IOANNIS ANDREAE

I. C. BONONIENSIS

OMNIVM CANONICI IVRIS
INTERPRETVM FACILE PRINCIPIS,

In Primum Decretalium librum Nouella
Commentaria

AB EXEMPLARIBVS VARIIS
per Petrum Vendramenum in Pontificio Venetiarum foro
Aduocatum, mendis, quibus referta erant, diligenter expurgatis, nunc impreſſa.

His acceſſerunt doctiſſimorum virorum annotationes,

Summis, ac rerum omnium memorabilium Indice locupletiſsimo.

VENETIIS,

Apud Hæredem Hieronymi Scoti.

M D C X I I.

Digitized by Google

IOANNIS ANDREAE VITA.

IOANNES Andreas, natione Italus, patria Bononienſis, Iureconſultus omnium admiratione celeberrimus, fons canonum, & dubiorum cautiſsimus interpres, ingenio clarus, ſcientia profundus, eloquio compoſitus. Qui contra conſuetudinem hominum noſtri temporis, quamuis vxoris eſſet vinculis alligatus, incredibile tamen ſtudium literis impendit: vt nihil illi dulcius, quam ſcribere aliquid ad poſteritatis ædificationem, eſſe potuerit: quod eius præclara Volumina teſtantur: quibus nomini ſuo memoriam comparauit æternam. Moritur tandem peſte, Bononiæ ſepultus, ſub Carolo Imperatore quarto: & Clemente Papa ſexto: Anno Domini M. cccxlviij. indictione prima.

ELENCVS TITVLORVM

alphabetico ordine digeſtus.

Aliena.iudi.mutan.cau.fa. car.306
Arbitris. 307
Authoritate, & vſu pallij. 140

Biga.non ordinan. 184

Cleri.non peregrinantibus. 187
Conſtitutionibus. 11
Conſuetndine. 54
Corpore vitiat. 182

Electione. 182
Aetate, & qualitate. 162

Filijs presbyterorum. 173

Gregorius in proœmio. 3

His, quę vi, metusve cauſa fiunt. 395

In integrum reſtitutione. 295

Maioritati, et obedientia. 262

Obligati.ad ratiocin. 181
Officio archdiaco. 188
Officio archipresbyteri. 194
Offiicio primicerij. 195
Officio ſacriſtæ. ea.
Officio cuſtodis. ea.

Officio vicarij. 196
Officio delegati. 198
Officio legati. 238
Officio ordinarij. 243
Officio iudicis. 260
Ordina. ab epiſco. 162

Pactis. 272
Poſtulando. 278
Poſtulatione prælatorum. 67
Procuratoribus. 280

Renuntiatio. 143
Reſcriptis. 20

Sacramentis iterandis. 172
Sacra vnctione. 170
Scrutinio in ordine facien. 161
Seruis non ordinandis. 178
Sindico. 290
Supplenda negligentia prelato. 153
Summa Trinate, & fide catholica. 6

Temporibus ordinand. 155
Tranſactionibus. 274
Translatio. epiſcoporum. 137
Treuga, et pace. 275

FINIS.

IOANNIS ANDREAE BONONIENSIS

IVRIS CANONICI FONTIS VBERRIMI,

In primum Decretalium Librum Commentaria (quæ Nouellas appellauit) Accutiſsima.

CARMELITANI SCALZI S. MARIA DELLA SCALA

SVMMARIVM.

1 *Offerre debet vnuſquiſq; quod poteſt, in tabernaculo Dei.*
2 *Tabernaculum Dei eſt etiam in eccleſia militante.*
3 *Operis dedicatio Bertrando epiſcopo Hoſtienſi, & quare. numero. 4.*

Hieronymus. Hortatur in prologo libri Regum,
1 vnumquemq; † in Dei tabernaculo offerre, qđ
2 poteſt. Eſt autem † Dei tabernaculum etiam in eccleſia militante, de quo Apocalyp. 21. A. Ecce tabernaculum Dei cũ hominibus, & habitabit cum eis. ¶ Vobis igitur reuerendo in Chriſto patri & domino meo domino Bertrã
3 do † Dei gratia epiſcopo Hoſtienſi, qui in huius tabernaculi regimine penes Chriſti Vicarium primus eſtis, ego Ioannes Andreæ familiaris veſter nouellam hanc prædeceſſoris veſtri, ac alijs antiquis & nouis ornatã floribus offero: precorque ſuppliciter, vt vos, quem ex familiari mihi conſtat obſequio, ſic ſingulis virtutibus ſingulariter abundare, ac ſi reliqua non adeſſent, & qui Chriſti bibliothecam de pectore veſtro feciſtis, vt hæc de Nepotiano in illius epitaphio ſcribit ipſe Hie-
a ronymus.[a] Cuius ſimile loquitur de Scipione Africano Valerius libro 6. c. fin. propter quæ merito teneo, quod illum clauigerum intra vos hoſpitem habeatis, ſine cuius claue liber ſignatus aperiri, vel exponi non poteſt,
b vt dicit Hiero. in epiſtola ad Paulinum.[b] 5. cap. huius libri ſcripta, cuius ſcientiæ magiſterium obtinetis, dignemini examinanda, & reformanda ſuſcipere, vt
4 † per veſtrum miniſterium hoſpes veſter Deus, cui ſemper eſt magiſterij doctrina ſeruanda, teſte Hieronymo in prologis Ioan. & Apoca. in fi. non ſolum errari non ſinat: ſed etiam vobis, & mihi, ac etiam in ipſa nouella ſtudentibus piè concedat illa in terris diſcere, & docere, quorum ſcientia in cœlis cum fructu ſalutifero perſeueret, vt dicit Hierony. ad Paulinum. vt ſic recipi in æterna tabernacula mereamur, Lucæ 15. poſt princ. & conſequi perfectius tabernaculum non manu factum, ad Hebræos 9. Quod interceſſione virginis glorioſæ, & ipſius beati Hiero. veſtriſq; ſuffragijs ipſe concedere dignetur, qui eſt benedictus in ſæcula ſæculorum. Amen.

ADDITIONES.

a ¶ Hieronymus. Habetur in epiſtola Hier. ad Eſuperantium de epitaphio Nepotiani.
b ¶ Paulinum. Habetur in prologo bibliæ, et in capitu. ſancta. 2. quæſtio. 7.

SVMMARIVM.

1 *Opus Nouellæ Compilatio gloſſarum nuncupatur, & nomen genitricis ac genitæ gerit.*
2 *Operis difficultas, & quibus ex cauſis.*
3 *Compilatio Gregorij ex conſtitutionibus & decretalibus epiſtolis Authoris ex diuerſis apparatibus in hanc Gregorij, & anteriores compilationes editis à iuriſprudentibus.*
4 *Additio quæ ſit authoris apparatibus compilatis.*
5 *Compilationum antiquarum interpretes qui.*
6 *Eorum ſcripta quot numero fuere.*
7 *Ex multitudine ſcriptorum quid mali naſcatur.*
8 *Ordo ſeruatus ab authore ferè perpetuus in opere ſcribendo, 9. & 10.*
11 *Commenti modum cur non ſeruauit auctor, remiſſiuè.*
12 *A lectoribus quid author optet.*
13 *Stylo quo ſit vſus idem.*

a Nouella [a] † Gloſſarum compilatio, genitri-
1 cis & genitæ nomen gerens. Nouella nuncupetur, vt eſt; quam
1 propter proſequendi laborem, deficiendi timorem, &
2 doctrinæ verbalis occupationem difficulter † aggredior, cognoſcens, quòd tam ardua ſcandere tranſcendit mearum virium quantitatem. Terret etiam non modicum poſterorum detractio, cui non ſolum per doctrinæ verbum volatile, ſed etiam per ſcriptum manſibile toties me ſummitto. Inuitauit illius confidentia, qui dixit ad Moyſen Exo. 4. Ero in ore tuo, & docebo te, quid loquaris. Ipſius enim potentia ſpero vires augeri, timorem euelli, & ſupportabilem mihi fieri hunc laborem. Dixit enim, Petite, & dabitur vobis, Lucæ 11. Ad hoc ſpes præmij, & pœnæ pauor inducit, ne illi ſeruo ſim ſimilis, qui domini talentum ad opus ſibi cõmiſſum abſcondit. Matth. 25. Ad hoc proficiendi deſiderium excitat, & hortatur inſtans requiſitio, & futura ſociorum vtilitas, quorum zelo iam vincor vt non ſolum lingua, ſed etiam calamo doceam hoc volumẽ, detrahentium terrore depoſito: qui ſecundum Hie. in prologo paralipome. ſæpè rodentes ore canino in publico detrahunt quod legunt in angulis. Et alibi de detractoribus ſuis ſic loquitur in prologo Ezechielis, in fin. Si amici mei & hunc ſubſanauerunt, dicite illis, quòd nemo eos compellit, vt ſcribant. Et ſuper
b [b] Ephe. 5. Te in ius non traho, quia noſtra non ſcribis.
3 Conueniunt autem † Gregoriana compilatio, & hoc opus ex intentione auctorum. Sicut enim fuit intentio Gregorij diuerſas conſtitutiones, & decretales epiſtolas diſperſas in diuerſa volumina, aliquibus ſuis conſtitutionibus additis, ad communem vtilitatem, reſecatis ſuperfluis, in vnum volumen reducere; ſic,

eſt mei Ioan.And.in hoc opere principalis intentio di
uerſos apparatus à ſummis huius iuris prudentibus
editos ſuper hac compilatione, vel ipſius conſtitutio-
nibus compilationes: vt per hæc etiam apparatus an-
tiquarum compilationum includam, cum diligentia
ſumma reuoluere, & quicquid in eis ſuper ordinarios
compilationum huius, & decretorum apparatus vtile
fuerit, ad literam, vel ad mentem attribuendo ſemper
quod ſuum auctoribus, ne vt informis cornicula alie-
c nis floribus me adornem, vt dicit Hieron.[c] in præfatio
ne translationis Didymi. B. Ad communem vtilita-
tem reſecatis ſuperfluis in vnum quam breuius pote-
4 ro, compilare † volumen, additis in eo ſummationi-
bus caſuum, diuiſionibus, quotationibus, opinionum
concordijs, vel ipſarum approbationibus & reproba-
tionibus, vtiliſſimis remiſſionibus: per quas quicquid
in apparatu decretorum eſt vtile comprehendetur, &
alijs neceſſarijs, & vtilibus, quę iuxta nouorum iurium
exigentiã, vel alias expedire putaui, aliquibus morali-
bus interſertis, quæ certo ſigno in illis tantum fiendo
facile cognoſcentur, vt ſic deinceps ſtudẽti non ſit ne-
ceſſarium librorum numeroſitatem euoluere, cui bre
uitas hic collecta offert ſine grandi ſui labore, quod
quæret: in hoc imitatus Valerium ſummè gratum, qui
in ſui operis principio dixit, ſe illud compoſuiſſe, vt
documenta ſumere volentibus longæ inquiſitionis la-
bor abeſſet. Ceſſent igitur librorum non modici ſum-
ptus. Ceſſet obtenebratio textuum, animorum diſtra
ctio, ingeniorum hebetatio, ſtudentium perplexitas:
quę ex diuerſitatibus gloſſarum vt dixit Goff. in prin-
cipio ſuę ſummæ, ſolent ſæpius obuenire. Antiquarum
5 † enim compilationum habuimus recolendæ memo-
riæ notatores, Ber. Papi. Io. Galenſem Vulteranum an
tiquum. B. Compo. Rufinum, Silueſtrum, Ricardum,
Rodoicum, Petrum Hiſpanum, Bertran. Dama. Ala.
Lau. Vincen. Io. Theutonicum, Tan. G. Naſo. Iacob. de
Alben. de quorum apparatibus, ſcriptis, & reporta-
tionibus aliquibus additis, Bernardus Parmenſis ca-
nonicus Bo. ſuper hac compilatione apparatum, quo
nunc vtimur, compilauit. Ex quibus ſi qua dimiſit
vtilia, me offero ſuppleturum, ne quid egregiũ iaceat
in obſcuro, ut dicit Sen. de conſo. ad matrem circa fi-
nem, & Hieronym. in prologo Eccleſiaſtici dicit, ſe in-
ueniſſe libros derelictos, qui erant non paruę neq; con
d temnendæ doctrinę. Demum contemporanei Berna.[d]
eiuſque ſequaces ſuper hac compilatione ſcripſerunt
profundiſſimę ſcientię patres. ſ. prędictus Vinc. Goffr.
Phil. Innoc. Hoſt. Petr. de Samp. Abbas. Ber. Compoſ.
qui diuina prouidentia non perfecit. Egy. Bona. Bo-
naguida de Aretio. & Franc. Vercell. Poſt hæc reporta
tiones habuimus ſuper textu, & gloſſ. poſt Boatinum
de Mantua, & Guidonem poſtea Arch. Bon. ſuper
gloſſ. etiam tantum habuimus ſuffragium monacho-
rum, opus quidem ſuperfluitatibus, defectibus, & fal-
ſitatibus plenum (& liceat ſic verum loqui) ex eo ſal-
tem, quod ignoramus auctorem. Et opus fratris Ia-
cobi canonici ſancti Io. in Monte, qui ad hoc ſolum la
borauit, vt ſolueret gloſſarum contraria non ſoluta.
6 Horum autem ſcripta † pluſquam ad octingentarum
petiarum numerum aſcenderunt, ita quod præter alia
ſcripta, quę non per modum apparatuum manaue-
runt, computatis Ber. & prędeceſſorum apparatibus,
7 pluſquam mille petias ſcriptorum habuimus. O † quo
ties experientia docuit ex tanta ſcriptorum multitudi
ne oculis nebulam, capiti dolorem, & menti faſtidiũ
generari. Et hoc fugiunt diuites, plurimum delicati,
copiam librorum ad ornatum potius, quam ad ſui
profectum habentes. Studioſi verò & fortis capitis
hunc laborem ſuauiter ſupportarent: ſed eis ſępiſſime
defectus pecunię librorum abundantiam non permit-
tit. Fuit igitur hæc prolixitas reſecanda, maximè cum
ex repetitione dictorum quidam ex libris ipſis parum
ſint vtiles; ita, quod congruè dicere poſſum, quod in
prologo libri Iob dixit Hiero. querelando. Memini
me ob intelligentiam huius voluminis Lyddæum quẽ
dam præceptorem, qui apud Hebræos primus haberi
putabatur, non paruis redemiſſe numis; cuius doctri-
na quid profecerim, neſcio. hoc enim ſcio, non potuiſ-
ſe me interpretari, niſi quod ante intellexeram. ¶ Stu
dioſi cuiuſcunque ſint ſtatus, lætanti animo ſuſcipiant
8 opus iſtud, in quo † præſciant communiter ordinem
hunc teneri: quia poſt rubricarum continuationem
& concordantias voluminis decretorum, ad illas ſub-
miſſis etiam decretalibus, quæ poſſent titulis coapta-
ri, ſuper ſingulis ferè capitulis caſus ſummarij deſcri-
buntur. Magni enim artificis eſt totum comprehen-
dere ſub exiguo, vt dixit Sen. ad Lucium epiſtola 53.
ad finem. Secundo capitulorum diuiſio ponitur: quia,
vt dicit Tulius in primo Rheto. Partitio perſpicuam
& illuſtrem totam orationem facit. Et Sen. Epiſtola
88. in princ. Facilius per partes in cognitionem totius
adducimur. Et vide quod not. in proœmio inſtit. §. igi
e tur[e] quomodo partitio animum incitat, mentem prę-
parat, & memoriam reformat. ſequitur tertio litera-
lis proſecutio, quæ cuiuſque gradus ſtudentes reficit
9 copioſe. Venientes † ad gloſſas inuenient alia tria,
quæ, vt quod quiſque deſiderat, facile inueniet, vt di-
cit Plinius Secundus ad Veſpa. in fin. per tres varios pa
ragraphorum vnum, duos, & tres dentes habentium
formas facile diſcernent. Primo ſcilicet epilogum,
de quo 81. diſtinct. §. 1. id eſt breuiloquũ modum ſum-
mationis ipſarum. Secundo ſuffragium, id eſt expedien
tes caſus, mentes, vel textus legum allegatarum in ip-
ſis. hic tamen ſtudentes aduertant, quod inter in, & ſu-
f per,[f] allegatio eſt diuerſa. Sciant † etiam legem ſe-
10 mel poſitam non facile alibi repeti, ſed remitti, & hoc
tum breuitatis cauſa, tum propter materias catenan-
das, & quia ſæpe inuenient in remiſſionis loco aliam
melius propoſito coaptatam. Sub tertio §. ſuppletio-
nes inuenient gloſſarum ipſarum per apoſtillas, remiſ-
11 ſiones, & alia recitanda. Quærens † autem, quare
modum commenti communiter non ſeruaui, videat
quod ſcripſi de teſtibus, fraternitatis, in princip. Ex
meis igitur ſuos labores ſtudentes alleuient, & facilius
12 & amplius ſic alleuiati proficiant. Et, cum eis † per
fructum ſcientiæ iucundus ſtatus aduenerit, non imi-
tentur præpoſitum pincernarum, qui ſuccedentibus
proſperis oblitus eſt Ioſeph interpretis ſui, Gen. 40. in fi.
ſed ſaltem animæ laboranti beneficia tot impendant,
quòd per ipſorum ſuffragia vna cum eis ſalutem con-
ſequi poſſim optatam; quod interceſſione glorioſæ
virginis, beatique Hieron. trinitas præſtare digne-
13 tur per ſæcula benedicta, Amen. ¶ Stylo † plano &
pedeſtri, qui delectat, proœmiare ſic placuit. vti e-
nim altiori licuiſſet, ad quem ſi non attingeret inge-
nium proprium, docuiſſent innumeri, & maxime Ala-
nus de planctu eccleſiæ; quem fidenter exquirat, qui
mulcetur in his, de quo vide in fine Hieronymiani. Io.
Andreæ.

ADDITIONES.

a ¶ Nouella Io. Andr. fuit opus nobiliſſimum. ita appellat Bald.
quem pulchrè refert do. Baptiſta de ſancto Seuerino in l. 1. ff. ſi
cer. pet. alibi dicit Bald. in conſi. 226. in 1. parte, & in conſ. 389.
in 5. parte, quòd Ioan. And. fuit fons & tuba iuris canonici, &
ita etiam dicit do. Bartol. Socinus in conſi. 77. colum. final. in
princip.
b ¶ Et ſuper. Habetur in Hiero. parte. 4 per Io. An.
c ¶ Hiero. Habetur in Hiero. Io. An. parte. 4. in litera P.
d ¶ Bernar. Vide Io. And. in proœmio Spec. vbi ponit nomina eo-
rum.

Digitized by Google

rum, qui ſcripſerunt, & demum nomina, qui in practica fecerit
opera.

e ¶ Igitur, Ibi vide gl. & facit inſti, de lega. §. ſed non vſque, & ff.
de lib. ex. l. 1. & ibi gl. & etiam D. Ange. de Are. in d. §. igitur, in
ea gl. in ſi qui approbat dicta per Io. And. hic.

f Et ſuper, aliquando ponitur pro præter, not. in l. 1. C. eo. de ele.
in gl. in ver. ſuper his. quandoque ſignificat acceſſionem, ita no.
Bart. in l liberti. C de oper. li. in 11. col. & vide pulchram expo-
ſitionem domini Bal. in d. l. 1. C. communia de le. in ver. no. hic
de dictione, ſuper, quam exponit, ſuper his. i. pro ſecuritate eo-
rum, inducen. pro q. ad q. ſtatuti dicentis, quod in cauſis verten
tibus ſuper inſtr. guarentigiæ procedatur ſummarie &c. quod
idem ſit, ſi agatur hypothecaria, quæ ad ſecuritatem debiti in-
teruenit; quod eſt verum, dicit ibi dominus Baldus, ſi agatur cõ
tra debitorem: ſecus, ſi agatur contra ſingularem ſucceſſorem,
vel alium poſſeſſorem, quod no. quia pluries hæc in facto há-
bui, et obtinui per hanc doctrinam Bal. Quando iſtud ver. ſu-
per, inducit pignoris conſtitutionem, vt puta ſi lego vſum, et
habitationem ſuper tali domo, no. in l. codicillis. §. inſtituto. ff.
de le. 2. et in l fundus, quem, cum ibi pulchre no. per Bart. ff. de
annuis le. et aliquid per moderniores in l. reſcriptum. §. ſi pacto.
ff. de pa. et in l. ad diem. ff. de verborum obligation.

S V M M A R I V M.

1 *Proœmia quidam authores recentiores apparatũ ſcripſerunt.*
2 *Vincentij iuriſconſulti operis inchoatio qualis.*
3 *Innocentij I V. Papæ qualis.*
4 *Henrici item epiſcopi Hoſtienſis.*
Goffredus compoſuit ſummam poſt apparatum.
5 *De Hoſtienſianorum ſcriptorum ordine.*
6 *Compoſtellani apparatus exordium quale.*
7 *Petri itidem, & Abbatis.*
8 *Bonaguidæ.*
9 *Franciſci, Egidij, & Boatini, Suffragij.*
10 *Fratris Iacobi.*
11 *Nomina ſua quidam ex his authoribus aſcripſerũt operi ſuo, quidam tacuerunt, & an ea ſint ſcribenda.*
12 *Suppletio gloſſarum & nu. ſequen.*
Scribentium mos eſt primam gloſſam expedire.
13 *Argumentum gloſſæ primæ.*
14 *Titulus libri qui.*
15 *De materia gloſſæ primæ remiſſiuè.*
Eam quidam ad breuiorem ſummã redegerunt, et quomodo.
16 *Compilationes multæ editæ ante Gregorianam, & à quibus, (& cur.*
17 *Compilationis Gregorianæ cauſa quæ.*
18 *Materia libri Gregoriani quæ, & nu. 19.*
19 *Collocare quid in hoc loco. Compilare quid.*
20 *Cauſa finalis proxima vtilitas, & remota beatitudo.*
21 *Studij humani cauſæ quinque.*
22 *Ethica quid, Ethos quid.*
23 *Philoſophiæ varia diuiſio, vna quarum in theoricam, practicam, & logicam.*
24 *Theorica diuiditur in tres partes, intellectualem, naturalem, & mathematicam, vel, quod idem eſt, in Theologicam, phyſicam, & mathematicam.*
25 *Vnaquæq; earum circa quæ verſetur.*
26 *Tertia quarum ſubſecatur in quatuor ſpecies, Arithmeticã, Muſicam, Geometriam, & Aſtronomiam, & de quibus ſingula tractent.*
27 *Practica altera pars philoſophiæ diuiditur in Mechanicam, & Ethicam.*
28 *Mechanicæ ſunt ſpecies ſeptem, Lanificium, Armatura, Nauigatio, Agricultura, venatio, Medicina, & Theatrica.*
29 *Ethicæ officium, & diuiſio trimembris in Monaſticam, & quid doceat nu. 30. Oeconomicam, & quid tractet num. 31. Politicam, & quid tradat, nu. 32. & 33.*
34 *In his capeſſendis quidam debet eſſe gradus, vel aſcenſus, & qualis.*
35 *Logica quid, Eius partes, Demõſtratiua, quæ ad Philoſophos, Probabilis, quæ ad rhetores, & dialecticos, Sophiſtica, quæ ad ſophiſtas pertinet.*
36 *Magica non ſpectat ad phyſicen.*
37 *Cauſa formalis quod ab alijs appellatur, modus agendi eſt gloſſæ, & eius ſubiectum.*
38 *Modus agendi multiplex.*
39 *Senſus corporis quot.*
40 *Abſque ſenſibus idoneus iudex eſſe non poteſt, & quibus.*
41 *Humores humani, qui, remiſſiuè.*

Gregorius. Vt nihil remaneat decisè non
poſitum, ſcire debes, quod
1 † ex modernis, de quibus ſupra
dixi. aliqui fecerunt proemia ante, quam ad textum
2 deſcenderent. Et † Vincen. nomen ſuum apponens, &
ſuper imperfectione operis veniam poſtulans ad hoc
principaliter intendebat, quomodo poſt ius naturale,
quod proceſſit ab exordio rationalis creaturæ, & poſt
ius propheticum, euangelicum, & apoſtolicum mana-
uerunt iura poſitiua a concilijs tradita, & a Romanis
pontificibus, ſuper quorum iurium reſecatione, addi-
tione, & declaratione Grego. IX. propter cauſas ex-
preſſas in textu laborans, de ipſis vnam compilationẽ
mandauit fieri, in quas ſuas conſtitutiones inſeruit.
Phi. & Gof. ſua nomina non ſcribentes ſimili ſermone
vſi fuerunt: vltra id opus iſtud diuidentes, vt dicitur
3 in prima gloſ. Ber. ¶ Innocen. papa † IV. ſcilicet do-
minus Synibaldus de Fliſco de Genua ſine nominis
inſcriptione fundans operis ſui principium ſuper au-
ctoritate Ezechielis. 3. cap. qua dicitur, Venter tuus co
medet, & viſcera tua implebuntur, auctoritatem ex-
ponens, dixit ventrem comedere, cum ſcripturarum
notitiam recipit. viſcera dixit impleri, cum deſidera-
bilis intentio ſcripturarum ſapore ſaciatur. legen-
2 tes enim & vacuos remanentes dixit ſimiles his. de
quibus dixit Ierem. 14. cap. venerunt ad hauriendam
aquam: ſed uaſa ſua reportauerunt vacua. Monuit
ergo conſtitutionum huius libri lectores ipſarum in-
tellectum ſanum in ventre percipere, & frequenti
meditatione digere re & infra vẽtris viſcera repone-
re conſeruandum ad veritatem ſciendam & producẽ-
dam in opus non ad diuitias congregandas, vel va-
namgloriam conquirendam. Et vt facilius conſtitu-
tiones ipſæ poſſent intelligi, dixit ſe quaſdam compo-
ſuiſſe gloſſas, in quibus multa vtilia deciduntur ab an-
tiquis omiſſa: monens doctores, vt in ſcholis aliqua ſu-
mendo ſibi, reliqua cameræ ſtudio reſeruarent. Submi
ſit demum, quomodo de huius compilationis regiſtro
has decret. correxerat, quæ communiter habentur in
textu corruptæ. prima de elect. c. bonæ. ſecunda, eo. ti.
auditis. tertia, de offic. ord. quanto. 4. de re iudi. cum
inter vos. quinta. eo. titu. cum I. & A. ſexta de app. cum
ſpeciali. 7. eo. tit. conſtitutis. 8. de cle. non reſi. ex tuæ.
9. de præben. pro illorum. ſuper ipſis vero decretalibus
4 notabitur, qualiter corrigantur. ¶ Hoſt. vero † ſ. do-
minus Henricus, qui fuit de Securia, vt notauit de re-
ſcrip. ſuper litteris, & de rebus ec. nõ alie. c. pe. in prin.
prius Archiepiſcopus Ebredunen, & demum epiſco-
pus Hoſt. ante, quam ad nigrum deſcenderet in ſuo ap
paratu, etiã ſine inſcriptione narrauit, quomodo prius
ſummam compoſuerat; quã & merito multipliciter cõ
mendauit. ¶ Et ſcias, quod Gof. è cõtra poſt apparatũ
5 ſummam cõpoſuit. dicit † demũ Hoſt. ſe quaſdam hu-
ius voluminis decretales commentaſſe. quod cum ad
ſcholaſticorum notitiam perueniſſet, dicit ſe rogatum
ab eis, vt pari ſtylo proſequeretur ſingulas ipſius volu-
minis decretales. Quorũ precib. nolens ſuũ laborẽ ip-
ſorũ vtilitatibus ſubtrahere cõdeſcẽdit. Monẽs lecto-
rẽ, quod ſi in ipſo ſuo apparatu, & in ſumma prædicta
contraria narrata videret, quæ conconcordiam per di-
ſtinctionem caſuum, locorum, vel temporum, conſue-
tudinum, rigoris, & æquitatis, vel aliter nullo modo re
ciperent, deberet ſuis opinionibus apparatus velut po
ſterioribus adhærere. Excuſans ſe verſum inducendo

Digitized by Google

poetæ dicentis. Opere in longo faſeſt obrepere ſom-
num. Monet etiam eos, qui perſpicatioris eſſent inge-
nij, vel quos minus impediret occupatio, quòd inui-
dia & detractione ceſſantibus fraterna charitate, quæ
6 minus bene dixit, emendent. ¶ Ber. vero † Compo.
nomen inſcribens loquendo cum Sen. dixit ſe prius
quam ſcriberet, ſuam ignorantiam ignoraſſe: ſed ſcri-
bendo dixit ſe ſuum cognouiſſe defectum, & ſe ſpon-
taneum reprehenſioni ſubmittere. Nam ſcriptura, quæ
dixit, retinens & diuulgans, ſi lapſus fuerit, teſtis,
& accuſator exiſtet, ſubmittens, quomodo miſerico-
dia Dei confortatus, opus ſuum aggreditur, in quo
dixit ſe principaliter inſecuturum de mandato ipſius
domini Innocent. notabiles quæſtiones de ipſius ap-
paratu, ſolutiones ipſarum in cauſarum deciſionibus
approbatas, aliquibus vtilibus, quæ ex ſapientium di-
ctis exercitio cauſarum collegerat, annectendis. Petr.
7 vero † de Samp. & Abb. ſine alia præfatione deſcende
8 runt ad textum. ¶ Bonaguida † de Aretio nomine in-
ſcribens fecit etiam procemium, dicens quòd cum le-
geret decretales, compoſuit quaſdam gloſſas, in qui-
bus multa erant vtilia quæ collegerat aduocatus exi-
ſtens in curia tempore Innocent. IIII. quibus lectis
petit non ponderari auctorem, vel arborem, ſed au-
9 ctoris meritum, & fructus effectum. ¶ In † Franciſco,
Egi. Gui & Boa. non habuimus proœmium. ſuffragium
etiam caret proœmio, & ignoramus auctorem. ¶ Fra-
10 ter † Iaco. fecit procemium, & nomen ſcribens dixit
11 ſe id ſolum facturum, quod prædixi. ¶ Et † quia pa-
tet ex prædictis ſuis operibus aliquos inſcripſiſſe nomi
na, aliquos non, an ſint ſcribenda, proſequar in Mer-
12 ca. de reg. in lib. 6. in vlt. quæſtione. ¶ Et † quia de
more legentium eſt primam gloſſ. expedire prius, quã
veniatur ad textum, hunc modum etiam in bis ſcri-
ptis ſeruando ſuppleamus in illa ſupplenda. & hæc
13 gloſſ. quærit † de quinque in librorum principijs viſita
tis, & illa proſequitur. Et primo ibi, [Titulus] adde,
hæc duo vltima ponit pro vno, & iſtud vltimum non
14 proſequitur: ſed dic, quòd † titulus libri eſt, Incipit
compilatio domini Gregorij papæ noni. Et ſi materiã
15 † gloſſ. vis plenius proſequi, vide in ſumma Hoſtien. in
princ. Et vltra ibi no. ſcire debes, quod quidam prima
tria, & quinque comprehendunt ſub vno, ſcilicet ſub
cognitione cauſæ. Quærentes de quadruplici cauſa,
materiali, efficienti, formali, & finali. alij dicunt du
plicem cauſam eſſe, ſcilicet eſſendi, & fiendi. primam
diuidunt in materialem, & formalem. ſecundam in
finalem, & efficientem. Ad primas duas allegant. 32.
q. 2. quod verò. de conſe. diſt. 2. quia corpus, ca. panis.
& diſtinct. 4. in ſynodo. Ad ſecundas allegant 23. quæ-
ſtio. 5. de occidendis, & c. non fruſtra. de alijs infra pa-
tebit. de efficienti dicunt, quod eſt ipſe Deus per mini
ſtros ſuos Romanos pontifices, & principes iura pro-
mulgans, & promulgata componens. 15. quæſt. 1. vio-
latores. C. de præſcript. lon. tem. l. fi. 16. q. 3. c. fin. 8. di.
quo iure. infra tit. 1. c. 1. ¶ Et ibi, [Cõpilationes 5.] ſci-
16 licet † approbatas, nam poſt compilationem decreti
factam a Gratiano multæ decretales epiſtolæ emana-
uerunt a curia, de quibus Ber. circa Papi. præpoſitus,
poſtea Fauẽtinus epiſcopus fecit primam compilatio-
nem, quædam antiqua iura interſerendo, poſt illam
aliæ decre. ab alijs apoſtolicis manauerunt, de quibus
Gilibertus fecit aliam: poſt illum Alanus aliam fe-
a cit, de quibus Ioann. Vualen. vnam compilationem [a]
fecit, quæ olim erat ſecunda. Et dicebatur prima, liber
primus. Secunda compilatio, liber ſecundus. Ber. au-
tem Archid. Compo. moram trahens in curia de regi-
ſtro Inno. 3. extrahens quaſdam decret. de illis vnam
fecit compilationem; quæ Romana compillatio voca
batur. In qua erant quædam inſerta, quæ Romana
curia non approbat. vnde ipſe Innocen. per magiſtrũ
P. Beneuentanum notarium ſuum compilationem fie-
ri fecit, quæ tertia dicebatur. Et fuit de decretalibus
per ipſum editis vſque ad 12. an. ſui pontificatus poſt-
quam adhuc fecit quaſdam alias decret. & in conci-
lio generali quaſdam conſtitutiones, ſ. 71. de quarum
ordine dicam infra de accuſat. capit. ſicut, de quibus
fecit quartam compilationem. Demum Honorius fe-
cit quintam, quam magiſtro Tancred. antiquo docto-
ri noſtro, & Arc. Bon. direxit, de quibus omnibus Gre-
17 gorius fecit vnam. Et dicunt † quidam, quòd impul-
ſiua cauſa huius compilationis fuit, quod cum coram
Gregor. allegaretur ſecundo anno ſui pontificatus de-
cret. coram, de elect. & non reperiretur in compila-
tione, quia erat extrauagans, idcirco compilatio-
nem hanc fieri iuſſit. ſed falſum eſt, quod decret. co-
ram, eſſet extrauagans. erat enim eo. tit. 1. in 4. compi-
latione. ¶ In eadem gl. ibi [Collocatæ] Si gl. intellige-
18 ret, ꝙ ipſa † collatio decret. eſſet materia huius lib.
iſtud nihil eſſet dicere: quia ſecundũ id idem eſſet ma
19 teria, & liber, cum collocare ſit † compilare: com-
pilare eſt librum facere. Sed credo, quod gloſſ. inten-
dit, quod ipſæ decretales extrauagantes, & conſtitu-
tiones ſuperadditæ, ſint libri materia: & quod de col-
locatione dixit, non dixit ponendo materiam, ſed no-
uam ſituationem materiæ. Dicunt alij, quod ſatis pla-
cet, quod bonum commune, quod eſt materia &
ſubiectum in ethica, ſit materia huius li. pro quibus fa-
cit l. prima, in princip. ff. de iuſtit. & iur. ibi, ius eſt ars
boni & æqui, & c. Si ars ergo eſt de bono & æquo. ergo
bonum & æquum eſt ſubiectum & materia artis, & hu-
ius ſcientię poſitiuæ. Sed pro primo dicto facit §. ſanè,
& C. de vete. iu. enu. l. 2. §. 1. & quod no. in prin. ſtorum,
ſuper prima reſpon. dicebat Hoſtien. quod materia e-
rat quæſtiones, & ſolutiones ſanctorum, & apoſtolico-
20 rum. ¶ In ea. glo. ibi [vtilitas] † quod alij dicunt cau-
ſam finalem, vt prædixi. & ſcire debes quod gloſ. dicit
& ponit hic cauſam finalem proximam: cauſa vero fi-
nalis remota eſt fælicitas, & beatitudo, quæ ſequitur
ex cauſa proxima: ad hoc canon. infra allegatus, & in
proœmio ſtorum. §. diſcipuli, 2. in fin. & ibi [Sciamus]
21 de quinque † cauſis, de quibus homines ſtudent, ſcili-
cet vt ſciantur, vt ſciant, vt ædificent, vt ædificentur, &
vt lucrentur, vide per Hoſtien. in proœmio ſummæ. §.
22 final. ¶ Et ibi [ethicæ] ethica † mos, ethos ſcientia
quaſi moralis ſcientia, diuidunt aliqui Philoſophiam
23 † in tres partes, in theoricam, praticam, & logicam.
alii in duas tantum, & hi etiam variant; quia quidam
diuidunt in ſpeculatiuam, & actiuam, quam aliqui
vocant operatiuam. Alij in theoricam, & praticam.
24 Theorica † diuiditur in tres. Intellectualem, quæ eſt
circa cognitionem diuinorum. Naturalem, quæ eſt
in cognitione inferiorum, & mathematicam, quæ
eſt in cognitione terrenorum: vel, quod eſt idem, in
25 theologicam, phyſicam, & mathematicam. prima † de
inuiſibilibus, & inuiſibilium eſſentiis, ſecunda de viſi-
bilibus, & viſibilium cauſis. tertia conſiderat quanti-
26 tatem abſtractam. Cuius quattuor † ſunt ſpecies
Arithmetica, quæ tractat de numeris. Muſica, quæ
tractat de proportione. Geometria de ſpatio. Aſtro-
27 nomia de motu. Pratica † verò diuiditur in mechani-
28 cam, & ethicam. Et ſub † mechanica ſunt 7. ſpe-
cies ſcilicet lanificium, armatura, nauigatio, agricultu
29 ra, venatio, medicina, & theatrica. Eſt autem † Ethica
quæ habet mores informare, & virtutibus ornare,
& diuiditur in tres partes. Eſt ethica monaſtica, quæ
30 docet † quem bene regere ſeipſum, vnde dicitur mo-
naſtica, quæ curam ſui gerens, ſe virtutibus exornat,
nihil in vita committens, quo non gaudeat, nihil fa-
31 ciens pœnitendum. œconomica † docet patrem fa-
mili.

Digitized by Google

milli.bene regere familiam. Familiaris.n. officij curā
mediocri diſpoſitione componens bene diſtribuit. Po
32 litica † ad rectores vrbium ſpectat, docens rempublicā
33 bene regi. nam reipublicæ † curam ſuſcipiens, cuncto
rum ſaluti medetur ſuæ prudentiæ ſolertia, Iuſtitiæ li-
bra, fortitudinis ſtabilitate, ac temperantię patientia.
34 Et ſecundum has partes † debet fieri aſcenſus. Eſſet.n.
abſurdum, q carens monaſtica promoueatur ad œco-
nomicam, ĵ.de æta.& quali.indecorum. Et vide Hier.
ſuper Parabolis.B.& carens œconomica ad Politicā.
47.diſt.§.neceſſe, & 48.diſt.per totum. Inde Valerius
li.2.c.1.addoci non poſſum, vt credā vrbi vtilem, quē
domi ſceleſtum cerno.& facit de verb.ſign.forus,in fi.
35 Logica † eſt ſcientia ſermocinalis, de qua & de aliis
ſex liberalibus, quid doceant, ſatis per Hoſ.in ſumma,
de magiſtris.§.3.Diuiditur autem in demonſtratiuā,
probabilem, & ſophiſticam. Prima ad philoſophos. Se
cunda ad rhetoricos, & dialecticos. Tertia ad ſophiſtas
36 pertinet. Magica † vero non pertinet ad phyſicam.
¶ In ea.gl.ibi, de ſecundis nup.l.1.& 6.di.§.vlt. & 19.
diſt.c.1.in princ.& in proemio 6.li.§.2.in fi.ibi, Morū
correctionem, & ibi, In moribus diſciplinam, cum con
cor.& in proemio cle.in fi.exordij. ¶ In ea.gl.ibi, [Mo
37 dus † agendi [b]] quod alii vocāt cauſam formalem; &
b ponit hic formalem cauſam, & modum agendi ex par
te tractatus, ex parte verò tractandi, & tractatus in ſin
38 gulari, cauſa formalis, & modus † agēdi [c] multiplex cō
c munis eſt: tamen eſt iſte modus ſtatutiuus, & conſul-
tationis reſponſiuus, vel cauſæ diffinitiuus, vel com-
miſſiuus. Eſt tamen interdum aſſertiuus. ĵ.titu.1.ca.1.
Narratiuus, de reſc.c.1. de iuram.calum.c.pe. Præce-
ptiuus. ĵ.tit.2.c.1. Conſultiuus, de offi.dele.ſuper quæ-
ſtionum.§.verū. Inſtructiuus, de reſcri.cū contingat,
de offi.dele.cōſuluit, in fi. Diſputatiuus, de teſti.ſpo.li-
teras. de presbitero non bapt.c.fi. Expoſitiuus, de plus
peti.ca.vno, de verb.ſigni.cum olim. Declaratiuus.ĵ.
tit.2.c.fi. Diſtinctiuus de reſcrip.ſuper literis, de ordi.
cog.c.2. Innouatiuus, de treu.& pa.c.2. Cōfirmatiuus,
de confir.vti.vel inuti.c.pen. Priuilegiatiuus, de deci.
ex parte 1. Diſpenſatiuus, de elec.quia diligentia. Pro-
teſtatiuus, ĵ.tit.1.c.2.verſi.in nullo. Determinatiuus,
de cleri.ex.c.fi. Modificatiuus, de iura.calum.ca.1.ad
fin. Exemplorum poſitiuus, de renunc.poſt translatio-
nem. Cauſæ redditiuus, ĵ.tit.2.c.2. Comminatiuus, de
exceſ.præla.c.1. Fulminatiuus, de Iudæis, ita quorun-
dam, de pœnis, in quibuſdam. Probatiuus, de iudic.no-
uit. Approbatiuus, de fer.capellanus. Reprobatiuus cō
ſuetudinis, de cōſue.c.1.3.4.& 5. Iuris antiqui, de præ
ſcri.c.3.& 4. opinionis ĵ.titu.1.c.2.in prin.& in fi. Iura
noua, per quæ probantur prædicta, ideo non induxi,
quia de formali cauſa huius compilationis nunc agi-
tur. [Et ibi, Pœnis eorum] ad moſtrandum hunc ordi-
nem Hoſt.dabat verſus. Iudex, iudicium, clerus, ſpon-
39 ſalia, crimen. [Et ibi, Sēſuum] † qui ſunt hi, viſus, audi-
40 tus, guſtus, odoratus, & tactus. [Et ibi, Idoneus † iu-
dex] vt de quibuſdam probatur, 3.q.7.§.tria.ff. de iu-
diciis, cum prætor.§.non autem, & eo.ti.l.cecus.de po
ſtulando.l.1.§.caſum, & de hoc ĵ. de offi.deleg.cum
41 viceſimum, de reſcr.ſciſcitatus.& ibi, Humorum, † de
quibus ĵ.de cele.miſ.in quadam. ¶ In ea.gl.ibi, [Nō
debet] ſimile de conſe.diſ.4.de trina.& 16.diſt.ſeptua
ginta, in.fi.& 13.q.2.qui alij. Sed ſimilitudinariæ ſunt
& non vrgentes hæ rationes, vt dixi de reſcri.ſi quan-
do.& in prædicta decr.non debet: vnde aliqui dicunt
hanc diuiſionem ad ſimilitudinem 5.librorum Moy-
ſi, quos continet pentateuchum, de decimis.ca.1.vel
ad ſimilitudinem 5.uirginum prudentum, de quibus
Matthæi 25.ſecundum Fran.

ADITIONES.

a ¶ Legentes. Vide et, quæ ſcribit etiam pulchrè idem Ioan.And. in nouellis in proemio 6.& ibi etiam inuehit multum contra illos, qui ſimiliter ſtudent gratia contradicendi: quia ſimiliter poteſt aſcribi id, quod hic dicitur: & dicit, quod Machabei ſtudio contradicendi perdiderunt ſanum intellectum, vt ibi per eum.

b ¶ Compilationem. De duplici compilatione decreti, vi.Io.An. in Hiero.parte vltima in vltima carta.

c ¶ Agendi. Alibi dicit gloſſ.in c.hoc quippe.3.q.6. quòd ſemper modus agendi diligenter eſt inſpiciendus. Et de duplici modo agendi vide pulchrè et latè per do.Iaſo. in l.2.§.quòd ſi in patris, in 10.no.ff.ſol.ma.et ibi etiam allegat inter alia Bal. in l.1. in penult.colu. C.qui accu.non poſſ.quare dicit ponderandum eſſe et attendendum modum agendi, et ibi Bal.dicit illam glo. in d.c.hoc quippe, eſſe ſingu.et ſcribendam literis aureis.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio proœmij prior,*
2 *Poſterior,*
3 *Præfationem Papa a quo ſumpſit.*
Operis partes ad inſtar quinque ſenſuum diuiſa.
4 *Salutationis verborum interpretatio, remiſſiuè.*
5 *Gregorius Papa Hugonus nomine appellabatur ante pontificatum eius patria, ingenium & etymo.*
6 *Nomen imperatoris in inſtrumentis præponendum.*
Item Papa.
De indictione remiſſiuè.
In ſalutatione nomen ſuum poſtponebat olim papa, imperator pontifici ſuum præponebat.
7 *Papa Vicarius eſt Chriſti, Imperator eſt eius filius.*
Papæ magna poteſtas, & qualis.
8 *Inſcriptio epiſtolarum Papa ſcribens abbatiſſis & alijs.*
9 *Doctores vniuerſitatem conſtituunt.*
Monopolium in eis prohibetur.
10 *Vniuerſitas non eſt qualibet pluralitas, vel ſigillum poteſt habere.*
11 *Doctorum appellatione ſcholares conſtituuntur, ſed non ſemper. num.14.*
12 *Communis res facit & nomen eſſe commune.*
13 *Familia dominum.*
Populus & plebs ſenatores includit.
14 *Capituli appellatio includit decanum, vnde quandoque decano & capitulo, quandoque capitulo tantum ſcribitur.*
15 *Monachus quis eſſe non deſinit per abbatiam, ſed ſcholaris per doctoratum contra.*
Rectores ſcholarium nomine comprehenduntur.
16 *Compilatio decretalium miſſa Bononiam, & Pariſiis.*
17 *Domicilium mora decennij conſtituit.*
18 *Schiſmatico, excommunicato, vel alij priuato gratia ſedis apoſtolicæ, qualis ſalutandi formula.*
19 *Benedictio apoſtolica inſcripta Papæ literis vnde pſiciſcatur.*

1 Gregorius. † Hoc proœmiū poteſt diuidi in
4.partes. In prima ſalutatio. In
ſcda, ibi, Rex pacificus, exor-
dium. In tertia, ibi, Sanè, narratio. In quarta, ibi, Vo-
lentes, concluſio. poſſet etiam diuidi in duas tantum,
ſcilicet in ſalutationem, & epiſtolam. Epiſtola in tres,
2 & ſic non longè diuerſum. Hoſtien. vero † diuidebat
in duas partes, in ſalutationem, & proſam, vel epiſto-
lam. primam ſubdiuidebat in tres partes. In prima di-
citur quis ſcribit. vſque ibi, dilectis. In ſecunda quibus
ſcribit, vſque ibi, ſalutem. In tertia ponit quid optat.
ſecundam ſubdiuidebat in 5. ad huius operis ſimili-
tudinem. primam vſque ibi, Sed effrenata. in qua
ponit creationis hominis qualitatem. ſecunda vſque
ibi, Ideoq;, vbi ponit pronitatē hominis ad peccandū,
& vnde procedat, & quo temperetur. tertia vſq; ibi, Sa
nè, in qua ponit cām promulgationis iuris. quarta vſq;
ibi; volentes. In quarta ponit ſuam intentionē, in qua
a ſtim eū nos reddit dociles: quia gaudēt breuitate [a] mo-

derni. Beneuolos, vbi dicit, ad communem vtilita-
tem. attentos, vbi dicit, adijcientes; & hoc eſt propriũ
ſcripturarum, hæc tria, vel eorum alterum operari, vt
dixit Hiero. in prologo Ioelis. In quinta præſentẽ con-
firmat compilationem, & aliam fieri prohibet. Et dicit
3 † Goff. quod Papa ad inſtar iuris conſulti præfationem
poſuit. ff. de ori. iuris. l. 1. de re. cre. l. 1. Aequiparabat
autem Hoſt. quamlibet ex his partibus vni corporeo
ſenſui. Primam viſui. Secundam guſtui. Tertiam audi-
tui. Quartam palpatui. Quintam odoratui. de qua æqui
paratione: quia parum vtilis, & quia conuerti poſſet,
non curo. Eodem modo æquiparare voluit ipſis 5. ſen-
ſibus 5. libros huius compilationis eo ordine, quo. ſ. &
illud etiam propter prædictas rationes omitto. Quod
etiam videre potes per eũ in proœmio ſummæ. §. quis
4 modus. ¶ Ad intellectum, † autem verborum huius ſa-
lutationis, & eorum, quę dici ſolent in ea, videas & hic
repetas, quæ notaui in ſalutatione ſexti libri. Grego-
5 rius † prius vocatus Hugo de Aranea, vel Hugolinus
ſecundum Boa. & fuit Campanus, ſicut in not. 3. dixit
Vinc. quòd iſte Gre. fuit perſpicaciſſimi ingenij, & emi
nentiſſimæ ſcientiæ in vtroque iure. Et dixit Philipp.
quod non ſedit excellentioris ingenij, vel eminen-
tioris ſcientiæ in cathedra piſcatoris. quod verbum
de Bonifacio ponit Archid. in proœmio ſexti libri. In-
terpretatur autem vigilans. & bene vigilauit hoc opus
faciens, vel fieri procurans ſecũdum Pe. & Abb. Et ety-
mologizando dicitur, quaſi gregem regens, vel quaſi
gregem ligans doctrina fidei, vel morum. ¶ Et ſcias
6 † quòd ſicut nomen imperatoris [b] in inſtrumento præ
b ponitur, in auth. vt nomen imperatoris. pręp. in princ.
c col. 5. ſic & nomen [c] papæ; & indictio præponi debet.
de indictione vide quod dicam ſuper data ſexti libri
in quæſtione de nomine. contra. 12. q. 1. dilectiſſimis,
ſm Vicẽ. ibi ſe papa in ſalutatione poſtponit. dic illud
fuiſſe ſm ſtatum & vſum eccleſiæ primitiuæ, ſecundum
quem ẽt interdum imperator ſe Romano pontifici pręe
mittebat. 17. diſt. victor. ſic & Plinius Secũdus in prin.
libri naturalis hiſtoriæ ſe Veſpaſiano præmiſit, & adde
quod dicam ĩ. de cri. fal. quam graui. [Seruus.] cõtra,
7 nonne † ipſe vicarius eſt Chriſti, de transla. quanto. &
imperator eſt eius filius. 96. di. ſi imperator. C. de ſum.
tri. inter, & 10. diſt. vides. dicit Vin. ꝙ magna eſt eius
poteſtas; ſed debet eam conformare publicæ vtilita-
ti, de fo. comp. c. vlt. [Dilectis,] Amore ſpirituali, non
carnali, de præb. graue, vt ec. benef. c. vno, Egi. [filijs]
8 in Chriſto, non in carne, Egi. non tñ † exprimitur, in
Chriſto, niſi cum ſcribitur Abbatiſſis, ſororibus, regi-
bus, vel reginis; de hoc in Spe. de reſcri. præſen. §. ratio
9 ne formæ, in princ. [Doctoribus,] qui vniuerſitatẽ † fa-
ciunt. ĩ. de conſti. ex literis. Caueant tamen, ne faciant
monopolium, puta, ne vnus recipiat ſcholarẽ alterius.
10 C. de monopo. l. 1. non tamen † quælibet pluralitas eſt
vniuerſitas, vel poteſt habere ſigillũ; de hoc ĩ. de ex-
11 ceſ. præla. dilecta. Vin. ¶ Scholaribus, quæro † an ap-
d pella. ſcholarium doctores [d] includerentur? dicit Egi.
ꝙ ſic, p decr. vltimã de ſimo. ĩ. de procura. quia in cau
12 ſis, cũ hoc, pro † quo ſcribitur, ſit cõe, nõ ſingulare, ad
hoc de reſcrip. c. doceri. vnde ad maiorem expreſſionẽ
poſitum eſt de doctoribus. alle. ff. de verb. ſig. familiæ,
13 inſti. de iure natu. §. plebs aũt, vbi familia † dominũ,
populus, & plebs ſenatores includit. all. in contrarium
14 de cõceſ. præb. poſt elec. vbi appellatio † capituli non
includit decanũ. rñdet, ꝙ illud eſt allegatio, cũ alias
bene includatur, de exceſ. præl. quia cunctis. §. 1. lib. 6.
vnde qñque ſcribitur decano, & capitulo, de poſtulan
do. c. 1. de elec. cum nobis olim. quandoq; tñ capitu-
lo, de poſtulan. c. ſi. de elec. Meſſana, cum ſi. tu dicas,
ꝙ quo ad thema huius proœmij ſuperflua eſt quæſtio,
vt patet ex 3. gloſ. Sed quo ad alios caſus dic verbum,
ſcholarium, poſitum in reſcriptis ad lites vel priuile-
gijs odioſis nõ includere doctores alias non ſcholares.
ad quod facit de reſcri. ſedes, de reg. iu. odia, lib. 6. de
locato. c. 1. & quod dixi in quæſtione de priuilegijs hu
ius ſtudij in Mercu. de reg. iu. cum quid prohibetur. li.
6. non obſtat decre. vlt. de ſimo. & ibi dicam. vel aliter
15 per Abbatiam † non definit quis eſſe monachus: ſed
per doctoratũ definit eſſe ſcholaris; vnde illud c. & ll.
prædictæ, fateor, ꝙ probant appella. ſcholarium com-
16 prehendi rectores ipſorum. [Bononiæ.] alias † Pari-
ſijs. vtrobique. n. fuit miſſa compilatio, Ho. [commo-
17 rãtibus.] elapſo † decennio intelligitur ibi habere do
micilium. Cod. de incolis l. 2. libro 10. quod intelligo
præſumi ex curſu temporis. ff. de vſur. cum de in rẽ ver-
ſo, Vin. adde, quod no. Accur. in prin. l. 2. [Salutẽ] hæc
18 ſubticetur † in literis, quas papa dirigit, Hoſt. ſchiſma
tico, excommunicato, vel alteri, cui ſubtracta ſit gra-
tia ſedis apoſtolicæ. facit 33. q. 1. admonere, in princ.
ſed ſcribitur, ſpiritum conſilii ſanioris, vel ea pati, quæ
agere meditatur ſecundum Boa. ſecundum quem ta-
cetur hic verbum ex vſu, vel præuio mentis affectu, &
loquitur Papa in tertia perſona, quaſi ſumat vicẽ, vel
perſonam nuntij ſecundum eum [Apoſtolicam] i. quæ
19 data † fuit apoſtolis. vel ſic dicitur, quia datur ab apo.
ſtolico ſecundum Egi.

ADDITIONES.

a ¶ Breuitate. vt l. ampliorem. §. in refutatorijs. C. de appel. & per gl. in l. 1. ff. quod met. cauſa, & per Imo. hic & per doct. legiſtas in locis ſupra allegatis.

b ¶ Imperatoris. Vide Bartolum, & ibi pulchrè ſcribentes in rubrica ff. de oper. no. nunc. & latè d. And. Barba. in repe. de fi. inſtrum. 4. fol.

c ¶ Nomen. Et per Card. hic in ver. nunquid in inſtrum. & vide per gl. & Io. And. in c. inter dilectos, de fide inſtr. & Spec. de inſtrum edi. §. 2. in 1. col. & in §. inſtrumẽtum, ver. item ꝙ non eſt, & per Bart. in authen. vt præponatur no. impe. in 1. no. qui enumerat, quæ ſunt illa, quæ debent in inſtrumentis apponi. & plenius in l. generali. C. de tabu. li. 10. & per cano. in d. c. inter dilectos. & quod no. in c. quoniam contra falſam, in gl. antep. extra de proba. & propterea dicit gl. in d. auth. vt præponatur no. imper. in 1. no. plurimam auctoritatem dari inſtrumẽto ex memoria principis. alle. no. C. de teſta. l. omnium, & per Io. de Imo. in proœmio decre. in 3. col. qui recitando Ioan. Andr. tenet, quòd hic & per Ioã. And. in data 6. in nouella. Quod idem firmat d. Abbas hic in 4. col. & per d. Alexan. & Mod. in rubr. ff. de nouẽ ope. nunt. Et ibi ponunt moder. vnam pulchram q. melius examinatam, quam alibi, quòd Chriſtianus conficiens inſtrumentum inter duos Iudæos tenetur inuocare nomẽ domini noſtri Ieſu Chriſti, &c. & ita obſeruat conſuetudo, & vide do. Bar. in 1. conſti. fforum qui per illum text. hoc tenet in 5. col. in ver. ex quo optime colligitur.

d ¶ Doctores. vide hic Feli. de iſta quæſtione.

SVMMARIVM.

1 *Conſilium & ſcopus pontificis in hoc exordio, & quare ius poſitiuum fuerit promulgatum.*
2 *Exordij huius, & Ioannis Papæ in Clementinas conſtitutiones differentia.*
3 *Pacifici appellatione hic intelligitur Chriſtus, & nu. 4. Etymologia pacifici.*
Regum proprium.
4 *Cœleſtium & terrenorum Deus diſpoſitor.*
5 *Modeſti ſi eſſent ſubditi, non fuiſſet neceſſarium ius poſitiuũ.*
Si lis nulla eſſet, non indigeremus actibus iudiciarijs.
6 *Cupiditas occupat omnis profeſſionis viros.*
7 *Pacis æmula quid ſignificet.*
Auari, & Damnationes cupidi natura.
Litis appellatio tam extraiudicialem, quam iudicialem amplectitur.
8 *Lites vt odioſæ reſtringuntur.*
Nobilitas quid pariat. Iurgium ad iudicium reſertur.
9 *Quotidie pro aſſiduè item ſemper, & perpetuum.*
10 *Authoritate ſua quis poteſt obuiare defenſionis ſuæ cauſa.*

11 *Impli-*

Digitized by Google

11 *Implicitum quid.*
12 *Ius compoſitum ad ſeruandum humanum fędus.*
13 *Abuſus uarijs pęnis punitur.*
14 *Repudium & Diuortium quorum.*
15 *Exulare quid.*
16 *Legis officium, & etymon.*
17 *Deſcriptio.*
18 *Prodere quid hic.*
19 *Noxius quis.*
20 *Regula quid.*
21 *Lædere nec ſeipſum quis permittitur.*
22 *Operis huius commendatio, & vtilitas.*
23 *Epiſtolæ decretales habent vim conſtitutionum.*
De conſtitutionum diuerſis nominibus, & remiſſiue.
Decretum quibus modis dicitur.
24 *Similitudo interdum vtilis & quæ ſequenda nu. 25.*
26 *Confuſio vitanda,*
27 *Variare, & vacillare quid.*
28 *Vigilantibus iura ſunt prodita.*
29 *Ramundus compilator qualis, & vnde.*
30 *Actio ex promiſſo nõ datur apud Catelanos, tenentur tamen de dolo.*
Compilationes antiquæ decretalium quales.
31 *Decretalis extra hoc volumen allegator qua pęna teneatur & item iudex.*
32 *De principijs decretaliũ ſuperfluis quid dicendum, remiſſio.*
33 *Sñia lata per contrariũ intellectum, quid agendum, remittit.*
34 *Declarator eſſe poteſt aliquando, non iudex.*
35 *Tantum, aduerbium reſtringendi vim habet.*
36 *Edictum de compilatione eſt prohibitorium,*
37 *Rubricę ne authentica decretalium ſint.*
38 *Per conciliorum compilationem hanc quid tollere intelligatur auctor.*
39 *De compilatione antiquata quid allegari poſſit.*
40 *Allegatio huius compilationis qualiter nunc, & qualiter olim facienda.*
41 *Legis generalis nota, remiſſiue.*
42 *Factione prohibita an prohibeatur allegatio.*
43 *Epilogus gloſſarum.*
44 *Ex Suffragio gloſſarum.*
Seruum appellat ſe imperator, & quibus verbis.
Omne bonum debet eſſe manſurum.
Iudices contenti eſſe debent fiſcali ſalario.
Quid honeſtum ſit, non ſolum quid liceat, conſiderandum.
Via conceſſa per fundum, per omnes eius quoque partes uidetur conceſſa; Ciuiliter id tamen intelligendum.
45 *Ex Suppletionibus gloſſarum.*
Studij priuilegia habet curia Romana.
46 *Reſcripta ad lites non extenduntur ad alias perſonas, neque res.*
47 *Compilationis huius exempla ad ſolennia ſtudia miſſa.*
Ex ſuppletionibus gloſſarum in proœmium.

1 Rex. Exordium, in † quo principaliter intendit
oñdere, quare ius poſitiuum fuerit promul
gatum, & ipſius iuris effectũ dicẽs, ꝙ ſi ho-
mines eſſent pudici, pacifici, & modeſti ſm̃ diſpoſitio
nes creatoris, non fuiſſet neceſſarium ius poſitiuũ. Sed
quia homines ſunt cupidi ad aliena, iõ lites inſurgunt,
quæ niſi per iuſticiam reprimerentur, in mundo non
eſſet concordia: & ideo ius proditum eſt, ut talem cu-
pidum appetitum refrenet, & homines in tribus iuris
præceptis informet. Et ſic ſoluit in hoc exordio, quod
obijci poſſet, ius poſitiuum eſſe ſuperfluum, quaſi ſuf-
ficeret naturale. alias de imperfectionis opere notare-
mus creatorem, contra id de baptiſ. maiores, verſ. ſed
2 adhuc. In quo † aũt differant exordia Bonifacii, & Io-
annis ab iſto, vide in proœmio Clem. no. in gl. 2. [Pacifi
3 cus.] † i. Chriſtus. Phi. vel. i. deus pacem faciens, & nihi
lominus iuſtitiam, quod regum eſt proprium, ut 23. q.
4 regum, Goſ. [Diſpoſuit.] cuncta † .n. cœleſtia, & terre-
na diſponit, de reliquiis & vene. ſanc. c. 1. in prin. lib. 6.
[Pacificos] qualis ipſe, vt ſ. dixit [Modeſtos] & ſi ipſi
5 † ſubditi tales eſſent ſm̃ diſpoſitionẽ & voluntatẽ crea
toris, nõ fuiſſet neceſſariũ ius poſitiuũ. ſi .n. nulla lis eſ-
ſet, ad quid indigeremus titulis, de libel. ob. de litis cõ
teſt. Et idẽ in ſimilib. [Effrenata] ad ſimilitudinẽ equi
6 effreni, de homi. c. dilectus. circuit, & † occupat oẽs pro
feſſionis viros ſm̃ Pet. & Abb. & ſimile, qđ dicit Io. de
Gratiano, 1. q. 1. ẽt corde. inducit Hoſt. & Egi. ſimile,
ꝙ dicit lex, effuſa concupiſcẽtia. in auct. quibus modis
a natura. efficiãtur ſui. §. ſi vero, col. 7. [Pacis [a] † æmula.]
7 i. pacẽ odiens. Egi. vñ auarus, vel dñationis cupidus,
vel ob id elatus non deſiderat habere cõſortem. 23. q.
7. quod aũt, ſm̃ Hoſ. [Litium] extraiudicialium, & ſm̃
Phi. ẽt de iudicialibus intelligitur: qui dicit, ꝙ per ꝯñs
erat mater criminũ, quib. litis materiam creant. C. de
8 iudi. properandum, in prin. Reſtringuntur ergo † vt o-
dioſæ. ĩ. de reſcr. nonnulli; & ponebat verſum, Nobili-
tas faſtum: faſtus litem parit; armat lis odium, capiũt
hęc tria mortis iter. [Iurgiorum] iudicialium, de verb.
9 ſig. forus, Ho. (Quotidie] † i. aſſiduè; & valet ad teſtes,
qui dicũt aliquid ſemper, quotidie factũ. Nam & cau-
ſa ſtillicidii dicitur perpetua, q̃ non ſemp cadit. ff. de
ſer. vrb. præ. foramen, de cler. non reſi. ex parte, el 2. ſed
Vin. & Pe. de Ab. & Egi. qui ẽt alleg. de præb. ſignifica-
tum. [Conatus] accuſatiui caſus, Ab. i. vires. Egi. (Sua
10 virtute] no. ar. ſm̃ Vin. ꝙ auctoritate † iuris p̃t quis per
ſe obuiare in prin. pro defenſione iuris ſui, & antequã
p̃ſumatur debitũ. 8. diſt i. mala, de hoc C. de Iudæis. le.
nullus, [quæſtiones] accuſatiuum. [Ipſius] effrenatę cu
11 piditatis, [Implicitas] † i. implicitas, indeterminatas
& occultas. P. [ius] accuſatiuum. [Humani fęderis] .i.
12 compoſitũ † ad ſeruãdũ humanũ fędus, Ho. [Abuſus]
13 qui † varijs pęnis punitur, vt dicetur ĩ. de pęnis, calũ-
niã, Phi. & erat ſcđm Hoſt. peruersè, & malè allegãtiũ.
ĩ. de reſcri. diſpendia, de decimis, ad audientiam. [Re
14 pudii] metaphorice loquitur, dicitur enim † repudiũ
b inter ſpõſos, & diuortium inter carnaliter coniũctos. [b]
ff. de verb. ſig. inter ſtuprum. §. diuortium. Phi. tñ & in-
ter cõiuges datur repudium, vt ibi. [Exularet] i. in exi-
15 lium † poneretur, Ho. [Lex] † quæ diuinas & humanas
16 res benè diſponit, & omnẽ iniquitatem expellit. C. de
vete. iu. enuc. l. 1. Vincen. in princip. vnde dicitur lex,
quia ligat, vel legitimè agit obſeruatores remuneran-
do, tranſgreſſores puniẽdo. 3. di. oĩs lex. ff. de iuſt. & iu.
17 l. 1. Eſt † autem lex conſtitutio ſcripta, iuſta pręcipiẽs,
& cõia ꝓhibẽs. 1. di. lex eſt. 23. q. 4. ſi eccleſia, in fi. Phi.
18 [Proditur] † .i. de nouo promulgatur, vel. i. aperitur, &
19 manifeſtatur, Ho. [Noxius] abſtinere † neſciens &c. ĩ.
de cõceſ. præb. c. 2. in prin. li. 6. & exponit Pe. i. nocẽdi
c volũtas. [Regula] [c] † qđ ſit regula, habes 4. diſt. regu-
20 la, & plenè ĩ. de reg. iu. li. 6. ſuper Rubrica. [Alterum]
21 † nec ſeipſum. quid de clerico, qui ſe percutit, an ſit ex
cõicatus, dicam ĩ. de ſent. excom. contingit. 1. [Sanè]
22 narratio, in qua cõmẽdatur † hoc opus principaliter
propter duo. primò propter diſpendium antiquarũ cõ
ſtitutionũ. ſecundo pp vtilitatem nouarũ, vt ibi, adii-
cientes. diſpẽdium vero antiquarũ conſiſtebat primo
in diuerſitate voluminum. ſecundo in nimia ſimilitu-
dine, tertio in contrarietate. quarto in prolixitate. &
ex his 4. inducebatur confuſio. quinto in incertitudi-
ne ex curialitate. omiſit ſextum de inutilitate [Decre-
23 les epiſtolas] † quæ habent vim conſtitutionum cano-
num. 19. di. c. 1. & de diuerſis conſtitutionum nomini-
bus dic, vt no. 3. di. in ſum. & per Hoſt. in proœmio ſum
mæ. §. quo noĩe. & de diuerſis modis, quibus dicitur de-
cretũ, hr̃ in Spe. de primo & ſecũdo decr. in prin. [Ni-
24 miam] benè dicit, quia † quãdoq; ſimilitudo non eſt ſu
perflua, vel inutilis, vt ſi diuiſione iuris aliqua adiuuẽ-
tur,

Digitized by Google

tur, vel ꝑ p ſeparationem difficilem euitãdã: nã ſi clauſula aliqua ſepararetur ab alijs, quibus eſſet cõmiſta, totum confunderet intellectũ. C. de nouo codice cõpo. l. 1. & C. de vete. iu. enu. l. 2. §. ſi quis autem, ſm Phi. dixit Hoſt. ꝙ aliqua ſimilia remanſerunt, ſine quibus poterat cœna duci: ſed offert cõtraria oia ſaluaturũ. [Si-
d militudinem]d ſequẽda † eſt ſimilitudo, cum talis eſt,
25 quæ diſſimilitudinem nõ hẽt. ĩ. de conſti. translato, ĩ. de appel. vna, 27. q. 1. nuptiatũ. ff. ad l. Aquil. l. illud. & Ariſtoteles oſtendit quantamcunq; differentiã oſtendimus, ꝙ non eſt idem, & calami & atramẽti mutatio ſimilitudinis aufert per oia puritatẽ, in auct. de inſtr. cau. in prin. Vin. Et adde quod dixi ĩ. ti. 2. c. translato.
26 [Confuſionem] hęc † vitanda eſt ẽt in licitis. ĩ. de celi. dom. c. vlt. ſm Vin. & eo. tit. c. 1. li. 6. & facit quod no.
27 de reſcrip. c. 2. eo. li. [Vacillabant] variare † eſt contradicere: vacillare eſt non ſe firmare in altero contrariorum ſm Pe. & Abb. & dicam ĩ. de teſti. cogen. c. præte-
28 rea, in fi. [Studentium] quia † vigilãtibus iura ſunt prodita. ff. de his, quæ in fraud. cre. l. pupillus, in fin. vnde
29 verſus. Si qs forte cupit &c. Ho. [Raimundum] † virum religioſum & valde literatũ, oriũdum de Cathalonia,
30 vbi † non datur actio ex promiſſo, teneri tñ debet Ca-
e telanus,e qui varijs promiſſionibus & inutilib. inuitationib. detinet viatorẽ ſaltem de dolo. ff. ſi quis cau. l. ſi actio, Vin. & ſimile qđ not. 1. q. 1. duces, in fi. [Reſecatis] procẽdebat verba ſua Bonagui. qũo in antiquis cõpilationibus erant ęquæ ſniæ inter iniquas, ſicut lilium inter ſpinas, tribulos, & herbas peſtiferas, quę hodie ſunt reſecatæ, & nil aliud notauit in proœmio [Su-
31 perfluis] qui ergo † decretales antiquas hoc volumine non inſertas in iudicijs allegaret, crimine falſi teneretur. C. de nouo codice faci. l. 2. §. hunc igitur, & etiam iudex, qui audientiam cõmodat, C. de veter. iu. enu. l. 2. §. hæc igitur omnia, ſm Phil. vide quod dicam ſtatim ſuper verbo, aliam. Solet hic opponi, quod dicam & ſoluam ĩ. de libel. ob. c. ſignificantibus, Itẽ de prin-
32 cipijs † decretalium, quæ ſæpe vñr ſuperflua. exemplum ĩ. titu. 2. c. 1. & c. cum oẽs, & c. ſe. So. vt dicam de
33 iure pa. nobis, in prin. [Declarantur] nunquid † ſententia lata per priorem contrarium intellectum debeat reuocari, matrimonia ſeparari, vel ſacramenta iterari, notauit ĩ. de conſti. c. vlti. & no. ꝙ qñq; declarare,
34 † poteſt qui iudicare non poteſt. ĩ. de app. ſolicitudinem. de offi. le. ſtuduiſti. Vin. Volentes concluſio [Tan-
35 tum] aſtringit † negatiuam alias excludendo, vt de cauſa poſſeſſ. & propriet. cum eccleſia [Compilatione]
36 & ſic edictum † de compi. eſt prohibitoriũ. Aliqua ſimilia no. hic Vinc. de quibus dicã ĩ. de ſpon. cũ apud.
37 [vtatur] no. ſm † Vinc. rubricas auctenticas. de hoc in pœmio, 6. li. §. ſanè, & in Spe. de diſpu. in fine. [Aliam]
38 dixit † Vin. ꝙ ꝑ hoc cõpilatio ſtatutorũ factorũ in aliquo concilio non tollitur: quia de illo Papa nõ intẽdit, cũ ibi ſint ſolum acta vnius cõcilij; & hic intendat de diuerſis apoſtolicis reſcriptis, vel epiſtolis coadunationem in vnum. Item non intendit ſm eum Gregor. tollere niſi ordinem ſcripturarum præteritarum, & pluralitatẽ corporũ in vnum corpus redigere vult, ſingulas partes, vel capitula locis congruis inſerẽdo. 16.
39 diſt. 70. dixit † etiam ꝑ canonem 7. di. fuerunt, ꝙ ſi dubitatur de decre. hic ꝯtẽta, qualiter intelligi dẽat, partẽ reſecatã inducere poſſumus; qđ verũ eſt, ſi ſit remota: qa ſuperflua, vel prolixa, non qa iuri ꝯ̃ria. Idẽ Pe. & Abb. & vide qđ dicã de pur. ca. c. 1. ſup vlt. gl. q etiã
40 hoc dixerunt, ꝙ † ſicut iſte liber olim dicebatur extrauagantiũ. qa decre. vagabantur, vt ſ. ſic ẽt hodie dici dẽt allegando, extra, quaſi extra volumẽ decretorum.
41 Notauit † etiam hic Pe. de Sam. modos, qbus lex generalis cognoſcitur, quos notauit ĩ. de elec. vt circa, li. 6.
42 [Facere] Factio, non † allegatio prohibetur, ſm Gof.
p & Egi. qđ reprehendit Hoſ. Si enim non põt fieri, quo poterit allegari? Gof. habuit reſpectũ ad compilatio-
43 nes antiquas, & bñ dixit. ¶ Secunda † gl. recitetur per modũ qõnis, quare ſe vocat ſeruum &c. ¶ Glo. 3. per obiectionem, ꝙ compilatio non ſit generalis, nec oẽs liget, ex quo ſolũ Bon. & c. ¶ Gl. Quia non, in fi. opponit de contrarietate litterę. ¶ Gl. hæc ſunt, recitetur obijciendo, vt ſup ea ſuppleui. ¶ Gl. vlt. obijcit. ſoluit, ſolutioni opponit, & oppoſitioni reſpondet: demum principali obiectioni dat ſecũdam ſolutionem. vltimò for-
44 mat, & ſoluit duas qõnes. ¶ In glo. 2. † ibi. [l. 1. circa prin.] Ibi, quo ſermone, aut quibus operib. dignas Deo gratias agere valeamus, ꝙ per me vltimum ſeruũ ſuũ eccleſiæ ſuæ iniurias vindicare dignatus eſt. [& ibi. §. Illud quoque.] ibi, Quoniam omne bonum, quod ſine a Deo acquiritur hominibus, ſiue ab imperio ſequente Deo eſſe mãſurum. ¶ In gl. quæ eſt. ibi, [Cogitatio.] propter hoc ibi iudicibus præcipitur, quod mundas teneant manus abſtinentes ab omni acceptione, his cõtenti, quæ dantur a fiſco. ¶ In glo. hoc ideo. ibi. §. [ex cauſa.] hanc & ſe. vide in prin. c. cæterum, ſuper glo. 1. ¶ In gl. hæc ſunt, ibi [Semper] ſequitur in coniunctionibus non ſolum quid liceat, conſiderandum, ſed & qđ honeſtum ſit, & ibi. §. pe. inquiret magiſtratus in datione tutorum de ipſorum moribus, ¶ In glo. vlti. ibi [Si cui,] conceſſa via per fundum per quamlibet eius partem conceſſa videtur, ciuili tamẽ modo, vt itineretur,
45 † qua ęquè commode facere poteſt cum minori fundi detrimento. ¶ In gl. 1. ibi, [Veſter] Matth. 23. Mar. 10. & 9. q. 3. nullus, & maiorem, qui miniſtrat & c. 23. diſt. c. diaconi vlt. Et apoſtolus, omnium me ſeruum feci, & ideo ad. Cor. 9. 28. q. 1. iam nunc. ¶ In e. gl. ibi, [Seruũ] etiam ſi ſit fugitiuus, Vin. ff. de acq. poſ. l. 1. §. per ſeruum, qui, quod intellige, ſi ab alio non poſſidetur, vt ibi. ¶ In e. gl. ibi, [eccleſię.] vel dic vt dixi in proœmio. 6. lib. in 4. gl. ¶ In ea gl. ibi, in prin. colla. 2. & in proœmio. 6. li. §. 1. ¶ In e. gl. in fi. dic. li. 6. ¶ In gl. 4. ibi, [tuæ fraternitatis] hodie curia Romana hẽt priuilegia ſtu-
46 dij, de priu. c. 2. li. 6. Ibi, Cũ olim, † in reſcriptis ad lites loquũtur, quæ nõ extenduntur ad alias perſonas, vt in c. preal. P. & G. neq; ad alias res inuito reo, vt in c. cum olim. Et ibi, [Generalius] licet hoc fatear, tñ dic, ꝙ plu-
47 ra † exempla huius compilationis ad ſolennia ſtudia miſſa fuerunt. ¶ In ea, gl. in fi. adde, quod no. 82. diſt. propoſuiſti, in gl. ex hoc, in data 6. lib. in vlt. glo. ¶ In gl. per talem, in fi. & in clemen. eod. ti. ſi ſummus.

ADDITIONES.

a ¶ Pacis. de pace vide gl. eiuſdem Io. And. in ca. cum æterni, de ſen. & re iudi. in 6. & ibi etiam habes propter quod hodie non ſeruatur pax inter homines.

b ¶ Coniunctos. Adde tex. meliorem cum no. per gl. ibi in cap. ꝙ autem. in §. item ſi coniuges, in gl. in ver. negatur, quæ allegat d. §. diuortium hic allegatum per Io. And. & vltra vide etiã tex. cum no. per gl. in l. quod Seruius. ff. de condi. cauſa da. in ver. in diuortium, quæ gloſ. allega. ad hoc etiam l. inter diuortium. ff. de verb. ſignifi.

c ¶ Regula. Vide Bart. in l. 1. ff. de reg. iur. qui multipliciter declarat, quid ſit regula.

d ¶ Similitudinem. vide, ꝙ ſimilitudo cẽſetur eſſe quædam paritas, no. Baldus in c. ſedes apoſtolica, de reſcrip. in 2. col. no. in clem. exiui de Paradiſo. §. cum aũt natura termini reſtrictiui. de verborum ſign. & Bal. in l. non poſſunt. ff. de leg. idem Bal. in §. porrò, quæ ſit pri. cau. bene. amitt. in vſi. feu. Et de ſimilitudine vide Gemi. in c. ſi ciuitas. §. ratione. de ſen. excom. in 6.

e ¶ Cathelanus. vide Baldum hic in 7. co. qui etiam dicit formaliter. Caue tibi ergo a Cathelanis.

SVMMARIVM.

1 *Dei poteſtas & imperium quale.*
2 *Diabolus princeps quorum.*
3 *Peccatores vaſa ſunt iræ, id eſt vitiorum.*
Si peccant ex neceſſitate, pœna non afficerentur.
4 *Statim pœnitendo non videtur dimiſiſſe.*

5 Ocul

Digitized by Google

5 *Oculi pudici quid, & impudici quid efficiant.*
6 *De virtutibus cæteris alij poſſunt iudicare.*
7 *Pudicitiam ſola nouit conſcientia, quæ quidem pudicitia mulieribus maximè conuenit, nu. 8.*
9 *Temperantia diuinum donum, & in quibus ea conſiſtat.*
10 *Luxuriæ furor quæ operetur.*
11 *Notam quæ ſpecialem deſiderant, niſi ſpecialiter notentur, intelliguntur neglecta.*
12 *Nobiſcum particulæ interpretatio.*
13 *Iuſtitia virtus quæ.*
14 *Contraria ſoluendi modi diuerſi, remiſſ.*
15 *Decretalis ſiqua poſita eſt in hac compilatione, cur poſita.*
16 *Iſrael non includit tribum Iuda, nec Beniamin.*
17 *Dies datur pro vno milliari, quod ſupereſt.*
18 *De decretalibus emanatis poſt hanc compilationem ante compilationem lib. 6. quid iuris.*

1 Rex. In prima gl. in fi. † eſt rex regum, & omniũ
poteſtatum. 8. diſt. quæ contra mores, in fi.
Goſ. & Malachiæ. 1. in fin. rex magnus ſum
ego, dicit dominus. & Apo. 1. ipſi gloria & imperium
in ſecula ſeculorum. ¶ In gloſ. 2. in fin.]Sed diabolus
2 † dicitur princeps mundi. 33. q. 2. c. 1. quod dic vt ibi,
& de pen. di. 2. ſic enim alibi princeps vitiorum, de pe.
d. 2. princeps. ¶ In gl. 3. in fi. verſi. [vaſis iræ,]quod a-
3 lias eſt capitulum. Sunt † autem peccatores vaſa iræ. i.
vitiorum. 1. diſt. illud quoque, in fin. ſicut dicimus vaſa
vini, vel olei. Illis autem Deus non inferret pœnam, ſi
ex neceſſitate peccaſſent. ¶ In gl. 4. ibi[Coram domi-
4 no]quaſi † ſtatim pœnitendo non videantur diuertiſſe,
de peni. di. 1. diuortium. ¶ In gloſ. 1. [Caſtos in fi.]&
23. di. his igitur, ibi, non vagi oculis, Vgo de Folleto,
5 Pudicus, † oculus ianitor eſt cordis, & excludit, quicqd
indecens nouerit. Impudicus quærens, quod placet,
per omnia diſcurrit, volentes intrare patitur, nolentes
hortatur. Inde oculi prima tela ſunt adulteræ, Sen. de
re. fortuitorum. Oculi irritamenta ſunt vitiorum, &
duces ſcelerum. Hier. ad Furiã. c. ſpeculum mentis eſt
facies, & taciti oculi mentis fatentur arcana. tamen
in epiſtola ad Fabiolam. c. fatetur, quòd de cæteris
6 † virtutibus poſſunt alii iudicare: pudicitiam ſola no-
uit conſcientia: vnde in die iudicii & c. ibi uide ad idẽ
7 contra Eluidium. c. maxime autem † mulieribus con-
uenit. vñ Hier. ꝯ. Iouini. G. multa ſunt, quæ præclarè in
genia virorum illuſtrãt: Mulieris propria virtus eſt pu-
dicitia. ¶ In gl. 1. pacẽ, ibi dicitur Matthæ. 5. c. ¶ In e.
8 gl. in fi]& exponit † Pe. de. i. non litigioſos. ¶ In gl. ſe.
9 ibi[tẽperatos]temperantia † eſt diuinum donum rõ-
nis ꝯ libidinẽ, & motus alios importunos. vnde requi-
ritur tẽperantia in cibis, & veſtibus. 41. diſ. c. 1. 21. q. 4.
per to. ñ. ¶ In glo. quia non ſolum, ibi[Proclinus] & in
proœmio Cle. poſt prin. [& ibi Claudianus]maiori. &
ibi[Prodigus] dic ꝙ non dicitur ſimpliciter prodiga,
ſed ſui ꝓdiga[& in fi.]& eſt ſimile. 23. d. de his. ibi ap
petitores arctiſſimè vix leuiſſimo dñi iugo ſubdantur.
¶ In gl. Hoc iõ, ibi. [Sed qa diuinę]& in ꝓœmio 6. lib.
[& ibi, co. 6.]& c. co. de cõſang. & vte. fra. in prin. Sen.
10 li. 6. nãliũ qõnum. Quotidie aliqd † ſubtilius, aliqd ele
gãtius excogitat luxuriæ furor, vſitata ꝯtẽnimus. ¶ In
gl. hæc ſunt ibi[Præcepta]nonne qui honeſtè viuit, al-
terum non lædit, & ius ſuum vnicuique tribuit, ad qd
11 ergo inculcat? So. quæ ſpãlem † notam deſiderãt, niſi
ſpãliter notetur, intelligũtur neglecta. ff. de iniur. l. itẽ
apud. §. ait prætor. vel dic, vt ſequitur in gl. [& ibi, No
12 biſcum]quia † fuerit a nobis, & manet in nobis, & ui-
de in Hie. ſuper pſal. 14. In gl. eadem, alias incipit, Siue
13 ſit, ibi[Iuſtitiam colere]Tulius lib. 2. de off. tanta † eſt
iuſtitiæ virtus, vt neq; illi, qui maleficio, vel ſcelere pa
ſcuntur, ſine ulla eius particula viuere poſſunt. nam &
princeps latronum, niſi æqualiter prædam diſpar-
tiat, aut interficietur a ſociis, aut relinquetur. Aug. 4.
de ciui. dei. Remota iuſtitia, quid aliud ſunt regna, ni-
ſi magna latrocinia? ¶ In gl. Idem dicit, ibi. Tertia cõ
ſtitutio, quæ alias habet titulũ per ſe. de emen. Iuſt. co.
¶ In gl. Quia nulla, ibi[contrariũ]inſolubile, de diuer
14 ſis autem † modis ſoluendi contraria, [a] plene in Spec.
de diſpu. & alleg. §. poſt hæc, & ver. in ſumma, & verſi.
& generaliter, per quę decido, quę hic ſcripſerat Fran.
qui etiam hic decem prædicamenta proſequitur, quæ
poſuerat Azo in princi. ſuæ ſummæ, & Arch. poſt Lau.
50. di. ferũ [Et in fi.]quare ergo notaſti decr. vt debi-
tus, corrigere multa iura de prioritate reſcriptorũ tra-
ctantia, & dec. de multa. infinita tractantia de plurali
tate beneficiorum. Hoſti. ¶ In gl. & recte, ibi[Ponen-
dis]non intelligas in volumine, ſed in tit. vt etiam ibi
notabat Accur. nec ſeruetur ẽt decr. eiuſdem auctoris.
ĩ. in de offi. arc. ad hoc, & c. vt noſtrum, qui filij ſint le
gi. cãm. 1, & 2. ¶ In gl. ſicut ergo[ibi vniuerſali]de hoc
dic vt no. ĩ. de elec. vt circa, lib. 6. [& ibi, Multæ ſunt]
ĩ. de ele. quia diligẽtia, & c. quod ſicut, in fi. & de con-
ceſ. præb. conſtitutus. ¶ In e. gl. ibi(Petiſti)dixit Phil.
ꝙ ſi in hac compilatione poſita eſt decre. diſpenſatio
15 nem † cõtinens, ad hoc eſt, vt ſciatur aliud eſſe de iure
cõi: vel vt ſciatur, in quib. caſib. poſſunt epi diſpenſa
re, quod regulariter eis prohibitum eſt ſecundũ eum.
¶ In ea. gl. ibi[Nec minus]vñ & decr. dicit, ꝙ omnes
16 ſuffraganei conuenerunt in collatione; & tamen Quin
queeccleſien. nõ conuenit, de poſt. præla. bonæ. 1. Hoſ.
ad idem 7. queſ. 1. denique poſt princ. ibi[omni ſemini
Iſrael]qđ nõ includit tribum Iuda, & Beniamin. [Et
ibi, ꝙ omnes]a 20. annis ſ. vt habet hiſtoria numeri,
17 14. [Et ibi, Nõ nocet] & tñ † interdum prodeſt. ff. de
ver. ſi. l. 3. vbi ꝓ vno miliari, qđ ſupeſt, datur vna dies.
¶ In ea. gl. ibi. [& ſi quæſtiones]quod intellige, vt ibi
no. in ea gloſ. ibi. [In talibus] 14. q. 5. ſi quid inueniſti.
18 ¶ In ea gl. ibi[Tene ꝙ]imo quo † ad illas, quæ emana
uerunt poſt hanc compilationem ante compi. 6. lib. te
ne quod habes in proœm. 6. li. in fi. & in fi. uel erit tunc
pœna arbitraria. ſ. de of. dele. de cauſis.

ADDITIO.

a Contraria. Vide quid inuehat d. An. de But. in c. recte, de renun cia. reprehendendo gl. ibi.

SVMMARIVM.

1 *Summa Trinitas cur appelletur.*
2 *Rubrica huius materia vbi alibi tractetur, & n. 5. & 7. 8. 9. 10.*
3 *Decretales in hoc volumine ſæpiſſime ſunt ſub certis titulis collocatæ, quę etiam alijs titulis adaptantur, quarum memi nit autor noſter.*
4 *Intentio autoris commentatis etiam ad ſexti, & Clementi. iura porrigitur.*
6 *In Trinitatis nomine explicitè eſt conferendus baptiſmus.*
8 *Neophiti paulatim inſtruendi ſunt in fide.*
9 *Theologia ſtatutum amphatur, vt catholica fides habeat defenſores.*
10 *Prædicant qui fidem paganis libertates habent.*
11 *Dubius in fide infidelis eſt.*
12 *Diuiſio gloſſæ.*
13 *Sine fide eſt impoſſibile placere Deo.*
Salus prima eſt rectæ fidei regulam cuſtodire.
14 *Fides multis modis capitur.*
Symbolus dicitur fides.
15 *Fidei deſcriptionis explicatio.*
16 *Opinio habet dubitationem.*
17 *Demon an habeat fidem.*
18 *Fides informis virtus.*
19 *Turba precedentes, & ſequentes dominum in die palmarum quid ſignificabant.*
20 *Hoſanna quid ſignificet.*

21 *Fides*

21 *Fides an differat in quodam modo credendi.*
22 *Articulus fidei quid, & nu. 35.*
23 *Spiritus ſancti dona quot.*
24 *In oratione dominica ſunt ſeptem petitiones.*
25 *Explicite ſcire quomodo intelligatur.*
26 *Implicite credere qui dicantur & implicitæ fidei uis.*
27 *Fidei menſura quædam eſt ſtatus hominum laicorum, & clericorum, & quæ, & nu. 28. 29. 30. & 31.*
32 *Natiuitas domini eſt articulus fidei.*
Babptiſmus eſt ſacramentum.
33 *Symboli etymologia.*
34 *Fidei articuli quot, & nu. 35.*

¶ De ſumma trinitate, & fide catholica.

1 Summa. Appellatur † ad differentiam aliarũ
quæ nõ ſunt ſummæ, ſicut trinitas in
candela, & ſimiles, Pet. de. & Ab. ple
nius. quare dicatur ſumma, & quare trinitas. uide per
2 Hoſt. in ſum. huius ti. in prin. Ad † materia huius rubri
cæ facit 23. di. qui epiſ. de con. di. 3. c. fi. & di. vlt. c. pe.
& vlt. Repetitur autem hęc rubrica in 6. & in clem. hic
3 autem pro † toto volumine eſt ſciendũ, ꝙ in eo ſunt ſę
piſſimè decretales, quæ licet congruentius ſint ſub cer
tis titulis collocatæ: tñ ẽt alijs titulis coadaptãtur. Et
hoc in tñ interdũ, ꝙ ipſarum caſus ſummarij vtriq; ti
tulo ſunt cões. Illas quoq; ſine expreſſione prętermittã. In
reliquis quoq; niſi breues ſint exprimã, quõ illi rubricę
conueniant. Et ſi quæratur, quare propria rubricarum
capitula nõ allego ſub illis, tripliciter rñdetur. Primo,
quia id eſſet extra propoſitum prælibatum. Secundo,
quia de illis indubitatum eſt, ꝙ titulis congruunt. Ter
tio; qa illa ſic collecta facile ſtudens põt maxime per
4 caſus ſummarios intueri. Et licet † ad comp. iſtã prin-
cipaliter mea intẽtio referatur: tñ Sexti etiã, & Clemẽ
tinarũ ſimilia iura ſubmittã: & adde qđ dicã ſuper vl.
5 rubrica. j. de reg. iur. ¶ Ad iſtã † aũt rubricã in parte
prima facit, de ferijs. c. 2. in fi. vbi de feſto trinitatis ha
6 betur. ¶ Item in † noĩe trinitatis explicitè cõferẽdus
eſt bap. de bap. c. 1. & pe. dãnantur Beguinę, quę diſpu
tabant de trinitate in cle. de relig. do. c. 1. poſt prin. Ad
7 partem † ſcdam conuenit, de vita & ho. cler. vt quiſque,
presbyter. n. parochianorũ filios p ſe, vel alios inſtrue
8 re debet in fide. Neophyti † etiam paulatim inſtruẽdi
9 ſunt in fide, de pę. & re. deus qui. Itẽ ut fides † catholi-
ca habeat defenſores, ampliatur ſtatutum theologię.
10 one cle. uel. no. ſuper ſpe. §. quia uero, qui paganis † prę(
dicant fidẽ catholicam, libertates hñt, de Iudęis, quã
11 ſi ac. Item dubius † in fide infidelis eſt, de hære. ca. 1. Et
de illo titulo, qui multum propoſitum reſpicit, nil am-
12 plius inducetur. ¶ Gloſ. hanc † ſuper rubrica quidam
diuidunt in 8. partes: tu diuidas in duas. Primò dicitur
quare hęc rubrica fuerit pmiſſa. Scdo. tractat de fide
per modũ ſummę, quęrens de 4. quę ordinate proſequi
a tur. ¶ In gl. ſuper rubrica ibi: peccatũ [a] nã ſine † fide [b]
13 impoſſibile eſt placere Deo, ad Hebre. 11. Et prima
b ſalus eſt rectę fidei regulã cuſtodire. 25. q. 1. prima ſa-
lus. Et id aũ baptiſmũ in adultis habet locũ, vt ibi pa-
24 tet. ¶ In ea. ibi, [multis † modis] aliquos ex his mo-
dis hẽs no. 22. q. 1. monet. ¶ In ea. ibi, Cõiuges 28. q. 1.
caue. ¶ In ea. ibi [Omne itaque.] inf. de conci. ap. c. vl.
¶ In ea. ibi. [§. illud.] alias eſt. ver. [in ea. ibi §. vendi-
tæ & j. de ſpon. du. c. 1. ¶ In ea. ibi [Articulorum] vñ
ſymbolus dicitur fides. j. de vi. & hon. cleric. vt quiſque.
¶ In ea. ibi, [Stricti iuris] de his no. j. de excep. cũ ve-
nerabilis. Itẽ dicitur fides legalitas ꝯria dolo. inf. de
depoſito, bona fides. Itẽ probabilis ignorãtia ff. de ac
quire. do. qui bona fide, & l. bonæ fidei. Itẽ probabilis
credulitas. ff. de ver. ſig. l. bonæ fidei emptor. Itẽ bona
ſimplicitas; vñ ille eſt bonę fidei. i. ſimplex, nõ duplex.
22. q. 4. Innocẽs, Ho. q de his ſignificationib. fidei da-
bat hoc verſus. j. de reſti. ſpol. lrãs. Baptiſmus, Caſtus,
Sẽcurus, Conſcius, Equus: Fides, Legalis, Simplex, col-
lectio, credẽs, Sicque probabilitas fidei ſub voce tenen
tur. ¶ In ea. ibi [Ad Hebræos] c. 11. ca. & de hoc ſatis. 3.
25 ſen. 23. diſt. [& ibi, De futuris] verbum † Non apparẽ-
tium, põt etiam præterita & præſentia cõprehendere:
& ſic intellecta deſcriptio nõ conuenit ſpei, quæ ſolum
eſt de futuris. Sed verbũ Sperandarum rerũ, per hoc
non ſoluitur; ſed dici poteſt illud dictum, quia fides in
ſperãdis ſubſiſtit, vñ Iacobus exponit. Fides eſt ſubſtã-
tia. i. fundũ, ſeu firma ſubſiſtentia ſperandarũ rerum:
quia facit, vel faciet in nobis ſubſiſtere res ſperandas.
in prin. per ſpẽ, in futuro per rem. Ar. non apparentiũ:
qa ſi volumus probare, dicemus, ſic dicit Chriſtus: ſic
dicit Abrã [& ibi, Et mortuos.] hic deberet coniun-
gi verbũ ſequẽs. & licet diuerſa tpa cõprehendat, vna
26 fides eſſe videtur. ¶ In ea. ibi, Cognitionem †] opinio.
dubitationẽ, vnde dicebat Marcus Varo ad Athenien.
Fides eſt media opinionis, & ſcientiæ, neutrum attin-
gẽs, Et ibi, [Et dęmones] Iacobus ꝯdicẽs ſm magiſtrũ
in ſnijs, & alios theologos firmè tenendum, ꝙ demon
27 † non habet fidẽ ẽt informem. fides enim † informis in
28 pectore habitare põt illum ad bonum, quod non eſt
in dęmone. Itẽ fides informis inquantũ fides ſapit na-
turã fidei formatæ, quæ voluntaria eſt, vt in diffinitio-
ne dictũ eſt. Sed prauus Chriſtianus volũtariè credit;
ſed dęmon dolet, & ipſorum credere eſt cõtremiſcere
de quo dicit Iac. vt ſequitur in gl. non eſt voluntariũ;
ſed extorquetur ab eis per flagellã, & diuinã ſeuerita-
tem, vñ nec deliberato velle, vt dicit, vellent Deũ, ve-
articulos fidei eſſe. ¶ In ea. ibi [Forma] quia ſyncerã fi-
dem non hñt, de elec. Hoſius. ¶ In ea. ibi [Baptizatur]
quouſq; incidant in mortali. Ho. ¶ In ea. ibi. informa-
tã. i. fixa. ¶ In ea. ibi, [Apoſtolus] ad Gal. 5. [Et ibi. §.
Itẽ] alias eſt verſ. ſub cœharitas eſt aqua. ¶ In ea ibi,
[quæ credunt] Ia. 2. c. ¶ In ea. ibi, [Abacuc.] 1. c. Idem
ad Romanos. 1. ¶ In ea. ibi, [Euangeliũ] Matth. 11. Et
29 ibi pcedebãt patriarcharũ, & prophetarũ. [& ibi. S. -
quebatur] Apoſtolorum, & martyrũ, & doctorum, &
20 aliorum ſanctorũ [& ibi, Hoſanna,] † ſm Aug. eſt vox
obſecrantis magis affectũ ſignificans, quam rem aliq̃
exprimens, ſicut ſm Remigium, Heu, apud Latinos
eſt vox dolẽtis, & ſm Hier. Vah, interiectio exultantis
Pape, admirãtis. Itẽ cũ ſilentiũ volumus imperare, ſtri-
ctis dentibus coarctamus ſpũ: hæc ſcribi nõ põt. Et iõ
ſm Io. & Aug. Hoſanna, Hebraicũ in aliã linguã tranſ-
ferri non potuit. Io. os aureum ſuper hoc loco euange-
lij, dicit, ꝙ quidã interpretantur, Hoſanna, gloriam: a-
lij redẽptionẽ: alij ſaluifica, vel ſaluum fac. quæ ſ. glo-
ria, ſalus, & redẽptio bñ cõueniũt ei, qui effuſione ſui
glorioſi ſanguinis nos redemit. ¶ Dicunt quidã ſic in-
terpretari, Dñe ſaluum me fac, obſecro. Hoſi. n. idem
ꝙ ſaluifica. anna: interiectio obſecrantis: deberet ergo
dici Hoſianna: ſed eliſa vocali corruptè dicitur Hoſan
na. Hiero. de hoc ſpecialẽ tractatum ſcripſit, vide ad
Damaſum 4. in Hier. Iſidorus etiam de hoc etymo. 8.
c. vlt. [& ibi, Diſtant] dicit Iaco. ꝙ in hoc gl. eſt contra-
ria ei, quod proximo dixerat vnam fidem numero, qđ
etiam patet ad Ephe. 4. & in cle. eo. ti. c. 1. §. ad hęc, cũ
concor. & nunc ponit plurale: vñ pulchrius & verius dĩ-
21 xiſſet. dña tñ poſſet notari non in fide, cum in ſe non
differat, ſed in quodam modo credẽdi, illuminato in-
tellectu credentiũ antiquorum. ſ. ante incarnationẽ,
& aliorum fidelium poſt incarnationem: quia quod
ipſi &c. & gl. ſic intellexit, diſtant. ſ. antiqui a nobis [&
22 ibi, articuli] Eſt † articulus ſecundum Ricardũ de ſan-
cto Victore indiuidualis veritas de Deo ſupra rationẽ,
nos arctãs ad credendum. & vide quod dicã de hære.
23 cũ Chriſtus. ¶ In c. ibi, [Dona] † 30. q. 1. c. 1. ad finẽ, &

ſunt

ſunt hæc, fortitudo, ſapientia, intellectus, conſilium, ſcientia, timor, & pietas, & de his Iſaiæ 11. ſicut ſunt 7.
24 petitiones † in orõne dñica, vt per te vides: & de hoc
c numero, de celeb. miſ. c. 1. in gl. fin. [& ibi, Explicite] c
25 † quod eſt ſcire articulos explicare, diſtinguere, & de
26 fendere. ¶ In c. ibi, [Implicite] † de conſ. diſt. 3. per latum. & credere implicite eſt credere, quicquid credit eccleſia. & in tñ valet fides implicita laico, ꝙ ſi ratione naturalis motus dicat patrẽ maiorem, vel priorem filio, vel ꝙ tres perſonæ ſunt adinuicem diſtantes, vel aliqd ſimile, non eſt hæreticus, nec peccat dũmodo ſic credat: qa credit eccleſiã ſic credere, et ſuam opinionẽ ſupponit fidei eccleſiæ, nec ſuũ defendit errorem: quia licet ſic opinetur, illa tñ nõ eſt fides ſua ſed fides eccleſiæ. j. c. 2. ſm Inno. qui hoc no. j. c. 1. ¶ Eſt tñ caſus ſm Hoſt. vt hic no. in quo iſtud remedium non admittetur, vt ſi ore dicit ſe credere, & operibus negat. 11. q. 3. æſtimat. Et qñ pp contemptũ eccleſiaſticæ cenſuræ aliquis etiam laicus velut hæreticus condẽnatur, vt patet in eo, quod legitur, & not. de hære. excõicamus 1. §. 1.
27 ¶ Eſt aũt qdã fidei † menſura ſm Innoc. ad quã quilibet tenetur, & ſufficit ſimplicibus & forte oĩbus laicis, vt adultus credat Deum eſſe, & eſſe remunerator omnium bonorum & credat articulos implicite, vt eſt di-
28 ctũ. Quam menſuram excedere debent plati † curã habentes aĩarũ, qa debent ſcire articulos, & diſtincte, q̃ continentur in ſymbolo, Credo in vnũ Deum, & qcun
29 que vult 38. diſt. c. 1. & ſe. ¶ Epi † plus debent ſcire. ſ. de eis oĩpotenti reddere rationem. 36. diſt. §. ecce. 38. diſt. oẽs. ſufficit, quod hæc faciant deliberatione præ
d habita, d etiam, ſi oportuerit, cum aliorũ conſilio, non negat tñ, quin papa, & alii prælati ſuperiores poſſint ex certis cauſis diſpenſatiue etiam minus litteratos & minus induſtrioſos in temporalibus ſuſtinere. ſup. de
30 renun. niſi. §. pro defectu. ¶ De clericis aũt † inferioribus vr̃ ipſi Inno. ꝙ ſi eſſent pauperes non valentes intẽdere ſtudio, quia non hñt magiſtros, vel expenſas, quia oportet eos victum propriis manibus quærere, quod ſufficiat eis ſcire, ſicut ſimplicibus, & laicis, & aliquantulum plus, ſicut de ſacro altaris, circa quod verſantur plus, q̃ laici. ¶ Si vero habent expenſas, & magiſtros, peccant, niſi plus proficiant in dicta cognitione fidei, q̃ laici. vide Hier. ſuper cantica. B. debet autem, ꝙ eis imponit pœnitentiam de hac negligentia ſciendi ſcrutari, & diligenter attendere, quare in eis nõ proficiũt, an propter duriciem ingenii, an quia ipſos circa alia charitatis opera oportuit intendere, puta in miniſtrandis neceſſariis confratribus pauperib. vel hoſpitibus. Et idem de aliis bonis operibus, quæ huic explicitæ cognitioni poſſunt præponi. Poterunt etiam ex cã illi ſcientiæ alias ſcientias præponere, vt ſi ſcientiam iuris addiſcant, vt pauperes in iudicio defendãt, nõ tñ præponant illam ſciam cognitioni fidei, qñ in illa proficiant, imo poſtq̃ habent expenſas ab eccleſia, vr̃ qd plus deberent intendere cognitioni fidei, q̃ iuris, niſi
31 iuſta cã eos moueat, imo † & ſm eum laici habentes talentum ſubtilis ingenii deberent impendere illud cognitioni fidei, ſed non peccant hęc non faciendo, cum ipſorum profeſſio non ſit ad hoc. vr̃ eis ſufficere, ꝙ talentum non abſcondãt in terra. i. in terrenis, ſed bonis inſiſtant operibus. Et idem ſm Comp. etiam in laicis litteratis, licet ſatis videatur ex debito rationis, ꝙ plus
32 aliis illiteratis ſcire teneantur. [& ibi Natiuitas] † Secũdus articulus, quod patet etiam ex verbis angeli dicentis, Ecce cõcipies, et paries &c. [& ibi Baptiſmus] non eſt articulus, ſed ſacrm̃, vñ natiuitas eſt ſecundus articulus, vt ponebat Hoſt. & hoc ſm Iacobum, ſiue in telligas de baptiſmo Ioã. quo baptizatus eſt Chrs, ſiue de no. lo baptiſmo poſt reſurrectionẽ inſtituto p Chrm.
33 [Et ibi Apo. ſ.] c. [& ibi, Morſellus] hoc nõ placet Iaco. qui dicit, ꝙ ſm Dion. dr̃, a ſym, quod eſt cum, & bole, qđ eſt ſnĩa vel conuenientia, qa de oĩum Apoſtolorum conſcientia ſtabilitum [Et ibi, Appoſuit] idem no.
34 15. diſt. c. 1. Et eſt verum, ꝙ ſi reſpicimus articulos ex parte efficientis, ſunt 12. propter 12. apoſtolos. Dixit enim Petrus: Credo in Deum patrem omnipotentem creatorem cęli & terræ. Andreas, Et in Ieſum Chriſtũ filium eius vnicum dominum noſtrum. Iacobus Zebedei, Qui cõceptus eſt de ſpiritu ſancto, natus ex Maria Virgine. Ioannes, Paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & ſepultus. Thomas, deſcendit ad inferna, tertia die reſurrexit a mortuis. Iacobus Alphęi, Aſcendit in cęlum, ſedens ad dexteram Dei patris omnipotentis. Philippus, Inde venturus eſt iudicare viuos, & mortuos. Bartholomæus, Credo in ſpiritum ſanctum, Matthæ. Sanctam eccleſiam catholicam, ſanctorum communionem, remiſſionem peccatorum. Iudas Iacobi, alias Thadeus, Iudam vocat Lucas. c. 6. Thadeum Matthæ. 10. & Mat. 3. Carnis reſurrectionem. Mathias. Et vitam æternam. Amen. Alii aliter attribuũt prædicta, dantes hos verſus,

¶ Vnius eſſe Dei patris, & potentia rerum.
¶ Conditio dantur Petro de prole Ioannes
¶ Tradit conceptum. Iacobus ſubnectit & ortus
¶ Maior, & Andreas potum necis inſerit acris.
¶ Deſcenſum domini ponit Philippus ad ima.
¶ Sed vitam Thomas: aſcenſum Bartholomæus.
¶ Iudicis aduentus Matthæi promittitur ore.
¶ Flaminis à Iacobo reſeratur hypoſtaſis almo.
¶ Eccleſiæ ſanctæ communio Simone claret.
¶ Aſſeritur Iuda Iacobi peccata remitti.
¶ Cęleſtem ſortem tu fortis nate Matthia.
¶ Innuis, vt carnis pereat mors, menſque beetur.

¶ Sed cõiter theologi notantes articulos ex parte cauſæ naturalis dicunt, ꝙ ſunt 14. 7. reſpicientes diuinitatem. 7. humanitatem. Inde Ioannes. 17. hæc eſt vita æterna, vt cognoſcant te ſolum verum Deum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum; per quod patet in articulis, & credibilibus hæc duo ſubeſſe occultum deitatis, & myſterium natiuitatis Chriſti de 7. vltimis patet in glo. ſaluo eo, ꝙ corrigitur de baptiſmo. Ex reliquis vero 7. prius reſpicit diuinam eſſentiam: dictum ob hoc in ſingulari, Credo in Deum. Reliqui tres reſpiciunt tres perſonas eſſentiæ. ſ. Credo in patrem. & in Ieſum &cæt. & in Spiritum ſanctum. Reliqui tres reſpiciunt operationes diuinæ eſſentiæ: quarum vna eſt in collatione naturæ, quæ eſt creatio, & hoc patet ibi, Credo in Creatorem cęli & terræ; alia in collatione grãtiæ, quæ eſt ſanctificatio; & hæc habet ſuum articulum, Sanctam eccleſiam catholicam, & ſanctam cõionem, remiſ. peccatorum, altera in collatione gloriæ; & hæc eſt glorioſa reſuſcitatio, habens articulos, Carnis reſurrectionẽ; vitã æternam. Amen. Aliqui dicunt eſſe. 12. 5. 6. ad diuinitatem pertinẽtes, & 6. ad humanitatem. de tribus primis Trinitatis, dicentes eſſe vnum articulũ, cũ eadẽ ſit cognitio triũ pſonarũ. & articulum de opere glorificationis diuidunt in duos, ſ. in carnis reſurrectionẽ, & gloriam Aĩæ. Articulum verò Conceptionis & Natiuitatis coniungunt: ſed me-
35 lius vr̃, ꝙ non coniungantur. cũ. n. articulus † ſit veritas ſupra rõnem exiſtens, vbi ſunt diuerſa ſupra rationem, diuerſi articuli ſunt ponendi. vñ quia ponere Deum ſepultum, non habet aliã difficultatem, q̃ ponere eum mortuũ, ponuntur hęc ſub vno articulo. Sed Incarnatio, vel conceptio difficultatẽ hẽt in hoc, quia Deus factus homo, & ſine humano ſemine, Natiuitas in hoc, quia virgo peperit, ergo duo ſunt articuli. Item alij adhuc aliter de hoc per Hoſtien. in ſumma huius ti. §. quot, & qui. [Et ibi, Maius] Credo in Deum, [& ibi, Vltimo.] & Pe. de hoc vide j. eo. tit. cap. vno, lib. 6. [& ibi,

ib, Articulũ veri] reſpicientes humanitatem Chriſti, [& in fi.] Ioan. de cęteris circa hoc dicendis Hoſtié. remittit ad ſummam. eodem titulo.

ADDITIONES.

a ¶ Peccatum. Vide Hiero. in expoſitione ſimboli, quod vide in Hierony. parte 4. in principio.

b ¶ Fide. Vide Az o. ſuper rubrica. C. de ſumma Trinit. & fide catho. Goffr. & Hoſt. in ſumma eo. tit.

c ¶ Explicitè. Hoc idem etiam melius declarat iſtud verbum, explicitè, Abbas hic in vlt. col. & Inn. in c. 1. in prin. eo. tit.

d ¶ Explicitè. Adde ad iſta Card. Flo. in cle. 1. in princ. in 2. quæſt. de ſum. trini. vbi decidit multa in propoſito. & vide eundem Card. in cle. 1. §. ſane, & bonum tex. cum glo. de vſu. & bonam gl. in d. c le. 1. in §. porro. de ſum. Tri.

e ¶ Præhabita. Facit quod no. Io. An. in ſ. de elec. cum in cunctis.

SVMMARIVM.

1 *Hec conſtitutio de quibus tractet.*
2 *Firmitas quid.*
3 *Credulitas niſi præceſſerit, nihil eſt qd in hac vita geri poſſit.*
4 *Deus quare vnus, quare trinus, æternus, immenſus, incõmutabilis & omnipotens. & nu. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.*
13 *Filius Dei æternaliter cum patre ſubſiſtit & c.*
14 *Macedonij opinio qua damnata de Spiritu ſancto.*
16 *Græcorum quæ etiam.*
Marcioniſtarum hæreſis quæ.
17 *Principium, cuius hic fit creatio, qualiter capiatur.*
Principium vnum increatum eſt dare, & nu. 18.
19 *Creator eſt Deus viſibilium, & corporalium.*
20 *Tempus Angeli, & mundana creatura ſimul eſſe cæperunt.*
21 *Homo quare creatus poſt bruta, & nu. 22. & 23.*
Ad imaginem Dei, & ſimilitudinem creatus qualiter intelligatur, & qualis, & vbi fuit eius creatio, ibid.
Diaboli creatio qualis. nu. 23. ver. ſunt boni, & nu. 24.
25 *Arbitrium liberum Angelus, diabolus, & homo habent.*
26 *Libertas animi inter virtutem vitiumq; poſita.*
27 *Docere quis per alium poteſt, non diſcere.*
28 *Perſonalem operam quædam requirunt.*
29 *Magiſter, qui promiſit legere per annum, non poteſt inuitis ſcholaribus ſubſtituere etiam æque bonum.*
30 *Homines omnes ex Adam, & Eua deſcendimus ſecundum carnalem concupiſcentiam, excepto Ieſu.*
Adã ſine fœmina, et hoĩe, Eua de homine ſine fœmina creati.
Ieſus de fœmina ſine homine natus eſt.
31 *Homines à principio lege naturali & communi vixerunt & à quo tempore. nu. 33.*
32 *Naturalis lex quædam rationalis creaturæ, quædam communis omnibus animalibus.*
33 *Naturale ius quibus præceptis continebatur, quo concedebatur omnia occupanti, nu. 34.*
35 *Gentium ius quando ortum, & quæ inde proceſſerunt.*
36 *Leges tres fuerunt ante Moſaicam.*
37 *Lex Moſaica cur et q̃n. Lex prophetica poſt Moſaicã. et n. 40*
38 *Leges ciuiles quas, & quo tempoore Foroneus rex & poſt eum alij tulerint.*
39 *Leges nouæ à Conſtantino ſucceſſoribusq; cœperunt.*
Codices Gregorianus, Hermogenianus, et Theodoſianus ex quibus conſtabant legibus.
40 *Legalis ſapientia quot complectatur libris.*
41 *Lex Euangelica Ieſu nato data, Apoſtolica ſecundo, et dicta ſanctorum patrum.*
42 *Teſtamentum nouum, & Theologia quibus conſiſtit. n. 43.*
44 *Theologia quid efficiat.*
45 *Lege ciuili & canonica qui regantur.*
Ex diuina & ciuili lex compoſita. nu. 46.
46 *Gratia tempore legem euangelicam, apoſtolicam, & canonicam habuimus.*
Leges nouem in tribus temporibus.
47 *Incarnatio Ieſu Chriſti quare illo tempore, nõ prius, vel poſt, & alia de ea remiſ.*
48 *Maria ſemper virgo cur dicatur, remiſ.*
49 *Ieſus Chriſtus rationali ex aĩa & humana carne compoſitus.*
50 *Hæretica iudicatur opinio, q̃ hẽt, q aĩa rationalis, vel intellectiua per ſe et eſſentialiter nõ ſit forma corporis humani.*
52 *Ieſu Chriſti perſona qualis, & quomodo corpus eius fuit paſſibile, eius caro dotata quatuor virtutibus & quibus, & de ratione. nu. 55.*
56 *Reſurrectionis celeritas quæ. remiſ.*
57 *Loquentur homines poſt reſurrectionem.*
58 *Pena damnatorum quæ, remiſ.*
59 *Eccleſia vna fidelium vniuerſalis, plures autẽ particulares.*
60 *Miraculo natura cedit.*
61 *Sine ſacerdote paſcha celebrari non poteſt.*
62 *Rite ſolennitatem, Recte, cauſam denotat, & nu. 63.*
64 *In ordinatione, & Baptiſmo forma eccleſiæ ſeruanda.*
Ordines duos vna die an conferre poſſit epiſcopus, & n. 65.
66 *Claues duæ poteſtatis, & ſcientiæ ſint ne, an vna, & clauis diffinitio quæ, nu. 67. & quibus conceſſa. nu. 68.*
69 *De ſacramentis 7. eccleſiæ vbi nam tractatur.*
70 *Baptiſmus in nomine Trinitatis explicite conferendus.*
71 *Canonis, quos à paganis, de conſec. diſ. 4. cõtrariũ hic ſoluitur.*
72 *Penitentia poteſt reparari peccatum ſemper, etiam tempore generalis interdicti, & penitentia quid ſit.*
74 *Fides ſine operibus mortua eſt.*
75 *Epilogus, Suffragium, Suppletio gloſſarum, & n. 76. 77. 78. 79. 80. & nu. ſequentibus.*
Probatio fit per certius.
81 *Certius nil fide.*
82 *Ad mendaciũ nulla cõditione quis debet adduci, & ad quod.*
84 *Dei immenſitas, quæ coniuncta gloſſa, potentia quæ, et n. 85. 86. 87.*
87 *Iumentum etiam lapidabatur montem tangens, ad fin.*
88 *Beſtia homo qui dicatur, & nu. 89.*
89 *Indagatio, & inueſtigatio quæ homini prohibita, & nu. 90.*
90 *Voluntas Dei non diſcutienda, ſed cum gratiarum actione patienda.*
91 *Ingenium quod confuſiones recipiet.*
92 *Compoſitio multiplex, & non cadit in Deum.*
93 *Patri, filio & Spiritui ſancto, quæ tribuantur.*
94 *Simplicitas contraria dolo, & quæ ex ignorantia prouenit, reprobatur. quomodo etiam in Deo intelligatur.*
95 *Deus ſub genere non continetur, neq; ſub diffinitione, neque prædicamentis.*
96 *Cauſa prima narrari non poteſt niſi per ſecundas cauſas, quę illuminat ſecundas.*
97 *Creauit quo modo Deus omnia.*
98 *Homo eſt harmonia omnis creaturæ.*
Harmonia eſt conſonantia cantuum.
101 *Demonis etimologia, & ſuaſio, & nu. 102.*
103 *Epiſtola Pauli ad Epheſios 2. loci intellectus.*
104 *Suaſu alterius ſi fugit ſeruus, non excuſatur.*
Suaſio, & exhortatio quando noceat, remiſ.
105 *Arca Noe quæ præfigurabat.*
106 *Iſaac deitatem, Aries humanitatem in Chriſto prædicebat.*
107 *Sacramentum altaris quare ſub ſpecie panis, & vini, & ab hæretico quare non poteſt recipi, nu. 109.*
109 *Baptiſmus etiam ab hæretico poteſt recipi in neceſſitate.*
110 *Diſcolores equi voluntate cõcordes vnũ auriga iugũ trahũt.*
111 *Angelum eſſe eſt fœlicitatis.*
Virginem eſſe, virtutis.
112 *Virginitas pudicitia gladium ſemper habet, & quid operetur gladius.*
113 *Matrimonij vtilitas quæ.*

1 Firmiter †Hæc conſtitutio vſque ad §. Vna. tractat de ſum. Trinit. & operibus ipſius Trinitatis, & de fi. c. & articulis fidei. ibi tractat de ſacramentis. Primo de eucharistia, vbi etiam interſerit de ordine. Secundo de baptiſmo, ibi, ſacramentum vero. Tertio de penitentia, ibi, ſi poſt. Quarto de coniugio, ibi, non ſolum. Et ſcias, q hæc decret. & ſequens per diuerſos theologos

logos cōmentatę fuerunt, quorum deciſioni non inten-
1 do.[firmiter.]ſm Iſidorū firmitas † eſt animæ conſtan-
2 tia, qua quis rei apprehenſæ ita a tenaciter inhęret, ꝙ ab
ea aliquo impulſu euelli, vel ſeparari nō pt.[Credimus]
3 in Hi.c.3.c.B.nihil eſt, ꝙ † in hac vita geri poſſit, niſi cre-
dulitas ante præceſſerit, ibi videas exempla.[Simplici-
b ter][b] † ideſt ſine plica.[Vnus]vide quod not.in cle.eo.
4 tit.c.vno.§.ad hæc.in 3.gl.& in Hie.c.3.C.dñt ſancti.
5 vnus † ne differentia cōtrarietatē, contrarietas pugnā:
6 pugna vero corruptionē induceret.[Trinus]ne ſolitu-
do, vel ſingularitas, cū vel minus potentē, vel minus bo
num, vel minus fęlicē oſtēdat, & bene dicit, vnus, quia
7 oīs numerus ab vnitate, vnitas a nullo.[Deus] † vide in
8 Hiero.c.3.D.[Eternus.]æternitas † interminabilis vi-
9 tæ poſſeſſio tota ſimul, Boetius in 5.lib.de conſo.Ioan.
10 Goff.[immenſus.]immenſitas † vt dicit Anſelmus, eſt
res, quæ pro ſui excellentia, & magnitudine inexcogita
bili menſurari, vel attingi non poteſt. Incōmutabilis ve-
11 ro ſm naturales dr̃, qui idem in eodē ſemper manet, &
eſt incōmutabilis.contra.ī.de reb.ecc.nō alie.ſi quis.
12 vel ſoluitur.[Omnipotens] † ergo poteſt currere, nō ſe-
quitur, imo dicere Deus, ergo pōt curſum facere, quia
huius currere, vel ſedere non cadunt in Deū, Vin.[Et fi-
13 lius,] † qui ęternaliter cum patre ſubſiſtit in his oībus,
quib. Deus pater exiſtit, vt in concilio Vie.eod.tit.c.1.
in princ.[Spiritusſanctus,]damnatur ergo Macedonij
14 † peſtis, qui dicebat ſpm̃ſanctū non eſſe Deū, ſed ſeruū
15 patris.15.diſt.c.1.& 1.q.1.eos, Hoſt.[Natura] † vide qđ
16 no.in cle.eo.ti.c.vno.in gl.6.[Pariter] † hoc eſt ꝯ Græ-
cos, de quo ſatis.ī.e.c.1.lib.6.[Coæterni]vide qđ not.
in cle.eo.tit.c.vno.in princ.in gl.Arriani.Vnū hoc eſt ꝯ
Marchioniſtas, qui credebant cōtrarium, vt.24.q.3.ca.
17 pe.vet.Marchioniſtę.[Principium]Principans nō † prin
cipiatum. ꝙ aūt ſit dare vnum principium increatum,
patet ex eo, quia alias iret in infinitū.vbi.n.ponis crea-
tū aliquod, ponis creatorē. Item & creatoris creationē,
& ſic aſcendendo ires in infinitum, niſi fatearis vnum
principiū increatum. Item ſi Deus cępit eſſe, oportet ꝙ
exiuerit de poteſtate eſſendi ad actum. Sed dici nō pōt,
ꝙ alius eum eduxerit. Item nec ꝙ ipſe ſe.ſm quod ſeque
retur, ꝙ ipſe præceſſiſſet ſuum eſſe, vel ſeipſum, quod nō
eſt intelligibile. Concluditur ergo, ꝙ non incępit eſſe.
Item vnū prin.vt dixit Egy.ſuper rub.quia ſi ponis plu-
18 ra † principia, aut concordia, aut ꝯria. ſecundo caſu al
terius creatum alterum deſtrueret: ſi concordia aut in-
æqualia, & tunc imperfectum principium faceret imper
fecta, ꝯ id Gen.1. Et erāt omnia valde bona, ſi æqualia
& omnipotentia, ergo alterum ſuperfluum, ſi non omni-
potentia, ergo non eſſent principium.[Creator]dicit
19 † Egy. ꝙ pp hoc principaliter emanauit hoc concilium
ꝯ quoſdam hęreticos, qui negabant viſibilia, & corpora
lia a Deo creata.[Spūaliū]exponit, ꝙ prędixerat.[Vtrā
20 que.]no. ꝙ hæc tria † ſimul cęperūt, tps Angeli, & crea
tura mūdana, ſm Vin.vnde expone, Simul ab initio tē
poris.i.ſimul cū tpe, cū tps ante non eſſet[Deinde]qua
21 re homo † qui poſt Angelos eſt creatura nobiliſſima,
creatus fuit poſt bruta & reptilia? rñdetur ſm Aug.hoc
factum pp humiliationem, ne ſuperbię cauſam ſumeret
22 ex ordine primogenituræ. Creatus.n.fuit † ad imaginē
Dei quantū ad naturalia aīæ, & ad ſimilitudinem quā-
tum ad gratuita.i.virtutes, ex quibus ingeri poterat ſu-
23 perbiendi occaſio. hac de cā primus hō † in agro Da-
maſceno formatus ex limo terræ, in Paradiſum trāſla-
tus eſt, vt ſciret, ꝙ eſſe Paradiſi nō eſſet naturale, ſed gra
tiæ. Item cum illis creaturis pręferri deberet, æquū fuit
illas prius creari. Item cauſa alia hic colligitur[ſunt bo
ni.]contra.16.q.2.c.1.de pen.diſ.2.principium.vbi dr̃,
ꝙ charitatem habere nequiuit.ſo.verum eſt de carita-
te, quæ deſeri vel amitti non poteſt, aliam aūt bene ha-
buit, vt h.d.Goff.& Hoſt.vnde dicebat Vinc. ꝙ creati
24 † erant in ſtatu innocētiæ, & ex libero arbitrio facti erāt
mali. Et prout dicit Goſ. hic & Io.a 2.diſt.ipſe Angelus
25 † Diabolus, & homo hñt liberum arbitrium, Angelus
vtitur ad bonum, & ſemper meretur: Diabolus econuer-
ſo homo vero vtitur ad vtrunque. Valerius lib.6.c.2.in
26 prin. libertas † animæ inter virtutem, vitiumq; poſita,
ſi ſalubri mō ſe tēperauit, laudē, ſi quo nō debuit, profu-
dit, reprehenſionem meretur, & vide Hieron.2.c. Et ad
per fontem.& c.quem[Teſiph moyſem]no.quem poſſe
27 † docere per alium, licet nō diſcere, ſm Goff.qui hic re-
prehendit nobiles & delicatos, qui repetitorē ad ſcho-
28 las mittunt, & dormiunt. Sunt.n.quædam † quæ requi-
c rūt perſonalē operam.[c] ff.de ſol.inter artifices.de offic.
deleg.c.vlt.per quę iura & per l.ibi alleg.in 3.gl.ſ.C.de
cadu.tollen.l.vna §.ſi vero, tenuit Bar.Bri.in quæſtione
dominicali, q̃ plene videas, ſuper regula, qui facit, de
29 reg.iur.lib.6.quod † Magiſter, qui promiſit legere per
annum, inuitis ſcholaribus non poſſit ſubſtituere etiam
d æque bonum[d][Diſpoſitionem]fundamētum huius di-
ſpoſitionis ſumendum eſt a principio humani generis,
30 nam formato † homine ad imaginem Dei.33.q.5.hæc
imago, & in ætate virili, de pen.diſt.2.§.Romanos. &
Eua formata de eius latere.33.q.5.mulierem, dixit eis
Dominus; Creſcite & multiplicamini, & ex his omnes
deſcendimus ſm carnalem concupiſcentiam, excepto
Ieſu, vt ſequitur. Adam ergo ſine homine, & fęmina, &
Eua de homine ſine fęmina creati. Ieſus de fęmina ſi-
ne hoīe natus eſt, hinc beatus Ber.Magnum eſt, ꝙ Ie-
ſus ſine viro de virgine natus eſt. Sed magnum fuit con
tra naturā, ꝙ Eua de homine ſine fęmina formaretur.
Infinitæ vero potentiæ fuit, ꝙ Adam ſine fęmina, & ho-
mine crearetur. Cæteri omnes ex homine & fęmina de-
ſcenderūt, quorū gratia Deus fructus comparauit. ff.de
31 vſu.in pecudū. Iſti † lege naturali & cōi vixerunt.om-
nia.n.eis erant cōia. & poteſt dici hoc ius naturale rō-
ne: quia cępit ab exordio rationalis creaturę.5.diſ.§.1.
32 Eſt & † alia naturalis cōis omnibus animalibus, Inſtit.
de iuſt.& iu.§.1.& de his.1.diſ.ius aūt naturale.& hoc
33 ius † naturale rōnale regebatur illis præceptis, ibi, qđ
ius &c. quo iure vixerūt homines ēt poſt deiectionem a
34 Paradiſo, de pen.diſt.2.princeps. vnde † quamcunque
terram calcabat pes tuus, tua erat, & ſic concedebantur
omnia occupanti, inſtit.de rerum diui.§.feræ. Multipli-
35 cato † vero genere humano, de iure gentium regiones
diſtinctæ ſunt, bella orta, & ſeruitutes ſecutæ, & obliga-
tiones inductæ.inſtit.de iure na.§.ius autem gentium,
36 & ſic ante † legem Moſaycā habuimus tres leges. Na-
turalem communem, naturalem rationalem, & legem
37 iuris gentium. Sed † multiplicatis delictis hominū ne-
ceſſe fuit populo legem dari, per quam regeretur, da-
ta fuit lex Moſayca, & demum prophetica, de quibus in
38 prin.decretorum, in fi.ibi, lex, & profetę. Foroneus † ve
ro rex poſt leges prædictas prius leges conſtituit: quis
vero poſt eum ſecundo dederit illas, & quis tertio, tra-
ditur 7.diſt.c.Moyſes, & c.ſeq.& ff.de ori.iuri.l.2.& in-
39 ſtit.de iu.na.& C.de veteri iur.enu. Nouæ autem leges
a Conſtantino cęperunt, & ſucceſſoribus, de quib. fue-
runt facti duo codices, Gre.& Hermogenianus. deinde
Theodoſius fecit ſuum, de quibus factus fuit Iuſtinia-
neus, poſtea emendatus pp legum deciſiones. Et ſic fa-
ctus eſt codex, quo hodie vtimur.7.diſt.fuerunt. C.de
nouo codice faciendo.cum duab. conſtitutionibus ſe-
40 quentibus. Et vt breuiter † comprehēdam in 50.libris
Pandectarum.4.Inſtitutionum.12.Codic.9.Col.auc.
Lombarda, & conſtitutiones feudorum, & de his vide
quod dicam ī.de feu.c.2.[conſiſtit]legalis ſapientia,
quæ non permittit hominem in paupertate viuere &c.
in Auth.de hær.& Falcidia, in fi.1.col.& pretio nūma-
rio dehoneſtari non debet.ff.de varijs & extraor.co.l.1.
e uer.eſt quidem. Et ſic tempore ſub l.tres leges[e] mana-
uerunt,

41 uerunt, Moſayca, Prophetica, & ciuilis. Ieſu † nato adue
nit tps gratiæ, quo lex euãgelica data eſt. Sc'do ap'lica,
42 & dicta ſanctorũ patrum, in quib. nouum † teſtm̃ ꝯſiſtit,
43 & his duobus teſtamentis Theologia † conſiſtens nu-
trit animam, & regit religioſos in contemplatione nitẽ
44 tes. Ciuili vero † reguntur aduocati fideles, & iudices
45 ſeculares, ducentes vitam actiuam. Seculares vero cle-
rici ſcientia indigebant, qua ſpiritualia & temporalia
regerentur, & ſic ex prædictis duabus diuina, & ciuili ca
46 nonica † lex compoſita fuit, & ſic tempore gratiæ ha-
buimus euangelicam, apoſtolicam, & canonicam, & ſic
habes 9. leges, & tria tempora. Hoſt. Adde, quod dicã
poſt eum ĩ. de transla. c. 2. ſuper gl. ar. ꝙ [Pariter] alias
47 communiter. [Incarnatus] quare illo tẽpore, non prius,
vel poſt fuerit illa incarnatio, & quare ex Maria virgi-
ne, & non ex alia muliere, not. in cle. eo. tit. c. 1. in gl. ꝙ
tempore, & glo. ſe. Et quomodo natura, vſus, & ratio in
hac incarnatione deficiunt, vide pulchre in Hie. ad Pau
48 lam, & Euſtochium. C. [Semper] ad † tollendum erro-
rem, de quo ĩ. de ver. ſig. cap. 4. & 5. [Rationali] ipſum
49 † corpus vere & per ſe eſſentialiter informante, vt in cõ
cilio Vien. eo. tit. c. 1. in prin. & in eo. c. §. porro. iudica
50 tur hæretica † opi. quæ hẽt, ꝙ anima rationalis, vel in-
tellectiua per ſe & eſſentialiter non ſit forma corporis
humani, & ibi ſcripſi in 4. gl. vltra med. quõ hoc eſt ꝯ ſi
dem incarnationis. Ite ꝯ fidẽ naturę reſurrectionis, de
51 qua ſequitur [Compoſitus] † vide qđ no. in cle. e. tit. c. 1.
52 in prin. ſuper. ver. fient. [Perſona] nõ eſt ergo † perſona
ſm ꝙ hõ, nã quãcito anima fuit cõiũcta, ſtatim fuit vni-
tus ille hõ filio Dei. Deus. n. & homo ſimul vnitus vnum
fecit Chriſtũ, ſm Vinc. [Manifeſtius] ſm qđ patet ĩ. de
53 bap. c. maiores, ver. caute. [Poſſibilis] Qũo † Chriſtum
corpus fuit paſſibile, & quare, no. in Clem. eo. tit. c. vno.
54 poſt prin. in gl. in tantum. [Mortuus] † & poſt mortem
lancea perforatus, quod dic, vt in concilio Vien. c. 1. 1.
rñ. [Anima] cuiuſdã electio fuit caſſata, qui in hoc ar-
ticulo male reſpondit. Pe. [de Carne] glorificata. ſ. 4. do
tata dotibus. ſ. ſubtilitate, agilitate, claritate, & impaſ-
ſibilitate, Pe. de. & ſic vnio animæ ad carnem fecit ip-
55 ſum hominem. Et ſic no. tres † vniones, vna diuinitatis
ad animam, alia diuinitatis ad carnem, alia animæ ad
carnem, & hæc fecit ipſum hominem. Alii dicunt duas
vniones tantum, vna animæ ad carnem, alia diuinita-
tis ad animam & carnem, Vi. & Goſ. intelligas, ꝙ quan-
to cito verbum caro factum fuit, anima corpori fuit vni
ta, & ſtatim perfectus fuit vir. Iere. 31. nouum faciet do
minus ſuper terram, mulier circũdabit virum, & ſic fuit
in momento verus Deus & homo. ĩ. de hære. c. cũ Chri-
56 ſtus. Hoſt. [Reſurgens] de celeritate † reſurrectionis vi-
de in Hie. ad Alex. B. cum concor. [Guſtant] arg. ꝙ tunc
57 † linguæ loquentur, ad idem 50. diſt. ſi quis diaconus,
58 vbi de hoc. [Pœnam] † vide pulchre Hie. ad Heliodo-
rum. D. & ad Pãma. & Ocea. 1. B. [vniuerſalis.] quia plu
59 res † ſunt particulares, ſic ab arbore plures ramuſculi, a
fonte plures riuuli, a ſole plures radii. Goſ. [Poteſtatẽ]
60 quia cedit † natura miraculo. inf. de cele. miſſ. cũ Mar
61 thæ. [Niſi ſacerdos] ſcimus, † ꝙ ſine ſacerdote Paſca ce
f lebrari non poteſt. dicit Hie. ad Euagrium. C. [Rite] f
62 hoc † denotat ſolemnitatem, [recte] † deno. cauſam, vt
63 no. ff. de inoff. teſt. l. 2. de bon. poſſ. ꝯ ta. l. non putauit.
63 non quæuis. Si ergo ſolẽnitas requiritur, non ſufficit di-
cere verbo, ſis presbyter, ſm Comp. de hoc dicam. inf.
de ſacra. nõ ite. c. ſi. in gl. de ritu. neceſſe eſt. n. in ordina
64 tione † ſeruare formam eccleſiæ, ſicut & in baptiſmo,
vt hic, & ĩ. de baptiſ. c. 1. nec obſt. ſm eũ, quod dicitur,
epiſcopum conferre duos ſacros ordines eidẽ vna die,
licet hoc facere non debeat, vt infr. de temp. ord. litte-
65 ras. quia ꝙ plures ordines † vna die non conferantur
vni, non eſt de ſubſtantia, vel de forma, & quamuis Iu-
dæi in ſuis ritibus permittãtur, 45. diſt. qui ſincera. inſt.
de Iudæis, ſicut. Si tamen ſm ſuum ritum ordinentur,
non recipiunt characterem, quia non præceſſit baptiſ-
mus ſacramentorum ianua. ĩ. de preſ. non baptizato.
c. 1. & vlt. ſm Vincẽ. & Pe. de San. qui hoc no. ĩ. tit. pro.
66 translato. [Claues.] not. duas † eſſe claues poteſtatis,
& ſcientiæ. 20. diſt. §. 1. vbi de hoc, & 21. diſt. §. 1. quidã
dicunt vnam clauem tantum. ſ. poteſtatis, ad cuius iu-
ſtum exercitium neceſſaria eſt ſcientia, pro vtraq; par-
te. ĩ. de exco. præ. tanta. Alij dicunt, ꝙ vna eſt clauis fo-
ri iudicialis contentioſi, alia fori pęnitentialis volunta-
rij. Et de hoc vide plene per Hoſt. in ſumma de remiſ-
67 ſionibus. §. 1. in prin. de hoc. & diffinitionẽ clauis † vi-
de in conſt. Io. quia quorundam. ver. 1. quidem. [Apo-
68 ſtolis] † omnibus, non ſolum Petro, vt dixi de pę. & re. ĩ.
noua quædã, in ſi. [Succeſſoribus] large ſumitur, vt non
cõprehẽdat ſolos ẽpos, de hoc 12. q. 1. vidẽtes. [Baptiſ-
69 mi.] hic tractauit Bonaguida de 7. ſacramentis, qđ ple-
70 ne dicã ĩ. de ſacris non ite. ſuper rub. [Trinitatis] † ex-
plicite, vt ſequitur, de con. diſt. 4. in Synodo, Vin. [Rite]
71 † hic ſoluit ꝯtrium de canõ. de ꝯ. diſt. 4. quos a paganis,
72 cũ ſi. [Semper] † et tpe gñalis interdicti, qđ dic, vt ĩ. de
ſen. exc. c. vlt. in prin. li. 6. & dr̃ pęnitentia ſecunda poſt
73 naufragiũ tabula, de pę. diſt. 1. Pęnitentiã. † de pę. diſt.
1. multiplex, & c. tres ſunt actiones, Vin. [Reparari] Ho.
[Cõiugati] cõcordat. 30. diſt. ſi quis p. p. Deum, & c. ſeq.
& c. ſi quis nuptias, & 13. diſtin. neru. in ſi. 12. q. 1. duo
74 ſunt, Ber. [Operationem] fides. n. ſine † operibus mor-
g tua eſt, de ſacra vnc. c. vno. g ¶ Tertia † gl. dat tria ſimi
75 lia, & ſubmittit genus. ¶ † Gl. no. ꝙ, tractat de triplici
compoſitione, & dat ſimile in anima. ¶ Gl. Sed contra.
ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ Gloſſ. nunquid, quærit,
arguit negatiue, ſoluit contrarium, & argumento re-
ſpodet. ¶ Gl. hæc fuit, declarat triplicem legem ſub tri-
plici tẽpore. ¶ Vltima gl. proſequitur triplicem homi-
num ſtatum. ¶ In glo. 4. ibi. l. 3. ibi dicitur, ꝙ ſcripta in
76 teſtamento, quæ non intelliguntur, habentur perinde,
h ac ſi ſcripta non eſſent, h reliqua per ſe valent. Et ibi ni-
77 hil, ibi, nil † intereſt negare, tacere, vel obſcure rñde-
re. ¶ In gl. & ideo, ibi. §. qui igitur, tenetur ſerui corru-
78 pti ſolicitans † ſeruum ad fugam, furtum, vel aliud ſi-
i mile, etiam ſi alias facturus i fuiſſet. [& ibi. l. 2. In fin.]
ponit exemplum de illo, qui conſuluit pecuniam potius
in emptionem prædiorum locandam, quam fœneran-
79 dam, vel e conuerſo. & ibi [peritiores] † ex quo illorum
copia poterat haberi, vt in legibus ſeq. Et ibi [in bono-
rum] vide de magiſtris. c. ſi. ſuper gloſſ. etiam. ¶ In gl.
80 1. [ibi, probari.] cum enim probatio fiat per certius, &
81 nil certius † fide, quia de re certiſſima eſt, ſcilicet de
Deo, ergo probari nõ poteſt, bene tamen facit oſtenſio-
nes, vt dicam inf. c. 2. ſuper verbo, quantitas. ¶ In gloſſ.
82 2. [ibi, omne quod] unde ad hoc genus † mendacij k
K nulla conditione quis debet adduci. 22. q. 2. primum.
Vin. ſed nec ad aliud, qđ dic, vt in ſumma de pę. §. quæ
interrogationes, ſub §. dixiſti vnquam mendacium, Ho-
83 ſtien. ¶ In gl. 3. [in fi.] quod ſi fiat, tene † quod no. inf.
de ſpon. ex litteris. 1. & plenius in ſi. de reg. iur. contra eũ.
84 l. b. 6. ¶ In gl. 1. ſiue, [in fi.] infra omnia † nõ depreſſus.
& facit ad hoc de relig. & vene. ſan. c. 1. in prin. lib. 6. in
Hiero. 5. c. D. ſuper omnia quippe eſt regendo atque im-
perando, ſubtus omnia ſuſtinendo atque portando non
pondere laboris, ſed infatigabili virtute. ¶ In gloſſ.
85 quia omnia, [ibi, potentiam] † unde impoſſibiles &
deſperatas res donare poteſt. C. de vete. iur. enu. l. 1. ad
fin. prima colum. Hoſtien. vide in Hiero. 3. cap. D. & ad
86 Ocea. 1. B. [Et ibi, Ang.] qui dicit, Deus non † poteſt fa-
cere iniuſta, quia ipſe eſt ſumma iuſticia, & non poſ-
87 ſe † mentiri, magna eſt Dei potentia. Et ſcias, quod
omnis potentia eius principaliter in duobus apparet,
quia neque aliud ad patiendum ei corruptionem põt
inferre, neq; ad faciendum, quod uult, impedimentum
afferre

aſſerre.[Et in fi.]nec ſuſcitare poteſt virginē poſt rui-
nam: quia quod præteritum eſt, nequit non fuiſſe.ff.
de capti.& poſtli.reuer.in bello.§.factæ.poſſet tamen
eam omnino integram reddere, ſic intellige 32.qu.5.
ſi.Paulus.Hoſtien.vel aliter, vt ibi,& vide in Hierony
mo.parte 2.in dialogo.¶ In gl.22.[ibi, Boetius]ter-
tio de conſolatione,[& ibi, vt ibi dicitur]quod intelli
ge, vt ibi no.¶ In gl.[vnde in veteri, ibi lege]habetur
hoc ad Hebræos.12.cap.& ſumi etiam potuit de exo.
19.vbi iubebatur lapidari etiam iumentum montem
88 tangens.[Et ibi, Beſtia]† i.homo, quæ tetigerit, ſcili-
cet peccando.[Montem]i.Chriſtum, vel tetigerit.i.tā
89 gere voluerit,& talis eſt natura † Beſtiæ, quia vult tā-
gere & indagare, ad quod nō ſufficit intellectus huma
nus. Aug.ad Voluſi.demus Deo aliquid poſſe, quod fa
teamur nos inueſtigare non poſſe. Et eccleſiaſti.3.al-
tiora te ne quæſieris,& fortiora te ne ſcruteris, Hiero-
90 nymus contra Pelagi.fiat voluntas † Dei non diſcutiē
da, ſed cum gratiarum actione patienda eſt. Item Gre
gorius dixit ſuper Iob.9.ca.facta Dei debemus vene-
rari: quia iniuſta eſſe non poſſunt; non diſcutere: quia
rationem conſilij ſui quærere eſt contra illum ſuperbi
re; & inde in Hiero. ſuper parabolis, in fi.¶ Item dici-
91 tur, quod illud ingenium † confuſiones recipiet, quod
verſatur circa hæc quatuor, quid fuit in alto, quid in
imo, quid fuerit primo, quid erit vltimo.[Et in fi.ad
Romanos.11.G.& de pę.diſt.4.ſi ex bono.¶ In gloſſ.
[ſeq.in fi.]ad hoc de con.diſt.2.in Chriſto pater.¶ In
92 gl.no.quod multiplex.†[ibi, in anima]Item acciden-
tis ad ſubiectum, vt albedinis ad parietem[Et ibi, cō-
poſitionis]nam ſi eſſet quid compoſitum, eſſet dare a-
liquid prius Deo.ſ.patrem eius, quod non eſt intelligi
93 bile[Spiritui ſancto]Alij dicunt quod † memoria pa-
tri; intelligentia filio; voluntas Spiritui ſancto. Alij, ꝙ
intellectus patri: voluntas filio: memoria Spiritui ſan-
cto,& de hoc per Hoſt.in ſumma eo.tit.§.1.in fi. ſub-
ſtantia ergo diuina non fuit compoſita ex uerbo Dei,
& carne: vnde damnatur Eutices Abbas, qui hoc dixe
rat.15.diſt.canones, verſic.quarta. Hoſt.notauit Goff.
94 & poſt eum Hoſt.ĩ.c.prox.ꝙ eſt ſimplicitas † contra-
ria dolo.2.q.7.ſancta.& de hac dicitur, habeto ſimpli
citatem columbæ &c.16.q.1.ſi cupis. Alia eſt, quæ pro
m uenit ex ignorātia,[m] hæc reprobatur.39.diſ.Petrus,[n]
n cuius electio fuit caſſata: quia ſimplex erat, & inſcius.
hodie talis remouetur etiā iam promotus, de ætat.&
qualita.ca.vlt.olim dabatur coadiutor.7.q.1.petiſti,
& c. quia frater. Deus vero nulla iſtarum ſimplicita-
tum dicitur ſimplex: ſed ſimplex dicitur: quia in eo
nec diuerſitas partium conſiſtit, nec pluralitas pro-
prietatum: vnde Philoſophus dicit ſecundum Hoſtiē.
hic in ſumma.eo.§.1.Sed vbi hic dicat ad literam, ne
95 ſcio.quod ipſum † principium, quod eſt Deus, non eſt
contentum ſub genere, nec ſub diffinitione, neque ſub-
eſt demonſtrationi; expers eſt qualitatis, quantitatis,
quotitatis, vbi,& quando,& motus, nec eſt aliquid ſibi
ſimile, nec communicans nec contrarium. dixit etiā
96 Ariſtoteles, quod prima † cauſa ſuperior eſt narratio-
ne, nec deficiunt linguæ a narratione, niſi propter nar
rationem cauſæ ipſius: quoniam ipſa eſt ſuper omnem
cauſam,& non narratur: niſi per cauſas ſecundas, quæ
illuminantur a lumine prioris cauſæ, quod eſt; quoniā
prima cauſa non ceſſat illuminare ſuum cauſatum, &
ipſa illuminatur a lumine ſuo: quoniam ipſa eſt lumē
ſupra quod non eſt lumen. Cuius dictum Ioa.euan.
corroborat dicens. Erat lux vera quæ illuminat om-
nem hominem venientem in hunc mundum. ¶ In
gloſſ.[vnde Salomon]ec.18.[& in fi.]Item no.35.diſ.
97 ſexto die, in 1.gl. dicit Abb.ꝙ ſimul † creauit omnia
in materia informi, vt hic. quæ cum dierum diſtinctio
ne deduxit in formam, vt ibi.¶ In gl.ſe.[ibi, Homi-
nem]Gen.1.¶ In gl.ſe[ibi, Sentimus]habet eſſe cum
o lapidibus; viuere cum plantis,& ſic eſt hō[o] † armonia
98 omnis creaturæ. Eſt autem armonia † conſonātia plu-
99 rimorum cauſatuum.[In fi.]ſic clerici ſeculares ad re-
ligioſos,& laicos: ſic ſcientia canonica ad theologicā,
& ciuilem: ſic emphyteuſis venditioni,& locationi. C.
de iure emp.l.1.Ho.qui de hoc poſuit hic gl. quam vt
100 nō vtilem ꝑtermitto.¶ In gl.[diabolus, † in fi.]hoc
101 non placet Iacobo.¶ In gl.[dęmon, † ibi, Sciens]vel
deorſum fluens, vel ruens, vt quod habet in voluntate,
102 ferat in nomine: non.n.† qui decidit, ſurſum aſcende
re monet: ſed deorſum ruere ſuadet. vnde Matth.4.ſi
filius Dei es, mitte te deorſum.¶ In glo.[nunquid ibi,
dixit apoſtolus]ad Ephe.2.dixit Gui.quod apoſtolus
103 † loquitur de natura corruptionis, nō de natura crea
tionis.[Et in fi.]de hoc de pę.diſt.3.ille rex, in gl.ſi q
dē, Gui.¶ In glo.[& ideo ibi.§.qui igitur]& ff.de ędi.
104 edic.bouē.§.qui perſuaſione, vbi non excuſatur † ſer
p uus, ſi alterius ſuaſu fugit,[p] Gof.dic ergo, ꝙ aut exhor
tatio, vel conſilium datur circa contractum, vel quaſi;
aut circa maleficiū, vel quaſi, quod proſequitur, vt no.
ĩ.de re.iur.nullus.ex conſi.li.6.¶ In gl.[hæc fuit, in fi.]
facit qđ no.de con.diſ.1.nocte,& ĩ.de ce.miſ.cōſulu i-
105 ſti.¶ In glo.[hoc fuit, ibi, arca,]† Noe, Gen.7.[ibi,
duas naturas]ſ.lignum,& aqua: habuit etiam incluſio
in arca, ꝑ quā tunc fuit ſaluatū genus humanū, figura
re incluſionem diuinitatis in humanitate, per quam e-
rat ſaluandū. quidā non intelligentes hanc gl. ſignant
eam in §.vna, in prin.dicentes vnicā eccleſiā deſigna-
tā ꝑ vnicā arcā, extra quam &c. Gui.exponit duas natu
ras.ſ.maſculinā,& femininam de quolibet genere ani
mātium. Sed hoc mihi nō placet, quia ibi duplicitas ſe
xus, nō naturæ. Boa.dicit aliquos dicere, ꝙ hi, qui fue-
rūt in arca, hābuerūt duas naturas, vnā aū diluuium,
aliā poſt. Alij dicūt ſm eum, ꝙ etiā ferarum animaliū
natura fuit humanata,& ſic habuerunt duplicem natu
rā, feritatis,& humanitatis. Sed dic, vt prius dixi, nec
gl.loquitur de redēptione brutorū, ſed ſanctorū: dñs
meus recitabat hic, quod hic quæſitus, quid vellet hic
gl. rñdit ſe ignorare; ſed poſuiſſe gl.antiquam, vt inue
nerat.[Et ibi, Quoad opinionem]Petri, Ambroſij, &
aliorū ſanctorū, qui verè opinati ſunt arcam coniun-
ctam aquæ ſignificare ꝓdicta[Et ibi, veritatem]quia
ex veritate, quæ ſecuta eſt in Chro Deo & hoīe, ſeu per
ipſum de ſalute noſtra conſumanda, patet verā fuiſſe fi
gurā.¶ In glo.[22.in fi.]& Gen.22.ꝑ Hiſtoriā. quæ hr
in prædictis canonib.intelliges glo.figurādo per Iſaac
106 † deitatē, arietē humanitatem.¶ In gl.vnde ibi apo
ſtolus 1.ad Cor.15.in fi.¶ In gl.[de conſe.diſt.2. ibi,
Moyſes]ibi no.idē, ver.duodena.ſ.apoſtolorū, quibus
in die cęnę tradidit corpus ſuū.¶ In ea.gl.ibi, de quo
dicitur 2.reg.6.¶ In gl.[hoc ex cauſa, ibi, propter ho-
107 norē]† aliæ rōnes no.de conſe.diſt.1.forte, vbi etiā
no.quare potius ſub his, quā ſub alijs ſpeciebus.¶ In gl.
q [hic eſt, ibi, Articulus[q]] non eſt verum.¶ In gloſſ.[a
108 quocunq;]ſed cum ſufficiat † cōtritio, nonne melius
eſt abſtinere, quā ab hæretico recipere? Sol. vt not.32.
diſt.§.verū, alias.c.ad hæc, in gl.pen.¶ In eadem gl.
[ibi, Quidam.]& c.dedit baptiſmum Iudas, in fin. vbi
109 plenè no.quare in neceſſitate † ab hæretico poteſt re-
cipi baptiſmus,& non euchariſtia. ſcias tamē, ꝙ pec-
cat non ſacerdos, qui ſine neceſſitate baptizat, vt in c.
quod quidam,& inf.de cleri.non ordi.mini.cap.1. Et
per ſacerdotem poſtea ſupplebuntur ſolitæ vnctiones
de quibus ĩ.de ſacra vncti.c.vno. vt 1.quæſtio.1.§.ec
ce, quādo, in fi.¶ In vltim.gl.[ibi, Tres ſunt ordines]
110 De his loquendo dicit Hiero.quod diſcolores † equi
voluntate concordes vnum aurigæ iugum trahūt, hoc
dixit propter Paulam continentem, Euſtochium vir-
ginem,& Paulinā coniugatā; vide ad Pammachium,

ſecundā B. [& ibi, Virgines] cæteris paribus, vt dicit
111 Hierony. ad Paulam, & Euſtochium. c. Eſſe † angelū fœlicitatis eſt. Eſſe vero virginem, eſt virtutis, cum hæc obtinere viribus cum gratia nititur, quod habet angelus ex natura; & ad principia ſecūda. c. ſcias vir-
112 ginitatem † pudicitiæ gladium ſemper habere, per quem truncat opera carnis, & ſuperat voluntates: gentium quoque error deas virginum finxit armatas. Si dicas, peribit genus humanum, ſi omnes ſunt virgines, reſponde, vt Hiero. contra Iouini. d. [& Ibi, Imperatū]
113 vide Hiero. ſuper Philomene. c. [& ibi, Expedit] † propter onera matrimonij, Expedit tamen propter vitandam fornicationem, & ſic ſoluit contrarium de canone 28. q. 1. ſic enim. facit 32. q. 5. ſi Paulus, in fine. his reſpectibus Socrates ab adoleſcente conſultus, an vxorem duceret vel non; reſpondit eum pœnitentiā acturum, quodcunq; eorum fecerit, rationes reddens, quas ponit Valerius lib. 7. c. 2.

ADDITIONES.

a ¶ Ita. Et refertur ad factum, ratum ad ius, vt not. in d. l. id quod pauperib. C. de epiſ. & cle. & per Bar. in l. metū. §. volēti. ff. quod me. cā. & vide circa hoc Bar. in d. l. id qd pauperibus, qui declarat & no. aliā l. ad hoc videlicet firmū ad factū, et ratū ad ius, qui dicit gl. illius l. eſſe no. & neſcire alibi. d. Ale. in addi. ad Bar in d. l. id quod pauperibus, ponderat eſſe tex. quem etiam vidi pro illis gl. in l. hoc ita. ff. de ſpō. Quod dicit ipſe, ꝙ bene ſequitur do. Abb. in c. Raynal. de teſt. vbi d. Abb. dicit, ꝙ conueniendo aliquem de facto facit incidere in penam, ad idem facit l. nuda, & qd ibi habetur. ff. de cōtrahe. & cōmit. ſtipu. vide l. Lucius. §. tres heredes, poſt gl. ff. ad Treb. & per Sal. in l. ſi quis maior, de tranſact. in pe. col. & ibi per d. Ale. etiam, & vltra prædictam vide ēt do. Ang. in d. l. ſi quis maior. C. de tranſact.

b ¶ Simpliciter, de iſto ver. ſimpliciter, & eius ſignificatione hic poſita per Io. And. cōcor. vide in l. manifeſtiſſimi, in 2. not. C. de fur. vide no. per d. Bar. & doc. in l. 1. ff. de vul. & pup. & ibi per do. Ale. & per Bart. d. Alex. & Mod. in l. 1. §. ſi quis ſimpliciter. ff de verb. obl. vbi ſunt plures cōcordantes, quas hic non repeto, ſed vltra eos & alle. vide no. in cle. ſæpe, in verbo, ſimpliciter, & ibi per doc. & maximè Domini. de S. Gemi. de verb. ſign. vbi exponūt verbū, ſimpliciter. i. pure & ſine diſtinctione. Et de materia huius verbi, ſimpliciter, quō multipliciter accipiatur & in ſtatu. & vltimis volūtatibus, vide no. per doc. vbi ſupra, qui inducūt ad plures qōnes, & maximè de ſtatuto ꝙ quis teneatur rēſpōdere poſitionib. ſimpliciter negādo, vel affirmādo, & quæ dicātur duplices reſpōſiones, & poſitiones, vide vbi ſup. & per d. Cy. in l. ſi quidē. C. de excep. & ibi ēt per Bal. & per Bar. in l. vti quo. ff. eo. Dom. Ang. in l. 1. §. ſi quis ſimpliciter, dicit ꝙ verbū, ſimpliciter, ibi in eo. §. iūcta gl. importat puritatē, ponēs ibi qōnē de ſtatuto, ꝗ plenius dixit tractari per d. Bar. in qōne, quæ incipit, per Italiā cōiter ſunt ſtatuta, vt declarat iſtā q. melius, quā alibi: quia ipſam vidi, & habeo in ſtudio meo, & vide d. Bald. in l. 1. ff. de vul. & pu. qui ponit q. de ſtatuto, ꝙ quis teneatur reſpōdere poſitionibus ſimpliciter. Quod dicit, hēt locū, niſi interrogatio eſſet duplex, vel incerta, quia tūc non tenetur reſpōdere ſimpliciter, & iſta eſt maxima limitatio ad oīa dicta doc. ſup. & hic, & aliquid ēt vide per d. Raph. Cu. in d. l. 1. ff. de vul. & pup. & per d. Io. de Imo. in d. l. 1. §. ſi quis ſimpliciter, in 2. col. in verſ. vlt. no. de iſta dictione, ſimpliciter, &c. quæ intelligitur purè, & de vario ſignificatu ipſius verbi ſimpliciter, vide ibi per d. Io. de Imo. vbi ēt declarat, quid in rubricis importet iſtud verbū, ſimpliciter. i. volo, quòd procedas ſimpliciter: volo quòd procedas ſine rigoroſitate, reiectis difficultatibus, ac duplicitatibus, vide, vt ibi per eū, & per d. Bald. in l. ea q. C. de cō inde. in ver. 6. quæro &c. Quod ſi quis cōfitetur factū ſimpliciter, & negat qualitatē adiunctam facto, in pena facti punitur ex eo: quia negauit qualitatem, & licet ibi Bart. ideo nō concludat, tamē remittit ſe ad ea, q̄ habētur, & not. per eū in l. eū qui. ff. de iureiur. in 2. col. vbi cōcludit, quòd negā qualitatē, quæ alterat factū, videtur negare factū, quod proponitur, & ſic non ſimpliciter cōfiteri &c. quem vide, tamen ipſe d. Bal. etiam ſe remittit ad qō. Bar. ſupra all. per d. Ang. in d. l. ea quæ. de condi. inde. quæ incipit, per Italiam, vbi Bar. multa, pulchra, & quotidiana dic. in hac materia.

c ¶ Operam. Vide Barba. conſ. 4. col. 5. vol. 2.

d ¶ Bonum. Vide Bar. & ibidem Aret. in l. nemo eſt, qui neſciat. ff. de duobus reis & vide Fe lin. in cap. licet ex quadam, col. 2. de teſt. aliquid per Barb. conſ. 10. vel 11. col. 9. & ſequen primo volumine, & conſ. 15. col. 10. eo. vol. 1.

e ¶ Leges. Adde quòd Bal. in l. multum intereſt. ff. de verb oblig. dicit, quòd leges fuerunt conditæ per 300. annos antequam Chriſtus veniret, vel plus ſecundum eum.

f ¶ De iſto verb. Ritè, & rectè, vltra allegata per Ioā. And. hic & pro eius opi. vide d. Abb. & doc. in c. firmiter, in §. vna vero, in 3. col. in ver. & no. ꝙ ſacerdotes. C. de ſum. trini. & fide ca. Idem tenet d. Bar. in d. l. 2. hic alleg. per eū. nam, rectè, dicit Bart. ſignificat iuſtitiā rei in ſe, ſeu rectitudinē eſſe. Ritè ſignificat iuſtitiā ſeu ſolēnitatē i ordine. allegat ſimile eſſe in l. ſed ſi lege. §. ſciretur. inf. de peti. hæ. & tenet ēt hoc idē Bart. in l. lecta. ff. ſi cer. pet. Quod dicit Bar. eſſe no. in formatione punctorū, quādo mittūtur ad ſapientes: qm̄ aliter dēt conſuli, quādo in puncto eſſet, recte, & aliter quādo, rite, & vide Ang. in d. l. 2. ff. de inoff. teſt. qui tenet idē qd Bar. ibi. & ad hoc ēt vide gl. 3. & ibi Bal. ff. de libe ri. & poſt. qui allegat ēt ſimilē gl. in l. vt veniont, de pet. here. & aliā gl. in l. 2. ff. de iniuſto ru. & irrito teſtō. Adde ēt gl. in l. iuſtè poſſidet. ff. de acq. poſſ. & ibi per d. Io. de Imo. qui allegat l. 2. §. 1. ff. de inoff teſt. & ibi per mode. & Ale. de Imo. & vide L... Pō hoc idē tenentē in l. 2. in 3. col in verſic. no. ſecūdo. in ver. recte. ff. de inoff. teſt. qui allegat ſimilem text. ad hoc in l. recte defendi ff. de iudi: & per d. Card. in cle. teſtibus, in prin. de teſt. qui alle. c. ſi extra de ſum. trin. & ſi. ca. & per eūdē, & vltra prædicta de ſignificato iſtorū verborū vide d. Ale. & moderniores in d. l. lecta, & per doc. in l. qd iuſſit. ff. de re iudi. de iſto verb. rite, ponunt doc. q. ꝙ bannitus poſſit oſtendi, qd iſtud intelligitur in rite bānito. vide de hoc Bar. & Ang. in l. 4. §. condē. ff. de re iudi. iſta fuit qō prius formata per Dy. vt refert Bar. in d. §. condē. in fi. & remittit ſe ipſe Bar. ad dicta per eū in l. pe. ff. de adul. quē vide, & per Imo. in d. §. cōdēnatū, in prin. et Pau. de Ca. ēt in d. §. cōdem. in pe. col. qui allegat idē tene. Cy. cōtra quē refert Bart. in l. 2. §. ſi ſeruus. ff de acq poſſ. in verſ. inducit. in ar. ad qōnem. et de iſto verbo, recte, vide tex in l. recte. ff. de teſta. tute. et qd ibi no. do. Rapha. Cuma. et vide Pau. de Lea. in cle. 2. de teſti. et ſuper prædictis habui in facto maximam q. quæ talis fuit: nam quidā nobilis fuit captus, et pro magna pecunia in executione pcepti, die tamē feriata prohibita ex forma ſtatuti facti. adducebātur multa pro parte capti circa nullitatē capturæ minus ritè factā, pro parte creditoris dicebatur capturā rectè factā p credito, qd cōſtabat per inſtrm̄, & in executione, & ppea nō veniebat relaxādus, licet fuerit exceſſus modus. alleg. no. in l. ſi. ff. de eo qd metus cā. & notata per do. Ang. in d. l. ſi. §. ſi quis, in verſ. in gl. ſi. ibi, qui allegat Inn. Idē tenet in capitulo, cū veniſſent, de in integ. reſti. facit ad hoc ēt, qd in proprijs terminis cōſuluit Paul. de Ca. in cōſ. 2. in ſi. & in cōſ. ſeq. licet ipſe non alleget dictum Angelū in d. §. ſi quis & ad hoc ēt vide pulchrū dictū do. Angeli in l. 2. §. in oīb. ff. de iud. qui dicit, quòd ſi debitor eſt fugitiuus, non hēt beneficium feriatū, quominus excipi poſſit, vt cauear, allegat gl. ſingularem, quā dicit non eſſe alibi in l. ſi. C. de ferijs. hoc idē tenet Angel. in l. qui reſtituere, in fina. verbis. ff. de rei vendi. Sed vltra pdicta vide dom. Abbatē ſubtiliter & copioſe diſputātem hūc paſſum in capitulo, ſignificauerūt. extra de iudi. in pen. & antepenult. col. qd eſt capitulū finale. Qui dicit no. pdicta nō dēre fieri die feriata: facta tñ valēr, qd fuit opportunū in captura pdicta, licet do. Bald. in l. ſi. §. ſi quis, qui eſt §. ſi. teneat cōtrariū, & reſpōdet ad tex. ibi in ver. licet nō ſic debuerit facere quē vide, quia allegat bonas rationes, & hæc ſunt in breui deducta quæ ſcripta repetiuntur de dicta dictione, ritè, & rectè, vſque in diem præſentem, &c.

f ¶ Rectè. Vide moderniores in l. iuſtè poſſidet. ff. de acq. poſſ.

g ¶ Vno. Debuit Io. And. & congruentius erat allegare text. hoc idem dicentem Iac. atteſtante. 1. q. 1. c. fertur, qui hoc idem dicit, quòd fides ſine operibus mortua eſt.

h ¶ Eſſent. Vide tex. in auth. de teſta. imperfect.

i ¶ Facturus. Vide Bar. in d. l. 1. ff. de ſeruo corrupto, & per do. Bal. magiſtralius loquentē in d. l. 1. in apoſtillis, qui facit hāc diſtinctionē, quā facit hic Io. An. & vltra eū quid in alijs, quā in delictis, allegat ea quæ no. in c. 1. in gl. ſecus ergo, vt lite pen. in cle.

k ¶ Mendacij. Quia mendacium inducit damnationem, in ca. qui ſtudet. 1. q. 1. in gloſſ. in ver. vendidit. mentitur ēt qui ſimulatis operibus vtitur, nota. in c. ſicut 1. q. 6. in gl. 1.

l ¶ Dolo. Adde quod in euangelio dr̄, eſtote ſimplices vt columbæ &c. Et eſt bonus tex. cū gl. in c. veritatis, de iureiur. & 6. q. 1. ex merito. & hæc eſt illa, de qua dicit tex. inſti. de legi. agna. ſuc. §. quòd ad fœminas, ſimplicitatem amicam legibus, vt ibi dicit tex no. ēt Spec. in tit. de poſitio. §. 7. verſic. 22. qui dicit, quòd nedum ſimplicitas eſt amica legibus, ſed etiam veritatis amica eſt.

m ¶ Ignorātia. Quæ præſumitur in ruſtico, & muliere, & minore. Bald. in rubrica. C. de rerū permu. in ver. 4. ē quæritur dona. &c.

n ¶ Petrus. 16. q. 1. ſi cupis. vbi idem no. quod hic.

o ¶ Homo. Vide Albert. de Roſa in l. 1. ff. de ſta. ho. alibi etiam dicitur,

citur, quòd homo eſt creatura nobiliſſima omnium rerum.
p ¶ Fugit. Vide plenè per Iaſo. May. in l. publice. C. de ſer. fugi.
q ¶ Articulus. Ibi vide gl. & hoc intellige, vt ibi no. nam prohibitus adminiſtrare eſt tutor, & hoc ideo, quia de ſuſpecto accuſatus erat, & ſic prohibitus remotus eſſe intelligitur. ita nota. in gl. ibi ſupra. Adde, ꝙ idẽ tenuit Ray. de Forli. in d. §. ſi prætor, allegando Spe. qui ita dixit in tit. de offic. leg. §. ſupereſt, ver. ſed quid erit de cauſis: qui Spe. idẽ tenet de cauſis inchoatis per tutorem non prohibitum nõ poſſe adminiſtrare, allegãdo d. §. ſi prætor. facit etiam prædictã l. ſi pluribus. ff de auctor. tuto. in fi. & vide circa hoc Ant. de Butr. in d. c. damnamus, qui idem tenet, quod Io. An. in prima col. in ver. no. ꝙ per verbum, damnamus. Et per prædicta dicunt doc. no. maxime Bar. & Raph. Cuma. in d. l. hæc. n. §. ſi prætor. ꝙ ſententia ſemper intelligitur prolata ſecundum formam petitionis: quæ nunqam exeant mentẽ ſuam: quia hæc quotidie practicantur in palatiis ſaltem Venetorum, vbi redigunt petitionem in ſcriptis.

S V M M A R I V M.

1 Hæreticus cenſeri non debet, licet erret in fide, dum tamen fidem Romanæ eccleſiæ ſuſcipere ſit paratus, vel ſe illam tenere fateatur.
Diuiſio decretalis, ver. & ſunt duæ.
2 Per damnamus, verbum recipi quid prohibetur.
Ergo coniunctionis ſignificationem. §. ergo.
3 Reprobata non debent allegari, & quæ reprobantur, & n. 4.
5 Damnare, & reprobare differunt, & nu. 6.
7 Libellus dicitur diminutiue, deſpectiue, uel quaſi litis bellum.
8 Ioachim errores qui, & donum intelligentiæ & ſpiritum prophetiæ habuit, & prophetauit ordinem prædicatorum, & minorum, & nu. 9. & 10.
11 Veritas, proprium, collectio, & ſimilitudo quid, & num. 12. 13. 14.
15 Vnitas multiplex, & quid vnaquaq; ſit.
16 Vnio patris, & filij & Spiritusſancti qualiter intelligatur.
17 Charitas indiſſolubilis inter Deum, & eccleſiam.
18 In translatione Hiero. quid ſit, ſed 70. interpretum.
19 Quaternitas non ſequitur, licet pater, & filius et Spiritusſanctus ſint vna eſſentia.
20 Subſtantiæ trinitatis exemplum in creatura an quod ſit, de ea etiam nu. 21.
22 Trinitatem ſcrutari temeritas eſt, credere pietas, noſce vita æterna.
24 Generationis tres modi, & qui, & nu. 25.
25 Docendo interdum plenè quid transfertur in alium a doctore quid ſit, & tamen per hoc ſcire non deſinit.
Retinet interdum quis quod in alium transfert, et exempla, ibid.
26 Sicut, aduerbium non eſt omnino ſimilitudinarium.
27 Perfectum nihil in rebus humanis.
28 Creator Chriſtus eſt, licet quo ad humanitatem ſit creatura.
29 Inter creatorem et creaturam eſt aliqua ſimilitudo, et nulla tamen eſſentialis identitas, et ratio, nu. 30.
31 De fide publicè diſputare non licet, niſi in caſu.
32 De proteſtatione remiſſio.
33 Prælati delictum non nocet eccleſiæ.
34 Scriptura propria in proprio negocio præiudicat ſcienti, ſub ſcriptio facto alieno an præiudicet, remiſ.
Procurator admittendus cum literis domini, ibid.
35 Dogma cum g. et ſine g. quid ſignificat.
36 Almericus dogmatiſta et hæreticus quo tempore fuit, et eius errores qui, et nu. 37.
Chronica Martini citatur.
37 In diuina mente nihil niſi æternum et incommutabile.
38 Pater quaſi patrator in malam etiam partem accipitur.
Mendacij pater diabolus.
39 Epilogus gloſſarum, et nu. 40. 41.
41 De transfiguratione filij, remiſ.
42 Nomina quædam notionalia, diſtinctiua, relatiua, et propria, et ſingulorum vis quæ.
43 Adiectiuum neutrum ſubſtantiuatum an reſoluatur in ſuum femininum.
44 Hæretici bene dicta an ſumere poſſimus.

Damnamus Secũdum Abb. caſus in ſumma pt ex fine colligi. Quod
1 † licet quis erret in fide, nõ
debet hæreticus cenſeri: dum tamen fidem Romanæ
eccleſiæ ſuſcipere ſit paratus: vel ſe illam tenere fateatur: vel aliter. Pater, & filius, & ſpiritusſanctus vera
vnione, & non ſimilitudinaria, vel collectiua ſub vna
ſubſtantia, eſſentia, ſeu natura, quæ ſubſtantia non eſt
generans, nec genita, nec procedens: quia illi actus nõ
ſubſtantię, ſed perſonis debent attribui: neque per hoc
in trinitate Dei eſt quaternitas: contrarium ſentientes
hæretici ſunt, niſi ſe ratione eccleſię correctioni ſubmittant. hoc dicit. Et ſunt duæ partes. prima damnat doctrinam Abbatis Ioachini. ſecunda, ibi, reprobamus,
damnat doctrinam Almerici. Item prima facit 5. primo reprobat opinionem ipſius Ioachini contra magiſtrum ſententiarum, quam proſequitur exprimens motiua, & rationes ipſius. Secundo ibi, nos autem, approbat & probat illam ſententiam magiſtri, quam damnabat Ioachim. Tertio ibi, cum ergo, reſpondet illi
auctoritati, qua principalius mouebatur Ioachim.
Quarto, ibi, ſi quis damnat tenentes illam opinionem
reprobatam. Quinto ibi, in nullo, proteſtatur pro mon.
2 ipſius Abbatis Ioachini. Et amouetur † iſte libellus
per verbum hoc damnamus, eodem modo ac ſi eum
recipi prohibuiſſet; ſicut tutor remouetur, & deſinit eſſe tutor, cum per ſententiam prohibetur gerere. ff. de
ſuſpec. tuto. l. hæc enim. §. ſi prætor. ſecundum Vincentium. ¶ Ergo, infert ex capit. 1. cum ibi ſit dictum,
quòd Deus eſt ſimplex omnino: ſed libellus Ioachini
dicit contra; ergo damnamus &c. vel vt ſupra dictum
eſt, ibi quòd pater, & filius, & ſpiritusſanctus ſunt vna
eſſentia, ſubſtantia, ſeu natura: ſed libellus Ioachini dicit contra, ergo &c. Abb. vel ponitur cauſa ornatus, Pet. vnde dicunt quidam, quod inchoatiuè ponitur, non illatiuè ſecundum Boa. ſimile 28. quæſt. 1. ſic
enim, poſt princip. ſecundum Egi. [Reprobamus.] igi-
3 tur † de cætero non debet allegari. C. de vete. iu. enu.
l. 2. §. hæc igitur omnia: imo comburendum eſt, vbicunque inueniatur. C. de hære. quicunque. ſic & libel-
a lus [a] famoſus † quinta quæſtio. prima. ſi quis famoſum.
4 Idem in omnibus, quæ iniquam & abhominabilem
inducunt facti memoriam. 15. quæſtio. prima mulier,
ſecundum Vincen. Et vt dicit Iacob. duplicat hæc verba damnamus, & reprobamus, ad maiorem exaggerationem. Item quia hæc ſunt diuerſa. [b] nam dam-
5 nare † eſt rem perpetuo ſine ſpe ſubleuandi tormentis & ignominiæ ſententialiter deputare. Reproba-
6 re † eſt rem euidentibus rationibus reapprobare, vel
demonſtrare. vnde dicunt, quidam damnat ſententiam, vel opinionem, & reprobat rationes. ¶ Libel-
7 lum † diminutiuè. vel deſpectiuè dictum, vel quaſi li-
8 tis bellum. [Ioachim] primus † error illius erat in eo,
quod reprehendebat Petr. qui dixerat, quòd quædam
ſumma res erat &cæt. dicebat, quòd Pet. aſtruebat
quaternitatem, quod eſt falſum, vt dicam ſuper
verbo, quaternitas. Secundus error fuit in vnione
ſubſtantiæ diuinæ quo ad perſonas trinitatis, quam
dicebat non veram, ſed ſimilitudinariam, vt dicam
9 ſuper verbo, potiſſimum. De iſto, † Ioachim, quomodo diuinitus habuit donum intelligentiæ, & ſpiritum prophetiæ, vide in hiſtorijs. libro 30. 40. capitulo. Et ſuper Daniel, ſexta viſione, prophetauit
10 † ordinem Prædicatorum, & Minorum. [Dixit] maximè libro primo. diſtinct. 6. 5. & 25. [Non veram] ve-
11 ritas † eſt perpetuæ exiſtentis rei tanta ſoliditas, vt cæteris deſluentibus ipſa in ſuo eſſe remaneat inconcuſſa, imo concuſſionibus, ſi dici fas ſit, amplius ro-
12 boratur. Proprium † ſecundum Ariſtotelem, & Porphyrium, quod conuerſum prædicatur de re, & ei na-

turaliter ineſt, vt in animalibus riſibile de homine: in
23 diuinis eſſentia de perſona. Collectio † eſt vnius ſpeciei, ſiue diuerſarum congregatio ad eundem effectũ.
24 Similitudo † comparatio rerum ſimilium. Collectiuam] dicit beatus Ber. libro de trino & vno, ꝙ eſt vni-
25 tas † collectiua, vt cum multi lapides vnum aceruum faciunt. Conſtitutiua, cum multa membra vnum corpus, vel multæ partes vnum totum. Coniugatiua, qua vir, & mulier vna caro. Natura, qua anima, & caro vnus naſcitur homo. Poteſtatiua, qua homo virtutis nõ inſtabilis, non diſſimilis: ſed vnus ſibimet nititur inueniri. Conſentanea, cum per charitatem multorum hominum eſt cor vnum, & anima vna. Vnum, cum homo votis omnibus Deo adhærens vnus ſpiritus eſt cũ eo. Dignatiua, qua limus noſter Dei verbo in vnam aſſumptus eſt perſonam. ¶ Iuxta illud Actuum 4. 12. q. 1. c. 1. ¶ Cum illo. ꝭ. ad cor. 6. in fin. [In Chriſto] 1. ad Cor. 12. ad Eph. 4. lib. 1. regum. 3. 22. c. ad [Potiſſimũ]
26 † intelligebat, ꝙ pater, filius, & ſpiritus ſanctus eſſent vnum vnione ſimilitudinaria, & non vera vnione naturæ, & probat hæc ſubtiliter auctoritate euangelij. Si enim Chriſtus rogat pro fidelibus, ꝙ ſint vnum in patre & ipſo, ſicut ipſe eſt vnum cum patre. Si dicamus, quod eſt vnum cum patre in ſubſtantia, ergo & fideles, pro quibus ipſe orauit, ſunt vnum in ſubſtantia, quod eſt falſum. at nos debemus credere, vt dicebat Io. ꝙ Chriſtus obtinuerit a patre, quod petijt, ſcilicet ꝙ fideles eſſent cum eis vnum: ſicut ipſe erat vnum cum patre: ſed fideles non poſſunt eſſe vnum vnione ſubſtantiæ; ergo non eſt Chriſtus vnum cum patre in ſubſtantia. huic obiec. reſpondetur ꝭ. ver. cum ergo. & eſt ſimile de conſec. diſt. 2. in Chriſto pater, vbi Arrianos reprehendit Hilarius: quia in hac vnione errabãt, & vide quod ibi no. in gl. 1. & in gl. gradum dixit. [Euã-
27 gelio] Io. 17. [Indiſſolubilis † charitatis] quæ eſt inter Deũ & eccleſiam. vnde Deus in euangelio, Vobiſcum ero vſq; ad conſumationẽ ſeculi. Item eccleſia nũquã erit nulla: immo ſemper aliqua. 24. q. 1. pudenda. Ioã.
28 [Ioannis] i. Io. vlt. [Quibuſdam] hoc † dixit quia in translatione Hier. non hr, ſed 70. interpretum ille ver.
29 & hi tres vnum ſunt. [Quaternitas] non † n. ſequitur, quod ſi pater & filius, & ſpũſſanctus ſint vna eſſentia ꝙ ſint quattuor perſonæ; ſicut ſi dicatur Pe. Mar. & Io. ſunt vna eſſentia, vel ſubſtantia humana, non pp hoc innuitur quaternitas, ſm Abb. dicunt theologi, ꝙ non eſt propterea ſimilitudo, vt patet primo ſen. 19. diſt. c. his quoque. Et dicunt, ꝙ exemplum vnius ſubſtãtiæ tri-
20 nitatis † nullum in creatura ſatis expreſſum inuenitur. ob hoc tñ in igne maximè Deus apparuiſſe legitur: quia in eo tria, ignis, ſplendor, & calor ſimul conſiſtunt, & vnum lumẽ ſunt: quæ licet inſeparabiliter operentur, igni attribuitur uſtio, ſplendori illuminatio,
21 calori calefactio, [Nõ eſt generans] † quoniam ſi eſſet generans, ſequeretur, quod ſolus pater eſſet diuina ſubſtantia, cum ipſe ſolus ſit generans. nec eſt genita: quia ſic ſequeretur, ꝙ ſolus filius, & ſic de ſpiritu ſancto, Goff. Idem omnino beatus Ber. ad Euge. de conſci. vbi de trino & vno, Trinitatem, & vnitatem in trinita-
22 te † ſcrutari temeritas eſt, credere pietas: noſce vita æterna. Aug. lib. 1. de tri. c. 5. ſic ſcribit, quod ponit magiſter ſententiarum lib. 1. diſt. 2. c. 1. nec periculoſius alicubi erratur, nec laborioſius aliquid quæritur, nec fructuoſius aliquid inuenitur. Tullius de creatione mũdi, parentem huius vniuerſitatis inuenire difficile eſt, & ex quo quis inuenerit, vulgo exponere nefas eſt.
23 [Ab æterno] † non in tempore, vel ad tempus. ¶ Te-
24 ſtatur, Io. 16. [quod patrẽ] diſtingue † tres modos generationis, quorum duo in naturalibus, tertius in diuinis. In primo pars ſubſtantiæ datur, & pars retinetur, vt in generatione carnali. In ſecũdo per modũ refuſionis totũ datur & nil retinetur, vt de aqua, & glacie: in barbariſmo, Mr me genuit, mox ipſa gignitur ex me. In tertio tota retinetur. [Simplex] & ſic nihil pt diuidi, vel decidi [teſtatur.] Io. 10. [Retinuerit] exẽplũ in do-
25 cẽdo † interdũ plene trãſfert in aliũ, qd ſcit: & tñ per hoc ſcire nõ deſinit, ſm Abb. Clarè patet et in lumine lumẽ aliud accẽdẽte. ſic & papa vocãdo inferiores prælatos in partes ſolicitudinis nõ abdicat a ſe plenitudinem ptãtis. 2. q. 6. qui ſe ſcit: & bonum ſimile. ff. de dã. infect. l. 1. ſm Goff. ibi, Prætor ſe inferioribus iuriſdõnem dãni infecti ſubdelegauit: quia periculoſum fuiſſet, ſi in totũ retinuiſſet. Et dixit Hoſt. ꝙ iſtud eſt peſſimũ ſimile, ſi nimiũ proſequamur: qa de ſuperioribus, & inferiorib. ad coæquales. & cõſubſtãtiales. Sed quo ad trãslationẽ põt ſuſtineri; nõ quo ad perſonas, ſic ce-
c dẽs actionẽ ipſam ſibi retinet C. de noua. & dele. l. 3.[c] remittit autẽ ad ea, quæ no. in ſumma, de ſciſma. §. ſi. ver. mirũ tñ, & ſe. [Veritas ait] Mat. 6. A. [Sicut] nõ † eſt
26 oĩno ſimilitudinariũ, vt ſequitur & c. ſimile de ind. q. a. V. & c. nouit, poſt princ. de accuſ. inquiſitionis. i. tñ. de excel. præla. ſicut. ad idem ff. rerũ amo. l. ꝭ nurum. §. ſi poſt, & ff. de pig. ac. ſi cũ vẽderet. §. & ſi. ff. de vſuf. l. 3.
27 in ſi. [Perfectione gratiæ] nã † nihil in rebus humanis pfectũ. C. de vete. iur. enu. l. 2. §. ſed quia. & ſolus Deus nõ nouit opus imperfectũ, de baptiſmo, maiores. Gof.
28 [Creaturã] excepto † Chro, qui licet quoad humanitatẽ ſit creatura: tñ quo ad diuinitatẽ creator eſt: nõ ſimilis, ſed idẽ omnino cũ Deo, vñ eſt verus Deus, & verus hõ, de hęr. cũ Chrs. Hoſt. [Diſſimilitudo] & ſi aliqua ſit
29 inter creatorẽ, & creaturã ſimilitudo † iuxta illud Sapiẽtiæ. 13. a magnitudine ſpẽi, & creaturæ cognoſcibiliter poterit horũ creator videri: tñ nulla eſſẽtialis idẽ-
30 titas eſt inter eos. Cũ. n. creator † ſit vniuerſorũ principiũ, & oĩa creauerit. ꝭ. c. 1. neceſſe eſt, ꝙ aliud ſit creator, & aliud creatura diſtincta per eſſentiã, ſicut alias inter inſtituentẽ, & inſtitutũ, & multos tales no. dñ. a.
31 ꝭ. de inſti. c. vlt. cũ ſuis cõ. Hoſt. [Defendere] † ꝙ nõ licet. 24. q. 3. qui aliorũ. imo, quod plus eſt, nec publicè de fide licet diſputare, niſi forte ad cõfuſionẽ hæreticorũ, vt fecit Silueſter, ſm Inn. & Cõp. & Hoſt. qui alle. ad hoc ꝭ. de purga. inter. §. præcipias, & facit de hære.
32 c. 2. lib. 6. §. 1. [In nullo] no. pro ꝓſtatione † ſm Vin. de hoc ꝭ. tit. prox. cũ M. de elec. Cumana. [Florentino
33 monaſterio] not. delictũ † prælati nõ nocere eccleſiæ. 16. q. 6. ſi epm. Io. de re iu. delictũ, lib. 6. [Propria ma-
34 nu] ſcriptura † quã quis facit in proprio negocio, præiu-
d dicat[d] facienti.[e] ff. depoſi. l. Publi. §. vlt. C. de nõ nu. pe.
e generaliter. 1. q. 7. ſaluberrimũ, Pm. Quid ſi ſubſcribat quis facto alieno? no. ꝭ. de trãsla. ex literis, & de re. ecc.
f nõ alie.[f] ſi quis. Et ſm Ab. no. procu. admittẽdũ cũ literis dñi, q eũ ꝯſtituit. & ſm eũ ſi velles dicere ꝯtriũ, dic ꝙ hic alteri nõ fiebat præiudicium, ſed ꝙ ſaltem in his, quæ dño præiudicant, admittẽdus vr. Si vero in literis nõ eſt dies, nec locus, dicã de fide inſt. inter, ſuper ver.
35 facilius. [Dogma] † per g. eſt doctrina in fide: ſine g. angulus. Inde illud, Sedebat domate domus. hoc no.
36 96. diſt. ſatis euidẽter. [Almerici] † Carnotẽſis fuit, vt hẽt chronica Martini, ſub tpibus Inn. 3. vbi exprimuntur ipſius errores, & ibi dr, & cõbuſtus fuit Pariſijs. Quidam dicũt, ꝙ tenuit hæreſim Sabellianorum, de qua 24. q. 3. c. pe. verſic. Sabellian. Dicebat enim vnam perſonam patris, & filij, & ſpiritusſancti. Alij dicunt, ꝙ primus iſtius error fuit, ꝙ omnia ſunt Deus, dicens etiam nõ facile poſſe negari creatorem, & creaturam idem eſſe. Secundus, ꝙ primordiales cauſæ, quæ vocantur ideæ. i. forma & exemplar, creatur, & creantur in men-
37 te diuina, cum ſm Aug. nihil niſi æternũ † & incomutabile ſit in mente diuina. Tertius, quòd poſt conſummationem ſæculi erit adunatio ſexuum ſecũdum Hoſtienſ. qui dixit propter reuerentiam quorundam diſcipulorum

ſcipulorum iſtius Almerici, qui erant in concilio, taci-
38 tos hos errores. † [Pater] quaſi patrator, & inuentor,
dum dixit, nequaquam moriemini, ſed eritis ſicut dij
& c. Gene. 3. [Mendacij] ideſt diabolus, qui alias voca
tur antiquus hoſtis. 2. q. 5. habet hoc proprium, ne cle-
rici, vel mo. c. 3. alibi verſutus hoſtis. 16. q. 2. cap. 1. ali-
bi inimicus homo. infra de ele. licet, alibi lupus rapax,
eo. tit. ne pro defectu, alibi ſimpliciter diabolus. ſupra.
ca. proxi. 3. q. 1. nulli. vide in Hiero. ad Dama. 6. [Inſa-
39 na] concor. cle. de hær. ad noſtram. ¶ † In gl. [Pater]
ponit triplex teſtimonium perſonarum trinitatis. In
gl. [no.] diſtinguit triplicem ſpeciem nominum in di-
uinis. ¶ In gl. [diſtinctiua] ponit, quomodo in diuinis
diſtinctiua nomina tripliciter iunguntur. ¶ In gl. [ba-
40 ptizando, in fi.] in 3. c. ¶ In glo. [hic † reſpondet, in
fi.] non eſt verum. vnde dixit Pet. & Abb. quod reſpon-
det ibi, nos autem: ſed veritas eſt, quòd reſpondet in
ver. cum ergo; & iſta fuit noua glo. & forte fuit error
ſcriptorum. ¶ In gl. [pater dedit, ibi, Transfiguratus]
41 de qua † transfiguratione habetur plenè in textu & gl.
1. q. 1. §. ex his verbis, ver. quod vt planè [& in fi.] ad lit
teram habes hanc gl. de cele. miſ. in quadam, & ibi de
di quotas. ¶ In gl. no. [ibi, Sigillatim] & etiam ſimul ſu
42 pra c. proxi. in prin. [& ibi, Notionalia] † quæ ſic appel
lantur: quia perſonas notificant: aliquando diſtincti-
g ua. g quia illas diſtinguunt, quandoque relatiua: quia
perſonas adinuicem referunt: quandoque proprieta-
tes, quia propriè perſonis inſunt. Et propriè ſunt quin-
que notionalia, paternitas, filiatio, proceſſio, innaſci-
bilitas, communis ſpiratio: quorum tria inſunt per-
ſonæ patris, innaſcibilitas, paternitas, communis ſpi-
ratio. duæ vero filio, filiatio, communis ſpiratio, vna
ſpiritui ſancto ſcilicet proceſſio. Et ſic vides, quod cõ-
munis ſpiratio non dicitur proprietas reſpectu patris,
& filij ad inuicem, ſed ſolùm reſpectu ſpiritus ſancti.
¶ In gloſ. [Diſtinctiua, in fi.] nam ſecundum regulam
43 grammaticorum adiectiuum † in neutro genere ſub-
ſtantiuatum reſoluitur in ſuum fœmininum. vnde ſe-
quitur, quod ſi eſſet aliud, eſſet alia res; & ſic eſſent plu
res ſubſtantiæ, vel eſſentiæ, quod eſt falſum ſecundum
Ioan. & Philip. Plumbum ergo aliud ab auro: ſed ex
tribus numis aureis, licet alter ſit alius ab alio, non ta-
men aliud. ¶ In glo. 1. rectam [in fi.] quaſi rectè gloſſ.
Hoſtien. ¶ In gloſſa, [in euangelio] 16. ¶ In gloſſa,
no. [quod ibi, fraternitatis] vbi de hoc. [& in fin.] ſi ve
44 ro fuiſſet hæreticus, potuiſſemus † ex dictis ſuis par-
tem ſumere, vbi bene dixiſſet, ad hoc, quod dixit tex-
tus ibi, in hac parte, & 37. diſt. ſi quid veri, & 19. diſt.
c. 1. in prin. dictum tamen hæretici reprobatur, etiam
ſi bonum ſit quantum ad hoc, ne pro iure habeatur,
quaſi in ſe auctoritatem contineat, alias quaſi verum,
non auctorizabile approbatur; & ſic intelligas iura,
quæ in hoc contraria videntur ſecundum Goffred. &
Hoſtien.

ADDITIONES.

a ¶ Libellus. Vide gl. & ibi latè ſcripta per doc. in l. 1. C. de offic. aſſe. vbi etiam Iaſon multa ſimilia aggregauit.

b ¶ Diuerſa. Differentia inter damnare, & reprobare. & ponûtur hic vt diuerſa, vt etiam diffiniunt d. Ant. de Bu. & Abbas hic in ſecunda colum.

c ¶ Deleg. l. 3. In gloſſ. in verb. exigere, in verſi. item not. ratio eſt, vt ibi allegat gl. quia incorporalia non ſeparantur facile, vt corporalia, ſimilia habes in gl.

d ¶ Præiudicat. Vide Bar. Bal. & doc. ampliſſimè tangentes hãc materiam in auth. contra, qui propriam, vbi eſt carotium. C. de non nu. pecu. & vide d. Bal. ibi in 2. col qui ponit q. de eo, qui ſe ſubſcripſit in inſtrumento, dicens q ò l per talem ſubſcriptionem videtur inſtrumentum ſcripſiſſe, alle. no. in l. cum antiquitas. §. fi. de teſta.

h ¶ Facienti. Vide ad huius declarationem Pau. de Caſt. in conſi. 332. inci. quantum, & Curtiu. in rep. c. l. admonẽdi, in 35. col. ff. de iureiur.

f ¶ Non aliæ. Vide l. Caius. ff. de pig. act. & per Bar. in l. quæ dotis. ff. ſol. matri. in fi. vbi per ipſum multa ad materiam, & facit l. fi. C. plus va. quod agitur. ego neſcio, quid vouleriț allegare d. Vgolinus allegando d. l. Caius, quam nõ reperio. ſed melius allegat l. mutuæ. C. ſi certum peta. cum ibi no. per Bal. & Paul. de Caſt. qui dicunt, quòd ſubſcribens ſe obligationi alterius, in dubio non videtur ſe ſubſcribere animo obligandi, quod verum eſſe dicunt præfati doctores, quod ſubſcriptio non obligaret, vbi eſſent actus geſti probatiui: ſed vbi eſſent contractus perfecti, vt ſic, & ſic d. Pau. de Caſt. ſoluit in d. l. mutuæ, contra l. ſi fideiuſſor. §. pe. ff. de pig. quæ ſo. eſt notabilis valde. & vltra prædicta vide ea, quæ plenè dixit do. Ale. poſt Imo. in d. l. mutuæ, & per eundem poſt Bar. in l. ſi ſtipulatus. § Chryſogonus. ff. de verbor. oblig.

g ¶ Diſtinctiua. Quid denoteut iſta ver. diſiunctiua, ſiue participia &c. vide plenius per do. Ant. de Bu. in d. c. damnamus, in §. nos autem, in 9. col. in ver. Quomodo quid in diuinitate.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones quando & cur editæ, & num. 2. omne ius eis includitur. num. 7.*

3 *Iuſtitia in quibus conſiſtat.*

4 *Continuatio, vel œconomia tituli quæ.*

5 *Ius omne conſtat ex ſcripto, vel ex non ſcripto. ius ſcriptum certius, & ideo præmittendum, num. 6.*

8 *De conſtitutionum materia vbi nam alibi tractetur.*

9 *Conſtitutionem publicatam non eſt neceſſe ſingulorum auribus intimari, quis eam facere poſſit quæ non valeat.*

Poſterior derogat priori contrariæ, pagani ea non ligantur, numer. 11.

10 *Decretum epiſcopus facit.*

12 *Contra libertatem eccleſiaſticam operantes qui puniantur. Statutorum obſtantia quo tollitur, & quæ reprobentur ver. Item obſtan. & quæ valeant nu. 13. & ſcribuntur ad æternam rei memoriam, num. 14.*

¶ De conſtitutionibus. Rubrica.

Poſtquam Deus formauit.

1 hominem ad imaginem, † & ſimilitudinem ſuam.
33. q. 5. hæc imago, & in ætate virili, de pe. diſ. 2. §. Ro
manos, prodijt cũ eo ius naturale, quod cępit ab exor-
dio rationalis creaturæ. 5. diſ. in princ. Demum lex ve-
tus data eſt per Moyſen, & prophetas. Demum tranſ-
lato ſacerdotio, lex noua ſucceſſit, infra eo. tranſlato.
2 Sed † quia hominum creſcente malitia, effrenata cupi-
ditas noua quotidie litigia generabat, vt in prooemio,
ita, vt plura eſſent negotia, quam vocabula. ff. de præ-
ſcri. verbis. l. natura, Sancti patres & ſummi pontifices
decreta, & conſtitutiones ediderũt, vt ſub iuris regula
homines coarctati, diſcant honeſtè viuere & c. in qui-
3 bus † conſiſtit iuſtitia, inſt. de iuſti. & iu. §. iuris præce-
4 pta. & ideo poſt † tractatum. de ſum. tri. incipit tracta-
re de conſti. Gof. Vel poſito fidei fundamento, de quo
ſupra rubrica proxi. bene eſt, vt iuris ædificium ſuppo-
5 namus. Et quia omne ius † conſtat ex ſcripto, inſti. de
6 iure na. gentium. & ciuili. §. conſtat. Scriptum † autem
certius, & idẽ præmittendũ, ideo ponit tractatum de cõ
7 ſtõnibus: per quod † verbum omne ius ſcriptum inclu-
8 dit, ſecundum Hoſt. de materia † rubricæ. 1. diſt. vſque
ad 7. incluſiuè. & diſt. 9. 10. 19. 20. et 29. 30. & 38. & 1.
q. 7. §. niſi rigor, vſque ad §. breuiter, & in 6. repetitur
hæc rubrica. Ad hanc rubricam conueniunt de con-
ſuetudine, cum conſuetudinis, & c. vlti. 2. reſpon. de fi-
de inſtru. paſtoralis, de cle. non reſi. cum dilectus, & c.
ſeq. quibus conuenit de magiſtris. cap. vlt. in fin. de re-
bus ec. non alie. c. fi. de locato. cap. 2. Item conſtitutio-
9 nem † publicatam non eſt neceſſe ſingulorum auribus
intimari, de poſtu. c. 1. Item conſtitutionem facit ſyno
dus reſpondendo placet, de ele. c. 2. Item legatus facit
conſtitutionem, quę durat legatione finita, de loca. c.
10 1. de offi. leg. c. . It. nec mirũ: quia † & eps facit decre-

tũ, de offi. archipſb. ca. fi. de maio. & obe. ſi quis. Item
11 conſtitutio † nutriens peccatum mortale, non valet,
de præſcri. c. fi. Item conſtitutiones factæ per violato-
res immunitatis eccleſiaſticę in caſu decr. non minus.
de immu. ecc. non valent, eo. tit. aduerſus. §. quia verò.
Item poſterior cõſtitutio derogat primæ contrariæ, de
cog. ſpi. c. 1. Item pagani non ligantur conſtitutionib.
canonicis, de diuortiis, gaudemus, poſt prin. Item pu-
12 niuntur † ſtatuentes contra eccleſiaſticam libertatẽ
ſtatuta ſcribentes, vel ſeruantes, vel ſecundum illa iu-
dicantes, & in publica forma iudicata ſcribentes, de
ſñia excommunicationis, nouit, & c. graue. & iurantes
non tenentur illa ſeruare, de iureiuran. c. 1. lib. 6. Item
obſtantia ſtatutorum quãdoq; tollitur per reſcripta,
de reſcriptis, cum aliquibus, & c. ſi papa, eod. lib. quã-
doq; per iura communia, de elec. cum non deceat, de
hære. vt officiũ. §. ad ſcribendas. ſed & per ius commu
ne multa reprobantur, vel rõne ſtatuentis, de elec. fun
damenta, verſ. & ne taliter. vel propter ipſorum iniqui
tatem, de elec. quia ſæpe, de capel. mona. c. 2. no. de hæ
re. ſtatutum. ĩ. de verb. ſig. conſtitutionem. 1. reſpõ. de
ęta. & qual. vt hi qui, ad fi. in cle. Item de ſepul. c. 2. ver.
nos etenim, de ſtatu mo. attendentes, in fi. de relig. do.
c. 2. §. pe. in fi. de iurepa. c. 1. in fi. de vſu. c. 1. de exceſ.
prælã. frequens, ver. quædam ſtatuta, de pęnis. cupien-
13 tes, in fi. de ſen. excom. c. 1. in fi. de ſtatutis † autẽ, quæ
valent, habetur, ne ſede va. c. vno. §. vlt. de relig. do. c.
2. poſt prin. cle. de priui. c. 1. in prin. de ſen. excom. c.
1. verſi. quod & interdictis. Vltimo ſciendum eſt, quod
14 ſtatuta † ſcribuntur ad æternam rei memoriam, de re
nun. c. 1. in fi. lib. 6. Io. And.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones ab omnibus ſunt ſeruandæ etiam ciuiles, & num. 8.*
2 *Canonum, dictio ſumitur hic pro omni conſtitutione.*
3 *Canones qualiter cuſtodiantur.*
4 *Canones non habentes non excuſantur.*
5 *Et, pro idest.*
6 *Secundum canones iudicabit cauſam iudex ſecularis, ſi de re eccleſiaſtica agitur.*
7 *Epilogus gloſſarum.*
8 *Suffragium, & nu. 9. 10. 11. 12. & 13.*
14 *Suppletio. & nu. 15. cum ſequentib.*
Canones an intelligantur locales.
Legum antiquarum notitia eſt neceſſaria.
Legimus quædam, ne ignoremus.
16 *Prohibitiones quæ ſeruandæ.*
17 *Creatura omnis ſubiecta eſt conditori canonum, & Vicario creatoris, & nu. 18.*
19 *Actiones reſpiciunt actorem.*
Iudicia iudicem.
20 *Arbiter ſuo ſenſu regitur.*
Adminiſtrator, vel ordinarius à iuſtitia non poteſt recedere, & in quibus id intelligatur, nu. 22. 23. & 24.
25 *Iudicem qui eligit in diſſenſione opinionum, caueat ſibi, iudex etiam caueat à pęna decretalium.*
26 *Communis opinio quando ſequenda.*

a 1 Canonum. [a] Caſus. † Conſtõnes ab oĩbus
ſunt ſeruãdę. h. d. Et dicit Frã.
ꝙ congruè poſt tractatũ fidei
pręponitur hęc cõſtitutio, quę oſtẽdit ſeruãdas omnes
2 ĩ. ſcribẽdas. Et hic dictio Canonũ † large ſumitur pro
omni conſtõne canonica, nõ ſtrictè, prout canõ diſtin-
guitur ab alijs conſtõnibus, de quo remiſſiones dedi.
b ſ. in proę. §. ſane. [Cuſtodiãtur.[b] † per executionẽ ordi-
3 nariorum. ĩ. de accu. ſicut, Egy. ſecũdum mẽtem. ĩ. de
verbo. ſig. in his, & cap. intelligẽtia. & ſi dubitetur re-
curratur ad promulgatorẽ. ĩ. c. fi. Hoſ. [Ab omnib.] &
4 nõ habentes † canones, nõ excuſantur. 20. diſ. ſi decre-
5 ta, . in Comp. [Et] † pro. i. ſi vis ꝙ ſit vnicum dictum: a-
lias propriè; & primũ loquatur extra iudiciũ ſm Boa.
6 [Actionibus] alias † accuſationibus, Ho. eccleſiaſticis,
7 † per hanc literam dicit G. Na. ꝙ ſi de re eccleſiaſtica
agitur coram iudice ſeculari, iudicabit cauſam ſm ca-
c nones,[c] non ſm leges, vt in præſcriptione; adde quod
dicam infra de no. ope. nun. c. 1. ¶ Gloſſæ recitantur
in tex. ¶ In gl. 2. [in fi.] vide ſupra tit. 1. firmiter ſuper
gl. & ideo. ¶ In quarta gl. [ibi, Leges] ſequitur, vt ge-
8 nerales † ab omnibus æqualiter in poſterum obſeruen
tur. [Et ibi conſtitutiones] ſequitur, Principũ nec igno
rare quenquam, nec diſſimulare permittimus. [Et ibi,
9 Princeps] † ſequitur, legibus ſolutus eſt. [Et ibi, digna
10 vox] ſequitur, maieſtate † regnantis ſe legibus alliga-
ta principẽ profiteri. [Et ibi, Ex imperfecto] Princeps
hæreditatem non vendicat ex imperfecto teſtamẽto,
vt hic, nec legata vel fideicommiſſa, vt in l. ſe. [Et ibi.
§. vltim.] non recipit princeps hæreditatem, in qua li-
tis cauſa inſtitutus eſt, vel alias in teſtamento imper-
11 fecto. ¶ In vlt. gl. ibi [qualem] arbiter † iudicat, vt ſibi
videtur. [& ibi, circa prin.] immo vltra medium [ibi,
omnem æquitatem ſeruando] ſecundum quod mihi vi
ſum fuerit iuſtum. [& ibi in principio] hoc obſeruare
12 debet † iudex, ne aliter iudicet, quàm legibus, conſti-
tutionibus, vel moribus proditum ſit. [& ibi, Nemo]
13 iudices † non habent neceſſe ſequi conſultationes,
vel ſententias aliorum non rite, aliàs rectè datas: quia
non exemplis & c. Sed debent ſequi veritatem, & iuſti
14 tiæ & legum veſtigia. ¶ In † glo. 1. ibi [Locales] & de
his etiam poſſet intelligi ſecundum Vinc. exponendo
[omnibus] ſcilicet ſubditis ſtatuentis: vel, omnibus,
propriè, ſi princeps prorogaret illam localem conſtitu
tionem. vt infra de clandeſti. deſp. cum inhibitio. ¶ In
d gl. 2. ibi [Canonem[d]] adde poſteriorem infra e. c. 1. li.
6. ¶ In ea gl. ibi, per cõſuetudinem, adde 4. di. §. leges.
¶ In ea. glo. ibi. [Non ſunt] ſubſtantialia, qualia ſunt.
¶ In ea. gl. ibi. [c. Vlt.] & 35. q. 4. & 5. per totum. phyſi
15 corum † tamen notitia eſt neceſſaria, ne quod tollitur,
vel reformatur, ſit incognitum. C. de cadu. tol. l. vna. §.
1. 7. di. fuerunt. vnde legimus quædam, ne ignoremus.
37. d. legimus, ſm Goſ. de hoc infra de iudi. nouit.
e [e] [Et ibi, prohibitiones] † generales, & in ſcriptis reda-
16 ctas. C. de legi. l. vlt. vel etiam non ſcriptas. ſi ſeruari
mandantur, de conſe. diſ. 1. baſilicas, inſti. de ſatiſda.
in fi. vt no. Vin. infra c. vlt. ¶ In gl. [Sic & leges, ibi, ſub
17 ditis] hæc non eſt bona gl. quia conditori † canonũ, &
Vicario creatoris omnis creatura ſubdita eſt, ſm Inn.
facit infra c. fi. & extrauagans Bonifa. vnam ſanctam.
18 Sed ſm Hoſ. bona eſt gl. per quam excludendi † exclu-
duntur, vt ipſe legislator in concor. quam ſtatim alle.
cuius ſucceſſores pari ptãte functuri, infra de elec. in-
notuit, pagani, & infideles, qui ſaltim ſpiritualiter non
ſubſunt, de diuor. gaudemus, licet tẽporaliter ſubſint,
ſm ea, quæ no. infra de voto, ꝙ ſuper his. §. rurſus. ¶ In
19 gl. [. ſ. in criminalibus, ibi, ſtatim] adde † vel ꝙ dicit,
actionibus, reſpicit actorẽ. quod dicit, iudicijs, reſpicit
20 iudicem, Phi. quaſi excludat arbitrum, † qui ſuo ſenſu
regit, ſi iniquè pronunciat. ff. de arbi. qualem, & l. diẽ.
§. ſtati, ſecundum Hoſ. ¶ In gl. [vlt. ſ. malo, ibi dum tñ
21 ſecundũ leges] dixit Inn. ꝙ † adminiſtrator, vel ordina
rios a iuſtitia non poteſt recedere, cũ iurent vtriq; par-
ti in priuatis, & publicis ꝯctibus ſeruare iuſtitiam, vt
in prædicta auct. iuſiurandem, quod præſtatur ab his.
nec ob. quod ibi dicit, ſeruabo ęquitatẽ, ſm quod mihi
22 videtur, ſiue viſum fuerit iuſtũ: quia illud † intelligitur
extra iudiciũ, vt in dãdis officiis, vel in iudicio in his,
23 vel quæ cõmiſſa ſunt iudicis arbitrio, cõmiſſa † ſunt e-
ius arbitrio, ſicut in dandis inducijs, & ſimile. ff. de iu-
re delibe. l. 1. 3. q. 2. de inducijs, in diſpenſationibus. 1.
q. 7. exiguẽ, & in pęnis, ſaltẽ in extraordinarijs crĩbus,
& etiam

& etiam in ordinarijs, ſi iudex ex cauſa eas viderit tẽperandas.ff.de pę.aut facta.§.fi.& l.capitalium. & le. hodie.facit ff.de mino.auſilium 50.diſt.vt conſtituerctur.86.diſt. tanta.33.q.5.circuncelliones, alias arcelliones.arg.cõtra.2.q.3.§.notandum,& ibi ſatis de
34 hoc, illud.n. † intelligitur ſine cauſa, vel poſt ſententiã
35 ſecundum eum, & Compoſt.Caueat † ergo ſibi ſecundum Hoſt.qui in diſſenſione opinionum eligit iudicẽ. caueat etiam iudex a pœna decretalium, cum æterni,
f de re iudic.lib.6. Communis [f] † autem opi.ſequẽda eſt,
36 vbi non notoriè malè dicat, vel rationabiliter cõuincatur, quod bonus iudex acutiſſimi ingenij æſtimabit. infra de ferijs.capellanus.nam vere ſoli &c.de ſta.mona.c.2.[& ibi, iudicet] vbi de hoc.

ADDITIONES.

a ¶ Canonũ. Adde vltra doc.hic quòd Gemi. in ca.alma,de ſenten.exc.in 6,in 5.nota.dicit quòd ſtatutorum appellatione comprehenduntur canones Roman.pontificum.

b ¶ Cuſtodiantur. Et qua poena puniatur tranſgrediens canones vide.inf.Io.And.& Imo.hic,de quo vide per gl.in c.generali,in verbo,inhibens,de elect.in 6.

c ¶ Canones. Facit, quod no.gl.& Io.And.in c.quod clericis, inf. de fo.compe.& per ipſum in Spec.de conſt.§.1.ver.& no.& per Bar.in l.1.C.de ſum.trin.& fi.ca.in 22.col.in ver.præterea, ſi aliquis deliquit,& in 18.col.& ſe.quæ dicta Bar.ibi videntur facere contra opi.Io.And. hic vide q.Io.Calde.quæ incipit, ſtatuto ciuitatis cauetur, vtrum autem in cauſis ſpiritualibus ſint ſeruãdi canones, an verò leges, vide in Spec.de alle.& diſputa.§.porrò, ver.ſed nunquid in cauſa eccleſiaſtica, & per d.Bal.in l priuile.C.de ſac.ſan.eccl.in ver.3. no.qui facit pulchram diſt. tenẽ. opi.Io.And.ſupra poſitam,& vltra prædicta vide Pe.de Anch. in repe.ca.cano.ſtatu.de conſtit.in 28.col.cum ſequentibus. & aliquid per Bal.in l.omni nouatione.C.de ſacro.ſan.eccl. & per doc.in c.quod clericis,extra de fo.compe.& per Io.And.in ca.ſi duobus, de app.& in c.licet ex ſuſcepto, de foro compet.& per Bal.in l.fi.in antepe.col.ff.de iuſt.& iu.qui referon.Cyn.dicit ꝙ ſi iudex ſecularis inquirat de delicto commiſſo in eccleſ.certè non puniet ſecũdum ius cano.ſed ſecundum ius ciuile.quæ opi. Bal.facit contra opi. Io.An.& doc.& quòd cauſa coram. iudice ſæculari debeat iudicari ſecundum canones, vide gl.non alle.ad hoc,quæ probat hanc opi.in clem.diſpendioſam,in gl.ma.de iudi.facit optimè tex.in c.relatum.el 2.extra de teſta.quia ibi cauſa erat coram præſulibus, & præſidibus; tamen vult ibi text.ꝙ iure canonico tractetur,&c.& hãc inductionem ſic vt ſup.factã reperi in apoſtilis domini Bald.ſuper Inn.meo ad d.c.manu ſua, quoniam ipſe Inn.fuit ipſius Bal.vt in eo reperi manu ſua ſcriptum.& vltra prędicta vide pulchram q.tactam per d.Albericũ de Roſa.in auth.ſtatuimus.C.de epi.& cle.in 5.col.in ver. quid ſi laicus repetit mutuum &c. Qui dominus Albericus ponit q. de laico repetẽte mutuum a clerico, qui opponebat de duobus ſtatutis, quorum primo cauetur, quòd inſtrumentum, quod nõ reperitur deſcriptum in regiſtro communis, non valeat.alterũ, quod ſi non ſit poſitum in æſtimo communis; debitor ſit liberatus, an iudex eccleſiaſticus, vbi non ſunt ſeruata prædicta, poſſit pro clerico contra laicum iudicare?& per plures rationes & iura ibi alleg.per eum dicit ibi Albericus, quòd hanc q.diſputauit Paulus de Leaza.publicè & tenuit quòd ſic,tamen dicit ibi Albericus, ꝙ quilibet debet iudicare ſecundum ſtatu. & conſuetudines ſui fori Quæ verba Alberi.videre meo videntur maxima limitatio ad omnia iura ſupra allega.

d ¶ Canonem. In gl.quæ dicit canones conſultationes non ligare.contra facit c.accuſatio &ſeq.in fi. 2.q.7.vbi illa monitio nõ eſt fienda de neceſſitate, ſed de vrbanitate,& tamen non facienti pęna imponitur:ſed ſol.vt ibi ſcripſit Archi.

e ¶ Nouit. Ibi vide Io.And.ſuper gl.ſed cũ. & vide qđ no.Bar.in l.Cæſar.ff.de publi.& vide tex. in l.fi.C.de dona.inter vi.& vx. & Bar.in l.oẽs populi, ver.3.in 4.q.ff.de iu.& iure. & per ipſum in l quòd ſemel.ff.de dec.ab or.fa. & no.ꝙ hic alleg.per Io.An. videlicet de c.nouit, & 38.di.legimus& eius dicta ſunt dicta gl. in d.c.fuerunt, in gl.in ver.neceſſaria.7.di.etiam hic all.per eũ. & adde quòd talia ſtatuta requirunt confirmationem ſuperioris ſecundum Bald.in l.fi.C.de iur.om.iud. quod idem dicit tenere Iã.de Are.& Cy.in d.l.fi.& in l.priuatorum, ſuper gl.Et ſuper quibus poſſint condere ſtatuta, vide Bart.in l.fi.in 4.col.in verſ.quęro,ſuper quib.poſſunt facere ſtatuta.nã ſuper his, quæ pertinent ad artem ſuam,& non aliter,& vide Bald.in l.humanum. C.de legi.qui idem tenet,ꝙ requiratur confirmatio in 2. col.in ver.no. etiam hic.& aliquid per Bald.in l.1. ff.de conſtit. prin.Sed vltra prędicta vide pro concordina opinionẽ d.Ang. in l.oẽs populi.ff.de iuſti.& iure, qui pulchre limitat dicta omnium doc.in hac materia,& quia longa non refero. Et qui poſſint condere ſtatuta, vide quæ dicam inf.in c.cum omnes,& l.fi. C.de iur.om.iudi.

f ¶ Cõis. Adde bonũ tex.in l.1.§.neque. C.de vet.iu.enu.& vide ea quæ ſcribit Barb.vbi multa alle.ad iſtud propoſitum in cõſi. 2.in col.2.in 1.parte,& alibi ſæpe in conſil.ſuis & vide etiam d. Iaſonem in l.illam, C.de colla. & ibi etiã dicit vnum, quod dicit eſſe ſignandum, videlicet ꝙ poſſumus iudicare contra communem opi.ſi non habet caſum legis, vel vera non probatur.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio reſpicit futura, non preterita.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Exempla ad decretalem facientia.*
4 *Anima, que peccauerit, ipſa morietur, excepto caſu, & que, numero 5.*
6 *In culpa qui eſt, damnum pati debet, & nu. 13.*
7 *Forma obſeruandi regulam intelligitur dari, cum nouũ quid ſtatuitur.*
8 *Diuerſitas lectionis antiquę ab ea, quam nunc habemus.*
Multa cum c. & ſine c. diuerſa ſignificant.
9 *Inceptam extractionem bladi ante pœnam impoſitam poſſum etiam poſt editionem proſequi, ex quo cęperam.*
10 *Vetitum, pro prohibitum.*
11 *Pœnam, ſiue damnum ſuſtinere quis debet, ſi contra prohibitionem fecerit.*
12 *Epilogus ſuffragium.*
Pœnam non meretur legitimè factum.
13 *Suppletio gloſſarum.*
14 *Pendente lite ſiue cauſa neque lex etiam motu proprio lata, valet cum nihil ſit innouandum cauſa pendente, &c.*
15 *Capituli vltimi infra eod. et leg. leges. C. de legib. intellectus.*
16 *Damna pro detrimentis & grauaminibus accipitur.*
17 *Ignorantia promulgationis legis an excuſet, & num. 18.*

1 Cognoſcentes. Caſus. † Conſtitutio reſpicit futura, non præterita. dicebat Boa. 4.
2 ſunt † partes. In prima deciſa facti narratio ex quo formatur quęſtio. In ſecũda ibi, rem quę, regula, ex qua datur ſolutio. In tertia, ibi, quotiens, directa ſolutio. In quarta ibi, ne detrimentum, ſolutionis rõ. [Rẽ,
3 quæ culpa] pone † exemplum ſm Vin. ĩ.c.vlt.ſecundũ Abb.ĩ.de homi.Ioannes.& poteſt dici, ꝙ decre.ponat duos caſus; & ſic vtrũque per ſe exemplificetur: melius videtur, ꝙ ponat vnum tñ. Et primo ponit regulã. ſecũdo ex ea dat ſolutionem ad caſum propoſitum. & ſm Vin.iſtud c. poſſet legi de culpa & pęnã quoad iudi-
4 ciũ animæ. Anima † enim, quæ peccauerit, ipſa morietur. 13.q.2. in præſenti. Fallit in originali peccato qđ
5 a parentibus † primis contrahitur, de conſe.diſt.4.qđ
6 eſt. [Caret.] Si ergo † eſt in culpa, ſuſtineat. 38.diſt.quia. Nã publicæ vtilitatis &c.de ſen.excom.vt famę, ſm Boa. [Nouũ quid] pone exẽplum de ſen.exc. c.1.lib.6.
7 [Formam] i.obſeruandi † regulam. Pe. [Vt diſpendijs]
8 in antiqua † dicebatur: vt multa diſpẽdijs pterita &c. & iſtum verſ.gloſſauit Hoſt.vt gl.antiqui, dicẽs, ꝙ multa per c.erat nominatiui caſus, ſine c.erat accuſatiui, & coniungitur cum preterita: ſed neutram habemus: & ſub. vt id nouum ſtatutum diſpẽdijs &c. [Preterita] cõcor. C.de decurio.l.pe.li.10. Gof. [Incurrere] vnde
9 ſi † cęperat bladum detrahere, & poſtea deſtitit, pęna ꝯ tales poſtea edita non tenetur etiam poſtea trahens, ex quo prius incęperat. ff.de publi.& vecti.l.Cæſar, alias cũ inſulæ, Hoſt.& facit ad hoc ſm eum, quod legitur & not.de offic.delega.gratum, & de foro compet.
10 propoſuiſti. [quod] ſ.detrimentum, Pet. [Vetitos] † i. prohibitos, Phi.alias vetitis, ideſt propter merita [Su-
11 ſtinere] † ſi contra fecerint. ¶ In [gloſſ. 1.] adiuuat textum, arguit allegans duos canones. In contrarium

allegat quatuor. dupliciter ſoluit, & remittit. ¶ Vltima
gl. arguit, allegat duos canones, & vnum allegat in cō
12 trarium. & ſoluit. ¶ In † gl. prima [ibi, Gracchus] loq
tur de marito, qui caſu, quo potuit, occidit adulterum.
[Et ibi, ſancimus.] vide in c. quæſiuit, ſtatim allegato
ſuper vltima glo. ¶ In glo. prima [ibi, meretur] pone-
13 bat Hoſt. verſus. † Qui caruit culpa, careat me iudice
pœna [Et ibi, regulariter] ĩ. de regulis iur. ſine culpa, li.
6. [Et in fine] & in ſumma de pœnis. §. q̃ quibus, ſub §.
eſt autem pœna, Ho. ¶ In glo. ſic ergo, in fine] de pendē
14 tibus † dic vt not. ĩ. de elec. licet canon. lib. 6. & ibi
no. quid de hoc notant Gof. & Ho. Compo. vero hic di
cebat, cuius dictum vide in Spec. de app. §. de officio,
verſi. ſed quid dum cauſa, ꝙ ſi principali cauſa pendē-
te fiat lex noua ad alterius partis petitionem, non va
let in ea cauſa. ſimile in auth. in medio litis ſã. iuſ. non
ſi. §. ſi vero dum cã, & §. eam autem, colla. 8. Itē ſi pro
prio motu nullo petēte, dummodò fiat poſt ſententiã,
ſiue poſtquam partes renunciauerunt allegationibus,
& relatio facta eſt, non valebit in ea cauſa, etiam ſi di-
catur in l. quod trahatur ad præterita: quod eſt mirabi
le, in auth. vt cum de appella. cogno. §. 1. eadem colla
tio. cum nihil ſit innouandum cauſa pendente. ff. nil in
15 nouari, per totum. nec obſtat † ĩ. c. vltimo. C. de legi.
a leges, vbi dicitur, ꝙ lex noua trahitur ad præterita,[a] ſi
hoc caueatur in ea: quia hi ſunt caſus ſpeciales: vel tra
hitur ad præterita facta, in quibus iudicium nondum
eſt inchoatum: ſecus, ſi ſit inchoatum, ſecundum eū, vi
de quod dicam ĩ. vt lite pendēte. c. ſi. ſuper prima gl.
16 ¶ In gl. id eſt damnis, † [in fine] vel. i. detrimentis, vel.
grauaminibus. ĩ. de reſcrip. diſpendia, libr. 6. ¶ In gl.
[ſequēti in fine] vel. i. ſubijciat, Phi. ¶ In gl. vltima [ibi
17 ex quo] vnde dicebat Gof. excuſari † ignorantes con-
ſtitutionem factam, non promulgatã. Et ibi, elapſos]
niſi aliud in conſtitutione caueatur, quod ſeruandum
eſt. ĩ. de præbendis, cum ſingula, lib. 6. & in conſtitu-
tione Io. execrabilis. [& ibi, colla. 5.] ad hoc ĩ. ne cle-
rici, vel monaci. ca. vltimo, de ſent. excom. nouerit. [Et
ibi, ad hæc] vbi de hoc. [Et in fine] adde, quod nota-
tur in data. 6. lib. in vltima gl. [Et ibi, fuiſſe] hoc voluit
18 Inn, qui dixit, niſi † fortè dilucidè ſuam probaret igno
rantiam. ¶ In ſuperſcriptione ad Hebræos. 7. capitul.

ADDITIO.

a ¶ Præterita. De materia iſta vide in c. licet canon, de electio li. 6. in gl. & ſuper illã, & pleniſſime per Bar. in l. omnes populi, in repetitione circa principium, verſi. quinto quæro. ff. de iuſti. & iur. & ibi ponit multas q. in materia iſta. & vide Bart. in l. ſancimus. C. de epiſ. & cle. ad finem, & vide Baldum in l. leges. C. de legibus.

SVMMARIVM.

1 *In connexorum vno quod ſtatuitur, ad alterum extenditur connexum.*
2 *Per ſacerdotium intelligi poteſt omne ſacramentum, quod confert gratiam.*
3 *Ordo, & ſimilia non ſunt apud Iudæos, vel non baptizatos.*
4 *Sacerdotium non poſſet Aaron hodie conferre in prima forma.*
5 *B[illegible] ſmus ſub illa forma, quæ olim erat, hodie non valet.*
6 *Sacerdotio translato factam etiam translationem de lege, et quomodo.*
7 *Repudium olim permiſſum, hodie prohibitum.*
Sacerdotij, et legis connexionem quæ oſtendant, ibid.
8 *Sponſio olim promiſſio inter ſponſos.*
Promiſſio hodie eſt omnis ſtipulatio.
9 *[illegible], & Suffragium gloſſarum.*
10 *[illegible], et nu. ſequentibus.*
11 *Sacerdotij translatio de Aaron in Chriſtum, et quando, et per quæ verba. nu. 12.*
12 *Populus an poſſit legem condere, ex quo tranſtulit in principem poteſtatem.*
13 *Regula euaneſcit ex diſſimulitudine.*
Simile ſi negas, tibi incumbit probatio.

1 Translatio. Pone caſum, ꝙ in † vno conne
xorum ſtatuitur, ad alterū con
2 nexum extenditur.[a] [Sacerdo
2 tio] per ſacerdotium † ſecundum Abb. intelligi poteſt
omne ſacramentum: vel ſacramentum, quod confert
3 gratiam. vnde † ordo, & ſimilia non ſunt apud Iudæos,
vel non baptizatos. ĩ. de presby. non bap. c. 1. & vlt. p
quæ iura dixit Pe. cuius gl. per errorem habetur ſ. c. 1.
ꝙ ſi Iudæus ordinetur, non recipit characterem; licet
alias Iudæi in ſuis ſolennitatibus tolerentur. ĩ. de Iu-
dæis, ſicut, & dixi ſ. tit. 1. firmiter. ſuper verbo, rite fue
4 rit. vnde dixit hic Vin. ꝙ Aaron † non poſſet hodie cō-
ferre ſacerdotium in prima forma: quia verba illa nō
habent illam vim, quam olim, & quia ſacerdotium eſt
eis ablatum. 2. q. 7. §. de his. ver. ſciſſio veſtis, & de hoc
in Specu. de ætate & qualita. 1. verſi. Idem dixit de for-
5 ma † baptiſmi, quæ erat olim in nomine Chriſti, qđ. ſ.
hodie ſub illa forma non valet baptiſmus, de hoc. ĩ. de
baptiſ. ca. 1. [Legis] dicunt etiam quidam translatio-
6 nem † factam etiam de lege, dum dixit dominus in e-
uangelio Matth. 5. ſcitis, quod dictum eſt in l. Diliges
amicum tuum, & odio habebis inimicum? Ego autem
dico vobis, diligite inimicos veſtros, & benefacite his
&c. 13. q. 4. cum in lege, & §. penult. ſecundum Iaco. &
Phi. & in præall. c. euangelij, & ſequēti habentur ali-
7 qua ſimilia, vt de repudio † hodie prohibito, olim per
miſſo [Simul] Ecce primū, quod oſtendit connexionē
legis, & ſacerdotij [& ab eodem] hic ſm [& ſub eadē]
hoc eſt tertiū. alia duo verò habes in gl. [Sponſione.]
i. ſub eadem ſpe promiſſionis; Hoſti. nam olim ſponſio
8 † promiſſio inter ſponſos. Hodie omnis ſtipulatio eſt
promiſſio. ff. de verborū ſigni. ſponſio, in principio tit.
9 Egy. ¶ In [gl. 1.] ponit † caſum. Tertia gl. reſpondet p
obiectionem, & ſoluit. ¶ Vltima, gl. arguit, alleg. con-
cor. ¶ In vltima glo, [ibi ſi libertam] vide de teſti. fra-
10 ternitatis, ſuper tertia gl. ¶ In gl. prima † [ibi, non de-
bent.] ĩ. de baptiſ. maiores, verſi. abſit enim. ¶ In glo.
2. in prin. [ibi, in Petrum] per Chriſtum, ſed primò fue-
rat tranſlatū ſacerdotium de Aaron, qui fuit de tribu
Leui, in Chriſtum, qui fuit de tribu Iuda, ſm Philippū.
Tranſlatum eſt igitur de lege ad euangelium ſecūdū
eum. [Et ibi, ſucceſſiones] Et facit ad hoc ſm Hoſt. pro
11 opin. dicentium ꝙ † populus[b] non poteſt condere le-
b gem, ex quo tranſtulit poteſtatē in principem. de hoc
remittam ĩ. eo. quæ in eccleſiarum, ſuper prima gl. [Et
12 in fine] per quod ca. dicunt alij tranſlatum † per illa
verba, Tu es Petrus &c. dixit Compoſt. ꝙ per illa ver-
ba ante paſſionem dicta promiſit ſibi poteſtatem, di-
cendo, dabo tibi &c. vt in c. nouo, ibi de hoc. poſt paſ-
ſionem & reſurrectionem dedit ſibi tanquam capiti &
alijs tanquam membris dicendo, accipite Spiritum
ſanctum, quorum remiſeritis &c. & ad deſignandum
Petrum in hoc principalem dixit ei, Paſce &c. poſtea
in aſcenſione cum dixit, Item & prædicate; dedit eis
exercitium veritatis clauium, de conſecra. diſt. 4. pro-
prie. In die verò penthecoſtes, quæ prius dederat, per-
miſſionē Spiritus ſancti cōfirmauit ſm eum. ¶ In gl.
qa poſtq. [ibi, dixit] deuterono. 6. [& ibi, promiſerūt]
13 Exo. 24. ¶ In gl. vlt. [ibi, eſt habēdum] † quod eſt verū
ſm Abb. niſi in aliquo ſit diſſimilitudo: quia tunc eua-
neſcit regula. 27. q. 6. 1. nuptiarum. vide quod dixi in
procemio ſuper verbo, ſimilitudinem. Et nota, ꝙ ſi in-
14 duco † aliquod ſimile, & tu negas illud ſimile, tibi
incumbit

incũbit probatio, quia negas ius, & quia negãdo aſſe
ris diſſimile, de renuncia. ſuper hoc, de prob. tertio, ſe
cundum Lau. Tan. Goſt. Vinc. & Hoſt. & in Spec. de di-
ſpu. & alleg. §. poteſt hoc, in verſi. iuribus autem. ¶ In
ſuper ſcriptum, alias in ſupraſcriptione ad Romanos
7. capitulo.

ADDITIONES.

a ¶ ¶ Extẽditur. Ex quo no. quod cum præparatorium dicatur de dependentibus connexis ipſius præparandi, vt probatur in l. ordinarij, in ver. ab eo. de iudice. C. de rei vind. quod ſtatutum in vno intelligitur eſſe ſtatutum in alio.

b ¶ Populus. Vide Angelum in l. omnes populi, ff. de iuſt. & iure, qui tractat hanc q. & refert omnes doct. & eos ad concordiam reducit, vt ſup. etiam allegaui in gl. vltima. c. 1. ſup. eodem.

SVMMARIVM.

1 *Probibens conſtitutio certum quid, prohibet omnia, quæ ſequuntur ex illo.*
2 *Si neſcio quid, idnec reprobandum cenſeo.*
3 *Concupiſcentia conceptus peccatum.*
Peccatum conſumatum generat mortem.
4 *Epilogus, ſuffragum gloſſarum, tempus vnum accipitur quãdoque pro alio tempore.*
5 *Suppletio gloſſarum.*
6 *Innocentem eſſe, ignorare quid noceat.*
7 *Genus a quocunque remouetur, & ſpecies.*
8 *Ebrietas dicitur eſſe fomes omnium vitiorum.*
Ignorantia mater errorum.
Pecuniæ amor materia omnium criminum.
9 *Præſens tempus verbi pro præterito exponitur.*

1 Nam cõcupiſcentiam. † Conſtitutio certum quid prohibens, omnia prohibet, quæ ſequuntur ex
2 illo. [Neſciebam] & ſic † nec reprobandam cẽſebam,
a Inn. [Omnia mala [a]] Iaco. 1. concupiſcentia † cum con
3 ceperit, parit peccatum: peccatũ vero cũ conſumatum fuerit, generat mortẽ. [Bona eſt,] quod apparet ex ſpeciali nota electionis apoſtoli, Hoſt. [hoc] ſ. vitium con-
4 cupiſcentiæ. ¶ In † gl. inchoat caſum. ¶ Quinta gl. arguit, alleg. 4. iura. ¶ Penult. gl. dupliciter exponit litteram. ¶ In 5. gl. [ibi. l. vlt. quæ incipit, ſancimus, & vide de rebus eccl. nõ alie. c. nulli, ſuper gl. penult. ¶ In gl. penul. [ibi, verbum, erit] ſi dicit teſtator, quod in codicillis ſcriptum erit etiam comprehendit, ſi prius ſcriptos codicillos quis relinquat. ¶ In glo. 2. [ibi, Lege,]
5 Exo. 20. [& ibi concupiſces] † quod eſt vnum de præceptis ſecundæ tabulæ; quod dic vt not. 32. q. 7. quod in omnibus, alias nominibus. ¶ In prin. gl. ſeq. [ibi, Concupiſcentiam] per experientiam facti nõ per ſcientiã. ſimilis expoſitio ſecundum Goſt. 22. q. 4. [Innocens] in
6 prin. ibi, hoc eſt Innocentem † eſſe, ignorare quod noceat. [& ibi dixit] ad Romanos 7. Gl. ¶ In gl. ſ. [vitiũ,
7 in fi.] a quocũq; remouetur † genus, & ſpecies. R. ¶ In glo. ar. q. in fi.]j. de reg. iuris, cũ quid prohibetur, lib.
8 6. ¶ In gl. oriri poſſunt, [ibi, & ſic] non obſtat, † q; dicit ebrietatem eſſe fomitem omnium vitiorum, vt 35. diſ. ante omnia. alibi dicitur de ignorantia, quod eſt mater errorum. 38. diſt. ignorantia. alibi quod amor pecuniæ eſt quaſi materia omnium criminum. 23. diſt. his igitur ſecundum Hoſtiẽ. [Et ibi, Luxuria] & de his plene per Hoſtien. in ſumma, de pœn. §. de quibus, ſub §. quæ aũt ſint peccata mortalia. ¶ In ea. [ibi, orta ſunt] ſimile, C. de epi. & cle. l. nulli, ibi, ciuitatis, ex qua teſta
b tor [b] oritur, exponitur, i. ortus eſt. ¶ In ſuperſcriptione parabol. 3. capitulo.

ADDITIONES.

a ¶ Mala. Et no. q; omne quod ab aliquo deſcendit, eius ſimilitudinem & imaginem tenet, vt not. in l. cum notiſſimi. C. de præſcrip. 30. anno. poſt prin. Bal. ſup. in prohe. rex pacificus, col. 5.

b ¶ Teſtator. Vide gloſ. & ibi per Bar. in l. verbum, oportebit ff. de verbo. ſign. Quandoq; verbum præſens trahitur ad futurum, de quo per Bar. pleniſſime in l. ſi ita. ff. de aur. & argen. lega. & vide Bar. in l. is qui in puteum. §. quod ait. ff. quod vi aut clam. Et vltra prædictã vide no. per gl. & Bar. in l. talis ſcriptura, de lega. 1. & quod ibi no. do. Io. de Imo. Et de materia quando diſpoſitio trahatur ad futura, vltra dicta per d. Bart. in d. l. ſi ita, vide Bart. & doc. in l. ſi. C. quæ res pign. oblig. poſſunt. Et per canoniſtas in cle. literas, de reſcrip. & in c. ſi. eo. tit. in antiquis. vbi etiam habetur, quando præteritum trahitur ad futurum, & quid de præterito imperfecto, & præterito pluſquam perfecto, vide Bart. in l. ſi debitor veriſimile. ff. de contrahen. emptio. vbi inueni quandam apoſtillam manu clariſſimi domini Vgolini de Arimino, qui ponderat. & dicit tex. eſſe in contrarium opi. Bart. inf. eo. in l. lege fundi, ibi, vbicunq. eſſent, contra. & aliquid per Bal. in l. ſi ita ſcripſiſſet, de leg. 2. & vide ad prædicta d. Ang. in l. ſi ſeruitus. ff. de ſerui. vrba. prędio. non alleg. à docto. elegantius loquẽtem in hac materia, quam quilibet alius docto. qui multa bona dicit ic materia bene per ſex col.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutiones decretorum ſunt ſingularium opinionibus præferendæ.*
2 *Conſilijs ſapientum recta ſuadentium præponere ſuam non debet opinionem, & qui præponere dicatur.*
3 *Epilogus cum ſupplemento gloſſarum.*
4 *Dictis ſanctorum, et aliorum receptorum ab eccleſia ſtandum, niſi in quibuſdam caſibus, et quibus.*
Corpus dominæ noſtræ quod ſit aſſumptum, communis eſt opinio.
6 *De Salomonis ſalute quid dicatur, remiſſ.*

1 Ne innitaris. † Conſtitutiones decretorum ſunt ſingularium opinionibus præferendæ. [Pa-
2 trum decretis] vel conſilijs † ſapientum recta ſuadentium, vt 84. diſt. c. 1. vbi de hoc plene. [Præponit] quia cum ſibi oſtenditur ſic eſſe de iure, ipſe tenet contrariũ
3 ex ſua opinione ſecundum Abb. ¶ Prima † gl. inchoat caſum. ¶ In gl. in malo, in fi. & dic vt ibi. ¶ In gl. [vlti-
4 ma in fi.] ergo † ſtari licet dictis ſanctorum, & aliorum receptorum ab eccleſia, ita quod dicens, quæ ipſi dicunt, non poteſt determinate redargui, niſi diceret retractata, ſicut Aug. de dictis ſuis retractauit multa, vel niſi diceret per eccleſiam correcta. 26. diſ. c. 1. & 2. 22. diſt. ca. 1. Si vero inter ſanctos eſſet opinio, vt de Salomone damnato, & de corpore virginis aſſumpto, licet cuiq; dicere, quod vult: alias vſq; ad unum iota ſeruetur. 15. diſt. ca. vlt. olim quando opuſcula eorum authẽtica non erant, licitum erat tenere, vel non. 9. diſt. noli, ſecundum Innoc. & Compoſt. dixit Hoſtienſ. quod
5 hodie † communis eſt opinio, & merito approbata, q; corpus Dominæ noſtræ ſit aſſumptum, & beatus Aug. hoc dicit aperte. Quid dicat Hieronymus, vide in Hiero. ſermone de aſſumptione ad Paulam, & Euſtochiũ.
6 de Salomone † vide 30. q. 4. Salomon, de pę. diſtin. 2. ſi enim, circa finem ver. Salomone.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio capituli, quæ non eſt communis omnibus, et per quam tollitur antiqua conſuetudo, non valet.*
2 *De ordine, et continentia ac gloſſis huius decretalis in prima compilatione.*
3 *Diuiſio decretalis.*
4 *Capitulum canonicorum an ſine epiſcopo conſtitutiones facere poſſit, remiſ.*
5 *Capituli ſtatutum, cuius meminit decretalis, cur non valuit.*
6 *Reſidentia clericorum eſt de officio epiſcopali.*
7 *Cap. cum dilectus, de cleri. non reſid. intellect.*
8 *Vniuerſitates poſſunt facere ſtatuta, & quando cum pęna, et quando præpoſitus, & rectores earum id facere poſſint, & quam per ſe iuriſdictionem habeant, & n. 9. 10. 11. et 12.*
10 *Leg. primæ. C. de monopo. intellectus.*
13 *Mutari non debet, quod ſemel decreuit ordo, niſi ex cauſa.*

14 Statu-

14 *Statutum, vel decretum in præiudicium alicuius ſi fiat a fratribus, tenet, ſed eſt reuocandum per contradictionem.*

15 *Contradicere vbi non ſufficit, niſi appelletur.*

Decreti ſeu ſtatuti et diffinitiuæ ſententiæ differentia, & numer. 17.

18 *Eccleſiæ etiam poſſunt annecti prebendis.*

19 *Verbũ pro verbis vſus.*

Cato ſapiens appellatur.

Patere, ideſt ſerua.

Ferre, pro ſtatuere.

20 *Ratio, quare ſic papa mandauit, & nu. 21.*

21 *Titulus, quod quiſq; iuris locum non habet, vbi lex non tenet.*

22 *Epilogus & ſuffragium gloſſarum, nu. 23.*

A maiori parte quod fit an ſemper teneat.

24 *Supplementum gloſſ.*

Conſtitutio hæc canonicorum quare iniqua, & quomodo tenuiſſet.

25 *Nouis indicere non debet epiſcopus legem cum ſcandalo, et numer. 24.*

26 *Duplicitas plerunq; reprobatur.*

27 *Abſentes canonici quando vocandi.*

28 *A maiori parte capituli factum valet, cum vertitur vtilitas eccleſiæ, & quādo eſt communis vtilitas, niſi in caſu, item in pijs operibus, nu. 31.*

29 *Legis venditor fundi. §. ſi conſtat, ff. communia præd. intellectus.*

30 *Statutum poteſt fieri contra conſuetudinem propter vtilitatem eccleſiæ auctoritate ſuperioris.*

32 *Capitulum conſentire debet vt collegium non tanquam ſinguli in electione.*

33 *Pares quando & in quibus eſſe debeant canonici, vel illi de collegio.*

Perſonarum circumſtantiæ conſideranda in diſtributione rerum ver. in his vero.

34 *Verbum vnum in duo reſoluitur.*

35 *Percipere beneficium poteſt quis abſens ex conſuetudine, ſi teneat vicarium, vel alias ſeruiat.*

1 Cum omnes. † Cõſtitutio capituli, quæ non eſt communis omnibus, & per quam tollitur
antiqua conſuetudo, non valet. hæc ſumma eſt ſecun-
2 dum gl. Et ſcias quod hæc † decre. fuit prima in tertia
compilatione, & ſequebatur ſub. ĩ. ſumus vnũ corpus
in Chriſto &c. Super quo verbo Tan. & antiqui poſuerunt glo. quam poſuit B. ĩ. de exceſ. præla. dilecta. Sed
Go. & Bona. non obſtat, alias non obſtante quod pars
illa decisa erat, hic illam glo. poſuerunt. Et diuiditur
3 † decreta. ſm Hoſt. in tres partes. In prima ponitur primum ſtatutum. ¶ In ſecunda, ibi, ſtatuerunt, ponitur ſecundum. In tertia, ibi, cũ igitur, ponitur diffinitio. Poſſes etiam diuidere in duas tantum, & primam ſubdiuidere in alias duas. dic ergo, ꝙ primo ponit duo ſtatuta, quæ ſecundo corrigi mandat, cauſam exprimẽs ibi,
4 cũ igitur. [Canonici] an † capitulum ſine epiſcopo cõſtitutiones facere poſſit, no. ĩ. de verb. ſigni. c. 2. lib. 6.
in gl. ex hoc. & vltra ea, quæ ibi no. ſcias, ꝙ ſm Inno. &
5 Compoſt. potiſſima † cauſa, quare ſtatutum iſtud non valuit, fuit, quia non interuenit cõſenſus epiſcopi, ma-
6 xime cum reſidentia † clericorũ ſit de officio epiſcopali, cũ ſine epiſcopi licentia clerici peregrinari non debeant, de conſe. diſ. 5. nõ oportet. Sed contra. ĩ. de cleri. non reſidentibus, cum dilectus, vbi capitulũ facit ſtatutũ ſuper reſidẽtia, vt ibi patet in ſuperſcriptione.
7 Sed † dic ſm Compo. ꝙ illud factũ fuit de auctoritate ſui epiſcopi; vel non erat, qui illud impugnaret: alias non valeret, niſi papa illud ex certa ſcientia confirmaret; & ſic ſm eum poteſt intelligi ĩ. cap. 2. & 3. De alijs
8 † vero vniuerſitatib. an poſſint facere ſtatuta, not. hic Compoſt. Inn. & Hoſt. poſt eum. ĩ. eo. cum acceſſiſſent, & poſſunt ſuper rebus ſuis, arg. ff. quod cuiuſq; vniuer.
9 l. 1. §. nam ſi præpoſito † ſuo dant iuriſdictionẽ ſuper ſe. C. de iuriſd. om. iud. l. ſi. ergo eadem ratione poſſunt
10 facere ſtatuta. Sed ar. cõtra. C. de † monopolijs. l. 1. ſed
11 illud poteſt intelligi de ſtatutis iniquis. Pœnam † verò non poſſunt adijcere ſtatuto, cum iuriſdictionẽ non habeant ipſæ vniuerſitates, & pœnas imponere ad iuriſdictionẽ ſpectet. Sed ſi hñt aliquã iuriſdictionẽ, poſſent pœnã adijcere, ar. ff. ſi qs ius di. nõ ob. l. 1. Item vniuerſitates, quæ iuriſdictionẽ habẽt, ſtatuta facere poſſunt ſuper omnibus, quæ ad ſuam iuriſdictionem pertinent, ſicut & conſuetud. poſſunt inducere. ff. de legi.
12 de quibus. ¶ Et eſt notandum ſm Inn. ꝙ rectores † aſſumpti ab vniuerſitatibus iuriſdictionem habẽt, & nõ ipſæ vniuerſitates. dicit etiam ſe non credere id, quod aliqui dicunt. ſ. vniuerſitates, deficientibus rectoribus poſſe iuriſdictionem exercere, ſicut ipſi rectores. Illud etiam non placuit Hoſt. licet fateatur illud eſſe difficile, & incommodoſum. ff. de origi. iur. l. 2. §. deniq;, quia difficile, & in eo quod legitur, & notatur ṡ. de offi. ord. irrefragabili. §. exceſſus, & de maio. & obed. cũ olim. vnde & hoc placuit Compoſt. quòd vniuerſitas rectorem habens ſine ipſo nihil ſtatuere poſſit, arg. C. de in integ. reſt. ſi curatorẽ. Si verò non hẽt rectorẽ in ſtatuẽdo, & in alijs iuriſdictionẽ, & adminiſtrationem habebit. ff. quod cuiuſq; vniuer. l. 1. & l. item. §. 1. excepta vniuerſitate eccleſiaſtica, quæ ſine prælato nil ſtatuet, niſi, vt no. in præ. decr. ĩ. de uer. ſign. [Nouum] & ideo ſuſpectum. ĩ. de conſue. cum conſuetudinis, Hoſt. [Fecerunt] & male. 4. diſ. erit. quod enim ſemel decreuit
13 † ordo, nõ debet immutari, niſi ex cauſa. ff. de dec. ab ordi. fa. l. quod ſemel. Vin. qui etiam notauit hic, ꝙ ſi
14 ſtatutum, vel decretum in præiudicium † alicuius fiat a fratribus, tenet: ſed eſt reuocãdũ: nec eſt neceſſe ap-
a pellare, [a] ſed ſufficit † contradicere. 54. diſtin. quia
15 autem, & c. ſi ſeruus, & infra de his, quæ fiunt a prælato, continebatur, & c. ea noſcitur. ſic & in arbitro ſufficit contradicere infra 10. dies. C. de arbi. l. pe. ſecus in diffinitiua, vbi non ſufficit contradicere, niſi appelle-
17 tur. 2. q. 6. §. diffinitiua. Eſt & alia differẽtia: quia † diffinitiua [b] non debet ferri ſub conditione: licet lata teneat. 2. q. 6. biduum. decretum, vel ſtatutum bene fit ſub conditione, alleg. de teſta. requiſiſti, & ca. ad hæc. ff. de decr. ab ordi. fa. l. ambitioſa. [Omnes] abſentes
18 & præſentes, Vin. eccleſiæ † etiam poſſunt annecti prebendis per epiſcopum de conſenſu capituli ſui. infra
19 de preb. extirpandæ, & c. expoſuit Hoſt. [Statuit] † i. ſtatutum impetrauit, infra de muta. pe. prudẽtiam: ſecus in iure indulto, ff. quod cuiuſq; vni. l. 3. Vin. [Sapiẽtis] Catonis. [Patere] i. ſerua. [Tuleris] i. ſtatueris. [Antiquos.] Ex inſtitutione. [Perceptione] in præſentia, &
20 abſentia [Antiquis] quare † non mandauit potius papa, quod omnes ſeruarent hanc conſtitutionem fauorabilem, quæ tendebat ad reſidentiam, quam facere ſeruare antiquam conſuetudinem contrariam. reſidẽtiæ maximè cum antiqui poſſent ad hoc cogi propter rationem hic redditam, patere legem, quam &c. Et melius concluderetur ex prædictis hoc mandatum, quam id, quod hic papa mandat. dixit Innocen. quod nullus fuit, qui hoc peteret. Hanc reſponſionem impugnat Hoſtien. per decret. de inſti. cum veniſſent, ad fi. vel ſecundum Innoc. quamuis talem conſtitutionem feciſſent, non ſunt vſi ea, & verba cum effectu &c. ff. quod quiſq; iur. l. 1. vel ſecundum eum illud habet lo-
21 cum, cum lex tenet, licet ſit iniqua: ſed vbi lex † non tenet, vt hic, quia facta ſine conſenſu epiſcopi. infra. c. penul. de conſuetu. cum conſuetudinis, non habet locum edictum, quod quiſque iuris. vel ſecundum quod dicit Boati. hic erit optio canonicorum, nõ iudicum.

¶ Prima

22 ¶ In prima † glo. obijcit, & ſoluit, contra ſolutioné vnam a leg. Secundò quærit, alleg. pro, & ſoluit, diſtinguendo inter cõionem collegiatarum, & ſingularium, & inter neceſſaria, & voluntaria. ¶ Pe. glo. notat, & remit-
23 tit. ¶ Vlt. gl. no. ꝙ ex conſuetudine &c. ¶ In prima † gl. ibi, Reſcriptum] pactum creditorum præſentium ſuper certa quota debiti recipienda à debitore ligat abſentes non habentes hypothecam [Et ibi, per fundum] vide de ſen. exc. offi. ſuper 1. gl. [& ibi, commune vero ſepulchrum] ſequitur etiam inuitis cęteris licet inferre.
24 ¶ In † prima gl. [ibi, & malo zelo] & cauſa auaritię ad ſuas burſas replendas [& ibi, Iuſta] iſta vero conſtitutio erat iniqua, cum plus teneant antiqui canonici, qui plus perceperunt [& ibi, Communibus omnibus] dixit Inn. ꝙ ſi epiſcopus interueniente conſenſu capituli, & alijs, quæ interuenire debent, faceret hanc conſtitutionem, excepto de vineis, ꝙ bene teneret, dicens ꝙ conſtitutio erat iniqua ratione illorum, qui per ſe tm̃ conſtituebant, non ratione conſtituti: nec eſt iniquum, ꝙ antiquis canonicis remanentibus in ſuis conſuetudinibus non ligentur noua lege, quam ſcienter admittunt, cum conſtitutio reſpiciat futura. ſ. eo. c. 2. & in c. fi. 31. di. ante triennium. fatetur tamen, ꝙ æquius eſſet oẽs ligari, niſi ſcandalum impediret; quod ſi timeret eṗs, benefaceret eos conſtitutione non comprehendendo:
25 ſic non debet nouis † legem indicere cum ſcandalo, puta ſtatuendo, ꝙ deinceps canonici à carnibus abſtineant: vel nigrum habitum portent. nam ſm̃ eum conſtitutio non teneret, vel de facili reuocaretur. ĩ. de vita & honeſt. cle. Deus qui. [& ibi, cum in tua] plerunq;
26 † enim reprobatur duplicitas. 21. q. 7. in noua. 18. q. 2. in nullo. ff. de vſucap. l. eum qui ædes. plerunq; dixit: quia aliquando approbatur. ff. de pecu. huic quæritur, alias. Item quæritur. §. 1. de relig. domi. quia, de capel. mo. dilectus, in fi. Gof. [& ibi, Naſcituri,] ratio: quia incertum eſt. vtrum & qui, & quot ſint naſcituri. ff. de ſolu. ſi pater. ff. de iudic. ſed & ſi reſtituatur, in fi. Hoſtié. [naturalem vſum] alias caſum. ad idem no. ĩ. de reg. iur. in re cõi, lib. 6. & hic per Hoſt. & Compo. [& ibi,
27 Abſentes] † forte hoc habet locum ſolum in electionibus, ceſſationibus diuinorum, & receptionibus canonicorum, de hoc ĩ. de teſti. præſentium, in glo. ibidé reſidentium, libr. 6. & vide quod dicam de no. oper. nuncia. c. 2. in gloſſ. ſic ſ. ver. præſidentes [& ibi, conſen
28 tiat] † hoc verum eſt, quando in his non vertitur vtilitas eccleſiæ. Si enim etiam in his, quæ fiunt non ex neceſſitate, vertitur vtilitas eccleſiæ, valet qđ fit a maiori parte capituli, de his, quæ fiunt a maio. par. cap. c. vlti. ſm̃ Innoc. & per idem c. dixit hic Hoſt. quòd ſi iſti ſtatuiſſent, ꝙ præbenda abſentis daretur fabricæ, valuiſſet ſtatutum. Sed hic ſub prętextu cõis vtilitatis admittebatur propria vtilitas. Item dixit, quòd communem vtilitatem poteſt facere maior pars, niſi ſit cõſuetudo contraria, quæ tueatur priuatam: quia tũc minor contradicere poſſet, ar. hic in fi. 1. reſpon. C. de ſeruitu.
29 præſes 32. diſt. placuit. Et ſi conſuetudo † eſt, ꝙ liceat mihi de fundo tuo lapidicinas tollere, tibi de certo precio ſatisfaciendo, & tibi ſunt lapides neceſſarij, non
c poſſum illos tollere te inuito: alias poſſum; [c] ſic intellige. ff. communia prædio. venditor fundi. §. ſi conſtat.
30 dicit tamen, ꝙ contra conſuetudinem † bene poteſt fieri ſtatutum propter vtilitatem eccleſiæ, cum neceſſitas hoc requirat, auctoritate ſuperioris, arg. ff. de ſerui. vrba. prædio. in re communi, & quod no. infra de vita & honeſta. cleric. quoniam, & infra eod. ex parte.
31 Cum quæritur, an † eunti ad ſcholas. intellige nõ miſſo à capitulo, per ea, quæ habes de magiſtris. c. fin. vel de redeunte, vel pro ſimili cauſa maior pars capituli, vno contradicente, aliquid de bonis capituli dare poſſit, dicebat Compoſ. quòd eſt quæſtio facti. nam ſi ibi vertitur vtilitas eccleſię, non nocet contradictio: alias ſecus. vel ſecundum eum melius dicitur, ꝙ cum res vniuerſitatis non ſint ſingulorum, ipſa vniuerſitas poteſt de ipſis diſponere in his, ſicut & in alijs pijs operibus, vt in pauperibus alendis 12. q. 2. aurum, & in hoſpitalitate ſeruanda, & ſimilibus, nec obſtat contradictio minoris partis. ĩ. de his quæ fi. à maio. parte cap. c. 1. &
32 vltim. [Et ibi, tanquam ſinguli] forte hoc ſpeciale † in electione, de hoc ĩ. de re. eccle. non alie. c. 1. lib. 6. ¶ In gl. [Dicit ibi Aug.] & Hier. ad Aug. 2. ſufficit mihi probare mea, & aliena non carpere, & vide ibi per totum, & in fi. de homicid. cum iuramento. ¶ In gl. [Sic ergo, in fin.] & hic Pe. Ioan. & Goff. ſed Tan. Phi. & Inno. no-
33 tant hic, quòd ſi conſuetudo † præſcripta circa hoc eſt in eccleſia, illa ſeruabitur. Si conſuetudo non apparet: quia q̃nque ſunt paria, quandoque imparia: vel eccleſia eſt de nouo conſtructa in his, quæ proueniunt ex cõmuni cellario, tantum habebit vnus, quantum alter in quotidiano victu. In his vero, quæ dantur pro indumẽtis, iuxta perſonarum meritum, locum, & ordiné, plus vni, quam alteri dari debet, non obſtat 16. q. 7. cap. 1.
34 Eſt enim ibi exponendum, moueantur † i. moueri debeant, Hoſt. exponit vero, Coęquætis, in habendo, vel non habendo in abſentia fructus præbendarum, & nõ in quantitate. ¶ In gl. vlt. ibi, [Conſuetudo.] idem not.
35 ĩ. de elect. dudum. in gl. pen. Pe. hoc † poſſet ſuſtineri, ſi teneat vicarium, vel alias ſeruiat: alias conſuetudo eſt oneroſa, de conſuet. c. 2. ſecundum Hoſtié. & adde quod dicam de conceſ. præbend. ex parte, in fin. & de præben. extirpandæ. §. qui vero, ſuper ver. in quo caſu. verſ. 3. [Et in fi.] ĩ. de app. peruenit, & de cleri. non reſiden. inter quatuor.

ADDITIONES.

a ¶ Appellare. Et aduerte ad vnum, quod ſi ſtatutum fieret ex cã rationabili ſpecialiter contra aliquem, & in eius præiudicium, valet & tenet. ita Ang. in l. impetrata. C. ſẽ. reſcin. non poſ. per l. neq; Dorotheum, & l. Docticij. C. de decuri. lib. 10. & l. Anthiochenſium. ff. de priuil. credi. & ita dicit ſex doc. cum ipſo conſuluiſſe. & vide Panor. in rub. ſup. eo.

b ¶ Diffinitiua. Vide Bar. qui ponit differentiam inter decretũ, & ſententiam. in l. Seię. ff. de tut. & curat. da. ab his. & in conſilio ſuo, qui incip. miſſus in poſſeſſionem. Et iſtam differentiam vide melius & elegantius tactam per do. Io. de Imo. in l. iuſtè poſſidet. ff. de acqu. poſſeſ. in verſ. ſed potes dicere &c. & inducit rationem diuerſitatis, & vide ibi Bald. allegatum per eum, qui dicit ſententiam eſſe efficacioris effectus, quam decretum, qui Io. de Imo. alle. etiam Bar. in l. Titia. ſ. de acc. & per d. Barto. in l. ſi is ad quem, circa medium. ff. de acqui. hæred. qui dicit, quòd ſi decretum interponitur ex falſa cauſa reſpectu agentis, eſt ipſo iure nullum: ſecus in ſententia: quod tamen limita eſſe verum, niſi ſit interpoſitum tale decretum inter conſentientes: quia tunc valet, licet non ſit priuilegiatum, vt not. Bald per illum text. in l. adoptiuum. §. patronum. ff. de in ius vo. & quando per id, quod committitur, an ſi ex falſa, viciet, vide Bald in l reſcripta. C. ſi contra ius. in 5. col. & quia prædicta modo ſup. alleg. parum faciunt, vide pulchram doctrinam domini Angel. in l. ius plurib. ff. de iuſti. & iure. qui diſtinguendo dicit, an & quando ſententia ſit nulla, & etiam quando decretum ſit nullum ipſo iure, & quando non; ideo ipſum videas, qui optime loquitur, & ſunt verba aurea, & quæ quotidie accidunt, & vide etiã Bal. in l. ſi putas. §. fi. & ibi gloſſ. fina. C. de petit. hæred. verſ. ſecundo quæro, & etiam per Bal. in prima colum. C. quando prouoca. Item quid in ſecundo decreto interpoſito in executione rei iudic. vide Bald. in l. ſunt & aliæ. §. fi. cum duabus ſeq. ff. de pub. & vide Ludo. de Rom. in l. fin. C. de fideiuſ. & vltra prædicta vide pulchram doctrinam Barto. in l. fin. ff. de iuſtitia, & iure, & Ludo. de Roma. l. 1. in 4. col. de bon. poſ.

c ¶ Poſſum. Vide Roma. conſilio 109. in primo dubio. Imo. conſilio 87. & conſ. 124. col. fin.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio Laici ſuper rebus eccleſiaſticis facta non tenet.*
2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Fœmi-*

3 *Fęmina an comprehendatur hoc verbo, ſiquis.*
4 *Inops qui dicatur.*
5 *Probabiliter quod dicatur.*
6 *Verbum vnicum in duo reſoluitur.*
7 *Libera facultas, ideſt ſine domini voluntate.*
8 *Legitimum comprehendit omnem ſolennitatem.*
9 *Statutarij qui excommunicati ſunt.*
10 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum.*
11 *Alienare quæ alio irrequiſito non poſſumus, & num. 12. 13. & 31.*
12 *Vſuarij poteſtas.*
13 *Operæ, quę patrono debentur, recipiunt mutationem.*
Eccleſię res alienata non ſeruata forma remanet in dominio eccleſiæ.
14 *Supplementum gloſſarum, & nu. ſequentibus.*
15 *Statutum lędens ius alterius fieri non poteſt.*
Ius quod cuique competit, eſt de iure naturali.
Iure gentium quæ ſunt inducta.
Actiones à iure ciuili inductæ.
16 *Ius naturale quare dictum.*
Reſcriptum, Conſuetudo, ſtatutum, Lex, non valent contra ius naturale, niſi ex cauſa; nu. 18. & ſecus ſi contra ius ciuile, num. 19. 21. 22.
17 *Reſcriptum eſt lex.*
20 *Vltima voluntas habet vim legum.*
21 *Actiones ita tolli nequeunt, quin reddatur iuſtitia.*
23 *Ius ciuile tollitur & quomodo, & a quo.*
24 *Dominia introducta per ius gentium, ſed diſtincta per ius ciuile, & nu. 15.*
25 *Iuris ciuilis vis in addendo, & detrahendo iuri naturali, & in eo diſtinguendo.*
26 *Ius ciuile, & item naturale dicitur quatuor modis.*
27 *Populus Romanus an hodie condere legem poſſit, remiſ.*
28 *Feudum infeudari poteſt, modo non eccleſiæ: alias alienari non poteſt; & ſi fuerit pro anima iudicatum, an valeat.*
29 *Vaſallus licet poſt refutationem feudi ſeruire non teneatur, tamen non debet offendere dominum, & an inuito domino poſſit refutare, num. 30.*
31 *Feudum eccleſiaſticum de conſenſu eccleſiæ, à qua tenetur, vendi poteſt.*

2
1 Quæ in eccleſiarum. [a] † Conſtitutio laici ſuper re- c
2 bus eccleſiaſticis facta non tenet. Et poteſt † diuidi in duas partes. Prima ponit conſtitutionis tenorem. 2. conſtitutionem annullat, & quod ex ea ſecutum eſt, in eccleſiarum præiudicium non valere decernit. ſecū-
3 da ibi, volentes. [Si quis] † an hoc verbo comprehendatur fœmina, dic vt no. ĩ. de elec. generali, in gloſ. 2.
4 lib. 6. [Inopis] dicitur inops † ſi non habet in bonis 50. aureos. ff. de accu. nonnulli, Gui. can. 2. q. 1. prohi-
5 bentur, [probabiliter] † quia manifeſtum eſt, vel quia
6 probari poteſt, Pet. [allegauerit] † i. allegando proba-
7 uerit ſecundum Hoſtien. [Liberam] † i. ſine domini voluntate. Pe. concor. ĩ. de præben. de multa, & eo. tit. licet 2. lib. 6. [Et infra] ſupple, quod ex vigore ſtatuti quædā
8 feuda eccleſiaſtica fuerant alienata [Legitimo] † hoc breuiter comprehendit omnem ſolemnitatem aliena- d
tionis faciendæ. ſic ĩ. de reb. eccl. non alie. c. vlt. hære.
9 & excommunicati † ſunt ſtatutarij, niſi illa intra duos menſes deleri fecerint. ĩ. de ſen. exc. nouerint, Hoſtiē.
10 ¶ Tertia † glo. tractat de alienatio. feudi, infeudatione, & datione in dotem. datur ſimile de vſurario, & emphyteuta: finis reſpondet per quæſtionem, an vaſallus inuito domino feudo renunciet, tenet quod non, alle. vnam l. etiam in contrarium. ¶ Vlt. gloſ. reſpondet per quæſtionem, an conſenſus ſufficiat & cæt.
11 ¶ In † glo. [ibi, Bona fides] vide de Iudæis, ad liberā d.... per vlt. gl. ¶ In gl. 3. [ibi, Si clientulus] de feudi alienatione [& ibi, Imperialis] potius videtur facere contra. nam ibi dicitur ſine permiſſu dominorum non liceret diſtrahere, vel aliquod commētum excogitare
12 [& ibi, In prin.] vſuarius † id qđ habet, nec locat, nec gratis concedit, & vſufructuarius non eſt. [& ibi, Sicut in initio] vide de reg. iur. c. 1. ſuper 1. gl. [& ibi, Inter-
13 dum] operę † quæ patrono debentur, quandoque recipiunt diminutionem, vel perditionem, quandoque augumentum, quandoq; mutationem: vt ſi libertus lãguet; vel diebus aliquibus languet, aliquibus non; vel liberta ad ſtatum promota, quo nō decet eam operas præſtare. ¶ In gloſ. vlti. [ibi, Iubemus] 2. ver. dicitur, quòd res eccleſiæ alienata, non ſeruata forma, remanet in dominio eccleſiæ, & ab eccleſia vindicatur.
14 ¶ In 1. gl. † [ibi, Licuit] quantum ad ſe, alias in caſu, tamē illud dixit Innoc. Hoſti. & Compo. poſt eum, quòd
15 iſti ciues non poterant facere iſtud in † præiudicium etiam laicorum, cum iſtud ſtatutum lędat ius alterius, quod ſibi competit de iure naturali. i. gētiū, per quod ſunt inducta dominia, & obligationes, actiones vero ſunt de iure ciuili. ff. de iuſti. & iure ex hoc, inſtitu. de rerū diui. §. feræ, & §. præterea per alluuionē. contra
16 iſtud verò ius † naturale, quod ideo ſic dictum eſt; quia ratione naturali inductum eſt, inſti. de re. diui. §. ſingulorum, nō valet reſcriptum, nec pragmatica ſanctio, & annotatio. C. ſi contra ius, vel vti. pu. l. fi. & ſicut nō valet reſcriptum, ſic nec contraria conſuetudo, nec ſtatu-
17 tum, nec lex, cum reſcriptum † ſit lex. C. de legi. l. 2. Sunt enim perpetua naturalia iura, inſti. de iure naturali. §. pe. & immutabilia. 5. diſt. §. vlt. hæc vera; niſi
18 † lex, ſtatutum, vel reſcriptum fiat, vel concedantur ex cauſa contra tale ius. C. de bo. dam. per totum. C. pro quibus cauſis ſer. præ. lib. acci. per totum. & niſi in caſu. C. de quadri. præſcrip. l. vlt. & C. de ven. re. fiſ. l. 1. &
19 ff. de religio. ſi quis ſepulchrum. ubi vero † reſcriptum, vel ſtatutum lęderet ius alterius de iure ciuili tantum b
proueniēs, ſicut ſunt actiones.[b] ff. de ori. iur. l. 2. §. deinde. ſi ex toto perimatur ius illud, nō valet, niſi dicatur nō obſtante aliqua. ff. de leg. 3. ſi quis, in prin. C.
20 de teſtam. auth. hoc inter liberos. nam & vltima † voluntas habet vim legum, in auth. de nupt. §. diſponat, collat. 4. Sed melius probatur ſecundum Hoſt. ĩ. de reſcript. nonnulli, & de capell. mo. cap. vlti. & vide quod dicam de exceſ. præla. c. vno, lib. 6.[c] & dato, quod ſuſtineretur, quod tolleret actionem, non poteſt tollere,
21 quin reddatur † iuſtitia ſecundum quoſdam: quia id eſſet contra ius naturale. vide quod dicam ĩ. de fide inſtru. cum P. ſuper verbo, tabellio, & de immu. ec-
22 cle. quia pleriq; ad fi. magnę gl. Si verò non † perimit, ſed differt, tenet. C. de præci. impera. off. l. quoties. & idem, vbicunque ſtatutum, vel reſcriptum cōceditur, quod lex dicit poſſe concedi. ff. de ſenato. l. nuptę. ius
23 ergo † ciuile ſupradicto modo tollitur, ſi is, qui habet iuriſdictionem ſuper eo iure, de hoc fac. l. ſicut de conſuetudin. dicitur de conſuet. cap. vlt. ſed videtur, quod
24 dominia † rerum habeantur per leges principum. 8. diſt. quo iure, ergo poſſunt legibus & ſtatutis auferri. Sed dic dominia introducta per ius gentium, ſed diſtincta ſunt per ius ciuile.[d] modi, per quos dominia acquiruntur, inſti. de acqui. re. do. per totum. nam etiā
25 naturali iuri † ius ciuile detrahit, & addit, & ipſum diſtinguit, & adiuuat. ff. de iuſti. & iure. leg. ius ciuile, & leg. ius autem. Nam & ſecundum euangelium in ore duorum &c. & tamen canones, & leges interdum plures requirunt, quod dic, vt not. ĩ. de teſti. licet. De hac tamen materia remittit Hoſtien. ad ea, quæ no. in ſum. ii. de reſcript. §. quas vires, & facit quod no, ff. de conſtitut. princ. l. 1. & clemen. de re iudi. paſtoralis. §.
26 pen. in fi. ¶ In ea. gl. [ibi, Ius ciuile] 4. † modis, quibus dicitur ius ciuile, & totidē, quibus dicitur naturale.

no.

no.Io.1.diſt.ius autem.& ibi, quod quiſque populus,
27 an populus Romanus † hodie poſſit condere legem,
no.Io.& Bar.Bri.2.diſt.c.1.& Accur.C.de leg. & con-
ſtit.l.vlt.& ibi.10.diſt.c.1.adde quod ibi no.in 1.glo.
¶ In gl.ſe.[ibi, Subueniri,]& tamen eleemoſyna dari
debet.42.diſt.quieſcamus.¶ In glo.qui feudum] ibi,
28 dare † poteſt]hoc tenet glo.in lib.feudorum,ti.de ca-
pitulis Coradi.l.1.§.1.vbi pleniſſime de hoc.& idem
Io.Vin.& Phi.idem Hoſtien.hic, dummodo non infeu
detur eccleſiæ, vt in prȩalleg.conſtit.ſi clientulus.& de
hoc etiam in Spec.de feud.§.2.ver.38.Alias vero,quã
per dationem in feudum alienatum, etiam ſi fuerit
pro anima iudicatum, reuocatur, non obſtante præ-
ſcript.vt in conſtitutione imperialem, circa prin. Ad
id vero, quòd negatur feudum relinqui pro anima, ſi-
gnat contrarium.23.q.vlt.ſecundum canonicam. vbi
dicitur, quod ſi iſta cenſualia relinquuntur eccleſijs,
eccleſiæ non tenebuntur ad cenſus;& ſic videtur poſ-
e ſe relinqui.[e] remittit autem in hoc ad ea, quæ notauit
in ſum.de immu.eccle.§.inquantum, ſub §. ſed vt illa
f immunitas,[f]& in fin.& huic contrario ſtatur ſecũdum
Hoſtien.& idem Io.Vin.& Phi.dummodo non interſit
domini, vel non nimis tempeſtiue renunciet. ad pri-
mum.ff.de inter.actio.de ętate.§.vlt.ſecundũ.ff.pro ſo
cio,ſed & ſocius.§.vlt.& dicit Hoſtien.quod licet poſt
29 refutationem † ſeruire non teneatur, tamen non de-
bet oſtendere dominum, forte in memoriam priſtini
dominij.C.de quæſtionibus.l.ſeruos, vt in libr.feudo.
de vaſallo,qui contra conſtit.Lotha.feu.alie.ca.1.vbi
30 videtur expreſſum, quòd refutare † poſſit domino inui
to;quod dixit Hoſtien.intelligi,cum illud in manibus
domini refutat.Si vero in manibus alterius,quam do-
mini, domino ignorante, non nocet niſi ſibi. ff. de ſer.
vrba.præ.l.ſeruitutes.§.pen.ff.de nego.geſt.ſoluendo,
de renun.quod in dubijs,de arbitr.cum tempore. Re-
mittit tamen ad ea, quæ not.in ſum. de feudis.§.qui-
31 bus modis.¶ In gl.vlt.[in fi.]Io.hæc gl.non valet† in
feudo eccleſiaſtico,quod de conſenſu eccleſię,a qua te
netur, vendi poteſt,nec alienatur, immo idem domi-
nium remanet penes eccleſiam.inf.de feudis.ca.2. de
dona.per tuas.Hoſtien. Dictum ergo Io. tunc procede-
ret,quando ageretur de transferẽdo directo dominio
in emptorem.

ADDITIONES.

a ¶ Quæ in eccleſiarum. Aduerte in iſto c. quia dubium eſt, an ſtatutum, de quo loquitur, diſponeret, quòd vergentes ad inopiam poſſent alienare ſolum dominium vtile, an verò etiam dominium directum. Innoc. Compoſt. Panormi. hic ſentiunt, quòd diſponeret de directo. ſed Bal. tenet, quòd ſolum diſponeret de dominio vtili, vt hic per eum.

b ¶ Actiones. Vide plenius in l. ex hoc iure. ff. de iuſti. & iure, in repetitio. domini Bar. de Sali. & per Bart. in l. rerum quidem amotarum. ff. rerum amotarum.

c ¶ C. vno, lib. 6. Vide ad hæc Io. And. in c. fin. de excep. lib. 6. in verbo, periculum, & per Bar. in l. omnes populi. ff. de iuſti. & iure. vbi dicit non valere ſtatutum, quòd qui ſteterit per quinq; annos, quòd non petierit debitum, cadat a iure ſuo. Pro quo et facit, quod nó. Pe. de Anch. in regula, ea, quæ, de reg. iu. lib. 6. in repet. licet contra faciat, quod dicit Bar. in l. ſequitur. §. ſi viã.

d ¶ Ciuile. Vide omnino Aſtenſem bene declarantem in repeti. l. ex hoc iure, in 4 col. ff. de iuſti. & iure.

e ¶ Poſſe relinqui. Quòd feudum non poſſit relinqui pro anima, nec alienari pro anima, neque legari, quod eſt contra opinio. Io. And. hic. vide in c. 1. qua. olim feu. pote. aliena. in §. donare & ibi vide Bal. qui refert quendam doctorem antiquum dominum Curicum archiepiſcopum in ſua ſumma titul. 4. qui dicebat ex relatu multorum doc. illum d. c. 1. fore falſum, & etiam imperator non poterat ſtatuere, quòd talia bona non poſſint relinqui, & legari eccleſijs; tamen ipſe Bald. per multas rationes & iura tenet, quòd non poſſit; per quæ dicta domini Bal. ibi in d. c. patet ſingularis legitimatio ad d. auth. res quæ, quam videas quia pulchra eſt, & etiam declarat, pro quibus bonis fieri poſſit prohibitio: nec etiam de iure canonico ſecundum Hoſti. in ſum. de immuni eccleſi. limita prædicta vera eſſe, ſi feudum eſt temporale: ſecus ſi eſt perpetuum, vide per Hoſt. vbi ſupra.

f ¶ Immunitas. An poſſit feudum dari in dotem, & an pignorari & donari propter nuptias, & plurima alia vide in cap. imperialem. & c. ſi clientulus, hic allega. Adde, quòd feudum poteſt dari in dotem ad tempus vitæ feudatarij, notat gloſ. in c. fin. de feu. in glo. prima. tex. eſt in c. nuper, ad hoc alleg. in dicta gloſſa prima, quod idem tenet Io. An. in d. c. nuper, allegando Inno. ad hoc in c. & ſi neceſſe, extra de dona. inter virum & vxo. Adde, quod etiam in dotem dari non poteſt, notat Bald. in ca. 1. §. donare, circa fi. alleg. ſup. in præcedenti apoſtilla, & in c. 1. de inueſtitu. quam Titius accepit a Sempronio.

SVMMARIVM.

1 *Dignitas ſublata de eccleſia per ſtatutum capituli, poſtea confirmatum per papam non cenſetur vltra vacare, niſi poſtea ſtatutum illud fuerit reuocatum per contrarium factum.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Nomen integrum & cognomen hodie de cõſuetudine apponitur ad euitandam æquiuocationis fallaciam, quod & in ſcribendis nominibus prudentum fieri iubetur, nu. 4.*
5 *Veritati ſtatur, licet aliter res exponatur.*
6 *Electori cuilibet ſpacio ſex menſium a die notitiæ licet eligere.*
7 *Perſonatus, dignitas, officium, non ſunt ſinonyma.*
8 *Beneficium per mortem clerici quando non vacat, tres caſus.*
9 *Vniuerſitates an poſſint facere ſtatuta, remiſſ.*
10 *Confirmatum oportet ſit quid ex certa ſcientia.*
11 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, & nu. 12.*
13 *Mutare vel minuere an poſſit canonici prebendas.*
14 *Sedis apoſtolicæ auctoritas vbi vtilis, non neceſſaria.*
15 *Adoptio iure facta confirmatur a Principe.*
16 *Capituli primi 22. diſt. intellectus.*
17 *Dignitates quę ſint in eccleſiis ordinare habet eccleſia Romana, ſed de iam ordinatis ab ea epiſcopus cum capitulo poteſt vnam in eccleſia ſua inſtituere, & an poſſit nouam, remiſ. et a quo tolli poſſint, nu. 19.*
18 *Prebendas augumentare quando poſſit epiſcopus cum capitulo.*
20 *Priuilegium quando non ſit perpetuum, et amittatur, & nu. 21. ſupra, nu. 12.*
21 *Præſcriptiones, quot numero ſint, remiſſ.*

1 Cum acceſsiſſent. † Dignitas ſublata de eccleſia per ſtatutum ca-
pituli, poſtea confirmatum per papam non cenſetur
vltra vacare, niſi poſtea ſtatutum illud fuerit per fa-
2 ctum contrarium reuocatum. Et diuiditur† decret.ſe-
cundum Hoſtien.in tres partes. In prima ponitur alle
gatio pro primicerio. In ſecũda allegatio contra eum
pro capitulo. In tertia diffinitiuę commiſſio.ſecunda
ibi, fuit inſuper. tertia,ibi, quocirca.[Arch.Tullen.]
ex parte vna, forte ſibi collatus fuerat primiceriatus
ſecundum Innocen.vel alterius forte nepotis cauſam
3 procurabat[et G.Tullen.]hodie † de conſuetudine cu-
riæ apponitur nomen integrum, & cognomen, ad
euitandam facilius ęquiuocationis fallaciam; quod
4 dic, vt no.inf.tit.1.c.vlt.Nam & in legib. † crimen fal-
a ſi [a] committitur, ſi nomina prudentum ſignis ſcri-
buntur, & non per conſequentiam literarum. C. de
vete.iur.enu.l.vlt.circa princ. vltimę colu. ſecundum
Hoſt.[quidam Tullen.]alias quidam, non eſt de tex-
5 tu. Et dicit Boati. quòd dato quod omnes † canonici
hoc intimaſſent, ſi tamen veritas eſt in contrarium
ſtabitur veritati,quia delictum perſonæ &cęt. [Tanto
6 tempore]ſex† menſibus computatis pro quolibet ele-
ctore.inf.de ſup. negl. pręla. licet, & a tempore noti-
7 tię, vt ibi [perſonatus] hic dicit perſonatum † quod in
verbo proximo dicit dignitatem, & in ver.quo circa,
dicit officium, per quod vñr iſta tria ſynonyma, quod
eſt

eſt falſum. Et vide q̄ ſcripſi ĩ. de præbẽd, de multa, &
de conſue. ca. 1. lib. 6. [et infra] mandauerat papa qui-
buſdam, quod inquiſita de hoc veritate, ſi cõſtaret ita
eſſe perſonatum ipſum, de perſona idonea ipſius eccle
ſiæ prouideretur [non vacauerit] Not. caſum, vbi per
8 † mortem clerici non vacat beneficiũ. Alius, ſi non ſunt
diſtinctæ præbendæ, vel certus numerus. ſ. de præben.
dilecto. Tertius, vbi eſt beneficium de menſa; quia con
ſolidatur menſæ mortuo clerico ad inſtar vſufructus.
ĩ. de pign. cum conſter, Vinc. [Statuiſſe] quod hic no.
9 Inn. & Hoſti. de vniuerſitatibus, † an poſſit facere ſta-
tuta, dixi ſup. ca. cum omnes, in gloſſ. an capitulum.
¶ Ac, pro &, quia alterum nõ ſufficit. P[. ſicut dicitur]
a procurat. capituli, & in parte deciſa [Confirmatum]
10 † ex certa ſcientia, ne ſit contra. ĩ. eo. ex parte, Hoſtie.
11 Tertia † gloſſ. quærit allegans negatiue, ponit opinio-
nes Io. & vacillando ſoluit, & hic congrue reſpon. vlti
ma gloſſ. quæ obijcit, & ſoluit, in fi. gloſſ. ponit triplicẽ
effectum confirmationis ex certa ſcientia. ¶ Pe. gloſſ.
arguit quid vnico actu &c. allegans 6. iura. ad contra-
rium allegans quatuor. Demum ponit quatuor opi.
Vin. Io. aliorum, & Tan. quarum quęlibet diſtinguit, vl
timo ſoluit. de vltima gloſſ. dixi ſub tertia, ¶ In gl. 3.
12 † [ibi, Qualemcunque] etiam ſpurium, alias dignum
ad decurionatum. [et ibi, Si quis duas. §. 1.] dominus
domus de vna domo facit duas. [& ibi, Cum alicui] a-
ctores per magiſtratus dati bonis ciuitatibus admini-
ſtrationem illorum diuidunt. ¶ In gl. [pen. ibi. l. 2.] ſi
creditor impetrauit a principe, dominium pignoris, ſi
poſtea recipit vſuras, renunciauit iuri dominij. [& ibi,
Is qui] ſequitur, tempore competenti non appellauit,
re integra, audiendi facultas denegetur. [et ibi, Com
miſſoriæ] vide de libel. obla. c. 2. ſuper fi. 1. gl. [et ibi. l.
1.] impetrans priuilegium nũdinarum non vtẽdo illo
per decennium illud perdit. [Et ibi, temporalia] vt a-
ctio doli, quæ olim intra annum, hodie intra biennium
continuũ terminari debet. [& ibi. §. rati.] vide ĩ. c. pro
xi. in 1. gl. [& ibi, ſi is qui] ſequitur, perpetua exceptio-
ne tueri ſe poterat, cum ſciret ſibi exceptionem pro-
futuram, promiſit aliquid, vt liberetur, contradicere
non poteſt. ¶ In gl. vlti. [ibi, ſi quis ędificium] fulcien-
ti vetus ædificium non denunciatur nouum opus.
13 ¶ † In glo. 1. [ibi, niſi ĩ. id tempus] melius diceret, ex
quo fuerit in mora petendi licentiam. ¶ In gloſſ. [ſed
nunquid, ibi, dixit Io.] & Gof. & Phi. ĩ. eo. ex parte. [&
14 ibi. ſ. de verb. ſign. c. vlt.] vbi † non de neceſſitate, ſed
de volũtate fuit apoſtolicæ ſedis auctoritas poſtulata,
ſecundum Compoſt. qui eodem modo reſpondet ad
decret. cum olim, de conſue. Fatetur. n. utile eſſe q̄ au-
ctoritas papæ in talibus interueniat, & concord. Vin.
15 ĩ. eo. ex parte. [& ibi, Legitima] & adoptio [b] † vero iu
b re facta confirmatur à principe. ff. de adop. l. adoptio,
ſecundum Vin. [& ibi, Creaturæ] contrariũ tenent Io.
Innoc. ĩ. de conſue. cum olim, Hoſti. & Ber. Compoſt.
qui hic reſpondet ad capitulum primum. 32. diſtin. di
16 cens, quòd illud † loquitur de maioribus dignitati-
bus, epiſcopatu ſcilicet, & maioribus. Vel eccleſia Ro-
17 mana † habet ordinare quæ dignitates ſint in eccle-
ſijs, vt ibi, & verbum, inſtituit, ibi in prin. capituli poſi
tum eſt præteriti temporis. Sed de iam ordinatis per
eccleſiam Romanam epiſcopus cum capitulo poteſt
inſtituere vnam in eccleſia ſua, puta ſacriſtiam, quæ
non erat. Cardinalatum autem inſtituere non poſ-
ſet, cum non ſit per Romanam eccleſiam ordina-
tum, illam dignitatem eſſe debere in eccleſijs cathe
dralibus, ſed ſolum in eccleſia Romana: & ideo ſe-
cundum eum eccleſia Compoſt. habet Cardinales de
priuilegio apoſtolicæ ſedis. & idem poſſet dici de Ra
uennate. Hoſti. no. per quandam diſtinctionem voluit
hanc materiam plenè dare. ĩ. eo. ex parte, dicẽs, digni
tatem de nouo creari poſſe auctoritate epiſcopi. Non
obſtat decret. cum olim, de conſuetu. in qua factum
narratur. Nec hoc ibi prohibetur: vel forte capitu-
lum non conſentiebat epiſcopo. Idem dixit de augu-
18 mento † præbendarum, niſi numerus eſſet firmatus
iuramento, vel confirmatus a papa cum clauſula, de-
cernentes &c. Vel niſi papa interdiceret. ĩ. de præbẽ.
dilecto, & de verbo. ſign. c. vlt. Et dato, quod ſit adie-
cta prædicta clauſula, augmentari poteſt, & debet fru-
ctibus excreſcentibus; quia cultus diuinus &c. vt in de
creta. ex parte. Ad idem in auth. vt determi. ſit nu. cle-
ri. ad fi. col. 1. & C. de epiſcopis, & clericis, in eccleſiis.
ſed ſi clauſula appoſita eſt, & fructus non excreuerunt,
non valet, quod agunt, vt in decr. dilecto. Tamen in
hoc membro remittit ad ea, quę no. infra de pręben.
19 vacante. Sed ſi quęritur de dignitate † tollenda, vel
numero minuendo, & conſtat quod auctoritate papæ
conſtituta fuerat dignitas, vel numerus, ſine papæ au-
ctoritate tolli non poterit. inf. de iud. cum veniſſet, de
confirm. vtil. vel inutil. cap. 1. & 2. ĩ. de reg. iur. omnis
res. ff. eo. tit. nihil tam naturale. Si hoc non conſtat, ca
pitulum poterit de auctoritate epiſcopi, ſi bona epi-
ſcopi, & capituli diuiſa ſunt: requiretur tamen iuſta
cauſa. ff. de decre. ab or. fa. quod ſemel, de conſec. di-
ſtinct. 5. ieiunia. ff. de iure delib. l. ait prætor. 16. q. 1. c.
vlti. de his, quæ fi. a præla. tua nuper, de dona. paſtora
lis, de vita, & hone. cleri. quoniam. Si vero ſint bona
communia etiam auctoritate epiſcopi, hoc fieri non
poterit, Ne ipſe ſit auctorizator in facto proprio. ff. de
aucto. tut. pupillus. facit clemen. de rebus eccleſ. non
alie. ſi vna. Recurratur ergo tunc ad archiepiſcopum,
vel ad papam, argu. ĩ. de iure patron. nullus. Capitulũ
vero per ſe nullo caſu hoc poſſet, vt hic, nec prodeſſet
etiam tunc confirmatio per ſurreptionem obtenta.
infra eod. ex parte, in fin. Quòd vero diſtinxit inter
negocia communia, & diſcreta, probatur ſecundum
eum de reſcrip. edoceri. & ff. de nego. geſt. cum actũ,
& de mino. etiam. §. 1. ¶ In ea. glo. [ibi, Supprimere]
not. hic Inno. quòd epiſcopus cum capitulo bene po-
teſt tollere dignitatem, ſi ad eos pertineat ipſius colla
tio, & ipſam dotauerunt. Secus, ſi ab alijs ſit dotata & ę
laicis: quia tunc ſine eorum conſenſu eam tollere non
c licet. 16. quæſt. 7. monaſterium, [c] & cap. rationis. & ibi
no. quòd conſtitutio, ſecundum Vincẽ. & ibi. cap. 1. &
vlt. ¶ In gl. pe. [ibi, Vin.] in primo apparatu. In ſecun
do enim recitauit omnes has opinio. excepta vltima
bene. [Et ibi, Expreſſe] in præiudicium papæ, [& ibi,
20 Perpetuum eſt] niſi ex forma priuilegij limitatũ eſſe t
tempus, vt ſi vſque ad 5. annos non teneat creditorib.
reſpondere. C. de preci. impe. offe. l. quoties. [& ibi,
Perditur] quo ad illum actum tantum. C. de epiſco-
pis & cle. l. generaliter, & auth. ibi ſignata, presbyter.
& ibi Io. dixit, adde quod no. 16. q. 4. c. vlti. [Et ibi, ſi
de terra] dicit hic Innoc. quòd in illis iuribus forte nõ
ſoluit voluntarie, fortè execrabatur lites. ff. de ali. iud.
mu. cauſa. fac. l. 3. Vel quia non habebat priuilegium
paratum, argum. 2. quęſt. 7. plerique. Vel conuentus
non fecit contra priuilegium, ſed vnus tantum. Item
cum hic innitamur tantum præſumptioni, non ſic de
facili præſumitur renunciare decimis, vbi nullam
recipit compenſationem, ſicut priuilegio dignita-
tis excluſæ, vbi recipit compenſationem: quia & ſi
reditus canonicorum minuantur, tamen dignitas au-
getur. Et adde quod dicam in cap. accedentibus, ſu-
per 1. gloſſ. [& ibi, Actu] Dama. in fi. 3. quæſtionis di-
xit priuilegium tunc perdi vnico actu, quando datum
erat ad petentium inſtantiam: alias non. Ad hanc
diſtinctionem facit de præbend. ſi motu proprio, &
cap. ſequen. lib. 6. Pe. de San. dicit, quòd aut venit quis
contra priuilegium ſuum, nemine impetente; & tunc
perdit

perdit illud vnico actu, vt hic, & in cap. pro illorum. Aut aliquo etiam impetente, & tunc non perdit, niſi legitimo tempore, vt in capitul. accedentibus, Compoſt. dicebat, q regulariter priuilegium non perditur vnico actu, ſed tñ legitimo tempore, cum priuilegium ſit lex, & lex non perditur niſi certis modis. ff. de leg. de quibus. Nam etiam reſcriptum non perditur niſi legitimo tempore, C. de diuer. reſcrip. l. falſo. contraria omnia dixit ſpecialia, & ſit ſpecialitatis ratio in l. 2. C. de iure do. in odium vſurarij hic, & j. de praeben. pro illorum. Et fauor ampliationis numeri ſeruitorum, & odium illorum, quibus papa legem imponere volebat, quam ipſi non ſeruabant: & ſic fauor, vel odium vel alia cauſa inducat ſpeciale contra regulam ſecundum eum. [Et ibi, vt dictum eſt] arg. ad hanc diſtinctionem. j. de priuile. ne aliqui, lib. 6. [Et ibi, Tempora] de quibus plenè Hoſt. in ſum. de praeſcr. rerũ im-
21 mo. §. 2. vbi numerat † praeſcriptiones vnius horę vſq; ad centenarias, de quibus prius Azo in brocardo in 4. charta. & in fi. coniungendo praedictas opi. diſtingue, priuilegium aut competit circa iudicium aut circa factum. Primo caſu aut competit ad agendum, aut ad excipiendum. Si ad agendum, agi poterit j. tẽpus, quod natura actionis requirit, & non vltra. ff. ſi quis cau. ſi eum. §. qui iniuriarum. facit de elec. ſi electio. lib. 6. & quod ibi not. Nõ. n. eſt veriſimile principem, qui iura tuetur &c. C. de inoff. teſt. ſi quando. de elec. eccleſia. Si ad excipiendum, tunc ſi nullus agit, perpetuo cõpetit: quia quae temporalia ſunt &c. ff. de doli excep. l. purè. §. final. niſi ſit, quod poſſit excipienti imputari. j. titu. 1. ſi autem &c. c. plerunque. Vel niſi limitatum ſit tempus, puta ne tenear creditoribus vſq; ad quinquennium reſpondere. C. de preci. impe. offe. quoties. Si aliquo agente non excipiatur fit praeiudiciũ quo ad illum actum tantum. C. de Epi. & cle. auth. presbyteri, ſignatae ſuper l. generaliter. Secundo principali membro, quando priuilegium competit circa factum, aut datur ad faciendum, & tunc tollitur ſpatio 10. anno-
d rum. ff. de nundinis. l. 1.[d] ſed illud in priuatis. In ec-
e cleſiis videretur ſecus. Aut datur[e] ad non faciendum, & tunc aut papa ſibi, vel alteri aliquid reſeruat, & tũc renunciare quis non poteſt, niſi quatenus eum familiariter tangit, quod metus cauſa. c. pe. & de arbi. cum tempore, de inſti. cum veniſſent. Aut nihil reſeruauit: & tunc aut datum erat fauore perſonarum, & vnico actu contrario perditur, vt hic, & de praeb. pro illorũ, cum ſi. Aut fauore eccleſiarum, vel ordinum, & tunc vnico actu non perditur; quia delictum perſonae &c. Nocet tamen negligentia, ſi praeſcriptio ſit completa, de priuile. accedentibus. hoc vide per Hoſt. in ſum. huius titul. §. quando conſtitutio, ver. cum priuilegium. ¶ In gl. fi. in fi. facit quod notatur 23. queſtio. 4. Nabuchodonoſor, in princi. & infra de reſcript. quamuis, li. 6. in glo. pen.

ADDITIONES.

a ¶ Falſi committitur. Adde pulchram gl. & optimam; quae declarat, quot modis falſa ſcriptura dicatur, in ca. in memoriam. 19. diſt. in verbo, falſo. vide late per d. Auge Aret. in tracta. maleficiorum, in verbo, falſario, in verſiculo, quarto quot modis dicatur falſum, & in additione per Auguſtinum de Arimino mihi affinem, qui vltra eum dixit. Et vide etiam in cap. quiſquis. 11. q. 1. per no. per gl. & de crimine falſi. per totũ. Adde etiam not. in l. quid ſit falſum, & ibi per Bar. & per Bar. in l. nec exemplum. C. eod. & per Bal. & Albericum de Roſa. in d. l. nec exemplum, & ibi Ange. qui no. dicit, quod in accuſatione de falſo, licet concludatur petendo accuſatum puniri; quia petẽdo punitionem, dicit ipſe, omnia intelligantur narrare, quae neceſſaria ſunt ad eam: tutius tamen eſt; quod apponantur verba, quod dolo malo &c. vt etiam dicit dominus Bal. in d. l. nec exemplum.
b ¶ Auo[illegible] Vide do. Alex. in conſi. 103. in 4. col. volu. ſecundo.
c ¶ Monaſterium. Vide Inn. & Io. An. in c. vt noſtrum, vt eccleſia. beneficia ſine di. conf. & Pau. de Leaza. qui ſuper materia vnionis idem notat in cle. vna. de rebus eccle. non alie.
d ¶ L. 1. Limita verum, quando potuit priuilegians vti priuilegio & non eſt vſus: ſecus, quando vti non potuit; quia tunc non perdit, tex. verò in l. & Attilicinius. ff. de ſeruitu. ruſti. praedio. & ita gl. no. in c. Abbate ſancti Siluani, de verb. ſigni.
e ¶ Aut datur. Vide Io. An. poſt gl. in c. accedentibus, de priuilegi. & Cy. in l. falſo. C. de diuer. reſcri. & in l. voluntarie. C. de excu. tu. & ibi per d. Bar. de Salic. Adde quod hanc materiam latè petendo poſuit Pet. doc. antiquus in d. l. voluntarie, vt refert Cyn. Bald. Albericus de Roſa. & Raph. in d. l. voluntarie, & de materia, an quis per actum contrarium videatur renũciare priuilegio, & quando, vide per doc. vbi ſup. & latius per Albericũ de Roſa. in d. l. voluntarie, & in l. 2. C. de iu. do. impe. vbi per gl. & per glo in l. nondum. C. de teſt. & de fideic. l. 2. & per Alberi. & doc. in l. falſo. C. de diuer. reſcri. & per Bar. in l. ſi ff. de conſt. princ. quem etiam ſupra allegaui in gloſſ. praecedenti. in fi. & aliquid per Bald. ibi in apoſtillis in fi. & per eundem Bald. in lec. pen. & antepenul. col. qui multum magiſtraliter loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Canonicis ſupra numerum receptis a capitulo, tenetur capitulum de ſuperexcreſcentibus reditibus prouidere.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Voluntarium nocet.*
4 *Inſtantia quandoque facit concedi non concedenda.*
5 *Preces ſpirituales in electione licita.*
6 *Decreti appoſiti in confirmatione effectus.*
7 *Numero tacito canonicorum etiam confirmato a papa in literis impetrationis ſupra numerum, ſi reditus excreuerint, valet impetratio, & ratio. nu. 8.*
8 *Priuilegium ceſſare debet ceſſante cauſa priuilegij.*
9 *Motus papae quis ad id conſtituendum.*
10 *Canonicus morienti canonico quando ſubſtitui debeat.*
11 *Gratificationi an ſit locus, electis multis ſupra numerum, et vna vacante praebenda.*
12 *Reuocatum ad papam, vel eius legatum negocium ſi coram alterutro de eo agatur quo ad agentes nu. 15. vid. num. 17.*
13 *Cauſa poteſt coram diuerſis iudicibus paribus eadem agitari, niſi remitti petatur; alias legitimus erit proceſſus, & pronunciantibus contraria, prima ſententia valebit, niſi appellatum ſit, nu. 14.*
16 *Capituli, licet, & cap. Quamuis, allegatorum intellectus.*
18 *Innouatum an quid ſit, debet diligens cauſa cognitio praecedere, & non eſt innouandum quid lite pendente.*
19 *Legis aediles. §. ſciendum, de aedil. edicto. ff. intellectus.*
Litem conteſtatam praecedentia ad iudicis officium non pertinet niſi petantur.
20 *Collatio, vel alienatio rei petitae an pendente iudicio fieri poſſit nu. 21.*
Litigioſi vitium non habet locum, niſi vbi de dominio lis mouetur, ver. quia vitium, & num. 23. & ſi quid alienatur a tertio nu. 24. ver. & ſcias. item ſi ſit neceſſaria.
21 *Appellatio extraiudicialis ante electionem non deuoluit poteſtatem conferendi. & quid caſſandum quod ſit poſt appellationem, & nu. 22.*
22 *Collatio non eſt de proceſſu.*
Poſſeſſio non debet auferri parti cauſa pendente, cum ſit de proceſſu, & nu. 23.
23 *Capituli, ex parte. de arbi. capituli, ex literis, de iur. patro. intellectus.*
24 *Iura ſunt quaſi in bonis.*
25 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 26.*
Placuit quod ſemel, an reſcindi poſſit.
Proteſtatio quae proſit. §. 1. & nu. 30.
Communicare alijs non debet, quod quis acquiſiuit induſtria ſua. §. fi. & nu. 37. & 38.
27 *Supplementum gloſſar.*
De cautionibus rati, & alijs quando & a quibus in iudicio etiam praeſtandae, nu. eod.
28 *De praebendae diuiſione ordinare quando liceat.*
29 *Contrarium factum proteſtationi quando dicatur, & nu. 30.*
30 *Proteſtatio quae proſit, quae noceat, & quae contraria facto*

dicatur

dicatur in iudicio, et extra, et n. 29. & 31. & 3. n. 26. §. 1.
Ius ſuum cuiq; detrahi non debet.
Rem ſuam cuique committere iuſtum eſt, & vel quiſq; ſuæ moderator & arbiter.
32 *Prabenda debita recepto per capitulum ex ordine receptionis ſi conferat alteri, an teneat collatio.*
33 *Canonia intelligitur eſſe collata, ſi prabenda vacãs, quę inſtituta eſt pro aliquo canonico, alicui conferatur.*
Prabenda in quibuſdam eccleſiis etiam laicis conferuntur & quibus, ver. hoc tamen.
Prabenda ſtricte & largè ſumitur, ibid.
34 *Vocem in capitulo non habet in nonnullis prabendarius laicus & qui non eſt in ſacris, nu. 35.*
35 *Prabenda non debet aſſignari clerico ſeculari in monaſterijs.*
36 *Simonia committitur ſtatutum nouum nũciando poſt electionem niſi in caſibus, ſecus ſi ante.*
37 *Legis 3. de Alluuio. C. & leg. 1. eo. intellectus.*
38 *Augmentum prabendæ cui debeatur, diſtinctio.*
39 *Locus in capitulo quib. aſſignatur, ĩj intererunt electionibus & his quæ ſpectãt ad capitulum. Si in choro, ea quæ ſunt chori faciet in ordine ſuo, niſi eſſet conſuetudo cõtraria, Si vero nõ conſueuit aſſignari omnia habebunt iura canoniæ, ex quo ſunt canonici, nu. 40. & nu. 42.*
41 *Capitulo de neceſſitate recipiente vltra numerum magis fauetur, quam ſi voluntarie.*
42 *Canonicus etiam non inſtallatus, vbi hoc non habeat conſuetudo, an impugnabit electionem propter contemptũ ſuum, & num. 44.*
43 *Ius quæritur in beneficijs eccleſiaſticis etiam ſine traditione, ſecus in alijs rebus.*
Agere quis poteſt ad inſtar confeſſoriæ pro beneficijs etiam non traditis, & in iuribus aliquando.
45 *Eligere eſt fructus poſſeſſionis, non proprietatis.*
46 *Prabenda non afficitur per receptionem capituli.*
47 *Prabenda collata quare aufertur canonicis antiquis.*

1 Cum M. Ferrarienſis.

Caſus. †Si capitulũ cõtra ſuam conſtitutionem de certo numero aliquos receperit vltra numerum de ſuperexcreſcentibus rediti-
2 bus illis prouidere tenetur. Et Hoſt. diuidebat †decre. in tres partes. In quarum prima ponitur allegatio pro Martino, & ſocijs. In ſecunda allegatio canonicorum in contrarium. In tertia diffinitionis commiſſio. ſecũda ibi, verum. tertia ibi, mandamus. Et quælibet illarum partiũ ſubdiuidi poſſet in alias tres. Et in prima M. pro ſe & ſocijs allegat ſtatutum capituli, & eius caſum. in ſcđa ibi, poſt modũ, ipſorũ receptionẽ ꝯ illud factũ. in tertia ibi, & licet, prouiſionis denegationem. In ſcđa principali primo canonici fatẽtur ſtatutũ: ſed addunt de confirmatione papali. in ſcđa fatentur receptionẽ: ſed exprimunt ipſius formã ibi, cũ vnam. in tertia ibi, cũq; fatentur denegatã promiſſionem: ſed exprimunt cauſam, quare. In tertia principali primo mandat ꝓuiſionẽ petitã fieri ẽt, & exprimit cãm. ſcđo mãdatum declarat ibi, itaq;. in tertia ibi, reuocatis, mandãtur irrita decerni attẽtata poſt litẽ motã ¶ Cederent. ſimile ĩ. de conceſ. præb. c. vlt. lib. 6. & qđ not. 86. diſt. nõ ſatis. in gl. quãto. ¶ Contra cõſuetudinẽ, q̃ erat, ꝙ eſſent 18. ſm Egi. ¶ Statuerunt, ſupple de conſenſu epi, vel ſine, ſi verũ eſt, ꝙ cõfirmatio papæ inter-
3 ceſſerit [voluntarie] eis† ergo imputetur. ĩ. de iur. iur. breui, de præb. pro illorum, Hoſt. [Venientes] allegatio eſt: q̃a eligendo canonicũ nõ venerunt contra ſtatutũ præbendarũ: vel forte cõſtitutio hẽbat, ꝙ tantũ, 14. eſſent canonici, ſm Innoc. & Compoſt. & hoc dicit
4 te. ... Hoſt. [Inſtãtiam] quę facit † q̃uq; cõcedi non cõcedenda. de reſcrip. c. vlt. lib. 6. [ad eam] i. ea vacite, vel, eam. ſ. eccleſiã, & eſt ſimplex relatio. [preces]
5 i. ſpũales. de hoc ĩ. de ætą. & qual. tuã. [Quẽdã aliũ] i. ſup. & adhuc quẽdã aliũ ſm Hoſt. [Induſtriam] hẽbat
b forte poſſeſſiones, q̃. ꝯſueuerant inũdari p flum. padi, q̃ poſtea facta pado alta ripa, vel argillæ, fuerint fertiles multũ [dicti 4.] alias quoq;, alias quatuor petierũt, & bñ, cũ fructus excreuiſſent, ex hoc petierũt corã epo Ferrariẽ. vt in ſũ. Hoſt. [cõſtõnẽ] factam de numero, vt nõ eſſent niſi 14. Vel factã, vt ſupexcreſcentes reditus cõputarẽtur cõi menſæ [confirmationẽ] dixit Pe. ꝙ in
6. hac cõfirmatione nõ fuerat † appoſitum decretum: q̃a tunc receptio non valuiſſet. ĩ. de præbend. dilecto, ubi de hoc. [Niſi in tñ] no. hic Inno. p hanc literam, ꝙ ſi
7 † in eccleſia eſt certus canonicorũ numerus etiã cõfirmatus p papã, & reditus ibi tñ excreuerint, ꝙ pluribus poſſent ſufficere, ꝙ valent lræ in ea impetratæ ſupra numerũ, nõ facta mẽtione de numero, nec poterũt p illam exceptionem elidi, & idẽ Hoſt. qui ad hoc adducit de inſtit. c. 1. & c. auctoritate, & quia ceſſante
8 † cã priuilegii ceſſare dẽt priuilegiũ. 64. alias 63. diſt.
9 §. verũ. & idẽ Cõpoſt. [Derogationẽ] hæc ratio, † mouit papã ad ſniã n ꝯ canonicos, Phi. ¶ Ad vacaturas, p hoc no. intẽtio recipiẽtiũ, q de vacaturis nõ de ſupexcreſcẽtibus prouidere intendebant. forma vero receptionis; & ſic nõ eſt ꝯ. ĩ. de cõceſ. præb. c. 2. ſm Inn.
10 Hoſtiẽ. & Pe. De. [Canonicis] ſi aliqs † ex his moriatur alius in locũ eius ſubſtitui dẽt ſm Vin. Egy. ꝯ, alleg. ĩ. de conceſ. præben. ex parte. Dic dictũ Vin. verũ, ſi ſtatutus fuit numerus forte 18. dictũ Egy. verum; qñ numerus fuit fractus, & alius non ſtatutus [Pares] ſi eſt
11 vna ſola ſm Vin. & Egi. locus † eſt gratificationi. inſt. de iure patro. cum aũt. ff. de priuile. cre. l. priuilegia. Sed credo eam deberi prius recepto, & gratificatio non hẽt locum, niſi vbi eſt paritas. ĩ. de reſcrip. c. pen. lib. 6. & hoc tenet Compoſt. Quia ſi hoc hẽt locum in p̃benda, & in fructibus, ſuccedũt eius loco. Non tñ dico, ꝙ ita dẽatur, ꝙ collatio alteri facta non teneat ſm
a ca, q̃ no. ĩ. de cõceſ. pb. ſi ſoli, lib. 6. Inn. aũt vr̃ [a] dicere, ꝙ illa debeat cõicari illis receptis. Dicit. n. ꝙ ſi reditus ſupexcreſcẽtes nõ ſufficiũt ad tot p̃bendas quot
b ſunt canonici, aſſignabũtur eis cõiter illi reditus, [b] q̃a ſi cõcedit, qđ eſt plus. ſ. redit', qñ ſufficiũt ad p̃bẽdas, ergo qđ eſt minus, qñ nõ ſufficiũt. ad qđ facit ſm Hoſt. de decimis, ex parte 3. & idẽ Pe. de. Et hoc ſatis placet Cõpoſt. & mihi, qñ non appareret, quis ſit primò receptus [Corã epo] diuerſa pũctatio, & vltima cõior, vt iſtud verbũ nõ cõiungatur cũ ver. innouata, ſed cũ ver. motã. corã ipſo. n. epo petierãt primo ſibi fructus aſſigari ſm Hoſt. & Pe. de. ſed Inno. hic in vltima ſua gl. primã punctationẽ ſequi vr̃ dicens, ꝙ ex quo de his
12 p̃bẽdis, vel poſſeſſionib. agebatur † corã papa, vel eius delegato, illud negociũ ad ſe reuocaſſe vr̃, iõ alii inferiores nõ debẽt ſe intromittere, de officio legati, licet. 6. q. 6. quãuis. ſed ſi eſſent pars iudices, licet vnus de aliqua re cognoſceret, nihilominus teneret, qđ ab
13 alio fieret ſup ea, licet † pars recuſando laborẽ litigandi ſuper eadẽ re corã diuerſis poſſit petere ad primũ
c remitti, qđ ſi nõ fieret licitè appellaret. [c] ff. ex quibus cauſis ad eũ. iud. l. 3. ff. de libe. cã, ſi pariter. Et ſic dicit Cõpoſt. factũ in cã Mediolan. vbi ſup vna p̃benda. 8. litigabant corã diuerſis iudicibus. papa mãdauit, ꝙ omnes irent ad vnum: alias ſi pars nõ petet, legitimus erit ꝓceſſus corã vtroq; habitus, arg. ff. de petit. hær. l. pe. & ff. de rei vin. is à quo. ſaluo ſp, quod hẽs de reſcrip. diſpendia, libr. 6. & ſi ſeparatim vnus pronun-
14 ciat † ꝓ, alter ꝯ, dixit Cõpoſt. ꝙ valebit prima ſnĩa, ſi non fuit appellatũ ab ea: q̃a ſcđa lata eſſet ꝯ res prius iudicatas. 1. quæſtio. 6. §. diffinitiua. Sed ſi fuit appellatũ, tũc appellans in cã appellationis iuuabit ſe per ſcđam ſniam, cũ ſit perẽptoria, q̃ in cã appellationis pot opponi. ĩ. de iuti. fraternitatis. Si vero ſimul pronunciaſſent,

nunciaſſet, dic vt ſ. de re iudi. c. ſi. nec credit Inn. q pa
15 pa † cognoſcẽdo de cã illã ad ſe reuocet quo ad alios, ſed quo ad illos tñ, qui litigãt coram ipſo. vnde ſm ipſum & Cõp. valeret iudiciũ ſup illa re habitũ coram inferiore inter vnũ ex litigãtibus, & quédã tertium. ad hoc ſ. de app. Romana, §. in aliam, lib. 6. Et ſic loqtur
16 † decreta. licet. & c. quis. Et iſte finis ſm Inn. & ſm eũ
17 aliud † eſt papã ad ſe negociũ ex certa ſcia reuocare, & aliud eſt de cã cognoſcere. Hoſt. verò dixit hic, q cognoſcendo negociũ ad ſe reuocare vr̃, per decr. vt noſtrum, de appel. & ſ. vt lite pendente, eccleſia. 2. Et dixit demũ Hoſ. q Inn. multa alia hic ſcripſerat, de quibus non erat curandum, & ipſe Inn. vr̃ idem dixiſſe in fin. vl. gl. ſuæ, & tñ illa recitabo in gl. ſeq. [Innouata] & ſup
18 hoc debebit † præcedere diligens cauſæ cognitio, an fuerit innouata, & q̃ ius, ne lite pẽdente priuetur quis ſuæ poſſeſſionis cõmodo. 16. q. 4. volumus. inf. de iure patro. conſultationibus, ſm Inn. & Cõpo. & G. in Spe. de app. §. pe. verſ. ſed quæro. Et hic adde, quod dicam ſed. n Inno. inf. de reb. eccl. non alie. epi. Sed ad hoc, q dr̃ de cauſæ cognitione pmittenda, vr̃ q̃. ff. de ædil. edi
d cto, p ſi nolit. §. ſi mariti, & l. ædiles d §. ſciendum. vbi dr̃, q ea, quæ ꝯtingunt poſt litẽ cõteſt. & c. Si dicas id habere locũ, qñ idẽ eſt iudex, q reuocat, & quo cognoſcente ſunt aliqua innouata. nõ bene dicis: qa eodem modo debet procedere ſucceſſor, quo primus. ff. de iu-
19 di. l. mortuo. vnde dic ſcd̃m Inn. q lex † illa, ædiles, nõ dicit ſummatim cognoſcẽdũ de his, q̃ poſt litẽ cõteſt. accidũt: ſed q ea pertinent ad officiũ iudicis, quę poſt litẽ cõteſt. accidũt, & nõ eã q ante, niſi expreſſẽ petan
20 tur. Quęrit † Comp. ſi receptus in canonicũ petit præbendam vacantem coram iudice competenti a capitulo, & facta litis conteſt. capitulum confert illam alteri; vel petit confirmationem electionis ad canonicatum, vel archidiaconatum, & lite cõteſtata capitulum confert canonicatũ, vel archidiaconatũ, an collatio eo ipſo ſit irritanda etiam ante, q̃ conſtet de iure actoris, quod vr̃, vt hic. inf. de arbitris, ex parte, de iure patro. ex literis, vt lite pendente, per totum. Contra de in integ. reſt. cum veniſſent, & quia vitium litigioſi nõ hẽt locum, niſi vbi de dñio mouetur lis. C. de litigioſis, auth. litigioſa. ſed iura nõ ſunt in bonis noſtris. ff. de vſufru. l. 1. ergo de illorum dominio lis eſſe non poteſt. Dixit ipſe ſequendo Inn. q quoties quis rem aliquã corporalem, vel incorporalem dicit ſibi deberi, non antè ſuam eſſe, ille, a quo petitur, põt ſine vitio litigioſi illã alienare, & idem, ſi petatur electionis confirmatio ſecundum eos, etiam ſi ante electionem fuerat appella-
21 tum ad papam: quia licet appellatio † illa deuoluat, non deuoluit poteſtatẽ conferendi. Et ſi dicatur, caſſandum eſſe, qđ ſit poſt ap. verum eſt de his, quæ ſpectant ad iudicem, vel cauſę proceſſum, vt ſi reciperentur teſtes, vel ferretur ſententia, q̃ bene caſſarentur pro-
22 bata appellatione legitima. Collatio † vero non pertinet ad proceſſum, cauſa tñ pendente maxime appellationis poſſeſſio non debet parti auferri: quia illud eſt de proceſſu, ad hoc inf. de app. cũ teneamur. bene facit de præb. licet eps, lib. 6. Et ſic Comp. intellexit. q hic dicit de præiudicio partium, ſ. quo ad poſſeſſionẽ, vt ſi vna pars reliquam poſſeſſione priuauit. Nec ob-
23 ſtat de arbi. ex parte, † quia ibi lis mota nõ impediuit electionem vltimo factam a capitulo, ſed præcedens electio: ſup hoc tñ dic hodie, vt inf. vt lite pen. c. 1. & 2. lib. 6. nec obſtat decret. ex literis, de iure patronat. nam ibi cum dicitur antequam controuerſiam, ſubaudiendum eſt maximè, nec obſt. q dicit lite pen. nihil eſſe innouandũ: vt enim dictum eſt, illud locum hẽt,
e cũ lis e de dñio pẽdet, vel quaſi. monitio vero litis perſonalis non facit rem litigioſam, cum per ipſam cõtendatur de dominio, vt in auct. litigioſa. per quod dixit

Cõmp. quòd ſi epiſcopus agit cõtra aliquem, vt remoueatur ab eccleſia, & lite pendente epiſcopus ipſam eccleſiam conferat, lis mota, nõ impediet collationẽ epiſcopi. Si vero de dominio ſit quæſtio, vt ſi qs dicat præbendam ſuam eſſe, tunc ſi is, a quo tenetur, eam alienat, incidit in vitium litigioſi. Nec ob. q dictum eſt, iu
24 ra † non eſſe in bonis noſtris: quia ſunt quaſi in bonis, ſicut & quaſi poſſidentur, inſtitu. de reb. corpora. §. incorporales. Et ſcias, q præbenda, vel res, de cuius dominio vertitur quæſtio, a tertia perſona alienatur ſine vitio litigioſi, cũ prohibitio fiat litigantibus tantum, actori. C. de liti. l. 4. & reo, eo. tit. liſi. Item licet prohibeatur voluntaria alienatio rei litigioſæ; nõ tamen prohibetur neceſſaria. ff. de rei vind. is a quo, & l. ſeq. & vide quod dicam inf. de elect. dudum. 2. ſuper verſic. diſpenſatum, & de app. vt noſtrum. ſuper verſic. irritam.
25 ¶ Prima † gl. reſpondet per quæſtionem, an ſine mandato iſto, arg. & c. ¶ Quarta gl. reſpondet per quæſtionem. ¶ Quinta gloſſ. reſpondet per obiectionem, quæ tripliciter ſoluitur. ¶ Sexta gloſſ. reſpondet per quæſtionem. ¶ Gloſſ. [Hic ergo] nota proteſtationem non prodeſſe, alleg. tria iura. In contrarium alleg. quinque, & dupliciter ſoluit. ¶ Glo. [vnde] diſtinguit canoniã a præbenda. ¶ Gloſſ. [Videtur] obijcit, & ſoluit. ¶ Gl. [hæc videbatur] obijcit, & ſoluit. ¶ Gloſſ. (per hoc) ponit opinionem, quam reprobat. ¶ Gloſſ. [Hic poteſt] quærit, & ſoluit. ¶ Gloſſ. [Sed cum] quærit, & dupliciter ſoluit. ¶ Gloſſ. pen. no. & ſoluit contrarium. ¶ In
26 † quarta gloſſ. [ibi, quòd ſemel] non reſcinditur, quod ſemel ordo decreuit, niſi ex cauſa, & propter publicam vtilitatem fiat reſciſſio. & ibi, verſic. [non enim] vide de verb. ſignific. c. fin gloſſ. 2. ¶ In gloſſ. [Hic ergo, ibi, quòd quis ſciẽs] ſequitur, indebitum dedit ea mente, vt poſtea repeteret, repetere non poteſt [& ibi. §. 1.] incipit, ſi in venditione & vide de litis cont. c. vno, ſuper prima gl. [& ibi. l. 2.] quę ſic iacet, cum appellaſſe te dicas, oſtendis cauſam ad te pertinere. poteras enim nominato filio tantum conteſtari, & non conſentire oneri ei delato. ¶ In gloſſ. [vnde, ibi, Sola] alias incipit, Herennius. [& ibi, Spurij] vide in cap. proximo alleg. in gloſſ. penult. ¶ In gloſſ. [Hoc videbatur, ibi, Communicare alijs] ne diligentiam ſuam ſibi damnoſam intelligant, & doleant diligentes operam ſuam agri ded. ſe culturæ; & ob hoc etiam nouæ functiones ab eis non exiguntur. [Et ibi, ceterum] improbè petit dominus fructus æſtimari, qui percipi potuerunt ex artificio ſerui, quod artificium didicit ſumptibus poſſeſſoris [Et ibi, Si centum] loquitur in eo, qui debebat centum, & quaſi deberet ducenta, fundum ducentorum ſoluit, manet ſtipulatio, & competit repetitio, nec fit confuſio partis rei cum pecunia, ne inuitus cogatur ad communionem [& ibi, Qui admittitur] ſocius mihi eſſe non poteſt, quem ſocium eſſe nolui, & ideo ſi ſocius meus te admiſit in ſocium, illius, non meus ſocius es. ¶ In gl. [ar. ibi. l. penult.] vide de app. ad hæc 2. ſuper 1. gloſſ. ¶ In gl. penult. ibi [Si fundum] vide de clerico excom. mini. illud, ſuper gl. ſ. quia [& ibi, Certum] vide
27 de reſtit. ſpolia. grauius, ſuper vltima gl. ¶ In † gloſ. 1. ibi, [Haberet mandatum] vt patet in antiqua [& ibi, De rato] De his cautionibus tractauit hic Bonaguida, id quod colligitur ex not. infra de procur. capit. 1. & capit. accedens, & capit. mandato. Et plenius de his in Specul. de ſatiſdationibus [& ibi, Speciale] in cõſortibus, ſicut & in alio, quod habetur in clement. de procur. religioſus. [& ibi, lis eſt conteſt.] vnde imputet ſibi reus, qui cautionem prius non exegit. Sed lex 2. C. de conſortibus loquitur, quando poſt litem conteſta. vnus de cõſortibus, alijs abſentibus ſine mandatò vult litem proſequi. Vnde non eſt ibi quid imputetur reo. Goffred. idem ibi not. Et per hoc ſolui po-

 teſt,

teſt, qđ quæritur, quãdo tũc præcludatur via huic cau-
tioni petendæ, cum nõ ſit lis amplius conteſtanda, di-
cimus imputari aduerſario, ſi cum illo iudicialem a-
ctum ſcienter exercuit factum nomine conſortis, vt il-
lum amplius cautione non oneret, ſimile de re iud. in-
ter monaſteriũ, & qđ ibi no. in gl. quicũq; , & facit qđ
f not. de elec. c. 1. lib. 6. in gl. vbi enim.[f] [& ibi, Sed non
credo] idem, ꝯſe Vin. in ſecundo apparatu [& ibi, Ab
alijs] idẽ Inno. [Et in fine] adde qđ no. de dolo & con-
tum. cũ dilecti, in prima glo. ¶ In gl. [Si hoc eſſet, ibi,
Forma] hæc enim ſunt verba procuratoris allegãtis ſe-
cundũ Phi. [Et in fine] vel dic ſm Inn. ꝙ fortè ambo di
uidebãt pbẽdã: ſed ſimpliciter fuerũt electi in canoni-
cos, & nõ ad ipſam diuidẽdã: ſed poſtea inter ſe ordi-
28 nauerũt de præbẽda † diuidenda, qđ fuit illicitum; ſed
qa iſti actus fuerunt diuiſi, ideo ſecũdus nõ nocuit pri-
mo. ad hoc de rerũ pmutatio. ad qõnes. Dixit tñ plus
ſibi placere, qđ no. de pb. c. dilec. el primo, & c. tuę, &
illud, qđ ibi no. maximè in decr. dilectus. Poſuerũt hic
Cõp. & Abb. ꝙ quia ibi ſum dicturus, hic omitto. ¶ In
gl. [De quinto, in fine] ſcđm Inn. vel dic, ꝙ iã ꝯſecutus
fuerat pbẽdã, qđ denotat verbũ, vacaret. ſecundũ Pe
trũ, vel ſcđm Goffr. & Egi. illa vacãs vni ex 5. poterat
aſſignari. Vel ſcđm Hoſt. ſupra, vt dixi in text. Quidã
dicũt illũ quintũ mortuũ ſcđm Boa. ¶ In glo. [Hic er-
29 go, ibi, Cumana] vbi de hoc [& ibi, Cõtrarium † factũ]
qđ eſt propriè, tũc qñ proteſtatio, & factũ ſe ſimul non
cõpatiuntur. vbi ergo dupliciter intelligi põt aliqđ ſe
cus, vt in reſponſione rei facta narrationi actoris, quæ
põt fieri animo cõteſtandi litẽ, & animo tñ inſtruẽdi
iudicẽ, arg. ff. de pac. iuris gentiũ. §. qđ fere. & idem in
30 ſimili ſcđm Inn. & Comp. [& ibi, proteſtationi] † de
hoc 27. diſ. c. 1. [& ibi, Cauſa] puta timoris [& ibi, Lib.
10.] & qnq. nocet. j. de teſtib. pſentiũ. [Et in fine] pro-
g teſtatio aut ſit ꝯ ſubſtantiã negocij, aut nõ, primo ca
ſu nõ valet, vt in recepto in canonicũ ſub proteſtatio-
ne, ne habeat pbẽdã, vt hic, & de pbẽdis, dilectus, & 1.
q. 1. ſi quis obiecerit. Et in profeſſo ſub ꝓteſtatione, vt
habeat propriũ, de ſtatu monacorum, cũ ad monaſte-
riũ. & in eo, qui ꝯhit, & proteſtatur ꝓlẽ euitari, de cõ-
dit. apposi. c. fi. Vitiat tñ qñdoq;, qđ agitur, vt ibi. Secũ
do caſu, qñ non eſt ꝯ ſubſtantiam, aut fit in iudicio, &
hæc ſp tollitur per ꝯrium actũ: ſed donec interueniat,
ſp valebit, vt proteſtor, ꝙ litem cõteſtari nõ intẽdo. Si
h poſtea ex interuallo[h] reſpondeo, nõ repetita ꝓteſta-
tione, erit lis cõteſtata. de hoc de litis cõteſtatione c.
vno. Aut fit extͣ iudiciũ: & tũc aut tãgit ius proteſtan-
tis tñ: & hoc caſu poteſt dicere, & proteſtari, qđ vult,
ex quo aliũ non offendit. 7. q. 1. põtifices, de poſtul. bo
næ. 2. de cenſi. olim. ff. de acquirenda hæreditate, pro
31 hærede. ff. de tribu. l. 1. §. ſciẽtiã. Licet † enim expediat
reipublicæ, ne quis re ſua malè vtatur; tñ nec cuiq; ho-
minũ ius ſuum detrahi dẽt, inſtit. de his, qui ſunt ſui
vel alie. iur. §. ſed hoc tempore. liberum. n. eſt cuiq. cõ-
mittere ſua. C. de Iudęis. l. nemo. Et ſuę rei quiſque mo
derator, & arbiter eſt. C. mandati. l. in re mãdata. Si ve
rò tãgit ius proteſtãtis, & alterius, aut ſubeſt iuſta cau
ſa, q̃ ꝓteſtationem coroborat: aut nõ primo caſu valet
ꝓteſtatio, maximè vbi certat proteſtãs de danno vitã
do, de offi. ordinarii, paſtoralis. 16. q. 3. §. põt, verſ. is
autem. C. de anna. exce. vt pfectius, qđ metus cauſa.
cãp. 1. de app. c. fi. Secũdo caſu, cũ non ſubſit iuſta cau
ſa, aut proteſtatio eſt nuda; & hoc tollitur pactum con
trariũ, vt hic, & j. eo. in geneſi. Aut eſt veſtita, & hęc va
let, vt ſi eſt cõuentionalis, ſic intellige de elec. Cuma-
na, circa prin. & in fi. & ſic veſtitur per pactũ. nam lici-
tã pacta ſeruanda ſunt. ff. de pac. iuris gentium. §. præ-
tor. inf. de pa. c. 1. Item veſtitur coherẽtia cõſenſus. vt
ſi ꝓteſtor, ꝙ res mihi obligata alienetur, ſaluo iure pi-
gnoris. ff. quib. mo. pign. vel hypo. ſol. l. ſi debitor. §. 1.

Itẽ veſtitur cohęrentia expẽſarũ cã humanitatis facta
rũ. ff. de neg. ge. Neſennius. ff. de religio. & ſump. fu. l. ſi
quis. §. ſi prohibẽre, hoc vide per Hoſt. in ſumma huius
ti. §. qñ cõſtitutio, ver. & quia de proteſtatione. ſed Io.
Mo. hãc materiã per modũ ſummæ proſequitur de re-
gulis iuris, in generali, lib. 6. & ibi dicã. ¶ In gl. [Vnde
eis, ibi, debebãt] dicit Bonagui. & Gui. ponit dictum
32 eius, ꝙ de cõſuetudine † curię, ſi pbẽda debita recepto
p capitulũ ex ordine receptionis, ꝯfertur alteri, nõ te-
net collatio, hoc eſt falſum. Sed dic, vt no. de ꝯceſ. pbẽ.
ſi ſoli. li. 6. ad finẽ primæ partis ma. gl. [Et ibi, benefi-
ciũ] pp hũc reſpectũ, quẽ hẽt pbẽda ſtricto mõ ſumpta
33 ad canoniã, dixit Cõpoſt. ꝙ ſi pbẽda † vacãs, quæ inſti
tuta eſt pro canonico, alicui cõferatur, vel de ipſa inue
ſtiatur; p hoc ipſũ canonia ſibi intelligitur eẽ collata.
Fatetur tñ, ꝙ ſecurius & decẽtius faciet prouiſor, ſi di-
cat ꝯfero tibi pbẽdã cũ plenitudine iuris canonici. J.
de ꝯceſs. pbẽdę, propoſuit. hoc tñ nõ intelligitur de p-
bẽda largo modo ſumpta, de qua loquitur ſequẽs pars
gl. de qua ẽt poſuit exemplum in eccleſia Cõp. & in ec
cleſia S. Martini Tur. in quib. dixit ẽt laicos nobiles ſo
lere recipi ad præbẽdas ratione officij, paupertatis, vel
vtilitatis. ¶ In eadẽ gl. ibi, [in eccleſia.] & inf. de ma-
34 giſtris: quia in nõ nullis, nec habebit talis † vocẽ in ca
pitulo, ſaltim quo ad ſpiritualia ſm Inn. & Cõp. In mo
35 naſterijs † verò nõ dẽt præbenda clerico ſeculari aſſi
gnari inf. de ſtatu regu. ea quæ. §. penult. Hoſt. [& ibi.
Ex ratione] vbi de hoc, & idẽ hodie in illo, qui non eſt
in ſacris, vt in cle. e. tit. vt hi qui. [Et in fi.] & inf. de ele
ctione, ex eo ꝙ, li. 6. ¶ In gl. [Videtur, ibi, Cũ aliquo]
ſed tñ fecerunt ſm Inn. hoc ſtatutũ, ꝙ illi nihil perci-
pient, & faciẽdo ſtatutũ bonũ, vel malũ nõ commiſſe-
36 rũt † ſimoniã, licet alias peccauerint. Sed ſi poſtea, cũ
nũciauerũt electionẽ, ſtatutum nunciauerunt, & ipſe
tũc illud ſeruare promitteret, eſſet ſimonia. 8. q. 3. Ar-
taldus, & q. 1. q̃ pio: nec ſm Hoſt. excuſaret, ꝙ inde fue
rat facta ꝯſtitutio, ſic nec excuſaret conſuetudo. inf. de
ſimo. veniẽs, & c. ſicut pro certo. Et hoc quia eſt illici-
ta, & pro cõmõdo priuato, & tẽporali inducta. Secus,
i ſi foret inducta pro publico ſpirituali[i] & pro diuino
cultu, vt inf. de pb. ſignificatũ. de hoc inf. de ſimo. Ia-
cobus. ſed ſi hoc nõ peteretur, nec promitteret licet ſta
tutũ ſeruaret, nõ eſſet ſimo. licet. n. cuique ius ſuũ poſt-
K ponere ſm Inn. ¶ In gl. [Hęc videbatur, ibi, l. 3.[k]] dixit
37 Vin. ꝙ lex † iſta loquitur, cũ prædium, qđ accreuit per
alluuionem, nõ erat tributariũ: alias ille, cui creuit, be
nè tenebitur ad tributũ, & ſic ſoluitur ſcđm eum ꝯriũ
inter hãc l. & ſcđam e. ti. Sed Accur. aliter ibi ſoluit [&
38 in fi.] dic, ꝙ ſi per induſtriã † canonici ſua præbẽda au
gumẽtetur, ſibi cedit, nec diuidere ꝯpellitur. Secus, ſi
cõitatis pdia vnius ſolicitudine augumẽtetur, vt hic ſe
cũdũ Hoſt. ¶ In gl. [Hic põt, in fi.] dixit Inn. ꝙ ſi eis aſſi
39 gnatus † eſt locus in capitulo, intererũt electionibus,
alienationibus, & his, quę ad capitulũ ſpectãt, ſic aſſi-
gnato ſtallo in choro, legẽdo, & cãtando, & ſimilia fa-
ciet in ordine ſuo, quę ad chorũ pertinẽt, ar. eius, quod
claub. datis, & inſtrumẽto reddito no. inf. de cõſue. c.
2. niſi eſſet ꝯria ꝯſuetudo, vt dr̃ ſcđm Cõpoſto. eſſe in
Vrbe, vt recepti, qui non habẽt præbẽdas, non habeãt
vocem. Tñ ſecundũ Hoſt. non valeret talis cõſuetudo.
Et remittit in hoc ad id, qđ no. in ſum. de conſue. §. fi.
40 ver. quid ſi quis de mandato papę. Si vero nulla † eſt
ꝯſuetudo de inſtaliãdo dixit In. ꝙ ex quo ẽ canonicus,
oĩa iura canoniæ habebit. inf. de pb. dilectus, & c. pro
illorũ, in fi. per qđ dixit eũ ẽt debere habere quotidia-
nas diſtributiones; & vide qđ poſt eũ dicã inf. de ma-
ior. & obe. ſtatuimus. ¶ In gl. loquitur, ver. [ſolutio] Sa
tis æquè poſſet diſtingui inter eos, qui voluntariè, & eos
qui neceſſariè recipiunt vltra numerum, vt magis fa-
41 ueatur † capitulo de neceſſitate recipienti vltra nu-
merum,

metũ,ꝙ de nuda voluntate. & facit qđ notaui ĩ.de officio deleg.ab arbitris,li.6. Et qđ dicã ĩ.ti.proxi.capitulũ.
42 Vltra dictũ Inn.dixit Cõp.ꝙ canonicus † ẽt nõ in ſtallat⁹, vbi hoc nõ habeat ꝯſuetudo,& ẽt vbi hoc hẽt, impugnabit electionẽ pp cõtemptũ, ſi erat in loco, vñ debebat vocari,& fuit cõtẽptus. Vñ refert,ꝙ Nicola⁹, cui fuerat vltra mare collata ꝑbenda ꝯſtantienſis,nec erat receptus vel inſtallatus,impugnauit electũ ꝯſtantienſem:qa exiſtẽs in loco,vñ vocari debebãt canonici, nõ fuit vocatus, & canonici collationẽ eius nõ ignorabãt.
43 nã licet † in alijs rebus, vel iuribus nõ ꝗratur dominiũ,vel quaſi niſi ꝑ traditionem,vel quaſi. C.de pac.l. traditionibus.ff.de ſerui.l.pen. & ff.de ſerui.ruſt.ꝓdiorũ l.1.in fi. Sed agatur ex ſtip.ſi interuenit, vel actione ex ꝯtu inito. ff.cõi diuidundo, vẽditor.ff.de publiciana,ſi ego,& ff.fa.erc.her.§.an ca. In beneficijs eccleſiaſticis ſecus:quia in eis ius quæritur ſine traditione, uel ꝓſentia rei.ita, ꝙ ꝑ collationẽ qs ſtatim ius habet ẽt in re,vt ĩ.de conceſ.ꝑb.c.vlti.lib.6. Poterit ergo agere in
44 rẽ ad inſtar ꝯfeſſoriæ, vel rei vindica. Nã † & in iuribus aliqñ ſine traditione tranſit quaſi dominiũ,vt in ſeruitute legata.ff.quẽadmo.ſerui.amit.ſi ꝑ par.1. Et ſic intelligitur de vi & vi arm.l.ideque.§.ſi. Ad idẽ ff.de furtis.l.a Titio. Et caſus, q no.in l.traditionibus. Arch.in decr.eũ qui de ꝑb.li.6.tenet ꝯriũ.ſ.talẽ non inſtallatũ nõ debuiſſe vocari,qđ dicit ibi ꝓbari, cũ nõ hẽat poſſeſſionẽ iuris ſibi collati: quæ poſſeſſio nõ datur ꝑ inueſtituram, vt no.ĩ.de inſt.auctori.vbi de hoc remittã in
45 fi.ſecundæ gl. Et, vt dicit, eligere † eſt fructus poſſeſſionis,nõ ꝓprietatis, vt ſcripſi poſt Inn.ĩ.de elec.cũana, glo ma.ver.qđ ſi duo, & inf.de reſt.ſpolia.in literis,in princ. ¶ In gl.[ſed cũ,in fi.]idẽ no.ĩ.de præ. ꝓ illorũ, in vlti.gl.vel fuit hoc ex viribus ꝓſtationis, vt dictũ eſt in gl.hic ergo,in fi.Sed ꝗres,ſi nõ venerunt ꝯ numerũ ꝑbendarũ,quare ſm ſuũ ſtatutum nõ fuerunt eis ſuperexcreſcentes reditus cõiter aſſignati : reſpõdeo ſm Inn.illud fuit ex virtute conditionis ſtatuti, niſi in tñ &c.& idẽ Hoſt. ¶ In gl.[no.ꝙ in fi.]ibi ſoluitur in vlti.
46 gl. ¶ In gl.ibi,[Aſſignata]intelligas ſanẽ:quia per receptionẽ † capituli nõ aſſicitur ꝑbenda,ut dixi ſup ver. pars. Pendẽtia ẽt litis nõ videtur hoc inducere, vt dixi ſuper textu in vlt.gl.vñ nõ videtur hic gl.bñ dicere, niſi intelligas de collatione ipſarũ ꝑbendarũ facta canonicis antiq̃s. Et eſt rõ ſm Inn. quare nõ tenet collatio
47 † de eis facta antiquis canonicis,ſicut nouis, vel extraneis:qꝛ antiqu⁹ canonic⁹,qa erat pars, cũ eſſet mẽbrũ capituli,qđ capitulũ tenebat receptis,& ꝯ qđ agebat, malẽ fecit eũ recipiendo;& iõ iuſtẽ remouetur ab illa. ĩ.de ver.ſign:ſus dictũ ; & de lite mota modica eſt vis ſm eũ, niſi quia maior apparet innouantium malitia.

ADDITIONES.

a ¶ Aut datur. Vide I.An poſt gl.in c.accedẽtibus,de priuilegi.& Cyn.in l.ſi falſo.C.de diuer.reſcrip.& in l.voluntarie. C.de excu.tu.& ibi per d.Bar.de Saſ. Adde, ꝙ hãc materiã late repetendo poſuit Pet.doc.antiquus in d.l.voluntarie, vt refert Cy. Bal. Albericus de Roſa. & Raph.in d.l.voluntarie, & de materia, an quis per actum contrarium videatur renunciare priuilegio,& quando, vide per doc.vbi ſ.& latius per Albericũ de Roſa.in d.l.voluntarie,& in l.2. C.de iu.do.impe.vbi per gl.& per gl.in l.non dum.C.de teſta.& fideicom.l.2. & per Alberi.& doct.in l.ſi falſo C.de diuer.reſcrip. & per Bar.in l.ſi.ff.de cõſt.prin.quem etiam ſup allegaui in gl.p̃cedenti in fi. & aliquid per Bal.ibi in apoſtillis in fi.& per eundem Bald.in lect.in penult. & antepenult. col.qui multum magiſtraliter loquitur.

b ¶ Redditus. Adde,ſecundum Inn.hic in prin.quòd non ad præbendas elegerunt ſimpliciter,ſed in canonicos & propterea ſecundum Goff.hic,dicit d.Bal in quadam apoſtilla ad Inn.meũ allegando dictum Gof.quòd fructus poſſent diuidi, ut hic etiã uidetur innuere Io.An.licet præbendæ non,

c ¶ Appellaret. Adde plures alios caſus & modos appellandi ab interlocutoria,de quibus per Bar.& doct.in l.ante ſententiam, & in l.ſi reſ.ff.de app.reci.& ibi ẽt per do.Alex.in apoſtillis ſuis, & per Bal.in l.2. C.de epiſ.audi licet de iure ciuili non appelletur ab interlocutoria,vel grauamine ante diffinitiuam ſniam.l. aperuſſimi.C.de iudi.& C.de epiſc.audi.l.2.& in plurib.alijs lecis fallit in plurib.caſib.no.per Bar.& doct.vbi ſ.& in l.antẽ ſententiæ C.quo.app.re.Sed de iure canoni.a quolibet articulo appellatur,vt extra de app.c.cum cauſam.Et in hoc differt ius canonicum a iure ciuili ita no.d.Io.An.in differentijs ſuis differẽtia 173.cum alijs concor.ibi allegatis per eum.

d ¶ Ediles. Adde textum & ibi vide Albericum de Roſate in l.ſi reus.ff.de procura.

e ¶ Cum lis. Nota iſtã limitationẽ.& vide ẽt late per Vitalem de Gambanis in ſuo tractatu clauſularum,in §.lite pendente nihil eſt innouandum,vbi etiam ponit multas alias limitationes.

f ¶ Vbi enim, Et per Cy.& d.Bal.in l.nihil. C.de procur.& per Bar.in l.poſt litẽ ff.eo.tit. Adde Bar.in l.1.C.de ſatiſd.qui no.dicit,ꝙ iuſta cã reuocationis mãdati eſt poſt lit.cõteſt.vbi procu. ſit plens, & hoc patiatur,in verſ.vlterius opp.&c.qđ eſt multũ no.& quid in procuratore in cã appellationis, vide Bal.in l.dominus C.de ap.in verſ.ꝗro,nũquid procur. & vide gl.in l.ſi procur. ff de procur. q̃ bene facit ad ꝓdicta. Adde multas alias cãs reuocationis enumeratas in l.procuratorib.C.de procu cũ cõc. ibi alleg.in gl.in verbo,neceſſaria,& per la. Bu.in ia.de Are.& Alberi.de Roſa.in d.l.procu.qui Albericus ad hãc l.procuratorib. cõcordat c.a.de procu.li.6.& q̃ ibi per Archid.& Io An.q multa bona dicũt, & plenius per d.Rap.Ful.in d.l.procuratorib. & vide ẽt ibi vltra doc.Pau.de Ca.qui no.dicit per hãc l.referen. quẽdã Vbertinũ de Rãponib.antiquũ doc.ſcdm Bar.ꝙ ſi procurator cõteſtatus eſt litẽ,& aduerſarius cũ producit teſtes,& inſtrumẽta,nõ facit citari procur.ſed dominũ,nõ valet receptio, nec productio , nec per hmõi citationẽ dñs perſonaliter citatus nõ põt cõſtitui in cõtumacia,ita no.dicit Pau.de Ca.ibi,qđ eſt valde nota.vltra oẽs doc.& per Bar.in d.l.procuratorib.& ꝑ eũ dẽ plenius, ex qb.cauſis poſt litẽ cõt.ꝓcurator poſſit reuocari, vide in l.ſi filius.§.ſi.cũ multis ll.ſe.ff.de ꝓcu.& per Bar.& alios in l.mutari.ff.de proc.& per Bar.et doc in l.qui mutuã.§.nõ tñ. ff.mãda.& per d.Alex.& moder in d.l.proc.qui do.Ale. limitat dicta Bar.& Paul.de Ca.in d.l.procuratoribus, non habere locũ,dñm nõ poſſe citari,qñ procurator eſt dñs litis, vel procurator ſit infirmus,vel abſens:qa tũc indiſtinctẽ poterit citari dñs, & eo non comparente valebit actus,quod dicit eſſe notandum.

g ¶ Aut. Vide hic per Barba. & vide etiam Iaſo. in l non ſolum. §.morte.11.col.ff de noui oper.nunciatio.

h ¶ Ex interuallo. Vide Bar.in l.non ſolũ. §.morte.ff.de noui op. no.ver.ſed tũc ꝗro. vbi ponit intellectum c.ſolicitudinẽ,de app. & iſtius c.& l.qui in aliena.§.ſi.ff.de acq.hær.Adde & limita ꝓdicta,vt preſtatio nõ operetur, ꝑ Ang.qñ poſt ꝓteſtationẽ immediatẽ ſequitur actus cõtrarius: quia tũc quis pœnitẽtiã egiſſe intelligitur,vt l.cum in plures.§ locator horrei.C.loc.qa tũc nihil operatur,& valet actus,vt in c.per venerabilẽ, de app.& de cõſt. c.cũ M.hic poſito.ſecus, ſi nõ ſit cõtraria.ſed ſeparari poſſit, eã dico,reſpondeo huic libel.negando, & non animo conteſtandi litẽ,vt notat gl.& ibi dominus Bal.in l.1.C.de litis cont. Et ad conc.opi.doc.hic & ſupra alle.& Io. An. vide pulchra verba d. Bal.in d.§.Celſus.& de iſta proteſtatione clandeſtina vide etiã Bal.in l.clari.C.de fideic.qui allegat ad hoc d.§.Celſus,non faciens mentionẽ de dictis ibi per eum . & aliquid per eundẽ in l. c.§.ſi pariendi.ff.de condi.ob cãm.Adde etiam Bar & doc.in d. l.qui in aliena.§.all.& per Bar. & doc.in l.de popillo.§.ſi qs ipſi ptori.ff.de oper.no.nuncia.vbi eſt Carotium in hac materia,& per d.Alexan.& moder.& in d.§.ſi quis ipſi prætori, & per affinem meum Auguſtinum de Ari.ibi vltra omnes.

i ¶ Spirituali. Vide tex.in c.ſi.inf.de conſue. & vide etiam ad iſta multa allegata per Iaſo. May.in l.de quibus.ff.de legibus.

k ¶ L.3 Adde d.Bald.in d.l.3.de all.& pa q idẽ tenet,qđ Io.And. hic allegãdo gl.iſtã & cã ap ꝓbãdo. Quẽ tex l.3.limitat hic Inn. quẽ vide &c.idẽ tenet Ang. & refert Bal. de verbo ad verbum nõ faciendo mentionẽ de dictis Bal.vbi ſ. & dicit ibi. d. Bal.& Ang.in d.l.3 ꝙ illa facit contra miniſtros, & abbates auaros, q vellẽt augere quantitatem cẽſus emphyteuſis, qm pp incremẽtũ emphyteuſis eſt aucta,qđ non poſſunt,& vide etiam Bar in tractatu ſuo de allu.& palu.allegatum per Bal.& Ang.vbi ſup.

l ¶ Capitulo vlt. Add Pet.de Anc.in d.c.ſi.de cõcel.præb.in ver. 14.no.qui dcũ Io.And.hic.& doc.intelligit procedere, qñ collatio ſit acceptata per illũ vel per eius procuratorẽ, quia ꝑ ſolã collationem nõ videtur conferre ius in re,ſicut nec ſola electio non ſecuto conſenſu electi.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa eccleſiarum per conſtitutiones laicorum diffiniri non debent.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Conuerſi an admittendi ad electionem, & nu.4.*
4 *Religioſi pro catholicis, vel honeſtis.*
Facultatis pro poteſtate.
5 *Laico quæ non licent, & nu.6.7.9.*
Cap. ſi quis deinceps, 16.q.7. cap. præterea, de iure patro. intellectus, ver. ſic intelligitur.
6 *Iudicium pro diſcretione accipitur in l. eſt receptum, de iuriſdict. omn. iud.*
8 *Potiſſima pro efficaciſſima.*
10 *Res iudicata quando alijs nocet.*
11 *Epilogus, ſupplementum gloſſarum. nu.12. & nu. ſeq.*
13 *Vrbanum prædium non facit locus, ſed materia, & num.14.*
14 *Suburbanum in quo differat ab vrbano prædio.*
15 *Prædiorum ruſticorum, & vrbanorum iura vel ſeruitutes quæ.*
16 *Citari quis non debet, ſi eſt terminus aſſignatus, qui habet vicem peremptorij.*

1 Eccleſia. † C. Cauſæ eccleſiarum per conſtitutiones laicorum diffiniri non debẽt. decr. hæc erat in tertia compil.
2 de for. cõp. c. vlt. Et põt † diuidi in duas partes. In prima ponit motiuũ diffinitionis. in 2. diffinit. Scđa, ibi, qđ a ſenatore. mouetur autẽ ad diffinitionem duabus rationibus, quarũ ſecũdam exemplo corroborat. Scđa ratio ibi, a quibus. exemplũ eius ibi, vnde ſtatutũ. Ioa. An. Et ſcias, ꝙ Hoſt. & Ab. hic poſuerunt caſum litteralem, quem omitto propter breuitatem, & quia Ber. poſuit ĩ. vt lite pẽdente, eccleſia. [Laicis] 16. q. 7. laicis.
3 [Religioſis] ar. Laicos † conuerſos non admittendos
4 ad electionem; ſed poſſet exponi religioſis † i. catholicis, Abb. vel honeſtis. 16. q. 1. iuſta. Hodie eſt expeditũ
5 de cle. ex eo, ꝙ, ſecũdo reſpõſo, lib. 6. [Facultas] i. † poteſtas. Hoſt. no. quæ non licẽt laico, non habet poteſtatem in res eccleſiaſticas vt hic. Vnde nec etiã per recõuẽtionem poſſet cognoſcere cãm ſpiritualem, de hoc
a ĩ. de iud. at ſi clerici [a] Nec per compromiſſum. ĩ. de ar
b bitris, cõtingit. Itẽ pendente [b] eccleſiaſtica quæſtione coram iudice eccleſiaſtico laicus dependentem ab illa, etiam ſi alias ad ſuum forum ſpectet, cognoſcere nõ poteſt, de ordine cognitionum, tuam, qui filii ſint legitimi, cauſam, & c. lator. Item non poteſt eligere, de electione. Meſſana: nec renunciationem beneficii recipere, de renun. ꝙ in dubiis: nec inueſtituram dare, quã qui recipit, ligatus eſt excommunicatione minori, & eſt ligandus maiori; ſic intelligitur. 16. q. 7. ſi quis deinceps, & de iure patro. præterea; non poteſt iudicare clericos etiam volentes, de foro competenti, ſi diligenti, & c. ſignificaſti. Item non poteſt recipere titulum canoni. ĩ. de inſtitut. in eccleſia, vbi de hoc. Item non poteſt anathematizare. Nec hoc ei demandari ſecundũ quoſdã. 95. diſt. bene quidem. Item nec iudicare de cã, & etiam ciuili procurato hoc in fraudem ſecundũ decre. perlatum, de iure patro. Ille vero, qui eſt ſuper omne forũ, poteſt in ſecularibus ſe ſubijcere iudici ſecula
c ri; quia poteſt deſtruere, cõdere, & diminuere forum [c] 2. q. 6. nos ſi incompetenter. ff. de iur. omn. iud. eſt rece
6 ptum: quod non credo, & ponit ibi iudicium, † pro diſcretione. Poteſt tamen laicus cum clerico cognoſcere, de arbi. per tuas, Vincent. [Imperandi] 16. q. 7. pla-
7 cuit. [Motu proprio] ſecus, ſi † ad præces eccleſię. 96. diſtin. cap. 1. & 2. & not. 79. diſt. §. ſed quæritur. Sicut auctoritate eccleſiæ arbitratur de ſpiritualibus: quod alias non poſſet. ĩ. de arbi. per tuas, ſecundum Philip. [Ab eccleſia] Romana. 9. q. 4. cuncta, & per principa-
8 lem, Hoſt. & facit quod ſequitur [Potiſſima] i. † efficaciſſima, Hoſtien. alias potiſſimum, & ſecundum Petr. hoc dictum fuit, quia & forte aliæ cauſæ ſuberant, puta quia ab excommunicato factum fuerat [Roboratum] fac punctum ſuſpenſiuum, & accipe diffinimus, quod eſt in fin. & poſtea dic, reuocantes in irritum, qđ a ſenatore &c. Hoſ. [Monaſterium] S. Syluestri. [Cõuenti] maximè. vnde dicit Boat. ꝙ quamuis ille Ioan-
9 nes cõuentus fuerit † laicus, & monaſteriũ ſucceſſerit in vitiũ; non tñ poterit iudex laicus iudicare [Irritum]
10 eſt tñ † caſus, in quo res iudicata alijs nocet. inf. de re iud. c. pen. Phi. [Sibi] monaſterio, Inn. & eſt ſimile inf. c. proxi. vel eius procuratori in deciſione nominato, ſe
11 cundũ Hoſt. ¶ Secunda † gl. arguit, & remittit. ¶ Tertia no. & remittit. ¶ Penultima exponit, obijcit, & ſol
12 uit. ¶ In † gl. 1. ibi [dicit Gregorius] quod dic, vt not. inf. de iure patro. nobis. ¶ In gl. 2. [in fi.] rationẽ quære de pigno. ex literis, in penultima gl. ¶ In gl. [Ruſti-
13 cum, in fi.] per quæ patet, ꝙ vrbanum haberi poteſt in rure, & ruſticum in ciuitate ad ruſticanos vſus, puta ad cuſtodiendos boues, vel oues. Vrbanum ergo prædiũ non facit locus, ſed materia, vel vſus. Eſt etiam ſubur-
14 banum † quod ab Vrbano non loco, ſed qualitate ſecernitur. C. de prędijs minorum, ſi prædium, vt hortus in ciuitate. Sed ſi plurimum in reditibus abundet, tũc forte ruſticanum diceretur. ff. de ver. ſig. Vrbana præ-
15 dia. Hoſt. Sunt autem iura † vel ſeruitutes ruſticorum prædiorum, quæ ſine prædijs non habentur, vt hauſtus aquę, ius paſcendi, & pecoris ad aquam ducendi, calcis coquendæ, arenæ fodiendæ. & ſi. Vrbanorũ, dũr ꝗ ædificijs inhærent, vt liceat tignũ in parietem mittere, vt ædes, area, vel cloaca tua recipiat ſtillicidium, vel aquam meam, ne altius tollatur, ne luminibus officiatur, de quibus inſti. de ſerui. per totum ſm Vincen. ¶ In gl. 1. [Vaſa in fi.] ad miniſterium eccleſiæ præparatis. Hoſt. ¶ In gl. [Bene dicit, ibi, Citari] niſi fuiſſet
16 terminus † aſſignatus, qui haberet vicem peremptorij. inf. de ap. ſæpe. [& ibi, Notitiam] intellige, vt not. inf. vt lite non cõt. quoniam. §. ſi autem. [Et in fi.] ſm Io. vnde contraria locum habent, quando eſt quæſtio inter appellantem. & appellatum. Hic vero monaſterium nec erat appellans, nec appellatum, Abb. ¶ In gl. vlt. ibi. [Nulla eſt] intelligas hoc ſanè.

ADDITIONES.

a ¶ At ſi clerici. Vide & adde quæ pleniſſimè ſcripſit d. Ant. de But. in cap at ſi clerici, & quid in ciuili, & quid in criminali, in 7. col. in ver. an in præſentia. qui tenet idem quod Io. An. quòd in ſpiritualibus non poſſit.
b ¶ Pendente. Vide Alex. conſi. 9. incipien. præſtantiſſime doctor. in 4. volum.
c ¶ Forum. Vide multa alleg. per Iaſo. May. in rubrica. ff. de offi. eius, cui man. eſt iuriſd.

SVMMARIVM.

1 *Pœna priuationis a communione, quæ propter cõtumaciam per conſtitutionem infertur, intelligitur temporalis,*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Legem ſibi nemo imponere poteſt, niſi interſit alterius.*
4 *Magiſtri iuriſdictionem habent, & faciunt vniuerſitatem, num. 8.*
5 *Vniuerſitas dat iuriſdictionem.*
6 *Fides iuramento æquiparatur.*
7 *Generalitas intelligi debet de licita & honeſta.*
9 *Magiſtrorum vniuerſitati in quibus reſiſtatur.*
10 *Magiſtralia quæ dicantur.*
11 *Morem Romanæ curiæ ſeruandum.*
12 *Epilogus, ſuffragium & ſuplementum gloſſarum & n. ſeq.*
Ab in perpetuum facto an differat ſimpliciter factum, & num. 13. 14.
14 *Priuatio ad tempus non definito tempore videtur decẽnalis.*
15 *Pęna ſententiæ an intelligatur perpetua non definito tempore, & num. 14.*
16 *Sententia, & iuramentum recipit interpretationem a iure.*
17 *Tempus datę inſpicitur quo ad vires reſcripti, conſtitutionis autem tempus aliter conſideratur, num. 18.*

Ex literis

1 **Ex litteris.** †Caſus. Pœna priuationis a cōione, quę pp cōtumaciam per ꝯſtōnē infert, intelligitur tpalis. iſta
decr. erat in titulo de iureiur. in 3. compil. & diuidebat
2 † Hoſt. decr. in tres partes. In prima dicebat poni ſtatutū. In ſcđa tenorem ſtatuti. In tertia ipſius interpretationē. Diuide melius in duas partes. In prima ponit ſtatutū, & factū, ex quib. inſurgebat dubitatio. In ſecūda dubitationē ſoluit, tres rōnes inducēs, ſcđa ibi, quia tñ. Et vide j. rō, ſcđa rō ibi, tā iuris ca. tertia ibi, noſtri mo
3 ris, Io. An. [Nobis.] Sed ꝯ, nemo † ſibi legē pt imponere; ff. de pactis, nemo, nec ſibi imperare, nec ſe prohibere. ff. de arbi. l. pe. & ad Trebel. ille a quo. §. tēpeſtiuū.
a Dic, ꝙ rōne alterius intereſſe [a] pōt qs ſibi legē imponere. ff. de ſerui. quo. Itē ꝯ iſti nō pręerant iuriſdictioni, & priuatorū ꝯſenſus &c. inf. de foro cōp. ſignificaſti. Dic
4 ꝙ magiſtri † iuriſdictionē hñt, vt in ꝓęmio ffo rū. §. pe. Sicut & magiſtri militum. C. de iur. om. iud. l. magiſteria, ſm Gof. & Hoſt. Ad idē auct. habita. C. ne filius pro
b patre: [b] & vniuerſitas † dat iuriſdictionē. ff. de albo ſcri
5 bē. l. 1. in auc. de defen. ciui. §. 2. colla. 3. [Fide] quæ iu
6 ramēto † æquiparatur, de hoc inf. qđ metus cā, ad aures, Hoſt. & de fideiuſſo. c. 2. Egi. [Ordinationi] hęc ge
7 neralitas † intelligi dēt de licita & honeſta ſm Phi. qđ patet infr. de iureiu. c. 1. lib. 6. [Vniuerſitatis] nota ma
8 giſtros † vniuerſitatē facere [ipſorū] ſupra dixit, vobis, & pōt eſſe, ꝙ materialiter ponit verba ſtatuti &c. ſimi
9 le ſm Hoſt. ſ. c. proxi. [Reſiſtendū] puta † in habitu, veſtibus, diſputationibus, & alijs cōſuetis, Vinc. lectionibus, & exequijs, vt patet in an. [Triduū] ſic C. de errore aduoca. l. vlt. inf. de regula. ad noſtrā, & eo. tit cōſtitutionē, lib. 6. [Societatis] ſimilis pœna. 18. di. placuit,
10 & tribus c. ſeq. [Magiſtralib.] † cōſilijs, conuētibus, exequijs, & alijs ipſorū libertatibus, & ſm hoc non ſequitur, ꝙ dicebat Vin. ſ. ꝙ iſte ſi renūciaſſet officio docendi, non erat ſibi pęna nō vocari ad magiſtralia [Ob hoc] ſ. pp contumaciam, Hoſt. [Noſtri moris] no. con
11 ſiderādum & ſeruandum † morē Romanæ curiæ. ff. de legib. de qb. inf. de re iudi. in cauſis. de hoc inf. de tēp. ord. c. 1. [Congruam] qđ dic, vt inf. de ver. ſign. ex parte, & c. cum olim, de iudi. cap. 1. & inf. de ſen. exc. vene
12 rabilibus, lib. 6. ¶ In tertia † gloſ. ponit opinionē Vin. pro qua alle. 5. iura, alle. in contrarium, & ſoluit. ¶ Vlt.
13 gl. reſpondet per quæſtionem. ¶ In † tertia gl. ibi [Coiri ſocietatem] hanc & ſe. vide in præall. c. paſtoralis, in gl. 2. [& ibi, Seruus] ſeruus damnatus in vincula, perpetuo damnatus intelligitur. [& ibi. §. vlt.] quod incipit, quolibet, vide de emptio. c. fi. in 1. gl. ¶ In vlt. gl. & ibi [cū Aquiliana] vide de iureiurando, veniens, ſup gl. 2.
14 ¶ In gl. Dicit hic, ibi, Vinc. alias Inn. & loquitur de auctore huius decr. & ita poſuerunt antiqui. verum eſt ēt, ꝙ Vin. in apparatu ſuo hoc dixit [& ibi. c. 1. in fin.] vbi de hoc [& ibi, diffinitam] ſi dixiſſet priuamus ad tēpus non diffinito tpe, vr priuatus decēnio. ff. de pęnis, ſiue in præſcriptio. [Et in fi.] de hoc ff. de poſtulā. l. puto. §. 1. & C. eod. tit. l. 1. ſm Innoc. Satis poteſt dici, ꝙ ſi fertur
15 † ſnīa ſuper crimine intelligatur perpetua per l. hic al le. ſeruus. ſi pro contumacia, intelligatur temporalis. Dicebat Odof. inſpiciendum crimen in eo caſu. & ſi erat tale, pp quod debebatur pęna perpetua, talis intelligatur, & ē ꝯrio. In dubio præſumatur tpalis. ff. de
c ſuſpec. tu. l. hęc. n. ff. de pęnis, ſi pręſes. Et ſic [c] † ſentētia
16 recipiet interpretationem a iure, ſicut & iuramētum. inf. de iureiur. ad noſtram 3. & priuilegiū. inf. de conſue. cū dilectus, & adde quod dicam poſt Innoc. inf. de æta. & quali. cum bonæ. ¶ In gloſſ. vlt. [in fi.] Sed con
17 tra, tempus † datæ inſpicitur quo ad vires reſcripti, vt inf. tit. 1. eā te. Sed hoc eſt prout. ſ. reſcriptum non extendatur ad ea, quæ poſtea ſunt orta. inf. tit. 1. ca. fi. &
18 in hoc eſt contraria natura † reſcriptorum, & conſtitutionum. inf. cap. vlt. Conueniunt in alio: quia vtrumq; auctoritate iudicatur. ſupra cap. 1. infra de reſcriptis, cum dilecta, ſecundum Hoſtien.

ADDITIONES.

a ¶ Intereſſe. Præſentis, vel futuri, quod vt ibi no. adde Bal. in apoſtillis in d. l. quotiens, la prima, qui alleg. Inn. in c. ſignificante, in prin. de app. qui Inn. alleg. d. l. quotiens, cum quo concor. Ang. & Rapha. Ful. in d. l. quotiens, & ibi etiam per d. Bal. in lect. vbi dicit principium illius l. eſſe no. quia iura realia quandoque excedunt intereſſe, allegat de fur. l. ſi vendidero.

b ¶ Patre. Ibi vide Cyn. & plenius per d. Bar. de Sali. & ibi ponit, an doc. habeāt ordinariam, vel delegatam. adde Bald. in d. auc. habita, in 1. col. in ver. 3. no. & per totum in l. quod fauore. C. de legibus, & in l. ex ratione. C. de excu. tu. & in l. ſi Rufinus. C. de teſtam. mili.

c ¶ Et ſic. Adde generaliter, quòd gerens actum intelligitur ſe aſtringere legi loquenti de illo actu, ita, quòd quælibet diſpoſitio recipit interpretationem a iure communi. l. ſi duo, vbi Bald. no. ff. de acquir. hæredi.

SVMMARIVM.

1 *Cultus diuinus ſine cauſa ſi diminuatur per ſtatutum, non valet id ſtatutum, etiam ſi in forma communi a papa fuerit cōfirmatum.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Negocium alterius ſi quis gerat vtiliter a principio, habet dominum obligatū, niſi proprio commodo gerat: quia tunc aliter ius cauet; fallit alio caſu.*
4 *Inhiare, ſonat in vitium.*
5 *Numerum canonicorum non ſufficit ſtatutum fuiſſe, niſi ſeruatus ſit, & quomodo ſeruari dicatur, & num. 6. vide alia, num. 16.*
Seruari quid horis debitis ſufficit, ibid.
7 *Eccleſiæ honor & Theologiæ ſtudium augeri debet. num. 8.*
9 *Collatio ſi fiat indignis, tenet licet poſſit reuocari, quāuis mādetur idoneis conferri, niſi certę qualitati perſonarum conferri mandetur, & exempla, & ratio diuerſitatis.*
10 *Cum conſilio alicuius collatio ſi mandetur, non tenet, ſi fiat abſque cōſilio, mortuo vero conſiliatore, quid iuris, an expectandus ſit ſucceſſor, & nu. 11. vel abſente, vel conſulere nolente n. 12. & de cōſilij materia remiſſ. n. 13. 14. et 15.*
11 *Succeſſor an & quando ſuccedat in re cōmiſſa prædeceſſori.*
16 *Numerus canonicorū reſtrictus, abſque cauſa reducitur ad antiquum, actus autem non reducitur niſi ex cauſa, & ſine receptorum præiudicio, & num. 17. & 18. & quantitas eius quæ, num. 20.*
18 *Reparatio reponit in ſtatum priorem.*
19 *Epilogus, ſuffragium & ſupplementum gloſſarum, & num. 20. 21.*

1 **Ex parte.** C. Nō valet ſtatutum, per qđ † cultus diuinus ſine cā diminuitur, ēt ſi in forma cōi a papa fuerit cōfir
2 matum. Et diuidit † Hoſt. in duas partes. Prima ponit factum corrigēdum. ſecūda ibi nolētes. [Proprijs com
3 modis] not. ꝙ cōis † regula, quę habebat, ꝙ ſi quis ſine mādato gerit negociū alterius a principio vtiliter, habet dñm rei obligatum, licet ꝯrius euentus ſequatur. ff. de neg. geſt. ſed an vltro, in fi. Fallit in hoc caſu, cum quis proprio commodo gerit negocium alterius. Quia tunc non habet dñm obligatum, niſi inquantum ipſe locupletior factus eſt. ff. de neg. geſ. ſi pupilli. §. ſed &
a ſi quis. [a] tales cenſendi ſunt clerici, qui prępoſito proprio cōmmodo immiſcent ſe negocijs eccleſiæ. 8. q. 1. ſunt in eccleſia. Et ſi eorum res proprię deteriorentur propter res eccleſiæ, quibus ſic intendunt, non poſſunt petere emendam deteriorationis ab eccleſia, ar. pręd. §. nec habebunt beneficium. 12. quæſt. 4. c. quicunque. Fallit etiam prædicta regula in eo, qui auctoritate iudicis miſſus in poſſeſſionem rei contumacis facit in ea expenſas, quæ non expediunt, licet credat expedire. ff. de bo. auct. iud. poſſ. prætor ait, ſecundum Vin
4 cen. [Inhiantes] hoc † ſonat in vitium. Goffre. quaſi in

iuſtè intēdētes, vel prauè affectantes, Hoſ. & Abb. [Statutum]
5 tutum] & ſeruatum, & tūc ſm Vin. nō eſt neceſſe † probare ius, vel cauſam ſtatuti. ff. ſi ſerui. vind. l. ſi quis diu turno: nec exigitur, & nūquā ceſſetur per aliquā interpolationē, & q̄ qñcūq; vacat prębēda, fiat ipſius collatio, ſed ſufficit, q̄ horis debitis nō fiat interpolatio: vt
b numerus implcatur. ff. de ſerui. vrba. p̄dio. l. foramē [b]
6 Vnde, licet mortuo canonico † vacet p̄bēda vſque ad 6. menſes, tamē ſemper dicitur cōpletus numerus, ad hoc de cle. nō reſi. ex parte. nam ſi fons aruit, vñ aqua deduci ſolebat, licet tūc ſeruitus non teneatur, tamen de bono & æquo reſtituitur ſeruitus, cū fluere incipit. ff. de ſerui. ruſti. p̄di. l. vnus. §. fi. & l. ſe. vbi de hoc in vl. gl. [& infra] hic intelligit, q̄ præbēdas, quæ poſtea va-
7 carunt, non contulerunt, Pe. [Augeri] honor † eccleſiæ
8 augeri debet, de conſe. di. 1. vaſa; & ſtudium † theologiæ, ne cle. vel mona. ſuper ſpe. non ob, de re. do. c. vlt. quia illud etiā fit ad honorem eccleſiæ vt vitetur con-
9 fuſio. [Idoneis] dixit Vin. q̄ dato, quod conferret † indignis, teneret collatio, licet poſſit reuocari. Nō enim eſt illud mandatum conditionale, cum expreſſa ſit cōditio, quæ tacitè intelligebatur. ff. de condi. & demon. l. cōditiones, qđ eſt verū ſm eū, vbi nō ſpecificatur certa idoneitas. puta theologus, vel tantæ ætatis, vel talis ordinis, vel ſimul, quia tunc collatio alteri facta nō valet, arctatur. n. tunc poteſtas, & recipitur ſpēs. ff. de ver. obl. l. inter. §. ſacra m. Circa hanc materiam notauit e-
c tiam quędam alia, quæ dicā ī. de præſumpt. [c] dudum.
10 † [Cum conſilio] & ſi ſine ipſius cōſilio cōferant, non tenebit collatio ſm Vin. quia tranſgrediuntur mandatū. ī. de ele. cū in veteri. Iſta enim cōditio nō ſubintelligitur, ſicut illa, de qua dixi in gl. proxi. in prin. Si vero inueniat ep̄m mortuū, dixit Vinc. & Cōp. q̄ expectabūt, donec habeant ep̄m, vel electū cōfirmatū, de trāſ-
d lat. o. inter. In cōtrariū [d] allegat ff. de leg. 1. l. turpia. §. 1. vbi legatū mulieri, ſi nubat arbitratu Seij, debetur, licet Seius mortuus ſit; ad idē ff. de cōdi. & demō. l. filię. 1. rñ. Sed ad has ll. pōt reſpōderi vt no. Ac. in pallc. le. turpia p. l. ff. de cōdi. & demon. cū talc. §. ſi arbitratu. ſ. q̄ illa conditio erat inutilis fauore nuptiarū. Vnde ēt viuēte Seio nubēs ſine eius arbitratu legatū habebat.
11 Quod vero dictū eſt de ſucceſſore, verū eſt, ſi † nomē p̄deceſſoris non fuerat expreſſum. ī. de oft. del. qm̄ Abbas, q̄ ſi fuerat expreſſum, eo mortuo aut expirat mandatū, aut expectabitur ſecūda iuſſio. ī. de reſcripſitis, ſi qñ. ſm Vinc. Et idē dicetur de abſente. ſ. q̄ debebat
12 † expectari, ſaluo, q̄ ſi requiſitus nō vult accedere, vel p̄ſens nō vult conſulere, ſecundum eos conferre poterūt, de reſcriptis, ſciſcitatus. de offi. dele. prudentiā, vt ſolliciat reqrere, vt ibi ſm Vin. ſubaudi, & congruo tēpore expectari, vt in decre. cū in veteri. Quoddā aliud
13 de materia † cōſilii no. hic Vin. quod dicā de arbitris, cū olim, Et plenius ī. de reg. iur. nullus ex conſilio, li. 6. in qēc. Nec videatur tibi iſta glo. hodie ſuperflua p decr. inf. ne ſede va. c. vno, in fi. lib. 6. Et vide quod ibi
14 dicā ſup ver. ſtatuto. Illud enim † forte locū habet in caſib. ibidē expreſsis. ſ. cū conſiliū eſt quęrēdū de conſue. vel ſtatuto. quæ prædixi, poſſent locū habere in cō-
15 ſilio, qđ quæri debet ex forma † mandati, quæ cū ſumma diligētia ſeruāda eſt. ī. de præb. cui de nō ſac. li. 6. Vnde impedietur eius effectus, ſi ipſius forma ſeruari nō pōt, niſi hoc cōtingat ex culpa cōſiliarij. Et ſic non ob. præal. decr. cū in veteri: & hic vellē doceri. & facit qđ not. de reſcrip. ſi pro te, lib. 6. in gl. pone. [Confera-
16 tis] reſtricto ſine cauſa numero † papa cōtētatur reducere eccleſiam ad numerū antiquū, quare nō ſic augmētato numero ſine cā p̄cipit antiquū numerum ſeruari. ī. eo. cū M. Dixit Vincen. q̄ ita deberet eſſe, niſi facultates creuiſſent: ſed ex quo omnes in cōcordia au-
17 gmentauerūt † numerū, præſumūtur facultates creuiſſe: quia nullus præſumitur ſua iactare. ff. de prob. cū de indebito. Sed ſi apparebit facultates non ſufficere, ſine præiudicio receptorū, reparabitur numerus antiquus, & ſi poſtea exciperet cōtra eos qđ numerū ruperūt, ipſi replicabūt de ipſius reparatione, ſicut mulier ꝯ exceptionē adulterij replicat de recōciliatione, de iureiu. quemadmodum, de diuor. ex literis. reparatio
18 † . n. in priorē ſtatū reponit. ff. ad turpil. ſi quis repetere, ſm Vinc. & dicit Boa. q̄ forſan hoc mādatū fuit de mero iure, vt quia tāto tp̄e vacauerāt &c. vel forte de
19 plenitudine poteſtatis. ¶ Secunda † gl. infert a ꝯtrio, & remittit. in fi. alleg. ꝯtriū. ¶ Tertia gl. rñdet per qōnē,
20 de qua cōfirmatione loquatur litera. ¶ In gl. 2. ibi, [in eccleſijs] certus numerus pro magnitudine loci iudicio epiſcopi in eccleſijs ordinetur. ¶ In gl. 2. [in fi.]
21 ſed † ibi factū narratur, non ius ponitur; ad idem inf. de filijs presbyterorū, literas. & adde qđ dixi ſ. eo. cū acceſſiſſent, ſuper tertia gl. ¶ In gl. 3. ibi, [Impetrata] Idē oēs moderni. [& in fi.] & de conſenſu epiſcopi neglecto. infra de conſuet. cum conſuetudinis, Innocen.

ADDITIONES.

a ¶ Sed ſi quis. Et ibi eſt diuerſitas in gloſſ. an habeat actionem, aut ſolam retentionem, & ibi vide Bar. qualiter probetur, quod animo depredādi, & ſic ſuo commodo accedit quis ad alterius negocia. adde Bal. & Ang. & Paul. de Ca. in d. §. ſed & ſi quis, & maximè ibi Pau. de Caſt. qui no. loquitur, quando pro quolibet detur retentio, adducendo opi. Mar. qui multū ſecutus eſt æquitatem, quē vide: quia magis loquitur & clarius, quam alius doc. etiam ponendo, qualiter probetur animus vlta perfectos doct. & vide etiam d. Rapha. Ful. in d. §. ſed ſi quis, qui alleg. plenius tractari hanc materiam in l. in fundo. ff. de rei vin. circa primam partem apoſtillæ domini mei & patris d. Vgolini de Arimi.

b ¶ Foramen. Ibi vide Bar. & Innoc. in c. de quarta. de præſcript. & facit ad q. teſtis qui depoſuit, quòd talis continuè poſſedit, de qua in Spec. de proba. §. 1. ver. ſed quæritur, et per Bart. in l. 1. [illegible] ff. ſo. ma. in 5. col. in ver. et p̄pter hoc gl. iſta inducitur in ar. etc. Adde, quæ ſupra ſcripſi in procemio decret. in 2. col. vbi ponit hanc q. de teſte. Io. And. in apoſtilla in ver. ſemper quotidie factum: vbi videbis infinitas remiſſiones circa hoc, quibus adde etiam Io. And. hic.

c ¶ De præſump. Ibi latius per Ioan. And. et per gl. in cle. vna, de offic. deleg.

d ¶ In contrarium. Vide ibidem Alexan. Are. et Moder.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio futura, non præterita reſpicit, niſi de præteritis caueatur in ea, niſi in caſibus, nu. 24. nec pendentia, niſi iterum caueatur, nu. 19. & aſtringit poſt duos menſes, num. 3.*

2 *Diuiſio decretalis.*

4 *Legum proprium claritas, dubium tamē aliquid relinquitur, num. 7. & 8.*

5 *Obſcurum quid dicatur, & obſcuritas naſcitur tribus modis & quibus.*

Ambiguum quid intelligatur.

6 *Perfectum nihil in rebus humanis.*

8 *Generalitas inducit obſcuritatem.*

9 *Pro declaratione dubij adire debemus auctorem rei, vt in legibus, et teſtamentis, qua demonſtrat legē ſic prius intelligi debuiſſe, & an noceat deciſio per ſententiam, num. 10. 11. 12. 13. & 14.*

11 *Sententia lata an debeat reuocari declarata lege, ſecundum quam dictum eſt, aliter intelligi, & nu. 12. 13. & 14.*

12 *Dolus inficit coitum tantum in matrimonijs,*

13 *Fornicatio non cenſetur in ea, quæ nupſit dato libello repudij.*

14 *Sacramenta propter periculum animæ an reiteranda, & nu. 11. 12. 13.*

15 *Maiores an præſcribendi minoribus in perceptione portionis, remiſ. & quando. num. 17. qui maiores, & minores clerici dicantur. num. 16.*

17 *Conſtitutio ad futura qualiter intelligatur extendi.*

18 *Reſcripta non reſpiciunt futura, ſecus leges,*

20 *Epilogus, ſuffragium ſupplementum gloſſarum, & nu. 21. 22. & num. ſequen.*

23 *Iuris naturalis ad alia iura differentiæ quot.*

Quoniam.

1 Quoniam. C † Conſtitutio futura, nõ præterita reſpicit, niſi de præteritis
caueatur in ea. & facit hic Gre-
2 gorius tria. primo † ponit in genere declarãdo cõſtitu-
tionis cauſam. Secundo declarationem. tertio declara
tionis rationem, prima ergo pars ponit, quare. 3. quare
ſic. Secunda, ibi, declaramus. 3. ibi, cum leges, conſtitu
tio continens præceptum, vel prohibitionem genera-
3 lem. de hoc s. eod. cap. 1. [Aſtringit] Poſt duos † mẽſes
ſecundum Vinc. & Phi. de hoc s. eo. c. 2. [Obſcurũ] nil
4 tam † proprium legum, ſicut claritas, in auct. de teſt.
imperfect. §. nos igitur, colla. 8. & ne ſit inculcatio, dic
5 † Obſcurum [a] quantum ad literam. Ambiguum [b] quã-
a tum ad mentem. dicit Hier. ſuper Oſeę. c. obſcuritas tri
b bus modis naſcitur, aut rerum difficultate, aut magiſtri
imperitia, aut diſcentis nimia tarditate. [Continere]
6 quia nihil eſt in rebus humanis † perfectum. C. de vete
ri iure enu. l. 2. §. ſed quia. non credas tantam in eis eſ-
7 ſe † claritatem, ꝙ nil dubiũ relinquatur, quod per ſe pa
8 tet, maximè quia eſt ibi generalitas † vt s. dicitur, quæ
obſcuritatem inducit, ad hoc ff. de iure fiſci, ita fidei,
& j. de confirma. vti. vel inuti. venerabilis. Sed hoc in-
9 tendit, ꝙ a conditore poterit haberi † declaratio ita ꝙ
nil remanebit ambiguũ. C. de leg. l. vltima. Sic & pro
declaratione teſtamenti ad teſtantem recurritur, ſi vi-
uit. ff. de adim. le. l. 3. Et per comparationem inſtr̃ti ad
tabellionem, ſi viuit, in auct. de inſtr. cau. & de his de-
c clarationibus dic vt no. j. de reg. iur. cõtra eum, [c] li. 6.
[Declaramus] ſic Inn. declarat ſuam cõſtitutionem. j.
10 de ſimo. per tuas. 1. Goſt. per quod patet ꝙ † prius lex
11 ſic debuit intelligi. Nunquid ergo ſnia data † per prio
rem intellectum debuit reuocari, val matrimonia ſe-
parari, vel ſacramenta iterari. videtur ꝙ ſic. 8. diſt. ve-
ritate. j. de off. deleg. ſuper quæſtionum. Credo, ꝙ ſen-
tentiata non ſunt reuocanda, arg. ff. de off. præto. Bar-
barius. Nam & iudex iurat iudicare ſm leges ſcriptas
& non ſcriptas, in authen. de defenſoribus ciui. & in
auct. de iudi. §. omnes. & hoc, niſi eſſet appellatũ a ſen-
tentia, & declaratio fieret in cauſa appellationis, arg.
j. de re iudi. cum cauſa. Matrimonia iam contracta
nõ dico ſeparãda, ſi diu eſt, ꝙ ita cõtracta fuerunt. 32.
q. 4. obijciuntur. Sed conſtitutio modo declaret, quod
fuit ambiguum. 35. q. 3. quod ſcripſi. Maximè, quia do
12 lus † tantum inficit coitum. 34. q. 2. in lectum. Et non
13 cenſetur † fornicatio in ea, quæ nupſit dato libello re-
pudij. j. de diuortijs gaudemus, in fi. Ad idem de fri-
14 gi. & maleſi. fraternitatis. In ſacramentis † propter pe-
d riculum [d] animæ dico omnia reiteranda. j. de presby.
non bapti. veniens. de bap. & eius ef. c. 2. (Præferẽdis)
15 quomodo † hoc intellexit Vinc. dicam inf. de maior.
16 & obe. ſtatuimus. (Maioribus) i. † prius ordinatis. 17.
diſt. §. vlt. Innoc. Pe. de. exponit, maioribus in ordine.
(Minoribus) ideſt poſterius ordinatis, Innoc. (Futura)
17 Sed quomodo extẽdetur † hęc conſtitutio ad futura, di
co ꝙ hoc modo: quia hi, qui prius habuerunt maiora
beneficia licet ſint in minoribus ordinibus conſtitu-
ti non amouebuntur, niſi cum nollent promoueri ſer-
uata decret. inf. de æta. & quali. quæris. vel multi erant
recepti in ordinibus, & nondum præbendati. ſi vacaue
rint præbendæ, vel creuerint facultates, præferentur
presbyteri in perceptione. vel habet aliquis præben-
dam, & in choro ſedem eminentem, licet non ſit in or-
dine, non tamẽ ſedem cedet presbytero, vel diacono,
quia conſtitutio extenditur ad futura. Dicebat Hoſtiẽ.
in decre. ſtatuimus, ꝙ ſi tempore conſtitutionis minor
in ordine conſecutus erat præbendam, in qua præferẽ-
dus erat maiori in ordine, per ſuperuenientem cõſtitu-
tionẽ non debet illi diminui, vel auferri. Sed poſt ip-
ſam conſtitutionem excluſis maioribus, non ſunt aſſi-
gnanda minoribus ſecundum eum (Cum leges) aliud
18 † in reſcriptis, vt inf. tit. prox. c. vlt. (Negocijs) vide quæ
no. in clem. de æta. & quali. vt hi qui, in gl. ꝙ poſteris.
19 (Præterita) nec † ad pendentia, niſi de pendentib. ca-
ueatur in eis. inf. de off. le. c. penult. in fi. lib. 6. de hoc
c. l. de elect. licet canon, & dixi s. c. 2. [Caueatur] pone
exemplum de conſuetudine c. 1. lib. 6. de off. le. c. pe. 2.
reſpõ. e. lib. & in cleme. de proba. literis, in fi. ſic inter-
dum fit expreſſa mentio de pendentibus, vt ibi, & de
iudi. diſpendioſam, in fi. cũ concor. ibi no. in vlt. gloſſ.
20 ¶ Prima † gl. rñ. per quæſtionẽ, quæ ſit ratio ꝙ conſti-
tutio. &c. ¶ Antepenult. & vlt. remittunt ad decre. ſta
tuimus. ¶ Vltima gloſſ. notat, & duos caſus excipit.
21 ¶ † In gl. 2. [ibi altius] vide in præall. c. vno, ſuper vlt.
gl. ¶ In 3. gl. ibi, in prætorijs, vide de verb. ſig. ex par-
22 te, el 3. in gloſſ. 2. ¶ † In gl. 1. ibi. 10. d. quoniam, vbi de
hoc, & inf. de hoc, qui filij ſint legitimi, cauſam. 2. ¶ In
gl. Bene dicit, ibi, ex his omnibus. vbi de hoc, & infra
de depo. c. 1. ¶ In vlt. gl. ibi, [Iuris naturalis] quatuor
23 † differentiæ præter iſtam naturalis iuris ad alia iura
no. 5. diſt. in ſumma. ¶ In eadem gl. ibi, [Hoc ſanè] hos
24 duos † caſus poſuit Innoc. s. c. 2. Sed per iſtum §. & per
decret. j. de inſti. c. 3. & inf. de conſue. cap. 2. addebat
Hoſt. alium caſum, quo cõſtitutio reſpicit præterita, ſ.
quando concordat cũ iure antiquo, quod idem præci-
piebat. ad idem inf. de elect. cum in magiſtrum, de re
gula. ex parte. Vnde dicebat Vinc. ꝙ ſtatuta libertatis
eccleſiæ reſpiciunt præterita, ꝙ nunquam licuit laico
anathema dare. 96. diſt. bene quidem, & facit quod
not. in proœmio cle. In gl. videtur, in princ.

ADDITIONES.

a ¶ Obſcurũ. Aliter exponit gl. in l. veteribus. ff. de pact. & ibi Bar. Adde Iac. But. in d. l. veteribus, & Bart. in d. l. ſtipulatio iſta. in fi. prin. ff. de verb. oblig. & Bal. melius in d. l. veteribus, in quibus locis ponitur differentia inter ambiguum, & obſcurum.

b ¶ Ambiguum. Vide tex. no. in auct. de teſta. imperfe. §. nos igitur, col. 8. dicit enim ibi tex. ſic, quòd nihil eſt tam proprium, ſicut claritas. Item adde quòd iudex non debet loqui ambiguè, ſed clarè & diſtinctè, vt eſt tex. not. in l. fi. C. de ſent. & interlo. omn. iudic.

c ¶ Contra eum. Et per gl. in c. ex literis. infra de ſpon. & in l. veteribus. ff. de pact. cum ibi not. per doct. & ſup. in apoſtilla præcedenti. quibus adde etiam d. Rapha. in d. l. veteribus, qui refert plures concor. in hac materia.

d ¶ Periculum. Vide pro iſta materia bo. gloſſ. in c. vno. de poſtu. præla. lib. 6. ſuper verb. de cætero, & per Io. And. in c. cauſam, ſu per verb. & merito, de electio.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio, vel œconomia tituli quæ.*
Reſcripta habent vim conſtitutionum illis, inter quos conceduntur.
2 *Titulus de offic. deleg. de præb. et de cõceſ. præb. huic affinis.*
3 *De materia rubricæ quibus in locis alibi tractetur, & nu. 4.*
5 *In reſcripto ſeruando non ſolum facienda mentio de primo, ſed & de proceſſu per illud habito.*

a De reſcriptis. [a] Rubrica.

1 ¶ Supra vidimus de cõſtitutionibus. Sed quia † reſcri
pta quo ad illos, quibus & inter quos conceduntur, ha
bent vim conſtitutionum, ideo ſubijcit rubricã de re-
ſcriptis, ſecũdum Dn. Goſt. & Hoſt. qui dicit, ꝙ titulus
2 † de offic. deleg. affinis & cognatus eſt iſti. Idem dici
poteſt de titulo, de præb. & de conceſſ. præb. De mate-
3 ria † rubricæ. 25. q. 7. & q. 2. per totum. repetitur autẽ
4 hęc rubrica in ſexto, & in clem. faciunt † autem ad hãc
rubricam vltra rubricas prædictas, de fil. presbyt. cap.
2. & cap. ex tua, de procura. cap. fi. de iudi. quia. 5. de
reſtit. ſpolia. audita, & cap. fi. de dolo, & contu. cap. 2.
ſecundum ſecundam lecturam, de fide inſtrum. ex li-
teris, & c. ex parte. de app. ſignificauit, de coh. cle. ſup
eo. de capel. mo. ex parte, de vſur. quia fruſtra, & c. Mi-
5 chael, de ſent. exc. ſi aliqñ. Item † in reſcripto ſecundo

non ſolum facienda eſt mentio de primo, ſed etiam de proceſſu per illud habito, de re iudic. inter monaſterium.

ADDITIO.

a ¶ De reſcriptis. Vide in materia vnum nota. quod ponit d. Iaſon in l.ſi. in 8. col. ff. de conſtit. prin.

S V M M A R I V M.

1 *Priuilegio generali ſecundum ius commune obtento obſtat ſpeciale reſcriptum etiam de illo non faciens mentionem.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Cauſam appellatione remota committere non poteſt alius prę terquam Papa.*
4 *Liberè, aduerbium generaliter exponitur. eius vim etiam vide num. 16. 17.*
Appellationibus deferre iudices debeant, vbi nam tradatur.
5 *Quia, coniunctio, rationis redditiua.*
Priuilegiũ, cuius meminit decretalis, quomodo intelligatur.
6 *Mandatum ſpeciale quando non deroget generali, & nu. 14. 15. Si vtrunque generale num. 18. vide num. 21. cum ſeq.*
7 *Priuilegia quędã ſtatim ſuũ habent officiũ quędam minimè.*
8 *De iuribus communibus, & particularibus, remiſſ.*
9 *Epilogus, ſuffragium, et ſupplementum gloſſarum, & nu. 10. 11. & num. ſequen.*
12 *Appellare propter delictũ vbi ius inhibet, appellare nequit & priuilegiatus, vt liberè ſibi liceat appellare, & num. 13.*
17 *Priuilegium ſi ſeruetur cuipiam in aliqua re iura non tolluntur, & ratio.*
18 *Reſcriptum vtrunque huius decretalis vim habet priuilegij ſecundum Hoſtien.*
19 *Priuilegium ſecundum de primo debet facere mentionem, licet ſecus in legibus.*
20 *Priuilegium tacito reſcripto perpetuato non valet.*
21 *Scriptura ſecunda ſi cõtra primam impetratur, vtra valeat & num. 6. 14. 15. & 18. & 22. cum ſequentibus.*

CAPVT I.

a 1 Sicut Romana [a] Caſus † Priuilegio generali ſecũdum ius cõmune obtento obſtat reſcriptum ſpeciale etiam de illo non faciens mentionem. Et diuiditur † in duas partes. In prima ponitur
2 conſultatio. In ſecunda reſponſio. 2. ibi, Inquiſitioni. prima continet quatuor, formam commiſſionis, formam indulgentiæ, appellationem, & conſultationem. Secunda ſubdiuiditur. In prima reſponſio, vt dictum eſt. In ſecunda reſponſionis ratio. 2. ibi, quia. [Cõmittitur.] a Papa: quia alius hoc † non poſſet, de off. deleg.
3 ſuper quonum, poſt principium. [Altera pars] ꝯ quã impetratum eſt reſcriptum. [Munita] prius, vt ſit maior
4 dubitatio. (Liberè) exponit † Pe. i. in omni cã. (Proruperit) ſupple, ſi, vel an, vel vtrum: aliter ſine ſuppletione oportet incipi conſtructum ibi, alicuius cauſa, & hic poſt hoc verbum reaſſumere, quæſitum eſt, Si eius &c. [Deferri] quando iudices debeant deferre appellationibus, vel non, not. infra. de appel. vt debitus, de quo
6 tractabat hic Boa. [Quia] reddditiuum † cauſæ ſecundum Inno. melior eſt ratio: quia priuilegium intelligitur tantum, quando cauſa iure communi tractatur, & non quando præter ius appellatio inhibetur. infra de offic. lega. ſtuduiſti. infra cap. paſtor. lis. 23. diſtinct. quamquam. C. de pignoribus. l. 2. ff. qui potiores in pignore habeantur. l. 2. ff. de ſerui. l. diuus. Refert etiam ſecundum quoſdam hãc eſſe rationem huius caſus: quia in vim declinatorię debuit iſte excipere ꝯ literas illas, ꝙ nõ valebãt: quia priuilegiũ ſuum tacuerat, & ſic non fuiſſet proceſſũ per illas. Sed ex quo a principio nõ excipit, ſibi imputet, & ſic ꝯ literas, quib. ꝯſenſit, nihil venire poterit. Dixit Arch. ꝙ in originali Inn. ſequitur hæc litera, hoc nõ placet. [Generali] ĩ. de re. iur. generi. dicunt hic Inn. & Compoſt. hoc dictum locum
6 † habere etiã in priuilegijs, niſi tale eſſet primũ generale, quo expreſſo in ſpãli literas non habuiſſet, & vide quod dicam in fi. poſt Hoſti. Sed Compo. hic dicebat alium caſum, quo priuilegio generali nõ derogat ſpeciale de illo non faciens mentionẽ, ſ. cum primum generale omnia ſub generalitate contenta ſimul & vniuerſaliter continet, vt cũ papa religioſis, ad quos de iure cõi nõ ſpectat, dat priuilegiũ ſuper decimis villę, vel caſtri: vel ſi de gratia det mihi papa iudicẽ, q de cãis meis cognoſcat; vel ꝙ per nullas lr̃as cõueniat, quæ de rebus non faciãt mẽtionẽ, vel his ſimilia. Si vero primũ generale oĩa ſub generalitate, vel ꝯiunctim cõprehẽſa nõ ſimul & vno actu cõtineat, vt cũ papa de dignitate, vel prębẽda in regno, vel prouincia mãdat alicui prouideri, vel cũ ponitur clauſula, qdã alij, vel rebus alijs, tunc ſecũdum ſpãle derogat primo. ĩ. e. paſtoralis, in fi. Si verò vtrũque eſſet generale, tunc primo ſpecificatum præiudicaret alteri, vt in præalle. c. paſtora-
7 lis, in fi. Et, vt dicit Cõpoſt. ſunt † quædam priuilegia, quæ ſtatim ſuũ hñt effectũ. qdã tũc demũ, cũ peruenerint ad illos, quibus cõceſſa ſunt, qd dic, vt ĩ. de conc. præb. c. 1. li. 6. de iuribus † & cõibus & particularib. hic no. Inn. qd habetur de cõſt. c. 1. [b] li. 6. ¶ Prima † gl. o-
9 biicit, ꝙ indulgentia ſuperflua ponit opinionem, quã reprobat p fi. c. & obiectioni dupliciter rñdet. Secunda gl. habet duas partes, qa primo alle. ad fi. c. duas concor. In fi. ſoluit duo ꝯria de decr. ex tua. & de decr. ex parte. Itẽ circa reuocationẽ diſtinguit inter reſcripta ad cãs principales, ad cãs appellationũ, priuilegia, & lr̃as
10 bñficiales ¶ In † gl. 1. ibi. [l. 1. li. 10.] vide hãc & ſeq. ĩ. de teſtib. cãm. 2. ſup vl. gl. [& ibi, Si qñ] vide de elec. eccleſia 2. ſuper gl. antep. [& ibi Quoties] vide in princ. abbate, ſup gl. ſic ſi. ¶ In gl. 2. ibi, [Properãdũ] vide
11 in prin. c. venerabilis, ſuper 1. gl. ¶ In † gl. 1. ibi, Inhibet appellare] hoc idẽ dixit Ala. hoc addito, ꝙ vbi ius
12 † inhibet, propter delictũ appellare, [c] tunc appellare
c non poſſet, vt a correctione. ĩ. de ap. peruenit, & in caſibus. §. ſunt quorũ. Et eſt rõ, qa papa hoc ſpãliter non concederet. ff. de ritu nuptiarũ, q̃q̃. ff. de pigno. obli. de iureiu. veniens. ad hoc de reg. iur. in gñali, lib. 6. & ibi, Põt ergo dici, ſm Tan. aliqui dicunt vt refert. Ho. ꝙ tpe
13 † huius decr. nõ appellabatur in emergẽtibus. ar. ĩ. eo. cãm q. in fi. Sed per tale priuilegium poterat appellare [& ibi, vel põt dici] hoc tenẽt Go. & Phi. [& ibi, Ad cautelã] facit 86. di. q ſqs, & qd ibi no. & 12. qu. 2. ca. 2. [& ibi. Si aduerſus] Vñ dic ſm In. Ho. Cõpo. & Ab. ꝙ ſicut
14 de iure † cõi nõ tenebat impetrans facere mẽtionem (ſuper quo vide qd plene dicam de exceſſibus prælat. c. vno, li. 6. Et vide, qd hic in fi. dicam poſt Hoſti.) Sic nec de priuilegio, quod ꝯtinebat ſolum ius cõe, quale hoc erat, per quod dicũt, ſi plebs impetrat priuilegiũ ſup decimis ſuæ parochiæ, ſm priuilegiũ impetratum ab eo, ad quem non pertinent in toto, vel in parte illarum decimarum, valet, licet de illo non faciat mentionẽ, cum in præiudicium plebis ex certa ſcientia intelligatur eſſe cõceſſum. qd dixi de parte decimarũ, intellige, vt hẽtur de decimis c. 2. li. 6. & dicã ĩ. de præſcrip. veniens, ſuper uerbo, mentionem. Et ſecundum
15 hoc exponitur † litera, ꝙ ſpeciale mãdatũ. i. priuilegiũ, reſcriptũ, vel indulgẽtia ꝯ uel præter ius obtenta derogat gñali. i. mandato, reſcripto uel priuilegio, quod cõtinet tantum ius cõe. Et facit, quod no. de cõſti. c. 1, li. 6. Simile exemplum poni poſſet in epiſcopo, q impetrauit quartã partem decimarum in diœce. ſua, & poſtea eccleſia, uel monaſterium impetrauit, ne teneretur ad quartam, non facta mentione illius priuilegij. [& ibi, Si non grauaretur,] ſm Hoſti. poſſet etiã

tut. c

26 tunc † tertio appellare, Sed non vltra. Vin. contra, ꝙ
nec tertio. Item ſecundum Hoſt. poſſet etiam tunc ex
d interuallo appellare ſine ſcriptis, [d] non ob. ꝙ dicitur,
non eſt veriſimile principem, qui iura &c. quia non tol
25 lũtur iura, ſi tali ſeruetur † priuilegiũ ſuum, qa in alijs
non priuilegiatis remanent iura ſalua. dicit ẽt Hoſt. ꝙ
28 putat hic. vtrunq; † reſcript. habere vim priuilegij, de
primo patet, de ſecundo dicit hoc quo ad clauſulam,
Ap. te. exponens: qa ſpeciale mandatum. i. priuilegia-
ta clauſula in ſpãli reſcripto, i. ſecũdo, derogat, i. detra-
hit generali. ſ. primæ ſcripturæ, per q̃ cõcedebatur &c.
¶ In 2. gl. [ibi, Ad lites] & circa hoc membrum iunge
qđ not. ĩ. ex tenore, in prima gl. [& ibi, iura proxime di
cta] hic bene cõtinuatur. ver. ſi aũt primum, qui eſt ĩ.
circa med. gl. [& ibi proteſtatus] Idem no. in decr. ple
rumq;. in gl. fi. [& ibi, Properandum] in princ. ſi vtruq;
ſit generale valet primo pñtatum, & ſpecificatum cita
tione ſecuta, & ſtare poſſumus illi conſtitutioni, vt de-
bitus. ĩ. e. paſtoralis, In fi. [& ibi, ſuper priuilegijs] de
hoc 25. q. 2. in ſumma, & adde qđ dicam in fi. [& ibi,
Et non ſecundum] nec eſt verum, ꝙ dicebat melius, cũ
29 priuilegium † ſit lex, de primo in ſecundo non deberi
fieri mentionem qa illud in legibus communibus: ſe-
cus in priuatis, vt etiam notat Lau. de off. dele. ex par-
te. 1. [& ibi, Cum ordinem] melius dic, vt ibi dicam, ſi
20 eſt reſcriptum † ꝑpetuatum, impetretur priuilegium
eo tacito, non valet quo ad illam cauſam. ĩ. vt lite pẽ.
c. vl. de teſtibus cauſam quæ, de priu. dudum. [& ibi, In
beneficijs] hanc partem proſequere, vt plene notaui ĩ.
de ꝓceſ. pb. ſi ſoli, in vlt. gl. li. 6. [& ibi, Capitulum ſan-
ctæ Crucis,] hodie dic vt ĩ. e. tibi qui, & de pben. eum
cui, lib. 6. [& ibi, vtrunque fuit ſpeciale] non enim fuit
ibi inter primum, & ſm diſtantia generis ad ſpeciem,
licet ſolum certi ad incertum. [Et in fi.] Hoſ. hic ad ꝑ-
dictorum intellectum, & eius, quod dicit finis capituli,
& ad ſolutionem contrariorũ ſic diſtinguit. Cum ſecũ
21 da † ſcriptura contra primam impetratur, aut vtraq;
eſt reſcriptum, aut vtraq; priuilegium, aut vna priuile-
gium, & alia reſcriptum. Item aut vna ſpecialis, & alia
generalis, aut vtraq; ſpãlis, aut vtraq; generalis. Primo
caſu, quando vtraq; eſt reſcriptum, ſiue altera ſola ſpe
cialis prima, vel ſecunda, ſiue vtraq; ſpecialis, ſiue v-
traq; generalis, tenet ꝙ gl. exprimẽdo, prout patet in
fin. glo. in ſolutione contrariorum, illud generale, per
quod non fit deſcenſus ad ſpeciem: & non ſumẽdo ſpe-
22 ciale incertum pro generali. Secundo † caſu, quando
vtraq; ſcriptura eſt priuilegium, contra dicit [e] glo. di-
e cens, ꝙ ſpecialis derogat generali, ſiue ſpãlis ſit poſte-
rior, vt hic, & ĩ. de for. compe. dilecti, ſiue prior, ar. de
decimis, ex multiplici. ad qđ de regu. iur. generi, ponit
f exemplum de abbate, cui per priuilegium [f] ſunt con-
ceſſæ omnes decimæ alicuius parochiæ, cuius priuile-
gii mentione non facta aliis de parochia impetrat
immunitatem decimarum, ar. qđ not. inf. de decimis,
a nobis. Ponit aliud exemplum in priuilegiatis, ꝙ ſen-
tentiæ interdicti pro ipſis laxæ ſeruentur, vt ĩ. de ver.
ſig. ex parte, & c. ſe. Nunquid ſpecialiter priuilegiatis
aperitur eccleſia ſemel in anno? dicit qđ ſic, de priuil.
cum & plantare, & c. vt priuilegia: per quod cõcludit,
23 per ſpeciale † priuilegium aliquantulum detrahi gene
rali, licet de ipſo non fiat mentio. Fatetur tamen, ꝙ ge-
nerale per illud non abſorbetur in totũ: imo dicit ſpe-
ciale non valere, cũ minus ꝑ illud læditur gñale, non
tam illa rõne, ꝙ mentionem non faciat, q̃ ꝯſiderata in
tentione principis, ar. de priuilegiis, in his, de cen. quã
to, de deci. ad audientiã, & c. ſuggeſtũ. ff. ne qd in loco
pub. l. 2. §. merito, & §. ſi quis a principe. C. de emanci.
nec auns, & ĩ. c. prox. ſic priuilegia non conſiderantur
ex tpe, ſed ex cã. ff. de priu. cre. priuilegia. Si vero vtra-
24 que † gñalis, vel vtraq: ſpãlis, poſterior primæ, de qua
non facit mẽtionem, non detrahet nec in toto, nec in
parte. ĩ. de pſc. veniẽs. 25. alias. 21. q. 2. inſtõnis. & per
totũ, ꝙ intelligit, vbi neutra eſt iuris corpore clauſa. Si
25 enim vtraq; eẽt iuris † corpore clauſa, poſterior corri-
g git, vel determinat priorẽ. ĩ. de ꝯſti. c. 1. & li. 6. Si vero
altera ſola ſit corpore iuris clauſa, ſp illi præiudica bi-
tur, & ipſa nõ præiudicabit, vñ de priuilegio Ciſterciẽ-
ſium iuris corpore clauſo non eſt neceſſe fieri mentio-
h nem. [h] Satis eſt, ꝙ fiat de ordine mentio ĩ. e. cum ordi-
i nẽ. hæc intelligit vera, niſi in clauſo corpore [i] iuris ca-
ueatur contrarium, ponit exemplũ, de æta. & qual. eam
te. vel niſi clauſa in corpore iuris ſit cõtra iuris ordinẽ,
vel contineat iniquitatẽ manifeſtã. facit qđ videbis ĩ.
26 c. px. Si vero prima † ſcriptura eſt priuilegium & gene
rale. Secunda reſcriptum, & ſpãle, non derogatur prio-
ri, niſi de ipſa fiat mẽtio. ĩ. e. cõſtitutus, de cler. nõ reſi.
cum dilectus. c. pe. niſi hoc contingat virtute alicuius
27 † clauſulæ hñtis inſtar priuilegij, maxime ſi priuile-
gium ex natura fuerit odioſum, vt hic: quia per hoc pri
uilegium extenduntur lites: vel niſi ſit abhominabile,
de filijs pſby. ex tua, de deci. tua, & ĩ. e. ex parte. Tunc
enim reſtringitur. & ideo hic non appellat, niſi quate-
nus poteſt de iure cõi, vt facile res redeat ad ſui natu-
28 ram. Multo minus derogabit † generale reſcriptum ge
nerali, vel ſpeciali priuilegio pręcedẽti, niſi de ipſo fe-
29 cerit mentionẽ. Vbi aũt priuilegium impetratur † poſt
reſcriptum, & poſt citationem, tenet reſcriptum niſi de
ipſo, & actis ipſius auctoritate facta fuerit mentio in
priuilegio, vt lite pẽ. c. fi. de teſtibus, cãm. Sed ſi cita-
tio reſcripti non præceſſit priuilegium, ſufficit illud in
prima citatione allegari, & ĩ. competentem terminũ
oſtendi. ar. ff. de indi. ſi quis ex aliena, de off. dele. gra-
tum. ſ. eo. relatum, & ca. licet, de priuilegijs, cum olim
eſſemus, niſi priuilegiatus miſiſſet in fraudem poſtquã
ſciuit reſcriptum impetratum, de app. ſuggeſtum. & c.
meminimus. hoc tamen, ꝙ dicit Hoſt. per reſcriptum
30 † poſterius non præiudicari priuilegio præcedenti, ve-
rum putat de priuilegio non clauſo corpore iuris. Ali-
ter videtur reuocatum, ſicut in diuerſis priuilegijs di-
ctum eſt ſ. quia cum princeps habeat omnia iura &c.
videtur reuocare priuilegium, concedendo reſcriptũ
contra illud. In non clauſo iuris corpore ſecus, in quib.
papã fallere poteſt obliuio. Aliqui dicunt neceſſe, ꝙ
31 ſemper reſcriptum † de iure, ꝯ quod impetratur, debet
facere mentionẽ. ĩ. e. nonnulli. Sed ibi ignorantia fa-
cti in locorum diſtantia: aliter bene valẽt, dummodo
conſtaret, ꝙ ex certa ſcientia principis emanaſſet. Fa-
32 tetur tamen Hoſt. præſumi ſuſpectum reſcriptum † con
tra ius conceſſum, cum princeps hoc facere non con-
ſueuerit, de off. del. ex parte 2. 11. q. 1. peruenit. Quare
33 dicit ante proceſſum, principem † conſulendum, an il
lud cõceſſerit, & ſic expectabitur ſecũda iuſſio, in auth.
vt nulli iud. §. & hoc vero iubemus. col. 9. C. de le. l. vl.
de fide inſtru. paſtoralis. Dicit etiam id, quod dixit nõ
34 derogari † reſcripto per poſterius priuilegium de ip-
ſo ſpeciali non faciens mentionem, verum, niſi clau-
ſum ſit corpore iuris, & in eo etiam caueatur de præte-
ritis. ſ. tit. 1. c. 2. & vlt. ſecundum Hoſt.

ADDITIONES.

a ¶ Sicut Romana hic notat Compo. ꝙ priuilegium continens
tantum ius cõmune, improprie dicitur priuilegium priuatam l.
continens. i. impetratum contra vel præter ius commune præ-
iudicat primo priuilegio, ſiue ſit ſpeciale primum, ſiue genera-
le continens ſolummodo ius commune ẽt de primo non faciẽs
mentionem: quia ſicut de iure communi non tenetur facere
mentionem, ita nec de priuilegio, qđ continet tantum ius cõe.
Item no. ꝙ ſi primum priuilegium eſt ſpãle, & continet legem
priuatã ꝙ nõ præiudicatur ei per ſcđm, ſiue ſit ſpãle ſiue ſit ge
nerale ſcđm, niſi de primo in ſecundo mentio habeatur. Item
no. ꝙ ſi primum continens l. priuatam eſt generale, ſecundum
ſpeciale

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ſpeciale, in ſuo caſu ei præiudicat, niſi in duobus caſibus. ſ. ſi tale ſit generale, quo expreſſo ſecundum non habuiſſet. inf. de of. deleg. c. ex parte, & ex quo in ſecundo non fit mentio de primo generali. Secundus caſus eſt, quando priuilegium generale oĩa ſub generalitate contenta ſimul & vniuerſaliter continet, vt ſi detur priuilegium monacis, ꝙ percipiãt decimas alicuius villę, vel caſtri, vel quod nõ poſſint conueniri per literas non facientes mentionem de ordine ipſorum. in hoc caſu non valet ſcd'm quãcumq; ſpãle de primo generali non faciens mentionem. Si aũt primũ priuilegiũ generale oĩa ſub generalitate contenta ſimul & vniuerſaliter nõ cõtinet, vt ſi papa mandat alicui prouideri de præbẽ. in aliquo regno, vel prouincia, tunc tamen nõ in quolibet loco regni ei mandat prouideri, vel ſuper domo & rebus alijs. tunc ſcd'm ſpãle derogat generali primo & de ipſo nõ faciens mentionem. Item no. ꝙ ſi vtrumq. eſt generale hac generalitate ſcd'a, nec ſecundum primo, nec primum ſecundo ante ſpecificationẽ, ſed ſic ea facta in ſpecificatione generalitatis, Item not. ꝙ quędã ſunt indulgentiæ, & priuilegia, quæ vim ſuã habent ſtatim poſt conceſſionem, vel ſaltem mox, cũ peruenerint ad illos, quibus conceduntur, vt cum alicui conceditur, ꝙ excommunicari non poſſit. & idem in omnib. priuilegiis in qb. papa aliqd concedit, vel dat, vel inſinuat voluntatis ſuæ fuiſſe, ꝙ ſtatim vim habeat. ſecus aũt, vbi mandat aliquid dari, vel fieri quia tunc poſt tantum tempus præſentationis vires habet. ad dictio Bal. Adde. ſup. ad prima dicta, an & quando literæ generales non poſſint habere effectum cum ſpecialibus, ve l contra, vltra cõẽs doc. d. And. Barba. in c. paſtoralis, in ver. quoniam, alias eſt §. quoniam, quaſi per totum illũ. §. maxime in antepe. char. extra de reſc. vbi multa pulchra dicit in hac materia.

¶ Capitulo primo. An & quãdo generi ꝑ ſpeciem derogetur. b vide Dy. in c. generi, de re iu. lib. 6. & ꝑ Bar. in l. quæſitum. §. ſi. ff. de fun. inſtruc. Scias ẽt, ꝙ ſpẽs quandoq; ſpeciei derogat, vide Bal. no. in l. hac conſultiſſima. C. qui teſta. fac. poſ. Adde ad hoc & maxime ad dicta d. Bar. in d. §. ſi. de fun. inſt. plures alias notabiles remiſſiones, quas per te vide in apoſtillis d. Alex. in d. §. ſi. in ver. venio ad ſecũdam quæſtionem, qui inducit prædictam ad plures pulchras q. ibi, & in ver. præcedenti.

c ¶ Appellare. No. quod propter delictum poteſt alicui denegari beneficium appellandi, facit l. ſed & ſi per prætorem. §. ſed ſi dum decreto ff. ex qui. ca. ma.

d ¶ Scriptis. Vide ad materiam l. ſi quando, & ibi no. Bal. C. de in offi. teſta. Adde Bal. etiam qui loquitur in legitimatione in leg. eam, quam. 12. col. C. de fideicom. in ver. quæro, vtrum legitimatus. & an in diſpenſatione habeat locum, vide Bald. in l ſi. ff. de conſti. prin. Sed in iſtis doctrinis docto. ſup. alle. nõ video aliqd' dictum, quod ſi alicui eſt conceſſum poſſe in cã libere appellari, quod poſſit tertio appellare, & ſine ſcriptis, vt videtur ex dicto Hoſ. innuere hic Io. An. nã d. Albe. de Roſa. in d. l. ſi quãdo. in 1. colu. in ver. contra prædicta tamen faciunt, qui allegando Hoſ. dicit, ꝙ poterit in cauſa tertio libere appellare, & ſine ſcriptis, ad hoc vt conceſſio aliquid operetur, adducit ad hoc extra de reſcript. c. 1. ibi in vocem ap. prorupit, & ibi de hoc per Bar. & Inn. & c. & ibi d. Alberi. reſpondet ad contraria, quę videatis licet præfati doct. ſupr. ad hoc per doc. allegar. in materia, nihil dicant, ꝙ tale impetrans ꝑ reſcriptum poſſit tertio prouocare.

e ¶ Contra dic. Quæ indefinite dicit, ſecundum non derogare primo, in ver. ſuper priuilegijs, & clarius in ſi gl.

f ¶ Priuilegium. Vide ſupra in vlt. gl. Io. An.

g ¶ Capitulo primo. Vide Io. An. ſup. ſuper. 2. gl.

h † Mentionem. Contra videtur no. gl. in l. hæres abſens. ff. de iudi. & in auth. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi opor. & ibi Bar. & Bal. Sed ſecundum aliquos põt dici, gl. illas loqui in reſcripto contra priuilegium, hic in priuilegio contra priuilegium, vt inf. patet, quæ diſtinctio non videtur vera per ibi no. Et vide Bar. in extrauagan. ad reprimendum, ſuper uer. non obſtante.

i ¶ Corpore. Hic fit concluſio, ꝙ facilius tollitur priuilegiũ clauſum in corpore iuris, quam priuilegium non clauſum, quia de clauſo præſumitur princeps habere notitiam. Sed contra fortiter obſtat aut. qua in prouin. cum glo. ibi, quæ exponit illa verba, aut omni priuilegio ceſſante. ſ. non clauſo in corpore iuris, ſecus in clauſo, & illa gl. communiter approbatur, ergo ibi patet, quod tollendo priuilegium intelligitur potius tollere non clauſum, quam clauſum, cogita.

S V M M A R I V M.

1 *In reſcripto intelligitur clauſula, ſi eſt ita, & ſi cauſa cognitionem vetat, eſt de falſitate ſuſpectum.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Legitime aduerbium intelligitur quo ad ordinem iuris, et formam reſcripti.*
4 *Et pro vel.*
5 *Beneficium non adiudicatur aduerſario, licet altera pars non priuetur, niſi impetraſſet, vel aliter oſtẽderet, de iure ſuo, et nu. 5.*
6 *Prorumpere ſonat in vitium.*
7 *Clauſula, ſine cognitione, vis.*
8 *Si preces veritate nitantur, id eſt ſi verum dixeris.*
Literæ, quæ ſuſpectæ dicuntur, quid ſi perditæ ſint.
9 *Proceſſus etiam vigore reſcripti ſine litterarum habita mentio facienda.*
10 *Appellationis quoq; ab appellante, ſecus ab appellato ſint literæ impetratæ.*
11 *Confirmatio ſententiæ ſi mandetur, eſt confirmanda, ſi apparuerit præmiſſa cauſæ cognitione confirmanda.*
12 *Literis noſtris, id eſt ſub noſtro nomine impetratis.*
13 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, & nu. 13. 14. 15. & 16.*
Conditionibus pluribus coniunctim adiectis, ſingulis eſt parendum.
14 *Quæ, coniunctio quandoq; disiungit.*
15 *Conditio adiecta inſtitutioni intelligitur adiecta legato.*
16 *Dilatoria ſolutionis impetratur per priuilegium, [illegible] non.*
17 *Supplementum gloſſarum.*
In diſiunctis ſufficit alterum probari, in cõiunctis ſecus. ibid.
Voluntas teſtantium, contrahentium, & ſcribentium inſpicienda.
19 *Aſtringenti ſe ad quid mos eſt gerendus.*
20 *Subtilitas legalis in iure canonico deficit.*
21 *Canonizatio non facit valere legem, ex quo in canone contrarium reperitur, & nu. 22.*
22 *Leges canonizatæ quæ non tenent, & nu. 21.*
23 *Gratianus ponendo legem in volumine decretorum canonem illi contrarium tollere, vel corrigere non potuit.*
24 *Decretorum liber an ſit approbatus, & ſi ſit, compilatio ſuit approbata non dicta Gratiani, & nu. 25.*
De ſententiarum libro idem.
26 *De feudorum vſus libro ſimile eſt.*
Falſarij hodie capi poſſunt, ibid.

C A P V T II.

a Ex parte. a Caſus † In reſcripto intelligitur
1 clauſula, ſi eſt ita; & ſi cauſę cognitionem vetat, eſt de falſitate ſuſpe-
2 ctũ, & ſunt † duæ partes. in prima primi iudicis querela, in ſecunda prouiſio, ibi, verum. Prima continet hęc omnia, cauſam, & formã reſcripti, iudicis proceſſum & ſententiam, partis appellationẽ, appellantis impetrationẽ. ſecũda reſcripti, ſuſpitionis diffinitionis conditionalẽ cõmiſſionẽ, & impetrãtis remiſſionẽ. [Legitime] quo † ad ordinem iuris, & formã reſcripti. [Et] ꝑ
3 † vel, Pet. & Abb. [Ab ea] nõ propter hoc adiudicaret
4 † aduerſario, niſi tunc impetraſſet, vel aliter oſtende-
5 ret de iure ſuo. ĩ. eo. olim. [Cognito] per iudicem. [Probato] ꝑ partẽ. ſ. ꝙ erat periurus, & renũciauerat [Abiudicaſſet] exponitur † ĩ. eo. inter cęteras. [Prorumpit].
6 non expreſſa cauſa, ꝙ potuit, cũ eſſet diffinitiua, ſm. G. Na. Et dicit Hoſ. ꝙ hoc ſonat in vitium, remittens de ap. ſup eo. ĩ. §. ſi. [Cognitione] non putat † Inno. ꝙ
7 hæc verba fuerint in reſcripto, aliter ſm eũ papa iuſſiſſet illum quaſi ſuſpectũ ad ſe mitti, vel detineri; ſed narrabat ſe expoliatum abſq; iuris ordine, & habuit litteras, ꝙ deberet reſtitui: ſed ſm Hoſti. hęc clauſula erat in reſcripto, & ideo ſuſpectum. C. de precib. impe. offe. quoties, & hic, de offi. dele. ex parte. 2. Dicunt quidam ſine cauſæ cognitione. i. non adiecta clauſula, quæ inducit cauſæ cognitionem. vel dic, ꝙ mẽs clauſulę fuit reſtitutionem fieri ſine diſcuſſione cauſę, ob quam fuerat amotus, de hoc ĩ. de reſti. ſpo. conquerẽte. Et ĩ. decidit admiratio ſua, qua forſan dicebat ſe dubitare, an tales literæ emanaſſent a curia. [Nitãtur.] i. ſi verũ dixerit impetrator, Pe. [Inſpectis] quid ſi non poſſunt
8 † inſpici, quia ſunt perditæ? dicit. G. Na. ꝙ iudex nõ procedet. 35. alias. 30. q. 2. ſancimus. ĩ. eod. ex inſinuante.

Egi.

Egi.dicit papam conſulendum, de off. dele.ſane, vide
qd no.de fide inſtr.c.1.(Scripſerimus) ſ. & ꝙ ipſe ſm
eum modum proceſſerit, Hoſt.Pet.& Ab.(Literarum)
9 nec proceſſus† per illas habiti.j.de re iud.inter.de quo
proceſſu, & de appellatione neceſſe fuit mentionem
fieri.j.eo.ex parte, nec aliter valent lrę impetratę ab
appellante, vt ibi:ſecus, ſi ab appellato, vt no.j.de ap.
oblatę, ſm Innoc. Et ſic non obſtat; ſi dicis, ꝙ ſaltē ſm
formam iuris procedere debebat delegatus, cum dolo
ſe fuerit veritas tacita. Item & ea expreſſa non habuiſ-
ſet literas, & ſic concor.j.eod.ſuper literis, ſecundum
10 Inn. Item ſm eum, quia tacuit † appellationem, & ſic
non fuit proſecutus, & tempora appellationis proſe-
quendę lapſa erant, & ſic rata erat ſnia, & tranſierat
in rem iud.merito potuit mandare confirmari ſenten-
tiam, vt ſequitur.[Confirmes]au ctoritate huius ſecun
di mandati, Pe.& intelligas ſm Inno. & Compoſ.hāc
11 ſententiam † confirmandam, ſi præmiſſa cauſæ cogni
tione de iure appatuerit confirmanda. facit, quod di-
cam j.de confirma. vtili, vel inutili.c.1.ad fin. ad con
firmationem enim ſententiæ non ſufficit annullatio li
12 terarum. Idem, Egi.[literis noſtris.] i.ſub noſtro † no-
b mine impetratis.[b] ¶ Prima gl.quærit, alle.pro, & con
tra, ponit opin.& ſoluit diſtinguendo. ¶ Pen.glo.ſ.for
13 mat contrarium, & ſoluit. ¶ In† 1.gl.[ibi, ſi quis ita]ſi
ſtipulor 10.mihi dari, ſi nauis venerit, & Titius conſul
factus fuerit, non debentur, niſi vtrunq; fiat, [& ibi §.
pe.] ſi in inſtitutione plures cōditiones coniūctim ad-
14 iectæ ſint, ſingulis eſt † parendum.[& ibi ſæpe]cum di-
citur. Agnatorum gentiliumque, illudq;, diſiungit, &
idē, cum dico, Me, hæredemq; meum, te, hæredemq;
tuum, vt l.ſe.[& ibi cum quidam]vide de cler. excōm-
munica.latores, ſuper gl.pe.[& ibi, Falſa, in fi.]vide de
probac.licet, ſup gl.ſic vſ. ¶ In gl.pe.[ibi.l.vl.]vide de
ap.ad hæc 2.ſup 1.gl.[& ibi, Si cui,]vide ſ. in proœmio
15 ſuper vlt gl.[& ibi cum ſeruus]conditio †adiecta inſti
tutioni in legato intelligitur repetita. Vnde, ſi ſub con
ditione emancipationis auia inſtituit nepotem, & ad-
huc amplius legauit, conditio in legato intelligitur re
c petita ¶[& ibi cum quis]vide in princ.ca.quemadmo-
dum, ſuper gl.2. ¶ In glo.vlt.[ibi, Quotiens] dilatoria
16 † ſolutionis impetratur per priuilegium, peremptoria
non, vt hic, & qñ impetratur dilatoria, neceſſe tamen
17 eſt creditori caueri, vt in l.ſe. ¶ In †glo.1.[ibi, Dicunt
quidam]Lau.& Goff.ſi enim in diſiunctis ſufficit alte-
rū probari, ergo in coniunctis eſt vtrumq; probandū.
Et[ibi propter copulam] ad hoc, vt delegatus poſſet
eum remouere: ſecus in ordinario, quod ſatis poſſet ſu
ſtineri ſm Vinc.cui tamen placet, quod j.dicit glo. Et
18 idem Phy.[Et ibi.§.pe.]in teſtamentis † & contracti-
bus inſpicimus voluntatem teſtantium, & ꝯhentium,
ex quorū affectu ſermo reſpicit, alias recipit interpre-
d tationem [d] in reſcriptis voluntatem ſcribentis. Sed di
cit imperator; volumus, ꝙ leges noſtræ volūt, in auct.
de iudi.§.omnes autem, colla.6.ergo ſm legem inter-
pretabimur hoc reſcriptum ſm Compo.[& ibi. Exhi-
bita]hic adde qđ ibi no.in vlt.gl.[& ibi Expreſſe]ſor-
19 ſan parte ſe ad hoc expreſſe aſtringente † cui mos ge-
rendus eſt, j.de proba.licet. ¶ In glo.penult.[ibi, Quē
admodum]vbi de hoc in gl.ſecūda cum pœnis[& ibi,
Vniuerſa]lex eſt C.de diuer.reſcrip.l.vlti.& ſalua pa-
20 ce deficit hic legalis †ſubtilitas, & æqus loquitur hęc
decre.& ſimile dicam j.de elec.querelam, & de offi-
cio deleg.ſuper quæſtionum.§.intentionis.[& ibi ſm
21 leges]ergo canonizatio †non facit eam valere in foro
canonico, ex quo in canone contrarium reperitur, &
eſt ſimile 2.q.6.§.diffinitiua, verſ.depoſitione. 3.q.7.
§.tria, ver.ſi quis vero, & in fi. Item non tenet de iure
22 canonico † lex cano.4.q.3.§.In crimi.ver.Item lex Iu
lia, & ver.Item inniti. quod collige ex his, quæ not. de
teſtibus, ſi qui teſtium, in 1.gl.& c.ſuper eo.1. Item nō
tenet lex.ff.de teſtibus, ex eo licet ſit cano.16.q.3.ex
eo, vt not.j.de ver.ſi.forus, ad fi.ſit ratio, quia Gratia-
23 nus† ponendo legem in volumine decretorum, cano-
nem illi contrarium tollere vel corrigere non potuit.
24 Non ob.ſi dicis, librum † decretorum fuiſſe per papā
approbatum: quia nec hoc conſtat: & dato, ꝙ conſta-
ret, approbatio fuit quo ad compilationem, non quo
ad dicta Gratiani, quæ quotidie reprobamus. Et idem
in libro ſententiarum; de quo vide quod dicam de bi-
gamis, debitum, ſuper ver.cognitam. Non ob.quod
25 †.no.2.q.1.in primis.ver.de perſona Ianuarij, in gl.2.
quia ibi lex canonizata eſt.i.in corpore canonum per
papam inſerta, non per Gratianum ſimpliciter in volu
mine decretorum. Item illa non eſt contraria canoni,
26 ſed legi. Eſt ſimile quod dicam de libro † vſus feudo-
rum.infra de feu.c.2. ¶ In gl.vlt.in fin. Ala. hodie ca-
pi poſſent.de verb.ſignific.nouimus, Abb.

ADDITIONES.

a † Et parte. Primo no.ex princ.huius tex. iuncta ſupraſcriptione ꝙ licet iudex non ſit neceſſario vocandus ad defendendum ſuum proceſſum, ſi proceſſit ad inſtantiam partis, vt no.in c.in noſtra, de procur.in c.cum ſpeciali, de app.tamen ſi vult, poteſt ſe offerre ad informandum ſuperiorem, & ab eo petere ſuam ſententiam confirmari, vt hic.

b † ¶ Impetratis, No.ēt ex iſto teſt.quòd qñ duo ſunt copulatiue probanda, non ſufficit alterum probari, vide omnino Iaſo.in l.2.§.1.ff.de cond.ca.da.

c ¶ Repetita. Adde, ꝙ contrarium tenet d.Bar.in conſ 40.in vol° quod conſilium eſt paruum, & incipit Cola. relinquit 500. &c. vide Bal in l.ſi. C.de indi.vid.tol.in vltimis verbis, qui refert cōtrarium Bar.& illud approbat cum pulchra diſtinctione, quam vide qm per talem diſtinctionem poteſt cōcordare dictum Io. An.hic cum conſilio d.Barto.vltra prædicta vide alias remiſſiones in Bertachino impreſſo Mediolani, in ver. conditio in vno legato poſita &c.& hoc breuitatis cauſa, ne hic eas habeā ſupplantare, quod eſſet nimis lōgum, & de iſta conditione in legatis an cenſeatur repetita, vide per d.Raph Cumanū in conſ.22. per totum, & in conſ.34 poſt prin.& in conſ.46.& in conſ.47. qui multa bona dicit, & per d.Raph.Ful.in conſil.40.in 2.col. qui omnes doc.non faciunt mentionem de dicto Io. An.hic.

d ¶ Interpretationem. Et ff.de cond.inſti.l.ſi hæredi plures.& vide Barto.in § vtrum, in l.ſi is qui ducenta. ff. de reb. dub.& per Bar.in l.ſæpe.ff.de verb.ſig.& in l.cum quidam.C.de verb.ſign. Adde & de hoc vide ibi, & inf.de iudi.in c.exhibita, & in ca.vt circa, & c.is qui.de elect.lib.6.& c.1.in ver.defecit, eo.tit.& ca. conquerente, de re iudi.& in c.cum iam dudum, de præb.in ca. ſignificante, de app.ar.l.diuus, & ibi per Bar.ff.de re iudi.& in c. olim.inf.de re iud.& in c.cum dilectus, de rel.do. Quid ſi faciat mentionem de primo, ſed non facit mentionem quomodo fuit de conſenſu partium impetrantium, vtrum valeat, ſecundum gl.in c.1.in 2.gl.in uer.ſi autem primum, dicit, ꝙ non; & ita intelligit hoc c.& idem gl.in uerſ.commiſſione, in iſto capitulo. Item limita hanc decre.niſi primæ ſint nullæ.no.in c.ex tenore in gloſ.1.in fi.inf.eo.tit. iſtam apoſtillam iſtorum intellectuum reperi deſcriptam manu d.Bal.ad Inno. meum, non quia facit ad intellectum iſtius capituli cum præcedenti, hoc tranſcripſi, ſed propter auctoritatem tanti uiri.

SVMMARIVM.

1 *In reſcripto ſecundo ſi de primo aduerſarij eiuſdem cauſæ non ſit mentio, valet primum, aliter valet ſecundum, exempla, nu.4.et expreſſa an mētio facienda.nu.5. vide nu.6.et 17.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Cæterum, particula eſt aduerſatiua coniunctio.*
6 *Reſcriptum ſecundum non valet non faciens mentionē de primo, exceptione oppoſita, & appellatione ſecuta, ſi nō admittatur, & ratio, ſecus, ſi fiat mentio, nu.10.& 19.*
Sententia contra ſententiam valet, ſi non excipiatur, verſi. nam etiam.
7 *Reſcriptum ſiue litteræ primæ an ſint reuocatæ per ſecundas partibus coram ſecundis iudicibus procedentibus ſuper principali, & 8.& quibus modis amittantur, nu.18.*
8 *De contra tertium non parentem proceſſu, remiſſ.*

9 *Tem-*

9 *Tempus præſentationis, non impetrationis attenditur hodie.*
11 *Iudicem tertium dat curia, quando literis contradicitur, propter quod quilibet pars habet vnum.*
12 *In pœnam expenſarum nõ cadit, qui impetrat literas tacito de primis de aſſenſu partium obtentis, ſi non uexat aduerſariũ.*
13 *Expenſarũ cõdemnatio ex hac decretali per quem fiet, remiſ.*
14 *Epilogus, ſuffragiũ, ſupplementum gloſſarũ, nu. 15. 16. et ſeq.*

CAPVT III.

1 Cæterum. Caſus † Si in ſecundo reſcripto de primo reſcripto aduerſarii eiuſdem cauſæ non fit mentio,
valet primum: aliter valet ſm. Et ſi primum cõi cõſen-
ſu fuit obtentum, non valet ſm hoc tacito impetratũ,
2 partes † patent, ſecũda ibi, ſi vero. tertia ibi, verum. Et
3 incipit a cõiunctione aduerſatiua, ſicut & ȷ̄. de iur. cal.
cęterum, de iud. at ſi clerici. & s̄. de ſumma tri. ca. 2. Et
ꝓcedit hoc reſpectu deciſe ſcdm Bon. Eandem cauſã
4 ponit Hoſtiē. exempla † cum vnus epiſcopus impetrat
cõtra alium ſuper eccl̃ia quam vterq; dicit ſibi ſubeſ-
ſe vt epiſcopo, & quilibet ad eam recipitur, Vnde ad ꝓ
hibendum, ne veniat alter ad illam, vterq; cõtra alte-
rum impetrat. Dicit ẽt, ꝙ ſunt alia exempla. ȷ̄. de filiis
presb. ex tua. de off. vic c. 1. de off. dele. ex parte. 1. & 2.
& c. ex literis, de ꝓba. ex litteris, de cler. non reſi. c. cõ
querente, ſcdm Io. de Deo 3. q. 11. non eſt eadem cau-
ſe, ſi quis impetrat contra ſibi ſubſtitutum, dicens ſe in
renunciatione circunuentum, & illum ſimoniace ſurro
gatum, vt ille impetrat contra eum, alias ipſum ſuper
reuocanda prouiſione ſibi facta, fatetur tamen, ꝙ ea-
5 dem eſt materia [mentione] † expreſſa, de dolo & con-
tumacia, ex literis, et de offic. delegat. ex literis, vbi
ſatis dicam ſuper ver. expreſſam. [Obtinet] exceptio-
6 ne † oppoſita, & appellatione ſecuta, ſi nõ admittatur
exceptio ſcdm Goff. Inn. & Hoſt. Compo. & Phi. Pe. &
Abb. nam etiam tenet ſententia contra ſententiam, ſi
vero alias non excipiatur ex ea, de re iud. inter mona-
ſterium, Gof. Sed Tan. contra qui fundabat intentionẽ
ſuam ex antiqua, ibi dicebatur, nec ſecundæ literæ de
iure obtinent &cæ. Exponebat ipſe. i. ipſo iure. ſed ſecũ
dum Goffr. illud, ob hoc, fuit remotum, & confunditur
opinio Tancredi. ȷ̄. e. ſi autem, & c. plerũq;. quia vt ibi
patet, poſt annum valent contra primos negligentes:
ergo non ſunt nullæ. Dama. q. 14. diſtinguit inter ſcien
tem, & ignorantem. Et nota, ꝙ dixit appellatione ſecu
ta, ſi non admittatur exceptio: quia ſi primus impetra
tor coram ſecundis excipit primas præualere, & pe-
tit, ſi de hoc dubitetur, arbitros eligi, ſecundum do-
cret. ȷ̄. eo. paſtoralis, licet prima facie videretur hoc
ſufficere, vt poſtea factum ſit irritum, cũ ordo iuris fue
rit omiſſus. 2. q. 6. §. item ſententia. ȷ̄. eo. cum dilecta,
de off. dele. venerabili, immo, quod plus eſt, nec videa
tur neceſſe, ꝙ petatur procedi ſcdm illam formam, cũ
ſatis ſit, ꝙ ambigatur, nec decret. dicit, ꝙ peti debeat:
tamen ſecundum Inno. & Comp. ſecurius, & iuſtius eſt
dicere, ꝙ neceſſe ſit appellare, ſi non admittitur exce-
ptio. licet enim contra tales literas poſſit excipi, iudi-
ces tamen iuriſdictionem habent per eas, vt probaui.
Non obſtat ſcdm Cõp. quod dicitur de proceſſu omiſ-
ſo, quod habet locum in ſubſtantialibus, puta litis con
teſt. & quòd ſententia feratur in ſcriptis, & ſimilibus.
7 Item ſi pendente † ſuper hoc lite coram primis, an per
ſecundas primæ ſint reuocatæ, vel etiam non penden-
te, partes coram ſecundis iudicibus procedunt ſuper
principali, primus impetrans literis, & quæſtioni de re
uocatione renunciaſſe videtur, de officio delegati, c.
gratum, & c. inſinuante, de re iudicata, inter, de teſti-
bus, cum veniſſet, ſecundum Innoc. & Comp. Idem, ſe-
cundum Comp. ſi pendente, vel non pendente queſtio
ne coram ſecundis, partes procedent in principali co-
ram primis, nec ſecundis contra primas aliquid oppo
nit coram eis, valet proceſſus primorum, etiam ſi ſecũ
dæ reuocabant primas: quia huiuſmodi reuocatio fie-
bat in fauorem partis eas impetrantis, cui potuit renũ
ciare, de foro compe. ſi diligenti. Quædam alia notat
hic Inn. quæ potius gloſſant decre. paſtoralis. ȷ̄. e. & ibi
8 dicam ſuper. verſi. ſopiatur. De hoc † etiam, & de pro-
ceſſu, qui fiet contra tertium, puta non parentem, di-
cã inf. de officio dele. ex literis, in gl. dicit Inn. [Secũ
9 dis literis] hodie non attenditur † tempus impetratio
nis, ſed præſentationis. ȷ̄. de app. vt debitus, Inn. [Exẽ
10 pta] ipſo iure ſm Goſ. ita, ꝙ proceſſus † primorum iu
dicum non valeret, licet non excipiatur de ſecũdis cõ
tra primas, qualitercũq; notificetur de ſecũdis, de offi
cio dele. ex literis, in fi. dummodo expreſſa fiat mẽtio
in ſecundis, de dolo, & contu. ex literis. Et ſit ratio, qa
tunc patet de tali intentione principis ſm Bonagui. &
facit inf. de app. ſi duobus [Eadem] ſ. ſecundæ. [De aſ-
ſenſu] dicatur obtẽtum, quãdo † literis contradicitur,
ꝑꝑ qd quęlibet pars hẽt vnum, & curia dat tertiũ dicã
in Spe. de reſcrip. p̃ſen. §. rõne quoq; defectus, ſup ver.
Itẽ ꝙ non fit, alias non fuit. [Alterutra] ſecus, ſi vtraq;
12 Pe. & Egi. [Laborare.] Si ergo nõ vexat † aduerſarium
per reſcriptum, ceſſat pęna, quæ ſequitur. ad idẽ clem.
e. tit. c. 1. ver. ſi quis. Et qd ibi no. [cõdemnari debet.]
13 per quẽ † no. inf. e. c. vlt. gl. vlt. ¶ Quarta † gl. s̄. ꝓrium
14 ſoluit, & remittit. ¶ Quinta gl. ponit 7. caſus, quibus
a perditur[a] reſcriptũ alias legitimum. ¶ Pen. gl. quęrit
15 & ſoluit. ¶ In † tertia gl. ibi diuerſæ, ponit caſum dec.
imputari. ¶ In gl. pe. [ibi, Si quis ex aliena] vide de ac
cuſationibus, veniens, ſup vltima gl. [& ibi ex quacun
que] ſecunda lex eſt, & vide de ap. ſi duobus, in 3. glo.
16 ¶ In † gl. 1. [ibi, Cęptis] ꝑ primas literas, alias aptius
diceretur, ꝙ habet locũ in nõ cęptis, vt ibi attendatur
prioritas reſcriptorum. [Et in fi.] de hoc inf. de verb.
ſig. ex parte. 2. in vlt. gl. ¶ In gl. [alias] ꝓ. inf. de offi. in
fi. hic conſtat, quæ literæ ſunt primę, ibi non dixerũt q
17 dam, vbi non eſt pręſumptio mutatę voluntatis, opor
tet in ſecundis expreſſam fieri mentionem, vt per ſecũ
das derogetur primis. inf. de offi. dele. ex literis, Inno.
18 ¶ In gl. ſic patet [ibi, Ad tp̃s] & † in perpetuum, ſi ex-
communicatus erat impetrans tp̃e impetrationis. inf.
eo. c. 1. li. 6. & tũc eſt exemplum nullitatis. Et in fi. Idẽ
ſcdm Ho. per relationẽ. ȷ̄. de of. del licet. Item per re-
cuſationẽ, qd dic de officio delegati, iudex li. 6. Item
morte impetrantis, vel eius, contra quem impetratũ
eſt reſcriptum, infra eo. ſignificauit, qd dic, ut ibi. Itẽ
morte delegati, ſi cõmiſſio facta ſit perſonæ; ẽt ſi plu-
res eſſent delegati, dati tñ ſimpliciter. infra de of. del.
19 c. uno. Sed an hoc † caſu neceſſaria ſit exceptio, no. in-
b fra de teſt. cũ ueniſſet,[b] in gl. 2. Petrus addebat quoſ-
dam caſus, quib. reſcriptũ eſt nullum, uñ nõ cõgruũt,
cũ loquamur de legitimo, qd ꝑdit. ¶ In gl. facta, in fi.
qa eadẽ rõ. infra e. ſup lr̃is, Hoſt. ¶ In gl. ſed in quo, in
fi. Ala. Idẽ Inn. uñ dic, ꝙ factũ reſpicit. Dicit Hoſti. ꝙ
melius eſt dicere, ꝙ cõi aſſenſu ad curiam iuerant, &
reſcriptũ impetrauerãt, & expẽſas ſoluerãt de cõi, &
in his coegit eũ laborare. Sed hæc lectura nõ placet ex
quo ualẽt primę lr̃ę, cũ ipſarũ expẽſę nõ ſint perditę.

ADDITIONES.

a ¶ Perditur. Adde alios caſus enumeratos hic per doc. maxime Ant. de But. hic in fi. & uide inf. per Io. An. hic.
b ¶ Veniſſet. Et per Bar. in l. & quia. ff. de iuriſd. om. iud.

SVMMARIVM.

1 *Ex disiunctiue narratis in reſcripto ſufficit impetranti alterum probare, vide nu. 7.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Verum. i. probatum.*
Falſum. i. non probatum.

4 *Succeſſio*

4 *Succeſſio in paterno beneficio, & in filio legitimo reprobatur.*
5 *Beneficium, vel eccleſiam illicite occupare dicitur indignus, & de occupantibus beneficia, remiſſ.*
6 *Aſtringere ſe non ad omnia probanda, cautela aduocatorum ſuperflua.*
7 *Falſitas diſiunctiue narrata non vitiat reſcriptum.*
8 *Alternatiue ſi teneor ad alterum duorum, & vtrunque ſol uo per ignorantiam, cuius ſit electio de reſtituendo, debitoris, an creditoris, vide nu. 11. & 13.*
9 *Abiudicare, quid ſignificet.*
10 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, nu. 11. & ſeq.*
Electio, vel optio in alternatiuis, vel diſiunctis cuius ſit, ibi. nu. 11.
12 *Similium cauſarum facta cõponũt, quæ in certis negotijs ſtatuta ſunt.*
13 *Additio gloſſarum.*
Alternatio affirmatiua a negatiua qualiter differat, vide numer. 8. & 11.

CAPVT IIII.

a **Inter cęteras.** Caſus † ex diſiunctiuè narratis in reſcripto ſufficit impetrãti alterũ probare. Et
2 eſt pars huius ĩ. de re iu. inter cęteras. Et patet † ꝙ ſũt duę partes, conſultatio, & reſpõſio, ſecũda ibi, huic igitur. Prima vero pars ponit primo quæſtionẽ, ſecundò ipſius declarationem, ibi, puta. [Si verum] †i. probatũ.
3 [Falſum] i. nõ probatum, Go. [Sacerdotio] maximè ꝓ
4 id qđ ſequitur, Goſt. cũ ſucceſſio † immediate reprobetur ét in legitimo de filiis pręsbi. ex tranſmiſſa. Hoſti.
5 Illicitè] puta † quia indignus, de electione, per inquiſitionẽ, vel quia ſe ingeſſit, de ꝑbendis, cum iam dudũ, Hoſt. [Occupauit] de occupantibus beneficia dic hodie, vt ĩ. de ꝑb. c. eum qui, li. 6. [Eandem] ſcilicet poſſeſſorẽ debeas ſpoliare, Inn. vel eccleſiã abiudicare, vt ſequitur. & ſup. Quæris, an ſufficiat alterũ probari, Ho. [Iudici] alias ſi iudici. alias, ꝙ ſi iudici, & tunc debes hře, abiudicare, & ſubau. eundem iudicem, vel ſic. reſpondemus, debere prælibatam eccleſiam abiudicari, [Illi] ſup. ex quo quodcunq; iſtorum &c. [Quodcun
a que] ergo ſcđm Abb. ſuperflua [a] eſt cautela † aduocato
6 rũ, qui pluribus, quorũ quodlibet per ſe ſufficit, in intẽtione narratis, proteſtãtur, ꝙ nõ aſtringunt ſe ad om-
b nia probãda, [b] ſed ea tm̃ &c. Et per hoc notat Eg. ꝙ
7 falſitas † diſiunctiuè narrata non vitiat reſcriptum. Itẽ ꝙ vtile nõ vitiatur per inutile, [Iſtorũ] ſ. ꝙ fuerit filius
c proximi ſacerdotis. [c] vel ꝙ ad eccleſiã &c. Petr. Quid
8 ſi teneor † alternatiue ad alterum duorũ, & vtrũq; ſol uo per ignorantiã, quęro, cuius ſit electiò de reſtituendo, vr̃ ꝙ creditoris. ſ. de cõd. inde. ſi non ſortem, ad finẽ. illa fuit ſnĩa Marcelli, quę corrigitur. C. eo. l. Sed ꝯ. ff. e. l. planè, vbi creditoris eſt electio, nõ debitoris. Sed illud, quia erant duo rei debendi, qui ſe impedirent, ſi ipſorum eſſęt electio, Vinc. [Illi] ꝯ quẽ ſunt lřæ impetratæ [Abiudicare] i. † per ſnĩam auferri, Pe. i. ab eo. in
9
10 aliũ iudicari, ſimile ſ. eo. ex parte, Hoſt. ¶ Pen. † gl. arguit, ꝙ in alternatiuis &c. alle. ꝯrium, & ſoluit. ¶ Vltima gl. notat de ſimilib. &c. al. tres ꝯcordãtias. ¶ In 3.
11 † gl. ibi. §. pe. vide ſ. c. 2. ſup 1. gl. [& ibi l. pe.] ſi alternatiuus debitor vtrũq; pignoratiã ſoluit, alterũ repetit, & ſibi datur electio. [& ibi §. vlt.] ſi mulier rẽ æſtimatã dedit in dotẽ, & conuenit rem, vel æſtõnem reſtitui, eliget maritus, niſi aliud ſit expreſſum [& ibi ſi ita relictũ] quia plures ſunt tales leges, & §. ſi ita, alias vñ dicũt. dicit, ꝙ ſi teſtator ſic dixit. 10. aut 20. hæres dato, vel poſt annũ, vel poſt biẽnium, eſt hæredis electio [& ibi, Singulariter, alias generaliter] ſequitur, ſi ſeruus, vel alia res legatur, electio legatarii eſt, niſi teſtator aliud dixerit [& ibi. Mancipiorũ] ſtatuit prætor terminum illi, cui legata eſt mancipiorum optio. ĩ. quem eligat [ibi, §. 1.] ſi teſtõr damnat hęredẽ dare Stichum, aut Pamphilum, quem elegerit, die, quo teſtm̃ recitabitur, ſi ea die non elegit legatarius eliget [& ibi, Stichũ, primo reſpõ.] ſi promittis Stichũ, aut Pamphilũ, quem elegero, & alterũ elegi, in cuius datione fuiſti in mora, & ille moritur, perinde eſt, ac ſi ille ſolus in obligatione fuiſſet, ſi non interuenit mora, viuẽs debetur [& ibi, Idem rectè ait] damnatus noxali poteſt dare ſeruũ ꝓ noxa. quandiu iudicati cõueniatur, poſt ſuſceptum iudicati iudiciũ non. ¶ In gl. vl. [ibi leges] i. quę
12 in certis † negocijs ſtatuta ſunt ſimiliũ cauſarũ facta cõponũt [& ibi, nõ Poſſunt] oẽs iuris articuli ſigillatim lege comprehẽdi non poſſunt, & ideo de ſimilibus ad
13 ſimilia &c. ¶ In gl. at. ꝙ ibi, ſub † alternatione [d] affir
d matiua, in negatiua. n. requiritur alterũ nõ fieri. i. neu
e trum fieri. ff. de verb. obligationibus, ſi quis ita, [e] in fi. [& ibi vera] Regulariter. ĩ. de reg. iur. in alternatiuis, li. 6. [& ibi in mora] facit de conſu. c. vlt. li. 6. & de præbẽ. ſi plurib. in fi. Itẽ fallit in alternatiuis, in quib. ſeruatur ordo ſcripturę, ĩ. de præbẽdis, mãdato. in fi. li. 6. 63. diſ. metropolitano, & qđ ibi no. ¶ In gl. vlt. in fi. & de ſtatu mon. ſuper quodam. de confirmatione vtili, vel inutili, cum dilecta, de præb. cum ſecundum Hoſt.

ADDITIONES.

a ¶ Superflua. Quam tamen Hoſ. dixit vtilem. inf. de probat. in c. licet, & Bar. in l. diuus. ff. de re indic. Adde d. Abb. in c. ex parte, in 3. col. eodem tit.

b ¶ Probanda. Et an poſitio alternatiua admittatur, vide infra in c. ex parte, per Io. An. in gl. no. & in Spec. de poſi. §. 7. ver. 11. ad fi. & ver. 20. adde ad hoc doct. in c. tertio loco &c. de proba. & D. Ang. in l. pro hærede, in prima col. in ver. in ea gl. ibi allegando Bal. qui dicebat, poſitionem alternatiuam admittendam, & eodem modo reſponſionẽ, quã opi. Bul. Ange. ibi videtur improbare adducẽdo multa iura, & inter alia dictũ Sp. ſup. all. in §. 6. & 7. et tñ Ang. ibi vr̃ opi. Bul. & ipſius Ang. reducere ad concordiã. hoc mõ, videlicet, ꝙ opi. Bul. procedat, vbi non intereſt eo, ꝙ quodlibet extremorum alternatiuæ produc. effectũ, tunc procedit practica Bul. & eſt no. vide ibi Ang. cui addas notabile dictum domini Bal. in c. 1. an agna. vel filius, in 4. col. in ver. ſi tñ fieret poſitio. §. 1. qui dicit allegando multa iura, & Bar. & Io. An. in c. literas. de præſump. ꝙ poſitiones, & articuli debent cõcludere ſpecifice & formaliter, alias dicitur poſitio indiſcreta, & non concludens, vide ibi Bald. ſup. de reſcr. Adde primis dictis ſupra. d. Inn. in c. ex parte, el 2. de reſcriptis. qui no. dicit allegando multa iura in d. c. in vlti. col. in ver. negligentia, vbi dicit no. ar. ꝙ cum facis poſitiones, vel articulos ſub diſiunctione, quod dicitur eſſe verum in facto alieno, vbi probabilis eſt ignorantia, quam doctrinam d. Inn. approbat, & ſequitur Io. And. in nouella in d. c. ex parte, in 2. col. in ver. dolo, vel negligẽtia &cę. & quando poſitio, & reſponſio alternatiua procedat, aliter procedit qñ in qualibet alternatiua certificatur intentio ponẽtis, no. gl. mag. in l. cogi. ff. de peti. hære. & ibi per Bar. & Doc. & maxi. d. Abb. & an poſitio alternatiua poſſit peti, vt ſeparetur. vide d. Cyn. in præalle. l. cogi, in §. 1. qui allegat bonum tex in l. hæres, & l. ſe. ff. de peti. hære. & in l. Gallus. §. quidam, & §. & quid ſi tantum, de libe. & poſthu. & de intellectu d. l. cogi, vide d. Alex. in addi. ad Bart. in d. l. cogi. in prin. qui alle. Inn. in c. ſi diligenti, in fi. de præſcri. & dat plures limitationes, quas videatis, vt omnia hẽas, licet ad aliũ finem, & vt ét hẽas totam materiam alternatiuæ digeſtam, & qñ vna habere non poſſet, altera ceſſet, & inter plus & minus forma, an faciat vtrunque eſſe in obligatione, & an ſufficiat vnum eſſe verum, & in alternatiue promiſſis an vnum præciſe peti poſſit, & quid in alternatiue citatis, & quid in eo, qui alternatiue eſt debitor, & quid in alternatiue recipiẽte, vide no. in Bertachino impreſſo Mediolani, in ver. alternatio, & ſe. verſiculis, vbi vltra allegata ſup. quæ faciunt ad ea: etiam inuenies plures remiſſiones, & quando ponatur diſiunctiue & copulatiue, vide Abb. hic, qui dicit de pluribus dictionibus alternatiuis vltra alios doct. hic, & quomodo intelligantur in fauorabilibus, & pęnalibus, & no. vide Abb. vbi ſupra.

c ¶ Sacerdotis. Et narrat hic Pan. in 1. no. de natiuitate Ioa. And. fuit enim filius ſacerdotis, ſed genitus ante ſacerdotium, an autem fuerit legitimus, non apparet.

d ¶ Alternatione. Item nota ꝙ ad hoc, vt dictio, aut, ſit alternatiua, requiritur, ꝙ proferatur ſub vna conceptione verborum. l. ſi quis ſeruum. §. Seia, de leg. 2. & ibi Bal.

e ¶ Si quis ita. Adde d. Alex. de Imo. in l. ſi ſeruus vetante, com. l. ſe. quæ eſt d. l. ſi quis ita, qui ponit multas concor. ad opi. Ioan.

And.

Ao. vbi ipſum alle. hic in iſto c. ſtetes ceteras, quæ dicta domini Alex. adde ſupra alle. & quæ dixi modo, ſupra allegaui Bertachinum in d. ue: alternatio cum ſeq. uerſ. in gloſſ. & an poſitio alternatiua &c. qui d. Alex. etiam ponit, ubi ſupra plures fallen. quas per te uide, poſtquam hic recollecta habes, omnia ultra ſal. Io. An. hic.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcripto papæ debet is, ad quem dirigitur parere, aut iuſtã cauſam oſtendere, quare non paret.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Infamia non irrogatur per aſpera verba iudicis, & quando, & num. 5.*
4 *Comminatio iudicis non facit eum ſuſpectum.*
6 *Pro facto habetur, quũ non ſtat per mandatarium, quin ſ. at.*
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, & nu. 8.*
Per importunitatem, quæ fiunt, non valent.
Ratio quorum non ſit reddenda, §. 1. & nu. 9.
9 *Supplementum gloſſarum.*
10 *Legis, Nemo. C. de ſent. & interlo. om. iud. intellectus.*

C A P V T V.

1 Si quando. Ca. † Is, ad quem reſcriptum papæ dirigitur, debet illi parere, aut iuſtam cãm oſtende-
2 re, quare non paret. dicit Hoſt. tria † continet, litteram exaſperantem, benignam rñſionem, tolerantiam patientem. Melius dic, ꝙ ponit dictum, quod alternatiue declarat, & ſecundæ alternatiuæ cautam reddit. Ex-
3 aſperare, quia per aſpera † verba iudicis non irrogatur infamia, ar. hic C. quibus ex cauſis infa. irr. l. verbum. quia nec omnis vox iudicis, & c. ĩ. de præſump. aſſerte, cum ſuis concord. hoc, ſi ſine cãæ cognitione verbum proferat: pudor tñ oneratur. ff. de his, qui no. infa. l. ob
4 hæc verba, & ar. ꝙ licet iudex † comminetur, non propter hæc recuſabitur vt ſuſpectus, ad idem iura, quæ al
5 legat glo. Si autem cum † cauſæ cognitione interloquẽdo, irrogat infamiam. ff. de pœnis, ſi præſes. ĩ. de ap. cum ceſſante, ſm Goff. & Hoſt. [non poſſis] de iure, vel de facto ĩ. c. ſciſcitatus, vel. i. non debeas. [Ratio-
6 nabilem] hic not. antiqui, haberi † pro facto, quando non ſtat per mandatarium, quominus fiat, tractantes de his, quæ no. de reg. iur. cum ſtat per eum, & C. de inſti. & ſubſti. l. 1. [Praua] maxime, quia idẽ, ſi vera,
7 dummodo reddatur rõ, Ala. ¶ Secunda † gl. arguit al-
8 legat tria iura in contrarium, & ſoluit. ¶ In † 3. gl. [ibi, Si priuatus] ſi coactus a populo manumiſit ſeruum, ille non eſt liber. ¶ In ead. gl. [Sed interdum] conſiderat iudex qua ratione ſit facta funeris expenſa. [& ibi, Nõ omnium] ſequitur, q̃ à maioribus ſunt conſtituta, ratio reddi poteſt. ¶ In l. quandoq; [ibi, cum in iuuentute] & ĩ. eo. c. vl. li. 6. ¶ In gl. Ar. eſt, [& ibi, Item ſolam] qđ verum eſt, ſi interrogetur de cauſa, vt ibi no. Io. & Ber. ĩ. de teſtibus. cum cãm, & dic, vt ibi dicam, Accur. C. de teſtibus. l. 3. [& ibi, De Tyrijs] & de pę. di. 4. ſi ex bo
9 no. [Et in fi.] in ſecretis † diuini iudicii, vel his, quæ à principum voluntate dependent, nõ eſt reddenda ratio, vt in contrariis. In his, quæ ingenio, vel naturali ratione procedunt, debet reddi ratio, vt hic. Vnde ſi quęratur, quare res aliena vſucapitur, dic, ne dominia rerum ſint in incerto. ff. de vſucap. l. 1. Si quæratur, quare triennio? dic, ꝙ ita placuit principi, vt l. non omniũ, ſic enim poterat plus, minuſve ſtatuere, Hoſt. ¶ In glo.
10 vlt. [& ibi, Nemo] dicit Hoſ. ꝙ lex † iſta intelligitur, cũ ipſe imperator non reſpondet, ſecundum eius proceres, ſm Accur. ibi in 1. gloſſ. concor. B. & Phi. hic, & Vin. [& ibi, Non plures] de quo dic, vt ĩ. de cognatione ſpirituali. c. vlt. in princ. libro ſexto.

S V M M A R I V M.

1 *Ciſtercienſes per reſcriptum, in quo non fit mentio de eorum ordine conueniri non poſſunt, & nu. 12. & quo caſu, num. 2. & quando de priuilegio eorum etiam mentio facienda, n. 3. & 0. & ſic ſeruatur in curia, nu. 4. Ratio, cur mentio facienda, nu. 10. & 11.*
5 *Religioſorum alij alijs fauorabiliores.*
7 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, et nu. 8.*
Generi per ſpeciem derogatur, & nu. 9.
9 *Additio ſiue ſupplementum gloſſarum.*
Priuilegio per literas ſpeciales non derogatur non facta eius mentione, §. 1. & nu. 10. & 11.

C A P V T VI.

1 Cum ordinem. Caſus † Ciſtercienſes
[a] per reſcriptũ, quo non fit mentio de ordine ſuo, conueniri non poſſunt, diuiſione non eget.
2 Et † ſingulariter, non enim loquitur de indulto iuris cõis: vel cum per priuilegium concedit id, qđ de iure
3 competebat ſm Vin. [Indulſit] aut † literæ de iure cõmuni impetrantur contra Ciſtercienſes ſuper his, ſup quibus ſunt priuilegiati, & tunc ſufficiat, ꝙ fiat mentio de ordine: aut impetrantur literæ, vel indulgentiæ contra priuilegium, qđ habent, & tunc de priuilegio mentio fieri debet. ĩ. de re iudi. inter monaſterium, & no. ſ. eo. c. 1. Compoſt. idẽ Hoſt. qui ſubdit maxime, di-
4 cit etiam ſic † ſeruari in curia, ꝙ litera impetrata contra Ciſtercienſes, non facta mentione de ordine eorũ
5 non valeat, religioſorum † n. alij alijs fauorabiliores, ſed ad id, qđ dictum eſt non eſſe neceſſe fieri mentio-
6 nem de priuilegio, obijcitur. † ĩ. eo. cõſtitutus. Si enim non valent ibi literæ, in quibus non fuit facta mentio de ſtatuto, ergo non valebunt literæ, in quibus non fit mentio de priuilegio, ſed illud in literis gratiæ. Secus in literis iuſtitiæ, ſm Inno. [Ordinis] non dixit priuile-
7 giorum. ¶ Prima † glo. reſpon. per quæſtiones, quid ſi ſub re non priuilegiata &c. ¶ Secunda glo. dat ſimile,
8 prorogat, obijcit, & ſoluit. ¶ In † gl. 2. [ibi, in Toto] ſequitur iure generi per ſpeciem derogatur, & illud potentiſſimum habetur, qđ ad ſpeciẽ directum eſt. ¶ In
9 gl. 1 [ibi, Aliud] non † eſt aliud, imo hoc eſt priuilegiũ qđ ponit hæc decre. [& ibi, Mentionem] Idem Innoc. ¶ In gl. 1. ibi [Generalibus] ſecundum veram lecturã,
10 de qua ſupra glo. proxima. cum hoc priuilegium † de-
b tur contra ſingularia reſcripta, [b] per illa tolli non poteſt, ipſius mentione non facta, alias eſſet inutile [ibi, contra priuilegium] ſecundum T. rationem quære 25. q. 2. in fine ſummæ, dicebat Innoc. ꝙ ſuppreſſio veritatis hoc inducebat: quæ ſi fuiſſet expreſſa, non habuiſſet literas. Sed hoc ſibi non placet, qa potuiſſet literas de iuſtitia habuiſſe, vt ſi diceret priuilegio tacite, vel expreſſe renunciatũ, de decimis, ex multiplici, de pri-
11 uilegijs, accedentibus. dicit Comp. hoc † priuilegiũ, licet ſit generale, continet tamen omnia ſub generalitate contenta, ſ. omnia monaſtria eiuſdem ordinis: item ſimul omnes literas remouet, quæ contra priuilegium fuerint impetratæ. Vñ non valet ſpeciale, ſi de ipſo non facit mentionem, vt dixi ſ. c. 1. [& ibi. allegã-
12 tur] ſi non fit † mentio de ordine, non tenentur venire citati, & ſi feratur ſententia in eos, non valet, ad hoc de præben. c. vlt. ſecundum Hoſt. & in fi. ſecundum T. Idem videtur velle Inno. de hoc 4. q. 2. ſi epiſcopus, & infra de accuſationib. veniens, in vltima gl.

ADDITIONES.

a ¶ Ciſtercienſis. Religio cępta eſt anno Domini 1098. & primũ eius cœnobium fundatum, tunc pontificatus Vrbani ſecundi an. 12. teſte Euſebio de tempo.

b ¶ Reſcripta. Et ſic quia illud priuilegium dabat formã ſingularibus reſcriptis, vt non valerent, niſi facerent mentionem de eo. Et ſi etiam habebant clauſulam derogatoriam, merito non valent reſcripta, ar. etiam inf. eo. c. nonnulli, & inf. de ætà & qua. cum te, vide ſcripta ſupra eo. ca. 1. in apoſtilla, an & quando, cum additio

SVMMARIVM.

1 *Vacante ſede ſi papa ſcribat capitulo, vt præbendam conferant epiſcopus ibi creatus mandatum adimplere tenetur.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Epiſcopus non dicitur promotus ante conſecrationem.*
4 *Eccleſia variæ ſignificationes, remiſſ.*
5 *Præcepti appellatione comprehenduntur literæ monitoriæ, & præceptoriæ.*
6 *Verbi in duo reſolutio.*
7 *Ratio, quare capitulum non potuit exequi mandatum papæ, & num. 8.*
8 *Poteſtas eius, cui mandatur in defectum alicuius exequendum ceſſat, ſuccedente eo, in cuius defectum ſcribebatur, et num. 9. ſecus, ſi iuriſdictio mandetur, & ratio diuerſitatis quæ, nu. 10. 11. 12.*
10 *Contra viceſgerentem iuriſdictio data, contra dominum non eſt extendenda, ſecus ſi mandatum fiat vicegerenti, quia arctat dominum, nu. 11. & ratio nu. 12.*
12 *Iuriſdictio data reſtringitur.*
Mandatum [illegible]
13 *Capitulum, & Epiſcopus an digni redargutione papæ.*
14 *Per literas papales vt quis recipiatur in canonicum, & ei præbenda conferatur, nullum ius quæritur in beneficio, & quid mandat papa per eas, quæ ſcriptę extraneo non valēt, niſi ex certa ſcientia, numero 15. & qualiter id intelligatur. num. 16.*
17 *Dignitatem quis habere poteſt in vna eccleſia cum canonia, & præbenda.*
18 *Mutatio ſtatus non liberat quem ab eo, ad quod tenebatur.*
19 *Inter indignari, & dedignari differentia, remiſſ.*
20 *Lectio antiqua decurtata.*
21 *Epilogus, ſupplementum gloſſarum. nu. 22. & nu. ſeq.*
23 *Decretalis hæc an loquatur de gratia.*
24 *Capitulum ſuccedit in iuriſdictione ſede vacante epiſcopo, niſi in caſu. nu. 27.*
25 *Epiſcopus tenetur adimplere mandatum factum canonicis ſede vacante vt ſucceſſor, ſecus, ſi ſcriberetur ad capitulum, cum eſſet ibi epiſcopus, nu. 26.*
Mandatum factum capitulo, vel ſingularib. de capitulo, vel epiſcopo, aut extraneo à papa, quis exequi debeat, nu. 24. 25. 26. 28. 29. 30.
30 *Capitulo ſi quid mandetur, ſinguli non poſſunt exequi & ad hoc compelli non debent, n. 32. ſecus ſi tanquam ſingularib. dirigatur, numero 29. ſi capitulum nollet conuenire, quid iuris 33.*
31 *Electio pertinet ad ius.*
Receptio ad factum.
34 *Vniuerſalis infert particularia.*
35 *Datā authenticā in citatione iudices debent apponere.*
36 *Delegatus iuriſdictionem ſortitur à datę tempore, licet illam non exerceat ante receptionem.*

CAPVT VII.

1 Eam te. Caſus. † Si vacante ſede papa ſcribat capitulo, vt præbendam conferant, ep̄s ibi creatus mādatum ad-
2 implere tenetur, dicebat Hoſt. 5. continet † mandatū, excuſationem, cauillationem, reprehenſionem, & antipophoram [Promotionem] per hanc literam, & illā.
3 quæ eſt in fi. no. Fran. ante conſecrationem † epiſcopū non dici promotum, all. 40. diſtin. ſicut. ĵ. de electione tranſmiſſam [Meminimus] 23. d. præterea [Eccleſiæ]
4 alias capitulo eccleſiæ, varias ſignificationes † eccleſiæ ponit hic Fran. de quib. ĵ. ne præla. vi. ſu. c. fi. & de ver. ſig. cum clerici. [Commiſſę nunc] tunc. n. erat de capitulo, vt ſequitur, vel ſm Fran. & tunc erat electus, ſed nō
5 conſecratus; vt in fi. Et præceptum ſi, literas † monitorias, & præceptorias, ſecundum Egi. & Fran. [Fidem
6 Chriſti] i. baptiſmum, vel proprie, & dic ſuſcepit. † i. ſuſcepiſſe præſumitur, Hoſt. [Ipſi vero] ſ. decanus, & capitulum [Ad te] ſolum, aliter ſede vacante parere potuiſſet. ĵ. ne ſede vacante. c. vno, li. 6. [Non potuerunt]
7 obijcit † Hoſt. aut papa ſcripſit eis, vt illis, qui poteſtatem habebant de conſuetudine, & huic contradicit
a hæc litera:[a] aut tanquam illis, qui in collocatione ſucceſſerant, & ſic contra, ne ſede vacante. c. 2. aut tanquā executoribus, & ſic contra, inf. de officio deleg. ſane. & c. paſtoralis. §. quia vero. Sol. dic, non potuerunt, ſicut eis videbatur, vel ſic excuſabant ſe, & male, nec ſuper hoc tamen ſtatuitur hic ius, ſed tantum ſuper excuſatione epiſcopi, vtrum bona fuiſſet, & dicitur quòd nō. Vel dic ſecundum Innocent. Compo. & Abb. quod ex quo
8 in † defectum epiſcopi ſcribebatur capitulo, creato epiſcopo, ceſſat poteſtas capituli, & redit ad epiſcopū, quod hic dicunt expreſſum, & habet hoc locum, etiam
b ſi de alia eccleſia epiſcopus eligatur. Imo † refert Inno. quoſdam idem tenere, quando in defectum epiſcopi
9 ſcriberetur extraneo, debet enim in his mandatis † ſubintelligi, ſi res in eodem ſtatu permanſerit vſq; ad collationem. ff. ſi ex nox. ca. l. 1. per quod dicebat Abb. ſi præpoſitus Magaloñ. vacante ſacriſtia Magalo. quam ipſe de conſuetudine tenet, cum vacat, reciperet mandatum papæ ſuper re aliqua ſacriſtiæ exequenda, ſi mādato non completo ordinaretur ſacriſta, ad ſacriſtam, non ad præpoſitum ſpectaret id exequi, ſecundum quę patet, quòd epiſcopus tenebatur hoc mandatum exequi, vt etiam dicam ſuper gloſſ. cum in collatione, vel mandato ſuccedat. inf. de conceſ. præben. quoniam, in auct. vt nulli iud. §. & hoc quoque, & §. ſe. ar. ff. de condit. inde. l. filiæ. ff. de adimen. leg. l. annua. §. a Titia. ĵ. de vſuris, tua. Sed contra de ali. iudi. mu. ca. fac. cap. 1. vbi innuitur, quòd ſi ille, contra quem literæ impetrantur, poſſeſſionem, ſuper qua impetrans eum conuenire nolebat, in alium transferat, ille non conuenitur, niſi malitia eius interuenerit. Epiſcopus ergo per litteras capitulo directas non conuenitur, cum in malitia non fuerit. Præterea reſcripta non extenduntur ad multos nec ad alios. inf. e. cum in multis, de oſt. del. P. & G. Reſpondeo ſecundum Innoc. & Compo. & Abb. iuriſdi-
10 ctio † contra vices gerentem data, contra dominum non eſt extendenda, cum ſit reſtringenda, vt dixi. Vnde non procedet delegatus datus contra vices gerentem contra epiſcopum, niſi forte lis fuiſſet conteſtata. de ſucceſſore dicam de officio dele. quoniam Abbas.
11 Mandatum † vero factum vices gerenti arctat ſucceſſorem vel dominum. Et eſt diuerſitatis ratio; quia iuri-
12 ſdictio † data reſtringitur, mandatum non: imo quandocunque ſubditus poteſt, debet obedire, nec debet obedientia reſtringi. 8. quæſt. 1. ſciendum. 11. quæſt. 2. ſi dominus, & c. qui reſiſtit, & c. quid ergo. & facit in authen. iuſiu. quod a mori. præ. 1. reſpon. & 1. §. collat. 5.
c Mandatum[c] quia expreſſim non ſcribebatur epiſcopo, ſed decano, & capitulo. [Deberes] oppono: aut papa
13 † contulit ius in hac pręebenda, aut non: ſi contulit, male facit redarguendo epiſcopum: quia epiſcopus ad quem pertinet collatio, bene facit, ſi de nouo non confert. ſufficit enim collatio papæ: imo illi faceret iniuriam. Sed capitulum eſt redarguendum non recipiendo illum, ſed ſine alio mandato epiſcopi. Si papa non contulit, adhuc iniuſte redarguit, cum literæ non valerent: quibus mandabatur in canonicum recipi, qui non erat canonicus, & qui canonicus per eos fieri non
d poterat, cum ad eos[d] non ſpectaret collatio. dicit In-
14 nocent. quod per literas † nullum ius eſt quæſitum illi in beneficio: ſed canonici auctoritate literarum potuerunt illi conferre ius. Intendit enim papa per tales formas, quod non ſolum, quæ facti ſunt, conferant, ſed etiam quæ ſunt iuris, & ſic dicit papam quotidie facere.

ecre. Nõ tamen credit, quod ſi papa ſcriberet penitus
15 † extraneo, ꝙ reciperet aliquem in fratrem alicuius ec
cleſiæ, in qua ius recipiendi non habet, quod valeant
tales literæ, niſi expreſſe ſcriretur, ꝙ papa ſicut extra-
neo ſcriberet ex certa ſcientia, ad hoc inf. eo. cum ali
quibus, lib. 6. Si ergo dicas, quare canonici creato epi
ſcopo ipſum non receperunt, dixi ſupra ſuper ver. Non
16 potuerunt. Vnde dicebat Boati. aut Papa † ſcribit ali-
cui, vt executori, ꝙ beneficium conferat, quo caſu con
fert, licet aliter ad eum non ſpectet collatio, aut vt col
latori ei, qui collator eſt, & tunc planum, aut vt colla-
tori ei, qui non eſt collator, quo caſu is, cui ſcribitur, cõ
ferre non poteſt niſi papa ſcripſerit ex certa ſcientia.
[Datam literarum] & mentem papæ, ſecundum Inno.
17 & Hoſtien. Archid. ergo poteſt quis † habere dignita-
tem canonicam, & præbendam in vna eccleſia, de cõ-
ſuetu. c. 1. li. 6. Et ad intellectum huius literæ, vide qđ
dicam inf. de his, quæ fi. a præla. tua, in prin. [Adhuc]
18 no. per hoc Goſ. ꝙ mutatio, † ſtatus non liberat aliquẽ
ab eo, ad quod tenebatur, allegat iura pro, & contra,
e quæ ponam de obl. ad ratioci.[e] c. vno, ſuper ver. ratio-
19 ciniis. [Dedignari] differentiam inter † indignari, &
dedignari quære in textu, & glo. 45. di. vere. [Non de-
20 bes] hic dicitur † de antiqua, ꝙ mandabat illum in ca
nonicum recipi, & ſibi ſtallum in choro, & locum in ca
21 pitulo aſſignari, Egi. ¶ Tertia † gloſ. reſpon. per quæ-
ſtionem, an teneretur epiſcopus &c. & dupliciter ſol-
uit. Quarta glo. arguit, cui dat ſimile, contra quod al-
legat contrarium; ſecũdo arguit, & determinat, tertio
arguit, & allegat contrarium. ¶ Penultim. glo. arguit,
datam attendi &c. allegat duo iura. In contrarium al
leg. & remittit. ſecundo arguit, ꝙ dies edi debet. &c.
alle. tria iura in contrarium alleg. duo, & ſoluit. ¶ In
22 † gloſſ. 2. [ibi debent][f] ſecundum Innoc. ¶ In gloſſ.
f per literas [ibi, Honeſtatem] Vnde, vt Inno. refert, for-
23 te de gratia loquitur decre. & de data † dicit papa vt
notet cauſas motiuas, non neceſſarias, quare cogere
debeat epiſcopum ad conferendum illi præbendam
[& ibi, Conferre] alia lectura ſumitur ex dicto Ge tre.
Phi. Innoc. Hoſt. & Compo. ſcilicet ꝙ licet capitulum
24 † non ſuccedat epiſcopo in collatione præbendarum,
tamen ſuccedit in iuriſdictione, & ideo commodius
alteri, quam capitulo papa ſcribere non potuit, maxi-
me propter coniunctionem, quam habent in collatio-
ne præbendæ epiſcopus conferendo, capitulum reci-
25 piendo, ſicut igitur omnibus canonicis † mortuis ſuc-
ceſſores eorum mandatum eis adimplere tenentur, ſic
etiam tenetur epiſcopus eis, in epiſcopali iuriſdictio-
ne ſuccedens, ſecundum quæ teneretur etiam extra-
neus, qui non de capitulo fuiſſet electus. ¶ Si vero ibi
26 eſſet † epiſcopus, & ſcriberetur capitulo, non plus te-
neretur epiſcopus per illas literas adimplere manda-
tum, quam ſi dirigentur extraneo. Item ſi ſcriberetur
27 epiſcopo, & moreretur † ante præſentationem lite-
rarum, per illas literas non deberet illum recipere, ſe-
cundum Inn. ſecus forte ſecundum Compo. ſi poſt præ
ſentationem moreretur epiſcopus, quia tunc cum capi
tulum ſit ſucceſſor epiſcopi, proſequetur factũ inchoa
tum, ad hoc ĩ. eo. literis. ¶ In gloſſ. Arc. ꝙ [ibi, Solus]
28 vnde ſi † familiari præcipitur, quod portet ſal: omnes
currere debent, quod eſt contra prouinciales, ſecun-
dum Hoſtien. [& ibi, Fallaciis] ibi. Soluitur [& ibi, Ab-
bas] habita diſtinctione, an fuerit expreſſum propriũ
nomen, vel non, vt ibi Philip. [& ibi, Mandatum] hoc
29 non placet Innoc. & Compoſte. niſi dirigatur † man-
datum tanquam ſingularibus, quale eſt mandatum
de recipiendo inueſtitum a papa, vel eo cui papa cõ
tulerat; quilibet tamen teneretur recipere, etiam ſi
capitulum contradicat. Item Bona. & Guil. facit de
immu. eccle. decet, ver. & ꝙ, lib. 6. Secus, ſi mandaret

30 † capitulo, ꝙ eligeret: quia tunc quilibet non eliget,
cum tamen ex tali electione ius non quæratur. nec de-
beat ſic fieri, de elec. quia propter, &c. in geneſi. 63. di.
c. 1. & 2. Et quia tunc potius officium monentis quam
g facientis accepit, arg. ff. quando ap. ſit. l. 1. §. ſolent.
31 Item electio † pertinet ad ius, receptio ad factum, Inn.
32 Vnde reprehendit Compo. executores, † qui compel-
lunt canonicos, quos in curia inueniunt, ad recipien-
dum illum, cui papa non cõtulit canoniam, ſed man-
33 dat cõferri per capitulum. Si vero capitulum † ad hoc
nollet conuenire, vide no. de conceſ. præb. ſi capitulo,
lib. 6. Ad huius gl. materiam vide quod dicam de po-
ſtu. præla. bonæ. 2. ſuper gl. dicit. de ſen. excomm. Ro-
mana. §. vniuerſitatem, li. 6. [Et in fi.] dixit Hoſt. illud
34 † in proprietate, iſtud in mãdato. nam omnibus dictũ
vni dictum, quia vniuerſalis infert particularia. inf. de
maio. & ob. ſolitę, ver. nos autem. ¶ In gl. Ad hoc, [ibi,
ſi Aliquando] ad idem ĩ. eo. ſi eo tempore, libr. 6. & in
35 cle. eo. ti. literas. [& ibi, Dies] arguit Hoſt. contra † iu
dices, qui non apponunt datam autentici in citatione
36 de dila. præterea. Item ꝙ a tempore † datæ ſortitur
delegatus iuriſdictionem, licet illam non exerceat an
te receptionem. de app. ſuper. cap. 2. inf. eo. paſtoralis.
¶ In gl. vl. in fi. & æſtimandus erat iſte dignus fauore.
23. q. 7. ꝙ autem, & c. quemadmodum, & quæ. 4. ipſa
pietas, ſecundum Goſ. & Hoſt.

ADDITIONES.

a ¶ Litera ibi, donatio prębendarum ad te expectabat.
b ¶ Imo, vide etiam, quod not. infra ſuper gl ſuper literis.
c ¶ Mandatum. No. verba præceptiua directa in alicuius fauorẽ ſapere conſilium, & non mandatum, ita Bal. in l. ſciſcitatus. inf. eo. & column. ſecunda, vide etiam Decium, & alios in l. age. C. de tranſactio.
d ¶ Eos. vide ad materiam huius gl. Io. And. in cap. ſuper eo. inf. de offi. dele. in gl. commune verbum.
e ¶ Ratioci. Et per Bart. in. l. 1. ff. de pœnis, & in l. pe. ff. de iuriſdic. omnium iudicum. & in l fin. ff. ſi ex noxa. cauſa aga.
f Debent. Vide Io. An. ſupra de conſtitutio. ca. cum M. Ferarien. ſuper gl. hoc videbatur.
g ¶ Ar. ff. Et ſic not. cum aliquis tenetur aliquid facere infra tempus certum, ſi infra id non facit, eo ipſo in negligentia præſumi tur. Bald.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptũ ad beneficia impetratum, in quo tacetur dignitas impetrantis, non valet, de cuius temporis dignitate, nu. 8. et de quibus beneficiis intelligatur, nu. 2. & 3. & 7.*
Diuiſio decretalis.
3 *Nomen proprium, & dignitatis in impetrando beneficio non ſupprimendum, neque mutandum.*
Nobilitatis, vel diuitiarum in impetratione beneficiorum an facienda mentio.
5 *Eccleſiæ pro pauperibus clericis in eis ſumuntur.*
6 *Inquietare quid ſignificet.*
7 *Auctor pro impetratore.*
Supprimit, pro tacet. ibid.
9 *Epilogus, ſuffragium, ſupplementum gloſſarum, numer. 10. & 11.*
Neutrum melius eſt iuuare, quam alterum lædere.

2 1 Ad aures. [a] Caſus † Non valet reſcriptũ ad
beneficiũ impetratũ, in quo tace-
tur dignitas impetrãtis. cõis diu.
2 2. ibi ꝯſultationi [Minorib.] maxime. In. vel † maiorib.
ĩ. e. cũ adeo, & c. ſi ꝓponere, Hoſt. cũ hęc ſit maior fra-
us, de ele. dudũ. 2, Comp. [Bñficiis] obtinẽdis, vel iam
3 obtẽtis per diſpenſatiõe, retinendi. inf. de pb. non po
teſt. 1. reſpõ. li. 6. [Nomen] idẽ de proprio, vel ſi muta-
4 uerit. ĩ. c. ſi. [Dignitatis] vel † nobilitatis, vel diuitiarũ
inf. de

infra de officio dele. ſignificantibus. Hoſt. hoc quo ad hunc caſum non credo: ſed bene dico idem in quolibet beneficio, infra de præb. ſi moti, libr. 6. [Clericos]
5 i. eccleſias † in quibus ſunt pauperes clerici. Inn. [inquietent] i. inquietando † occupent loca, quæ illi tenere debent, infra de præbendis, quia in tantum, vel quę poſſident, de cleri. non reſid. conquerente. vel. i. aggrauent, cum ad præbendas recipiendi non ſint vltra q̃ patiantur facultates eccleſiæ, de inſti. ſup. 1. [Literas] ſuper beneficijs impetratas. Gof. in ſua quæſtione. 29.
7 quia ſi decanus † impetrans literas ſuper vſuris, taceret
b decanatum, non nocet, infra capit. ſuper literis, [b] Abb.
c [Auctor] i. impetrator. [Supprimit] i. tacet [c] Abb. [Di-
8 gnitatis] quã habebat tempore † datæ, licet tempore, quo literis vtitur, eam habere ceſſauerit, ſecundũ Vin. ad hoc ſupra c. proxim. & inf. eo. ſi eo tempore, li. 6. qđ etiam verum intelligas de illo, qui non ignorabat ſe dignitatem habere: aliter dic, vt inf. c. gratia, li. 6. Si vero tempore, quo literis vtitur, habet dignitatem, quam prius non habebat, dic vt inf. de præb. ſi pauper, lib. 6. in textu, & gl. & in cle. e. ti. gratiæ. De his in Spe. de reſcrip. præſen. §. ratione autem impetrantis, verſ. quid ſi impetrator, & duobus verſic. ſeq. quos poſuerat hic
9 Vin. ¶ Vlt. † gl. quærit, & remittit. ¶ In gloſ. 2. ibi. [§. Mortuo] vide de verb. ſig. c. olim, ſuper vlti. gl. & §. ſe. Vide, vt lite pen. c. 1. ſuper vlt. gl. ¶ In gl. pe. [ibi. l. 1. §.
10 1.] loquitur † de venditore, qui celauit rei venditę ſeruitutem, quam ignorabat emptor. ¶ In gl. 1. in fi. idem
11 ho. infra eo. nonnulli, in fi. penu. gl. ¶ In gl. 2. [ibi, Grauiter] Melius eſt enim neutrum iuuare, quam alterum lædere. 14. q. 5. deniq; 22. q. 2. primum, de donat. apoſtolicæ, ibi, quia tunc, Hoſt. ¶ In gl. 3. [in fi.] & infra de cor. viti. expoſuiſti. Hoſt.

ADDITIONES.

a ¶ Ad aures. Hic not. Vinc. Q. ꝙ ſi impetrans literas de beneficio obtinendo, dignitatem habet tempore datę, vel impetrationis literarum, ſed ante ipſarum præſentationem ipſum amittit, vel renunciat, ꝙ non valeat litera, quia tempus datæ cõſiderari debet in tali caſu, ſine ꝙ eludi poſſunt ipſæ literæ. item no. ꝙ ſi tempore preſentationis dignitatem, & non tẽpore datę obtinebat, q. d literę põt elidi. & hoc idẽ dicit hic Cõp. ꝙ licet ab initio reſcriptũ fuerit canonicũ ꝑ ſit effectum. Bald.
b ¶ Super literis. Vbi plenè, de hac materia no hic Compoſt. in gl. quæ incipit, hic primo, vbi videas, hæc. n. ſent entia ibi approbatur etiam per Egi. quæ etiam eſt hic ſententia Io An. Bald.
c ¶ Tacet. vide Old. conſ. 212. inci. ad quæſtionem, ad fi. & vide Bal. in l. præſcriptione. C. ſi contra ius, vel vtili. pub. & vide Fely. in c. poſtulaſti, ad fi. 3. col. infra eod.

SVMMARIVM.

1 *Contra Reſcriptum reus excipit, quod de ſuo mentionem non facit, niſi dolo, vel negligentia non fuerit vſus eo: ſecus ex cauſa, num. 2. & 3.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Proteſtõ nõ eſt neceſſaria impedito vti reſcripto aliqua ex cã*
4 *Epilogus, ſuffragiũ, et Supplemẽtũ gloſſarũ, n. 4. 5. et n. ſeq. Dolum ex perſpicuis iudicijs probari conuenit.*
Negligentia præſumitur ex temporis curſu.
7 *Reſcripta perpetua, niſi ipſis terminus aſſignaretur, & n. 5.*
8 *Exceptio et replicatio tollitur, actione ſublata, et qua, et n. 9*
10 *Declinatoriæ tempore clauduntur.*
11 *Reſcriptum non dat mihi actionem, sed iudicem.*

CAPVT IX.

1 Si autem Caſus. † Excipit reus contra reſcriptum, ꝙ de ſuo primo mentionem non facit, niſi dolo, vel negligẽtia
2 nõ fuerit vſus illo. Dicit † Hoſt. tria facit, ponit factum, ꝙ negligentia nõ excuſat, ꝙ impotẽtia excuſat [Litteras] quatũ auctoritate fuerat facta citatio ſm B. [Mẽtio] ſic ſ. e. c. 2. §. fi. & c. 3. 1. tũ. Hoſ. [Copiã] ſup. vel ex alia iuſta cã, & cũ hoc ſolũ ponderetur impedimentũ.
3 Not. Egi. ꝙ nõ eſt neceſſaria † proteſtatio, licet gl. ſu. eo. c. 1. [conueniri] ſup. excipiens de prioribus, Egi. ¶ Ter-
4 tia † gl. fac. ꝯriũ, & ſoluit. ¶ Secũda gl. ſignat ꝯriũ, &
5 ſoluit. ¶ Vlt. gl. arguit. ¶ In prima † gl. [ibi, perpetua ſunt] niſi tp̃s in eis limitatũ ſit, vt ibi. ¶ In gl. 1. ibi §. vlti.] vide ſ. tit. 1. cũ acceſſiſſent, ſuper gl. pe. [& ibi, Doli] mali, vel rei iudicatæ, vel pacti, ne perpetuò petatur [& ibi, Non ſemper] vt pacti, ne intra quinquẽniũ agatur, procuratoriæ, & his ſimiles. ¶ In gl. vlt. [ibi, ſed] & ſi ſequitur, ſed ſi per prætorem ſteterit, reſtitutio indul-
6 getur. ¶ In † gl. 1. [ſteterit] per Annũ. dicit Ho. ꝙ bene dicit de negligentia, ſed dolum ex perſpicuis iudicijs
a ꝓbari cõuenit [a] remittit ad ea, q̃ no. ſ. eo. ex parte [& infi.] ſm T. ſup. & poſt, ſi fuerit perpetuata. dicit Pe. ꝙ
7 lex non ꝯdicit, ꝙ dicit reſcripta † perpetua, niſi ipſis terminus aſſignaretur, hic aũt datur annus. inf. eo. plerunque, ſuo more ſubtiliter dixit. ¶ In gl. 2. [ibi, & eſt
8 hæc] non vſ ſoluere. dicebat Phil. hic exceptio † ad-
b iuuabat actionẽ. Vnde ſublata actione, & exceptio [b] tollitur, nã & replicatio, q̃ adiuuat actionẽ, ſi actio eſt tp̃alis, tollitur ſiĉ cũ illa ſ. de pac. q̃ſitũ erat. in fi. vbi de hoc in gl. pe. Si eſt perpetua, perpetuo durat. C. de
9 exce. licet. Vnde dicebat Ho. q̃ ad agẽdũ † fuerũt lr̃ę impetratę, & exceptio, ſicut acceſſoria ſequt actionẽ, nõ eſt ꝯ, ſic amittitur exceptio ꝑ illã ꝯnexitatẽ, ſ. ti. 1. trãslato, & imputet ſibi, ꝙ per citationẽ potuit lr̃am ꝑ-
10 petuare. Itẽ in declinatorijs † ſpãle eſt, ꝙ tp̃e clauduntur, vt i l. exceptiones, de re iud. inter. Dic, ꝙ reſcriptũ
11 † nõ dat mihi actionẽ, ſed iudicem, coram quo actionẽ priſtinam intentabo, & eſt ſimile in appellatione.

ADDITIONES.

a ¶ Conuenit. Vide Pau. de Caſt. in conſ. 82. quod incipit, viſis his, quæ ſuperius alle. & in cõſ. 326. quod incipit, in cauſa mota & vide alle per Iaſon l. ſi quis ex argent. §. ſi pe. co. ff. de edeo.
b ¶ Exceptio. An quę annalia ſunt ad agendum, ſint annalia ad replicã. vide gl. in l. purè, in fi. de do. excep. & in l. quęſitum, in fi. de pecu. Io. And. de excep. c. 2. an ſit perpetua. dicit quando habet diuerſum conſiſtere ab actore, nec ex eodem fonte oritur, paratur ad ſimilitudinem actus, tunc eſt perpetua, vt l. purè, in fi. alias durat tanto tempore, quanto actio, vt Inn. in c. cum dilectus, in fi. de ordi. cog. & ratio eſt, vt dicit Inn. in c. cum dilectus de dol. & cont. quando exceptio ponitur ad ſimilitudinem actionis, tunc antequam agatur non competit, & ad id quod dicit hic gl. idem Innoc. inf. eo plerunque, Bal.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum non valet, per quod incerti iudices dantur, vel futura negocia committuntur. ſuper omnibus præſentib. valet nu. 9. & ſuper gratia, et quando nu. 10. 11. et 12.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Reſcripta tollenda per quæ iuriſdictio ordinaria eneruatur, et per quæ propitij iudices impetrantur, num. 4.*
5 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, & nu. 6.*
7 *Exceptio peremptoria non conceditur per reſcriptum.*
Fiſco damnoſa, et iuri contraria peti non oportet.
8 *Supplementum gloſſarum, & nu. ſeq.*
13 *Principijs obſtandum.*

CAPVT X.

1 Ad hęc Caſus. † Nõ valet reſcriptũ, per quod incerti iudices dãtur, vel per quod futura negocia committuntur. Et ſunt
2 † duæ partes. 2. ibi, nos igitur. dicit Hoſt. tria not. impetrantium malitiam, abuſum, & remedium [aſſerũt] non enim credit papam ſic ſcripſiſſe. ſ. e. c. 2. (Ordina-
3 rii) erant ergo talia reſcripta † tollenda, per quæ iuriſdictio ordinaria eneruabatur, ſ. de off. lega. ca. 2. de ma. & obed. per tuas 9. q. 3. nunc vero, ſecundum Inn. (Pro-
4 pitios) & ideo amplius † reprobatur hoc, de appellat. cum ſpeciali (Morbo) concordat de iura. calum. cæ-
5 terum, & quod ibi no. in procemio huius li. in † glo. hęc ideo. (Noſtra auctoritate) ſic ſ. titul. 1. ex parte. ¶ Pri-
6 ma † gloſ. no. generalitatem reprobari, allegat S. iura, Io. And. ſuper 1. Decret. D in con-

in ȝrium allegat duo, & ſoluit. ¶ Sc͂da gl. ponit lecturã. Vinc. & Tanc. Secundo. Lau. & Da. ¶ In gl. 1. [ibi, ita fidei] vide de confirmatione, bonæ, ſuper gl. pe. [& ibi, Edere,] clarè & de toto facienda eſt editio [& ibi, §. Nihil] vide de re. ſpol. cum ad ſedem, ſuper gl. 2. [& ibi. §. incertæ.] vide hãc & ſeq. de libel. obla. c. 2. ſuper
7 1. gl. ¶ In gl. 2. [ibi, l. 2.] peremptoria † non cõceditur per reſcriptũ, q̃a nec damnoſa fiſco, nec iuri contraria peti oportet, vt in l. ſeq. [& ibi de procu. l. 2.] abſens datur procu. dũmõ certus ſit, & ratum habuerit [& ibi, dari põt] et teſtamento. vt ibi. Nam certo iudicio debet quis filijs pro tutela cauere, vt in §. ſeq. [& ibi, Cũ prætor] proconſul dat legatum. [& ibi, §. 1.] vide de app.
8 dilecti. vlt. in 1. glo. ¶ In † 1. gl. ibi, hic impetrando, & ibi c. 2. in appellando. & ibi, Significantibus, in petendo [& in fi.] adde qđ no. de hoc. ȷ. de libelli obla. c. 1. ¶ In gl. 2. [ibi omnium negociorum] præſentium, & futurorũ, & pp hoc non valuit ſm Hoſt. ȷ. c. vlt. ſup oĩb.
9 †. n. pũtib. impetrare hoc eſt commendabile. ȷ. co. diſpendia, lib. 6. [& ibi, ſcientia] aliter ſecus, niſi forte generalem legationẽ committeret, de offi. delegati. c. 2. Hoſt. [Et in fi.] Idẽ dicit Inn. & vide qđ poſt eum dicã de offi. dele. cũ olim. 1. in prin. Cõp. diſtinxit, ꝙ aut ta
10 les literæ dantur per formã † iuſtitiæ, aut per formam gratiæ, vt primæ non valeant, ſecundæ ſic, ſi dentur a Papa. Secus, ſi ab alio, pro & contra. ȷ. de priuil. c. 1. li.
11 6. §. & id ipſum, vbi de hoc. Dixit et Cõpoſt. ꝙ eo † caſu, quo valent literæ. ſ. datæ per formã gratiæ, impetrator ſuper qõne, quæ non erat tempore impetratæ gratiæ, aduerſarium non poterit conuenire: quia licet ſit
12 forma † gratiæ, tamen & cõmiſſionis, quæ non exten-
a ditur ad futura. ȷ. c. fi. & eſt odioſa, vt hic, a qđ intellige, niſi priuilegiũ et ſuper futuris eẽt expreſſe ꝯceſſũ. ¶ In gl. vl. [ibi, obſtat. ſero.] Tullius in 6. Philipica, Oẽ
13 malum † naſcens facile opprimitur, inueteratum plerunq; fit robuſtius. Ouidius epiſtolarũ, Flamma recẽs parua, ſparſa reſedit aqua. Et Hier. ad Euſto. de virginitate ſeruanda, dũ paruus eſt hoſtis, interfice, vt nequitia elidatur in ſemine. Et de ſpũali hoſte loquitur, quod patet: quia præmiſit, nõ ſinas cogitationes creſcere. Vide etiam de homine perfecto. B. [Et in fi.] interdum reprobatur celeritas. inf. de elect. c. vlt. lib. 6. & ibi de hoc in gloſſ. nota, quòd.

ADDITIO.

a ¶ Vt hic. No. hanc gl. in fi. quæ quaſi vĩ ſonare non poſſe Papã tollere mihi ius recuſandi, dic contra, vt ſequitur, in l. 1. §. fin. ff. qui & a qui. ap. nõ licet, & Io. And. in c. cum inter, infra de excep. in ver. non committat. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum Papæ vitiat latinitas falſa, ſi ſit vitium manifeſtum, num. 3. vide num. 7. 8. 10. 11. 13.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Pro abſolutione pecuniæ non ſoluendæ.*
4 *Falſitas præſumitur potius in literis abſolutionis, quam commiſſionis, vel iuſtitiæ.*
5 *Peccatum pro vitio, vel defectu, non nocet, & in quo. n. 11.*
6 *Epiſcopus reprobatur, qui non audiuit Donatum.*
8 *Scribentis vitioum non nocet, et quib.*
11 *Supplementum gloſſarum, & num. 10. & num. ſeq.*
12 *Literæ gratioſæ per manus multorum, & quorum tranſeunt.*

CAP. XI.

a
1 Ad audientiam. a Caſus. † Falſa latini
2 tas vitiat reſcriptum Papæ. h. d. Ho. duo ꝯtinet. ſ. dubitationẽ, & diffinitionẽ, & ſic cõis diuiſio. 1. ibi, q̃b. [Stephano] ita eſt in antiqua, alias ſepulchro
3 [Abſolutione] ꝓ † qua pecunia ſoluẽda nõ eſt, qđ dic vt ȷ. de ſim. ad aures, Ho. [Manifeſtũ] quaſi innuat ſecus eſſe, ſi vitiũ fuiſſet dubitabile ſm Egid. & Boa. quo caſu fieret interpretatio ꝓ reſcripto, de fid. inſtr. inter.

4 No. et Boat. ꝙ fortius pſumitur falſitas in literis abſolutionis, q̃ in literis commiſſionis, vel iuſtitiæ. ad hoc
5 de cri. fal. c. fi. [Peccatũ] non † mortale, ſed. i. vitiũ, vel
6 defectum, Hoſt. ſm eũ reprobatur † eps, qui nõ audiuit Donatũ, de æta. & quali. c. fi. [Nolumus] ſic ȷ. de pb. li-
7 cet [Adhibere.] Sed ȝ, quia † valet littera, & ſi in ꝯſtructione ſit peccatũ, vt ś. de cõſti. eccleſia, ibi. Sibi & c. & c. ſeq. in princ. & in fi. & ȷ. de ſacr. vnc. c. vno, ibi, apud nos, & §. fin. & ȷ. eod. dilectus. 2. & c. ex inſinuatione, de electione. ſignificaſti, in prin. & in fi. & de cler. peregri. c. 1. de ferijs, licet. de teſtib. ſignificauerũt. Sol. in
8 ſingulis ȝrijs, Hoſt. ¶ Prima † gl. dat ſiſe, format ȝriũ, & dupliciter ſoluit. ſo. oni alle. ȝriũ, ponit opinionem
9 Lau. q̃ determinat. ¶ In † gl. [imperatorib.] ſequitur Antonius rñdit nõ lædi ſtatum liberorũ ob tenorẽ inſtrumẽti malè cõfecti [& ibi, Qui habebat] hanc & tres ſequẽtes vide in c. ex parte, hic alleg. ſuper 1. gl. (& ibi,
10 Illicitas. §. veritas) † rerũ geſtorũ erroribus nõ vitiatur. ¶ In 1. gl. [ibi, ex parte,] per quã dicimus, ꝙ defe-
11 ctus † figuræ nõ nocet, vel in loco nõ ſuſpecto, vt eo. tit. ex literis, de crimine fal. c. fi. ſm Hoſt. [& ibi, per multas man a] declarabat hęc Bonagui. ȷ. c. cũ adeo, dicẽs,
12 ꝙ litteræ † gratioſæ, quę dñr legendæ, trãſeũt p manus notarij, q legit petitionẽ papæ, demũ p manũ notarij abbreuiatoris. demũ per manũ primi notarij legẽtis notã ipſam dño Papæ. Itẽ per manus diſtributorũ, q diſtribuũt illas inter groſſarios. Itẽ per manus groſſariorũ. Itẽ per manus Vicecancellarij. Itẽ per manus bullatorũ [& ibi, Si nõ ſanctificatur] in baptiſmo loquitur, &
13 verba † cæleſtiũ miniſteriorũ nõ reſtringũtur, ſub rħis Donati, vt ibi no. & eſt verbũ Grego. ſup Iob, in fi. prologi, licet attribuatur An. 38. di. in palea, indignum.

ADDITIO.

a ¶ Ad audientiã. Aduerte ad tex. dicẽs, prima facie, & adde tex. in c. fi. in 1. reſpon. C. de edic. di. Adri. tol. in tex. ibi, ſed ꝙ prima figura, cum ibi no. item vide tex. in l. apud Iul. §. fi. ff. de leg. 1. quę vtitur verbis, prima facie.

SVMMARIVM.

1 *Contra reſcriptũ ſecũdũ nõ põt opponi taciturnitas primi, qui impetrauit appellans, de ſua appellatione mẽtione nõ facta.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Spoliato quæ auxilia competant.*
4 *De reſcripto, quod per exceptionem poteſt elidi, non eſt neceſſe fieri mentionem.*
5 *Ignorantia non poteſt allegari in proprio facto.*
6 *Tacuiſſe quis præſumitur in præiudiciũ partis factũ proprium.*
7 *Dolus præſumitur ex perſpicuis indicijs.*
Negligentia ex lapſu temporis.
8 *Poſitio, vel articulus poteſt formari ſub diſtinctione in alieno facto.*
9 *Appellationis proſequendæ tempus an currat a tempore appellationis interpoſitæ.*
10 *Attentata ſuper quibus intelligantur.*
11 *Matrix eccleſia pro plebe, & eccleſia cathedrali.*
12 *Eccleſia in perſona capellani dicitur eligi.*
13 *Prælatus maior an agat pro eccleſia ſibi ſubiecta, remiſſ.*
14 *Ad expenſarum condemnationem quãdo agi poteſt poſt diffinitiuam, quæ fit iuramento, & taxatione præmiſſis, nu. 15.*
16 *Epilogus, & ſupplementum gloſſarum.*
18 *Attentati vel innouati via magis vti expedit, quam interdicti & eorum differentiæ quæ.*
19 *Appellans extra iudicium, ſi appellatus conſenſit appellationi, non poteſt niſi ſuper appellatione literas impetrare, idẽ ſi aliter intereſt appellati, licet non conſenſerit, alias appellanti licet pœnitere, & num. 22.*
20 *Appellatus autem impetrare non poteſt, neque ad alium iudicem ire, quamdiu põt appellans appellationem proſequi.*
21 *Appellans & appellatus meminiſſe debent ſp appellationis, niſi appellatus impetret ſuper executione, quia de friuola nõ tenetur facere mentionem.*

CAP.

CAPVT XII.

2 1 Ex parte S. [a] Caſus. † Non poteſt ꝯ ſm reſcriptum opponi taciturnitas primi, qđ impetrauit appellãs de ſua appellatione mentione non facta. h.d. Hoſt. tres ſunt partes. in prima tangit quæſtionem, diſſinitionem, appellationem, & impetrationem. In ſecunda vnius partis proſecutionem, & alterius negligētiam. In tertia finalem determinationem. ſecunda ibi, cunque, tertia ibi, ideoque [Detinet] nũc, & non nomine matricis eccleſiæ, ſi enim eius nomine poſſideret, non fuiſſet ſpoliata, & ſic non fieret reſtitutio, Inn. & Hoſt.
3 Capellanũ] ex hac ſpoliatione dupliciter † auxiliũ cõpetebat. ſ. rectori. Primũ, ꝙ nõ obſtãte appellatione illius Q. iudex procedere poterat, de app. an ſit. Scđm, ꝙ ſpoliatus & nudus ante reſtitutionẽ non cogitur rñdere ſpoliatori, ſed nec deliberandũ eſt, an ſit accuſatio recipienda. de his dic hodie, vt ĩ. de reſt. ſpo. frequens, li. 6. [Amouit] & malè, de mu. pet. prudentiam. In [Quam] ſpoliationẽ, vel appellationẽ ſm alios omnino non curauit corã iudicibus, licet litteras impetrauit. Hoſt. vel dic cum gl. ꝙ in litteris ſuis de appellatio
b ne [b] non fecit mentionẽ. [Nulla mentio] & ſic allegabat pro ſe decre. cæterum, ſ. eod. tit. & no. per hoc, ſm
4 Abb. ꝙ de † reſcripto, qđ per exceptionẽ poteſt elidi, non eſt neceſſe fieri mentionem. de hoc ĩ. eo. tit. ex tenore. [Ad tertiam] dicit Hoſ. maximè. nam idem, ſi tacuiſſet in prima, arg. ff. de iud. ſi quis ex aliena. nec in
5 proprio † facto, ex quo litteras habebat, potuit ignorantiam allegare. inf. eo. ab excõicato: vnde nõ præſu
6 mitur hoc † tacuiſſe, niſi in grauamen partis, de frigi.
7 c. 1. Dolus † præſumitur ex perſpicuis indicijs. Negligentia verò per lapſum tpis, & ſic eſt hæc litera gl. decre. ſi autẽ. ſ. eo. & decr. plerunque. inf. e. [Dolo, vel ne
8 gligẽtia] no. † ar. poſitionẽ, vel articulum poſſe formari ſub diſiunctione. ĩ. de reſti. in integrum, conſtitutus, & de præſcripti. auditis. qđ verum eſt, qñ de alieno facto loquitur, vbi probabilis eſt ignorãtia. ff. de iu. & facti ignorã. l. regula. Inno. [Quod] ſ. ꝙ negligentia vti põt, poſuiſſet. [Videbatur] coniungas hic litteram, cũ bienniũ &c. [A tpe appellationis] no. ad qõnem, quam
9 diſputaui, ꝙ tẽpus † appellationis proſequendæ currat a tpe appellationis interpoſitæ, de hoc ĩ. de app. ex ratione, & patet in cle. de app. ſicut appellationẽ, vbi plenè de hoc. [Elapſum] nunc, qñ excipiebat, Goff. Et notat Hoſt. ꝙ quatuor faciebant ꝯ iſtũ, quia ſuppreſſit: quia vti poſtpoſuit: quia de appellatione mentionem non fecit, & quia ipſam appellationẽ intra tps legitimũ proſecutus non fuit. [Si ita eſſe] ſ. ꝙ non fuit proſecutus appellationem, vel ꝙ poſt appellationem propriam ad ſpoliationem proceſſit, ꝙ melius eſt ſm Inn.
10 [Attentata] ſuper prædicta † capella, vel contingētibus appellationem, Inn. ſ. tit. . . cũ M. in fi. [Matrici] i.
11 † plebi: aliter verbum matricis cõprehendit cathedralẽ. ĩ. de verb. ſign. venerabili, Egid. [Eccleſiæ] quæ in
12 perſona † capellani fuit electa, per quem poſſidebat, & ideo non ait, capellanus, ſed eccleſia, ſicut & colonus. ſ. de vſuc. l. 1. Probatur primũ. ff. de vi & vi ar. l. 1. §. deijcitur, & l. vlt. ſm Goff. & Hoſt. [c] an vero maior
13 † prælatus agat pro eccleſia ſibi ſubiecta, remittit Abde præſcript. auditis. [Prædictum] not. ex ordine littere
14 ræ poſt † diffinitiuam agi ad condẽnationem expenſarũ. ꝯ. C. de fruct. & lit. ex. l. terminato, & C. de iudicijs, properandũ. §. ſiquidẽ. Solu. illa locum habent in expenſis, quæ petuntur officio iudicis: iſta in his, quæ conſtitutione petuntur, forte ex illa. ĩ. de app. reprehenſibili. Vel dic, ꝙ poſt diffinitiuam ſtatim, & ẽt eodẽ die fieri poteſt condemnatio expenſarum. ff. de re iud. l. Paulus, Goff. & inf. de app. cũ appellationibus, lib. 6. Vnde dixit Egi. ꝙ hæc condẽnatio fiet in eadẽ
15 ſnia. [Condemnãtes] iuſo † & taxatione præmiſſis, qđ
16 dic vt ĩ. de dolo & contu. ſinẽ. ¶ Prima † & ſcđa glo. rñdet per qõnẽ, ſuper quo &c. ¶ Gl. qui enim, obijcit,
17 & ſoluit. ¶ Gl. vlt. obijcit, & ſoluit. ¶ In † gl. 2. ibi [renunciaſſe] in tm, ꝙ vt refert Inn. quidam dñt, ꝙ nec ſuper illa deinceps poſſet impetrare. ¶ In glo. 3. [ibi, ſuper reſtitutione] potius intentando iudicis officium
18 † ex viribus innouati, vel attentati, q̃ ex viribus interdicti ſcđm Inn. qui dicit hæc magis expedire: quia per interdictum plus ꝓbationibus grauaretur. Oportet .n. poſſeſſionẽ, & violentiam tunc probari: hic ſatis eſt probare, ꝙ ante appellationem poſſidebat eccleſiam, quam ille nunc poſſidet. Nam innouatum ẽt per partẽ reducitur in ſtatũ priſtinũ ẽt cũ reſtitutione fructuũ, de app. bonæ, in fi. Sed ꝯ, illud locũ habet, qñ extra iudicium appellatur ex cauſis veriſimilibus, qđ hic non fuit, & ſic reuocationi non eſt locus. Sol. ſcđm eum, hic innouatũ eſt ab appellante, qui ſuã appellationẽ non poterat impugnare: ſed ſi detulerat appellatus appellationi, quare non impetrauit ſuper toto negocio ſic per delationem ad papam deuoluto. Rñde ſcđm Inn.
d [d] ſufficit ibi, ꝙ reducatur in ſtatum priſtinum, nec expedit ſibi agere: quia rei fauorabiliores: vel cum facta reſtitutione poſſideat, non põt agere, cum poſſidenti non ſit prodita actio. ¶ In gl. forte, ibi, [forma cõi] di-
19 cit Innoc. ꝙ qñ † appellauit quis extra iudicium, & appellatus conſenſit appellationi, appellans ſuper negocio, in quo appellauit, non põt impetrare literas, niſi ſup appellatione. ĩ. de app. ſæpe, & c. cord. Itẽ ſi alias intereſt appellati, dato, ꝙ non conſenſerit. ff. de regu. iu. nemo. Aliter non denegaretur illi pœnitudinis licẽ
20 tia. C. de app. ſi quis libellos. appellatus † aũt impetrare non põt, nec ad alium iudicẽ ire, q̃diu appellãs põt proſequi appellationẽ, qđ hic non poterat ꝑ lapſum tẽporis. Et de hoc remittit ĩ. de electione, ſtatuimus, li. 6. de maior. & obedien. dilecti. Et vide qđ dicam ĩ.
21 de his, q̃ ſi. a ma. par. c. cap. 1. Dicit † demum, ꝙ alij dicunt, ꝙ appellans, & appellatus ſemper debent facere mentionẽ de appe. vt hic ſtatim ſequitur in gl. 2. Certũ eſt, ꝙ quæcunq; pars vult appellationem proſequi, neceſſe hẽt illam exprimere. Sed ſi appellatus impetrat ſuper executione ſnīæ, de appellatione euidenter friuola nõ tenetur facere metionẽ: alias tenetur ſcđm Laygonẽ in ſua diſputatione. ¶ In gl. [& iõ, in fi.] idem
e no. ĩ. de cõfirmatione vtili, vel inutili, bonæ, [e] in tertia
22 gl. ¶ In gl. vlt. [in fi.] Itẽ non vř, ꝙ debuerit † condemnari: qa licuit ei renunciare appellationi verbo, & facto: dic, ꝙ hoc fuit, quia appellatus conſenſerat appellationi: vel dic, ꝙ renunciare potuit in ſui odiũ, non in ſui fauorem. Nam & verbo renunciare non poterat re non integra, in præiudicium appellati. de hoc ĩ. de ap. cum ceſſante, Innoc. & Compoſt.

ADDITIONES.

a Ex parte. No. ex hoc c ibi, dolo, vel negligentia. Quòd admittitur libellus, ſiue poſitio alternatiua, qñ ex vtraque parte alternatiuæ concluditur intentio libellantis, vel ponentis, ad hoc c. cũ ad ſedẽ, de reſti. ſpo. & c. Raynutius, de teſta. & c. ex parte, de ſo. cõpe. facit. c. dudũ, el grande, de elect. c 3. de proba. l. ſi hæredi plures, de cõd inſti. & c. ex parte, & c. inter cæteras. ſupra eo. tunc etiã dicitur probatio certa, licet quoad alternati. ſit incertũ, vt in c. literas, de præſump. vide hic ſe. item no. ibi priores literas, de quib. &c. no. ar gu. Quòd de literis inualidis etiam per ſurreptionẽ & defectum impetrantis in 2. eſt neceſſe ſi ri mẽ ionẽ, de quo infra eo. ex tenore, cũ ibi alle. dic vt ibi itẽ ibi nobilis citatus ꝓpoſuit, no. tex. ꝑ gl ꝙ excõicatus ẽt volẽs põt in iudicio perſonaliter cõparere, & nõ cõpellitur ꝑ procuratorẽ, de quo in c intelleximus, de iud. Bald adde, & vide quæ ſcripta fuerunt in c inter cæteras, ſup. e. in apoſtilla, quæ incip. & appoſito, & inf. in iſto ca. q incip vide, quæ ibi no. licet in ſupradictis apoſtillis nihil dicatur de libello alternatiuo, qo. addas do. And. Barbatiam hic in 17. col. qui con ludit, ꝓ poſitio alternatiua admittitur in facto alieno, ſecus in facto proprio, allegat pro. Io. And. ſuper 1. decret.

a&cor. ad hoc c. constitutus de in inte. reſti. item procedit, dicit ipſe, etiam cum contractus eſt alternatiuus, niſi actor teneatur eligere, allegat. l. quod in hæredem. § eligere. ff. de tribu. & plures alios caſus vltra doct. vide hic per eum.

b ¶ Appellatione. allegatur ét hic tex. q̃ in litteris debet fieri mẽtio tam de appellatione aduerſarij, quã de appellat. propria, de quo vide in c. abbate, de appel. per Philip. de Perusio in 9. col.

c ¶ Goff. & Hoſt. adde hoc dictũ Goff. & Hoſti. intelligi hic aliter do An. Bar. in 8. col. vbi poſuit intellectũ l. 1. C. ſi p vim vel alio modo, quam allegant Goff. & Hoſt. nã, dicit ipſe, q̃ dñs abſens erat ſpoliatus poſſeſſione. tũc. n. lex illa domino abſente cõcedit facultatem agendi poſſeſſorio recuperandæ propinquis, parentibus, proximis, amicis, colonis, ſeruis & ſimilib. vt probat tex. ille in ver. atque ita tueantur abſentes &c. & qñ ét agũt nomine abſentium, & non nomine proprio ſuo, vt probatur in finalib. verbis in verſ. abſentium nomine contra præſentiũ violẽtiã ſubueniri &c. & ſic illa l. 1. & eius caſus videtur longè diuerſus a dicto Gof. & iſto modo etiã do. And. Barb. reprehẽdit do. Pe. de Anc. hic, qui malè dicit ipſe intellexiſſe dictũ Gof. & Ho.

d ¶ Inn. Facit ad hanc gl. inf. de renun. c. niſi cum pridẽ. § perſonæ in ver. quia licet &c. quomodo autem, quis intelligatur poſſe, & non poſſe, vide quod no. Inn. in c. accedens, de conceſ. pb. Bald.

e ¶ Bonæ. Eſt in hoc c. vna gl. quæ incip. qui enim, no. quæ vult, q̃ annus ad appellandum ſit ſtatutus tantum in fauorem appellantis, non appellati, idem gl. in c. oblatæ, infra de ap. ſed Paul. de Leaza. in clem. quandiu, de app. vult q̃ ſit vtriuſque, & quid de tempore 10. dierum, ibi etiam dixit. Bal.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcriptum, quo ſcribitur pluribus cum clauſula, q̃ ſi non omnes &c. de impotentia iuris & facti debet intelligi.*

2 *Diuiſio cap.*

3 *Petitorium pro ſcriptura petitionem continente, quæ debet eſſe certa.*

4 *Hoc capitulum intelligitur etiam de alijs præter papam delegantibus.*

Singula ſingulis reddenda.

5 *Infamis poteſt eſſe arbiter.*

Conſtare quid debet partium probationibus.

6 *Neceſſitate ineuitabili impeditus quis dicatur remiſſ.*

Intereſſe qui nolit cum cæteris iudicibus quando ſit cauſa, vt alij ſoli procedant, iuncto contex. & qñ non peccet num. 8.

7 *Nũcius nõ excluditur, cũ canonicè quid ſignificari mãdatur.*

8 *Intereſſe poteſt quis, & tamen nolit, vel nõ poſſit procedere.*

9 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. & num. 10.*

Iudex qualis eſſe debeat iuncta gl. & num. 11. & ſeq.

11 *Supplementum gloſſ.*

Impotentia caſus carmina cõprehendentia, & n. 12. & 13.

Et impotentia ſpecificatio vtilis prouincialib. & ratio n. 13.

12 *Excuſatur quis adhibito iuramento de impotentia ſua.*

14 *Exceptiones infamiæ, & ſeruitutis locum habent contra delegatum, non ordinarium, & ante litem conteſt. proponendæ, nu. 15. 16. & 17.*

17 *Fœmina, & ſeruus in quo æquiparantur.*

18 *Infamis excuſare ſe nequit a iudicando, niſi excipiatur.*

19 *Exceptio, quæ detegit iudicium retrò nullum, admittitur poſt ſententiam.*

20 *De iudice, qui clare non videt, remiſſ.*

C A P V T XIII.

a
1 Sciſcitatus. a Caſus † Reſcriptum, quo ſcribitur pluribus cũm clauſula, q̃ ſi non omnes, &c. de impoten-
2 tia iuris, & facti debent intelligi. cõis † diuiſio. ſ. conſultatio, & reſponſio. Secunda ibi, nos vero, vbi diſtinguit duplicem impotentiam, in fine tractat de voluntate ibi, nec. n. [Petitorio.] i. † ſcriptura petitionẽ con-
3 tinente, quæ debet eſſe certa ſecundum Hoſt. ſic ponitur 55. diſt. præcepta. non autem ponitur pro 20, quod eſt contrarium poſſeſſorio, ſecundum Abb. [Litteris
4 noſtris] vel † aliorum delegantium [Aut plures.] redde ſingula ſingulis. Hoſt [Nihilominus] i. non obſtãte alterius abſentia [Seruũ] 3. q. 7. tria. ff. de arbitris, ſed
5 & ſi in ſeruum, Gof. [Infamem] talis † poteſt eſſe arbiter. ff. de arbitris. l. Pedius. §. 1. Go. & 3. q. 7. §. tria, ver. cognitiones [Conſtiterit] vel partium probationibus
6 conſtare poſſit. [Neceſſitas] exempla † habentur ff. ſi quis cautio. l. 2. [Impediri] ſup. in tantum. [Quo minus] pro q̃ non [Intereſſe] ſup. & tunc alij poſſunt procedere. [Canonice.] litteratorie, erat in antiqua: ſed cor-
7 rectum † fuit, vt nuncium non excludat. nec. n. reſcriptum tacitæ quæſtioni, q̃ fieri poſſet de illo, qui pót, & nõ vult intereſſe, Abb. [Intereſſe] cum poſſet. Tan. [Interfuerint] hic verſ. omnia cõprehendat ſm quoſdam: ſed
8 quicquid dicant, bene poſſet aliquis † intereſſe. & tamen nollet, vel non poſſet procedere, Hoſt. [aut noluerit] hæc clauſula eum a peccato inobedientiæ excu-
9 ſat, ſm Gof. Na. & Vinc. ¶ Prima † gl. ponit. 5. ſpecies potentiæ, & de illis ponit verſus. ¶ Secunda gl. ra. per qõnem, quid ſi iudicio pendente fit infamis, ſuſpectus, vel excõicetur. ¶ Antepenult. gl. quærit, & remittit. ¶
10 In † gl. 2. [ibi. §. ex cauſa.] vide de iud. ca. 1. ſuper glo. [2. & ibi. l. pe.] vide de ſñia exc. duobus, ſuper 1. gl. [& ibi, Barbarius] vide in decret. ad probandum, ſuper 1. gl. [& ibi l. 1.] vide in decret. præterea, de teſt. co. ſuper gl. not. ¶ Tertia gl. [ibi parobolani,] numerus ſexcentorum medicorum perficitur, & de his, qui prius fuerant, & de his, qui pro conſuetudine curandi gerunt experientiam. [& ibi §. illud quæri poteſt] vide de ap. cũ parati, ſuper 3. gl. ¶ In gl. pen. [ibi. §. vlt.] alias eſt lex, & incipit, ſi in tres, & hæc lex, & ſequens dicunt ex tribus arbitris, vel delegatis duos ſine tertio iudicare nõ
11 poſſe. ¶ In † gl. 1. [ibi. vnde verſus] hos verſus ponunt etiam Goff. & Inn. Sed Hoſt. plures caſus comprehendere volens, ſic mutat verſus. Poſſe dabit factum, ius,
b & natura, ptãs. Officiũ, b meritũ, commodum, deitas, & honeſtas. Addit ergo de impotentia facti, de qua ſa-
12 tis hic. vnde qui nõ † poteſt, excuſatur, licet iurauerit. inf. de iureiur. breui, de pign. ſignificante. arg. ff. qui ſatiſda. cogantur. l. fi. Item de potentia ptãtis, puta delegati a legato, de off. legati, ſtuduiſti vel poteſtatis pa-
13 tris quem filius † c prohibere non poteſt, quominus ad
c miniſtret aduentitia. C. de bonis, quæ libe. l. cum oportet. §. non aũt. De potentia commoditatis, de elec. qa propter de dila. c. fi. ff. de verb. ſignifi. Nepos. De impotentia deitatis in peccando, de pœn. diſt. 2. ad ſi. §. charitas. De potentia honeſtatis. ff. de vſu & hab. non aliter, & in fin. Sed ſpecificatio vtilis eſt prouincialibus, qui multa offerunt, & pauca attendunt. Vix enim aut vnq̃ erit, quin p aliqua iſtarũ ſe valeant excuſare. Hoſt.
14 ¶ In gl. 2. [ibi, infamis] hæ † exceptiones de infamia, ſeruitute, & hmõi habent locũ ꝯ delegatum. vide qđ
d dicam j. e. ſup literis, d ad finẽ, ver. q̃runt demũ. ꝯ ordinarium non, q̃diu toleratur. 8. q. 4. nonne, & not. de off. dele. cum ſuper, ſcđm Inn. Cõpoſte. & Pe. idem Guili. in Spe. ti. 1. §. excipi, ver. ſed nunquid idem, vt ſcripſi in prædicta decr. cũ ſup. in fi. magnæ glo. Exceptio homicidij, vel alterius cris non procedit ét ꝯ delegatũ.
15 Itẽ ſcđm Inn. hæ † exceptiones, q̃ infamis, q̃ ſeruus, q̃ mulier, vel alias moribus, vel legibus prohibitus, cum ſint declinatoriæ proponi dẽnt ante lit. ɔte. arg. inf. de arbitr. dilecti. C. de excep. l. pen. Dñt tñ, q̃ alij ꝯ. Fate-
16 tur † tñ ipſi Inn. et Compo. ſecus eſſe in his, q̃ phibentur, natura, vt furioſi, q̃a iura naturalia ſunt immutabilia. 7. di. in prin. vel iudicio, vt impuberes, et de hoc in Spe. de excep. §. 2. ver. ſed quæro de his. Dicit tñ Compo. q̃ dictũ eſt de except. proponend is ante litẽ cont. quantum ad fœminam ſe vidiſſe pronunciari ɔtrium [Retractari] ſniam, in qua fœmina fuerat procuratrix, licet non fuiſſet excepti ante lit. cont. ad quod inducebatur, q̃ idem eſſet in ſeruo, niſi publice publicis
17 ingereret officijs. ff. de offi. præt. l. fi. Sunt. n. ſimiles † in hoc impedimento ſeruus. et fœmina. ff. de iud. cum prætor. §. moribus. Sed Compo. dicit primum verius q̃ ſolum proponatur ante litem ɔteſt. C. de procur. ita demũ . . . . . . Acc. . . Itẽ . . . ſm Inn. et Cõp.
18 q̃ infamis † non poteſt excuſare a iudicando, niſi contra ip-

tra ipſum excipiatur. C. de decu. nec infamis, & l. infa-
e miam ᵉ, [& ibi, Infamem.] Goſ. ꝫ, cum prius reus hoc
f ignorabat. dicit. n. ſniam nullā ᶠ. ff. de iud. l. 2. ı. rñſo, &
19 C. ſi a non iud. compe. l. 2. vnde † admittetur hæc ex-
ceptio poſt ſniam, quæ detegit iudiciū retro nullum.
de iud. non idcirco, in fi. Lau. Vin. Phi. Inn. & Compo.
dicunt idem qđ gl. & Hoſ. recitan Io, & Spe. ti. 1. §. vlt.
in princ. [& ibi, q. 7.] ibi, de huc materia in ſumma qō-
nis. ¶ In gl. puta, [ibi, ex litteris, in fin.] vbi de hoc, &
20 20. di. §. 1. & in fine, qđ dicit hic Vin. de † iudice, qui
clare non videt, hēs in Spe. de ſen. prol. §. ſequitur, poſt
g prin. ¶ In gl. per litteras, & [ibi, litteratorie] glo. ſequi-
tur literam antiquam, de qua dixi in textu, & in fine,
& hic per Tan. Vinc. ¶ In gl. pen. [ibi, poſſunt] idē In-
no. Goſ. contra, vt dicam in §. adijcimus. [Et in fi.] vel
dic, quòd non corrigit, ſed exponit, non valet excuſa-
ri, ſcilicet redargutione.

ADDITIONES.

a ¶ Sciſcitatus. Adde, ꝙ dominus And. Bar. hic in 7. co. extendit
iſtum tex. vltra id, quod dicitur hic communiter per doct. quòd
ſeruus, & infamis non poteſt eſſe iudex delegatus, idem in mo-
naco, & conuerſo, qui etiam non poſſunt eſſe iudices delega. al
legat ad hoc gl. no. in l. cum prætor. ff. de iudi. adde tu ꝙ iſtā gl.
ſupra allegatā per d. And. Barb. eam ponderauit ad hoc d. Ang.
in d. l. cū prætor. in vltimis verbis. ff. de iud. licet ipſe non alleget
eam. ſuper qua gl. ipſe do. Ang. tenet, quod monacus, vel cōuer-
ſus nō poſſit eſſe iudex delegatus, vide, dicit ipſe, Inn. in c. cum
olim, de priu. le. & quod no. in cle. & ſi principalis, de reſcr. adde
ēt vltra prædicta d. Ang. in d. l. cū prætor, dictis doc. poſitis in
apoſt. l. hic infra in iſto c. in ver. in c. ſuper litteris, quæ inci. ad
hoc ꝙ dicitur de infamia, &c. qui magiſtralius loquitur. alleg.
cōcor. in hac materia videre meo, quā quiſpiā alius doc. ſup. al-
le. in apoſtillis prædicta. quib. adde ēt dicta domini Alex. in apo
ſtil. in d. l. cum prætor, qui ponderat etiam gl. in d. l. cū prætor.
b ¶ Officium. Vide Phili. de Peruſio, de appel in c. 30. ꝫ, in col. 5.
cum duabus ſequentibus.
c ¶ Filius. Vide per do. Alex. conſi. 48. in 1. col. in 2. vol.
d Super Litteris. Ad hoc, qđ dr de infamia, intelligitur de infamia
facti, vel iuris tm. Vide Bar. in l. Caſſius. ff. de ſena. & quō oppo-
nitur talis exc. cōtra teſtē in teſtō ſcriptū vide per ipm in l. ad te
ſtiū. ff. de teſt. & ad qđ hic dicit de ordinario, cui infamia nō op
ponitur, ēt quid de notario, vide Bal. in l. & militibus C. de teſt.
mil. adde his dicta p d. Ale. in l. ſi is, cui § idē, de accu. poſt Bar.
& in apoſtil. in d. l. Caſſius, vbi inuenies concor. adde Bal. in d. l.
Caſſius, qui dicit de teſte, & iudi. no. infamibus, & in apoſtil. p
eū in d. l. Caſſius. & de materia vide per Bart. Bal. & Ang. in l. ſi
quis ex argētarijs. §. 1. de eden. & vide oīno Bal. in l. Barbarius,
de offi. præt. in 14. col. & Bar. & Bal. & Ang. in l. miles. de his, qui
no. infa. & Ang. in l. quid ergo. §. pęna grauior. ff. de infa.
e ¶ Infamiā. Vide Bar. in l. fi. C. ſi ſeruus, aut libertus ad decurio-
natū, li. 10. vbi tenet contra hoc dictū, alle. tex. l. qui cum uno.
§. 1. 2. & 3. ff de re mili. adde, quod idem tenet Ang. in d. l. final.
alle. iſtum tex. vbi ponderat eſſe caſum ibi in d. l. fin. expreſſum
contra opi. poſitam in iſto c. Io. And. hic.
f Nullam. Adde, quę pulchrè ſcripſit d. Alb. de Ro. in l. ſi arbiter,
quæ eſt lex 2. C. de ſen. & interlo. om. iud. vbi etiam ponit plu-
res fal. & plenius h. d. And. Bar. in 10. 11. 12. & 13. colum. refe-
rentem oēs vſq; ad iſta tempora, & ponentem aliquas limita-
tiones dñi Alber. ſup. & de eo nullā facientem mentionem, qui
etiam ponit plures quæſtiones, & quid in ſententia hæretici.
g ¶ Litteras. Et habes glo ſup. in ſu. de iudice carēte vno ex quin-
que ſenſibus, quod non poſſit: qđ credo, quando ex illo ſenſu
habet indigere: quia aliàs cognoſcere non poſſet, Bal.

SVMMARIVM.

1 In reſcriptorum reuocatione recurritur ad arbitros, ſi iudices
ſibi non deferunt, nec inuicem concordant, qui cognoſcent,
qualiter, & vter litigantium probabit, nu. 7.
Ante expreſſionē perſonarū, vel rerū iudex delegatus p gene
ralē clauſulam poſitā in reſcripto iuriſdictionem in eas non
exercet, nu. 24. & 25. quādo ualeat expreſſio, & ad quid.
Reſcriptum ſpeciale ante expreſſionem rerum, uel perſona-
rum reſcripti partis alterius impetratum eo tacito valet,
vid. nu. 47. quando poſſit eo vti. & 48.
2 Diuiſio decretalis.
3 Decretales duodecim incipientes, Paſtoralis.
4 Literarum ſi mentio ſimpliciter fiat, apoſtolicæ intelliguntur.
Et, pro ideſt.
5 Inter decretalem hanc, & decretalem ſuper literis, infra eo.
differentia.
6 Delegati iudices, an tanquam ordinarij cognoſcant, ſi de reuo
catione literarum ambigatur, & de quo cognoſcant, ac qua-
liter fiet cognitio, & vtra partium probabit, & num. 7.
Si vero pēdēte aliqui ceperunt vti iuriſdictione, an valeat eo
rum proceſſus. nu. 12. quando ſimul de iuriſdictione cogno-
ſcant, & ſi malè definiant, poterit appellari, num. 14. 15.
& 16. 34. & 40.
Quid ſi nec ipſi nec arbitri in eandem poſſint concordare ſen
tentiam. num. 17. *(te. n. 11.*
An inuicem ſibi poſſunt iubere, ne procedant dubio penden-
8 Arbitri ex cauſa huius decretalis quot, & an laici eſſe poſ-
ſint, eorum electio quando fiet. nu. 10. & a quibus ibid.
9 Communiter fieri, quando dicatur.
11 Sopire, pro finire, & terminare.
13 Inter reuocationem expreſſam & tacitam quæ differentia.
18 Litera, ſiue reſcriptum quando impetratur contra plures, vel
pluribus rebus, agi pōt cōtra vnum prius, & poſtea contra
aliū. ſi ſuper vna re cum clauſula generali, poteſt ſuper ea-
dē re cōtra primum impetrari reſcriptum, n. 19. niſi in caſi
bus & quibus. num. 20. & 21. & ſi impetratur, an cauſa
conuentionis finita poterit obijci contra ipſum, ſi vtar, n. 22.
21 Electioni, vel confirmationi contradicere, etiam non nomina-
ti in reſcripto poſſunt.
23 Iuriſdictio, quæ non eſt, eneruari non poteſt.
26 Iuriſdictionem quando quis habet abſque exercitio.
Patronus antequam vacet eccleſia, non poteſt committere
vices ſuas in præſentando, ibid.
27 Epilogus gloſſarum, & num. 28.
28 Maiori parti quibus non ſtetur caſibus, remiſſ. & n. 29. §. 1.
& num. 30. & 31.
29 Suffragium gloſſ.
Hæredibus ex duobus teſtamentis ſimul ſignatis cōpetit bo-
norum poſſeſſio quaſi ex vno.
30 Creditor minorem ſummam crediti habēs cæteris creditorib.
in dando quinquennio, vel ceſſione recipienda præfertur.
31 In communi re quis potior ſit.
32 Iuriſdictionem non habet ante ingreſſum prouinciæ proconſul
vide num. 49.
33 Procurator per mortem domini quando non ceſſet, & quan
do poſſit reuocari.
34 Supplementum gloſſarum.
Decretalis hęc, qñ locū habeat, ibid. et n. 12. 14. 15. 16. 40.
35 Senſus, vel intentio delegātis quæ fuerit, recipitur probatio.
36 Annus an ſit elapſus ab ī petratione literarū, nō curvit a data.
37 Reſponſiones iuris non dantur incerto facto.
38 Datæ prioritas probabitur per teſtes, vel alio modo.
39 Executoris, et delegatorū in caſu huius decretalis differētia.
41 Iudex ille eſt, qui primo citauit.
42 Iudices ſibi deferāt, an pars nō conſentiens poterit appellare.
In arbitrijs prodeſt habere iudicem fauorabilem, ibid.
43 Suſpicio tollitur, cum quid ſit iuris auctoritate.
44 Arbitri eliguntur ſex caſibus, & quibus.
45 Sententia arbitrorum in caſu decretalis non valet expreſſo in
ea errore.
46 Appellari debet ab arbitris huiuſmodi ad Papam.
Literæ inualidæ ſumunt vires auctoritate huius canonis.
48 §. Quoniam autem. huius capituli & hodie habere locum.
49 Proconſul ante ingreſſum prouinciæ committit vices ſuas.
50 Cap. ult. 5. q. 2. intellectus.
Expreſſione perſonarum facta, & non rerum citare poteſt iu-
dex, ſed citatus non cogitur reſpondere, ibid.
51 Iuriſdictio delegatorum cum clauſula generali quādiu duret.
52 Legis ultimæ, de duobus reis. C. intellec.
53 Executor prouidēdi in prouincia inhibitus in duab. eccleſiis, in
mortuo delegante poſſit in alia eccleſia prouidere, et nu. 54.
Mortuo delegante an cepta duret poteſtas, & num. 54. 55.
54 Cęptum in parte negotium dicitur in toto cęptum, & 53.

9 *Tempus præſentationis, non impetrationis attenditur hodie.*
11 *Iudicem tertium dat curia, quando literis contradicitur, pro-*
pter quod quælibet pars habet vnum.
12 *In pœnam expenſarum nõ cadit, qui impetrat literas tacito de*
primis de aſſenſu partium obtentis, ſi non uexat aduerſariũ.
13 *Expenſarũ cõdemnatio ex hac decretali per quem fiet, remiſ.*
14 *Epilogus, ſuffragiũ, ſupplementum gloſſarũ. nu. 15. 16. et ſeq.*

CAPVT III.

1 Cæterum. Caſus † Si in ſecundo reſcripto de primo reſcripto aduerſarii eiuſdem cauſæ non ſit mentio, valet primum: aliter valet ſm. Et ſi primum cõi cõſenſu fuit obtentum, non valet ſm hoc tacito impetratũ,
2 partes † patent, ſecũda ibi, ſi vero. tertia ibi, verum. Et
3 incipit a cõiunctione aduerſatiua, ſicut & ĩ. de iur. cal. cęterum, de iud. at ſi clerici. & ſ. de ſumma tri. ca. 1. Et ꝓcedit hoc reſpectu deciſe ſcd̃m Boa. Eandem cauſã
4 ponit Hoſtiẽ. exempla † cum vnus epiſcopus impetrat cõtra alium ſuper eccł̃ia quam vterq; dicit ſibi ſubeſſe vt epiſcopo, & quilibet ad eam recipitur, Vnde ad ꝓhibendum, ne veniat alter ad illam, vterq; cõtra alterum impetrat. Dicit ẽt, ꝙ ſunt alia exempla. ĩ. de filiis presb. ex tua. de off. vic c. 1. de oſt. dele. ex parte. 1. & 2. & c. ex literis, de ꝓba. ex litteris, de cler. non reſi. c. cõquerente, ſcd̃m Io. de Deo 3. q. 11. non eſt eadem cauſe, ſi quis impetrat contra ſibi ſubſtitutum, dicens ſe in renunciatione circumuentum, & illum ſimoniace ſurrogatum, vt ille impetrat contra eum, alias ipſum ſuper reuocanda prouiſione ſibi facta, fatetur tamen, ꝙ ea-
5 dem eſt materia [mentione] † expreſſa, de dolo & contumacia, ex literis, et de offic. delegat. ex literis, vbi ſatis dicam ſuper ver. expreſſam. [Obtinet] exceptio-
6 ne † oppoſita, & appellatione ſecuta, ſi nõ admittatur exceptio ſcd̃m Goff. Inn. & Hoſt. Compo. & Phi. Pe. & Abb. nam etiam tenet ſententia contra ſententiam, ſi vero alias non excipiatur ex ea, de re iud. inter monaſterium, Gof. Sed Tan. contra qui fundabat intentionẽ ſuam ex antiqua, ibi dicebatur, nec ſecundæ literæ de iure obtinent &c. Exponebat ipſe. i. ipſo iure. ſed ſecũdum Goffr. illud, ob hoc, fuit remotum, & confunditur opinio Tancredi. ĩ. e. ſi autem, & c. plerũq; quia vt ibi patet, poſt annum valent contra primos negligentes: ergo non ſunt nullæ. Dama. q. 14. diſtinguit inter ſcientem, & ignorantem. Et nota, ꝙ dixit appellatione ſecuta, ſi non admittatur exceptio: quia ſi primus impetrator coram ſecundis excipit primas præualere, & petit, ſi de hoc dubitetur, arbitros eligi, ſecundum decret. ĩ. eo. paſtoralis, licet prima facie videretur hoc ſufficere, vt poſtea factum ſit irritum, cũ ordo iuris fuerit omiſſus. 2. q. 6. §. item ſententia. ĩ. eo. cum dilecta, de oſt. dele. venerabili, immo, quod plus eſt, nec videatur neceſſe, ꝙ petatur procedi ſcd̃m illam formam, cũ ſatis ſit, ꝙ ambigatur, nec decret. dicit, ꝙ peti debeat: tamen ſecundum Inno. & Comp. ſecurius, & iuſtius eſt dicere, ꝙ neceſſe ſit appellare, ſi non admittitur exceptio. licet enim contra tales literas poſſit excipi, iudices tamen iuriſdictionem habent per eas, vt probaui. Non obſtat ſcd̃m Cõp. quod dicitur de proceſſu omiſſo, quod habet locum in ſubſtantialibus, puta litis conteſt. & quòd ſententia feratur in ſcriptis, & ſimilibus.
7 Item ſi pendente † ſuper hoc lite coram primis, an per ſecundas primæ ſint reuocatæ, vel etiam non pendente, partes coram ſecundis iudicibus procedunt ſuper principali, primus impetrans literis, & quæſtioni de reuocatione renunciaſſe videtur, de officio delegati, c. gratum, & c. inſinuante, de re iudicata, inter, de teſtibus, cum veniſſet, ſecundum Innoc. & Comp. Idem, ſecundum Comp. ſi pendente, vel non pendente quęſtione coram ſecundis, partes procedent in principali coram primis, nec ſecundis contra primas aliquid opponit coram eis, valet proceſſus primorum, etiam ſi ſecundæ reuocabant primas: quia huiuſmodi reuocatio fiebat in fauorem partis eas impetrantis, cui potuit renũciare, de foro compe. ſi diligenti. Quædam alia notat hic Inn. quæ potius gloſſant decre. paſtoralis. ĩ. e. & ibi
8 dicam ſuper. verſi. ſopiatur. De hoc † etiam, & de proceſſu, qui fiet contra tertium, puta non parentem, dicã inf. de officio dele. ex literis, in gl. dicit Inn. [Secũ-
9 dis literis] hodie non attenditur † tempus impetrationis, ſed præſentationis. ĩ. de app. vt debitus, Inn. [Exẽ-
10 pta] ipſo iure ſm Goſ. ita, ꝙ proceſſus † primorum iudicum non valeret, licet non excipiatur de ſecũdis cõtra primas, qualitercũq; notificetur de ſecũdis, de officio dele. ex literis, in fi. dummodo expreſſa fiat mẽtio in ſecundis, de dolo, & contu. ex literis. Et ſit ratio, qa tunc patet de tali intentione principis ſm Bonagui. & facit inf. de app. ſi duobus [Eadem] ſi. ſecundæ. [De aſ-
11 ſenſu] dicatur obtẽtum, quãdo † literis contradicitur, ꝓp qđ quęlibet pars hẽt vnum, & curia dat tertiũ dicã in Spe. de reſcrip. pſen. §. rõne quoq; defectus, ſup ver. Itẽ ꝙ non ſit, alias non fuit. [Alterutra] ſecus, ſi vtraq;
12 Pe. & Egi. [Laborare.] Si ergo nõ vexat † aduerſarium per reſcriptum, ceſſat pęna, quæ ſequitur. ad idẽ clem. e. tit. c. 1. ver. ſi quis. Et qđ ibi no. [cõdemnari debet]
13 per quẽ † no. inf. e. c. vlt. gl. vlt. ¶ Quarta † gl. ſ. ꝯrium
14 ſoluit, & remittit. ¶ Quinta gl. ponit 7. caſus, quibus
a perditur[a] reſcriptũ alias legitimum. ¶ Pen. gl. quęrit
15 & ſoluit. ¶ In † tertia gl. ibi diuerſæ, ponit caſum decimputari. ¶ In gl. pe. [ibi, Si quis ex aliena] vide de accuſationibus, veniens, ſup vltima gl. [& ibi ex quacunque] ſecunda lex eſt, & vide de ap. ſi duobus, in 3. glo.
16 ¶ In † gl. 1. [ibi, Cęptis] ꝓ primas literas, alias aptius diceretur, ꝙ habet locũ in nõ cęptis, vt ibi attendatur prioritas reſcriptorum. [Et in fi.] de hoc inf. de verb. ſig. ex parte. 2. in vlt. gl. ¶ In gl. [alias] ꝯ. inf. de offi. in fi. hic conſtat, quæ literæ ſunt primę, ibi non dixerũt q
17 dam, vbi non eſt pręſumptio mutatę voluntatis, oportet in ſecundis expreſſam fieri mentionem, vt per ſecũdas derogetur primis. inf. de offi. dele. ex literis, Inno.
18 ¶ In gl. ſic patet [ibi, Ad tp̃s] & † in perpetuum, ſi excommunicatus erat impetrans tpe impetrationis. inf. eo. c. 1. li. 6. & tũc eſt exemplum nullitatis. Et in fi. Idẽ ſcd̃m Ho. per relationẽ. ĩ. de of. del licet. Item per recuſationẽ, qđ dic de officio delegati, iudex li. 6. Item morte impetrantis, vel eius, contra quem impetratũ eſt reſcriptum, infra eo. ſignificauit, qđ dic, ut ibi. Itẽ morte delegati, ſi cõmiſſio facta ſit perſonæ; ẽt ſi plures eſſent delegati, dati tñ ſimpliciter. infra de of. del.
19 c. uno. Sed an hoc † caſu neceſſaria ſit exceptio, no. in-
b fra de teſt. cũ ueniſſet,[b] in gl. 1. Petrus addebat quoſdam caſus, quib. reſcriptũ eſt nullum, uñ nõ cõgruũt, cũ loquamur de legitimo, qđ ꝑdit. ¶ In gl. facta, in fi. qa eadẽ rõ. infra e. ſup lr̃is, Hoſt. ¶ In gl. ſed in quo, in fi. Ala. Idẽ Inn. uñ dic, ꝙ factũ reſpicit. Dicit Hoſti. ꝙ melius eſt dicere, ꝙ cõi aſſenſu ad curiam iuerant, & reſcriptũ impetrauerãt, & expẽſas ſoluerãt de cõi, & in his coegit eũ laborare. Sed hæc lectura nõ placet ex quo ualẽt primę lr̃ę, cũ ipſarũ expẽſę nõ ſint perditę.

ADDITIONES.

a ¶ Perditur. Adde alios caſus enumeratos hic per doc. maxime Ant. de But. hic in fi. & uide inf. per Io. An. hic.
b ¶ Veniſſet. Et per Bar. in l. & quia. ff. de iuriſd. om. iud.

SVMMARIVM.

1 *Ex disiunctiue narratis in reſcripto ſufficit impet. alteram probare, vide nu. 7.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Verum. i. probatum.*
Falſum. i. non probatum.

4 *Succeſſio*

4 *Succeſſio in paterno beneficio, ēt in filio legitimo reprobatur.*
5 *Beneficium, vel eccleſiam illicite occupare dicitur indignus, & de occupantibus beneficia, remiſſ.*
6 *Aſtringere ſe non ad omnia probanda, cautela aduocatorum ſuperflua.*
7 *Falſitas diſiunctiue narrata non vitiat reſcriptum.*
8 *Alternatiue ſi teneor ad alterum duorum, & vtrunque ſolno per ignorantiam, cuius ſit electio de reſtituendo, debitoris, an creditoris, vide nu. 11. & 13.*
9 *Abiudicare, quid ſignificet.*
10 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, nu. 11. & ſeq.*
Electio, vel optio in alternatiuis, vel diſiunctis cuius ſit, ibi. nu. 11.
12 *Similium cauſarum facta cōponūt, quæ in certis negotijs ſtatuta ſunt.*
13 *Additio gloſſarum.*
Alternatio affirmatiua a negatiua qualiter differat, vide numer. 8. & 11.

CAPVT IIII.

1 **Inter ceteras.** Caſus † ex diſiunctiuè narratis in reſcripto ſufficit impetrāti alterū probare. Et
2 eſt pars huius ꝟ. de re iu. inter ceteras. Et patet † ꝙ sūt
duę partes, conſultatio, & reſpōſio, ſecūda ibi, huic igitur. Prima vero pars ponit primo quæſtionē, ſecundò
ipſius declarationem, ibi, puta. [Si verum] i. probatū.
3 [Falſum] i. nō probatum, Go. [Sacerdotio] maximè p
4 id qđ ſequitur, Goſt. cū ſucceſſio † immediate reprobetur ēt in legitimo de filiis pręsbi. ex tranſmiſſa. Hoſti.
5 Illicitè] puta † quia indignus, de electione, per inquiſitionē, vel quia ſe ingeſſit, de p̄bendis, cum iam dudū,
Hoſt. [Occupauit] de occupantibus beneficia dic hodie, vt ꝟ. de pb. c. eum qui, li. 6. [Eandem] ſcilicet poſſeſſorē debeas ſpoliare, Inn. vel eccleſiā abiudicare, vt
ſequitur. & ſup. Quæris, an ſufficiat alterū probari, Ho.
[Iudici] alias ſi iudici. alias, ꝙ ſi iudici, & tunc debes
hr̄e, abiudicare, & ſubau. eundem iudicem, vel ſic. reſpondemus, debere prælibatam eccleſiam abiudicari, [Illi] ſup. ex quo quodcunq; iſtorum &c. [Quodcun
a que] ergo ſcđm Abb. ſuperflua [a] eſt cautela † aduocato
6 rū, qui pluribus, quorū quodlibet per ſe ſufficit, in intētione narratis, proteſtātur, ꝙ nō aſtringunt ſe ad om-
b nia probāda, [b] ſed ea tm̄ &c. Et per hoc notat Eg. ꝙ
7 falſitas † diſiunctiuè narrata non vitiat reſcriptum. Itē
ꝙ vtile nō vitiatur per inutile, [Iſtorū]. ſ. ꝙ fuerit filius
c proximi ſacerdotis. [c] vel ꝙ ad eccleſiā &c. Petr. Quid
8 ſi teneor † alternatiue ad alterum duorū, & vtrūq; ſol
uo per ignorantiā, quęro, cuius ſit electiò de reſtituendo, vr̄ ꝙ creditoris. ff. de cōd. inde. ſi non ſortem, ad finē. illa fuit ſnīa Marcelli, quę corrigitur. C. eo. l. Sed ꝯ.
ff. e. l. planè, vbi creditoris eſt electio, nō debitoris. Sed
illud, quia erant duo rei debendi, qui ſe impedirent, ſi
ipſorum eſſet electio, Vinc. [Illi] ꝯ quē ſunt lr̄æ impe-
9 tratæ [Abiudicare] i. † per ſnīam auferri, Pe. i. ab eo. in
10 aliū iudicari, ſimile ſ. eo. ex parte, Hoſt. ¶ Pen. † gl. arguit, ꝙ in alternatiuis &c. alle. ꝯrium, & ſoluit. ¶ Vltima gl. notat de ſimilib. &c. al. tres ꝯcordātias. ¶ In 3.
11 † gl. ibi. §. pe. vide ſ. c. 2. ſup 1. gl. [& ibi l. pe.] ſi alternatiuus debitor vtrūq; pignoratiā ſoluit, alterū repetit, & ſibi datur electio. [& ibi §. vlt.] ſi mulier rē æſtimatā dedit in dotē, & conuenit rem, vel æſtõnem reſtitui, eliget maritus, niſi aliud ſit expreſſum [& ibi ſi ita
relictū] quia plures ſunt tales leges, & §. ſi ita. alias vn̄
dicūt. dicit, ꝙ ſi teſtator ſic dixit. 10. aut 20. hæres dato, vel poſt annū, vel poſt biēnium, eſt hæredis electio
[& ibi, Singulariter, alias generaliter] ſequitur, ſi ſeruus, vel alia res legatur, electio legatarii eſt, niſi teſtator aliud dixerit [& ibi. Mancipiorū] ſtatuit prætor terminum illi, cui legata eſt mancipiorum optio. ꝟ. quem
eligat [ibi, §. 1.] ſi teſtãtor damnat hęredē dare Stichum,
aut Pamphilum, quem elegerit, die, quo teſtm̄ recitabitur, ſi ea die non elegit legatarius eliget [& ibi, Stichū, primo reſpō.] ſi promittis Stichū, aut Pamphilū,
quem elegero, & alterū elegi, in cuius datione fuiſti in
mora, & ille moritur, perinde eſt, ac ſi ille ſolus in obligatione fuiſſet, ſi non interuenit mora, viuēs debetur
[& ibi, Idem rectè ait] damnatus noxali poteſt dare
ſeruū p̄ noxa. quandiu iudicati cōueniatur, poſt ſuſceptum iudicati iudiciū non. ¶ In gl. vl. [ibi leges] i. quę
12 in certis † negocijs ſtatuta ſunt ſimiliū cauſarū facta
cōponūt [& ibi, nō Poſſunt] oēs iuris articuli ſigillatim
lege comprehēdi non poſſunt, & ideo de ſimilibus ad
13 ſimilia &c. ¶ In gl. ar. ꝙ ibi, ſub † alternatione [d] affir
d matiua, in negatiua. n. requiritur alterū nō fieri. i. neu
e trum fieri. ff. de verb. obligationibus, ſi quis ita, [e] in fi.
[& ibi vera] Regulariter. ꝟ. de reg. iur. in alternatiuis,
li. 6. [& ibi in mora] facit de conſu. c. vlt. li. 6. & de præbē. ſi plurib. in fi. Itē fallit in alternatiuis, in quib. ſeruatur ordo ſcripturę, ꝟ. de præbēdis, mādato. in fi. li. 6.
63. diſ. metropolitano, & qđ ibi no. ¶ In gl. vlt. in fi. &
de ſtatu mon. ſuper quodam. de confirmatione vtili,
vel inutili, cum dilecta, de præb. cum ſecundum Hoſt.

ADDITIONES.

a ¶ Superflua. Quam tamen Hoſ. dixit vtilem. inf. de probat. in c. licet, & Bar. in l. diuus. ff. de re iudic. Adde d. Abb. in c. ex parte, in 3. col. eodem tit.

b ¶ Probanda. Et an poſitio alternatiua admittatur, vide infra in c. ex parte, per Io. An. in gl. no. & in Spec. de poſi. §. 7. ver. 11. ad fi. & ver. 20. adde ad hoc doct. in c. tertio loco &c. de proba. & D. Ang. in l. pro hærede, in prima col. in ver. in ea gl. ibi allegando Bal. qui dicebat, poſitionem alternatiuam admittendam, & eodem modo reſponſionē, quā opi. Bul. Ange. ibi videtur imp̄bare adducēdo multa iura, & inter alia dictū Sp. ſup. all. in §. 6. & 7. et tñ Ang. ibi vr̄ opi. Bul. & ipſius Ang. reducere ad concordiā. hoc mō, videlicet, ꝙ opi. Bul. procedat, vbi non intereſt eo, ꝙ quodlibet extremorum alternatiuæ produc. effectū, tunc procedit practica Bul. & eſt no. vide ibi Ang. cui addas notabile dictum domini Bal. in c. 1. an agna. vel filius, in 4. col. in ver. ſi tñ fieret poſitio. §. 1. qui dicit allegando multa iura, & Bar. & Io. An. in c. literas. de præſump. ꝙ poſitiones, & articuli debent cōcludere ſpecifice & formaliter, alias dicitur poſitio indiſcreta, & non concludens, vide ibi Bald. ſup. de reſcr. Adde primis dictis ſupra. d. Inn. in c. ex parte, el 2. de reſcriptis. qui no. dicit allegando multa iura in d. c. in vlti. col. in ver. negligentia, vbi dicit no. ar. ꝙ cum facis poſitiones, vel articulos ſub diſiunctione, quod dicitur eſſe verum in facto alieno, vbi probabilis eſt ignorantia, quam doctrinam. d. Inn. approbat, & ſequitur Io. And. in nouella in d. c. ex parte, in 2. col. in ver. dolo, vel negligētia &cę. & quando poſitio, & reſponſio alternatiua procedat, aliter procedit qñ in qualibet alternatiua certificatur intentio ponētis, no. gl. mag. in l. cogi. ff. de peti. hære. & ibi per Bar. & Doc. & maxi. d. Abb. & an poſitio alternatiua poſſit peti, vt ſeparetur. vide d. Cyn. in præalle. l. cogi. in §. 1. qui allegat bonum tex. in l. hæres, & l. ſe. ff. de peti. hære. & in l. Gallus. §. quidam, & §. & quid ſi tantum, de libe. & poſthu. & de intellectu d. l. cogi, vide d. Alex. in addi. ad Bart. in d. l. cogi. in prin. qui alle. Inn. in c. ſi diligenti, in fi. de præſcri. & dat plures limitationes, quas videatis, vt omnia hēas, licet ad aliū finem, & vt ēt hēas totam materiam alternatiuæ digeſtam, & qñ vna habere non poſſet, altera ceſſet, & inter plus & minus forma, an faciat vtrunque eſſe in obligatione, & an ſufficiat vnum eſſet verum, & in alternatiue promiſſis an vnum præciſe peti poſſit, & quid in alternatiue citatis, & quid in eo, qui alternatiue eſt debitor, & quid in alternatiue recipiēte, vide no. in Bertachino impreſſo Mediolani, in ver. alternatio, & ſe. verſiculis, vbi vltra allegata ſup. quæ faciunt ad ea: etiam inuenies plures remiſſiones, & quando ponatur diſiunctiue & copulatiue, vide Abb. hic, qui dicit de pluribus dictionibus alternatiuis vltra alios doct. hic, & quomodo intelligantur in fauorabilibus, & pęnalibus, & no. vide Abb. vbi ſupra.

c ¶ Sacerdotis. Et narrat hic Pan. in 1. no. de natiuitate Ioa. And. fuit enim filius ſacerdotis, ſed genitus ante ſacerdotium, an autem fuerit legitimus, non apparet.

d ¶ Alternatione. Item nota ꝙ ad hoc, vt dictio, aut, ſit alternatiua, requiritur, ꝙ proferatur ſub vna conceptione verborum. l. ſi quis ſeruum. §. Seia, de leg. 2. & ibi Bal.

e ¶ Si quis ita. Adde d. Alex. de Imo. in l. ſi ſeruus vetante, cum, l. ſe. quæ eſt d. l. ſi quis ita, qui ponit multas concor. ad opi. Ioan.

And.

An. vbi ipſe in alle. hic in iſto cap. inter cæteras, quæ dicta domini
Alex. adde ſupra alle. & quæ dixi modo, ſupra allegaui Berta-
chinum in d. uer. alternatio cum ſeq. uerſ. in gloſ. & an poſitio
alternatiua &c. qui d. Alex. etiam ponit, ubi ſupra plures fallen.
quas per te uide, poſtquam hic recollecta habes, omnia ultra
ſal. Io. An. hic.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcripto papæ debet is, ad quem dirigitur parere, aut iuſtã cauſam oſtendere, quare non paret.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Infamia non irrogatur per aſpera verba iudicis, & quando, & num. 5.*
4 *Comminatio iudicis non facit eum ſuſpectum.*
6 *Pro facto habetur, qñ non ſtat per mandatarium, quominus fiat.*
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, & nu. 8.*
Per importunitatem, quæ fiunt, non valent.
Ratio quorum non ſit reddenda, §. 1. & nu. 9.
9 *Supplementum gloſſarum.*
10 *Legis, Nemo. C. de ſent. & interlo. om. iud. intellectus.*

C A P V T   V.

1 Si quando. Ca. † Is, ad quem reſcriptum
papæ dirigitur, debet illi pa-
rere, aut iuſtam cãm oſtende-
2 re, quare non paret. dicit Hoſt. tria † continet, litteram
exaſperantem, benignam rñſionem, tolerantiam pa-
tientem. Melius dic, ꝙ ponit dictum, quod alternatiue
declarat, & ſecundæ alternatiuæ cauſam reddit. Ex-
3 aſperare, quia per aſpera † verba iudicis non irrogatur
infamia, ar. hic C. quibus ex cauſis infa. irr. l. verbum.
quia nec omnis vox iudicis, & c. ĩ. de præſump. aſſerte,
cum ſuis concord. hoc, ſi ſine cãæ cognitione verbum
proferat: pudor tñ oneratur. ff. de his, qui no. infa. l. ob
4 hæc verba, & ar. ꝙ licet iudex † comminetur, non pro-
pter hæc recuſabitur vt ſuſpectus, ad idem iura, quæ al
5 legat glo. Si autem cum † cauſæ cognitione interloquẽ
do, irrogat infamiam. ff. de pœnis, ſi præſes. ĩ. de ap.
cum ceſſante, ſm Goff. & Hoſt. [non poſſis] de iure,
vel de facto ĩ. c. ſciſcitatus, vel. i. non debeas. [Ratio-
6 nabilem] hic not. antiqui, haberi † pro facto, quando
non ſtat per mandatarium, quominus fiat, tractan-
tes de his, quæ no. de reg. iur. cum ſtat per eum, & C.
de inſti. & ſubſti. l. 1. [Praua] maxime, quia idẽ, ſi vera,
7 dummodo reddatur rõ, Ala. ¶ Secunda † gl. arguit al-
8 legat tria iura in contrarium, & ſoluit. ¶ In † 3. gl. [ibi,
Si priuatus] ſi coactus a populo manumiſſi ſeruum, ille
non eſt liber. ¶ In ead. gl. [Sed interdum] conſiderat
iudex qua ratione ſit facta funeris expenſa. [& ibi, Nõ
omnium] ſequitur, q̃ à maioribus ſunt conſtituta, ratio
reddi poteſt. ¶ In l. quandoq; [ibi, cum in iuuentute]
& ĩ. co. c. vl. li. 6. ¶ In gl. Ar. eſt, [& ibi, Item ſolam] qđ
verum eſt, ſi interrogetur de cauſa, vt ibi no. Io. & Ber.
ĩ. de teſtibus. cum cãm, & dic, vt ibi dicam, Accur. C.
de teſtibus. l. 3. [& ibi, De Tyrijs] & de pę. di. 4. ſi ex bo
9 no. [Et in fi.] in ſecretis † diuini iudicii, vel his, quæ à
principum voluntate dependent, nõ eſt reddenda ra-
tio, vt in contrariis. In his, quæ ingenio, vel naturali ra
tione procedunt, debet reddi ratio, vt hic. Vnde ſi quę
ratur, quare res aliena vſucapitur, dic, ne dominia re-
rum ſint in incerto. ff. de vſucap. l. 1. Si quæratur, qua-
re triennio? dic, ꝙ ita placuit principi, vt l. non omniũ,
ſic enim poterat plus, minuſve ſtatuere, Hoſt. ¶ In glo.
10 vlt. [& ibi, Nemo] dicit Hoſ. ꝙ lex † iſta intelligitur,
cũ ipſe imperator non reſpondet, ſecundum eius pro-
ceres, ſm Accur. ibi in 1. gloſ. concor. B. & Ph. hic, &
Vin. [& ibi, Non plures] de quo dic, vt ĩ. de cognatio-
ne ſpirituali. c. vlt. in princ. libro ſexto.

S V M M A R I V M.

1 *Ciſtercienſes per reſcriptum, in quo non fit mentio de eorum ordine conueniri non poſſunt, & nu. 12. & quo caſu, num. 2. & quando de priuilegio eorum etiam mentio facienda. n. 3. & 6. & ſic ſeruatur in curia, nu. 4. Ratio, cur mentio facienda, nu. 10. & 11.*
5 *Religioſorum alij alijs fauorabiliores.*
7 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, et nu. 8.*
Generi per ſpeciem derogatur, & nu. 9.
9 *Additio ſiue ſupplementum gloſſarum.*
Priuilegio per literas ſpeciales non derogatur non facta eius mentione, §. 1. & nu. 10. & 11.

C A P V T   VI.

1 Cum ordinem. Caſus † Ciſtercienſes
a per reſcriptũ, quo
non fit mentio de or
dine ſuo, conueniri non poſſunt, diuiſione non eget
2 Et † ſingulariter, non enim loquitur de indulto iuris
cõis: vel cum per priuilegium concedit id, qđ de iure
3 competebat ſm Vin. [Indulſit] aut † literæ de iure cõ-
muni impetrantur contra Ciſtercienſes ſuper his, ſup
quibus ſunt priuilegiati, & tunc ſufficiat, ꝙ fiat men-
tio de ordine: aut impetrantur literæ, vel indulgentiæ
contra priuilegium, qđ habent, & tunc de priuilegio
mentio fieri debet. ĩ. de re iudi. inter monaſterium, &
no. ſ. eo. c. 1. Compoſt. idẽ Hoſt. qui ſubdit maxime, di-
4 cit etiam ſic † ſeruari in curia, ꝙ litera impetrata con-
tra Ciſtercienſes, non facta mentione de ordine eorũ
5 non valeat, religioſorum † n. alij alijs fauorabiliores,
ſed ad id, qđ dictum eſt non eſſe neceſſe fieri mentio-
6 nem de priuilegio, obijcitur. † ĩ. eo. cõſtitutus. Si enim
non valent ibi literæ, in quibus non fuit facta mentio
de ſtatuto, ergo non valebunt literæ, in quibus non fit
mentio de priuilegio, ſed illud in literis gratiæ. Secus
in literis iuſtitiæ, ſm Inno. [Ordinis] non dixit priuile-
7 giorum. ¶ Prima † glo. reſpon. per quæſtiones, quid ſi
ſub te non priuilegiata &c. ¶ Secunda glo. dat ſimile,
8 prorogat, obijcit, & ſoluit. ¶ In † gl. 2. [ibi, in Toto] ſe-
quitur iure generi per ſpeciem derogatur, & illud po-
tentiſſimum habetur, qđ ad ſpeciẽ directum eſt. ¶ In
9 gl. 1. [ibi, Aliud] non † eſt aliud, imo hoc eſt priuilegiũ
qđ ponit hæc decre. [& ibi, Mentionem] Idem Innoc.
¶ In gl. 1. ibi [Generalibus] ſecundum veram lecturã,
10 de qua ſupra glo. proxima. cum hoc priuilegium † de-
b tur contra ſingularia reſcripta, [b] per illa tolli non po-
teſt, ipſius mentione non facta, alias eſſet inutile [ibi,
contra priuilegium] ſecundum T. rationem quære 25.
q. 2. in fine ſummæ, dicebat Innoc. ꝙ ſuppreſſio verita-
tis hoc inducebat: quæ ſi fuiſſet expreſſa, non habuiſ-
ſet literas. Sed hoc ſibi non placet, qa potuiſſet literas
de iuſtitia habuiſſe, vt ſi diceret priuilegio tacite, vel
expreſſe renunciatũ, de decimis, ex multiplici, de pri-
11 uilegijs, accedentibus. dicit Comp. hoc † priuilegiũ,
licet ſit generale, continet tamen omnia ſub genera-
litate contenta, ſ. omnia monaſtria eiuſdem ordinis:
item ſimul omnes literas remouet, quæ contra priuile-
gium fuerint impetratæ. Vñ non valet ſpeciale, ſi de
ipſo non facit mentionem, vt dixi ſ. c. 1. [& ibi. allegã-
12 tur] ſi non fit † mentio de ordine, non tenentur venire
citati, & ſi feratur ſententia in eos, non valet, ad hoc
de præben. c. vlt. ſecundum Hoſt. & in fi. ſecundum T.
Idem videtur velle Inno. de hoc 4. q. 2. ſi epiſcopus, &
infra de accuſationib. veniens, in vltima gl.

A D D I T I O N E S.

a ¶ Ciſtercienſis. Religio cępta eſt anno Domini 1098. & primũ eius cœnobium fundatum, tunc pontificatus Vrbani ſecundi an. 12. teſte Euſebio de tempo.

b ¶ Reſcripta. Et ſic quia illud priuilegium dabat formã ſingularibus reſcriptis, vt non valerent, niſi facerent mentionem de eo. Et ſi etiam habebant clauſulam derogatoriam, merito non valent reſcripta, ar. etiam inf. eo. c. nonnulli, & inf. de æta. & qua. c. eam te, vide ſcripta ſupra eo. ca. 1. in apoſtilla, an & quando, cum additio.

SVMMARIVM.

1 *Vacante ſede ſi papa ſcribat capitulo, vt præbendam conferant epiſcopus ibi creatus mandatum adimplere tenetur.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Epiſcopus non dicitur promotus ante conſecrationem.*
4 *Eccleſiæ variæ ſignificationes, remiſſ.*
5 *Præcepti appellatione comprehenduntur literæ monitoriæ, & præceptoriæ.*
6 *Verbis in duo reſolutio.*
7 *Ratio, quare capitulum non potuit exequi mandatum papæ, & num. 8.*
8 *Poteſtas eius, cui mandatur in defectum alicuius exequendum ceſſat, ſuccedente eo, in cuius defectum ſcribebatur, & num. 9. ſecus, ſi iuriſdictio mandetur, & ratio diuerſitatis quæ, nu. 10. 11. 12.*
10 *Contra viceſgerentem iuriſdictio data, contra dominum non eſt extendenda, ſecus ſi mandatum fiat vicegerenti, quia arctat dominum, nu. 11. & ratio nu. 12.*
12 *Iuriſdictio data reſtringitur.*
Mandatum non.
13 *Capitulum, & Epiſcopus an digni redargutione papæ.*
14 *Per literas papales vt quis recipiatur in canonicum, & ei præbenda conferatur, nullum ius quæritur in beneficio, & quid mandat papa per eas, quæ ſcriptæ extraneo non valet, niſi ex certa ſcientia, numero 15. & qualiter id intelligatur. num. 16.*
17 *Dignitatem quis habere poteſt in vna eccleſia cum canonia, & præbenda.*
18 *Mutatio ſtatus non liberat quem ab eo, ad quod tenebatur.*
19 *Inter indignari, & dedignari differentia, remiſſ.*
20 *Lectio antiqua decurtata.*
21 *Epilogus, ſupplementum gloſſarum. nu. 22. & nu. ſeq.*
23 *Decretalis hæc an loquatur de gratia.*
24 *Capitulum ſuccedit in iuriſdictione ſede vacante epiſcopo, niſi in caſu. nu. 27.*
25 *Epiſcopus tenetur adimplere mandatum factum canonicis ſede vacante vt ſucceſſor, ſecus, ſi ſcriberetur ad capitulum, cum eſſet ibi epiſcopus, nu. 26.*
Mandatum factum capitulo, vel ſingularib. de capitulo, vel epiſcopo, aut extraneo à papa, quis exequi debeat, nu. 24. 25. 26. 28. 29. 30.
30 *Capitulo ſi quid mandetur, ſinguli non poſſunt exequi & ad hoc compelli non debent, n. 32. ſecus ſi tanquam ſingularib. dirigatur, numero 29. ſi capitulum nollet conuenire, quid iuris 33.*
31 *Electio pertinet ad ius.*
Receptio ad factum.
34 *Vniuerſalis infert particularia.*
35 *Datã auctentice in citatione iudices debent apponere.*
36 *Delegatus iuriſdictionem ſortitur à datæ tempore, licet illam non exerceat ante receptionem.*

CAPVT VII.

1 Eam te. Caſus. † Si vacante ſede papa ſcribat capitulo, vt præbendam conferant, epũs ibi creatus mãdatum ad-
2 implere tenetur, dicebat Hoſt. 5. continet † mandatũ, excuſationem, cauillationem, reprehenſionem, & antipophoram [Promotionem] per hanc literam, & illã.
3 quæ eſt in fi. no. Fran. ante conſecrationem † epiſcopũ non dici promotum, all. 40. diſtin. ſicut. ⁊. de electione tranſmiſſam [Meminimus] 23. d. præterea [Eccleſiæ]
4 alias capitulo eccleſiæ, varias ſignificationes † eccleſiæ ponit hic Fran. de quib. ⁊. ne præla. vi. ſu. c. fi. & de verb. ſig. cum clerici. [Comiſſa nunc] tunc. n. erat de capitulo, vt ſequitur, vel ſm Fran. & tunc erat electus, ſed nõ
5 conſecratus: vt in fi. Et præceptum ji, literas † monitorias, & præceptorias, ſecundum Egi. & Fran. [Fidem
6 Chriſti] i. baptiſmum, vel proprie, & dic ſuſcepit. † i. ſuſcepiſſe præſumitur, Hoſt. [Ipſi vero] ſ. decanus, & capitulum [Ad te] ſolum, aliter ſede vacante parere potuiſſet. ⁊. ne ſede vacante. c. vno, li. 6. [Non potuerunt]
7 obijcit † Hoſt. aut papa ſcripſit eis, vt illis, qui poteſtatem habebant de conſuetudine, & huic contradicit
a hæc litera:[a] aut tanquam illis, qui in collocatione ſucceſſerant, & ſic contra, ne ſede vacante. c. 2. aut tanquã executoribus, & ſic contra, inf. de officio deleg. ſane. & c. paſtoralis. §. quia vero. Sol. dic, non potuerunt, ſicut eis videbatur, vel ſic excuſabant ſe, & male, nec ſuper hoc tamen ſtatuitur hic ius, ſed tantum ſuper excuſatione epiſcopi, vtrum bona fuiſſet, & dicitur quòd nõ. Vel dic ſecundum Innocent. Compo. & Abb. q ex quo
8 in † defectum epiſcopi ſcribebatur capitulo, creato epiſcopo, ceſſat poteſtas capituli, & redit ad epiſcopũ, quod hic dicunt expreſſum, & habet hoc locum, etiam
b ſi de alia eccleſia epiſcopus eligatur. Imo † refert Inno. quoſdam idem tenere, quando in defectum epiſcopi
9 ſcriberetur extraneo, debet enim in his mandatis † ſubintelligi, ſi res in eodem ſtatu permanſerit vſq; ad collationem. ff. ſi ex nox. ca. l. 1. per quod dicebat Abb. ſi præpoſitus Magaloñ. vacante ſacriſtia Magalo. quam ipſe de conſuetudine tenet, cum vacat, reciperet mandatum papæ ſuper re aliqua ſacriſtiæ exequenda, ſi mãdato non completo ordinaretur ſacriſta, ad ſacriſtam, non ad præpoſitum ſpectaret id exequi, ſecundum quæ patet, quòd epiſcopus tenebatur hoc mandatum exequi, vt etiam dicam ſuper gloſſ. cum in collatione, vel mandato ſuccedat. inf. de conceſ. præben. quoniam, in auct. vt nulli iud. §. & hoc quoque, & §. ſe. ar. ff. de condit. inde. l. filiæ. ff. de adimen. leg. l. annua. §. a Titia. ⁊. de vſuris, tua. Sed contra de ali. iudi. mu. ca. fac. cap. 1. vbi innuitur, quòd ſi ille, contra quem literæ impetrantur, poſſeſſionem, ſuper qua impetrans eum conuenire nolebat, in alium transferat, ille non conuenitur, niſi malitia eius interuenerit. Epiſcopus ergo per litteras capitulo directas non conuenitur, cum in malitia non fuerit. Præterea reſcripta non extenduntur ad multos nec ad alios. inf. c. cum in multis, de off. del. P. & G. Reſpondeo ſecundum Innoc. & Compo. & Abb. iuriſdi-
10 ctio † contra vices gerentem data, contra dominum non eſt extendenda, cum ſit reſtringenda, vt dixi. Vnde non procedet delegatus datus contra vices gerentem contra epiſcopum, niſi forte lis fuiſſet conteſtata. de ſucceſſore dicam de officio dele. quoniam Abbas.
11 Mandatum † vero factum vices gerenti arctat ſucceſſorem vel dominum. Et eſt diuerſitatis ratio; quia iuri-
12 ſdictio † data reſtringitur, mandatum non: imo quandocunque ſubditus poteſt, debet obedire, nec debet obedientia reſtringi. 8. quæſt. 1. ſciendum. 11. quæſt. 2. ſi dominus, & c. qui reſiſtit, & c. quid ergo. & facit in auctẽn. iuſiu. quod a mori. præ. 1. reſpon. & 1. §. collat. 5.
c Mandatum[c] quia expreſſim non ſcribebatur epiſcopo, ſed decano, & capitulo. [Deberes] oppono: aut papa
13 † contulit ius in hac præbenda, aut non: ſi contulit, male facit redarguendo epiſcopum: quia epiſcopus ad quem pertinet collatio, bene facit, ſi de nouo non confert. ſufficit enim collatio papæ: imo illi faceret iniuriam. Sed capitulum eſt redarguendum non recipiendo illum, ſed ſine alio mandato epiſcopi. Si papa non contulit, adhuc iniuſte redarguit, cum literæ non valerent: quibus mandabatur in canonicum recipi, qui non erat canonicus, & qui canonicus per eos fieri non
d poterat, cum ad eos[d] non ſpectaret collatio. dicit In-
14 nocent. quod per literas † nullum ius eſt quæſitum illi in beneficio: ſed canonici auctoritate literarum poterunt illi conferre ius. Intendit enim papa per tales formas, quod non ſolum, quæ facti ſunt, conferant, ſed etiam quæ ſunt iuris, & ſic dicit papam quotidie facere.

cere. Nō tamen credit, quod ſi papa ſcriberet penitus
15 † extraneo, ꝙ reciperet aliquem in fratrem alicuius ec
cleſiæ, in qua ius recipiendi non habet, quod valeant
tales literæ, niſi expreſſe ſciretur, ꝙ papa ſicut extra-
neo ſcriberet ex certa ſcientia, ad hoc inſ. eo. cum ali
quibus, lib. 6. Si ergo dicas, quare canonici creato epi
ſcopo ipſum non receperunt, dixi ſupra ſuper ver. Non
16 potuerunt. Vnde dicebat Boati. aut Papa † ſcribit ali-
cui, vt executori, ꝙ beneficium conferat, quo caſu con
fert, licet aliter ad eum non ſpectet collatio, aut vt col
latori ei, qui collator eſt, & tunc planum, aut vt colla-
tori ei, qui non eſt collator, quo caſu is, cui ſcribitur, cō
ferre non poteſt niſi papa ſcripſerit ex certa ſcientia.
[Datam literarum] & mentem papæ, ſecundum Inno.
17 & Hoſtien. Archid. ergo poteſt quis † habere dignita-
tem canonicam, & præbendam in vna eccleſia, de cō-
ſuetu. c. 1. li. 6. Et ad intellectum huius literæ, vide qđ
dicam inſ. de his, quæ fi. a præla. tua, in prin. [Adhuc]
18 no. per hoc Goſ. ꝙ mutatio, † ſtatus non liberat aliquē
ab eo, ad quod tenebatur, allegat iura pro, & contra,
e quæ ponam de obl. ad ratioci.[e] c. vno, ſuper ver. ratio-
19 cinijs. [Dedignari] differentiam inter † indignari, &
dedignari quære in textu, & glo. 45. di. verē [Non de-
20 bes] hic dicitur † de antiqua, ꝙ mandabat illum in ca
nonicum recipi, & ſibi ſtallum in choro, & locum in ca
21 pitulo aſſignari, Egi. ¶ Tertia † gloſ. reſpon. per quæ-
ſtionem, an teneretur epiſcopus &c. & dupliciter ſol-
uit. Quarta glo. arguit, cui dat ſimile, contra quod al-
legat contrarium; ſecūdo arguit, & determinat, tertio
arguit, & allegat contrarium. ¶ Penultim. glo. arguit,
datam attendi &c. allegat duo iura. In contrarium al
leg. & remittit. ſecundo arguit, ꝙ dies edi debet. &c.
alle. tria iura in contrarium alleg. duo, & ſoluit. ¶ In
22 † gloſſ. 2. [ibi debent][f] ſecundum Innoc. ¶ In gloſſ.
f per literas [ibi, Honeſtatem] Vnde, vt Inno. refert, for-
23 te de gratia loquitur decre. & de data † dicit papa vt
notet cauſas motiuas, non neceſſarias, quare cogere
debeat epiſcopum ad conferendum illi præbendam
[& ibi, Conferre] alia lectura ſumitur ex dicto Ge lre.
Phi. Innoc. Hoſt. & Compo. ſcilicet ꝙ licet capitulum
24 † non ſuccedat epiſcopo in collatione præbendarum,
tamen ſuccedit in iuriſdictione, & ideo commodius
alteri, quam capitulo papa ſcribere non potuit, maxi-
mè propter coniunctionem, quam habent in collatio-
ne præbendæ epiſcopus conferendo, capitulum reci-
25 piendo, ſicut igitur omnibus canonicis † mortuis ſuc-
ceſſores eorum mandatum eis adimplere tenentur, ſic
etiam tenetur epiſcopus eis, in epiſcopali iuriſdictio-
ne ſuccedens, ſecundum quæ teneretur, etiam extra-
neus, qui non de capitulo fuiſſet electus. ¶ Si vero ibi
26 eſſet † epiſcopus, & ſcriberetur capitulo, non plus te-
neretur epiſcopus per illas literas adimplere manda-
tum, quam ſi dirigentur extraneo. Item ſi ſcriberetur
27 epiſcopo, & moreretur † ante præſentationem lite-
rarum, per illas literas non deberet illum recipere, ſe-
cundum Inn. ſecus forte ſecundum Compo. ſi poſt præ
ſentationem moreretur epiſcopus, quia tunc cum capi
tulum ſit ſucceſſor epiſcopi, proſequetur factū inchoa
tum, ad hoc j. eo. literis. ¶ In gloſſ. Arc. ꝙ [ibi, Solus]
28 vnde ſi † familiari præcipitur, quod portet ſal: omnes
currere debent, quod eſt contra prouinciales, ſecun-
dum Hoſtien. [& ibi, Fallacijs] ibi. Soluitur [& ibi, Ab-
bas] habita diſtinctione, an fuerit expreſſum propriū
nomen, vel non, vt ibi Philip. [& ibi, Mandatum] hoc
29 non placet Innoc. & Compoſte. niſi dirigatur † man-
datum tanquam ſingularibus, quale eſt mandatum
de recipiendo inueſtitum a papa, vel eo cui papa cō
tulerat; quilibet tamen teneretur recipere, etiam ſi
capitulum contradicat. Item Bona. & Guil. facit de
immu. eccle. decet, ver. & ꝙ, lib. 6. Secus, ſi mandaret
30 † capitulo, ꝙ eligeret: quia tunc quilibet non eliget,
cum tamen ex tali electione ius non quæratur. nec de-
beat ſic fieri, de elec. quia propter, &c. in geneſi. 63. di.
c. 1. & 2. Et quia tunc potius officium monentis quam
g facientis accepit, arg. ff. quando ap. ſit. l. 1. §. ſolent.
31 Item electio † pertinet ad ius, receptio ad factum, Inn.
32 Vnde reprehendit Compo. executores, † qui compel-
lunt canonicos, quos in curia inueniunt, ad recipien-
dum illum, cui papa non cōtulit canoniam, ſed man-
33 dat cōferri per capitulum. Si vero capitulum † ad hoc
nollet conuenire, vide no. de conceſ. præb. ſi capitulo,
lib. 6. Ad huius gl. materiam vide quod dicam de po-
ſtu. præla. bonæ. 2. ſuper gl. dicit. de ſen. excomm. Ro-
mana. §. vniuerſitatem, li. 6. [Et in fi.] dixit Hoſt. illud
34 † in proprietate, iſtud in mādato. nam omnibus dictū
vni dictum, quia vniuerſalis infert particularia. inſ. de
maio. & ob. ſolite, ver. nos autem. ¶ In gl. Ad hoc, [ibi,
ſi Aliquando] ad idem j. eo. ſi eo tempore, libr. 6. & in
35 cle. eo. ti. literas. [& ibi, Dies] arguit Hoſt. contra † iu
dices, qui non apponunt datam autentici in citatione
36 de dila. præterea. Item ꝙ a tempore † datæ ſortitur
delegatus iuriſdictionem, licet illam non exerceat an
te receptionem. de app. ſuper. cap. 2. inſ. eo. paſtoralis.
¶ In gl. vl. in fi. & æſtimandus erat iſte dignus fauore.
23. q. 7. ꝙ autem, & c. quemadmodum, & quæ. 4. ipſa
pietas, ſecundum Goſ. & Hoſt.

ADDITIONES.

a ¶ Litera ibi, donatio præbendarum ad te expectabat.
b ¶ Imo, vide etiam, quod not. infra ſuper gl ſuper literis.
c ¶ Mandatum. No. verba præceptiua directa in alicuius fauorē ſapere conſilium, & non mandatum, ita Bal. in l. ſciſcitatus. inſ. eo. & column. ſecunda, vide etiam Decium, & alios in l. age. C. de tranſactio.
d ¶ Eos. vide ad materiam huius gl. Io. And. in cap. ſuper eo. inſ. de offi. dele. in gl. commune verbum.
e ¶ Ratioci. Et per Bart. in l. 1. ff. de pœnis, & in l. pe. ff. de iuriſdic. omnium iudicum. & in l fin. ff. ſi ex noxa. cauſa aga.
f Debent. Vide Io. An. ſupra de conſtitutio. ca. cum M. Ferarien. ſuper gl. hoc videbatur.
g ¶ Ar. ff. Et ſic not. cum aliquis tenetur aliquid facere infra tempus certum, ſi infra id non facit, eo ipſo in negligentia præſum i tur. Bald.

SVMMARIVM.

1 Reſcriptū ad beneficia impetratum, in quo tacetur dignitas impetrantis, non valet, de cuius temporis dignitate, nu. 8. et de quibus beneficijs intelligatur, nu. 2. & 3. & 7.
Diuiſio decretalis.
3 Nomen proprium, & dignitatis in impetrando beneficio non ſupprimendum, neque mutandum.
Nobilitatis, vel diuitiarum in impetratione beneficiorum an facienda mentio.
5 Eccleſiæ pro pauperibus clericis in eis ſumuntur.
6 Inquietare quid ſignificet.
7 Auctor pro impetratore.
Supprimit, pro tacet. ibid.
9 Epilogus, ſuffragium, ſupplementum gloſſarum, numer. 10. & 11.
Neutrum melius eſt iuuare, quam alterum lædere.

a
1 **Ad aures.** Caſus † Non valet reſcriptū ad beneficiū impetratū, in quo tacetur dignitas impetrātis. cōis diu.
2 2. ibi ꝯſultationi [Minorib.] maximè. In. vel † maiorib.
j. c. cū adeo, & c. ſi ꝓponēte, Hoſt. cū hęc ſit maior fra-
us, de ele. dudū. 2. Comp. [Bñficijs] obtinēdis, vel iam
b obtētis per diſpenſationē, retinendi. inſ. de pb. non po
teſt. 1. reſpō. li. 6. [Nomen] idē de proprio, vel ſi muta-
4 uerit. j. c. ſi. [Dignitatis] vel † nobilitatis, vel diuitiarū
inſ. de

infra de officio dele. ſignificantibus. Hoſt. hoc quo ad
hunc caſum non credo: ſed bene dico idem in quoli-
bet beneficio, infra de præb. ſi motu, libr. 6. [Clericos]
5 i. eccleſias † in quibus ſunt pauperes clerici. Inn. [in-
6 quietent] i. inquietando † occupent loca, quæ illi tene-
re debent, infra de præbendis, quia in tantum, vel quę
poſſident, de cleri. non reſid. conquerente. vel. i. aggra
uent, cum ad præbendas recipiendi non ſint vltra q̄
patiantur facultates eccleſiæ, de inſti. ſup. 1. [Literas]
ſuper beneficijs impetratas. Goſ. in ſua quæſtione. 29.
7 quia ſi decanus † impetrans literas ſuper vſuris, taceret
b decanatum, non nocet, infra capit. ſuper literis,[b] Abb.
c [Auctor] i. impetrator. [Supprimit] i. tacet[c] Abb. [Di-
8 gnitatis] quā habebat tempore † datæ, licet tempore,
quo literis vtitur, eam habere ceſſauerit, ſecundū Vin.
ad hoc ſupra c. proxim. & inf. eo. ſi eo tempore, li. 6. qđ
etiam verum intelligas de illo, qui non ignorabat ſe di
gnitatem habere: aliter dic, vt inf. c. gratia, li. 6. Si vero
tempore, quo literis vtitur, habet dignitatem, quam
prius non habebat, dic vt inf. de pręb. ſi pauper, lib. 6.
in textu, & gl. & in cle. e. ti. gratiæ. De his in Spe. de re-
ſcrip. præſen. §. ratione autem impetrantis, verſ. quid
ſi impetrator, & duobus verſic. ſeq. quos poſuerat hic
9 Vin. ¶ Vlt. † gl. quærit, & remittit. ¶ In gloſ. 2. ibi. [§.
Merito] vide de verb. ſig. c. olim, ſuper vlti. gl. & §. ſe.
Vide, vt lite pen. c. 1. ſuper vlt. gl. ¶ In gl. pe. [ibi. l. 1. §.
10 1.] loquitur † de venditore, qui celauit rei venditę ſer-
uitutem, quam ignorabat emptor. ¶ In gl. 1. in fi. idem
11 † no. infra eo. nonnulli, in fi. penu. gl. ¶ In gl. 2. [ibi, Gra
uiter] Melius eſt enim neutrum iuuare, quam alterum
lædere. 14. q. 5. deniq;, 22. q. 2. primum, de donat. apo
ſtolicæ, ibi, quia tunc, Hoſt. ¶ In gl. 3. [in fi.] & infra de
cor. viti. expoſuiſti. Hoſt.

ADDITIONES.

a ¶ Ad aures. Hic not. Vinc. Quòd ſi impetrans literas de beneficio obtinendo, dignitatem habet tempore datę, vel impetrationis literarum, ſed ante ipſarum præſentationem ipſum amittit, vel renunciat, quòd non valent literæ, quia tempus datæ cōſiderari debet in tali caſu, ſiue quòd elidi poſſunt ipſæ literæ. item no. quòd ſi tempore preſentationis dignitatem, & non tēpore datę obtinebat, qđ literę pñt elidi. & hoc idē dicit hic Cōp. q licet ab initio reſcriptū fuerit canonicū p īte effectum. Bald.

b ¶ Super literis. Vbi plenè, de hac materia no hic Compoſt. in gl. quæ incipit, hic primo, vbi videas, hæc. n. ſententia ibi approbatur etiam per Egi. quæ etiam eſt hic ſententia Io. An. Bald.

c ¶ Tacet. vide Old. conſ. 212. inci. ad quæſtionem, ad fi. & vide Bal. in l. præſcriptione. C. ſi contra ius, vel vtili. pub. & vide Fely. in c. poſtulaſti, ad fi. 3. col. infra eod.

S V M M A R I V M.

1 *Contra Reſcriptum reus excipit, quod de ſuo mentionem non facit, niſi dolo, vel negligentia non fuerit vſus eo: ſecus ex cauſa, num. 2. & 3.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Proteſtō nō eſt neceſſaria impedito uti reſcripto aliqua ex cā*
4 *Epilogus, ſuffragiū, et Supplemē. a gloſſarū, n. 4. 5. et n. ſeq.*
Dolum ex perſpicuis indicijs probari conuenit.
Negligentia præſumitur ex temporis curſu.
7 *Reſcripta perpetua, niſi ipſis terminus aſſignaretur, & n. 5.*
8 *Exceptio et replicatio tollitur, actione ſublata, et qua, et n. 9*
10 *Declinatoriæ tempore clauduntur.*
11 *Reſcriptum non dat mihi actionem, ſed iudicem.*

C A P V T IX.

1 Si autem Caſus. † Excipit reus contra reſcri-
ptum, q de ſuo primo mentionem
non facit, niſi dolo, vel negligētia
2 nō fuerit vſus illo. Dicit † Hoſt. tria facit, ponit factum,
q negligentia nō excuſat, q impotētia excuſat [Litte-
ras] quātū auctoritate fuerat facta citatio ſm B. [Mē-
tio] ſic ſ. c. 2. §. fi. & c. 3. 1. rñ. Hoſ. [Copiā] ſup. vel ex a-
lia iuſta cā, & cū hoc ſolū ponderetur impedimentū.
3 Not. Egi. nō eſt neceſſaria † ꝓteſtatio, licet gl. ſu. eo.
c. 1. [conueniri] ſup. excipiens de prioribus, Egi. ¶ Ter
4 tia † gl. fac. ꝯriū, & ſoluit. ¶ Secūda gl. ſignat ꝯriū, &
5 ſoluit. ¶ Vlt. gl. arguit. ¶ In prima † gl. [ibi, perpetua
ſunt] niſi tp̄s in eis limitatū ſit, vt ibi. ¶ In gl. 2. ibi §. vl
ti.] vide ſ. tit. 1. cū acceſſiſſent, ſuper gl. pe. [& ibi, Do
li] mali, vel rei iudicatæ, vel pacti, ne perpetuò petatur
[& ibi, Non ſemper] vt pacti, ne intra quinquēniū aga
tur, procuratoriæ, & his ſimiles. ¶ In gl. vlt. [ibi, ſed] &
ſi ſequitur, ſed ſi per prætorem ſteterit, reſtitutio indul
6 getur. ¶ In † gl. 1. [ſteterit] per Annū. dicit Ho. q bene
dicit de negligentia, ſed dolum ex perſpicuis iudicijs
a ꝓbari cōuenit[a] remittit ad ea, q̄ no. ī. eo. ex parte [&
in fi.] ſm T. ſup. & poſt, ſi fuerit perpetuata. dicit Pe. q
7 lex non ꝯdicit, q dicit reſcripta † perpetua, niſi ipſis
terminus aſſignaretur, hic aūt datur annus. inf. eo. ple
runque, ſuo more ſubtiliter dixit. ¶ In gl. 2. [ibi, & eſt
8 hæc] non vř ſoluere. dicebat Phil. hic exceptio † ad-
b iuuabat actionē. Vnde ſublata actione, & exceptio[b]
tollitur, nā & replicatio, q̄ adiuuat actionē, ſi actio eſt
tp̄alis, tollitur ſił cū illa ff. de pac. q̄ſitū erat. in fi. vbi
de hoc in gl. pe. Si eſt perpetua, perpetuo durat. C. de
9 exce. licet. Vnde dicebat Ho. qa ad agēdū † fuerūt lrę
impetratę, & exceptio, ſicut acceſſoria ſeqtur actionē,
nō eſt ꝯ, ſic amittitur exceptio pp illā ꝯnexitatē, ſ. ti. 1.
trāslato, & imputet ſibi, q per citationē potuit lrām p-
10 petuare. Itē in declinatorijs † ſpāle eſt, q tpe clauduntur,
vt ī l. exceptiones, de re iud. inter. Dic, q reſcriptū
11 † nō dat mihi actionē, ſed iudicem, coram quo actionē
priſtinam intentabo, & eſt ſimile in appellatione.

ADDITIONES.

a ¶ Conuenit. Vide Pau. de Caſt. in conſ. 82. quod incipit, viſis his, quæ ſuperius alle. & in cōſ. 326. quod incipit, in cauſa mota & vide alle. per Iaſ. in l. ſi quis ex argent. §. ſi pe. co. ff. de eden.

b ¶ Exceptio. An quę annalia ſunt ad agendum, ſint annalia ad replicā. vide gl. in l. purè, in fi. de do. excep. & in l. quęſitum, in fi. de pecu. Io. And. de excep. c. 2. an ſit perpetua. dicit quando habet diuerſum conſiſtere ab actore, nec ex eodem fonte oritur, paratur ad ſimilitudinem actus, tunc eſt perpetua, vt l. purè, in fi. alias durat tanto tempore, quanto actio, vt Inn. in c. cum dilectus, in fi. de ordi. cog. & ratio eſt, vt dicit Inn. in c. cum dilectus de dol. & cont. quando exceptio ponitur ad ſimilitudinem actionis, tunc antequam agatur non competit, & ad id quod dicit hic gl. idem Innoc. inf. eo plerunque, Bal.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcriptum non valet, per quod incerti iudices dantur, vel futura negocia committuntur. ſuper omnibus præſentib. valet nu. 9. & ſuper gratia, et quando nu. 10. 11. et 12.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Reſcripta tollenda per quæ iuriſdictio ordinaria eneruatur, et per quæ proprij iudices impetrantur, num. 4.*
5 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, & nu. 6.*
7 *Exceptio peremptoria non conceditur per reſcriptum.*
Fiſco damnoſa, et iuri contraria peti non oportet.
8 *Supplementum gloſſarum, & nu. ſeq.*
13 *Principijs obſtandum.*

C A P V T X.

1 Ad hęc Caſus. † Nō valet reſcriptū, per quod
incerti iudices dātur, vel per quod fu
tura negocia committuntur. Et ſunt
2 † duæ partes. 2. ibi, nos igitur. dicit Hoſt. tria not. im-
petrantium malitiam, abuſum, & remedium [aſſerūt]
non enim credit papam ſic ſcripſiſſe. ſ. e. c. 2. (Ordina
3 rii) erant ergo talia reſcripta † tollenda, per quæ iuriſ-
dictio ordinaria eneruabatur, de off. lega. c. 2. de ma.
& obed. per tuas 9. q. 3. nunc vero, ſecundum Inn. (Pro-
4 pitios) & ideo amplius † reprobatur hoc, de appellat.
cum ſpeciali (Morbo) concordat de iura. calum. cæ-
5 terum, & quod ibi no. in proœmio huius li. in † glo. hęc
ideo. (Noſtra auctoritate) ſic ſ. titul. 1. ex parte. ¶ Pri
6 ma † gloſ. no. generalitatem reprobari, allegat 8. iura,

in ꝯtrium allegat duo, & ſoluit. ¶ Scđa gl. ponit lecturā. Vinc. & Tanc. Secundo. Lau. & Da. ¶ In gl. 1. [ibi, ita fidei] vide de confirmatione, bonæ, ſuper gl. pe. [& ibi, Edere,] clarè & de toto facienda eſt editio [& ibi, §. Nihil] vide de re. ſpol. cum ad ſedem, ſuper gl. 2. [& ibi. §. incertæ.] vide hāc & ſeq. de libel. obla. c. 2. ſuper
7 1. gl. ¶ In gl. 2. [ibi, l. 2.] peremptoria † non cōceditur per reſcriptū, q̃a nec damnoſa fiſco, nec iuri contraria peti oportet, vt in l. ſeq. [& ibi de procu. l. 2.] abſens datur procu. dūmō certus ſit, & ratum habuerit [& ibi, dari pōt] ēt teſtamento. vt ibi. Nam certo iudicio debet quis filijs pro tutela cauere, vt in §. ſeq. [& ibi, Cū prætor] proconſul dat legatum. [& ibi, §. 1.] vide de app.
8 dilecti. vlt. in 1. glo. ¶ In † 1. gl. ibi, hic impetrando, & ibi c. 2. in appellando. & ibi, Significantibus, in petendo [& in fi.] adde qđ no. de hoc. ĵ. de libelli obla. c. 2. ¶ In gl. 2. [ibi omnium negociorum] præſentium, & futurorū, & pp hoc non valuit ſm Hoſt. ĵ. c. vlt. ſup oīb.
9 † n. pſitib. impetrare hoc eſt commendabile. ĵ. eo. diſpendia, lib. 6. [& ibi, ſcientia] aliter ſecus, niſi forte generalem legationē committeret, de offi. delegati. c. 2. Hoſt. [Et in fi.] Idē dicit Inn. & vide qđ poſt eum dicā de offi. dele. cū olim. 1. in prin. Cōp. diſtinxit, ꝙ aut ta-
10 les literæ dantur per formā † iuſtitiæ, aut per formam gratiæ, vt primæ non valeant, ſecundæ ſic, ſi dentur a Papa. Secus, ſi ab alio, pro & contra. ĵ. de priuil. c. 1. li.
11 6. §. & id ipſum, vbi de hoc. Dixit ēt Cōpoſt. ꝙ eo † caſu, quo valent literæ. ſ. datæ per formā gratiæ, impetrator ſuper qōne, quæ non erat tempore impetratæ gratiæ, aduerſarium non poterit conuenire: quia licet ſit
12 forma † gratiæ, tamen & cōmiſſionis, quæ non exten-
a ditur ad futura. ĵ. c. fi. & eſt odioſa, vt hic, * qđ intellige, niſi priuilegiū ēt ſuper futuris eēt expreſſe ꝯceſſū. ¶ In gl. vl. [ibi, obſtat. ſero.] Tullius in 6. Philipica, Oē
13 malum † naſcens facile opprimitur, inueteratum plerunq; fit robuſtius. Ouidius epiſtolarū, Flamma recēs parua, ſparſa reſedit aqua. Et Hier. ad Euſto. de virginitate ſeruanda, dū paruus eſt hoſtis, interfice, vt nequitia elidatur in ſemine. Et de ſpūali hoſte loquitur, quod patet: quia præmiſit, nō ſinas cogitationes creſcere. Vide etiam de homine perfecto. B. [Et in fi.] interdum reprobatur celeritas. inf. de elect. c. vlt. lib. 6. & ibi de hoc in gloſſ. nota, quòd.

ADDITIO.

a ¶ Vt hic. No. hanc gl. in fi. quæ quaſi vr̄ ſonare non poſſe Papā tollere mihi ius recuſandi, dic contra, vt ſequitur, in l. 1. §. fin. ff. qui & a qui. ap. nō licet, & Io. And. in c. cum inter, infra de except. in ver. non committat. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum Papæ vitiat latinitas falſa, ſi ſit vitium manifeſtum, num. 3. vide num. 7. 8. 10. 11. 13.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Pro abſolutione pecuniæ non ſoluendæ.*
4 *Falſitas præſumitur potius in literis abſolutionis, quam commiſſionis, vel iuſtitiæ.*
5 *Peccatum pro vitio, vel defectu, non nocet, & in quo. n. 11.*
6 *Epiſcopus reprobatur, qui non audiuit Donatum.*
8 *Scribentis vitium non nocet, et quib.*
11 *Supplementum gloſſarum, & num. 10. & num. ſeq.*
12 *Literæ gratioſæ per manus multorum, & quorum tranſeunt.*

CAP. XI.

a 1 2 **Ad audientiam.** a Caſus. † Falſa latinitas vitiat reſcriptum Papæ. h. d. Ho. duo ꝯtinet. ſ. dubitationē, & diffinitionē, & ſic cōis diuiſio. 1. ibi, qb. [Stephano] ita eſt in antiqua, alias ſepulchro
3 [Abſolutione] ꝓ † quia pecunia ſoluēda nō eſt, qđ dic vt ĵ. de ſim. ad aures, Ho. [Manifeſtū] quaſi innuat ſecus eſſe, ſi vitiū fuiſſet dubitabile ſm Egid. & Boa. quo caſu fieret interpretatio ꝓ reſcripto, de fid. inſtr. inter.
4 No. ēt Boat. ꝙ fortius pſumitur falſitas in literis abſolutionis, q̃ in literis commiſſionis, vel iuſtitiæ. ad hoc
5 de cri. fal. c. fi. [Peccatū] non † mortale, ſed. i. vitiū, vel
6 defectum, Hoſ. ſm eū reprobatur † epſ, qui nō audiuit Donatū, de æta. & quali. c. fi. [Nolumus] ſic ĵ. de pb. li-
7 cet [Adhibere.] Sed ꝯ, quia † valet littera, & ſi in ꝯſtructione ſit peccatū, vt ſ. de cōſti. eccleſia, ibi. Sibi & c. & c. ſeq. in princ. & in fi. & ĵ. de ſacr. vnc. c. vno, ibi, apud nos, & §. fin. & ĵ. eod. dilectus. 2. & c. ex inſinuatione, de electione. ſignificaſti, in prin. & in fi. & de cler. peregri. c. 1. de ferijs, licet. de teſtib. ſignificauerūt. Sol. in
8 ſingulis ꝯrijs, Hoſt. ¶ Prima † gl. dat ſiſe, format ꝯriū, & dupliciter ſoluit. ſoloni alle. ꝯriū, ponit opinionem
9 Lau. q̃ determinat. ¶ In † gl. [imperatorib.] ſequitur Antonius rñdit nō lædi ſtatum liberorū ob tenorē inſtrumēti malè cōfecti [& ibi, Qui habebat] hanc & tres ſequētes vide in c. ex parte, hic alleg. ſuper 1. gl. (& ibi,
10 Illicitas. §. veritas) † rerū geſtorū erroribus nō vitiatur. ¶ In 1. gl. [ibi, ex parte,] per quā dicimus, ꝙ defe-
11 ctus † figuræ nō nocet, vel in loco nō ſuſpecto, vt eo. tit. ex literis, de crimine fal. c. fi. ſm Hoſt. [& ibi, per multas man⁹] declarabat hoc Bonagui. ĵ. c. cū adeo, dicēs,
12 ꝙ litteræ † gratioſæ, quę dñr legendæ, trāſeūt p manus notarij, q legit petitionē papæ, demū p manū notarij abbreuiatoris. demū per manū primi notarij legētis notā ipſam dño Papæ. Itē per manus diſtributorū, q diſtribuūt illas inter groſſarios. Itē per manus groſſariorū. Itē per manus Vicecancellarij. Itē per manus bullatorū [& ibi, Si nō ſanctificatur] in baptiſmo loquitur, &
13 verba † cęleſtiū miniſteriorū nō reſtringūtur, ſub r̄tis Donati, vt ibi no. & eſt verbū Grego. ſup. Iob, in fi. prologi, licet attribuatur Au. 38. di. in palea, indignum.

ADDITIO.

a ¶ Ad audientiā. Aduerte ad tex. dicit, prima facie, & adde tex. in c. fi. in 1. reſpon. C. de edic. di. Adr. tol. in tex. ibi, ſed ꝙ prima figura, cum ibi no, item vide tex. in l. apud Iul. §. fi. ff. de leg. 1. quę vtitur verbis, prima facie.

SVMMARIVM.

1 *Contra reſcriptū ſecūdū nō pōt opponi taciturnitas primi, qđ impetrauit appellans, de ſua appellatione mētione nō facta.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Spoliato quæ auxilia competant.*
4 *De reſcripto, quod per exceptionem poteſt elidi, non eſt neceſſe fieri mentionem.*
5 *Ignorantia non poteſt allegari in proprio facto.*
6 *Tacuiſſe quis præſumitur in præiudiciū partis factū proprium.*
7 *Dolus præſumitur ex perſpicuis indicijs.*
Negligentia ex lapſu temporis.
8 *Poſitio, vel articulus poteſt formari ſub diſiunctione in alterno facta.*
9 *Appellationis proſequendæ tempus an currat a tempore appellationis interpoſitæ.*
10 *Attentata ſuper quibus intelligantur.*
11 *Matrix eccleſia pro plebe, & eccleſia cathedrali.*
12 *Eccleſia in perſona capellani dicitur eligi.*
13 *Prælatus maior an agat pro eccleſia ſibi ſubiecta, remiſſ.*
14 *Ad expenſarum condemnationem quādo agi poteſt poſt diffinitiuam, quæ ſit iuramento, & taxatione præmiſſis, nu. 15.*
16 *Epilogus, & ſupplementum gloſſarum.*
18 *Attentati vel innouati via magis vti expedit, quam interdicti & eorum differentiæ quæ.*
19 *Appellans extra iudicium, ſi appellatus conſenſit appellationi, non poteſt niſi ſuper appellatione literas impetrare, idē ſi alter intereſt appellati, licet non conſenſerit, alias appellanti licet pœnitere, & num. 22.*
20 *Appellatus autem impetrare non poteſt, neque ad alium iudicem ire, quandiu pōt appellans appellationem proſequi.*
21 *Appellans & appellatus meminiſſe debent ſp appellationis, niſi appellatus impetret ſuper executionē, quia de friuola nō tenetur facere mentionem.*

CAP.

CAPUT XII.

a Ex parte S. a Caſus.† Non poteſt ꝫ ſm reſcriptum opponi taciturnitas primi,qđ impetrauit appellās de ſua appellatione mentione non facta.h.d.Hoſt.tres
1 ſunt partes. in prima tangit quæſtionem, diſſinitionem, appellationem,& impetrationem. In ſecunda vnius partis proſecutionem,& alterius negligētiam. In tertia finalem determinationem.ſecunda ibi, cunque, tertia ibi, ideoque[Detinet]nūc,& non nomine matricis eccleſiæ, ſi enim eius nomine poſſideret, non fuiſſet ſpoliata,& ſic non fieret reſtitutio, Inn.& Hoſt.
3 Capellanū]ex hac ſpoliatione dupliciter † auxiliū cōpetebat.ſ.rectori.Primū,ꝙ nō obſtāte appellatione illius Q.iudex procedere poterat, de app.an ſit. Scđm, ꝙ ſpoliatus & nudus ante reſtitutionē non cogitur rūdere ſpoliatori,ſed nec deliberandū eſt,an ſit accuſatio recipienda. de his dic hodie, vt ꝫ.de reſt.ſpo. frequens, li.6.[Amouit]& malè,de mu.pet.prudentiam. In[Quam]ſpoliationē, vel appellationē ſm alios omnino non curauit corā iudicibus, licet litteras impetrauit.Hoſt.vel dic cum gl.ꝙ in litteris ſuis de appellatione b non fecit mentionē.[Nulla mentio]& ſic allegabat pro ſe decre.cæterum,ꝫ.eod.tit.& no.per hoc, ſm
4 Abb.ꝙ de † reſcripto, qđ per exceptionē poteſt elidi, non eſt neceſſe fieri mentionem. de hoc ꝫ.eo.tit.ex tenore.[Ad tertiam]dicit Hoſ.maximè.nam idem,ſi tacuiſſet in prima, arg.ff.de iud.ſi quis ex aliena. nec in
5 proprio † facto, ex quo litteras habebat, potuit ignorantiam allegare.inf.eo.ab excōicato: vnde nō præſu-
6 mitur hoc † tacuiſſe, niſi in grauamen partis, de frigi.
7 c.1. Dolus † præſumitur ex perſpicuis indicijs. Negligentia verò per lapſum tpis,& ſic eſt hæc litera gl.decre.ſi autē.ꝫ.eo.& decr.plerunque.inf.c.[Dolo, vel ne
8 gligētia] no.† ar.poſitionē,vel articulum poſſe formari ſub diſiunctione.ꝫ.de reſti.in integrum,conſtitutus, & de præſcripti.auditis.qđ verum eſt, qū de alieno facto loquitur, vbi probabilis eſt ignorātia. ff.de iu.& facti ignoran.l.regula, Inno.[Quod]ſ.ꝙ negligentia vti pōt,poſuiſſet.[Videbatur] coniungas hic litteram,cū bienniū &c.[A tpe appellationis]no.ad qōnem,quam
9 diſputaui,ꝙ tēpus † appellationis proſequendæ currat a tpe appellationis interpoſitæ,de hoc ꝫ.de app.ex ratione,& patet in cle.de app.ſicut appellationē, vbi plenè de hoc.[Elapſum]nunc,qū excipiebat,Goff.Et notat Hoſt.ꝙ quatuor faciebant ꝫ iſtū, quia ſuppreſſit: quia vti poſtpoſuit: quia de appellatione mentionem non fecit,& quia ipſam appellationē intra tps legitimū proſecutus non fuit.[Si ita eſſe]ſ.ꝙ non fuit proſecutus appellationem, vel ꝙ poſt appellationem propriam ad ſpoliationem proceſſit,ꝙ melius eſt ſm Inn.
10 [Attentata] ſuper prædicta † capella, vel contingētibus appellationem,Inn.ꝫ.tit.cū M.in fi.[Matrici]ſ.
11 † plebi:aliter verbum matricis cōprehendit cathedralē.ꝫ.de verb.ſign.venerabili, Egid.[Eccleſiæ]quæ in
12 perſona † capellani fuit electa, per quem poſſidebat, & ideo non ait, capellanus, ſed eccleſia, ſicut & colonus.C.de vſuc.l.1.Probatur primū.ff.de vi & vi ar.l.1.
c §.deijcitur,& l.vlt.ſm Goff.& Hoſt.c an vero maior
13 † prælatus agat pro eccleſia ſibi ſubiecta, remittit Ab.de præſcript. auditis.[Prædictum]not.ex ordine litte-
14 ræ poſt † diffinitiuam agi ad condēnationem expenſarū.ꝫ.C.de fruct.& lit.ex.l.terminato, & C.de iudicijs,properandū.§.ſiquidē. Solu.illa locum habent in expenſis, quæ petuntur officio iudicis: iſta in his, quæ conſtitutione petuntur, forte ex illa.ꝫ.de app.reprehenſibili. Vel dic,ꝙ poſt diſſinitiuam ſtatim,& ēt eodē die fieri poteſt condemnatio expenſarum. ff.de re iud.l.Paulus, Goff.& inf.de app.cū appellationibus, lib.6.Vnde dixit Egi.ꝙ hæc condēnatio fiet in eadē
15 ſnia.[Condemnātes]iuſto † & taxatione præmiſſis, qđ
16 dic vt ꝫ.de dolo & contu.ſinē. ¶ Prima † & ſcđa glo. rūdet per qōnē,ſuper quo &c.¶ Gl.qui enim, obijcit,
17 & ſoluit.¶ Gl.vlt.obijcit,& ſoluit.¶ In † gl. 2. ibi[renunciaſſe]in tm̄,ꝙ vt refert Inn.quidam dñt, ꝙ nec ſuper illa deinceps poſſet impetrare.¶ In glo.3.[ibi,ſuper reſtitutione]potius intentando iudicis officium
18 † ex viribus innouati, vel attentati,q̄ ex viribus interdicti ſcđm Inn.qui dicit hæc magis expedire:quia per interdictum plus pbationibus grauaretur. Oportet .n.poſſeſſionē,& violentiam tunc probari: hic ſatis eſt probare,ꝙ ante appellationem poſſidebat eccleſiam, quam ille nunc poſſidet. Nam innouatum ēt per partē reducitur in ſtatū priſtinū ēt cū reſtitutione fructuū, de app.bonæ,in fi.Sed ꝫ,illud locū habet, qū extra iudicium appellatur ex cauſis veriſimilibus, qđ hic non fuit,& ſic reuocationi non eſt locus.Sol.ſcđm eum,hic innouatū eſt ab appellante, qui ſuā appellationē non poterat impugnare: ſed ſi detulerat appellatus appellationi, quare non impetrauit ſuper toto negocio ſic per delationem ad papam deuoluto. Rñde ſcđm Inn.
d d ſufficit ibi, ꝙ reducatur in ſtatum priſtinum, nec expedit ſibi agere:quia rei fauorabiliores: vel cum facta reſtitutione poſſideat,non pōt agere, cum poſſidenti non ſit prodita actio.¶ In gl.forte,ibi,[forma cōi]di-
19 cit Innoc.ꝙ qñ † appellauit quis extra iudicium,& appellatus conſenſit appellationi,appellans ſuper negocio,in quo appellauit, non pōt impetrare literas, niſi ſup appellatione.ꝫ.de app.ſæpe,& c.cord. Itē ſi alias intereſt appellati, dato, ꝙ non conſenſerit. ff.de regu.iu.nemo.Aliter non denegaretur illi pœnitudinis licē-
20 tia.C.de app.ſi quis libellos.appellatus † aūt impetrare non pōt,nec ad alium iudicē ire, q̄diu appellās pōt proſequi appellationē, qđ hic non poterat pp lapſum tēporis.Et de hoc remittit ꝫ.de electione, ſtatuimus, li.6.de maior.& obedien.dilecti. Et vide qđ dicam ꝫ.
21 de his,q̄ ſi.a ma.par.c.cap.1. Dicit † demum,ꝙ alij dicunt,ꝙ appellans,& appellatus ſemper debent facere mentionē de appe.vt hic ſtatim ſequitur in gl.2. Certū eſt,ꝙ quæcunq; pars vult appellationem proſequi, neceſſe hēt illam exprimere. Sed ſi appellatus impetrat ſuper executione ſnīæ, de appellatione euidenter friuola nō tenetur facere metionē: alias tenetur ſcđm Laygonē in ſua diſputatione.¶ In gl.[& iō,in fi.]idem
e no.ꝫ.de cōfirmatione vtili,vel inutili,bonæ,e in tertia
22 gl.¶ In gl.vlt.[in fi.]Itē non vř,ꝙ debuerit † condemnari:qa licuit ei renunciare appellationi verbo,& facto: dic,ꝙ hoc fuit,quia appellatus conſenſerat appellationi: vel dic,ꝙ renunciare potuit in ſui odiū,non in ſui fauorem. Nam & verbo renunciare non poterat re non integra,in præiudicium appellati.de hoc ꝫ.de ap.cum ceſſante,Innoc.& Compoſt.

ADDITIONES.

a Et parte. No.ex hoc c ibi,dolo,vel negligentia.Quòd admittitur libellus,ſiue poſitio alternatiua, qū ex vtraque parte alternatiuæ concluditur intentio libellantis,vel ponentis,ad hoc c.cū ad ſedē, de reſti.ſpo.& c.Raynutius,de teſta.& c.ex parte,de ſo.cōpe.facit c.dudū,el grande, de elect.c 4.de proba.l.ſi hæredi plures,de cōd inſti.& c.ex parte,& c.inter cęteras.ſupra eo.tunc etiā dicitur probatio certa,licet quoad alternati. ſit incertū,vt in c.literas, de pręſump.vide hic ſe.item no.ibi priores literas,de quin.&c.no. argu. Quòd de literis inualidis etiam per ſurreptionē& defectum impetrantis in 2.eſt neceſſe fieri mētionē,de quo infr.eo. ex tenore,cū ibi alle.dic vt ibi itē ibi nobilis citatus ꝓpoſuit,no.tex.ꝑ gl ꝙ excōicatus ēt volēs pōt in iudicio perſonaliter cōparere,& nō cōpellitur p procuratorē,de quo in c intelleximus,de iud.Bald adde,& vide quæ ſcripta fuerant in c inter cęteras,ſup.c.in apoſtulla, quæ incip.& appoſitio,& inf.in iſto ca.q̄ incip vide,quæ ibi no. licet in ſupradictis apoſtillis nihil dicatur de libello alternatiuo,qo.addas Io.And.Barbatiam hic in 17.col.qui concludit,ꝙ poſitio alternatiua admittitur in facto alieno,ſecus in facto proprio, allegat pro.

abcor.ad hoc c.conſtitutus de in inte. reſti.item procedit, dicit
ipſe, etiam cum contractus eſt alternatiuus, niſi actor teneatur
eligere, allegat. l.quod in hæredem. § eligere.ff.de tribu.& plu-
res alios caſus vltra doct.vide hic per eum.
b ¶ Appellatione.allegatur & hic tex. q in litteris debet fieri mē
tio tam de appellatione aduerſarij, quā de appellat.propria, de
quo vide in c.abbate, de appel.per Philip.de Peruſio in 9.col.
c ¶ Goff.& Hoſt. adde hoc dictū Goff.& Hoſti. intelligi hic ali-
ter do An.Bar.in 8.col.vbi poſuit intellectū l.1. C.ſi p vim vel
alio modo, quam allegant Goff.& Hoſt.nā, dicit ipſe, q dñs ab-
ſens erat ſpoliatus poſſeſſione.tūc.n.lex illa domino abſente cō
cedit facultatem agendi poſſeſſorio recuperandæ propinquis,
parentibus, proximis, amicis, colonis, ſeruis & ſimilib.vt probat
tex.ille in ver.atque ita tueantur abſentes &c. & qñ ēt agūt no
mine abſentium, & non nomine proprio ſuo, vt probatur in fi-
n.lib.verbis in verſ.abſentium nomine contra præſentiū violē
tiā ſubueniri &c.& ſic illa l.1. & eius caſus videtur longè diuer
ſus a dicto Gof.& iſto modo etiā do.And.Barb. reprehēdit do.
Pe.de Anc.hic, qui malè dicit ipſe intellexiſſe dictū Gof.& Ho.
d ¶ Inn.Facit ad hanc gl.inf.de renun.c.niſi cum pridē. § perſonæ
in ver.quia licet &c.quomodo autem, quis intelligatur poſſe, &
non poſſe, vide quod no.Inn.in c.accedens, de conceſ.pb.Bald,
e ¶ Bonæ. Eſt in hoc c.vna gl.quæ incip.qui enim, no.quæ vult,
q annus ad appellandum ſit ſtatutus tantum in fauorem appel
lantis, non appellati, idem gl.in c.oblatæ, infra de ap.ſed Paul.
de Leazz.in clem.quandiu, de app.vult q ſit vtriuſque, & quid
de tempore 10.dierum, ibi etiam dixit.Bal.

S V M M A R I V M.

1 *Reſcriptum, quo ſcribitur pluribus cum clauſula, q ſi non om*
nes &c.de impotentia iuris & facti debet intelligi.
2 *Diuiſio cap.*
3 *Petitorium pro ſcriptura petitionem continente, quæ debet* *(eſſe certa.*
4 *Hoc capitulum intelligitur etiam de alijs præter papam de-* *(legantibus.*
Singula ſingulis reddenda.
5 *Infamis poteſt eſſe arbiter.*
Conſtare quid debet partium probationibus.
6 *Neceſſitate ineuitabili impeditus quis dicatur remiſſ.*
Intereſſe quis nolit cum cæteris iudicibus quando ſit cauſa, vt
alij ſoli procedant, iuncto contex.& qñ non peccet num.8.
7 *Nūcius nō excluditur, cū canonicè quid ſignificari mādatur.*
8 *Intereſſe poteſt quis, & tamen nolit, vel nō poſſit procedere.*
9 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.& num.10.*
Iudex qualis eſſe debeat iuncta gl.& num.11.& ſeq.
11 *Supplementum gloſſ.*
Impotentiæ caſus carmina cōprehendentia, & n.12.& 13.
Et impotentiæ ſpecificatio vtilis prouincialib. & ratio n.13.
12 *Excuſatur quis adhibito iuramento de impotentia ſua.*
14 *Exceptiones infamiæ, & ſeruitutis locum habent contra de*
legatum, non ordinarium, & ante litem conteſt.proponen-
da, nu.15.16.& 17.
17 *Fœmina, & ſeruus in quo æquiparantur.*
18 *Infamis excuſare ſe nequit a iudicando, niſi excipiatur.*
19 *Exceptio, quæ detegit iudicium retrò nullum, admittitur poſt*
ſententiam.
20 *De iudice, qui clare non videt, remiſſ.*

C A P V T XIIII.

2
1 Sciſcitatus. a Caſus † Reſcriptum, quo ſcri-
bitur pluribus cum clauſula, q
ſi non omnes, &c. de impoten-
2 tia iuris, & facti debent intelligi. cōis † diuiſio.ſ.con-
ſultatio, & reſponſio. Secunda ibi, nos vero, vbi diſtin-
guit duplicem impotentiam, in fine tractat de volun-
3 tate ibi, nec.n. [Petitorio.]i.† ſcriptura petitionē con-
tinente, quæ debet eſſe certa ſecundum Hoſt. ſic poni-
tur 55.diſt.præcepta.non autem ponitur pro eo, quod
eſt contrarium poſſeſſorio, ſecundum Abb. [Litteris
4 noſtris] vel † aliorum delegantium [Aut plures.]red-
de ſingula ſingulis. Hoſt [Nihilominus]i.non obſtāte
alterius abſentia[Seruū] 3.q.7.tria.ff.de arbitris, ſed
5 & ſi in ſeruum, Gof.[Infamem]talis † poteſt eſſe arbi-
ter.ff.de arbitris.l.Pedius. §.1. Go.& 3.q.7.§.tria, ver.
cognitiones [Conſtiterit] vel partium probationibus
6 conſtare poſſit. [Neceſſitas] exempla † habentur ff.
ſi quis cautio.l.2.[Impediri]ſup. in tantum. [Quomi-
nus]pro q non[Intereſſe]ſup.& tunc alij poſſunt pce-
dere.[Canonice.]litteratorie, erat in antiqua: ſed cor
7 rectum † fuit, vt nuncium non excludat. nec. n.reſcri-
ptum tacitæ quæſtioni, q fieri poſſet de illo, qui pōt, &
nō vult intereſſe, Abb.[Intereſſe]cum poſſet. Tan.[in-
terfuerint]hic verſ.omnia cōprehendit ſm quoſdam:
8 ſed quicquid dicant, bene poſſet aliquis † intereſſe. &
tamen nollet, vel non poſſet procedere, Hoſt.[aut no-
luerit]hæc clauſula eum a peccato inobedientiæ excu-
9 ſat, ſm Gof.Na.& Vinc.¶ Prima † gl.ponit. 5.ſpecies
potentiæ, & de illis ponit verſus. ¶ Secunda gl. in.p t
qōnem, quid ſi iudicio pendente fit infamis, ſuſpectus,
vel excōicetur.¶ Antepenult.gl.quærit, & remittit.¶
10 In † gl.2.[ibi.§.ex cauſa.] vide de iud.ca.1.ſuper glo.
[2.& ibi.l.pe.]vide de ſnia exc.duobus, ſuper 1.gl.[&
ibi, Barbarius]vide in decret.ad probandum, ſuper 1.
gl.[& ibi l.1.]vide in decret.præterea, de teſt.co.ſuper
gl.not.¶ Tertia gl.[ibi parobolani,]numerus ſexcen-
torum medicorum perficitur, & de his, qui prius fue-
rant, & de his, qui pro conſuetudine curandi gerunt ex
perientiam.[& ibi §.illud quæri poteſt]vide de ap.cū
parati, ſuper 3.gl.¶ In gl.pen.[ibi.§.vlt.]alias eſt lex,
& incipit, ſi in tres, & hæc lex, & ſequens dicunt ex tri-
bus arbitris, vel delegatis duos ſine tertio iudicare nō
11 poſſe.¶ In † gl.1.[ibi.vnde verſus] hos verſus ponunt
etiam Goff.& Inn.Sed Hoſt.plures caſus comprehen-
dere volens, ſic mutat verſus. Poſſe dabit factum, ius,
b & natura, ptās. Officiū, b meritū, commodum, deitas.
& honeſtas. Addit ergo de impotentia facti, de qua ſa-
12 tis hic.vnde qui nō † poteſt, excuſatur, licet iurauerit.
inf.de iureiur.breui, de pign.ſignificante.arg.ff.qui ſa-
tiſda.cogantur.l.fi.Item de potentia ptātis, puta dele
gati a legato, de off.legati, ſtuduiſti vel poteſtatis pa-
13 tris quem filius † c prohibere non poteſt, quominus ad
c miniſtret aduentitia. C.de bonis, quæ libe.l.cum opor-
tet.§.non aūt. De potentia commoditatis, de elec. qa
propter de dila.c.fi.ff.de verb.ſignifi. Nepos. De impo
tentia deitatis in peccando, de pen.diſt. 2.ad fi. §.cha
ritas. De potentia honeſtatis.ff.de vſu & hab.non ali-
ter, & in fin.Sed ſpecificatio vtilis eſt prouincialibus,
qui multa offerunt, & pauca attendunt. Vix enim aut
vnq̃ erit, quin p aliqua iſtarū ſe valeant excuſare. Hoſt.
14 ¶ In gl.2.[ibi, infamis] hæ † exceptiones de infamia,
ſeruitute, & hmōi habent locū ꝯ delegatum. vide qđ
d dicam ĩ.e.ſup literis, d ad finē, ver.q̃runt demū. ꝯ or-
dinarium non, q̃diu toleratur. 8. q.4.nonne, & not.de
off.dele.cum ſuper, ſcdm Inn.Cōpoſte.& Pe. idem Gui
li.in Spe.ti.1.§.excipi, ver.ſed nunquid idem, vt ſcripſi
in prædicta decr.cū ſup.in fi.magnæ glo. Exceptio ho-
micidij, vel alterius cr̄is non procedit ēt ꝯ delegatū.
15 Itē ſcdm Inn.hæ † exceptiones, q infamis, q ſeruus, q
mulier, vel alias moribus, vel legibus prohibitus, cum
ſint declinatoriæ proponi dēnt ante lit.ꝯte.arg.inf.de
arbitr.dilecti. C.de excep.l.pen. Dñt tñ, q alij ꝯ. Fatē-
16 tur † tñ ipſi Inn.et Compo.ſecus eſſe in his, q. ꝓhiben-
tur, natura, vt furioſi: qa iura naturalia ſunt immutabi-
lia.7.di.in prin.vel iuditio, vt impuberes, et de hoc in
Spe.de excep.§.2.ver.ſed quæro de his. Dicit tñ Com-
po.q dictū eſt de except.proponendis ante litē cont.
quantum ad fœminam ſe vidiſſe pronunciari ꝯtrium
[Retractari]ſniam, in qua fœmina fuerat procura-
trix, licet non fuiſſet exceptū ante lit.cont. ad quod in
ducebatur, q idem eſſet in ſeruo, niſi publice publicis
17 fungeret officijs.ff.de offi.præt.l.fi.Sunt.n.ſimiles † in
hoc impedimento ſeruus.et fœmina.ff.de iud.cum præ
tor.§.moribus.Sed Compo.dicit primum verius q ſo-
lum proponatur ante litem ꝯteſt. C.de procur.ita de-
mū.et ibidem notat Acc.r.Itē ſcias ſm Inn.et Cōp.
18 q infamis † non pōt ſe excuſare a iudicando, niſi con-
tra ip-

tra ipſum excipiatur. C. de decu. nec infamis, & l. infa-
e miam[e],[& ibi, Infamem.] Goſ. ꝙ, cum prius reus hoc
f ignorabat. dicit n. ſniam nullã[f]. ff. de iud. l. 2. ı. rñſo, &
19 C. ſi a non iud. compe. l. 2. vnde † admittetur hæc ex-
ceptio poſt ſniam, quæ detegit iudiciũ retro nullum.
de iud. non idcirco, in fi. Lau. Vin. Phi. Inn. & Compo.
dicunt idem qđ gl. & Hoſ. recitan Io, & Spe. ti. i. §. vlt.
in princ. [& ibi, q. 7.] ibi, de huc materia in ſumma qõ-
nis. ¶ In gl. puta, [ibi, ex litteris, in fin.] vbi de hoc, &
20 20. di. §. 1. & in fine, qđ dicit hic Vin. de † iudice, qui
clare non videt, hẽs in Spe. de ſen. prol. §. ſequitur, poſt
g prin. ¶ In gl. per litteras,[g][ibi, litteratorie] glo. ſequi-
tur literam antiquam, de qua dixi in textu, & in fine,
& hic per Tan. Vinc. ¶ In gl. pen. [ibi, poſſunt] idẽ In-
no. Goſ. contra, vt dicam in §. adijcimus. [Et in fi.] vel
dic, quòd non corrigit, ſed exponit, non valet excuſa-
ri, ſcilicet redargutione.

ADDITIONES.

a ¶ Sciſcitatus. Adde, ꝙ dominus And. Bar. hic in 7. co. extendit iſtum tex. vltra id, quod dicitur hic communiter per doct. quòd ſeruus, & infamis non poteſt eſſe iudex delegatus, idem in monaco, & conuerſo, qui etiam non poſſunt eſſe iudices delegati al legat ad hoc gl. no. in l. cum prætor. ff. de iudi. adde tu ꝙ iſtã gl. ſupra allegatã per d. And. Barb. eam ponderauit ad hoc d. Ang. in d. l. cũ prætor. in vltimis verbis. ff. de iud. licet ipſe non alleget eam. ſuper qua gl. ipſe do. Ang. tenet, quod monacus, vel cõuerſus nõ poſſit eſſe iudex delegatus, vide, dicit ipſe, Inn. in c. cum olim, de priui. & quod no. in cle. & ſi principalis, de reſcr. adde & vltra prædicta d. Ang. in d. l. cũ prætor, dictis doc. poſitis in apoſt. l. hic infra in iſto c. in ver. in c. ſuper litteris, quæ inciad hoc ꝙ dicitur de infamia, &c. qui magiſtralius loquitur. alleg. cõcorũ hac materia videre meo, quã quiſpiã alius doc. ſup. alle. in apoſtilla prædicta. quib. adde & dicta domini Alex. in apoſtil. in d. l. cum prætor, qui ponderat etiam gl. in d. l. cũ prætor.

b ¶ Officium. Vide Phil. de Peruſio, de appel in c. ſi. ij. in col. 5. cum duobus ſequentibus.

c ¶ Filius. Vide per do. Alex. conſ. 48. in 1. col. in 2. vol.

d Super Litteris. Ad hoc, qđ dr de infamia, intelligitur de infamia facti, vel iuris tm̃. Vide Bar. in l. Caſſius. ff. de ſena. & quõ opponitur talis exc. cõtra teſtẽ in teſtõ ſcriptũ vide per ipos in l. ad teſtiũ. ff. de teſt. & ad qđ hic dicit de ordinario, cui infamia nõ opponitur, & quid de notario, vide Bal. in l. & militibus C. de teſt. mil. adde his dicta ꝑ d. Ale. in l. ſi is, cui. § idẽ, de accu. poſt Bar. & in apoſtil. in d. l. Caſſius, vbi inuenies concor. adde Bal. in d. l. Caſſius, qui dicit de teſte, & iudi. no. infamibus, & in apoſtil. ꝑ eũ in d. l. Caſſius. & de materia vide per Bart. Bal. & Ang. in l. ſi quis ex argẽtarijs. §. 1. de eden. & vide oĩno Bal. in l. Barbarius, de offi. præt. in 14. col. & Bar. & Bal. & Ang. in l. miles. de his, qui no. infa. & Ang. in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de infa.

e ¶ Infamiã. Vide Bar. in l. ſi. C. ſi ſeruus, aut libertus ad decurionatũ, li. 10. vbi tenet contra hoc dictũ, alle. text. l. qui cum uno. §. 1. 2. & 3. ff. de re mili. adde, quod idem tenet Ang. in d. l. final. alle. iſtum tex. vbi ponderat eſſe caſum ibi in d. l. fin. expreſſum contra opi. poſitam in iſto c. Io. And. hic.

f Nullam. Adde, quę pulchrè ſcripſit d. Alb. de Ro. in l. ſi arbiter, quæ eſt lex 2. C. de ſen. & interlo. om. iud. ubi etiam ponit plures fal. & plenius h. d. And. Bar. in 10. 11. 12. & 13. colum. referentem oẽs vſq; ad iſta tempora, & ponentem aliquas limitationes dñi Alber. ſup. & de eo nullã facientem mentionem, qui etiam ponit plures quæſtiones, & quid in ſententia hæretici.

g ¶ Litteras. Et habes glo ſup. in ſu. de iudice carẽte vno ex quinque ſenſibus, quod non poſſit: qđ credo, quando ex illo ſenſu habet indigere: quia aliàs cognoſcere non poſſet, Bal.

SVMMARIVM.

1 *In reſcriptorum reuocatione recurritur ad arbitros, ſi iudices ſibi non deferunt, nec inuicem concordant, qui cognoſcent, qualiter, & vter litigantium probabit, nu. 7.*

Ante expreſſionẽ perſonarũ, vel rerũ iudex delegatus ꝑ generalẽ clauſulam poſitã in reſcripto iuriſdictionem in eas non exercet, nu. 24. & 25. quãdo valeat expreſſio, & ad quid.

Reſcriptum ſpeciale ante expreſſionem rerum, vel perſonarum reſcripti partis alterius impetratum eo tacito valet, vid. nu. 47. quando poſſit eo vti. & 48.

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Decretales duodecim incipientes, Paſtoralis.*

4 *Litterarum ſi mentio ſimpliciter fiat, apoſtolicæ intelliguntur.*

Et, pro ideſt.

5 *Inter decretalem hanc, & decretalem ſuper litteris, infra eo. differentia.*

6 *Delegati iudices, an tanquam ordinarij cognoſcant, ſi de reuocatione literarum ambigatur, & de quo cognoſcant, ac qualiter fiet cognitio, & vtra partium probabit, & num. 7.*

Si vero pẽdẽte aliqui cœperunt vti iuriſdictione, an valeat eorum proceſſus. nu. 12. quando ſimul de iuriſdictione cognoſcant, & ſi malè definiant, poterit appellari, num. 14. 15. & 16. 34. & 40.

Quid ſi nec ipſi nec arbitri in eandem poſſunt concordare ſententiam. num. 17.

An inuicem ſibi poſſunt iubere, ne procedant dubio pendente. n. 11.

8 *Arbitri ex cauſa huius decretalis quot, & an laici eſſe poſſint, eorum electio quando fiet. nu. 10. & a quibus ibid.*

9 *Communiter fieri, quando dicatur.*

11 *Sopire, pro finire, & terminare.*

13 *Inter reuocationem expreſſam & tacitam quæ differentia.*

18 *Litera, ſiue reſcriptum quando impetratur contra plures, vel pluribus rebus, agi põt cõtra vnum prius, & poſtea contra aliũ. ſi ſuper vna re cum clauſula generali, poteſt ſuper eadẽ re cõtra primum impetrari reſcriptum, n. 19. niſi in caſibus & quibus. num. 20. & 21. & ſi impetratur, an cauſa cõuentionis finita poterit obijci contra ipſum, ſi vtar, n. 22.*

21 *Electioni, vel confirmationi contradicere, etiam non nominati in reſcripto poſſunt.*

23 *Iuriſdictio, quæ non eſt, eneruari non poteſt.*

26 *Iuriſdictionem quando quis habet abſque exercitio.*

Patronus antequam vacet eccleſia, non poteſt committere vices ſuas in præſentando, ibid.

27 *Epilogus gloſſarum, & num. 28.*

28 *Maiori parti quibus nonſtetur caſibus, remiſſ. & n. 29. §. 1. & num. 30. & 31.*

29 *Suffragium gloſſ.*

Hæredibus ex duobus teſtamentis ſimul ſignatis cõpetit bonorum poſſeſſio quaſi ex vno.

30 *Creditor minorem ſummam crediti habẽs cæteris creditorib. in dando quinquennio, vel ceſſione recipienda præfertur.*

31 *In communi re quis potior ſit.*

32 *Iuriſdictionem non habet ante ingreſſum prouinciæ proconſul vide num. 49.*

33 *Procurator per mortem domini quando non ceſſet, & quando poſſit reuocari.*

34 *Supplementum gloſſarum.*

Decretalis hęc, qñ locũ habeat, ibid. et n. 12. 14. 15. 16. 40.

35 *Senſus, vel intentio delegãtis quæ fuerit, recipitur probatio.*

36 *Annus an ſit elapſus ab ĩpetratione literarũ, nõ currit a data.*

37 *Reſponſiones iuris non dantur incerto facto.*

38 *Datæ prioritas probabitur per teſtes, vel alio modo.*

39 *Executoris, et delegatorũ in caſu huius decretalis differẽtia.*

41 *Iudex ille eſt, qui primo citauit.*

42 *Iudices ſibi deferãt, an pars nõ conſentiens poterit appellare.*

In arbitrijs prodeſt habere iudicem fauorabilem, ibid.

43 *Suſpicio tollitur, cum quid ſit iuris auctoritate.*

44 *Arbitri eliguntur ſex caſibus, & quibus.*

45 *Sententia arbitrorum in caſu decretalis non valet expreſſo in ea errore.*

46 *Appellari debet ab arbitris huiuſmodi ad Papam.*

Literæ inualidæ ſumunt vires auctoritate huius canonis.

48 *§. Quoniam autem. huius capituli & hodie habere locum.*

49 *Proconſul ante ingreſſum prouinciæ committit uices ſuas.*

50 *Cap. ult. 5. q. 2. intellectus.*

Expreſſione perſonarum facta, & non rerum citare poteſt iudex, ſed citatus non cogitur reſpondere, ibid.

51 *Iuriſdictio delegatorum cum clauſula generali quãdiu duret.*

52 *Legis ultimæ, de duobus reis. C. intellec.*

53 *Executor prouidẽdi in prouincia, vbi habet in duab. eccleſiis, in mortuo delegante poſſit in alia eccleſia prouidere, et nu. 54.*

Mortuo delegante an cœpta duret poteſtas, & num. 54. 55.

54 *Cœptum in parte negotium dicitur in toto cœptum, & 53.*

CAPVT XIIII.

1 **Paſtoralis.** ª Caſus. † In quæſtione reuocationis reſcriptorum recurritur ad arbitros, ſi iudices ſibi nõ deferũt,
nec inuicẽ concordant ſecundo dr̃, ꝙ per gñalẽ clauſu
lã poſitã in reſcripto delegatus ante expreſſionẽ perſo
narum, vel rerum in eas iuriſdictionẽ non exercet: va-
let ẽt ſpeciale reſcriptum, qđ ante expreſſionẽ prędictã
conueniendus per clauſulam, eo tacito, impetrauit. Et
2 ſunt † duæ principales partes, quarum quęlibet ſubdi-
uiditur in conſultationẽ, & rñſionẽ. partes patent, & vt
3 dicebat hic Hoſt. duodecim † ſunt decret. quæ ſic in-
cipiunt, quæ olim fuerunt vnica decre. ad conſultatio-
nem Helien. ſ. hæc, & ĩ. de off. deleg. de off. ord. de iu.
de fide inſtr. de excep. de ap. de his, quæ fiunt a pla. de
donat. de decimis, de iurepat. de priuil. Aliæ duæ ſic
incipiũt, quæ non ſunt ad conſultationẽ ipſius. ſ. de ſa-
cra. non iter. & de cã poſſ. habemus Bonifatianam de
cler. ægro. & clem. de re iu. ex quib. colligi poſſet exor-
4 dium hic decitum. [Literarum] aplicarũ † ſm Franc.
[Cognoſcere] de virib. reſcriptorũ. [Et] pro idẽſt: vel
iunge ſ. poſt verbum ambigitur, ſimul. non obſt. ĩ. c.
5 ſuper litteris. † vbi iudex, corã quo excipitur cogno-
ſcit, an ſua ſit iuriſdõ: quia illa loquitur, qñ nõ ſunt alij
delegati: vel ſi ſunt, nil petitur corã eis: hæc qñ ſunt, &
corã vtriſque proponitur, Inno. [cognoſcant] tanquã
6 † ordinarij iuriſdõnẽ habentes ab hac decr. Inn. Fran.
b. ꝯdicentes, ᵇ ꝙ hæc cognitio eſt acceſſoria principali,
nec ſine illa poſſent principale terminare, allegat de
off. deleg. præterea, & c. prudentiam. Cognoſcũt aũt
de hoc tantũ, an ſecũdę litterę reuocẽt primas ſm Io.
7. hæc autem † cognitio fiet ſummariè ᶜ ſm Fran. per in-
c ſpectionem litterarũ, vel aliter & ſine libello, proba-
d bit aũt is, qui dicit primas ᵈ reuocatas. probaret ẽt pri
mus, ſi app...ret reuocatio per ſecundas: ſed dicit illas
non valere, vt ibi vult gl. exemplo, ſm Fran. [Senten-
tiã] proferendã, non latã, ſm Pet. & Abb. quia tũc vtra
que penderet ex arbitrio delegantis. ĩ. de re iud. c. vlt.
quod puto falſum [Vna parte] i. vna commiſſione. [Ar
8 bitros] ſufficeret † vnus. facit qđ no. de elect. quia pp.
ver. nullus ſaltem in 1. gl. Et an poſſent eſſe laici, vide
qđ no. de app. legitima, li. 6. in 4. gl. Fran. hic dicebat,
ꝙ ſi cauſa erat temporalis, poterãt eſſe laici: ſi ſpiritua-
9 lis, non. [Communiter] dicit Fran. cõiter † fieri, cũ con
cordant, vel cum quilibet ᵉ eligit ſuum. ĩ. de app. cum
10 ſpãli. [Electos] fieret hæc electio ſm Franc. ex quo pa-
tebit delegatos diſcordaſſe, vel ex quo diutius expe-
ctati, & non expediunt cãm, allegat de offi. deleg. pru-
dentiam. §. ſexta, de for. cõp. ex tranſmiſſa. expectabũt
tñ partes minori tpe, ſi cauſa celeritatem deſiderat,
ſm eũ, alle. ĩ. de iudi. c. ſi. ff. de no. oper. nun. de pupil-
lo. §. ſi quis riuos. ff. de ferijs. l. 1. §. excipiuntur. [A par-
11 tibus) ergo non a iudicibus. [Sopiatur.] i. finiatur † &
terminetur. ¶ Sed nunquid hoc dubio pendente poſ-
ſunt ſibi adinuicem iubere iudices, ne procedant? dic
ꝙ non, quia pendente hoc dubio ſunt pares, ar. de offi-
12 cio le ſtuduiſti. Si aũt † dubium non penderet, ſed ali-
qui cœperunt vti iuriſdictione, coram quibus alia pars
nil excipit, nec ſui iudices aliquid mandãt, & tñ eodẽ
tempore cum illis procedunt, refert Inn. ſ. eo. cæterũ,
quoſdam credere, ꝙ primorũ proceſſus teneat, etiam
ſi poſtea cõſtet litteras per quas proceſſum eſt, eſſe per
alias reuocatas, & ſi excõicant ſecundos turbatores ſuę
iuriſdictionis, tenet excõicatio, cũ iuriſdictionem ha-
buerint. & eã exercere cęperunt & contradictores oſtẽ
dere tenentur cauſam quare contradicunt, & maximè
litteràs, de off. deleg. cum in iure. nec curatur, qui ſint
priores: ſed quis prius vti cœperit, cum melior ſit cõ-
ditio occupãtis, de ap. vt debitus. Sed & ſi eſſet caſus,
quo non eſſet melior occupantis conditio ſufficeret ſo-
lũ exercitiũ iuriſdictionis, cum ſic appareat partes cõ-
ſenſiſſe, & corã eis litigando tacitè renunciaſſe alijs li-
teris, de re iu. inter monaſterium. Refert ibi alios dice-
re, ꝙ neutri iudices poſſunt in alios iuriſdictionẽ exer-
cere, vel excõicare, cũ reſcriptum non det iudicib. iu-
riſdictionem in alios iudices, nec ius cõe, quod vult iri
ad arbitros, vt hic. vnde dixit hic Cõpo. ꝙ licet iuriſ-
dõ poſſet haberi in iudices, vt in turbatores: tũ turba-
tor dici non poteſt paratus procedere ſm hanc decre.
facit, quod dicã ĩ. eo. cum contingat, ſuper ſi. 1. gl. Sed
ſi iudices primi, vel ſecundi ferant in partes excõica-
tionis ſniam, vel aliam, cũ de iuriſdõne non cõtendi-
tur, ſed tm̃ litteras oſtendunt, per quas dr̃ iuriſdõ reuo-
cata, & nihilominus iudices amborum reſcriptorũ ad
cõtrarias ſnſas proceſſerũt, inſpicietur, quæ literæ alijs
præualeant, & pronunciabitur illarum proceſſum tene-
re, & aliorum proceſſus irritabitur. ĩ. de offic. deleg. ex
13 literis. Quo † a ſit diſtinguitur inter expreſſam reuoca-
tionẽ, & tacitã, dicã ĩ. e. cũ ꝯtingat. ſup gl. ſed qualiter.
14 ſed qñ † locũ habet, ꝙ ſit de iuriſdictione cognoſcãt?
Sol. ſm Innc. hic, qñ vtriſque ſunt litteræ aſſignatæ, &
coram vtriſque excipitur, & vtriq; voluerint procede-
re: aliter, ſi coram alteris tm̃ iudicibus excipitur, ipſi
ſoli procederent, & hoc dubium diffinirent. ĩ. c. ſup lit
teris. §. 1. & §. ſi vero. & ſi malè diffiniunt, poterit ap-
pellari. ĩ. de excep. dilectæ, & c. ſignificauerũt. Quid ſi
15 iterum † citent alij iudices, & coram eis excipitur de
alijs lr̃is, & ꝙ alij iudices iã incęperunt procedere ſup
cognitione virium litterarũ? dñt aliqui, ꝙ iſti ſecundi
non pñt cognoſcere tanquã præuenti; & ſi hoc facerẽt,
appellari poſſet. ĩ. de app. vt debitus. Alij dicunt ꝙ ſu-
per re integra, ideſt antequã ſit ſuper hac examina-
tione concluſum, ſiue diffinitum, admittendi ſunt ad
cognitionẽ & diffinitionem, & ſic intelligitur iſte §. &
hoc verius vr̃, ſicut ſatis probatur, ar. ĩ. eo. cũ ꝯtingat,
16 & ĩ. de procur. auditis. Si aũt primi † iudices antequã
ſecundi qõnem de hoc referrent, hoc diffinierunt, rata
eſt ſententia, niſi fuerit appellatum. inf. de re iudi. ꝙ
ad conſultationem. porrò ſi appellatum fuerit, eius iu-
dicio ſtabitur, ad quẽ fuerit appellatum. inf. de app. vt
debitus, niſi & iterum appelletur. inf. de pur. cano. non
inter alios. §. fi. non tñ tertio ſuper eodem poterit ap-
17 pellari. inf. de app. ſua. §. fi. Quid ſi † nec ipſi, nec arbi-
tri in eandem pñt concordare ſniam? dñt aliqui, vt re-
citant Inn. & Comp. ꝙ iudex, qui primo citauit coget
partes ad eligendos arbitros, & duos arbitros coget
ad eligendum tertium. Item ſtatuet eis terminum ad
finiendã cãm, qua, inf. dictũ terminũ non finita, proce
det ipſe iudex. Sed Inno. & Compo. plus vr̃ placere, ꝙ
oẽs ſil’ hoc faciant primi iudices, & ſecundi. Sed Hoſt.
vr̃, ꝙ qñ arbitri non diffiniunt, vel non concordant, ꝙ
delegans conſulendus eſt in hoc caſu, in quo etiam
põt intelligi ſine calumnia. inf. de off. deleg. ſane. nec
ob. decre. de app. legitima: quia in alio caſu loquitur:
neq;, vt debitus, quia loquitur in ordinario, vt ibi no.
ſm Hoſt. Fran. videbatur, ꝙ ſi altera pars non vult ar-
bitros eligere, vel delegati alterius partis nolunt ar-
bitros cõpellere, ꝙ penes delegatos alterius partis re
manet iuriſdõ & procedendi, & cõpellendi, vt ſit finis
litium. facit inf. e. cũ cõtingat. ¶ Qm̃ aũt. 2. pars prin
18 cipalis [& quibuſdam] dixit Inn. ꝙ qñ litteræ † impe-
trantur ꝯ plures, vel ſuper pluribus rebus, ꝙ poteſt agi
f prius ꝯ vnũ, & poſtea ꝯ aliũ. non obſt. ᶠ de offi. deleg.
in litteris: quia hic non eſt functus officio ſuper eo, de
quo nunc agitur. alle. in ꝯrium ſ. eod. ad hæc [Alijs] ſi
19 ſuper vna † re literæ tantũ impetrantur generali clau
ſula poſita in perſonis, ſi vnus de cõueniendis per clau-
ſulã ſuper eadẽ re litteras impetrat ꝯ primum, dicit In
nocẽ. ꝙ licet videatur aliquibus, ꝙ non valeant litte-

ræ: ta-

g re:tñ dicit, ꝙ ex hac opinione ſequeretur abſurditas. g
vnde valent literæ: imo ẽt corã ordinario ſuper illa re
agere pt priuſquã citetur p gñales, ẽt ſi dolo, vel negli-
20 gẽtia non poſtpoſuit impetrans eis vti. Secus † aũt, ſi
ẽt perſona fuiſſet expreſſa in primo reſcripto, vel noĩa-
ta corã iudicib. Itẽ ſecus, ſi ageretur actione, pro ſocio,
fami. erciſ. vel cõi diuidũdo: quia prima verã ſocieta-
tẽ: ſecũda cõionẽ rerũ pro diuiſo, vel indiuiſo ꝯtinet, &
idẽ vr̃ in actione tutelæ, quæ denotat cõtinuationem
actuũ, vel ſi petatur reſtõ, in integrũ. C. ſi vt ab hæred.
abſtine. auth. ſi oẽs, vel ſi petatur ꝯfirmari electio, in
21 oĩb. his caſib. licet ẽt non noĩatis † in reſcripto ꝯdice-
re electioni, vel ꝯfirmationi, & ſine cõuẽtione delega-
h tũ adire, qui cõis iudex h eſt oĩum. vnde impetratis li-
teris in aliquo prædictorũ caſuum, alius poſtea literas
non impetrabit. Et idẽ forte, vbi agitur de iuribus, vel
reb. indiuiſibilibus, vbi eſt idem negociũ, eadẽ cã de-
fenſionis, & iuuãtur cõi iure. ĩ. de ap. vna. Si vero perſo
næ ſunt expreſsè noĩatæ & citatæ ita, ꝙ ſit perpetuata
iuriſdictio ſup illa re, vel alijs, nõ licet litteras impetra
re non virib. iſtius decre. ſed legis. C. de ſent. & interl.
omn. iud. auth. & ꝯñter. ad id. ĩ. eo. diſpendia, libro 6.
22 Sed quid ſi † impetraui, nunquid cã conuentionis fini-
ta poterit excipi ꝯ meum reſcriptum, qđ impetrauerã
conuentione pendente, ſi nũc vtor illo. ar. ꝙ non. ĩ. de
offic. deleg. prudentiam. §. ſexta. inſti. quib. modis te.
infir. §. non tm̃. ff. de iniuſto, rupto teſta. l. poſthumus.
ar. ꝯ. ĩ. e. ſuper literis. C. ſi nupti. ex reſcr. pe. l. 2. & tps
datæ inſpicit. ſ. e. cã te, & hoc tenet Inn. dicens ꝯria lo
qui, qñ tpe impetrationis, teſti, & mortis ꝓceſſus erat
legitimus. Compo. ꝯdicens, ꝙ licite potuit impetrari
reſcriptum, vt vteretur impetrans ꝯuentione finita, &
non prius, nec aliquo iure prohibetur impetratio. ſed
ꝯuentio, vel tractio. & hæc qõ ponitur in Spe. de recon
i uen. i §. 1. ver. quid ipſe. [Comprehenſis] ſ. ab impetrã-
te intellectis, Hoſt. [Eũdem] ſ. quẽ hñt gñales ante im
petrationẽ ſpãliũ, vel quẽ obtinerent, ſi prius nõ fuiſsẽt
generales impetratæ, vel. ſ. per quem poſſit cognoſci,
& decidi cauſa, ſm Boa. vnde dicebat Guido, ꝙ pla-
nior eſſet lr̃a ſine ver. eundem [hæc duo] ſil. ſil̃e de ſa-
cra. nõ iteran. c. 1. & 2. ĩ. eo. tit. edoceri. §. 1. Ho. [Ener
23 uatur] Ergo iuriſdictionẽ habebat: aliter † iuriſdõ, quę
nõ eſſet, eneruari nõ poſſet, arg. ſ. ꝯſti. cum acceſſiſſet.
[Reuocetur] per ſpãle reſcriptum poſtea impetratum,
vt eſt dictum. [Exprimatur] dicit Inn. & poſt eũ Hoſt.
24 ꝙ tm̃ † valet expreſſio facta coram iudice, ẽt abſente
aduerſario, ſm Cõp. q̃tum ſi in literis eẽt expreſſæ res,
& pſonæ: ſola tñ expreſſio ſine citatione non æquipara
tur citationi, per quam iuriſdõ perpetuatur. ĩ. de off.
25 deleg. gratũ, & ca. licet. ad hoc aũt valet † expreſſio:
quia ſuper expreſſis impetrari non põt, niſi de priorib.
literis, & clauſula gñali fiat mẽtio, ſaluo qđ dr̃ ĩ. e. ple-
rũque: & fit hæc expreſsio hoĩum & rerũ & ſine citatio
ne, vt ſi iudex mittat ad illum, Scias, ꝙ talis per hmõi
te intendit ſuo tpe conuenire. [Exercere] not. caſum,
26 in quo quis hẽt † iuriſdictionẽ ſine exercitio: k & in-
k ducebat dñs meus hunc finem, ꝙ patronus antequam
vacet eccleſia, non põt vices ſuas cõmittere in præſen-
tãdo: ſed dictum gl. hic facit in ꝯrium. de hoc dicam
27 de cõceſ. pben. c. fi. ¶ Gl. † 1. obijcit, & rñ. Iterum du-
pliciter obijcit, ponit tres ſolutiones, quas reprobat:
demũ ſoluit, & ſolutioni opponit. vltimo dat finalem
ſolõnẽ, finis rñ. per qõnẽ. ¶ Gl. 2. rñ. per qõnẽ, an in de-
latione ſit neceſſarius conſenſus partiũ. ¶ Gl. 3. ponit
28 † p cõcordãtias 8. caſus, quib. non ſtatur maiori parti,
allegat ꝯria, & ſoluit. ¶ Gl. 4. quærit, & ſoluit. ¶ Gloſ.
hoc patet, format ꝯriũ, & ſoluit. ¶ Vlt. gl. rñdet p qõ-
nẽ, an delegare, & citare poſsit, arguit ꝙ non; & demũ
in ꝯrium, & ſoluit, & demũ obijcit quærendo, arguit,
29 & ſoluit. ¶ In prima † gloſſ. [ibi, duo ſunt Titij] vi-
de de off. dele. qm̃ Abb. in gl. pe. [& ibi. §. ſi qs in duo-
bus] ſi in duob. teſtamentis ſil̃ ſignatis alios, atq; alios
quis ſcripſit hæredes, & extet vtrunq;, ex vtroq; quaſi
ex vno cõpetit bonorũ poſſeſſio, & hẽtur pro vnius ta-
bulis, & vtrũq; ſupremum. ¶ In gl. 3. [ibi, ita tamen ſi
diſſentirent] ſequit, virũ illuſtrẽ pro tpe q̃ſtorem adhi-
beant, vt eo qõnẽ dirimente finiat negotium. [& ibi. l.
30 vlt.] ſi † ex creditoribus aliqui volunt dare quinquen-
niũ, aliq recipere ceſſionẽ, vnus pp maiorẽ ſummã cre
diti ſibi debiti p̃fert pluribus. [& ibi, in re cõi,] vbi v-
31 nius † ſolius, ꝓhibentis potior eſt condõ l [& ibi. l. 1. §.
l 1.] ſi vnus ex hñtibus ꝯſocijs ſeruũ cõem vult illum ma
numittere; alij neceſſe ſibi hñt partes ſuas vendere [&
ibi requirit.] ſ. mortuũ tumulare [& ibi, habet in re] vñ
ſi eſt cõio inter donatorẽ, & donatariũ, q maiorẽ ſum-
mã hẽt, reliquę q̃titatis ęſtimationẽ offert [& ibi, Duo
ex tribus,] vide de re iud. c. fi. in 1. gl. & ibi, q̃ oĩa, loquit
de ꝓc. & q ingerit operam inuito. ¶ In glo. hoc patet.
[ibi, in toto] vide ſ. eo. cũ ordinẽ, ſup gl. 2. ¶ In gl. vlt.
32 [ibi. §. vlt.] ꝓcõſul † anteq̃ ingrediat ꝓuinciã, iuriſdõ
nẽ nõ hẽt, & iõ illã nõ cõmittit [& ibi, Curare,] vide de
libel. obla. c. 2. ſuper 1. gl. & ibi. l. vlt. † vide de p̃ſcr. au-
33 ditis, ſup gl. pe. [& ibi ſi defunctus] ſi † dñs, q cauit iudi
catũ ſolui ꝓ ꝓcur. ſciente & non ꝯdicente, mortuus eſt
añ lit. ꝯteſtatã, ꝓcur. cogit iudiciũ ꝓſeq. nã, vt ibi no.
oblatio dñi non extinguit ꝑ mortẽ, & l. ſequens dicit,
ꝙ añ litẽ ꝯteſt. dñs libere ꝓcur. reuocat, vel in ſe iudi-
34 cium recipit. ¶ In † gl. 1. in princ. circa mãm huius gl.
dixerunt ſic Tan. Phi. tot & tanta recitauerunt hic an-
tiq, ꝙ ſi ſingula referant, ꝯfuſionẽ inducãt potius, q̃ do
ctrinã. Dixerunt aũt decr. locũ hr̃e, vbicunq; eſt dubi-
tatio iuris, vel facti, ẽt ſi ſit tale, de quo ſapientes non
dubitarent, ſed dubitant iuris imperiti. idem Inno. &
Cõp. Pe. de Sam. ſuſtinebat oẽs ſolõnes gl. dicẽs, ꝙ nõ
q̃rit hic qđ iuris, ſed q̃rit, qđ dẽant cognoſcere [& ibi
& c. oblata.] & melius de reſt. ſpo. audita, & de re iu. in
ter [Et ibi, Nullam] hoc verum ſuper pricipali. [& ibi,
35 Duo ſunt Titij] ſicut ibi † reciperet probatio, ꝙ teſtator
de altero ſenſerit, ita & hic recipitur, vt ſciatur, de quo
ſenſit delegans. [Et ibi, Elapſus] ſed dubitatio tollitur
36 inſpecta data. Sed annus † iſte non currit a data imo
ex quo habuit copiam iudicis, vt ibi, & ſic neceſſariæ
eſſent probationes, qs ergo illas recipiet: [& ibi, rñſio-
37 nes iuris] non dat † rñſionẽ iuris: ſed dicit, qs de illo fa
cto dubio cognoſcere debeat. glo. aũt hæc intendit, ꝙ
Papa diceret ſup facto incerto non poſſe certum dari
rñ. ĩ. de ſponſalib. de muliere. C. de tranſac. vt rñſum.
[& ibi, Sit eadem in vtriſq;] vel in alteris deleta, Tan.
dicebat Ho. hoc exẽplũ nõ ꝯpetere qõni, q̃ ponit lr̃as
priores, & poſteriores. [& ibi ſunt priores] forte licet
38 † data ſit eadẽ, prioritas probabit p teſtes, vel alio mõ
ĩ. ca. pe. li. 6. [Et ibi, ſed Executor] hic nullus executor.
39 Itẽ ille † ſe inſtruit. ſed non ꝓnũciat: iſti vero ſuper re
uocatione ꝓnunciãt. [& ibi, vel veri ſuppreſſionẽ] Idẽ
ſi conuertas per id, qđ no. ĩ. eo. ex tenore, in fi. 1. gl. [&
ibi, Dixit Io.] Goff. ibidem. & dixerũt, ꝙ q ponũt aliud
exẽplũ, indigeret ſenſu. [& ibi Principalis cãæ] ſed bñ
40 hẽt locũ, ſi in cã appellationis † diuerſæ lr̃æ impetren-
tur, qđ eſſe pt, de confir. vti. vel inuti. bonæ, Inn. non tñ
hẽt locũ ſm eũ, ſi dicat iuriſdõ ordinarij non reuoca-
tã p litteras, cũ hoc locum habeat, qñ de reuocatione
lr̃arũ ambigit. ſed ad ordinariũ ñ diriguntur lr̃æ. Egi.
ꝯ. [& ibi, re integra] melius videret dicere, re non inte
41 gra: ſed quicquid hẽat gl. hoc intendit, ꝙ ſi † apparet,
qs delegatus primo citauit, ille erit iudex, ſit primus,
ſiue ſcđs. ¶ In gl. 2. [ibi, ſi vellent] ſm Ioan. & Phi. Sed
Tanc. & Gof. ꝯ. Sed Inn. & Hoſt. & Fran. ꝯcor. cum gl.
cum expreſſe dicat textus, ꝙ pñt ſibi deferre. Et dixit
42 Inn. ꝙ dato etiam, ꝙ partes † non conſentiant, pars, ꝯ
q̃ pronunciatur, non poterit appellare: quia nullum fit

ei præiudiciũ in principali, ſeruari.n. debet iuſtitia, ſi-
ue procedant primi, ſiue ſecundi, q̃a ſi non faciẽt, pote
rit appellari. Hoſ. ꝯ cũ proſit hęc iudicẽ fauorabilẽ, ſal
tem in arbitrarijs, de offi. deleg. ꝯſuluit. Itẽ cum vtriq;
hẽant iuriſdictionem, licet iuriſdictio alterorum poſſit
elidi per exceptionẽ, ſi partib. placet eorũ iuriſdõnem
prorogare, de principali ſit cognoſcere poſsẽt ſm Inn.
& Copo. Sed Hoſ. ꝯ de off. deleg. cũ ſup c. P. & G. ¶ In
gl. 3. [ibi ſi diſſentirent] in diſcordantib. diſpari nume
ro loquitur. [& ibi, Sabinus] & ĵ. de reg. iu. in re cõi, li.
6. & ibi. §. ne aũt. & C. ad ſena. ꝯſul. Tertul. auth. defun
cto, & de his, q̃ fi. a maio. par. ca. 1. [Et ibi, & 3.] vbi de
43 hoc. [& ibi, Suſpecti † eſſent] tollitur ſuſpitio: quia hoc
fit iuris auctoritate. 23. q. 5. ſi non licet, ver. quaſdam,
Hoſ. & ibi dixi ſm Io. [& in fi.] Ho. dicit, q̧ hęc litera vř
contradicere, quia innuit, q̧ in vtroq; caſu recurratur
ad arbitros. Vin. & Cõpo. hic, & Abb. tractauerunt de
44 hoc & ſm Vin. ſunt 6. caſus, de arbitris eligendis duo,
quibus itur ad arbitros, & duo, quibus non itur, & duo
dubitabiles. Si iudices per primas dati pronunciant ꝓ
ſuis, & dati per ſecundas pro ſuis, itur ad arbitros. Idẽ
qñ primi pronunciant pro literis ſecundorum. Secũdi
pro literis primorũ. Sed ſi vnus de duob. datis p vnum
reſcriptu concordat cum tribus datis per aliud reſcri-
ptum, vel duo ex tribus cũ illis duobus, non itur ad ar-
bitros. Si vero duo dati per vnum reſcriptum, & vnus
de tribus datis p aliud reſcriptũ concordant, dubitabi-
lis eſt caſus: tñ vř Vin. q̧ ibitur ad arbitros, q̃a ex quo
remanet maior pars datorũ per vnum reſcriptum, & ex
tribus duo, per inde vř, ac ſi omnes concordarent, vel
alijs ꝯdiceret, & ſic ibitur ad arbitros. Sed ſi cõcordãt
vnus ex duobus, & vnus ex tribus, ex alia parte vnus
de duobus, & duo de tribus, iſte caſus eſt etiam dubita
bilis: ſed putat Vin. præualere duos ex tribus cum reli-
quo ex duobus: ſed hoc non concedit Cõpo. dicens, q̧
in caſu, quo eſt diſcordia ibitur ad arbitros, niſi maior
pars vnius reſcripti cum maiori parte alterius reſcripti
concordet: quia licet diſcordia ſit, vbi maior pars eſt,
m dicantur eſſe omnes. ff. de re iu. duo. Sed ex duob. vnus
certũ eſt, q̧ non eſt maior pars m: vnde & ſi tali nume-
ro diſcordarent in diffinitiua, ipſa eſſet in pendenti,
de re iud. c. fi. tunc ergo ſolum ſm eum non itur ad ar-
bitros, qñ omnes ꝯcordant, vel concordat maior pars
vtriuſq; reſcripti. Et ſm hoc non procederet, qđ quidã
dicunt. ſ. q̧ qñ vnus ſolus eſt in vno reſcripto, cum quo
concordat vnus ex alijs tribus, q̧ valeat pronunciatio,
& non eatur ad arbitros. Ita ſic intelligit literã, q̧ eatur
ad arbitros, niſi ſit ibi plena cõcordia. Et Phi. dixit ſe
tenere cũ Vin. & Silueſtro illũ eſſe caſum ſpãlem, quo
requiritur plena ꝯcordia, ſicut & illum, quẽ ponit canon
allegatus in prin. gl. non fateor, q̧ Vin. hoc dicat: imò
dicit ꝯtrã, vt ſ. patuit. ¶ In gl. [quid ſi ibi, tenebit] ſm
Io. & idẽ Goſ. [& ibi, contra ius ſcriptum] ergo ſecus, ſi
45 exprimunt † errorẽ in ſnia, vt ſi pronunciant per clauſu
li in illis literis veritatis, vel iuſtitiæ præiudicantibus,
primas literas reuocari. de cõfirmatione vtili vel inu-
tili, bonæ, vel q̧ nõ teneatur facere mẽtionẽ de ꝓceſſu. ĵ.
de re iu. inter monaſteriũ, Inn. [& ibi, appellatũ] & ap
46 pellari † debet ad papã. ĵ. de off. dele. ab arbitris, li. 6. [Et
in fi.] ſit efficax ro ſm Hoſ. quia licet non valerẽt literę,
tñ auctoritate huius canonis vires ſument, & viriliter
fulciuntur. ¶ In gl. [qui tem, in fi.] hoc dicit; quia Lau.
hic tractauit illam mãm, & Vin. ¶ In gl. [facta, in fin.]
quaſi tunc procedatur auctoritate reſcripti ſpãlis, ſi ip-
47 ſius auctoritate prius fiat citatio. Sed cum hodie † du-
rante iudicio non poſſit reus reconuenire actorem co-
ram alio iudice ẽt ſuper alia cã per ca. diſpendia, vř, q̧
ſi actor hus clauſulas gnales, ſuper aliqua re iã cõuene
rat reum, reus tunc non poſſit vti reſcripto ſpãli. Item
ſi prius ꝯuenitur hũs gñale p reſcriptum ſpãle, non vř
q̧ poſſit deinceps ꝯueniri hñs ſpãle coram primo iudi-
48 ce ẽt ſuper expreſſis, quare Abb. refert † quoſdã dicere,
hũc §. reuocatũ: ſed ipſe dicit §. locum hẽre poſſe re in-
tegra, vel qñ hñs litteras gñales conuenit hñtẽ ſpãlem
ſup re expreſſa in gñalibus, & lata ſnia vult eũ ꝯuenire
ſuper illa re, ſuper qua conceſſę ſunt ſpãles, tunc locum
hñt, q̧ præualeant ſpãles, tu dic q̧ optimẽ procedit §.
adhuc hodie, qñ impetrãs ſpãles non erat expreſſus in
generalibus, nec aliam cãm hẽt cũ ipſo, qui impetrauit
gñales, niſi illã, ſuper qua impetratæ ſunt ſpãles. ¶ In
gl. vl. [ibi. §. vlt.] vide quod ibi no. & in l. ſe. q̃ incipit
aliqũ, per quæ ſoluitur ꝯtrium. ſ. quia hodie committit
49 † proconſul vices ſuas ẽt ante ingreſſum prouincię, per
auth. de colla. §. ad hęc, & dicam de offi. del. nouit, ſu-
50 per 1. gl. circa fi. [& ibi rerũ, c, vl.] qđ † alias nõ loqtur
in ciuilibus, ſed in criãlibus, in q̃bus ſpecificari vult in
citatorio ea, quæ obijciũtur. [& ibi, qđ hẽt,] Idem Hoſ.
n qui n ẽt dicit, q̧ ſcã expreſſione perſonarũ, & non rerũ,
citare pt: ſed citatus non cogetur rñdere pp rõnẽ ſupe
rius ſcriptã. [Et ibi. ſ. verũ eſt] Idẽ Goſ. & Vin. [& ibi ex
51 preſſa] ẽt † ſi ſup expſſis ſit ꝑpetuata iuriſdõ. Inn. vide-
tur hic placere, q̧ duret ſup nõ expreſſis, dũmodo prius
cęperit vti iuriſdõne, p decre gratũ, de offi. dele. Re-
mittit tñ ad decr. licet. vbi innuit ꝯtrium cũ gl. [& ibi,
licet] vbi de hoc, & ibi ſoluam præ. l. vlt. de duob. reis,
52 quæ loquitur † in ꝯnexis, qđ et placuit hic Phili. [Et in
fin.] licet ſit ar. contra ff. de off. aſſeſ. l. antep. ſm Hoſt.
53 ¶ Quærit hic Cõpo. de executore, † qui ptãtẽ habens
prouidendi in prouincia, fecit inhibitionẽ in duab. ec
cleſijs, & poſtea moritur delegans, an poſſit prouidere
in alia eccleſia. vbi ante mortẽ inhibitio non ſit facta?
& dicit, q̧ ſi inhibitio erat generalis, q̃ quodlibet bñfi-
cium prouinciæ poterat includere, licet publicatio fa-
cta fuerit i certis locis, tñ durabit quo ad beneficia oĩa
ipſius poteſtatis, cum vnũ ſit negotium prouiſionis in
54 prouincia faciendæ, & in parte † cęptum, dicatur cęptũ
in toto, de off. del. gratũ. ff. de neg. geſt. cum actũ. ſed
ſi executor ad vnã, vel plures certas eccleſias reſtrin-
xiſſet, dñs ſe velle in ipſarũ altera prouidere, tunc nec
mortuo, nec viuẽte mandatore poſſet in alijs exequi, &
remittit inf. eo. cap. vide qđ dř de conceſſ. præb. execu
55 tor, li. 6. De formis † aũt illis, per quas Papa committit
alicui, q̧ in diœc. vel prouincia poſſit punire abuſores li
terarum Apoſtolicarum. vel q̧ diſpenſet cũ aliquibus,
priaius ꝓceſſit ꝯ certos, ſeđs cũ certis diſpenſauit, an
duret ptãs mortuo Papa, vide in Spe. de legato. §. fini-
tur, ver. idem etiam. & §. videndum. ver. quid ſi is.

ADDITIONES.

a ¶ Paſtoralis. Aduerte in hoc c. paſtoralis: quia in hoc volumine
ſunt 12. decretales ſic incipientes, quæ ad epiſcopum Helenſẽ
diriguntur, ſcilicet iſta, & infra de off. dele. & de off ord. de iu. de
ſi. inſtr. de exce. de appel. de his, quæ fiũt a prælatis, de do. de de-
ci. de ſurepa de priui. & ita etiam dicit iſte ſtatim infra.

b ¶ Contradicentes. cum iſto concor. Bar. & Bal. in l. cum ſpecia-
lis. C. de iudi. facit c. ab arbitris, de off. dele lib 6. cum ibi no. ad-
de alias concor per d. Ale. in apoſtilis in d. l. cum ſpecialis, & vl-
tra adducta per eum ibi facit l. cum apertiſſimi. C. de iu. & ibi ei
porrectæ, & extra. de ap. cum ſpeciali, ibi coram eiſdem.

c ¶ Summariè. Vide per Bar. in l. 2. C. ſi contra ius, vel vti. publi.
adde tu, quòd iſtud dictum Bar. eſt in antepe. colum in ver quæ
ro, quando iſtæ excep. quibus adde dicta per do. Alexan. in d. l.
2. in apoſtill. ſuper dicto ver. qui multa bona dicit. & vide etiam
Alberi. de Ro. in d. l. 2.

d ¶ Primas. Contrarium videtur ſentire Guliel. in Spe. de exce. §.
nunc videndum, ver. licet, vide Io. And. in Spe. de clandeſt. deſp.
ſuperitub. & de priu. c. ex parte. infra, & vide Bar. in l. 2. C. ſi con
tra ius, vel uti. publi. & de lit. conte. c. 1. lib. 6.

e ¶ Quilibet. Vide Io. And. ſupra eo. c. cęterum, ſuper verſ. eſſen-
ſu, cum remiſſione, quæ ibi eſt.

f Obſtat. Vide latè per d. Alex. circa iſtam ſolutionem in l. iudex
poſteaquam. ff. de re iudica.

g ¶ Autoritas. ſ. q̧ ſuper illa, & nũquid poſſet reus venire ad iu.
quia nõ cora alio dele. ut hic, nõ cora impetrato ab actore, quia
non eſt

non eſt ſuus delegatus, non coram ordinario, ſic declarat Inn. licet Io. And. hic non ponat.

h ¶ Iudex. Vide Innoc. in c. ex conqueſtione. de reſti. ſpol. & ibi Ioan. And. poſt Hoſti.

i ¶ Reconuen. Ibi vide per Io. And. qui arguit pro opi. Innoc. & opi. Compoſt. & tandem tenet opi. Compoſt.

k ¶ Exercitio. Vide circa iſtud notabile do. Andream Siculum Barbatiã in conſil. 17. col. fi. in prima parte ſuorum conſiliorũ.

l ¶ Conditio. Vide Alex. & Moder. in l. ſi ſocius. ff. ſi cer. pe.

m ¶ Pars. Vide abbatem in conſi. 77. col. 7. in 2. dubio in 2. col.

n ¶ Hoſt. qui. Not. iſtam gl. quæ vult, quod qui habet iuriſdictionẽ habitu ſolum, illam poſſit delegare. Sed an talis iuriſdictio poſſit prorogari, videtur quod non, per id, quod no. iſta gl. quæ vult, quod ante expreſſionem non poſſit citare. ad idem facit, quod no. Io. An. de iuriſdictione preoccupata in ca. cum plures. ff. de off. dele. lib. 6. Bar. conſultus in hac q. dixit ꝙ ſic quia licet iuriſdictio extincta non poſſit prorogari, tamen ſuſpẽſa poteſt, ita in quibuſdam ſuis ſcriptis reperitur per ipſum in l. nec ille. ff. de tutori. & cura. da. ab his. Sed do. And. Barba. in iſto. ca. in ver. quoniam, in 4. col. tenet per multa iura cõtrariũ, videlicet ꝙ habens iuriſdictionẽ in habitu, & ſi in actu non poſſit eã exercere. & ita dicit, ꝙ probat iſte tex. in fi. idem probat, dicit ipſe, text. in d. l. obſeruare. §. fi. & in c. Romana, de ap. li. 6. quæ omnia adde dictis ſup. per d. Vgolinum in iſta apoſtilla qui etiam eleganter ipſe dominus And. limitat glo. hic, licet Bald. hic ſimpliciter trãſeat cũ iſta gl. ſed d. Pe. de Anc. vt refert do. And. Barb. aliter recitat iſtam gl. quã ipſe ſentiat, tenens primam opi. ſupra relatam per do. And. vbi etiam ipſe refert do. Bar. in d. l. nec ille, in reportatis antiquis idem tenere, quod do. Vgo. ſup. in q̃one quã habuit do. Bar. in ciuitati Tuderti, & quã gl. etiam ſequitur hic Io. de Imo. & Abb. hic, licet ipſe d. And. in dicto ver. quoniam, dicat, ꝙ iſta gl. funditus deſtruit gl. Io. And. in c. ſi a ſubdelegato, de offi. dele. lib. 6. quã limita, & declara, vt ibi per Do. de ſan. Gemi. & d. And. hic, ver. ſup. relato. qui Domini. ibi allegat iſtã gl. & an d. gl. in d. c. ſi a ſubdelegato, dixerit veritatem, vltra dicta Dominici ſupra alle. & do. An. Bar. hic. uide, dicit ipſe, not. per doc. in c. relatum, & in c. gratum. inf. de off. deleg. ad quæ remittit, quæ dicit eſſe mẽti tenenda per ea, quæ no. hic Io. An. videlicet ꝙ patronus eccleſiæ antequam vacet eccleſia, nõ pt cõmittere vices ſuas alteri in præſentan. rectorẽ ad dictã eccleſiã.

S V M M A R I V M.

1 *Per clauſulas, Quidam alij, & Res aliæ, non conuenitur multitudo, nec perſonæ, vel res maiores expreſſis, pares, vel minores ſic, niſi malitioſe fiat expreſſio.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Liberalitas magna dare plumbum pro auro, vel argento.*

4 *Exceptione omiſſa de maioritate perſonarum, vel rerum, maiore litigante cum minore tenet proceſſus.*

5 *Dignitas maior, quod pertinet ad hanc decretalem, inſpicitur datæ tempore.*

6 *Grauiores cauſæ, ſiue negocia quæ, & nu. 7.*

7 *Decima eſt dignior vel grauior res, quam prædium.*

In perſonis quod eſt ſtatutum, extenditur ad res, ibid.

8 *Epiſcopi perſona, vel dignitate expſſa, alius eps per clauſulã, Quidã alij, poterit cõueniri, ſecus, ſi inferior eo exprimatur.*

9 *Epilogus gloſſarum.*

10 *Suffragium, & nu. 11. & 12.*

11 *Maiores vocãtur vltra tritauũ, qui non habet ſpeciale nomẽ.*

Maioritas accipitur multis modis et præſumitur contra eam, iuncta gloſſ.

Neglecta, quæ ſpecialem notam exigũt, ſi omiſeris, videtur.

12 *Fideicommiſſum tacitum quod.*

13 *Supplementum gloſſarum, & nu. ſeq.*

Gratia qua abuti dicantur in hac decretali. ibid.

14 *Principium quale eſt, talis eſt clauſula.*

15 *Ad hanc decretalem pertinentes quæſtiones vbi tractetur.*

16 *Maior eſt qui iuſtior.*

Clerici maiores natu eſſe dicuntur.

17 *Laicus non poterit conueniri nominato clerico, & ratio.*

18 *Conueniri qui poſſint per clauſulam quidam alij, & nu. 19. et ſup. nu. 6. 7. & 8.*

20 *Hæc decretalis habet locum in reſcriptis, non in procurationibus, neque in contractibus.*

21 *Dolus qualiter probabitur.*

Perſonarum acceptio fit in odium doloſi, ibid.

C A P V T XV.

a 1 Sedes apoſtolica [a] Caſus † p clauſulas, quidam alij, & res aliæ, poſitas in reſcriptis, non conuenitur multitudo, nec perſonæ, vel res maiores expreſſis; pares, vel minores ſic, niſi malitioſè fiat expſſio. & duo † facit, pmittit q̃ſtõnis cauſã.
2 ſubmittit q̃ſtõnẽ, ibi, nos igitur. in qua facit quatuor. prouidet primo circa pſonas. ſcdo circa multitudinẽ. tertio circa res. quarto circa fraudulentam expreſſionẽ. partes patent. [Liberalem.] dicit Egi. & dicebat
3 dñs meus, ꝙ magna † liberalitas eſt dare plumbũ pro auro, vel argẽto [Minores] & de his C. de inceſtis nup.
4 l. humilẽ, Abb. [Viſtores] ſi omiſſa exceptione † de maioritate pſonarũ, vel rerum maior litiget cũ minore, tenet ſententia pp tacitã prorogationẽ ſm Inn. Ber. q̃.
5 ĩ, c. Rodulphus, vbi dicã de hoc. [Digniores] tpe † datæ ſm Vin. & Cõp. & referas ſingula ſingulis ſm Abb, [Includi] hoc eſt q̃. Inn. & ſequaces, vt dicã in decr. Rodulphus. Itẽ q̃. inf. de ſi. c. fi. ſm Pe. ibi. ſoluã. [Grauio-
6 ribus] vt ſunt † ſpũales, & crĩales, de libertate, vel quas ſcandalũ graues facit, ſcdm Inno. [Mentionẽ] vñ obti-
7 nuit ſcdm Spe. ꝙ expſſo pdio † nõ poſsit p clauſulã gñalẽ agi ſup decima, ar. de reſt. ſpo. frequẽs, in fi. li. 6. [Perſonas] idẽ in reb. ſcdm Boa. cũ ſit eadẽ rõ. [Ad pares]
8 expſſo † epo, cũ clauſula, qdã alii alter eps poterit cõueniri. Secus, ſi addatur, qdã alii clerici ſm Spe. & Cõp. [Trãſire] forte pcurator eius, quẽ volebat conuenire, erat in curia, pp qd illum noiare nolebat penitus. ſ. quo
b ad expſſa, & non expſſa. [b] ¶ Prima † gl. q̃rit obijcien-
9 do, & ſoluit. ¶ Tertia gl. querit circa duo, & ſcdm dubiũ aperitq quatuor exẽpla, primũ p ſex; demũ ſoluit. ¶ Pen. gl. arguit, obijcit, & ſoluit. ¶ Vlt. q̃rit, & ſoluit,
10 & opinionẽ ponit. ¶ In † gloſ. 1. [ibi. ſi quis in hoc] ibi dr̃, ꝙ ſctitas ignoſcẽdi gloriã dereliqt. ¶ In gloſ. 2. [& a capite] ſic. ſ. ꝙ intelligi poſſit. ¶ In glo. 3. [ibi, ſed & ſi quis] & vide de cle. nõ reſi. qa nõnulli, in 1. gl. [& ibi.
11 §. Parentes] vltra tritauũ, q nõ hñt † ſpale nomẽ, vocãtur maiores. [Et ibi, maiorem] ſeqtur, eſſe parrẽ, p mõ debiti, nõ p numero pſonarum placuit [& ibi hoc edictũ] alias eſt ver. ſub §. ait ptor, Neqt. ibi dr̃, ꝙ q̃ ſpãlẽ notam exigũt, niſi ſpãliter notẽtur, vñr neglecta [& ibi, non eſt veriſimile] ſ. ꝙ dignitatẽ hñs fuerit coactus in vrbe. [& ibi. §. debitũ] ibi impropriè naturale dr̃ de
12 bitũ. ¶ In 4. gl. [ibi, ita fidei] ſi teſtator † hr̃dẽ rogat, vt fidẽ pſtet, quã petijt, tacitũ eſt fideicõmiſſum. Itẽ, ſi dicat rogo hr̃dẽ, vt fundũ Titio det, de quo rogaui, qa hic legẽ, & legis interpretationem circũuenire uoluit noiando fundũ, q tũ cognoſci nõ põt [Et ibi. ſi idẽ] nomina nõ eſſent diuerſa, ſi idẽ eſſet teſtm̃, & codicillũ. ¶ In 5. gl. [ibi, afficiantur] ſicut fiebat p illos, q ſibi fieri pcurabãt ceſſionẽ actuũ, vt in l. ſe. ¶ In glo. antepe. [& ibi. l. 1. in fi.] vide in c. ſtatim alle. ſup gl. pe. ¶ In gl. pe. [ibi. l. vlt. incipit, eum qui.] vide de priui. qa nõnullis, ſup vi. gl. [& ibi, cũ prætor] proconſul dat lega-
13 tũ. ¶ In † glo. 1. [ibi, duo iſta] & de hæret. inf. co. lib. 6. [& ibi euangelij] ĩ. de iud. nouit, ver. qũo [& ibi, ipſe facit] de elec. cum inter vniuerſas. §. fi. [& in fi.] vel dr̃ gr̃a ſm Hoſ. qa excõicatus, cui hæc gr̃a ſubtracta eſt, nõ põt impetrare. ĩ. c. 1. lib. 6. dicebat Fran. ĩ. co. nonnulli, in prin. ꝙ põt intelligi de gr̃a ipſius ſedis, qua. ſ. plata eſt cunctis eccleſiis & fidelibus, & hac plationis gr̃a abutuntur iſti impetrãtes. vel eſt gr̃a in eo, ꝙ poſſet impetrare volentẽ remitti ad ordinarium, ſicut facit princeps. ff. de ap. imperatores, & in auth. de manda. principũ. §. ſit tibi. ¶ In gl. 2. [ibi, Virgilius] in bu-
14 colicis, Et Hier. ad Oceanum. inf. quale † principium, talis & cl̃a, & facit de bap. maiores. ver. ſimiliter. ¶ In
15 gl. [ſed quas ibi, digniores] de hoc † & de pluribus q̃õnib. circa materiã decr. vide in Spe. de reſcript. pñta. §. fi.

§. fi. 1. & 2. col. ppquas decido aliqua hic notata maxime per Vin. & vide quod dicā j. de off. dele. cū olim. 1. in gl. vñ iudices, & in glo. ſpālis. [Et ibi, deniq;] vbi de hoc, & j. de cler. non reſi. qa nonnulli. [& ibi, mul-
16 ti] alias incipit, quicunque ibi, dicitur qui † fuerit iuſtior, ille eſt maior, & facit 8. q. 1. vereor, & quod ibi no. in vlt. gl. [& ibi, Criminationes] vbi clerici dñr maiores natu. [& ibi, Paſtoralis] eo. tit. ca. 2. lib. 6. [& ibi, Sit maior] dixit tñ Abb. ꝙ non credit, ꝙ noiato cleri-
17 co† poſſit côueniri laicus pp diuerſitatē profeſſionis, alle. de inſti. c. 2. Et dixit ꝙ audiuit curiā ſic ſeruare [&
18 ibi, Doctrina] idē Inn. & oēs moderni ponderabit † tñ iudex in hoc diſcernendo, q̄ dicta ſunt, ſcilicet & pri-
c mum, & ſm gradū [c] in clericis. Item dignitatem, [d] po-
d tentiam, nobilitatē, diuitias, & honores, & conſuetu-
e dinē [e] regionis iuxta ea, quæ dicā de teſtib. ſuper eo. 2.
19 & idē † in rebus, & cauſis. putat tñ Inn. ꝙ expreſſa minori ſumma pecuniæ ſup maiori poſſit agi, niſi nimiū excederet: ſed expreſſa pecunia cum cā, non agetur ſuper caſtro. [& ibi, Maiores perſonas] ſm Inn. Hoſt. &
20 Compo. hoc eſt ſtatutū † in odiū abutentiū reſcriptis, & eſt ꝯ id, qđ dr, in iudicijs nō eſſe habendā acceptionē perſonarū, & ſic in reſcriptis ſit ſpeciale: ſecus in ꝓcurationib. nā licet ibi nominētur minores pſonæ, vel res; tñ ꝯ maiores, & ſup maiorib. agi pōt, vt ſtetur ꝓpriæ ſignificationi vocabuli, vbi ꝯriū nō inuenitur; & idē in ꝯtib. ſm eos, & ſic ſaluo, qđ habes de ꝓcur. in cle. non pōt, q̄ nō ob. vt ibi no. in fi. & illud Io. 19. & in ſi. & 40. diſt. hō. ¶ In glo. pe. [in fi.] qđ Io. hic no. an reſcriptū detur ꝯ nō noiatū, dicā j. c. 2. lib. 6. ſup 5. glo.
21 ¶ In gl. vlt. [ibi, qualiter côſtabit] dixit Vin. ꝙ † ꝯſtabit, ſi ꝓbetur, ꝙ impetrator hoc dixit. [& ibi, alias credo] idē Hoſt. ad hoc de renū c. 2. li. 6. q̄ dicit cū Goff. ꝙ licet pondus, & menſura ſint abhominabilia apud Deum, & alias apud ipſum nō ſit perſonarū acceptio: tñ hoc caſu in odiū doloſi, maxime ꝯ quē violenter pſumitur, quo ad grauamen, & redemptionē, & ſic impetrauit, hoc ſtatutū eſt. ad hoc j. e. c. nōnulli. [Et in fin. quod placet Pet. de. pp rōnē, quā ponit principiū gloſſæ, & de hoc j. e. cum in multis, li. 6. in gl. ideſt illorū.

ADDITIONES.

a ¶ Sedes apoſtolica. Nota in ver. nec ſuper, ibi audiantur, ꝙ vbi lex vel ſtatutū denegat audientiam, non per hoc proceſſus eſt ipſo iure nullus, vide Bar. & Moder. in l. 1. §. 1. ff. ad Treb.

b Expreſſa No. etiā in fi. ibi fraus, & dolus, ꝙ iſta inter ſe differūt cum copula, &, ponatur inter diuerſa, vt eſt gl. in rubrica, ff. de iur. & f. igno.

c ¶ Primū & ſcđm gradū. Adde & no. ꝙ dignior eſt pferendus. c. 1. de maio. & obe. & dr prior, q̄ prius interrogat l. 2. ff. de adop. et per côſequens, q̄ primo eſt ſcriptus, cui dicto adde dicta per d. Bal. in d. l. 2. vñ hic d. And. Bar. in 9. col. dicit ex illa gloſſ. l. 2. ſummi pōt, argū valere ab ordine ſcripturæ. ſi. gl. habes in c. quorundam, de ele. li. 6. & tex. eſt dicit ipſe d. And. in l. generaliter. §. ſi quis alieno, ver. quid ergo, ibi, ordinē ſcripturæ ſequendum, de fideic. liber. quem vide, quia ad hoc multa bona dicit, alleg. plura alia iura.

d ¶ Dignitatē. Adde, ꝙ clerici dñr habere dignitatē, nec dñr pſonæ priuatæ. ita notāt doc. et maxi. d. And. Bart. vltra oēs hic. in 19. col. in gl. in ver. mares. nā qlibet clericus dr habere dignitatē, alle. 4. diſt. c. deniq;, et 1. q. 1. c. reperiuntur. nā ibi in d. c. deniq; ad gl. ꝙ prima eſt in ordine, ꝙ quilibet ordo eccleſiaſticus eſt dignitas, ſiue honor, et allegat d. glo. d. c. reperiuntur. ſed qđ ſit dignitas, non declarat ipſe, nec alij doc. hic, vide tu quid ſit dignitas, et quot modis dicatur, no. gl. in c. ſtatutum, de reſcript. in ver. dignitatē, li. 6. quæ gl. allegat d. c. deniq;, et ibi vide d. Pe. de Anc. vbi declarat, quib. pſonis cōīa a ſummo pōtifice ſunt delegādæ, videlicet côſtitutis in dignitate, in 1. et 3. col. et vide gl. q̄ et plura enumerat, in c. q. 1 nōnulli, de cler. non reſi. quæ allegarūt d. c. deniq;. et p Inn. et Ant. de But. in c. de multa, de pręben. et p Bal. in l. 1. C. de digni. li. 12. et vide latiſſimè, quia meū non eſt alienas deciſiones ſupplantare, et mihi aſcribere, in ſumma Ang. in ver. ſic. dignitas, vbi reperies de hoc infinitas concor. vltra ſup. alleg. in 2. col. in ver. 1. quaro, quot modis dicatur dignitas, vbi latiſſime per eum videbis, quid ſit dignitas, et quis dicat dignus, & in dignitate conſtitutus. & vide aliquid pē. Oſdra. in conſ. 282. vbi dicit, ꝙ nomen decanatus, & ꝓpoſitura eſt nomen ſpeciale dignitatis, & vide ēt d. And. Barb. qui not. dicit, ꝙ dignitas capitur plurib. modis referendo omnes, qui ad hoc etiam ipſe allegat infinita iura.

e ¶ Conſuetudinē. Adde argū ꝓ eo, qđ conſueuit fieri, vide pulchra dicta dñi And. Bar. in c. cū M. Ferrarienſis, de côſtitu. quibus ēt adde, ꝙ illud, qđ côſueuit fieri, transfert onus probandi côtrariū neganti, vt eſt gl. no. & ibi vide Bart. & alios doc. in l. neque natales. C. de proba. & maxi. d. Bal. in d. l. neq; natales, in 4. co. i ver. ſcđo dico, & c. cui addas eūdē Bal. in l. certū. C. vñ cog.

SVMMARIVM.

1 *Reſcripta diuerſa qui impetrat ſuper eodem ad diuerſos, commodum perdit eorundem, & in expenſis condemnabitur, nu. 7. & ratio nu. 11. niſi fiat in poſterioribus mentio priorum, num. 3. & 11.*
2 *Diuiſio capituli.*
4 *Leges priores à poſterioribus licet non facientibus mentionē reuocata intelliguntur.*
5 *Punire poteſt iudex partes & alios in iudicio verſantes, & ſine iuris ordine, & quare.*
6 *Connexitatis ratione fit, quod aliter fieri nequiret.*
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, & nu. 9.*
Exempla plura eiuſdem negocij vtile eſt habere.
Negocium vnius dicitur, quod idem ſit in pluribus tabulis deſcriptum. ibid.
10 *Supplement. in gloſſarum, & nu. ſeq.*
Reſcriptorum vires, quæ, ibid. & num. 12. & quando papa conſulendus. nu. 14. & 16.
Decretalis hac quando locum habeat. ibid.
13 *Alternatiuē iudices an dari poſſint.*
15 *Per decretalem hanc an reuocata ſint iura tractātia de prioribus reſcriptis.*

CAPVT XII.

1 Ex tenore. Caſus. † Qui ꝯ vnū ſuper eodē impetrat ad diuerſos diuerſa reſcripta, & eis vtitur, pdit commodū eorundē, côis † diuiſio. ſcđa, ibi, Nos igitur. [Ad
2 alios] ſ. ad vos, corā qb. primo proceſſit, vt ſequtur. [q.] alij iudices. [aduerſarij] ſ. abbatem. [Noluit] forte illi primi iudices abbatē corā eis venientē honorauerūt, vt decuit, de quo pſbyter clericus dedignatus coram eis plus noluit litigare. [& j. ſuper] ſed ad vos impetrauit, vel prius impetrauerat, & modo illis eſt vſus. [vos] ſcđi, qui ad petitionem eiuſdem pſbyteri iterum citaſtis abbatē [Citatus] ad petitionem eiuſdem presbyteri [renocatæ] qa in eis non fiebat † mentio de primis
3 impetratis ad diuerſos. [Mentionē] no. hic Gof. rōnē, quare ſm reſcriptū non tollit primū, ſi de ipſo mentionē nō facit, [a] In legibus † vero ſecus, qđ collige ex de-
a
4 cre. j. de côſti. lib. 6. [Careat] ſed qūo iudex, q̄ tñ de exceptione cognouit, ꝓnūciabit, ꝙ careat commodo vtriuſq; reſcripti, cum tantum de ea re & c. ſi. de iudi.
5 de qua re. j. de ordi. cog. c. cum dilectus. ſo. iudex † partes & alios, quos in iudicio videt male verſari punire pōt. C. de teſti. nullū. itē cū hoc ſit iure notoriū, ſine iuris ordine ꝓcedit ſm Inn. & Côpo. dicit Hoſt. rōne † cô-
6 nexitatis hoc côtingere. j. eo. ceterū. in fi. & auctoritate huius iuris, poſte, ſ. c. paſtoralis. 1. rñ. & côcor. qđ dicā j. de côſue. cū venerabilis, & c. cū inter. [Vtriuſque] & ꝓut dicit gl. in expēſis † côdemnetur. j. c. ſi. licet. G.
7 Na. vellet ꝯrium, quaſi ſatis ſit, ꝙ perdat reſcripta, nec iudicabit Deus bis & c. ad hoc j. de iu. at ſi clerici, ſed primū teneas, cū hoc rei ſit intereſſe. ¶ Prima † glo. in
8 pluralitate reſcriptorū diſtinguit duo mēbra, in quorum quolibet ſubdiſtinguit alia duo, q̄ in illis iterum ſubdiſtinguēdo, ꝓſequitur. ¶ Vltima gl. obijcit & ſoluit. ¶ In † gl. 1. [ibi vnū teſtm] ſequitur, plurib. exēplis
9 conſignare quis pōt, & c. vt ibi dr, id interdū eſt vtile; quia nauigaturus vnū ſecum ferre vult, & aliud domi relinquere. [& ibi. l. vltimi.] vnius teſtamenti voluntas

ſolemni-

ſolẽniter cõpletur p plures tabulas, eodẽ tpe ex eodẽ
teſtõ deſcriptas:[& ibi ſi quis]in duobus extare tabu
læ dñr, cum quis duobus exemplaribus fecerit teſta
mẽtum,& aliud extat,aliud non.¶ In gl. vlt.[ibi, liti-
gatores]vide de for.compe.ſignificaſti. ſup gl.2.¶ In
20 † gl.1.in prin. iſta gl.cõiuncta cũ gl.decr.primæ.ſ.eo.
bonæ,docet materiã reſcriptorũ.Hoſti. tñ hic plenius
diſtinguebat,dicẽs cũ quæritur de viribus reſcriptorũ
ſi fuerit vnicũ impetratum,durat ppetuo.C.de diuer-
ſis reſcriptis.l.falſo.i.uſq; ad 30. annos.C. de conſtit.
pec.l.2.ſed ſi duo impetrantur,aut ab eadẽ parte,aut
a diuerſis itẽ aut ꝯ eundẽ,aut ꝯ diuerſos.itẽ aut ſuper
eodẽ negocio,aut ſuper diuerſis.itẽ aut ad eoſdẽ iudi
ces,aut ad diuerſos.itẽ aut ſub data,& forma eadem,
aut diuerſa. Ex dictis ſuis aliqua proſequar ſup glo.[&
ibi, Eodem negocio] de diuerſis dic vt j.eo. diſpen-
dia,li.6.[& ibi, Vt dixi valẽt]idẽ Io.Vin.Tan.Phi.Go.
Ian.vr idẽ tenere.& Guil.tenet idẽ in Spe.de reſcript.
pſen.§.rõne formæ,verſi.itẽ excipitur,ꝙ duæ,ſed Ho-
ſtiẽ p literã,q̃ dicit,impetrantis,nõ dixit vtẽtis,& pote-
rat ſibi de morte prouidere faciendo committi digni
tati,vel faciẽdo de primo mentionem in ſcđo,vel im-
petrando cũ clã,& ſi oẽs.allegabat mentẽ delegantis
a quo ſurrepticiè ſunt obtenta: nec põt negari reſcri-
pta fore diuerſa,ex quo diuerſi ſunt iudices.ff.iud.ſol-
ui.cum apud.Mihi placet opi.gl.maximè,qa non vi-
deo aliquod intereſſe rei,ex quo actor altero ſolo vti-
tur,& hic præcipuè, cum vtitur primo,in cuius impe-
tratione certũ eſt,ꝙ nõ fuit vitiũ.ſi vtentur ſcđo, poſ-
b ſent locũ hrẽ rões Hoſtiẽ.ſit ergo cautus.[b][Et ibi, In
data]ſed concordant in forma[Et ibi, Nihil intereſt]
21 † poſſet intereſſe pp lites exortas poſt datã primi re-
ſcripti añ datã ſcđi,ad quã extenderetur ſcđm, ſi va-
leret & primũ ſcđm Hoſ.q pp id dicit in ſcđo neceſſe
fieri mẽtionẽ de primo [& ibi, per annũ]ſed ſi annus
22 † nõ eſt elapſus,aut ſcđi faciunt expreſſam mentionẽ
de primis,aut nullã. Et in his ius certũ eſt,aut dubiũ,
qđ eſt mediũ inter expreſſam,& nullã,& tunc in ſubſi-
ſidium ibitur ad arbitros.ſ.eo.paſtoralis,ſcđm Hoſt.
[& ibi, Ad diuerſos]quærit hic Io. quid de hac forma
23 † dandi iudicẽ,do iudicẽ Titiũ,vel Seiũ? Et vr, ꝙ non
valet ſcđm ea,q̃ no.de procu.tutore,& arbitro.ſ.eo.
ad hęc.ſed vr ꝙ ſit iudex.C.de ver.ſig.l.pe dic vt j.de
off.dele.cũ plures,lib.6.[& ibi, Impediunt]Hoſtiẽ.pu-
24 tat hoc caſu † cõſulẽdũ papã, ſicut dictũ eſt ſ. qñ im-
petratæ ſunt ad eoſdẽ.& dicit hoc,ẽt ſi forma ſit eadẽ,
cũ cãæ proceſſus impediri poſſet;quia diuerſi diuerſa
ſentiũt,& cõdẽnaret vnus,& alter abſolueret? & ibi,
25 vt debitus)Hoſ.nõ † vult hoc fateri,ꝙ reuocata ſint iu
ra tractãtia de prioritate reſcriptorũ,ad decr. vt debi
c tus,rñdens,vt ibi dicã[Et in fi.)ad hoc ſ.e.ex parte.[c]
& idem no.de cõceſ.præb.cũ noſtris,in 4.glo.& idem
Vin.fm quẽ in hoc differt reſcriptum ab electione,idẽ
Tan.& Bar.Brix.in prima Veneriali.Goſ.no.contra-
rium de deſpon.impu.literas,cuius dictũ vide de reg.
26 iur.non præſtat,li.6.in 1.gl.dixit Dama.ſi primæ † nõ
valẽt pp vitium impetrantis,tunc valent ſcđæ.ſi vero
ſine ſuo vitio,vt quia mortui ſunt iudices,vel ſimili de
cauſa nõ valent ſecundæ.non enim ſtat per primum,
quin eis vtatur hoc no.in q.huius tit.

ADDITIONES.

a ¶ Facit. Vide vnũ ſingulare dictum Bal.in l 1.C.de decu.li.10.
relatum per Iaſo.May.in l damnoſa,in fi.C de præci.impe.offe.
et ibi etiam Curtius ſenior in recollectis.

b ¶ Cautus. Et forte credo iſtud eſſe verũ,quãdo data eſſet eadẽ,
quando aũt eſſet diuerſa,videretur,ꝙ tũc primæ deberent vale
re,ſi ſecũdæ non faciũt mentionẽ de primis,alias ipſæ ſecũdæ,
ſecundum ꝙ ẽt dicit gloſſ.in proximo mẽbro inf.proxime. ſed
q d eſſet in literis beneficialibus, ſi ſupponit plures literas ſub
eadem data,et tamẽ nulli tenet niſi vna, text. videtur inf.eo.in
noſtra,qđ idem,ſed dic quod immo ſecus vt ibi ſcripſit Archi.

c Parte. Sed vere ẽt faceret cõtra ille tex.ibi priores,de quib &c.
dic,ꝙ eſt allegatio partis.itẽ ꝙ teneatur facere,notat tex.inf.e.
c.ad audientiã.ſed ibi loquitur,quãdo ab eodẽ Impetrantur,&
vide de hoc etiam gl.in c.in noſtra,inf.e.& ibi vide ꝙ ſcri.& de
hoc ẽt tangitur in verſ.poſſeſſio,in c.ſuggeſtum.inf.de iu.patr.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum impetratum ad beneficium obtinendum non faciens mentionem de beneficio impetrantis,non valet.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Reſcriptorum mens & forma attendenda.*
4 *Stylus curiæ ex hac decretali, de exprimendo clerico, pro quo beneficiando ſcribitur.*
5 *Idoneus non videtur,qui habet beneficium ſufficiens.*
6 *Pro indigno ſi ſcribit papa ſcienter,nihil opponitur.*
7 *Epilogus,ſuffragium gloſſarum.*
8 *Supplementum,& nu.ſeq.*
9 *Literæ ad beneficium impetratæ,quibus dixit ſe quis clericũ, valent ſi incedebat tonſuratus,& nu.10.ſecus ſi ſub nomine ſcholaris,nu.11.*
Clericus large dicitur,ibid.
10 *Beneficij capax eſt,qui ad ordines eſt habilis.*

CAPVT XVII.

1 Cum adeo. † Non valet reſcriptũ impe-
tratum ad bñficiũ obtinẽdũ
de bñficio impetrantis non
2 faciẽs mentionẽ.cõmunis † diuiſio. ſcđa ibi,cũ enim
(Moderemur)alias moderẽtur,qđ dic vt no.ſ.eo. ad
audientiã.[Mirabaris] forte datus fuerat executor,
vel grauabatur,quia ad ipſum ſpectabat collatio.[Mi
ſerimus]ſup.ſed nos de tua admiratione fortius ad-
3 miramur,cũ ſi &c.[Seriem]attendenda † eſt igitur re
ſcriptorũ mens,& forma.ſ.eo.ad aures, & c.cum dile-
cta,Hoſt.[Attendiſſe]ſic de maio.& obe.c.ſolitæ.(Cle
ricus)dicunt Pe.& Abb.Modicenſis,per prin.c.ſed nõ
ſequitur,ꝙ dixerit in reſcripto ſe clericum,licet archi.
eps fateatur ipſum clericum.& fortè per hãc decr.ma-
4 nauit † ſtylus curiæ quo ſp.exprimitur clericus is, pro
5 quo beneficiãdo ſcribitur.[ſi dignus] nõ vr † idoneus
q hẽt beneficiũ ſufficiens.inf.de præb.is cui,lib.6. per
quam reprobatur opinio Compo.hoc no.vt ibi dixi in
1.& 4.gl.(Qualiter)quia per veri ſuppreſsionẽ.ſup.eo.
6 ad aures,Inn.(Impetratæ) ſi papa ſcienter ſcribit † p
indigno,in hac Dominicali quæſtione dicit Hoſtiẽ.ꝙ
prima facie pſumitur reſcriptum ſurreptitium,de æta.
& qua.eã te, & ibi vide in 1.gl.ſed ſi conſtat de certa
ſcientia,nil opponitur.ff.de confir.tu.l.vtilitatem.17.
qu.4.§.qui autem,niſi tanta eſſet indignitas, ꝙ ſalua
conſcientia pareri non poſſet, vt patet in his, quæ no.
de tẽp.or.ad aures.§.1.facit ad hoc,qđ dicã de ſen.ex.
7 inquiſitioni.¶ Scđa † gl.rñ.p qõnẽ, q̃ dicatur ſufficiens
pbenda.¶ Tertia gl quærit, arguit negatiuè,ſoluit ꝯ-
a rium.¶ In gl.2.[a](ibi, in honorarijs) vide de magiſtris.
c.1.ſup 3. glo.(& ibi ſed ſi quid.) vide de cle.non reſi.
8 qa nõnulli,in 1.gl.¶ In † gl.1.(ibi, Vrbanus)vt no.ſ.
e.ſi qñ.(& ibi, quia diuinæ)de cõ.diſt.5.ne tales,& oĩs
noſter ſtatus perpetuo conſiſtit. in auc.de nõ alie. aut
pmu.§.vt autẽ lex,col.2.¶ In gl.]Sed quid, ibi, mẽtio
nem)inf.de præb.ſi motu proprio,li.6.(& ibi, Cũm ec
cleſiaſticæ)qđ dic,vt ibi no.¶ In gl.pen.(ibi, Ex lite-
9 ris)vr placere Comp.ꝙ ſi quis incedit † tonſuratus vt
clericus, valent literæ ad beneficium impetratæ, qui-
bus dixit ſe clericum,cum iam animi deſtinatione ſit
clericus. Item quia large clericus dicitur,ideſt in ſor-
tem aſſumptus,de præbend.eum.Item quia cum quis
ſine beneficio ordinari non debeat, ſequeretur abſur-
dum,num aliter beneficium, & ordo ſimul concurre-
re non poſſent in vna perſona. Ex quo igitur eſt habilis
10 † ad ordines,ſit capax beneficii,ex quo tonſuratus in
b cedit, vide quod dicam poſt Vin.inf. de inſt.c.2.[b] Te-
net tamen & Compoſt.ꝙ is, qui non incedit tonſura-

a ctus, ſi ſub nomine ſcholaris impetrat, non valet, ſi non
eſt clericus, vide quod dicam de præſump. c. fi. ſuper
ver. ſcholarem. Sed ſi dicatur in literis, facias recipi
B, qui deſiderat aſcribi militiæ clericali, valent literæ
ſecundum eum: tamen non tenebuntur illi recipere,
niſi prius fiat clericus ſaltem per primam tonſuram
per prædictam decr. 2. de inſtit.

ADDITIONES.

a ¶ In gl. 2. Circa ea, quæ hic dicuntur in iſta gl. 2. vnum no. differentiam eſſe, an ſi dicatur in literis, ſi eum vitæ laudabilis eſſe repereris, vel ſi prædictus clericus eſſet vitæ laudabilis, de quo vide omnino Old. conſi. 41. incip. breuiter.

b ¶ De inſti. c. 1. Et vide in Spe de acto. & pe. §. ſuper actionibus. ver. ſed nunquid ſcholaris, & ibi Io. And. adde & vide pulchra dicta d. And. Bar. referentis Compoſt. & corroborantem dicta ipſius pluribus allegationibus in hoc, in iſto c. in 8. col. allegando Laurentium ad hoc, quod voluit in c. 1. de inſti. vbi dixit, quod laicus poteſt impetrare beneficium, dum tamen ſit in propoſito clericandi, allegando etiam Spec. ſup. tit. de acto. & pet. §. ſequitur, in dicto verſi. ſed nunquid ſcholaris.

SVMMARIVM.

1 *Reſcripti ordo interpretationem recipit a iure communi.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *A præiudicialibus appellandum, niſi ſint contra ius ſcriptū.*
4 *Teſtes recipere ante litis conteſtationem dicitur attentatū.*
Nullum quod ſit contra ius, mentemque papę, vel parte non citata.
5 *Suffragium gloſſarum.*
Præcedens clauſula quandoque determinat ſequentem, quandoque contra, & nu. 7. & ſeq.
6 *Supplementum gloſſarum.*
Clauſula, quantum poteritis de iure, non habet vim peremptorij.
7 *Ordo facti ſeu ſcripturæ non ſequendus, vbi peruertitur ordo iuris, & ſupra, nu. 5.*
Iudices procedere debent ſecundum iuſtitiam, ibid.
8 *Reſcripta, ſtatuta, priuilegia, teſtium dicta, diſpenſationes, prouiſiones, literæ ad obtinenda beneficia, clauſula, quod impetrans præferatur alijs, teſtamenta, ſententiæ, & cōtractus ſecundum ius commune quō interpretantur. 9. 10. & 12.*

CAPVT XVIII.

a Cauſam, quæ Caſus. Ordo reſcripti interpretationē recipit a iure cōi.[a] & in † prima de-
2 ciſa iudicum, cōſultatio, vel partis conqueſtio. in ſecū-
da reſponſio, & iudicum inſtructio, ibi, quia in literis.
[Et j.] hic deciditur, vt prædixi, vel iudicū conſulta-
tio, vel partis cōqueſtio. [Legitimæ] de hoc ſ. titul. 1.
ex literis, in 1. g. [Alioquin] ſimile de reſti. ſpo. audita.
3 (Præiudicium) contra ius † ſcriptū; aliter fuiſſet neceſ-
4 ſe appellare ſecundum Vin. (Attentatum) quia † teſtes
ſunt lite non conteſ. recepti. (Cariturum) quia contra
ius, & contra mentem papæ. j. de præben. c. fi. Et not. ſecun-
dum Abb. quod ſit hic parte non citata: quia nullum
erat, alle. 2. qō. 6. prolata, C. de ſen. & interlo. om. iu. l.
prolatam. ¶ Præmiſſum eſt. ſ. intelligendo ibidē clau
5 ſulam, vbi ſupra dixi intelligendam. ¶ In † 3. gl. (ibi,
error) hanc & ſe. vide de ſi. inſtr. ex parte, ſuper 1. glo.
¶ In gl. pę. (ibi. §. vlt. in ſi.) vide de cenſibus, ex parte,
ſuper 3. gl. (& ibi. §. 2. notū) gerit impetrator nil aliud
in iudicijs, quā iuſtitiā locū hre. (& ibi, Auia) ſi auia ne
potem ſub conditione emancipationis hæredem inſti
tuit pro parte, & poſtea amplius in codicillis legat, cō
6 ditio emancipationis intelligitur repetita. ¶ In † gl.
2. (in ſi.) per hoc dicunt Inn. & Compoſ. quòd clauſula
b de ſe non habet vim peremptorii.[b] Idem G. in Spe. de
cita. §. viſo. ver. ſed quare an. ¶ In gl. pe. (ibi, ſecundū
7 ius commune) & ſic non ob. j. eo. cum dilecta, quæ † lo
quitur in ordine facti. hęc vero in ordine iuris ſecun-
dum *Philip.* & vide quod ibi dicam ſuper 4. gloſ. dicit
Hoſ. illud verū, vbi nō peruertitur ordo iuris, vt hic in
reſcriptis, cum iudices procedere debeant ſecundum
iuſtitiam. C. de ap. eos. Inn. Hoſt. & Compo. tractaue-
8 runt hic † de interpretationibus, dicentes reſcripta, &
c ſtatuta[c] interpretari ſecundum ius commune, vt hic,
& de conſuet. cum dilectus. priuilegia vero amplian-
da, vt ſequitur in gl. & beneficia, de ver. ſig. olim. & vi
de ad horum intellectum, quod ibi notaui ſuper vlti.
gl. quod intelligit Compo. verum, quatenus tangit ius
concedentis: quatenus ius alterius tangit, fiet ſtricta.
ff. ne quid in loco pu. l. 2. §. ſi quis a principe. Item nec
priuilegia ſic ſunt interpretanda, quod recedatur a
9 verbis, de priuile. porro, & c. paſtoralis. dicta † vero te
ſtium dicunt interpretanda, ſecundum quód nulli, vel
minus ſunt captioſa. j. de teſti. cum tua. ff. de reg. iu. ſē
per in dubijs. dicit Hoſt. illa contra producentem in-
terpretanda in dubio, de prob. in præſentia, de condi.
appoſi. per tuas. diſpēſationes vero, & promiſſiones re
ſtringuntur, inf. de conſan. & aff. quod dilectio, ſecun-
dum Inn. quod intelligit Ho. & Comp. de odioſis, & præ
cipuè de pluralitate beneficiorum ſecundum Compo.
qui ad hoc inducit rationes, quę habentur de præben.
quia tantum ſupra tit. 1. c. pen. & probatur de præb. nō
10 poteſt, li. 6. Vin. & Compo. Reſtringendas litteras † ad
obtinēda beneficia, & eſt expreſſum de pręb. quāuis,
lib. 6. maximè ſi per illas læditur ius alterius, quare
mandatur per ipſas conferri tibi beneficium, non ob-
ſtante collatione prius alij facta, quod dicit intelligē-
dum de collatione, quæ non valeat. Item clauſula,
11 † quòd impetrans pręferatur alijs, reſtringitur ad eos,
d quibus non erat ius quęſitum. & hoc dicit ſe ſenten-
tiaſſe de mandato papę apud Mediola. vt ſic tales lite
ręreſtringantur propter odium, & ambitionem ipſa-
rum, & quia ius alterius ſic vſurpant per iura prędicta.
dicit tamen, quód plures in curia ſeruant quód tales
pręferantur prioribus, quibus ius quęſitum eſt ad rem;
non tamen illis, quibus facta eſt collatio, & faciant
ad hoc de pręben. c. pen. & antepen. lib. 6. vel de con-
12 ceſ. pręben. c. fin. Tractat etiam hic Compo. de † in-
c terpretatione[e] teſtamentorum, ſententiarum, & con-
tractuum, de quibus videas de regu. iur. contra eum,
lib. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Communi. Et no. etiam, quòd iſta clauſula ſolita apponi de ſtylo, ſubintelligitur, etiam ſi ſit omiſſa, vt in c. cum M. ſup. titu. præcedenti.

b ¶ Vim peremptorij D. Bar. videtur no. contra. in l. in perēptorio. ff. de iudi. & glo. in l. ſi apparitor. C. de cohortalibus, li. 12. & ibi vide Bar. & vide Bal. in l. 1. C. comi. vel epiſto. adde hic etiā d. And. Bar. in 8. colum. qui dicit, quòd ſi eſt in arbitrio iudicis citare peremptoriè, puta quia cauſa erat ſummaria, talis citatio dicitur peremptoria. & eſt mirabilis limitatio ad iſtam gl. & ad omnia iura hic allegata.

c ¶ Statuta. De hoc vide Io And. in c. pro poſſeſſore, de regu. iu. lib. 6. in mercu. & per Bar. in repet. l. omnes populi, in ver. 6. quæro, de iuſti. & iure. ff. & Cy. in l. 2. C. quæ ſit lon. conſue. & vide optimum tex. in l. 2. C. de noxa. & ibi plenè Sal. adde, & de materia huius gloſſ. tractauit Compo. hic in ſuo opere, vbi videas. adde, quòd reſcripta interpretantur ſecundum ius commune, quod intelligitur ſecundum ordinem per notata in glo. in ver. peruertendo, in c. exhibita, extra de iudi. immo interpretantur, licet aliquid inducant contra ius commune, extra de app. c. paſtoralis, & l. 1. in fin. ad muni. & ad hoc vide, quod notat Antonius de Butrio, extra de tranſlatione prælatorum circa fin. & hic in iſto c. & per d. Alber. de Roſa in d. l. 2. C. de noxa. ac. quòd ſtatuta recipiunt interpretationem reſtrictiuam ſecūdùm ius commune, alle. l. vt gradatim. §. & ſi lege, de mu. et hono. et plenè co. per d. Di. l. 1. ff. de ver. ſig. et ibi etiam per Alber. plenius. quibus adde d. Bart. in d. l. 2. de noxa. ac. et Ful. ibi, et vltra omnes de materia vide d. An. Bar. vbi pulchra multa adducit hic. in 22. col. et quando poſſit referri ad omnia præcedentia, & quando non, & etiam in 19. colum. ubi etiam dicit ad idem ſic in ſtatutis, quòd debeant interpretari ſecundū ius, vbi reperies aliqua pulcherrima dicta et de multiplicibus for-

mis ſtatu-

mis ſtatutorum per 20.col.& quando ſtatuta non recipiunt interpretationem ... ultra omnes doc.& quid in diſpenſationibus, nam ſit ſtricta interpretatio, vbi vide per eum in 39. colu. vbi reperias infinitas ll.& dd.doct.concor.ibi alleg.per duas col.& quando large modo.

d ¶ Reſtringitur. Et vide ad hoc tex.in c.ad audientiam, de deci. vbi videtur etiam large interpretari, quatenus tangit ius alterius, ſ.eccleſiæ parochialis, ſed poteſt dici, quod ibi erat praua interpretatio nimis.n.volebat reſtringere priuilegiũ,& vltra vim verborum ipſius.item ad priuilegia large interpretentur,& extendantur per maioritatem. Et vide nota.inf.eo. ſignificaſti.rationem vide, quod ſcripſi in ca.ex parte.el primo, quod no. Inn. in c.tua,& c.ex parte,el 2.de deci.item vide Ioa.And. in c.nuper, de deci.in ver.nõ obſtat,ſ.qualiter intelligatur illud, quod dicitur, quòd beneficia largiſſimè ſunt interpretanda,& vide ad materiam iſtam no.in c.cum dilectus, de dona.& glo.2. q.3.indulgentia,& Bar.in l.fi.C.de ſen.paſ.& vide Bar.in l.1.§.ſi quis vltro.C.de quæſtio.& Bar.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum, de lib.& poſth.& in c.tanta, qui fi.ſint legi. ad materiam, qualiter diſpenſatio,& an ille, cum quo eſt diſpenſatum, cenſeatur diſpenſatum, quod ad epiſcopatum poſſit promoueri, vide Ioan. And.in c.at ſi clerici de iudi.

e ¶ Interpretatione. Et uide latè d.Bap.in ſua ſolemni rep.l.omnes populi,in 2.col.ff.de iuſti.& iu.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum executorum ſuper canonicatu, & præbenda eccleſiæ vltra numerum impetratum, non facta mentione de numero prius iurato, non valet.*

2 *Diuiſio cap.*

3 *Tempus datæ impetrationis beneficij, vel receptionis reſpectu capituli inſpicitur.*

4 *Numerus tacite quando poni intelligatur, & an perimat gratiam, nu. 11.*

Beneficia vacatura ad ſolum papam pertinent, ibid.

Admittere pro adimplere, ibid.

5 *Executorum ad beneficij collationem poteſtas, an expiret per mortem re integra, & quæ nam eorum poteſtas, nu. 6.*

7 *Exceptio de taciturnitate iuramenti poteſt opponi vſq; ad ſententiam, cum ſit peremptoria: ſed non ſemper ita eſt, nu. 8.*

8 *Gratia poteſt fieri ſine literis.*

9 *Statutum an facere poſſit decanus, & capitulum.*

10 *Iuramentum, & confirmatio papæ videntur adæquari.*

In canonicum receptus, non vacante præbenda an viuet de communibus fructibus ad vſq; vacationem, nu. 11. ad finẽ.

12 *Capituli, cum dilectus. 2. de præb. intellectus.*

13 *Epilogus gloſſarum.*

14 *Suffragium & nu. 15.*

In ſingulari quod loquitur, etiam in pluribus locum habet, et e contrario quandoque.

15 *Reſcinditur contractus pro parte adoleſcentis, et non pro parte curatoris, qui emerat communiter cum eo, niſi in caſu et quo.*

16 *Supplementum gloſſarum, & nu. ſeq.*

17 *Periuri ſunt recipiendo quem canonici non ſublato iuramento, quo numerus canonicorũ firmatur, & quando non ſint, num. 18.*

De iuramento excipere, & non excipere quando tenetur ibi.

19 *Iuramenti taciturnitas nullius momenti gratiam facit, & refert, quando, & an malitioſè, præſtitum. nu. 20.*

CAPVT XIX.

1 Conſtitutus. Caſus. Non valet reſcriptũ executorum ſuper canonicatu, & præbenda eccleſiæ vltra numerum impetratum, & non facta mẽtione de
2 numero prius iurato. & vt dicit Hoſt. tria † facit: ponit impetrationem, exceptionem contra ipſam, & diffinitionis cõmiſſionem. 1.ibi, verum, 3.ibi, diſcretioni [vacaret] ſ.tẽ
3 pore † datæ reſpectu alterius impetrantis, vel in tempore receptionis reſpectu capituli ſm Hoſt. [vacaret]
4 tacite † ponit numerum, de præb.c. dilecto, de conceſ. præb. ex parte. & facit ad fi. primæ gloſſ. [vacaturam] hoc eſt ſolius papæ, de conceſ. præben. propoſuit,& c. conſtitutus. [Mandatum] monitorium [admittere] i.
5 adimplere, Vin. [Executoribus] nũquid poteſtas † executorum expiraſſet per mortem re integra, no. hic Go. & Hoſt. de quo dic vt ſ. de of. dele. ſi ſuper,& de præb. ſi cui, lib. 6. [deputatis] ad compellendum cognitione
6 † præmiſſa ſecundum Inno.& Compo. contra hoc, qđ dicam ſuper verbo, præbendam, ſecundum Hoſtiẽ.& hic inf. deciditur, quod executores fecerunt proceſſus, quos per ap. vel per querelam capitulum impugnabat [Iureiurando] exceptio iſta † de taciturnitate iura
7 menti opponi poteſt vſq; ad ſententiam. Eſt enim vere peremptoria perimẽs nedum literas, ſed etiam gra
8 tiam, quæ † poteſt fieri ſine literis,& ſemper literas p̃uenit. ſi vero aliqua exceptio competeret mihi contra litteras tantum, vt ſi iuraſti non impetrare litteras contra me, hanc in prin.& non poſt lit. conte. opponere debeo. C. de except. l. vlt. ſecus, ſi iuraſti, vel pactus fuiſti, q̃ me non conuenires: quia tunc perimit actionem ſecundum Inn. vide quod dicam ſ. de excep. paſtoralis, ad fin. magnæ gl.& de litis conteſt. exceptionis, lib. 6. ſuper gl. 2.& ſ. eod. ad audiẽtiam, ſuper vlt. gl. in fi.& in Spe. de excep. §. dicto, ver. ſed quæro [Petrus] cui Cel. dederat literas contra capitulum, Vinc.
9 [per decanum] arg. decanum † & capitulum ſtatutum facere poſſe. ad idem de verb. ſign. cap. 1. lib. 6. vbi de hoc. contra de conſue. cum conſuetudinis. ſed hic non dicitur ſtatutum valere, ſed eos non cogendos propter iuramentum in literis non expreſſum: vel confirmatum fuit a papa, ſecundum Inn. vel hic non dicitur, q̃ ſtatuerunt, ſed quòd iurauerunt [Firmatum] de con
10 firmatione non repetit, quia † alterum ſufficit ſecundum Hoſtiẽ. [Præbendam] de canonicatu non dicit: quia forte per executores fuerat inſtitutus. ad hoc ſ. ibi, Quicquid &c. ſecundum Hoſtiẽ. Sed hæc poterunt remitti, de conceſſ. præben. cum noſtris. [Si vacat] er
11 go non facta † mentione de numero non habebit præbendam etiam vacantem. Et eſt mirum, cum numero, & iuramento non fiat præiudicium per collationem canoniæ, vel præbendæ vacantis. Dicit Compo. quòd non fuit intentio papæ, quòd prouideretur iſti in eccleſia habente numerum, ſed ſolum in ea, in qua per receptionem ſuam a princi. numero, vel iuramento præiudicium fieri non poſſet, ſicut facta mentione de numero non extenditur litera ad eccleſiam, vbi non eſt numerus, remittit ſ. eo. capitulum. Ego credo, quod ſi tempore datæ præbenda non vacabat, licet modo vacet, non debeatur propter ſurreptionem literæ a principio nullæ; & hoc dico ponderato iuramento, nõ ſimpliciter numero, per id, quod dixi ſuper verſic. vacaret. Sed ſi tempore datæ vacabat, tunc fit obiectio, & illi ſtandum. [Aſſignari] quod ſi nõ vacat, expectabit, & viuet interim de reditibus communib. ſ. de præbẽ.
12 dilectus 2. in fin. ſm Hoſt. ſed illa decre. † loquitur, cũ capitulum contempſit conferre illam, de qua mandabatur. ¶ Prima † glo. quærit, arguit pro & contra. &
13 ſoluit, in fi. fortificat textũ, cui dicto obijcit, & ſoluit,
a ¶ Tertia gl. obijcit, ponit opinionẽ Io.^a & ſoluit, ſecundo quærit,& ſoluit. tertio arguit, alleg. contrarium, & ſoluit. in fi. dat vnum ſimile. ¶ Penul.& vlt. gl. arguũt,
14 & remittunt. ¶ In † gl. 1. [ibi. l. 1. §. 1.] vide in præ. c. cum ſuper, in vlt.& ibi Melius. [l. 2.] lex 2. non facit. Et qđ dicat, videbis ſ. cum contingat, ſuper 1. glo. forte vult dicere §. 2. quia ibi dicitur, quòd edictum, licet ſingulariter de tutore loquatur, etiam in pluribus tutoribus locum habet. ſic a contrario plura mandata habeantur pro vno, vt ex quo in parte pareri non poteſt &c. [& ibi, Si communem] vide de re iu. ca. pen. in 1. gl. [& ibi, & §. 1.] vide de ordine cognitionum. cap.
15 2. ſuper gloſſ. ſi iſti [& ibi, Tutor. §. 1.] ſi curator † adoleſcenti

leſcentis vendidit rē, quam habebat cum illo cōem, ille poſtea reſtituitur, contractus reſcinditur ſolum pro parte ſua, niſi emptor, qui non fuiſſet empturus partē: velit totum reſcindi. ¶ In 3. gl. ibi[Imperatores] vide in c. venientes, ſuper gloſſ. no. quod[& ibi videamus] hanc & ſe. vide de iura. cal. in pertractandis, ſuper 4.
26 gl. ¶ In † gl. 1. ibi[tutor. §. 1.] facit de conſec. diſt. 2. cōperimus. ff. de admi. tu. cum quæritur. [Et ibi, Non volebant] hic ſoluit contraria, quaſi di. ſi literæ valuiſſēt continentes diuerſa mandata, teneretur ad alterum, ſi vtrique pareri non poterat. ¶ In gl. ſed in omni[ibi,
27 Non obſtante] ſi ergo † expreſſè non tollat iuramētū, recipiendo illum eſſent periuri. & eſt mirabile, ꝙ quis tenetur excipere ſecundum Vin. nec mirum, quia et propter iuramentum quis tenetur non excipere, qui tamen poteſt agere, de iureiu. c. 1. & ca. debitores, dicit
28 etiam Vin. quod ſi papa expreſſo iuramento † mandat capitulo, vt recipiant illum in canonicū, vel dent centum, licet illi dando centum poſſint ſeruare iuramentum, cum tamen recipiendo non erunt periuri. ſic cum disiunctiuè ſcribendo dat eis electionem, inſti. de ac. §. plus autem, ſicut legatario remittitur iuramentum. ff. de condi. inſti. quæ ſub conditione. §. iureiur. Si
29 vero papa † fuiſſet inſcius iuramenti, & mandaſſet illū recipi, aut centum dari, dicit reſcriptum non valere ita, quod nec ad centum tenebuntur, ad quæ papa illos præciſe teneri noluit[& ibi, Ante præſentationem] executoriarum. [& ibi, iura, ex quibus] ſecundum Hoſ. hæc non eſt ſufficiens ſolutio, cum adhuc appareat illa connexa. ergo, quod de vno dicitur &c. de conſti. traſlato. Quid autem hic dixerit, dicam infra de reg. Ioannes. ¶ In gloſſ. pe. [ibi, Ante monitorias] nec obſtat, ꝙ
30 dicitur per † monitorias negocium quaſi cęptum, quia illud verum eſt ſecundum Innocen. quo ad hoc, quod de honeſtate tenetur perficere, quod incæpit, Pe. de Samp. dixit, quod papa hunc impetrantem grauauit in vno, vt ſi ante executorias, & poſt monitorias iuratus eſſet numerus, non valent literæ, quod ſecundum eum fuit grauamen, cum inſpiciatur tempus pręſentationis, infra de præben. dilectus. 2. Sed alleuiauit in illo ſcilicet quod ſi certus numerus fuiſſet ſtatutus, & cōfirmatus ſine iuramento, quod valent literæ tacentes numerum. Hoſtiē. dicit, quod clericus ſe obligauit ad probandum, quod poſt executorias hoc factum fuerat. nam idem, ſi poſt monitorias in eluſionem mandati apoſtolici hoc ſtatuiſſent. infra de appel. meminimus, & c. ſuggeſtum. vel ſubaudi, idem, ſi poſt præſentationem monitoriarum: aliter fieret illuſio. vel de ęxecutorijs dixit, quia de ipſarum proceſſu quærebatur, & ideo tempus datę ipſarum debuit ponderari, Ioan. And.

ADDITIO.

• ¶ Opinionem Io. Adde, quod dominus And. Bar. hic ſaluando opi. Ioan. refert dom. Abb. hic, vt non ſubintelligatur conditio, quæ ſuſpendit actum in euentum ipſius, vt eſt text. in c. verū, de conditio. appo. & ſic dicit ipſe iuramentum non ligare ante approbationem papæ, quod eſt falſum, quia iuramētum ligat: ſed Io. de Imo. hic dicit, quòd ea, quæ tacitè inſunt, non faciunt conditionem. l. conditiones, de cōdi. & de. allegat etiam Io. de Imo. gl. in clem. 1. de offi. deleg. qui refert ita dicere Io. de Lig. & licet iſta tacita conditio non impediat tranſmiſſionem, vt d. l. conditiones, tamen ſuſpendit actum, ſicut expreſſa, vt eſt gl. in l. item quia. ff. de pac. & tamen dicit ipſe, iſta conditio non eſt per modum ſuſpenſiuum, ſed per modum reſolutionis: quia ſi pa. vult vti ſua poteſtate, non obſtabit iuramentum, nec illi canonici erunt periuri, quia tunc adimplebunt mandatum papæ, ſed vbi noluerit vti papa ſua poteſtate, remanebunt ligati ſuo iuramento, in dubio autem non præſumitur papa vti ſua poteſtate, licet mandet, quòd recipiatur &c. ſed omiſſis inuolutionibus iſtorū patrum, dicit hic d. An. concordando iſtas opi. doc. & inquantum hic in iſta gl. quòd in iuramento non ſubauditur conditio, vtrum ſubaudiatur conditio ſpecialis in iuramento, & tunc ſecundo peroptime locum eſt, vt nō inſit conditio. aut loquimur de conditione generali, quæ ſubauditur vl. & tunc ineſt conditio generalis in iuramento, & de hoc ipſe dominus And. allegat gl. formalem non allegatam à doc. hic in c. non ſolum. 32. q. vlt. & glo. in c. beatus. 22. q. 1. & gl. in c. quemadmodum, de iureiu. & ideo per tales conditiones generales dicit ipſe ſubintellectas a iure non redditur iuramentum conditionale. c. ſignificaſti, de elec. & ad hoc ipſe d. And. allegat tex. valde ſing. in l. ſi. C. de nō nu. pec. vbi confeſſio pecuniæ receptæ habet conditionem, ſi pecunia fuerit numerata, & vltra prædicta alleg. etiam tex. in c. 1. de for. fide. in vſi. feu. vbi dicitur, ſi vaſallus iurat domino fidelitatem, in tali iuramento ineſt conditio. ſ. ſi dominus erit fidelis vaſallo. quem text. do. An. l. hic in 24. colum. valde commendat, & exclamat dicens eſſe ſanctum, & æquum contra tyrannides, quæ ſanguinem populorum exhauriunt & abſorbent, & vix precarium dimittunt ſpiritum, & vide ad prædicta Bald. in d. l. ſi de non nu. pec. quærentem, quando ineſt tacita conditio in iuramento, adde tu prædictis, ꝙ inquantum ſupra allegauit d. And. Bald. in l. ſi. C. de non nu. pec. quòd idem tenuit *Iac. de* Are. in auth. generali. C. eo. & Iac. Bu. in d. l. ſi. in princ. per eadē verba, quæ ponit Bar. in prin. l. final. quę verba Bald. credo fore ſublata a domino Iacob. Butr. ibi, & vltra ſup. allega adde Bal. in l. rogaſti. §. ſi tibi, ff. ſi cer. pet. in fin. & in l. fin. ff. qui ſatiſd. cog. quæ dicta domini Bal. ſi vis bene intelligere, vide ibi, vbi dominus Bal. enumerat omnes caſus, in quibus quis non cogitur ſeruare iuramentum, & vltra prædicta vide Hoſt. in ſum. de iuramen. cal. quot ſpecies ſint. & vltra prædictas quotas vide alias multas per d. Bal. in apoſtillis ſuis in d. l. ſi. qui ſatiſd. cog. vbi in breui in hac materia multa bona dicit, quę hic tranſcribere non curaui. & omnes illæ glo. allega. ſup per d. An. quas ſibi appropriat, ſunt alle. a Bal. in apoſtillis in d. l. ſi.

SVMMARIVM.

1 *Reſcripto impetrato quando quis carere debeat, & num. 4. 5. 6. 7. 8. 13. 25. 26.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Regulæ tres in hac decretali traduntur, & quæ.*
4 *Verum quando tacetur per dolum, prima cum exemplis, falſum cum exprimitur, ſecunda cum exemplis, non valent, et numero 5. & nu. 12.*
6 *Verum cū ſiletur, falſum ſi exprimatur ſimplicitate vel ignorantia, cum exemplis, & nu. 7.*
8 *Falſo tacito vel expreſſo ſimplicitate vel ignorantia, & nihilominus princeps literas dediſſet, exempla, & nu. 12.*
9 *Exceptio peremptoria non opponitur hodie contra reſcriptū ad lites.*
Surreptionis probatio cui incumbat, remiſſio, ibid.
10 *Reſcripta indifferenter, licet per malitiam, vel ignorantiam vel ſimplicitatem quid tacitum, vel falſum expreſſum eſſet, cur non valere quidam tenebant.*
11 *Simplicitas ius, ignorantia factum reſpicit.*
Diſcretio pro diſtinctione, vnde procedit.
12 *Ex reſcripto malitioſe impetrato cōmodum nullum quomodo conſequi quis non debeat, & quid ſi per ſimplicitatem ſi modo opponatur, nu. 13.*
14 *Dediſſemus, id eſt de iure dare tenemur, vel conſueuimus, ubi reſolutio in alia.*
15 *Ex reſcripto per ſimplicitatem vel ignorantiam aliquo tacito, vel expreſſo falſo, quando poſſe procedi per iudicem intelligatur, & nu. 22. 25. & 26.*
16 *Cap. paſtoralis, ſupra eodem. quando non habet locum.*
17 *Epilogus gloſſarum.*
18 *Suffragium.*
Subueniendum ſimplicibus, & ruſticis, & quibus alijs. ibid. & num. 19.
19 *Supplementum gloſſarum, & nu. ſeq.*
20 *Opiniones variæ de validitate reſcriptorum quæ.*
21 *Dolus, vel fraus quomodo probetur.*
22 *Petitorium & poſſeſſorium quando videatur commiſſum.*
26 *Reſcriptorum ſubſtantialia quæ, in his quicquid ſcribatur, conſideranda intentio papæ, nu. 27.*
28 *De ſurreptione qua loquatur hæc decretalis.*
29 *Reſcriptum valere eo caſu, quo non valet, ſi iudex pronunciat, tenet pronunciatio, & proceſſus, niſi appellatur.*

30 *Falſi.*

30 *Falſi exceptio ſi opponatur contra literas vere falſas, ſi iudex pronunciat illas veras, et procedit in negocio, & fert diffinitiuam in principali, non valet, & nu. 31. & quid agendum ſit à iudice, nu. 32.*
31 *De incidenti cognoſcere non poteſt iudex, ſi dicantur literæ falſæ.*
33 *Veritas ſemper attenditur.*
34 *Falſum inſtrumentum debiti ſi iudex pronunciat verũ, valet, niſi appelletur: ſecus ſi ſit inſtrumentum procurationis, nu. 35.*
36 *Tutorem iudex dare poteſt.*
Procuratorem minimè.
37 *Falſi exceptionem an admittat executor datus ad exequẽdũ ſententiam.*
38 *Sententia an teneat contra citatum vigore appellationis falſæ, vel nullæ.*
39 *Innocentij locus declaratus in c. ſi duobus, de appellat. in glo. Quid ergo, ver. hoc etiam.*
40 *Declinatoriam in iudicẽ ſi quis opponat conuentus ſuper maleficio, vel contractu dicens, deliquiſſe ſe, vel contraxiſſe in alia diœceſi, cognoſcet iudex, coram quo fit contentio, et tenebit ſententia, niſi appellabitur, melius tamen excipiet, vt hic conſulitur, n. 41. ſi vero dicat locum delicti non eſſe iuriſdictionis illius, quid iuris, nu. 42. 43. & 44.*
41 *Officium iudicis non habet locum, vbi eſt, qui accuſat.*
44 *Poſſeſſio nõ perditur ſine aĩo, licet ea turbetur, niſi eijciatur & non extenditur in iuriſdictione niſi ad cauſas, de quibus cognoſcitur.*
45 *Contra reſcriptum non competunt exceptiones contingentes perſonam iudicis impetrati, & 46. & quæ competãt, ibid. à contrario, & nu. 48. & 49.*
46 *De exceptionibus declinatorijs non eſt neceſſe mentionem facere in reſcripto, & non contingunt proceſſum negocij, vel cauſam principalem, licet interdum admittantur, & quæ.*
47 *Exceptiones omiſſas à procuratore poteſt dominus excipere, & quando, contra reſcriptum.*

CAPVT XX.

a **Super literis.** Caſus. † Qui per malitiam
tacet verum, vel falſum ex-
1 primit in reſcripto, caret
impetratis. Idẽ in eo, qui hoc fecit ignorantia, vel ſim
plicitate. Si vero quod tacuit, expreſſo, vel falſo, quod
expreſſit, tacito, literas nõ habuiſſet. Si vero nihilomi-
nus ſaltem in forma communi literas habuiſſet, ſm iu
2 ris formã procedet ius. Et ſunt † tres principales par-
tes. In prima ponit caſum, ſuper quo erant doctorum
opiniones cõtrariæ, quas recitat. 2. illas per diſtinctio-
nem bimembrem. in ſecundo caſu ſubdiſtinguendo
concordat, tertio dat regularẽ doctrinã. 2. ibi, nos igi-
tur. tertia ibi, niſi forſan; vel ibi, vt ſic. Et quia princi-
paliter difficultas decret. eſt videre exẽpla illarũ triũ
3 regularum, quarũ † quælibet ſubdiuiditur. ſ. in verum
tacitũ, & falſum expreſſum, ideo primo circa id inſte-
4 mus. Et in prima circa † verum tacitum per dolũ po-
ne exemplum in litigioſis, in eo, qui doloſè tacuit pri-
mum reſcriptum in ſecundo, vel proceſſum habitum
per illum, vel litis pendentiam. ſ. eo. cæterum. de re iu
di. inter. de teſtibus, cum cauſam, quæ in beneficialib.
5 pone exemplum ſ. ca. ad aures. circa falſum † expreſ-
ſum per dolum in litigioſis pone exẽplum ſ. c. ſedes,
in fi. in beneficialibus. j. eod. ſi proponente, de tranſa-
ctio. ex literis. ¶ In 2. quo ad ordinem ſumãdi nõ quo
6 ad ordinem textus. ſ. de vero † tacito ſimplicitate, vel
ignorãtia, quo expreſſo literas non habuiſſet, & de fal-
ſo expreſſo & cæt. Competunt etiam exẽpla prædicta,
ſi vis ſpecialia in litigioſis de vero tacito ſimplicita-
te, vel ignorãtia. pone exemplum in illo, qui tacuit ap
pellationem aduerſarij. j. de confir. vtil. vel inutil. bo
næ, vel tacuit terminum appellationis præfixum ab
homine infra de app. ſæpe, in fi. In beneficialibus pone
in eo, qui tacuit perpetuam vicariã, vel minus ſufficiẽs
beneficium ſimplicitate ductus, infra c. poſtulaſti, & c.
ſi proponente: vel eadem ſimplicitate tacuit alterius
poſſeſsionem coloratam, de conceſſ. præben. cum no-
ſtris, & ca. litteras. vt vnum ſcias, quod licet in bene-
ficialibus vera ſit regula in tacito per ſimplicitatem,
non tamen in tacito per ignorãtiam, vt infra c. gratia,
7 li. 6. De falſo † expreſſo pone in litigioſis in eo, qui con
tra ſententiam impetrans expreſsit ſe appellaſſẽ, vel
infra decendium appellaſſe, & hęc erant falſa infra de
app. Romana. §. ſi vero, lib. 6. In beneficialibus ſi dixit
falſo monitorias præceſsiſſe infra eo. ex inſinuatione.
8 Item ſupra de conſti. cum acceſsiſſent. In tertia † verò
regula gloſſ. ponunt ſpecialia exẽmpla de vero tacito,
vel falſo expreſſo ſimplicitate, vel ignorantia, quo ve-
ro expreſſo, vel falſo tacito nihilominus princeps de-
diſſet literas. & vltra illa, quorum aliqua licet compe-
tant caſibus, non textui, vt dicam ſuper gloſsis, melius
in vtroq; poteſt exemplum poni in eo, qui contra ſer-
uum ſuum eo ignorante ordinatum ad minores impe-
trauit, quod ſibi reſtitueretur, & ex ignorantia tacuit
eum ordinatum ad ſacros, vel ex ignorantia expreſsit
falſo ipſum ordinatum ad ſacros, & impetrauit, vt re-
ſtitueretur, niſi daret vicarium his caſibus, dato, quod
illud verum expreſſiſſet, vel illud falſum tacuiſſet, lite
ras habuiſſet ſub ſecunda forma in primo caſu, & ſub
prima in ſecundo; & ſic procedit iudex. Item in vtro-
que ſecundum Hoſt. pone, quod ego in Anglia inſtitu-
tus hæres impetrauit contra poſſeſſorem hæreditatis,
quod ſine libello cauſa terminaretur intra tres men-
ſes: quia aſſerui talem conſuetudinem eſſe in Regno
Angliæ in cauſis teſtatorum; quod credebam verum
ex quadam falſa relatione: vel è conuerſo impetra-
ui, quod libello oblato ſecundum formam iuris pro-
cederetur, tacito de prędicta conſuetudine, quę ve-
rè erat in regno, quam ignorabam, vtroque caſu pro-
cedet iudex, ſed non ſecundum formam reſcripti.
Item ſecundum Innocen. in falſo expreſſo pone, quod
ex ignorantia procuratoris impetrantis Abbas non
Ciſtercienſis dixit ſe Ciſtercienſem, & impetrauit
contra plebem, quę exigebat ab ipſo decimas laborũ,
vel noualium; procedetur ſecũdum formam iuris par-
tibus conuocatis &c. Item ſecundum Hoſtien. in vero
tacito pone, quod impetrauit contra Cruceſignatum
hoc tacito ſimpliciter, vel ignorantia, quod intra an-
num cogeretur debitum reddere: ipſe priuilegiatus e-
rat de quinquennio; procedet iudex, ſeruato tamen
priuilegio. Item pone ſecundum Innocen. & Com-
poſt. in eo, qui tacuit peremptoriam competentem
reo, contra quem tamen ſibi competit replicatio, ſed
9 hodie peremptoria † non opponitur contra reſcriptũ,
a quod dic, vt de litis conte. cap. 1. lib. 6. ubi dicam [a] in
vltima glo. cui incumbat probatio, cum opponitur
ſurreptio. Item ſecundum Compo. in eo, qui tacuit
primas literas, quæ tamen poterant per exceptionem
elidi. de hoc ſupra eod. ex tenore, in fin. primę gloſſ. &
hęc ſufficiant exempli gratia. Et vide quod dicam de
appel. ſuper eo. i. ſuper glo. videtur ergo. [Diuerſa] po-
nit hic Hoſtie. illud Horatij. Tres mihi conuiuę ſunt,
properè diſſentire uidentur, quid debet, quid non de-
bet, renuis tu, quod petit alter &c. [alijs] ſcilicet Pla-
10 centino, & ſequacibus, quorum opinio † ſic probatur.
Iudex ſi per mendacium impetratus eſt; ergo per do-
lum: ſed de dolo ſuo nullus debet fructum conſequi, ſu
pra eo. ſedes infra eodem plerunque. ff. de dolo, ſi le-
gatarius. C. de tranſac. tranſactione. Ergo non valet re
ſcriptũ. Secundo probatur per l. ſi quis obrepſerit. ff. de
fal. vbi dicitur, ꝙ non valet reſcriptum impetratum

per

per obreptionem, & impetrans ponitur vt falſarius ſi-
cut de liberto per obreptionem arrogato dicitur. ff. de
in ius vo. ſed ſi hac. §. patronum. Tertio ſic, decretum
b per mendacium interpoſitum non tenet.[b] vnde dicit
lex, quod manet actio integra pupillo, cum prætori
obreptum eſt. ff. de rebus eorum. l. magis. §. ſi. ad idem
ff. de fideicomm. liber. l. cum vero. §. ſubuectum. a ſimi-
li ergo nec reſcriptum. Quarto ſic, conditio de præ-
ſenti adiecta cõceſſioni, ſi falſa eſt, illã vitiat, ff. ſi cert.
pe. cum ad præſens, de iniuſto rup. te. cum in ſecundo;
ſed in reſcriptis ſecundum legem ponitur conditio, ſi
preces &c. C. de diuerſis reſcriptis. l. fin. vel ſecundum
canones ſubintelligitur. ſup. capitul. 2. Si ergo falſa
eſt, vitiat effectum in totum per leges prædictas. Quin
to & præcipue inducebatur lex, & ſi legibus, quam alle
gat glo. Huic vltimo, & ei, quod allegabatur primo &
ſecundo ſatisfit per diſtinctionem huius ti. ad id, quod
allegabatur tertio, reſpondetur periculoſius eſſe de-
cretum, quam reſcriptum: quia illud diffinit. Iſtud ve-
ro dat iudicem ad diffiniendum. Ad id, quod allega-
batur quarto, inquantum inferiori diſtinctioni reſiſtit,
reſpondetur quod in reſcripto duplex eſt actus, vnus
in cognoſcendo, alius in condemnando, & hunc ſecũ
dum reſpicit illa conditio, & non primum, vitiabitur
ergo commiſſio quo ad effectum ſcilicet condemna-
tionis fiendæ, ſi conditio illa de præſenti deficiet, ideſt
ſi narrata non ſint vera [Prorſus] ita, quod nec ſecun-
dum formam reſcripti, nec ſecundum formam iuris
procedet iudex [Pręcator] ſcilicet qui præces porrigit
impetrando [aliis vero] ſcilicet Ia. Bald. Ioan. & Azo.
& ſequacibus [& ſi forma] ſpeciali, ad quam concedẽ-
dam mouit principem ſuggeſtio falſi, vel taciturnitas
veri, Hoſti. [Et illos, qui] concor. 11. q. 3. excellentiſſi-
11 mus [Simplicitatem] hoc † proprie reſpicit ius: ignorã
tia, quæ ſequitur proprie reſpicit factum, & concor. de
ſen. excõ. cum illorum [Diſcretionem] i. diſtinctionẽ.
ſic dictũ, vt appareat diſtinctiones ex diſcretione pro-
12 cedere [Nullum] ſ. nec † ſecundum formam reſcripti,
nec ſecundum ius commune, & hoc ſtatim exponit [ſu
per hoc] ſ. ſuper veritate tacita, vel falſitate expreſſa p
dolum. & not. ſm Inn. hoc locum habere, etiam ſi qui
obtinuit, aliter obtenturus fuiſſet. Illa. n. diſtinctio lo-
cum habet ſolum in falſo expreſſo, vel vero tacito per
ſimplicitatem, vel ignorantiam, vt ſequitur [cogno-
13 ſcat] exceptione † oppoſita, ſm Egi. de hoc ĩ. ad audiẽ
tiam. Et quod hic dicebat Compoſ. vltra illam gloſſ.
ibi addam, & hoc caſu vera ſit primorum opinio. [Nã
ſi] ponit primum membrum ſubdiſtinctionis, in quo
vera eſt opinio ſecundorum [Dediſſemus] i. de iure
14 † dare tenemur, vel conſueuimus, Inn. [Non ſequens]
exempla igitur, quibus delegatus ſequitur formam re
ſcripti, non bene competunt, vt dicam ſuper glo. (pro-
15 cedat) hoc † intellige, ſi id, ſuper quo procedere vult
comprehendi poſſit ſub verbis reſcripi poſitis in nar-
ratione, & concluſione, ita etiam, quod euitetur æqui-
uocatio. facit quod dicam de officio delegati, cum o-
lim. 1. in gloſſ. vnde iudices. pone exemplum, impetra
ui reſcriptum in cauſa mutui, volo agere in cauſa do-
nationis, non poſſum, quia licet hoc poſſet includi in
verbis concluſionis de reſtituenda pecunia, non ta-
men in verbis petitionis ponit Compoſt. in eo, qui
dicens ſe electum, & confirmatum, petiit ſibi dari
iudicem ad poſſeſſionem tradendam, & papa dedit
largiorem concluſionem ſcilicet partibus conuocatis,
quod canonicum & cęt. coram iſto iudice non poterit
peri electionis confirmatio, quam ſi iudex faceret,
non valeret, & ſic dicit Compoſt. obtinuiſſe: quia iux-
ta modum petitionis & cęt. de ſimi. licet. In caſu con-
uerſo pone, quod impetraui ſuper reſtitutione poſ-
ſeſſionis, qua dixi me per vim ſpoliatum, volo illam
dicere mihi per fraudem fuiſſe ablatam, vel vẽditam,
non poſſum: quia concluſio non patitur. de æquiuo-
catione pone exemplum. ĩ. c. ſignificante. & c. Rodul-
phus, ſecundum Vinc. [Si vero] ſecundum membrum
ſub diſtinctionis, in quo etiam habet locum primorũ
opinio [Nullas prorſus] vel non de leui. inf. c. poſtula-
ſti, in fi. [procedendum] cõtra ĩ. de priu. ex parte. 1. vbi
videtur, ex quo ignorauit, taciturnitas non dẽt obeſſe.
ſo. ibi Hoſt. [cognoſcat] ſic ĩ. §. 1. in fin. infra cap. dile-
c ctus.[c] 2. de offic. deleg. ſignificantibus. & ſic patet † ſe-
16 cundum Hoſti. quòd non conueniunt hic iudices: ſed
cognoſcunt hi, coram quibus, & contra quorum lite-
ras excipitur, & ſic non habet locum ĩ. c. paſtoralis. 1.
reſpon. [Interponat] ſup. & è conuerſo, vbi delegans in
17 cognitione procedat, ſm Hoſt. ¶ Gl. 1. ponit † quatuor
ſimilia. ¶ Quarta glo. pro ſimplicitate allegat 8. iura,
& duo in contrarium, & ſoluit. ¶ Sexta glo. reſpon. per
d quæſtionem ¶ Gl. ex hoc, ponit 20. caſus,[d] quibus ex-
e preſſio falſi, vel taciturnitas veri vitiat reſcriptum.[e]
¶ Antepenul. gl. dupliciter exponit illud, forſan. ¶ In
18 † quarta gloſ. [ibi, §. vlti.] ſi per ruſticitatem aliquod
leue de his, quæ prætor iuſſit, fuerit omiſſum, non per
id partium denegabitur poſſeſſio, [& ibi, Cum de inde
bito] vide de ſolu. capitulo ſuæ. in gl. 2. [& ibi. §. vlt.]
ſubuenitur illis, qui ob ætatem, ruſticitatem, vel ſexũ
lapſi non ediderunt [& ibi Minori] ſequitur 25. annis
ſuccurrendum eſt, & fortè mulieri propter imperitiam
[& ibi, quicunque] non obeſt per ruſticitatem, facti
ignorantiam, vel abſentiam non petiuiſſe poſſeſſionẽ
intra tempus iuris [& ibi. §. ſi quis] parcitur ruſticitati
illius, qui vocatus in ius non venit [& ibi. l. 2.] non
parcitur liberto vocanti patronum in ius ſine venia,
cum ratione naturali honor illi debeatur [& ibi. l. 1.]
domus, vel fundus, vbi falſa moneta cuditur, fiſco vin-
dicatur, ſi dominus erat in vicino, etiam ſi ignoraret,
vt incuria, vel negligentia puniatur. ¶ In gl. ſimile.
25. ibi [ordinata] vide de ſentẽ. excom. per tuas, in gl.
antepe. [Et ibi, Lite ordinata] ſequitur, in poſſeſſione
libertatis is, de cuius libertate quæritur, conſtituitur,
& interim pro libero habet. ¶ In gl. [ex hoc, ibi. l. vlt.]
vide ĩ. eo. nonnulli, in gl. per reſcriptum. ¶ In glo. an-
tepen. [ibi, ſi quis ex aliena] vide de accuſ. veniens, ſu-
per vlt. gloſſ. [& ibi, in criminali] vide de foro compe-
19 ten. ſi diligenti, in gl. nunquid. ¶ † In glo. [ſimplicita-
ti, in fin.] ſ. in iure naturali, & in falſa moneta, vt dicit
f Hoſt. reprobatur etiam ſimplicitas[f] in promouendo.
39. diſtinct. Petrus. & in magiſtro, de translatione, in-
ter corporalia. de ferijs, capellanus. ¶ In gl. [per hanc
20 ibi, ſolutiones] dicebant † enim aliqui tunc demum
procedi per reſcriptum ſurreptitium, cum conſen-
g tiebat[g] is, contra quem fuerat impetratum: alias
h non, ad quod inducebatur lex filio. ff. de iniuſ.[h] rup.
& irrito teſtamento, vbi teſtamentum, quo præteri-
tus eſt filius, nullum eſt, filio hoc volente: alias non,
facit de præbend. cum in eccleſijs, libro ſexto. alij di-
ſtinguunt inter priuilegia, & reſcripta. Tertij diſtin-
guebant, vt in principali membro diſtinctionis.
Quarti diſtinguebant, vt in ſubdiſtinctione hic poſi-
ta, et has duas coniungit hic papa. Quinti diſtinguũt
mendacium. quod reſpicit proceſſum iudicii, vt litis
pendentiam; et tunc non valet: et id quod reſpicit
principale negocium, et tunc valet. de teſti. cauſam.
de lit. conteſtat. cap. 1. lib. 6. ¶ In glo. ſcilicet [per frau
21 dem, ibi, qui dolo) Idem Inn. et Abb. et probatur † per
coniecturas, de renuncia. c. 2. lib. 6. no. C. de iuram. ca-
lum. l. 2. §. ſed quia, in fi. magnæ glo. quod hoc caſu iu-
rabitur de calum. Hoſt. dicebat hic probari fraudem
per probationem ſcientiæ. ff. de probat. verius. C. de
i dolo, dolum,[i] niſi eſſet reſcriptum communis for-
mæ, infra de crimine falſi accedens; vel ſecundum
eum

X eum diſtinguitur, an ſit impetrans homo [k] ſimplex, an
curioſus, hanc tñ diſtinctionem non approbat, niſi per
aliquas coniecturas releuetur; quod committitur arbi-
trio boni iudicis, ne viam apperiat &c. arg. ꝟ. e. nonnul
li, vt eccl. beneficia. c. vno, in fi. ¶ In gl. ſimile, (in fi.)
de ſep. ſacris, vbi de hoc. ¶ In gl. puta ſi [Ibi, cõmitti]
22 hoc † putat verum Hoſt. ſi ex forma litteræ hoc poſſit
haberi, ꝙ petitorium, & poſſeſſorium fuerit cõmiſſum,
de ſeq. poſſ. c. 1. vel pone ſm Abb. in duplici poſſeſſo-
rio retinendæ, & recuperandæ per l. 1. ff. de vi & vi ar.
§. ſi autem. ſ. in eo, qui fugit de turri videns cum multi-
tudine exercitus inimicum venientem, qui ſæpe fue-
rat ſibi comminatus expulſionem, impetrauit, & nar-
rauit primo turbationem poſſeſſionis, & poſtea expul
ſionem, & habuit concluſionem generalem. Idem ſm
Hoſtien. ſi eiectus in curia a Romipetis id audiuit, hoc
caſu iudex procederet, ſm formam iuris ſuper interdi-
cto vti poſ. & ſi non, ſm formã reſcripti ſuper interdi-
cto recuperandæ [& ibi, Vel tacet] hæc melius coniun-
gerentur gl. ſeq. quæ loquitur de veritate tacita, & iſtud
exemplum, vel illud, quod ponit gl. ſequens quo ad eo
tam orationem textus, non ſunt bona: quia in his bene
procedunt iudices, ſm formam reſcriptorum: & ideo
poſui cõpetẽtiora exẽpla, quib. prætermittat formam
23 reſcripti, in prin. capituli. ¶ In † gloſſ. [ex hoc patet, in
prin.] caſus iſtos ponit gl. & alios quoſdã Hoſt. hic po-
nebat per 9. verſus, ſi priuilegiũ, ſi diſpẽſatio, pactum
&c. quos decido. & ſi videre vis illos, require in ſum-
ma huius tit. §. pe. in 3. col. Goff. autem poſuerat hic ſo
lum primos duos, & vltimum [& ibi, Si proponente]
adde qđ ibi not. [& in fi.] ſi ſingulari ſermone vſus eſt
pro plurali. ff. de act. empt. Iulianus, alias inter eum.
§. idem Iulianus. ſm Io. ¶ In gl. ſequenti (ibi, Tuę) ꝟ. de
teſta. c. 2. vbi de hoc. & forſan ſm Io. & Vinc. [& in fi.]
& ꝟ. de accu. veniens, in vlt. gl. ¶ In gl. pe. [in fi.] & ſm
24 hoc intellige C. de fal. nec exemplum. vbi † dicitur, ꝙ
ſi dolus interuenit, morabitur cognitio iudicis: verum
eſt ſuper principali: quia prius cognoſcatur de dolo
Vinc. ¶ Expeditis addendis ad gloſſ. eſt ſciendum, ꝙ
Hoſt. hic formabat quandã diſtinctionem, in qua tex-
25 tum † repetẽs dicit, ꝙ ſi in reſcripto expreſſum eſt fal-
ſum, vel tacitum eſt verum: aut per dolum, & tũc facta
de hoc fide iudici nullo modo cognoſcet. 25. q. 2. & ſi
legibus, & hoc in prin. aut id factũ eſt ſimplicitate, vel
ignorantia: & tunc aut ex falſitate expreſſa, vel verita-
te tacita princeps motus fuit ad dandum reſcriptum, l
aliter non daturus, & hoc caſu idem, quod ſupra, quod
fortius ſeruãdum eſt in gratioſis, & legendis, quam in
non legendis. ꝟ. de cri. fal. c. pen. In vtroque tamen ca-
ſu de precum qualitate cognoſcet, vt hic. aut princeps
nihilominus reſcriptum dediſſet ſaltem communis for
mæ, & tunc refert, an poſſit inde elici æquiuocationis
fallacia, & tunc iudex ſimpliciter non procedet. ꝟ. c.
nonnulli, & c. fina. vnde non poteſt conueniri diœceſa
nus, pro ciuitate vel econuerſo, vel vnus pro alio. licèt
eiuſdem nominis. ꝟ. eo. ſignificante, & c. Rodulphus.
aut non: & tũc aut erratur circa ſubſtantialia, vel prin-
cipalia, ſine quib. iudicium eſſe non põt, puta perſonã
iudicis, actoris, vel rei, vel qõnis, & tũc ſimiliter iudex
non procedet, vt in præal. c. Aut erratur circa acciden-
talia, vel acceſſoria, & tũc procedet iudex ſm ius cõe,
quamuis non ſequatur formam reſcripti, vt hic. Item
putat ipſe Hoſt. ſi fuit erratum in nomine. tamen per
circumlocutiones cõſtat de perſona, vt dicam ꝟ. ſigni
cante. de errore vero qualitatis dicit, ꝙ non nocet, po-
nit exemplum, quod poſui in prima gl. ver. in vtroque:
quia licet per illum motus fuerit papa ad dandam ali
quam ſpecialitatem: certum eſt tñ, ꝙ voluit iudicem
iudicare ſaltem ſm formam iuris, quam ipſe tuetur.
ꝟ. de electio, eccleſia, 2. In ſubſtantialibus vero nocet
error, alleg. 29. q. 1. §. 1. ff. de hęredi. inſtituẽdis. l. quo-
26 ties. C. e. l. fi. & vocat † ſubſtantialia nedum præmiſſa:
ſed omnia, quæ omiſſa, vel ſuggeſta vitiant reſcriptũ,
vbicunq; expreſſum inueniatur iuris exemplum, vt in
gl. magna. Item locus eſt de ſubſtantia. ff. de iu. iur. le.
pe. de arbitris, ſi cum dies, de off. deleg. conſuluit. vn-
de ciuitas, & dies ſunt ſubſtãtialia in reſcriptis, maxi-
mè hodie. ꝟ. e. ſtatutum, li. 6. Et quicquid ſcribatur, di-
27 cit † conſiderandum intentionem papæ, ſupra ca. 2. &
hoc in fi. de prolixa. gl. ſufficit hoc collegiſſe. Sciendũ
eſt etiam, ꝙ quaſdam quæſtiones formauit hic Inn. de
quibus Hoſt. non curauit: tamẽ Compo. proſecutus eſt
28 aliquas ex illis. notant igitur ꝙ † decr. iſta loquitur in
ſurreptione, quæ procedit ex expreſsione falſi, vel taci
turnitate veri. non de illa, quæ reddit literas falſas, vt
ſi dicatur emanaſſe præter conſcientiam papæ, vel offi
cialium, ad hoc deputatorũ, de crimine falſi, dura, &
29 c. licet, & §. eos. & in caſu † decret. ſi iudex pronũciet
reſcriptum valere eo caſu, quo non valet, tenet pronũ-
ciatio, ſi non appellatur ab illa. nam & teneret proceſ-
ſus, ſi non exciperetur. infra eod. ad audientiam, & fa-
cit, quod dicam infra de conceſ. præben. cum noſtris,
30 ſed quid † ſi contra literas verè falſas opponitur ex-
ceptio falſi, iudex pronunciat illas veras, & procedit
in negocio, & fert diffinitiuam in principali, quæro an
valeat? de hac quæſtione. & ſequenti vide in Spe. de re-
ſcripti præſen. §. 1. igitur. verſic. pen. & vlt. dicunt qui-
dam, quòd valet propter errorem litigantium, argum.
ff. quod cum falſo tu. l. 1. §. ſed & ſi. ff. de offi. præto. l.
Barbarius. Et quia res iudicata, a qua non eſt appella
tum, ſaltem quo ad partes pro veritate accipitur. ff. de
ſta. ho. ingenuum. 2. q. 6. §. ſi ſententia. & ratione dubij
iuriſdictionem habuerit, vt hic, ad quod inducunt, ꝙ
ſicut non tenet ſententia incopetentis iudicis, ita non
tenet ſententia contra ſententiam. C. quando prouo.
non eſt neceſ. l. 1. & tamen ſi reuocetur in dubium, an
prima ſententia fuerit lata necne, valet ſecunda. ff. de
condi. indebiti, elegãter. §. 1. & ff. quæ ſententiæ ſine
app. reſcin. l. 1. & no. ꝟ. de re iu. inter, in vlt. gl. Sic pro-
pter dubium iudex cognoſcet de qualitate reſcripti, &
ſententia per eum lata ſuper hoc tranſibit in rem iudi
catam. nec valet ſententia, qua pronunciauerũt falſas
literas veras eſſe, nec ſequens proceſſus habitus in ne-
gocio principali, & hoc propter defectum iuriſdictio-
nis, [l] de offic. vica, ſua. C. ſi a non comp. iudi. per totũ.
Item de falſo quæritur poſt ſententiam. C. dę fal. que-
relam. ꝟ. de procur. in noſtra, & de proba. licet, vbi de
hoc. ꝯtraria loquuntur de iudice, qui iuriſdictionẽ ha-
buit cognoſcendi de incidenti, & demum de principa
li pronunciato incidentẽ non obſtare. vnde poterat iu
dex, coram quo opponebatur de prima ſententia, de
31 hoc cognoſcere: ſed vbi littera † dicitur falſa, iudex
hoc incidens diffinire non poteſt, ſed ſuperior. 19. diſ.
in memoriam, de re iudi. de cætero, faber enim falſi
reſcripti ſicut non potuit illum facere iudicem in prin-
32 cipali, ita nec in incidenti. ſi dicas † ſecundũ hoc qui-
libet impediet proceſſum iudicis dicendo litteras fal
ſas, ex quo ipſe cognoſcere, vel interloqui non poteſt.
tamen non impediet: quia ſi iudex videt probabile
quod cõtra literas opponitur, ſuperſedebit, & ad ſupe-
riorem remittet. Si verò nil videt, quod ipſum moueat,
procedet in negocio, ſi appareat poſtea reſcriptum fal
ſum, proceſſus pronunciabitur nullus: alias non, etiam
ſi appellatum ab eo non fuiſſet: quia procedebat pen-
dente quæſtione falſi: bonum tamen eſſet, ꝙ ad inſtru-
ctionem ſuam iudex aliqua inquireret de exceptio-
ne oppoſita, sed non diffiniat: quia nil operatur dif-
33 finitio. ſemper enim † veritas attenditur, vt ſi falſum

ſit, non valeat proceſſus: ſi verum, valeat. ¶ Quid ſi in
34 ſtrũ † debiti ꝯ me productum dico falſum, iudex pro
nunciat illud verum, cum vere ſit falſum, & per illud
me condẽnat, quęritur, an valeat ſentẽtia. Sol. valet ſi ab
illa non fuerit appellatum; qa hoc caſu iudex eſt & eſt
35 quaſi expreſſum. C. de fid. inſtru. l. fi. ſecus, ſi in † inſtru
mento procurationis; quia ſi pronuncietur verum cũ
ſit falſum, ſententia, vel proceſſus cum illo procurato-
re habitus non valebunt in præiudicium dicunt abſen
tis, niſi dñs vellet ratum habere expreſſe, vel tacitè, ap
pellando. ff. rem ra. haberi. l. 3. §. falſus; quia iudicium
nullum. C. de procurato. licet. ff. de iud. licet. & dicam
de proc. c. 1. nec dicas, iudex iuriſdictionem habebat;
qa nõ habebat quoad dñm abſentẽ, nec obſt. ſi dicas,
q ſ. d. cũ de falſo tutore auctore ceſſet, ſi iudex aucto-
rizauit, vel decreuit cum illo falſo tutore licitè geri
36 negociũ. ff. qd cum falſo tutore, l. 1. §. penu. Iudex † n.
tutorem dare poterat pupillo: ſed parti procuratorem
conſtituere non poterat, vide in Spe. de ſyndico, verſ.
37 quid ſi iudex, an vero datus † ad exequendam ſentẽ-
tiam admittat exceptionem contra ſententiam, quod
ſit lata per falſos teſtes, vel falſa inſtrumenta, de quo
hic per Compoſtella. vide nota, de officio delegat. pa
38 ſtoralis. §. quia vero. Item † quærò, Petrus finxit ſe ap-
pellaſſe contra me, cum verè non appellaſſet, non vale
bat appellatio, quia non ex cauſa rationabili, vel quia
termino emiſſa, iudex me vocat, nunquid teneor ire, dic
ꝙ ſic, & niſi vadam, & iudex pronunciet contra me ſu-
per principali, tenet ſententia, nec quæretur poſtea an
fuerit appellatum vel non: quia ratione dubij iudex
habuit iuriſdictionem, licet potuiſſet per exceptionẽ
elidi: & ſic dicit Comp. ſe obtinuiſſe per Innocen. in
quadam cauſa Mediolanen. licet ipſe videatur nota-
re contrarium. inf. de appella tio. ſi duobus, vbi vide
in glo. quid ergo. verſi. hoc etiam. ſed dicit eum forſan
39 † ibi loqui, quando abſens nõ fuerat legitime citatus,
vel loquitur ibi, quando pars præſens doloſè dicebat
appellatum, cum ſciret appellatum non eſſe. In cauſa
vero Mediolanen. credebat appellatum, hanc quęſtio
nem ad litteram poſuit Archidiaco. de appellatio Ro
mana. §. ſi vero, libro ſexto. Et Guil. in Specula. de cita
40 tione. §. in fine verſic. item pone. Quærit † Innocen.
conuenior ſuper maleficio, uel contractu: confiteor:
ſed declino iudicem, dicens me in alia diœceſi deli-
quiſſe, uel contraxiſſe: reſpondet, quod cognoſcet iu-
m dex coram quo fit contentio, [m] & ſi pronunciauerit
ſuam iuriſdictionem, niſi appelletur, tenet diffiniti-
ua, quam ſuper principali proferet: ratio, ſuper hoc
incidenti certum eſt ipſum iuriſdictionem habere. ff.
de iudic. ſi quis ex aliena. unde tenet ſententia ſuper
hoc per ipſum lata. & uide quod dicam j. de dilation.
ca. 2. & de uerborum ſignificatio. ex parte. 1. & de for.
competenti. Romana, libro ſexto, ſuper uerſi. ibidem.
nec obſtat ſi dicas, quod alius etiam iudex pari ratio
ne cognoſcere poterit, & iudicare; quia non poteſt, ex
quo ſub eo non conuenitur: & ſi ſub eo etiam conueni-
retur de eodem, excipiet, quod non poteſt eum ſuper
eodem facto conuenire coram diuerſis. ſupra capitu-
41 lo, ex tenore. & melius † eſt ſic excipere, quam decli-
natoriam proponere, quod non deliquit, uel contra-
xit in ſua iuriſdictione, & nec ſententia ſuper hoc præ-
iudicaret primæ ſententiæ, nec ex officio de malefi-
cio poterit iudex inquirere: quia officium locum non
42 habet, ubi eſt, qui accuſat, ut hic. Sed quid ſi † conſtat
ubi commiſſum eſt maleficium, ſed dicit accuſatus il-
lum locum non eſſe iuriſdictionis illius iudicis, co-
ram quo accuſatur, nunquid de hoc cognoſcet iu-
dex, non uidetur propter grande præiudicium, quod
fieret uero iudici, ſaltim, ſuper poſſeſſione, quam per-
dit patiendo iſtum cognoſcere. ff. de ſeruitut. quotid.
43 Si autem † conſtaret de poſſeſſione, cognoſceret qui
eſt in poſſeſſione. Sed quando non conſtat, puniat
ſuperior, ne remaneat impunitum maleficium, & quia
ſupplere debet ſubditorum ſuorum defectum 9. q. 3. cũ
ſcimus, vide quod dicam de conceſs. præbendæ: quia
diuerſitatem ſuper verbo, donare, vel differt, donec
diffiniatur hæc quæſtio de poſſeſſione & iuriſdictione,
arg. 3. q. vltima, ſi crimen. de teſtibus, veniens. Alij di-
cunt, ꝙ iſti iudices ſimul conueniant, vt iudicent, cu-
ius ſit iuriſdictio. ſ. eo. paſtoralis. hoc non placet Inno
cen. quia illud loquitur, quando finiri poteſt dubita-
tio ex litterarum inſpectione, & cum nulli præiudica-
tur in iuriſdictione: vel ſecundum Innocentium fortè
melius dicitur, quòd iudex, qui negatur per accuſa-
tum poſſidere, de hoc cognoſcet & ſi ſententiauerit ſe
poſſidere, & etiam ſi cognoſcat de principali, non fit
44 alterj præiudicium ignoranti, cum poſſeſſio † nõ per-
datur ſine animo, & ignorans non habet animũ amit-
tendi. ff. de acquirenda poſſeſſione, l. poſſiden. §. in
amittenda: vel melius ſecundum eum, licet iudex iu-
dicet, quòd ſpectat ad eum cognoſcere de maleficio,
vel contractu in tali loco commiſſo: quia de ſua iuriſ-
dictione eſt, per hoc non fit præiudicium niſi partibus,
& licet cognoſcat alius, non perdit poſſeſſionem, vel
iuriſdictionem: quia res inter alios acta, & cætera. Itẽ
licet turbet poſſeſſionem, alius eam non perdit, niſi eij-
ceretur de tota per modum notatum de capell. mona.
dilectus, & ibi dicam in gl. intelligas, & infra de poſſe
la. bonæ. 2. ſuper 3. gloſ. & de ſeruis non ordi. c. 2. ſuper
gloſſ. 2. licet enim de vna, vel pluribus cauſis cogno-
ſcat, non extenditur hæc iniuſta poſſeſſio, niſi ad cau-
ſas, de quibus cognoſcit. ff. de acquirenda poſſeſſione,
quod in eo. §. finali. & contra hũc intentandum eſt in-
45 terdictum † vti poſſidetis, non vnde vi. inf. de proba.
tio. licet. ſecundum Inn. Quæro ſecundum Inn. & Com
poſt. an contra reſcriptum poſſit opponi, ꝙ iudex, vel
n impetrator eſt infamis, [n] criminoſus, vel homicida: di
cunt tales exceptiones non admitti cõtra reſcriptũ:
o non dicunt exceptionem infamiæ [o] non competere cõ
tra delegatum, ſed non competere per vim ſurreptio-
nis contra reſcriptum. vnde ſubdunt, quamuis ſi papæ
dictum fuiſſet, non dediſſet iudicem infamem. nam ta
46 les † exceptiones ſunt declinatoriæ, de quibus in reſcri
pto non eſt neceſſe fieri mentionem, & quæ non contin
gunt proceſſum negocij: vel cauſam principalem; li-
cet interdum etiam tales, quæ non contingunt princi-
pale, vel proceſſum, admittantur contra reſcriptum,
vt ſi dicatur per excommunicatum, vel pro excommu-
nicato obtentum, vel falſum, vel ſurreptitium, vel ꝙ
impetrator renunciauit litteris impetratis, & impetra-
dis, non de cõi conſenſu. j. c. ex parte, vel ꝙ litteræ ni-
mis ſint generales, ſ. eo. ad hæc. Quærit Compo. procu
47 rator † contradicens litteris conſenſit in iudicem cum
impetrante, nunquid dñs põt cõtra reſcriptũ obijcere
de veri ſuppreſſione, vel falſi ſuggeſtione, vel de alijs
exceptionibus. vĩ ꝙ non, arg. de poſſeſſ. cum olim. ipſe
tenet, ꝙ poteſt, dicẽs, ꝙ conſenſus procu. valet ad im-
pediendam recuſationẽ iudicis, vt præalleg. c. non ta-
men, ad hoc ꝙ impediatur dominus per id contra re-
ſcriptum exceptiones proponere, quas forſan procura.
ignorauit, & vide in Spec. de reſcrip. præſen. §. ratio-
48 ne defectus, in fi. Sed quid de † dilatorijs ſoluendi, vel
faciendi. dicit Innocẽ. quòd non debent proponi con-
tra reſcriptum, nec ad declinãdum forum, ſed ad dif-
ferendam intentionem actoris, vnde per litteras pro-
ceditur poſt tempus moratoriæ dilationis, vel prius
agitur, licet ſo. differatur. C. de prob. ad probationem.
nec facit quod dicam. j. de teſt. in, [illegible] in vlt.
gloſſ.

9 gl. Sed nunquid ſunt aliquæ † peremptoriæ, quæ oppo nãtur ꝯ reſcriptum: dic ꝙ ſic, qñ perimunt gratiã, & reſcriptum, vt dixi ſ. eod. conſtitutus, & dicam de lit. cõteſta. c. 1. lib. 6. Quædam alia hic nota. per Compo. ſcribam inf. capitulo ad audientiam, ſuper fi. vlt. gloſſ.

ADDITIONES.

a ¶ Vbi dicam. Et per Io. An. de clan de. deſpon. in Spec. ſuper rubrica, & per Bar in l. 2. C. ſi contra ius vel vti. pu. adde, ꝙ eſt in ver q̃io, & quando iſtæ exceptiones &c. in vlt. col. vbi Bar. dat practicam proponendi exce. mendaciorum adde & d. Inn. in c. exterum, & in c. auditis, & melius in c. cum dilectus, de reſcrip. quem alle. Bar. vbi ſ. in 5. col. Et multa alia pulchra circa prædicta, & alias remiſſiones vide per d. Alex. in d. l. in d. ver. ſupra allegato, quẽ vide: & licet doct. in d. l. 2. ſ. alle. variè loquantur an opponens ſurreptionem debeat illam probare, an verò obtinẽs reſcriptũ, videlicet impetrans debeat probare vera eſſe omnia, quę narrat, vide pulchrum conſilium domini Pet. de Anch. nu. 31. poſt mediam co. vide etiam plene per d. Bal. in dict. l. 2. C. ſi contra ius, vel vti. pu. in exceptione in pluribus exemplis ibi pulchrè adductis per eum, & adde, ꝙ dictum conſilium d. Pe. eſt in ordine meo, qui eſt impreſſus. 33. & vide etiam de hoc 34. q. 2. c. dicenti, §. diuerſa, vbi eſt canonizata d. l. 2. ſ. alleg. & melius per Albe. de Roſ. in d. l. 2. qui recitando lec. anti. dicit, ꝙ iſta excep. tu impetraſti reſcriptum per mendacium, eſt excep. peremptoria, & non impedit litem conteſt. quam l. 2. ipſe Albericus dicit eſſe canonizatam cum l. ſe. 25. q. 2. c. præſcriptione. & c. ſe. & quæ ibi no. in gl. per Arch. qui dominus Albe. in d. l. multa pulchra dicit in in hac materia, & non fru. allega. a moder. ſupra.

b ¶ Tenet. Vide Pau. de Caſt. conſ. 89. inci. ſuper eo, qđ quæritur, & vide Iaſo. Ma. in l. nec quicquam. §. vbi decretum. ff. de offic. procon. & leg.

c ¶ Dilectus. Sed an poſſit cognoſcere de non iuriſdictione delegantis vide per Bald. in l. 1. & in l. ſi militaris. C. ſi a non compe. iudi. adde tu d. Saly. in d. l. 1. & 2. ſupra alleg. qui referen. Bald. tenet idem, & per pulchra verba.

d ¶ Caſus. Vide etiam in materia aliquid per Ludo. Rom. in conſil. 362. incipi. non video cauſam, &c.

e ¶ Reſcriptum. Adde, ꝙ licet iſta gl. dicat etiam de ſtatuto iurato debere fieri mentionem in reſcripto, ex ea colligit hic dom. An. Barba. Quòd in generali expreſſione ſtatutorum nõ comprehenduntur ſtatuta iurata. & dicit ponderan. eſſe gl. multum ſingulariter in cle. dudum. §. pe. in ver. pacto, de ſepulc. ꝙ nõ veniant pacta iurata, tamen, allegat gl. in d. c. cum non deceat, quę tamen loquitur, dicit ipſe, in ſtatuto iurato, & licèt communiter omnes doc. reputent illam gl. in d. c. conſtitutus, eſſe vnicam, & ſingularem, tamen dicit ipſe, hic eſt gl. originaria, quam adde ad d. capitulum conſtitutus, ita dicit hic in 40. col.

f ¶ Simplicitas. Vide in l. 2. C. de in ius vo. per dominum Bar. de Salycet. adde d. Albe. in d. l. 2. qui allegat hoc capitulum, ſuper literis.

g ¶ Conſentiebat. Pro hoc etiam facit, quod no. de contractu dolo facto, qui eſt nullus decepto volente, alias non, prout nota. in gl. in l. eleganter. ff. de dolo, & in l. ſi dolo. C. de reſcind. vendit. & vtrobique per docto.

h ¶ Filio. ff. de iniuſt. Adde Bart. ibi in 13. col. in verſiculo, oppo. inſti. de exhære. liber. vbi d. Bar. dat contrarias concor. ad illam gl. in d. l. filio, quæ faciunt ad opi. Ioan. And. hic, adde ꝙ a prætoribus milite ignorante non poteſt nullum approbari teſtamentum, vt hic dicitur in pagano, quod reputat mirabile dominus Bald. in l. ſi cum vel in vtero. C. de teſta. mili. vbi dicit hoc eſſe nouum, licet dom. Alex in d. l. ſi cum vel in vtero, idem putet forte eſſe in pagano, quod no. ꝙ idem tenet Pau. de Caſtro in d. l. ſi cum vel in vtero, licet d. Ang. teneat ibi contra, quæ oĩno plenè videas per do. Alex. in d. l. ſi cum vel in vtero, in 2. col.

i Dolum. Ibi vide gl. & do. quibus adde dicta per Io. And. & doc. in c. ex parte. ſ. eo. & ibi vide gl. in ver. conſtitutus. nam dolus probatur, & præſumitur ex præſpicuis indicijs. quibus adde, ꝙ dolus habet quandoque latiorem interpretationem, aliquando mitiorem, vt colligit. l. ſi ſeruus communis. §. ꝙ non, & melius in §. ſeq. ff. de fur. per Raph. in l. ſi fideiuſſor, in prin. ff. de mi. ꝙ autem culpa dolo proxi. ſit dolus, text. videtur apertus in l. 1. §. 1. ibi, ſi culpa dolo. &c. ff. ſi quis te. lib. eſſe iuſſ. fue. & quis & qualis debet eſſe dolus, vt reuocetur actus, vide But. in c. cum dilectus, de his, quæ vi, me. ve ca. ſi.

k Homo. adde hic vnum notabile dictum Bal. relatum per d. Iaſonem in auctent. iubemus. C. de iudi. dum vult, ꝙ reſcriptum obreptitium nocet, etiam ſi eſſet ſanctus, qui impetrauit.

l ¶ Iuriſdictionis. Sed ad hoc facit, qđ no. Imo. de dila. præterea, de eo, qui nullo mõ iudex erat, ꝙ citatus cõparere non tenetur. Sed tñ contra hoc facit text. in c. ex parte decani. inf. eo. vbi ille oĩno nullam iuriſdictionem habebat: quia impetratæ apparent literæ reuocatoriæ: tñ ibi, quia dubitatur de nullitate, valuit proceſſus, & pronunciatio, qua pronunciauit ſe cõpetentem. Sic & dicimus in hoc dicto: põt reſpõderi, ꝙ ideo, quia hic nõ habuit reſcriptum falſum primordium veritatis; ibi vero habuit: quia emanauit ſaltem de cancellaria. facit dictum Lapi alias Io. Mo. inf. eo. c. 1. li. 6. de excõmunicato reſcriptum impetrante, de quo tamen dubitatur, ꝙ iudex poteſt cognoſcere de eo. Bal.

m ¶ Cõtentio. Vide do. Baptiſtam de ſancto Seuerino in repet. l. 1. C. de ſum. trini. & fi. ca.

n ¶ Eſt infamis. Vide duas notabiles deciſiones, quas ponit Decius in l. cauſas. C. de tranſact.

o ¶ Infamiæ. Adde an de talib. exceptionib. poterit cognoſcere iudex, & ſic an ſua ſit iuriſdictio, vl. ra Bal. & alios doct. vide d. An. Bar. hic, vbi vltra do. enumerat oẽs caſus, in q̃b. iudex poſſit ſuper talib. exceptionibus pronunciare, & in quibus ſua non ſit iuriſdictio, quos vide hic enumeratos in 41. 42. 43. & 44 col. quẽ vide, vbi multa pegrina & bene digeſta inuenies p 10. col.

SVMMARIVM.

1 *Abbas in cauſa monaſterij conuenitur ex reſcripto nõ facien te mentionem conuentus, niſi res omnino ſit diſcreta.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *De prælato, priore, Epiſcopo, Rectore, gubernatore, commendatario eccleſiæ, & in reſcripto, quando ſit mentio facienda, & num. 4. 5.*
5 *Principalioris mentionem facere ſufficit ſacerdotis.*
6 *Cõuentus, Concilij, Synodi, & cœtus etymologiæ, quæ remiſſ.*
7 *Rationabilis cauſa dicitur, quæ ſit in iure ſcripta.*
8 *Prælati, & clerici ad quadã tenentur, quædam eis licẽt, quædam prohibentur.*
9 *Diuiſa ſeu diſcreta bona dicuntur diuiſa adminiſtratione, & num. 10.*
De cõib. bonis quis cogitur reſpondere pro parte ſua, ibidem.
10 *Diſcetum quod dicatur, & num. 9.*
11 *Diuiſio, vel coniunctio quando poſſit fieri in collegijs, ſiue monaſterijs.*
12 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, & num. 13.*
In eccleſiæ item pupilli cauſis quis conueniatur, & num. 24.
Legatum ſub conditione, ſi in patris, dominiue poteſtate mãſiſſet, patri, dominoue legatum videtur idem, ſi ſeruo fiat.
14 *Supplementum gloſſarum, & num. ſeq.*
15 *Monacus, cui commiſſa ſit adminiſtratio quã agere poteſt.*
16 *Clericus ſecularis poteſt agere pro præbenda ſua nomine ſuo, ſed melius nomine præbendæ.*
17 *Agere poteſt, & cõueniri quicunque habet adminiſtrationẽ ſine alterius conſenſu, & reſpondetur iuribus, quæ videtur obſtare num. 18. vide num. 19. 20.*
19 *Epiſcopus generalem & perpetuum procuratorem, qui omnia communiter negocia eccleſiæ gerat, facere de conſenſu capituli debet, & in arduis, conſuetudo tamen in his, vel cõſtitutio attenditur. num. 20.*
21 *De communibus bonis vbi agitur, prælatus, & capitulum cõſtituunt ſyndicum, capitulum tamen admittitur in bonis & diſcretis tanquam coniuncta perſona præſtita cautione quã præſtat coniuncta perſona num. 22.*
23 *In iudicio quaſi contrahimus.*
Legis, ait prætor, de iure delib. ff. intell.
24 *Curatorem ad litem quis det. & datur, qñ agitur nomine eccleſię. ſecus, ſi pars vtraque petat electum ſuum cõfirmari.*
25 *Capitulum poteſt agere, & defendere ſine curatore.*
26 *Gloſſa citata videtur abeſſe a codice meo.*

CAPVT XXI.

1 Edoceri Caſus. † In cauſa monaſterij conuenitur Abb. per reſcriptum quo nulla ſit mentio de conuentu, nec propter hoc appellare poteſt, niſi cauſa eſſet cõuentus omnino diſcreta. & communis † diui. ſecunda ibi, ſuper quo. Et primo ponit duas qõnes, ſecunda ibi. ac licet. Itẽ pars 2. duo facit. 1. ſoluit illas duas q. & cãm reddit. 2. excipiẽdo declarat ſolu. ibi, niſi forte [Abbates] ita in perſonam † abbatis occurrit de facto dubitatio:

ſit, non valeat proceſſus: ſi verum, valeat. ¶ Quid ſi in
34 ſtrũ † debiti ꝯ me productum dico falſum, iudex pro
nunciat illud verum, cum vere ſit falſum, & per illud
me condẽnat, quæritur, an valeat ſentẽtia. Sol. valet ſi ab
illa non fuerit appellatum; qa hoc caſu iudex eſt & eſt
35 quaſi expreſſum. C. de fid. inſtru. l. fi. ſecus, ſi in † inſtru
mento procurationis; quia ſi pronuncietur verum cũ
ſit falſum, ſententia, vel proceſſus cum illo procurato-
re habitus non valebunt in præiudicium dicunt abſen
tis, niſi dñs vellet ratum habere expreſſe, vel tacitè, ap
pellando. ff. rem ra. haberi. l. 3. §. falſus; quia iudicium
nullum. C. de procurato. licet. ff. de iud. licet. & dicam
de proc. c. 1. nec dicas, iudex iuriſdictionem habebat;
qa nõ habebat quoad dñm abſentẽ, nec obſt. ſi dicas,
q ꝗd. crũ de falſo tutore auctore ceſſet, ſi iudex aucto-
rizauit, vel decreuit cum illo falſo tutore licitè geri
36 negociũ. ff. qd cum falſo tutore, l. 1. §. penu. iudex † n.
tutorem dare poterat pupillo: ſed parti procuratorem
conſtituere non poterat, vide in Spe. de ſyndico, verſ.
37 quid ſi iudex, an vero datus † ad exequendam ſentẽ-
tiam admittat exceptionem contra ſententiam, quod
ſit lata per falſos teſtes, vel falſa inſtrumenta, de quo
hic per Compoſtella. vide nota, de officio delegat. pa
38 ſtoralis. §. quia vero. Item † quæro, Petrus finxit ſe ap-
pellaſſe contra me, cum vere non appellaſſet, non vale
bat appellatio, quia non ex cauſa rationabili, vel quia
termino emiſſa, iudex me vocat, nunquid teneor ire. dic
ꝙ ſic, & niſi vadam, & iudex pronunciet contra me ſu-
per principali, tenet ſententia, nec quæretur poſtea an
fuerit appellatum vel non: quia ratione dubij iudex
habuit iuriſdictionem, licet potuiſſet per exceptionẽ
eludi: & ſic dicit Comp. ſe obtinuiſſe per Innocen. in
quadam cauſa Mediolanen. licet ipſe videatur nota-
re contrarium. inf. de appella. to. ſi duobus, vbi vide
in glo. quid ergo. verſi. hoc etiam. ſed dicit eum forſan
39 † ibi loqui, quando abſens nõ fuerat legitime citatus,
vel loquitur ibi, quando pars præſens doloſè dicebat
appellatum, cum ſciret appellatum non eſſe. In cauſa
vero Mediolanen. credebat appellatum, hanc queſtio
nem ad litteram poſuit Archidiaco. de appellatio Ro
mana. §. ſi vero, libro ſexto. Et Guil. in Specula. de cita
40 tione. §. in fine verſic. item pone. Quærit † Innocen.
conuentor ſuper maleficio, uel contractu: confiteor:
ſed declino iudicem, dicens me in alia diœceſi deli-
quiſſe, uel contraxiſſe: reſpondet, quod cognoſcet iu-
m dex coram quo ſit contentio, m & ſi pronunciauerit
ſuam iuriſdictionem, niſi appelletur, tenet diffiniti-
ua, quam ſuper principali proferet: ratio, ſuper hoc
incidenti certum eſt ipſum iuriſdictionem habere. ff.
de iudic. ſi quis ex aliena. unde tenet ſententia ſuper
hoc per ipſum lata. & uide quod dicam ĩ. de dilation.
ca. 2. & de uerborum ſignificatio. ex parte. 1. & de for.
competenti. Romana, libro ſexto, ſuper uerſi. ibidem.
nec obſtat ſi dicas, quod alius etiam iudex pari ratio
ne cognoſcere poterit, & iudicare; quia non poteſt, ex
quo ſub eo non conuenitur: & ſi ſub eo etiam conueni-
retur de eodem, exciperet, quod non poteſt eum ſuper
eodem facto conuenire coram diuerſis. ſupra capitu-
41 lo, ex tenore. & melius † eſt ſic excipere, quam decli-
natoriam proponere, quod non deliquit, uel contra-
xit in ſua iuriſdictione, & nec ſententia ſuper hoc præ-
iudicaret primæ ſententiæ, nec ex officio de malefi-
cio poterit iudex inquirere: quia officium locum non
42 habet, ubi eſt, qui accuſat, ut hic. Sed quid ſi † conſtat
ubi commiſſum eſt maleficium, ſed dicit accuſatus il-
lum locum non eſſe iuriſdictionis illius iudicis, co-
ram quo accuſatur, nunquid de hoc cognoſcet iu-
dex, non uidetur propter grande præiudicium, quod:
fieret, vero iudici, ſaltim ſuper poſſeſſione, quam per-
dit patiendo iſtum cognoſcere. ff. de ſeruitut. quotid.
43 Si autem † conſtaret de poſſeſſione, cognoſceret qui
eſt in poſſeſſione. Sed quando non conſtat, puniat
ſuperior, ne remaneat impunitum maleficium, & quia
ſupplere debet ſubditorum ſuorum defectum 9. q. 3. cũ
ſcimus, vide quod dicam de conceſs. præbendæ: quia
diuerſitatem ſuper verbo, donare, vel differt, donec
diffiniatur hæc quæſtio de poſſeſſione & iuriſdictione,
arg. 3. q. vltima, ſi crimen. de teſtibus, veniens. Alij di-
cunt, ꝙ iſti iudices ſimul conueniant, vt iudicent, cu-
ius ſit iuriſdictio. ſ. eo. paſtoralis. hoc non placet Inno
cen. quia illud loquitur, quando finiri poteſt dubita-
tio ex litterarum inſpectione, & cum nulli præiudica-
tur in iuriſdictione: vel ſecundum Innocentium forte
melius dicitur, quod iudex, qui negatur per accuſa-
tum poſſidere, de hoc cognoſcet & ſi ſententiauerit ſe
poſſidere, & etiam ſi cognoſcat de principali, non fit
44 alterj præiudicium ignoranti, cum poſſeſſio † nõ per-
datur ſine animo, & ignorans non habet animũ amit-
tendi. ff. de acquirenda poſſeſſione, l. poſſideri. § in
amittenda: vel melius ſecundum eum, licet iudex iu-
dicet, quòd ſpectat ad eum cognoſcere de maleficio,
vel contractu in tali loco commiſſo: quia de ſua iuriſ-
dictione eſt, per hoc non fit præiudicium niſi partibus,
& licet cognoſcat alius, non perdit poſſeſſionem, vel
iuriſdictionem: quia res inter alios acta, & cætera. Itẽ
licet turbet poſſeſſionem, alius eam non perdit, niſi ei
ceretur de tota per modum notatum de capell. mona.
dilectus, & ibi dicam in gl. intelligas, & infra de poſſe
la. bonæ. 2. ſuper 3. gloſ. & de ſeru s non ordi. c. 2. ſuper
gloſ. 2. licet enim de vna, vel pluribus cauſis cogno-
ſcat, non extenditur hæc iniuſta poſſeſſio, niſi ad cau-
ſas, de quibus cognoſcit. ff. de acquirenda poſſeſſione,
quod in eo. §. finali. & contra hũc intentandum eſt in-
45 terdictum † vti poſſidetis, non vnde vi. inf. de proba.
tio. licet. ſecundum Inn. Quæro ſecundum Inn. & Com
poſt. an contra reſcriptum poſſit opponi, ꝙ iudex, vel
n impetrator eſt infamis, n criminoſus, vel excommunicatus, di
cunt tales exceptiones non admitti cõtra reſcriptũ:
o non dicunt exceptionem infamiæ o non competere cõ
tra delegatum, ſed non competere per viam ſurreptio-
nis contra reſcriptum. vnde ſubdunt, quamuis ſi papæ
dictum fuiſſet, non dediſſet iudicem infamem. nam ta
46 les † exceptiones ſunt declinatoriæ, de quibus in reſcri
pto non eſt neceſſe fieri mentionem, & quæ non contin
gunt proceſſum negocij: vel cauſam principalem; li-
cet interdum etiam tales, quæ non contingunt princi-
pale, vel proceſſum, admittantur contra reſcriptum,
vt ſi dicatur per excommunicatum, vel pro excommu-
nicato obtentum, vel falſum, vel ſurreptitium, vel ꝙ
impetrator renunciauit litteris impetratis, & impetra-
dit, non de cõi conſenſu. ĩ. c. ex parte, vel ꝙ litteræ ni-
mis ſint generales, ſ. eo. ad hæc. Quærit Compo. procu
47 rator † contradicens litteris conſenſit in iudicem eum
impetrante, nunquid dñs põt cõtra reſcriptũ obijcere
de veri ſuppreſſione, vel falſi ſuggeſtione, vel de alijs
exceptionibus. vr ꝙ non, arg. de poſſeſſ. cum olim. ipſe
tenet, ꝙ poteſt, dicẽs, ꝙ conſenſus procu. valet ad im-
pediendam recuſationẽ iudicis, vt præalleg. c. non ta-
men, ad hoc ꝙ impediatur dominus per id contra re-
ſcriptum exceptiones proponere, quas forſan procura.
ignorauit, & vide in Spec. de reſcrip. præſen. §. ratio
48 ne defectus, in fi. Sed quid de † dilatorijs ſoluendis, vel
faciendi. dicit Innocẽ. quòd non debent proponi con-
tra reſcriptum, nec ad declinãdum forum, ſed ad dif-
ferendam intentionem actoris. vnde per litteras pro-
ceditur poſt tempus mora toriæ dilationis, vel prius
agitur, licet ſo. differatur. C. de prob. ad probationem.
nec facit quod dicam. ĩ. de teſtib. cum cauſam, in vlt.
gloſſ.

9 gl. Sed nunquid ſunt aliquæ † peremptoriæ, quæ oppo nãtur ꝯ reſcriptum: dic ꝙ ſic, qñ perimunt gratiã, & reſcriptum, vt dixi ſ. eod. conſtitutus, & dicam de lit. cõteſta. c. 1. lib. 6. Quædam alia hic nota. per Compo. ſcribam inf. capitulo ad audientiam, ſuper ſi. vlt. gloſſ.

ADDITIONES.

a ¶ Vbi dicam. Et per Io. An. de cla. de deſpon. in Spec. ſuper rubrica, & per Bar. in l. 2. C. ſi contra ius vel vti. pu. adde, ꝙ eſt in ver. q̃ão, & quando iſtæ exceptiones &c. in vlt. col. vbi Bar. dat practicam proponendi exce. mendaciorum adde ẽt d. Ion. in c. cæterum. & in c. auditis, & melius in c. cum dilectus, de reſcrip. quem alle. Bar. vbi ſ. in 5. col. Et multa alia pulchra circa prædicta, & alias remiſſiones vide per d. Alex. in d. l. in d. ver. ſupra allegato, quẽ vide: & licet doct. in d. l. 2. ſ. alle. variè loquantur an opponens ſurreptionem debeat illam probare, an verò obtinẽs reſcriptũ, videlicet impetrans debeat probare vera eſſe omnia, quę narrat, vide pulchrum conſilium domini Pet. de Anch. nu. 31. poſt mediam co. vide etiam plene per d. Bal. in dict. l. 2. C. ſi contra ius, vel vti. pu. in exceptione in pluribus exemplis ibi pulchrè adductis per eum, & adde, ꝙ dictum conſilium d. Pe. eſt in ordine meo, qui eſt impreſſus. 33. & vide etiam de hoc 34. q. 2. c. dicenti. §. diuerſa, vbi eſt canonizata d. l. 2. ſ. alleg. & melius per Albe. de Roſ. in d. l. 2. qui recitando lec. anti. dicit, ꝙ iſta excep. tu impetraſti reſcriptum per mendacium, eſt excep. peremptoria, & non impedit litem conteſt. quam l. 2. ipſe Albericus dicit eſſe canonizatam cum l. ſe. 25. q. 2. c. præſcriptione. & c. ſe. & quæ ibi no. in gl. per Arch. qui dominus Albe. in d. l. multa pulchra dicit in in hac materia, & non fru. allega. a moder. ſupra.

b ¶ Tenet. Vide Pau. de Caſt. conſ. 89. inci. ſuper eo, qđ quæritur, & vide Iaſo. Ma. in l. nec quicquam. §. vbi decretum. ff. de offic. procon. & leg.

c ¶ Dilectus. Sed an poſſit cognoſcere de non iuriſdictione delegantis vide per Bald. in l. 1. & in l. ſi militaris. C. ſi a non compe. iudi. adde tu d. Saly. in d. l. 1. & 2. ſupra alleg. qui referen. Bald. tenet idem, & per pulchra verba.

d ¶ Caſus. Vide etiam in materia aliquid per Ludo. Rom. in conſil. 362. incipi. non video cauſam, &c.

e ¶ Reſcriptum. Adde, ꝙ licet iſta gl. dicat etiam de ſtatuto iurato debere fieri mentionem in reſcripto, ex ea colligit hic dom. An. Barba. Quòd in generali expreſſione ſtatutorum nõ comprehenduntur ſtatuta iurata. & dicit ponderan. eſſe gl. multum ſingulariter in cle. dudum. §. pe. in ver. pacto, de ſepulc. ꝙ nõ veniant pacta iurata, tamen, allegat gl. in d. c. cum non deceat, quę tamen loquitur, dicit ipſe, in ſtatuto iurato, & licèt communiter omnes doc. reputent illam gl. in d. c. conſtitutus, eſſe vnicam, & ſingularem, tamen dicit ipſe, hic eſt gl. originaria, quam adde ad d. capitulum conſtitutus, ita dicit hic in 40. col.

f ¶ Simplicitas. Vide in l. 2. C. de in ius vo. per dominum Bar. de Salycet. adde d. Albe. in d. l. 2. qui allegat hoc capitulum, ſuper litteris.

g ¶ Conſentiebat. Pro hoc etiam facit, quod no. de contractu dolo facto, qui eſt nullus decepto volente, alias non, prout nota. in gl. in l. eleganter. ff. de dolo, & in l. ſi dolo. C. de reſcind. vendit. & vtrobique per docto.

h ¶ Filio. ff. de iniuſt. Adde Bart. ibi in 13. col. in verſiculo, oppo. inſti. de exhære. liber. vbi d. Bar. dat contrarias concor. ad illam gl. in d. l. filio, quæ faciunt ad opi. Ioan. And. hic, adde ꝙ a prætoribus milite ignorante non poteſt nullum approbari teſtamentum, vt hic dicitur in pagano, quod reputat mirabile dominus Bald. in l. ſi cum vel in vtero. C. de teſta. mili. vbi dicit hoc eſſe nouum, licet dom. Alex. in d. l. ſi cum vel in vtero, idem putet forte eſſe in pagano, quod no. ꝙ idem tenet Pau. de Caſtro in d. l. ſi cum vel in vtero, licet d. Ang. teneat ibi contra, quæ oĩno plenè videas per do. Alex. in d. l. ſi cum vel in vtero, in 2. col.

i Dolum. Ibi vide gl. & do. quibus adde dicta per Io. And. & doc. in c. ex parte. ſ. eo. & ibi vide gl. in ver. conſtitutus. nam dolus probatur, & præſumitur ex præſpicuis indicijs. quibus adde, ꝙ dolus habet quandoque latiorem interpretationem, aliquando mitiorem, vt colligit. l. ſi ſeruus communis. §. ꝙ non, & melius in §. ſeq. ff. de fur. per Raph. in l. ſi fideiuſſor, in prin. ff. de mi. ꝙ autem culpa dolo proxi. ſit dolus, text. videtur apertus in l. 1. §. 2. ibi, ſi culpa dolo. &c. ff. ſi quis te. lib. eſſe iuſſ. fue. & quis & qualis debet eſſe dolus, vt reuocetur actus, vide Bart. in c. cum dilectus, de his, quæ vi, me. ve ca. fi.

k Homo. adde hic vnum notabile dictum Bal. relatum per d. Iaſonem in auctent. iubemus. C. de iudi. dum vult, ꝙ reſcriptum obreptitium nocet, etiam ſi eſſet ſanctus, qui impetrauit.

l ¶ Iuriſdictionis. Sed ad hoc facit, qđ no. Imo. de dila. præterea, de eo, qui nullo mõ iudex erat, ꝙ citatus cõparere non tenetur. Sed tñ contra hoc facit text. in c. ex parte decani. inf. eo. vbi ille oĩno nullam iuriſdictionem habebat: quia impetratæ apparent literæ reuocatoriæ: tñ ibi, quia dubitatur de nullitate, valuit proceſſus, & pronunciatio, qua pronunciauit ſe cõpetentem. Sic ẽt dicimus in hoc dicto: põt reſpõderi, ꝙ ideo, quia hic nõ habuit reſcriptum falſum primordium veritatis; ibi vero habuit: quia emanauit ſaltem de cancellaria. facit dictum Lapi alias Io. Mo. inf. eo. c. 1. li. 6. de excõmunicato reſcriptum impetrante, de quo tamen dubitatur, ꝙ iudex poteſt cognoſcere de eo. Bal.

m ¶ Cõtentio. Vide do. Baptiſtam de ſancto Seuerino in repet. l. 1. C. de ſum. trini. & fi. ca.

n ¶ Eſt infamis. Vide duas notabiles deciſiones, quas ponit Decius in l. cauſas. C. de tranſact.

o ¶ Infamiæ. Adde an de talib. exceptionib. poterit cognoſcere iudex, & ſic an ſua ſit iuriſdictio, vl tra Bal. & alios doct. vide d. An. Bar. hic, vbi vltra do. enumerat oẽs caſus, in q b. iudex poſſit ſuper talib. exceptionibus pronunciare, & in quibus ſua non ſit iuriſdictio, quos vide hic enumeratos in 41. 42. 43. & 44. col. quẽ vide, vbi multa pegrina & bene digeſta inuenies ꝑ 10. col.

SVMMARIVM.

1 *Abbas in cauſa monaſterij conuenitur ex reſcripto nõ faciente mentionem conuentus, niſi res omnino ſit diſcreta.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *De prælato, priore, Epiſcopo, Rectore, gubernatore, commendatario eccleſiæ, & in reſcripto, quando ſit mentio facienda, & num. 4. 5.*
5 *Principalioris mentionem facere ſufficit ſacerdotis.*
6 *Cõuentus, Concilij, Synodi, & cœtus etymologiæ, quæ remiſſ.*
7 *Rationabilis cauſa dicitur, quæ ſit in iure ſcripta.*
8 *Prælati, & clerici ad quadã tenentur, quædam eis licẽt, quædam prohibentur.*
9 *Diuiſa ſeu diſcreta bona dicuntur diuiſa adminiſtratione, & num. 10.*
De cõib. bonis quis cogitur reſpondere pro parte ſua, ibidem.
10 *Diſcretum quod dicatur, & num. 9.*
11 *Diuiſio, vel coniunctio quando poſſit fieri in collegijs, ſiue monaſterijs.*
12 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, & num. 13.*
In eccleſiæ item pupilli cauſis quis conueniatur, & num. 24.
Legatum ſub conditione. ſi in patris, dominiue poteſtate manſiſſet, patri, dominouè legatum videtur idem, ſi ſeruo fiat.
14 *Supplementum gloſſarum, & num. ſeq.*
15 *Monacus, cui commiſſa ſit adminiſtratio quæ agere poteſt.*
16 *Clericus ſecularis poteſt agere pro præbenda ſua nomine ſuo, ſed melius nomine præbendæ.*
17 *Agere poteſt, & cõueniri quicunque habet adminiſtrationẽ ſine alterius conſenſu, & reſpondetur iuribus, quæ videtur obſtare num. 18. vide num. 19. 20.*
19 *Epiſcopus generalem & perpetuum procuratorem, qui omnia communiter negocia eccleſiæ gerat, facere de conſenſu capituli debet, & in arduis, conſuetudo tamen in his, vel cõſtitutio attenditur. num. 20.*
21 *De communibus bonis vbi agitur, prælatus, & capitulum cõſtituunt ſyndicum, capitulum tamen admittitur in bonis ẽt diſcretis tanquam coniuncta perſona præſtita cautione quã præſtat coniuncta perſona num. 22.*
23 *In iudicio quaſi contrahimus.*
Legis, aut prætor, de iure delib. ff intell.
24 *Curatorem ad litem quis det. & datur, cũ agitur nomine eccleſię. ſecus, ſi pars vtraque petat electum ſuum cõfirmari.*
25 *Capitulum poteſt agere, & defendere ſine curatore.*
26 *Gloſſa citata videtur abeſſe a codice meo.*

CAPVT XXI.

1 Edoceri Caſus. † In cauſa monaſterij conuenitur Abb. per reſcriptum quo nulla fit mentio de conuentu, nec propter hoc appellare poteſt, niſi cauſa eſſet cõuentus omnino diſcreta. & communis † diui. ſecunda ibi, ſuper quo. Et primo ponit duas qõnes, ſecunda ibi. ac licẽt. Itẽ pars 2. duo facit. 1. ſoluit illas duas q. & cãm reddit. 2. excipiẽdo declarat ſolu. ibi, niſi forte [Abbates] ita in perſonam † abbatis occurrit de facto dubitatio: 2
3

ſit,non valeat proceſſus: ſi verum, valeat.¶ Quid ſi in
34 ſtrũ † debiti ꝯ me productum dico falſum,iudex pro
nunciat illud verum, cum vere ſit falſum, & per illud
me condẽnat, quęritur,an valeat ſentẽtia. Sol.valet ſi ab
illa non fuerit appellatum; qa hoc caſu iudex eſt & eſt
35 quaſi expreſſum.C.de fid.inſtru.l.fi.ſecus,ſi in † inſtru
mento procurationis; quia ſi pronuncietur verum cũ
ſit falſum,ſententia,vel proceſſus cum illo procurato-
re habitus non valebunt in præiudicium dicunt abſen
tis,niſi dñs vellet ratum habere expreſſe,vel tacitè, ap
pellando.ff.rem ra.haberi.l.3.§.falſus; quia iudicium
nullum.C.de procurato.licet.ff.de iud.licet. & dicam
de proc.c.1.nec dicas,iudex iuriſdictionem habebat;
qa nõ habebat quoad dñm abſentẽ,nec obſt.ſi dicas,
q ed.ẽtiã de falſo tutore auctore ceſſet,ſi iudex aucto-
rizauit, vel decreuit cum illo falſo tutore licitè geri
36 negociũ.ff.qd cum falſo tutore,l.1.§.penu.Iudex †.n.
tutorem dare poterat pupillo: ſed parti procuratorem
conſtituere non poterat,vide in Spe.de ſyndico, verſ.
37 quid ſi index,an vero datus † ad exequendam ſentẽ-
tiam admittat exceptionem contra ſententiam,quod
ſit lata per falſos teſtes, vel falſa inſtrumenta, de quo
hic per Compoſtella. vide nota,de officio delegat. pa
38 ſtoralis.§.quia vero. Item † quærõ, Petrus finxit ſe ap-
pellaſſe contra me,cum verè non appellaſſet,non vale
bat appellatio,quia non ex cauſa rationabili, vel quia
tertio emiſſa,iudex me vocat,nunquid teneor ire, dic
ꝙ ſic,& niſi vadam,& iudex pronunciet contra me ſu-
per principali,tenet ſententia,nec quæretur poſtea an
fuerit appellatum vel non: quia ratione dubii iudex
habuit iuriſdictionem, licet potuiſſet per exceptionẽ
eludi: & ſic dicit Comp. ſe obtinuiſſe per Innocen. in
quadam cauſa Mediolanen.licet ipſe videatur nota-
re contrarium. inf.de appella 10.ſi duobus, vbi vide
in glo.quid ergo.verſi.hoc etiam.ſed dicit eum forſan
39 † ibi loqui,quando abſens nõ fuerat legitime citatus,
vel loquitur ibi,quando pars præſens doloſè dicebat
appellatum, cum ſciret appellatum non eſſe. In cauſa
vero Mediolanen.credebat appellatum,hanc quęſtio
nem ad litteram poſuit Archidiaco.de appellatio Ro
mana.§.ſi vero,libro ſexto. Et Guil.in Specula.de cita
40 tione.§. in fine verſic.item pone. Quærit † Innocen.
conuenior ſuper maleficio, uel contractu: confiteor:
ſed declino iudicem, dicens me in alia diœceſi deli-
quiſſe,uel contraxiſſe:reſpondet,quod cognoſcet iu-
m dex coram quo ſit contentio, [m] & ſi pronunciauerit
ſuam iuriſdictionem, niſi appelletur, tenet diffiniti-
ua, quam ſuper principali proferet: ratio, ſuper hoc
incidenti certum eſt ipſum iuriſdictionem habere.ff.
de iudic.ſi quis ex aliena.unde tenet ſententia ſuper
hoc per ipſum lata.& uide quod dicam ꝭ.de dilation.
ca.2.& de uerborum ſignificatio.ex parte.1.& de for.
competenti. Romana,libro ſexto,ſuper uerſi.ibidem.
nec obſtat ſi dicas,quod alius etiam iudex pari ratio
ne cognoſcere poterit,& iudicare;quia non poteſt, ex
quo ſub eo non conuenitur: & ſi ſub eo etiam conueni-
retur de eodem,excipiet,quod non poteſt eum ſuper
eodem facto conuenire coram diuerſis. ſupra capitu-
41 lo,ex tenore.& melius,† eſt ſic excipere, quam decli-
natoriam proponere,quod non deliquit, uel contra-
xit in ſua iuriſdictione,& nec ſententia ſuper hoc pre-
iudicaret primæ ſententiæ, nec ex officio de malefi-
cio poterit iudex inquirere:quia officium locum non
42 habet,ubi eſt,qui accuſat,ut hic. Sed quid ſi † conſtat
ubi commiſſum eſt maleficium,ſed dicit accuſatus il-
lum locum non eſſe iuriſdictionis illius iudicis, co-
ram quo accuſatur, nunquid de hoc cognoſcet iu-
dex,non uidetur propter grande præiudicium, quod
fieret uero iudici,ſaltim ſuper poſſeſſione,quam per-

dit patiendo iſtum cognoſcere. ff.de ſeruitut. quotid.
43 Si autem † conſtaret de poſſeſſione, cognoſceret qui
eſt in poſſeſſione. Sed quando non conſtat, puniat
ſuperior,ne remaneat impunitum maleficium, & quia
ſupplere debet ſubditorum ſuorum defectum 9.q.3.cũ
ſcimus, vide quod dicam de conceſs.præbendæ: quia
diuerſitatem ſuper verbo, donare, vel differt, donec
diffiniatur hæc quæſtio de poſſeſſione & iuriſdictione,
arg.3.q.vltima,ſi crimen.de teſtibus,veniens. Alij di-
cunt, ꝙ iſti iudices ſimul conueniant, vt iudicent, cu-
ius ſit iuriſdictio. ſ.eo.paſtoralis.hoc non placet Inno
cen.quia illud loquitur, quando finiri poteſt dubita-
tio ex litterarum inſpectione, & cum nulli præiudica-
tur in iuriſdictione: vel ſecundum Innocentium forte
melius dicitur, quòd index, qui negatur per accuſa-
tum poſſidere, de hoc cognoſcet & ſi ſententiauerit ſe
poſſidere, & etiam ſi cognoſcat de principali, non fit
44 alterj præiudicium ignoranti, cum poſſeſſio † nõ per-
datur ſine animo, & ignorans non habet animũ amit-
tendi. ff.de acquirenda poſſeſſione, l.poſſiden.§.in
amittenda: vel melius ſecundum eum, licet iudex iu-
dicet, quòd ſpectat ad eum cognoſcere de maleficio,
vel contractu in tali loco commiſſo: quia de ſua iuriſ-
dictione eſt,per hoc non fit præiudicium niſi partibus,
& licet cognoſcat alius, non perdit poſſeſſionem, vel
iuriſdictionem:quia res inter alios acta,& cætera. Itẽ
licet turbet poſſeſſionem,alius eam non perdit,niſi eij
ceretur de tota per modum notatum de capell.mona.
dilectus,& ibi dicam in gl.intelligas,& infra de poſſe
ſſ.bonæ.2.ſuper 3.gloſ.& de ſeru.s non ordi.c.2.ſuper
gloſſ.2. licet enim de vna, vel pluribus cauſis cogno-
ſcat, non extenditur hæc iniuſta poſſeſſio,niſi ad cau-
ſas,de quibus cognoſcit.ff.de acquirenda poſſeſſione,
quod in eo.§.finali. & contra hũc intentandum eſt in-
45 terdictum † vti poſſidetis,non vnde vi.inf.de proba
tio.licet.ſecundum Inn. Quæro ſecundum Inn.& Com
poſt.an contra reſcriptum poſſit opponi, ꝙ iudex, vel
n impetrator eſt infamis. [n] crimino ſus, vel homicida?di
cunt tales exceptiones non admitti cõtra reſcriptũ:
o non dicunt exceptionem infamiæ [o] non competere cõ
tra delegatum, ſed non competere per vim ſurreptio-
nis contra reſcriptum. vnde ſubdunt, quamuis ſi papæ
dictum fuiſſet, non dediſſet iudicem infamem. nam ta
46 les † exceptiones ſunt declinatoriæ,de quibus in reſcri
pto non eſt neceſſe fieri mentionem, & quæ non contin
gunt proceſſum negocij: vel cauſam principalem; li-
cet interdum etiam tales, quæ non contingunt princi-
pale, vel proceſſum, admittantur contra reſcriptum,
vt ſi dicatur per excommunicatum, vel pro excommu-
nicato obtentum, vel falſum, vel ſurreptitium, vel ꝙ
impetrator renunciauit litteris impetratis,& impetra-
dis,non de cõi conſenſu.ꝭ.c.ex parte, vel ꝙ litteræ ni-
mis ſint generales,ſ.eo.ad hæc. Quærit Compo.procu
47 rator † contradicens litteris conſenſit in iudicem cum
impetrante, nunquid dñs põt cõtra reſcriptũ obijcere
de veri ſuppreſſione, vel falſi ſuggeſtione, vel de alijs
exceptionibus. vr ꝙ non, arg.de poſſeſ.cum olim.ipſe
tenet,ꝙ poteſt, dicẽs, ꝙ conſenſus procu.valet ad im-
pediendam recuſationẽ iudicis, vt præalleg.c.non ta-
men, ad hoc ꝙ impediatur dominus per id contra re-
ſcriptum exceptiones proponere,quas forſan procura.
ignorauit, & vide in Spec. de reſcrip. præſen. §.ratio-
48 ne defectus,in fi.Sed quid de † dilatorijs ſoluendis,vel
faciendis.dicit Innocẽ.quòd non debent proponi con-
tra reſcriptum, nec ad declinãdum forum, ſed ad dif-
ferendam intentionem actoris, vnde per litem non pro-
ceditur poſt tempus moratoriæ dilationis, vel prius
agitur,licet ſo.differatur.C.de prob.ad probationem:
nec facit quod dicam ꝭ.de teſt.in integ.coram,in vlt.
gloſſ.

9 gl. Sed nunquid ſunt aliquæ † peremptoriæ, quæ oppo nãtur ꝯ reſcriptum: dic ꝙ ſic, qñ perimunt gratiã, & reſcriptum, vt dixi ŝ. eod. conſtitutus, & dicam de lit. cõteſta. c. 1. lib. 6. Quædam alia hic nota. per Compo. ſcribam inf. capitulo ad audientiam, ſuper fi. vlt. gloſſ.

ADDITIONES.

a ¶ Vbi dicam. Et per Io. An. de clan de. deſpon. in Spec. ſuper rubrica, & per Bar. in l. 2. C. ſi contra ius vel vti. pu. adde, ꝙ eſt in ver q̃ io, & quando iſtæ exceptiones &c. in vlt. col. vbi Bar. dat practicam proponendi exce. mendaciorum adde ēt d. Ion. in c. cæterum. & in c. auditis, & melius in c. cum dilectus, de reſcrip. quem alle. Bar. vbi ŝ in 5. col. Et multa alia pulchra circa prædicta, & alias remiſſiones vide per d. Alex. in d. l. in d. ver. ſupra allegato, quē vide: & licet doct. in d. l. 2. ŝ alle. variè loquantur an opponens ſurreptionem debeat illam probare, an verò obtinẽs reſcriptũ, videlicet impetrans debeat probare vera eſſe omnia, quę narrat, vide pulchrum conſilium domini Pet. de Anch. nu. 31. poſt mediam co. vide etiam plene per d. Bal. in dict. l. 2. C. ſi contra ius, vel vti. pu. in exceptione in pluribus exemplis ibi pulchrè adductis per eum, & adde, ꝙ dictum conſilium d. Pe. eſt in ordine meo, qui eſt impreſſus. 33. & vide etiam de hoc 34. q. 2. c. dicenti, §. diuerſa, vbi eſt canonizata d. l. 2. ŝ. alleg. & melius per Albe. de Roſ. in d. l. 2. qui recitando lec. anti. dicit, ꝙ iſta excep. tu impetraſti reſcriptum per mendacium, eſt excep. peremptoria, & non impedit litem conteſt. quam l. 2. ipſe Albericus dicit eſſe canonizatam cum l. ſe. 25. q. 2. c. præſcriptione. & c. ſe. & quæ ibi no. in gl. per Arch. qui dominus Albe. in d. l. multa pulchra dicit in in hac materia, & non fru. allega. a moder. ſupra.

b ¶ Tenet. Vide Pau. de Caſt. conſ. 89. inci. ſuper eo, qđ quæritur, & vide Iaſo. Ma. in l. nec quicquam. §. vbi decretum. ff. de offic. procon. & leg.

c ¶ Dilectus. Sed an poſſit cognoſcere de non iuriſdictione delegantis vide per Bald. in l. 1. & in l. ſi militaris. C. ſi a non compe. iudi. adde tu d. Saly. in d. l. 1. & 2. ſupra alleg. qui referen. Bald. tenet idem, & per pulchra verba.

d ¶ Caſus. Vide etiam in materia aliquid per Ludo. Rom. in conſil. 362. incipi. non video cauſam, &c.

e ¶ Reſcriptum. Adde, ꝙ licet iſta gl. dicat etiam de ſtatuto iurato debere fieri mentionem in reſcripto, ex ea colligit hic dom. An. Barba. Quòd in generali expreſſione ſtatutorum nõ comprehenduntur ſtatuta iurata. & dicit ponderan. eſſe gl. multum ſingulariter in cle. dudum. §. pe. in ver. pacto, de ſepulc. ꝙ nõ veniant pacta iurata, tamen, allegat gl. in d. c. cum non deceat, quę tamen loquitur, dicit ipſe, in ſtatuto iurato, & licèt communiter omnes doc. reputent illam gl. in d. c. conſtitutus, eſſe vnicam, & ſingularem, tamen dicit ipſe, hic eſt gl. originaria, quam adde ad d. capitulum conſtitutus, ita dicit hic in 40. col.

f ¶ Simplicitas. Vide in l. 2. C. de in ius vo. per dominum Bar. de Salycet. adde d. Albe. in d. l. 2. qui allegat hoc capitulum, ſuper litteris.

g ¶ Conſentiebat. Pro hoc etiam facit, quod no. de contractu dolo facto, qui eſt nullus decepto volente, alias non, prout nota. in gl. in l. eleganter. ff. de dolo, & in l. ſi dolo. C. de reſcind. vendit. & vtrobique per docto.

h ¶ Filio. ff. de iniuſt. Adde Bart. ibi in 13. col. in verſiculo, oppo. inſti. de exhære. liber. vbi d. Bar. dat contrarias concor. ad illam gl. in d. l. filio, quæ faciunt ad opi. Ioan. And. hic, adde ꝙ a prætoribus milite ignorante non poteſt nullum approbari teſtamentum, vt hic dicitur in pagano, quod reputat mirabile dominus Bald. in l. ſi cum vel in vtero. C. de teſta. mili. vbi dicit hoc eſſe nouum, licet dom. Alex. in d. l. ſi cum vel in vtero, idem putet forte eſſe in pagano, quod no. ꝙ idem tenet Pau. de Caſtro in d. l. ſi cum vel in vtero, licet d. Ang. teneat ibi contra, quæ oĩno plenè videas per do. Alex. in d. l. ſi cum vel in vtero, in 2. col.

i Dolum. Ibi vide gl. & do. quibus adde dicta per Io. And. & doc. in c. ex parte. ŝ. eo. & ibi vide gl. in ver. conſtitutus. nam dolus probatur, & præſumitur ex præſpicuis indicijs. quibus adde, ꝙ dolus habet quandoque latiorem interpretationem, aliquando mitiorem, vt coll. gl. in l. ſi ſeruus communis. §. ꝙ non, & melius in §. ſeq. ff. de fur. per Raph. in l. ſi fideiuſſor, in prin. ff. de mi. ꝙ autem culpa dolo proxi. ſit dolus, text. videtur apertus in l. 1. §. 1. ibi, ſi culpa dolo. &c. ff. ſi quis te. lib. eſſe iuſſ. fue. & quis & qualis debet eſſe dolus, vt reuocetur actus, vide Bart. in c. cum dilectus, de his, quæ vi, me. ve ca. fi.

k Homo. adde hic vnum notabile dictum Bal. relatum per d. Iaſonem in auctent. iubemus. C. de iudi. dum vult, ꝙ reſcriptum obreptitium nocet, etiam ſi eſſet ſanctus, qui impetrauit.

l ¶ Iuriſdictionis. Sed ad hoc facit, qđ no. Imo. de dila. præterea, de eo, qui nullo mõ iudex erat, ꝙ citatus cõparere non tenetur. Sed tñ contra hoc facit text. in c. ex parte decani. inf. eo. vbi ille oĩno nullam iuriſdictionem habebat: quia impetratæ apparent literæ reuocatoriæ: tñ ibi, quia dubitatur de nullitate, valuit proceſſus, & pronunciatio, qua pronunciauit ſe cõpetentem. Sic ẽt dicimus in hoc dicto: põt reſpõderi, ꝙ ideo, quia hic nõ habuit reſcriptum falſum primordium veritatis; ibi vero habuit: quia emanauit ſaltem de cancellaria. facit dictum Lapi alias Io. Mo. inf. eo. c. 1. li. 6. de excõmunicato reſcriptum impetrante, de quo tamen dubitatur, ꝙ iudex poteſt cognoſcere de eo. Bal.

m ¶ Cõtentio. Vide do. Baptiſtam de ſancto Seuerino in repet. l. 1. C. de ſum. trini. & fi. ca.

n ¶ Eſt infamis. Vide duas notabiles deciſiones, quas ponit Decius in l. cauſas. C. de tranſact.

o ¶ Infamiæ. Adde an de talib. exceptionib. poterit cognoſcere iudex, & ſic an ſua ſit iuriſdictio, vltra Bal. & alios doct. vide d. An. Bar. hic, vbi vltra do. enumerat oẽs caſus, in qb. iudex poſſit ſuper talib. exceptionibus pronunciare, & in quibus ſua non ſit iuriſdictio, quos vide hic enumeratos in 41. 42. 43. & 44 col. quē vide, vbi multa pegrina & bene digeſta inuenies p 10. col.

SVMMARIVM.

1 Abbas in cauſa monaſterij conuenitur ex reſcripto nõ facien te mentionem conuentus, niſi res omnino ſit diſcreta.
2 Diuiſio decretalis.
3 De prælato, priore, Epiſcopo, Rectore, gubernatore, commendatario eccleſiæ, & in reſcripto, quando ſit mentio facienda, & num. 4. 5.
5 Principalioris mentionem facere ſufficit ſacerdotis.
6 Cõuentus, Concilij, Synodi, & cœtus etymologia, quæ remiſſ.
7 Rationabilis cauſa dicitur, quæ ſit in iure ſcripta.
8 Prælati, & clerici ad quædã tenentur, quædam eis licẽt, quædam prohibentur.
9 Diuiſa ſeu diſcreta bona dicuntur diuiſa adminiſtratione, & num. 10.
De cõib. bonis quis cogitur reſpondere pro parte ſua, ibidem.
10 Diſcretum quod dicatur, & num. 9.
11 Diuiſio, vel coniunctio quando poſſit fieri in collegijs, ſiue monaſterijs.
12 Epilogus, ſuffragium gloſſarum, & num. 13.
In eccleſiæ item pupilli cauſis quis conueniatur, & num. 24.
Legatum ſub conditione, ſi in patris, dominiue poteſtate mãſiſſet, patri, dominouē legatum videtur idem, ſi ſeruo fiat.
14 Supplementum gloſſarum, & num. ſeq.
15 Monacus, cui commiſſa ſit adminiſtratio quæ agere poteſt.
16 Clericus ſecularis poteſt agere pro præbenda ſua nomine ſuo, ſed melius nomine præbendæ.
17 Agere poteſt, & cõueniri quicunque habet adminiſtrationẽ ſine alterius conſenſu, & reſpondetur iuribus, quæ videtur obſtare num. 18. vide num. 19. 20.
19 Epiſcopus generalem & perpetuum procuratorem, qui omnia communiter negocia eccleſiæ gerat, facere de conſenſu capituli debet, & in arduis, conſuetudo tamen in his, vel cõſtitutio attenditur. num. 20.
21 De communibus bonis vbi agitur, prælatus, & capitulum cõſtituunt ſyndicum, capitulum tamen admittitur in bonis ẽt diſcretis tanquam coniuncta perſona præſtita cautione quã præſtat coniuncta perſona num. 22.
23 In iudicio quaſi contrahimus.
Legis, ait prætor, de iure delib. ff. intell.
24 Curatorem ad litem quis det. & datur, qñ agitur nomine eccleſię. ſecus, ſi pars vtraque petat electum ſuum cõfirmari.
25 Capitulum poteſt agere, & defendere ſine curatore.
26 Gloſſa citata videtur abeſſe a codice meo.

CAPVT XXI.

1 Edoceri Caſus. † In cauſa monaſterij conue-
nitur Abb. per reſcriptum quo nulla
ſit mentio de conuentu, nec pro-
pter hoc appellare poteſt, niſi cauſa eſſet cõuentus om
2 nino diſcreta. & communis † diui. ſecunda ibi, ſuper
quo. Et primo ponit duas qõnes. ſecunda ibi. ac licet.
Itẽ pars 2. duo facit. 1. ſoluit illas duas q. & cãm reddit. 2. excipiẽdo declarat ſolu. ibi, niſi forte [Abbates]
3 ita in perſonam † abbatis occurrit de facto dubitatio:

Io And. ſuper 1. decret.

leſcentis vendidit rē, quam habebat cum illo cōem, il
le poſtea reſtituitur, contractus reſcinditur ſolum pro
parte ſua, niſi emptor, qui non fuiſſet empturus partē.
velit totum reſcindi. ¶ In 3. gl. ibi [Imperatores] vide
in c. venientes, ſuper gloſſ. no. quod [& ibi videamus]
hanc & ſe. vide de iura. cal. in pertractandis, ſuper 4.
16 gl. ¶ In † gl. 1. ibi [tutor. §. 1.] facit de conſec. diſt. 2. cō-
perimus. ff. de admi. tu. cum quæritur. [Et ibi, Non vo-
lebant] hic ſoluit contraria, quaſi di. ſi literæ valuiſsēt
continentes diuerſa mandata, teneretur ad alterum,
ſi vtrique pareri non poterat, ¶ In gl. ſed in omni [ibi,
17 Non obſtante] ſi ergo † expreſsè non tollat iuramētū,
recipiendo illum eſſent periuri. & eſt mirabile, q quis
tenetur excipere ſecundum Vin. nec mirum, quia et
propter iuramentum quis tenetur non excipere, qui ta
men poteſt agere, de iureiu. c. 1. & ca. debitores, dicit
18 etiam Vin. quod ſi papa expreſſo iuramento † man-
dat capitulo, vt recipiant illum in canonicū, vel dent
centum, licet illi dando centum poſſint ſeruare iura-
mentum, eum tamen recipiendo non erunt periuri. ſic
cum diſiunctiuè ſcribendo dat eis electionem, inſti. de
ac. §. plus autem, ſicut legatario remittitur iuramen-
tum. ff. de condi. inſti. quæ ſub conditione. §. iureiur. Si
19 vero papa † fuiſſet inſcius iuramenti, & mandaſſet illū
recipi, aut centum dari, dicit reſcriptum non valere
ita, quod nec ad centum tenebuntur, ad quæ papa il-
los præciſe teneri noluit [& ibi, Ante præſentationem]
executoriarum. [& ibi, iura, ex quibus] ſecundum Hoſ.
hæc non eſt ſufficiens ſolutio, cum adhuc appareat illa
connexa. ergo, quod de vno dicitur &c. de conſti. tras-
lato. Quid autem hic dixerit, dicam infra de reg. Ioan
nes. ¶ In gloſſ. pe. [ibi, Ante monitorias] nec obſtat, q
20 dicitur per † monitorias negocium quaſi cęptum, quia
illud verum eſt ſecundum Innocen. quo ad hoc, quod
de honeſtate tenetur perficere, quod incæpit, Pe. de
Samp. dixit, quod papa hunc impetrantem grauauit
in vno, vt ſi ante executorias, & poſt monitorias iura-
tus eſſet numerus, non valent literæ, quod ſecundum
eum fuit grauamen, cum inſpiciatur tempus pręſenta-
tionis, infra de præben. dilectus. 2. Sed alleuiauit in il-
lo ſcilicet quod ſi certus numerus fuiſſet ſtatutus, & cō
firmatus ſine iuramento, quod valent literæ tacentes
numerum. Hoſtiē. dicit, quod clericos ſe obligauit ad
probandum, quod poſt executorias hoc factum fue-
rat. nam idem, ſi poſt monitorias in eluſionem man-
dati apoſtolici hoc ſtatuiſſent. infra de appel. memini
mus, & c. ſuggeſtum. vel ſubaudi, idem, ſi poſt præſen-
tationem monitoriarum: aliter fieret illuſio. vel de
executorijs dixit, quia de ipſarum proceſſu quæreba-
tur, & ideo tempus datę ipſarum debuit ponderari,
Ioan. And.

ADDITIO.

¶ Opinionem Io. Adde, quod dominus And. Bar. hic ſaluando
opi. Ioan. refert dom. Abb. hic, vt non ſubintelligatur conditio,
quæ ſuſpendit actum in euentum ipſius, vt eſt text. in c. verū, de
conditio. appo. & ſic dicit ipſe iuramentum non ligare ante ap-
probationem papæ, quod eſt falſum, quia iuramētum ligat: ſed
Io. de Imo. hic dicit, quòd ea, quæ tacitè inſunt, non faciunt con
ditionem. l. conditiones, de cōdi. & de. allegat etiam Io. de Imo.
gl. in clem. 1. de offi. deleg. qui refert ita dicere Io. de Lig. & licet
iſta tacita conditio non impediat tranſmiſſionem, vt d. l. condi-
tiones, tamen ſuſpendit actum, ſicut expreſſa, vt eſt gl. in l. item
quia. ff. de pac. & tamen dicit ipſe, iſta conditio non eſt per mo-
dum ſuſpenſiuum, ſed per modum reſolutionis: quia ſi pa. vult
vti ſua poteſtate, non obſtabit iuramentum, nec illi canonici e-
runt periuri, quia tunc adimplebunt mandatum papæ, ſed vbi
noluerit vti papa ſua poteſtate, remanebunt ligati ſuo iuramen
to, in dubio autem non præſumitur papa vti ſua poteſtate, licet
mandet, quòd recipiatur &c. ſed omiſſis inuolutionibus iſtorū
patrum, dicit hic d. An. concordando iſtas opi. doc. & inquan-
tum hic in iſta gl. quòd in iuramento non ſubauditur conditio,
vtrum ſubaudiatur conditio ſpecialis in iuramento, & tunc ſe-
cundo peroptime locum eſt, vt nō inſit conditio. aut loquimur
de conditione generali, quæ ſubauditur vl. & tunc ineſt condi-
tio generalis in iuramento, & de hoc ipſe dominus And. allegat
gl. formalem non allegatam à doc. hic in c. non ſolum. 32. q. vlt.
& glo. in c. beatus. 22. q. 1. & gl. in c. quemadmodum, de iure. &
ideo per tales conditiones generales dicit ipſe ſubintellectas à
iure non redditur iuramentum conditionale. c. ſignificaſti, de e-
lec. & ad hoc ipſe d. And. allegat tex. valde ſing. in l. fi. C. de nō
nu. pec. vbi confeſſio pecuniæ receptæ habet conditionem, ſi
pecunia fuerit numerata, & vltra prædicta alleg. etiam tex. in c.
1. de for. fide. in vſi. feu. vbi dicitur, ſi vaſallus iurat domino fi-
delitatem, in tali iuramento ineſt conditio. ſ. ſi dominus erit fi-
delis vaſallo. quem text. do. And. hic in 24. colum. valde comen
dat, & exclamat dicens eſſe ſanctum, & æquum contra tyran-
nides, quæ ſanguinem populorum exhauriunt & abſorbent, &
vix precarium dimittunt ſpiritum, & vide ad prædicta Bald. in
d. l. fi. de non nu. pec. quærentem, quando ineſt tacita conditio
in iuramento, adde tu prædictis, q inquantum ſupra allegauit
d. And. Bald. in l. fi. C. de non nu. pec. quòd idem tenuit Iac. de
Are. in auth. generali. C. eo. & Iac. Bu. in d. l. fi. in princ. per eadē
verba, quæ ponit Bal. in prin. l. final. quę verba Bald. credo fore
ſublata a domino Iacob. Butr. ibi, & vltra ſup. allega adde Bal.
in l. rogaſti. §. ſi tibi, ff. ſi cer. pet. in fin. & in l. fin. ff. qui ſatiſd. cog.
quæ dicta domini Bal. ſi vis bene intelligere, vide ibi, vbi domi
nus Bal. enumerat omnes caſus, in quibus quis non cogitur ſer
uare iuramentum, & vltra prædicta vide Hoſt. in ſum. de iura-
men. cal. quot ſpecies ſint, & vltra prædictas quotas vide alias
multas per d. Bal. in apoſtillis ſuis in d. l. fi. qui ſatiſd. cog. vbi in
breui in hac materia multa bona dicit, quę hic tranſcribere non
curaui. & omnes illæ glo. allega. ſup per d. An. quas ſibi appro-
priat, ſunt alle. a Bal. in apoſtillis in d. l. fi.

SVMMARIVM.

1 *Reſcripto impetrato quando quis carere debeat, & num. 4. 5. 6. 7. 8. 13. 25. 26.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Regulæ tres in hac decretali traduntur, & quæ.*
4 *Verum quando tacetur per dolum, prima cum exemplis, falſum cum exprimitur, ſecunda cum exemplis, non valent, et numero 5. & nu. 12.*
6 *Verum cū ſiletur, falſum ſi exprimatur ſimplicitate vel ignorantia, cum exemplis, & nu. 7.*
8 *Falſo tacito vel expreſſo ſimplicitate vel ignorantia, & nihilominus princeps literas dediſſet, exempla, & nu. 12.*
9 *Exceptio peremptoria non opponitur hodie contra reſcriptū ad lites.*
Surreptionis probatio cui incumbat, remiſſio, ibid.
10 *Reſcripta indifferenter, licet per malitiam, vel ignorantiam vel ſimplicitatem quid tacitum, vel falſum expreſſum eſſet, cur non valere quidam tenebant.*
11 *Simplicitas ius, ignorantia factum reſpicit.*
Diſcretio pro diſtinctione, vnde procedit.
12 *Ex reſcripto malitioſe impetrato cōmodum nullum quomodo conſequi quis non debeat, & quid ſi per ſimplicitatem ſi modo opponatur, nu. 13.*
14 *Dediſſemus, id eſt de iure dare tenemur, vel conſueuimus, vbi reſolutio in alia.*
15 *Ex reſcripto per ſimplicitatem vel ignorantiam aliquo tacito, vel expreſſo falſo, quando poſſe procedi per iudicem intelligatur, & nu. 22. 25. & 26.*
16 *Cap. paſtoralis, ſupra eodem. quando non habet locum.*
17 *Epilogus gloſſarum.*
18 *Suffragium.*
Subueniendum ſimplicibus, & ruſticis, & quibus alijs. ibid. & num. 19.
19 *Supplementum gloſſarum, & nu. ſeq.*
20 *Opiniones variæ de validitate reſcriptorum quæ.*
21 *Dolus, vel fraus quomodo probetur.*
22 *Petitorium & poſſeſſorium quando videatur commiſſum.*
26 *Reſcriptorum ſubſtantialia quæ, in his quicquid ſcribatur, conſideranda intentio papæ, nu. 27.*
28 *De ſurreptione qua loquitur hæc decretalis.*
29 *Reſcriptum valere eo caſu, quo non valet, ſi iudex pronunciat, tenet pronunciatio, & proceſſus, niſi appellatur.*

30 Falſi

30 *Falſi exceptio ſi opponatur contra literas vere falſas, ſi iudex pronunciat illas veras, et procedit in negocio, & fert diffinitiuam in principali, non valet, & nu. 31. & quid agendum ſit à iudice, nu. 32.*

31 *De incidenti cognoſcere non poteſt iudex, ſi dicantur literæ falſæ.*

33 *Veritas ſemper attenditur.*

34 *Falſum inſtrumentum debiti ſi iudex pronunciat verũ, valet, niſi appelletur: ſecus ſi ſit inſtrumentum procurationis, nu. 35.*

36 *Tutorem iudex dare poteſt.*
Procuratorem minimè.

37 *Falſi exceptionem an admittat executor datus ad exequẽdũ ſententiam.*

38 *Sententia an teneat contra citatum vigore appellationis falſæ, vel nullæ.*

39 *Innocentij locus declaratus in c. ſi duobus, de appellat. in glo. Quid ergo, ver. hoc etiam.*

40 *Declinatoriam in iudicẽ ſi quis opponat conuentus ſuper maleficio, vel contractu dicens, deliquiſſe ſe, vel contraxiſſe in alia diœceſi, cognoſcet iudex, coram quo ſit contentio, et tenebit ſententia, niſi appellabitur, melius tamen excipiet, vt hic conſulitur, n. 41. ſi vero dicat locum delicti non eſſe iuriſdictionis illius, quid iuris, nu. 42. 43. & 44.*

41 *Officium iudicis non habet locum, vbi eſt, qui accuſat.*

44 *Poſſeſſio nõ perditur ſine aĩo, licet ea turbetur, niſi eijciatur & non extenditur in iuriſdictione niſi ad cauſas, de quibus cognoſcitur.*

45 *Contra reſcriptum non competunt exceptiones contingentes perſonam iudicis impetrati, & 46. & quæ competãt, ibid. à contrario, & nu. 48. & 49.*

46 *De exceptionibus declinatorijs non eſt neceſſe mentionem facere in reſcripto, & non contingunt proceſſum negocij, vel cauſam principalem, licet interdum admittantur, & quæ.*

47 *Exceptiones omiſſas à procuratore poteſt dominus excipere, & quando, contra reſcriptum.*

C A P V T XX.

a **Super literis.** Caſus. † Qui per malitiam tacet verum, vel falſum exprimit in reſcripto, caret impetratis. Idẽ in eo, qui hoc fecit ignorantia, vel ſimplicitate. Si vero quod tacuit, expreſſo, vel falſo, quod expreſſit, tacito, literas nõ habuiſſet. Si vero nihilominus ſaltem in forma communi literas habuiſſet, ſm iu
2 ris formã procedet ius. Et ſunt † tres principales partes. In prima ponit caſum, ſuper quo erant doctorum opiniones cõtrariæ, quas recitat. 2. illas per diſtinctionem bimembrem. in ſecundo caſu ſubdiſtinguendo concordat, tertio dat regularẽ doctrinã. 2. ibi, nos igitur. tertia ibi, niſi forſan, vel ibi, vt ſic. Et quia principaliter difficultas decret. eſt videre exẽpla illarũ triũ
3 regularum, quarũ † quælibet ſubdiuiditur. ſ. in verum tacitũ, & falſum expreſſum, ideo primo circa id inſte-
4 mus. Et in prima circa † verum tacitum per dolũ pone exemplum in litigioſis, in eo, qui doloſè tacuit primum reſcriptum in ſecundo, vel proceſſum habitum per illum, vel litis pendentiam. ſ̃. eo. cæterum. de re iudi. inter. de teſtibus, cum cauſam, quæ in beneficialib.
5 pone exemplum ſ̃. ca. ad aures. circa falſum † expreſſum per dolum in litigioſis pone exẽplum ſ̃. c. ſedes, in fi. in beneficialibus. j̃. eod. ſi proponente, de tranſactio. ex literis. ¶ In 2. quo ad ordinem ſumẽdi nõ quo
6 ad ordinem textus. ſ. de vero † tacito ſimplicitate, vel ignorãtia, quo expreſſo literas non habuiſſet, & de falſo expreſſo &cæt. Competunt etiam exẽpla prædicta, ſi vis ſpecialia in litigioſis de vero tacito ſimplicitate, vel ignorãtia. pone exemplum in illo, qui tacuit appellationem aduerſarij. j̃. de confir. vtil. vel inutil. bonæ, vel tacuit terminum appellationis præfixum ab homine infra de app. ſæpe, in fi. In beneficialibus pone in eo, qui tacuit perpetuam vicariã, vel minus ſufficiẽs beneficium ſimplicitate ductus, infra c. poſtulaſti, & c. ſi proponente: vel eadem ſimplicitate tacuit alterius poſſeſſionem coloratam, de conceſſ. præben. cum noſtris, & ca. litteras. vt vnum ſcias, quod licet in beneficialibus vera ſit regula in tacito per ſimplicitatem, non tamen in tacito per ignorãtiam, vt infra c. gratia,
7 li. 6. De falſo † expreſſo pone in litigioſis in eo, qui contra ſententiam impetrans expreſſit ſe appellaſſe, vel infra decendium appellaſſe, & hæc erant falſa infra de app. Romana. §. ſi vero, lib. 6. In beneficialibus ſi dixit falſo monitorias præceſſiſſe infra eo. ex inſinuatione.
8 Item ſupra de conſti. cum acceſſiſſent. In tertia † verò regula gloſſ. ponunt ſpecialia exẽmpla de vero tacito, vel falſo expreſſo ſimplicitate, vel ignorantia, quo vero expreſſo, vel falſo tacito nihilominus princeps dediſſet literas. & vltra illa, quorum aliqua licet competant caſibus, non textui, vt dicam ſuper gloſſis, melius in vtroq; poteſt exemplum poni in eo, qui contra ſeruum ſuum eo ignorante ordinatum ad minores impetrauit, quod ſibi reſtitueretur, & ex ignorantia tacuit eum ordinatum ad ſacros, vel ex ignorantia expreſſit falſo ipſum ordinatum ad ſacros, & impetrauit, vt reſtitueretur, niſi daret vicarium his caſibus, dato, quod illud verum expreſſiſſet, vel illud falſum tacuiſſet, literas habuiſſet ſub ſecunda forma in primo caſu, & ſub prima in ſecundo; & ſic procedit iudex. Item in vtroque ſecundum Hoſt. pone, quod ego in Anglia inſtitutus hæres impetraui contra poſſeſſorem hæreditatis, quod ſine libello cauſa terminaretur intra tres menſes: quia aſſerui talem conſuetudinem eſſe in Regno Angliæ in cauſis teſtatorum; quod credebam verum ex quadam falſa relatione: vel è conuerſo impetraui, quod libello oblato ſecundum formam iuris procederetur, tacito de prædicta conſuetudine, quæ verè erat in regno, quam ignorabam, vtroque caſu procedet iudex, ſed non ſecundum formam reſcripti. Item ſecundum Innocen. in falſo expreſſo pone, quod ex ignorantia procuratoris impetrantis Abbas non Ciſtercienſis dixit ſe Ciſtercienſem, & impetrauit contra plebem, quæ exigebat ab ipſo decimas laborũ, vel noualium; procedetur ſecũdum formam iuris partibus conuocatis &c. Item ſecundum Hoſtien. in vero tacito pone, quod impetrauit contra Cruceſignatum hoc tacito ſimpliciter, vel ignorantia, quod intra annum cogeretur debitum reddere: ipſe priuilegiatus erat de quinquennio; procedet iudex, ſeruato tamen priuilegio. Item pone ſecundum Innocen. & Compoſt. in eo, qui tacuit peremptoriam competentem reo, contra quem tamen ſibi competit replicatio, ſed
9 hodie peremptoria † non opponitur contra reſcriptũ,
a. quod dic, vt de litis conte. cap. 1. lib. 6. ubi dicam [a] in vltima glo. cui incumbat probatio, cum opponitur ſurreptio. Item ſecundum Compo. in eo, qui tacuit primas literas, quæ tamen poterant per exceptionem elidi. de hoc ſupra eod. ex tenore, in fin. primæ gloſſ. & hæc ſufficiant exempli gratia. Et vide quod dicam de appel. ſuper eo. i. ſuper glo. videtur ergo. [Diuerſa] ponit hic Hoſtie. illud Horatij. Tres mihi conuiuæ ſunt, properè diſſentire uidentur, quid debet, quid non debet, renuis tu, quod petit alter &c. [alijs] ſcilicet Pla-
10 centino, & ſequacibus, quorum opinio † ſic probatur. Iudex ſi per mendacium impetratus eſt; ergo per dolum: ſed de dolo ſuo nullus debet fructum conſequi, ſupra eo. ſedes infra eodem plerunque. ff. de dolo, ſi legatarius. C. de tranſac. tranſactione. Ergo non valet reſcriptũ. Secundo probatur per l. ſi quis obrepſerit. ff. de fal. vbi dicitur, ꝙ non valet reſcriptum impetratum

per

X eum diſtinguitur, an ſit impetrans homo [k] ſimplex, an curioſus, hanc tñ diſtinctionem non approbat, niſi per aliquas coniecturas releuetur; quod committitur arbitrio boni iudicis, ne viam apperiat &c. arg. ̄j. e. nonnulli, vt eccl. beneficia. c. vno, in fi. ¶ In gl. ſimile, (in fi.) de ſep. ſacris, vbi de hoc. ¶ In gl. puta ſi [Ibi, cõmitti]
22 hoc † putat verum Hoſt. ſi ex forma litteræ hoc poſſit haberi, ꝙ petitorium, & poſſeſſorium fuerit cõmiſſum, de ſeq. poſſ. c. 1. vel pone ſm Abb. in duplici poſſeſſorio retinendæ, & recuperandæ per l. 1. ff. de vi & vi ar. §. ſi autem. ſ. in eo, qui fugit de turri videns cum multitudine exercitus inimicum venientem, qui ſæpe fuerat ſibi comminatus expulſionem, impetrauit, & narrauit primo turbationem poſſeſſionis, & poſtea expulſionem, & habuit concluſionem generalem. Idem ſm Hoſtien. ſi eiectus in curia a Romipetis id audiuit, hoc caſu iudex procederet, ſm formam iuris ſuper interdicto vti poſ. & ſi non, ſm formã reſcripti ſuper interdicto recuperandæ [& ibi, Vel tacet] hæc melius coniungeretur gl. ſeq. quæ loquitur de veritate tacita, & iſtud exemplum, vel illud, quod ponit gl. ſequens quo ad totam orationem textus, non ſunt bona: quia in his bene procedunt iudices, ſm formam reſcriptorum: & ideo poſui cõpetẽtiora exẽpla, quib. prætermittat formam
23 reſcripti, in prin. capituli. ¶ In † gloſſ. [ex hoc patet, in prin.] caſus iſtos ponit gl. & alios quoſdã Hoſt. hic ponebat per 9. verſus, ſi priuilegiũ, ſi diſpẽſatio, pactum &c. quos decido. & ſi videre vis illos, require in ſumma huius tit. §. pe. in 3. col. Goſt. autem poſuerat hic ſolum primos duos, & vltimum [& ibi, Si proponente] adde qđ ibi not. [& in fi.] ſi ſingulari ſermone vſus eſt pro plurali. ff. de act. empt. Iulianus, alias inter eum. §. idem Iulianus. ſm Io. ¶ In gl. ſequenti (ibi, Tuę) ̄j. de teſta. c. 2. vbi de hoc. & forſan ſm Io. & Vinc. [& in fi.] & ̄j. de accu. veniens, in vlt. gl. ¶ In gl. pe. [in fi.] & ſm
24 hoc intellige C. de fal. nec exemplum. vbi † dicitur, ꝙ ſi dolus interuenit, morabitur cognitio iudicis: verum eſt ſuper principali: quia prius cognoſcatur de dolo Vinc. ¶ Expeditis addendis ad gloſſ. eſt ſciendum, ꝙ Hoſt. hic formabat quandã diſtinctionem, in qua tex-
25 tum † repetẽs dicit, ꝙ ſi in reſcripto expreſſum eſt falſum, vel tacitum eſt verum: aut per dolum, & tũc facta de hoc fide iudici nullo modo cognoſcet. 25. q. 2. & ſi legibus, & hoc in prin. aut id factũ eſt ſimplicitate, vel ignorantia: & tunc aut ex falſitate expreſſa, vel veritate tacita princeps motus fuit ad dandum reſcriptum, aliter non daturus, & hoc caſu idem, quod ſupra, quod fortius ſeruãdum eſt in grãtioſis, & legendis, quam in non legendis. ̄j. de cri. fal. c. pen. In vtroque tamen caſu de precum qualitate cognoſcet, vt hic. aut princeps nihilominus reſcriptum dediſſet ſaltem communis formæ, & tunc refert, an poſſit inde elici æquiuocationis fallacia, & tunc iudex ſimpliciter non procedet. ̄j. c. nonnulli, & c. fina. vnde non poteſt conueniri diœceſanus, pro ciuitate vel econuerſo, vel vnus pro alio. licet eiuſdem nominis. ̄j. eo. ſignificante, & c. Rodulphus. aut non: & tũc aut erratur circa ſubſtantialia, vel principalia, ſine quib. iudicium eſſe non põt, puta perſonã iudicis, actoris, vel rei, vel qõnis, & tũc ſimiliter iudex non procedet, vt in præal. c. Aut erratur circa accidentalia, vel acceſſoria, & tũc procedet iudex ſm ius cõe, quamuis non ſequatur formam reſcripti, vt hic. Item putat ipſe Hoſt. ſi fuit erratum in nomine. tamen per circumlocutiones cõſtat de perſona, vt dicam ̄j. ſignicante. de errore vero qualitatis dicit, ꝙ non nocet, ponit exemplum, quod poſui in prima gl. ver. in vtroque: quia licet per illum motus fuerit papa ad dandam aliquam ſpecialitatem: certum eſt tñ, ꝙ voluit iudicem iudicare ſaltem ſm formam iuris, quam ipſe tuetur. ̄s. de electio, eccleſia, 2. In ſubſtantialibus vero nocet error, alleg. 29. q. 1. §. 1. ff. de hęredi. inſtituẽdis. l. quo-
26 ties. C. e. l. fi. & vocat † ſubſtantialia nedum præmiſſa: ſed omnia, quæ omiſſa, vel ſuggeſta vitiant reſcriptũ, vbicunq; expreſſum inueniatur iuris exemplum, vt in gl. magna. Item locus eſt de ſubſtantia. ff. de iu. iur. l. pe. de arbitris, ſi cum dies, de off. deleg. conſuluit. vnde ciuitas, & dies ſunt ſubſtãtialia in reſcriptis, maximè hodie. ̄j. e. ſtatutum, li. 6. Et quicquid ſcribatur, di-
27 cit † conſiderandum intentionem papæ, ſupra ca. 2. & hoc in fi. de prolixa. gl. ſufficit hoc collegiſſe. Sciendũ eſt etiam, ꝙ quaſdam quæſtiones formauit hic Inn. de quibus Hoſt. non curauit: tamẽ Compo. proſecutus eſt
28 aliquas ex illis. notant igitur ꝙ † decr. iſta loquitur in ſurreptione, quæ procedit ex expreſſione falſi, vel taciturnitate veri. non de illa, quæ reddit literas falſas, vt ſi dicatur emanaſſe præter conſcientiam papæ, vel officialium; ad hoc deputatorũ, de crimine falſi, dura, &
29 c. licet, & §. eos. & in caſu † decret. ſi iudex pronũciet reſcriptum valere eo caſu, quo non valet, tenet pronũciatio, ſi non appellatur ab illa. nam & teneret proceſſus, ſi non exciperetur. infra eod. ad audientiam, & facit, quod dicam infra de conceſ. præben. cum noſtris,
30 ſed quid † ſi contra literas verè falſas opponitur exceptio falſi, iudex pronunciat illas veras, & procedit in negocio, & fert diffinitiuam in principali, quæro an valeat? de hac quæſtione. & ſequenti vide in Spe. de reſcripti præſen. §. 1. igitur. verſic. pen. & vlt. dicunt quidam, quòd valet propter errorem litigantium, argum. ff. quod cum falſo tu. l. 1. §. ſed & ſi. ff. de offi. præto. l. Barbarius. Et quia res iudicata, a qua non eſt appellatum, ſaltem quo ad partes pro veritate accipitur. ff. de ſta. ho. ingenuum. 2. q. 6. §. ſi ſententia. & ratione dubij iuriſdictionem habuerit, vt hic, ad quod inducunt, ꝙ ſicut non tenet ſententia incopetentis iudicis, ita non tenet ſententia contra ſententiam. C. quando prouo. non eſt neceſ. l. 1. & tamen ſi reuocetur in dubium, an prima ſententia fuerit lata necne, valet ſecunda. ff. de condi. indebiti, elegãter. §. 1. & ff. quæ ſententiæ ſine app. reſcin. l. 1. & no. ̄j. de re iu. inter, in vlt. gl. Sic propter dubium iudex cognoſcet de qualitate reſcripti, & ſententia per eum lata ſuper hoc tranſibit in rem iudicatam. nec valet ſententia, qua pronunciauerũt falſas literas veras eſſe, nec ſequens proceſſus habitus in negocio principali, & hoc propter defectum iuriſdictionis, [l] de offic. vica, ſua. C. ſi a non comp. iudi. per totũ. Item de falſo quæritur poſt ſententiam. C. dę fal. querelam. ̄j. de procur. in noſtra, & de proba. licet, vbi de hoc. cõtraria loquuntur de iudice, qui iuriſdictionẽ habuit cognoſcendi de incidenti, & demum de principali pronunciato incidentẽ non obſtare. vnde poterat iudex, coram quo opponebatur de prima ſententia, de
31 hoc cognoſcere: ſed vbi littera † dicitur falſa, iudex hoc incidens diffinire non poteſt, ſed ſuperior. 19. diſ. in memoriam, de re iudi. de cætero, faber enim falſi reſcripti ſicut non potuit illum facere iudicem in prin-
32 cipali, ita nec in incidenti. ſi dicas † ſecundũ hoc quilibet impediet proceſſum iudicis dicendo litteras falſas, ex quo ipſe cognoſcere, vel interloqui non poteſt. tamen non impediet: quia ſi iudex videt probabile quod cõtra literas opponitur, ſuperſedebit, & ad ſuperiorem remittet. Si verò nil videt, quod ipſum moueat, procedet in negocio, ſi appareat poſtea reſcriptum falſum, proceſſus pronunciabitur nullus: alias non, etiam ſi appellatum ab eo non fuiſſet: quia procedebat pendente quæſtione falſi: bonum tamen eſſet, ꝙ ad inſtructionem ſuam iudex aliqua inquireret de exceptione oppoſita, ſed non diffiniat: quia nil operatur dif-
33 finitio. ſemper enim † veritas attenditur, vt ſi falſum

ſit,non valeat proceſſus: ſi verum, valeat. ¶ Quid ſi in
34 ſtrũ † debiti ɔ̃ me productum dico falſum, iudex pro
nunciat illud verum, cum vere ſit falſum, & per illud
me condẽnat, q̃ritur, an valeat ſentẽtia. Sol. valet ſi ab
illa non fuerit appellatum; qa hoc caſu iudex eſt & eſt
35 quaſi expreſſum. C. de fid. inſtru. l. fi. ſecus, ſi in † inſtru
mẽto procurationis; quia ſi pronuncietur verum cũ
ſit falſum, ſententia, vel proceſſus cum illo procurato-
re habitus non valebunt in præiudicium dicunt abſen
tis, niſi dñs vellet ratum habere expreſſe, vel tacitè, ap
pellando. ff. rem ra. haberi. l. 3. §. falſus; quia iudicium
nullum. C. de procurato. licet. ff. de iud. licet. & dicam
de proc. c. 1. nec dicas, iudex iuriſdictionem habebat;
qa nõ habebat quoad dñm abſentẽ, nec obſt. ſi dicas,
q̃ ed. tĩtũ de falſo tutore auctore ceſſet, ſi iudex aucto-
rizauit, vel decreuit cum illo falſo tutore licitè geri
36 negociũ. ff. qd cum falſo tutore, l. 1. §. penul. Iudex † n.
tutorem dare poterat pupillo: ſed parti procuratorem
conſtituere non poterat, vide in Spe. de ſyndico, verſ.
37 quid ſi iudex, an vero datus † ad exequendam ſentẽ-
tiam admittat exceptionem contra ſententiam, quod
ſit lata per falſos teſtes, vel falſa inſtrumenta, de quo
hic per Compoſtella. vide nota, de officio delegat. pa
38 ſtoralis. §. quia vero. Item † quæro, Petrus finxit ſe ap-
pellaſſe contra me, cum vere non appellaſſet, non vale
bat appellatio, quia non ex cauſa rationabili, vel quia
tempore emiſſa, iudex me vocat, nunquid teneor ire. dic
ꝙ ſic, & niſi vadam, & iudex pronunciet contra me ſu-
per principali, tenet ſententia, nec quæretur poſtea an
fuerit appellatum vel non: quia ratione dubij iudex
habuit iuriſdictionem, licet potuiſſet per exceptionẽ
elidi: & ſic dicit Comp. ſe obtinuiſſe per Innocen. in
quadam cauſa Mediolanen. licet ipſe videatur nota-
re contrarium. inf. de appella. to. ſi duobus, vbi vide
in glo. quid ergo. verſi. hoc etiam. ſed dicit eum forſan
39 † ibi loqui, quando abſens nõ fuerat legitime citatus,
vel loquitur ibi, quando pars præſens doloſè dicebat
appellatum, cum ſciret appellatum non eſſe. In cauſa
vero Mediolanen. credebat appellatum, hanc queſtio
nem ad litteram poſuit Archidiaco. de appellatio. Ro
mana. §. ſi vero, libro ſexto. Et Guil. in Specula. de cita
40 tione. §. in fine verſic. item pone. Quærit † Innocen.
conuenior ſuper maleficio, uel contractu: confiteor:
ſed declino iudicem, dicens me in alia diœceſi deli-
quiſſe, uel contraxiſſe: reſpondet, quod cognoſcet iu-
m dex coram quo fit contentio, m & ſi pronunciauerit
ſuam iuriſdictionem, niſi appelletur, tenet diffiniti-
ua, quam ſuper principali proferet: ratio, ſuper hoc
incidenti certum eſt ipſum iuriſdictionem habere. ff.
de iudic. ſi quis ex aliena. unde tenet ſententia ſuper
hoc per ipſum lata. & uide quod dicam ĩ. de dilation.
ca. 2. & de uerborum ſignificatio. ex parte. 1. & de for.
competenti. Romana, libro ſexto, ſuper uerſi. ibidem.
nec obſtat ſi dicas, quod alius etiam iudex pari ratio
ne cognoſcere poterit, & iudicare; quia non poteſt, ex
quo ſub eo non conuenitur: & ſi ſub eo etiam conueni-
retur de eodem, excipiet, quod non poteſt eum ſuper
eodem facto conuenire coram diuerſis. ſupra capitu-
41 lo, ex tenore. & melius † eſt ſic excipere, quam decli-
natoriam proponere, quod non deliquit, uel contra-
xit in ſua iuriſdictione, & nec ſententia ſuper hoc præ-
iudicaret primæ ſententiæ, nec ex officio de malefi-
cio poterit iudex inquirere: quia officium locum non
42 habet, ubi eſt, qui accuſat, ut hic. Sed quid ſi † conſtat
ubi commiſſum eſt maleficium, ſed dicit accuſatus il-
lum locum non eſſe iuriſdictionis illius iudicis, co-
ram quo accuſatur, nunquid de hoc cognoſcet iu-
dex. non uidetur propter grande præiudicium, quod
fieret vero iudici, ſaltim ſuper poſſeſſione, quam per-
dit patiendo iſtum cognoſcere. ff. de ſeruitut. quotid.
43 Si autem † conſtaret de poſſeſſione, cognoſceret qui
eſt in poſſeſſione. Sed quando non conſtat, puniat
ſuperior, ne remaneat impunitum maleficium, & quia
ſupplere debet ſubditorum ſuorum defectum 9. q. 3. cũ
ſcimus, vide quod dicam de conceſſ. præbendæ: quia
diuerſitatem ſuper verbo, donare, vel differt, donec
diffiniatur hæc quæſtio de poſſeſſione & iuriſdictione,
arg. 3. q. vltima, ſi crimen. de teſtibus, veniens. Alij di-
cunt, ꝙ iſti iudices ſimul conueniant, vt iudicent, cu-
ius ſit iuriſdictio. ſ̃. eo. paſtoralis. hoc non placet Inno
cen. quia illud loquitur, quando finiri poteſt dubita-
tio ex litterarum inſpectione, & cum nulli præiudica-
tur in iuriſdictione: vel ſecundum Innocentium fortè
melius dicitur, quod iudex, qui negatur per accuſa-
tum poſſidere, de hoc cognoſcet & ſi ſententiauerit ſe
poſſidere, & etiam ſi cognoſcat de principali, non fit
44 alterj præiudicium ignoranti, cum poſſeſſio † nõ per-
datur ſine animo, & ignorans non habet animũ amit-
tendi. ff. de acquirenda poſſeſſione, l. poſſiden. §. in
amittenda: vel melius ſecundum eum, licet iudex iu-
dicet, quòd ſpectat ad eum cognoſcere de maleficio,
vel contractu in tali loco commiſſo: quia de ſua iuriſ-
dictione eſt, per hoc non fit præiudicium niſi partibus,
& licet cognoſcat alius, non perdit poſſeſſionem, vel
iuriſdictionem: quia res inter alios acta, & cetera. Itẽ
licet turbet poſſeſſionem, alius eam non perdit, niſi eij
ceretur de tota per modum notatum de capell. mona.
dilectus, & ibi dicam in gl. intelligas, & infra de poſtu
la. bonæ. 2. ſuper 3. gloſ. & de ſeru. s non ordi. c. 2. ſuper
gloſſ. 2. licet enim de vna, vel pluribus cauſis cogno-
ſcat, non extenditur hæc iniuſta poſſeſſio, niſi ad cau-
ſas, de quibus cognoſcit. ff. de acquirenda poſſeſſione,
quod in eo. §. finali. & contra hũc intentandum eſt in-
45 terdictum † vti poſſidetis, non vnde vi. inf. de proba
tio. licet. ſecundum Inn. Quæro ſecundum Ion. & Com
poſt. an contra reſcriptum poſſit opponi, ꝙ iudex, vel
n impetrator eſt infamis, n criminoſus, vel homicida? di
cunt tales exceptiones non admitti cõtra reſcriptũ:
o non dicunt exceptionem infamiæ o non competere cõ
tra delegatum, ſed non competere per viam ſurreptio-
nis contra reſcriptum. vnde ſubdunt, quamuis ſi pæ po
dictum fuiſſet, non dediſſet iudicem infamem. nam ta
46 les † exceptiones ſunt declinatoriæ, de quibus in reſcri
pto non eſt neceſſe fieri mentionem, & quæ non contin
gunt proceſſum negocij: vel cauſam principalem; li-
cet interdum etiam tales, quæ non contingunt princi-
pale, vel proceſſum, admittantur contra reſcriptum,
vt ſi dicatur per excommunicatum, vel pro excommu-
nicato obtentum, vel falſum, vel ſurreptitium, vel ꝙ
impetrator renunciauit litteris impetratis, & impetrã-
dis, non de cõi conſenſu. ĩ. c. ex parte, vel ꝙ litteræ ni-
mis ſint generales, ſ̃. eo. ad hæc. Quærit Compo. procu
47 rator † contradicens litteris conſenſit in iudicem cum
impetrante, nunquid dñs põt cõtra reſcriptũ obijcere
de veri ſuppreſſione, vel falſi ſuggeſtione, vel de alijs
exceptionibus. vĩ ꝙ non, arg. de poſſeſ. cum olim. ipſe
tenet, ꝙ poteſt, dicẽs, ꝙ conſenſus procu. valet ad im-
pediendam recuſationẽ iudicis, vt præalleg. c. non ta-
men, ad hoc ꝙ impediatur dominus per id contra re-
ſcriptum exceptiones proponere, quas forſan procura.
ignorauit, & vide in Spec. de reſcrip. præſen. §. ratio-
48 ne defectus, in fi. Sed quid de † dilatorijs ſoluendi, vel
faciendi. dicit Innocẽ. quòd non debent proponi con-
tra reſcriptum, nec ad declinãdum forum, ſed ad diſ-
ferendam intentionem actoris. vnde per litem pro-
ceditur poſt tempus moratoriæ dilationis, vel prius
agitur, licet ſo. differatur. C. de prob. ad probationem,
nec facis quod dicam. j. de teſt. in. intege coram. in ve
gloſſ.

9 gl. Sed nunquid ſunt aliquæ † peremptoriæ, quæ oppo nãtur ꝯ reſcriptum: dic ꝙ ſic, qñ perimunt gratiã, & re ſcriptum, vt dixi ſ. eod. conſtitutus, & dicam de lit. cõ teſta. c. 1. lib. 6. Quædam alia hic nota. per Compo. ſcri bam inſ. capitulo ad audientiam, ſuper ſi. vlt. gloſſ.

ADDITIONES.

a ¶ Vbi dicam. Et per Io. An. de clã de. deſpon. in Spec. ſuper ru brica, & per Bar. in l. 2. C. ſi contra ius vel vti. pu. adde, ꝙ eſt in ver q ão, & quando iſtæ exceptiones &c. in vlt. col. vbi Bar. dat practicam proponendi exce. mendaciorum adde & d. Inn. in c. cæterum. & in c. auditis, & melius in c. cum dilectus, de reſcrip. quem alle. Bar. vbi ſ in 5. col. Et multa alia pulchra circa prædi cta, & alias remiſſiones vide per d. Alex. in d. l. in d. ver. ſupra al legato, quẽ vide: & licet doct. in d. l. 2. ſ alle. variè loquantur an opponens ſurreptionem debeat illam probare, an verò obtinẽs reſcriptũ, videlicet impetrans debeat probare vera eſſe omnia, quę narrat, vide pulchrum conſilium domini Pet. de Anch. nu. 31. poſt mediam co. vide etiam plene per d. Bal. in dict. l. 2. C. ſi contra ius, vel vti. pu. in exceptione in pluribus exemplis ibi pul chrè adductis per eum, & ad ſe, ꝙ dictum conſilium d. Pe. eſt in ordine meo, qui eſt impreſſus. 33. & vide etiam de hoc 34. q. 2. c. dicenti. §. diuerſa, vbi eſt canonizata d. l. 2. ſ. alleg. & melius per Albe. de Roſ. in d. l. 2. qui recitando lec. anti. dicit, ꝙ iſta ex cep. tu impetraſti reſcriptum per mendacium, eſt excep. perem ptoria, & non impedit litem conteſt. quam l. 2. ipſe Albericus di cit eſſe canonizatam cum l. ſe. 25. q. 2. c. præſcriptione. & c. ſe. & quæ ibi no. in gl. per Arch. qui dominus Albe. in d. l. multa pul chra dicit in in hac materia, & non fru. allega. a moder. ſupra.

b ¶ Tenet. Vide Pau. de Caſt. conſ. 89. inci. ſuper eo, qđ quæritur, & vide Iaſo. Ma. in l. nec quicquam. §. vbi decretum. ff. de offic. procon. & leg.

c ¶ Dilectus. Sed an poſſit cognoſcere de non iuriſdictione dele gantis vide per Bald. in l. 1. & in l. ſi militaris. C. ſi a non compe. iudi. adde tu d. Saly. in d. l. 1. & 2. ſupra alleg. qui referen. Bald. te net idem, & per pulchra verba.

d ¶ Caſus. Vide etiam in materia aliquid per Ludo. Rom. in con ſil. 362. incipi. non video cauſam, &c.

e ¶ Reſcriptum. Adde, ꝙ licet iſta gl. dicat etiam de ſtatuto iura to debere fieri mentionem in reſcripto, ex ea colligit hic dom. An. Barba. Quòd in generali expreſſione ſtatutorum nõ com prehenduntur ſtatuta iurata. & dicit ponderan. eſſe gl. multum ſingulariter in cle. dudum. §. pe. in ver. pacto, de ſepulc. ꝙ nõ ve niunt pacta iurata, tamen, allegat gl. in d. c. cum non deceat, quę tamen loquitur, dicit ipſe, in ſtatuto iurato, & licèt communiter omnes doc. reputent illam gl. in d. c. conſtitutus, eſſe vnicam, & ſingularem, tamen dicit ipſe, hæc eſt gl. originaria, quam adde ad d. capitulum conſtitutus, ita dicit hic in 40. col.

f ¶ Simplicitas. Vide in l. 2. C. de in ius vo. per dominum Bar. de Salycet. ad ſe d. Albe. in d. l. 2. qui allegat hoc capitulum, ſuper literis.

g ¶ Conſentiebat. Pro hoc etiam facit, quod no. de contractu do lo facto, qui eſt nullus decepto volente, alias non, prout nota. in gl. in l. eleganter. ff. de dolo, & in l. ſi dolo. C. de reſcind. vendit. & vtrobique per doct.

h ¶ Filio. ff. de iniuſt. Adde Bart. ibi in 13. col. in verſiculo, oppo. inſti. de exhære. liber. vbi d. Bar. dat contrarias concor. ad illam gl. in d. l. filio, quæ faciunt ad opi. Ioan. And. hic, adde ꝙ a præto ribus milite ignorante non poteſt nullum approbari teſtamen tum, vt hic dicitur in pagano, quod reputat mirabile dominus Bald. in l. ſi cum vel in vtero. C. de teſta. mili. vbi dicit hoc eſſe nouum, licet dom. Alex. in d. l. ſi cum vel in vtero, idem putet forte eſſe in pagano, quod no. ꝙ idem tenet Pau. de Caſtro in d. l. ſi cum vel in vtero, licet d. Ang. teneat ibi contra, quæ oĩno plenè videas per do. Alex. in d. l. ſi cum vel in vtero, in 2. col.

i Dolum. Ibi vide gl. & do. quibus adde dicta per Io. And. & doc. in c. ex parte. ſ. eo. & ibi vide gl. in ver. conſtitutus. nam dolus probatur, & præſumitur ex præſpicuis indicijs. quibus adde, ꝙ dolus habet quandoque latiorem interpretationem, aliquando mitiorem, vt colligit. l. ſi ſeruus communis. §. ꝙ non, & melius in §. ſeq. ff. de fur. per Raph. in l. ſi fideiuſſor, in prin. ff. de mi. ꝙ au tem culpa dolo proxi. ſit dolus, text. videtur apertus in l. 1. §. 1. ibi, ſi culpa dolo. &c. ff. ſi quis te. lib. eſſe iuſſ. fue. & quis & qua lis debet eſſe dolus, vt reuocetur actus, vide Bar. in c. cum dile ctus, de his, quæ vi, me. ve ca. fi.

k Homo. adde hic vnum notabile dictum Bal. relatum per d. Iaſo nem in auctent. iubemus. C. de iudi. dum vult, ꝙ reſcriptum obreptitium nocet, etiam ſi eſſet ſanctus, qui impetrauit.

l ¶ Iuriſdictionis. Sed ad hoc facit, qđ no. Imo. de dila. præterea, de eo, qui nullo mõ iudex erat, ꝙ citatus cõparere non tenetur. Sed tñ contra hoc facit text. in c. ex parte decani. inſ. eo. vbi ille oĩno nullam iuriſdictionem habebat: quia impetratæ apparent literæ reuocatoriæ: tñ ibi, quia dubitatur de nullitate, valuit pro ceſſus, & pronunciatio, qua pronunciauit ſe cõpetentem. Sic ẽt dicimus in hoc dicto: põt reſpõderi, ꝙ ideo, quia hic nõ habuit reſcriptum falſum primordium veritatis; ibi vero habuit: quia emanauit ſaltem de cancellaria. facit dictum Lapi alias Io. Mo. inſ. eo. c. 1. li. 6. de excõmunicato reſcriptum impetrante, de quo tamen dubitatur, ꝙ iudex poteſt cognoſcere de eo. Bal.

m ¶ Cõtentio. Vide do. Baptiſtam de ſancto Seuerino in repet. l. 1. C. de ſum. trini. & fi. ca.

n ¶ Eſt infamis. Vide duas notabiles deciſiones, quas ponit De cius in l. cauſas. C. de tranſact.

o ¶ Infamiæ. Adde an de talib. exceptionib. poterit cognoſcere iudex, & ſic an ſua ſit iuriſdictio, vl tra Bal. & alios doct. vide d. An. Bar. hic, vbi vltra do. enumerat oẽs caſus, in qb. iudex poſ ſit ſuper talib. exceptionibus pronunciare, & in quibus ſua non ſit iuriſdictio, quos vide hic enumeratos in 41. 42. 43. & 44. col. quẽ vide, vbi multa pegrina & bene digeſta inuenies ꝑ 10. col.

SVMMARIVM.

1 *Abbas in cauſa monaſterij conuenitur ex reſcripto nõ facien te mentionem conuentus, niſi res omnino ſit diſcreta.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *De prælato, priore, Epiſcopo, Rectore, gubernatore, commen datario eccleſiæ, & in reſcripto, quando ſit mentio facien da, & num. 4. 5.*
5 *Principalioris mentionem facere ſufficit ſacerdotis.*
6 *Cõuentus, Concilij, Synodi, & cœtus etymologiæ, quæ remiſſ.*
7 *Rationabilis cauſa dicitur, quæ ſit in iure ſcripta.*
8 *Prælati, & clerici ad quedã tenentur, quædam eis licẽt, quæ dam prohibentur.*
9 *Diuiſa ſeu diſcreta bona dicuntur diuiſa adminiſtratione, & num. 10.*
De cõib. bonis quis cogitur reſpondere pro parte ſua, ibidem.
10 *Diſcretum quod dicatur, & num. 9.*
11 *Diuiſio, vel coniunctio quando poſſit fieri in collegijs, ſiue mo naſterijs.*
12 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, & num. 13.*
In eccleſiæ item pupilli cauſis quis conuenіatur, & num. 24.
Legatum ſub conditione. ſi in patris, dominue poteſtate mã ſiſſet, patri, dominoue legatum videtur idem, ſi ſeruo fiat.
14 *Supplementum gloſſarum, & num. ſeq.*
15 *Monacus, cui commiſſa ſit adminiſtratio quæ agere poteſt.*
16 *Clericus ſecularis poteſt agere pro præbenda ſua nomine ſuo, ſed melius nomine præbendæ.*
17 *Agere poteſt, & cõueniri quicunque habet adminiſtrationẽ ſine alterius conſenſu, & reſpondetur iuribus, quæ videtur obſtare num. 18. vide num. 19. 20.*
19 *Epiſcopus generalem & perpetuum procuratorem, qui om nia communiter negocia eccleſiæ gerat, facere de conſenſu capituli debet, & in arduis, conſuetudo tamen in his, vel cõ ſtitutio attenditur. num. 20.*
21 *De communibus bonis vbi agitur, prælatus, & capitulum cõ ſtituunt ſyndicum, capitulum tamen admittitur in bonis ẽt diſcretis tanquam coniuncta perſona præſtita cautione quã præſtat coniuncta perſona num. 22.*
23 *In iudicio quaſi contrahimus.*
Legis, aut prætor, de iure delib. ff. intell.
24 *Curatorem ad litem quis det. & datur, cũ agitur nomine ec cleſię. ſecus, ſi pars vtraque petat electum ſuum cõfirmari.*
25 *Capitulum poteſt agere, & defendere ſine curatore.*
26 *Gloſſa citata videtur abeſſe a codice meo.*

CAPVT XXI.

1 Edoceri Caſus. † In cauſa monaſterij conue nitur Abb. per reſcriptum quo nulla fit mentio de conuentu, nec pro pter hoc appellare poteſt, niſi cauſa eſſet cõuentus om
2 nino diſcreta. & communis † diui. ſecunda ibi, ſuper quo. Et primo ponit duas qões, ſecunda ibi, ac licet. Itẽ pars 2. duo facit. 1. ſoluit illas duas q. & cãm red dit. 2. excipiẽdo declarat ſolu. ibi, niſi forte [Abbates]
3 ita in perſonam † abbatis occurrit de facto dubitatio:

ſed idem de alio prælato, vel quia Abbas nõ poteſt ha
bere proprium.54.diſt.Abbati,ideo de Abbate vide-
batur plus dubitandum ſm Fran.ſcdm quem idem de
priore,idem etiam non ſolum de epiſcopo, ſed etiam
de quolibet inferiori prælato, cui tamen principaliter
4 competat adminiſtratio eccleſiæ. Si vero † ſit capella
non habens collegium,ſed vnicũ ſacerdotem ſatis erit
illum exprimere: tum quia tali dicitur eccleſia com-
miſſa.32.diſt.presbyter,& quia eccleſia dicitur eſſe ip
ſius,de præben.cum non ignores,& quia eccleſia eſt ip
ſius heres,de penis.c.2.de gubernatore; vel commen-
datario dicit idẽ,ad hoc alle.de elec.querelam.vide
5 quod dixi de iudic.cum deputati. Si vero duo † ſacer-
dotes pariter regunt eccleſiam, ſi alter eſt principa-
lior,de illo fiet mẽtio,alias ſcdm eũ oportebit vtrũq;
noiari:quia qđ oẽs &c.facit,de reg.iur.qđ oẽs,li.6.&
ibi cõcor.& vide quod dicam ſuper 1.gl.& ȷ.de cõſu.
cum dilectus,ſuper gl.1.& de offi.ordi.conquerente.
6 in prin.[conuentibus]etymologias † conuentus, con-
cilij,ſynodi,& cœtus habes 15.diſt.c...in ſi.[& eoſdẽ]
ac ſi di.ꝙ oĩa erant cõia,ſcdm Hoſt.[Ipſis]alias de ip-
ſis.& tunc dic,ſ.cauſis omnibus. Ac licet ſecunda qo.
[inhibita]in reſcripto[Tueri].ſ.quando iudices illam
exceptionem non admittũt[Super quo]ſ.vltimo, per
quod ſatisfit etiam primo.ſi.ſ.e.paſtoralis,ver.nos igi
7 tur[Alia]ſimplex relatio[Rationabilis]& in iure † ex
preſſa ſecundum Hoſt.qui hoc not.de ap.paſtoralis.i.
reſpon.[Cum ex officio]reddit cãm huius dicti,& dic
officio.i.adminiſtrationis,quam gerit[Teneantur]dicit
8 hic Fran.ꝙ ad quædam † tenẽtur prælati,& clerici, vt
hic,& ȷ.de cle.nõ reſi.quia nonnulli,& c.cõquerente,
quædam eis licẽt,de dona.cæterum,de teſta.relatum,
de reb.eccleſ.non alie.conſenſus. Quædam eis prohi-
bentur.inf.ne clerici,vel mona.per totum, de vita &
9 ho.cleri[Omnino]ita,ꝙ † diuiſa eſſet adminiſtratio.
vnde dicebat Boa.ꝙ ſi diuiſa eſt adminiſtratio,etiam
in alijs communibus non cogetur epiſcopus reſponde
re niſi pro parte ſua, vt ſi habet cum capitulo molen-
dinum commune,dicebat autẽ Franc.ꝙ ſi aliqua ſunt
a communia,[a] aliqua vero diuiſa,ſi ſuper diuerſis capi-
tulis impetretur, reſpondere nõ cogitur;ſed ſi ſuper cõ
munibus ſic,dicit etiam, ꝙ ſi ſuper diuiſis capitulis im-
petretur,reſpondere non cogitur prælatus,dato ꝙ vl-
tra prelaturam habeat præbendam in eccleſia,alle.de
conceſſ.præb.poſtulaſtis[Diſcreta]dixit Goffr.id eſſe
10 † diſcretum,quod deputatum eſt ad veſtiarium mo-
nacorum,vel ad piſces pro conuentu,cum Abbas cõ-
medat in camera: ſed hoc verum intelligas admini
11 ſtratione diuiſa,puta prior eſt ibi.hæc † autem diui-
ſio,vel coniunctio potuit fieri a principio,conſentien-
te patrono,ſecundum Fran.alle.de conſuet.cum dile-
ctus, de cenſibus quanto: poſt conſecrationem vero
habuit fieri per epiſcopum, de vita & hone.cler.quo-
niam,de reli.do.c.2.de excel.prælato.ſicut vnire, &
12 vide quod dicam ſuper 1.gl.¶ Prima † gl.facit quat
tuor.Primo conſulit prælatum conuenendum dupli-
ci de cauſa,& dat ſimile.Secundo dicit prælatum ſine
capitulo,vel econuerſo non agere, vel defendere, di-
ſtinguens triplicem ſpeciem cauſarum,quædam ſpe-
ctant ad prælatum, quædam ad capitulum, quædam
communiter ad vtrũq; tertio rñ.per queſtionẽ,an ſub
ſequens conſenſus &c.Quarto quærit,& ſoluit.¶ Se-
13 cunda gl.rñ.per quæſtionem.¶ † In prima glo.[ibi,l.
2.]cuius caſum ponit præ.§.ꝙ ſi[& ibi.§.hoc nihilo-
minus]in cauſis eccleſiæ cõuenitur ipſius œconomus,
quẽ epĩs tractatus elegerit[& ibi,de auctoritate tu.]in
ſi.hæc lex,& ſequẽs ꝓbant ſic fieri in pupillo, qui litẽ
hẽt cum tutore.¶ Secunda glo.[ibi.annua.§.1.] vide
de of.dele.qm Abb.ſup 1.gl.[& ibi Filiofa.]legatum
filiofa.ſub ꝯdõne,ſi in ptãte pr̃is manſiſſet, pr̃i legatũ

vr̃.Idẽ in ſeruo,vel alimentis ſeruis legatis.[& ibi, cla
14 bus]vide in c.requiſiſti,ſup gl.hic rñ.¶ In glo.1.ibi,de
procu.c.1.vbi de hoc.68.di.c.ſi.& multum plene in Sp.
de actore, in vltima charta,vbi ponit opinion.quas po
ſtea diſtinguendo concordat ſequendo diſtinctionem
hic poſitam per Petr.& Abb.& Tancred. et quan-
dam diſtinctionem Hoſt.quam hic poſuit.& per hanc
remiſſionem plura hic not.decido,vbi etiam videas,
15 quod hic no.Inn.Hoſt.& Comp.de monaco † cui com
miſſa eſt adminiſtratio obedientię qui pro illa agere,
& defendere poteſt:ſecus, ſi commiſſa ſit adminiſtra-
tio villæ,vel poſſeſſionum,niſi conſtitutus eſſet procu.
vel ſyndicus:quia nec nomine proprio, nec præbendæ
talis agere poſſet, vt dicam inf.eo.cũ dilecta,ſuper vlt.
16 gl.ſecus † in clerico ſeculari,qui pro præben.ſua agens
poſſet in libello dicere,peto noĩe meo ſm Inn.tuti' ta-
men ſm Hoſt.eſt,quòd petat nomine præb.& vide qđ
dicam de prob.ex lr̃is.in gl.nõ poterat[& ibi,§.& hoc
17 nihilominus]dicit Innoc.credimus, ꝙ quicunq; admi
niſtrationem habet,poteſt agere,& conueniri ſine con
b ſenſu alterius [b] ſ.qđ cuiuſq; vniuer.l.ſi.de iud.cum de
putati,& in auct.de eccleſia.titulis.§.ſi.& lex orphano
18 trophos.l.omnes.C.de epi.& cle.† nõ ob.imo concor
dat.non.n.dicit requirendũ alicuius conſenſum, cum a-
git œconomus:ſed in ꝯſtituendo œconomo interueniet
ꝯſenſus p̃lati,& capituli.Item nõ ob.ȷ.de procur.c.1.
quia ibi presbyteri,& diaconi adhibentur in teſtes:
imo concordat,quia epĩs ibi procuratorem facit,& di-
cebat Ho.ꝙ bis ibi admiſſus fuerat proc.ſolius .pĩ,&
quia bis fuerat papa deceptus,voluit eſſe magis ſolici-
tus,dicit illum ſolum agere,qui ab epõ ſuo mandatum
recepit,in auct.de ſan.epis.§.pro omnibus,& §.reuerẽ
diſſimi,col.9.dicit etiam ſe mirari,cum conſtet miſe-
rum præceptorem,vel vicarium agere,ut in præalle.c.
cum deputati,& de fide inſt.G.perpetuus, qui nec tñ
ius,nec auctor.habẽt. Quomodo de epõ deducatur in
dubium,qui habet generalem,et liberam, de elec.c.ã
nobis olim,in fi.nec obſtat ſcdm Inn de iudicijs cauſã.
quia non dicit requirendum conſenſum epi, niſi quia
aliter,quod ꝯ ipſum epm̃ fieret,non valeret,de maior.
& obe.inter.de re iud.cum ſuper.bene tñ diceret.ꝙ ſi
19 vellet † facere gñalem,& ꝑpetuũ ꝓcu.q oĩa cõiter ne-
gocia eccleſię gereret,ſiue in cãis,ſiue in alijs,ꝙ hoc fa
cere debet de conſenſu capituli.inf.de his,quæ fiunt a
c præto.quanto.Idem forte in arduis [c] & ſic poſſunt intel
d ligi iura,quæ dicunt,conſenſum [d] capli requirendum,
20 ſcdm Inn.Dicit et Hoſt.& Comp.cũ eo, ꝙ † conſuetu-
do,vel conſtõ bñ attendit in talibus,alle.no.de prob.
ex lr̃is,de his quæ fi.a præ.ca noſcit,de ſolu.qđ quibuſ-
dam.vnde dixit Innoc.ꝙ licet diuiſæ ſint poſſeſſiones,
Abbas aget,niſi cõſuetudine,vel ꝯſtone facta legitime
vel alio modo legitime ordinatũ ſit, ꝓ qua parte agat
Abbas,& pro qua ꝯuẽtus,vel diuiſa ſit adminiſtratio,
& vide quæ dicam in fi.huius gl.& quod dixi in textu,
in fi.[& ibi,ſunt diſcreta]& ſunt ardua ſecundum Inn.
21 Hoſt.& Comp.[& ibi,de conſenſu]melius † dixiſſet,p̃-
latus,& capitulum.vt differat ab eo, quod ſ.dixit, qđ
negocium tangit p̃latum principaliter,& vide quod
dicam de reſtit.ſpo.olim cauſam,in prin.[et ibi, Inno
22 uandum]dixit tamen Ho.ꝙ tunc admittit † capitulũ
pro negocijs cõibus,& pro diſcretis tanquã coniuncta
perſona,p̃ſtita cautione,q̃ p̃ſtare dẽt pſona coniũcta.
Idem no.ȷ.de ꝓcu.c.1.in gl.pe.vltra medium,per qđ
decido aliqđ hic not.per Gof.[& ibi,§.tutor]caſus eſt
ſpecialis,vt no.ſ.de pac.c.2.cum remiſſio.[et ibi, vel
econuerſo]de hoc vide in Spe.de his,quæ fiunt a præla.
23 poſt princip.et ibi.Deducere]quia † in iudicio quaſi cõ
trahimus.ff.de pecu.licet.§.ſed ſi filius[et ibi, An præ-
tor]non ponit lex iſtã regulam, ſed loquitur in ſuo ca-
ſu,ſ.in hærede, qui deliberat,an hæreditatẽ adeat,hoc
patet

patet in tutore, curatore, ſyndico, & gñali procuratore
& ſimilib. ſcd̄m Cõp. Vin. & Ho. (& ibi, Superior) qs cu
4 ratorem † ad litē dare poſſit, hr̄ inf. de iud. c. vlt. li. 6.
(& ibi, ad Litē) ſcd̄m Ioā. & idē no. 5. q. 3. c. vlt. & dixit
Inn. hoc eſſe verū, qñ agitur noīe eccľię: ſecus, ſi agere
tur noīe proprio, vt cū vtraq; pars petit ſuū electū ꝯfir
mari; tūc nō eſt neceſſarius curator. (& in fi.) licet non
5 negetur hoc fieri poſſe, & tñ † ſine tali curatore capitu
lū velut habēs legitimā adminiſtrationē agere, defen
dere, et ꝓcur. ꝯſtituere poterit, vt de cā poſ. cū eccľia,
et c. cū olim, de inſti. cū veniſſet, ibi ad petitionē Ebo
racē. eccľiæ, et ſcd̄m Hoſt. et Cõpo. Idē Guil. in Spe. de
ſyndico, ver. ſed ſi cā. ¶ In gl. ſi tñ Abbas. in fi. Guil. cō
6 tradicens † legem loqui in eo, qui habet onus, nō emo
lumentum, hoc no. Spe. de reo, ad fi. ver. et nunquid.

ADDITIONES.

a ¶ Communia. Aduerte, quia licet bona temporalia quãdoque ſint diſcreta inter epiſcopum & capitulū: ſpiritualia tamen nũquam ſunt diſcreta, Imo. in c. cum clerici, de verb. ſig. & hoc ſigna ad limitationem huius decret. & materiæ ſecundum Gemi. hic. & idem Inn. in c. clerici. de maio. & obe. in 1. colum.

b ¶ Alterius, vide Imo. in l. 1, §. municeps. ff. de acquir. poſſ. & in l. examiuata, de iudi.

c ¶ In arduis. Ardua. n. quæ dicantur, & connumerentur, vide vltra omnes doc. d. An. Bar. hic in 11. col. vbi enumerat, quę inter ardua enumerantur. vbi ipſe d. An. dicit, ꝙ inter ardua enumerantur caſſare officialem, & procuratorem perpetuum & generalē, itē qñ q̃ritur de ſtatu & libertate monaſterij, & alia, & tandem concludit quòd ſtabitur arbitrio iudicantis, vide ibi.

d ¶ Cõſenſum. Vide Bal. in l. 2. C. de ſeruis reipub. ma. adde, quod eſt Bal. in l. 1. in ordine meo, in fi. ſupra alleg. cui adde dicta per d. Alex. in d. l. 1. in Apoſtilis ad Bal. in verſ. vtrum anciani, & in l. 2. in ſuis appoſtillis, eo. ·i & vltra adducta per d. Alex in dictis apoſtillis. vide d. Albe. in d. l. 1. qui allegat Inn. & Comp. in c. cū acceſſiſſent, de conſti. & in c. dum omnes, & quomodo cõſtituatur ſyndicus, vide pulchram doctrinā domini Angel. vbi ponit formā in l. nulli. ff. qđ cuiuſque vniuer. noīe, vbi eſt gl. magiſtra, & vide etiam de hoc Bal. ibi, in d. l. nulli, in apoſtillis, qui multa pulcra dicit, & maximè an credatur notario qui dicit in mãdato, ꝙ duæ partes ex trib. interuenerunt, qui dicit ꝙ nō, niſi enumeret: ſecus eſt, ſi dicat omnes, quem vide, & vltra dicta per eū vide ēt Bal. in l. obſeruare. §. ſi ff. de offi. proconſul. adde tu aliam gl. quomodo conſtituatur ſyndicus in l. procuratores, in gl. 2. in ver. reipub. C. de decur. lib. 10 ibi, vide aliquid per d. Bar. & latiſſimè per d Nicolaum de Neap. ibi, & vide aliam gl. in l ita tamen. ff. ad Tre. & ibi vide d An. Barba. vltra omnes.

SVMMARIVM.

1 *Proceſſus factus per literas ſurreptitias irritatur, factus verò contra formam reſcripti irritus nunciatur.*

2 *Diuiſio capituli,*

3 *Monialis poteſt facere procuratorem, & in quibus cauſis.*

4 *Surreptitiæ literæ dicuntur ex varijs cauſis, & quibus, et ſi ſecundum eas procedatur, valet proceſſus, niſi excipiatur, & num. 5.*

6 *Præuentionas reprobantur.*

Dignitas obreptitia, priuilegium ſurreptitium, ſententia per obreptionem obtenta quando dicatur. num. 7. & 8.

8 *Sententia quo caſu reuocetur.*

10 *Inſert quid cum exigitur, inſertio debet eſſe ſpecialis, non generalis.*

Mentionem facere de primo reſcripto in ſecundo oportet, ſi idem diuerſos iudices impetret ſub eadem forma nedum de literis primis, ſed etiam de principali earum articulo facienda mentio, num. 11.

12 *Litteræ, aut Reſcriptum non facientes de primis mentionem non ſunt irritæ, ſed irritandæ opponente parte.*

13 *Irritandum, ideſt irritum nunciandum.*

Participij vnius temporis in alia participia reſolutio.

14 *Acta eius, qui putabatur habere iuriſdictionem, tolerantur propter vtilitatem multorum, quibus neceſſe erat agere coram eo, non propter vnam cauſam.*

15 *Principale mãdatum nō eſt prętermittendum, niſi ſit alternatiuum. num. 22.*

16 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum & num. 17.*

Ordinem ſcripturæ ſeruandum, exempla, & quando ſeruandus. num. 19. 20. 21.

18 *Supplementum gloſſarum, & num. ſeq.*

Cancelarij conſcientiam quãdo dicatur ſufficere ne impetrãs iudicetur falſarius, ibid.

23 *Omitti non poteſt etiam de conſenſu partium articulus, quem Papa in eccleſiæ fauorem appoſuit ex certa ſcientia.*

24 *Monachus per ſe nihil hēt actionis, niſi clamare, morior, vel niſi habeat adminiſtrationem, vel de mandato abbatis, & nomine monaſterij, poteſt tamen loci petere reſtitutionem.*

25 *De originario qui habet prædium in loco, & de eo qui Collegiū ingreſſus eſt poſt debita contracta, & poſt egreditur.*

CAPVT XXII.

2
1 Cum dilecta. [a] Ca. † Proceſſus factus ꝑ literas ſurreptitias irritatur: factus ꝯ formā reſcri-
pti irritus nunciatur, & de facto huius decr. loquitur ĩ.
de re iu. ad probandum. Et, vt dicebat Hoſt. quatuor
2 † facit: tangit qõnem: caſſat proceſſum ſecundorum iu
dicum ibi, deprehendimus. irritum decernit proceſ-
ſum primorū ibi, dictū, inſuper cõmittit cām, & mã-
dat reſtitui ſpoliatos ibi, iōq; mãdamus [G. Monialis]
3 ergo † monialis facit procuratorē in cā electionis. eo-
dē mō, ſi de crimine ageretur, In. de vtroque vide poſt
eum ĩ. de re iudi. cum I. & A. in prin. & de priuil. cum
olim ꝑꝑ, in gl. ideo. hodie tenetur procuratorē facere
in cā electionis, nec pōt ꝑſonaliter venire. inf. de elect.
indēnitatib. §. ſed cū eas, li. 6. [Et ĩ.] hic deciditur fa-
cti narratio, q̃ colligas ꝑ inferiora. [coniudices] iſti fue
runt ſcđi iudices, vt ꝑ inferiora colligitur [Surreptio-
4 nem] dñr qñque † literæ ſurrepticiæ, i. furtiuæ, per quas
nulla datur iuriſdictio, nec tenet proceſſus, vt hic, & ĩ.
b de off. vica. c. pe. C. ſi a non cõpe, [b] iud. l. fi. & per totū:
vel dic, ꝙ fuit exceptū de eo, ꝙ cauſa fuerat alijs com
miſſa, & appellatum, & ideo proceſſus irritus ſ̄m Inn.
qñq; dicūtur literæ ſurrepticiæ, quia ibi aliquid ſugge
ſtum eſt, vel ſuppreſſum: ſed per tales datur iuriſdō, &
niſi excipiatur, tenet proceſſus ſ̄m Inn. Sed Hoſt. remit
tit ad no. inf. eo. dilectus. qñque ēt præter conſcientiā
aduerſarij impetrãtur. inf. de re iud. cū olim. in hoc tñ
caſu valent lr̄æ ſecūdū quoſdā, dūmō de conſcīa prin-
5 cipis proceſſerint, vel ſuorū officialiū Rō, qa † ad ad-
uerſarium non ſpectat concedere, vel denegare, licet, ſi
ſciret, poſſet illas impedire, vñ per ipſas procedi pōt,
C. ſi ꝯ ius, vel vtili. pu. præſcriptione, & inf. e. in noſtra,
6 ſecundum Inn. Dicit Hoſt. ꝙ præuentiones. † reprobã-
tur. inf. de app. ſuggeſtum, & c. oblatæ. dignitas aūt dr̄
obrepticia, ſi obtenta ſit ꝑter cõſciam illorum ad quos
pertinet promotio, inf. de elect. cū dilecti. vel ꝯ expreſ-
ſam cõſciam illius, qui hēt ius prohibendi. inf. de poſt.
7 c. 1. priuilegiū † vero dr̄ ſurrepticiū, qñ aliquid taceretur,
quo expſſo impetrãs illud nō habuiſſet, & eſt tūc nullū
ipſo iure. ff. de nata. reſti. l. 1. de ele. dudū 2. §. fin. ſcd̄m
Inn. alleg. Hoſt. de transla. c. fi. vt lit. pen. c. fi. infra de
conſan. quia circa, quinimmo & ſn̄ia per obreptionem
obtēta reuocatur, vbi dolo malo eſt elicita. ff. de dolo,
cum a te. ff. de iud. ſi ꝑtor. §. 1. 35. q. 9. veniam. Si aūt ſi
ne dolo malo & ꝯ veritatē datur ſn̄ia, nō reuocatur, vt
dicta l. ſi ꝑtor, ſecūdū In. melius facit ſcd̄m Ho. inf. de
re iud. cū inter vos. §. fi. eſt tñ ꝯ de pur. vulg. c. 2. dic vt
9 ibi. Vnde ſcd̄m Inn. ſi quis † dicit ſn̄iam reuocanda &
aduerſarius neget, reuocabitur, dūmodo probetur ali-
qd rōnabile, quare debeat reuocari, ff. de iu. de qua re.
ff. quæ ſen. ſine appell. re. l. 1. 1. iñ. ſecūdū Inn. Sed Hoſ.
remittit ad no. de re iud. inter monaſterium, & c. cum
Bertoldus, vbi dicam, in gl. forte de partiuat. [Cogni-
tio] dicūt quidam, ꝙ papæ ꝯſtabat de ſubtractis. vnde
patet ſurreptitias fuiſſe lr̄as ipſorum, per quas commit
10 tebatur cognitio [Inſertus] ſpecialiter, & † non gene-

raliter.ſ.c.paſtoralis, Ioan.Vin.[De quibus] lr̃is alias
quo, ſ.articulo, & per hoc adiuuat Hoſt.opin. ſuam no
tatam ſ̃.eo.ex tenore, ſ.ꝙ impetrans diuerſos iudices
ſub eadem forma, neceſſe hẽt in ſecundis de primis fa
cere mẽtionem, nã hic vnus, & idem articulus erat in
vtriſq;, et ſcd̃m litterã, de qua hic, forte fecerat men-
11 tionẽ de literis, et non de articulo, per quod † not.ꝙ
etiam de principali articulo litterarũ, nedũ de litteris
faciẽda ſit mẽtio. j̃.de re iudi.inter monaſterium [Oc
12 caſione] parte † aduerſa id opponente litteris, ꝙ in eis
nõ fiebat mẽtio de primis. nõ enim ſunt irritæ ipſo iu-
re, ſed irritãdæ per exceptionem. ſ̃.e.ſi autem. Vin.[Ir
13 ritandum] i.irritũ † nuntiandum, ſecundum Hoſtien.
alij ꝯ. de hoc inf.c. ad audientiam. & videtur ꝙ pro-
ceſſus debuerit valere, qa ignorabãt lr̃as ſurreptitias,
c & credebantur veri iudices. ff.de off.p̃toris.[c] l.ſi forte.
& l.Barbarius, de offi.præt. Sed illa † tolerata ſunt pp
14 vtilitatẽ multorũ, q habuerunt neceſſe corã eo agere,
cũ p̃fecturã teneret, in lege, ſi forte, iuriſdictionẽ habe
bat, licet eã aduenięnte ſucceſſore exercere nõ debuiſ
ſet: hic cum fuerit tantũ vna cã, nõ eſt multa ſubiecto-
rũ vtilitas, Inno.[Principaliter] & ſic † non erat præter
15 mittendũ, vel poſtponẽdũ, Inn.& ſm Hoſt. iſtud prin-
cipale ponderat plus in reſignatione ſubtractorum, q̃
in perſonali acceſſu [Committerent] tãquam cuſtodi,
non tanquam abbatiſſæ eiuſdem abbatiæ [Subtracto-
rum] quia quælibet pars de bonis monaſterij ſubtraxe
rat pro poſſe. [Prætermiſſo] i. reſignatione non facta
16 mandati ad ſcolaſticum, & coniudices impetratos.
¶ Quarta † gl. notat ordinem ſcripturæ ſeruandũ, alle.
6. iura, & tria in ꝯriũ, & ſoluit diſtinguendo. demum
obijcit quærendo, & ſoluit. ¶ Antep.gl. dupliciter ex-
ponit, quod dicit lr̃a, de iuris ordine. Penul.gl.rñ.per
obiectionem. ¶ Vltima gl. obijcit, & dupliciter ſoluit.
27 ¶ In quarta gl.[ibi quoties] ſi legatus † eſt vſufructus
alternis annis vtendus Ticio, & Mæuio, ſeruabitur or-
do ſcripturæ, vt prius Ticio, deinde Męuio debeatur
[Et ibi hęres] in fi. dicit teſtator hæredi, rogo, ꝙ hære-
ditatem reſtituas filijs meis, vel vni eorum, vel nepoti
bus, vel cognatis, ſeruatur ordo (Et ibi l.1.) quę ſic di-
cit, prius de poſſeſſione pronuntiare, & ita crimen vio
lentię exequi ere pręſes prouinciæ debuit: qđ cũ factum
non ſit, licitè prouocatũ eſt [& ibi, ordinar.] vide de ſe
qu.ſtra.c.1.ſuper 3.gl. ¶ In gl. antepe.[ibi, ordinarii,
uide in gl.prox.[Et ibi, nõ eſt incerti iuris] vide de cau
ſa poſſ.c.2.ſuper vl.gl.& ibi, ſi de vi, vide de ordi.cog.
c.1.ſup 1.gl. ¶ In gl.vl.[ibi, §.ſi filius fa.] vide de ſen.
28 excom.vt famæ.ſuper.4.gl. ¶ In glo.1.in fi.qđ dicitur
ſufficere cõſcientiã cancellarij, locũ habet in ſimplici
bus, & quò ad hoc, ne impetrãs iudicetur falſarius; ſed
cõſcientia principis ad hoc, vt ualeant literæ, requiri-
tur in legendis, ut hic, & j̃.de re iud.cũ olim.Ho. ¶ In
gl.3.[ibi, §.is aũt] qđ dic ut eo.ti.ſi is cui, li.6. ¶ In gl.
no.in reſcri.[ibi, ſi rector, in fi.] ubi de hoc, & 79.di.ſi
qs ex epiſcopis, & 20.di.§.1.& 36.di.§. ecce, uer. hic
ẽt dñs.63.diſ.metropolitano.24.q.1.alienus [& ibi.
Quoties] & j̃.de elec.c.pe.& de p̃b.mandato, li.6.per
quæ iura. & p̃all.l.quoties, & l.hęredes alleg.approba
ri uidetur ſolu.licentiũ, ꝙ ubi † diſpoſitio legis, uel ca-
19 nonis, uel uolũtas hominis eſt dubia, ſpectatur ordo,
ut ibi. Si uero eſt certa, non attenditur ordo ꝯ ius, ut in
decr.cauſam.ſ̃.eo.& ff.de ſolu.nec enim ordo, ubi ui-
de concor.pro & ꝯ. C.de fideicõ.auc.hoc amplius, pri
mũ dictũ uerum, ubi oportet alterum ſolum admitti,
uel pręferri, & tunc ex ordine reſultauit præſumptio af
fectionis. ff. de hære.inſtituendis, qui ſoluendo.2.& l.
ſi non lex.§.1.& ſic nõ ob.l.Lucius.in eo.ti.quæ in du-
bio nõ ſeruat ordinẽ. Itẽ ſol.quæ ſequitur in gl.conue-
20 nit diſtinctioni, quæ habet, quòd aut ius † ponens ordi
nem iubet illum ſeruari: aut cõſuluit. primo caſu non

d valet,[d] ꝙ agitur, ordine nõ ſeruato,[e] vt hic in gl.ſe.po
e ne exẽpla. j̃.de elec.quia pp, eo.tit.prouida, & c.fi.lib.
6. j̃.de his, quæ fi.a præ.cũ ap̃lica.de loca.potuit.C.de
execu.rei iud.l.1.de ſen.& interlo.l.prolatam, cañ.2.
q.6.ff.de except. l.fundum, & l.fundi, in auc. de hære.
& fal. §.inordinatũ. ſecũdo caſu valet, licet ordo non
ſeruetur. pone exemplũ 54.di.nulli, de ſpon. commiſ-
ſum, de iura.calum.c.1.in prin. lib.6. in cle.de cõceſſ.
præb.c.vno, ver.quẽ ẽt. C.de teſta.p̃poſteri. C.de pig.
debitorem, inſtit.de leg.§.ante hęredis. & facit quod
not.de elect.commiſſa.§.1.lib.6. in vltima gloſſ.Vin.
in decret.vlt.de reſtitut.ſpo.in gloſ.2.dicit, ꝙ lex, nec
21 †.n.quæ dicit, non curandũ ordinẽ ſcripturæ, fallit in
mãdatis exequẽdis; all.illam decr.& iſtam, et decr. ve
nerabili, quã j̃.alle.gl.et faciunt hæc ad ea, quæ dicam
poſt Io.j̃.de elec.bonę.2.in fi.[et ibi, Inter cęteras] ibi
22 † neutrum principaliter mandabatur, ſed vtrunq; al-
23 ternatiuè [et ibi, Omiſerunt] quæ † ẽt de conſenſu par-
tium expreſſo, vel tacito omittere non poterant, cum
papa illũ ex certa ſcia in fauorem eccleſiæ appoſuiſſet.
ſ.ꝙ perſonæ idoneæ etc.ſecundũ Inno.Cõpo.et Hoſti.
[ibi, ſibi, darã] et ſic nihil fuit legitimè factum. ¶ In
gl.iuris ordo [ibi, ſubſtantia] vide qđ no.2.q.1.in ſum-
ma, et quod dicam j̃.de ap.ex ratione, ſuper 1.glo.in
1.col.et de offic.deleg.prudentiam, ſuper fi.2.gl. ¶ In
f gl.vlt.[f] [ibi Abbatiſſam) de hoc in Spe.de actore.§.1.
24 ver. quid ſi ſpoliatur. dicit Hoſt. ꝙ monacus † pp aĩæ
periculũ p̃clamare, morior, morior. quia ſicut piſcis
g ſine[g] aqua etc.16.q.1.placuit, et iudex ad clamorem
eius ex officio inquiret, et illum reſtituet. ff.de of.præ-
fect.vrb.l.1.§.ꝙ aũt, inſtit.de his, qui ſui vel alie.iur.
ſunt.§.ſed hoc tẽpore. ver.dominorum. dixerũt Gof.
et Hoſt.de reſtit.ſpol. Item cum quis, ꝙ monacus pete
re põt reſtitutionem loci, vt hic, et de accuſ.olim: ſed
non rerum, quia illas nec ciuiliter, nec naturaliter poſ-
ſidet, et ideo ei non competit interdictum. ff.de vi, et
vi ar.l.1.§.deijcitur et mortua eſt ipſius vox in talibus.
2.q.7.nullus monacus. Et hoc, niſi habeat adminiſtra
tionem, de teſta.requiſiti. §.fi.vel de mandato abba-
tis, et noĩe monaſterij hoc faciat. ſ̃.de poſtu.c.2. j̃. de
ap.bonę.ar.C.ſi per vim, vel alio mõ.l.1.ff.de p̃cario,
l.ſi adoptauero, et vide qđ dixi ſ̃.e.edoceri, ſup.1.gl.
vbi dixi de agẽte petitorio (et ibi, Quaſi de corpore) de
h hoc[h] et qd † de nõ originario, qui p̃diũ hẽt in loco, et
25 quid de illo, q poſt debita ꝯcta ingreſſus eſt collegiũ,
et quid ſi poſt egreditur, vide in Spe.de cẽſib.§.2.ver.
quid ſi aliqua vniuerſitas, et ſeq. et ver.qd ſi aliquis, et
qđ dicã inf.de iniurijs, in noſtra, ſup verbo, communi:
26 (et ibi, in nullo) ibi † petitur a collegio, non a ſingulis.

ADDITIONES.

a ¶ Cum dilecta. Vide circa materiam huius c.hic plenè ſcripta
per d.Fel.in 8.vel 4.car.vide etiam Bald.conſ.351.pe.col.& vi-
de Barb conſil.3.col.3.in 1.vol.& vide d.Iaſ. in l.non ſolum, in
pen.co.ff.ſol.ma.

b ¶ Non cõpe. Plenius vide de hoc ſ̃.eo ſuper litteris, poſt gl.per
Inn.& Compo. Adde & vide plenius vltra omnes d.Abb.in d.
cap.ſuper litteris, & multas ſo.ad contraria vide ibi, & vide per
Calderinũ ibi.in d.c.ſuper literis, vbi ponit quatuor pulchras
ſuperſcriptiones reſcripti, quas per te vide, ne ſim nimis longus,
vltra oẽs vide vbi ſ̃. per d.Abb. in 2.col. quid ſit mendacium.

c ¶ Prætoris. Vbi plenius per Bar.& vide d Bart.de ſaly.in l.1.ff.
de teſta.adde, ꝙ Inn.hic dicit, ꝙ non habet locum in delega-
to, licet contra teneant omnes doc.hic per l.2. C.de ſent. & in-
terl.om.iu.uide hic d.Cat.qui allegat Bar.in rep.d.l.Barbarius.
& qñ cõis error faciat ius, vide p d.Al.in apo.ſuis in d.l.Barba
rius, vbi videas multas pulchras limitationes, in quibus ẽt alle-
gat dictum Inn.qui limitat ſecus eſſe, quando erratur in vna cã
communi.& plurimas alias limitationes vide ibi.

d ¶ Nõ valet. De hac materia vide Bar.in l.hæreditas.ff.ad treb.
& in l.2.§.prius.ff de vulg.& pop. & in l.ſi duas. ff.de exc.tu.&
per Cyn.in l.præpoſteri. C.de teſtamen. & in l.præcedenti. &
vtrobique vide Bald.& Salycetum. Adde, & vide plures quo-

cas

tas vltra hic allegatas per d. Alex. in d. §. prius, qui etiam allegat canoniſtas in iſto c. cum dilecta, per te vide.

e ¶ Seruato. Vide tex. in l. item. §. & ſi ita, ff. quod cuiuſque vniue.

f ¶ In gl. vlt. Circa iſtam gl. adde quod monacus non poteſt regulariter agere nomine proprio, etiam ſi ſpolietur cappa, cum illam non poſſideat, vt in c. nolo, & in c. non dicatis. 12. q. 1. ſallit in cauſa criminis, vt in c. ex parte, de accuſa.

g ¶ Sine. facit ex no. Inn. de ſeruo in c. ſi inf. qui cle. vel vouen. adde d. Arch. 16. q. 1. placuit. vbi videas alias remiſſiones ad hoc propoſitum.

h ¶ De hoc. & Vide in l. 1. §. quod ſi nemo. ff. quod cuiuſque vni. no. per Bar. & gl. & quomodo imponatur collecta, vide per ipſum in l. 4. §. ſi actori. ff. de re iudica. per Innoc. in c. graue, de ſen. tex. excom. & de ſe. vide in Spe. hic alle. per Io. And. adde d. Ale. in apoſtillis in d. §. quod ſi nemo. in princ. & per eundem in d. §. ſi actori, ſupra alleg. in apoſtillis. adde tu d. Abb. in c. conſtitutus. de procura. vbi alleg. Bar. & Ino. & per Bal. in l. 1. C. de procur. vbi aliter loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ſecundum quando valeat, licet non faciat mentionem de primo, & elapſo anno num. 6. 7. 8.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Reſcripta reus quomodo impetret, remiſſ.*

4 *Annus eſt vtilis in principio, continuus in progreſſu, intra quem debet uti quis reſcripto, & aduerſus huius anni lapſum, an reſtituatur eccleſia. num. 10. & 11.*

Continuè labi annus quomodo accipiatur, ibid. & num. 17.

5 *Reſcripto ſi pars vtraque ſuo neglexit vti intra annum, vtrū valeat.*

Culpa culpæ compenſatur ibid. & culpæ dolus præponderat num. 6.

11 *Præſcriptiones temporales currunt etiam contra eccleſiam.*

12 *Intra vel infra, duobus modis poteſt intelligi, & quibus, & num. 13.*

13 *Dolus ut conuincatur caſus, & num. 14.*

14 *Dictio eadem, ponitur propriè, & impropriè.*

15 *Habuerit, denotat etiam propriam potentiam impetrantis.*

16 *Epilogus, ſuffragium, additio, ſiue ſupplementum gloſſarum, & num. 17. 18. & ſeq.*

19 *Cap. ſuper eo. 2. infra de appella. intellect.*

Annus, intra quem quis uti reſcripto debeat, a quo tempore incipiat currere, ibid. & num. 17. & anni lapſus cui incumbat probatio, num. 20.

CAPVT XXIII.

a 1 Plerumque. [a] C. † Valet reſcriptū ſm, licèt nō faciat mētionē de primo, quo vti noluit īpetrās ī. b annū [b] dicit Hoſt. duo † facit, tāgit impetrātiū maliciā. 2 ſecūdo adhibet medicinā, ibi, cū igi. [Exhibēt] parti, faciēdo illā citari, prius. n. exhibuerūt iudici ſm quoſdā, alij dnt, quod tūc primò illas exhibēt iudici ſm Inno. 3 [Contra quos] quō † impetret reus, dixi ſ. e. cæterū. impetrāt ad agēdū: ſecus, ſi ad faciēdū, vel excipiēdum, ff. de nūdi. l. 1. ff. de doli exceptio. l. pura, ſm Vi. Inn. [c] c & Abb. [inf. annum] qui † erit vtilis in principio; cōti4 d nuus in progreſſu ſm Tan. [d] Vin. Io. l. & Hoſt. Comp. & Gui. quod dnt ꝯtinuū, itelligo quo ad ꝯputādos dies feriatos, nec ſufficit ad annullationem reſcripti lapſus anni, niſi ēt ſm reſcriptū fuerit impetratum. vt no. ſ. e. ſi 5 aūt. ſed ſi † vterque. ſ. habēs primas, & ſecūdas, neglexit vti ſuis itra annū, & ambo ſimul vadūt ad iudices, dicit Inn. quod nō audet pp cōcurſum ferre ſniam, niſi quod valeāt primæ, Goff. & Hoſ. dnt, quod valēt ſecūdæ, cū poſt illas aliud reſcriptū nō fuerit impetratū p l. falſo. C. de 6 diuer. reſcript. dixit ēt, quod qui † excipit de negligentia annali repellitur p replicationē doli, ſi tacuit ſcienter primū reſcriptū in ſecūdo: qa dolus prępōderat culpę. e ſ. e. ſup [e] lrīs, de cri. fal. ad falſariorū. hoc verū ſm Ho. 7 qn primus fuit † tm negligēs: ſꝫ qd ſi doloſè poſt poſuit, vt ī. dicā: adhuc dicit Hoſt. primū valere: qa data primi, quæ inſpicitur, vt ſ. e. ꝯſtitutus. de trāſac. ex literis, nō fuit vitioſa. data vero ſecūdi ſic. Itē ſecundus decipit papā, primus nō. & fruſtra papę auxilium inuocat qui ꝯmittit in ipſum, de vſuris, qa fruſtra. Itē ſi primus 8 impetrās † vtitur primis ſolū, vt ſupplātet aduerſariū, & poſtea ſupſedit, hoc ei non proderit ad inſtar eius, q ꝯteſtatur litē, vt impediat pſcriptionē, & poſtea nō pſequitur cām. C. de pſcriptione 30. an. l. ſi. Si verò lrīs 9 cōiter obtētis † vtraq; pars poſt poſuit vti per annum, & poſtea altera pars tacito de primis lrīs impetrat, nō valēt, ſm Vin. & Cōp. qa culpa culpæ compēſatur. 10 ff. pro ſocio. l. ſi ambo. dixit ēt Vin. quod † nō credit ꝯ hūc lapſum anni reſtitui eccl'iam: qa tpales pſcriptiones 11 † bñ currūt ꝯ eā. 16. q. 3. placuit, de præſcri. c. 1. nec reſtituitur, & in hoc variat a minore, vel forte reſtituitur, ſi lęditur. ꝯ. C. ſi aduerſus delictum. l. 1. ſed cū ius eccl'ię nō deficiat, corā quocūq; iudice litiget, fortè nō poſſet dici verè lęſa. has aūt qōnes vide in Spe. de reſcrip. pñta. §. rōne aūt impetrantis, ver. Itē excipitur, 12 quod impetrans, & ver. ſequen. Et quod † hic dr ī. annum, dupliciter pōt intelligi. primo. ī. i. citra, & erit ſenſus, quod q dolo poſt poſuit vti lrīs ēt citra annū poterit ꝯueniri. 13 ſic ī. de cleri. conin. c. 1. & 3. & cōuincitur † dolus, vt quia citatus per poſteriores ēt ī. annum tacuit de prioribus, vt vexaretur aduerſarius laboribus, & expenſis: & tūc ꝯſtruitur, ſtatuimus, vt ſi quis lrās impe. ex malicia poſtpo. vti eis poſtq̄ copiam iudicum habuerit, auctē. poſteriorū. ī. annum valet conueniri. ſecundo ponitur, ī. pro vltra. ſ. inquantū reſpicit, quod dicit negligētiā, ac ſi dicat per lapſum anni; ex quo copiam iudicū habuit, apparet negligēs, & ex tūc poterit per ſecūdas 14 cōueniri, & ſic eadē dictio † ponitur propriè, & impropriè. ī. e. capitulum, de teſta. Rainaldus, cū concor. & hoc dicit Hoſ. quia ex hoc ſolo, quod nō vtor iure meo, nō conuincitur dolus, niſi aliud iungatur. ad hoc C. vt ne. inui. l. vna, & de verb. ſignif. c. 1. lib. 6. plus placet, quod ſit ſenſus, quod differat per annū, ſiue id fiat per dolum, ſiue 15 per negligētiā æquiparentur [Habuerit] hoc verbū † denotat ēt propriā potētiā ipſius impetrātis [Poſteriorū] & ſic nō obſtat, ſi dicat, quod literas impetrauit, & ſic non corrigit, ſed ꝯcor. ī. de ap. vt debitus, ſm Ho. [in ipſis] 16 ſ. poſterioribus. ¶ Secūda † gl. dat primo 6. concor. ad id, quod hic dr de ſpacio annali. demū quærit: ponit quattuor opinio. & primā approbat, vltimo ponit ius 17 nouū, & remittit. ¶ Vltima gl. quærit. & ſoluit. ¶ † In gloſ. 1. [ibi, in fundo] vide de ſimo. nobis, ſuper tertia gloſ. ¶ In gl. 2. [ibi. l. 1.] experiundi ptātem nō hēt, qui ptatoris copiā nō habuit [& ibi, & Attilicinus] vide de verb. ſig. abbate. ſup vltima gl. [& ibi. l. 1. & 2.] de his, q̄ geri debuerunt, tenentur tutores, qui geſſerūt, & nō 18 geſſerūt, vt ſic latę culpę rō oēs æquet. ¶ In gl. 1. [ibi, puella] ibi dr de anno, & die [& ibi, facta iudici] ſcdm hoc eſſet in ptāte impetrātis, qn inciperet annus curre19 re [& ibi, ſuper eo ſecundo] ibi loquitur † de termino iudicis. i. qui datur iudici ad cauſam finiēdā (& ibi, Aduocatum) hoc placet Vin. ſed Pe. de Samp. ꝯiungit iſtā & primam, vt currat a tpe, quo habuit copiam iudicis, & compoſuit ſarcinulas (& ibi, Littera iſta) idem Io. Inn. & Hoſt. Goff. vero dixit hic, & in ſumma huius tit. §. durat, quod incipit annus a tpe ſecundi reſcripti: ſed ſm hoc poſt decēniū poſſet incipere. ¶ In gl. vlt. (ibi, pro20 bat hoc) dicebat Inno. quod iudex † ex varijs coniecturis diligentiam æſtimabit, vel negligentiam. & his conſideratis æſtimabit, cui parti incumbat probatio. Compo. placet qd ſequitur in glo. maximè quia forſan plus inſtaretur in probatione huius articuli, quam negotij principalis (& in fi.) Item no. ſupra. c. 1. in gl. 2.

ADDITIONES.

a ¶ Plerumque. Et circa hunc tex. dum dicit iudicem non debere dubitare, vbi non eſt dubitandum, vide Phil. p. de appell. at. in c. intimaſti, in 3. col. in gl. ibi omnis.

b ¶ Annum. Quid ſi non eſt ſecundum reſcriptum, quia data Io. And. ſuper 1. decret.

 cita-

eſt eadem die, vtrum habeat locum iſte tex. ſi alter eorum ſteterit per annum &c. dic q ſic, vt in vltima gl. patet ibi, ſi actor tacet &c. in c. ex tenore. ꝭ eod. An autem iſtud c. habeat locum in litteris ad beneficia, vide Io. And. inf. eo. c. capitulum, & Inn. in c. mandatum. infra eo. tit. Bal.

a ¶ Inn. Et no. ſ. de conſti. in c. cum acceſſiſſent, in gl. pen.

d ¶ Tan. Regulariter omnis dilatio, præſcriptio, & tempus intelliguntur cõtinua, niſi aliud iure caueatur, ita no. gl. in rubrica de diuer. & tempo. præſcrip. & vide Bar. & vide Ioan. And. de vſuris, ſalubriter, ſuper fi. vlt. glo. Adde plures deciſiones alleg. per d. Ale. ad Bar. in dicta rubrica, de diuer. & temp. præſcrip. in primo, & ſecundo ver. vbi habes etiam not. quando tempus intelligatur vtile, & quando continuum.

e ¶ Super. An hæc decre. habeat locum, & decre. paſtoralis. ꝭ eo. quando ad eoſdem iudices literæ impetrentur, no. inſ. de reſtit. ſpolia. c. audita, Bald.

SVMMARIVM.

1 *Mandata contraria cum recipit ordinarius a diuerſis delegatis quid facere debeat, vide nu. 6. & nu. 13. cum ibi nota. et num. 53. & quando vnicum recipit. num. 24.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Decretalis hæc eſt in vſu iudiciali, et executioni gratiarũ quotidiana, & quando locum non habeat. n. 4. & quando hẽat. nu. 5. 8. & gloſſarum decret. paſtoralis. ſupra eod. nu. 21.*
4 *Ordinarius maior iubet inferiori, ver. quod intelligendum.*
6 *Exceptione partis vbi non ſit opus, contra literas vti dignoſcitur, & nu. 5. 7. 13. 19. 20. 21. 22.*
7 *Ad conſcientiam iudicis quando videatur recurrendum.*
9 *Declinare pro non obedire, vel non exequi.*
Mandatum ſuperioris non eſt declinandum malitioſè, et qua pœna ſit declinans feriatur. ibid. & num. 10. 11.
11 *Superior ab inferiori dupliciter offenditur.*
12 *Sententia excommunicationis ligat, etiam ſi poſtea appareat iuriſdictionem excommunicatoris reuocatam.*
13 *Exceptiones nullas, niſi de falſitate audiet, vel inquiret, quæ iuriſdictionem negant, & num. 6. & alijs ibi no.*
14 *Cognitionem habet, qui nõ iudicat, nec habet iuriſdictionem.*
Proceſſus quando valeat habitus a non iudice.
15 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum, & num. 16.*
Litigioſi exceptio me non litigante, & emente a tertio rẽ, de qua lis eſt inter alios, non nocet mihi.
Scire, qui non dicatur, & an obſtet vndecũq; venerit ſcĩetia.
17 *Supplementum gloſſarum, & num. ſeq.*
18 *Arbiter pronunciare non cogitur, ex quo de cauſa non liquet.*
19 *Mandatum exequi quando debeat, & vtrius partis, & nu. 20. 21. & 22.*
21 *Figmentis materia non eſt danda, verſi. ſi eo ſic.*
22 *Exceptio contra mandatum poſterius, ſiue literas ſecundas quando ſit neceſſaria.*
Proceſſus non tenet poſt renunciationem commiſſionis a ſuperiore factam, ibid. verſi. quod. n. poſtea.
23 *Executor mandati nec condemnat, nec abſoluit, ſed exequitur, terminum tamen dare poteſt, et debet. num. 24.*
Terminus non omnis cum cauſa cognitione datur, et quis detur. ver. ergo poteſt.
24 *Mandati ſeu reſcripti etiam unici copia dari debet ab executore parti.*
25 *Legitimè quod ſit retractari non debet.*

CAPVT XXIIII.

a 1 Cum contingat. [a] Ca. † Inſtruit ordinariũ, quid facere dẽat, cũ a diuerſis delegatis recipit mandata ꝯria: dicebat Hoſtiẽ. & ttia

2 † principaliter facit: ponit dubitationẽ, ipſius ſolutionẽ diſtinguẽtem ibi, Sup quo ordinarij duplicẽ inſtructiõnẽ ibi, Cęterũ, & pars huius de æta. & qua. & de off.

3 dele. cũ ꝯtingat. & ſcias, q † eſt practicabilis dec. in iudicijs cãrum: ſed in executorijb. gratiarũ quotidie praticatur. [Aduerſa] ꝯ quã fuerũt lræ impetratæ [Alijs iudicib.] ſ. impetratis ab aduerſa parte [Alterutrius] ſupple & quib. [Mãdatũ] nodũ executũ, Hoſ. [inter illos] qui primũ dedere mãdatũ. Ph. [& alios] q fuerũt ſm mãdatũ [Suſcitatã] hoc mẽbrũ ꝓſequitur ꝭ. ver. & ad ipſũ, & ſupplẽt qdã, & a parte exceptionẽ oppoſitã: aliter teneret exeq, qđ mãdatur, ex quo pars nil excipit, ſm In. dicit Inn. q melius eſt hoc ſimplr intelligere, vt ſtatim innuit ibi, nihil oĩno &c. [Et quidẽ] proſequitur ſcđm membrũ diſtinctionis [executioni mandare] hęc

4 dec. nõ † hẽt locũ in duob. ordinarijs eiuſdẽ, puta habẽtis eccleſiã in vtriuſq; dięce. quia ſi vnus mãdat cũ denũciari excõicatũ, alter ſibi par nõ põt iubere denũciari illũ abſolutũ, vel nõ ligatũ, ſm Inn. qđ intelligẽdũ eſt de ordinario, qui nõ eſt maior altero: ſecus in

5 maiore, puta legato: qa tũc illi parebit. Itẽ hẽt † locũ. decr. ſecũdũ eũ, vbi eſt ꝯcertatio ſup pluribus lris, & vbi locũ hẽt decr. paſtoralis. ſ. n. diceretur vnicas lras impetratas p dolũ, vel falſi ſuggeſtionẽ, nihilominus executor parebit. ꝭ. de of. dele. ſi qñ, & c. ſanè, & c. ex lris [Ipſarum tenore] nõ dicit partiũ ꝯdictione, vel oppoſitione (Mãdatur) ſiue mãdet eũ denũciari abſolutum,

6 ſiue nõ ligatũ, Inn. (Inſpectione) nõ † dic partiũ aſſertione ſecundum Hoſt. [quod ſi ſuper] hoc. ſ. an ſecundæ reuocent primas, vel an mẽtio, quæ ſit in ſecundis de primis, ſit ſufficiens, necne [Tibi merito] quaſi dicat, ſi

b tibi vſ, qa [b] ad tnã † ꝯſciam recurritur [Et id ipſum] al

7 terũ mẽbrum principalis diſtinctionis [Facere debes] ſ. ab executione ceſſare, reſcripta poſtulare, & inſpicere, primis, ſecũdis, vel neutris obedire, vt dictũ eſt ꝭ. [Innotuerit] p lras iudicũ, nõ p exceptiões partiũ, qa

8 iã vſ eſſe iudex, & in eo caſu, cũ iudices † mittũt diuerſa mandata, locũ hẽt decr. Inn. refert quoſdam ſic tenere, & placet Cõp. [& prouidam] ſimile ꝭ. e. ſtatutũ.

9 §. aſſeſſorẽ, lib. 6. [Declinãdum] i. nõ † obediendũ, vel nõ exequẽdum [Dubitare] q ſi feceris, ſm leges pęna 30. librarũ auri ferietis. C. de leg. l. 2. in fi. nec. n. malitioſè declinari dẽt ſuperioris mãdatũ. ꝭ eod. ſi qñ, & ꝭ. de off. dele. paſtoralis [vbi dubitandũ non eſt] q ſi fa

10 ciet, & pp † hoc excõicatur, dicit Comp. poſt Inn. q ſi dubitatio, quã allegat ordinarius, nimis eſt craſſa, vel ſupina, tenet excõicatio, de offic. dele g. paſtoralis. Si vero dubitatio eſſet excuſabilis, non tenet, licẽt dubitet, vbi ſapiẽtior nõ dubitaret: quia nec contumaciter

11 reſiſtit, nec ipſius iuriſdictionem turbat, in † quib. caſib. tantum põt in eũ aĩaduertere, vt ꝭ e. c. paſtoralis. & e. tit. c. 1. & idẽ, ſi dicit ſe certum, vbi dubitandum eſt, & exequitur, & pp hoc ab alio iudice excõicetur, tenet ſnia, ſi dubiũ eſt probabile. turbat. n. illius iuriſdõnem, cum in tali dubio ſuperſedere debeat, vt hic. pp

12 qđ ſm Inn. dicũt quidã † ligare ſniam, etiam ſi poſtea appareat iuriſdictionẽ excõicatoris reuocatam, cum conſtet illum in dubio iuriſdictionẽ habuiſſe, quam ipſe turbabat (Certus eſſe) ſimile ꝭ. de ap. conſuluit. l. Io. & ꝭ. de ſent. excõ. ſacro. ad fi. Vin. Nulla tñ attribuitur

13 poteſtas excepto † quòd de falſitate (inquires) a partib. ſm Io. dicit Hoſt. hãc gl. ꝯ textum ſ. delegatos. ꝭ. de of. deleg. ſi qñ, & c. ſanè. 11. & c. paſtoralis. §. qui vero (De iuriſdictione) quaſi dicat ad te non ſpectat inquirere, vel audire aliquas exceptiones, quę iuriſdictionem tangant: quia illas dimittes partibus corã iudicib. proponendas, & per ipſos, ſicut de iure fuerit, diffiniẽdas. nã tu ex ſola inſpectione motũ tui animi informabis, vt patet ex ſupiorib. Hoſt. & no. ſm Abb. caſũ,

14 quo † cognoſcit, q nõ iudicat, & qui iuriſdõnẽ nõ hẽt, & q valeat proceſſus habitus a non iudice. ¶ Prima

15 † gl. quærit, arg. negatiuẽ, & dupliciter ſoluit. ¶ Tertia gloſ. obijcit, & ſoluit. ¶ Quarta gl. quærit, & ſoluit.

16 ¶ Antepenult. gl. obijcit, & ſoluit. ¶ † In gloſ. 1. (ibi. §. Sed nedũ) vide de iureiu. & ſi Chriſtus. ſuper gl. not. q (& ibi, ſi quis in tantum) vide de dolo. c. 1. ſuper 5. gl. (& ibi, l. 1. §. ſi quis) vide de iura. cal. c. 2. ſup 1. gloſ. (& ibi, de liti. l. 1.) ſi duo conteſtati ſunt litem, & ego emi a tertio, mihi non obſtat exceptio litigioſi: alias duo poſſent

poſſent in damnum domini ſic inuicem litigare. (&
ibi.l.2.alias.1.in fi.& l.ſeq.]non dicitur ſcire, qui audi-
uit,& bona fide non credidit[& ibi.§.A quo autem]nõ
refert, a quo ſit nunciatum poſſeſſori hæreditatem
ab eo peti, vt fiat malæ fidei, & teneatur, ſi diſtrahat
[& ibi §.ex quo]ſpectat periculum ad tutorem,quomo
docunq; ſibi innotuerit ſe eſſe tutorem. ¶ In quarta
gl.ibi,[In lege]& hanc ſequen.vide de priuil.qui a cir
27 ca,ſuper vltima gl.¶ In † gl.[prima ibi,hoc videtur]
& j.eo.de filiis presbyterorum,veniẽs, vbi de hoc.[&
ibi,veniens.2.]& 2.q.1.ſicut, vbi de hoc.& ibi [Dico]
Idem Pe.de Samp.[& ibi.l.1.]& j.nonulli.2.rñ.[& ibi
Quam magnũ]vbi argumenta de hoc pro, & cõtra[&
ibi Præterea.2.[& de coniug.ſeruo.propoſuit, vbi de
28 hoc.[& ibi.§.ex quo]& ex quo † [e] nõ liquet arbitro de
cauſa,non cogitur pronunciare,cũ aliter cogeretur.ff.
de arbitris,Pomponius.§.vltimo,& ff.de re iud.ſi vbi,
Vincen.[Et in fine]tamen licet ſic audiuerit, vt poni-
29 tur in quæſtione,potius † exequatur mandatũ. quam
permittat ſe excommunicari, vel aliam pœnam ſibi in-
fligi,tñ quandiu paratus eſt procedere ſm formam de
cre.nõ poteſt excommunicari, quod ſi fiat,nõ valet ex
communicatio,cum non ſit contumax,Innoc.facit de
offi.deleg.cum in iure,& quod ibi dicam. Idem Hoſt.
dicit tñ,ꝙ putat honeſtum, ꝙ a quocunq; audierit,cui
videatur ſibi credendũ,ab exequendo deſiſtat aliquã
to tempore,intra quod certificet partes,iudices, vt ſi-
bi oſtendant reſcripta, quod niſi fecerint,neutri obe-
diat,ꝙ ſi alter tantũ oſtendit,obſecundet eidem, arg.
j.de conuer.cõiu.ex publico.nam nec in mora modi-
ci tpis &c.ff.de iudi.ſi debitori.¶ In gl.[ſed qualiter,
ibi,de primis.]Idem Inn.& ibi per decr.prædictas &
dixerunt Ioan.& Gof. & Innoc.ꝙ aliter exemplifican
tes indigent ſenſu, vt ibi etiam dixi;quod Hoſt.hic de
30 oteſtatur,dicens † ex mente literæ huius decre.ſatis pa-
tere,quod ordinarius a partibus nil debet habere,ſed
ſolum inſpicere literas,quibus inſpectis ponit tria mẽ-
bra;quia aut ſecundæ euidenter reuocant primas, &
de primis expreſſam faciunt mentionem, & tunc exe-
quitur ſcd̃m, vt hic.aut patet euidẽter,ꝙ non reuocãt,
vt quia nullam faciunt mentionem,vel faciunt, ſed ta
lem, quæ patet ordinario non ſufficere,& tunc inſiſtet
primo mandato, vt j.§.ſi vero aut merito dubitat, qa
neſcit eligere in mente, quid iuris, & tunc ſuperſe-
deat,& eſt locus decre.paſtoralis.Et quia diceret ali-
quis,ex quo partibus inauditis ordinarius debet hoc
iudicare,forte fauebit alteri parti:ad hoc prouidet §.
ceterum. Et quia diceret aliquis,bonum eſſet,quod or
dinarius aliquid a partib. audiret, ideo poſtea ponit
31 ver.licet aũt,& ſic ſcd̃m Hoſt.ordo † iſtius decr. gloſ-
ſat illud verbum,ambigitur.poſitum in decr. paſtora-
lis. Si.n.deberet ordinarius ab executione deſiſtere
hoc ipſo,ꝙ primus dicit ſecundas impetratas per falſi
ſuggeſtionẽ,daretur materia figmẽtis, quod eſſe non
d dẽt.Itẽ de hac exceptione [d] debet cognoſcere is,cuius
reſcriptum dicitur ſic impetratum, vt ſup.c.ſuper lite-
ris.vnde ſi ſecum admitteret alium ſuper hoc in iudi-
cem.qui iudex non eſſet,nõ valeret proceſſus, de offi.
32 dele.cũ ſuper,ſcd̃m Hoſ. Item † ſcias, vt dicit hic Inn.
ꝙ quãdocũq; reuocarẽtur ſecũdę lr̃æ directe, primo
caſu nõ eſt neceſſaria exceptio.ſ.cũ princeps dicit, re-
uoco commiſſionem tali iudici factã, & hoc dicit pro-
prio motu,nõ in fauorẽ, vel ad petitionẽ partiũ. quod
enim poſtea ille facit,non tenet, qa nõ eſt iudex.j.de
offi.vica.c.pe.ff.de iud.l.iudicium.ff.de poſtul.l. quos
prohibet.ſcd̃o caſu neceſſaria eſt exceptio, vt ſi in ſecũ-
dis literis dicatur,non obſtãtibus lr̃is ſuper hac cauſa
impetratis a.l tales.Si enim nõ excipiatur,tenet quod
fit ab eis,quia iudices remanẽt:tamẽ, vt refert Inn.q-
dã dicunt,ꝙ ẽt in directa reuocationi,de qua prius di
xi,partes renunciare poſſunt tacitè,& expreſsè ẽt poſt-
quam iudices hoc ſciunt,cum in ipſorũ fauorem factũ
eſt hoc:ſecus ſi proprio motu. Sed & tunc teneret, qđ
ante ſciam reuocationis fieret.ff.de offi.præſidis,ſi for
te,& infra de procur.mandato.Sed Inno. plus videtur
placere,ꝙ qñ directè reuocatum eſt ſine illa exceptio-
ne ipſo iure ſit reuocatum,& hoc ſatis ſonat verborum
diuerſitas,& remittit de conceſ.pręb.c.1.li.6.vbi dixi
in §.ex parte,in gl.dicit Inn.ver.ſed quid de literis[&
ibi vel condemnare]nec † cõdemnat,nec abſoluit,ſed
23 exequitur.¶ In gl.ſed quid,ibi[pręfixum]ergo pt ſta-
tuere terminũ; & in fine dicit, ꝙ nõ hẽt iuriſdictionẽ,
ſed terminus [e] cũ cauſę cognitione datur, 3.q.3.§.ſpa-
tium [f] ſed ſm Inn.illud locum habet in termino, q dã-
tur pro teſtibus,& ad inſtructionem cauſę; ſecus in aliis.
[& ibi, Ad exhibendum] Idem Hoſ.nec obſtat, ꝙ prę-
cipiuntur exhiberi,quia fatetur,ꝙ qui nõ exhibet,ino-
bediens eſt; tñ nec in hoc caſu ratione peccati iuriſdi-
24 ctionem habebit. Sed † pone, qñ vnicum mandatum
fiebat, vt denunciaretur pars excommunicata,occur-
rit ille, qui mandabatur denunciari, & dicit ordina-
rio,ꝙ habet alias literas, per quas illæ reuocantur, &
dicit ſe paratum illas oſtendere infra terminum com-
petentẽ.Solutio,æquũ eſt, ꝙ ordinarius illi acqeſcat,
cõſiderata tñ qualitate perſonę: quia nec diuinare de-
buit ipſe aduerſarius, q occurrit, vt eccl. bene.capitu-
lo vno,nec debuit venire cũ ſacco paratus.ff. de ſolutio-
nibus,ꝙ dicimus,ſm Inn.& Hoſ.& Cõp.dicit tñ Cõp.
ꝙ ſiue ante denunciationẽ,ſiue poſt, ps dicẽs mãdatũ
eſſe reuocatũ,petat ſe denũciari abſolutũ, vel ꝙ faciat
ſibi ordinarius vtraſq; literas exhiberi ſm formã hu-
ius capli,ꝙ ordinarius hoc nõ faciet,donec aliud mã-
datũ ꝯriũ recipiat.nec obſtat ſm eũ verbũ,& id ipm,
per id,qđ ibi dixi ſup verbo.i nnotuerit; quicquid di-
cat Cõp.planum eſt,ꝙ ẽt ſi non recipiat ꝯria mãdata,
poteſt petere copiã reſcripti, vt in gl.ſe.¶ In glo.[ſed
quare.in fin.]non ſoluit,ſed repetit ipſum, quare, dic
25 † ergo, quod legitimè fit,& auctoritate veri reſcripti,
non debet reuocari, vt in contrarijs;ſed qđ fit auctori-
tate putatiui & reuocati,hoc ꝯgruè retractatur, vt hic,
& C.plus valere quod agitur, in rubro, & l.1. Hoſ.di-
xit Vin.hoc habere locũ in ſnijs excõicationis, q retra
g ctari [g] poſſunt, cum pars contumax purgat contuma-
ciam iurando mandata. vnde dicebat Phi. quòd eſſe
poteſt, quod tunc verè debuit excõicari, & nunc verè
abſolui.contrarium vero in diffinitiua loquitur.

ADDITIONES.

a ¶ Cum contingat.No.Cõp. ꝙ ſi ordinarius recepto mandato,
vt P.denunciaret excommunicatum, eũ denunciauerit.& plus
hoc ipſe P.corã eo dicat ſe denunciari non ligatum, vel ſe denũ
ciari excõicatum,ſed exequitur cum denunciauit ex eo,ꝙ per li
teras alias reuocata eſt iuriſdictio eorũ,qui dederunt ei hoc mã
datum,ꝙ pp ptis exceptionem ordinarius non debet ſuperſede-
re,ſeu denunciare P.non ligatũ:quia hæc decre. hẽt tantum lo-
cũ,vbi iuriſdictio contraria & diuerſa mandatur ordinario. Itẽ
no. ꝙ ordinarius non tenetur exequi mandatum delegati, qui
non exhibet ei ſuum reſcriptum in caſu huius decr. cum poſtu-
latur.itẽ no.ꝙ ex ſola inſpectione literarum non põt ordinarius
cognoſcere bene de reuocatione ipſarum, niſi audiat aliquid a
partibus ſuper ipſis.item no.ꝙ ſi ſecundæ literæ, directe vel in-
directè videantur reuocare primas,ordinarius pro ſecundis pre
ſumet,& mandatum per ipſas exequetur:tñ ſi excipiatur contra
ipſas pro aliquo rõnabili,ordinarius ſuperſedebit, quia per ne-
gationẽ res efficitur dubia.itẽ no. ꝙ ſi ſecundæ de primis non fa
ciũt mentionẽ,ꝙ præſumetur pro ipſis primis, & exequetur qđ
per primas mãdatur,ſi nõ aliquid opponatur cõtra ipſas primas
corã ordinario nõ exequetur,quod p eas mandatur,ſed hanc cõ
certationẽ relinquat iudicibus.itẽ no ꝙ ſi ordinarius dicat ſe du
bitare,vbi eſt dubitãdũ,& ideo nõ exequatur mãdatũ,& pp hoc
excõicetur,ꝙ nõ tenet ſnia, niſi eſſet nimis ſupina & groſſa ip-
ſius dubitatio inexcuſabilis, licet alius ſapiẽtior eo nõ dubitaſ-
ſet:qa cõtumaciter nõ reſiſtit, & alias nõ eſt ꝯ ſua iuriſdictiõe.
itẽ no.ꝙ ſi ordinarius reddat ſe certũ, vbi dubitandũ eſt,& exe-

quatur

quatur mādatū,& pp hoc excōicetur,ꝙ tenet ſoīa.qa;in caſu iſto dēt ſu pſedere.& ipſe turbat iuriſdictionē alterius exequēdo mādatū;ſed ſi leuis & modica eſſet dubitatio, non tenet ſoīa. itē no.ꝙ tenet ſoīa in executorē lata,qñ offert ſe paratū ꝓcedere ſcdm decr.iſtius tituli: qa nō tenebat tūc iuriſdictio eius cū reſiſtit cōtumaciter, nec etiam eſt de iuriſdi.delegati,Bal.

b ¶ Videtur quia No.tñ,ꝙ per hoc dictū merito nō relinquitur libero arbitrio,vel cōſcientiæ eius,iuxta gl.in ver.merito,in c.ſtatutū.§.1.e.tit.lib.6.Quod vltra ē tex.in ver.cęterū,ibi,porā, & ꝓuidā,& quæ ſcripſi in cle.vnica,de iure pa.qđ probatur eſſe, qñ iſte pōt excōicari p delegatos,ſi d.xii dubitādū, vbi nō eſt, & ecōtra,vt hic no Inn.& doc.facit l.2.in fi.C.de le.Arc.Adde & vid.d.Albe.de Roſa.in d.l.2.vbi ponit circa pęnā ipoſitā in d.l.2.in fi.& ab iſto can.alias remiſſiōes cū pulchra diſtinctione, quā per te videas,allegādo d.Odof.& vide ēt Bal.in d.l.2.qui ēt magiſtraliter loqtur nullā faciēs mētionē de dictis Io.An. hic,

c ¶ Ex quo.Et ibi vide Bar.& in l.is potest.ff.de acq.hære.& per ipſum in l.non ſolū.§.fi.ff.de no.oper.nunc.& ad materiā huius gl.vide bonum tex.in l.cum quidam.§.quod dicitur.ff de acqu. hære.& ibi Bar.& c.cum tua,de ſpon.adde d.Alex. in apoſtillis in 2.ver.in d.§.quod dicitur,& vltra quotas per eum adde Bal. in d.l.cum quidam.§.ſcientia,ff.de acq.hære.& per Ang.& Imo in d.§.quod dicitur, vbi etiā dominus Io.de Imo.dicit tacendo dictum Bal.in d.§.ſcientia,ꝙ ſyndicus excuſatur a falſa denuncia,ſi tamen fecit motus propter famam publicam, in 2.colu.in ver.item no.ꝙ in facto alieno ſecus eſſet,ſi tantum procederet ad denunciandum,ut ibi per Bal.& uide Bal.in l.falſos , in 10. col.C.de fur.vbi habetur,quod iuſta credulitas,non fama habetur loco ueræ ſcientiæ.

d ¶ Exceptione.Vide in ſimili Bart.in l.multum,cum concor.ibi alle.ff.de condi.& demon.

e ¶ Terminus.Vide Pau.de Caſt.& d.Iaſ.in l.fi.ff.de ferijs.

f ¶ Spatium.Adde ibi dominum Arch.in d.§.ſpatium, ubi dixit etiam no.ꝙ iudex ex officio poteſt etiam moderare &c.

g Retractari.Quaſi dicat hoc de proceſſu,qui non tranſit in rē iudicatā,ibi ſic,& ꝙ non tranſeat in rē iudicatā.& ꝙ non poſſint retractari,uide in rubrica,& in c.conſanguinei , de re iudicata.

SVMMARIVM.

1 *Probare non ſufficit vnum.ſi plura narrantur in reſcripto diuerſos effectus operantia,ad vtrunque effectum conſequendum,& nu.12.& 13.*

2 *Diuiſio cap.*

3 *Citatio canonica trina eſt.*

Perſonaliter vt quis veniat,cogi non poteſt in cauſa ciuili.

4 *Miſſio in poſſeſſionem non habet locum in caſu hic notato.*

5 *Excommunicatus qñ abſolui poteſt parte non citata,arg. & recipit fructus poſt abſolutionem , & nil dicere poteſt ſi non appellet ſi contra ꝓat,nu.6.*

7 *Relationi iudicum credi non debet,niſi quantum conſtat per acta niſi producantur in teſtes de actis coram eis.*

Iudices in teſtes de actis corā eis producti teſtificari poſſūt.

8 *Confeſſio nō nocet,niſi quis perſeueret in criminibus, et quando noceat,& nu.7.*

Falſitas non oritur ex eo,quod de mandato iudicum factum eſt.ibi.ver.Ideo ſic.

9 *Reſcriptorum vitia quędam viſibilia,quędam inuiſibilia; illa afficiunt,hæc non,niſi excipiatur.*

10 *Eccleſia,vel beneficium alicui non adiudicatur,niſi probet de iure ſuo in eo.*

11 *Equaque ſuffragium gloſſarum, nu.12.& nu.13.*

12 *Seruus admittitur ad hæreditatem,vel libertatem inſtitutus, ſi relicta libertate cum altero ſub conditione,altero mortuo*

14 *Supplementum gloſſarum. (eaque adimpleta.*

15 *Iudicum peccata quędam.*

16 *Probare dēt quis ea,ad quę ſe aſtrinxit,licet vnū ſufficeret.*

Clauſula,ſi eſt ita,refertur ſecundū naturam quæſtionis,ibi.

CAPVT XXV.

a 1 Olim. * C.† Cum in reſcripto plura narrantur operātia diuerſos effectus, ad vtrunque effectū ꝯſequēdum,alterum probari nō

2 ſufficit.& ſunt † duæ partes.Conſultatio,& rñſio ibi, nos igitur reſpondemus. prima ſubdiuiditur in tres. prima ponit relationem primorum iudicum. ſecunda ibi,nos igitur,cōmiſſionē factā ſecūdis.tertia,ibi, verū,dubitationē emergētē.dicebat Ho.aſſerēs ſe ius habere in eccleſia ꝯtumax excōicatur , abſoluitur, & de

b falſitate[b] redarguitur.[Mādatis]vt ſi eſſet ita falſario ſilentiū imponatur,hic, vtrū clauſula oīa ſuperiora reſpiciat,q̄ritur,ꝙ oīa reſpicit,rñdetur[Ad eos]abbates. [iterū]qa forte neglexerāt primū mādatū,ſimile 18. q.2.dudū.ſ.e.ꝯſtitutus.j.eo.c.[Ipſi]vel iudices.[Ter

3 tio]canonica † citatio.ſic ſ.de ꝯſt.ex līis.[Noluit] &

c ſic fuit ꝯtumax[Reſpōſalē]ſ.delegati.n.nō poterāt ꝯpellere eū,vt veniret perſonaliter,qđ dic, vt j.de iudi.c.1.

4 li.6.[Innodantes]miſſio †.n.in poſſeſſionē locum nō hēt in hoc caſu,de eo,qui mi.in po.cū,q.li.6.[Poſtmodum]ſ.ipo P.excōicato,& fructibus ſeq̄ſtratis.[Abſol-

5 uit]at.excōicatū abſolui † poſſe parte nō vocata;vide qđ dicā de ap.quā fronte,in gl.q̄ ſp[ipſi]ſ.P. vel.i.iudices[Promiſerat]ſ.iuri parere[Literis]ſ.abſolutionis , quæ dirigebantur.[ſequeſtro]forte dicebatur in fi.ſciētes.ꝙ talē diē,& locum ei aſſignauimus,vt tūc iuri pariturus ꝯpareat corā nobis:ſed ipſe P.radēs hāc clauſulā loco ipſius appoſuit . mādantes vobis,quatenus eidē Petro fructus ſequeſtratos reddere nō tardetis, Ho.

6 [Mandabant]dicit Pe.ꝙ licet † alias poſt abſolutionē excommunicatus recipiat fructus.j.vt lit.non cōteſt. qm:quia tñ a tali grauamine nō appellauit , poſtea nil dicere potuit;ſed fuit de raſura puniēdus ſm Pe.[Qđ] ſ.ſic raſiſſe,& ſcripſiſſe.[Excuſantes]ſ.eod. ſciſcitatus. & eſt hæc duplex punctatio . [Confeſſus]quare Papa mādauit plus inquiri,ex quo fuerat ꝯfeſſus ? dic omiſ-

7 ſis alijs ſolutionib.ꝙ iudices † ita retulerant , quibus credi non debuit,niſi quantum cōſtat per acta,de ꝓb. qm.nec ob.ꝙ erant plures, vt no.j.de teſt. cū a nobis: quia illud locū hēt,cum producuntur in teſtes de his, quæ fuerant corā eis acta;quod fieri pōt.de exceſ.pla.

8 inter dilectos,ſcdm Abb.dicebat Phi.id † ideo: quia

d confeſſio nō nocet, niſi qs pſeueret[d] in criminib.[e] ff.

e de qōnib.l.1.§.ſi qs vltro.vel fuit hoc factū ex abundāti ſcdm eū.ſimile ſ.de ele.bone.1.24.q.1.pudēda.alij dicūt ꝯfeſſionē extra iudiciū fuiſſe factā,alij,ꝙ in abſentia aduerſarij facta fuit. alii, ꝙ tres erant iudices ſimpliciter dati,ita,ꝙ ꝯfeſſio coram duob.non valuit

f [Scrupulo[f]]iō ſic dixit, qa poſſet eſſe, ꝙ de mandato iudicum id fuiſſet factū, & ſic nō fuiſſet falſitas, Abb.

9 dixit Gof.ꝙ † vitia reſcriptorum interdum ſunt viſibilia,vt quæ acuto ingenio & pſpicaci oculo cerni pñt, de quibus habentur 7.exēpla de crīe falſi licet,quędā inuiſibilia, ſed intelligibilia,vt falſi ſuggeſtio, & veri ſuppſſio,priora vitia afficiūt reſcripta ipſo iure , poſteriora nō,niſi de ipſis excipiatur ſcdm eum; ſi eſſet ita, hoc mouit dubitationē[Ob hoc]ſ.qa ſic probauerat

10 oīa,vel ad alterū tm.ſ.ſi probauerit canonicā inſtōnē, vel dic,ꝙ † vnū.ſ.falſitatē probabit , vt valeāt līę; qa aliter nō reuocaſſet papa iuriſdictionē ab Abbatibus, ſcdm aūt probare tenetur, vt hēat eccleſiā,Inn.[Super alijs]ſ.ſup canonica inſtōne.& cōcordat ad hūc ſi.C. de rei vin.l.vl.in gl.allegata.& vide qđ dicā j. de off. del.cū ꝯtingat,in glo.quia melius,verſ.qđ ſi q̄s petit.

11 ¶ Secūda † gl.rñ.p qōnē,an potuerit fieri ſequeſtratio &c.¶ Vltima gl.format ꝯtrm. & remittit.Itē ar-

12 guit,alleg.duo iura,& 4.alleg.in ꝯtriū.¶ In † gl.2.(l. vna)vide de ſeq̄ſtra.c.2.ſup gl.2 ¶ In gl.(vltim.ibi,q teſtō)ibi tutor allegabat ſe hēre tres liberos, & pupillū hēre tutorē legitimū , & p ſcđam iudex decreuit ipſum excuſatione nō egere,cū ſecūda fuerit falſa,licet prima vera,adhuc remaneat tutor(& ibi, Succumbit)ēt ſi reus nil ꝓbet,ut in l.ſe.(& ibi,Falſa,in fine)uide de ꝓba.licet.ſup gl.ſic uř(& ibi l.2.§.ult.)ſi † teſtator ſic

13 duos ſeruos inſtituit,primus & ſcđs,ſi mei erūt,cū moriar ſint liberi,& hēdes.ſi alterū alienat,pinde habet, ac ſi ſingulos ſeparatim ſub ea ꝯditiōe iſtituiſſet (et ibi, Si ita)ſcđa incipit.ſi ita fuerit duob.ſi duobus data ſit

libertas,

libertas, ſi inſulam ædificauerint, vel ſtatuam poſuerint, vbi aliud nõ expſſerit teſtõr, alter ſolus faciẽs ad libertatẽ pueniet[& ibi, ſi ꝑ parte. §. pe.] ibi formatur caſus, ex quo ſic quærit lr̃a, an renaſcatur de in rẽ verſo actio: an verò ex poſtfacto nõ conualeſcat, quod verũ eſt, vult gl. inducere, ꝙ hic vltima clauſula reſpicit
14 proximũ dctũ. ¶ In † gl. 1. in fi. & per ibi no. decido, qđ hic no. p Goſ. & in gl. 2. [ibi, Ex literis] nec hic, nec ibi quæritur de virib. ſequeſtrationis[& in fi.] dicit Ab
15 bas, multipliciter † peccauerũt iudices, quia duplicẽ pœnam impoſuerũt, quia fructus ſequeſtrari fecerunt: qa abſoluerũt aduerſario nõ vocato, & quia prius nõ fecerũt ſatisfieri de expẽſis. ¶ In glo. vlt. ibi[ſufficere]
16 hoc † verum, ſi aſtringit ſe ad vtrumq; ĩ. de proba. licet[& ibi, ex parte] hic duo proponebãt ad diuerſos effectus, vt patet in tex. [& in fi.] ſm Io. de hoc ſ. e. causã quæ. dicebat hic Comp. qñq; refertur ad præcedẽtia, quandoq; ad ſequentia ſm naturam quæſtionis.

ADDITIONES.

a ¶ Olim. Aduerte hic, quia debet iſtud intelligi, ꝙ nõ ſufficit alterũ adimplere, qñ illud nõ ẽ ſufficiẽs, vt eſt hic in falſitate. ſed ſi intelligeretur, ꝙ non ſufficeret ꝓbare eccleſiam pertinere ad ipſum R. vt remoueatur ab ipſo P. male ſtaret iſte caſus, ſeu ſummarium Io. An. & videas gl. in c. 2. ſup. eo. quæ ita intelligit.

b Falſitate. Adde ꝙ d. Cardi. hic dicit hunc tex. fore ſing. ad hoc, ꝙ ſi qs in literis beneficialib. committit aliquod falſum priuatur beneficio qđ in alijs cauſis, vide in c. cũ venerabilis, de exc.

c Canonica. Adde ꝙ ad cõſtituẽdũ quẽ contumacẽ in prin. iudicij citatio dẽt eſſe trina, vel peremptoria: & ꝙ trina citatio habeat vim perẽptorij, ẽt hoc nõ expreſſo, vide textũ in c. de illicita. 14. q. 3. & de accu. ad petitionem, per Inno. in c. conſuluit, de offi. del. per Bar. in l. 4. §. prætor ait. ff. de damn. infec. vbi videas vltra d. Alex. infinitas remiſſiones per d. Aug. de Arimino: & ex prædictis, no. Cald. hic, ꝙ ad actũ excõicationis, & ſequeſtrationis citatio dẽt eſſe trina, vel peremptoria in c. ſacro, de ſen. exc. & eſt gl. in c. qm̃ contra falſam, de probationibus.

d ¶ Perſeueret. Et qũo quis in illa dicatur pſeuerare, vide bo. tex. in l. 2. C. de coſt o. reo. & vide Bar. in l. hic allegata. §. diuus Seuerus. Adde d. Ale. in apoſtillis d. §. ſi quis vltro, in ver. 2. no. &c. vbi ponit multas deciſiones circa hoc, & aliquid ẽt p eundem in d. § diuus Seuerus. & an & qñ quis dicatur ſpõtè cõfeſſus, & an & qñ in tormẽtis dicat cõfeſſus ſpõte, & ita notarius ſcribat, poſſit de falſo redargui, vide vbi ſup. & p eũdẽ in d. §. diuus Seuerus, qui §. loquitur proprie, qñ confeſſio emanauit in tormentis, in §. ſi quis vltro, ſine tormentis. Ita vult gl. in d. §. diuus Seuerus, & d oc. ita intelligunt illum text.

e In criminibus. Contra hoc facit, qđ dixit Inn. in c. per inquiſitionem. inf. de ele. vide, q̃ ibi ſcripſi. adde quod Inn. vbi ſup. loquitur de confeſſione facta ẽt extra iudiciũ ad priuãdũ quẽ beneficio, q̃ pęna venit extraordinariè imponẽda, q̃ imponitur ex cõfeſſione extraiudiciali, ex qua depoſito velut ordinaria pœna nõ imponitur, vt no. & tenent dñi de Rota in nouis concluſionib. conclu. 192. & Imo. & Hoſt. de exce. præla. quam ſit graue.

f ¶ Scrupulo. Sed quare non ita ſuccumbit propter falſitatem monaſterium. inf. de excep. c. cum venerabilis, vt ibi no. in text. & glo. & vide no. infra de reſti. in integ. c. cum ex literis, in glo. in verſic. noſtra, Bal.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum impetratum ſuper reſtitutione beneficij non valet, ſi de cauſa excõicationis, & amotionis impetrantis mentionem non facit, & num. 10.*

Diuiſio capituli.

2 *Iudex admittendus ad defendendũ ſententiã, ſi eius interſit.*

3 *Viſitatoris officium quod, remiſſi. generalis viſitatoris poteſtas qua, nu. 5.*

Ciuitas, & diœceſis ſunt diuerſa, ibid.

Nomen totum deſcribendum in literis, ibid.

4 *Exceſſus leues, & occulti non a[illegible] inquiſitionem, neq; valet ſuper illis depoſitio teſtium.*

6 *Forma communis impetrationis ſuper reſtitutione beneficij quæ, & nu. 8.*

7 *Amotionis à beneficio mentio qualiter in reſcripto facienda.*

8 *Clauſula, Si eſt ita, omnia reſpicit.*

9 *Epilogus, ſuffragium & ſupplementum gloſſarum. n. 10. 11.*

Cauſa niſi adijciatur, non ſufficit facti narratio.

12 *Cum excommunicato proceſſus habitus per literas impetratas ab eo tenet, donec opponatur exceptio, & ratio.*

Excommunicatione impetrantis literæ non afficiuntur, ſed excommunicatione facientis, ibid.

Exceptio opponenda contra literas ab excommunicato obtentas, ibid.

13 *Contra literas beneficiales exceptio rei iudicatæ poteſt opponi dupliciter.*

CAPVT XXVI.

Dilectus filius ab.

a Caſus. † Reſcriptum impetratũ ſup reſtitutione bñficij nõ valet, ſi de cã excõicationis, & amotionis impetrantis mẽtionẽ non facit. & ſunt duæ partes. in prima facti narratio. in ſcđa ibi, Nos igitur, iudicis inſtructio[Intimauit] arg. Goſ. iudicẽ † admittẽ-
2 dũ ad defendendũ ſnĩam ſuã pp intereſſe ſuum, cũ ſit
b condẽnandus in verã litis æſtimationẽ [b] ſi iniquo aĩo ꝓnũciauit: vel ſi p imperitiã, q̃tũ iudici viſum fuerit. C. de pęna iudi. q male iu. l. 2. inſtit. de obli. quæ ex delic. in prin. ad hoc ĩ. de ſen. exc. venerabilibus, lib. 6. 2. q. 6. hoc ẽt, de re iudi. c. 1. lib. 6. hic tñ non defendebat proceſſum, ſed intimauit papæ, qđ fecerat, ſm Compo.
3 [Viſitationis] viſitatoris † offm̃ colligitur 10. q. 1. placuit, de cenſib. Romana, li. 6. [diœce.] hæc ſunt diuerſa, ĩ. eo. Rodulphus[B. & A.] de ſtylo curiæ circa totum nomẽ in his deſcribẽdũ dixi ſ. de conſtit. cũ acceſſiſſent[Eccleſijs] i. † regimine eccleſiarũ. [Graues] ſecus,
4 ſi leues eſſent. 68. di. c. 1. vbi de hoc, & 15. q. 8. in ſumma, & ĩ. de temp. ordi. ex tenore[Manifeſtos] ſecus, ſi fuiſſent occulti, de tẽp. ordi. c. vlt. qa ſuper illis non fit inqſitio, nec valet, ſi ſuper illis teſtes deponũt, de accuſationib. inquiſitionis, ſm Phi. [Amouẽdos] ſup. & pp eorũ ꝯtumaciã excõicãdos, Pe. & Ab. generales † viſi-
5 tatores nõ pñt aliquos amouere, de ſtatu mona. in ſingulis. vide quod ibi dixi in gl. ꝯ ſupra, & c. ſequẽti, Inno. dicit Hoſt. niſi ſint delegati. de re iudi. cũ 1. & A. de accuſationib. qualiter 1. & ca. ſe. Pe. & Abb. & Egi. dicunt, viſitatorẽ datũ a papa poſſe a bñficio remouere, reliquos vero nõ, p p̃. c. remouet aũt viſitator papę: qa cũ ſit datus ad corrigẽdum, & forte non poſſit aliter corrigi, poſſunt merito remoueri, de exceſ. præla. ex lr̃is, de accuſatio. ad petitionẽ, de re iudi. cum I. & A. ad id, de quo viſitatore dixi, facit qđ de officiali dr̃ ĩ. de of. vica. licet, li. 6. [Communi forma] quia dixerũt
6 † ſe ſpoliatos iniuſtè, ꝯ ĩ. de crimine fal. c. pe. ſed ibi loquitur, quo ad ſcripturã, hic quo ad cauſam & tenorẽ,
7 Hoſt. [Amotionis] ſed qũo † debet facere mẽtionẽ de cã amotionis, cũ dicat nullã cãm ſubeſſe? ſo. ſm Inno. dẽt facere mentionẽ de cã, quã iudex p̃tẽdit, ĩ. de coha. cle. ſup eo. & ſi dicatur, quare nõ exigit fieri mẽtionẽ, de re iud. ab abbate, dic ſm eũ, ꝙ ſnĩa remotionis, & eius cã ſunt exprimẽda, vt. ſ. dicat ſe amotũ pp talẽ
8 cãm[ſi eſt ita] oĩa † reſpi. ſ. e. proxi. ſubintelligebatur. ſ. c. 2. [Suppreſſionẽ] ſup. & falſi ſuggeſtionẽ, cũ in cõi
9 forma ſe dixerint ſpoliatos, Hoſt. ¶ In † gl. 1. no. cãm exprimẽdã. & vl. in princ. ſpãliter de excõicationis cã ꝯpleqtur. ¶ Scđa gl. no. reſcriptum impetratum ab excõicato nõ valere, & reddit triplicẽ cãm: ſed vlt. gloſ. pte 2. oñdit hoc hic nõ probari, & vtraque remittit. ſe
10 cũdo hæc gl. ſe. ꝯriũ, & ſoluit. ¶ In † gl. 1. c. ibi[verũ
c 2.] vide in c. proxi. alle. ſup gl. cã[& ibi. l. 3.] in arrogatione põderãda cã[& ibi, vt rñſum] ſeqtur, ꝯgruum accipere poſſis, inſere pacti exẽplũ. ¶ In glo. 2. ibi[ſiue] vide de ſy. de hoc, ſuper vl. gl. ¶ In gl. vlt. ibi, Impetrata] l. vlt. eſt, quam vide. ĩ. ca. 2. in glo. per reſcriptum.
11 ¶ In † gl. 1. ibi[modus] hoc verũ ſcđm Inn. quãdo mo
d dus [d] cauſam dandi, vel denegandi præberet, ſi eſſet actum in modum inquiſitionis, aliter, ſi alio modo,

de

de accu.qualiter.2.de ſymo.licet.¶In gl.1.ibi,[Priui
legiata]concor.quod no.de procu.ex inſinuatione, in
gl.pe.¶In gl.vl.ibi[ſuper his]& inf.de coha.cle.ſuper
eo[& ibi, Abſolutio]hoc eſt falſum, vt inf.e.c.1.li.6. &
dic vt ibi plene no.in glo.[nunquid ergo]Arch.hic po
12 ſuit additionem Inn.dicentis†proceſſum habitū cum
excommunicato per literas impetratas ab eo tenere,
donec opponatur exceptio, cum literæ non afficiantur
excommunicatione impetrantis, quæ nō impedit, quo
minus papa poſſit cauſam delegare, licet afficiantur
excommunicatione facientis.3.q.4.conſanguineo-
rum.inf.de procur.ca.fi.ſed in odium excommunicati
datur exceptio dilatoria, contra literam tenet, vt præ
dixi[& ibi impetrata]& ſic etiam contra literas oppo-
13 ni † poterat exceptio rei iudi.de lit.cont.c.1.lib.6. ve
niet etiam in modum peremptoriæ, vt ibi.

ADDITIONES.

a Dilectus filius. Hoſt.dicit niſi ſint delegati, ut de re iud.cu.I.& A.& de accuſ.el 1.& c.ſe.Pe.& Abb.& Eg.dicūt uiſitatorem datum a papa poſſe remouere a beneficio, reliquos non, per prædictum c.remouet autem uiſitator papæ, ſi forte non poſſunt aliter corrigi, & poſſunt merito remoueri, de exceſ.præl.ex literis, de accu.ad petitionem, de re iudic cum I.& A. Ad id, quod de uiſitatione dixi, facit quod de officiali dicitur, de off.uica.licet, lib 6. Io.An.Bal.

Dilectus filius. Vide etiam unum, quod colligitur ar.iſtius tex. per Inn.in c.ad noſtram, de appel.& ibi Philip.in 2.col.

b Aeſtimationem. Et ſic contra diuerſos iſta de cauſa agitur diuerſimode, an autem ſi a ſententia non ſit appellatum, poſſit agi contra iudicem, uide Inn.de ap.ſæpe.§ plenius.per Bal.in diſputatione, quæ incipit, iudex per imperitiā.ad materiam uide Bar. in l.2.C.de pœ.iudi.qui ma.iudi.& ibi per Bal.adde alias quœſtas per.d.Alex in addi.in d.l.2.

c ¶In gl.1. De iſta gl.facit feſtū Lud.Ro.in conſ.336.quaſi in fine.

d ¶Modus. Pro iſta expreſſione facit l.ſi vina, quæ ſunt in doliis. §.plane.ff.de peri.& commo.rei.ven.& ff.de actio.emp.l.1.in fi. & l.ſi in qualitate.facit c.cæterum, ſup.eo.ti.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ad beneficium impetratū, in quo tacuit īpetrans vicariā perpetuā, quā habebat, nō valet. idē, ſi quādā alia taceat, num.4.6.8.9.10.12. niſi motu proprio concedatur nu.13. vide nu.5.16. per formam decretalis, cum ſecundū apoſtolum, non cogitur epiſcopus prouidere habenti vicariā perpetuam, vel ſufficiens patrimonium.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Vicarij temporalis differentia quædam à perpetuo.*

5 *Renūtiatio bñfi.ij taciti ī īpetratione alterius bñficij nō ualet ad validationē literarū impetrationis, & ratio, & nu.19.*

6 *Data literarum gratiæ inſpicitur, & nu.19.*

7 *Præſtimonia ſunt beneficia eccleſiaſtica, & unde dicantur.*

Beneficia eccleſiaſtica quæ eſſe cenſeantur, ibid.

9 *Perſonatus cū cura habet duplex impedimentum.*

Maiori conceſſo quando non extendatur ad ſimile, vel minus, ibi. & nu.10. & 11.

10 *Cura animarum periculoſior, quanto anima precioſior.*

13 *Motus proprius papæ in conceſſione beneficij beneficium obtinenti remouet ſurreptitionem.*

14 *Epilogus, additio gloſſarum, nu.15. & nu.ſeq.*

16 *In impetratione beneficij in forma, cum ſecundum apoſt. quid exprimendum.*

17 *Contra patrimonium habentes clericos epiſcopus qui eos ordinauit, haberet exceptionem.*

18 *Patrimonium habentes clerici titulo eccleſiaſtico uti quando poſſunt, vid.nu.16.*

Stipendiis proprijs, quis non tenetur militare, ibi.

Conſcientia, & ratio naturalis conuincere, iuribus deficientibus, debet, ver.dic tantum.

I CAP. XXVII.

1 Poſtulaſti. Caſus† Nō valet reſcriptū ad bñficiū īpetratū, in quo tacuit impetrans vicariā ppetuā, q̄ hēbat, vel p formā decre.cū ſm apoſtolū, nō cogitur eps pro-
uidere habenti vicariā perpetuā, vel ſufficiēs patrimo
2 niū.& ſunt † duæ partes. prima ponit qōnē.ſecunda re
3 ſponſionē, ibi, ad qđ ſic.[Perpetuus]quaſi † in tpalibus
locū non hēat, de quibus, de ap.peruenit, de cleri.non
re.ſi.c.pe.de voto & voti redēptione.c.fi.de elec.cū ex
eo, de regula.bñficiū, li.6. & in cōſtitutione Ioan.exe-
4 crabilis, circa fi.[Vicaria.]Idē † ſi hēat aliq̄ poſſeſſionē
ab eccleſia.16.q.1.poſſeſſiones, vel reditū, vel pēſionē.
ī.c.ad audiētiā, ſcđm Inn.ſcđm Goff.hoc verum eſt, ſi
hēt illa in titulū: ſecus, ſi vt ſtipendium, ſicut laicus, &
5 qui non facit† mētionē de bñficio, dato quod ſit para-
a tus renūciare, nō valēt literę: q2 inſpicitur data.ſup.c.
eā te, ſcđm Gof.Inn.Cōp.Io.& Vin.dicit Hoſt.& idem
Guil.in Spe.de legato.§.videndum, ver.ſed nunquid
6 nocet, ꝙ † in reſcriptis, & diſpenſationibus de obtentis
bñficijs q̄tuncūque ſimplicibus faciēda eſt mētio: & re
fert, ꝙ Clemens 4.caſſauit elec.Archid.Cōpoſ.quia
inhabilis, eo ſolo, ꝙ in diſpenſatione ſua de quibuſdā
præſtimonijs, quæ tenebat tēpoř diſpenſationis, nō fe
7 cerat mētione.nō ob.qđ a q̄buſdā dicebatur, ꝙ † præſti
monia non erāt cenſenda noīe eccleſiaſticorū bñficio-
rū, cū in ſola tpalitate conſiſtāt, nā alius, q̄ prælatus il-
la cōferre nō pōt.nec ille alteri, q̄ canonico, vel cleri-
co.nec pōt ſibi illa retinere, quare nō pōt negari, quin
ſint eccleſiaſtica bñficia, & quin cōmitteret ſimoniam
prælatus, qui illa venderet.1.q.3.ſaluator, de ſimo.cō
ſuleret.ſaluo etiā eo, ꝙ multa ex illis in decimis, & alijs
ſpūalibus conſiſtūt.& dicitur præſtimoniū quaſi præ-
ſtās muniū. Et dicit tūc ipſum Clemētē dixiſſe, ꝙ q̄tū-
8 cūq; habilis ſit impetrās, ſi in literis ſubticuit aliquid,
qđ mouere potuiſſet principē ad gratiā denegandā, lit
terā ſurrepticiā iudicabat. vñ & ſi habēs præpoſituram
impetrat, ꝙ liceat ſibi habere aliū perſonatū, & cū prę
poſitura licite retinere, & taceat curā animarū, q̄ hēt
9 præpoſitura, non valet diſpenſatio, quia in † pſonatu
cū cura duo ſūt impedimēta, ſ.pſonatus, & cura, de prę
ben.de multa.ſublato ergo vno impedimēto perſona-
tus.ſ.remanet aliud.ſ.curę. Et vide cle.de præb.ca.1.&
quod ibi no.in 1.gl.& in gl.hoc tenebat. Et ſi dicas, ex
quo de pſonatu conceſſit.qđ maius eſt, vt patet de præ
bē.extirpandæ.§.qui vero, & minus.ſ.de cura vr̄ cōceſ
ſiſſe, de decimis ex parte.3.qui filii ſint le.p venerabi-
10 lē.dicit.n.ꝙ dato, ꝙ id verū eſſet; tñ eſt certū, ꝙ † cura
perículoſior eſt, q̄to anima precioſior.12.q.1.præcipi-
mus.tali enim daret princeps pſonatū ſine cura, cui nō
cōcederet minus bñficiū cū cura, ad id de præb.cū in
11 illis, li.6. de æta.& qual.c.vno, e.li.Itē in† priuilegiis,
& diſpenſationibus id fallit, quia diſpenſato in maiori
non extenditur ad ſimile, vel minus, de præuil.ſanè, ni-
ſi & illud minus ſub maiori includatur, vt ſi cōceditur
illegitimo, vt promoueatur in epiſcopum, de reliquis
ſacris intelligetur cōceſſū, de exc.præl.ex lr̄is.vel dic,
ꝙ illud argumentū in gratiis fauorabilibus poſſet hr̄e
locū, nō in odioſis, qualis hic, de pręb.q̄uis, li.6.& vide
qđ dixi in Spę.ti.2.§.fi.ſuper 4.ver.& de eo, qui tenuit
12 † male bñficia, & poſtea impetrauit, ꝙ ea poſſet licite
retinere, de perceptis mentione nō facta.quid iuris, re
mittit ad notata de ele.dudū.2.§.pe.[Cōmodū]quia
literæ ſm Hoſt.ſunt nullæ(& pro hiſce]ſm Hoſt.hic rñ.
ad id, quod dictū fuit de pr̄imonio.ſatis.n.rñſū erat.
13 ſup.de vicaria.[Certa ſcientia]ſi motu† proprio papæ
ſcribit pro bñficiato, alias beneficiādo, de ipſius bene-
ficio mentione nō facta, valent lr̄æ, vt ī.de pręb.ſi mo
14 tu proprio, 1.rñ.li.6.¶Vltima† gl.arguit, ꝙ de patri-
monio &c.allegat in 2rium, & prīo argumento rñ.de-
15 mū quærit, ſoluit, & remittit.¶In† gl.2.in fi.vltra me-
ritū.& c.ſi quis dator, de hoc ī.de re.iu.c.1.li.6.¶In
16 gl.3.in fi.Phi.ſupplebat maxime dicens † quod ſem-
per in forma illa, cum ſm.exprimitur, ꝙ hi, pro quibus
ſcribitur, nullum ſint eccleſiaſticum beneficium aſſe-
cuti,

euti, & ſic eſt locus decr. ſi ꝓponẽte. ĩ. eo. ti. ¶ In gl. vl. ibi, [Tenent] hoc tenẽt hic Inn. & Comp. ſed Gui. Naſo diſtinguit, & hoc vr̃ placere Goſ. Pet. & Abb. aut eſt ordinatus ad ti. patrimonij, aut non. In primo caſu habet neceſſe facere mentionem. ad hoc ĩ. de pb. tuis, & quod ibi no. In ſecundo caſu non habet neceſſe facere

b mentionẽ Tu diſtinguas inter lr̃as iuſticiæ, [b] vt quod teneatur de neceſſarijs ꝓuidere, & lr̃a gr̃æ. primis enĩ obſtat, ſecundis non. & quod dixi, ꝙ primis obſtat, intelligo in vĩ pẽptoriẽ (Et ibi, idigne petit) nõ fateor, ꝙ accipiat indigne, dũmo bñ diſpenſet, Inno. Comp. de

c hoc [c] de pb. eps, diceb it Hoſt. ꝙ quidam inuenientes excuſationes in pcis dicunt iſta iura de ꝯſilio loq: quia ex quo aſſignatũ eſt beneficiũ, non peccat, ſi vtitur iur̃ ſuo, de elect. cum eccl̃ia, cũ ſi ſib'. Alii, ꝙ eſt pceptũ: ſꝫ intelligit de his, ꝗ rõne p̃rimonialiũ diuitiarũ ſuperbiunt, & vagãtur. tertii, ꝙ loquunẽ de his, ꝗ vſurpãt quartã decimarũ paupibus aſſignatã. quarti, ꝙ loquuntur, qñ eccl̃ia ñ ſufficit oĩbus, tũc enĩ dẽt potius de ſuo ſubuenire. 85. di. paſce. ĩ. de cenſibus, licet. Hug. dixit, qđ

27 ſup̃ dixi ſcđm Inn. dicit Hoſt. quòd † qui ordinauit ipſum, ex quo habet p̃rimoniũ, hẽt ꝯ ipſum exceptionẽ,

28 & hoc eſt planum. titulo † aũt eccleſiaſtico pñt vti, dũ mõ ſeruitium eccl̃iæ faciant, honeſte viuant, & prauã ĩtentionẽ non hẽant in theſaurizãdo, vel ditãdo parentes. nec. n. ꝓpriis ſtipendiis militare tenẽt, de p̃cr. cũ ex officii. alias ſi ſeruitiũ nõ faciunt, vel in malos vſus expendunt, pœna ſuos teneat auctores. Et dicit Hoſt. ꝙ ſi ſibi non credunt, credant Hie. & Proſpero in caſu hic all. per gl. & Ambro. 17. di ſicut hi. & Valeriano. C. de ſac. ſan. ec. priuilegia, & Iuſtiniano in auc. vt determinatus ſit numerus cle. col. 1. & regulæ iuris, ſecundũ nãm non eſt ferendus, ꝗ lucrũ amplectiẽ &c. dicit aũt & ſi iura deficerent, propria ꝯſcia, & nãlis rõ illos cõuinceret (& ibi, Illi aũt) vbi de hoc (& ibi, clericos) vbi de hoc (& in fi.) & eſt expreſſum ĩ. de præben. ſi motu

29 proprio. 2. rñ. li. 5. dixit ẽt hic † Inn. dato, quod impetrans beneficio, quòd tacuit, renunciare velit, non cõualeſcent lr̃æ, cum inſpiciendum ſit tẽps datẽ. ſ. ca. eam te. ꝯrium notaſſe videtur inf. eo. in ꝗ noſtra, & ibi dicã.

ADDITIONES.

a ¶ Mentionem. Adde, ꝙ Inn. hic dicit, ꝙ ſi omiſit propter ſimplicitatem, nihilominus valent literæ, ſed hoc mihi non videtur verum per ea, quæ habentur in c. ſi motu proprio, de præb lib. 6. & ibi videas. dixit d. Bal. in quadam apoſtillã ibi ad Inn. meum ſuper huiuſmodi dicto Inn. quam ſuper meo Inn reperi, quod fuit dictum Bal. tenet hic d. Ioan. An. in fi. dicit eam eſſe Inno. & allegat iura allegata ſup. dictum, quòd eſt ſibi contrarium, inf. eo. in noſtra. nam ibi loquitur, quando doloſe omiſit, ita dixit Inno. hic, et vltra eum allego idem tenere Goſ hic qui allegat c. ſuper literis, de reſcrip. Adde prædictis do. Domi. de ſancto Gemi. in d. c. ſi motu proprio, in 4. col. in ver. aut in literis beneficialibus. vbi ponit pulchram diſtin. quam vide ſuper prædictis.

b ¶ Iuſtitiæ. Et pro hoc facit, quia tunc eſt eadem ratio, ex quo nõ habet neceſſitatem, vt ſibi prouideatur, arg. c. tranſlato. ſup. titu. 1. & facit quod no. in c. ſi epiſcopus, de præben. in 6.

c ¶ De hoc. Pro hoc, quia ſecundum hoc iſta litera magis adaptatur ad naturam literarum ad lites, quã ad beneficia. quia ſic eſt in literis ad lites, & ſecus in literis ad beneficia. vt no. ſup. e. conſtitutus, & c. cum ordinem, & c. ſuper literis. cum ſi.

SVMMARIVM.

1 *Extra diœceſim ſuam quis inuitus trahi non debet vltra duas dietas per literas non facientes mentionem huius conſtitutionis excipitur inquiſitor. nu. 4. alij caſus. nu. 6. 7. 10. 15. 36. 37. hodie vltra vnam, num. 7.*

Literæ impetratæ ad lites per nõ coniunctas perſonas ſine ſpeciali mandato domini non valent, vide nu. 26. ſecus ad beneficia, num. 45.

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Literas impetrãs ad extraordinarios iudices grauatur tribus & quibus, & num. 13.*

4 *Inquiſitio cum committitur certo loco facienda, an ſit locus huic conſtitutioni, remiſſ.*

5 *Aditus etiam per locum licitum vitandus volenti quid illicitum facere.*

6 *Rei originalis, & ſecundarij differentia.*

Literæ ad lites ſunt cõmunes vtriq. parti, ibid. ver. vel actor.

7 *Extra prouinciam ſuam qui trahi nequeunt.*

Priuilegum. §. reuerentia, 3. q. 6. quibus commune ibid.

8 *Dieta a quo loco computanda, & nu. 14.*

9 *Apoſtolica litera, quorum dicantur.*

11 *Diœceſis domicilij reſpicitur in caſu huius conſtitutionis.*

12 *Priuilegium ſuum citatus allegaturus adire debet iudicem priuilegiatus.*

14 *Comites & reges a quibus finibus conueniantur.*

16 *De loco etiam partes conueniunt, quando conueniunt de iudicibus ex practica curia. Quando facta eſt conuentio de loco cuius expenſis ducatur ad locum, num. 17. quid ſi non eſt facta conuentio, nu. 18. Quid etiam citante vno de locum congruũ altero uero ad incongruum, ibid.*

19 *Ob abſentiam iudicis delegati vltra duas dietas delegatio reuocabitur a ſuperiore etiam actore poſtulante, & quando.*

20 *Legati non poſſunt tollere beneficium huius conſtitutionis.*

21 *Conueniri non poterat quis vltra quatuor dietas, ſi mẽtio fiat huius conſtitutionis indeterminate.*

22 *Terminus & locus aditus ſcđs non debet eſſe maior primo.*

23 *Domini, id eſt principales, ad quos pertinet.*

Moleſtatio indebita quando dicatur, ibid.

24 *Iudicium non debet eſſe venale.*

25 *Præterita non comprehenduntur a conſtitutione, ſi de cætero dicatur.*

Conſtitutio hæc ſimpliciter, an reſtricte intelligatur, ibid. & contra ſingularia reſcripta manauit, num. 36.

26 *Contra literas apoſtolicas, quòd abſque mandato ſint impetratæ, vel impetrari non poſſint, quando ſit locus exceptioni, et nu. 27. & 46. & iudicus admittenda, ibid.*

27 *Circumſtantiarum inſpectionis caſus.*

28 *Falſarii id eſt literas impetrãtis abſq. domini mãdato pœna q.*

29 *Voluntas contraria, quòd non appareat, ſufficit in impetratione literarum.*

Coniuncta perſona exercet id, quod requirit ſpeciale, ibid.

30 *Epilogus, & ſuffragum gloſſarum. nu. 31.*

Conſuetudini loquendi vulgari ſtandum.

Ratihabitio comparatur mandato, & in quibus hic.

31 *Additio & num. ſequen.*

32 *Circa dietas debet arbitrari iudex, & quando. Quid ſi diſtant aliter per aquam, quam per terram, remiſſ. & ex conſuetudine locorum metiri eas oportet, nu. 34.*

35 *Locus non ſolum iudicii, ſed commiſſionis hodie ponderatur.*

36 *Conſtitutionis nomen communiter non exprimitur, & qualiter ea exprimatur.*

38 *Interpretatio ſtricta fit in beneficijs.*

Mandatum generale habens ad negocia, impetrare literas ad lites non poteſt, ibid. idem de habente plenum contra talem in tali cauſa. nu. 39. & quo caſu.

40 *Canonicus non impetrat ꝓ eccleſia ſua, vel ꝓ canonico literas*

41 *Litis odio ſpecialia conſtituuntur, & in quibus caſibus conſtituta, remiſſ.*

42 *Impetratio per non procuratorem quibus probetur modis.*

Excõicationis except o contra procuratorẽ, vel dñm ĩpetrantem in curia admittitur, & qñ, & a quo oppoſita, num 43.

43 *Inter reſcriptorũ verba aſſertiua, et narratiua diſtĩguẽdũ eſt.*

47 *Coniunctæ pſonæ ꝗ cõprehendãtur ab hac decretali, & n. 48.*

Lex, ſed hæ, de procura. & l. 1. §. fin. & l. ſequen. de poſt. ff. de affinibus loquuntur.

C A P. XXVIII.

2 Nonnulli. [a] C. † per lr̃as apl̃icas huius cõſtitutionis mentionem non faciẽtes vltra duas dietas [b] ex ſuã

1 b diẽ. qs inuitus trahi non dẽt. ſecũdo dr̃, ꝙ non valẽt lr̃æ

c impetratæ ad lites ꝓ non coniunctas pſonas ſine ſpãli

2 mãdato [c] dñi. diuidebat †, Ho. dec. in 5. partes. tu diuidas

das in duas. ſecũda ibi, ſunt & alii, prima ſubdiuiditur
in tres. primo ponit abuſum impetrãtiũ iudices remo-
tos. ſcđa prouidet. tertia excipit. ſecundã ſubdiuide in
tres, primo ponit abusũ impetrãtiũ ſine mãdato. ſcđa
ꝓuidet. tertia excipit, & vtriuſq; partis, ſcđa incipit,
cũ aũt. tertia, niſi gr̃a, vide qđ not. ſ. e. ſ. des, in. 1. gl. &
qđ ibi dixi [Eius] ſ. ap̃licæ ſe. [remotos] dicit hic Goſ.
3 in trib. † grauari eũ, q ad ex ordinarios iudices lr̃as im
petrat qa denegantur ſibi ꝑparatonę, & obligat ſe cer
tũ qđ reo daturũ, ſi litem ꝓſequatur. Itẽ ad pęnã, ſi nõ
vincat, alle. 3. q. 3. §. ſpatiũ, verſ. ei aũt, & verſi. ꝙ fieri,
& in fine: & ſuo caſu locus eſt ei, qđ dr̃ de officio ordi-
na. ſignificauit [Nituntur] actũ intendit punire nõ vi-
ſum tñ, ſm Fran. [Liti] ſ. in totũ, cũ qõnẽ habebat [Ce
d. dere][d] per hoc verbũ dicebat Gui. Na. & Egi. ꝙ inqui
4 ſitor † poterat quẽm trahere vltra duas dietas, cũ ibi
nõ poſſit quis liti cedere, alle. Egi. de accu. ad petitio-
nẽ, ſi ꝯmittitur certo loco inquiſitio faciẽda, dic vt de
of. dele. ſtatuimus. 2. li. 6. [Importunitate] ſ. cũ nullam
qõnẽ hẽat cũ illo: vel habeat, ſed dat aliquid impetrã
ti, vt ꝓpinquiorẽ locũ aſſumat, Hoſ. (Aditus) ar. Fran.
5 aditum † etiã p locũ licitũ vetari debere illi, qui vult
aliud illicitum facere, ſicut eſt tranſire p eccleſiam ad
iniuriam inferẽdã, arguit ẽt ꝯ illos, qui aditum caſtro
rũ p̃bẽt p̃donibus [Patere] ſimile de natis ex li. ventr.
6 ca pit. vno [ne quis] reus † originalis. ſi enim actor fiat
reus, vt in cã appellationis, vel alio mõ, tñ a fine dięc.
rei originalis ꝯputabuntur duæ dietæ, & idẽ ſm Vin.
ſi actor reconueniatur, qđ fieri poterit a finibus diœc.
ſuæ vltra duas dietas. 3. qu. 8. cuius in agendo, ſm In-
no. hẽt idẽ locũ ſm Cõp. ſi actor vellet deſiſtere obla-
to libello, & vult reus, ꝙ procedatur, quod poteſt, C.
quõ & qñ iudex, q ſemel. vel actor ſolũ præſentauit li-
teras, & reus petit p eas ꝓcedi, cũ ſint cões, de reſtit.
7 ſpo. ex ꝯqueſtione [Duas] intra † duas, licet ex̃ prouin-
e ciã, trahi põt. de hoc[e] dicã de iudi. ca. ſi. in prin. quod
intelligit ẽt in pupillo, & vidua, & alias priuilegiato
a iure, ꝙ ex̃ ꝓuinciam nõ trahatur, per §. 3. q. 6. §. reue
rentia. illud enim priuilegiũ ẽt alijs eſt cõe. e. q. per to
f tũ[f] [Dietas] & hodie vnã, & cũ moderatione decr. ĩ.
eo. ti. ſtatutũ. §. q vero, & §. cũ aũt, li. 6. [Ex ſuã] & ex̃ fi
nes dię. ſuæ, vt ꝓbatur, ĩ. eo. ſtatutũ, in §. cũ vero, ver.
8 nullus tñ. non igitur a limite habitationis, vel ciuita
tis, quæ terminatur murorũ ambitu, de ſent. ex. ſi ciui-
tas, li. 6. ſed a finibus dię. fiet ꝯputatio, & fuit hoc ęquũ
quia p totã ſuã dię. non vr̃ grauari, cũ & ibi corã ordi-
nario poſſet trahi, de off. ord. cum ep̃s, li. 6. [Apoſtoli-
9 cas] legatorũ † vel delegatorum ipſius ſedis, de alijs
ordinarijs, dic vt ĩ. de of. ordi. vt litigantes, & c. cum
10 ep̃s, lib. 6. [Ad iudicium] non intelligitur hoc † de iu-
dicio, quod in curia exercetur. valent. n. lr̃æ, quæ citãt
quem ad curiã, licet vltra duas dietas, quãuis de hac
ꝯſtõne mẽtio nõ fiat, & ſm Cõp. ſic tenet curia. ſecus
dicit ſe obtinuiſſe in priuilegiato, quod nõ poſſit vltra
g duas [g] dietas trahi, non facta mentione de priuilegio.
ſi. n. papa ſciuiſſet illud priuilegium fortè ſibi illud ſer
uaſſet, q rõ ceſſat in proximo caſu, cũ ſciat eius cõe, de
priuilegiato a iure dixi ſup. ver. duas [Trahi] per hoc
11 vr̃ reſpicere † diæ. domicilij, de qua ꝓpriè dicunt tra
hi, ſuper quo vide ĩ. e. ſtatutũ. §. cũ vero, in gl. olim di
cebamus. Quid dicat hic Innoc. de loco delicti, vel ꝯ-
12 ctus, dicam ĩ. c. prox. ſuper gl. 2. [poſſit] ſi † citetur, va
dat allegare priuilegium ſuum. ff. de iudi. ſi quis ex a-
liena, de ap. ſi duob. & eſt expreſſum de foro cõpet. ex
h parte, & de excep.[h] oli. vbi dicã de hoc in gl. quærunt,
13 Go. trahens † vero ſi non oñdat rationabilẽ cãm, qua
re ibi trahi poſſit, cõdemnabitur in expẽſis, ĩ. ca. ſi. ſm
Hoſt. & adde in hoc, quod no. & dicã de of. del. prudẽ-
14 tiã. ĩ. tñ. Quid ſi † reus plures hẽt dięceſes? dic ſm Ho.
ꝙ fiet in perſonali cõputatio a finibus dięceſis, vbi hẽt
principale domicilium. ſi realis, a fine dięceſis, vbi res
eſt ſita. ĩ. c. prox. Comites vero, & reges, quorum iuriſ-
dictio extenditur per multas dietas, in reali conue-
nirentur a finibus dięceſis, vbi eſt res; in perſonali ha
bebitur reſpectus loci, vbi plus cõuerſantur, vel vbi ca-
put eſt dignitas, qđ ſi non apparet, inſpicietur locus ꝯ
ctus, ſcđm Hoſ. q remittit ad no. de foro ꝯp. licet. vide
gl. ad quã remiſi ſ. gl. prox. & remiſſionem ad ſummã,
quam dabo ſuper gl. nunquid [Partium] dicunt quidã,
15 ꝙ † nõ ſufficit, ꝙ conſentiant in iudices, niſi etiam ꝯ-
ſentiant ſe trahi vltra duas dietas. dicunt poſſe conſta
re per confeſſionem partiũ, vel alio modo, etiam ſi in
lr̃is non contineatur clauſula, non obſtante conſtõne
& c. dicit tñ Inn. ꝙ ſi partes ꝯſenſerunt in iudices ſciẽ-
ter, q diſtãt vltra duas dietas, ꝙ illi ẽt vltra duas dietas
citare poterũt partes, dummodo citẽt eos ad loca, vbi
larem hñt, & cõiter habitant: & ſi in diuerſis locis ha-
bitant, ad locum, vbi quiſquis eorũ habitat, citare po
terunt partes, cum in hoc videantur tacitè cõſenſiſſe.
Suadet. n. ęquitas, ꝙ partes vadant ad iudices, non iu-
dices ad partes, tñ hodie vide quod hẽs e. tit. ſtatutũ.
§. cum vero, & quod ibi dixi in princip. de hoc in Spe.
de citatione. §. 1. ver. quid ſi partes. dicebat Hoſti. ꝙ
ẽt iuſtitia id ſuadebat. C. de epi. & cle. iubemus, in fi.
ff. quis ordo in bo. po. l. 1. & l. 2. §. ſi pręſes. dicit tñ Hoſ.
16 ꝙ de practica † curiæ, qñ partes conueniunt de iudici
bus, conueniunt & de loco, vt vitetur ꝑplexitas, quæ v-
nus iudex diſtat ab vno p duas dietas, & alter ab alte-
ro tãtundẽ, & fit talis ꝯuentio, ẽt ſi nimium diſtarent:
17 & dicit, ꝙ qñ facta † eſt conuentio de loco, vterq; a ſe
noiatum ſuis expẽſis tenetur ducere ad locũ, & ſi me-
dius datus eſt, ducere cõib. qđ eſt iuris. 4. q. 3. vẽturis.
18 C. de teſtibus, ſi qñ. Si vero non fuit † facta conuentio
loci in curia, ꝯueniãt iudices in patria, tñ de loco vici
no & inſigni. Si vero ſint duo, nec de loco cõueniãt, ſe
impediẽt, dũmodo de locis diſcordẽt citra duas diet.
diſtãtib. & erit ad principẽ recurrendũ, de of. del. c. 2.
ſ. e. olim, in prin. ſed ſi vnus citat ad locum cõgruum, al
ter ad incongruum, ſi in lr̃is eſt clauſula, ꝙ ſi ambo, pa
rebitur primo, ex quo nullo mõ vult alius concordare.
ff. de iudicijs, ſi locus, de fide inſtr. accepimus, & a ſe-
cũdo poterit appellari. Si vero non eſt ibi clauſula, ſe
impediunt, vt ſ. & idẽ vr̃, ſi ſunt tres cum clauſula, ꝙ
ſi non oẽs, ꝙ pareri debeat duobus aſſignantibus locũ
ꝯgruũ, ex quo tertius cũ illis concordare nõ vult. ſup
his remittit Hoſt. ad ſummã de of. dele. §. ꝙ ſit eius of
ficiũ. §. qđ ſi nõ uult intereſſe, & ver. quid ſi nõ pñt, &
uer. ubi vero ſunt plures, & ſe. [Impetrare] & poſuit hic
19 Arc. addẽdo Inn. quia primo dicit, ꝙ † ſi delegatus cę
pit abeſſe vltra duas dietas non in breui reuerſurus,
reus uolẽs litẽ ꝓſequi poterit obtinere a ſuperiore, ut
reuocet huius delegationẽ. & idẽ poterit actor, ſi nõ
conſenſit in eum ſic elongatum, alle. ff. de uaca. mul.
pe. §. ſi ff. de procu. aut longa, quod poſt hęc Inn. dicit,
de offi. del. ſi is cui. li. 6. in gl. de abſent. [Fecerint] lr̃æ
20 apoſtolicæ, nã, ut dicit Fran. hæc mentio † nõ ſufficeret
in litteris legatorum, qui non poſſunt tollere benefi-
cium huius concilii; alle. de ſi. preſ. c. pe. & ult. de præ-
ben. dilectus. 1. bene facit cle. de prębendis, per litte-
ras, in fi. [Mentionem] dicit hic Fran. ꝙ ſi in reſcripto
21 † fiat mentio de hac conſtitutione, nec fiat aliter de-
terminatio, ultra quatuor dietas conueniri non pote-
rit, ad quod inducit decr. ſ. eo. ſedes, ubi clauſula, q dã
alii, includit pares, non maiores, & 5. qu. 2. cap. 2. ubi
22 † ſecundus ter minus non debet eſſe maior primo, ſic
& locus aditus non debet eſſe maior in diſtantia ſed
par, uel minor; alias liceret ad 10. uel. 20. dietas trahe
re, uel in infinitum, quod uitandum eſt. ĩ. eod. cum in
multis, li. 6. facit ad prædicta de deci. ca. 2. lib. 6. & ſe-
cundum hoc erit prouiſum cõtra querelam Hoſt. quã
uide

vide de teſti.pſentatã, ſuper ver.ſolo, in fi.[quib.]cau-
23 ſis fictis[dñorũ]i.principalium, ad quos pertinet.[In-
debita]q̃a ſcilicet reus actori in nullo tenebatur, vel
quia ſine mandato impetratæ fuerunt. vel ſupple ma-
24 xime[Venales]iudicium ergo † nõ debet eſſe venale[i]
i in principio, vt hic, in medio, vel in fine, de vita & ho-
neſtate clericorum. cum ab omni. Hoſtiẽ.[De cętero]
25 nõ comprehendit præterita, † de conſt.c.fin.[Non va
leant]reſtringunt quidam hanc exceptionẽ ad caſum
huius cõſtitutionis, qñ hoc ſit cauſa mercimonij, vt ſci
licet ſecus ſit, ſi id faciat bona fide, vt ſubueniat acto-
ri, quaſi vænalitas ſit finalis cauſa. Sed Hoſt. putat, ꝙ
ſit impulſiua, ſicut illa.ff.de poſtulan.l. 1. §.ſexum, &
hoc innuit ibi, cum autem &c. alias ſm eum nulla ef-
ſet prouiſio decreta. cũ talis fraus difficulter probare-
tur. Item ſm id cõiunctæ perſonæ, de quibus quæritur,
impetrare poſſent in fraudẽ, & vænalitatis cauſa; qđ
26 eſt abſurdũ. Diſtinguit aũt ſic Hoſt. cum obijcitur † ꝯ
lřam apoſtolicam, ꝙ ſine mandato impetrata eſt. aut
de cõi conſenſu fuit impetrata; & cum de hoc conſti-
terit, ceſſat exceptio, arg.ſ.eo.cæterum, de re iudica-
ta, cauſam. aut alias.i.præter conſenſum, & tunc ſi liti-
gatum, vel contradictum fuit in curia, videtur idẽ, ar.
ſ.e.cum dilecta.ĩ.e.ex parte. Si vero nec fuit ꝯdictum,
nec litigatum, ſi papa nomen proprium, & talẽ expri-
mit circumlocutionẽ, ꝙ non ſit timendum de ęquiuo-
cationis fallacia, & cætera, & eſt certũ, ꝙ notus eſt ei,
idẽ, vt prius, vt ſi dicat, talis capellanus noſter.ĩ.c.pro-
xi. Idem vř, ſi ſit auctentica perſona, pro qua ſit pręſum
ptio, vt per hoc a probatione releuetur, ad quod ĩ. vt
eccleſia.bene. vt noſtrum. Sed ſi perſona eſt ſuſpecta,
& timetur de ęquiuocatione, hẽt locum ĩ.c.fin. vel ſm
hoc breuius exponendo dic hoc arbitrarium, an aſſe-
renti, vel neganti credendũ ſit in hoc caſu. Inſpectis
27 † ergo circunſtantijs poterit iuramentum d. ferre, &
credere principali cũ vno teſte, de proc. ex inſinuatio
ne, de iureiur.ca.fi. putat aũt Hoſt. ꝙ in iudicijs admit
ti dẽat hæc exceptio, vt hic, & ĩ.e.ex parte[Ipſe]q̃ im-
28 petrauit[Falſarius]de cuius pęna † videbis ĩ. de falſa.
falſariorum. dicit Egi. & puto ꝙ bene, ꝙ non punietur
illa pęna falſarij. vnde põt exponi, vel tanq̃ impetrans
29 per falſi expreſſionem[Mandatum]ſed ſufficit, † ꝙ nõ
appareat ꝯria voluntas.ff.de ꝓc.Põponius. Et no.ca-
k ſum, in quo coniuncta[k] perſona exercet id, quod req-
l rit ſpãle[l] ꝯ id, quod no.Guil.in Spe. de coniuncta per
ſona. ver.quid ergo, ſi ſit talis, ibi videas, & ꝯ id, quod
no.ĩ.de teſti.in inte.conſtitutus, in 1.gloſſ.¶ Quarta
30 † gl.quærit, arguit pro vulgaribus, & ſic ſoluit. ſecũdo
q̃rit & ſoluit, ꝯ ſolutionem obijcit, & rñ.¶ Gloſſ. vt ſi
ita rñ.p ſolutionem ꝯrij.¶ Penultima gl. no. ꝙ gene-
ralis ꝓcurator non impetrat, inducit quinque ſimilia.
ſecundo obijcit ad hoc, & ſoluit. tertio quærit, arguit
pro, & ſoluit. quarto quærit, quis probet, arguit ꝙ impe
trans, ponit opinionẽ Io. diſtinguentem in forma ver-
borũ, qualitate cauſæ, in fin. ponit quid de literis gra-
31 tioſis, & obſeruantia curiæ.¶ In 4.glo.ibi[Labeo]lo-
quitur, quid veniat nomine ſupellectilis legatę[& ibi,
non aliter]textum vide de verbo. ſig. propterea. in fi.
2.gl. caſum de coniu.lepro.c.2. ſuper gl.penult.[& ibi,
vxori, in prin.]legauit teſtator vxori eam partem do-
mus, quã inhabitare conſueuerat, cum tpe teſtamenti,
& mortis totã habitaret, tota debetur[& ibi, Prætor
ait in fin.]ſi alibi q̃ vbi quis argentariam exercet, pe-
tatur editio, non tenetur argentarius ad id, niſi peten-
tis expenſis.¶ In glo.antepen.ibi[cum quidam]vide
de verb.ſig.cum in partibus, ſuper vl.gl. & ibi[quidã]
vide de fide inſt.contingit, ſuper gl. 2.¶ In glo. pe.ibi
[licet verum]iudicium habitum cum falſo proc. con-
ualeſcit per ratihabitionem dñi, & ibi[Si neſciente]
ſi neſciente dño res eius ſit hypothecata, ratihabitio
dñi facit illam valere, & trahitur ad tpš primæ cõuen
tionis[& ibi.l.vl.]vide de fide inſtr.c.3.ſuper gl.2.[&
ibi.l.1.]vide de ſen.exc.cum illorum, ſuper gl.pe.¶ In
glo.vlt.ibi[Sed hæ]ibi enumerat liberos, licet ſint in
32 ptãte, parentes, fratres, affines, & libertos.¶ In † gl.nũ
quid, ibi[legalibus]an de ſingularibus, ſm quas quis
vtitur diplomate.ff.de ver.obl.continuus, quod dixit
hic Hoſt. ſæpius expertũ[& ibi, de vul.]Idẽ Vin.Goff.
Phy.Inn.Cõp.& Hoſ.& hoc probatur ĩ.de pb.pñti.§.
33 loca, li.6.dixit tñ Hoſt.iudicem † hoc debere arbitra-
ri.pone.n.ꝙ de vulgaribus non apparet, vel non ſunt
aliter in hyeme, quam in æſtate, & facit quod no.ĩ.de
elec.cupientes.1.rñ.in gl.ſuper ver.comode.ſi aũt ali-
34 ter † diſtant per aquam, quam per terram, vide qđ
dicam ĩ.de excep.olim, in gl.quærunt, Goff.& Hoſtiẽ.
Phi.etiam hoc dicebat ſm diuerſitatem locorum eſſe
maiores & minores dietas, ex qua conſuetudine illas
metiri oportet, all.ff.de fund.inſtr. cum delanionis.§.
aſinam, de leg.3.l.numis.remittit aũt Hoſt. in his ad
ſummam, e.tit.§.pe.ver.centeſimo, & ſequentibus[&
35 ibi, credo, ꝙ ſic]hodie † ſecus, quia ponderamus non
ſolum locũ iudicii, ſed locum commiſſionis, quod dic,
vt ĩ.e.ſtatutum.§.cum vero, & §.cum autem, li.6.¶ In
36 gl. vt ſi ibi[conſtõne]cõiter nõ exprimitur † nomẽ con
ſtitutionis, ſed dr, non obſtante conſtitutione de dua-
m bus[m] dietis edita in concilio generali,[& ibi, Conſtõ-
ni, q̃ manauit ꝯ ſingularia reſcripta; & vide quod dixi
ſ.e.cum ordinem, ſuper gl.fi.[& in fi.]de hoc ĩ.de cõ-
ſti.c.1.li.6.in gl.[eſt]contradixit hic Goffr. ꝙ ſi papa
37 † ſciens locorum diſtantiam, concedit reſcriptũ, cre-
dit hanc conſtõnem tolli ſine ipſius mentione. Vinc.ꝯ
n qđ credo, niſi papa in reſcripto exprimeret ſciẽtiam[n]
diſtantiæ, quod putarem ſufficere, licet de conſtõne nõ
exprimat; ad hoc de pb.ſi motu proprio, li.6.¶ In glo.
38 ſic de pę.ibi[beneficia]i.priuilegia † quia ſi interpre-
tentur per eos beneficia, ſtricta fiet in eis interpreta-
tio.ĩ.de pb.quamuis.1.lib.6.¶ In gl.ſic ergo, ibi[lite-
ras]Idem Comp. qui dicit, habentem generale man
datum ad negocia impetrare non poſſe. dicit etiã ob-
39 tinuiſſe, ꝙ proc.tuus † hñs plenum[o] mandatum agen-
o di & defendendi ꝯ talem in tali cauſa, ſuper illa non
p poſſit[p] impetrare. ſi appareat legitimus ꝯdictor. ſi tñ
cauſa eſſet in curia, dicit ꝙ ſufficeret præſens talis ꝓc.
ad impetrandum ſuper pertinentibus ad litẽ cęptam,
puta receptionẽ teſtiũ. & eſt ſimile de hoc in Spe.de re
ſcr.præſent.§.ratione impetrantis, poſt principiũ. di-
cit ẽt Comp.& Goff.in ſumma huius ti.ver.ſed numq̃d
canonicus, cuius etiam verba ponit Guil. in præ.§.in
40 prin.canonicum † non impetrare pro eccleſia ſua, vel
pro canonico ſine mandato propter huius concilij ver
ba, quod eſt fauorabile de canonico: & omnino vide
quod de obſeruantia curiæ ibi dixi. Hoſt.idẽ alle.de re
ſcriptis, edoceri. vide ĩ.de proc.c.fi.in fi.vltimæ glo.&
quod ibi dicam, & ibi, cauſam, ſ. de elec.arbitriorũ. &
alios habes de proc.qui ad agendum.§.vlt.eo.ti.c.vl.
41 lib.6.[& ibi, lites]propter † quarum odium in hoc ca-
ſu ſpeciale ꝯ regulam, ſicut & in aliis caſibus, qui no.
de pac.c.1.de reg.iur.ratihabitionẽ, lib.6.[& ibi, An-
nullandæ]idem Vinc Hoſt.[& ibi, in vtroque]quo ad
primum caſum dic vt ĩ.eo.ſtatutum, in fi.lib.6.[& ibi
obiiceret]quoddam, quod notat hic Compo.dixi ĩ.c.
42 proxi.[& ibi, Procuratorem]poſſet † hoc probare per
confeſſionem aduerſarii, vel probando inhibitionem,
vel reuocationem mandati[& ibi Maximilianus]vbi
de hoc[& ibi, Excommunicatum]dicit Comp. ꝙ ſer-
43 uat † curia, ꝙ ſi contra procuratorem, vel dñm impe-
trantem coram auditore ꝯdictarum opponitur excõi-
catio, admittitur exceptio, nõ tñ probanda per teſtes
ad impediendam impetrationem. Dicit etiam obti-
nuiſſe, ꝙ ſi impetrans ꝯ tertiũ, te impedire non poſsũ

per

per exceptionem ẽt pro me in te prolatam, cum exceptio ſit actionis excluſio. ff. de excep. l. 2. Admittitur ergo nominatus in lr̃a, vel eius procur. non nominatus, & ſi tangi poſſet, non admittitur ad conuenientiam iudicum: ſed datur cautio, quòd per illam conueniri nõ poſſit, nec ſibi præiudicet, de his in Spec. de reſcript. p̃ſen. §. ratione formæ, verſ. quid ſi contra. & duobus verſiculis ſequentibus [& ibi, Mandatum] diſtinguendum
44 † eſt inter verba reſcriptorum aſſertiua, & narratiua, vt inf. de priuilegijs, ſi papa. libro 6. ad hoc clemen. de probationibus, literis, & de ſen. exc. ſi ſummus] & ibi, Obtinendis,] Idem not. ſ. eo ad aures. & dicit Hoſt. qđ
45 ſic † tenet conſuetudo, & ſic olim diſputauit, & terminauit dominus meus. Gui. dicit hic, q curia tenet ↄtrarium [& in fine] dixit Goſ. q talis † exceptio. ſ. non ha-
46 bens mandatum bene admitteretur in audientia contra impetrantem. Sed poſt impetrationem iam factã contra vtentem reſcripto non admitteretur exceptio. nec obſtat dec. ex parte. ĩ. eo, quę loquitur in eo, qui nõ vult habere ratum factum impetrãtis ſm eum, vel ſm Vin. & Pe. de Samp. contra impetrare volẽtem admittetur exceptio, & habebit impetrare volens probare mandatum, poſt impetrationem etiam contra vtentẽ admittetur exceptio, ſed habebit excipiens probare reſcriptum impetratum ſine mandato, & quõ hæc probari poſſit, dixi ĩ. c. gl. dixit Comp. q curia non compellit procuratorem impetrantem probare mandatũ ad petitionem procu. ↄdictoris, niſi prius ille ſuũ man-
47 datũ oſtendat. ¶ In gl. [vlt. in fi.] de his † vide in Spec. de reſc. p̃ſta. §. rõne impetrantis, in prin. hi ſunt aſcendentes, & deſcendentes in infinitum. ff. de verb. ſig. l. libellorum. de collateralibus non inuenitur in l. niſi de fratribus: ſed Comp. dicit, q de cõſuetudine admittit curia filium fratris, & ſororis; fratrẽ patris, & matris, conſobrinum, & filium conſobrini, & omnes cõſanguineos vſq; ad tertium gradum incluſiue, vltra nõ. Quid de affinibus; rñdeo, ſocer, & proſocer, deſcendentes, vt gener progener admittuntur. & de affinibus ꝗ loqui-
48 tur lex † ſed hæ, & ff. de poſtu. l. 1. §. fi. & l. ſeq. dixit autem papam docuiſſe de facto, q affinis collateralis, vel ſororius non admittatur. de illegitimis dicũt quidam, q admittuntur, cum ipſi multis priuilegijs gaudeant, in auc. quibus modis na. effi. le. §. 2. & 3. & dicunt idem de ſpurijs, & natis ex inutilibus, vel de inceſtis nuptiis, quia & ſi non ſunt agnati, ſunt cognati, inſt. de ſucceſ. agna. §. vulgo. alij contra, qui fil. ſint le. per venerabilẽ, cum ſi. in auc. quibus modis na. effi. le. §. fin. quod videtur in omnibus præter naturales, ar. ff. de ſta. ho. vulgo. ff. de in ius voc. qui ſemper. & dicunt quidam in naturalibus. C. de nã. li. l. fi. ſed Inn. hoc non credit. dicit Hoſ. q illi qui ſuccedunt, pro his, quibus ſuccedunt, admitti poſſunt, pro aliis non, ſuper quo remittit ad not. de teſt. Raynutius, ſuper verbo, abſque liberis. dicebat etiam conſanguineos vſq. ad quartum gradum admitti, & non aliter; allegat de conſanguinitate, nõ debet. C. de aduo. di. iudi. petitionem, licet non tam late accipiatur in iudiciis, & ſit ratio ſecundum eum: quia in agendo poſſet abſenti parari præiudicium, impetrando ſibi prouidetur.

ADDITIONES.

a ¶ Nonnulli. De hac dictione, nonnulli, & de iſto nomine prępoſito ſigno vniuerſali, no. Io. Cal. inf. eo. in noſtra. vide in l. legitimos. § cum ergo, de le. tu. & Ioan. And. in c. quia nonnulli, de cler. non reſi. Arch.

b ¶ Vltra duas dietas. Idem ſentit hic Ber. & Cõp. Sed Hoſt. no. hic q ſi Romanus conueniat Anglicum, & contingat appellari, & ſuper appellatione literas impetrare, attendenda eſt dięceſis Anglici, non Romani, ſecus; ſi papa non committat, ſed de appellatione cognoſcat in curia, & dederit auditorem, tamẽ quia futuri iudicis, ad quem appellatur, ſpectatur, vt inf. de appel. vt debitus. & c. Romana. tũ quia Roma eſt cõis patria. inf. de fo. cõp. c. ſi ſed Romanus coram eiſdem iudicibus, quos impetrauit in cauſa principali, & ſi vltra duas dietas ab vrbe diſtent, poterit conueniri. inf. de mu. pe. c. 1. §. 2. ſecundũ Hoſ. Bal.

c ¶ Speciali mandato. Coniuncta autem perſona, vt eſt in ca. ex ore, de his, quæ fiunt a maio. par. cap. Cal. contra, iſtud cap. facit tex. in l. vniuerſis, & quod no. in l. 1. C. de preci. impera. offe. dic, vt ibi Bar. & Bal. & ibi ſcripſi. Arch.

d ¶ Cedere. Adde, quod actiones ex delicto cedi poſſunt. vide pulchram doctrinam domini Ange. in l. quod in diem. §. Iulianus, ff. de peti. hæred. vbi etiam dicit, quod officium iudicis, vbi competat, cedi poteſt.

e ¶ De hoc. Et vide I. An. poſt Arch. in c. ſtatutum. § cum vero, eo. ti. li. 6. Adde & vide quæ pulchre ponit Pe. de Anch. ibi, vbi ponit. 7. fallen. in hac materia.

f Per totum. Et iſta ſpecialis conſtitutio limitabit illam de prouincia generaliter loquentem, quod eſt notandum ad limitationem conſtitutionum, de quo per Bar. in extrauaganti, ad reprimendam.

g ¶ Vltra duas. Pro hoc ratio c. primi de cõſt. li. 6. item facit ad hoc c. dilectus. inf. de fo. comp. vbi videtur probari, q vbi poteſt quis conueniri coram ordinario, vt quia ibi forũ ſortiatur, ibi poſſit coram delegato, ſed in curia Romæ quilibet conueniri poteſt, vt in c. fi. inf. de foro cõpe. ſic & l. Roma, ff. ad municipa. ergo quod omnes, ar. c. dilecti, facit contra id, quod ſequitur, q dixit Cõpoſt. obtinuiſſe eadem ratione, ſed forte non loquitur tũc, qñ talis priuilegiatus fuit tractus ad curiã, ſed alio. Arch.

h ¶ De excep. Hoc verũ ſecundum illa tempora: ſed hodie forte ſecus per c. ſtatutum, li. 6. de quo vide Io. An. in Spec. de cita. §. 1. in prin.

i ¶ Venale. Vide tex. in l. ſi. C. de pę. iudi. qui male iudi. & l. ſeruo inuito. § cum prætor. ff. ad Treb. & vide Barb. conſil. 28. col. pe. & conſi. 35. col. 6. in 2. col.

K ¶ Cõiuncta. Vide de hoc latè per d. Alex. & d. Iaſo. May. in l. exigendi C. de procurato.

l ¶ Speciale. Tali autem cõiũctę perſonæ non poteſt ſolui, vide Bar. in l. vero procur. ff. de ſolu. Adde alias remiſſiones, & caſus, in quibus coniunctus pro coniuncto agere & exigere poteſt per d. Alc. in apoſtill. s ſuis in d. l. vero proc. & vltra dicta p eũ ibi, quæ plenius dixi in l. non ſolum, ff. ſo. matr. & ibi per dominũ affi. meũ d. Ang. d. Arimino. vbi d. Alex. limitat dicta p Bart. ibi in l. vero procura. ultra quos adde etiam d. Ange. in l. ſi procur. de procura. in quibus locis, maxime per Bar. in d. l. vero, ponitur forma libelli, quando coniunctus agere vult nomine coniuncti, quomodo debeat formare libellum, uide ibi.

m ¶ Duabus. Sed quod tenetur facere mentionem de conſt. per c. 1. de conſt. li. 6. dic quia hic in facto dubio papa reſcribit, qđ põt probabiliter ignorare. ſ. an diſtet p duas dietas. nõ de eius intentione non poteſt apparere, an velit contra ius reſcribere ibi in facto certo: vel hic hẽbat clauſulã derogatoriã ad reſcripta. ad hoc ẽt ſ. e. c. cũ ordinẽ, & inf. de æta. & quali. cũ te. & vide ſcripta ſ. e. c. 1. & ad hoc vide gl. in c. pe. de ca. mo. & ibi tex. Arch.

n ¶ Scientiam. In gl. vt ſi ibi, dicit Goſ. dic p hac gl. in ver. literarũ, in c. ſtatutum, in prin. de reſcrip. li. 6. & gl. fi. in cl. 2. e. ti. & gloſſ. in ver. a nobis, in cle. auditis, e. ti. & gl. in c. 1. de ęta. & qual. cum materia ſua, & l. quidam conſulebant, cum materia ff. de re iud. facit ad hanc gl. l. fi. C. ſi contra ius vel vtili. pub. & ibi no. & ſcripſi. ſup. e. c. primo. Arch. Adde ẽt gl. prædictis, & ibi Arch. 25. q. 2. reſcripta, quæ plenior eſt, quam ſupra alleg.

o ¶ Plenũ. Et quid ſi hẽt generale mandatum cum libera. vide gl. in ver. mandato, & in c. ex parte decani. inf. e. & quod ibi ſcripſi. idẽ, ſi per verba ſimilia, vt Bar. in l. ſi procu. C. de pc. & in l. pc. cum libera. ff. de proc. & ſcripſi, inf. e. ex parte. rũ in cõtra. iũ gl. eſt in l. 3. §. ſi proc. ff. quod quiſq; iur. q ẽt cũ libera nõ poſſit: ſed ibi loquitur de alia impetratione. ſ. iuris iniqui. quæ domino nocere põt, etiam in quo non venit puniblle. Arch.

p ¶ Nõ poſſit. Si fiat impetratio iudicis in curia, vt ibi de cã cognoſcatur, nõ hẽt locũ iſtud c. quia ſine mãdato valet impetratio, & etiam ſi fiat ab excõicato, ita deciduntur domini de Rota conc. 184. mihique incipit, Item quod commiſſio impetrata, quod ſ. eſt no. vbi ponunt de impetratione filijs.

q Affinibus. Circa iſta uide Pau. de Caſt. in l. 1. ff. de poſtul.

SVMMARIVM.

1 *Dietæ computantur a finibus rei, quando agitur reali.*

De appellationis meritis non iudex, a quo, ſed iudex, ad quẽ appellatum eſt, debet cognoſcere, & nu. 9. & 10.

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Dietarum exceptio dilatoria, & quoties trahitur, opponi poteſt, & quando, nu. 3.*

4 Exce-

4 *Exceptio non oppoſita in vno grauamine, poteſt in nouo grauamine opponi.ibid.*
5 *Inſtantia iudicij qua vocetur.*
6 *Reſcriptum impetratum vltra duas dietas an valeat.*
7 *Quòd, pro quia.*
8 *Appellationem proſecutus dicitur, qui ſuper appellatione impetrat reſcriptum.*
Nihilominus, coniunctionis vis, ibid.
9 *Clauſulæ, ſi eſt ita, comprehenſio.*
10 *Inhibere iudici, a quo, quando poſſit iudex, ad quem.*
11 *Epilogus, et additio gloſſarum. et num. ſeq.*
13 *Domicilio carere quis poteſt.*
Peregrinari quando quis dicatur, et deſinere peregrinari, ibi. ver. et cum inde.
14 *Conuentus in rei vendicatione ubi cogatur reſpondere.*
15 *In contractus, vel delicti loco an quis poſſit conueniri.*
16 *Ad locum non inſignem poteſt ordinarius trahere, perſonaliter etiam citare.*
Quæ non poteſt delegatus.
17 *Proceſſus poſt inhibitionem iudicis, ad quem, in modum attentati reuocatur.*

C A P V T XXIX.

a b **Dilectus filius.** ª Caſus. † Qñ agitur reali, computantur dietæ a finib. diœceſis vbi ſita eſt
res: & de meritis appellationis, nõ iudex, a quo, ſed iudex, ad quẽ, appellatũ eſt, cognoſcere dẽt. Et principa
2 les partes ſunt † duę. Prima ponit appellantis querelã.
Secũda prouidet ibi, quo circa. dicebat Hoſt. quinq;
tãgit. primo ponit literarũ impetratio. ſc̃do exceptio.
tertio replicatio, & appellatio. quarto appellationis cõ
miſſio, & inhibitio. quinto inhibitionis reprobatio.
[Coram vobis] Cantua. & collegis [Propoſitum] an-
3 te litem † conteſt. cum ſit dilatoria. j. de re iudi. inter.
alias fieret ſibi præiudicium in illa inſtantia ſm Vinc.
4 qui tenet hoc, & idẽ Compo. s. eo. c. proxi. ꝙ ſi † reus
tractus vltra duas dietas ſpontè reſpondet, iterum ad
eundem locum tractus excipere poterit etiam poſt litem conteſt. alias ſemel grauatus ſemper grauaretur,
qđ eſſe nõ dẽt. j. de cẽſi. peruenit. ff. de ope. liber. l. operas. licet enim de prima tractione, cui conſentit, non
poſſit cõqueri, de hoc nouo grauamine poterit, quod
nunc infertur, de offic. deleg. inſinuatione, & ſic non
obſt. qđ dicam j. de off. deleg. ſuper qõnum, in gl. inſtruit, ver. quid ſi ambo, cum hoc ſit grauamen, ibi nõ,
dicit tñ, ꝙ in prima inſtantia, quia reſpondere cępit,
id obijcere non poterit, cum quãtum ad illam vicem
5 conſenſerit, ar. de teſt. cum veniſſet, & vocant † inſtan
tiam tp̃s, qđ labitur a comparitione vſque ad datam
licentiam partibus reuertentibus domũ, & de hoc in
Spe. de appel. §. reſtat, ver. & no. ſecundum Vincen. &
6 de cita. §. 1. ver. quid ſi reus [conueniri] ſupple in eo † lo
co, vbi citabatur: alias ſm iſta tpa bene valebat reſcriptũ impetratũ vltra duas dietas, dũmõ iudices nõ
cõuenirent vltra duas dietas. j. de excep. olim, hodie
ſecus. j. eo. tit. ſtatutum, lib. 6. vel lege planè, & hoc intendebat excipere ſm Abb. ꝙ trahendo eũ vltra duas
dietas abuſus fuerat literis. s. c. proxi. & iõ perdere debebat earum cõmodũ. ſup. eo. ex tenore. j. c. vlt. [eo.]
7 i. ea † rõne [quòd] i. quia [Diſtabatis] & malè, vt ſequitur [& Helien. diœc.] quæ diœceſes non diſtabant vltra
duas dietas [Proſecutus] & nota ſm Pe. & Abb. ꝙ pro-
8 ſecutus † dr̃, qui ſup appellatione impetrat reſcriptũ.
ſic ſup. eo. ex parte [Nihilominus] i. non obſt. ꝙ cõmiſimus cauſam appellationis, & ex certa ſcientia [Iudicibus] appellationis [Inhibetis] Nos iudices cãæ prin-
9 cipalis [ſi eſt ita] omnia † ſuperiora reſpicit. s. eo. olim
[Habeant] hoc verum, quando appellatum eſt ante ſen
tentiam, vt hic. quando vero appellatũ eſt a ſñia hẽt
illam confirmare, vel infirmare. 2. q. 6. in fi. [Pertinere]
10 cognoſcendo † ſm Inn. an ſit legitimè appellatum ad
finem quem ponit hic gl. vlt. ſubdit aũt, ꝙ quãdiu cognoſcit iudex appellationis, an ſit recipienda appella
tio, non dẽt prohibere priores iudices, a quibus appellatum eſt ante ſñiam, procedere. j. de app. Romana.
lib. 6. Cõpo. hic recitat opinionem, quæ hẽt, ꝙ decret.
Romana. §. ꝙ ſi, & §. ſeq. locũ habeat, cũ appellatur ad
archiep̃m. ſed ſi ad papã, ſtatim eius delegati pñt inhibere, de off. deleg. paſtoralis. §. pręterea. & facit de
reſti. ſpo. audita. Sed Comp. dicit, ꝙ primum dictũ eſt
certius. ad c. audita, rñ detur, ꝙ nõ loquitur in literis
b ſup ap. obtentis. Vide qđ dicã in §. ꝙ ſi. ver. archiep̃s, ᵇ
11 ¶ Secunda † gl. not. ꝙ hñs eccleſiã, vel p̃bendam & cõtractans, vbi dicatur qs habere domiciliũ. ¶ In gl. 2.
ibi, [eius. §. vlt.] alias primo: quia qdam in ſecundo
§. habent legem [& ibi, l. fi.] vide in c. ſanè, ſuper gl. 2.
12 ¶ In † gl. 2. [ibi eccleſiã] In. diſtinguit inter abbates,
vel eos, qui tenẽtur reſidere, & alios clericos, vt dicã j.
de priuil. ex ore, in gl. in quibus, ver. Item rõne poſſeſſionis [& ibi, domicilium] facit quod no. 14. q. 1. §. quia
ergo [& ibi, Et aſſiduè] Inn. habuit in l. illa disiũctiuã,
vt dicam in decr. ex parte, ſtatim allegata ſup. gl. põt
enim [& ibi, ex parte B.] & j. de ſepult. cum quis. 2. rñ.
13 lib. 6. Et põt † quis eſſe ſine domicilio, vt ſi eo relicto
nauiget, vel iter faciat q̃rẽs quo ſe collocet. ff. ad municip. l. Labeo, in princip. & l. eius, §. Celſus, alias. l. ſi
quis, Goff. [& ibi, aſſidue] & cum inde profectus fuit,
peregrinari vr̃, ad quam cũ redierit, peregrinari deſinit. C. de incolis, l. ciues, lib. 10. Gof. [& ibi, quis conuenitur] ſiue agatur reali, ſiue perſonali in rem ſcripta
per decr. hic alleg. ex parte, ſm Inn. dic vt no. inf. e. ti.
ſtatutum. §. cũ vero, in gl. olim dicebamus, li. 6. [& in
fin.] Idem in reali, ſi conueniatur coram ordinario
ſm Inn. per l. vlt. C. de præſcrip. longi tpis, & idem no.
in præal. decre. vlt. de foro cõp. quaſi quod hic dicitur,
procedat in odium trahentium quem ad extraordina
14 rium iudicem. vnde ſm Azo. cogitur reus † rñdere in
rei vind. vbi habet domicilium, & hoc innuit rubrica.
C. vbi in rem actio. Sed ſi conuenitur, vbi eſt res, poteſt
ibi, ſi vult, reſpondere, ſed nõ cogitur, & hoc innuit, qđ
ibi ſequitur, vel eſſe queat. Alij cõuertunt, vt dicamus,
in rem actio exerceri, ſcilicet vbi ſita eſt res, vel eſſe
queat. ſ. vbi habet domicilium. vnde & præcedentes
rubricæ intitulantur, vbi agi oportet, & de hoc in ſumma Azo. no. de iu. om. iu. in fi. in ſum. Hoſt. de fo. compe. §. quibus modis, verſi. item ratione poſſeſſionis, di
cit tamen Hoſt. ꝙ de conſuetudine cogitur in rei vin.
reſpondere, vbi res ſita eſt, & contrarius intellectus vi
detur deſtrui in l. fi. C. vbi in rem actio, vbi dicit, iubemus, quod neceſſitatẽ importat. 24. q. 1. ꝙ præcipitur.
primum dictũ Azo. tenet hic Gof. & in ſumma de for.
comp. ver. item ſortitur. ſed cõiter legiſtæ tenẽt, quod
15 no. in præal. l. fi. ꝙ actoris ſit electio. Sed † cum ponderetur locus rei litigioſæ, nunquid erit idem in loco con
tractus, vel delicti: quidam dicunt quòd ſic, vt Inno. s.
c. proxi. cõ dixit Hoſt. ꝙ non, cum enim ibi trahi non
poſſit per iudicem ordinarium, niſi ibi inueniatur, eodem modo nec ibi per literas apoſtolicas trahi nõ debet, ſuper quo vide quod le. & no. de for. cõpe. Roma-
c na. §. cõtrahentes ᶜ, li. 6. nam † & ordinarius põt ad locum
16 non inſignem trahere, & perſonaliter citare. quod nõ
poteſt delegatus etiam papæ, de reſcrip. ſtatutum. de
iudi. ea. 1. lib. 6. ¶ In gl. pen. [ibi procedat] & ſi poſtea
17 † proceſſerit, omnia reuocantur per modum attentati, quòd dic, vt infra de appel. non ſolum, lib. 6.

A D D I T I O N E S.

a ¶ Dilectus filius. Nota ex hoc tex. quòd de meritis appellationis, & de cauſa, & de legitimitate ipſius debet cognoſcere iudex ad quem. l. ex chirographis. ff. de admini. tuto.

a ¶ Dilectus filius. Dicit hic Compo.ꝙ iudex appellationis,quã-do appellatum fuit à diffinitiua, poteſt inhibere priori iudici,ne ſententiam exequatur, quando conſtiterit ipſum appellatum eſſe, vocatis partibus ad hoc prius,& hoc verum eſt,niſi oppo-natur appellatum in caſu minimè propoſito: in quo caſu non poteſt prohibere priori iudici, ne procedat, niſi primo proce-dens cœperit cognoſcere, vtrum caſus ſit, in quo potuerit ap-pellare. ſed ſi appelletur ante ſñiam à grauamine,dicit, ꝙ non poteſt inhibere priori iudici, ne procedat,niſi primò conſtiterit ſibi appellatum eſſe,& ex cauſa legitima, & incipiat cognoſce-re,vtrum ſit vera cauſa appellationis, & intelligit ipſe Com-poſt.ꝙ tunc iudex datus incipit procedere de veritate cauſæ ap pellationis quantùm ad hoc, vt inhibere poſſit priori iudici, ne procedat, ex quo citat partes ante cauſam appellationis, vel eis in ſua pñtia conſtitutis aſſignat terminum ad aliquid in cauſa app. & hoc verum eſt, dummodo ſibi prius conſtiterit appella-tum eſſe ex cauſa legitima. Item dicit, ꝙ vocandæ ſunt partes ad ipſius inhibitionem in caſu,vbi ipſe iudex facere poteſt,item dicit.ꝙ ſi appelletur extra iudicium, iudex appell.etiam poſt, q̃ cœperit cognoſcere de veritate cauſæ appel. nec poterit inhi-bere illi, à quo, vel contra quem appellatum fuit aliquid, quia non debet quis priuari poſſeſſione ſua per appellationem ali-cuius.no.Cõpo.ſup.eo.ĉ.conſtitutus,ꝙ ille, qui primò habuit, & pñtauit literas monitorias capitulo, debet præferri in bene-ficio vacante illi, qui executorias habuit poſt ipſas non facien-tes mentionem de monitorijs tanq̃ veritate tacita impetratas, quia ſi Papa ſciuiſſet ſe primò monuiſſe capitulum pro confe-renda prima præbenda vacatura, non dediſſet litteras ſecundò, licet impetrans monitorias ius non habeat in prębẽda iam alij collata, & licet nõ debebat admitti ad eàm petendam à poſſeſ-ſore, vel capitulo, vt vacantem ſibi conferant. & ſi capitulum conferat ipſam ſibi,tenet collatio,non obſtantibus executorijs litteris impetratis ab alio poſt ſuas, quæ ſunt ſurreptitiæ. Bald.

b ¶ Archiepiſcopus.Item no.ꝙ hic dicit Bal.de nullitate contra-ctus,ſuper quo vide Phil.de app.in c.dilecto, col.11.ver.ampl.

c ¶ Contrahentes.Et vide Inn.& Hoſt.de foro cump.dilecti,vbi ponit etiam iſtam regulam affirmatiuè, quæ tamẽ nõ vř vera.

S V M M A R I V M.

1 *Data ſtatur, ſi plures impetrant in eadem eccleſia, vt prius impetrans præferatur, & ſolus recipiatur.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Capituli ſignificationes variæ, & quæ, & coniungitur uerbo ſingulari, uel plurali, num.6.& quando num.7.*

4 *Conuentus appellatione quid ſignificetur.*

5 *Nomen peculiare ſanctorum eccleſiæ non ponitur, ſi ſit cathedralis.*

6 *Populi, & uniuerſitatis uocabulum quandoque ſingulari, quandoquè plurali iunguntur, uer.de populo.*

Collectiuorum nominum conſtructio,ibid.& num.7.

8 *Singularia duo quandoque copulantur pluraliter, interdum ſingulariter.*

9 *Callimachus,proprium nomen,& antiquum.*

10 *Beneficium impetrare niſi clericus quis non poteſt.*

Prouidere de eccleſia aliud eſt, quàm in eccleſia.ibid.

11 *Monitoriæ literæ quandoque precatoriæ dicuntur,ac de eis, & præparatorijs literis, remiſſiuè.ibid.*

12 *Collega dicitur,qui paris eſt poteſtatis.*

13 *In capitulum ſententia excommunicationis an ferri poſſit.*

14 *Excommunicati recipiunt aliquem in canonicũ, ſed receptio illa conſiſtit in facto, & num.20.*

Receptio in canonicum duplex.ibid.& num.38.

15 *Prius eſt uox ambigua,aliqñ aduerbium,aliquãdo nomẽ eſt.*

16 *Monitorias literas habens, quando præferatur executorias prius habenti.*

17 *Receptus primò.qui ſecundò impetrauerat, quando in prębẽda collatione præferatur, & nu.16.uide nu.34.35.*

18 *Excommunicationis ſententiæ relaxationis forma quæ, remiſſ.& ſeruanda,num.20.*

19 *Eccleſia grauatur, ſi idem in ea impetretur beneficium, et num.20.*

20 *Literæ ternæ quandoque impetranti bebeficium dantur.*

Suſpenſus ſuſpenditur,ibid.

Prior in tempore,potior eſt in iure.ibid.

21 *Conditio melior occupantis per conteſtationem.*

23 *Additio,ſiue ſupplementum gloſſarum, & num.ſeq.*

Menſæ capituli, vel portiones ſingulorum canonicorũ grauari non debent impetratione duplici, num.23.

24 *Beneficij identitas non eſt ponderanda, ſed eccleſiæ in impetrationibus.*

25 *Decretalis hac & ſimilium,decretalis,cæterum, & ſimiliũ intellectus.*

26 *Præuentioni an ſit locus in præbendis. & num.17.*

27 *Literæ gratioſæ an valeant poſt annũ,ſi intra eum impetrãs non proſequatur, vel proſecutione cępta deſiſtat ab ea.*

28 *Ex impugnatione an defenſio competat.*

Exceptio receptionis vnius contra alterum idem beneficium petentem qualis ſit, & quomodo & quando competat.

29 *Beneficialis materia quæſtiones multas habet & inuolutas, ita vt periti & exercitati in cauſis ſæpe fallantur.*

30 *Per literas beneficiales, & ipſarum præſentationem quãdo poteſtas auferatur ordinario, & num.31.*

31 *Expectans ſecundus dignitatem cum præbenda an præferatur primo expectanti præbendam tantum.*

In beneficiorum prouiſione variè ſcribitur, ibid.

Executorum ad beneficia officium, & poteſtas ibid.et n.32.33.42.43.44.46.48.49.50.51.quid eo mortuo.52.

36 *Receptus per literas facultatis, vel authoritate legationis cuius authoritate dicatur receptus, & num.37.*

37 *Electus cuius authoritate intelligatur, qui eligitur a capitulo non obſtante interdicto ex conceſſione papæ.*

38 *Canonicatus & collatio ſpectat ad eum, ad quem præbẽdæ collatio.*

39 *Creditur literis abbatis aſſerentis quem recipi feciſſe, & ratio,quia ſcribit in facto ſibi commiſſo. licet in actu iudiciali vni non credatur.*

40 *Eccleſiarũ ciuitatis appellatio an includat cathedralẽ,remiſſ.*

41 *Recipi quis an debeat in canonicũ,in eccleſia, in qua non eſt numerus, ſi ſcribatur prouideri de præbenda, ſi vacat &c.*

42 *Collatio beneficij, vel electio facta ſecundo modo caſſata prima an & quando valeat, & num.43.*

45 *Delegatus, & ordinarius in omnibus factis alijs quam ſententijs,ſi id, quod fecit,non valet, iterum poteſt facere, & num.44.*

47 *Beneficia alterius an includantur, ſi mãdatur epiſcopo.quòd prouideat in aliqua eccleſiarum ſuarum, & quando etiam alterius includuntur, quid iuris, remiſſ.*

Collatio, præſentatio, & inſtitutio quomodo in literis beneficialibus ſunt diuerſa,remiſſ.ibid.

51 *Oblatio probationis non ſufficit in extraiudicialibus.*

Cap.dilecto, de appell.intel.ibid.

53 *Prouiſio an ſit nulla propter defectum illius, cui fit collatio.*

54 *Collatio vel inueſtitura beneficij vel perſonatus facta criminoſo, vel irregulari, aut in ſacris non conſtituto an valeat.*

55 *De præſentando quem nominatim ſi patroni, vel parochiani conuenerint, ſed antequam præſentent, executor papæ confert illam eccleſiam, quid iuris.*

56 *De acceptandi beneficia poteſtate, & vi, & num.57.58.59.60.*

60 *Ante receptionem illius, pro quo ſcribitur, quando poſſit ordinarius conferre.*

De clauſula, decernentes; & clauſula, non obſtante ꝙ alius beneficiatus exiſtat, virtute, ibid.

61 *De beneficio obtinendo, vel obtento quando dicatur agi.*

C A P V T XXX.

2 **Capitulum.** [a] Caſus.† Si plures impetrãt
1 in eadẽ eccleſia, ſtamus da-
tæ, vt prius impetrans præfe
2 ratur, & ſolus recipiatur. Et in prima parte † facti narratio perplexitatem quærentis continens. In ſecunda diffinitionis commiſſio illam tollẽs. prima facit tria: narrat monitorias, & pceptorias impetratas a primo. ſcdo ibi. B.clericus,executorias ſcđi cũ ſuo pceſſu poſt appellationem facto,tertio ibi, ac dictus, executorias

primi,

primi,& executorum proceſſus.ſ.principalis ibi, quo
circa,tria mandat.ſ.primum recipi:ſentẽtias relaxari:
tertio ſilẽtium imponi.ſecũda ibi,præfatas.tertia ibi,
alteri.& hoc teneas.nec placet diuiſio Hoſtien.qui di-
uidebat in tres partes, dicens, in prima duplex cõmiſ-
ſio,uera,& ſurreptitia:hoc eſt falſum.in ſecũda appel-
latio,& poſt appellationẽ ſuſpenſio, & ſecundorũ iudi
cum iuſta coerctio.hoc eſt defectiuum ſecundæ cõmiſ-
ſionis. in tertia proceſſuum diffinitio: hoc eſt falſum,
quia non diffinit, ſed diffiniendum cõmittit [Capitu-
3 lum]de varijs † ſignificationib. capituli datur verſus,
Diſtinguit,minuit, locat, & collectio fertur,& facit qđ
dixi de regu.Io.in tertia oppo. ſm primum modum di
ſtinguentem dicimus capitula huius lib. & aliorum.j̃.
de ſen.excõ.ꝙ in dubijs,&c.ſec.Item ca.articulos, de
teſti.fraternitatis, & ca.cãm 2.vel clauſulas, de verb.
ſig.cũ olim,in prin.iuxta ſm modũ eſt diminutiuũ ca-
pitis.iuxta tertium ſumitur pro loco,vt habetur de ele.
in cauſis, vltra medium ibi, fores &c. j̃. tit. 1.cũ dile-
ctus,quarto mõ ſumitur hic,& in multis iuribus,& alio
4 nõie † dr̃ conuentus.s̃.eo.tit.edocen. & licet quidam
dicãt cõuentũ religioſorũ,capl̃m ſeculariũ clericorũ,
ſæpe tñ inuenimus ꝯrium,ſuper quo vide quod dixi de
præb.niſi eſſent [Sanctæ Crucis] per hoc patet, ꝙ non
5 erat iſta eccleſia cathedralis, quod dic vt no.de pręb.
6 quamuis.1.in gl.antep. [Monſtrauit] obijcitur,ꝙ † de
buit vti plurali,& dicere monſtrauerunt, vnde & j̃.vti
tur pluries plurali ibi, eorum, eoſdẽ,probatur hoc de
elec.in cauſis,bis in princ.& octies iu ver.nuncij,& eo.
tit.bonæ 2.citare fecerunt, & de renun.c.fi.ibi, dilecti
filij conuentus &c.intimauerunt,elegerunt,de excep.
ſignificauerunt, de prob.dilectus.2.in princip. de iure
patro.c.fi.de verbor.ſign.ex par.1.in prin. videtur er-
go falſa latinitas,& ſic reſcriptum vitioſum.ſup.eo.ad
audientiã, ſed ꝙ ẽt potuerit vti ſingulari, patet in pręal-
leg.decreta.in cauſis,de electio.ver.quia vero.de ap
pel.ſignificauit,in prin.de ꝓb.dilectus.j̃.de cõceſ.præ
ben.nulla, ad fi.ne ſede vac.c.2.eo.tit.c.vno, li.6.1.&
2.rñſo. eo.lib.de maio.& obe.c. vno.de inſti.c.1.qua
druplicatum de conceſs.præb.ſi c.de populo etiã hẽs
ſingulare de elect. querelã, de vniuerſitate de procur.
quia in cauſis,de cœtu, in cle.de elect.ne Romani. Pa-
tet ex his ſolutio, ꝙ propter ſingulare bona eſt ſingula
ris locutio, & reſpectu pluralitatis incluſæ bona eſt
etiam pluralis. facit etiam ff.de verb.ſign. l.in vſu. in
7 prima † rñ. & ſecunda perſona communius [b] vtimur
plurali.de ſecunda patet j̃.tit.1.cum cõſuetudinis,de
elect.cum inter vniuerſas, eo.tit.eccleſia.1.& 2.de re
iudi.inter monaſterium,ad fi.de cler.non reſid.quali-
8 ter, &c. cũ dilectus. Quomodo † aũt duo ſingularia
pluraliter copulantur, habetur ff. de acquir.hære.pa-
ter.§.1.ff.de leg.1.cum filio, ad fi.& ibi cõcordant.pa
tet idem de temp.ord.cum nullus.§.pe.lib.6.& de of-
fic.vica.c.fi.eo.libr. Quandoque ſingulariter, vt patet
9 in cle.eo.tit.c.2. [Callimacho] proprium † nomen, &
corripit penultimam,quod licet non ſit inuſitatum,ta
men antiquum.ff.de leg.3.Paulo Callimacho.cũ ſim.
Et Ouidius de remedio amoris,lib.1. Callimachi nu-
meris non eſt dicendus Achilles. Hoſt.gloſſat hic li-
teram,rñdet, & ſic erat in antiqua.[clerico:]alias non
10 † fuiſſet habilis ad impetrandum, de hoc j̃.de inſt.c.
2.& ſup.eo.cum adeo [In eorum] qũo aliud eſt proui-
dere in eccleſia, aliud de eccleſia, not.in cle. de præ-
ben.c.1.[Ad eos]hoc verbum ponderabat Hoſt. vt di-
11 cetur inf.[Monitorias]quandoque † dñt præcatoriæ.
inf.de præb.dilectus.3. [& demũ] quia monitoriis nõ
parebatur [Præceptorias] de vtriſq; vide inf. c.ex in-
ſinuatione. ſup.eo. ꝯſtitutus[Impetrante]& reportãte
ſm Hoſt.[Cõtrà eos.]ergo non ad eos, ſm Hoſ.[Conſi
mili.]non fuit hæc forma literarum,ſed mens formæ:
12 & expone.ſ.prębendali beneficio[Collegas] dr̃ colle-
ga,qui paris eſt ꝑtãtis.ff.de verbor.ſign.l. collegarum.
[Prædictis litteris]impetratis a Callimacho(Executo
rias]nullis monitoriis ꝑcedentibus [qui]ſ. Tornacen.
& ipſius collegæ [Ad nos interpoſitam] pro eo,ꝙ ipſi
executores nõ admittebant exceptionẽ primi manda-
ti propoſitam per canonicos,ꝯ ipſas executorias(Pro-
tulerunt)an bene,vel male,de hoc in glo.facti, vt j̃.in
prin.c.[Ad alios]ſcholaſticum ſancti Quintini, & col-
legas,ut patet in antiqua [Obtinuit] ſecundo quo ad
executionem,ſed in impetratione,& reportatione mã
dati fuit primus [Qui] ſecundi executores dati primo
impetranti,quos puto fuiſſe datos ad prouidendum,&
ꝓuidiſſe per id,quod ſtatim dicam[Tulerũt] & benè,
quia non poterant appellare:quia iſte C.habebat. Itẽ
nec de facto appellauerunt, & de his ſuĩjs loquitur fi-
13 nis[In eodem]de † capitulo;& ſic non in capitulũ, &
ſic ceſſat ꝯriũ decret.Romana.§.vlt.de ſent.excõ.lib.
6.vel hoc in ſimplicitate iuris antiqui,de excep. ſigni-
ficauerunt. vel lata tenet, vt contrario nota.prima pla
14 cet[Quocirca]ſcđa pars[Recepto]ergo † excõicati re-
cipiunt aliquẽ in canonicum,de hoc de præb. pro illo-
rũ,in gl.pe.& tene qđ ibi dixi s̃. ꝙ receptionẽ faciũt,
quę conſiſtit in facto, non illã, q̃ tribuit titulum:& dr̃
collatio,& ideo dixi s̃.executores iſtos fuiſſe prouiſo-
res,& prouidiſſe[Ad eos]C.portauit[ad eos]B.vero ꝯ.
eos,vt s̃.patet.per qđ probat Hoſtiẽ.ꝙ hic loquitur de
ipſo c.[Prius] varietas opinionũ fundatur ſuper hoc
15 † verbo,ſ.an ſit nomen,an aduerbiũ.ſic dictio prius [c]
in verbis teſtatoris ẽt facit dubiũ.ff.ad Treb. qdam.1.
rñ.ibi,vel ſi prius quid ei acciderit &c.[Mandatũ A-
poſtolicum]etiam in monitoriis inſertum ſecundum
Cõpo.q dicit ſic obtentũ fuiſſe in eccleſia Lemonicẽ.
16 in qua prælatus † fuit prius hñs monitorias ſcđo, qui
prius habuerat executorias,quam primus.nã executo-
ria non faciẽs mẽtionẽ de alterius monitoria, q̃ ꝑceſ-
ſit,fuit ſurreptitia:& dato, ꝙ in executoria eſſet clau-
ſula,non obſtante,non tñ intelligitur papa ſcribere ca
pitulo ſuper prima,per quã iã monuerat capl̃m ꝓ alio.
Sed ꝯ.s̃.eo.ꝯſtitutus, vbi monitoria nõ ꝑſtat impedi-
mẽtũ.Sol.ut ibi no.& ſi primo fuiſſet receptus hñs exe
cutorias,& ſcđo hñs prius monitorias in præbẽda, tũc
vel poſt vacante,prælertur primus, & fingitur primo
17 receptus.Sed † ſi ꝑbenda ante receptionem ipſius pri
mi iam eſſet collata ſecundo prius recepto , valeret
collatio,ſm Comp.ꝙ dic ut j̃.eo.ti.tibi qui,lib.6.[Re
portauit]quaſi primo & ſo portauit,qđ fecit cap.qui
prius monitorias, & demũ præceptorias portauit ſm
18 Hoſ.[Formam † eccleſiæ]de ſen.excõ.a nobis,&c.ſup.
eo.& c.ſeq.[Alteri]ſ.B.ſecundo impetranti [In eadẽ]
19 In hoc ergo ſolo ꝯſideratur indẽnitas, ſ. ne † eadem
eccleſia grauetur, nec idem beneficiũ impetretur ſm
Hoſt.[Imponentes]quo ad iſtas lr̃as,q̃ ꝯcurrunt cum
aliis;ſecus,ſi vellet alias impetrare Abb. Ex decre.no.
20 de ſtilo † curiæ qñq; dari impetranti tres literas: qñ-
que a principio dari executorias,de hoc j̃. eo.ex inſi-
nuatione.Scđo no.ſuſpenſum ſuſpẽdi, de hoc in gloſſ.
Tertio no.ꝙ excõicati recipiũt canonicum, & de hoc
s̃.dixi. Quarto,ꝙ qui prior eſt in tpe,potior eſt in iure,
de reg.iur.qui potior,lib.6. Quinto,ꝙ forma eccleſię
eſt in abſolutione ſeruanda.qd ſi non ſeruetur.not. de
ſent.excõ.cũ deſideres,in glo.fi.Sextò,ꝙ papa non in-
tendit eccleſiã de duobus grauare, de hoc j̃. eo.man-
21 datum.¶ Scđa † gl.rñdet ꝓobiectionẽ, & ſolutionẽ.
¶ Tertia gl.obiicit,& remittit.¶ Quar.glo. arguit,&
remittit.¶ Quin.gl.alle.5.cõco.obiicit,& ſoluit ꝯria,
& ſoluit,& oppoſ. ponit ſoloni ꝯriũ.¶ Vlt.gl. obiicit,
22 & tripliciter ſol.¶ In † 2.gl.[ibi,§.hæc actio]ibi dr̃,ꝙ
lata culpa cõparatur dolo.¶ In 1.gl.[ibi, plurib.]vide
in c.nomini iuſtè.ſup 3.gl.[& ibi,ſi Tit.]& Seius ſ.pa-

tim ſic ſtipulati ſunt fundũ, ſi nõ dederis illi, mihi dare
ſpõdes, melior erit cõdõ occupãtis p cõteſtõnẽ. ¶ In
23 † gl 1.[ibi, ſ bẽdali] dixit Vin. ꝙ idẽ credit, ſi petit ſibi
prouideri de bñficio in eccleſia, per qđ mẽſa capĩi gra
uatur, vel portiones ſingulorũ, de ꝯſtit. cũ M.[& in fi.]
idẽ no. ff. depoſiti, qđ Nerua, & ĩ. de depoſito. cap. 1.
de ma. & obe. ſolitæ, ad hoc ſ. de elect. trãſmiſſa, & c.
innotuit. §. 1.[ibi, pari] imo eadẽ &c. Et ſi dicas, quare
igitur, ſi ſuper diuerſis impetrarũt, nõ admittitur vter-
24 que, ſol. nõ eſt † põderãda identitas bñficij, ſed idẽti-
tas eccleſiæ, vt ſic vna eccleſia de duob. bñficiãdis nõ
grauetur. hic tñ, prout dicit vlt. glo. in vtriſq; lrĩs erat
cl̃a, ſi pro alio &c. Quædã alia hic no. per Inn. Hoſt. &
Cõp. dicã ĩ. eo. mandatũ. ¶ In gl. 2.[ibi, nõ valebant]
hoc tenuit hic Ia. ſed Goſ. eũ reprehẽdit, dicẽs gl. ꝯdi
25 cere textui, & dicit † decr. iſtã, & ſiľes loqui, qñ diuer-
ſæ literæ impetrãtur nõ ſuper eodẽ, ſed ſup diuerſis ſiľi
bus. decre. verò cæterũ, & ſimiles loquuntur, qñ circa
idẽ diuerſæ lrę impetrãtur. In. dixit has literas poſſe p
exceptionẽ elidi. Hoſ. defendit Io. dicẽs ipſius dictum
expreſſe approbari p decre. ex parte, q̃ allegat gl. vnde
cũ primus impetrauerit, & ſcđus in eadẽ eccleſia impe
trauerit cũ cl̃a, ſi pro alio, vt in vl. gl. ergo lrę nõ arcta
bant capitulũ ad id, qđ præcipitur, ſñiam relaxari, rñ-
det vlt. gl. dicatur ego literas non valere pp identita-
tẽ eccleſię, vt dixi ſ. in gl. Iſta vero diuerſitas fundatur
ſup varietate opinionũ, de quib. no. & dicã ĩ. eo. man-
datũ, in gl. 1. ¶ In gl. ar. ꝙ ibi, [ſuſpendi] ſi dicas pri-
mã ſñiam non ligaſſe propter appellationem, vel ſur-
reptionẽ, non ſemit hoc argumẽtum[& ibi, Engeltru-
26 dam] p bi de hoc. ¶ In † gl. & ita[ibi præuenit] ſi intel
ligas in impetrando, planũ eſt: ſi in pñtando, falſum
eſt, niſi qñ gratiæ ſunt æquales, & neſcitur quis ſit pri-
mus. ĩ. eo. ca. pe. lib. 6.[& ibi, primo ſñia] ꝙ ẽt in præ-
ſe[ntan]dis locus ſit tali puentioni, vide qđ dicã poſt Inn.
de ſpon. duo. ſuper rubrica[& ibi, Debet dari] vide qđ
no. de procur. ſi duo, lib. 6. in gl. quia tũc, & qđ ibi dixi
poſt Io. Mo. [& ibi. ſ. eo. c. 1.] imo dic vt ĩ. c. tibi qui,
& de pb. eũ cui, lib. 6.[& ibi, Alij dicũt] Vin. hic, & G.
Na. & Cõpo.[ibi, & forte] ſ. eod. plerunq;[& ibi, Non
27 proſequatur] ĩ. annũ † vt ar. ĩ. de fri. c. 1. & expreſſius
ſup. eo. tit. plerunque. ſed illud in contentioſis. nam in
gratioſis nõ inuenio hoc expreſſum. & eſt ar. ꝙ poſt an-
nũ debeat audiri. ff. de cõſti. pnn. l. ff. de ver. ſig. olim.
dici poſſet, ꝙ ſi ſecundo de beneficio vacãte poſt annũ
prouiſum fuerit, obſtabit primo exceptio annalis. Si ãt
reclamet re integra audiatur, Hoſt. qui remittit ẽt ad
ea, quæ notauit de elect. c. 1. lib. 6. facit pro hoc dicto
d de pb. ſi tibi abſenti, [d] eod. lib. Ego credo hoc arbitra
riũ. vt no. de pb. ſi clericus. lib. 6. in gl. 5. a quo dicto nõ
recedo pp cle. de ꝯceſ. pb. c. vno, in fi. & rõnẽ vide ibi
no. in gl. pen. Quærit ẽt Ho. quid ſi primus reclamet re
integra, ſed vltra non proſequitur. dicit ipſe, ꝙ forſan
executores ſecũdi poterũt aſſignare terminũ primo,
ĩ. quẽ agat cũ effectu, ar. de of. ord. ſignificauit, cũ ſuis
ꝯcor. remittit ẽt ĩ. eo. lrĩs. ¶ In gl. pe. & ſm hãc gl. quę
fuit additio, nõ eſſet quaſi neceſſaria ſequens gl. ¶ In
gl. vlt.[ibi. vel dicas] ſm Iac. & Phi.[ibi, Deñt prouide
28 re.] Sed quñ defenditur capitulũ † ex perſona primi,
e quem impugnat, ꝯ id ĩ. de cenſi. cũ olim, [e] de reg. iur.
ex eo. lib. 6. Sol nõ datur hæc capitulo exceptio ex per-
ſona primi, quẽ impugnat, ſed ex maleficio ſecũdi, qui
[illegible] vel hæc exceptio eſt odioſa, & ideo ex
[illegible] competit ſm Inno. vel ſm Compo. pp du
[illegible] [conſ]entum iouatur capitulum ex primo ꝯ ſecũ
du[m, qui] primum ſuccũbat. grauetur per receptio-
nẽ [illegible] tr. op. ff. de execu. tut. l. 4. 1. reſpõſo. facit cle.
[illegible] duobus, ver. ſi vero alter. Expedito, quod
ap[illegible] eſt circa text. & gl. eſt ſciendum, ꝙ Cõ-
po[illegible] hic quandam maximam glo[ſam] dicens, quia
materia beneficialis q̃ões multas hẽt & inuolutas,
29 ita ꝙ periti † & exercitati in cauſis ſæpe falluntur, ideo
de ipſis aliqua vtiliter in diuerſis locis per Inno. nota
ta, & aliqua per curiam terminata inſerere voluit. Et
primo quærit de literis beneficialibus, & ipſarũ pñta-
30 tione, quãdo per illas † auferatur ptãs ordinario, & di
ſtinguit, prout habetur hodie. inf. de conceſſ. præbẽ.
ſi ſoli, li. 6. ſ. aut ſcribitur ſoli ordinario: aut ordinario,
& executori ad compellendum: aut ſoli executori, vt
compellat, & his caſibus non adimitur poteſtas, niſi
in tribus caſibus, qui habentur in prædi. decret. ſi ſoli.
Interſerit demum materiam expeditã. ĩ. eo. tibi qui,
& de qua dixi in text. ſuper verſic. mandatum. Et ca-
31 ſum etiam expeditũ † de præben. quia ſępe, lib. 6. An
ſ. ſecundus expectans dignitatem cum præbenda præ-
feratur primo expectanti præbendam tñ, & proſequẽ
do diſtinctionem tractat, quõ interdum datur execu-
tor, vt prouideat: aliquãdo mandatur collatori, & ſcri
bitur executori, ꝙ illo negligente prouideat. Quærens
32 † demum, an poſt negligentiã capituli eo caſu neceſ-
ſe habeat executor tempore collationis vocare capitu
lum, quæ ſunt expedita, de conceſſ. præbẽ. ſi capitulo,
lib. 6. & plura ibi notata. ſ. quæ ſit ratio diuerſitatis in-
ter has formas. & quid ſi capitulum, cui ſcribitur, no-
luit conuenire, vt eis fiat præſentatio literarum. Et
quid ſi ad duos ſpectat collatio, & alteri ſoli fit præſen
tatio, hic proſequitur, quæ ibi videas. Quærit demum
33 quid ſi executori † meo mandatũ eſt, ꝙ conferat mihi
præbendam, ſi vacat, vel cum primo vacabit tpe pñta-
tionis litterarũ vacant ibi tres pbendæ: ordinarius po-
ſtea confert omnes, quæritur, an aliquam ex illis, &
quam petere poſſum. vide ĩ. de præb. ſi pluribus, lib. 6.
tenet, & dicit ſic papã determinaſſe, ꝙ euincere poſ-
ſum a quolibet poſſeſſore illam ſolam, quam vltimam
contulit ordinarius: & eſt rõ, quia cum ordinarius fue-
rit affectus ad vnam dimittendam collationi executo
ris, in optione ſua fuit dimittere vnã, quam vellet, arg.
ff. de iure dotium, plerumque. facta enim canonicè col
latione duarum per ordinarium, tertia remanſit con-
ferenda ſolum per excutorem meum, ſicut ſi tempore
præſentationis litterarum illa ſola vacaſſet, ar. d. l. Tra
34 ctabat † demum, quid iuris dę duobus receptis primo
per generales: ſecundo per ſpeciales in certa eccleſia,
papa demũ ſcribit pro tertio, mandans illum præferri
receptis per generales, vacat prębẽda, cui debeatur, &
dicit, ꝙ primo: cuius ꝯrium hodie terminatum eſt de
35 cõceſ. pręben. auctoritate, lib. 6. Item † proſequitur an
ſecundus receptus auctoritate Papę præferatur primo
recepto auctoritate inferiorum. Item quid de recepto
auctoritate inferiorum. Item quid de recepto auctori-
tate legati habentis ſuper hoc ſpecialem poteſtatem
a Papa, quæ ſunt expedita de præben. hi qui, lib. 6. Po-
36 nit etiam de recepto † per literas facultatis, cuius au-
ctoritate dicatur eſſe receptus, quod eſt expeditũ ĩ. e.
tit. cũ aliquibus, lib. 7. Itẽ de recepto auctoritate lega
tionis, qui poſtea confirmationem papalem impetrã-
uit, qđ eſt expeditum de præb. apoſtolicæ, lib. 6. Quæ-
37 rit † aũt de hac forma, qua ſcribitur abbati, ad quem
ſpectat in certa eccleſia collatio præbendarum, aucto
ritate pñtium tibi cõcedimus, vt A. in tali eccleſia, vbi
ad te ſpectat collatio præbendarum, recipi facias, ſibi
de præbẽda, cũ facultas obtulerit, prouiſurus, non ob-
ſtante certo canonicorum numero, &c. ꝯdictores &c.
quęrit an talis ſit apoſtolica, vel ordinaria auctorita-
te receptus. Et dicit, ꝙ viſum eſt petitis illum receptũ
auctoritate ordinaria, ſicut ſi, capitulo interdicto, pã-
pa ꝯcederet, ꝙ eligeret non ob. interdicto, clericus nõ
p papã, ſed per capitulũ diceretur electus. non obſt. ꝙ
poſt collõnẽ ab capĩlum ꝯſueuit recipere, quia hmõi re-
38 ceptio [illegible] iuris. cum. n. ad abb. ſpectet col-

Latio

-latio pbendæ, ergo & canonicatus. vt not. ſup. de conſti. cum M. ergo cum ad ipſum ipſius præbendæ, & canonicatus collatio ptineat, ſic receptus per capitulũ de mandato ipſius, auctoritate ordinaria receptus eſſe vř, per præalle. decre. cũ aliquibus. Sed qrit, an cre
39 datur† eo caſu Abbati p ſuas patentes lrãs aſſerenti, ꝙ prędictum recipi fecit? & dicit obtẽtum, ꝙ ſic, quia ſcribit in facto ſibi cõmiſſo. ſ. ꝙ eũ fecit recipi, ar. ff. de reb. eorũ, q ſub tut. vel cu. ſunt. l. magis, licet vni non
40 crederetur in actu iudiciali. ĩ. de pb. qm ꝯ. Ponit† poſt hoc caſum expeditũ. ĩ. de pb. quis, li. 6. an appellatio eccleſiarũ ciuitatis, & diœc. includat cathedralẽ, & qd
41 de eccleſiis prouinciæ. Demũ quærit † de forma, qua papa mandat aliquẽ recipi in canonicũ, & fratrem, & prouideri ſibi de præbenda, ſi vacat, vel quæ primo vacabit, an recipi debeat in eccleſia, in qua non eſt numerus, & tenet ꝙ non, cum conditio vacationis in illa eccleſia eſſe non poſſit dicit tñ, ꝙ ſi non adiiceretur in litteris illa clauſula de præbenda, ſi vacat &c. licet poneretur ibi, nõ obſtãte certo canonicorũ numero, prouideretur ẽt in eccleſia, vbi non eſt numerus; quia illa cła nil tollit, ſed addit. de hoc vid plenius de cõceſ.
42 pb. c. ſi. li. 6. in glo. nunquid. Quærit † deinde de ptãte executoris dati ad ꝓuidẽdũ, an poſſit cõferre, vel inueſtire poſt collationẽ, vel electionẽ alterius executoris, vel capłi nõ caſſatã. So. ſi impetranti qſitũ eſt ius in bñficio p pñtationẽ, vel inhibitionẽ lũmã, valebit collatio executoris, nõ obſtante ꝙ alter executor, vel capłm pꝛuenit, nec eſt neceſſe illud caſſari: quia ptãs executoris de beneficio ſibi debito ꝯferẽdo non dẽt impediri p collationẽ, vel electionẽ eius, ad quẽ de iure nõ pertinet, nec forſan per poſſeſſionẽ datã, de re iud.
43 cũ Bertold. de ſup. neg. pla. c. pe. Et hoc † verum, niſi collatio, vel cõfirmatio pcedens facta fuiſſet cã cognita, & vocato impetrante, tunc. n. non valeret ſcda, niſi prima caſſata, qa ſic ꝯfirmatus pro prælato dẽt hẽri, niſi prius amoueatur, de ele. nihil eſt. & ſic ſcda collatio fit de bñficio non vacante, de ꝯceſ. pb. c. 1. Ad prædicta facit qa diuerſo iure ſpectat collatio ad primũ, & ſcdm executorẽ; quo caſu non vř prima impedire ſcdam vt no. de elec. ꝯſiderauimus, & c. auditis. Sed ꝯ de ele. bonæ me cremo. & c. conſiderauimus, de cõceſ. præb. poſt electionẽ. vbi ad duos diuerſo iure ſpectabat prouiſio, & tñ prima nõ caſſata pſtabat impedimentum ſcdæ. Solu. ad prima duo capła dic, ꝙ ibi ſcds non eligit ex iure, vel ptãte, quã añ primã electionẽ haberet, & iõ prima impedit ſcdam. Vel dic, ꝙ in ꝯtriis eodẽ iure. ſ. iure capłi ſpectabat electio ad primos, & ſecundos. hic aũt in duob. executoribus, vel executore, & capło ſecus: quia ex iure diuerſo, ad capitulũ, poſt electionẽ, rñdetur, ꝙ rõ ibi poſita. ſ. ꝙ ſecunda electio facta fuit prima nõ caſſata, nõ fuit cã caſſationis, ſed illa, qa prima fcã fuerat legitimè per eũ, q hoc poterat, nec aliqd fuit probatũ, licet fuerit allegatũ, pp qđ vitiari deberet, qd ſi fuiſſet, nõ impediſſet ſcdam, ex quo diuerſo iure cõferebãt. Vł dic, ꝙ tpe primæ collationis ſcds conferens ptãtẽ conferendi, vel eligendi non habebat, ſed ex his, quæ poſt primã collationẽ contigerãt. ſ. quia nõ fuerat debito mõ capło pñtatus, vindicabat ſibi capitulũ ptãtẽ, ſecus ergo, q ſi tpe primæ collationis ſcdo ꝯ
44 ferens ptãtẽ haberet. Itẽ quærit, qd ſi † collatio p executorẽ facta non valuit, vt quia bñficium collatũ erat alii debitũ, vel alia de cã, nunquid ſine nouo mandato poterit iterũ ꝯferre, vř ꝙ non, qa delegatus qui tulit
45 vnam ſñiam, iterũ aliam ferre nõ põt. f ĩ. de off. dele. in lrĩs. vbi de hoc dicã, licet ſecus in ordinario. C. qũo & quando iudex, ſi vt proponis. C. de accu. l. 4. dicit ãt ꝙ poteſt, & iura præalleg. loquuntur in ſententiis. In
45 oibus † autem factis aliis a ſententiis, ſi id, qđ fecit ordinarius, vel delegatus non valet, vel non eſt bñficiũ factum, vel non habuit effectũ, iterum põt per eundem fieri, de ordinario patet ĩ. de elect. cum terra. de delegato, de off. dele. ſignificaſti, & f. cit ff. de arb. l. qualem
g §. 3. ſi. ex quib. arguitur ad id, quod dicã in pãl. decr. ex
46 lrĩs. de executore † nõ dato in prouincia, diœce. vel eccleſia, an det canonicatũ nullo canonicatu vacante, remittit ſ. c. eã te. Item an executor ꝯferendo pbendã videat conferre canonicatum, & q ſit drĩa inter hęc duo, & an poſſit ꝯferri pbenda in litigio poſita: & an receptus non hñs præbendam, vocem hẽat in capło, remit
47 tit ad no. de ꝯſt. cum M. De forma † vero, qua mandat ẽpo, ꝙ prouideat in aliqua eccleſiarũ ſuarũ, an includat bñficia, q ſpectant ad collationẽ alterius, vide ĩ. de præb. pro illorum, ſup 1. gl. Itẽ de forma, prouideas de bñficio ad tuã, vel alterius, proſeqtur hic, quod dic, vt ĩ. de præb. mandato, lib. 6. Itẽ qũo in litteris beneficialibus collatio, pñtatio, & inſtitutio ſunt diuerſa, qđ eſt expeditum, de præben. cum in eccleſijs. §. cũ aũt, lib. 6.
48 Item de executore † dato in prouincia, vel in diœceſi expeditum eſt p decr. executor, de conceſ. pb. li. 6. ꝙ reſeruare põt primum bñficium, dic vt ibi. Si vero datur executor, ad prouidendum de beneficijs vſq. ad certã ſummam, tunc de pluribus vſq; ad illam ſummam poterit ꝓuidere, ſecus, ſi i ſingulari diceretur de bñficio, cũ talia reſcripta ſint odioſa, & reſtringenda. credit ẽt Compoſ. ꝙ poſſit executor prouidere de beneficio, qđ vacare ſciuit, vltra ſex menſes quia decret. ſecunda, de conceſ. præbẽ. punit ordinarium, ſed iſte fungitur vice Papæ. Et eſt expeditum cum diſtinctione. per clem. de
49 præb. ſi beneficio. Sed quæritur, an † executor datus ad prouidendum prouidere poſſit collatore non monito, nec citato. rñdet ꝙ ſic, cum ſit merus, inde eſt, ꝙ nec re
50 cuſari põt. inf. de appel. nouit. Sed nunquid † exceptiones añ ꝓuiſionem oppoſitas ꝯ reſcriptum, vel perſonã admittet talis executor. dicit Comp. Inno. hoc ſeruari mandaſſe, ꝙ ſi vult, aſſumere poſſit partes cognitoris, & exceptiones admittere, quaſi videatur ſibi mandatum, ꝙ ſi audiat aliqua, quæ ipſum moueãt, cognoſcat ſi velit de his, vel negocium remittat ad ſuperiorem. ſ. eo. ſi aliqñ, de re iud. de cætero. de falſa. ſuper eo. poterit ẽt aſſumere partes meri executoris adimplendo
h mandatum, repellendo exceptiones, h & a cognitione cauſæ abſtinendo. Sed ſi repulſis legitimis exceptionibus appellaretur, & nihilominus prouideat executor, rñdet, ꝙ ꝓbata veritate exceptionũ caſſabitur collatio, alias non caſſabitur, etiam ſi appellans ſe obtulerit probaturũ, cũ oblatio ſit extraiudicialis, ex quo cognitionem non aſſumit executor, & in extraiudiciali-
51 bus † non ſufficit oblatio. de ele. cum inter canonicos. vbi dicam, & inf. de app. interpoſita. Nõ obſ. † de app. dilecto, quia ibi per confeſſionem partis conſtabat de veritate exceptionis, vel ibi de executore compulſore, qui ſine cauſæ cognitione non compellit, hic de proui-
52 ſore. Demum quærit, an † executor ad prouidendum, ꝓuidere poſſit de bñficio, qđ alius poſſidet de facto, de quo vide quod ſcribã ĩ. de conceſ. præb. cũ nřis, ſup gl. 1. Sed pone, ꝙ executor, poſt inſinuationem, inhibitionẽ, reſeruati onẽ, vel pñtationẽ lrãrũ factas pro certa pſona decedit, nunqd redit ptãs ad ordinarium, rñdet ꝙ non, ſed ad papã, per decret. vt noſtrum, de app.
53 & quid ſi prouiſio † ſit nulla pp defectum illius, cui fit collatio, vide quod dixi ſatis de exceſ. præla. inter dilectos, ſuper glo. vnde nõn valuit, Et vnum. quod hic poſuit, dicam de temp. ord. nullus, lib. 6. Poſtea quærit
54 Compo. an ſit † nulla collatio beneficij facta criminoſo, vel irregulari, puta adultero. reſpondet quòd non, ſed reuocari poteſt, de exceſſ. præla. inter dilectos, & remittit. inf. de ele. conſiderauimus, quod vide in decret. auditis, ſuper vltim. gl. verſic. ſed quid ſi eligitur. Itẽ quid de collatione, vel inueſtitura facta nõ cõſtitu-

Ioan. And. ſuper 1. decret. F 3 to

to in ſacris de beneficio curato, quærit, an ſit nulla. qđ dic vt ĵ. de præb. ſi pro pauperibus, li. 6. De perſonatu verò ſine cura, an poſſit cõferri non cõſtituto in ſacris remittit ad no. de ele. dudũ. 1. & no. de ætate, & quali-
55 ta. c. vno, li. 6. Quærit † poſtmodum quid ſi conuenerũt patroni, vel parochiani, ad quos ſpectat pñtatio, & cõuenerunt in B. præſentãdum, vt fieri ſolet, eligendo illũ in pntandũ, Sed anteq̃ præſentet, executor papæ datus ad prouidendum in diœceſi, confert illã eccleſiã, & poſtea illi pñtant. Quæro, cui debetur, vr. ꝙ præſentato, ſi conſentire vult, de ele. cum inter canonicos. & ſi papa hoc ſciuiſſet, non præſumitur ꝙ mãdaſſet, & eadem ro & c. 3. eod. ſuper lris. Sed ꝯ, per talẽ electionem non habuit ius electus, ſed ſolum per pñtationẽ. & facit quod dicam de iure pat. c. ſi. Vnde cũ ante pñtationẽ poſſint variare ẽt clerici, fortius, & Papa poterit, ne per factum illorum ſit Papæ lex talis indicta, quam illi ſeruare non tenentur, dicit demũ, ꝙ aliqui non fatentur permiſſam variationem prõmis clericis poſt talem noiationẽ, ſeu electionem: melius tñ eſt dicere, per talem noiationem ius non acquiri ne detur patronis occaſio vindicandi plus iuris in eccleſijs, q̃ ipſi habeant, maximè cũ ſæpe abutantur de iure patro. qm. Fatetur tñ, ꝙ ſi poſt pñtationem executor contuliſſet, collatio non valeret, per ca. cum inter canonicos, & 16. q. 7. decernimus. Qo iſta non videtur procedere, ſi intelligatur de laicis pñtationẽ habentibus, per ea, quæ ſcripſi poſt Hoſt. de offi. lega. dilectus, ſuper 3. gl. ſed in clericis bñ procedit. Itẽ & in laicis, vbi appareret voluntas papæ de talibus eccleſijs includendis in grã. Tractat
56 † demum de ptãte acceptãdi, quod eſt expeditum. de conceſ. præben. ne captandæ, li. 6. & vltra illam dicit, ꝙ ſicut hñs bñficiũ acceptandi in prouincia, vel diœceſi non põt acceptare certũ, ita nõ põt noĩare certa bñficia, puta 10. acceptando primũ qđ vacabit ex illis. putat tñ talem acceptare poſſe primum, quod vacabit certa diœceſi, vel eccleſia plures præbendas habente illius prouinciæ, in qua habet talem grãm: qa facilius dediſſet pp ſñiam acceptandi in diœceſ. vel eccleſia, quã in prouincia, & eadẽ rõ & c. 3. eo. ſuper literis. De
57 ptãte † aũt execu. oris in his formis vide in præal. c. ne captandæ, & c. ti. executor. dicit tamẽ, ꝙ ſi executor in certa ſcriberet eccleſia, tunc vr impetrans ibi acceptaſſe, nec poterit alibi acceptare, ff. de opt. le. l. apud. ĵ. eo. cũ in multis, lib. 6. Alij ꝯdicẽtes eũ poſſe variare.
58 Sed quid ſi † nõ valet acceptatio facta in certa eccleſia vel pp primaiã formã acceptationis, vel pp aliã cãm, nũqđ poterit variare iterũ in alia eccleſia acceptãdo? rñdet ꝙ põt per 3. remiſſa ad decr. in literis, de oſt. dele. ar.
59 ff. de opt. leg. l. 2. §. 1. & 2. Si vero facta † eſt reſeruatio, inhibitio, vr acceptatio de primo vacaturo, qđ poſtea reperitur alij debitũ, putat Cõpo. ꝙ rm intelligitur affectũ, quaſi intelligatur in mãdato clauſula, de alij nõ debito, licet nõ exprimatur, vt ſic mãdatum intelligatur de eo, qđ ſine alterius pðiudicio & incõmodo fieri põt. ff. ne quid in lo. pu. l. 2. §. ſi quis a principe. Ordina
60 rius † aũt ante acceptionẽ illius, pro quo ſcribitur, põt ꝯferre. ĵ. de ꝯceſ. pb. qa cunctis, lib. 6. Itẽ ẽtiã cũ ſi poſt acceptationẽ ordinarius illã ignorãs coferat bñficiũ, tenet collatio niſi in lris eſſet cſa, i decernẽtes, & corã executore acceptaſſet; de qua cſa quærit, quẽ effectum hẽat in lris bñficialib. qđ ſatis colligas ex decr. tibi q. c. eit. lib. 5. de ꝯceſ. pb. ſi capło, & c. ſi ſoli, li. 6. tractat in. l. c de cſa, Non obſt. ꝙ alius bñficiatus exiſtat, poſita in lris bnficialib. qđ expeditũ eſt de pb. nõ põt, li. 6.
61 Itẽ cũ ſis † nouũ, de eo qui mit. in poſ cũ qui, lib. 6. dicat ſuper bñficio obtinendo, pcedi ad ſñiam parte cõtumace ẽt lit. nõ cont. qrit, qn dicatur quò ad hoc agi de bñficio obtinendo. reſpõdet, ꝙ qñ inueſtitura, vel collatio non præceſſit, alias ſi præceſſiſſent prædicta, agetur de obtẽto, de accuſ. ſuper his. dicit tamen obtinuiſſe, quòd & tunc locum habeat decret. illa: quia agitur etiam tunc de obtinendo, quo ad poſſeſſionem. vide quod ibi no in 4. gloſſ. & quod ibi addam.

ADDITIONES.

a ❡ Capitulum. Facit iſtud capitulũ, ꝙ ibi capitulo, vel epiſcopo, ad quem ſpectat collatio, primò ſcribitur pro vno, ſecundò pro alio, poteſt ſe opponere eis, de quo vide Inn. in c. mandatũ. infra eo. ad intellectum iſtius capituli, qui præferatur prius in data, optimè facit, qđ no in c. 1. de his quæ fiunt à præla. vbi hoc dicit per ea replicari hic communem intellectum. Bald.

b ❡ Communis. Vide in iſta materia notabile dictum Ioan. de Imol. hic, de quo meminit Felinus in c. dilectæ, de exce. in prima colum. in fi. & ſeq. & dicit eſſe verba aurea.

c ❡ Prius. Adde, ꝙ prius, in iure noſtro ſumitur altero de duobus modis, vt declarat egregie Bart. in prima conſti. C. in 3. colum.

d ❡ Si tibi abſenti. Vide de reſcr. in c. tibi qui, lib. 6. & in c. ſi clerici s. inf. alleg vbi Lapus tenet contra hoc & contra gl. ibi, diem. & idẽ Io. de Lignano. & vide gl. ma. in c. ſi ſoli, de conc. pb. li. 6.

e ❡ Cum olim. Ibi vide Io. An poſt Inn. & plenius Bart. in l. poſt legatum, ff. de his, qui. vt indig. Adde Inno. in ca. cum olim. de cenſi. & do. Bald. in l. 1. C. de eden. verſ. vlt quæro, quæ probatio reſultet. ex quibus vltra dicta Inno. in d c. cum olim, allegat eundem in c. cum venerabilis, extra de excep. & do. Bar. in l. ea. ff. de exce. vltra prædicta adde tu, quod d cit gl. ma. & Bald. ſuper ea in l. 1. §. diem. ff. de edend. ad finem gl. ma. & quod d. Saly. notat hic, videlicet in d. l. 1. C. de eden.

f ❡ Non poteſt. Vide Iaſon. in l qui per ſalutem. ff. de iureiu. cum concor. de quibus ibi plenè per eum.

g ❡ L. qualem. Vide per Bal. in l. præallegata, l. ſi vt proponis, ad de tu. d. Albert. de Roſa. in d. l ſi vt proponis, la in princ. C. quo modo & quando iudex, qui allegat dict. l. quid tamen, alleg. hic per Ioan. Andr. & Spe. in tit. de arb. circa fi. § vltim.

h ❡ Exceptiones De hoc etiam vide no. inf. de præſump. c. ſi. & in clem. voica, de offic dele.

i ❡ Clauſula. De virtute huius clauſulæ, decernẽtes & c. vide abbatẽ in c. dilecti, de pb. & vide Iaſ. in l. oium. in 3 co. C. de teſt. Et vide ẽt Barb. conſ. 43. col. 16. 1. lib. & Card. conſ. 38. 5. libr.

SVMMARIVM.

1 *Literę ad beneficium impetratæ non valent, tacita penſione habita ex literis ad beneficium, licet ei renunciauerit.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *In diœceſi tua qui ſunt, tibi dicuntur eſſe ſubiecti.*
4 *De anno, & de eo, qđ debetur anno, vbi & à quib. tradatur*
5 *Conſtitutio reſpicit præterita.*
Aſſecutus dicitur qui potuit aſſequi, & non eſt aſſecutus. ibi.
6 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, & num. 8.*
Per literas ſurreptitias quod factum eſt, an debeat reuocari, & num. 8. & nu. 11. cum ſequen. multis.
8 *Falſum, id eſt ex falſo rumore confectum, & num. 12.*
Hæreditas debetur primo, licet alter ſit inſtitutus ex audita falſa morte eius, ibid.
9 *Additio ſiue ſupplementum gloſſarum, & num. ſeq.*
10 *Renũciatio bñficij pp aliquo tpali ex pactione partiũ ſimoniaca eſt, ſecº ſi ex iudicis offic. vel intercedẽtibus bonis viris.*
11 *Exceptio competit poſt ſententiam, ſi ex facti errore non fuit prius oppoſita, num. 5. 7. & 8.*
12 *Replicatio datur actori exceptio reo.*
13 *Ad cõſequẽtiam q̃ nõ trahũtur, ſpecialia et fauorabilia ſunt.*
Proceſſus tenet, ſi procedatur per primas, licet neglectas per annum, quando teneat, nu. 15. vſq; 23; ibi. ver. vnde ſi, & habitus ex literis ſurreptitijs, niſi excipiatur.
14 *Literę ad bñficia cõtẽtioſa adequãtur alijs literis cõtẽtioſis.*
15 *Iuriſdictio non tribuitur per literas ſurreptitias, & quando, & num. 16. vſque ad num. 23.*
Exceptiones de falſitate ſuggeſta, vel veritate ſuppreſſa quãdo debeant, vel poſſint opponi, eod. nu. & ſequentibus in finem vſque, præſertim in beneficialibus, num. 23. & 24.
18 *Decretal s, ſuper literis. ſupr. eod. intell. ſecundum Hoſti.*
19 *Decretalis. cum dilecta, ſupra eod. intelle.*
20 *Res iudicata non reuocatur, a qua non eſt appel. prætextu peremptoriæ.*
Receptio, puta in canonicũ facta cũ cãę cognitione nõ reuocatur ibi. niſi ex officio ſuę erorts ſecundũ Compoſt. nu. 21.

21 Bene-

11 Beneficio per ſurreptionem obtēto an poſsit, quod factum eſt, reuocari, & nu. 22.
12 Literæ in beneficiis ſunt loco tituli

C A P. XXXI.

1 Ad audientiam. Caſus † Si habens literas papæ ad beneficium eis renunciauit pp annuā penſionem, non valent literæ, quas po
ſtea ad bñficiū hoc tacito impetrauit. Et in 1. facti nar
2 ratio. † In ſ'a prouiſio. ſ'a ibi, fraternitati. Dicit Hoſt.
ponit impetrantiū abuſum, quem corrigit [Subiectis]
3 hoc ipſo, ꝙ ſunt in diœce. tuæ. de relig. do. de xenodo-
chijs. Ho. [Annuas] de annuo, & eo, qđ debetur anno,
a hic Vin. & Abb. de quo [a] dicā ĩ. de arb. peruenit [pen-
4 ſiones] cum mādatur † alicui prouideri, ēt ſi adijciatur
vſq; ad certam ſummam, non de penſione, ſed de be-
neficio prouideri dēt, niſi Papa aliud exprimat. ĩ. de
præb. q̄uis. 1. lib. 6. [Ab earum] ſ. eccleſiarum, & hæc
eſt vera litera: alias earum. ſ. clericorum ipſarum ec-
cleſiarum [De illis] ſup. & de annua penſione per illos
5 obtenta [Impetrarunt] not. ꝯſtōnē reſpicere † prӕteri-
ta ſ. ti. prox. c. fi. Goff. [Vexari] cū. n. per literas quo ad
ipſarum ſufficientiā prouiſiones aſſeq potuerūt, perin-
de habetur, ac ſi aſſecuti fuiſſent. ff. de in integ. reſtit.
mi. nō vſ. ff. de reg. iu. qui actionē. eis ergo imputatur,
cum per eos ſtetit. ff. de reg. iur. qđ quis. vnde quaſi be
neficiū habentes ſup alio impetrare non poſſunt, Gof.
6 & Hoſt. ¶ Secunda † gl. quærit, arguit pro, vacillando
ſoluit ꝯtrium. ¶ Vlt. glo. primo q̄rit de reuocatione ꝓ-
ceſſus facti per reſcriptū ſurreptitium. Secundo alle-
gat pro, inducens tria capitula, & rōnem, quam forti-
ficat: ſoluit etiam obſtaculum, & inducit tria ſimilia.
Tertio allegat 4. in ꝯtriū. Quarto ponit opi. Io. Quinto
ſoluit diſtinguēdo inter reſcripta ad lites, & bñficialia.
7 ¶ In vl. gl. ibi. [§. Marcellus] ſi p dolū ſciēs falſo aliqd
allegauit actor, & probetur eum hoc mō ꝑtoris ſñiam
aſſecutū, huius rei querelā audiet iudex [& ibi alleg.]
eſt §. 1. legis, vide ĩ. in apoſtilla gl. & de pur. vulg. c. 2.
ſuper 1. gl. [& ibi. §. teſto] ſi Titius teſtatus arrogandū
ſe ꝑbuit, & poſtea ſui iuris factus, mortuus eſt, ſcriptus
hæres non ipſo iure ſed per exceptionem remouebitur
[& ibi. Reuocatur] ſed 20. ſolidi per ſingulos homines
8 dandi ſunt hæredi, vt ibi. [& ibi, Sit falſum] ideſt † ex
falſo rumore confectum. ponit caſum de illo, qui audi-
uerat hæredem ſcriptum mortuum, & ideo hoc ex-
preſſo inſtituit alium, debetur hæreditas primo: ſed ip
ſe debet legata ſecundi teſtamenti [& ibi, quæ ſuppli-
catio] vide de reſtit. in integr. ex literis, in 4. glo. ¶ In
9 † gl. 2. [ibi, cum non ignores] & de offi. ordi. c. 3. ad fi-
nem lib. 6. [& ibi, Non negatur] hucuſq; ſic alternati-
10 ō uē locutus eſt Inn. [Et in fi.] dicit Hoſt. ſi † ex pactio-
ne partium pro aliquo temporali fit renunciatio, ſymo
niacum eſt, Si verò ex iudicis officio, vel mediantibus
bonis viris renunciet purè, & ex parte altera detur ali-
quid temporale, non eſt ſimoniacum, vt colligitur de
renun. ſanè, & c. veniens, de pac. cū pridem. Si verò be
neficium ſpirituale aſſignatur ſic, ꝙ ex pacto renūciet,
non eſt ſimoniacum: quia ad hoc tenetur, & tacitè in-
b eſt, & quia ꝑmutantur ſpūalia, de rerum permut. [b] ad
c qōnes, ſm eum. ¶ In gl. vlt. ibi [c] [§. Prima.] legis, ibi di
11 citur, ꝙ ſi † credens filiū tuum mortuū, egi ꝯ te de pe-
culio, & tu excepiſti annum elapſum à morte ipſius, &
pp hoc lata eſt ꝯ me ſñia, ſi poſtea appareat eum viue
re, hoc opponā poſt ſententiam [Et ibi, multo fortius]
12 hoc dicit, quia † replicatio datur actori, exceptio reo,
quia fauorabilior eſt. ĩ. de proba. ex literis [& ibi, cum
ex falſis] quod intellige, vt no. C. de peti. hære. l. fin. §.
pe. [& ibi, falſum] i. ex falſo rumore confectum [& ibi.
13 §. vlt.] ſpecialia † & fauorabilia ſunt hæc, quæ ad con-
ſequentiam non trahuntur, maxime circa reſcripta
quæ ſunt odioſa, Hoſt. & ibi Ioā. Vinc. & Goff. qui hoc
no. ſ. eo. dilectus. 1. [& ibi, Sua nobis] vnde, ſi bene da-
tur iuriſdō: ſed ꝯpetit exceptio, puta quia neglexit pri-
mas per annū, & ego habeo ſecundas, ſi procedatur p
primas, & non excipiā, tenet proceſſus: Vinc. [& ibi, Et
valet] no. Hoſt. ſ. eod. dilectus. 1. curiā ſic tenere, & per
alios cōiter obſeruari. Sibi tñ hoc non placet, niſi quā-
do ignoranter tacitū eſt verū, vel falſum expreſſum,
quo expreſſo, vel tacito papa nihilominus literas de-
diſſet: diſtinguit aūt, vt dicam [& ibi, & hoc] ſ. qđ dicit
tex. [& ibi, In beneficijs] Idē Inn. ſ. eo. cōſtitutus. in li-
14 teris † aūt cōtentioſis ad beneficia, idem qđ ſ. de alijs
contentioſis ſm Compo. [Et in fi.] materiā huius glo.
no. Inn. ſ. eo. ad aures, & c. conſtitutus, ſ. eo. cum dile-
cta. Compo. ſup. eo. ſuper litteris. Hoſtien. ſup. eo. dile
ctus, vbi dicit ſe ita ſimplicē, ꝙ de hac qōne dubitare
15 nō pōt, dicens, ꝙ † ſi ēt per ſimplicitatem, vel ignorā-
tiam taceatur verū, vel exprimatur falſum tale, quod
princeps ſciens literas non dediſſet, non tribuitur iu-
riſdō, & ſic diſtinguit circa proceſſum habitū p literas
ſurreptitias, ꝙ aut exceptio ſurreptionis fuit propoſi-
d ta, & ꝯ ipſam pronunciatum, & nō appellatū, [d] & tunc
tenebit, qđ actum eſt, & ſibi imputet: quia non appel-
lauit. C. de fid. inſtr. l. vltim. ar. ſ. eo. ſup litteris. §. 1. &
peu. Aut appellauit & tunc irritus eſt proceſſus, alleg.
de cōceſſ. præb. cum noſtris. §. auditor. aut non fuit ex
ceptio oppoſita: & tūc aut is, cui competebat, & qui nō
oppoſuit, ſciebat illā ſibi competere, aut ignorabat. Se
cundo caſu ſemper vſque ad 30. annos audietur, ſicut
in exceptione alterius falſi: vt no. ĩ. de excep. cum vene
rabilis Si enim auditur, vbi verè erat iuriſdō, ſed in-
teruenit falſitas circa probationē. C. de trāſac. ſi ex fal
ſis, fortius audiri dēt, vbi circa iuriſdictionē allegatur
falſitas, ar. ff. de reg. iu. cū principalis. hoc verū, niſi for
16 te † cōpeteret exceptio ꝯ perſonas iudicis, vel aduer-
ſarij propriè tangens pſonas ipſorum, & quę oīno eſſet
occulta, ar. ff. de off. ꝑto. Barbarius, & ĩ. de re iud. ad
probandū, Si vero ſciebat exceptionē ſibi competere
ſed doloſè omiſit, ſed impetrās ignoranter tacuit, vel
ſuggeſſit, dicit, ꝙ tenet ſñia lata, ſed ſi ante ſententiam
obijcitur, auditur: tñ in expēſis ꝯdēnatur, ar. ſup. eo. cę
terū. §. vlt. & ĩ. de excep. exceptione; & ſic dolus ꝑpon
derat culpæ, & hoc niſi tale quid tacuerit, quo expreſ-
ſo princeps nullo mō lr̄as conceſsiſſet. ſup. eo. ſup lr̄is,
17 verſ ſi verò. Et dicit † ēt, ꝙ in beneficijs admitti pōt
hæc diſtinctio, ꝙ ſi impetrans doloſè tacuit, qñcūque.
ĩ. 30. annos audietur excipiens, & ſic dolus dolo cōpē-
ſabitur. Facit quod no. ſup. e. plerunque. hæc locū hñt
ſm eū, qñ per dolū tacitum eſt aliquid, vel expreſſum
vel per ſimplicitatē, tñ eo nō ſurrepto princeps non de
diſſet reſcriptum. Si aūt nihilominus ꝯceſsiſſet, nō mo
ratur cognitio iudicis. ſup. eo. ſup litteris. C. de fal. nec
exēplū. Et dicit Ho. ſuo iudicio ſic iura ſaluari, ignorā
tiā excuſari, & maliciā puniri; ad hoc ĩ. de pen. ſuam.
Dicit demum, ꝙ hæc exceptio ſi peremptoria ſit, ante
e lit. cont. non opponitur, niſi in tribus [e] caſibus. de lite
ꝯteſt. c. 1. lib. 6. & ſic ante litē ꝯteſt. non eſt in mora, er-
go per tales litteras iuriſdō tribuitur quo ad litem cō-
teſtādā, & cognitionē de qualitate precum, & ſic opor
tet ſm ipſum, antiquum ius intelligi ſm nouum. Vnde
18 † quod dicit decre. ſuper literis, ꝙ iudex non intromit
tit ſe de negocio poſtquam de ſurreptione ſibi facta
fuerit fides, ſubaudi poſt lit. conteſta. vel prius in il-
lis tribus ſpecialibus caſibus, & hoc verum ſecundum
eū, ſi exceptio tangit negociū principale. In alijs ſalua
maneat prædicta diſtinctio. Cōpo. aūt in ꝑdicta decr.
ſuper literis, quærens de duobus. ſ. an valeat proceſſus
habitus p literas ſurreptitias, & quando exceptiones
de falſitate ſuggeſta, vel veritate ſuppreſſa debeant,
vel poſsint opponi, circa primam diſtinguebat,

an literæ ſint de iuſtitia ad lites, an beneficiales, vt priuilegia, circa primas ad lites & beneficiales tenet q
19 gl. & quod ibi addidi, & rñdet ad decr. cum † dilecta. ſ. eo. q ibi ſit reuocatio ex iuribus appellationis interpoſitæ: alias ſi non fuiſſet appellatum, vel ſaltem exceptū ꝯ litteras, non reuocaretur q̄d fieret per illas: vel ſm ipſum alia fuit cā reuocationis. ſ. forma mādati non ſeruata, nec ob. ſ. eo. c. diſpendia: q illud ſpāle. vel expone. processus nō valeat. ſ. ſi excipiat, & pp hoc appelletur. Si vero literæ ſunt beneficiales distinguit, q aut per ipſas processus eſt cum cauſæ cognitione, aut ſine. primo caſu valet, niſi excipiatur, & appelletur, vt dictū eſt, de proceſſu habito per literas ad lites: ponit exemplū, ſi corā executore meo dato ad compellendū cap. Mutin. vt me reciperent in canonicū, dato libellum ꝯ capitulū, vt cogeretur me recipere, & imponeretur ſibi ſuper ſua ꝯdictione ſilentiū: & facta litis conteſtatione cū procuratore capituli, executor pronunciauit iuxta petitionē meā, a qua pronunciatione procurator capituli nō appellauit: deinceps ſm eum nō obſtabit exceptio
20 ſurreptionis. nō. n. † reuocatur res iudicata, a qua non eſt appellatum prætextu peremptoriæ. C. ſniam reſcin. nō poſſ. l. peremptorias, ad hoc de re. iur. ſ. hortā. Idē, ſi non feratur ſnia, ſed tm̄ cū cauſæ cognitionem mandatur
21 datur recipi. ſ. de re iudic. q ad ꝯſultationē. Dicit Compo. q licet eo caſu pars ſe non poſſit opponere, ſuperior tñ ex officio, ſi videt bñficiū per ſurreptionē obtentum, põt qđ factum eſt reuocare per hāc decr. quia in bñficijs oīs puritas debet adeſſe, & oīs ſurreptio abeſſe. de re iudi. cū olim, de elect. cum dilecti, de cler. non reſi. cõquerēte, & de fil. presby. ad pñtiam. Alij dicūt, q etiam ex officio poſt diffinitiuā de hac ſurreptione nō quereretur, nec Papa mandaret proceſſum per tales literas habitū reuocari, ſi ſciret proceſſum, & ſniatum cauſa cognita: & ſi apparerent literæ papales reuocatorie proceſſus, & ſniæ non valerent, niſi de proceſſu & ſnia faciant mētionem, de re iud. inter. Ad ꝯria rñdē, q ibi fit reuocatio ex iuribus appellationis, vel vbi nō fuerat proceſſum ſeruato iuris ordine: ſed licet ſecūdū illos obtinens bñficium per litteras ſurreptitias non poſſit iſto priuari, tenetur tñ renunciare, & poſſet ꝯ ipſum agi denunciando de iureiur. quēadmodum, in h. niſi canonici ſcientes factum, ex quo competebat illis exceptio, illum receperint, ēt ſi in iure errauerint, credētes ſe teneri quaſi tunc nō auctoritate reſcripti, ſed ſua illum recepiſſe videātur, & ideo nō agit de cætero denūciando, vel alio modo. C. ad l. fal. l. error. ff. de regu. iur. cuius per errorem. ff. de condi. indeb. le. 2. & ſi is qui, & no. de ele. cum dilecti. Si autem capitulum ignorabat factum, ex quo ſibi cõpetebat exceptio, tunc poterit conuenire, vt hic, & ſ. eo. cõſtitutus, & hoc vr̄ placere Inn. ſ. eod. ad aures. Secundo caſu prin. ſ. qñ cauſæ cognitio non interuenit in proceſſu litterarum bñficialium, vt quia executor ad prouidendum datus per litteras ſurreptitias, in quibus ſurreptio impediuiſſet reſcriptū, aſſumpſit viam executoris meri, vt dixi ſ. e. pro vino, tunc non valet proceſſus, & qñcunque poterit impugnari, niſi ordinarius ipſum ſcienter impediuiſſet. vt dixi, & hoc pp puritatem, quæ deſideratur in beneficijs, vt prædixi, & quia in beneficijs ſic obtentis
22 littera † eſt loco tituli, & ſine titulo non haberet quis ius in beneficijs. ſ. de inſti. ex frequentibus, de reg. iur. c. 1. lib. 6. probata igitur ſurreptione litteræ apparet titulum iniuſtū, & ſic illum in beneficio ius non habere. de hoc vide quod dicā de litis conteſt. exceptionis, li. 6. ſuper glo. pen. De priuilegijs autem dicit Cõpo. idē, q de beneficialibus litteris, vt. ſ. ratione ſurreptionis
f ſemper poſſit f impugnari, de elect. dudum. 2. ff. de na-
23 ta. reſtit. l. 1. Ad ſm princ. quo † quærebatur, q̄ñ excе-
g ptiones g de ſurreptione literarum poſſent opponi, rñdet q in beneficialib. & priuilegijs, ſi ſurreptio fuit talis, quæ induxit papā ad ꝯcedendā grām, vt quia falsò ſuggeſsit, q rex erat Bononiæ in decretis, vel q erat nepos cardinalis: vel q maior pars capituli ꝯſentiebat eū recipi: vel ſ ꝯpreſsit aliud bñficiū, vel iurim, tales exceptiones põt opponi ꝯ reſcriptū, vt hic, & ſ. eo. ad
24 aures, & c. ꝯſtitutus. ff. de nata. re. l. 1. Põt etiā † objici poſt lit. ꝯteſt. & ante ſniam, vt verę peremptoriæ: & rō in iſtis eſt: quia non ſolum literas afficiunt, ſed ēt grām, quæ põt fieri ſine lr̄is, quæ præuenit lr̄as. vnde tales exceptiones dñr peremptoriæ. Fateor tñ, q ſi qua eſſet exceptio, quæ ꝯpeteret tm̄ ꝯ lr̄as, vt ſi quid iuraſſet, vel pactus eſſet, q ꝯ capitulum Mutin. nō impetraret, & ꝯ iurm litteras impetraret in initio poſſet ꝯ literas excipi: ſed poſt lit. ꝯteſt. nō. C. de excep. l. fi. ſecus, ſi iuraſſet, vel pactus eſſet, q non conueniret capitulum: quia tunc non tm̄ perimūtur literæ, ſed ēt actio, ꝯ ante litem & poſt poterit objici de iuro, & pacto huiuſmodi, & talia iura præiudicant literis papæ: non quia papa nō poſsit illis præiudicare: ſed quia nō præſumitur præiudicare velle, cum nō ſit auctor periurij, de iureiur. ſi. verò, & facit de elect. venerabilem, ad fi. de hoc tñ, ut dixi ſ. eo conſtitutus, in gl. exceptio, cum ſuis remiſsionibus. de alijs peremptorijs, quæ poſsint ante, & poſt litem opponi, remittit de litis conteſta. cap. 1. lib. 6.

ADDITIONES.

a ¶ De quo. Et l. in ſtipulationib. ff. de verb. ob. vbi gl. ponit. Adde quod iſte doctor, vt voluit allegare. l. qui hoc anno vbi gl. ff. de verb. oblig. quæ gl. loquitur ad propoſitum, ſed plenius ibi vide d. Alexan. in d. l. qui hoc anno, vbi reperies infinitas quotas ad hunc propoſitum.

b Rerum permuta. Vide ſ. de conſtit. cum M. in gl. videtur, & ſup. illa Ioan. And.

c ¶ Ibi. Et hoc intelligas, no. quia hic gl. videtur velle ſentire id, quod dicit Io. in gl. vlt. in c. inter monaſterium, de re iud. & videtur velle limitare regulas c. paſtoralis, de excep. & quod no. in d. c. inter monaſterium, & l. ita demum. C. de procur. & regulam l. per hanc, de temp. app. Archid.

d ¶ Appellatum. Vide quæ tractat d. Felinus in c. ſuborta, de re iu. di. & moder. in l. a procedente, C. de dila.

e ¶ Tribus. Vide latè per d. Franciſ. de Aret. in conſil. 73.

f ¶ Poſſit. Sed nunquid ſurreptio in datione iudicis in beneficialibus vitiat reſcriptum ipſo iure, dic quòd nō, vt in gl. in c. a. ex parte Adæ, in glo. 2. de teſtibus quòd ſurreptitiæ ad lites nō ſint ipſo iure nullæ, & proſint, facit c. cum dilecta. ſ. eo. ibi, decernimus irritandum, & in c. cæterum, in prin. & in fi. quòd non valeat factum per litteras ſurreptitias, & quòd debeat reuocari, facit ca. dilectus. ſ. & ibi Inn. & in ca. dilectus. etiam facit gl. in verſicu. dietas, in fi. in c. nonnulli. ſ. eod. Archi.

g ¶ Exceptiones. Vide Bald. & moder. in l. præſcriptione. C. ſi cõtra ius, vel vti. public.

SVMMARIVM.

1 *Receptus per literas apoſtolicas, licet præbendam expectet, per alias literas hoc ſupprimentes in alia recipi non debet eccleſia.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Nihilominus, dictionis ſignificatio.*
Liti ceſſiſſe an intelligatur litigans ſuper electione, vel præſentatione de ſe facta per receptionē alterius beneficij. ibid. & num. 4. 5. 6. & 7.
Per beneficij noui receptionem an & quando renunciari intelligatur ei, quod habebatur. eiſdem num.
4 *Proteſtationis fructus quis, ſi recipiatur ſecundum beneficiū ab obtinente prius alterum.*
7 *Papa nō præſumitur ſuper plurib. vacaturis pro vno ſcribere.*
Literæ ad beneficium vacans poſt receptionem ad vacaturū impetratæ valent, ſi renuncietur iuri competenti ex prima receptione. ibid.
8 *Innocentij contrarietas hic cum eo quod ſcribit. ſup. eo. in ca. poſtulaſti, cum eius conciliatione.*
Decretalis huius intellectus ibidem.
9 *De beneficijs pluribus nō habendis cum caſibus exceptis, vbi nam tractetur.*

10 *Literas*

10 *Literas ad beneficia habens, licet non ſit ea aſſecutus, de eis*
& quomodo facere debet mentionem, ſi poſteriores alias
velit impetrare, aliter nō valēt ſecunda ēt aduerſario tacē-
te, nu. 13. & ante receptionem ex primis, nu. 14. quando ēt
neutra valeant, nu. 12. quando contra binas impetrantem
competat exceptio prima vel ſecunda eccleſia, nu. 15. an ob
tento beneficio ex ſecundis ſint prima vitioſa, nu. 16.
11 *Epilogus, & additio gloſſarum. nu. 13.*

CAPVT XXXII.

a
1 In noſtra. [a] Hæc † decr. pōt intelligi de his,
qui ſimul impetrāt binas literas,
& hęc amicatur principio. poteſt
etiam intelligi de his, qui recepti per primas impetra
runt ſecundas, & hæc amicatur fini, & vtrūq; intelle-
ctum comprehendendo poteſt ſummari. Receptus p
literas apoſtolicas, licet pbendā expectet, per alias li-
teras hoc ſupprimentes in alia eccleſia recipi non dē.
2 Et cōis † diuiſio, ſcđa ibi, mandamus[In alijs]ſ. plures
in plurib. alias reſoluitur in ſingulare[Alias] ad quas
etiam obtinuerunt literas [Nihilominus]i. non ideo
3 † minus, ꝙ in vna eccleſia ſunt.[Recepti]p hoc dicūt
quidam a ſimili eius, quod hic colligitur. ſ. ꝙ receptus
in vna, renūciat iuri, qđ habebat, vt reciperetur in alia
ꝙ ſi litigans ſuper electione, vel præſentatione de ſe fa
cta recipit aliud beneficium, per hoc intelligitur ceſſiſ
b ſe liti; [b] qđ verum eſt ſecundum Inn. & Comp. ſi illa ſi-
mul teneri non poſſent; alias ſecus. ſi enim in his, quæ
teneri ſimul non poſſunt, renunciaret eccleſiæ pacificè
poſſeſſæ per receptionem ſecundæ, quod eſt plus, de p
ben. de multa, fortius renunciat liti, quod eſt minus,
4 argu. j. de decimis, ex parte. 3. & hoc † clarum, ſi non
fuit poteſtatus ſm Inn. Si vero fuit proteſtatus vel ſal-
tim hoc intendebat. ſ. recipere eccleſiā, ſaluo iure ſuo
in litem iam mota, promotio eſſet vitioſa; quia non re-
peritur conſenſus purus, ꝙ requiritur, de elect. c. 2. lib.
6. nec perpetuus, ſed temporalis; & ſic non valet ut col
ligitur 70. diſt. c. 2. & in eo quod no. de condi. appo. c.
5 ſi. ſm Inn. qui per hoc ſoluit, qđ † opponitur, ꝙ habens
eccleſiam pacificè, ſi receperit ſecundā cū lite, propter
quam impeditur ipſius poſſeſſionē habere, nō perdit
primam; ergo ē conuerſo recipiens pacificam, non p-
dit primam litē. Ratio enim diuerſitatis eſt in vicio-
ſo initio, vel ingreſſu, de quo pdixi. Primo membro,
qū ſine proteſtatione recipit ſecundam, conſentit Ho.
Sed in ſecūdo, qñ ſaluo iure ſuo ſuper prima, recipit ſe
cundam non purè, non videt Hoſt. quare per hoc renū
ciet primæ liti, dato ēt ꝙ dicatur ſcđa receptio vitioſa
quia iſte modus renunciandi nullo iure cauetur ſcđm
c Hoſt. tu dic, ꝙ cauetur hodie de præb. eum qui, lib. 6. [c]
Negat tñ Hoſti. talē promotionē vicioſam: quia reci-
piendo eccleſiam, ēt cp itū deſiderare poſſet, & in mē
te gerere, ꝙ illum reciperet, ſi ad illum promoueretur
8. q. 1. qui epatum, de tranſac. c. ſi. & remittit ēt ad no.
de præb. præterea, &c. expoſuiſti. mihi placet dictum
d Inn. ad quod facit quod not. de præben. ſi pauper, lib.
6 6. in 1. gl. & cle. hoc eo. tit. grā. Et prædicta † intellige
ſm Comp. qui habuit portionē ſecūdæ. Si aūt penden
te lite ſup prima curata reciperet ſcđm, de qua ēt mo-
ueretur ſibi lis, per quam impeditur poſſeſſionem habe
re, dicit Cōpoſt. ꝙ nō vr̄ liti renunciare, & in hoc non
ſit iure ſtatutum. poſtea ſubmittit, ꝙ renunciaſſe vr̄ p
cōſenſum: quia eligendo vnū de duobus, quę non poſ-
ſunt ſimul haberi, alteri renūciat. C. de fur. l. 1. ſed pri
mū placet. vnde iā conſului habentē gratiam ad di-
gnitatē ēt quam duceret acceptandam, non perdere
gratiam cōſentiēdo electioni de ſe factę ad epatum, &
ipſius ēt cōfirmationem petēdo. Nō ob. ꝙ prima gra-
tia fundetur ſup poteſtate, & voluntate acceptandi.
Vnde acceptando electionem epiſcopalem accepta-
tioni contrarię viam præcluſiſſe videtur. ad qđ facit
qđ pędixi ſm Cōpoſt. ad idē de poſt. c. vno, & de ele.
vt quis duas, lib. 6. Sed quia, vt patet, acceptatio colla
tionis ēt factæ, quę tribuit ius in re. j. de pręb. ſi tibi ab
ſenti, non perimit grām, niſi veniatur ad poſſeſſionem
pacificam, vt in pręal. c. gratię. quę nec etiam perimet
formam pauperum, vt in decre. ſi pauper, de præben.
libr. 6. ex acceptione vero, quæ pręcedit collationem
vel acceptationē electionis non tribuitur ius in re, ſed
ad rem, vt de conceſ. pręb. c. vlt. li. 6. de elec. qualiter,
de accu. ſup his. Si ergo illa non perimit, multominus
iſta, fateor tamen, ꝙ ſi ex vi gratię acceptaret dignita
tē, & ipſius poſſeſſionē haberet, vel per ipſum ſtaret, pe
riret ius ex electione quęſitum, ſm veram opin. quę ha
bet, ante confirmationē ſine ſuperioris auctoritate re-
nunciari poſſe, de qua j. de tranſac. ca. 1. de ele. ſi ele-
ctio, li. 6. & no. ſ. Et e contra habita confirmatione ele
ctionis epalis, & poſſeſſione, & cōſecratione, vel lapſo
conſecrationis tpe, perempta erit gratia & nō prius.
92. diſ. ſi qui, & in c. cum in cunctis. Facit ad hoc quod
no. de reg. beneficium, lib. 6. poſt prin. magnę glo. Ad
alleg. in contrarium rñdet, ꝙ ibi erat contrarietas cir-
ca idē & incompatibilis. hic vero varietas circa diuer-
ſa, & compatibilis ante poſſeſſionē, vt eſt dictū. ad id
qđ de acceptatione dicebatur, rñdetur, ꝙ conſenſus,
vel acceptatio electionis non fit ex vi gratię per lite-
ras habitę[Literarum huiuſmodi]de alijs non facien-
tiū mentionē. j. eo. ex inſinuatione, Hoſt. [Moleſtari]
ſiue impetratæ fuerit antequam reciperetur in alia ec-
7 cleſia, ſiue poſt, non enim † eſt præſumendum, ꝙ papa
pro vno ſcriberet ſuper pluribus vacaturis; ſed ſi poſt
receptionē ad vacaturam impetrat lr̄as ad beneficiū
vacans, ſi renunciare vult iuri ſibi competenti ex pri-
ma receptione, valent lr̄æ; quia non eſt talis veritas ta-
cita, qua ſic expreſſa lr̄as non habuiſſet, arg. 7. q. 1. pa-
ſtoralis. j. de præb. cum ſm. ſ. e. ſup literis, ſm Inn. ad
hoc eſt ꝯ, ſcđm Comp. qa non eſt veriſimile, ꝙ papa
ſic ſcriberet ꝓ eo, cui alterā gratiā fecerat, ſicut ſi nun
quā pro eo ſcripſiſſet, qđ credo verius, cū tales lr̄æ ſint
ambitioſæ, de præb. quamuis. 1. lib. 6. & facit quod di-
xi ſ. eo. poſtulaſti, ſup ver. vicaria. Et vr̄ ēt ibi Inn. di-
8 xiſſe † ꝯtriū eius, qđ hic tenuit. vt ibi ſcripſi in fi. defen-
ditur aūt contrarietas. hic. n. loquitur de impetrante
nō adepto bñficiū, ſed ſolū recepto, ibi de adepto. Itē
aduertēdū, ꝙ hic loquitur de recepto, qui impetrat va
cans nō vacaturū, qđ minus vr̄ ꝯdicere huic decreta.
ſed non pōt negari, quin reſiſtat rō de cōſideranda da
ta. de hac aūt q. diſputaui, de qua dicam de reg. iuris,
9 ignorantia, li. 6. [Contentos]regulam † de plurib. be-
neficijs non habendis. & caſus exceptos not. j. de ele.
dudū. 2. ad fi. no. hic Goſ. hoc ſolum addēs, ꝙ conſue-
tudo multū aduerſatur ei, qđ dixerat ꝙ recipere ſecū-
dam pbendā in titulum faciat vacare primā: dic vt in
decr. de multa, de præb. [Receptione]hoc multū acce
10 dit ſcđæ lec. & dicit Hoſt. ꝙ non ſufficeret † facere mē
tionem de primis, niſi fiat ēt de receptione, duplici de
cā; qa de proceſſu dēt fieri mentio. j. de re iudi. inter.
Itē, & de bñficio. j. eo. ſi proponente[Expreſſam]non
ergo ſufficit hoc caſu dicere, nō obſtante, ꝙ alibi bñfi
e ciatus exiſtat; vel ꝙ in alijs eccleſijs ſcripſimus ꝓ eo-
dē; immò requiritur, ꝙ dicat, non obſtat, ꝙ per lr̄as no
ſtras in tali eccleſia ſit receptus, vt hic patet ſm Hoſt.
probatur hic p cle. de offic. ordi. c. 2. ſed Compo. ꝯ de
vtraq; forma. dicens illam ſufficere, & pro eo. j. de pb.
nō pōt, in fi. li. 6. ſed poſſet dici, ꝙ ibi fuit expſſum bñ-
ficiū, ꝙ ius ſcriptū noīare nō debuit & ibi ēt deſtruitur
rō Cōp. q dicebat p illā formā patere, ꝙ papa voluit il
lū hr̄e vtrūq; bñficiū. facit ēt ꝓ eo. ti. is cui, lib. 6. Sed
ibi conferenti fiebat gratia, in qua etiam non debue-
runt

11 tunt beneficia nominari. ¶ † Glo. 1. quærit, & ſoluit.
¶ Vltima obijcit, & ſoluit. ¶ In glo. 1. [ibi, dico ꝙ va-
12 lent] Hoſt. ꝯ dicens, ꝙ † neutræ valent, ex quo fraudu-
lẽter impetratæ ſunt, qđ dixit apparere hoc ipſo, ꝙ mẽ
tionẽ non fecit, & hoc, qñ ſimul impetrauit vtraſq;. Si
vero diuerſo tpe, valet receptio facta auctoritate pri-
marũ, & in hoc ꝑtinet ius; ſed nõ, ſi fiat auctoritate ſe-
cundarũ ſm eum. Idem Egi. & in hoc vltimo, ꝙ valeãt
ſolæ primæ, & non aliæ, concor. Cõpo. in gl. 2. [ibi, Mẽ
13 tionem] vnde dicebat Vin. ꝙ † etiam aduerſario tacẽ
te ex officio iudicis ſcđæ litteræ repelluntur. j. de ex-
14 cep. exceptionem, in fi. [Et in fi.] idẽ, ſi nondum † ſit
receptus, ſed litteras præſentauit ſm Comp. Sed Hoſ.
vr̃ velle, ꝙ idem ẽt ſi litteras non præſentauerit, dicẽs
ꝙ ẽt ante receptionem non valent ſcđæ, quę de primis
non faciunt mentionẽ: tñ ſi de primis neſcitur, de his
excipi non poterit quaſi ſi ſcitur, poterit, ẽt ſi præſenta
15 tæ non ſint. Dicit † demũ Cõpo. ꝙ licet ſecundæ eccle
ſię competat exceptio ex prima pręſentatione, vel rece
ptione; non tñ oritur defenſio primę eccleſię, ſi poſtea
pręſentet, vel recipiatur in ſecunda, ſi ſecundę gratię
velit impetrans renunciare, ꝙ ſi nolit renunciare, cre-
dit Compo. parari defenſionem primæ eccleſiæ ex gra
16 tia facta in ſecunda. Dicit † demum alios dicere, & ſi-
bi vr̃, ꝙ bene, ꝙ ex quo p ſcđas lr̃as aſſecutus eſt benefi
cium, primæ ſint vicioſæ: nec valet ei renunciare bene
ficio per ſecundas obtẽto, quin poſſit excipi ꝯ primas,
cũ iã non ſit res integra, arg. de renuncia. ex tranſmiſ-
ſa, cum in optione ſua fuerit eligere, in qua eccleſia ſi-
bi prouideretur, eligendo vnam videtur alteri renun-
ciaſſe, cum ſimul vtranq; ſecundum intentionem man
datoris non poſſit habere. C. de furtis. l. 1. omnes iſtæ
difficultates ceſſant, ſi teneas poſt Hoſti. ꝙ dixi ſuper.
1. gl. Ad materiam, & facit quod dicam j. de offi. de-
leg. in litteris, in vltima gl. Io. And.

ADDITIONES.

a ¶ In noſtra. Et aduerte diligenter, quia dubium inſurgit in hoc c. an ſecundæ literæ eſſent impetratæ poſt primas ante receptionem in canonicũ vigore ipſarũ primarũ, an vero poſt receptionẽ, & tex. hic non aperit: ſed vtroq; modo dẽt cõcludi, ꝙ literę ſunt nullæ licet gl. ſentiat, quod ſint in pendenti prout inf.

b ¶ Ceſſiſſe liti. Poſſet dici, ꝙ iſte tex. facit in contrarium, quoniã & hic ſi eſſet compatibile primũ, ad quod receptus eſt, videtur ẽt renunciare iuri, quod habebat in illa, ſed dic, ꝙ illud pp ſubrep quæ etiam pp modicum viciat, vt in c. ſi motu, de præb. non per receptionem ſimplicem, ut hic præſumitur. Arch.

c ¶ Eum qui, lib. 6. Sed poſſet dici, quod immo non cauetur ibi, quia illud loquitur, quando is occupat ſeu ſcienter ſe intrudit hic autem tit. habet iuſtum, licet eius animus ſit vitioſus: communiter tamen tex. ibi non cum decet &c. poſſet dici, ꝙ reſtringeret de tex. Archidia.

d ¶ Inn. Pro Inn. facit, quod collatio beneficii non ſolum a volũtate recipientis, ſed etiam dantis pendet, & ſic pro teſtamento vnius tantum oil operatur, vt no. Inn. in addi. in l. de elect. Cumana, & Bar. in l quinta. § Celſus. ff. acq. hæred. & in l. ſi fideiuſſor, ff de fideiuſ plenius in l. non ſolũ § ſi. ff. de oper. noui nuncia.

e ¶ Exiſtat. An ſecundæ de primis, vt reuocent, debeant facere expreſſam mentionem, no. Io. inf. de dolo, & contuma. pro hoc facit, quod notat Bart. in l. filiusfa. ff. de dona. & in §. iuſſum, in l. ſi quis mihi bona. ff. de acq. hær. & in l. Titius, in prin. ff. de libe. & poſth. Adde dicta per d. Ale. in apoſtillis in d. §. iuſſum in verſiculo ibi, quoniam lex diſponit &c cum verſi. ſeq. vbi inuenies pulchram diſtinctionem, quam per te vide.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum, quod procurator reuocatus & de hoc certificatus extra iudicium impetrat, non valet: ſecus, ſi in iudicio. vide num. 20.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Capitulum eccleſiæ cathedralis excommunicationis ferre ſententiã poteſt ex indulgentia apoſtolica, et quib. alijs caſibus.*

4 *Excommunicatus poteſt conſtituere procuratorem.*

5 *Agi poteſt in eodem iudicio & eodem libello de pluribus ſimul controuerſijs.*

6 *Prouerbium, uirgas colligere, quibus colligens verberetur. et ex ore tuo te iudico.*

7 *Coniunctæ perſonæ ſi literas ad lites impetrant abſq; domini mandato valent, ſi dominus ratum habet. Has .n. perſonas non facit lex procuratores, licet agere permittat.*

8 *Si pro quia, vel poſt quam.*

Procuratoris reuocatio ad procuratorem perueniat oportet, & non præiudicat ignoranti parti. nu. 10. et 12. 15. 17. 21. valet etiam in præiudicium domini. ibi.

9 *Minus, pro non.*

Voluntas prohibentis melius apparet, quam tacentis. ibid.

11 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 12. 13.*

Procuratori falſò indebitum ſolutum non repetitur ratum domino habente. nu. 12.

Solu ſi ſeruo præpoſito poſt manumiſſionem ignorans, liberor. ibidem.

13 *Procurator generalis adminiſtrandorum bonorum non alienat abſq; ſpeciali mandato.*

14 *Additio ſiue ſupplementum gloſſ. & nu. ſequentibus.*

Indulgentia ad excommunicandum offenſores manifeſtos quando ſit locus, & ad quæ extendatur, ibid.

15 *Procuratoris falſi factum ſuo nomine agentis ſiquis tacite vel expreſſe ratum habet, contrauenire non poterit. idem, ſi cauſam agi ſuam nomine ſuo videns tacet, & non contradicit, & nu. 17. et quibus actionibus con. eum experiri quis poſſit, & quando, ibid. ver. ſed agat.*

16 *Procurator falſus qui dicatur.*

17 *Procuratoris; & inſtitoris reuocatio qualiter notificanda, et quando ab eis geſta valeant poſt reuocationem.*

An etiam ſufficere poſſit, ſi non peruenit ad procuratorem. num. 18.

19 *Literæ de partium conſenſu impetratę quandoq. non valent, caſus.*

20 *Limitatio ad c. ſup eo. nonnulli.*

21 *Ignorantiæ beneficium prodeſt ignoranti, non ſcienti.*

Procuratoris generalis, ex quo agere poteſt, ergo etiam impetrare literas.

22 *Voluntas probari debet ab allegante, & quomodo probetur in caſu huiuſmodi.*

23 *Procurator ante litem conteſtatam alium procuratorẽ dare non poteſt, niſi ſit datus in rem ſuam, quẽ etiam ſubſtitutũ reuocare non poteſt, niſi habeat reuocandi poteſtatẽ, nu. fi.*

CAPVT XXXIII.

a Ex parte. a Caſus. † Non valet reſcriptum,
1 qđ pcurator reuocatus, & de hoc
certificatus extra iudicium impe
trat. Si vero in iudicio impetrauit, valet reſcriptũ, ſi iu
dex, & aduerſarius reuocationem ignorabãt, hoc pla-
cet: ſed alias tres lec. colligas ex 6. & 7. gloſ. & his, quę
2 ibi addam. Et in † prima partis narratio. b In ſcđa iu-
b dicũ inſtructio, ibi, qa vero dicebat Hoſt. cauſa cõmit
titur, excipitur, replicatur, & interlocutoria fertur. Ite
rum excipitur, & replicatur, & dubium diffinitur, & p
hoc vltimo excepto collige ſubdiuiſionem primę par-
3 tis [Apoſtolicę indulgentię] quod alias † de iure cõmu
ni non poterat, niſi vbi ius exprimit, puta ſede vacan
te, de maio. & obe. cum olim, cum ſim. ſecundum Vin.
[Protuliſſent] a qua forſan appellauerat ille nobilis;
vel forſan conuenerunt partes pro illa cauſa mittere
ad curiam, ſecundum Hoſtien. [Procuratoribus] ergo
4 † excommunicatus poteſt conſtituere procu. ad ſe de-
fendendum. Got. de iud. intelleximus, de except. cum
5 inter, Hoſti. [Diuerſis] de pluribus † enim controuer-
ſijs ſimul in eodem iudicio, & eodẽ libello agi poteſt.
ff. fami. er. hæredes. §. de pluribus. ff. pro ſocio. l. cum
duobus. §. ſi plures, Go. [Commiſimus] quia nobis ple
nẽ liquere non poterat ſuſpicionem. dicit Hoſti. ꝙ po-
tius præſumitur hoc factũ in fraudẽ ab illo cauilloſo
[Eis ergo] ſ. decano, & capitulo [Itaque] quia interlo-
cuti

euti faiſtis p lras vos debere ꝓcedere[Procedendum] ad ſententiã[Alioquin,] ſimilis forma commiſſionis ſ̄. de elec. dudũ. 1. in deciſa[Remitteretis]& hoc petebat ꝓcu. nobilis. f. ꝙ remitteretur cã[Literas] poſteriores, Ipſi]decanus, & capitulũ [Mandati] ut ipſe nobilis allegauerat pro ſe ꝯ capitulũ. & not. Hoſti. pro vul-
6 gari † prouerbio, nõ eſt diſcretũ virgas colligere, cum qbus colligens verberetur: & illud, ex ore tuo te iudico ſerue neq; Luc. 19. c.[Impetratæ]conſulitis, an non obſtantib. lris poſterioribus procedere debeatis, Hoſti. vel forte melius, quia iudices nõ procedebãt, decanus & capitulũ inſinuauerũt hoc papę[Illis perſonis]
7 hi poſſunt † impetrare: ſed lræ tũc valebũt, ſi dñs ratũ hẽt. qq. n. lex tales perſonas agere permittat: illas tñ procuratores non facit. ff. iudic. ſol. l. 3. §. 1. Hoſtienſ.
8 [Si reuocatio] quare † iſtud, ſi cum nobilis ſit hic con-
c feſſus. ſo. ponitur hic ꝓ qa:[c] vt ibi, Si Deus eſt aĩus &c. vel i. poſtq̃ puenit: vel fuerãt ſupiora verba decani, & capituli, vt patet in prin. qbus nõ creditur ſm Hoſ. vel ſm Cõpo. & gl. ꝯfitebatur nobilis reuocaſſe. Sed nõ reuocationẽ ad procuratorẽ peruenisse. Sed poſtq̃ de reuocatione cõſtat, vt qđ neceſſe eſt, ꝙ conſtet, ꝙ peruenerit ad procuratorẽ, dicit Inn. ꝙ dixi ſup glo. & merito. vel dic, ꝙ excipiens non fatetur, de reg. iur. exceptio-
9 nem, lib. 6.[Cum minus]i. † non. ſic ĩ. de his q̃ fi. a placum apoſtolica, vel ſup. q̃ illæ, quæ impetrantur ab eo, q non habuit mandatũ: quia melius apparet voluntas prohibentis, q̃ tacentis, de fi. ſicut ius[Priorum]quæ
10 ideo remanent in ſuo robore: qa reuocatio non p̃iudicat decano, & capitulo ignorãti, Hoſt. [Poſterioribus] q̃ ideo non valuerunt, qa in pĩudiciũ dñi valuit reuocatio; & ſic falſus procur. illas impetrauit. ¶ Quinta
11 † gl. ponit duas ſpes falſi procuratoris. ¶ Sexta gl. diſtinguit in reuocatione procuratoris, an fiat ante litẽ conteſt. vel poſt, & an procur. conſentiat, vel reſiſtat; & ex hoc obijcit, & ſolu. ¶ Septima gl. alleg. 5. concor. & duo ꝯria. Item obijcit, & ſol. ¶ Gl. & ita, notat, quærit, & remittit, qõnis dubium aperit, ſoluit, ponit opi. Io. Item Vin. & obſeruantiæ cu ia. ¶ Gl. pen. quærit, & ſol. ponit opi. Inn. ¶ Vltima gl. notat, quærit, arguit, ne-
12 gatiue ſoluit ꝯriũ. ¶ In † 5. gl.[ibi, licet]vide ſ̄. co. nõ nulli, ſup gl. pe.[& ibi, ſi procur. falſo]Indebitum ſolutum falſo procuratori ab ipſo non repetit, ſi dñs ratũ habuit: alias ſecus, & ibi(Eius qui)vide de cle. excom. mini. apoſtolicæ, ſup gl. 2. (& ibi, ſi quis ſeruo) ſi ſeruo ꝑpoſito pecunijs recipiẽdis ſolui, poſt ipſius manumiſſionem, q̃ ignorabam liberatus ſum: alias ſecus. ¶ In 6. gl.(ibi, ſi poſt)vide de iud. c. 1. ſup gl. 2. (& ibi, ſi mãdaſſem)vide de cle. exc. aplicæ, ſuper glo 2. ¶ In 7. gl. [ibi, ſi mandaſſem]vide ſ̄. gl. prox. ¶ In gl.[& ita, ibi, nõ hic]vide de pſump. illud, ſup gl. 2.[& ibi, l. 1.]q̃ ſic
13 incipit, quæcũq; † ſpãliter lege, vel ſenatuſc. vel ꝯſtitutione principũ tribuuntur, mandata iuriſdõne no tras ferunt. finis et legis facit, qđ vide de fil. pſby. c. pe. ſup gl. 2.[& ibi, Procur. tutorum] gñalis procur. bonorum adminiſtrandorũ res dñi ſine ſpãli mandato non alienat, niſi fructus, vel res, q̃ facile corrumpunt (Et ibi, ꝓcurator, cui)ſeq̃t gñaliter libera rerũ adminiſtratio cõmiſſa eſt, pot exigere, nouare, et aliud ꝓ alio ꝑmutare.
14 ¶ In † gl. 1.(ibi, Ex parte)et ibi plene dicam in gl. per vnum, qñ ſit locus talis indulgentiæ, & an ſit eius exercitium circa non notoria. Et vide ẽt circa has indulgẽtias, ſi de illis fiat mẽtio in libello, qđ dicã ĩ. de priuilegijs, ex parte. 1. in gl. q̃rit hic. ¶ In gl. 4.(i fi.)vel ſm Inn. & Comp. forte iſtæ ſecundæ ſeruata decr. cæterũ, fecerunt mẽtionẽ de primis, & de cõſenſu partiũ. ſuppleas tu, et de hac cl'a in primis appoſita, vel fuerant ẽt ſecundæ impetratæ de conſenſu partium, Compoſt.
15 ¶ In gl. 5.(ibi, dñs ratum habeat)dixit hic Inn. ꝙ † ſi qs tacite, vel expreſſe ratum habeat factum falſi ꝓcur. ſuo nomine agentis, dñs ꝯuenire non poterit. ff. de nego. geſt. ſi pupilli. §. ſed ſi ego. ff. rem ratam haberi. l. 9. §. falſus. Ex quo dicit, ꝙ ſi quis videns cauſam ſuo nomine agi per fa lſum procuratorem tacet, et non ꝯ ſicit, ſit ſibi pĩudicium, et creditur ex ſua voluntate agere, ex quo non ꝯdixit. ff. de re iud. ſæpe, et mandabitur executioni ſñia ꝯ ipſum. ff. de re iud. l. 4. debuit eñ proteſtari, cum primo ſciuit. C. de fi. fa. l. 2. lib. 10. vide qđ dicam ĩ. de officio deleg. cum in iure, in fi. ver. ſi etiã (et ibi, cum olim)vt dicit Pe. hæc decret. probat, ꝙ ille
16 † eſt falſus procurator, qui procu. eſt, ſed excedit fines mandati. ¶ In gl.[ſic. ĩ. ibi. ſi poſt]et de procu. c. 2. lib. 6. (et ibi, interlocutioni) non appellando, et propter hoc ualuit primum, reſpondet ſm G. Na. quaſi ſecũdũ eum neutrum valere debuiſſet, ex quo procurator ſciebat ſe reuocatum(et ibi, dicemus)de hoc plenius vide de procur. c. 2. lib. 6. in glo. ſed nunquid(et ibi, Ad pro-
17 curatorem)et tunc debet publice † conſcribere, ne qs eum habeat per procuratorem, ar. ff. de inſ. ſed et ſi pupillus. §. 1. et ſeq. Inn. quod in inſtitore uerum eſt, in ꝓcuratore non vr̃, et ſic tenuit dñs meus in legibus in ſua diſputatione. ſ. ꝙ ſi procurator fuit inſtitor, et mandatum fuit reuocatum non palam. hr̃ pro non reuocato per præal. ll. Si vero non fuit inſtitor, diſtinguit, aut contraxit poſt reuocationem dño ſciente et non cõtra dicente, et tunc pĩudicat ſcđo, vt ſ̄. dixi ſup 5. gl. Idẽ ſi
d dñs[d] aliquid de his, quæ poſt reuocationem contraxit, approbauit. ff. de adminiſtra. tuto. cum quæritur, facit de conſe. diſt. 2. comperimus. Si vero dominus nec ſciuit contractum, nec poſtea totum, vel partem approbauit, dicit, ꝙ ſi dirigebatur procurator ad certam perſonam, debuit ſibi reuocatio notificari. ff. mandati. ſi fideiuſſor. §. 1. facit ff. de ſolu. cum quis. §. 1. Si vero non dirigebatur ad certam perſonam, ex quo reuocatus, et certificatus fuit, non obligat dñm, quia hic non erat, cui notificare tenetur, et debuit cum ipſo contrahens cogitare hoc euenire poſſe. ff. locati. ſi quis domum, et ſibi imputet, ꝙ non inquiſiuit, et incaute contraxit. ff. de regulis iur. qui cum alio: ſed agat contra falſum ꝓcuratorem. ff. quod cũ falſo tu. auc. l. pen. vel agat furti. vel condictione furtiua. ff. de cond. indeb. ſi procurator, vbi de hoc in fin. et ff. de cond. cauſa da. ſi procu-
18 ratori falſo. An vero ſufficeret † poſſit reuocatio, quę ad procuratorem non peruenit, vide in cle. de renun. c. 1. in gl. Vin. primo(et ibi, perueniat) vt in cle. de renũ. c. 1. ſaluo caſu, quẽ habes de ꝓcuratoribus. c. vlt. libr. 6. ¶ In gl.(Et merito, ibi, Si quid veri, ibi, licet ſoluitur) et vide quod dicam de vi. et hone. cle. c. ſi. ſuper 1. glo. (et ibi, Standum)in eo, quod eſt ꝯ ꝯſitentem, et fuit lectura Vin. per quod dicebat Hoſ. ꝙ ẽt ſi de partium cõ-
19 ſenſu fuiſſent † impetratæ ſecundæ, non cogebatur capitulum vti poſterioribus cõtra quas ſe iuuare poterat ex confeſſione nobilis[et ibi, Ratas literas] ſup. impe-
20 tratas etc. hoc iõ, qa † in lr̃is impetratis a procuratore
e reuocato, et ignorante non eſt aliquid de vicijs[e] expreſſis ſ̄. co. nonnulli, Inn.[et ibi, ad procuratorem]poſtea non, cum ſint falſæ. ſ̄. co. nonnulli. vñ nullius ratihabitione vires recuperat, Inn. et in fin.[quaſi velit dicere gl. et apertius dicit Goffr. primum reſcriptum valuit, quia impetratum fuit in iudicio a procuratore, licet reuocato, ſecundum fuit impetratum extra iudiciũ procurantę, et ſecundum hoc ſummaui caſum, vel dic
21 ſecundum Phi. Hoſt. et Compo. ꝙ quo † ad præiudiciũ ipſius militis ſufficit reuocationem ad procuratorem perueniſſe, ſed non quo ad præiudicium aduerſarii. & iõ dicebat Comp. contra exceptionem militis replicat capitulum: cõtra exceptionem capituli nõ replicat miles Capituli ignorantiam, profit ergo bñficium ignorantiæ ignoranti, non ſcienti, ad hoc de pbendis, inter cętera. co. tit. ſi bñficia. li. 6. ¶ In gl.[& ita, ibi, De recoptio-

ptione]in hoc facile confingetur fraus: quia receptas
ab alio tradet illi procuratori, vt illas poſtea ab ipſo re
cipiat[Et ibi, ſufficit]ad hoc, dicens ꝙ ex quo procura-
tor agere poteſt, licet generalis. j. de procur. qui gene-
raliter. 1. reſpon. libr. 6. ergo impetrare, per quod deue
nitur ad illud. ſ. de ele. in cauſis, & quod minus eſt. ff.
f de minor.[f] l. illud, in fi. & quia non debet minus poſ-
ſe, quam coniuncta perſona, quę hoc poteſt. ſ. eod. non
nulli. vide quod ibi dixi ſuper gl. pe. in prin. ¶ In gloſſ.
22 [puta, ibi, voluntas]quam habet probare † is, qui eam
allegat, probat autem hoc ipſo, ꝙ docet eum, pro quo
agit, ſibi hoc ſpecialiter mandaſſe ſecundum Guil. in
g Specu. de coniuncta perſona, ver. Item ꝙ agit.[g] ¶ In
23 vltima gl. [ibi, Non poteſt]niſi ad hoc † habeat man-
datum, vel ſit datus in rem ſuam. j. de proc. ca. 1. 2. re-
ſpon. lib. 6. [& ibi, demandare] j. de procur. ca. 1. in fi.
lib. 6. [ibi vt alium ibi]etiam non expreſſum, vt præal-
leg. c. 1. 2. reſpon. in fi. lib. 6. [& in fi.] & tūc ſubſtituens
24 † reuocare non poteſt ſubſtitutum, qui ſuſcepit man-
h datum, niſi habeat reuocandi[h] poteſtatem. de procu.
is qui, lib. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Ex parte. In c. ex parte decani, videtur ꝙ talis citatio facta de domino non valuerit, nec per ipſam potuerit iſte citari ad veniendum, quando lis fuit conteſtata per procuratorem coram papa, vt in prin. dicitur, quæ tranſit etiam ad iudicem cui cauſa fuit commiſſa, vt in c. ſi de proba. ergo non dominus, ſed procurator debuit citari, vt notatur inf. de teſti. c. in nomine domini, & Bart in l. procuratoribus, de procur. & in l. furioſo, de re iudi. & in l. 1. C de ſen. & interlocu. omn. iudi. poteſt dici, quòd non tenebatur, tamen iuſſus comparuit naturaliter, vt ibi dicitur, nec valeret ſol. quòd non valuit citatio: quia procur. fuerat ex ſuſpitione orta reuocatus: quia aduerſarius hoc neſciebat, nec papa, vt dicto tex. vel dic, vt dixi in d. l. Item no. tex. ibi mandamus, quatenus &c. quia rectè videtur etiam contra theoricam gl. in cle. vnica, de renun. vbi dicit, quòd vbi ad eſſe actus requiritur voluntas, ſufficit reuocatio ſine certioratione. nam adeſſe rebus voluntas domini requiritur: & tamen non ſufficit reuocatio ſine certioratione, Bal. Et no. Comp. quòd in cap. iſto neceſſe fuit quo ad primas literas, vt non valeat, quod reuocatio perueniret ad iudicem, quòd impetratæ fuerunt per partes in iudicio contendentes, & non per ſolum procuratoré nobilis: ſed quo ad literas ſecundas ſufficit, quòd de reuocatione non peruenitur ad procuratorem: quia quod factum fuit per ipſum procuratorem circa perſonas, fuit factū per eū ſolū, & tanquam in iudicio. vnde non videtur, quòd ſi de reuocatione mandati peruenit ad ſolum procuratorem, ſufficit, vt non valeant ea, quæ procur. poſtea faciet extra iudicium: ſed ſi poſt reuocationem aliquid in iudicio cum aduerſario fecerit, bene valet de ipſo, ſi peruenerunt ad iudicem, vel ad aduerſarium. Abbas no. in ſua lec. ꝙ ſi procurator eſt ad negocia cōſtitutus, ſufficere reuocationem ad procuratorem peruenire: ſed ſi conſtitutus eſt ad iudicia, neceſſe eſt, quod de ipſa perueniat ad iudicem, vel ad aduerſarium. Ber. vero videtur dicere, ꝙ circa ea, quæ procur. facit in iudicio, vt non valeant, non ſufficit de reuocatione mandati peruenire ad procuratorem tantum: ſed debet peruenire ad aduerſarium, vel iudicem, circa ea, quæ fiunt per procuratorem extra iudicium ſufficere ad ſolum procuratoré peruenire de reuocatione, vt domino non præiudicet, qđ poſtea fecerit extra iudic. procur. Archid.

b ¶ Narratio. no. ex iſto tex. ꝙ appel. capituli non comprehenditur prælatus principalis. facit c. poſt electionem, de conceſ. præben gl. no. in cle. 2. de æta. & quali.

c ¶ Pro quia. Vide de iſta dictione plene pèr Bar. in l. 1. ff. de con ct & demon. Adde do. Alexā. in d. l. 1. in apoſtillis, in verſiculo tertio principaliter quæro, vbi ponit alias remiſſiones de iſtis præpoſitionibus, & in verſi. ſeq.

d ¶ *Dominus*. V. de Albe. de Roſa. in l. ſi verò non remunerandi. per illum tex. in §. inde aliter ff man.

e ¶ Vicijs expreſſis. Et ſic ſecundum hoc habes vnam limitationem ad illum tex. item quando fuit mandatum reuocatum aduerſario, uel iudice ignorante, quando in iudicio impetratur, ut in hoc tex. & ibi ſcripſi, Archid.

f ¶ Minoribus. No. hanc glo. quia contra hanc gl. uidetur glo. in l. 3. § ſi procurator. ff. quod quiſq; iu. ubi licet habeat liberam, non poteſt impetrare, dic quòd ibi de impetrato punibili, hic ſecus, Archid.

g ¶ Item quod agit. Ibi vide Io. An. & gl. in l. maritus, C. de procur. & ibi per Bar. & Bal. & vide Io. An. infra de proc. conſtitutus, ſuper prima gloſ.

h ¶ Reuocandi. Caue, quia iſtud videtur contra gl. ma. in fi. d. c. is qui, quia dicit ſecus, quando habet à lege: iſte autem habet in re, ſi procu. ad negocia ſubſtituat alium, vt in c. 1. in fin. de proc. lib. 6. Bald.

SVMMARIVM.

1 *Conueniri non poteſt homo diœceſis non expreſſæ in reſcripto per illud reſcriptum, & an indiſtinctè verum, n. 3.*
2 *Diuiſio decretalis.*
4 *Nominis patria error in perſona eius, pro quo ſcriptum eſt à papa, vt ei prouideatur, quando vitiet reſcriptum.*
In beneficij collatione quæritur, vnde ſit aſſecuturus beneficium, non vbi ſtudet, ver. & quia.
Reſcripta ad beneficia ſunt odioſa, ver. & talia.
5 *Exceptio legitima ſi non admittatur, grauamen infertur.*
6 *Appellationis iudex quando reuocato grauamine non procedat vlterius, & nu. 7.*
7 *Sententia quæ fuerit iudicum appellationis huius decretalis.*
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Per demonſtrationem quid ſufficit demonſtrari. & nu. 9.
9 *Additio vel ſupplementum.*
Actori fauendum eſt in principio cauſæ ibidem.
10 *Oppoſitio quæ fiebat contra reſcriptum, cuius meminit hæc decretalis.*

CAPVT XXXIV.

a
1 Significante.[a] Caſus. † Per reſcriptum impetratū ꝯ hoiem certę diœce. hō ēt eiuſdem nois alte-
2 rius diœceſis conueniri non pōt. Et in prima † appellātis narratio, in ſecunda appellationis commiſſio, ibi
ideoq; (Gulielmo)Leodi. [Guil. Rhemen.] ex hac generali locutione non poterat conſtare de perſona. nā
3 ſi per aliqua † adiecta poſſet cōſtare. ꝙ Guil. Leodien. eſſet ille, quē cōuenire intendebat, ſed errore dixit eū
Rhemen. conueniri poſſet, ar. inſti. de leg. §. ſi quidem in noie, & C. de teſt. ſi in nomine, & per iura alleg. in
prin. gl. ſm Inn. & Compo. & Hoſt. ſ. eo. ſup lris. Pe. de Sap. Abb. Vinc. contra: quia reſcripta reſtringenda, &
quia non cadit in iuriſdictionem eius. pro Vinc. bene
b facit ff. de hære. inſti. l. quoties.[b] & de rebus dubijs, in
ambiguo. Guil. non diſtinguendo tractauit de hoc de
reſcrip. præſen. §. vltimo, ver. quid ſi indubitate. olim
indiſtincte tenēda videbatur prima opinio. ſed hodie,
qa diœceſis rei ponderatur per decre. ſtatutum. j. eod.
lib. 6. vr̄ tenenda ſcd̄a, qn̄ tranſirent hodie lr̄æ expreſſa
falſa diœceſi, quæ nō trāſirent, ſi vera fuiſſent expreſſa,
dicit Bertran. vt recitat Hoſt. j. c. proxi. & idē hic Egi.
ꝙ ſi actor ignoret diœceſim rei, exprimat caſtrum, vel
villam domicilij ſui prætermiſſa diœceſi, & valebit reſcriptum, qđ non vr̄ hodie per p̄dictā decret. ſtatutū,
ſufficiens conſilium. allegant aūt prædicti 63. diſt. noſce, de ſpon. ex literis. ff. de flumi. l. 1. [Leodienſi] Si pa
4 pa † mandat prouideri in diœce. Bononiæ. B. ſcholari
Bon. & ille B. ſit Paduanus ſtudēs Bon. vr̄ ꝙ valeat reſcriptum, cum papa ſtudentes Pariſijs ſcholares Pariſien. vocet. j. de procu. quia in cauſis. Item dictio, Bon. reſpiciens illud nomen B. falſa eſt; illud ſcholarem, eſt vera. interpretemur ergo, vt res valeat, de ver. ſig. Abbate. contrariū tenet hic Cōpo. per hanc decre. Et qa magis congruit negocio, de quo agitur. ſ. de iſto bnficiando, ꝙ papa voluerit per illud verbum Bon. determinare locum originis, quam ſtudii, nec in beneficiando quærimus, vbi ſtudet, ſed vnde ſit, & ibi beneficiatur congruentius. 61. diſtin. nullus. & quoties idem ſermo & cæt. ff. de regul. iur. quoties, & talia reſcripta ſunt odioſa j. de pb. quamuis, lib. 6. Compo. facit ſtylus curiæ de regno Alamaniæ, & infr. de poſtu. bonæ a. ad fin. & quod no. inf. eod. ſi proponente in vlt. glo.

cella-

reſtatent aũt rõnes Comp. qñ papa ipſum B. ſcholarẽ
Bon. mãdaret beneficiari ex diœceſim Bononiæ, puta
Mediolan. & tunc procedãt allegata prius Io. An. [Ad
5 mittere] & ſic † grauatur hoc ipſo, ꝙ non admittitur
licentia exceptio. de app. dilecto, & ad ſol. decr. ex par
te Adę, de teſti. dixit ẽt hic Goff. quod ibi poſt eum di-
xi ſuper gl. ad hãc, & remittit Ho. de app. interpoſita.
1. reſpon. [Si eſt ita] concor. de app. non ſolum, li. 6. [Ir
ritum, &c.] dixit Hoſt. & Guido, ꝙ deciſa huius & ſimi
lium hr̃ inf. de iudi. exhibita. in fi. Sed, vt tangebat
6 Boati. illud † verum, qñ commiſſio tenuit, & per illam
poterit conueniri reus coram primis iudicibus, ſi non
grauaſſent: tunc enim reuocato grauamine procedent
iudices appellationis in principali. Sed ſi iudices prin
cipales non poterant cauſam cognoſcere, vel quia nõ
valebat reſcriptum, vel quia non extendebatur ad il-
lum, & propter hoc fuit appellatum, pronunciato, ꝙ
fuerit benè appellatum, vlterius non procedent. & ſic
vtroque caſu faciet iudex appellationis, quod facere
debebat iudex principalis: alias potius expediret reo
non appellare, nec appellationis iudicem impetrare,
de primo dicto patet de libel. obla. c. 2. & 3. de ſecun-
do hic, & ĩ. duobus capitulis proximis. ſi dicas, quid
7 ergo ſecundum hoc † continet iſtud &c. dic, ꝙ conti-
net perfectionem mandati de reuocatione, & forte ab
ſolutionem inſtantiæ, & condemnationem expenſa-
rum, audiui quoſdam dicentes, ꝙ cumponitur in reſcri
pto, reuocato, &c. tunc ſubauditur, quod dicit Hoſti.
Sed ſecus, qñ dr̃, reuoceris &c. quam diſtinctionem ap
probat Hoſt. ĩ. de offic. delega. ſignificantibus, in fin.
Sed hanc diſtinctionem reprobat hæc decre. & ſequẽs.
8 ¶ Prima † glo. obijcit per ſex rationes, & ſoluit. ¶ In
gloſſ. 1. [ibi, Si in rem, in fi.] ſi ignoro nomen hominis
quem peto, vtar demonſtratione, veluti qui ex tali an-
cilla natus eſt, vel ex tali hæreditate eſt [& ibi, Falſa
cauſa] vt ſi lego Titio 10. quæ ſibi debeo, & nil debe-
bam [& ibi, Demonſtratione) puta quia legatarium di
xit fratrem, nepotem, ſororem, uel his ſimilem. ¶ In
9 † gl. 1. [ibi, audiendus] maxime, quia in prin. cauſæ. fa-
uendum eſt actori. ff. de iudiciis. ſi quis intentione [&
ibi, Error facti] facit 29. q. 1. §. 1. verſ. item ſi quis, in fi.
& quod ibi no. [& ibi Stricti iuris] Idem Phi. addens e-
tiam aliam rõnem, ſ. ꝙ iſte ex certa ſcientia falſitatem
expreſſit. [Et in fi.] vnde decr. illa loquitur in exceptio
ne, qua opponitur, non valere reſcriptum. hic aũt non
excipit, ꝙ non valeat reſcriptum, quod ſi faceret, ſuc-
cumberet: ſed excipit ſe per illud reſcriptum conueni-
ri non poſſe, quia de eo non facit mentionem.

ADDITIONES.

a ¶ Significante. Contra iſtud c. facit l. his verbis, in fi. ff. de hær.
inſti. vbi etiã error patriæ non vitiat, ſed ibi in fauorabilibus.
hic in odioſis, & hic text. quando errat in nomine diœceſis rei &
ſed quid ſi erratur in nomine diœceſis actoris, vide inf. c. proxi.
in ver. cum eſſet. Arch.

b ¶ Quoties. Ibi vide gl. & per Bar. in l. ſi quis in fundi vocabulo
ff. de leg. 1. & plenius in l. demonſtratio. ff. de cond. & demon. &
vide Io. An. in Spec. hic allegato. adde tu vltra allegata per d.
Vgolinum hic alias plures deciſiones cum aliquibus limitatio-
nibus, quæ ſingulariter no. & colligit dominus Ale. in d. l. demõ
ſtratio, in verſic. 6. quæro, &c. quem vide, vbi tenet, ꝙ ita falſa
demonſtratio in diœceſi non viciat reſcriptum, quod idẽ vult
d. Bal. in d. l. ſi quis in fundi vocabulo, in primo not. qui allegat
in contrarium hanc c. & c. Rodulphus, & non reſpondet, quod
limita & declara per Abb. hic in verſ. ſed poſſ. Abb. & quidã
alij. ſed licet do. Card. hic velit concordare opi. ꝙ in reſcriptis
ad lites habeat locum dic. Io. An. hic, & in d. c. ſtatutum, in be-
neficialibus, non procedit opi. Ion. qui ita in facto dixit conſu-
luiſſe, quæ bene [illegible] tibi in facto cauere, quæ face
rent tibi honorẽ & no. ſecundum Card. hic [illegible] opponen-
di contra tale reſcriptum, quoniam, dicit ipſe, tale reſcriptum
non eſt nullum, ſed debet opponere, ꝙ non tenetur reſpõdere,
quia non includitur in reſcripto, quia iuriſdictio datur iudici
contra illum, qui eſt de diœceſi expreſſa in reſcripto, & non con
tra illum, qui eſt alterius, quod bene no. tu qui habes practica-
re, quod idem dicit d. Io. And. hic in fi. licet de eo ipſe Cardin.
non faciat mentionem.

SVMMARIVM.

1 *Ciuitatenſis conueniri non poteſt ex reſcripto contra diœceſa nos impetrato, niſi & in diœceſi habeat domicilium, nu. 5.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Eccleſia peti non poteſt vel parochiale ius ex reſcripto ſuper decimis, redditibus, & rebus alijs impetrato, & ratio.*
Decima eſt pars iuris parochialis, ibid. & non eſt de ea prius agendum, quam de iure parochiali. nu. 4.
Agendum prius de principali, quam de acceſſorio. ibid.
6 *Iudex, ad quem appellatur, exprimendus.*
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 8.*
9 *Additio, & num. ſeq.*
Reſcripta ad lites ſunt odioſa ſicut & ad beneficia, nu. 9.
10 *Ciuitatis appellatione non comprehenditur diœceſis: contrarium tamen notatur nu. 11.*
Prælatus appellatione collegij continetur, ibid.
Diœceſanos cur potius expreſſit, quã ciues, ibi. ver. præterea.
12 *Proceſſus tenet omiſſa maioritatis exceptione negociorum, non perſonarum, & nu. 13.*
13 *Prorogatio rerum, non perſonarum fit coram delegato.*

CAPVT XXXV.

1 Rodulphus. Caſus † Per reſcriptum impe
tratũ contra diœceſanos, Ci-
uitatẽſis cõueniri nõ põt. di-
2 uiditur † vt ꝓxima. 2. ibi, ideoq; (Super eadem eccle-
3 ſia] quærit Hoſt. quid ſi ſup † decimis, redditibus, & re-
bus aliis, nunquid tunc poſſet eccleſiã petere, vel ius
parochiale, vel partẽ ipſius iuris? & dicũt qdam ꝙ ſic:
qa decima, eccleſia, & ius parochiale oĩa ſunt ſpiritua
lia. Ho. ꝯ: quia decima eſt pars iuris parochialis, & ei
4 accedit, & non ẽ ꝯ. vñ & † de ipſo priusquã de decima
eſt agẽdũ, ar. ff. de redhibito. l. iuſtiſſime. ff. de exce. l.
fundi, de except. rei iudi. l. ſi qs cũ totũ, ꝑ totã legẽ, & l.
a & an eadẽ. §. q cũ ptẽ, & l. ſi cũ argẽtũ. [a] §. ſi fundũ. &
dicit Clemẽtẽ quartũ ſic iudicaſſe, cũ eẽt ipſe reus, for
tius ergo ꝓcederet exceptio, qñ ipſe actor non eſſet il-
lius diœceſis, quã expreſſit, licet Egi. videatur hoc hr̃e
b ꝓ dubio. ſ. ca. proxi. nã tolerabilior [b] eſt error in alie-
no, q̃ in proprio. ĩ. eo. tit. ab excõmunicato. C. de hęre.
inſtit. l. fi. [De ciuitate] ꝯ ĩ. de cẽſibus, venerabili. Sol.
5 ibi, Ho. dñt, Pet. & Abb. ꝙ † ſi iſte habuiſſet domiciliũ
in diœc. ꝯueniri potuiſſet. ĩ. de fo. comp. ex parte. Vin.
ꝯ dicens, ꝙ nõ cẽſetur eſſe niſi de ciuitate, & hoc reſpe-
ctu rei, de qua ꝯuenitur. C. vbi in rẽ actio. l. 1. primam
credo [Non poterat) bñ excipiebat, vt dixi ſ. ca. proxi.
6 in fi. vlt. gl. [Noſtram] no. † exprimẽdũ iudicẽ, ad quẽ
7 appellatur, Abb. ¶ Prima † gl. no. & inſtruit. medium
rõ. per qõnẽ, qđ ſi dicatur eps Sagiẽ. & qdã alij, arguit
[illegible] ciuitatẽſes includi: ſoluit ꝯriũ. & idẽ, ſi diceretur
qdã [illegible] ipſius. In fine q̃rit, arguit, affirmatiuẽ
ſoluit ꝯriũ. ¶ In † 1. gl. [ibi, Titia] vide de ꝓb. de mul-
8 ta, in gl. 2. ¶ In † gl. 1. [ibi, nullus ciuis] & eſt hoc ſpã
9 le in reſcriptis, quæ ſunt odioſa, de hoc dixi ĩ. de re. ꝑ
mu. c. vno. lib. 6. in gl. 2. qđ intelligo ẽt de bñficialibus
ſm Hoſt. & no. de ætat. & qua. accepimus, in gl. penu. &
de ꝓben. c. fi. in 1. gl. Idẽ Cõpo. ĩ. eod. Abbatẽ, & vide
qđ dicã de of. ordi. c. 1. in prin. Et ſic licet † ciuitas ſit
10 caput diœceſis, ſub cuius appellatione non comprehẽ
ditur: tñ appellatione collegii cõtinetur ꝑlatus, q eſt
caput. ſ. eo. edoceri. ſic ꝑ ciuitatẽ nõ comprehenditur
diœceſis. ff. de ver. ſig. l. 2. ff. de arbi. ſi cum dies. §. ſi ar
biter, ſm Phil. & ĩ. de ſen. excõ. ſi ciuitas, li. 6. vbi dicã
vnum ſup ver. terminari. qđ not. hic Vin. reliqua vide
in Spec. de reſcript. præ. §. vlt. in 1. & 2. col. [& ibi, Poſ
ſunt conueniri] idẽ Hoſti. [& ibi, diuerſa ſunt] 63. diſt.
ego Ludo. & inf. de ſent. exc. ſi ciuitas, libr. 6. præterea

forte diœceſanos exp̄ſſit, qa ꝓcurator ciuiū paratus erat ꝯdicere: vel forte impetrabat interdictorem, qui fortis erat in ciuitate, non ſic in comitatū. Vñ non ſic de facili habuiſſet l'ras ꝯ ciues, ſicut ꝯ comitatinos. ff.
11 qđ me. cā. nō eſt, ſed Gof. dicit tñ, q † modicæ ſunt illę rōnes, & qđ modicum rōnis hēt hæc decret. Qui. n. eſt de diœc. de ciuitate intelligitur. ff. ad municipa. qui ex vico. ff. de cenſi. l. forma. §. ſi vero. C. de epi. & cle. l. nulli, circa fi. 16. q. 7. oēs baſil. ex. 24. diſt. qñ, de ꝯſe. diſt. 1. ſi qs ēt. ff. de ſerui. vr. l. cui. C. eo. l. vlt. tu dic, vt dixi ſ. ea. gl. [& ibi, Subditi ipſius] Idē ſm Vin. & Cōpo. ſi diceretur, qdā alij de regno, vel de prouincia. ad id 6. q. 3. ſcitote, de p̄ben. q̄uis. lib. 6. [& ibi, Non tenet] circa ſm de maioritate. Inn. ſ. c. ſedes. & Cōpoſ. hic notant
12 ꝯtriū dicētes, q † ſi omiſſa exceptione maioritatis negocij, & pſonarū ꝓcedatur, ꝓceſſus tenet. & hanc opinionē in maioritate negociorū credo verā, ſed non in maioritate pſonarū, arg. a vi l'ræ illius decre. ſedes, quę tractans de maioritate pſonarū, dicit eas non includi in reſcripto: tractans de maioritate rerū dicit actorē nō debere ſuper illis audiri, ergo ſi maiores pſonæ nō includūtur in clauſula, vel reſcripto, ergo iuriſdictio delegati ad illas nō poterit ꝓrogari, ac ſi cl'a ibi nō eſſet, & eſt ſimile qđ not. ſ. eo. c. 2. lib. 6. in glo. ſ. in fi. Imputet aūt ſibi, q ſuper maiorib. reb. audiuit actorē, quē per exceptionē repellere poterat; includebantur tñ in cl'a generali ex ꝓpria ſignificatione vocabuli, q̄ decr.
13 ipſa non impedit in illo caſu. Præterea † coram dele. fit ꝓrogatio rerū, & nō pſonarū, de of. dele. cum olim, & c. P. & G. Et hac rōne tenuit hic Cōpo. q ſi impetratū eſſet ſup eccleſia ſancti Nicolai diœceſ. Sagi. & datus eſſet libellus ſuper eccleſia ſancti Nicolai de ciui. & nō fuiſſet exceptum, ſed lis conteſtata, & lata ſententia, bene valuiſſet, quod placet Io. And.

ADDITIONES.

a ¶ Si cum argentum. Quid e contra ſi ſuper reditibus, vel damnis, vide no. in c. cum olim. inf. de of. dele. & vide quod ibi ſcripſi, Archidiac.

b ¶ Nam tolerabilior. Vide pro intellectu huius c. Io. An. de cēſib. c. venerabili. in gl. principalem. adde q eſt in 10. col. in ver. mētionem principalem, vbi declarat ēt c. ſuper literis. ſup. e. ibi in c. venerabili, erat certū, q non erat alia eccleſia, q̄ hęc &c.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor non poteſt conueniri per clauſulam, quidam alij, ſi conueniendus re integra moriatur, & quando, & nu. 9. 10. & 12. vide nu. 13.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Creditorib. qs defuncti nō tenetur reſpōdere vſq; ad 10. dies.*
4 *Fœmina ſecundum conſuetudinem Gallicanam ſuccedunt in dignitatib. & feudis; ſecus de iure communi.*
5 *Maſculino genere fœmina includitur.*
6 *Laicus non poſſet conueniri per reſcriptum contra clericos impetratum, niſi id iungeretur, & duplici ratione.*
7 *Reſcriptum quibus caſibus expirat, docet, vbi tradatur.*
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 9. 10.*
Querelam filius tranſmittit ad nepotem contra teſtamentū patris. nu. 9.
10 *Ceſſio actionis ſolutionis cauſa facta creditori meo contra debitorem meum non impedit, quin adhuc petere poſſim, niſi quibuſdam caſibus.*
11 *Additio gloſſarum, & nu. ſequentibus.*
Prælatus factus poſt impetrationem reſcripti poterit ex eo nomine eccleſiæ conueniri, & ratio.

CAP. XXXVI.

1 Significauit. a Secundū lecturā gl. & Inn. ſic † ſummatur. Si conueniēdus p cl'am, qdā alij, re integra moriatur, ſucceſſor p illud reſcriptum non poterit
2 conueniri. diuiditur † ſicut ſup. proxi. c. [Fratre ſuo] p
3 † q. o vſq; ad 10. dies nō tenetur creditorib. rñdere. C. de ſepul. vio. auth. ſed nec ante nouē ſigna. ſup l. fi. ſm Vin. [Ipſa] comitiſſa [eius] ſ. comitis fratris ſui [Succeſſerit] nā ſm †
4 ꝯſuetudinē Gallicanā fęminę in dignitatib. & feudis ſuccedūt: ſecus de iure coi. nā licet in alijs bonis leges eis ſucceſſiones deferāt, nō tñ i feudis, vt in vſi. feudo. ti. .. §. hoc aūt notādū, vbi de hoc de ſucceſ. feu. §. filiam. Similis dña, de arbit. dilecti, ſm Phi. [Et quoſdā] includeretur fęmina † niſi aliud impediret, p
5 qđ not. Pe. & Abb. ſub maſculino cōprehendi fęminā. vide in Spe. de reſcri. preſen. §. ſi. veri. ſed quare vtrum, & qđ ibi dixi [Et laicos] dicit Hoſt. q niſi hoc † innge
6 retur, laicus nō poſſet conueniri, quia diuerſæ profeſſionis. remittit. ſ. eo. cū ordinē. & Vin. dicebat, q reſpū illius verbi, clericos, per qđ intelliguntur expſſi ēt humiles clerici, nobiles & illuſtres laici nō poterāt conueniri p verbū laicos, qđ poſtea ſeqtur tales humiles clericos, hoc dictū Vin. poſuit Cōp. [dicebāt] illi impetran
7 tes [ſuo] ſ. comitiſſæ [Nō poterat] nō. hic † Bonagui. caſus quoſdā, qb. expirat reſcriptū: quos vide notatos ſ.
8 eo. cæterū. ¶ Prima † gl. no. reſcripta re integra &c. dat duo ſimilia, & rōnē ſubdit, allegat tria iura in ꝯtriū, & ſoluit. Scđo arguit, qđ data &c. ſ. ꝯtriū, & remittit. Tertio obijcit de decre. dilecti, & dupliciter ſoluit. ¶ Vlti
9 ma gl. arguit a ꝯtrio. & illud approbat. ¶ In † gl. 2 [ibi, ſi pr̄] frater q̄relā habens ꝯ teſtm fratris, q turpē pſonā inſtituerat, illā p̄paratā tranſmittit ad hrdē; & idē l. poſthumus. §. vlt. [& ibi, Si quis filiū] q̄relā ēt nō p̄paratā ꝯ teſtm patris filius tranſmittit ad nepotē [& ibi, Si
10 delegato] ſi tibi † creditori meo cedo actiones ſolutionis cā, quas habeo ꝯ debitorē, faciendo ēt te ꝓc. in rē tuā, nō tñ delegādo, adhuc ab eo petere poſſum, & tibi ꝓhibere, ne ab illo exigas priuſq cū illo litem ꝯteſteris, vel aliqd de debito exegeris, vel id debitori nunciaueris [& ibi, principales] ſeqtur, pſonæ, vel illæ, ad
11 quas negociū in medio migrauerit. ¶ In † gl. 1. [ibi, qa V.] illud auctoritate ſcdi mandati, Goff. [& in fi.] Pe. & Abb. hic, & Guil. in Spec. tit. de reſcr. præſen. §. rōne ēt
12 eius, in princ. diſtiguūt, an † reſcriptū ſit impetratum ſup actione reali, an ſuper perſonali. In primo caſu poſſit conueniri ſucceſſor, qa res tranſit cum onere de pigno. ex l'ris, de decimis, paſtoralis. In ſcđo ſi moritur ꝯueniēdus re integra expirat reſcriptum, vt hic, ſi re nō integra ꝯueniri pōt ſucceſſor, vt hic, ibi, nec per ipſas dum viueret &c. vide in Mercu. ſuper r'la, is, qui in ius, de reg. iu. li. 6. pp qđ decido ōj plura hic notata p Inn.
13 Hoſ. & Cōp. ¶ In gl. [in fi.] dixerūt † hic Inn. per Cōp. q p cl'am gñalē poterit ꝯueniri noīe eccleſiæ is, qui factus eſt p̄latus poſt impetrationem: quia non dicitur proprie conueniri perſona prælati, ſed eccleſia.

ADDITIONES.

a ¶ Significauit. No. Compo. q per literas impetratas contra aliquem ſucceſſor eius generalis & etiam hæres ipſius poterit cōueniri re integra, ſi ille prædeceſſor erat expreſſe nominatus in literis: item no. q licet per clauſulam generalem prædeceſſor poterat conueniri, tamen per hoc eius ſucceſſor non poterat conueniri re integra per illam clauſulam. item no. q qui factus eſt prælatus alicuius eccleſiæ poſt impetrationem literarum bene cōuenietur per clauſulam generalem etiam re integra, ſi eius prędeceſſor conueniri poterat per eum nomine eccleſiæ: quia conuenitur tanquam eccleſia: quæ nunquam moritur. item no. q ſecundum Vin. ſi quis impetrauerit reſcriptum. & lis conteſt. eius ſucceſſor per id poterit cauſam explere, ſi talis ſit, qui ſuccedat in illo iure, vt canonicatus & eccleſię, item no. ſecundum Vin. q ſi nomine canonicatus, vel eccleſiæ ſint literæ impetratæ, q mortuo impetratore re integra valēt literę ſucceſſori. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Executoriæ literæ, in quibus impetrans falſo dixit monitoriaſ præceſſiſſe, non valent.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Præceſſio literarum, de quibus hic agitur, non ſolum intelligitur antecedere debere datis, ſed etiam præſentatione.*

4 *Super-*

4 *Superſedere proprie quid ſit.*
5 *Ratione prauis ſiquid faciẽdum mandetur, quid intelligatur mandatum & contra ſiquid actum fuerit, teneat vcene, & num.6.*
6 *Clauſulæ reſcriptorum ſunt duplicis generis, altera vitiant amiſſæ, altera minime.*
7 *Epilogus, additio gloſſarum, & nu.8.*

CAPVT XXXVII.

1 # Ex inſinuatione.

Caſus. † Non valẽt executoriæ, in quib. impetrãs falſo dixit
2 monitorias pceſſiſſe. Et prima † pars deciſè ponit partis querelã. ſ a inſtituit executores, ſ a ibi, quocirca[Ad
3 vos]o Abbas, & collegæ[Præceſſerint]nõ ſolũ † quo ad datã, ſed ẽt quo ad pñtationẽ, vt verba cũ effectu intelligãtur, de cle. nõ reſi. relatum, ſm Egi. Iſtud credo verũ, qñ dixit in executoris monitorijs nõ fuiſſe partitũ
4 [Supſedeatis] † quia lrę nõ valẽt. vñ ex quo de hoc cõſtat, nõ expectamus aliũ finẽ, vel euentũ, qđ eſt ppriè ſupſedere. ſ. e. dilectus. 2. & ſic ppriè ponit ver. ſup ſedeatis, ɔcor. de exce. olim[Alioquin.]i. ſi nõ faciũt mẽtionẽ de monitorijs, vel faciunt, ſed monitoriæ pceſſe-
5 rũt[Rõne puia]vř ꝙ † nõ valeat, qđ ãgũt, ſi hoc nõ ſeruant; qa mãdati fines excedũt, ſ. e. cũ dilecta. ff. mãdati, diligẽter. nõ ſolũ. n. nõ cõmittit ei, ꝙ iniurietur, ſed ẽt p hãc, vel ſilẽm clauſulã phibetur. in ɔriũ facit; qa ſnia ɔ ius litigatoris lata, ſi nõ appelletur, tenet. j. de
6 re iud. cũ inter vos. dicit Ab. Diſtinguẽdũ inter † clauſulas q̃ cõmittũt iuriſdictionẽ, hoc caſu procedant prima iura, & illas quæ ſolam demonſtrationem faciũt, non arctantes iuriſdictionem, & ſi tales nõ ſeruẽtur, va-
7 let, qđ agitur; & talis eſt iſta. ¶ Prima † gl. reddit cãm
8 textus, ponit ſtylũ curię, & arguit. ¶ In † gl. 1. [ibi, ſi ta curſet]ſ. ſm Inn. Ho. & Cõp. pluraliter ꝙ[& ibi, Concedũtur]ſ. eo. capitulũ[& ibi, Cõſuetudo curię eſt]olim fuit, ſed hodie non eſt, niſi qñq; in literis, quæ ſcribuntur ſuper receptione monialium[& in fine] de hoc j. de officio dele. cum in iure, & de verb. ſignifi. Abbate.

SVMMARIVM.

11 *Recipi alium, non debet executor mandare, ſi quis receptus ſit in certa eccleſia, & quando, & nu. 16. 22. 23. 24.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Clauſula, ſi pro alio nõ ſcripſimus, ponitur interdum in fauorẽ eccleſiæ, interdum impetrantis, & quando & eius, & clauſula, ſi pro alijs, intellectus, nu. 16. & 17. 20.*
4 *Gratiam ſuam primo non proſequente, ſecundæ literæ, valebunt & quando proſequi dicatur. ibid. & nu. 5. vide nu. 6. & 8. 23. 24.*
5 *Renunciaſſe literis non putatur, qui diſtulit eis vti per annum. c. ep. plerumq; ſ. eod. intellectus eod. loco.*
7 *Compoſitio quando fieri poſſit a primo gratiam habente de ſecunda vel vlteriori præbenda ſine præiudicio ſecundi.*
Acceptationis etiam omiſſio primi vacantis primo præbendę non ei præiudicat, neque ſecundum iuuat. ibid.
9 *Clauſulę, qui huiuſmodi gratiam proſequatur, vis, et n. 10. 16.*
Ad gratiam proſequendam terminus præfigi quando poſſit, & a quo. ibid.
11 *Duobus, primo & ſecundo gratiam ſuam proſequentib. quid agendum ſit ab epiſcopo, vel capitulo, cui de eorum receptione ſcribitur, & nu. 24. 29. 30.*
12 *Intentio apparet ex clauſulis litterarum.*
13 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
14 *Additio, & nu. ſequentibus.*
Præſens trahitur ad præteritum, ibid.
15 *Conditiones, quæ ſubintelliguntur, nihil abſurdum, ſi exprimantur affirmatiue, vel negatiue.*
Obſtantia quæ non ſint, abſurdum eſt remoueri, & quæ ſint, addit exempla. ibid.
16 *Expectatione vna pendente in eccleſia vltra numerũ per literas papales non recipietur ſecundus, niſi in caſibus, et nu. 4. & 8. pluribus verò pendentibus quid iuris, numero 17. & num. 20.*
17 *Numerus pluralis contentus eſt duobus, ver. dicit etiam.*
18 *Vacaturarum exceptio eſt odioſa.*
19 *Collationem vel electionem ordinariorum non eſt veriſimile per prouiſiones papales impediri, & quas.*
21 *Mandato papæ parendum, licet ſit durum, ſi apparet de eius voluntate.*
22 *Secundus non recipi debet, ſi primus impetrans habuit a capitulo penſionem, niſi in caſibus, & nu. 25.*
24 *Impetrans primus ſi præſentauit primo literas capitulo ſuper ſua receptione in canonicum, & aſſignatione præbendę, ſecundus vero præſentauit nondum primo recepto, quid erit.*
25 *Opponere ſecundo, & 26.*
26 *Contra impetrantem ſecundum receptum per literas, quę poterant elidi, & poſt receptionem primi quando poſſit excipere vel replicare primus, vel alius. & nu. 25.*
27 *Ex tertij iure, vel pacto non quæritur regulariter mihi ius actoris, vel defenſoris, niſi in caſibus, & quibus.*
Turpitudinem meam quando videar allegare, ex eod. loco.
28 *Præſentãtes gratiam ſuam ſucceſſiue multis, quomodo inter ſe agant, & quomodo contra capitulum, & nu. 31. & quid obſtabit lata ſententia reo, quam capitulo. nu. 33.*
30 *Libelli petentis recipi a capitulo contra capitulũ forma quæ.*
32 *Libelli petentium recipi inter ſe agentium forma.*
34 *Poſſeſſori præiudicat ſententia contra eum lata, à quo cauſam habet, & exemplum, & nu. 33.*
35 *Conferri à capitulo præbendam ab alio poſſeſſam quomodo accidat.*
36 *In præbenda vel beneficio ius habentes per electionem, vel alio modo qualiter inter ſe agere poſſint, & eorum libelli forma.*
Libelli ius habentium in beneficio, vel præbenda forma, ibid.
37 *Cap. dilecti. de exceptioni. intellectus.*
38 *Poſſeſſionem adipiſci beneficij ſiquis impediatur contra impedientem aget, & quo, ac quid probabit impeditus. n. 39. & 41. poſſidente vero actore, quid iuris, remiſſ. num. 40.*
41 *Excipiens contra electionem, vel collationẽ actoris, vel eius literas, & perſonam audietur cum diſtinctione, & qua, & abſoluetur actore non probante etiam excommunicatus.*
Reus, q nõ defendit ſe ex iure ſuo, ſed ex defectu iuris actoris tantum, non habet neceſſe reſpondere poſitionibus actoris ſuper defectu rei, cum exemplis. ibid. Quid ſi ſponte confiteatur, nu. 42. & 43.
43 *Iudicis poteſtas non extenditur vltra libellum.*
44 *Ex crimine probato per exceptionem quis non punitur, qui non fuit in iudicio ſe defendens.*
45 *Poſſidente capitulo vel alio præbendam, ſiue beneficiũ agetur contra priorem, facit nu. 46.*
Libelli agentis pro præbenda, vel beneficio contra poſſeſſorẽ forma. ibid. ac prouiſi, vel confirmati, nu. 46. pro præbenda debita, nu. 47. item multorum contendentium ſibi eam vel beneficium debitum, nu. 50.
Adiudicari quid petere in iuribus improprie ſit, & verbum adiudicationis largius acceptum pro declaratione ſumitur in libello. ibid. ver. & ſi actor.
Declarari magis, quã adiudicari in iuribus petitur proprie.
Ius quando non conſtituitur per ſententiam adiudicationis, ſed declaratur, eod. ver. Quia per.
46 *Contra poſſeſſorem prouiſus vel confirmatus poteſt petere, vt inueſtitura vel collatio debitum conſequatur effectum, & quę erit concluſio, ſententiaque.*
Præceptum cum cauſæ cognitione factum habet vim ſententiæ. ibid. ver. & ſi huiuſmodi.
47 *Pro præbenda debita, in qua ius non habeo, quomodo agam, & petam, & iudicum poteſtas quæ ſit in hoc caſu, & nu. 48. & vide nu. 50.*
49 *Iudex papæ quando fungatur vice iudicis in ſententiando, & executoris in conferendo.*
50 *Pro beneficio ſibi debito multi competentes an & quomodo*

agere

agere inter ſe, & petere, vide nu. 45.

51 *Aſſignatio prabendæ vni facta cum cauſſæ cognitione præiudicat præſentibus, & denuntiatis.*

52 *Competitores eiuſdem beneficij vt ad eundem iudicem eant, ſolet papa concedere.*

53 *Receptus proprio motu capituli an contra impetrantem a papa opponat ſaltem ſurreptionem literarum. promittit alibi ſe dicturum, & ubi.*

CAPVT XXXVIII.

a 1 **Mandatum.** [a] Gregorianũ † eſt nec recipit ſummã, recitari tñ poſſet mutatis verbis, in fi. Executor, cui ſcribitur, vt in certa eccleſia faciat aliquẽ recipi, cũ clauſula, ſi ibidem ꝓ alio nõ ſcripſimus, q gratiã proſequatur, non dẽt mandatũ exequi, ſi alius ibi

2 receptus eſt de mandato ſcribentis. primo ponit † dictũ, ſcdo ipſius rõnẽ, ibi, cũ ſup[Directum]ſup. ſub hac

3 forma, [ſi]cõditio eſt[Pro alio]hæc clauſula † ponitur in fauorẽ eccleſiæ, quia ſi pro alio ſcriptum eſt, qui proſequatur, ẽt ſi litiget, ante litẽ finitã non cogitur ſcdm recipere. ponitur ẽt in fauorem impetrantis, vt ſi alius impetrauit, qui non proſequatur: ſecundus obtineat, & vide qđ dixi de conceſ. præb. ſu p rub. ver. ſepẽ occurrit, & hẽt hoc locũ, ſaluo qđ ĩ. dicã, ẽt ſi in clauſula nõ addatur, illud qui hmõi gratiã &c. ſed ſolum dr̃, ſi pro

4 alio nõ ſcripſimus, quia primo † non proſequente valebunt ſcdæ, ſcdm Inn. qui dicit, primũ non ꝓſeq, qñ lr̃is vel iuri ſuo renũciauit, qñ ꝯ illũ lata eſt ſnĩa, cui acqeſcit, vel qui vxorẽ accepit, vel habitũ reiecit clericalẽ, vel actu fecit ꝯrĩu clericatui. vide qđ dicã de apoſta. c. i. nã, vt dicit Inn. non vr̃ pro eo ſcriptũ, qui facit ꝯtrium eius, quod ſcriptũ eſt. Idẽ de illo, qui primam vacantẽ poſt pñtationẽ lr̃arũ non obtinuit. ĩ. de præb. ſi

5 clericus, li. 6. & idẽ Cõp. & dicit Inn. ꝙ † non putat illũ renunciaſſe lr̃is, qui diſtulit eis vti per annũ. nec ob. ſ. eo. plerũq;. quæ loquitur de lr̃is impetratis, ad lites, di

6 cit ẽt Inn. ꝙ † qñ in lr̃is eſt ſolũ cl̃a, ſi pro alio non ſcripſimus, lr̃æ ſcdæ nõ valent, licet primus non proſequatur gratiam papæ, forſan. iõ quia execratur lites, vel nõ vult modo litigare, qa expectat tp̃s magis ꝯgruũ, vel ꝙ illi, ad quos ſpectat, voluntarie illi prouideant, & ſi nõ in prima vacatione, in ſcda, vel vlteriori. hoc tñ dicit verũ, ſi poſt litterarũ pñtationẽ nõ vacauit pbẽda, qa adhuc pt̃ expectare, & petere, vel ſi compo-

7 ſuiſſent de ſcda, vel vlteriori dãda ſcdm eũ. ſi dicas † cõpoſitionẽ fieri non potuiſſe in præiudiciũ ſcdi, illud verũ de ſcdo, q nõ habuiſſet cl̃am, ſi pro alio, vel qñ id fieret in eius fraudẽ, facit qđ poſt gloſſas dicam in prin. Itẽ ſi primus habuiſſet ptãtẽ acceptãdi, certũ eſt, ꝙ omiſſio primæ, quæ vacauit, ſibi nõ piudicaret, nec ſm

8 innatet. Redeundo, ad verba Inn. dicit ipſe. ꝙ ſi ſcdus † hñs cl̃am huius capituli petat pbẽdã p ſuas tales literas, & primus ſciẽs nõ venit, nec ius ſuũ ad illã pbẽdã ꝓſequitur, fit ſibi piudiciũ, qui non petit, qđ primo ad eũ pertinet. ĩ. de re iu. c. pe. ff. eo. tit. l. ſæpe. & in tm̃ ꝙ nec auctoritate illarũ literarũ aliã petere poterit: qa de illa ſcriptũ nõ eſt. & dicit hæc vera, ẽt ſi ſolũ ponatur, ſi ꝓ alio nõ ſcripſimus. nã vtrobiq; vr̃ intẽtio papæ,

9 ꝙ eccl̃a de plurib. nõ grauet. Itẽ † ſcdm eũ illa adiectio, q hmõi grã pro ſe, ad hoc valere põt, qa executor, vel caplm, cui ſic ſcribit, pfigit terminũ primo ad grã ꝓſequẽdã, ſi põt: alias ꝓſequet ſcdus. ff. de opti. lega.

10 ſi tibi[Nõ ſcripſimus]ergo, ſi pro † alio ſcripſimus, q̃uis mãdatum nõ fuerit receptũ, obſtat exceptio, & ſic primo impetrãs ius hẽt, nõ primo aſſignãs, vel pñtans,

11 vt ĩ. c. tibi q, li. 6. [Proſequi]dicit Inn. ꝙ licet † ep̃s, vel caplm, cui ſcribitur ſup alicuius receptione, poſſit ſe defendere ꝯ ẽm, qñ ꝓ alio ſcriptũ eſt, vt hic; prudẽter tñ facit, ſi non vult ſubire laborẽ ꝯdicẽdi, ſi oẽs recipiat in canonicos, cum ſine alicuius præiudio talis receptio fieri poſſit: quia canoniæ iuribus oẽs pariter pñt vti; ſed in aſſignatione pbendæ eſt ius: quia poſſet eis fieri præiudicium. quare vr̃ qbuſdã, ꝙ faciãt ſibi exhiberi vtraſq; literas, & procedãt ſm formã decr. cũ ꝯtingat. ſ. eo. alias eſſet periculum, qđ hr̃ de pbendis, dilectus filius. G. Scdm Inn. vr̃ ꝙ dec. cũ ꝯtingat, locũ nõ hẽat, niſi vtriq; executores mandarẽt, vel parati eſſent mãdare. ꝯria ſeruati videmus, ꝙ qñ diuerſi impetrantes petunt idẽ bñficiũ, ꝓuiſores facta eis copia iurium vtriuſq; ꝯſulunt peritos, & parent ius hñti: ſi dubium eſt, ſinunt illos litigare, nec immiſcent ſe liti ſed parẽt mandatis vtriuſque executoris cum proteſtationibus [Non teneris]nec potes. ſi collatio ſpectat ſolũ ad capitulum, vel cõiter ad te, & capitulum; ſecus ſi ſpectat ad te ſolũ ſm Bo. facit ĩ. ne ſede vacante. c. vno, li. 6.

12 [Intentio]quod apparet † ex appoſitione clauſulæ ſecundum Gof. Inno. & Comp. & Egi. & Boa. de hoc di-

13 cam ſuper gl. ¶ Prima † gl. obiicit, & ſoluit. ¶ Secunda gloſſ. ponit duas opiniones, & primam approbat. ¶ Tertia gl. arguit. ¶ In gl. vlt. [ibi, Si qs a principe] vide vt lite pen. c. 1. ſuper vlt. glo. [& ibi, Merito] vide

14 de verb. obl. olim, ſuper vlt. gl. ¶ In † gl. 1. [ibi, vt hic patet] & ſic pñs trahitur ad præteritum. ff. de ver. ſign. verbum erit. ¶ In gl. 1. [ibi, Alij dicunt] Gof. hic, & in ſumma huius tit. ante medium, & Inn. ſ. eo. capitulũ, & Cõp. ibidem Egi. & Boa. [& ibi, Secundum illos fru

b ſtra] dicunt [b] alij, & ſcdm Ĩ. fruſtra ponitur, ſi pro alio non ſcripſimus. vñ vr̃, ꝙ ſtylum curiæ vtrique poſſint

15 allegare ꝓ ſe: ſed defendendo gladiatore potes † nihil abſurdum, ſi exprimantur affirmatiue, vel negatiuẽ conditiones, quæ ſubintelliguntur, vt in prin. gl. Sed abſurdum vr̃ remoueri, vt obſtantia, quæ non obſtant, vt ſi dicatur, non obſtat, ꝙ ſit vel non ſit flauus, vel ꝙ hẽat, vel nõ hẽat criſpos crines, vel non obſtat, ꝙ caret beneficio, vel ꝙ exceſſit 30. annum, vel his ſimilia. Sicut. n. deriſibile eſſet illa vt obſtantia tolli, quia non obſtant, ita videretur de cl̃a hic inſerta, ſi verum ſit, ꝙ nõ obſtet[Et in fi.]& hæc opinio approbari vr̃. inf. eo. c. pe. in fi. vbi de hoc in gl. antep. notatur opinio Hoſt.

16 qui tenuit hic, ꝙ pendente † vna expectatione in eccleſia vltra numerum, plr̃as papales non recipietur ſecundus, in cuius lr̃is nõ eſt cl̃a, Si pro alio, quaſi papa nolit tot reſeruationes in eccleſia pẽdere. facit de off. le. pñti, lib. 6. Si vero primus iam conſecutus eſt prebendam, ualet impetratio ſecũdi, niſi in ipſis lr̃is ſit clauſu

17 la, Si pro alio non ſcripſimus. Dicit † ẽt hic Hoſti. ꝙ ſi in literis ponitur clauſula, Nõ obſtãte, ꝙ pro alio, adhuc obſtabit exceptio, ſi duo fuiſſent iã recepti, ſecus ſi diceretur pro aliis. dicit etiam Hoſt. ꝙ qñ ponitur plurale in lr̃a, quã impetrat quartus, tribus iam receptis, adhuc obſtabit exceptio, quaſi illud intelligat de duobus, ad hoc ĩ. de pb. is cui, li. 6. de re iud. pluralis, li. 6. hæc vera, niſi exprimatur, vt ſi dicatur, pro aliis quatuor, vel quinq;, vel ſi dicatur, Pro aliis quotcunque &

18 eſt rõ quia exceptio † vacaturarum eſt odioſa, de conceſ. præben. ca. 2. & c. propoſuit, & c. conſtitutus. vnde

19 cum per prædictas † prouiſiones impediatur ptãs ordinariorum, vel illorũ, ad quos ſpectat collatio, vel electio, non eſt veriſimile, ꝙ papa illos voluerit tam diu impedire, de quo remittit ad ſummã eo. tit. §. quæ poſſint obijci ſub §. hic aũt, ante fi. nec prodeſt, & ſe. Et

20 vide, quod dicam de † clauſula. Si pro aliis non ſcri-

c pſimus, an obſtet ſcripſiſſe pro vno. ĩ. de præben. quã uis. [c] 1. in prin. lib. 6. Dicit etiam ꝙ in eccleſia, in qua nõ eſt certus numerus, obſtat prædicta exceptio cum adiunctione etiam, vbi opponitur clauſula. Non obſtãte ꝙ pro aliis, vt ſi dicunt canonici ſe grauatos in vno quem receperunt, allegantes paupertatem, quã ſi papa ſciuiſſet, non grauaſſet illos in primo, multo minus in ſecundo, de inſt. c. 1. & c. auctoritate, de cẽſi. cũ inſtan-

21 inſtantia. Ex quo † aũt apparet de voluntate papæ, pa
rendũ eſt mandato, licet ſit durũ. remittit de off. dele.
ex parte 2. de reſc. ſi q̃s. 19. di. in memoriã. ¶ In gl. vlt.
ibi [Graue] ſecus, ſi leue, & de hoc ſatis 25. q. 2. reſcri-
pta. ¶ Expeditis textualibus, & addẽdis ad gl. eſt ſciẽ
dum, ꝙ Inn. & Cõp. poſuerũt hic magnas ſuas gloſſas,
22 quas, prout breuius potero, decidam. Quæro, an † ſi
primus impetrans habuit a capitulo penſionem, & ſe-
cundus impetrauit cum hac clauſula, Si pro alio &c.
an per penſionẽ primi excludatur ſecundus? dicit Cõ-
po. ꝙ ſic. quod verum intelligit ſm Vinc. ſi capitulum
hoc non fecit in fraudẽ, forte modicũ dando primo,
qui volebat dimittere clericatum. talis. n. titulus habe
tur pro non titulo. ff. de pet. hær. nec vllam. §. quod ſi
quis: vel cum ipſe primus cõpulſus & fatigatus ſua mi-
d ſeria, ceſſit, vel modicũ quid accepit [d] ad hoc ĩ. ca. ſi.
23 Sed † quid ſi primo impetrans neglexit præſentare lit
teras ſuas, & ſic ſecundus primo pñtauit? dic. ĩ. eo. tibi
qui. li. 6. per quã terminantur quãplura hic notata per
24 prædictos, & de præb. ſi clericus, e. lib. Sed † pone A. pri
mo pñtauit literas capitulo ſuper ſua receptione in ca
nonicum, & aſſignatione præbẽdæ. venit poſtea D. &
præſentauit ſecundo: quæritur, nunquid primus nõdũ
receptus huic ſecundo ſe poſſit opponere, ne recipia-
tur? reſpondet Cõp. ꝙ aut vterque impetrauit ſuper di
uerſo iure, aut ſuper eodem. primo caſu, puta qñ vter-
que recipiendus eſt ex vi clauſulæ Non obſtante, tunc
non intereſt ipſius A. ſe opponere, ne B. recipiatur; ꝙ
ideo non audiretur in hoc, niſi ex prærogatiua. 2. q. 6.
non ſolent. Item nec quò ad ꝓbendam intereſt ipſius
A. quam prius conſequatur, licet ſecundus prius reci-
piatur; quod dic vt ĩ. e. tibi qui, de præb. eum cui, li. 6.
quod intellige, niſi ſecundus prærogatiuã hr̃et, de ɔ̃c.
præb. c. pe. lib. 6. Si vero impetrant ſuper eodẽ iure, vt
quia capitulũ non tenetur recipere niſi alterum tantũ,
tũc primo pñtãs põt ſe opponere: alias ſibi ſcienti cau-
ſam ſuã agi pararetur ꝑiudiciũ. ff. de re iu. ſæpe. admit
tetur autem tũc A. vt aſſiſtens capitulo, & docebit de
iure ſuo ẽt inuito capitulo. Et ipſo A. docente de ſuo
iure abſoluetur capitulũ ab impetitione B. de re iud.
cũ ſuper. Sed vbi A. docet de iure ſuo per lr̃as, vel alio
mõ, mos gerẽdus eſt B. vt impugnet ius illius A. oppo-
nendo ẽt ɔ̃ perſonã, puta ꝙ excõicatus erat tpe impe-
trationis, vel alio modo. Iſto tamen caſu A. nõ admit-
teretur ad dicẽdũ ɔ̃ lr̃as, vel ɔ̃ perſonã ipſius B. ſed ſo-
lum ad docẽdũ ius ſuũ. rõ, quia B. nõ agit ɔ̃ A. ſed ɔ̃ ca
pitulũ, & exceptio eſt actionis excluſio. ff. de exc. l. 1.
B. vero iuxta ſuperius dicta bene admittitur ɔ̃ perſo-
nam vel literas illius A. de ſuo iure docentis: quia cũ
A. ſui iur. ꝑtextu admittatur ad dicendum ɔ̃ B. meri-
to B. datur copia impugnãdi ius eius quoquo mõ. di-
cit ẽt Comp. quòd eo caſu, quo B. ſecundo præſentan-
te agente ɔ̃ capitulum, poteſt A. primo præſentãs nõ-
dũ receptus ſe opponere, & de ſuo iure docere, item ꝙ
B. põt ius, cui A. innititur, impugnare, in eodem caſu
ſi. A. primo pñtans petit recipi a capitulo, poteſt B. ſe-
cũdo pñtans ſe opponere, & de iure ſuo docere. Item
tunc ɔ̃ B. admittitur A. tã ɔ̃ perſonã, q̃ ɔ̃ literas ipſius
25 B. vt in caſu conuerſo. ſed † pone, quòd A. primò præ-
ſentans iam receptus eſt. pñtat B. & petit recipi a ca-
pitulo, nũquid A. põt ſe opponere? dicit Cõp. ꝙ non,
niſi ſicut vnus ex alijs canonicis: quia non intereſt ſua,
niſi ſicut vnius aliorum canonicorum. Si autem vacat
præbẽda q̃ petit ſecundo pñtans, planum eſt, ꝙ primò
præſentans poteſt ſe opponere, de re iudi. quamuis. Di
26 cit † ẽt Cõp. ꝙ ſi poſt receptionem primi capitulũ re-
cipit ſm per lr̃as, quas poterat per exceptionem elide
re, puta quia non fecerat in illis mẽtionem de benefi-
cio, qđ dẽbat, & iſte ſecundus in præbenda poſtea va-
cante petit præferri; ꝙ ille primus, & quilibet alius,
ꝙ ante receptionem prædictã capituli ius habuit in bñ
ficio, vł ad bñficiũ, põt ſe defendere, & opponere de
ſurreptione, cũ capitulũ ſibi nõ potuerit ꝑiudicare. Si
vero tpe receptionis ille ius nõ hẽbat, licet poſt rece-
ptionẽ capituli ius hr̃e incipiat, nõ poterit excipere;
vel replicare ɔ̃ lr̃am, cuius auct. alter petit, vel defen-
dit bñficiũ, cũ receptio capituli fiat bona fide, & ſine
vllius præiudicio. tñ qñdoq; eſt reperire, ꝙ intereſt ex
cipientis: vt quia excluſo illo, qui impetrauit lr̃as ſur-
reptitias, manet ꝓbẽda vacans, de qua ſecundo pñtan
ti poterit ꝓuideri. dicit tñ quoſdã non diſtinguere, an
excipiẽs ius hẽat añ receptionẽ aduerſarii necne: quia
vtroq. caſu excipiet, & fortius, ſi p lr̃as papæ ius habet
in re. Vbi uero capitulum nõ approbaſſet lr̃as, fatetur
27 Cõp. ꝙ illi diſtinctioni nõ eſt locus. Sed † pone, quod
ſecundus pñtans, præbendã petit a tertio pñtante ip-
ſius ꝓbẽdæ poſſeſſore: nunqd ille tertius ɔ̃ ipſum ſcđm
excipiet de iure primi, cui debet? vr̃ quibuſdam, ꝙ ſic,
vt quo iure ſecundus admittitur ad probandũ, ꝙ præ-
benda pertinet ad ipſum, eo iure admittatur reus ad
probandum, ꝙ non pertinet. & eſt ꝑtinens ad proban
dũ iſta ꝓbatio, p quã reus abſoluitur. C. de rei vin. res
alienas, ad hoc ſ. de renũ. ſup hoc. Nã diuerſis & ɔ̃riis
defenſionibus vti poſſum, de reg. iur. nullus pluribus,
li 6. & vr̃ expſſum, de iure pa. cum dilectus, vbi poſſi-
dẽs eccleſiam defendit ex iure tertii, pro quo legatus
inhibuerat. Alii ɔ̃ quia regulariter mihi ius actoris, vel
defenſoris nõ quæritur ex iure, vel facto tertii in eo iu-
re nõ ſubiecti. ff. de verb. obl. ſtipulatio. §. alteri. ff. de
pac. vnius. §. ne ex piar, & l. ſicut. Itẽ excipiendo de iu-
re primi aut dico illum ius hr̃e; & tunc allego turpitu-
dinem meã: aut dico hũiſſe, ſed ꝑdidiſſe renunciatio-
ne, vel aliter; & ſic illud ius transfunditur in ſm. ff. de
ſuc. edi. l. 1. ff. de adult. ſi maritus. §. ſi negauerit. ergo
nullo caſu audiẽdus ſum allegans ius tertii. Itẽ vr̃ hoc
expſſum ff. q po. in pig. ha. l. creditor, & l. Claudius. §.
ſi cum alio, vbi poſſeſſor pignoris ɔ̃ ſcđm creditorem
nõ defenditur ex iure primi creditoris. So. ſi ius tertii
recidit in detentorẽ, indubitanter põt detentor ſe ex il
lo iure defendere; alias ſecus, vt in l. Claudius. Alii di-
cunt, ꝙ ſiue recedat, ſiue nõ, p̃t detẽtor ex iur̃ tertii ſe
defender̃, cũ poſſeſſor admittatur ad probandũ oẽ id,
p qđ ab impetitione aduerſarii abſoluatur, vt probant
c pria iura. Nec obſtat [c] qđ opponitur ex l. ſtipulatio;
ꝙ locũ hẽt in actore, vel iur̃ verbis quæſito: ſecus ſi q̃ſi
tũ ſit re. ff. de ne. ge. ſi pupilli. §. pecuniam. Nec ob. lex
creditor: qa ibi licet primus creditor, ſi ageret, vince-
ret ſm: nihilominus ſcđus ius hẽt, rõne cuius iure vin-
cit poſſeſſorẽ: quia potior eſt illo, vł qa ille nullũ ius
hẽt. Sed hoc caſu ſi primus ius hẽt in bñficio, ſcđus idẽ,
qa petitor nullũ ius hẽt in eo; Vñ merito ex pſona, vel
iure tertii repellit. Sđ forè hoc eſt verũ, ſi nõ appareret
turpitudo excipiẽtis, de qua expſſum eſt ſ. Appet aũt
ſm ipſum turpitudo, qñ beneficiũ petitũ detinet vt
ſuũ, & ꝓponit tertiũ eẽ potiorẽ i illo. Si ãt ipm bñficiũ
nõ retinet vt ſuũ, poſſet detẽtor ius tertii ſine turpitudi
ne allegare. Itẽ ceſſat turpitudo, qñ allegat ius, qđ nõ
hẽt, ſed hũit tertius eo tpe quo ſcđus dicit ſibi ius in il-
lo q̃ſitũ fuiſſe, vt in c. cũ dilectus, ſupius allegato. qđ ꝓ-
cedit, vt ꝓdixi, qñ ius tertiæ pſonæ nõ recidit in ſcđo:
quo caſu poſſeſſor ius primi inutiliter allegaret. & di-
cit Cõp. ꝙ eodẽ modo põt opponi & reſpõderi in ſimi-
libus, vt cũ petitur vxor, vel alia res, & reus ex iure ter-
tii defendit: & hoc maxime in bñficiis, vbi iuſtus titu
lus & omnis puritas requiritur. ĩ. de electione, cum di-
lecti. Alii dicunt, ꝙ excipienti de iure tertij nõ ob. præ-
dicta ratio turpitudinis, quia non dicit ꝑciſè rẽ tertii,
ſed ſuã. & qñ ſua nõ eẽt, dicit illã eſſe illius tertii, non
ſecũdi agẽtis, & ſimilis modus excipiẽdi, de exce. cum
venerabilis. dicũt tamẽ iſti, ꝙ licet poſſeſſor excipiens

de iure tertij audiretur, ſi tñ de iure ſuo nihil probat, &
ſuꝑior iudex ꝑ ↄfeſſionẽ, vel aliter probatũ bñficiũ, de
quo agitur, ad aliũ ꝑtinere, ex offõ ſuo amouebit poſ-
f ſeſſorẽ [f] Querit † demũ Cõp. ex ꝑdictis ꝑñtãtib. ſucceſ-
28 ſiuè qũo inter ſe agãt, & qũo ↄ̄ capitulũ, & rñdet. hoc
planũ, ꝙ ↄ̄ capitulũ ꝑñt illi, ꝑ quib. ſcriptũ eſt, agere,
vt illos recipiat, & licet ex reſcripto ꝓprio nõ ↄpetat
actio, ꝑ ipſũ tñ iudicis offm ĩtẽtatur. ff. de relig. & sũp.
29 fune. ſi qs ſepulchrũ, in prin. & ſi talis † eſt caſus, ꝙ ca-
pl̃um alterũ ſolũ de duob. agẽtib. teneatur recipe, illũ
recipiet, q primò ꝑuenit ad ſñiam, ꝑſtita ꝑ illũ cautiõe
capl̃o, ſm l. is a quo. ff. de rei vin. tudic, vt plenè no. de
30 ↄce. p̃b. ſi ſols. formabit † ãt ſm, Cõp. q eſt recipiẽdus, li
bellũ ſic ↄ̄ capl̃um: qa fcã narratiõe mãdati, ſi mãdaẽ,
ꝙ recipiat, & p̃bẽdã ↄferat, cũ ſe facultas obtulerit, ſub
iũget qũo capl̃um monitũ noluit illũ recipe, & petet,
ꝙ ꝑ ſñiam ↄdẽnetur ad ſui receptionẽ, & ad ↄferẽdam
ſibi p̃bẽdã, cũ ſe facultas obtulerit. ĩ. de ↄc. p̃b. cũ ſup.
Et ſi petat, ꝙ executor ſuus ꝓnũciet ſñialiter ipſũ ꝑ ca
pl̃um recipiẽdũ in canonicũ talis eccl̃iæ, & p̃bẽdã ſibi
ↄferẽdã, cum facultas obtulerit, idẽ erit effectus, & ſm
eũ in trũ valebunt hę ſñię expectãti, ꝙ ſi nõ appelletur
ab eis, nõ audietur capl̃m excipiẽs ↄ̄ illũ, vel illius lr̃ã,
de hoc ſ. e. ſu ꝑ lr̃is. Aliqui dñt, ꝙ iudex nihil ꝓnũciat
hoc caſu. ſed qñ videt intẽtionẽ impetrãtis fundatã, &
ↄ̄ illũ nil ꝓbatũ remittet illũ ad ſuũ executorẽ, & mã-
dabit illi ꝓuideri, nõ obſtãtibus, q̃ ſunt oppoſita ↄ̄ illũ
& hoc mãdatũ factũ cũ cãæ cognitione hẽt vim ſñiæ.
Sed, vt dicit Cõp. ſi iudex p̃t illud, p̃t & primũ: quia de
qua re &c. ſi vero nõ eſt ſcriptũ capl̃o, ſed executori, vt
ↄpellat, vel vt prouideat, inſtãdũ eſt apud executorẽ,
vt exequatur mãdatũ vel ↄferẽdo, ſi ad hoc hẽt man-
datũ, vel mãdãdo capl̃o, ꝙ illũ recipiat, & ſi capl̃um
ꝓponit lr̃iam cãm, quare nõ tenetur recipe, audietur,
de ap. dilecto, de ele. cũ inter canonicos. ſi aũt nullam
lr̃iam ꝓponit, vel ꝓponit, ſed nõ approbat, tũc execu-
tor ſine li. ↄte. ↄpellet, licet, vbi partes iudicis aſſumit
executor, videatur diffinitiua ferẽda, q̃ ſine li. ↄt. ferri
nõ dẽt. Põt ẽt peti ab executore, ꝙ pronũciet ſe ad exe
cutionẽ mãdati, vel cõpulſionẽ capl̃i, nõ obſtãtib. op-
31 poſitis, debere ꝓcedere. Sed † nũqd iſti, q petũt reci-
pi, inter ſe pñt agere? So. nõ: qa ꝑſonali actõe nõ, cũ al-
ter nõ ſit alteri obligatus, nec ex ↄ̄ctu, vel quaſi, nec ex
maleficio, vel quaſi. Itẽ nec reali pñt inter ſe agere, cũ
neuter poſſideat aliquid de iure alterius, ſed potius ca
pl̃ũ: tñ rõne iniuſti impedimẽti poſſet alter agere ↄ̄ al
terũ, ſicut & ↄ̄ quẽlibet ex̃neũ, ar. ĩ. de exc. dilecti. ff. ſi
32 ſerui. vind. l. ſi qs in diuturno. & tunc narrabit † alter,
pone A. in libello, qũo papa ſcripſit capitulo pro ipſo,
& qũo capitulũ admonitum fuit per executorẽ, & qũo
H. prælat impedimẽtũ, ne ipſe A. recipiatur, vñ petet
illi B. imponi ſilentiũ ſup ſña ↄ̄dictione, & ſibi ſñiali-
ter inhiberi, ne impediat, quo minus recipiatur, vt p̃d.
dec. dilecti. & tũc B. defendet ꝑ exceptionẽ, & ↄ̄ lr̃am,
33 & ↄ̄ ꝑſonã agẽtis, & docẽdo de iure ſuo. & hoc caſu † ſi
fert ſñiã ↄ̄ B. per hoc ſuũ ius, qđ hẽbat in canonicatu
in modũ defenſionis deduxit in iudiciũ, in tm̃ ſibi prę i
iudicabitur, ꝙ de ceterũ nunq̃ de iure ſuo ↄ̄ p̃dictũ A.
poterit agere, vel excipere, ſi de illo iure inter eos age-
batur, & hoc pp exceptionẽ rei iud. & de hoc & an ſñia
lata in hoc caſu ↄ̄ reũ, vel ↄ̄ actorẽ proſit, vel noceat
34 capitulo, remittit ĩ. de re iudi. q̃uis. Quærit † demũ,
ꝙ ſi mihi recepto auc. papæ debebatur prębẽda, q̃ fuit
collata B. egi ↄ̄ capitulũ, vt cogeretur illam mihi ↄfer
re, amoto quolibet detentore, ↄ̄ B. poſſeſſorẽ non egi,
ſed B. venit ꝑ procuratorẽ ad cãm, quæ erat inter me,
& capitulum: probaui de iure meo, ſ. me receptũ auct.
papæ, & illã p̃bẽdã debitã mihi B. nihil docuit de iu-
re ſuo, & obtinui ↄ̄ capitulũ, dicit Cõp. ꝙ hæc ſñia p̃iu-
iudicabit B. hñti cauſam a capitulo, ↄ̄ quod agebam.

ff. de re iudi. ſæpe. ĩ. de re iu. q̃uis, & ibi dixi de hoc ſ.
1. gl. ſup. verſ. ↄnexe. ſecus, ſi agerẽ ad p̃bendã ↄ̄ aliũ, a
quo poſſeſſor nõ hr̃et cãm. ille. n. proceſſus non p̃iudi-
cabit poſſeſſori, qui nec habuit ꝓhibere me agere, nec
35 illũ tertiũ ſe defendere, vt in l. ſæpe. Si dicas, qũo capi
tulũ ↄfert p̃bendã ab alio poſſeſſam ↄ̄ id. ĩ. de cõceſs.
p̃b. cũ nr̃is? lo. illud, cũ tp̄e impetrationis p̃benda, quã
g papa [g] mandat ↄferri, poſſidebatur ab alio, hic aũt, cũ
alius occupauit poſtq̃ executor mãdatũ recepit, poſtq̃
36 mihi erat debita. ſ. eo. c. Quærit † ẽt de illis, qui in prę
bẽda, vel alio beneficio ius per electionẽ, collationem,
vel inueſtituram hr̃e dñr, qualiter poſſint inter ſe age-
re, & qualiter ↄ̄ capitulũ? vide qđ dicã ĩ. de tranſact.
de cætero, in mag. gl. rñdet, ꝙ ſi nullus illorũ poſſidet
beneficium, de quo agitur, p̃t vnus facta narratione de
ſua iuſta electione, vel collatione, & de iniuſta aduerſa
rijs petere ↄ̄ alterũ iudicis offm implorãdo, vt ſua ele-
ctio, vel confirmatio ↄfirmetur, & aduerſarij infirme-
tur, ſicut tota die peti videmus, de elec. ↄgregato, & c.
dudũ, de of. dele. ſup eo. Aduerſarij electionẽ, ſeu col-
lationẽ dixit narrãdã in libello, quia niſi id narraret,
nil poſſet ↄ̄ ſuum aduerſariũ petere, niſi cũ turbatorẽ,
vel poſſeſſorẽ dicat, vt ſtatim dicam, de imploratione
officij, dicit, qa ſi nõ poſſidet aduerſarius, vel ↄ̄dicit,
ↄ̄ eum nõ ↄpetit actio realis, vel perſonalis, vt in alio
37 caſu prædixi. nec ob. de † excep. dilecti: quia ibi elect[o]
erat confirmatus, & agebatur ↄ̄ ↄ̄dictores, vt ſibi obe-
dirẽt, qđ põt. ĩ. de elect. dudũ. vel opponebãt ſe ibi de
facto ↄ̄ confirmatum, ne pacificã poſſeſſionem hr̃et,
38 vnde † ſi non poſſidens beneficiũ, de quo agitur, alte
rũ de facto impediret in adipiſcenda poſſeſſione, im-
peditus facta narrationẽ de ſuo iure, & de impedimen
to aduerſarij, ↄ̄ impediẽtẽ agit vt a ſuo impedimento
ceſſet, ſeu prohibeatur. ff. ſi ſerui. vin. ſi quis diuturnũ,
39 de præſcr. veniẽs, de decimis dudum. Sed † qd proba-
bit actor hoc caſu, qñ agit ratione impedimẽti? rñdet,
ꝙ probabit ſe ius hr̃e in beneficio, ſuper quo ſe propo-
nit impediri. i. collationẽ, vel inueſtituram canonicã
ad inſtar ↄfeſſoriæ, in qua oportet agẽtem probare ſe
dñm, vel quaſi. ff. ſi ſerui. vin. l. 3. ff. ſi vſufr. pe. l. vti frui.
Et dicit Cõp. obtentũ, ꝙ ex quo probat de iure ſuo, li-
cet nõ probet impedimẽtũ, feretur ſñia ↄ̄ reũ, ne acto-
rẽ impediat, vel moleſtet. Cõtrouerſia. n. q̃ facit reus li
tẽ ↄte. ſufficit, vt videatur impedimẽtũ p̃ſtare, ar. ff. de
h rei vin. is qui. [h] ff. ſi vſuf. pe. l. fi. & facit qđ dicã ĩ. de re
40 iud. ſubhorta. Qñ † vero actor non poſſidet, remittit
41 Cõp. ad no. de ver. ſig. abbate. Sed † nũqd reus, ↄ̄ quẽ
agitur ſup electionis ↄfirmatione, vel impedimẽto, ad
mittetur excipiẽs ↄ̄ electionẽ, vel collationẽ actoris,
vel eius lr̃as, vel ꝑſonã? rñdet, ꝙ admittitur cũ diſtin-
ctione no. ĩ. de elec. ꝙ ſicut, & ſ. e. c. Et ſi actor nõ pro-
bet ius ſuũ, vel ꝓbet, ſed per exceptionẽ repellitur, ab
ſoluitur reus, & ſi de iure ſuo nil probet q̃uis ẽt ſit ex-
cõicationis. C. de ꝓba. actor, de excep. cũ inter, & c. di
lecti. pp quod dicit Cõp. ꝙ reus, qui nõ defendit ſe ex
ſuo iure, ſed ex defectu iuris actoris tm̃. non hẽt neceſſe
i rñdere poſitionibus actoris, quæ fiũt [i] ſuper defectu ip
ſius rei, puta ordinis, ętatis, ſciæ, vel fili, vt in l. actor.
42 Sed † quid ſi reus ſuo iuri non inuitus, nec libellũ dans
ſpõte ſuũ defectum fuit confeſſus? So. ſi actor de ſuo iu-
re nõ probat, vel probat ſed per exceptionẽ repellitur,
imponitur ſilentiũ actori. ↄ̄ reum vero confeſſum infe-
43 rior a papa, ſi corã illo eſt cauſa, nihil ſtatuet: quia † vl-
tra libellũ nõ extẽditur iudicis ptãs. ff. cõi diui. vt fun-
dus, & ĩ. de ſi. licet. Si tñ agatur poſtea ↄ̄ reũ in modũ
accuſationis, vel inquiſitionis, poterit amoueri per cõ
feſſionem, licet in alio iudicio factam. ĩ. de elect. per
inquiſitionem, vbi de hoc. Si vero cauſa eſt coram pa-
pa, qui ſupra ius eſt, de conc. præben. propoſuit, poteſt
ipſe, & conſueuit ſilentio actori impoſito, & reo pri-

nato,

tiato, bñficiũ idoneæ perſonæ ꝯferre, qñq; ſupplet de-
fectũ actoris: qñq; rei, & prout perſonarũ merita, &
circunſtãtiæ requirunt, & facit illud ipſorũ alteri aſſi-
gnari. Hoc aũt dictũ Compo. poſuit Arch. de iureiu. c.
44 ſi. lib. 6. & ibi dicit † ex crimine probato per exceptio
nẽ illum non puniri, qui nõ fuit in iudicio ſe defendẽs;
45 all. qđ no. Inn. de fideiuſ. peruenit. Dicit † aũt Cõpo. ꝙ
ſi capitulũ, vel alius poſſidet præbendam, vel bñficiũ,
de quo agitur, tũc agetur ꝯ priorem. Et ſi actor inniti-
tur collationi, inueſtituræ, vel ꝯfirmationi, narrabit ius
ſuum in libello, & petet præbendam ſibi adiudicari,
vel declarari p ſnſam ad ſe pertinere, licet in huiuſmo
di iurib. magis propriè petat declarari. quã adiudica-
ri: quia per ſnĩam ius non conſtituitur, ſed declaratur.
ff. de ſerui. l. ſicuti. §. ſed ſi quæritur. Qñque tamen per
adiudicationem ius cõſtituitur, vt patet in iudicio cõi
di. & fa. erciſcũ. Et vide quod dicam de conceſ. præbẽ.
propoſuit, ſuper gl. pe. de tranſac. quanto, in vl. gl. Tñ,
cum verbum adiudicationis largius qñq; accipiatur,
de relig. do. cõſtitutus, & c. cũ venerabilis. admittitur
petitio, qua prouiſus, vel confirmatus petit ſibi adiudi
cari, & ſi iudex adiudicet, intelligitur declaraſſe acto-
rem habere ius in libello narratum, & idem in quacũ-
46 que alia re adiudicata. Poteſt † ẽt prouiſus, vel confir-
matus petere contra poſſeſſorẽ, vt inueſtitura, vel col-
latio debitum conſequatur effectum, de ap. ꝯſtitutus,
& j. de ꝯceſ. pb. poſt electionem, & probato de iure a-
ctoris, ſi reus ſtiam defenſionem nõ probat, præcipiet
iudex defenſori, vt diſcedat a bñficio, & illud dimittat
actori, & ad hoc illũ ꝯpellat per iuris remedia. & ſi hu-
iuſmodi præceptum ſit cum cauſę cognitione, habebit
vim ſnĩæ. C. de ap. qui ad ciuilia. ff. de iud. ſi debitori,
47 de re iud. ꝙ ad conſultationem. demum † quærit, qũo
agam, ſi nõ habeo ius in præbẽda, ſed eſt mihi debita?
rñdet, ſi poſſidetur ab alio, agã ꝯ poſſeſſorem, & facta
narratione iuris mei, petã illam mihi ædiudicari, vel
pronunciari mihi debitam vel ad me pertinere. j. de
re iu. cum Bertoldus. Si quæras quare non ſic ago pro
Sticho, quẽ mihi promiſiſti per ſtipulationẽ, rñdet, qa
illa eſt perſonalis actio, & in Sticho nullum ius habeo,
hic aũt realiter ago ad inſtar ꝯfeſſoriæ, & rem proſe-
quor, ad quẽcũque perueniat: quia tunc iudex, ſi voluit
in ſnĩa ꝯſtare, in verbo gñali dicet, adiudico, vt in c. cũ
Bertoldus. melius facit, ſi ſpecificat pbendã actori de-
bitã, & ſibi de iure ꝯferẽdã; & tũc ibit actor ad executo
rẽ ſuum, vel ad papã, & per implorationem officij illã
ſibi ꝯferri faciet, & poſſeſſorem amoueri. in prædicto
48 † ẽt caſu, vbi præbẽda eſt debita, ſi iudex eſt cõpetẽs,
põt non ſolum ſibi adiudicari, ſed ſibi ꝯferri. Et dicit
Cõp. ꝙ admittit qñque has petitiones pp vitandos an
fract⁹ & circuitus [eũdi ad executorẽ. hodie ap pbatũ
eſt hoc per cle. de relc. auditor. vñ licet quidã dicãt pe
titionẽ non admittendã, quia non ſpectat ad iudicem
ꝯferre, ſed ſnĩare [facit de of. del. ſuper eo,] qui tñ peti-
49 tionẽ defendũt dñr, ꝙ iudex † papę fungitur vice iudi
cis in ſnĩando, & executoris in cõferendo. cum. n. id. ſ.
cõferre, ſpectet ad papã, nõ eſt vis, an p hunc iudicem
papæ, an per aliũ executorẽ ꝯferatur ei, cui debetur de
iure, cũ per hoc nulli fiat præiudiciũ. Sed in caſu capi-
tuli, ſuper eo, cũ papa nõ intẽderit illud cõferre, iudex
poterat ſnĩare; nec præiudiciũ fieret illi. ad quem ſpe-
50 ctat collatio, vt ibi, ſi vero † beneficiũ, de quo agitur
non poſſideatur ab aliquo illorũ, qui dñt illud ſibi tñ
debitũ, nõ collatũ, tũc vř, ꝙ nulla cõpetat actio alteri
ꝯ alterũ, niſi forſan rõne impedimẽti, qđ de facto præ-
ſtaretur in cõſequẽda ꝯfirmatione, inueſtitura, vel col-
latione. Alij dñt, ꝙ licet nullus illorum poſſideat be-
neficiũ, de quo agitur, vnus tñ facta narratione ſui iu-
ris, & aduerſarij, petere põt, vt declaretur bñficiũ ſibi
debitum & vt aduerſarijs imponatur ſilentiũ, nec tñ
petitur hoc iure actionis, ſed per offm, vt de elec. dictũ
eſt s. dicit ẽt Cõpo. ꝙ tu, qui dicis pbẽdã tibi nõ colla
tã, ſed debitã, potes petere, ꝙ denũcietur oĩb. qui ſe ꝯ-
tẽdũt ius hr̃e in pbẽda, ꝙ veniãt corã executore, vel c.
defenſuri ius, ſi qđ hñt in ipſa: q ſiue veniãt, ſiue nõ, po
tes petere illã tibi aſſignari: & alij poterũt idẽ petere,
& ſupior aſſignabit illã illi, cui viderit ipsã dr̃i. Et hęc
51 † aſſignatio, cũ fiat cũ cauſæ cognõne piudicabit il-
lis, qui pñtes fuerũt, & qb. denũciatũ eſt. ff. de re. iu. ſę-
pe. C. de ap. qui ad ciuilia. pdicta tñ denunciatio me-
lius fiet p iudicẽ, cũ forte quis nõ teneatur aduerſario
52 ſuo credere. ff. de eo, p quẽ fa. eſt. l. 1. dicit † ẽt, ꝙ quan
do plures petũt idẽ bñficiũ, non vř, ꝙ ex quo petunt vt
ſinguli, & in ſolidũ, ꝙ de iure petere pñt, ꝙ mittantur
ad eundẽ iudicẽ, ff. de li. cã. l. cognitio. §. ſi plures. Sed
papa ꝯſueuit hoc facere, cũ ab eo hoc petatur, ar. ff. de
li. cã. ſi pariter, & no. s. e. paſtoralis, & de conſt. cũ M.
& vide in Spe. de ac. vel per §. ſuper actionib. ver. quid
53 ſi plures. Quod † aũt no. Inno. hic de recepto proprio
motu capituli, an ꝯ impetrantem a papa opponat ſal-
tem ſurreptionem literarum, dicam j. de præben. re-
latum, in gloſſ. dicit Inn. vbi eius dictum poſuit Hoſti.

ADDITIONES.

a ¶ Mandatum. No. Cõpo. ꝙ ſi quis litteras obtinuit, adiecto hoc
ſi pro alio nõ ſcripſimus, qui huius gratiã proſequatur & alius,
pro quo ſcriptũ eſt primo. ceſſauit, quia expreſſe litteris non re
nunciauit, vel tacite accipiẽdo vxorẽ, vel quia capitulum ei dẽt
certos reditus, & modicos annuatim in fraudẽ, non poterit ex-
cipere capitulũ contra ſcđm, ſed ſi ei aſſignauit redditus nõ in
fraudẽ, capitulũ excuſatur a ſecundo præſentato, itẽ no. ꝙ ſi pri
mo impetrãs neglexit litteras primo præſentare, ꝙ obtinebit 2.
impetrans, qui primo litteras pſentauit prębẽda vacãte poſt ſuã
pſentationẽ, itẽ no. ꝙ ſi ſcđus impetrans primo pſentauit eo, ꝙ
primus impetrãs impeditus fuerit ſtĩmẽ, & ſi ipſe impetrans ve-
rè aſſecutus beneficiũ, vel iã receptus ante pñtationẽ primo im
petrãtis, nõ reuocabitur qđ factũ de ipſo fuit, ſi vero nõ fuit re-
ceptus oppoſitor, ſiue qs primo pferatur no. s. plerũq;. itẽ no. ꝙ
ſi impetrãs nõ obtinuit prębẽdã ſibi de iure debitã, quia abhor
ruit lites, vel qa alias occupatus fuit, & ita collata fuit alteri. vt
pote B. ꝙ executor ſuus poterit bene de iure ei conferre, ſcđã,
vel tertiã, vel q̃uis aliã quõ vacare inuenerit: quia intẽtio papæ
vř, ꝙ nõ ſit canonicus, & ſi iſte, qui nõ habuit pbẽdã ſibi de iu-
re debitã cõcurrat ſimul cũ plurib. alijs, q poſt ipſum impetraue
rũt ad petẽdũ prębẽdã vacãtẽ tertiã, vel aliã, ꝙ ipſe oĩb. in ipſa
vacãte prefertur, quorũ prior eſt tpe in impetratione: ſed pbendã
q̃ ſibi nõ debatur, q̃ alius poſſidet euincere nõ poterit, qa ius nõ
hẽs in illã, ſed in illa tm̃, q̃ ſibi debita erat, & hæc vera sũt ſi clau
ſula, niſi pro alio ſcripſerimus, inſerta nõ fuerit in literis ſuis, vel
aliorũ, itẽ no, ꝙ ſi A. lr̃as impetrauit primò & pñtatione ipſarũ
fcã antequã reciperetur. hic 2. alias lr̃as pñtauit, ꝙ ille, ad quem
ſpectat collatio, pt ſe opponere, & ipſe primo pñtãs, & nõdũ ẽe
receptus corã ipsũ, B. ſi capitulũ teneretur tm̃ ad receptionem
vnius, qa dr̃ forte in lr̃is, niſi p alio ſcripſerimus: & niſi ſe oppo-
nat, ſibi piudiciũ parat, vides agi cãm ſuã. ſi vero in lr̃a B. conti-
netur clauſula, nõ obſtãte, ꝙ pro alio &c. tũc nõ intereſt, A. vt ſi
opponat cõtra receptionẽ B. nõ admittitur. itẽ no. ꝙ primo pñ-
tãs qui pri. receptus eſt, nõ pt ſe opponere cõtra 2. præſentãtẽ,
niſi ſicut vnus ex alijs canonicis. itẽ no. ꝙ pñtans & iã receptus
dẽt ſe opponere ſcđo pñtãti, qui petit pbẽdã a c. debitã ipſi pri-
mo, alias ſibi piudicat. itẽ no. ꝙ A. recept⁹ a motu capituli, vel 1.
pñtãs põt ſe opponere cõtra B. iã receptũ per lr̃as, quas capitulũ
poterat annullare p receptionẽ, & petẽtẽ pbẽdã vacãtẽ primo,
& ẽt quilibet alius, q ante receptionẽ ipſius B. ius q̃ſiuit in bñfi
cio, vel ad beneficiũ qđ alius vult obtinere per lr̃as ſurreptitias.
itẽ no. q illi quib. ſcriptũ eſt, pñt agere cõtra capitulũ, vt eũ re-
cipiãt, ſuper hoc iudicis officiũ implorando, & ſi capitulũ tenetur
tm ad receptionẽ ſiue prouiſionẽ alterius ipſorum, debet facere
fieri caueri ab illo, qui 1. præſentauerit ante ſententiã, cũ illum
recipere ſeu prouidere teneatur, quòd ipſum ſeruabit indẽnem
cõtra alios ſuper hoc. Inſuper pt capitulũ quando recepit diuer
ſa mãdata a diuerſis executorib. ſuper aliquorũ prouiſione pro
cedere ſcđm tenorẽ illius c. cũ cõtingat. s. e. ti. item no. quòd ſi
mãdatum eſt. cap. vt me recipiãt, & pbendã conferãt, cap. prędi
cta nolente facere, formabo libellũ cõtra capitulũ, quòd pronũ
cietur capitulũ ſententialiter cõpellẽdum me recipere, & con-
ferre præbendam, narrata forma mandati, vel petam etiam, ſi
executorem habuero coram ipſo, quòd ipſe pronunciet me re-

cipiendum in canonicum, & conferendum mihi præbendā, ſed
ſi non ſit ſcriptum capitulo, ſed executori tantum, vt mihi pro-
uideat, vel compellat capitulum ad prouidendum mihi, ſeu me
recipiendum, inſtare debet apud ipſum capitulum, vt manda-
tum exequatur: quia faciendo me recipi, vel mihi conferendo,
prout habet mandatum, & ſic exceptiones legitimæ coram ip-
ſo propoſuerit, eas debet audire, & admittere, ſed ſi ante com-
pulſionem, vel prouiſionem non propoſuit, vel ſi propoſuerit,
& non probauerit, executor compellet, nec eſt neceſſaria in tali
caſu lit. non cont. vel aliud iudicium, poteſt etiam peti ab execu
tore & ipſe poteſt pronunciare ſe teneri ad executionem man-
dati, & debere procedere ad compulſionem capituli, non ob-
ſtantibus propoſitis. item no. q si capitulum me recipit manda
to recepto, vt me reciperet, & præbendam mihi conferret, ſed
præbendam mihi debitam hic occupauit, & ego ago contra ca
pitulum, vt mihi illam præbēdam aſſignaret, amoto ab illa quo
libet illicito detentore, & procur. hic poſſeſſioni ſe oppoſuit. q
ſententia lata pro me contra capitulum præiudicabit huic poſ-
ſeſſori, qui cauſam habet a capitulo; ſed ſecus, ſi cauſam ab alio
& in caſu iſto poteſt capitulum ipſam conferre, quamuis poſſi-
deatur ab alio, quia iam erat mihi ius quæſitū, qñ collata fuit,
hic. ſ. per præſentationem litterarum papæ, item not. q ſi aliquis
non poſſidens impediatur per alium, vt non poſſit nãciſci poſ-
ſeſſionem beneficij ſibi collati, vel poſſidere pacifice, q contra
eum agere poteſt, vt ad hoc prohibeatur, facta narratione de iu
re ſuo in libello, & habebit neceſſe probare de ſua canonica in
ſtitutione, & obtineat in hoc reſcri. ſecundi. Bal.

b ¶ Dicūt. Hęc gl dū dicit, fruſtra, qđ ſi verum eſſet, qđ dicunt q
dam, & ibi clauſula nō apponeretur, papa videretur velle aggra
uare de duob. ad q d apponūt clauſulā, q̄ ſolet apponere. ſ. Non
obſtāte. q p alio ſcripſerimus, mō hic alij obiiciāt cōtra gl. Arc.

c ¶ Quamuis. Adde, & ibi vide de iſta clauſula per Dom. de ſan.
Gemi. quid importet, vbi ponit alias conco. & an verificetur in
vno caſu iſtud verbū, alijs: qui dicit, q ſic. Idem do. Pe. de Anc.
ibi in d. c. quamuis, tenet alle multa iura ad hoc, quem vide.

d ¶ Accepit. Vide Io. An. ſupra eo. ad audienciam, in gl. cum oīa.

e ¶ Nec obſtat. Longa eſt materia, an quis poſſit opponere de iu
re tertii, de qua vide Bar. in l. 2. ff. de exce. rei iud. & Cy. Bald. &
& Saly. in l. cum ſeruum. C. de ſer. fug. & vide bo gl. in l. indebi-
ti. § ſed ſi nummi. ff. de condi. inde. Bal.

f Poſſeſſorem. Vide gl. quæ incipit vt quia. in c. cupientes. § cæte
rum, de ele. li. 6.

g ¶ Papa. vide in iſta materia vnum notabile dictum Bal. hic, de
quo facit mentionem Phi. de app. in c. perſonas, col. 10. circa di-
ctum, & poſtea quandocunque.

h ¶ Is qui. Et ſic vult, q pro tali cōtrouerſia detur interdictū reti
nendæ poſſeſſionis contrarium vr̄ velle Ioā. in c. in pſentia, in gl.
in verbo, moleſtatione inf. de prob. de hoc ēt in cap. acceptā, de
reſt. ſpol. vbi patet de hoc in Spec. de ac. pet. § ſupereſt. ver. ſed
nūquid dic, ſi moleſtatio eſt iniuſta, tūc cōpetit: alias ſecus. Arc.

j ¶ Quæ ſiūt. Et ſic ſufficit poſſidēti concludere agentē ius nō ha
bere, licet nō iuſte ſuā poſſideat. ad hoc eſt tex. in c. audita. de re
ſti. ſpo. & ibi vide ad hāc gl. in c. ex inſinuatione, de proc. & Leo
gi. de pe. hær. ſed Io. An. in c. acceptā, in 1 gl. dicit ti. poſſidentis,
vr̄ facere cōtra: quia requirit titulū: ad qđ facit. c. cū olim. inf. e.
in fi. ſed ibi loquitur de ac. & ad hoc l. ſi. C. de rei ven. Arch.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia cenſetur grauata per monitorias papæ prædeceſſo-*
ris non per præceptorias ſucceſſoris. & quomodo grauata
intelligatur. nu. 1. 5. & 6.
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Nos, pronomen perſonā ſcribentis non dignitatē demōſtrat.*
5 *Cap. dilectus, de officio lega. intellectus.*
6 *Actus ſecundus non ſemper inſpicitur potius, quam primus,*
Principium ſpectatur ibid. (& quæ in re.
7 *Epilogus ſuffragium, & Additio gloſſarum nu. 8. 9. et 10.*
10 *Per monitorias literas ius interdum ad rem quæritur.*

C A P V T XXXIX.

2 LITTERIS a Caſus. † Eccleſia, in qua primus pa-
1 pa dedit monitorias, ſecundus præce
ptorias, p primum, nō per ſm cēſetur
2 fore grauata † Et primo mādatū exequi iubet. Secūdo
tollit exceptionem. Tertio exprimit cauſam, ſcđa ibi,
non ob. tertia ibi, cū factum. [Vos exequi] canonici er
go grauati vr̄r executorijs. ſ. e. cā te, & c. cōſtitutus [Vo-
lumus] hic incipe cōſtructū, volumus & mādamus vos
exequi mādatū apſicū, ſup. inſertū lr̄is apl̄is ad vos di-
rectis, ſup. hac forma, vt G. clericū, &c. [Per nos] de per
3 ſona † ſcribētis, nō de dignitate hoc ītelligitur [Grauā
4 ta] dicit Vin. & poſt eū Ab. q̄uo dici pt † eccl̄ia grauā-
ta cū nō p̄iudicetur p̄rono, ſi qñ p legatū papę cōfert
eccl̄ia, de of. leg. dilectus. multominus, ſi p papā a quo
ēt durū, qđ imponitur, ſupportādū eſt. 19. d. in memo-
riā rādet, q grauatur: quia nō poterit deinceps eccl̄ia
ſic p̄uidere filiis p̄ronorū, qb. eſt naturaliter obligata,
ſicut prius poterat. Itē qa nec ſeruitores ecclię poterit
ſic bñficiare, cō id 61. d. nullus. non placet hoc dictū. &
dico, q grauatur eccleſia. i. collator bñficiorū eccleſiæ
ſiue p̄latus, capitulū, vel alius in eo, q papa cōfert bñfi-
5 ciū ſpectās ad collationē ipſius, nec † p hoc p̄iudicatur
illi in collatione alterius bñficij. qđ papa nō cōtulit, nec
reſeruauit; & ſic loqtur decr. dilectus [Proſecuti] licet
6 eccl̄ia † grauata fuerit p Honoriū; tñ receptus eſt auc.
Gregorij, ſuper quo vide qđ ſcripſi in q̄one portorum
ad fi. in Mer. ſup regula, qui prior, de re. iu. li. 6. & ſic ſol
uantur cōria, quæ ſignabat hic Go. vbi plus inſpicitur ſe
cūdus actus, q̄ primus. C. de plus pe. l. vna, in fi. de p̄ſc.
30. an. cū notiſſimi. §. ſed & ſi quis. C. de do. añ nup. l.
ſpōſę. ad cōriū al. C. ad vel. ſi mulier. ff. de don. inter vi.
& vxo. ſi ſpōſus, in fi. 1. rñ. & l. ſi donatæ. §. 1. ff. de min.
l. 3. §. ſcio. Et pars bro. de principio ſpectādo, de quo
7 ī. de ele. dudū. 1. ¶ Prima † gl. arguit, & remitit. ¶ Se-
cūda gl. 1. arguit. 2. pars recitetur p q̄onē, qđ ſi ad mā-
8 datū legati &c. ¶ In † gl. 2. [ibi geſſiſſe] vide in c. ſtatim
9 al. ſup vlt. gl. ¶ In † gl. 1. [ibi ius] diſtingue ius in re, &
ad rē, de cōceſ. p̄b. c. vlt. lib. 6. & dicimus, q interdū per
tales lr̄as cōfertur ius ad rē, qđ dic, vt plenē no. de cōceſ.
p̄ben. ſi ſoli, lib. 6. ¶ In gl. 2. [ibi, illud] & 63. di. c. 2. in
prin. & 11. q. 3. ſi eps aūt. [& ibi, Ad mādatū Papę] hoc
10 nō credo, puto †. n. aliud, ſi dicatur ad mandatum pa
pæ, q̄ ſi dicatur ad mādatū noſtrum, ad hoc ī. eo. ſi gra
tioſè, lib. 6. Io. And. & in fi. ī. de p̄b. hi qui, in fin. lib. 6.

A D D I T I O.

a ¶ Litteris. No. ex iſto c. q denominatio debet fieri a priori, non
a poſteriori, ſimile in l. qui liberis. § hæc verba. de vulg. & pup.
ſecundum Bald.

S V M M A R I V M.

1 *Prouiſio vt fiat a diœceſano in diœceſi ſua, vbi pro alio ſcriptū*
non eſt, vel faciat prouideri, non poteſt exequi mandatum
circa beneficiū ſpectās ad collationem abbatis iam pro alio
grauati, niſi reſtituiſſet vſque litis conteſtationem, nu. 2. vi-
de num. 9. & nu. 12. pro intellectu & diſtinctione.
Reſiſtētia vr̄ debere pſeuerari vſq. ad cōteſtationē litis. ibi.
3 *Redemptio literarum per annuam penſionem excuſat quem*
ab vlteriori collatione.
4 *Generales literæ gratioſæ non vno modo ſumuntur.*
5 *Diœceſanus quis intelligatur, cui ſcribitur, vt prouideatur.*
9 *Eccleſię monaſterij exempti cum ſuis eccleſiis includuntur in*
mandato facto diœceſano ad in ſua diœceſi prouidendum, li-
cet aliud ſit, ſi ſcribatur excitando officium eius, & quomo-
do ad id obligatur, num. 11.
Capituli graue, de offic. ordina. intell. num. 6.
7 *A contrario ſenſu argum. ſumitur.*
Tempus datæ inſpicitur, ibid. & num. 14.
8 *Capituli huius quæ dubitatio, & intellectus eius, ac cæterorū*
iurium citatorum, & num. 9.
In, & de diœceſi, differentia, ibid.
9 *Collator grauatus in una eccleſia per reſcriptum habēs clauſu*
lam, vbi pro alio & c. in illa vel alia eccleſia ad ſuā collatio
nem ſpectante grauari non poterit. vide num. 1. & nu. 20.
diſtinctionem.
10 *Cenſura eccleſiaſtica poteſt executor vti, licet in literis non*
ſit clauſula per conceſ. eccleſiaſticam.
11 *Clauſulæ, ſi pro alio & c. in literis gratioſis vis.*
12 *Prouidere facias, et prouideas formę, ſunt diuerſę poteſtatis.*
13 *Facultas pro opportunitate.*
14 *Epilogus, & ſupplementum gloſſarum, & num. ſeq.*

15 *Prior*

25 *Prior tempore potior in iure, niſi prior ſit negligens in proſequendo iure ſuo.*
26 *Mandatis duobus receptis ordinarij primo, deinde papæ pro re tempore ad beneficia conferenda, & quid ſi iam prouiſũ ſit ad epiſcopi mandatum, num. 17. & 18.*
26 *Terminus, ſiue dies aſſignanda primo impetranti per iudicẽ, ſi nolit literas ſuas oſtendere.*

C A P. XL.

a
1 Abbatem. [a] Caſus. † Diœceſanus cui ſcribitur, vt in diœceſi ſua, vbi pro alio ſcriptũ nõ eſt, ꝓuideat, vel faciat ꝓuideri; nõ pt id exequi circa bñficiũ ſpectans
2 ad collationẽ abbatis iã pro alio grauati. Et nõ † diuidatur, & incipe ꝯſtructũ. Rõ iuris nõ pmittit &c. [Recepit] & nõ reſtituit ſaltẽ pſeuerãdo vſq; ad lit. ꝯt. qa tũc nõ defenderetur p illud. j. de cẽſ. cũ olim, ſm Pet.
3 ſm quẽ ſi abbas † redemiſſet lr̃as per annuã pẽſionem, excuſaret abbatẽ. ſ. eo. ad audiẽtiã. 2. [Litteras] poſte-
4 riores in data [Generales] nõ dñr gñales eo reſpectu, ꝙ hẽat impetrãs bñficiũ acceptandi: ſed iõ, qa lr̃æ iſtæ reſpiciebant totã diœc. mandatũ abbatis ſolũ eccl'ias ad monaſteriũ ptinẽtes [Ad diœceſanũ] diœc. in qua ſi-
5 tũ † erat monaſteriũ abbatis, vel ſaltim eccleſiæ ad mo
6 naſteriũ ptinẽtes, vt in diœceſi. dicit Vin. ꝙ p hoc † mandatũ nõ includũtur eccleſiæ monaſterij exẽpti cũ ſuis eccleſijs, de of. or. graue. ſecus, ſi eccleſiæ nõ eſſẽt exẽptæ, licet monaſteriũ ſit exẽptũ, de priui. ex ore. Cõp. ꝯdicẽs, & bñ, decr. graue, loqui, cũ papa ſcribit ordinario excitando ſuũ offm̃. ſed ſi ſcribat ei vt alteri executori ſup prouiſione faciẽda, pone alicui Romano, nõ videt, quare nõ ꝯprehendãtur eccleſiæ exẽptæ. Idẽ Pe. vide qđ no. in cle. de ꝯceſ. pb. frequens, ver. pterea, & qđ dixi poſt Arch. de reſ. ſi pp. in prin. li. 6. [Scriptũ] ergo
7 † ſi pro alio ſcriptũ eſſet ptãs diœceſani nõ extẽdetur ad illud, & ſic tp̃s pñtationis non inſpicitur, ſed tp̃s datæ
8 ſm Hoſ. vt dicã ſup gl. Sed q̃rit † Abb. q̃ fuerit dubitatio decr. ex quo hæc clauſula fuerat in ſecundo reſcripto? rñdet, ꝙ potuit dubitare pp exẽptionem mon. cũ capellis. & licet talia ſint in diœc. nõ tñ de diœc. facit, qđ no. in cle. de pb. c. 1. in gl. de iſto. vel aliter ſm, cum decr. ſ. prox. loquũtur, qñ in principali eccleſia ſcriptũ erat, & illa grauata. hic vero grauabatur in capellis, vel altera ipſarum. Et licet in hoc ſatis inſtet Abbas inducẽdo ẽt pro Abbate, inſt. de hær. inſt. §. ſi plures, vbi dř, ꝙ ſi teſtator poſt plures hęredes inſtitutos & portiones illis aſſignatas inſtituat aliũ, per hoc nõ diminuet portiones primorũ. Sed ſi qua pars eſt vacans, illi debebitur. Sic abbas grauatus per primum reſcriptũ non grauabitur p ſm: ſed in alijs eccleſijs ꝓuidebitur, quę
9 vacãtes ſunt. i. q̃ grauatę non ſunt. dic † breuiter, ꝙ hęc iura hoc volunt, ꝙ ſi vnus collator ſit grauatus in vna eccleſia per reſcriptũ hñs clauſulam, vbi pro alio &c. in illa, vel alia eccleſia ad ſui collationem ſpectante, grauari nõ poterit. ad quod optimè ꝯc. de of. leg. pñti, lib. 6. [Non eſſet] a nobis. ſ. c. prox. [Cogi] dñt quidã per
10 eccleſiaſticã † cẽſurã: quia id nõ ꝯtinebatur in lr̃is. In. dicit, ꝙ hæc nõ eſt ſufficiens, nec vera: quia licet in lr̃is nõ ſit cl'a per cen. ec. põt tñ executor datus ad cõpellẽdũ ipſam cẽſurã proferre; alle. Hoſt. de off. deleg. præ-
11 terea. ſed vera rõ, ꝙ † clauſula, [b] Si pro alio &c. eximit
b abbatem a tali ptãte epi, vt in eccleſijs ſuis prouidere nõ poſſit illi, ꝓ quo ad eũ ſcribitur. vnde dicit Hoſt. ꝙ exẽptum eſt monaſterium, & oẽs eccleſiæ de menſa, & in quib. habet ius pronatus; alleg. de of. dele. dilectus. ſed Cõp. ꝯ quò ad eccleſias, in quib. monaſterium hẽt nudum iuspatronatus. & dicit, ꝙ non eximuntur niſi eccleſiæ de menſa, vel in quibus prouiſionẽ habet ab-
12 bas. Diſtinguit † tñ, vt. ſ. per formã, Facias prouidere, non poſſit ꝯpellere niſi illos, qui ex iure ſuo ꝯferre põt, vel prouidere. ſed ſi hẽt ep̃s hanc formam, prouideas, tunc ſm eum prouidere poſſet in eccleſia, in qua monaſteriũ hẽt nudũ ius patronatus, non obſtante clauſula, vbi pro alio &c. facit quod dicã ſuper 1. gl. [Facul
13 tatẽ] Vin. exponit † . i. oportunitatẽ: quia multę eccleſię vacant, in quib. põt fieri prouiſio [Prouidẽdo] fortè negligente primo collatore. j. de cõceſ. præb. ſi capitulo,
14 lib. 6. ¶ Pe. † rñdet per qõnẽ, an executor datus per hãc formã, facias prouideri &c. ¶ In gl. 1. ibi [Pñtat] Hoſt. ꝯ dicens, ꝙ hic inſpicitur data, non pñtatio per lr̃am, ſcriptũ non eſſet, quod probat per ſtylum curiæ, Non ob. ſi pro alio ſcripſimus, cui per hoc nolumus præiudicium gñari; ac ſi dicat apertius, ꝙ is, pro quo primo fuerit ſcriptum, potior eſt, licet prius impetrans ſecũ-
15 do pñtet. Fatetur tñ, ꝙ † ſi primo impetrans fuerit negligẽs in proſequẽdo iure ſuo, & permittat ſecundo impetrãtẽ prius proſequi, nec opponit de ſuo primitus impetrato, præiudicabit illi ẽt intra annũ, al. ſ. e. mandatũ, ibi, [Proſequatur] de re iu. c. pe. Sed vbi nihil ſibi põt
16 imputari, potior eſt in iure prior tpe. Sed pone, ꝙ † abbas primo recepit mandatũ epi. ſecundò mandatum papæ, quod prius erat in data. dicit Hoſt. ꝙ ſecundo receptũ præiudicabit primo, quia ſpãle &c. ſ. ca. 1. nec
17 † ob. de of. dele. ex parte. 1. ſunt. n. caſus diuerſi, non ꝯtrij. ibi. n. vtrunque reſcriptũ reſpicit idẽ beneficiũ, nec põt vtrũq; circa illud valere. hic vero reſcripta iſta reſpiciunt diuerſa beneficia, circa quæ diuerſa põt vtrũque valere, de dona. cum dilectus, de verb. ſign. olim.
18 ſed † quid ſi iam prouidit abbas ad mãdatũ epi, ante q̃ reciperet mandatum papæ, videretur ſm Hoſt. quòd non mutabitur, quod legitime factum eſt, de reſtitut. ſpo. audita, de fil. presbyt. ex tua. ſed ꝯ. quia ſi papa ſciuiſſet, ſed memor fuiſſet, ꝙ pro alio ſcripſiſſet abbatẽ ipſum excepiſſet, de off. del. ex parte. Dicit Hoſt. papã conſulendũ, qui mãdabit primo, vel ſecundo per epm prouideri, ne videatur fruſtratoriè impetraſſe. Quærit
19 † Hoſt. qđ ſi primo impetrãs nõ vult lr̃as ſuas oñdere [c]
c dicit diẽ per iudicẽ aſſignandã, vt no. ſimile ſ. e. cum
20 ꝯtingat [& ibi, Conferẽdis] Si aũt abbas † iam prouidiſſet illi in prima eccleſia, & poſtea vacaret ſecunda, dicit Iun. ꝙ non videt, quem non poſſe ibi prouidere, cum diuerſæ ſint, niſi eſſent de menſa abbatis, vel niſi collatio ſpectaret ad ipſum. tunc enim, cum omnes eccleſiæ vno iure cẽſeantur, ſi vni prouidit, grauatus eſt abbas. vnde nõ poteſt ep̃s alteri prouidere, qđ putat verum, qñ vult prouidere auctoritate literarum impetratarum, poſtquam prouiſum eſt primo: ſecus enim, ſi prius impetratæ fuiſſent ſecundum eum.

ADDITIONES.

a ¶ Abbatem. Mandatum apoſtolicum. ſubaudi, & acceptauit illud abbas: alias non debet quis iuuari eo inſtrumento, qđ impugnat. inf. de cenſi. cũ olim. nec teſtõ ſimiliter. ff. de inoffic. teſta. l. ſed exhæredatus. & intelligo, impugnauit captum, & perſeuerauit vſque in fi. ff. de inoffic. teſt. l. Papa. §. meminiſſe & intelligo, quando abbas reprobauit mandatum apoſtolicũ, ignorans literas epiſcopi, ar. ff. de peti. hær. licet, & no. quod vbi etiam abbas reſcriptum non acceptet, nec vult acceptare, Diſtingue aut Impetrator indulgentiæ proſequitur eam, aut non: ſi proſequatur, obeſt capitulum epiſcopo, ſup. eo. mandatum. ſi verò non proſequitur, & ceſſauit, reſpiciẽdũ ex qua cã ceſſauit. ſi enim determinatum eſt reſcriptum, eſt intentio perſonæ, vt ſup. eo. c. ſi adeo: vel deſtitit. 2. q. 5. deſtitiſſe. tollatur hoc reſcriptum, ſiue mandatum de medio, & dilatatur mandatum epiſcopi: ſi vero ceſſauit, quia ſatisfactum ad velle ſuum. ff. qui ſatiſda. cog. l. 1. & inf. de pac. cum pridẽ, dico, ꝙ mãdatum epiſcopi non habet locum quantum ad abbatem, qui compleuit mãdatum precium ſoluendo, & qui precio finitur, reſtituitur. ff. de vſufr. quia qui precio. & grauatum remanet monaſterium, & extat cauſa, quare non ſe debet intromittere de eccleſijs monaſterij, niſi in fraudem factum ſit, vt quia per nulla vel modica ſe liberat abbas ab illo clerico, qui volebat deſerere clericatum, & contrahere matrimonium. talis enim titulus habetur pro non titulo. ff. de peti. hær. emptor, qui modico emit, cum

ptione]in hoc facile confingetur fraus: quia receptas
ab alio tradet illi procuratori, vt illas poſtea ab ipſo re
cipiat[Et ibi, ſufficit]ad hoc, dicens ꝙ ex quo procura-
tor agere poteſt, licet generalis. ī. de procur. qui gene-
raliter. 1. reſpon. lib. 6. ergo impetrare, per quod deue
nitur ad illud. ſ. de ele. in cauſis, & quod minus eſt. ff.
f de minor.[f] l. illud, in fi. & quia non debet minus poſ-
ſe, quam coniuncta perſona, quę hoc poteſt. ſ. eod. non
nulli. vide quod ibi dixi ſuper gl. pe. in prin. ¶ In gloſſ.
a 2 [puta, ibi, voluntas]quam habet probare† is, qui eam
allegat, probat autem hoc ipſo, ꝙ docet eum, pro quo
agit, ſibi hoc ſpecialiter mandaſſe ſecundum Guil. in
g Specu. de coniuncta perſona, ver. Item ꝙ agit.[g] ¶ In
a 3 vltima gl. [ibi, Non poteſt]niſi ad hoc † habeat man-
datum, vel ſit datus in rem ſuam. ī. de proc. ca. 1. 2. re-
ſpon. lib. 6. [& ibi, demandare]ī. de procur. ca. 1. in fi.
lib. 6. [ibi vt alium ibi]etiam non expreſſum, vt præal-
leg. c. 1. 2. reſpon. in fi. lib. 6. [& in fi.] & tūc ſubſtituens
a 4 † reuocare non poteſt ſubſtitutum, qui ſuſcepit man-
h datum, niſi habeat reuocandi[h] poteſtatem. de procu.
is qui, lib. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Ex parte. In c. ex parte decani, videtur ꝙ talis citatio facta de domino non valuerit, nec per ipſam potuerit iſte citari ad veniendum, quando lis fuit conteſtata per procuratorem coram papa, vt in prin. dicitur, quæ tranſit etiam ad iudicem cui cauſa fuit commiſſa, vt in c. fi. de proba. ergo non dominus, ſed procurator debuit citari, vt notatur inf. de teſti. c. in nomine domini, & Bart in l. procuratoribus, de procur. & in l furioſo, de re iudi. & in l. 1. C de ſen. & interlocu. omn. iudi. poteſt dici, quòd non tenebatur, tamen iuſſus comparuit naturaliter, vt ibi dicitur, nec valeret ſol. quòd non valuit citatio: quia procur. fuerat ex ſuſpitione orta reuocatus: quia aduerſarius hoc neſciebat, nec papa, vt dicto tex. vel dic, vt dixi in d. l. Item no. tex. ibi mandamus, quatenus &c. quia rectè videtur etiam contra theoricam gl. in cle. vnica, de renun. vbi dicit, quòd vbi ad eſſe actus requiritur voluntas, ſufficit reuocatio ſine certioratione: nam adeſſe rebus voluntas domini requiritur: & tamen non ſufficit reuocatio ſine certioratione, Bal. Et no. Comp. quòd in cap. iſto neceſſe fuit quo ad primas literas, vt non valeat, quod reuocatio perueniret ad iudicem, quòd impetratæ fuerunt per partes in iudicio contendentes, & non per ſolum procuratorē nobilis: ſed quo ad literas ſecundas ſufficit, quòd de reuocatione non peruenitur ad procuratorem: quia quod factum fuit per ipſum procuratorem circa perſonas, fuit factū per eū ſolū, & tanquam in iudicio. vnde non videtur, quòd ſi de reuocatione mandati peruenit ad ſolum procuratorem, ſufficit, vt non valeant ea, quæ procur. poſtea faciet extra iudicium: ſed ſi poſt reuocationem aliquid in iudicio cum aduerſario fecerit, bene valet de ipſo, ſi peruenerunt ad iudicem, vel ad aduerſarium. Abbas no. in ſua lec. ꝙ ſi procurator eſt ad negocia cōſtitutus, ſufficere reuocationem ad procuratorem peruenire: ſed ſi conſtitutus eſt ad iudicia, neceſſe eſt, quod de ipſa perueniat ad iudicem, vel ad aduerſarium. Ber. vero videtur dicere, ꝙ circa ea, quæ procur. facit in iudicio, vt non valeant, non ſufficit de reuocatione mandati peruenire ad procuratorem tantum: ſed debet peruenire ad aduerſarium, vel iudicem, circa ea, quæ fiunt per procuratorem extra iudicium ſufficere ad ſolum procuratorē peruenire de reuocatione, vt domino non præiudicet, qđ poſtea fecerit extra iudic. procur. Archid.

b ¶ Narratio. no. ex iſto tex. ꝙ appel. capituli non comprehenditur prælatus principalis. facit c. poſt electionem, de conceſ. præben gl. no. in cle. 1. de æta. & quali.

c ¶ Pro quia. Vide de iſta dictione plene pèr Bar. in l. 1. ff. de condi. & demon. Adde do. Alexā. in d. l. 1. in apoſtillis, in verſiculo tertio principaliter quæro, vbi ponit alias remiſſiones de iſtis præpoſitionibus, & in verſi. ſeq.

d ¶ Dominus. V. de Albe. de Roſa. in l. ſi verò non remunerandi. per illum tex. in §. inde aliter ff man.

e ¶ Vitijs expreſſis. Et ſic ſecundum hoc habes vnam limitationem ad illum tex. item quando fuit mandatum reuocatum aduerſario, uel iudice ignorante, quando in iudicio impetratur, ut in hoc tex. & ibi ſcripſi, Archid.

f ¶ Minoribus. No. hanc glo. quia contra hanc gl. uidetur glo. in l. 3. § ſi procurator. ff. quod quiſq; iu. ubi licet habeat liberam, non poteſt impetrare, dic quòd ibi de impetrato punibili, hic ſecus, Archid.

g ¶ Item quod agit. Ibi vide Io. An. & gl. in l. maritus, C. de procur. & ibi per Bar. & Bal. & vide Io. An. infra de proc. conſtitutus, ſuper prima gloſ.

h ¶ Reuocandi. Caue, quia iſtud videtur contra gl. ma. in fi. d. c. is qui, quia dicit ſecus, quando habet à lege: iſte autem habet in re, ſi procu. ad negocia ſubſtituat alium, vt in c. 1. in fin. de proc. lib. 6. Bald.

SVMMARIVM.

1 *Conueniri non poteſt homo diœceſis non expreſſæ in reſcripto per illud reſcriptum, & an indiſtinctè verum, n. 3.*
2 *Diuiſio decretalis.*
4 *Nominis patriæ error in perſona eius, pro quo ſcriptum eſt à papa, vt ei prouideatur, quando vitiet reſcriptum.*
In beneficij collatione quæritur, vnde ſit aſſecuturus beneficium, non vbi ſtudet, ver. & quia.
Reſcripta ad beneficia ſunt odioſa, ver. & talia.
5 *Exceptio legitima ſi non admittatur, grauamen infertur.*
6 *Appellationis iudex quando reuocato grauamine non procedat vlterius, & nu. 7.*
7 *Sententia quæ fuerit iudicum appellationis huius decretalis.*
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Per demonſtrationem quid ſufficit demonſtrari. & nu. 9.
9 *Additio vel ſupplementum.*
Actori fauendum eſt in principio cauſæ ibidem.
10 *Oppoſitio quæ fiebat contra reſcriptum, cuius meminit hæc decretalis.*

CAPVT XXXIV.

a 1 Significante.[a] Caſus. † Per reſcriptum impetratū ꝯ hoiem certę diœcę. hō ēt eiuſdem nois alterius diœceſis conueniri non pōt. Et in prima † appellā-
2 tis narratio, in ſecunda appellationis commiſſio, ibi ideoq; (Gulielmo) Leodi. [Guil. Rhemen.] ex hac generali locutione non poterat conſtare de perſona. nā
3 ſi per aliqua † adiecta poſſet cōſtare. ꝙ Guil. Leodien. eſſet ille, quē cōuenire intendebat, ſed errore dixit eū Rhemen. conueniri poſſet, ar. inſti. de leg. §. ſi quidem in noie, & ī. de teſt. ſi in nomine, & per iura alleg. in prin. gl. ſm Ion. & Compo. & Hoſt. ſ. eo. ſup lřis. Pe. de Sap. Abb. Vinc. contra: quia reſcripta reſtringenda, & quia non cadit in iuriſdictionem eius. pro Vinc. bene-
b facit ff. de hære. inſti. u. quoties.[b] & de rebus dubijs, in ambiguo. Guil. non diſtinguendo tractauit de hoc de reſcrip. præſen. §. vltimo, ver. quid ſi indubitate. olim indiſtincte tenēda videbatur prima opinio. ſed hodie, qa diœceſis rei ponderatur per decre. ſtatutum. ī. eod. lib. 6. vř tenenda ſcda, qn̄ tranſirent hodie lřæ expreſſa falſa diœceſi, quæ nō trāſirent, ſi vera fuiſſent expreſſa, dicit Bertran. vt recitat Hoſt. ī. c. proxi. & idē hic Egi. ꝙ ſi actor ignoret diœceſim rei, exprimat caſtrum, vel villam domicilij ſui prætermiſſa diœceſi, & valebit reſcriptum, qđ non vř hodie per p̄dictā decret. ſtatutū, ſufficiens conſilium. allegant aūt prædicti 63. diſt. noſce, de ſpon. ex literis. ff. de flami. l. 1. [Leodienſi] Si pa-
4 pa † mandat prouideri in diœce. Bononiæ. B. ſcholari Bon. & ille B. ſit Paduanus ſtudēs Bon. vř ꝙ valeat reſcriptum, cum papa ſtudentes Pariſijs ſcholares Pariſien. vocet. ī. de procu. quia in cauſis. Item dictio, Bon. reſpiciens illud nomen B. falſa eſt; illud ſcholarem, eſt vera. interpretemur ergo, vt res valeat, de ver. ſig. Abbate. contrariū tenet hic Cōpo. per hanc decre. Et qa magis congruit negocio, de quo agitur. ſ. de iſto bñficiando, ꝙ papa voluerit per illud verbum Bon. determinare locum originis, quam ſtudii, nec in beneficiando quærimus, vbi ſtudet, ſed vnde ſit, & ibi beneficiatur congruentius. 61. diſtin. nullus. & quoties idem ſermo & cæt. ff. de regul. iur. quoties, & talia reſcripta ſunt odioſa ī. de p̄b. quamuis, lib. 6. Compo. facit ſtylus curiæ de regno Alamaniæ, & infr. de poſtu. bonæ 2. ad fin. & quod no. inf. eod. ſi proponente in vlt. glo.

ceſſa-

ceſſarent aũt rõnes Comp. qñ papa ipſum B. ſcholarẽ
Bon. mãdaret beneficiari extra diœceſim Bononiæ, puta
Mediolan. & tunc procedãt allegata prius Io. An. [Ad
5 mittere] & ſic † grauatur hoc ipſo, ꝙ non admittitur
licentia exceptio. de app. dilecto, & ad ſol. decr. ex par
te Adę, de teſti. dixit et hic Goff. quod ibi poſt eum di-
xi ſuper gl. ad hãc, & remittit Ho. de app. interpoſita.
1. reſpon. [Si eſt ita] concor. de app. non ſolum, li. 6. [Ir
ritum, &c.] dixit Hoſt. & Guido, ꝙ deciſa huius & ſimi
lium hr̃ inf. de iudi. exhibita. in fi. Sed, vt tangebat
6 Boati. illud † verum, qñ commiſſio tenuit, & per illam
poterit conueniri reus coram primis iudicibus, ſi non
grauaſſent: tunc enim reuocato grauamine procedent
iudices appellationis in principali. Sed ſi iudices prin
cipales non poterant cauſam cognoſcere, vel quia nõ
valebat reſcriptum, vel quia non extendebatur ad il-
lum, & propter hoc fuit appellatum, pronunciato, ꝙ
fuerit benè appellatum, vlterius non procedent. & ſic
vtroque caſu faciet iudex appellationis, quod facere
debebat iudex principalis: alias potius expediret reo
non appellare, nec appellationis iudicem impetrare,
de primo dicto patet de libel. obla. c. 2. & 3. de ſecun-
do hic, & ĩ. duobus capitulis proximis. ſi dicas, quid
7 ergo ſecundum hoc † continet iſtud &c. dic, ꝙ conti-
net perfectionem mandati de reuocatione, & forte ab
ſolutionem inſtantiæ, & condemnationem expenſa-
rum, audiui quoſdam dicentes, ꝙ cum ponitur in reſcri
pto, reuocato, &c. tunc ſubauditur, quod dicit Hoſti.
Sed ſecus, qñ dr̃, reuocetis &c. quam diſtinctionem ap
probat Hoſt. ĩ. de offic. delega. ſignificantibus, in fin.
Sed hanc diſtinctionem reprobat hæc decre. & ſequẽs.
8 ¶ Prima † glo. obijcit per ſex rationes, & ſoluit. ¶ In
gloſſ. 1. [ibi, Si in rem, in fi.] ſi ignoro nomen hominis
quem peto, vtar demonſtratione, veluti qui ex tali an-
cilla natus eſt, vel ex tali hæreditate eſt [& ibi, Falſa
cauſa] vt ſi lego Titio 10. quæ ſibi debeo, & nil debe-
bam [& ibi, Demonſtratione) puta quia legatarium di
xit fratrem, nepotem, ſororem, uel his ſimilem. ¶ In
9 † gl. 1. [ibi, audiendus] maxime, quia in prin. cauſæ. fa-
uendum eſt actori. ff. de iudiciis. ſi quis intentione [&
ibi, Error facti] facit 29. q. 1. §. 1. verſ. item ſi quis, in fi.
& quod ibi no. [& ibi Stricti iuris] Idem Phi. addens e-
tiam aliam rõnem, ſ. ꝙ iſte ex certa ſcientia falſitatem
expreſſit. [Et in fi.] vnde decr. illa loquitur in exceptio
ne, qua opponitur, non valere reſcriptum. hic aũt non
excipit, ꝙ non valeat reſcriptum, quod ſi faceret, ſuc-
cumberet: ſed excipit ſe per illud reſcriptum conueni-
ri non poſſe, quia de eo non facit mentionem.

ADDITIONES.

a ¶ Significante. Contra iſtud c. facit l. his verbis, in fi. ff. de hær.
inſti. vbi etiam error patriæ non vitiat, ſed ibi in fauorabilibus.
hic in odioſis, & hic text. quando erratur in nomine diœceſis rei a
ſed quid ſi erratur in nomine diœceſis actoris, vide inf. c. proxi.
in ver. cum eſſet. Arch.

b ¶ Quoties. Ibi vide gl. & per Bar. in l. ſi quis in fundi vocabulo
ff. de leg. 1. & plenius in l. demonſtratio. ff. de cond. & demon. &
vide Io. An. in Specu. hic allegato. adde tu vltra allegata per d.
Vgolinum hic alias plures deciſiones cum aliquibus limitationi-
bus, quæ ſingulariter no. & colligit dominus Ale. in d. l. demõ
ſtratio, in verſic. 6. quæro, &c. quem vide, vbi tenet, ꝙ iſta falſa
demonſtratio in diœceſi non vitiat reſcriptum, quod idẽ vult
d. Bal. in d. l. ſi quis in fundi vocabulo, in primo not. qui allegat
in contrarium hunc c. & c. Rodulphus, & non reſpondet. quod
limita & declara per Abb. hic in verſi. ſed poſſ: Abb. & quidã
alii. ſed licet do. Card. hic velit concordare opi. ꝙ in reſcriptis
ad lites habeat locum dic. Io. An. hic, & in d. c. ſtatutum, in be-
neficialibus, non procedit opi. Inn. qui ter in facto dixit conſu-
luiſſe, quæ bene nota. quia poſſent tibi in facto euenire, quæ face
rent tibi honorẽ. & no. ſecundum Card. hic modum opponen-
di contra tale reſcriptum, quoniam, dicit ipſe, tale reſcriptum
non eſt nullum, ſed debet opponere, ꝙ non tenetur reſpõdere,
quia non includitur in reſcripto, quia iuriſdictio datur iudici
contra illum, qui eſt de diœceſi expreſſa in reſcripto, & non con
tra illum, qui eſt alterius, quod bene no. tu qui habes practica-
re, quod idem dicit d. Io. And. hic in fi. licet de eo ipſe Cardin.
non faciat mentionem.

SVMMARIVM.

1 *Ciuitatenſis conueniri non poteſt ex reſcripto contra diœceſa
nos impetrato, niſi & in diœceſi habeat domicilium, nu. 5.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Eccleſia peti non poteſt vel parochiale ius ex reſcripto ſuper
decimis, reditibus, & rebus alijs impetrato, & ratio.*
*Decima eſt pars iuris parochialis, ibid. & non eſt de ea prius
agendum, quam de iure parochiali. nu. 4.*
Agendum prius de principali, quam de acceſſorio. ibid.
6 *Iudex, ad quem appellatur, exprimendus.*
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 8.*
9 *Additio, & num. ſeq.*
Reſcripta ad lites ſunt odioſa ſicut & ad beneficia, nu. 9.
10 *Ciuitatis appellatione non comprehenditur diœceſis: contra-
rium tamen notatur nu. 11.*
Prælatus appellatione collegij continetur, ibid.
Diœceſanos cur potius expreſſit, quã ciues, ibi. ver. præterea.
12 *Proceſſus tenet omiſſa maioritatis exceptione negociorum,
non perſonarum, & nu. 13.*
13 *Prorogatio rerum, non perſonarum fit coram delegato.*

CAPVT XXXV.

1 Rodulphus. Caſus † Per reſcriptum impe
tratũ contra diœceſanos, Ci-
uitatẽſis cõueniri nõ põt. di-
2 uiditur † vt ꝓxima. 2. ibi, ideoq; (Super eadem eccle-
3 ſia] quærit Hoſt. quid ſi ſup † decimis, reditibus, & re-
bus aliis, nunquid tunc poſſet eccleſiã petere, vel ius
parochiale, vel partẽ ipſius iuris? & dicũt q̃dam ꝙ ſic:
q̃a decima, eccleſia, & ius parochiale oĩa ſunt ſpiritua
lia. Ho. ꝯ: quia decima eſt pars iuris parochialis, & ei
4 accedit, & non ẽ ꝯ. vñ & † de ipſo prius quã de decima
eſt agẽdũ, ar. ff. de redhibito. l. iuſtiſſime. ff. de exce. l.
fundi, de except. rei iudi. ſi q̃s cũ totũ, p totã legẽ, & l.
a & an eadẽ. §. q cũ ptẽ, & l. ſi cũ argẽtũ. [a] §. ſi fundũ. &
dicit Clemẽtẽ quartũ ſic iudicaſſe, cũ eẽt ipſe reus. for
tius ergo ꝓcederet exceptio, qñ ipſe actor non eſſet il-
lius diœceſis, quã expreſſit, licet Egi. videatur hoc hr̃e
b ꝓ dubio. ſ. ca. proxi. nã tolerabilior [b] eſt error in alie-
no, q̃ in proprio. ĩ. eo. tit. ab excõmunicato. C. de hęre.
inſtit. l. fi. [De ciuitate] ꝯ ĩ. de cẽſibus, venerabili. Sol.
5 ibi, Ho. dñt, Pet. & Abb. ꝙ † ſi iſte habuiſſet domiciliũ
in diœc. ꝯueniri potuiſſet. ĩ. de fo. comp. ex parte. Vin.
ꝯ dicens, ꝙ nõ cẽſetur eſſe niſi de ciuitate, & hoc reſpe-
ctu rei, de qua ꝯuenitur. C. vbi in rẽ actio. l. 1. primum
credo [Non poterat) bñ excipiebat, vt dixi ſ. ca. proxi.
6 in fi. vlt. gl. [Noſtram] no. † exprimẽdũ iudicẽ, ad quẽ
7 appellatur, Abb. ¶ Prima † gl. no. & inſtruit. medium
tn. per q̃onẽ, q̃d ſi dicatur eps Sagiẽ. & q̃dã alij, arguit
ſ. ios ciuitatẽſes includi: ſoluit ꝯriũ. & idẽ, ſi diceretur
q̃dã alij ſub titu ipſius. In fine q̃rit, arguit, affirmatiuẽ
8 ſoluit ꝯtra. ¶ In † 1. gl. [ibi, Titia] vide de p̃b. de mul-
9 ta, in gl. ſup. ¶ In † gl. 1. [ibi, nullus ciuis] & eſt hoc ſpã
le in reſcriptis, quæ ſunt odioſa, de hoc dixi ĩ. de re. p-
mu. c. vno. lib. 6. in gl. 2. q̃d intelligo ẽt de bñficialibus
ſm Hoſt. & no. de æta. & qua. accepimus, in gl. penu. &
de p̃ben. c. fi. in 1. gl. Idẽ Cõpo. ĩ. eod. Abbatẽ, & vide
q̃d dicã de of. ordi. c. 1. in prin. Et ſic licet † ciuitas ſit
10 caput diœceſis, ſub cuius appellatione non comprehẽ
ditur: tñ appellatione collegii cõtinetur p̃latus, q. eſt
caput. ſ. eo. edoceri. ſic p ciuitatẽ nõ comprehenditur
diœceſis. ff. de ver. ſig. l. 2. ff. de arbi. ſi cum dies. §. ſi ar
biter, ſm Phil. & ĩ. de ſen. excõ. ſi ciuitas, li. 6. vbi dicã
vnum ſup ver. terminari. q̃ not. hic Vin. reliqua vide
in Spec. de reſcript. præ. §. vlt. in 1. & 2. col. [& ibi, Poſ-
ſunt conueniri] idẽ Hoſti. [& ibi, diuerſa ſunt] 63. diſt.
ego Ludo. & inf. de ſent. exc. ſi ciuitas, libr. 6. præterea
forte

forte diœceſanos expſſit, qa procurator ciuiũ paratus erat ɔ dicere: vel forte impetrabat interdictorem, qui fortis erat in ciuitate, non ſic in comitatũ. Vñ non ſic de facili habuiſſet lras ɔ ciues, ſicut ɔ comitatinos. ff.
11 qd me. cã. nõ eſt, ſm Goſ. dicit tñ, q † modicæ ſunt iſtę rõnes, & qd modicum rõnis hẽt hæc decret. Qui. n. eſt de dięc. de ciuitate intelligitur. ff. ad municipa. qui ex vico. ff. de cenſi. l. forma. §. ſi vero. C. de epi. & cle. l. nulli, circa fi. 16. q. 7. oẽs baſilicæ. 24. diſt. qn. de ɔſe. diſt. 1. ſi qs ẽt. ff. de ſerui. vr. l. cui. C. eo. l. vlt. tu dic, vt dixi ſ. ea. gl. [& ibi, Subditi ipſius] Idẽ ſm Vin. & Cõpo. ſi diceretur, q dã alij de regno, vel de prouincia. ad id 6. q. 3. ſcitote, de pben. quis. lib. 6. [& ibi, Non tenet] circa ſm de maioritate. Inn. ſ. c. ſedes. & Cõpoſ. hic notant
12 ɔtriũ dicẽtes, q † ſi omiſſa exceptione maioritatis negocij, & pſonarũ pcedatur, pceſſus tenet. & hanc opinionẽ in maioritate negociorũ credo verã, ſed non in maioritate pſonarũ, arg. a vi lræ illius decre. ſedes, quę tractans de maioritate pſonarũ, dicit eas non includi in reſcripto: tractans de maioritate rerũ dicit actorẽ nõ debere ſuper illis audiri, ergo ſi maiores pſonæ nõ includũtur in clauſula, vel reſcripto, ergo iuriſdictio delegati ad illas nõ poterit progari, ac ſi cła ibi nõ eſſet, & eſt ſimile qđ not. ſ. eo. c. 2. lib. 6. in glo. ſ. in fi. Imputet aũt ſibi, q ſuper maiorib. reb. audiuit actorẽ, quẽ per exceptionẽ repellere poterat; includebantur tñ in cła generali ex ppria ſignificatione vocabuli, q̃ decr.
13 ipſa non impedit in illo caſu. Præterea † coram dele. fit progatio rerũ, & nõ pſonarũ, de of. dele. cum olim, & c. P. & G. Et hac rõne tenuit hic Cõpo. q ſi impetratũ eſſet ſup eccleſia ſancti Nicolai dięceſ. Sagi. & datus eſſet libellus ſuper eccleſia ſancti Nicolai de c. ui. & nõ fuiſſet exceptum, ſed lis conteſtata, & lata ſententia, bene valuiſſet, quod placet Io. And.

ADDITIONES.

a ¶ Si cum argentum. Quid e contra ſi ſuper reditibus, vel damnis, vide no. in c. cum olim. inf. de of. dele. & vide quod ibi ſcripſi, Archidiac.

b ¶ Nam tolerabilior. Vide pro intellectu huius c. Io. An. de ceſ. ſib. c. venerabili. in gl. principalem. adde q eſt in 10. col. in ver. mẽtionem principalem, vbi declarat ẽt c. ſuper literis. ſup. e. ibi in c. venerabili, erat certũ, q non erat alia eccleſia, q̃ hęc &c.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor non poteſt conueniri per clauſulam, quidam alij, ſi conueniendus re integra moriatur, & quando, & nu. 9. 10. & 12. vide nu. 13.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Creditorib. qs defuncti nõ tenetur reſpõdere vſq; ad 10. dies.*
4 *Fœmina ſecundum conſuetudinem Gallicanam ſuccedunt in dignitatib. & feudis; ſecus de iure communi.*
5 *Maſculino genere fœmina includitur.*
6 *Laicus non poſſet conueniri per reſcriptum contra clericos impetratum, niſi id iungeretur, & duplici ratione.*
7 *Reſcriptum quibus caſibus expirat, docet, vbi tradatur.*
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 9. 10.*
Querelam filius tranſmittit ad nepotem contra teſtamentũ patris. nu. 9.
10 *Ceſſio actionis ſolutionis cauſa facta creditori meo contra debitorem meum non impedit, quin adhuc petere poſſim, niſi quibuſdam caſibus.*
11 *Additio gloſſarum, & nu. ſequentibus.*
Prælatus factus poſt impetrationem reſcripti poterit ex eo nomine eccleſiæ conueniri, & ratio.

CAP. XXXVI.

a
1 Significauit. a Secundũ lecturã gl. & Inn. ſic † ſummatur. Si conueniẽdus p cłam, q dã alij, re integra moriatur, ſucceſſor p illud reſcriptum non poterit
2 conueniri. diuiditur † ſicut ſup. proxi. c. [Fratre ſuo] p
3 † q. o vſq; ad 10. dies nõ tenetur creditorib. rñdere. C. de ſepul. vio. auth. ſed nec ante nonẽ ſigna. ſup. gl. fi. ſm Vin. [Ipſa] comitiſſa [eius] f. comitis fratris ſui [Succeſ-
4 ſerit] nã ſm † ɔſuetudinẽ Gallicanã fęminę in dignitatib. & feudis ſuccedũt: ſecus de iure coi. nã licet in alijs bonis leges eis ſucceſſiones deferãt, nõ tñ i feudis, vt in vſi. feu. do. ti. . §. hoc aũt notãdũ, vbi de hoc ſucceſ. feu. §. filiam. Similis dr̃ia, de arbit. dilecti, ſm Phi. [Et
5 quoſdã] includeretur fęmina † niſi aliud impediret, qđ not. Pe. & Abb. ſub maſculino cõprehendi fęminã. vide in Spe. de reſcri. preſen. §. fi. ver. ſed quare vtrum,
6 & qđ ibi dixi [Et laicos] dicit Hoſt. q niſi hoc † iungeretur, laicus nõ poſſet cõueniri, quia diuerſæ profeſſionis. remittit. ſ. eo. cũ ordinẽ. & Vin. dicebat, q reſpũ illius verbi, clericos, per qđ intelliguntur expſſi ẽt humiles clerici, nobiles & illuſtres laici nõ poterãt queniri p verbũ laicos, qđ poſtea ſeqtur tales humiles clericos, hoc dictũ Vin. poſuit Cõp. [dicebat] illi impetrantes [ſuo] f. comitiſſa [Nõ poterat] no. hic † Bonagui. ca-
7 ſus quoſ. . . a, qb. expirat reſcriptũ. quos vide notatos ſ.
8 eo. cæterũ. ¶ Prima † gl. no. reſcripta re integra &c. dat duo ſimilia, & rõnẽ ſubdit, allegat tria iura in ɔtriũ, & ſoluit. Scđo arguit, qđ data &c. ſ. ɔtriũ, & remittit. Tertio obijcit de decre. dilecti, & dupliciter ſoluit. ¶ Vltima gl. arguit a ɔrio. & illud approbat. ¶ In † gl. 2. [ibi,
9 ſi pr̃] frater q̃relã habens ɔ tſtm fratris, q turpẽ pſonã inſtituerat, illã pparatã tranſmittit ad hrdẽ; & idẽ l. poſthumus. §. vlt. [& ibi, Si quis filiũ] q̃relã ẽt nõ pparatã ɔ tſtm patris filius tranſmittit ad nepotẽ [& ibi, Si
10 delegato] ſi tibi † creditori meo cedo actiones ſolutionis cã, quas habeo ɔ debitorẽ, faciendo ẽt te pc. in rẽ tuã, nõ tñ delegãdo, adhuc ab eo petere poſſum, & tibi phibere, ne ab illo exigas priuſq cũ illo litem ɔteſteris, vel aliqd de debito exegeris, vel id debitori nunciaueris [& ibi, principales] ſeqtur, pſonæ, vel illæ, ad
11 quas negociũ in medio migrauerit. ¶ In † gl. 1. [ibi, q a V.] illud auctoritate ſ. di mandati, Gof. [& in fi.] Pe. & Abb. hic, & Guil. in Spec. tit. de reſcr. præſen. §. rõne ẽt
12 eius, in princ. diſtiguũt, an † reſcriptũ ſit impetratum ſup actione reali, an ſuper perſonali. In primo caſu poſſit conueniri ſucceſſor, qa res tranſit cum onere de pigno. ex lris, de decimis, paſtoralis. In ſcđo ſi moritur queniẽdus re integra expirat reſcriptum, vt hic, ſi re nõ integra queniri põt ſucceſſor, vt hic, ibi, nec per ipſas dum viueret &c. vide in Mercu. ſuper rła, is, qui in ius, de reg. iu. li. 6. pp qđ decido q̃ plura hic notata p Inn.
13 Hoſ. & Cõp. ¶ In gl. [in fi.] dixerũt † hic Inn. per Cõp. q p cłam gñalẽ poterit queniri noie eccleſiæ is, qui factus eſt plątus poſt impetrationem: quia non dicitur proprie conueniri perſona prælati, ſed eccleſia.

ADDITIONES.

a ¶ Significauit. No. Compo. q per literas impetratas contra aliquem ſucceſſor eius generalis & etiam hæres ipſius poterit cõueniri re integra, ſi ille prædeceſſor erat expreſſe nominatus in literis. item no. q licet per clauſulam generalem prædeceſſor poterat conueniri, ꝓpter hoc eius ſucceſſor non poterat conueniri re integra per illam clauſulam. item no. q qui factus eſt pręlatus alicuius eccleſiæ poſt impetrationem literarum bene cõuenietur per clauſulam generalem etiam re integra, ſi eius prędeceſſor conueniri poterat per eum nomine eccleſiæ: quia conuenitur tanquam eccleſia: quæ nunquam moritur. item no. q ſecundum Vin. ſi quis impetrauerit reſcriptum. & lis conteſt. eius ſucceſſor per id poterit cauſam explere, ſi talis ſit, qui ſuccedat in illo iure, vt canonicatus & eccleſię. item no. ſecundum Vin. q ſi nomine canonicatus, vel eccleſiæ ſint litteræ impetratæ, q mortuo impetratore re integra valẽt literę ſucceſſori. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Executorię literæ, in quibus impetrans falſo dixit monitoria ſ. præceſſiſſe, non valent.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Præceſſio literarum, de quibus hic agitur, non ſolum intelligitur ex eius debere data, ſed etiam præſentatione.*

4 *Super-*

4 *Superſedere proprie quid ſit.*

5 *Ratione praua ſi quid faciẽdum mandetur, quid intelligatur mandatum & contra ſi quid actum fuerit, teneat necne & num. 6.*

6 *Clauſulæ reſcriptorum ſunt duplicis generis, altera vitiant, amiſſæ, altera minime.*

7 *Epilogus, additio gloſſarum, & nu. 8.*

CAPVT XXXVII.

1 **Ex inſinuatione.** Caſus. † Non valẽt executoriæ, in quib. impetrãs falſo dixit

2 monitorias ꝓceſſiſſe. Et prima † pars deciſè ponit partis querelã. 2a inſtruit executores, 3a ibi, quocirca [Ad

3 vos] o Abbas, & collegæ [Præceſſerint] nõ ſolũ † quo ad datã, ſed ẽt quo ad ꝑtationẽ, vt verba cũ effectu intelligãtur, de cle. nõ reſi. relatum, ſm Egi. Iſtud credo verũ, qñ dixit in executoris monitorijs nõ fuiſſe partitũ

4 [Supſedeatis] † quia lr̃æ nõ valẽt. vñ ex quo de hoc cõſtat, nõ expectamus aliũ finẽ, vel euentũ, qđ eſt ꝓpriè ſupſedere. s̃. e. dilectus. 2. & ſic ꝓprie ponit ver. ſup ſedeatis, ꝯcor. de exce. olim [Alioquin] i. ſi nõ faciũt mẽtionẽ de monitorijs, vel faciunt, ſed monitoriæ ꝓceſſe-

5 rũt [Rõne ꝑuia] vř φ † nõ valeat, qđ ãgũt, ſi hoc nõ ſeruant; qa mãdati fines excedũt, s̃. e. cũ dilecta. ff. mãdati, diligẽter. nõ ſolũ. n. nõ cõmittit ei, φ iniurietur, ſed ẽt p hãc, vel ſilem clauſulã ꝓhibetur. in ꝯriũ facit: qa ſñia ꝯ ius litigatoris lata, ſi nõ appelletur, tenet. j. de

6 re iud. cũ inter vos. dicit Ab. Diſtinguẽdũ inter † clauſulas q̃ cõmittũt iuriſdictionẽ, hoc caſu procedant prima iura, & illas quæ ſolam demonſtrationem faciũt, non arctantes iuriſdictionem, & ſi tales nõ ſeruẽtur, va-

7 let, qđ agitur; & talis eſt iſta. ¶ Prima † gl. reddit cãm

8 textus, ponit ſtylũ curiæ, & arguit. ¶ In † gl. 1. [ibi, ſi ea curſet] s. ſm Inn. Ho. & Cõp. ꝑluitur φ [& ibi, Concedũtur] s. eo. capitulũ [& ibi, Cõſuetudo curiæ eſt] olim fuit, ſed hodie non eſt, niſi qñq; in literis, quæ ſcribuntur ſuper receptione monialium [& in fine] de hoc j. de officio dele. cum in iure, & de verb. ſignifi. Abbate.

SVMMARIVM.

1 *Recipi alium, non debet executor mandare, ſi quis receptus ſit in certa eccleſia, & quando, & nu. 16. 22. 23. 24.*

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Clauſula, ſi pro alio nõ ſcripſimus, ponitur interdum in fauorẽ eccleſiæ, interdum impetrantis, & quando & eius, & clauſula, ſi pro aliis, intellectus, nu. 16. & 17. 20.*

4 *Gratiam ſuam primo non proſequente, ſecundæ literæ, valebunt & quando proſequi dicatur. ibid. & nu. 5. vide nu. 6. & 8. 23. 24.*

5 *Renunciaſſe literis non putatur, qui diſtulit eis vti per annum. cap. plerunq; §. eod. intellectus eod. loco.*

7 *Compoſitio quando fieri poſſit a primo gratiam habente de ſecunda vel vlteriori præbenda ſine præiudicio ſecundi.*

Acceptationis etiam omiſſio primi vacantis primo præbendæ non ei præiudicat, neque ſecundum iuuat. ibid.

9 *Clauſulæ, qui huiuſmodi gratiam proſequatur, vis, et n. 10. 16.*

Ad gratiam proſequendam terminus præfigi quando poſſit, & a quo. ibid.

11 *Duobus, primo & ſecundo gratiam ſuam proſequentib. quid agendum ſit ab epiſcopo, vel capitulo, cui de eorum receptione ſcribitur, & nu. 14. 19. 30.*

12 *Intentio apparet ex clauſulis litterarum.*

13 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*

14 *Additio, & nu. ſequentibus.*

Præſens trahitur ad præteritum. ibid.

15 *Conditiones, quæ ſubintelliguntur, nihil abſurdum, ſi exprimantur affirmatiue, vel negatiue.*

Obſtantia quæ non ſint, abſurdum eſt remoueri, & quæ ſint, addit exempla. ibid.

16 *Expectatione vna pendente in eccleſia vltra numerũ per literas papales non recipietur ſecundus, niſi in caſibus, et nu. 4. & 8. pluribus verò pendentibus quid iuris, numero 17. & num. 20.*

17 *Numerus pluralis contentus eſt duobus, ver. dicit etiam.*

18 *Vacaturarum exceptio eſt odioſa.*

19 *Collationem vel electionem ordinariorum non eſt veriſimile per prouiſiones papales impediri, & quas.*

21 *Mandato papæ parendum, licet ſit durum, ſi apparet de eius voluntate.*

22 *Secundus non recipi debet, ſi primus impetrans habuit a capitulo penſionem, niſi in caſibus, & nu. 25.*

24 *Impetrans primus ſi præſentauit primo literas capitulo ſuper ſua receptione in canonicum, & aſſignatione præbendæ, ſecundus vero præſentauit nondum primo recepto, quid erit.*

25 *Opponere ſecundo, & 26.*

26 *Contra impetrantem ſecundum receptum per literas, quæ poterant eludi, & poſt receptionem primi quando poſſit excipere vel replicare primus, vel alius. & nu. 25.*

27 *Ex tertij iure, vel pacto non quæritur regulariter nobis ius actoris, vel defenſoris, niſi in caſibus, & quibus.*

Turpitudinem meam quando videar allegare, ex eod. loco.

28 *Præſentãtes gratiam ſuam ſucceſſiue multis, quomodo inter ſe agant, & quomodo contra capitulum, & nu. 31. & quid obſtabit lata ſententia reo, quam capitulo. nu. 33.*

30 *Libelli petentis recipi a capitulo contra capitulũ forma qua.*

32 *Libelli petentium recipi inter ſe agentium forma.*

34 *Poſſeſſori præiudicat ſententia contra eum lata, à quo cauſam habet, & exemplum, & nu. 33.*

35 *Conferri à capitulo præbendam ab alio poſſeſſam quomodo accidat.*

36 *In præbenda vel beneficio ius habentes per electionem, vel alio modo qualiter inter ſe agere poſſint, & eorum libelli forma.*

Libelli ius habentium in beneficio, vel præbenda forma, ibid.

37 *Cap. dilecti. de exceptionib. intellectus.*

38 *Poſſeſſionem adipiſci beneficij ſi quis impediatur contra impedientem aget, & quo, ac quid probabit impeditus. n. 39. & 41. poſſidente vero actore, quid iuris, remiſſ. num. 40.*

41 *Excipiens contra electionem, vel collationẽ actoris, vel eius literas, & perſonam audietur cum diſtinctione, & qua, & abſoluetur actore non probante etiam excommunicatus.*

Reus, q nõ defendit ſe ex iure ſuo, ſed ex defectu iuris actoris tantum, non habet neceſſe reſpondere poſitionibus actoris ſuper defectu rei, cum exemplis. ibid. Quid ſi ſponte confiteatur, nu. 42. & 43.

43 *Iudicis poteſtas non extenditur vltra libellum.*

44 *Ex crimine probato per exceptionem quis non punitur, qui non fuit in iudicio ſe defendens.*

45 *Poſſidente capitulo vel alio præbendam, ſiue beneficiũ agetur contra priorem, facit nu. 46.*

Libelli agentis pro præbenda, vel beneficio contra poſſeſſorẽ forma. ibid. ac prouiſi, vel confirmati, nu. 36. pro præbenda debita, nu. 47. item multorum contendentium ſibi eam vel beneficium debitum, nu. 50.

Adiudicari quid petere in iuribus improprie ſit, & verbum adiudicationis largius acceptum pro declaratione ſumitur in libello. ibid. ver. & ſi actor.

Declarari magis, quæ adiudicari in iuribus petitur proprie.

Ius quando non conſtituitur per ſententiam adiudicationis, ſed declaratur, eod. ver. Quia per.

46 *Contra poſſeſſorem prouiſus vel confirmatus poteſt petere, vt inueſtitura vel collatio debitum conſequatur effectum, & quæ erit concluſio, ſententiaque.*

Præceptum cum cauſa cognitione factum habet vim ſententiæ. ibid. ver. & ſi huiuſmodi.

47 *Pro præbenda debita, in qua ius non habeo, quomodo agam, & petam, & iudicum poteſtas quæ ſit in hoc caſu, & nu. 48. & vide nu. 50.*

49 *Iudex papæ quando fungatur vice iudicis in ſententiando, & executoris in conferendo.*

50 *Pro beneficio ſibi debito multi competentes an & quomodo*

agere inter ſe, & petere, vide nu. 45.
51 *Aſſignatio præbendæ vni facta cum cauſę cognitione præiudicat præſentibus, & denuntiatijs.*
52 *Competitores eiuſdem beneficij vt ad eundem iudicem eant, ſolet papa concedere.*
53 *Receptus proprio motu capituli an contra impetrantem a papa opponat ſaltem ſurreptionem literarum. promittit alibi ſe dicturum, & ubi.*

C A P V T XXXVIII.

a 1 Mandatum. [a] Gregorianũ † eſt nec recipit ſummã, recitari tñ poſſet mutatis verbis, in fi. Exe
cutor, cui ſcribitur, vt in certa eccleſia faciat aliquẽ re-
cipi, cũ clauſula, ſi ibidem ꝓ alio nõ ſcripſimus, q gra-
tiã proſequatur, non dẽt mandatũ exequi, ſi alius ibi
2 receptus eſt de mandato ſcribentis. primo ponit † di-
ctũ, ſcđo ipſius rõnẽ, ibi, cũ ſup [Directum] ſup. ſub hac
3 forma, [ſi] cõditio eſt [Pro alio] hæc clauſula † ponitur
in fauorẽ eccleſiæ, quia ſi pro alio ſcriptum eſt, qui pro
ſequatur, ẽt ſi litiget, ante litẽ finitã non cogitur ſcđm
recipere. ponitur ẽt in fauorem impetrantis, vt ſi aliũs
impetrauit, qui non proſequatur: ſecundus obtineat,
& vide qđ dixi de conceſ. præb. ſup rub. ver. ſępe occur
rit, & hẽt hoc locũ, ſaluo qđ ĩ. dicã, ẽt ſi in clauſula nõ
addatur, illud qui hmõi gratiã &c. ſed ſolum dr̃, ſi pro
4 alio nõ ſcripſimus, quia primo † non proſequente vale-
bunt ſcđæ, ſcđm Inn. qui dicit, primũ non ꝓſeq, qñ lr̃is
vel iuri ſuo renũciauit, qñ ꝯ illũ lata eſt ſnĩa, cui acqe-
ſcit, vel qui vxorẽ accepit, vel habitũ reiecit clericalẽ,
vel actũ fecit ꝯriũ clericatui. vide qđ dicã de apoſta.
c. 1. nã, vt dicit Inn. non vr̃ pro eo ſcriptũ, qui facit ꝯ-
rium eius, quod ſcriptũ eſt. Idẽ de illo, qui primam va
cantẽ poſt pñtationẽ lr̃arũ non obtinuit. ĩ. de præb. ſi
5 clericus, li. 6. & idẽ Cõp. & dicit Inn. ꝙ † non putat illũ
renunciaſſe lr̃is, qui diſtulit eis vti per annũ. nec ob. ſ.
eo. plerũq;. quæ loquitur de lr̃is impetratis, ad lites, di
6 cit ẽt Inn. ꝙ † qñ in lr̃is eſt ſolũ cl'a, ſi pro alio non ſcri
pſimus, lr̃æ ſcđæ nõ valent, licet primus non proſequa-
tur gratiam papæ, forſan. iõ quia execratur lites, vel
nõ vult modo litigare, qa expectat tp̃s magis ꝯgruũ,
vel ꝙ illi, ad quos ſpectat, voluntarie illi prouideant,
& ſi nõ in prima vacatione, in ſcđa, vel vlteriori. hoc
tñ dicit verũ, ſi poſt litterarũ pñtationẽ nõ vacauit ꝓ-
bẽda, qa adhuc pt̃ expectare, & petere, vel ſi compo-
7 ſuiſſent de ſcđa, vel vlteriori dãda ſcđm eũ. ſi dicas † cõ
poſitionẽ fieri non potuiſſe in præiudiciũ ſcđi, illud ve
rũ de ſcđo, q nõ habuiſſet cl'am, ſi pro alio, vel qñ id fie
ret in eius fraudẽ, facit qđ poſt gloſſas dicam in prin.
Itẽ ſi primus habuiſſet ptãtẽ acceptãdi, certũ eſt, ꝙ o-
miſſio primæ, quæ vacauit, ſibi nõ ꝑiudicaret, nec ẽm
iuuaret. Redeundo, ad verba Inn. dicit ipſe. ꝙ ſi ſcđus
8 † hñs cl'am huius capituli petat ꝑbẽdã ꝑ ſuas tales lite
ras, & primus ſciẽs nõ venit, nec ius ſuũ ad illã ꝑbẽdã
ꝓſequitur, ſit ſibi ꝑiudiciũ, qui non petit, qđ primo ad
eũ pertinet. ĩ. de re iu. c. pe. ff. eo. tit. l. ſæpe. & in tñ ꝙ
nec auctoritate illarũ literarũ aliã petere poterit: qa
de illa ſcriptũ nõ eſt. & dicit hæc vera, ẽt ſi ſolũ pona-
tur, ſi ꝓ alio nõ ſcripſimus. nã vtrobiq; vr̃ intẽtio papę,
9 ꝙ eccl'a de plurib. nõ grauet. Itẽ † ſcđm eũ illa adie-
ctio, q hmõi grã pro ſe, ad hoc valere põt, qa executor,
vel capl'm, cui ſic ſcribit, ꝑfigit terminũ primo ad grã
ꝓſequẽdã, ſi põt; alias ꝓſequet ſcđus. ff. de opti. lega.
10 ſi tibi [Nõ ſcripſimus] ergo, ſi pro † alio ſcripſimus, q̃
uis mãdatum nõ fuerit receptũ, obſtat exceptio, & ſic
primo impetrãs ius hẽt, nõ primo aſſignãs, vel pñtans,
11 ſtulit vt ĩ. e. tibi q, li. 6. [Proſequi] dicit Inn. ꝙ licet † ep̃s,
vel capl'm, cui ſcribitur ſup alicuius receptione, poſſit
ſe defendere ꝯ fm, qñ ꝓ alio ſcriptũ eſt, vt hic; prudẽ-
ter tñ facit, ſi non vult ſubire laborẽ ꝯdicẽdi, ſi oẽs re-
cipiat in canonicos, cum ſine alicuius præiudio talis
receptio fieri poſſit: quia canoniæ iuribus oẽs pariter
pñt vti; ſed in aſſignatione ꝑbendæ eſt ius: quia poſſet
eis fieri præiudicium. quare vr̃ qbuſdã, ꝙ faciãt ſibi ex
hiberi vtraſq; literas, & procedãt ſm formã decr. cũ ꝯ
tingat. ſ. eo. alias eſſet periculum, qđ hr̃ de ꝑbendis, di
lectus filius. G. Scđm Inn. vr̃ ꝙ decr. cũ ꝯtingat, locũ nõ
hẽat, niſi vtriq; executores mandarẽt, vel parati eſſent
mãdare. ꝯria ſeruari videmus, ꝙ qñ diuerſi impetran
tes petunt idẽ bñficiũ, ꝓuiſores facta eis copia iurium
vtriuſq; ꝯſulunt peritos, & parent ius hñti: ſi dubium
eſt, ſinunt illos litigare, nec immiſcent ſe liti ſed parẽt
mandatis vtriuſque executoris cum proteſtationibus
[Non teneris] nec potes. ſi collatio ſpectat ſolũ ad ca-
pitulum, vel cõiter ad te, & capitulum; ſecus ſi ſpectat
ad te ſolũ ſm Boa. facit ĩ. ne ſede vacante. c. vno, li. 6.
12 [Intentio] quod apparet † ex appoſitione clauſulæ ſe-
cundum Goſ. Inno. & Comp. & Egi. & Boa. de hoc di-
13 cam ſuper gl. ¶ Prima † gl. obiicit, & ſoluit. ¶ Secun-
da gloſſ. ponit duas opiniones, & primam approbat.
¶ Tertia gl. arguit. ¶ In gl. vlt. [ibi, Si qs a principe]
vide vt lite pen. c. 1. ſuper vlt. glo. [& ibi, Merito] vide
14 de verb. obl. olim, ſuper vlt. gl. ¶ In † gl. 1. [ibi, vt hic
patet] & ſic pñs trahitur ad præteritum. ff. de ver. ſign.
verbum erit. ¶ In gl. 2. [ibi, Alij dicunt] Goſ. hic, & in
ſumma huius tit. ante medium, & Inn. ſ. eo. capitulũ,
& Cõp. ibidem Egi. & Boa. [& ibi, Secundum illos fru
b ſtra] dicunt [b] alij, & ſcđm 1. fruſtra ponitur, ſi pro alio
non ſcripſimus. vñ vr̃, ꝙ ſtylum curiæ vtrique poſſint
15 allegare ꝓ ſe: ſed defendendo gl. dicere potes † ni-
hil abſurdum, ſi exprimantur affirmatiue, vel negati-
uẽ conditiones, quæ ſubintelliguntur, vt in prin. gl. Sed
abſurdum vr̃ remoueri, vt obſtantia, quæ non obſtant,
vt ſi dicatur, non obſtat, ꝙ ſit vel non ſit flauus, vel ꝙ
hẽat, vel nõ hẽat criſpos crines, vel non obſtat, ꝙ ca-
ret beneficio, vel ꝙ exceſſit 30. annum, vel his ſimilia.
Sicut. n. deriſibile eſſet iſta vt obſtantia tolli, quia non
obſtant, ita videretur de cl'a hic inſerta, ſi verum ſit, ꝙ
nõ obſtet [Et in fi.] & hæc opinio approbari vr̃. inf. eo.
c. pe. in fi. vbi de hoc in gl. antep. notatur opinio Hoſt.
16 qui tenuit hic, ꝙ pendente † vna expectatione in ec-
cleſia vltra numerum, p lr̃as papales non recipietur ſe
cundus, in cuius lr̃is nõ eſt cl'a, Si pro alio, quaſi papa
nolit tot reſeruationes in eccleſia pẽdere. facit de off.
le. pñti, lib. 6. Si vero primus iam cõſecutus eſt præben-
dam, ualet impetratio ſecũdi, niſi in ipſis lr̃is ſit clauſu
17 la, Si pro alio non ſcripſimus. Dicit † ẽt hic Hoſti. ꝙ ſi
in literis ponitur clauſula, Nõ obſtãte, ꝙ pro alio, ad-
huc obſtabit exceptio, ſi duo fuiſſent iã recepti, ſecus ſi
diceretur pro aliis. dicit etiam Hoſt. ꝙ qñ ponitur plu
rale in lr̃a, quã impetrat quartus, tribus iam receptis,
adhuc obſtabit exceptio, quaſi illud intelligat de duo
bus, ad hoc ĩ. de pb. is cui, li. 6. de re iud. pluralis, li. 6.
hæc vera, niſi exprimatur, vt ſi dicatur, pro aliis qua-
tuor, vel quinq;, vel ſi dicatur, Pro aliis quotcunque &
18 eſt rõ: quia exceptio † vacaturarum eſt odioſa, de con
ceſ. præben. ca. 2. & c. propoſuit, & c. conſtitutus. vnde
19 cum per prædictas † prouiſiones impediatur ptãs or-
dinatiorum, vel illorũ, ad quos ſpectat collatio, vel ele
ctio, non eſt veriſimile, ꝙ papa illos voluerit tam diu
impedire, de quo remittit ad ſummã eo. tit. §. quæ poſ-
ſint obijci ſub §. hic aũt, ante fi. nec prodeſt, & ſe. Et
20 vide, quod dicam de † clauſula. Si pro aliis non ſcri-
pſimus, an obſtet ſcripſiſſe pro vno. ĩ. de præben. quã-
c uis. [c] 1. in prin. lib. 6. Dicit etiam ꝙ in eccleſia, in qua
nõ eſt certus numerus, obſtat prædicta exceptio cum
adiunctione etiam, vbi opponitur clauſula. Non obſtã
te ꝙ pro aliis, vt ſi dicunt canonici ſe grauatos in vno
quem receperunt, allegantes paupertatem, quã ſi pa-
pa ſciuiſſet, non grauaſſet illos in primo, multo mi-
nus in ſecundo, de inſt. c. 1. & c. auctoritate, de cẽſi. cũ
inſtan-

21 inſtantia. Ex quo † aũt apparet de voluntate papæ, pa
rendũ eſt mandato, licet ſit durũ. remittit de off. dele.
ex parte 2. de reſc. ſi qñ. 19. di. in memoriã. ¶ In gl. vlt.
ibi [Graue] ſecus, ſi leue, & de hoc ſatis 25. q. 2. reſcri-
pta. ¶ Expeditis textualibus, & addẽdis ad gl. eſt ſciẽ
dum, ꝙ Inn. & Cõp. poſuerũt hic magnas ſuas gloſſas,
22 quas, prout breuius potero, decidam. Quæro, an † ſi
primus impetrans habuit a capitulo penſionem, & ſe-
cundus impetrauit cum hac clauſula, Si pro alio &c.
an per penſionẽ primi excludatur ſecundus? dicit Cõ-
po. ꝙ ſic. quod verum intelligit ſm Vinc. ſi capitulum
hoc non fecit in fraudẽ, forte modicũ dando primo,
qui volebat dimittere clericatum. talis. n. titulus habe
tur pro non titulo. ff. de pet. hær. nec vllam. §. quod ſi
quis: vel cum ipſe primus cõpulſus & fatigatus ſua mi-
d ſeria, ceſſit, vel modicũ quid accepit [d] ad hoc ꝫ. ca. ſi.
23 Sed † quid ſi primo impetrans neglexit præſentare lit
teras ſuas, & ſic ſecundus primo pñtauit? dic. ꝫ. eo. tibi
qui. li. 6. per quã terminantur quãplura hic notata per
24 prædictos, & de prę̃b. ſi clericus, e. lib. Sed † pone A. pri
mo pñtauit literas capitulo ſuper ſua receptione in ca
nonicum, & aſſignatione præbẽdæ. venit poſtea D. &
præſentauit ſecundo: quæritur, nunquid primus nõdũ
receptus huic ſecundo ſe poſſit opponere, ne recipia-
tur? reſpondet Cõp. ꝙ aut vterque impetrauit ſuper di
uerſo iure, aut ſuper eodem. primo caſu, puta qñ vter-
que recipiendus eſt ex vi clauſulæ Non obſtante, tunc
non intereſt ipſius A. ſe opponere, ne B. recipiatur; ꝙ
ideo non audiretur in hoc, niſi ex prærogatiua. 2. q. 6.
non ſolent. Item nec quò ad ꝓbendam intereſt ipſius
A. quam prius conſequatur, licet ſecundus prius reci-
piatur; quod dic vt ꝫ. e. tibi qui, de præb. eum cui, li. 6.
quod intellige, niſi ſecundus prærogatiuã hr̃et, de ꝯc.
præb. c. pe. lib. 6. Si vero impetrant ſuper eodẽ iure, vt
quia capitulũ non tenetur recipere niſi alterum tantũ,
tũc primo pñtãs põt ſe opponere: alias ſibi ſcienti cau-
ſam ſuã agi pararetur ꝑiudiciũ. ff. de re iu. ſæpe. admit
tetur autem tũc A. vt aſſiſtens capitulo, & docebit de
iure ſuo ẽt inuito capitulo. Et ipſo A. docente de ſuo
iure abſoluetur capitulũ ab impetitione B. de re iud.
cũ ſuper. Sed vbi A. docet de iure ſuo per lr̃as, vel alio
mõ, mos gerẽdus eſt B. vt impugnet ius illius A. oppo-
nendo ẽt ꝯ perſonã, puta ꝙ excõicatus erat tpe impe-
trationis, vel alio modo. Iſto tamen caſu A. nõ admit-
teretur ad dicẽdũ ꝯ lr̃as, vel ꝯ perſonã ipſius B. ſed ſo-
lum ad docẽdũ ius ſuũ. rõ, quia B. nõ agit ꝯ A. ſed ꝯ ca
pitulũ, & exceptio eſt actionis excluſio. ff. de exc. l. 1.
B. vero iuxta ſuperius dicta bene admittitur ꝯ perſo-
nam vel literas illius A. de ſuo iure docentis: quia cũ
A. ſui iur. ꝓtextu admittatur ad dicendum ꝯ B. meri-
to B. datur copia impugnãdi ius eius quoquo mõ. di-
cit ẽt Comp. quòd eo caſu, quo B. ſecundo præſentan-
te agente ꝯ capitulum, poteſt A. primo præſentãs nõ-
dũ receptus ſe opponere, & de ſuo iure docere, item ꝙ
B. põt ius, cui A. innititur, impugnare, in eodem caſu
ſi. A. primo pñtans petit recipi a capitulo, poteſt B. ſe-
cũdo pñtans ſe opponere, & de iure ſuo docere. Item
tunc ꝯ B. admittitur A. tã ꝯ perſonã, q̃ ꝯ literas ipſius
25 B. vt in caſu conuerſo. ſed † pone, quòd A. primò præ-
ſentans iam receptus eſt. pñtat B. & petit recipi a ca-
pitulo, nũquid A. põt ſe opponere? dicit Cõp. ꝙ non,
niſi ſicut vnus ex alijs canonicis: quia non intereſt ſua,
niſi ſicut vnius aliorum canonicorum. Si autem vacat
præbẽda q̃ petit ſecundo pñtans, planum eſt, ꝙ primò
præſentans poteſt ſe opponere, de re iudi. quamuis. Di
26 cit † ẽt Cõp. ꝙ ſi poſt receptionem primi capitulũ re-
cipit ſm per lr̃as, quas poterat per exceptionem elide
re, puta quia non fecerat in illis mẽtionem de benefi-
cio, qđ dẽbat, & iſte ſecundus in præbenda poſtea va-
cante petit præferri; ꝙ ille primus, & quilibet alius,
q ante receptionem prædictã capituli ius habuit in bñ
ficio, vł ad bñficiũ, põt ſe defendere, & opponere de
ſurreptione, cũ capitulũ ſibi nõ potuerit ꝑiudicare. Si
vero tpe receptionis ille ius nõ hẽbat, licet poſt rece-
ptionẽ capituli ius hr̃e incipiat, nõ poterit excipere;
vel replicare ꝯ lr̃am, cuius auct. alter petit, vel defen-
dit bñficiũ, cũ receptio capituli fiat bona fide, & ſine
vllius prę̃iudicio. tñ qñdoq; eſt reperire, ꝙ intereſt ex
cipientis: vt quia excluſo illo, qui impetrauit lr̃as ſur-
reptitias, manet ꝓbẽda vacans, de qua ſecundo pñtan
ti poterit ꝓuideri. dicit tñ quoſdã non diſtinguere, an
excipiẽs ius hẽat añ receptionẽ aduerſarii necne: quia
vtroq. caſu excipiet, & fortius, ſi p lr̃as papę ius habet
in re. Vbi uero capitulum nõ approbaſſet lr̃as, fatetur
27 Cõp. ꝙ illi diſtinctioni nõ eſt locus. Sed † pone, quod
ſecundus pñtans, prę̃bendã petit a tertio pñtante ip-
ſius ꝓbẽdæ poſſeſſore: nunqđ ille tertius ꝯ ipſum ſcđm
excipiet de iure primi, cui debet? vr̃ quibuſdam, ꝙ ſic,
vt quo iure ſecundus admittitur ad probandũ, ꝙ præ-
benda pertinet ad ipſum, eo iure admittatur reus ad
probandum, ꝙ non pertinet. & eſt ꝑtinens ad proban
dũ iſta ꝓbatio, p quã reus abſoluitur. C. de rei vin. res
alienas, ad hoc ſ. de renũ. ſup hoc. Nã diuerſis & ꝯriis
defenſionibus vti poſſum, de reg. iur. nullus pluribus,
li 6. & vr̃ exp̃ſſum, de iure pa. cum dilectus, vbi poſſi-
dẽs eccleſiam defendit ex iure tertii, pro quo legatus
inhibuerat. Alii ꝯ quia regulariter mihi ius actoris, vel
defenſoris nõ quæritur ex iure, vel facto tertii in eo iu-
re nõ ſubiecti. ff. de verb. obl. ſtipulatio. §. alteri. ff. de
pac. vnius. §. ne ex piar, & l. ſicut. Itẽ excipiendo de iu-
re primi aut dico illum ius hr̃e; & tunc allego turpitu-
dinem meã: aut dico hũiſſe, ſed ꝑdidiſſe renunciatio-
ne, vel aliter; & ſic illud ius transfunditur in ſm. ff. de
ſuc. edi. l. 1. ff. de adult. ſi maritus. §. ſi negauerit. ergo
nullo caſu audiẽdus ſum allegans ius tertii. Itẽ vr̃ hoc
exp̃ſſum ff. q po. in pig. ha. l. creditor, & l. Claudius. §.
ſi cum alio, vbi poſſeſſor pignoris ꝯ ſcđm creditorem
nõ defenditur ex iure primi creditoris. So. ſi ius tertii
recidit in detentorẽ, indubitanter põt detentor ſe ex il
lo iure defendere; alias ſecus, vt in l. Claudius. Alii di-
cunt, ꝙ ſiue recedat, ſiue nõ, põt detẽtor ex iur̃ tertii ſe
defender̃, cũ poſſeſſor admittatur ad probandũ oẽ id,
p qđ ab impetitione aduerſarii abſoluatur, vt probant
c pria iura. Nec obſtat [c] qđ opponitur ex l. ſtipulatio;
ꝙ locũ hẽt in actore, vel iur̃ verbis quæſito: ſecus ſi q̃ſi
tũ ſit re. ff. de ne. ge. ſi pupilli. §. pecuniam. Nec ob. lex
creditor: qa ibi licet primus creditor, ſi ageret, vince-
ret ſm: nihilominus ſcđus ius hẽt, rõne cuius iure vin-
cit poſſeſſorẽ: quia potior eſt illo, vł qa ille nullũ ius
hẽt. Sed hoc caſu ſi primus ius hẽt in bñficio, ſcđus idẽ,
qa petitor nullũ ius hẽt in eo; Vñ merito ex ꝑſona, vel
iure tertii repellit̃. Sđ forẽ hoc eſt verũ, ſi nõ appareret
turpitudo excipiẽtis, de qua exp̃ſſum eſt ſ. Appet aũt
ſm ipſum turpitudo, qñ beneficiũ petitũ detinet vt
ſuũ, & ꝓponit tertiũ eẽ potiorẽ ĩ illo. Si ãt ipm bñficiũ
nõ retinet vt ſuũ, poſſet detẽtor ius tertii ſine turpitudi
ne allegare. Itẽ ceſſat turpitudo, qñ allegat ius, qđ nõ
hẽt, ſed hũit tertius eo tpe quo ſcđus dicit ſibi ius in il-
lo q̃ſitũ fuiſſe, vt in c. cũ dilectus, ſupius allegato. qđ ꝓ-
cedit, vt ꝓdixi, qñ ius tertiæ ꝑſonę nõ recidit in ſcđo a
quo caſu poſſeſſor ius primi inutiliter allegaret. & di-
cit Cõp. ꝙ eodẽ modo põt opponi & reſpõderi in ſimi-
libus, vt cũ petitur vxor, vel alia res, & reus ex iure ter-
tii defendit: & hoc maxime in bñficiis, vbi iuſtus titu
lus & omnis puritas requiritur. ꝫ. de electione, cum di-
lecti. Alii dicunt, ꝙ excipienti de iure tertij nõ ob. præ-
dicta ratio turpitudinis, quia non dicit ꝑciſè rẽ tertii,
ſed ſuã. & qñ ſua nõ eẽt, dicit illã eſſe illius tertii, non
ſecũdi agẽtis, & ſimilis modus excipiẽdi, de exce. cum
venerabilis. dicũt tamẽ iſti, ꝙ licet poſſeſſor excipiens

de iure tertij audiretur, ſi tñ de iure ſuo nihil probat, &
ſupior iudex ꝑ ↄfeſſionẽ, vel aliter probatũ bñficiũ, de
quo agitur, ad aliũ ꝑtinere, ex offo ſuo amouebit poſ-
f ſeſſorẽ[f] Quęrit † demũ Cõp. ex ꝑdictis ꝑſtãtib. ſucceſ-
28 ſiuè quõ inter ſe agãt, & quõ ↄ̄ capitulũ, & rñdet. hoc
planũ, ꝙ ↄ̄ capitulũ pñt illi, ꝑ quib. ſcriptũ eſt, agere,
vt illos recipiat, & licet ex reſcripto ꝓprio nõ ↄpetat
actio, ꝑ ipſũ tñ iudicis offm ĩtẽtatur. ff. de relig. & sũp.
29 fune. ſi qs ſepulchrũ, in prin. & ſi talis † eſt caſus, ꝙ ca-
pl̃um alterũ ſolũ de duob. agẽtib. teneatur recipe, illũ
recipiet, q primò ꝑuenit ad ſñiam, ꝑſtita ꝑ illũ cautiõe
caplo, ſm l. is a quo. ff. de rei vin. tradic, vt plenè no. de
30 ↄce. pb. ſi ſol. formabit † ãt ſm Cõp. q eſt recipiẽdus, li
bellũ ſic ↄ̄ capl̃um: qa fcã narratiõe mãdati, ſi mãdat,
ꝙ recipiat, & ꝑbẽdã ↄferat, cũ ſe facultas obtulerit, ſub
iũget quõ capl̃um monitũ noluit illũ recipe, & petet,
ꝙ ꝑ ſñiam ↄdẽnetur ad ſui receptionẽ, & ad ↄferẽdam
ſibi ꝑbẽdã, cũ ſe facultas obtulerit. j. de ↄc. pb. cũ ſup.
Et ſi petat, ꝙ executor ſuus ꝓnũciet ſñialiter ipſũ ꝑ ca
pl̃um recipiẽdũ in canonicũ talis eccl̃iæ, & ꝑbẽdã ſibi
ↄferẽdã, cum facultas obtulerit, idẽ erit effectus, & ſm
eũ in tm̃ valebunt hę ſñię expectãti, ꝙ ſi nõ appelletur
ab eis, nõ audietur capl̃m excipiẽs ↄ̄ illũ, vel illius lrã,
de hoc ſ. e. ſuꝑ lris. Aliqui dñt, ꝙ iudex nihil ꝓnũciat
hoc caſu. ſed qñ videt intẽtionẽ impetrãtis fundatã, &
ↄ̄ illũ nil ꝓbatũ remittet illũ ad ſuũ executorẽ, & mã-
dabit illi ꝓuideri, nõ obſtãtibus, q̃ ſunt oppoſita ↄ̄ illũ
& hoc mãdatũ factm̃ cũ cãæ cognitione hẽt vim ſñiæ.
Sed, vt dicit Cõp. ſi iudex ꝑt illud, ꝑt & primũ: quia de
qua re &c. ſi vero nõ eſt ſcriptũ caplo, ſed executori, vt
ↄpellat, vel vt prouideat, inſtãdũ eſt apud executorẽ,
vt exequatur mãdatũ vel ↄferẽdo, ſi ad hoc hẽt man-
datũ, vel mãdãdo caplo, ꝙ illũ recipiat, & ſi capl̃um
ꝓponit l̃tiam cãm, quare nõ tenetur recipe, audietur,
de ap. dilecto, de ele. cũ inter canonicos. ſi aũt nullam
l̃tiam ꝓponit, vel ꝓponit, ſed nõ approbat, tũc execu-
tor ſine li. ↄte. ↄpellet, licet, vbi partes iudicis aſſumit
executor, videatur diffinitiua ferẽda, q̃ ſine li. ↄt. ferri
nõ dẽt. Põt ẽt peti ab executore, ꝙ pronũciet ſe ad exe
cutionẽ mãdati, vel cõpulſionẽ capli, nõ obſtãtib. op-
31 poſitis, debere ꝓcedere. Sed † nũqd iſti, q petũt reci-
pi, inter ſe pñt agere? So. nõ: qa ꝑſonali actõe nõ, cũ al-
ter nõ ſit alteri obligatus, nec ex ↄ̄ctu, vel quaſi, nec ex
maleficio, vel quaſi. Itẽ nec reali pñt inter ſe agere, cũ
neuter poſſideat aliquid de iure alterius, ſed potius ca
plũ: tñ rõne iniuſti impedimẽti poſſet alter agere ↄ̄ al
terũ, ſicut & ↄ̄ quẽlibet extraneũ, ar. j. de exc. dilecti. ff. ſi
32 ſerui. vind. l. ſi qs in diuturno. & tunc narrabit † alter,
pone A. in libello, quõ papa ſcripſit capitulo pro ipſo,
& quõ capitulũ admonitum fuit per executorẽ, & quõ
H. præſtat impedimẽtũ, ne ipſe A. recipiatur, vñ petet
illi B. imponi ſilentiũ ſup ſua ↄ̄dictione, & ſibi ſñiali-
ter inhiberi, ne impediat, quo minus recipiatur, vt ꝑd.
dec. dilecti. & tũc B. defendet ꝑ exceptionẽ, & ↄ̄ lrãm,
33 & ↄ̄ ꝑſonã agẽtis, & docẽdo de iure ſuo. & hoc caſu † ſi
fert ſñiã ↄ̄ B. per hoc ſuũ ius, qđ hẽbat in canonicatu
in modũ defenſionis deduxit in iudiciũ, in tm̃ ſibi prę
i iudicabitur, ꝙ de ceterũ nunq̃ de iure ſuo ↄ̄ ꝑdictũ A.
poterit agere, vel excipere, ſi de illo iure inter eos age-
batur, & hoc pp exceptionẽ rei iud. & de hoc & an ſñia
lata in hoc caſu ↄ̄ reũ, vel ↄ̄ actorẽ proſit, vel noceat
34 capitulo, remittit j. de re iudi. q̃uis. Quærit † demũ,
ꝙ ſi mihi recepto auc. papæ debebatur prębẽda, q̃ fuit
collata B. egi ↄ̄ capitulũ, vt cogeretur illam mihi ↄfer
re, amoto quolibet detentore, ↄ̄ B. poſſeſſorẽ non egi,
ſed B. venit ꝑ procuratorẽ ad cãm, quæ erat inter me,
& capitulum: probaui de iure meo, ſ. me receptũ auct.
papæ, & illã ꝑbẽdã debitã mihi B. nihil docuit de iu-
re ſuo, & obtinui ↄ̄ capitulũ, dicit Cõp. ꝙ hæc ſñia ꝓiu-
dicabit B. hñti cauſam a capitulo, ↄ̄ quod agebam.

ff. de re iudi. ſæpe. j. de re iu. q̃uis, & ibi dixi de hoc ſ.
1. gl. ſup. verſ. ↄnexe. ſecus, ſi agerẽ ad ꝑbẽdã ↄ̄ aliũ, a
quo poſſeſſor nõ hrẽt cãm. ille. n. proceſſus non ꝓiudi-
cabit poſſeſſori, qui nec habuit ꝓhibere me agere, nec
35 illũ tertiũ ſe defendere, vt in l. ſæpe. Si dicas, quõ capi
tulũ ↄfert ꝑbẽdã ab alio poſſeſſam ↄ̄ id. j. de cõceſ.
pb. cũ nris? ſo. illud, cũ tpe impetrationis ꝑbenda, quã
g papa ſ mandat ↄferri, poſſidebatur ab alio, hic aũt, cũ
alius occupauit poſtq̃ executor mãdatũ recepit, poſtq̃
36 mihi erat debita. ſ. eo. c. Quærit † ẽt de illis, qui in prę
bẽda, vel alio beneficio ius per electionẽ, collationem,
vel inueſtituram hre dñr, qualiter poſſint inter ſe age-
re, & qualiter ↄ̄ capitulũ? vide qđ dicã j. de tranſact.
de cætero, in mag. gl. rñdet, ꝙ ſi nullus illorũ poſſidet
beneficium, de quo agitur, ꝑt vnus facta narratione de
ſua iuſta electione, vel collatione, & de iniuſta aduerſa
rijs petere ↄ̄ alterũ iudicis offm implorãdo, vt ſua ele-
ctio, vel confirmatio ↄfirmetur, & aduerſarij infirme-
tur, ſicut tota die peti videmus, de elec. ↄgregato, & c.
dudũ, de of. dele. ſup eo. Aduerſarij electionẽ, ſeu col-
lationẽ dixit narrãdã in libello, quia niſi id narraret,
nil poſſet ↄ̄ ſuum aduerſariũ petere, niſi cũ turbatorẽ,
vel poſſeſſorẽ dicat, vt ſtatim dicam, de imploratione
officij, dicit, qa ſi nõ poſſidet aduerſarius, vel ↄ̄dicit,
ↄ̄ eum nõ ↄpetit actio realis, vel perſonalis, vt in alio
37 caſu prædixi. nec ob. de † excep. dilecti: quia ibi elect'
erat confirmatus, & agebatur ↄ̄ ↄ̄dictores, vt ſibi obe-
dirẽt, qđ põt. j. de elect. dudũ. vel opponebãt ſe ibi de
facto ↄ̄ confirmatum, ne pacificã poſſeſſionem hrẽt,
38 vnde † ſi non poſſidens beneficiũ, de quo agitur, alte
rũ de facto impediret in adipiſcenda poſſeſſione, im-
peditus facta narrationẽ de ſuo iure, & de impedimen
to aduerſarij, ↄ̄ impediẽtẽ agit vt a ſuo impedimento
ceſſet, ſeu prohibeatur. ff. ſi ſerui. vin. ſi quis diuturnũ,
39 de præſcr. veniẽs, de decimis dudum. Sed † qđ proba-
bit actor hoc caſu, qñ agit ratione impedimẽti? rñdet,
ꝙ probabit ſe ius hre in beneficio, ſuper quo ſe propo-
nit impediri. i. collationẽ, vel inueſtituram canonicã
ad inſtar ↄfeſſoriæ, in qua oportet agẽtem probare ſe
dñm, vel quaſi. ff. ſi ſerui. vin. l. 3. ff. ſi vſufr. pe. l. vti frui.
Et dicit Cõp. obtentũ, ꝙ ex quo probat de iure ſuo, li-
cet nõ probet impedimẽtũ, feretur ſñia ↄ̄ reũ, ne acto-
rẽ impediat, vel moleſtet. Cõtrouerſia. n. q̃ facit reus li
tẽ ↄte. ſufficit, vt videatur impedimẽtũ ꝑſtare, ar. ff. de
h rei vin. is qui.[h] ff. ſi vſuf. pe. l. ſi. & facit qđ dicã j. de re
40 iud. ſub horta. Qñ † vero actor non poſſidet, remittit
41 Cõp. ad no. de ver. ſig. abbate. Sed † nũqd reus, ↄ̄ quẽ
agitur ſup electionis ↄfirmatione, vel impedimẽto, ad
mittetur excipiẽs ↄ̄ electionẽ, vel collationẽ actoris,
vel eius lras, vel ꝑſonã? rñdet, ꝙ admittitur cũ diſtin-
ctione no. j. de elec. ꝙ ſicut, & ſ. e. c. Et ſi actor nõ pro-
bet ius ſuũ, vel ꝓbet, ſed per exceptionẽ repellitur, ab
ſoluitur reus, & ſi de iure ſuo nil probet q̃uis ẽt ſit ex-
cõicationis. C. de ꝓba. actor, de excep. cũ inter, & c. di
lecti. pp quod dicit Cõp. ꝙ reus, qui nõ defendit ſe ex
ſuo iure, ſed ex defectu iuris actoris tm̃. non hẽt neceſſe
rñdere poſitionibus actoris, quæ ſũt[i] ſuper defectu ip
ſius rei, puta ordinis, ętatis, ſciæ, vel fili, vt in l. actor.
42 Sed † quid ſi reus ſuo iuri non inuitus, nec libellũ dans
ſpõte ſuũ defectum fuit confeſſus? So. ſi actor de ſuo iu-
re nõ probat, vel probat ſed per exceptionẽ repellitur,
imponitur ſilentiũ actori. ↄ̄ reum vero confeſſum infe-
43 rior a papa, ſi corã illo eſt cauſa, nihil ſtatuet: quia † vl-
tra libellũ nõ extẽditur iudicis ptãs. ff. cõi diui. vt fun-
dus, & j. de ſi. licet. Si tñ agatur poſtea ↄ̄ reũ in modũ
accuſationis, vel inquiſitionis, poterit amoueri per cõ
feſſionem, licet in alio iudicio factam. j. de elect. per
inquiſitionem, vbi de hoc. Si vero cauſa eſt coram pa-
pa, qui ſupra ius eſt, de conc. præben. propoſuit, poteſt
ipſe, & conſueuit ſilentio actori impoſito, & reo pri-
uato,

tuato, bñficiũ idoneæ perſonæ ꝯferre, qñq; ſupplet de-
fectũ actoris: qñq; rei, & prout perſonarũ merita, &
circunſtãtiæ requirunt, & facit illud ipſorũ alteri aſſi-
gnari. Hoc aũt dictũ Compo. poſuit Arch. de iureiu. c.
44 ſi. lib. 6. & ibi dicit † ex crimine probato per exceptio
nẽ illum non puniri, qui nõ fuit in iudicio ſe defendẽs;
45 all. qđ no. Inn. de fideiuſ. peruenit. Dicit † aũt Cõpo. ꝙ
ſi capitulũ, vel alius poſſidet præbendam, vel bñficiũ,
de quo agitur, tũc agetur ꝯ priorem. Et ſi actor inniti-
tur collationi, inueſtituræ, vel ꝯfirmationi, narrabit ius
ſuum in libello, & petet præbendam ſibi adiudicari,
vel declarari p ſnĩam ad ſe pertinere, licet in huiuſmo
di iurib. magis propriè petat declarari, quã adiudica-
ri: quia per ſniam ius non conſtituitur, ſed declaratur.
ff. de ſeruі. l. ſicuti. §. ſed ſi quæritur. Qñque tamen per
adiudicationem ius cõſtituitur, vt patet in iudicio cõi
di. & fa. erciſcũ. Et vide quod dicam de conceſ. præbẽ.
propoſuit, ſuper gl. pe. de tranſac. quanto, in vl. gl. Tñ,
cum verbum adiudicationis largius qñq; accipiatur,
de relig. do. cõſtitutus, & c. cũ venerabilis. admittitur
petitio, qua prouiſus, vel confirmatus petit ſibi adiudi
cari, & ſi iudex adiudicet, intelligitur declaraſſe acto-
rem habere ius in libello narratum, & idem in quacũ-
46 que alia re adiudicata. Poteſt † ẽt prouiſus, vel confir-
matus petere contra poſſeſſorẽ, vt inueſtitura, vel col-
latio debitum conſequatur effectum, de ap. ꝯſtitutus,
& ĩ. de ꝯceſ. pb. poſt electionem, & probato de iure a-
ctoris, ſi reus ĩtiam defenſionem nõ probat, præcipiet
iudex defenſori, vt diſcedat a bñficio, & illud dimittat
actori, & ad hoc illũ ꝯpellat per iuris remedia. & ſi hu-
iuſmodi præceptum ſit cum cauſę cognitione, habebit
vim ſniæ. C. de ap. qui ad ciuilia. ff. de iud. ſi debitori,
47 de re iud. ꝙ ad conſultationem. demum † quærit, qũo
agam, ſi nõ habeo ius in præbẽda, ſed eſt mihi debita?
rñdet, ſi poſſidetur ab alio, agã ꝯ poſſeſſorem, & facta
narratione iuris mei, petã illam mihi adiudicari, vel
pronunciari mihi debitam vel ad me pertinere. ĩ. de
re iu. cum Bertoldus. Si quæras quare non ſic ago pro
Sticho, quẽ mihi promiſiſti per ſtipulationẽ, rñdet, qa
illa eſt perſonalis actio, & in Sticho nullum ius habeo,
hic aũt realiter ago ad inſtar ꝯfeſſoriæ, & rem proſe-
quor, ad quẽcũque perueniat: quia tunc iudex, ſi voluit
in ſnia ꝯſtare, in verbo gñali dicet, adiudico, vt in c. cũ
Bertoldus. melius facit, ſi ſpecificat pbendã actori de-
bitã, & ſibi deinde ꝯferẽdã; & tũc ibit actor ad executo
rẽ ſuum, vel ad papã, & per implorationem officij illã
ſibi ꝯferri faciet, & poſſeſſorem amoueri. in prædicto
48 † ẽt caſu, vbi præbẽda eſt debita, ſi iudex eſt cõpetẽs,
põt non ſolum ſibi adiudicari, ſed ſibi ꝯferri. Et dicit
Cõp. ꝙ admittit qñque has petitiones pp vitandos an
fract⁹ & circuitus eũdi ad executorẽ. hodie ap,pbatũ
eſt hoc per cle. de reſc. auditor. vñ licet quidã dicãt pe
titionẽ non admittendã, quia non ſpectat ad iudicem
ꝯferre, ſed ſniare, facit de of. del. ſuper eo, qui tñ peti-
49 tionẽ defendũt dñt, ꝙ iudex † papę fungitur vice iudi
cis in ſniando, & executoris in cõferendo. cum. n. id. ſ.
cõferre, ſpectet ad papã, nõ eſt vis, an p hunc iudicem
papæ, an per aliũ executorẽ ꝯferatur ei, cui debetur de
iure, cũ per hoc nulli fiat præiudiciũ. Sed in caſu capi-
tuli, ſuper eo, cũ papa nõ intẽderit illud cõferre, iudex
poterat ſniare, nec præiudiciũ fieret illi. ad quem ſpe-
50 ctat collatio, vt ibi, ſi vero † beneficiũ, de quo agitur
non poſſideatur ab aliquo illorũ, qui dñt illud ſibi tñ
debitũ, nõ collatũ, tũc vř, ꝙ nulla cõpetat actio alteri
ꝯ alterũ, niſi forſan rõne impedimẽti, qđ de facto præ-
ſtaretur in cõſequẽda ꝯfirmatione, inueſtitura, vel col-
latione. Alij dñt, ꝙ licet nullus illorum poſſideat be-
neficiũ, de quo agitur, vnus tñ facta narratione ſui iu-
ris, & aduerſarij, petere põt, vt declaretur bñficiũ ſibi
debitum & vt aduerſarijs imponatur ſilentiũ, nec tñ
petitur hoc iure actionis, ſed per offm̃, vt de elec. dictũ
eſt ſ. dicit ẽt Cõpo. ꝙ tu, qui dicis pbẽdã tibi nõ colla
tã, ſed debitã, potes petere, ꝙ denũcietur oĩb. qui ſe ꝯ-
tẽdũt ius hře in pbẽda, ꝙ veniãt corã executore, vel c.
defenſuri ius, ſi qđ hñt in ipſa: q ſiue veniãt, ſiue nõ, po
tes petere illã tibi aſſignari: & alij poterũt idẽ petere,
& ſupior aſſignabit illã illi, cui viderit ipſã dři. Et hęc
51 † aſſignatio, cũ fiat cũ cauſæ cognõne piudicabit il-
lis, qui pñtes fuerũt, & qb. denũciatũ eſt. ff. de re. iu. ſę-
pe. C. de ap. qui ad ciuilia. pdicta tñ denunciatio me-
lius fiet p iudicẽ, cũ forte quis nõ teneatur aduerſario
52 ſuo credere. ff. de eo, p quẽ fa. eſt. l. 1. dicit † ẽt, ꝙ quan
do plures petũt idẽ bñficiũ, non vř, ꝙ ex quo petunt vt
ſinguli, & in ſolidũ, ꝙ de iure petere pñt, ꝙ mittantur
ad eundẽ iudicẽ, ff. de li. cã. l. cognitio. §. ſi plures. Sed
papa ꝯſueuit hoc facere, cũ ab eo hoc petatur, ar. ff. de
li. cã. ſi pariter, & no. ſ. e. paſtoralis, & de conſt. cũ M.
& vide in Spe. de ac. vel per §. ſuper actionib. ver. quid
53 ſi plures. Quod † aũt no. Inno. hic de recepto proprio
motu capituli, an ꝯ impetrantem a papa opponat ſal-
tem ſurreptionem literarum, dicam ĩ. de præben. re-
latum, in gloſ. dicit Inn. vbi eius dictum poſuit Hoſti.

ADDITIONES.

a ¶ Mandatum. No. Cõpo. ꝙ ſi quis litteras obtinuit adiecto hoc
ſi pro alio nõ ſcripſimus, qui huius gratiã proſequatur & alius,
pro quo ſcriptũ eſt primo. ceſſauit, quia expreſſe litteris non re
nunciauit, vel tacite accipiẽdo vxorẽ, vel quia capitulum ei dẽt
certos reditus, & modicos annuatim in fraudẽ, non poterit ex-
cipere capitulũ contra ſcđm, ſed ſi ei aſſignauit redditus nõ in
fraudẽ, capitulũ excuſatur a ſecundo præſentato, itẽ no. ꝙ ſi pri
mo impetrãs neglexit litteras primo præſentare, ꝙ obtinebit 2.
impetrans, qui primo litteras pſentauit prębẽda vacãte poſt ſuã
pſentationẽ, itẽ no. ꝙ ſi ſcđus impetrans pri[illegible] pſentauit eo, ꝙ
primus impetrãs impeditus fuerit ſtĩmè, & ſi ipſe impetrans ve-
rè aſſecutus beneficiũ, vel iã receptus ante pñtationẽ primo im
petrãtis, nõ reuocabitur qđ factũ de ipſo fuit, ſi vero nõ fuit re-
ceptus oppoſitor, ſiue qs primo pferatur no. ſ. plerũq;. itẽ no. ꝙ
ſi impetrãs nõ obtinuit præbẽdã ſibi de iure debitã, quia abhor
ruit lites, vel qa alias occupatus fuit, & ita collata fuit alteri. vt
pote B. ꝙ executor ſuus poterit bene de iure ei conferre, ſcđã,
vel tertiã, vel q̃uis aliã qũo vacare inuenerit: quia intẽtio papæ
vř, ꝙ nõ ſit canonicus, & ſi iſte, qui nõ habuit pbẽdã ſibi de iu-
re debitã cõcurrat ſimul cũ plurib alijs, q poſt ipſum impetraue
rũt ad petẽdũ prębẽdã vacãtẽ tertiã, vel aliã, ꝙ ipſe oĩb. in ipſa
vacãte prefertur, quorũ prior eſt tpe in impetratione: ſed pbendã
q ſibi nõ debatur, q̃ alius poſſidet euincere nõ poterit, qa ius nõ
hẽt in illã, ſed in illa tm̃, q ſibi debita erat, & hæc vera ſũt ſi clau
ſula, niſi pro alio ſcripſerimus, inſerta nõ fuerit in literis ſuis, vel
aliorũ, itẽ no, ꝙ ſi A. lřas impetrauit primò & pñtatione ipſarũ
fcã antequã reciperetur. hic 2. alias lřas pñtauit, ꝙ ille, ad quem
ſpectat collatio, pt ſe opponere, & ipſe primo pñtãs, & nõdũ ẽe
receptus corã ipſũ, B. ſi capitulũ teneretur tm̃ ad receptionem
vnius, qa dř forte in lřis, niſi p alio ſcripſerimus: & niſi ſe oppo-
nat, ſibi piudiciũ parat, vides agi cãm ſuã. ſi vero in lřa B. conti-
netur clauſula, nõ obſtãte, ꝙ pro alio & c. tũc nõ intereſt A. vt ſi
opponat cõtra receptionẽ B. nõ admittitur. itẽ no. ꝙ primo pñ-
tãs qui pri. receptus eſt, nõ pt ſe opponere cõtra 2. præſentãtẽ,
niſi ſicut vnus ex alijs canonicis. itẽ no. ꝙ pñtans & iã receptus
dẽt ſe opponere ſcđo pñtãti, qui petit pbẽdã a c. debitã ipſi pri-
mo, alias ſibi piudicat. itẽ no. ꝙ A. recep ' 1. motu capituli, vel 1.
pñtãs põt ſe opponere cõtra B. iã receptũ per lřas, quas capitulũ
poterat annullare p receptionẽ, & petere pbẽdã vacãtẽ primo,
& ẽt quilibet alius, q ante receptionẽ ipſius B. ius q̃ſiuit in bñfi
cio, vel ad beneficiũ qđ alius vult obtinere per lřas ſurreptitias.
itẽ no. ꝙ illi quib. ſcriptũ eſt, pñt agere cõtra capitulũ, vt eũ re-
cipiãt, ſuper hoc iudicis officiũ implorando, & ſi capitulũ tenetur
tm ad receptionẽ ſiue prouiſionẽ alterius ipſorum, debet facere
fieri caueri ab illo, qui 1. præſentauerit ante ſententiã, cũ illum
recipere ſeu prouidere teneatur, quòd ipſum ſeruabit indẽnem
cõtra alios ſuper hoc. inſuper pt capitulũ quando recepit diuer
ſa mãdata a diuerſis executorib. ſuper aliquorũ prouiſione pro
cedere ſcđm tenorẽ illius c. cũ cõtingat. ſ. e. ti. item no. quòd ſi
mãdatum eſt. cap. vt me recipiãt, & pbendã conferãt, cap. prędi
cta nolente facere, formabo libellũ cõtra capitulũ, quòd pronũ
cietur capitulũ ſententialiter cõpellẽdum me recipere, & con-
ferre præbendam, narrata forma mandati, vel petam etiam, ſi
executorem habuero coram ipſo, quòd ipſe pronunciet me re-

cipiendum in canonicum, & conferendum mihi præbendã, ſed ſi non ſit ſcriptum capitulo, ſed executori tantum, vt mihi prouideat, vel compellat capitulum ad prouidendum mihi, ſeu me recipiendum, inſtare debet apud ipſum capitulum, vt mandatum exequatur: quia faciendo me recipi, vel mihi conferendo, prout habet mandatum, & ſic exceptiones legitimæ coram ipſo propoſuerit, eas debet audire, & admittere, ſed ſi ante compulſionem, vel prouiſionem non propoſuit, vel ſi propoſuerit, & non probauerit, executor compellet, nec eſt neceſſaria in tali caſu lit. non cont. vel aliud iudicium, poteſt etiam peti ab executore & ipſe poteſt pronunciare ſe teneri ad executionem mandati, & debere procedere ad compulſionem capituli, non obſtantibus propoſitis. item no. ꝙ ſi capitulum me recipit mandato recepto, vt me reciperet, & præbendam mihi conferret, ſed præbendam mihi debitam hic occupauit, & ego ago contra capitulum, vt mihi illam præbẽdam aſſignaret, amoto ab illa quolibet illicito detentore, & procur. hic poſſeſſioni ſe oppoſuit. ꝙ ſententia lata pro me contra capitulum præiudicabit huic poſſeſſori, qui cauſam habet a capitulo: ſed ſecus, ſi cauſam ab alio & in caſu iſto poteſt capitulum ipſam conferre, quamuis poſſideatur ab alio, quia iam erat mihi ius quæſitũ, qñ collata fuit, h. c. ſ. per præſentationem litterarum papæ, item not. ꝙ ſi aliquis non poſſidens impediatur per alium, vt non poſſit nãciſci poſſeſſionem beneficij ſibi collati, vel poſſidere pacifice, ꝙ contra eum agere poteſt, vt ad hoc prohibeatur, facta narratione de iure ſuo in libello, & habebit neceſſe probare de ſua canonica inſtitutione, & obtineat in hoc reſcri. ſecundi. Bal.

b ¶ Dicũt. Hec gl dũ dicit, fruſtra, qđ ſi verum eſſet, qđ dicunt quidam, & ibi clauſula nõ apponeretur, papa videretur velle aggrauare de duob. ad qđ apponũt clauſulã, q̃ ſolet apponere. ſ. Non obſtãte. ꝙ ꝓ alio ſcripſerimus, mõ hic alij obiiciãt cõtra gl. Arc.

c ¶ Quamuis. Adde, & ibi vide de iſta clauſula per Dom. de ſan. Gemi. quid importet, vbi ponit alias conco. & an verificetur in vno caſu iſtud verbũ, alijs: qui dicit, ꝙ ſic. Idem do. Pe. de Anc. ibi in d. c. quamuis, tenet allegans multa iura ad hoc, quem vide.

d ¶ Accepit. Vide Io. An. ſupra eo. ad audientiam, in gl. cum oĩa.

e ¶ Nec obſtat. Longa eſt materia, an quis poſſit opponere de iure tertii, de qua vide Bar. in l. a. ff. de exce. rei iud. & Cy. Bald. & & Saly. in l. cum ſeruum. C. de ſer. fug. & vide bo. gl. in l. indebiti. § ſed ſi numi. ff. de condi. inde. Bal.

f Poſſeſſorem. Vide gl. quæ incipit vt quia. in c. cupientes. §. cæterum, de ele. li. 6.

g ¶ Papa. vide in iſta materia vnum notabile dictum Bal. hic, de quo facit mentionem Phi. de app. in c. perſonas, col. 10. circa dictum, & poſtea quandocunque.

h ¶ Is qui. Et ſic vult, ꝙ pro tali cõtrouerſia detur interdictũ retinendæ poſſeſſionis cõtrarium vr̃ velle Ion. in c. in pñtia, in gl. in verbo, moleſtatione inf. de prob. de hoc ẽt in cap. acceptã, de reſt. ſpol. vbi patet de hoc in Spec. de ac. pet. §. ſupereſt. ver. ſed nũquid dic, ſi moleſtatio eſt iniuſta, tũc cõpetit: alias ſecus. Arc.

i ¶ Quæ ſũt. Et ſic ſufficit poſſidẽti concludere agentẽ ius nõ habere, licet nõ iuſte ſuã poſſideat. ad hoc eſt tex. in c. audita. de reſtit. ſpo. & ibi vide ad hãc gl. in c. ex inſinuatione, de proc. & l. cogi. de pe. hær. ſed Io. An. in c. acceptã, in 1 gl. dicit ti. poſſidentis, vr̃ facere cõtra: quia requirit titulũ: ad qđ facit. c. cũ olim. inf. e. in fi. ſed ibi loquitur de ac. & ad hoc l. fi. C. de rei ven. Arch.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia cenſetur grauata per moitorias papæ prædeceſſoris non per præceptorias ſucceſſoris. & quomodo grauata intelligatur. nu. ,. 5. & 6.*

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Nos, pronomen perſonã ſcribentis non dignitatẽ demõſtrat.*

5 *Cap. dilectus, de officio lega. intellectus.*

6 *Actus ſecundus non ſemper inſpicitur potius, quam primus, Principium ſpectatur ibid. (& quæ in re.*

7 *Epilogus ſuffragium, & Additio gloſſarum nu. 8. 9. et 10.*

10 *Per monitorias literas ius interdum ad rem quæritur.*

C A P V T XXXIX.

2 1 Litteris [a] Caſus. † Eccleſia, in qua primus papa dedit monitorias, ſecundus præceptorias, ꝑ primum, nõ per ſm̃ cẽſetur

2 fore grauata † Et primo mãdatũ exequi iubet. Secũdo tollit exceptionem. Tertio exprimit cauſam, ſcđa ibi, non ob. tertia ibi, cũ factum. [Vos exequi] canonici et ego grauati vr̃r executorijs. ſ. e. eã te, & c. ꝯſtitutus [Volumus] hic incipe ꝯſtructũ, volumus & mãdamus vos exequi mãdatũ ap̃licũ, ſup. inſertũ lr̃is ap̃lis ad vos directis, ſup. hac forma, vt G. clericũ, &c. [Per nos] de per

3 ſona † ſcribẽtis, nõ de dignitate hoc ĩtelligitur [Graua

4 ta] dicit Vin. & poſt eũ Ab. qũo dici pt † ecclia grauata cũ nõ p̃iudicetur p̃rono, ſi qñ ꝑ legatũ papę ꝯfert r ecclia, de of. leg. dilectus. multominus, ſi ꝑ papã a q. o ẽt durũ, qđ imponitur, ſupportãdũ eſt. 19. d. in memoriã rñdet, ꝙ grauatur: quia nõ poterit deinceps ecclia ſic ꝓuidere filiis p̃ronorũ, qb. eſt naturaliter obligata, ſicut prius poterat. Itẽ qa nec ſeruitores ecclię poterit ſic bñficiare, ꝯ id 61. d. nullus. non placet hoc dictũ. & dico, ꝙ grauatur eccleſia. i. collator bñficiorũ eccleſiæ ſiue p̃latus, capitulũ, vel alius in eo, ꝙ papa ꝯfert bñfi-

5 ciũ ſpectãs ad collationẽ ipſius, nec † ꝑ hoc p̃iudicatur illi in collatione alterius bñficij. qđ papa nõ ꝯtulit, nec reſeruauit; & ſic loqtur decr. dilectus [Proſecuti] licet

6 ecclia † grauata fuerit ꝑ Honoriũ; tñ receptus eſt auc. Gregorij, ſuper quo vide qđ ſcripſi in qõne portorum ad fi. in Mer. ſup regula, qui prior, de re. iu. li. 6. & ſic ſoluantur ꝯria, quæ ſignabat hic Go. vbi plus inſpicitur ſecũdus actus, q̃ primus. C. de plus pe. l. vna, in fi. de p̃ſc. 30. an. cũ notiſſimi. §. ſed & ſi quis. C. de do. añ nup. l. ſpõſę. ad ꝯriũ al. C. ad vel. ſi mulier. ff. de don. inter vi. & vxo. ſi ſpõſus, in fi. 1. rñ. & l. ſi donatæ. §. 1. ff. de min. l. 3. §. ſcio. Et pars bro. de principio ſpectãdo, de quo

7 ĩ. de ele. dudũ. 1. ¶ Prima † gl. arguit, & remittit. ¶ Secũda gl. 1. arguit. 2. pars recitetur ꝑ qõnẽ, qđ ſi ad mã-

8 datũ legati & c. ¶ In † gl. 2. [ibi geſſiſſe] vide in c. ſtatim

9 al. ſup vlt. gl. ¶ In † gl. 1. [ibi ius] diſtingue ius in re, & ad rẽ, de ꝯceſ. p̃b. c. vlt. lib. 6. & dicimus, ꝙ interdũ per tales lr̃as ꝯfertur ius ad rẽ, qđ dic, vt plenè no. de ꝯceſ. p̃ben. ſi ſoli, lib. 6. ¶ In gl. 2. [ibi, illud] & 63. di. c. 2. in prin. & 11. q. 3. ſi ep̃s aũt, [& ibi, Ad mãdatũ Papę] hoc

10 nõ credo, puto † .n. aliud, ſi dicatur ad mandatum papæ, q̃ ſi dicatur ad mãdatũ noſtrum, ad hoc ĩ. eo. ſi gratioſè, lib. 6. Io. And. & in fi. ĩ. de p̃b. hi qui, in fin. lib. 6.

A D D I T I O.

a ¶ Litteris. No. ex iſto c. ꝙ denominatio debet fieri a priori, non a poſteriori, ſimile in l. qui liberis. § hæc verba. de vulg. & pup. ſecundum Bald.

S V M M A R I V M.

1 *Prouiſio vt fiat a diœceſano in diœceſi ſua, vbi pro alio ſcriptũ non eſt, vel faciat prouideri, non poteſt exequi mandatum circa beneficiũ ſpectãs ad collationem abbatis iam pro alio grauati, niſi reſtitiſſet vſque litis conteſtationem, nu. 2. vide num. 9. & nu. 12. pro intellectu & diſtinctione.*

Reſiſtẽtia vr̃ debere perſeuerari vſq. ad cõteſtationẽ. litis. ibi.

3 *Redemptio literarum per annuam penſionem excuſat quem ab vlteriori collatione.*

4 *Generales literæ gratioſæ non vno modo ſumuntur.*

5 *Diœceſanus quis intelligatur, cui ſcribitur, vt prouideatur.*

9 *Eccleſię monaſterij exempti cum ſuis eccleſiis includuntur in mandato facto diœceſano ad in ſua diœceſi prouidendum, licet aliud ſit, ſi ſcribatur excitando officium eius, & quomodo ad id obligatur, num. 11.*

Capituli graue, de offic. ordina. intell. num. 6.

7 *A contrario ſenſu argum. ſumitur.*

Tempus datæ inſpicitur, ibid. & num. 14.

8 *Capituli huius quæ dubitatio, & intellectus eius, ac cæterorũ iurium citatorum, & num. 9.*

In, & de diœceſi, differentia, ibid.

9 *Collator grauatus in una eccleſia per reſcriptum habẽs clauſulam, vbi pro alio & c. in illa vel alia eccleſia ad ſuã collationem ſpectante grauari non poterit. vide num. 1. & nu. 20. diſtinctionem.*

10 *Cenſura eccleſiaſtica poteſt executor vti, licet in literis non ſit clauſula per conceſ. eccleſiaſticam.*

11 *Clauſulæ, ſi pro alio & c. in literis gratioſis vis.*

12 *Prouidere facias, et prouideas formę, ſunt diuerſę poteſtatis.*

13 *Facultas pro opportunitate.*

14 *Epilogus, & ſupplementum gloſſarum, & num. ſeq.*

15 *Prior*

15 *Prior tempore potior in iure, niſi prior ſit negligens in proſequendo iure ſuo.*
16 *Mandatis duobus receptis ordinarij primo, deinde papæ pro re tempore ad beneficia conferenda, & quid ſi iam prouiſū ſit ad epiſcopi mandatum, num. 17. & 18.*
16 *Terminus, ſiue dies aſſignanda primo impetranti per iudicē, ſi nolit literas ſuas oſtendere.*

C A P. XL.

a
1 Abbatem. [a] Caſus. † Diœceſanus cui ſcribitur, vt in diœceſi ſua, vbi pro
alio ſcriptū nō eſt, ꝓuideat, vel
faciat ꝓuideri; nō pt id exequi circa bñficiū ſpectans
2 ad collationē abbatis iā pro alio grauati. Et nō † diuidatur, & incipe ꝯſtructū. Rō iuris nō pmittit &c. [Recepit] & nō reſtituit ſaltē pſeuerādo vſq; ad lit. ꝯt. qa
tūc nō defenderetur p illud. j. de cēſ. cū olim, ſm Pet.
3 ſm quē ſi abbas † redemiſſet lras per annuā pēſionem,
excuſaret abbatē. ſ. eo. ad audiētiā. 2. [Litteras] poſte-
4 riores in data [Generales] nō dñr gñales eo reſpectu,
ꝙ hēat impetrās bñficiū acceptandi: ſed iō, qa lræ iſtæ
reſpiciebant totā diœc. mandatū abbatis ſolū eccl'ias
ad monaſteriū ptinētes [Ad diœceſanū] diœc. in qua ſi-
5 tū † erat monaſteriū abbatis, vel ſaltim eccleſię ad mo
6 naſteriū ptinētes, vt in diœceſi. dicit Vin. ꝙ p hoc † mandatū nō includūtur eccleſiæ monaſterij exēpti cū ſuis
eccleſijs, de of. or. graue. ſecus, ſi eccleſiæ nō eſsēt exēptæ, licet monaſteriū ſit exēptū, de priui. ex ore. Cōp.
ꝯdicēs, & bñ, decr. graue, loqui, cū papa ſcribit ordinario excitando ſuū offm. ſed ſi ſcribat ei vt alteri executori ſup prouiſione faciēda, pone alicui Romano, nō videt, quare nō ꝯprehendātur eccleſiæ exēptæ. Idē Pe. vide qđ no. in cle. de ꝯceſ. pb. frequens, ver. pterea, & qđ
dixi poſt Arch. de reſ. ſi pp. in prin. li. 6. [Scriptū] ergo
7 † ſi pro alio ſcriptū eſſet ptās diœceſani nō extēdetur ad
illud, & ſic tp̄s pñtationis non inſpicitur, ſed tp̄s datæ
8 ſm Hoſ. vt dicā ſup gl. Sed q̄rit † Abb. q̄ fuerit dubitatio decr. ex quo hæc clauſula fuerat in ſecundo reſcripto? rñdet, ꝙ potuit dubitare pp exēptionem mon. cū
capellis. & licet talia ſint in diœc. nō tñ de diœc. facit,
qđ no. in cle. de pb. c. 1. in gl. de iſto. vel aliter ſm, eum
decr. ſ. prox. loquūtur, qñ in principali eccleſia ſcriptū
erat, & illa grauata. hic vero grauabatur in capellis,
vel altera ipſarum. Et licet in hoc ſatis inſtet Abbas inducēdo ēt pro Abbate, inſt. de hær. inſt. §. ſi plures, vbi
dr, ꝙ ſi teſtator poſt plures hęredes inſtitutos & portiones illis aſſignatas inſtituat aliū, per hoc nō diminuet
portiones primorū. Sed ſi qua pars eſt vacans, illi debebitur. Sic abbas grauatus per primum reſcriptū non
grauabitur p ſm: ſed in alijs eccleſijs ꝓuidebitur, quę
9 vacātes ſunt. i. q̄ grauatę non ſunt. dic † breuiter, ꝙ hęc
iura hoc volunt, ꝙ ſi vnus collator ſit grauatus in vna
eccleſia per reſcriptū hñs clauſulam, vbi pro alio &c. in
illa, vel alia eccleſia ad ſui collationem ſpectante, grauari nō poterit. ad quod optimē ꝯc. de of. leg. pñti, lib.
6. [Non eſſet] a nobis. ſ. c. prox. [Cogi] dñt quidā per
10 eccleſiaſticā † cēſurā: quia id nō ꝯtinebatur in lrīs. In.
dicit, ꝙ hæc nō eſt ſufficiens, nec vera: quia licet in lrīs
nō ſit cīa per cen. ec. pōt tñ executor datus ad cōpellēdū ipſam cēſurā proferre; alle. Hoſt. de off. deleg. præ-
11 terea. ſed vera rō, ꝙ † clauſula, [b] Si pro alio &c. eximit
b abbatem a tali ptāte epi, vt in eccleſijs ſuis prouidere
nō poſſit illi, ꝓ quo ad eū ſcribitur. vnde dicit Hoſt. ꝙ
exēptum eſt monaſterium, & oēs eccleſiæ de menſa, &
in quib. habet ius pronatus; alleg. de of. dele. dilectus.
ſed Cōp. ꝯ quò ad eccleſias, in quib. monaſterium hēt
nudum iuspatronatus. & dicit, ꝙ non eximuntur niſi
eccleſiæ de menſa, vel in quibus prouiſionē habet ab-
12 bas. Diſtinguit † tñ, vt. ſ. per formā, Facias prouidere,
non poſſit ꝯpellere niſi illos, qui ex iure ſuo ꝯferre pñt,
vel prouidere. ſed ſi hēt eps hanc formam, prouideas,
tunc ſm eum prouidere poſſet in eccleſia, in qua monaſteriū hēt nudū ius patronatus, non obſtante clauſula, vbi pro alio &c. facit quod dicā ſuper 1. gl. [Facul
13 tatē] Vin. exponit † .i. oportunitatē: quia multę eccleſię
vacant, in quib. pōt fieri prouiſio [Prouidēdo] fortè negligente primo collatore. j. de cōceſ. præb. ſi capitulo,
14 lib. 6. ¶ Pe. † rñdet per qōnē, an executor datus per hāc
formā, facias prouideri &c. ¶ In gl. 1. ibi [Pñtat] Hoſt.
ꝯdicens, ꝙ hic inſpicitur data, non pñtatio per lrām,
ſcriptū non eſſet, quod probat per ſtylum curiæ, Non
ob. ſi pro alio ſcripſimus, cui per hoc nolumus præiudicium gñari; ac ſi dicat apertius, ꝙ is, pro quo primo
fuerit ſcriptum, potior eſt, licet prius impetrans ſecū-
15 do pñtet. Fatetur tñ, ꝙ † ſi primo impetrans fuerit negligēs in proſequēdo iure ſuo, & permittat ſecundo impetrātē prius proſequi, nec opponit de ſuo primitus impetrato, præiudicabit illi ēt intra annū, al. ſ. e. mandatū, ibi, [Proſequatur] de re iu. c. pe. Sed vbi nihil ſibi pt
16 imputari, potior eſt in iure prior tpe. Sed pone, ꝙ † abbas primo recepit mandatū epi. ſecundo mandatum
papæ, quod prius erat in data. dicit Hoſt. ꝙ ſecundo
receptū præiudicabit primo, quia ſpāle &c. ſ. ca. 1. nec
17 † ob. de of. dele. ex parte. 1. ſunt. n. caſus diuerſi, non ꝯrij. ibi. n. vtrunque reſcriptū reſpicit idē beneficiū, nec
pōt vtrūq; circa illud valere. hic vero reſcripta iſta reſpiciunt diuerſa beneficia, circa quæ diuerſa pōt vtrūque valere, de dona. cum dilectus, de verb. ſign. olim.
18 ſed † quid ſi iam prouidit abbas ad mādatū epi, ante
q̄ reciperet mandatum papæ, videretur ſm Hoſt. quòd
non mutabitur, quod legitime factum eſt, de reſtitut.
ſpo. audita, de fil. presbyt. ex tua. ſed ꝯ. quia ſi papa ſciuiſſet, ſed memor fuiſſet, ꝙ pro alio ſcripſiſſet abbatē
ipſum excepiſſet, de off. del. ex parte. Dicit Hoſt. papā
conſulendū, qui mādabit primo, vel ſecundo per epm
prouideri, ne videatur fruſtratoriè impetraſſe. Quærit
19 † Hoſt. qđ ſi primo impetrās nō vult lrās ſuas oñdere [c]
c dicit diē per iudicē aſſignandā, vt no. ſimile ſ. e. cum
20 ꝯtingat [& ibi, Conferēdis] Si aūt abbas † iam prouidiſſet illi in prima eccleſia, & poſtea vacaret ſecunda,
dicit Ion. ꝙ non videt, quem non poſſe ibi prouidere,
cum diuerſæ ſint, niſi eſſent de menſa abbatis, vel niſi
collatio ſpectaret ad ipſum. tunc enim, cum omnes eccleſiæ vno iure cēſeantur, ſi vni prouidit, grauatus eſt
abbas. vnde nō poteſt eps alteri prouidere, qđ putat
verum, qñ vult prouidere auctoritate literarum impetratarum, poſtquam prouiſum eſt primo: ſecus enim,
ſi prius impetratæ fuiſſent ſecundum eum.

ADDITIONES.

a ¶ Abbatem. Mandatum apoſtolicum, ſubaudi, & acceptauit illud abbas: alias non debet quis iuuari eo inſtrumento, qđ impugnat. inf. de cenſi. cū olim. nec reſtō ſimiliter. ff. de inoffic. teſta. l. ſed exhæredatus. & intelligo, impugnauit captum, & perſeuerauit vſque in ſi. ff. de inoffic. teſt. l. Papa. §. meminiſſe & intelligo, quando abbas reprobauit mandatum apoſtolicū, ignorans literas epiſcopi, ar. ff. de peti. hær. licet, & no. quod vbi etiam abbas reſcriptum non acceptet, nec vult acceptare, Diſtingue aut Impetrator indulgentiæ proſequitur eam, aut non: ſi proſequatur, obeſt capitulum epiſcopo, ſup. eo. mandatum. ſi verò non proſequitur, & ceſſauit, reſpiciēdū ex qua cā ceſſauit. ſi enim determinatum eſt reſcriptum, eſt intentio perſonæ, vt ſup. eo. cū adeo: vel deſticit. a. q. 5. deſtitiſſe. tollatur hoc reſcriptum, ſiue mandatum de medio, & dilaratur mandatum epiſcopi: ſi vero ceſſauit, quia ſatisfactum ad velle ſuum. ff. qui ſatiſda. cog. l. 1. & inf. de pac. cum pridē, dico, ꝙ mādatum epiſcopi non habet locum quantum ad abbatem, qui compleuit mandatum precium ſoluendo, & qui precio ſinitur, reſtituitur. ff. de vſur. quia qui precio. & grauatum remanet monaſterium, & extat cauſa, quare non ſe debet intromittere de eccleſijs monaſterij, niſi in fraudem factum ſit, vt quia per nulla vel modica ſe liberat abbas ab illo clerico, qui volebat deſerere clericatum, & contrahere matrimonium. talis enim titulus habetur pro non titulo. ff. de peti. hær. emptor, qui modico emit, cum

non inuenitur venditor ff.de pet.hær.nec vllam.§.quod ſi quis. vel etiam ipſe clericus fatigatus miſeria & expenſis,& laborib. ceſſat, vel modicum accepit,ar.inf de præb.dilectus.& ꝙ conſiderandum ſit,ex qua cauſa ceſſat is,cui erat prouidēdum ab abbate,ar.ff.de euic.ſed ſi ex vtraque papa vnit monaſteriū, quid ſi in literis abbatis committitur,vt in monaſterio ſuo ꝓuideat, nunquid eius eccleſiæ ſubtrahuntur appellatione.ar. ꝙ ſic.infr. de ꝑb.pro illorū,& inf de auct.& vſu.pa.ca.1.licet quid priuilegij,vt priuilegium,credo,ꝙ ſi abbas hēat eccleſias ex fundatore, & habet mihi conuertere bona in vtilitatem monaſterii. 16.q.2.ſane,abbas in eis prouidere pt.vbi vero ſubſunt ei in nudo patronatu a laicis cōceſſo,ſecus dicitur, & ibi nō hñt pluſquā laici ex ordinatione eorū ſimplicē pñtatorē, ꝙ vr̃ ſolus ſed ſi ille laicus erat pſonus,in plus vteretur eo cum alis patronis. inf.de dona.paſtoralis.& in hoc caſu non credo religioſis,vt cōuertāt aliquid in ſuos vſus.inf.de his,quæ ſi.a pl.paſtoralis. ſed hoc,quando,inquit,grauatur abbas,ſi de eccleſia nihil habet recipere,& epi eſt inſtitutio,& ponit ibi prælatum perpetuum,& ſi grauatur ſaltem in hoc,ꝙ nō cōfirmat beneficium pñtatis ab eis,quos de iure ſibi vtiliores poſſent pñtare.ar.61.diſ.nullus in iure,& inf.de teſt.cū in of.& tales citari inducunt onus patrono,& ēt impedimentū.infr.de iu.pa.poſtulaſti.Vin.aggrauatur. hic vr̃,ꝙ ſi papa mandat alteri prouideri in ſuis eccleſiis.ſ.rectoria,poteſt venire in ꝓuiſionē.inf.de ver.ſig.tua nos. ſed quæro, an ſufficiat abbati,eū pñtare epo,arg.ꝙ ſic.de of.del.ſi quando, quia per huius lr̃as non vr̃ ſuperior præiudicare abbati. infra de off.iud.dico,ꝙ ſi iſte abbas, vel delegatus prouidebat non pñtādo ſed aſſignādo,iſte tñ inſtitutus præſtabit epo audientiā cōtra inſtitutum ante ingreſſum poſſeſſionis.infr.de iureiur.tua nos,niſi forte eps ſit abbās,& cū venerit,dēt adire eū.inf.de iure iur.ſi vnus.alias ſi tm̃ abbas pñtādo epo excuſaretur, poſſet mādatum apoſtolicū eludi,cū epiſcopo nihil præcipiatur,& ita nō ſit coarctatus cōtrahere:& ſi velles dicere,ꝙ arctaretur ab altero in euentū,ꝙ maior eſſet præſentator,quam inſtitutor,& inferior confirmaret factum ſuperioris.21.di.inferior.Vin.

b ¶ Clauſula.Vide late de iſta clauſula per d.Fel.in c.fi. de ꝑſcr.

c ¶ Oſtendere.Vide late Imo.hic.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatori per reſcriptum ad eum, quod abſoluat excommunicatum, ſi contra concilium excommunicauit ipſum,non datur cognitio.*

2 *Excommunicatio contra ſtatuta quæ ſit,& nu.11.*

3 *Imperſonalis verbi effectus.*

Abſoluere eſt fori pœnitentialis,ibid.

4 *Epilogus ſuffragium,& additio gloſſarum.nu.5.6.& num. ſubſequen.*

Excommunicati quādo fiat remiſſio ad excommunicatorem, & a quo poſſit abſolui nu.6.7.8.9.18.

7 *Excommunicati delegato ante depnitiuam quando ſit opus noua commiſſione.*

8 *Delegatus nihil habet proprium.*

9 *Abſolutione excommunicationis delegati a delegato commiſſa a delegāte primo poteſt excipi de tacito delegato medio, tenebit tamen abſolutio noui delegati,licet fieri non debuiſſet,& ratio num.10.*

10 *Excommunicationis et abſolutionis ab ea ſententia per appellationem non ſuſpenditur,& ratio.*

Ad abſoluendum promptiora ſunt iura,ibid.

Res omnis per quaſcunque cauſas &c.ibid.

12 *Iuramentum an præſtandum,& an ſit de forma in abſolutione ab excommunicatione.*

Difficultatis verbum vt intelligatur in hoc capitulo,ibid.

13 *Terminus ſi ſtatuitur in reſcripto ad abſoluendum, an ante terminum delegati habeant iuriſdictionem.*

Volo,verbum habet vim commiſſionis,vel mandati,eod.nu. ver.idem ſecundum eum.

14 *Excommunicator ſi poſt terminum ſibi ſtatutum abſoluat, quando teneat abſolutio.*

15 *In notorijs citatio,vel requiſitio præcedit,iuncta gloſſ.citata.*

16 *Offenſa,& contumacia manifeſta parificantur.*

17 *Excommunicator non poteſt eſſe iudex vt in cauſa ſua,ſi cā erat inter eum & excommunicatum,& in literis erat clauſula,Audias,quicquid remanſerit quæſtionis,quia tunc delegati cognoſcent,alias nullus ipſorum.*

Delegati ad abſoluendum quando cognoſcant de cauſa principali ibid.& nu.18.& poſſunt recuſari,nu.19.

Clauſula,Audias quicquid remanſerit quæſtionis, in reſcripto vis,ibid.

Excommunicator quando cognoſcat de cauſa principali, eiſdem nu.& nu.6.& cæteris ibi deſcriptis.

20 *Monachus an poſſit impetrare reſcriptum ſecundum formam huius decretalis.*

CAPVT XLI.

1 Ab excommunicato. Caſus. † Per reſcriptum directum excōcatori,ꝙ excommunicatū abſoluat,ſi ꝯ ꝯcilium excōicauit eundē non datur ei cognitio[Contra ſtatuta)ſ.

2 † non præcedente monitione, vel ſine cā [ſi eſt ita]cōc.ꝗ.de reſt.ſpo.conquerēte,de confir.vti. vel inut.c.pe.in fi.facit de tranſac.quanto,ver.ne aūt. & 47.diſ.de Petro[Et alijs]ſ.iudicibus[eo non parēte] i.excommunicatore non abſoluente.[Exequantur]dicit Hoſ.ꝙ caute fuit poſitum hoc verbum

3 † imperſonale,ſicut & ꝗ.de ele.quia pp,ibi eligatur.nam tales executores ſunt ſacerdotes,& poſſunt hoc per ſeipſos,alias faciēt fieri abſolutionem per idoneum ſacerdotē,cum hoc ſit fori pœnitentialis.ſ.tales abſoluere, & remittit, de ſen.exc.a nobis.2.

4 ¶ Secunda † glo.obijcit,reſpondet,quærit,& ſoluit,arguit & remittit, & iudicem inſtruit.¶ Quarta gl.reſpō.per qōnem¶ Pen.gl. diſtinguit inter ignorantiam facti proprii, & alieni, & probabilem,& non probabilem.remittit,& arguit.¶ Vltima gl.reſpon.per quæſtionem.ſ.quod ſit officium delegatorum,quibus ſic ſcribitur.

5 ¶ In † gl.2.[ibi,in fi.1. coll.]in præ.c.qualiter,in 3.gl.¶ In gl. pe.[ibi,Patrimonij ſui]etiā procul poſiti,vt ibi.¶ In gl.vl.[ibi,Qui reſtituere]vide ꝗ.de dolo.c.2.ſuper 1.gl.

6 ¶ In † glo.2. [ibi,Facere gratiam]quod poteſt, cum non remittat eum ad iudicem,a quo appellauit,vt eum iudicet, ſed vt eum reſtituat.vt nota.2.q.1.notum[& ibi, ſecus in

a delegato [a]]dicunt Inn.Cōp.& Ho.ꝙ in

7 † delegatis, ſi non ſit appellatum,ſit remiſſio.ſi vero ſit appellatum, & recipitur appellatio,nō ſit remiſſio, quia nec remanet iudex delegatus,de offi.deleg.paſtoralis.§.præterea.& hoc quando excommunicat ante diffinitiuam, quia poſtea lapſo anno nil poſſet,niſi ex vi nouæ commiſſionis.ꝗ.de offi.dele.quærēti.Sed & ſi non recipiatur appellatio,delegans abſoluet,de offi.ord. paſtoralis.& breuiter ſecundum eos, qualitercunq. delegans abſoluat per ſe,vel alium,abſolutus erit,quia

8 † delega

b tus [b] nihil habet proprium.ff.de offi.eius,cui mād.eſt iur.l.1.§.qui mādatum.ff.de iud.l.iudicium ſoluitur, ſecundum Ho.qui de ordinario remittit.ꝰ.de offi.ordin.ad reprimendam.dicit etiam Inn.ꝙ ſi primus

9 † delegatus delegat abſolutionem excommunicationis factæ per delegatum delegati ſui,ꝙ coram iſto ſecundo delegato poterit excipi,ne procedat per litteras impetratas veritate tacita de delegato medio, quam ſi expreſſiſſet,non habuiſſet literas niſi ad ipſum medium. ſ.delegatum ſubdelegantem,de off.dele.ſuper quæſtionum. Et dicit,quod hæc eſſet iuſta cauſa appellandi. Si autem ille abſoluit ante appellationem,tenet abſolutio,licet fieri non debeat,nec nocet, ſi poſtea appelletur, quia ſi ſententia

10 † excommunicationis non ſuſpēditur per appellationem,fortius nec abſolutionis, quia promptiora ſunt iura ad abſoluēdum.ff.de actio.

c & oblig.Arrianus, & omnis res [c] per quaſcunque cauſas &cæt.infra de re.iur.capitul.1.& ſicut ſola ſententia excommunicationis ligat, ſic ſola ſententia ſoluit.& ſicut iniuria tollitur pacto, ſic & ſententia abſolutio-

11 ſolutione.ff.de pac.ſi vnus. §.pacta.hoc † autem poſito q ſit ſublata,quod eſt verum,non debet amplius excõicari,niſi pmiſſa canonica monitione, de ſen.exc. ſacro,& probata cã.2.q.1.nemo,& niſi de nouo ſit cõtumax.11.q.3.certũ[& ibi, ſacro]vbi de hoc in gl.ſed pone[& ibi, certus]idẽ Inn.Hoſt.& Cõp.[& ibi, Non abſoluat]ſine difficultate, vt ſcribitur.nam parere volentem abſoluat. ¶ In gl.3.[ibi, Iuramenti]Idẽ Gui.
12 Naſo In.& Cõp.qui tñ dicunt quoſdam dicere † iuramentũ præſtandum, ne rumpatur diſciplina eccleſiæ.3.q.5.excõicatorũ, & hoc tenet Pet.& Abb. cum iuramẽtum ſit de forma abſolutionis,de ſen.ex.cũ deſideres.Hoſ.remittit ad decr.ſacro de ſẽ.ex.& vide qđ ibi dixi ſup gl.quia nullas. Dicit hoc intelligi de difficultate moræ, vel tpalis exactionis, de ſi.ad aures. ¶ In gl.iſti nõ pñt.[ibi, Poſt terminum]facit qđ no.de off.de.prudentiam, ver.cæterum,in gl.qui iſti, & c.cum plures,lib.6.in vlt.gl.poſt terminum pñt,facit de conſue.c.vlt.in fi.lib.6.dicit Hoſt.q † ſi terminus in reſcri
13 pto ſtatuitur,tunc locum habet. q ante terminum delegati nõ hñt iuriſdictionem. ff.de ver.ſig.cedere diẽ. Et dicunt quidam,& vř placere Inn.q etiam de cõſenſu partium, & executoris non poſſent tunc ante diem abſoluere; ad hoc de off.deleg.ſignificantibus.ſed ipſe Hoſt.tenet ɔ̃riũ, cum terminus, & remiſſio opponatur in fauorẽ excõicatorum, quare licet renunciare fauori,de regulis ſtatuimus,maximè conſentientibus partibus,de of.dele.de cauſis. Et dicit hoc eſſe de mẽte delegantis, cui ſtandum eſt, quicquid ſonent verba reſcripti.ſ.eo.ſuper literis, in fi.& c.ad aures,de verb.ſig.intelligentia.dicit Cõp.q tunc poſſunt,qñ excõicator ſuam iuriſdictionem committeret delegatis obtẽtis a papa. Id em ſm eũ,ſi diceret,nolo abſoluere: ſed volo,q illi delegati abſoluant:quia verbum, volo, habet vim commiſſionis,vel mandati.ff.mandati.l.1.Secus ſm quoſdam,ſi ſimpliciter dicit,non abſoluã:quia tunc neceſſe eſt labi terminum, qui totus cedit excõicanti ad ſoluendum, nec obtenti prius hñt iuriſdictionem. Alij ɔ̃, vt dñt Inn.& Cõp.illa rõne, quia in certis
d non eſt locus cõiecturis. ff.de verb.oblig. continuus.[d] §.cum ita.ad idem ff.de adulte. ſi maritus. §.ſi negauerit. Ex quo igitur præciſè dicit ſe nolle abſoluere,nõ apparet, quare ſit expectandus finis termini, ad hoc facit de loca.potuit, & de ap.ab eo,in fi.lib.6.[Et ibi,
14 excommunicatori] Si † vero excõmunicator poſt terminum ſibi ſtatutum abſoluat,tenet abſolutio, ſecundum Inn.Hoſt.& Cõp.& Abb. ad hoc ĩ. de præb.ſi tibi,el 1.in fi.lib.6. Quod Inn.& Cõp. intelligunt antequam delegati pronunciẽt excommunicatum iniuſtè ligatum,& etiam poſt ſentẽtiam, ſi partes conſentiãt, & hoc qñ per errorem fuit prætermiſſa abſolutio, quæ fieri debebat, antequã inciperet cognoſcere de iuſta,
e vel iniuſta ſententia. Et illud[e] ſic probant,certũ eſt, q qñcunq; conſtabit excõicationem iuſtam, remittẽtur excõicatus ad exõicatorẽ; ergo ẽt poſt terminum durat iuriſdictio;ergo põt abſoluere. Nec obſtat,quòd obtenti habent iuriſdictionem poſt terminum; quia nihilominus & penes executorem remanet; & ſatis eſt, quòd excommunicatus poſt terminum ſe patitur abſolui.dicunt tamen aliquos hoc tenere. quòd excõmunicator non habet iuriſdictionem poſt terminum, niſi partes conſentiant: vel niſi obtenti pronunciẽt excommunicationem iuſtam, & ſic partem remittunt ad executorem,de offi.dele. prudẽtiam, in fine.¶ In
15 gloſ.[& ſic videtur, in fine] præcedit tamen † citatio, vel requiſitio, vt hic vides. ¶ In gl.vltima[ibi, ſi hoc petierit] hoc intellige ſecundum decr. per tuas,de ſenten.excomm.[& ibi,Manifeſta offenſa]vel manifeſta
16 † contumacia.inf.de ſenten.excom. venerabilibus,§.
17 ſecus,li.6.[Et in fi.]dñt Inn.& Cõp.q ſi cauſa erat inter excõicatorem,& excõicatũ, & in literis erat clauſula, Audias,quicquid remanſerit quæſtionis,delegati de principali cognoſcent,ſiue pronuncient iuſtã excõicationem,ſiue iniuſtam, ne ſit iudex excõicator in cauſa ſua.C.ne quis in ſua cauſa.l.1.Si vero clauſula prædicta non erat appoſita,nec procedent obtenti,cũ nõ hãbeant mãdatũ;nec excõicator: quia ſua eſt cauſa: ſed ibitur ad iudicem cõpetentem.De prædicta tñ clauſula dicã ĩ. de off.ordi.ad reprimendam,in gl.partib. Si
18 vero nõ † cum excõicatore ſed cum tertio erat cauſa, ſi conquerens non appellauit, nec in literis erat dicta clauſula,delegati ſiue pronuncient iuſtam excõicationem,vel iniuſtam, remittent conquerentem ad excõicatorem, vt cognoſcat principalem cauſam coram ſe cœptam. ff.de iudi.vbi.Si aũt conquerens appellauit, cognoſcunt delegati obtenti. Si dictam clauſulam receperunt, non obſtat, q ſi expreſſiſſet ſe iuſtè excommunicatum,literas non habuiſſet:quia cum ſit peremptoria, non venit contra reſcriptum ſm Inno.de litis conte.c.1.lib.6. Si non receperunt,& pronunciant excommunicationem,propter quam fuit appellatum, iuſtam fuiſſe, cum iam ſit ſublatum impedimentum appellationis, procedet excommunicator in principali, ar.infr.de ap.perſonas.Si autem conquerens non propter iniuſtam excommunicationem, ſed ob aliam cauſam appellauit, tunc ſi talis eſt appellatio, cui debeat deferre,non procedet in principali: aliàs procedet,de app.c.1.li.6.Pro tanto dicebat Hoſt.q ſi forma literæ exprimit,quid debeat eſſe in principali, illud ſeruabitur.ſup.eod.cum dilecta: aliàs dicit recurrendum ad dec.cum contingat, de of.del. & de ſen.excom. ſacro.
19 Quærit † Comp.an iſti deputati poſſint recuſari; & videtur,q non,niſi modum excedant,cum certum quid eis mandetur.inf.de app.nouit, Tenet contrarium,cũ ſint cognitores,non meri executores,de quibus loquitur prædicta decr. nouit. Idem hic Vin.& Gui.in Spe.de recuſa.§.vlt.ad fin.ver.ſed pone. Quærit † demum,
20 an monacus poſſit impetrare reſcriptum ſecundũ formam huius decr. & non videtur danda monaco licentia hac occaſione vagandi,de appel.capitu.3.& videtur expreſſum,de app.cum ſpeciali,in fine. Sed dicit, q alij aliter iſtud intelligunt, vt ibi no.

ADDITIONES.

a ¶ Delegato. Ad hoc vide c.prudentiam, §.ſexta.infra de offic. del.& in c.ad reprimendam, de off.or.Inn.in c.veniens, infr.de teſti.in fi.Bald.

b ¶ Delegatus. Vide tex.in l.& ſi non cognitio,in §.vt propria.ff. de officius,& vide Bart.in l.legatus.ff.de offi.procon.

c ¶ Omnis res. Ad iſta ſimilia vide Bart.& mod.in l.ab empt.ff. de pact.

d ¶ Continuus. Iſta verba, volo,& nolo,ſunt ſuſpenſiua,& quid importent, vide plenè Bart.in l.ſi quis ſuus ff.de iur.deli.& in l.filij mat ff.ad Tertul.& pleniſſimè per Cy.Bal.& d.Bar.de Saly. in l.qui ſe patris. C.vnde li.& per Barto in l.1. C.de ſum tri.& per ipſum in l.ſeruũ electione,in princ.ff.de le.1.

e ¶ Et illud. Contra hic facit,quia iam erat lapſo termino quæſita iuriſdictio illis, & ſic in ſui præiudicium non poteſt excommunicator moram purgare.l.ſi inſulam.§ fin. ff.ſol mat.& plenè per Bart.in l.in inſulam,ff.de ver.obl.Adde d.Ale.in d.l.ſi inſulam, qui late loquitur in hac materia faciendo plures diſtinctiones ſatis oo.

SVMMARIVM.

1 *Conſtructio capituli quæ.*

2 *Mentionem non facere de eo, quod quis debet facere, eſt tacere veritatem, ideoque non valet reſcriptum.*

Reſcriptum ad beneficia obtentum ſine mẽtione obtenti aliàs beneficij,non valet ipſo iure, ibid. An id ſit indiſtinctè verum, et quid ſi pauperum in ſe falsò dicat, num.7.

3 *Epilogus gloſſarum.*

Conditiones nouem ſubintellectæ in literis beneficialibus, et quæ, et num.7.

In eccleſijs inſtituendi ſunt hi, qui ſunt de loco.

4 *Additio, vel ſupplementum gloſſarum, & ſequentibus.*
5 *Modicum quando non curemus, exempla.*
6 *Beneficio etiam inſufficienti deſeruiendum.& beneficium impetrare non prohibetur, licet in ſufficienti quis deſeruire debeat.ibid.*
7 *In ſurreptione reſcripti coniecturis utendum eſt ex circumſtantijs, uer.ſi uero habet, eod.nu.*

C A P. XLII.

1 **Si proponente.** Non ſummatur,nec diuiditur. Et ſic † cõſtrue, Si reſcriptũ apoſtolicũ impetretur,ſup.aliquo proponen.&c.Hoſti.[Licet]ꝯ quamuis.[Minus]pro non.ſ.e.ex parte decani[Competens]vt 20.ſol. de clerici. non reſidẽ. conquerente
2 [Non faciens]quaſi dicat,nedum † cum falſum dixit, ſed etiam cum verum tacuit, non valet reſcriptum [Non valere]ipſo iure, de hoc ſ.e. ad audientiam.n. 2.
3 ¶ Prima † gl.obiicit probans 6.modis non curandum de modico,& reſpondet per quattuor rationes, demũ quærit;ſoluit,& allegat duo iura in contrarium.¶ Vltima gl.ponit 9. conditiones ſubintellectas in literis beneficialibus,& ponit verſus.¶ In gl.vlt.ibi[In eccle
4 ſiis]inſtituendi † ſunt in eccleſijs hi, qui ſunt de loco. ¶ In glo.1.ibi[Bonæ rei]& ſ.de dona. apoſtolicæ.de hoc ſ.in proœmio, in vltima gl.multa alia exempla,
5 quibus † non curamus de modico, [a] collegit Arch.de
a præb.nõ poteſt.in prin.li.6.quia non nocet, ſi modicũ omittatur.ff.de vẽ.inſpici.l.1.in fi. Et omne modicum ſiue augeat, ſiue diminuat,pro non adiecto debet haberi.ff.locati, ſi quis cõdu.& l.habitatores.ff. commodati,in rebus.§.poſſunt.ff.de impen.in re. don. fac.le. omnino.ff.de dona.inter virum & vxorem, ſi quis.§.
b ſi quis. Item pro modica percuſſione [b] ſerui non agit dominus,inſtit. de iniu.§.ſeruis. Et pro modica defraudatione non debet rumpi diſpoſitio teſtatoris, de teſta.requiſiſti.Nec pro modico cogitur quis cauere.inf.de donat.inter virum & vxorem, per veſtras. nec de modicis expenſis inter coniuges factis curat iudex.ff.de impen.in rebus do.factis.l. quinimo. Nec modica refectio,vel augumentum minuit dotem,contra quod dicitur.Nec modicam pecuniam tenetur tutor deponere.ff.de admi. tut. ita autem. Et pro modica iniuria nec notatur quis infamia.ſ.de re iudi.cum te.nec reuocatur donatio.ſ. de dona.c.fi. & paucorũ dierum mora obligationem non minuit.ff.locati. ſi in lege. §. colonus. Et vbi res pro modico emitur, talis titulus habetur pro non titulo.ff. de peti. hæredit.nec vllam.§.ſed ſi quis.Item modica deformitas nõ obeſt promouendo.inf.de corpo.vit. Thomas. Item facile tranſigitur ſuper minutis alimentis.ff. de tranſacti, cum hi.§.vlt.Item ceſſat lex Cornelia, cum intro domum,quam per momentum inhabitas.ff. de iniuriis. l.Cornelia.§.1.in fi.Item pro modico non debet quis excommunicari.11.q.3.epiſcopi.Roſ.etiam bene ponit de hoc multa iura in libell.iuris canonici. reſpon. quando poſſit cenſus minui,vel augeri[& ibi,vocatus eſt]ac ſi di.licet modicum ſit beneficium illi deſeruit.
6 Sed dicebat † Compo.licet pro inſufficienti beneficio debeat ſeruire, non per hoc ſufficiens impetrare prohibetur[& ibi, Dicentis] actuum.20. in fi.[Et in fi.]expeditum eſt infra de præben.ſi motu proprio, lib.6.vbi not.¶ Oppo. de hoc in gl. penult.& antepe. Dice
7 bat † autem hic Hoſtien.quod non valet reſcriptum, cum habens beneficium, licet ſufficiens, dicit ſe non beneficiatum. Idem, ſi dicit ſe pauperem clericum, vel minus competenter beneficiatum, & habet ſibi competens. Si vero habet minus competens,tunc poteſt valere : ſed diſtingui poteſt ſecundum eum, aut impetrans ſit diſcretus & curioſus, contra quem præſumitur.inf.de ſent.exc.cum illorum, in fine, & tunc non valeat:an ſimplex,vel puer, & honeſta perſona & talis,cui papa conceſſiſſet,quod ex coniectur[illegible] tatis,ſcientię,& affectus,bonus iudex ext[illegible] de præb.de multa,in fi.ff.de ali.& ciba.le.cum[illegible] & de le.3.ſi filiæ,& tunc non noceat. Aut erat [illegible] cui conceſſurus non erat,& tunc noceat. C.de le.cum alienam : & ſic eadem ratio,quæ mouet delegantem,& c. ſupra.c.ſuper literis,in fin. vel ſecundum eum tunc valet, quando impetrat in communi forma ; ad hoc de crimine falſi. ca.pe.Compo.dicebat ſimpliciter valere,cum non doloſè tacuit. ¶ In gl.vlt.ibi[Item ſi habeat] debet dicere, ſi non habeat, vel debet dicere, niſi habeat;& ſic etiam dicas de tribus vltimis clauſulis,quas ponit gl.[& ibi,Si habeat perpetuam] de hac & ſequẽtibus dic,vt dixi de ſecunda[& ibi, Proximis] ſcilicet mediatè,ante proximum immediatè[ibi,in fine] ſecundum Vin.qui hoc notat. ſupra eo.cum adeò. Hoſt.addit duos verſus. Sufficiens numerus,ſi vendita gratia facta. Scandala; nec prodeſt,tibi litera,ſede grauata. Quos vide expoſitos in ſumma huius titu.§. quæ poſſunt,in 4.columna.

ADDITIONES.

a ¶ Modico.item no.hic argumentum, quòd mulier dicitur dotata, etiam ſi ſit dotata in vno numo ſecundùm Bal. ex quo infert, quòd ſtatutum excludens mulierem dotatam, excludet eã, præſertim ſi ſtatutum faueat teſtamen.arg.gl.fi.in l.ſi quis prior.ff.ad Trebel.

b ¶ Percuſſione. Adde,quod prædicta faciunt ad q.ſtatuti, quod vult,quòd pro vulnere quis debeat condemnari. Quod non habebit locum in modico vulnere,ſeu vulnuſculo,ita not.do. Ange.in l.extat.quod me.cauſa.

S V M M A R I V M.

1 *Fraudis ſeptem ſpecies, quarum tres committuntur in impetratione, & quatuor in abuſu literarum, & quæ ſit pœna, & nu.6.21.22.28. quæ verò ſint, habes eodem num.& num.2.3.4.*
4 *Falſi crimine tenentur,qui tradunt literas eiuſdem,cum tradente nominis,& eas recipientes,& quando,& num.7.*
5 *Reſcriptum non poteſt alij commodari, & ad alios non extenditur niſi in caſibus quibuſdam hic exceptis,vide nume. 31.& 32.33.*
7 *Dans & recipiens in caſu huius conſtitutionis puniuntur, & nu.4.& 25.et vno ſoluente,alter liberatur.num.8.*
Litigandi qui nullam dicantur habere cauſam,ibid.num.8.
8 *Nullum,et iuſtum minus æquipollent.*
Vſus ſiue praxis huius conſtitutionis, ibid.et num.7.
Actor ſi de facili non poteſt, non repellitur à iudicio, et qualiter de facili poſſit, ibid.
9 *Iudicium,pro coram iudice, vel loco, vbi ius redditur.*
10 *Puniatur quando quis hac conſtitutione, et num. 11.*
11 *Ad lites futuras trahere quando videatur quis literas.*
13 *Reconuentus includatur ne hac decretali, ibid.*
14 *Beneficium poſt datam creatum non cõprehenditur in literis ſuper vacaturo conceſſis.*
Sententia ſuper nouis poſt reſcriptum exortis litibus valet, niſi excipiatur.eod.num.
15 *Procurator ſingularis poteſt pro ſingulis actionibus interuenire, quando plures actiones intentantur : ſi ſit vnica, niſi vnus.*
16 *In negocio connexo,ſi plures agunt de eadem re,dabitur idem iudex.*
17 *Negocij appellatione etiam criminale intelligitur.*
18 *Hoſtienſis magiſter quis.*
Malicioſè trahere quem quando quis intelligatur.eod.
Cauſa tractandæ, vbi probationes poſſunt haberi. eod.num.

19 Se-

19 *Super cauſam impulſiuam tangentibus probatio non recipitur.*
De commoditate, quod hic dicitur, putatur impulſiua cauſa, ibi.
20 *Perſonales actiones quæ ſint.*
21 *Trahi quis non poteſt ad diuerſos eodem tempore nec debet, limita.nu.35.36.37.vide nu.39.*
Suppletio fit ex iuribus nouis ibid.
Trahens quem per vanas literas ad diuerſos iudices contra hanc conſtitutionem, quando perdit vtraſq;, eod.num. & num.22.
22 *Continentia iudicij diuidi non debet.*
23 *Lis redimi dicitur per compoſitionem cum aduerſario.*
Tempore eodem qualiter intelligatur quis trahi, eod.nu.
Caſtra, & villa inueniuntur nominis euſdem, ibid.
24 *Citari ad diuerſa loca, vel indeterminate quem prohibetur, & quando, & de remedijs ſic citari procurantis, vide numero 36.37.*
25 *Reſcripti commodo reus non poteſt carere, et quando de actio re, vide num.21.*
Expenſæ per iudicem taxandæ ſunt, eod.
Soluente vno ex his, qui dãt aut recipiunt huiuſmodi reſcripta alter liberatur, & an ſoluens habeat, & quando actionem contra alterum, eod.nu. & 25.
27 *In pœnali actione quando poſſit contra omnes correos agi.*
Conſtitutio hæc eſt pœnalis. ibid. & quando locum habeat, num.35.36.
28 *De damnis non poteſt interdum agi, licet poſſit de expenſis, damna vocantur intereſſe alibi, nu.40.*
29 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, & num.30.*
Futurum ius quem poſſe ex re nondum extante quærere, & poſtea contra citantur ex gloſſa iura, eo.nu.
31 *Additio gloſſarum, & num. poſterioribus.*
32 *Reſcripta ſunt ſtricti iuris, & non extenduntur ad futuras poſt impetrationem eodem numero, & 32. & quando numer.33.*
Stricti iuris quæ ſint.
34 *Legis, Cum filius. ff. de lega. 2. intellectus.*
Ioannes And. magiſter, quis ibid.
35 *Decretalis hæc an locum habeat in realibus action. & an in ordinarijs iudicibus, nu.36. & 37. eiuſq; mens quæ ſit. nu.38. & vt habeat locum oportet excipi. nu.39.*
40 *Delegatus principis abutens iuriſdictione ſua poſſet coram ordinario ſuo conueniri ſuper hoc.*
41 *Delegati pronunciaturi reſcriptum non valere, cauti faciũt, ſi primo condemnent in expen.*
Legis, fauorabiliores. ff. de reg. iur. intell.

CAPVT XLIII.

1 Quia nonnulli. Ca. † Septẽ ſpẽs frau-
dis ponuntur in hac
decret. quarum tres
committuntur in impetrando, & 4. in abutendo lite-
ris impetratis, pœna vero communis eſt omnib. amiſ-
ſio litterarum, & condemnatio expenſarum, Goffred.
& dicit Hoſtiẽ. quòd prima eſt in princ. duæ habentur
in ver. ſeu quanquam [Sub nomine ſuo] hæc eſt vera lit
tera, quædam habent, alieno, poteſt autem eſſe vitium
in impetrando, quando ad hoc impetrant, alias eſt in
vtendo [Literas] habentes forte clauſulas generales,
Quidam alij, & rebus alijs, alias raro de facto expedi-
c ret hęc fraus. [Euſdem nominis] quod hic † no. Com-
poſt. poſt Vinc. de reo, & iudice, qui in nominibus cum
alijs conueniunt, vide ad literam, in Spec. de citationi
bus §. primo, verſ. quid ſi ego, & ver. ſeq. & de hoc ĩ. de
3 offic. dele 3. quoniam [Tradant] hi † tenentur crimine
falſi, ſicut qui ſupponit partum. ff. de falſis. l. fal. nomi-
nis, & l. qui falſam Innoc. [Qui ſc.] recipientes, & intel-
4 ligit † Hoſtien. de recipientibus cõſcijs: alias ſi fuiſſent
ignari, vt quia probabiliter credi derũt per proc. ſuos
illas litteras impetratas, licet hoc cõperto nõ habeãt
commodum reſcri. euitant tamen condemnationẽ ex
penſarum, ad hoc de crimine falſi, dura, & tradens
vterque tenetur. argum. ff. de dolo eleganter. §. vlt. &
l. ſe. Si autem ſcita fraude proſequitur, ex ratihabitio-
ne tenetur, de elec. c. pen. Hoſti. Per eadem dicit Vin.
5 per hoc † patere, quod reſcriptum non poteſt commo-
dari, ſicut nec pallium, infra de vſu pal. ad hoc, dicit
autem, quod eſt dare caſum, in quo reſcriptum valet
non nominato, ſcilicet quãdo cauſa communis eſt do-
natario, & alteri. ff. famil. erci. ſi quæ ſunt, & quando
duo ſupplicauerunt, & vni ſoli reſponſum eſt. C. de di-
uer. reſcri. l. 1. Dicit etiam Vin. quod cedens non po-
teſt tradere reſcriptum ei, cui ceſſit, & ſi conſtituatur
quis procurator in rem ſuam, non poteſt conſtituens
ſuum reſcriptum illi tradere, quem conſtituit, cum re-
ſcrip. non extendatur ad alios. infra de offi. dele. P. &
G. [Tali modo] ſcilicet fraudulenter, vt prædixi [Reci-
piunt] tolle, quod eſt in fine earundem litterarum, cõ-
mode & cęt. per quod patet ſecundum Innocen. quod
6 † non valet, quod ſit per has literas etiam pro his, quo
rum nomine ſunt impetratæ; & concor. ad id, quod
7 hic punitur † dãs, & recipiens, de ali. iu. mu. cauſa fac.
c. 1. & 2. de iudic. quia V. de reſtitutio. ſpoliato. ſæpe,
de cler. non reſid. fraternitati, ſecundum Hoſt. ſecun-
dum quem etiam adde, quod dicam in fine. [Nihil ha
bent] vt quia nullã cauſam litigandi proponere ſciunt
vel poſſunt, vel nil quæſtionis iuſtæ, & probabilis, vt
8 æquipolleant † nullum, & minus iuſtum, de translatio.
cap. ſecundo, verſi. ſed neque, ſecundum Hoſtien. ſed
Vincen. & Abb. ponunt exempla in illo qui ſuper iniu-
ria impetrauit, & proſequitur iniuriam paternam, li-
cet enim agat pater pro iniuria filii, non tamen ecõ-
tra, cum non ſit pater in poteſtate filij: ſed econuer-
ſo, vel cum exprimit clericus ceſſionem ſibi factam a
laico, & agit ex illa coram iudice delegato, de ali. iu.
mu. cauſa fac. ca. ſecundo, vel quando agit ſuper re iu
dicata, tranſacta, vel finita, de litis conteſtatione, ex-
ceptionis. lib. ſexto. Compoſt. autem dicebat poſt Vin
cen. quod iſtud ſic ſciri poterit, & terminari: quia por
recto libello proclamabit reus ad beneficium huius
conſtitutionis, vt ſuperſedeatur reſcripto, & tunc
iudex inquiret ſummatim de iure actoris, & ſi de faci
li poteſt actor repelli, vt quia apparet inſtrumentum
ſolutionis, vel alio modo poteſt de facili liquere, ha-
bet locum, quod hic dicitur: alias procedet lis. Et in fi
a ne victus victori condemnabitur in expenſis [a] iure cõ-
muni, argum. ad hoc ff. ad exhiben. l. 3. §. ibidem [Iu-
9 dicium] melius † dixiſſet in cauſam, de verbo. ſignific.
forus. ſecundum Iacob. ſed exponitur id eſt coram iu-
dice, vel ad locum, vbi ius redditur. ff. de iuſtit. &
iure. l. penul. [Euocari] poteſt eſſe vitium in impetran
10 do, & in vtendo. Quærit Hoſtien. an † ex ſola vo-
catione puniantur? videtur, quod non. ff. quod quiſ-
que iur. l. prima, in fi. ff. de in ius vocan. quãuis. C. de
his, quib. vt indi. alia. ff. de bonis liber. qui cũ maior.
de hoc, de foro comp. ſi diligẽti. tenet ipſe ↄ̃trium per
hanc litterã, ad idẽ C. de iud. ſancimus, de iuriſdictio.
omniũ iudicum, in criminali, & ſupra eodem cęterũ,
in fine. Quid ſi vocatus non venit, dicit Hoſt. ꝙ non a-
b get ad expẽſas. [b] quia non intereſt, arg. ff. ſi quis cau.
11 & ſi poſt tres. Quid † ſi procurauerit ſe citari, nec tũc
aget, argumento. ff. ſi quis cautio. l. ſecunda. §. ſimili
modo. & ĩ. de offi. deleg. paſto. §. fi. [Aut litteras] ha-
bentes clauſulam generalem ſaltem in rebus, vide
quod dixi in Spec. de reſc. præſenta. §. fi. col. pen. ſuper
uer. Item excipitur [Ad futuras] dicit Compoſt. ꝙ hoc
12 † ſciri poterit ſi apparet beneficium: uel hæreditatẽ
ſuper qua porrigit actor libellũ, poſt datam reſcripti
vacaſſe,

naſcaſſe,& idẽ in ſimilibus[Trahuntur] ipſi impetran-
tes,an idem in conueniente,dicam eo.ti.diſpendia.§.
13 1.in prin.[Impetrationis]ergo ſi parum † poſt datam
ſint exortæ,non trahetur ad eas reſcriptum ſecundum
Hoſtien.per hunc textum,& per §.ſi decuriones,all.in
14 glo.[Exortæ]ſic literæ ſuper † vacaturo conceſſæ non
extenduntur ad beneficium poſt datam creatum , vt
in cle.eo.tit.literas, valet tamẽ ſententia ſuper nouis ,
ſi non excipiatur.ſup.eo.ſignificauit, & c.eam te, & c.
ex tenore, Inn.melius facit, ſm Hoſt.ĩ.de off. dele. cũ
15 olim Abbas,& c.P.& G.ſuper vno no.Hoſ.ꝙ † quando
plures actiones intentantur,pro ſingulis poteſt ſingu-
laris procurator interuenire:ſed ſi ſit vnica,non inter-
uenit niſi vnus defenſor.ff.de procur.omnium, & l.nõ
16 tamen.Quid ſi plures agunt de eadem re dic ꝙ ſi con
nexum eſt negociũ,idem iudex dabitur , alias diuerſi,
ar.ff.de nego.geſt.cum actũ, & de liber.ca.l.cognitio.
§.ſi plures,& l.ſi pariter, & l.ſi vſufructum.§. ſin autẽ.
Quid de cauſa criminali? videtur,ꝙ ſit aliud,argu.14.
17 q.2.ſuper prudentia: ſed dic,ꝙ appellatione † negocii
etiam criminale intelligitur.C.de epiſcopis, & cle.cũ
clericus.i.reſpon.ad finem,& ĩ.de verborum ſignifi.
18 forus[Malicioſe]refert † Hoſt.magiſtrum ſuum Iaco-
bum de Al.co niuxiſſe illud,malicioſè, tam præceden
ti caſui, quam iſti,quaſi etiam ſuper vno poſſint impe
trari diuerſi iudices bona fide.ſed ipſe Hoſt.no. ꝙ illi
clauſulæ , quæ loquitur de vno,non adiicitur malicio-
ſe,vt det intelligere,quod ibi conuincitur malicia hoc
ipſo,ꝙ ad diuerſos impetratur , & remittit ſ.eo.ex te-
nore , dicebat autem Phi. ꝙ ſemper præſumitur mali-
cia,niſi aliud appareat,ut ſi ſuper omnibus probatio-
nes in vno loco non poſſunt habere. cauſæ.n. ſunt ibi
tractandæ,vbi probationes poſſunt haberi, de app.ex
19 parte.dicit Compoſt. ꝙ hoc ꝙ hic † de commoditate
dicitur, putat cauſam impulſiuam . Vnde ſecundum
eum ſuper commoditate non reciperetur probatio,ſ.
ꝙ commodius coram diuerſis agi poſſint illæ cauſæ
perſonales,alle.ff.de poſtu.l.1.§.ſexum [Perſonalib.]
20 puta † conditionibus.inſtit.de actionibus.§.appella-
mus,& C.de dona. quæ ſub modo. l. 1.ſiue ſint mixtę,
vt petitio hæreditatis.idem etiam in perſonalib. qui-
bus noſtrum perſequimur,vt commodati,depoſiti, &
ſimilibus;quia hic non diſtinguitur, vnde nec nos di-
ſtinguere debemus.C.de hæredi.vel act.vẽdi.l.fi.1.q.
5.conſuluiſti hic autem dicuntur perſonales,quæ non
rẽ,ſed pſonam perſequuntur.ff.ad Tre.l.1.§.ſi heres,de
contrah.emp.l.fi.Hoſt.[Commodius]dicit Hoſ. hodie
21 † ſupplendum , maxime : quia nunquam eodem tpe
trahi debet ad diuerſos.e.ti. diſpendia, lib.6.[Per va-
rias]dicit Comp. ꝙ perdit vtraſq; ,ſi vtriſq; utitur.v-
tendo.n.ſecundis reprobat primas , & impedit ſecun-
c daſ:ſecus ſm eum,ſi non vteretur[c] niſi vna,ẽt ſi finita
cauſa traheret reum per alias , & alio tempore coram
22 alio iudice[Diuerſis]neq; † enim continentia iudicii
diuidi dẽt,vt ĩ.de ſeq.poſ.1.[Trahũt]vno & eodẽ tem
pore. Idem & ante tractum,dummodo poſſet probari
malicia,& hoc quo ad vires reſcriptorum:non tamen
fieret ante tractũ condẽnatio expẽſarũ:quia non inter
eſt ſm Hoſt.qui remittit.ſ.eo.ex tenore[Componere]
23 & ſic litem † redimere , & ſic ius ſuum retinere , uel
cedere,ita,ꝙ nil retineat.ſic ſ.eod.non nulli[Eodem
tẽpore]i.pro eodẽ die,uel indeterminate.i.ſine aliqua
adiectione,uel circunſtantia, per quam ab alio diſcer-
ni poſſit:quia ſi hoc fieret,non obeſſet.ſic timetur ęqui.
uocatio.ſ.e.c.1.reſpon.1.[Commune]dicit Hoſt.ꝙ in
Siſtarie.dioc.ſunt tria caſtra,quorum quodlibet uoca-
tur Reueſtum.ſic & in diœce. Bonon. habemus uillas
24 plures eiuſdem nominis[procurat]dicit † Hoſt. de fa-
cto,quia de iure non poteſt per decr.diſpendia.tu dic
vt dicam ſuper gl.[Comparuerit]in altero, vel in vtro

que,habet autẽ iſte remedia , vt an terminum petat à
iudice declarari locum , vel vt compareat per diuer-
ſos procuratores in vtroque loco, vel in altero perſona
liter,in altero per pcuratorẽ[Repellat]ipſe reus,& ſ.b
25 audi oẽs ſupradicti[Careant]ꝙ † reus non poteſt carẽ
re commodo reſc.quo ad ſ.proximum ver. vr pcede
re lectura,de qua ibi dicã ſuper gl.[Moderatis] & per
iudicem taxatis,de procu.ↄſtitutus;habito vero reſpe
ctu ad principiũ,& hunc finẽ tam tradẽs,quã recipiẽs
tenetur ad expenſas:tñ vno ſoluẽte , alter liberabitur,
26 ff.de his,q deie.l.3.Sed nunquid,qui † ſoluit:hẽt actio
nem aduerſus alium ? vr ꝙ ſic , ſi añ ſolutionẽ fuit ſibi
ceſſa actio,ar.C.de fideiuſſor.l. cum alter:alias ſecus;
quia ſolutione eius, qđ debetur, oĩs tollitur obli.inſtit.
quibus mo.tolli.oblig.in princ. Sed certè non poterit
hic alter petere, vt ſibi actiones cedantur.arg.ff.de ad
27 mi.tu.ſi plures. vr etiam,ꝙ ↄ̃† vtrumq; agi poſſit,cum
d pęnalis ſit conſtõ,ar.ff de iuriſd.[d] omnium iud. l. ſi qs
id.§.vlt.Sed illud in pęnali, in qua actor petit, quod ſi
bi non adeſt,nec reo adeſt, & quæ introducitur pro bo
no publico.Sed aliud in illa pęna,in qua petit actor qđ
ſibi abeſt , & reo non adeſt , & quaſi pro priuato com-
modo introducitur, vt hic , quia prima pœnalis reſpe-
ctu vtriuſq., et ideo contra plures agi poteſt . ſecunda
vero pęnalis eſt reſpectu rei tantum, & ideo vno ſoluẽ
te liberatur alter.ff.de eo,per quem factum eſt.l.1.§.ſi
plures. ſm Hoſ.adde qđ no.de rebus ecc.non alie. ſi qs
presbyterorum,in gl.ſi.& dixi de dolo,& contu.cũ di-
lecti,ſuper vlt.gl.[Et damnis]ſic ĩ.de iniuriis.ca.1.&
28 c.olim.quoq; † tñ põt agi de expenſis,et nõ de damnis.
ĩ.de iniuriis,in nra;Hoſt.[condemnetur] & nihilomi-
nus poterit de crimine ſtellionatus accuſari criminali
29 ter.ff.de crim.ſtel.[e] per totum.Inn.¶ Gl.1.[f] † ponit ca
e ſum.¶ Gl. 4.obiicit,ſecũdo coadiuuat textum per ſex
f rationes.¶ Gl.ſecus,rñ.per qõnem,¶ Antepe.glo.ar-
guit,ſignat contrarium,et ſoluit.¶ Vlt.gl.allegat tres
cõcord.quærit obiiciendo,ponit opin.ſoluit,ſolutioni
30 opponit,et rñ.¶ † In gl.2.[ibi,certum]vide ſ.e.ſigni-
ficante,in prin.primæ gl.¶ In tertia gl.[ibi,eum, quẽ
temere]vide de libel.obla.c.2.ſuper 1.glo. ¶ In 4.gl.
[ibi futuro ædificio]ſeqtur,qđ nondũ eſt, vel imponi,
vel acqri ſeruitus põt.[et ibi,l.vlt.]concedi põt ductus
aquæ et quæ nondum apparet[et ibi, Labeo]ſeqtur,ſic
talem ſeruitutem conſtitui poſſe , vt aquam quærere ,
et inuentam ducere liceat.[et ibi,§.1.]non prius iuris
rõ,q̃ perſona quęrenda eſt,vñ non valet legatũ factum
illi,qui tempore codicillorum non extat[et ibi, Et Cæ
tera]ſeruitus imponi , vel acquiri non poteſt [& ibi, Si
ita]hac demõſtratione veſtem meam, argentum meũ
ſeruos meos,præſens,non futurum tempus oſtenditur.
¶ In gl.& in hoc,[ibi,in fundo] vide de ſymo. nobis,
ſuper 3.gl.¶ In gl.pe.[ibi , ſi arbiter]vide de arbitris,
cum dilectus,in gl.2.[& ibi , Si vt proponis.2.]& vide
de excep.exceptionẽ,ſup gl.pe.[& ibi,§.nihil]vide de
reſt.ſpo.cũ ad ſedẽ.ſup gl.2.[& ibi, Prætor]ſpecificare
debet iniuriam,qui agit iniuriarum , nec cum alterius
31 dãno &c.¶ † In gl.1.[ibi,trahit]melius diceret, trahẽ
procurat.¶ In gl.ſed vr[ibi, Labeo]Item alia ratione,
ſi tpe,quo cępit agere, nulla mihi competebat act.ſed
g poſtea competere incępit.ſequitur ſ condemnatio.ĩ.
de re iud.abbate,li.6.cum ſuis conco. Idem & fortius
vr de tempore impetrati reſcripti: ſed hoc non eſt ve-
rum,vt hic patet,tum qa falſum expreſſit,tũ in odium
reſcriptorum ad lites,quæ reſtringendæ ſunt.ſup.eod.
32 nõnulli nota † igitur reſcripta eſſe ſtricti iuris.c. ſignifi
cauit.ĩ.de off.del.cum olim. &c. & Guil. ſicut tranſa-
ctiones.ff.de tranſ.ſi cum Aql.pacta.ff.de pa. tres fres,
ſtipulationes.ff.de ver.ob.ſi ita ſtipulatus.§.Chryſogo-
nus.ↄpromiſſa.ĩ.de arb.cum dilectus,ſm Phil.[& ibi,
Ad diſſoluendum]ibi ſoluitur in tertia gl.q̃ incipit,bñ
dicit

dicit.& adde qđ ibi dicam.[Et in fi.]& de iureiurā.c.
h pen.[h] Quid† ſi ſnīa iam lata ſit in vna cā, poſtea actor
33 ad futura traxit reſcriptum? videtur, ꝙ iudex poſtea
non poſſit exequi,qa ſic hēret actor commodū, adhoc
ĩ.eo.diſpendia,li.6.& eo.li.de excep.pia.§.pe. Sed ꝯ,
pęnę ſunt moliēdæ,de pę.di.1.pęnæ,& ſic non eſt pęna
illa extendenda ad aliū caſum,ſatis ergo eſt,ꝙ quo ad
alia ꝑdat reſcriptum.ſ.e.in nrā,& ꝙ ꝯdemnetur in ex
penſis,vt hic Hoſt.¶ In gl.[hoc plane,ibi,§.vlt.]illud
ſpeciale fauore libertatis,vt no.ſ.e.ex tenore, in gl.2.
34 [Et in fi.]ꝯ.ff.de leg.2.cum† filius,in prin.illa loqtur,
quando contra diuerſos,hæc qñ ꝯ eundem: vel d c,ꝙ
illa intelligitur in cauſa appellationis ſm dominum
35 meum Ia.But.& Hoſt.¶ In gl.[& in hoc,ibi,Secus† in
realibus]Idem hic Goffre. Innoc.& Comp.& vide rationem ipſorum no.in c.diſpendia,in gl.quaſi ſecus,& vltra ibi no.hic no.Comp.ꝙ qa interdum res ſubijciēda eſt oculis.ff.fini.regun.ſi irruptione, de præſcript. quia iudicante.Ideo decet in realibus litigatores eſſe pñtes.ff.de cenſibus.l.forma. Item qa viciū iſtud plus in perſonalibus frequentabatur, ideo fuit de illis promiſum.ff.de legibus,nam ad ea.dicit Hoſt. ꝙ magiſter ſuus dicebat,ꝙ idem in realibus,cum eadem ſit ratio; ergo idem ius,de conſt.translato.ſ.e.inter cætera.Sed de reali non expreſſit:qa non erat dubitatio, cum non poſſit deberi niſi ex vna cauſa,de fide inſtrumentorū inter dilectos.† cæterum,de exceptione rei iud.& an eandem.§.2.hæc, ſi vna res eſt.Si vero plures res petūtur,tūc dicit,ꝙ diuerſi iudices poſſunt dari,quia quod non mutatur, quare ſtare prohibetur. C. de teſtamentis,ſancimus,& ſi de realibus idem voluiſſet, hoc expreſſiſſet,de transla.c.2.Sed ipſe Hoſt.dicens eandem diſtinctionem in realibus locum habere, remittit ad decret.diſpendia.dicit aūt primam opinionem ſaluari poſſe,qñ res ſunt in diuerſis locis nimis diſtantes,ſecus,ſi res ſint in eodem territorio, & ſic per vtrumque modum maliciis hominum obuiatur.ſ.e.plerumq. remittit etiam ad notata ſ.ex tenore.¶ In gl. [ſecus ſi,
36 ibi,Pro† alia]hoc placet Inn.a cuius tempore fuit hęc gl.dicit tamen ipſe,vt in gl.ſequitur, ꝙ quidam cōtra; quia vbi hoc non licet reo.C.de ſen.& interl.om.iud. auct.& ꝯñr,multominus actori,cum rei ſint fauorabiliores.ff.de reg.iu.fauorabiliores.Sed ipſe, & Compo. hic tenent,ꝙ actor poteſt conuenire reum ſub diuerſis iudicibus ordinarijs.Sed Ioā.Mo.contra, vt dicam in decre.diſpendia,ſuper gl.quid ſi.vel vno ordinario,& alio delegato ſuper realibus, & perſonalibus, ne per hunc modum præiudicetur ordinariæ poteſtati, & ſibi debitus honor ſubtrahatur, de app.vt debitus.& ſatis eſt hoc non eſſe prohibitum,alias ſequeretur etiam abſurditas,ꝙ coram delegato conuenire non poſſet, cum non ſit ei commiſſum,nec coram ordinario ſecundum illos,& ſic impediretur iuſtitia cauſæ ſuæ.ad l.fauora-
37 biliores,† rñdetur,in vna eadem cā reum eſſe fauorabilē in diffinitione,ſ.vt potius abſolui debeat,q̃ ꝯdemnari. Sed vbi de cauſa inchoanda quæritur, fauorabilior erit actor.ff.de iud.ſi quis intentione,& no.de reſtōne ſpo.cū ad ſedem,in gl.2.Item ꝯ reum inuentum eſt remedium illius auc.& ꝯñr ĩ.eo.diſpēdia, quia de ipſo præſumitur,qđ prouocatus vellet vendicare, & actorem impedire,ipſum ad alium iudicem trahēdo,vñ reus dr̃ fugiens.C.de iud.properandum. hoc autē non
38 præſumitur de actore,hæc eſt † ergo mens literæ ſcđm Inno.ꝙ ſi ſuper perſonali conuenerit reū corā delegato,& impetret lr̃as ad alium delegatum ꝯ eundem ſuper alia perſonali,carebit commodo lr̃arum,et condēnabitur in expenſis[et ibi, Eadem cauſa] ſup.prohibi-
39 tionis.¶ In gl.[per hoc,ibi,Ad loca † diuerſa] vel intelligitur lr̃a in eo, qui procurat actorem ad petitionem amicorū,non ad ſuam citari ad loca diuerſa, & ille amicus carebit cōmodo reſcripti,& ſic cōueniet pęna,quę ſequitur[& ibi non excipiatur]bene poteſt. Idē Inn.dūmodo ille iudex, coram quo trahitur, alias iuriſdi.habeat.alle.ff.de iud.l.1. quod intelligit Hoſ. de iuriſd.ordinaria.alle.ēt 3.q.6.pulſatus.dicit Innoc. ꝙ alij ꝯ.dicit Hoſt.ꝙ in laicis vera ſit opi.G. Sed contraria opi.ſit vera in clericis,niſi proprius epiſcopus conſentiret,remittens ad decre.ſignificaſti,de foro cōp.& in fi.lib.6.& vide quod ibi no.in gl.in hoc, & in gl.vl. ¶ In glo.pen.[ibi, prætor edixit]& ĩ.de elect.vt quis duas,lir.6.¶ In gloſſ.vltim. ibi, [vt debitus]& patet hoc in concilio Viennen.eod.titu.Abbas, & quod hic
40 vocat dāna,ibi vocat intereſſe[& ibi,corā ordinarijs] hæc gl.facit ad qōnem, an delegatus principis, q iuriſd.ſua abutitur, vel nō vult ius reddere,corā ſuo ordinario ſup hoc ꝯueniri poſſit,& ꝑillū puniri,& vr̃ ꝙ nō, qa maior eſt ordinario.ĩ.de of.dele.ſanè 2. ff.de offi. eius,cui mādata eſt iur.& ſi prętor.ergo &c.ĩ.de maio. & obe.cū inferior,cū ꝯcor. E contra vr̃, qa delictū facit eum ſortiri forum oī ceſſante priuilegio. C. vbi de cri.agi.opo.auc.qua in prouincia.ĩ.de priui.tuarum. ĩ.de foro compe.poſtulaſti,& c.fi. Quibuſdam vr̃,ꝙ ſi abutitur iuriſdi.ſua quo ad ꝓceſſum, ordinarius ſuus non habeat ſe intromittere. Sed ſi abutitur male iudicando, vel iudicare volendo, facit litem ſuam, vt in auc.de q̃ſto.§.ſi iudex.ff.de varijs & extordina.l.1.tūc ſi pro intereſſe,ad quod tenetur,ꝯueniatur,ordinarius ſuus illum punire poterit. Sed vt recitat Cyn. in prin. auc.qua in prouincia,Pe.de Bel.tenet, ꝙ qualitercunque delinquat delegatus principis, ordinarius ratione illius delicti illum coercebit & puniet;alleg.in auc. vt iudi.ſine quoquo ſuf.§.demus,col.2.Vnde tenet,qñ delegatus principis in ſalario aſſeſſoris grauabat partes,poſſet per ordinarium coerceri,& reformari.Induc ebat in auc.de iudici.§.1.& §.nullum.§.ne aūt labor. ad idem in auc.vt iudices ſine quoquo ſuf.§.volumus, circa fi. hoc vltimum hodie non procedit per decret. de reſcri.ſtatutum.§.aſſeſſorem,li.6. Sed nec primum placet,quandiu durat iuriſdictio delegata. Et ſi per id impediretur delegati proceſſus,ad hoc de ap.ſolicitudinem,de of.legati, ſtuduiſti, & vide quod dicā poſt Inn.de off.del.ſuper eo,ſuper 3.gl. & quod no. eo. tit. prudentiam.§.adiicimus,in vlt.gl.Et in Spe.de inquiſi.§.1.ver.ſed pone,ꝙ,pro primo tñ dicto facit, qđ ibi ſuper penul.glo.dicam poſt Hoſt. ꝑ eum no in ſum.&
i qđ no.in Spe.4.parte.hoc eod.tit.[i] in fi.[Et in fine]de hoc in Spe.de expen.§.iuxta,verſ.nono.dicit hic Pe.ꝙ
41 † cautè faciunt delegati, ſi primo condemnant in expenſis,& poſtea pronunciant reſcriptum non valere: quia ſi primo id pronunciāt, iam videntur iudices non eſſe,& ſic nec in expenſis condemnare poſſe.

ADDITIONES.

a ¶ Expenſis,& an valeat ſtatutum, ꝙ ēt habens iuſtam cauſam litigandi,ſi ſuccumbat,nihilominus condemnetur in expenſis, vide late Iaſo.in l.properandum, C.de iudi.

b ¶ Expenſas.pro hoc l.quamuis.ff. de in ius vo. & licet contra faciat Ioā.An.in c.ſi diligenti,in verſ.ſi conuenit, de foro compe. tamen in effectu concor.& facit tex.ille.in fi.ibi, ſi non inuitus, ad id quod inf prox.dicitur,Archid.

c ¶ Vteretur.Idem no.gl.in ca.diſpendia: quæ incipit,in effectu. & idem Gul.in Spe.de reſ.præſen §.ſi.ver. quid ſi ſuper, contra no.inſ.ſuper ver.trahunt, & pro iſto vltimo facit l.3. in princ.ff. quod quiſque iur.pro prima opi.eſt glo.ſupra c.ex tenore, vbi vide Io.And.

d ¶ Iuriſdi.Iſtud limi.verum,niſi plures vt officiales conueniantur,quia tunc inter illos tota pęna diuiditur, vt l. ſi multi. ff.de publici.& in l.tres tutores.§.ſi propter,ff.de admi.tut.& vtrobique per Bart.

e ¶ Crimi.ſtel.circa hunc tex.vide ſolemne & ſingu. dictum Bal. in l.præſcrip.C.ſi contra ius,vel vti.publi.in pen.col.in 9.q.

f ¶ Prima gl.quia iſta gl.tangit,an de modicis ſit curandum, vide de Bar.

de Bartol.in l.ſi proprietarios.ff.de dam.infec.& uide Ioan. de Imola hic.

g ¶ Sequitur. Quod intellige, vbi obueniat ius agendi ante concluſionem cauſæ, ſecus, ſi poſt, vt not. Barto.in fi.in l.ſi mater.§. eadem.ff.de excep.rei iudi.quod no. adde plures alias deci. per d.Ale.in apoſtillis in d.§.eadem, in ver.ſed poſt concluſionem no.& per eundem plenius poſt Bar.in l.2.de excep.

h ¶ C.pe. Vbi præſens non trahitur ad futurum, de quo plene per Bar. in l.ſi ita. ff.de aur. & arg. l.g. adde dictis per Bar.d. Ale. in apoſtillis in d.l.ſi ita, in prin. vbi ponit pulchram q.de teſtatore, qui legauit ſuum ff.nouum. mortuo teſtore legatarius petebat legatum, hæres dicebat, quod fuit quæſitum poſt teſtamen. qs hoc probabit. vide ibi no.per eum cum aliquibus pulcherrimis deciſionibus, & quando verbum præſentis temporis trahatur ad futurum, vide no.per eundem d.Ale.in d.l.ſi ita.in verſi. circa prin.dixi, aut vera, adde tu vltra, alle.per d.Ale.& quotas ibi per eũ, dicta per Bar.in l.ſi cognatis, in ſecunda col.in ver.opp. fortiſſime, & extra de re.dubi.q limitat pulchre dicta per eũ in d.l.ſi ita, & per eundem in l.placet.ff.de libe.& poſth.& per Io. de Imo.& Pet.de Anch.in c.indicante, de teſta.& de materia, an præſens trahatur ad futura, vide Ioan.de Ligna.in c.pe.de iu. iur.vbi ponit diſtincte Bart.in d.l.ſi ita, & de hoc facit mag. feſtum, & per cano.in cle.ſi.de reſcri.& ple.per do.Pe.in in c.quia circa, de priui.& latiſſime per d.An.Bar.in conſ.inci.eccleſia cathedralis cõferebat beneficia. & ſic hẽs omnes quotas doctor. vſque ad iſta tempora & legiſtarum, & canoniſtarum.

i ¶ Eo.tit. Ad hoc vide in ſimili gl.in ver.arguendus.in c.prudentiam, in prin.inf.de offi.dele.& vide etiam ad ma.gl.in ver. præcedente, in cle.vnica, de foro comp Arch.

S V M M A R I V M.

1 *Continuatio, vel œconomia huius tituli cum ſuperiori.*
2 *De conſuetudine vbinam alibi tractetur.*
3 *Conſuetudinum obſtantia quibus modis tollant tam earũ quę ſunt approbatæ, quam quæ ſunt reprobæ, & nu.4.& 5.*
6 *De conſuetudine quandoq; ſit ius commune.*
7 *Conſuetudo quid, & quomodo inducitur, qui tractet, et vbi ipſe.*
8 *Conſuetudini loci, vbi extraneus contraxit, aut deliquit, an aſtringatur. & nu.10.*
9 *Læſus enormiter ex cõtractu reſtituitur ex clauſula generali.*
10 *Conſuetudinem an iudicum, vel litigantium, ſi diuerſa ſit, ſequetur iudex tam ordinarius quam delegatus, num.11.12.13.14.*
13 *Delegatum fungi vice delegantis in quibus dicatur.*
14 *Conſuetudinem loci ſeruandam cum dicimus, qualiter id intelligatur.*
15 *Per conſuetudinem contrariam an & quando contra præceptum venire liceat.*

1 ¶ De conſuetudine.[a] Rubr.

2 **D**iximus de iure Scripto, quod † conſiſtit in cõſtitutionibus, & reſcri. Nũc videamus de iure nõ ſcripto, quod conſiſtit in conſuetu-
2 dine ſm Da.& Gof. de † materia rubricæ. 1. diſt. mos aũt, & c.ſe.& diſt.8.10.& 11.per totũ. Repetitur etiam in ſexto.multa iura comparari poſſent huic rubricæ. Et quia in notabili parte hoc per ipſorum ſummationes apparet, ſolum diſtinguã approbatas a reprobis. Et licet de hoc dixerim ĩ. c.vlt.ſuper gl.& quę, hic tñ hoc plenius pſequar quo ad capitula huius compilationis
3 Sexti, & Clemẽtinarũ. Præmitto † tñ, quod quãque tolluntur obſtantia conſuetudinum per reſcripta, de reſcri. cũ aliquib.& c.ſi pp.quandoq; per ius cõe, de electio-
4 ne, cũ non deceat, li.6.de priuis.ſ.approbatis.ſ.de cõſti.cum oẽs, de elec.Cumana, de off.ordi. duo ſimul, & c.irrefragabilis.§.excellus, & cap.dilectus, de reſti. in inte.cõſtitutus, de arbitris, dilecti, de iud.nouit, ver. non enim.de for.compet.licet ex ſuſcepto.& c.cum cõtingat, de eo, qui mit.in poſſ.cum veniſſent: vt ſit.pen. c.1.de fid.inſtr.cum dilectus, de cñi.con.cum olim, de conceſſ.præben.ex parte, in fi.de his quæ fi.a prælat. ca noſcitur, de pcario.c.1.de dona.cęterũ, de teſta.relatũ.2.§.licet, & c.Raynutius.ad fi.de ſepul.de vxore, in fi.& cap.certificari, de decimis, cum ſint hoies, & c.ad apłicæ, de cenſib.ſup eo.de obſer.ieiu.c.2.§.3.& pen. de cõiu.ſed licet, de cogna.ſpi.c.1.& 3.de ſimo.ad apoſtolicã, de Iudæis, ſicut. ver.aut bonas, de exceſ.præla. c.2.de ver.ſig.qrit, & c.ſup quibuſdam.2.rñ.in li.6.de cõſt.c.1.de elec.gñali.§.q autẽ, de off.ordi.Romana, ver.niſi aliud, & c.ſi canonici, in prin. Cui cõuenit cle. de ſent.exc.ca.1.ver.in ceſſationibus. Itẽ facit e.ti.de off.ord.vt litigantes, & c.pñti.1.& 2.rñ.de fo.cõp.Romana.§.1.& 2.de ap.Romana.§.1.& §.dẽt.de pb.cũ in eccleſia, & c.cum in eccleſiis, ne ſede va.c.vno.§.fi. de cenſibus.c.1.in fi.de immu.eccleſiarũ, qm: de pœnis, c.1.de ſent.exc.Romana.1.rñ.& c.venerabilibus. §.deniq;, ad idẽ cle.de reli.do.c.2.poſt principium, &
5 in fi.de cenſibus, ad nřm, ver. ipſis aũt. ¶ De † ſecun-
b dis.ſ.reprobis[b] patet de elec.cũ terra, & c.Meſſana. de vſu pallii, ex tuarum, de temp.ordi.c.2.& c.cũ ſm, de iud.clerici.ĩ.de iura.cal.cæterum, cui cõco.de fidei.cõſtitutus, de pba.c.2.& c.ad nřam, de teſtibus, ſeries, de pſcriptionib.c.fin.de re iud.cũ cauſa, de vita & honeſt.cler.cũ ab omni, & c.cum decorem, & capitulo a crapula, de præb.extirpandæ.& c.pe.de conceſ.præb. lřas.de his, quæ fiu.a ma.parte capituli.c.1.de teſtis, cum eſſes, de ſepul.abolendæ.de ſtatu mona.ea quæ. in prin.de conſecra.eccle.vel al.aqua.de celebratione miſſarum, pernicioſus, de immu.eccle.c.1.de ſpon. duo.tuas dudum.de cõſan.& affini.q ſup.de ſimo.nõ ſatis, & c.ſe.& c.ea q̃, & c.in tñ, & c.ſicut.3.& c.Iacob. de magřis.c.1.& c.3.eo.tit.c.vlt.in fi.de Iudæis, in nõnullis.de cři.pugna.in duel.c.2.de ſen.exc.nouerit.2. & 3.reſpon. In ſexto de elec.quia ſæpe, pro & cõ cle.e.ti. ſtatutũ.de off.ordi.ſi canonici, in fi.de cleri.non reſi. c.vno, de præb.c.1.in fi.quã repetit, & prorogat Clem. de iure pro.c.1.in prin.& in fi.de clerico ægro.c.vno, in prin.de capel.mona.c.vno.de cenſi.c.1.§.procurationes, & c.quanquam.& c.fi.de iniuriis.c.vno.de pęni.c.2.§.1.in Cle.de ele.in pleriſq;.§.pe.de æta.& qualit.vt hi, qui, ad fi.de rebus eccle.non ali.ſi vna, in fi.de ſepul.c.2.ver.nos &.n.de ſtatu mona.ne in agro.§.ſane.2.& c.ſe.in fi.de relig.do.c.2.§.vt autem, & §.pen. in fi.de vſuris.c.1.ver.aut ſi.de pęnis, ſi quis ſuadente, poſt prin.de pęn.ca.1.de ſen.excom.c.1.in fi.ſunt etiã quædam iura, quæ narrãt certas conſuetudines.de cle. ęgro.c.1.de teſtis.c.2.de ſtatu mona.in ſingulis.de capel.mona.dilectus, de cenſi.ſopitæ, de coniu.lepro.c. 1.q matri.accu.poſ.vř.de eo, qui furtim or.rece.ca.2. de delic.puero.c.2.In ſexto.de iureiu.c.1.in princ.de
6 hær.c.3.Item de † conſuetudine ſit qñq; ius cõe, de Iudæis, in nonnullis, de obſerua.ieiu.c.fi.de præb.c.2.li. 6.Et Cle.de ætate & quali.c.fi.Itẽ ſciendum, quod Inno.
7 hic † in rubr.gloſſam poſuit, qua voluit inſtruere, quid ſit conſuetudo, & quomodo inducitur, & hæc vide ĩ. c.fi.vbi proſequar materiam conſuetudinis per modũ.
8 ſummæ. Querebat † autem poſt hæc Inn. an extraneus aſtringatur conſuetudini loci, vbi cõxit, vel deliquit. de ſtatuto no.G.in Spe.de conſt. ver.& ſunt hæc in ar-
c gumentum, & tribus ſe.an ſ.liget extraneos[c] per Cy. & alios.C.de ſumma tri l.1.in prin.& facit quod de con-
d ſuetudine no.in Specu.de inſtr.[d] edi.§.compendioſe. ver.quid ſi de cõſuetudine.dicit Inn.& Cõpoſt.quod ſic. ff.de euic.ſi fundus.8.diſt.quæ cõ mores, vbi de hoc.tñ
9 ſi † enormiter læderetur ex contractu, reſtitueretur ex
10 clauſula generali.ff.de in inte.reſti.l.prima. Si alia † ſit conſuetudo iudicum, & litigantium, dicit Inno.hic, & Hoſ.ĩ.c.1.quod ſequeretur conſuetudinem litigantium, de eo qui mittitur in poſ.cum veniſſent.C.e.li.1.de ꝑdi.priua.l.3.etiam ſi ſit iudex appellationis, in auc.vt cum de app.cog.§.1.col.8.nec ob.de re iudi.cũ cauſa,

tum quia

tum quia conſuetudo illa irrationabilis erat, & eccle-
ſiæ onerosa. ĩ.c.1.tum quia conſuetudo laicorum non
poteſt aſtringere clericum, ſicut nec ſtatutum. 10.diſ.
c.1.de conſti.quæ in eccleſiarum: & hanc ſecundam ra
tionem probant legiſtæ: quia duo ſunt populi, & duos
habent iudices, ergo &c. ff. de oſt. aſſe. ſi eadem [e] 96.
e di.duo.nil ergo habet commune clericus cum actibus
populi, de ſenten.excomm.ſi ſententia.1.reſpon. li. 6.
cum concord. Item quia clerici ſunt maiores laicis, vt
præalle.cap.duo, & de maior.& obed.ſolitæ, & minor
non ligat maiorem.21.diſtin.inferior, & probatur in-
ſtit.de iure natura.§.plebiſcitum vbi plebiſcita non li
gauerunt patres, vel nobiles, niſi poſtquam facta con-
cordia voluerunt per illa ligari, & dixi de hoc in Mer-
cu.de re.iur.ſine culpa, li.6.in vltimo membro, & per
Hoſt.in ſumma, eod.tit.§.fin.verſic.Sed pone, ꝙ inter
f laicos.[f] Compoſt.vero dicebat quòd de iudice appel-
lationis non poterat dari certa regula. Aliquando e-
nim ſeruabit conſuetudines iudicis a quo appellatum
eſt, vt ſi idem iudex aliquid fecit, vel ſtatuit ratione
conſuetudinis ſuæ, illud non reuocabit. Sed potius il-
lud loquetur, de teſtamen. Rainucius, & in prædictis
iuribus.aliquando non ſequitur conſuetudinem ſui fo-
ri, vt in vocatione teſtium ſi habet ſua conſuetudo te-
ſtes appellationis in aliam ciuitatem euocari. ff.de te-
ſtibus, l.teſtium, in fin. vel eſt ibi conſuetudo libellum
citra certam quantitatem in cauſa appellationis non
dari. Idem in ſimilibus. Aliquando ſequitur conſuetu-
dinem loci, vbi contractum eſt. ff. de euict. ſi fundus,
quam etiam ſequitur iudex principalis cauſæ, ſi coram
ipſo fuerit allegata. ĩ.de in integ.reſtit.conſtitutus, &
in iuribus præalleg. Vnde dicit paruam differentiam
inter iudicem principalis cauſæ, & appellationis, niſi
hoc, ꝙ iudex cauſæ, & appellationis prætextu ſuæ con
ſuetudinis, vel iuris communis non poteſt reuocare iu-
dicatum a iudice principali per ſuam conſuetudinē,
& ſic poteſt intelligi 12.diſt.illud, vbi de hoc, & in Sp.
g de ſenten.prol.§.qualiter, poſt princ. Communiter [g]
11 in principali † quæſtione dicunt doctores, ꝙ aut con-
ſuetudo reſpicit proceſſum, vel ordinationem litis, &
eo caſu ſeruatur conſuetudo loci, vbi proceditur vel
vbi lis exercetur. ff.de teſtibus, teſtium, in fin. dummo-
do ſit rationabilis, & ſic non obſtat de fideiuſſoribus,
conſtitutus, aut reſpicit litis deciſionem, & ſeruabitur
conſuetudo loci contractus. ff. de euictio. ſi fundus, &
hoc, ſi ius naſcitur ex contractu, vt ibi, & ff.de vſur. l.1.
Si vero naſcitur ex delicto, inſpicitur locus delicti. ff.
de extraordin.crimin.l.ſaccularij.§. ſunt quidam, &
C.de noxali.l.2.facit C.vbi de crimi.agi oportet, auc.
qua in prouincia. Si vero ius reſpicit facultatem, vel
neceſſitatem circa rem, inſpicitur locus, vbi eſt res, de
teſta. Rainutius, C.de ædificijs priuatis, an in totum.
ff.de admin.tut.ſine hærede.§. Lucius. cum enim tra-
ctetur de onere rei, inſpiciendus eſt locus, vbi ſita eſt
res, argum. C. de prædi. naui. l. 3. & vltim. lib. 11.
Vnde ſi litigatur Rauennæ vſque ad quam altitudi-
nem poſſit ędificare Bonon. ponderabitur conſuetu-
12 do Bonon. per iura prædicta. Quid de † delegato: di-
cunt quidam, quòd procedet ſecundum conſuetudi-
nem loci, vbi iudicat. 8.di.quę contra, & præ.l.teſtium.
Alij, quòd ſecundum conſuetudinem delegantis. 11.
diſt.c.fi.quia non ſua, ſed illius fungitur vice. ff.de off.
eius, cui man.eſt iuriſdi.& ſi prætor. Alij, quòd ſecun-
dum cōſuętudinem rei, cum actor ſequatur forum rei,
de foro compe.cum ſit, & quia reus fauorabilior. ff de
actio.& obligat. Arrianus. alii dicunt, quòd ſi partes
ſponte ſe ſubijciant alicuius iuriſdictioni, vel petant iu
dices delegari, tunc procedendum ſit ſm conſuetudi-
nem delegantis, ar.21.q.5.horrendus. Si vero datus
eſt iudex in iuriſdict. tunc procedet ſecundùm conſue-
tudinem litigantium, & præcipuè rei. Sed dicit Com-
po. nullam, vel modicam eſſe differentiam in obſerua-
tione conſuetudinis inter delegatum, & ordinarium,
dicit ergo, vt de ordinario dictum eſt, quòd aliquan-
do hanc, aliquando illam ſeruabit. nec obſtat, ꝙ † dici-
13 tur delegatum fungi vice delegantis: quia illud verũ
quò ad auctoritatem, non quò ad cōſuetudinem. nam
& ipſe delegans non ſuam ſed loci conſuetudinem ſer-
uari mandat, in præalle.decr.cum veniſſet.& c.conſti-
tutus.nec iuri conſonum vr̄ litigantium conſuetudinē
ſeruandam, maximè rei. aut enim loqueris de conſue-
tudine, quæ attenditur circa ius priuatum aliquod, vt
ꝙ electores interſint, de cauſa poſ.cum eccleſia: vel vt
per fundum vicini ducant aquã. C.de ſer.in l.2.& tunc
inter reum & actorem nō eſt differentia: quia vtriuſq;
ius, vel conſuetudinem quiſque iudex ſeruabit. aut lo-
queris de conſuetudine quæ cōmuniter attenditur cir-
ca hominum geſta alicuius ciuitatis, caſtri, vel villę, vt
pote ꝙ certo modo caueatur de euic. vt in l.ſi fundus,
vel vt in alieno fundo lapides cædat. ff.communia præ
di.l.venditor.§.ſi conſtat, & tunc nil eſt dicere, ꝙ ſer-
uet conſuetudinem litigantium: quia hæc conſuetudo
propriè eſt terræ, vel loci, nec in hoc conſuetudo rei
pluſquam actoris ſeruabitur. aut loqueris de conſuetu-
dine, quæ attenditur circa factum iudicis. & ſic in
actore vt in reo ſeruatur, vt in exemplo præal.l.teſtiũ.
14 Cum verò dicimus † conſuetudinem loci ſeruandam
dicit Compo. primũ attendendam conſuetudinem ci
uitatis, caſtri, vel villæ, vt in d.l.venditor, & C.quæ ſit
longa conſuetudo.l.1.ff.de admi.tu.ſine hærede.§.Lu
cius.& in præall. c. conſtitutus. ſicut enim ibi derogat
iuri cōi, ſic & ꝯriæ conſuetudini regni, vel prouinciæ.
Si verò hæc conſuetudo non inueniatur, attenditur ſe-
cundò conſu.diœceſis, de off.arch.c.fin. Tertiò conſue
tudo prouinciæ, vt in d.l.teſtium. Quartò conſuetudo
regni, vel vicinarum prouinciarum. infr.eo.cum olim,
ver.de hoc.de cenſibus ſuper eod.ff.de vſu.l.2. Quintò
conſuetudo Romana.ff.de legib. de quib.11.di.c.fin.
15 Item cum † contra ius liceat venire per contrariam
conſuetudinē, quęritur, an liceat venire ꝯ præceptum.
So.ſm Inn.& Comp.ſi tale eſt pręceptum, ꝙ nō liceat
ꝯ illud ſine pctō legem ſtatuere, ſic nec conſuetudine
licet ꝯ illud venire. ĩ.e.c.fin, diuturnitas.n. &c. vt ibi:
alias ſicut ꝯ legem, ſic & ꝯ præceptum per conſuetudi-
nem licet ire illi, qui eã tollere pōt, vel alteri de illius
auctoritate. Vñ dicebat Petrus ĩ.c.fi.ꝙ conſuetudo nō
poſſet facere, ꝙ cum ſponſa fratris liceret ꝯhere pp
perpetuam prohibitionis cãm, quæ ibi ineſt. vide qđ
no. ĩ.de treg.& pace.c.1.in fi.ſecundæ glo.& qđ ibi di
cam, & de maio.& obed.c.2.in fi.de tempo.ordi.cap.
pen.in gl.tuo iure, de oſt. ord. inter cætera, ſuper ver.
præcipimus. Io.An.

ADDITIONES.

a ¶ De conſuetudine. Circa hãc rubricam ſi vis ſcire, vnde cępe-
rit conſuetudo, vide omnino tex.in § his ita. 6.diſt.qui dicit, ꝙ
a tempore Chaym, quando ædificauit ciuitatem Enoch.
b ¶ Reprobis. Vide etiam gl.& ibi Pau.de Caſ. ponderantem in
l.de præcario.ff.ad l.Rho.de iac.
c ¶ Extraneos. Et ibi vide Io.An.& in c.fin.de conſti.lib.6.& per
Bar.in l.2.hic all.
d ¶ Inſtr. Ibi vide Io.An.& Cy.in l.2.C.quæ ſit lon.conſuetu.&
Bar.in l.1 C de ſum.trin.
e ¶ Eadem. Vide ad hoc no.in eo.c.cum dilectus, & quod plene
ſcripſi.ſup.de conſt.c.eccleſia ſanctæ Mariæ.
f ¶ Laicos. Vide plene ĩ diſputatione Io.An.& in Spe. de ferijs.§.
1.ver.ſed pone, & p do.Bar.de Sal.in auc.caſſa.C.de ſacroſ. ec.
g ¶ Communiter. Vide Lud.Ro.in ſingul.ſuis in fin. 353.

SVMMARIVM.

1 *Ad clericos extenditur pro eccleſiis conſtitutum.*
Noſtra conſideratione, clauſulę expoſitio, ibid.
2 *Remittere, pro tollere.*

CAP.

CAPVT. I.

Conſuetudines Breue eſt, & dicit idē in cōſtitutionibus, de conſt. quæ in eccleſia-
1 rum, ſecundum Goff. & Hoſt. [Eccleſijs] vel † clericis.
inf. de in. cl. Hoſt. [Noſtra] quaſi dicat, ita nobis videtur. cū ɔ̄dici non poteſt. 19. di. in memoriam, Hoſtiē.
2 [Remittere] id eſt † tollere, & non ſ͠m eas iudicare, Inn.
¶ In gl. 1. [ibi multum lędit] pone exemplum ſecundū
Hoſt. de immu. eccl. non minus, & c. aduerſus, de ſentē
tia excom. nouerit, & ibi cum in cunctis] per quam pone caſum ſecundum Tanc. Inn. Pe. & Abb.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo ualet, ut ſine ſolemnitate legali dominia, & poſſeſſio rerum ad eccleſiam deferantur.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Valetudo eſt uerbum medium quandoque enim pro ſanitate, quandoque pro infirmitate ſumitur.*
4 *Voluntas ultima pro infirmitate.*
5 *Forma huius decretalis ſeruari debet in faciendo, et dicendo.*
6 *Teſtimonium de auditu in quibus caſibus ſufficiat, & nu. 7.*
7 *Confeſſio annumeratur inuiſibili.*
8 *Scotationis etymologia quæ.*
9 *Poſſeſſio quandoque ſine traditione obtinetur & nu. 11. & 12. habet plurimum ſæpe iuris, ibid.*
10 *Monaſteria includuntur appellatione eccleſiarum.*
11 *Epilogus, Suffragium gloſſarum & num. 12. 13.*
13 *Legatum factum eccleſiæ creſcit per infitiationem.*
14 *Additio gloſſarum.*
Poſſeſſio non acquiritur per inueſtituram, ſed ius eam ingrediendi auctoritate ſua, ibid.
15 *Priuilegium legis, vt inter diuinum. C. de ſacroſ. ecc. non trahitur ad publicianam.*

CAPVT II.

2 Ex litteris. Caſus † valet conſuetudo, ſ͠m q̄
1 ſine ſolēnitate legali dn̄ia rerū, & ipſarum poſſeſſio ad eccleſiā
deferuntur, dixit Abb. q̄ nō ſic ɔ̄trio. inf. de re iud. cū
2 q. & ſunt † duæ partes. Secūda ibi, diſcretioni, dicebat
Hoſt. cōſuetudo vtilis eccleſiæ recitatur, nedum ad futura, ſed ad præterita approbatur, antipophoræ rńdetur.
3 [Alijs] puta xenodochijs [valetudine] i. † ſanitate. Vñ dr̄, bn̄ valeas. Hoſt. alias infirmi dn̄t valetudinarij. ſ. de teſt. ſi qui [voluntate] i. infirmitate, † de ſepul.
4 q. his [propoſitis] in antiqua littera, proponis, quia dicebatur, ex litteris, quas tu nobis frater epiſcope deſtinaſti. &c. [Accipere] id eſt is, qui poſſeſſiones dare vult
[Quod] ſ. pallium, tūc forte, qn̄ infirmus erat [Altare]
5 tūc forte, qn̄ ſanus erat [Audiendū] dēt ergo † ſeruari
hæc forma non ſolū in faciēdo, ſed ēt in dicendo, Ego
b talis dono talē rem pro remedio aīæ [b] meæ, ſ͠m Inn. &
6 q̄ videant illū actū ſcotationis. & ſic nō ſufficit † teſtimoniū de auditu, niſi in caſibus. ff. de proba. ſi arbiter,
de teſtib. quoties & c. licèt, qđ eſt verū de auditu auditus. Dixit tn̄ hic Hoſtiē. iudicē conſiderare debere, an
actus ſit viſibilis vel inuiſibilis. in viſibili, puta ictu re-
7 quirimus viſum. In inuiſibili, puta † cōfeſſione requirimus auditū; & ſufficeret ſine viſu, dummodo voces eſ-
c ſent notæ, vide qđ dicā inf. de teſtib. cum cāu [c] ſuper
ver. viſu, & c. preterea, ſuper vlt. gl. Et recitat hic de tabernario, qui ganeæ ſuæ furatus fuerat ſcyphū, qđ ſibi
confitebatur, ſed nolebat in publico confiteri. Ganea
poſt parietem poſuit tabellionē, & teſtes, & vocato tabernario, cum vellet ipſe abuti illa, negauit ſe ſibi, niſi
ſcyphum furatum redderet: ille calefactus dixit ſe redditurū. Ganea dixit, cōfiteris te hēc, & ꝓmittis reddere.
d Et ille, cōfiteor, & ꝓmitto, tunc illa rogauit [d] tabellionē & teſtes ꝓ inſtro, tabernarius territus ſcyphum
8 reddidit [Scotatio] quaſi † ſcotatio. i. ſtabilis collatio,
vel firma donatio. Hoſt. Et ſ. erant quidā, qui tales do-
nationes reuocare volebant. Pe. [Cōſuetudinis] cuius
9 † prætextu, quia ɔ̄dictorio iudicio fuit obtenta poſſeſſio, vr̄ tradita. ff. eo. cum de conſuetudine, nec mireris,
ſi ex virtute conſuetudinis aliquis ſit poſſeſſor, ſępe. n.
poſſeſſio hēt plurimum iuris, vt no. in tr. de cōceſ. prǽb.
10 cum nr̄is [eccleſijs] appellatio eccleſiarum † includit
monaſteria. 54. di. 5. §. hac auctoritate, ar. ɔ̄. de ſup. neg.
prǽla. grandi. ibi vide in gl. no. argū, & qđ ſuper ea dicam [Collata] reſpicit ergo prǽterita, de hoc de conſt.
11 c. ſi. ¶ Vltima † gl. ponit. 4. ſi. ia. ſecundo ponit 5. modos, quibus poſſeſſio rei ſine ipſius apprehenſione trāſfertur, & ponit de his verſus. ¶ In † gl. 3. [ibi. l. Labeo]
12 lex ſecunda eſt, hanc & præcedentem, & l. 1. de don. c.
1. all. vide in præal. decr. ſanè, in 3. gl. [& ibi, Clauib.]
traditis apud horrea clauibus horreorum dominium,
& poſſeſſio mercium incluſarū in horreis tradita vr̄
[& ibi l. quod meo, §. ſi venditorē] vbi ſi de turri oñdis
mihi, qđ vendis, animo tradendi poſſeſſionem, acquiro poſſeſſionem: [& ibi, Seruum] ſequitur, emptor non
traditum ſibi præſentem vindicare non pōt [& ibi, Vt
inter diuinum] vēdicat eccleſia ſibi relicta, donata, uel
vendita immobilia, mobilia, & ſe mouentia. ¶ In glo.
1. [ibi, Relinquuntur] vel alias cauſa pietatis. Phi. [Et
13 in fi.] Vnde ēt † legatum ſ͠m eccleſiæ creſcit per infitiationem. inſt. de pęna temere litig. circa prin. Vin. ¶ In
14 † gl. vlt. [ibi, Poſſeſſionis] dicit hic Inn. & B. inf. de inſti. auctoritate, in fine primæ gl, cum remiſſionibus, q
e per inueſtituram non acquiritur [e] poſſeſſio per l. ff. de
acq. poſſ. ſi ex ſtipulatione, licet ſ͠m Azo. hoc ius acquiratur ex inueſtitura, q inueſtitus auctoritate ſua poteſt
poſſeſſionem ingredi, ad idem l. fundi. §. vnico, & l. qđ
meo. §. ſi furioſo, & l. pen. & adde quod dicam de electione, tranſmiſſam [& ibi, Signum.] & adde quod no.
76. d. §. non uidentur, alias. c. l. unc numerum, & inf. de
off. del. corā, in fi. 1. gl. & ibi, Poſtq̄, & quæ ſit rō diuerſitatis, ibi no. & inf. vt lite pend. eccleſia. 2. in vlt. gl. [Et
ibi, de acq. poſ. l. 1.] de hoc C. eod. l. 1. [Et ibi, vt Inter
15 diuinum] priuilegium per hanc l. in rei † vind. indu-
f ctum [f] nō trahitur ad publicianam: de quo vide in Spe.
g de loca. §. nunc aliqua, ver. 58. [g] [Mutuatæ] Idem Vin.
& Hoſt. dēret dicere, cōmodatæ, & Gof. dicebat, cōceſſæ [Et in fi.] adde caſum. C. de don. quiſquis, cum ſ. is,
qui vendit rem, vel donat, in ea retinet vſufructum.

ADDITIONES.

a ¶ Ex litteris, Probatur in iſto tex. id quod vult gl. in l. hæredes palam. ff. de teſta. quæ vult, q in teſta. pōt fieri contractus. idem Dy. in regula, quod ſemel. Cy. in l. cum antiquitas. C. de teſt.

b ¶ Animæ. No. ex iſto text. q actus factus in vltima voluntate pro remedio peccatorum eſt irreuocabilis. & an confeſſio facta in vltima voluntate ſit irreuocabilis, vide Bar. in l. cum quis decedens. §. codicillis, de leg. 3. per doc. in l. generaliter. C. de non nu. pe. per cano. in c. 1. de ſuc. ab inteſtato.

c ¶ Cauſam. Et vide in Spe. de teſta. §. 5. ver. item quòd non prohibet, & ibi Io. An. & in l. 1. §. item Labeo. ff. de aqua plu. arc. p Bar. & ſubtiliſſime Bal in rub. C. ſi ex falſis inſtrumen.

d ¶ Rogauit. Hoc poteſt eſſe verum in contractibus, ſecus in teſtamento, vbi a teſtibus debet videri teſtator, vt no. Bart. in l. 1. §. item Labeo ff. de aqua plu. ar. & Cy. in l ſi non ſpeciali. C. de teſta. Bald. ibi plene, & aliter loquitur ibi vide ipſum.

e ¶ Acquiritur. Vide Ioan. An. in Spec. de emp. & ven. §. 7. verſic. nunc formam, & ibi vide etiam plures remiſſiones.

f ¶ Inductum. Quod eſt verum nolendo inchoare originem publicianæ, ſed ſi in publiciana actoris ſuccedat, ex ſolo titulo ſine traditione: ita no. gloſſ. in l. ſiue autem. §. ſi duobus, & nota. Bart. in l. cum ſponſus. §. is cui. ff. de public.

g ¶ 58 Lapus de hoc in c. abbate, de re iud. li. 6. Inn. in c. in præſentia. inf. de proba. videtur ſentire, quòd & ad publicianam, dū allegat l. illam. ſi. de ſacroſ. ecc. ſed credo debere intelligi, & reſtringi ad caſum illius de ingreſſu. no. Arch.

SVMMARIVM.

1 *Populi dictum vt pro ſententia teneatur in cauſis eccleſiaſticis & ciuilibus. numer 5. non valet conſuetudo, & vbi vigeat. numer. 4.*

1 Diuiſio

2 *Diuiſio decretalis.*
Minus pro, non, eod.
3 *In, propoſitio priuat, aliquando auget, aliquando nihil operatur, & vbi de eo tractetur.*
Aſſertione partium merita cauſæ pandantur, ibid.
6 *Verbi in alia verba reſolutio.*
Epilogus, ſuffragium ibid. nu. 7.
Minor quandoque reuelat, quod maior neſcit.
Onera annonarum vt non ſubeant conductores, valet conſuetudo, eodem numero.
Sententia iudicis delegati a non habente poteſtatem, vel dati ſuper proprietate, & pronunciantis ſuper poſſeſſorio, non valet. ibid.
8 *Additio gloſſarum, & nu. ſequentibus.*
Odore aſſati quomodo tabernario fatuus quidam ſoluit per ſonum Turonenſis, ibid.
9 *Ingenium nullum magnum ſine miſtura dementiæ.*
10 *Auctoritatis maioris eo cuiuſpiam videntur verba, quo magis ratione vtatur.*
11 *Illiterati ex naturali induſtria vtile conſilium præbent, ex huiuſmodi iudicare poſſunt.*

CAPVT III.

1 Ad noſtram. Caſus † Nõ valet conſuetudo, vt in cauſis eccl'aſticis di
ctũ ppl'i pro ſnĩa teneatur. Et
2 † ſunt duæ partes. 2. ibi, nos igitur, dicebat Hoſt. abuſi
ua conſuetudo, ipſius reprobatio, iuſta conceſſio [Mi-
nus]pro nõ. ſic ĩ. ti. 1. ex parte decani, in fi. [Vtriuſq;]
qđ fieri dẽt, de reſtit. in int. ex lr̃is. Inſipientibus. i. non
3 ſapientib. & ſic præpoſitio † priuat, aliqñ auget. ff. de-
poſiti. l. 1. pro ſocio, cũ duob. §. damna. ff. de li. & poſt-
hu. Gallus. §. ille caſus: ad idem ĩ. de fideiuſ. c. 1. aliqñ
nihil operatur. ff. de dote p̃. i. legata, Hoſt. De hac præ-
poſitione, in, dabo remiſſionem ad Spe. inf. de iure pa-
4 tro. nobis, in fin. [Pro ſententia]ſic eſt de † corruptela
Anglicana, vbi p̃ria cõdemnat, vel abſoluit accuſatũ.
Idem fit in Alemania, & in multis aliis locis ſm Hoſt.
Et puto, q in ſupraſcriptione debebat eſſe epõ Pictaui.
5 [Eccleſiaſticis]idẽ in † ciuilibus, Inn. [Meritis]q̃ par-
tiũ aſſertione pãduntur. ĩ. de reſtõne in inte. tum ex lit
teris [Rationis] de re iud. c. vlt. li. 6. & de hoc not. per
Cõp. ibi vide in gl. 2. [Non obſtante]forte cum in cau
ſis eccleſiaſticis vellet epſ ſecundum ius pronunciare,
allegabatur illa ꝯ̃ria ꝯſuetudo, dubitauit, & ſignifica-
6 uit papæ, ſm Pet. [Concedimus]. i. a † iure conceſſam
oñdimus, ſic exponitur 13. di. nerui, ver. fi. ¶ Secunda
glo. recitetur per obiectionẽ. ¶ Tertia gl. allegat tres
ꝯcord. & duo ꝯ̃ria, & remittit. ¶ Vlt. gl. allegat 5. con
cor. ponit duos caſus exceptos, & ſm moderatur. ¶ In
7 † 1. glo. ibi [Potioris.]vbi publica tractatur vtilitas, &
minor iudex veritatem inueſtigauerit, nulla maiori
irrogatur iniuria. ¶ In glo. 2. [ibi. l. vlt. ad fi.]vide de
off. dele. prudentiã, in gl. q. n. ¶ In gl. 3. [ibi. §. penul.]
ibi valet conſuetudo, q dñi prædiorum, non conducto
res ſubeant annonarũ onera. ¶ In gl. vl. [ibi l. 2. ſi mili
taris iudex non datus ab eo, qui poterat, cognouit de
cã ciuili, non valet ſnĩa, etiam ſi non appelletur [& ibi
& 3.]datus de ꝓprietate ſi ſup poſſeſſione, pronũciat,
8 nõ valet. ¶ In † glo. 1. ibi [Reuelatur]Vñ fatuus [a] pari-
a ſien. ſonũ vnius Turonenſis pro odore aſſati taberna-
rio cõpenſando altercationẽ ipſius cũ paupere, qui ad
odorẽ illum panẽ vnũ in ponte ꝯmederat, diffiniuit,
qđ forſan Catoni, vel Grãno reuelatum nõ fuiſſet. Vñ,
& Seneca lib. de trãq. animi, in fi. ponit dictum Ariſto
9 telis. Quod † nullũ magnũ ingeniũ ſine miſtura demẽ
tiæ. Et facit in Spe. de arbitro. §. vlt. in ver. itẽ ex eo [&
ibi, Quod maior neſcit]nec ꝯſiliũ obligat, de hoc inf.
10 de arb. cũ olim, Hoſt. [Et in fi.]quo. n. q̃ſq; † magis rõ-
ne vtitur, eo maioris auctoritatis eius verba videntur
eſſe. 10. diſ. §. 1. in prin. ¶ In gl. 2. [ibi, Inquiratur], puę
intellexit Io. & male [& ibi, Cauſarum]quandoq; natu
11 ralẽ † induſtriã, ꝑ quã vtile conſilium præbẽt & iudi-
care pñt, Gof. [& ibi, Sed hoc ſolũ]idem Inn. ¶ In glo.
vl. [ibi, niſi]dicit Ho. q iſti caſus non congruè excipiũ
tur, cũ in eis tpe ſnĩæ ille ſit ſuus iudex, & ſic fertur ſẽ-
tẽtia à iudice bñficio recõuentionis, vel conſenſus. Sed
b excipitur, ſm eum. [b] de foro ꝯpetenti ſi diligenti, ver.
cum igitur. 11. q. 1. inolita, & c. placuit, de ren. q in du
biis, de app. ſi duobus, & ad ea remittit.

ADDITIONES.

a ¶ Fatuus. De illo, qui comedit panem ad odorem aſſati, & poſtea ſoluit ad ſonum numi. vide etiam hic Abbatem.

b ¶ Eum. Aduerte, quia etiam caſus non eſt verus per dictum Inno. in c. prudẽtiam, in prin. de offi. deleg. & refert ibi Abbas Panor. circa 9. col. ver. quod tertium.

SVMMARIVM.

1 *Chriſmare non poſſunt conſuetudinis prætextu presbyteri.*
2 *Diuiſio decretalis.*
Sacerdotes ſimplices, ad differentiam dicuntur epiſcoporum, ibidem.
Simplices pro fatuis etiam ſumuntur, ibid.
3 *Pontifices pro epiſcopis, & ſuperioribus.*
4 *Sacramenti omiſſionem in mortis articulo neceſſitas excuſat, & magis omittendum, quam recipiendum ab eo, qui dare non poteſt, & quare, numero 6. vide nu. 14.*
5 *Vmbram rei ſomniatę petenti rem ex conſuetudine Salomon adiudicauit.*
6 *Veritas, imagine naturæ non obumbratur.*
7 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum & nu. 8.*
Chriſmatis, & Euchariſtiæ confectio quibus a papa concedi non poſſit, ibid. & nu. 9.
10 *Chriſmatis et Baptiſmatis characterẽ an conferret epiſcopus ea facere prohibitus a papa, & nu. 13.*
11 *A baptizando epiſcopus non poteſt aliquem prohibere, quẽadmodum papa, & ratio diuerſitatis.*
12 *Ligare per quæ papa intelligatur ex illo priuilegio, Quodcunque ligaueris, &c.*
Papæ obediendum, & in quibus, ibid.
14 *Conſtitutio hæc de quibus loquatur. §. verum. 32. diſ. de quibus loquatur, ibid.*
15 *Baptiſmus, & pœnitentia neceſſitatis tempore etiam laicis cõceditur & quatenus, & nu. 14. et 16.*
16 *Laicis id ſolum licet de omnibus, quæ ad officium presbyteri ſpectent, quod eſt promiſſum, et quid promiſſum, vide & num. 16.*

CAPVT IIII.

1 Quanto. Caſus † Prætextu cõſuetudinis prę-
ſbyteri non pñt in fronte chriſmare,
2 & ſunt † duæ partes. in prima p̃ſum-
ptuoſa conſuetudo. in ſecũda ipſius reprobatio, ibi di
ſcretioni [Simplices]ad drĩam epõrum, vel, ideſt fatui
3 [Pontificibus]i. epĩs † & ſuperioribus: [chriſmando] in
frõte, de cõſe. di. 4. p̃sbyteris [Sua temeritate]quaſi ex
papę delegatiõe id poſſint [Tutius eſt]ipſis fidelib. [ne
4 ceſſitate]ſm Ho. hoc intendit, q † fideli, qui præueniẽ
te mortis articulo non põt recipere hoc ſacrm̃ ab eo, q
iuſte dare poſſit, tutius eſt illud omittere, quam recipe
re ab illo, q nõ poteſt dare; nã iſtũ excuſat neceſſitas:
illũ vero accuſat temeritas: ſaluatur ẽt talis in fide ſa-
cri, de baptiſmo, debitum, [Non habet]ĩ. de re. iu. qđ
nõ eſt, de ꝯſec. di. 4. ſicut, Vin. [Periculo]tã recipiẽtiũ,
q̃ ꝯferentium cum ſupra. in hoc ſecundo caſu [Vmbra]
5 no. pro † ſnĩa Salomonis de ſomniante aĩalia vicini, q
petebat illa ex cõſuetudine, fecit Salomon illa tranſire
ꝑ pontẽ ſic, q vmbra patebat in aqua, & illã vmbram
adiudicabat sõniãti ſm Ab. Dicit Hieronymus in cor
pore veritas eſt, in corpis umbra mẽdatiũ, viđ in Hie.
6 ad Algaſiã. q. 10. (Oſtẽdatur]nec † imagine naturę ve
ritas obũbrat. ff. de li. & poſt. l. filio, & pro nõ dato &c.

de iure

de iure pat. ꝙ aũt [Veritas] ſ. ipſius ſacri cõfirmationis
ac ſi dicat ibi eſt ſola inunctio chryſmatis, non virtus,
7 vel veritas ſacri. ¶ Gl. 1. † allegat tres ↄcor. Secundo
format s. ſucceſſiuè duo ↄria, & ſoluit. ¶ Tertio quæ-
rit, allegat pro & ponit opi. & ſoluit. ¶ Pe. rñ. per quæ-
8 ſtionem. ¶ Vltima rñdet per obiectionem. ¶ In † glo.
1. [ibi, Nõ dubium] ↄ leges factũ habetur pro infecto.
¶ In gl. 1. [ibi, peruenit] & ibi, hoc gl. [& ibi per illud
cap.] & per id quod dicit, ſua temeritate [& ibi, dicunt
quidam] fuit opin. Silueſtri, vt ẽt recitat Inn. & Comp.
[& ibi, Dicas] Idem H. in præ. c. peruenit; ibi tñ dicit, ꝙ
non poſſit papa eis concedere, ꝙ chriſma conficerent,
vel non preſb. ꝙ conficerent euchariſtiam [& ibi, Chri
9 ſmaret] Secus in † epiſcopo prohibito, & rõ diuerſitatis
nõ. de cõ. di. 5. manus, in vlt. gl. quã hic poluerunt Inn.
Hoſt. & Comp. ſ. ꝙ pſbyter ex demandatione: epſ ex
officio hoc hñt, & licet epſ prohibeatur chriſmare, epi
ſcopalẽ tñ ordinem retinet: mandato vero ſublato pſ-
10 byt. nil põt, dicunt † quidam, ꝙ ſi papa prohibet epm
chriſmare, poſtea chriſmando non ↄfert characterem,
licet. n. papa illud ſacrm tollere nõ poſſit; poteſt tñ in
forma, pſonis, & dieb. a quibus, & in quib. conferri de
beat, etiam cõſtitutiones facere; de hoc de bapti. c. 1.
põt ergo certæ perſonæ, vel epõ poteſtatẽ auferre chri-
ſmandi, & dicunt idem de baptiſ. nõ tñ debet ſuſtineri,
ſi papa talia faceret ſine magna cauſa, cũ ſit ↄ gñrale
11 ſtatutũ ecclẽiæ. Epſ † vero non põt ſic aliquẽ prohibe-
a re [a] a baptizando, ꝙ p id nõ cõferat baptiſmũ. non. n.
ſic p hoc conſtituere põt ſicut papa; hoc aũt dñt papã
poſſe p illud priuilegiũ, Quodcũq; ligaueris, & c. qd in
12 telligatur † quodcunq; ligaueris p cõſtitutiones. ſ. vel
præcepta. ei. n. obediẽdum eſt in omnibus ſpiritualib.
& in his quæ ſpectãt ad aĩam: non tñ, ſi ſunt ↄ fidem,
13 vel eis ſpãliter prohibita. confitetur † Inn. & vr̃ place-
re Cõp. papã ſuper præmiſſis conſtitutionẽ facere poſ-
ſe, & ꝙ eis factis, ſi conſtituatur, ꝙ non valeant ſacra-
menta a talibus collata, ꝙ non valebunt. Item fatetur
ꝙ poteſt prohibere epõs chriſmare, & ſacerdotes ba-
ptizare: ſed prohibitio ſine conſtitutione non valet in
hoc, ꝙ nõ teneat ſacramenti collatio. dicit Hoſ. ꝙ nec
per cõſtõnem poſſet papa facere, quin baptizatus ſm
formam euangelii baptizatus ſit, eſſet. n. hoc ↄ fidem
Mar. vlt. ↄ quam nil põt: de hoc de conceſ. præb. propo
ſuit [Et in fi.] dixit Hoſt. ꝙ nolebat diſputare de pleni
tudine poteſtatis. ¶ In gl. 16. In fi. & de vſur. cum tu.
Hoſ. ¶ In gl. & male [ibi, Compoſito] Vin. j. de inſt. ex
frequẽtibus, aliter poſuit hos verſus, & ſic arguo falſi-
dicum, nec ſtricti alias ſcripti iuris amicum, qui putat
14 & ce. ¶ In gl. vltima, [ibi, cœpit] dicit † Inn. hoc c. loq
de excommunicato, & hæretico: alias etiam a laico in
b neceſſitate ſumetur euchariſtia: [b] nam, vt quidam di-
cunt, põt quis ipſe idẽ ſibi eam aſſumere. 31. di. §. ve-
rum, ſed illud loquitur de fornicariis, vel ſymoniacis,
15 non de laicis [& ibi Baptiſmo] Idem videtur † in pœ
nitentia, vt neceſſitatis tpe poſſimus ẽt laico confite-
c ri, [c] ſed non per eum abſolui. Inn. de hoc de off. or. pa-
ſtoralis, in gl. quo caſu, dic vt ibi j. de ſpon. non eſt vo-
16 bis, dat hic Inn. pro † regula, ꝙ de omnib. quæ ad offi
cium presby. ſpectent, id ſolũ laicis liceat, qđ eſt per-
miſſum, & fatetur, ꝙ concedendo baptiſmũ laicus ab
ſoluit. Idem Comp. propter neceſſitatem ſcri per ca.
ſtatim. alle. in gl. & vide qđ no. 50. di. qui ſub gradu, de
conſ. di. 4. conſtat, & c. ſacrũ. in prin. 1. q. 1. quod quidã
circa prin. & §. ſequenti, verſ. degradatus. per quæ pa-
tet, in quo differat baptiſmus laici a baptiſmo ſacerdo
tis [& ibi, ſi quem forte] & in §. ibi præ. qui incipit, ſed
illud. vbi etiam multiplex no. ratio, quare aliud in ba-
ptiſmo, quam in euchariſtia.

ADDITIONES.

a ¶ Prohiben. An papa poſſit prohibitum reddere matrimoniũ
nullum, & quid de epiſcopo, vide Io. An. poſt gl. de deſpon. im
pub. ad diſſoluendum.
b Euchariſtia. adde ꝙ clericus non poſſit dare euchariſtiã etiam
tempore neceſſitatis, videtur tenere Arch. in c. ſi. 24. q. 1.
c ¶ Confiteri. Vide per d. Fel. late in ca. paſtoralis, de offic. ord. &
vide etiam late do. Iaſ. in l. 1. §. 1. in 19. col. alias eſt antepenulti.
ff. de offi. eius, cui man. eſt iuriſ.

SVMMARIVM.

1 *Interdicti ſententiæ violatio ex conſuetudine non valet.*
2 *Diuiſio conſtitutionis.*
3 *Interdicti violationis accuſatio eſt publica, vel popularis.*
4 *Interdicere locum capitulum ſine epiſcopo non poteſt, nec cõ-
tra, niſi ex conſuetudine, & iuribus in contrarium citatis re-
ſponſio.*
5 *Interdictum an appellatio eo ſuſpenſo releuet, illud exempti
etiam ſeruare tenentur. nu. 6. 7.*
*Ciuitate interdicta & ſuburbia, & continentia ædificia ſunt
interdicta, an perſonæ eius, etiam, eod.*
7 *Neruus eccleſiaſticæ diſciplinæ ſimilitudinarie dict. et eius
expoſitio.*
8 *Vitia ſunt extirpanda ex officio.*
9 *Ordo iuris non requiritur coram Papa.*
10 *Epilogus, et Additio gloſſ. et nu. 10. 11.*
Præſcriptio, et conſuetudo ſunt diuerſa.

CAPVT V.

1 Cum inter. Caſus. Nõ † valet conſuetudo,
p quam interdicti ſentẽtia vio
latur. dicit Hoſt. querela, exce-
2 ptio, ſnĩa, ſecundum † ꝙ tres ſunt partes, ſecunda ibi,
proc. tertia ibi, nos ergo, dixit etiam, ꝙ de eodẽ abba
te loquitur j. de cenſibus, venerabili, qđ non credo, vt
3 dicam j. [Ab epiſcopo] quia accuſatio † violationis
a interdicti eſt publica; vel popularis [a] ideo etiam de in
terdicto epiſcopi audiuntur: vel quia aduerſarii reſpõ
dere voluerunt, alias non cogeretur pro hac parte ſm
Inn. [vobis] hic capitulum interdicit locum, ſic & de-
4 canus. j. de app. dilectus. contra de † his, quæ fi. a ma.
par. ca. quæſiuit, de exceſ. præla. c. 1. ver. etiam epiſco-
pus ſine capitulo dr̃ hoc non poſſe, dic ſm Goſ. Philip.
b & Inn. [b] ꝙ hoc procedebat ex cõſuetudine ↄria de cõ
muni iure loquuntur, ſecundum qđ nec prælatus epſ,
vel alius ſine capitulo, nec econtrario interdicere poſ-
ſunt, ad idem 15. q. 7. epſ nullius, de his, quæ fi. a præl.
5 quanto notauerunt † ẽt hic. an appellatio interpoſita
ſuſpẽſo interdicto illud releuet, de hoc j. de appel. ad
hoc qm̃ [In ciuitate] interdicta ciuitate interdicta sũt
ſuburbia, & continentia ædificia. j. de ſent. exc. ſi ciui-
c tas [c] li. 6. an vero perſonæ illius loci interdictæ ſint, dic
vt eo. ti. ſi ſnĩa [Exempta] ergo non loquitur de illa, de
qua decre. venerabili, cum illam viſitaret epſ vt ſibi ſu
6 biectam. Item no. quod † licet epiſcopus interdicere
non poſſit eccleſiam exemptam: interdictum tñ gña-
liter in loco prolatum etiam exempti ſeruare tenẽtur,
de hoc j. de priu. tuarum. Vñ hodie ſunt excommuni-
cati religioſi ẽt exempti, qui non ſeruant interdictum,
qđ ſeruat matrix, vel cathedralis eccleſia, per cle. de
ſen. exc. ex frequentibus [Pulſatis] hoc non † licet etiã
7 priuilegiatis. j. de verb. ſignifi. cum in partibus [Cele-
brare] qđ dic hodie, vt de ſnĩa excõicationis. c. vlt. li.
6. [Neruus] ſimilitudinarie dictũ, qa fortitudo conſi-
ſtit in eius ſententiis ſicut in neruis ẽt: quia neruus fle-
ctitur, ſed non de facili frangitur. exponit Petr. i. rigor
8 vel iuſtitia [Irritandam] ex hoc officio † ſuo, quo debẽt
vitia extirpare, ut j. c. 2. de filiis presb. qm̃. de accu. ad
petitionẽ, fecit hoc papa cũ ad hoc non ageretur. Sed
ad obſeruationem interdicti ſm Inn. Idem Ho. & Cõ.
& eſt ſimile de electione, cũ cauſam, in fi. & s. ti. 1. ex te
nore, vbi dixi in gl. ſed quomodo, & j. de fideiu. pue-
nit,

9 nit, in fi. non. n. coram papa † requiritur iuris ordo, cũ
eſt contentio, an aliquid de iure fieri poſſit. 2. q. 1. ma-
nifeſta. Et dicit Comp. ꝙ cum ſuo tempore papa ſnīaſ-
ſet non valere conſuetudinem, quam allegabat comes
Britãniæ, ꝙ ſi Abbas minoris monaſterij turonen. de-
negaret ſibi hoſpitium, & procurationem, qñ veni-
ret, licebat ſibi ſua auctoritate monaſterium intrare:
quam ſententiam ipſe Compo. impugnabat: quia non
fuerat ad id actum, ſed ad dãna, & iniurias: papa ſe per
hoc defendit, & dicit. ꝙ forte inferior hoc non poſſet,
ſed papa, qui poteſt ius generale condere, & eſt ſ. ius.
vide quod dicam de acc. ad petitionem, in gl. hic con-
tinentur, & ſuper gl. de plenitudine, & ĩ. de elect. cum
10 inter R. in gloſſ. fin, & in gloſ. pronunciat. ¶ † Vltima
gl. dat duas concor. inducit duo ſimilia. Item exquiſi-
11 te alia duo ſubiungit, alleg. 5. iura in cõtrarium. ¶ † In
glo. no. ꝙ] ibi, Conſuetudo] innuit, ꝙ aliud ſit præſcri-
ptio, aliud ſit conſuetudo, de hoc ĩ. cap. vlt.

ADDITIONES.

a ¶ Popularis. Quod patet; quia tendit ad vindictam, non ad in-
tereſſe perſecutionum, facit quod no. gl. in l. 1. ff. de app.

b ¶ Inn. vide ple. Io. Cal. in tractatu de eccl. interdicto, in 1. prin-
cipa. membro.

c ¶ Ciuitas. Quod videtur verũ, ſi propterea in illis iuriſ. habeat,
quod tamen omiſit. Vt ple. ponit Io. Cal. in tractatu prædicto,
in 2. membro, verſ. circa quod no. quod bene no.

SVMMARIVM.

1 *In officijs attribuendis dignitati nouæ attenditur conſuetudo vicinarum ſimilium dignitatum, & quæ, & num. 3. niſi in caſu num. 4.*

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Epiſcopus præceptorem facere non põt cõtradicẽte capitulo.*

4 *Capituli huius intellectus.*

5 *Præiudicium interdum ſumitur pro præcedenti iudicio.*

6 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. & num. 8. & 9.*
Opus nouum priuatus facit etiam ſine principis auctoritate, non tamen ſemper. & quando. ibid. & num. 8.
In ſubſcriptionibus quis ordo ſeruandus, ibid. §. in ea.

8 *Potior eſt, qui decoratus eſt pluribus ſuffragijs, niſi obſtet priuilegium.*

9 *In ambiguis aptior ſententia accipitur.*

10 *Additio gloſſarum, & num. ſeq.*
Dignitatem nouam inſtituendo quid alij detrahatur, ibid. an licentia ſit opus papæ ad id. num. 11.
Gloſſa. 2. ver. ſed hoc non eſt verum, intellectus ibid.

11 *Conſuetudinum ordo quidam ſeruatur, & qualiter.*

CAPVT VI.

1 **Cum olim.** Caſus † In attribuendis offi-
cijs nouæ dignitati attendi-
tur conſuetudo vicinarum ſi-
milium dignitatum: quæ ſi diuerſa fuerit, ſeruabitur
2 rationabilior, & alteri non præiudicans. & ſunt † duæ
partes. Conſultatio, & reſponſio, ſecunda ibi, quo cir-
3 ca. [Præcentorem] quod facere † non poterat, contra-
dicente capitulo, Hoſt. [Anglicanis] ſi dignitas illa nõ
eſſet in prouincia, recurrendum eſſet ad vicinas pro-
uincias, de cenſi. ſuper eo, Inn. & Compo. [Et infra] in-
telligas, ꝙ compertũ fuit, præcentores in Anglia habe-
re diuerſa officia, & in idem officium non conuenire;
quare cõſultus papa fuit, & reſpondet, vt ſequitur [Sal-
4 uis] ac ſi dicas ſecundum Innoc. aſſignet illi, quam di-
gnitatem vult de omnibus dignitatib. Anglicanis, nõ
habita diſtinctione maioris partis eccleſiarum, vel mi-
noris, dummodo ex aſſignatione nulli fiat præiudiciũ,
& conſuetudines eccleſiæ maneant ſaluæ. Et intelli-
gas hoc, quando epiſcopus, & capitulum non poſſunt
concordare ante inſtitutionem dignitatis, vel poſt de
ipſius officijs. ſi enim concordent, illud ſeruabitur. 11.
diſt. catholica, ſecũdum Innoc. & Compoſt. Idem Ho-
ſtié. alleg. de cenſibus, cum venerabilis, de condit. ap-
po. verum. [Præiudicio] interdum ſumitur præiudiciũ
5 † pro præcedẽti iudicio. 24. diſt. §. 1. hic aliter. ¶ Se-
6 cunda † gl. in princip. & in fi. tractat, an noua dignitas
creari poſſit ſine papæ licentia, &c. In medio ſignat cõ-
traria, & ſoluit. ¶ Vltima gl. elicit tria argumenta: ad
primum inducit tria iura: ad ſm quinque: ad tertium
7 tria. ¶ In † gl. 2. [ibi, l. opus] priuatus etiam ſine prin-
cipis auctoritate facit nouum opus, niſi id fiat ad æmu-
lationem alterius ciuitatis, vel ſeditioni materiã præ-
beat [& ibi, l. 1.] vide hanc, & duas ſequentes in præal-
leg. decr. vlt. de reſcriptis, ſuper 4. gl. ¶ In ea gl. [ibi,
l. 1.] in ſubſcriptionibus decurionum ſeruabitur lex
municipij, qua ceſſante habebitur ratio dignitatis [&
ibi. l. vlt.] vide de maior. & obed. per tuas, in 1. glo. [&
8 ibi, Spurij, in fi.] vbi ceſſantibus † priuilegijs in ſenten
tijs ferendis potior eſt illius cauſa, qui eodem tempo-
re plurib. ſuffragijs in decurionatu decoratus eſt. ¶ In
gl. pe. [ibi, Numis] vide in c. ſtatim alleg. ſuper 3. gloſ.
[& ibi, §. illud] vide hanc & ſe. de clericis non reſi. tuę,
ſuper gl. 2. ¶ In vlt. gloſ. [ibi: §. aſinam] vide de verb.
ſig. præterea, in gl. 2. [& ibi, Semper in ſtipulationib.]
vide de verb. ſig. intelligentia, ſuper tertia gl. [& ibi,
9 quotiens 2.] ſi, idem † ſermo duas ſentẽtias exprimat,
ea potiſſimum excipiatur, quæ rei gerendæ aptior eſt,
vel loquitur de vltima quoti. alleg. ĩ. c. 2. in gl. penult.
¶ In gloſ. 2. [ibi, oportet] ſaltem. n. in ſeſſionibus, pro-
ceſſionibus, ſubſcriptionibus, & huiuſmodi oportet ali
quid trahi, etiã ſi de iuriſdictione, & reditibus nõ tra-
hatur, & pro tanto quod in gl. ſequitur. Sed hoc nõ eſt
verum, nõ intellexit Ber. de hoc incidenter dicto, cum
etiam iura, quæ allegat probent ꝯrium: ſed intellexit
de dicto principali. l. ꝙ ſine licentia papæ, &c. [Ad au-
dientiam. 2.] vbi de hoc, & de de ſpon. impu. ad diſſol-
uendum, & 24. q. 2. ꝙ non [& ibi, Inn.] Hoſt. & Comp.
10 [& ibi, cum capitulo] & qa † fortè nõ hẽbat epiſcopus
conſenſum capituli, ideo neceſſaria fuit papæ licen-
tia vel fuit hoc ex abundanti. ¶ In gl. pe. in fi. dicunt,
ĩ. de reg. iur. in obſcuris, lib. 7. [in gl. vlt. ibi, Vicinarũ]
11 dixit ergo † Vin. ĩ. c. vlt ꝙ primo recurritur ad ius cõe.
ſecũdo ad ꝯſuetudinem generalem, vel ſpecialem il-
lius loci. tertio ad conſuetudinem vicinorum loco-
rum, ſi eſt vniformis. ĩ. de cen. eccleſijs: alias ſeque-
2 mur ꝯſuetudinem illius loci, quę minus [a] nocet, vt hic,
& ĩ. de cen. ex parte. omnibus deficientibus locum ha
bet. 10. diſt. de quibus.

ADDITIO.

a ¶ Minus. Ad hoc vide gl. fi. in c. certificari. inſ. de ſepul. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Prælaturam vt dimittat abſque ſui ſuperioris licentia prælatus, conſuetudo eſt inualida.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Licentiam petere, niſi habeat, non ſufficit volente prælato migrare, coniuncto textu.*

4 *Conſuetudo contra canones inducta, quę valeat.*

5 *Sententia fertur de eo, ad quod non agebatur.*

6 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*

7 *Additio. §. in gl. 1. & nu. ſequentibus.*

8 *Adminiſtrare ſine confirmatione prætextu cõſuetudinis prælato non licet, niſi ex priuilegio, quod quibuſdam ordinibus conceſſum eſt, & quibus.*

CAPVT VII.

1 **Cum venerabilis.** Caſus † Non va-
let ꝯſuetudo, per
quam prælatus ſi-
a ne ſuperioris ſui licẽtia põt dimittere platurã. [a] Et tria
2 † facit, ponit temerariam trãslationẽ, translati excu-
ſationem: excuſationis reprobationẽ. ſecũda ibi, poſt
modũ. 3. ibi, cũ igitur [Illud] primum [confirmatione]
ſcilicet ſecundi, & ſic patet, quòd fuit electus, non po-
ſtulatus, quod eſſe poteſt per capl'm ſtatim alle. [Vices

noſtras]ſpecialiter, & quo ad iſta alleg. ꝯ ĩ. de offic.
leg. ꝙ tranſlationem, Hoſt. hoc eſt falſum, vt ĩ. de ele-
b ctione, ſi abbatem.[b] i. reſponſo, libr. 6. [Petita] nõ di-
3 xit hoc denotando, quod † ſatis fuiſſet petere: ſed di-
xit hoc factum narrando, & contemptum aggrauan-
c do [Canonibus[c]]obedientiam, † vnionem, & eccleſia
4 ſticam diſciplinam fouenti bus, & publicam vtilitatẽ
continentibus. valet. n. interdum cõſuetudo ꝯ multos
canones inducta, de cognat. ſpũali, ſuper eo, Hoſ. [Ser
5 uari]& † tamen ad hoc non agebatur. dic vt ſ. cũ in-
6 ter. ¶ Gl. 1. † obiicit, & ſoluit. ¶ In gl. vlt. [ibi, non tã-
tum]vide de clerici. coniu. cum olim, ſup. vlt. gl. ¶ In
7 † gl. 1. ibi [Toleramus]facit ĩ. de diuort. gaudemus,[d]
d in fi. & qđ not. de poſtu. c. vno, li. 6. ¶ In gl. ſicut [& ibi.
quod eſſet]bene dixiſſet, quorum neutrum eſſe debet.
8 nam ẽt † adminiſtrare ſine confirmatione prætextu cõ
ſuetudinis ſibi non licuiſſet. & refert Compoſ. per hoc
caſſatam electionẽ prioris ſanctæ crucis Colubrie. Vn-
de & per priuilegium hoc quibuſdam cõcedit papa, ſi-
cut Ciſtercien. & præmonſtrat. ꝙ ſine cõfirmatione ad
miniſtrent, vel ꝙ ſine inquiſitione confirmentur, ſicut
tutorẽ filio emãcipato datũ a patre prætor ſine inqui-
ſitione confirmat. inſtitu. de ſatiſdatione tu. §. ſed ad
hoc. Et illud propter patris fiduciam, ſm Comp. Idem
Arch. de præb. cum qui, li. 6. in fi. [Et in fine]ſed hic nõ
prodeſt conſtitutio. cũ in prouincia eſſent legati, a qui
bus poterat confirmationem habere. ſecundum Inno.
Hoſt. Compo. Abb. Egidi & Boati. illud etiam repetit
Inn. de elec. bonæ, ideſt in principio.

ADDITIONES.

a ¶ Prælaturam. Poteſt ſubiungi ſummarie, & ſine confirmatione adminiſtraſſe, vt poſt ſuper gl. pen.

b ¶ Abbatem. Ibi vide gl & Io. An. an iſte habeat poſtulari.

c ¶ Canonibus. Et an mala conſuetudo excuſet pœna huius ſeculi, gl. in c. denique 4 di. dicit quod ſic, quam ſequitur Abb. hic. in contrarium eſt tex. in c. inter dilectos, de exceſ. præla. & in auth. omnes peregrini. C. commu. de ſuc. & ita tenet Iaco. de ſancto Geminia. in l. de quibus. ff de leg.

d ¶ Gaudemus &c. vide Io. And. de ſpon. du. in c. tuas dudum, & de elec. cum cauſam, ſuper ver. merito, & in procem. Cle. ſuper verb. de cætero.

SVMMARIVM.

1 *Eligere vt teneatur una eccleſia prælatum de collegio alterius conſuetudine poteſt induci.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Sñia debet eſſe ſuper eo, de quo agebatur, vt fuit hic, & num. 11. & ferri poteſt ex ratione, qua pars non innititur. n. 12.*
4 *Actiones duæ in eodem libello ſimul intentantur.*
5 *Iuris communis, & priuilegii ſimul allegatio.*
6 *Interpretatio contra epiſcopum facienda, qui potuit apertius legem ponere, eſt autem multiplex interpretatio. num. 11.*
7 *Conſuetudinis virtus quanta, & quot ſpecies, & nu. 8. ſingularum etiam ſpecierum vis, ibid. num. 9. & 10.*
8 *Poſitiuum pro ſuperlatiuo in c. cum eſſes, de teſta. ideſt generali pro generaliſſima.*
13 *Cœnobium vnde dictum.*
Conſuetudo debet eſſe rationabilis & præſcripta aliquando ſpacio 40. ann aliquando 10. annorum, & quando etc. nu.
Conſuetudo laicorum clericos non aſtringit, ibi. & probari debet ab eam allegante, nu. 14.
15 *Aliquin, interpretatur autor habere vim ſignificandi contrarium.*
16 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Eligendum minimum iniquitatis quod habeat, ſi nihil ſine captione poteſt inueſtigari, ibid.
18 *Additio gloſſarum.*
Vacante eccleſia, cauſa, quę tangit ſtatum eccleſiæ, quandoq; Tractatur, & exemplum, ibid, & num. 20. contra aſtutum iura ſtatuentia quãdo locum habeant vacante ... ... aſſerto de ſtatu monaſterij poteſt agi, & ratio. num. 19.
21 *Epiſcopus appellatur iniuſtus hic, quia fecit ſine conſenſu capituli.*
Conſenſus interueniſſe capituli præſumitur, ſi non refert quæſtionem. ibid.
22 *Electio habet partes.*
23 *Eligere competit ratione officij, non beneficij.*
24 *Suſpenſo epiſcopo qui actus prohibeantur, & num. 30.*
25 *Excommunicato quando interdicatur electio, & numero 26. 27.*
Cap. nonne. 8. q. 4. intellectus, num. 25.
26 *Electio quo iure ſpectet ad capitulum, & ad canonicos.*
28 *Excommunicatus ſi ſe ingerat electioni, quid agendum a non excommunicatis.*
29 *Largus, Virtuoſus. Scientificus, dictiones quid ſignificent.*
Orationis affirmatiuæ, & negatiuæ differentia quædam, ibidem.

CAPVT VIII.

1 Cum dilectus. Caſus. † De conſuetu-
dine poteſt induci, ꝙ
vna eccleſia de colle-
2 gio alterius teneatur prælatum eligere, dicebat † Hoſ.
quòd 5. ſunt partes. prima ponit electionis duplicem
quæſtionem. ſecunda allegationem pro electo, ibi, idẽ.
tertia reſponſionem contra electum ibi, dictum. Quar
ta vnius quæſtionis diffinitionẽ ibi, quia nobis. Quin-
ta cum diſtinctione & declaratione alterius deciſio-
nem ibi, cæterum. dic breuiter, quòd ſunt duæ partes.
prima narrat duplicem, quæſtionem cum partium al-
legationibus: allegatio pro electo ibi, idem allegatio
contra electum ibi, dictus, ſecunda vnam diffinit: al-
teram diffiniendam committit [Super iure] cum ergo
3 † de hoc ageretur, meritò ſuper hoc pronunciatum
fuit, in fi. hoc etiam ponit Innoc. infra de cauſa poſſeſ.
cum eccleſia, vt ibi dicam in gloſſ. hic patet, & quod
dicam infra, in gloſſ. ſupplè quod [Eiuſdem]not. duas
4 † actiones in eodem libello ſimul intentari, de hoc
a infra. de capel. mo.[a] cap. 2. Abb. [Priuilegio]allegatur
5 ergo † ius commune, & priuilegium, de hoc de præſcri
ptione, veniens, Abb. [Morienſi]diœceſano loci. T.
[Pullularet] quaſi in poſſeſſionibus, & diuitijs creſce-
ret, & vide quod dicam de ſimo. dilectus. 2. in princip.
[Eius]prioris, vel abbatis (Penderet) quaſi iſti, & illi
6 haberent ius in electione. Sed iſta † fuerunt verba
dubia, quæ ſi non appareat de interpretatione conſue
tudinis interpretabimur contra epiſcopum, qui de-
buit apertius legem dicere. infra de regul. iur. contra
eum. cum ſuis concor. lib. 6. (Gremio) duo allegabat,
quòd in ſuo ca. & quòd de ſuo gremio, Abb. Pet. [Inter
7 pres) conſuetudo † ergo interpretatur, corrigit, im-
mutat: abrogat, & præſumptionem inducit. Dixit
autem hic Hoſtienſ. quatuor eſſe ſpecies conſuetudi-
nis. ſcilicet, generaliſſima, generis, ſpecialis, & ſpe-
cialiſsima. de prima patet exemplum in conſuetu-
dine, quæ eſt inter omnes catholicos verſus orientem
orare. 11. diſtinct. eccleſiaſticarum. de hac infra, de
teſtamentis, cum eſſes, vbi exponas generalis, ideſt
8 generaliſsima. per hanc † abrogata eſt lex. rem non
nouam. Cod. de iudicijs. vnde Bal. quòd videtur. l. ca-
b uetur, ſecundum conſuetudinem non habetur.[b]
quod non placet Hoſtienſ. dicit quod contra illam
leg. non valet conſuetudo, argument. infra de iura-
men. calumniæ, cæterum, & infra capitul. ſi dicens,
quòd quia non exigitur, ideo non ſeruatur, probans,
hoc per le. ſecundam, §. ſed quia. C. de iuram. calum.
dicit tamen, quòd alij illud inducunt in contrarium.
c Generalis[c] vero † eſt, quam non ſolum ciuitas, ſed to-
9 ta prouincia ſeruat generaliter, de elect. cum eccleſia.
Specialis verò quæ in vna ciuitate, vel loco ſpecialiter
obtinet.

obtinet.ff.cõia ꝑdiorũ, venditor. C.de ædificijs priua.
l.3.de iureiu. venientes. & hæc duæ ſpẽs derogant iuri
in prouincia, vel in loco, in quo obtinent, & hñt virtu-
tẽ corrigendi, immutãdi, & interpretandi.qñq; tamẽ
plus operatur ꝯſuetudo prouinciæ, q̃ ciuitatis, vt dicã
10 de bapt.c.1.poſt princ. Eſt † & ſpãliſſima, ſm q̃ in du-
bijs iudicatur, & hęc ꝑſumptionẽ inducit, cui ſtatur, do
nec ꝯ̃ probetur. hoc eſt ꝯſuetudo patrisfam. ff.de pign.
actio.l.vniuerſorũ. ff.de vſuris, qui ſemiſſes. ff.de lega.
1.ſi ſeruus pluriũ.§.ſi vnus, de pig.illo, de ꝑſum.ex ſtu
11 dijs, & c.mãdata, & c.cũ in iuuentute. Eſt † aũt multi-
plex interpretatio, qđ dic, vt ĩ.tit.1.c.1. [Et ĩ.]ſup.ꝙ
opponebat electionẽ factam a ſuſpẽſis, & de ſuſpenſo,
& hoc probatum fuit, vt ſequitur, & ſic ſoluitur, qđ op-
ponebat Goff. pronunciari non debuiſſe, ex quo nõ fue
rat obiectum. dicebat aũt hic, quod putabat id in iudi
ciũ deductũ, q̃q̃ pars nõ multum inniteretur illi rõni,
12 ſubdens quòd † quando pars non innititur rationi:
quia non credit iuuari per illã, iudex tñ, qui videt pro-
nunciandũ per illã ſic pronunciabit. ĩ.de conceſ. pręb.
ex parte. de electione.cum cãm, de re iu.cum Bertol-
dus. qđ intelligit, cum rõ illa deducta eſt in iudicium.
alias ſecus. 3.q.7.iudicet. Alij dñt.idem, & ſi non ſit in
iudiciũ deducta, ſi eſt rõ iuris, vel facti noti vt iudici.
ff.de legat.3.Offidius. C.vt quæ deſunt aduocatis.l.1.
[Confirmatio]ſup.bonũ eſſet ſic interpretari, niſi ob-
ſtaret conſuetudo, & ideo mãdamus, quate. &c. [Cęno
13 bij]a † cęnon, quod cõe, quia res monaſterij ſunt cões,
vel quia ibi monachi viuunt cõiter ſecundũ Abb.[Ta-
lis]ſ.rationabilis: & præſcripta ſpatio 40. annorum ꝯ̃
eccleſiam, ꝯ̃ alios 10.vel 20.de quo vide qđ dixi in ru
brica. & ĩ.c.fi. dixit hic Inno.ſe credere, ꝙ ſi ꝯſuetudo
nõ eſt ſpãliter ꝯ̃ aliquã eccleſiam, ſed generaliter ꝯ̃ ec-
cleſias, & alios ſufficiat ꝯ̃ oẽs præſcriptio 10. annorũ.
alij ꝯ̃, & bene ſcđm Hoſt. cũ ꝯſuetudo laicorũ clericos
non aſtringat, vt dixi ſm ipſum Inno.ſup rubrica. ver.
nec ob. & adde qđ dixi ĩ.c.fi. vbi ponitur de tpe[Pro-
14 batum] ipſam ergo † allegãs probare dẽt. ff.de prob.
ab eã parte[De cætero]quid iuris hodie, ſi iſta mona-
ſteria eſſent diuerſæ religionis, vel habitus diuerſi. ple
15 nè dixi ĩ. de ver.ſig.abbate. in fi.[alioquin]i.ſi † talis
ꝯſuetudo nõ probatur.[Ab eo capitulo]Caroſen.[Ca-
nonica]de ele.poſtq̃, cũ in cũctis, quia pp, nihil eſt[Cõ
firmetur]& ſic conceſſit eps, qđ ſuũ eſt, vt dictum eſt.
16 ¶ Quarta † gl.q̃onem tractat, an clericis inuitis poſſit
eps ſtatuere, ꝙ eligãt aliunde: ponit ſolutionẽ, q̃ in fin.
determinat. ¶ Gl. ſuſpenſus, primo ponit quatuor, quæ
nõ põt ſuſpenſus: ſcđo q̃rit: ponit duas opiniones, q̃onẽ
17 declarat, & ſecundã opinionẽ approbat. ¶ In † quar-
ta gl.[ibi, ꝙ vulgo]hãc & duas & ſequentes vide de ꝑ-
ſcrip. ſi diligenter, ſup vlt. gl. ¶ In gl.pe.[ibi, quoties]
ſequitur, nihil ſine captione inueſtigari põt, eligendũ
18 eſt, qđ minimũ habeat iniquitatis. ¶ In † gl.1.[ibi, a
capitulo]quidã habẽt in gl. & hoc ẽt, Vacante eccleſia
& ſic cã, quæ tangit ſtatum eccleſiæ tractatur ea vacã-
te, ꝯ̃ id ĩ.ne ſede vacan.c.1. vbi de hoc dixi, & ſ.de re-
ſcriptis, edoceri. ſunt.n. q̃dã quę ꝯpetẽtius expediun-
tur vacante ſede, vt in hoc exemplo. & ibi no. dicebat
19 † tñ hic Innoc. ꝙ ꝯ̃ria pñt intelligi de ſede epiſcopali,
qua vacante capitulũ nõ hẽt defendere iura epi Vacã-
te verò monaſterio de ſtatu monaſterij põt agi, cũ con
uentus adminiſtrationem habeat, & ſyndicum conſti-
tuere poſſit. ff.quod cuiuſque vniuer.l.1. & facit quod
ipſe no. de reſti. in integrum. c.2. ¶ In gl.2.[in fin.]de
elec.c.1. ¶ In gl.[Licet epiſcopus, ibi, contra ius cõe]
20 eſt ſimile, quia iura † eccleſiæ vacantis non hñtis defen
ſorẽ, alienari nõ poſſunt, ipſa tñ eccleſia vniri, vel dona
ri põt. primũ patet de rebus eccleſiæ non alie. dadum,
lib.6. ſm in cle.eo.tit. ſi vna eccleſia. & facit qđ dicam
de trãslati.c.fi. ſup gl.pe.[& ibi, Iniuſt⁹]ex eo maximè
21 fuit iniuſtus: quia fecit hoc † eps ſine cõſenſu capituli.
de his, q̃ fiũt a pręla. q̃to, dicit Cõp. ꝙ ex quo partes de
hoc non referunt q̃onem, præſumetur interueniſſe ca-
pituli conſenſus. eo.tit.c.noſcitur. ſecus, ſi q̃onem refer
rent[& ibi, Conceſſit]idẽ Inn. Hoſt. & Comp. vnde di-
22 cebat Inn. ꝙ electio † hẽt partes, inter quas ponit ꝯfir-
mationẽ. hoc idẽ no. inf. de reſtit. in integ.c.1. vt infra
dicã, in gl. p monacos, vltra medium, ver. electio.n.[&
ibi, credo]idẽ Inn. ¶ In gl.[ſuſpẽſus, ibi, Cũ bonæ]vbi
de hoc, & vide qđ dicã de teſtamentis, Raynaldus, in
gl. non enim, ver. in beneficijs[& ibi, Nõ poteſt]in cõ-
trarium vr̃ notaſſe Io. 28. diſt. presbyterum, in gloſ.2.
23 [& ibi, officij]quaſi velit innuere, ꝙ eligere † competit
ratione officij nõ ratione beneficij, quod credit Pe. de
Sa. ex eo, ꝙ ſuſpenſus beneficio, quia eligit ſciẽter indi
gnũ, per trienniũ, ſi inf. illud tps occurrit alia electio
facienda, eligere poterit, infra de elect. cum Vinton.
24 [& ibi, Et melius]placuit † hoc Inn. & Cõpo. & intelli
d gunt hoc de ſuſpenſione[d] ab officio, & bñficio, vel ab
officio tm̃, cũ rõne officij hæc cõpetãt. 81. diſt. ſi quis,
& c.eos. & dicit Compoſ. idẽ in eo, qui ſimpliciter eſt
ſuſpẽſus, arg. decr. ſi quem, de ſen.exc. qđ placet Abb.
ar. de cler.exc. latores. Si verò ſuſpenſus eſſet tantum a
pontificalibus, vel ab ingreſſu eccleſiæ, ſecus. tunc.n. ſo
e lum[e] ab his, quæ interdicta fuerunt, & ſuis dependen-
tibus prohibetur; ab alijs non, cum pęnæ ſint mollien-
25 dæ, de pę. diſt.1. pęnæ. dicũt † ẽt excõicatum ad electio
nem non vocandũ, cũ non poſſit eligere: & illi ſoli ſunt
vocandi, qui debẽt, & pñt intereſſe, de elect. quia pp.
nec ob. 8.q.4.nõne: quia illud verũ in his, quæ ſpectãt
ad aliquos rõne publici officij. ff.de offic. præſi.l.1. de
26 off. præto. Barbarius. Sed electio † licet ad capitulum
ſpectet rõne publici officij, ad canonicos non. vide ſi-
mile, qđ dicã inf. de elec. nihil eſt, in fi. ver. nõ obſtat.
de dolo & ꝯtu. veritatis, in gl. magna, ver. nec obſtat,
& in verſ. ibi præce. dicunt enim. Item ipſe Inn. idẽ no.
de elec. cum Vinton. ad fi. hic remittens. & facit qđ di-
cã de offi. or. irrefragabili, ſuper gl. vel per decanũ. nec
27 ob. 4.q.6.omnibus: q2 ab illa regula excipimus excõi
catũ ſm Comp. vt ẽt ibi not. dñt tñ quidam eos vocã-
dos pp poſſeſſionẽ canonicatus, quæ ꝯſideratur in his.
inf. eo. in geneſi. Sed primũ verius: & ſic ſeruatur ſcđm
28 Cõp. qui ẽt hic no. ꝙ † ſi excõicati, qui vocãdi nõ ſũt,
ſe ingerãt electioni, ſi ſunt occulti, nõ repellẽtur: alias
fieret eis iniuria. 2.q.1.multi. 6.q.2.c.1. & 2. nec nocet
nõ excõicatis, ſi talẽ occultũ ſecũ ad eligẽdum admit
tãt: q2 nõ dẽnt eũ repellere, vt dixi; nec eis imputatur,
ſi ꝯ̃ eũ excõicationẽ nõ probãt, cũ non ſit ſuperior, qui
de hoc cognoſcat: quia capitulũ in hoc non eſt iudex;
& r̃ariter nõ cõpellitur quis accuſare. C. vt nemo inui
tus. Itẽ pp probationẽ poſſet electio multum differri:
cautius tñ faciẽt canonici, ſi proteſtentur, ꝙ nõ inten-
dũt cũ eis eligere, ſi ꝓbetur excõicatio ꝯ̃ eos, & ꝙ vox
eorũ non valeat, ſi de iure valere non dẽt. inf. de elec.
Cumana. ipſe ẽt Cõpo. hic notauit quędã de hac mate
ria, q̃ no. Inn. de elec. illa, et ibi dicam[& ibi, Ponat]Si
29 † dico T. eſt largus, noto in eo mediũ, vt notatur ĩ. ti.
2. Si dico nõ eſt largus aut pp ſuperabũdãtiã, quia pro
digus, aut pp defectum, quia auarus, planè loquendo.
Si dico A. eſt virtuoſus, vna virtute verificatur hoc di-
ctũ. Si dico nõ eſt virtuoſus, oẽm virtutẽ excludo. Idẽ
de ſciẽtifico[et ibi, Põt]ita ſtat antiqua gloſ. Io. ſed an
Ber. plana, q̃ dicebat, ꝯfirmatus nõ põt, quæ põt ꝯſecra
30 tus. dicebat Vin. audiui † qñque, ꝙ electus ꝯfirmatus,
et ꝯſecratus pp ꝯcurſum epalis ordinis cum iuriſdõ-
ne, ſi ſuſpẽditur ab epali officio, ceſſare dẽt a collatio-
ne bñficiorũ, et ab inueſtituris, ſicut ex quo mr̃imoniũ
ꝯfirmatũ eſt, etc. dicebat Hoſ. ſicut maritus poſt mr̃i-
moniũ ꝯſumatũ etc. ſic p ꝯ̃rũ eps ꝯfirmatus non põt
aliqua, quæ poteſt ꝯſecratus[et ibi, Conſecratus]et ſ.

ſpenſus,& ſic eſt vera & plana gl.& facit ad propoſitũ,
vel non loquitur de poteſtate officij,ſed prẹter officiũ,
vt quia poteſt priora beneficia retinere[Et ibi.§.præte
rea]ſm Io.[& ibi, Ratione ordinis]inquantum de col-
latione loquitur,& facit ꝯ hoc,qđ not.de abbatiſſa, ꝙ
ꝯfert beneficia.ĩ. de maio.& obe.dilecta,cũ tñ ex fra-
gilitate ſexus non recipiat ordinem, vt dicam de pẹn.
& remiſ.noua,ſuper gloſſ.2.[& ibi. Io.]hoc no.in præ-
di.c.24.q.5.audiuimus[& ibi, Credo] Idem hic Goff.
tamen dicit ex crimine hoc conſiderari poſſe, ff.de pẹ.
ſi præſes[Et in fi.] & hoc propter miſturam officij, &
iuriſdictionis.i.quam habet ſpiritualis iuriſdictio ad
officium.i.ordinem,& ipſius executionem.

ADDITIONES.

a Mo. Et ĩ.tit.proximo.ca.d.ex parte decani,& gloſſ.in verſ.perſo
nalibus,in c.fi.ĩ.tit.prox.Bal.
b ¶ Habetur. Vide Pet. de Anch.in conſ.2 24.quod incipit,iuxta
ordinem, in 2.col.facit,quia multæ leges moribus patriæ non
conueniunt. ideo permittetur cuilibet prouinciæ in ſuo ſenſu
abundare.c.certificari,de ſepultu.
c ¶ Generalis. Dic,quòd etiam generalis conſuetudo poteſt ap-
pellari,quæ obſeruatur in vna diœceſi, vt eſt text.in c.cum ve-
niſſent.inf.de inſti.Arch.
d ¶ Suſpenſione. Vide gl.ma.in cle.fi.de pẹ.& vide gloſſ.de elec.
c.cupientes.§.cæterum.
e ¶ Solum. Et an tunc in alijs celebrans ſit irregularis,vide Ioan.
And.in c.2.de off.deleg.lib.6.& in c.1.de ſen.exc.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudines,vel conſtitutiones eccleſiæ ſine epiſcopo muta*
re non poteſt capitulum, & quas.num.6.
2 *Conſuetudo omnium,uſus ſingularium perſonarum dicitur.*
3 *Conſenſus, & auctoritas quando præſtari queunt, & numer.*
4.& 5.
4 *Legis per fundum,de ſerui.ruſt.præd. & leg.eſt receptum,*
communia præd.cap.hoc ius.10.q.2.intellectus.
6 *Epilogus,& additio gloſſarum.*
7 *Mutationes, & nouitates periculoſæ,ac pernicioſæ,quandoq;*
tamen nouitate opus eſt,num.5.

CAPVT IX.

a
1 Cum conſuetudinis. [a]Caſus.†Capitulũ ſine
epo conſue-
tudines vel conſtitutiones eccleſiæ mutare non poteſt
a [Conſuetudinis]omnium †[Vſuſque]ſingularium per
ſonarũ,Inn.[Leuis]immo magna, de hoc ĩ.c.fi.[Con-
3 ſenſu]dicit Inn. ꝙ qñ aliquorum conſenſus † requiritur
b non eſt vis, vtrum ab initio, vel ex poſtfacto [b] habea-
tur.ĩ.de elect.ꝙ ſicut.dummodo ab initio tenuerit id,
cui conſenſus accedit:alias ꝯ. de elect.auditis.per qđ
dixit Compoſ.conſenſum epiſcopi ſuperuenientẽ ſta-
tuto iam facto per capitulum non valere, cum illud a
principio fuerit nullum, & de hoc ĩ.de cõſti.cum om-
4 nes.nec obſtat † lex ſm Inn.ff.de ſerui.ruſti.prædiorũ,
per fundum.ff.cõia prædiorũ,eſt receptum.vbi vltima
ꝯceſſio bene tenuerat quãtum ad partem concedẽtis,
ſic contrauenire non poterat,ſecus ẽt in alienationib.
rerum eccleſiæ,vbi non tenet, quod fit a paucioribus,
niſi maior pars contractum inierit.10.q.2.hoc ius.12.
5 q.2.ſiue.hæc vera.vbi requiritur conſenſus:ſed vbi † re
c quiritur auctoritas;[c] tunc non ſufficit cõſenſus eius,qui
auctorizare dẽt, ſicut verbum ſonat, ipſe auctoritatem
præſtare, & auctor eſſe dẽt, principalis in venditione,
inſti.de aucto.tuto.§.tutor.17.q.4.in venditionibus.
de hoc de rebus eccleſiæ non alie.dudum,lib.6.ſm In
noc.& ibi dicam ſuper gl.ſm ꝗ.& vide qđ poſt cum di
cam ĩ.de offic.deleg.prudentiã, & ſuper finem 2.glo.
ver.item non conſtat.Item contra de his quæ fi.a pṛl.
c.2.& 3.dic vt ibi ſm Hoſ.[Conſtitutiones]quæ tãgãt
6 † epm, vel eius iura, vel cõem ſtatum illius eccleſiæ,
vel ſuper magnis rebus, eccleſiaſticis negocijs. ĩ. de
his quæ fi.a præla.quanto,ſm Inn.& de hoc ĩ.de verb.
ſig.c.2.2.rñſo, in 1.gl. ad quod adde,quod dixi de cõ-
ſtit.cum omnes[Decernentes]ad papam,& ad cano-
7 nicos pt referri ſm Abbatẽ. ¶ Scđa † gl.obijcit, & ſol-
uit. ¶ In gl.[ibi.l.1.]ad litterã hr̃ in vlt.ꝯcor.gl.¶ In
d vlt.gl.[ibi, inducẽdæ]mutationes [d] enim periculoſæ
ſunt, vt docet aphoriſmus, Gof.[Et in fi.]facit de con-
ſan.& affini.quod dilectio, in fine.& eſt contra docto-
e res,[e] qui pernicioſas nouitates inueniunt: & contra re-
ligioſos, qui nouas regulas inducunt.quandoq; opus
8 eſt † nouitate: quia quæ de nouo emergunt &c.ff.de
inter.actio.de ætate:& nouo iure ſuperueniente, noua
interpretatione opus eſt. ff.de legi.cum de nouo, Gl.
& iuuentus Romana excreſcens nouam ſibi ciuitatem
ædificauit. C.de ſacroſan.eccl.l.iubemus.1.in princi
pio,& de hoc 99.diſt.n.2.

ADDITIONES.

a ¶ Cum conſuetudinis. Cõtra iſtud capitulum opp.de eo,quod
dixit gloſſ.in verſi.rationabilis,ibi, & illa eſt rationabilis,in ca.
fi.infra eodem.dic vt ibi ſcrip ſi.Item op.quod canonici ſtatuta
facere poſſunt, vt in c.cum M de conſti.ſolu.vt ibi Ioan.Andr.
in verſi.ſtatuerunt,de quo dic vt in cap.2. de verborum ſignif.
Archidia.
b ¶ Ex poſtfacto. Vide,quando certo tempore conſenſus requirun
tur;quia tunc conſenſus ſequens actum non validat, vt l.[illegible]
rum. ff.rem ra.habe. & vide dominum Bart. de Saxo.in l.[illegible]
C.ad Macedo.
c ¶ Auctoritas. Vide Alexã.& Mod.in l.ſi quis in aliena.ff de ac-
quirend.hæred.& ibi etiam quæ ſit differentia inter iuſſum,cõ-
ſenſum,& auctoritatem.
d ¶ Mutationes. Vide Iaſ.vbi aliqua pulchra in l.fi.ff.de conſti.
princip.
e ¶ Doctores. Vide dominũ Iaſ.vbi refert aliud notabile dictum
Io.And.circa hoc in proœ.ſeu.in 13.col.in fi.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo non valet, per quam quis inducitur ad peccandũ*
uel bona propria diſſipandum.
Diuiſio capituli eod.num.
2 *Conſuetudines abuſiuæ quæ dicantur.*
Extranei etymon,ibid.
Diſſipo, prodigalitatem,amitto, incuriam reſpicit, ibid.
3 *Donorum appellatione mobilia & immobilia continentur.*
Fœlicem fuiſſe,infortunij genus infœliciſſimum ibid.
4 *Impudenter, & pudor dupliciter accipiuntur.*
Crimina criminibus quando augeantur,eod.
5 *Diuiſio bonorum fit a uiro et ab uxore facto diuortio, & ubi.*
Conſuetudines malæ ut tollãtur, ad quem recurrendum ibi-
dem.
6 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, & num.7.*
7 *Deceptis, & non decipientibus ſuccurritur.*
Pignora uxoris propter debitum uiri,uel ciuile munus capien-
tes vim faciunt,eod.num.
Pactum, ne agatur ob res donatas, uel amotas, non ualet,
ibid.
8 *Additio gloſſarum, et num.ſequen.*
Parci,et largi differentia quæ.
Liberalitas quatenus exercenda,ibid.
10 *Contra negligentes inuentæ præſcriptiones.*
11 *Parapbernalium bonorum alienatio a marito facta quo caſu*
teneat.
12 *Filij quodam caſu tenentur etiam non hæredes.*
Ad uxoris, et liberorum gemitum ſæpe malè geritur officiũ,
ideo ſtatutum habet rigorem,ibid.

CAPVT X.

1 Ex parte. Erat in ꝯpilatione Hoſt.ti.de adul
terijs. Et hoc † dicit, Non valet cõ
ſuetudo, per quam quis inducitur
ad peccandum, vel bona propria diſſipandum. Et
ſunt duæ partes. prima duas irrationabiles conſuetu-
dines recitat. Secundo illas reprobat,ibi,tenore[Abu-
2 ſiuæ]i. ꝯ † pium & honeſtum vſum inductæ ſecundum
Goff.vel i.nõ vtendæ: quia irrationabiles [Extraneis]
i.extra

l.extra natus[Diſſipauerit]reſpicit verbum prodiga-
litatis[Amiſerit]reſpicit verbum incuriæ,Hoſ.[Bona]
2 quorum * appellatione † mobilia & immobilia conti-
3 nentur, vt ſequitur & probatur de teſta.relatum.Hoſt.
[Sua]Boet.2.de cõſolatione,Infęliciſſimum genus in
fortunii eſt fuiſſe fœlicem.de hoc 86.diſ.non ſatis, de
pœ.diſt.1.ſunt qui,ad fi.[Et ꝙ]ſecũda conſuetudo[Im
4 pudenter]id eſt non † caſte, vel ſine verecundia.pudor
.n.pro caſtitate,& pro verecundia ponit ſecundũ Ab.
Hieronymus ſup Amos,B.dẽ flagitiũ.ſi terminos pu-
doris exceſſerit,crimina criminibus auget , & ſemper
ad deteriora procedit.[Exigit]forte viro petente di-
uortium quo ad torum.Dñs Petr.& Abb.matrimonio
5 ſoluto.forte conſuetudo † erat,ſicut eſt in Hiſpania,ꝙ
facto diuortio vir & vxor diuidũt bona, de dona.in-
ter virum & vxorem,cap.2.ſecundum Comp.[Decla-
ramus]alias eſt,denunciamus.in hoc.n.caſu eſt non tã
ad imperatorem,quam ad ſummum pontificem recur
rendum,vt hic patet,de teſtamentis, relatũ.hic enim
agitur de conſuetudine fauente peccatis . Vnde & ſe-
cundum l.ad eccleſiaſticum iudicem recurritur,in au-
th.vt clerici apud proprios epi.§.ſi vero eccleſiaſticũ,
6 col.6.¶ Secunda † gl.inſtruit quis prodigus &c.& po-
7 nit verſus.¶ † in 3.gl.[ibi,§.verba]ibi dr̃,ꝙ deceptis &
non decipientibus &c.[& ibi,Si is]errantibus minori
bus non fallẽtibus publica iura ſubueniunt.¶ In quar
ta gl.[ibi,l.1.]capientes pignora vxoris propter debi-
tum viri,vel ciuile munus,vim faciunt.¶ In gl.vl.[ibi
conuenire]pactum,ne ob res donatas,uel amotas aga
tur,non valet;quia altero ius ciuile impugnatur,al te-
8 ro mulieres inuitantur ad furandum.¶ In † gl.2.[ibi,
auarus]Iſte verſus nõ erat in antiqua gl.Sed Hoſ. poſt
verſum iſtum,ſequentem ponebat uerſum, Parcus ſic
9 retinet nimiũ;ſed plorat auarus.& dicebat , ꝙ † inter
parcũ,& largum hæc eſt differentia,ꝙ parco plus pla-
cent retenta:largo uero plus data. Tullius ſecundo de
officiis, Nec ita claudenda eſt res familiaris , vt eam
benignitas aperire nequeat:nec ita aperienda, ꝙ om-
nibus pateat.& ibi , habenda eſt ratio rei familiaris,
quã quidẽ dilabi ſinere flagitioſum eſt: ſed ita vt aua-
ritiæ abſit ſuſpicio . Hieronymus ad Paulinum ſecũdo
c. Chriſti ſubſtantiam non imprudenter effundas , ne
liberalitate liberalitas pereat.¶ In gl.ſeq.[ibi , negli-
10 gentibus]contra quos † inuentæ ſunt præſcriptiones.
C.de anna.excep.l.vlt.Iaco.[& ibi,Si is]& ĩ.de pręb.
eum qui,li.6.¶ In gl.ꝙ de iure(ibi,lex Iulia.)dicit In-
11 no.hoc † uerum de dote.in paraphernalibus uero di-
ſtinguitur an ſit tranſlatum dominium in maritum,ut
tunc teneat alienatio,an non,& tunc non teneat.ff.de
iu.dotiũ,ſi ego.§.dotis(& ibi. Primipilarij) tenentur
12 ẽt eo † caſu filii,licet non ſint hæredes.C. de primipi-
lo,l.fi.lib 12.dicebat dñs meus in legibus,ꝙ ad gemi
tum uxoris,& liberorum ſæpe male gerunt officium,
& ideo ſtatutum habet rigorem(& ibi,Cum cõtingat)
& eo.ti.c.2.li.6.(Et in fi.)& ĩ.de dote poſt diuortium
reſtit.per ueſtras,ubi de hoc.¶ In gloſſ. vltim.(ibi bo-
na ſua)& ſæpe remanebant uxores indotatæ, ut in an-
tiqua.

A D D I T I O.

a ¶ Quorum Quid autem de nominibus,vide in Spec.de fru. & intereſſe.§.1.verſic.item quæritur,& ibi Io.And.& Bart. in le. poteſt.ff.de auctor.tutor.& in l.mouentium.ff.de verbor. ſignificat.

S V M M A R I V M.

1 Conſuetudo non derogat iuri diuino,cuius tranſgreſſio peccatum inducit & eius uis nu.7.et & 8.poteſt tamen alię operari, & quæ,num.14.
Exempla numero 3. & 4. in quibus conſiſtat , totam indicit;neq; poſitiuo,niſi ſit rationabilis, & præſcripta, & numer.11.46.
2 Diuiſio, & caſus capituli.
4 Pignorare vt liceat creditori debitorem auctoritate ſua,conſuetudo non vſquequaque eſt licita. vnde diſtinguit.
5 Vituperari quod poteſt, præcaueri debet.
Cum,pro quia.ibid.
6 Culpa non tam ex diuturnitate temporis, ſed ex aliis circumſtantiis, & actuum frequentia aggrauatur.
7 Peccatum, & delictum quomodo differant.
8 In,præpoſitio ſumitur multis modis.
9 Anima precioſior eſt corpore,animæque fęlicitas corporis fęlicitati præponenda. ligatur ea per peccatum, ſicut corpus per vincula, & diuerſe ſoluuntur.
10 Nemo, vniuerſalis negatiua.
Conſilia, & iudicia ſanæ mentis ſequenda,ibid.
Verbi reſolutio in alia verba. ibid.
11 Iuris naturalis quatuor ſpecies.
12 Quodcunque,qui dixit,nihil excipit,cum exemplo.
13 Compartiuum pro poſitiuo, & abſolutè.
Corruptela, dictionis vſus ubi,ibid.
Aliquatenus,id eſt etiam in aliqua parte,ibid.
14 Derogare iuri propriè,cum in parte detrahitur.
15 Conſuetudo longæua eſt,licet non ſit præſcripta.
16 Vſque adeo,id eſt in tantum.
Vel pro etiam,eod.num.
17 Poſitiuum ius vnde dictum,eiuſque mutatio, & quæ ſint huiuſmodi iura.
Iuri poſitiuo præiudicium quomodo generetur a conſuetudine ibid.ver.præiudicium.& num.42.
18 Præſcriptum legitimè quid quando dicatur.
19 Epilogus,ſuffragium,additio gloſſarum.
Conſuetudo vt iuri communi præiudicet, quæ requirantur, & num.29.
21 Præceptorum legis ſpecies.
23 Ius naturale quomodo permaneat immutabile, & quòd quandoque per ius poſitiuum immutatur.
24 De conſuetudine generali & ſpeciali vbinam notetur.
25 Interpretatio verborum ; vſque adeo valitura.
26 Conſuetudo an præſumatur iuſta, & ex cauſa iuſta proceſſiſſe & quæ ſit rationabilis.
27 Conſuetudinis vis & effectus multi, & qui, & in quibus reprobetur.num.28.
29 Cõſuetudo diuerſo tempore, & quanto ex ſubiecta rei diuerſitate præſcribatur. An interrupetur,ſi poſt præſcriptã fiat quid ſemel, vel bis in contrarium. num.30. & quid ſi nondum præſcripta eſſet.ibid.
31 Contra conſuetudinem primam ſi præſcribatur contraria, valet vltima in petitorio & poſſeſſorio,ſin minus, non valeret niſi in poſſeſſorio. Quod per ſecundam tollatur prima inducit probationem ibid. & quomodo hoc procedat & quãdo, ut una tollatur ab alia num.32.
33 Conſuetudo erronea ualet,ſed non trahitur ad ſimilia; exemplum affert,ſi uero non ſit erronea procedit ad ſimilia.
34 Errore inducta quæ dicatur.
35 Ex quibus ea reſultet.
Per actum iudiciarium an inducatur, & qualiter actus iudiciarii ſunt allegandi, ibid.& num.38.
36 Inter conſuetudinem , & præſcriptionem diſcrepantia quæ .
37 Capit.cum dilectus,ſupra eodem , & cap.3. infra eodem li. 6.impropriè ſub hoc titulo locata.
39 Præcepta diuina nunquid ſint mutabilia, & quæ, & nume. 40.& 41.
42 Conſuetudo an & quando præiudicet iuri poſitiuo.
43 An poſſit eſſe rationabilis, cũ contraria ſit legi, & quod poſſit,adducit exempla.num.44.
45 Contrariorum ſi alterum bonum, alterum malum,caſu tamẽ etiam ex contrariis poteſt vtrunque bonum eſſe.

46 *Conſuetudo quando valeat contra ius naturale, vel diuinum, et in acceſſorio inde deriuato.*
47 *Quomodo cum inſurgat ex actibus priuatorum, qui ſunt minores, poſſit legem maioris, vel ſuperioris abrogare, vel tollere.*

CAP. XI.

1 2 **Cum tanto.** Caſus. † Conſuetudo [a] non
derogat iuri diuino, cuius
tranſgreſſio peccatum indu
cit: nec poſitiuo, niſi rationabilis, & præſcripta. diuiſio
a † patet: quia ſunt duæ partes. ſecunda ibi, licet. Litte-
ralem caſum ſic pone. Adiuit ſtudẽs Gregorium, & ſic
propoſuit, Sancte pater circa tractatum conſuetudinis
quæro de duobus. Primo, an conſuetudo longęua derô
get iuri naturali. Secundò, an deroget poſitiuo, & mo-
uet dubium: quia dicitur in iure, ꝙ longęuæ conſuetu-
dinis non eſt vilis auctoritas. Papa reſpondet ad pri-
mum, ꝙ nulla conſuetudo, quę potius hoc caſu dici dẽt
corruptela, derogat iuri naturali, cuius trãſgreſſio in-
ducat periculum animæ. Rationem reddit: quia diu-
turnitate tpis grauius fit peccatum. Ad ſm reſponden
do fatetur, ꝙ longa conſuetudo non eſt vilis auctorita-
tis: dicit tñ, ꝙ iuri poſitiuo non præiudicat, niſi ſit ra-
tionabilis, & præſcripta legitimè. Antequam exponа-
3 mus litteram, videamus † exempla primæ partis. Ab-
bas exemplificat de præcepto homicidij: pone, ꝙ erat
conſuetudo, ꝙ interfectorem patris interficere poſſẽt.
vel ꝙ percutientem in facie licitè occidam. de præce-
pto mœchæ pone, erat conſuetudo in loco, ꝙ maritus,
ſi intra quinquennium vxor ſibi non pareret licitè libe
ros, poſſet ex concubina filios procreare: vel ꝙ propter
deformitantem ſuperuenientem coniugi licitè quis
teneret concubinam. vel erat conſuetudo, ꝙ pro vtili-
tate reipublicæ vel redemptione captiuorum, vel ali-
monia ipſorum, vel aliorum pauperum liceret furari,
fœnerari, vel falſum teſtimonium dicere. Idem in ſimi
libus. Vnde quærebat hic Hoſt. de conſuetudinibus,
vel ſtatutis locorum quæ limitant, quid ſoluat in pecu-
nia homicida, vel ſimilis delinquens, & dicit ea nõ va-
lere. ad hoc ſ. c. proxim. ff. de pact. ſi vnus. §. pacta, in
auth. de mãdatis principum. §. oportet ergo, collatio.
3. & adde ſm eum, qđ no. j. de offic. ord. dilectus, & de
delictis puero. c. 2. & in ſumma huius tit. §. 4. in fi. Quæ-
b tit etiam de conſuetudine, [b] quam ſeruant † quidam,
4 ꝙ debitorem ſuum, vel eius fideiuſſorem poſſint licitè
pignorare, & ſua auctoritate. dicit Hoſtien. hic, & hoc
idem not. in ſumma eod. titu. §. quarto, verſicul. quid
ergo, ꝙ iſtius non eſt vilis auctoritas inter eos, inter
quos ſeruatur de facto. Sed ſm eum debet eſſe viliſſi-
ma, quantumcunque ſit pręſcripta. nam ipſam irratio-
nabilem iudicat propter rixas, guerras, vulnera, & ho-
micidia, quæ inde proueniunt, arg. ff. quod metus cau.
extat. ff. de vſuf. æquiſſimum, de pact. dotali. conueni-
re. ff. de religio. & ſump. fune. oſſa. 1. tñ. C. de Iudæis,
nullus. ne quis in ſua cauſa. l. 1. C. vnde vi, ſi quis in tã-
tam, de iur. calum. cæterum, de fideiuſſ. conſtitutus. Et
c hoc [c] intellige, ſi ſit conſuetudo, ꝙ pignoret inuitum
ſecus in volente, quamuis curialius eſſet id poſcere per
d prætorẽ. C. de pignorib. [d] l. 3. Quod † ergo vituperari
5 põt, præcaueri dẽt, de elec. licet, de ſeruis non ord. c. 1.
[Cũ] pro quia, & vide qđ dixi j. de cõmodato. c. vno,
in prin. Eſt enim hic redditiuum cauſæ, hoc intendẽs
6 ꝙ ſi ex † diuturnitate temporis aggrauatur culpa; ergo
non remittitur, cũ iſta cõpatibilia eſſe non poſſint in
eodem ſubiecto. 7. diſtin. c. vno, de baptiſmo maiores,
verſic. ſed adhuc. ff. de ſolu. qui hominem. §. fin. Idem
dic de iteratione actuum, in qua conſiſtit conſuetudo,
cum illa etiam aggrauet. nam per eam veniale fit mor
tale. 25. diſt. §. criminis. facit 6. q. 1. imitare. [Gratio
ra] ergo circunſtantia aggrauat ſm Vinc. de hoc j. de
iureiur. cũ quidã. & ſic vr, ꝙ ex perſeuerãtia criminis
grauior ſit pęnitentia imponenda. de hoc 20. diſt. ſi quis
monacus, & c. ſeq. & de 11. circunſtantijs peccatorum
tractat hic Fran. habes 8. diſt. de his. de homicidio, ſi-
cut dignum, vbi de hoc [Peccata] quia conſuetudo
7 † propriè conſiſtit in actuum receptione, peccatum au-
tem quaſi prauus actus. merito hic vtitur potius verbo
peccati, quam delicti, ꝙ conſiſtit propriè in delinquen
do. de hoc j. de regu. iur. peccatum, in princ. lib. 6. Po-
8 teſt tñ † conſuetudo eſſe denegatiua etiam & in omit-
tendo, vt dixi de clericis coniug. Ioannes, in vltima op
poſitione. & dr etiam conſuetudo per quã lex abroga-
tur. 4. diſt. §. leges. ff. de legi. de quibus in fi. [Infelicẽ]
hic ponitur In, priuatiuè, & quõ multis modis ponitur
remittam ad Spec. de iure patro. nobis. in fi. & facit qđ
dixi ſ. eo. ad noſtram [Animam] quæ quia precioſior
9 eſt corpore, ipſius † fœlicitas eſt fęlicitati corporis pręponenda. 12. q. 1. præcipimus, de pœnit. cum infirmi-
tas, in fi. C. de ſacroſan. eccleſ. ſancimus. j. ad fin. [Alli-
gatam] alibi dicitur anima in peccato captiuata, de
renun. niſi, ver. verum, poſt prin. & ſatis hoc metapho-
ræ conueniunt, ſicut alibi, non refert an quis compedi
bus, vel parietibus teneatur. ff. ex quib. cau. ma. ſuccur-
ritur, de ſent. exc. nuper, in prin. vt ergo dicebat Fran.
ligatur anima per peccatum, ſicut ligatur corpus per
vincula, de depoſito. c. 1. de homicidio, ſuſcepimus.
Aliter autẽ ſoluitur primum, quam ſm, quod per ſe pa-
10 tet [Nemo] vr̃is † negatiua [Sanæ mentis] horum iudi
cia, & conſilia ſunt ſequenda. de hoc ſatis 84. diſt. c. 1.
[Intelligit] i. intelligere dẽt, Hoſ. vel propriè: quia hoc
intelligens non eſſet ſanæ mentis [naturali] 4. ſpecies
11 † naturalis, vide no. 1. diſt. ius aũt [Cuius] ac ſi dicat,
ad hoc, vt conſuetudo iuri naturali non præiudicet, re
quiritur, ꝙ illud ſit tale, qđ tranſgredi ſit peccatũ, exẽ-
12 pla ſ. poſui [Quacunque] nil † excipit qui dixit, quod-
cunque, de maio. & obe. ſolitæ. per qđ intelligitur hoc
ẽt de conſuetudine, cuius initij, vel ↄtrij non ſit memo-
ria. Item & de generaliſſima, & de hoc in glo. [Verius]
13 i. † verè, vel propriè, & ſup. quam conſuetudo. & eſt ſi-
mile de reb. eccleſ. non alie. c. fin. [Corruptela] idẽ ver
bum. ſ. eo. cum inter, de vit. & hon. cleri. cũ decorem.
de ſimo. ſicut 3. de exceſ. præla. inter [Aliquatenus] i.
14 ẽt in aliqua parte. & illud propriè eſt † derogare iuri,
cũ in parte detrahitur. abrogatur, cum in totum tolli-
tur. ff. de ver. ſig. l. derogatur [Derogari] põt tñ addere,
diminuere, & diſtinguere in teſtib. nam in euangelio
dr, in ore duorũ &c. j. de teſtib. in omni, & tñ per cano
nes, & leges aliqñ requirantur plures. 2. q. 4. c. 1. & 2. de
j. de teſtib. licet. & qua rõne lex ciuilis hoc facit, põt
facere conſuetudo. ff. de legib. de quib. ſm Inn. [licet
e etiam] 2. pars [Longæuę [e]] eſt ergo † conſuetudo lõgę-
15 ua, licet non ſit præſcripta, & facit ad no. j. c. fi. lib. 6.
in 3. gl. quod ẽt tenuit hic Phil. improbans opinionem
dicentium illam ſolam longæuã cuius ↄtrij non eſt me-
moria [Conſuetudinis] bonæ & nõ præſcriptæ, In. [vſque
16 adeo] i. † in tantum. [Valitura] dicit lex, valitura mo-
mento, vt rõnem vincat, aut legem. C. quæ ſit lõga cõ-
ſuetudo. l. 2. 11. diſt. conſuetudinis [Vel] pro etiã, ↄcor.
de pb. extirpandæ, de immun. eccl. decet. lib. 6. & ff. de
re. iu. fructus rei eſt, vel pignori dare licere; quaſi dicat
nedum diuino, ſed nec poſitiuo, continuando ad proxi
17 mè dictum [Poſitiuo] quaſi † manu facto, quod volun-
tate ponitur, & deponitur, & eſt inſtabile, & mutabile,
ſ. ius canonicũ, & ius ciuile, qđ ſub perpetuo motu con
ſiſtit, vt in auth. de nõ alię. aut permu. §. vt aũt lex, col
la. 2. ſm Hoſt. [Præiudicium] abrogando, vel derogan
18 do [legitimè] i. ſine † interruptione, & pacificè de off.
archid. cap. vlt. §. fin. & a tali, qui præſcribere potuit,
& tale

& tale ſit ius,quod præſcribi potuit,& de hoc in gloſſ.
19 ¶ Notabilia patent.¶ Scdā gl.rñdet per qōnem, de
quo iure naturali loquatur littera, & rñdet,ꝙ de illo,
qđ conſiſtit in præceptis &c.¶ Tertia glo.quærit obii-
ciendo pro inſolubile.ponit primo opinionem, quam
reprobat,ſecundo ſecundā,quā ēt reprobat.tertio ſol-
uit.¶ Quarta gl.q̄rit,& ſoluit,& ſolutionis ponit qua-
tuor exempla,finis rñdet per aliam qōnē,quam ſoluit
allegans nouē iura.¶ Vlt.gl.pri.ponit nouē,q̄ requirū
tur,vt conſuetudo iuri præiudicet, & ab hoc recedere
vſ in fi.gl.¶ Secundo q̄rit gl.q̄ ſit drīa &c. primo po-
nit vnam drīam,ꝯ quā allegat,& remittit.Secūdo po-
20 nit aliā,quā approbat.tertio ponit duas alias.¶ In† 3.
gl.[ibi l.2.]quam habes ad literā 11.diſt.conſuetudi-
nis.¶ In gl.vlt.[ibi,ꝙ non rōne]Sequitur,introductū
eſt,ſed errore primum,demum conſuetudine obtentū
eſt,in aliis ſimilibus non obtinet[& ibi, De quibus]cū
leges nos ligent;quia iudicio populi ſunt receptæ, me
rito tenēda ſunt,quæ ſine ſcripto probauit populus[&
ibi,Cū de conſuetudine] ibi dr̄ in conſuetudine hoc
primum explorandum,an aliqñ ꝯdictorio iudicio fir-
mata ſit[& ibi.§.Iul.recte ait,]loquitur de illo, qui pp
incōmoditatē riui,vel qa rupta erat via publica,iuit,
licet pluries,p agrū vicini[& ibi.l.vlt.[vide de cā poſ.
cum eccleſia,ſuper 4.gl.[& ibi,Nemo]dicit ibi litera,
nō.n.ſi quid non bene dirimatur,hoc in aliorū iudicū
vitium extendi oportet,cū nō exemplis &c.[& ibi,Nā
imperator]in ambiguitatibus, quæ proueniūt ex ver-
bis legis,ꝯſuetudo,qua diutius iudicatū eſt,vim legis
obtinet[& ibi,Ductus aquæ]vide in decr. ſuper qbuſ-
dā,ſup gl.no.[& ibi.§.idē Labeo]vide de præſcrip. cū
nobis,ſup 4.gl.[& ibi,Si arbiter]vide de purga.cano.
de teſtib,ſup 1.gl.[& ibi,Litibus,lib.11.]ſi colonus a-
liquandiu ſoluit, niſi ſit præſcriptum fideiubendo de
redditibus ſoluēdis,ſi dñi obtineāt,vel facta ſequeſtra-
tione ipſorū,auditur ſu peo,quod negat ſe debere[&
ibi,Nec creditores]vide de præſcriptio.nō liceat,in fi
21 ne vltimæ gl.¶ In gl.1.[in fi.]& 24.q.1.ſciſma,Goffr.
ver.nec enim leuigat illorū crimen,imo magis auget,
ꝙ eos diu reſtitiſſe dixiſti.¶ In gl.2.[ibi,naturale]me
lius diceret.§.1.[& ibi,Moralia]tractauit hic Ab.qūo
22 præceptorum † legis alia ſunt moralia f alia myſtica,
f quorū alia ſacr̄alia,alia cerimonialia.de hoc vide nō.
6.diſt.§.vlt.ſtatim alle.[& ibi,Mutantur] per conſue-
dinem,vt hic,nec per conſtitutionem, vt in præall.ca.
ſunt quidā,ſm Gof.& Vinc.[& ibi, Immutabilia]per
23 † viā ſubtractionis,vt aliqd deſinat eſſe de iure natu-
rali qđ prius fuit;alias per ius poſitiuum qñq. immuta
tur naturale.& vide qđ dixi in vlt.glo.primæ partis,&
qđ dicā in ſecunda opinione partis ſecundæ[& ibi, In
ſumma]i.plene ad modū ſummæ.¶ In gl.ſed quare,
[ibi,ineptè dicunt]qa ſeparant caudā a capite, Io.ad
hoc ī.de baptiſmo,Maiores,verſ.ſic.ſi r[& ibi,Nulla]
24 Goffr.dixit,fatua dubitatio[& ibi,loci]de † gñali, &
ſpāli conſuetudine not. 11.di.in ſumma,& dixi ſ̄.eod.
cū dilectus[& ibi,quā facit hic Gregorius]per hæc uer
25 ba non vī gloſ.ſoluere obiectionē: ſed dic,ꝙ gloſſator
habuit reſpectū ad l.canonizatā ſic dicentem, valitu-
ra momento,vt rōnem vincat,aut legem.Grego. autē
hic dicit,valitura,ꝙ iuri poſitiuo &c. Vnde mutando
verba legis exponit illa,& ſoluit obſtaculum, hoc intē
dit glo.[Et in fi.]& ibi hæc gl. dicit Hoſ.hic,& in ſum-
ma huius ti.§.fi.ver.conſueuit, ꝙ iſtius qōnis puerilis
hic per gl.formatæ,& in l.2.C. quæ ſit longa conſuet.
bona eſt puerilis rñſio. dicit.n.ꝙ puer bonę indolis q̄-
ſitus,quem plus diligat patrem, aut matrem, reſpon-
det vtrumq;.ſic dicit hic loqui de vtraque bona,& ma
la.primo implicitē factū narrando ſecundo explicitē
notando ius,& durat implicitas vſq; ibi, non tamen.
dicit ergo ſic exponendum, licet auctoritas conſuetu-
dinis lon.ſup.ſiue bonę,ſiue malę,nō ſit vilis inter eos.
ſ.q ſeruāt eam.vtranq; enim ſeruare volunt.ff. de offi.
procon.ſi in aliqua.malā.n.ſibi impii ſumūt pro priui-
legio.8.di.mala.Non tñ eſt[de iure] ſ.vſq; adeo vali-
tura,ſ.præſcripta,vt iuri poſitiuo &c.niſi fuerit rōnabi
lis:& repete,nec rōnabilis vſque adeo valitura,&c.ni-
ſi lt̄imè &c.& ſic nō inſpicimus voluntatē, vel factū in
tentum,ſed qūo vti debeant.ff.de offi.pręſidis, ſed li-
cet,de ele.cū cām.Pet.& Ab.in idē recidentes dixerūt
principium loqui de conſuetudine in gñe,& ſic ſm eos
ſil̄is modus loquendi,Rex magnā hēt potentiā. ecce
genus,poſtea ad ſpeciē applicando dico,non tñ tantā,
g ꝙ ī.duos dies poſſit capere talem ciuitatē,niſi duo 5
tales nobiles aſſiſterent.¶ In gl.& quā[ibi, rōnabilē]
26 an pręſumatur † conſuetudo iuſta,& ex iuſta cā proce-
ſiſſe,not.12.di.illa.in 1.gl. dixit Inn.hic rōnabilis dici-
tur oīs conſuetudo, quę non obuiat canonicis inſtitu-
tis,vel quā ius ſuſtinet ēt ꝯ canones:irrationabilis eſt,
q̄ a iure improbatur,ſ̄.e.cū uenerabilis.Hoſt.dicit hoc
arbitrio iudicis diſcernendum,vt no.in ſum.in prin.&
no.de cōſt.c.1.lib.6.& hoc placet,ut iudex per caſus ſi
miles habentes iuris aſſiſtentiā,vel reſiſtentiā iudicet
cōſuetudinē rationabilē,uel irrationabilē.vnde Fran.
Vercel.dabat hic ꝓ r̄la,illā conſuetudinem eſſe rōna-
bilē,quę uel cuius ſil̄is approbatur a iure.de irrationa
bili dicebat,ut dicā in ſumma in membro ſecundo[&
ibi,non improbant]exēpla,quę ſequūtur,nō cōgruūt,
qa illa hñt expreſſam apꝓbationē, remanet enim qō
dubia ſolum in caſibus nō habentibus expreſſam iuris
aſſiſtentiam,uel reſiſtentiā, vt dicetur in ſumma in 7.
mēbro,ubi ponitur diſtinctio[& ibi,dicta exempla]&
ī.de p̄b.cū in eccleſiis,lib.6.ad hoc eo.lib. & eo.tit.c.
3.& 4.pręter prędicta exempla Inn.in rubrica,& Hoſt.
hic ponunt alia.ſ.ꝙ rōne † conſuetudinis eligibilis ſit
27 ineligibilis,de cleri.cōiug.cū olim.dicit tamen Inno.
dici poſſe,id plus pp ſcandalū, q̄ propter conſuetudi-
nē ſit,& e ꝯrio.12.di.nos conſuetudinē.& dicit Inno.
no.illud non proprie dici conſuetudinē, ſed diſpenſa-
tionem pp ſcandalū. 1.q.7.cōuenientib.& duobus §.
ſequ.Itē per cā datur iuriſdō uoluntaria & neceſſaria.
C.de emanci.l.1.C.de diuer.off.l.uiros,lib.12.ubi de
hoc,de fo.cōp.cū contingat,de oſt.ord.duo ſil̄.& c.ir
refragabili.& pſonā inhabilē qs iudicando facit habi
lem,de arb.dilecti.ualet ēt in canonica portione de ſe
pul.certificari.in ſacra.baptiſ.de conſe. diſt.4. de tri-
h na.in numero,de cog.ſpir.ſu p eo.In cibariis h & ueſte
mentis.41.diſt.ca.1.in ieiuniis.76.diſt. utinā. In perci
ptione bñficii,& miniſtratione victualium,de conſtit.
cū oēs.de cleri. ægro.ca. . .de conceſ.p̄b.ex parte.& in
caſu 84.diſti.cum ad quorundam. In receptione ordi-
nis a non ſuo pręlato.24.q.1.pudenda. Exempla iuris
ciuilis ad idem ff.quod cuiuſq; uniuerſ.item eorū, in
prin.vbi ſuffragiū patris prodeſt filio,& ē conuerſo, in
ſi lex municipii,uel perpetua cōſuetudo prohibeat.ni
de admini.tut.ſine hęrede.§.Lucius.ubi ualet conſuet.
tudo,ꝙ dñi p̄diorū,non conductores ſubeant annone-
rū onera.ff.qđ ui aut clā.l.3.§.nō tñ,& ff.de dec.l.noa
tñ,& has duas uide in ſuſtra.de cleri.coniu.cum olim
ſupul.gl.& circa immunitates attenditur conſuetudo,
loci.ff.de iure immu.l.ſp.§.legem.& in locis,ubi non
inueniuntur homines litterati, ſequimur eorum con-
ſuetudinem in teſtando.C.de teſta.l.fi.Item circa ag-
gregandos militię,& circa iuriſdōnē ampliandam ua
let conſuetudo.C.lib.12.de diuer.offi.l.penul. & ante
pe.ac fin.cum concor.Item in tributis exigendis attē
ditur conſuetudo regionis.C.de exac.tribu.l.mihi opi
natores,circa mediū.lib.10.Item in iudiciis inſtituen
dis,vt C.quę ſit lon.conſue.l.1.Item in criminibus pu
niendis.C.de peti.bo.ſubla.leg.1.circa medium libr.
10.Itē in cautionibus interponendis in cōtractibus.ff.

de euic.ſi fundus. Itē in declinandis vltimis voluntati
bus.ff.de fund.inſtru.cum de lanionis.§.aſinam, & ff.
de leg.1. ſi ſeruus plurium.§.fin. & ff.de teſt. hæredes
pālam.§.ſed ſi.declarat ēt voluntates viuētium. ff.de
pig.act.vel vniuerſorum, & collegij vel vniuerſitatis.
ff.qđ cuiuſq; vniuer.item eorum, in prin.& de decr.ab
ord.fa.l.quod ſemel. Itē dat formā ſolutioni pēſionis.
C.loc.l.excepto,& vectigalis,ff.de pub.ſi publicanus,
in fi. Item dat formam ſoluēdæ penſionis pro paſcuis,
vel ſaltibus rei priuatę.C.de paſcuis publ.& priua.l.1.
in fi.li.11.Item eum,qui ex conſuetudine hēt curandi
peritiam,inter medicos recipimus.C.de epiſc.& cler.
parabolani,ſicut & inter iudices.C.de iud.l.certi.dat
formam inſpiciendi vētrem.ff. de ventre in ſpi.l.1.§.
fi.dat etiam formam in brutis animalibus,& volatili-
28 bus,inſt de rerum diui.§.pauonum,& † ibi.ſup.c.pro-
xi.& inf.eo.c.1.& 2.lib.6.de temp.or.c.2.de iura.cal.
cęterum, de proba.c.2.& c.ad noſtram.de vit.& hon.
cle.cum decoré,de præben.extirpandæ,& c.pen.de fi-
deiuſ.conſtitutus.de conſe.ec.vel alta.aqua, de magi-
ſtris, q̃to.ad idē cle.de æta.& qual.vt hi.qui. in fi.cum
conc. Exēpla iuris ciui.ff.de vſu.l.1.in prin.vbi in vſur.
nō valet conſuetu. regionis, quæ legē oſtendit. ad idē
C.de vſu.l.eos.§.cæter.verſ.nec liceat.Item non valet
conſuetudo ꝯ libertatem eccleſiæ. C.de ſac.ſan.eccle.
auth.caſſa. Item non valet conſuetudo,per q̃ pignora-
tiones,uel repreſaliæ ad ſcholares extendantur.C.ne fi
lius pro patre,auth.habita. Item non valet cōſuetudo
ꝙ naufragii bona alijs debeantur.C.de furtis,auth.na
uigia.nec valet cōſuetudo, ꝙ hoſpiti debeantur bona
peregrini morientis.C.cōia de ſucceſ.auc.omnes pere
grini.¶ In gl.vl.[ibi, 40.annor.] vide qđ dicam inf.in
ſum.ſub tertio principali membro, ſub ver.ꝙ tertiò di
29 xi. dixit aūt hic Compo. ꝙ hæc † vera in eccleſia: in
i alijs ſufficiunt[i] 10.vel 20.anni.ff.ſi ſerui.vindi.ſi quis
diuturno.de aqua plu.arc.l.1.in fi.& hic apparet, quia
dr̄ longa.C.quę ſit longa conſuetud.in rubrica, longa
verò dr̄ 10.annor. C.de præſcri.lon.tpis, per totū.hoc
aūt dixi verum, qñ id, qđ præſcribitur, & aſſueſcitur,
hēt continuam cām, vt ſeruitus luminis: foramē tigni
iniuncti:ſtillicidij altius non tollendi.ff.de ſerui.vrba.
præb.l.foramen. C.de ſerui.l.2. Si verò non hēt conti-
nuam,ſicut iter,actus, & via,neceſſaria eſt pręſcriptio
k tpis, cuius non extet memoria.[k].ff. de aqua quo.l.hoc
iure.§.ductus aquæ.ff.de ſerui.l.ſeruitutes prędiorū.2.
in prin. In his aūt, quæ hēnt cōtinuā cām, ſufficit ꝓba-
re tp̄s 40.anno.ꝯ eccleſiā,uel ꝯ priuatū 10.uel 20.& ti
l tulū allegare quęſitum.ff.de uſur.l.cū de in rē uerſo,in
prin.ff.de aqua plu.ar.l.1.§.fi.vr̄ ēt aliquibus;ꝙ in prę
ſcriptione iurium nō ſit neceſſe titulū allegare, ꝓ qui-
bus facit de cauſa poſ.cū eccleſia. dic vt de præſcrip.
30 c.1.li.6.Quærit Cōpo.qđ † ſi poſt præſcriptam conſue
tudinē faciā ſemel vel bis in ꝯriū, an ſit interrupta, &
dicit ꝙ nō,ar.ff.de pac. ſi vnus.§.ſed ſi pactū.ff.de iti.
actuq;priua.l.1.§.fi.& l.2.& 3.idē Hoſt.ſ̄.c.prox.& in
ſum eod.ti.§.quæ cui. & idē Guil.in Spec.de præſcrip.
ver. quid ſi poſt, & idem Accur.ff. de reg.iur.l. nemo
alieno.§.1.& in l.2.C.quæ ſit lon.cōſuetu.ad fi.gl.ma-
gnæ.& hoc placet.ſi aūt non dū præſcripta eſſet cōſue-
tudo, cū iudicatur ꝯ eam, vide qđ dixi in 3.membro
31 ſub 8.qu.& in 6.membro in fi.patet † per prædicta, ꝙ
ſi ꝯ primā cōſuetudinē præſcribatur ꝯria, valet vltima
quò ad petitoriū, & poſſeſſorium. Sed ſi vltima nō eſt
præſcripta,licet poſſit valere in poſſeſſorio,non in peti
torio,ut dixi de elec.cum eccleſia. ꝙ autem dixi per ſe
cundā cōſuetudinē præſcriptā tolli primā probatur eo
iure,quo ſecunda conſtitutio ꝯria primæ tollit primā,
32 de conſti.c.1.li.6.ff.de leg.non eſt nouū,hoc † tñ intel
ligit Io.de Deo, qñ ſucceſſiuè in eodē loco ab eadem
vniuerſitate,uel corpore ſunt inductæ. Si.n.a diuerſis,
quælibet ſuo loco ſeruetur.12.diſt.illud.Item qñ vtra-
que gñalis,uel ſpālis procedit,qđ eſt dictū.ſed ſi altera
gñalis,altera ſpālis, valet vtraque: ſpālis in ſpē: gñalis
extra ſpēm.facit qđ no.de reſcr.ca.1. de reg.iur.gene-
ri,li.6.[& ibi,ad hoc ergo]primā partem huius gl.quę
re no.8.di.fruſtra.fam.18.q.2.ſeruitium[& ibi, Quod
33 non rōne]per hanc l.dicunt † quidam dñi legū ꝙ erro
m nea ꝯſuetudo valet:ſed nō trahitur ad ſilia. Ponūt[m]
tale exemplum ſm Hoſt.Inductum eſt de cōſuetudine
in burgo Panicalis, & per errorē, ꝙ ſi quis ducat mihi
vinū in plauſtro,ſi pono manum ad plauſtrū, periculū
effuſionis ad mę pertinet:hoc bñ obſeruabitur de cæ-
tero in vino ſol.ſed non in alijs liquidis oleo, melle, &
ſilibus.Si verò non eſſet per errorē inducta procedere-
tur de ſilibus ad ſilia.ff.eo.nam imperator. C.eo.l.1.
n ſed ꝯ:quia ſi erronea[n] ergo nō rōnabilis,nec conſenſu
inducta.ff.de iuriſ.om.iu.ſi per errorem.ff.de iudi.l.2.
Sed dic,ꝙ tacitus conſenſus ſufficit. ff.eo.ſed ea quæ.&
ſm hoc pōt,qđ dictū eſt, intelligi, & reſpicere conſue-
tudinē,cuius non eſt memoria:nec pōt dici irrationa-
bilis,licèt erronea:quia exponimus, errore † inducta
34 i.nō ex certa ſcia,nec expreſſo conſenſu,ſed tacito, ſic
vſi ſunt hoies,nec rō ꝯdicit:alias non eſſet conſuetudo
1.di.conſuetudo.& adde qđ inf.dicam ſub tertio mem
bro,verſi.ſecundò quæro,& qđ not.Hoſt.in ſum.huius
ti.§.4.ver.per hoc ēt [& ibi, Contradictorio]moderni
35 legiſtæ tenent,ꝙ conſuetudo † reſultet ex vſibus & mo
ribus populi,qui poſſunt eſſe in iudicio,& extra, ꝙ etiā
ſine actu iudiciario inducatur conſuetudo. plus dnt,ꝙ
dato ꝙ actus iudiciarius interueniat, non tñ per illum
actū,vt iudiciarius eſt,inducitur conſuetudo;ſed hoc,
ꝙ conſenſus populi aſſentientis per illum oſtenditur,
& ſic intelligunt l.1.& 2. C.quę ſit lon.conſuet.ff.eod.
diuturna, & l.ſeq.& l.nam imperator. C. de veter.iur.
enu.l.1.§.ſed ſi quæ leges.Item vrgēs ratio ꝓbat hoc,
quia ſm id nunquam haberetur conſuetudo, quia pri
ma vice nondum obtenta non debuit obtineri. cōſtat
enim ꝙ cum primò fuit in iudicio inducta, vel ꝯdicta,
ergo non prius in iudicio obtenta: quia primum aliud
ante ſe non hēt,inf.de ver.ſig. Ioſeph, & in proæ.ſtorū.
§.in reliqua,ergo tunc non debuit pro ea iudicari.Sed
ꝯ:& ſm hoc non erit dare eam ſemel obtineri debuiſ-
ſe.[& ibi, Nemo]2.q.7.§.hoc dicto. & per hoc dūt qui
dā,ꝙ neceſſe eſt probare, iudicem eo animo, vt ſic pro
nuncietur de cętero,id pronunciaſſe: quod non placet
Hoſt.ne anguſtetur probandi copia. C.de hæreti. qm̄.
C.de teſti.l.curent. Sed dicit, ꝙ nō iudicatur exēplis,
ſed cōſuetudine,quę per exempla probatur.unde ſi di-
cat quis ita pronūciādū:quia ita pronunciatū fuit, ma
lè proponit:quia non exēplis &c. Sed alleget conſuetu
o dinē,ad quam probandā[o] illas pronunciationes indu
cat ſm Hoſt.qui hoc no.ſup.ti.proxi. in gl.in fi.[& ibi,
Difficile]imò quaſi impoſſibile ſcđm Hoſt.cui nō pla-
cuerunt hæc d.Io.remittit ad ea, quæ not.ſ̄.c.proxi.&
in ſum.eo.ti.§.1.2.3.& 4.[& ibi, Differentiam]dixit †
36 Hoſt.hic in ſum.huius ti.§.fi.ver.ext.ſummā, hāc eſſe
drīam:quia præſcriptio locum hēt in immobilibus, &
mobilib.corporalib.& incorporali. vt de pſc.auditis,
& c.ſeq.& de cenſib.olim.cōſuetudo verò tñ in incor-
poralib.vt in ſeruitutibus,iuriſditionibus,electionib.,
& hmōi. Itē pſcriptio acquiritur ſingulari & priuato.
Sed cōſuetudo nō acq̃ritur magis illi, q̃ illi. vñ ſi pſcri-
ptionē allego ꝯ illū,ꝯ quē nō aſſueui,ſuccūbo: ſecus,ſi
allego cōſuetudinē. Sup hoc vide qđ ſcripſi de off.arc.
p c.fi.P in fi.& qđ dixi in ſolone qōnis quartæ epālis ſup
rła,ſine poſſeſſione,de reg.iur.lib.6.Itē in præſcriptio-
q ne 9 requiritur titulus, & bona fides. In cōſuetudine nō
requiritur niſi vſus, & tp̄s cōpletū, ff.cōia prædiorum,
ven.§.1.q̃uis quidā intelligāt, vt Vin. vt dixi in tertio
mēbro ſūmę i prin.[& ibi, pactū itercesſiſſe]& malè.ſ.

no.ſed

eo.ſed ea.quæ.inſti.de iure naturali.§. ex non ſcripto.
Itē priuilegium,& præſcriptio non concurrunt,de fide
inſtru.inter dilectos.§.cęterū, de præſcript.veniēs,ni-
ſi forte ex priuilegio pſcribatur, de iure patron. cura.
Sed ↄſuetudo,& priuilegiū bene ↄcurrunt.ſ. eo. cū di-
lectus,de ver.ſig.Abbate.16.q.3.placuit huic. dicit er
go,ꝙ diſcretè facit monacus,q ↄ epm, vel parochialē
eccleſiam in decimis allegat cōſuetudinē. remittit ēt
ad not.de elect.cum eccleſia Vulterana. de decimis,
cū contingat,& c.cū in tua,& c.dudum.Cōpo. vero ꝑ
dr̄ia dicebat,ꝙ ↄſuetudo eſt eiuſdē actus repetitio. C.
de epiſc.audien.l.3.25.q.2.ita nos.Sed præſcriptio eſt
continuatio tpis lege diffiniti.ff.de vſuca.l.3.vnde di-
cit,ꝙ pſcriptio hēt ſe ad ↄſuetudinē, ſicut diſponens
ad diſpoſitū.actū enim repetitū, quē diximus ↄſuetu-
dinem,diſponit continuatio tpis lege diffiniti, quam
vocamus pſcriptionē.hoc idem eſt ad litteram, & nil
aliud dixit Spe.de pręſcrip.§.1.ver.ſed quę eſt dr̄ia.Pe.
& Abb.dicebāt hic,ꝙ eſt ea dr̄ia,q̄ eſt inter ↄfirmātē,
& ↄfirmatū.cōfirmat.n. præſcriptio cōſuetudinē, Frā.
Vercel.dicebat,ꝙ cōſuetudo fuit inducta ante ius ſcri
ptum,vt dicā ĩ.in prin.ſummæ: ſed pſcriptio inducta
eſt ꝑ ius ſcriptū;allegat de pſcrip.ſanctorū, & c.vigilā
ti.Itē ↄſuetudo hēt triplicē effectū ↄdendi ius,interp-
tandi,& abrogandi,vt ĩ. dicam in prima oppoſitione
ſcdæ partis.Sed pſcriptio vnū tm̄ derogādi.l.in eo,qđ t
pſcriptū eſt negligenti.Tertiū ſm eū qđ dixi ſ.ꝙ in p-
r ſcriptione reqrit titulus,[r] & fides, nō in cōſuetudine.
37 hoc no.ſ.e.c.1.Ex his † & potiſſimè q̄ prius dixi aduer
tere volens agnoſcit,ꝙ decre.cū dilectus.ſ.eo.ti.& de
cre.3.ĩ.eo.lib.6.impropriè ſub hoc ti.ſunt locatę. fa-
teor tn̄,ꝙ prædicta decre.3.defendi pōt,vt ibi dicā[& ibi,
Debitū fuiſſe]quaſi præſcriptio fecerit illud debi-
tū,q̄uis alias fuiſſet indebitū,qđ nō fecit ↄſuetudo ſm
ſ iſtos[& ibi,Arg.ↄ[ſ]]in hoc ↄ: qa ſi hæc duo, de quibus
ſequitur requirantur;ergo recipit ꝓbatio ↄ pſcriptio-
nē.ſ.ꝙ p̄dicta duo,vel alterū ipſorum defuerit [& ibi,
Tuēdus eſt]vide qđ ſcripſi ĩ.de cēſi.peruenit,ſup gl.2.
38 [& ibi, Quandoq; dēt]dixit Cōpo.ſ.c.1.ꝙ † ↄſuetudo,
q̄ attēditur circa factū,vel ꝓceſſum iudicis,& illa,q̄ at
tēditur circa cōia geſta hominū alicuius ciuitatis, ca-
ſtri, villæ,dēt eſſe obtenta ↄdictorio iudicio. hoc non
placet,vt dixi ſ.ea.gl.illa verò, q̄ attenditur circa pri-
uatū ius aliquorū,nō:qa ſine iudice, & iudicio pōt qs
ſibi acquirere ius vſu,& ↄſuetudine, de cau. poſſ.cum
eccleſia.vnde in decre.abbate,de ver.ſignif.nō valuit
illa allegatio:qa ↄſuetudo attēdebatur circa ius ipſius
monaſterij[Et in fin.]reſpicit p imam partem gloſſ.
poſtq̄ idē dixit Bar.Brix.in præſ ca. fruſtra. Expeditis
textualibus,& ſupplendis ad gl.opponitur ad primam
39 partē,ꝙ ēt diuina † præcepta ſunt mutabilia, & ꝙ ↄ il
la valet cōſuetudo,vt pceptum circūciſionis,Gen.17.
& hr̄ de bapt.maiores,ver.cū ergo, & illud Deuteron.
22.nō arabis,&c.ĩ.tit.1.cū cān. So. hoc expeditū eſt
ꝑ gl.2.hęc litera loqtur in pceptis moralibus, illa,& ſi
milia ſunt ſacramētalia, vel cęremonialia, & ibi remi-
ſi.¶ Scdo opponitur de decr.gaudemus,in n. de diuor
40 tijs,vbi † ↄſuetudo Iudæorū de dando repudio excu-
ſat a peccato mortali.ſ.mæchiæ. Sol. vt ibi, ꝑ licet non
excuſat à culpa, ſed repudians non agit, nec excipit,
cū fuerit in culpa.ſimile de eo,q cogn.[illegible] diſcretio
nem.Item id ſua lege Iudaica fiebat vt licitum, facit
de conſe.eccle.vel: Ita.aqua,in fi.de poſtula.ca.vno.
41 lib.6.& qđ ibi no.¶ Tertio† opp.de decr.ſuper eo,de
cogna.ſpiri. vbi cōſuetudo vincit legē diuinam ſepa-
rando matrimoniū alias licitū ↄ id,quos Deus coniun
xit,&c.de trāſlatio.p totū.ſolu.vt ibi,& vt dixi de con
ſan.& affin.ꝙ ſup his,ſup vlt. gl. ¶ Quarto opponitur
de c.denio; 4.di.ſolue,vt ibi in gl. ar.ꝙ. ¶ Ad ſcdam
42 partem opponit Inno.ꝙ ↄſuetudo † præiudicet iuri po

ſitiuo,cū ſit illius abrogatrix,interpretatrix,& condi-
trix.primū patet.ff.de legibus,de qbus, in fi.ſm. eod.
tit.nā ad ea.tertiū inſti.de iure natu.§. ex non ſcripto.
probantur ēt hęc ſm Fran.11.diſt.eccleſiaſticarū, de
ſepul.de vxore,& c.certificari,de deci. cum ſint homi
nes,& hic in fi.a contrario.dicūt quidā ſm Inn. vt no.
Accur.C.q̄ ſit lon.ↄſue.l.2. ꝙ ↄſuetudo habebat hanc
auctoritatē olim,qā populus cōdebat legē,inſti. de iu
re natu.§.lex.hodie ſecus,ex quo illa ptās trāſlata fuit
in principem,eo.tit.§.ſed qđ. vel leges prędictæ ↄriæ
locū habēt ſm M.vt not.in præ.l.in legibus municipa
libus:ſecus aūt in gn̄alib.& imperialib.vel diſtingue,
an conſuetudo præceſſerit legem:& tunc lex derogat.
Sed in hoc dic,vt ĩ.de cōſti.c.1.lib.6.aut e conuerſo,
& tūc lex abrogatur,niſi ꝓhibeatur conſuetudo,vt in
vſuris,& reuerentia.ĩ.de præſcrip.cū nō liceat. alij di-
ſtinguunt,vt Vin.ſ.eo.cū ↄſuetudinis, an ſit talis lex,
cui poſſit derogari ꝑ pactū:quia in fauorē alicuius in-
troducta,vt ſi conuenerit, ꝙ amiſſo pignore nō tenea
tur debitor.C.de pign.actio.quæ fortuitis;& tūc ↄſue-
tudo eo loco,vbi eſt,abrogat legem. Si vero talis ſit
lex,cui nō poſſit pacto derogari, qualis eſt de foro cō-
pe.ſi diligenti,non pōt cōſuetudo abrogare. Sed hoc
non vr̄ verum:qa ſm hoc non obeſſet ↄſuetudo furio-
ſis,& infantibus,qui conſentire non poſſunt. ff. loca. q
ad certū.Sed forte[t] dices,& male,ꝙ cū maior pars ↄ-
ſenſerit,oēs ↄſenſiſſe videntur.ff.de iuſtitia,& iur.l.pe.
2.rñ.ſed illud loquitur in obligatione vniuerſitatis, &
vt ipſa poſſit conueniri. Sed conſuetudo detrahit pa-
trimonio ſingulorū,& per eā ſinguli ↄueniuntur,quod
per pactū eſſe nō pōt.nā ſi millies paciſcerentur extra-
nei,ꝙ cōueniat, vel ꝙ aliqd idē,non obeſt mihi. ff.de
ver.obli.ſtipulatio iſta.§.alteri,& §.ſi ſtipuler. alij di-
ſtinguunt,an lex ſit ſola,& tunc contraria conſuetudo
illam abrogat:an lex ſit ↄſuetudine roborata; & tunc
ↄſuetudo ↄria lege vincatur.ar.ꝓbet ꝙ dicit lex de vē
ditione,q̄ ſolo diſſenſu diſſoluitur,ſi traditionē nō fue
rit roborata:alias ſecus. C. qn̄ liceat ab emptione di-
ſce.l.1.vel dic,ꝙ hæc loquūtur,qn̄ ↄſuetudo eſt lauda
bilis.Sed qa non eſt præſcripta, nō præiudicat iuri ſcri
pto.ſed vbi nō eſt ius ſcriptū ↄtrariū.18.q.2.ſeruitiū,
ſeruanda eſt cōſuetudo laudabilis,ēt ſi non ſit præſcri-
pta.11.diſtin.in his.ff.de legi.diuturna,& l.ſed ea.vel
dic,ꝙ melius decre.determinat cōtrarietatē. ſ.ꝙ tunc
conſuetudo generali legi præiudicat,qn̄ eſt rōnabilis,
& pręſcripta:alias nō. Inn.Io.de.in ſum. recitabat ad
huc alias opi.dicēs alios dicere, ꝙ generalis cōſuetu-
tudo vincit legem ſcriptam;quia non eſt veriſimile to
tū mūdum errare.ſpālis nō, ēt in loco, in quo viget:
& dicit hāc opi.tolli ꝑ decr.ea noſcitur.ĩ.de his,q̄ fiūt
à pla.Alii dn̄t,ꝙ gn̄alis cōſuetudo abrogat legē. ſpā-
u lis nō abrogat,ſed derogat[u] in eo loco tm̄; & iſti exci-
piūt.ff.de vſur.l.1.in prin.ſed dicit Ioannes,ꝙ nec hoc
ſtare pōt ꝑ decr.cū cā.de re iud. Alii dn̄t, ꝙ ſi lex con-
tinet rigorē, & cōſuetudo ↄria æquitatē,valeat cōſue-
tudo,C.de iudi.placuit.& exponunt, ꝙ dicit lex 2. C.
q̄ ſit longa cōſuetudo,vt legē aut rōnem vincat.i.legē
continētē ęqtatē,& rationem.ꝓ hoc facit ſ.eo.c.2.de
teſtamētis,cum eſſes. Et hanc ēt improbat per decre.
iſtā Io.ipſe dicebat gn̄alem cōſuetudinem, qua papa,
vel princeps vtitur tollere legem in ſpāli,qua vtitur ci
uitas, vel populus.diſtinguit an per errorē inducta ſit,
& nō valeat:an ex certa ſcientia,& valeat. dicit etiā ꝙ
Lau.ponebat duos caſus tm̄, quib. præualebat conſue
tudo,cum obtēta ↄdictorio iudicio,& cum pręſcripta,
ſed plura alia enumerat hic glo.et 8.diſtinct. fruſtra.
circa hæc vide qđ ĩ.dicā in ſumma ſub ſeptimo mem.
principali. ¶ Scdo ſic opponitur: hic dr̄ ꝙ conſuetudo
43 † rōnabilis tollit legē:ſed lex eſt, quicquid rōne conſi-
ſtit 1.diſt.conſuetudo,cum concor.ad idem ff. de bo-

ais dāna.l.ſi.in prin.ego cum rō nō poſſit eſſe contra-
ria rationi:ergo conſuetudo contraria legi non poteſt
eſſe rationabilis. eſt ſimilis obiectio,ꝙ diſpenſatio cō-
tra ius non poſſit eſſe rōnabils,de qua ſatis ſcripſi inf.
de præben.de multa,in ſi.So.quidam ſtantes obiectio
ni dicere voluerunt, ꝙ conſuetudo contra ius ſcriptū
nunquam eſt rationabilis, niſi ius aſſiſtat. de hoc in
glo.pe.& habent iſti, vt videtur, tex.pro ſe. 1.diſt.con-
ſuetudo,ibi,Pro lege ſuſcipitur,cum deficit lex, ſed il-
lud dupliciter intelligitur, vt ſit ſenſus:conſuetudinem
recipi in caſu non determinato per legē.alius ſenſus,ꝙ
pro lege ſuſcipitur,cum deficit lex per abrogationem.
ſ.quia conſuetudo talis eſt, quæ legem abrogat & ſic
facit illam deficere:alias ſi non abrogat,& ſic non de
ficit lex,vt quia conſuetudo irrationabilis.ſtatur legi.
tu dicas,ꝙ licet in cōi ratio rōni nō ſit ꝯria;tū ſæpe v-
nius rationis concluſio concluſioni alterius eſt contra
ria.vnde ſæpe videmus,quod ratio æquitatis eſt cōtra
ria rōni ſtricti iuris,de quo vide 4. exempla notata 1.
diſt.ius generale,in 1.gl.& facit C.de procura. exigē-
di,& qđ ibi not.in gl.iure cōi.Ob hoc dicit lex rōnem
iuſtitiæ,& æquitatis præponi rationi ſtricti iuris.C. de
iud.l.placuit,de quo ſatis dicam ĩ.de tranſac. c.ſi.Itē
ratio iuris poſitiui eſt quandoque contraria rationi iu-
ris naturalis, de quo vide exempla inſtitut. de iure
naturali.§.ſed naturalia,in 1.glo.Item cum interdum
lex nō ſolum poſitiua,ſed etiā diuina mutetur, et corri
gatur,fateri oportet rōnem ſcđæ legis corrigentis rō-
ni primæ correctæ fore contrariam.qđ vel ex veritate
tēporum,vel ex aliis circunſtantiis iuſte poteſt accide
re,de conſan.nō dēt,in prin.cum concor.de conceſ.p-
ben.c.2.li.6.de immuni.eccl.qm̄ clem.Eſt ergo faten-
dum,ꝙ certis conſiderationibus conſuetudo l. contra
ria pōt eſſe rationabilis,vt patet per exempla,quæ ſup
gl.pe.et vide exempla,quæ poſui de cle.coniuga.Ioan
44 nes,in vltima opp. Et ſpecificemus † hoc iuxta [x] gl.pri
x mo negocia eccleſiæ per prælatum,et capitulum ſimul
expediri,et ad illa abſentes vocari, hoc ſuadet multi-
plex rō,quia qđ oēs tāgit etc.Item quia vnum corpus
etc.Item quia integrū eſt iudicium etc.primum patet
in rła,quod oēs,de reg.iur.li.6.cum concor.Secundū,
de his,quæ fiunt a præla.nouit,et ſeq.Tertium de offi.
dele.prudentiam.& tū de cōſuetudine ſoli prȩlato,vel
ſoli capitulo cōpetit aliqua expedire: & licet id magis
proprie ſit p̄ſcriptio,q̄ conſuetudo, vt dicā ĩ.in primo
mēbro ſub prima qōne; & ſi tū dicatur ꝯſuetudo rōnē
hēt ob faciliorē expeditionē rei agēdȩ,& maximè cir-
ca electiones,& ꝓuiſiones,de elec.ſi religioſus, lib.6.
qđ tū in alienatione rerū eccleſiæ nō hēret locū: qa il-
lud poſſet inferre peremptionē dotis,& patrimonii ec
y cleſiaſtici,vt dicā [y] ĩ.de don.paſtoralis, in ſi. Idē dico
circa vocationē abſentiū non ſiendā, vt pp faciliorem
expeditionē ꝓcedat in eo ꝯſuetudo,de p̄b.cum in ec-
cleſis,lib.6.Idem dico de decre.3.eo.tit.lib.6.vt faci-
lius expediatur criminū correctio.Itē in l.itē eorū, in
prin.ff.qđ cuius.vniuer.ꝯſuetudo, ꝙ ſuffragium patris
nō ꝓſit filio,nec ē ꝯ,fundatur ſup rōne affectionis,q̄ fa
cit ſuffragiū ſuſpectū.Idē in aliis exēplis, in qbus erat
ſp rōnē aliquā inuenire,q̄ iuſtificabit ꝯſuetudinem nō
ſolum p̄ter legē,ſed ēt ꝯ legē. Ad ob. ergo rńdetur, ꝙ
45 rłariter † ꝯriorū z ſi alterū bonū, reliquū malū 32. di.
z hoſpitiolū,in fin.Caſualiter tū ēt ex ꝯriis pro vtrūque
bonū eſſe;de hoc de iureiu.intellecto,in 1.gl.¶ Tertio
46 ſic opponitur:oīs lex poſitiua deriuatur, & cauſatur
a lege naturæ,& a lege diuina.ſ.in proœmio, & de ſū.
trini.firmiter.ver.hæc ſancta.ad idē 16.q.3.c. ſi. C.de
præſcrip.lōgi tpis.l.ſi.poſt medium, ver.iō enim, cum
ꝯcor. nec aľr enim vniuerſum eccleſiæ nr̄æ conſiſtere
poſſet,niſi rłaretur p maiores,& ipſorū leges,facit 89.
2a diſt.ad hoc.Sed legē diuinā,& naturalē [aa] nō tollit ꝯ-
ſuetudo.ſ. ꝓxi.rńſo; ergo nec poſitiuā cauſatā ab illa,
facit de p̄ſcri.cū ex offici.de reg.iur.acceſſoriū,libr.6.
cū ꝯcor.ſol.fateor,ꝙ ꝯſuetudo in deriuato, vel cauſa-
to,vel acceſſorio,no poterit,qđ in principali non poſ-
ſet;& ſic ꝯcedo qđ obiicitur.Sed ita eſt,ꝙ ēt ꝯ ius natu
rale,vel diuinū valeret ꝯſuetudo rōnabilis.i.per q̄ non
induceret peccatū,vt ſ.fortius, vel ſaltē eq̄ valebit in
acceſſorio cauſato, vel deriuato,ex quo rōnabilis eſt,
47 & peccatū nō inducit.¶ Quarto ſic † opponitur: illius
eſt tollere legē poſitiuā,cuius eſt inducere,vel ſui ma-
ioris,minoris non,vt patet in cle.de elec.ne Romani,
cū ꝯcor.Sed lex cōis,canonica, vel ciuilis inducitur a
papa,vel a principe: ꝯſuetudo aūt inſurgit ex actibus
priuatorū,qui ſunt minores; ergo ipſorū actus legē ēt
poſitiuā tollere nō pn̄t.Sol.fateor,ꝙ vſus, vel actus pri
uatorū vnius regni,vel prouinciæ, vel loci legē cōem
abrogare.i. vbiq; tollere non pn̄t: ſed derogare pn̄t
in eo regno, prouincia, vel loco, vt ſicut ibi legem
municipalem facere poſſent,ſic & ꝯſuetudinē induce-
re:& tū ad obiectionis ſołonē fateri oportet, ꝙ nec in
loco id poſſent,niſi quia papa, vel princeps id expreſ-
ſè pmittit.ſimile de trāsla.c.2.ver.nec ꝙ.Itē tacite,ſi-
cut.n. in alicuius p̄iudiciū p̄ſcribitur,& is,ꝯ quē præ-
ſcribitur,a iure fingitur ꝯſentire, de priuil. ſi de terra,
& c.accedentib. & alienare vr̄, q p̄ſcribi, vel vſucapi
patitur.ff. de ver.ſig.alienationis,in princ.ſic, cū ꝯ ius
eccleſiȩ p̄ſcribitur ꝯſuetudo,iuris lator ꝯſentire vr̄. &
p hoc rńdetur,ad id,qđ poſſet opponi,ꝙ faciendo ꝯ le
gem,per qđ meretur pȩnam,cōſequi non dēt quis prȩ-
miū,vel immunitatē,de ſen.excō.ſi vere.cum concor.
vt no.quæ ſit lon.ꝯſue.l.2.in ſi.vlt.gl.vel dic,ꝙ ſi ꝯſide
retur ſingularis ꝯſenſus,& expreſſus iudicis circa ſniā,
ille bene punitur,inſtit. de oblig.quæ ex quaſi male.in
prin.de re iudi.cū æterni, lib. 6.ff.de iudi. ſi iudex. &
hoc reſpectu pȩna eſt,non præmiū. Et ſi conſideretur
tacitus & vniuerſalis conſenſus circa ius vniuerſale in-
ducendum,q eſt in pplo. & iſte exp̄ſſe pmiſſus eſt per
l.q pmittit ex exp̄ſſo & tacito ppli ꝯſenſu legē induci,
vt in l.de qb.& inſti.de iure naturali.§.pe.Et ſic,cū in
hoc pplus nō delinquat, ergo nec pȩnā hēt ſed p̄miū.

ADDITIONES.

a Conſuetudo. De conſuetudine irrationabili vide exempla in c. clerici,de iud.& c.cæterum, de iuramento calum.& in cap.2.de probat. & ibi vide gl.& vide c.ad noſtram,inf.de probat.& in c. cum cauſam,de regu.iur.& contra iſtud ca. quod immo conſuetudo excuſet a peccato,opp.de.c.2.inf.de temporibus ord.vt ibi in gl.An conſuetudo contra ius naturale, vel poſitiuum vel fauore vtentium,vel eccleſiæ valeat,& poſsit prȩſcribi,vide quod not.in c.1.de his,quæ fiunt a maiori parte capituli.Archid.

b ¶ De cōſuetudine.vide etiam aliam ſimilem q.quam ponit pulchre Alber.de Ro.in l.cunctos populos, in vltima col.C de ſūma trinit.& fide catho.prout pulchre eum refert.d.Iaſo in l.vbi pactum,in 8 col.C.de tranſactio.

c ¶ Et hoc intellige.Vel niſi aufugeret,vt l.ait prætor.§.ſi debitorem.ff.quæ in frau.cred.& quod not.in c.cum non ab homine, de iud.& c.vt famæ,de ſen.excom.Bal.

c ¶ Pignoribus.Ibi vide pleniſsime Bar in repetitione illius l.3 & facit,quod ipſe no.in l.iuſte.ff.de acqu.poſ.

e Longeuæ.Iuri ciuili longi temporis præſcriptio dicitur decem annorum inter præſentes.20.inter abſentes.C.de præſcrip.longi tempo.per totum,& vide.inf ſuper principio gl.ſi.

f ¶ Moralia.Vide per Abb.& omnes in ca.nam concupiſcentiam extra de conſt.& vide ibidem.d.Felinū in 2. col. & vide etiam doctrinam Bar.in repet.l.creditores,in 4.opp.C.de pigno.

g ¶ Niſi duo.In hac gl.ibi & illa eſt rationabilis, dic contra ſup. eo.ca.cum conſuetudinis.dic, quod immutare conſuetudinem, & facere conſuetudinem de nouo contra aliam non poteſt, vt ibi:ſed contra ius ſic,vt hic vltimo.cap.contra, ſi non poteſt capitulum ſolum legem,vel conſuetudinem facere,vt in d.c.cum conſuetudinis.ergo nec conſuetudinem inducere, vt dicit gloſ. ſequens circa medium. poteſt dici ad omnia prædicta,quod fuit inducta de conſenſu tacito epiſcopi eo,quòd ſcit.Et ſic non obſtat. Vel dic,quòd in eo,quod dicit contrarium,loquitur in

Pro-

propria conſuetudine: quia tunc a pari lex, & conſuetudo procedit. hæc gl. loquitur, quando proprie eſt præſcriptio, & Io. And. in 2. membro hoc ibi, de hoc contra. Arch.

h ¶ Cibariis. Vide etiam multos notabiles caſus enumeratos per d. Iaſ. in l. de quibus, ff. de leg.

i ¶ Sufficiunt. Bar. in l. de quibus. ff. de legi. tenet, quod ſolum 10. anni ſufficiunt, & idem ibi d. Bar. d. Saly. in 7. q.

k ¶ Memoria. Vide Io. And. inf. de præſcri. de quarta, in glo. dixit Inn. & ibi de eo, quod hic ſequitur de titulo.

l ¶ De vſuris. Illa loquitur in faciente, & ſoluente, & ſimile l. ſi certis annis. C. de pac. ſed in patiente eſt opi. contraria. Iac. Bu. & Ray. in l. ſeruitutis. C. de ſerui. Bar. idẽ in patiente vbi tractat, de modico præiudicio, vt de amiſſione ſeruitutis: ſecus in amiſſione dominii, ita notat gl. notanda in Spe. C. communi diu. Et vide Bart. in l. 1. §. denique, ff. de aqua plu. arcen. & in l. cum de in rem verſo. ff. de vſura. & in ſua diſputatione de muliere, quæ tranſtulit omnia ſua &c.

m ¶ Ponunt. Vide per dominum Bar. de Saly. in l. de quibus, ff. de legibus, in 12. contrario, vbi ponit notabilem diſtinctionẽ Old. Iac. de Are. & domini ſui.

n ¶ Erronea. Vide Alberic. de Roſa in l. Barbarius. ff. de officio prætoris.

o ¶ Probandam. Idem Inn. ſup. in rubrica, & Bar. in l. nemo, in ſi. C. de ſen. & interlo. omnium iud. Bal.

p ¶ Off. Arch. c. ſi. & in c. cum olim, de præſcri. per Io. And. an in conſuetudine, vel præſcriptione titulus requiratur.

q ¶ Præſcriptione. Vide aliqua vtilia ad materiam conſuetudinis per Io. And. in Spe. de teſti. §. nunc videndum, in prin.

r ¶ Titulus. Vide Alex. conſil. 21. & 25. quarto vol. Barb. conſi. 9. col. 5. volu. 1. Item adde, quod bona fides præſumitur, ſi præcedit titulus. vide Ale. conſi. 76. col. 1. in fine, & vide Bar. in l. Celſus. ff. de vſucap.

ſ ¶ Arg. contra. Hæc glo. in verſiculo, illa poteſt, vult, quod contra conſuetudinem admittatur probatio in contrarium, in verſi. ibi item qui vult contra &c. quia dixerit eſſe etiam illam conſuetudinem. Bal.

t ¶ Sed forte. Vide in hoc diſtinctionem Bar. in l. de quibus. ff. de legi. & plenius ibi per d. Bar. de Saly.

u ¶ Derogat. Vide gl. & Paul. de caſt. in l. deprecatio. ff. ad legem Rho. de iac.

x ¶ Exempla. Vide aliud exemplum per Bal. in rubrica. C. de fide inſtr. in vlt. col. & Pau. de Caſt. in conſi. 159.

y ¶ Vt inf. dictum. Et vide gl. in cle. ſi vna. de rebus eccl. nõ alie.

z ¶ Contrariorum. Quoniam aliquid eſt vnum, cuius contrarium dicitur melius, vt in l. exigendi. C. de proc. Archidiaconus.

aa ¶ Naturalem. Vide Bar. in diſpu. l. de quibus. ff. de legi. & ibi ẽt per d. Bart. de Saly. & quid de reſcripto contra legem diuinam, vel naturalem, per Bar. in l. 1. ff. de conſti. prin.

SVMMARIVM.

1 *De conſuetudine tractatum hunc quare ſcripſerit, et quę ſint eius partes.*

2 *Conſuetudo, quid ſit, vnde dicatur, & eius origo quando, & nume. 11. cum expoſitione ſingulorum verborum vnius ex definitionibus, nu. 3. 4. & ſequentibus, per vſum introducitur, num. 5.*

3 *Conſuetudinis appellatio non pro iure tantum, vt hic, ſed pro facto, vel aſſuefactione ſumitur, ac eius, & iuris differentia quadam aliæ ſunt, nu. 14. conuenientia, nu. 13.*

4 *Ius conſtat ex ſcripto, & non ſcripto.*

Scripti & non ſcripti explanatio, ibid.

6 *Conſuetudo eſt etiam priuati, vel patrisfamilias, nedum populi, quę attenditur interdum, & quando non induceretur conſuetudo, habes ſup. nu. 3. 4. 5. 6. & infra. 7. 8. 9. 10. An redacta in ſcripturam, ius diceretur eſſe ſcriptum. nu. 14.*

12 *Partitio quib. de rebus dixerit, & de qb. ſit poſtea dicturus.*

15 *Conſuetudo quid differat a ſtatuto & in quo conueniat.*

16 *Quid ab vſu, vel ſtylo, vel præſcriptione, & nu. 17.*

19 *Conſuetudinis multiplex eſt diuiſio, quæ.*

20 *Conſuetudo quibus modis inducatur, & nu. 21. 22. 23. 24. 25. & an per erroneum conſenſum nu. 27. an per pactum. nu. 28. an per non vſum. 29. an per ſententiam. 31. an requiratur actus iudiciarius. 30. an ſine contradictione. 33. an ex ſententijs contrarijs. 34. an arbitrorum. 35. an inter non ſubditos latis. 36.*

26 *Conſenſum populi, clerici, vel capituli tacitum quomodo colligamus.*

Voluntas iudicis dicitur voluntas partis, quando per modum iuriſdictionis quid diſponit, nu. 28. ad calcem.

32 *Res inter alios acta nocet alijs, cum ex ea inducitur conſuetudo.*

Sententia contra ius lata non ſunt nulla, quando inducitur per eas conſuetudo, ibi, etiam ſi non fuerint executioni mandata. eod. nu.

37 *Temporis diuturnitas quare in conſuetudine requiratur, & quanti temporis. 38. quando incipiat currere, 39.*

40 *Per conſuetudinem decennij an poſſit induci, vt nulla conſuetudo inducatur niſi diuturnitate. 40. anno.*

41 *Præteritis negocijs non futuris dat formam etiam conſuetudo ſicut & lex.*

45 *Conſuetudo inducta qualiter in iudicio proponatur, & quot modis, & nu. 43. 44. 45. 46. 47.*

46 *Libellos canoniſtarum narrationem facti, debitamque ex narrationis concluſionem ſine expreſſione actionis continere ſufficit.*

48 *Conſuetudo qualiter probetur.*

49 *Teſtes in probanda conſuetudine quomodo producantur, & quid dicent, num. 50. quid ſi in atteſtationibus reperitur aliquos contrarium feciſſe. nu. 51. 52.*

Cap. vltimi de conſuetu. li. 6. intellect. num. 50. ad finem.

52 *Gloſſę ad l. nemo alieno. ff. de reg. iur. intellect.*

53 *Conſuetudo in iudicio propoſita, & probata vt ſententia iudicis terminetur.*

54 *Ex cauſa vna agens, puta ex conſuetudine hoc expreſſo, aliã probet, veluti ex ſtatuto, vel contra non debet obtinere, niſi cauſa probata includatur ſub expreſſa, rurſus tamen agere poteſt ex alia cauſa.*

55 *Conſuetudinis effectus, & virtus quę, & quibus caſib. valeat, & nu. 56. 57.*

56 *§. ſi conſtat, legis venditor, ff. commu. prædio. §. Diuus de le. 3. de ſepul. vio. intellectus.*

57 *Conſuetudo quę legem tollat, vel tollatur ab ea.*

58 *Extraneus an ligetur conſuetudine.*

Contra præceptum ex conſuetudine an liceat venire, conſuetudo laicorum an liget clericos.

59 *Conſuetudo an ſit extenſiua.*

Imperium merum per conſuetudinem an acquiratur.

60 *Simile legis, an conſuetudinis in cauſa neutro eorum determinato ſit ſequendum, & nu. 61. 62. 63. 64. & ſeq.*

Sequendum eſt quod ratione maiori polleat. eodem ver. communius.

61 *Ratio, & æquitas idem eſt.*

62 *Cap. 1. de feud. cog. in vlt. gloſ. notata vt intelligantur.*

63 *Similitudo eſt quædam extenſio.*

64 *Extenſibilius eſt expreſſum, quam tacitum.*

Correctio prioris legis vt per poſteriorem non extenditur ſic neque conſuetudinis, ibid.

65 *Legis abrogatæ, vel deſtructæ ſimili non arguendum, quandoque tamen licet inducere rationem eius.*

1 NUNC. Materiam † conſuetudinis per modum ſummæ, & per quæſtiones tractare diſponens, hoc præmitto, quod quia per varios doctores pręcipue iuris ciuilis hæc materia deſcripta eſt, videbatur, quòd mihi libenter prolixitates fugienti ſatis eſſet ad illa remittere. Sed ne nobis deſit materia eo pręcipue, quòd non ſolum doctores noſtri, & compoſitores gloſſarum, ſed etiam compoſitores textuum conſuetudinem quandoque ponunt improprie, vt patet ex his, quę ſuper vltim. gl. dixi; ideo plus applicando Cy. poſt Iac. & Petr. quam aliis nec tamen illis ſimpliciter inhęrendo, videamus primo quid ſit conſuetudo, vnde dicatur, & vnde ortum habuerit. Secundo, quę ſit eius diuiſio. Tertio, quomodo inducatur. Quarto, quomodo inducta in iudicio

cio proponatur. Quinto, quomodo probetur. Sexto, qua-
liter terminetur. Septimo quis ſit eius effectus. Octauo
& vltimo concludemus certas quæſtiones formando,
de quibus remittam, ſolum vltimam proſequẽdo. Sub
his autem principalibus membris incidunt tractan-
do, vel remittendo 29. quæſtiones, & vna diſtinctio.
¶ Circa primum ſciendum eſt, quòd quidam ſe expe-
2 diunt cum Iſidoro † dicẽtes, quòd conſuetudo ª eſt ius
a quoddam moribus inſtitutum, quod pro lege ſuſcipi-
tur, cùm deficit lex. 1. diſtin. conſuetudo. Et ſecundum Iſido-
rum dicitur conſuetudo eo, quòd in communi vſu eſt,
vt ibi in fin. vel dicitur a conſuo conſuis: quia conſuti
mores, ex quibus reſultat conſuetudinem inducunt, &
vtroq; modo congruit etymologia, quam ſequimur,
de præbend. cum ſecundum, in princip. cùm concord. ff. ſi cer-
tum pet. l. 2. §. appellata, in auth. de defen. ciui. in prin
ci. colla. 3. Et quod dicit Iſidorus morib. Goff. & Dam.
exponunt, id eſt aſſiduis actibus hominum. Azo dicit,
quòd conſuetudo eſt ius non ſcriptum moribus popu
li conſtitutum. hoc no. in ſumma eo. tit. populi, in prin.
& probatur ff. de legi. de quibus. §. inueterata. Innocẽ.
dicit eod. tit. ſuper rubrica, quod eſt ius non ſcriptum mo
ribus populi diuturnis inductum. Hoſtiẽ. dicit, eſt vſus
rationabilis competenti tempore firmatus, nullo actu
contrario interruptus, frequenti actu, ſed contradicto
rio iudicio, vel quòd non extat memoria, introductus
vſque communi vtentium approbatus. Et ſingula
huius diffinitionis verba proſequebatur ſup. cap. pro-
xi. quod decido: quia quaſi ad litteram id videre po-
tes per eum in ſumma, eod. tit. §. 1. 2. 3. & 4. Ia. de Ra.
dicebat, quòd eſt ius moribus, vel vſib. populi totius,
vel maioris partis recte initiatus, & continuatis conſti
tutum, habens legis auctoritatem. Et aduerte, quia
Iaco. noluit in diffinitione ponere ius non ſcriptum, vt
ponunt Azo, & Innocen. dicens, quòd ſicut ſcriptum
non eſt de eſſe legis, vt patet in ipſius diffinitione, quę
habetur ff. de legibus. l. 1. & facit de renunc. cap. 1. lib.
6. ſic & non ſcriptum non eſt de diffinitione, vel eſſen
tia conſuetudinis, ſed pro tanto dicitur lex ius ſcriptũ,
& conſuetudo non ſcriptum: quia frequenter vel vt
plurimum ita accidit. ff. de legi. nam ad ea. eſt ergo
inter illa diuerſitas ſolum taciti ad expreſſum. ff. de le
gi. de quibus. Pet. de Bel. bene ponebat in diffinitio-
ne ius non ſcriptum forte non tantum vt denotaret eſ-
ſentiam, quam vt denotaret frequentiam, vel differen
tiam inter tacitum, & expreſſum. pro Iac. facit ff. de
legi. l. imo. dicendo enim ibi, quòd non eſt neceſſe eã
ſcribi, præſupponit eam ſcribi poſſe. Sed tenentes con-
trarium reſpondent, quòd ſenſus litteræ ibi talis eſt,
quòd non fuit neceſſe introducere, quòd ſcribatur: nõ
per id innuens, quòd ſcribi poſſit. & vide quod di-
cam ſub hoc membro, verſ. de ſecundo. Et ſingula
verba diffinitionis Iacob. & Petr. proſequendo dice-
3 mus, quòd [conſuetudo † eſt ius] patet per hoc, quod
non eſt ſimpliciter factum, licet interdum pro facto,
vel aſſuefactione ſumatur. nec obſtat, quòd conſue-
tudo probatur, & ius, non vt dicam ĩ. in princ. 5. mem-
bri. Item nec obſtat, quòd ius non licet ignorare, con
ſuetudinem ſic, de conſti. c. 1. & 2. lib. 6. ff. de decret. ab
ordi. fa. l. vlti. fateor enim, quòd non eſt ius in corpore
iuris clauſum, de quo intelligatur. Sequitur ſecundum
4 Pet. [Non † ſcriptum] conſtat enim ius ex ſcripto, &
non ſcripto. 1. diſt. ius generale, inſti. de iure naturali.
§. ex non ſcripto, & ff. eo. l. Imo quod exponitur i. ex ta
cito & expreſſo, vt prædixi. nam nil intereſt, an ſuffra-
gio voluntatem ſuam declaret populus, an rebus ip-
ſis, & factis. ff. de legibus. de quibus. ad fin. Subdit
5 [moribus † vel vſibus] dictum hoc, quia per vſum in-
troducitur inueterata conſuetudo, vt d. l. de quib. §.
inueterata, & C. quæ ſit longa conſuet. l. 1. ibi, proba-
tis quæ in oppido frequenter ſeruata ſunt. ad idẽ C.
6 de ædifi. priua. an in totum. ſubdit [Populi] quia † ſi-
cut lex eſt, vel fuit præceptum populi. ff. de legibus. l.
1. ſic & conſuetudo. nil enim intereſt, an verbis decla-
ret populus voluntatem, an rebus ipſis & factis vt in
præ. l. de quibus, ad fi. & per hoc, quod dicit, Populi exclu
dit conſuetudinem priuati, vel patrisfami. quæ ius nõ
inducit; licet attendatur interdum, vt dicetur in mem
bro ſecundo, & dixi ſuper penulti. gl. Sequitur [totius
7 † vel maioris partis] hoc dictum, quia in talibus ma-
ior pars ſtatuere poteſt. ĩ. de his, quæ fiu. a maior. par.
cap. 1. & vlt. ff. de reg. iur. aliud §. refertur. & merito
8 ſubdit [Recte initiatis] quia † ſi per errorem eſſet ini-
tiatum non fieret conſuetudo, vt l. quod non ratione.
9 ff. de legibus. ſubdit [Et continuatis] quia † ſi populus,
vel maior pars, quæ conſenſit, ante longum tempus
diſſentirent, non induceretur conſuetudo, vt C. quę ſit
longa conſuet. l. 1. & d. §. inueterata, ſub l. de quibus,
& dicam ĩ. ſub 5. membro, verſi. ſed quæro, & bene ſub
10 dit [Habens auctoritatem legis] quia † conſuetudo
vim legis obtinet, vt 11. diſtinct. in his, & de arbitris,
dilecti, & l. præ. de quibus, & l. ſequen. & C. quæ ſit lon-
ga conſuet. l. fin. & de hoc dicetur infra, poſſet etiam
11 breuius diffiniri, quod † conſuetudo eſt ius quoddam il-
lius moribus inſtitutum qui auctoritate publica ius cõ
dere poteſt. Ortum autem habuit conſuetudo poſt ius
naturale, ex quo cœperunt homines ſimul viuere, quod
ex eo tempore factum creditur, ex quo Cayn ciuitatẽ
ędificauit, Geneſis 4. quod proſequere, vt 6. diſtinctio.
§. fin.

12 Viſa † Secundum diuerſos varia diffinitione cõ
ſuetudinis, & vnde dicatur, & vnde ortum
habuerit, ad pleniorem & apertiorẽ huius
membri intelligentiam quæro de 4. Primo, in quo con
ueniant ius ſcriptum, & conſuetudo. Secundo, in quo
differant. Tertio, in quo conſuetudo differat à ſtatu-
to, & in quo conueniat. Quarto, quid differat ab vſu,
vel ſtylo, vel præſcriptione, & de hoc vltimo, ſcilicet
de præſcriptione dicas, vt hic in vltim. gloſſ. & vt ſu
13 per ea dixi. ¶ De primo † ſciendum eſt conſideran-
dam eſſe quadruplicem cauſam, materialem, forma
lem, efficientem, & finalem. In his autem prædicta
conueniunt. nam conſuetudo imitatur legem, inſtit.
de iure natu. §. ex non ſcripto. ſicut autem lex ciuilis,
vel canonica debet eſſe iuſta, honeſta, poſſibilis, &
hoc quo ad materiam. Item certa & clara, hoc quo
ad formam, vt hæc patent 2. diſtinct. erit autem, de
conſti. c. fin. in auth. de teſta. imperfect. §. nos igitur,
in princ. colla. 8. ſic & conſuetudo alias incerta, ob-
ſcura, & impoſſibilis non valebit ſecundum Hoſtien.
qui hoc no. hic in fi. Conueniunt etiam ex parte cau-
ſæ efficientis. Ille enim conſuetudinem poteſt induce-
re, qui ſuper actu conſuetudinis legem communem,
vel ſimplicem facere poteſt. & ille, qui non poteſt,
nec conſuetudinem inducere poterit, & ſic conue-
niunt affirmatiue, & negatiue, & hoc accipiendo cõ-
ſuetudinem proprie, ſed non ſic præſcrip. vt patet ex
exemplis penult. gloſſ. non enim poſſet ſtatuere capi
tulum, quod eligat canonicos ſine epiſcopo, nec e con-
tra. facit cle. de reb. eccl. non alie. c. 2. in fine. poſſunt
tñ id præſcribere. Idem in caſu 3. ca. cũ dilectus, & ſi-
milibus. per prædicta pateat, quod laici circa clericos cõ
ſuetudines inducere nõ põt nec e conuerſo, in his, quæ
nõ ſpectãt ad iudicium eccleſiæ. Si ab vtriſq; cõiter
obſeruabitur. 11. di. eccleſiaſticum, & ca. catholica,
ſecundum Io. de Deo. vide in Mercu. de reg. iu. ſine culpa, li.
6. in vlt. mẽbro. ¶ Itẽ conueniunt in cã finali. ſicut n.
lex ad bonũ publicũ, & cõem vtilitatẽ producitur. 4.
diſ. erit, in fi. ff. de legib. l. 1. & fit ad informationẽ mo
rum, & deciſionẽ caſuũ. 4. di. factæ ſunt, & humanos
actus

actus regulat imperando, vetãdo, pmittendo, vel pu-
niendo. 3. diſt. omnis. ff. de legibus. l. legis virtus, ſic &
conſuetudo. multos autem caſus ſpecifice, in quib. pa-
rificatur conſuetudo legi, not. Archi. 11. q. 1. in his, in
14 prin. ¶ De † ſecũdo, vt prędixi, vr̃ quibuſdam, ꝙ inter
a canonẽ, vel legẽ, & conſuetudinem ſit dr̃ia [a] ſcripti ad
nõ ſcriptũ, inſti. de iure naturali. §. ꝯſtat. ff. de legibus.
l. immo. Alii ↄ, qui licet fateãtur requiri ſcripturam, vt
lex, vel canon liget ignorãtes. ĩ. tit. 1. c. 1. C. de legi. l.
humanũ, ꝙ non eſt in conſuetudine, vt in præ. l. immo:
tñ ſcriptum, & non ſcriptum non ſunt de ipſorũ eſſe,
nec per id differt: ſed p expreſſum & tacitũ, vt prædixi
vt præ. l. de quib. Et ſi forte clero, vel populo id ordi-
nãte ſcribũtur ad memoriã, nõ p id dicetur ius ſcriptũ
ſm quoſdã, ſicut nec dr̃ ↄctus in ſcriptis, cum ad ſolam
rei memoriã ſit ſcriptura, vt no. C. de fide inſtru. l. ꝯtra
ctus, in 4. gl. & facit ff. de pignor. l. ↄhitur. & ſic dicunt
b fuiſſe redactas in ſcriptis cõſuetudines feudorum, [b] &
multarũ eccleſiarũ, & ciuitatũ. alii ↄ: quia ex quo cle-
rus, vel populus p ſcripturã expreſſionẽ fieri facit, & ſic
eſt ius expreſſum, non tacitũ; ergo nõ põt dici cõſuetu
do, & ꝓ his facit diſt. 1. §. cũ itaq;. Tertii dicunt, ꝙ cõ
ſuetudo, ſi conſideretur quantũ ad ſui introductionẽ
impoſſibile eſt, ꝙ ſit ſcripta, cũ inſurgat ex tacito con-
ſenſu; ſed ibi eſſet expreſſus: & ſic eſſet ſtatutũ. s. de cõ
ſti. cũ oẽs, & capitulis ſeq. ff. de iuſti. & iure, oẽs populi.
Si vero cõſideretur cõſuetudo quo ad ſui cõtinuatio-
nẽ, vel obſeruationẽ, põt eſſe ſcripta ad memoriam, vt
prædixi. primi allegant pro ſe l. quoties. ff. de actio. &
obl. vbi dr̃, ꝙ licet lex obligationẽ inducat, niſi nomi-
natim exprimat, vt ea ſola actione vtamur, etiam vete
res actiones eo noĩe cõpetũt. Remaneret ergo ius taci
tũ prius firmatum, & inductũ, licet p ſcripturã expri-
matur. Vin. hic ponebat talẽ dr̃iam, dicit. n. ꝙ licet nõ
valeat ſnĩa lata ↄ ius ſcriptũ: valet tñ ↄ conſuetudinẽ,
niſi exprimatur errore in ſnĩa, vt ſi dicat, Cõdẽno te ↄ
conſuetudinẽ approbatã, & gñalẽ, cui nõ renũciaſti, al
leg. 11. diſt. in his. Sed hæc dr̃ia nõ placet, qa ẽt in ſnĩa
lata ↄ ius ſcriptũ diſtinguitur, an ſit ibi error expreſ-
b ſus, necue de hoc de re iud. c. 1. & c. inter cæteras, & c.
cũ inter vos. Item nec conuenit propoſito de hac dr̃ia
tractare. tractamus enim de dr̃ia circa eſſentiam iuris
ſcripti, & cõſuetudinis, nõ de dr̃ia virtutis, vel effectus
ipſorũ. vnde nec eſt ẽt ponẽda dr̃ia originis, ꝙ prius
poſt ius naturale fuerit conſuetudo, q̃ ius ſcriptũ, vt s.
dixi, ſicut nec cõuenit hic tractare, qũo cõueniant in
tollendo, vel interpretãdo aliã legẽ, vel conſuetudinẽ,
qa iſtud eſt tractare de virtute, vel effectu, qđ dicetur
15 infra ſub ſeptimo mẽbro. ¶ De tertio † vr̃ idẽ dđm, cũ
enim ſtatutum ſit lex municipalis. 1. diſt. ius ciuile, de
cõſtit. q̃ in eccleſiarũ. ff. de iuſtitia & iure, oẽs populi,
differũt conſuetudo municipii, & ipſius municipii ſta-
tutũ, ſicut exp̃ſſum & tacitũ, vt de l. dictum eſt. conue
nit aũt, qa vt in primo mẽbro s. proximo dixi per eũ,
& ſuper eo poterat induci conſuetudo, per quem, &
ſuper quo poteſt fieri ſtatutum. Et ſecundum hæc ſi ve
ra eſſet gl. quæ habetur C. lib. 10. de decr. decur. ſuper
rubrica, ꝙ ſtatutum ſuper eo fieri ſolo poſſet cui poſſet
renunciari, vel pacto derogari, ergo & ſuper eo ſolo
poſſet cõſuetudo induci. & facit qđ s. dixi in prima op
poſitione ſcđæ partis. cui vero iuri poſſit renũciari, vel
pacto derogari, ſatis nota. de for. comp. ſi diligenti, in
prima gl. cũ ſuis remiſſionibus. Sed cõiter illa gloſſ. &
c Accur. [c] non approbatur, & ↄtrariũ not. Accur. d. de reg.
iur. neq; pignus. §. priuatorũ, & ꝙ valet ſtatutum vni-
uerſitatis ↄ ius publicum inter ſe, licet non in publicũ
præiudiciũ: ergo & cõſuetudo. de ſtatutis aũt legato-
rum, & epõrum dicã ĩ. de offi. archipresby. ca. fi. ¶ De
16 quarto † ſciendum eſt, ꝙ habemus in iure de conſuetu
dine, vt hic p totũ, & in rubricis ff. de legibus, & C. q̃
ſit longa cõſuetudo. de vſu. 11. diſ. cõſuetudinis. s. co.
cũ cõſuetudinis. C. q̃ ſit longa conſuetudo. l. vna. de
ſtylo hr̃, de confirmatione vtili, vel inutili. c. pen. de
crimin. fal. quã graui, de quo proprie ſumpto legiſtæ
nõ habẽt, Improprie tñ. ſ. de diſpoſitione ſumptũ hr̃
de ſacroſan. eccl. l. 1. ibi, nil eſt, qđ magis &c. Inquan
tũ ẽt accipitur ꝓ ſtillando: vnde venit ſtillicidium,
hr̃ ff. quemadmodũ ſerui. amit. ſtillicidiũ, cum ſi. Sed
17 illud ſcribitur p duplex l. ¶ De † vſu dñt quidã, ꝙ nõ
differt a conſuetudine. inducunt iura præalleg. in qui
bus hæc copulantur. Sed alij per copulam dicunt ↄ-
riũ ꝓbari, cũ ipſius officium ſit diuerſa coniungere.
ĩ. tit. 2. eũ in cunctis. ĩ. de officio lega. ca. pen. C. per
quas perſonas. l. fi. ſm ordinem gloſſæ eſt vltima, ſed
ſm ordinẽ textus eſt ſcđa. §. 1. & iſtum modum arguẽ
di hẽt alibi gl. ff. de iur. & fac. igno. ſuper rubrica. Sed
primi dicũt, ꝙ, &, ſumitur pro ideſt. & ſic exponunt
Iac. Bal. & gl. in præ. l. C. quæ ſit longa conſuet. facit
de app. conſuluit. 1. Innocẽ. s. eo. cũ conſuetudinis. &
d Fran. hic dicunt, ꝙ conſuetudo [d] eſt communis om-
nium: vſus eſt ſingularium perſonarum. Ia. de Ra. di
xit, ꝙ vſus, vel mores a conſuetudine differunt, ſicut
cauſa, & effectus. nã cã eſt, ad cui' eſſe ſequitur aliud,
hoc nõ placuit Pe. de Bel. quia vſus nõ eſt cauſa con-
ſuetudinis. ſed conſenſus populi, de quo quia nobis
non conſtat niſi per vſum, ideo dicitur, ꝙ conſuetudo
eſt moribus introducta. dixit ergo, ꝙ differũt: qa con
ſuetudo ſonat in ius: vſus in factum. vnde, ꝙ dicitur
conſuetudinis, vſuſq; longæui, exponitur. i. cõſuetudi
nis introductę per vſum longęuum. Similis expoſitio
infra de accuſation. euidentia, de eo, qui fur. or. rece.
18 capit. 1. De ſtylo † videtur, ꝙ non differat a conſuetu
dine per prealle. decre. q̃ graui, de crimine falſi, vbi
qđ prius vocauit conſuetudinem, poſtea vocat ſty-
lum. Pe. de Bel. dicebat, ꝙ ſtylus eſt ius nõ ſcriptum,
vſibus introductũ, ab vno iudice ſtylatum, & in hoc
differt a conſuetudine, quæ eſt vſus cõis, ſtylus vſus v-
nius iudicis. Eſſet ergo ſm eũ ſtylus, qũ per vſum ſtyl
latum a iudice determinata eſt lex dicens in minori
bus cauſis libellum non dari ad cãs 20. ſolidorũ. Ego
puto, ꝙ ſtylus ſit cõſuetudo, vel vſus ſcribendi tantũ,
vt probant præalleg. capitula. vnde dicitur a ſtylo,
quo ſcribitur in cera, vel tabula. facit ĩ. de cõfirma.
19 vtili, vel inutili, c. penul. ¶ Circa † ſecundũ principa
le ſciẽdũ eſt, ꝙ ꝯſuetudinis multiplex eſt diuiſio. Ho-
ſtiẽ. n. s. eo. cũ dilectus, vt ibi ſcripſi in gl. cõſuetudo,
& in ſumma huius tit. §. fin. poſt prin. diſtinguit qua-
tuor ſpecies, generalem, generaliſſimam: ſpecialem,
ſpecialiſſimam, & ibi vide. Alij ſic diuidũt, ꝙ conſue-
tudo alia publica, alia priuata. Prima dicit ius quod
dam eius moribus conſtitutũ, qui publica auctorita-
te ius condere poteſt, vt dixi in fine primi mẽbri, &
hic. alia generalis: alia particularis. Generalis indu-
citur ex frequentibus & aſſiduis actibus eius, qui ius
generale conſtituere poteſt animo iuris generalis cõ
dendi. 1. diſt. mos. ff. de legibus, de quibus. §. inuete-
rata, inſti. de iure naturali. §. diuturni. ꝙ frequẽtes eſ-
ſe debeãt, probatur. ff. de ędif. priua. l. an in totum. C.
quæ ſit longa cõſue. l. 1. ff. de teſti. l. 3. ad finem, & ꝙ
debeant eſſe aſſidui, patet C. quæ ſit longa conſue. l.
fin. ff. de legibus, nã imperator. ibi, perpetuo. particu
laris vero inducitur ex frequentibus & aſſiduis acti-
bus eius, qui ius particulare conſtituere poteſt. Priua-
ta verò dicitur alicuius verbi, vel actus a priuato fre-
quentatio, & operatur hoc ad declarandum intentio
nem ſuam in verbis & factis a ſe ꝓlatis, vel geſtis, vel
ab alio pro ipſo. probatur hoc de conſuetudine in lo-
quendo, de cenſib. ex parte. de præbẽ. c. fi. ff. de leg. 1.
ſi ſeruus pluriũ. §. ſi numus, de leg. 3. l. nummis. de ↄ-
ſuetudine in agẽdo, qđ conſideratur ad declarãdam

mentem

mentem vtentis, in agentis, & diſponẽtis, patet ĩ. de
pign. illo uos, vbi de hoc in vltima glo. ff. de vino, triti
co, & oleo leg. l. 1. & l. ex vſu, & l. ſi quis vinum, de leg.
3. l. ſeruis vrbanis, in princ. de pecul. leg. l. dominus, §.
teſta mẽto, & vide de celebra. miſſarum, cum Marthę,
in gl. no. argumentum. Item ꝙ animum declaret talis
cõſuetudo in eo, ꝙ alius pro eo facit, ꝓbatur ff. de pi-
gno. act. l. vel uniuerſorũ. ff. quod cum eo. l. fin. Item dr̃
ius ex priuatis uſibus ipſi utẽti quæſitum. ¶ Eſt & alia
e diuiſio,[e] ꝙ cõſuetudo alia rationabilis: alia irrationa
bilis, & de hac in gloſ. pe. & dicũt quidã, vt Franciſcus
hic, irrationabilem quattuor modis. Ex perſona, quæ
conſuetudinem uult inducere. Ex perſona, cõtra quã.
Ex re, ſup qua cõſuetudo fundať. Ex modicitate tp̃is,
quo obtinuit conſuetudo. De primo exemplificant p
decr. quanto, ĩ. eo. qñ perſona inferioris ordinis uult
acquirere, quæ competunt maiori ordini. de ſecundo
ponũt, qñ Ʒ Deũ eſt conſuetudo. 8. di. ſi conſuetudinẽ,
& c. q ꝯtẽpta, & c. fi. De tertio p decr. cũ nõ liceat. & c.
cũ ex officii, & c. accedentes, de præſcript. de cenſi. cũ
inſtãtia, & c. uenerabili. De ultimo patet hic, & ĩ. de
20 cã poſ. cũ eccleſia. ¶ Circa † tertium principale. ſ. qũo
inducatur, Inn. ĩ. in rubrica, & Cõp. poſt eũ dñt eã his
modis induci. Primo quia ſine Ʒdictione ſic fuit obtẽ-
tũ. inſt. de iure naturali. §. ex nõ reſcripto. ff. eo. diutur-
na. ff. de teſti. teſtiũ. §. fi. C. q̃ ſit lõ. ꝯſue. l. 1. Scd̃o indu-
citur, qa libelli quærimoniarũ, q ꝯſuetudini obſtabãt,
nõ recipiebantur: & ſi recipiebãtur, iudicabãt ſm con
ſuetudinẽ. ff. de leg. ſi de interptatione, & l. ſeq. & l. p.
l. 1. Et utroq; ipſorũ modorũ nõ ſufficit ſemel lõgo tp̃e
iudicatũ, ſed bis ad minus, p iura. 25. q. 2. ita nos. C. d
epi. audiẽtia. l. 3. ad l. Iul. de ui publica, uel priua. l. ſer
uos, ibi qui bis, aut ſępius. ff. de ſer. corrup. Neratius. §.
1. in auth. de defen. ciui. §. ul. alias pen. circa finẽ, uerſ.
& tũc rurſus, colla. 3. de uita & hone. cleri. monaſteria
ubi de hoc. 26. diſt. una tm̃, in fi. oportet. n. ad minus
bis ſperni libellũ Ʒ conſuetudinẽ propoſitũ. ff. de legi
bus, cũ de conſuetudine. Tertio mõ inducitur, qa iudi
catũ eſt, ꝯſuetudinẽ eſſe, cũ Ʒdiceretur conſuetudinẽ
nõ eſſe, vt ea. l. & hic ur̃ ſufficere ſemel ſic iudicatum
eſſe; qd̃ facit ius inter oẽs ex quo nõ fuit appellatũ, ut
21 ĩ. dicã; nec ur̃, ꝙ hoc caſu reqratur p̃ſcriptio. Alii † di-
cũt nõ ſufficere ſemel, bis, uel pluries ſic iudicatũ, niſi
poſt tales ſn̄ias ſequať p̃ſcriptio legitima. dicit Cõpo.
ꝙ ſi principi, uel alteri, q põt, ut ſic iudicetur, legẽ ꝯde
re placet ſic in futurũ iudicari, tũ ſufficit ſic ſemel iu-
dicatũ eſſe, nec reqritur p̃ſcriptio in ꝯſuetudine tali-
ter cõfirmata, uñ decr. in cauſis, de re iudic. & l. ultim.
C. de legib. loquũtur in papa, & principe. dicebat hic
Vin. ſibi nõ placere, ꝙ quidã dñt, ſolum principẽ poſſe
cõfirmare ꝯſuetudinẽ Ʒdictorio iudicio, p decr. cũ cã
ĩ. de re iudi. qa ibi fuerat appellatũ, nec erat qõ, an eſ-
ſet ꝯſuetudo, ſed an eſſet ſeruanda. dicebat ergo hic ꝯ
ſuetudinẽ tribus modis ualidã, p p̃ſcriptionẽ, ut hic. &
ĩ. de cã poſſ. cũ eccleſia, dũmodo ius illud ſit p̃ſcripti-
bile, ut hic ĩ gl. ſcd̃o p pactũ, uel conſenſum aduerſarij.
ff. cõia p̃diorũ, vẽditor. §. ſi ꝯſtat. tertio ſi obtinet Ʒdi
ctorio iudicio in qõne, an eſſet cõſuetudo, & iudex pro
nunciauit ꝯſuetudinẽ eſſe, & non fuit appellatũ, & iu-
dex pronũciauit per errorẽ, nec corruptus, alleg. ff. de
iureiu. eũ q. §. in popularibus. & eſt ſm eũ ſpeciale hoc
caſu, ꝙ ꝓdeſt aliis res inter alios acta, ita, ꝙ de cætero
non tenebitur quis probare conſuetudinẽ, licet ſic pro
nunciatũ: & dicit, ꝙ forte ſn̄ia non inducit conſuetudi
nem, ſed declarat, ſicut ſeruitus non inducitur per cõ-
ſuetudinem, ſed declaratur ff. ſi ſeruitus vin ſicut. §. di-
ſtant; alias, & melius. §. ſeq. Eximit tamẽ ſentẽtia ab
22 onere probandi, vt p̃dixi. Alii † dicunt conſuetudinẽ
induci ex cã efficienti, & materiali. In efficienti eſt ad
tendendum, an inducens conſuetudinem ſup illo actu
poſſet condere legem cõem, vel localem, prout eſt cõ
ſuetudo cõis, vel localis, & de hoc dixi ſub primo mẽ
bro. Materia vero conſuetudinis conſiſtit in actibus,
& moribus hominum, & de illis traditur 1. diſt. mos
eſt. & conſuetudo conſiderata inquãtum diſponit ad
aliquid faciendũ, dr̃ ius, vt dixi in diffinitione, opor-
tet aũt, ꝙ illi mores, & actus, qui ſunt a mã ꝯſuetudi-
nis, ſint tales, ex qbus eliciatur tacitus conſenſus in-
23 ducentis conſuetudinem, vt ĩ. dicam. Doctores † le-
gum tractantes materiam dicunt ad ꝯſuetudinem in
troducendam hæc tria reqri, frequentem actũ, populi
f maioris partis ꝯſenſum, & tp̃is diuturnitatem.[f] de pri
mo ꝓbatur C. q̃ ſit lon. ꝯſue. l. 1. C. de ædifi. priua. an
in totũ. freques vero actus diceť binus p iura ſupius
alleg. ad hoc. Et hoc placuit Azo. & Accur. ff. de leg.
de quibus, in gl. ſ. cuius. C. quę ſit longa conſuet. ſuper
rubrica. Sed Iac. But. dicebat binum actum non dici
g frequentem, ſ qa qd̃ bis accidit, contemnunt legiſla[g]
tores. ff. de legibus. nam ad ea, in auth. vt ſine prohi-
bitione ma. §. pen. in fi. colla. 8. vnde dicunt quidam,
decies fieri debuiſſe, vt decem actus faciant conſue-
tudinem, ſicut 10. oues gregem. ff. de abigeis. l. fi. in
prin. Sed eodem modo poſſent iſti alijs numeris vti,
qui no. ĩ. de elec. c. 1. colorant aũt dictum ſuum, quia
cum ꝯſuetudo ſit collectio actuũ. ſicut turba, vel grex
collectio hoium, vel ouiũ. ergo &c. Iac. de Ra. defen-
dit Azo. principaliter per præal. §. fi. in auth. de defẽ-
ciu. & C. de cur. fur. cum alijs, in fi. & l. teſtium, in fi.
ff. de teſtibus. ad §. penul. & in auth. vt ſine proh. ma.
reſpondet, ꝙ ibi loquitur inſpecta multitudine infini-
tatum mulierum, q̃ deierebant, quo reſpectu binus a-
ctus non eſſet frequens. Sæpe enim iudicamus talia re-
24 ſpectiue, vt no. de cler. ex mi. ſatores. Alij † dicũt, hęc
committenda iudicis arbitrio, qui hoc habebit diffi-
nire ex qualitate actuum, conditionibus perſonarũ,
& rerum, in quibus, & ſuper quibus inducitur conſue-
tudo, de officio dele. de cauſis, cum concor. Et dicũt,
quòd nõ poteſt dari certa diffinitio, ſicut nec de mo-
ra. ff. de vſuris. l. mora, in princ. Et ponunt iſti exem-
plum de illo, qui fecit pontem, vel porticum ſuper viã
publicam, quod de iure non licet. ff. de ſeru. vrba. præ-
diorum. l. fi. ff. de flumi. l. fin. Et pone quòd via erat a-
pud plateam communis, & multum frequentata. A-
lius forte poſt quinquennium fecit idem, & populus
acquieuit, & non contradixit, ſatis ex tali bino actu
ſic publico inducetur conſuetudo. C. de teſtamentis,
ſancimus. Si vero iſti porticus facti eſſent in via, licet
publica, tamen valde ſingulari ita, ꝙ vix transeunt
5. de populo in anno, tunc non poſſet dici ex tali bi-
no actu reſultare conſenſum populi cum ignoret. inſ.
de ſent. exc. ſi aliquando ff. de aqua plu. ar. Labeo, qd̃
vi aut clam, ſemper. §. hoc interdictum. ver. ſed ſi is
idem. ff. de ritu nup. palam, in prin. de no. ope. nun. ſti
pulatio. §. opus. Idem exemplificat & de ſn̄ia lata ſu-
per re vili, & inter viles perſonas, quæ paucis innote-
ſcit. E Ʒ, ſi lata eſt ſuper re magna, & inter magnos, &
forſitan in arenga, ibi plures requirentur, & hic pau-
ciores ſufficient ad oñdendum populi conſenſum. &
facit, quod no. in cle. de ſepul. eos, in gl. de hoc. Pe. de
Bel. dicebat freqũtiã actus pp ſe nõ eẽ neceſſariã ad
ꝯſuetudinẽ inducendã: ſed ꝯſenſus tacitus ſufficit ad
ꝯſuetudinẽ ſiue p unũ actũ oñdatur, ſiue p plures. Sed
qa nõ facile p vnũ actũ ꝯſenſũ colligere poſſumus, id
de freqnti vſu, vel actu loqmur. & in l. 3. C. de epi. au-
dientia, & 25. q. 2. ita nos. Ʒſuetudo ſumitur ꝓ aſſuefa
ctione: vel ibi, ponitur vt merũ factũ, nõ prout eſt ius.
pro hoc dicto, ꝙ ſufficiat vnus actus. facit de pręb. cũ
de beneficio, lib. 6. Item facit ꝙ dr̃, locũ eſſe cõiectu-
ris in his, q̃ incerta ſunt, non in certis. ĩ. de reg. iuris,
c. 2. ff. de auro & argẽto legato. l. pediculis, §. argẽto.
de ver-

de verborũ oblig.continuus.§.cũ ita.facit ff.de dote p̄.l.1.in fi.Gul.de Cu.in l.de quibus,tenet,ꝙ vnicus actus nullo modo ſufficiat p̄ p̄.l.an in totum, & l.1.C. quæ ſit lon.conſuetu.& C.de veteri iure enu.l.1.§. ſed ſi quæ leges.cum enim, vt ibi dicitur,inducatur conſuetudo ex his,quæ frequenter fiunt,& quod ſemel fit,frequenter factum dici non poſſit.ff.de legibus nam ad ea,& pluralitas in vno contineri non poſſit.ff.de teſtibus, vbi.ĩ.de regul.iur.pluralis,lib.6.cũ concor.ergo &c.& dicit,ꝙ ſic intellexit gl.ſ.ad minus binum requiri.Sed nõ intellexit binum ſemper ſufficere.nec obſtat ſ̃m eum curandum non eſſe, ex quo populus conſenſit,de numero actuum,negat enim per vnicum actum apparere conſenſum.ff.de reſtit.in integrum.l.diuus. plus dicit,ꝙ illi duo actus,vel plures,ex quibus debet elici conſenſus, debẽt eſſe ſucceſſiui, alias ſi plures interueniãt vna hora,vel die,habebuntur pro vno.& licet alias æquiperemus duobus,vel vno actu aliquid fieri,alle.ff.de verb.ſign.ter enixa.ff.de ſtatuli.l.3.§.Stichus tamen,vt dicit, quia in caſu iſto non ſic conſtat
h de cõſenſu,cum ſimul fiunt,ſicut cum ſucceſſiue,[h] nec ſic deliberari põt vno inſtanti, ſicut pluribus.nam cũ ſimul fuerit,eodem errore, quo non contradicit in vno,nec in altero.Et ex interuallo veriſimiliter contradiceret deliberatus in ſecundo, qui non contradixit in primo,alle.C.ad Vel.ſi mulier.1.ff.ad l.Aquil.l.illud.§.fi.ff.de proba.quinquaginta, de leg.1.plane.§.1.de admi.tutorum.l.cum centum,& de ritu nupt.l.pleriq;.fatetur ergo,ꝙ illi ſunt duo, vel plures actus, arg.ff.de pignor.ſi fundus.§.ſi duo.pariter tamen pro vno reputantur, argu.ff.de re iud.Paulus.2.reſpon.1. facit pro & contra clem.de app.quamuis,¶ Quod di
25 xi ſecundo de † conſenſu[i] populi,vel maioris partis,
i intelligendum eſt de populo habente conſenſum habilem ad legem,vel conſuetudinem inducendam, hoc dico propter dementes & furioſos, de ſucceſ.ab inteſtato,cum dilectus,de ſpon.dilectus.ff.de legibus.l.2. de officio prætoris.l.diuus,& propter minores, qui nõ habent perfectum ſuffragium, de elec.ex eo.li 6.ff.de mune.& hono.ad rempublicam.ff.de decu.l.ſpurii.§.1.propter mulieres,quarum conſenſus non requiritur, ſicut nec in lege condenda. vnde dr̃ lex eſſe præceptũ virorũ prudentũ.ff.de legibus.l.1.ſeruatũ tñ inter mulieres,puta,ꝙ ſuccedat primogenita,operatur ad conſuetudinẽ inducendam non ex ipſarum conſenſu, ſed aſſiſtentium,vt dicetur ĩ.ſi tñ tales eſſent mulieres, quæ poſſent legem localem condere, poterunt etiam tales in loco conſuetudines inducere iuxta ſuperius dicta.facit de arbitris dilecti,de ma.& obe.dilecta, de ſtatu regu.ea quæ,in fi.& vide quod dixi poſt Innoc.& Hoſt.de noui ope.nun.cap.2.ad fi. magnæ glo.¶ Sub hoc membro quæro de 10.Prima quæſtio.colligamus
26 † tacitum populi conſenſum. ſecundo, loquendo de maiore natu,qui ſuccedit in totum per conſuetudinẽ, cum antiquior in eccleſia optauit præbendam vacantem,inſpicitur,cum primo maior natu ſucceſſit in totum,quot erant præſentes. Item cum ſucceſſit alius. Item cum alius,& per hoc cognoſcetur conſenſus maioris partis populi.Item in clero,vel capitulo cum antiquiores optauerunt ſucceſſiue;quia præſentes,& aſſiſtentes habentur pro conſentientibus in his,quæ publicã vtilitatem reſpiciunt.ff.ad municipa.l.2. circa prin. Et ſi dicas illud verũ,vbi tacentes impedire poterant actũ de quo quæritur.Sed hic,cum de maiore natu loquimur,alii non poterãt impedire,ergo &c. vt not.de pſump.nõne.& facit regula ff.de re.iuris.eius eſt velle.rñdetur,ꝙ illud eſt verũ, cũ de conſenſu neceſſario q̃ritur,& ſtatim obligatorio.hic agitur de conſenſu cõplacẽtiæ,qui ẽt nõ ſtatim,ſed ex curſu temporis obligat.vel dic,ꝙ licet extranei non haberent cãm appellandi, vt ſniam infringerent, poterant tñ ɔ̃dicere de facto,vt nõ induceretur conſuetudo,ſicut filio vocato ad munera,licet pater de iure ſniam non poſſit infringere:ſi tñ velit nõ hri pro conſentiente,dẽt de facto ɔ̃dicere.ff.de decur.ſpurii.§.pater.Et eſt ſimile,qđ poſt
27 Cõp.dixi ſ.ti.1.nonnulli,ſup.gl.pe.¶ Secundo † quæ
K ro,an p erroneũ cõſenſum [k] inducatur cõſuetudo? puta,credebat clerus de iure antiquiorem poſſe optare, vel credebant illi de populo legẽ dicere,ꝙ maior natu ſuccederet in totũ,& ſic credentes longo tp̃e vſi ſunt hoc iure,vt prius genitus in totum ſuccederet, vel vſi ſunt longo tp̃e,ꝙ venditor de vitiis,& morbis non caueret,vel ꝙ vir mortua vxore lucretur dotem,quia credebant id lege caueri,vr̃,ꝙ non inducatur cõſuetudo, quia qui errat,nõ cõſentit.38.diſ.quis.ff.de iur.omniũ iudi.ſi p errorẽ.vr̃ ɔ̃.ff.de legibus,qđ nõ rõne.hic multa ſunt ſcripta,& vide qđ dixi hic ſuper vlt.gloſ. poſt prin.dicunt quidam ɔ̃ſuetudinẽ induci, quia populus de nõ ɔ̃ſenſu facit cõſenſum,& plus facit ɔ̃ legẽ,qui eã violat ſciẽter,q̃ q ignorãter.ſ.ti.1.ſuper lr̃is.ĩ.de ord. ab epo.c.1.C.de tabula.gñali,li.10.cũ ɔ̃cor.Sed populus ex certa ſcia põt tollere legẽ.& ɔ̃rũ inducere p vſum ſcienter tranſgredientiũ, fortius ergo per vſum ignoranter id agentium.Alii ɔ̃,quia conſuetudo reqrit conſenſum,ſed q errat,non conſentit, vt eſt dictũ. Item refert,an velit populus tollere legẽ,nec ne.ff.ad l.Fal.l.1.§.ſi legatarius.Sed cum errat,non vult tollere.ff.de inoff.teſtõ.l.mater,ver.nec enim.Tertii diſtinguũt inter errorẽ facti, & iuris.primo caſu error non hẽt ɔ̃ſenſum, vt l.ſi per errorẽ.ponitur exẽplum,quando mortua vxore vir tenuit dotẽ,& paraphernalia, & hoc pluries factũ eſt tp̃e legitimo,populo patiente, q tñ credebat oĩa illa bona eſſe dotalia:tunc in illis deficit conſenſus per præalleg.l.& ff.de aqua plu.ar.l.Labeo,alias incipit Sabinus, cũ l.ſe. Secundo caſu cum populus errat in iure,aut naturali,aut poſitiuo.primo caſu error ille nõ tollit:quia nec certa ſciẽtia tolleret, vt hic.1.rñ.Secundo caſu procedat prima opinio propter rationẽ quã ibi dixi.Ia.de Ray.& Petr.dicunt,ꝙ aut q̃ritur de conſuetudine per conſenſum erroneum inducenda ɔ̃ legem,aut præter legẽ.Si ɔ̃ legem, dicũt ꝙ per erroneum conſenſum non inducitur,quia quod fit ad defenſionẽ legis,& eius obſeruantiam ipſius diminutionem operari non dẽt: populus autem vtitur ad legis obſeruantiam, credens legẽ ſic iubere, ergo &c.ff.de cõdit.& de.cum tale.§.ſi. facit de regu.iuris, qđ ob gratiam,lib.6.cũ cõcor.& ff.quibus modis vſufru.amit.l.is,qui vſufructum.Secundo caſu,cum quæritur,an erroneus conſenſus inducat conſuetudinem pręter legem,refert,aut errauit populus in cauſa impulſiua,aut in finali.Primo caſu inducitur cõſuetudo:ſecundo nõ,arguendo ab vltima voluntate, quæ legi æquipollet, in auth.de nup.§.diſponat,coll.4.per l.cũ tale.§.falſam.ff.de cond.& dem. non ob.ꝙ dr̃, erranté non conſentire:quia illud verum in id, de quo errat, in quo dicunt aduertendum, ꝙ qñq; quis errat circa actũ:qñq; circa cãm actus.hic aũt populus non errat in vſu actus illius ſed in cauſa,& ideo in actum conſentit,ſed non in cauſam,vt l.ſi per errorem, facit 29.q.1.§.1.vnde ſi credens tibi librũ debere ex cauſa legati illum trado, dominum transfero,vt innuunt leges, ff.de cõdi.inde.per totum.Ex his collige dupliciter ſumi erroneũ conſenſum facti,& iuris etiam dupliciter, ſcilicet cum erratur faciẽdo contra ius,quod creditur eſſe de iure.alius,cum erratur,quia caret,quod agitur rõne,vel cauſa,vt dixi de conſue.ponentis manum ad plauſtrum,vel currum ſuper vlti.glo.¶ Tertio quæro
28 † an inducatur per conſenſum coactum:ponitur exemplum,cum per maiorem partem populi,duobus exceptis,vſitatum eſſet primogenitum ſuccedere. Modo quidam

quidã primogenitus ſperans paternam hæreditatē ſo-
lus hr̄e illos duos ꝯpulit ꝯſentire, vt ſic cõpleretur nu-
merus maioris partis, & ſic cõpleretur ꝯſuetudo, quæ-
ritur, an ꝑ hoc ſit inducta, vel cõpleta cõſuetudo? vr̄ ꝙ
nõ: qa dicit ꝑtor, qđ vi, vel metu geſtū eſt, ratū nõ ha-
beo. ff. qđ metus cã. l. 1. & ꝑ totū & ĩ. qđ metus cã. ad au
dientiam. E ꝯ̄ vr̄, ꝙ ſic: quia ꝯſuetudo per iudicium in-
troducitur. ff. de legib. cū de conſuetudine. C. quæ ſit
lõ. cõſue. l. 1. Sed iudiciū redditur in inuitū. ff. de verb.
ob. inter ſtipulantē. §. 1. ergo, & c. dicebat Petrus aut il
li, de quorū ꝯſenſu q̄ritur fuerunt coacti per priuatum,
aut ꝑ iudicē. Primo caſu ꝯſenſus non ꝓficit ꝑ l. pręall.
& ff. q & a quib. l. ſi priuatis, in prin. & ĩ. de priuilegiis,
cū olim 2. cū ꝯcor. de ꝯſer. ꝯiu. accedens. ſcđo caſu re
fert, an fuerit coactus a iudice ꝑ viã iuriſdictionis, an
vt a priuato. Primo caſu conſenſus proficit, & valet ad
ꝯſuetudinē perficiēdã, vt d. l. de conſuetudine. nec mi-
rum: qa cū coactus conſenſus ſit conſenſus, licet coa-
ctio ſit illicita 15. q. 1. merito q̄ritur. ff. qđ metus cã, ſi
mulier. § pen. multo fortius, vbi coactio eſt licita ex iu
ris ordine, licet forte ex iniquitate iudicis ſit illicita.
ff. de iuſt. & iu. l. pe. 4. rñſo. vel licet in iudicio ſit con-
ſenſus coactus, verū eſt quo ad illū coactū: ſed quo ad
illos de populo quib. placet, & qui nõ ꝯ̄dicūt, dr̄ volū
tarius. vel licet ſit coactus, ex tp̄e ſequenti turpitudo
purgatur. C. qd metus cã. l. 2. ĩ. de ſpõſa. ad id qđ; & ſic
tp̄s cū alio vr̄ hoc opari. ſimile C. de teſtis, ſancimus.
Si vero ꝑ iudicē vt ꝑ priuatū cogitur, tūc idē, ac ſi pri-
uatus copuliſſet, de teſti. ſpo. cõquerēte, & ibi dicã, in
prin. Nã tūc ei licitē reſiſti poterat. C. de iure fiſci. l. ꝓ
hibitū, li. 10. & C. de metatis. deuotū, poſt prin. li. 12.
rõ diuerſitatis, qa qñ iudex ꝑ modū iuriſdictionis qd
diſponit, volūtas ſua dr̄ volūtas ptis, iõ & c. C. de euic.
29 ſi ob cãm. ĩ. de re iud. qđ ad ꝯſultationē. ¶ Quarto † q̄
ro an ꝑ nõ vſū inducatur ꝯſuetudo, de quo vid qđ ſatis
ſcripſi, & addidi ĩ. de cler. ꝯiu. Ioãnes, in vltima obie-
30 ctione. ¶ Quinto, † an reqratur actus iudiciarius ad
ꝯſuetudinē inducēdã, dic vt dixi ſup vltima gl. ĩ prin.
31 ¶ Sexto, † an iudex pluries ꝯ̄ legē iudicando inducat
ꝯſuetudinē, puta ſi pluries iudicauit primogenitū totã
hr̄editatē hr̄e ꝯ̄ legē, q̄ ęqualiter filius illã diſtribuit? vr̄,
ꝙ ſic. ff. e. l. diuturna, cū l. ſequēti, & C. q̄ ſit lon. ꝯſue. l.
1. ꝯ̄ vr̄ trib. rõnib. Primo, qa res inter alios acta & c. ĩ.
de re iudi. c. pen. ff. eo. it. ſæpe. Scđo, qa ſnĩa nulla non
dēt effectū hr̄e. ſed ſnĩa ꝯ̄ legē lata nulla eſt. ĩ. de re iu-
di. c. 1. ff. q̄ ſnĩę l. 1. §. Itē cum ꝯ̄, ergo & c. ff. de iniuſto,
rup. teſtõ, nã & ſi ſub ꝯditione. Tertio, quia conſuetu-
do nõ valet, niſi lege approbetur: ſed q̄ ꝯ̄ ius inducitur
iure nõ approbat: quia fruſtra legis & c. de vſuris, quia
fruſtra. ff. de mino. auxiliū, in fi. Solutio per ſnĩam indu
citur conſuetudo, ſi totiēs iudicatū ſit, ꝙ ex eo conſen-
ſus populi, vel maioris partis colligi poſſit, & diuturni
tas tp̄is fuerit ſubſecuta. de qua dicam ad rõnes ꝯ̄rias
32 videtur: ad primã, ꝙ † verū eſt, ꝙ vi rei iudicatæ res
inter alios acta nõ nocet alijs, vt in ꝯ̄rijs. Sed quia con
ſenſus populi interuenit, ex quo reſultat conſuetudo,
q̄ ꝓ l. hr̄, hoc reſpū ꝑiudicat alijs. ad ſcđam responde-
tur, ꝙ ſnĩæ ꝯ̄ ius latæ nõ expſſo errore non ſunt nullæ,
de re iudi. cum inter vos. ff. de re iudic. pręſes, & l. cum
prolatis. Vel dic, ꝙ licet in ſe ſnĩæ ſint nullæ, valent tñ
reſpū ꝯſenſus, ſicut alle. q ſibi nõ ꝓdeſt, aliis prodeſt.
ff. de inoffi. teſtõ, poſthumus. §. ſi quis ſnĩæ. ergo nul-
læ, inquantū nullæ nõ hñt effectū, ſed conſenſus totius
vel maioris partis populi, q ex hoc colligitur cum tp̄is
diuturnitate, bñ hēt ſuū effectum inducendi cõſuetu-
dinē, vt ſic vltia cū tali ꝯſenſu ꝯfirmet ꝑcedentes, qđ
prima ſola non poterat, ad hoc de ſerui. ruſti. prædio.
ꝑ fundū, ff. cõia ꝑdiorū. l. ſi & ꝑ hoc ēt apparet, ꝙ per
illas ſnĩas inducitur ꝯſuetudo, ēt ſi illarū ſnĩarum exe
cutio facta non fuerit: prætermiſſio enim executionis
nõ eſt ex defectu iuris, ſed partis, ad cuius petitionem
dēt executioni mãdari ſm formã legis, admonendi. ff.
de re iudi. de teſtib. veniens 2. ſeruata diſtinctione, de
qua no. ĩ. de offi. dele. q̄rēti. Vñ cū i. ē reſtet niſi nudū
miniſteriū executionis, ꝯſenſus vr̄ inductus, & conſue-
tudo ex eo, ꝙ latæ ſunt ſnĩæ, ēt executione nõ facta, ar.
ff. qđ q̄q; iuris. l. 3. §. 1. q loq̄tur de illo, qui impetrauit,
& nõ fuit vſus: ſufficiat ergo hoc caſu ſnĩa. ff. de pœnis,
ꝙ ad ſtatū. ff. de iniuſto, rupto, & irrito. te. ſi qs exhære
dato. §. irritū, ibi, & nõ tūc, cū cõſumptus eſt & c. ſicut
ſnĩa facit aliqd iuris notoriū ēt executione non facta,
de coha. cle. vr̄a, & c. vlti. patet ēt hoc, qa abſolutoriæ
nõ requirūt executionem, de hoc de ap. paſtoralis §.
rñſo. ad tertiã diſtinguunt quidã, an eãdē, vel aliam l.
offendat; de hoc de vſuris. qa fruſtra. Alij dñt id verū,
niſi id faciat eiuſdem, vel alterius legis auctoritate, vt
in caſu iſto. hoc dictū Iacobi Pe. nõ approbat, qui non
vult fateri, ꝙ lex in ſuã deſtructionē ꝯſentiat. facit 25.
qō. 2. ſi ea, ad idē de cēſibus, cū inſtãtia, in princ. dicit
ergo, ꝙ conſuetudo, q̄ in legē cõmittit, non inuocat ip
ſam legem nec ſeruatur mediante legis auctoritate,
ſed ex eo, ꝙ eſt conſuetudo, & auctoritatem immedia-
te a populo recipit, ſicut lex ipſa, iõ ſeruatur ſm eum.
33 ¶ S primo † quæritur, an ſine ꝯ̄dictione poſſit induci
ꝯſuetudo, vt ſi in ꝯſuetudine ſit, ꝙ primogenitus ſucce
dat, vel ꝙ antiquior optet, nunq̄ fuerit ꝯ̄dictū: & vr̄ ꝙ
non. ĩ. de ver. ſig. abbate. C. quæ ſit lon. cõſuetudo. l. 1.
ff. eo. cū de cõſuetudine. Cõtra, l. x inducitur ſine ꝯ̄di-
l ctione. [l] ff. eo l. 1. ergo & cõſuetudo: qa nihil refert & c.
ff eo. l. de quibus. Ia. de Ra. diſtinguebat, aut agit, ꝙ
per illum actum noluit conſuetudinem inducere, aut
non apparet. Pe. hoc non approbat: ſed dicit, ꝙ ꝑ vſum
aliquorum actuum ſine ꝯ̄dictione bene inducitur cõ-
ſuetudo, quo ad hoc, ꝙ alij cõſimiles in ſimili caſu vti
poſſunt alijs inuitis. nam conſuetudo non differt a le-
ge, niſi vt tacitum & expreſſum, ergo & c. vt prædixi.
Sed ſi quæratur, an conſuetudo inducatur quo ad hoc,
vt tali actu vtentes vti teneantur deinceps inuiti, di-
cēdum eſt ꝙ nõ, vbi ꝯ̄dictio interuenerit, & illi obtem
perauerint. tunc enim incipit qs ꝑſcribere ꝯ̄ obtempe-
rantem. vnde ſi venientem ad molendinum meū pro-
hibui, ne alio iret, & obtemperauit, tunc primo inci-
pio ꝑſcribere. C. de ſerui. & aqua. l. 1. & 2. & not. de cã
34 poſ. cum eccleſia, de ver. ſig. Abbate. ¶ Octauo quęro,
m ſi pro conſuetudine [m] q̄nq; ſit pronunciatum, q̄nq; ꝯ̄,
ex ſnĩjs latis ꝓ ꝯſuetudine inducatur ꝯſuetudo? põt eē
in caſu, ꝙ æquali numero ꝓnunciatū eſt pro & ꝯ̄ & in
equali. & tunc aut plurib. vicibus pro ꝯſuetudine: aut
pluribus ꝯ̄, Si æqualibus, vel plurib. vicibus pronuncia
tum ſit ꝯ̄ conſuetudinē, putat Guil. de Cu. conſuetudi-
nem nõ induci: cū inducat ex ſnĩjs cõtinuatis, ſic & in
ꝑſcriptione reqritur tp̄is ꝯtinuatio. ff. de vi. ca. l. 3. C.
de ꝑſcri. lon. tp̄is l. longi; & hoc tenet Accur. ſm lo. ff.
de legibus, cū de conſuetudine, in prima gl. in fi. facit
ſm Guil. ff. de fundo inſtr. q̄ſitū. §. ſi qs ex eodem inſtr.
& in auth. qbus modis na. effi. ſui. §. ſi qs igitur, col. 7.
& de trien. & ſemiſ. §. cõſideremus, col. 3. in alio caſu,
qñ pluries ꝓ conſuetudine iudicatū eſt, q̄ ꝯ̄, & fuit hoc
ĩ. tp̄s leg. timum, hoc dico: qa ſi iã fuiſſet ꝯſuetudo ꝑ-
ſcripta, tenēdum eſſet, qđ dixi ſuper vl. gl. in pr. n. tunc
vr̄ ēt ꝑſcriptio impediri, quã impedit interruptio. ff. de
vſucap. naturaliter. facit ad hãc partē ff. de vſufruc. ar-
boribus. §. de illo. Ipſe diſtinguit, aut populus, cum iu-
dicatū fuit ꝯ̄ ꝯſuetudinē, nil dixit, & tūc non eſt ꝑſcri-
pta ꝯſuetudo, ēt ex vna ſola ꝓnūciatione ꝯ̄ illã, & ap
pellatione populi accipit regentes populū. ff. ad muni
ci. qđ maior, de ꝯli. & de. l. municipibus, de reg. iur. l.
aliud. §. 1. & hi ſunt, qui, cum male agitur, debent reſi-
ſtere: alias puniuntur. C. de ope. pu. nemo iudicium. Si
vero ꝯ̄dixerit, dicētes inique ꝓnunciatū ꝯ̄ conſuetu-
dinem,

dinẽ, cũ appareat per id continuatio tacitæ volunta-
tis, non obſtabit illi contraria ſententia, ff. de leg. 3. fi-
deicõmiſſa. §. item ſi quis certam. cum enim a tacito
cõſenſu procedat ꝯſuetudo, vt ſæpius dictũ eſt, nõ ꝯdi
cendo patet illos in primo propoſito remanere, arg. ff.
35 de repu. l. fi. §. vlt. ¶ Nono † quæro, an ex ſententiis ar
bitrorũ inducatur conſuetudo, qđ videtur, quia ad in-
ſtar iudiciorũ &c. ff. de arbitris. le. 1. ad idẽ co. ti. diem
ꝓferre. §. ſtari. ꝯ, quia ſolũ metu pœnæ ſtatur arbitrio.
C. de arbitris. l. 1. ad id ff. de euic. ſi dictũ. §. ſi compro
miſſero. ff. de infamibus, qd ergo. §. ex compromiſſo.
Dicit Guil. conſuetudinẽ nõ induci, ſi ſnia talis ſit, ꝙ
nõ poſſit executioni mãdari: ſed ſolum pœna debetur.
cum enim litigantes non liget, multominus alios etiã
tacite, ar. ff. locati, qui ad certum, de bonis au. iud. poſ.
l. cum vnus. §. 1. de ſeruit. ruſti. pdi. l. 3. §. qui hẽt. ſi au-
tẽ ſnia talis eſt, quæ poſſet executioni mandari. vt inf.
de arbitris, per tuas. C. e. l. de arbitris, cũ antea, tunc
ex illis induci poſſet conſuetudo, putat tamen, ꝙ plu-
res ſniæ requirantur, ꝗ in iudiciis, cum iudex ſit perſo-
na publica; tamen pendet ex arbitrio iudicantis, vt di
36 xi in prin. huius tertii membri. ¶ Decimo † quæro, an
inducetur conſuetudo per ſentẽtias latas inter nõ ſub-
ditos, & dicit Guil. ꝙ ſi quæritur de conſuetudine indu
cenda circa iudiciarium ordinem, tunc induci poteſt
conſuetudo, licet etiam per prorogationẽ cognoſca-
tur inter non ſubditos, per ſententias latas pro conſue
tudine, facit ff. de teſtibus. l. 3. §. fi. quemadmod. teſta.
aper. l. 2. §. 2. & v. Si vero quæritur de conſuetudine in-
ducenda territorio, quo ſit determinatio cauſę quo ad
ſic iudicãdum, tunc nõ inducitur, cum iudicari debeat
ſm cõſuetudinẽ partium prorogãtiũ, non ſm conſuetu
dinẽ ipſius loci, vbi ius redditur, de hoc dixi ſuper ru
brica, facit ff. de euic. ſi fundus, Si uero cognoſcit iu-
dex inter ſubditos, attento loco domicilii, tñ ex foro
ꝯtus, vel alio ſubditi ſunt, tunc optime per tales ſen-
tentias induci poterit cõſuetudo, cum proprius iudex
ſit, nõ curãdo vnde pſonæ venerint. ff. de offi. præſidis.
l. 3. de foro comp. c. vlt. & e. ti. Romana. §. ꝯhentes, li.
6. Quod tertio dixi de diuturnitate tpis, probatur C.
quæ ſit lõ. cõſuetudo. l. 1. & vlti. ff. de legi. diuturna, &
37 l. de quibus. §. inueterata. Et hic quæro † de quattuor.
primo quare in ꝯſuetudine reqratur diuturnitas tpis,
cũ nõ requiratur in lege? So. in lege ſtatim apparet ex
pſſus conſenſus princip. s, vel populi, & in certis nõ eſt
locus ꝯiecturis, de reg. iuris. c. 2. ff. de verb. obli. conti-
nuus. §. 1. ſed vbi aliquid actum eſt, nec expſſus ꝯſen-
ſus adeſt, nec apparet quo aĩo faciãt, recurritur ad prę
ſumptionẽ pſeuerãtiæ, vel diuturnitatis, vt no. j. de re-
gula. ad noſtrã, in 1. gl. Ex quo enim nõ reuocauerunt
j. diuturnũ tps, pſumitur ꝯſenſus adeſſe, & duraſſe, &
ſic cõſuetudinem inducere, ſicut de muliere dr quę ſe-
cundo poſt annũ fideiubet. C. ad Velle. ſi mulier. 2. Sed
aũ diuturnũ tps nõ pſumitur voluiſſe recedere a lege
38 ſcripta. ¶ Scđo † ꝗritur, ꝗti tpis diuturnitas requira-
tur, qdã dñt de tpe, cuius nõ extet memoria, vt d. l.
de quib. §. inueterata, de aqua quoti. & ęſti. l. hoc iu-
re. §. ductus. Azo dixit reqri 10. annos inter pñtes, &
20. inter abñtes, quia tale tps ẽ lõgũ. C. de preſcri. 30.
vel. 40. an. in rubrica, ff. q & a quibus. l. ſi ex fideicom-
miſſaria. §. Ariſ. Quod dixit Azo reqri lõgũ tps, cõmu
niter approbatur, & facit ff. de legibus, ſed ea ꝗ lõga
Sđ ꝙ illud ſit 10. inter pñtes. 20. inter abñtes, reproba-
tur. ꝓcedit. n. illud in pſcriptione, ſed in conſuetudine
tps eſt vniforme. l. 10. annorũ, facit C de tẽp. in inte. re
ſtit. l. fi. & de pſcriptione, ꝗ ꝓ li. ob. l. 2. diuerſitatis rõ
eſt, quia pſcriptio currit ꝯ negligentes, & quia plus ne-
gligit pñs ꝗ abſens, iõ tẽpora deſtingũtur, Sed diutur-
nitas inducens ꝯſuetudines nõ inſurgit ex negligentia
minori, vel maiori, ſed vt de aĩo vtentiũ ꝯſtet, & hoc
cõſtare põt diuturnitate tpis 10. annorũ, vt in §. Ariſt.
Ad l. diuturna. & ad §. inueterata, rñdetur, ꝙ ſi longa
ſufficit, vt p alle. l. ſed ea, & C. quę ſit longa cõſuetudo.
in rubrica, fortius proficit inueterata, arguẽdo de mi-
nori ad maius. Canoniſtæ hoc tenẽt in cõſuetudinẽ prę
ter legẽ alias rationabili, vt no. de ꝯſ. c. 1. lib. 6. in 3. gl.
In conſuetudine iuri ꝯria requirũt pſcriptionẽ 40. an-
norũ p finẽ huius capli, & vide qđ hic dixi ſuper vl. gl.
in prin. & qđ no. Hoſt. in sũma, e. ti. §. 2. & Guil. in Spe.
39 de pſcr. ver. de ꝯſuetudine. Tertio † ꝗritur, qñ incipiat
currere hoc tps 10. vel 20. annorũ? vr qbuſdã, ꝙ a pri-
mo actu, per quẽ ꝯſenſus apparet, currat hoc tps, & fa-
cit qđ dicetur j. ſub quinto mẽbro in pratica, ꝗ ibi põ-
nitur. ſicut. n. in alijs pſcriptionib. a tpe, quo inchoatã
eſt poſſeſſio actus pſcriptibilis, currit pſcriptio. j. de cl.
poſ. cũ eccleſia. j. tit. 2. Cumana, de cenſibus, olim, ſic
& in iſta. Sed quibuſdã vr, ꝙ tũc incipiat, cũ oĩs actus
inducẽdæ cõſuetudinis ſit pfectus, allegãt ff. de admi.
tu. ita aũt, in fi. cũ ſi. Cum. n. diuturnitate tpis robore-
tur ꝯſuetudo. ff. de legibus, ſed ea, & l. ergo, & exigitur
populi cõſenſus, & diuturna populi cõprobatio. vnde
dicit §. ex nõ reſcripto, mores diuturno tpe ꝯprobati,
& ex vno actu non vr populũ cõſentire, ergo tũc inci-
piet currere tps, cum tot actus, duo, vel plures inuene-
rint, qui inferant tacitũ populi conſenſum, non dico,
qui inducãt ꝯſuetudinẽ, qa ſm id ẽt poſt trinũ actum
nõ incipiet currere, cũ nec adhuc ſit cõſuetudo, & hoc
forte, quod voluit Pe. de Bel. Perti. qui dixit, cõſuetu-
dinẽ non pſcribi, qa opus id, qđ pſcribitur, eſſet ius di-
ſpoſitũ, nõ diſponẽs. vnde ſi lõgo tpe irẽ per viã publi-
cã, cũ ibi nõ ſit ius diſpoſitũ, ſed ſolũ ꝗdã facultas eũ
di, nõ præſcriberẽ. licet ergo fateatur in conſuetudine
diuturnitatẽ tpis requiri, negat tñ ibi præſcriptionem
adeſſe: qa nõ eſt ibi ius formatũ, vel diſpoſitum, quod
vocat ius dñij, vel pignoris, vel his ſimilia, & talia prę
ſcribũtur. C. de pſcr. 30. an. ſi quis emptionis. nos hic
loquimur, qa dicimus ꝯſuetudinem pſcribi, vt patet
hic in fi. e. ti. c. 3. lib. 6. verũ eſt, ꝙ in ills terminis ve-
rius dr præſcriptio, ꝗ cõſuetudo. dicimus ergo illud
ius, quod diſponit cõſuetudo, puta vt ſuccedat primo-
genitus, vt optet antiquior canonicus, vel his ſimile,
& ſpatio tpis ad id apto ſeruatũ per tacitum ꝯſenſum
ſtatuere id volẽtium, dr ꝯſuetudo, & præſcripta reſpe-
ctu ipſius iuris, qđ inducitur, cõĩter tenemus illum pri
mũ actũ inſpiciendũ in curſu, vt ex illo inchoato & ite
rato cum diuturnitate temporis inſurgat conſuetudo.
40 ¶ Quarto † ꝗritur, an p ꝯſuetudinẽ diuturnã 10. anno
rũ poſſit induci, vt nulla ꝯſuetudo inducatur in loco
niſi diuturnitate 40. an. & vr ꝙ non, quia ſic eſſet ſi-
bijpſi ꝯria. j. de ap. ſolicitudine, in fi. C. de furtis. l. 1.
ff. de condi. & demõ. l. Titiæ. Itẽ qđ approbare vult iſta
cõſuetudo in alijs, approbare dẽt in ſe ipſa. de cõſt. cũ
oẽs. ff. qđ quiſq; iuris, p totũ. Itẽ nõ dẽt habere cõmo-
dũ ex eo, qđ vult impugnare, de reg. iur. ex eo, cũ con
cor. lib. 6. Sed iſta ꝯſuetudo impugnare vult leges lo-
quentes de diuturnitate 10. an. per illas ergo nõ iuue
tur. ff. de inoff. teſtõ, Pap. §. meminiſſe. ꝯtrum tenetur
ſ. ꝙ diuturnitate 10. annorũ iducat. & ad ꝯria rñdetur
primò, ꝙ nõ eſt ſibi ꝯria, quia in generali ſermonẽ le-
ipſam vr excipere, hoc patet in tribunicia, quæ leges
aboleuit, & ſeipſam excepit. ff. de orig. iuris. l. 2. §. exa-
ctis, & quia in gñali ſermone &c. C. de ſol. in quiſitio.
j. de proc. petitio. ſecđa rõ nõ obſtat: quia nõ vi eius, qđ
impugnat, ſed ex cõſenſu populi validatur, vt dixi in
6. ſ. prox. mẽbro, & hoc quo ad futuras conſuetudines
impediẽdas. nõ quo ad præteritas, vel prius conſũma-
tas. Et ſit rõ, quia conſuetudo nõ poteſt legem tollere,
41 donec habuerit ſuũ eſſe completum. Sicut † enim lex
ſcripta, ſic & nõ ſcripta futuris, & non præteritis nego-
cijs formam dat. ſ. de conſt. ca. fi. C. de legibus, leges.

Sed ita eſt, quòd iſta conſuetudo ante tempus com-
pletum non eſt in ſuo eſſe perfecto, ergo conſuetudinē
prius inchoatā & pfectā lōgo tpe.ſ.10. annorū tollere
nō potuit, nec legē, q̄ vult lōgo tpe.ſ.10. annorū illā in-
duci: qa hoc eſſet tpe, quo ligat, ligare pterita. ¶ Cir-
42 ca quartū † ſ. qualiter ꝯſuetudo in iudicio ꝓponatur,
dicas, ꝙ proponi poſſet in modū actionis pſonalis, &
realis, vel ꝑ iudicis offm, vel in modū exceptionis. Exē
plū de primo in pſonali. de iure nullus cogitur rē ſuā
vēdere, hēt loci ꝯſuetudo, ꝙ habenti a trib. laterib. fun
dū dñs intermedij cogitur vēdere. vel hēt ꝯſuetudo, ꝙ
habēs lapidicinas ī. 20. milliare cogatur lapides ven-
dere. Si ergo habēs fundū intermediū primo caſu, vel
tales lapidicinas in ſcdo vēdere nolit, agitur ꝯ eū cō-
dictione ex ꝯſuetudine: qa cū ex ꝯſuetudine ꝯpetat a-
ctio, nec ſit cautū, quo genere &c. ar. ff. de ꝯdict. ex le-
ge. l. vna. Perſonalis ergo eſt actio, qua dicit, ꝯſuetudo
43 dictat, ꝙ vēdere ꝯpellaris. de † reali. exēplū de primo-
genito, cui per ꝯſuetudinē debetur tota hereditas, qui
agit pet. hær. quæ eſt realis. ff. de pet. hæred. ſed ſi lege. q
§. pe. alias antep. nec datur huic ꝯdictio ex ꝯſuetudi-
ne, qa cum realis ꝯpetat dño. ff. de rei ven. in rē actio. r
& mediāte ꝯſuetudine dñium habeā, & ſic ꝓp dñium
actionē in rē, aut intentabo pet. hær. qua mediāte ꝯſue
tudine ſum hæres inſolidū, vel actionem in rē: qa ſum
dñus. & eſt ſimile: quia licet lex Cor. effectū præbeat,
44 tñ agitur iure l. 12. tab. ff. de teſta. l. lege Corn. per † iu
dicis offm proponeretur, vbi ꝯſuetudo illud induce-
ret, vt ſi de ꝯſuetudine læſo ī. 30. ætatis annū datur re
ſtitutio, maior 25. & minor 30. annis læſus petet in in-
tegrū reſtitui, & ſic per officium iudicis proponetur ꝯ-
45 ſuetudo, ad hoc ff. de mino. qđ ſi minor. §. ſi. Per † ex-
ceptionem proponitur. pone habet conſuetudo, ꝙ vē-
ditor nō tenetur de morbis, & vitijs. Si emptor agit de
vitijs, proponetur ꝯ ipſum conſuetudo per modū exce-
ptionis, ad hoc ff. de pactis. paciſci. facit ī. de cler. con
iu. Ioannes, & hæc placent, licet quidā ſimpliciter di-
xerint, cū ex cōſuetudine, vel ſtatuto agitur, agi debe-
re condic. ex lege, per præallega. l. vnam. ff. de condi.
ex lege. nam hoc ſic reprobatur. vbi aliqua iura ſunt
diſtincta, non habet vnum ab alio nominari. Sed ita
eſt, ꝙ conſuetudo, & lex ſunt diſtinctæ. nam conſuetu-
do eſt ſimilis legi. ff. e. l. diuturna, ergo non eſt lex; qa
nihil eſt ipſum, cui eſt ſimile, vt notatur ſ. tit. 1. capitu
lū, in 1. gl. Itē eſſet ꝯ rationē actus per ius ſcriptū indu
ctā in certis iuris caſib. dari, vbi non eſt ius ſcriptum,
ar. C. de ferijs. l. a nullo. debent enim eſſe nomina cō-
ſequentia rerum, ſ. de præbendis, cum ſecundum. inſt.
de dona. §. eſt & aliud. Item nec valet, ꝙ dicūt alij his
o caſibus agi actione in factum. nā edicta ° prætorū ſunt
iura. 2. diſt. in prin. ff. de iuſtit. & iu. l. ius aūt, in ſi. & le.
nā & ipſam. Sed vbi ex edicto prætoris agitur, datur
actio in factū, nō ꝯdictio ex l. inſti. de interdictis. §. ſi.
ff. nau. ca. ſta. l. 4. alle. l. 5. §. 1. ergo cū cōſuetudo, & ſta-
tutū dici poſſint edictū, dñt dare actionē i factū. vide
tur vt ſ. ꝙ iura ptoria, & cōſuetudines ſunt diuerſæ, vn
de ꝯueniēs nō eſſet, ꝙ actio deriuata a ꝯſuetudine de-
nominaretur ab edicto ptoris. cū ergo ius nō ſcriptum
ꝯſuetudinis ſit approbatū a iure, itē ſtatuta, vt dixi,
ſub 1. mēbro, ver. de tertio, ergo, ex quo a iure ſunt ap
ꝓbata, ex illis agatur, ſicut ex ꝯtu vēditionis, & alijs
approbatis a iure agi pōt. quare dñt aliqui, ꝙ ſi ꝯſuetu
do cadit in nomē, ſpeciē, vel formā alicuius ꝯtus, tūc
agetur actione ex illo ꝯtu recipientē formā ex cōſue-
tudine, vt ſi de lapidicina lapides, vel de nemore li-
gna inducere poſſim certo dato precio, & tu me prohi
beas, dicā factū, quo in loco lapidicinā habes, vel ne-
mus, quo talis conſuetudo in loco &c. Si vero non ca-
dit in tale nomen, formā, vel ſpeciē, tunc ſimpliciter
agetur ꝯdictione ex conſuetudine, & idem in ſtatuto.

Inducūt, qđ de iuramēto dr̄, ꝙ ſi cadit in formā ꝯtus
p ex illo agitur, alias agitur actione in factū, ꝑ q̄ datur ex
iuro. C. de iureiurādo. l. actori. ff. e. ſi duo. ꝓroni. §. ſi qs
46 iurauerit, & §. idē dicamus, & §. Marcellus. Nos † ca-
noniſtæ, qui ſolā narrationē facti, & debitā cōcluſionē
inſpicimus. ī. de iudiciis. dilecti. hāc materiā faciliꝰ
trāſimus. narrādo ſ. & cōcludēdo ex narratis ſm cōſue-
tudinē mihi fieri licere, vel contra conſuetudinem ti-
bi fieri non licere. & vide quod no. Guil. in Spe. eo. tit.
47 in prin. Sed † qro, an agēs in libello, neceſſe habeat al-
legare cōſuetudinē dicēdo, & hoc dico ꝓp cōſuetudi-
nē &c. vr̄ ꝙ nō: qa qua lege, vel quo iure ſcripto agatur
dicere nō oportet. C. de edendo. edita, vbi de hoc. er-
go nec de ꝯſuetudine, doctores tenēt ꝯriū, licet conce-
dāt, ꝙ legem ſcriptā allegare, vel ꝓponere nō oportet,
ſed rōne ius declarare, & hoc, quia leges ſunt facti, &
certæ. Sed conſuetudines ſunt facti, & incertæ, de con-
ſtitutio. c. 1. libr. 6. & ideo illas proponi, & declarari o-
portet, vt ff. de iur. & facti igno. l. 1. ad hoc C. q̄ ſit lon
q ga cōſuetudo. l. 1. vbi dr̄, ꝙ 9 probatur, ergo in libello
ꝓponitur. Sed Iaco. de Ra. dicebat, ꝙ cum conſuetu-
r do eſt notoria, [t] vt in Anglia, ꝙ ſuccedat maior natu,
nō oportet illam allegari, ar. ff. de actioni. empt. l. 1. in
fi. & l. emptorē, in prin. Sed Pe. dicit nulla rōne quē co-
gi in libello conſue. allegare, qđ ſic probatur. Conſue-
tudo nō eſt mediū immediatū ad concluſionē, ſed ex
quo proponitur ſufficiēs immediatum, non eſt neceſſe
proponi mediatū, vt in rei vindicatione ſufficit imme
diatū, qđ eſt dominiū, nec requiritur mediatum, puta
titulus emptionis, donationis, vel his ſimili. tñ ſi im-
mediatū ꝑ negationē fiat dubiū oportebit illud pro-
bare ꝑ illud remotius mediatum, ſicut, & propoſitio.
¶ Circa quintū. ſ. qualiter conſuetudo probetur. con-
48 ſtat † enim, ꝙ probatur ſ. e. cū dilectus, ad fi. ī. de offi
cio ar. c. fi. ff. de legibus, cū de ꝯſuetudine. in auct. de v-
ſur. nauti. per totū, col. 19. C. quæ ſit long. ꝯſue. l. 1. non
obſtat ff. de proba. ab ea parte, vbi patet, ꝙ ius nō pro
batur, nec ob eadē cauſa, cū dr̄ poſitionē iuris eſſe ſu-
ſ perfluā, [s] & partē ad illā non teneri rñdere, vt no. de ꝯ-
feſ. c. 2. lib. 6. in gl. puta, qa illa in iure ſcripto. Sed iſtud
non ſcriptum, quod in facto conſiſtit, de cōſti. c. 1. li. 6.
imo litera legis, ab ea, facit ꝓ, & ꝯ. qđ no. in prin. l. 1.
C. quæ ſit lō. conſue. probatur ergo, ꝑ teſtes, & ſufficiēt
duo. facit de teſtibus tā litteris. 2. ff. e. vbi iuris, & hæc
placēt Ho. ī ſumma huius ti. §. qs debeat, & §. ſeq. Sed
49 examinemus † quō teſtes hoc caſu producētur, & qđ
deponent. dicunt iuriſtæ, quod producentur parte ci-
tata, iurabūt, & alii & ſigillatim deponēt. Aliis vr̄, ꝙ
teſtes hoc caſu recipiētur ꝑ viā informationis iudicis,
& parte abſente vt ſicut de iure ſcripto ſe informat ēe
abſente parte, ſic de nō ſcripto. dicebat ergo Pe. volēs
huic opinioni fauere, ꝙ eſt ius diſpoſitū, qđ parti in-
hæret & ꝯpetit, & ibi ſeruatur modus producēdi teſtes
īductos a iure. Sđ ēēt diſpōēs, & illud aut ſcriptū, aut ñ
ſcriptū, ſicut ãt ſcriptos libros ruoluēdo ꝑ viā informa
tionis ſe inſtruit iudex, ſic & in ñ ſcripto teſtes ad ſui
informationē recipiēdo ſe inſtruet, & vtrobiq; ſm ꝙ
informatus fuerit, ꝓnunciabit, facit ſ. t. 1. ab excōica
to. ī. d ap. ſi a iudice, li. 6. Itē, vt dicit, licet in petitioni
bus ea, q principaliter ꝓponitur ad ꝯcluſionē, plene
ꝓbētur: in his tñ q̄ nō ſic principaliter ꝯcluſionē reci-
piūt, ſufficit ſemiplena. ponit exēplum: domū tuā dr̄
meæ domui ſeruitutē tigni ferēdi, qa ī petitiōe minꝰ
pricipalr dico domū meā, ſatis erit id ſemiplene ꝓba-
t ri, vt ſi fuerī in poſſeſſione domus [t] vñ iudicato d ſerui
tute, nō per id iudicatur de dñio domus. ff. de exc. ſed
ſi ant. dat aliud exēplū, ī eo, q petit hrđitatē diuidi iu
dicio fa. er. ex ꝯſequenti dicit ſe hre dñium partis hæ-
reditatis; & tñ illud dñium ſufficit ſemiplene proba-
ri, ut quia partem poſſidet. ff. famil. erciſcum. le. 1. Sic
ergo

ergo ſi maior natu agit petitione hę. ſe inſolidum hæredē, & ſic ſupponit conſuetudinē, quæ id hēt, ſemiplena probatio in hoc ſufficiet, & eſt ſimile, qđ dicā infr. de teſti. veniens. 2. quicquid dicat, tene; ꝙ pars debet ſe probaturam offerre, & probare, qđ conſiſtit in facto.

50 ¶ Sed quæro † quid dicent teſtes ſiue per productionē; ſiue per informationē de conſue. deponentes. Hoſt. in ſumma huius tit. §. qualiter, ponit quadruplicē modū probandi. primus cū princeps, vel populus ſic ſtatuit, non tñ in ſcriptis redegit, & per lōgū tp̄s durauit, ꝙ non fuit factū ɔ̄triū, & ſic roborata eſt conſuetudo. 1. di. ius ciuile, & c. conſuetudo. 1. di. conſtitutio, inſti. de iure nāli. §. & nō ineleganter, legiſtæ qui dñt ſcriptum non eſſe de eſſe legis cōis, vel munici. vt ſupr. dixi, non recipiūt hūc modū: quia hoc eſſet probare ſm̄ legem, ſecundò ſi probatur bis iudicatū. infr. longū tēpus ſm̄ conſuetudinem allegatā non ɔ̄dictam, vt differat a ſequenti, & ſic exponit lex 1. C. quæ ſit lon. conſuetudo, probatis his, quæ frequenter, idest bis in eodē genere cāſū &c. tertiò, quia probatur fuiſſe obtenta ɔ̄dictorio iudicio. Quartò, quia ſic obtentum in loco; nec eſt memoria de ɔ̄trio, de præb. c. pen. & hic nō eſt neceſſe probari ſtatutū, vel ſñiam ſm̄ eū. Azo in ſumma obſcurè tangit triplicē modum, vnus ꝙ deponāt ſemper ſic eſſe ſine ɔ̄dictione firmatum. Secundus, ꝙ deponant nō fuiſſe exceptos libellos quęrimoniarū. Tertius, ꝙ deponant illam obtentā ɔ̄dictorio iudicio: & ſcd̄m quoſdā dicere voluit, conſuetudinē cognoſci, qñ libelli querimoniarum non fuerit recepti. Exemplum, eſt hic cōſuetudo, ꝙ hñs domos ex vtroque latere viæ, poſſit pōtem facere, quod de iure non licet, vt dixi ſub tertio membro poſt princ. modò ɔ̄ id facientem vicinus dedit libellum; & non fuit admiſſus; colligitur per id tacitus conſenſus, & eſt perinde, ac ſi iudicatum eſſet; conſuetudinem eſſe, ad hoc ff. de neg. ge. ſi na ūt. §. ſi quocunque modo. Item de vltimo voluit dicere Azo, ſi vnus in iudicio allegabat conſuetudinem, alter negabat, & iudicatum ſit eſſe conſuetudinem, ff. de legib. cum de conſuetudine. Sed Ia. But. nō approbabat hos modos: qa res inter alios acta regulariter nō præiudicat alijs, de re iud. c. pen. Præterea poſſet eſſe, ꝙ in tali actu etiā bino nō ſit cōſenſus ēt decimæ partis populi. Sed Marti. de Fa. & Nico. Mata. defendunt Azo. quia qñ ɔ̄dicētibus partibus cauſa cognita pronunciatur conſuetudinem eſſe, non per id inducitur conſuetudo, ſed inducta probatur, ſic aliàs per ſñiam declaratur dominiū, vt probat. ff. de rei ven. ex diuerſo. §. 1. & hęc ſñia facit ius inter ōmnes, niſi probetur præuaricatio, ſicut & in alijs publicis iudiciis. ff. de iureiu. cum qui. §. in popularibus. Item, qñ libelli querimoniarum ſunt repulſi, per hoc non inducitur conſuetudo, ſed probatur inducta, & adeo notoria, ꝙ reiecti ſunt libelli. ſic defendūt Azo, & gloſſ. C. quæ ſit lon. conſuet. ſuper rubrica. Sed vbi ponit notoriū: Idem eſſet ſine repulſione querimoniarum quare Ia. & Pe. prædicti non approbant pp rationem prædictā, quia res inter duos acta non præiudicat aliis regulariter, niſi in caſibus, de qui. iſte non eſt. Quare dicunt alii, ꝙ teſtis dēt deponere, ꝙ ſic habet conſuetudo. Sed cū peritiſſimi deficiant in diffinitione conſuetudinis, fatuus eſt ſic loquens, & ſe ſubdit ad anceps periuriū. ff. de in litē iur. l. videamus, poſt prin. Item teſtis deponere dēt factum, non ius, dēt ergo de facto deponere, in quo conſiſtit conſuetudo: vř tamē, ꝙ ſi teſtes deponerēt conſuetudinē eſſe, & dicerent, ꝙ tot actus, & mores interuenerūt, ꝙ colligeretur cōſenſus maioris partis populi, & tūc valeret, ſicut filius pręſumitur q ex iuſtis nuptiis natus eſt, vt l. filiū. ff. de his, q ſui, vel alie. iur. dicas, ꝙ pars ꝓbare dēt, quę cōſiſtūt in facto, & teſtes ꝓbabūt tria, vſū populi, vſus frequentiā, & tp̄is diuturnitatem, nā cū cōſuetudo ſit ius inſti. de iur. naturali. §. ex nō ſcripto, neceſſe eſt probari id, ex quo ius elici pōt. ſ. vſum, & frequentiā, niſi ex vno vſu colligi poſſet ɔ̄ſenſus populi, qđ nō facile obuenit deponēt ēt diuturnitatē tp̄is: qa per lapſum tp̄is elicitur ppli ɔ̄ſenſus, vt dixi circa fi. tertij principalis mēbri. Practicāt āt hoc ſic legiſtæ. In ciuitate illa ſunt mille hoīes habiles ad ɔ̄ſuetudinē inducendā: teſtis, q deponit, ꝙ de ɔ̄ſuetudine maiori natu debetur hr̄editas, dicit, ꝙ ſic iudicatū, vel actū vidit inter tales fratres cētū pñtib. dicet, ꝙ idē vidit inter alios duos pñtib. ducētis, & idē vidit inter alios pñtib. trecētis: hēmus ergo ſexcentos, & ſic maiorē partem de mille. hoc nō fateor, vt ĩ. dicā. Quæret vltra iudex de tp̄e: & ſi dicent, ꝙ viderūt 10. annis iā lapſis probata eſt ɔ̄ſuetudo. Sed ſi teſtes, q viderūt ſic iudicatū, vel actū nō deponunt de pñtib. vel ipſorū numero, ęſtimabit iudex, quot potuerūt eſſe pñtes, puta veriſiſr 20. vnde ſi deponāt teſtes id decies factū, ęſtimabit decies 20. homines. i. ducētos aſſenſiſſe. nec hoc fateor, vt ĩ. dicā. Sed dñt illi, ꝙ in talibus, q̄ nō liquido probari pñt, ſtamus ɔ̄iecturis. ff. de re militari, nō oēs. §. a barbaris. Si āt teſtis vnꝰ deponat ſe vidiſſe aliquib. pñtibus, alius ſe idē vidiſſe alijs pñtib. vř, ꝙ teſtimonia nō valeāt, qa ſingularia. alij ɔ̄ inducentes gloſſam legis, ob carmē, in fi. ff. de teſti. ff. de aqua plu. ar. in ſumma. §. idem Labeo ait. 2. & ff. de proba. ſi arbiter. Pet. de Bel. tenet ɔ̄triū: quia ſingulares puta ēt diſcordātes in facto. Sed iſti hñt de frequētia deponere, & in hac nō ɔcordāt, & ſic ſunt ſingulares. Sed in legibus, in ſumma, & ſi arbiter, ɔcordant in eo ſuper quo producuntur. ſ. ꝙ extat memoria, licet ab alio audiuerit vnus, q̄ alter: In gl. ēt. l. ob carmē, cōcordant in facto, hoc. n. ibi eſt factū, ꝙ 30. diebus iuerit anno retro. mēſis āt, in quo diuerſificant, non eſt factū, nec forma facti, & de hoc ſatis, Cyn. C. quæ ſit lon. ɔſuetudo. l. 2. Iſta practica, quā ponūt quidā legiſtę, nō vř procedere. Primo ſi dicamus, ꝙ primus actus fuit cētū pñtib. ſecūdus pñtib. ducētis, tertius pñtib. trecentis, ꝙ ex hoc habeamus ſexcentos, nō fateor. Primi n. cētum fortè fuerunt de numero ducentorum, & ducenti de numero trecētorū, & ſic nō inferūtur ex hoc, niſi trecēti. Itē ſi dicas, ꝙ vbi nō deponunt de numero, intelligetur de 20. & ſic, ſi dñt decies factū, dicētur ducēti, & hoc nego: quia & ſi præſumas 20. affuiſſe in actu primo, non per id ſequitur, ꝙ alij 20. in alio, potuerunt enim eſſe illi ijdem 20. in decimo actu, qui in primo, deſtruitur etiam per hunc modum, conſtat, ꝙ ſtatutū vniuerſitatis, vel corporis debet fieri a maiori parte duarum partium præſentium. ff. quod cuiuſque vniuer. nulli, & infra plenè. ff. de decret. ab ord. facien. l. 3. & no. ĩ. tit. 3. licet, in fine, & debent id facere vt corpus, non vt ſinguli, vt no. de conſtit. cum omnes, & in prææallega. l. nulli, & ff. de regulis iuris, aliud. §. 1. Ex his ergo videtur, ꝙ ſiue vnus, ſiue duo actus, vel plures requirantur, conſentire debeāt maior pars in ſingulis prædictis actibus. Item quòd conſentire debeat, vt corpus, non ſinguli, hoc tamen vltimum minus eſſet durum: & ſi neceſſe eſſet illos collegialiter cōuenire, hoc eſſet contra rationem taciti conſenſus, qui inducit cōſuetudinem, vt ſæpius dictum eſt. Sicut ergo in qualitate conſenſus differunt conſuetudo, & ſtatutum, ſic & in modo, vt in vno ſufficiat ſingularis, in altero requiratur collegiatus: & hac conſideratione neceſſaria ſit hoc caſu iteratio, & diuturnitas temporis, quæ non requirūtur in illo; dicam ergo, quòd ſi antiquior optauit in eccleſia, patiente epiſcopo, & capitulo, qui ſuper eo poterant legem facere, & iterum alius optauit eis patientibus: licet ad illā patientiam collegialiter nō conuenerunt, inducta ſit ɔ̄ſuetudo lapſu 10. annorū, & ſic loquatur decr. vlt. de cōſu. li. 6.

¶ Sed

51 † quæro, cōſtat, ꝙ maior pars populi conſenſit maio-

el natu hǣditatem deferre: ſed in atteſtationib. reperi-
tur aliquos ꝯtrium feciſſe, & ex hoc hǣditatē diuiſiſſe,
queritur, an per id ſit impedita ꝯſuetudo inducitur gl.
quę eſt ff. de re. iu. nemo alieno noīe. §. 1. ꝗ diſtinguit,
an ꝯſuetudo ſit pſcripta, vel nō, ꝗ gl. approbat Dyn. &
nos canoniſtæ, vt dixi ſup. vlt. gl. in princ. & facit ff. de
vſuca. naturaliter. Iac. & Pe. reſiſtūt reprehendētes gl.
illā & malè, vt j. dicā, dicūtes, ꝙ ꝯſuetudo, ſicut & ſta
tutū, inducitur ex ꝯſenſu maioris partis, nec eſt differē
tia niſi inter tacitū, & expreſſum, vt dixi ſuper primo
mēbro, ſed ſi ciues faciūt ſtatutum, cui ꝯſentit maior
pars, licet aliqui diſſentiāt ſtatutū eſt, ergo ſic in ꝯſue-
tudine, dūmodo maior pars ꝯſentiat, & non obſtabit
paucorū ꝯdictio. ff. ad munici. qđ maior. ff. de legib. de
qb. hoc dictū, ſalua ipſorū pace, nō ꝯdicit illi gl. illius
52 a regulæ nemo, nā illa † gl. loquitur, qn̄ maior pars po-
puli, ꝗ poterat ꝯſuetudinē inducere, ſemel, vel bis fece
rat ꝯtriū. Et ſi prima cōſuetudo erat præſcripta, & diu-
turnitate iam firmata, illi actus nō nocēt, alias interrū
punt, & de hoc dixi ſuper vl. gl. in prin. Sed qō iſta for
matur de diſſenſu, vel ꝯtrio actu paucorum, qui conſue-
tudinem inducere nō poterāt, bona eſt ergo glo. & eſt
ēt opinio noſtra, & bona ēt huius quæſtionis ſolutio,
53 quā prædicti faciūt. ¶ Circa † ſextū. ſ. qualiter conſue-
tudo in iudicio propoſita, & ꝓbata per ſniam iudicis
x terminet, ˣ nō inſto: qa ſatis patet ex proximo mēbro,
quo vidimus, qualiter in iudicio proponat, dēt. n. ſnia
confirmari petitioni, de acc. qualiter. 2. de verb. ſig. ſę-
54 pe. in cle. ff. cōi di. vt fundus. ¶ Sed circa hoc † quero,
an agens ex conſuetudine, hoc expreſſo, ſi non probat
conſuetudinem, probat tamen ſtatutum, debeat obti-
nere, vel econuerſo, cum agens ex ſtatuto, probat cō-
ſuetudinem? & licet quidam hoc deducant in dubiū;
tū indubitatū ſit ꝙ nō. Agens. n. vna cā expreſſa, pro-
bās aliā ſuccūbit, de re iud. Abb. lib. 6. & ꝯtria, quæ alle
gari poſſent, procederēt, qn̄ non fuiſſet expreſſa cauſa;
vt ibi: vel qn̄ cā probata includitur ſub expreſſa, vt di-
xi de ſymonia, licet Hely, ſuper gl. ſic. ſ. probetur idē.
ff. de exceptionib. rei iud. & an eadē. §. actiones, & l. ſi
ex teſtamēto. Itē quia iudex iudicare dēt iuxta peti-
ta. j. de ord. cog. c. 2. & pę. l. vt fundus. ff. cōi diui. Gui.
de Cu. prolixius hoc tractans dicit conſilium iudicū,
qui abſoluūt reum, & reſeruant ius actori, ſi petitionē
aliā proponere voluerit, colligi ex l. antep. in fi. ff. de
pac. dota. Illud tñ apertius habes j. de iudicijs, exami
nata, tñ vbi ponimus in libello cauſam expreſſam, non
eſt neceſſariū iſtud cōſilium: quia certum eſt, ꝙ ſi ſuc-
cūbens agit ex alia cā, nō obſtat exceptio rei iudicatę,
& de hoc ſatis j. de libelli obla. c. 2. & j. de exce. c. pe.
55 ¶ Circa † ſeptimū de virtute, & effectu ʸ conſuetudi-
y nis eſt ſciendū, ꝙ Hoſt. in ſumma, eo. tit. §. fi. proſequi-
tur quinque virtutes. Sed quidā colligunt 8. virtutes,
ſcilicet interpretādi, corrigendi, abrogandi, legē ſup-
plendi, pręſumptionē inducendi, ad iudicandū habili
tādi, iuriſdictionē dandi, & inhabilitādi. Sed ſi ſic ſpe-
cificè loqui velis, multo plures collige ex gl. pen. hic, &
ex his, quæ addidi, & quæ induxi ſuper rub. Quare ge-
neralius loquēdo, licet alij aliter, tu ſic diſtinguas, aut
conſuetudo eſt de negocijs, vel actibus, quibus non vti
mur iure ſcripto, & tunc pro l. ſeruatur. 11. diſt. in his.
ff. de legib. diuturna, & l. de quibus, in prin. aut eſt de
his, quibus vtimur iure ſcripto, naturali, vel poſitiuo:
& tūc aut ibi expreſsè ius aſſiſtit conſuetudini, aut ex-
preſsè reſiſtit, aut eſt caſus relictus extra expreſſam aſ-
ſiſtentiam, vel reſiſtentiam iuris ſcripti. Primus, & ſe-
cundus caſus ſunt indubitati, & exēpla vide in gl. pen.
& per ea quæ ibi addidi. Tertio caſu, quando caſus re-
lictus eſt extra expreſſam aſſiſtentiam iuris ſcripti, aut
conſuetudo ratione fulcitur. Primo caſu non valet. 8.
diſt. mala conſuetudo, & capitulis ſequenti. 9. diſt. ſ.
na quippe, & ſ. c. proximo. ff. de legib. qđ non, & in auct.
vt nulli iudi. §. 1. colla. 9. ff. ad l. Rod. de iact. depreca-
tio. ſecundo caſu, qn̄ ratione fulcitur, aut conſuetudo
eſt ſecundum ius, aut præter ius, aut ſupra ius, aut con-
tra ius. Primo caſu valet & illud corroborat. 8. di. fru-
ſtra, in fi. C. de legib. cū de nouo. C. quæ ſit lon. cōſuet.
l. fi. & facit de fid. inſtr. paſtoralis. Secundo caſu, cū eſt
præter ius, valet & ſic loquitur hoc principium ſecūdi
reſponſi, & 11. diſt. in his, & c. catholica. 12. d. illa, &
prædicta lex diuturna, & ſm quoſdā patet exemplū,
de ſepul. de vxore, qđ non videtur, c. tit. licet, lib. 6. So-
let poni exemplum in feudis, & j. de ſymo. ad apoſtoli
cam. tertio caſu, qn̄ eſt ſupra legē, interpretatur illam.
ſ. eod. cum dilectus, de hoc j. tit. 1. c. 1. cum ſuis remiſ-
ſionibus. ff. de legib. l. minimè, & l. ſi interpretatione,
& l. ſed & ſi imperator. Quarto caſu, quādo eſt ꝯ ius, aut
diuinum, aut gentium, aut poſitiuum, primo caſu aut
diuinum eſt morale conſiſtens in præceptis, vel prohi-
bitionibus, & tunc non valet, vt hic in princ. & 6. diſt.
§. his ita. Et quia ſumus ſub mēbro conſuetudinis, quę
ratione fulcitur, non videbatur neceſſe hoc exprime-
re, cum talis conſuetudo careat ratione, aut eſt cęremo
niale, vel ſacramentale; & tunc contra literam illius
iuris valet conſuetudo. 5. diſt. c. 1. & 2. de puri. poſt par
tum. c. vno. Secundo caſu, quando contra ius gentium,
de quo. 1. diſt. ius gentium, dicunt doctores, ꝙ non va-
let niſi cum cā, & qn̄ verſatur in ea publica vtilitas, ſic
56 † loquatur. ff. cōia ꝑdiorū. vēdito. §. ſi cōſtat, & facit
quod de ſtatuto ſcripſi ſ. tit. 2. quæ in eccleſiarum, ter-
tio caſu, qn̄. ſ. eſt contra ius poſitiuum, dīt legiſtæ, aut
conſuetudo præcedit legem, & tunc ſe rmatur lex. C. ne
fideiu. do. de l. 1. C. qui admit. ad bo. poſ. l. quicunque.
57 & ſic intelligūt. l. 3. §. diuus. 2. ff. de ſepul. vio. Tu † dic,
ꝙ lex, quæ ſequitur conſuetudinem ſpāliū locorū, vel
perſonarum, illam non tollit, niſi id exprimat, dummo
do conſuetudo illa ſit rationabilis, de conſti. c. 1. li. 6.
& ad §. diuus, rūde, vt ibi no. Si vero ſequitur legē, aut
eſt generalis, qua vtitur legis conditor, & tūc abrogat
legem, vel vt l. de quibus. §. inueterata, patet exemplū
de reſc. nonnulli, ſecūdo rūſo, vt ibi no. in fi. pen. glo.
& eo. tit. ex parte 3. aut eſt particularis, & tunc valet in
illo loco, ar. ff. de legibus, de quibus in fi. & ſic loqui-
tur lex 2. C. quæ ſit lon. conſue. & 11. diſt. conſuetudi-
ni, quod verum de iure canonico, ſi ſit pręſcripta: alias
non, vt hic in fi. huic fini adde quod dixi in Spec. de in-
ſtrumentorum edi. §. compendioſè, ſuper ver. ſed nun-
quid, de conſuetudine. ¶ Circa octauum ad qōnes. Et
58 quæro an † extraneus ligetur conſuetudine ᵃ loci, vbi
a contraxit, vel deliquit? Et quid ſi diuerſa ſit conſuetu-
do iudicum, & litigantium: Et an ſicut per conſuetudi-
nem licet ꝯ ius venire, ſic liceat venire ꝯ præceptum,
de his omnibus notaui ſupra e. ſuper rubrica. vbi etiā
interſeritur, an ꝯſuetudo laicorū liget clericos, & ibi
dedi remiſſionem ad qōnem, quam diſputaui. Itē an
59 † conſuetudo de ſe ſit extenſiua ad alias perſonas, vel
alia loca, notaui poſt Inn. de offi. arch. c. 1. Item an me
rum imperium per ꝯſuetudinem acquiratur, dixi inf.
60 de fo. cōp. cū ꝯtingat, in prin. ¶ Quęrūt † legiſtę, ſi in
aliquo caſu non determinato lege nec ꝯſuetudine in-
uenitur ſiſe legis, & ſiſe ꝯſuetudinis, ꝙ potius ſit ſequē
dū. In hoc multa ſunt ſcripta, & circa exēpla, quæ po-
nit gloſ. in l. de quib. improbāda, & defendenda aliqui
multū inſtāt, de q. quidā ſe expediūt dicentes id ſequē
dū, qđ caſui magis eſt ſimile, ſi ſunt æquè ſimilia, dīc
ſequēdū ſiſe legis, qđ tenere vr̄ Acc. in exemplo, quod
ponit in l. de qb. in 1. gl. alijs vr̄, ꝙ ſicut cōſuetudo tol-
lit legem ꝯtriā, & ſic ſiſe ꝯſuetudinis tollat ſiſe legis ꝯ-
riæ. Cōīs tenetur, ꝙ vbi æqua ſit ſimilitudo, ſed alte-
rum rōnabilius, illud ſequēdum, & hac cauſa æqui-
catē, quæ rōnabilior eſt, rigori ꝓponimus, de hac di-

cam

tam ĩ. de trãſa.c.fi.& probatur C.de iu.l.placuit. Ra-
61 tio † autem, & æquitas idem eſt.ff.de excuſ.tut.ſcire.
§.ſufficit, de aqua plu.arc.l.in ſumma.§.item Varus,
ver.qq̃, in fi. Pone exemplum, ſi in venditione ſit dece
ptio vltra dimidiam iuſti pretij, agitur ad reſciſſionẽ
contractus, vel ad ſuppletionem, vel refuſionem pre-
cij, ĩ.de emp.& ven.cum dilecti, & c.pen.& C.de reſci.
vendi.l.2. Sed pone conſuetudinem in loco contrariã,
ꝙ propter minus precium non fiat reſciſſio, vel ſupple-
tio, & ibi quidam locauit, & deceptus eſt vltra dimi-
diam, iſto caſu reſpicimus potius ſimile legis, cùm ſit
ſuper æquitate fundata, & cõſuetudo ſit contra æquita
tem.ff.de legibus, quod verò. Conſtat enim, quòd vbi
non ſit conſuetudo contraria, ſtatutum in venditionẽ
aa trahatur ad locationem aa vt no in præall. l.2.& ſcri-
pſi in decret.præalle. cum dilectus. ſuper ver.compa-
ratur, & ſic econtra ſequeremur conſuetudinem, vbi
fortior eſſet ratio conſuetudinis. Exemplum, lex dicit
monacos ſuccedere parentibus. C.de ep.& cler.l.fin.
in feudo ſecus, per conſuetudinem feudorum, vt in li-
bro feudorum, ſi de feudo contro.fuerit, c.qui cleri-
cus, non habemus legem, nec conſuetudinem de regu-
lari canonico; nunquid ille ſuccedet in feudo? non:
quia conſuetudo, quæ excludit monacum, habet opti-
mã rõnẽ: quia ſeruire nõ poteſt, nec hẽt ſuum velle, &
æque vrget in regulari canonico; ergo ſm ſimile cõſue
tudinis iudicabo, procedit ẽt hoc, quia caſus eueniẽs,
de quo quæritur, eſt de materia conſuetudinis. vbi ve-
rò eſt de materia iuris ſcripti, ſm eius ſimile iudicabo.
Vnde ſimilitudinẽ canonici regularis trahã ad ius ſcri
ptum in patrimonialib. vt in illis ſuccedat, ad conſue-
tudinarium in feudalib. vt in illis non ſuccedat. vide
aliud exẽplum, vt prędixi, in vẽditione fit reſciſsio, vel
ſuppletio pp deceptionẽ vltra dimidiam. & hoc habet
æquitatẽ vt ſ.dixi, pone conſuetudinẽ ꝯtriam, cũ vaſal
lus vẽdit feudũ dño, vt ſ. pp deceptionẽ vltra dimidiã
nõ fiat reſciſsio, vel ſuppletio, & hoc ẽt hẽt æquitatẽ;
quia gratioſè dñs dedit vaſallo, retro gratia videatur,
fieri per vaſallum, facit ĩ. de cẽſi. ex parte. ff.mãd. l.ſi
verò non remunerãdi.§.idem Papi. pone igitur aliquẽ
locaſſe, & in locatione vltra dimidiũ fuiſſe deceptũ,
dicam, ꝙ ſi locaui dño rem feudalem iudicabo ſm cõ-
ſuetudinem, alias iudicabo ſm ius ſcriptũ; facit ff.de
62 bono. poſ.ſed cũ patrono, & ſic † intelligatur, qđ not.
de feu.cogn.c.1.in vlt.gl. vbi vero ponimus paritatẽ p
oia, in materia, in ſimilitudine, & in rõne, pręeligẽdũ
vr̃ oib. parib. ſimile legis: qa ſi conſuetudo eſt ꝯ legẽ,
reſtringẽda eſt rõ legis amplianda, ff.de legib. qđ ve-
rò. Si præter legem adhuc recipiemus id qđ magis eſt
63 extenſibile. Eſt.n.† ſimilitudo q̃dã extẽſio.ſ.tit.1.in-
ter cæteras.ff.de legib.l.nõ pñt. Sed qa, vt ſæpius dictũ
eſt, lex venit ex conſenſu expreſſo, conſuetudo ex taci-
64 to, vt l.de quib.& expreſſum † extenſibilius eſt.q̃ taci
tũ, iuxta not.ĩ.de cle ꝯiu.qđ a te.ff.in qb.ca.pig.ꝯhi.
l.pe.& l.ꝑcib.C.de imp.& alijs ſubſt. ergo potius reci-
piamus ſimile legis, quaſi ꝯſuetudo ſolum illud ſuſtu-
lerit, qđ ſibi vſurpauit, nõ aũt ſibi vſurpauit ſimile le-
gis, ergo illud maneat vt prius. Sicut ergo correctio
prioris legis per poſteriorẽ nõ extẽditur, de elect.cũ
expediat, & c.ꝯſtitutio, li.6. & C.de teſt.ſancimus, de
ap.præcipimus, ſic nec extẽdatur correctio, quam fa-
cit ꝯſuetudo: ſed reſtringatur ad ſuum caſum, licet fa-
teatur ad ſimile ꝯſuetudinis ꝑ eũ argui poſſe. vt l.de q.
b.& l.1.C.q̃ ſit lon.ꝯſue.hæc ꝓcedãt, cum legi deroga
65 tur p ꝯſuetudinẽ, vbi verò lex † abrogata, vel deſtructa
foret p aliam legem, tũc vr̃ nec ex lege, nec ex ipſius
ſilẽ arguẽdum. C.de Lati.liber.tollend.l.vna, in prin.
& ibi not. quandoque tamen licet inducere rationem
legis abrogatæ, & de hoc de iudicijs, nouit. Io.And.

ADDITIONES.

a ¶ Differentia. Vide latiſſimè per Zanetinum in repet.c.1.inf.de accuſa.in differentijs, quæ ſunt inter ius ciuile, & canonicum.

b ¶ Feudorum. Ibi vide Bal.in prin.in euidentialibus.

c ¶ Glo. Accur. Vide per Bar.in l.omnes populi, in tertia q.principali, in tertia q ff.de iuſt.& iur.

d ¶ Conſuetudo. Vide d.Præpoſitum in c.conſuetudo.1.diſt.& Bart.in l.1.C.quæ ſit long.conſue.& ibi plenè Saly.& idẽ Saly. in l de quibus.ff.de legib.

e ¶ Diuiſio. Vide Alb.de Roſa.& Bal.in l.de quib.ff.de legibus.

f ¶ Inducitur. Adde, quòd conſuetudo iniqua & intolerabilis & contra ius diuinum præſcribi & induci non poteſt, ita Bald.in c.1.1.col.de cognitio.feud.

g ¶ Diuturnitatem. An requiratur conſenſus ſuperioris ad inducendam conſuetudinem. vide etiam not.in capit.cum P.tabellio. vbi tangitur.infra de fid.inſtr. Archidiaconus.

h ¶ Frequẽtem. Vide gl.in c.monaſteria.infra de vi.& hon.cle.& ſcripta.in l.3.C.de epiſ.aud.& l.1.C.qũo & quando iudex, Bal.

i ¶ Succeſſiue. Ad hoc no.in l.inficiãdo. § quod infans ff.de fur. l.ſi gemina, arbo.fur.cæſ Bal.

k ¶ De conſenſu. Vide latè de iſta materia Ang. Are.in §.ex non ſcripto, inſti.de iur.na.gen.& ci.

l ¶ Erroneum conſenſum. Adde, ꝙ cõſuetudo erronea origine, conualeſcit per conſenſum in l.obſeruatione, ita Bald.in l.fina. §.ſed & ſi quid.7.col.ver.ſimile dicimus C.communia de lega.

m ¶ Contradictione. Adde Bal.in l.de quibus, vbi dicit, ꝙ cõſuetudo non tenet, niſi ſit obtenta in contradictorio iudicio, & gl. 7.diſtinctio.cap.fruſtra.

n ¶ Pro conſuetudine. Adde, ꝙ conſuetudo inducitur per duas ſententias ad minus cum ſpatio longi temporis ſecundum Bal. in d.rubrica ſupra eo.& vide per d.Alex in conſ.45.

o ¶ Requiratur. Vide latè per d.Iaſonẽ in l de quibus.ff.de legib.

p ¶ Edicta. Vide in l.5.per Bar.& Mod.r.ff.de verb.ob.

q ¶ In facto. Vide per Corſetum in repet.infra de iureiuran.

r ¶ Dicitur ꝙ. Ad hoc tex.in c.cum dilectus, ibi, talis fuerit &c.& Bar.in l.non fatetur, circa fi.de confeſ.& ꝙ debeat allegari, poteſt eſſe: quia quando forte ius, ex quo actor ſe fundat, vel agit de iure communi, non procedit ſed de conſuetudine ſic: & tũc ne eius libellus rejciatur, debet allegare in libello conſuetudinem, ex cuius cauſa poteſt procedere, iuxta not.per Inn. in c.fi. inſ.de libel.obla.& per hoc facit quod dixit Bar. in l.de quib.in fi.ff.de legi.& pro hoc tex.in c.dilectos. inſ.de off.ord. vbi petitio fundatur ſuper conſuetudine; Arch.

ſ ¶ Notoria. Iſtud non vr̃ obſtare, quia licet ſit notorium, & releuet ab onere probãdi, nõ tamẽ releuat ab onere ponendi, vt eſt gl.in c.2.vt lit.non conteſt.& in cle.appellanti, de appe. ad hoc etiam Bart.in l.ſi adulterium.§.idem Pollioni ff.de adul.Arch.

t ¶ Superfluam. Et vide d.An.Poma in rubrica, ſupra de conſtit. vbi refert ad hoc duo notabilia dicta.

u Domus. Idem Cy. in l.2.ibi ſecundo quæro: C.quæ ſit lon.conſue.Bald.

x Terminetur. Adde etiam, quòd cõſuetudo in iudicio valida & bona dicitur, ſi ex duabus ſententijs in iudicio contradictorio obtentis non eſt appellatum, gl.& doct.in c.cum cauſa, in verſ. promulgauit, de re iudi.

y Effectu. Vide Bar.in l.1.C.quæ ſit longa conſue.in repe.& gl.in fi.in ver.inuenit autem C.eo.tit.& Bal.in l.de quibus.in repet.in 16.col.ver.viſo de cauſis.

z Conſuetudine. Vide circa hanc q.Bart.in l.ex ea, in fi.princ.ff.de poſtul.& idem Bar.in l.1.§ fi.ff.de ven.inſpi.& Flo.in l.vẽditor, § ſi conſtat.ff.commun.prædi.

aa Locationẽ. Tex.optime probans hoc eſt inſt.de loca. & inf.quaſi per totũ, & ff.loca.l.2.& l.qui fundum, & l.ſe.vt no.in præall.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli præſentis cum ſuperioribus.*

2 *Hic titulus cur titulo de electione præcedat.*

3 *De poſtulatione prælatorum vbi locorum tractetur alibi.*

De poſtulatione prælatorum. Rubrica.

1 ¶ Vidimus † ſ. de iure ſcripto, & non ſcripto. Sed quia
parũ eſt eẽ iura, niſi & ſint iuris miniſtri, q tueãtur ea.
ff.de origne iuris.l.ſecũda. §.poſt originem, ĩ.de ele-
ctione vbi periculũ.§.præterea, lib.6. Ideo de ipſis mi
2 niſtris, & eorũ aſſumptione vidẽdũ erat. † Et quia in-
terdum per poſtulationẽ, interdũ per electionẽ, inter-
dum per trãslationem aſſumuntur, poſtulatio vero in-
nititur gratiæ, electio iuri cõmuni: ideo de poſtulatio-
ne prælatorum præmittit ſecundũ Da. & Goſ. materia

3 † rubricæ habetur. 71. diſtin. per totum, & repetitur in ſexto. Et huic rubricę coaptatur, de elec. innotuit, & c. ſcriptum, vt in ſummationibus eorum patet. Item cõpromiſſarius ad eligendum poſtulare poteſt, de elec. in cauſis. Item epiſcopus, cui conſenſit papa, ꝙ tranſire poſsit ad maiorem, poſtulandus eſt, & examinanda eſt poſtulatio, de tranſla. c. vl. faciunt iura ſexti de elec. c. 2. & c. cupientes. §. denique.

SVMMARIVM.

1 *Impoſtulabilis eſt violator interdicti.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Ad diſſentiendum faciles homines.*
3 *Electio eſſe debet vniuerſalis.*
Abbas poteſt eſſe procurator pro eccleſia cathedrali, ibidem.
Suppletionis de facto, papa vt iudicis exemplum, ibidem. uerſic. hic papa.
4 *Inquiſitio fit non præcedente fama de crimine vel qualitate promouendi, & de quibus, & quando, & nu. 5. 7. 8.*
6 *Teſtes qualiter recipiantur & an iurent in inquiſitione ſumpti & nu. 8.*
9 *Infamatus an cogatur iurare, remiſſio.*
10 *Prodeſt aliquando quod non ſufficit.*
11 *Item ſufficit publice latam etiam non ſeruata ſolemnitate tradita. 11. q. 3. debet, licet non malum ſit eam ſeruare.*
12 *Inculpare verbum qualiter componatur.*
13 *Adhærere pro aſsiſtere.*
14 *Interdicta vna ciuitate, vel loco, cohærens eſt interdicta, non tamen cohærens cohærentis.*
15 *Electio poteſt in interdicto loco fieri, & contractus eſt nu. 16. non autem ſacramentum neque protrahi debet. nu. 17.*
18 *Paragraphi cæterum. clemen. ne Romani eod. tit. & porro. c. vbi periculum, de elect. lib. 6. intel.*
19 *Eligendus debet eligentibus conuenire.*
20 *Verbi in alia verba reſolutio.*
Interpretatio §. licet, ibid.
21 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Confeſsio aliena an non præiudicet domino. & numero 23, 24. & 25.
Ignorantia quæ excuſabilis. §. 1. & 2. & nu. 25. §. 1.
Pronomina poſſeſſiua large interpretantur aliquando. §. 3. et numero 26.
Interpretationis ſpecies quæ, & cui competat, iuncta gl. §. 3. & nu. 27. 28. 29. 30.
22 *Supplementum gloſſarum.*
Appellatio ſi fiat contra certam perſonam forma decretalis, vt circa. de elect. lib. 6. ibid.
24 *Legis, ſiue §. ſi dicet. ſor. ff. de integ. reſt. intell.*
Et §. penul. legis, certum, ff. de confe.
25 *Dominus audietur contra confeſsionem procuratoris. eo caſu quo audiretur contra propriam.*
26 *Interdicto loco in quibus locis regionis, ſiue terra interdicta ſit, & refert quibus verbis interdicatur.*
Creditor habet veram poſſeſſionem rei pignoratæ, ibid. ver. creditor. n.
27 *Legati generalis geſtum ratum habendum, & tenet interpretatio, & quando, & nu. 28.*
Interpretatur quilibet legem, dum coram ipſo agitur cauſa, eo. num. & an iudex id poſsit poſt depoſitum officium. & an ſententiam ſuam. nu. 29.
30 *Interpretatio quæ ſequenda, iuncta gloſſa.*
Ignoſcere eſt honeſtum & magnum vindictæ genus. ibid.
31 *Peccati remiſsio non dat licentiam delinquendi.*
32 *Poſtulatio de quibus fiat.*
33 *Per poſtulationis admiſsionem quid poſtulato quæratur.*
34 *Poſtulari debet, qui eligi non poteſt, quia inter hæc verba eſt magna differentia, & quando variare poſtulatus queat.*
Poſtulatus quando intelligatur ſponſus, ibi.
35 *Poſtulari, an eligi debeãt clerici alienæ eccleſiæ, & monachi.*
Eligendi tempus, ſi poſtulantes appellent, quia ſuperior poſtulatum dare noluit, an interim eis currat.
Eligo in poſtulandum, vel poſtulo eligendo, vel poſtulo, et eligo, formæ poſtulandi, de quibus c. vnico, lib. 6. eodem titulo ibidem.

CAPVT I.

1 Ad hęc. Caſus † impoſtulabilis eſt, qui violat interdictũ, hic ponitur iniuſta poſtulatio, poſtulãtium petitio, petitionis impugnatio, poſtulati [illegible] excuſatio, excuſationũ reiectio, reprehẽſionis ꝯcluſio, poſtulationis repulſio,
2 gratioſa cõceſſio [De facili] propter † facilitatem hominum ad diſſentiẽdum. ff. de arbitris, non cogẽdũ. §. principaliter,[a] & quia nec nouum & c. 8. q. 1. nec nouũ. 61. di. noſſe, Gof. [Conueniẽtes] & ap. renunciantes tacite, vel expreſſe, Inn. [In vnum] debet enim † eſſe vni-
3 uerſalis electio. inf. tit. 1. in geneſi, Hoſt. [Abbatẽ] not. ꝙ abbas poteſt eſſe procurator pro eccleſia cathedrali, & facit ℨ. de cenſibus, ſopitę [Tranſlationi] de Altiſſiodoren. ad Senon. & hanc alius facere non poterat, de tranſlat. per totum [Cõſtabat] hic papa ſupplet de facto, qđ conſtabat ſibi vt iudici, Gof. inf. eo. Bonæ, & hoc per modernos, & per Phili. [Sententiam] latam in terram regis, quia occupauerat res menſæ Archiepiſcopalis, archiepõ mortuo, qđ fieri nõ deberet, ẽt ſi ſr uus fuiſſet, de ſucceſ. ab inteſt. c. 2. Alii dicunt, ꝙ pp vxorem ſuam quam dimiſerat. inf. qui filii ſint legitimi, per venerabilem. Alii, ꝙ propter guerram regis Angliæ, de iudiciis, nouit. non eſt curandum ſecundum Hoſtien. [Quod] ſi qđ nõ ſeruaſſet [Requiſitus ℨ] non
4 † debuit inquiri, niſi præcedẽte fama, de acc. qualiter. 2. So. illud locũ hẽt, cum queritur de crimine, vel qualitate promouẽdi, qui nec debet promoueri ſine diligẽti examinatione, maxime per poſtulationis modum qui pẽdet ex gratia. inf. e. bonæ. 1. & c. pe. qđ probatur ℨ. ti. 1. c. 3. & c. cũ nobis, & c. ſcriptum, & c. nihil, hęc autẽ inquiſitio fit de plano ſine iuramẽto & in gñe, nõ in ſpẽ quæritur de crimine promouendi, ſicut allc. ff. de q.
5 l. 1. §. qui quæſtionem, de ætate † tñ q̃rendũ eſt, & de ſciã, de morib. irregularitate, natione, & fama pſonę, q̃ ſola poſſet impedire. 33. di. laici de acc omp̃s, de cl. pere. c. 1. & idem fit in accuſationib. clericorum. 2. qu. 7. ſi qui ſunt, & c. ſe. Sed in his ſufficit hře lr̃as teſtimoniales, dummodo promouendus nõ habeat contradictorem, nec laboret infamia. 2. qu. 6. criminationes. 7. q. 1 qualiter, de cler. pere. cap. 1. de præb. in Lateranẽ
6 ſi. nec ſunt † quærendi teſtes in tali inquiſitione, quę fit contra non infamatum, Inn. poteſt hoc dictum intelligi dupliciter, ꝙ non ſunt quærendi. i. recipiendi, verius non ſunt quærendi vt teſtes. ſ. iurati, ſed ſine iuramẽto. benè facit de cohab. cler. tua, & per hunc modum concordat glo. quæ videntur contrariæ. Et vide quod dicã ℨ. ti. 1. poſtquam, & ℨ. e. ti. licet, in fi. & de ſpon. cum in tua, ſuper gl. ſummaria, & de acc. licet, ſuper verſi. famæ. & c. cum oporteat, ſup verbo, & noueritis, & ſm In
7 no. eſt † idem tenẽdũ. qñ aliqua eccleſia viſitatur, de offi. ord. c. 1. de ſtatu mon. in ſingulis, & expreſſius de
8 cẽſibus, Romana. §. ſane, li. 6. Idem † quando fit inquiſitio generalis in capite, & in mẽbris alicuius eccleſiæ. inf. de re iudi. cũ I. & A. In quo tñ caſu recipiuntur teſtes, & iurãt dicere veritatem de omnibus reformandis, & de criminibus, exceptis occultis. infr. de accuſationibus, qualiter. 2. vbi de hoc, In ſpeciali vero inquiſitione non iurant de omnibus, neque de occultis, ſed de his tantum, de quibus facta eſt copia infamato, de accuſati. qualiter. 2. 1. reſponſo, & §. debet, ſe-
9 cundum Innocen. eſt † tamen diſſenſo, an infamatus

cogatur

cogatur de his iurare, & dicere veritatem, de quo Ho-
ſtien.ibi remittit[Allegans]ipſe magiſter. Et ꝟ.hic de
cidit alia excuſatio, ad quam reſpondetur, ver.nec
20 valet[Nec proficit]hoc dicit:quia † qñq; aliquid pro
ficit,qđ non ſufficit, vt patet ꝟ.qđ metus cauſa, ſacris
21 [Ac publicè]ſufficit, † ꝙ publice lata ſit;et ſi nõ ſit ibi
b ſeruata ſolẽnitas, quæ traditur [b] 11.q.3.debet,in pro-
c mulgatione aũt legis non eſt malũ [c] ſi dicamus ſolẽni
tatem ſeruandam. C.de legibus,humanũ,Inn.[Cõſti-
22 tutio] quæcũq; Hoſt.12.[Inculcare]dr̃ † ab in,qđ po-
nitur pro valde, & calco calcas:alias intimare[Tenea
tur]qlibet ſubditus,de conſt.c.1.& vlt.[Crededi]i.nõ
facile creditur eis qđ allegant.ſ.ꝙ ad ipſos non perue
nerit cõcilium[Penes illos]ſ.qui non ſeruabant[Illã]
23 ſ.Altiſſiodor.[Adhærebat] [d] i.† aſſiſtebat, licet quidã
d gloſſauerint de adhærentibus.i.coniunctis terris,quę
ſimilẽ pœnã ſuſtinent rõne contiguitatis ar. de pę.d.1.
§.econtrario. Sed ſm hoc ſequeretur, ꝙ vna terra inter
dicta totus mundus eſſet interdictus, quia ſi vicina eſ-
ſet interdicta, ergo & illa, quæ illi eſſet vicina, & ſic in
e infinitum [e] Ioannes,hoc intelligas ſaluo eo,qđ habes
24 de ſnĩa ex.ſi ciuitas,lib.6. Et licet † cohærens ſit inter
dicta, vt ibi,non tñ cohærens cohærentis, & eſt ſimile
in excõicatione, in qua dicitur, ꝙ non tranſit in tertiã
perſonam, vt dicam ꝟ. de ſen.exc.cum deſideres[Re-
25 cepiſſe]argue, ꝙ † in loco interdicto põt fieri electio,
& ſic terminauit hic Hu. de Verce. de epali, & quauis
alia electione in quæſtione, quã plus videre non expe-
dit,dicẽs etiam ꝙ non eſſet iuſta appellatio interpoſi-
ta:quia ibi ſit electio, vel quia locus non mutatur, non
26 allegat hanc lrãm, ſed innititur rationi,ꝙ electio non
eſt ſacramentũ, ſed quædã obligatio, & ꝯctus.all.ꝟ.ti.
1.cũ inter canonicos,quaſi dicat,interdictum hẽt pro-
hibere diuina officia, & eccleſiaſtica ſacramenta, de
ſen.ex.c.vlt.in prin.li.6.Sed iſtud nõ eſt tale,ergo &c.
Item facit de eo,qui duxit in matrimonium,ſignifica-
ſti.Arch.contra.23.di.In nomine dñi, ver.ꝙ ſi.primũ
tene,cum non ſit expreſſe prohibitum,2.q.5.conſului-
ſti, & pœnalia ſunt reſtringenda,de re.iu.in pęnis, nec
27 parari † dẽt in electionib.protractionis, vel dilationis
facultas, de elec.ne pro defectu,& c.quia pp, eod.tit.
indemnitatib. §.vt aũt,lib.6.& clem.eo.ti.ne Roma-
28 ni.§.cæterum. non † obſtat.ꝟ.tit.1. cum inter R.quæ
loquitur de interdicto perſonarum, non loci, non ob-
ſtat ꝟ.de elect. vbi periculũ, lib.6.§.porro:quia ſpecia
le in electione papæ,quæ etiam ibi facta teneret,vt ibi
no.[Apoſtolum] 2.ad Cor.10.[Relaxare]Seneca epi-
ſtola 97. de abſolutione Clodij adulteri dicit, ꝙ mi-
nus in crimine,quam abſolutione peccatum eſt[Non
conueniebat]concor.C.de iudæis,& cęli.l.cęlicolarũ,
29 in fi. Et not.ꝙ eligendus † debet eligentib. cõuenire,
& ꝙ ſibi ꝯuenientem dẽt quis quærere ſocium Abb.&
ꝙ eligens diſſimilem, quo ad obedientiam puniri dẽt
ſm Hoſt.[Permiſſa]per ius cõe, de alia permiſſione lo
30 quetur ꝟ.c.prox. Priuare]i.priuatos † hac vice ab ele-
ctione repellere [Poſtemus] contradicit littera.ſ.non
pp poſtulãtem eccleſiã &c. dicit Abb. ꝙ hoc intẽdit,
ꝙ in repulſione poſtulationis retulit ſe principaliter
ad dignitatem poſtulati, non ad factum poſtulantiũ,
31 licet & ad illud poſſet ſe referre, vt hic. ¶ Secũda † gl.
arguit,alle.4.iura.alleg.duas leges in ꝯrium, & remit-
tit. ¶ Tertia gloſſ. obijcit per tres rationes, & ſoluit.
¶ Quarta gloſ.allegat 4.concor.ex quib.in fi.conclu-
dit: in medio ſoluit vnam legem contrariam.¶ Gl.no.
ꝙ alle.quattuor iura in ꝯrium,ſoluit diſtinguẽdo qua-
32 druplicẽ interpretationẽ.¶ In gl. † 2.[ibi,ſi defenſor]
defenſor q rñdet in iudicio eũ, quẽ defendit, ex aſſe.
vel ex certa parte heredẽ,ſibi nõ illi præiudicat[& ibi,
§ pe.]ibi dr̃, ꝙ non ſufficit procuratorem, tutorẽ, acto-
rem, vel curatorem fateri.¶ In 3.gl.[ibi, Verius]vide
de filijs presb. veniens.ſuper 1.gl.[& ibi,§.Petitã]non
eſt ſatis denunciare procuratori illius, qui hæreditatẽ
poſſidet, hæreditatẽ ab eo peti, niſi nuncietur etiã illi,
vel procu.illũ certiorẽ:[& ibi, §.Proſcribere] ſi palam
proſcriptum eſt,ne cũ inſtitore ꝯtrahatur, non excuſa-
tur,dicẽs ſe ignoraſſe lrãs, vel non conſideraſſe, quod
proponebat[& ibi, Hoc aũt periculũ]ſpectat ad tuto-
rẽ.ex quo ſciuit ſe tutorẽ, ſed pupillus probat eum ſci-
uiſſe.¶ In gl.4.[ibi,§.toties]ſi domus minoſa eſt hære
ditaria, nec hæreditas eſt adita, vel ſi hæres non extat
nec inhabitet,ad ædes proponitur denuntiatio[& ibi,
vt perfectius]cano.16.q.3.§.põt[& ibi, Et ſi quidem]
ſi actor citatus eſt tribus edictis, licet nõ inuentus,in-
ſtante reo procedit iudex[& ibi, Item cum ex eo] vi-
de vt lite non conte.qñ.in gl.ſi nõ põt.¶ In glo.bona
fuit[ibi, in alterius locum]mortuũ intulit, vel inferre
curauit[& ibi, Liber homo]ſi liber hõ,q bona fide mi-
hi ſeruit,ſtipulatur a me,actionem nõ habet,nã & ſi ſti
pulatur ab alio mihi acquirit.¶ In gl.no.ꝙ[ibi,l.vlt.]
ſolum imperator.qui ꝯdit,interpretatur legem[& ibi,
Non poſſunt] vide de reſcr.inter cæteras,ſuper vlt.gl.
& idem dicit lex ſe.[& ibi, Supplere]eadem dic vt ibi
[& ibi,In prętorijs]vide de verbo.ſig.ex parte.3.in gl.
2.[& ibi, l.vna]ibi docendi peritiam, facundiamque
dicendi, interpretandique ſubtilitatem. ¶ In gl.pen.
[ibi,ſi calicẽ] vide de rẽ. niſi, ſuper gl.iuxta. ¶ In vlt.
gl.ibi, orõ] vide ꝟ.tit.1.in cauſis ſuper gl. hoc habes.
23 ¶ In gl.1.in fi. ſeruetur forma decre. ꝟ. de elect.vt cir
ca,lib.6.ſi ꝯ certam perſonam appellatur, vt eo.ti.qui
contra certam. ¶ In gloſſ.2.[ibi,confeſſio]forte inſur
gens ex taciturnitate, quod videtur velle Inn.qđ expe
24 ditum eſt de cõfeſ.c.2,lib.6.[& ibi, Si † defenſor]lex
f loquitur de defenſore, qui ſine mandato,defendit [f] nõ
in procur.Abb.vt ibi no.lex, quæ ſequitur loquitur in
confeſſione contra naturam, vt cum ſeruus viuit, quẽ
25 proc.cõfeſſus eſt occiſum a domino audiet † ergo dñs
contra confeſſionem procuratoris eo caſu, quo audi-
retur ꝯ propriam, ſm Vin.Idẽ Goſ.de confeſ.c.vlt.[Et
in fi.]Petrus dicebat, ꝙ iſte nõ fuit proc. poſtulati,ſed
poſtulantium.¶ In gl.3.ibi.verius,& ꝟ.de reg. iu.pſu-
mitur, li.6.dic vt ibi[& ibi,l.vlt.]& ꝟ.de cõſt.c.2.1.rñ
ſo,lib.6.[& ibi, Propoſuiſti]vbi de hoc[& ibi.Cogno-
g ſcentes]& 12.quę.2.de laicis[& ibi, Qui & humanis [g]]
vbi de hoc. ¶ In gl.vt expreſſe, [ibi.poſt duos] de hoc
in fi.lib.6.ſup data.¶ In gl.bona fuit[ibi,ſuũ]12.q.1.
h §.vlt.alias pe.in 1.glo.[h][& ibi, De iuriſdictione]ſicut
26 tota † Italia dr̃ de imperio, quamuis pauca dominica
lia ibi habeat imperator.Phi. Vnde dicebat Goff.ꝙ li-
cet barones tenerẽt terrã illã, tñ ſub rege,locus eſt in-
terdicto,allegat dec.quaſ.ꝟ. all.gl.[& ibi, Non eſſet,]
uel forte terra dotalis erat: ſed maritus eſt dñs dotis.
C.de rei ven.doce.ff.de aur.& arg.le.l.1.§.Quintus.Si
verò interdicatur terra, q̃ quis tenet,et pignorata erit
interdicta.ꝟ.de re iud.cũ Bertoldus creditor.n.hẽt ve
i rã poſſeſſionẽ [i] ff.de vſu.ſerui nomine, qđ dic vt ff.qui
ſatiſd.cog.ſciendum.§.creditor.Si vero dicatur, terra
ſua ſit interdicta,ſua.notat dominium, & ideo terra pi
gnorata ſibi nõ erit interdicta ſm Vinc.adde qđ dicã
k de ſnĩa excõicationis,ſi ſnĩa. §.1.li.6. [k] ¶ In gl.not.ꝙ
ibi dñi Papæ,dicit Hoſt. ꝙ hoc fecit ex plenitudine le-
gationis,vel de ſpãli mãdato,vel vice papæ,qui poſtea
27 ratificauit,dicit Inn.ꝙ legatus ex vi verborum poſito-
rũ in literis aplicis nõ potuiſſet interpretari. Sed quia
gñalis legatus erat,ratũ dẽt eſſe, qđ fecit aucto.lega-
tionis, vt ſic in dubio potius res valeat, q̃ pereat.ꝟ. de
ver.ſig.abbate.Itẽ legatus erat papæ,& cũ papæ vti-
liter agebat, vnde ratũ eſſe dẽt. ff.de neg.geſt. ſed an
28 vltro.§.1.nec mirum, ſi tenuit interpretatio ſua, ſm
l Inn.nam & † quilibet [l] interpretatur legẽ, dum corã ip-
m ſo agitur cauſa.ff de legibus,nõ poſſunt, [m] & l. ſequen-

ti. Suã aũt conſtitutionẽ, certũ eſt, ꝙ interpretatur le-
gatus, de vreb. ſig. ex parte. 3. vide qđ dicã de app. cũ
ſpãli, in gl. multa exẽpla, in fi. [& ibi. §. ex his omnib.]
ibi hæc gl. ꝑ Ioãnẽ, & per Acc. C. de leg. l. 1. [& ibi, Poſ-
29 ſit iudex] an † hoc poſſit poſt depoſitum officiũ, dicã
ĩ. de ver. ſig. ex parte. 3. & an poſſit abſentib. partibus
dicã eo. ti. olim, de arbitro vero, an poſſit interpretari
ſñiam ſuã, vide ẽt in Spe. de arb. §. ſequitur. verſic. ſed
30 nunquid verbũ, & ver. ſe. [& ibi, Nec redigẽda] de † ne
ceſſitate, vel loquitur đ ſcriptis publicis, vel autẽticis
ſm Ho. eſt tñ vtilius & licet nõ ſp neceſſaria, q̃ſque ſe
quẽda, de decimis. c. 1. ff. de dã. infec. ſi ędib. & ſi eẽt iu
ris corpore clauſa, tũc de neceſſitate ſequẽda, vt in ꝑ-
dictis iurib. ſm Ho. [Et in fi.] vide qđ dicã de ver. ſig.
in his, ſup vl. gl. ¶ In gl. [imo potius, in fi.] ad hoc 45.
di. diſciplina, & alibi, parcere ſubiectis, & debellare ſu
perbos, & alibi, ſicut bellãti, & reſiſtẽti, &c. 23. q. 1. no-
31 li, in fi. Hoſt. Seneca li. de virtutib. honeſtũ † & magnũ
vindictæ genus ignoſcere. ¶ In gl. nam facilitas. in fi.
ʒ. 1. qu. 7. exigũt. ibi dr̃, ꝙ remiſſio peccati nõ dat li-
centia delinquẽdi, ibi ſoluitur in glo. fi. ¶ In gl. & hoc
iõ, [ibi, nec eligere] ĩ. de ſent. exc. is qui. in fi. li. 6. ¶ In
32 gl. ult. [ibi, poſtulationem] quæ fit † de indigno in di-
gnitate indiſpẽſabili, vt hic, & ĩ. e. ꝓx. vel non expreſ-
ſa in poſtulatione, ſm Da. in q. 1. huius tit. vt ſi minor
vel illegitimus pp id poſtuletur, qui tñ homicida eſt,
vel nullius ſcientię [ibi, ad electionem] no. Gof. in ſum
33 ma huius ti. §. effectus, ꝙ licet de iure † per admiſſio-
nem poſtulationis videatur quis ſolum habilitatus vt
eligi poſſit; tñ ad euitandos circuitus, & eccleſiarum
diſpendiũ hunc ordinem curia non ſeruat; ſed per ad-
miſſionem poſtulationis ſic cẽſeri vult prouiſum eccle
n ſiæ: ſicut per electionis cõfirmationem [n] Dicebat † au
34 tẽ hic Inn. ꝙ licet antiqui promiſcue vterentur his ver
bis, 61. di. §. his oib. 63. d. lras, hodie tñ ꝑ lura, & cõſue
tudines inter iſta magna eſt dr̃ia, nã in illũ q ꝑlatos,
vel canonicus eſſe nõ põt ſine diſpenſatione, non licet
conſentire vt in ſponſũ, peccat ergo q eligit. Incedit
ergo ꝑ viã ꝯceſſam, qui poſtulat, nec ꝑ hoc variare li-
cet priuſq̃ poſtulatio ſuperiori præſentetur, de quo vi-
de plenẽ ĩ. ti. 1. publicato, dicebat tñ Inn. ꝙ ex quo ſu
perior, a quo poſtulatur illũ concedit, ipſo iure intelli-
gitur ſponſus, arg. ĩ. de cõd. appo. c. ſup eo. & c. ꝑ tuas,
35 de clerico † uero alterius eccleſiæ, & de monaco not.
hic Inn. & Cõp. & Hoſt. an poſſint eligi, an debeãt po-
ſtulari, de quo dicã ĩ. c. ñ. tractabat ẽt hic Cõp. q. not.
& dicã ĩ. ti. 1. in cauſis, in gl. poſtulatio, ꝑ q̃ gl. plenius
36 iſtã intelliges. Itẽ † tractat hic, an ſi appellent poſtulã
tes, quia ſuperior poſtulãti illũ dare noluit, an interim
currat eis tp̃s eligẽdi; qđ dicã ĩ. eod. ſi electio, lib. 6. in
princ. ibi vide, tractabãt ẽt oẽs ꝑdicti de formis, eligo
in poſtulãdũ, uel poſtulo eligẽdo, uel poſtulo & eligo,
quæ decido. quia hodie ſunt expedita. ĩ. c. uno, libr. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Principaliter. Vide d. Car Flo. in conſi. 86.
b ¶ Traditur. Honeſtum eſt, non neceſſarium, vt ibi per Bal.
c ¶ Malum. Et no. quod licet hoc ſufficiat, tamẽ cautum eſt in cõ
ſtitutione promulgatoria ſaltem excommunicationis pluries
publicare, in c. 1. de locã Arch.
d ¶ Adhærebat. Vide do. Car. Flo. in cle. 1. §. verum in fi. de pœnis.
e ¶ In infinitum. Vide Ioa. Cal. in lib. de eccl. interdic. in 2. mem-
bro, q. 23.
f ¶ Defendit. Adde, qđ defenſor cõparet ſine mandato l. exigen
di. & ibi doc. C. de procu. & adde ẽt, ꝙ defenſor idoneus nõ dr̃,
niſi ſatiſdet. l. qui proprio. §. qui aliam, & ibi Bar. ff. de proc.
g ¶ Humanis. Materiã huius gl. vide nõ in deci. Rotæ. concl. 479.
h ¶ In 1. gl. Vide gl. quæ incipit, no. Ac. ff. de ori. iur. l. 2.
i ¶ Poſſeſſionem. De hoc ꝑ gl. & doc. in l. cum notiſſimi, in prin.
C. de præſcr. 30 ann.
k ¶ L. 6. vide Bar. in rubrica. ff. de no. opc. nun. & Io. Calde. in li.
de eccl. inter. in 2. mẽbro q. 29 & ſe. & Bal. C. de teſt. l. ſi nõ ſpẽciali.
l ¶ Quilibet interpretatur legem, dum coram ipſo agitur cauſa. Vi
de Alber. de Roſa pulchre in l. omnes populi. ff. de iuſt. & iu.
m ¶ Poſſunt. Et vide Bar. in l. ſi de interpretatione. & Bal. & d. Bar.
de Sal in l. 1. C. de leg. & Bal. in l. ſi quis filium. C. de lib. præt.
n ¶. Cõfirmationẽ. Facit tex. hic in prin. ibi piũ præberemus aſſen
ſum, &c. & vide plenius Io. An. in c. prox. in ca. cũ monaſteriũ.

SVMMARIVM.

1 Poſtulationis caſſatæ innouator eſt eligendi & poſtulandi po
teſtate priuatus.
2 Diuiſio decretalis.
Quodammodo, ideſt quantum in eis erat. ibid.
3 Priuantur, [ex defectu] commiſſo in forma poſtulationis per
ſententiam poſtulantes, & quibus in caſibus ipſo iure, &
nu. 4. & 5 de quibus duæ regulæ traduntur, num. 6.
7 Electio nulla ipſo iure quibus fit caſibus.
8 Poſtulationem admittere, & transferre epiſcopum abſque
mãdato ſpeciali non poteſt legatus.
9 Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. et nu. 10.
Collegium tres faciunt.
Grege legato, illud ſolũ caput quod ſupereſt, petit legatarius.
11 Additio gloſſ.
12 Eligere ſe ipſum quis non poteſt.

CAP. II.

1 Gratum Qui † poſtulationem caſſatam inno
uat, eſt eligendi & poſtulandi pote-
2 ſtate priuatus. Et † ſunt duæ princi-
pales partes: prima ponit relationẽ legati. continentẽ
proceſſum canonicorũ Senon. & ipſius legati ſecunda
approbat ipſius legati ꝓceſſum, ibi, Nos igitur [in fra
dẽ] ut interim non curratei tp̃s, & ut Rex Franciæ, cui
fauebat, interim procuraret promotionem ipſius. Ab.
[Quidã uero] ex canonicis Sen. [Quodammodo] ideſt
quãtũ in eis erat [ꝑ priuilegium] de gratia. n. erat, ꝙ eli-
3 gere potuerant, cũ poſtulãdo † irregularẽ fuiſſent pri-
uati. ſ. c. prox. in fi. ſecus, ſi fuiſſet ſolum defectus in for
ma, qa tunc priuarẽtur per ſñiam. ĩ. ti. 1. quia propter.
4 nunquid † ergo eſt ipſo iure priuatus, q eligit illegiti-
mum, & poſtulari debebat, dic ꝙ ſic. nec obſt. ĩ. ti. 1.
innotuit, ut ibi no. enumerant hic Inn. Hoſt. & Comp.
quoſdam ipſo iure priuatos ptãte eligendi. primus, q
eligit per laicalem abuſum. inf. tit. 1. quiſquis. ſecũdus,
qui eligit ſemel reprobatũ uitio perſonę, vt hic, & ĩ. ti.
1. ſup eod. tertius, qui eligit ineligibilem, vel poſtulan-
dum, qui nullo modo põt eligi, vt prædicta decr. inno-
tuit. & quis ſit iſte, dicetur ĩ. e. c. ſi. non ſic in caſu e con
uerſo. ſ. cũ qs poſtulat eligẽdum, quo caſu poterit eun-
dẽ, uel aliũ eligere: qa & ſi poſtulandum poſtulaſſet, li
ceret reſilire. ĩ. c. bonæ. 1. & ad aliũ habere recurſum,
nec obſtaret tp̃is lapſus, de hoc inf. ti. 1. in cãis. Quar-
tus, q recipit ut ꝑlatũ electum, vel poſtulatũ, cuius ele-
ctio, uel poſtulatio nulla eſt. ĩ. ti. 1. bonę. 1. Quintus, ex
cõicatus, uel ſuſpẽſus, ſup. ti. 1. cũ dilectus, vbi de hoc,
& ĩ. tit. 1. illa. Sextus, q nõ eligit ĩ. tp̃s iuris. inf. ti. 1. ne
ꝓ defectu. de conc. præb. c. 2. de iure pat. c. vno, vt pro
bat de ſup. ne. ꝑl. c. fi. Septimus, q poſtulat poſt appella
tionẽ, ĩ. ti. 1. bonæ. 1. primo tñ. §. fi. nõ ſic in illo, q poſt
5 appellationẽ eligit, diuerſitatis rõ: qa † electionẽ, cum
ſit ordinaria, nulla appellatio, niſi iuſta; põt impedi-
re. ĩ. tit. 1. cũ nobis. in prin. poſtulationẽ vero impedit
appellatio ẽt emiſſa ex falſa cã, cũ fieri nõ dẽat niſi in
ꝯcordia. ĩ. c. 1. & 2. ſm Inn. qui dicit, ꝙ alij ʒ Hoſt. di-
cit, ꝙ ubi fit poſtulatio ſine cã, nec duæ partes ꝯcordãt
uera eſt opinio Inn. Si verò fit ex cã, & a duab. partib.
uera ẽ aliorũ opi. nã talis poſtulatio uincit electionẽ.
ĩ. tit. 1. ſcriptũ, vbi de hoc, & ſi fortior eſt, ergo minus
impediet eã appellatio, q̃ electionẽ, ar. de traſlat. inter
corporalia. & vide quod dicam inf. ti. 1. auditis. ſuper
gl. fi. Octauus laicus, non dico qđ ſit priuatus ſed nul
lo iure põt eligere. ĩ. ti. 1. ſacroſ. & c. Meſſana, adde ca

ſum

6 ſum,de elec.ca.2.lib.6. De his† vero, qui ſunt ipſo iure
priuati, vel qui nullo modo poſſunt eligere, traduntur
per Inn.duæ regulæ. Prima, q electio facta ipſis non vo
catis tenet, cum enim nullum ius habeant, nõ poſſunt
agere de contemptu. nec expedit ante electionem de
hoc litigari: ſed ſufficit, q de hoc poſtea fiat fides, cũ
ſi is, qui dicit ſe ius habere, pri' appellauerit. ĩ. de ſup.
neg.præla.c.fi. ĩ.tit.1. Cumana. Sed caueas, ne reperia
tur in quaſi poſ. ĩ.tit.1. in geneſi. Secunda regula eſt, q
quandocunq; electio, vel poſtulatio pronunciatur nul
la propter vitium nominatæ perſonę, tunc ipſo iure pri
uati ſunt eligentes, ſiue poſtulantes. ĩ.ti.1. cum in cun
a ctis.[a] §. clerici; quod intelligas de ſcientibus vitium e-
lecti, vt ibi, & e.tit. innotuit. debet hic etiam intelligi
de ſcientibus cauſam agi, vt dicam poſt Inn. ĩ.ti.1. cũ
7 Vinton. ſuper vlt. gl. Multos† autem caſus, quibus ele-
b ctio nulla eſt ipſo iure [b] notauit Hoſtien. in ſumma, de
electione. §. & qualiter, ver. caſus. & ſequen. & vide qd
dicam ĩ.ti.1. auditis, ſuper vlt. glo. [Abuterentur] 11.
q.3. priuilegium [Deuolutã] & ideo eligere poterãt, in-
continenti, vel ex interuallo, vt no. ĩ. de ele. dudũ. Inn.
[Ad eorum] qui ipſum poſtulauerãt [Prouidiſti] forte
collaudando, & approbando factum ipſorum, quia ſi-
8 ne ſpeciali mandato† poſtulationem admittere, vel e-
piſcopum transferre non potuit, vt dicit gl. ¶ Penult.
9 gl. quærit, arguit,† proponit opi. lo. demũ ſoluit, & all.
10 in contrarium, rñ. ¶ In† gl. penul. [ibi Neratius] tres
faciunt collegium [& ibi, De grege] & tamen grege le-
gato illud ſolũ caput, quod ſupereſt, petit legatarius,
11 vt ibi. ¶ In† gl. hic[c] patet, ibi [Si forte] vbi de hoc in
c 1. gl. [& ibi. §. Homines] facit ff. quod cum falſo tutore.
l.1.§.2. & quid dicit, vide in ſupra. de reſcriptis, conſti
d tutus[d] [& ibi, Io. dixit] & Goſ. hic. qui reddit tres rõ-
nes, quas colligas per ſequentia, putat tamen, q iſte v-
nus poſſit a ſuperiore petere, vt eccleſiæ prouideat [&
ibi, Collegium] nec tunc poſſent ſeruari formæ. ĩ.ti. p
ximo, quia propter, ſecundum Goſ. [& ibi, Cõuocare]
an ipſi teneantur venire, & cuius expenſis. ibi not. [&
12 ibi, Eligere] non† ſeipſum. ĩ. de iurẽpat. per vr̃as, Vin.
[& ibi per ſententiam] hoc corrigit, quod nec per ſen-
tentiam, in decr. bonæ, in fine penult. gl. quæ fuit addi-
tio [& in fi.] Phi. in præ. decr. bonę, Innoc. Comp. Hoſt.
hic. B. Brix. 65. diſt. ſi forte, facit quod no. 64. diſt. c. 3.
& quod dicam ĩ. tit. 1. illa, in gl. de qua. ver. quid ſi om
nis, & c. ne pro defectu, in gl. & ſi.

ADDITIONES.

a ¶ Cũctis. Quaſi in l. poteſtate ſit, pœna inuiſibiliter operatur, vt l.1. & ibi vide Bar. ff. ad turp. & Ion. in c. qualiter, le. 2. de accuſa. & an hæc regula ſit vera, vide Ioan. An. in c. bonę, infra de elec. ſuper ver. indignis, & eſt c. cum in cunctis §. clerici, ſuper verſic. contra formam, & in Mercu. in c. odia, de reg. iur. li. 6. vide infra tit. 1. cum in cunctis, poſt gl.

b ¶ Ipſo iure. Vide etiam Alb. de Roſa. in dictionario ſuo in verſ. electio. & aliquid per do. Fel. in c. ex tenore, in verſi. regula non præſtat impedimẽtum, dum ornat illam regulam, de reſcriptis.

c ¶ Hic in hac glo. quod in vnum ſolũ poſſit reſidere ius capituli, facit c. 2 in fi. de conceſ. pręb. & alias dicitur in verſ. deuoluta, in c. quia diuerſitatem, de conceſ. pręb. tex. videtur in c. dilectus, de conceſ. præb. vide ibi Bal.

d ¶ Cõſtitutis. vide gl. & Bar. in l. ſicut, ĩ ſi. all. in gl. ad materiã gl.

SVMMARIVM.

1 *Poſtulatio, per quam priuata, uel minor vtilitas communi uel maiori præfertur, vel quæ fit a minori, quam tertia parte, non debet admitti.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Rauennas eccleſia duplex habet collegium canonicorum.*
4 *Poſtulare proprie, & improprie pro eligere ſumitur.*
5 *Cardinales quales eſſe debeant, auctor eſt bea. B. ad Eugeniũ.*
6 *Eccleſia vnica eſt.*
7 *Capituli ſcriptum, infra de elect. intellect.*
8 *Conſuetudo eccleſiæ Romanę ius inferioribus, non ſibi, uel ſucceſſoribus eius.*
9 *Iuſtitia pro iuris neceſſitate.*
10 *Electio debet eſſe canonica, & quæ canonica dicatur.*
Confirmationem petendi ius acquiritur ex electione canonica, ibid.
Poſtulatio, nominatio qualis eſſe debeat, & inter eas differẽtiæ quæ & nu. 11. & ex ea ius quęritur, & quando poſſit ab ea reſiliri, num. 11.
11 *Ex nominatione, quæ fit ante ſcrutiniũ, nullũ ius acquiritur.*
Supplere quæ, & quomodo iudex queat, & n. 14. 15.
Vtilitas publica præfertur priuatæ. §. 1. & nu. 15. §. 1.
Per repulſionẽ à poſtulato iniuria fieri videtur, & eo. §. 2.
Concedere prælatus non cogitur poſtulatum in fin.
12 *Epilogus & ſuffragium gloſſarum, & nu. 13.*
14 *Additio gloſſarum, & nu. 15.*
15 *Notam, tanquam iudici, quid fit ex atteſtationibus teſtiũ, et ex aliis.*

CAPVT III.

1 **Bonæ memoriæ** Ca. † Poſtulatio, quã priuata, vel mi
nor vtilitas cõi, vel
maiori pręfertur, vel quæ fit à minori, q̃ a tertia parte,
2 admitti non dẽt. Et prima† pars ponit duas diſcordes
poſtulationes. ſecunda vtranq; repellit, cauſas expri-
mens, ibi, nos igitur. tertia monet nouam prouiſionẽ
fieri, ibi, mandantes, & vide quod dicit ſuperſcriptio,
Clericis Rauennatis eccleſiæ; quod ſm Boati. dictum
3 eſt propter† duplex collegium, qd̃ habet dicta eccleſia
ſ. cardinalium, & canonicorum, ſic 91. diſt. illud, & qd̃
no. 23. q. 1. c. 1. Et vide quod dicã de præb. ſi pluribus.
§. 1. li. 6. [Poſtulatunt] propriè quò ad epiſcopum, im-
4 propriè † quo ad cardinalem, quem elegerũt ſm Abb.
& Egy. ĩ. tit. 1. eccleſia 2. vbi dicã de hoc. Hoſt. enim,
vt ibi dicam, contra eum tenet omnem cardinalẽ po-
ſtulandum [Vtilior ſit] quales † debeant eſſe cardina-
les, valde pulcrè loquitur beatus B. ad Eugenium, qd̃
5 vide in Spe. hiſto. lib. 21. ca. 74. Ioan. [Generali] vnica
6 enim † eſt eccleſia. 24. q. 1. loquitur de ſchiſma. cap. 1.
lib. 6. [Tertia parte] illorũ. ſ. ad quos ſpectabat eligere
[Non conſueuerit] non dicit, nõ debet, ac ſi dicat, poſ-
ſet, ſi vellet ſine cuiuſquam iniuria, quando a maiori
parte capituli facta eſſet. inf. de his, quæ fi. à ma. parte
capituli. c. 1. 65. diſt. c. 1. 2. & 3. non † obſtat. inf. titu. 1.
7 ſcriptum, quæ loquitur, cum cõcurrit poſtulatio, & ele
8 ctio ſecundum Goff. ſed dicit Hoſt. quòd cum † conſue
tudo eccleſiæ Romanæ ius faciat, de conſt. ex literis,
quo ad inferiores, perinde eſt, ac ſi dixiſſet, non debet.
ſibi autem, vel ſucceſſoribus non imponit legem. infr.
titu. 1. innotuit [Poſtulatur] dicit Hoſt. vtilitate, vel ne
ceſſitate eccleſiæ id non exigente: aliàs contra. inf. tit.
1. cum nobis olim, in fi. & c. in cauſis, in fi. [Et iuſtitia]
9 ideſt iuris † neceſſitate [Gratia] ergo & ex iuſtitia: ſed
plus eſt ibi de gratia, Hoſt. [Canonicam] dicit Hoſtiẽ.
a electio[a] debet † eſſe canonica, ideſt forma canonis
10 in ea ſeruari, de qua inf. titu. 1. quia propter, & ex hac
acquiritur ius petendi confirmationem, inf. tit. 1. poſt-
quàm, & c. nihil. poſtulatio debet eſſe cõcors, & ex quo
ſuperiori præſentata fuerit, non licet reſilire. inf. c. pro
ximo. nominatio debet eſſe ſolemnis, vt cum duo, vel
tres, excellentiores ſunt in eccleſia, & nominantur pa-
pæ ſupplicando, vt de altero illorum prouideat. 85.
11 diſt. archi. ex tali † nominatione ius acquiritur. 16. q.
fin. c. ſanctorum. 2. q. 6. ei, qui, ver. nominationes tales,
quòd ex quo ſuperiori pñtata eſt, non licet reſilire, &
in hoc ſit ſimilis poſtulationi. infr. c. 1. cum in vtroque
12 ſit eadem ratio ſecundum Inno. qui etiam † dicit hic,
quòd ſi poſtulans, & ſuperior, à quo fit poſtulatio, con-
cordant, in hoc poterit reſiliri, non obſtante contra-
dictione aliqua poſtulati, & hoc placet Hoſtien. &
Compo. & licet Inno. dixerit hanc differentiam inter
poſtulationem, & nominationem: quia poſtulatio ſit,

cum ſolemnitate, nominatio ſine, non placet Hoſt. di-
cit tamen, q eſt differentia: quia non poſtulantur plu-
res, ſed vnus, nec nominatur vnus, ſed plures: aliter,
ſi vnus tantum nominaretur, eſſet poſtulatio vel qua-
ſi. poſſet etiam dici nominatio, quæ fit per vnum tan-
tum, quæ propriè non dicitur electio; facit quod no. 3.
ca. proxi. Ex nominatione verò, quæ fit ante ſcrutiniũ,
cum dicitur talis eſſet bonus, nullum ius acquiritur.
12 infr. tit. 1. quod ſicut, in prin. ¶ Gl. 1. † reſpon. per quæ-
ſtionem, an iudex de facto ſupplere debeat, & ponit
duas opiniones, & primam approbat, reſpondens ad
l. contrariam. ¶ Tertia gl. all. 4. concor. & ſoluit 4. in-
ra contraria. ¶ Quarta gl. obijcit, & ſoluit. ¶ Quinta
gl. reſpon. per quæſtionem, quo iure petatur poſtulatio
13 nis admiſſio. ¶ In † gl. 1. [ibi l. vlt.] filius petens hære
ditatem matris à patre, exceptione doli repellitur pro
parte quam erogauit in ipſius ſenatoris honorem, & ſi
non excipiat, per officium iudicis conſulitur [& ibi, In
fin. rũ.] in cauſa appellationis iudex ſupplet partes ab-
ſentis [& ibi, Si minus] vide de cauſa poſ. cum eccle-
ſia, in gloſſ. hoc ſumptum [& ibi §. aliquando] vide de
fim. licet Hely. in gl. ſic ſup. & ibi §. vlt.] Iudex ſupplet
de lapſu fatalium [& ibi, In prin.] vide ſup. ea. gl. ¶ In
ʒ. gl. [ibi Labeo] non ſeruatur id, quod priuatim inter-
eſt vnius ex ſocijs, ſed quod expedit ſocietati [& ibi §.
penul.] quod communiter omnibus prodeſt, vtilitati
fiſci præfertur [& ibi ea enim quæ communiter] ſequi-
tur, omnibus proſunt, præponimus his, quæ ſpecialiter
quibuſdam vtilia ſunt [& ibi, Præſes,] vide de vſu pa-
lii, niſi, in vlt. glo. [Et ibi, licet autem] arbiter propriis
negociis occupatus non cogitur ſententiam dicere.
¶ In 4. gl. ibi l. 1.] aliàs 2. §. penu. ſi perſonaliter datum
eſt alicui per principem ius aquæ ducendæ de loco pu
blico, ſuccedens in dominio prędii non ſuccedit in eo
iure: tamen impetrabile eſt per ipſum in tantum, q ſi
non concedatur, videtur fieri iniuria [& ibi, Si verò. in
fi.] fit iniuria offerenti, & fideiuſſori, cum fideiuſſor eui
denter ſit locuples, vel approbatus, cum dubitatur,
non recipitur. ¶ In gl. [hoc ideo, ibi, Nullum] non co-
gitur epiſcopus clericum de proprio clero dimittere,
14 & alii dare. ¶ In † gl. 1. [ibi l. vna] vbi de hoc, & C. de
tranſac. l. 3. & infr. de conceſ. præb. ex parte [& ibi, De
iure] vide poſt Goff. dixi ſup. tit. 1. cum dilectus, in glo.
ſup. & quod dicam inf. titu. 1. cum inter R. in Glo. pro-
nunciat [& ibi, Dominus Azo] & Io. [& ibi, tanquàm iu
15 dici] vt quod ſcriptum † eſt in atteſtationibus, vel aliis
actis, ſecundùm Inn. ſup. eo. ti. c. 1. alleg. de cor. uici. c.
1. forte propter id, quod ibi dicam ſuper verbo, ſcan-
dalo; non de eo, quod eſt ſibi notum vt Deo, vel vt hu-
iuſmodi, de offi. or. l. ſacerdos [& ibi, Publicam vtilita
b tem] Idem ſecundùm Hoſtien.[b] vbi periculum verti-
c tur[c] animę, alle. inf. tit. 1. cum nobis, & de except. ex-
ceptionem [& ibi, Ordinario] vt ibi no. in vlt. gl. [Et in
fi.] de hoc 28. diſt. priuſquam, in vlt. gl. & 30. q. 5. iudi-
cantem, & in Spe. de diſputa. & alle. §. vlt. poſt princi-
d pium, & de materia ibi per totum[d] §. ¶ In gloſſ. 2. [in
fi.] adde, ſi non habes, & inf. de reſti. ſpo. frequens, lib.
6. ¶ In gl. [& ita, ibi, Scias] ibi de hoc [& ibi colla 4.]
& C. de primipilariis. l. vtilitas publica, lib. 12. Goff. &
e ibi, Si non licet. 14. diſt. quod ait, Goff.[e] ¶ In gloſſ. hoc
ideò dicit, ibi, [Paſtoralis] in præſentato, non in poſtu
lato loquitur, & dic, vt ibi, & vide quod dicam de re
iudica. cum Bertoldus, ſuper 3. gl. [Et in fi.] de hoc 61.
f diſt. §. ſed aliud[f] ¶ In gl penul. [in fi.] vel propter ſuf-
fraganeos eccleſiæ Rauenn. qui debent de conſuetu-
dine intereſſe.

ADDITIO.

a ¶ Electio. adde, quòd electus non ritè non propterea efficitur infamis, ita Inno. in c. cum poſt. infra tit. 1. & Bald. in margarita in ver. electio.

b ¶ Ho. Ad hoc, qđ no. in c. dudum, de ele. & in c. ex parte, de decimis, & in c. cum dilectus, de cõſue. & ſcripſi. 3. q. 7. iudicantem, & 2. q. 7. alieni. arc.

c ¶ Vertitur. Vide gl. in c. cupientes, §. cęterum, in gloſſ. vt quia, eo. tit. lib. 6.

d ¶ Totũ & pleniſſimè per Bar. in l. 3. §. hoc aũt ff. de damn. infec.

e ¶ Goff. Cy. decidit gl. iſtam in l. vna §. ſi. C. de ca. tollen. vbi vide, & ibi per Bald. & do. Bart. de Sall.

f. ¶ Aliud no. gl. iſtã in gl. proximè, ver. gratia ergo, ad id qđ not. Bar. in l. 1. §. pe. de aqua quoti. & æſti. alle. in gl. proxi. & aduerte, quia gl. iſtæ videntur cõuenire in eo, qđ dicit iniuriã fieri, vel nõ fieri poſtulato, ſi nõ admittatur: ſed cũ hoc vid gl. & Io. An. ſup illã in c. cupiẽtes, de elect. li. 6. §. deniq;, in gl. ſup ver. gratia.

SVMMARIVM.

1 *Poſtulatur archiepiſcopus in archiepiſcopum, & à poſtulatione præſentata reſilire non licet ſine papæ licentia, ibid.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Nuncij non ſunt hic procuratores, quorum confeſſio non nocet, & inter eos, & procuratores differentia, num. 5.*

4 *Conſilij, & aſſenſus differentia, ſiue diuerſitas, & vnde habeatur.*

6 *Antiqua pro præſcripta.*

1 *Participium temporis pręteriti pro futuro, ibid.*

Approbata pro non interrupta, ibid.

7 *Subſcriptio an ſit de ſubſtantia poſtulationis.*

Confirmari pro admitti, vel approbari, eod. num.

8 *A poſtulatione recedi quando poſſit.*

9 *Poſtulationis reuocationi an ſit locus, ſi reuocatur nuncius miſſus ad pręſentandum poſtulationem.*

10 *Procuratori etiam reuocato ſatisfaciendum de expenſis a domino factis.*

Expenſas conſequi non debet poſtulatus etiam de conſenſu capituli poſtulantis factas, & cur, ibid.

11 *Etſi, id eſt, quamuis.*

Ignotam perſonam qui eligit, non habet conſcientiam tutam, ibidem.

Eligere quis non debet ignotum, ibid.

12 *Honeſto & iuſto concurrentibus, honeſtum omittendum, & iuſtum faciendum.*

Potior, id eſt tutior, vel pro quo plura facit, ibid.

13 *Epilogus, ſuffragium.*

14 *De gratia quod conceditur, in eo ius aliquod non acquiritur, ſed reuocari poteſt & num. 15. cum ſequentibus.*

Relationem facit iudex non pronunciat. §. 1.

Vicini requiruntur ciuibus deficientibus, honores gradatim deferendi, in fi. num. 14. & gloſſarum.

15 *Additio gloſſa.*

In electione ius habenti quibus modis præiudicium non fiat, cum admittitur ad electionem, ibid.

16 *Seruitus non acquiritur, niſi quis intendat vti iure ſuo.*

17 *Iure ſuo vti quem intendere qualiter conſtabit, & num. 18. 19. & an id ſemper ſit neceſſe, ibid.*

18 *Legis ſinæ ad finem C. de præſcri. lon. tem.*

20 *Pręiudicium fit alteri in poſſeſſione, vel quaſi exiſtenti, multo magis domino.*

Canonici ſunt domini iuris eligendi, ibid. ſtatim cum ſunt canonici.

Seruitutem acquirere non poſſunt domini in re propria, ibid.

21 *Seruitutis poſſeſſio poſſet acquiri ẽt domino ignorante, & quñ.*

22 *Scientia quorum ſufficit in acquirenda poſſeſſione ſeruitutis, vel iurium aliorum.*

23 *Præſcriptio quarum rerum procedat contra papam.*

24 *Præſcribere papa poteſt ſicut alius vtendo iure alterius, niſi in caſu.*

25 *Papa ſi dat ex plenitudine poteſtatis aliqua ſpiritualia & quæ ſcienter ad alium pertinentia, plenum ius conſequitur donatarius: ſi verò ignoranter, quid conſequatur.*

26 *Gratiam quòd quis facere intendit, cum quem admittit ſecum proteſtatio præmittenda.*

27 *Poſſeſſor qui dicit ſe iuſtè poſſidere, an aduerſarius, qui precariò dicit, probare debeat, & num. 28.*

28 *Colo-*

28 Colonus habens precariam tantum poſſeſſionem interdictum, ...
Reſtitutionem petenti an & quid probare incumbat, ibid.
Ex precaria poſſeſſione ab illo, a quo petit quis reſtitui, admittitur exceptio, cod. nu. ver. ſi tamen.
Precarium reuocari licet & quando, cod. ver.
Legis, ſiquis diuturno. ff. ſi ſeruitus vendi. intell. ibid.
29 Amittere non videtur is rem, cuius propria non fuit.
30 Capituli conſenſus reuocari per litteras nō poteſt, & quomodo poſſit reuocari.
31 Mandatum factum capitulo ſiue collegio, an et quando vnus cæteris non curantibus poſſit adimplere, & nu. 32.
32 Negligentia, vel incuria quid adimplere debentium vt appareat, terminus eis aſſignandus, & a quo.
33 Capitulum, vel collegium ſi conſenſerit alicui contractui, vel procuratorem conſtituerit, ſinguli non poſſent reuocare, niſi tanquam ſingulares id feciſſent, & quando.
34 Ab electione non ſunt expellendi, qui ſunt in poſſeſſione.
Mora periculoſa in electionibus, ibid.
35 Ad electionem, vel poſtulationem aliam procedi non debet, priori non caſſata.
36 Poſtulatio neutra nec Colocen. nec Quinque eccleſiẽ. approbanda erat, & quibus rationibus.

C A P. IV.

1 Bonę memorię Ca. † Archiepiſcopus in archiepiſcopū poſtulatur, & ex quo poſtulatio præſentata eſt papæ, ſine ipſius licentia reſilire non licet. Et Hoſt. diuidebat † decre. in 6. partes. In
2
prima ponitur poſtulationis admittendæ petitio, exceptio, & replicatio. In ſecunda apoſtolica trimembris prouiſio vſq; ibi, cęterum. In tertia, temeraria & iniuſta poſtulatio, & eius repulſio, prouiſionis faciendæ monitio, & eiuſdem comminatoria retentio vſque ibi, verum. In quarta ſuffraganeorum ad concordiam reuocatio, canonicorum diſſenſio, duplicis poſtulationis iniuſta innouatio, vſque ibi, nec nocebat. Quinta, in qua ponitur tacitæ obiectionis reſponſio, vſq; ibi, intelleximus. Sexta, in qua ponitur diffinitiua prouiſio, Archiepiſcopalis translatio, ac palii mittendi promiſſio [Veſtræ] ideſt per vos factæ de Colocen. [qui ius habebant] cautius & leuius dixiſſent, qui erant in quaſi poſſeſſione eligendi ſecundum Innoc. vt patet ex not.
3 j. tit. 1. in geneſi [Nuncii veſtri] non † erant iſti procuratores miſſi ad cauſam, ſed nūcii miſſi ad petendam gratiam ſuper poſtulatione; aliter confeſſio eorum nocuiſſet, quantum erat contra eos, non pro eis, ſcilicet quòd admiſſi fuiſſent requiſiti ſuffraganei, ſed non de gratia, vel dic, quia ſuffraganei intentarunt petitoriū. iſtorum confeſſio ſuper poſſeſſorio facta non nocuit
4 ſecundum Abb. [cōſilium] nedum † aſſenſum, quæ ſūt diuerſa, vt patet ex notatis j. tit. 1. cum in veteri [Nunciis] veſtris, vel vtriuſque partis ſecundum Hoſt. [Non conſtabat] nec de facili conſtare poterat, & ſic nec iudicari. 2. quæſtio. 3. graue [Per procuratores] ſic ſſ. co poſtulationem, quæ hic eſſet legenda ſecundum Ho-
5 ſtienſ. ſecundum quem a non hic differentiam inter nuncium, de quo præmiſit, & procurato. de quo dicit, inf. [Si autem illi] ſ. ſuffraganei [Propoſito] ſ. poſtulationis per vos factæ [Certiores] iſtos vocamus inſtructores, de quibus loquitur decre. cupientes, de elect. li. 6. [Quod ſi] in hoc verſu fuit gratia [In paſtorem] omiſit quartum membrum quaſi indubitatum, quando ſcilicet ſuffraganei deſiſtunt, & canonici diffidunt. nā ſi prouidere poſſunt, cum diffidunt, etiam ſuffraganeis contradicentibus, fortius hoc poſſunt, cum ſuffraganei non contradicunt [Quidam] & ſic non omnes, & ſic non ſeruabitur forma [Poſtulationem] ipſam ſecundam, & Quinqueeccleſien. primam [Vobis] prępoſito, & capitulo, quibus ſcribitur [ſi] ſupple, tamen [Antiqua] i. † præſcripta [Approbata] ideſt approbanda, quia rationabilis, vel interrupta [Conſuetudine] vel ſpeciali pacto. inf. tit. 1. ſcriptum; vel priuilegio. ſ. ti. 1. cum dilectus, vel quaſi poſſeſſione, & de hoc in gloſſ. [Alioquin] ideſt niſi ſic prouideretis [Viduatę] hæc eſt forma poſterioris reſcripti, de qua loquitur papa in ſētentia [Ad concordiam] & ſic videbatur confirmari, ſeu ratificari poſtulatio, arg. inf. tit. 1. quod ſicut, Hoſtien. [Poſt hæc] ſcilicet ſuffraganeis reuocatis ad concordiam [ſed innouarunt] hæc fuit ſecunda poſtulatio Colocen. vel potius innouatio, Innoc. dicit Hoſti. quod cum hęc innouatio fuerit facta recepto ſecundo mandato, in quo apparebat poſtulationem Quinqueeccleſien. caſſatam, non poteſt dici, quod facta fuerit, prima non caſſata; dicit autem, quod hæc innouatio nil noui iuris tribuebat, nec ſeruata fuerat forma mandati, cum Quinqueeccleſien. ad concordiam reductus non eſſet [Ad eos] qui poſtulabant Colocen. [Quibuſdam] & forte paucis, & pro tanto dicebatur diſcors poſtulatio [Alteram] ſcilicet Quinqueeccleſien. [Cęteri vero] ſcilicet exceptis reuerſis [Sed illis] qui innouauerant poſtulationem Coloc. [Negligebant] ſicut eis videbatur: quia ſ. vocati ad capitulum non venerunt, videtur contra infr. titul. 1. cum nobis olim, ibi ſoluitur [Denuo] prima etenim caſſata fuerat, vel non admiſſa. ſup. ver. nos igitur. & fuit hæc ſecunda Quinqueeccleſien. nec nocebat poſtulatio ni Coloc. [Qui alium] ſcilicet Quinque eccleſien. [Sub
7 ſcriptionibus] quas Iacobus † dixit de ſubſtantia poſtulationis, vt dicam inf. titul. 1. innotuit, ſuper gloſſ. 2. ſed vt dicit Hoſt. hoc tangit ad notandum apertiorem probationem conſenſus, non ad notandam poſtulationis ſubſtantiam [Confirmari] ideſt admitti, vel approbari, vt patet ex ſequentibus, de quo remittit Hoſtien. inf. tit. 1. cum monaſterium [Diiudicandam] ſcilicet an eſſet admittenda, vel non [Romano ponti-
8 fici] ſi poſtulatio † præſentata eſt poſtulato, vel monacus in epiſcopum poſtulatus eſt ab abbate, licet non ſit præſentata papæ, videtur quod non poſſint ab ea recedere, ar. a contrario. 2. quæſt. 6. nominationes, & quia eadem ratio illuſionis eſt, vtrobique ergo idem ius. ſupr. de conſtitut. translato. ſed melius videretur, cum tantum gratiæ innitatur poſtulatio, quod ſemper ab ea poteſt recedi, quouſque præſentata fuerit ſuperiori, qui eam admittere poteſt, ſit papa vel alius, Innoc. facit quod dicam inf. c. fi. ad finem magnæ gloſſ. [Videretur] ad intellectum huius partis vide quod plenè notaui. inf. titul 1. publicato, ſuper gl. fi. Quærit hic
9 Hoſtien. quid † ſi nuncius miſſus ad præſentandam poſtulationem reuocatur, poſtulatione nondum præſentata, an ſit tunc locus reuocationi. & videtur quod non, arg. infr. de offic. leg. licet, & quod ibi not. de appell. cum ceſſante, de accuſat. cum dilecti. ſed argum. contra hic a contrario ſenſu, quod placet Hoſtienſ. etiam ſi poſtea fuerit poſtulato præſentata: tum quia ſufficit reuocationem perueniſſe ad procu-
2 ratorem.[a] infr. de procur. auditis; & ca. mandato: tum quia nullum ius acquiritur poſtulato. infr. cap. 1. ita
10 tamen quod procurator † ſatisfiat de expenſis. inf. de procurat. cum pro cauſa. facit pro hac parte de procura. capit. fi. libr. 6. Sed quid ſi poſtulatus etiam de conſenſu capituli hac ratione feciſſet expenſas? So. dicit Hoſtien. quod licet in alio negocio poſſet illas repetere. ff. de condi. cauſa data, ſi pecuniam, & l. dedi, tamen in iſto denegaret, cum hoc caſu nullum ius habens ſine nota ambitionis expenſas non facit, arg. inf. titul. 1. qualiter. & capitul. officii. facit ad hoc de election. cupientes, libr. 6. §. denique [Intellexi-

tellex imus] hic incipit ſententiam, Inno. [q & ſi] † pro
11 quamuis [Illius regni] ſ. Vngariæ [Salua conſcientia]
ar. q qui conſentit in perſonam, de qua non habet ple
nam notitiam, non ſaluat ſuam conſcientiam, & per
conſequens notat ignotam perſonam eligi non debe-
re. inf. de cleri. pere. c. fi. de cleri. non reſi. fraternitati,
contra infr. tit. 1. cum nobis olim, ad fi. ibi ſoluitur ſm
Hoſt. [Honeſtius] no. ſm Hoſt. q quando duo † concur
12 runt, quorum alterum eſt honeſtum, alterum iuſtum,
honeſtum eſt omittendum, & iuſtum faciendum [Po-
tiorem] id eſt tutiorem, Abb. vel pro qua plura faciunt
C. de edi. diui. Adri. tol. l. fi. §. ſin autem, de prob. licet.
de re iudica. ſuborta [Omnes] exceptio Quinque eccl.
ſed pro vno nec plus, nec minus, ar. in his. quæ not. ſup.
in proœmio ad fi. vide quod dicam ſuper gl. ſi nondum
[Tranſmiſſuri] dicit Hoſt. hic legendum ver. nec noce-
bat. per hunc modum diximus ſup. quòd omnes conſē
ſerunt in Coloceñ. Sed contra; multi ex canonicis di-
ſceſſerunt ab ipſo, & conſenſerunt in Quinqueeccle. &
13 huic ibi reſpondet. ¶ Tertia † gloſſ. circa vocatos de
gratia tria dicit, & dat conſilium. ¶ Quinta gloſſ. ar-
guit ad duo de diffidentia, & vtrunque determinat di
ſtinguendo. ¶ Gloſſ. ideò, ſoluit contrarium. ¶ Gloſſ.
ſi nondum, obijcit, & ſoluit. ¶ Gloſſ. 7 1. ſoluit contra
rium, obiicit, & ſoluit. ¶ Gloſſ. penu. arguit, & ſoluit,
format contrarium. ¶ Vlti. gloſs. obiicit, & ſoluit. Se-
14 cundò quærit, & ſoluit. ¶ In 3. gloſſ. ibi. l. 1.] ſerui-
tus non † præſcribitur per eum, qui precario poſſidet
[& ibi l. 1. reſpon.] interdictum de aqua ducēda nō da
tur alicui, qui poſſidet præcario [& ibi, Litibus] colo-
nus non reſiſtit domino, qui ex longo prolixoque tem
pore, vel lōga & inueterata redituum perceptione ſuf-
ficientem habet cautionem [& ibi §. Ariſto] datur in-
terdictum ei, qui putat ſuo iure vti, non ei, qui vtendo
ſcit ſe nullum ius habere [& ibi, Trebatius] non facit,
& quid dicat, vide ex præ. c. cum ad quorundam. ſu-
per gloſſ. 1. ¶ In gl. [ar. quòd, ibi, Quintus Mutius. 1. re
ſpon.] hanc, & §. ſtatim alleg. cum me abſente, vide de
præſcriptione, c. fin. ſuper vlt gl. ¶ In glo. [Si nondum,
ibi, ſi mandaſſem] vide de cleri. ex. apoſtolicæ, ſuper
glo. 2. ¶ In glo [quod eſſe, ibi §. vbi] vide de reſti. in in
te. c. fi. in fi. vlti. gl. [& ibi l. 1.] ex quo retulit iudex prin
cipi, poſtea non pronunciat. ¶ In gloſſ. 7 1. di. ibi, in ec
cleſiis] de reſcriptis, ſi proponente, ſuper glo. fi. [& ibi,
Diuus] Si in ciuitate pupilli non ſunt tutores idonei,
inquiret magiſtratus ex vicinis ciuitatibus honeſtiſſi-
mum. ¶ In gloſſ. ante pen. [ibi, vt gradatim] ſequitur,
honores deferantur, edicto exprimitur, & vt de mino
ribus ad maiores perueniatur. ¶ In glo. penul. [ibi, per
fundum] vide de ſententia excom. officii. ſuper 1. gloſ.
¶ In gl. [vl. ibi §. penul.] vide ſup. c. proxi. ſuper 4. glo.
15 ¶ In gl. 3. ibi [R uocare] de inſti. cum veniſſent [& ibi,
Cum non poſſederit] refert Inn. quoſdam dicere, quòd
ſufficit ius habenti in electione, quòd admittatur, de
gratia tamen vt præbens ſuffragium, & poſſeſſionem,
ſi quam habet, retinens. Sed ſi admittitur vt conſilia-
rius, vel vt poſſeſſionem admittat, tunc ſibi non ſuffi-
cit, cum fiat in præiudicium ſui iuris. Sed ipſe tenet, q
nō poſſit fieri ſine præiudicio, ex quo de gratia admit-
b titur, [b] vt in iuribus prædictis, & ff. de precario, ſi is qui,
& ar. infr. de app. ſolicitudinem, ad finem, vide quod
dicam inf. ti. 1. querelam, in gl. dicunt quidam, ver. ſi
verò is, & in gloſ. ibi ſe. ver. videtur autem. nam, vt di-
16 cit lex, non † acquiritur ſeruitus, niſi quis intendat vti
c iure ſuo [c] ff. quemadmodum ſeruitus amit. [d] l. fin. ff. de
d aqua quo. & æſti. l. 1. & l. 2 §. Ariſto. & ff. de iti. ac. que
17 pri. l. 1. §. iul. & l. fin. Sed † qualiter conſtabat q inten-
dit vti iure ſuo? reſpon. per verba expreſſa, vt ſi dicat,
quòd hoc intendit ex gratia, vel ex debito, vel quia fre
quēter vtitur alio vidente, & non contradicēte, ſed pa
tiēte. vel ſi contradicit alius, reſiſtit, dicens ſe ſuo iure
vti, vt colligitur ex dictis legibus: vel quia talem actū
e exercet, qui de facili [e] non poteſt competere niſi ius
habenti, qui intendat ſuo iure vti, ſi interſit electioni
in ſcrutinio, vel compromiſſo, & vnà cum aliis fecit
omnia vt canonicus, infr. titu. 1. Cumana, & c. in gene
ſi, de præben. dilecto, de regulari. vidua. Secus, ſi is, cui
fit præiudicium hoc ignoraret: quia tunc nullum ius
f acquireretur. ff. de acqui. poſ. clam poſſidere [f] §. fina.
Sed quando hæc ſcit & patitur, ſibi præiudicat niſi ſi-
bi prouiderit, ſecundum quòd not. infr. de reſt. in inte.
c. 2 & vide de capel. mona. dilectus, & quod ibi dicam
in gloſſ. intelligas. Et quòd de ſcientia eius præiudica-
tur, hic dicitur, non † ob. C. de præſcrip. lon. tem. l. fin.
ad fi. quia de corporalibus loquitur, vt not. C. de ſerui.
l. 2. in 1. gloſſ. ſecundum Azo. & ibi vide Cy. in 6. & 7.
q. hoc autem, quòd intendebat vti iure ſuo, & quòd ad
uerſarius ſuus hoc ſciebat, & alia ſuperiora ex qualita-
te perſonarum, & actuum, atque frequentia, & modo
petendi, & exercendi, & aliis circunſtantiis arbitrabi-
tur bonus iudex; & his penſatis refundet in alteru-
trum onus probandi, ſecundum Inno. arg. in eo, quod
legitur, & not. infr. de teſtibus, præterea. § fin. & ca. in
19 noſtra. Quantum † autem ad acquiſitionem poſſeſſio-
nis non eſt neceſſe, q intendat vti quis iure ſuo, cum
& prædo ipſam acquirat. infr. de reſti. ſpo. in literis, ſe-
cundùm Inn. vbi de hoc. hoc verum ſecundùm Hoſti.
ſaluis beneficiis, vt patet in eo quod not. infr. de cleri
cis pere. c. fi. infr. de conceſ. præb. cum noſtris, §. audi-
tor. Sed neceſſarium eſt quantum ad præſcribendum
ſecundum Inn. vt not. inf. de præſcrip. ſi diligenti. Hoc
20 † autem intelligitur in præiudicium alterius fieri, etiā
ſi ſolùmmodò poſſidebat, vel quaſi. Multo fortius er-
go, ſi dominus ſit, vel loco domini habeatur, vt ſunt
canonici quantum ad ius eligendi. tales autem non
poſſent acquirere ſeruitutem, ſicut nec dominus in re
ſua; quia propria res nemini ſeruit. ff. de ſeruitu. vrba.
prædio. in re communi, ſic canonici quò ad ius eligen-
di, ſed eo ipſo habent ius, quòd ſunt canonici. infr. de
præben. relatum, & ſic habent poteſtatem eligendi, ſi-
cut & dominus poteſtatem eundi per fundum ſuum ſi
21 ne alia ſeruitute caſuali. vbi † autem dominus non
poſſideret fundum ſuum, videtur quòd poſſet acqui-
ri etiam domino ignorante poſſeſſio ſeruitutis; quia
ex quo non poſſidet, non poteſt ei fieri præiudicium
ſuper poſſeſſione. Dicunt etiam aliqui non improba-
biliter, quòd aliud eſt in domino quò ad proprieta-
tem, quæ ab eo inſeparabilis eſt, & ideò ſemper ha-
bet poteſtatem eundi: aliud in canonicis quò ad ius
eligendi, quod ab eis ſeparabile, & penes alios, non
g penes canonicos 3 conſiſtit, vt patet in eo, quod legi-
tur & not. infr. de reſtitu. in integr. capi. 2. infr. de v. 1.
22 ſi. abbate. quod ſi plures ſunt, quibus fiat præiudiciū,
† ſcientia omnium requiritur, vt ff. de ſeruit. ruſtic. præ
diorum, per fundum, niſi eſſent iura adeò ſeparata,
quòd vni poſſet præiudicari, & alii non. verbi gra-
tia, coniuncta ſunt in eadem parochia iuriſdictio epi-
ſcopi, & plebani ſui, vt not. infra de offic. ordina.
cum ab eccleſiarum, & plenius in cap. conquerente,
vbi vide in gloſſ. per hoc. ſi quis igitur in illa eccleſia
vtranque iuriſdictionem, ſcilicet epiſcopalem, & ple-
banalem acquirere vellet, vtriuſque ſcientia require-
retur. Si verò ſolam plebanalem, ſufficeret ſcientia
plebani, quamuis epiſcopus hoc ignoret, dummodò
epiſcopo non præiudicaretur. Idem in ſimilibus, pu-
ta aliquis intrat poſſeſſionem rectoriæ, vel præben-
dæ, quam alius poſſidet, non intendens acquirere ius
eligendi. hic enim non requiritur ſcientia aliorum, ad
quos ſpectat electio: ſed ſufficit, quòd poſſeſſor eccle-
ſiæ hoc ſciat; & ſi eccleſia vacaret, nullius ſcientia re-
quiri-

quiritur. Sed tamẽ contra inuadentem eſſe poterit of-
ficium iudicis, & vel condictio ex l. illa. C. vñ vi, cum q̃
ritur. Alii dicunt & melius, quod eccleſia vacante re-
quiritur ſcientia illius, qui habet cuſtodiam eccleſiæ,
arg. inf. de ap. bonæ. inf. de inſtitu. cum veniſſent. 12.
q. 2. non liceat, ſm Inn. imo & requiritur ſcientia epi.
inf. de renun. admonet. ỹ. de cle. pere. c. fi. ỹ. de inſti. ex
23 frequẽtibus. Contra † papæ vero iuriſdictionẽ ſpũalẽ,
& plenitudinẽ poteſtatis nullus poteſt acquirere etiã
poſſeſſionem, quæ ei præiudicet; tum quia a Deo eſt
hæc poteſtas, & ideo immutabilis & vniuerſalis. ỹ. de
iudiciis, nouit. §. 1. ver. cum. n. & vide quod no. 17. diſ.
§. hinc etiam, poſt prin. tum quia contra obedientiam
nõ præſcribitur. inf. de præſcrip. cum non liceat. Spiri
tualia vero iura, & temporalia contra ipſum præſcribi
24 poſſunt. inf. de præſcr. ad audientiam. & eodem † mo
do papa, ſicut alius, vtendo iure alterius præſcribere
poteſt; ſed vtẽdo ex plenitudine poteſtatis nec poſſe
ſſionem quærit, nec præſcribit ſm Innoc. vide quod
25 not. 16. q. 4. volumus. Sed ſi papa † dat ex plenitudine
poteſtatis ſcienter aliqua ſpũalia, ſicut ſunt decimæ,
vel eccleſiæ ad alium pertinentes, plenum ius conſe-
quitur donatarius, & poteſt ea percipere, ſicut & pa-
pa poſſet, qui ei dedit. vbi vero papa dat ignoranter
rem alterius, non transfert dominium, ſed poſſe ſſio-
h nem tantum. ff. de acq. rerum dominio, ſi procura.[h] p̃-
ſcribit tñ recipiẽs: quia habet iuſtum titulũ, dummo-
do habeat bonam fidem. inf. de præſcript. ſi diligenti,
ſm Inn. & Hoſtien. [& ibi, vt Proteſtetur] ſ. ꝙ gratiam
26 † facere intendit, & ſic non acquiretur poſſeſſio ꝯ ip-
ſum. ff. de precario, qui precario. imo ſi prius poſſide-
bat, deſinit poſſidere. ff. de acq. poſ. ſi quis ante. ff. de p̃
27 cario, ſi is, qui pro poſſeſſore. Sed quærit † Inn. & poſt
ipſum moderni, qui habeat probare, an qui dicit ſe iu-
ſtè poſſidere, an alius dicẽs ipſum poſſidere precario?
diſtinguũt quidam inter corporalia, & incorporalia.
In incorporalibus, vt ſi quis canonicus dicat ſe in poſ-
ſeſſione eligendi, probabit, quod poſſeſſio non ſit pre-
caria priuſquam reſtituatur. ff. ſi ſerui. vind. ſi quis diu
turno. Nam ad canonicos de iure communi ſpectat.
ỹ. de elec. c. 1. inf. de cauſa poſ. cum eccleſia. circa cor-
poralia vero, q dicit p̃cariũ probare dẽt, nec debet ip
ſam, qui ſe dicit dñm, propria auctoritate inuadere.
C. de rei vindi. l. fi. C. de Iudæis. l. nullus. C. vnde vi, ſi
quis in tantam, & per negationem fit res dubia. C. qui-
28 bus ad liber. procla. nõ licet. l. 3. hinc eſt, quod † colo-
nus, qui habet præcariam poſſeſſionem tantum, inter-
dictum, vnde vi intentat. ff. de vi & vi arma. colonus,
& l. cum fundum. Alii dicunt, quod ſi quis petat reſti-
i ſtui[i] vel per interdictum, vnde vi, vel per condictionẽ
ex decre. querelam, de electione, fit reſtitutio hoc ſolo
probato, quod erat in poſſeſſione facti, quando fuit
eiectus. ff. de vi & vi arma. l. 1. §. interdictum, nec tene-
tur probare ſe non vi, non clam, non precario poſſide
re. imo nec de crimine, nec de proprietate refertur ſi-
bi quæſtio, de reſtit. ſpol. in literis, & c. item cum quis.
ff. de vi & vi arma. l. 1. §. qui a me, & l. Fulcinus, ſi tamẽ
excipitur, ꝙ precario poſſidet ab illo, a quo petit reſti-
tui, admitteretur exceptio, qua probata patet, quod li
cet cõcedẽti precariũ reuocare. inf. de præcario. c. 2. ff.
de precario. l. 2. & l. qui precario. Item ſibi licet de vio
lẽtia ſibi facta qõnẽ referre. inf. de or. cog. c. fi. nec ob.
ff. ſi ſerui. vind. ſi quis diuturno, quia loquitur de inten-
tante confeſſoriam, in qua petẽs habet neceſſe docere
de iure ſuo, ſicut & inf. de cauſa poſ. cum eccleſia, &
idem, vbi agitur de interdicto, vti poſ. ff. vti poſ. l. 1. &
hæc vltima opi. placet Innoc. & Hoſt. de aliis hic not.
per Inno. remittit inf. de iud. examinata, de cauſa poſ.
cum eccleſia, & c. paſtoralis. Pet. & Abb. hic ſimplici-
ter dicũt, ꝙ q allegat p̃cariũ, vel grãm, dẽt hoc ꝓbare
ꝑ dec. cũ veniſſen. de inſ. nam ibi docebat archieps ſe
perſonaliter conceſſiſſe, & niſi probet perſonalẽ cõceſ-
ſionem, & ſic grãm obtinet archid. ¶ In gl. de mõ, ibi,
an ſit idoneus & de controuerſia ſopita, Lau. ¶ In gl.
ar. ꝙ ibi, Gñalis] in fi. vbi de hoc, & 14. q. 1. c. 1. & ỹ. de
præſcri. c. vl. in gl. fi. & 34. q. 2. ſi virgo. & bene facit ff.
29 de reg. iur. non † vĩ rẽ amittere, cuius propria nõ fuit
[& ibi, Cum me abſente] tutius putarẽ, ꝙ cõicato conſi
lio capituli rẽ reſtitueret, Gof. & ſi capitulũ non cõſen-
tit, dicat mũdus ego &c. alias parũ intereſt, an per ſe,
vel per aliũ faciat, de pecu. ca. pe. nec ẽt nomine eccle-
ſiæ dẽt calũniari, ar. C. de aduocatis fiſci. l. penult. nec
ꝯ conſcientiam agere, de ſcruti. c. vno, ſm Ho. & Inno.
ſm Ioa. & ỹ. de reg. iu. mutare, li. 6. ¶ In gl. iõ dicit, ibi
(Et ideo temere) dicunt moderni, ꝙ fuit temeritas in
eo, ꝙ id, qđ fecerant cõiter, ſinguli reuocabãt. facit ỹ.
de reg. iu. c. 1. cũ concor. & ff. de ſerui. ruſti. p̃di. tria p̃-
dia, & qđ ibi no. in vl. gl. vel quia certã formã habebãt
30 ad reuocãdũ, quã nõ ſeruabãt: quia per lr̃as † nõ pote-
rat cõſenſus reuocari, niſi in cõi, vel ſaltem maior pars
K cõcordet in reuocãdo: quo caſu vidẽtur oẽs id[k] facere
ff. ad municipa. qđ maior, & de his, quæ fi. a ma. parte.
31 c. 1. Sed eſto, † ꝙ alii nõ curẽt cõſcientias ſuas ſaluare,
vel mandatum ap̃licum adimplere, nũquid alii in ma
lo debent illos ſequi? abſit, reſpõ. Inn. ꝙ iſti non ſalua-
bunt ꝯſcientias, cum ẽt ſecundam poſtulationẽ fece-
rint irrequiſitis ſuffraganeis; vñ non ex diffidẽtia, ſed
ex inconſtãtia vidẽtur hæc feciſſe, vel ſm ipſum Hoſt.
Cõp. fuit rõ, quia certa forma data fuit in recedendo,
quam neceſſe fuit ſeruari. Item nec eſt ſp verũ, ꝙ man
datũ papæ factum collegio vnus dẽat adimplere: vñ ſi
papa mandat capitulo, ꝙ aliquẽ recipiant in canoni-
cũ, nũquid vnus tenetur illũ recipere ſine aliis, & ex̃ ca
pitulũ? nõ, tũ qa ſibi nõ ſcribitur. 12. q. 2. qui manumit
titur, tum quia nec valeret receptio ꝑ ipſũ ſolũ, vel ẽt
plures ſingulares facta nõ in cõi, ſed ex̃ capitulum. inf.
ti. 1. quia pp. 64. diſ. c. 1. & 2. et no. de ꝯſt. cũ omnes, ſe-
cundũ Inn. ꝙ intelligit Hoſt. niſi ius capituli recidiſſet
in unũ, de hoc s̃. de reſc. eam te. vel qa oẽs alii mortui
ſunt. ff. qđ cuiuſq; vniuerſi. ſicut, ſiue quia ſunt negligẽ-
tes, & inobedientes, vt ſi nil oſtendunt rõnabile, qua-
re non debeat adimplere mandatũ. ỹ. de his, quæ fiunt
32 a maior. parte ca. c. 1. vt aũt † euidenter appareat ne-
gligẽtia, aſſignãdus eſſet per executorẽ, ſi quis eſt, vel
per ordinariũ, ubi deeſt executor, ad hoc de offi. or. ſi-
gnificauit. terminus ỹ. quem recipiant, vel iuſtam cãm
contradictionis oñdant. ỹ. de conceſ. præb. ſi capitulũ,
li. 6. & hoc caſu vnus nõ vt ſingularis, ſed vt capitulum
talẽ reciperet. Dicit aũt Inno. ꝙ qñ papa contulit præ-
bendam, quilibet poterit illũ recipere, cum iam ſit illi
plenũ ius quæſitũ: ad qđ facit de accu. accedẽs, & de
33 hoc s̃. de reſcr. eã te, vbi vide ſup gl. ar. ꝙ. Sed † qđ ſi ca
pitulũ ꝯſenſerit alicui ꝯ̃ctui, nũquid poſſunt poſtea ſin
guli reſilire? nõ: qa nec capitulũ poſſet ſcđm eos. remit
l tit ỹ. ti. 1. noſtri. Quid ſi canonici[l] ꝯſtituerunt procura
torẽ, nunqđ ſinguli poſſunt tale mandatum reuocare?
dic ꝙ nõ, ſi tanq̃ capitulũ hoc fecerũt, niſi id facerent
oẽs, vel maior pars tanq̃ capitulũ. inf. tit. 1. in cauſis,
& vide qđ ibi dixi ſup gl. ergo ſi. ff. ad municipa. qđ ma
ior. Ipſe Inn. vĩ tenere ꝯ̃rium de prælato, vt ſcripſi de
m teſtibus, pñtium, li. 6.[m] in prin. Si vero id feciſſent tã-
quã ſingulares in cã forſan, vel negocio eis cõi, re inte
gra hoc poſſent, inſti. mandati. §. recte, & ẽt re non in-
tegra, dũmodo illis ꝯſentiat procu. licet ſocii diſſen-
tiant. inf. de procu. c. 2. li. 6. Si tamen feciſſent ſocieta-
tẽ, vt traditur ff. pro ſocio. l. 5. & ſe. reuocans obligaret
n ſocio ad intereſſe[n] ff. pro ſocio, ſi ꝯuenerit, & l. ſe. ſm
eos. ¶ In ea. gl. [in fi.] ſcđm Io. facit qđ no. inf. ti. ꝓxi-
mo, licet, in fi. ¶ In gl. idẽ eſſet, ibi, (appareret) anteq̃
fiat electio ſcđm quoſdam, qđ Hoſt. dicit verũ, ſi vtra,

que pars conſentiat, aliter curret tps nõ eligẽtibus inf.
34 ti. 1. ne pro defectu. nec † obſtat, ſi dicis eos non eſſe in
mora, ex quo alii agũt, quia aut ſunt in poſſeſsione, &
tunc nõ ſunt expellẽdi: aut nõ ſunt: & tunc collegiũ de
iure cõi dẽt eligere, non expectata ſnia, & in fine pate-
bit, qd iuris, de hoc de reſt. in inte. c. 2. Eſt. n. mora pe
riculoſa in electionib. & ideo per hoc nõ differatur ele
ctio, inf. ti. 1. cum inter vniuerſas. ¶ In gl. (ſi nondum,
35 ibi, ſ. c. prox.) Io. præterea quidam † ex eis uariauerũt,
& iam miſerat nuntium ad papam pro Quinqueeccle
ſien. vnde nõ licuit procedere ad aliam, illa non caſſa
ta, Io. & Phi. (& ibi, Conſentirent) non tamẽ eo modo,
quo debuerũt, vt dixi ſuper gl. ideo dicit ſcdm Ho. qui
dicit, q illud, qđ medio tpe fuit factũ. ſ. habitus ſuffra-
ganeorũ conſenſus non retractatur, imo approbatur.
inf. §. fi. Innouatio aũt non fuit facta aũ, ſed poſt man
36 datum ſuſceptũ (& in fi.) dicit † Hoſt. q neutra erat ap
probanda poſtulatio, de Coloce. innouata non; quia
nõ erat mandatum, quod innouarent, ſed per poſtu-
lationem concordem prouiderent, & ipſi innouarunt,
non poſtularũt: ad hoc de electione, innotuit, ad fi. &
c. bonæ. 2. de tranſlat. 2. in fi. & etiam innouatio non
fuit concors: quia vnus ex ſuffraganeis nõ erat ad cõ
cordiam reuocatus. Idem Comp. nec omnes canonici
interfuerunt, & ſic innouantes non ſenſerunt ſecundũ
mandatum, poſt cuius receptionem ad innouationem
proceſſerunt auctoritate primi: quod tamen per ſecun
dum reuocatum videbatur, quod ſi nõ eſſet, etiam cõ-
tra formam primi proceſſerunt: quia iuxta primum o-
portebat omnes ſuffraganeos & omnes canonicos ꝯ-
ſentire. poſtulatio vero Quinqueeccle. multominus ap
probãda erat eadẽ ratione, quia ꝯ formam mãdati, &
quia per minorẽ partẽ. ¶ In glo. (ar. quod, in fi.) & 63.
di. c. 1. & c. auditis, vbi de hoc dixit, Abb. primum ve-
rum, quando ab initio facta eſt electio a maiori parte,
vt in c. quod ſicut. ſecus, ſi ab initio a minori ſit facta,
vt in c. auditis. ad l. per fundum, reſpon. vt no. de cõſt.
cũ omnes, in prima gl. ¶ In gl. ult. ibi (Inueniet) dic q
nullum inueniet, vt dicam infra de vſu palii, ad hoc (&
in fi. Ioan. & de hoc c. vlt.

ADDITIONES.

a ¶ Procurationẽ. Secus in procu. dato ad confirmationẽ petẽdã: quia illa non tenet, et ſi reuocatio ad procuratorẽ non veniat, vt no. Pau. in Cle. 1. infra de renun. facit de procur. c. fi. in fi. li. 6.

b Admittitur. vide do. Alex. in l. 3. § ſi rem, in prin. 2. col. ff. de acq. poſſ. & idem Alex. in l. ſi aliena, in fi. 2. col. ff. ſolu. ma. vbi tamen melius declarat.

c Suo. Vide Pau. de Ca. in l. item. ff. de ſerui. ru. pdio. & vide Albe ri. de Ro. in l. ſi quis diuturno. ff. ſi ſerui. vind.

d ¶ Amit. ibi vide gl. & Bar. & plenius per ipſum in l. 1. §. hoc interdicto. ff. de iti. actuque priua.

e ¶ Facilius illis autem actibus, in quibus prima facie eſſet cõtra vtentẽ præſumptio, an proſit vtenti proteſtatio actualis corã aliquibus, q intendit vti iure ſuo, licet hic quod non, quia p hoc apparet de mala fide, quod tamen hic non ponit Ioa. And.

f ¶ Poſſidere. Vid. Bar. in l. 1. § hoc interdicto, ff. de iti. actuq; priua.

g ¶ Et 6. Et ibi, vide Bal. & Saly. & Bar. in l. quotiens. ff. de ſeruit.

h Canonicos. Vide Io. An. in c. 1. de cauſa poſſ. in gl. rei, & Bal. in l. 1. C. de præſcrip. in 5. q.

i ¶ Procurato. Ibi vide Bar. & gl. in l. eius, q in prouincia. ff. ſi cer. pe. & in l. fi. ff. de off. procur. & vtrobique per Bar. & vide Bal. in l. 2. C. de ſeruit. in 6. q.

K Reſtitui. vide do. Philip. de Peruſio in diſputatione ſua, quæ incipit ex nobiliſsima vrbe Peruſina, col. 10.

l ¶ Id. Pro hoc, quod no. Io. An. infra de ſtatu mona. in ſingulis, ſu p verſ. concor. contra hoc facit gl. in Cle. ne Romani. § eo tamẽ prouiſo, ſuper ver. cõcorditer, & ibi Pau. & idem voluit gl. in c. cupientes, § ad hæc, in verſ. concordem, & ibi vide de ele. li. 6. & hoc modo poteſt dici in hoc fuiſſe temeritas propter ꝯ formam mandati, & vide Bal. in l. fi. in prin. C. de fideiuſ.

m ¶ Canonici vide do. Iaſo. may. in l. maiorem. ff. de pactis.

n ¶ Li. 6. Vide Cy. Bar. Baldum, & domin. Bar. de Saly. in l. neque. C. de procurato. & Bar. in l. actor. ff. rẽ ra. ha. & in l. itẽ corũ, §. q ſi actor. ff. qđ cuiuſque vni po. & Bal. in l. 2. C. de ſeruit. in q. 12.

o ¶ Intereſſe. vide And. Barb. in conſilio 47. col. 9. & con. 25. vol. 1. Imol. conſilii 9. in fi.

SVMMARIVM.

1 Poſtulatio dependet a gratia, ſiue in concordia, ſiue in diſcordia fiat. nu. 2.

2 Præiudicari iuri, quod non eſt. non poteſt.

3 De poſtulatis cathedralium, vel regularium eccleſiarum quid tenendum, reÿcit alio.

4 Epilogus & additio gloſſarum, & nu. ſeq.

Præſentato per patronum quando ius acquiritur, ibid.

6 Electi, præſentati, & poſtulati diſcrepantia, in petenda admiſſione gratia, vel confirmatione.

CAPVT V.

1 **Poſtulationem.** Caſus † poſtulatio de
pendet a gratia: & habuiſti hoc ca. ſ. proxi.
uer. nũciis (Celebraſtis) de archieſcopo Colocen. [Hu
iuſmodi] factã ſola voluntate, non vtilitate, vel neceſſi
tate eccleſiæ ſcdm Hoſt. Sed Pe. & Ab. dicũt pro nihi-
2 lo poni hoc verbum, quia ſiue † in concordia, ſiue in di
ſcordia fiat poſtulatio, totum pendet ex gratia [Præiu
a dicio] iuri. n. quod nõ eſt, piudicari nõ poteſt [a] ad hoc
ſ. de reſcriptis, paſtoralis [Quod] ſup. ſi poſtulationi ve
ſtræ vultis inſtare, & ſuffraganei in ꝯdictione perſiſte-
3 re, vt ſ. c. proximo [Inſtructor] hodie circa † poſtula-
tos, cathedralium, vel regularium eccleſiarum, quorũ
negocium deuoluit ad papam appellatio, vel imme-
diata ſubiectio, tene quod habes inf. de electione, cu-
piẽtes, l. 6. §. pe. [Quod iuſtũ] ſ. repellẽdo poſtulationẽ
ſi conſtiterit ſuffraganeos ius hre, vel de gratia illam
admittẽdo, ſi nõ probauerint, qđ intẽdunt ſcdm Hoſt.
4 ¶ Prima † gl. quærit. ¶ In prima gl. (ibi. l. 1. §. penul.)
5 vide ſ. c. bonæ. 1. ſuper 4. gl. ¶ In prima † gl. ibi [Iam ſit
facta] dicit Hoſt. q hæc gl. eſt ꝯ textum. nam hic & pu
blicata erat, & præſentata poſtulatio, & tamẽ dicitur
nullum ius acquiſitum, & vniuerſalis eſt negatiua. Sed
b gl. ſtatim reſpondet. [b] [Et in fi.] vbi ergo patronus præ
c ſentaret alium, præſentato [c] eſſet ius acquiſitum in tã-
tum, q caſſaretur inſtitutio p epiſcopum de alio facta.
6 6. q. fi. decernimus, de re iudi. cũ Bertoldus, vnde † ſo
leo dicere, q electus, q iuri pleno innititur, ſuperbe va
dit coram confirmatore, ſi confidit de idoneitate for-
mę, & ſuę perſonę, & non deponens caputium cõfirma-
tionem petit comminãdo, q ſi nõ fiat, ad ſuperiorem
appellabit. præſentatus vero a laico deponit caputiũ,
& ſe curuauit, quia gratiam petit expeditionis, dubi-
tans, ne præſentans adhuc alium præſentet. poſtulatus
vero etiam genua flectit tantam petit gratiam, vt pa
tet per notata hic, & ſupra c. bonę. 1.

ADDITIONES.

a ¶ Poteſt. & facit, quia non entis nullæ ſunt qualitates l. eius qui in prouincia, cũ ibi plene p Pau. de Caſt. & moder. ff. ſi cer. pe.

b ¶ Reſpondet. Quia licet non ſit quæſitum illi ius, non tamen oportet ab illa recedere.

c Præſentato. Intellige gl. in patrono laico, qui poteſt uariare per iura quæ allegat.

SVMMARIVM.

1 Epiſcopus poſtulandus eſt, non eligendus, & an nulli eccleſiæ alligatus eligi poſſet, nu. 2. nec conſenſum habet neque diſſenſum in his liberum, vnde in hoc æquiparatur monacho ibid. intelligatur autem de voluntarie conſecrato.

3 Rector quilibet de una paroch. aliad aliam transfertur etiam inuitus.

4 Poſtulandi qui ſint, et nu. 8. 9. 10. quales debeant eſſe quid & nu. 12. & a quo poſtulãdi, eiſdem nu. & nu. 12. 13. 14.

5 Laicus

5 Laicus poſtulatus ex ordinatione, & poſtulatione ius plenũ illius beneficij conſequetur, ad quod vocatus eſt, & ad quẽ ſæculum ordinabetur, et poſtulantes non eligentes eum poſtea ad quod tenebuntur, num. 7.

6 C. cum ad noſtram, & c. officij, de electio. intell.

9 Contra tributum duplex perſonale, & reale quando non ſapiat ſeruitutem. Reale ſoluunt Anglici eccleſiæ, & nu. 8.

13 Diſpenſare non poſſunt inferiores prælati niſi in caſibus expreſſis in iure, & vbi exprimantur.

15 Epilogus, ſuffragium, & Additio gloſſarum, & nume. 18.

Annuli delatio in prælato vinculum oſtendit, num. 17.

18 Poſtulationis, & electionis pronunciatio ab vno ſolo, & per verba ſingularis numeri facienda.

CAPVT VI.

a
b **Et ſi vnanimiter.** [a] Caſus. † Epiſcopus poſtulãdus eſt, non eligendus.

non diuiditur [Eligendum] reſiſtebant igitur hic ſibi velle, & poſſe, de officio dele. cum ſuper, ſm Hoſt. [alli
2 gatus eccleſiæ] ergo † epiſcopus eccleſiæ ligatus eligi poſſet, de hoc dicam infr. de renunci. poſt trãsla. ſuper gloſ. 2. [volatum] neque conſenſum, vnde ſi poſtulatus conſentiat, hoc ipſo tanquam ambitioſus caſſatur in curia. Sed nec habet liberum diſſenſum, licet enim ab initio nemo cogatur epari præciſè, vnde nec cõfirmatur, niſi prius conſenſerit, de vna tamen eccleſia ad aliam etiam inuitus transferetur. 7. queſt. 1. ſcias. per quod dicit Hoſti. epiſcopum in hoc equiparari monaco. 7. q. 1. nolo, & ca. non dicatis, & ideò a principio ca
b ueat, ne ſic indiſſolubiliter eligetur, ar. C. de act. [b] & obla. ſicut in initio, quod intelligit de voluntariè conſecrato, vnde confirmatus non videtur inuitus poſſe trãſferri, cum nec præciſè conſecretur inuitus: vnde ſufficit, ꝙ cedat, ſi conſecrari non vult. inf. de transla. ca. 2. ver. ſed neque; aliàs tamen ſine licentia papæ non ce
3 dit, vt ibi. Quilibet † tamen rector de vna parochiali ad aliam ẽt inuitus transfertur, de quo remittit Hoſti. de rerum permutatione, quæſitum, & vide quod dixi de præb. auaritiæ, & de renuncia. niſi. §. propter mali
4 tiam, in prin. [Poſtulari] Quæro, qui ſint † poſtulandi? vr̃ quibuſdam ꝙ omnes hi, qui non poſſunt ſine licẽtia alterius conſentire. Aliis vr̃, ꝙ omnes hi, qui non poſſunt ſine ſuperioris licentia tranſire, & horum vtrumque falſum eſt: nam monacus non poteſt conſentire ſine licentia ſui prælati, & tamen eligitur, niſi aliud ſit impedimentum, propter quod poſtuletur. inf. de elec. quorũdam, & c. quam ſit, & c. ſi religioſus, & c. nullus, vbi de hoc. Item clericus papæ, vel alteri immediatè ſubiectus non poſtulatur, immò eligitur, licet ſine ſuperioris licentia non tranſeat, & de hoc in glo. Reſtat ergo dicere, ꝙ regularis doctrina in hoc dari non poteſt, ſed opus hoc ſciri per expreſſionem caſuum, vnde Inno. Hoſt. & Comp. hic expreſſerunt de his certos caſus. Primus in epiſcopo, vt hic, & iſte poſtulatur a papa ſolo, vt hic. Item poſtulatur patiẽs defectum ordinis, vt laicus, vel minoribus tantum, de ætate. & qualitate, a multis. vel qui patitur defectum [illegible], inf. ti. 1. innotuit: vel ætatis. infr. ti. 1. cum [illegible] Item. laicus 51. diſtin. Oſius, & §. ſed aliud. [illegible] ſed nullum pactum inter hoc [illegible] 90. di. hoc ad nos. 16. q. vlt. per laicos: [illegible] loquuntur in epiſcopo: ſed an in canonicum pòt laicus poſtulari, dic ꝙ ſic fortius, quàm in epum, ar. inf. qui filii ſint legitimi, per venerabilem. nec obſtat, ꝙ ius canonica
c tus non cadit in laicum, [c] vt no. ſup. de conſti. cum M. & patet inf. de inſt. c. 2. quia multominus ius epiſcopale: tamen ad vtrunque poſtulabitur a ſeipſo, vt fiat cle
5 ricus, & poſtea † ex ordinatione, & poſtulatione admiſſa conſequitur ius plenum illius beneficii, ad quod eſt
6 vocatus, nec ob. inf. tit. 1. cum ad noſtram, & c. officii, quia illud eſt ſpeciale in eo, qui aſſumitur in abbatem, cuius poſtulatio ideò non valeat, quia primò probandus eſt, vt patet ex not. in præd. c. officii. Et dixit Ioan.
7 ſupr. c. bonæ 1. ꝙ † talis laicus ordinabitur ad titulum eccleſiæ, ad quam eſt poſtulatus, & ſi poſtea canonici non eligerent eum, tenerentur ei ad ſufficiens benefi
8 cium, de iure patronatus, paſtoralis. Item † poſtulatur, qui eſt alteri obligatus, nec habet liberum conſenſum, vt ſeruus a dño. 54. diſt. capi. 1. libertus a patrono, qui remittit obſequiũ in ipſo 100. di. quicunque, ꝑpetuus colonus & aſcriptitius, vel quiuis obligatus cõditione ſeruili ratione perſonæ, de quibus not. infr. de iudæis, multorum. Secus, ſi ratione rei ſuæ tributum reddunt, ſicut Anglici, qui reddunt eccleſiæ tot dena
d rios, quot ſunt capita, [d] non tamen † eſt tributum per
9 ſonale, ſed reale, quia ſi terram exeunt, liberi ſunt a tributo. 54. di. ſi quis obligatus. ſecundum Inn. Et quia ẽt ſm Hoſt. ex ſpeciali deuotione præſtant hoc tributum, non eſt aſcribendum alicui ſeruituti, ar. infr. de cenſi.
10 ex parte, de natis ex libero ventre. ca. vno. Item † obligatus ex publico officio, vel adminiſtratione poſtulatur ab illo, cui obligatus eſt, de hoc de obli. ad ratioci. ca. vno. Itẽ aſtrictus curiæ & ioculator, 51. di. c. 1. 2. & 3. Item ad omnem dignitatem curatam poſtulandus eſt, qui non eſt in ſacris. inf. titu. 1. dudum. 1. & ca. cum in cunctis, de ætate & quali. præterea. Item neophiti, licet ſint in minoribus, poſtulãdi ſunt a proprio epiſcopo. 57. diſt. per totum, 68. di. quorum vices. Item filius a patre, ſi ſit in ipſius poteſtate. inf. ti. 1. officii. Item habens defectum, qui ipſum reddit inhabilem ad eligendum, quod intelligit Hoſt. niſi tantus ſit defectus, qui omninò reddat inhabilem, talem putat in ſeculari nõ experto quò ad regularem prælaturam, & dic, vt infr. tit. 1. cum cauſam, & c. officii, & c. cum in magiſtrum, vel impotentem, vt in epileptico. inf. tit. 1. cum inter canonicos, vel manu altera mutilato. infr. de cor. vici. expoſuiſti. de monaco etiam hic tractant, an ſit poſtulandus, quod decido per notata inf. de elect. nullus, li. 6. Item poſtulandus eſt omnis irregularis, ſicut natus illegitimè, infr. tit. 1. innotuit, & a papa, cum quæritur de dignitatibus, vel beneficiis curatis, quod dic, vt infra de filiis presby. c. 1. li. 6. Item infamis ſiue de iure, 51. di. qui in aliquo. C. de infamibus, le. 1. & 2. queſt. 3. notandum, ſiue de facto. 81. di. tantis, & C. de dign. l. 3. li. 12. dicit tamen Comp. ꝙ ex quo defectus infamium procedit a crimine, poſtulatio ipſorum non valet, & poſtulantes eſſent eligendi, & poſtulandi poteſtate
e priuati. ſup. [e] eo. ca. 1. Item publicè penitens, 51. di. canones. 55. di. penitentes. Item qui fuerunt hæretici. 1. q. 7. conuenientibus, & §. ſeque. Item qui ſe abſcidit ſponte, vel ex neceſſitate. 55. diſtin. ſi quis abſciderit, & capitulo ſequen. Item corpore vitiatus, vel membro deformis, etiam ſi caſu hoc acciderit, ſiue ſit natus ſic, quod dic vt not. inf. de cor. vici. c. ſi. Item bigamus, viduæ, vel corruptæ maritus, quod dic vt infr. de bigamis, ca. 1. & 2. de cleri. coniu. ſane. Item homicida, de tempo. or. c. ſi. 50. di. miror. Item iudex, aſſeſſor, aduocatus, ſcriptor, vel denunciator in cauſa ſanguinis, infra ne cleri. vel mona. ſententiam, 51. di. ca. 1. dummodo ſit inde ſecutum homicidium, vel mutilatio membri, ſeu grauis deformitas ibi, & 55. di. ſi euangelica. infr. de cle. pugn. in duello. capit. 1. & 2. & ibi de hoc. Item vexillifer belli, capitaneus, & quilibet miles, 51. di. ca. 1. & ca. ſi quis poſt. Item chirurgicus, cuius culpa mors eſt ſecuta, de hoc de homic. tua nos, & idem in medico, infra de æta. & qualita. ad aures. Item omnis excõicatus, et ſuſpẽſus, vt no. ſ. ti. 1. c. ſi dilectus. Symoniacus. de ſymo. tanta. Itẽ intruſus ꝑ potẽtiã laicalẽ, ĩ. ti. 1. quiſquis. Itẽ minus literatus. ĩ. ti. 1. dudũ, et ĩ. de ætate & quali-

& qualita. cap. pen. & vlt. Item falſarius papæ. infr. de crimine falſi, ad falſariorum. Item conuictus, vel condemnatus de crimine, vt patet in eo, quod legitur, & no. de cohabi. cleri. & mu. veſtra. ¶. de temp. ord. c. ſi de teſti. c. ſi. Item ſi non ſit conuictus, dummodo ſit crimē notoriū & enorme. 40. diſt. de his verò, & in prædictis iuribus. Item qui pro quantocumque leui crimine & occulto ad monaſterium deſcenderit cauſa pœnitentiæ, vt legitur & no. de renunci. poſt trāslationem, ver. qq. Item celebrans excommunicatus, ſuſpenſus, vel interdictus, vel in loco interdicto, vt infr. de cleri. excom. mi. poſtulaſtis, & c. ſi celebrat. inf. tit. 1. cum inter R. Et generaliter omnes ſunt poſtulandi, qui non poſſunt officiū, ad quod promouentur, exercere ſine diſpenſatione. Sed cōtra inf. tit. 1. quia diligēti. So. ibi, di
11 cimus autem prædictos † poſtulandos, ſiue incurrant irregularitatem ex peccato, ſiue ſine peccato, dummodo pœnitentiam egerint, aliter ceſſaretur poſtulando
12 propter indignitatem poſtulati. ſup. c. 1. & inf. titu. 1. ſcriptum. Et hi † omnes ab epiſcopis poſtulari poſſunt illis caſibus, quibus poſſunt diſpenſare in aliis poſtula
13 buntur a papa. quod dic, vt inf. de iudi. at ſi clerici. Inferiores † autem prælati diſpenſare nō poſſunt, niſi in caſibus expreſſis in iure. inf. de ſen. excom. cum illorū, de eo, qui furti. ordi. rece. c. 2. vbi idem repetam. Item quando quis in epiſcopum poſtulatur quacunque de cauſa, forte ſemper poſtulabitur a papa. ſecūdum Innoc. dicit Hoſt. q iſtud, forſan eſt philoſophicum temperamentum, de hoc de ætate & qualita multis, vbi dicam
14 ſuper gl. ſic olim. Item † ineligibilis eſt religioſus leges, vel phyſicam audiens. Etiam habitus poſt profeſſionem, niſi deſtiterit infra duos menſes, quouſque fuerit cum tali per papam diſpēſatum, quod dic vt legitur & notatur, ne cleri. vel monachi, nō magno. ca. ſuper ſpecula. Item minori excommunicatione ligatus, de cleri. excom. niſi celebrat. ſicut autem examinatur elec-
15 tio, ſic & poſtulatio. infr. de tranſlati. licet. ¶ Primo † glo. rationem reddit. ſecundò ponit al. ds quattuor poſtulandos, ſcilicet patiētes defectum ordinis, ætatis, natalium, & laicos. de alien. genus tener contrariū ... ſiuis recitatur per queſtionem, an valeat poſtulatio de
16 eligibili. ¶ In prima † gl. [ibi, in ambiguo] vid. de offi. deleg. cum ſuper, ſuper vlti. gl. ¶ in † glo. 1. [ibi, in
17 minoribus] ad quācunq; dignitatē curatam aſſuma-
c tur ſecūdum Hoſt. & Comp. vt dixi in tex. * [& ibi, Poſtulantes] vide de hoc, quod dixi, inf. tit. 1. Publicato, ſup. vlti. gl. [& ibi, Alligatus] ad cuius vinculi oſtenſionem annulum defert [& ibi, qui ſubſunt] dic, q tales eliguntur, vt inf. de elec. ſi abbatem, li. 6. [& ibi. §. ſi. aliud, & 63. diſt. literas, & ibi, Eligimus, & Poſtulamus] dic, q
18 † ab vno ſolo, & per verba ſingularis numeri facienda eſt pronunciatio. inf. de re iudi. c. pe. li. 6. [& ibi, Quod agitur] quod dic, vt infr. eod. tit. c. vno, libr. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Et ſi vnanimiter. Facit ēt eo. cū noſtris, de conceſ. præb. Arc.
b ¶ De actio. V. de Io. An. in q. ia M. r. in c. quod ob gratiam, de re. iur. lib. 6.
c ¶ Laicum. Vide in repe. rubricæ. inf. de iure patro. in col. 16. per me d. nos, vbi multa habes de iſta materia.
d ¶ Quot ſunt capita. De iſta capitatione cenſus, vide Bart. in l. 1. C. de mu. & in quo loco, libr. 10. & text. in l. ętatem. ff. de cenſi. & cui poteſt imponi, vid. l. 1. C. de c. dimi. lib. 11. & vide Bal. in l. 2. C. de ſerui. & aqua.
e Priuati. ſup. Vide gl. ſi. & ſuper illa Ioan. An. & infr. eo. innotuit, in loco ſuo.
f Vt dixi in tex. Vide Io. An. inf. eo. ti. dudū. in fi. in gl. not. Vincen

SVMMARIVM.

1 *Continuatio ſiue diſpoſitio huius tituli cum ſuperiori.*
2 *De electi poteſtate cur ſit additum.*
3 *De materia rubricæ vbi alibi tradatur.*
4 *Prælatum ſibi eligit liberè collegium iure communi, cui iure tamen derogatur per ius priuatum, & quando, & num. 10.*
5 *Eligere poteſt, ſed non eligi excommunicatus minori.*
Electiones epiſcoporum non ſunt confirmandæ in camera regia, ibid.
Epiſcopale vinculum diſſoluere non poteſt niſi papa. ibid.
Eligo, & poſtulo, ſi dicatur, valet, ibid.
6 *Dignitates cathedralium eccleſiarum maiores poſt epiſcopū quibus prouidetur per electionem, legati non poſſunt conferre.*
Electionem fieri impedit litis pendentia, ibid.
Electio quomodo pronuncianda ibid. & ad eam admittitur excommunicatus, pendente probatione nullitatis, ibidem.
8 *Ineligibilis violator interdicti.*
In electionum cauſis quomodo proceditur ibid.
9 *Eligant qui papam, & Imperatorem. Qui prælatos eccleſiarum collegiatarum, numer. 10. & ſupr. 4. Qui canonicos numer. 10.*
Qui prælatum in capella. num. 11. quando eligere 12.
Qui eligendi. 13. 14. & ſup. num 5. 8. Quæ forma. 15. an eligentes poſſint præmittere. 16. de electorum confirmatione & confirmationis officio. 17. de electionis expenſis, ibid.
18 *Electi poteſtas quæ.*

¶ De electione, & electi poteſtate. Rubrica.

1 ¶ In tertia † compilatione ſequens rubric. præcedebat iſtam. Et quia poſtulatio præambula eſt electioni. ſic enim vt per eam ſublato impedimento inhabilis ad
2 eligēdū habilitetur, ideo & c. ſecundum Goff. Ex quo † autem ponebat tractatum electionis, quia dubitari poſſet de poteſtate electorum, ne ſpecialem rubricam de hoc faceret, ſubmittit de electi poteſtate. Materia
3 † rubricæ tractatur 10. di. et di. 40. cum tribus ſequentibus, et 79. diſtin. 18. q. 1. 2. et 3. per totum. Repetitur autem in textu, et in Clemen. ad materiam facit de conſue. cum dilectus, de poſtu. et c. ſi. et de æta. et qualita. multis, de ſortilegiis, eccleſia, et patet per ſumma-
4 riones ipſarum. Item † iuri communi, quo ſolū ſu collegium ſibi libere prælatum eligit, derogatur per ius priuatum, quo poteſt ad alium prouiſio pertinere, de reſtit. in inte. cap. 1. vel quo extranei ad electionem debēt admitti, de cauſa poſ. cum eccleſia. vel quo de certo collegio debet fieri electio, de verbo. ſigni. abbate.
5 Item excommunicatus † minori eligere poteſt, ſed nō eligi, de cleri. ex. ſi celebrat. Electiones epiſcoporum confirmandæ non ſunt in camera regia, de appel. qua fronte, in princi. et ex quo confirmati ſunt, ſolus papa vinculum diſſoluere poteſt, de tranſac. ca 1. et 2. Item propter dubium valent hæ formæ, elige et poſtulo,
6 prout melius etc. de poſtul. c. vno. li. 6. Dignitates † cathedralium eccleſiarum maiores poſt epiſcopum quibus prouidetur per electionem, legati conferre non poſſunt, de off. leg. c. penu. Item litis pendentia impedit electionem fieri, ita, quòd facta non valet, vt lite
7 pen. c. 1. et 2. propter periurium † electi emergens in cauſa electionis caſſatur eius electio, de iur. iur. c. ſi. li. 6. pronūciāda eſt electio per vnum ex cōpromiſſariis, et per verbum, id eſt dictionem ſingularis numeri, de re iudi. ca. penult. Excommunicatus pendente probatione nullitatis ad eligendum admittitur, de ſenten-
8 tia ex. ſolet, in fi. Ineligibilis † eſt actiuè et paſſiuè qui violat interdictum, eod. titu. is qui, in fi. Item in cauſis electionū proceditur ſimpliciter, et de plano, de iudi. diſpēndioſam, et de elect. prouincialis Minorum, de
9 verb. ſign. exiui de paradiſo. §. pen. Et ſcias † quòd nigrum circa primam partem rubricæ nos inſtruit de electione, per quem ſit a quis habeat ſuperiorem eligere

gere, dicens ſcilicet quod papam eligunt cardinales,
ſ.e.licet, quod dic vt ibi, & ſ.eo. vbi periculum, libr.6.
Imperatorem principes clerici, & laici, ad quos ſpe-
ctat. inf.e. venerabilem, & qui ſint, vide ſ. de re iudi.
10 ad apoſtolicæ, in gloſſ. penult. libr.6. Prælatos † eccle-
ſiarum collegiatarum eligunt ipſa collegia. ſ.eo. cap.
1. & quid de partionariis, ibi dicam. extranei non, ni-
ſi id habeant de ſpeciali iure, puta priuilegio, con-
ſuetudine, vel poſſeſſionis commodo, & hoc neceſſe
eſt probari. ſ. eo. conſtitutis, querelam, Cumana, &
c. in geneſi. laici nullo modo. ſ. cap. 2. & cap. quiſque,
etiam ſi id haberet conſuetudo, vel pactum. ſ. e. cum
terra, & cap. ſacroſancta, & ca. Meſſana. nec excommu
nicati maiori, vel ſuſpenſi. ſ. eo. cum inter R. nec qui
ſcienter elegerunt contra concilium, cum in cun-
ctis, vt ibi. hæc tamen pœna reſtringitur ad primam
vicem, vt ibi, & inf.e. cum Vintonien. nec quibus eſt
interdictum niſi poſt obtentam licentiam. ſ. ca. fina.
li. ſed excommunicati minori tantum bene eligunt
ſ.e. illa. Canonicos eligit prælatus cum capitulo ni-
ſi de conſuetudine alter ſolus hoc poſſit. inf. eo. cum
eccleſia, de his, quæ fiunt a præla. ea noſcitur. præla-
11 tum † in capella eligit, vel præſentat patronus, vel po-
pulus, ſi hoc ius poſſidet. infr. eod. querelam. Secun-
12 do nos inſtruit de electione. 1. electionis † tempore,
a & illud interdum terminatur ab homine [a] inf.e. cum
in veteri. De iure vero diffinitum eſt. inf. e. ne pro de-
fectu, de conceſ. præbend. cap. 2. De temporibus vero
vide quod nota. plene inf.e. ſi electio, in gl. penult. lib.
13 6. ¶ Inſtruit etiam tertio de electione. i. perſona † eli-
genda, & hoc principaliter. inf. eo. cum in cunctis, &
de hoc etiam inſtruimur, quòd non ſciſmaticus. infr.
eo. quia nec. alias repulſus vitio perſonæ. ſ.e. ſuper eo.
vel minor. ſ.e. cum nobis, vel illegitimus. inf. eo. inno-
tuit, nec epilepticus. inf.e. cum inter canonicos, nec de
fectuoſus ſcientia, ætate, vel ordine, pluralis. inf. e. du-
dum. 1. & 2. Excommunicatus, vel ſacrilegus. inf. eo. ve
nerabilem, nec ſuſpenſus a beneficio ipſius eccleſiæ.
inf.e. per inquiſitionem, nec qui conſentit electioni de
ſe factæ per ſecularis poteſtatis abuſum inf.e. quiſquis.
nec ſimoniace electus cuius electio tūc caſſata fuit. inf.
14 cap. pe. & cap. ſuper eo. de eligendis † vero ad prælatu
ras regulares inſtruimur. inf. eo. cum cauſam, ad no-
ſtram, officii, & cap. cum in magiſtrum, ca. cum mona-
ſterium, & hodie per Clemen. eo. tit. cap. 1. Quarto in-
15 ſtruit de electione. i. electionis † forma, & hoc princi-
paliter, inf. eo. quia propter, & c. cum dilecti, & c. cum
poſt, & cap. eccleſia. 1. & 2. Cumana, & cap. in geneſi.
Sed de hoc etiam ſ.e. licet, cauſam quæ. conſiderraui-
mus. cum terra, cum inter vniuerſos, quòd ſicut, audi-
tis, cum in iure, coram, & ca. bonæ. 1. & 2 per prædicta
patet, quòd ſubſtantialia formæ vicientur, ſi fiat ele-
ctio a minori parte, niſi ius maioris reciderit in mino-
rem. inf.e. congregato, & cap. bonæ. 1. interdum forma
datur ab homine, quæ ſeruanda eſt. inf. eo. cum in vete
16 ri; Quinto inſtruit de electione. ſ. an ſit † reuocabilis.
i. an poſſit eligens pœnitere. inf.e. cauſam quæ, & cap.
cum inter canonicos, & cap. in cauſis, & ca. publicato.
17 ¶ Sexto inſtruit de electione. i. electionis † confirma-
tione, & cōfirmatoris officio, de his patet per omnia,
quæ dicta ſunt ſup. & ſpecialiter inf. eo. poſtquam, & c.
cum nobis, & ſcriptum, & cap. nihil, & eo. tit. ſi forte,
& cap. vlt. libr.6. Septimo de electione. i. electionis ex-
penſis. inf.e. vt prætéritæ, & cap. cupientes, lib.6. Com
muniter decr. huius tit. faciunt ad primam partem ru-
18 bricæ. ad ſecundam † vero faciunt inf.e. ſignificaſti, li
cet, noſtri, ſuffraganeis, tranſmiſſam, qualiter, quod ſi-
cut, & c. nihil eſt, ad finem. per quæ patet, quòd electus
habet poteſtatem confirmationis petendæ. infr. eo. du
dum 2. etiam inuitis electoribus, inf. eo. cum inter ca-
nonicos: imo niſi petat infra tempora ſtatuta, incurrit
pœnam. ſ. eo. quam ſit, & c. cupientes, li.6. Sed ante cō-
firmationem non habet poteſtatem adminiſtrandi, vt
in c. qualiter, alias caſſatur ipſius electio, vt ibi, vel caſ-
ſa nunciatur. ſ. eo. auaritiæ. quod dic, vt ibi, quod ſi admi-
niſtrauit ipſe, idem reuocat, vt in c. noſtri. fallit hoc in
papa, ſ. eod. licet. In vltramontano exempto in cōcor-
dia. ſ.e. nihil, ad fi. & in caſibus. inf.e. indemnitatibus.
§. ſi vero, & §. cæterum, libr.6. poſt confirmationē ve-
ro adminiſtrat ea, quę iuriſdictionis ſunt, ſed non quæ
ſunt ordinis. ſ. eo. tranſmiſſam: facit tamen per alios e-
xerceri. ſ. eo. ſuffraganeis. Electus etiam & confirma-
tus in miſſa cōſecrationis ſuæ, non conſuetudines, nec
archiepiſcopus ante pallium receptum, vt ſ. eo. quod
ſicut. §. ſuper eo. In cuius palii receptione præſtare de-
bet fidelitatis, & obedientiæ iuramentum. ſ. eo. ſignifi
caſti. Et per hęc breuia ſummatum ſit nigrum huius ru
bricæ. Io. An.

ADDITIO.

a ¶ Homine. Et adde in materia, quod electio male facta non no
cet eligenti, vt iterum non poſſit eligere, vide Bar. Ale. & mod.
in l. ſerui electione. ff. de le. primo.

SVMMARIVM.

1 *Eligere ſibi congregatio prælatum debet, & nu. 3. & ad ele-*
ctionem qui vocandi, ibid. & nu. 10. 11. & 12.
Diuiſio capituli, ibi.
4 *Presbyter pro rectore.*
5 *Electus canonice qui non dicatur, & eſt expellendus, & qua*
liter.
6 *Eligi iterum poteſt, quando non eſt vitium perſonæ.*
Familiam duo non faciunt, ibid.
7 *Additio gloſſarum, & nu. ſeq.*
8 *Electionum formæ. c. Quia propter, infra eod. quando non ha-*
beant locum. & qualiter fiet electio.
9 *Eligat quis in eccleſia non collegiata.*
11 *Prælatus cum canonicis facere dicitur vnum corpus, & v-*
num collegium.

CAPVT I.

1 Nullus. [a] Caſus † Congregatio debet ſibi prælatum
2 tum eligere, aliter electus repellitur.
Et duo facit, prohibet, & quod id factum
vitiatur. ſecunda, ibi, Si vero [Cōgregatione] i. † colle-
a gio, [b] quomodo cognoſcatur, an ſint ibi plures vt col-
b legium, vel ſinguli, not. de exceſ. prælatorum, dilecta,
& dixi ſ. de iure patronatus, nobis, & vide ſ. de officio
c ordinarii cum ad eccleſiam, ſuper [c] 1. gl. [eorum] ſi cō
modè vocari poſſunt, infra. eod. quod ſicut. Inn. (Ele-
3 ctione] eligit † ergo collegium prælatum, religioſi vo-
cantur. 63. diſt. obeuntibus. quod intelligit Comp. de
honeſtate. vocatur & populus non ad eligendum, ſed
ad conſentiēdum, e. diſt. plebs diſtrenſis. & c. ſeq. vocā
tur & principes, vt ab oppreſſionibus defendant, non
4 vt eligant, ead. diſt. §. principes (Presbyter]. i. † rector.
de præb. patebit. ſ. eo. cum eccleſia [eligatur] nec ele-
ctus præficiatur, vt ſequitur, & ſup. vel poſtuletur. ſ. eo.
in cauſis, Egi. [Cupiditatem] præſumptā. ſimile de cle-
5 ri. non reſi. c. 1. [acquiſierit) quia patet † hoc ipſo, quod nō
eſt canonice electus, Go. [Expellatur] id eſt non admit
tatur, vel proprie ſi iam eſt admiſſus, propter quod ēt notat
Pe. quem tenere non poſſe beneficiū, niſi illud canoni-
ce ſit adeptus, & in hac expulſione, ſi fuerit neceſſe, in-
uocabitur brachium ſeculare, de officio ordi. cap. pri-
mo, de exceſ. prælat. capitul. fin. Egi. ſecundum quem,
6 cum † hic ſit vitium electionis, non perſonæ, iterum eli
7 gi poterit. ſ. eo. ſuper eo. ¶ In gl. † i. ibi, [No. quod] hanc
gl. habes. 10. q. 1. c. 1. [& ibi, Collegiū) & cōciliū, vt col

ligitur. 15. q. 7. c. 1. [& ibi. §. vlt.] de hoc ſ. tit. prox. gra
tum [Et in fi.] duo nõ faciunt familiam. ff. de verb. ſig.
8 ſi deteſtatio, in fi. Et no. hic Goff. ꝙ † formæ electionũ.
j. e. quia pp. non habent locum, vbi ſint pauci in cõgre
gatione. Sed more antiquo facient electionem ſine cõ-
promiſſo, & ſine ſcrutinio. de hoc vide quod dicam in
con. quia propter. dicit hic Hoſt. ꝙ conſentit Goff. de
forma ſcrutinii, putat tamen, ꝙ per inſpirationem, vel
compromiſſum tunc eligere debeant. Et, vt dixit hic
9 Comp. in eccleſia non collegiata patronus eliget. 16.
q. 7. decernimus, j. de iure patronatus, nobis. Si nõ eſt
patronus, eliget epiſcopus. 16. q. 7. omnes baſilicæ, qđ
intellige, ſi de ꝯſuetudine non ſpectat ad alium. j. eo.
10 querelam. dicit † etiam, ꝙ tenet curia, ꝙ portionarii,
& ſimiles in eccleſia collegiata non ſint ad electi. con-
uocandi, licet ibi gerant officium, & habeant perpe-
11 tuum beneficium: quia prælatus † cum canonicis face
re dicitur vnum corpus, & vnum collegium. j. de his,
quæ fi. a præla. nouit. & idem dicam poſt Inn. & Hoſti.
de inſti. c. 2. in gl. per hoc, in fi. hoc verum, niſi aliud eſ-
ſet de conſuetudine, per quam etiam extranei admit-
terentur. j. de cauſa poſ. cum eccleſia. ¶ In gl. 2. ibi [ele
12 ctio] niſi per ordinationem factum in fundatione ec-
cleſiæ, vel per antiquam conſuetudinem aliud obti-
neat, vt in decre. nobis, & ſ. de conſuetudine, cum di-
lectus, Innoc. ¶ In gl. [vlt. in fi.] collegii.

ADDITIONES.

a ¶ Nullus. V. de ad materiam huius c. quod dicit Inn. & Io. in c.
cũ venerabilis, in fi. inf. de excep. & ita ſecundum hoc c. intellige
capitulum, cum olim, inf. de præſcr. vbi dicitur epiſcopũ in col-
latione plebaniæ habere fundatam intentionem de iure cõmu-
ni: quia illud, quando plebania non eſt collegiata.
b ¶ Nullus. Quid in prioratibus conuentualibus, an capitulũ ha-
beat hoc eligere priorem, dic ꝙ ſic, vt in c. 1. §. fi. de ſta. mo.
b ¶ Collegio ſit an, & quando eccleſia dicatur habere collegiũ,
vide in c. dilecta, de exceſ. præla. vbi abbas in 2. nota. vide Ioan.
And. & do. Ant. in c. nobis, de iure pat.
c Eccleſiarum ſuper. Et vide gl. de elect. ſtatutum, in gl. & not. ibi
Io. And. & vide in conſilijs Old. 2. conſ. 61. & per doct. de præb.
cum non ignores.

SVMMARIVM.

1 *Populus non dēt epiſcopum, vel alium prælatum eligere, & num. 3.*
Diuiſio conſtitutionis eod. num.
2 *Oſii epiſcopi Cordubenſis mores, vita & mors quæ.*
3 *Excuſatio pro allegatione.*
Electio, cuius meminit hæc conſtitutio, quibus de cauſis reprobata fuit, ibid.
4 *Ad multitudinis, vel populi clamorem arripere quem imperium, nefas eſt, nec tenet manumiſſio. n. 10. inſpicitur quandoque tamen clamor populi. num. 8. & 11.*
6 *Communio laica dicitur viaticum.*
7 *Epilogus, ſuffragium, & adduamentum gloſſarum.*
12 *De malo & de eo, quod ſit contra ius, non poteſt niſi malum præſum.*

CAP. II.

1 Oſius. Caſus. † Populus non debet epiſcopum,
vel alium prælatum eligere. Ponitur nar-
ratio, quam Sinodus approbat, ib. Syno
dus. De eodẽ Oſio, & de eodem concilio. 6. q. 4. Oſius.
2 61. diſt. Oſius, & 24. q. 8. ſi vobis. Et de iſto † Oſio epi-
ſcopo Cordubenſi quomodo multas ſententias dixit
in iſto concilio, & quomodo in hæreſi Ariana, cui per
exilij metum adhæſit, male finiuit, vide per Iſidorum
libro virorum illuſtrium. c. 1. vbi dicit, quod dum ſen-
tentiam contra cathol. cum epiſcopum, qui ad Chri-
ſtum appellauerat, ferre vellet, os vertit, diſtorquens
pariter & ceruicem, & de ſede in terram eliſus iſto ex-
3 pirauit [excuſationem] ideſt † allegationem, vel pro-
priè literas. in duobus fuit in hac electione peccatum,
primò, quia fuit facta per laicos, contra id. 16. quæſt. 7.
ſi quis clericus, & cap. per laicos. Et quia ad clamorẽ
populi. concor. alleg. gloſſ. dicit hic Innoc. addens, ꝙ
cum quæreretur ab illo inſtitutio ſui epiſcopatus, excu
ſauit ſe, quòd literas &c. vel hoc allegauit, cum confir-
mationem peteret populi non repræſentantis, quod
poſſet j. e. querelam, ſed eligentis, vt ſequitur, Hoſtiẽ.
[Corrumpi] ſup. ad hoc [Clamarent] Tullius in oratio-
ne pro Ligario de prætore Africæ ſic dicit, Arripuit
4 † imperium, ſi illud imperium eſſe potuit, quod ad pri-
uatum clamorem multitudinis imperitæ nullo publi-
5 co conſilio deferebatur [Petere] ideſt † eligere, & ſic fa
cit ad titulum [viderentur] in epiſcopum, erat in anti-
6 qua [Laicam] i. † viaticum, Vinc. & Innoc. ꝙ non reci-
piet nec vt clericus, nec vt laicus, vel. i. panem benedi
ctum [Niſi de hoc] iſtud olim erat gl. Ala. Vin. & Goff.
non aduertentes hanc literam poſuerunt illam gl. Po-
teſt ergo dici, ꝙ iſtud ius olim erat merum. hodie eſt
interpretatiuum ſecundum ea, quæ notantur. 2. quæſt.
3. ſi quis epiſcopum, quod in glo. quidam non habent
2 [Reſpondit] ſimile. j. de obli.[a] ad ratio. c. vno. ¶ Se-
7 cunda † gloſſ. allegat concordantiam, & vnum cõtra-
8 rium, & ſoluit. ¶ In † gloſſ. 1. ibi [ſi conſtat] ſi duumuir
nullo legitimo actu creatus fuit, ſed ſolum populariũ
vocibus, licet procõſul conſenſerit, ſuperuacuum fuit
9 appellare. ¶ In † gloſſ. prima, ibi [Si ergo] vbi de hoc,
& in ca. miramur. j. allegato, & 13. q. 2. poſtquam. 17.
q. 4. ſunt qui opes, 22. q. 4. vnuſquiſque, & in fi. & de ex-
10 ceſ. prælato. ex literis, circa medium, nec † tenet ma-
numiſſio, quam quis de ſeruo fecit ad clamorem popu
li, cum videatur coactus. C. qui manu. non poſſunt. l. 3.
11 ff. qui & a quibus. l. ſi priuatus. Inſpicitur † tamen quã-
doque clamor populi. 18. diſt. de Syracuſanæ. 50. diſt.
vt conſtitueretur. ff. ad l. Cor. de ſic. l. penult. Phil. ¶ In
12 gl. 2. in fi. dicit Hoſt. quòd de † malo, & eo, quod aper
te ſit contra ius, non poteſt præſumi niſi malum, de
præſcript. ex ſtudijs, de iureiuran. & ſi Chriſtus, verſic.
b quædam: ſecus in dubijs,[b] & ſic loquitur contrarium.
¶ In gl. 3. in fi. de hoc ſ. de ſuma trinitate, in gl. ſuper
rubrica. in ver. ſpecies.

ADDITIONES.

a ¶ De obli. Vide hic modum, quomodo ad interrogationẽ con-
cilij ſit lex. vide Bar. in l. omnes populi, in 2. q. principali. ff. de iu-
ſti. & iure.
b ¶ Dubijs. Adde notabile dictum Panor. in c. capellanus. inf. de
ferijs, vbi vult, ꝙ ille non peccat, qui facit contra præceptum le
gis diuinæ, in cuius intellectu ſunt variæ opini. & ſic ratione hu
ius dubij non eſt aliqua præſumptio contra talem.

SVMMARIVM.

1 *Pro electo deſideria petentiũ impleantur, niſi quid impediat eum, eligentes, & formam, nu. 4 facit nu. 7. & pro electo præſumitur 3.*
Vita, vel actus electi inquiritur, vbi conuerſatus eſt, & qualiter. num. 6.
2 *Electio voluntatis.*
Confirmatio neceſſitatis.
5 *Per electionem eſt ius quæſitum.*
Confirmare ſi nolit electum confirmator, compelli debet per ſuperiorem.
7 *Additio gloſſarum, & num. 8.*
8 *Aeſtimationis talis quiſque habetur, qualis eſt in ciuitate.*

CAPVT III.

1 Poſtquam. Breue eſt. Et ſic cõſtrue. Deſi-
deria † petentiũ impleantur, ſi
nihil eſt, quod impediat ele-
ctũ, cuius vita vel actus inquiritur, vbi eſt ꝯuerſatus, quia
melius põt ibidẽ agnoſci [Petentiũ] eligentiũ, vel ele-
2 ctorum, & ſm Boæ. dat hoc c. differentiã inter † ele-
ctionem,

ctionem, & confirmationem, vt electio ſit voluntatis,
confirmatio neceſſitatis[Deſideria] concordat. 47. di
3 ſtin. de Petro, in fi.[Si nihil eſt]ideſt, probetur. eſt †. n.
præſumptio pro eo, de ſeruti. in ordi. faci. c. vno. Goff.
4 inquiret tñ confirmator[Electum]eligentes † vel for-
mam, ſ. de conſue. cum dilectus. ſ. eo. eccleſia, & c. Cu-
5 mana [Impleantur] per electionem † eſt ius quæſitum
ſ. eo. cum inter canonicos, Compoſt. dicebat Pet. q ſi
archieps nolebat electum confirmare, debebat per ſu-
periorem compelli, de iurepatro. nullus. 7. q. 1. omnis
6 q[inquirantur]non † per teſtes vel iuraméta ſed p fa-
mam, & literas teſtimoniales ſm Inn. & vide ſ. tit. 1. c.
2. ſuper verbo, requiſitus, per quod patebit, q ſic eſt ve
ra gl. Inn. Sed Cóp. dicebat, q inquiretur per teſtes, in
ſtrã, famã &c. pro primo dicto facit de coha. cle. [Ibi-
7 dem]potius, quam alibi. ¶ In † gl. 1. [ibi, de perſona]
ibi qui rectis diſpoſitionibus nil moræ, vel difficulta-
tis debet afferre, Caſſiodorus epiſtola 14. libenter om
nib. præbeamus aſſenſum, quoties eſt vox iuſta poſcé-
8 tium. ¶ In gl. 2. [ibi, Notus]talis † enim æſtimationis
quiſque habetur, qualis eſt in ciuitate ſua. ff. de quæſtio
nibus, de minore, ad fi. Hoſt.

S V M M A R I V M.

1 *Pallium non tradit electo in archiepiſcopum ſedes apoſtolica, niſi prius iuramentum præſtet. non dat alius quam papa, niſi eius auctoritate, num. 11. & vnde ſumatur. num. 12. & a quo, ibid.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Per, præpoſitio hic auget, alibi priuat.*
4 *Inſtructio noſtra eſt actio Ieſu Chriſti.*
5 *Conditio de præſenti, vel de præterito non moratur obligationem.*
6 *Petrus ideo tertio confitetur, quia tertio negauerat.*
7 *Qua, pro quanta.*
Dignitas nulla ſupra epiſcopalem ex ordine dignitatis, ibidẽ.
Epiſcopi fratres ſunt papæ, ibid.
8 *Mendaces faciunt, vt nec vera dicentibus credatur.*
9 *Papæ ſententia videtur ſtandum, ſi contradicat eccleſia, vel concilio, poteſt ſolus interpretari concilij ſtatuta, immutare, & corrigere. num. 10.*
12 *De corpore beati Petri ſumptum pallium, quomodo intelligatur.*
13 *Eccleſia vniuerſalis eſt vnum Chriſti corpus, cuius caput eſt eccleſia Romana; cæteræ vero eccleſiæ membra, & quo ordine inde proueniant patriarcales & reliquæ.*
14 *Epilogus, ſuffragium, additio gloſſarum, & num. ſeq.*
Apocriſarij etymologia, & ſignificatio, num. 16.
Nuncij Papæ plumbarij, ibid.
17 *Electus ſeruare tenebitur quod epiſcopus & capitulũ ſimul poſſunt ſtatuere ſuper beneficio vacante.*
De beneficio vacante epiſcopus, & capitulum quid ſtatuere poſſint, &.
De dignitate ibidem.
18 *Ambitio notari quando non poſſit, caſus coniuncta gloſſa.*
19 *Petro poteſtas per quæ verba data ſit.*
20 *Compenſatio non fit in depoſito.*

C A P V T IIII.

1 Significaſti. Caſus. † Facit ad ſecundã partem rubricæ, vel ad primam, vt in quarta gloſ. Electo in ar-
chiepm apoſtolica ſedes non tradit pallium, niſi prius
præſtet fidelitatis, & obedientiæ iuramẽtum. dicebat
2 Vinc. primo † reſpondet quibuſdam obiectionibus ſi-
bi factis. ſecundo ſacramentum exigi poſſe in collatio
ne pallii probat. dicebat Hoſt. reprehenſionis confuta
tio, obiectionis reſponſio, & intentionis concluſio. vel
ſic. primo ponit admirationem, quam confundit. Se
cundo duplex admirantis motiuum, cui reſpódet. ter-
tio concludit[Regem]alia litera, Reges. & forte tunc
erant plures reges. ſimile 1. q. 1. fertur, in ſuperſcriptio-
3 ne. [Permotos,] ideſt valde † motos, & ſic præpoſitio
auget: alibi priuat. ſup. de conſuet. ad noſtram, qđ dic
4 vt ibi, Hoſt. [Ieſum Chriſtum] cuius † actio noſtra eſt
inſtru. 2. q. 1. Deus, Abb. [Dicens] Io. vlt. [Si diligis]ſu-
perficialiter hoc inducitur ſcđm Vin. cũ hæc fuerit có-
5 ditio de præſenti. ſed † conditio de pñti, vel de præteri
a to non moratur obligationẽ,[a] inſtit. de ver. obl. §. con-
ditiones, ff. eo. l. conditio in præteritum, & dixit de ap
pe. præterea. 2. de bap. cap. 2. [meas]quaſi dicat papa,
ergo, & mihi dicere licuit, ſi præſtas iuramentum, re-
cipe pallium[Factor]de iudi. nouit [Hac]ſcilicet ſi di-
ligis me &c. [Contriſtationem] ideſt tertiò & hoc di-
xit tunc Petrus, Dñe, tu omnia ſcis: tu ſcis quia amo te.
6 & † tertiò negauerat. ideò tertiò confitetur. 6. q. 2. imi
7 tare [Qua] ideſt † quanta [Tantam]quia quò ad ordi-
nis dignitatem nulla ſupra epiſcopalem, de hoc ſupr.
in proœmio[Fratribus]epiſcopi fratres ſunt, de crimi
ne falſi, q̃ graui[Quorum]fratrũ [Non videmus]quia
b licet locum[b] Dei &c. ut ecc. bene c. vno [Aiunt]prima
oppoſitio, quæ fiebat papæ, Lau. [Euangelio] Matthęi
5. [præſumpſerunt] Hieronymus ad Iulianum, 1. a.
8 mendaces † faciunt, vt nec vera dicentibus credatur
[Pro obedientia]exhibenda [Aiunt]obiectio fuit du-
plex, ſ. q erat prohibitum iurñ; ad hoc rñdet [Statu-
9 tum]ſ. q iuretur [Robur]ergo † videtur ſtandum ſnīæ
papę, ſi contradicat eccleſię, vel concilio, de hoc 4. di.
in iſtis 15. diſt. ſicut, in fi. 19. diſt. c. pe. 9. q. 3. nemo. 24.
10 q. 1. quodcunque. Item † vr̃ per hoc, q ſolus papa ſine
concilio, vel eius parte poſſit interpretari ſtatuta con-
cilii, ad idem 17. diſt. nec licuit, vbi de hoc. & hoc ve-
rum eſt, vt inf. eod. ſtatutum, & c. conſtitutio, & de ſnīa
excõicationis, conſtitutionem, & c. ſtatutum. li. 6. & in
Clem. hoc eo. tit. ne Romani. §. ſanè, & c. conſtitutio-
nem, nec mirum cum illa etiam immutet, & corrigat,
eo. li. de reſcriptis ſtatutum[Exigitis]tu, & alii archie
piſcopi, & ſic non ob. ſupr. de reſcriptis, ad audiẽtiam,
11 Hoſt. [Tantum]quaſi dicat, pallium non † dat alius q̃
papa. Si obiiciatur de patriarchis. infr. de priuilegiis,
antiqua, Rñ. q illud dant auctoritate papę ſcđm Inn.
12 Hoſt. & Comp. [corpore] ideſt de † altari conſecrato
in honorem corporis beati Petri. dicit Hoſt. q non eſt
uis, in cuius honorem ſit conſecratum altare. & dicit ſe
bis expertum in pallio, quod recepit, q vnus de dia-
conis cardinalibus de mandato papæ ipſum tradit, &
dicit verba, quę habentur de vſu pallii, ad honorẽ, vel
de corpore, ideſt ab illis archiepiſcopis, qui ſunt de
corpore beati Petri & eccleſię, cui' caput eſt Chriſtus,
& eius Vicarius beatus Petrus, & ſui ſucceſſores cano-
nice intrantes, de iureiuran. ego N. [Signa]ideſt fideli
tatis iuramenta pręſtita [Membra]hoc intendit ſecun
13 dum Abb. vniuerſalis † eccleſia eſt vnum Chriſti cor-
pus. 3. quęſtio. 4. Engeltrudam, cuius caput eſt Roma-
na eccleſia. 20. quęſtio. 3. aliorum. inferiores eccleſię
ſunt huius capitis membra, quę ſunt vel membra ex
capite, vel membra ex membris, ſicut in corpore hu-
c mano, a brachio manus: a manu[c] digiti: a digitis vn
gulę proueniunt. ſic a capite Romanę eccleſię patriar-
chales: ab eis metropolitanę: ab eis epiſcopales. ab
eis inferiores proueniunt [Capitis] ideſt Chriſti, qui
caput eſt eccleſię, de ſacramen. vnctio. capit. vno, Io-
14 an. Andr. ¶ Secunda † gloſſ. ponit contrarium, & tri-
pliciter ſoluit. ¶ Tertia gloſſ. obiicit, & dupliciter ſol-
uit. ¶ Gloſſ. ſcilicet, ſeruanda, ponit ſex caſus, quibus
licitè iuratur, & ponit verſus. ¶ Penult. gloſſ. quęrit,
& ſoluit. ¶ Vltim. gloſſ. arguit, & allegat duo contra-
15 ria. ¶ In † gloſſ. ſcilicet [ibi, Si quando] cuius caſum
habes, quod metus cã. c. fi. ¶ In gl. antep. [ibi, Impera-
tores]vide in c. ſtatim allegato ſuper gl. no. q ¶ In gl.
vlti. [ibi, cum Papi.] cuius tex. habetur in canone ſta-

tim allegatus[& ibi, l. penult.]in depoſito non fit cõ-
d penſatio.[d] ¶ In gl. 1.[In fi.]apoſ. nuncius, & cryſis au
16 rũ, quaſi nuncij deaurati. nuncij papæ non ſunt tales,
ſed plumbarij, ita notant Ioannes, & Laur. & adde qđ
no. 1. q. 7. conuenientibus, in principio. ¶ In gl. 2. [ibi
e non poteſt]a iudice[e][Et ibi, Actus]& eo. tit. actus, li.
6. vbi de hoc & ibi, q. 3. vbi de hoc in ſumma, & 100.
diſt. in ea ſynodo, & in Vener. 36. vt dicam in præalle.
regula, actus, ſuper 1. gl.[Et in fi.] nam nouæ non ſunt
inducendæ et a ſuperiore, arg. ꝫ. de cẽſib. prohibemus,
17 & ꝫ. de ſymo. ne Dei timorẽ. hoc † autem certum eſt,
ꝙ ſi epiſcopus, & capitulum ſimul poſſunt aliquid ſta-
tuere ſuper beneficio vacante, & electus ſeruare tene-
f bitur illud ſtatutum. ꝫ. vt eccleſiaſt. beneficia. cap. vno
ſecundũ Inn. ꝙ dixit Hoſt. verum ex cauſa, & ad tem-
pus, perpetuũ autem præiudicium non poſſunt inferre
dignitati, vel rectoriæ, ipſa ſic remanente, de reb. eccl.
non alie. dudum. de inſti. cum veniſſent. quod dicit in
dubitatum de epiſcopatu, etiam ſi interueniret iura-
mẽtum, de iureiuran. ſicut noſtris: ipſam tamen digni-
tatem poſſent ex toto tollere, de conſtit. cum acceſſiſ-
ſent, & rectoriam cum pertinentibus alicui religioſo
loco cõferre, de dona. ꝯſultationibus, & c. paſtoralis.
Si hoc poſſit, quare non poteſt in parte diminuere ꝯ
id. ff. de rei vind. quæ de tota, de officio delegati, pa-
ſtoralis, in prin. Solu. ſm eum permittitur in totũ cõ-
ferre, vt diuinus cultus augmentetur, de conſti. ex par-
te: vel vt pauperes ſuſtententur, de præbẽdis, ex poſuiſti.
in totũ tollere, quia ſuperflua eſt, vel oneroſa, arg. 68.
diſt. corepiſcopi. diminutio, vel detractio denegatur
vt beneficia eccleſiaſtica in ſua integritate pmaneãt,
niſi ex magna cauſa fieret ꝯtrium, quod dic, vt de præ-
bendis, maioribus, & ca. vacante, & in præalleg. decr.
dudum. vide Clem. de reb. eccleſ. non alie. ſi vna. ¶ In
18 † gl. ſic ꝫ. [ibi, petierant] nec ex tali petitione poteſt
notari ambitio, vt not. in præall. c. priſca: quia iure ſuo
vtuntur, & ad hoc tenentur. ¶ In gl. paſce[ibi, Verba]
19 & non † per illa, tu es Petrus, &c. cum Chriſtus illa ver
ba dixerit ante paſſionem, & prælatio data fuerit poſt.
50. diſt. conſiderandum, vbi de hoc & 22. diſt. in no-
uo, in 1. gl. dixit hic tenere ꝙ per illa verba, Tibi dabo
claues &c. fuit electus, & per illa, Paſce oues, fuit cõfir-
matus. ¶ In gl. ſeq.[in fi.]l. ꝙ iuretur. ¶ In gl. ſcilicet,
ſeruanda [ibi Nouit] de ferijs. c. 1.[& ibi, Si quando]
quod metus cauſ. c. fi.[in fi.]idem no. ꝫ. de iureiur. nul-
li. 22. q. 5. c. 1. & alios verſus de hoc habes 1. q. 7. quo-
tiens. 1. in vlt. gl. ¶ In gl. 17.[in fi.]Sed ea. diſt. §. hinc
etiam ꝯ, vbi dicitur papam recepiſſe auctoritatem a
concilijs, ibi ſoluitur in glo. 2. & 3. quæſt. 6. dudũ. ¶ In
gl. vlt.[ibi, eſto ſubiectus]de iureiur. peruenit. 2. de re-
20 gulis iuris, fruſtra, lib. 6.[Et in fi.]ſpeciale in † depoſi-
to, vbi non fit compenſatio, & in caſibus notatis. ff. de
compenſationibus, ob negocium.

ADDITIONES.

a ¶ Obligationem. Vide in l. ſi præſens. ff. ſi certũ peta. & pulchrè & ſubtiliter per do. Alex. Aret. & do. Iaſo. May. in l. pecuniam, quam, ff. ſi certum petat.

b ¶ Quia licet locum. Hic text. facit mentionem conſcientiæ, vide de hoc. Bal. C. de fideicommiſſ. l. 2.

c ¶ Manu. Digitus ergo eſt membrum, non officium membri, de quo vide plenius allegata pro & contra, in conſi. domini Ricar. de Sal quod incipit, verum digito debilitato, qđ facit ad multa.

d Compenſatio. Vide omnino no. conſil. d. Bart. Socini in conſil. ſuo 171.

e Iudice. Vide Bart. in l. muto, allegata in gl. qui ponit dñiam ibi communem inter dationem iudicis & teſtatoris. & ad materiã gl. de conditione, quæ tacitè ineſt. vide Inn. de præſump. c. fi. & gl. in cle. 1. de off. delega. & Bart. in l. 3. C. de lega. 1. & in l. 1. ff. de condi. & dem. in l. conditiones, allegata in gl.

f Ino. Vide gl. in c. ſignificatũ, de præb. & in c. pen. de magiſtris, ad. fi. gl. fi. & in non vacante nõ fit præiudicium rectori, vide de conſtu. c. fi. per Io. And. in gl. ſed quomodo, & ibi concordat.

S V M M A R I V M.

1 *Sciſmaticus, qui ad vnitatem eccleſiæ redijt, ſi in epiſcopum eligatur, quid iuris.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Abiurato, id eſt per iuramentum renunciato.*
Normam, quid ſibi hic velit, eod. num.
4 *Reconciliatus eccleſiæ licet deſpici non debeat quantum ad Deum, eccleſia tamen deſpicit, niſi cum eo fuerit diſpenſatum.*
5 *Differentiam vbi non facit Deus, facit eccleſia.*
6 *Legatus de latere confirmare poteſt electiones epiſcoporum, et exemptorum.*
7 *Suffraganei quo caſu ſuppleant metropolitani defectum.*
8 *Epilogus, & Additio gloſſarum. & num. 10. 11.*
10 *Hæreticus reuerſus recuperat ius patronatus, niſi in caſu.*
11 *Excommunicatus ad actus legitimos an admittatur poſt abſolutionem, remiſſ.*

C A P V T. V.

1 Quia diligentia. Caſus. † Si ſciſmaticus, qui ad vnitatẽ redijt, in epiſcopum eligatur, de iure caſſabitur, ſed diſpenſatiuè poterit cõ-
2 firmari. Et in prima † qõ. In ſecũda rñſio, ibi duximus. quæ tria facit. primo confirmari gratioſe permittit, ſi tria concurrant. ſecundo de conſecratione prouidet ibi, mandantes. tertio proteſtatur ibi, ſalua [Electi]ſuffraganei Aquilegien. eccleſiæ, Vincen. [Abiurato] i. per iuramentum renunciato, Abb. ſm Ala. ſup.
3 [Normam] alias formam, ideſt, non † per impreſſionem, vel ſimoniacè: quia tpe huius decr. non erat certa forma: quæ tñ eſt hodie, vt patet ꝫ. eo. quia propter [Diſpenſatiuè] hæc olim erat gl. R. ne obſtet 22. diſt. conſuetudinem. Sed videtur ſine diſpenſatione promo-
4 uendus, quaſi † is nouus homo deſpici non debeat in eo, ꝙ fuit. 50. diſt. in ferrum. dicit Hoſt. ꝙ notoriè deliquerat, & ideo licet reconciliatus deſpici non debeat quo ad Deum, eccleſia tñ deſpicit, niſi cũ eo fuerit diſpenſatum, vt patet in eo. quod no. de bigam. quia cir-
5 ca, in fi. Sic † alias vbi non facit Deus dñiam, facit eccleſia, vt patet, qui clerici, vel vo. rurſus 22. q. 5. iura-
6 menti [Confirmari] legatus † de latere confirmare poteſt electiones epiſcoporum, & exemptorum. ꝫ. eod. ſi abbatem, lib. 6. dicit Innoc. i. ad epiſcopatum admitti, cum non potuerit eligi. Hoſt. Intelligit propriè, ſed diſpenſatiuè dicit confirmatam [Suffraganeis] ſupplẽt
7 ergo hoc caſu ſuffraganei metropolitani defectum, de tem. ord. ſi archiepiſcopus, & erunt ad minus tres, vt
8 ibi, & eo. tit. nec epiſcopus [Ordinari] i. † conſecrari, Abb. ¶ Secunda gl. in fi. ſoluit contrarium. ¶ Vltima gl. elicit duo argumenta. ad primum alle. quatuor cõcor. & 6. ad ſecundum, ad quod ſignat duo contraria,
9 & ſoluit. ¶ In † 1. gl. [ibi, indiuiſa] Ioan. 19. de ſciſmaca. vno, poſt princ. lib. 6. ¶ In gl. 2. in fi. vbi no. de multiplici caſuum diſpenſatione. ¶ In gloſſ. vlt. [ibi, Iura]
10 arg. etiam Io. per hanc decret. ꝙ † hæreticus reuerſus recuperat ius patronatus. Vinc. hic concor. cum Io. dicens id per can. 50. diſt. domino, ff. de ædil edi. qđ ita & per leges, quas ibi alle. Io. quod ſm Bar. Brix. eſt falſum, ſi prius contra eum ſententia lata fuit, hoc noc. 1.
a q. 7. maximum.[a][& ibi, Qui prima]vbi plenè no. in ſum
11 ma, an † excommunicatus poſt abſolutionem admittatur ad actus legitimos, & dicam infra, de teſtibus. teſtimonium, & ibi. §. Hinc colligitur, ibi dupliciter ſoluitur[Et in fi.]idem Goſt. & Hoſt.

A D D I T I O.

a ¶ Maximum. facit ad materiã, in c. quamuis, de reſcrip. lib. 6. & quod ibi, no. gl. & Io. And.

SVMMARIVM.

1 *In papatum, niſi duæ partes cardinalium conſenſerint, nõ eſt aliquis aſſumendus.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Diſcordiæ vitandæ.*
4 *In papæ ſeu pontificis electione multa ſunt ſpãlia, & quæ & num. 10. 19. ſpectat hæc electio ad cardinales ſolos, nu. 5. non ſeruata prærogatiua cardinalium epiſcoporum, niſi in quibuſdam. num. 6. & ad quot, nu. 7. & ſi vnus ſolus eſſet, ad quem ſpectaret, ibi & num. 8. 12. 13. 14.*
9 *Aut, pro &.*
11 *In papam, vel pontificem ſecundum hanc conſtitutionem electum quæ non admittãtur exceptiones. ſtatim cum eſt electus, poteſt ſcribere pontificatum. 12. vide num. 30. 31.*
15 *Papa non poteſt eligere ſibi ſucceſſorem.*
16 *Receptus quando intelligatur.*
17 *Et, pro vel.*
18 *Pęnæ §. ſi quis autem, huius conſtitutionis quando locus, & quando ipſo iure, quando per ſententiam. num. 23. 29.*
19 *Electores non delinquentes habent hoc ius, vt non teneantur admittere ſecum delinquentes.*
20 *Papa ſi promotus contra formã huius conſtitutionis ſit, quid iuris, & num. 21. 25. et ſi forma compromiſſaria eligatur, valet. num. 22.*
Ignorantia probabilis excuſat, licet non craſſa, exemplum ibidem.
23 *Epiſcopi nomen pro papa ſumitur.*
24 *Chore, Dathan & Abiron pęna quæ.*
26 *Seditio, præſumptio, & ingenium qualiter hic ponantur.*
27 *Cardinales quæ capitula legere inter ſe deberent, & exponere in tractatu electionis.*
28 *Pęnitere cuiquam ſuæ electionis non licet, niſi per acceſſum, & quando.*
Nominatio etiam vnius ſolius poteſt pendente ſcrutinio cõualeſcere per acceſſum, ibid.
29 *Abſtinere noluerit, verborum quæ ſit interpretatio.*
31 *Conſecratio nihil addit plenitudini poteſtatis papæ.*
32 *Papa non habet ſuperiorem.*
33 *Epilogus, ſuffragium, & Additio gloſſarum, & numer. ſequen.*
Partes duæ collegij vbi conſentire debeãt, caſus, vel eſſe præſentes, & num. 40.
Inimico pro vitioſo.
Caſus, pro caſu, ibid.
36 *De hæreſi quis conuinci poteſt duobus teſtibus, niſi ſit cardinalis, & hic non includit ſimoniam. contra papam de ea poteſt agi. num. 38.*
37 *Eligentes papam ſimoniacè inde accuſari poſſunt, & puniri.*
39 *Vox eius qui eligitur ad eccleſiam, de qua eſt, computatur in numero: alias non.*
Eligentes papam an renunciare poſſint huic conſtitutioni, ibidem.
40 *In electione duæ partes canonicorum an debeant eſſe præſentes.*

CAPVT VI.

1 Licet. † Dixit Abb. In papatum, niſi duæ partes cardinalium conſenſerint, non eſt aliquis
2 aſſumendus. Et ſunt † tres partes. in prima conſtitutionis cauſa. in ſecunda conſtitutio. in tertia quædam proteſtatio. ſecunda, ibi, ſtatuimus. tertia
3 ibi, ex hoc [Vitandæ] nota † diſcordias euitãdas,[a] & ȷ.
a eo. quia propter, de fil. presbyt. propoſuit, Hoſt. [Pontifi-
4 cis] in † quæ multa ſunt ſpecialia. ſ. de tempore, numero, pęnis, & acceſſu, & aliis, quę habẽtur hic, & ȷ. eo. vbi periculum, li. 6. [Miſcendo] ius, & factum. dicebat Hoſtien. hæc ſpecialia in electione papæ. Primum, quòd in forma ſcrutinii eliguntur duo genera ſcrutatorũ, ſcilicet tres ſcrutatores collegij, & alij tres, qui primò ſcrutantur illos, & eligitur vnus de quolibet ordine, ſcilicet epiſcopus, presbyter, & diaconus. Secundò,
b quòd quilibet cardinalis poteſt plures[b] nominare, quos, vult, nec eſt vis, dicat, nomino, conſentio, vel eligo. Tertiò, quòd in ordine nominationis non eſt vis, nominatus enim a duabus partibus, ſit primus, vel vltimus obtinebit, Quartò de acceſſu, vt hic. Quintò, quòd non ſit collatio niſi numeri. Sextò, quòd contra nominatum a duabus partibus nõ admittitur exceptio, vt hic. Septimò dubitatiuè dicit de expectatione non facienda, de quo dic, vt in præalle. decr. vbi periculum. Octauò, quòd pendente ſcrutinio ſemper locum habet acceſſus. & dicitur pendere, donec de voluntate cardinalium ruptum fuerit, vel laceratum: vel donec ad alios actus diuertant, & ſic ſeruant, & ipſorum obſeruantia ſequenda eſt: alias pendente ſcrutinio etiam poſtquam diuertiſſent, licet accedere. Et quare non ſic in electione monialium, notatur in decre. indemnitatibus. §. ſi autem, in gloſſ. non ſic, libr. ſexto. Guil. in decreta. vbi periculum addebat alia ſpecialia, vt hæc. Nonum, vt de neceſſitate non ſit aliqua forma ſeruanda: ſed ſufficit qualitercunque concordia duarum partium, vt hic. Decimum, quia non eſt vis, an dicat, conſentio, nomino, vel eligo. hoc dixeram ſecundo; facit littera, Electus fuerit,
c & receptus. Vndecimo,[c] quòd electus, vel receptus a duabus partibus confirmatione, vel intronizatione non eget, & ſtatim adminiſtrare poteſt, vt dicam inf. ſuper verbo, receptus. Duodecimò, quòd neceſſariæ ſunt duæ partes, quod in aliis non procedit, vt hic. Tertiodecimò in pœnis hic contentis, quæ in aliis electionibus locum non habent [Audaciam] refrenandam, vt ſupr. in procemio [Eccleſia] Romana, vel vniuerſalis, ſupr. titul. 1. bonæ. 1. [Sciſſuram] ſupra capit. proximo [Adiungendum] nec adhuc eſſet plenè prouiſum ſecundum Hoſtien. [Cardinales] ad quos † ſolos hodie
5 de conſuetudine diu obtenta ſpectat electio ſummi pontifi. excluſo imperatore, & eius nunciis, quamuis olim fuerit obtentum, vt patet 63. di. §. verum. Et pri-
6 mò tractant † epiſcopi cardinales: demum alios vocant. 22. diſtinct. cap. 1. hodie prærogatiua epiſcopis non ſeruatur: ſed omnes ſunt pares de conſuetudine, & eligentur de triplici ordine ſcrutatores, vel compromittetur. Seruatur tamen cuique ſua dignitas in ſedi-
7 bus, vel vocibus perſcrutandis. Si de † omnibus cardinalibus non eſſent niſi duo, ipſi eligunt, ſup. eod. capit. 1. & vnus poteſt alium eligere, dummodò alter nõ habeat ortum a ſeipſo, de hoc infra eod. cum in iure. Si vnus ſolus ſupereſt, eligat alium, de iure patronatus, per noſtras. Deo propitio non accidet, quòd nullus ſuperſit. Sed tũc † dicit clerus Romanus, quòd ad ipſum pertineret, pro quo facit 23. diſtinct. capit. 1. & ſic poteſt intelligi 79. diſtinct. capi. 1. & capit. ſi quis, & cap. ſi quis pecunia. Alii dicunt, quòd tunc eſſet congregandum concilium, & per ipſum prouidendum, argumen. dict. capit. 1. & 2. & 3. & conuocetur per clerum, & populum Romanum, argum. 67. diſtin. ſi forte. dicit Hoſtien. quòd licet hoc ſecũdum videatur iuſtius: primum videtur leuius, & commodius propter periculũ moræ. infr. eod. ne pro defectu. & adde quod no. de renunc. niſi cum pridem. §. propter malitiam. ſecũdum
9 eum. [Aut] pro † &, Innoc. [Nominare] cum intentione eligendi, & eligendo, Inno. [Vlla] tenet Compoſ.
10 quòd † de excommunicatione, vel ſuſpenſione cardinalium eligentium non poteſt excipi, etiam ſi ſit notorium. nec obſtat, quòd peccant alij communicando talibus. faciũt enim hoc auctoritate huius iuris, quod omnem exceptionem remouet. ff. de riuis. le. ſeruus

§. ſi quis rituum. præterea in caſu neceſſitatis eccleſiarum licitè cõmunicatur excommunicato. Sed maior neceſſitas carentia vicarii Ieſu Chriſti haberi non poſſet. 12. diſt. omnes. 2. q. 6. ad Romanam. Et ſic expeditum eſt etiam quò ad actum electionis: ſic vide nedũ
d iam factæ in clem. eo. titu. ne Romani. [Exceptione]
11 puta, quòd † nõ ſit de collegio. 79. di. oportebat, & capit. ſequen. vel quòd ſit vxoratus, vel monacus, de hoc ea. diſt. ſi quis pecunia, & 18. quæſtio. 2. quam ſit [Pon-
12 tifex] ſtatim † ergo poteſt ſcribere pontificatum, de quo vide quod not. in fin. libr. 6. ſuper data. [Duabus] ibidem præſentium: debent tamen abſentes per 10. dies expectari. infr. eod. vbi periculum, lib. 6. olim ha-
13 bebamus † extrauagantem Inno. 4. inter cætera ſic dicentem. Vniuerſalis paſtor, & epiſcopus habeatur, qui a duabus partibus futurus eligetur, electo in duabus partibus minime computato, & incipiebat. Quia fre-
14 quenter, eodem titu. poſſunt † tamen cardinales ex cauſa ordinare inter ſe, quòd valeat electio facta a maiori parte, & tunc electus a maiori parte, cẽſebitur electus ab omnibus. arg. infr. eod. ca. ver. niſi maior: vno tamen contradicente non compromittetur. ſi. communi diui. Sabinus. infra eod. quia propter, ſecundum Compoſt. Guil. & Hoſtien. & adde quod not. infr. eod.
15 ſi cui. in glo. not. Eligere † verò ſucceſſorem papa non poteſt, vt not. 8. quæſtio. 1. §. his omnibus [Receptus]
16 de hoc non † eſt vis, ſiue loquatur de receptione ad oſculum, ſiue de obedientia præſtita, ſiue de incathedratione. quia ſine his electus, vel nominatus animo eligendi ius habet, & ſua auctoritate papatum accipere poteſt. 23. diſtin. c. 1. ſecundum Inno. & Hoſtie. licet conetur ad contrarium. finaliter dicit hoc tenen-
17 dum. vel ſecundùm eum † expone, &, pro vel, & dic receptus. ſcilicet per acceſſum [Si quis autem] dicit In-
18 no. quòd hoc † dicitur locum habere, quãdo poſt electionem factam a duabus partibus minor pars eligit alium. alias ſi non habita duarum partium concordia minor pars eligeret, nõ eſt locus his pœnis, licet alias delinquant, quod probatur ex eo, quod infra dicitur, quòd alii poſſunt accedere, quod non eſſet, ſi electio eſſet nulla, & eligentes excommunicati. ſed ſi electus ab eis ſe gereret pro pontifice, locum habent pœnæ. Dicit Hoſtien. quòd ſiue prius, ſiue poſt quis eligatur a minori, quàm a duabus partibus, non habent locum pœnæ, ſi vltra non procedatur. Sed ſiue ante, vel poſt ſic nominatur, vt electus, ſi conſentiat, & pro papa ſe gerat, locum habent hæ pœnæ in eo, & in adhærentibus, & videtur quod valeat tunc ſuperueniens concordia cardinalium, cum in excommunicatum nequeant conſentire: quinimò & ipſi cum eo ligantur, niſi forte pœnituiſſet, & reconciliatus fuiſſet per eos, qui non adhæſerunt, & in ipſum poſtea cõ-
19 ſenſiſſent. habent † enim hoc ius non delinquentes, quòd non tenentur ſecum admittere delinquentes,
20 inf. eodem cum Vinton. ¶ Quid ſi † quis contra hanc formam ſit promotus. Si occultum eſt, eccleſia de hoc non iudicat, de ſimo. ſicut. Caueat enim. ne ædificet ad gehennam, de ſimo. per tuas. Excuſatur tamẽ probabilis ignorantia, licet non craſſa & ſupina, de
21 cleri. excomm. mi. apoſtolicæ. hæc † autem dixit Hoſtien. vera, quãdo cardinales procedant per formam ſcrutinii, vel ſine forma ſimpliciter nominant, cum
22 nec habeant formas ſeruare. dicit autem Hoſtien. quòd ſi † cardinales compromittant ſecundum formam decret. de electione, ſi cui, libro ſexto, & per illam formam eligatur a compromiſſariis, nominatus non a duabus partibus ſed a maiori, quod valet, & ibi dixi de hoc in gloſſ. nota. quòd [Epiſcopi] id eſt † pa-
23 pæ, vt ſupra in ſalutatione proœmii [Subiaceant] ipſo iure, Petr. & Abb. [Mulctentur] per ſententiam [In vltimis] & tunc, ſi pœnitent. 50. diſtin. pœnitentes in fi. ſupra eod. capitu. 2. [Abſorbuit numeri 16. legitur,
24 quòd † Chore Dathan, & Abiron] inſurrexerunt cõtra Moyſem, & Aaron, & ducenti viri ſecum: quibus præcepit Moyſes, quòd quilibet acciperet thuribulum, & ibi poneret thymiama, vt ſic Deus ſuos probaret, & cum feciſſent, & Aarõ thurribulum ſuum iuxta eos deferret, præcepit dominus Moyſi, & Aarõ, quòd ſepararent ſe, & populum a tabernaculis eorum, quod fecerũt, & ignis de quolibet thurribulo cõbuſſit ducẽtos quinquaginta quæ thurtibula ex præcepto domini in laminas redacta ſunt, & in publico appenſa in teſtimonium, ne quis ſua auctoritate ſibi nomen aſſumeret ſacerdotis, ad hoc infr. eo. qualiter, ſecundùm Ho-
25 ſtien. [Portionem] dicit hic Hoſtien. quòd licet † ſummus pontifex canonicè creatus a nullo iudicetur, niſi fiat hæreticus, iura ſunt nota, vſurpans papatum tamen contra formam huius conſtitutionis excommunicatus eſt cum ſuis adhærentibus. vt hic. Item in electo, vel intronizato per ſeditionem, præſumptionem vel quodlibet ingenium, vt 22. di. in nomine domi-
26 ni. & illa verba exponit hic, vt ſeditio † ponatur pro violentia, vel impreſſione, præſumptio pro ambitioſo tractatu promouendi: ingenium pro caliditate, vel fraude quorumcunque quærentium, quæ ſua ſunt. & dicit expoſitiones has probari 79. diſtin. capi. 1. & 2. & cap. ſi quis ex epiſcopis, vſque ad finem di-
27 ſtinctionis. & dicit, quòd † cardinales omnia illa capitula inter ſe deberent legere, & exponere in tractatu electionum, alleg. de accu. ſicut olim [Maior] ſcilicet, vt aliqui de diſſentientibus primo modo conſentiant ita, quòd deueniatur ad duas partes. Inno. [In-
28 terceſſerit] per hoc † dicebat Hoſtien. publicato ſcrutinio, & pendente eo modo, quo dixi in prin. quem non poſſe pœnitere, & omnino reſilire, niſi per acceſſum. Cum enim nominatio etiam vnius ſolius poſſit pendente ſcrutinio conualeſcere per acceſſum, ergo ſaltim ſpes eſt in debitum iri, vt inſt. de verb. obl. §. ex conditionali. non ergo poteſt reuocari, ne talis ſpes extinguatur. & facit quod not. infr. eod. indemnitatibus. §. ſi autem [Pœnæ] ſcilicet quòd ſit excommu-
29 nicatus, & quòd degradetur [Voluerit] id eſt ſi † ſe immiſcuerit, vel id eſt ſi monitus non reſipuerit. primum dictum plus placet Inno. eo enim ipſo, quòd ſe
e immiſcet, ipſe & adhærentes, ſunt excommunicati. ſed ſecundùm Hoſtien. maledictionem Dathan tunc demum incurrent, ſi non reſipiſcant. poſſet etiam dici, quòd pœnam excommunicationis euadunt, ſi ab his, qui non deliquerunt moniti, humiliter reſipiſcãt, vt hic, pœnam ſcilicet recipiendo, & pœnitentiam agendo, & eſt tutum, quòd non delinquentes ad abſtinendum & reſignandum certum terminum aſſignent, de offic. ordina. irrefragabili. fatetur tamen Hoſtien. quòd communior eſt prædicta opinio. Innoc.
30 [Speciale] quia ex † neceſſitate non eſt aliqua forma ſeruanda, imò quomodocunq; duas partes appareat conſentire, ſtatim eſt verus papa, ſecundùm Inn. quod
31 intelligit † Hoſtien. de eo, qui conſenſit electioni, cui quò ad poteſtatis plenitudinem conſecratio nihil addit. ante conſenſum verò non poteſt dici, quòd illam habeat poteſtatem, nec propriè dicitur electus, ſed nominatus. Sed ex quo conſenſit, non eſt locus
32 exceptioni, vt dictum eſt ſupr. [Superiorem] quia † nullus ſuperior, ſed ipſe ſuper omnes, in auth. de eccleſia. titul. §. 1. colum. 9. & ideo iudicio Dei relinqui-
33 tur. 9. quæſt. 3. aliorum. ¶ Secunda † glo. arguit, & ſignat contrarium. ¶ Glo. nunquid, quærit, arguit, ſoluit contrarium. ¶ Gloſ. quid ergo, quærit, & ſoluit.
34 ¶ Penul. glo. obiicit, & ſoluit. ¶ † In gl. [ibi, Harum] hanc & ſequentes vide de ſepul. in noſtra, in quinta gl.

¶ In

¶ In gl. nunquid, [ibi, plane] vide in gl. penul. ¶ In gl.
pen. [ibi, l. 3.] quæ ſic iacet, Lege cauetur; vt ordo non
aliter habeatur, quàm duabus partibus adhibitis [&
ibi, Plauè] ſequitur cum duæ partes decurionum affue-
rint, is quoque, quem decernunt, numerari poteſt. ¶ In
35 † gl. 2. in fi.] ſolac, vt not. infr. de ſepul. in noſtra, & de
f hom. prælatis, lib. 6.[f] ¶ In gl. 3. in fi.] vel inimico, ideſt
vitioſo, de pœnitentijs, di. 2. princeps. vel homine, i.
hominis, vnde prima Petri vlt. Sobrij eſtote, & vigila-
te, quia aduerſarius veſter &c. ſecundum Hoſtié. ¶ In
gl. 4. [in fi.] poſt Hoſt. myſtica forma crucis. ¶ In gloſ.
36 [& ſic, ibi, hæreſi] de † qua conuinci poteſt duobus te-
ſtibus, licet in depoſitione cardinalium maior nume-
rus requiratur, de hoc 2. q. 4. præſul, & hæreſis nō inclu
dit hic ſimoniam, de hoc 79. diſt. ſi quis pecunia. Eli-
37 gentes † tamen papam ſimoniacè inde accuſari poſ-
ſunt, & puniri, vt ea. diſtinctione, ſi tranſitus, [& ibi,
38 Papa] licet † & in aliis peccare [g] poſſit, vt not. ea. di.
g ca. 1. ſed ſecundum Inno. & Compo. de hæreſi agi po-
teſt contra Papam, vt ibi, & vide quod dicam de hære
ti. in fidei, libr. 6. Sed non excipi, vt hic. Idem videtur
ſenſiſſe Ala. & Vin. dicunt enim iſtum onerari in nume-
ro duarum partium, & releuari in omni exceptione ex-
cludenda, Goff. & Phi. contra, quia cui damus actio-
nem &c. primum teneas, nec obſtat ratio Goff. quæ nō
habet locum in poſſeſſoriis etiam ad ipſi ſcédis, de quo
h vide de reg. iur. qui ad agendum. lib. 6.[h] ¶ In gl. 7. [in
fi.] & 1. q. 1. ſi quis inquit. ¶ In gl. nunquid [ibi, cum in
iure] hoc verum ſi proceditur per formam ſcrutinii: ſe
cus ſi per viam compromiſſi, vt ibi ſecundum Guil. qui
ſic not. infr. eod. vbi periculum. dicebat hic Laur. cum
39 quis † eligitur ad eccleſiam, de qua eſt, vox ſua com-
i putatur in numero: aliàs non[i]. [Et in fine] renuncia-
re enim poſſunt huic conſtitutioni ſecundum Goff. qđ
intellige, vt hic dixi in text. ¶ In gl. quid ergo, [in fi.]
imo eſt ſeruata tamen forma decr. infr. eo. vbi pericu-
40 lum. li. 6. ¶ In gl. ſed non vř [ibi, Præſentes] ergo † vř,
ꝙ in electione duæ partes canonicorum debeant eſſe
præſentes. Idem notatur 63. diſt. quanto, & ſup. tit. pro
k xi. bonæ. 2. in fi. 6.[k] gl. vbi præciſè hoc tenet Phi. dic vt
inf. c. cum nobis olim. in gl. nunquid, & c. bonæ. infr. in
glo. ſi citati, & vide qđ dicā inf. eo. eccl. 2. In gl. plus di
xit. ¶ In gl. vlti. [in fi.] idē in caſib. ĵ. c. nihil eſt, in fi. ĵ.
eo. indemnitatib. §. cæterū, & §. ſi verò, vbi de hoc, li. 6.

ADDITIONES.

a Euitandas. Vidé pulchrè per d. Fabianum de monte ſancti Se-
uini in repeti. auth. nouiſſima. C. de inoffi. teſta.
b Plures. Vide de poſtu. præla. c. bonæ. inf. in glo. dicit Hoſt.
c Vodecimo. Vide ad iſta omnia Domi. de ſancto Gemi. in c. vbi
periculum, de elec. lib. 6.
d Romana. §. cæterum & tamen contra locum electionis papalis
opponi poteſt, vt in c. vbi periculum, eo. ti. li. 6. qui minus ad ele
ctionē confert, quàm perſonæ. Vide moder. in præall. §. ceterū.
e Excōmunicati. Pro quo facit, quod not. ſup. in gl. dixit Inn. pro
ſecundo faciunt iura, quæ monitionem requirunt ante pœnā, vt
c. 6. de vita & hon. cleri. cum ſi. & vide gl. in cle. præſenti, de cen-
ſi. & ad materiam facit, quod not. in no. de præben. extirpandæ.
f Lib. 6. Et vide Bar. in l. inter ſtipulātem. §. ſacram. ff. de ver. obl.
& per doc. in l. 1. C. de ſen. quæ pro eo, quod intereſt profe. & de
ſent. excommu. Romane. § caueant, lib. 6.
g Peccare. Vide per do. Auguſtinum de Ancona in tractatu de
poteſtate eccleſiaſtica, colum. 6.
h Lib. 6. In c. in litteris, de teſti. ſpo. & facit quod not. de off. deleg.
venerabili. per glo. & Io. An. & p Bar. in l. ſi ſocer. §. 1. ff. ſol. ma.
i Alias nō. Vide plenius in c. cum in iure, alle. in gl. & per Io. An.
in c. in toto, de reg. iur. li. 6. in Mercu.
k In §. 6. Et infr. eo. c. cū inter vniuerſas, in gl. a quo remoto.

SVMMARIVM.

1 *In epiſcopum, qui eligitur, qualis eſſe debeat, & num. 7. 9.*
ſi in epiſcopum electi priora beneficia quando vacent, & num.
18. 19. 20. 41.
An de eius voluntate is, ad quem ſpectat, conferre poterit,
vel eligere. n. 17. qualis aſſumi debeat, & quomodo ad or-
dines promoueri. eodem num. ſed eſt talem difficile inueni-
re, num. 3. quo ordine ſufficiat inſignitos collationis tempo-
re, num. 23.
Ad dignitatem, perſonatum & beneficium curatum.
2 *Diuiſio conſtitutionis.*
3 *Miniſteria pro dignitatibus, vel officijs.*
Scientia quæ requiratur in ſacerdote, ibidem & numero 12.
4 *Epiſcopus debet eſſe ſpeculator, & ſpeculum.*
5 *Neceſſitate ceſſante, debet & ceſſare quod cauſa eius intro-*
ductum eſt.
6 *Eligi prohibitus a conſtitutione non prohibetur poſtulari.*
In Abbatiſſam quæ eligitur cuius debeat ætatis eſſe.
Ioannes, cum baptizatus eſt & prædicauit erat 30. ann.
Dauid, cum regnare cœpit.
Inquiſitoris hæreſis ætas requiritur ann. 40.
7 *Promouendus quilibet de legitimo matrimonio natus debet*
eſſe.
8 *Archidiaconi, & alij qui cauſas habent audire ſcire debent*
iura.
9 *Quærere de aliorum manibus turpe eſt, quod quis apud ſe de-*
bet inuenire.
Cantor ſcire debet cantum, ordini quiſque ſuo quod compe-
tit ſcire debet, ibid.
10 *Ordinari qui non debeat, & pœna ordinantis prohibitos, &*
numer. 7.
11 *Monaci, & Eremitæ magis egent contemplatione, quàm*
ſcientia.
12 *Scientia eminens in epiſcopo requiritur, licet competens to-*
leretur. quæ dicatur eminens ſcientia, quæ mediocris, quæ
ſufficiens.
13 *Officium qui recipit, ad quod ſcientia ſua non ſufficit, peccat,*
& ex cauſa diſpenſari poteſt.
14 *Vita demonſtratur alicuius ab his, cum quibus conuerſa-*
tus eſt.
15 *Confirmatio ex electione.*
Adminiſtratio ex confirmatione oritur.
16 *Beneficia ad quem ſpectant ex tribus cauſis & quibus.*
Libera facultas diſponendi de beneficijs non habet opus ne-
ceſſaria monitione, vel amotione, ibid. & quando liberè di-
catur conferre, ibid.
18 *Beneficia priora electi in epiſcopum, ſi per diſpenſationem*
tempus conſecrationis ei prorogetur, an vacent, & refert
qua forma & an ad inſtantiam ſit conceſſa,
19 *An etiam negligentia eius ante tempus hic ſtatutum ea con-*
ferre queant, & nu. 20.
20 *In epiſcopum electo nolente conſentire, vel poſt conſenſum*
petere confirmationem, quid iuris.
21 *Pœnalis conſtitutio reſtringenda.*
22 *Parochialis eccleſiæ collatio facta minori 25. ann. eſt ipſo iu-*
re nulla, qui etiam eſt priuatus, niſi intra annum promouea-
tur ad ſacerdotium, niſi in caſu, vide num. 45.
23 *Circa ætatem obtinentium dignitates, & perſonatus abſque*
cura completo anno 20. diſpenſant epiſcopi.
Aetas quæ exigatur in priori conuentuali, & in non conuen-
tuali curato, ibid.
25 *Pœnæ huius conſtitutionis vt ſit locus, negligentia epiſcopi ſo*
la ſufficit, in cæteris admonitione, & ſententia opus eſt, &
non comprehendit cardinales. 27. illa ſcilicet. §. clerici. Quan
do hæc habeat locum. num. 32.
In notorijs non eſt iuris ordo ſeruandus, et exemplum, eo-
dem num.
26 *Appellatio quando non proſit promotionem ſuam differen-*
tibus.
27 *Eligentes contra formam huius conſtitutionis in quam pœ-*
nam incurrant, et quando et nu. 28. 29. 30.
29 *Suſpenſus a beneficijs propter electionem indigni, intelligi-*
tur beneficiis, quæ obtinet in eccleſia electionis.

30 *Tempus pęnæ eligenti iterum, dum eſt ſuſpenſus, quando inchoabit.*
In pœnis interpretatio benignior amplectenda, eod. numer. ad finem.
31 *Supſenſi ex §.clerici, huius conſtitutionis, intelliguntur ipſo iure.*
33 *Deuolutio iuris ad capitulum non ex epiſcopi negligentia ſolū, ſed etiam ex delicto fiet. vide plenius n. 47. quando fiet.*
34 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Docere qui alios debet, ab alijs poſt ordinationem doceri nō debet.
Anni, vel diei inchoatio quibus caſibus ſufficiat.
36 *Additio gloſſarum.*
Mentis inæqualitatem incompoſitio corporis indicat.
37 *Annorum numerus aliquando ſuppletur ex numero filiorū in dignitatibus.*
38 *Poſſeſſionem maioris partis habere ſufficit.*
39 *Impotentia ex ſuo delicto proueniens imputanda delinquēti.*
40 *Pœnam canonis. 50. diſt. poſt quam, quis non patitur niſi poſt ſex menſes.*
41 *Electus electioni conſentire, & petere confirmationem.*
Intra quod tempus debeat.
43 *De epiſcopali priuilegio vbi tradatur.*
44 *Aetatem probabit actor.*
45 *Ad ordinem quem debeāt eſſe promoti, quibus beneficia hoc capitulo comprehenſa conferatur, & ſup. num. 22.*
46 *Collatio pro electione, vel præſentatione.*

CAPVT VII.

1 Cum in cunctis. Dicit † qualis eſſe debeat, qui in epiſcopū eligitur. punit ſcienter alium eligentes. dicit quando vacēt priora beneficia ipſius electi. dicit qualis aſſumi debeat ad dignitatem, perſonatum, & beneficium curatum, & ponit pœnam contrafacientis, & quō ſic aſſumptus debet ad ordines promoueri, & ſub qua pęna, remouens quo ad eā appellationem & extendens eam ad præterita. poteſt
2 † diuidi in duas partes principales. In prima duplex conſtitutionis ratio. In ſecunda conſtitutio ibi, pręſenti. Ratio vero prima finalis. ſecunda impulſiua. ſecunda ibi, ea propter. Conſtitutio vero habet tres principales partes. ſecunda ibi, inferiora. tertia ibi, clerici. prima facit duo. primo ponit, qualis eſſe debet, qui in epiſcopum eligitur. ſecunda, quando vacent eius beneficia, ibi, cum autem. Secunda etiam duo facit. primo ponit, qualis debet aſſumi ad dignitatem, perſonatum, & beneficium curatum. Secundo, quomodo, & ſub qua pœna debent ad ordines promoueri, remouens a præſenti, & extendens ad præterita, ibi, cum autem. 3. etiam facit duo. primo ponit pœnam peccantium in eligendo epiſcopos. ſecunda ibi, epiſcopus autem. pœnam peccantium in electionem inferiorum. [Sacris ordinibus] ideſt promouendos ad ſacros ordines & eccleſiaſtica miniſteria [Miniſterijs]
3 ideſt † dignitatibus, vel officijs, Inn. de quibus ĭ. eo.
a inferiora, Hoſt. [Scientia][a] quæ ſcientia requiratur in ſacerdote, habes 38. diſt. quæ ipſis [Hæc] & alia tot, & tanta ꝙ qui talem voluerit, illum quærat a domino. 23. diſt. qui epiſcopus, 51. diſt. cap. 1. & patet ex his, quæ ſequuntur ſecundum Hoſtiē. [Qui] ſcilicet epiſcopus, & not. per hoc, quòd debet eſſe ſpeculator [Seipſo] no. quòd † debet eſſe ſpeculum, ad hoc 21. diſt. cle-
4 ros. ibi, epiſcopi enim Grecè. 8. queſt. prima, qui epiſcopatum, de ſacra. vnct. cap. 1. Hoſt. [Dono Dei] de cuſto. eucha. cap. 2. [conuerſari]. 1. ad Timo. 3. [Quibuſdam] puta domino Ioanne epiſcopo Granopolitano auunculo dominæ comitiſſæ Sabaudiæ, qui propter nobilitatem ſuam, & amicorum potentiam in 18. anno electus fuit tempore ſciſmatis Alexand. III. & Fe-
5 derici [Neceſſitate] quod ceſſare † debet neceſſitate ceſſante. 1. q. 1. quod pro neceſſitate, & q. 7. quod pro remedio, de app. cum ceſſante, de regu. iuris, ꝙ nō [Temporis] ideſt raritate clericorum. 57. diſt. c. vno [Eligatur] non prohibet poſtulari. [30. annum] Idem in ab-
6 batiſſa. ĭ. eo. indemnitatibus, in prin. lib. 6. Ioannes ēt illa ætate baptizatus eſt, & prædicauit. 78. diſt. presbyter. auctenticum requirit 35. annos, in auth. de ſanctiſ. epiſcopis. §. presbyterum, colla. 9. 2. regum. 5. 30. annorum erat Dauid, cum regnare cępit. in inquiſitorib. hæreſis requiritur hodie, ꝙ attigerint 40. an. vt in cle. de hæreticis, nolentes. in princ. [Exegerit] in antiqua
7 erat, egerit [Legitimo] Si hoc requiritur † in quolibet promouendo, fortius in epiſcopo, de ſi. presby. cap. 1. de ſeruis non ordinandis, conſuluit. alia etiam in epiſcopo requiruntur, quæ Hoſt. tradit in hos verſus, Anni triginta, ſacer ordo, pura voluntas. Et morum grauitas, ſapientia, ſponſa parentis. Concurrens fama, decus, hæc dant pontificale. De primo patet hic, de ſacro ordine, de ætate & qualitate, a multis. & de pura voluntate, in quantum excludit ſeruum, de ſeruis non ordi. per totum. in quantum epiſcopum. 3. tit. 1. c. fin. de grauitate morum hic, & 23. diſt. qui epiſcopus. de ſapientia quo ad ſpiritualia. 38. diſt. omnes, de ætat. & quali. & c. penult. & vltim. quo ad temporalia. 39. diſt. Petrus. de ſponſa parentis. ideſt ꝙ ſit natus de legitimo matrimonio, infra eo. innotuit. de fama, quæ non debet in aliquo vacillare. 33. diſtin. laici, de accuſat. omnipotens. Iſta requiruntur ad hoc, vt eligi poſſit ad decus pontificale. Si Hoſtien. dixiſſet pontificatum per illud decus, poterat dare alium caſum, ſcilicet ꝙ ſit decorus, ideſt non corpore vitiatus, 55. diſtinct. per totum, de corpor. vitia. per totum. Sed & concurrere debent in eo illa 13. capitula apoſtolicæ regulæ ad Ti. 1. & 1. ad Tim. tertio, quæ tractantur 25. diſtin. vſque ad 50. excluſiuè, & 81. vſque 91. Sed & requiritur, quòd ex forma ſit electio canonica, quod dic, vt infra, quia propter. [Vita] criminoſus enim eſt ineligibilis. ſupra tit. 1. cap. 1. [ſcientia] quæ eſt requirenda & æſtimanda ſecundum dignitatem, locum, & ordinem, ad quem aſſumuntur, & de hoc ſupra, de ſumma trinit. ſuper gloſſ. quòd epiſcopus habet habere ſententiam noui & veteris teſtamenti cum index ſit, & paſtor animarum. 23. diſtinct. qui epiſcopus. 11. quæſtio. 1. de perſona, Innoc. & etiam canon.
8 de conſangui. & affin. cap. 1. Hoſtienſ. presbyter † ſcire debet canones pœnitentiales. 38 di. quæ ipſis. Inn. & alia, quę ibi continentur, Hoſt. Archidiaconi & alij, qui habent cauſas audire, ſcire debent iura: quia verecūdum eſt patricio &c. ff. de origine iuris. l. 2. §. Ser-
9 uius, columna antepenul. Et turpe † [b] eſt de aliorum
b manibus quærere, quod debet quis apud ſe inuenire. & epiſcopi docere debent non doceri, in auth. de ſanctiſ. epiſcopis. §. damus. 1. q. 7. conuenientibus. cantor ſcire debet cantum, & ſic de alijs ordinibus, ſecundùm quòd vnicuique congruit, & ex officio exercere
10 tenetur, vt patet 23. di. per totum. Qui † verò omni-
c no illiteratus [c] eſt, ordinari non debet, de tempo. ordin. nullus. libro ſexto vbi dicam de hoc. Si tamen ordinetur, clericus eſt, cum & ſecundùm primam clericorum originem clericus dicatur, qui in hæreditatem domini eſt aſſumptus. 12. quæſtio. prima, clericus. 21. diſtinc. cleros, de præben. cum ſecundum. præterea ſecundùm Compoſt. ex quò baptizatus eſt, debet eſſe ſuſceptibilis cuiuslibet ſacramenti, de presbytero nō baptizato, veniens. Si verò ſit parum ſciens, et ſpes ſit, quòd proficere debeat, poteſt promoueri ſecun-
d dùm Inno. quòd dicit Hoſtien. verum diſpenſatiuè [d], et ex cauſa. aliàs enim indignè promouens punietur. 24. diſtinc. quando epiſcopus. 67. diſtinc. ſi quis.

27. diſt.

27.diſtin.per totum. Sed ſi non eſt ſpes de ipſius profectu, promoueri non debet, niſi vrgente magna neceſſitate eccleſiæ, ad quam promouetur, de ætate & qualitate, quæris: quia imperfectum &c. de renunciat.niſi. §.pro defectu.& potiſſimè quando agitur de abbate, de ætat. & qual. tuam, magnam curam non
21 habente. monaci enim † & eremitæ plus egent contẽplatione, quam ſcientia, vt patet 18.q.2.cap.1.& per totum.facit 16.q.1.legi,& quod ibi notatur. Requiri-
22 tur autem † in epiſcopo ſcientia eminens,licet competens toleretur.ꝫ.e.cum nobis,de renũ.niſi. Et eſt eminens, ſi ſubtiles quæſtiones, & extraneas diſcurere, & diffinire nouit, & in promptu ſine deliberatione reſpõdet, & maximè de fide poſcenti.36. diſtinct. §.ecce. Ille verò mediocrem habet, qui deliberatione & reuolutione librorum veritatem ſcit inuenire: ſufficiẽtem habet, qui ſibi per ſe ſufficit ad ea, quæ ſibi imminent expedienda, quæ omnia ſunt reducenda ad arbitriũ boni viri ſecundum Innocẽ.qui potiſſimè qualitatem loci, ad quem aſſumitur, conſiderare debet, vt patet infra eo.in cauſis.§.fi.& capit.ſcriptum. §.pen.peccat
23 † autem ille, qui recipit officium,ad quod ſcientia ſua non ſufficit.1.q.1.non putanda,in fi.& 49. diſt. §.1.in
e fi.38.diſtinct.omnis,& per totum.18.q.2.e ſi quis Abbas. Ex cauſa tamen diſpenſari poſſet, vt dictum eſt ſup.ſecundum Inn.Compo.& Hoſtiẽ.[Demonſtretur]
24 ab his, cum † quibus conuerſatus eſt.ꝫ.eo. poſtquam. ꝫ.eo.cum nobis, & c.innotuit, & de præbendis.in Lateranenſi, in fi.debent enim canonici de hoc diligentem inquiſitionem facere.ꝫ. eod.cum terra[Confir-
25 mationem]nota † ordinem,primo electionem,ſecundo confirmationem, tertio adminiſtrationem, ſicut enim ex cauſa oritur obligatio, & ex obligatiõe actio. ff.de procu. licet. §.obligatio, ſic ex electione confirmatio.ꝫ.e.c.3.& ex confirmatione adminiſtratio. inf. eo.trãſmiſſam: alias ſecus eſſet;pęnæ.ꝫ. eod.qualiter,
26 & cap.auaritiæ,lib.6.[Spectant]quò † ad collationẽ, electionem, vel præſentationem[Beneficia]no.per ſingulare & plurale, quem habere poſſe plura beneficia;
f de hoc de reſcriptis, gratia,lib.6.[Liberam] [f] expone
g hoc per decr.licet epiſcopus, de præben. [g] li.6.nec eſt aliqua monitio, vel amotio neceſſaria in hoc caſu ſecundum Innoc. & Hoſtien.& Compoſt.tunc autem is, ad quem ſpectat, liberè confert, quando is nouo iure non vtitur,tunc enim ſecus, de conceſ. præben. cum
27 noſtris,quod dic, vt ibi. Nunquid † de voluntate electi confirmati poterit eius beneficia is, ad quem ſpectat, prius conferre, vel ad illa eligere. vide quod dicam infr.de his, quæ fiunt a ma.parte ca.ex ore.dicebat hic Hoſtien.tutius, quòd prius expreſſe renunciet. nam ſi delegatus etiam ex ſui voluntate hanc collationem faceret, nullus diceret illam valere, cum in illius manibus renunciare non poſſit, niſi ad id datus eſ-
28 ſet, de renun. admonet. Quid † ſi diſpenſatum ſit cũ electo, quod non teneatur vſque ad certum tempus conſecrari, nota.Inno.hic, & infr. de præben.de multa. ipſe & Hoſtien. quòd nihilominus poſt tres menſes vacabunt beneficia priora, cum illa diſpenſatio
h odioſa ſit, & reſtringenda, de conſangui. & affi. [h] qđ dilectio: ibi tamen remittit Hoſti.ad ſummam iſtius tituli. §. quo tempore, ver.conſecrato, & ſequen. hic autem nota. hoc locum habere, quando pro ſuo priuato commodo illam diſpenſationem electus procurauit.ff.ex quibus cauſis ma. l.4. & l. ſequen. Secus ſi princeps proprio motu ex aliqua cauſa pro vtilitate publica hoc prohibuiſſet, vel conceſſiſſet, vt ibi. ff.quod quiſque iuris. l.3. & C. de peti. bon. ſubla. l.1.
i & 2.libr. 10. ad hoc facit de præbendis, ſi motu [i] proprio & c.ſe.libr.6. Si autem in diſpenſatione exprimeretur, quod interim beneficia non vacarent, & quòd poſſet illa licite retinere, tunc eſt planum. ſunt ergo inſpicienda diſpenſationis verba,de vſu pallii.ca. fin.
19 de priuil.porro.dicit etiam Innocent.quòd ſi † negligentia imputari poteſt electo,etiam prius conferri poterunt beneficia. vnde ſi primo menſe fieri poteſt conſecratio, & non fiat, ex tunc poterunt eius beneficia conferri. Si vero non per negligentiam, ſed per impotentiam infirmitatis,vel ſimilem,puta quia ſubdiaconus tantum erat,ita quòd non poterat tam cito expedire, differatur etiam vltra 6.menſes, vel annum conſecratio,non vacabunt,nec conferri poterunt. hoc vltimum placuit Hoſtien.primum vero non. dicit enim priuilegium huius temporis datum electis eis non eſ-
20 ſe auferendum;& hoc etiam tenet Compo.cum † conſtitutio pœnalis ſit reſtringenda, & puto hoc verum, quod plus eſt etiam ſi tantum eſſet de tempore lapſum,quòd certum ſit ipſum intra tempus conſecrari non poſſe,ad quod optime inf.eod.commiſſa,in prin-
21 cipio,libro ſexto. Quærebant, quid ſi † electus non vult conſentire, vel poſt conſenſum confirmationem petere.Sed hæc ſunt expedita.inf.eodem,quam ſit, & c.cupientes,libro ſexto[Quæ]ſupple, quandoq;, Ho-
22 ſtienſ.[25.annum]nec † valet ipſo iure collatio parochialis eccleſiæ facta in minori,& eſt priuatus ipſo iure, ſi intra annum ad ſacerdotium non promoueatur.inf.eo. licet canon. quod verum eſt in parochiali non collegiata,vt eo.tit.ſtatutum,libr.6.[Aetatis]di-
23 ſpenſant hodie † epiſcopi cum his, qui compleuerunt 20. annum circa dignitates, & perſonatus ſine cura, vt inf.de ætate & qualit.c.vno,libr.6.[Attigerit] Eadem ætas requiritur in religioſis, quibus conferuntur prioratus conuentuales. In non conuentualibus curatis ſufficit,quòd peregerint 20. quod dic, vt i cle. de ſtatu mona.ne in agro.§.cæterum[Moribus]nil di-
24 cit † de ordine, per quod dicunt quidam ad talia conſtitutum in minoribus eligi poſſe, non obſtante canone.60.diſtinct.per totum,quos dicunt correctos generali conſuetudine.ſed Hoſtienſ.hic tenet contrarium, de quo dicam inf.eo.dudum,de ætate & qualita. præ-
K terea,de præbend.ſi pro [k] clericis[Admoniti] [l] in epi-
l ſcopatu † ſufficit ſola negligentia electi.100.diſti.ca.
25 1.In cæteris inferioribus neceſſaria eſt admonitio, vt hic, & ſententia amotionis; tamen ſine iuris ſolemnitate,de ætate & qualit.quæris,de conceſ. præben.cum
m noſtris. [m] Cum enim iſta non poſſint eſſe non notoria, de translatione, quanto,non eſt iuris ordo ſeruandus. 2.quæſtio. 1.de manifeſta,Innoc.[Appellationis]qua-
26 ſi † dicat ſecundum Hoſtienſ.ſi 30.annorum eſt,nõ appellat.Idem ſi 25.& epiſcopus vult ipſum ex cauſa promouere,quaſi ſecus,ſi ſine cauſa, vt inf.dicam ſecundũ eum[Diffugium]ꝫ.de app.reprehenſibilis[Clerici]in
27 cardinalibus † eligentibus in papam ſcienter indignũ non habet locum hęc pęna.69. diſtinct. ſi duo, vbi de hoc[Contra formam]puta minoris ætatis, illegitimos, illiteratos,& malæ vitæ, & habet hæc pœna locum in ſciente,quod dic, vt inf.c.innotuit, ſecũdum Innoc.& Hoſtien.per quæ videtur,quòd hæc pęna non habeat locum,cum in aliis delinquitur etiam in perſona electa ſcienter.de hoc vide quod dicam inf.eo.bonæ.1.ſuper verbo,indignos,& pro hoc facit ſup.de poſtul.cap.1.in fine.& de hoc vide plenius in quæſtione Mutiñ.canon.quã ſolemniter diſputaui, quam videas ſuper regula,odia,de reg.iuris.lib.6.[¶ Quemquam]
28 epiſcopum elegerit.licet † ergo conſenſerint in ſcrutinio,niſi ex illis conſenſibus ſequatur electio, non incurrunt hanc pęnam.inf.eo.perpetuæ, libr.6.& habet locum hæc pęna etiam in eo,qui eligit ex compromiſſo, vt nota.Hoſtien.ꝫ.ca.proximo,& patet inf.eo.ſi compro-

pro-

promiſſarius §.porro, & §.ſequen. libr. 6.[Beneficiis] g quæ † in ipſa eccleſia obtinet. ȷ.eod. ſi compromiſſarius. §.pe. lib. 6.[Triennio] quo triennio durante ineligibiles ſunt, vt ȷ.eo. per inquiſitionem, Holti. quod g verum eſt in eadem eccleſia, vt ibi. Quid dices † ſi durante iſto triennio, quo ſuſpēſus erat eligēs indignum, iterum iſte eligat epiſcopum ſciēter indignum, quod eſſe poteſt, ȷ.eo. cū Vinton. Nunquid ſecundum triennium, quo ex ſecunda culpa debet eſſe ſuſpenſus, incipiet ſtatim poſt culpam, an vero poſt finitum primum triennium? Et eſt ſimilis quæſtio, quę nota. in Cle. de magiſtris. c. 2. in gl. pen. Legiſtæ diſputant hanc quæſtionem in his terminis. ſtatutum per quinquennium priuat hoſpitia vicinię, in qua fuit ſcholaris offenſus, ſi nō fuit captus offenſor: pendente prima priuatione ex prima offenſa, fit ſcda in eadem vicinia, nec capitur malefactor. Quęrunt, an ſecundum quinquennium ſtatim incipiat a finito primo? Thom. de Pypera. ad partem, ꝙ incipiat finito primo: inducebat, ꝙ aliter nō ſatisfieret vtrique offenſę. ff. de calum. l. ſi quis. 2. reſo, ibi, tunc & ipſam &cęt. ſicut non debet vnum exilium multis criminibus reſpōdere, ar. C. de pęnis. l. omnes. Item ſicut non fit cumulatio ſummarum ad iuriſdi- p ctionem declinandam, vel donationem vitandam. ff. de iuriſd. om. iud. ſi idem. C. de don. ſancimus, ita nec ad impunitatem delictorum fiat coaceruatio; ad hoc ff. de priuatis delictis. l. nunquam, & ſicut vna nūciatio noui operis ad opera diuerſa non ſufficit. ff. de no. ope. nun. l. de pupillo. §. ſi pluribus, ſic idem tempus duobus non ſufficit interdictis: alias pœna preberet immunitatem, ſcilicet prima a ſecunda, cōtra id ff. de interdictis, & rele. relegatorum. ȷ. tit. 1. c. 2. Item primum interdictum operaretur effectus cōtrarios. ſcilicet impoſitionem pęnę primi maleficii, & immunitatem ſecundi, cōtra id. 57. diſt. c. vno. ȷ. de bapt. maiores. §. ſed adhuc, & ff. de ſolu. qui hominem. §. fi. Item ſicut verè fuerunt duo delicta, ſic vere ſunt duę pœnę. & quotiens deliquit, totiens plectatur. 6. q. 1. imitare. ȷ. de pęnis. c. 1. C. de modo mulcta. l. vl. ver. nec tamē, argu. ff. de regu. iuris, nihil. duplicetur ergo pœna propter crimen duplicatum, argu. ff. de pœnis, ſi operis. ad idem ff. de termi. mo. l. vlti. de colle. illi. l. penul. in fi. C. de ſeruis fugi. l. quicunq;, cum ſi. Adducūt etiam ipſi legiſtæ ad hanc partem, quod caſus ſuperueniens non excuſat a pœna præcedentis culpæ. ff. de furtis, inter omnes. C. de furtis, ſubtracto. C. de ſpōſali. l. artis. Sed & ſi ex culpa ſecunda ſtatim curreret ſecundum quinquennium, ſic ſuperueniēs caſus ſubtraheret a pœna præcedentis culpæ contra iura prędicta. Item ſicut in pręſcriptionibus, quarum curſus ex cauſa impeditur a iure, ceſſante impedimenti cauſa reinchoant curſum ſuum. C. de pręſcript. 30. annorum, ſicut, & ſatis de hoc ȷ. de verbo. ſigni. dilecto, ſic impedito curſu ſecundi quinquennii per cōcurſum primi, ipſo primo finito, & ſic ceſſante impedimēto inchoabunt ſecundum curſum ſuum. Item ibi plures cauſę deſtinantur in idem tempus, quæ non concurrunt concurſu, ordinantur ex tempore, vt vna poſt aliam ordinate procedat. probatur de reſcriptis, ſi propter, libr. 6. ff. locati, in operis. C. de ordi. iudi. leg. fi. ergo finito primo inchoetur ſecundum. ¶ In contrarium, ſicut ex tempore contractus computamus tempora, ſic ex tem- o pore ſecundi maleficii hic erit computandum quinquennium, arg. ff. de verbor. oblig. leg. ſi quis ita promiſit. vnde in pœna ad tempus pro crimine impoſita a tempore ſentētiæ currit tempus, ar. ff. de poſtul. ſi imperator. C. de infamibus l. & ſi ſeuerior. Item ſicut concurrunt ſeruitutes re & tempore, ſic poteſt eſſe concurſus temporis interdictorum. & ſicut remanet vna ſeruitus, alia remiſſa, ſic remanet ſecundum interdictum finito primo. ff. de ſerui vrbanorum prædiorum, ſi domus. ff. de ſeru. ruſti. prædio. ſi mihi. Item concurrunt eiuſdē liberti operæ quo ad diuerſos patronos etiam in hora. ff. de operis liber. duorū libertus. Itē concurrunt 50. dies, qui dantur tutori ad excuſationem probandam etiam circa diuerſas tutelas eodem tempore delatas. ff. de excuſatio. tu. ſcire. §. quinquaginta, ſicut concurrunt 10. dies appellandi condemnato diuerſis ſententiis, in auth. de app. §. 1. & eſt concurſus cauſarum in curſu pręſcriptionis eodē tempore contra creditorem, C. de præſcriptionibus 30. annorum, cū notiſſimi. §. ſed & ſi quis. bene facit ad hanc partem ff. ad l. Aquil. ita vulneratus. Item expreſſio triennii, vel quinquenii intelligitur de proximò, de præb. non poteſt. §. 1. libr. 6. cum concor. facit eo. lib. de electione, cupientes. §. cæterum, ibi trienniū ex tunc inhoandum, & c. prouida. in fi. ibi, per annum continuum, & c. ff. de verb. ſign. boues. §. hoc ſermone. ff. de verb. obliga. eum, qui Calendis, in principal. bene facit eadem l. §. quo, & ff. de reg. iur. in omnibus. p quæ patet, quod obligatio, vel dies non ſuſpenſa ſtatim inchoat.[n] Item video, quod eccleſia læſa ex confeſſione in iudicio facta habet duo tempora ad illam reuocandum, ſcilicet quadriennium reſtitutionis in integrum, & tempus inſtantiæ litis nondum finitæ, & tamen iſta tempora ſimul currunt, de reſti. in integrum. c. 1. lib. 6. Item habent canonici tres menſes ad eligendum epiſcopum. In fine primi menſis elegerunt: in fine ſecundi renūciat electus, habent nouum trimeſtre, & ſic tertius menſis vltimus eſt primi temporis, & primus ſecundi, vt de electione, ſi electio, libr. 6. & ſic in propoſito tertius annus poterit eſſe vltimus primi triennii, & primus ſecundi. Allegarent laici ad hac partem, quod ſi vna die duæ, vel tres cauſæ ieiunii occurrant, vt quādoque in Februario quadrageſimale ieiunium, & 4. temporū, & vigiliæ beati Mathiæ, tamen vnico ieiunio illa tria perficimus, ſic & vnus annus ſuſpenſionis duobus trienniis ſatisfaciat. argumenta vero in hoc pro & ꝯ addere poteſt per illa, quæ dixi in quæſtione Gualterii. ipſe Tho. in quæſtione ſubiuducta tenebat tempus ſecundi quinquennii ſtatim currere per multa iura. Sed ex ſolutionis ratione, quam inducit, videtur in principali quæſtione tenere contrarium, dicit enim interdictum illud odioſum, cum per illud puniantur innocentes, ſcilicet abſentes, vel inhabiles ad capturam, contra id C. de pœnis, ſancimus infra de his, quæ fiunt a prælatis, quæſiuit. Item interdicit rem, quæ non deliquit, contra id in auctentico, vt nulli iudicum. §. fin. Et ſi dicatur, quod fauore ſcholarium ſit id inductum, reſpondet ad id per l. abſentem. ff. de pęnis, quia ſanctius eſt &c. Et dicit primo allegata procedere, quando pęna imponitur delinquenti vnde dicit, quod ſi domini dominorum, quæ ſubiiciuntur ſecūdo interdicto, erant habiles ad capturam, & pręſentes, & in non capiendo culpabiles, locum habeant prius allegata. Et idem ad literam dixit Gul. de Cune. in ſuis quæſtionibus ſtatutorum. per hoc ergo videtur, ꝙ cū ſcienter ſecundo eligens indignum puniatur ex culpa ſua, inchoet ſecundum triennium finito primo. inducunt, qui hoc tenent. ff. de compenſat. quod Labeo, vbi compenſatio[o] deſtinata certæ petitioni, in cæteris non obiicitur. Sed multi alii contra, quod etiam culpa intercedente confundantur tempora, & primum imputetur in ſecundum, & ſic etiam quandoque fuit hoc determinatum, et principaliter inductæ leges. ff. ad Turpil. le. ſenatus. in fin. ff. ad Carbo. le. Carbonianum. §. fin. cum le. ſe. ff. ad leg. Aquil. ita vulneratus. facit ff. de pœnis, aut damnum. §. in-

ter

ter eos.de in ius vocan.l.pe.ibi,annum continuum.de
bo.poſ.ſecundum tabulas,qui ex liberis. §. teſtamẽto.
ex quibus cauſis ma.necnon §.ſi quis ſæpius,quod pla-
cet per ſecũdas rationes,quas coadiuuat Cle.de priui.
ca.1.§.ſi qui vero B.Et ſi dicatur,nil ergo vſque ad fi-
nitum primum triennium addet ſecunda ſuſpenſio,rñ.
imo,quia ſi contingeret primam ſuſpenſionem relaxa-
ri,tunc ſecunda tenet illum ſuſpenſum,ſicut de excom-
municatione ſatis no.de iudiciis,ita quorundam, & 1.
quæſtio.4.Engeltrudam.Item quid diceres,ſi pęna ſu-
ſpenſionis eſſet perpetua,quid adderet hic ad pęnam
iteratio culpę?planum eſt,ꝙ nihil,vbi per modum pro
xime dictum.cum igitur iuris regula hoc velit,ꝙ fiat in
pęnis interpretatio benigna.ĩ.de reg.iu.in pœnis, lib.
6.benigna vero eſt,ſi fiat concurſus,& confuſio, & du-
ra vel rigoroſa eſſet,ſi fieret cõtrarium,ergo hæc pars
p eligenda p[Suſpenſos]ipſo † iure Inn.ĩ.eo.ſi compro-
31 miſſarius.§.porro,in fi.& ſi eps eſſet† com ꝓmiſſarius,
32 non habet locum in ipſo hæc pęna ſuſpenſionis, nec ẽt
hẽt locum in electionibus inferiorum ab epiſcopis, vt
33 e.c.§.huius,libr.6.[Capitulum]no.non† ſolum ex ne-
gligentia,ſed etiam ex delicto ius epiſcopi ad capitu-
lum deuolui,quod probat ſatis iſte tex.licet quidã con
tradicant per decre.quia diuerſitatem,de conceſ.præ
ben.quòd dic,vt ibi,& extra de ſup.neg.præla.Roma-
na,lib.6.ſm Hoſt.vide quod dicam ſuper gl.fi.[Si capi
tulum]hoc poteſt eſſe caſus nominatiui, & accuſatiui
ſm Abb.[Ordinentur]prolixe hoc no.hic Hoſt. mate-
riam habes hodie expeditam in decre.quanquam,eo.
34 tit.lib.6.& ibi no.in glo.vt plene ſcias. ¶ Quarta† gl.
q inſtruit,quomodo argumentum a minori q ſumitur af-
firmando,& a maiori negãdo.¶ Quinta gl.obiicit, et
dupliciter ſoluit,deinde ponit de materia diſtinctioné
trimembrem.¶ Gl.ꝙ videtur,reſpon.per quęſtionem.
ĩ.tempus &c.¶ Gl.ar.contra,ſignat contrarium,& re-
mittit.¶ Gl.ante conſecrationem,reſpon.per duas q̃-
ſtiones.ſ.quæ ſit ratio,quare expectatur cõſecratio. Et
quid ſi intra tempus fuerit conſecratus. ¶ Gl.ſic vide-
tur,not.ꝙ archidiaconi habent curam, ſignat contra-
riũ,& ſoluit.¶ Gl.diſpenſatiue,obiicit,& ſoluit. ¶ Gl.
ſignatur,ſignat contrarium,& ſoluit.¶ Gl. hic habes,
rñ.per obiectionem,& ſoluit.¶ Gl.contra, ſignat con-
35 trarium,& ſoluit.¶ In† 4.gl.[ibi,Damus]qui alios de
bet docere,ab aliis poſt ordinationem doceri non de-
bet.¶ In 5.gl.[ibi,Ad rempublicam]In honoribus fa-
uoris gratia annus incœptus habetur pro completo[&
ibi.§.clericos]ibi dicitur de epiſcopo,ſed ibi poſt pri.
ver.hoc quoq;, dicitur ꝙ debet eſſe 25.ann.[& ibi, In
vſucapione]ſufficit minimo momento vltimi dici poſ-
ſeſſum,vt completa ſit vſucapio,nec ad illam complẽ-
dam totus dies exigitur[& ibi,In omnibus]ſequitur tẽ
poralibus actionibus,niſi nouiſſimus totus dies cõplea
tur,nõ finit obligationem[& ibi.§. minorem] circa æ-
tatem minorum 25.computatio fit de momẽto ad mo
mentum.¶ In gl.[ſimile,ibi,l.vna]vide de vita, & ho
36 ne.cle.vt clericorũ,in 3.gl.¶ In† glo.2.[In fi.] Tullius
inuecti.lib.1.neq; enim Catilina is es,vt te, aut pudor
a turpitudine,metus a periculo,ratio reuocauerit a fu-
rore.¶ In gl.quia uiliſſimus;quod intellige, vt ibi not.
[& ibi,Non eſt]ſ.ſine ſtimulis carnis.unde ad Roma.
7.dicit,infelix ergo &c.[& ibi, Nec ipſa]ſ. Euſtochius
præſumitur eſſe ſine carnis cõcupiſcentia,de ipſo Pau-
lo ſimile in Hiero.ad Euandrum ſecunda.B.¶ In glo.
37 [ſed videtur,ibi, Dignitatibus] in † quibus interdum
numerus filiorum ſupplet numerũ annorum, vt not.2.
diſt.quædam.in 1.glo.[Et in fi.] de hoc ibi,& 77.diſt.
ſubdiaconus.dic iſta pendere ex principum volunta-
r te,ut dixi ſ.de reſcr.ſi quãdo.r ¶ In gl. benedicit, ibi,
Nihil eſt]& c.auaritiæ,lib.6.¶ In glo.[Nam aliquan-
do,ibi,contingit]de iure,uel de facto ſecundum Hoſt.

qui ẽt allegat de accu.accedẽs,& quod ibi no.& in 4.
th.col.6.vt ordinariæ præfecturę,poſt principiũ.ff. de
bo.poſ.ex teſtõ, in vna,in fi.in contrarium alleg.ff.de
mili.teſtamento,ex eo.vide quod dicam de priu.c.pe.
ſ ſuper 1.glo.per quod hoc intelliges.ſ[& ibi,poſſeſſio-
38 nem]dicit † hic Petrus per decr.frequens,de reſt.ſpo.
lib.6.ꝙ ſatis erat,ſi habebat poſſeſſionem maioris par
tis,ſecus,ſi minoris tantum,vide quod no. de ele.com
39 miſſa.§.1.lib.6.[& in fi.]ſi propter impedimentũ † iu-
ris nõ poſſet miniſtrare,puta propter peccatum occul
tum,dicit Comp.perinde eſſe,ac ſi miniſtraret,vt ſibi
imputetur impotentia ex ſuo delicto proueniens.ff. qđ
me.cauſa,ſi mulier.non ob.de conceſ.præb.quia diuer
ſitatem:quia hoc delictum eſt proxima,& immediata
cã impedimẽti:ibi dixi ſuper gl.ſic patet. ¶ In gl.[qđ
40 vr̃,ibi,quoniam quidam]dicit Hoſ.quod † pęnam il-
lius canonis non patitur niſi poſt ſex mẽſes, de tranſl.
c.2.de iſto concor.gl.[& ibi,Poſt confirmatonem]Idẽ
41 Lau.Vin.Goſ.Inn.& Hoſt.Intra † quod tempus pręſen
tari debeat electio,& electus conſentire, & confirma-
tionem petere, habes ĩ. eodem tit.quam ſit,lib.6.In
his quæ petuntur a papa,ſerua decre.cupientes,eo.tit.
[& ibi, Non currit]Idem Inn.& Moderni. ¶ In glo.
t [Ante conſecrationem,ibi, Beneficia t]idem Tan.Vin.
Goſ.& Inn.Hoſt.contra,& pro eo facit 92.diſti.ſi qui
42 epiſcopi.per † quod capitulum, & ea,quæ ibi no.dico
primam opinionem veram in iam tranſlato.ſecũdam
in non tranſlato,quod etiam placet Inn.& Compo.&
hæc duo coniunctim requiruntur tranſlatio,& conſe-
cratio,vel tempus elapſum,licet ſæpe curia ſeruet con-
trarium,vt dixi in cle.vt lite penden.ſi duobus, in glo.
u ſecus,in fi.Opinionem u autem ſuam defendebat Ho.
dicens,ꝙ non fuit illa ſola cauſa retinendi priora be-
neficia, quòd poſſet electus per exceptionem repelli,
imo & illud grauamẽ expenſarum, quod tunc ſubeũt.
Item ſufficit ſic ſcriptum eſſe.Præterea ſufficit ad priui
legium totius temporis,quod ab initio ſic potuit im-
pediri,ar.inſti.de auct.tu.§.1.ibi,neq; hæreditatem,
&c.ibi ſufficit,quod hæreditas poterat eſſe damnoſa,
vt ſine tutore non adeatur,licet ſit lucroſa, & ſic dicit
iudicatum in eccleſia Tolletana.dicit.n. propter hoc
caſſatam electionem domini Emeregoti, & alterius.ſ.
x decani. Burgen. fuit caſſata x propter pluralitatem,
non obſtãte diſpoſitione,in qua quædam ex illis tacue
43 rat.tene quod dixi[& ibi,de multa]vide† quod de pri
uilegio epiſcopali ĩ hac 3.gl.dixi[& ibi, ipſo iure]hoc
non probant iura inferius allegata.¶ In gl. [ſic vide-
tur,ibi,Curã habet animarũ]vt in extraua. Io. execra-
bilis,in fi.[& ibi, Excõmunicare]de ſentẽ.excom. Ro-
mana.in prin.&c.venerabilibus.in princ.li.6.¶ In gl.
44 [diſpẽſatiue,ibi,& c.presbyter]& ſi dubitetur † de æ-
tate,probabit actor,vt ibi not. vide quod dicã ĩ.de ꝓ
y ba.in præſentia,y ſuper tertia gl.[Et in fi.]dic hodie,
vt in cle.de æta.& quali.generali,& ibi vide in gl.2.di
cebat Hoſt.diſpenſatiuè,& nõ aliter fieri poſſet,per c.
ſi triginta,& 100.diſt.ſi monacus.qđ de religioſis loq-
45 tur.nec hic † dr̃.ꝙ prius ordinetur;ſed qđ non cõmit-
tatur cura niſi tali,& poſtea ſtatuto a canonibus tpe or
dinabitur,vt ſequitur.opinioné gl.approbat conſuetu-
do.quod Ho.fatetur:ſed dicit illud abuſiuum, niſi fiat
diſpenſatiue:forte,ſi prius prælatus vellet illos coge-
re,poſſet appellari, cum nõ immineret neceſſitas, ſed
ſm Inn.eſt neceſſitas,ex quo vocatus eſt ad bñficium,
quod ordinem requirit ne diu fraudetur bñficium ſer
uitio debito,ad hoc de æta.& qual.c.1. ¶ In glo.[hic
ſit ibi,proximus quattuor]vt ĩ.de pręb.ſi pauperibus,
in fi.¶ In gl.ſignatur contra,ibi,ad reliquum]eſt ſimi-
le,quod no.28.diſti.c.1.& in fi. de hoc plene infra eo.
licet canon,in glo.antepe.lib.6.¶ In gl.[hic habes, in
z fin.]eſt eadẽ ratio in vſuris.ĩ. de vſuris,z cum tu.¶ In
glo.

glo.[ipſo iure, in fi.] quod capitulum probat, etiam q̄ ipſo iure electio ſit irrita. ſed de hoc dicam infra eod. auditis. ¶ In gl.[& non, in fi.] adde quod not. ĩ. codẽ. Vinton. in gloſ. not. q̄ in fi. quod etiam hic tenuit Pet.
aa ¶ In gl. [conferendi, [aa] ibi collatio] i. † electio, vel p̄-
46 ſentatio. ¶ In gl. vl. [ibi, nulla] quod hic, & ibi dr̃, pec
47 cante † epiſcopo ad capitulum poteſtatẽ eius deuolui, intelligit Inn. verum de beneficiis, quæ pertinẽt ad epiſcopum proprio iure: ſecus, ſi ex deuoluto: puta per negligẽtiam aliquorũ; tũc de ep̃o non ad capitulum, ſed ad ſuperiorẽ proximũ deuoluetur poteſtas, arg. ĩ. eodem. ne pro defectu. & eſt ratio, quia maior eſt inter eos cõiunctio in propriis, quam in aliunde obueniẽti-
bb bus, argu. de teſtamentis, requiſiſti. [bb] & eſt eadem rõ in archiepiſcopo quo ad ſuum capitulum ſm̃ Hoſti. vt in electionibus epiſcoporum, quas facit iure deuoluto non ad capitulum ſuum, ſed ad ſuperiorem, per ipſius negligẽtiam deuoluatur poteſtas. Inn. dixit tunc deuolui poteſtatem eligendi ad capitulum ex delicto cõmiſſo per ep̃m in confirmatione, quando inferior ſciẽ-
cc ter eligit [cc] indignum, & ipſe ſcienter confirmauit. Si vero ignoranter eſſet electus indignus, ad primum rediret poteſtas. infra eodem. innotuit. Si vero eligens ſcienter elegiſſet, & epiſcopus ignoranter confirmaſſet, poſt confirmationem caſſatam eliget epiſcopus, & debet is ad quem deuoluitur propter delictum, infra ſex mẽſes eligere, ſicut is, ad quem deuoluitur propter negligẽtiam, computatis a t̄pe ſciẽtiæ. remittit etiam ad no. de exceſ. præla. inter dilectos. dicit demum, q̄ plus ſibi placet, quod cum minor eccleſia eligit ſcienter indignum, quem epiſcopus ſcienter confirmat, nõ ad capitulum, ſed ad archiepiſcopum deuolui poteſtatem, dicens hãc decre. intelligi, quando epiſcopus conſentit fieri electionem de indigno intereſſendo vt canonicus. infra de conceſ. præbe. poſtulaſtis, quia tunc poteſtas eius tranſit in capitulum, & ille, de quo capitulum prouidet, habetur pro confirmato, ſicut ſi epiſcopus prouidiſſet de eo. Hoſt. contra. vt dixi in text. in fine.

ADDITIONES.

a ¶ Scientia. Vide Barbatiam in conſi 58.
b ¶ Turpe. Et dicit Panor. in 3. col. referendo nobile dictum Inn. qđ acceptans dignitatẽ, vel officiũ indigne peccat. & ſimiliter ſm̃ eum ille, qui promouetur ad doctoratum indigne peccat
c ¶ Illiteratus. Vide quod no. 36 di. c. 1. vbi dicit, quod ſequitur, & no. q̄ dixit omnino illitteratus, vt differat a ſequentibus.
d ¶ Diſpenſatiue. Et tunc an diſpẽſet epiſcopus, vide Io. An. poſt Inn. de tem. ordi. dilectus, & in c. nullus, eo. tit. lib. 6.
e ¶ 18. q. 2. Ad hoc, quia culpa eſt immiſcere ſe rei, cuius imperitus eſt, de homi. cap. tua, & quod ibi no. Io. And. & de ætate, & quali. ad aures.
f ¶ Liberam. Et de verb. libere, quid importet, vide multa accumulata per domi. Iaſo. in l. 1. C. de ſacroſan. eccle. & per domin. And. Barb. in c. 2. de feudis.
g ¶ De præſendis. Ibi dixit tex. de iure conferre: hic, & infra eodem. de multa dicto libere, quaſi idẽ iſta verba important: & vide Io. And. in præalleg. c. licet, in nouella.
h ¶ Et affini. Per hoc quia ſublato vno impedimento, aliud remanet, de vſu pa. ex tuarum, cum ſimilibus.
i ¶ Motu. Contra hoc facit, quia motus proprius, licet tollat ſurreptionem: nõ tamen ampliat gratiam, nec diſpenſat, vt not. gl. 2. in præalle. ca. ſi motu proprio, & ibi idem Io. And. in nouella.
k ¶ Pro clericis. Et de iuſti. c. 2. lib. 6. in gl.
l ¶ Admoniti. In tex. ibi, remoueãtur. & no. q̄ nolẽti ordinari imponitur pœna priuationis. Cy. infra de ætate, & qualitate. c. quęris an pęna excõicationis poſſit imponi, dic quod ſic, vt not. Io. And. infra de cle. non reſi. in c. ex tuæ, Arch.
m ¶ Cum noſtris Facit quod no. in c. ad aures. de temp. ord. & vide B. l. in auth. hoc amplius. C. de fideicom.
n ¶ Inchoat. Vnde dic. tex. in l. omnibus. ff. de reg. iur. quod in omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, præſenti die debetur. & vide cumulata per do. Feli. in ca. 1. infra de treug. & pa. & Iaſo. in l. ſi mora. ff. ſol. matr.
o ¶ Compenſatio. Vide mode. circa intellectum huius l. in l. ſe. viro. atq; vxore, ff. ſolu. mat.
p ¶ Eligenda. Bar. hãc q. proſequitur in l. ſenatus. §. ſi. ff. ad Turpi. & conſideratis verbis tex. iſtius, qui determinate de trienio loquitur, & non ſpecificat. de quo videtur ipſe tenere determinationem priorum doctorum circa determinationem iſtam Ioa. And. ad materiam facit quod no. Io. And. in rubrica de conceſ. præb. in Spe. circa princ. & per doctor. in l. vt verborum, C. qui a admit. ad bonorum poſſeſſion.
q ¶ A minori. Vide late Alber. de Roſa in dictionario, in ver. arg. minori, & Bar. in tractatu de modo arguendi. col. 4.
r ¶ Si quando. Vide de offic. deleg. cum vigeſimum, & gl. in ca. ad noſtram. infra de regula. & per gl. in l. 3. §. minorem. ff. de mino. & Bar. in l. ſi cui legetur, ff. de l. 1. & per docto. in l. 1. C. quando d. l. & maxime per d. Bar. de Saly.
ſ ¶ Intelliges. Vide gl. in l. vna, alle. in gl. & Bar. in l. ex eo, hic allegata, & quando quis in prælaturis eccleſiaſticis dicatur prælatus, dic poſt cõfirmationem quo ad adminiſtrationem, quo aũt ad nomen eccleſiæ, & ſacramentorum adminiſtrationem attenditur aliquando etiam aliquod inſigne, vt in archiepiſcopo pallium, de uſu pal. c. niſi. in temporalibus autem dignitatibus quando quis dicatur illarum adminiſtrationem habere, uide Bart. in l. abſenti. ff. de donatio.
t ¶ Beneficia. Et facit ad hanc gl. text. in ca. eam te, in prin. & in fi. de reſcri. & quod no. in c. commiſſa, de elec. li. 6. & uide etiam Innoc. in c. in noſtra, ſupra de reſcrip. Bald.
u ¶ Opinionem. Pro opi. gl. facit l. a filia. §. alunno. ff. ad Treb. & l. ſi quis hæres ita. ff. de acq. hære. & quod utrobique no. Bar. & facit pro & contra quod no. gl. quę incipit. 22. q. 1. in c. cupientes, in prin. de ele. li. 6.
x ¶ Caſſata. Vide Ioan. de Imo. in c. de multa, infra de præb.
y ¶ Præſentia. Et Bar. in l. de ætate. ff. de mino. & in l. eam te. C. de proba. per Cy. Bal. & d. Bar. de Saly. & Io. And. in c. infamibus, de re iu. li. 6.
z Vſuris. Ibi vide gl. & in c. 1. de poſt præla. lib. 6. in ver. de cætero, & in procœmio Cle. & Io. And. de conſti. c. ſi.
aa Conferendi. Ad materiam iſtius gl. vide gl. ſimilem in c. diuerſis. infra de cle. coniu. & vide infra de cle. nõ reſi. c. quia nonnulli, an habeat locũ in collatione. gl. in c. de multa, de præb. ibi, priuetur, vbi ſentit, quod non, & in c. graue, de præb. & ibi vide gl. & in c. nihil. infra eod. & an in poſtulatione, in c. 1. de po. præla. in gl. & an in collatione, no. quod ſcripſi in c. cum noſtris, de cõceſ. præb. & vide Innoc. in c. poſt electionem: de conceſ. præb. & no. in c. quamquam, de elect. li. 6. an pręſentans indignum priuetur poteſtate præſentandi, ſit laicus, vel clericus, habetis in c. cũ vos, de off. ordi. & in c. 2. de ſup. neg. præla. & in cap. illud, in ver. irritanda, de iure patro. Arch.
bb Requiſiſti. Nec iſto caſu in conferendo requiret conſenſum cap. per iura, de his, quæ ſi. a præ. quia illa habent locum in his, quæ iure ſuo confert. vide infra eodem. ne pro defectu: in hac tamen collatione deuolutorum ſuccedit. capi. uacante ſede, ut nota Io. And. infra eo. quamquam, lib. 6.
cc Eligit. Vide ad hoc capit. graue, de præb. §. 1. duas gl. quæ formant contrarium huius, vbi non ſupplet capit. item uide etiam concor. ibi ſcripſi, & in capi. quia diuerſitatem, de conceſ. præb. Archidia.

SVMMARIVM.

1 *Electum a compromiſſario tenentur recipere compromittentes, quando ſit idoneus.*
2 *Moniales appellantur etiam ſorores.*
3 *Electio pro eligendi poteſtate.*
Ratihabitionis promiſſio non eſt neceſſaria, poteſtate collata in compromiſſarium, ibid.
4 *Ordinarius, ſi in eum de electione compromittatur, ad quem alias confirmatio ſpectat, vnico non poteſt actu eligere & confirmare, & ratio.*
5 *De indigna perſona non præſumitur cogitatum.*
In idoneitate cuiuſpiam etiam ætas venit, ibid.
6 *Abbatiſſa electa per compromiſſi formam poteſt adminiſtrare & quando ante confirmationem.*
7 *Epilogus & ſuffragium, nu. 8.*
Per alium an per ſe quid fiat non refert.
Arbitrio cuiuſpiam ſi quid committatur, an ſemper ſtandum & nu. 9.
9 *Additio gloſſ.*

CAP.

CAPVT VIII.

1 Cauſam. Caſus. † Compromittentes tenen-
tur recipere electũ a compromiſſa-
rio, dũmodo ſit idoneus [Sorores]
2 not. contra † vulgum, qui diſtinguunt ſorores a monia
libus, ad idem ſ. de reſcrip. cum dilecta [Epiſcopum]
proprium, vel alienum quo ad actum electionis: ſed ꝑ
3 prius confirmabit [electionẽ] i. eligendi † poteſtatem
a tradiderint, etiam ſi hoc nõ adiecerint [a] [Prouideret]
4 nõ † puto, ꝙ ſi compromittatur in ordinariũ, ad quem
alias ſpectat confirmatio, ꝙ poſſit vnico actu prouide-
re eligendo, & confirmando: olim forte poterat; ſed ho
die non, cum inter electionem, & confirmationem fie-
ri debeat citatio, vel edictum, vt ĩ. eodem c. fi. lib. 6. &
eligit vt alius, & de hoc ĩ. eod. cũ inter canonicos [Ido
5 nea] non † præſumũtur cogitaſſe de indigna; ad hoc de
reſcri. cum adeo; & verba ciuilĩ modo debẽt intelligi.
ff. de ſerui. ſi cui. & in hac idoneitate venit hodie, ꝙ ſit
maior 30. anno. ĩ. eo. indemnitatib. in princ. [Recipi]
6 adminiſtrare † poſſet hodie electa per formam com-
promiſſi, cui maior pars non duplo maior compromit
tentium ſe opponit ante confirmationem. ĩ. eo. indẽ-
7 nitatibus. §. cæterum. ¶ Secunda † gl. quærit, & remit
tit. ¶ Tertia glo. arguit, alle. 11. iura, & 6. alle. in con-
trariũ, & ſoluit. ¶ Vltima gl. alle. pro quadrupliciter,
8 ſed cõtrariũ ſoluit. ¶ In † glo. 1. [ibi. † ſi decuriones]
non refert, an ordo elegerit, an is, cui ordo commiſit.
¶ In gl. 3. [ibi, quamquam] vide de verb. ſig. Abbate,
gl. pe. [& ibi, Vnde ſi Neruæ] hanc, & l. ſi ſocietatem, al
le. in fi. & l. ſi libertus, & §. ſtari, vide in præalle. c. ve-
niẽs, ſuper 1. gl. [& ibi. §. is igitur] hæres ſubſtitutus ꝑ
fideicommiſſum, vel legatarius neceſſe habẽt volun-
b tatem teſtatoris adimplere, [b] ſi tñ quod præcipitur, le
gitimũ eſt [& ibi. §. ſi quis a principe] vide vt lite pen.
c. 1. ſuper vlt. glo. [& ibi. ſi quando] vide ĩ. e. eccleſia.
2. ſuper gl. antepe. [& ibi, quod ſi quis vti] damnum qđ
quis ſua culpa ſentit, ſibi imputet [& ibi. §. cum inter]
imputatur ei, qui ſibi cautione damni infecti prouide-
re potuit, ſi non prouidit [& ibi, compromiſſo] non ob-
temperant litigatores, ſi arbiter aliquid inhoneſtum
iuſſerit [& ibi l. 1.] vide ĩ. de ap. dilecto, ſuper 1. gloſſ.
¶ In glo. vlt. [ibi, qui reprobos] vide de cenſi. c. pen. in
vlt. gl. [& ibi, ſi conuenerint] vide de cle. non reſi. tuæ,
ſuper gl. 2. [& ibi, Paulus] non poteſt prætor reſcindere
ſententiam ſuam, ſed puto quod voluit allegare l. iu-
9 dex. ibi habetur verbũ, qđ ſequitur. ¶ † In gloſ. 1. [ibi,
poteſt] cũ vacat eccleſia: alias non. ĩ. de conceſ. præb.
conſtitutus, Inno. facit 8. q. 1. c. 2. in fi. ¶ In gl. [ar. eſt,
ibi. §. arbitrarii] & c. a iudicibus, vbi de hoc, & dicam
plenius ĩ. de iureiura. quintauallis [& ibi, Arbiter] hic
potius loquimur de compromiſſario procu. quam iudi
ce, quod patet: quia nomine compromittentium eli-
git, nec poſſet hoc reſolui & ſoluendo pœnam, quod fie
ret in vero arbitrio non homologato. ¶ In gl. vlt. [in
fi. Vin. de hoc. 1. q. vl. per illicitam, & ĩ. de conceſ. præ-
ben. conſtitutus. dic vt ĩ. eo. ſi compromiſſarius, & ibi
videas in gl. approbantur, lib. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Adiecerint. In procuratoris mãdato videtur, quod iſta verba
aliquid addant, de quo dubitãt gl. in c. cõtingit. de tranſac. & in
ca. cum dilectus. de relı. domi. & vide Bart. aliter dicentem in le.
procura. cui libera. ff. de proc. & Io. And. de procu. petitio.
b ¶ Adimplere. Adeo, quod ſi adimplent, priuantur hæreditate
iuxta diſpoſitionem authen. hoc amplius, C. de fideicom. & vi-
de vnum mirabile dictum Ancha. in cap. intelleximus. infra de
iudic. quod pro mirabili refert Bar. in repe. rubricæ de re. eccle.
non alie. in 7. col.

SVMMARIVM.

1 *Electus ante confirmationem beneficia conferre, vel alias, ad*
miniſtrare poteſt, & nu. 2.
2 *Diuiſio capituli.*
Verbi in alia reſolutio, ibid. ver. dic, noſti.
3 *Confirmatio epiſcopi peti non poteſt inuitis electoribus.*
4 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, & nu. 5.*
6 *Additio, & nu. ſequ.*
7 *Pœnitere non licet in contractibus nominatis, & in innomina*
tis licet, ſed non ſemper.
8 *Contra factum ſuum venire quando quis poſſit.*
9 *In cauſa ſua an poſſit eſſe epiſcopus, & nu. 10. & 11.*
10 *Eccleſiæ cauſa non eſt epiſcopi.*
Epiſcopus contra malefactores eccleſiæ poſſet vtroq; vti gla
dio, ibid.
11 *Prælato eccleſiæ, cuius bona ſunt alienata, ſcribitur, ſtudeat*
reuocare, quam habeat poteſtatem, quid ſi non prælato.

CAPVT IX.

1 Noſti Caſus. † Electus ante confirmationẽ be-
a neficia cõferre, vel alias adminiſtrare [a]
2 nõ poteſt. Et † primo ponit ius, ex quo.
Secundo cõcludit ad factum. & dic, [noſti] i. noſcere
debes: alias videris a te ſciẽtiam repuliſſe, de tempo.
ord. vel non eſt, ſm Hoſt. [Diſponendi] habuiſſet hoc
locum ẽt ſi in cõcordia fuiſſet electus, & exemptus, quia
adhuc non emanauerat decre. nihil eſt. ĩ. eo. tamẽ, vt
patet in prouinciali, nõ eſt exẽptus, ſed eſt ſubditus Cã
tuarien. [Facultatem] alias poteſtatem, confirmatio-
3 nem † bene petere poteſt inuitis electoribus. ĩ. c. cum
inter canonicos, Goſ. gl. [de prædictis] rebus eccleſiæ.
4 Prima † glo. reſpon. per obiectionem ¶ Tertia gl. pri-
mo obiicit, & ſoluit. ſecundo arguit quod contra factũ
ſuum, &c. alleg. quatuor iura pro, & quatuor cõtra, &
5 ſoluit diſtinguendo. ¶ In † vltim. gloſſ. [ibi, ſi tibi li-
beram] qui liberam vendit ignorans, illam in liber-
tatẽ defendit [& ibi, Per fundum] vide de ſen. excom.
officii, ſuper 1. gl. [& ibi, Quod iuſſit] vide hanc, & re-
gulã, nemo. ĩ. eo. cum ceſſante, ſuper 1. gl. [& ibi, Si cõ
uenerit] vide de iudiciis. c. 1. ſuper gl. ſed nonne [& ibi,
Interrogatam] vide de confeſ. c. fi. ſuper fi. 1. gl. [& ibi
Iuſiurandum] 2. ſi pupillus ſine tutoris auctoritate iu-
ramentũ detulit, obſtat ei exceptio, ſed replicat, ꝙ ius
6 adminiſtrãdi ei non competit. ¶ In † gl. 1. [ibi, quali-
ter] & c. auaritiæ, lib. 6. §. vlt. Vin. & ĩ. e. indemnitatib.
§. ſi vero, & §. cæterũ, libr. 6. ¶ In gl. 2. [ibi, contrahit]
imo, & prius ꝯhitur per cõſenſum, ĩ. eodem, cum inter
P. ¶ In glo. [ſed quid, ibi, Venire] ſi verbum, auctorita
te noſtra, coniũgeretur cum ver. ſtudeat reuocare, tũc
ceſſat arg. vel colligitur contrarium, ſed hoc non pla-
cet Hoſt. [& ibi, Pœnitentes] vtrobiq; de hoc [& ibi, Si
tibi liberam] ad idem C. de libe. ca. l. 1. pro hac etiam
parte facit de rebus eccl. non alie. ſi quis [& ibi, Diuer-
ſis] vbi de hoc [ibi, Cum ceſſante] vbi de hoc [& ibi,
Nemo] & eodem titulo, mutare, libro ſexto [& ibi, Et
7 interrogationem] in † contractibus innominatis, qui
vtriuſq; gratia contrahũtur, non licet pœnitere, etiam
ſi non ſit præiudicium, & etiam re integra. ff. locati, qui
operas. Inn. & generaliter in omnibus contractibus no
minatis non licet pœnitere niſi in tribus. in mandato,
inſti. manda. §. recte. in ſocietate. ff. pro ſocio. l. ſed & ſi
b ſocius. §. fi. in depoſito. ff. depoſiti. l. 1. §. pen. [b] in con-
tractibus innominatis licet pœnitere, de hoc plene ff.
de condit. cauſa da. non ſe. l. ſi pecuniam, in gloſſ. not.
8 quod pœnitentia. [Et in fi.] diſtinguit † Pe. de San. aut
actum non tenet ratione agentis, & tũc ipſe, qui fecit,
poteſt contrauenire: quia recipientis non intereſt,
cum nil in eum transferre potuerit, quia pro non
dato

dato &c. de iure patro. ꝙ autem, niſi remotus eſſet ab
adminiſtratione. 12. q. 3. mouens, aut tenet rõne agen
tis, ſed inefficax eſt ratione recipientis & tunc qui ſcie-
c ter fecit, ꝯ factũ ſuum venire[c] nõ põt, de fi. presby. ve-
niens, de cle. coniu. diuerſis, Abb. vel ſm Inn. vbi factũ
eſt improbatum a iure ita, ꝙ nõ põt allegari in ꝯriũ, li
cet venire ꝯ factum ſuum. 12. q. 2. nõ liceat. inf. de præ-
d ben. cum non ignores [d] nec ob. de cle. coniu. diuerſis:
quia illud non eſt omnino improbatum a iure, vt pa-
tet 84. diſt. cum in præterito: vel in pœnam epiſcopi
eſt illud ſpeciale, ſicut eſt illud de fi. presby. veniens.
vel ibi fuit diſpenſatum. ad c. monemus. 12. q. 2. reſpõ-
detur in ca. diuerſis, & circa alia, quę hic notabat, vide
quod dicam de dona. inter dilectos. de excep. cum ve-
9 nerabilis, ſed adhuc † opponitur, quomodo erit epi-
ſcopus in cauſa: vide contra id C. ne quis in cauſa ſua.
l. vna. C. vnde vi, ſi quis in tanta. n. ff. quod me. cauſa. l.
extat. ſolutio. intellige, quod reuocabit, vbi & ſicut de-
bet tanquam actor, non iudex, ne ſit contra de reſt. ſpo
lia. conquerente, ſecundum quoſdam, vt ſic hoc inten-
dat, ꝙ ſeruet eccleſiam indemnem. Alii dicunt hoc in-
telligendum in notoriis, vbi nec ordinem iudiciarium
ſeruabit: ſed ſola monitione præmiſſa excommunica-
bit. 16. q. 1. in canonib. Tu dic cum Inn. & Hoſt. ꝙ bene
poteſt epiſcopus eſſe iudex in cauſa eccleſiæ ſuæ. arg. 2.
q. 7. ſi quis ab epiſcopo, & c. ſi quis erga, vbi de hoc. 45.
diſt. & qui emendat; ſicut & imperator in cauſa fiſci.
ff. de his, quæ in teſta. delen. l. proximè: & tamen res
fiſci quaſi propriæ imperatoris, ff. ne quid in loco pu. l.
10 2. §. hoc interdictum. & cauſa † eccleſiæ non eſt epiſco
pi, de dona. c. 2. & contra malefactores eccleſiæ vtroq;
gladio poſſet vti, ſi illud habet, de ſenten. excom. dile
cto. de hoc infra de male. ca. 1. de pœnis, Romana, li.
e 6. & dicam de verborum ſignificatio. ex parte,[e] 1.
11 ad hoc, de foro competen. cum ſit. dicebat Compoſt.
ꝙ † ſi prælato eccleſiæ, cuius bona ſunt alienata, ſcri-
bitur, ſic ſtudeas reuocare, nõ habet niſi in notoriis po-
teſtatem: in his, quę requirunt iudicialem indaginem,
non, vt de conſeruatore dicitur. infra de officio dele.
cap. 1. lib. 6. Si verò non prælato ſcribitur per illam for
mam, ſed alteri, ſeruare debet iuris ordinem, niſi hoc
eſſet notorium.

ADDITIONES.

a ¶ Adminiſtrare. Et ſic ex hoc no. ꝙ conferre præbendas dicitur
iuriſdictionis, & competit ex adminiſtratione, quam conſequi-
tur per confirmationem, vt infr. eodem. ca. tranſmiſſam, ad hoc
gl. in ver. ſuſpenſis, in capit. cum dilectus. infra de conſue. contra
facit, quia capitulum ſuccedit in iuriſdictione, non tamen in col
latione eſt prębendarum, vt in cap. is qui, de maioritate, & obe
dien. item videtur, ꝙ ſola electio ſufficiat, vt in cap tua nuper,
de his quæ fiunt a præ. ſo. intellige illam ſecundùm hanc.

b ¶ §. penul. Ita communiter dicunt gloſſ. ſed mode. in l. ſicut. C.
de act. & oblig. & Bar. in d. l. ſi pecuniam, infra alle. dicunt in il-
lis non eſſe ſpeciale, nec regulam fallere: ſed debemus dicere,
quòd in eo, ad quod contracta eſt obligatio, non eſt locus pę-
nitentiæ ex parte obligati. at in his caſibus ad perſeuerantiam
non eſt contracta obligatio, dico de perpetua: ſed ad tempora-
lem perſeuerantiam eſt contracta obligatio, vide in præalle. l.
ſicut, Bald. & d. Bar. de Saly.

c ¶ Venire. Vide Bartol. vbi ponit aliam diſtinctionem in l. poſt
mortem, ff. de adop. & vide Barba. conſil. 40. colum. 12. 2. lib. &
vide pulchrè per Aret. in l. qui ſuperſtitis, in 7. colum. ff. de ac-
qui. hæredi.

d ¶ Ignores. Vide de hoc brocardo Bart. in l. poſt mortem, ff. de
adop. & Di. in c mutare. de re. iudi. lib. 6. & plenè Saly. in l. 2. C.
ſi aduer. rem iudi. & gl. & Bald. in l. 1. de libe. cauſa.

e ¶ Ex parte. Et de cenſi. venerabili, ad fi. gloſſ. ma. & per Cy. C.
ne quis in ſua cauſa. l. 1. & de iudi. l. cum veniſſent.

SVMMARIVM.

1 *Electio facta poſt appellationem, & contra priuilegia eccle-
ſiæ vel facta prima non caſſata, non valet.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Eligendi iure non priuantur, qui poſt appellationem eligunt
& alijs duobus caſibus.*
4 *Poſtulantes poſt appellationem iure priuantur poſtulandi.
Capituli licet, ſup. eod. cum hoc conciliatio, ibid.*
5 *Epilogus, & ſuffragium, num. 6.
Infamia quem depoſitum, vel caſſatum non comitetur, &
numer. 8.*
7 *Additio, & duobus ſequen.
De gremio eccleſiæ vt electio fiat, ſi priuilegium ſit, non eſt
locus priuilegio, ſi non ſit idoneus.*
8 *Electio ſi caſſatur ob delictum perſonę an ſit infamis ele-
ctus.*

CAPVT II.

1
2 Conſiderauimus. Caſus. † electio
facta poſt[a] appel-
lationem, & con-
b tra priuilegia eccleſiæ, vel facta, prima non caſſata,[b]
non valet. & præmittit cauſas caſſationis. ſecunda ibi,
quæ propter, electiones caſſat: demum quattuor proui
ſiones ſubmittit ibi, & nobis, vſque ad finem. Abb. po-
ſuit caſum literalem, nõ curo [veſtrę] alius noſtræ, ſ. ne
pendente ap. &c. ſm T. & Goff. vel ꝙ valeat appellatio
c ad ipſum facta ẽt ſine cauſa ſm Hoſti. qui remittit[c] ẽt
2 ad no. de acc. cũ dilectus † [Electio] 1. & a minori par-
te capituli facta [Qualemcunque] innuit, ꝙ non erat
nulla, & ſic facta a non minori parte capituli, ſed a ma-
iori ſecundum Petr. & Abb. alias ſequeretur abſur-
dum, ꝙ vnus vel duo præueniendo impedirent capitu
lũ eligere, vel ſm eos primi omnino erant priuati pote
ſtate eligendi: dic vt infr. eod. auditis, vbi ẽt recitabo,
quæ extra gl. dixerunt hic Inn. Hoſt. & Comp. [Nõ caſ-
ſatam] ipſo iure, vel per ſniam, Pet. [Appellationem] ſe
cundam interpoſitam a primis electoribus: vel forte
primam interpoſitam ab iſtis ſecundis, qui debuerunt
ſuæ appellationi deferre [Facultatem] no. † non priua-
3 ri iure eligẽdi eos, qui poſt appellationem eligunt, vel
ꝯ priuilegia, vel poſt electionem primam non caſſatã:
quia cum id iure non inueniatur expreſſum pęna non
debet extendi, de pæ. diſt. 1. pœnæ, ſcd̃m Inn. vide qđ
dicam inf. eo. bonæ. ſuper ver. indignos. de poſtulanti-
4 bus † poſt appellationem ipſe Inno. dicit ꝯrium, quod
d vide ſup. tit. 1. gratũ. in gl. de gratia.[d] [Integre] ꝯ ſup.
eo. licet, illud ſpeciale in ſummo põtifice; hoc in aliis,
vel ibi de eo, quia paratus erat ad mouendum ſciſma.
hic de eo, qui paratus erat ſubire iudicium, ſecundùm
Vin. Tanc. & Goff. [Ordinationem] quæ in hac vaca-
5 catione non curreret. Hoſt. Goff. ¶ Tertia † glo. ſignat
duo iura in ꝯrium. & ſoluit. ¶ Pe. gl. arguit, allegat in
ꝯrium, & ſoluit. ¶ Vltima gl. ponit lecturam, quam re
6 probat. ¶ In † gl. pe. [ibi, nõ omnis, & §. exauctoratus]
non omnis litem habens, ſi ſe militiæ dat, exauctora-
tur: ſed is, qui in damnum aduerſarii id fecit, & exau-
ctoratus ex hac cauſa, non fit infamis [& ibi §. ignomi-
niæ] debet iudex exprimere, ſi ignominiæ cauſa remit
tit. ſed ſi exauctoret. ideſt inſignia militaria auferat, il
7 le infamis eſt, ẽt ſi id non exprimatur. ¶ In † gl. 1. [ibi,
non valet] inf. de his, quæ fi. a ma. par. ca. ex ore, vbi de
hoc in vlt. gl. ¶ In gl. 2. [in fi.] forte, ꝙ nõ eligeretur qs
niſi de proprio, vel certo gremio ſcd̃m Inn. Hoſti. quo-
modo ergo in fine dicit papa, quod liceat in eorum al
terum conſentire, ex quo alter erat contra priuile-
gia electus, dixit Abb. ꝙ, quò ad illum poteſt illud in-
telligi, qñ non eſſet locus priuilegio, vt quia in eccleſia
nõ eſt idoneus, de verb. ſig. abbate, in fi. ¶ In gl. 3. [ibi,
fuit]

fuit] dicebat Ala, ibi, appellantes primo elegerunt & ſic appellationi renunciauerunt, hic vero ſecundo, quod non videtur verum[& in fi.]& hic per Vin. Tan.
3 & Gof. Inn. & Comp. ¶ In gl. arg. in fi. forte & † ſi propter delictum perſonæ caſtaretur, non eſſet infamis. Et hoc verum, cum crimen opponitur excipiendo, de accu. ſuper his, Innoc. quod intelligit Comp. de infamia
f iuris. idem Innoc. infra eod. ſuper eo.[f] ¶ In gloſſ. vlt. [ibi, quidam]Tan. & Vin. & bene dicunt quo ad iuris diffinitionem, ſi talis caſus occureret hodie, & hoc placet Innocen. dicenti, q etiam in iſta vacatione de iure poterat alter eligi. Sed extra ius papa hoc interdixit ex cauſa[& ibi, ſuper eo] vide quod ibi dicam ſecundum Hoſt. in gl. loquitur[& ibi, Non credo] idem Goff. & Hoſt. & bene quo ad factum, & verba huius decre.

ADDITIONES.

a ¶ Poſt. Vide ad hoc, quod ſcripſi in c. dilectus. de reli. domi. Are.
b ¶ Non caſſata. Contra facit c. cum Bertoldus. infra de re iud. vide ibi Inn. qui ſoluit hic, ad hoc vide de reſcrip ex tenore, in fi. & facit ad materiam no. ibi c. conſtitutus, de app. in gl. fi. & vide Inn. in c. conſtitutus, el 2. de app. quid ſi electio fuerit facta poſt commendã alteri factam, & iniuſtam, an valeat, vide Inn. in c. ſi conſtiterit, de accu. & vide Innoc. in c. ad aures, in fi. ẽ. co. quid in renun. vide not. ſupra de reſcrip. ex tenore, & no. in c. præſtat, de reg. iu. li. 6. & c. cũ noſtris, de conceſ. præb. & no. in c. capitulũ, in gl. mag. in fi. de reſcri. & in c. quia diuerſitatem, in ver. res, de conceſ. præb. & no. quia hęc dicta, & in c. auditis infra eo. habent locum in matrimonio ſpirituali, vbi non valet ſecundum niſi caſſetur prius color primi, quãtuncunque inualidi. ſecus eſt in carnali, quia valet, vt c. cum in apoſtolica, de ſpon. & ibi not. & vide Innocen. in c. poſt electionem, de conceſ. pręb. & tex. in c. inter dilectos, de exceſ. prælat. ad materiam in gl. 2. in uer. cum laici, de iure patr. Arch.
c ¶ Remittit. Vide de elec. quamuis, lib. 6.
d ¶ Gratia. Et Io. And. in c. odia, in Mercu. de re. iu. li. 6.
e ¶ Goff. No. ex tex. iudicem in ſententia poſſe reo ſaluare famã, ad hoc, quod no. Bar. in l. diuus. ff. de iniuriis, & docto. in l. et ſi ſeuerior. C. de his, qui no. infa. et hoc intelligendo hic fuiſſe vitium perſonę.
f Super eo. Facit c. cum dilectus, ad fi. de or. cogn. ubi uide, et ad materiam gloſſ. uide Bar. in §. ignominiæ, alleg. in gl. et in l. hæc enim. ff. de ſuſpec. tut.

SUMMARIUM.

1 *Metropolitanus cõfirmatus mandat ſuum ſuffraganeum conſecrari, & etiam ante confirmationem, nu. 3.*
2 *Conſecrationem an poſſit mandare capitulum Metropolitanũ ſuffraganeis ſua eccleſia vacante.*
4 *Epilogus, ſuffragium, & additio nu. 5. 6. & nu. ſeq.*
7 *Cap. Quod ſicut, infra eod. cum hoc conciliatio.*
8 *Mandatarius quod facit, quando mandans facere videatur.*
9 *Ordinare clericos epiſcopus poſſet, licet pro ſua dignitate non poſſet aliquod epiſcopale facere pro alio epiſcopo.*
10 *Præſens pro præterito tempus in verbo poſitum. Decretales non eſſe quas liceat dicere, ibid.*
11 *Per alium quem non poſſe, quod non poteſt per ſe, quando id habeat locum, & nu. 8.*
12 *In Macedonianum ſenatus conſultum committitur, quando mutuatur nepoti iuſſu patris, qui eſt in aui poteſtate.*

CAP. XI.

1 Suffraganeis. Caſus. † Metropolitanus confirmatus mandat ſuũ ſuffraganeum conſecrari, fuit hæc decre. in 2. compilatione. t. in ti. & incipe conſtructum, ibi licitum ſit ſuffraganeis &c. [Ad mandatum]dixit hic Compoſ. q † capitulum metropolitanæ
2 eccleſiæ, ea vacante, poteſt hoc ſuffraganeis demandare, cum hoc ſit iuriſdictionis, de maior. & obed. is qui, & c. cum olim, de hæreticis, ad abolendam, ſed videtur, quod ſuffraganei, ſine demandatione hoc poſſunt, vt infra dicam, ſecundum Innoc. & adde quod dicam
3 de tempo. ordi. ſi archiepiſcopus[Poſt]& prius eo † caſu, quo competit adminiſtratio. in fra eo. nihil eſt[cu-
4 ius]metropolitan. ¶ † Prima gl. obiicit, opinionem ponit, quam primo improbat, ſecundo defendit, in fi. re-
5 mittit, Io. And. ¶ In † gl. 1. [ibi Filium habeo]vide de
6 pur. ca. quotiens, ſuper glo. pen. & dicam infra. ¶ † In gl. 1. [ibi, quoniam]ibi, de hoc[& ibi, differtur]quo ad ipſum, qui conſecrare non poteſt, vt ibi, ſed mãdare, ſi-
7 cut hic[& ibi, Quod ſicut]dixit † Inn. quod illa decr. loquitur in dignioribus, iſtud vero ita eſt leue, quod ẽt ſuffraganei vacãte ſede ſua auctoritate poſſunt id facere. 64. diſt. quia per ambitiones, & ſi dicatur, ipſe videtur facere, ex quo mandat, illud verum, ſecundum
8 eum, † quando mandat, quod ad ſe ſpectat: hoc vero ad eorum ſpectat officium, & mandat iuriſdictionem tantum, quod poteſt, infra eod. tranſmiſſam, vel illud, quando non eſt in mora, cõtrarium, quando eſt in mo-
9 ra ſecundum eum, qui etiam hoc † dicit, quod licet p ſua dignitate non poſſet facere aliquod epiſcopale, p alio epiſcopo, bene poſſet clericos ordinare, alle. de renun. ad ſupplicationem, cõtrarium videtur notaſſe ĩ. eod. quod ſicut, dic vt ibi dicam ſuper glo. pen. vel poteſt intelligi õrium, ſecundum Hoſtiẽ. quando archiepiſcopus nõ habet, niſi tres ſuffraganeos. Nam tunc deficiẽte archiepiſcopo, quia non habet pallium, duo, qui remanent, non poſſunt epiſcopum tertium conſecrare. Erat Eborocen. & Treuere.[& ibi, dicũt]. i. dixe-
10 runt † olim, quando decret. erat in ſecunda compilatione, quam non fecerat papa, ſed Ioa. Gal. non enim ſic licuiſſet dicere, ſi fuiſſet in tertia, quarta, vel quinta compilatione, quæ fuerunt papales. ſimile dicam ĩ. de proba. iurauit[& ibi, Non videtur]dicebat Lau. cuius fuit hæc gl. quod verum non credo, quia & c. & idẽ
11 Vin. [& ibi, non poſſit]dicit † Hoſt. q dicitur quem nõ poſſe per alium, qđ non poteſt per ſe, locum habere, q̃do interdicitur aliquid, quia factum in ſe damnatum eſt, ſic loquitur 46. diſti. ſicut non ſuo, cum ſim. Si vero factum non eſt in ſe damnatum, ſed propter defectum aliquem, vel facti impedimentum interdicitur ei, qui alias poteſt, vel debet hoc de iure facere, poteſt tunc
a per alium, quod non per ſe,[a] vt hic. ff. d. procurat. le. 1.
b de hoc de reg. iur. poteſt[b] lib. 6. [& ibi. Filium habeo]
12 Lau. ibi † dicitur, quod in ſenatuſconſul. Macedo. committitur, quando mutuatur nepoti iuſſu patris, qui eſt in poteſtate aui.

ADDITIONES.

a ¶ Per ſe. Vide gl. ord. in l. vtique, quæ eſt lex 2. ff. de adminiſt. rerum ad ci. perti.
b ¶ Poteſt. Illi ſuffraganei licet ad mandatum archiepiſcopi actũ gerant, tamen ſuo agunt, non archiepiſcopi, & ſic per ipſos conſecratos conſequitur, quod non conſequi poſſet ab archiepiſcopo, & hoc uoluit una ex ſo. Inn. ſupra poſitis, & uide Bar. in gl. in l. Ariſtote. ff. quæ res pig. obl. poſ. et gl. in l. 2. de admi. re. ad ciui. perti. et ad materiam uide in cle. religioſus, de procur.

SUMMARIUM.

1 *Eligi poteſt iterum is, cuius eſt electio caſſata non propter vitium perſonæ, ſed formæ, niſi interceſſerit ſimonia, primum uero non intelligitur, indifferenter, uide num. 5. uide exceptionem primi dicti, nu. 8.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Electio caſſata uitio formæ, niſi exprimatur uitium, intelligitur.*
Exauctoratio militis an eum faciat infamem, ſi propterea facta non declaretur. ibi.
4 *Cauſam, ut exprimat iudex in electionis caſſatione, conſulit.*
5 *Modus.*

6 *Modus capitur pro forma.*
Perſonam ſemper ſequitur, ſi quid eius vitio reprobatur, ibi. ver. ſequitur.
Simoniacum dicitur, etiam ſi ſine tuo vitio alius dedit te inſcio, eod. nu. ad fin.
6 *Epilogus, & adductio gloſſarum, & num. 7.*
8 *Repulſus una vice, non repelletur ſecundò ceſſante infirmitate corporis, cuius uitio repulſus eſt, uide ſupra numero 1.*
9 *Infamia facti repellit ab acquiſitione dignitatum.*
10 *Huius capituli intellectus quis de repulſione, & numero 11.*
11 *Exceptio habet in pluribus uim, & modum accuſationis, & tunc iuris ordo ſeruandus.*

CAPVT XII.

1 Super eo. Caſus † Caſſata electione non pp vitium perſonę, ſed formæ, caſſatus iterum eligi poterit, ſi nõ inter
2 ceſſerit ſymonia. Communis † diuiſio ſecunda ibi, hoc
tuam, in qua interſerit caſum exceptum ibi, niſi [Caſſa
ta] in quæſtione ſub nube formata diſtinguit [Perſo-
3 næ] ſi non † exprimatur, an vitio perſonæ, an formæ. in
telligetur caſſata vitio formæ, ff. de pęnis, ſi præſes. ff.
de ſuſp. tuto. l. hæc. n. §. 1. ſm Compo. non obſt. ff. de re
milita. milites, §. & ſi ſine, quod intelligitur cum miles
exauctoratur, vt infamis efficiatur, ſcđm Hoſti. di-
ſtinguendum eſt tñ, quid obiectum ſit, vt ibi nota. ff. de
4 excep. rei iud. l. ſi ex teſtõ. Conſilium tñ † eſt iudici: ꝙ
cauſam exprimat ad inſtar eius, qui remittit de exer-
a citu. ff. de his, qui no. infam.[a] l. 1. & 2. Compo. & adde
quod no. inf. de reg. iur. in pęnis [Sed modo] ideſt † for-
5 ma. Abb. [In eadem] ſi intelligas ſ. de qua quæratur, lo
quitur de alia eccleſia, non de prima, pro hoc facit, ꝙ
præſumendum eſt, quod quæſtioni reſpondeat, ſed ni-
mis extranea vř hæc expoſitio, ſcđm Hoſti. ſecundum
quem ſubaudi nedum in alia, de qua quęritur, ſed etiam
b in eadem[b] dicit Hoſt. ꝙ vbi vnus tm̃ in diſſenſione eli
gitur, & electio ex vitio formę caſſatur, in eadem eccle
ſia, & prima vice promoueri poteſt, vt hic, & inf. eo. in-
notuit, de transla. inter, ad fi. vbi verò duo fuerunt ele
cti, neuter eligendus eſt prima vice, ſup. eo. conſidera-
uimus, in fin. vt vitetur diſcordia, de conſue. cum con-
c ſue. ſup. eo. licet, inf. eo. auditis, & c. quia propter.[c] Si ta
men alter ipſorum cõiter eligatur, deficit ratio, & ideo
confirmatur. infr. eo. cum inter R. nec vnus, vel plures,
qui ſe indignos reddiderunt, ꝯ dicere poſſunt, inf. eod.
bonæ. 1. & 2. niſi interuenerit ſimonia, & ſequitur ſi ve-
rò vitio perſonæ, hæc lepra ſemper ſequitur reproba-
tum, ſcđm eum [ſimoniace &] etiã ſi ſine ſuo vitio: quia
alius eo inſcio dedit. Nam & tunc eget diſpenſatione.
1. q. 5. c. 1. & 3. ſecundum Inn. [Non debeat] illa caſſa-
6 tio Vinc. † Prima gl. exemplificat, arguit, obiicit, & du-
pliciter ſoluit. ¶ Vltima gl. ſignat ꝯrium & ſoluit. † In
7 1. glo. [ibi, Lucius] vide in præalleg. c. cum dilectus, in
tex. & in gl. pen. ¶ In gl. [ibi, crimẽ] de vitio enim cor-
8 poris, i. ſcilicet infirmitate, dicit Comp. ꝙ vna † vice repul
ſus non repelletur in alia, ſi ceſſauit infirmitas, inf. eo.
cum inter canonicos, dic vt ibi [& ibi, Repelli] niſi ſe
purget, ſecundum Ala. loquebatur de infamato, vnde
9 dicebat † Inn. ꝙ infamia facti bene repellebat a digni-
d tatibus acquirendis[d] vltra iura inf. alle. inducit. C. de
dignitatib. l. 2. de inoff. teſt. fratres. ff. de decurion. ge
e neraliter, §. ſpurios [& ibi, Denique][e] ſm Ala. vel ſcđm
10 eum. & Vinc. hic † loquitur, qñ crimine in modum ac
cuſationis probato caſſatur electio: vel hoc, cum de ve
teri crimine de nouo excipitur, & illud probatur.
non cum excipitur crimen alias probatum, & cum eſt
ex eo repulſum, ſecundum Goff. vel hoc ideo, ſecundũ
Inn. qui etiam de hoc no. de purga. cano. c. peri. vbi vi-
11 deas in gl. forſan, ver. de exce. quia † exceptio habet
in pluribus vim, & modum accuſationis, infra de ac-
cu. ſuper his, ff. de decur. l. generaliter. §. ſi quis, & æquè
dicitur accuſatio, ſicut exceptio, in auct. de ſan. epiſco.
§. ſi quis autem tempore, & in aucten. quomodo oppor
tet epiſc. in prin. & §. 1. vnde in hac excepti. neceſſe eſt
electum vocari, litem conteſtari, & reliquum iuris or-
dinẽ ſeruari, infra cap. dudum, quod in alia exceptio-
f ne non eſt neceſſe[f] in quo remittit. Hoſt. ad no. de of-
fic. delega. prudentiam, dic hodie, vt eo. tit. c. fi. lib. 6.
& in cle. de iudi. diſpendioſam, de verb. ſignific. ſæpe.
¶ In gloſſ. vltima. in fin. de hoc infra de renunci. poſt
tranſlationem.

ADDITIONES.

a No. infa. & ibi vide Pau. de Caſt. nouiter in lectura ſua.
b Eadem. Pro hoc facit implicatiua etiam, quę eſt in tex.
c Propter. Contra no. ſupra eo. conſiderauimus, ſuper gl. fi.
d Acquirẽ ſis. Et ab acquiſitis, vt notat Inn. inf. eo. per acquiſitionem. licet Ioan. And. ſentiat contra de accu. c. 1. li. 6 vbi vide, & vide per ipſum de accu. omnipotens, & in c. teſtimonium, de teſti. & Bar. in l. 1. C. de summ. trinit. vbi de infamia facti, an a teſtimonio repellatur.
e Denique. Et vide, quod quando per modum accuſationis, denunciationis, vel inquiſitionis opponitur crimen, an repellatur a promotione, inf. de accu. c. omnipotens, quod quando per modum exceptionis, vide inf. in eod. ti. c. ſuper his, & ſcrip. plene in gl. 1. in c. omnipotens, ad id autem, quod hic attingit gl. an talis repulſus, uel cuius electio eſt caſſata uitio electionis, ſit infamis, uide quod no. 3. q. 7. § fama. Arch.
f Neceſſe. Quia ergo plenius fuit cognitũ de excep. obſtat huic in alia electione, uide gl. in c. cum dilectus, de or cogn. quæ in ꝑ pit. hic patet. & Inno. ſubtiliter infr. eod. tit. c. fi. & Bart. in l. qui Romę §. duo fratres. ff. de uer. obl.

SVMMARIVM.

1 *Monachus unius monaſterij in alio monaſterio poteſt abbas eligi, neceſſitate hoc exigente, numer. 3. & maioris, an minoris religionis numer. 11. alterius etiam ordinis, numero 16.*
2 *Diuiſio decretalis.*
4 *Poſtulationis confirmatio rarò fit, ſed admiſſio num. 6. diſtinguitur.*
Confirmatio pro admiſſione capitur in poſtulatione, ibid. & numer. 5.
5 *Per poſtulation poſtulantes non conſentiunt, ut in ſponſum, & ratio, & per eam quando quæratur ſupplicandi ius, numero 7.*
8 *Confirmatio nihil noui dat, niſi maiorem auctoritatem.*
9 *Epilogus, & adductio gloſſarum, numero 10. & numero ſequen.*
Eremitæ ſunt interdum monachi, ibidem ſunt eccleſiaſticæ perſonæ, & continentiam ſeruare & promittere debent, numero 12. an quem percutiens eorum ſit excommunicatus, 14.
13 *Poſtulatio tenet etiam de non profeſſo. & à quo poſtuletur, remittit.*
In eligendo uero in abbatem requiritur expreſſa profeſſio, ibidem.
15 *Eremi quidam ubinam ſunt.*

CAPVT XIII.

1 Cum monaſterium. Caſus † Monac' vnius monaſterii
in alio monaſterio abbas eligi poteſt. Et ſunt duæ
2 partes petitio & exauditio. ſecunda in finẽ ibi, nos aũ t.
petẽs aũt narrat tria, ſtatũ monaſterii, qualitatem ele
cti & ſuũ affectum, partes patent [Suis] ipſius domus, in
qua fiebat poſtulatio, ſm Ion. ꝙ non credo, Boni. for-
te etiam ab his, qui ſunt foris, de ſacra vn. cap. vno. §.
ad

ad exhibendum, Hoſt. [conſenſerunt] vt poſtea poſtu-
larent ſm Hoſt. [Poſtulantes] neceſſitate † moń. hoc
3 exigente; iõ fuit admittenda, de hoc ĩ. c. ſcriptũ. Hoſt.
[Præbuiſti] confirmando eum, vt ſequitur [Ordinatio-
nem] Hoſt. habebat in tex. confirmationem, & per hoc
4 probare † videbatur poſtulationẽ ↄfirmari, qđ dicit ra
ro reperiri, ſic ſ. tit. 1. bonæ. 2. verſic. nec nocebat, ſic ↄ
caſſatur. ĩ. c. bonæ, 1. de poſtula. gratum, ergo, & ↄfir-
mari põt: quia ↄtriorum &c. & ꝙ ius acquiratur per po-
ſtula. probatur ĩ. e. ti. c. 2. lib. 6. vñ merito ↄfirmari põt.
vel dicebat exponẽdũ ↄfirmationẽ. i. admiſſionẽ cum
.n. in poſtulatione requiratur nõ forma, ſed concordia
a tm̃, proprie loquẽdo, admittitur,[a] vel non admittitur:
ſed admiſſio talis vim confirmationis hẽt, qđ dicebat
hic ſubtiliter probari, cũ non dicatur ſ. ꝙ ↄfirmauit,
ſed ꝙ aſſenſum præbuit: poſtea ſubmittit ↄfirmationẽ,
5 quaſi admiſſio videatur ↄfirmatio. dicit † ẽt planũ, ꝙ
quãtũcumq; poſtulantes poſtulent, nõ conſentiunt, vt
in ſponſum, vt not. ſ. tit. 1. c. 1. nec per conſenſum ipſo-
rũ, & poſtulati, ſi de facto interueniat, licet de iure in-
teruenire non debeat, initiatur matrimoniũ ſpũale, ſi
ergo initiatum non eſt, non ↄfirmabitur. prouidere tñ
ſolet ſuperior de poſtulato [Alij] ↄdicẽtes eã ↄfirmari,
6 vt dixi ſ. Dicit Hoſt. ꝙ † vbi ſine cã ſit poſtulatio, nec
duæ partes ↄcordant, de gratia poteſt admitti, nec vn
quã eſt ↄfirmanda, & ſic intelligit opinionẽ Inn. & ſe-
quaciũ, de qua ſ. tit. 1. c. 1. & 2. vbi verò ſit ex cã, & cõ-
cordant duæ partes, oĩno ↄfirmanda eſt. i. approban-
da, ſic exponitur de treuga, & pace. c. 1. nec dicit ↄfir-
mari, vel approbari matrimoniũ, qđ nec cæptũ eſt, ſed
prouidum propoſitum poſtulantium, vt probatur ĩ. e.
7 cum nobis, ad ſi. adnotandum ergo † ꝙ per poſtulatio
nẽ concordem quæritur ſupplicãdi ius, ſi fiat ex cã ſic,
ꝙ dẽt admitti, & ẽt ↄfirmari. ideo dicit ↄfirmationẽ
ſm eum, & ſic ſit vera ſnia aliorũ, & dicit ipſe ſic intel-
ligẽdum, qđ in ſumma, vel in commento notauerit de
hoc: fatetur tñ, ꝙ alia opinio a modernis cõiter appro-
batur: falſa tñ litera ipſius implicauit nos, cum vera li-
tera ſit, ordinationem, & ſic erat in antiqua [Confirma-
8 mus] ergo † nihil de nouo damus, deinde inſtr. inter di
lectos. §. cæterum. erit tñ maioris auctoritatis. 11. diſt.
quis neſciat. 13. d. q̃q̃, ſm Goff. & quidam hñt hic lite-
ra.n, ſicut facta eſt canonicè, & bene erat in antiqua. Se
9 cũda † gl. obijcit, ꝙ eremita &c. & ſoluit, demũ quærit
obijciendo, & tripliciter ſoluit. ¶ Vltima gloſſ. quærit.
10 & dupliciter ſoluit, & ſecundã improbat. ¶ In † gl. 1.
in ſi. & de reli. domi. inter quattuor. ¶ In gl. 2. [ibi, ere-
mo] ſunt enim interdũ eremitæ monaci. de regulari.
ad noſtram, Compo. [& ibi. maioris] alias minoris, &
11 tũc loquitur de electo: ſed † nõ credo curandum, an
ſit maioris, vel minoris religionis: quia ſi põt præfici ec
cleſiæ ſeculari, multo magis regulari, licet minoris re-
ligionis, hodie dic, vt in concilio Vieñ. e. tit. cũ rationi
[& ibi, Iuxta illud] pſalmum 83. quàm dilecta [& ibi,
Non poſſet] de hoc 16. q. 1. qui vere [& ibi, Proprium]
12 nihilominus † tamen eccleſiaſtica perſona eſt, & con-
tinentiam ſeruare dẽt, & promittere. 27. q. 2. §. ecce ꝙ,
b ibi de hoc Inn. dicit † tñ, ꝙ vbi bona intentione quis
13 ad hoc ducatur, credo, ꝙ teneat poſtulatio etiam de
non profeſſo; ꝰall. de religio. domibus, inter quattuor.
c 16. q. 1. presbyteros. In eligendo[c] requiritur expreſſa
profeſſio. ĩ. c. nullus, & a quo poſtuletur nõ profeſſus,
14 ibi dicam ſuper verbo, eligatur, an † percutiens eremi
tam excõicatus ſit, remittit Compo. ad notata de ſen.
15 excom. ſuper eo. [& ibi, Tuſcia] dicit Hoſt. vnum † ere
mum eſſe in epiſcopatu Cluſino. & dicit, ꝙ ibi aliquan
tulam moram traxit, & dicit, ꝙ ſeruatur ibi ordo Ca-
maldulen. ſed neutri ſubſunt alijs. Aliud eſt in epiſco-
patu Aretin. ſub mon. Camald. in quo ſunt cellę illorũ,
qui arctiorem vitam volunt tenere. Alij dicunt hunc
eremum eſſe in diœceſi Cenomanenſi, & ibi eſſe mona
ſteriũ de Pellicia [& ibi, Ferreum] vbi morabatur do-
minus Sciarella [& ibi, Alterius ordinis] nihilominus
16 eligi † potuiſſet. inf. c. nullus, lib. 6. hodie dic vt in cle.
e. tit. cum rationi. ¶ In gl. vlt. ibi, ita idem Goff. [Et in
fi.] dicebat Pe. ꝙ fortè poſtulabatur ab epiſcopo, vt ab
bate, quod eſſe poteſt, de iudi. cauſam.

ADDITIONES.

a Admittitur. Vide gl. fi. in c. gratum, ſupra tit. 1.
b Inn. Vide Bar. in l. ſemper. ff. de iure immo. §. finali, & Io. Cald. cõſuluit contra de fratribus tertij ordinis, idem & Bulg. Laud. in cle. fi. de ſent. excom. vbi vide.
c In eligendo. Vide omnino eundẽ Io. And. in addi. Spe. de elect.

SVMMARIVM.

1 *Eligere ſibi prælatum vt collegium debeat ad alterius volun tatem, non valet conſuetudo. ſed an & quando valeat talis conſuetudo, & cur hic non valuit, num. 4. 6.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Hæreditas domini eſt totius orbis, & eſt triplex.*
Morbus prærupto, eod. num.
4 *Irrepere, quaſi latenter inuadere.*
Caſus euentitij non computatur, ibid. ad fi.
5 *Electio ſimul, nõ ſingulariter celebranda, & a principe ſecu lari, quando non poteſt impediri. num. 7. & vbi celebrari, num. 10.*
8 *Epilogus ſuffragium, additio gloſſarum, & numeris, qui ſe quuntur.*
Funiculus, menſura, per quam diuidebatur hæreditas, ibid.
11 *Inutilis datio tutoris non impedit alterius tutoris dationem.*
12 *In electione licet variare, & quando poſt publicationem ſcru tinij.*
13 *Vitium latens electi non eſt imputandum eligentibus, præce dente diligentia.*
Bonus quilibet præſumitur, ibid.
14 *Clauſula tandem in electione, ſenſus, et num. 15.*
15 *Decretalis hæc correcta per c. quia propter infra eod.*

CAPVT XIV.

1 Cum terra Caſus. † Non valet conſuetu-
do, per quam collegium ad al
terius voluntatem ſibi debet
2 prælatum eligere. Et ſunt tres partes. In prima deci-
ſum exordium. In ſecunda ibi, ſicut, narratio. In tertia
ibi. quia igitur, prouiſio: quia tria facit, primo cau-
ſam reddens damnat conſuetudinem, ſecũdo ſtatuit,
& ſtatutum declarat, tertio permittit, & permiſſione
determinat, ſecũda ibi, ſtatuentes. tertia ibi, quo facto
3 [Funiculus] teſtimonialis † hæreditatis dñi. i. totius or
bis. inf. de decimis, tua 2. & eſt triplex, incarnatio, con
uerſatio, & paſſio, quibus ipſam hæreditatem ſpeciali
ter luit Deus: quia natus fuit in Bethleem, nutritus in
Nazareth, ſepultus in Hieruſalem, vt de ſepult. c. 1. Il-
le ergo funiculus, qui ſic tripliciter fidem roborat. de
bet præ alijs liber eſſe, qui difficilius. i. nunquam rũpi
tur, de treu. & pace. c. 1. de diuor. quãto. Hoſt. [Mo. b.]
ideſt vic num ſm Goff. ſ. de reſcrip. ad hoc [Irrepſit]
4 quaſi latenter † inualuit [Patriarcha] ſatis credo per
hãc dec. ꝙ non valeat ↄſuetudo, per quam libertas eli
gendi, reſeruata electione in totum tollitur, & in hoc
plus poteſt princeps, quam conſuetudo. infra de his,
quæ fiunt a maio. parte capitul. ex ore, & facit quod
no. infra eo. cũ in veteri, & mandatum, infra c. permit.
§. porrò. lib. 6. Ceſſat enim ratio in mandante. Sed be-
ne valet conſuetudo, per quam libertas reſtringitur,
puta quod eligant de certo loco. ſupra de conſ. eccle.
cum dilectus. infra de verbor. ſignific. abbate, valet
etiam illa, per quam in totum tollitur electio. infra de
reſtit. in integr. c. 2. ne ſede vacan. c. vlt. & facit, quod
dixi ſupra de coſu. c. 2. lib. 6. Dixit tamen Abbas, quod

quidam dixerunt conſuetudinem ideo non valere quo ad patriarcham, quia requirebatur, vt laicus patro-
a nus, ad hoc ⁊. de iure patronat. cum dilectus. [a] Alij, quia non erat præſcripta hæc conſuetudo. Alij dixerunt viciari, quia eligebantur duo. Alij, quia ius acquiſitum electo per alicuius diſſenſum perdi non debet, & hoc placuit Innoc. nec obſtat, ſecundum eum ⁊. e. ſacroſancta: quia ibi erat ſolum nominatio, non electio. Item illa ordinatio ibi non approbatur, ſed improbatur, Hoſtien. dixit, quoſdam dixiſſe conſuetudinem hanc vitioſam ſolum quo ad regem: ſed ipſe conſentit ei, vt a
b princip. dixi, ſic repellatur [b] Sanctus ſpiritus cuius inſtinctu conuentus habet eligere, vt ſequitur. Sed oppones, ſi habet eligere de certo loco per conſuetudinem, & in loco non ſit niſi vnus idoneus, neceſſe habebunt illum eligere, & ſic tollitur libertas eligendi remanente electione, ſed illud non facit conſuetudo, ſed caſus, ſicut eſſet, ſi morte non eſſet niſi vnus, vel in eccleſia priuilegiata, vt dixit ſupra eo. conſiderauimus, ſcilicet quod de ipſa fiat electio, ſi non eſſet niſi vnus idoneus, nam, & illum eligere tenerentur, tales enim euentitios caſus non computamus. ff. qui & a quibus, Iul. cuius caſum vide in ſuffrag. de homic. cap. fi. cum concor. Io. Andr. [Alterius] perſonæ dominantis [Totius] ſcilicet, quo ad ambos electos [libertatis] quia per eam infringitur eligendi libertas [Conueniant]
5 quaſi non † ſingulariter, ſed ſimul eligant. infra eod. quia propter, & cap. in geneſi. contra de poſtu. bonæ. 2. ibi ſoluitur Spiritus ſancti; ſcilicet cantando, veni creator ſpiritus, Pet. vel miſſam de ſancto ſpiritu [quo
6 facto] ante † prouiſionem ergo non requireretur licet aliqui ſecus faciant abuſiuè. infra eod. quod ſicut. vbi de hoc dicebat Innoc. quod poſt confirmatam electionem haberet fieri talis præſentatio, fatetur tamen, quod de conſuetudine, vel priuilegio poſſet fieri prius, tamen ſolum poſt publicatam electionem [Propter hoc] ſcilicet quia non prius requiritur rex, vel patriarcha
7 T. vel quia non conſentiunt [Impediri] ſi † malicioſè conſenſum denegent: ſecus ſi iuſtam cauſam obijciat, ſicut & dicitur contineri in priuilegio illuſtris Regis Anglorum, argum. de iureiur. petitio, ad fi. Hoſt. & dicam infra de iurepatr. nobis. ¶ Vltima † gloſſ. obij-
8 cit, ponit quattuor ſolutiones, & approbat vltimam. ¶ In gloſſ. vltim. [ibi, poſt aditam] vide de teſta. Ray-
9 nucius, ſuper gloſſ. 2. ¶ † In gloſſ. 3. in fi. vnde dicitur
c funiculus menſuræ, per quam diuidebatur [c] hæreditas poſt funus defuncti, de hoc 12. quæſtio. 1. clericus, quia. ¶ In gloſſ. ſcilicet [ibi, illius] C. quomodo, & quando iudex, ſi vt proponis. 2. C. de ſent. & interloc. l. cum ſententiam. ff. de arbitris, ſi cũ dies. §. ſi arbiter T. per quæ iura, & per decre. cum dilectus; de conſuet. dicit
10 † Hoſt. de conſuet. poſſe induci, vt certo loco honeſto tantum fiat electio: alias nõ curat, vbi fiat, dummodo locus ſit clericorum, & honeſtus: quia non in coquina, vel lupanari, ff. de iureiur. l. pe. ¶ In gl. vlt [ibi Superio
11 rem] nam † inutilis [d] tutoris datio non impedit alte-
d rius tutoris dationem. C. de confirmando tu. l. 3. Ho-
12 ſtienſis per l. illam † dixerat hic Inno. quod & hodie poſt publicationem ſcrutinij licet variare, ſi notorium eſt primam electionem de iure non valere ita, quod contendi non poſſet, vel facta non ſeruata forma, vel ab excommunicatis, vel ſi non conſentit electus: quia his caſibus nulla extat excuſatio, ſecus ſi elegiſſent indignum, quia poſſent prætendere ignorantiam, vt ſequitur in glo. Idem, ſi dicatur factum poſt appellationẽ, cum aliquãdo impediat appellatio. aliquãdo nõ. ⁊. eo. cõſiderauimus. inf. eo. cum nobis; & ſic in alijs, vbi aduerſarius poteſt de iure contendere: remittit tñ ⁊. eo. dudum 1. [& ibi intelligit] hoc placuit Innoc. ſed Hoſt. non placet, niſi ignorauerint vitium, vt ſequitur in gl. [& ibi, Studii] vbi de hoc dixit hic Vinc. quod illud fuit de ſpeciali mandato papæ [& ibi, Diligẽtiam] per
13 quam † apparente impedimento probabitur ignorantia, ſi enim nil de contingentibus omiſerunt, latens vitium electi non imputabatur eis, arg. ff. de redhibito. l. 1. §. ſi intelligatur, & l. quæritur. §. fi. & ff. de inſtit. ſed & ſi pupillus. §. de quo palam, cum quilibet præſumatur bonus. [e] de præſump. c. fi. [& ibi, in electionibus] eo.
c
14 tit. lib. 6. [& ibi, intereſſe] vel † quia eligunt poſtulandum. Inn. quia eligunt indignum in dignitate non expreſſa in concilio, ſuper quo vide quod dixi in quæſtione Cañ. Mutiñ. ad finem ſecundæ partis, ſuper regula
15 odia, de reg. iu. lib. 6. [& ibi, Quia propter] per † quod capitulum correctum eſt iſtud, cum hic dicatur potentes in forma iterum eligere poſſe, & ibi dicitur eos eſſe priuandos, Compo. vel dic ſecundum Goff. quod hic dicitur, tamdiu in electione &c. habere locum, quando ex gratia redditur electio. infra eodem, Innotuit.

ADDITIONES.

a ¶ Cum dilectus. Vide per Mod. in rep. rubricæ. inf. de iure pat. col 16.

b ¶ Repellatur. Probatur ergo hic conſuetudo, per quam in tota colligitur libera electio electoribus ſtãte electione penes illos, quaſi hoc ſit contra naturam electionis, ad hoc optimè gl. in c. 2. de conſue. lib. 6. quia illa, quæ ſunt de ſubſtantia actus cõſuetudine, aut pacto tolli nõ poſſunt, accidentalia autem, & circũſtantiæ tolli poſſunt, & vide gl. in ſimili in l. pacta cõuenta. ff. de cõtrah. emp. facit quod no. gl. & Io. And. in c. fi. de condi. appo.

c Diuidebatur. Dum hæc gloſ. dicit eremitam poſſe habere proprium. idem gl. in c. ex parte, el 2. in glo. pen. in fi. de conuer. coniu. Archid.

d Inutilis. Vide per Alb. de Roſa. in l. duo ſunt Titij. ff. de te. tuto. & adde in ſimili ea, quæ habẽtur in l. ſi lege. ff. de contrah. emp.

e Bonus. Vide Imo. conſ. 14. col. 2. Barb. conſ. 14. col. 19. vol. 2. & conſil. 77. col. 8. in fi. & ſeq. vol. 2.

SVMMARIVM.

1 *Electus confirmatus, non conſecratus ea poteſt, quæ ſunt iuriſdictionis, non ordinis, niſi in caſibus, de quibus, et plenius hac de re nu. 6. & nu. 17. & in quibus alijs perſonis idem iuris ſit, & quando num. 7. & 8.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Poſtpoſitum pro reiecto.*

4 *Lucrum honeſtum laico conceditur.*

5 *Manus pro potentia.*

8 *Confirmationis loco aliquando quid aliud interuenit, et quid. Inueſtitura, vel inſtitutio loco confirmationis interueniunt aliquando ibidem.*

9 *Canonicum ſufficit receptum eſſe, licet non confirmetur, ſed quid aliud eſt eius loco, & quid, & quando.*

10 *Inter confirmatos, & non confirmatos quænam ſint differentia, & num. 11.*

11 *Confirmationẽ, vel inueſtituram oſtendere, quando ſit opus, & cur, & num. 12.*

12 *Poſſeſſionem probare quando ſufficiat.*

13 *Inueſtitura diuerſimodè accipitur, & quando ex ea poſſeſſio quæritur, & quatenus valeat, num. 14. et 15.*

14 *Poſſeſſionem quis non amittit per inueſtituram alterius.*

16 *Paragraphi decretalis, cum qui. 2. reſponſo, de præb. li. 6. intellectus.*

17 *Ordinis, quæ ſint, et quæ iuriſdictionis, et num. 18.*

18 *Epilogus, & additio gloſſarum num. 19.*

Clericos incedentes habitu clericali poſtpoſito, ex percutientes excommunicati ſint.

CAPVT XV.

1 Tranſmiſſam. Caſus. † electus confirmatus, non conſecratus, poteſt ea, quæ ſunt iuriſdictionis, ſed non ea, quæ ſunt ordinis. Et pertinet hæc, decret.

2 decre. ad ſecūdam partem rubricæ. Et ſunt † duæ par-
tes, conſultatio, & reſponſio, ſecunda ibi, reſpondemus
[Nonnulli] nō habētes eccleſias, & ſic differt a caſu ſu-
3 periori, Hoſt. [Poſtpoſito] i. reiecto, ſimile de re iudic.
inter monaſterium. Goſ. [Turpibus] quo ad clericos,
ne cleri. vel mona. c. 1. vel quo ad omnes: quia ſine pa
cto vix expeditur. 25. diſt. qualis, de pœnit. diſt. 5. qua
4 litas, & c. falſas. honeſtum † aūt lucrum laico concedi-
tur, ĩ. de don. inter vi. & vxo. per noſtras, Hoſtiē. [Ma-
5 nus] i. † potentias, iuxta illud Ouidij epiſtolarum, An
neſcis lōgas regib. eſſe manus, Goſ. & in man' tuas Do
a mine, & dr̃ ſeruus [a] manui & poteſtati ſuppoſitus, inſt.
de libertinis. §. 1. Hoſt. [Corrigēdi] ſup. cum adhuc cō
ſecratus nō ſis, vnde quæris quid iuris, [Confirmatio-
6 nem] poſtquam † ſine alia poſſeſſione inſtallatione,
vel inueſtitura ſtatim poteſt adminiſtrare in ſpirituali
bus, & tēporalibus, in iudicio, & extra, hic, & ĩ. de iud.
cum deputati, niſi forſan aliud obtineat de cōſu. vt ĩ.
de app. conſtitutis. 2. vel niſi objiciatur crimen cum
infamia, vt ĩ. de acc. accedens. non confirmatus hæc
nō poteſt, ĩ. c. qualiter, niſi in caſu ĩ. c. nihil, & s̃. eo. li-
cet, in Ciſtercienſib. quib. conceditur adminiſtratio ẽt
non recepta benedictione, vt ĩ. de ſup. ne. præl. c. 1. vel
niſi aliud ſit de ꝯſuetudine, ſed quidam dnt, ꝙ hoc ca-
ſu non prodeſt cōſuetudo, quaſi grauoſa eccleſijs. ĩ. de
re iud. cum cauſa, ſm Inn. & de ꝯſuet. c. 1. dicit Hoſt. ꝙ
melior eſt ratio: quia per talem ꝯſu. vr̃ eneruari bonū
obedientiæ. 93. diſt. nulla, et neruus eccleſiaſticæ diſci
plinæ, de ꝯſuet. cum inter vos. & adde quod dixi poſt
Comp. e. tit. cum venerabilis, remittit autem Hoſt. ad
no. de app. quia vos. Sciendum eſt, ꝙ ipſi Innoc. & Ho.
tractantes eandem materiam de cauſa poſ. cum ſuper,
in prin. allegabant hanc decr. & s̃. eo. noſti. ĩ. eo quali-
ter, de tranſact. c. 1. ad partem, ꝙ ex ſola confirmatio-
ne competat ius adminiſtrandi. In ꝯtrium allegant, qa
ſm id fruſtra fieret inſtallatio, quæ tñ fieri debet. inf.
de offic. arch. vt noſtrum. fruſtra etiam diceret c. In no
mine domini. 23. diſt. ꝙ vbi papa nō pōt intronizari,
adminiſtrare poterit: imo etiam conſecrari, nedum
confirmari tātum, prius non adminiſtrant 92. diſtin. ſi
quis ordinatus, cum capitulis ſeq. Soluebant, ꝙ ſi con-
ſuetudo habet prælatum confirmatum ante inſtalla-
tionem nō adminiſtrare, virtute conſuetudinis impe-
dietur prius adminiſtrare. Sed in ꝯtrium propter con-
ſuetudinem fingitur poſſeſſionem nactus, qui non eſt, ſ.
de conſu. c. 1. vnde decr. cum in cunctis, §. cum verò.
&c. pro petēda cōſecratione non ponderat tempus cō
firmationis, ſed adminiſtrationis adeptæ: vbi vero nō
eſt talis conſuetudo, ex confirmatione habet ius admi
niſtrādi, vt in primis iuribus, vel dic ſimpliciter inſtal-
lationem de ſolennitate fieri, non de neceſſitate: vel li
cet ibi inſtallatio de ꝯſuetudine ſit facienda, nihilomi
nus ante illam confirmatus adminiſtrat, niſi talem ad
miniſtrationem prohibebat cōſuetudo, quam dicunt
prævalere, nec obſt. c. In nomine domini. Nam, vt di-
cit Inn. a ꝯtrio ſenſu ibi colligitur, ꝙ ſine inſtallatione
facta in vrbe papa adminiſtrat, vt dicit ſe vidiſſe plu-
res Pontifices Romanos adminiſtrare ante ingreſſum
vrbis, quamuis illam liberè ingredi potuiſſent. nec ob-
ſtāt capitula 92. diſt. quia ibi contēdebatur illos non
eſſe epiſcopos, & per obreptionem conſecratos, de do-
lo, & contu. cum olim. Item non negatur ibi, quin ha-
beant adminiſtrationem eccleſiarum, ad quas ſunt cō
ſecrati, ſed illarum, ad quas diuertunt, & quas oc-
7 cupant. Redeundo † ad no. dicit Innoc. quę prius dixi,
obtinere in omnibus eccleſiaſticis perſonis qualemcū
que adminiſtrationem habentibus, etiam ſi ſint cano
nici ſuarum præbendarum adminiſtrationem haben-
8 tes, quorum † aliqui confirmantur. vel aliud interue-
nit, quod loco confirmationis habetur, ſicut inſtitutio,
vel inueſtitura, quā recipiunt ab epiſcopo, vel ab alio
inferiori prælato, ad quem ſpectat, de conceſ. præben.
propoſuit; & vide quod ibi dicam in prin. poſt Inn. ſu-
per quo remittit Hoſt. ad no. de ſup. negli. præla. litte-
9 ras, de offi. archidia. cum ſatis. hoc vbi † ſunt diuiſæ, vi
detur ſufficere, ꝙ quis in canonicum ſit receptus, & lo
co confirmationis eſt, ꝙ recipitur ipſius iuramētum,
profeſſio, vel obedientia, vel dantur panni altaris, cā-
panæ, vel aliud ſimile 23. di. acolytus, & c. ſequētibus,
10 de maio. & obed. legebatur, de re. iu. c. fi. Pōt † tamen
differentia notari inter confirmatos, & non confirma
tos, ꝙ confirmati admittantur nomine eccleſiarum
ſuarum, ex quo de confirmatione conſtat, nec poteſt
obijci, ꝙ iniuſtè ſint promoti, quaſi confirmatione prę
toris omnia roborentur, quod cum falſo tutore. l. 1. &
no. inf. eo. nihil, imò, ex quo ſunt confirmati, ſua aucto
ritate poſſunt apprehēdere bona ad beneficia ſua ſpe-
11 ctantia, arg. ff. de acqui. poſ. cum hæredes, hæc † vera,
quando contradictorem non habent. Quòd ſi contra-
dictores habent, qui bona prædicta poſſidebant, opor
tet, quòd doceant ſe cōfirmatos, & ab eo, qui poteſta-
tem habuit confirmandi: non tamen habent probare
de iuſtitia ſuarum confirmationum, vel electionū. Cō-
firmationem verò ideo probant: quia illi, qui bona ec
cleſiæ poſſident, aliter non liberarentur ſoluendo, ni-
ſi prælatis, vel talibus, qui tuitione confirmatorum de
fendatur, & idem de inueſtitis dicendum eſt, ex quo
de inueſtitura apparet, ſed illam probari oportet. Alij
12 verò † qui non confirmantur, nec inueſtiuntur, non
habent neceſſe probare, niſi ſolum poſſeſſionem, ꝙ
eis ſufficit, ff. ſi vſuſ. petatur. l. vti frui. C. de peti. hære.
cogi. Idem ergo in confirmatis, & inueſtitis, ſi poſſi-
13 dent. not. ex prædictis Compo. quòd † inueſtitura di-
uerſimodè accipitur. Quandoque enim poſt electio-
nem ſit inueſtitura per eum, ad quem confirmare ſpe-
ctat, quæ loco confirmationis habetur, quandoque
nulla præcedente electione, receptione, vel collatio-
ne ſit inueſtitura, quæ habet vim collationis, dummo-
do inueſtiens poteſtatem habeat conferendi. Quan-
doque de beneficio iam collato quis inueſtitur per pā
nos altaris, funes campanarum, vel alio modo, tunc
b poſſeſſio acquiritur, dummodò inueſtiatur [b] de eccle-
ſia, vel beneficio præſenti, & alius in poſſeſſione non
ſit, vt not. de reſtitu. ſpolia. in litteris, & in cap. ex ore,
14 quòd † alius in poſſeſſione non ſit, ideo dixit Comp.
quia quando alio poſſidente inueſtior per pannos al-
taris, vel funes campanarum, vel per his ſimilia, alter
poſſidens ſuam poſſeſſionem non amittit, niſi quan-
tum inueſtitus poſſidet, & occupat. ff. de acquir. poſ.
quod meo, in fin. niſi iuſſu prætoris, puta præcedente
ſententia contra poſſeſſorem, inueſtitura. vel indu-
ctio fieret: quia ſicut inueſtitus incipit poſſidere, de-
tinens poſſeſſionem amittit. ff. de damno infecto. l.
damni. §. non ſolum; ff. ſi ex noxa. cauſa aga. l. ſecunda
in fi. ſecus, ſi iuſſus prætoris non eſſet iuſtus, C. ſi per
c vim, vel alio [c] modo. l. fin. de præſenti † vero benefi-
15 cio ideo dixit Compoſte. quia quando poſt collatio-
nem per anulum vel birretum abſens quis inueſtitur
de eccleſiæ dignitate, vel beneficio, hęc inueſtitura,
nil vel modicum operatur, cum per ipſam non datur
poſſeſſio, vt in capitu. ex ore, nec proprietas, quę iam
d data [d] erat per collationem, niſi eſſet conſuetudo ec-
cleſię, quòd quis non adminiſtret ſine inueſtitura, vel
inſtallatione; tunc per illam dabitur poteſtas admi-
niſtrandi. de hac intelligatur de offic. aſ. ad hoc. Pro
materia huius gloſſ. vide quod diffusè dicam poſt In-
nocen. & Hoſtien. infra de reſtitu. ſpolia. in litteris. ad
decr. propoſuit. ſup. remiſi. Item ſcias, ꝙ Arch in dec.
16 cum qui. 2. reſponſo, de præben. libr. 6. dicit † penam
illius §. locum habere in illo, qui licet confirmatus, vel

prouiſus, ſua auctoritate beneficium apprehendit, eu-
c ius contrarium ibi teneo, niſi intercedat[c] violentia in
gloſſ. not. quod, & vide quod ſuper ea dixi & ſcripſi, cũ
remiſſionibus, quas ibi in fine dedi [Diſcuſſionem] ſi-
17 cut † ſolennis derogatio clericorum, 15. quæſt. 7. Fœ-
lix, & cap. ſi autem. Sed ſi agitur de depoſitione bene-
ficij, hanc bene audit, ſecundum Compo, nam in ea nõ
eſt neceſſarius numerus, vt no. 13. quæſt. 7. in ſumma,
& ſic poteſt intelligi, quod hic not. Ala. Vincẽ. & Goſ.
qui dicunt, quòd cauſas criminales etiam minorũ cle-
ricorum audire non poteſt: quia non poteſt illos ordi-
nare; ergo nec deponere, & qa recognoſcit &c. de cau
ſa poſ. cum ſuper. fatentur tamen, ꝙ de crimine in mo-
dum exceptionis obiecto cognoſcere poterit. Innocẽ.
contra, qui dicit, quòd audire cauſas criminales non
eſt ordinis epiſcopalis, quod ſic probat: quia presby-
f ter illas audit ex delegatione.[f] 50. diſtinct. ſtudeat, &
quilibet ordinarius habens merum imperium ipſas au
dit, & expedit. ff. de iuriſdictio. omn. iudic. l. 3. ergo &
electus confirmatus hoc poteſt: quia habet merũ im-
perium; quia conuocat concilium, & excommunicat,
vt hic. Licet dictum placeat Hoſtienſ. ratio iſta non
placet; quia ſecundum eum, qui poteſt excommuni-
care, poteſt illos audire, quod conſtat falſum eſſe quo
ad depoſitionem ordinis, non placebat Comp. dictũ,
nec eius ratio, & reſpondebat ad capitulum ſtudeat,
quòd non loquitur in cauſa criminali, ſed dicit, quo-
modo ſit agendum cum quodam clerico ſponte con-
feſſo, recitat Hoſtienſ. magiſtrum ſuum dixiſſe, quòd
etiam tenet hic Phyl. quòd quamuis confirmatus tan-
tum non poſſit criminales cauſas diffinire: tamen po-
teſt audire 3. quæſt. 6. quamuis, & cap. dudum, & eſt ra
tio, quia cum cauſa criminalis duret per biennium.
C. de iudi. properandum, & ipſe infra breue tempus ſit
conſecrandus. ſupra eo. cum in cunctis, poterit ad præ-
ſens cognoſcere, & pronunciare, cum fuerit conſecra-
tus. Sed ipſe Hoſtien. plus dicit, quòd pronunciare po-
terit clericum degradandum, quamuis degradare nõ
poſſit, argumen. ff. de damno infecto l. 4. §. duas, de re.
iudic. a diuo Pio. de officio eius cui man. eſt iur. l. pe-
nult. §. vt poſſeſſio, vbi demandatur cognitio miſſio-
nis faciendæ: quia iuriſdictionis eſt, poteſt ergo dele-
gatus decernere deponendum, & tamen deponere nõ
g poſſet: quia illud eſt imperij[g] ff. de iuriſdict. omn. iud.
iubere, & ad municip. ea, quæ. §. magiſtratibus, qua
ſententia lata, ad preces confirmati, poterit per vici-
nos epiſcopos degradari, ſicut & ordinari; de hoc ſup.
eo. ſuffraganeis, & ſic intelligitur 15. quæſt. 7. epiſco-
pus, ſacerdotibus tamen in examinatione aderit epi-
ſcoporum præſentia, de quibus ea. q. ſi quis, & c. Fœlix,
18 & c. ſeq. ¶ Gloſſ. vltima † exprimit quædam, quæ ſunt
ordinis, & quædam, quæ ſunt iuriſdictionis. ¶ In
19 † gl. 2. in fi. & ſic eſt intelligendum, ꝙ hic dixerat In-
noc. eos, qui tales percutiunt, excommunicatos nõ eſ-
ſe, quòd reprehendebat Abbas. ¶ In gl. vlt. [ibi, vaſal-
lis] quo ad hoc, & id quod infra dicitur de collatione
beneficiorum, vide quod dicam infra de foro compe-
tentium, ſuper prima gloſſ.

ADDITIONES.

a ¶ Seruus. Vide in dictionario Albe. de Roſ. in ver. ſeruus.
b ¶ Inueſtiatur. An ex inueſtitura poſſeſſio acquiratur, vide gloſ.
inf. de inſ. c. auctoritate, facit text. de excep. c. cum eccleſiaſticæ,
& ad materiam vide quomodo ſit inſtitutio, & quid ſit inueſti-
tura, vide no. in c. cum ſatis, de offic. Arch. & in c. auctoritate, &
in rub. de inſtit.
c ¶ Alio. Contra hoc, ꝙ auctoritas iudicis poſſidentem poſſeſſio
ne non priuet, Vide Inn. & Io. And. vt lite non conte. quoniam,
§ quod ſi ſuper, in ver. nominare, & vide Bar. in l. peregre. §. fi.
ff. de acq. poſ. qui huic dicto Compo. concordat, prout dicit In-
noc. facit quod dicitur de ſequeſtro iudicis, qui non tollit poſ-
ſeſſionẽ. c. examinata, de iud. & vide Bar. in l. iuſſè poſſidet. ff. de
acq. poſſ. & Io. And. in c. in literis, de reſt. ſpol.
d ¶ Data. Inueſtitura ergo abſenti facta non dat licentiam poſ-
ſeſſionis capiẽdæ. & ſic limitatur dictum Azo. poſitum per Io.
And. de conſue. c. 2. in gl. fi.
e Intercedat. Et contra Arc. eſt dictũ Inn. ſ. ver. imo ex quo &c.
f Delegatione. Vide per Barba. in rubrica inf. de offic. deleg. & per
dom. Iaſo. in rubrica. ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſdict. vbi pul
chre loquitur.
g Imperij. Scilicet mixti ſecundum maiorem pronunciationem,
aut dimittendo eſt mixti imperij minoris, quæ poteſt delegari.
vide Bar. in præalleg. l. iubere. & in §. duas, præall. & in l. a diuo
pio, præalleg. & vide gl. & Io. And. in c. ſi quis contra clericum,
de foro compet.

SVMMARIVM.

1 *Electioni de ſe factæ qui renunciauit, appellare, ne alius eli-
gatur, non poteſt.*
Electio, a ſuſpenſis facta non tenet, ibid.
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Appellatio rei ponitur pro electione ad eam facta.*
4 *Intereſt quorum, audiuntur ij.*
5 *De exceptione emergenti pronũciatur, & vbi de exceptione
poteſt conſtare ſine probatione, de ea iudex poteſt iudicare.*
Sententia definitiua non fertur per partes, excip. tamen, ibi.
7 *Supplere ea, quæ non poſſit iudex, cum iurium, quæ obſcure vi-
dentur, intellectu.*
8 *Suſpenſio impedit electionem etiam poſt confirmationem, et
excipiendo.*
9 *Epilogus, ſuffragium, gloſſarum, num. 10. & ſeq.*
*Compoſitionem, vel fidem, nec ego teneor ſeruare, ſed non
ſemper.*
12 *Decretalis, porrecta: infra, de confirm. vtili, intellectus.*
13 *Monachus quo caſu non teneatur obedire abbati.*
14 *Inofficioſi querela odioſa.*
15 *Actio ſublata per pactũ, ſi non ſeruetur, an redeat, et n. 16.*
16 *Pactum veſtitur interuentu rei.*
17 *Cap. cum pridem, infra de pactis, & alijs ſimilibus iuribus cõ-
ciliatio cum hac decretali.*

CAP. XVI.

1 Cum inter R. Caſus. ‡ Qui renunciauit
electioni de ſe factæ ap-
pellare non põt, ne alius
eligatur. Secundo, ꝙ electio a ſuſpẽſis facta non tenet.
& hæc decret. fuit prim. t in 3. cõpilatione in titulo. Et
2 primo † narrat factum. ſecundo diffinit ad titulum, de
quo conſtabat ibi, nos attendentes, tertio ibi, ſanè, illã
de quo non conſtabat, diffiniendum committit [Iunio
rem] dicebat Hoſtienſ. quòd iſte a principio etiam
fuerat electus, ſed eius electio reprobata: vel dic, vt ſe-
quitur [Verteretur] ꝙ dictus R. iunior, & quidam alij
opponebant, ſe electioni factæ de R. ſeniore, & ſuper
hoc cauſa commiſſa diuerſis iudicibus, iterum delata
eſt ad papã [Inſtantia] præſumebatur pro epiſcopo. i.
de preſumptio. nullus [Coegit inuitum] ſecundum Th.
2 & Goff. coactio fuit conditionalis, non abſoluta [a] Inn.
& Comp. exponunt. inuitum. i. inſtantia deuictum, vel
ſecundum Innocen. hoc facit papa propter mala, quæ
ſciebat de illo, quæ probari non poterant, quod eo ca-
3 ſu non licuiſſet alteri, quam papæ [Abbatiæ] i. † electio-
ni de ſe factæ ad abbatiam [De manu] de inueſtitura
dic, vt dixi ſupra cap. proximo [Obtinere, & infra] hic
intellige, ꝙ aduerſarij eum Theutonicè verberarũt, ꝙ
euadens manus eorum ad ſedem apoſtolicam appel-
lauit, ne aliquem in præiudicium eius eligerent: le-
gatus, qui in partibus illis erat, propter hoc, & alios
exceſſus ſuſpendit monacos, & monaſterium interdi-
xit: ipſi eo non obſtante celebrarunt diuina, & R.
Iuniorem in abbatem elegerunt, & epiſcopus dioe-
ceſanus ſibi munus benedictionis impendit, ob
hoc

hoc iterum orta eſt quæſtio inter R. ſeniorem, & R. Iuniorem coram papa Inn. & petebat R. ſenex electionem R. iunioris caſſari: quia poſt appellationem, & quia de ſuſpenſo, & a ſuſpenſis, & ſuam primam electionem confirmari; quia compoſitionem per celebrationem factam recipere noluerat pars aduer-
4 ſa, &c. [Intereſt] multa † exempla de hoc intereſſe vide in Spe. de app. in prin. [Appellantes] 2. q. 7. non ſolet, & infra de his, quæ fiunt a maio. parte cap. ex ore. quæ in facto concord. huic, licet tamen non intereſſet iſtius R. ne alius eligeretur, quia in abbatia nullum ius habebat: tamẽ quia monacus erat, intererat eius, quod ſuus abbas canonice eligeretur, & ſic non obſtat quod infra admittitur ad oſtendendum, quod electio facta fuerit a ſuſpenſis, ſecundum Inn. Hoſt. & Comp. & vide quod plene dicam de tali intereſſe, infra de accuſat. ſuper his, in gl. ad excipiendum; [Non fuiſſe]
5 pronunciat † in emergenti, de hoc de ord. cogni. ca. 1. de quo hic per Inno. & pronunciat prius de hac defenſione, de qua conſtabat, ne partes grauentur laboribus & expenſis, alias diffinitiua non fertur per partes, vt ſi
b petam 10. & conſtet de 5. prius de illis pronuncietur,[b] vt ff. de execu. rei iudica. l. ſingulis. C. ſi aduerſus rem iud. l. 1. ſecundum Innoc. Hoſtiẽ. & Compoſt. & vide quod plene dicam de re iudica. cum inter, in vlt. gloſſ. vel ſecundum Hoſtiẽ. non feruntur diuerſæ ſententiæ, ſuper diuerſis ſibi cohærentibus, niſi forſan eadem die ſuppleatur. ff. de re iudica. l. Paulus. 1. ſecus ſuper diuerſis, & non ſeparatis, colligitur diſtinctio. ff. fami. erciſcun. l. 2. §. dubitandum, & l. in hoc iudicio. ff. de re iudica. de vnoquoque. ff. de mino. l. etiam. §. ex cauſa, C.
6 de iudic. l. licet, cum ſuis concor. Item † ſcdm Inn. vbi de aliqua except. poteſt conſtare ſine facti probationibus, puta per iuramentum, ex quo factum notum
c eſt iudici, de illa exceptione iudicare[c] poteſt, & debet, de conſuet. cum inter, ſecus, ſi occurrit dubium fa-
7 cti, quod non poteſt de facili liquere. Iura † ergo certa, & nota ſunt, in quibus poteſt iudex ſupplere, ſed non de facto, de poſtulando, bonæ. 1. nec obſtat, ſed concordat, quod dicitur iudicem habere in poteſtate facti quæſtionem non iuris auctoritatem. ff. ad munic. l. ordine: quia hoc intendit, quod iudex æſtimare, & diffinire debet, an ſit probatum, vel non: ſed ius, quod ſcriptum & notum eſt, ſequi debet, non mutare, quia ergo conſtitit appellationem nullam, ſic pronunciauit. concord. de arbitris ex parte, ſuper ſuſpenſione vero facti, de qua non conſtabat, ſuſpendit ſenten-
8 tiam. † In tantum enim electionem impedit, quod etiam poſt confirmationem de ipſa agens audiretur, de appell. conſtitutis. 2. ſecundum Innocen. & etiam excipiendo, ſecundum Hoſt. in caſu infra de accuſat. ſuper his [electio] facta de R. iuniore dicebat Petr. & malè, quia R. ſenior mortuus erat: & ille R. nepos eius fuerat ſubſtitutus, fuit obiectum, quod non ſufficit, de conceſſ. præbend. cum ſuper omni. ſic ſupra. eo. cõſiderauimus [ſatisfactionem] quod dicit, vt inf. de verbor. ſignifi. ex parte, Philip. [conſulatur] alias electionem confirmetis ipſius, vt patet in antiqua, Hoſtien.
9 ¶ Quarta † gloſſ. obiicit, ponit opinionem, quam reprobat, & ſoluit, & ad duas decre. cõtrarias reſpondet.
10 ¶ In quarta † glo. [ibi, ſi quis accepto tulerit] ſi accepto tuli, quod debebas, quia conueniſti expromiſſorẽ dare, nec dediſti, condico liberationem, vt in priſtinam obligationem redeas [& ibi, ſine] ponit caſum quando; vt certum quid reciperet vendicans, conuenit ſine ſcriptura, & ſtipulatione [& ibi odioſa] vt querela inofficioſi, ad quam non reuertitur, ſed agit ex ſtipulatu, vel præſcriptis verbis, vt ſeruetur, quod conuenit [& ibi, quamuis] licet accuſatus tranſactionem, per quam facta erat abolitio, non ſeruet, non poteſt accuſatio inſtaurari (& ibi, cum proponas] Si manumiſi ancillam, vel is, cui tradidi, qui volens habere eam in contubernium, pro illa promiſerat dare mancipium, licet non det, libertatem non reuoco, ſed ago de dolo [& ibi, qui fidem] vide de locato, potuit, ſuper quinta gl. [& ibi, ſi venditor] loquitur de venditore, q. certũ morbum patefecit emptori [& ibi. §. videamus] vltimus eſt. & vide de iud. dilecti, ſuper gl. 2. ¶ In glo. hic concurrunt [ibi diuus) vide de cri. falſi. c. pe. ſuper
11 1. gl. ¶ † In gl. 1. [ibi, Liti] & fecit hic forte papa pro bono pacis. 20. diſt. ſtudendum, ſecundũ Vin. Gof. [& in fi.] de verb. ſignifi. c. 2. 1. rñ. li. 6. ¶ In gl. 2. [ibi, por-
12 recta] dicebat † hic Inn. quod illa decre. ceſſat, quando cõſtat prioratum confirmatum per papam, vt hic [& ibi,
13 monachi] per † quam decre. dicebat hic Vin. quod ſi Abbas præciperet ei, quod dimitteret iſta, non tenetur ei obedire, cum quo ad illa emancipatus ſit ab illo, alleg. etiam 21. q. 1. ſi monacus. de reſcri. edoceri. alle. tamẽ ſubeſt Abb. de renũ. ad ſupplicationem. adde quod di
d xi ĩ. de præb. niſi,[d] in gl. 2. [ibi, Debitorem] pro quo mulier in veritate interceſſerat, ſed forte conſtituerat ſe principalem in fraudẽ. ff. eodem titulo. l. quamuis.
14 §. ſi cum eſſet [& ibi, odioſa] vt † querela inofficioſi [& ibi, qui fidem] de hoc 25. qu. 2. ſi eccleſiæ [& ibi, ſuper eo] quæ eſt cõtra ſecundum Gof. ſed auctoritas ſuperioris purgauit hoc vitium ſecũdum eum, & concordat ĩ.
15 de præb. niſi (& ibi, Agendum). q. d. vbi omnino † tollitur actio per pactũ, licet illud non ſeruetur, non reddit ius priſtinũ; alias bene. C. ad Turpil. l. quis (& ibi,
16 Cuſtodiam) vnde veſtitum † erat pactum interuentu rei. C. de tranſactionibus, ſi pro fundo. In contrariis erat ſimplex tranſactio ſecundum Inn. & Compo. vnde
e non poteſt agere, niſi prius res illa ſit euicta[e]. ff. de rer.
17 perm. l. 1. §. 1. dicit † Hoſti. quod hic certum quid determinatũ fuit a papa, & de conſenſu partium, quæ poteſtatẽ habebant componendi, in decr. cum pridem, nil certum fuit determinatum, ſed mandabatur prouideri non adiecto, in quo, nec quantum, nec proc. monaſterii poterat componere. ĩ. li. 6. de proc. qui ad agendum, ibi ergo reſtituitur actio, quia nihil poterat agi.
f hic agi potuit ad cuſtodiam, vel prioratum.[f] eodem modo reſponderi poteſt decr. ſane. vel dic, vt ibi ſcdm Inn. fuit de gratia, quod in cõtrariis auditi fuerũt, vel ibi poſſe derant, hic non. (Et in fi.) ſcdm Tan. & Vin. ¶ In glo. quibus (ibi, omiſſum) vel dic, quod illæ litteræ fuerunt teſtimoniales, & ad inſtantiam R. ſeni. tranſmiſſæ, ſm Innoc. & Hoſt. [& ibi, creditur] niſi contrarium probetur. ĩ. de probat. poſt ceſſionem, & c. quoniam, Tan. & Goff. ¶ In gl. ſed quia, in fi. quia nondum erat renunciatũ in cauſa: vel ne per ſurreptionem &c. ſecundum Vin. Abb. & ſecundum hęc ceſſat, quod opponitur, quod debuit confirmare, ex quo nõ poterat infirmare. ¶ In gloſ. vlt. in fi. idẽ Inn. nõ eſt hæc in tertia cõpilatione: ſed recitabat ibi Lau. hoc fuiſſe in compilatione B. ſ. Archi. Cõpo.

ADDITIONES.

a ¶ Abſoluta. Quia in iſto actu non poteſt abſoluta cautio interuenire, vt no. de his, quæ vi, metuſue cauſa fiunt. c. ſacris, in verſ. ſecundo quæro, per Io. An.

b ¶ Pronuncietur. Vide gloſ. in l. 1. §. ſi quis argentum. ff. depoſi. & Ludo. Ro. in l. non ſolum §. ſed vt probari. ff. de op. no. nun. & late per Iaſo in l. 1. ff. de offi. aſſeſ.

c ¶ Pronuncietur. Cõtrariũ vẽ probari in l quidã æſtimauerunt. ff. ſi cer. pet. vbi vide gloſ. & Bar. & doc. in l. 1. C. ſi ante rem iu. inf. alle. ſed illud ideo, quia pro parte confitetur reus, & vide ff. de leg. 2. qui ſolidum. per gl. & Bar.

c Iudicare. Vide Io. An. infra in c. cum dilecti. in gl. quare.

d Niſi. Et vide gl. & Mod. maxime Pau. in cle quia regulariter. de ſup. neg. præl. & Fed. de Sen. in trac. perm. q. 17. & Io. Andr. in c. porrecta. infra de confir. vti. vel inuti.

e Euicta. vide d. Fran. Curtium. in l. ſi pro fundo. C. de tranſac.

f Prioratum. vide pro intellectu gloſ. & tex. l. actionum, & l. cum mora. C. de tranſac. & ibi Bar. Bal. & doct.

SVMMARIVM.

1 *Electio caſſatur, ſi electus non habet ſcientiam ſufficientem, vel ante confirmationem adminiſtrat, & quare. num. 12. & ipſo iure 13. excipe vt num. 3.*

2 *Ad cathedrales, vel regulares eccleſias promoti, vel confirmati per curiam adminiſtrare non debent, & quando.*

4 *Iurare qui clerici debeant epiſcopo, remiſſ.*

Vocatur quis tanquam Aaron per electionem canonicam, ibidem.

5 *Magnus vocabitur in regno cælorum, qui fuerit, & docuerit.*

6 *Participij ſolutio in alia participia.*

Ob eam, locutio quando includat, ibid.

7 *Adminiſtranti ante ſuæ electionis cõfirmationem qui ſoluit, non liberatur: ſi tamen ipſe ſoluit alijs, ſecus.*

8 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. numer. 9. 10. & num. ſeq.*

Adminiſtratio non legitimæ perſonæ, quæ noceat adminiſtrãti, & num. 10.

Tutor ante inuentarium non poteſt adminiſtrare, niſi in caſu.

11 *Hæreditati ſe non immiſcet filia cur manumittendo.*

13 *Finis huius decretalis, quando locum non habeat, & nu. 15.*

14 *Electus ante cõfirmationem ſi conferat beneficia ſua priora, poſt caſſationem repetit.*

CAPVT XVII.

a 1 Qualiter Caſus. † Si electus ſufficientẽ non habet ſcientiam, vel ante cõfirmationẽ adminiſtrat, caſſatur ipſius electio, & facit ad vtranque partem Rubricæ [Confir-
2 mationem] hodie † promoti vel confirmati per curiã ad cathedrales, vel regulares eccleſias adminiſtrare non debent, vel ad adminiſtrationẽ recipi, niſi litteras confirmationis, vel promotionis oſtendant, quod dic, vt in extra. Bonifa. Iniunctæ nobis [Immiſcuit] ſi ſe
3 † permiſit inſtallari, non nocet illi, qui generalem conſuetudinem hic habet. ff. de legib. ſ, minimè. ff. de acquir. hær. pro hærede, ſm Innoc. Hoſt. & Compo. nec obſtat. infra eo. eccleſia. 1. ſecundum Hoſt. & ibi dicã
4 [Clericis] qui † clerici iurare debeant epiſcopo, vide ĩ. de iureiur. nullus [Apoſtolorum] ad Hebræos 5. [vo
5 cantur] per † electionem canonicam, Abbas, Aaron, Leuitici 8. & 21. diſt. §. 1. [aſſecutus] tum iuxta verbũ dominicum, qui fecerit, & docuerit, magnus vocabitur in regno cælorum in c. Matthæi. 5. eod. [Irritãdam]
6 idest † irritam nunciandam quo ad defectum ſcientiæ, quò ad adminiſtrationem propriè. contra infra eod. bonæ. ibi ſoluitur, Hoſt. [ob eam] ſic repetit, vt includat, quæ fecit alijs, & quæ alij fecerunt ſibi, vide qd dicam de no. operis nunc. c. a. ſuper verbo, ob id, in prin. Boatius dixit, ꝙ primum reſpicit coniuncta: ſe-
b cundum e, quę ſunt ſeparata[b] [Non tenere] nunquid
7 † liberatur, qui tali ſoluit? dic quòd non. ĩ. de iureiura. eã te, in princ. Sed ſi ipſe ſoluit alijs, liberatur eccleſia: quia etiam inuito aliquo poſſumus ſoluendo, quod debet, eum liberare. ff. de ſolutionibus. l. ſoluere, ſecundũ
c Abb.[c] & Pet. ¶ Prima † gl. alleg. duas concor. & duo
8 contraria, & ſoluit: demum ponit opinionẽ Laurent. quam tamen conſulit non teneri. ¶ Vlt. glo. alle. tres
9 ꝯcor. & duo contraria, & ſoluit. ¶ † In gl. 1. [ibi, l. pe.] vide de iudicijs, dilecti, ſuper 1. gl. [& ibi, pro hęrede] vide de appellat. ſolicitudinem, ſuper vlt. glo. [& ibi, Tutor, qui non ſatiſdedit, nil de bonis pupilli alienat [& ibi. in dubium] ſi ꝯ tutorem, qui non ſatiſdederat, eſt lata ſententia, ipſo iure nulla eſt, vnde nec eget minor reſtitutione [& ibi. ſi quis ſeruum] hæres ſuus, qui dicit ſe abſtinere velle, ſi aliquid de hær. amouerit, abſtinendi beneficium nõ habebit. ¶ In gl. vlt. [ibi. Non dubium] vide de foro competen. ſi diligenti, ſuper vlt.
10 gl. ¶ In gl. 1. [ibi, Lauren.] dixit Tanc. Philip. Goffre. poſt Lauren. ſubtiliter dixit Lauren. ſed ſecularius eſt, ꝙ per alios hæc gerantur, ſecundum Abba. dictũ Laurent. ſeruari poſſet, ſi proteſtetur: alias ſibi periculum immineret, dixit Hoſt. conſulo cum Tancre. ſed ſi ſic adminiſtrauerit, ſum cum Lauren. nec talem repello
d [& ibi, in dubium] & tutor † ante inuentarium admini
11 ſtrare non poteſt: tamen tunc id gerit, quod nec modicam dilationem expectat. ff. de adminiſtratione tutorum, tutor, qui repertorium. 1. reſpon. & §. 1. Hoſtię. [& ibi, facit] & ſecundum Tan. dic vt ĩ. eo. auaritiæ, li.
12 6. Et quare † ante confirmationem prohibetur adminiſtratio, ibi not. in gloſſ. & tunc [& ibi, ſi quis ſeruum & l. ſi pupillus, alias Iul. §. ſi quis ſeruum, vbi manumit-
e tendo ſe immiſcet, & eſt hæres; nec eſt contra[e] C. de iure deli. l. 1. vbi filia manumittendo non immiſcet ſe hæreditati: quia olim prius petebat bonorum poſſeſſionem emancipata, quam adiret, Vincen. [& ibi, ele-
13 ctio] videtur † hodie caſſa ipſo iure. inf. eo. auaritiæ, lib. 6. ibi videas in gl. vlt. ¶ In gl. vlt. in fi. [& ibi, verſiuerum ſeruus putabatur liber] adde quod no. de bigamis, nuper, in gl. hinc collige, dicebat Vincen. & Gof-
14 red. quando † caſſatur electio non confirmata, locũ habet, quod hic dicitur. Si enim electio cõfirmata ope exceptionis caſſetur, non tamen caſſantur geſta per eum, alleg. l. Barbarius. ff. de officio prætoris, & decre-
15 conſultationibus, vnde dicebat Compo. ꝙ ſi † electus ante confirmationem conferat ſua priora beneficia, poſt caſſationem repetit, vt hic. Secus, ſi poſt confirmationem, vel in caſu, quo ante confirmationem licitè adminiſtrat, ad hoc intra eo. nihil, et quod ibi notatur.

ADDITIONES.

a Qualiter. Io. And. in c. veritatis. infra de iureiur. alle. hoc pro cõtrario illi, & Inn. in c. cum Bertoldus, de re iudic. & ibi ſoluit, & econtrario huic. i. fra de præb. cum iam dudum Bald.

b Separata. Vide Bal. & Saly. in l. non dubium. C. de legi.

c Abb. Secundum hoc, an tunc contra inuitum habeat actionem negociorum geſtorum ad repetitionem ſoluti, ſunt gl. contrariæ, de quo vide Bart. in l. ſoluendo. ff de neg. geſt. & in l. ſi Stichum. §. ſi ff. de noua, & an conſignatio per extraneum facta liberet debitorem vide Bal. & doct. in l. acceptam. C. de vſur. facit ad materiam. l. ſi vt bona. & ibi Bar. ff de condi. indeb.

d Talem. contrarium eſt hodie verum, vt no. gl. in c. auaritiæ, ſuper ver. colore.

e Contra. Et vide Alberi. de Roſa. & Bal. & vide Ludo. Rom. in l Iulianus. §. ſi ſeruus. ff. de iure delib.

SVMMARIVM.

1 *Ad electionem canonicam non vocandum, qui vocant illum tenentur expectare, niſi in duobus caſibus, & quibus, & hoc ſpeciale in electionibus.*

2 *Decretalis diuiſio.*

3 *Vicinitas habet quid fauoris.*

4 *Nominare pro eligere, alibi pro præſentatione.*

5 *Non creditur ſocio ſine litteris ſociorum.*

6 *Impeditus non expectatur ad electionem, ſed dat procuratorem.*

7 *Redeundi tempus quare hic ſtatuitur.*

8 *Mora longior ſuſpecta in electionibus, & ratio.*

9 *Papa Apuliæ regno vacanti ſuccedit.*

10 *Feudatario paruulo omnes, qui teneatur ei per fidelitatem, cui iurare debeant.*

11 *Aſcenſus principis ſecularis ex multis cauſis requiritur, & quibus.*

Gratia eſt quod facit papa, licet ſit iuris, ibid.

12 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. nume. 13. et 14.*

Sciens certiorari debet & quis. & num. 14. 15. 16. 17.

15 *Abſentes ad electionem vocandi, etiamſi vacationem ſciant & ibi citatio facienda, & num. 15. & 16.*

16 *Sciens ſi quis vt homo, certioratur vt iudex.*

17 *Verbi in ſua reſolutio.*

18 *Electio facta, non expectatis vocatis, valet, & quando ex.*

ex glo. [illegible] vocantes tamen tenentur vocatis, ſi fecerint expenſas.
Mandatum poteſt eſſe reuocatum, & tamen durat actio mandati, ibid.

C A P V T XVIII.

1 **Cum inter vniuerſas.** C. † Secũdum glo. ſic ſũma.
Qui vocant ad electionem canonicum non vocandũ;
illum expectare tenentur, niſi à papa de hoc fuerint
2 abſoluti, vel periculum ſit in mora. Et ſunt † duę par-
tes. prima deciſè ponit ſupplicationem capituli, quam
iuſtificat, ſecunda cauſam reddens illam admittit. Et
circa duo capitulum inſtruit, ſecunda ibi, quia verò
3 [Metropoles & inf.] Capuana † ſit apoſtolicæ ſedi vi-
cinior, ad prouiſionem ipſius ſpecialibus aſpiramus
&c. In antiqua dixit Hoſti. quaſi dicat iſtam amplecti-
mur viſceribus, ad id, quod de vicinitate dicebat anti
qua, facit infr. de offi. vica. c. pen. [Mouentes] tolle qđ
eſt inſ. quendam ſocium veſtrum, &c. [Intimatam vo
4 bis] ſcilicet capitulo [Nominare] i. eligere † ſic inſ. de
appellatio. conſtitutis, & cap. conſtitutus, in fi. alibi
ponitur pro præſentatione. inſ. eo. querelam. alibi pro
electione. infr. eo. cum in iure: vel loquitur de ſolenni
nominatione, de qua ſupr. titu. 1. ad fin. & infr. eod. ꝙ
ſicut, in prin. ſecundum Hoſtien. [Cum litteris] aliter
5 † non crederetur ei, an infr. de offi. dele. coram. Hoſti.
[Iter arriperent] de hoc inſ. de appellati. perſonas [Re
deundi] qui forte fuerunt vſque ad terminum expe-
ctati. Sed mandauerunt, ꝙ adhuc expectarentur, for-
tè allegantes iſtas cauſas abſentiæ, ſecundum Inno. &
6 Hoſt. Sed vt dicit Inno. ſpeciale † in electionibus, & im
a peditus non expectatur, ſed procuratorem [a] dat. infr.
eo. quia propter. §. penul. dato, quòd vocandus ſit, vt
7 ibi, hic † ſtatuitur tempus ad redeundum: quia in ip-
ſius poteſtate erat reuerti, & ſic non contradicit. infra
de appella. ex inſinuatione, ſecundum Vin. & eſt ſimi-
le infra de cleri. non reſi. qualiter, & c. inter quattuor
[Quorum] canonicorum [Eius] metropolitani [Lon-
8 gior] no. pro † mora vitanda, de hoc infr. de pœniten.
& remiſ. ca. vlt. in 1. gl. [ſuſpecta] quia timẽdum eſt de
9 corruptione, & colligatione [Vice regia] quia tũc † va-
cabat regnum Apuliæ, in quo ſuccedebat papa, ſimi-
le inſ. de foro compet. licet, ſecundum Hoſti. & Abba.
vel erat vltra mare, vel erat ſciſmaticus, vel rebellis,
ſm Boat. vel fortè, ſecundum Vin. Rex paruulus erat.
10 & R. hic arguit, ꝙ ſi filius feudatarii † paruulus erat,
omnes, qui tenentur ei per fidelitatem iurare de-
bent domino feudi, & ab eo recipere inueſtituram,
quod non credit, ſed hoc facient tutori, donec ille per
ueniat ad ætatem. infr. de æta. & qual. ex ratione [Aſ-
11 ſenſum] forte propter † feudum, vel talis erat conſue-
tudo, ſic ſupr. eo. cum terra, & inſ. eod. ꝙ ſicut, vel Rex
erat patronus. infr. eod. ſacroſancta. Hoſti. [Gratiam]
gratia eſt, quod facit papa, licet ſit iuris, ſupr. eodem
12 poſtquam. ¶ Quarta † gloſ. arguit ad quæſtionem, de
qua remoto &c. ¶ Quinta reſpon. per quæſtionem, an
ſcientes eccleſiam vacare &c. ¶ Sexta gl. alle. concor.
& ſoluit ꝯrium. ¶ Pen. gloſſ. quærit, alle. pro & ꝯ, ponit
13 opi. Ioannis, & ſoluit diſtinguendo. ¶ In † quarta glo.
ibi, dicantur quo ad præſcriptionem longi temporis.
[& ibi, Plane] vide ſup. eo. licet, ſuper gl. pe. ¶ In 5. glo.
[ibi, ſciuit] rem, quam emit, ſeruitutem debere, [& ibi
Curiales. 2. l. 10.] curiales extra terminos propriæ ci-
uitatis venire p iudices prouinciarum nõ cogitur, ni-
ſi publica neceſſitas exigat [& ibi, ſi præſente] vide de
emp. & vend. cap. fin. in prima gloſſ. ¶ In 6. gloſſ. [ibi,
§. penultim.] arbiter aſſidet loco, quo vna pars poteſt
honeſtè venire, alia non. ¶ In gloſ. pen. [ibi, nemo] vi-
de de hac, & ſe. j. de appel. cum ceſſante, ſuper 1. glo.
[& ibi. §. pen.] vide de depoſito. c. 1. ſuper 3. gl. [& ibi,
Per fundum,] vide de ſent. excom. officij, ſuper 1. gloſſ.
[& ibi, Quod ſi nõ vt totum] vide de priuileg. ſi de ter-
ra, ſuper gl. 2. ¶ In glo. vlt. [ibi, Qui duos] nepotem ex
vno filio auus emãcipare, & quaſi ex alio filio adopta-
14 re poteſt. ¶ In † gl. [a quâ remoto. in fine] adde quod
no. de teſtib. c. 2. lib. 6. in gl. ibi in gl. ibidem exiſten-
b tium. [b] ¶ In gl. vnde vocari, ibi, l. 1. in fi. & j. de regu.
iur. eum, qui certus, lib. 6. vbi de hoc [& ibi, proueniat]
Putat Hoſt. in hoc caſu citationem in eccleſia loci, in
quo moratur, publicè faciendam, ne cauſari valeat ſe
contemptum, arg. j. de dolo, & contum. c. fin. ad idem
Ci. eo. tit. cauſam. §. 1. & 2. de inſtito. acti. ſed & ſi pu-
pillus. §. proſcribere, & ſequen. Hoſt. [Et in fin.] Idẽ In-
15 nocen. Hoſt. Compo. & Abb. quia † conciliũ, quia pro-
pter, indiſtinctè dicit abſentes vocandos, & hoc eſt tu
tius: quia licet ſciant eccleſiam vacare, forte diem ad
c electionem aſſignatam ignorant. [c] argum. ff. de adul-
d terijs, denunciaſſe [d] imo, & ſecundum Compoſt. & ſi
diem ſcirent, vocari debuerunt, niſi aſſignationi inter-
fuiſſent, vel ad ſtatuendum vocati fuiſſent, quod intel
lige, vt dicam infra eo. eccleſia 2. ſuper gl. 2. videmus,
16 ꝙ qui † ſcit, vt homo, certioratur, vt iudex. 2. q. 1. mul-
ti, & interdum fit certioratio ad cautelam. 11. diſt. qs
neſciat, & facit quod no. de offic. deleg. prudentiam.
17 In gloſſ. ſicut quidam [ibi, potuerunt] ideſt † præſumũ
tur potuiſſe, & ſic ſoluitur cõtrariũ [& ibi, Circa prin.]
& ibi de hoc in 1. gl. ¶ In gl. pe. [ibi, de gratia] hoc pla
cet Innocent. quòd fuit gratia propter diſtantiam, &
vide huic ſimile, quod dicam vt lite non conte. cap.
1. ad fi. magnæ gl. [& ibi, Acquiſitum] ſicut in preca-
rio. infra de precario, precarium. Item, ſi diceres eſſe
mandatum, inſtitu. mandati. §. rectæ, Compoſ. [& ibi,
Proximis iuribus] ad hoc infra de his, quæ fiunt a præ-
latis. c. fi. & facit quod dixi in prima quæſtione Padua
na de doctore diſputante in Mercuria. quam vide de
e regu. iu. [e] acceſſorium, lib. 6. [& ibi, Periculum] nouũ;
vt quia iuriſdictio eccleſiæ occupatur, ad hoc infra de
loca. cum propter, & infra eo. vbi periculum. §. idem
quoque [Et in fin.] dixerunt Hoſtien. Compoſt. Pet. de
18 San. & Abb. quòd † valet electio facta illis non expe-
ctatis, cum contra conſtitutionem aliquam non ſit fa-
cta, tamen vocãtes vocãdos, quos non expectauerunt,
tenentur ad intereſſe, ſi fecerunt expẽſas, poteſt enim
mandatum eſſe reuocatum, & tamen durat actio man
f dati pro his, quæ mandatarius expedit [f] ff. mandati, ſi
præcedẽte, in prin. & argum. ff. de condi. cauſa da. ſi pe
cuniam.

ADDITIONES.

a ¶ Procuratorem. In iudicijs autem, vide gl. & Io And. in c. 2. de procura. & Bart in l. 2. ff. ſi quis cau. & in l. 1. de diuer. & temp. præſcrip.
b Exiſtentium. Et de off. ordin. quamuis, in gl. & in c. cũ in eccleſijs, in gl. ambobus, lib. 6.
c Ignotam. Et vide multa ſimilia allegata per do. Feli. in c. cũ contingat. ſupra de reiẽr.
d Denunciaſſe. Pro hoc facit qđ ibi no. Bar. & Io. And de empt. & vend. c. 6.
e De reg. iur. Ad materiam facit l. poſt mortem. §. fi. ff de cõtrahẽ. & in l. amiſſimus § fi ff. de excu. tu. & quod habetur in l. petendæ. C de temp in integ. reſt.
f Expendit, Vide Alb. de Roſ. in l. de qua re. §. cum abſentem, de iudic.

SVMMARIVM.

1 *Poſt appellationem ſi fiat electio non inſpicimus, an poſt appellationem, ſed an contra ipſam fuerit electio celebrata, vide num. 3. & 12.*
An impediat electionem, num. 23. non impedit, quod edicto perpetuo cantetur, ibid. & num. 26.

Eligendi ius remanet penes vocantes, ſi vocati ad electionem venire contemnunt, ibid.
Confirmatoris officium quod, ibid.
3 *Diuiſio decretalis.*
4 *Tempus medium vocatur, quod fluit appellatione pendente.*
De gremio eccleſiæ, an dicatur electus ex eccleſia minori, ibidem.
Appellatio ſi fiat extra iudicium, reuocatur id ſolum, quod contra ipſam appellationem fit, & non alia, & exempla, & num. 7. niſi in caſu num. 6. & 12. ſecus ſi fiat in iudicio, num. 8. & 9. & quando per eam iuriſdictio ſuſpendatur, tã delegat, quam ordinarij eiſdem num. & 10.
9 *Recuſari an poſſit iudex, a quo appellatum eſt, verſiculo. Item.*
12 *Examinatio non omnis lata poſt appellationem caſſatur.*
13 *Electio non omnis lata poſt appellationem caſſatur.*
Electio, an in choro facienda ſit, cui ex nullis cauſis poteſt ob traduci, num. 15.
Electores quando ſe faciunt alienos ab electione, ibid.
Decretalis bonæ. 1. §. verum, de poſtul. intellectus, ibid.
14 *De loco electionis diſcordantibus eligentibus maiori parti ſtabitur, niſi in caſu, & non eſt de ſubſtantia, num. 30.*
16 *Res eadem nulla poteſt eſſe feſtinata, & examinata.*
Diligentiæ & celeritatis laudem quòd habere ſimul poſſit, non eſt omnium quicquam, ibid.
17 *Inquiſitionis caſus abſque infamia.*
18 *Electio ſit in poſtulandum.*
Auditus hic non ſufficit ſimplex, ibid.
Supplementum contextus, ibid.
19 *A rigore iuris recedendum ex cauſa.*
20 *Mandatum non attenditur aliquando ex fauore.*
21 *Procurator, cui committi ob ætatem non poteſt eccleſia cathedralis, conſtituitur, & num. 36. omnia poterit, quæ electus cõfirmatus, excepta alienatione immobilium, & aſſimulatur viſitatori, num. 37.*
23 *Epilogus, Suffragium, & additio gloſſarum.*
Expectandi, an ſint coelectores, contutores ſi admoniti redire nolunt. §. 1.
Per liberam adminiſtrationem non datur adminiſtrandi male poteſtas. §. ſi.
25 *Temporis ex diuerſitate colligitur ratio diuerſitatis.*
Nuncians nouum opus non expectatur, niſi per tres menſes ibid.
26 *Socij paciſci nequeunt, vt nulla fiat inter ipſos diuiſio.*
27 *Ad electionem quando procedi poſſit a præſentibus in aliorũ abſentia, & nu. 28. & 29. 30. 31. & quæ dic 32. 33. 35. gloſſatorum conciliatio in gl. Nunquid. ibid.*
28 *Par in parem quo caſu habeat auctoritatem.*
Capituli, ſeu collegij canonicorum citationes ſunt monitiones & denunciationes, & quibus ſimiles ſint, num. 30. & non ſolennes. num. 31.
Pares, & minores denunciationes facere poſſunt, non citationes. ibid.
33 *Concilium oriente ſole.*
Conuiuium occidente.
Citationis verba ponderanda, ibid.
34 *Terminum ſibi, vel compromiſſarijs a ſe datis, eligentes ſtatuere poſſunt, non conſiliarijs à papa datis.*
35 *Præſentes qui ſunt abſentibus alijs de collegio, vel capitulo poſſunt eligere &c. num. 27. cum ibi deſcriptis.*
36 *Minori ex gratia conceditur eccleſia cathedralis ſub nomine procuratoris, & ſupra num. 21. Adueniente ætate poterit diſſentire, & conſecrari non poterit, niſi confirmatione præcedente, niſi in caſu, & num. 38.*

CAPVT XIX.

1 Cum nobis olim † Caſus. Tria dicit quo ad ti. primo, quòd non inſpiciemus, an poſt appellat. ſed an contra ipſam fuerit electio celebrata, ſecũdo, quòd penes vocantes ius remaneat eligendi, ſi vocati ad electionem venire contemnunt, tertio, quòd ad officium confirmatoris pertinet inquirere de perſona electa, etiam nemine opponente.
2 te. [a] Et primo † ponitur allegatio contra electum. ſecũ
2 dò ibi, Sed contra, allegat pro electo. tertio ibi, his igitur, ipſius examinatio. Quarto ibi, nos eccleſiæ, procurationis commiſſio, ſecundum Hoſtienſ. [interpoſitam] ab Archidia. Reatino, qui erat canonicus Capuanus [Ex ſuis] vt patet in antiqua [Niſi canonica] nõ vi
3 detur † procedere talis appellatio: quia ſi ſequatur electio canonica, non fit contra app. vt ſequitur, ſi minus canonica, etiam præter appell. caſſaretur, vt infra eo. auditis, vbi de hoc ſecundum Innocent. niſi dicas, quòd appellatio reddat nullam electionem, vt ſequitur, & probatur, in capit. auditis, quæ alias eſſet annullanda, infra eod. quia propter. §. aliter, Hoſtié. [poterat] prima facie, & male [Medio tempore] id eſt † ea
4 pendente [Talis electio] facta de clerico alterius eccleſiæ, vt patet in antiqua, & quod not. hic Io. de electo de minori eccleſia, an dicatur de gremio, dicam infra de teſtamen. requiſiſti, ad fin. ſuper gloſſ. argumen. quòd [Non vt nulla] ſed eſt ſciendum ſecundum
5 † Innocent. quòd ſi ille, a quo extra iudicium appellatur, contra ipſam appellationem aliquid iniuſte fecerit, illud ſolum reuocabitur, & non alia, etiam ſi iniuſta fuerit appellatio. vide quod dicam de appellat. conſuluit. 2. ſuper 1. gl. vnde ſi quis appellat ex cauſa, ne capitulum eligat per compromiſſum, poſtea ſecutum compromiſſum ſit: ſi tamen effectum no habuerit, vel quia compromiſſarij non elegerunt, vel quia electus renunciauit electioni de ſe factæ, ſi capitulum poſtea eligat per formam ſcrutinii appellante vocato, & contemnente venire, quia de appellatio. ſua forſitã confidebat, nõ obſtante appellatione valebit electio: quia licet facta ſit poſt appellationem, non tamen cõtra, vt hic ſequitur. Idem ſi appelletur, ne talis canonicus admittatur, quia eſt excommunicatus, dummodò ſit occultus, & ignoranter admittatur. Secus eſſet, ſi publicus, vt patet in eo, quod legitur, & notatur infra de procurato. cap. fi. & infra eod. illa: tamen vox ſua non præſtat ſuffragium, & ſic appellatio iuſta fuit quantum ad id, & bene tranſtulit negocium ad ſupe-
6 riorem ſecundum Innocen. excipe † a prædictis appellationem factam in epiſcopalibus, quod dic infra eo.
7 quamuis, lib. 6. Idem † eſt, ſi appellatur, a prouiſore, ſiue executore, ne præbendam conferat non vacantem, quamuis enim præbendam talem conferat, & canonicatum, quem ex vi reſcripti conferre poterat, & ſi præbendæ collatio facta non teneat, & caſſetur; tenebit tamen collatio de canonicatu rite facta, non obſtante appellatione facta, & confirmabitur, argum. infra de præb. relatum, & c. dilectus. infra c. fi. & id, quod legitur, & notatur ſupra de reſcrip. conſtitutus, reſponſo primo. Idem, ſi appellatur a receptore teſtium, ne talem excommunicatum recipiat, & ipſe recipit illum, & alios, valebit quo ad alios, & idem in ſimilibus eſt tenendũ.
8 Secus † eſt in iudicio, ibi enim, ex quo tenet appellatio ſuper vno facta articulo, vt quia non aſſignatur locus tutus, vel quia non fit mentio de diœceſi, tota iuriſdictio eſt ſuſpenſa, & ideo quicquid poſtea fit, totum eſt reuocãdũ, vnde dicitur tota die, reuocato in irritum, & cætera, vt patet ſupra de reſcriptis, ſignificante, Rodulphus, ſignificauit. Idem ergo erit, ſi appelletur, ne excommunicatum aliquem in teſtem recipiat, dummodo offerat probationes paratas, argumen. infra de teſti. ſpoliato. litteras. §. præterea. alij contra, niſi iudex ipſius dictum ſequeretur, argumẽ. j. de re iudica. cum I. & A. ſufficit enim, quòd non grauetur, vt ibi, & vide quod ibi dicam in gloſſ. conſpiratorum, & ſuper gloſſ.

gl. penult. & vlt. & inf. de appel. ſuper eo. 1. ſuper gl. ergo videtur, & idem in aliis ſimilibus ſecundum Inno. Sed certe grauatur eo ipſo, quòd recipitur tū propter ſcripturam, tum propter dilationes deliberationis. & ideo videtur, quòd omnino iuriſdictio ſuſpendatur,
b vt ſup. nos b hoc † in delegato, cui vna cauſa tantum
9 commiſſa eſt: aliter appellatio in vna cauſa facta, non impediret proceſſum alterius, arg. ǰ. de officio ordin. dilectus, §. penultimo, etiam ſi cauſa eſſet reconuentionis ſecundum Innocent. Sed contra in eo, quod legitur, & notatur ǰ. de ordin. cogn. cum dilectus. §. nos.
c c autem. Item iudex, ex quo ab eo appellatum eſt recuſari poteſt, quod dic, vt legitur & notatur ǰ. de appell.
d ad hoc, ſi in vna d cauſa. Item † ordinarius, etiam ſi ab
20 eo appellatum ſit, poteſt nihilominus in aliquibus procedere; quod dic, vt not. inf. de appell. cum teneamur
21 [Canonica] quid ſi † appellatur, ne fiat electio certo tempore, vel certo loco pro eo, quòd timetur tunc impreſſio? dicunt quidam non valere, niſi ſequatur impreſſio, quia nec valet appellatio extra iudicium facta, niſi probetur vera cauſa, ex qua eſt appellatum, de quo remittit Inno. ad no. per ſe. ǰ. de his, quę ſunt a maiori parte capituli. cap. 1. dicas ſecundum Inn. & Hoſtié. quod iuſta eſt appellatio, dummodo de impreſſione timeretur per probabiles coiecturas, quę poſtea probentur, infra de appellat. bonæ. ǰ. de ſpon.
e veniens. ff. quod metus cauſa. l. metum. e ǰ. eo. tit. abbas, & c. ad audientiam. ǰ. eo. quiſquis, & cap. bonę. 1.
22 ver. deinde, vbi de hoc [Contra formam] nota † hic nō caſſari omnem excommunicationem latam poſt appellationem legitimam, ſed illam, quæ fertur poſt & contra. Secus ergo, ſi poſt, ſed non contra. vnde, ſi appello ab ordinario, ne excommunicet me irrequiſito, & ipſe me citatum & contumacem excommunicat, valet excommunicatio ſecundum Goff. Quid ſi appello, ne me iniuſte excommunicet, ille vero excommunicat me non admonitum, vel ex odio, de quibus cauſis ſententia eſt iniuſta. infr. de ſententia excommunicationis, ſacro. 11. quæſtio. 3. §. ſi ergo? Dicunt quidam quod tenet ſententia, arg. de app. c. 2. 11. quæſt. 3. cap. 1. Hoſtien. contra, allegat de appel. conſuluit. 2. & hic de officio deleg. cum contingat. de ſenten. excommunicatio. per tuas. §. 1. & hoc verum, ſi extra iudicium appelletur, vel vbi ſuperior conqueritur de ſubdito, & vult ſibi ius dicere. ǰ. de appellat. bonæ, & cap. dilectis. Nam in iudicio facta appellatio non valeret niſi a grauamine. ǰ. de appellat. vt debitus. quod dic, vt ǰ. eod. tit. interpoſita. Sed obiicitur ſecundum Innocen. hoc factum fuit cōtra appellationem, quia. ſ. facta fuit canonica electio. ſ. de minore, & ideo nec confirmata, vt ſequitur. reſpondet, quòd hic reſpectus habetur ad partem aduerſam, quę hoc non allegabat, quia nil obiiciebat contra perſonam, vel licet papa non confirmauerit, non tamen fuit probatum, quòd eſſet minor. dicit Hoſt. vtique, nec quod eſſet maior, remittit ad no-
f tata ǰ. §. 1. & 2. f Propter quod] i. propter quam appellationem [Et. 1.] opponebant etiam, quòd ipſis abſentibus fuerat celebrata [Archidiaconus] ſ. qui appellaue-
23 rat [Chorum] ar. quod † in choro facienda ſit electio. de hoc remittit Hoſti. ſup. eo. cum terra [Alienos] hoc, quia vocabantur a maiori parte, & ſecundum formam apoſtolici reſcripti: ſecus, ſi vocarentur a, & contra mentem apoſtol. mandati, quia tunc non imputaretur, & ſic loquitur de poſtul. bonę. 1. §. verum. not. autē
24 Hoſtienſ. quòd † quando partes diſcordant de loco, in quo fieri debeat electio, maiori parti ſtabitur, niſi minor aliquid rationale prætendat. inf. eo. bonæ. 1. §.
25 1. [mandati] ſup. c. proximo [Non poſſe] ratione † cō-
g temptus; poſſent tamen ex alia rationabili g cauſa ſecundum Petr. [Elegiſtis] in poſtulandum, ſecundum Hoſti. ne ſit contra. ſ. eo. cum in cunctis, & quæ not. de poſtul. c. fi. [Dicentis] 1. ad Timo. 5. in ti. [Cito] Apu-
16 leius libro de deo ſacratis, in prin. nulla † res poteſt eſſe eadem feſtinata, & examinata, non eſt quicquam omnium, quod habere poſſit ſimul laudem diligentiæ & gratiam celeritatis, & tamen videtur cito impoſuiſſe, non probata. ſ. maturitate ætatis contra capitulum, quid eſt cito, alleg. in gl. dic, vt inf. ſecundum Hoſtie.
17 [Inquirenda] nota † caſum, in quo inquiritur ſine infa-
h mia, Inn. h [Cognouerunt] forte in ſcholis. inf. c. proximo, vel natiuitate, ex loco vnde duxit originem. inf.
18 c. ſcriptum, ſ. eod. poſtquam [Electione] facta † in poſtulandum ſecundum Hoſti. [Audiuimus] ſic 22. qu. 5. hoc videtur, & de hoc de reſcriptis, cum contingat. dicit Hoſt. non ſufficeret ſimplex auditus, ſed neceſſe eſt hoc probari. 78. di. quid eſt. vnde ſupplex, maxime [Attigiſſet] & tamē requiritur, ꝙ compleſſet [Obſeruare] imo videtur violare. ſ. eod. cum in cunctis. 78. di. quid
19 eſt, dic † ſecundum Hoſt. ab illo rigore recedendū ex cauſa, & cauſam diſpenſationis ſtatim ſubdit, & ſic ſeruat rationes, & canones volentes, ꝙ ex cauſa diſpenſetur. 1. qu. 7. §. niſi, & ſequen. vnde Abb. exponit, & concor. Pe. rationes. ſ. facietes pro electo, & canones facie-
20 tes contra electum. Sed contra, ad † petendam confirmationem, non ad diſpenſationem fuerant miſſi nuncii, ergo non debuit diſpenſare. inf. e. c. proximo ad fi. Solutio, dicit Hoſti. quòd forte fauor ſubdiaconi fuit hic in cauſa, vel in contrario nulla neceſſitas imminet hic ſecus, vt probat ſequens litera [Propoſitum veſtrū] ſ. inſpiciens neceſſitatem, & vtilitatem eccleſiæ [Po-
21 tius] quam perſonæ [Committentes] omnia † poterit, quæ electus confirmatus, excepta alienatione immobilium. ſ. eo. is cui, lib. 6. & quædam hic Compoſt. no.
i ibi videas in gl. penul. i ¶ Prima † gl. ponit differentiā
22 inter appellationem, & denunciationem. ¶ Tertia gl. quærit, allegat pro & contra, ponit opi. Ioan. & ſolut. ¶ Gl. no. ꝙ arguit etiam de facto ſuppleri & c. remittit
K ponens hic ſpecialitatis cauſam, & dat ſimile k ¶ Penult. gl. quærit, ſoluit, ponit opinionem Innocen. ¶ In
23 † gl. 2. [ibi. l. vlt.] vide de appel. qua fronte, ſuper gl. quia propter, ibi [Si quis riuos] loquitur de reficiente, vel purgante riuos, vel cloacas, qui nō impeditur per nunciationem noui operis, cū id publicæ vtilitatis intereſſit. ¶ In tertia gl. ibi [Tutor qui. §. 1.] vide de eo, qui mitti. in poſ. ca. 2. ſuper gl. 1. [& ibi. l. 1. in fi.] ibi dicit textus, vitium alienæ ceſſationis ad diſpendium tuum pertinere iuris ratio non patitur, & loquitur, cum dimiſſo officio tutores erāt ſoluēdo. Sed dum nō conueniretur, facti ſunt nō ſoluēdo [& ibi, Nō tantum] cum de ætate pupillorum, quorum tutelam gero, vel quibus datus ſum tutor, non reſtant niſi ſex menſes, non recipitur excuſatio [& ibi, inſulam] pœnalis ſtipulatio de inſula conſtruenda, vel ſiſtendo in iudicio nō committitur, niſi labatur integrum tempus, etiam ſi certum ſit ǰ. tēpus pareri non poſſe. ¶ In gl. no. ibi [Quos prohibet] ſ. a poſtulādo [& ibi. l. vlt.] vide de poſtulando, bonæ. 1. ſuper. 1. glo. ¶ In gl. antepe. [ibi. §. illud] hanc, & ſequē. vide de ele. non reſi. tuæ. ſuper gl. 2 ¶ In gloſ. vlt. ibi (Filiusfamilias) filiusfami. habens liberā adminiſtrationem peculii nō donat, quia illa adminiſtratio nō eſt data, vt perdat; tamē ſi iuſta ratione motus donet, valet. & ibi, [Non tātum] alias tamen vide
24 de cleri. coniu. cum olim. ſuper vltima gl. ¶ In † gl. 1. [In fi.] Io. idem no. 2. q. 6. appellatione, in vlt. gl. dicūt quidam, vt Gof. in ſumma, de noui operis nunc. §. effe-
25 ctus. ꝙ hic inducitur prætoris auctoritas, dici † poteſt ex diuerſitate temporis rōnem diuerſitatis colligi, nā denuncians non expectatur niſi per tres menſes, de

noui

noui operis nunc, c. ſi. appellans per biennium, & plus
ex cauſa. de appel. cum ſit, & c. ex ratione. Sed in mora
modici tēporis. & c. ff. de iud. ſi debitori. abſtineat igi-
tur interim ædificans, & ſi ius ædificandi habere ſe cre
dat, & hoc ſibi expedit, quia ſi erraret, perderet expen
ſas conſtructionis, & demolitionis. ¶ In gl. 2. ibi, Non
26 valet] ſic † ſi ſocii paciſcerentur, vt nulla fiat inter eos
diuiſio, non valet. ff. communi diui. in hoc iudicio. §. ſi
conueniat, Vin. ¶ In gl. [Nunquid, ibi, plures [de gra-
tia fuit illud ſecundum Inn. Hoſt. & Compoſt. [& ibi,
Hoc non credo] idē hic Tancre. Phi. & Gof. dicit Hoſ.
27 quod putat hanc opi. veram, quando † duæ partes ca-
nonicorum ſunt præſentes, & aſſignāt arctationis cau-
ſam. Si vero duæ partes ſint abſentes, vel non aſſigna-
tur iuſta & vera cauſa reſtringendi, putat verā opinio-
lo. arg. ſ. e. licet ergo priuatus ſine cauſa tempus con-
ceſſum a lege non auferet, nec diminuet, ad hoc j. de
regulis iuris. indultum. cū côc. adde quod dicā inf. eo.
eccleſia. 2. in gl. plus dixit, in fine [& ibi, Statuto] & po
28 terunt hoc facere, non obſtante eo, quod par † in pa-
rem nō habet imperium. j. c. proximo, quia ſm Innoc.
Hoſt. Compo. & Abb. non proprie citant, ſed monent,
& denunciant. ſ. quod tali die fiet electio, & has denun
ciationes faciunt & pares, & minores: facit quod not.
de pluribus delegatis cum clauſula. j. de offi. dele. cum
29 cauſa. in prima gl. vnde † dicit Inn. ꝙ illi tantum, qui
præſentes ſunt, etiam pauci, & etiam vnus ſolus alios
reuocabunt, arg. 10. q. 2. hoc ius, & ſ. c. proximo. & vi-
de quod dicam poſt eum de maio. & obe. c. 1. in gl. per
hoc, & de offi. ordi. irrefragabili, ſuper gl. vel per deca
num, de noui ope. nuncia. c. 2. in gl. ſic ſupra. Dicit Ho.
ꝙ hæc iura per Inn. alleg. non probant de vno, ſed de
pluribus præſentibus, vel de capitulo. Quid enim ſecū
dum eum, ſi omnes eligerent extra locum, vocato illo
vno reſidente, & non veniente, & ille vnus eligeret in
eccleſia, aliis omnibus contemnentibus vocationem
illius, abſurdū eſſet, quod valeret illius ſolius electio;
de quo remittit ad notata de his, quæ fiunt a maiori
30 parte capituli. c. 1. & j. eo. cum inter, nam locus † non
eſt de ſubſtantia; de quo remittit ad ſummam, eo. tit.
§. vbi. Inducit tamen pro illo vnico. 79. di. ſi quis pecu
nia, & j. eo. bonæ. dicebat autem Inn. quod de his de-
nunciationibus ſimiles ſunt, quas faciunt emptores vē
ditoribus. ff. de euic. ſi rem, §. fi. & l. ſi dictum. §. ſi præ-
ſente, & inf. de emptione & venditione, c. fi. interdum
fiunt intimationes tantum, de quibus in Clemē. de e-
l lect. c. cauſam,[l] cum concor. vltimæ glo. dicunt etiam
31 prædicti, ꝙ † ſufficit hoc caſu vnica vocatio, nec eſt
neceſſarium ſolennitatem peremptorii, vel trium ci-
tationum emittere. inf. eo. ꝙ ſicut, ſ. tit. 1. bonæ, de te-
ſtibus eo. c. 2. & facit quod dicam de foro competen-
32 ti, propoſuiſti. de iureiuran. ego enim. Sed † nunquid
die, ad quam vocati ſunt abſentes, poterit electio fie-
ri de mane poſt miſſam, dato quod illi non venerint?
videtur, quod ſic quia communiter de mane & cum
miſſa Spiritusſancti ſolet electio celebrari, etiam pro-
pter ſobrietatem, quæ tunc requiritur. ff. de legibus, nā
ad ea, conſultius tamen eſt ſecundum eos, quod fiat ex
pectatio in diem ſequentem, niſi ea die expiraret eli-
gendi poteſtas, nec fiet alia vocatio, ad id inf. de offi-
cio deleg. conſuluit. Sed per prædictam decre. vide-
tur, quod vſq; ad ſuppremam horam diei fieri debeat
m expectatio.[m] ſed defendendo prædictos, dic quod fa
cit pro, quia ſicut vocatus ad iudicium venire debet
congrua hora iudicii exercendi, ſic vocatus ad electio
nem veniat congrua hora electionis exercendæ, quæ
eſt de mane ſecundum conſuetudinem, vt prædixi;
ad hoc ff. de verb. ſigni. leg. 1. §. 1. & Socrates. Oriente
33 ſole conſilium, occidente conuiuium. puto † tamen

ponderanda verba citationis. Nam ſi exprimitur in
ea, quod dies talis ſtatuta eſt ad electionem faciēdam
& ad illam diem citatur canonicus puto, quod mane
debuit veniſſe. Sed ſi ſimpliciter citetur, vt veniat tra-
ctaturus de elect. vel ordinaturus de die, loco, vel his ſi
milibus, puto ſupremam horam expectandam. dice-
34 bat autem † Inno. quod licet eligentes ibi, vel com-
promiſſarius a ſe datus poſſint præfigere terminum ad
eligēdum, conſiliarios tamen datos per papam non
poſſunt arctare, & ſic non obſtat inf. eod. cum in vete-
ri, & ibi etiam fuit peccatum, ꝙ non fuit requiſitum
35 conſilium in tractatu. Quid † ſi omnes præter vnum
ſunt negligentes, & tempus eligendi adeo arctum ſit,
quod non poſſunt abſentes citari, nunquid ille ſolus
præſens poteſt eligere? dicunt Inn. & Compoſt. quod
ſic. 65. diſt. cap. fi. & arg. hic, etiam ſi non fuerint cita-
n ti,[n] ex quo ſciebāt vacationem, & temporis lapſum,
quia tunc interpellat. C. de contrahen. ſtipula. magnā.
inf. de locato. potuit, in fi. quia certus certiorari nō de
bet. de hoc ſ. c. proximo, & eſt terminus ſecūdum eos
vltima dies & hora conſueta, ſecus ſi non labatur tem
pus, & poſſint commode citari. inf. eo. ꝙ ſicut. inf. ſi au
tem, & c. bonæ. 2. dicit Abb. ꝙ Pe. de San. hoc non ad-
mittebat, dicēs ius maioris partis non recidere in mi
norem, niſi quando eligit ſcienter indignum. Sed aſſi-
gnata die ab eo, & aliis, qui præſentes erant, omnes
ſint abſentes præter vnum, nunquid ille ſolus poterit
eligere, eſto, ꝙ terminus eligendi nō arctet ipſum? vi-
detur quod ſic, argum. 65. diſt. c. fi. ff. quod cuiuſque v-
niuerſi. ſicut, & quod no. ſ. tit. 1. c. 2. curialius tamē eſt
& tutius, quod cum res grauis ſit, & egeat delibera tio-
ne, & conſilio, quod etiam ſi plures ſint præſentes, dū-
modo duæ partes vocādorum non adſint, adhuc expe-
ctent vſque ad tempus præfixum a iure, & ſi is, ad quē
ſpectat tales vocationes facere, puta prior, ſit præſens,
poterit abſentes iterum citare. infra de maio. & obed.
capit. 1. ſecundum Inno. & per hoc dicit Hoſtien. In-
noc. concordare his, quæ ſecundum eum dixit ſup. ea.
gloſ. Compoſt. dicebat eo caſu ſufficere præſentiam
maioris partis, & quod ſit maior expectāda per mino-
norem vſque ad terminum iuris, probat ex eo, quia
maior pars præſens, vel abſens mutare poteſt termi-
num a ſe, vel a parte minori, vel a toto capitulo ſtatu-
tum. infra de his quæ fi. a maio. parte ca. c. 1. Et ſi ma-
ior pars vocata dicat ſe nolle eligere, puta quia iam
elegit, recidit ius eligendi in minorem vocantem. ff.
de ſucceſ. edic. leg. 1. ff. de adult. ſi maritus. § ſi negaue-
rit. de materia huius gloſ. vide in libello Guil. cap. 16.
& duobus ſequentibus [& ibi, Ad electionem] nec e-
nim debēt ſe arctare. ff. ſi quis cautio. leg. 2. in fi. & in-
fra eod. cum in veteri. ¶ In gl. [No. hic ibi, venerabi-
lem] & 28. diſt. priuſquam, vbi de hoc, & ibi [In fi.] &
o eo. titul. pia, libr. 6.[o] ¶ In gloſ. prælato [in fi.] & Feſtus
Paulo actuum 26. f. Inſanis Paule, multæ literæ te ad
inſaniam conuertūt. ¶ In glo. penult. ibi [Credo quod
36 ſic] Idem Tan. & Gof. & hoc totum † ex gratia ſecun-
dum eos, quia minorem approbauit, & canonicos
non puniuit. pro eis facit quod prælatus dicit ẏ pro
curat. de donat. fraternitatem [& ibi, Dicit quod non]
37 Idem Hoſtien. & Compoſt. Innocent. ſimpliciter † di-
cit, quod comparabat hunc viſitatori. Hoſtienſ.
autem dicebat, quod iſte, quando venerit ad æta-
tem, poterit, ſi voluerit diſſentire, & ſic ad tempus
eccleſia caret ſponſo, vt ipſius eccleſiæ periculis oc-
curratur, & referebat ſe tales vidiſſe quoſdam nobi-
les de Sabaudia in Valentina, & Laodienſi eccle-
ſii. Compoſt. dicit tales fuiſſe filios regis Caſtellæ
38 in Tolentina, & Spalen. eccleſiis, & putat † Compoſt.
quod adueniente ætate iſte per metropolitanum,
vel

vel ſuffraganeos non poterit conſecrari, cum confirmatio præcedere debeat conſecrationem. inf. tit. 1. licet. & iſte confirmatus non ſit: ſecus, ſi papa mandaret ipſum conſecrari: quia tunc putat Comp. quòd per id pateat papam de illo prouidiſſe, vel electionem de p ipſo factam ex certa ſcientia p confirmaſſe.

ADDITIONES.

a ¶ Opponente. Et hic limita verum, niſi notoria eſſet dignitas, & habilitas perſonæ electæ: quia tunc electa confirmatur ſine examinatione, vt in cap. conſtitutus, el. 3. de appel. vide not. 23. diſt. qui epiſcopus, & 47. di. de Petro, Archi.

b ¶ Vt ſupra no. Vide Bar. in l. ante ſententiam, in fin. ff. de appel. rec. vbi concordat cum hoc dicto.

c ¶ Nos autem. Ibi vide Ioan. And. ſuper gloſſ. ſi iſti.

d ¶ Vna. Ibi vide Io. And. & Bar. in l. vna. ff. apud eum, a quo ap.

e ¶ Metum. Vide l. 1. §. fin. eo. ti. & ff de dona. cau. mor. l. 3. & ſeq. & vide Bar. in l. ſi res, ff. de app. vbi ponit hanc materiam.

f ¶ §. 1. & 2. Quis iſto caſu probat ætatem electi, vel opponens. vi de Ioan. And in c. infamibus, de reg iur lib. 6. in Mercuria.

g ¶ Rationabili. Adde tex. in ſimili in l. ſi hominem, ff. man. & vide Barb. in repe. rubricæ. C. qui admit. ad bo. poſ. in 8. & 9. char.

h ¶ Inno. Vide Io. An. ſup. de poſtulatio. præla. c. 1. in gl. contra, non debuit.

i ¶ In gl. pe. De viſitatore, vide de ſup negli. præla. c. eccleſiæ, lib. 6. & in nouella. & vide circa iſtum Io. An. inf. eo. nihil, in gl. ſiue adminiſtrent, & in c. indemnitatibus, §. ſi verò, in nouella lib. 6.

k ¶ Simile. Vide modernos multa accumulantes in l. vbi pactũ, C. de tranſactio.

l ¶ Cauſam. Nunquid autem in aliam diem vlteriorem. Baldus d. cit ſe conſuluiſſe, q sic, in d. c. conſuluit. & uide ibidem de ueritate per Barba. & d. Feli.

m ¶ Expectatio. Vide multa allegata per d. Iaſo. Mai. in l. quod te, ff. ſi cer. pe. & per d. Fel. in c. cum contingat, de reſcrip. & uide Bar. in ſimili in l. ii qui s inficiatos. ff. depoſi.

n ¶ Citati ſic & limitatur, qđ no gl. & ſuper illa ſup. c. prox. in gl. unde uocari, & uide Io. An. inf. eo in cauſis, in gl. in minoribus.

o ¶ Li. 5. Vide gl. quæ incipit, vt quia, in ca. cupientes. §. cæterum, eo. tit. libr. 6.

p ¶ Scientia. Facit, quod no. Ioan. An. de reſcrip. poſtulaſti, in gl. idem ſi habeat, ad fi. & per ipſum in Spec. de le. §. poſtremo, ver. quid ſi diſpenſatum. ad hoc l. ad rem mobilem, & l. ad legatum. ff. de procur. & quod no. gl 63. di. quia igitur, & uide Io. An. in Spec. de inſti. ſuper rubri.

SVMMARIVM.

1 *In epiſcopum illegitimè natus poſtulari, nõ eligi poteſt: alias eſt electio ipſo iure nulla.*

2 *Diuiſio decretal s.*

3 *Diſpenſatus in dignitate, non ideò in epiſcopatu.*

Irregularitatem ſuam pandere promouendus debet, etiam ſi concurreret cum peccato, ibi. & num. 4.

5 *Diſpenſare an quis poſſit de eo, quod non habet conferendi poteſtatem.*

6 *Seruus naſcitur ex ſeruo, niſi aliud habeat conſuetudo.*

7 *Virginitas comparatur flori.*

Præcipere, quaſi primò capere, ibid.

Furtim præcepta virginitas d. . . etiam lena ſciente, ibid.

8 *Intentioni de ſeruiendum.*

Simile quod cui eſt, nihil eſt id ipſum, ibid.

Par pari poteſt indicare, licet non imperare, ibid.

9 *Populi conſenſus in electione licet . . . deretur, non tamen caſſabitur conſecrato facta præter ipſius conſenſum.*

10 *Mitius agendum cum ſpontaneè confitentibus.*

11 *Ergo, reſpicit inferiora, non ſuperiora.*

Eligenti mulieri non idoneum parcitur ob eius ſimplicitatem ibidem.

12 *Eligi non poteſt probibere contra perſonam prælatus, niſi probet.*

13 *Mandatũ qui non habet, iudex repellere poteſt ex officio ſuo.*

Spes datur, ſi dicatur, Ad præſens non eſſe quid faciendum, & ex alijs, ibid.

14 *Vacatio beneficij intelligitur eſſe in curia, vbi depoſitus eſt eius poſſeſſor.*

Electionem capitulum facere non debet, ſi quis deponitur in curia, niſi literas papę recipiat, ibid.

Poſtulare electum caſſatum, quod licet, poſtulationem caſſatam innouare, quod non licet diuerſa ſunt ibid.

15 *Prohibito vno non prohibetur per quod peruenitur ad illud.*

16 *Epilogus, Suffragium, gloſſarum. & num. ſequen.*

17 *Par in parem non habet imperium, & num. 23. in fi.*

18 *Natiua ſcholaſtica & militaris multùm operatur, §. 1. licet interdum fallat, num. 24.*

Amicitia item iuuat, ib d. & quæ vera, num. 24.

19 *Abſentem quandoque papa confirmat, & ipſius nomine conſentit.*

20 *Forma electionis, ſcilicet modus vacationis.*

Electionis decretum qu bus ſufficiat eſſe munitum, ibid. & a quibus faciendum, ibid. vnde dicatur, ibid. ac quid ſit, & cur fiat. num. 21. non eſt de ſubſtantia, num. 22.

23 *Electio, vel ord natio ante contractum inter electi vel ordinati parentes matrimonium, factæ non valent.*

25 *Irregularis aliquando quis fit citra culpam.*

26 *Ignorantia quòd aliquis non ſit illegitimus, quibus modis probetur coniuncta gloſſa.*

27 *Electio facta ob depoſitionem quando valeat, & eligente prius capitulo, & papa poſtea, vtra valeat, ibi. & an idem quando capitulum ignoret electionem prius factam. nu. 28.*

29 *Diſpenſare non poteſt cum illegitimo, nec minore in epiſcopatu metropolitanus.*

Capituli, Cum de tua, de corpore viti. intell. ibid. nec non obſtat.

CAPVT XX.

1 Innotuit. Caſus † illegitimè natus poſtulari poteſt in epiſcopum, ſed non eligi; & ſi eligitur nulla eſt electio ipſo 2 iure. dicebat † Hoſt. illegitimè nati electio. confirmationis faciendæ petitionis caſſatio. pęnæ canonis gratioſa remiſſio. diſpenſationis non factæ ratio. prouiſionis faciendæ ante literas receptas irritatio. & vt eundem poſtulent inductio, tacitæ obiectionis reſponſio. Et hoc vlt. ponebat Hoſti. propter ver. quamuis, quem dicebat in fine legendum, vt infra dicam, vel diuidas tres partes. Prima narrat factũ. ſecunda ibi, quãuis, allegat. tertia ibi. habito, diffinit. & prouidet. Sub prima continetur electio. cõfirmationis denegatio, & huius cauſæ ipſius a papa petit o. ſuffraganeorum teſtimonium, & electi confeſſio, ſub ſecunda dicit diſpenſationem fieri potuiſſe, ponens diſpenſationis motiua. Sub tertia electione caſſata decernit. c. paret. ſupplicationem poſt factam repulit. Quo ldam decretum ſubdit, ad electum poſtulandum inducit [Nobis] per literas tuas, vt patet in antiqua [Conuentus] regulares enim ſunt, ſicut & Cantuarien. ſecundum Hoſti. tamen non eſt vis. quia inf. dicit, concors capituli &c. & poſtea Vigoren. capitulum [Archidiaconum] hoc non potuit eſſe niſi ex diſpenſatione papæ. infr. de fili. 3 presby. ca. vlt. vnde not. quòd † licet diſpenſetur cum aliquo in dignitate, non ideo in epiſcopatu, Abb. de hoc de fil. presby. c. 1. li. 6. [Secreta] vt iudici, non vt 2 ſacerdoti, vel de ſua voluntate manifeſtauit ſecũdum Hoſtien. ſic infr. de adul. ſignificaſti [Monſtrauit] nota. promouendum pandere debere ſuam irregularitatem occultam. nec probatur hoc, quòd † de occulto 4 peccato neceſſaria ſit diſpenſatio, cum de irregularitate, non de peccato loquatur ſecundum Vin. idem ſecundum eum, ſi concurreret irregularitas cum peccato, vt ſi illegitimus iam promotus eſt in epiſcopum, tunc diſpenſatione indiget, vt in præalle. decre. niſi. & tunc poſt diſpenſationem tenet, quod factum eſt ſecundum Inno. quod quidam † intelligunt, quando is, 5 qui diſpenſat, habet poteſtatem dandi dignitatem, ſicut hic papa. ſecus, ſi non haberet poteſtatem dãdi dignita-

dignitatem, ſuper qua diſpenſat, & quia non intrauit
per portam, ſed dic ſecundum Inn. & Hoſt. q latis eſt,
quod habeat poteſtatem diſpenſandi, licet no habeat
poteſtatem conferendi, vt diſpenſatio iuris auctorita-
te infirmum, de corpore vici. expoſuiſti [Læſa, & infr.]
forte archiepiſcopus nec confirmabit, nec cauſam re-
uelabit, & ſic continuatur, quod ſequtur ſcdm Pe. [Tuo-
rum] qui literas precatorias miſerant pro eo, vt inf. di
6 citur [Ingenua] vel libera, ſi enim † ex ſerua, ſeruus eſ-
ſet, ī. de ſer. non ordi. §. fi. niſi aliud tñeat conſuetudo,
de ꝯiu. ſeruo. c. pe. ſm Vin. Hor. Hierony. ad Principiã
7 ſcda B. ſemper † virginitas floribus comparatur; op-
portunum mihi vř, vt ad florẽ Chři ſcribens de multis
floribus diſputem [Præcipuit] quaſi primus rapuit [Fur
tum] hoc forte, quia nullus ſciuit niſi ipſe, & ruñana, Pe.
[Quamuis] Ho. hunc ver. legebat in ti. decre. [Non fue
rit] nec eſſe potuerit, vt ſequitur [Intentio] cui deſer-
8 uiendum eſt, † de reſcrip. ad aures [Imo[b] eadem] cor-
b rectiue venit. nil enim eſt id ipſũ, cui eſt ſimile. de hoc
de reſcriptis. c. capitulum, in prima gl. in prin. Indica-
re tamen pót, licet non imperare, de reſcriptis, c. vlt. li.
6. [In parem] multo minus in maiorem, de maiori. &
obe. cum inferior [multa] (decem, quæ ſequuntur [Po-
9 puli] licet deſideretur † conſenſus populi in electione,
no tñ caſſabitur conſecratio facta præter ipſius conſen
ſum, de hoc 62. di. c. 1. ad idẽ š. e. cũ terra, in fi. [Suii]
alias ciuiũ, ſed de populo dictu erat š. [Sponte] vnde
10 † mitius erat agẽdu cũ eo. 50. diſt. pſbyterũ. ꝯ. inf. de
ſim. de hoc, ibi ſol. 3. gl. [Læſa conſcientia] de temp. or
di. c. fi. de ſcruti. c. vno [Thronum] de priuil. ex ore [er-
go] inferiora reſpicit, non ſuperiora, aliter male infer-
11 ret, † Hoſt. [Canonis] ſed videtur pœna non infligen-
da. ſufficit enim q mater eligat tutorem, qui videba-
tur idoneus, licet nõ ſit talis. ff. qui petant tuto. vel cur.
l. 2. in fi. ſed illud propter ſimplicitatem mulieris ſcdm
12 Vi qui ẽt hic dixit, q † prælatus non pot ſt prohibere
certam perſonam eligi, de qua dicit ſibi conſtare, q ſit
criminoſa, niſi hoc probet, de tempo. ord. ex tenore. &
c. fi. de conſue. di. 2. non prohibeat, licet ſit arg. intr. de
ſpon. præterea, de temp. ord. ad aures. hoc no. Arc. ar.
13 tot. eo. qui ꝯ, li. 6. (Nomine] i. † mandato (Fiebat) nota
c iudicẽ ex officio ſuo repellere eũ, qui no[c] habet man-
datũ, vel illud excedit. Abb. (Ad præſens) dat ſpem p
hoc verbum, & clarius per ſequẽtia (Ordinatione) quæ
tã hic p Inn. Hoſt. & Cop. omitto, quæ puto hodie ter
minata p decr. inf. eo. ſi eo t pe. & de pb. ſi a ſede, & c. ſi
14 poſtquã, li. 6. (Literarũ) arg. q † ſi quis deponitur in cu
ria, capitulum no dẽt eligere prius, quã lřas papæ reci
piat, Vin. ex quo vacauit in curia. in hoc eſt certum, de
præb. c. 2. li. 6. & dicã ſup gl. pe. (Poſtulandum) non ob-
ſtat š. tit. 1. gratum. Aliud enim eſt electum caſſatum
poſtulare, quod qñq; licet, vt hic. Aliud poſtulationẽ
caſſatam innouare, quod nõ licet, vt ibi. Item no. vno
15 † prohibito nõ prohiberi, p qđ peruenitur ad illud, qđ
dic, vt not. de regulis iuris, cum quid vna via, li. 6. (Se-
dem ap.) quę a principio diſpenſaſſe potuiſſet, vt š. ca.
prox. nec obſtat ſm Hoſ. ꝯcilium Lateranen. & ſic conti-
16 nuetur. ver. quamuis. ¶ Secunda † gl. tractat, quid con
tineat decretum. & an ſit de ſubſtantia. ¶ Quarta glo.
quærit, arguit negatiue, ſed contrariũ ſoluit. ¶ Quinta
gl. m. p quæſtione, an capitulum, cũ in cunctis, & c. ar-
guit, q ſic, ponit op. Tan. quæ diſtinguit, quẽ in altero
mẽbro reprobat, & lřæ ꝯtriæ rndet. ¶ Pe. g o. dicit hic
17 ſolui qõnẽ, in qua alle. pro & ꝯ. ¶ In † ſexta gl. ibi (Nã
magiſtratus) ſeqtur, ſuperiores, vel pari imperio nullo
mo cogi poſſunt (& ibi, Tempeſtiuũ) vide de ſortile. ec
cleſia, ſuper 1. gl. (& ibi, eſt receptum) ſi maior, vel æ-
qualis ſe ſubiicit alterius iuriſdictioni, pót ei & aduer-
ſus eũ ius dici. ¶ In gl. (Multum, ibi, miles) 1. q. 1. filiuſ
fam. has a commilitone, vel eo, quem per maliciã co-

gnouit, hæres inſtitutus, ſine patris iuſſu ſe pro hærede
gerit (& ibi, Si forte) ſi non notus in caſtris legat, vel
donat, no erit peculium caſtrẽſe, etiam ſi id exprimat.
¶ In gl. (Ignorantiæ, ibi, regula) vide de ſimo. per tuas
3. ſuper. . gl. ¶ In gl. pe. (ibi l. vna) vide de priuil. cum
olim. 1. ſup 1. gl. (& ibi l. 2.) decurio relegatus rediens
nõ recuperat locũ ſuũ occupatũ (& ibi, Neq;] ſequtur,
ab initio ꝯhere matrimoniũ, neq; diſſociatũ recõcilia
18 re quiſq̃ cogitur. ¶ In † gl. 1. (In fine) Tan. ſicut nec fi
lius emancipat inuitus, in auc. quibus modis natura.
19 effi. ſui. §. generaliter. C. de emã. nec auus. papa † tamẽ
qñq; ꝯfirmat abſentẽ, & ipſius nomine ꝯſentit, ſm Ho.
63. di. qa igitur, & ca. quanto. ¶ In gl. 2. ibi (debet con
tinere) formam ipſius vide plene in Spec. e. ti. §. 1. cir-
ca mediũ, & §. 2. in ſecũda colũna, & p Gui. Mã. parte
20 2. c. 15. & 16. (& ibi, Formã electionis) ſ. modũ † vaca-
tionis, de hoc dixi de renũ. poſt translationẽ, in prin.
(& ibi, Capituli) vel aliud auctẽticũ, vel ſit manus pu-
d blicæ, & hoc ſufficit, ẽt ſi ſingularium ſubſcriptiones,[d]
vel ſigilla nõ ponãtur. nã & aliquib. abſentibus ex cano
nicis, q forte p electione venerant, fieri poteſt, & ex in
teruallo. dř ãt a decemo. i. ordino, vel diſpono ſm In-
no. ſm quẽ ẽt melius fit ab electoribus, q̃ a compromiſ
ſariis, q̃uis & per illos fieri poſſit capitulo expſſe id ap
21 probãte; nec eſt decretum † auctẽtica ſcriptura, cui ſte
tur, cum eſt lis ſuper electione, ſed eſt teſtimonialis li-
e tera, quod patet ex eius[e] forma, & quia præter decretũ
mittũtur inſtructores. inf. e. nihil, & c. cupientes, lib. 6.
Inn. & Comp. fit aũt decretum, ne liceat variare, & ad
quandam inſtructionem, & licet ſigillum, cum ſit autẽ
ticum, non in facto proprio ſm Compo. Hoſt. dicit de-
cretum prima facie fidem facere, & ei ſtari, niſi ſaltem
pars aduerſa neget, quæ continẽtur in eo. ad hoc de
procur. c. 1. & inf. e. ſcriptũ. nec obſtat, q de inſtructori
bus dicitur: quia id fit ad cautelam, vel quando nõ ap-
paret decretum (& ibi, Quoſdam) Ioa. qui de hoc not.
61. diſt. epiſcopus, Tan. Vinc. & Goffr. hic, & in ſumma
huius ti. § facta electione. Inn. & Hoſti. & Guil. Man. c.
18. Sed la. dicebat, quod erat de ſubſtantia poſtulatio
nis, non electionis, de poſtula. bonæ. 2. ver. nec noce-
f bat, quod non placet[f] Hoſt. & aperte probatur 61. di.
22 §. ſed aliud (& ibi, ita eſt) modo loquitur, quia † licet
forma ſit de ſubſtantia, nõ ſequitur, q litera teſtimo-
nialis ſit de ſubſtãtia. ¶ In gl. [Si enim, ibi, Cum ea]
23 textũ reſpicit, nõ gl. [& ibi, Eligi] Idem † Cõp. & Goff.
in ſumma de filiis presby. §. quid ſi quis natus ſit, & vt
ibi dixi. Ray. dicebat contrarium quo ad dignitatem
epiſcopalem, & hoc ex litera, quæ olim hic erat. q ma-
ter electi ī. quadriẽnium a natiuitate ipſius electi ma-
trimoniũ non contraxit, intelligas hoc verũ cũ patre
electi, qui eam deflorauerat, qui poſtea cum ea contra
xit, & tamẽ caſſatur electio. Sed ſcdm Ioa. Tan. & cum
hæc expoſitio nõ conſonat ver. Idem quoq;. Si vero an-
te matrimoniũ eſſet electus. & poſtea contraherent pa
rẽtes, non valet electio, cum ipſius tempus ſpectetur. ī.
eo. dudum, ſcdm Ho. & Abb. Idem in ordinibus ſcdm
Vin. [& in fi.] de quo inf. de bigamis, debitum, in vlti-
ma gl. ¶ In gl. [Sic ergo, ibi, Non dico] Idem Hoſt.[g] &
g ibi, Latæ ſententiæ] hoc probatur § ī. eo. ſi compromiſ-
ſarius. §. porro, in fine, li. 6. [Et in fine] & inf. eo. Cuma-
na, in vltima gl. ¶ In gl. [S. c. 21. in fine] Lau. ar contra
12. q. 2. nõ liceat, vbi de hoc in 1. glo. ¶ In gl. Multum
24 [in fi.] Io. † Interdũ dicũt ſocii, no noui vos ꝯ. de hoc.
1. q. 1. prophetauit. Valerius li. 4. c. pen. de vera amici-
tia refert de Damone, & Pythia diſcipulis Pytagorę tã
ta dilectione coniunctis, q altero per Dionyſium tyran
num ad mortẽ damnato, alter ſe vadem pro eo dedit,
q domũ vadẽs, vt res ſuas ordinaret; reuerteſ ad diẽ,
& rediit, Dionyſius, de vtroque miratus, remiſit ſuppli
cium. de his Hieronymus ſuper Matth. lib. 3. & tertium

ſocium

ſocius fieri rogauit. ¶ In glo. ſeq. ibi [Defectum] ſimile
de reſcriptis, ad audientiam, 1. [& ibi, dilecti] 52. diſt.
25 naſci. ¶ In gl. [& ſic, ſu fi.] ibi † ex culpa factus eſt irre
gularis. hic ſine culpa. 71. di. naſci. & ibi indignus pp
crimen: hic propter defectum, Abb. ¶ In gl. [Ignoran
tiā, ibi, diligentiam] ſup. eo. cum terra, vbi dixi de hoc
26 [& ibi, iuramētū] vel † probādo, q̄ ſi cōiter legitimus
habebatur, & ſic dignitatib. fungebatur ſcd̄m Comp.
[& in fi.] adde qd̄ no. 1. q. 1. ſi qui a ſimoniacis, & inf.
b de re. iur. præſumitur, li. 6.[b] quod eſt ꝯ. ¶ In gl. pen. ibi
27 depoſito] nō † in curia: aliter hodie non eſt q. inf. de
præb. c. 2. li. 6. puta per delegatos. niſi dicas illas decr.
in epiſcopatibus locū non habere, vt ibi no. in gl. 2. in
fi. Dic, q̄ ſi appoſitum eſt decretum, nō eſt queſtio, ad
i hoc inf. de conc. præb. quia cunctis.[i] li. 6. aut non eſt ap
poſitū, & tunc aut eligunt ante reſtitutionē; & tūc nil
eſt, qd̄ electionē impediat, ad hoc infr. de electione, ſi
tempore, li. 6. aut poſt; & tunc non valet, quia facta eſt
de dignitate non vacante, de conceſ. præb. ca. 2. ſcd̄m
Inn. & Comp. & adde quod no. de reſcriptis, quāmuis,
k li. 6.[k] Et per hæc ſit breuiter expeditum, qd̄ hic proli-
xe no. Inn. dicens ſe credere, licet ſibi forſan nō creda
tur, q̄ ſi capitulum, ad qd̄ de iure ſpectat, eligat prius,
& papa eligat poſt, q̄ iuxta regulā, omnis res. inf. de re
gulis iur. ea poteſtatis plenitudine, qua elegit, electio-
nē ſuam debet caſſare, & electionem capituli cōfirma-
re. & forſan per hæc verba intellexit quod habetur de
28 electione, ſi eo tēpore, li. 6. Et ſubdit † aliquibus idē vi
deri, qn̄ capitulum iuſtè ignorans electionem prius fa
ctam a papa, poſtmodum elegit; cū electio videatur ēt
eo caſu canonica: ſed, vt ipſe dicit, verū eſt, canonicos
ignorantes non fuiſſe contemptores, vel in culpa: ſed
& verum eſt, electionem factam de dignitate non va-
cante, vt prædixi. probatur ēt hoc de præbēdis, ſi poſt-
29 quā, li. 6. ¶ In gloſ. vl. ibi [Illegitimo] nec † cū minore
in epiſcopatu, & ſic ſeruat curia ſcd̄m Compo. ad hoc
de ætate & qualitate. c. vno, li. 6. de ordine dicā de æta
te & qualitate a multis [& ibi, Argu. 1. ʒ] ita poſuit lo-
cutus fuit hæc gl. dicebat ēt Phi. nō obſtat de cor. vici.
cū de tua, quia ibi de ſpeciali mādato papæ hoc fecit
[Et in fi.] Io. quod dic, vt ꝭ. de fi. presby. c. 1. li. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Libro 6. In gl. hoc intelligo, & de hoc vide per Ioan. And. de conce. præb. dilectus. & per gl. in c. 2. de præb. li. 6.

b Imò, q̄ ſtet correctiuè, a ſde ēt in l. Stichum ff. de manu. vindic.

c ¶ Qui non. Vide vnum conſilium Rapha. Ful. relatum per d. Iaſ. in l. 1. C. de procur.

d Subſcriptiones. Vide Io. An. in re. vt circa, li. 6. & eo. lib. de off. ordi. ſi canonici.

e ¶ Ex eius. Simile, quod dicitur de inuentario quò ad ibi deſcripta in l. tutor, qui repertorium. ff. de admi. tu. uide Bar.

f ¶ Placet. Quid in alienationibus bonorum eccleſiæ, Vide glo. quæ incipit, ſecundum quod, in c. 1. de reb. eccle. non alie. lib. 6.

g ¶ Hoc probatur. Aduerte, quia in c. cum in cunctis, apponitur poena, & tamen hic dicitur actus nullus, contrarium no. in l. nō dubium, C. de leg. vbi uide per Cy. Bal. & Sali. & Bar. in l. prætor. ff. de no. oper. nunci.

h ¶ Libro 6. De proba. ignorantiæ per iuramentum, an poſſit fieri, & quando, vide in deci. Ro. conclu. 479. & vide ad materiam huius ſcientiç bonum tex. & ibi Bart. in l. ſi patronus. ff. de confirma. tuto.

i ¶ Cūctis quia ligat ēt ignorātes, ut ibi, & de reſcr. tibi. & ibi no.

k ¶ Lib. 6. Ita facit hæc q. gl. ad q. vſurarij, qui poſt teſtm̄ cauit. de qua per Io. An. in c. quamquam, de uſuris, li. 6. & in Clem. eos, de ſepul.

SVMMARIVM.

1 *Electus a maiori parte capituli, ſi ſit idoneus, conſenſerit, vel conſentire velit, refutari non poteſt.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Eligentium conſenſum non ſufficit redactum in ſcriptum niſi publicetur.*
4 *Electio requiritur fieri a notario.*
Scriptum, quod habet capituli ſigillum, eſt publicum, ibid.
Per nominationem in capitulo ius non acquiritur, ibid.
5 *Recuſatus pro repulſo.*
6 *Compromiſſum in ordinarium in cauſa ſpirituali.*
7 *Eligere poteſt aliena de eccleſia compromiſſarius. an id procedat, num. 19. §. 1. & num. 23. §. 1. & 24.*
8 *Coniugium quaſi contrahunt ſpirituale inter eligentes, & electum, verum autem vinculum inter electum & eccleſiam generalem.*
9 *Decretalis, Interpoſita, de app. loquitur in iudicio.*
Probationes recipere non tenetur capitulum, a quo extraiudicialiter appellatur, ibid.
Electio an & quando caſſabitur oblatis probationibus oppoſiti morbi coram capitulo, vel alibi, ibi. & nu. 10 & 8. & facta non adueniente termino, ibid.
11 *Contra electum ſi offeratur probatio oppoſitorum coram confirmatore, iuſtè appellabitur, ſi non admittet, & de iuribus exceptionū corā iudice appellationis deinceps agetur.*
Ab executore, vel prouiſore ſi non admittantur exceptionis probationes oblatæ contra eum, cui collatio facienda eſt, tractabuntur coram iudice appellationis, ibid.
12 *Collatio vt non fiat alicui beneficij ab ordinario an ſi exceptiones admitti petatur oblata probatione, & quia non admittuntur, appellatur, an teneat collatio, In hoc caſu quid ſit a collatore conſiderandum & agendum. num. 13. 14. 15. & an idem de executore, vide ſupra num. 11.*
In dubio cui collatio facienda, ibid. num. 13.
14 *Intereſt quorum non eſt, non ſolent audiri.*
15 *Appellationes an admittendæ in epiſcopatibus vacantibus.*
Appellans ante electionem contra certam perſonam, ne eligatur, quam formam ſeruare teneatur, ibid. an admittenda appellatio, vide num. 11. & ſequent.
16 *Appellationis cauſas non expreſſas contra electum oppoſitor proſequi non poteſt, & quando.*
17 *Ad electionem conſentiendum quando tempora ſtatuta.*
18 *Epilogus, Suffragium. Additio gloſſ. num. 19. 20.*
Confirmare an videatur qui eligit, §. 2. & num. 25.
Expenſæ litis a quibus procurantur in cauſa electionis epiſcopalis, & quando ſoluentur ibid. & num. 21.
21 *Canonicus vnicus admittitur cum cautione nomine eccleſiæ.*
22 *Epileptici, & demoniaci an promoueri poſſint, vel iam promoti miniſtrare.*
23 *Ex uitio perſonæ repulſus an denuo poſſit eligi, refert, an durabilis, an non.*
24 *Poſtulatur nullus inferior epiſcopo ex uinculo eccleſiæ.*
25 *Electionem, & confirmationem qui habet an eligendo confirmare uideatur.*
26 *In præſcriptione requiritur continuatio plurium actuum, uel unius uſque ad legitimum tempus, ſed non in electione.*
Penitere licet, ubi non quæritur ius, ibid.
Capitulū ſaluberrimum. 1. q. 7. intellectus. ibid.
27 *In electionibus etiam quæ de canonicis fiunt, non licet uariare poſt illas publicatas.*
Conſenſus mutuus inter electum, & electores an eodem tempore debeat interuenire, ibid.

CAP. XXI.

Cum inter canonicos

Caſus † Electus
1 a maio-
ri parte capituli ſi ſit idoneus, & conſenſerit, vel cōſen-
2 tire velit, refutari non pōt. & prima † pars ponit factū,
& partiū allegationes. ſecūda ibi, diſcretioni, diffiniē
dū committit [Singuli] ad quos ſpectat electio. & hæc
reſpicit actum ſcrutinii. & ver. cōiter ſequitur. reſpicit
actū elect. ne ſit ʒ. ꝭ. eo. in geneſi, ſm Hoſt. [Redactus]
3 nec † hoc ſufficeret, niſi publicaretur in ca. inf. eo. quia
pro-

propter: ſed, vt patet ex ſequētibus, ſolemniter fuit ele
ctus, aliter non expectaretur ipſius conſenſus: ſaluo
tamen, quod habes inf. eo. publicato, ſm Innocent. &
4 Hoſ. [Publicum] & ſic † requiritur, ꝙ fiat electio per no
tarium, dicit Pet. quod no. hic ſcriptum eſt publicum,
quod habet ſigillum capituli: de ſcrutinio dicam ĩ. eo
dem, qa propter, ſuper ver. in ſcriptis [Altera] ſ. S. [ſub-
diaconi] qui ſolus erat ſecundum Inno. [Tractaturi]
præcedere debet ergo tractatus, de hoc ſ. eodem, cum
terra, Hoſt. [Nominantibus] in tractatu, per quam no-
minationem ius non acquiritur. inf. eode, ꝙ ſicut [Ob-
uiatum] ne eligeretur [Ipſum] præpoſitū Altenſem [In
habilis] vide quod dicam inf. de voto, ex multa, ad fi.
5 [Recuſatus] i. ab † electione de ipſo facta repulſus [Et
inf.] hic deciditur, ꝙ ſubdiaconus appellauit ad ar-
chiepiſcopum Mediolanē. Sed alii nihilominus elege-
runt, vt in antiqua, qđ dixit Hoſt. forte ſerio deciſum,
vt ſalueter, cap. 61. diſtinctione, nullus. propter quod
poſt electionem appellatum fuiſſet [Archiepiſcopum]
ad quem appellatum fuerat ſecundum Hoſti. [Com-
6 promittere] & tamen † ordinarius erat, & cauſa ſpi-
ritualis: de quo remittit Hoſtien. de arbitris, cum tem
pore, & c. contingit [Modicienſem] compromiſſarius
7 † de aliena eccleſia poteſt eligere, de renun. poſt tranſ
lationē [Et infra] hic deciditur ſecundum Hoſti. ꝙ ar-
chipreſbyter a prædicto proceſſu ad ſedem apoſtoli-
cam appellauit, Inn. dicit, ꝙ quia canonici noluerunt
recipere electum ab archiepiſcopo, deuoluta eſt cauſa
ad papā [Conſenſerit] præteriti temporis, Inn. ſ. anteꝗ̃
compromitteretur in archiepiſcopum, ſicut forte fue
8 rat allegatum (Quaſi coniugale) quaſi † dicat, ſicut per
mutuum cōſenſum ꝯhitur carnale, ſic & ſpirituale ad
ipſius exemplum, vel ſic. quaſi vinculum eſt inter ele-
a ctum & eligentes [a] vel adminiſtrationem ſpecialem,
ad quam electus eſt. Sed verum vinculum eſt inter ele
ctum, & eccleſiam generalē, de illo vinculo poſſet dici
ſecūdum Hoſt. ꝙ ꝯhitur per confirmationem [Sit oſtē
ſum] Quid ſi coram capitulo ſe obtulit probaturum ve
ritatem morbi, nūquid hoc ipſo caſſabitur electio poſt
facta, licet cauſa ſit falſa? ꝙ videtur, de ap. interpoſita.
9 dic ꝯ. & decr. † illa loquitur in iudicio. vñ ſi coram cō-
firmatore id fieret, nō teneret poſtea confirmatio, li-
cet cauſa falſa eſſet. capitulum aūt eſt hic pars appella
ta, & probationes recipere non tenetur, nec appellās
coram eis probare. vñ neceſſe eſt veritatem cauſæ pro
10 bari. Si aūt † conueniſſent, ꝙ coram capitulo, vel alio
certo termino fieret probatio, electio facta intra termi
num non valeret. vt lite pendente. c. 1. & 3. q. 6. dudū,
b Inn. Hoſti. & Compoſt. [b] Quid † ſi offeratur hæc proba
11 tio coram confirmatore, & quia non admittit proba-
tionem, appellatur ab eo, & ipſe nihilominus confir-
mat? dic ſecundum prædictos, quod non tenet confir-
matio, cum ab eo, qui iudex eſt, iuſte fuerit appella-
tum. inf. de appell. Interpoſita. Et nunquid agetur po-
c ſtea coram iudice [c] appellationis de iuribus exce-
ptionis, & veritate ipſius? ſic, vt patet in eo, quod no.
in d. ca. interpoſita, & inf. de præbendis, dilecto. Idem,
eſt ſi ex eadē cauſa ab executore, ſiue prouiſore aliquo
12 appelletur. Sed † quid ſi vbi epiſcopus, ad quem ſpe-
ctat conferre prabendam, vel aliud beneficium, iu-
re ordinario paratus ſit ipſum conferre alicui, & alius
veniat coram eo, & dicat, domine denuncio vobis,
quod iſte, cui vultis conferre beneficium, eſt adul-
ter, vel periurus, vel alias criminoſus, & hoc me ſta-
tim offero probaturum, quia non admittitur hæc obla
tio, appellatur, nonne tenet collatio poſtea facta?
hāc quæſtionem formatam in epiſcopo Pariſien. vi-
de de appell. conſtitutis. 2. ſuper ver. effectum. dicunt
quidam, quod non, Innocen. dicit quod ſic, niſi probe
tur veritas ipſius cauſæ: quia & epiſcopus hanc colla-
tionē facit extra iudiciūm. vndē nec tenetur probatio
nes admittere, nec ordinē iudiciariū obſeruare & hoc
d no, inf. de ap. conſtitutis. 2. inf. de ꝯc. præb. propoſuit.
& ſatis de ap. extraiudiciali. inf. de maio. & obe. dile-
cti, in gl. ſed quid. Itē ſi talis probatio eſſet admittēda,
tāta abſurditas ſequi poſſet ſm Ho. ꝙ aut impediretur
libera facultas epi ꝯferendi beneficiū illi, quem pu-
tat dignū. ĩ. de pb. relatū. §. 1. in fi. aut poſſet labi tps
ſuum, & ad aliū deuolueretur poteſt s. eadem, ſi pona
mus, ꝙ vltimo die tpis ſui volebat beneficiū conferre,
& ſic non poſſet expediri receptio teſtiū, quin tps la-
beretur. ĩ. de ſup. negli. prel. c. 2. 3. & 4. & ſic priuaretur
iure ſuo ſine culpa ſua ꝯ iura. 56. diſt. ſatis peruerſum.
ſ. de conſt. cognoſcens. Item pararetur via volentibus
impedire ꝓmotionē alicuius. & ſic daretur via ſigmē-
tis ꝯ id, quod legitur & no. inf. de diuor. quāto. §. pen.
Sed contra, quia eps tenetur inquirere de perſona etiā
ex officio antequam ipſam promoueat, alioquin, ſi in-
caute procedat, pœnam habet. inf. eodem, nihil, verſ.
de hoc. Item fama promouendi in nullo vacillare de-
bet, vt legitur & no. inf. de accu. omnipotēs. Imputan-
dū eſt ergo epo, ſi noluit ſcire veritatem, ex quo proba
tio offerebatur, & videtur ſaltē ignorantiæ affectator,
qui tanꝗ̃ ſciens punitur, vt patet in eo, quod legitur &
not. inf. de clande. deſpon. cum inhibitio, rūſo. 1. & ĩ.
1. & de tempo. ordi. eos qui, li. 6. Solutio: ꝯſulte aget e-
piſcopus, ſi ad informationē ſuam probationem admit
tat, dummodo commode hoc facere poſſit, vt in con-
trariis. Si vero hoc commode facere nō poteſt propter
e lapſum temporis, & confidit de idoneitate [e] perſonæ,
audacter ei conferat, vt in primis iuribus. Si n. ꝯdictor
voluerit proſequi ꝯdictionē ſuam, vtrum iuſte per con-
ferit eps, litis terminus declarabit, ſicut alias dr. C. de
iudi. rem non nouam. inf. e. ſi forte, lib. 6. Si vero diffi-
13 dit, aliis conferat. & totus crit. ad quæ duo † conſide-
randa notare & conſiderare dēt, vtrū contradictor, &
teſtes, quos offert, bonæ famæ ſint, & de quibus præſu-
matur, ꝙ bono zelo moueantur, & is, cui conferre intē-
dit, malæ famæ, & tūc vel probationes recipiat, vel alii
ꝯferat. vel ecōuerſo, is, cui intēdit conferre, ſit bonæ fa-
mæ, & alii malæ, vel inimici ſui, & tūc ipſos oino repel-
lat, arg. in eo, qđ legitur & not. inf. de teſt. bus. præte-
rea, i fi. & c. in nra. In dūbio vero pōt ꝯferre illi, de quo
intēdit, & quē prima facie præſumit bonum. ĩ. de ſcru-
ti. in ord. fac. c. vnico. Sed ſi appareat minus idoneus,
niſi ipſum excuſet alia rōnabilis cā punietur, vt patet
in eo, quod legitur & no. ſ. e. c. ꝑx. §. parcētes, & ĩ. de.
14 dolo, fin. Sed nec † ſolent audiri, quorum nō intereſt
ēt in talib. appellātes, vt patet in eo, qđ legitur. & no.
ſ. e. cū inter R. §. 1. ſuper quo vide, qđ legitur, & no. ĩ.
de rebus ecclæ nō alie. ſi quis presbyterorum. §. fi. &
15 ĩ. de ob. ad rōci. c. vnico. Sed † & cauēdum eſt, vt cum
in epiſcopatibus vacātibus, quib. prouidendū eſt, ap-
pelletur, ꝙ dic vt ĩ. e. quāuis, li. 6. [Appellatem] appel-
lās ēt ante electionē ꝯ certā pſonā, ne eligatur, ſeruare
tenetur formam decr. vt circa. inf. e. ti. & c. qui ꝯ certa.
16 libr. 6. [Reputemus] nō † expreſſas ꝯſequi nō pōt. niſi
ſeruata forma decre. vt circa. inf. eodem titulo, libr. 6.
[Sic] ſ. cōpromittēdo [Conſentire volente] olim n. non
17 † erant ſtatuta tempora ad conſentiendum: hodie ſe-
cus, vt ĩ. eo. ti. quā ſit, li. 6. [Immunis] probato, igitur,
ꝙ alias expulſus fuit propter hoc in iudicio, neceſſe ha-
bebit probare ſe curatum & immunem, vt dicā ſuper
18 gl. ¶ Prima † glo. nota. ibi. eſſe capitulum & c. ¶ Ter-
tia gloſ. reſpon. per cōtrarium de decre. cum dilectus.
¶ Quarta gl. quarit ponit opi. Lau. ſecūdo Vin. & Ioā.
tertio Tan. quam approbat, & contrariis reſpondet.
¶ Gl. ſed nonne, obiicit, & ſoluit. Item quærit, arguit
negatiue, & ſoluit contrarium. ¶ Glo. argumentum,
arguit, & illud reprobat. ¶ Antepenulti. gloſſ. ſignat

contra-

19 ꝯrium, & ſoluit. ¶ In † tertia gl.[ibi, Eos]hanc & ſeq.
vide præalle.c.cum dilectus,in gl.pe.& ſuper.ea. ¶ In
quarta gl.[ibi, l.3.]hanc & ſeq.vid.ſupr.eo.licet,ſuper
gl.pe.& ibi, In eccleſijs]de vico, vbi eſt eccleſia, debẽt
ipſius clerici ordinari. ¶ In gl.[Sed nonne,ibi,l.1.]tu-
tor auctoritatem præſtat pupillo adeunti hereditatem
ſui debitoris, & ꝑ hoc ipſe pupillus fit debitor [& ibi,
§.ſolent]vide de ap.dilecti, vlt.in vlti.gl.ad fi.[& ibi,
Frater a fratre]hãc & ſeq. vide de natis ex libe. ven.c.
vno,ſuper vlt.gl. ¶ In glo.ar.ibi[Per fundum]vide de
f ſen.excom.officij,ſuper 1.gl.[& ibi,Nemo][f] non mu-
20 tatur conſilium in alterius detrimentum. ¶ In † glo.1.
[in fi.]Io.& Goſ.ꝯ.ne prouideatur de rebus illorũ, qui
bus aduerſantur,de hoc inf.eo.vt prætcritæ, & c.cupiẽ
tes,in gl.fi.Hoſt.dicit,ꝙ religioſo et pendente lite pro
uidebitur,de accu.ex parte, & c.olim. Secularis verò
lite pẽdente nil percipiet,& ſi feratur ſnia ꝯ ipſam,nil
recuperabit ab eccleſia, ſed ſocii ponent pro ſolido &
libra.Si verò obtineat,recuperabit a capitulo, de pro
cu.cum pro cauſa.de rebus eccle. non alie. ad audien-
tiam, & ſic vtilitatẽ expenſarum litis terminus decla-
g rabit,ar.C.de iudi.rem non nouam.[g] Et † nota, ꝙ vni
21 cus canonicus cum cautione admittitur nomine ec-
cleſiæ : ſi tamẽ malicioſè excipiat, de proprio compo-
nat expenſas, inf.de accu.accedens, hic tamen plus, q̃
duę partes conſtituerant proc. Quęrit hic Vinc.quid ſi
moriantur canonici conſtituentes, a quo recuperabit
iſte proc.expenſas, ſi ſolus ſubdiaconus remanſit? rñ.
ꝙ ab ipſo,cum ius vniuerſitatis ſtet in vno.65.diſtinc.
ſi forte.ff.quod cuiuſque vni.ſicut.§.vlt. ¶ In gl.2.[In
22 fi.]& ibi plenè † no.in glo.magna, & 7.q.1.in ſumma
de epileticis,& dęmoniacis,& his,qui taliter vexãtur,
an promoueri poſſint, vel iam promoti miniſtrare de-
23 beant. ¶ In glo.3.[In fi.]refert † ſcd̃m G.Naſo.Inn.&
Comp.an repulſio facta fuerit ex vicio durabili,& tũc
concedit,quod dicit gloſſ.an ex vicio non durabili, &
tunc non prodeſt ſola repulſio prius facta. vnde non
mãdat ꝯ.inqri. an alias fuerit repulſus, ſed an laboret
illo vicio, vnde ex ver.niſi ſufficienter &c.dicebat Tã-
cre. & Goff.de neceſſitate probandum eſſe vitium. ad
decret.ſuper eo.reſpondebat Inn. ꝙ loquitur de amo-
tione, quæ fit propter peccatum, cuius infamia rema-
net etiam poſt ſanationem,ideſt poſt pęnitentiam, 1.
q.1.ventum,& vide quod not.6,q.1.ca.2.& 3.dicebat
Hoſt.iſte defectus per lapſum anni extinguitur. 33.di-
ſtinctione,communiter, ſed delictum,de quo loquitur
contrarium,eo amplius augetur, de conſuet.c.fi. Satis
dici poteſt cum gl.quòd ſufficiat eum propter id alias
repulſum quò ad transferendum in eum onus proban-
di ſe ab illo morbo curatum, & facit ad hoc finis ca.&
præſumptio,quæ transfert onus probandi, vt no.vt ec
cle. beneficia, capitulo vno, & patet de præſcrip. ca-
pitulo primo,libro ſexto. ¶ In gloſſ. [Hic ſumitur,ibi,
Nullus inuitus] vbi plenè de hoc, & in cañe ſtatim al-
legato[& ibi,Etiam a duobus]ſecus dixerunt de vno:
quia ille ſe non poteſt eligere : alium de eccleſia non,
ex quo omnes conſenſerunt in alium. Sed ſi ſubtiliter
aduertiſſent, idem eſſet de duobus[& ibi, Tancre.di-
xit]ſup.eodem,cum nobis olim.Goff. hic Philip.infra
eodem titulo,eccleſia.2.B.Brix.61.diſtinctione, nul-
lus, Innoc & Comp.hic dixit, quòd optimè approbat
conſuet. Io: ipſe tamen reprobata indiſtinctè op. Io-
an. & Vincen.dixit opin. Laur.veram, vbi clericus al-
24 terius eccleſiæ † intitulatus[h] eſt ibi, & in ſacris, &
h eſt eccleſia alterius diœce. maximè parocinalis: quia
cum talis maximè dicatur ſponſus, eſt poſtulandus,
& ſic erit locus opin. Laur. per decret. infra eodem
ſcriptum. Sed hoc non placet : quia ex vinculo ec-
cleſiæ nullus inferior epiſcopo poſtulatur,infr.eodem
ſi abbatem,lib.6.[& ibi,Licet ergo]vbi de hoc, & 24.

di. In nomine domini,in glergo aliquis,& inf.de offi.
cio cuſ.c.fi. ¶ In gl.[Sed nõne,ibi, Tanquam archiepi-
25 ſcopus]ac ſi † dicat gl.ſi eodem iure haberet eligere,
& ꝯfirmare,tunc ꝯfirmaret eligendo.ponit Inn. exem-
plum,qñ quis ex ꝯceſſione, vel priuilegio habet vtrun-
q;,per iura alle.in prin.gl. Quærebat hic Pet.de archi-
epiſcopo,qui ex iure deuoluto eligit abſentem an vi-
deatur confirmaſſe,& nõ obſtantib. ꝑdictis, alias præ
ſcriptis dicit, ꝙ non: quia alio iure eligit.ſ.ex deuolu-
to:alio iure confirmat.ſ.ex proprio. In qua confirma-
tione inquirere debet conſilium capituli ſui,ſed in pri-
mo caſu nõ:ꝯ.de his,quæ fiunt a prælatis,q̃to. Item an
te ꝯſenſum nõ dẽt qs confirmari ſ.c.proxim.ergo non
hẽt vim ꝯfirmationis ſm̃ eũ,adde quod dicam ꝯ.c.ne
pro defectu,ad fi.& Cõp.hic.ꝯ.ſ. ꝙ ſuperior, ad quem
ſpectat ex iure deuoluto,dr̃ eodem iure eligere,& con-
firmare[& ibi,Poſtulaſtis]& de appel.c.pe.li.6.[Et in
fi.]adde in vlt.gl. ¶ In gl ar.[Colligitur, ibi olim]ibi
non nocet receptio Lucẽſium,niſi præſcriptio ſit com-
26 pleta.ꝯſtat † enim,ꝙ in præſcriptione requiritur con-
tinuatio actuum plurium, vel vnius vſq; ad tempus le-
gitimum.de vno dixi per decr.cum de bñficio, li.6.de
præb.ſed in electione talis tpis continuatio non requi
ritur.nõ mirum ergo, ſi vbi ex vno actu ius alteri non
quæritur,licet pęnitere. vbi vero quæritur,non licet, vt
hic,ad c.ſaluberrimum,dic quod non fit ibi ſcriptura,
quaſi prius liceat pęnitere. Sed vt conuincatur ex illo,
ſi poſtea contradicat[& ibi,Publicato] per quam ter-
minatur,quæ hic diffuſe notabant antiqui, & quæ no-
tantur in prin.c.quanto. ¶ In gl.pe.[In fi.]dicit Inn.
27 quod etiam in electionibus,† quæ de canonicis fiunt,
i poſt illas publicatas nõ licet variare[i] 2.qu.6.nomina-
tiones.C.de ap.q ad ciuilia. ¶ In gl.vlt.ibi, Implea
tur[i.vt conſentiãt.& in fi.]& reprobant hic Io.& Vin.
opi.Pe.Apuli,qui dixit,ꝙ neceſſe eſt inter electum, &
electores mutuum conſenſum eodem tempore inter-
uenire. Vnde ſi tempore,quo conſentit electus,eligen-
tes diſſentiant,non confirmabitur electio.ff.de manu.
k teſtã.ſi pater[k] nam mutuus conſenſus facit matrimo-
nium.30.q.2.c.vno.ad hoc de proc.c.vlt.li.6.dicebat
tamẽ,ꝙ ſuperior diſſentientes debebat ad conſentiẽ-
dum compellere:ſed ipſi contra per hanc literam.

ADDITIONES.

a ¶ Et eligentes.Probat tex.in c.inter,de tranſlati.præ.uerſi.cum non debeat,& ibi vide.
b ¶ Cõp.Vide Io.An.de deſpõ.impub.ad diſſoluendum, in gl. quid ſi crimen.
c ¶ Iudice.Vide d.Car.Floren.in conſi.32.
d Propoſuit.Et ibi vide,quæ ſcripſi,& ibi vide,quid de executore ad prouidendum.Arch.
e Idoneitate.Vide d. And.Barba.in conſi.33 inci.ſcripſit pſalmiſta,in 2.vol.ſuorum conſiliorum.
f Nemo.Vide Bal.in l.1.C.de ſer.fugi.vide Barba.in rubrica.inf. de offi.delega.
g Nouam.Vide Bar.in l.iam tamen, §.in hac.ff. iud c.ſol.& Old. conſil.25.
h Intitulatus.Quod electio paſſiua dicatur etiam libera, facit ca. cum dilectus,in fine,de conſuet.in contra.videtur text.in c.tua, de his,quæ fiunt a prælat.ubi de eccle.fieri debet. ſed ibi id de conſuetudine.Arch.
i Variare.Vide per modernio.in l.prætor.ff de ope. nou.nun. ubi multa et alegant ad hoc,an & quando ſit licitum uariare.
k Pater.Ibi uide gl.& Bar.quia illud iõ,quia per diſſenſum non fit alii pręiudicium,hic autẽ ſecus,& uide quod in collatione bñficij.in ca.tibi abſenti, de præb.l.6.et quid in procuratore dato ad eligendum,et ante electionem reuocato,et non certificato, an ualeat electio,uide in Cle.1.de renuncia.per Pau.et Lapum in c.fi.de proc.li.6.et per Loa.An.in c.in cauſis.inf.eo ſuper gl. ergo ſit.in uer.dixit hic autem Inn.qui uidetur ſentire, quod ne

SVMMARIVM.

1 *Electus a maiori parte capituli,ſi tempore electionis erat idoneus,confirmatur, aliter a minori parte electus confirmatur,*

tur, & quando.
2 *D.uiſio decretalis.*
3 *Terminum, in quo ſe vtraq; pars apoſtolico conſpectui præ-ſentaret, iudices cauſæ ſtatuere poſſunt.*
4 *Geſta, ſeu acta iudicū, ſi publica ſunt, faciunt perpetuā fidē.*
5 *Perſonæ pro perſonatus habentibus.*
6 *Numerus electorum in diuerſa vota diuiſorum potior qui.*
7 *De zelo, numero, & merito non poteſt certa regula dari.*
8 *Allegationes facti quæ dicatur. Quæ iuris autē ſunt, papa habet in pectore, priores requiruntur & expectantur, ſi faciunt ad cauſam, nu. 9.*
10 *Ad ſententiam deffinitiuam non procedendum, niſi liqueat de cauſa.*
11 *Poſt concluſionem in cauſa nihil dici poteſt.*
12 *Eligi an poſſit in minoribus conſtitutus ad prepoſituram, & perſonatus, & 13.*
13 *Aetas habilis ad dignitates & beneficia curata 25. anni. ad perſonatus curatos quæ.*
14 *Contra abſentem etiam minorem et contumacem proceditur in ſpiritualibus.*
Alioquin, quid inferat, ibid.
15 *Pene, ideſt fere.*
16 *Zelus malus ex quib. præſumatur, & in intentione conſiſtit.*
17 *Epilogus, Suffragium Additio gloſſ. nu. 18. 19.*
Remiſſio cauſæ debet inſtructa eſſe, cum refertur.
Numerus auctoritati præfertur, niſi ſit par. & nu. 19. §. 1.
Iuſtum an perpetuo ſpectandum. §. 2. & nu. 20. & 21.
21 *Cauſa expreſſa ſi agam, quid iuris, remiſſ.*
22 *Electio uel collatio eius, qui tempore electionis, uel collationis defectum patiebatur ordinis, uel ætatis, an ſi papa cum eo poſtea diſpenſat, valeat necne.*
Diſpenſatio non valet, ſi iam ius alteri quæſitum, & maxime ſi inter eos lis pendebat diſpenſationis tempore, niſi papa faceret eo iuris & litis pendentiæ mentionem. Ordinarius autem facere non poſſet, ibid. & nu. 23. neq; eligentis præiudicium eam impedit, ibid.

C A P V T XXII.

Dudum ad audientiam. Caſus.

1 † Electus a maiori parte capituli ſi ſit, & tpe electionis erat
idoneus, confirmatur. Si vero tūc erat indignus, & fuit
ſciēter electus, confirmatur, ſi ſit dignus, electus a par-
2 te minori, & † prima pars deciſæ ponit commiſſionem
prius factā. Scda ibi, ipſi vero, ponit iudicū proceſſum,
& remiſſionē. tertia ibi, cūq;, ponit vnius partis com-
paritionē, & ꝯtumaciam alterius, quarta ibi, geſtis, e-
xaminat proceſſum non plene remiſſum, quē ideo ſub
certa forma diffiniēdum cōmittit [Colonien.] cathe-
dralis, Hoſt. facit quod no. de præb. quis, li. 6. Commit
tēdam, & ſ.] eo. tenore, vt cauſam audirēt, & ſi de par-
tium voluntate procederet, terminarent: alioquin & c.
ſimilis cōmiſſio ſupra de reſcriptis, ex parte decani
[Sentētiæ] ferendæ (Aſſeruit] qđ potuit ex forma reſcri-
3 pti, aliter nō [Deſtinarunt, & ſ.) & terminum † ſtatue-
rūt in quo vtraq; pars ſe cōſpectui apoſtolico pſenta-
ret. quē terminum ſtatuere potuerūt, etiā ſi lræ, quibus
mādatur fieri remiſſio, hoc non continerent, vt dicā ſ.
4 de accu. c. vlt. in gl. dicit Inn. [Geſtis] quæ † ppetuā fidē
faciunt, ſi publica ſunt. C. de re iud. l. fi. [Diligēter] 30.
q. 5. indicantē [Primus] præpoſitus ſanctorū apoſtolo-
5 rū [Perſonis) i. † habentibus perſonatus (Dignitatē)
habebat canonicas dignitatem forſan annexam præ-
bēdæ, Inn. ad hoc de præb. ſi per eo, li 6. vel erat nobi-
lior. facit ſ. de teſt. ſup eo. vel ſm eū erat literatior, fa-
cit ſ. de præb. de multa (Præcedebāt) per hoc no. Gof.
6 & Hoſt. licet] numerus in multum excedat, plenam, &
triplicem collationem fieri debere, de qua ſ. e. in ge-
neſi: fatentur tñ numerum præferri, cum in multum ex-
cedit, de hoc ſ. eo. eccleſia. 2. nam in illo exceſſu tenet
hic boni viri arbitrium ponderandum, cum non ſit de-
terminatum. ff. de vſuris, mora. ff. de teſti. quæſitū ſcio.
Gof. vltra id allegat ff. de iure deli. l. 1. ſcđs vero. ſ. præ
poſitus ſancti Georgii. a. 24. & ſic excedebāt reliquos
7 in decē, Inno. hic, & Ho. & Comp. poſt eū † dicētes, q
de attēdendis circa zelum, numerum, & meritum non
poterat certa regula dari. ad inſtructionem iudicum
ponebant hic notam magnā, quam deciſe ponam ſ.
8 e. eccleſia. 2. ſuper gl. fi. (Allegationes); facti, † puta ex-
ceptiones, reſponſiones, ad dicta teſtium, & inſtrumē-
torum contrarietas, & ſimile. nam de allegationibus
iuris nō pōt intelligi, quas papa habet in pectore. 30.
q. 1. peruenit, Inn. & Hoſt. alle. de app. ſæpe, in princ.
Itē Cōp. & Abbas [Præſentate] Imputet ergo ſibi pars
contumax, quæ nec de neceſſitate videbatur expectan
da. C. de iudi. properandum. §. ſin autē, ad hoc de eo,
qui mit. in poſ. eum q. li. 6. plus placet Inn. q ſi illa fa-
9 ciunt ad cauſam, requirantur, & expectātur [non duxi
mus] contra. ſ. eo. cum nobis olim, ad fi. ſed ibi fit gra-
10 tia, Hoſt. [Procedendum] quia † non liquet de cauſa,
nec papa diuinare poteſt; aliter procedetur in hac be-
a neficiali cauſa ꝯ abſentem, vt ſequitur [Notorium] [a] e-
11 uidentia rei [Iam dicta] quaſi † dicat non dicēda, cū
iam ſit cōcluſum ꝑm Inn. alle. Hoſt. de procur. auditis,
de fide inſtrumentorū, cum dilectus. de teſtibus, fra-
ternitatis, & ca. cum veniſſet [Conſtaret] & ſic erat iu-
ris notorium, de cohabi. cler. c. fi. [vel in ordinib.] no-
12 tauerunt † Vinc. & Io. conſtitutum in minoribus eligi
poſſe, & dixerūt iura. 40. diſ. hodie correcta. Sed, vt cū
b pace [b] eorum [c] loquar. male dixerunt: quia in minori
c bus tantum conſtitutos eligi nō poteſt de iure. 60. diſ.
innouamus & hæc decr. eſt contra eos, nec eſt pro eis
decre. præterea, de æta. & qual. imo eſt contra. quia ſi
diſpēſatiue admittuntur, ergo de iure ſecus, Tā. & Go.
Idem hic Phili. qui dicit talem poſtulandum. dicebat
Vinc non obeſt, quod ſit in minoribus tantum. ſi enim
non obſtat ætas, promoueri poteſt ad debitum ordinē.
ſup. eo. cum in cunctis. Erat ergo hic defectus, quia
multos habebat, & erat laicus, vel vitium in ordine,
vel præpoſteratio. 52. diſt. ſolicitudo. Sed hæc lectura
nō eſt amica literæ, vt patet melius in antiqua. nā ſub
quarto ſcilicet erat talis littera, Electus. obiiciebatur
autem præpoſito ſcilicet G. minor ſcientia, defectus
ætatis. & quod in minoribus erat ordinibus conſtitu-
tus & cæt. Vincen. & Ioan. ſequitur B. Compo. in digni-
tate non curata ſed in curata concordant Tan. & Go.
d quos [d] ſequitur B. Hoſtien. Petr. & Abb. & vide quod
nota. de æta. & qualitate. c. vno, li. 6. in gl. & quod ſup-
ea dicam, & eo. lib. de elect. cum ex eo: & quod dixi ſ.
13 ti. c. fi. ſuper prin. primæ gl. [Vel ætate] ſcilicet † quod
non attigiſſet 25. annum, hæc autem intelligit Inn. ve-
ra quo ad dignitates, vel beneficia curata, quo ad per-
ſonatus nō curatos dicit ad illos eligi poſſe conſtitutos
in minoribus ordinibus, & minoris ætatis, vt nota. in-
fra de ætate, & qualitate, præterea. quam gl. Innocen.
poſuit hic Compoſtela. concordans cum eo de ordini
bus, ſed non de ætate, vt etiam ibi dicam [Abſentia]
14 nota † contra minorem abſentem procedi in ſpiritua
e libus, [e] ſi contumaciter abeſt, Abb. [Corporali] dicunt
quidam, quod iſti iudices procedent illo non citato;
ſed tutius eſt ſecundum Hoſtienſem, quod citent,
vt dicit gl. [Alioquin] ideſt ſi præpoſitus ſancti Geor-
gii non patitur defectum in ordinibus, ſcientia, vel
ætate, non dico, alioquin, ideſt ſi non conſtat: vide in
Mercur. in regula, infamibus, de regul. iuris, libro ſex-
15 to. Pene ideſt fere, quia † non deficiunt niſi quattuor
ad faciendum duplo maiorem numerum. Ceſſan-
16 tibus ergo † impedimentis apparentibus præſumi-
tur

tur malus zelus: imò apparet, niſi ignorantiam probent eligentes; concor. Innoc. & Hoſtien. remittit ſupra eodem innotuit, verſi. parcentes [Bono zelo] Zelus in intentione conſiſtit. 8. quæſtione ſecunda, dilectiſſimi, Ioan. Goffred. [ipſius] præpoſiti ſancti Georgij.
27 ¶ Glo. † proceditur, reſpondet per contrarium, & ſoluit. ¶ Gloſſa, iſta tria, notat tempus electionis, & cætera: allegat tria iura. In contrarium allegat duo,
e & ſoluit. demum ponit Brocar. de initio [f] ſpectando, alias pro initio. 6. capitula, & 11. leges: pro fine tria capitula & 6. leges: demum ſoluit. ¶ Penultima gloſ-
28 ſa ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ In † quarta glo. [ibi, Ne cauſas] plena inſtructio debet inſeri in actis relationis, ne lis incognito negocio dirimatur. [& ibi. l. prima & ſecunda] non debet principi referri, quod adhuc egeat inſtructione. ¶ In quinta gloſſa. fortè quo ad ordinem gloſſarum, ſed eſt ſecunda quo ad textum [ibi, Maiorem] in numero pari creditorum auctoritatem eius ſequetur prætor, qui dignitate inter eos præcellat. ¶ In gloſſa, iſta tria, [ibi, l. 2.] ibi cuiuſque rei potiſſima pars principium [& ibi, quod ab initio] vide de exceptionibus, cum venerabilis, ſuper gloſſa penultima [& ibi, §.] incipit, ſcio. vide de teſti. cum cauſa, ſuper prima gloſſ. [& ibi, is qui] in fine. accuſationem inchoatam ante damnationem poſt damnationem implere permiſſum eſt [& ibi, Cum quedam] vide in capitulo ſtatim alleg. ſuper 1. gloſſ. [& ibi, Si procuratorem] quia cuiuſcunque contractus inſpicitur initium, & cauſa. Si procurator meus inſtrumenta cauſæ mihi non reddat, conuenio eum mandati, non depoſiti [& ibi, Si tamen] alias ſi autem. & vide de procura. mandato, poſt principium ſecundæ glo. [& ibi, l. 2. ff. de pœnis] in pœnarum qualitate inſpicitur non tempus ſententiæ, ſed delicti [& ibi, De teſtamentis, l. 1.] vide de teſtibus cogendis, prætereà. ſuper gloſſ. nota ergo. [& ibi, qui ad munera] vacatio munerum competit propter liberos, qui habentur tempore excuſationis, non poſt [& ibi; Si filius] in fi. vide de maiorita. & obedientia, ſolitæ, ſuper gl. ꝙ quandoque [& ibi, ſi quis in ſenatorio] vide de his, quæ fiunt à prælato, cum nos, ſuper gl. 2. [& ibi, §. Si quis palam] ſi tẽpore taciti fideicõmiſſi non capiebat is, cui reſtitui debebat, ſed tẽpore mortis capere debebat, alias poterat, vel econtra, expectatur exitus [& ibi, Cum furioſus] vide de prębendis, dilectus. 2. ſuper glo. 2. [& ibi, Homo liber] vide de ſymonia, ex inſinuatione, ſuper vltima glo. [& ibi, Sufficit] ibi dicitur, quòd habens liberam matrem, dum naſcitur, ſi ancilla erat tempore conceptus, liber eſt, & econuerſo, ne calamitas matris noceat illi, qui in vtero liber erat, in hoc contra [& ibi, Receptum eſt] in ceſſione ſeruitutis plurium dominorum omnes trahuntur ad vltimam, & habetur perinde, ac ſi cum poſtremus cedit, omnes ceſſerint [& ibi, Quia verò hactenus] in eo, quod plus datum eſt vitrico, vel nouercæ, quàm filijs primi matrimonii, non inſpicitur dationis tempus, ſed euẽtus [& ibi, Mela] Si reliquit teſtator alimenta, quæ viuus præſtabat tempore mortis, & ſi variè præſtabat, proximum tempus mortis inſpicitur [& ibi, Si quis palam] vide ſupra [& ibi. Quæſitum] vide de reſtitutio. ſpoliato. cum ad ſedem, in glo. 2. [& ibi, Si autem. §. 1.] in rei venditione procedit, quod ſup. [& ibi, §. non tantum] ſi depoſitum ſine dolo perditum poſt iudicium acceptum recu-
29 peretur, cõdemnatur reus. ¶ In gl. tertia [In fi.] vt differat ab eo, quod dixit, ætate, & facit 75. diſtinctione, capitulo vltimo, in fin. vbi de hoc. ¶ In gl. ex eo. quod [in fine] hic Lauren. Ioan. Vincen. & Moderni. ¶ In gl. iſta tria, [ibi, verſ. Quæ ab initio] & ĩ. de regulis, iur. nõ
g firmatur 8, lib. 6. dic vt ib: (& ibi, Principatus] vbi de hoc. [& ibi, capitulo litteras] & ſecunda quæſtione 6. anteriorum. circa finem, vbi de hoc [& ibi, Receptum
20 eſt] alia iura circa initium, & circa medium † ſpectandum, & non ſpectandum vide ĩ. de cenſibus, capitulo tertio, in gl. ſecunda [& ibi, In cõtractibus] cum quæritur, an ꝯctus valeat; vel nõ, & an ex eo agatur, vel nõ, [& ibi, & in delicto] cũ quæritur, an ex eo ꝯhatur obli-
21 gatio pęnę, vel nõ, vel q̃ta [& ibi, Et † ſi ago certa cã nõ expreſſa] quod dic, vt inf. de re iudica. Abbate, lib. 6. In gl. Talis electio [ibi, intellige] ſecundum Guil. Va. & facit ad ea, quæ dicam ĩ. eodem, congregato. Sed
22 † pone, ꝙ tempore electionis, vel collationis patiebatur electus defectum ordinum, vel ætatis: Papa poſtea diſpenſat cum illo: valebit ne electio, vel collatio? Rñ. non, niſi Papa de elect. vel collatione prius facta faceret mentionem, ipſius ſupplendo defectum, tunc valeret electio hic, iterum niſi ante diſpenſationem ius alteri ſit quæſitum; quo caſu in illius præiudicium nõ valeret diſpenſatio. C. de precibus imperatori offer. quotiens. ĩ. de priuile. dudum, & maximè ſi inter iſtos lis pẽderet tempore diſpenſationis, vt lite penden. c. 1. & vlt. ſecundum Compo. quòd puto verum, niſi ẽt de iure coelecti, & litis pendentia Papa faceret mentionẽ.
23 facit quod dicam in prææalleg. decr. vlt. Inn. bene † dixit hic, epiſcopum diſpenſare non poſſe poſt electionẽ in præiudiciũ coelecti, cui quæſitum eſt ius: puta quia reciderant in ſuos electores voces eligentium ſciẽter, quem debuerant poſtulare, vt dicit gl. præiudicium autem eligentium, ad quos electio reuerti deberet, non impedit diſpenſationem, vt dicam poſt Innocen. inf. de renunc. niſi. §. perſonæ, in gl. ipſe tamen, & vide quod dicam ĩ. eo. dudum, in gloſ. hoc non facit, circa medium, Et in fi. inf. de iudi. at ſi clerici, in gl. ideſt debet, & de reſti. in integ. cap. 2. in fi. ¶ In gl. pe. in fi. hodie tene quod habes infra eod. ti. c. 1. lib. 6. Ioan. And.

ADDITIONES.

a ¶ Notorium. Vide ea, quæ habentur plene in l. ſi verò. §. qui pro rei qualitate. ff. qui ſatiſd. co. vbi plenè d. Alex.

b Pace. Et an conſtituto in minorib. ordinibus poſſit prouideri, vel poſſit talis eligi ad beneficiũ minorib. ordinis, vide Io. An. de reſcr. cum aliquibus, lib. 6. in text. in prima gl.

c Eorũ. Vide ad hoc gl. in ver. ratione, in c. ex tenore, de his, quæ fi. à maio. parte ca. & quod ſcripſi in c. præterea, de ætat. & qualitate Archid.

d Quos. Scilicet Tancre. & Goff. non autem Inn. & Compo. Archid. tenet opin. Io. And. & Vinc.

e Spiritualibus. In alijs dic vt per Bar. in l. ſi. ff. de reſtit. in integ. & in l. contra pupillum. ff. de re iudica.

f Initio. Vide quæ notantur in l. 1. ff. de orig. iur. & vide vnam pulchram regulam quam ponit d. Iac. referendo d. Nellum de ſancto Gem. in l. pecuniam quam, ff. ſi certum petatur.

g Firmatur. De iſta materia etiam tangit gloſ. 2. q. 6. §. illo, & ibi ſcripſi Archi.

SVMMARIVM.

1 *Eligendi poteſtatem ipſo iure amittunt, & tranſit ad alios, licet pauciores, qui ſine licentia Papæ recipiunt Epiſcopum poſtulatum ad adminiſtrationem.*

Poſtulantes aliquem per impreſſionem Laicorum amittunt ipſo iure eligendi poteſtatem, ibid.

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Caſ. s capituli bitteriens.*

4 *Petere pro poſtulare.*

5 *In nominatione eſt ius, & quando.*

6 *Legatus de latere poteſt archiepiſcopum præter mandatum Papæ confirmare, ſed non transferre.*

7 *Geſtio alienius pro prælato non põt eſſe non notoria, & non licet poſtulato ſine licentia Papæ, etiam ſi tanquam extraneus id faceret.*

Decretalis, nihil, infra eodem cum hac conciliatio, ibid. ver. nec iſtum.

8 *Apppellationes ſi interponātur plures ab eligentibus diuiſis, quam alij alijs opponere poterunt.*

9 *Vnde, ideſt, hac ratione.*

Paragraphi, Illud, decreta. quia propter, infra eod. cum hac conciliatio ibid.

Præpoſitus eſt caput capituli, habere in eo primam vocē conſueuit, & ſine eo nihil fieri poteſt, niſi ſit remotus, nu. 10.

11 *Eligendi poteſtate nunquid ij priuentur ſolum, qui eligunt cōtra cap. cum in cunctis, ſupra eod.*

12 *Notoria dicuntur per euidentiam facti apparentia. In tali notorio recipiuntur teſtes etiam iuris ordine non ſeruato, num. 16. & 36. 37.*

13 *Inquiſitio cum committitur ad alicuius inſtantiam, recipiuntur teſtes, quos ipſe nominat.*

14 *Confirmatio eſt iniuſta facta, parte non citata, & num. 23.*

15 *Tranſitus epiſcopi ad aliam eccleſiam ex natura ſua notorius eſt.*

Informatio ex teſtibus de plano facienda alij commiſſa, vt referat committenti, ibid.

16 *Ordo iuris non ſeruatur in recipiendis teſtibus de facto ex natura ſua notorio.*

17 *Citatio non facta per confeſſionem de facili probari poſſet, in facto contextu.*

Poſitioni ſuperfluæ non eſt reſpondendum. Si certum ſit eā facere ad cauſam, cogitur reſpondere, ibid. in dubio recurritur ad æquitatem iudicantis, qui potius inclinare debet ad reſponſionem, & num. 18.

19 *Negatiua quomodo probetur, & in quibus caſibus, & num. 20. vide num. 43. & ſequen.*

Confeſſio non dicitur probatio, auctore Compoſtella. Sed probationis releuatio, ibid.

20 *Probatio propriè quæ ſit.*

21 *Capitulum eſt citandum in cauſa eius, ſi haberi poteſt, nō autem ſinguli, niſi in caſibus, & tanquam hi de capitulo, citatur in eccleſia publicè, & quando. vide 52.*

Capituli cauſa non eſt cauſa ſingulorum, nec è contrario, ibid.

22 *Electioni opponere qui de capitulo non poſſint, & quibus de rebus.*

Iniuria cuiusque ſuæ perſecutio non impeditur, etiam ſi aliponere non liceret, ibid.

Poſtulatio caſſari poteſt, & cōfirmari, ibid. ver. Patet ergo.

24 *Epilogus, Suffragium gloſſarum. num. 25. & num. 26.*

Timor ſufficit, licet impreſſio ſecuta non ſit. §. 1. & nu. 28. cir. fin. addictio. ſecuta.

Manifeſtum licet aliquid ſit, non tamen eſt eius interpretatio negligenda. §. 2. & num. 36.

26 *Pro iudice præſumitur.*

Lex quæcunque. ff. de publi. vt inducenda.

De facto alterius an quis iurare poſſit ſine periurio. §. 1.

Nuncius ſimplex an audiendus. §. 2. & num. 54. §. 1.

27 *Additio gloſſarum, & num. qui ſequuntur.*

28 *Minor pars capituli nec locum, nec terminum electionis maiori poteſt parti ſtatuere, neque in termino a maiori parte conſtituto eligere non eligente maiore, neque in loco tuto ſi ſit, pars autem maior in impreſſionis loco, ſed quid facere poſſit oſtendit, num. 29.*

30 *Iure ſuo quem priuari contingit abſque culpa ſua multis in caſibus.*

Impeditis eligere propter impreſſionem ſemeſtrem non currit, ibid. ob impedimentum vero perſonale ſecus, quia tunc tenentur mittere, vel ire, vide num. 35.

31 *Electio vtra valeat, ſi eligit maior pars in termino prius aſſignato a capitulo, vbi iuſtè timetur impreſſio, & pauciores abſentes ea die eligunt alium; an neutra.*

32 *Maior pars capituli an terminum maximè peremptoriū ſtatutum per capitulum ad eligendum poſſit abſque cauſa mutare, & num. 33.*

Electio vtra valeat facta ne in termino prius conſtituto, an vero prorogato, num. 32.

34 *Innocentij lectio reprobatur.*

37 *Maleficium notorium, ſiue flagrās, quando eſt, quomodo procedatur, debeatque procedi.*

Inquiſitio generalis fit in maleficio notorio, vel flagranti, præparatoriaque dicitur ad ſecundā, in qua recipiuntur in priori etiam recepti. Ambarum quoque proceſſus, eodem numero.

Defenſio legitima denegāda nemini, non obſtante abuſu, ibi. ad finem.

38 *Pro ſententia præſumitur, quando abijt in rem iudicatam, & ratio, niſi in ſententia excommunicationis, quia tunc diſtinguitur, vt hic.*

Acta cuſtodire continuè difficile & quaſi impoſſibile, ibid. et num. 49.

Detentio, ſiue Conſeruatio rerum litis, quas homines habēt, ex innumerabilibus cauſis denegatur, ibid.

39 *Natura multiplex eſt, & num. 40. 41. 42. 43.*

43 *Negatiuam probari eſt contra naturam, ideſt naturalem rationem, & quibus in caſibus ea probetur, & duplex eſt ſpecies, & nu. 44. vbi aſſerit omnem negatiuā facti, quæ cadit in teſtium intellectum, etiam directè probari & per teſtes, reprobata ſententia ſecus dicentium, cum iurium, quæ eis videntur ſuffragari, expoſitione, nu. 45. 46. 47. 48. appoſitis exemplis.*

De negatiua vero, iuris factum, vel ſolennitatem nō affuiſſe. num. 49.

45 *Directa, & indirecta ſubſtitutio quare dicatur.*

47 *Ratio ſcientiæ, quæ ſuper aliquo ſenſu corporeo fundatur, eſt affirmatiua ſemper etiam ſuper articulo negatiuo.*

48 *Affirmantibus duobus plus credi, quam decem negantibus non ita, vt vulgo dicitur, latè ſe habet hoc dictum, & in quibus habeat locum.*

50 *Scientiæ, Aetatis, Ordinis, vel Profeſſionis, & Irregularitatis qualitatem probare cui incumbat.*

51 *Soluendo quis non eſſe præſumitur, niſi probetur ſemel fuiſſe ſoluendo.*

53 *Excommunicationis iuſtæ de forma eſt ipſa contumacia, non tamen de neceſſitate vinculi, cum etiam non contumax ea in vniuerſitatem lata, ſiue collegium ligetur.*

54 *Perſonaliter venire non compellit delegatus.*

55 *Appellatio legitima non vitiat ipſo iure electionem, quamuis ſit annullanda: vitiat tamen ipſo iure poſtulationem.*

Appellatio poſtulantium non poteſt annullare electionem, nec facere annullari, & quando. eod. num.

Appellatio non ſubſiſtit, cum non ſubſiſtit id, ad cuius interponitur defenſionem, ibid. ex mente.

56 *Poſtulatio non finitur publicatione, ſed conſenſu eius ad quem ſpectat admittere, vel ſaltem ea, vel petitione ſuperiori porrecta: ideo ſi medio tempore recipitur poſtulatus, quæ pœna ſubſequatur.*

57 *Electio finitur publicatione, & ſi poſtea recipiatur electus, an peccetur, & quæ punitio.*

58 *Eligendi poteſtate vna parte priuata a tempore vacationis an currat terminus parti non priuatæ.*

C A P. XXIII.

2 1 Bonæ memoriæ [a] Caſus. † Secundū gl. & Inn. hoc dicit. Qui ſine licentia Papæ recipiūt ad adminiſtrationē epiſcopum poſtulatū, ipſo iure eligēdi poteſtatē amittūt, & tranſit ad alios, licèt numero pauciores. rationem huius vide ſuper gl. penult. ſ. eo. tit. vel ſm Inno. & Comp. Qui per impreſſionem laicorum aliquem poſtulant, ipſo iure eligēdi poteſtatē amittūt. vide quod no. ſ. e. quiſquis. licet de electione ibi dr̃, hic de poſtulatione dicatur ſm Hoſtien.

1 stien. sunt † quatuor partes. In prima factum, & sub cer
ta forma facta commiſſio. In ſecunda ibi, licèt autem,
proceſſus habitus iuxta formam. In tertia ibi, contra,
legati oppoſito contra proceſſum, & reſponſio In quar
ta ibi, nos igitur, motus principis, & confirmatio pro-
2 ceſſus. Et incipias ſic † caſum. Dum vacante imperio
duo fuiſſent in diſcordia electi. ſcilicet Phi. & Otto, ci-
uitas Maguntina fauebat Philippo, ita, quòd præpoſi-
tus ſancti Petri Maguntini, & quidam canonici, qui
erant de parte Ottonis, non audebant ibi ſtare: conti-
git quod tunc vacabat eccleſia Maguntina. præpoſi-
tus, & alii canonici abſentes requiſiuerunt pręſentes,
vt aſſignarent locum tutum, in quo ſine timore im-
preſſionis poſſet fieri electio, allegãtes metũ impreſſio
nis ſibi imminere in ciuitate Maguntina, & appellaue-
runt ad Papam, ne illi contrafacerent. hoc non obſtã-
te pręſentes poſtularunt Vuarmacien. & appellauerũt
ad Papam, ne cõtra illam poſtulationem abſentes ali-
quid attentarent, & receperunt illum ſtatim ad admi-
niſtrationem. reliqui hoc audito elegerunt præpoſitũ:
ſuper his cauſa delata fuit ad Papam; procede, vt in
littera. Alii dicunt, quòd præpoſitus, & ſui non erant
auſi manere Maguntiæ propter periculum eis immi-
nens, quia prius ſe oppoſuerant Philippo, volentes con
tra eius tyrannidem eccleſiæ libertatem defendere.
Alii dicunt, quod receſſerunt poſt mortem Archiepi-
ſcopi: quia Philippus mandauit capitulo; quòd ſi nol-
lent eius indignationem incurrere, præficerent Vuar-
macien. [Quibuſdam] qui erant longè maior pars, vt
3 patet per ſequentia. [Petẽtibus] idest † poſtulantibus,
de poſtu. c. fin. & poſt appellationem, vt patet infra, &
ipſi etiam poſt poſtulationem appellauerunt, ne ali-
quid fieret cõtra illam, & ſequitur, Quibuſdam, & pau
cis, vt patet infr. [Archiepiſcopum] non, ſed tunc præ-
poſitum, ſcilicèt tempore factæ electionis. Et no. quòd
4 † eſt vis in nominatione. infra eodem per inquiſitio-
nem, & c. venerabilem, ver. nos itaque, de tempo. ord.
dilectus, in princ. & hoc habet locum in nominatione
iudiciali facta ex cauſa, & animo damnandi, vel ap-
probandi, vt in dictis concor. Idem in extraiudicia-
li facta ſolenniter. ſecunda quæſtio. 6. nominationes.
aliter etiam in iudiciis non eſt facienda vis, de proc.
petitio, nec in extraiudiciali ſimplici & nuda. inf. eo.
5 quod ſicut, & poteſt ſolui. C. de proba. non epiſtolis [b].
Hoſtien. [Eligentibus] diuerſis temporibus, & diuerſis
locis factæ fuerant hæ prouiſiones. Innocen. [Manda-
6 tis] præter † hoc mandatum confirmare poterat, cum
eſſet de latere: ſed non poterat epiſcopum transferre,
vt infr. eodem ſi abbatem, lib. 6. [vel Spiritualia] ergo
ſuffic. alterum, de reſcriptis, inter cæteras. [Recepiſ-
7 ſe] gerendo † ſe pro prælato ipſius eccleſię manifeſtè,
Innocẽ. quod non poterat eſſe non notorium. vt ſequi-
tur, Hoſtien. [vel miniſtraſſe] quaſi dicat etiam ſi fin-
gat, quod non tanquam prælatus, ſed tanquam extra-
neus, cui a capitulo commiſſum eſſet miniſterium; con
tra hos colores occultum eſt infr. eod. auaritiæ, libr. 6.
nec illum adminiſtrantem adiuuat decr. infr. eodem,
nihil, quæ loquitur in electis, & in concordia. Iſte ve-
ro poſtulatus erat, & in diſcordia ſecundùm Innocen-
tium. præterea adhuc illi non eum inuaſerat. Abbas ex-
ponit, vel, pro idest [In eadem] eccleſia Maguntina
[deinde] a contrario, ſi prius inquireret, non valeret,
de officio delega. venerabili. Hoſtien. [Conſtaret] ele-
ctionem archiepiſcopi confirmaret, quod eſt in anti.
ver. licet eo non obſtante &c. [Interpoſitam] ſcilicet
ab his, qui poſtulauerant epiſcopum, qui facta poſtula-
tione appellarunt, ne alii ad electionem procederent
[Cum alii] ſcilicet poſtulantes [Interpoſitæ] a præpoſi
to, & ſuis, ne ſine ipſis habẽtibus iuſtam cauſam timo-
ris ad electionem procederent [non poſſent] dicit In-

8 nocentius, quòd ſi † primò eligentes contra appel. ite-
rum tertiò eligant contra appellationem ſecundo eli-
gentium, qui licitè venerunt contra appellationem
primorum, vt hic [& hoc pone] quòd faciunt, quia
prima electio non tenuit poſt appella. legitimam, nec
ſecunda, quia forte de ineligibili; tunc ſecundi bene
opponent contra illorum electionem de ſua appella-
tione: quia ſi non detulerunt appellationi illorum,
fuerunt vſi iure ſuo. primi autem præuenientes & in
prima, & tertia vſi ſunt iniuria; & ideò contra am-
9 bas dici poterit [vnde] idest hac † eadem ratione, In-
nocenti. [Legitimè] contra infra eodem, §. illud. So-
luti. ibi loquitur, quando canonicus abſens eſt, hic
de præpoſito, qui eſt caput capituli. membra ergo ſe-
quantur caput, de præſcriptio. cum non liceat, cum
10 ſimilibus, & † conſueuerunt tales habere primam uo-
cem, vt infra eodem, auditis. & ideo ſine ipſo nihil
fieri potuit; quod intellige, niſi nimis ſit remotus, ſu-
pra eodem, cum inter vniuerſas, ſecundum quo-
ſdam. Sed hoc non placet Hoſtien. præcipuè quia iſte
non erat præpoſitus Maguntinus, ſed ſancti Petri ex-
tra ciuitatem Maguntinam; ad hoc quod nota. de
præbend. quamuis primo, libro ſexto. vera igitur ra-
tio eſt, quam habes in gloſ. ſi citati [Indignos] hoc
11 † eſt contra illos, qui dicunt, quòd illi tantùm pri-
uantur poteſtate eligendi, qui eligunt contra eã, quę
dicuntur ſupra eodem, cum in cunctis. Vincen. vn-
de dicebat Ioan. & Philip. quòd extendebatur hic il-
le canon. Ipſe tamen Vincenti. magis amplectitur
quòd ille canon in ſuis caſibus intelligatur, quibus
expreſſis de aliis aliud datur intelligi. 15. quæſtione
tertia, ex eo. C. de procura. maritus. Et ideò ſtatu-
c tum fuit in illis, quia in his conſueuerunt [c] eligen-
tes frequentius delinquere. vnde licèt aliàs grauiter
in electione delinquatur, locus erit pœnę arbitrariæ,
non priuationis ipſo iure; ad hoc de poſtu. capitulo
primo, in fin. & hoc tenet Da. in quæſtione tertia, eo-
dem titulo. tene quòd dixi in quæſtione canonici Mu-
d tinen. ſuper regula, odia, de regulis iuris [d], libro 6.
12 [Notoria] per † euidentiam facti apparentia [Obie-
cta] de translatione, adminiſtratione, & metu a ca-
nonicorum receptione [Recepit] altera forte parte
non citata, hoc opponitur infra [Parte] nota, quòd
13 quando † ad inſtantiam alicuius committitur inqui-
ſitio, vt hic fuit, recipiuntur teſtes, quos ipſe no-
minat: ſi ex officio iudex illos recipit, de quibus ſi-
bi videtur, de accuſationibus qualiter, Hoſtienſis
[Caſſauit] iuſtè [Confirmare] iniuſtè, cum † hoc
14 fecerit parte non citata, Innocen. [Conſecrauit] ad-
iunctis ſibi duobus epiſcopis. 66. diſtinctione, porrò
[& infra] hoc intelligit ſecundum Petrum, quòd po-
ſtulantes appellauerint, proponentes quòd ſequitur
[Notorius] de filiis presbytero. quoniam, de iureiu-
rando, ad noſtram. 7. Dixit Innocent. quòd † quam-
15 uis tranſitus in ſui natura eſſet notorius, de cleric.
non reſid. capitulo primo, & infra titulo primo. quan-
to: ſecurius tamen erat, vt legatus mitteret illuc ali-
quem de latere ſuo, vel aliquem officialem, qui de
translati & aliis inquireret de plano, & videret, &
ſibi referret, antequam procederet contra ipſum, vt
epiſcopum audiret, ſi vellet probare contrarium,
16 C. de accuſationibus, ea quidem. & in † tali noto-
e rio recipimus teſtes etiam iuris ordine [e] non ſerua-
to; quod in alio facto etiam euidenti, quod tamen
ex ſui natura non eſſet notorium, non liceret. in-
fra eodem venerabilem, ſecundum Innocentium,
ſaluo ſecundum Hoſtien. quod nota. de coha. cleric.
f & muli. veſtra. confirmatur ergo proceſſus lega-
ti quò ad poſtulationem, non quò ad electionem ſe-
cundum Innocen. quia confirmatio facta fuit canoni-

f cis non vocatis, [f] vt dicam in fi. [Examinatione] ſolē-
ni, de iureiuran. ad noſtram. 3. Innocen. [de facili] per
17 † poſitionem poſſet, de confeſsis, ſtatuimus, lib. 6. & ar
g guit Hoſt. quòd poſitioni [g] ſuperfluæ non eſt reſpondē
dum. ĩ. eo. cum Vinto. C. de prob. ad probationem, de
offic. deleg. cū contingat. ff. de fideicommiſſ. libe.
l. Thais. §. ſorore, vt lega. nomine caue. hæc ſtipulatio.
§. 1. de procu. non cogendum. §. fi. hoc ſi certum eſt. Si
verò ſit certum, ꝙ ad cauſam facit, reſpondere coge-
tur. ff. de interr. acti. de ætate. §. qui interrogatus. In du
18 bio † vero recurritur ad æquitatem iudicantis. ff. de
interroga. acti. vbi de tranſact. c. fi. qui potius declina
re debet ad hoc, quòd reſpondeatur, de ap. cum ſpe-
h ciali. §. exceſſu, [h] de reg. iur. c. 2. tractat etiam hic, quid
iur. ſi reſpondere nolit, de quo dic vt infra de confe.
19 c. 2. lib. 6. [Probatio] contra, quia † negatiua probatur
per confeſsionem, infra de tempo. ordin. dilectus, de
ætate & qualita. cap. vltim. ad idem ff. de donati. l. qui
dam. Sol. ſecundum Compo. hic de pura probatione,
quæ fit per teſtes, vel inſtrumenta: ibi de illa, quæ fit
per confeſsionem, quæ ſecundum eum non dicitur pro
batio, licet ſufficiat in præiudicium confitentis. vnde
potius videtur probationis releuatio, ad quam poteſt
i fieri poſitio [i] negatiua, vt releuetur ponens ab onere
20 probat. di. ĩ. de confeſ. cap. 1. lib. 6. vnde † cum proba-
tio ſit propriè, quando id euidenter oſtendo, quod mi-
hi contenditur, per confeſsionem autem id non facio;
ſed ab illo onere releuor, reſtat, ꝙ confeſsio nō eſt pro-
priè probatio. Item contra, probatur negatiua. inf. de
verb. ſignif. ſuper quibuſdam, & cap. quid per nouale,
de præſcriptio. c. 1. lib. 6. ff. de proba. ſi arbiter. in qui-
bus probatur, ꝙ initij, vel contrarij non exiſtit memo-
ria. poteſt dici, ꝙ ibi probatur affirmatiua. l. ꝙ cōmu-
nis eſt opinio, ꝙ ſic factum fuerit, vel ſeruatum, vel il-
lud cadit in intellectum teſtium, vt ĩ. dicam ſuper gl.
Item contra. de pur. cano. quotiens, & c. accedens, &
cap. fi. de hæreticis, excōicamus. §. ſi qui. C. de his, qui
ad ecc. confu. l. præſenti, in auct. de hæred. & Falci. §. Si
vero abſunt, cum multis ſi. vbi probatur negatiua; ad
quod concor. de elect. vt circa, & cap. nulli. lib. 6. Sol.
negatiua bene venit in purgatione, & propriè iura lo-
quuntur in iuramento purgationis [Cum & ſi] pro
21 † quamuis [Quilibet] ex hoc videtur, ꝙ non capitulū,
ſed ſinguli de capitulo ſunt citandi; quod ſecūdum In-
noc. verum eſt, vbi dubium eſt, quę pars ſit capitulum.
Idem ſecundum Hoſtienſ. vbi conuocare non poteſt,
vel conuocatio inueniri. Eſt enim citandum capitu-
lum, ex quo recipitur, & haberi poteſt: vbi non habet
aditus, faciat homo quod poteſt. citetur ergo publicè
in eccleſia, vt dicitur in gl. citentur, & ſinguli, & pri-
uati non tanquam ſinguli & priuati, ſed tanquam hi,
qui ſunt de capitulo, & qui cum alijs faciunt capitulū.
aliter non valeret citatio: quia cauſa capituli nō eſt ſin
k gulorum, nec e conuerſo. 12. q. 2. qui manumittitur. [k]
[Deſtinarent] bona præſcriptio pro legato, ꝙ citaſſet
22 ſm Pe. de San. Compo. & Hoſt. [Allegato] credit † n.
princeps eos qui &c. C. de officio præfecti prætorio.
l. vna, circa fi. Phi. Contra, cum ratione ſui iuris, puta ꝯ-
temptus, cum ſint eligendi priuati. Sed ſi de crimine
agerent, vel exciperent, audirentur: vel ſi vellent, ſicut
quilibet alius dicere electionem non tenere. vel dic, ꝙ
non admittentur ēt opponentes crimen. vel minus ca
nonicam electionem ꝑ malum zelum, quod præſu-
muntur habere 2. quæſt. 7. accuſatio, & c. ſe. 3. q. 10. c.
fi. Sed hæc intelligo tantum in criminalibus, ſpirituali
bus, & eccleſiaſticis cāis, vt ibi: aliter ſuam cauſam, &
iniuriam quiſque proſequi poteſt. 4. q. 6. omnibus, ſe-
cundum Innocen. quinetiam poſitiue loquitur [Indi-
gnos] nō tñ eligendo indignum, ſed aliter, vt bene ſe-
quatur, quod dicitur de præficiēdo præpoſito ſm Pet.

[Iniuria] ſimile infr. de conce. præb. quia diuerſitatē,
Phi. de poſtu. bonæ. 2. ad finē [Caſſationē] patet ergo,
ꝙ caſſari poteſt poſtulatio: ergo & cōfirmari; de hoc
ſ. c. cum monaſteriū [Confirmantes] vera lrã regiſtri,
& duximus confirmandum. ſ. quondam, ſm Inno. Iam
enim erat conſecratus. dixit ēt Inn. & Comp. ꝙ hic † re
23 probauit confirmationem electionis factam per lega
tum: quia proceſſit ad confirmationem poſtulantibus
nō citatis, quorum factū non erat notorium, licet tran
ſitus poſtulati fuiſſet notorius: vnde caſſatio poſtula-
tionis bene tenuit, maximè cum poſtulatio innitatur
gratiæ; & verba, porrò exceſſus, & ibi, quamuis, ꝙ cita
ti, allegando ſunt dicta. confirmat aūt, quia partibus
præſentibus ſibi conſtitit id, quod & ſi legato conſtitiſ
l ſet, non tñ partibus præſentibus, nec vocatis [l] ſecun-
24 dum eos. ¶ Glo. † ſi citati, reſpondet per quæſtionem,
an vocatus ad electionē, qui iuſte timet uenire, tenea-
tur committere; & olim tenuit ꝙ ſic. in addit. diſtin-
guit inter impedimentum proprium, & cōe. ¶ Glo. vp
de priuandi, ſignat ꝯrium, & remittit. ¶ Gl. ſic infr. re-
ſpondet per ꝯrium. de prob. qm̃ cōtra. ¶ Gl. ideſt ſm,
primò dupliciter exponit textū: ſecundo diſtinguit tri
plicē negatiuam, & in prima dupliciter ſubdiſtinguit.
¶ Gl. 1. ſoli, declarat textū per locum a diuiſione: quę
rit, arguit pro, ſoluit ꝯrium. Iterū quærit, & ſoluit. ter-
tio quęrit; allegat negatiuè, & ſoluit. ¶ Gloſ. alioquin,
quærit, & ſoluit. ¶ Gl. No. ſimplicē, not. & ſignat ꝯtiū.
¶ Gl. pen. principium & finis exponit dupliciter, ꝙ di-
cit de tribus cauſis. Iterum miſcet duo cōtraria, & ſol-
uit, opinionem interſerens, ꝙ hoc capitulum cōtineat
gratiam, quam reprobat. ¶ Vlt. glo. reſpondet per opi-
nionem Lau. & ꝯriam Tan. quam approbat. in addi. di
ſtinguit inter eccleſias cathedrales, & alias. Item an
ꝑ negligētiam, an ex delicto priuentur: in fine ponit
25 opinionem ꝯriam. ¶ † In 4. glo. [ibi, Auxilium] vide
in capitulo, quia ſcultra, ſuper prima gloſſ. ¶ In gloſſ.
Si citati [ibi, Habitatores. §. vlt.] ſi iuſta fuit cauſa ti-
moris, quare conductor aufugit, non debet integram
mercedem, licet periculum nō euenerit: ſecus ſi cauſa
non fuit iuſta [& ibi, Exercitu] loquitur de cōductore,
qui aufugit exercitu veniēte. ¶ In gl. Et ita [ibi, Quam-
uis] ſequitur, ſit manifeſtū edictū prætoris, attñ nō eſt
negligēda eius interpretatio [& ibi, cauās, in prin.] vi-
de de pur. can. c. pe. ſuper gl. quia nec. ¶ In gl. Sic inf.
26 [ibi, quæcunque] qui † deceptus falſo tutore auctore
emit, bona fide emiſſe vř: alias potius facit ꝯ. vide in
præall. c. ſicut, ſuper 3. gl. ¶ In gl. Ideſt, ſm [ibi, In bo-
næ] vide de iureiur. c. fi. ſuper 1. gl. [& ibi, Optimā] vi-
de de prob. tertio, ſuper 1. gl. [& ibi, cū quidam] vide
hanc & ſeq. de teſt. l. 1. ſup 3. gl. [& ibi, omnimodo] vi-
de hanc & ſe. in prin. c. dudū, ſuper 1. gl. ¶ In gl. ideſt
ſcđm [ibi, videamus] hāc & ſe. vide de iura. calū. in per
tractandis, ſuper 4. gl. [& ibi, l. 3. §. quæcunq;] iuro nō
eſſe in tua ptāte, vel nō eſſe prægnātem [& ibi, §. Sena-
tus] aucto populo Romano cū difficile foret illum cō-
gregari legis condēdæ cauſa, æquum fuit ſenatum cō-
ſuli. [& ibi; Municipibus] vide đ iuramēto calūniæ in
pertractādis, ſuper 1. gl. [& ibi. §. Prætor] vide hāc & præ-
cedentes in præall. c. cauſam, ſuper 3. gl. & ibi nō pu-
nitur, ſed ipſe procurator, vt ibi. ¶ In gl. No. [ibi. §. 1.]
parum facit, dicit ꝙ per alios nobis acquiritur, quos
m in poteſtate habemus, vel in quib. vſumfructum [m] ha-
bemus, vel quos bona fide poſſidemus [& ibi, Si te ro-
gauero] ſi rem meam tibi dedi ferendam ad Titium,
vt eam ſeruet, tecū ago mādati, & cum illo depoſiti, ſi
meo nòmine depoſuiſti: ſi tuo, mihi mandati, & ille ti
bi depoſiti tenetur. quam actionem mihi preſtabis cō
27 uentus mandati. ¶ In † glo. 2. [ibi, ſic ſupra.] imo ſunt
contra: quia ibi mandatur irritari, hic irrita nunciari
ſecundum Innocentium, & Comp. illa in electis: hæc

in epi-

in epiſcopo poſtulato, qui magis peccauit, vel ſecũdũ Hoſt. expone hic, id eſt irritaret. vnde infra hẽs, ꝙ caſ-
28 ſauit. ¶ In gloſ. Si citati, ibi[Maior pars]non † autem econuerſo, minor pars abſens; licet habeat iuſtum timorem poteſt ſtatuere locum, & terminum maiori, ſecundum Compo. nec eligere in termino ab eis aſſignato, vel a iure, & eſt ratio, quia cũ in eccleſia ſit electio celebranda, propter impedimentum impreſſionis, vel aliud non tenetur maior pars ad illum locum ire; & adeò pauciorum abſentium vocatio non arctat eos præſentes, qui erant maior pars. Item nec terminus iuris: quia illud tempus eis non currebat metu impreſſionis, durante ipſo capitulo. vnde non venerat eis terminus iuris, licet tres menſes fuiſſent elapſi. Item in termino a ſe aſſignato non poterunt pauciores eligere: quia licet maior pars ex cauſa impreſſionis, vel alia rationabili poſſit mutare locum, vel terminum, ſicut fecerunt Mediola. propter impreſſionem ſecularium: minor tamen pars hoc facere non poteſt, quamuis id vtile eſſet, ſicut non poſſet alienare res eccleſiæ, licet id vtile eſſet: quia tales actus vniuerſitatis ſunt non ſingulorum. vnde non valerent, niſi fiant ab vniuerſitate, vel maiori parte. 10. quæſt. 2. hoc ius. 12. q. 2. ſine exceptione. infra. eo. eccleſia, & cap. in geneſi. plus dicit, quòd nec in termino prius a toto capitulo aſſignato poſſet minor pars eligere, non eligente maiore. potuit enim illum terminum pars maior ſaltim ex cauſa mutare, vel ab eo recedere, quod facit in illo
29 non eligendo. & ſi † dicas, quid faciet minor pars eo caſu volens eligere in loco tuto, reſpondet, quod durante impreſſionis timore nil vtiliter facere poteſt, ſed ad ſuperiorem recurrant, vel appellent, ꝙ in locum, vbi iuſtè timetur impreſſio, non fiat ſine ipſis electio, vt hic. & ſi dicas non debent ſine culpa priuari iure ſuo, reſpondet, quòd in multis caſibus id contingit, de
30 diuor. quanto. & ſi dicas, ergo † diu vacabit eccleſia in periculum animarum, & rerum, reſpondet, permittatur, donec ceſſet impreſſio, nec curret tẽpus ſemeſtre. ĩ. e. ne pro defectu, ibi, iuſto impedimento. Sed † quid
31 ſi in termino prius a capitulo aſſignato maior pars eligit, vbi iuſtè timetur impreſſio, & pauciores abſentes ea die eligunt aliũ vt fuit factum in eccleſia Segoſenẽ. valet ne aliqua harum electionum, vel nulla? dicit Cõpo. ꝙ aut præſentes elegerunt eum, pro quo fiebat impreſſio, aut aliũ. Si eũdem, aut ipſorum præſentium electio facta fuit ante electionẽ abſentium; & tũc fuit nulla, & electores fuerũt priuati poteſtate eligendi. ĩ. eo. quiſquis, & recidit totũ ius in abſentes, licet pauciores, & valet ipſorum electio, vt hic, & ſ. c. dudum. ꝙ autem electio præſentium præceſſerit, probent pauciores, qui hoc dñt. ff. de proba. l. 2. & l. ab ea. Si verò prius facta fuit electio abſentiũ, neutra valet: abſentium non, q͂a facta a minori parte capituli, non priuata maiori. ĩ. c. eccleſia, 1. præſentium non, quia per impreſsionem, vt in c. quiſquis, & quia facta contemptis abſentibus iuſtè impreſsionem timentibus. & eſt ſimile, quod dicã ĩ. c. auditis, ſuper vlt. gl. in prin. Si verò præſentes non elegerũt eum, pro quo timebatur impreſsio, ſed aliũ, tũc ſiue præcedat electio, ſiue ſequatur, neutra valebit. pſentium nõ: quia facta timentib. impreſsionẽ abſentibus. abſentium non: quia facta a minori parte maiori nõ priuata, quia non dr̃ abuſus poteſtatis, vbi, licet timeretur impreſsio, is, pro quo timebatur, nõ fuit electus, nec illi ſunt priuati, ſicut nec eſſent, ſi oẽs tũc cõiter plus Deum timentes, quam homines, alium, non illum de quo fiebat impreſsio, eligerent. ¶ Quæritur
32 † autem, an maior pars terminum maximè peremptorium per capitulum ſtatutum ad eligendũ poſsit ſine cã mutare. dicit enim de facto fuiſſe, & ꝙ minor pars non conſentiens prorogationi eligit in fine primi termini, maior verò in fi. termini prorogati. Dixit autem hanc litem eſſe ſub iudice in eccleſia Burdegalen. hodie, ſi de electione regularium hoc accideret, non eſſet dubium non valere electionem factam a parte minore numero, per decret. quorundam, eodem titulo li. 6. & cle. eodem titulo, quòd circa. In aliis adhuc putarem idem, vbi finis termini iuris non arctaſſet per ea, quæ ſup. dixi[& ibi, Iuſta [n] de † cauſa] ſi verò volunta-
33 riè tantùm eſſent abſentes, tunc dicit Compo. cum Inno. quòd vnus ſolus poſſet contradicere toti collegio, ne irent ad illos, cum ſit ordinarium & regulare in cathedrali eccleſia electiones ipſorum fieri debere. ſup. eod. cum terra. inf. eod. quòd ſicut. 23. diſt. In nomine domini, ar. de ap. qua fronte, niſi iuſta cauſa illud inducat [o]. [& ibi, Secuta]idem Innoc. nec enim tenentur ſe ſubmittere periculo; & ad hoc infr. de app. bonæ, ibi, ex iure ſimilibus cauſis &c. dicit tamen, quòd melior
34 eſt illa † lectura, ꝙ hic mandet inquiri de iure, id eſt impreſſione facta in poſtulatione, per quam fuerunt ipſo iure priuati, & non per appellationem, & poſtulatio nulla. in f. eo. quiſquis. dicit Hoſtien. quòd violenta eſt hæc ſuppletio. præterea nondum emanauerat dec. quiſquis. vt ibi dicam[& ibi, Nõ ſit]etiam ſi ideò, quia præuenerunt electores impreſſionem faciendo prius, quod per illam eos etiam facere opportuiſſet, ſecundũ Innoc. [& ibi, Intruſus] vnde continetur in integra, ꝙ Philippus dux Sueuiæ, qui ſe pro Rege Alamaniæ gerebat, iſtum Siormacen. intruſit, Innocen. Hoſtien. Compoſt. [& ibi, Diſcordia]ad imperium, vel regnum Ala-
35 maniæ[Et in fi.]hoc intendit † glo. ſi impedimentum eſt perſonale, & proprium, tenetur ire, vel mittere ſecundùm decre. quia propter. ſi eſt commune, ſecus, vt hic. ¶ In glo. Non, in fi. hoc verum quò ad caſſandam poſtulationem; ſed non quò ad confirmandam electionem. infra eod. bonæ. ¶ In gloſſ. 1. vnde priuandi [in fi.]in gloſſ. antepenult. vbi exponit, ſuſpenſos nunciamus. ¶ In gloſſ. & ita[ibi, Examinatur]non tamen per modum purgationis indicendæ. infra de pur. can.
36 capitulo penul. [& ibi, Neceſſitate]& † ideò recipi potuerunt abſente parte. & ſic non obſtat, de teſtamentis, cap. 1. Ioan. Vincen. Phi. & Goffr. Vnde dixit Innocen. quod etiam ponit Guile. in Specu. de notori. crim. §. 1. in fi. quòd factum eſt notorium, ſed iudex ignorat, abſente parte, & reliquo iuris ordine non ſeruato, poterit procedere ad teſtium receptionem. 2. quæſtio. 1. manifeſta. infr. de iureiur. ad noſtram. 3. & vide quod ibi nota. in gloſſ. 2. de officio deleg. cap. 2. lib. 6. in 2. gloſſ. 11. quæſtio. 3 eorum. & dicit, quòd ſic † ſeruat to-
37 tus mundus, quòd quando aliquod maleficium notorium committitur, ſtatim iudex generaliter inquirit, non contra certam perſonam, & facta inquiſitione vocat nominatos de maleficio [p], vt ſe defendant, & quod longam interpretationem recepit ex iteratione factorum, mutari non debet, ff. de legibus, minimè, & l. cum de interpretatione, cum l. ſequen. Innocen. & l. de quibus. §. inueterata. In qua quidem inquiſitione nec ſeruatur ſubtilitas illius decret. qualiter. 2. de accuſa. Hoſtien. maleficio verò flagrante procedit hæc inquiſitio, nullo vocato, ſiue certum ſit quis fecerit, ſiue non, reſeruata ei, contra quem proceditur, defenſione legitima, de officio ord. capitulo primo, ff. de officio præſid. l. 3. & l. congruit. ff. de cuſtod. & exhibend. reo. diuus. 2. & l. ſolent. & l. de militibus, C. de feriis, prouinciarum, in auctenti. de collatoribus. §. iubemus, de re iudicata, cum l. & A. 2. quæſtio. 5. ſæpe, & cap. interrogatum, ſecundum Innocentium, & ſecundum eum quidam dicunt, quod hæc inquiſitio, quæ fit contra incertam perſonam, eſt tantùm præparatoria ad ſecundam, ar. de conf. c. a. poterunt tamen in ipſa ſecunda recipi iidem teſtes,

qui fuerunt in prima recepti, de teſtibus, veniens.2.Di
cit Hoſtien.quod officium iudicis hodie in hac inqui-
ſitione mirabiliter exuberat, & adeò arctat defenſio-
nes, quod vere & propriè poteſt dici, quòd latiſsimè
patet.ff.de iur.om.iud.l.1. & pleriqueſuſpendunt ho-
minem, ſaluo iure ſuo, & remittit ad ſummam, de ac-
cuſa. ſub rubrica, de criminibus ſine ordine punien-
dis. dicit tamen, quòd quicquid obtineat de facto,
q non eſt alicui deneganda legitima defenſio q, vt pa-
tet de excep.cum inter priorem,& in clemen.de re iu-
di.paſtoralis, circa fin.& de verb. ſignif. ſępæ, ver.nō
ſic.nec abutentes per conſuetudinem excuſantur. ma-
læ enim adinuentæ conſuetudines,&c.in auct. vt nulli
iudi. §. nulli vero liceat, collatione 9. & remittit de
purga.cano.c.penulti.ver.dicitur.n. ¶ In gl. infra de
renunc.[ibi,In preſentia]quid no.hic Compo.de hoc
38 ibi dixi[Et in fin.]dixit hic Innocen. quòd pro † ſen-
tentia præſumitur poſtquam tranſiuit in rem iudica-
r tam, r & non prius. tunc enim habetur pro s veritate.
ſ ff.de reg.iu.l.res iudicata,de re iudi.cum inter,& c.ſi-
cut, & quia difficile, & quaſi impoſsibile eſſet omnia
acta continuè cuſtodire,& quotidie exhibere. infra de
prob.c.fi.C.de fid.inſtr.l.fi.de confirma.vtili, vel inu-
tili,cum dilecta, de priuil.cum olim,& ca.ex parte.In-
numerabiles enim cauſæ rebus mortalibus incidunt,
per quas homines, quæ habent, iugiter detinere non
t poſſunt. C.de vſufructu.l.fi.circa medium t in ſenten-
tia excommunicationis diſtinxit, aut non fuit appel-
latum; & præſumitur pro ſententia, & qui dicit eam
iniuſtam, hoc probet: aut fuit appellatum, & tunc li-
cet iuſta ſit ſententia: tamen pro ipſa non præſumitur:
imò incumbit probatio illi,cui ante appellationem in
cumbebat, de officio ordi. ad reprimendam, de ſen-
tia excom. ſacro; quod dic, vt ibi ſecundum Hoſtien.
& de offic.o deleg.cum contingat.¶ In gloſſ.ſeq.[ibi,
Ideò quia] vel propriè ius aduerſatur ad id, quod di
xit ſup.ibi,quòd non citatus &c. Hoſtien.¶ In gloſ.1.
ſcilicet[ibi, Cauſarum]dicit Hoſtien.quod cum in cau
ſis negatiue probentur, vt ſequitur, hæc non eſt bona
expoſitio[& ibi, Per naturalem probationem] dicit
39 Hoſtien.multiplex † eſt natura, ſcilicet naturans.ſcili
cet ipſe Deus.ff.de iud. ſed & ſi reſtituatur. §.fi.de tali
poteſt intelligi, quia non deſcendet Deus de cęlo ad
probandum. ſatis eſt enim, quod deſcendit nos redi-
40 mere,de ſum.trini.c.1. 2.q.1. vnde.Item † eſt natura,
quam naturalis ratio comprehendit: de hac dicitur,
hoc non eſt in rerum natura.inſti.de inutilibus ſtip.§.
1.& ſic poteſt hic ſumi natura. eſt enim rerum, & non
eſt non rerum,& ideo negatio non habet cauſam, vt ſe
quitur gl.in naturam,id eſt naturalem rationem,quæ
non patitur entia de non entibus prędicari, nec econ-
41 trario:nec poteſt facere non entia.Item † dicitur na-
tura naturalis ordinatio, ſecundum quam omnia producun-
tur in mūdum.vnde dicitur aliquid natum,vel forma
tum contra naturam ſcilicet ordinatam & cōſuetam,
vt habens duo capita, vel aliquid monſtruoſum.ff.de
ſtatu ho.non ſunt liberi, de officio or.quoniam. ſed &
hoc a Deo eſt, vnde & tales naturaliter non ſunt filii,
ff.de verb.ſigni.quæret aliquis.& plerunque contingit
hoc propter peccatum parentum, vt in euangelio.Io.
42 9.Item † dicitur natura res humana, quæ in mundum
prodiit,& ſi in rebus humanis nō ſit.ff. de ſtatu ho.qui
43 in vtero. Item dicitur † natura naturalis ratio, quæ,
exceptis inſcrutabilibus Dei, omnia comprehendit,
Inſtit.de iure naturali. §. quod verò naturalis. & hæc
non patitur per teſtes indeterminatam negatiuam ꝓ-
bari, impoſsibile enim eſt teſtem comprehendere,
u quòd non fuerim citatus u, vel baptizatus: quia quod
non fuit, videri, vel audiri non potuit. Vnde natura
non docet, nec poteſt docere, quomodo, vel per quem

modum probandi negatiua indeterminata, & ſim-
plex poſſit probari[& ibi, Actor]& ibi hęc glo. per Io.
& per Accur.ff.de prob.l.2.& per Guil.in Spec.de pro
x ba.x §.1.in princ.[& ibi, Indirecte]nam ſi dicor occi-
diſſe, vel promiſiſſe tali die Bononiæ,probando,quod
ea die eram Romæ, ſatis eſt probatum me illa die nō
promiſiſſe Bononiæ. Excipe ſecundum Hoſtien.ma-
giſtrum Petrum Baiardi,qui,ſicut fertur, in vigilia na
tiuitatis domini primam lectionem dixit in vrbe, &
tertiam Pariſijs,& beatum Angium Vapicen. epiſco-
pum,qui,ſicut legitur in vita eius, cum Papa quidam
cum muliere peccaſſet in vigilia cęnæ domini, vt ei
nunciaret,ne chriſma conficeret, fecit ſe de Vapinio
vſq; Romam per diabolum ea nocte portari[& ibi,
44 [Pręſumptiue]Hoſtien.dicit,quod ibi † vere, licet mi
rabili modo, probatur negatiua. Idem in negatiua,
quæ habet,quod clauſula non fuit appoſita in literis
de conſcientia iudicum, ſuper quo ſtatur eorum teſti-
monio, de reſcriptis, olim. de exceſ.prælat. inter dile-
ctos: quod eſt generale quandocunque de alicuius cō
ſcientia quæritur, de homicidio ſignificaſti. dicebat
y Vin.ꝫ.de teſtib.fraternitatis, quod negatiua y deter-
minata probatur ſic, nos fuimus cum tali per totam
diem,nec interfecit aliquem,nec a nobis receſsit, vel
non percuſsit pugno dextro,quia non habet manum
dextram. ibi enim reddebatur cauſa negatiuæ, quia
carebat membro. Ego dico omnem negatiuam facti,
quæ cadit in teſtium intellectum,probari etiam dire-
cte,& per teſtes, & ſecure teneas,quicquid gl.loquan-
tur de indirecta probatione,quod negatiua poteſt di-
recto probari: diſtingue tamen cum gloſſ.negatiuam
facti indeterminatam, & determinatam, in prima
tene,quod dicit glo.Sed vltra gloſſ.in ſecunda ſubdi-
ſtingue, quia eſt quædam negatiua facti determina-
ta, quæ tantam habet terminorum reſtrictionem, &
coarctationem locutionis, quod directe & nō per cauſam
mediam cadere poteſt in ſcientiam & intellectum te
ſtis. Et eſt quædam determinata,ſed non tantum, quod
teſtis illam directo capiat, ſed per cauſam mediam,
vel per obliquum,& hoc ſecundo caſu procedunt glo.
quæ dicunt de probatione indirecta; vt ſi dicatur, Ti-
tium non contraxiſſe cum Berta Bononiæ de menſe
Decembris. Sed & in primo caſu iterum oportet ſub-
diſtingui:quia quaſdam negatiuas ſic coarctatas per-
cipit teſtis directe percipiens id non eſſe:quaſdam ꝑ-
cipit,quia diligenter aduertens nunc percipit id eſſe,
& hoc ſecundum præcipue competit ſenſui auditus,
vt ꝫ.dicam.dico igitur, quod negatiua facti directe pro-
batur,quando per determinationem non entitatum
infinitas reducitur ad quandam certitudinem, quę ꝑ
aliquem ſenſum corporeum ſciri & affirmari poteſt.
huic.n.probationi tunc non reſiſtit rerum natura,imo
aſsiſtit.determinatum.n.non ens bene cadit in intel-
lectum teſtis,quādoq; ſimpliciter, vt quia vides,quod
z nihil habeo in capite,ſuper naſo,vel palma. z quando
que per ſpecies ſpecificatas alterius entis, vt Ioan.An.
non eſt aſinus, hoc probabitur per ſpecificatas diffe-
rentias alterius entis, ſcilicet hominis, quod opti-
45 me apprehendet teſtis.nec † obſtant hæc iura, quorū
mens & ratio præponderanda eſt verbis. inf. de ver-
bor.ſignifi.preterea.&c.intelligentia.1.quæſt.1.Mar-
chion.ff.de adimendis legatis.l.c.3.§.conditio,& quæ
intelliguntur de negatiua facti indeterminata. &
quæ non cadit in intellectum, vel ſcientiam teſtis,
vel non niſi per cauſam mediam, & locus eſt tunc
indirectæ probationi.& eſt ſimile, quod dicimus de
ſubſtitutione, quod directa eſt, quæ directo, non
per perſonam mediam debetur ſubſtituto ſ. Indire-
cta, quæ debetur per perſonam mediam: vide in ſen-
ſu viſus ꝟ pone, quod ergo teſtamentum habens

raſuras,

raſuras, vel hoīem vulneratum in facie, vel ædificium
eſſe vltra murum, vel Ticium inter nos ſediſſe, vel ele-
ctioni interfuiſſe, vel deſcriptū eſſe in matricula docto
rū, vel ſcholariū, vel notariorū, vel profeſſum certo lo
co & tpe ſuum habitū detuliſſe, vel galeā in capite ha-
buiſſe, vel his ſimilia. quare nō probabitur hoc per te-
ſtes, qui ſic directè pñt per viſum veritatem comprehē
dere eius, quod negatur, ſicut eius, quod affirmatur? vi
de in auditu, quare nō valebit dictum teſtis, vel tabel-
lionis dicētis, ꝙ talis interrogatus per iudicem, nō rñ-
dit: vel ꝙ teſtator nō dixit, inſtituo Titium, ſed lego Ti
tio; vel ꝙ iudex nō ꝯdemnauit in domo, ſed in fundo
tātum. Idem in ſimilibus. vnde & tu, qui in ſcholis cā-
panam expectas, bene percipis nūc ex coarctatione tē
aa poris, [aa] ꝙ nō pulſatur, vel ꝙ pulſare deſijt, & hoc non
percipis per aliquod affirmatiuum. ex quo non vides
quietem campanæ. fateor tñ, ꝙ hic nō deponit teſtis,
audiui nō pulſari, ſed potius no audiui pulſari; & pro-
bat, quia ſatis eſt probabile dictum cū adiuncto, ꝙ ſi
pulſatum fuiſſet, audiuiſſem: alias radas ſtatuta, quæ
puniūt doctores inchoāntes ante finē, vel legētes poſt
finem campanæ. Idem de ciuibus, quos puniunt ſtatu-
ta ciuitatis itinerantes poſt campanam cuſtodiæ, vel
ante campanam diei. Idem in vocatis ad electionem
per campanam. inf. eod. in cauſis. Item alias radas de-
cret. 2. de cōfeſſis, lib. 6. vide in odoratu, & guſtu, nō-
ne probare potero certam rem certo tempore nō fuiſ-
ſe fętidam, vel nō amarā per teſtes, qui tunc odorarūt,
vel guſtarūt, etiam ſi nō perceperint eius cōtrarium,
puta ꝙ eſt odorifera, vel dulcis, vt in multis eſt reperi-
re. odores librum tuum. niſi aliud concurrat, nec odo-
riferum eſſet, nec fętidū, pone lapillum, vel anulum in
ore, nec dulce inuenies, nec amarum. licet ergo fatear,
ꝙ in multis exemplis negatiua etiam coarctata cadat
in intellectū ꝑ aliquod affirmatiuū oppoſitū: tñ & in
aliquibus ex prædictis, & ſimilibus exemplis deficiet
affirmatiuum. oportet ergo fateri, ꝙ quædam negati-
uæ ſimpliciter & directè cadunt in intellectum, ſiue af-
firmatiuè, nec mirū, quia aliquæ laxæ affirmatiuæ ca
dūt in intellectum per determinatū negatiuum. vnde
ſcio te extra ſcholas eſſe, quia nō es in ſcholis. nec cu
ro, an formetur eo caſu articulus per verba affirmati-
ua. ſ. abſq; eo, ꝙ raſuras hēat, vel ꝙ hominem vulnera-
uerit, vel his ſimilia: quia ita eſt negatiua dictio abſq;
eo, vel tñ, ſicut nota. inſ. de cauſa poſ. cū eccleſia. nec
valet, quod dñt quidam artiſtæ, ex quo coarctatio dat
indirectum modum probādi, vt prius dixi, ergo non
dat directum, cum hæc duo ſint aduerſa. facit de bap.
maiores, ver. ſed adhuc, cum ꝯcor. fateor in eadē ſpē
coarctationis. ſed variata ſpecie variari effectū: non
eſt nouum, in artibus, vel in iure, exēpla ſunt infinita.
ſufficiat eodem titulo, vt circa, & c. indēnitatibus, de
regularibus. c. 1. §. 1. lib. 6. vnde, ſi dicis, ignis, cuius eſt
calefacere, calefacit, ſiue ſit primi, medij, vel ſummi
gradus, ſic negatiua coarctata, ex quo ſuum eſt indire
ctè probari, ſic cuiuſcūq; gradus indirectè probabitur.
Rñdeo, nō ſic ineſt probatio indirecta negatiuæ coar-
ctatæ, ſicut calefactio igni calere. & enim hēt ignis in
ſuo eſſe, vt dixi de ſu. tri. damnamus. Sed negatiua
coarctata probationē habet per accidens, & pōt eſſe
ſine illa, vt ſi nullus vidit, vel ex videntibus nullus vi-
uit, vel recordatur. Item nō negatur, quin maior ignis
videatur a remotiori, & illum nō caleſcat, quod nō fa-
cit paruus, ſic negatiua plus coarctata amplius vř, &
caleſcit, & mouet intellectū, quā minus coarctata. Itē
46 nec valet, ꝙ dñt quidā iuriſtę, ꝙ nō ſufficit negatiuā ca
dere in intellectū teſtis, niſi faciat illā cadere in intel-
lectum iudicis, cui fides eſt faciēda. ff. de probatio. le.
quinquaginta, in fine, cum ſuis cōcor. de reſcriptis ſta-
tutum. §. cum verò, lib. 6. quod fieri nō pōt, niſi per aſ-
ſertionem affirmatiuam. ſ. ꝙ interfuerit, viderit, vel
audiuerit. 3. q. 9. teſtes. C. de teſt. l. teſtiū. nec. n. vt dñt,
eſt iſte modus probandi. non vidi, nō audiui: quia po-
tuit aliter contigiſſe; nec ſequitur, ꝙ nō fuerit: quia nō
vidit, vel audiuit, vt ĩ gl. proxima, & ibi dicā. dico ete-
nim ꝙ illa coarctatio locutionis, q̄ facit illud cadere
in intellectum teſtis, expreſſa iudici per teſtem illud
47 imprimet in intellectum iudicis. Item † ratio ſciētiæ,
quæ fundatur ſuper aliquo ſenſu corporeo. ſemper eſt
affirmatiua, etiā ſuper articulo negatiuo. quare igitur
non credet iudex teſti meo dicenti, ꝙ tali hora, & loco
nō habeam lanceam in manu, vel enſem, ſicut tuo, qui
dicit, ꝙ habebam, cum tuus dicat, ꝙ ſcit, quia vidit me
habētē, & meus dicat, ꝙ ſcit, qa vidit me nō habentē,
& per hoc reſpōdeo ad id, quod dicebatur, ꝙ non eſt
ſufficiens modus probandi, nō vidi: hoc fateor. Sed te-
ſtis, de quo loquor, non deponit, nō vidi eū habere lā-
ceam: imo ſic, vidi eū nō habere lanceam in manu, &
ſic aliud ſubdere negatiuam, & aliud pręmittere. facit
qđ no. Spe. de poſitionib. §. 6. ver. ſed nūquid. hoc quo
ad ſenſum viſus. ¶ De auditu etiam ſatis informatur
iudex per teſtem dicentem ſe illa hora habentem ere
ctum & intentum ſenſum auditus, & id nō audiuiſſe,
48 qđ nō potuiſſet eſſe, quin audiuiſſet, nec † valet, ꝙ dř
plus credi duob. affirmantibus, quam 10. negantibus:
quia illud verū in negatiua credulitatis, vel purgatio-
nis, de qua ĩ. de probatio. ad noſtrā, vel de non ſic de-
terminata. Sed in ſic determinata locum haberet, qđ
not. de ꝯtrarietate teſtiū. ĩ. de teſtib. in nřa. nec valet,
qđ dř, ex præſumptione cōi, qua nō præſumitur factū,
obtinere ſic negantem, & nō ex vi probationis. Pone
enim, ꝙ aduerſarius format affirmatiuum articulum,
quem probat, vel probare vult. & ego volo formare ne
gatiuū; & ſic quotidie practicatur. Item quædam ne-
gatiuæ probādæ ſunt per negātem. facit qđ dixi in qō-
ne quartę epalis circa mediū, quæ ponitur ſuper regu-
la, ſine poſſeſſione, de reg. iu. lib. 6. [b] Hinc eſt, ꝙ aduo-
bb cati [bb] noſtri tpis, qñ volunt probare, quē non eſſe de-
ſcriptū in matricula, formato de hoc articulo negati-
uo, qñq; producunt totam matriculā ſub manu publi-
ca, qñq; faciūt inſtrm fieri de negatiua notario teſtifi-
cante illud nomen ibi non eſſe deſcriptū, cum ſubſcri-
ptione teſtiū lřatorū, cū quib. id examinauit. qñq; fa-
ciūt examinari per teſtes cōſcios lřarum, qui poſtea iu-
rati deponunt illud nomē ibi non eſſe deſcriptū, qđ li-
citè fit, ex quo ad certā matriculā coarctatur negati-
ua, ſicut & in tuū intelectum bene cadit, ꝙ in compila-
tione ſub hoc titulo non eſt decr. quæ incipiat, paſtora-
lis. & approbantur hæc ſatis apertè de priuil. cū olim.
1. ver. & ꝙ nulla, & de excel. præl. inter dilectos, verſi.
præterea. de teſti. ſpo. cum ad ſedem, ad fi. de teſtibus,
tā litteris, in fi. & quod ibi dicā ſuper vlt. gl. & C. de re.
credi. l. fi. Io. An. [& ibi, Negatiua iuris] dixit Pet. cum
49 † negatur aliquid iuris factum, [cc] vel iuris ſolennita-
cc tem affuiſſe aut in iudicijs, aut in contractibus, primo
caſu aut negatur poſtquam trāſiuit ſententia in rem iu
dicatam, aut prius. primo caſu probaret, qui negat: qa
pro proceſſu tūc præſumitur, vt hic, de re iudi. ſicut. In
ſecūdo neceſſe eſt proceſſum probari per acta: quia nō
pręſumitur pro ipſo, de prob. qm̄ in ꝯtib. ꝓbare dēt,
qui negat ſolēnitatē adhibitā. ff. de prob. ab ea parte.
Sed fauore minoris, qui ſine ſolēnitate dicit rē ſuā alie-
dd natā, aduerſarius hēt ſolēnitatē [dd] ꝓbare, ff. de Publi.
quęcūque. [ee] adde qđ ibi no. inſti. de fideiuſ. in fin. [&
50 ibi, Qualitatis] dixit Petrus, ꝙ eſt † quædam qualitas
ſciētiæ, & hæc probatur per examinationē, de pb. cum
ff fm, de ætat. & qualit. accepimus, [ff] de electione, ſi for-
te, lib. 6. Et qualitas ætatis, & hæc, ſi non eſt, iudicatur
per aſpectum: ſi occulta, probat, qui negat, ad hoc
gg 78. diſtinct. presbyter. ſupra c. cum [gg] nobis. Quali-

ſatē ordinis, vel profeſſionis probet. qui dr̄ nō ordina-
tus, vel profeſſus, de cler. peregri. p totum. ĩ. e. cū cām,
& c. nullus, li. 6. de qualitate vero irregularitatis, & ſi-
milibus, ſi is eſt infamatus, ſe purget. ĩ. de pur. cano. ac
cedens, aliter probet, qui obiicit iura, quæ alleg. gl. [&
ibi, legitimus] vide in regula, infamibus, de re. iu. li. 6.
in Mercu. q de hoc diſputaui [& ibi, Omnino] & ff. de
re mil. nō oēs. §. a barbaris. Abb. [Et in fi.] vbi præſumi
51 tur quis † nō eſſe ſoluēdo, & ff. de magiſtr. conueniē. l.
1. §. ſi magiſtrat⁹. rōnē p te vide p c. 47. di. ſicut hi. Sed
vbi pbatur ſemel fuiſſe ſoluēdo, idē pſumitur, niſi ꝯ
probetur. ff. de priuil. creditorū. l. ſi creditores, ſi aliter
hh ſoluit. ff. qui ſatiſdare cog. ſi vero pro cōdēnato [hh]. §. 1.
¶ In gl. ideſt ſm [ibi, ipſi ſciāt] & tale teſtimonū nō fa
cit plena fidē, qa potuit aliter ꝯtigiſſe, ſm Lau. Vin. Phi
li. & Goſ. & facit ad interrogatoria teſtiū, q̄ ſunt in vſu
[& ibi, Dirigūtur] hn̄t, dātur, Inn. Io. Vin. Phi. pręſentā
tur] & ibi Municipibus] p hāc l. no. Lau. & Io. 82. di. p
poſuiſti, in gl. ex hoc, in fi. q ſufficit, ſi plātus cū maio-
rib. de caplo iurēt ſe ignoraſſe (& ibi, in clauſtro) & ſi
52 nō pt intrare, † fiat hoc in platea; & ſi nec in plateas,
fiat quāto vicinius poterit, ſm Hoſ. ſm quē i: oc caſu ci
tabūtur ēt ſingulares canōici, q adiri pñt, vel hēri, vt
ii dixi in textu. [ii] (& ibi, Capitulū ſit] alia lr̄a, nō ſit. & v-
traq; pt ſtare cū non: qa ille §. phibet excōicari vni-
uerſitatē, vel collegiū ſine nō: qa ille textus dr̄t, q eo ca
53 ſu ligātur innoxii; & hoc ē verū, q † licet ſit de forma
iuſtæ excommunicationis ipſa cōtumacia, nō tñ ē de
neceſſitate vinculi. nā ēt ſi cōtumax ea ligatur, licet in
iuſte. ¶ In gl. alioqn [ibi, Conſtitutus] hic & ibi loqtur
pſumptiue. trāſiret. n. nūcius ſimplex, quo nō poſſet p
cu. inſtructus [& ibi, Impeditus] in cā electionis hoc ca
54 ſu tenetur, vt dicā in c. ſtatī allegato, & delegatus † nō
cōpellit pſonal'r venire, vt dr̄ de iud. c. 1. lib. 6. [& ibi,
vbi de hoc] & 5. q. 2. ſi ægrotatus. ¶ In gl. not. [in fi.]
ſm Io. prima pars vera quo ad agēdū, vel defendēdū.
Scd'a quo ad excuſandū, vel nūciādū, Ho. ĩ. de pc. q̄re
lā. & adde qd̄ no. de ap. cū parati. ¶ In gl. pe. [ibi, nul
55 la ipſo iure] dt Cōp. q licet † appellatio legitime nō vi
tiet ipſo iure electionē poſtea ſecutā, q̄uis ſit annullan
da, vitiat tñ & annullat ipō iure poſtulationē, appella-
tio vero poſtulātiū nō potuit annullare electionē, nec
facere annullari: tū qa no detulerāt alteri appellatio-
ni, vt dr̄t textus, tū qa cā appellōnis erat ſup poſtulōne,
q̄ nulla erat. Vñ ſicut ipſa poſtulatio nō impediebat e-
lectionē, ſic nec appellō, q̄ ad ipſius poſtulōnis defen-
56 ſionē īterponebatur ſm Inn. qa poſtulō † nō finitur pu-
blicatione, ſed cōſenſu eius, ad quē ſpectat admittere,
vel ſaltim ipſa poſtulōne, vel petitione ſupiori porre-
cta, qd̄ verbū ſonat. Io. An. & iō ſi qs medio tpe ſupio-
re cōtēpto illū recipit, cū adhuc nō ſit cōpleta poſtu-
lō, & delinquat, priuat⁹ eſt, ac ſi a pricipio indignū po
57 ſtulaſſet. ŝ. ti. px. c. 1. & 2. ſecus † ī electione, qa publi-
cōne finitur. ĩ. e. qa pp. vñ ſi poſtea peccāt illū recipiē
do, nō pp ea ſūt priuati ptāte eligēdi, licet pp delictū
ſint aliter puniēdi, vt Ho. poſt eū ſubtiliter dixit. vr̄ tñ,
q eligēs ad minus ſit priuādus, vt puniatur, ī quo deli-
qt. ĩ. tit. i. q̄to. §. ceterū. & ibi regiſtro in antiqua nō ē,
dt Ho. q inepta fuit deciſio. ſimile de iudæis, ad libe-
randum, cum ſimilibus. ¶ In gl. vlt. [ibi, ad priores] &
58 cum obiiciebatur Lau. q ſm hoc † ambulatoria eſſet
electio, & in circulo, reſpōdebat viciſſitudines fieri nō
poſſe, niſi intra tres menſes datos ad eligendū. 50. di.
poſtquam. & p hoc patet eū ſenſiſſe, q vna pte puata
a tempore vacationis currat terminus parti nō priua-
tæ, de quo ſatis dicam ĩ. e. cum Vintō. in fi. [& ibi, Sed
Tancre.] Vin. Io. & Goſ. hic, & Phi. Inn. & Hoſt. & Cō-
po. [& ibi, Indignum] vel contra formā. ĩ. e. quia pro-
pter [& ibi, Alii dicunt] & male ſecundum Vin. & Goſ.
Ber. tamen olim tenuit illam in parte huius gl. quam
poſtea cancellauit [Et in fi.] primum dictum approba
tur, infra eodem quamquam, lib. 6. vbi ſatis de hoc in
gloſſ. vt plenè ſcias.

ADDITIONES.

a ¶ Bonæ memoriæ. Vide ad quid hunc tex. not. etiam Panor. in c. ſi. de procu. infr. col. 4. & vide Fel in c. cum ordinem, de reſcri. & vide ēt ad vnum, quod ponderat Panor. hic in vlti. notabili.

b Epiſt. Ibi vide per doct. & in c. per tuas, infra. de proba.

c ¶ Conſueuerunt Facit glo. illa ſolen. in cle. de reſcrip. quam ibi ponderat Io. de Imol. pro ſingulari.

d ¶ Iuris. Et vide ſupra eo. cum in cunctis, per Ioan. And. ſuper verſiculo, contra formam.

e ¶ Ordine. Et etiā videtur receptio, ſicut iuriſdictio, ad hoc no. c. veſtra. hic allega. & ſolent doct. notare in c. cum olim, de dol. & cont. Bald.

f Vocatis. Et ſic in notorio permanenti requiritur citatio. ad hoc no. gl. 2. in c. ad noſtram, cl. 3 de iureiur. vide Io. And. ibi, & in c. cum olim, de re iud. & de ap. cum ſit Romana, & in c. 1. de offic. deleg. lib. 6. & in c. noſtra, de coha. cler. & mu. & vide Guil. de Cu. & Laur. in cle. paſtoralis, de re iud.

g ¶ ¶ Poſitioni. Vide multa allegata ad hoc per do. Fran. de Curte in ſuo tractatu poſitionum in 11. & 12. breuiloquio.

h Exceſſu. Vide in c. cum contingat, prælallegato in gl. no. bene, & ibi Ioan. And.

i ¶ Poſitio. Et adde hic ea, quæ ſcribit D. Fel. in c. 1. de prob. circa illud punctum, nunquid prohibitus probare poſſit facere poſitiones in confeſſum, vbi pulchre, & vide circa iſta etiam Iac. de Are. in tractatu poſitionum in 2. volumine.

k ¶ Manumittitur. Vide gl. in c. ſi capitulo, de conceſ. præb. lib. 6.

l ¶ Vocatis. Durante, ſcilicet impreſſione. & uide quod not. do. Ioan. And. ſupra eo. cum nobis, ſuper gloſ. nunquid.

m ¶ Vſufructum. Vide pro ampliatione huius glo. ea, quæ ponit d. Iaſ. May. in l. ſi ſeruus plurium. §. 1. in fi. ff. de leg. 1.

n Iuſta. Iſta additio eſt in verſiculo, ſi verò, in glo. quia uis eſt in gloſſ. iſtud verum.

o ¶ Inducat. Vide Io. An. ſup. eo. cum nobis, ſuper gloſ. nunquid.

p ¶ Maleficio. Vide Bart. in l. 1. §. ſi publico. ff. de adul. & in extrauaganti ad reprimen.

q Defenſio. Vide, quod conſuluit Ioan. de Ana. in pulchro caſu, prout ipſum refert, & ſequitur d. Ale. in l. 1. §. & paruı, in apoſt. ad Barto. ff. quod vi, aut clam.

r ¶ Iudicatam. Et adeò præſumitur, quòd de vero mutat in falſum, & e contra de falſo in verum, ſecundum Bald. in c. noſti, in vlti. col. ſup. eod. & vide, quæ habentur plenè per moder. per illum tex. ibi l. Iulianus verum debitorem, ff. de condi. inde.

ſ ¶ Pro. Vide tex. in l. elegant. §. 1. ff. de condi. & dem. & in l. litigatoribus, C. de app. & vide Bar. in l. 1. C. de re iud. & Bal. & doc. in prælallegata. l. litigatoribus.

t ¶ Medium. Vide Inn. in c. cum in iure, de offi. dele.

u ¶ Citatus. Quia affirmatum, non negatum probatur per ſpecies, & differentias: quia in negato ſubeſſe nō poſſunt ſpecies, & differentiæ.

x ¶ Proba Vide c. 1. de confeſ. lib. 6. quod videtur tollere dictum hoc in principio gloſ. quæ dicit, quòd negatiua pura & ſimplex transfert in aduerſarium onus probandi, & vide Bart. in l. hoc iure, & l. ita ſtipulatus. ff. de uer. ob.

y ¶ Negatiua. Vide aliquid per Ale. in conſ. 5. incipiente in caſu inquiſitionis, in 3. col. verſi. venio ad ſecundum ar. primo volu.

z ¶ Palma. Hoc dictū videtur probari per multa iura per l. ſi occupatione. ff. ſi. re. ff. de adi. ædic. l. 3. in prin. vbi de illo, q loquitur verba inſana. & in §. ſi. de illo, qui dentes non habet, vel nō videt, & l. Pom. §. ſpadonem, & l. ſeq. de illo, qui nō habet genitalia, plena eſt reprobatio viſo ſubiecti, & plenior per viſum, quam per alium ſenſum, & vide optimum tex. & ibi not. gl. in l. Pantonius. §. ea. ff. de acqui. hære. & Bald. in l. 1. C. de bo. poſ. ſecundum tabu.

aa ¶ Coarctatione temporis. Vide Barba. conſi 43. colu. 7. primo volumi. Pau. de Caſtr. in conſil. 5. incipien. cauſa, quæ vertitur. Ale. conſi. 55. incip. in cauſa creditorum, volu. 5.

bb ¶ Aduocati. Vide late per d. Iaſ. in l. Titiæ textores. ff. de lega. 1.

cc Iuris factum. In promiſſis probat, negans ius, in prohibitis probat affirmans ſecundum Dy. & vide in l. actor, allegata in gloſ. per Cy & doct.

dd ¶ Solemnitatem. Vide latè per d. Ale. & mod. in l. ſciendum, ff. de ver. obli. & per d. Fely. in §. ſicut, de reg. iur.

ee Quecunque. §. fin. vide plenius Bart. in l. ſciendum, ff. de ver. obli. & doct. Bar. de Saly & Bald. in l. 1. C. de vſur.

ff ¶ Accepimus. Intelligo, quòd per promouendum fiat probatio, vide gloſſ. quæ incipit, quæ etiam in laicis, in ca. ſi forte de elect. libr. 6.

gg Cum

gg Cum nobis. Et vide Bar. in l. de ætate. ff. de mino. & per Bald. & d. Bart. de Sal. in l. cum te. C. de prob.

hh Pro condẽnato. Ibi vult gl. no. ꝙ ei, qui dixit aliquem diuitem vel pauperem, incumbat probatio, & idẽ habetur per doct. maximè per d. Bar. de Saly. in l. actor. C. de prob. & quõ diuitię, vel paupertas probetur, ibi vide per Bar. in l. ſi conſtante. ff. ſol. mat. & doct. maximè Bal. & Sali. in auth. ꝓterea. C. vnde vir & vxor.

ii Vt dixi in tex. In gl. ex hoc videtur, & vide gl. in c. ſi capitulo, de conceſ. pręb. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Electo ſufficit probare eligentem tempore electionis ius eligendi poſſediſſe.*
2 *Diuiſio decretalis, & num. 3.*
3 *Gubernatori competit actio.*
4 *De œconomo, & eius officio vbi tradatur.*
5 *Ab eccleſia vt quis remoueatur, in modum agi poteſt actionis, & quo caſu, & quibus de caſibus, & num. 6.*
7 *Res inter alios acta nõ præiudicat populo, qui non fuit in lite.*
Therma pro antiquis ædificijs, ibid.
8 *Poſſeſſorium non præiudicat petitorio.*
Reſtitui petitionẽ, id eſt in ſtatu percipiẽdi penſionem reduci.
Verbi improprietatio. ibid.
9 *Pro fructibus, iuribuſque ſubtractis competit interdictum, vnde vi, condictio ex hac decretali, & quæ alia.*
10 *Pro iuribus alijs denegatis datur ex eiſdem vtilis condictio, & numer. 13. 14. & contra quos nume. 18. 19. 20. an alia actio. 22.*
11 *Poſſeſſionem rei meæ quouſque amittam, relinquendum arbitrio iudicis, non tamen tantum temporis requiritur, quãtũ in amiſſione proprietatis, quando dicar amittere, 33. 34.*
Quid ſi per vnum annum, vel plures ex cauſa omiſi petere debitam penſionem, vel non interfui electioni, an amittam. Si verò non admittar ad electionem, quando perdam. num. 12. 15. 27.
14 *Ad electionem qui conueniunt, licet ex hoc dicantur vnum capitulum, tamen ex alijs diuerſa capitula ſunt, & diuerſis iuribus veniunt.*
15 *Spoliari quando quis dicatur in incorporalibus iuribus, & 16. & 17. & contra quos agere poſſim. 18. 19. 20. & quatenus. 22. & quando iure eligendi, num. 27.*
16 *Spoliatio non fit ſine dolo.*
19 *Conſiliarius, & Mandator qua actione teneatur, & 20. 23.*
20 *Interdictum, vnde vi, eſt annale.*
Condictio perpetua.
23 *Mandans Epiſcopus non ſolui decimas plebano quando & qua actione teneatur, & num. 25.*
24 *Intereſſe declaratur per iuramentum petentis.*
25 *Ius, vel iuris poſſeſſio æſtimationem non recipit, & ratio.*
26 *Contra poſſeſſorem nouum quæ actiones competant.*
27 *Spoliari iure eligendi quando quis dicatur, & num. 29. 30. 32. & quid ſi reſtituatur a ſpoliatoribus in poſſeſſionem, an poſſit agere ad caſſationẽ electionis, qua fuit ſpoliatus. 28.*
30 *Poſſeſſio, & quaſi poſſeſſio amitti non poteſt ſine animo.*
31 *Spoliatus quæ probare & quo modo debeat, & quibus remedijs vti debeat ad recuperandam poſſeſſionem tam in corporalibus quàm incorporalibus, num. 33. 34. & ſup. 9. 10. 11. 15. 26. & cęteris ibi deſcriptis num.*
35 *Electio, & Nominatio impropriè pro præſentatione, pro electione ponitur, & num. 40.*
36 *Litis conteſtatio fit per reſponſionem ad narrata.*
37 *Ioannis Andreæ præceptor Marſilius.*
Præſentandi ius an parochiani, vel populus poſſidere, & præſcribere queant in eccleſia ſua parochiali, ibid.
38 *Incorporalia propriè non poſſidentur, & ideò quaſi poſſideri dicuntur.*
39 *Clericus pro presbytero, vel præſidente eccleſiæ.*
Præſentauit ſi quis vt patronus in eccleſia, in qua ſit clericus & presbyter, alterum ex eis, ſatis videtur ad præſentandum alterum illa poſſeſſio, ibid.
Nomen pro nomine, enallage figura, ibid. & num. 35.
40 *Eligere pro præſentare.*
Verbi enallage.
Præſtatio realis eſt, ſi quid eccleſiæ ſoluatur, ibid.
41 *Interdicti vnde vi, a reliquis interdictis differentia.*
42 *Petitio ſæpe per ſententiam ſuppletur, & contrà.*
43 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, num. 43. 45. & num. ſeq.*
De appellatione num poſſit is, a quo fuit appellatum, ſi efficiatur eiuſdem iuriſdictionis, cuius eſt ille, ad quem appellatum eſt, & num. 45.
Actiones duæ, an proponi poſſint. §. 1. & num. 46.
Sententiæ verba an in perſonam procuratoris concipienda, & num. 47.
46 *Actiones plures in eodem libello. quibus in caſibus proponi poſſint, & de diuerſitate in hoc canonici iuris a ciuili.*

CAPVT XXIIII.

1 Querelam. Caſus. † Sufficit electo [a] probare, quòd eligens tempore electionis ius eligendi poſſiderit.
2 Et † primò ponitur facti narratio. ſecundò cauſæ diffinitio, ibi, nos igitur, prima tria facit. narrat cauſæ commiſſionem. ſecundò duplicem petitiònem actoris. tertiò reſponſionem rei. ſecunda facit duo. primò diffinit primum articulum cum expreſſione cauſæ, & quadam proteſtatione. ſecundò diffinit ſecundum ſub eiſdem terminis [Gubernator.] argum. quòd † guber
3 natori cõpetit actio, quòd dic, vt ſupra de reſcriptis. [edoceri] de reſtit. ſpol. olim. 1. de iud. cum deputati [Patebat] ſecunda pars, in qua ponitur libellus, in quo apparet, quis, contra quem, coram quo, quare, & ſuper quo litigatur ſecundum Hoſtien. [œconomus] de
4 † œconomo, & eius officio. 89. diſt. diaconum. 16. q. 7. quoniam [Remoueri] not. in modum actionis agi
5 poſſe, † vt remoueatur quis ab eccleſia; quod verum eſt ſecundum Innoc. in eo, qui non habet ius in eccleſia. ſupra de reſcrip. ca. 2. & c. inter cæteras, de iureiur. querelam, de inſti. ca. 3. de conceſ. præben. propoſuit. vbi verò ius habet, ſed propter crimen petitur remoueri, requiritur accuſatio, inquiſitio, vel denunciatio,
6 infr. de accuſa. ſuper his, & c. qualiter. Item † remouetur quis propter negligentiam. Sed dicit Innoc. quòd negligentia crimen eſt; vide quod not. de officio archidia. ea, quæ, in gloſ. [Prælatus] dicit Compo. quòd in talibus procedetur interdum in modũ denunciationis, quæ fit ſuperiori, quòd tale beneficium habet pertinens ad alium, vel per ſurreptionem, de reſcriptis, ad audientiam. vide quod poſt eum dicam infra eodem quòd ſicut, iuxta finem, & de ſepulturis, certifi-
7 cari, in q. 9. in fin. [Pleno iure] licet † ageretur petitorio, non præiudicat populo, qui non fuit in lite, vt in gloſ. ſed nonne [Thermis]. i. antiquis edificiis, Abb. dicebat Petrus, quòd erant quædam antiqua ædificia facta Romę a Saracenis, & iſta pertinent ad eccleſiam ſancti Laur. pro quibus dat penſionem eccleſiæ ſanctæ
8 Agathæ [Reſtitui] patet † ſecundum Inno. quòd intentabatur poſſeſſorium tantum, & ideò in hac non fit prę iudicium petitorio, vt patet in fi. & expone. i. in ſtatu percipiendi penſionem reduci, vt ex ſententia colligi poteſt, facit, infra de appella. bonę, & quod ibi dicam
9 ſuper gloſ. pen. & in gloſ. vnde petebat. & † argue, ꝙ interdictum, vnde vi, competit pro fructibus, & iuribus ſubtractis, infra de cauſa poſ. cum eccleſia. ff. de mor. infer. l. 1. §. item ſi mihi. ff. de vi & vi ar. l. 3. §. vnde interdictum, & §. pertinet, & §. qui in vſufructu. ff. de ſeruitutibus, quoties. contra: quia non datur niſi pro rebus ſoli, vel cohærentibus ſolo. ff. de vi & vi ar. l. 1. §. 2. & 3. Solutio, verum eſt directum: vtile tamen competit, vt in primis concor. Sed & datur condictio ex hac decre. & illa infra de cauſa poſſeſ. cum eccleſia.
10 ¶ Quid † de aliis iuribus denegatis, de quibus decre. iſtæ non loquuntur expreſsè? Solutio dabitur ſaltem

vtilis

vtilis condictio ex eiſdem, arg. ff. de legibus, neque le-
ges, & l. non poſſunt. ℥. de reſcrip. inter cæteras, vel etiã
vtile interdictum, maxime de his, quæ ad aduerſarium
peruenerunt. ff. de vi & vi ar. ſi filiusfamil. §. fin. & l. ſe-
quen. vel officium iudicis, quod pro actione proponi-
tur, vt legitur, & not. de officio iud. ca. 2. ſecundum In-
noc. & Hoſtien. & de hoc in Spe. de reſti. ſpolia. §. nunc
dicamus, ante finem, & ibi in vltima colu. de materia
huius glo. & omnino vide quod ſcripſi de cenſibus, per
b uenit [b] [De nouo]dicunt † quidam, quòd ſi quis de fa-
21 cto rem meam poſſidet per annum, & per idem tem-
pus petere negligo, poſſeſſionem amitto, argum. ff. de
damno infecto, ſi finita. §. non autem, & §. cum tamen.
℥. vt lite non conte. cap. fi. §. in alijs. Alij dicunt, quod
per 10. vel 20. annos, ff. de vſuca. ſequit 1. §. ſi viam, C.
de præſcriptione longi tempo. l. ſi. Tu dicas hoc relin-
quendum eſſe in iudicis arbitrio. ff. de iure deli. l. 1. vt
tamen hoc ſcias abſurdum eſſe tantum tempus requiri
in amiſſione poſſeſſionis, quantum requiritur in a-
miſſione proprietatis, argu. ff. de vi & vi ar. l. 1. §. 1. &
c ff. de acquirenda poſſ. ſi quis vi. §. differentia. [c] ¶ Quid
22 † ſi per vnum annum, vel plures ex cauſa omiſi petere
d debitam [d] penſionem, vel nõ interfui electioni, in qua
ius habeo, nunquid hoc ipſo perdo poſſeſſionem? non:
quia ſolo animo retinetur. C. de acquirẽ. poſſeſ. l. licet.
Sed ſi petatur penſio, & denegatur, tunc perditur,
argum. C. de ſeruit. l. 2. & tunc poſſum intentare inter-
dictum, in quo veniet penſio etiam præcedentium
annorum. Si vero is, qui erat in poſſeſſione eligen-
di, non admittitur ad electionem, ſi eſt canonicus,
non amittit poſſeſſionem, quia non vt ſingularis, ſed
vt vnus de capitulo ius quaſi poſſidet eligendi. vnde
per capitulum ſine ipſo eligens poſſeſſionem retinet.
Si vero eſt extraneus ex ſingulari iure hoc ſibi vendi-
cans, hoc ipſo, quod non admittitur, illam quaſi
poſſeſſionem amittit, nec videtur habere animum
retinendi, ſi ab alijs electum in dignitate ſua ſic pa-
tience agere patiatur. Idem & multo fortius ſecundum
Innoc. & Compo. in eo, qui ſolus habebat eligere, & e-
lectum ab alio patitur ſic agere. vide quod ſcripſi ſup.
23 cap. bonæ 2. ſuper 3. gloſſ. poſſunt † tamen tales inten-
tare interdictum, vel condictionem vtilem; vt no. ſup.
de cauſa poſſeſ. cum eccleſia, & cap. cum olim. ℥. eo. Cu
24 mana, & cap. ſcriptum. fatetur † enim Innoc. quod li-
cet omnes, qui conueniunt ad electionem, quo ad id
dicantur vnum capitulum: tamen quo ad alia, diuer-
ſa capitula ſunt, & diuerſis iuribus veniunt. & ideo, ſi
hi, qui vtuntur vno iure, excludunt vtentes alio iure, lo-
cus eſt interdicto. Idem Hoſtien. qui etiam dicit idem
videri de canonico, ſi de canonicatu quæſtio referа-
tur, ad hoc quod legitur & not. inf. c. in geneſi, de præ-
25 ben. dilecto. [Subtractam]dicitur † quis ſpoliari in cor-
poralibus iuribus, ſi quæ ſunt hactenus ſoluta certis ter-
minis iuris, vel hominis, eiſdem terminis non ſoluan-
tur ab eo, qui nec in poſterum ſoluere vult, ex quo de
hoc certificatus eſt, qui recipere debet, de hoc ſup. tit.
1. bon. inf. de cenſibus, peruenit, ſecus credit Innocẽ. ſi
non poſſet ſoluere, cum ſoluere affectaret, ar. ff. ſi ſeru.
vendi. ſicuti. §. plane. ff. de ritu nupt. ſi quis tutor. §.
26 officio. ff. de ſolut. Oldradus. In † incorporalibus e-
nim ſicut nec in corporalibus non fit ſpoliatio ſine do-
lo. ff. vi bo. rap. l. 2. §. doli mali. ff. de vi & vi ar. l. 3. §.
27 hoc interdictum. ¶ Quid † ſi ita potens eſt is, cui debe-
tur penſio quod ſi vult, poteſt diſtringere debitorem,
nunquid dicetur ſpoliatus, ſi non diſtringit? videtur
quod ſic: quia amitto ſeruitutem altius non tollendi,
ſi ſciens aduerſarium ædificare, hoc patiar. ff. ſi ſeru.
vendit. & ſi forte. §. niſi. ff. de vſuc. non ſolum. §. ſi do-
minus. Sed contra, quia licet aliquis potens ſit, nul-
lam violentiam inferre debet. ff. quod metus cau-
ſa. l. extat. ff. de vi pri. l. pen. dicit Hoſtiẽ. quòd hoc eſt
e verius. [e] Si vero ante terminum petatur penſio, &
penſionarius ſoluere renuit, non dicetur dominus ſpo-
liatus, ſecundum Innoc. Nam & ſi in iudicio hoc face-
ret, puniretur pœna, quam habes de plus peti. ca. vno,
18 ſecundum Hoſt. poteſt † autem ſecundum eos & Com-
po. agi non ſolum contra eum, qui ſubtraxit, ſed etiam
contra eum, qui ſubtractionem fieri procurauit, vel
mandauit, vel ratam habuit ſuo nomine factam. ff. de
19 vi & vi ar. l. 1. §. deiecisse, & §. quoties. licet † autem
conſiliarius teneatur actione furti, & de ſeruo corru-
pto. ff. de furtis, ſi quis ſeruo, inſtitut. de obli. quæ ex de-
lic. naſ. §. ope. ff. de ſeruo cor. l. 1. §. ſi vtrum, non credit
Innocẽ. dicens illos caſus ſpeciales, quod teneatur in-
terdicto, vnde vi, vel condictione ex hac decret. quia
hoc nullo iure cauetur, niſi forſan in defectum. ff. de
eo, per quem factum eſt. l. fi. & adde de homicid. ſicut
f dignum. §. qui vero, [f] de regul iuris, nullus. libr. 6. Sed
20 † nec ex mandato tamen tenetur quis, niſi ſequatur fa-
ctum, quia non niſi ſpoliato competit interdictum. ff.
de vi & vi ar. l. 1. 1. reſpon. & tunc competit intra an-
num: ſed condictio perpetua eſt, quia eſt perſonalis.
21 C. de conſtitut. pecu. l. 2. Et licet † quidam dicant in
huiuſmodi prohibitionibus, vel denegationibus oriri
interdictum, vti poſſidetis, cum potius videatur vis
turbatiua, quam expulſiua, ar. ff. vti poſſidetis, ſi duo,
§. 1. & 2. Sed melius dicitur ſecundum eos, quòd com-
petat interdictum, vnde vi. ff. de vi & vi ar. l. idemque
22 §. vnde vi. ¶ Quid † ſi eram in poſſeſ. exercendi epi-
ſcopalem, archidiaconalem, vel aliam iuriſdictionem
in certa terra, venit alius & incipit ibi audire vnam
cauſam, vel partem iuriſdictionis exercet, nunquid me
ſpoliat? dicit Compo. quod per hoc poſſeſſionem,
vel quaſi illius iuris non perdo, nec alius eam acqui-
rit, niſi in cauſis, de quibus cognoſcit. ad alias enim
non extenditur hæc iniuſta poſſeſſio. ff. de acquiren.
poſſeſſ. quod meo. §. fi. & l. ſeruus. & contra hunc eſt
intentandum interdictum, vti poſſidetis, non, vnde
vi, de probatio. licet, & not. de in integr reſtitut. ca. 2.
23 ¶ Quid † ſi epiſcopus ſine cauſæ cognitione, non in
iudicio, neque conſulendo mandet parochianis ſe in-
tendens ex mandato obligare, quod plebano deci-
mam non ſoluant, cum tamen plebanus eſſet in quaſi
poſſeſſione? Reſpondeo, tenebitur interdicto, vnde
vi, condictione, vel iudicis officio, non tamen niſi pro
illis, qui denegauerunt, & tenetur ad omne, quod inter-
eſt plebani pecuniariter non fuiſſe prohibitum, vt no-
24 tatur de ſepul. certificari. quod ipſum † iuramento ip-
ſius declarandum erit. 2. quæſ. 1. in primis, quod metus
25 cauſa. c. fi. vbi vide in gl. quod ſi, verſ. ſed & q. ius † au-
tem, vel iur. poſſeſſio, cum ſit res ſpiritualis, æſtimatio-
nem nõ recipit, & ſic expoliato plebano nec quaſi poſ-
ſeſſio priſtini iuris recipiẽdi decimas reſtituitur, quia
forte iã alius eſt in quaſi poſſeſſione, cui ſoluit reditus,
nec æſtimatur, quod intereſſe nõ recipit; ſed ad officiũ
iudicis pertinet, vt mandatum reuocet, & contrarium
mandatum faciat. ſ. quod plebano ſoluatur, vt prius. ℥.
de reſtit. ſpo. conquerente, de cenſibus ſignificatur. A-
lij contra, cum nec nouum poſſeſſorem ſine cauſa de-
beat ſpoliare; & de hoc no. inf. de filijs presby. veniẽs,
Sed primum verius ſecundum Hoſtiẽ. ſi ſit notorium,
g de appellat. ſollicitudinem. [g] dicunt † autem hoc cer-
26 tum, quod contra nouum poſſeſſorem competit vtilis
condictio. vel vtile interdictũ. ff. de vi & vi ar. l. 1. §. fa-
27 miliæ. dicitur autem † poſſeſſor ſpoliari iure eligendi,
ſi fiat electio ſine ipſo animo ſpoliandi, de cauſa poſ-
ſeſſ. cum eccleſia. multo fortius, ſi decanus expellatur,
& ſine ipſo fiat electio. ¶ Quid ſi illo expulſo non eli-
gunt? Reſpondeo non poteſt petere reſtitutionem
quaſi poſſeſſionis iuris eligendi: competit tamen
officium

officium iudicis, vt reſtituatur ad capitulum, quo fuit
ſpoliatus.ff.de vi & vi ar.ſi plures.§.fi. nam & ſub ele-
ctione comprehenditur capitulum, vbi tractatus habe
tur de ea.j.ca.1.hoc non multum placet Inn.quia non
videntur velle ſpoliare ipſum poſſeſſione capituli.
28 ¶ Quid † ſi eo ſpoliato elegerunt vnum canonicũ: ſed
poſtea in electione ſecũdi, quæ occurrit, illum ad eli-
gendum admittunt, & ſic ſpoliatus poſſeſſionem ſuam
recuperauit, nunquid adhuc poteſt agere ad caſſatio-
nem primæ electionis petendo reſtitutionem officio
iudicis? dicunt quidam, quod ſic.ff.de vi & vi ar.l.idẽ
eſt.§.qui vſufru.& l.1.§.illud quoq;, & §.ſi fundum, a
quo, & §.quod ait, & duob.§.ſeq.& l.merito. ¶ Quid
29 † ſi eligunt eo præſente, & non vocato, non fraude, ſed
ignorantia, puta quia credebant illum abſentem, vel
excommunicatum, cum non eſſet? Et quid ſi vere erat
abſens, vel excommunicatus, vel aliter impeditus? ad
has quæſtiones, & ſimiles reſpondent, quod poſſeſſio-
nem non amittit, niſi aduerſarius voluntatem habeat
ſubtrahendi ius ſuum, vel ſpoliandi, & ipſe ſpoliatus
30 hoc ſciat. nam † ſicut poſſ. ſic & quaſi poſſeſſio amitti
non poteſt ſine animo.ff.de acquirenda poſſeſſio.quẽ
h admodum;[h] ſed hunc animum habere debet quam-
cito aduerſarius, & ſoluere denegat, vel cum venien-
tem non admittit.ff.de acquirenda poſſeſſ. clam poſ-
31 ſidere.§.qui ad nundinas. oportet † autem eum, qui
agit, probare ſe fuiſſe in poſſeſſione non vi, non clam,
i non precario.de hoc ſup.ti.1.bonę.2.[i] & ſe ſpoliatum,
de reſtit.ſpoli.ex parte, quod ex confeſſione aduerſa-
rii, & factis præcedentibus, & aliis circunſtantiis po-
32 terit apparere. ſed † quid ſi dicit aduerſarius id non
egiſſe animo ſpoliandi, ſed ſimplicitate, vel igno-
rantia? ſolutio, tunc poterit petere caſſari, quod fa-
ctum eſt non per interdictum, ſed quia forma non
eſt ſeruata, quia factum eſt eo contempto.j.eod.quod
33 ſicut. ¶ Quid ſi † quis cum armis[k] prohibuit alicui,
k ne ingrediatur poſſeſſionem ſuam, quam animo te
nebat, vel ne perciperet fructus adminiſtrationis, quã
gerebat, vel fundi, cuius vſufructum habebunt? Dicũt
Innoc.& Hoſtie.quod competit interdictum.ff. de vi
& vi ar.l.idemque.§.vnde vi.& idem, ſi quis diſceſſit
metu armatorum venientium ad locum.ff.eod.le.1.§.
idem Labeo Si autem illuc non ibant, ſolo animo poſ-
ſeſſionem amittit.ff.de vſucapio. non ſolum.§.ſi do-
l minus.[l] Sed armati venientes, qui nil egerant doloſe,
non tenentur.ff.de vi & vi ar. Idemque.§.ſi quis ar-
matis. Si tamen poſſeſſionem ſic derelictam poſtea
occuparent, dici poteſt, quod tenentur actione in fa-
ctum, vel vtili interdicto: quia propter vim, quam ti-
muit exiens de poſſeſſione, poſſeſſio vacua ad eos
peruenit.ff.eo.lez.1.§.familiæ, & §.ſe. Sed & ſi alius
occupaſſet, & poſtea deueniſſet ad eos, quorum metu
exiuit, non competit interdictum.e.l.§.qui a me, ſecũ-
dum Innoc.dicit Hoſtien. quod ius canonicum quaſi
tale præſtat ſuffragium, vt legitur & notatur de reſtit.
34 ſpol.ſæpe. ¶ † Quid ſi quis non cum armis, ſed verbo
prohibuit, ne quis poſſeſſionem ſuam ingrederetur?
Solutio, ſi prohibẽs talis eſſet, quod eius prohibitio iu
ſtum metum faceret, & poſt talem terrorem poſſeſſio
nem inuaſit; intra annum tenetur inſolidum de eo,
quod occaſione dictæ prohibitionis ad eum peruenit:
aliter non. interdictum enim hoc atrocitatem re-
quirit, vt ea.leg.1.§.interdictum, & §.ad ſolam. Si au-
tem eſſet in poſſeſſione, ſed propter metum exiuit, non
competit interdictum, ſed quod metus cauſa.ff.quod
metus cauſa.l.metum.1.reſpon. ſecundum Innocẽ. &
35 Hoſt.[Per electionem].i.† repræſentationem, aliter
contra.ſup.eod.Oſius, & j.eo.Meſſana.ſic improprie
ponitur nominare pro eligere.ſup.eod.cum inter vni-
uerſas.(Suo titulo]de maiori.& obedien.his, quæ[Spi
ritualibus]& temporalibus, ex quo ad laicos pertinet
præſentare.10.q.1.c.2.Secus in eccleſijs religioſorum
de quarum bonis temporalibus eis ratio redditur.16.
q.2.c.1.ſecundum Innoc.quod dic ſecundum Hoſtie.
vt j.de priuileg.cum & plantare.§.in eccleſiis,[Inſti-
36 tutus]not.per † reſponſionem ad narrata fieri lit.con-
teſt.ad idem de reſtit.ſpol. cum ad ſedem. Sed ſubau-
dit Hoſtiẽ.& dicebat ſe non remouendum.[Populus]
37 per hanc † litteram tenebat dominus meus, Marſilius
nomine, quod parochiani, vel populus poſſidere, &
præſcribere poſſunt ius præſentandi in ſua parochia-
li eccleſia.facit 16.quæſtio.1.ſic viue, & c. ſi quis mo-
nacus, in fi.& quod ibi no.Hug.& quod no.64.diſt.in
ſumma, & c. Reatina, & quod no.Inn.j.e.quiſquis. ibi
vide ſuper verbo, abuſum, & Comp.de reſcrip. capitu-
lum, ibi dixi poſt gl.in ver.quęrit poſt, vbi in huiuſmo
di patronos & parochianos æquiparat, per ſimilẽ mo-
dum inducitur, quæſtio 30.Io.de Deo, quæ fundatur
ſuper præſentatione populi.ad idem j.eo.gñali, li.6.
Dominus Ioa.de monte Murlo diſputãdo terminauit
hic contrarium, reſpondens ad hanc decre.quod hic
populus poſſidebat patronatum non actum præſen-
tandi tantum, probans id per ver.ſalua, qui ſequitur,
& hoc ẽt tenet Archid.qui pleniſſime de hoc tractat.
71.di.hortamur, concor.quod no.j.e.ſacroſancta, &
vide quod dicam j.de exceptio.cum venerabilis, ad
finem, in glo.no.ꝙ prima.ſequor.quod hic non proſe-
quor, cum illa dec.gloſſis abundet; ſed dicã plene.j.
de reg.iur.quod alicui, lib.6.[Quaſi poſſeſſione]hoc
38 † dicit, q̃a proprie incorporalia non poſſidentur, de
quo dic vt j.de cauſa poſſ.cum eccleſia, de foro com-
conqueſtus(Clericum].i.presbyterũ, vel præſidentem
39 eccleſiæ, alias videretur innuere hæc litera, q̃d † ſi ha-
bet eccleſia presbyterum, & clericum, qui eſt in poſſeſ-
ſione eligendi clericum, cenſeatur in poſſeſſione eli-
gendi presbyterum, quod non ſequitur, ſi apparet a-
lium poſſeſſorem electionis presbyteri, ſi tamen aliq̃s
poſſidet patronatum, & vt patronus præſentauit alte-
rum, ſatis videtur quod ad reliquum præſentandum
ſufficiat illa poſſeſſio patronatus, de iure patronatus,
conſultationibus, & ſic plane procedit hæc litera, ſi
populus poſſideret patronatum.quod prius dixi, pro
cedit in poſſeſſore actus præſentandi tantum, vide
40 quod ſcripſi de inſtit.cap.2.li.6.[Elegit].i.† præſenta
uit, Ho.ad hoc quod proxime dixit, præſentandi[Pro
eccleſia]non fuit ergo perſonalis pręſtatio, ſed realis,
& ſic non quereletur Iaco.de Ra.de hac decret.vt di-
41 cam de cenſibus, peruenit[Percipiendi]mirum † vide
tur, cum vnum tantum fuerit petitum, ſcilicet reſtitu-
tio penſionis ſubtractę, vt patet ſupra, condemnat ta-
men in duobus.ſ.in reſtitutione iur.& reſtitutione pẽ-
ſionis.Sol.quando petit penſionem ſibi reſtitui, intel
ligitur tantum petiiſſe reſtitutionem iuris percipiẽdi
penſionẽ, quod autem additur de ſolutione pecuniæ,
non accedit pro eo, quod fuerit principaliter petitum
ſed ratione acceſſorii, & natura interdicti, vnde vi, in
quo habetur ratio fructuum, & omnis cauſæ. Sed in a-
liis interdictis, ex quo ſunt edita, & non retro.ff. de vi
& vi arm.l.1.§.ex die, ſecundum Innoc. Sed Hoſti.di-
cit, quod vtrunq; fuit petitum, penſionis pecunia, per
ver.penſionem, & reſtitutio iuris per verſi.reſtitui.re-
42 ſtitutio de nouo ſubtracta. dicit † etiam, quod ſæpe
ſuppletur petitio per ſententiam, & e contra, de deci-
mis, dudum.& dicit, quod non iuuat, quod dixit Inno.
de interdicto, cum hic non fuerit propoſitum interdi-
ctum[Proprietatis) an ſit penſio debita, vel nõ, vel cui
eccleſia ſancti Saluatoris ſit ſubiecta, Laur. ¶ Prima
43 † glo.arguit ad quæſtionem Dominicalem, alle.duo
contra-

contraria, & ſoluit. ¶ Secunda gl. arguit. & allegat quinque iura, ſecundo ponit de contrarietate petitionis, & ſoluit. ¶ Quarta gloſſa not. quod in perſonam procur. & c. inducit quatuor iura, & rationem, allegat contrarium & ſoluit, ſubdens circa principium tres opiniones: demum dat totum conſilium. ¶ Antepen. gloſſ. obiicit, quare etiam ſuper proprietate, & ſoluit. ¶ Penultima gloſſa ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ Vl. gl. alle. legem in contrarium, quam dupliciter ſoluit.
44 ¶ In † 1. gl. [ibi, ſi is qui Romæ] ſi vltramarinus ſit hæres illius, qui Romæ ſuſcepit iudicium, Romæ defende
m re cogitur [& ibi, Iudicium] ſoluitur [m] iudicium, cum delegatus illius imperii eſſe cœpit, cuius erat, qui iudicare iuſsit [& ibi, Iulianus. 2.] alias incipit, ſi alter. ſi litigans fecit iudicem hæredem ex aſſe, vel ex parte, alter iudex dandus eſt [& ibi, prætor] delegat prætor cauſam, cuius prius fuerat aduocatus. ¶ In gloſſ. 2. [& ibi. c. ſequenti] quod incipit, cum ſuper, & vide duas leges ſequentes ſuper vl. gl. [& ibi, profeſsio] vide in præ le. c. ſolicitudem, ſuper 3. gl. [& ibi, Debetur] alias multi innocentes egent neceſſario ſumptu, vt ibi [& ibi. §. vl.] alias penu. vide hanc, & pre. c. de præſcrip. auditis, ſuper gl. 2. [& ibi, & l. 3.] vide de ſen. exc. ad hoc, ſuper gl. 2. ¶ In gl. concipienda, [ibi. l. 1.] lite agitata inter petitorem, & procu. non valet ſententia, ſi condemnetur principalis, qui nõ fuit in cauſa [& ibi. §. vlti.] Si amicus reum abſentem, qui deſeruerat litem, excuſabat iudici, condemnatur abſens: ſed ſi illum plene defendebat, condemnatur amicus [& ibi, Si ſe non obtulerat] ſi procurat. ſe non offert defenſioni, ſed habet mandatum, iudicati actio datur in dominum, ſi ſe obtulit, datur actio in ipſum [& ibi. l. vlt.] illuſtris qui in crimine iniuriarum dat procuratorẽ, damnatur, ac ſi eſſet præſens [& ibi. §. ſi quis] procu. defenſor, tutor, vel ſimilis furti, vel de ſimili ſpecie condemnatus nomine alieno, nõ eſt infamis, nec dominus, ex quo ab initio per procura. agitata eſt cauſa [& ibi, nihil arbitramur] nõ refert, an a principio, an lite cępta datus fuerit procura [& ibi. ff. vl.] vide s. [& ibi, qui proprio in prin.] qui proprio nomine ſuſcepit iudicium, poteſt illud in procu. transferre ſatiſdando de iudicato ſoluendo [& ibi, licet in popularibus, in fine] reum latitantem poſt litẽ
• conteſtat. fideiuſſores defendunt, ſi omnes, vel aliqui dent vnum procuratorem, in quem iudicium transferatur. ¶ In gl. vlt. [ibi, ſiquis conditionis] textum vi-
45 de inf. de fide inſt. inter, ſuper gl. ſed hoc. ¶ In † gl. 1. [in fine] Tan. idẽ Goſ. & Phil. de hoc 3. q. 7. §. tria, ver.
n item ſi contra patrem, & C. de appel. eos, [n] in prin. & Bar. Brix. in quæſtione Veneriali. 54. quæ incipit, cauſa fuit agitata, & Gui. in Spe. de ap. §. nũc tractemus. in fi. omnes dicunt, quod gl. hic, addito, ꝙ ſi non deleget, poterit recuſari. non obſtat ſecundum Hoſt. quod hic dicitur: quia hic nõ fuerat appellatum, vel de principe loquitur, qui legi non ſubiacet, nec ſuperiorem habet. s. eo. licet, in fi. ¶ In gl. 2. [ibi, dilectus] vbi de hoc in 3. glo. imo videtur hoc neceſſarium. ff. de iniur. prętor edixit. §. ſi mihi plures. contra. ff. de tributo. quod
o in hęredem. §. el g re, [o] & ff. de l. 2. cum filius. §. variis.
46 diſtinguit hic Hoſt. cum plures † actiones [p] proponũ
p tur in eodem libello, aut circa idem, ſed diuerſo modo; aut ad idem, & eodem modo, aut ad diuerſa. ſi circa idem, ſed diuerſo modo proponens, ſe ipſum excludit, ſi ſunt contrarię, C. de fur. leg. 1. & ſi ſeruus exte. ſe man. eman. l. vna. 2. q. 6. biduum, ante fi. de app. ſolicitudinem, de reg. ſicut tenor. Si vero non ſunt contrarię, ſed diuerſæ, puta proponitur rei vendicatio, & interdictum. vñ vi, circa eandem rem poſſunt ſimul intẽtari. Sed rei vendicatio, & interdictum, vti poſſideris, non poſſunt, cum ſint contrarię, de cauſa poſſeſ. & proprie. paſtoralis. dic vt ibi. Si autẽ ad idem competunt, & eodem modo, vt quia ambę ad proprietatem, vel ambæ ad poſſeſſionem eiuſdem rei, contraria dicens audiendus nõ eſt, vt dixi ſup. & probatur de fide inſtru. imputari, de pre. cano. cum dilectus. Sed ſi diuerſæ ſũt & proponens certus eſt de iure ſuo, eligere tenetur, vt in legibus pro contrariis allegatis, ſalua æquitate iur. canonici, quod ſecundum T. plures cauſas admittit, vt in ſimilibus ſignatis, in gl. & de cõſue. cum dilectus. de fide inſtru. inter dilectos: de præſcri. olim, de inſtit. cum veniſſet, de verbo. ſign. abbate: vnde vis turbatiua, ſeu inquietatiua proponitur, de probat. licet; ibi tamen eadẽ eſt actio, licet ex cauſis diuerſis, & ff. vti poſſi duo. §. 2. dicit tamen Hoſt. hoc non ſimpliciter intelligendum, ſed diſtinguendum inter reales actiones, & perſonales, vt dicit de li. obla. c. 3. generales, vniuerſales, & ſpeciales, de reſtit. ſpolia. cum ad ſedem, vbi de hoc, inter ſpirituales, & ciuiles, vt not. de iudi. dilecti, & cap. examinata. Sed ſi proponens ſit incertus propter factum aduerſarii, qui reſpondere non vult, quo titulo poſsidet, ambæ poſſunt proponi. & venit vulgare, Ad tal morſello, tal cortello. ff. quorum leg. l. 1. §. q
q autem, & de hoc de re iud. abbate ſane, in princ. li. 6. ¶ vbi vero ad diuerſa competunt, quia vna pro boue empto, alia pro aſino commodato, & poſſunt & debent ſimul proponi, vt hic, & in concor. s. allegatis. Sed ſi perſonalis actio, & hypothecaria ſimul poſſint proponi, in auct. de fideiu. §. ſed neq;, colla. 1. dicit autem ſe copioſius tractaſſe in ſumma, de li. obla. & in fine. vel dic ꝙ licet remoueatur, condemnari poteſt ad penſionem
47 ſubtractam. 10. q. 2. hoc ius. §. qui rẽ. ¶ † In gl. [concipienda, ibi l. 1.] vbi de hoc [& ibi, de prob. licet, & j. de reſt. in inte. ſciſcitata, & j. de cenſibus, ſopitæ [& ibi Fauentiæ] & tamẽ eius proc. conteſtatus fuerat litem. vt patet j. de iura. calu. cum cauſam, quæ loquitur de eodem facto cum decre. licet [& ibi, Vel dicas] ſecundum Goſ. [& ibi, Matrimonialibus] conſuluit Hoſtiẽ.
r in his ſic pronũciari, [r] Pronuncio Titium maritum Seiæ, ſi T. procura eius nomine ad matrimoniũ, de quo agebatur condemno. præcipiendo, [s] vt dictus Titius
ſ deinceps ei adhæreat vt vxori, & tam in lecto. quam extra maritali affectione pertractet infra de ſpon. ex parte, & capit. veniens 2. [& ibi, Martinus] cuius opinio videtur placere Guil. in Specul. de ſent. prolati. §. qualiter autem, ver. porro, & vide quod ibi dixi, & §. iuxta propoſitionis, verſ. item eſt nulla ratione litigatorum, in fin. [& ibi Procurator] infra de procurat. capitul. 1. §. 1. libr. 6. [& ibi] Ia. Bald. dicit Accur. Io. & Bul. & Ala. & Vincen. not. infra de verb. ſig. in his. quod hæc opinio ſeruatur Bononiæ [& ibi, licet in Popularibus] pro eis benefacit. j. de reli. do. conſtitutus. & poſſet hæc opinio intelligi non de procu. procuratoris, ſed de procur. iudicii, ideſt in quem poſt lit.
t eſt translatum iudicium [t] [Et in fine] ad hoc j. de prę ben. accedens. dixit Inn. ꝙ vbicunq. verba poſſunt in vtriuſque perſonam concipi, ſententia poteſt ferri in perſonam procuratoris, & domini, per decret. licet, de proba. quod dictum intellexit Comp. non coniunctim, ſed diſiunctim, ideſt in perſonam ſolius domi-
48 ni, & in perſonã ſolius procuratoris. In defenſore † autem ſine mandato videtur, quod in eius perſonam ſit formanda ſententia, ſuper quo vide quod dixi infra qui filii ſint legit. cauſam, quæ inter. parum placet legalis ſubtilitas in hoc caſu. Si enim procurat. nomine meo fuit in cauſa, quale peccatum, ſi ego condemnor, non video. graue eſt ergo dicere ſententiam propter hoc nullam, quod videtur velle præallegat. lex infra de ſenten. & interlo. ¶ In gloſſ. infr. de cenſi. in fi. Ioan. vel hic allegatur cauſa

poſitio-

poſſitionis. Goffred. vide ibi quod ſcripſi. Ioannes Andreas.

ADDITIONES.

a ¶ Electio. Vide Cy. in l. ſi certis annis. C. de pac. & Bar. in l. inter dicto, ff. quo. bo. l. an contra obligatum annuatim, vel pro iure perſonali detur interdictum. Bal.

b ¶ Peruenit. vide Bar. de mandato, & conſilio, & aliis pluribus in l. non ſolum. §. ſi quis manda. ff. de iniuriis.

c ¶ Differentia. Vide Bar. in l. ſi de eo. § 1. ff. de acq. poſ. & l. furtũ §. fundi. ff. de vſuc. & Bal. in l. 2. de ſerui. & doc. in l. 1. C. de fur. & l. ſi id quod. ff. de acq. poſ.

d ¶ Debitã. Vide Ale. conſ. 185. 2. vol. & aliquid p eundẽ Ale. cõſ. 99. in 2. col. circa fi. in 4. vol. Cum. conſ. 67. & Io. de Imo. cõſ. 46

e ¶ Verſus. In priuato autẽ poſſeſſore rei corporalis licet pro recuperatione vim inferre, vt l. 3. §. cum igitur. ff. de vi & vi arma. & no. in c. ſignificaſti, de homi. & de reſtit. ſpoli. c. olim. el 1. per gl. & vide Bal. in l. 2. C. de ſerui.

f ¶ Verius. Et ibi tenet Inn. q talis conſiliarius tenetur actione de dolo, quod an ſit verum, ſunt gl. contrariæ in l. 2. C. de dolo, & in l. 1. §. vſq. adeo. ff. eodem tit. vbi vide Bar. & in l. is, qui decepit, ff. eo. tit. & vide Bal. in l. 1. C. de ſerui.

g Solicitudinem. Inn. hic vltra dixit, quam dicat Io. An. quia dicit, q ſi iudex ex abrupto hoc pcepit, ipſe ex abrupto reuocabit: ſecus, ſi alius, q̃ iudex hoc pcipiat, vel ẽt iudex, ſed extra iudic. quia primo caſu ſit præiudiciũ poſſeſſori. 2. non: quia ſunt pcepta priuatæ pſonæ, hic vide p ipsũ. Et vide Bal. in l. 1. C. de ſeru.

h ¶ Quemadmodum. Vide in l. 3. §. in amittenda, & ibi Bar. ff. de acq. poſ. & in l. 1. §. non autem, ff. de vi & vi ar.

i Bona. Vide Bar. in l. 1. §. hoc interdicto. de iti. actuq; priua.

k Armis. Vide latiſsime per Bal. in diſp. ſua incip. accuſatus. de vi turbatiua.

l Dominus. Vide in §. idẽ Labeo, præal. & in l. 3. §. ſi quis ãt inops.

m Soluit. Vide Tex. in l. iudiciũ ſoluit ff. dẽ iudi. & ibi Alb. de Roſ.

n Hoc. Ibi vide gl. Bar. & p Bal. in l. ſi creditor, C. de ſeru. pig. dato vbi p ipsũ. Quid ſi appellato ſucceſſit iudex, q male iudicauit.

o Eligere. Ibi vide pleniſsime per Bar. & in l. 1. C. de fur. & in l. edita. C. de eden. per Bal. & d. Bar. de Sal. & Di. in c. nullus pluribus, de reg. iu. li. 6. ibi etiam de excep. contrarijs.

p Actiones. Vide late per Bar. & doc. maxime Decium, qui bene legit iſtam materiam in l. edita. C. de eden.

q Libro 6. In gl. ma. & vide Io. An. in c. conſtitutus, de reſ. in inte. & Inn. ibi & Bar. in §. qui autem, præalleg.

r ¶ Pronunciari. Vide gl. in l. nihil. C. de proc. & Bar. & facit hoc ad vitandam infamiam, de quo vide Bar. in l. furti. §. ſi quis alieno. ff. de his. qui no. infa. & Sal. in l. nihil, præalle. pleniſsime.

ſ Præcipiendo. vide omnino pulchrum conſilium Raph. Com. in conſ. 1. vbi late de hoc.

t Iudicium. Quomodo aũt formatur ſentẽtia mortuo domino litte conteſtata, vide Saly. in l. nulla. C. de procu. & Bal. in l. 1. C. de ſen. & inter. om. iud. & ibi per ipſum de materia huius gl.

SVMMARIVM.

1 *Eligendi poteſtate priuati ſunt in electione primo facienda eligentes ſcienter indignum, & nu. 3. §. vna vice. & quæ intelligatur electio prima. nu. 11.*

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Procuratoris factum quando noceat Domino.*

4 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſ. nu. 5. 6. & nu. ſequ.*

7 *Eligendi poteſtate priuati quando ſint electores, ſi fiat electio per impreſſionem.*

8 *Aetas, vel Mors, cum memoratur, intelligitur de naturali.*

9 *Electio deuoluitur ad Papam peccantibus electoribus omnibus, & num. 16. & quando quidam tantum peccauerunt, ad alias, ibid.*

10 *Suſpenſi a beneficio habentes patrimonialia, vel alios reditus, nihil habebunt a beneficio, iuncta gloſſa.*

11 *Electio vtra preferatur, cum priuati poteſtate eligendi admiſſi in ſecundo tractatu eligant dignum, cæteri vero nondum elegerant indignum.*

13 *Electio eorundem priuatorum an valeat, ſi fiat poſt tractatum & receſſum non priuatorum.*

14 *Electio quo iure fiet ab epiſcopo, cui dedit archiepiſcopus de ſuo ſemeſtri duos menſes.*

15 *Priuatus non dat iuriſdictionem, ſed ius eligendi.*

17 *Tempus ſemeſtris a quo tempore currat parti, ad quam propter alterius delictum ius iſtud deuoluitur.*

18 *De priuatione eligentium non eſt neceſſe conſtare ſolemniter.*

19 *Sententia contra decanum electum lata ſuper electionis caſſatione, ex quo ipſum indignum ſcienter elegerunt. non præiudicat electoribus, niſi in duobus caſibus. Lata vero contra electores decani, licet non dicatur, priuamus vos, non tenentur eos alij admittere.*

20 *Sententia lata expreſſa cauſa contra electores decani, quia elegiſſent indignum, licet petitum ſit caſſari electionem non expreſſa cauſa, præiudicat, ex quo generalis eſt petitio, nec eſt appellatum, & nu. 21. ver. ex quo.*

21 *Condemnatio ex qua cauſa fiat, magna eſt differentia.*

Actio præſumitur ex ſententia lata, a qua non fiat appellatum. ibid.

22 *Priuatos eligendi iure nunquid non priuati debeant excludere per vim, & quando, & nu. 23.*

Cap. nonne. 8. q. 3. de quibus loquatur, nu. 22.

Electio non pertinet ad canonicos prætextu publici officij ibidem.

23 *Electio fieri poteſt non vocatis excommunicatis occultis & nõ excommunicatis, modo poſſit ex communicatio probari.*

C. 2. & 3. 6. q. 2. C. nos in quanquam. 2. q. 1. intellectus. ibidem.

24 *Deuolutionis, Reſidentiæ, & electionis differentia quæ.*

CAPVT XXV.

1 **Cum vinton.** Caſus. † Eligentes ſcienter indignum, priuati ſunt poteſtate eligendi in illa

2 electione, quæ tantum primo fuerit facienda. Et † ſunt tres partes ſecundum Hoſtiẽ. prima ponit vota eligentium diuiſa, & allegationes vnius partis. ſecunda ibi, illi vero, allegationes alterius partis. tertia ibi, nos igitur, ponit ſententiam, vel dic, quòd duæ ſunt partes. prima narrat factum, & allegationes partium. ſecunda diffinit. [Elegerunt] vno contextu ſecundum quoſdam: ſecundum alios ex interuallo, vt inf. patebit [Infecto] quia nullum elegerunt, ſecundum gl. alij aliter, vt dicam ſuper glo. [Elegerunt] ſ. prior, & ſui [Illi, qui] ſ. archidiaconus, & ſui. [Maxime] videbatur & alia cauſa ſubeſſe, ſed quæ fuerit, ignoramus, ſecundum T. [concilium] ſup. e. cum in cunctis [Hac vice] bene allegabant, ſed hac vice erat lapſa. [Debebant] quia peccauerant in electione epiſcopi [Fuiſſet] videbatur fateri ſcientiam, Hoſtiẽ. [Probaturos] ſuperfluum erat hoc probare propter rationem quæ ſequitur [Poſt primã] ſup. ſuam Admiſerant] Vintoniæ ſecundum Io. ſed ſe-

3 cundum. T. in curia. Sed † quomodo hoc factum procuratorum obeſt dominis, contra id ff. de procura. ignorantis. de officio deleg. cum olim. inf. e. ſi compromiſſarius, libr. 6. ſolu. dicit Innoc. q factum generalis procurat. vel dolus bene nocet domino. de hoc, vt lite nõ conteſtata. ca. 1. vel ſecundum eum illa non fuit ratio, quæ mouit Papam, ſed illa, quæ ſequitur [Huiuſmodi] ſ. eligentes ſcienter indignum [Vna vice] Goff. intelligebat. i. in prima electione, quæ occurrit, ſi legitima ſit ita, quòd per illam ordinetur eccleſia. ſecus, ſi per illã non ordinetur. hic autem imputatur illis, qui ſponte

4 admiſerunt priuatos, Ioan. And. ¶ Prima † gloſ. ponit caſum. ¶ Gl. no. q, obijcit, & ſoluit. ¶ Gl. ſed quo, quærit, & dupliciter ſoluit: contra primam ſolu. quam approbat, obiicit, & reſpon. ¶ Vltima glo. ſignat contra-

5 rium de decret. cum ſuper, & ſoluit. ¶ In † gl. no. q [ibi, Probatum] actum geſſoris, vt in l. Pomponius [& ibi; ſi vxor, in fine] vide de adul. c. ſi. ſuper prima gl. ¶ In gl. ſed quo, [ibi, quòd ſi non totum] vide de priuile. ſi de terra, ſuper glo. 2. [& ibi l. penult.] ius dicitur id, quod pri-

6 ſemper bonum, & æquum eſt, vt ius naturale. ¶ In † gl.
prima [ibi, elegerunt] ex interuallo vocatis & admiſſis
his, qui elegerant decanum, ſecundum Ioan. Vincent.
& Laur. ſecundum quos iſta electio caſſata fuit non ex
vitio eligentium [& ibi, Violentam impreſſionem] er-
7 go † & hi etiam erant eligendi poteſtate priuati. ĩ. eo.
quiſquis. ſolutio, ſecundum Innoc. Hoſ. & Compo. non
emanauerat adhuc illa conſtitutio: vel dic, vt ibi not.
in prima gl. quòd illud locum habet, cum clerici ſpon-
te admittunt laicos: iſtud, cum per vim; & ſic non ſunt
puniendi, vel dic hic violentia illata fuit per clericos:
ibi per laicos [& ibi, Facienda] Innocen. dicebat conti
neri in integra, & omnes canonici vtriuſq. partis, qui
erant in curia, habuerunt ab abſentibus poteſtatem eligē
di [& ibi, communiter] dicunt quidam, vt Aeg. quod
duos elegerunt vno cōtextu; & fuerunt electiones iſtæ
caſſatæ. Et dicunt quòd iſtæ ponuntur pro electione; &
hoc recitat Innocen. ¶ In glo. 2. [in fi.] vt probant ſe-
quentia. T. ¶ In gloſſ. hoc fuiſſet [ibi allegatio] Si ele-
giſſent eum ſub conditione, ſi Papæ placeret, Ioann.
[& in fi.] licet ſit ar. contra de his, qui ve. æta. impe. l. in
8 ter. cum † enim de legitima ætate fit mentio, de natura
li intelligendum eſt, non de eā, quæ imperiali bene-
ficio ſuppletur. ſicut & cum ſtipulamur in caſu mortis,
a de naturali [a] intelligendum eſt, non de ciuili. ff. de ver
b borum obligatio. l. ex ea parte. §. in inſulam, [b] Goffre.
dicit Hoſtienſ. ſi indulgentiam de dignitate epiſco-
pali faciebat expreſſam mentionem, bene allegabat:
aliter nō; de hoc de filiis presby. capitulo primo, libro
ſexto. idem Petr. & Abba. ¶ In gloſſ. not. quod [ibi, di-
cas] ſecundum Ioann. [& ibi, non peccauerunt] ſecus
9 † ergo, ſi omnes peccaſſent: tunc enim ad Papam de-
uoluta eſſet poteſtas, cū nec valuiſſet ipſorum electio,
de ſup. negl. præla. capitulo fina. ſecundum Innocent.
de hoc dicam in fi. [& ibi, Admittuntur] non ſic in ca-
ſu decret. clemen. de æta. & qualitat. vt hi qui, vt ibi pa
tet primo reſpon. [& ibi, Impediuntur eligere] ſic ſal-
tem in eadem eccleſia, infra cap. proxim. [& ibi, officia
re] alias puniuntur; quod dic vt not. eod. titu. capien-
tes. §. cæterum. libro ſexto, in gloſſ. non ergo [Et in fi.]
10 ergo † ſi non egent, quia habent patrimonialia, vel a-
c lios redditus, nihil [c] habebunt. [d] ¶ In glo. ſed quo re-
d ſpectu, [ibi, illos repellere] & hæc † fuit cauſa, quare de
11 buerunt admitti ſecundum Vincent. nam ſecundum
eum priuati erant in tota illa vacatione, ideſt donec
ordinaretur eccleſia cum effectu. vnde, ſi caſſetur ſe-
cunda electio ſine vitio eligentium, ipſi ſecundi ite-
rum eligent; ſi ex eorum vitio, tranſit ad ſuperiorem,
ſupra eod. bonæ, & ſic intelligit illud tunc, ſupra cum
in cunctis. & quod dicit hic, non iam ſecunda, exponit
re integra, & de nouo facienda, a qua poſſent repelli.
Sed poſtquam eos admiſerunt, repellere illos non poſ-
ſunt. & licet falſa ſit illa opinio Vincent. mihi place-
ret, quòd eſſet vera propter multas intricationes, quę
inſurgunt ex contraria, vt patet ex hic not. & idem di-
co de opinione Goffr. circa decr. ne pro defectu, quam
ibi ponam ſuper 4. gl. & circa decr. quia propter, quam
12 ibi ponam ſuper ver. ea vice. † ¶ Quid ſi in ſecundo
tractatu illi, qui nondum elegerunt, eligunt indi-
gnum, priuati vero admiſſi ab his elegerunt dignum,
13 præualet electio illorum, qui erant priuati. Sed † quid
ſi poſt tractatum recederent non priuati? allegat Vin-
cen. quod priuati nō poſſunt eligere nec ſuo iure, quia
priuati, nec iure aliorum, ex quo recedunt. ſibi placet,
quod illi poſſunt eligere, ex quo fuerunt admiſſi, ſiue
14 admittentes recedant, ſiue moriantur. ¶ Sed † quid ſi
archiepiſcopus de ſuo ſemeſtri dat epiſcopo duos mē-
ſes, quo iure eliget epiſcopus? dicit Vincen. quod ſi nō-
dum lapſum erat ſemeſtre epiſcopi, quando archiepi-
ſcopus illos duos menſes conceſſit, eliget iure ſuo pro-
rogato. ff. de arbitris, ſi cum dies, de precario, in re-
bus. §. vltimo. Si vero lapſum erat, eliget vice archie-
piſcopi, cum ſuo iure nil habeat. ff. de iuriſd. omnium
iudi. l. ſolet [& ibi, in integra] in antiqua non. dicit Ho
ſtien. quod veritas facti latet, & poſſumus diuinare, & cui
volumus lecturæ gratificare. [& ibi, reſpectu] concor.
quod not. 77. diſtinctio. capitulo primo. ¶ In gloſſ. vl-
tima, quę incipit. argu. contra [ibi, vel cum pro.] quia
demandare poſſet. ſi eſſet ordinarius, vel delegatus a
principe [& ibi, Confitendo] & hoc etiam ibi crede-
bat, vt dicit Hoſtienſis [& ibi, nota] ſic & hic ſecun-
dum eum, forte haberet locum hoc contrarium, quan
do canonici non crederent ſe ſine aliis forte in tēno-
tis excommunicatis eligere poſſe. hic vero ſciebant il
15 los priuatos, nec mirum, ſed aliud † in iudiciis, quam
in electionibus, quia priuatus nō dat electionem, ſed
bene dat ius eligendi, de quo ĩ. eod. conſtitutis, ſecun
dum Hoſtien. [& ibi, Cum ſuper] maxime, quia ibi vet
tebatur præiudicium partis, qui iudices recuſaue-
rat ſecundum Philip. Petr. & Abb. [& ibi, Qui priuati]
& ſic erant clerici, alias vocem habentes, vel habere
valentes: ſecus, ſi admitterent laicos, vt ius habentes.
infra eod. Meſſana, ſecundum Innocent. & Compoſt.
ad intellectum huius decret. Innocent. Compoſt. &
Abb. poſt eum quædam hic notarunt, quæ breuiter
16 videamus. ¶ Primo † opponitur, quod ex quo om-
nes eligentes peccauerunt, ad Papam erat deuoluta
poteſtas. ſupra eodem bonæ, ad finem. Reſpon. ibi
primi & ſecundi, peccauerant taliter, quod erant pri-
uati, hic ſecundi, licet peccaſſent, non erant priuati,
vt dixi ſuper prima gloſſ. Ad quorum euidentiam
diſtinguit Compoſt. colligens ex gloſſis Innocent.
aut omnes electores ſunt priuati propter delictum, vt
quia peccauerunt in capitulum, cum in cunctis, aut
ſunt priuandi per ſentētiam, vt quia peccarant in ca.
quia propter, aut nec priuati, nec priuandi, vt quia
per renunciationem, vel mortem, vel ſimili modo e-
lectio non habuit effectum, aut ex electoribus quidam
priuati, quidam non. In primo non inſto per ea,
quæ ſatis not. ſupra eodem bonæ, in fine. In ſecun-
do etiam non inſto per ea, quæ ſatis dicam ĩ. capitu.
quia propter. verſ. qui vero. De tertio nō eſt dubium per
decreta. ĩ. eodem, ſi electio, libro ſexto. Ad quartum
veniamus, quod plus facit ad propoſitum, & tunc ſi
non vno cōtextu, ſed ex interuallo fiat ſecūda electio
& nō procedat electio nō priuatorum, vt quia renun-
ciauit electus per eos, vel non conſenſit, vel moritur,
vel ſimili de cauſa, tūc ad totum capitulum redit po-
teſtas, quia ſufficit illos vna vice fuiſſe priuatos, vt
hic. Si vero primi ſcienter eligentes indignum, & ſe-
cūdi non peccantes eligunt ex vno contextu, & ele-
ctio non peccantium per diſſenſum electi, renuncia-
tionem, vel modum ſimilem non procedat, tunc nō
ad omnes, ſed ſolū ad non priuatos poteſtas deuolui-
tur eligendi, poſſunt tamen non priuati, ſi velint, ad
mittere priuatos, vt hic, & infra eodem ſcriptum. A-
lii dicunt quod in hoc caſu ad totum capitulum de-
uoluitur poteſtas, quod videtur verius, & probari
per communem caſum huius decreta. & placet. Ho-
ſtien. qui dicit, quod hoc non dicit Papa, quare ad
archidiaconum deuoluatur poteſtas, ſed quod ipſe
cum aliis admittitur, & hoc ideo, non quod electio-
nes ſint factæ ex interuallo, ſed quia ipſorum vitium
eſt purgatum, & dicit, quicquid ſcribatur, huic intel-
lectui adhærendum. Quid autem ſi vna parte pri-
uata propter delictum, pars non priuata negligit?
vide not. infr. eod. quamquam, libro ſexto, in fine ma-
gnæ gloſſ. Si vero ſuperior redderet electionem capi-
tulo de gratia putat Innocenti. quod omnes intere-
runt, nam hic videtur notum, quod ſi non eligunt infra ter-
minum

minum datum ab homine, omnes interent, vt hic videtur probari; quia petierunt a Papa licentiam eligendi: ſi hoc in termino hominis, quare non in termino iuris. ff. de arb. l. Celſus. Idem, Abb. hoc intendunt, quod tempore caſſationis lapſum erat tempus trimeſtre, ita quod de nouo Papa dedit illis certum tempus, infra quod eligerent. ¶ Sed † quæritur, a quo tempore currat tempus ſemeſtre parti, ad quam propter alterius delictum ius iſtud deuoluitur: videtur a tempore, quo peccantes elegerunt: quia tunc primo ſunt priuati, vt patet infr. eod. perpetuo, licet prædicti de hoc hic opiniones recitent, & vide quod dixi ſup. eod. bonæ, ſuper vltima gloſſ. in prin. tunc ergo non peccantes potuerunt eligere; & ſic tunc incipit tempus currere, de conceſſ. præbendę, quia. Alii dicunt, quod incipit, ex quo pronũtiata fuerit nulla peccantium electio. prius enim non peccãtes de iure ſuo poterant dubitare. dicunt Inno. & Comp. quod currit a tempore vacationis. Sed quia tempus illud eſt vtile, vt in cap. ne pro defectu, ibi, iuſto impedimento, non computabitur tempus illud, quo non proceſſerunt ſecundi ad electionem, dubitantes de prima electione, an teneat, puta de natalibus electi, vel de ipſius diſpenſatione, ar. ff. ad l. Iul. de adulte. l. quinquennium. tales enim dubitationes ſunt fauorabiles, ne ſcilicet grauentur eccleſiæ laboribus, & expenſis, ſi plures electiones inconſideratè fiant. nec † placet Innocentio, quod neceſſe ſit conſtare de priuatione delinquentium per ipſorum confeſſionem ſolennem, vel per ſententiam, vt non peccantes poſſint eligere. ad quid enim ſecundum id prodeſſet ſociis, quod illi ſunt priuati ipſo iure? ¶ Item † quæritur, ſi contra decanum fuiſſet actum, & iudex ſic pronunciaſſet; Quia canonici te indignum elegerunt ſcienter, caſſamus electionem de te factam, an præiudicetur eligentibus quo ad pœnam concilii, cum in cunctis? reſpon. non: quia res inter alios acta &c. ſupra eo. querelam, niſi forte ſciuiſſent cauſam agi cum electo, vel ſaltem in ipſa cauſa interueniſſent, vt not. ſupra de reſcript. capitulum, de accuſatio. ſuper his. 81. diſtin. tantis. Si vero contra electores decani fuiſſet actum, & iudex dicat caſſamus electionem, quia elegiſtis, indignum licet non dicat priuamus vos, alii non tenentur illos ad electionem admittere; quia facti quæſtio eſt in arbitrio iudicãtis: pœnæ vero perfectio &c. 2. quæſtio. 3. §. notandum. ſecundum hoc intellige, quod dixi ſupra titulo primo, gratum, in gloſſ. de gratia, ad fin. ¶ Sed pone † agitur contra electores decani, & petitur caſſari electio, non expreſſa cauſa, quod ſcienter indignum elegerunt. Iudex vero in ſententia exprimit hanc cauſam; quia ſcienter elegiſti indignum, caſſamus electionem; nunquid eis præiudicat? videtur quod non, cum de hoc non fit actum, vt in præalle. c. querelam. Alii contra, & forte melius ſecundum Innocentium, & Compoſt. quia ex quo fuit generalis petitio, nec fuit a ſententia appellatum, præiudicatur eis per expreſſionẽ cauſæ. Magna † enim differentia eſt ex qua cauſa quis condemnetur. Nam ex vna irrogatur infamia, ex alia non. ff. de cri. ſtelli. l. 1. 2. & 3. ad id, quod dicitur de cauſa, reſpondent, ex quo generalis erat petitio, ſub qua poterat prædicta cauſa cõprehendi, præſumitur actio, ex quo non fuit appellatum, ſicut alias præſumitur pro ſententia. infra de renuncia. in præſentia.

¶ Sed † pone, quod priuati veniunt eligere cum non priuatis, nunquid debent illos per vim excludere? recurre ad illa, quæ de ſuſpenſis, & excommunicatis dicta ſunt, de conſuetudine. cum dilectus. ipſe tamen Innocentius hic dicit vim non inferendam ſuſpenſis, ſi veniant eligere cum non ſuſpenſis: ſed vtantur illi iure ſuo, & eligant cum proteſtatione, nec nocebit illorum præſentia, reſpondens ad capit. nonne. 8. quæſt. 4. quod loquitur in his, quæ ſiunt ratione publici officii. electio autem non pertinet ad canonicos, etiam tunc prætextu publici officii, vt dixit in prædicta decre. cum dilectus. ſubdit † autem, quod etiam non vocatis excommunicatis occultis nõ excommunicati potuerunt eligere. non obſtat. 6. quæſtio. 2. capitul. 2. & 3. quæ loquuntur, quando non poteſt probari excommunicatio, vel priuatio, quia ſi probari non poſſet, vtroque caſu punirentur. non obſtat etiam ſecunda, quæſtio. prima. nos in quenquam, quod loquitur de condemnando; hic loquimur de condemnatis a iure, licet non ab homine ſecundum Innocentium. Item † ſcias, quod Petr. hic faciebat differentiam inter verbum deuolutionis, & verbum reſidentiæ. proprie enim delinquentibus aliquibus de capitulo penes alios reſidet ius eligendi. omnibus vero peccantibus, tunc proprie deuoluitur, nam hoc caſu capitulum perdit poteſtatem: primo caſu non perdit capitulum, ſed remanet capitulum in paucioribus.

ADDITIONES.

a ¶ Naturali. Vide elegãter per Bal. in l. Deo nobis, de epi. & cle. & vide etiam Aret. ſubtiliter in l. 1. ff. de teſt. poſt gl. ibi.

b Inſulam. Ibi vide Di. & Cy. & Bal. in l. Deo nobis. C. de epi. & cler. & Bar. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum, ff. de libe. & poſtu. & Io. An. de conuer. coniuga. cum ſis, & vide gl. in ca. ſuſceptum, de reſcrip. lib. 6.

c Nihil. Vide ad hæc quod ſcripſi in ca. paſtoralis, in gl. fi. infra de app. vbi ple. & vide ad hoc gl. in ver. dimidia, in cle. vt hi qui, de æta. & qua. Arch.

d Habebunt. Vide de app. paſtoralis, in gl. fi. quæ loquitur de excommunicato, in quo aliud dicitur.

e Iure. Contra hoc facit c. licet, de præb. li. 6. quia poſſident. Iun. hic licet Io. An. nil dicat, dicit, quod in iuribus incorporalibus, ex quo ſuper illis fertur ſententia contra aliquem, iura illa illi licite denegantur, alle. iura, quod no.

f Notandum. Et l. 1. ff. ad Treb. vbi vide Bar.

g Actio. Ad materiam facit, quod habetur in cap. abbate, de re iud. lib. 6.

h Præſentia. Vide de ordi. cogni. c. fi. per Io. An.

SVMMARIVM.

1 *Eligentis indigne ſcienter epiſcopum pœna quæ.*
2 *Decretalis diuiſio.*
3 *Inquiſitio pro actis inquiſitionis.*
Nominis enallage.
4 *Monacus poteſt eſſe legatus, vel delegatus expreſſo monacatu.*
5 *Iuramentum præſtitum tempore electionis vitioſum præſumitur.*
6 *Furtum committitur rem alienam inuito domino contrectando.*
7 *Ab electionis actu non prohibetur, qui ſe reddidit indignum beneficijs eccleſiaſticis ob ſimoniam, iuncto contextu.*
8 *Eligitur quis ex alieno gremio.*
Penitus, denotat omnem modum, ibid.
9 *Amoueri quis a beneficijs non debet non vocatus.*
Confeſſionem ſuam ſi vellet quis dicere, aliter intelligi, eſt audiendus, ibidem, vide num. 18. verſi. niſi. & numer. ſequen.
10 *Epilogus, Suffragium, & ſup. glo. nu. 11.*
Eligendus quis, & nu. 12. §. 2.
Dignitates, vel honores quibus denegandi. §. 2. & num. 13. & 16.
12 *Additio gloſſarum.*
13 *Capit. At ſi clerici, de iudic. cum hoc conciliatio.*
15 *Simoniacum eſt, cum quis ante electionem iurauit, electores pracibus*

precibus ſolicitauit, & quia pactum fecit.
16. *Inquiſitio contra collegium impedit expreſſas perſonas ex pendente promoueri, non cætera.*
17. *Confeſſio facta etiam extra iudicium quando valeat. & nu. 18. non nocet domino. 19. etiam in alio iudicio. num. 18. facta a procuratore, & 22.*
18. *Acta vnius iudicij inquiſitionis non valent in alio, & quia, et nu. 19. & 21. & 23.*

C A P. XXVI.

a Per inquiſitionem. Caſus. † Eligẽs indignum ſciẽter epiſcopum,
& ob hoc ſuſpenſus ab eccleſiaſticis beneficiis illius
eccleſię per triennium, ad beneficium illius eccleſiæ in
2 terum eligi non poteſt. Et primo † ponit confeſſio-
nem præpoſiti, ex qua infert. ſecundo ipſius indignam
promotionem, ibi, cum igitur. tertio mandat ipſum
3 amoueri, ibi, quocirca: & dic † inquiſitionem, id eſt a-
cta inquiſitionis ſecundum Innocen. & Abba. ſecun-
4 dum † quem not. ex ſuperſcriptione, monacũ eſſe poſ-
ſe legatum, vel delegatum, quod putat verum expreſ-
ſo monacatu; concor. de accuſa. cum dilecti. de hoc in
a fra de priuil. cum olim.[a] 2. [Super ſtatu] ſic]. de accu.
ad petitionem, & c. olim. [Cancellarius] tunc, ſed nũc
præpoſitus. [Electionem] ſecundam, fuit enim bis ele-
ctus, vt innuitur int. in prima electione quidam reſi-
ſtebant, in ſecunda nullus. [Expreſſis] in actis inquiſi-
tionis, Innocen tunc enim non erat vagandum. ff. de
iniur. l. prætor, Goffred. & Hoſtien. [& Audiſſe] remit-
tit Hoſtien. ſupra de conſuet. capitul. ſecundo. [Iuraſ-
5 ſet] tempore † electionis, & ſic vitioſum præſumitur iu-
ramentum, prima quæſtio. prima, emendari. ff. ad l. Iu-
li. de ambitu. leg. prima, in fine, Ioan. [Pro certo] fe-
cit ergo contra conſcientiam illum eligendo [Expen-
6 debat] & † ſic commiſit furtum rem alienam inuito
domino contrectando, ſecundum Innocent. de hoc
tatis infra eod. dubium. primo reſpon. [Indignum]
non tamen per hoc prohibetur ab actu electionis,
7 † quod probat hic Hoſtien. per decre. §. proximam, ar-
guẽdo per modum, quem ſcripſi ſupra de conſue. cum
dilectus, ſuper gloſſ. ſuſpenſus. [Conuenatum] eligitur
8 † ergo de alieno gremio, de hoc ſupra eodem, cum in-
ter canonicos. [Penitus] denotat † vacationem iuris
& facti, ne dicatur obſtare facti poſſeſſio, de conceſſi.
9 præb. cum noſtris [Amouentes] eo † tamen vocato, &
ſi vellet dicere confeſſionem ſuam aliter intelligi, au-
diretur. C. de non numerat. pecun. l. generaliter, Inno-
centi. & per hoc datur alia ſolutio ad id, quod oppo-
10 nit vltima gloſſa. ¶ Vltima † glo. reſpondet per quæ-
ſtionem, an accuſatus priuetur præteritis. ponit opi-
nionem Innocent. & decret. quam allegat, reſpondet.
ſecundo fortificat textum. tertio obiicit, & ſoluit. quar-
11 to not. dans duo ſimilia. ¶ In † quarta gloſſ. † ibi, ſi,
quenquam] ibi, quæri debet cogendus, & eſt indignus
ſacerdotio, qui non ordinatur inuitus [& ibi, Ingerit]
ſicut & procurat. qui ingerit operam in inuitum, vt l. ſe-
quen. ¶ In gloſſa talis, [ibi, præſcriptionem] debito-
ris, & exponentis creditori ſecundam cautionem.
¶ In gloſſa vltima [ibi, neq; famoſis] libro duodeci-
mo, vide hanc & l. ſequen. de teſti. licet ex quadam,
ſuper gloſſa perſonis [& ibi, Reum] vide de accuſat.
omnipotens, ſuper prima gloſſa [ibi. §. cum, contra
quem] & propter honores appellatum eſt contra ali-
quem, & pendente appellatione vſurpet honores,
coercetur, honoribus per ſententiam vti prohibitus,
ſi appellat, interim abſtinere debet [& ibi, Clau-
dius] ſi primus creditor victus a tertio non appel-
lauit, ipſe tertius vincens primum non propter id
12 perſona primi vincet ſecundum. ¶ In † gloſſa ſecun-
da [in fine] ſuis, & cap. nobis. ¶ In gloſſa tertia ibi,
[multi,] alias incipit, quinque. ¶ In gloſſa quarta [in
fi.] de hoc de ætate, & qualitate tuam. ¶ In gloſſa ta-
lis [ibi, maximè] dicit Innocenti. & maximè, cum ma-
b gna ſunt crimina. & manifeſta per confeſſionem.[b] pri-
ma quæſtione ſeptima. ſi quis omne. 15. quæſtione pri-
ma, ſi quis presbyter. 50. diſtin. de his vero [& ibi, pu-
13 blice] vnde † dicebat hic Innocenti. propter infamiã
facti tali claudi portas dignitatis. C. de digni. l. ſ. cum
dz, libro duodecimo, infra de reſtitut. licet ex qua-
dam. & hoc non ſolum quo ad futura, ſed etiam quo
ad iam habita per decret. ſtatim allega. & per decret.
14 cum ſuper, de confeſſis. non † obſtat, de iudic. at ſi cle-
rici: quia ibi confeſſus coram ſeculari vocabitur per
epiſcopum, nec admittetur volens variare, niſi o-
ſtendat, quod in alium caſum intellexerit: vel il-
lud, quando violenter trahitur ad iudicium ſecula-
re, & etiam ne in aliquo laicorum iuriſdictio ſuper
clericos approbetur. ¶ In gloſſa, & niale [in fine]
& infra de peculio cle. inquirendum. ¶ In gloſſa,
15 ſcilicet [ibi, ſimoniacum] quia † ante electionem iu-
rauit, ſeptima quæſtione tertia, capitulo primo, &
quia quoſdam canonicos precibus ſolicitauit, & quia
pactum fecit, Goffred. ¶ In gloſſa vltima [ibi, Inno-
centi.] & Ioan. & Vincent. [& ibi, Quam iſte] quia fuit
mediator iſte, non, ſed conſcius tantum [& ibi. §.
16 cum, contra quem] per † quę iura dixit hic Vin-
cen. & hic Abbas poſt eum, quod ſi impetrata eſt in-
quiſitio contra collegium expreſſis criminibus, ſi ex-
preſſę fuerunt perſonę, illę ſic expreſſæ pendente inqui-
ſitione non poterunt promoueri: non expreſſę vero
promoueri poſſent. ff. de vſucapi. rerum mixtura; & vi-
de quod dixi de ſimonia, per tuas, prima, in vltima
gloſſa, & de hoc in Specul. de inquiſitione. §. nunc
videndum, ver. quid ſi inquiſitio [& ibi, Solu.] ſe-
cundum Tan. & placet Hoſtien. [& ibi, ſignata] alii
17 dicunt, quod crimen, de † quo agitur, continge-
bat negocium principale: & ideo puniri potuit
infra de confeſſis. cum ſuper, de exceptio. denique, vel
c dic ſecundum Compoſt. quod hic[c] directe agebatur
contra Maſcaron. & ad probationem faciendam fuit
inducta confeſſio eius facta coram inquiſitoribus. ſed
18 † contra, acta vnius iudicii inquiſitionis non faciunt
fidem in alio, de fide inſtrumen. inter dilectos, de or-
di. cognit. capitulo ſecundo. Solutio, illud in atte-
d ſtationibus,[d] & inſtrumentis; ſecus in confeſſione,
quę etiam extra iudicium facta cum cauſa valet, ter-
tia quæſtione nona, ſi debitum. non quod confeſſus in
vno habeatur confeſſus in alio: ſed confeſſio in vno
e probat[e] in alio, quia quod ſua quiſque voce &c. infra.
de probati. per tuas. C. de non num. pecu. generali-
ter, niſi oſtenderet ſe aliter intellexiſſe, vt l. generali-
ter, & infra de accuſat. cum dilecti, hic ſtatim declara-
bo, & de hoc in Specul. de confeſſis. §. nunc viden-
f dum, poſt[f] principium. dicebat † etiam hic Com-
19 poſt. quod confeſſio procura. & in vno iudicio non
g præiudicat domino in alio: quia ceſſat ratio legis,
20 generaliter, & idem Guliel. Dicebat † etiam In-
nocent. ſe non facere vim, an ſcriptura in confeſ-
ſione facta extra iudicium interuenerit, necne, vt
videtur velle lex illa generaliter, in princip. quia
21 in fi. illius leg. generaliter loquitur. Item quod † ad
probandum alium intellectum confeſſionis neceſſa-
ria eſt ſcriptura, vt ibi: quia illud intelligit quan-
do confeſſio edita erat in ſcriptis: ſed ſi non in
ſcriptis facta fuiſſet, ſufficerent teſtes, vel alia pro-
batio

b 1 bario ſine ſcriptis. Eius autem quod dixi aliud in atteſtationibus, & inſtrumentis, quàm in confeſſione, rationem declara: quia ſi teſtes, vel inſtrumenta contra me producuntur, poſſum multa opponere contra illa, dato ergo, quòd taceam, non puniar niſi quantū modus agendi patitur. non ſic in confeſſione, dummodo ſit facta coram iudice non prohibito. refert † demum aliquos dicere idem in inſtrumento, & atteſtationibus publicatis, ſcilicet quòd probent in alio iudicio, vt not. de fide inſtrumen. capitulo primo de teſtibus, Albericus, ſicut, & ſententia diffinitiua interlocutoria, vel excommunicationis probant in alijs iudicijs, de appel. paſtoralis. 4. quæſtio. 3. Item. l... §. Iulianus. ff. de vi priua. l. 1. & in fine & ǯ. de ſent. excommu. is qui in ſi. lib. 6.

ADDITIONES.

a Olim. Vide in Cle. & ſi principalis, de reſcriptis.

b Confeſſionem. Adeo, quòd ex ſola confeſſione poteſt quilibet capitaliter damnari. l. non tantum, cum ibi no. ff. de appel.

c Hic, ad hoc gloſſ. in c. cum dilectus, de ordi. co. an confeſſio facta in iudi. nullo præiudicet, vide text. quòd ſic in ca. Piſanis, de re. ſpo. ad hæc. vide etiam, an confeſſio facta coram incompetēti iudice, vide Bal. in l. quoties, de iudi. & tex. in c. at ſi clerici, de iudi. Arch.

d Atteſtationibus. De iſtis vide Ioann. Andr. poſt Innocen. de teſtam. cam quam, & vide Bart. in l. ſi confeſſus. ff. de cuſto. & exhibi. reo.

e Probat. Vide Innocen. in cap. qualiter, el ſecundo. de accuſat. an confeſſio facta coram iudice ſine præcedentia proceſſus aut iudicij, valeat, & an valeat facta in proceſſu nullo, vide Io. And. de reſtitu. ſpol. Piſanis, & in clemen. conſtitutionem, ad fin. de electio.

f Poſt. Vide ibi Io. And. & vide ad materiam huius confeſſionis caſum. l. ſi melius. ff. de interro. ac. per quam probatur, quòd cōfeſſio inter quas non poteſt eſſe iudicium, non præiudicat, licet ibi loquatur de facto, & vide Bar. in l 1. ff. de off. conſul.

g Procura. adde ea, quæ habentur plenè in l. 1. §. ſi procurator. ff. ſi quis iuſdi. non obtem.

SVMMARIVM.

1 *Electio non profeſſi ad regimen eccleſiæ ſecularis caſſabitur.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Ad eccleſiæ ſecularis regimen requiritur expreſſa profeſſio.*

4 *Dubitationem probabilem mouet longæua conſuetudo, licet irrationabilis.*

5 *Addit ex officio papæ compulſionem hic præter conſultationem, & vbi ſimile faciat.*

6 *Clericus ſecularis participationem ſecularium non habet in eccleſia ſeculari.*
Spiritualia in eccleſia iura quæ dicantur, ibid.

7 *Habitum indiſtinctum qui detulit per annum lapſum, profeſſus eſt, & quomodo id intelligatur, alio reijcit.*

8 *Habitum regularem portare non cogentur, & quando.*

9 *Suffragium gloſſarum.*
Faciendum quod eſt, non quod ſit factum, conſiderandū eſt, & num. 10.

10 *Additio gloſſarum.*

CAPVT XXVII.

1 Cum cauſam. Caſus. † Si non profeſſus eligatur ad regimen eccleſiæ regularis, caſſa-
2 bitur electio. communis † diuiſio. 2. ibi, quia igitur [bonū] ex vna parte [Brenum] ex altera [& infra] deciditur proceſſus, ex quo inſurgebat dubitatio, quæ ſequitur [continue] concor. de præben. cum de beneficio, libro ſexto. ǯ. de cauſa poſſeſſion. cū eccleſia [Pro-
3 feſſus] requiritur † expreſſa profeſſio, infra eodem, nullus, libro ſexto. & adde quod ibi not. in gloſſ. final.
4 quod hic aliqui notant [Et merito] probabilem † ergo dubitationem inducebat hic longæua conſuetudo, licet irrationabilis, & facit ad not. de poſtula. capitul. vno, libro ſexto, in gloſſ. licet iſta [Diuinam] Deutero. 22. [Irritetis] hodie irrita eſt ipſo iure, infra
5 eodem, nullus, libro ſexto [Compellatis] addit † hoc ex officio papæ. ſimile de conſuetudine, cum inter, & capitul. cum venerabilis [Clericos] ſi in habitu ſeculari erant, planum eſt, quod ſequitur: quia vt dicit In-
6 nocenti. ſecularis † clericus ibi participationem ſpiritualium habere non poteſt, vt prælatum eligere, vel his ſimilia, quod dic, vt infra de ſtatu regul. ea quæ. §. præcipimus. ſi in regulari, quod ſequitur, eſt com-
7 minatio, nam † qui detulit habitum indiſtinctum, per lapſum anni profeſſus eſt, infra de regula. ex parte, quod tamen intelligas, vt de regula. capitulo primo, libro ſexto, & in Clemen. eodem titulo: eos qui, per quam etiam hic decido aliquid tactum per Hoſtienſ. Pet. & Abb. & vide quod poſt Hoſtienſ. dixi in Specul. de regula. in fine [Conſtitutam] dicit Compo.
8 quòd ſi in iſta eccleſia conſueuerant eſſe regulares, & paulatim deuenit in ſeculares, ita, quòd nullus eſt ibi regularis, non cogentur iſti portare habitum, quem prædeceſſores portauerunt, allegat. de eccleſ. æ. i. ad audientiam. quam decret. Goffred. allegabat pro contraria ad iſtam, reſpondebat, quòd illi fuerant cano-
9 nici, antequam ibi fuiſſet regula inſtituta. ¶ In † gloſ. prima, ibi [ſi factum] Romæ eſt hæc lex, dicit, ſed licet [& ibi l. penultim.] prætor ius dicit etiam cum inique decernit relatione facta non ad id, quod prætor fecit, ſed ad id, quod eum facere oportebat, Ioann.
10 Andr. ¶ In † gloſſ. prima [ibi legimus] verſus finem, & duodecima quæſtio. ſecunda, gloria. ¶ In gloſſ. ſecunda [in fine] dic vt plenè dixi de teſtamen. Ioan. habēs, in 3. oppoſitione.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio ſimplex, vel Appellatio cuius non intereſt, electionem faciendam non poteſt impedire.*
Electio facta eo contempto, qui vocem habebat, eo petente caſſabitur, ibid. & num. 16.
Ordines conferre non debent in miſſa, qua conſecratur epiſcopus, vel archiepiſcopus ante receptum pallium, ibidem.

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Appellatio regis, ne ſuſpectus ſibi inimicus eligatur, non habito prius eius conſenſu.*

4 *Aſſenſus non præſtitus a rege nil rationabile allegante non nocebit, & quando requirendus, num. 6. et vbi, et qui reges ſoleant requiri, num. 8.*

5 *Electioni epiſcoporum laici non poſſunt intereſſe, inferiorum tamen poſſunt.*

7 *Electio ſi fiat contra conſuetudinem, vel priuilegium principis, eſt caſſanda.*

9 *Laici non poſſunt eligere, nec intereſſe electioni, quia in eos non cadunt iura ſpiritualia, et ſupra numero 5. præſentare tamen poſſunt, et ratio, numero 11. reſpondetur iuribus, quæ aliter loqui videantur, quomodo intelligantur num. 10. 12. 13.*

10 *Vinculum matrimoniale inter prælatum, ſiue canonicum, et*

eccleſiarum non contrahitur per conſenſum laici, & num. 1 . nec per electionem, & confirmationem imperatorum contrahebatur, nu. 13.

12 Præſentatio non eſt ſpiritualis, ſed annexa ſpirituali.

14 Ex inueſtitura regis datur poteſtas recipiendi quæ, & quando attingenda.

15 Adminiſtrandi claues aperitur a confirmatore.

Ordinandi a conſecratione.

16 Contemptum ſuum non poteſt proſequi niſi contemptus.

17 Electione caſſata, ceſſabunt omnia, quæ ex ea ſecuta ſunt, & quis ea cognoſcere & diffinire poterit.

18 Hymnus Angelicus eſt, Gloria in excelſis Deo.

Concelebrare, ideſt ſimul celebrare, & concelebrantes an aliam dicere miſſam poſſint, & an & ipſi conficiant, & qui, ibid. & nu. 19. & 20. & qui verba conferre debent & num. 22. & 23.

20 Tranſubſtantiatio ſi ſemel facta ſit, an iterum ad verba alterius conficientis tranſubſtantietur materia tranſubſtantiata, & nu. 21. 22. & nu. 24.

21 In confectione ſacramenti forma eccleſiæ generalis ſeruanda, & an poſſint verba canonis iterari. 24.

22 Confectio euchariſtiæ ab vno ſolo confici poteſt & debet.

Conſecratio epiſcopi a tribus. ibid.

25 Epiſcopus pontificalibus indutus tenet ſynodum, & alia remiſſ.

26 Reconciliatio eccleſiæ fieri debet ab epiſcopo epiſcopalibus induto.

Archiepiſcopo quæ non liceat agere ſine pallio, & num. 39.

27 Epilogus gloſſarum.

Pœna per reſtitutionem purgatur. eodem numero. §. vltim. gloſſ.

28 Suffragium. Additio gloſſ. nu. 29.

Ratam non coguntur abſentes habere electionem, & numero 33.

Ab electione mea poſſum reſilire, ad dictio. per fundum, iuncta gloſ.

Criminis pœna non eſt, cum quis ab eo recedit ante accuſationem. §. fi. & nu. 40.

30 Abſentium vocatio ad electionem quando facienda.

31 Vocatorum, ſiue citatorum ad electionem nõ eſt neceſſarium expectare reſponſum.

32 Nuncio, & Actis iudicum ſtandum, niſi in caſu, & vbi ipſe tradat, remittit.

33 Electio quadruplex.

Gratificationi locus quando in electione, ibid.

Ratihabitio non eſt proprie ratihabitio, ſed conſenſus.

35 Contemptus ſi moritur lite pendẽte ſuper contemptu, vel ad aliam transfertur eccleſiam, perit actio.

36 Conuentus, vel collegia non ſuccedunt in voce prælati defuncti.

37 Contempti conſenſus valet, etiam mortuis, qui conſenſerunt & aliis ſubſtitutis.

Conſenſus vltimo conſentientium electioni perinde habentur, ac ſi conſenſiſſent a principio, non ſic in ceſſione. ibidem.

Ioannes Gallicus idem qui Vulteranus, ibid.

Subſtituti cenſentur idem cum defunctis, ibid. verſic. & quia.

38 Conſecrationes quare fiant hora tertia.

Gloſſatoris additionem hanc in gloſſ. ſed qualiter, ibi, hæc additio, habentes libri in contextu gloſſarum, veriſimiliter habent alias, ibid.

40 A loco, ſeu prouincia dimiſſio militis, in qua emit agros contra legem, facta priuſquam accuſetur, non accuſabitur poſtea.

Pœnitens in quibus caſibus euadat etiam iudicialem pœnam ibid. remiſſ. & nu. 50. 51. 52.

41 Contra electum confirmatum, conſecratum, vel prouiſum quæ ſint exceptiones admittendæ, quando via accuſationis vel denunciationis, & num. 42. 43. 44. 45. & num. ſequentibus ad numer. vſque 72. vbi non opus conſecratione, cape numero 59. cum ſequen. a quo probanda, ibid. vſque ad num. 46.

44 Confirmationis, prouiſionis effectus quibus caſibus non impediatur exceptionibus contra eam appoſitis, & numero 62. 63. 71. cuius titulum non teneor dicere. ibid.

45 Solennitatem an probet, qui allegat.

Creditur nihil in iudicio niſi conſtet, & quomodo, & quando, ibid. ver. Idem certum.

46 Confirmatio vel prouiſio an teneat, & quando ſine cauſa cognitione.

48 Confirmatio electionis, quæ nulla eſt, an teneat, & an confirmatus ſit prælatus, & quando teneatur cedere, nu. 49. 50. 52. 53. 54. 55.

Confirmatio ſententiæ, quæ non tenet, quos habeat effectus, eod. num. 48.

Nullitas magni refert an veniat a iure naturali, an poſitiuo, in electione, eod. num. & num. 48. vſque ad 54.

50 Electio dicitur canonica largè, ſtrictè, & ſtrictius, & quomodo, & 52. 53.

51 Initium ſi deeſt, & initiatum deeſt.

52 Conſenſus eligentium an purget vitium electionis.

53 Reſtitutionem rei quis facere non tenetur iniuſtè quod monitus ad eam reſtituendam, excipiuntur duo caſus.

54 Nullum quod erat, tractu temporis validatur, ſi non erat nullum iure naturali.

55 Innocentij opinio conciliatur, qui hic, & infra, eo. c. cum dilecti, ſibi videbatur aduerſari.

57 Excipere, vel opponere an poſſit is, qui fuit in cauſa, & non oppoſuit, & quando etiam ſi habuerit terminum ad articulan. & opponen. & num. 62. 63. quod ſi repulſus apparet. 64. 65. 66. 67. 68. 69.

61 Matrimonium contrahens renunciaſſe per id beneficio, videtur, ver. Ex his videtur.

65 Probationes criminis, & infamiæ non ſunt a iudice ſimul recipiendæ, & ratio.

66 Terminus peremptorius datus ad proponendum quicquid vult probare, an obſtet adhuc proponere volenti, & num. 67. 68. 69. 70.

67 Peremptorium eſt quædam interlocutio.

68 Decretalis, præſentium, infra de teſtibus, & legis, de pupillo. §. qui opus. de oper. no. nun. intellectus.

70 Reſtituenda an Eccleſia litigans ſuper beneficio excluſa de iure communi per peremptorium.

71 Prouiſionis effectus quibus caſibus impediatur, & ſupra numero 44. et cæteris ibi citatis, et numero 75. et ſequentibus.

72 Confirmatio prouiſionis, vel declaratio, quòd beneficium ſpectat ad agentem an ſit aduerſarius admittendus ad opponenda crimina, ne fiant petita. et num. 79.

73 Executio, vel poſſeſſio, vel confirmatio prouiſionis verba ſunt diuerſa: non tamen agitur per nullam formarum horum, vt ius in re conſtituatur.

74 Prouiſio vel collatio ſi petatur caſſari contra prouiſum, an et quatenus repellatur agens.

75 Exceptiones quæ afficiant literas beneficiarias.

77 Malitiam ſi excipientis iudex vehementer præſumat, quando eum debet aſtringere ad certam pœnam aduerſario ſoluendam, ſi deficiet in probando, et quando repellet.

CAPVT XXVIII.

1 Quod ſicut. Caſus. † Simplex nominatio,
vel appellatio, cuius nõ in-
tereſt, electionem faciẽdam
impẽdire non poteſt: quæ ſi fiat, contempto eo, qui vo-
cem habebat, niſi poſtea ratam habeat, eo petẽte caſ-
ſabitur, hoc ad primam partem rubricæ. Epiſcopus in
miſſa^a, qua conſecratur, vel archiepiſcopus ante rece-
ptum pallium ordines conferre non debent; hoc quò
2 ad ſecundam. finis non facit ad titulum, & ſunt † duæ
principales partes. ſecunda ibi, ſuper eo. & in prima
expediuntur tria, quæ reſpiciebant formam. In ſecun-
da tria. quæ reſpiciebant perſonam. Et ſic quælibet
ſubdiuiditur in tres, quæ per ſe patent [Cathedrali] re-
mittit Hoſtienſ. ſupra eodem, cum terra [Interpoſita]
3 a rege, ne ſuſpectus † ſibi inimicus eligatur, qui reuela-
ret ſecreta regni ſui. ff. de re mili. l. omne. §. explora-
tores. C. de inofficio. teſtamen. libere, inter. C. de com
mer. & mer. l. 4. Ioan. dicit Hoſtien. quòd talis appella
tio poſſet valere, argum. de iureiuran. petitio, & quod
dicam de iure patron. nobis. dicit ergo appellatum,
ne eligeretur aliquis, non habito prius ipſius conſen-
ſu, contra id ſupra eodem, cum terra [Aſſenſum] ſi
4 † voluerit: aliter ipſius diſſenſus nil rationabile allo-
gantis non nocebit, ſupra eodem, cum terra. Quidam
5 dicunt, quòd † electioni epiſcoporum laici non poſ-
ſunt intereſſe; electioni inferiorum prælatorum, ſic de
ſua iuriſdictione, de iure patronat. nobis, quod non
6 placet. decret. illam intellige, vt ibi nota. mors † tamẽ
a prælati defuncti nunciari ^a poteſt principi, & eius aſ-
ſenſus requiri de alio eligendo, ſi hoc habet de con-
7 ſuetudine, vel priuilegio, quòd † ſi contra priuile-
gium, vel conſuetudinem fiat, electio eſt caſſanda.
63. diſtinct. perlectis. 18. quæſtio. ſecunda, abbate. a.
ſecundum Innocenti. Et, vt refert Compoſtel. has cõ-
8 ſuetudines † habẽnt reges Legion. Caſtellæ, & Scotiæ.
Dicit tamen, reges, archiepiſcopos, vel comites extra
ſua regna, prouincias, vel comitatus in his requiren-
dos non eſſe; ſed ſufficiat ipſorum vicarios requiri,
& ſic dicit fuiſſe obtentum in cauſa Cantuarienſis ar-
chiepiſcopi. & canonicorum Roſen. allega. de inſtitu.
ex frequentibus. facit ne ſede vacante, capitul. vno,
9 libro ſexto. Eligere † autem non poſſunt laici, nec
intereſſe electioni, infra eodem, Meſſana: quia, vt
dicit Innocent. iura ſpiritualia in non ſpirituales, non
conſecratas perſonas non cadunt, infra de iudic. capi-
10 tulo ſecundo. vnde † per conſenſum laici non poſſet
contrahi vinculum matrimoniale inter prælatum, ſi-
ue canonicum, & eccleſiam, qui requiritur ſupra eo-
dem, cum inter canonicos. §. diſcretioni. nec obſtat
infra de conceſſ. præbend. capitul. fina. quia illud fit
11 per præſentationem, quæ non † eſt ſpiritualis, ſed ſpi-
rituali annexa, infra de iudicijs, quanto. & tunc etiam
non contrahitur vinculum per conſenſum laici nudũ,
ſed per conſenſum veſtitum approbatione, ſeu aucto-
ritate epiſcopi. Aliter enim hoc vinculum contrahi
non poſſet, vt patet in eo, quod legitur & notatur in-
12 fra de iure patro. paſtoralis. nec † obſtat 63. diſtinct.
Adrianus, & ſequen. quia illo tempore faciebant hoc
13 imperatores vice papæ, non ſua. † Sed nec per electio-
nem, & confirmationem imperatorum contrahebatur
tunc vinculum, ſed per conſecrationem tantam, quæ
per ſpirituales perſonas fiebat, ſecundum Innocenti.
Tu dic ſecundum Hoſtienſ. & Compoſtel. quòd illud
operabatur priuilegium ſedis apoſtolicæ, quòd fuit
poſtea reuocatum, vt patet ſexageſimatertia diſtinct.
§. verum. vnde poſſumus dicere, ſicut alias dicitur,
quandiu mos erat, fas erat. trigeſimaſecunda quæſt. 2.
14 §. item opponitur. hodie † etiam ſecundum Innocen.
ex inueſtitura regum datur poteſtas recipiendi va-
ſaligia, & alia temporalia: quæ tamen ſecundum Ho-
ſtienſ. & Compoſtel. non debet atingere, quouſque
per ſpiritualem iudicem fuerit confirmatus, vt patet
eodem, qualiter, & idem Innocenti. vt ſcripſit infra
de iure patro. nobis, in gloſſ. quæ dicatur, a confir-
15 matore aperitur ergo clauis † adminiſtrandi, a conſe-
cratione verò poteſtas ordinandi, vt patet ſupra eo-
dem, ſuffraganeis, & capitul. noſtri, ſecundum Ho-
ſtienſ. [Faciunt] quod conſiderandum non eſt, ſupra
16 capitul. proxim. [infirmanda] eis † inſtãtibus & pro-
ſequentibus contemptum, infra de præbend. cum in
eccleſijs, libro ſexto. & per hoc ſit ſolutum, quod
hic quærebatur, an de contemptu meo alius poſſit
excipere, vel iudex propter id ex officio electionem
caſſare, fatetur tamen Compoſtel. quod non contem-
ptus opponere poſſet vocem contempti non compu-
tandam in numero, infra eodem, in geneſi, & capi-
tul. eccleſia. 2. ubi tamen tenebat Egy. quòd iudex ex
officio propter contemptum poterat electionem caſ-
17 ſare, quod eſt falſum. ¶ Sed quid ſi electus inte-
rim fuerit conſecratus, reſpondeo, remouebitur:
quia caſſata electione caſſantur omnia: quæ ex ea
ſecuta ſunt, ſupra eodem, qualiter, in fine. Quam-
uis autem concilium prouinciale, vel metropolita-
num de hoc poſſit inquirere, non tamen diffinire, de
cleric. non reſid. ex tuæ. tertia quæſtio. ſexta, accuſa-
tur, ſecundum Innocenti. dicit Hoſtienſ. illa iura lo-
cum habere, quando canonice electus, & conſecra-
tus accuſatur de crimine, vbi verò contemptus ius
ſuum proſequitur, & probat, hanc quæſtionem exa-
minare, & diffinire poterit metropo. & caſſare omnia
ex tali electione ſecuta, vt hic. Tutius tamen dicit,
quòd in remotione conſecrati de facto ſummum pon-
tificem conſulat, quamuis de iure pronunciauerit,
ne videatur ſpeciale priuilegium ſedis apoſtolicæ v-
ſurpare, vt patet in eo quod legitur & nota. infra ti-
tulo 1. capit. primo [ſuper eo.] ſecunda pars. [Angeli-
18 cum] ſcilicet † Gloria in eccleſijs Deo [ipſe] Roma-
nus pontifex [concelebrant] ideſt ſimul celebrant, er-
go non dicent aliam miſſam: quia ſufficit vna, infra
de celebrat. miſſ. conſuluiſti, & capitul. te referente, ſi-
cut & obſeruatur, quando presbyter ordinatur, di-
cit Hoſtienſ. hoc eſſe contra Anglicos, qui conſecra-
ti celebrant in alio altari diuidentes miniſterium, de
quo ſequitur. Et dicit, quòd non magis approbat il-
lam conſuetudinem, quam illam Vualliæ, de qua de
19 tempor. ordi. ſanè [principaliter] per hoc dicunt qui-
dam, quòd principaliter celebrans non proferret ver-
ba apta ad confeſſionem euchariſtiæ, ad verba conce-
lebrantium conficeretur. Alij contra, quia ad hoc
non intendunt, nec intendere debent, cum iungan-
tur tatum ad ſolennitatem: quinimo & ſecundum a-
lios, ſi cauti ſint & diſcreti, quando peruentum
fuerit ad verba canonis, omnino tacebunt alij, quòd
de ipſis penitus nihil dicant. prius tamen dictum ma-
gis placet Inocenti. cum enim perſona verba profe-
rens hanc poteſtatem habeat: quia ſacerdos eſt, &
verba apta proferat cum intentione, nec deſit mate-
ria apta, ſcilicet panis, & vinum, nullum dubium,
quòd conficitur corpus Chriſti, vt patet ſupra de ſum
ma trinitate capitulo primo. §. vna vero eſt. debent
tñ concelebrantes eſſe cauti, vt in verbis conſecratio-
nis nõ præcedant celebrantem: ſed nec nocet, ſi a cele-
brãte principaliter eadem verba repetantur, ſicut nec

obeſſet. ſi idem principaliter celebrãs diceret, vel pro-
ferret verba apta, & cõcelebrans eadẽ verba repete-
ret ſecundum Innocenti. ſecundum quem neceſſe eſt
conſiteri, quòd primo per primo proferentem verba
20 apta conficiatur corpus. Sed † nunquid materia ſe-
mel tranſſubſtantiata iterum ad verba alterius confi-
cientis tranſubſtantiabitur? non putamus. ideo vide-
tur Hoſtienſ. quòd tutior ſit opinio aliorum: quia nec
ſacramenta reiterari debent, vt patet in eo quod le-
gitur, & not. infra de ſacra. non ite. capit. primo, &
capitu. finali. Quid enim ſi plures ſacerdotes audiant
miſſam in eccleſia, & vnus eorum profert verba cano-
nis cum intentione conficiendi antequam proferan-
tur a celebrante, cum tamen primo proferens nec ad
altare ſtet, nec indutus ſit ſacerdotalibus. nunquid di-
ces, quod ad verba ſua fiat tranſubſtantiatio? vtique ridi-
culoſum videretur hoc ſentire, cum & forma eccleſiæ
21 contraria ſit generalis, qua non † ſeruata nunquam
eſt verum ſacramentum, prima quæſtio. prima, extra
catholicam, & legitur & not. infra de ſciſmati. capit.
primo, nec obſtat ſi dicas, in prima quæſtione, quòd
ſequitur maior abſurditas ſecundum opinio. quam ſe-
quor; quia ſecundum ipſum, ex quo principaliter ce-
lebrans non profert verba, nullum erit ſacramentum.
nam & poteſt accidere tota die, vt patet infra de ce-
lebra. miſſ. de homine: ſed non poteſt omnibus ab-
22 ſurditatibus prouideri. In conſecratione † autem epi-
ſcopi aliud dici poteſt, ſcilicet quod conſecratores ſi-
mul cum principaliter conſecrante conſecrent. & vi-
detur diuerſitatis ratio, quia ſacramentum euchari-
ſtiæ per vnum ſolum confici poteſt & debet; ſed in
conſecratione epiſcopi requiruntur tres. 66. diſtinct.
capitulo porrò, infra de tempore ordinan. ſi archiepi-
ſcopus, infra de ſacra. non ite. capitul. fina. & canon di-
cit, quòd vno ſuper eum fundente benedictionem re-
liqui omnes epiſcopi, qui adſunt, manibus ſuis caput
eius tangunt, 23. diſtinct. epiſcopus. & idem continetur
in rubrica libr. pontificalis. Notandum, quòd dicit
23 † vnum verba proferre debere, ſcilicet principaliter
conſecrantem, & non alium. 23. diſtinctio. quorun-
dam. alios vero dicit, quòd caput tangant, nec dicit,
quòd verba proferant: tamen nihilominus de conſue-
tudi. eccleſiæ Romanæ omnes verba proferunt, nec
duo epiſcopi manib. ſuis ſuper caput & verticem euã-
gelium tenent, ſed duo acolyti, quod videtur eſſe cor-
rigendum, cum ſit contra dicta capitula epiſcopus, &
quorundam, & 80. diſtinct. quòd dic, vt infra de ſa-
cram. non ite. capitul. fin. & hodie eſt correctum, nec
24 placet. quòd † qui celebrat, poſſit ſine offenſa verba
canonis, per quæ fit tranſubſtantiatio ex quo ſemel
perfectè prolata ſunt, iterare, ſecundum Hoſtien. Tũc
aliter exponit Hoſtien. hanc gloſſ. vt dicam in gloſſ.
[Sine pallio] dicit Hoſtienſ. quamuis recepto: & tunc
25 exponit, conuocare, † id eſt conuocatum tenere,
quaſi dicat. ſicut epiſcopalib. indutus epiſcopus tenet
ſynodũ. & ſequentia exercet, ſic archiepiſcopus arch.e
26 piſcopalibus indutus, hoc facere debet: per quod † ar-
guit, quòd eccleſia non eſſet reconcilianda ab epiſco-
po non pontificalibus, ſed ſacerdotalibus tantum in-
duto, argumẽ. de conſecrat. eccleſi. vel alta. aqua. Sed
contrarium de facto ſeruatur ſecundum eum, ſit ergo
mens literæ, quòd ſi habens pallium prædicta ſine illo
non exercet, multo minus pallium non habens [vo-
luntate] vt tabula venderetur, vel vt eccleſia redde-
retur indemnis, Goffred. ¶ Prima gloſſ. diſtinguit du-
27 plicem nominationem. ¶ † Quinta gloſſ. ſignat co-
trarium. ¶ Gloſſ. præſumitur, ſignat contrarium, &
ſoluit. ¶ Gloſſ. ſic patet. ex hac diſſoluta gloſſ. format
tres oppoſitiones, & duas quæſtiones ¶ Opponitur,
quòd contemptus ratificare non poteſt, quia quod
valet &c. ¶ Secundo, quòd non poteſt, quia ſuo nomi-
ne non eſt geſtum, quod in ſpiritualibus &c. ponit opi-
nionem Ioan. quam reprobat. Tertio, quòd cogitur ha-
bere ratum, cum ſit vtiliter geſtum, ſoluit, quod re-
mittere non tenetur &c. ¶ Quarto, quære, an inſtante
contempto eligens reſilire poſſit, allegat pro, & con-
tra. ¶ Quinto, an contempto mortuo requiratur con
ſenſus ſubſtitutorum, ponit ſolutionem Vincẽt. ¶ Gl.
ſed qualiter, reſpõ. per quæſtionem, an miſſa ſit de ſub
ſtantia conſecrationis, an vnus poſſit conſecrare, &
alter miſſam dicere, in fine ſignat contrarium, & ſol-
uit. ¶ Vltima gloſſ. not. per reſtitutionem purgari pœ-
nam; allegat 5. capitula, & 5. leges, primæ legis caſum
exprimẽs, ad contrarium alleg. tres leges, & primam
exprimit. Item obijcit, dat ſolutionem Ioan. cui re-
28 ſpondet; ponit opinio. demum ſoluit. ¶ In † gloſſ. [præ
ſumitur, ibi. §. illud] vide in capitul. cum parati, ſuper
tertia gloſſ. [ſic patet, ibi, quod ab initio] vide de ex-
cept. cum venerabilis, ſuper gloſſ. penult. [& ibi, Pom
ponius] infra, quod vtiliter geſtum, & neceſſe eſt apud
iudicem ratum haberi [& ibi, Si filiusfam.] filius vel fi-
lia illius, qui eſt captus apud hoſtes, ſi contrahit ma-
trimonium, tenet, dummodo coniugem eligat, cuius
conditionem certum ſit patrem non repudiaturum [&
ibi, per fundum] vide de ſentent. excommunicatio.
officij, ſuper prima gloſſ. [& ibi. §. vnus] ſi mihi
& tibi vnius hominis data eſt optio, ſi ego optaui,
& non mutata voluntate tu eundem optaſti, com-
munis eſt ſeruus, etiam ſi optaſti poſt mortem meam,
vel ſupprem de æquitate [& ibi, Si ego] vide de præ-
ben. accedens, in fine primæ gloſſ. ſequen. [& ibi, Si
quis offerenti] cum ſolui geſtori negociorum credito-
ris mei, refert, qua mente ſoluerim, an vt ſtatim libe-
rarer, an tunc, cum dominus ratum haberet. primo ca-
ſu ſtatim contradicere poſſum: ſecundo tunc iam pote-
ro, cum dominus ratum non habuit. ¶ In gloſſ. penul-
tim. ibi [quod duos] vide ſupra eodem, cum inter vni-
uerſas, ſuper vltima gloſſ. [& ibi, ſi conſul] vide de pro-
bati. ex literis, ſuper gloſſ. ſecunda. ¶ In gloſſ. vltima
[ibi. §. latis] vide hanc, & duas ſe. de foro competen. ſi
diligenti, ſuper gloſſ. nũquid [& ibi; Etiam ex hoc edi-
cto. §. penult.] qui alienat cauſa mutandi iudicij, & po-
ſtea recuperat, non tenetur edicto [& ibi, Raptori] vel
furi, vt in l. ſequẽti, qui ea mente, & ibi [§. Si rem depo-
ſitam] vide de depoſito, capit. ſecũdo, in ſecũda gloſſ.
[& ibi, Altius] hanc & ſe. vide de natis ex li. ven. capi-
tul. vno, ſuper vltima gloſſ. [& ibi. §. ſi rem] vide ſupra.
29 ¶ In gloſſ. prima † ibi [acquiritur] de hoc 63. diſtinct.
quãto, & repetit hoc Philip. quæ ibi no. Ioã. & de hoc di-
xi ſupra de poſtula. bonæ. 1. ſuper vltim. gloſſ. ¶ In. gl.
ſecunda ibi [In nomine domini] vbi de hoc. ¶ In gloſſ.
[ſic patet, in fine] vnde dicebant Innocẽt. & Compoſt.
30 quòd † ſiue periculum ſit in citando, ſiue quis nõ poſ-
ſit venire ſine periculo, præſentes eligunt: tamẽ in ſe-
b cundo caſu citabunt, vt impeditus committat [b] vi-
ces ſuas, ſi velit, infra eodem, quia propter. Hoſtiẽ. di-
cebat hic circa vocationem abſentium ſtari mẽti hu-
ius verbi. dicit tamẽ, quòd hoc de periculo dicitur re-
linqui arbitrio iudicis, cum nec certa regula dari poſ-
ſit, argum. infra de tranſla. capitul. fi. ¶ In gloſſ. [arg.
cõtra, in fine] dic vt ibi in quarta gloſſ. ¶ In gloſſ. [ſi
31 voluerit, in fi.] nec † eſt neceſſe expectari ipſorum re-
ſpõſum, ſufficit enim, quod vocati nõ veniunt, ſecundum
Ioã. & Vincen. licet contrarium videatur in it. dice, ſ. de
offic. deleg. prudẽtiam, dic vt ibidem Philip. & Gof-
32 fre. ¶ In gl. [præſumitur, in fine] dicit Goff. puto ſ nũ-
cio, & actis iudicũ ſtandum, niſi validæ probationes
offerantur ex aduerſo, alleg. infra de teſt. cum a nobis
quid

c quid autem de nuncio c dixerint hic Ioan. & Vincent. ſcripſi in Specu. de cita. §. ſequitur, ſuper ver. ſed nun-
d quid. d ¶ In gloſſ. ſic patet, ibi, quod ab initio, de hoc ſupra eodem, dudum. 92. diſtin. capitu. penul. plenius infra de re. iu. non firmatur, libr. 6. Hoſtien. hic diſtin-
33 guit † quadruplicem electionem, canonicam & concordem: nec canonicam nec concordem; concordem non canonicam: canonicam non concordem; & in hoc caſu dicebat locum gratificationi. prima nõ eget
e gratificatione. ſecunda vero & tertia ratificari e non poſſunt, infra capitu. prox. [& ibi. Sed contra videtur] quòd teneas ſecundum Goff. Philip. & Hoſtien. [& ibi, vt Ioannes] pro quo facit de regu. iur. ratum quis, libr.
34 6. Sed hic † non eſt propriè ratihabitio, ſed conſen-
f ſus, f vel in iure remiſſio, vt ibi not. quod patet: quia ratificato contempti non auget numerum, vt not. infra eodem, eccleſia, ſecundo & ibi, Vinc. dixit. Idem Phil. Goffre. Innocen. Hoſtien. Compoſt. & Abb. Item
35 ſecundum Innocen. Hoſtien. & Compoſt. † ſi lite pendente ſuper contemptu moritur cõtemptus, vel transfertur ad aliam eccleſiam, perit actio. C. ſi reus, vel accuſator mor. fue. l. fina. [& ibi, & Honore] ſed contra
36 † infra eodem, ſcriptum, vbi prælatis mortuis ipſorum collegia non habebant vocem. Sed dicit Hoſtien. aliud vbi viuente prælato fit electio eo contempto. Aliud, quando prælatura vacante fit electio maioris dignitatis, vt in contrario. Ratio, quia perſona viuens vocari poteſt, dignitas verò non, mortua perſona, nec conuentus ſuccedit in voce, vt notatur in contrario, & periculum eſt in mora, ſupra eodem cum inter vniuerſas [& in fine] & melius ſupra eodem titu-
37 lo, relatum. 2. Si † verò canonici, qui conſenſerunt, mortui ſunt, & alij ſubſtituti, dixit Ioannes Gallicus, quem Hoſtieſis hic vocat Ioannem Vulteranum, quòd non ſufficit hic, quòd contempti conſentiant, quia nõ inueniunt conſenſus, quos confirment, ar. ff. commu-
g nia prædiorum, eſt receptum, vbi ſi quidam g hæredes ceſſerunt viam, & mortui ſunt, non confirmatur ceſſio aliis cedentibus. Vincen. & Goffr. cum eodem contra. in ceſſione enim viæ vltima tantum valet, ac ſi omnes tunc ceſſiſſent, quando cedit vltimus. Sed in electione ſecus eſt, quia perindè habetur conſenſus illorum vltimò conſentientium, ac ſi a principio conſenſiſſent, vt ſic ſpectetur initium, ſupra eodem, dudum, & quia ſubſtituti cenſentur idem cum defunctis, 16. diſtinc. habeo. 7. quæſtione prima. denique. ff. de iudiciis, proponebatur. Idem Philip. infra capitu. bonæ, & Innocent. hic, & Hoſtien. ¶ In gloſſ. [ſed qualiter, ibi ordinum collationes] Philip. in decre. vltim. de tempo. ordi. tenet idem per illam rationem, quam de vnctione nota. Ioan. 75. diſtin. ordinationes [& ibi,
38 de hac materia] ſupr. & quare hora † tertia fiant ipſæ conſecrationes, vide quod dicam de celebra. miſ. capitu. primo, ſuper gloſſ. miſſam [& ibi, Hæc additio] & vt percipere potui, & a domino meo audiui, iſta fuit vltima additio, quam fecit gloſſator. vnde inſtruere ſoleo, quòd libri hanc habentes in contextu gloſſarum, veriſimiliter habent alias [& ibi, ſi Neceſſitas] Hoſtien. reſiſtit dicens, quòd non videt, qualis poſſit eſſe illa neceſſitas, cum præſentes ſint alii epiſcopi,
h nec ea h die poſſint ſacri ordines conferri, de tempo. ordi. capitul. primo, & 3. exponit ergo Tanc. ſcilicet in die conſecrationis, ad quod facit litera ſuperior. dicens, quòd ſolus Romanus pontifex in die &c. ¶ In gl.
39 pen. [in fine] tamen † alios clericos poteſt ordinare. ſi ſit inuitatus, ar. 7. q. 1. epiſcopi, vel presbyteri, & ſupra de ordi. ab epiſcopo, cap. 1. Ioan. & Vincen. Idem Innocent. ſupra eodem, ſuffraganeis, alleg. de renuncia. ad ſupplicationem. hic autem dicit Innoc. verius dici, quòd etiam de licentia diœceſanorum epiſcopale officium non exerceat prius, quàm habeat pallium, niſi de papæ licentia. & alleg. eandem decret. ad ſupplicationem. Mihi placet dictum Hoſtien. quòd extra prouinciam ſuam hoc poſſit, vbi non poteſt cenſeri archiepiſcopus, & ſic locum habet illatio textus. in prouincia verò ſua, in qua habet plenitudinem officij deſignandam per pallium, hoc non poterit pallio non recepto, per eandem rationem. ¶ In gloſſ. vltima ibi, ſi quis qualibet, ad duo præcedentia capitula reſpondet infra gloſſ. ad iſtud reſpõdet, vt ibi no. ad ſequentia reſpõdetur per no. I. de re. iu. mora. libro
40 ſexto [& ibi, ſine pœna eſt] Et † miles, qui in prouincia qua militat, emit agros, ſi dimittitur a prouincia priuſquam accuſetur, poſtea non accuſabitur. ff. de re militari, milites, Vincenti. & publicanus excuſatur a pœna, ſi vi arreptum ſpontè reſtituit. ff. de publi. & vecti. l. prima. §. primo, Gofred. no. 8. caſus, in quibus pœnam etiam iudicialem euadit pœnitens. Et vide quod dicam de iure patronat. cum laici, ſu-
i per i prima gloſſ. [& ibi, Dicunt quidam] Ioan. duodecima quæſtione ſecunda, apoſtolicos, & 17. quæſtione quarta, capitulo primo. Tanc. Vincenti. Philip. Goff. & ibi contrarium dico. Idem Hoſtien. & mihi placet.
41 ¶ Circa decret. obijcitur † de eo, quòd hic admittuntur exceptiones contra perſonam contra confirmatũ, immo & conſecratum, cum competens via agendi videatur eſſe hoc caſu accuſationis, vel denunciationis, infra de appellationi. conſtitutis, in fine propter quæ Innocenti. poſuit hic magnam gloſſ. quam Hoſtien. non curauit ponere, ſed Abbas in parte ponit. Compoſte. vero ipſum diffuſius proſequitur, dicens, quòd quia materia de exceptionibus admittendis, vel non contra electum, confirmatum, conſecratum, vel prouiſum eſt quotidiana: ideo plenius lu-
42 cidanda. Quærens † primo de exceptionib. contra formam, an poſt confirmationem opponi poſſint, & an impediant confirmationis effectum: diſtinguit autem ſic, aut fit cõfirmatio cauſa cognita præſentibus: aut non, primo caſu ſi non fuit appellatum, nullus de præſentibus auditur contra formam. acquieuit enim non appellando. C. quomodo & quando iudex. leg. penult. & de ſententijs, quæ ſine certa quanti. l. vltima. Idem de abſente, qui ſciuit negocium confirmationis tractari. Cum enim de iure prælationis hic
k agatur, fit præiudicium ſcienti. k ff. de vi & vi ar. l. ſæpe. §. nam & ſimilibus, infra de re iudica. quamuis, & maximè eccleſia, quæ eligendo conſenſit in ipſum, etiam ſi ignorauit cauſam agi, non audietur. infra eo. nulli, libro ſexto, nec enim intereſt eius de forma non ſeruata, dummodo prælatus bonus ſit. ſupra eo. cum inter R. de accuſationibus, illa. Item quia de forma fuit inquiſitum, vlterius non inquiratur de illa, infra de accuſatio. de his, cum concordan. Si his caſibus non admittuntur poſt confirmamationem, multominus poſt conſecrationem nec obſtat hoc capitulum: quia hic agebatur per viam accuſationis, vel denunciationis, quæ poſt conſecrationem fieri poſſunt, infra de dolo & contuma. cum olim: vel fuit ſuperioris officium imploratum ſuper contemptu, & alijs, qui papa propter regis & aliorum ſcandalum audiuit. ignorans enim cauſam confirmationis agi, poſt confirmationem, & conſecrationem poteſt proſequi contemptum implorando iudicis officium, infra qui matri. accuſa. poſſunt, cum in tua. oportet tamen, quòd appareat probabilis ignoran-
43 tia, vt ibi, & ff. de accuſat. ſi cui. ſunt † tamen, qui dicunt, quòd contemptus non habet iudicis officium, ſed ſolum exceptionem contra eum, qui petit conſecratio-

crationem, vel confirmationem; alij dicunt hic auditum ope appellationis; alij, quòd hic excipiebat contra petentem pallium; & circa hoc vide quod dicam infra eodem, venerabilem, ſuper verſic. examinatio circa contemptum. vide quod dicam de his, quæ fiūt
l a prælat. continebatur, ſuper gloſſ. argum. [l] quod, & quòd diſpenſatione non egeat, dicam de cleri. peregri.c.fi.in gloſſ.penult. dicit autem Compoſt.hoc certum, quòd ſi contra electionem, vel prouiſionem eſt appellatum etiam abſentibus, qui hoc ſciuerunt, per confirmationem fit præiudicium.infra eodem, capit. primo, libro ſexto.contra prædicta eſt infra eodem, cum dilecti, vbi poſt ſolennem confirmationem admittuntur probationes contra formam. Solutio, ibi fuit apppellatum, vel fecit illud ſuperior ex officio propter rationem ibi expreſſam, ne per ſurreptionem &c. In ſecundo caſu, cum facta eſt confirmatio cauſa non cognita, dicit Compoſt. quòd aut non repentè; & tunc etiam non admittetur excipiens contra formam: quia cum valuerit confirmatio, quod valuit, infirmari non debet. Si vero repente, dicit ſe obtinuiſſe in cauſa ſancti Adomarij, cuius electus ſecunda die repentè fuerat in præpoſitum confirmatus, quòd audiatur excipiens contra formam, qui matri.accu.poſt.cùm in tua, & vide quod dicam de dolo & contumac. cum dilecti, in
m prin. de cauſa poſſ.cum olim, in gloſſ.magna, vltra [m]
44 medium. Interim † tamen non impeditur effectus confirmationis, niſi in caſibus, de quibus infra dicetur: probato verò per excipientem, hoc caſu vitio formæ caſſabitur confirmatio, & omnia ſecuta. ſupra eo. capitul. qualiter ab excipiente poſt confirmationem, & ideo dicit vicium improbandum; quia ſicut quis
n non cogitur dicere titulum poſſeſſionis, [n] ſic nec confirmationis, niſi fuerit appellatum: quo caſu probabit confirmatus ſententiam iuſtam, de hoc de renuncia.in præſentia. vbi verò hoc accipitur ante confirmationem, probet electus, non excipiens, qui negat, ſupra eodem, bonæ, & vide quod dicam infra de dolo & contu.cùm olim, ſuper verbo, collatio.
45 not. tamen † Innocenti. de eo, qui fur.or.re. capitul. ſi. ꝙ huiuſmodi ſolennitates electionum per præſumptiones probātur: quia quod quis extra iudicium facit ſpectans ad ſuum officium, præſumitur bene factum niſi probetur contrarium. C. de contrahen. ſtipu.l.prima & penult.ff.de verborū obligatio.ſciendum. Quare dicit, quòd allegans in electione non factum ſcrutinium, vel collationem, vel communem electionem, habebit probare, ex quo de poteſtate eligentium, & electione conſtat, ff.de probat.ab ea parte, ſecundo reſpon. Sed cum ſolennitatum probatio per præſumptiones procedit, facilè per alias præſumptiones tolluntur, infra de præſumpt. quia veriſimile. Dicit Compoſt. ſecurius eſſe, quod dixit ſupra, ſecundum quem l.ab ea, & alia iura prællegata parum faciunt, quia loquuntur, vbi ſcriptura interuenit, & regulariter qui ſolennitatem allegat, eam probet. ff.de publici. quæcunque. §.vltimo, & ei, qui dicit, incumbit onus probandi, ſupra de probationibus. l.ſecunda. Item certum eſt, quòd in iudicio ſecundum eum nil creditur, niſi quod conſtet per acta, infra de probat. quoniam. Item extra iudicium, vbi ſcriptura requiritur, de ſentent.excommunicationis, cum medicinalis. decima quæſtio. ſecunda, hoc ius, verſicul. Item prædium, & verſicul.ſequen. vel vbi ius dicit formam probandam, de ſentent.excommun.ſacro. hoc autem certum eſt, quòd excipiens crimen in perſonam ante, vel poſt confirmationem, ſemper probare debet: quia quilibet præſumitur bonus, niſi probetur
o contrarium, de præſumptioni. [o] capitulo finali, licet vtrobique ſuperior ex officio poſſit inquirere, ſu-
46 pra eodem titul. cum nobis. ¶ Sed quæritur, an teneat confirmatio ſine cauſæ cognitione, & de hoc etiam ſatis in prælleg. decreta. cum olim, & an ea ſit neceſſaria ſecundum formam decret. vltimæ, infra eodem titulo, libro ſexto, aliter non valet confirmatio, vt ibi: quia facta ſine alia cauſæ cognitione teneret confirmatio non contentioſa. In contentioſa verò, ſuper qua vult pars iudicium ordinare, neceſſaria eſt cauſæ cognitio, ſine qua confirmatio non teneret. C. de iudiciis, iudices. C. quomodo, & quando iudex, ea quæ de
47 prouiſione † verò quam facit is, qui eodem iure eligit, & confirmat, certum eſt, quod tenet, cauſa non cognita ſecundum Innocent. & Compoſt. & facit quod not.
48 in prællega. decret. vltima. ¶ Item † quęritur, an teneat confirmatio electionis, quæ eſt nulla, & an confirmatus ſit prælatus? ad primum videtur, quòd non,
p infra capitulo proximo. Solutio, velet? quò ad adminiſtrationem, vt valeant quę gerit, ſicut tenet confirmatio adoptionis, quæ non tenet. ff. de adoptioni. Idē in confirmatione ſententiæ, quæ non tenet. ff. quæ ſententię ſine appellatione recipiantur. l. 1. §. primo, ad inſtar tutoris dati ab eo, qui non habet ius dandi, vt not. in ſumma. C. de confirmando tutore. Alii diſtingunt nullitatem, an proueniat a iure poſitiuo tantùm, an a naturali, de quibus infra dicam, vt primo
49 caſu valeat, ſecundo caſu non valeat. ¶ Ad ſecundam † quæſtionem dico iuriſconſultum de ſimili quæſtione quęſitum non reſpondiſſe: ſed dixiſſe per eum acta valere, ff. de offi. prętor. l. Barbarius. hęc fuerunt verba Innocen. infra eodem cum dilecti: & poteſt dici eum non pręlatum, quodcunq; illorum non teneat, ſcilicet confirmatio, vel electio. 40. diſtinct. per totum. 1. quęſtio, prima. ordinationes: & ſi dicas, quomodo valeant quæ gerit, ſi non eſt pręlatus? reſpon. ex bono & ęquo propter communem ignorantiam, & poteſtatem adminiſtrandi, quam per confirmationem recepit; ad hoc ff. de publica. ſunt & aliæ. §. ſi. de iureiur. ſed & ſi aliqui: tamen forte bene diſtinguūt nullitatem, vt ſupra tetigi, an proueniant a iure natu. vt quia deeſt conſenſus eligentium, vel eligere debentium, vt in intruſo, vel ſimoniaco ſecundum Innocen. & tunc confirmatio nec facit prælatum, nec adminiſtrationem dat, nec facit geſta valere, & ſic ſine conſenſu cætera fruſtrantur ad inſtar matrimonii carna-
q lis. 26. quęſtio. ſecunda. ſufficiat. [q] aut a iure poſitiuo tantùm, vt quia non interuenit collatio, vel communis electio, quo caſu confirmatio facit eum pręlatum, & quę per eum geſta ſunt, facit valere. hanc diſtinctionem tangit quędam additio, quam videbis, de cle-
50 rico excommunicato. cap. fin. Si verò † quęras, an talis pręlatus non canonicè electus teneatur cedere, reſpondetur cum Innocen. quòd electio dicitur canonica largè, ſtrictè, & ſtrictius. dicitur canonica ſtrictius, quando omnia interueniunt, etiam quę ſunt de ſolennitatibus iuris, & ſic loquitur 63. diſtinctio. cap. 1. Strictè verò, vbi ea, quę ſunt de ſolennitatibus, omittuntur, vt quia facta aliquo contempto, ſed omnia quę ſunt de ſubſtantia, interuenerunt, vt quia plenè ſeruata eſt forma concilii, quia propter. largè verò dicitur canonica, quando non eſt ſeruata forma: tamen interuenit conſenſus eligentium & electi. poteſt igitur dici, quòd ſi electio non eſt canonica ſecundum hunc vltimum modum, prælatus renunciare tenetur: quia maritus non eſt, ex quo non interuenit mutuus conſenſus, per quem nunciatur ſpirituale matrimonium inter prælatum, & eccleſiam, infr. titul. pri-
51 mo, quanto. & poſito, quòd deſit initium, deeſt initiatū, ſcilicet matrimonium ſpirituale, ar. 1. q. 1. principa.

52 tus. ¶ Sed nunquid hoc caſu ſequens conſenſus eligé-
tium purgauit vitium, vt non teneatur cedere? quod
videtur procedere, ar. ȷ̃. co. quod metus cauſa. c. 1. C. e.
tit. l. 2. cõtrarium videtur verius, quod non purgetur,
& quòd teneatur cedere, ex quo dolus ipſius interue-
nit, vt quia fuit intruſus, talis enim executionem non
habet. 16. q. 7. ſi quis, & c. ſequenti. quare cedere tene-
tur. ȷ̃. de renuncia. niſi. §. 1. præterea ingreſſus vitioſus.
1. q. 1. ſi quis neque. & hoc placet Innocen. etiam ſi cir-
ca vnum ſolum electorem compellendum interuenit
s dolus ipſius electi. [s] Idem, ſi vnum ex eis pro ſe rogaſ-
ſet. ȷ̃. eo. per inquiſitionem. ſed ſi ſine dolo ſuo fuiſſent
vnus, vel plures compulſi, tamen maior pars erat illũ
electura, non videtur quòd teneatur renũciare. De do
lo verò mente cõcepto, puta quia ſic feſtinauit electio
t nem exiſtimans [t] ſe tunc eligendum, & ſi tardaretur,
putabat contrarium, vel his ſimilia: vel eſt dolus cõce
ptus in obſequijs exhibitis, ſufficit pęnitere, nec renũ-
ciare tenetur, de ſimonia. c. vltimo. Melius videtur,
quòd ſiue dolus ſit mente conceptus, ſiue extra ad vèr
ba & actus tranſiuit. ſemper, acta pęnitentia, remanet
ſecurus in beneficio. licet enim peccauerit in ingreſ-
ſu, propter hoc renunciare non tenetur, vt in præ. c. vlt.
ſm Inn. qui non reſtringit hoc, quòd poſſit in ſuſcepto
remanere ad peccatum ſolum mente conceptum. imò
idem, ſi ſit per verba & opus emiſſum: & illa decr. locũ
habet in ſimonia tantum: mente concepta. de dolo au
tem in confirmatione, vel conſecratione commiſſo di-
cam ȷ̃. de dolo, cum olim, in gl. contra metus autem,
ſi ex eo principaliter habuit eccleſiam, facit, quod il-
lam retinere non poſſit, cum non fuerit liber conſen-
53 ſus, de ſpon. cum locum. Si † verò electio non ſit cano-
nica iuxta modum ſm pp omiſſas ſolennitates iuris
poſitiui, valet tamen de iure naturali propter conſen-
ſum, tunc cedere non tenetur. idem dixi poſt Hoſtié.
de accu. c. ſi. in prin. ſicut iniuſtè condemnatus ad reſti
tutionem rei ſuæ, quãuis de iure ciuili reddere tenea-
tur: tñ quia dominus remanet, non peccat illam tenen
do, niſi de facto ſibi auferatur per iudicem, vel dari
præcipiatur, ar. ff. de condi. inde. l. Iulianus. ceſſant. n.
cauſæ iuris poſitiui introducti propter lites vitandas,
quas incurrebant eccleſiæ propter formas non ſerua-
tas. Sed ex quo confirmatus & cõſecratus eſt, lites ceſ-
ſant, & ſic ius poſitiuum redit ad naturale, quod faci-
le ſit. 35. diſtinct. ab exordio, & hoc ſecundum Innocẽ.
vbi non lęditur honeſtas eccleſiæ, & ipſius generalis
ſtatus, quod eſſet, ſi rediretur ad ius illud, quòd conſo-
brini licitè contrahant, vel ꝙ irregulares maneant in
ordine. dicit hic idem Compoſt. de ſuſpenſo, vel ex-
communicato, vel obnoxio tali peccato, quod facit
electionem nullam, vel anullandam, ſcilicet ꝙ talis
confirmatus [t] cedere non tenetur, niſi tempore ordina-
tionis, vel electionis tacuiſſet irregularitatem. inf. de
cor. vici. c. ſi. vel niſi peccatum illud impediret execu-
tionem officij poſt pœnitentiam. inf. de renuncia. niſi
§. perſonæ. & vide quod dicam de conceſs. præbend.
poſt electionem. in gl. deuoluitur, in fin. Si vero excom
54 municatus † erat confirmans, vel prouidens, vide de
dolo & contu. veritatis, in gloſſ. excommunicatus, vel
ſic. in ſpiritualibus autem. nec mireris, ſi tractu tempo
ris ſit valida electio prius nulla, quia non erat nulla
iure naturali, vt dictum eſt. Item hic non eſt ſolius
temporis tractus, imò confirmatio, & fortè conſe-
cratio, argum. in auct. de nup. §. quando, in fine. C. de
donatio. l. donationem, & C. ſi matrimonium fac. ra.
55 habu. l. 1. Innocẽ. tamen † videtur his contrarium no-
taſſe inf. eo. cum dilecti, & ibi etiam videtur ſibi con-
trarius. vnde contrarietas poteſt ſaluari ſecundum
prædictam diſtinctionem. nec obſtat de dolo & con-
tuma. cum olim, vbi poſt conſecrationem quæritur
de forma non ſeruata, quia licet poſſit agi, non nega-
tur, quin bona conſcientia poſt pęnitentiam retine-
re poſſit. ſic etiam criminoſus poſt pœnitentiam accu
ſatur, de hoc ȷ̃. de accu. de his, de tempo. ordi. cap. ſi.
56 ¶ Sed † nunquid admittetur excipiens contra perſo-
nam poſt confirmationem etiam cum inquiſitione fa
ctam? Solutio, ſi reſtat conſecratio, vel ordinatio fa-
ciẽda, admittitur. ȷ̃. de accu. ſuper his, in auct. quomo
do oportet cleri. §. ſi quis autem. ſed ſi crimen, quod
obiicitur poſt confirmationem, in cauſa confirmatio-
nis fuit obiectum, & plene diſcuſſum, vlterius de illo
u [u] non poterit excipi. ȷ̃. eo. cum dilecti. 25. q. 9. veniam.
ff. de popularibus actio. leg. 3. quia de facto vnius ho-
minis & c. de officio legati, licet. & faciunt no. de acc.
de his, quæ hic repetit Compo. arguẽs illa locum ha-
bere in exceptionibus, quæ proponuntur contra con-
firmationem, cum ſint quædam accuſationes, in auct.
qũo oporteat epiſco. §. ſi quis autem, de ſanctiſ. epiſco.
§. ſi quidem, & de ſimilibus idem iudicium, de trãſla.
x c. [x] 2. prædicta ſecundum Compoſt. indubitanter ſunt
vera, quando poſt confirmationem cauſa cognita fa-
ctam is, qui in cauſa non fuit, excipit contra ordinan-
57 dum, vel cõſecrandum. ¶ Sed quid de illo, qui fuit in
cauſa; nũquid excipere poterit contra ordinandum,
vel cõſecrandum? videtur quod ſic, per ca. quod ſuper
his, & per §. oportet. aliud eſt cõfirmatio, quam con-
ſecratio, & requirit quælibet ſuam examinationem.
inf. eod. venerabilem. cum igitur ſint diuerſa, proceſ-
ſus in vno factus non impediet proceſſum in alio fa-
ciendum. nec obſtare poteſt res iudicata, cum de cri-
mine, quod nunc opponitur in cauſa confirmationis,
non fuerit concluſum. ff. de exception. rei iudicat. ſi
quis, infra de exceptio capitul. penultim. ad hoc
infra titul. 1. licet. dixit Compoſt. melius videri, quod
non admittatur is, qui fuit in cauſa confirmationis, &
facultatem habuit excipiendi, & maxime excipiens ſi
tunc habuit terminum ad articulandum, & opponen-
dum quicquid vellet, arg. infra de probatio. licet. C.
de inge. manu. diffamari, niſi doceat ſe ignoraſſe ut in
y capitul. cum in tua, & in leg. ſi cui, [y] maxime quia ius
iam quæſitum contra eum per confirmationem fa-
ctam eo contradicente læditur & tollitur per proba-
tionem exceptionum, quæ fiunt contra conſecrãdum.
debet ergo obſtare exceptio rei iudicatæ, ex quo ius
confirmationis nõ remanet ſaluũ. ff. de exceptio. rei iu-
dicat. leg. egi. ff. de ſeruitu. ruſti. prædi. ſi mihi. hæc ve-
ra, niſi iudex ex noua cauſa hanc exceptionem con-
tra conſecrationem, vel ordinationem vellet admit-
tere. infra de offic. delega, inſinuante. ff. de interrog.
58 actio. de ætate. §. ex cauſa. Si † vero poſt confirmatio-
nem nõ reſtat conſecratio, vel ordinatio, vt quia iam
eſt conſecratus, vel ordinatus, tunc per uiam accu-
ſationis, vel denunciationis, vel inquiſitionis neceſ-
ſe eſt illa crimina opponi, de accu. qualiter, & c. inqui
59 ſitionis. Si † vero conſecratio facta nõ eſt, nec reſtat
facienda, vt in archidiaconatu, prępoſitura, & ſimi-
libus, & tunc ſi cauſa cognita facta eſt confirmatio,
vel prouiſio, non admittuntur vlterius exceptiones cõ
tra formam, vt dictum eſt circa principium huius glo.
Multo minus contra perſonam: quia ſunt magis odio
60 ſę. Si autem † talis dignitatis, vel beneficii facta eſt
confirmatio, vel prouiſio cauſa non cognita, refert,
an agat poſſeſſorio, & tunc exceptio criminis non im-
pedit reſtitutionem, de reſtitu. ſpoliator. item cum
quis: aut agit petitorio, & tunc obiectus criminis
effectum collationis, vel confirmationis non impe-
dit, niſi dicatur de illo infamatus, de appella. con-
ſtitutis, de accuſ. accedens. Sed ſi dicitur infamatus:

aut petit agens beneficium, in cuius poſſeſſione iam
fuit, & tunc non impeditur, vt præ. decret. Item cum
quis, de ca. poſ. cum ſuper, & C. de dona. inter vir. &
vxo. ſi maritus, & decre. accedens, loquitur in illo, qui
z nunquam habuit poſſeſſionem [a] & hæc vera † niſi op-
61 poneretur exceptio, per quā diceretur ipſo iure [aa] pri-
aa uatus, vt hæreſis, depoſitio, & ſimilia, ar. 8. diſ. quo iu-
re, de reſti. ſpolia. accepta. Sed ſi excipitur de crimini-
bus, quæ non inducunt pœnam priuationis ipſo iure,
licet ſint grauia, vt homicidium, periurium, adulte-
rium, non audietur excipiens probare volēs. C. de pro
batio. ad probationem. propter id, quod de homi. di-
xi, vide quod dicam poſt Innocen. de conceſ. præb. cū
bb noſtris, in glo. ergo vacabat, circa [bb] fine. n. Ex his vi
detur audiendus excipiens, quod agēs matrimonium
contraxit, cum per id videatur beneficio renunciaſ-
cc ſe, de cler. cōiu. c. [cc] 1. & 2. & c. cum decorem, ar. præ-
di. decre. accepta. Alii contra. vide de exceſ. prælat.
62 inter dilectos. in gloſſ. non ſolum. Si † vero agitur
de beneficio, cuius poſſeſsionem agens non habuit,
exceptio criminis ſine infamia non impediet effectū
prouiſionis, vel confirmationis, per quæ plenum ius
habet, ex quo de iure nil faciendum reſtat, ſcilicet nec
conſecratio, nec ordinatio, ſed ſola facti poſſeſſio, vt
in præalleg. decr. conſtitutis, & accedens, tunc igitur
neceſſaria erit accuſatio, vel denunciatio. ff. de mune-
ri. & honori. reſcrip. §. ſi quis accuſatore. n. Si enim nō
haberet plenum ius, ſed ſolum eſſet electus, vel recipi
peteret per literas papæ, admittentur exceptiones cri
minum contra eum, quod dic, vt inf. de except. cum
63 eccleſiaſticæ, & ī. capitul. 1. libr. 6. Si † vero opponitur
exceptio criminis cum infamia, tunc ſi excipiens an-
te confirmationem, vel prouiſionem habuit faculta-
tem excipiendi, vt quia ſcienter ipſo denunciauit pro-
uiſor ſe velle prouidere tali, non impedietur con-
firmationis, vel prouiſionis effectus, etiam ſi crimen
obiiciens accuſaret, vel denunciaret, ad hoc prædicta
decret. cum in tua, audiretur tamen prædictis modis
poſt poſſeſſionem adeptam, vt in capitulo. conſtitu-
64 tis. Quid † autem ſi in hoc caſu, vel præcedenti repul-
ſus apparet, Compoſt. remittit ad not. ī. eod. ſtatui-
mus. Sed ſi non habuit facultatem excipiendi, vt
quia ignorauit confirmationem, vel prouiſionem, vel
fuit aliter impeditus legitime, tunc propter infamiā
impeditur poſſeſſio, vt in cap. accedens. nec mirum,
quia, iam poſſidens propter infamiam ſuſpenditur. 2.
quæſ. 5. presbyter. alii dicunt, & forte bene ſecundum
Compoſt. quod etiam hoc caſu repelletur exceptio,
ſed dabitur actio per iura prædicta, ſed differtur tunc
poſſeſſio infamati, donec ſe purget per d. cap. presby-
ter, & de purg. cano. inter. Sic etiam videtur loqui de-
dd cret. accedens. [dd] dicit tamen Compoſt. primum di-
ctum ſeruari, ſcilicet quod qui non habuit facultatem
excipiendi, audiatur excipiens de crimine cum infa-
mia a contrario decre. accedens, ibi, niſi præfatus, &
65 cætera. Inſtruit autem † iudicē, ne ſimul recipiat pro-
bationes criminis, & infamiæ; aliter facile eſſet exci-
pienti, vt admitteretur ad probationes criminis, con-
fingere infamiam, Sed prius recipiat probationes in-
famiæ, de qua ſi conſtiterit per rei euidentiam, vel
per teſtes, vel per ſententiam, tunc admittatur pro-
batio criminis, quod ſi non probetur, indicatur pur-
gatio, vt in cap. accedens. ſi probatur, amouebitur
confirmatus, vel prouiſus, vel iuxta formam libelli
66 ſui ſibi ſilentium imponetur. ¶ Sed pone, ſicut mo-
ris & iuris eſt, datus eſt peremptorius ad proponen-
dum, quicquid pars vult proponere, de probat. li-
cet. ī. de in integ. reſ. coram. C. de inge. ma. diffamari,
& qui accu. non poſſunt, ſi ea pars poſt terminum exci-
pit de crimine, ad quod excipiendum admitteretur,
ſi non obſtaret terminus, & ne obſtet, dicit id de no-
uo ad ſui notitiam perueniſſe, & vult iurare; Quæri-
tur, an ſit admittenda? hanc quæſtionem vſque ad ver
ſic. ſed quid, & in ſi. huius gloſſ. ibi not. vltimo, quaſi
ad literam ponit Spec. de except. §. dicto, verſicul. ſed
pone, datus; quod videtur, argum. de except. paſtora-
lis, de reſti. præſentium. ff. de nou. ope. nunc. de pupil-
lo. §. qui opus. dicit Compoſt. obtentum per primam ru-
67 ra, quod non admittatur; quia peremptorium † eſt
quædam interlocutio. ff. de arbit. qualem, in ſi. quæ re-
uocari non debet iure per ipſam partibus iam acqui-
ſito, niſi de quadam quaſi reſtitutione, vt in præ. cap.
coram. Sed ad opponenda crimina denegatur reſtitu-
tio. vt infra remittam. nec ſubeſt cauſa reuocandi,
imo ſubeſt non reuocandi, ne ſcilicet via crimioſis
aperiatur. ff. de accuſ. ſi cui. in princip. Item ex contra-
rio pateretur via periurijs, & malitijs, nec eſſet finis
litium contra mentem iurium. Item in caſibus, qui-
bus, vt prædixi, nō admittitur excipiens, niſi de famo-
ſo, eſſet excipiens ſibi contrarius dicendum famoſum,
& quod de nouo didicit, & ſic repellendus, de appell.
ee ſolicitudinem [ee] nec † obſtat decret. præſentium. &
68 l. de pupillo, quia ibi non fuit aſſignatus peremp to-
rius. nec obſtat decret. paſtoralis, quæ non loquitur
de peremptorio, nec de peremptorijs exceptioni-
bus. Cum ergo hæc duo ſint contra rationem,
quod ſtetur in [illegible], & quod poſt
peremptorium admittatur [illegible] ad conſequen-
tiam non trahetur ad peremptorias exceptiones, &
poſt peremptorium, de quib. [illegible] quitur. ff. de le-
ff gi. quod non ratione infra de [illegible] [ff] lib.
69 6. Quod † tamen dixi de crimine famoſo, idem dic de
alijs, dicunt tamen quidam in non famoſis, quòd ſi ex-
cipiens per aliq. tales veriſimilitudines poſſit iudic. in-
informare, quod de nouo ad ipſum peruenerint, au-
dietur, argum. ff. d. accu. ſi cui. §. iiſdem, de re militā-
ri, nō omnes. §. a barbaris. famoſæ verò ſunt plus odio-
ſæ, & ſic plus reſtringendę. infra de reg. iur. odia, lib. 6.
tu dic in tribus caſibus talem admitti, qui habētur eo-
dem titulo, vt circa, verſiculo, alioquin, libro ſexto, &
70 Clemen. eodem titulo, conſtitutionem. ¶ Sed † quid
dices de eccleſia litigante ſuper beneficio excluſa per
peremptorium de iure communi, nunquid reſti-
tuetur ad proponenda, & probanda crimina? dicit
Compoſt. obtinuiſſe, quòd non, & ipſius gloſſ. ad li-
teram vide in Specu. ſecundæ partis, de reſtitutione
in integrum. §. ſecundo, verſiculo, ſed pone eccleſiā.
71 Item † quod dixi prouiſionis, vel confirmationis effe-
ctum non impediri, niſi certis caſibus, verum eſt, quā-
do petitur beneficium vt collatum, vel collationis,
72 vel cōfirmationis executio, vel poſſeſſio. ¶ Sed † quid
ſi petatur prouiſionis confirmatio, vel declaratio,
quod beneficiū ſpectet ad agentem? videtur aduerſa-
rius admittendus ad opponenda crimina, & omnia,
per quæ petita non fiant, iuxta not. de reſcript. man-
datum. alijs videtur forte bene ſecundum Compoſt.
quòd non refert, an petantur executio, poſſeſſio, con-
firmatio prouiſionis, vel declaratio. nam licet verba
73 ſint diuerſa, per nullam † tamen harum formatum agi
tur, vt ius conſtituatur in re. cum igitur ſit eadem ra-
tio, ergo idem ius. ff. ad l. Aquil. illud. licet enim per
confirmationem electionis petatur ius conſtitui, per
confirmationem tamen collationis non, ſed ſolum
74 declarari. ¶ Sed † quid ſi contra prouiſum agitur,
vt caſſetur prouiſio, vel collatio ratione criminum
dicit Compoſt. ſi non fuit appellatum, repelli agen-
tem, cum ex quo plenum ius habet, oporteat accuſa-
re, denunciare, vel inquiſitionem proſequi, vt ſæpius
dictum

gg dictum eſt, vide quod dixi, ſup. e. querelam. gg in prin. Si verò fuit appellatum a prouiſione, admittetur prædicta petitio ſuper illis tãtùm criminibus, propter quę fuit appellatum, remittitur ad ea, quæ no. inf. eo. ca. 1.
75 li. 6. ver. ſed nunquid appellans. Quid de † excep. quæ afficiunt litteras, vt beneficiorũ pluralitas, ſurreptio, & his ſimilia, an impediẽt effectum prouiſionis? dicit Comp. ꝙ ſic: quia cum titulum habeant ex reſcripto, quod dicitur vitioſum, ex eo, cum effectu non aget, de reſcri. conſtitutus, de decimis, ex multiplici. ff. pro em
hh pto. l. 2. §. quod a pupillo hh obiectus † verò criminis, vel defectus nõ afficientis litteram, ſed perſonam nõ
76 admittetur, niſi opponatur infamia; vt ſæpius dictum
77 eſt. No. vlt. Compo. ꝙ † ſi iudex vehementer pręſumit malitiam excipientis, poteſt & debet facere ꝙ excipiens aſtringat ſe ad certam pęnam ſoluẽdam aduerſario, ſi deficiet in probãdo: aliter exceptiones nõ admittãt, de accuſa. ſuper his. inf. e. cum dilecti, de teſti. ſpolia. litteras, poſſunt ẽt eſſe tam violẽtæ præſumptio
ii nes ꝯ excipientem, ꝙ illum ii repellet, C. de fal. l. 2. de reſtitu. in integ. ſuſcitata, de coceſ. præb. poſt electio-
KK nem kk vbi iuxta ſanum intellectum exceptio renun
ll ciationis alias legitima propter præſumptionẽ ll malitię fuit expulſa, & hoc maximè ꝯ exceptiones odioſas criminum, vel defectuum. infr. de re. iur. odia, li. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Nunciari. vide quomodo hic referat pulchrè Panor. iſta dicta Ion. pro ſingulari, vide etiam pulchrè per Lud. Rom. in ſingularibus ſuis in 15 charta.

b ¶ Committat. Vide glo. & Io. And. ſup. eo. cum inter vniuerſas.

c ¶ Nuncio. Vide per Barto. in extrauaganti ad reprimendam, in verbo per nuncium, & vide Ale. & Moder. in l. ſciendum. ff. de verbo. obligatio. & vide etiam late per do. Feli. in cap. quoniam contra falſam. infra de proba.

d ¶ Nunquid. Et vide Bar. in l. 1. de offi. præ. vrbis.

e ¶ Ratificari. Poteſt dici ad iſtud contrarium. quòd hic electio iſta non eſt ipſo iure nulla: ſed habet ſubſiſtentiam de ſe, ideò tex. dicit infirmandam, ideò cõſenſus ſuperueniens ratificat, in c. lcq. erat ipſo iure nulla, ideò approbatur, ad hoc Inn. & ſcripſi ſupra, de conſue. cum conſuetudinis, Arch.

f ¶ Conſenſus Facit quod no Bart in l. 1. § ſed & cum quis. ff. de vi, & vi arm. & vide in l. ſi pupil. §. ſed ſi ego. ff. de neg. geſt. & l. ſi fundum, §. 1. ff de pigno.

g ¶ Quidam. No. in hac glo. in ſi. canonicum non habere ſucceſſionem. in contra. videtur tex. in c. relatum, ver. reſpõdemus, de teſtam. ibi, vel ſucceſſio, & ibi ſcripſi, Archid.

h ¶ Nec ea. Quia conſecratio epiſcoporum fit in dominica. 75. diſtin. ordinationum.

i ¶ Super. Vide Bar. in l. qui ea mente, ff. de fur. & ibi vide no. ſol. ad l. 1. §. 1. ff. de ſeruis fugi. Ad materiam faciunt iura alle. in gl. cauſam perdant, in c. ſi diligenti, de foro compe.

k ¶ Scienti. Vide ibi Bar. qui hoc dicit fore verum, quando præſens damnatur, non quando abſens.

l ¶ Argu. Et infra eo. cum dilectus, in glo. no. quod per Io. And.

m ¶ Vltra, & quod no. gl. & ſuper illa Ioan. And. in c. ſi. eo tit. li. 6. quæ incipit, dicebamus.

n ¶ Poſſeſſionis. Vide do. Iaſo. in l. legatum, circa medium, verſi. 3. per iſtum tex. &c. ff de eden. vide etiam dominos de Rota in deciſ. 4. in nouis, in vltima colum.

o ¶ Præſumptio. Vide gl. ſuper verſi. ſciente, in c. ſi forte, de elect. lib. 6. & Bart. in l. ſi prius. ff. de oper. no. nun. defectus autem qui non ſapiunt crimen, vt minoritas, ſcientia, & ſimilia quis probet, vide Ioan. And. in c. infamibus, de reg. iu. lib. 6. in Mercu. & Bar. in l. de ætate, ff. de minor.

p ¶ Valet. Adde bonum tex. in ſimili in l. fin. ff de prædi. minorũ, vbi probatur, quod ex actu nullo aliquando aliquid ſequitur, de quo vide pulchrè p do. Fran. de Are. in l. diuortio. ff. ſol. ma.

q Sufficiat. Vide d. Bar. de Sal. in l. 1. C. de teſta.

r Electi. De ſuperiore autem an diſpenſando neget vitium, vide Ioan. And. ſup. eo. innotuit, in glo. not. vel ſupra eodem dudum, ſuper gloſſ. talis.

ſ Exiſtimans. Facit, l. ſi repetendi. C. de cond. ob cauſam.

t Confirmatus. Vide gl. in c. 1. de exceſ. præl. & Ioan. And.

u Illo. Vide Inn. de ord. cogu. c. ſi.

x Capitulo. Idem no. Io. An. ſupra eo. ſuper eo. ſuper glo. ſi.

y Si cui. ff. de accu. & ibi vide plenius Bart. in § eiſdem.

z Poſſeſſionem. Vide Io. And. in c. inter dilectos, in gl. no. non ſolum, de exceſ. præl.

aa Ipſo iure. Vide Gemi. in c. relatũ, per d. Iaſ. poſt Bal. vt ibi p eũ in l 3. in §. hæc autem pœna, quod quiſque iuris in alium ſta.

bb Circa. Et in c. infra prox. ſuper glo. fin. ver. ſed quid ſi.

cc Capitulo. Ibi vide gloſ. & Ioan. An. & gl. in c. qualiter, de cler. non reſid.

dd Accedens. Ibi vide Io. An. poſt Hoſt. qui tenet, quod ſequitur.

ee Solicitudinem. Facit quod no. Bar. in l. de minore, ver. quæro, ſi teſtis interrogatur, ff. de quæſtio.

ff Iure. Ad materiam huius q. uide plenius Bar. & Bal. in l. properandum, in prin. de iudi.

gg Querelam. Et per Io An. de ſepul. certificari, in quæſtio. penu.

hh Pupillo Vide gl. pe. in c. 1. de lit. conte. li. 6. & Io. An. in c. ad audientiam, ſuper gl. ad ſi de reſcr.

ii Illud. Adde & vide quod no. glo. in c. ſtatutum; §. in perferendo de reſcri li. 6. in ver. expo.

kk Electionem. Ibi vide Ioan. And. in gloſſ. ſententiam:

ll Præſumptionem. Vide multas remiſſiones accumulatas ad iſta dicta per dom Fel. in c. de cætero, de re iudi. & vide Panor. in c. poſt electionem, poſt Innoc. ibi etiam per ipſum relatum. inf. à de conce. præben.

SVMMARIVM.

1 Electio per minorem partem capituli facta non tenet, nec ratificari poteſt.

2 Diuiſio capituli.

Lectionis huius decretalis ab ea, quæ eſt in regeſto, ibidem. & num. 9. ver. cum ſubdit.

3 Facti ſpecies, vel caſus.

4 Appellatio iuſta reddit electionem poſtea celebratam nullã, quam quidem appellationem etiam, qui non appellauit, poteſt proſequi, & omnes, quorum intereſt, & quando eccleſia, & quando niſi appellans proſequatur, nu. 6. vide nu. 9. ver. de his appella. & num. 14.

5 Contra Electum quilibet, cuius intereſt, excipere poteſt.

7 Vocem primam qui habeat, ſtatur conſuetudini, de iure tamen qui maioris eſt auctoritatis, eam habere debet.

8 Electio pro publicatione ipſius.

9 Prorumpere quaſi procul rumpere, & ſonat in vitium,

Participium præteriti temporis pro futuro.

Enallage figura.

11 Epilogus ſuffragium, & additio gloſſarum.

Nullum quod eſt, nunquid impedimentum præſtet, & nu. 13. cum aliquibus poſterioribus.

Nominationes, quæ non impediant electionem, remiſſ. & ſupra num 3.

15 Indignum ſi maior pars nominauit in ſcrutinio, conſilium, quod ſit agendum a minori.

16 Electiones multæ ſi factæ ſint, quæ valeat.

17 Electionis nullæ caſus referuntur, Annullandæ vero, nume. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 26.

20 Poſtulatio quando ſit nulla.

22 Capituli, cuius in cunctis ſupra intellectus,

24 Præſentatio ſecunda præualet primæ nullæ etiam non caſſatæ.

25 Collatio, uel prouiſio quæ præferatur, ſi multæ fiant.

26 Priuationem eligentium ſufficit eſſe notoriam tempore ſententiæ.

27 Stipulationum & Electionum duarum diuerſum ius.

28 Electio ſecunda fieri quando non poſſit, non caſſata prima, & num. 30. 31.

29 Priuati. an dicantur eligentes poſt & contra appellationẽ,

30 Contemptum quando quis ſe non poſſet allegare.

Electiones vno contextu factæ quando dicantur ibid.

31 Electio ſecunda hic cur non valuit, & num. 32.

32 Decretalis hæc, & decretalis, multis, tempore diuerſo, & quo manauerint.

CA-

CAPVT XXIX.

1 **Auditis.** Caſus † Electio per minorem partem capituli facta non tenet, nec per ſequentem conſenſum ratificari
2 poteſt. Et pars † prima ponit diſſenſionis cauſam, ſecũdo diffinit ibi, nos igitur. dicebat Hoſ. quod audiri potuit hæc decr. ſed vſq. ad ſui tẽpora non fuit intellecta clare, certè, nec p ſuas gloſſas clare intelliges: q̃ tñ claram faciã Deo dante, vt infra patebit [Archidiacono] p decanũ, & ſuos [Subdiacono] per cãtoré, & ſuos [Attẽtatũ] ſufficiebat finis ibi, nos igitur, hęc intermedia poſita sũt ad exprimendã caſſationis cãm [Inquiſitis] in communi tractatu, qui tempore huius decre. habebatur loco ſcrutinii, quia adhuc nõ emanauerat decret. quia propter, Hoſt. [Decanus] cum paucioribus &c. Inno. & Hoſt. dicunt veritatem huius litterę aliter ſe habere in regiſtro, nã dicit ipſe Inn. in prin. voluminis, q̃ ſupra. vbi dicit vnam de V. Archidiacono, & alteram de R. ſubdiacono, debet dicere de magiſtro R. & vbi ſequitur, cantor cum pluribus in dictum Archidiaconum, debet dicere in V. Archidiaconum, & infra vbi dicit A. nominatione, debet ſequi, verſi. Archidiaco. quartam correctionem dicam ibi, præfatum ſubdia-
3 conum &c. Sed de hoc non curo, ſed ſi † intelligas, vt iam vidi de facto. decanus, & cantor faciebant partes in eccleſia, vt eſt moris: decanus nominauit illũ quem intendebat eligere pars aduerſa vice cantoris, & verſa vice cantor eadem aſtutia nominauit illum, quem intẽdebat eligere decanus, a quibus nominationibus poſtea receſſerunt, quæ ſimplices fuerant, aliter ſi recedere non potuiſſent confirmanda fuiſſet electio Archidiaconi, qui habuit a principio partẽ maiorem R. de Ald egis nominatus fuit tantum, non electus. nec proſequebatur cauſam, ſecũdum Comp. ſed Hoſt. dicit, q̃ iſte
4 eſt ille, quem poſt modum cãtor elegit [Appellatum] iuſta fuit † appellatio; & ideo reddit electionem poſtea celebratam nullam, de hoc ſupra eodem cum
a nobis olim.[a] hanc autem appellationem, vt dicit Inn. poteſt proſequi etiam is, qui non appellauit, & omnes, quorum intereſt. inf. eo. c. 1. li. 6. immò nec de appella
5 tio. multum curandum, cum † ſine ipſa quilibet, cuius intereſt poſſit excipere contra electum, poſſ. tamen ad hoc valere appellatio, vt reddat nullam electionẽ, alias annullandam, ſi nõ fuiſſet appellatum. de hoc ſ.
6 eo. cũ nobis. † Si verò appellat eligens, ſicut decanus, infra hãc appellationem proſequitur etiam eccleſia, vel capitulum, dummodò infra decem dies ratam ha-
b buerit[b] Sed ſi appellaret eligens pro ſuo ſingulari iure, tunc ipſe habet proſequi, & poteſt illi renunciare, argumen. ſuper eo. quod ſicut. §. ſi autem, de app. conſtitutus, eo. cor. Compo. & Hoſtien. [Qui primam] licet
7 † in hoc ſtemus conſuetudini, de iure tamen, qui maioris auctoritatis eſt, habere debet in hoc primam vocem, vt not. 16. diſtinctio. Iſidorus [ad electionem] i.
8 † electionis publicationem, quæ olim non erat neceſſaria, ſed ſufficiebat conſenſus, ſupra eo. cum inter canonicos. Alii contra ſecundum Innoc. quod ſemper neceſſaria fuit electio, quod videtur verius. pro, & contra, 63. diſtinctione c. fin. Hoſt. adde, quod no. infr. eo.
c perpetuo, libr. 6. in vltima[c] gl. [longe minoris] hic ad-
9 uerſatur verſi. 1. quamuis &c. [Prorupit] quaſi † procul rupit, & ſonat in vitium ſecundum Hoſtien. de appell. ſuper eo, in fi. [Contra ipſam] electionem factam per decanum. [plures alii] & tot, q̃ pauciores remãſerunt cum cantore [ipſo iure] quia facta per partem lõge minorem [Appellatione] cantoris, & ſuorum [Eis ergo] ſcilicet decano, & ſuis in capitulo & erat minor pars capituli [caſſatam] allegatio eſt, vel expone. i. contemptis electoribus primæ electiones nondum caſſatæ [Ꝑ appellationẽ] de his appellationibus dic hodie vt inf. eodem quamuis. lib. 6. Interpoſitam] per decanum, & ſuos præfatum magiſtrum R. ſubdiaconum cum eſſet ſubdiaconus &c. cor. per Innocent. de regiſtro in antiqua, ſic dicebatur, Ma. R. ſubdiacono. abſque Romani pontificis, vel metropolitani proprij conſcientia. cum eſſet &c. dicebat T. aſſumit non cauſam vt cauſam, nõ ponderauit, quod nondum emanauerat decret. a multis [præſumpſerunt] ex interuallo ſecundum gl. conſultis forſan interim iuriſperitis [Irritandam] id eſt irritã
10 † nunciandam, prima, quia facta a minori parte capituli, & contra appellationem, ſecunda, quia facta etiã a minori parte capituli: alias rationes dicam ſuper fi.
11 vltimæ gl. ¶ Glo. † hic videtur, obiicit, ſoluit, & remittit ¶ Glo. de facto, obiicit, & ſoluit. ¶ Vltima gloſſ. diſtinguit, quod duæ electiones aut fiunt vno contextu, aut ex interuallo. Secundo caſu, aut prima eſt annullanda, aut nulla, & ſi nulla, aut illud eſt euidens, aut dubium, & opponit, quod etiam nulla impediat ſecundam, inducens ſex ſimilia: ponit opinionem diſtinguẽtem nullitatem iuris etiam exceptionis, vel tantum actionis. Quærit demum de ratione diuerſitatis, quę eſt ſolutio contrarii, & diſtinguit, an primi, qui fecerunt electionem nullã, ſint ẽt priuati poteſtate eligẽdi, necne. in fine quærit, arguit pro & contra, & ſoluit, ¶ In vltima † gl. [ibi, accuſationem] accuſans. qui pręſcriptio-
12 ne poterat ſubmoueri, niſi abolitionem impetret, deſiſtens incidit in Turp. [& ibi, qui pro donato] manumiſſio facta ab illo, qui vſucapiebat pro donato, non tenet, quia facta per non dominum, tamen amittit ille poſſeſſionem, & ſic interrumpitur vſucapio [& ibi, in area. in fi.] qui exiſtimans ſe hęredem, ſtruxit inſulam hęreditariam, aliter, quam per retentionem impenſas ſeruare non poterit & [ibi. §. certe] Si bona fide poſſidens ædificauit in ſolo tuo: petens ædificium doli exceptione repelleris, niſi precium materiæ ſoluas, & mercedes fabrorum [& ibi, etiam] ſequitur, quod natura debe-
13 tur, venit in compenſationem. ¶ In glo. † tertia in fin. & per tales nominationes non impeditur electio ſupra capitulo proximo. ¶ In glo. hic videtur, ibi poteſt conualeſcere, Innocent. & Hoſtienſ. contra, cum iuſta eſt appellatio, & pro eis infra de ſenten. excommunicatio. licet, libro ſexto, & facit gloſſa infra proxima ſecũdum vnum ſuum intellectum, [& ibi, pro tantum ponitur] contrarium dicit in gloſſa ſequenti, quæ fuit additio. ¶ In gloſſa: proprie, [ibi citra appellationem] vnus intellectus eſt, id eſt ſi appellatio nõ penderet, qua-
14 ſi † dicat, quod electio contra iuſtam appella. facta nõ conualeſcit, licet appellationi renuncietur, vt dixi ſupra gloſſa proxima, alius intellectus. i. ſi appellatũ non fuiſſet, & in fine, vide quod dicam de fil. presbyterorum, ad abolendam, ſuper gloſſa hoc ideo. ¶ In gloſſa vltima, in principio ſcire debes, quod materiam huius gloſſæ Innocen. & poſt eum Hoſtien. & Compoſt. notauerunt ſupra capitulo conſiderauimus, & quę ibi dicũt vtilia, hic addam ad gloſſ. [Et ibi, quod ſi prior] quan-
15 do † maior pars nominauit indignum in ſcrutinio, cõſulo, quod minor prius permittat illum eligere, quod non ex nominatione facta in ſcrutinio, ſed ex electione procedat pœna priuationis. infra eodem perpetuo, libro ſexto, ſecus dico in caſu infra eodem c. 2. libro ſexto, adde, quod dicam infra eodem, cõgregato, & facit quod dixi ſupra eodem, bonæ, ſuper gl. ſuſcitati, verſi. qd ſi. & ibi, [diſtinctio] prius diſtinguebat hic Ho. aut
16 prima † & ſecunda factæ ſunt a diuerſis, & tunc proſequere gl. aut ab eiſdem; & tunc quando ab eiſdem fit prima, & ſecunda, omnino caſſabitur ſcda, infra de exceſſibus platorũ, inter dilectos. §. pręterea, niſi prima omnino euanuiſſet p morte, vel reſignationem electi. vel

alio

alio modo,& ſic loquitur de reſtitutione in integrum.
c.2.Innoc.ſupra eod.conſiderauimus.no.contrarium
ſcilicet quod ſi ab eiſdem fiat prima, & ſecunda ele-
d ctio, valet ſecunda, dummodo prima ſit nulla [d] ipſo
iure, & eligentes non ſint priuati poteſtate eligendi,
alleg.ſupra eod.cum terra,tenẽs dictum Inno.reſpon-
dere poſſet ad decre.inter,quod de collationibus lo-
quitur, quarum confirmatio non petitur, non de ele-
ctionibus,quæ confirmari poſſunt, & debent, & facit
quod infra dicam[& ibi, Nulla ipſo iure]not.prædicti
17 in decr.conſiderauimus,huius nullitatis † caſus quo-
ſdam, quando ſcilicet ad dignitatem curatam eligi-
e tur patiens defectum ordinum [e] ſcientię, vel ætatis,&
idem in alia dignitate, quæ requirit maiores ordines
& ætatem.ſupra capi.cum in cunctis.infra eodem. ſcri
f ptum & cap.congregato,&c.dudum. Item ſi eligitur
irregularis,infra eo.innotuit, vel illitteratus,50.diſt.
g non cõfidat.[g] Idem in corpore vitiato membro, quod
inducat deformitatem, ſiue ſit hic a natiuitate, vel
caſu, vel alterius facto.51.diſtinct.qui in aliquo, de
cor.vitia.per totum.55.diſt.ſi euangelica, vel laicus.
61.diſtin.Oſius. Item quando non eſt ſeruata forma
concil.quia propter, licet Hoſtien.contra, vt ibi di-
cam. Item ſi ſit a maiori parte capituli, dummodo
maior non ſit priuata, vel non negligat, vt hic ſupra
cap.cum nobis.Item eſt nulla,quia perſona ineligibi-
lis, licet poſtulabilis indigens diſpenſatione, & de
his ſupra titul.1.cap.fina. Item cum laici interſunt e-
lectioni, vt ius habentes.infra eod. quiſquis, vel ſi fiat
a ſuſpenſis, vel de ſuſpenſo. ſupra eod.cum inter R.de
conſuetudine,cum dilectus, fortius ſi ab excommuni-
catis, vel de excommunicato, declarat autem ibi ſe
non diſtinguere de excommunicatione, vel ſuſpenſio
ne, an ſint iuris, vel hominis,nec an illi ſint nomina-
tim, vel publice excommunicati, vel interdicti,an nõ,
dicens omni caſu electionem per eos factam nullam,
h vel impedit ſecũdam, de appellat. conſtitutis. [h] ideſt
vel ſi ſit contra priuilegium eccleſiæ habens decretum
18 vt in capitulo,conſiderauimus,annullanda † vero di-
ceretur, ſi non eſſet decretum. Item eſt annullanda,
quando maior pars eligit contempta minori. capit.
proximo. Item ſi fiat ſecunda ex interuallo poſt pri-
mam, quæ erat nulla, non caſſatam,infra eod.bonæ.
vel corpore non ſepulto, de quo dic vt ibi; vel ſi ele-
ctus non confirmatus adminiſtret,ſupra eod.qualiter,
quod dic, vt ibi,alia exempla quærat ſtudioſus. De
19 † electione [i] vero, quæ ſit contra legitimam appella-
i tionem,puta,ne fiat electio aliquo contempto, tenet
Compoſt. quod non ſit nulla,non obſtat capitulum,
conſiderauimus, ibi,per quam ad ſtatum ſuum &cęt.
k quod fatetur, [k] quia propter iuſtam appellationem
caſſabitur factum contra eam, & ſic ad ſtatum ſuum
20 deducetur. De † poſtu.vero dicunt quidam contra,
ſcilicet quod ſit nulla facta poſt legitimam appella-
tionem.ſupra eod.bonæ,& ſit ratio; quia leuior cauſa
impedit poſtulationem, quę etiam non debet fieri,
niſi in concordia. ſupra titulo primo,bonæ,1.& vide
quod dixi eodem titulo, gratum in glo.de gratia ſibi
l videtur, idem,quod de electione, vt vtrobique parum
faciat appellatio, niſi in deuolutione negocii;ſed ſo-
lum attendatur cauſa appellationis, ex qua ſcietur,
an ſit nulla, vel annullanda,ſupra eod. cum inter
canonicos,& in decret. bonæ, ſupra eod.fuit impreſ-
m ſio.[m] ¶ Sed † qd ſi eligitur criminoſus crimine, quod
21 non inducit irregularitatem, puta adulter, nunquid
electio eſt nulla, quod videtur ſupra eod.cum in cun-
ctis,ibi,vita & moribus. Item talis eſt ſuſpenſus, de
cohabitatione clericorum. capit.ſi. & electio ſuſpen-
ſi eſt nulla, vt ſupra dixi. Compoſt.ibi tenet, quod
non ſit nulla,ſed annullanda per decre.inter dilectos,
infra de exceſſibus prælatorum, ibi, quanquam pro-
pter dignitatem meruerit reprobari,& facit quod ibi
dicam in gl.no.non ſolum,& de cleri. excommunica.
c.ſi celebrat.inducit etiam id non inueniri expreſſum
in iure,facit de iureiu.ſicut noſtris, ver.de hoc,& quod
dicam infra eod.dudum.in gl.hoc nõ facit. non obſt.
quod de ſuſpenſione dictum eſt, quod intelligitur de
ſuſpenſione a diuinis lata ab homine, vel a iure, non
22 † obſtat capitulum cum in cunctis,quod nõ dicit ele-
ctionem eius,qui non eſt commendabilis moribus,
fore nullam,ſed dicit eligentes ſcienter,priuatos pote
ſtate eligendi,per quod dicit cum Inno.notãdum ca-
ſum,quo priuati ſunt eligentes,& electio non eſt nul-
la,ſicut quandoque eſt nulla, & eligentes non ſunt pri
uati, vt quia ignorabant indignitatem, vel peccant in
forma concilii,quia propter,alioquin eſt nulla, & ſunt
priuati,infra eodem congregato,& capitulo,ſcriptum
23 [& ibi, Prima]ſcilicet electione.fortius † ergo valeret
ſecunda electio facta poſt primam poſtulationem,quę
ipſo iure nulla eſſet,ſupra titul. 1. gratum,ſupra ca.bo-
24 nę.Idem † in præſentationibus ſecundum Compoſt.
ſcilicet quod poſt primam præſentationem nullam.pu
ta factam ab ipſo, cui non competebat,poſſet fieri ſe-
cunda, prima non caſſata:quod probatur de re iudi-
25 ca.cum Bertoldus,de † prouiſionibus, vel collationi-
bus remittit ſupra de reſcrip.cap.capitulum.de exceſ-
ſibus prælatorum. inter dilectos[& ibi, Conſideraui-
mus]no.ibi Inn.& Compoſto.& hic,& ibi Hoſt. quod
26 ſatis † eſt nullitatem primæ electionis alle.de appella
tio.conſtitutis[& ibi, ſi dari ſtipulor]& priuationem e-
ligentium eſſe notoriam tempore ſententiæ, licet nõ
n fuerit notoria [n] tempore ſecundæ electionis, ſolue, vt
dixi infra de exceſſibus prælatorum, inter dilectos,
27 ſuper gl.antepenul.dicebat hic Vinc.aliud in † ſtipu-
latione quæ ſit ab eodem,aliud in electione,quę fit de
alio[& ibi.diſtinguunt]hæc diſtinctio nil docet; quia
remanet dubium,quo quęrimus,quando de prima ex
cipi poſſit contra ſecundam. Tu vero ſecure,& breui-
28 ter ſic † dicas,quod ſecunda electio fieri poteſt ex in-
teruallo,prima non caſſata altero prædictorum modo
rum, fieri poteſt ſecunda,non vocatis ad eam primis
electoribus,ſi priuati ſunt ſententia iuris, vel hominis:
aliter vocabũtur,ſi priuati nõ ſunt,etiam ſi per ſenten
tiam ſint priuãdi.hoc recipe pro ſumma.G.& eius ma-
teria,non curo etiam aliorum diſtinctionem,quam re
citat Compoſt.an ſcilicet eodem iure ad primos,& ſe-
cundos ſpectet electio, vt ad capitulum,an ex diuerſo,
vt ad capitulum, & metropolitanum. Item non curo
diſtinctionem Pet.dicentis, quod quandoque non va-
let ratione electi, quãdoque propter defectum formę,
omni enim caſu inuenies,quod prædixi[& ibi, eligẽdi
29 poteſtate priuati]imo videtur † priuati hic,quia elege
runt poſt & contra appellatio.ſed hoc non eſt iure ex-
o preſſum,[o] nec obſtat ſupra eo.bonæ, vt ibi. Item hic ap
pellatum fuit contra decanum tantum, vt patet in tex
30 tu, vt refert Inn.[& ibi, Ex interuallo]quaſi † velit gl.
quod ſi ex eodem contextu factæ fuiſſent iſtæ electio-
nes, nõ poſſent decanus,& ſui allegaſſe contemptum.
Sed quando dicentur electiones factæ vno contextu?
dicit Inn.& Compoſt.quando fuerint factæ omnibus
ſimul exiſtentibus in capitulo. Si enim vna pars rece-
deret,quod faceret alia pars remanens contemptis re
cedentibus, videretur factum non eodem contextu.
& ideo caſſaretur, vt hic.quod intelligit Inn. niſi incõ
tinenti ex eodem ſcrutinio, vel compromiſſo procede
rent remanentes;quia quę incontinenti fiunt &c.infra
eodem officii,& ff.de teſta.hæredes.§.fi.[& ibi, valuiſ
31 ſet ſecunda]hoc † verum ſi maior pars capituli reman
ſiſſet

ſiſtet cum cauſatore. Et in fi. non valuit ergo ſecunda electio, quia primi electores non fuerunt vocati, vel qa facta a maiore parte capituli, quia minor pars remanſit cum cantore, vel quia facta de ſubdiacono, & ad-
32 huc † non emanauerat decre. a multis, cum manauerit pontificatus Inn. anno 10. & iſta anno 8. ſecũdum Hoſtie. recitant Vinc. Io. & T. quoſdam dixiſſe electiones has reprobatas propter ſcandalum, & diſcordias euitandas. ad idem j. de iure patr. c. 3. tamen hoc non approbant.

ADDITIONES.

a ¶ Olim. Ibi vide Io. An. in prin. in gl. non videtur.
b Habuerit, Vide gl. in le. 1. ff. de app. reci. & 2. q. 6. non ſolent, & Gui. in Spe. de app. §. 1. ver. porro, & de electio. c. 1. lib. 6.
c Vltima. Et vide gl. pe. in c. 2. e. ti. lib. 6, vbi apparet prædicta adhuc poſſe locum habere in caſu illius c.
d Nulla. Hoc idem voluit hic glo. 6. in prin. ſi illam intelligas in duabus factis ab eiſdem ſucceſſiue.
e Ordinum. Vide ſupra c. dudum, in gl. no. iura, per Io. And.
f Dudum Ibi vide Io. And.
g Confidat. Vide in c. cum in cunctis, in gl. ſuper ver. ſcientia.
h Conſtitutis. Vide de conſue. cum dilectis, & de excep. c. pia, li. 6.
i De electione. Vide multa allegata per Bertachinum in ſuo repertorio in ver. electio.
K Fatetur. Contrarium no. ſuper gl. hic videtur, & ſe. & ſupra eo. cum nobis, in gl. non videtur, Io. An. & ſupra in gl. iuſta.
l Idem ipſe no. contrarium ſupra eo. bonæ, ſuper gl. ipſo iure.
m Impreſsio. Contra hoc no. hic in text. in gl. iuxta, & gl. in hic uidetur, & ſuper illa.
n Notoria, Vide Ioa. An. ſupra eo. cum Vinton. poſt gl. uer. ſi quæritur, a quo tempore.
o Expreſſum. uide Io. An. ſupra eo. conſiderauimus, in gl. no. non priuari, & quid in poſtulatione, vide de poſtula. præla. gratum, in gl. de gratia.

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſarijs data poteſtas quo caſu renouari poſſit.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *De ſcrutatorum numero curandum, non tamen Compromiſſariorum.*
4 *Electores de eodem capitulo expedit eligere, & quare, quibus in communi danda, non a ſingulis poteſtas, nu. 5. 9. & quomodo nu. 6. & 7. quando non poſſunt reuocari, 34. 35. 37. & non facto, ſed verbo, 40.*
6 *Electio ſimiliter celebranda, ibid.*
7 *Compromiſſum in electores qualiter faciendum.*
8 *Nominationes quæ non valeant.*
10 *Poſtulatio publicanda capitulo, non populo, ſolenniter tamen ex conſuetudine, & hinc publicatur. Hæc in aliquibus habet vim electionis, & quibus nu. 11. in ea ſeruabitur forma cõcilij, & cuius, & quando nõ ſolenniter, & quando ſolenniter facienda, ibid. & nu. 13. 14. 15. ab omnibus fieri debet, a quibus quis eſt poſtulandus, & quo ordine. 16. & quibus non currat ſpacium trium menſium, nu. 17.*
18 *Nuncij pro procuratoribus.*
19 *Diſſidere, diſſentire, vel diſcordare.*
20 *Fores ea dicuntur, quæ alibi appellantur valuæ.*
21 *Campanæ ſonus an & in quibus ſufficiat ad vocationem collegij, vel vniuerſitatis, & nu. 22. & 30. in prin.*
Præconis vox quando ſufficiat ad idem, & nu. 22.
Minor pars quando poſſit maiorem collegij partem conuocare, & eligere, ibid. nu. 22.
23 *Tractatus de eligendo quem facit rem non eſſe integram, & ideo ad eum feſtinandum ait.*
24 *Compromiſſarij an vbique poſſint eligere, non ſunt veri compromiſſarij nec agunt, ex eo, quod interſit. 36.*
25 *Indignus epiſcopatu alio eſſe poteſt epiſcopus.*
26 *Iudex vt quis ſit non quærendum, niſi virtute irrumpere poſſit iniquitatem, & ratio.*
Sublimiora, vel altiora te fugias, & ratio, ibid.
27 *Ex poſtulatione propter neceſſitatem facta ius oritur.*
28 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſæ.*
Mandata, quæ principales facere poſſunt videntur. §. 2. & nu. 30. §. 1.
Roborari poteſtatem datam re integra a quibus nequeat, & 3. & numero. 30. vſque in finem cum ſequentibus numeris.
31 *Poſtulare an aliud ſit, & eligere.*
Prouiſionis poteſtate comprehenditur electio, poſtulatio, & præſentatio, ibid.
32 *Integra re multa tibi licet, quæ non licet ea non integra, remiſſ. & nu. 33. cum ſequentibus num. quando res integra dicatur. 39.*
33 *Diſcordia non eſt iuſta cauſa ſuſpicionis, & naturaliter iniuſta.*
35 *Poteſtatem eligendi in alios ſemel transferendo non amittunt electores.*
Imperium quando quis præſes, vel legatus a ſe dicatur abdicare. ibi.
36 *Intereſſe, quod ſua quis dicat, non agitur in ſpiritualibus.*
38 *Gratiam an voluerit facere capitulum compromiſſarijs, quomodo ſcitur, & allegans gratiam, eam probabit, ibid.*
Compromiſſum in electores factum præſumitur ob eccleſiæ prouiſionem, ibid.
40 *Factum ſine verbo non ſufficit, ex mente, & nu. 42.*
41 *Electio compromiſſariorum an valeat, ſi vnus ex eis excommunicatus eſt.*
43 *Electio hic quare non tenuit.*
44 *Poſtulationem propriam, an reuocare poſſent poſtulantes.*

CAPVT XXX.

1 In cauſis. Caſus † Poteſtas data cõpromiſſariis, de eligendo re non integra, ideſt poſt quam habuerunt de eli-
a gendo optimum tractatum, reuocari [a] non poteſt, &c.
2 ſunt † tres partes, prima ponit allegationem poſtulati, ſecunda ibi, nuntii vero, ponit allegationem electi. tertia ibi, quia vero, negocium partim diffiniendum committi[& infra] deciditur, quod partibus pro infraſcriptis electionibus coram papa conſtitutis, & data audiẽtia cauſæ, pars epiſcopi propoſuit, vt ſequitur [Conueniſſent] forſan in vacatione, de qua ſupra eo.
3 per inquiſitionem [Duos] licet † curandum ſit de numero ſcrutatorum, non tamen de numero compromiſſariorum, vt hic patet ſecundum Goffr. de eodem ergo
4 † non aliunde, & hoc propter formam mandati, & vtile eſt hoc, quia præſumuntur melius debere ſcire, quid expedit; & fidelibus procurare, Ho. [Qui] ſcilicet quinque electores [& a Singulis] non † tamen ſingulariter,
5 ſed in communi, Hoſt. vt probatur infra. §. quia vero. vnde dicebat Vin. q ſicut ex ſingularibus conſenſibus
6 communis fieri debet electio, ita † ex ſingularibus cõſenſibus communis translatio, dicit tamen, quod fieri poterit per hũc modum. nos tales transferimus, Compoſt. infra eod. quia propter, dicit papam terminaſſe contrarium, quia licet electio vt vniuerſitatis, tamen translatio poteſtatis eſt etiam ſingulorum, qui
b transferunt ius, quod habent [b] dicit † etiam ibi, q
7 papa viſus eſt ſentire, quod non ſufficiat, quod vnus aliis non contradicentibus, vel aliquibus ex eis reſpondentibus compromittat ſuo, & illorum nomine, imo propter magnitudinem negocii ſinguli debent ſigillatim requiri, & expreſſe in hoc conſentire,
8 vt ſic deliberationi ſit locus, nec † valent nominationes quę fiunt ſine debito tractatu. 2. q. 2. poſt princip. [Quem illi] quinque, & † poteſtatem habent a ca-
9 pitulo, non ab illis duobus. ſi quod cuiuſque vniuerſ.

Item

Item. §. 1. & idem ſi adhuc iſti 5. alios deberent eligere electores, ſecundum Inn. & Ho. vel tres hoc videbatur intelligi, de arbitris. c. 1. de hoc infra eo. cum iure [Ab eis] ſ. de capitulo primis compromittentibus [epiſcopum conuenatum] qui forte fuerat ipſorum præpoſitus, ſupra eo. per inquiſitionem [Capitulo publica-
30 tunt] poſtulatio † ergo publicanda eſt capitulo, non tamen populo; poteſt tamen tolerari, & ſic ſeruat conſuetudo, quod ſolenniter publicatur etiam populo, & ha-
31 bet † in aliquibus hæc poſtulatio vim electionis, quia cum aliter nullus debeat eſſe epiſcopus, niſi canonice
c electus, iſte plus non eligetur [c] ſed ſi approbabitur poſtulatio, fiet epiſcopus, vel caſſabitur, & alius eligetur, vt hic, & infra eod. ſcrip. & ſupra ti. primo per totũ, in
32 hac autem poſtu. † ſeruabitur ſecundum Innocen. forma concilii, quia propter. infra eo. 61. diſt. epiſcopus. poteſt tamen & aliter, ſ. ſine ſolemnitate illa poſtulatio, de qua habes eod. titul. Oſius, & ca. vlt. & §. ſed a-
33 liud, & ſatis eſt honeſtum & † vtile, vbicunque aliquis a laico debet poſtulari, vel ab alio, quam ab illo, qui debet confirmare, quod hoc vltimo modo fiat poſtulatio, & poſtea ſolenniter eligatur, & hoc verum, quando talis eſt poſtulatio, cuius electionem tãtum illius, a quo poſtulatur, conſenſus impedit, vt circa libertos eccleſiarum promotos ad ſacros, ſi poſtulentur ad regimen eccleſiæ, aliorum enim liberti ordinari non poſſunt, ſi patronus ibi aliquid retineret. 54. diſtinct. quicunque, & c. fina. Si vero adhuc ſit aliud impedimentum, quod ipſum eligi prohibeat, iterum poſtulabatur cum ſolem-
34 nitate decre. quia propter. Si † vero confirmator omne impedimentum tollere poteſt, tunc videtur vtilius primo facere ſolennem poſtulationem vt tollantur circuitus, & ſic fit communiter in iuribus, quæ de po-
35 ſtulatione loquuntur, non † tamen negat Innoce. quin ſit in optione ipſorum poſtulare abinitio cum ſolenni-
36 tate, vel ſine, nec † credit Innocen. vim faciendam in illo, qui a pluribus poſtulari debet, a quo primo poſtuletur, quia non erit matrimonium iniciatum, donec omnes conſenſerint, quorum conſenſus eſt neceſſarius, aliter ſequeretur abſurdum, quod ſepararet
37 Archiepiſcopus matrimonium iniciatum, dicit † etiam, quòd non currit iſtis ſpatium trium menſium, ſi propter has multas poſtulationes etiam occultas, & non ſolennes protrahatur electio vltra tres menſes,
d cum [d] hoc ſit iuſtum impedimentum, nec ſint interim in mora, infra eodem, ne pro defectu. allega. Hoſti. C. de inoffic. teſtam. contra maiores. infra de conceſ. præben. quia diuerſitatem. Idem Compoſto. ſupra titul. primo. cap. 1. vbi omnia prædicta tractaui: alleg. ff. ad l. Iul. de adul. l. quinquennium [& infra] hic concludebat, electionem Archidiaconi caſſandam, & poſtu-
38 lationem ſuam admittendam [nuntii] id eſt † procuratores. ſic ſupra eodẽ dudũ, Hoſt. [diffiderent] id eſt
39 † diſſentirent, vel diſcordarent. cap. auditæ. 5. quæſt. 4. in loco ad eos quinque compromiſſarios [ex parte noſtra] ſcilicet papæ, & eſt hoc ſecundum vulgare ruſticorum [quam eis] cautius dixiſſet, ſi quam eis commiſerant, Hoſtien. de hoc infra de exceptionibus, cum venerabilis [reuocarunt] quantum in eis fuit
20 [Ad fores] id eſt † portas, quæ alibi appellantur valuæ, infra de ſpon. conſultationi, Hoſtien. & huic litteræ concor. 50. diſtin. in capite [Campanam] in
21 † minoribus negociis, ſecundum Innocent. ſufficit
e hoc ſignum [e] in electionibus, quibus vocari debent abſentes, ſecus. non enim ſufficit vocari decuriones per tabella. C. de prædi. cur. l. g. fin. libr. 10. Hoſtien.
22 de † hominibus ex caſtris vocatis per præconem, vt veniant ad electionem, cum campana ſonabit, diſputauit Iacobus canonicus Bonon. an pulſata poſt-

modum campana hora prædicta. 30. qui conuenerunt, poſſint electionem facere, cum in vniuerſitate ſint circa numero centum? Et tenuit, quòd illa citatio valuit, ſi facta fuit auctoritate alicuius præſidentis vniuerſitati, alleg. de maior. & obedien. cap. primo. dummodo citationis tempore illi de vniuerſitate præſentes eſſent in loco, & tunc valebit citatio per campanam, ex quo ſciri poterat, quid fiebat. 1. diſtinc. ius militare: de off. cu. cap. 1. & 3. quæ allega. hic in gloſſ. Sed ſi tunc illi de vniuerſitate erant abſentes, non valuit citatio, cum per litteras, vel nuncium citari debuiſſent. ſupra eodem. cum inter vniuerſas, de offic. delega. prudentiam, non per campanam tantum, facit quod dicam infra eodem coram, ſuper prima gloſſ. Si autem non per præſidentem vniuerſitati, ſed procuratoribus ali-
f quibus de vniuerſitate factum fuerit præconium, [f] & prædicta pulſatio, diſtinguit, aut labebantur tempora 4. menſium ad id ſtatuta: & tunc & minor pars coadunata potuit alios citare: quia forſan eligere poſſet
g præſentandum, aliis non citatis, etiam ſi eſſet vnus ſolus, ne perdat ius eligendi, ar. 63. diſtin. c. 8 fin. ſi autem non labebatur tempus, non valuit citatio minoris partis, cum hoc ſpectet ad partem maiorem, quæ habet inſtar totius capituli, ff. ad municipa. quod maior, ſupra eodem cum inter canonicos, in princ. & debebunt tunc duæ partes eſſe præſentes, & conſentire illarum duarum partium pars maior, & not. ideo ſupra eodem, licet, in gloſſ. penult. & vt ibi remiſi, teue, quod not. ſupra eodem cum nobis olim, in gloſſ. nun quid, & ca. bonæ. 1. in gloſſ. ſi citati [Moris] in ipſa eccleſia [& infra] quare ipſius electionem confirmari petebant, & poſtulationem epiſcopi, non admitti [Præceſſerat] electionem Archidiaco. [Quam poteſtatem]
23 eligendi [in tractatu] ſint ergo † cauti compromiſſarii, vt cito faciant tractatum: quia proceſſus ad tra-
h ctatum facit rem dici non integram [h] aliter ſumitur
24 infra eodem. vbi periculum, §. ſanè, & vide quod ibi dicam ſuper gloſſ. an † vero compromiſſarii vbique poſſint eligere, dicam infra eodem, quia propter, ſu-
25 per verſicu. committatur [& idoneam] ergo † licet eſſet epiſcopus, poterat eſſe indignus alio epiſcopatu, quod dic vt not. infra eodem. ſcriptum, in gloſſ. ante
26 penultim. [Extirpandam] bene conuenit † verbum eccleſiaſtici. 7. poſt princip. noli quærere fieri iudex, niſi virtute irrumpere poſſis iniquitatem, ne forte pertimeſcas faciem potentis, & ponas ſcandalum in agilitate tua; concord. 1. q. 1. non eſt putanda, in fi. Seneca. l. de virtutibus, ne in re altiori te ponas, in qua ſtanti tremendum, & deſcendenti cadendum, Hieron. ſuper Daniel. C. excelſa periculoſius ſtant, & citius corruunt, quæ ſublimia ſunt. Ouidius libro 3. de triſtibus. Tu quoque formida nimium ſublimia ſemper. Propoſitique tui retrahe vela precor. & 2. metamor. vix vlla potentia longa pullulauit, & quandoque radices egit Hoſtien. habetur idem verbum de ſimo. dilectus,
27 2. in principio, & ibi exponam [Neceſſitatem] nota. per Hoſtien. ex poſtulatione facta propter neceſſitatem eccleſiæ ius oriri, remittit ad not. ſupra eodem, cum non. & infra eodem, ſcriptum [eorundem] ſcilicet canonicorum tribuatis, ſequebatur in antiqua, quòd alias capitulum ſibi eligeret perſonam idoneã, & Ioan. Vincent. & Compoſt. hic retractabant, ea quæ ſunt expedita infra eodem ſi compromiſſarius, libro
28 ſexto. ¶ Gloſſ. † hic habes, reſpondet per quæſtionem, an datus ad eligendum poſtulet: arguit quòd ſic, per hoc c. inducens 7. alia iura: ad contrarium inducit 6. ſoluit, & contrariis reſpondet. ¶ Gloſ. ergo ſi, reſpondet per quæſtionem, an poteſtas compromiſſariorũ poſſit reuocari, & primo probat, quòd poſſit re integra

integra inducens quatuor. Secundo, ꝙ non poſſit, inducens quinque. Tertio, ꝙ ẽt re integra reuocari poſſit, inducens duo. Quarto, ꝙ re non integra non poſſit. Quinto ponit opin. quam approbat. Sexto opin. quam nõ approbat. ¶ Tertia gl. no. ibi acquirit, &c. ſupra cõ-
29 trarium, & ſolut. ¶ In † 1. gl. [ibi iubemus igitur] vide de conſue. cum dilectus, in 3. gloſſ. ¶ In gloſſ. Infra de [ibi, c. 1.] & ibi dicam de multiplici ſigno campanę ſuper 1. glo. ¶ In gl. hic habes [ibi, ad legatum] datus ad legatum petendum. petit tabulas exhiberi [& ibi, ad rem mobilem] ſequitur petendam datus procurator, ad exhibendum recte aget [& ibi, §. in hac ſecunda] fideiuſſor quantitatis non tenetur defendere; ſed ſi defendit & obtinuit, ſumptus petet, quia iuxta mandatum fecit [& ibi, l. vlt. in fi.] ſi mandaſti mihi, ꝙ fide iuberem pro Titio, & ego non fideiuſsi. ſed mandaui creditori, teneris mihi mandati [& ibi, mandato] ſequitur general. non contineri tranſactionem deciden di cauſam interpoſitam [Et ibi, tranſactionis] hanc, & ſequentem, & §. procura. vide de reſcript. nonnulli, in prin. pen. gloſſ. [& ibi, Pomponius] procura. ſine ſpeciali mandato non intentat interdictum, de libe. exhibẽ. [& ibi, oratio] ſequitur, imperatorum, quæ prohibuit nuptias ſenatoribus, de ſponſalibus, intelligitur. ¶ In glo. ergo ſi [ibi, dedi. §. 1.] ſi dedi tibi 10. vt Stichum manumittas, ſi pęniteo re integra, illa condicere poſſim [& ibi, ſi pecuniam] in princ. vide de app. cum ceſſante, ſuper prima glo. [& ibi, ſiue] loquitur de patre, qui donauit filiis emancipatis, vel in poteſtate conſtitutis, ſed facti ſui iuris illas volente patre renuerũt [& ibi, quamuis] vide de renunciationi. poſt translationem, in glo. ſtatim [& ibi, ſi donationem] ſequitur, rite feciſti hanc auctoritate reſcripti noſtri, reſcindi non oportet [& ibi, perfecta] ſequitur, donatio conditionis non capit poſtea [& ibi, ſi venditor] loquitur in venditore, qui certum morbum patefecit emptori [& ibi, ſed ſi in ſeruum, in fi.] vadunt compromittentes ad alium arbitrum [& ibi, ſi conuenerit] vide de iudicus. capit. 1. ſuper gl. ſed nonne, & ibi, §. 1. in fi. Si actor vniuerſitatis decurionum decreto prohibitus, ſic obſtat exceptio. non enim permiſſa videtur niſi per-
30 miſſa durat. ¶ In † glo. 1. in fi. & no. ſupra de conſuet. cum dilectus, in 4. gl. ¶ In glo. hic habes, [ibi poſtulare] de hoc 61. diſt. nullus, circa fi. in 1 gl. & 8. quæſtio. 1. licet in 1. gl. & 21. q. 4. innocens, in vltim. gloſſ.
31 Dixit Hoſt. ꝙ † de iure videtur cõtrarium, quia aliud
i eſt eligere, aliud poſtulare[i] ſecus ſi poteſtas prouidendi, quia tunc comprehenditur electio, poſtulatio, & præſentatio, ſed benigna interpretatione dictum glo. ſeruatur ſecundum eum [& ibi, Innotuit] non habuerunt ibi mandatum ad eligendum, ſed ad cõfirmationem petendum, & in fi. Et loquuntur in his, quæ requirunt ſpeciale mandatum, infra de procur. qui ad agendum, in fi. libr. 6. ¶ In glo. ergo ſi res, [ibi, Bona fides] multas concor. quibus licet re integra, quod non
32 licet re non integra, vide no. ff. de vaca. mu. l. prætor. §. fi. [& ibi, iurauerunt] ſcilicet compromiſſarii [& ibi, inter canonicos] & infra de reg. iur. quod ſemel, lib. 6. [& ibi, poſſunt reuocare] ad hoc ff. locati. cum in plu-
K res. §. mandaui. Sed illud fuit propter mendacium[k] conductoris, aliter opere cœpto non liceret pœnitere,
l Vinc. Idem ibi not. Accur.[l] ſecundum Ioa. [& ibi, quæ
33 omnia] & infra c. 2. li. 6. [& ibi, iam ſuſpecti] nõ eſt † iuſta cauſa ſuſpicionis diſcordia, quæ naturaliter ineſt, & in compromiſſo fuit expreſſa, vt patet in prin. ca. ſecundum Gof. & Hoſti. [& ibi, iudicare] hoc verum eſt
m in ordinario committente etiam re non integra[m] in delegato ſecus, infra de offic. deleg. quamuis, libr. 6. Sed eligere competit ordinario iure, ſupra eod. ca.

1. ergo etiam re integra poterit reuocari. Compoſt. ad
34 quando [& ibi, Maxime] vel ideo hoc † dixit, quia electores nõ conſenſerant verbo compromiſſo, ſed facto nam ſi verbo tantum conſenſiſſent, ſuffeciſſet, ne poſſet reuocari, ſecundum Inn. & ibi, Io. Tan. & Phi. & ibi [cauſam, quæ] & infra de conceſ. præbend. conſtitutus [& ibi, alius] dicunt Vincen. & Goffred. hic, & ſupra eo. cauſam, & Hoſtië. hic, dicebat enim Vincen. hic non, quod intererat electorum poteſtatem reuocari re integra, quod ipſi in capitulo vocem habebunt, vt alii. Sed ſi res non integra, intereſt eorum, ne propter diſſentientes reuocetur mandatum, quia iam ſinguli ſciunt quibus electores fauent, quod re integra neſciebant, & in fi. Alii diſtinguũt, vtrum capitulum dederit poteſtatem commiſſariis intendens eis facere gratiam, an non: ſed ſimpliciter intendens prouiſionis expedire negocium, primo caſu etiam re integra non reuocantur, cum ſit quædam donatio, periura inducias In ſecunda parte gloſſ. in ſecundo caſu locum habet diſtinctio, an ſit res integra, necne, ad hoc ff. de pac. ſi cum fundum, & infra de conceſ. præben. conſtitutus, vbi hoc approbat Innocent. vt ibi dicam in glo. con-
35 tra. nec † ob. ff. de offic. præſi. legatus, quia verum eſt, quod præſes non poteſt a ſe abdicare imperium retinendo dignitatem, vel vniuerſalem iuriſdictionem, non poteſt facere, quin ſaltem in aliquibus iuriſdictionem habeat ſuper omnes: renunciando vero dignitati, vbi & prout debet, bene perdet imperium, non ſic in electoribus, qui bene poſſunt vna vice ex toto poteſtatem eligendi transferre, infra eodem, quia
36 propter. Item non † obſt. quod ex compromiſſo agitur ſolum ad intereſſe, nam iſti electores pro tanto dicuntur compromiſſarii, quia ſolent conſtituentes promittere ſe ratum habituros: tamen ex illa clauſula nil
n eis acceſſit[n] & proprie ſunt quandoque donatarii. Item dato, quod verum compromiſſum eſſet, tamen in ſpiritualibus non ageretur ad intereſſe, ſed ſemper tenet, quod fit per compromiſſarios, ſecundum Inno-
o cen. qui remittit infra de arbit. dilecti.[o] Item † dicunt
37 Innocen. & Compoſt. quod re integra poſſunt omnes communiter reuocare mandatum, & vnus ſolus ſingulariter, cum non poſſit a principio compromitti vno ſolo contradicente, infra eodem, quia propter, ea ratione nec vno ſolo reuocante, & ſic non obſt. quod dixi ſupra titu. 1. bon. 2. ſuper gloſſ. ideo dicit. Io. & Ph. dixerunt contra, ſcilicet, quod quia in hoc caſu illi, in quos compromittit, ſint de numero compromittentium eis inuitis poteſtas maxime re non integra reuocari non poterit, ſed Vincen. illam ratio-
38 nem inducit in contrarium, vt ſupra dixi ¶ Sed † qualiter ſcitur, an voluerit facere gratiam, an non, reſpon. ex his, quæ præceſſerunt, vt ſi petiit epiſcopus gratioſe a capitulo poteſtatem prouidendi. Sed ſi ex geſtis nullo modo apparet, an gratiam intenderent facere, vel non, præſumitur illud factum ob prouiſionem eccleſiæ: quia qui gratiam allegat, illam probare de-
p bet. infra de translatio. cap. vlt.[p] Si † quæratur, quan-
39 do dicitur res integra. reſpon. quando ab ſubſtantialia negocii non eſt proceſſum, licet aliqua de ſolennitatibus ſint facta, vt ſi cantauerunt miſſam, intrauerant capitulum. ſed nil de electione tractatum, cum autem de elect. tractauerunt, tunc non dicitur res integra, ſicut in reuocatione procur. litis conteſtatio. facit rem non integram, licet multa præcedant, Innocen. Compoſt. Si igitur vnus nominauit Titium, dicẽs illum bonum; alter dixit diſplicet, res non eſt integra ſecundum eos. ¶ Sed quid ſi compromiſſarii recedunt in totum ab illo tractatu, vel elegerunt Titium, qui non conſentit, vel conſentit, & renun-

ciat

obat, & compromiſſum erat tale, quòd compromiſſarii habebant iterum eligere, dicetur ne quo ad reuocationem res integra? videtur quòd ſic, de offi. deleg. in

39 litteris, Compoſt. contra, † arg. hic, & de cler. non reſid. relatum, & C. quomodo, & quando iudex, ſi præſens. Inducit etiam, quòd cum habeant onus incurrendo forſan aliquorum odium, quos non nominarunt, nec elegerunt, dignum eſt, vt non priuentur ho-

40 nore officii, dixit † autem hic Inno. quòd eo caſu, quo locus eſt reuocationi poteſtatis compromiſſariorum, debet reuocatio fieri verbo, non ipſo facto tantum, ſcilicet eligendo, debet ergo denunciari compromiſſario, ne eligat: aliter teneret electio per eum facta, priuſquam ſciret electionem factam a domino, arg. ff. de procura. ſi procura. ff. de iudi. iudicium, ff. de inſtito. & ſi. §. primo, & 2. facit cle. de renunc. capit. vno, & puto, quod exceptio in illo cap. poſita locum habeat

41 in hoc caſu, quædam † ſimilia, in quibus factum ſine verbo non ſufficit, vide inf. eo. eccleſia. 1. ſuper gloſ. 2.

42 ¶ Quærit Comp. quid ſi vnus ex compromiſſariis † excommunicatus eſt, an valeat ipſorum communis electio? reſpon. q non ſi publicè eſt excommunicatus. infra de procura. c. ſi. de re iudi. ad probandum. Si vero occultè, tunc ſi duo tantum ſunt compromiſſarii, non valebit, arg. ff. de arb. Pedius, & infra de re iudic. duobus, in fin. Si verò ſunt tres, vel plures, adhuc videtur idem, quia non vt receperunt ſententiam dixerunt, vt in l. Pedius, & eod. tit. ſi plures alii dicunt, q ex quo ille tertius excommunicatus præſens eſt, non obeſt excommunicatio, ſicut nec contradictio. ff. de ar. ſicut, putat autem Comp. hoc certum, q in datione poteſtatis dictum fuiſſet, q omnes, vel maior pars prouiderent, non obeſſet occulta excommunicatio partis minoris. ff. de arbit. ſed ſi ita. ¶ In gl. pen. ibi, reuocari, ergo multomagis non admitti, infra de iureiu. quemad-

43 modum. ¶ In gl. vlt. in fi. vnde, q † non tenuit hic electio, nó fuit propter poſtulationis publicationem, ſed propter defectum poteſtatis in compromiſſarios iam translatæ, ſecundum Comp. qui hoc notat ſup. tit. 1. c. ſi. vnde dicebat Inn. hic, q obſtabat hic fides præſtita in compromiſſo, & quia non ipſi, ſed compromiſſarii

44 poſtularant. dicebat etiam, quòd † propriam poſtulationem reuocare non poſſent, niſi conſentirét omnes, vel maior pars. ff. ad municip quod maior. dicit Hoſti. quòd forte requirentur duæ partes, nam aliter non eſt plena concordia, ar. ſupra c. licet, cum concor.

ADDITIONES.

a ¶ Reuocari. Vtrum autem poteſtas conferendi alteri conceſſa poſſit reuocari, vide not. in c. conſtitutus, de conceſ. præb. & ibi gl. & Ioa. format contrarium huius decre. Bald.

b ¶ Habent. Vide gl. quę incipit, ſed nonne, & ſuper illa Io. And. in c. ſicut cum, de elec. lib. 6. & in c. bonæ, el. 2. ſuper gl. ideo dixit, de poſtula. præl.

c ¶ Eligerur. Vide Io. An. de poſtu. præla. c. 1. in gl. fi. & ſuper illa.

d ¶ Cum. Facit quod no. Io. And. ſup. eo. cum Vintonienſis, poſt. gl. in ver. ſed quæritur.

e ¶ Signum. Quia in illis non fit vocatio de neceſſitate, vide gl. in c. cum in eccleſiis, de præben. lib. 6.

f ¶ Præconium. De citatione per edictum, vide in cle. 1. de iudi. & Bart. in extrauaganti ad reprimendum.

g Capitulo. Vide Ioan. An. ſupr. eo. cum nobis, ſuper gl. nunquid, verſi, quid ſi omnes.

h Integram. Vide in l. ſi pecuniam. ff. de cõdictio. ob cauſam. & ibi Barto.

i Poſtulare. Quia poſtulatio non eſt neceſſarium præambulum ad electionem, & vide gl. in c. 1. de offi. deleg. & Bar. in l. a. ff. de iuriſd. omn. iud.

k ¶ Mendacium. Et ideo dicit ibi Alberi. de Roſa. in d. §. mandatu, quòd propter mendacium conductoris poteſt locator a contractu recedere, & ille §. ſecundum eum eſt contra multos opifices, qui communiter dicunt opus fieri poſſe minoribus expenſis: quam poſſit re vera, quod bene not.

l ¶ Accur. Quia dolus dedit cauſam contractui, vel ſaltem incidit in contractum, ibi vide Bar. & ad materiam gl. vide plenius per do. Bart. de Sal. in l. mandatum. C. man.

m ¶ Integra. Et an poſt reuocationem non notam iudici reuocatio valeat proceſſus, vide Cy. & d. Bar. de Sal. in l. mandatum. C. man.

n ¶ Glo. Pro iſta diſtinctio. bene facit ca. ſi cui de præb. libr. 6 & ibi vide Ioan. And.

o ¶ Acceſſit. Idem not. ſupra eodem cauſam quæ. ſuper compromittentes.

p ¶ Dilecti. Ibi vide Ioan. And. in gl. al ernatiue.

Vltimo. Facit ex no. Ioan And. poſt Archidia. de præben. ſi cui, lib. 6. & vide Barto. in l. 2. ff. de optio.

SVMMARIVM.

1 *Canonicorum electio de conſuetudine, poteſt ad ſolum capitulum pertinere, vide num. 14. & 15.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Debitum pro conſueto.*

Canonici ex debito tenentur ad obſequium eccleſiæ, ibi.

4 *Canonicis negligentibus eligere, eliget epiſcopus termino ſtatuto prius eis ad eligendum.*

5 *Eligere pro creare.*

Electio propriè non fit ab vno, ibid.

6 *Poſſeſſio retinetur in incorporalibus per contradictionem.*

7 *In libello plures articuli poni poſſunt.*

8 *Conſuetudini præſcriptæ ſecundus vſus non præſcriptus non præiudicat in petitorio: ſecus in poſſeſſorio.*

9. *Conſuetudo ſpecialis ſufficit, ſi non probetur generalis, ſine illa hæc non ſufficeret.*

Notarij ius, ibid. ver. notorium.

10 *Epiſcopo an dabit conſuetudo ius eligendi irrequiſito capitulo.*

11 *Epilogus, & ſuffragium gloſſ. & num. 12.*

Canonicorum numerum, qui deficit in vna eccleſia, epiſcopus an replere ſine canonicis poſſit, vel contra, & numero 13. § primo.

Iure ſuo, qui vtitur, non facere iniuriam videtur, ex citatis legibus in ſuffragio. §. 1. excipias, vt num. 16.

13 *Additio gloſſarum, & num. ſeq.*

Electio canonicorum ad capitulum an tantum pertineat, an ad epiſcopum, an ad vtroſque, & numero 14. vide nu. 1. vtra vero præferretur electio, ſi communis ſit eu vtriſque, & epiſcopus vnum eligit, & alterum capitulum, numero 15.

14 *Eccleſię negocia quantum ſint prælato, & capitulo communia.*

16 *Nocere vicino prædio non licet mihi per irrigationem mei.*

17 *Poſſeſſorio hic in prima agebat epiſcopus.*

18 *Moleſtare quibus modis epiſcopum hic canonici dicerentur.*

Contra minis terrentes electos ad epiſcopatum, quæ competeret epiſcopo actio.

CAP. XXXI.

1 Cum eccleſia. Caſus † De conſuetudine poteſt canicorũ electio ad ſolum capitulũ pertinere, concordat ne ſede vacan. c. vno, de regula.

2 c. vlt. lib. 6. Communis † diuiſio, nam in prima decisa conſultatio. In ſecunda reſponſio, ibi, mandamus, qua-

3 tenus debito, ideſt † conſueto. non enim habebat eccleſia certum numerum ſecundum Aegy. Hoſtiẽ. vero pro hoc no. canonicos ex debito teneri ad obſequium eccleſiæ, de cle. non reſi. c. pen. cum ſim. [Longo] dicit

4 † Inno. q vbi non ſunt diſtinctæ præbendæ etiam canonicis negligentibus epiſcopus non poteſt eligere canonicos, ſed ad eligendum coget illos per eccleſiaſticam cenſuram, ſit ratio: quia non inuenitur in iure expreſſum, quòd epiſcopus ſuppleat in hoc caſu, arg. de ſupp. ne. præla. Romana. Hoſtien. contra, & hoc placet,

cet, dicens, quòd epiſcopus poterit terminum ſtatue-
re ad ſupplendum defectum: alias, quòd poſtea ipſe
prouidebit, & ſupplebit, ad hoc de offi. ordin. irrefra-
gabili, §. exceſſus, & c. quanto, & c. ad reprimendam,
& c. ſignificauit, & de offi. deleg. prudentiam. §. ſexta.
expreſſius in auten. de ec. tit. §. ſi quis autem. pro re-
demptione, & §. ſe. colum. 9. quæſtio. 3. cum ſimus. nec
ob hoc, quia nec canonicis hic aſſignauit terminum,
& intendebat eligere, vt is, ad quem pertineret, facit
quod no. de conceſſio. preben. ex parte, nec obſt. ratio
Innoc. quia licet hoc caſu per Lateranenſe concilium
non deuoluatur poteſtas; tamen per ius commune ha-
bet circa hoc prouidere. 10. quæſtio. prima regenda. &
c. ſeq. & 12. quæſtio. prima. præcipimus, de vi. & hone.
cle. quoniam, de cle. non reſid. capit. pen. vnde ex quo
per hominem eſt terminus appoſitus, ſupplet ſuperior
negligentiam, facit infra eodem venerabilem, verſi.
quòd autem, & quod not. de re iudi. ad apoſtolicę, li. 6.
5 in glo. fi. [Elegit] Hoſtien. † exponit ideſt creauit, quia
electio propriè non fit ab vno. rem. ttię ſupra de poſtu.
gratum; alleg. infra de conceſ. præben. dilectus, & ca.
litteras, & dicit, quod ſic impropriè ponitur ſupra eo-
dem querelam. §. 1. [In eadem eccleſia] & pro epiſco-
po facit, infra de inſtitutio. ex frequentibus. [Quos] ſci-
licet per epiſcopum electos canonici antiqui nolue-
6 runt, not. Abb. quòd † in incorporalibus per contradi-
ctionem retinetur poſſeſſio [& infra] hic deciditur cũ
cauſa commiſſa fuiſſet epiſcopo Florentino, & ipſe pro-
ceſſiſſet ſuper duplici petitione epiſcopi, dubitauit ſu-
per ferenda ſententia, & conſuluit papam, qui reſpon-
7 det, vt ſequitur [Articulo] in eodem † enim libello plu-
res articuli poni poſſunt, de hoc ſupra eodem quere-
lam [Electione] iam facta, vt differat a ſequenti [Me-
moratus] ſupple canonicos inſtituiſſet, ſecundum Ho-
8 ſtien. aliter † innueret hic, quòd ſecundus vſus non
præſcriptus non præiudicet conſuetudini præſcriptæ,
quod in petitorio verum eſt; in poſſeſſorio ſecus, ſu-
pra eodem querelam, de iure patro. conſultationibus
[vti.] de cętero, vt differant a primo, Io. [Maximè] hoc
9 dixit ſm Hoſt. quia & ſi non † probaretur generalis cõ-
ſuetudo, ſufficeret ſpecialis, & ſm Aegy. ſine ſpeciali
non ſufficeret generalis. Hoſt. allegat prium, de cenſi.
ſuper eo, de offi. Arch. c. fi. [Notorium] & pro ipſo nõ
ſint aliæ probationes, Inn. [Irrequiſito epiſcopo] quid
10 in conuerſo caſu dabit ne conſuetudo hoc ius epiſco-
po, quòd nec capitulum requirere teneatur. Hoſtien.
remittit, infra de his, quę fi. a prela. ca noſcitur, dic vt
11 ibi dixi. ¶ Prima † gloſſ. obiicit, & ſoluit. ¶ Secunda
gloſſ. obiicit, allega. contra obiectionem, & ſoluit:
alle. tria iura, quib. rñdet. ¶ Pen. glo. obiicit, & ſoluit.
12 ¶ In gl. ſecunda [ibi, determi. nu. cle.] circa medium,
vbi numerum, qui deficit in vna eccleſia epiſcopus re-
plet de eo, quod ſemper abundat in alia [& ibi, non
tantum] vide in prealle. cap. cum olim, ſuper vlt. glo.
¶ In tertia gloſſ. [ibi, iniuriam, §. 2.] qui iure publico
vtitur, non videtur iniurię cauſa faciendæ id facere,
a iuris enim executio non habet iniuriam[a] [& ibi, illud.
1. reſpon. in fine] vide de dolo, finem, ſuper gloſſ. ſed
nunquid [& ibi, ſi in meo] Si in meo fundo ſuperat a-
qua, quæ venas habebat in tuo, quas inciſiſti ita,
quòd aqua plus non peruenit ad me, non teneris, nec
vim facis, ex quo mihi ſeruitus non debebatur [& ibi,
Proculus] ex ſtipulatione damni infecti tibi non tene-
tur is, qui aliquid iure fecit in ſuo, licet illud tibi con-
ſuetum commodum auferat [& ibi, cum eo] ſequitur,
qui tollendo obſcurat vicini ædes, quibus non ſeruit,
nulla competit actio [& ibi. domum] ſequitur, ſuam
reficere vnicuique licet: dum tamen alteri inuito non
officiat, in quo ius non habet [& ibi, Qui vias] ſequi-
b tur publicas muniunt, ſine damno[b] vicinorum id fa-
cere debent [& ibi, §. Ariſto.] Iſta lex non probat ad
quod inducitur, dicit enim, quòd habens ædificium
ſuperius, niſi ſeruitus appareat, non tenetur habere
feneſtras pro fumo inferioris recipiendo: tamen, pro-
ut naturaliter aſcendit fumus, bene tenetur recipere,
niſi fiat animo nocendi, & illud patet. ff. de iniur. l. fi.
¶ In gloſſ. antepe. [& ibi, quod ſi non] vide de priui.
ſi de terra, ſuper gloſſ. 2. ¶ In gloſ. vltim. [ibi, ſi de in-
terpretatione] circa legis interpretationem quæritur,
quo iure ciuitas retro in his caſibus vſa ſit: quia con-
13 ſuetudo optimè interpretatur legem. ¶ In † gloſſ. 1.
ibi. ex parte, & infra de præben. dilecto. ¶ In gloſſ. 2.
[ibi colla. 3.] facit 1. quæſtio. 3. ſi quis epiſcopus, infra
de hæreticis, cum ex iniuncto, in fi. de reſcrip. gratia,
libr. 6. & de præben. ſi tibi [& ibi, diaconi] Vlti. ad fin.
14 [ibi, Dico, quòd] idem † not. de ſupplen. ne. præla. ca.
fin. in prima gloſſ. & de offic. ord. irrefragabili, in quar-
ta gloſſ. Idem Io. in preallc. §. 1. 11. diſtinct. & 100. d.
c cap. primo. ver. pontifex.[c] Idem Vinc. hic Phi. & Goffr.
facit pro iſtis, infra de fideiu. quod quibuſdam, & in-
fra de magiſtris, quia nonnulli. §. verum: ſed Hoſtien.
ad hoc reſpon. vt ibi dixi, & vide ſatis per eum in ſum-
ma, de elect. §. quis poſſit eligere, ver. quid, de præbẽ.
& in verſic. ſequenti, qui incipit, cum quæritur de be-
neficio, inuenies ad litteram, quaſi diſtinctionem
quam hic poſuit, & ideo illam hic decido. Innoc. non
aliter ſoluit, niſi quòd ſtatur conſuetudini. Compo. di-
cit, quòd ad epiſcopum ſpectat electio, quam facere
debet de conſenſu capituli, & ſic iura concordant, &
differt hæc opinio ab opinione gloſſ. quod patet: ne ſe-
de ua. cap. vno, libr. 6. Hoſtien. tenet, quòd ad epiſco-
pum ſpectat, quam facit cum conſilio capituli, & ſi ibi
alicuius ſpecialiter intereſſet, faceret illam de illius
conſenſu, pone exemplum, de offic. Archidia. ad hæc.
§. final. hoc dicit verum, niſi omnia eſſent communia
prælato, & capitulo: tunc enim prælatus hoc face-
ret de conſenſu capituli, ſic poteſt intelligi, de appel-
lati. a collatione, libr. 6. vbi hoc tractauit Archid. a ca-
nibileligeos, pro hac ſua opinione inducit Hoſtienſ.
æquitatem æqualitatis, vt ſicut epiſcopus per canoni-
cos eligitur, & ſic aſſumunt ſibi gratum, ſic canonici
per epiſcopum eligantur, vt etiam ipſe habeat ſibi gra-
tos, ſed huic rationi facile reſpondetur, ſcilicet quòd
in tantum ſunt communia prælato, & capitulo nego-
cia eccleſiæ, quòd ſi poſſibile foret in electione epiſco-
pi requiri epiſcopum, hoc fieret, ſed impoſſibilitas
hic non ſinit, quæ ratio ceſſat in electione canonici,
in qua bene poteſt requiri capitulum, bene tamen
concluderet illa ratio, quando omnes canonici mor-
tui eſſent, tunc enim propter prædictam impoſſibili-
tatem ſolus epiſcopus eliget. Quod autem notat hic
Compo. de epiſcopo, qui habet conſenſum ſolum 10.
canonicorum, cum ſint 26. vide not. ne ſede vacante,
15 capit. vno. libr. 6. ¶ Sed † vide, quid ſi communis eſt
electio epiſcopi, & capituli, epiſcopus eligit vnum, ca-
pitulum eligit alium, quis præferetur: ar. pro epiſco-
po. 26. di. perlectis: contra, in pari numero debiti ma-
ior numerus perſonarum ſequendus eſt. C. qui bonis
ce. poſ. l. fi. §. pari. ff. de pactis, l. maiorem, Vincen. qui
hæc not. de his, quæ fiunt a maio. parte cap. c. 1. vide
quod dicam poſt Hoſtien. de conceſ. præben. ca. pe. ſu-
d per gloſſ. 2. de excel. prælatorum. c. 1 in gloſ.[d] & ibi, Ex
12. ſuple habilem [& ibi, nos conſuetudinem] vbi de
16 hoc. ¶ In glo. ſimile. ff. [ibi, noceat alii] ſecus † in præ-
dio ruſtico, quod non licet mihi ita irrigare, quod noceat
vicino prædio. ff. de aqua pluuiali arcenda. l. 1. Vincen.
& in fine, de hoc 12. q. 3. ſi quis vero. & infra de reg. iu.
locupletari, li. 6. ¶ In gl. pen. [ibi, inſtitutos] dicebat
17 Innoc. quòd in prima † epiſcopus agebat poſſeſſorio,
petens, vt canonici non moleſtarent eum ſuper ele-

ctione

29 ctione canonicorum. moleſtare † aūt videbatur, cum
inſtitutos ab eo inquietabant, ſed abſoluuntur canoni-
ci, quia melius probauerunt, quod ſic fieri debuit, vt
ſ. gl. proxima. per id autem dixerat epiſcopus ſibi in-
iuriam fieri, vel erat iniuria, inſtitutos per epiſcopū ſ nō
recipiendo, vel alios eligendo. ſic enim videntur vim
facere, quominus epiſcopus quiete poſſideat, vel ſi mi
e nis terreret [e] electos ab epiſcopo, vt non conſentirent
electioni ab epiſcopo factæ. vnde competeret interdi-
ctum ff. vti poſſidetis. ſi duo §. itē Iu. vel dic, q epiſco-
pus negatoriam intentabat ſecundum Inn. qui remit-
tit de verb. ſign. abbate. Hoſt. de iudi. examinata.

ADDITIONES.

a ¶ Iniuriam. Hic ſolet dici quòd non dicitur grauare qui exequ-
tur vt in c. nouit. inf. de appel. & Bar. vbi etiam Iaſon aliqua ad
dit in l. ſi arrogator in 1. col. per illum tex. ff. de adop.

b Damno. Vide Pau. de Ca. in l. ex hoc iure. vbi etiam Iaſon alia
allegat. ff. de iuſt. & iu. & plene in l. quominus. ff. de flu.

c Pontifex. Hæc quæſtio eſt de collatione præbendarum eccleſiæ
cathedralis, & in hac ſunt plurimę opi. vt hic, nec aliqd eligitur
hic. ſed de collatione præbendarum inferiorum eccleſiarū a ca-
thedrali vide in deciſ. Rotæ côcl. 176. & per Fed. de Se. côſ. 33.

d Gl. Et vide Io. An. in c. 2. collatione, de appel. li. 6.

e Terreret. vide Bar. in l. 1. §. huius autē interdicti. ff. vti poſ. an ex
ſolis verbis detur hoc interdictū, & Inn. de reſt. in integ. c. 2.

SVMMARIVM.

1 *Electum a compromiſſarijs, ſi ſit dignus, non poſſunt refuta-
re compromittentes, & quando.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Electio duorum compromiſſariorum, tertio præſente, licet cō
tradicente, an valeat, & quid eo abſente.*
4 *Dubitata in iudicio proponenda, aliter non ſufficit dubitare.*
5 *Confirmatio electionis, ſufficit facta ſit præmiſſa cognitione li
cet non per ſententiam. quando non proſit. 16.*
6 *Seruitus non conſtituitur per ſententiam, ſed declaratur.*
7 *Per confirmationem an cōcedatur adminiſtratio, ſi nulla fue
rit electio, & an in ea cauſæ cognitio requiratur.*
*Eligere, an prouidere ſuperior dicatur, ad quem ius deuolui-
tur, ibid.*
8 *Conſecrationem petenti an poſſit opponi, non obſtante confir
matione, & quomodo.*
9 *Eligendi forma §. verum, non eſt ſublata per cōcilium, Quia
propter.*
10 *Electio a maiori & ſaniori parte fieri debet.*
11 *Dignum ſufficit quem eſſe electum, licet non ſit dignior.*
12 *Probatio facilior anteferenda.*
13 *Duobus creditur contra vnum.*
*Maiori parti computatur etiam conſenſus compromiſſario-
rum, ibid.*
*Singularibus non creditur, niſi tabellioni, & ratio, ibid. ver.
ſingulares.*
14 *Eligendi poteſtas tranſlata probatur, etiam per canonicos,
vel alios, qui audierunt.*
15 *Compromiſſariorum teſtimonium quando repellatur.*
16 *Alioquin, dictionis vis, ver. alioquin.*
17 *Calumniæ crimine quando condemnandus accuſator, licet v-
num pro ſe habeat teſtem.*
18 *Sententia lata in cauſa inquiſitionis, denunciationis, vel exce
ptionis tranſit in rem iudicatam, & præiudicat alijs.*
19 *Inquiſitio de ætate, moribus electi, ſolennitate electionis ad-
huc quando poſſit fieri.*
20 *In confirmationibus opēs ſunt edicta, et poſt eos veniens non
audiretur, niſi in caſu, & quo.*
21 *De ætate quare hic non audiatur, & quis opponens de ea au
diatur.*
22 *Interlocutoria non tranſit in rem iudicatam, vt pariat actio-
nem in factum, parit tamen exceptionem.*
23 *Appellatum non ſufficit, niſi appellatum conſtet intra tem-
pus legitimum.*
24 *Solennitatem ſubſtantialem allegantis probare incumbit.*
25 *Appellatio ſuſpendit pronunciatum.*
26 *In rem iudicatam quæ cauſæ non tranſeant, & nu. 27. quib.
obſtet, in §. In gl. pe. & num. 34. §. 1. & 2.*
28 *Epilogus, ſuffragium gloſſarum. num. 29.*
*Iuramentum calumniæ etiam in exceptionibus præſtatur.
§. 1. & num. 31. §. 1.*
*Teſtes domeſtici & familiares recipiuntur in defectum pro-
bationis. §. 2. & num. 32.*
30 *Additio gloſſarum.*
*De priuilegio ſedis apoſtolicæ iudex inferior non cognoſcit,
ibidem.*
31 *Natalium defectus perpetuus.*
Aetatis temporalis.
In ætate diſpenſant epiſcopi, ibid.
32 *Iudicibus non creditur vt iudicibus, ſed vt teſtibus.*
33 *Contra mandati formam quod fit, eſt irritum.*
34 *Spem quam quis habet ad præmium, obligat.*
*Sententia interlocutoria in quo non tranſeat in rem iudica-
tam. §. 2.*

CAPVT XXXII.

Cum dilecti. In antiqua ſic dicebatur, cum dilecti filij H. Archi-
diac. Moriñ. & H. Atreba-
ten. canonicus Morin. electi procur. & c. & hoc dicit.
1 † Compromittentes in electum a compromiſſarijs, ſi
ſit dignus, refutare non poſſunt, niſi contra formam
2 compromiſſi eum electum appareat. & ſunt † tres par-
tes. In prima allegatio pro electo. In ſecunda ibi, ve-
rum, allegatio contra electum. In tertia ibi, nos verò,
diffinitiuæ commiſſio, quæ primo mandat recipi iura
mentum maliciæ. ſecundo iuramentum veritatis a cō-
promiſſarijs; & tunc diſtinguit duos caſus. & in ſecun-
do ſubdiſtinguit, tertiò mandat obiectorem his caſi-
bus. quibus ſuccumbit, puniri, & ſoluit obſtaculū [Vna
nimiter] infra e. quia propter. ſupra e. in cauſis [Durēt]
ipſi, vel maior pars ipſorum ad hoc, infra verſic. & ſi
tres, ſecundum Hoſt. alleg. ſupra eo. in cauſis. Egy. hic
3 † dicit, q valet duorum electio tertio præſente, licet cō
tradicente: illo verò abſente non valet; hoc tenet Cō-
poſt, infra c. proximo, dicens, q ſic obtinuit, per l. ff. de
arbi. ſi in tres. & l. ſeq. Dicit tamen ibi quoſdam tene-
re contrarium, comparando ipſos pluribus procurato-
ribus datis ſimpliciter. & hoc contrarium tenet Boa.
a ſupra eo. [a] in cauſis [Qui tres] compromiſſarij. Exami-
natis] ſecreto & ſigillatim, vt patet per ſequentia [Du-
4 bitatum] & in † iudicio propoſitum: aliter non habe-
ret locum, quod dicitur infra, ſententiam tranſiſſe in
5 rem iudic. Goff. [Per ſententiam] idem eſt, ſi † ſenten-
tia lata non fuiſſet, dummodo præmiſſa ſuper hoc co-
gnitione confirmaſſet electionem, non obſtante eo,
b quod oppoſitum fuerat. ff. de neg. ge. ſi autem. [b] §. fin.
6 Innoc. [Declarando] per ſententiam † non conſtituitur
ſeruitus: ſed quæ eſt, declaratur. ff. ſi ſerui. vē. ſicut. §. di
ſtant, alias. §. ſe. Ioan. Vincen. [ſolenniter] ſicut procu-
ratores electi proponebant. & poteſt hic eſſe diuerſa
punctuatio [Cōfirmauit] no. hic Inn. & Hoſt. poſt eum
7 circa hāc ꝯfirmationem, an † cōcedat adminiſtratio-
nem, dato q nulla fuerit electio, & an requiratur cāæ
cognitio, quod videas. ſ. e. q ſicut, in gloſſ. ſi. verſ. Sed
quæritur, an teneat, & ver. ſeq. notāt etiam quomodo
ſuperior, ad quem ius deuoluitur, potius dr̄ prouidere,
quam eligere, de quo infra. e. dicā, ne pro defectu, in
gloſſ. quæro [Verum B.] Moriñ. canonicus [Ex aduer-
8 ſo] ſemper † enim in modum exceptionis audiendus
erat contra petentem conſecrationem, non obſtante

conſirmatione. inf. de acc. ſuper his, ſecundum inno.
& Hoſtien. de hoc ſatis dixi ſupra eod. quod ſicut, ad
finem. Quidam dicunt, quod in modum. denunciatio-
nis hæc opponebantur, probantes per finem huius par
9 tis[Sub hac forma]hæc forma † non eſt ſublata per cõ
c cilium, quia propter, vt inf. eo. cum expediat, libro 6,
10 [& ſaniori]ſecus, ſi † dictum fuiſſet de pluribus tantũ;
quod dic vt inf. eodem. ſi cui. lib. 6. [nominatum] hoc
eſt, quod omiſerat pars electi [Admirantes]quia in ſu-
ſpicabilis portabat diadema, iuxta illud eccleſiaſti-
11 ci 11. [Digniores] per hoc † comparatiuum videba-
tur fateri eum dignum, quod ſuffi cit, vt not. ſup. e. cum
inter canonicos, in fi. 4. gloſ. [In hac parte]qua fuerat
electus Archidia. [Veritatem]quare nõ mandat prius
probari tenorem compromiſſi, quam numerum con-
ſentientium? probato enim, ꝙ liberum fuerit compro
miſſum, ſuperflua eſt hæc probatio. reſpon. quia faci-
12 lius † eſt probatio huius articuli, in quo nec quæruntur
d teſtes de longinquo, nec locus [d] eſt reprobationi [Aut
13 duo]credit † ergo duobus ꝯ vnum. ad idem de re iud.
c. fi. [Maiorem]computatis ẽt ipſorum cõſenſibus: ali-
ter, ſi pauci eſſent canonici, non poſſet forte conſtare,
ꝙ maior pars conſenſiſſet[Singulares] quibus non cre-
ditur. ſup. e. bonæ. nec ob. quod dicitur de tabellione,
vel eius ſcriptura, dum teſtes recipit. quia illud eſt pp
publicam auctoritatem officii, quam habet. de quo re
mittit Hoſti. de prob. quoniam contra [ſi verò] ſecun-
14 dum membrum [Oſtenſum]poterit † hoc probari per
canonicos, vel alios, qui audiuerunt tranſlationem po
teſtatis[omnino careus]Nõ mireris, ſi ad † dicta illo-
15 rum caſſatur electio, licet criminoſi videantur eligen
do ꝯ formam mandati. poſſunt enim excuſari: quia for
ri, an formam ignorabant, vel aliam cauſam prętende
bant. ſi autem conferentur ſe corruptos, vel aliter ma
litioſe feciſſe, omnino poſſent repelli. inf. de teſti. ſicut
14. q. 3. c. fi. ſcdm Inno. & Hoſt. vide quod ſatis dicam
16 inf. de arb. c. 1. in gl. ſed contra. & † no. ꝙ non prodeſt
huic confirmatio. & eſt ratio, quia defecerat hoc caſu
conſenſus, vt ſatis dixi ſup. eod. quod ſicut, in fi. vel, vt
dixi ibi, forte fuit appellatum [Alioquin]tertium mẽ-
brum, & expone. i. ſi forma mandati. ſupr. proximo di-
cta non fuerit ſufficienter probata. & facit iſte ver. ad
quæſtionem, quam Paduæ diſputaui de decretore diſpu-
tante, quam vide in Mercu. de reg. iu. acceſſorium, lib.
6. [Hanc pœnam] priuationis præbendæ [Deficeret]li
17 cet † iſte haberet canonicos omnes pro ſe, tamẽ vt ſin
gulos, punitur, ac ſi nil probaret. & ſic argue, ꝙ accuſa
tor, qui ſe obligauit ad talionem, licèt habeat vnum
bonum teſtem, cõdemnabitur de calumnia, quod ve-
rum eſt, ſi iudici videbitur. 2. q. 3. §. notandum. vel for
tè hoc, quia ad certam ſpecialem pęnam ſe obligauit:
ſecus, ſi in genere: quia tunc pœnam euadit, ſi proba-
biliter excuſatur, infr. de ſenten. excom. ſacro, de dolo
& contuma. finem. ſecundum Vincen. adde quod dixi
e de calum. [e] c. 1. 2. [Iudicatam]not. ꝙ † ſententia lata in
18 cauſa inquiſitionis, denunciationis, vel exceptionis
tranſit in rem iudicatam, & præiudicat aliis; quod ta-
19 men † dicitur hic non quæri amplius de ætate, ex quo
ſuper ea lata eſt ſententia, debet intelligi, quando la-
ta eſt præcedente ſolemni inquiſitione, nam ſi non ſo-
lemniter inquiſiuiſſet, nec de certo crimine, vel defe-
ctu ſolemnitatis, vel perſonæ, ſed in genere tãtum, ad-
huc poſſet de omnibus criminibus, vel defectibus perſo-
næ inquiri, & agi: ſed de defectibus formæ, cum de il-
f lis ſemper inquiri debeat ſolemniter [f], non poterit in-
quiri, & agi, niſi prout not. de dolo & contu. cum olim.
20 ſup. eod. quod ſicut, ſecundum Innoc. qui etiam † hoc
dicit non eſſe neceſſe in confirmationibus poni bãna,
vel edicta. Sed dic hodie, vt infr. eod. libr. 6. per quam
patet edicta neceſſaria: quod etiam videbatur velle
lex in auc. quomodo oporteat epiſco. §. oportet epiſco
pos, & §. oportet autem. fatetur tamen, quod ſi ſunt
poſita, poſt diem veniens non audietur, niſi ſecundum
formam decre. vlti. qui matrimonium accuſare poſ-
ſunt. dicit tamen Innocẽ. quòd certa forma circa hæc
21 tradita eſt, infra cap. 1. lib. 6. dicit etiam † iſtum ideo
hic non audiri ſuper ætate, quia diffinitiuè pronun-
ciatum fuerat ſuper principali, ſcilicet ſuper confir-
matione electionis, nec ab illa fuerat appellatum:
aliter appellans a diffinitiua fuiſſet auditus ſuper ex-
g ceptione ætatis, vt dicam ſuper gloſſ. fin. [g] hic autem
ſine appellatione agebatur contra confirmatum ſuper
fraude in electione commiſſa per officium, ne quis per
ſurreptionem promoueatur, vt ſupra, ver. nos verò. Ho
ſtien. dicit, quod hæc ſententia fuit interlocutoria in
eo, quod pronunciatum fuit electum non pati defe-
ctum ætatis in eo, quod confirmata fuit diffinitiua.
22 dicit † etiam interlocutoriam non tranſire in rem iu-
dicatam quò ad hoc, vt pariat actionem in factum. C.
de rebus credi. actori. parit tamẽ exceptionem, vt hic
23 [infra, decendium]dicit hic † Compo. quòd licèt per
teſtes, vel per confeſſionem conſtet appellatum, non
ſufficiet, niſi conſtet infra tempus legitimum appellã
tum, infra de teſtibus, ſignificauerunt; & dicit ſic ob-
24 tinuiſſe, qui † enim ſubſtantialem ſolemnitatem al-
legat, eam probare debet. ff. de Publi. quicunque, §.
qui a pupillo, & de hoc in Spe. de app. §. de offi. ver. pe.
25 [Suſpenſa] ſuſpendit † ergo appell. pronunciatum, vt
hic, & infr. de appel. directæ, de interm. venientes, vbi
26 dicam de hoc, notat autem hic † Hoſtien tria genera
cauſarum, quarum aliquæ nunquam tranſeunt in rem
h iudicatam [h] propter periculum animæ: aliquæ ſtatim
tranſeunt: aliquæ & regulariter non ſtatim, ſed poſt
10. dies. de his dicam infra de re iudi. ſuper rubrica:
27 ſed ad propoſitum † cum in matrimonio carnali diffi-
nitiua non tranſeat in rem iudicatam, quomodo hic
in ſpirituali tranſit interlocutoria, cum iſtud ſit for-
tius, infra titu. 1. capit. 2. Sol. dicit Hoſt. vbi ſententia
fertur contra legem diuinam, non poteſt tranſire in
rẽ iudicatam, vt in matrimonialibus. vbi vero fertur
ꝯ legem canonicam, poteſt Papa ſtatuere, quòd non
tranſeat vt in matrimoniis prohibitis l. cano. & quod
tranſeat, vt hic. habet enim in his poteſtatem, vt not.
de ꝯceſ. præb. propoſuit. ¶ Tertia † gl. primo probat
iudicem, qui in ætate non diſpenſat, de illa iudicare
poſſe. Secundo quærit, an epiſcopi in ea diſpenſent, ar-
guit quod non. ponit opinionem contrarium, ſoluit ne
gatiue. ¶ Gloſſ. ſic ergo, not. quod in ſpiritualibus ex-
cipiens &c. ¶ Gloſſ. iſtis, quærit opponendo, & dupli-
citer ſoluit. ¶ Gloſſ. ſed videtur, quærit etiam opponẽ-
do, & ſoluit. ¶ Glo. quare, quærit, & ſoluit. ¶ Glo. alio
quin, in prin. & in fine ponit, quæ pęna olim, & quæ ho
die. ¶ Secundo not. quod aliquis ſe obligat ſub pœna
beneficii, inducit tria ſimilia, ſignat contrarium. ¶ Pe
nultima gloſſ. quærit, & ſoluit, & ſolutioni obiicit, & re
ſpon. ¶ Vltima gloſſ. no. quod interlocutoria &c. & re-
29 mittit. ¶ † In quarta gloſſ. ibi, diligenter]ſequitur, fi
nes mandati ſeruandi ſunt, & qui excedit, aliud quidẽ
facere videtur. ¶ In gloſſ. ſi ergo[ibi, ſi vero dicatur]
vbi teſtis, qui ſe dicit libertum, & dicit ſe non habere
probationem promptam, hoc iurat, & recipitur teſti-
monium, quod tamen non iuuat producentem, ni-
ſi appareat manumiſſio. ¶ In gloſſa, iſtis enim, [ibi l.
vltim.]vide de iureiur. cap. fi. ſuper 3. gloſſ. [& ibi. §. lo
gatarius]legatarius & fideicommiſſarius, & qui ſub
eorum poteſtate ſunt, teſtificantur in cauſa teſtamen-
ti [& ibi, in adulterii] quæſtio de adulterio fit ab om-
ni de familia viri, vel vxoris, q̃ domi erat tempore, quo
cõmiſſum fuiſſe dicitur[& ibi, lege vlti.]ſi alter coniu-
gũ dicatur machinaſſe in alterius mortẽ, a familia vi
ri, &

ti, & vxoris, quæ tunc domi fuerit, habetur quæſtio [& ibi. l. penult. in fine] certorum hæreticorum admittitur teſtimonium in teſtamentis, & contractibus, ne anguſtetur probationis copia. ¶ In gl. alioquin, [ibi, ſpem eorum præmiorum] vide textum de fideiuſ. c. 2. ſuper gl. pe. ¶ In gl. pe. [ibi. l. 3.] etiam in popularibus actionibus cum agitur ex eodem facto, & cauſa, obſtat exceptio rei iudicatæ [& ibi, qui ita] ſequitur, de publico agunt, vt priuatum commodum defendant, cauſa cognita permittũtur procuratorem dare, & poſtea alius agens exceptione repellitur [& ibi, licèt] vide de accu. de his, ſuper 1. gl. [& ibi. §. in popularibus] vide de purgatione canoni. ex tuarũ, in fi. vlt. gl. ¶ In gl. vlt. [ibi, quod iuſſit] vide in c. cum ceſſante, ſuper 1. gloſſ. ¶ In
30 † gloſſa tertia [ibi. C. e. tit. 2.] ſic inferior iudex cognoſcit de priuilegio ſedis apoſtolicæ, licèt de illo non iudicet inf. de fide inſtrumento. accepimus, Ioan. Vinc. [& ibi, dicunt quidam] Io. Phil. Goff. Innoc. & Hoſtië. [& ibi. c. pe.] ſimile ar. ibi ponitur in fine ſecundæ glo. [& ibi, eadem ratione] hæc ratio non placet Boa. cum
31 † defectus natalium ſit perpetuus: defectus verò ætatis temporalis eſt [Et in fine] hodie diſpenſant epiſcopi in ætate, in caſu de ætate & qualitate. c. vno, lib. 6. per quam decido quædam hic notata per modernos, quarum aliqua colligas ex ibi notatis. dicebat Ioãnes hic circa minores dignitates epiſcopum dare veniam ætatis. ¶ In gloſſa, ſic ergo [in fine] hodie dic, vt infra, de iura calum. capit. 1. lib. 6. per quam decido aliqua hic diffusè notata. ¶ In gl. iſtis [ibi, quod iudicibus] vt
32 iudicibus. creditur enim vt teſtibus; quod dic, vt not. inf. de teſtibus, cũ a nobis, in tertia gl. ſed videtur. [in fine] Ioã. imo & directè, vt ſatis dixi, ſupra eod. bonæ.
33 in gl. id eſt nullam [In fine] aliter † ſequeretur, ꝙ id, qđ fit contra formam mandati, irritandum, [i] non irritũ; quod eſt falſum ſecundum Vin. ſecundum quem eo caſu prouidebitur eccleſiæ per electionem capituli. ¶ In gl. alioquin [ibi, beneficij ſui] de hoc 2. quæſt. 3, ſi quis presbyter, & 23. diſtinctio. quanquam. & hoc eſt verũ ſuperiore ratum habente: aliter contra, de renuncia. admonet, ſecundum Hoſt. [& ibi, anathematis [k]] vide quod dicam de officio delega. P. & G. ſuper ver. excõmunicationis, & ſuper vlt. gl. [& ibi, ſpem eorum præ-
34 miorum] ibi obligat † ſpem tãtum, quam habebat ad præmium, vel præmiũ, quod habebat in ſpe tantum [l] [& ibi, hodie] reſpicit prin. gl. ¶ In gl. pen. [ibi, licèt] & infra, de off. deleg. licet [& ibi, præiudicari] hoc verum puto, niſi velis dicere, quod hoc ius fiat ex ſententia lata ſuper ingenuitate. ff. de ſtatu hominum. l. ingenuũ, Go. & vide quod dicam qui filij ſint legitimi, cauſam. 2. in gl. ad eccleſiam [& in fine] Ioan. idem T. Vin. Phil. & Hoſ. de hoc inf. de accu. de his. 2. quæſt. 5. habet hoc proprium. ¶ In gloſſa vltima [ibi, reuocare] nec quoad hoc, quin releuetur per appellationem interpoſitam a diffinitiua, ſi parat præiudicium negotio principali, vt hic: aliter non, infra, de app. c. vlt. lib. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Eodem. Ibi vide Io. And. ſuper glo. ergo ſi. ad fin.

b ¶ Authen. Ibi vide Bar. in l. pe. ff. de his, qui ſunt ſui vel ali. iur. & Io. And. de ord. cogni. c. ſi.

c ¶ Expediat. Ibi vide Io. And in gl. 4. an ſit forma de per ſe, vel non.

d ¶ Locus Facit, quod no. Io. And. ſup. c. cum inter R. in glo. pronunciau. e.

e ¶ Calum. Et vide Bar. in l. athletas. §. calumniator. ff. de his, qui not. infa. & [illegible] ad Tor. & in l. 1. C. de error. aduo. facit quod no. Io. And de elect. c. 1. lib 6.

f ¶ Solenniter. Facit ad hæc no. in cap. de his de accu. & quod ibi ſcrip. ſi, & 2. q. 5. habet hoc, in gl. an poſt purgationem, vel pœnitentiam [illegible] ſi quis accuſat, v[illegible] inquiri. Arch.

g ¶ Glo. Vide c. ſi. de appel. lib 6.

h ¶ Iudicatam. Vide multa accumulata per d. Iaſ. in repe. l. admonendi. ff. de iureiu. & adde vnum caſum, videlicet ꝙ ſententia lata in cauſa vſuraria nunquã tranſit in rem iudicatam, ita ſing. Alb. de Roſ. in rubr. C. de vſur. refert pro ſingulari d. Iaſ. in l. 1. §. ſi proc. in 7. col ff. ſi quis iuſdi. non obtemp.

i Irritandum. Vide latiſſimè per d. Fel. in c. cum dilecta. 1. de reſcr.

k Anathematis. Vide hoc 2. q. 5. ſi quis presbyter.

l Spe tantum. Vide gl. & Io. And. de fideiuſ. c. 2. & Bar. in l. commodis. ff. de re iud.

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſarium quartum, ſi tres eligant ex ſeptem compromiſſarijs, & ille conſentit & eſt idoneus, confirmabitur electio. vide num. 26.*

2 *Diuiſio decretalis.*

Lectio antiqua quæ, ibid.

3 *Decani quandoque ſunt principales eccleſiarum prælati, quandoque non.*

4 *Compromiſſariorum numerus curæ non eſt.*

5 *Verbum ſingularis numeri, vel pluralis iungitur nomini collectiuo, vt capitulo.*

6 *Eligendi ſi detur poteſtas aliquibus, an intelligatur dictũ, quia eligetur a maiori eorum parte, remiſſ.*

7 *Electio prælati, & minorum dignitatum quãdo intelligatur facta.*

Electio recitata ab hac decretali qua ratione ſic facta valueſit, eod. num. & nu. 8. & ſi dictum eſſet, quòd in vnum de re ipſis poſſent omnes compromiſſarij conſentire, valeret, & quando, num. 9.

10 *Electio non valeret, ſi dicatur, conſentio in illum, quem ille nominauerit, vel in quem maior pars conſenſerit, & ratio: ſecus, ſi compromitteretur, quòd illum haberet pro prælato, quem talis eligeret. aliter non poteſt compromittere.*

11 *Quæſtio huius decretalis vnde orta.*

12 *Electus conſentire debet intra tempus, & quod.*

13 *Ratihabitio non ſemper æquè valet.*

14 *Compromiſſarij electi conſenſus bis poteſt requiri, & ratio.*

15 *Nominatus a compromiſſarijs ſi non eſſet idoneus, quid agetur.*

16 *Epilogus, Suffragium, Additio gloſſ. nu. 17. 18. & num. ſeq. Eligere vnum de ſe nunquid compromiſſarij ad eligendum poſſint, & num. 18. an ſe, quando eſt vnus, ibid. & num. 21. & 23.*

19 *Eligendi poteſtatem habens, ſi ſunt duo in eccleſia omnibus alijs digniores, & ſunt pares, gratificare poterit.*

20 *Conſentire qui in alium velit, cautus debet eſſe, & quare. quando conſenſit, an poſſit reſilire, & ſuæ electioni conſentire. num. 25.*

21 *Compromiſſarius poteſt ſe coeligere, & qua forma verborũ vti debet. num. 23.*

22 *Compromiſſarij electi vocem, quod dicitur numerum augere reſpectu maioris partis, quomodo locum habeat in electione Papæ.*

23 *Decretalis ſupra proxima forma non habet locum in eo, quod hic dicitur, & ratio.*

CAPVT XXXIIII.

a 1 Cum in iure. [a] Caſus. † [Pars] inf. de officio delegat. cum in iure. & hoc dicit. Si ex ſeptem compromiſſarijs tres eligant quartum, & ille conſentit, & eſt idoneus, confirmabitur electio ſecundum lecturam Compoſt. reſtringitur hæc ſumma ad compromiſſarios, qui habuerunt poteſtatem eligendi de ſe, vt infra patebit in gloſſ. magna, verſic. ſed Compoſt. alij aliter, vt ſequetur, & atteſtor, ꝙ materiæ huius decr. neceſſaria eſſet declaratio. Et diuidas † in tres partes.
2 in prima decíſum exordium notans quærentem. In ſecunda conſultatio ex compromiſſo & duplici electione formata. in tertia conſultationis reſponſio cum duplici determinatione [& infra] ſequebatur in antiqua, & copiam habeas peritorum, non poſſumus

non mirari,ꝙ ſuper quibuſdam iuris articulis nos con
ſulere voluiſti,qui nil aut modicũ dubitationis habe-
3 re noſcuntur[Decano]ſunt † decani quandoq; princi-
pales prælati eccleſiarum,quandoq; nõ,patet primũ,
de cler.non reſi.ex parte.1.ſecundum de conceſ. præ-
bẽ.poſt electionem.quare dicam vt ĩ.patebit[Capitu
lum]vide quod dixi s̃.eo. in cauſis, in prin.[Septem]
4 nõ curamus † de numero compromiſſariorum,vt ĩ. c.
quia propter,ſuper ver.idoneus[Compromiſit] pote-
rat etiam dicere,cõpromiſerunt,& de hoc ſatis dixi.s̃.
5 de reſcrip.capitulum[vt illum]ſingulare † ponit;quia
impoſſibile eſt valere electiones de duobus ad ean-
dem dignitatem, imo nec duæ de vno.ĩ.eo. cum quis
duas,libr.6.& dicam inf.de præb. niſi ex ſe[Compro-
miſſariis]& pro iſto,pro quo Papa iudicabat,faciebat
ordo ſcripturę.ff.de vſufruc.quotiens,& inf. de præbẽ.
mandato,lib.6.[de gremio]vide quod no.de teſta.re
quiſiti,in fine,in gloſ.arg.& quod ibi dicam[Maior]
6 an † intelligeretur hoc non expreſſum, dixi quod not.
hic Compoſt.s̃.eo.proximo,in principio[Eorundem]
compromiſſariorum.Erat tamen de gremio eccleſię,
alias quoad illum nõ fuiſſet dubitatio propter formã
compromiſſi.s̃.c.proximo[Vter].i.quis aſſumitur per
co... ...mationem electionis[qui de numero]opponi-
tur, aut iſte conſenſit electioni factæ, quod eſſe non
poteſt, quia ſunt nulla facta ſcilicet non a maiori par-
te,aut faciendæ,& ſic ambitioſus,& repellendus.ĩ.eo.
cum poſt petitam. dicit Inn.ꝙ hic conſenſit electioni
7 factę.nam † ſcdm ante quã iura intelligitur facta pra ſ ſ
ti electio ex ſolis cõſenſibus directis in aliquem vt ele
ctum,s̃.eo.cum inter canonicos, & hoc idem hodie in
minoribus dignitatibus,cum non ſit mutatum ſecun-
dum eum.Hoſt.in hoc contra,vt dicam infra eodem,
quia propter, ſuper prima gloſſa,ex his autem verbis
dicunt quidam,vt Abbas,Innoc.intellexiſſe decre.in
minoribus dignitatibus, non in maioribus locum ha-
8 bere.dicit etiam Innoc.quod hic † eſt conſenſus de fa
cta electione.poſt quam publicatam requiritur cõſen-
ſus ab eo,ſicut ab extraneo,nec obſtat,ꝙ ante conſen-
ſum ſuum non habet maiorem partem numero.habet
n.æqualem & ſaniorem,quod ex eo apparet, quia ſe-
cuti ſunt ordinem ſcripturæ, ſecundum quem primo
b debebãt eligere ex ſe ipſis,ar.ff.de vſufruc. quotiens.[b]
compromittendo.n.in 7.ita,ꝙ ex ſe poſſint eligere, vi
dentur velle, quod ſex eligant, quando de ſe eligunt.
nec obſtat ſi alius præponderet in meritis, & ſic pars
ſua videatur ſanior,quia hic non dicimus ſaniorẽ par-
tem,niſi in qua tum colligitur ex ordine ſcripturæ, cũ
c compromiſſum ſit diligenter ſeruandum[c], argu.ff. de
arbitris cũ dies.§.plane,ff.mãdati,diligẽter,niſi forſan
omnia ſint æqualia in numero & ordine, puta quia elege
runt ex ſe hinc & inde,tunc enim eſſet ad merita recur
rendum ſecundum Hoſti.Sed quicquid dicat, ex ipſo
textu habetur ſcdm Ho.ꝙ hic erat facta electio, qñ cõ
ſenſus fuit requiſitus,licet nominatio dicatur,vnde &
hic ſequitur,nominati,& ſupra dr̃,nominarẽt,& infra
ſequitur,nominatus.veruntamẽ hæc nominatio loco
electionis habetur.vnde & infra ſequitur, dummodo
electioni de ſe factæ conſentiat,& tñ non eſt facta, niſi
a tribus.qui non faciunt maiorem partem de ſeptem,
neq; de ſex;& ſic videtur,ꝙ nulla ſit electio.ĩ.eod.ec-
cleſia.1.& 2.& c.in geneſi.& etiam requirebatur pars
maior,vt patet ſup.reſpon.1.nec eſt alia vera reſpon-
ſio,niſi iſta,quod licet in forma ſcrutinii conſenſus e-
d lecti numerum ſuum non augeat: in forma[d] tamen
compromiſſi & auget, & proficit,electus enim a tri-
bus antequam conſenſerit a maiori parte electus non
eſt. pendet hæc maioritas ex ſuo conſenſu. nam ſi
conſentiat, maiorem partem habet, & omnino obti-
net,vt probatur inf.eo.capi.ad ſi.ſecundum H...

Sed Compoſtel.dicit, quòd hic valuit electio facta per
tres de quarto: quia fuit expreſſum in compromiſſo,
ꝙ de ſe poſſent eligere; quod ſi non fuiſſet expreſ-
ſum, licet de iure de ſe poſſent eliggere: tamen eſſet
neceſſe, quod fieret electio per quattuor, vel maiorem
partem, non computato electo.quod ergo in maiori
parte computatur electus, hoc eſt ex illo verſicu.adie-
cto ex ſe; quaſi fuerit voluntas compromittentiũ vo-
cem tunc computari poſſe in parte maiori, & hoc
ius præſumit, & ex hac præſumptione facit hoc ius,
nec mirum ſecundum eum, quia potuiſſent compro-
mittentes etiam ſtatuiſſe, quòd valeret electio facta
de numero compromiſſariorum etiam ab vno ſolo,
quod ergo faceret tunc expreſſa voluntas, hoc facit
hic tacita, circa electum a tribus, quando compro-
mitteretur cum illa clauſula in duos tantum, apertè
procedit ratio Compoſt.vt etiam dicam ſuper gloſſ.1.
Sed quando ſunt plures, vt hic, licet dictum ſit, quòd
de ſe eligant, certum eſt, quòd maior ipſarum partiũ
bene poſſet eligere de ſe.vnde illius dicti Compoſtel.
non bene apparet ratio. & tamen tenendo ſimplici-
ter, quod primò ſummaui, ſequetur abſurdum, quòd
ſi ex tribus compromiſſarijs vnus eligit alium, ter-
tio diſcordante, valebit electio. & dicit Abb. ſic eue-
niſſe de domino Ia. quondam Narbonẽ. qui obtinuit.
ſicut enim in numero ſeptennario ſe habent tres ad
quartum, ita in ternario primus ad ſecundum; & hoc
eſt, quare in principio declarationem neceſſariam
fore dicebam. Quid ergo ſi dixiſſet capitulum, quòd
illum reciperent in decanum, quem omnes 7. nomi-
narent, ſiue in quem omnes conſentirent? dixit Inno-
cen.& Compoſt.qui dicit ſic obtinuiſſe, quòd hic non
poſſunt eligere de ſe ipſis, & placet Guil. Man. in li-
bello ſuo.cap.48.& in quibuſdam ſcriptis reperi,quod
Innocen. quartus ob hanc cauſam caſſauit electionem
factam per quinque compromiſſarios de ſex in monа-
ſterio Atrebaten.cui euidenter contradicit hæc decr.
nam & ſi ſex ſe primum eligant, & ille vnus electioni
de ſe factæ conſentiat,apparet, quòd ita completur nu-
merus omnium per conſenſum ipſius, ſicut maioritas
9 numeri, quando a tribus eligitur tantum. hoc † au-
tẽ,vbi dictũ eſt,ꝙ in vno de ſe ipſis poſſint omnes con-
ſentire, quæſtionem non habet ſecundum Hoſt. dum-
modo expreſſe dictum non ſit, ꝙ non poſſent eligere
de ſe ipſis.nec obſtant iura, quæ contradicere videntur
ĩ.de iure patro.per noſtras, cum ſuis ſimilibus. rñde
10 enim, vt ibi not.& dicam ſuper gloſſ. ¶ Quid † ſi di-
cat, conſentio in illum, quem talis nominauerit, vel
in quem maior pars conſenſerit.reſpon.non valet, cũ
e electus certus[e] non ſit,ar.ff.de procura.l.2.ꝙ dic,vt le
gitur & no.inf.eod.tit.in electionibus,lib.6.poſſet ta-
mẽ compromittere, ꝙ illum haberet pro prælato,quẽ
talis eligeret s̃.e.in cauſis, & c.cũm quę. aliter vero,ex
quo præſens eſt,non poteſt committere vices ſuas.inf.
e.quia propter. §.illud autem,ſm Inn.quod dic,vt no.
intra e.cum poſt petitam.hic ergo eligitur vnus de ſe-
11 ptem compromiſſarijs,vt hic littera dicit.erat † tamẽ
de gremio ipſius eccleſiæ: aliter nõ eſſet qõ ſm formã
cõpromiſſi, vt ſup.ca.proxi.ver.nos verò,§.ſi vero. &
apparet in fi.ſecundum Hoſt.[Tenorem]qui fuit de re
cipiẽdo in decanum eũ,in quẽ conſentiret pars maior
ſecundum Hoſt.ſed Compoſ. dicit hic ponderari par-
tem illam compromiſſi, per quam ex ſe poterant eli-
gere, propter quam dicit valere electionem factam
a tribus:aliter non valuiſſet facta per quattuor[Cõſen-
12 tiat]intelligo † intra tempus electionis fiendæ a iure,
f vel in compromiſſo ſtatutum.[f] dixit Vin.ratihabitio †
13 interdum tantum valet, quantum conſenſus a princi-
pio præſtitus, vt cum minor pars contempta conſen-
tit electioni factæ a maiori.s̃.eod.ꝙ ſicut:quandoque
minus,

minus, vt cũ maior pars conſentit, vel ratificat electio
nem factam a minori. ſ.eo.auditis: quãdoque plus. nã
ratihabitione conſentit hic in ſe, quod a principio fa-
ciendo diceretur ambitioſus. 8.q.1. in ſcriptis, & hoc
tenent hic Innoc. & Hoſt. & no. ſecundum Inn. & Com
24 po. & licet † conſentiat electioni vt compromiſſarius,
requiri poterit poſtea eius conſenſus, vt electi, & hoc
inf. tempus decr. quam ſit, & c. cupientes. lib. 6. [Cano
25 nicum] quid † ſi iſte nominatus per tres non eſſet ido-
neus: videtur, ꝙ nominatus ab alijs deberet obtinere.
Inf. c. congregato. ſed contrarium videtur, quia obſtat
forma compromiſſi, prouideat ergo tunc capitulum ſe
cundum Hoſti. inducit quæ no. inf. eod. ne profectu, ſu
per ver. hac vice. vide ĩ. e. ſi compromiſſarius, lib. 6. &
dixi ĩ. eo. quia propter, ſuper verſ. de paſtore. ¶ Prima
26 † gl. ponit opinionem dicẽtium, ꝙ cõpromiſſarij &c.
quam reprobat, ſecunda pars R. per quæſtionẽ, Quid
ſi vnus ſolus eſſet compromiſſarius, & ſoluit negatiuè,
ponit opi. contrariam, quam improbat. ¶ Vltima gl.
quærit, & diſtinguendo ſoluit: demum dicit c. corre-
27 ctum. ¶ In gl. 1. ibi, vbi adſunt decuriones, vnum ex
ſe dãt tutorem, & magiſtratus municipales collegam
ſuũ [& ibi non licet] ex officio, quod quis adminiſtrat,
non licet aliquid emere per ſe, vel ſubmiſſam perſonã
[& ibi, ſi in emptione, in fine] tutor rem pupilli emere
non poteſt [& ibi, prætor] ſequitur, ipſe ſe tutorem da-
re non poteſt, ſicut nec pedaneus iudex, nec cõpromiſ-
ſarius ex ſua ſnĩa fieri põt [& ibi inquiſitio] hanc, & ſe-
quentem vide in dec. petitio, de iureiur. ſuper vlt. gloſ.
¶ In gl. 2. ibi planè, vide ſ. e. licet. ſuper gl. pe. [& ibi,
28 conſul] vide de prob. ex litteris, ſuper gl. 2. ¶ In † gl. 1.
[ibi, dicunt quidam] Io. hic, & 8.q.1. qui epiſcopatum,
Vin. Lau. Goſ. Ia. Phi. Inn. Hoſt. & Cõp. & ſic ſeruatur.
Idem Guil. in Spe. vt dixi ſ. e. licet, ſuper gl. & nũquid,
Arch. in præalle. c. qui epatum, & Gui. Man. c. 48. & Ac
g cur. ff. quod cuiuſque vniuerſi. l. planè, vbi alle. hoc c. g
[& ibi, non credo] idem T. & Ioan. de Deo, & Bon. ſ.
eo. in cauſis, contra eos eſt ſm Hoſt. ĩ. eo. cum in vete-
29 ri. Item ex hac † opinione magna fraus & abſurditas
ſequi poſſet, vt ſcilicet inter compromiſſarios ponerẽ-
tur illi, de quibus vtilius prouideretur eccleſiæ, vt ſm
hoc ipſorum nullus eligi poſſet [& ibi, ſi in emptione,
h in fi.] vide quod ibi no. & C. eodem, cum [h] ipſe tutor,
quod facit pro prima opinione [& ibi, ſi vni tantũ] pu-
30 tat Hoſt. ꝙ qñ ſunt † duo tñ compromiſſarij, vnus ele
ctus a ſocio poterit ꝯſentire, a ſocio enim & a Deo vo-
catus dicitur, nõ a ſe ipſo, ſic diſputaui, & terminaui,
vide in regula, in toto, de reg. iu. lib. 6. & no. ꝙ hic opti
mè procederet opinio Comp. de qua dixi in textu, qñ
enim duobus daretur poteſtas cũ clauſula, ꝙ ſe poſſint
eligere, apertè patet, ꝙ intentio cõpromittentium eſt,
ꝙ valeat electio facta ab vno [& ibi dicũt quidã] Lau.
Io. hic, & Vin. apertius, qui dixit, ꝙ eo caſu propter iu-
ramentum ſe nominabit, & eliget, ſi nõ admitteretur,
non curet. Idem dixit ĩ. de iure pat. per noſtras [& ibi,
i Inconueniens] idem Bart. [i] cum Hug. & Tan. in vene-
riali, 25. vnde dicebat Inno. ꝙ iſte debet recognoſcere
in ſe culpam. 5. diſt. ad eius, nec de alio debet præſume
re, niſi bonum, de præſumpt. c. ſi. vnde potius repellen
dus vt phariſæus, quàm admittendus, vt Iudæus [& ibi,
renunciare] dicendo, puto me magis idoneum, & ma-
gis aptum, vt no. Goſ. ſ. eo. in cauſis, in prin. not. Vinc.
ſ. e. dudum. in fi. ꝙ ſi quis habens poteſtatem eligẽdi,
ſcit duos meliores in eccleſia omnibus alijs, & ſunt pa-
res, gratificare poterit, ad quod facit quod not. ĩ. cap.
k prox. niſi fauet. Et in fi. & ĩ. de iureiu. petitio. [k] ¶ In gl.
vlt. [ibi, reſpondeo] ſm Ioan. T. & Vin. [& ibi, præiudi-
l cium] ſunt autem cauti, [l] qui ſperant eligi, & in talem
conſentiunt, in quem non credunt alios conſentire. di
xit autem hic Phil. hoc certum, ꝙ ſi per vocem eius ve-
niretur ſolum ad paritatem numeri, non valent; alleg.
79. diſt. ſi duo. ĩ. eo. quia propter. & c. eccleſia. ¶ Quid
21 † ſi iſte quartus compromiſſarius electus a tribus vna
cum quinto, & ſexto elegiſſet ſeptimũ, & ille conſen-
tit, poterit ne ipſe quartus reſilire, & ſuæ electioni cõ-
ſentire; dominus meus terminando diſputauit, ꝙ non.
Si vero eſt indignus ſcienter electus, ille poterit reſili-
re per hanc glo. ſed non ſuæ electioni conſentire, cũ ſit
ineligibilis. ſ. eo. per inquiſitionẽ, ſi ignorãter, tũc reſi
lire põt, & ſuæ electioni cõſentire, & in fi. imo bene va
22 leret hodie talis electio; & † contraria loquuntur, qñ
proceditur per viam ſcrutinij. hoc c. qñ proceditur per
viam compromiſſi. & merito aliud in vno caſu, quàm
in alio. quia officium compromiſſarij non debet ſibi
eſſe damnoſum, quin ſaltem ex poteſtate compromit
tentium poſſit ſe coeligere. Item in forma compro-
miſſi non oritur a ſe ipſo, vt in forma ſcrutinij, vt dicã
poſt Hoſtien. de iure patro. noſtras, ſuper gloſſ. 2. ta-
23 men, vt † dicebat Phi. ille nõ debet dicere, me eligo,
vel coeligo, quia ex tali ingeſtione eſſet merito repel-
lendus. 1.q.6. ſicut is. 8.q.1. in ſcripturis: ſed ſimplici-
ter conſentiat electioni de ſe factæ: ex illo tantum con
ſenſu ſequitur, ꝙ inter eligentes computatur, & quod
24 † hic dr̃ vocem electi compromiſſarij numerũ augere
reſpectu maioris partis, putat Hoſt. locũ habere in ele
m ctione papæ reſpectu duarum partiũ. [m] ¶ Quid dices
25 † de forma decr. ſupra proximæ? puto, ꝙ ibi locum nõ
habeat, quod hic dicitur, cum ſecundum illam opor-
teat eligendum habere maiorem partem in ſcrutinio,
n in quo non poteſt quis conſentire in ſeipſum. [n]

ADDITIONES.

a ¶ Cum iure. Ad materiam huius capituli vide quod no. gloſ. in l. planè. ff. quod cuiuſque vniuer. no. & no. glo. & Io. And. in c. ſi. de inſti. & in cap. per noſtras, de iu. patr. & in c 3. & c. ex inſinuatione, & c. conſuluit, de iure patro. ſ. quando ſunt duo præſentãtes, vel habẽtes eligere, vnus alium eligere, vel præſentare poſſit, & an pater filium, & an ſi conſtituat procuratorem aliũ ad electionem, vel præſentationem, vel in eum contulit ius præſentandi, illum poſſit eligere, vel præſentare qui cõſtituit. Arch.

b ¶ Quotiens. Vide Bar. in l. 2. §. prius. de vulg. & pup.

c Seruandum. Vide tamen ad hoc pulchras deciſiones, & limitationes poſitas per do. Iaſ. in l. ſi ſuper poſſeſſione C. de tranſ.

d ¶ Forma. Rationem differentiæ vide in gl. ſi. & ſuper illa.

e ¶ Certus. Vide d. And. Bar. in c. cum M. Fer. col. 17. de conſt.

f ¶ Statutum. Quia iſte conſenſus eſt electorũ, & auget numerũ.

g Capitulum. Et ibi, gl. quærit, an dato vno ſolo ipſe ſe poſſit eligere, quod infra tangit gl. hic.

h ¶ Cũ. Vide ibi pleniſſimè materiam illarũ ll. per d. Bart. de Sal.

i ¶ Bar. Et Accur. in l. planè, præall.

k ¶ Petitio. Et vide Bar. in l. ab omnibus. §. ſi Titio. ff. de leg. 1.

l Cauti contrariam cautelam in nominatione ſola vide per Ioã. And. ſupra eo. auditis, in prin.

m ¶ Partium. Vide Io. An. in c. licet. ſ. eo. In gl. ibi, ac præſentium.

n ¶ Seipſum. Vide gl. & Io. An. in c. ſi cui, eo. tit. lib. 6. & ibi Lap. ſ.

SVMMARIVM.

1 *In imperatorem electus, quando confirmabitur a papa.*

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Falcem in meſſem alienam mittere non licet, & quatenus, et quando.*

4 *Imperator vtrum a populo eligatur, & inungitur, & a quo, num. 7. & 8.*

5 *Ius ſimpliciter enunciatum intelligi poteſt bis ius naturale, & pro naturali ratione. 23.*

Antiqua conſuetudo pro præſcripta, & rationabili, ibid.

Præſertim, maximè, ibid.

Caroli magni ſtatuta quæ, vbi tradatur, ibid.

7 *Germani Teutonici, ideſt veri nobiles, vnde dicta Germania, eod. num.*

8 *Conſecrari propriè dicitur epiſcopus.*

Iungi Rex.

Imperatorem Papa coronat, ibid. contra eum poteſt excipi, & quando nu. 9. & quid. nu. 16. an recipiat ordinem. 17.

9 *Corona Imperatoris triplex, & in coronatione poteſt inquiri de vita & meritis coronandi, nu. 10. ſi non poſſet in debito loco coronari, quid agendum, nu. 11.*

10 *Manus impoſitio non debet fieri citra inquiſitionem.*

11 *Confirmatio fieri non debet abſq; cauſæ cognitione, exceptis priuilegiatis, & qui ſint huiuſmodi.*

13 *Electus an poſſet examinari, & contra eum excipi in pallij datione, niſi quod latuiſſet crimen probaretur.*

14 *Abbas benedicendus nunquid ſit examinandus, & contra eum poſſit excipi.*

15 *Per benedictionem quid recipiat abbas.*

Plenitudo officij diuerſe ſumitur, ibid. ver. Melius.

18 *Argumentum ab enumeratione partium eſt vitioſum aliqua prætermiſſa.*

19 *Denunciator qualis fuit hic legatus.*

20 *Deuolutio eligendi ad alios quomodo hic contigit.*

21 *Electio prius facta per minorem partem non impedit ſecundam poſtea faciendam per maiorem.*

22 *Accipere, moleſtiã, Recipere, iuſtitiã deſignat, et in quo caſu.*

Exemplis affirmare non nocet, ibid.

Admonitio neceſſaria, cum non eſt ſtatutum tempus, ibid. ver. eſt ergo.

Alternatiua alterã partẽ ſufficit eſſe verã, ibi. ver. quod hic.

24 *Voluntas mutari poteſt expectando.*

25 *Electio Imperatoris, an principibus competat tanquam ad collegium, vel tanquam ad ſingulares. Papa vero quando competat. nu. 27.*

26 *Imperatoris officium quod.*

27 *Electoribus negligentibus Papa eliget: & ſi plures electi ſunt, de iure vtriuſque cognoſcet & diffiniet, & in contumaciam procedet.*

28 *Philippi electionis in Imperatorem caſſatio.*

Electus in Regem Romanorum recepta corona debet haberi pro rege, pendente confirmatione, ibid. & 29.

29 *Abnuere, renuere, vel denegare.*

30 *Opponere, vel obijcere non ſufficit, niſi oſtendatur.*

Antipophora figuræ dicendi vſus, ibid.

31 *Philippi ducis progenitores quales in Romanum pontificem & Cardinales & Epiſcopos fuerunt.*

32 *Abſolutio per procuratorem an obtineri poſſit.*

33 *Corona regalis nobilis magis, quam fœlix, & ratio.*

34 *Mali ne occaſio detur, a bono ſæpe ceſſatur.*

Verbi reſolutio, ibid. ver. ignorat.

35 *Fiduciam ſecundum bonam intentionem habere nõ eſt malũ.*

36 *Imperium non debetur, Regna tamen quædam debentur ſucceſſione.*

37 *Conſulatum impediuit, ne filius haberet, Fa. maximus, ne in vna familia continuaretur imperium.*

38 *Iuramenti obligatio tollitur, ſi iuro alicui prælato, & ipſe deponitur. idem, ſi prælatus vt prælatus dare quid iurauit, dimiſſa prælatura, niſi in caſu.*

39 *Succeſſor etiam ſecularis ex electione uel ſucceſſione an teneatur ſoluere debita prædeceſſoris.*

40 *Epilogus, Suffragium, Additio gloſſarum, & nu. 41. 42. & & num. ſequ.*

Iudex alteri parti fauere quando poſſit, et ad concordiam cogere, & nu. 46. §. 1.

Ab exemplo quorum argumentari poſſumus. §. 1. & n. 47. §. 1. & nu. 48.

Principali deſtructo, & acceſſorium, & nu. fi. §. fi.

Stephanus Papa martyrio coronatus fuit a Conſtantino & quo tempore, nu. 42.

43 *Rex in domo ſua quilibet dicitur adducitur exemplum ruſtici cuiuſdam Anglicani, & eius geſtus domi ſua in regem Anglorum.*

44 *Hiſpani non receperunt Carolum, nec ipſius pares.*

Teutonici perdiderunt imperium & quomodo, et quodlibet eorum tugurium, et ciuitas vẽdicat ſibi dominiũ et de imperio contendit, ſecundum Vincentium.

45 *Teutonici virtutibus meruerunt imperium.*

46 *Sacrilegi familia an repellatur a ſacris.*

47 *Aduocatus eccleſiæ non eſt patronus, ſed quaſi parens.*

49 *Federicus imperator, cuius hic fit mentio, depoſitus fuit ab Innocentio Papa.*

50 *A iuramento recedere quando propria authoritate poſſimus.*

51 *Vtilitas pro ſpirituali non eſt deterandum.*

Mala non committenda, vt eueniant bona. ibid.

52 *Iuramentum Philippi quare illicitum fuit.*

Præſcribi poteſt, vt non detur paſtor niſi de certa eccleſia.

CAPVT XXXIIII.

1 **Venerabilẽ** Caſus. † Electus in imperatorem a maiori parte illorum, ad quos ſpectat electio, ſi fuerit idoneus, per Papam cõfirmabitur. Et Hoſt. diuidit

2 † decr. in 4. partes. In prima ponit reprehenſionẽ legati. In ſecunda ibi, verum, captat beneuolentiam principum ipſorum, & ſuam poteſtatem declarans. In tertia ibi, obiectioni reſpondet ei, quod obijciebatur contra legatum. In quarta ibi, eos, monet principes, adhæreãt Otthoni, recedentes a Philippo. quod hoc facere debeãt, probans quattuor rationibus vſque ad ver. nobilitatẽ: ibi ſpecialiter hoc mãdat duci Carintiæ [Inter cetera] quę opponebantur contra proceſſum legati [Quidam] adhærentes Phil. [Si electoris] repete, geſſit perſonam

3 [Falcem] quod † nõ licet: in neceſſitate tamẽ licet ſpicas conterere, & manducare, vt deutero. 23. & in can. hic alleg. per gl. & de conſe. diſt. 5. diſcipulos: imo iure humano trãſire per agrum alienum non licet, vt 1. diſt. omnes leges, exceptis caſibus, qui ibi no. in gloſ.

a vlt.[a] [Si cognitoris] .i. iudicis, & repete: perſonam geſſit [Alteram] ſ. Phi. [Principibus] qui ſint illi, vide ĩ. de re iud. ad apoſtolicæ, in gl. pe. lib. 6. [Regem] Ala-

4 maniæ [De iure] quod † imperator a populo eligatur, & iuriſdictionẽ habeat, probatur 93. di. legimus. ff. de ori. iur. l. 2. §. poſtea cum, & §. deinde cum eſſet, & §. deinde quia, & §. nouiſſimè, inſti. de iure naturali. §. ſed quod principi. C. de vete. iur. enu. l. 1. §. hoc etiã alibi dr̃, quod Deus miſit ipſum legem animatam in terris, in auct.

5 de cõſulibus. §. vlt. col. 4. ſm Hoſt. ſm quẽ poteſt † etiã

b exponi de iure.[b] i. de naturali ratione, inſti. de iure na-

c turali. §. quod vero. 1. diſt. conſuetudo[c] [Antiqua] ſ. præſcripta, & rationabili, quæ tribuit ius eligendi. ĩ.

6 eo. Cumana [Præſertim] .i. † maximè. & concor. de natis ex lib. ven. c. vno [Poteſtas] ſ. eligendi regem in imperatorẽ [Caroli magni] de ſtatura eius vide in hiſtoria. 25. lib. c. 1. & de eius moribus, & actibus in capitulis ibi ſequentibus [In Germanos] .i. Theutonicos, qui

7 verè ſunt † germani .i. verè nobiles. ſic no. Io. 34. diſtin. quorũdã, in 1. gl. Patria illa dicitur Germania a gigno, gignis, pp fœcũditatem generãdi [Inungimus] oleo & in humeris. ĩ. de ſacra vnctione. c. vno & hoc facit per manus Hoſt. epiſcopi ſuper hoc ab antiquo priuilegiati. & adde quod dicam ĩ. de priuilegi. antiqua. quod.

8 † aũt ſequitur, conſecramus, impropriè ponitur, cũ propriè dicatur epiſcopus conſecrari, ſed rex inungi, vt in præall. decr. [Coronamus] hic propriè ponitur ſm Ho. quia ſolus Papa coronat Imperatorẽ. licèt Hoſt. inungat, vt eſt dictũ. patet hoc in cle. de iureiur. Romani.

9 ver. ac decementes. & de triplici † corona imperij ibi no. in §. porrò, in prin. [Ac qualiter] ac ſi dicat, regula hẽt inſtãtias. ſed hæc nõ hẽt [Examinatio] arg. quod ſicut

10 † in coronatione pot inquiri de vita, & meritis coronãdi, ita pt̃ cõ ipſum excipi. & eſt ratio. quia in vnctione, quæ præcedit, fit manus impoſitio, quæ nõ dẽt fieri ſine inquiſitione, vt no. in prædictis cõcor. & in coronatione fit cõfirmatio, vt hic ſm Inno. ſcilicet Hoſt. dicit ex hoc text. iſtud non colligi. & vt dicebat Inn. contumacia

11 mario † non debet fieri ſine cauſæ cognitione. ſupra
eod. cum dilecti, & c. cum nobis. non tamen putat In-
noc. abſonum, ꝙ hi, qui habent hoc ex priuilegio, ſine
examinatione confirmentur, vel ſine confirmatione
adminiſtrent, ſicut ſunt ciſtercienſes, & præmonſtra-
tenſes, quod dic, vt no. de app. quia nos. quaſi compro
bati ſint a Papa, qui hoc priuilegium dat, ſicut alias di
citur de tutore a patre in teſtamento dato, inſtitut. de
12 ſatiſdatione tutorum. §. 1. & 2. credit † tamen Innoc.
quòd & ſi imperator non poſſit recipere coronam in
loco debito, nihilominus auctoritatem adminiſtrandi
poteſt recipere a Colonienſi epiſcopo, ad quem ſpe-
ctat, vt no. j. vel ex ipſa electione hanc habet, ſecundũ
Hoſtien. concord. ſicut & Papa. ſupra eo. licet, quod
13 verius eſt. 23. diſt. legimus. ¶ Sed nunquid in pallij da
tione locus eſt examinationi, & exceptioni? non: quia
non conſueuit dari pallium non confirmato: confir-
matio autem ſine examinatione fieri non debet, infra
eod. nihil. vnde pallij datio ſequitur ad priora, nec ibi
fit manus impoſitio ſecundùm Innocen. Et quid ſi oc-
currat probatio alicuius grauis criminis, quem latue
rat, non reputarent abſonum ſecundum Hoſt. & Com-
poſt. ſi excipiẽs audiretur, argum. j. de exceptionibus,
paſtoralis, & eo. tit. lib. 6. pia, quod dic, vt no. j. de ac-
14 cu. ſuper his. §. ſi. in prin. & c. accedens. §. ſi. ¶ Sed † nũ-
quid abbas benedicendus eſt examinandus? ſic, cum
manus impoſitionem recipiat, vnde & locus eſt exce-
ptioni, ad hoc j. de ſup. neg. præl. cap. 1. vbi dicam ſu-
per verbo, benedicere. infra de ætate & qualitate, cum
contingat. 68. diſtinct. quoniam. inf. de accu. memini-
mus. per quæ iura tenebant hic Io. & Vinc. etiam cum
abbas exemptus benedicendus erat ab epiſcopo, alle.
e etiam 73. diſtin. ſanctiſſimo.[e] Sed Abbas dicit hic hoc
non ſeruari, & poteſt ſecundum eum intelligi hæc lit-
tera de illo, ad quem de iure communi ſpectat manus
15 impoſitio. hic † autem eſt notandum, quod quamuis
Abb. in benedictione plenitudinem officij recipiat,
non tamen confirmationem, ſeu auctoritatem admi-
niſtrandi in temporalibus, ſed ex confirmatione præ-
cedenti ſicut, & archiepiſcopus in confirmatione po-
teſtatem adminiſtrandi recipit. ſupra eo. tráſmiſſam.
In pallio vero plenitudinem officij. infra de auctori-
ta. & vſu pallij. niſi ſpecialis quod intelligi debet quã-
tum ad ſpiritualia. Melius tamen dicitur quòd pleni-
tudo officij quandoque ſumitur pro confirmatione. j.
eo. nihil. §. ſi. quandoque aliter, ſicut apparet in archie
piſcopo, qui & ſi confirmatus ſit, tamen plenitudinem
officij recipere dicitur in pallij datione, vt dictum eſt
ſecundum Innoc. [Pertineat] quam faciat per ſe, vel
alium. & ſic non obſtat 24. diſt. quando. de offic. ar-
16 chid. vt noſtrum [Impoſitio manus] In † examinatio
ne igitur imperatoris eſt attendendum, an ſit canoni-
cè electus. Item an ſit criminoſus, vel negligens. 15. q.
f 6. alius, ſecundũ Inn. [Tyrannum[f]] vide quod dixi in
Clem. de baptiſ. c. vno. in gl. ſimile, ad finem [Cõſecra
17 te] quidam dicunt, & malè, ꝙ imperator recipit ordi-
nem, de hoc 63. diſt. Valentinianus, in fine, & ff. de re-
rum diui. l. ſacra, in prin. & in Spec. tit. 1. §. nunc oſten
dendum. ver. 39. tamen olim imperatores vocabãtur
pontifices. 10. diſt. de capituli. 21. diſt. cleros [Appro-
bando] ſ. in prædicationibus, & collocutionibus ſuis,
& per ſuas litteras ſuadendo [ad factum eligentium]
ideſt ex eo, quòd illius electores præferendi ſint electo
nibus alterius. Sed propter demerita ducis bene dice-
bat illius electionem nullam, ſecundum Innoc. [Denũ
18 ciatoris] hoc † membrum prætermiſerant principes
non ſufficienter diuidendo. vnde reſpondetur a parti-
19 bus non ſufficienter enumeratis. nec † fuit iſte ſecun-
dum Goff. denunciator euãgelicus, canonicus, vel vul
garis: ſed denunciabat ſecundum Innoc. principibus
& alijs fidelibus, quos videbat vicinos præcipitio [ad-
iuuandum] ſcilicet Philippũ, vt ſe ſubtraherent, cum
criminoſus eſſet, & tanta dignitate indignus. 22. quæ-
ſtio. 5. hoc videtur, & capit. ſeq. & monebat, ꝙ recede
rent ab eo, nec perſeuerarent in peccato. 2. quæſt. 1. ſi
peccauerit. & publicè monebat. Phi. quia publice pec-
cauerat. 55. diſt. ſi illud. vel denunciabat Phi. priuatũ
per Papæ ſententiam ſecundum Innocen. quod placet
Hoſtien. qui dicit, quòd denunciator fuit. i. mandati
apoſtolici publicator, vel quòd eſt verus executor, de
app. l. nouit [Studia eligentium] quo caſu locus fuiſſet
obiectioni principum. & ex eo inſtat Hoſt. an hic de-
beat eſſe ver. dicit Innocen. quòd hic eſt mens litteræ,
20 hoc † ipſo, quòd electores ducis elegerunt notoriè ex-
communicatum, & aliter indignum, & quia contem-
pſerunt alios, deuoluta fuit poteſtas eligendi ad alios.
g infra eo. ſcriptum, & c. congregatos. ſup. eo. dudum g
21 [Contemptus] dicit Pe. hic apertè colligi, quòd † ele-
ctio prius facta per minorem partem non impedit ſe-
cundam poſtea faciendam per maiorem. nam ex quo
electores Philippi contempſerunt alios, apparet, ꝙ
h prius elegerunt[h] [Obſiſtat, & infra] hic deciditur ta-
lis littera, quæ non debuit remoueri ſecundum Hoſt.
Et quoniam dux prædictus, nec vbi debuit. ſ. Aquiſgra
ni, nec a quo debuit, ſcilicet Colonienſi archiepiſco-
po, coronam, & vnctionem accepit. præfatus verò rex
& vbi debuit, & a quo debuit, recepit vtrunque. & vide
quod no. de iureiur. clem. Romani. §. porrò, verſic. ei-
dem, vbi inuenies verba quarundam litterarum, quæ
de litteris huius decr. dicũtur extractæ. Et no. Hoſt. quod
22 de primo † dicitur, accepit, quòd deſignat violen-
tiam. de ſecundo dicitur, recepit, quod deſignat iuſti-
tiam. facit ff. de dote præ. l. cum quis. §. fin. dicebat In-
nocen. quòd cum Ottho ſic eſſet in poſſeſſione haben-
do coronam regni, non erat contra ius, ſi nominabat
eum regem [Quod autem] hucuſque defendit factum
legati, nunc defendit factum proprium, ſecundum In-
nocen. [Admonitionem] ſcilicet quòd ſatisfaciant de
iniur. & exceſsibus ſuis, Innocen. immò, quòd concor-
dent, ſi poſſunt, vel ad maiorẽ concordiam reducan-
i tur, vt innuunt ſequentia, vt ſtatim dicam[i] ſecundum
Hoſtien. ſimile ſuper eo. licet [Expectationem] ad iu-
dicium, vt ſcilicet de iure ſuo cognoſcatur, ſecundum
Innocen. ſed Hoſtien. intelligit de expectatione con-
cordiæ aſſignato ad id competenti termino, de poſtu-
la. bonæ. 2. ver. cæterum. infra de offic. ord. irrefragabi
23 li. §. exceſſus [Iure] ideſt naturali † ratione iuris coro-
borata [Et exemplo] Hieronymus ad Marcellam. 13.
cap. non nocet exemplis affirmare, quod dicimus [ad-
moniti] eſt ergo neceſſaria admonitio, quia nõ eſt ſta-
tutum tempus; de hoc infra de re iudi. ad apoſtolicæ,
K in vlt. gl. lib 6.[k] [vel noluerunt] quòd hic alternatio
ſummatur a iure, vnde ſufficit alteram partem eſſe
veram. ſic ſupra eod. quod ſicut. §. ſi autem. & eſt eui-
24 dens † arg. quòd expectatione pendente, de qua hic
loquitur, poteſt inter principes maior interuenire cõ-
cordia, & ſic qui conſentit in vnum, mutare poterit vo-
luntatem conſentiendo in alium. ſimile ſup. eo. licet.
25 maximè † quia non tanquam ad collegium, ſed tan-
l quam ad ſingulares[l] competit iſtud principibus, ar-
gumen. ff. communia prædio. eſt receptum. hoc quidam
improbant, vt ſcripſi in Spec. de reſcrip. præſen.
§. fin. ſuper ver. antepe. & adde quod not. de conſtit. c.
cum omnes. & quia ius iſtud ſpectat ad ipſos vt ad lai-
cos, qui in præſentatione poſſunt variare. infra de iu-
re patro. cum auté, & capit. paſtoralis, ſecundum Ho-
26 ſtien. [Defenſore] Imperator † defendere debet eccle
m ſiam,[m] vt hic: exaltare dominum Papam, 63. diſtinct.
tibi domino: tueri clerum. 96. diſtinct. cap. vlt. & mi-
ſerabiles perſonas. 27. quæſt. 4. principes, & ca. admi-

Imperatorem Papa coronat, ibid. contra eum poteſt excipi, & quando nu. 9. & quid, nu. 16. an recipiat ordinem. 17.

9 *Corona Imperatoris triplex, & in coronatione poteſt inquiri de vita & meritis coronandi, nu. 10. ſi non poſſet in debito loco coronari, quid agendum, nu. 11.*

10 *Manus impoſitio non debet fieri citra inquiſitionem.*

11 *Confirmatio fieri non debet abſq; cauſæ cognitione, exceptis priuilegiatis, & qui ſint huiuſmodi.*

13 *Electus an poſſet examinari, & contra eum excipi in pallij datione, niſi quod latuiſſet crimen probaretur.*

14 *Abbas benedicendus nunquid ſit examinandus, & contra eum poſſit excipi.*

15 *Per benedictionem quid recipiat abbas.*

Plenitudo officij diuerſe ſumitur, ibid. ver. Melius.

18 *Argumentum ab enumeratione partium eſt vitioſum aliqua prætermiſſa.*

19 *Denunciator qualis fuit hic legatus.*

20 *Deuolutio eligendi ad alios quomodo hic contigit.*

21 *Electio prius facta per minorem partem non impedit ſecundam poſtea faciendam per maiorem.*

22 *Accipere, uiolētiā, Recipere, iuſtitiā deſignat, et in quo caſu.*

Exemplis affirmare non nocet, ibid.

Admonitio neceſſaria, cum non eſt ſtatutum tempus, ibid. ver. eſt ergo.

Alternatiuæ alterā partē ſufficit eſſe verā, ibi. ver. qđ hic.

24 *Voluntas mutari poteſt expectando.*

25 *Electio Imperatoris, an principibus competat tanquam ad collegium, vel tanquam ad ſingulares. Papæ vero quando competat. nu. 27.*

26 *Imperatoris officium quod.*

27 *Electoribus negligentibus Papa eliget: & ſi plures electi ſunt, de iure vtriuſque cognoſcet & diffiniet, & in contumaciam procedet.*

28 *Philippi electionis in Imperatorem caſſatio.*

Electus in Regem Romanorum recepta corona debet haberi pro rege, pendente confirmatione, ibid. & 29.

29 *Abnuere, renuere, vel denegare.*

30 *Opponere, vel obijcere non ſufficit, niſi oſtendatur.*

Antipophora figuræ dicendi vſus, ibid.

31 *Philippi ducis progenitores quales in Romanum pontificem & Cardinales & Epiſcopos fuerunt.*

32 *Abſolutio per procuratorem an obtineri poſſit.*

33 *Corona regalis nobilis magis, quam fœlix, & ratio.*

34 *Mali ne occaſio detur, a bono ſæpe ceſſatur.*

Verbi reſolutio, ibid. ver. ignorat.

35 *Fiduciam ſecundum bonam intentionem habere nō eſt malū.*

36 *Imperium non debetur, Regna tamen quadam debentur ſucceſſione.*

37 *Conſulatum impediuit, ne filius haberet, Fa. maximus, ne in vna familia continuaretur imperium.*

38 *Iuramenti obligatio tollitur, ſi iuro alicui prælato, & ipſe deponitur. idem, ſi prælatus vt prælatus dare quid iurauit, dimiſſa prælatura, niſi in caſu.*

39 *Succeſſor etiam ſecularis ex electione uel ſucceſſione an teneatur ſoluere debita prædeceſſoris.*

40 *Epilogus, Suffragium, Additio gloſſarum, & nu. 41. 42. & & num. ſequ.*

Iudex alteri parti fauere quando poſſit, et ad concordiam cogere, & nu. 46. §. 1.

Ab exemplo quorum argumentari poſſumus. §. 1. & n. 47. §. 1. & nu. 48.

Principali deſtructo, & acceſſorium, & nu. fi. §. fi.

Stephanus Papa martyrio coronatus fuit a Conſtantino & quo tempore, nu. 42.

41 *Rex in domo ſua quilibet dicitur adducitur exemplum ruſtici cuiuſdam Anglicani, & eius geſtis domi ſuæ in regem Anglorum.*

44 *Hiſpani non receperunt Carolum, nec ipſius pares.*

Teutonici perdiderunt imperium & quomodo, et quodlibet eorum tugurium, et ciuitas vēdicat ſibi dominiū et de imperio contendit, ſecundum Vincentium.

45 *Teutonici virtutibus meruerunt imperium.*

46 *Sacrilegi familia an repellatur a ſacris.*

47 *Aduocatus eccleſiæ non eſt patronus, ſed quaſi parens.*

49 *Federicus imperator, cuius hic fit mentio, depoſitus fuit ab Innocentio Papa.*

50 *A iuramento recedere quando propria auctoritate poſſimus.*

51 *Vtilitate pro ſpirituali non eſt deterandum.*

Mala non committenda, vt eueniant bona. ibid.

52 *Iuramentum Philippi quare illicitum fuit.*

Præſcribi poteſt, vt non detur paſtor niſi de certa eccleſia.

CAPVT XXXIIII.

1 Venerabilē Caſus. † Electus in imperatorem a maiori parte illorum, ad quos ſpectat electio, ſi fuerit idoneus, per Papam cōfirmabitur. Et Hoſt. diuidit
2 † decr. in 4. partes. In prima ponit reprehenſionē legati. In ſecunda ibi, verum, captat beneuolentiam principum ipſorum, & ſuam poteſtatem declarans. In tertia ibi, obiectioni reſpondet ei, quod obijciebatur contra legatum. In quarta ibi, eos, monet principes, adhæreāt Otthoni, recedentes a Philippo. q̄ hoc facere debeāt, probans quattuor rationibus vſque ad ver. nobilitatē; ibi ſpecialiter hoc mādat duci Carintiæ [Inter cætera] quę opponebantur contra proceſſum legati [Quidam] adhærentes Phil. [Si electoris] repete, geſſit perſonam
3 [Falcem] quod † nō licet: in neceſſitate tamē licet ſpicas conterere, & manducare, vt deutero. 23. & in can. hic alleg. per gl. & de conſe. diſt. 5. diſcipulos: imo iure humano trāſire per agrum alienum non licet, vt 1. diſt. omnes leges, exceptis caſibus, qui ibi no. in gloſ.
a vlt.[a] [Si cognitoris] .i. iudicis, & repete, perſonam geſſit [Alteram] ſ. Phi. [Principibus] qui ſint illi, vide ꝩ. de re iud. ad apoſtolicæ, in gl. pe. lib. 6. [Regem] Ala-
4 maniæ [De iure] q̄ † imperator a populo eligatur, & iuriſdictionē habeat, probatur 93. di. legimus. ff. de ori. iur. l. 2. §. poſtea cum, & §. deinde cum eſſet, & §. deinde quia, & §. nouiſſimè, inſti. de iure naturali. §. ſed qđ principi. C. de vete. iur. enu. l. 1. §. hoc etiā alibi dr̄, q̄ Deus miſit ipſum legem animatam in terris, in auct.
5 de cōſulibus. §. vlt. col. 4. ſm Hoſt. ſm quē poteſt † etiā
b exponi de iure.[b] i. de naturali ratione, inſti. de iure na-
c turali. §. quod vero. 1. diſt. conſuetudo [c] [Antiqua] ſ. præſcripta, & rationabili, quæ tribuit ius eligendi. ꝩ.
6 eo. Cumana [Præſertim] .i. † maximè, & concor. de natis ex lib. ven. c. vno [Poteſtas] ſ. eligendi regem in imperatorē [Caroli magni] de ſtatura eius vide in hiſtoria. 25. lib. c. 1. & de eius moribus, & actibus in capitulis ibi ſequentibus [In Germanos] .i. Theutonicos, qui
7 verè ſunt † germani. i. verè nobiles. ſic no. Io. 34. diſtin. quorūdā, in 1. gl. Patria illa dicitur Germania a gigno, gignis, ꝓp fœcūditatem generādi [Inungimus] oleo & in humeris. ꝩ. de ſacra vnctione. c. vno & hoc facit per manus Hoſt. epiſcopi ſuper hoc ab antiquo priuilegiati. & adde quod dicam ꝩ. de priuilegi. antiqua. quod
8 † aūt ſequitur, conſecramus, impropriè ponitur, cū propriè dicitur epiſcopus conſecrari, ſed rex inungi, vt in præall. decr. [Coronamus] hic propriè ponitur ſm Ho. quia ſolus Papa coronat Imperatorē. licèt Hoſt. inungat, vt eſt dictū. patet hoc in cle. de iureiur. Romani,
9 ver. ac decernentes. & de triplici † corona imperij ibi no. in §. porrò, in prin. [Ac q̄aliter] ac ſi dicat, regula hēt inſtātias. ſed hæc nō hēt [Examinatio] arg. q̄ ſicut
10 † in coronatione pōt inquiri de vita, & meritis coronādi, ita pt̄ ꝯ ipſum excipi. & eſt ratio. quia in vnctione, quæ præcedit, fit manus impoſitio, quæ nō dēt fieri ſine inquiſitione, vt no. in prædictis cōcor. & in coronatione fit cōfirmatio, vt hic. ſm Inno. ſcilicet Hoſt. dicit ex hoc text. illud non colligi. & vt dicebat Inn. confirmatio

11 matio † non debet fieri ſine cauſæ cognitione. ſupra
eod. cum dilecti, & c. cum nobis. non tamen putat In-
noc. abſonum, ꝙ hi, qui habent hoc ex priuilegio, ſine
examinatione confirmentur, vel ſine confirmatione
adminiſtrent, ſicut ſunt ciſtercienſes, & præmonſtra-
tenſes, quod dic, vt no. de app. quia nos. quaſi compro
bati ſint a Papa, qui hoc priuilegium dat, ſicut alias di
citur de tutore a patre in teſtamento dato, inſtitut. de
12 ſatiſdatione tutorum. §. 1. & 2. credit † tamen Innoc.
quòd & ſi imperator non poſſit recipere coronam in
loco debito, nihilominus auctoritatem adminiſtrandi
poteſt recipere a Colonienſi epiſcopo, ad quem ſpe-
ctat, vt no. j. vel ex ipſa electione hanc habet, ſecundū
Hoſtien. concord. ſicut & Papa. ſupra eo. licet, quod
13 verius eſt. 23. diſt. legimus. ¶ Sed nunquid in pallij da
tione locus eſt examinationi, & exceptioni? non: quia
non conſueuit dari pallium non confirmato. confir-
matio autem ſine examinatione fieri non debet, infra
eod. nihil. vnde pallij datio ſequitur ad priora, nec ibi
fit manus impoſitio ſecundum Innocen. Et quid ſi oc-
currat probatio alicuius grauis criminis, quem latue
rat, non reputarent abſonum ſecundum Hoſt. & Com-
poſt. ſi excipiēs audiretur, argum. j. de exceptionibus,
paſtoralis, & eo. tit. lib. 6. pia, quod dic, vt no. j. de ac-
14 cu. ſuper his. §. ſi. in prin. & c. accedens. §. ſi. ¶ Sed † nū-
quid abbas benedicendus eſt examinandus? ſic, cum
manus impoſitionem recipiat, vnde & locus eſt exce-
ptioni, ad hoc j. de ſup. neg. præl. cap. 1. vbi dicam ſu-
per verbo, benedicere. infra de ætate & qualitate, cum
contingat. 68. diſtinct. quoniam. inf. de accu. memini-
mus. per quæ iura tenebant hic Io. & Vinc. etiam cum
abbas exemptus benedicendus erat ab epiſcopo, alle.
e etiam 73. diſtin. ſanctiſſimo.[e] Sed Abbas dicit hic hoc
non ſeruari, & poteſt ſecundum eum intelligi hæc lit-
tera de illo, ad quem de iure communi ſpectat manus
15 impoſitio. hic † autem eſt notandum, quod quamuis
Abb. in benedictione plenitudinem officij recipiat,
non tamen confirmationem, ſeu auctoritatem admi-
niſtrandi in temporalibus, ſed ex confirmatione præ-
cedenti ſicut, & archiepiſcopus in confirmatione po-
teſtatem adminiſtrandi recipit. ſupra eo. trāſmiſſam.
In pallio vero plenitudinem officij. infra de auctori-
ta. & vſu pallij. niſi ſpecialis quod intelligi debet quā-
tum ad ſpiritualia. Melius tamen dicitur quòd pleni-
tudo officij quandoque ſumitur pro confirmatione. j.
eo. nihil. §. ſi. quandoque aliter, ſicut apparet in archie
piſcopo, qui & ſi confirmatus ſit, tamen plenitudinem
officij recipere dicitur in pallij datione, vt dictum eſt
ſecundum Innoc. [Pertineat] quam faciat per ſe, vel
alium. & ſic non obſtat 24. diſt. quando, de offic. ar-
16 chid. ve noſtrum [Impoſitio manus] In † examinatio
ne igitur imperatoris eſt attendendum, an ſit canoni-
cè electus. Item an ſit criminoſus, vel negligens. 15. q.
f 6. alius, ſecundū Inn. [Tyrannum[f]] vide quod dixi in
Clem. de baptiſ. c. vno. in gl. ſimile, ad finem [Cōſecra
17 re] quidam dicunt, & malè, ꝙ imperator recipit ordi-
nem, de hoc 63. diſt. Valentinianus, in fine, & ff. de re-
rum diui. l. ſacra, in prin. & in Spec. tit. 1. §. nunc oſten
dendum. ver. 39. tamen olim imperatores vocabātur
pontifices. 10. diſt. de capituli. 21. diſt. cleros [Appro-
bando]. ſ. in prædicationibus, & collocutionibus ſuis,
& per ſuas litteras ſuadendo [ad factum eligentium]
ideſt ex eo, quòd illius electores præferendi ſint electo
nibus alterius. Sed propter demerita ducis bene dice-
bat illius electionem nullam, ſecundum Innoc. [Denū
18 ciatoris] hoc † membrum prætermiſerant principes
non ſufficienter diuidendo. vnde reſpondetur a parti-
19 bus non ſufficienter enumeratis. nec † fuit iſte ſecun-
dum Goff. denunciator euāgelicus, canonicus, vel vul
gatis: ſed denunciabat ſecundum Innoc. principibus
& alijs fidelibus, quos videbat vicinos præcipitio [ad-
iuuandum] ſcilicet Philippū, vt ſe ſubtraherent, cum
criminoſus eſſet, & tanta dignitate indignus. 22. quæ-
ſtio. 5. hoc videtur, & capit. ſeq. & monebat, ꝙ recede
rent ab eo, nec perſeuerarent in peccato. 2. quæſt. 1. ſi
peccauerit. & publicè monebat. Phi. quia publicè pec-
cauerat. 55. diſt. ſi illud. vel denunciabat Phi. priuatū
per Papæ ſententiam ſecundum Innocen. quod placet
Hoſtien. qui dicit, quòd denunciator fuit. i. mandati
apoſtolici publicator, vel quòd eſt verus executor, de
app. l. nouit [Studia eligentium] quo caſu locus fuiſſet
obiectioni principum. & ex eo inſtat Hoſt. an hic de-
beat eſſe ver. dicit Innocen. quòd hic eſt mens litteræ,
20 hoc † ipſo, quòd electores ducis elegerunt notoriè ex-
communicatum, & aliter indignum, & quia contem-
pſerunt alios, deuoluta fuit poteſtas eligendi ad alios.
g infra eo. ſcriptum, & c. congregatos. ſup. eo. dudum g
21 [Contemptus] dicit Pe. hic apertè colligi, quòd † ele-
ctio prius facta per minorem partem non impedit ſe-
cundam poſtea faciendam per maiorem. nam ex quo
electores Philippi contempſerunt alios, apparet, ꝙ
h prius elegerunt[h] [Obſiſtat, & infra] hic deciditur ta-
lis littera, quæ non debuit remoueri ſecundum Hoſt.
Et quoniam dux prædictus, nec vbi debuit. ſ. Aquiſgra
ni, nec a quo debuit, ſcilicet Colonienſi archiepiſco-
po, coronam, & vnctionem accepit. præfatus verò rex
& vbi debuit, & a quo debuit, recepit vtrunque. & vide
quod no. de iureiur. clem. Romani. §. porrò, verſic. ei-
dem, vbi inuenies verba quarundam litterarum, quæ
de litteris huius decr. dicūtur extractæ. Et no. Hoſt. qđ
22 de primo † dicitur, accepit, quòd deſignat violen-
tiam. de ſecundo dicitur, recepit, quod deſignat iuſti-
tiam. facit ff. de dote præ. l. cum quis. §. fin. dicebat In-
nocen. quòd cum Ottho ſic eſſet in poſſeſſione haben-
do coronam regni, non erat contra ius, ſi nominabat
eum regem [Quod autem] hucuſque defendit factum
legati, nunc defendit factum proprium, ſecundum In-
nocen. [Admonitionem] ſcilicet quòd ſatisfaciant de
iniur. & exceſsibus ſuis, Innocen. immò, quòd concor-
dent, ſi poſſunt, vel ad maiorē concordiam reducan-
i tur, vt innuunt ſequentia, vt ſtatim dicam[i] ſecundum
Hoſtien. ſimile ſuper eo. licet [Expectationem] ad iu-
dicium, vt ſcilicet de iure ſuo cognoſcatur, ſecundum
Innocen. ſed Hoſtien. intelligit de expectatione con-
cordiæ aſſignato ad id competenti termino, de poſtu-
la. bonæ. 2. ver. cæterum. infra de offic. ord. irrefragabi
23 li. §. exceſſus [Iure] ideſt naturali † ratione iuris coro-
borata [Et exemplo] Hieronymus ad Marcellam. 13.
cap. non nocet exemplis affirmare, quod dicimus [ad-
moniti] eſt ergo neceſſaria admonitio, quia nō eſt ſta-
tuta in tempus; de hoc infra de re iudi. ad apoſtolicæ,
K in vlt. gl. lib 6.[k] [vel noluerunt] quòd hic alternatio
ſummatur a iure, vnde ſufficit alteram partem eſſe
veram. ſic ſupra eod. quod ſicut. §. ſi autem. & eſt eui-
24 dens † arg. quòd expectatione pendente, de qua hic
loquitur, poteſt inter principes maior interuenire cō-
cordia, & ſic qui conſentit in vnum, mutare poterit vo
luntatem conſentiendo in alium. ſimile ſup. eo. licet,
25 maximè † quia non tanquam ad collegium, ſed tan-
l quam ad ſingulares[l] competit iſtud principibus, ar-
gumen. ff. communia prædio. eſt receptum. hoc qui-
dam improbant, vt ſcripſi in Spec. de reſcrip. præſen.
§. fin. ſuper ver. antepe. & adde quod not. de conſtitu.
cum omnes. & quia ius iſtud ſpectat ad ipſos vt ad lai-
cos, qui in præſentatione poſſunt variare. infra de iu-
re patro. cum autē, & capit. paſtoralis, ſecundum Ho-
26 ſtien. [Defenſore] Imperator † defendere debet eccle
m ſiam,[m] vt hic: exaltare dominum Papam, 63. diſtinct.
tibi domino: tueri clerum. 96. diſtinct. cap. vlt. & mi-
ſerabiles perſonas. 27. quæſt. 4. principes, & c. admi-

Imperatorem Papa coronat, ibid. contra eum poteſt excipi, & quando nu. 9. & quid, nu. 16. an recipiat ordinem. 17.

9 *Corona Imperatoris triplex, & in coronatione poteſt inquiri de vita & meritis coronandi, nu. 10. ſi non poſſet in debito loco coronari, quid agendum, nu. 11.*

10 *Manus impoſitio non debet fieri citra inquiſitionem.*

11 *Confirmatio fieri non debet abſq; cauſæ cognitione, exceptis priuilegiatis, & qui ſint huiuſmodi.*

13 *Electus an poſſet examinari, & contra eum excipi in pallij datione, niſi quod latuiſſet crimen probaretur.*

14 *Abbas benedicendus nunquid ſit examinandus, & contra eum poſſit excipi.*

15 *Per benedictionem quid recipiat abbas.*

Plenitudo officij diuerſe ſumitur, ibid. ver. Melius.

18 *Argumentum ab enumeratione partium eſt vitioſum aliqua prætermiſſa.*

19 *Denunciator qualis fuit hic legatus.*

20 *Deuolutio eligendi ad alios quomodo hic contigit.*

21 *Electio prius facta per minorem partem non impedit ſecundam poſtea faciendam per maiorem.*

22 *Accipere, violētiā, Recipere, iuſtitiā deſignat, et in quo caſu.*

Exemplis affirmare non nocet, ibid.

Admonitio neceſſaria, cum non eſt ſtatutum tempus, ibid. ver. eſt ergo.

Alternatiua alterā partē ſufficit eſſe verā, ibi. ver. qđ hic.

24 *Voluntas mutari poteſt expectando.*

25 *Electio Imperatoris, an principibus competat tanquam ad collegium, vel tanquam ad ſingulares. Papæ vero quando competat. nu. 27.*

26 *Imperatoris officium quod.*

27 *Electoribus negligentibus Papa eliget: & ſi plures electi ſunt, de iure vtriuſque cognoſcet & diffiniet, & in contumaciam procedet.*

28 *Philippi electionis in Imperatorem caſſatio.*

Electus in Regem Romanorum recepta corona debet haberi pro rege, pendente confirmatione, ibid. & 29.

29 *Abnuere, renuere, vel denegare.*

30 *Opponere, vel obijcere non ſufficit, niſi oſtendatur.*

Antipophora figuræ dicendi vſus, ibid.

31 *Philippi ducis progenitores quales in Romanum pontificem & Cardinales & Epiſcopos fuerunt.*

32 *Abſolutio per procuratorem an obtineri poſſit.*

33 *Corona regalis nobilis magis, quam fœlix, & ratio.*

34 *Mali ne occaſio detur, a bono ſæpe ceſſatur.*

Verbi reſolutio, ibid. ver. ignorat.

35 *Fiduciam ſecundum bonam intentionem habere nō eſt malū.*

36 *Imperium non debetur, Regna tamen quædam debentur ſucceſſione.*

37 *Conſulatum impediuit, ne filius haberet, Fa. maximus, ne in vna familia continuaretur imperium.*

38 *Iuramenti obligatio tollitur, ſi iuro alicui prælato, & ipſe deponitur. idem, ſi prælatus vt prælatus dare quid iurauit, dimiſſa prælatura, niſi in caſu.*

39 *Succeſſor etiam ſecularis ex electione vel ſucceſſione an teneatur ſoluere debita prædeceſſoris.*

40 *Epilogus, Suffragium, Additio gloſſarum, & nu. 41. 42. & & num. ſequ.*

Iudex alteri parti fauere quando poſſit, et ad concordiam cogere, & nu. 46. §. 1.

Ab exemplo quorum argumentari poſſumus. §. 1. & n. 47. §. 1. & nu. 48.

Principali deſtructo, & acceſſorium, & nu. fi. § fi.

Stephanus Papa martyrio coronatus fuit a Conſtantino & quo tempore, nu. 42.

43 *Rex in domo ſua quilibet dicitur adducitur exemplum ruſtici cuiuſdam Anglicani, & eius geſtis domi ſuæ in regem Anglorum.*

44 *Hiſpani non receperunt Carolum, nec ipſius pares.*

Teutonici perdiderunt imperium & quomodo, et quodlibet eorum tugurium, et ciuitas vēdicat ſibi dominiū et de imperio contendit, ſecundum Vincentium.

45 *Teutonici virtutibus meruerunt imperium.*

46 *Sacrilegi familia an repellatur a ſacris.*

47 *Aduocatus eccleſiæ non eſt patronus, ſed quaſi parens.*

49 *Federicus imperator, cuius hic fit mentio, depoſitus fuit ab Innocentio Papa.*

50 *A iuramento recedere quando propria auctoritate poſſimus.*

51 *Vtilitate pro ſpirituali non eſt deterandum.*

Mala non committenda, vt eueniant bona. ibid.

52 *Iuramentum Philippi quare illicitum fuit.*

Præſcribi poteſt, vt non detur paſtor niſi de certa eccleſia.

CAPVT XXXIIII.

1 Venerabilē Caſus. † Electus in imperatorem a maiori parte illorum, ad quos ſpectat electio, ſi fuerit idoneus, per Papam cōfirmabitur. Et Hoſt. diuidit

2 † decr. in 4. partes. In prima ponit reprehenſionē legati. In ſecunda ibi, verum, captat beneuolentiam principum ipſorum, & ſuam poteſtatem declarans. In tertia ibi, obiectioni reſpondet ei, quod obijciebatur contra legatum. In quarta ibi, eos, monet principes, adhæreāt Otthoni, recedentes a Philippo. q hoc facere debeāt, probans quattuor rationibus vſque ad ver. nobilitatē; ibi ſpecialiter hoc mādat duci Carintiæ [Inter cetera] quę opponebantur contra proceſſum legati [Quidam]. adhærentes Phil. [Si electoris] repete, geſſit perſonam

3 [Falcem] quod † nō licet: in neceſſitate tamē licet ſpicas conterere, & manducare, vt deutero. 23. & in can. hic alleg. per gl. & de conſe. diſt. 5. diſcipulos: imo iure humano trāſire per agrum alienum non licet, vt 1. diſt. omnes leges, exceptis caſibus, qui ibi no. in gloſ.

a vlt.[a] [Si cognitoris] i. iudicis, & repete, perſonam geſſit [Alteram] ſ. Phi. [Principibus] qui ſint alli, vide ỹ. de re iud. ad apoſtolicæ, in gl. pe. lib. 6. [Regem] Ala-

4 maniæ [De iure] q † imperator a populo eligatur, & iuriſdictionē habeat, probatur 93. di. legimus. ff. de ori. iur. l. 2. §. poſtea cum, & §. deinde cum eſſet, & §. deinde quia, & §. nouiſſimè, inſti. de iure naturali. §. ſed qđ principi. C. de vete. iur. enu. l. 1. §. hoc etiā alibi dr, q Deus miſit ipſum legem animatam in terris, in auct.

5 de cōſulibus. §. vlt. col. 4. ſm Hoſt. ſm quē poteſt † etiā

b exponi de iure.[b] i. de naturali ratione, inſti. de iure na-

c turali. §. quod vero. 1. diſt. conſuetudo[c] [Antiqua] ſ. præſcripta, & rationabili, quæ tribuit ius eligendi. ỹ.

6 eo. Cumana [Præſertim] i. † maximè. & concor. de natis ex lib. ven. c. vno [Poteſtas] ſ. eligendi regem in imperatorē [Caroli magni] de ſtatura eius vide in hiſtoria. 25. lib. c. 1. & de eius moribus, & actibus in capitulis ibi ſequentibus [In Germanos] i. Theutonicos, qui

7 verè ſunt † germani. i. verè nobiles. ſic no. Io. 34. diſtin. quorūdā, in 1. gl. Patria illa dicitur Germania a gigno. gignis, pp fęcūditatem generādi [Inungimus] oleo & in humeris. ỹ. de ſacra vnctione. c. vno & hoc facit per manus Hoſt. epiſcopi ſuper hoc ab antiquo priuilegiati. & adde quod dicam ỹ. de priuilegi. antiqua. quod

8 † aūt ſequitur, conſecramus, impropriè ponitur, cū propriè dicatur epiſcopus conſecrari, ſed rex inungi, vt in præall. decr. [Coronamus] hic propriè ponitur ſm Ho. quia ſolus Papa coronat Imperatorē. licèt Hoſt. inungat, vt eſt dictū. patet hoc in cle. de iureiur. Romani,

9 ver. ac decementes. & de triplici † corona imperij ibi no. in §. porrò, in prin. [Ac gňaliter] ac ſi dicat, regula hēt inſtātias. ſed hæc nō hēt [Examinatio] arg. q ſicut

10 † in coronatione pōt inquiri de vita, & meritis coronādi, ita pt ɔ ipſum excipi. & eſt ratio. quia in vnctione, quæ præcedit, fit manus impoſitio, quæ nō dēt fieri ſine inquiſitione, vt no. in prædictis cōcor. & in coronatione fit cōfirmatio, vt hic ſm Inno. ſcilicet Hoſt. dicit ex hoc text. iſtud non colligi. & vt dicebat Inn. confir-

11 matio † non debet fieri ſine cauſæ cognitione. ſupra
eod. cum dilecti, & c. cum nobis. non tamen putat In-
noc. abſonum, quod hi, qui habent hoc ex priuilegio, ſine
examinatione confirmentur, vel ſine confirmatione
adminiſtrent, ſicut ſunt ciſtercienſes, & præmonſtra-
tenſes, quod dic, vt no. de app. quia nos. quaſi compro
bati ſint a Papa, qui hoc priuilegium dat, ſicut alias di
citur de tutore a patre in teſtamento dato, inſtitut. de
12 ſatiſdatione tutorum. §. 1. & 2. cr. dic † tamen Innoc.
quòd & ſi imperator non poſſit recipere coronam in
loco debito, nihilominus auctoritatem adminiſtrandi
poteſt recipere a Colonienſi epiſcopo, ad quem ſpe-
ctat, vt no. ĭ. vel ex ipſa electione hanc habet, ſecundū
Hoſtien. concord. ſicut & Papa. ſupra eo. licet, quod
13 verus eſt. 23. diſt. legimus. ¶ Sed nunquid in pallij da
tione locus eſt examinationi, & exceptioni? non: quia
non conſueuit dari pallium non confirmato. confir-
matio autem ſine examinatione fieri non debet, infra
eod. nihil. vnde pallij datio ſequitur ad priora, nec ibi
ſit manus impoſitio ſecundum Innocen. Et quid ſi oc-
currat probatio alicuius grauis criminis, quem latue
rat, non reputarent abſonum ſecundum Hoſt. & Com-
poſt. ſi excipiēs audiretur, argum. ĭ. de exceptionibus,
paſtoralis, & eo. tit. lib. 6. pia, quod dic, vt no. ĭ. de ac-
14 cu. ſuper his. §. 6. in prin. & c. accedens. §. fi. ¶ Sed † nū-
quid abbas benedicendus eſt examinandus? ſic, cum
manus impoſitionem recipiat, vnde & locus eſt exce-
ptioni, ad hoc ĭ. de ſup. neg. præl. cap. 1. vbi dicam ſu-
per verbo, benedicere. infra de ætate & qualitate, cum
contingat. 68. diſtinct. quoniam. inf. de accu. meminì-
mus. per quæ iura tenebant hic Io. & Vinc. etiam cum
abbas exemptus benedicendus erat ab epiſcopo, alle.
e etiam 73. diſtin. ſanctiſſimo.[e] Sed Abbas dicit hic hoc
non ſeruari, & poteſt ſecundum eum intelligi hæc lit-
tera de illo, ad quem de iure communi ſpectat manus
15 impoſitio. hic † autem eſt notandum, quod quamuis
Abb. in benedictione plenitudinem officij recipiat,
non tamen confirmationem, ſeu auctoritatem admi-
niſtrandi in temporalibus, ſed ex confirmatione præ-
cedenti ſicut, & archiepiſcopus in confirmatione po-
teſtatem adminiſtrandi recipit. ſupra eo. trāſmiſſam.
In pallio vero plenitudinem officij. infra de auctori-
ta. & vſu pallij. niſi ſpecialis quod intelligi debet quā-
tum ad ſpiritualia. Melius tamen dicitur quòd pleni-
tudo officij quandoque ſumitur pro confirmatione. ĭ.
eo. nihil. §. fi. quandoque aliter, ſicut apparet in archie
piſcopo, qui & ſi confirmatus ſit, tamen plenitudinem
officij recipere dicitur in pallij datione, vt dictum eſt
ſecundum Innoc. [Pertineat] quòm faciat per ſe, vel
alium. & ſic non obſtat 24. diſt. quando, de offic. ar-
16 chid. vt noſtrum [Impoſitio manus] In † examinatio
ne igitur imperatoris eſt attendendum, an ſit canoni-
cè electus. Item an ſit criminoſus, vel negligens. 15. q.
f 6. alius, ſecundū Inn. [Tyrannum[f]] vide quod dixi in
Clem. de baptiſ. c. vno. in gl. ſimile, ad finem [Cōſecra
17 re] quidam dicunt, & malè, quod imperator recipit ordi-
nem, de hoc 63. diſt. Valentinianus, in fine, & ff. de re-
rum diui. l. ſacra. in prin. & in Spec. tit. 1. §. nunc oſten
dendum. ver. 39. tamen olim imperatores vocabātur
pontifices. 10. diſt. de capituli. 21. diſt. cleros [Appro-
bando]. ſ. in prædicationibus, & collocutionibus ſuis,
& per ſuas litteras ſuadendo [ad factum eligentium]
ideſt ex eo, quòd illius electores præferendi ſint electo
nibus alterius. Sed propter demerita ducis bene dice-
bat illius electionem nullam, ſecundum Innoc. [Denū
18 ciatoris] hoc † membrum prætermiſerant principes
non ſufficienter diuidendo. vnde reſpondetur a parti-
19 bus non ſufficienter enumeratis. nec † fuit iſte ſecun-
dum Goff. denunciator euāgelicus, canonicus, vel vul
garis: ſed denunciabat ſecundum Innoc. principibus
& alijs fidelibus, quos videbat vicinos præcipitio [ad-
iuuandum] ſcilicet Philippū, vt ſe ſubtraherent, cum
criminoſus eſſet, & tanta dignitate indignus. 22. quæ-
ſtio. 5. hoc videtur, & capit. ſeq. & monebat, quod recede
rent ab eo, nec perſeuerarent in peccato. 2. quæſt. 1. ſi
peccauerit. & publicè monebat. Phi. quia publicè pec-
cauerat. 55. diſt. ſi illud. vel denunciabat Phi. priuatū
per Papæ ſententiam ſecundum Innocen. quod placet
Hoſtien. qui dicit, quod denunciator fuit. i. mandati
apoſtolici publicator, vel quòd eſt verus executor, de
app. l. nouit [Studia eligentium] quo caſu locus fuiſſet
obiectioni principum. & ex eo inſtat Hoſt. an hic de-
beat eſſe ver. dicit Innocen. quòd hic eſt mens litteræ,
20 hoc † ipſo, quod electores ducis elegerunt notoriè ex-
communicatum, & aliter indignum, & quia contem-
pſerunt alios, deuoluta fuit poteſtas eligendi ad alios.
g infra eo. ſcriptum, & c. congregatos. ſup. eo. dudum[g]
21 [Contemptis] dicit Pe. hic apertè colligi, quod † ele-
ctio prius facta per minorem partem non impedit ſe-
cundam poſtea faciendam per maiorem. nam ex quo
electores Philippi contempſerunt alios, apparet, quod
h prius elegerunt[h] [Obſiſtat, & infra] hic deciditur ta-
lis littera, quæ non debuit remoueri ſecundum Hoſti.
Et quoniam dux prædictus, nec vbi debuit. ſ. Aquiſgra
ni, nec a quo debuit, ſcilicet Colonienſi archiepiſco-
po, coronam, & vnctionem accepit. præfatus verò rex
& vbi debuit, & a quo debuit, recepit vtrunque. & vide
quod no. de iureiur. clem. Romani. §. porrò, verſic. ei-
dem, vbi inuenies verba quarundam litterarum, quæ
de litteris huius decr. dicūtur extractæ. Et no. Hoſt. quòd
22 de primo † dicitur, accepit, quod deſignat violen-
tiam. de ſecundo dicitur, recepit, quod deſignat iuſti-
tiam. facit ff. de dote præ. l. cum quis. §. fin. dicebat In-
nocen. quòd cum Ottho ſic eſſet in poſſeſſione haben-
do coronam regni, non erat contra ius, ſi nominabat
eum regem [Quod autem] hucuſque defendit factum
legati, nunc defendit factum proprium, ſecundum In-
nocen. [Admonitionem] ſcilicet quòd ſatisfaciant de
iniur. & exceſsibus ſuis, Innocen. immò, quòd concor-
dent, ſi poſſunt, vel ad maiorē concordiam reducan-
i tur, vt innuunt ſequentia, vt ſtatim dicam[i] ſecundum
Hoſtien. ſimile ſuper eo. licet [Expectationem] ad iu-
dicium, vt ſcilicet de iure ſuo cognoſcatur, ſecundum
Innocen. ſed Hoſtien. intelligit de expectatione con-
cordiæ aſſignato ad id competenti termino, de poſtu-
la. bonæ. 2. ver. cæterum. infra de offic. ord. irrefragabi
23 li. §. exceſſus [Iure] ideſt naturali † ratione iuris coro-
borata [Et exemplo] Hieronymus ad Marcellam. 13.
cap. non nocet exemplis affirmare. quod dicimus [ad-
moniti] eſt ergo neceſſaria admonitio, quia nō eſt ſta-
tuti in tempus; de hoc infra de re iudi. ad apoſtolicæ,
K in vlt. gl. lib 6.[k] [vel noluerunt] quod hic alternatio
ſummatur a iure, vnde ſufficit alteram partem eſſe
veram. ſic ſupra eod. quod ſicut. §. ſi autem. & eſt eui-
24 dens † arg. quod expectatione pendente, de qua hic
loquitur, poteſt inter principes maior interuenire cō-
cordia, & ſic qui conſentit in vnum, mutare poterit vo-
luntatem conſentiendo in alium. ſimile ſup. eo. licet,
25 maximè † quia non tanquam ad collegium, ſed tan-
l quam ad ſingulares[l] competit iſtud principibus, ar-
gumen. ff. communia prædio. eſt receptum. hoc quidam
dam in probant, vt ſcripſi in Spec. de reſcrip. præſen.
§. fin. ſuper ver. antepe. & adde quod not. de conſtit. c.
cum omnes. & quia ius iſtud ſpectat ad ipſos vt ad lai-
cos, qui in præſentatione poſſunt variare. infra de iu-
re patro. cum autē, & capit. paſtoralis, ſecundum Ho-
26 ſtien. [Defenſore] Imperator † defendere debet eccle
m ſiam,[m] vt hic: exaltare dominum Papam, 63. diſtinct.
tibi domino: tueri clerum. 96. diſtinct. cap. vlt. & mi-
ſerabiles perſonas. 27. quæſt. 4. principes, & ca. admi-

Imperatorem Papa coronat, ibid. contra eum poteſt excipi, & quando nu. 9. & quid. nu. 16. an recipiat ordinem. 17.
9 *Corona Imperatoris triplex, & in coronatione poteſt inquiri de vita & meritis coronandi, nu. 10. ſi non poſſet in debito loco coronari, quid agendum, nu. 11.*
10 *Manus impoſitio non debet fieri citra inquiſitionem.*
11 *Confirmatio fieri non debet abſq; cauſæ cognitione, exceptis priuilegiatis, & qui ſint huiuſmodi.*
13 *Electus an poſſet examinari, & contra eum excipi in pallij datione, niſi quod latuiſſet crimen probaretur.*
14 *Abbas benedicendus nunquid ſit examinandus, & contra eum poſſit excipi.*
15 *Per benedictionem quid recipiat abbas.*
Plenitudo officij diuerſe ſumitur, ibid. ver. Melius.
18 *Argumentum ab enumeratione partium eſt vitioſum aliqua prætermiſſa.*
19 *Denunciator qualis fuit hic legatus.*
20 *Deuolutio eligendi ad alios quomodo hic contigit.*
21 *Electio prius facta per minorem partem non impedit ſecundam poſtea faciendam per maiorem.*
22 *Accipere, uiolẽtũ, Recipere, iuſtũ deſignat, et in quo caſu.*
Exemplis affirmare non nocet, ibid.
Admonitio neceſſaria, cum non eſt ſtatutum tempus, ibid. ver. eſt ergo.
Alternatiuæ alterã partẽ ſufficit eſſe verã, ibi. ver. qd hic.
24 *Voluntas mutari poteſt expectando.*
25 *Electio Imperatoris, an principibus competat tanquam ad collegium, vel tanquam ad ſingulares. Papæ vero quando competat. nu. 27.*
26 *Imperatoris officium quod.*
27 *Electoribus negligentibus Papa eliget: & ſi plures electi ſunt, de iure vtriuſque cognoſcet & diffiniet, & in contumaciam procedet.*
28 *Philippi electionis in Imperatorem caſſatio.*
Electus in Regem Romanorum recepta corona debet haberi pro rege, pendente confirmatione, ibid. & 29.
29 *Abnuere, renuere, vel denegare.*
30 *Opponere, vel obijcere non ſufficit, niſi oſtendatur.*
Antipophora figuræ dicendi vſus, ibid.
31 *Philippi ducis progenitores quales in Romanum pontificem & Cardinales & Epiſcopos fuerunt.*
32 *Abſolutio per procuratorem an obtineri poſſit.*
33 *Corona regalis nobilis magis, quam fœlix, & ratio.*
34 *Mali ne occaſio detur, a bono ſæpe ceſſatur.*
Verbi reſolutio, ibid. ver. ignorat.
35 *Fiduciam ſecundum bonam intentionem habere nõ eſt malũ.*
36 *Imperium non debetur, Regna tamen quadam debentur ſucceſſione.*
37 *Conſulatum impediuit, ne filius haberet, Fa. maximus, ne in vna familia continuaretur imperium.*
38 *Iuramenti obligatio tollitur, ſi iuro alicui prælato, & ipſe deponitur. idem, ſi prælatus vt prælatus dare quid iurauit, dimiſſa prælatura, niſi in caſu.*
39 *Succeſſor etiam ſecularis ex electione uel ſucceſſione an teneatur ſoluere debita prædeceſſoris.*
40 *Epilogus, Suffragium, Additio gloſſarum, & nu. 41. 42. & & num. ſequ.*
Iudex alteri parti fauere quando poſſit, et ad concordiam cogere, & nu. 46. §. 1.
Ab exemplo quorum argumentari poſſumus. §. 1. & n. 47. §. 1. & nu. 48.
Principali deſtructo, & acceſſorium, & nu. fi. § fi.
Stephanus Papa martyrio coronatus fuit a Conſtantino & quo tempore, nu. 42.
43 *Rex in domo ſua quilibet dicitur adducitur exemplum ruſtici cuiuſdam Anglicani, & eius geſtis domi ſua in regem Anglorum.*
44 *Hiſpani non receperunt Carolum, nec ipſius pares.*
Teutonici perdiderunt imperium & quomodo, et quodlibet eorum tugurium, et ciuitas vẽdicat ſibi dominiũ et de imperio contendit, ſecundum Vincentium.
45 *Teutonici virtutibus meruerunt imperium.*
46 *Sacrilegi familia an repellatur a ſacris.*
47 *Aduocatus eccleſiæ non eſt patronus, ſed quaſi parens.*
49 *Federicus imperator, cuius hic fit mentio, depoſitus fuit ab Innocentio Papa.*
50 *A iuramento recedere quando propria auctoritate poſſimus.*
51 *Vtilitate pro ſpirituali non eſt deterandum.*
Mala non committenda, vt eueniant bona. ibid.
52 *Iuramentum Philippi quare illicitum fuit.*
Præſcribi poteſt, vt non detur paſtor niſi de certa eccleſia.

CAPVT XXXIIII.

1 Venerabilẽ Caſus. † Electus in imperatorem a maiori parte illorum, ad quos ſpectat electio, ſi fuerit idoneus, per Papam cõfirmabitur. Et Hoſt. diuidit
2 † decr. in 4. partes. In prima ponit reprehenſionẽ legati. In ſecunda ibi, verum, captat beneuolentiam principum ipſorum, & ſuam poteſtatem declarans. In tertia ibi, obiectioni reſpondet ei, quod obijciebatur contra legatum. In quarta ibi, eos, monet principes, adhæreãt Otthoni, recedentes a Philippo. quod hoc facere debeãt, probans quattuor rationibus vſque ad ver. nobilitatẽ; ibi ſpecialiter hoc mãdat duci Carintiæ [Inter cetera] quę opponebantur contra proceſſum legati [Quidam] adhærentes Phil. [Si electoris] repete, geſſit perſonam
3 [Falcem] quod † nõ licet: in neceſſitate tamẽ licet ſpicas conterere, & manducare, vt deutero. 23. & in can. hic alleg. per gl. & de conſe. diſt. 5. diſcipulos: imo iure humano trãſire per agrum alienum non licet, vt 1. diſt. omnes leges, exceptis caſibus, qui ibi no. in gloſ.
a vlt.[a] [Si cognitoris] i. iudicis, & repete: perſonam geſſit [Alteram] ſ. Phi. [Principibus] qui ſunt illi, vide ĩ. de re iud. ad apoſtolicæ, in gl. pe. lib. 6. [Regem] Ala-
4 maniæ [De iure] quod † imperator a populo eligatur, & iuriſdictionẽ habeat, probatur 93. di. legimus. ff. de ori. iur. l. 2. §. poſtea cum, & §. deinde cum eſſet, & §. deinde quia, & §. nouiſſimè, inſti. de iure naturali. §. ſed qđ principi. C. de vete. iur. enu. l. 1. §. hoc etiã alibi dr̃, quod Deus miſit ipſum legem animatam in terris, in auct.
5 de cõſulibus. §. vlt. col. 4. ſm Hoſt. ſm quẽ poteſt † etiã
b exponi. de iure.[b] i. de naturali ratione, inſti. de iure na-
c turali. §. quod vero. 1. diſt. conſuetudo[c] [Antiqua] ſ. præſcripta, & rationabili, quæ tribuit ius eligendi. ĩ.
6 eo. Cumana [Præſertim] i. † maximè. & concor. de natis ex lib. ven. c. vno [Poteſtas] ſ. eligendi regem in imperatorẽ [Caroli magni] de ſtatura eius vide in hiſtoria. 25. lib. c. 1. & de eius moribus, & actibus in capitulis ibi ſequentibus [In Germanos] i. Theutonicos, qui
7 verè ſunt † germani. i. verè nobiles. ſic no. Io. 34. diſtin. quorũdã, in 1. gl. Patria illa dicitur Germania a gigno. gignis, pp fecũditatem generãdi [Inungimus] oleo & in humeris. ĩ. de ſacra vnctione. c. vno & hoc facit per manus Hoſt. epiſcopi ſuper hoc ab antiquo priuilegiati. & adde quod dicam ĩ. de priuilegi. antiqua. quod
8 † aũt ſequitur, conſecramus, impropriè ponitur, cũ propriè dicitur epiſcopus conſecrari, ſed rex inungi, vt in præall. decr. [Coronamus] hic propriè ponitur ſm Ho. quia ſolus Papa coronat Imperatorẽ. licet Hoſt. inungat, vt eſt dictũ. patet hoc in cle. de iureiur. Romani.
9 ver. ac decernentes. & de triplici † corona imperij ibi no. in §. porrò, in prin. [Ac qualiter] ac ſi dicat, regula hẽt inſtãtias. ſed hæc nõ hẽt [Examinatio] arg. quod ſicut
10 † in coronatione põt inquiri de vita, & meritis coronadi, ita põt contra ipſum excipi. & eſt ratio quia in vnctione, quæ præcedit, fit manus impoſitio, quæ nõ dẽt fieri ſine inquiſitione, vt no. in prædictis cõcor. & in coronatione fit cõfirmatio, ſecundum ſm Inno. ſcilicet Hoſt. dicit ex hoc text. idem non colligi. & vt dicebat Inn. confir-

11 matio † non debet fieri ſine cauſæ cognitione. ſupra
eod. cum dilecti, & c. cum nobis. non tamen putat In-
noc. abſonum, quod hi, qui habent hoc ex priuilegio, ſine
examinatione confirmentur, vel ſine confirmatione
adminiſtrent, ſicut ſunt ciſtercienſes, & præmonſtra-
tenſes, quod dic. vt no. de app. quia nos. quaſi compro
bati ſunt a Papa, qui hoc priuilegium dat, ſicut alias di
citur de tutore a patre in teſtamento dato, inſtitut. de
12 ſatiſdatione tutorum. §. 1. & 2. cr. dic † tamen Innoc.
quòd & ſi imperator non poſſit recipere coronam in
loco debito, nihilominus auctoritatem adminiſtrandi
poteſt recipere a Colonienſi epiſcopo, ad quem ſpe-
ctat, vt no. ī. vel ex ipſa electione hanc habet, ſecundū
Hoſtien. concord. ſicut & Papa. ſupra eo. licet, quod
13 verum eſt. 23. diſt. legimus. ¶ Sed nunquid in pallij da
tione locus eſt examinationi, & exceptioni? non: quia
non conſueuit dari pallium non confirmato. confir-
matio autem ſine examinatione fieri non debet, infra
eod. nihil. vnde pallij datio ſequitur ad priora, nec ibi
fit manus impoſitio ſecundum Innocen. Et quid ſi oc-
currat probatio alicuius grauis criminis, quem latue
rat, non reputarent abſonum ſecundum Hoſt. & Com-
poſt. ſi excipiēs audiretur, argum. ī. de exceptionibus,
paſtoralis, & eo. tit. lib. 6. pia, quod dic, vt no. ī. de ac-
14 cu. ſuper his. §. 6. in prin. & c. accedens. §. fi. ¶ Sed † nū-
quid abbas benedicendus eſt examinandus? ſic, cum
manus impoſitionem recipiat, vnde & locus eſt exce-
ptioni, ad hoc ī. de ſup. neg. præl. cap. 1. vbi dicam ſu-
per verbo, benedicere. infra de ætate & qualitate, cum
contingat. 68. diſtinct. quoniam. inf. de accu. memini-
mus. per quæ iura tenebant hic Io. & Vinc. etiam cum
abbas exemptus benedicendus erat ab epiſcopo, alle.
e etiam 73. diſtin. ſanctiſſimo.[e] Sed Abbas dicit hic hoc
non ſeruari, & poteſt ſecundum eum intelligi hæc lit-
tera de illo, ad quem de iure communi ſpectat manus
15 impoſitio. hic † autem eſt notandum, quod quamuis
Abb. in benedictione plenitudinem officij recipiat,
non tamen confirmationem, ſeu auctoritatem admi-
niſtrandi in temporalibus, ſed ex confirmatione præ-
cedenti ſicut, & archiepiſcopus in confirmatione po-
teſtatem adminiſtrandi recipit. ſupra eo. trāſmiſſam.
In pallio vero plenitudinem officij. infra de auctori-
ta. & vſu pallij. niſi ſpecialis quod intelligi debet quā-
tum ad ſpiritualia. Melius tamen dicitur quòd pleni-
tudo officij quandoque ſumitur pro confirmatione. ī.
eo. nihil. §. fi. quandoque aliter, ſicut apparet in archie
piſcopo, qui & ſi confirmatus ſit, tamen plenitudinem
officij recipere dicitur in pallij datione, vt dictum eſt
ſecundum Innoc. [Pertineat] quem faciat per ſe, vel
alium. & ſic non obſtat 24. diſt. quando, de offic. ar-
16 chid. vt noſtrum [Impoſitio manus] In † examinatio
ne igitur imperatoris eſt attendendum, an ſit canoni-
cè electus. Item an ſit criminoſus, vel negligens. 15. q.
f 6. alius, ſecundū Inn. [Tyrannum[f]] vide quod dixi in
Clem. de baptiſ. c. vno. in gl. ſimile, ad finem [Cōſecra
17 re] quidam dicunt, & malè, quod imperator recipit ordi-
nem, de hoc 63. diſt. Valentinianus, in fine, & ff. de re-
rum diui. l. ſacra, in prin. & in Spec. tit. 1. §. nunc oſten
dendum. ver. 39. tamen olim imperatores vocabātur
pontifices. 10. diſt. de capituli. 21. diſt. cleros [Appro-
bando] ſ. in prædicationibus, & collocutionibus ſuis,
& per ſuas litteras ſuadendo [ad factum eligentium]
ideſt ex eo, quòd illius electores præferendi ſint electo
nibus alterius. Sed propter demerita ducis bene dice-
bat illius electionem nullam, ſecundum Innoc. [Denū
18 ciatoris] hoc † membrum prætermiſerant principes
non ſufficienter diuidendo. vnde reſpondetur a parti-
19 bus non ſufficienter enumeratis. nec † fuit iſte ſecun-
dum Goff. denunciator euāgelicus, canonicus, vel vul
garis: ſed denunciabat ſecundum Innoc. principibus

& alijs fidelibus, quos videbat vicinos præcipitio [ad-
iuuandum] ſcilicet Philippū, vt ſe ſubtraherent, cum
criminoſus eſſet, & tanta dignitate indignus. 22. quæ-
ſtio. 5. hoc videtur, & capit. ſeq. & monebat, quod recede
rent ab eo, nec perſeuerarent in peccato. 2. quæſt. 1. ſi
peccauerit. & publicè monebat. Phi. quia publicè pec-
cauerat. 55. diſt. ſi illud. vel denunciabat Phi. priuatū
per Papæ ſententiam ſecundum Innocen. quod placet
Hoſtien. qui dicit, quod denunciator fuit. i. mandati
apoſtolici publicator, vel quòd eſt verus executor, de
app. l. nouit [Studia eligentium] quo caſu locus fuiſſet
obiectioni principum. & ex eo inſtat Hoſt. an hic de-
beat eſſe ver. dicit Innocen. quòd hic eſt mens litteræ,
20 hoc † ipſo, quòd electores ducis elegerunt notoriè ex-
communicatum, & aliter indignum, & quia contem-
pſerunt alios, deuoluta fuit poteſtas eligendi ad alios.
g infra eo. ſcriptum, & c. congregatos. ſup. eo. dudum §
21 [Contemptis] dicit Pe. hic apertè colligi, quod † ele-
ctio prius facta per minorem partem non impedit ſe-
cundam poſtea faciendam per maiorem. nam ex quo
electores Philippi contempſerunt alios, apparet, quod
h prius elegerunt[h] [Obſiſtat, & infra] hic deciditur ta-
lis littera, quæ non debuit remoueri ſecundum Hoſti.
Et quoniam dux prædictus, nec vbi debuit. ſ. Aquiſgra
ni, nec a quo debuit, ſcilicet Colonienſi archiepiſco-
po, coronam, & vnctionem accepit. præfatus verò rex
& vbi debuit, & a quo debuit, recepit vtrunque. & vide
quod no. de iureiur. clem. Romani. §. porrò, verſic. ei-
dem, vbi inuenies verba quarundam litterarum, quæ
de litteris huius decr. dicūtur extractæ. Et no. Hoſt. quod
22 de primo † dicitur, accepit, quod deſignat violen-
tiam. de ſecundo dicitur, recepit, quod deſignat iuſti-
tiam. facit ff. de dote præ. l. cum quis. §. fin. dicebat In-
nocen. quòd cum Ottho ſic eſſet in poſſeſſione haben-
do coronam regni, non erat contra ius, ſi nominabat
eum regem [Quod autem] huculque defendit factum
legati, nunc defendit factum proprium, ſecundum In-
nocen. [Admonitionem] ſcilicet quòd ſatisfaciant de
iniur. & exceſsibus ſuis, Innocen. immò, quòd concor-
dent, ſi poſſunt, vel ad maiorē concordiam reducan-
i tur, vt innuunt ſequentia, vt ſtatim dicam[i] ſecundum
Hoſtien. ſimile ſuper eo. licet [Expectationem] ad iu-
dicium, vt ſcilicet de iure ſuo cognoſcatur, ſecundum
Innocen. ſed Hoſtien. intelligit de expectatione con-
cordiæ aſſignato ad id competenti termino, de poſtu-
la. bonæ. 2. ver. cæterum. infra de offic. ord. irrefragabi
23 li. §. exceſſus [Iure] ideſt naturali † ratione iuris coro-
borata [Et exemplo] Hieronymus ad Marcellam. 13.
cap. non nocet exemplis affirmare. quod dicimus [ad-
moniti] eſt ergo neceſſaria admonitio, quia nō eſt ſta-
tutum tempus; de hoc infra de re iudi. ad apoſtolicæ,
K in vlt. gl. lib 6.[k] [vel noluerunt] quod hic alternatio
ſummatur a iure, vnde ſufficit alteram partem eſſe
veram. ſic ſupra eod. quod ſicut. §. ſi autem. & eſt eui-
24 dens † arg. quod expectatione pendente, de qua hic
loquitur, poteſt inter principes maior interuenire cō-
cordia, & ſic qui conſentit in vnum, mutare poterit vo
luntatem conſentiendo in alium. ſimile ſup. eo. licet,
25 maximè † quia non tanquam ad collegium, ſed tan-
l quam ad ſingulares[l] competit iſtud principibus, ar-
gumen. ff. communia prædio. eſt receptum. hoc quidam
dam in probant, vt ſcripſi in Spec. de reſcrip. præſen.
§. fin. ſuper ver. antepe. & adde quod not. de conſtit. c.
cum omnes. & quia ius iſtud ſpectat ad ipſos vt ad lai-
cos, qui in præſentatione poſſunt variare. infra de iu-
re patro. cum auté, & capit. paſtoralis, ſecundum Ho-
26 ſtien. [Defenſore] Imperator † defendere debet eccle
m ſiam,[m] vt hic: exaltare dominum Papam. 63. diſtinct.
tibi domino: tueri clerum. 96. diſtinct. cap. vlt. & mi-
ſerabiles perſonas. 27. quæſt. 4. principes, & ca. admi-

non mirari, ꝙ ſuper quibuſdam iuris articulis nos con
ſulere voluiſti, qui nil aut modicũ dubitationis habe-
3 re noſcuntur [Decano] ſunt † decani quandoq; princi-
pales prælati eccleſiarum, quandoq; nõ, patet primũ,
de cler. non reſi. ex parte. 1. ſecundum de conceſ. præ-
bẽ. poſt electionem. quare dicam vt ĩ. patebit [Capitu
lum] vide quod dixi ſ. eo. in cauſis, in prin. [Septem]
4 nõ curamus † de numero compromiſſariorum, vt ĩ. c.
quia propter, ſuper ver. idoneus [Compromiſit] pote-
rat etiam dicere, cõpromiſerunt, & de hoc ſatis dixi. ſ.
5 de reſcrip. capitulum [vt illum] ſingulare † ponit; quia
impoſſibile eſt valere electiones de duobus ad ean-
dem dignitatem, imo nec duæ de vno. ĩ. eo. cum quis
duas, libr. 6. & dicam inf. de præb. niſi ex ſe [Compro-
miſſariis] & pro iſto, pro quo Papa iudicabat, faciebat
ordo ſcripturę. ff. de vſufruc. quotiens, & inf. de præbẽ.
mandato, lib. 6. [de gremio] vide quod no. de teſta. re
quiſiti. in fine, in gloſ. arg. & quod ibi dicam [Maior]
6 an † intelligeretur hoc non expreſſum, dixi quod not.
hic Compoſt. ſ. eo. proximo, in principio [Eorundem]
compromiſſariorum. Erat tamen de gremio eccleſię,
alias quo ad illum nõ fuiſſet dubitatio propter formã
compromiſſi. ſ. c. proximo [Vter] i. quis aſſumitur per
confirmationem electionis [qui de numero] opponi-
tur, aut iſte conſenſit electioni factæ, quod eſſe non
poteſt, quia fuit nulla facta ſcilicet non a maiori par-
te, aut faciendæ, & ſic ambitioſus, & repellendus. ĩ. eo.
cum poſt petitam. dicit Inn. ꝙ hic conſenſit electioni
7 factę. nam † ſcdm antiqua iura intelligitur facta pra ſ
ti electio ex ſolis cõſenſibus directis in aliquem vt ele
ctum, ſ. eo. cum inter canonicos, & hoc idem hodie in
minoribus dignitatibus, cum non ſit mutatum ſecun-
dum eum. Hoſt. in hoc contra, vt dicam infra eodem,
quia propter, ſuper prima gloſſa, ex his autem verbis
dicunt quidam, vt Abbas, Innoc. intellexiſſe decre. in
minoribus dignitatibus, non in maioribus locum ha-
8 bere. dicit etiam Innoc. quod hic † eſt conſenſus de fa
cta electione. poſt quam publicatam requiritur cõſen-
ſus ab eo, ſicut ab extraneo, nec obſtat, ꝙ ante conſen-
ſum ſuum non habet maiorem partem numero. habet
n. æqualem & ſaniorem, quod ex eo apparet, quia ſe-
cuti ſunt ordinem ſcripturæ, ſecundum quem primo
b debebãt eligere ex ſe ipſis, ar. ff. de vſufruc. quotiens.[b]
compromittendo. n. in 7. ita, ꝙ ex ſe poſſint eligere, vi
dentur velle, quod ſex eligant, quando de ſe eligunt.
nec obſtat ſi alios præponderet in meritis, & ſic pars
ſua videatur ſanior, quia hic non dicimus ſaniorẽ par-
tem, niſi in qua tum colligitur ex ordine ſcripturæ, cũ
c compromiſſum ſit diligenter ſeruandum[c], argu. ff. de
arbi. ſi cũ dies. §. plane. ff. mãdati, diligẽter, niſi forſan
omnia ſint paria in numero & ordine, puta quia elege
runt ex ſe hinc & inde, tunc enim eſſet ad merita recur
rendum ſecundum Hoſti. Sed quicquid dicat, ex ipſo
textu habetur ſcdm Ho. ꝙ hic erat facta electio, qñ cõ
ſenſus fuit requiſitus, licet nominatio dicatur, vnde &
hic ſequitur, nominati, & ſupra dr. nominarẽt, & infra
ſequitur, nominatus. veruntamẽ hæc nominatio loco
electionis habetur. vnde & infra ſequitur, dummodo
electioni de ſe factæ conſentiat, & cũ non eſt facta, niſi
a tribus. qui non faciunt maiorem partem de ſeptem,
neq; de ſex; & ſic videtur, ꝙ nulla ſit electio. ĩ. eod. ec-
cleſia. 1. & 2. & c. in geneſi. & etiam requirebatur pars
maior, vt patet ſup. reſpon. 1. nec eſt alia vera reſpon-
ſio, niſi iſta, quod licet in forma ſcrutinii conſenſus e-
d lecti numerum ſuum non augeat: in forma[d] tamen
compromiſſi & auget, & proficit, electus enim a tri-
bus antequam conſenſerit a maiori parte electus non
eſt. pendet hæc maioritas ex ſuo conſenſu. nam ſi
conſentiat, maiorem partem habet, & omnino obti-
net, vt probatur inf. eo. capi. ad fi. ſecundum Hoſtien.

Sed Compoſtel. dicit, quòd hic valuit electio facta per
tres de quarto: quia fuit expreſſum in compromiſſo,
ꝙ de ſe poſſent eligere; quod ſi non fuiſſet expreſ-
ſum, licet de iure de ſe poſſent eliggere: tamen eſſet
neceſſe, quòd fieret electio per quattuor, vel maiorem
partem, non computato electo. quod ergo in maiori
parte computatur electus, hoc eſt ex illo verſicu. adie-
cto ex ſe; quaſi fuerit voluntas compromittentiũ vo-
cem tunc computari poſſe in parte maiori, & hoc
ius præſumit, & ex hac præſumptione facit hoc ius,
nec mirum ſecundum eum, quia potuiſſent compro-
mittentes etiam ſtatuiſſe, quòd valeret electio facta
de numero compromiſſariorum etiam ab vno ſolo,
quod ergo faceret tunc expreſſa voluntas, hoc facit
hic tacita, circa electum a tribus, quando compro-
mitteretur cum illa clauſula in duos tantum, apertè
procedit ratio Compoſt. vt etiam dicam ſuper gloſſ. 1.
Sed quando ſunt plures, vt hic, licet dictum ſit, quòd
de ſe eligant, certum eſt, quòd maior ipſarum partium
bene poſſet eligere de ſe. vnde iſtius dicti Compoſtel.
non bene apparet ratio. & tamen tenendo ſimplici-
ter, quod primò ſummaui, ſequetur abſurdum, quòd
ſi ex tribus compromiſſarijs vnus eligit alium, ter-
tio diſcordante, valebit electio. & dicit Abb. ſic eue-
niſſe de domino Ia. quondam Narbonẽ. qui obtinuit.
ſicut enim in numero ſeptennario ſe habent tres ad
quartum, ita in ternario primus ad ſecundum; & hoc
eſt, quare in principio declarationem neceſſariam
fore dicebam. Quid ergo ſi dixiſſet capitulum, quòd
illum reciperent in decanum, quem omnes 7. nomi-
narent, ſiue in quem omnes conſentirent? dixit Inno-
cen. & Compoſt. qui dicit ſic obtinuiſſe, quòd hic non
poſſunt eligere de ſe ipſis, & placet Guil. Man. in li-
bello ſuo. cap. 48. & in quibuſdam ſcriptis reperi, quòd
Innocen. quartus ob hanc cauſam caſſauit electionem
factam per quinque compromiſſarios de ſex in monа-
ſterio Atrebaten. cui euidenter contradicit hæc decr.
nam & ſi ſex ſeptimum eligant, & ille vnus electioni
de ſe factæ conſentiat, apparet, quòd ita completur nu-
merus omnium per conſenſum ipſius, ſicut maioritas
9 numeri, quando a tribus eligitur tantum. hoc † au-
tẽ, vbi dictũ eſt, ꝙ in vno de ſe ipſis poſſint omnes con-
ſentire, quæſtionem non habet ſecundum Hoſt. dum-
modo expreſsè dictum non ſit, ꝙ non poſſent eligere
de ſe ipſis. nec obſtant iura, quæ contradicere videntur
ĩ. de iure patro. per noſtras, cum ſuis ſimilibus. ratio de
10 enim, vt ibi not. & dicam ſuper gloſſ. ¶ Quid † ſi di-
cat, conſentio in illum, quem talis nominauerit, vel
in quem maior pars conſenſerit. reſpon. non valet, cũ
e electus certus[e] non ſit, ar. ff. de procura. l. 2. ꝙ dic, vt le
gitur & no. inf. eod. tit. in electionibus, lib. 6. poſſet ta-
mẽ compromittere, ꝙ illum haberet pro prælato, quẽ
talis eligeret ſ. e. in cauſis, & c. cũm quę. aliter verò, ex
quo præſens eſt, non poteſt committere vices ſuas. inf.
e. quia propter. §. illud autem, ſm Inn. quod dic, vt no.
intra e. cum poſt petitam. hic ergo eligitur vnus de ſe-
11 ptem compromiſſarijs, vt hic littera dicit. erat † tamẽ
de gremio ipſius eccleſiæ: aliter nõ eſſet qõ ſm formã
cõpromiſſi, vt ſup. ca. proxi. ver. nos verò, §. ſi vero. &
apparet in fi. ſecundum Hoſt. [Tenorem] qui fuit de re
cipiẽdo in decanum eũ, in quẽ conſentiret pars maior
ſecundum Hoſt. ſed Compoſ. dicit hic ponderari par-
tem illam compromiſſi, per quam ex ſe poterant eli-
gere, propter quam dicit valere electionem factam
a tribus: aliter non valuiſſet facta per quattuor [Cõſen-
12 tiat] intelligo † intra tempus electionis fiendæ a iure,
f vel in compromiſſo ſtatutum.[f] dixit Vin. ratihabitio †
13 interdum tantum valet, quantum conſenſus a princi-
pio præſtitus, vel cum minor pars contempta conſen-
tit electioni factæ a maiori. ſ. eod. ꝙ ſicut quandoque
minus,

minus, vt cũ maior pars conſentit, vel ratificat electio
nem factam a minori. ſ.eo.auditis: quãdoque plus. nã
ratihabitione conſentit hic in ſe, quod a principio fa-
ciendo diceretur ambitioſus. 8.q.1. in ſcriptis, & hoc
tenent hic Innoc. & Hoſt. & no. ſecundum Inn. & Com
24 po. & licet † conſentiat electioni vt compromiſſarius,
requiri poterit poſtea eius conſenſus, vt electi, & hoc
inf. tempus decr. quam ſit, & c. cupientes. lib. 6. [Cano
25 nicum] quid † ſi iſte nominatus per tres non eſſet ido-
neus: videtur, ꝙ nominatus ab alijs deberet obtinere.
inf. e. congregato. ſed contrarium videtur, quia obſtat
forma compromiſſi, prouideat ergo tunc capitulum ſe
cundum Hoſti. inducit quæ no. inf. eod. ne profectu, ſu
per ver. hac vice. vide ĩ. e. ſi compromiſſarius, lib. 6. &
dixi ĩ. eo. quia propter, ſuper verſ. de paſtore. ¶ Prima
26 † gl. ponit opinionem dicẽtium, ꝙ cõpromiſſarij &c.
quam reprobat, ſecunda pars R. per quæſtioné, Quid
ſi vnus ſolus eſſet compromiſſarius, & ſoluit negatiuè,
ponit opi. contrariam, quam improbat. ¶ Vltima gl.
quærit, & diſtinguendo ſoluit: demum dicit c. corre-
27 ctum. ¶ In gl. 1. ibi, vbi adſunt decuriones, vnum ex
ſe dãt tutorem, & magiſtratus municipales collegam
ſuũ [& ibi non licet] ex officio, quod quis adminiſtrat,
non licet aliquid emere per ſe, vel ſubmiſſam perſonã
[& ibi, ſi in emptione, in fine] tutor rem pupilli emere
non poteſt [& ibi, prætor] ſequitur, ipſe ſe tutorem da-
re non poteſt, ſicut nec pedaneus iudex, nec cõpromiſ-
ſarius ex ſua ſnĩa fieri põt [& ibi inquiſitio] hanc, & ſe-
quentem vide in dec. petitio, de iureiur. ſuper vlt. gloſ.
¶ In gl. 2. ibi planè, vide ſ. e. licet. ſuper gl. pe. [& ibi,
28 conſul] vide de prob. ex litteris, ſuper gl. 2. ¶ In † gl. 1.
[ibi, dicunt quidam] Io. hic, & 8.q.1. qui epiſcopatum,
Vin. Lau. Goſ. Ia. Phi. Inn. Hoſt. & Cõp. & ſic ſeruatur.
Idem Guil. in Spe. vt dixi ſ. e. licet, ſuper gl. & nũquid,
Arch. in præalle. c. qui epãtum, & Gui. Man. c. 48. & Ac
g cur. ff. quod cuiuſque vniuerſi. l. planè, vbi alle. hoc c.g
[& ibi, non credo] idem T. & Ioan. de Deo, & Boa. ſ.
eo. in cauſis, contra eos eſt ſm Hoſt. ĩ. eo. cum in vete-
29 ri. Item ex hac † opinione magna fraus & abſurditas
ſequi poſſet, vt ſcilicet inter compromiſſarios ponerẽ-
tur illi, de quibus vtilius prouideretur eccleſiæ, vt ſm
hoc ipſorum nullus eligi poſſet [& ibi, ſi in emptione,
h in fi.] vide quod ibi no. & C. eodem, cum [h] ipſe tutor,
quod facit pro prima opinione [& ibi, ſi vni tantũ] pu-
20 tat Hoſt. ꝙ qñ ſunt † duo tm̃ compromiſſarij, vnus ele
ctus a ſocio poterit ꝯſentire, a ſocio enim & a Deo vo-
catus dicitur, nõ a ſe ipſo, ſic diſputaui, & terminaui,
vide in regula, in toto, de reg. iu. lib. 6. & no. ꝙ hic opti
mè procederet opinio Comp. de qua dixi in textu, qñ
enim duobus daretur poteſtas cũ clauſula, ꝙ ſe poſſint
eligere, apertè patet, ꝙ intentio cõpromittentium eſt,
ꝙ valeat electio facta ab vno [& ibi dicũt quidã] Lau.
Io. hic. & Vin. apertius, qui dixit, ꝙ eo caſu propter iu-
ramentum ſe nominabit, & eliget, ſi nõ admitteretur,
non curet. Idem dixit ĩ. de iure pat. per noſtras [& ibi,
i Inconueniens] idem Bart. [i] cum Hug. & Tan. in vene-
riali, 25. vnde dicebat Inno. ꝙ iſte debet recognoſcere
in ſe culpam. 5. diſt. ad eius, nec de alio debet præſume
re, niſi bonum, de præſumpt. c. ſi. vnde potius repellen
dus vt phariſæus, quam admittendus, vt Iudæus [& ibi,
renunciare] dicendo, puto me magis idoneum, & ma-
gis aptum, vt no. Goſ. ſ. eo. in cauſis, in prin. not. Vinc.
ſ. e. dudum. in fi. ꝙ ſi quis habens poteſtatem eligẽdi,
ſcit duos meliores in eccleſia omnibus alijs, & ſunt pa-
res, gratificare poterit, ad quod facit quod not. ĩ. cap.
k prot. niſi fauet. Et in fi. & ĩ. de iureiu. petitio. [k] ¶ In gl.
vlt. [ibi, reſpondeo] ſm Ioan. T. & Vin. [& ibi, præiudi-
l cium] ſint autem cauti, [l] qui ſperant eligi, & in talem
conſentiunt, in quem non credunt alios conſentire. di
xit autem hic Phil. hoc certum, ꝙ ſi per vocem eius ve-
niretur ſolum ad paritatem numeri, non valent; alleg.
79. diſt. ſi duo. ĩ. eo. quia propter. & c. eccleſia. ¶ Quid
21 † ſi iſte quartus compromiſſarius electus a tribus vna
cum quinto, & ſexto elegiſſet ſeptimũ, & ille conſen-
tit, poterit ne ipſe quartus reſilire, & ſuæ electioni cõ-
ſentire; dominus meus terminando diſputauit, ꝙ non.
Si vero eſt indignus ſcienter electus, ille poterit reſili-
re per hanc glo. ſed non ſuæ electioni conſentire, cũ ſit
ineligibilis. ſ. eo. per inquiſitioné, ſi ignorãter, tũc reſi
lire põt, & ſuæ electioni cõſentire, & in fi. imo bene va
22 leret hodie talis electio; & † contraria loquuntur, qñ
proceditur per viam ſcrutinij. hoc c. qñ proceditur per
viam compromiſſi. & merito aliud in vno caſu, quàm
in alio. quia officium compromiſſarij non debet ſibi
eſſe damnoſum, quin ſaltem ex poteſtate compromit
tentium poſſit ſe coeligere. Item in forma compro-
miſſi non oritur a ſe ipſo, vt in forma ſcrutinij, vt dicã
poſt Hoſtien. de iure patro. noſtras, ſuper gloſſ. 2. ta-
23 men, vt † dicebat Phi. ille nõ debet dicere, me eligo,
vel coeligo, quia ex tali ingeſtione eſſet merito repel-
lendus. 1.q.6. ſicut is. 8.q.1. in ſcripturis: ſed ſimplici-
ter conſentiat electioni de ſe factæ: ex illo tantum con
ſenſu ſequitur, ꝙ inter eligentes computatur, & quod
24 † hic dr̃ vocem electi compromiſſarij numerũ augere
reſpectu maioris partis, putat Hoſt. locũ habere in ele
m ctione papæ reſpectu duarum partiũ. [m] ¶ Quid dices
25 † de forma decr. ſupra proximæ? puto, ꝙ ibi locum nõ
habeat, quod hic dicitur, cum ſecundum illam opor-
teat eligendum habere maiorem partem in ſcrutinio,
n in quo non poteſt quis conſentire in ſeipſum. [n]

ADDITIONES.

a ¶ Cum iure. Ad materiam huius capituli vide quod no. gloſ. in l. planè. ff. quod cuiuſque vniuer. no. & no. glo. & Io. And. in c. fi. de inſti. & in cap. per noſtras, de iu. patr. & in c. 3. & c. ex inſinuatione, & c. conſuluit, de iure patro. l. quando ſunt duo præſentãtes, vel habẽtes eligere, vnus alium eligere, vel præſentare poſſit, & an pater filium, & an ſi conſtituat procuratorem aliũ ad electionem, vel præſentationem, vel in eum contulit ius præſentandi, illum poſſit eligere, vel præſentare qui cõſtituti. Arch.

b ¶ Quotiens. Vide Bar. in l. 2. §. prius. de vulg. & pup.

c Seruandum. Vide tamen ad hoc pulchras deciſiones, & limitationes poſitas per do. Iaſ. in l. ſi ſuper poſſeſſione C. de tranſ.

d ¶ Forma. Rationem differentiæ vide in gl. fi. & ſuper illa.

e ¶ Certus. Vide d. And. Bar. in c. cum M. Fer. col. 17. de conſt.

f ¶ Statutum. Quia iſte conſenſus eſt electorũ, & auget numerũ.

g Capitulum. Et ibi, gl. quærit, an dato vno ſolo ipſe ſe poſſit eligere, quod infra tangit gl. hic.

h ¶ Cũ. Vide ibi pleniſſimè materiam illarũ ll. per d. Bart. de Sal.

i ¶ Bar. Et Accur. in l. planè, præall.

k ¶ Petitio. Et vide Bar. in l. ab omnibus. §. ſi Titio. ff. de leg. 1.

l Cauti contrariam cautelam in nominatione ſola vide per Ioã. And. ſupra eo. auditis, in prin.

m ¶ Partium. Vide Io. An. in c. licet. ſ. eo. in gl. ibi, ac præſentium.

n ¶ Seipſum. Vide gl. & Io. An. in c. ſi cui, eo. tit. lib. 6. & ibi Lapũ.

SVMMARIVM.

1 *In imperatorem electus, quando confirmabitur a papa.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Falcem in meſſem alienam mittere non licet, & quatenus, & quando.*
4 *Imperator vtrum a populo eligatur, & inungitur, & a quo, num. 7. & 8.*
5 *Ius ſimpliciter enunciatum intelligi poteſt bis ius naturale, & pro naturali ratione. 23.*
Antiqua conſuetudo pro præſcripta, & rationabili, ibid.
Præſertim, maximè, ibid.
Caroli magni ſtatuta quæ, vbi tradatur, ibid.
7 *Germani Teutonici, id eſt veri nobiles, vnde dicta Germania, eod. num.*
8 *Conſecrari propriè dicitur epiſcopus.*
Iungi Rex.

11 mario † non debet fieri ſine cauſæ cognitione. ſupra
eod. cum dilecti, & c. cum nobis. non tamen putat In-
noc. abſonum, ꝙ hi, qui habent hoc ex priuilegio, ſine
examinatione confirmentur, vel ſine confirmatione
adminiſtrent, ſicut ſunt ciſtercienſes, & præmonſtra-
tenſes, quod dic, vt no. de app. quia nos. quaſi compro
bati ſint a Papa, qui hoc priuilegium dat, ſicut alias di
citur de tutore a patre in teſtamento dato, inſtitut. de
12 ſatiſdatione tutorum. §. 1. & 2. credit † tamen Innoc.
quòd & ſi imperator non poſſit recipere coronam in
loco debito, nihilominus auctoritatem adminiſtrandi
poteſt recipere a Colonienſi epiſcopo, ad quem ſpe-
ctat, vt no. ꝭ. vel ex ipſa electione hanc habet, ſecundũ
Hoſtien. concord. ſicut & Papa. ſupra eo. licet, quod
13 verius eſt. 23. diſt. legimus. ¶ Sed nunquid in pallij da
tione locus eſt examinationi, & exceptioni? non: quia
non conſueuit dari pallium non confirmato: confir-
matio autem ſine examinatione fieri non debet, infra
eod. nihil. vnde pallij datio ſequitur ad priora, nec ibi
fit manus impoſitio ſecundum Innocen. Et quid ſi oc-
currat probatio alicuius grauis criminis, quem latue
rat, non reputarent abſonum ſecundum Hoſt. & Com-
poſt. ſi excipiẽs audiretur, argum. ꝭ. de exceptionibus,
paſtoralis, & eo. tit. lib. 6. pia, quod dic, vt no. ꝭ. de ac-
14 cu. ſuper his. §. ſi. in prin. & c. accedens. §. ſi. ¶ Sed † nũ-
quid abbas benedicendus eſt examinandus? ſic, cum
manus impoſitionem recipiat, vnde & locus eſt exce-
ptioni, ad hoc ꝭ. de ſup. neg. præl. cap. 1. vbi dicam ſu-
per verbo, benedicere. infra de ætate & qualitate, cum
contingat. 68. diſtinct. quoniam. inf. de accu. memini-
mus. per quæ iura tenebant hic Io. & Vinc. etiam cum
abbas exemptus benedicendus erat ab epiſcopo, alle.
e etiam 73. diſtin. ſanctiſſimo.[e] Sed Abbas dicit hic hoc
non ſeruari, & poteſt ſecundum eum intelligi hæc lit-
tera de illo, ad quem de iure communi ſpectat manus
15 impoſitio. hic † autem eſt notandum, quod quamuis
Abb. in benedictione plenitudinem officij recipiat,
non tamen confirmationem, ſeu auctoritatem admi-
niſtrandi in temporalibus, ſed ex confirmatione præ-
cedenti ſicut, & archiepiſcopus in confirmatione po-
teſtatem adminiſtrandi recipit. ſupra eo. trãſmiſſam.
In pallio vero plenitudinem officij. infra de auctori-
ta. & vſu pallij. niſi ſpecialis quod intelligi debet quã-
tum ad ſpiritualia. Melius tamen dicitur quòd pleni-
tudo officij quandoque ſumitur pro confirmatione. ꝭ.
eo. nihil. §. ſi. quandoque aliter, ſicut apparet in archie
piſcopo, qui & ſi confirmatus ſit, tamen plenitudinem
officij recipere dicitur in pallij datione, vt dictum eſt
ſecundum Innoc. [Pertineat] quam faciat per ſe, vel
alium. & ſic non obſtat 24. diſt. quando, de offic. ar-
16 chid. vt noſtrum [Impoſitio manus] In † examinatio
ne igitur imperatoris eſt attendendum, an ſit canoni-
cè electus. Item an ſit criminoſus, vel negligens. 15. q.
f 6. alius, ſecundũ Inn. [Tyrannum[f]] vide quod dixi in
Clem. de baptiſ. c. vno. in gl. ſimile, ad finem [Cõſecra
17 re] quidam dicunt, & malè, ꝙ imperator recipit ordi-
nem, de hoc 63. diſt. Valentinianus, in fine, & ff. de re-
rum diui. l. ſacra, in prin. & in Spec. tit. 1. §. nunc oſten
dendum. ver. 39. tamen olim imperatores vocabãtur
pontifices. 10. diſt. de capituli. 21. diſt. cleros [Appro-
bando] ſ. in prædicationibus, & collocutionibus ſuis,
& per ſuas litteras ſuadendo [ad factum eligentium]
ideſt ex eo, quòd illius electores præferendi ſint electo
nibus alterius. Sed propter demerita ducis bene dice-
bat illius electionem nullam, ſecundum Innoc. [Denũ
18 ciatoris] hoc † membrum prætermiſerant principes
non ſufficienter diuidendo. vnde reſpondetur a parti-
19 bus non ſufficienter enumeratis. nec † fuit iſte ſecun-
dum Goff. denunciator euãgelicus, canonicus, vel vul
a garis: ſed denunciabat ſecundum Innoc. principibus
& alijs fidelibus, quos videbat vicinos præcipitio [ad-
iuuandum] ſcilicet Philippũ, vt ſe ſubtraherent, cum
criminoſus eſſet, & tanta dignitate indignus. 22. quæ-
ſtio. 5. hoc videtur, & capit. ſeq. & monebat, ꝙ recede
rent ab eo, nec perſeuerarent in peccato. 2. quæſt. 1. ſi
peccauerit. & publicè monebat. Phi. quia publice pec-
cauerat. 55. diſt. ſi illud. vel denunciabat Phi. priuatũ
per Papæ ſententiam ſecundum Innocen. quod placet
Hoſtien. qui dicit, quòd denunciator fuit. i. mandati
apoſtolici publicator, vel quòd eſt verus executor, de
app. l. nouit [Studia eligentium] quo caſu locus fuiſſet
obiectioni principum. & ex eo inſtat Hoſt. an hic de-
beat eſſe ver. dicit Innocen. quòd hic eſt mens litteræ,
20 hoc † ipſo, quòd electores ducis elegerunt notoriè ex-
communicatum, & aliter indignum, & quia contem-
pſerunt alios, deuoluta fuit poteſtas eligendi ad alios.
g infra eo. ſcriptum, & c. congregatos. ſup. eo. dudum g
21 [Contemptus] dicit Pe. hic apertè colligi, quòd † ele
ctio prius facta per minorem partem non impedit ſe-
cundam poſtea faciendam per maiorem. nam ex quo
electores Philippi contempſerunt alios, apparet, ꝙ
h prius elegerunt.[h] [Obſiſtat, & infra] hic deciditur ta-
lis littera, quæ non debuit remoueri ſecundum Hoſti.
Et quoniam dux prædictus, nec vbi debuit. ſ. Aquiſgra
ni, nec a quo debuit, ſcilicet Colonienſi archiepiſco-
po, coronam, & vnctionem accepit. præfatus verò rex
& vbi debuit, & a quo debuit, recepit vtrunque. & vide
quod no. de iureiur. clem. Romani. §. porrò, verſic. ei-
dem, vbi inuenies verba quarundam litterarum, quæ
de litteris huius decr. dicũtur extractæ. Et no. Hoſt. qđ
22 de primo † dicitur, accepit, quòd deſignat violen-
tiam. de ſecundo dicitur, recepit, quod deſignat iuſti-
tiam. facit ff. de dote præ. l. cum quis. §. fin. dicebat In-
nocen. quòd cum Ottho ſic eſſet in poſſeſſione haben-
do coronam regni, non erat contra ius, ſi nominabat
eum regem [Quod autem] hucuſque defendit factum
legati, nunc defendit factum proprium, ſecundum In-
nocen. [Admonitionem] ſcilicet quòd ſatisfaciant de
iniur. & exceſsibus ſuis, Innocen. immò, quòd concor-
dent, ſi poſſunt, vel ad maiorẽ concordiam reducan-
i tur, vt innuunt ſequentia, vt ſtatim dicam[i] ſecundum
Hoſtien. ſimile ſuper eo. licet [Expectationem] ad iu-
dicium, vt ſcilicet de iure ſuo cognoſcatur, ſecundum
Innocen. ſed Hoſtien. intelligit de expectatione con-
cordiæ aſſignato ad id competenti termino, de poſtu-
la. bonæ. 2. ver. cæterum. infra de offic. ord. irrefragabi
23 li. §. exceſſus [Iure] ideſt naturali † ratione iuris coro-
borata [Et exemplo] Hieronymus ad Marcellam. 13.
cap. non nocet exemplis affirmare, quod dicimus [ad-
moniti] eſt ergo neceſſaria admonitio, quia nõ eſt ſta-
tutum in tempus; de hoc infra de re iudi. ad apoſtolicæ,
K in vlt. gl. lib 6.[k] [vel noluerunt] quòd hic alternatio
ſummatur a iure, vnde ſufficit alteram partem eſſe
veram. ſic ſupra eod. quod ſicut. §. ſi autem. & eſt eui-
24 dens † arg. quòd expectatione pendente, de qua hic
loquitur, poteſt inter principes maior interuenire cõ-
cordia, & ſic qui conſentit in vnum, mutare poterit vo-
luntatem conſentiendo in alium. ſimile ſup. eo. licet,
25 maximè † quia non tanquam ad collegium, ſed tan-
l quam ad ſingulares[l] competit iſtud principibus, ar-
gumen. ff. communia prædio. eſt receptum. hoc quidam
dam in probant, vt ſcripſi in Spec. de reſcrip. præſen.
§. fin. ſuper ver. antepe. & adde quod not. de conſtitu-
cum omnes. & quia ius iſtud ſpectat ad ipſos vt ad lai-
cos, qui in præſentatione poſſunt variare. infra de iu-
re patro. cum autẽ, & capit. paſtoralis, ſecundum Ho-
26 ſtien. [Defenſore] Imperator † defendere debet eccle
m ſiam,[m] vt hic: exaltare dominum Papam, 63. diſtinct.
tibi domino: tueri clerum. 96. diſtinct. cap. vlt. & mi-
ſerabiles perſonas. 27. quæſt. 4. principes, & ca. admi-

niſtratores, Gof. [Ipſi] apoſtolicæ ſedi [in pęnam] q.d.
27 non neglıgētibus igitur † electoribus eligere, Papa eli
get, & ſi plures electi ſunt, de iure vtriuſq; cognoſcet,
& diffiniet, & ſi altera partium cōtumax fuerit, non ob
ſtante illius abſentia, in cauſa procedet. ĩ. eo. c. 1. li. 6.
ſecū dū Inn. [Sciunt autem] hic probat exemplo [tūc]
demum. ſ. poſt coronationē [Ad ipſius] ſ. Lotharii [Iu-
28 ſto] caſſauit † enim Papa, quod factum erat de Philip-
po: ſed nō cōfirmauit electionē Otthonis regis, imo re
ſeruauit contradictoribus poteſtatē dicendi in perſo-
nam, & formam, vt ſequitur. Interim tamen debent il
lum habere pro rege propter coronam, quam recepe-
rat a Colonięſi apud Aquiſgranum, Inno. nec pōt dici
hæc reprobationis ſententia nisi iuſta ex cauſa [Sunt
enim &c.] vt ſequitur ſecundum Hoſti. [Non abnuāt]
29 i. renuant † vel denegent. & iuſte conſuluit Papa, cum
electus ſit a maiori parte, & coronatus, vbi & a quo de
buit. vnde cum obtineat coronatio vim confirmatio-
nis, obedięndum eſt ei, donec fuerit reprobatus. 8. q. 4.
nonne, ſecundum Innocen. [Vel factum] ſ. electionis
[Ab eis] ſ. principibus, vel altero ipſorum [& oſtēſum]
30 aliter † non ſufficeret obiicere, de conceſ. præb. cum
ſuper [Sunt enim notoria] ponit antipophoram. dice-
ret aliquis quare Philippum reprobatis non conui-
31 ctum? [Progenitores] fertur † quod Henricus pri-
mus de genere iſto Paſcalem Papam cum epiſcopis &
Cardinalibus captiuauit. Federicus auus longo tem-
pore contra Alexandrum fouit ſciſma. Henricus pa-
ter interfectores quorundam epiſcoporum punire præ
termiſit, in aliquo ponebat hic Hoſ. dictum cuiuſdam
epiſcopi, quod in concilio reſponderat tempore depo
ſitionis Federici factæ per Inno. 4. inf. de re iud. ca. 1.
libr. 6. quod decurtando ibi ponam ſuper glo. [Præde-
32 ceſſores] Cæleſtino [Per nuntium] no. per † procurato.
n rem abſolutionē obtinere poſſe. de hoc dicam ĩ. de
ſen. exc. cū deſideres. Sed G. Naſo dicebat, q hic non
petebatur abſolutio fieri, ſed committi, Aeg. & Abb.
hic dicunt, q fieri non dēt abſolutio ab excommunica
tione per procuratorē, & tñ facta tenet. de hoc ibi ple-
nius dicam. [Poſtulauit] ſed nō obtinuit, quia forte ſa
tisfacere noluit, vt debebat. 23. q. vl. peſſimam, Tanc.
& Gof vel dic, q poſt electionem abſolutionem poſtu
lauit, & obtinuit. [patet] dicit in hoc non ſequi, ſed be
ne ſequitur, q habebat læſam conſciam, niſi petiiſſet
ad cautelā. de hoc remittit ſuper gl. [Idem etiam] de-
clarat, quod dixit de periurio. [vſurpare] Valerius li.
33 7. c. 2. Refert † de rege ſubtilis ingenii, qui diu conſi
o derans coronam ſibi traditam priuſquam illam ſuo
capiti imponeret, dixit illā nobilē magis, quam felicē:
quā ſi qs q̃ multis ſolicitudinibus, periculis, ac miſeriis
ſit referta, cognoſceret, nec humi quidē iacentē tolle-
re vellet, cui concor. 13. di. nemo ibi, Gregorius, omne
quod hic pēminet &c. [Exēplo] Ioſ. 9. c. [Temeritate]
hoc fuit rōne ſecūdi mādati, qđ habuerūt filii Iſrael,
ne delerēt Gabaonitas, vt ibi in Ioſue, gl. Aug. vel no-
luerūt venire ꝯ illicitū, ne daretur materia veniedi ꝯ
34 licitū. Sæpe † enim ceſſatur a bono, ne detur occaſio
mali. 21. di. deniq;. Go. [ignorat] i. ignorare debet, vel
proprie [Inſuper] hic ponit quartū notoriū tpale, non
tñ ſpūale [Cęteris] nō de illa ſtirpe deſcēdētibus [Fidu
cia] in hoc captare voluit principum beneuolentiam.
35 & no. q hanc † fiduciā ſm bonam intentionē habere
non eſt malū. 61. diſ. quid proderit, vbi de hoc, & vi-
de ĩ. eo. cum ad noſtram, in gl. pe. contra. 8. q. 1. in ſcri
pturis. So. nullus debet ad hoc aſpirare, poteſt tamē &
debet curare, ne impedimentum apponatur, propter
quod eligi non poſſit ſm Inn. adde ſm Ho. quod not.
36 ne præla. vices ſuas. c. 1. & 2. [Succeſſione] licet † im-
perium non debeatur ſucceſſione, ſunt tamen quædā
regna quę ſucceſſione debētur, de hoc 7. q. 1. denique.

in 1. gl. 8. q. 1. Moyſes, in gl. ar. quod [Deberi] dicit hic
allegādo ſcđm Hoſt. quia ſi fuiſſet vera ſucceſſio, filius
ſuperſtes ſucceſſiſſet, & non frater, in aucten. de hære.
37 ab inte. §. ſi quis igitur, coll. 9. [De domo] legitur † de
Fabio Maximo, quod cum ipſe quinquies, & pater, au-
us, proauus, & maiores conſulatum geſſiſſent, impedi
uit, ne filius conſulatum haberet, non diffidens de ip-
ſius viribus, qui erat illuſtris, ſed ne in vna familia cō
tinuaretur imperium. de hoc dicit Valerius li. 4. ca. 1.
Quid hac moderatione valētius, quæ etiam patrios af
fectus, qui potentiſſimi habentur, ſuperauit (Iuramen
tum huiuſmodi]. ſ. factum ratione regni. & ſic not. q
38 † ſi iuro alicui prælato ipſo depoſito, non teneor per-
p ſonę ratione iuramenti P. ad idem. ĩ. ti. 1. quanto. pari
ratione vř, q ſi prælatus vt prælatus denarios, vel quic
quid aliud dare iurauit, dimiſſa prælatura, perſona nō
remanet obligata. ĩ. de no. ope. nun. c. 2. C. vt nemo vi
ca. l. vnica, li. 11. ff. de ſol. cum quis, de iureiu. quemad
modum. pe pęnis. cap. fin. & hoc verum, q de pecunia
dictum eſt, ſi in vtilitatem prælaturæ pecunia fuit
verſa: aliter ſecus, de quo remittit Ho. ad not. ĩ. de re.
eccl. non alie. ad audientiam, & de fideiuſ. quod qui-
q buſdam. q de habente † dignitatem etiam ſecularem
39 ex electione, vel ſucceſſione, an teneatur ſoluere debi-
ta prædeceſſoris, plene diſputauit Iac. de Bel. & quæ-
ſtionem poſuit in auc. vt nulli iud. colla. 9. vbi vide Io.
40 An. ¶ Quinta † gloſſ. ponit hiſtoriam. Sexta rñ. per o-
biectionem. ¶ Gloſſ. ſi fauet, obiicit, & ſoluit. ¶ Gloſſ.
hoc eſt, arguit, allegat legem, & duo iura in cōtrariū.
¶ Gl. quoniam fuit, obiicit, & ſoluit. ¶ Gl. tali modo,
reſpō. per obiectionem de §. vlti. &c. ¶ Gloſſ. vltima
41 tex. fortificat, ſecundo arguit, alle. 4. iura. ¶ In † gloſ.
ſi faret [ibi, ſi inter duos] vide de offi. deleg. quoniam
Abbas, in 3. gloſ. [& ibi, In venditione §. vlt.] ſi plures
ſunt creditores in poſſeſſionem miſſi, omnes locare,
vel vendere pñt, vel vni committere, alias prætor cau-
ſa cognita eliget, quis locet, vel vendat [& ibi. §. ſi cū
omnes] vide de iud. c. 1. ſuper 3. glo. [& ibi. §. ſi autē]
ſi tutores diſſentiunt in eligēdo illo, qui gerat, prætor
partes ſuas interponere debet. ¶ In gl. hic eſt, [ibi. §.
Sed quod principii] lex eſt, q imperator per epiſtolam
conſtituit, vel cognoſcens decreuit, vel edicto præce-
pit [& ibi, nemo] vide de cōſue. ca. vlti. ſuper vlt. gloſſ.
¶ In gl. quoniam fuit [ibi, pactum, infra] vide de cele.
miſ. cum Marthæ, ſuper gl. ambulatoria. ¶ In glo. tali
modo [ibi. §. ult.] vide de magiſtris. c. ſi. ſuper glo. pe.
(& ibi §. ſi quis illicite) valet legatum columnæ ex ędi
ficio, ex quo illud dirui neceſſe eſt. ¶ In glo. antepen.
(ibi, nemo) lex tertia eſt, & vide de adul. c. 3. ſuper glo.
vlti. ¶ In vlt. glo. (ibi. eos) vide hanc, & ſe. de for. com
pet. ſi diligēti, ſuper vlt. gl. (& ibi, ex diuerſo) quo erro
re iudex meum fundum pronuncias alienum, quem
petii, eodem errore pronunciare debuit de fructibus.
42 ¶ In † gl. legitur in chronicis (ibi, 76. diſt.) dicit Goſ.
ſeptingenteſimo. 56. prout potui ex ſpeculo hiſtoriali
colligere videtur hic fuiſſe. 7. c. 53. vt patet li. 24. 156.
c. & poſtea per 18. annos ipſe Stephanus martyrizatus
fuit a Cōſtantino, vt ibi patet. ca. 167. ¶ In glo. ſic er-
43 go (ibi, dicitur rex) & quilibet † in domo ſua dicitur
rex. 24. q. 4. duo iſta, quod oſtēdit Ricardo regi Anglo
rum ruſticus Anglicanus habitans in foreſta, Hoſt. per
diuerſos modos audiui, & ſcriptam legi hanc fabu-
r lam, cuius eſt ſumma. Quod ruſticus regem, qui in au
cupatione perdiderat famulum, in domo ſua foreſtę
honorifice recepit, ignorans illum regem. cui de-
mum, quia in lotione manuum non parebat ſecūdum
quoſdam, vel ſe præponebat, dedit alapam, dicens,
quod quilibet dominus eſt in domo ſua, quē refert fa-
bula per regem vocatum & inuitatum ad ſeſſionem,
vel manuum lotionem, vt negans te haberet alapam,

ſui paruit, ita, ꝙ rex conceptum in vindicando non ha
buit, & demum illum refert fabula ditatum per regē
[& ibi opibus] vbi de hoc, & 96. diſtin. ſi Imperator [&
Iudæi] adde quod no. in 50. diſt. c. fin. [& ibi, Adrianus
2.] vbi de hoc, & quia Ioā. hic repetiit, quæ ibi notauit,
44 dixit † Vinc. Teutonice, excipe ipſo iure exemptos Hi-
ſpanos, qui nec Carolum receperunt, nec ipſius pares,
& dicit, quòd per buſnardiam Teutonici perdiderunt
imperium: quia quodlibet ibi tugurium. & quælibet ci
uitas ſibi vendicat dominium, & cum imperio de pa-
ri contendit: ponit etiam hic verſus de commendatio
45 ne Hiſpaniæ [Et in fi.] Io. fateamur † ergo, ꝙ Teutoni-
ci virtutibus meruerunt Imperium. 28. qu. 1. §. ex his,
Io. ¶ In gloſſ. no. ergo [ibi, ſacrilega] iſta dictio ſoluit,
46 quod opponitur huic gl. cum iura allegata † non pro-
bent familiam ſacrilegi repelli a ſacris, ſed oblationib.
quo ad primum. c. ſecundum nil dicit de familia. ¶ In
glo. ſi fauet [Ibi, ſi forte] ad idem de paroch. c. 1. de re-
ſcript. c. pen. li. 6. ¶ In gl. aduocatus, in princ. aduoca-
a tus [a] † eccleſiæ non eſt patronus, ſed &c. ita poſuerunt
47 Tanc. & Vincen. ſed Io. & Phi. ſic dixerunt, aduocatus
non eſt patronus eccleſię, ſed eſt quaſi parēs, aliter po-
tens, qui &c. Io. 63. diſt. Adrianus. 2. allegat in gloſſ. 2.
hanc decre. ad hoc, ꝙ Imperator eſt aduocatus Romę.
idem hic Vincen. ¶ In gloſſ. hic eſt exemplum [ibi, ſed
quod principi] 3. q. 5. quia ſuſpecti [Et in fi.] & 2. qu. 7.
§. hoc dicto, & 14. q. 5. dixit dominus. dic vt 20. di. de
quibus, in 1. glo. vbi tres ſolutiones dantur, & de hoc
2. q. 5. vt monomachia. 37. diſt. de quibuſdam, & vide
quod dicam ī. de re iud. in cauſis. in gloſſ. contra di-
48 cunt quidam illa † exempla ſequenda, quæ continent
pietatem, de conſe. diſt. 4. ſancta, vel in quibus conſtat
recte factū. ff. de manu. [t] vin. l. an apud ſe. ¶ In gl. not.
quod, in fi. dic, vt ibi. ¶ In glo. quandoque periurium
[ibi, querelam] & ſup. de reſc. c. 2. ¶ In gloſſ. in filiis, in
fine de conſec. diſ. vl. c. vl. ¶ In glo. propter, in fi. vt pa
tet in antiqua [t] & quia adhærebat Marchoaldo dei, &
eccleſiæ inimico. ¶ In gl. no. hic, in fi. ar. ꝯ. inf. de ho-
micidio, exhibita, vide qđ ibi dixi, et Aeg. hic tenet,
quod ibi dixi poſt Hoſt. & quod dicam, de ord. cog. cū
dilectus, ſuper gloſſ. pen. verſ. ſed dices cum verſiculis
ſequentibus, vbi videas etiam de hoc in Specu. de pro
bat. §. videndum reſtat, ver. ſed nūquid probatur, Inn.
fatetur hoc ſ. qui, ꝙ læſam habuerit conſcientiam, niſi
u forte petiiſſet ad cautelam [u] quod hic non dicitur, vt
x in tex. dixi ſ. p ver. patet [x] ¶ In gl. qđ fecerat, ibi, Fed.
49 iſte † fuit ille, qui poſtea fuit per Inn. depoſitus. ī. de re
iud. ad apoſtolicæ, li. 6. ¶ In gl. q̄a fuit, in fi. Io. facit
quod no. de conceſ. præb. c. 2. in 3. gl ¶ In gl tali mo
do [ibi potuit] cum hoc eſt liquet ... dicebat hic Inn.
50 quòd ſi iuramentum eſt omnino illicitum ita, qđ non
poteſt ſeruari ſine periculo animæ, vt ſi quis iurauerit
ſanctimonialem corrumpere, vel patrem iugulare, de-
bet iurans ab illius obſeruatione ſe propria auctorita-
te retrahere, & pœnitere debet, quia peccauit iurādo.
22. q. 4. c. 2. & ſe. ſi vero ſine ſalutis periculo ſeruari po-
teſt, licet ſit temerarium, pernitioſum, & periculoſum
exemplo, vt hic, non debet venire contra ſine ſuperio-
ris auctoritate, vt hic, & ī. de iureiur. ſi vero, & c. cum
quidam. §. fi. & ca. verum, idem, ſi eſt dubium. Si vero
ſit tantum temerarium, nō pernicioſum, nec periculo-
ſum, tunc ſeruandum eſt, de iureiu. debitores, & c. ſi ve
ro. 22. q. 4. §. vl. in fi. niſi eſſet metu, vel dolo extortum,
tunc enim abſoluuntur talia iuramenta. inf. de arb. c.
2. de iureiur. verum, & c. cum cōtingat, & no. quod me.
cauſa, ad aures, dicit tñ, quod non ſolum in temerariis
iuramētis, ſed etiam illicitis ſine ſuperioris auctorita-
te licet cōtrauenire, ſi neceſſitas vrgeat, nec poſſit ha-
beri ſuperior, à quo petatur abſolutio. 11. q. 3. anteceſ-
ſor, & ī. de reg. iur. quod no eſt, de iureiur. breui. de pi-
gno. ſignificante. ff. qui ſatiſd. cog. l. fi. & idem eſt ...
dum cum ſi forte magna vtilitas ſpiritualis id exigat,
51 dicit † Hoſt. ꝙ non videtur pro aliqua ſpirituali vtili-
tate deierandum, infra de vſuris, ſuper eo. abſit enim
vt committamus mala, vt eueniant bona. 32. q. 4. ſi certe
non ſunt, nec tale lucrum &c. 33. q. 5. ſi dicat. dicit aūt
52 Hoſt. iſtud † iuramentum pro tanto videri dubiū, q. ia
primo videbatur illicitum; quia de viuentis hæredita-
te. contra, quia de illius voluntate, vt in gl. ¶ In gl. an
tepenultima [ibi, ſucceſſiones] dicit Hoſt. ꝙ non videt
niſi duas ſucceſſiones, dato ꝙ iſte Philip. ſuccederet,
& verum dicit, quia filius patri, & ipſi filio frater. Sed
glo. intellexit in prælationes ſucceſſiuè, & immediatè
53 [& in fine] Io. in fine, tamen † tale ius præſcribi poteſt,
vt non detur paſtor niſi de certa eccleſia, infra de ver-
borum ſignificationibus, Abbate, exigitur tamen ad
hoc aliqua interpellatio, Vin quod dic, vt ibi not. in 3.
gloſſ. ¶ In gloſſ. vltim. in fin. & de nou. ope. nunc. c. 2.

ADDITIONES.

a ¶ Vlti. Et vide in l. requirendi. C. de ſeruis fugi.

b ¶ De iure. Vide de iſto verbo plenè per Iaſ. in l. omnes popul. ff de iuſt. & iu. & d. Præpoſitum in c. ius generale. 1 di. & Moder. in c. 1 ſupra de conſti.

c ¶ Conſuetudo Vide gl & ibi Bar. in l. non ambigitur. ff. de leg.

d ¶ Legimus. Vide gl. in cle. 1. de iureiu. § porrò, in c. Roma. & ibi Pau. & Mod. & Gui. in Spec. de reſcr. præ. §. ratione autem cauſæ, verſic. item, quod obtentum, & ibi Ioan. And. in addi.

e ¶ Sanctiſſimo. per hoc quod not. Io. And. de priuile. c. 1. li. 6. ſuper gl. ſuper ver. inſtituta, & vide not. per Lapum in c. cum nullus, de temp ord. lib 6. & ibi ad hoc bonas ponit remiſſiones.

f ¶ Tyrannum. Vide Bar. in tractatu de tyrannis, & d. Card. Flo. in cle. paſtoralis, de re iudi.

g ¶ Dudum. Pœna autem c. cum in cunctis, non habet locum in ſcienter eligentibus indignum in papam, vt no. gl 79. diſ. ſi duo.

h ¶ Elegerunt. Vide ſupra eo. auditis. ſuper gloſſ. fi. & in illa.

i Dicam. Vbi agitur de præiudicio tertii, cogitur iudex diſcordes concordare, vt l. huiuſmodi. §. fi. ff. de le. 1. & ibi vide Bart. ſi errat hic.

k Sexto. Facit, quod no. Io. An. ſup. eo. cū eccleſia, in gl. dixit Ioa.

l Singulares. ſecus in cardinalibus, vt in c. licet.

m Eccleſiam. Vide Pan. & ibi late Barb. multa cumulantem in c. nouit. infra de iudi.

n Dicam. Et vide in Spec. de proc. §. 1. ver. item, & de iura. calum. §. reſtat, ver. quid ergo, & per Ioan. And. de ſen excom. c. 1. li. 6. vbi vide dictum beati Thomæ.

o Subtilis. In hoc c. in ver. cum ſuper illo, not. ex hoc argumentum alicuius, ꝙ papa, & ſic epiſcopus non poteſt iuramentum commutare, & ſemper diſpenſare, de quo tamen vide in ſpec. in tit. de lega. §. nunc oſtendendum, in ver. 24 & ſcripſi in ca. 1. infra de uoto. Arch.

p Iuramenti Faciunt no per Ioan. And. in ca. 1. de his, quæ fiunt a præla. an autem ego tenear ſucceſſori in dignitate, uide quod not. in ca. veritatis infra de iureiur.

q Quibuſdam. Sed ſi prælatus ſit perſonaliter obſigatus, non eccleſia, vt in c. pe. de inſt. ſuccedit ſibi ipſi, vt quia priuatus, uel renuncians iterum ad beneficium aſſumatur, an teneatur primo obedire, vide Io. An. in c. niſi eſſent, in gl. remoto infr. de præbe.

r Ruſticus dedit alapam regi Angliæ, quia non paruit ei in domo ſua, vide etiam Pan. hic in antepe. col ſuper iſta gloſſ.

ſ Aduocatus. Alibi dicit imperator in l. aduocati. C. de aduo. di. iud. ꝙ carere aduocato, eſt carere maxima parte defenſionis cauſæ.

t Manu. Vide per doc. in l. nemo, alleg. in gloſ. & per Io. And. ſup. de conſue. c. fi ſuper vltima gloſſ.

u Cautelam. Ad hoc vide etiam Io. And. in c. ad præſentiam. inf. de app & Inno. in c. cum dilectus, de or. cogn Bald.

x Patet. Vide, an ad poſitionem priuationis ſequatur habitus, Bart. in l. decem. ff. de verb. obli. & ibi aliquid de materia iſta.

SVMMARIVM.

1 *Abſentes de prouincia vocantur ad electionem titulo.*

2 *Eligendi poteſtas remanet apud eligentes, electione ſine eorum vitio caſſata.*

3 *Prouin-*

3 *Prouincia qui locus intelligatur.*
4 *Epilogus, & Additio glossarum. & nu. seq.*
Campana pulsatio quando astringat ibi. ver. vnde non tenet.
5 *Regium, Rauenna, Cremona, Mediolanum ciuitates, diuersarum prouinciarum, iuncta glossa.*
6 *Absentes vt non vocentur, valet consuetudo.*

CAPVT XXXV.

Coram Casus. † De prouincia vocantur absentes ad electionem tituli, quod hic dixit Hoſ. de titulo, dicam in Spe. de libel. concep. §. iam nunc videndum, post principium [& infra] hic deciditur, quod causa duorum electoru delegata fuit, prout esset de iure. aliter vel vterq; cassaretur, & si contingat vtrunq; cassari, exprimit quid fieri
2 debuit [Cassata] sine † vitio eligentium. ita, quod penes ipsos remaneat eligendi potestas [omnibus] vt sic nullus
3 cōtemnatur [Prouincia] quidam † intelligunt prouinciam, secundum quod dicitur 6. q. 3. scitote: sed Goff. intelligit de vsuali. s. prout homines nominant, apertius exēplificans, s. de rescrip. nonnull. quo ad casum huius decre. de Terra laboris, Apulia, Sicilia, & Calabria, & vide quod dicam de testibus, vltra tertiam. in 8. qu. [& Saniori] j. eo. quia propter, & respectu totius capituli. j. eodem. ecclesia. 1. & ca. in genesi. ¶ Prima
4 † gl. no. illos, & solos vocandos &c. remittit, & determinat. ¶ In gl. 1. [ibi, factus est] Io. vnde nō tenet, quod de pulsatione campanæ dicitur. s. eo. in causis, Io. nisi postquam venit dies assignata, & iam sunt in ciuitate,
5 Vin. [& ibi, in mora] ym Comp. vocabūtur † de prouincia, & extra. j. duas dietas (& ibi, prouinciam) Regiū, Rauenna, Cremona, Mediolanum, vt patet in prouin-
6 ciali (& in fine) & licet quidam † vt P. de Sap. qui hoc no. j. e. Cumana, & Aegy. dixerunt non valere consuetudinem, quod absentes non vocentur, licet valeat, de quam remoto loco vocentur. tu dic contra, vt dixi j. de præb. cum in ecclesiis, li. 6. in gl. pe.

SVMMARIVM.

1 *Electio maioris partis, contempta minori, cassatur; non tamen ideo deuoluitur ad minorem ius eligendi.*
2 *Dimissio capituli.*
3 *Vigilia non est solennitas.*
4 *Feriarum exceptio non habet locum in electionibus.*
Citatus ad iudicium si die statuto non tenetur comparere, tamen debet se postea præsentare tempore competenti, ibid.
5 *Contradictionis voce hic interdicta, quid interdictum intelligatur.*
6 *Consensus, qui fuit nullus, non sufficit.*
7 *Consensus durare potest de plenitudine potestatis, & vires habere.*
8 *Transferre capitulum non poterit in confirmatorem ius suum, si electus habet contradictorem coram eo.*
9 *Maiorum appellatione hic cōprehenditur minor pars capituli.*
Citatio ad electionem emissa, licet non facta ante mortem eius, in cuius locum fit electio, vitiatur, ibid. & quibus casibus non valet citatio, remissiue nu. 10
10 *Arcere, astringere.*
11 *Alternatiue si scribatur, vt prouideatur ecclesia de hoc, vel illo, vel alia persona idonea, non datur optio, sed seruari debet ordo scripturæ.*
12 *Epilogus, Suffragium gloss. nu. 13. 14. & nu. seq.*
Ius nemo sibi debet dicere. nu. 14.
15 *Electores non priuantur eligendi potestate per contemptum alicuius eorum.*
16 *Absentium vocatio non est substantialis forma.*
17 *Tractatus quis facit cassari electionem, & factus si sit ante mortem prælati de successore, non tamen sunt eligendi potestate priuati. Ab eas recedatur, an possit eligi postea, de quo tractatus erat, & nu. 18.*
18 *Colligationes, iuramenta, obligationes, vel subscriptiones electuris super promouendo aliquo, adiecta pœna, secus facientibus, & quando.*
19 *Electio fieri potest ab hora obitus defuncti.*

CAPVT XXXVI.

Bona memoriæ Cremon.

1 Casus. † Cassatur electio maioris partis facta, contempta minori, non tamē propter hoc ad minorem ius de-
2 uoluitur eligendi. Et sunt † duæ partes. In prima decisa facti narratio. In secunda dimissio ibi, constituto. in qua duo facit, primo cassat secundam electionem, & exprimit quare. secūdo ibi, electionem, cassat etiam primam, & exprimēs quare, & ponens antipophoram
3 (vigiliæ) solennitas, non obstat, quia † vigilia non est
4 solennitas. Hostien. Item in electionibus † non habet locum exceptio feriarum, de feriis. cap. fi. Item citatus etiam in iudiciis, si die statuto non tenetur comparere; tamen debet se postea competenti tempore præsentare secundum Innocē. ad hoc de dolo & contumacia dilecti; dicit tamen, quod ista citatio non arctatur ex alia causa, vt patet in fi. (Pro sua) quam fecerat de doctore suo (Archipresbyteri) quam fecerat capitulum reputans H. contumacem, quia non venerat in termino sibi male assignato. Inn. (Ad secundam) cum aliis pariter faciendam. Abb. (contradictionis) dixit
5 Vinc. quod de indignitate personæ † poterit obiicere, nam & hoc poterit, si a suo compromissario fuisset electus, sup. eod. causam, vel opponet se vt quilibet. 8. q. 1. sciendum, vel melius secundum eum potest se opponere vt canonicus, cum hic dicatur, capitulo in eadem voluntate durante. Innocē. & Hostien. contradicentes, quod nec in personam, nec in formam obiicere poterat, si iterum eligatur, quia præsumitur malo zelo contradicere, & ideo repellitur. vel hoc intendit secundum eos, quod nō nocebit illi vox illius, nec alii accrescet, si capitulum, vel maior pars capituli eum voluerit iterum eligere. ad primum facit de electione, si forte, & cap. cupientes. §. cæterum, lib. 6. dicebat Pet. notandum, quod non interdicit ei electionem, sed contradictionem. dicunt quidam, quod si ille est 20. canonicus, sufficiet illum per 10. eligi, qui sunt maior pars, illo non computato: quod non videtur, nec placet Abb. (in primo consensu) idest nouo circa
6 eandem personam. sup. eod. super eo; quia primus † cō-
a sensus non sufficit, qui fuit nullus. [a] simile infr. de eo, qui duxit in matrimonium, veniens. ff. communia prædi. leg. est receptum, secundum Ioan. & Innocen. potest etiam dici secundum Hostien. quod de pleni-
7 tudine potestatis † cassata electione duret consensus, & vires habeat. sic infr. titul. 1. c. 2. in fi. t. p. ti. 1. bonæ. 2. §. verum. & cum de iure vtraque pars esset priuanda, sine alicuius iniuria, potuit Papa facere alteri gratiam. sup. eo. bonæ, ad fi. plus placet Hostien. primum dictum (Nondum tradito) immo nec ipso episcopo mortuo secundum Innocen. [de ipsa electione] archipresbyteri, Innocent. [Tractatum] arg. huius li-
8 teræ, dixit Vincen. quod † si electus habet contradi-
b ctorem [b] coram confirmatore, capitulum non poterit in confirmatorem ius suum transferre, vt decumbente, vel renunciante electo, ipse prouideat. nam si hoc non potest, cum vacat ecclesia prælato non tradito sepulturæ, multo minus hoc poterit electione iam facta, ad hoc melius, infra de præbend. si tibi absenti, libro 6. [Quam multorum]

qui

9 qui† ſint minor pars capituli[Mortem]& procedit vi-
tiũ ĩ hoc caſu ſm Boa. ẽt ſi citatio facta ſit poſt mortẽ,
dũmodo emiſſa fuerit ante mortẽ. facit ad qõnem, q̃
c ponam de offi. dele. c. ſi. in vl. gl.[c] [Arcere] alias arcta
10 re† .i. aſtringere. Hoſt. notabat hic certos caſus, quib.
d nõ aſtringit citatio,[d] ponẽdo hic quod no. ĩ. de accuſ.
veniẽs, in vl. gl. quos ẽt plenius vide in Spe. de citatio.
11 §.1.[Citatum]hic ſequebatur in † antiqua, q̃ ſi cano-
nici ĩ. octo dies nõ eligerent, hi, quibus ſcribitur, pro-
uiderent eccleſiæ de archipresbytero, vel archid. vel
alia perſona idonea, dicebat Io. q̃ non dabatur optio,
ſed ſeruari debebat ordo, vt primo examinaretur ar-
chipresbyter; quo re ꝓbato archid. & demũ iretur ad
alios; allegabat 85. diſ. Florentinũ, de conſec. di. 2. in
Chriſto pater, ff. ad Trebel. hæredes, in fi. in auct. de hę
re. & Fal. §. inordinatũ. vide qđ no. de reſcrip. cũ dile
e cta, in gl. no. de reſcri. & qđ ſup ea[e] dixi. ¶ In 1. gl. obij
12 cit, & ſoluit, & in additione partim † ſolutionẽ corri-
git. ¶ Scđa gl. rñ. per obiec. & ſolutionẽ. ¶ Vlt. glo. ar-
13 guit, & remittit. ¶ In † 1. gl. [ibi. §. vlt. vide de mag. c.
fi. ſuper gl. pe. [& ibi, ſi grege] vide ſ. tit. 1. gratũ, in gl.
14 pe. ¶ In † gl. 1. [ibi, actor, & iudex] cũ tñ nemo ſibi ius
f [f] dicere debeat. C. ne q̃s in ſua cauſa. l. vna. vñ vi, ſi q̃s
in tantã. ff. qđ metus cauſa, extat edictũ, & de vi priua
ta. l. creditores. ĩ. de cõceſ. præbẽ. poſt electionẽ, ad fi.
qđ metus cã. c. vlt. 2. q. 1. in primis. 16. q. 6. placuit, qđ
ſi fecerit, ſine pęna eſſe non dẽt, vt hic, Ho. [& ibi dixi]
hic qđ ſequitur, fuit additio, in qua gloſſator cautè cor
15 rexit, qđ dixerat[Et in fine]ſed cũ electores † peccan-
tes in formã priuentur poteſtate eligendi, vt ĩ. eo. q̃a
pp, ergo multo magis, cum cõtemnunt: q̃a peccant in
proximũ. ſed non eſt verũ, cũ hic ſit pęna, nec reperia-
16 tur à iure ſtatuta. nec vocatio † eſt ſubſtãtiale formæ.
ĩ. e. eccleſia. 2. & qđ hic dicit, anteq̃ &c. expone, vt di-
xi ſm Abb. & ꝯcor. Cõp. & hoc voluit dicere gl. in ad-
ditione, & de hoc ĩ. de reſt. ſpol. in literis, in 3. col. ma
gnæ gl. ver. ſed quare. ¶ In glo. 2. [ibi tractatus]tracta-
17 tus † per quẽ fiat ordinatio, vel diffinitio ante mortẽ,
facit caſſari electionẽ, vt hic, vt ſi capitulũ cõiter, vel
maior pars diffiniat de certa perſona eligenda. Idẽ, ſi
fiat tractatus generalis de elec. de certa pſona, vt hic,
vt ſi ſtatuatur dies, citẽtur abſentes, vel aliud ſimile:
ſi tñ recederẽt ab illo tractatu, nouũ tractatũ poſt mor
tẽ faciendo nõ caſſaretur electio. Idẽ, ſi nõ fiat cõis tra
ctatus, vel ſi fiat, nõ diffinitorius, ſed cõſultori⁹, vel de-
liberatorius, non caſſatur electio. nam & viuente Papa
fieri põt. 79. di. ſi tranſitus, vbi de hoc, ſm Inn. & Cõp.
vñ dicebat Ho. poſt prolixas gl. Inn. q̃ ipſarũ mẽs con
ſiſtebat in hoc, q̃ omnis tractatus ꝓhibetur, ſi ſit am-
bitioſus. ĩ. e. cum poſt petitam. ſimoniacus. ſ. e. per in-
quiſitionẽ. cõditionalis, vel pactionalis. 79. diſt. c. 1. &
2. & 1. q. 2. q̃ pio. Incongruus, inhoneſtus, ſiue præpo-
ſterus, vt hic, & 79. diſt. nullus. tractatus vero præpa-
ratorius, & conſultorius approbatur. ſ. eo. cũ terra, &
c. quod ſicut, & c. auditis. ĩ. ca. 2. & c. eccleſia. 2. cum ſi
milibus. Hoſt. ergo nõ tractauit ſpecialiter de tractatu
ante mortẽ. Et ſcias ſm Inno. & Compoſ. q̃ tractantes
ẽt in caſu illicito ante mortem prælati de ſucceſſore,
licet peccent, non tñ ſunt priuati ptãte eligendi, cum
hoc non ſit expreſſum in iure, & ꝯriũ patet hic. qua-
re dicunt, q̃ ſi aliqui ẽt diffinitiue, & per ſcripturam,
& prouiſiones pęnarum ſimul ſe obligauerunt ad ali-
quem eligendum, poſtea ſe abſoluunt, valet electio e-
tiam de illo facta, & ſic multo fortius de alio. ſunt. n.
nũc in ſtatu, quo canon illos non prohibet eligere, &
omnis res p quaſcunq; &c. de reg. iur. in 1. regula: pu-
niri tñ pñt pro predicto exceſſu. Dñt ẽt, q̃ ſi duo per
viã eundo promitterent, vel diffinirent de aliquo eli-
gẽdo, puniendi eſſent. 79. diſt. ca. 1. Si vero aliqui non
ordinando, nec ex cõdicto, ſed ſuam voluntatẽ expri-
mẽdo, & ẽt aliis ſuadẽdo diceret, talis eſſet bonus, nõ
18 eſſet hoc vitium, licet tutius ſit ſilere. caueant ẽt † ca-
nonici ſm Inn. ne ſimul oẽs, vel ſegregatim ſuper pro-
mouendo aliquo bono, vel contradicendo alicui ma-
lo faciant colligationes, iuramenta, obligationes,
vel ſubſcriptiones, qđ ſi fecerint, punientur. nec pote-
rũt de facili prętendere iuſtam huius facti cauſam. 11.
q. 1. conſpirationum, & c. pręcedentibus, tamen ſi om
nino apparet iuſta cauſa in contrarium, valet, & non
punientur. 16. q. 7. ſane, vt dicam infr. de iudi. exhibi-
g ta, ſuper 4. gloſſ. & de re iud. cũ I. & A. in fine.[g] valeret
tñ, quod poſtea fieret ab eis, niſi facerent, ad quod ſe
colligauerunt, illum ſcilicet eligendo. dicit Inn. illam
electionẽ caſſatam, quia fit contra mandatum iurium
prędictorum, alle. 10. diſ. vides. C. de legibus, non pu-
tat tñ pp. id ipſam electionẽ ipſo iure fore nullam[Et
in fi.]concor. Inn. Ber. & Comp. dicentes ſic obtinuiſ-
ſe in curia in negocio eccleſię Ilerden. & Bonagui. di-
cit ſe interfuiſſe pronũciationi. & idem Aegy. & Abb.
19 vnde † dicebat H. c. nullus, non ſeruari, quod fuerat
ſtatutum ex cauſa, quia quidam nimis curioſi de alio
eligendo, nimis differebant mortuum ſepelire. & dixit
Lau. quandoq; hodie prima die eligitur propter ſciſ-
ma vitandum, & ſepelitur honorificẽtius electo ſuc-
ceſſore. Sed hic Vin. Goſ. Roſ. Bene. & Hoſt. contradi-
centes in fauorem mortui, & honeſtatis, & in multorũ
odiũ hoc inductum. opi. Ber. & ſequacium credo eſſe
veram pro eo, q̃ ab obitu prelati currit tempus electio
nis faciendę, canon. dico, qui ſtatim hoc ſciuerunt 68.
di. obeuntibus. 50. di. poſtquã, vbi no. Io. q̃ a die mor-
tis currũt tempora, & cautius dixiſſet ab hora, & inf.
e. ne pro defectu. ſed abſurdum eſſet tempus illis cur-
rere, qui eligere non poſſent. ĩ. de conceſ. præbẽ. quia
diuerſitatem, Io. An. ¶ In gl. vlt. [in fine] & inf. de ac-
cu. veniens, in vltima gl.

ADDITIONES.

a ¶ Nullus. Non videtur nullus, tum per no. per gl. 2. & ſuper illa:
tum & quia attentata nõ reddit nullam, ſed annullandam, ſup.
eo. qđ ſicut, ad noſtrã, vide. l. ſi chorus. §. ſi. ff. de leg. 3. & l. cũ ſer
uus. ff. de adi. le. & ple. per Bar. in l. Meuius. §. duobus. ff. de l. 2. &
l. qui res. §. aream. ff. de ſol. & l. inter ſtipulantem. §. ſacram. ff. de
ver. obli.
b Contradictorem. Hoc maxime, ſi contradictor ſit de capitulo,
ſed contra, quia licet electio non recipiat conditionem, aut diẽ,
poteſtas tamẽ eligendi diem recipit, infra eo. cũ veteri, & no. gl.
in c. actus legitimi. de re. iu. li. 6. vide c. 1. & 2. vt lit. pend. li. 6.
c Glo. Et adde no. in c. ſi. de feriis, in glo. non ſolum, ver. ſed cum
vertamus, per Io. An.
d Citatio. Vide multos caſus annumeratos per do. Marianum de
Senis in tractatu de citatio. fol. 04.
e Ea. Et vide de pręb. c. mandato, li. 6. & ibi Io. An. & in c. in alter
natiuis, de reg. iur. li. 6. & Bart. in l. 2. §. prius. ff. de vulg. & pupil.
f Ius. Amplia & tene fixum cordi, ẽt quando quis adiret iudicem
incompetentem, & faceret capi verum debitorem, quia perdit
ius crediti ſui, vt ſingulariter probat do. Iaſ. in l. 2. in antep. col.
ver. no. tamen diligenter. ff. de iuriſ. om. iu.
g In fine. Et de uerb. ſig. c. 2. & ibi Ioan. And. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Clericus ſecularis in prælatum regularem eligi non poteſt, licet poſtulari poſſit, nu. 3.*
2 *Diuiſio capituli.*
Gerere ſi quem dicamus ſe pro abbate, non fatemur abbatem, ibid.
4 *Spes quæ ſit illicita monachantibus, & nu. 7.*
5 *Epilogus, Additio gloſſarum. nu. 6. & nu. 7.*
Religioni maior fauor debetur, ibid.
Prædicandi officium priuilegiatum, ibid.

CA-

CAPVT XXXVII.

1 Cum ad noſtram. Caſus. † Clericus ſecularis in prælatum regu
2 larē eligi nō pōt. Et prima † pas ponit factum, quod ſe
cūda pars caſſat ibi, nos attēdētes[Gerebat]non vult
3 ergo fateri illū Abbatem[Quam electus]quod † eſt di
cere, fuit prius electus, quā monacus, eligi ergo non de
buit, licet poſtulari potuerit, de hoc ſ. eo. cum mon.
4 [Nullam ſpē]vel pro. i. † vel dic ſpē prouenientē ex pa
a cto, vel pollicitatione,[a] vt quia alius obtulit, & ipſe cō
ſentit. ff. de pollicita. l. pactū. §. pollicitatio, Hoſ. ¶ Pri
5 ma † gl. alle. duas concor. ſ. vnum ꝯriū, & ſoluit, ponit
dictum, cui. ſ. ꝯrium. ¶ Scda gl. rñ. per obiec. & ſoluit.
6 ¶ In † gl. 1. ibi, presbyteros, vbi hęc gl. [& in fi.]Io. ma
ior fauor religioni debetur, & officium ēt prædicandi
hic inducit, quod priuilegiatum eſt, vt no. ī. c. proxim.
¶ In gl. 2. [ibi quid proderit]vbi de hoc [& in fi.]hoc
adde, quod ibi no. quod hæc repetūt Go. & Ho. vel ſm
7 Ho. ſi vacat † Abbatia, ſpes reprobatur, ſecus, ſi nō va
cat, dummodo ſperet, vt oneretur, nō vt honoretur. 8.
q. 1. qui epiſcopatū. 51. di. accedēs, in fi. dicit etiam, ꝙ
diſtinctio gl. examinatur. ī. de ſimo. mādato. vide qd
dixi ſ. eo. venerabilem, ad fi. ſuper verſi. fiducia.

ADDITIO

a ¶ Pollicitatione. Vide late & pulchre per d. Iaſ. in repe. rubricę. ff. de uer. obl. circa illum punctum, quid ſit pollicitatio.

SVMMARIVM.

1 *In abbatem eligi non poteſt, qui non eſt inſtructus in regula monacali, ſed poſtulari. 8. & 12.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Natio peruerſa quæ.*
4 *Paſtor dicitur abbas.*
Electionem precedit tractatus, ibid.
Idoneus abbas intelligitur ad alterutrum duorum, ibid.
5 *Poſtulatur quis a patre, ſi eſt in eius poteſtate, aliter a ſe ipſo.*
6 *Prouidus quis dicatur, & in quibus prouidentia conſiſtat.*
7 *Diſcretus quis hic intelligatur.*
Monacus vacante abbatia a conuentu quando recipi quis poteſt, ibid. ver. monacus.
8 *Diſpenſare nunquid poſſit legatus, vt homo alterius profeſſionis eligatur.*
9 *Poſtulari an poſſit in abbatem, vel archidiaconum, vel conſimilem profeſſionis alterius homo.*
10 *Clerici, & Laici ſine poſtulatione ingrediuntur monaſteria.*
11 *Audire prætor hodie non debet liberum, quem heri ſeruum audiuit.*
13 *Epilogus, Suffragium, & Additio. num. 14. 15.*
Strictiori in regula inſtructus, inſtruitur in laxiori facile, ibi.
16 *Fragilitatem humanam voluit dominus experiri Petrum, vt diſceret aliorum miſereri.*

CAPVT XXXVIII.

1 Officij. Caſus. † In Abbatem eligi non pōt, qui non eſt inſtructus in regula monacali.
2 cōis † diuiſio. 2. ibi, nos aūt. conſultatio
autem ponit factum ſuſpectum, purgationem oblatā,
3 & triplicem quæſtionem[† Nationis peruerſæ]puta ty
rannorū, & prædonum, Hoſt. vel forte ciuitatū bellan
4 tium[Paſtore]not. ſm Abb. ꝙ † dicitur Abbas paſtor
[Tractantes]pręcedit ergo tractatus electionē, de hoc
ſ. c. 2. [Idoneam]quo ad tuitionem, vel reformationē.
ſic ſ. e. cum mon. de æta. & qualita. tuam[melius]quā
5 per alium[poſtulantes]ab † ipſo patre, & bene, ſi erat
in ipſius poteſtate, aliter liber homo poſtularetur a ſe
6 ipſo, Inn. [prouidum]quo † ad tpalia, vel quo ad futu
ra, de ſer. nō ord. c. 1. Tul. li. 1. de officiis, Magni inge
nii eſt cognitione futura percipere, & ante conſtitue
re, quid euenire poſſit, & quid agēdum ſit, cum euene
rit, nec committere, vt aliquādo dicendū ſit, non pu
taram in hoc vide Valeriū lib. 7. c. 2. ex 2. [Diſcretū]
7 quo ad ſpūalia, vel quo ad præſentia, ſm Ho. aliter ni
ſi diſcretus fuiſſet, non potuiſſet obligari religioni, 20.
q. 1. illud. ī. de regula. cum ſimus, & c. ſequēti ſm Goſ.
[Monacus]forte eiuſdē monaſterii, quod eſſe potuit ſi
receptio monacorum ſpectabat ad Abbatem, & con
uentū, vel ad ſolū conuentū. ī. de regula. c. vlt. libr. 6.
[Electus]incontinēti, vt innuunt ſequētia[cum autem
idem]ſic in Abbatē aſſumptus[potuit]& dic ꝙ nō, ha
8 bes, † ergo legatum diſpēſare non poſſe, vt homo alte
rius profeſſionis eligatur, quia nō profeſſus nō pt eligi,
licet poſſit poſtulari. Comp. dicit, ꝙ littera iſta hoc nō
probat, quia hic nō dicit, ꝙ legatus diſpenſauerit, ſed
ꝙ confirmauit. de legato cardinali dicit, ꝙ credit, ꝙ
poſſit ex cā diſpenſare; alle. infr. ti. 1. c. fi. & quia nō eſt
de reſeruatis, arg. de offi. leg. quod translationem, de
ſent. excō. nuper, vide in Spec. tit. de lega. §. conſequē
a ter, poſt princi. cum ſuis[a] remiſ. ſi tamen † poſtulatur
9 in Abbatem, non de facili admitteretur. Si vero in ar
chidia. vel conſimilem, non oportet ita ſolennem in
quiſitionem fieri, & eſt ratio, quia archidi. regulariter
plus oportet ſcire iura communia, quam regularia, ſm
Inn. qui de archidia. regulari intellexiſſe videtur, alias
nullum dubium. ſed Comp. contradicens, idem quod
10 de Abbate. ¶ Sed † nunquid clericus poteſt eligi in
monacum? dicit Inn. & Comp. ꝙ non, ſed poſtulandus
eſt, arg. de ſtatu mōna. c. fi. §. præcipimus. dicit Hoſti.
ꝙ quicquid dicatur, ſine electione, & poſtulatione ne
dum clerici, ſed laici monaſteria ingrediuntur, & ad
deū conuertuntur. ī. de regula. per totum. [Stare]qua
ſi dicat, multa impediunt &c. de iureiurado, quemad
modum, & dic quod nō[Et vtrum]3. qō. ad id reſpon
detur, ꝙ poteſt cum quadā determinatione[Non poſ
11 ſit)bonum ſimile, quia † prætor non debet audire herī
ſeruum, hodie liberū de dño conquerentem. ff. de inia
riis. l. prætor, Vin. (Maxime)hic fuit finalis cauſa Ho.
(Inſtructus)notat Hoſt. ꝙ nō dicit, proceſſus(Purgatio
ne)de qua præmiſit(Aſſumi)de iure ſm Aegy. & Cop.
vide Inno. ad id, quod dicit, vrgens neceſſitas, ſubau
12 dit, maxime. Hoſ. dicit, ꝙ ſi † profeſſus eſt, & expertus,
eligi pt: ſed ſi expertus no ſit, dum tn inſtructus ſit, po
terit poſtulari, & poſtea ſolenniter admitti confirma
13 tio, & remittit ad notata ſ. eo. cum mon. ¶ Prima † gl.
coadiuuat textum, allegat quatuor iura. ſecundo obij
cit, & ſoluit. tertio quærit, arguit pro, & ſoluit contra.
14 quarto quærit obiiciendo, & ſoluit. ¶ In † prima gloſ
ſa, [ibi, lecta]pacta incontinenti facta ſtipulationi in
15 eſſe dicuntur. ¶ In gloſſa prima † (ibi, priuilegiatū)
& quia non eſt par ratio, quia inſtructus in ſtrictiori, fa
cile inſtruitur in laxiori, ſecundum Hoſt. qui dicit no
bilē monacū, qui ſemper in monaſterio virgo permanſ
ſerat, de illo eductum, quia pater ſine filiis aliis deceſ
ſerat; non oportuit inſtrui, qualiter vxorem cum qua
contraxit, cognoſceret: quia natura docuit, inſtitu. de
iure naturali, in principio(& ibi, Sed nō eſt ita)idem
no. Io. 16. q. 1. presbyteros, & ſ. e. cum cauſam, & Vin.
16 hic, & ibi, (& ibi, Monaſterijs) ſicut † dominus voluit
beatum Petrum in ſeipſo experiri fragilitatem huma
nam, vt diſceret aliis miſereri. 50. di. conſiderandum,
Goſ. (& ibi, Poſtulari) ab alio, quam a Papa. & facit
quod dixi in cle. eod. tit. cum ratione. ¶ In gloſſa vlti
ma, [in fine)concor. Io. Tancre. & Comp. Sed Hoſtiē.
dicit, quod per annum. ī. de regula. ſtatuimus, potius
crederem hoc arbitrarium ſecundum diuerſas condi
tiones perſonarum.

ADDITIO.

a ¶ Suis. Ibi Io. An. tenet contrarium. & idem gl. in cle. 1. eod. tit. que incipit, non prohibet, & ad materiam vide ibi pe. gl.

SVM-

SVMMARIVM.

1 Electio alias canonica confirmatur, licet quidam eligentium
ſſent excommunicatione minori ligati.
2 Diuiſio decretalis.
3 Didicimus ex actis, & legitimis probationibus.
4 Excommunicato participare eſt mortale.
Excommuninatus minori quare nō arceatur ab electione. ibi.
& n. 5. & 6. & quando remoueretur. 7. excommunicatus
aūt maiori an & quando admittatur ad eam, n. 7.
Actus qui interdicantur Crimino ſo, nu. 4.
5 Electiones ſunt extraiudiciales.
6 Teſtimonia ſunt iudicialia.
8 Electio facta cum excommunicato vel excommunicatis maiori
quibus caſibus valeat, & 9. 10. 11. 12. 13. 14. vſque
ad 24. & deinde 25. 27. vel cum alijs qui non poſſunt inte
reſſe, quando teneat, nu. 15.
9 In electione proteſtatio in dubio facienda contra occultos ex-
communicatos, & quos alios, nu. 10. 13. 20. & qua forma
verborum, & eſt admittenda. 10. & n. 13. ſi vero ſint ex-
communicati manifeſti, docet quid a cæteris agendum, nu.
17. 20. 21, 23.
20 Appellationi in dubio deferendum, ver. nam & in dubio.
21 Proteſtatio multū prodeſt in dubijs, et ſup. n. 14. et 15. 28.
24 Excommunicatus notorius quis dicatur, &
Notorium vel publicum, quod ſit, hic colligitur.
26 Electio facta ſine excommunicato quo caſu valeat.
27 Excommunicati qui vocari debeant, & ſup. nume. 18.
28 Vniuerſitatis in negotijs & ſpiritualibus & cæteris, ſi qui
ſunt ex ea excommunicati recidit tota in non excommuni-
catos poteſtas, & nu. 29. ſecus, ſi ſint interdicti, nu. 30.
29 Excommunicatus ſuo nomine poteſt conſtituere procuratorē,
non in negocijs vniuerſitatis, & ratio.
30 Interdicti non poſſunt intereſſe electionibus, in cæteris autem
vniuerſitatis negocijs communibus interueniunt.
31 Epilogus, & additio gloſſarum. & nu. 32.
Vtile per inutile regulariter non vitiatur eo. nu. ad fi.

CAPVT XXXIX.

a **Illa quotidiana.** Caſus. † Electio alias
canonica ꝯfirmatur,
licet quidam eligen-
2 tium eſſent minori excōicatione ligati. In † 1. electio-
nis deciſa narratio. In 2. ibi, quia ipſius confirmatio.
3 [Didicimus] per † acta ipſius electionis, & legitimas
probationes [ſupplentes] cōcor. ī. de tranſlatio. cap. 1.
[De plenitudine] de qua ī. de vſu pallij. ad honorem.
videbatur aūt neceſſaria hæc ſuppletio: quia partici-
4 pare † excommunicato eſt mortale. ī. qđ metus cā, ſa-
cris; qđ dic, vt ibi: ſed mortale repellit a legitimis tē-
poralibus actibus, vt a teſtimonio. ī. de teſtib. ex par-
te, & c. ſuper eo, & ab accuſ. de accuſationibus. c. 1. er-
go fortius a ſpiritualibus, qui filij ſint legitimi, per ve-
nerabilem. Solutio, hæc ſunt diuerſa. nam ſunt quidā
actus, ex quorum exercitio nulli paratur præiudiciū,
vt eligere; & talis actus non interdicitur crimino ſo. ī.
de cleri. excom. ſi celebrat, & hic eſt actus, qui parat
præiudicium, vt accuſare, & teſtificari; & de hoc loquā
tur contraria ſm Petrum, & Abb. vel ſm Inn. Ho. eligē
do, vt hic, ius ſuum proſequitur, a quo nullus prohibe-
tur 4. qō. 6. omnib. ſ. eo. cum eccleſia. Teſtificando, vt
a in contrarijs, proſequitur officium publicum, [a] a quo
criminoſi repelluntur. In hoc vide quod dicam ī. eo.
5 nihil, poſt gloſſas. verſ. non obſtat. Item † electiones
ſunt extraiudiciales; vnde nec ibi paratus eſt iudex,
6 qui exceptiones admittat. teſtimonia † vero ſunt iudi-
cialia, in quib. iudex legitimas exceptiones admittit,
7 & teſtē repellit: & pp hāc rationem etiā ligatus † ma-
iori poſt appellationem ad eligendum admittitur, vt
legitur & notatur infra de ſententia excommunicatio
b nis, ſolet. §. fi. li. 6. [b] quamuis etiam ligatus minori poſ
ſit remoueri per ſententiā, ſi directè accuſetur, ab aliis
actibus; non tamen eſt ipſo iure remotus, nec etiam in
modum exceptionis conuictus infamaretur, nec ſuis
iuribus priuaretur. inf. de iudi. at ſi clerici. inf. de ord.
8 cogni. cum dilectus, §. fina. ¶ Quid † ſi ligatus maiori
vna cum non excommunicatis eligat? de hoc 9. q. 1.
ca. vlt. reſpondeo, ſi ſcienter, & indiſtinctè admittitur,
non valet electio, etiam ſi excommunicati eligunt v-
num, & non excommunicati alium. coeliguntur enim,
licet diuerſos eligant ſecundum Innocentium; alle-
gat ff. de re iudicata, duo. ff. de arbitris, ſi in tres, & le-
c ge ſequenti, ſecundum Innocentium [c]. Sed hoc fallit
in electione Papæ, vt in clem. eo. tit. ne Romani. §. cæ-
terum, & forte in caſu decret. indemnitatibus, eodem
titul. libr. 6. §. ſanè, & §. cæterum, ſuper quo vide quod
notatur in clemen. eodem titulo, quòd circa, in gloſſ.
9 penultima. Si † verò ignoret, in dubio fiat proteſtatio
ſecundum Innocent. quòd non admittatur tanquàm
in electione ius habens, ſed quia non eſt, qui dubium
determinet, & ne turbetur, vel impediatur ordinatio
eccleſiæ: nec intendunt, quòd debeat vox ſua numera
ri; ſi ſuper hoc communicat, nihilominus valebit ele-
ctio, ar. infr. de procur. c. fi. infra de re iudica. ad pro-
10 bandum. Eſt † etiam talis proteſtatio [d] admittenda,
d infra eod. Cumana [e], reſpon. 1. & idem dicendum eſt
e de quolibet alio, qui de iure publico auctoritate non
ſit admittendus, ſicut eſt laicus, infra eodem. Meſſa-
na: ſecus, ſi admittatur is, qui priuatus eſt iure eligen-
di pro eo, quòd indignum eligit. nam talis electio te-
net ſup. eodem cum Vintonien. hoc enim non eſt con-
tra ius, ſed præter ius ſecundum Innocent. vel non eſt
contra ius publicum, ſed contra ius priuatum admit-
tentium, cui renunciare poſſunt. infra de foro compe.
11 ſi diligenti, ſecundum Hoſtien. ¶ Quid ſi † maior pars
capituli, penes quam conſiſtit poteſtas faciendi, vel
non faciendi capitulum, ſcienter admittit excommu-
municatos notorios, vel non notorios, de quibus pro-
bari poteſt, & aliqui de capitulo, qui illos ignorant ex-
communicatos, cum illis eligunt, nunquid ratione
ignorantium valebit electio? dicit Innocē. quòd non:
quia illicitum eſt capitulum, & quia illa maior pars
ſcienter cum excommunicatis eligēs propter hoc eſt
priuata poteſtate eligendi. non debent ergo ignoran-
tes cum ſcientibus eligere, ſed expectare finem termi-
ni iuris. Refert aliquos tenere, quòd valet electio, ex
f quo vno contextu facta [f] eſt: ſed ſi ex interuallo, non
valeret, niſi aliis vocatis, qui priuati non ſunt, vt præ-
dixi. quando verò maior pars ignorat, licèt aliqui
ſciant, valet electio, & voces ſcientium ſuffragantur,
dummodo non conſenſerint expreſsè vocationi ex-
communicatorum, ſecundum Innocent. & Compoſt.
12 ¶ Quid ſi † omnes ſunt excommunicati præterquàm
vnus, & ille ſolus præmiſſa proteſtatione prædicta,
cum aliis eligit: reſpon. ſecundum Inn. Hoſt. & Com-
po. tenet electio: quia in eo ſolo ius capituli totius re-
cidit in hoc caſu. ff. quod cuiuſque vniuerſi. ſicut muni
cipium, & not. ſup. tit. 1. gratum, & ar. ff. quod cum fal-
13 ſo tutore. l. 1. §. 1. & breuiter, vbicumque † excommu-
nicatio dubia eſt: vel etiam, ſi certa ſit, tamen de fa-
cto non poteſt excommunicatus expelli, non obeſt ſi
admittatur præmiſſa proteſtatione prædicta, quæ fiat
publicè, ſi hæc audent: aliter fiat occultè, quod metus
cauſa. c. 1. ſecundum Inn. & Comp. & dicant non excō
municati, ꝙ per ſe tantum eligere intēdunt, & ſuis vo-
cibus, & conſenſibus tantum inniti, ar. 2. q. 7. plerique.
14 infr. quod metus cauſa. c. 1. vbi † verò de iure, & de fa-
cto poſſunt non excommunicati excommunicatos re-
pellere,

pellere, imputabitur, ſi admittant, ar. ẽ. eo. Meſſana. ẽ. de offi. delegati, cũ ſuper Abbatia: vbi tñ excõmunicati
15 ſunt manifeſti. ſecus. n. eſt in occultis, vt ſ. no. & † hoc notandum eſt, ꝙ vbicunq. aliquis admittitur ad eligẽdum, qui non deberet intereſſe de iure, ſed tñ de cõſe ſu admittentium poteſt admitti; et ſi ſcienter admittatur, tenet qđ agitur. ſ. e. cum Vintonien. & c. cum in cunctis, ẽ. de offi. deleg. ſuper q ræſtionum, & c. corã: ſi autem ignoranter admittatur etiam is, qui nullo modo ꝑ conſenſum admittentium pt intereſſe electioni, vel iudicio, adhuc tenet, qđ agitur, arg. ff. qđ cum falſo tuto. l. 1. §. 1. quia principalis admittentium intentio eſt procedere ſic cũ aliis, ſiue per ſe tñ, ſi alii intereſſe nõ debent, ar. ff. de minoris, cum qui. §. ſi iniuriarum & ſeq ien. porro ſi ſcienter ſine proteſtatione talis admittitur, nõ valet, qđ agitur. ẽ. eo. Meſſana, ẽ. de of. de leg. cum ſuper Abbatia. ſ. de conſuet. cũ dilectus. §. qa
16 nobis, vbi de hoc. ¶ Quid † ſi excõicatus cũ proteſtatione admiſſus ſcrutetur vota, puta, qa tãta eſt multitudo excõicatorũ, ꝙ nec aliud fieri pt? ri. diſſenſio eſt. dicunt. n. aliqui, ꝙ in tali caſu nõ valet electio ſubſecuta: ſed vi receſſum a proteſtatione, ar. ẽ. de proc. c. fi. ẽ. de appel. ſollicitudinem, ad fi. alii vero dicunt, ꝙ nihilominus tenet, ex quo aliud fieri nõ pot, & hoc approbat
17 Inn. ¶ Quid † ſi talis eligatur? ea ſe diſſenſio põt eſſe: verũ tamen in talibus & conſimilibus conſilium eſt, ꝙ ſi excõicati manifeſti ſunt, qui vitari non poſſunt, & proteſtatio fiat, nihilominus nõ excõmunicati, quam cito poterũt, nacta oportunitate, per ſe tñ eligãt. nã in tali caſu ſecũda electio tenet, nõ obſtãte prima, ẽ. de appel. cõſtitutis, & proteſtatio facta operatur, vt id quod cũ excommunicatis actum eſt per non excommunicatos, ipſis nõ debeat imputari. Multo fortius debet valere electio nõ excõicatorum, ſi facta fuerit vno cõtex
18 tu. ſ. e. dudum. ẽ. e. congregato. vbi autem † excommunicati non ſunt notorii, nec cõuinci poſſunt, nõ ſolum nõ ſunt repellendi, imo ẽt ſunt vocãdi, ar. 6. q. 2. c. 1. & 2. 3. q. 4. ta bonus, & expreſſius ẽ. de ꝓc. c. fi. ¶ Quid
19 † ſi etiam notorius, & excõicatus ignoranter a capitulo admittitur? ri. nihilominus valet electio, dummodo capitulum ignorantiam probet. nam ex quo notorius erat, pſumptio eſt contra ipſum, ar. ſ. ti. 1. c. 1. §. ꝙ nec ... ſ. innotuit. §. parcentes. ẽ. vt benefi. eccle-
20 ... vnico. §. ... ver. quoniam. ¶ Quid † ſi aliqui ſciũt, aliqui ignorant? reſpon. ſecũdum Inn. proteſtetur ſcientes, & procedent, ar. C. de iudi. rem nõ nouã. vel ſimiliter appellet ex hac cauſa, nam ſi coram ſuperiore excõicationẽ notoriã probauerint, caſſabitur, quicquid poſt appellationẽ fuerit attentatum. c. ti. ſtatuimus. ſ.
g ...[g] nec proderit allegatio ignorãtię, nã & in dubio appellationi ꝓbabili fuerat deferẽdum. ẽ. de app. c. ... ſpeciali. §. exceſſit. Si vero non appellet, ſed ſolũ denunciet aliquos excõicatos intereſſe electioni, nõ caſſabitur electio poſt talem denũciationẽ ſm Innoc. Sed Compo. in decret. cũ dilectus, dicit, ꝙ licet prædicta appellatio ſit interpoſita ex vera cauſa, non tamẽ ex ... quia ex quo alii ignorabãt, propter conſc ... tiã appellatis nõ debuerũt ſuperſedere electioni, & ſic ... electio facta poſt talem appellationem ſecun-
h dum eum.[h] Et † quod dictum eſt de excommunica-
21 to idem intelligas de ſuſpenſo, & interdicto, & alio quolibet, qui iure publico eligere prohibetur ſecundum Innoc. Et vide quod poſt eum dixi ſup. eod. cum Vinton. ſuper glo. vlti. in fine. Sed Hoſ. remittit ad ea,
22 quę no. ẽ. de ſortileg. c. fi. vbi † dicitur, ꝙ licet ęquum ſit dicere, ꝙ quando vnus ex electoribus publice excommunicatus admittitur cum proteſtatione, quod valeat electio, & quod admittatur talis participatio, vt vitentur rixæ & violentię, cum non ſit in capitulo, qui hoc diiudicet, dicit tamen, quod vellet ſuper hoc habere ius expreſſum, cum ſolus Papa hanc auctoritatem præbere poſſit. 11. q. 3. quoniam multos, & ẽ. de
23 ſen. ex. ſi vere. Et † ſi dicas, quod erit remedium ſecundum iura currẽtia, ſi talis excommunicatus nolit exire capitulum? reſpondetur, ꝙ alii capient horam, & poſtmodum, qua ſine illo intrẽt capitulum, & eligant clauſis ianuis, ſi oportet: quia ex quo publicus eſt, non habent timere de contemptu, de accu. euidentia: aliter appellent, qui putauerint appellandũ. ẽ. eo. c. 1. lib. 6.
24 & ibi demum remittit ad ſ. notata. ¶ Sed † quærebat Compo. de conſue. cum dilectus, quis dicatur excom-
i municatus[i] notorius: ſuper quo vide quod dixi in clemen. de ſepult. c. 1. ... qui a ſuo iudice publice, puta in prædicatione, vel contione publica, vel in eccleſia, præcipue in ſolemnitatibus excommunicatur. ẽ. de dolo & contu. venerabilis: vel pronunciatus, & finaliter condemnatus de excommunicatione, vel ꝙ vitetur vt excommunicatus: vel qui hoc in iudicio eſt confeſſus, ſeu quem conſtat per euidentiã rei incidiſſe in canonem latæ ſnīæ. ẽ. de cohabi. cleri. & muli. quęſitũ; & dicit ſic Inno. de facto terminaſſe. Sed ſibi videtur quo ad caſum propoſitum dici notorium eum, quem iudex competens in præſentia ſui capituli, vbi de electione agitur, ibi præſentem excõicat: vel qui poſt excommunicationẽ auctoritate iudicis ordinarii, vel delegati excõicatus publice nũciatur verbis, vel ſcriptis in locis prædictis, de eo qui mittit. in poſſ. cauſ. ff. de minoris. ſed & ſi. §. 1. & 2. & hanc denunciationem põt facere ordinarius, etiam qui non excõicauit. 11. q. 3. curæ.
25 ¶ Quid † ſi excommunicatus dicens ſe prius appellaſſe, petit admitti per decre. ſolet. de ſententi. excomm. lib. 6. licet Compo. ... antequam incipiat appellaſſe ... admitti debeat cũ proteſtatione prædicta. Si
26 † vero excõicatus denunciatus de appell. vel nullitate ſententiæ nil dicat, valebit electio ſine ipſo facta, nec poterit dicere ſe cõtemptum, licet appellaſſet. ex quo
27 hoc non allegauit. ſm eum, dicit etiam † ꝙ ſi epiſcopus in capitulo excommunicauit abſentem, nihilominus capitulum citabit illum, qui forte hẽt exceptiones nullitatis: in citatione tamẽ exprimẽt ne illa excõicatione, & ſub ꝓditione citabunt ſi putat intereſſe de-
28 bere. dicit Inno. ꝙ † quæ dicta ſunt ſ. de excõicatis, & non excõicatis admixtis nedum in electionibus, & ſpiritualibus, ſed etiam in non ſpiritualibus locũ habent. ſ. ꝙ mixtis excommunicatis, & non excommunicatis in expeditione alicuius negocii vniuerſitatis tota po-
29 teſtas recidat in non excommunicatos. Sed † ſi non eſt factum vniuerſitatis, vel alias commune, tunc non recidit poteſtas in non excommunicatos: quia excommunicatus ſuo nomine poteſt conſtituere procur. ẽ. de eo. iud. intelleximus, ſed non in factis vniuerſitatis, quia
30 non eſt ipſius membrum, ſed ab ea præciſum. non † ſic de interdictis non excommunicatis, quia illi præter electiones communia negocia etiam vniuerſitatis faciunt, ſ. contractus, cõſtitutiones procuratorum, & his ſimilia; Si quis ſpoſitiue loquitur, Goff. Comp. & Abb. [Et vide de ... de effectu huius clauſulæ in Spe. ti. 2. §. nunc oſtendendum, verſic. 18. & ibi vide quod hic
k no. Bonag. ar.[k] [Participatione] non in crimine, nec communicauerunt excommunicato cum participi-
31 bus, Goff. ¶ Prima † gloſ. diſtinguit electionem actiuam, & paſſiuam, & reddit cauſam vtriuſque. ſ. con-
32 trarium, & ſoluit. ¶ Vltima gloſ. arguit. ¶ In † glo. 1. ad ... ibi, vel iuris ſtitud fuit additio, hoc dico, quia quod ſequitur, non conuenit. ¶ In gl. 2. ibi, Abundantiorem Inn. ſi vis dicere, quod neceſſaria ſunt hæc ſuperflua poteſt dicere, quod hic vocat innotem excommunicationem verb. item ad differentiam ſolennis, quæ dicitur anathema, de ... dicum non ab homine, vel quod etiam ipſe electus participauerat ita, quod

erat

Digitized by Google

erat excommunicatus minori, vt recitat Hoſt. ſed exquiſitæ ſunt hæ lecturæ. ¶ In gl. vltima [ibi hic poteſt] non poteſt, quia hic nihil erat inutile, & facit ſ. gl. pro xi in i [Et in fine] de hoc 3. q. 9. pura. dic quòd regulari
m ter non vitiatur, j. de regulis iuris, vtile,[m] li. 6. vbi ple-
n ne[n] habetur de hoc.

ADDITIONES.

a Publicum. Et eſt officium dignitatis, & honoris 32. q. 5. præceptum, vbi vide bonum tex.

b L. b. 6. ibi vide glo. & Io. An. qui ponit alias rationes. Et vide de ele. excom. ſi celebrat, & ſup. de conſue. cum dilectus.

c Innoc. Ad hoc de off. deleg. cum ſuper, de re iud. ad probãdum.

d Proteſtatio. Vide late Pan. & Mod. in c. cum M. Ferrarieñſis, ſup. de conſt.

e Cumana. nec hic tollitur proteſtatio per electionem ſequentẽ, vt ibi no. Io. An. & Bar. in l. non ſolũ. §. morte. ff. de no. ope. nũc.

f Facta eſt. Iſtud videtur probari per no. in ca. auditis, ſup. eo. per Io. An. ſuper gl. ma. in pe. addi. & vide in prox. q.

g Auditis. Ibi vide in tex. & ſuper gl. vbi plurimum in hoc variat, & contrarius eſt.

h Eum. Vide Io. An. d. ſup. c. cum nobis olim, in gl. eſt ſciẽdum, in prin. ver. idem, ſi appelletur.

i Excommunicatus notorius, quis dicatur vide late ſcripta per Bertachinum in eodem verbo excommunicatus moriens, vbi multa allegat.

k Capitul. 1. In gl. de hoc, & ibi aliæ concor.

l Bonagui. Et idem operatur præſentia principis, vt l. omnium, C. de teſt. & vide quod no. Io. An. poſt Inn. in ca. 1. de lib. obl. & in c. 1. de lit. con. & do. in præal. ſi omnium

m Vtile. Vide Bar. in l. Græce. §. illud. ff. de fideiuſ.

n Plene. Vide de iſta materia Bar. in l. Græce. §. illud. ff. de fideiuſ. & plene per Mod. diſtinguentes in l. 1. §. ſi Stichũ. ff. de ver. obl.

SVMMARIVM.

1 *Caſus huius decretalis.*
2 *Diuiſio eiuſdem.*
3 *Patriarchales quatuor ſedes in circuitu Romanæ ſedis eſſe debent.*
4 *Oculus pro diſcretione deſignatur, ac pro prædicatoribus.*
5 *Alæ pro legibus deſignantur.*
6 *Locus conuerſationis hominum attenditur, vbi de eorum moribus indagandis agitur.*
7 *Conſenſus verbum reſpicit poteſtatem definiendi, non modũ definitionis.*
8 *Voces illorum etiam præſtant ſuffragium in electione, quos totum collegium eligentium admittit ad electionem, & numero 21.*
9 *Eligentium pars vna an poſſit compromittere, alia non compromittente.*
10 *Compromiſſariorum, & procuratorum eligentium poteſtas, & vocum differentia.*
11 *Electio ſi ſpectet ad capitulum pro tertia, & ad quem alium pro alia tertia, & ad clerum pro alia tertia, quomodo vocũ computatio fiet, & nu. 12.*
13 *In electionibus, quo ad plures vniuerſitates ſiue collegia diuiſim pro parte quandam ſpectant, conſilium eſt conſtitui procuratores.*
14 *Compromiſſarij in huiuſmodi electionibus qualiter eligi debent, vt habeant eligendi poteſtatem, & 15.*
16 *Maior duplo pars quanta eſſe debeat.*
17 *Indignus quis intelligitur indignitate peccati, in quo perſeueret.*
18 *Epilogus, Suffragium, Additio gloſſarum. nu. 19. 20.*
De errore poteſt negotio nondum finito doceri.
21 *Electioni ſuffragium præſtare poſſunt etiam non habentes vocem, de conſenſu tamen eligentium, & nu. 8.*
22 *Voces pro alijs interuenientium qualiter numerandæ.*
23 *In concurſu duarum poſtulationum, vel electionum, vel poſtulationis, & electionis vtra, an neutra ſit admittenda diſtinguitur, & nu. 25.*
Vox priuati quando ſit in numero computanda cæterorũ eligentium. §. In gl. ver. vnde.
24 *Examinatio electorum habet locum, quoties gradus adijcitur, vel mutatur.*

CAPVT XXXX.

1 Scriptum. Caſus. † Quãdo poſtulatio cum electione concurrit, hæc decret. diſtinguit, aut numerus poſtulãtium eſt duplo maior, aut nõ. & ſi eſt duplo maior, aut poſtulatus eſt idoneus, aut indignus eſt. Et ſi indignus, aut maior pars poſtulantiũ hoc ſciebat; aut ignorabat, & hoc dicit. Si poſtulõ cum electione cõcurrit, & numerus poſtulantium eſt duplo maior, & poſtulãtus eſt idoneus, poſtulõ admittet. Si vero eſt indignus, & hoc maior pars poſtulantium ignorauit, poſtulatio, & electio reprobantur. ſi hoc ſciebat, & electus eſt idoneus, confirmabitur electio: & idem, ſi numerus poſtu
2 lãtium non eſt duplo maior. & ſunt † quattuor partes.
Prima ponit arengam deciſam. Secunda narrat factũ electionum, ibi, ſane. Tertia ibi, verum, commiſſionis cauſam. quarta ibi, per apoſtolica, commiſſionis formam. hæc ſubdiuiditur. Primo ponit proceſſum, quem faciet delegatus partibus inuitis. Secũdo ibi, & ſi partes, diffinitionem, quam faciet, ſi partes conſenſerint. Et primo ponit vnum caſum, quo admittetur poſtulatio, & caſſabitur electio. ſecundo ponit caſum conuerſum ibi, q ſi. tertio ibi ſi verò, ponit caſum. quo repellitur vtraq;. quarto ibi, niſi forſan, ponit caſum, quo confirmatur electio [Apocalypſi] Io. 4. c. [Et j.] proſeque-
3 batur † in antiqua, q per hoc figuratur, in circuitu Romanæ ſedis Patriarchales. 4. ſedes eſſe debere [Vocata] Vno contextu, vt dicit glo. in vltima parte capituli
4 [Plena oculis] diſcretionis † in ſpiritualibus, & temporalibus, quæ deſignatur per oculum. vnde prælati æquiparantur columnæ, quæ reſidet iuxta fluenta aquarũ. 59. di. §. ecce, in fine, quod expone; vt ibi. Hieronymus ſuper parabol. li. 5. c. 10. per oculos deſignantur prædicatores. nec immerito, quia futura prædicant, & recta itinera ſuis auditoribus demonſtrant [Alas] p hoc
5 intelligẽ † ſex leges, ſ. naturalem, Moſaicam, propheticam, euangelicã, apoſtolicam, & canonicam, facit 25. q. 1. omne quod, & de his vide plene in prin. ſpeculi. i. ſecunda columna [Eligentium Plebanum] eligitur ergo clericus de aliena eccleſia. de hoc ſup. titulo 1. c. ſi. Egyd. [de numero] ſ. q eſſet duplo maior, Innocẽtius [Publicum inſtrumentum] non originale, ſed ſumptũ, & ſic ſcripturam autenticam &c. infra, de fide inſtrumen. c. 1. vel dic ſecundum Guil. Na. & Hoſt. q ei non ſtabatur, quia opponebatur aliquod legitimum cõtra ipſum, vel dic, quod videtur verius, quòd conſtabat de numero perſonarum, ſed non conſtabat per id, an illæ perſonæ haberent vocem, vel non [Aduerſæ] ſcilicet eligentium [Intentionem] ſcilicet eligendam. Et not. ſecundum Hoſtien. pro intentione, vel titulis tradendis. ad idem de cauſa poſ. cum eccleſia, ver. partibus, de teſti. præſentium, li. 6. [Electi, & poſtulati] ſ. ſi alter ſit indignus, vel qs dignior [Celebratæ] & ibi præ
6 ſumitur † melius ſciri veritas, de præſumptio. quanto, & c. quoſdam [Fuerunt] ſup. & de his facias nobis plenam relationem, niſi partes conſentirent per te negocium diffiniri & tunc continua, quod ſequitur [Con
7 ſenſerint] reſpicit † hoc verbum poteſtatem diffiniendi, non modum diffinitionis, quod placet Inno. Hoſt. et Egyd. et eſt eadem forma. ſ. eod. dudum, et ſ. de reſcriptis, ex parte, ſecundum Comp. qui dicit, quòd curia ſic intelligit [Mutuo] ſ. partiũ. i. capituli, et haben-
8 tium ius in electione. vñ no. voces † illorũ pſtare ſuffragiũ, quos totũ collegiũ eligentiũ ad electionẽ admittit,

tit, dato quod aliter vocem illi in electione non ha-
a beant, de hoc ℥. e. cum Vintonien. in gl. ſi.[a] Et ſit ratio
ſcdm Compoſt. quia cum poſſit ius prouidendi tranſ-
ferre, fortius ergo communicare. credit tamen Com-
poſt. quod vno contradicente capitulum hoc non poſ-
ſit. infr. de regulis iur. in re communi, libr. 6. cum ſuis
concor. dicit, quod extraneos ad conſilium, non vt vo
cem habeant, poterit vocare pars maior inuita mino
re. 63. diſti. obeuntibus (Præpoſiti) forte non erant iſti
prælati conuẽtualium eccleſiarum. & ideo ſic diuiſim
de illis loquitur, ſed erant præpoſiti cleri, ſicut Bon. q
alibi vocãtur rectores fraternitatis, de exceſ. prælato-
rum, dilectus (Per alios) procuratores datos ad eligẽ-
9 dum. ex hoc videtur, quod vna † pars eligentium poſ-
ſit compromitttere, & alia non, quod omnino falſum
eſt. Nam vno ſolo contradicente non poteſt fieri
compromiſſum, vt patet in eo, quod legitur & no-
tatur infra. eod. quia propter. §. vel ſaltem, & quia non
poteſt electio ſequi partim ex ſcrutinio, & partim ex
compromiſſo ſecundum Innoc. quod non placet Hoſ.
quia quandoq. ſuppletur forma ſcrutinii per formam
compromiſſi, vt patet ℥. eodem, cum dilect. ſed illa eſt
forma determinati compromiſſi, vt not. inf. eodem
b cum expediat, li. 6. & quia compromiſſarii poteſtatẽ
habent prouidendi, ſed vna pars ſola poteſtatem non
habet inſolidum: ergo ipſam dare non poteſt. infr. de
iure patrona. quod autem conſulis, in fine, ſecundum
Innoc. qui dicit, quod iſti non fuerunt compromiſſa-
10 rii, ſed † procuratores, qui in ſcrutinio conſenſerunt,
nec attẽditur, quot ſint voces procuratorum, ſed quot
ſint illi, quorum vices gerunt, vt hic dicitur. Si vero
eſſent compromiſſarii, quaſi donatarii cenſerentur,
nec attenderetur numerus votorum transferentium
poteſtatem, cum ipſa translata nihil poteſtatis in
eis remanſiſſet, vt legitur & notatur ſupr. e. in cauſis.
c §. ſi. ſed vota compromiſſariorum[c] tantum, vt patet
11 ℥. eod. cum in iure. Sed † quid ſi ad capitulum perti-
net ius eligẽdi pro tertia, & ad prælatum aliquem pro
alia tertia, & ad clerum pro alia tertia, & contingat
fieri ſcrutinium, quo publicato reperiatur, quod præ-
latus, & capitulum habentes duas tertias conſenſe-
runt in vnum, & non eſſent niſi 8. canonici. clerus au-
tem 20. numero in alium cõſenſerunt, nunquid in tali
caſu electus a clero habet duplo maiorem numerum?
reſpon. non, quia tãtum ponderat vox prælati in hoc
caſu, etiam ſi ſolus ſit, quantum vota totius cleri, & ſi
eſſent mille. ideoq. electus a prælato, & capitulo cen-
ſetur habere duas partes, arg. in eo, quod legitur, &
not. ℥. de reſcrip. paſtoralis. §. 1. & J. de conceſ. præb.
d poſtulaſtis.[d] ¶ Sed † quid ſi in hoc caſu certa pars ca-
12 nonicorum, & certa pars cleri concordant cum præla-
to. aliæ vero partes tam capituli, quam cleri in alium?
reſpon. hic oportet conſiderari, quæ partes ſint hinc
& inde, & quot ſint numero, & ſecundum hoc a ma-
iori, vel æquali parte omnium, qui in electione ius ha-
13 bent, electus cenſebitur hic, vel ille. Sed quia † poſſet
caſus accidere, in quo calculi error incideret, videtur
expediens, quod hi, qui plures ſunt numero aliquem
procuratorem conſtituant, qui vice conſtituentium po
teſtatem habeat procedendi per formam cõpromiſſi,
vel ſcrutinii faciendi. procuratorem autem conſtituãt
e vnicum,[e] & non plures, ne aliqua contrarietas occur-
rat, argumentum ff. iudica. ſolui. iam tamen. §. ſi tamẽ
plures. & hoc intelligas, quando vniuerſitas cleri ha-
bet ius in electione pro tertia parte, vt ſupra poſitum
eſt. vbi autem non vniuerſitas, ſed ſinguli prælati ſin-
gularium eccleſiarum ſingulas voces habent pro ſuis
eccleſiis, ibi ſinguli ſingulos procuratores facere poſ-
ſunt, vel plures, vnũ, aut duos, & ſic loquitur. ¶ Quid
14 ſi præmiſſo † caſu capitulum diuiſim aliquibus com-
promiſſariis conferat poteſtatem eligendi; & præla-
tus aliis, & clerici aliis, nonne iſti compromiſſarii
poterunt eligere? dixit Innocent. quòd non: quia in
nullum ſingulariter translata eſt poteſtas eligendi.
nempè quia nec ipſi transferentes ſoli ſine aliis hanc
poteſtatem habent: ſed nec in omnes translata eſt.
quia ſimul in omnes transferre noluerunt. procurato-
res autem ad eligendum ſimul, & diuiſim dari poſſunt
ſecundum Innocent. qui fatetur, quòd in omnes be-
ne poſſent poteſtatem hanc transferre ſimul & diui-
ſim. Sed Hoſtien. fatetur, quòd ſoli compromiſſarii
trium partium, ſcilicet capituli, prælati, & cleri ſimul
conueniant, ſicut & illi, quorum vices gerunt, ſi ſimul
conuenirent, poſſent eligere, ſic & iſti, vt patet infra
eodem quia propter. §. vel ſaltem. & hoc ſi ſimul, ſiue
diuiſim data fuerit hæc poteſtas, ff. de ſerui. ruſti. præ-
dio. per fundum, & ff. communia prædi. eſt receptum.
Hic autem non fuerunt compromiſſarii, ſed procura-
tores. vnde dic, per alios, ſcilicet procuratores, quos
etiam præpoſiti miſerant pro ſe; & intelligas diuerſi-
15 tatem prædictorum. hæc eſt mens † Innocent. quòd ſi
retentis terminis ſuperioribus capitulum compromi-
tit in A. prælatus in B. clerus in C. quòd iſti nõ poſſunt
eligere: quia verum eſt A. non eſſe compromiſſarium
prælati. & cle. ſic B. non eſt compromiſſarius capituli,
& cleri, & ſic de C. fatetur tamen Innoc. quòd ſi capi-
tulum vult A. prælatus B. clerus C. tamen omnes com
promittunt in A. B. & C. ſiue ſimul hoc faciant, ſiue di-
uiſim, illi poterunt eligere, hoc intellecto facile intellĩ
16 gis opinionem contrariam Hoſtien. quæ de facto ſer-
uatur [Duplo maiorem] id eſt bis † tantum: ſatis enim
eſt, quod poſtulatus habeat bis tantum, licèt plus non
habeat, vt dicam infra eodem ſi quando, libro ſexto
ſecundum hoc ergo debuerunt prælati fuiſſe 16. nume
ro, vt dicam infra [Quam 16.] dicit Compo. quòd hic
nullus erat de capitulo, qui non eſſet de numero eligẽ-
tium, vel poſtulantium. dicit enim duas partes intelli-
gi non reſpectu eligentium, ſed reſpectu capituli, vt
ſcilicet neceſſe ſit duplo maiorem partem capituli eſ-
ſe ex parte poſtulantium, quando poſtulatio cum ele-
ctione concurrit [poſtulato] vel poſtulantibus, de hoc
ſupra eodem poſtquam. Hoſtiẽ. [Canonicis inſtitutis]
ſupra eodem cum in cunctis [Abſoluas] & hoc ſpecia-
li mandato. ſic ſupra titulo primo, gratum. alii contra,
infra de vſu pallij, niſi ſpecialis, Hoſtien. [Prædicti] ca-
nonici, præpoſiti, & prælati. procedit autem hoc, quã-
do prælati erant 15. tantum, vel pauciores [Repulſa]
quia facta non a duplo maiori parte [Eidem] plebano
[Perſona] ſ. archiepiſcopi [Poſtulationem] quia de in-
digno [Quam electionem] quia facta a tertia parte, vel
minori, Goffr. [non differas] propter periculum moræ.
de celeritate vide pro & cõtra. inf. e. li. 6. [Indignum]
17 indignitate † peccati, in quo perſeueret, ſecus, ſi de-
18 fectum pateretur. ℥. eod. innotuit. ¶ Glo. [hoc † i deo]
exponit litteram exceptioni ſcil. contrarium, & con-
trario acquieſcit. ¶ Glo. [hic dicit] obiicit, & ſoluit re
citando opinionem, quam approbat. ¶ Gloſſ. [& ita]
arguit a contrario, ſoluit, & determinat. ¶ Gloſſ. an-
tepenultima obiicit, & ſoluit. ¶ Gloſſ. penultima re-
ſpon. per contrarium, & dat duplicem ſolutionem.
19 ¶ In gloſ. hic † habes [ibi, plane] vide ſup. eod. licet.
ſuper gloſ. pen. ¶ In gloſſ. hic dicit [ibi. l. 1. alias 2. §.
[permittitur] plene eſt, & vide ſup. titul. 1. bonæ. 1. ſu-
per quarta gloſſ. ¶ In gloſſa antepenultima [ibi. l. 2.]
vide de confirmatione vtili vel inutili, cum dilecta.
ſuper gloſſ. ſic ergo. ¶ In gloſſ. prima ibi, inter-
20 uallo, vel etiam † ex interuallo facta fide de errore,
f negocio nondum finito. inf. de confeſſis. cap. vltim.[f]
& facit quod dixi ſup. tit. proximo. cap. 1. in gloſſa 1.
¶ In gloſſa qualiter [in fine] & c. penulti. libro ſexto
dicebat

Et dicebat Gof. ꝙ hic duplex fiebat iſtis † gratia de cõi
conſenſu canonicorum, vt intereſſent electioni, & vt
g intereſſent g per ſe, vel alios: vnde dicebat Innoc. hic,
ꝙ ſicut iuſtè impeditus dare poteſt procuratorem in
cauſa electionis, ſic etiam hoc poteſt, ſi ſolum placet
coelectoribus, vt hic, & facit, quod in textu dixi, ſuper
h verbo mutuo.[h] ¶ In gl. iſti duo. in fine, hoc intelligit
21 † Innocentius, quando omnes vt ſinguli ſingulariter
habebant vocem, aliud, ſi vniuerſitas prælatorum vni-
cam vocem habuiſſet, dicebat ergo Compoſt. ꝙ tot vo-
ces habebant iſti, quot cõmittentes, nemo enim plus
&c. ff. de re. iur. nemo plus. ¶ In gloſſ. hoc ideo [ibi, vo-
caſſet] vel alij prælati erant abſentes [& ibi, & c. cum
olim] hæc iura loquuntur in his, quæ non ratione con-
ſuetudinis maxime cõtra ius inductæ, ſed de iure com-
muni pertinent ad prælatum, in quibus ſuccedit capi-
tulum, niſi cum prælato præiudicatur, vt inf. ne ſede va
i cante. c. 2. ſecundum Hoſt.[i] [& in fine] dic vt ĵ. ne ſede
vacante, c. vno, lib. 6. ¶ In gl. [hic habes in fin.] dic, vt
inf. eo. tit. ſi quando, lib. 6. ¶ In gl. hic dicit papa, [ibi,
dixerunt quidam] ſ. Io. de Deo, & G. Na. Sed Innocen.
23 Hoſt. & Compoſtel. dixerunt, ꝙ regula † decret. quia
propter, non habet hic locum: quia ibi concurrunt po-
ſtulatio, & electio, niſi ſit facta poſtulatio a duplo ma-
iori, confirmabitur vel electio vt hic, non fallit regula,
& exponitur maiori, & ſaniori, &, pro ideſt, ſanior au-
tem eſt, quæ eligit, vel ſecundum Abba. fiat electio ad
poſtulationem ſuperioris, qui poterat repellere poſtu-
latum: quia in diſcordia electum, quia a minori, & ſic
ſine iuris iniuria poterat præficere plebanũ. ſup. e. bo-
næ. 1. placet finaliter Innocentio, Hoſtien. & Compoſt.
quòd licet quo ad electos, vel poſtulatos, & eligentes,
& poſtulantes ipſorum decret. ponat ius: non tamen
per hoc læditur ius confirmatoris, diſpenſatoris, vel
ſuperioris, maximè papæ: immo ab ipſorum poteſtate
pendet, ſicut pendebat ante hanc decret. facit inf. eo.
k tit. cupientes. §. denique[k] libro ſexto. Circa materiam
tamen ſic diſtinguit Hoſtienſ. aut duæ poſtulationes
concurrunt: aut duæ electiones: aut ſtoſtulatio, & ele-
ctio, primo caſu, ſi in alterum conueniant duæ partes
ius habentium, & poſtulatio ſit ex cauſa, puta propter
neceſſitatem, vel vtilitatem eccleſiæ, acquiritur ius
poſtulantibus, vt hic, & ſupra eod. cum Mon. & capit.
cum nobis, & cap. in cauſis, in fine, & c. officij, in fi. de
ætate, & qualitate, tuam, non poſtulato, niſi ſuperiori
ſit præſentata. ſup. tit. bonæ. 2. nõ tamen aget poſtula-
tus: quia nimis de ſe præſumendo ſe ingerere videre-
tur, arg. ſup. eo. qualiter. 8. q. 1. in ſcripturis. ſed forte in
modum denunciationis admitteretur propter vtilita-
tem eccleſiæ, arg. inf. eod publicato, de iureiur. quem-
admodum, & cap. ad noſtram. 8. q. 1. qui epiſcopatum.
Si vero neuter habet duas partes, vel habet, ſed non ſit
ex cauſa, non iuri, ſed gratiæ innititur, arg. hic, & de
poſtulatio. bonæ. 1. & 2. & cap. penultimo. Si vero duo
eliguntur, ſtatur maiori, & ſaniori parti. inf. eod. quia
propter, & cap. eccleſia. ſup. e. venerabilem. Si vero
vnus eligitur, & alter poſtulatur, aut duæ partes con-
ueniunt in poſtulatum; & tũc præfertur poſtulatio ele-
ctioni, vt hic: aut non, & tunc præfertur electio, hæc ve-
ra, ſi perſonæ ſunt idoneæ, & formæ generalis concilij
obſeruatæ: aliter perſona electi idonea contra poſtu-
latam perſonam minus idoneam obtinebit. inf. §. ſi ve-
ro. ¶ In gl. & ita videtur, in fi. ſcis, ꝙ eligentes fuerunt
16. numero, ad hoc ergo, vt ſit duplo maior pars poſtu-
lantiũ debent eſſe ſaltim 32. ſi ex ipſis 32. maior pars
poſtulauit ſcienter indignum, ergo fuerunt 17. ad mi-
nus remanſerunt ergo 15. & ſic 16. eligentes fuerunt,
tunc maior pars capituli, per quod videretur idem,
quando etiam maior pars poſtulauit ſciẽter indignũ,
dummodo ignorantes non faciant duplo maiorem
numerum, cum tunc concurrat electio cum poſtulatio-
ne non facta a duplo maiori numero, vt in ſecundo
membro diſtinctionis, niſi dicas in hac diſtinctione
ſimpliciter ſtandum verbis, & conſiderari numerum,
facit quod no. in. c. indemnitatibus. 2. reſponſo, in ma
gna gloſſ. lib. 6. vnde dicebant Innoc. & Compoſt. vo-
cem priuari in electione, ex qua priuationem incurrit,
computandam in numero. Sed ſi prius fuiſſet priua-
tus, tunc non computaretur in numero, ſiue admitte-
retur ignoranter ſm Innocentium, ſiue ſcienter cum
proteſtatione, ſecundum Compoſt. ¶ Sed quid ſi ma-
ior pars poſtulantium ſcienter poſtulauit indignum
minor ignoranter, tñ pars minor ignorans excedit in
numero eligẽtes, vt ſi poſtulãtes fuiſſent 40. & 22. fue-
runt ſcientes, decem & octo ignorantes? Dicit ẽt Inno.
vtranq; reprobandã poſtulationem, quia de indigno:
electionem: quia poſtulatio a duplo maiori, & ignorã-
tes plures ſunt eligentibus: vel ſm eum ſine his ſubtili
tatib. ſtabitur litteræ, ſed dicit Comp. ſm id ſequi, ꝙ ſi
ex 40. poſtulantib. maior pars fuit, & ſciens, & vnus ſo-
lus eligens, confirmaretur electio, quod vr̃ abſurdum,
niſi dicas ſm eum, ꝙ tunc non confirmabitur electio,
qñ poſtulantes ignorantes ſunt duplo plures eligenti-
bus. ¶ In gl. 1. ex certa [ibi, Patriarcatu] non. n. poteſt
quis eſſe in vno ſanctus, & in alio peccator. 1. quæſt. 1.
ſicut Chriſtus, & in fine, vel potuit eſſe ex ſuperuenien-
te cauſa ſm Io. Goff. & Phil. vide quod dicam de exce-
ptio. cum venerabilis, in gl. quaſi dicat, verſ. quid ſi ad
24 mitto, dixit Vinc. ꝙ quoties † de nouo gradus adijci-
tur, vel mutatur, ita ꝙ locum habeat exceptio, locũ ha
bebit examinatio. In capellanis papæ ſeruat curia, ꝙ
non ſit examinatio perſonæ, cum eligentur ad præla-
l turas quaſcunque.[l] ¶ In gl. iſtud referat, in fi. per quod
25 no. Ho. ꝙ licet duæ electiones fiãt † vno ꝯtextu, & ma
ior pars eligat indignum, & minor dignum, nunquam
obtinebit minor, niſi maior ſcienter deliquerit: dicit
tñ præſumi contra maiorem, niſi probet ignorantiam.
remittit ſupra eo. innotuit, hoc dictum eſt pro opinio-
ne mea cõtra ſuam opin. Hoſt. de qua dicam, infra eo.
m congregato[m] Ioannes Andreæ.

ADDITIONES.

a ¶ In gl. Facit, quod no. Io. And. ſup. eo. prox. in gl. ma. in princ. ver. & idem.
b ¶ Expediat. Ibi vide gl. eſt ergo, & Io. And. in nouella.
c ¶ Compromiſſariorum. Vide Io. And. ſup. eo. cum dilecti, in gl. ipſi.
d Poſtulaſtis. Ibi vide Io. And. & plenius in c. pen. de ap. lib. 6. & vide ſup. eo. cum eccleſia, ſuper gl. 2.
e Vnicum. Vide c. ſi quis iuxta, de elect. lib 6.
f Capitulo. vlt. Et vide etiam c. 2. & quod ibi no. de reſt. in integ. lib. 6. & Bart. in l. non fatetur. ff. de confe. & in l. certum §. ſed an ipſos. ff. eo. tit.
g Intereſſet. Vide Mod. late diſtinguentes in c. cum omnes. ſupra de conſt.
h Mutuo. Vide Ioannem And. inf. eo. quia propter, in gl. 1. ſi exiſtens, & in materia electionũ, an alij poſſint committi, & quid de hærede, vide Bar. in l. ſi ſtipulatus fuerim. ff. de ver. ob.
i Hoſt. In eccleſia ergo paduana, vbi de conſuetudine epiſcopo competit conuentuare ſcholares, capitulum nõ ſuccedet vacante ſede, & ſic tenuit d. Recuperatus de ſancto Miniato.
k Denique. Ibi vide gl. quæ incipit, illud generali, & ſuper illa Io. And.
l Quaſcunque. vide Io. And. in Spe. de iure patr. ſuper rubr. ad fi.
m Congregato. Ibi vide Io. And. in gl. vlt.

SVMMARIVM.

1 *Caſus decretalis.*
2 *Diuiſio eiuſdem.*
3 *Epiſcoporum nomina, & officia diuerſa, & quæ, remiſſ.*
4 *Diabolus varijs appellatur nominibus, & quibus remiſſ.*
5 *Vidua mulier quæ.*

6 *Cathedralis eccleſia dicitur epiſcopalis.*
Eligere, vel prouidere vacantibus quibus eccleſiis intra trimeſtre debeant, & nu. 7.
8 *Impediti eligere iuſto impedimento intra tempus hic conſtitutum, an ſit beneficio reſtitutionis tempus reſtituendum, an vero ipſo iure ſeruentur illæſi.*
9 *Electio, includit poſtulationem, & prouiſionem.*
10 *Electio a ſuperiore facta, etiam non caſſata capituli electione elapſo tempore facta valet.*
11 *Electio, vel poſtulatio eorum, qui in tempore noluerunt, eligere, licet aliorum eligentium ſit electio caſſata, non admittitur poſt lapſum temporis facta.*
Electio vnius etiam bene eligentis, cæteris vero male, valet, ver. & ſi vnus.
Eligere, vel poſtulare negligentes quando amittant poteſtatem ea vice eligendi, ver. Idem ſecundum eum.
12 *Si, ſapit conditionem.*
13 *Electionem, qui nõ fecerunt non impediti, propter hoc non dicuntur delinquere, ſed eſſe negligentes.*
14 *Canonice eligere quomodo accipiatur.*
15 *Ordinatio eccleſiæ quomodo fiat deuolutionis iure, & nu. 16. & ad quem deuoluatur, nu. 18.*
16 *Eligere, an teneatur is, ad quem iure deuoluto ſpectat ordinatio eccleſiæ, de collegio, de quo debebant eligere priuati ſuo iure, remiſſ.*
17 *Eligendi poteſtate priuatis an alia pœna imponatur.*
18 *Eligendi poteſtas ob negligentiam, vel alias priuationem eorum, qui eligere debeant, ad quem deuoluatur.*
19 *Epilogus gloſſarum.*
20 *Suffragium gloſſarum.*
Præſcriptio temporis eligendi, quandoque non currit, & num. 21.
21 *Suppletiones gloſſarum.*
22 *Copiam eius, a quo quis licentiam petere debet, ſi non poteſt habere, proteſtari debet.*
23 *Eligendi poteſtatem quandoque quis habet actiuam, quandoque paſſiuam, interdum vtranq;, interdum neutram.*
Eligens ſcienter indignum quæ amittat; verſiculo dixit autem.

C A P V T XLI.

1 Ne pro defectu. Ca. † Si illi, ad quos ſpectat, negligunt eligere prælatũ cathedralis, vel regularis eccleſiæ ꝟ. tres menſes, proximus ſuperior eccleſiam ordinabit, ꝙ ſi infra alios tres
2 mẽſes nõ fecerit, canonicè punietur. Et † ſunt duæ partes. In prima ꝯſtitutionis cauſa. In ſecunda conſtitutio ibi, ſtatuimus, quæ conſtitutio quattuor facit, primo ſtatuit tempus electionis, ſecundo priuat negligẽtes, ibi inf. quos, tertio ad ſuperiorem deuoluit ibi, & ipſa, quarto punit ipſum ſuperiorẽ, ſi negligat. ibi, is vero
3 [Paſtoris] de diuerſis † nominibus, & officiis epiſcoporum, not. hic Hoſti. verſus, quos vide ꝟ. de regul. iur. in
a regula [Lupus rapax] i. Diabolus[a] & de † diuerſis eius
4 nominibus dixi ſupra de ſumma trin. damnamus, ad
5 finem [Viduata] dicitur † mulier vidua, cuius maritus mortuus eſt. 34. diſtin. vidua. & vacans, quæ maritum nõ habet, de hoc 22. diſt. c. pen. facit hoc ad ea, quæ di
6 xi ſupra eodem, bonæ, 2. [Cathedralis] ideſt † epiſcopalis, Inn. [Regularis] ſ. collegiata, quæcunq; ſit illa, vbi ſunt clerici, vel conuerſi viuentes ſine proprio, & tanquam collegium, ad quos ſpectat electio, & idem
7 † eſt, ſi ad ſuperiorem, Abb. vel quemlibet alium ſpe-
b ctet prouiſio, cum non occurrat diuerſitatis ratio,[b] qđ verum intelligit Compoſt. in prælaturis perpetuis. In his vero, quibus ipſe ponens deponit pro libito, ſecus, ſecundum eum: nõ tamen intelliguntur hic comprehendi priores, vel alia certa officia, quæ ſunt in monaſterio ſub abbate: quia tales non habent principaliter curam ſecundum Innocen. qui tamen fatetur, ꝙ poſt ſex menſes epiſcopus ſupplebit negligentiam abbatis in illis conferẽdis, etiam ſi non ſint curata. 18. quæſt. 2. capitulo primo, de conceſ. præbend. capit. ſecun-
c do[c] ergo ſi prior præſideret, vt in multis monaſteriis, quæ non reguntur per abbates, ſed per priores, de his enim bene intelligit decre. de ſtatu mo. c. finali. §. fin. ſecundum Hoſtien. & hoc idem intelligas, quodcunque ſit nomen præſidentium, vt ſi vocentur præpoſiti, archipresbiteri Carpenſis, & montis Belli. Ex quo enim ſunt principales prælati regularis eccleſiæ, habebit in eis locum, quod hic dicitur. Item ſecundum Innocenti. non intelligitur decr. de parochialibus eccleſiis, vel dignitatibus cathedralium eccleſiarum poſt epiſcopum: quia littera hoc non ſonat, dicit Hoſtien. quod de mente hanc conſtitutionem extẽdit ad omnes eccleſias exemptas, mortuo prælato, qui caput eſt. Item ad principalem prælatum poſt epiſcopum in eccleſia cathedrali, vbi adminiſtratio eſt diuiſa: quia enim ibi ſolet eſſe liuor inter epiſcopum, & capitulum, timendum eſt, ne paſtor conuertatur in lupum, argumen. 2. quæſtio. 6. decreto, ad finem. fatetur quòd primam opinionem amplectitur conſuetudo, vnde in prælatis eccleſiarum non cathedralium, vel regularium, quicunque ſint, illis damus ſex menſes, de conceſſio. præbend. capitulo ſecundo, dicit Hoſtien. quod tertii nimis extendunt mentem dicendo, quod loquitur de omnibus prælaturis, adde, quod not. infra capitulo proximo, in prima gloſſ. [Infra quos] tres mẽſes [Iuſto impedimento] ꝟ. eodem ſi electio, libro ſexto, & vide quòd ibi dicam in princ. Sed ſi capitulum
8 † habuit iuſtum impedimentum, erit ne beneficio reſtitutionis tempus reſtituendum, an vero ipſo iure ſeruabuntur illæſi, ſatis videtur, quod ſine reſtitutione ſeruentur illæſi, & eligere poſſint, de conceſſio. præbend. quia diuerſitatem. Refert Innocen. quoſdam diſtinguere inter impedimentum, quod facit dormire præſcriptionem, ſicut excommunicatio, & tunc locum habeat prædicta opinio: an non faciat dormire, ſed iuuari beneficio reſtitutionis, vt in abſentia cauſa reipublicæ, & tunc non eligent, niſi primo reſtituantur. de hoc remittit Innocentius ad decreta. ex tranſmiſ-
d ſa, de præſcriptio.[d] Hoſtien. placet primum dictum, & Compoſt. dicenti, quòd ex opinione contraria contingit vacationes protelari contra mentem huius iuris, alleg. etiam. ff. de adulteriis l. quinquennium. & ſic ſeruamus, ſiue impedimentum ſit tale, quod impediat trimeſtre inchoari, ſiue poſt ipſius inchoationem ſuperueniat. ad hoc inf. eodem, ſi electio, libro ſexto [E-
9 lectio] poſtulationem † includit, ad hoc ſupra eodem, in cauſis, [& prouiſionem] facit infra eodem, ſi poſtquam, in fine, libr. 6. & vide quod notatur in clem. de ſup. negl. prælatorum, cap. vno, in 7. gloſ. [Non fuerit] per capitulum, vel ſuos compromiſſarios, de quo hic per Innocen. & Hoſtien. & eſt expeditum, infra eo. ſi compromiſſarius, libr. 6. [Deuoluatur] & ſi poſtea
10 † capitulum eligat, ſuperior vero ſcienter illa electione non caſſata poſtea eligat, ſuperioris valet electio, etiam ſi capitulum appellaſſet, vt patet, de ſup. negli-
11 gen. prælatorum, capitulo finali. ¶ Quid † ſi in capitulo eſt diſſenſio, vna pars eligit: duo, vel plures non eligunt, caſſata demum illa electione, & lapſo tempore trimeſtri, illi, qui non elegerant, volunt eligere? dicit Innocen. quòd non poſſunt, & imputent ſibi, ſi non elegerunt cum aliis, ſi vnus ſolus bene elegiſſet, valuiſſet electio, infra eod. congre-
e gato[e] quod non placet, vt ibi dicam. Idem ſecundum eum, ſi duæ partes poſtulauerunt, & tertia, vel

minor

minor noluit conſentire, nec eligere pro eo, quod non
teneret. ſup. cap. proximo, nam eligere potius debuit,
quia ſuperiori non imponebatur neceſſitas approbãdi
poſtulatum, vt ibi dictum eſt. ſuperius dicta intelligit
Compo. quòd non debeant admitti etiam cum alijs,
qui recuperant ius eligendi: quia non fuerunt in culpa
ſecundum formam decret. ſi electio. quod tamen ve-
rum dicit eis inuitis: poſſent tamen, ſi vellent ſocij, qui
elegerunt, vel poſtularunt, iſtos admittere, hæc duo,
quæ poſt Innoc. dixi, putat Hoſt. vera quando illi præ-
ſentes ſunt, & eligere poſſunt. Si vero ſunt abſentes, vel
præſentes & propter probabilem timorem non audẽt
eligere putat contrarium: tamen hoc proteſtentur ſe-
cundum eum. ſup. eo. bonæ. inf. de app. c. ſi. [is vero] ſci
licet proximus ſuperior [Tres menſes] alios a primis,
12 qui dantur capitulo, Goffr. [ſi digna,] ſi, ſapit † condi
tionem, quod ſatis facit pro Hoſtienſ. in illa eccleſia
vacante. Sed quomodo de illis prouideri poteſt, cum
peccauerunt non omnes eligendo? dicit Innocenti.
forte non omnes peccauerant: vel quia abſentes
erant, vel præſentes propter ſcandalum imminẽs, vel
aliam iuſtam cauſam dimiſerunt eligere infra tem-
13 pus. Hoſtien. dicit, dato † quòd non impediti non
elegerunt, non propter hoc deliquerunt, ſed fuerunt
negligentes, & ſui iuris contemptores. C. de anna. ex-
ceptione. l. fina. de præſcriptio. cap. vigilanti, & cum
hæc negligentia habeat ſuam pœnam. ſupra eode. ca.
per gloſ. aliqua non eſt alia imponenda. ff. de reli. &
& ſum. fu. l. & ſi quis. §. & generaliter, de reg. iur. in pœ-
14 nis. libro ſexto. [Canonice] id eſt non † ſimoniacè, ſup.
eodem, ſuper eo. vel. i. ſeruata forma huius canonis,
quod de eadem eccleſia aſſumatur, ſecundum Hoſtiẽ.
15 [Ordinare] Quarto, quomodo † fiat hæc ordinatio, an
per viam electionis, vel confirmationis, an per viam
prouiſionis, quæ ſunt diuerſa? vt patet ex no. ſ. eo. cap.
ſi. lib. 6. & dixi ſup. eod. cauſam, quæ & fortificat hoc
dubium clem. ſi de beneficio, de præb. & quod ibi not.
in gl. cõiunge. pone, quod primi electores tenebantur poſt
electionem requirere conſenſum patroni. ſup. e. cũ ter
ra, vel ex priuilegio debebatur in actu electionis certa
honorificentia alteri eccleſiæ, puta, quòd in clau-
ſtro, vel in alio loco, ſcilicet in capitulo ſuo fie-
ri debeat hæc electio. ſi fiat prouiſio, vitiabitur ius
iſtorum: ſi fiat electio ſeruari poterit, ſuper quo vi-
de quod diſputaui in Mercurialibus, quã vide de reg.
iur. contra eum; lib. 6. ſ. an teneatur is, ad quem deuo-
16 lutum eſt, eligere † de collegio, de quo debebant pri-
f uari eligere [f] & clem. de ſup. neg. præla. c. vno, facit pro,
& ibi de hoc, pro hac parte, quod primo eligat, multum
facit, de ſup. neg. præ. c. finali, de conceſ. præb. dilectus
& ſ. eod. quanquam, & c. ſed poſtq̃. §. fin. quod et facit
contra, lib. 6. vnde dicebat hic Aegy. quod ordinabit pri-
mo eligendo, ſecundò cõfirmando, ad hoc facit, quia
g ex duplici iure [g] hoc competit, primum ex deuoluto.
ſcilicet eligere, ſecundum extraordinario, ſcilicet con
firmare; & hoc placet Pe. ſupr eod. cum inter. In contrarium
facit inf. eo. ſi compromiſſarius, quod vtitur. ver. proui
ſionis, ad idem hæc litera, & quod ordinatio pro prouiſio
ne ſumatur, probatur de iure pa. c. 3. & c. cum propter.
hoc placebat hic Hoſt. qui dicit hanc proprie dici pro
uiſionem non electionem. Idem Com. ſup. e. cum inter
canonicos, & vide quod ibi dixi ſuper gl. ſed nonne. In
no. & Hoſt. aptius, ſup. eod. cum dilecti. forte primũ ve
rius, ſed hoc vltimum ſeruatur, ſ. quod ſuperiores, ad quos
iſta deuoluuntur, per viã prouiſionis, ordinãt eccleſias,
& ſatis dici poteſt, quod cum textus prædicti de vtraque
via loquantur, detur optio. & hoc clare probat prædi-
cta decr. ſi poſtq̃. §. ſi. quæ dicit, prouiſionẽ factam per
eũ, ad quem deuoluta erat eligendi poteſtas [ſi canoni
17 cã] vt priuetur poteſtate prouidẽdi in hac vacatione,
& forte in reliqua, inf. eo. nihil, vel aliter pro motu iudi
cis puniat ſecundum Goff. & hoc vltimum tenet Hoſt.
intelligendo, quod hic pœna arbitraria imponatur, ſi non
18 ſeruant formam limitatã, tractabant † hic Pe. & Ab. quod
nõ ad capitulum ipſius ſuperioris, ſed ad ſuum ſuperio
rem deuoluetur hæc poteſtas. de quo vide quod dixi ſ.
19 eo. cum in cunctis, ſuper gl. ſi. ¶ † In gl. 3. alle. 7. cõcor.
ſecundo ponit caſum decr. vlt. circa quẽ quærit, arguit
pro, & contra, & ſoluit contrarium. ¶ Pen. glo. quærit, arguit
pro & contra, & dupliciter ſoluit. ¶ Vlti. glo. ſucceſſiuè
20 ponit tres obiectiones, & ſolutiones ipſarũ. ¶ † In ter-
tia gl. [ibi, contra maiores] vide de exceptionibus, pa
ſtoralis, ſuper 3. gloſ. [& ibi, quod quidem, & l. ſe.] qui non
fruſtrandi gratia, ſed multitudine rerum diſtrictus ſui
copiam nõ facit, locus eſt reſtitutioni. & l. ſeq. dicit, quod
ſi per prætorem ſtat, indulgebitur reſtitutio. Idem, & ſi
reus eſt in vinculis, vel ſecum agendi poteſtatem non
21 facit, vt l. ait prætor. ¶ † In gl. 1. in ſi. lo. de his tempo-
ribus, vide plenius, infr. c. ſi electio, in gl. pen. li. 6. ¶ In
gl. 3. [ibi. bene nouit] caſum ponit, quãdo canonici non eli
gunt: quia nõ inueniunt idoneum, & ibi de hoc [& ibi.
Interdiceret electionem] ſ. ne fieret ſine ipſius licentia
[& ibi, Hic eſt] ſ. in caſu proximè dicto, & huic adapta
tur finis gl. vel in caſu capituli [& ibi, Si iuſtus] & facit
quod no. ſup. de reſcrip. c. 1. in gl. 2. & c. plerumque, in
22 gl. ſi. Et in fine, ſi vero † copiam illius, a quo licentiam
petere debent, habere nõ poſſent, proteſtari deberẽt,
vt in iurib. alleg. ſupr. ¶ In gl. 4. in ſi. Idem Tan. Phi. &
Hoſt. hoc idem vñr tenere, Io. & Vin. qui pro expoſitio
ne huius verbi dñt recurrendum ad decr. cum Vinto.
Sed intelligendo illam decr. prout intellexi: Vin. po-
tius videtur Vin. ſic remittendo ſcoui opi. Goffr. vt ibi
dixi, qui Goffr. contra, exponens, [Ea vice] i. in illa va-
catione, primum credo, vt no. inf. eo. ſi electiò, in gl. an
te li. 6. ¶ In gl. olim, [ibi, dilectus] ibi, & hic dixit Phi.
quod etiam quo ad hunc caſum proxim. ſuperior eſt ſolus
papa in epiſcopatibus, & ſuperioribus, quod eſt falsũ,
inf. eo. quanquam, li. 6. per quam etiam reprobatur, quod
hic dixit Goffr. hanc decre. forte vocare cathedrales
non epiſcopales. Sed archipresbyteratus, & præpoſitu
ras, quibus aliquæ ſubſunt capellæ tanquam titulo, &
cathedræ ſupra eodem querelam. Et in fine de hoc vi-
de infra eodem quanquam, libr. 6. in gl. vt plenè ſcias.
¶ In glo. ſed nunquid [ibi, De honeſtate] Idem Innoc.
[& ibi, Non ad capitulum] & per hoc reſpondetur ad
h iura primo alleg. de his quæ fiunt [h] a prælatis, & ad
capitulum, epiſcopus, quæ loquuntur de his, quæ ſpe-
ctant ad capitulum cum prælato. c. cum in veteri, pro-
cedit ex forma mandati, quæ ſeruanda eſt, de præben-
dis, cui de non, lib. 6. ¶ In glo. vlt. [ibi, valebit electio]
Hoſtien. contra, niſi canonici ratum haberent: quia
i limitata eſt forma, quod ſatis videtur in ſcholis: [i] ſed
contrarium ſeruatur. & Compoſt. tenet dictum gl. di-
cens, quòd ſic ſibi papa reſpondit [& ibi, reſpondeo.]
ſecundum Ioan. vide, quod dixi in textu poſt Innocen.
23 & Hoſt. Et in fine, & ſic † Interdum habet quis pote-
ſtatem eligendi actiuam tãtum. vt ibi: aliquando paſ-
ſiuam tantum, vt hic: aliquando vtramque ſupr. eod.
cum in iure: aliquando neutrum, ſupra eodem cum in-
ter R. Hoſt. & infra de ſen. excom. is qui, in fine, libr. 6.
Dixit autem hic Ioannes, & illud dictum poſuit Vinc.
quod eligens ſciẽter indignum perdit actiuam, & paſ-
ſiuam, cum beneficiis ſit ſuſpenſus. ſupra eodem cum
in cunctis, & c. per inquiſitionem, ſed hoc reprehendit
Phi. dicens talem ſuſpendendum. inf. eo. quiſquis, ſed
dic, vt ibi, ad decre. per inquiſitionem, reſpondet, quod il-
le participauit electo in crimine ſimoniæ, quod dixit
ibi colligi expreſſe, quod eſt falſum, teneas ergo. quod
dixit Ioannes circa beneficia ipſius eccleſiæ, & vſque
ad triennium tantum. Ioan. And.

ADDITIONES.

a Diabolus. Vide Albe.de Roſa.in dictionario ſuo in ver. Diabolus & i.i,etiam quare ſic appelletur,vt ibi pulchre per eum.

b Ratio.Contra hoc facit.ver.ſi electio &c.ibi eligere debuerint &c. & ibi eligen.& vide gl.ſuper ver.latent,in cl.1.de ſup.negli. prælat. & vide §.præmiſſa.

c Capitulo.2.facit quod no.Io.An.ſup.c.cū eccleſia,in gl.dixit Inn.

d Præſcriptio.Vide Bar.in l.ab hoſtibus.§.ſi.ff.ex quibus cau. maio. & vide gl.& Bar.in rubri.a.ff.de diu.& tempo.præſcr.

e Congregato.Hoc dictum poteſt eſſe verū,ubi alii in termino iuris non ut eligere,ut no.Io.An.ſupra eo.nobis,ſuper gl.nūquid, uerſ. quid ſi omnes:ſecus,ubi alij eligunt,licet indignum,& non ſunt electione priuati,ut etiam no.ſupra c.prox.ſuper gl.fin.

f Eligere.Facit etiam ad materiam,quod no.Io.An. de iure patron. c.1.lib 6.ſuper uer.ſemetiſe.

g Duplici iure.Contra hoc facit,quod no.in c ſignificaſti,de iur. pat. ubi dixit,ꝙ quando ius pat.peruenit ad epiſcopum, qui habebat inſtituere,ꝙ abſq; præſentatis conferet,ſed pro hoc dic,ut ibi ſcripſ.. Archid.

h Quæ ſunt.Vide ad hoc per no.in c.pe.de conceſ.præb & in c. nonnit,de his,quę ſi.a præl.tangit gl.in c.cum conſuetudo,de conſuet in c.ex frequentibus.infra de inſt.Bald

i In ſcolis.Pro hoc,quia antiquo iure hæc poteſtas deuoluitur ad papā,quæ hic cum limitatione.iſta datur inferioribus,& uide ad hoc glo.no.in cle.1.de iu.pa.quæ eſt gl.mag. & proxima probatur per no per gl in c.quamquam eo.ti.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Caſus,diuiſio decretalis,& nu.2.*
3 *Ratio reddenda de omnibus.*
4 *Forma c.cū dilecti.ſup.eo.non reuocatur per hanc decretalē.*
5 *Nouitates reijciendæ.*
Periculis,& dānis occurrendum ēt in minoribus beneficijs.
6 *Electio quando celebranda,& a quibus nu.7.& quot nu.8. & 24.ad eam quando,& a quo loco abſentes vocandi, nu. 9.& nu.14. & commodo eccleſiæ, ibid.ſcripturam cuius ex gat,nu.69.*
9 *Commode.ad eccleſiæ potius,quam perſonæ eligentis commoditatem refertur.*
10 *Electionis ſcrutatores aſſumi debent,& quando,& quomodo. & a maiori parte capituli, quando reuocari poſſunt, de collegio eligentium ſumendi nu.11.fide digni,nu.12.& an extra eccleſiam ſumendi,An alij eligendi primis impediti,nu.15.& 67.*
11 *Fide digni,qui dicantur in electionis negotio aſſumpti ſcrutatores.*
Vota eligentium quomodo ſcrutari,ver.ſecreto,& nu.14.et 17.& qualia debeant eſſe, nu.13. & quorum ſcrutinium fieri debet,num.14.& intra quod tempus,nu.16.An ſua, quomodo,& quando ſcrutatores exquirant,nu.18.& 66. & quomodo redigentur in ſcripturam,nu.20.
Rolandini,& Guilelmi Duran.opinio reprobatur de ſcrutinio ſcrutatorum, ver.Rolandinus,nu.18.
20 *Scripturæ electionis quando ſtandum.*
21 *Electio a quibus publicanda, & vbi,nu.22.& quibus præſentibus,ibid.*
23 *Collatio electione facta,an & quando fieri debeat,& n.25.*
24 *Electio qualis,quomodo,& a quo facienda,& nu.7.& 8.*
26 *Et,pro id eſt.*
27 *Eligendus quis eſt facta publicatione,& collatione.*
28 *Electionis ſubſtantialia.quæ,& quot.*
29 *Electionis forma quæ neceſſaria,quæ voluntaria.*
Saltem,& ſaltim differentia.
30 *Idonei præſumuntur electi compromiſſarij in electionibus.*
31 *Impſonalis locutio in electionis negotio refertur ad capitulū.*
Conſenſus ſingulares,an ſufficiant in committenda aliquibus electione.
Locus contineri dicitur,ſi de eo non apparet, vbi compromiſſum eſt, ver.& verius.
32 *Ad eligendum conſtituti,an reuocari poſſint,remiſſ. & quo verbo vti poſſint,nu.34.*
Electi pronuntiatio,per vnum ſolum fieri poteſt.
33 *Eligens ſi eſt ſolus,& compromittit in patrem,an de illo poſſit prouideri.*
Ad electionem ſuperueniens canonicus non vocandus data poteſtate compromiſſarijs,an cum ipſis eliget.
35 *Electio,ſeu prouiſio facta ab vno de cōpromiſſarijs de digno ſi a reliquis duobus de indigno facta ſit,an valeat.*
36 *Scrutinium an poſſit facere compromiſſarius.*
37 *Valere electio non dicitur ipſo iure.*
38 *Eligendi formarum huius decretalis ordo.*
39 *Electio per inſpirationem,vel compromiſſum facta an ratificari poſſit a contradicente,& qualiter fiat per inſpirationē, eaque dupliciter fit, nu.40.quæ confirmatione egent,& an tractatu vitietur,num.40.*
Contra,& præter adæquantur, ver.contra.
41 *Vice ea,id eſt ea vacatione.*
42 *Priuatio delinquentiam in electione vtrum fiat per ſententiam,an ipſo iure.*
Electores non delinquentes, delinquente maiori parte,an habeant conditionem ex hac decretali, vel officium iudicis contra delinquentes,vt ipſis eligendi poteſtate priuatis,electio adiudicetur ſibi ſolis.
43 *Electio ſecunda a delinquentibus, ante ſententiam priuationis,electo in priori non conſentiente delinquētibus, vel poſt moriente, vel renūtiante facta,nūquid valeat, vide nu.69.*
44 *De procuratore ad eligendum conſtituendo commēdatio prouiſionis,& ratio.*
45 *Procuratorem ad per ſe eligendum abſens conſtituere non poteſt,& niſi de impedimento iuret,num.54.*
Præſens verò poteſt etiam plures in ſolidum,& de collegio eligentium num.eod.
Contemptus,cuius ad eligendum procurator non admittitur, facit electionem caſſari, ver.dixit.
Elector canonicus quando & quomodo citari debeat ad electionem, ver.citari autem.
46 *Procurator ad eligendum datus, an poſſit quem ſubſtituere. & id, quod factum eſt ab eo,cuius dominus,non erat vocādus,uel non impeditus, uel non præſtito iuramento, ſi non excipiatur,tenet,num.47.& 51.*
Excipiendū eſt cōtra procuratorē ad electionē cōſtitutū et cōtra nō præſtitū iuramentū alias tenet ab eo geſtū, et n.51.
48 *Opus fuerit,pro exigatur,exponitur.*
49 *Iurare,an neceſſario debeat dominus conſtituens ad eligendum,quid ſi ad iurandum non det mandatum, & per quæ uerba iurare debet.*
50 *Impedimentum in domino non fuiſſe poſt præſtitum, contra iuramentum an probare uolens ſit audiendus.*
51 *Excipere qui omittit,renunciare uidetur exceptioni,et n.46.*
52 *Maiori parti capituli admittenti iuramentum, parte minore contradicente, an ſit ſtandum,& num.53.*
53 *Poſt appellationem legitimam extraiudicialem, quod actum eſt,an ſit reuocandum.*
55 *Procurator ad eligendum datus mortuo canonico conſtituente non ceſſat, niſi poſt ſcientiam mortis: ſecus eſt in conſtituto ad lites.*
56 *Publicatio electionis cui,& a quo facienda, & an omiſſa aliquo caſu non noceat,& nu.72.quando facienda, num.65.*
57 *Compendium,ſuffragium,ſuppletiones,& num.58.59.*
Mox,aduerbij uaria acceptio.§.1.& num.64.§.1.
Non uitiatur ſuperfluū,ſed neceſſariorū prætermiſſio. §.1.
Ius ſuum dare alij nemo compellitur. §.pen. & num.68. an id ſit perpetuum, ibid.
In abbatibus habet locum hæc decretalis, & comparantur epiſcopis in multis.
Paſtor,abbas,et qui alij dicantur,uer.tamen paſtor.
Abbas, et abbatiſſa habent dignitatem, uerſi.item nedum.
60 *Hæc decretalis in quib. alijs hēat locū quam expreſſis in eas*
61 *Canonicus quinq; modis intereſſe debet electioni, et quibus.*
De ſcrutatorum numero maiori, uel minori quare non ſtatuit, hæc decretalis,§.in gl.et nu.66. ubi de ſcrutinio inter ipſos et num.18.
62 *A ſcrutatoris electione poteſt appellari.*
63 *Tabellio laicus an poſſit eſſe electionis, et an in iudicijs eccleſiaſticis,et an conſtitutus a laico.*
64 *Teſtes non adhibentur in electione a ſcrutatoribus faciendæ.*

Ad

Ad compromiſſi formam in electione vno vel pluribus contradicentibus quomodo procedatur.

70 *Vota infirmorum quomodo inquirantur.*

71 *Procurator ad eligendum, ſi eſt de capitulo, habebit duplicē vocem: non tamen duos eliget, & extraneus conſtitui non poteſt.*

CAPVT XLII.

a Quia propter. [a] Caſus. † Statuit concilium formas electionū, ſecūdum quas poſſidere debet eccleſijs viduatis, caſſās electiones aliter factas, & iubēs contra facientes tūc eligendi poteſtatem priuari, ſecūdo prohibet in electionis negocio procuratorem conſtitui, niſi certa concurrent. tertio præcipit electiones ſtatim publicari, & reprobat clandeſtinas. Et
2 ſunt † duæ partes. In prima cōſtitutionis cā. In ſecūda cōſtitutio, ibi ſtatuimus. ſecunda ſubdiuiditur in tres. ſecunda ibi, illud. tertia ibi, electiones. Et quid dicāt, patet ex ſuperiori caſu. Iterum prima pars conſtitutionis facit 5. ponit formam ſcrutinij, ſecundo formam compromiſſi ibi, vel ſaltem, tertio vitiat electionē aliter factam ibi, aliter. quarto ponit tertiam formā, vel caſum exceptum ibi, niſi. quinto ponit pœnam aliter eli
3 gētis ibi, qui vero. No. aūt † Hoſt. in hoc principio de omnibus rōnem reddendam, in quo remittit ad no. ſ. de reſcrip. ſi quando, & pro ſimili inducit ſ. c. prox. de probatio. quoniam, de ap. vt debitus, de pœn. cum infirmitas [Formas] ſ. eo. cum terra, & in cauſis, & c. cum di
4 lecti. Hoſt. ſi per hoc intendebat formam † decre. cum dilecti. reuocatam, male dixit, vt dicam ĩ. eo. tit. ſuper ver. celebrata. forte ita erant olim diuerſæ formæ eligendorum prælatorum, ſicut ſunt hodie in Italia eligendorum poteſtatum, vel aliorum rectorum [Inueni-
5 re] no. contra † nouitates de hoc ſupra de cōſuetudine cum conſuetudinis, Hoſt. Impedimenta. per illa enim oriuntur litigia, quę ſunt refrenanda, & protelatur prouiſio, quæ eſt maturanda. ſ. c. proximo. Pericula circa ſpiritualia, & tpalia, & expenſarū dānatio. quibus occurri debet etiam in beneficiorum minorum litigijs,
6 de dolo, finem. ſm Hoſt. Celebranda. ſ. cum vacat † eccleſia, ergo nō viuēte prælato, & ſi de facto poſſideat, de cōceſſ. præb. c. 1. & c. cum noſtris, de hoc de præbendis, licet 2. lib. 6. nec priuſquam corpus mortui ſepulturæ tradatur, de quo dic ſ. e. bonæ. ſm Hoſt. omnib. [b] de reg. iur. qđ omnes, cum ſuis concor. lib. 6. Debent
7 excludi † impuberes. ĩ. eod. ex eo, ꝙ lib. 6. excommunicatos, & ſuſpenſos, qđ dic, vt de conſuetudine, cum dilectus, vide quod ibi dixi ſuper mag. gl. poſt princ. irregulares, de ſen. exc. is qui, in fi. lib. 6. non conſtitutos in ſacris, vt in cōci. Vieñ. de æta. et qualitate, vt hi, qui. Et vt dicit hic Abbas, no. Io. 9. q. 1. c. finali, ꝙ ſi maior pars capituli eſt excommunicata, minor nō poteſt eligere per decr. quia diuerſitatem. ĩ. de conceſ. præb. ſed ipſe dicit, ꝙ illa dec. non facit, cum canonici ſinguli ſuo iure vtantur in actu electionis, a quo propter aliorum defectum ↄ pelli non debent, vide quod dixi ſup. eo. illa, in gl. magna, verſiculo. quid ſi omnes. Volunt.
8 patet ſecundum Compoſt. non † eſſe verum, quod dicunt duas partes capituli ad electionem præſentes eſſe debere, de quo videas ſ. e. cum nobis. dicebat Bo. ꝙ nolentes cogi poterant, ſi intererat eccleſiæ: alias non commode dicit Hoſtien. quòd hoc potius † intel-
9 ligit de commoditate eccleſiæ, quam perſonæ, & per hanc litteram dicit arbitrarium, quando & a quo loco vocandi ſint abſentes, in non vocando tamen dicit ſeruādam cōſuetudinem, & ēt vocando vitādum pleſūque periculū, etenim nec tēpus, nec locus &c. ff. de exerci. l. 1. Aſſumantur. poteſt dici, quòd hic incipiant
10 ſubſtantialia formæ: & ſi † aliqui non aſſumpti ſeipſos ingererēt, per hoc viciaretur electio ſecundum Hoſtiē. ar. ſ. e. qualiter, & c. in cauſis, & ĩ. dicit, aliter & c. & debent aſſumi ſimul congregatis, nec eſt vis, an per ſcrutinium, vel per compromiſſum, vel coram omnibus aſſumantur, & in aſſumptione præualet maior pars. ff. ad municip. quod maior, ſm Comp. & ſm Vinc. hos ſcrutatores poteſt capitulum reuocare etiam poſt quā ſcrutari cæperūt. non obſtat ſupra eo. in cauſis: quia ibi data erat poteſtas eligendi, hic non, & idem Compoſt. Abb. dicit, ꝙ re non integra poſſunt ex cauſa reuocari, vt ſi ad certum nominandū ſcrutatores inducunt ſine cauſa nō: re vero integra indiſtinctē hoc poſſunt,
11 ad hoc de proc. c. 2. lib. 6. de collegio eligentium † Innoc. & non aliunde, Goſ. non obſtat ſ. eo. cauſam, quæ loquitur in forma compromiſſi fide digni ſecundum
12 Vin. Goff. & Hoſt. illos dic fide dignos † [c] qui non ſunt
c reprobati, nec notoriē indigni, & contra quos nil canonicum obijcitur, & probatur. ĩ. de præſump. capit. vlt. & ſi non de fide dignis ad hoc aſſumantur, ab initio poterit appellari ſm Hoſt. qui etiam dixit, quòd ſi nō inueniatur in eccleſia fide dignus, q ad hoc aſſumatur, ab initio poterit appellari, ſecundum Hoſtien. qui etiam dixit, ꝙ ſi non inuenitur in eccleſia fide dignus, perdit collegium priuilegium eligendi, ad hoc inſ. de verb. ſig. abbate, in fi. quod non procederet ſm opin. quæ habet ſcrutatores de extra collegium poſſe aſſumi. Inn. tñ, & Vinc. dixerūt non eſſe de forma, & ſcrutatores ſint fide digni ſecreto nō aliter, Goff. & Vinc. vnde dicebat Hoſtienſ. non ſeruari formam, ſi vota ſcrutentur in communi, dato quòd omnes conſentiāt ſigillatim, vnde, vt dicebat Innocent. non ſeruaretur forma ſi vocarentur. & ſcrutarentur bini, vel trini.
13 Vota ideſt nominantium † deſideria, & cauſam, & motum deſiderij, Hoſtien. & hæc vota debent eſſe pura, non alternatiua conditionalia, vel incerta, alias locus eſt pœnæ, infra eod. cap. 1. lib. 6. Cunctorum dixit In-
14 nocen. quòd † non obeſt, quominus teneat electio, ſi aliqui de capitulo non requiruntur, dummodo illi ꝓſequantur contemptum, iſtud dictum poteſt intelligi, ſi abſentes non vocantur, & tunc certum eſt, & planum. Item poteſt intelligi, ideſt ſi vota aliquorū præſentium in capitulo non requirantur, & tunc forte id falſum eſt per hanc literam, & ipſe idem in alia ſua gl. dixit, & Hoſtienſ. etiam, & Compoſt. ſingulariter ad ſcrutinium vocandos, nec ſufficit dicere generaliter, venite ad ſcrutinium, qui ſcrutandi remanſiſtis, & dicit etiam vocandos, qui ſunt etiam extra capitulum, ſi videri poſſunt, argum. inſtit. de rerum diui. §. examen. & etiam ſi non poſſunt videri, & ſunt circa capitulum, & illi de capitulo hoc ſciunt, aliter fieret ex malitia, quæ in electionibus eſt vitanda. Conſulebat Hoſti. eos vocari ēt de hortis ciuitatis, niſi forſan excuſet antiqua conſuetudo, vel det certam formam vocandi, ſupra eodem, in cauſis. Et dixit hic Abbas multas electiones iam caſſatas: quia vota omnium maxime ſcrutatorum non inueniebantur ſcrutata, dixit etiam Vincent. hic quòd ſi de præſentibus aliquis nō fuit ſcrutatus, vel votum eius non fuit ſcriptum, ſi non eſt publicatum ſcrutinium, purgari debet, & inquiri, & ſcribi. Si vero publicatum eſt, omnia ſunt caſſanda, & incipiendum à capite, nec prodeſt, ſi contemptus acquieſcat: quia ſubſtantia electionis eſt læſa ſecundum eum, dicit Innocent. quod non obeſt, ſi inquiſiti non reſpondeant, vel captioſē reſpondeant, allega. ff. de inter. action. de ætate. §. qui tacuit, & §. qui autem. ſaluo, quod habes infra eodem,
15 capit. 2. lib. 6. Et dicit † Innocent. quòd ſi ſcrutatores infirmantur, vel impediuntur, debent alij per capitulum ſurrogari. hic enim non prohibentur; quaſi dicat

ſecundum Hoſt. ergo conceditur, ad hoc 7. qō. 1. nihil,
16 Item ſecundum Innoc. ſi tot † ſunt ſcrutandi, quod vna
die non poteſt ſcrutinium expediri, fiat ſequenti conti
nuata, quod placet Hoſti. ar. de offic. deleg. conſuluit,
ad id quod. C. de teſta. cum antiquitas, dum tamen il-
la non ſit vltima dies trium menſium; quo caſu ſibi im
putent, qui ſe arctauerunt, vt inf. eo. cum in veteri, nec
erit ſecundum Hoſt. neceſſaria continuatio ieiunii, ſi-
cut in ordinatione, de qua inf. de tempo. ordi. litteras,
& hoc dico, quia propter prolixitatem ſcrutinii licebit
diuertere ad cibum ſumendum, vel aliam corporis ne
17 ceſſitatem [Diligenter] & fortè per † iuramentũ, Ioan.
non eſt moris, quod iurent, ſed adiurantur per ſcruta-
tores, vt illum nominent, & in illum conſentiant, quẽ
credunt meliorem & vtiliorem. facit de ap. conſtitu-
tis. 2. in prin. Et dixit Hoſt. quod exquirent, & ſcribi fa
cient zelum, & meritum nominatorum, & nominãtiũ.
ſup. eo. dudum, vt ſic plene fieri poſſit collatio, de qua
18 ſequitur. hoc non ſeruatur [Exquirant] & ſua † exquirẽt
hoc modo, quia duo ſcrutabuntur tertium, & tutius eſt
hoc fieri ab initio, ne in eis pendeat alteram electio-
nem facere meliorem, ſecundum Innoc. Vin. Comp. &
Abb. & ſolet hoc exprimi in ipſorum aſſumptione, qđ
primo ſua vota ſcrutentur. Rolandinus autem in ſua
ſumma parte 5. ca. penul. ponit in hac forma, & malè,
quod prius alios ſcrutati ſunt, ſecundo ſeipſos, & idem
Guil. licet contrarium conſulat in Spe. eod. tit. B. in for
ma, quæ incipit, olim bonæ. Si vero ſunt duo tantum
vnus ſcrutetur reliquum, & per hoc videtur, quòd de-
bent eſſe ad minus duo: quia vnus ſeipſum ſcrutari nõ
poſſet, niſi collegium daret alium ſcrutatorem ad ſcru
tandum votum illius ſecundum Com. & facit quod de
cardinalibus dixi ſupra c. licet, immo videtur quibuſ-
dam, quod addendus ſit quartus ſcrutator, qui cum
duobus ſcrutentur tertium, quod prius dixi, ſeruatur
19 [Scriptis] non † dicit, publicis, vel auctenticis, vnde pu
d to ſufficere manum priuatam [d] [Redacta] putat Hoſt.
tutius, quod ipſi ſcrutatores ſcribant antequam quar-
tus ſcrutator adhibeatur, cum enim in dubio recurra-
tur ad ſcrutatores, ſupra eod. cum dilecti, poſſent duo
ſcrutatores dicere de vno, & tertius cum tabellione de
alio, & ſic ſibi inuicem derogarent, de fide inſtru. im-
putari, de teſtibus, in noſtra, & ſi dicunt ſcrutatores cõ
tra propriam ſcripturam, dicit eis non credẽdum, inf.
de teſti. C. de non nu. pe. auc. contra qui propriam. 1. q.
20 7. ſaluberrimum. 27. quæſt. 1. omnes. ¶ Quid ſi † om-
nes de capitulo concordant cum tribus contra ſcriptu
ram, dicit, quod nõ eſt quæſtio, ex quo nullus opponit,
& omnes conueniunt. Sed ſi aliqui contradicunt, vel
e etiam vnus, videtur ſtandum ſcripturæ [e] de teſti. co. præ
terea, videtur etiam, quod iudex ſe poſſit opponere, &
ſtare ſcripturæ, arg. ſup. eo. cum nobis. dicit Hoſt. ꝙ ma-
gna eſt poteſtas ſcrutatorũ, & multa mala facere poſ-
ſent, ſed circa prædicta habet iudex arbitrari, ar. de te
ſti. in noſtra, & in auc. de inſtru. cau. §. ſi vero. Redigen
tur aũt ſic, talis adiuratus per ſpiritum ſanctum, & ſub
aĩæ ſuæ periculo conſentit in Titium, vel ſic reſpondit.
Ego noĩo talẽ, vel cõſentio in talẽ, vel talẽ eligo, & qđ
verbo electionis poſſit vti, ꝓbatur ĩ. eo. in geneſi, ibi,
ne vel idẽ repeti, &c. ſm Abb. dicit et, ꝙ qui ſic nomi-
nauit anteꝗ̃ ſit ſcriptũ, variare põt, poſtea ex interual-
lo nõ, dicã de hoc ĩ. eo. publicato [Publicent] ſecundũ
21 Inno. & Compoſt. non † refert, an per ipſos ſcrutatores,
vel per alterum ex eis, vel alium de voluntate capituli
fiat hæc publicatio. dixit autem Compo. quod obti-
nuit non nocere, ſi duo publicent tertio abſente, tu-
tius eſt etiam ſecundum Hoſtien. quod per ipſos ſcru-
tatores fiat publicatio. ſeruatur interdum, quod capi-
tulum cum inquiſitione committit publicationem,
interdum poſt, & tamen ſatis videtur, quod ſine alia
commiſſione ſcrutatores hoc poſſint per hanc litteram
22 [In communi] i. in † capitulo. vnde de alia publicatio
ne loquitur finis. fit autem in communi publicatio,
quia & communis ſequi debet electio. ĩ. eo. in geneſi.
non tamen eſſet contra formam, ſi tunc temporis eſ-
ſent ibi extranei, puta religioſi. 63. diſt. obeuntibus,
ſm Innoc. vel aduocati. ĩ. eo. indemnitatibus. §. poſtre
mo. dicit Hoſt. forte a laicorum eſt præſertim cauen-
dũ ĩ. eo. Meſſana [nullus] poteſt hoc determinare præ-
cedentia, & eſt ſenſus, ꝙ nulla appellatio impediat pu
f blicationem [f] poteſt etiam determinare ſequentia, &
tunc expone, vt is. i. quin is eligatur, putat Hoſtien. ꝙ
vtraque bona, de appellatio. ſecundo requiris, ſaluo
qđ videbis ĩ. eo. publicato. & qualiter appellari poſ-
ſit, ne fiat electio, remittit, ad not. ſ. eo. tit. 1. cap. 1. in
23 princ. [Collatione] triplici, de qua dicit gloſſ. alias ſa
tisfactum videretur huic verbo, qualiſcunq; fieret col
latio, puta de longitudine nominatorum, vel de nobi-
litate, vel aliquo ſimili: tamen per verba illa, maior &
ſanior denotabatur, de quibus haberet fieri collatio,
quod tamen admodum gloſſ. clarius exprimit. infra
eo. in geneſi. & fiet hæc collatio, quantuncunque nu-
merum excedit, ſecundum Hoſtien. ſupra eo. dudum,
de hoc infra eo. ſi quando, lib. 6. & dicit Innocent. ꝙ
ſi facto ſcrutinio objicitur, quòd aliqui requiſiti non
habent vocem in electione, & ideo non augent nume-
rum, plenè facienda eſt collatio, vt in c. in geneſi. Sed
ſi nil objicitur, non eſt de iuris neceſſitate, ꝙ plenè fiat
de hoc collatio. & ſi dimittatur plena collatio, etiam
quando aliquid objicitur, nihilominus tenet electio,
alleg. de his, quæ fiunt a maio. par. ca. c. 1. Hoſt. alleg.
c. ex ore. & dicit dictum Innoc. verum que ad diffini-
tionem obiectorum, poterit enim per ſuperiorem ter-
minari, infra eo. c. 1. lib. 6. Sed ſi collatio omittatur, vel
ſemiplenè fiat, ideſt niſi hincinde omnes inquiſiti ple-
nè nominẽtur, quicquid ſit de diffinitione obiectorũ,
electio non valeret, remittit autem ad not. infra eod.
Cumana, in fine, & cap. in geneſi. quis autem habeat
probare prædicta, dixi ſupra eod. quod ſicut, in vltima
24 gloſſ. ver. ab excipiente. Eligatur † ſolenniter & com-
muniter in capitulo, ideſt ab vno vice omnium. infra
g eodem, in geneſi, [g] & antequam ad alios actus diuer-
tant. fiet autem electio per prædictos tres ſecundum
Rofredum. nec refert ſecundum Iacobum, an dicant
eligimus, an quærant, Vos, qui conueniſtis in talem,
eligitis eum, & ipſi reſpondeant ſic, ad hoc ſupra eod.
Oſius, hoc non placet Hoſtien. niſi ipſis ſcrutatoribus
data fuerit hæc poteſtas, conſuluit autem, quòd ſcru-
tatoribus detur poteſtas inquirẽdi, ſcribendi, & quòd
poſſint ipſi, vel alter eorum de voluntate aliorum col-
lationem facere, & electionem pronunciare, ſi talis
poteſtas eis non detur, quis habeat hoc facere, vide
quod not. eodem titulo libro ſexto. ſicut in tertia gloſſ.
& ibi, infra de maior. & obedien. cap. 1. poſt Innocen.
25 ¶ In gloſſ. per hoc omnes, ergo. ſi † omnes in vnum
conueniant, facienda eſt collatio a non numeri ad
numerum, ſed de numero, vt conferant, & diſcutiant,
an omnes fuerint vocati, & ſcrutati, & quare talis
non fuit citatus, vel non eſt vox eius computanda,
& his ſimilia, & conferent non de merito ad meri-
tum, ſed de meritis electi, an ſit legitimus in ſacris,
& forte nunc occurret, quod non occurrit in nomina-
tione ſecreta. plerunque enim per collationem reperi-
tur veritas. Item de zelo, an ſit malus, vel bonus,
melior, vel optimus, & ſi nil occurit dubium, fiat ele
h ctio: alias diſcutiatur plenius, [h] ſupra eodem cum ter-
ra, nec iſtud interuallum vitiat electionem, cum præpa
ratorium ſit, & ſine quo non poteſt fieri electio. ĩ. eo. Cu
mana, in fi. dicit aũt Hoſt. quoſdam dicere, ꝙ vbi om-
nes in vnum cõſenſiũt, non eſt neceſſaria collatio, & ꝙ

de collatione hic dr̃,referunt nõ ad hoc verbum, om-
nes , ſed ad id,quod ſequitur, maior & ſanior,quod ſi-
bi non placet,niſi forte omiſſa forma ſcrutinij recurre
tur ad compromiſſum , de quo ſequitur,& pro eo ĩ. e.
cum poſt petitam,& vide quod dicã ſuper ver. vel ſal-
tem.dicit etiam,ꝙ ſi oẽs ꝯſentiunt in vnum,& ille con
ſentit in alium , poſſet eſſe caſus,quo fieri debet plena
collatio, vt ſi ille nominatus ab alijs omnibus eſt indi-
gnus,criminoſus, vel excommunicatus minori,poſſet
enim eligere,ſed nõ eligi,de cle.ex.ſi celebrat.nomi-
i natus vero ab ipſo per oĩa ſit idoneus. debet.n. ideſt
hoc caſu obtinere nominatus ab vno, & remittit ad
no.ĩ.e.congregato.& ſi non eſſet electus,ſubueniretur
26 ei ſm eũ[Et] pro † ideſt.Inn. vel legas proprie, vt di-
cam ĩ.eo.eccleſia.2.[Capituli]non ſufficit maior re-
ſpectu aliorũ.ĩ.e.eccl'ia[Conſentit]i.conſenſit in ſcru
tinio,cum nõ poſſint variare. ĩ.eo.publicato. ſaluo ꝙ
27 hẽ.ĩ.eo.ꝑpetuo,li.6.veritas † eſt , ꝙ iſta eſt mẽs huius
ver.ꝙ facta publicatione,& collatione cõcorditer , &
ꝑ totum capitulũ,eligẽdus eſt is,qui per votorũ publi-
cationẽ,& collationẽ reperitur habere maiorem & ſa-
niorẽ partẽ capituli.vnde,ſi a principio capitulũ hoc
ordinauit , ꝙ minor pars accedat maiori facta colla-
tione nomine totius capituli,poteſt fieri electio de no
minato a parte maiori hic in fine huius formæ ſcruti-
nii. Gloſſator,& Hoſt.& Innoc.in principio tractaue-
28 runt, quæ ſunt † ſubſtantialia huius formæ & breui-
ter ab eorũ verbis,non recedẽdo ſcias,ꝙ primum ſub-
ſtãtiale ſm Hoſt. eſt,ꝙ congregẽtur debentes eligere:
non dico,ꝙ ſit ſubſtantiale abſentes vocari,vt ĩ.e. ec-
cleſia.Sed ꝙ actus electionis nõ ſit ſingularis,ſed cõis.
ĩ.eo.in geneſi. ſm , ꝙ aſſumantur ſcrutatores,& nõ ſe
ingerãt, vt dixi in textu.Tertium , ꝙ ſint tres numero.
Quartũ,ꝙ ſint de collegio eligẽtiũ. In his tamen ſunt
opiniones, vt dixi ſuper gloſ.Iſtud tñ tenendũ, in quo
ſaluatur omnis opinio , & ſeruitur verbis conſtitutio-
nis,quod faciendum eſt in dubio.ff.de exercito.l.1.§.
ſi is,qui nauem,de leg.3. non aliter. Eſt ergo, vt dixit
Hoſti.tenendum certum incerto dimiſſo, de pę.diſ.7.
nullus. Quintum,ꝙ vota ſecreto a ſcrutatoribus inqui
rantur,an vero poſſit ibi eſſe tabellio,vel teſtis,dixi ſu
pra in glo.per ipſos.Sextum,ꝙ inquirantur vota ſingu
lariter.Septimum,ꝙ inquirantur vota oium,& an hoc
ſit de ſubſtantia, dixi ſuper ver.cunctorum. Quid de
votis ſcrutatorum?dixi ſ̃.ver.exquirant: Quid de vo-
tis infirmorum?dicam ſuper gloſſa,ſi venire. Octauũ,
ꝙ ipſi vota ſcribantur. Nonum,ꝙ ſcripta in capitulo
publicentur.Decimum,ꝙ id fiat incontinenti poſt fini
tum ſcrutinium.de hoc tamen eſt opinio, vt dixi ſuper
gl.1.incontinenti.Vndecimum,ꝙ fiat plena collatio.
de hoc ĩ.eo. in geneſi.Duodecimũ,ꝙ fiat incontinen-
ti poſt publicationem.ĩ.eo.cum poſt petitam. fuit ta-
mẽ in hoc opinio, vt ibi dicam ſuper gl.2. Tertiumde-
cimum,ꝙ fiat cõis electio.& hoc quomodo intelliga-
tur,habes ĩ.e.in geneſi,& c.eccleſia.1.& c.ſicut cum,
libr.6 & de re iudi.c.penul.e.li. Quartumdecimum,ꝙ
electio fiat ſtatim poſt collationem.ĩ.eo.cum poſt pe-
titam, & remitto vt ſ̃. Quintumdecimum,ꝙ fiat de il-
lo,in quem maior & ſanior pars capituli conſentit.Sex
tumdecimum,ꝙ nõ fiat verbalis electio.inf.eo. eccle-
ſia.1.Decimumſeptimum,ꝙ nõ fiat clãdeſtine.inf.eo.
in fine.Decimumoctauũ generale,ꝙ prędictorum or-
do ſeruetur. Addunt quidam pro ſubſtantiali,ꝙ dies
aſſignetur ad faciendam electionẽ.ĩ.eo. Cumana,&
c.cum in veteri.Compoſt.contradicẽs ſic papam ter-
minaſſe,& iura illa non obſtãt,quia in illis narratur fa
ctum,nõ ponitur ius.Itẽ ꝙ ſcrutatores ſint fide digni,
de hoc dixi ſuper ver.fidedigni.& quod in eccleſia va
cãte fiat electio, de hoc ſup.eo.cum terra,& c.ꝙ ſicut ,
in prin.Item ꝙ corpore prælati ſepulto,de hoc dixi ſ̃.
e.bonæ.2.& ꝙ publicatio fiat populo,de hoc dicam in
29 fi.(vel ſaltem]quaſi † dicat ſupradicta forma eſt neceſ
ſaria,iſta verò ſubſidiaria, vel voluntaria ſecundũ Inn.
& debet ſcribi per e. vnde verſus. Saltim ſaltando, ſed
ſaltem diminuendo,dicebat autem Abb.quod de for
ma ſcrutinij tranſiri põt ad iſtã ante publicationẽ ſcru-
30 tinij;poſtea non.inf.eo.publicato[Idoneis] †qđ pręſu
mitur,de ſcrutinio.c.vno.nec eſt vis de numero iſtorũ
Na in vnum,duo, tres. 5.7. compromiſſum fuit.ſupra
eo.cauſam,& c.in cauſis,& capitulo,cum in iure , & c.
cum dilecti.inf.eod.cum in veteri[Committatur] per
31 † capitulum,cum imperſonaliter loquatur, vt ſup.is e-
ligatur,& an ſufficiant ſingulares cõſenſus in hac trãſ
latione, dixi ſup.ca.in cauſis,in prin.& poſſunt iſti vbi
que eligere,ar.63.diſt.lectis,& ca.Reatina,& c.nobis,
& c.cum longe,de ap.qua fronte,ſecundum quoſdam.
Alij contra , cum canonici non poſſint transferre in
iſtos plus iuris,quam ipſi habeant.Sed ipſi debent eli-
gere in eccleſia.ſup.eod.quod ſicut,ergo & iſti,ar.5.q.
1.licet. 16.q.1. ſi quis laicus.nec obſtant iura contra-
ria,quæ intelliguntur de his,qui habẽnt prouidere nõ
ex compromiſſo,ſed de iure.ſup c.proxi. cõſuetudine,
vel priuilegio,& hoc eſt tutius ſecundum Inn.& verius
ſecundum Hoſt.ſi in ipſa eccleſia fuerit cõpromiſſum.
nam vbi non apparet de loco, melius eſt locum conti-
K neri, vbi compromiſſum [h] eſt.ff.de arb.ſi cum dies.§.ſi
arbiter,fatetur tamen locum non eſſe de ſubſtãtia,niſi
forſan eſſet conſuetudo contraria,& remittit ad nota.
32 ſup.eo.cum terra. [Qui) viri idonei,& an † iſtorũ ptãs
reuocari poſſit,no.ſup.eo.in cauſis[Prouideant]ꝑ vnũ
ſolum fiet pronunciatio.inf.eo.ſicut cũ,li.6.& per ver-
bum ſingularis numeri.inf.de re iud.c.pe.e.li.[De pa-
33 ſtore]ſi vnus ſolus † eſſet eligens , & compromiſiſſet in
patrem,an ipſe de illo prouidere poſſit,notauerat hic
Hoſt.quod dixi inf.de iure pa.conſuluit, ſuper gl.ſecũ
da.dixit etiam hic Comp.ꝙ non poteſt compromitti,
vt de certa perſona prouideant. ff.de arbitris.l.qualẽ,
& l.item ſi.§.idem præcipit. facit quod dixi ſup.eo.cũ
terra,& idẽ Guil. Man.c.45. non obſtat de appel.cõſti
tutis:quia ibi non arctantur ad certum,ſed ad alterum
34 de duobus. dixit etiã Comp.cõpromiſſariũ † vti poſſe
hoc verbo,eligo,licet ꝑ hãc literã proprius vtatur ver-
bo,prouideo. Si verò data poteſtate compromiſſariis
ſuperueniat vnus canonicus non vocandus , videtur
quod cum compromiſſariis eliget, argu. ff.de cur.bo.
dan. l.fi.Compo.& Vin.contra,quod ſoli compromiſ-
ſarii prouidebunt. quod enim bene fecit capitulum
nullo contempto , per ſuperuenientem caſum non im-
l mutatur,de reſtitut.ſpolia.audita. [l] dixit etiam Comp.
35 quod ſi ex tribus † compromiſſariis duo ſcienter pro-
uident de indigno, tertius de digno, non valet illius
prouiſio,& ſic dicit obtinuiſſe, alias eſſet contra inten
tionem compromittentium , qui noluerunt ipſum ſo-
lum eligere , nec ipſe ſolus compromiſſum recepit.ff.
de arb.l.Pedius. nec enim iſti per omnia funguntur vi-
ce capituli. Vinc.dixerat contrarium. & vide quod di-
m xi poſt Hoſt.ſupra eo.cum in iure,in vlt.gl. [m] Scias † e-
36 tiam ſecundum Vincen. quod licet liber compromiſſa
rius ad hoc non teneatur , poteſt tamen facere ſcruti-
nium , ſi vult ſ̃.eo.cũ dilecti.imo honeſtè facit in hoc,
37 vbi circumſtantiæ non reſiſtant (Non valeat]ipſo † iu-
re.inf.eo.in geneſi , in fine.Inn.& Compoſtel. ſed Ho-
ſtien.contradicens,quod per ſententiam inf.eod. cum
poſt petitam,& cap.eccleſia.1.& 2.& c. Cumana , & c.
congregato,ad finem. primum teneas , vt inf.eo.ſicut
cum,& cap.ſi cui,in fine,libr.6. [Niſi forte]ſecundum
Goffr.& Innoce.non eſt forma , ſed exceptio à formis.
ſed ſecundum Compoſtel.nõ eſt peccatum , ſi dicatur
eſſe forma,cum aliquam habeat formam [Communi-
38 ter]dicit Hoſ.† quod iſtarum formarum is eſſet ordo

vt primò ad tertiam, ſecundò ad ſecundam, tertiò ad
primam recurratur, vnde etiam dixit Vinc. ſe primo
de ipſa forma inſpirationis velle tractare: quia maior
eſt vis ſpiritus & benedictionis, quam naturæ, de con-
39 ſe. di. 2. reuera. 10. di. ſuſcipitis [Ab omnibus] ergo, ſi †
n vnus diſſentit, non eſt inſpiratio, Vin. [n] plus dixit
Compo. ꝙ non purgatur vitium, ſi cõtradicens poſtea
conſentiat, cum forma fuerit viciata, & ſic electio nul-
la, vnde ratificari non potuit, ſup. eod. auditis. nõ ob-
ſtat ſupra eod. ꝙ ſicut. quia ibi fuit aliqualis forma ſe-
cũdum eum, idem videtur velle de forma compromiſ-
ſi, quando a principio compromiſſum eſt vno contra-
dicente. Item non fuit vitium in hoc, quod eccleſia ſta
tuit electionem per hunc modum valere, licet fiat ad
voces ſine tractatu, & contra decretum publicum, con
tra id. 2. quæſt. 6. nominationes, quia ex quo electores
communiter, & concorditer in vnam perſonam ſine
inſtigatione conueniont, præſumitur inſpiratio diui-
na, & ſic arctari non debent formis, & ſolennitatibus
iuris: quia quæ ſpiritu dei aguntur &c. 19. quæſtio. ſe-
cunda. duæ, ſecundum Compoſt. & in hoc caſu tenet
electio, licet non ſit communis, licet eſſet honeſtum
fieri vnicam, & communem, infra eodem in geneſi. &
idem Guil. Man. in lib. ſuo. cap. 52. ſed Hoſtien. dicit,
quòd in iſta quaſi inſpiratione neceſſaria eſt commu-
nis electio, & facit quod infra dicam, poſt eum, & eſt
inſpiratio, licet aliquis ſit in peccato, ſecundum Com-
po. art. 8. quæſtio. prima. audacter. & recipit examina-
tionem, vt ſciatur, an inſpiratio ſit cæleſtis, de renun.
niſi. & debet eſſe proprio motu, non alterius ſuggeſtio-
ne. ff. de quæſtio. l. prima. §. qui quæſtionem, licet Pet.
hic dixerit, vnum dicere poſſe; videtur vobis de tali?
& ſi alij vna voce reſpondent quod ſic, ſit inſpiratio: ta
men generalis tractatus bene poteſt præcedere, ſecun
dum Vince. & Compo. puta rogemus deum pro bono
prælato, & ſecundum eum de hac forma non poterit
ad alias tranſiri, argum. 17. quæſtio. prima, qui bona,
o quod intelligo forma, & electione perfecta [o] [quaſi] [p]
p ſimilitudinarium † eſt, non veritatis expreſſiuum, ſe-
40 cundum Hoſtien. qui dicit hic tangi duas formas ve-
ræ inſpirationis diuinæ: & illa deum habens aucto-
rem alia confirmatione non eget, talis fuit electio Am
broſij, & beati Nicolai, & beati Seueri, de quibus.
61. diſtinct. §. his omnibus. ſecunda eſt, quaſi inſpira-
tionis, quando canonici inſpirati paracleto ad inſtar
apoſtolorum vno ore loquentes eligunt, iſta propter
dubium indiget canonica probatione, & confirma-
tione, de renun. niſi, de hære. cum ex iniuncto, vnde ſe-
cundum eum ſubueniendum eſt huic formæ per viam
compromiſſi, vel potius commiſſi. prima latet ſub iſto
verbo, quaſi, & de ipſa parum tractat, quia peccatis no
ſtris exigentibus raro occurrit hodie, vnde & dicitur
fabuloſè, quòd illa columba, per quam olim aſſume-
bantur archiepiſcopi Rauennates, occiſa fuit per cor-
uum. Sed & quaſi inſpiratio hodie raro, cum non pro-
cedat vno contradicente, vt ſupra dixi, abſque vicio
præcedentis tractatus, vel ſimoniæ, & dicit hic Pe. &
Boa. quòd caſſata fuit electio Parmenſis electi, quam
dicit Bernardum dictaſſe, quia ibi dicebatur, Habi-
to diligenti tractatu talis fuit per inſpirationem ele-
q ctus, de hoc q dixi ſupra, quis tractatus poſſit interue-
nire, vnde Guil. in Specu. eodem titu. §. finali, & Guil.
Man. d. capit. 52. & parte 2. capi. 11. ponunt in forma,
nullo præcedente [Celebrata] ſupple, vel n. ſi facta fue-
rit, ſecundum formam decre. ſupra eodem, cum dile-
r cti, & infra eodem cum expediat [r] libro ſexto, quod e-
tiam tenebat hic Petrus, Abbas, & Aegy. [Contra]
41 uel præter infra eod. ſi cui, lib. 6. [Ea uice] id eſt † ea va
catione, ſi omnes communiter peccauerũt, ſecundum
Gof. tu dic, ut ſupra eodem, cum Vintonien. Priuentur

42 quãdo † electio fit ex interuallo, dicunt quidam quòd
neceſſaria eſt priuatio per ſententiam: ſecus, ſi incon-
tinenti, remittit Innoc. ad nota. ſupra eod. dudum, &
infra e. Cumana, dicunt etiam eos, qui non peccaue-
runt in electione, etiam ſi ſit minor pars, habere con-
dictionem ex hac decret. vel officium iudicis contra
delinquentes in forma, vt priuentur per ſententiam
ea vice poteſtate eligendi, & quòd eis ſolis, qui non
peccauerunt, adiudicetur per eandem ſententiam, &
ſic ipſi ſoli dicentur capitulum quo ad hunc actum,
etiam ſi ſit vnus ſolus. 65. diſtinct. c. ſi. hoc dicit Inno-
cen. conſonum rationi pluſquam id, quod ſequitur,
plus dicunt, quòd cum hoc vitium formæ reddat ele-
ctionem nullam, infra eodem, in geneſi, poterunt nõ
delinquentes eligere, etiam illa non caſſata, ex inter-
s uallo, de appellatio. conſtitutis [s] ff. de verbor. obli-
gatio. l. ſi dari ſtipuler. Alij, quòd ſi non delinquentes
ſunt pauciores delinquentibus, licet electio contra for- t
mam ſit nulla, vt hic: tamen ex interuallo non poſſunt
eligere, niſi communiter cum prioribus delinquenti-
bus, vt not. ſupra eodem auditis, & quantum ad hoc
videntur bene dicere, ſecundum Innoc. & addunt,
ꝙ minor pars non delinquens nomine ſuo nullam a-
ctionem vel iudicis officium implorare poteſt, vt pars
delinquens priuetur, & poteſtas ſibi detur: poteſt ta-
men nomine eccleſiæ denunciare hoc ſuperiori, qui
illos priuabit, argum. ff. de præfec. vrbis. l. 1. §. quod
autem: non tamen adiudicabit illi ius eligendi: quia
hoc nullo iure cauetur, nec factum reperitur, ſed op-
pones: electio ſpectat ad capitulum. ſupra capitulo
primo, in pauciores autem non peccantes recedit ius
capituli, & eligendi; ergo ipſi eligent. ad quod re-
ſpondent, quòd facta caſſatione omnes ſimul faciunt
vnum capitulum, vnde non poteſt minor pars eligere,
niſi & maiori reſtituatur poteſtas eligendi, imo, ex
quo maior pars deliquit, videtur ius eligendi ad ſu-
periorem deuolui, quaſi totum capitulum deliquerit.
ff. ad municipa. quod maior, in authen. de ſanctiſſ. mis
epiſcopis. §. ſi quis oratorij domum, colum. 9. nec mi-
t reris, ſi punitur [t] non delinquens propter delinquen-
tem: quia ſimile habes ſupra eodem ſcriptum. 6. quæ-
ſtio. 1. §. verum. 15. quæſt. vltima. cum multæ, ſed iſti
caſus ſunt ſpeciales contra regulam, & ad conſequen-
tiam non trahendi, ſecundum Hoſtien. qui etiam di-
cit, curiam tenere non deuolui poteſtatem ad ſuperio-
rem, niſi in caſibus expreſſis a iure, remittit ad nota-
ta, de ſupl. neglig. prælatorum, Romana, libro ſex-
to, vnde dicit cum Innocent. primam opinionem ap-
probandam, & idem Compoſtel. nam & ſecundum
quoſdam hoc ipſo, quòd maior pars priuabitur, ius
eligendi ſine alia adiudicatione recidet in minorem,
argumen. in eo, quod legitur & not. de officio dele-
u gati. prudentiam & cap. vno. [u] ¶ Quid † ſi electus de-
43 linquentibus non conſentit, vel poſt moritur, vel re-
nunciat, an valeat ſecunda electio ante priuationis
ſententiam facta per delinquentes, qui ſunt maior pars.
contradicente, & appellante minore, quæ non deli-
querat; videtur primo quod non: quia in delictis non
prodeſt pœnitentia in forenſi iudicio. C. de apoſt. hi
qui, cum ſuis concor. Item res, quæ ſubiacet reſtitutio-
ni, non poteſt alienari. C. de fideiuſſ. l. fi. & authen. ibi
ſignata, alienatur autem res hic ſubiacens reſtitutio-
ni, ſi teneret electio; quia illi poſtea, quibus reſti-
tuenda erat, non poſſent eligere, ad idem ff. de in
diem adiect. vbi autem. §. fin. per quam l. dici poſſet,
quòd & ſi teneret electio facta per delinquentes, ta-
men non delinquentibus agentibus irritanda eſſet,
& adiudicanda eis eligendi poteſtas, ſicut ibi, licet te-
nuerit alienatio facta ab emptore, qui & dominus
erat, ſi tamen poſtea exiſtat conditio adiecta in d. em,

reſciſſo

reſciſſo primo cõtractu, recuperat venditor rem illã,
ſic & alienata in fraudem patronorum, & creditorum
reuocantur, licet alienantes domini fuerint. ff. de his,
quæ in fraudem creditorum. l. omnes. §. Lucius, & in
multis aliis legibus, & pro hoc quia ex contrario ſe-
queretur abſurdum, ꝙ in optione delinquentis eſſet
poſt perpetratum delictum pęnam effugere a l. impo-
ſitam. Item quia ſtipulatio ſemel commiſſa non pur-
gatur. ff. de arb. l. Celſus. Alii dicũt contrarium, & pla
cet Inno. & Compoſt. qui dicit ſe ſic obtinuiſſe, ꝙ ta-
lis electio valet dummodo non fiat in fraudem legis,
nec in fraudem non delinquentium, quę ſuſpicio vix
habebitur, & hoc ideo ſecundum eos, quia facta eſt ab
his, qui poteſtatem habebant eligendi, & quia cona-
tus non habuit effectum, ar. ff. de in ius vocan. quam-
uis. ff. de his, qui no. infa. l. 3. ff. ſi quis cau. & ſi poſt. C.
de appel. ſi quis libellos. ff. de bonis libert. ſi vero, &
videtur quaſi terminari. ff. de dona. poſt contractum,
C. de bonis proſcri. ſi quis poſt. vbi dicitur, ꝙ ſi bona
committentis capitale crimen debent publicari, te-
net tamen alienatio per ipſum de illis facta ante ſen-
tẽtiam, dummodo fiat ſine ſuſpicione pœnę. ff. de don.
ſi aliquis. Iſta vero ſuſpicio ſemper videtur in electio-
nibus ceſſare, dummodo de bonis prouideatur perſo-
nis, quia in eis mora periculoſa eſt, infra de app. obla-
tæ, in fine, & ideo non mala ſuſpicio, ſed bona fides
præſumitur. ad idem C. de pactis conuen. inter em-
pto. leg. 1. & 2. C. de dona. ante nuptias. l. cum ante. C.
de iure dot. l. etiam. vbi dicitur, ꝙ ſi venditur, vel do-
natur res ſub tali pacto, ꝙ certo caſu contingente res
donata, vel vendita perueniat ad donatorem, vel ven
ditorem: tamen, ſi interim emptor, vel donatarius
rem illam alteri alienet, tenet alienatio, nec reuoca-
tur, quamuis competat præſcriptis verbis contra alie-
x nantem, [x] a ſimili tenet electio ab iſtis facta, quamuis
delinquentes puniri poſſint alia competenti pœna,
ar. de maledicis. c. 2. nec obſtat, ꝙ in delictis non pur-
gatur pœna, fateor enim, quod delinquentes puniendi
ſunt, vt nunc dixi, ſed non iſta, ſed alia, quam iudex e-
y liget, licet etiam aliquando ſit locus pœnitentiæ [y] in
delictis. ff. de publica. l. 1. §. vnde q̃ritur, & C. de hære-
ticis, Manichæos. nec obſtat, quod dicitur, quod fur,
vel raptor, & ſi reſtituere velit rem non euadit pœnam
dupli, vel quadrupli. ff. de furtis. qui ea mẽte. ff. vi bo.
rapto. l. penult. immo concordant: quia ſi talis inte-
rim alienet res ſuas ante condemnationem, bene eui-
tabit illam pœnam: quia inanis eſt actio, de ſol. Odoar
dus, & per præ. l. poſt contractum. Eſt tamen in hoc
differentia, quia ibi facilius præſumeretur fieri aliena
tio in fraudem pœnæ, quam in electionibus. Item ibi
facto furto ſtatim fur tenetur ad pęnam, & competit
actio contra ipſum, Iſti vero canonici non habent ius
in electione, niſi detur per ſententiam. nec obſtat,
quod opponitur de l. vltim. C. de fideicom. quia res,
quæ ex cauſa fideicommiſſi reſtitutioni ſubiacet, ſta-
z tim eſt obligata, & affecta fideicommiſſario [z] & in po-
teſtate ſua dicitur eſſe. Item non obſtat, quod obiici-
tur de venditione facta ſub pacto legis commiſſoriæ,
vel adictionis in diem, vel alienationis in fraudẽ cre-
ditorum, vel patronorum, ſunt enim ſpecialia ad
conſequentiam non trahenda. nec obſtat l. Celſus, de
arbitris, quæ loquitur in pęna commiſſa certæ perſonę,
& ex ſtipulatione hominis, nos vero loquimur de pœ-
na legis, quæ mitius agit, quam homo, vt ibi. Item de-
bet eſſe differentia inter priuatos, & priuandos. Sed
ſecundum contrariam opinionem ſequeretur, quod
non eſſet differentia, quod eſſet abſurdum ſecundum
aa Innoc. [aa] Sed Hoſtien. dicit in electione facta contra
formam non eſſe locum pœnitentiæ, aliquo, cuius in
tereſt, contradicente, & appellante. nec obſtat ſu-
pra eod. cum terra: quia de tractatu, non de electio-
ne iam facta loquitur, vt ibi not. nec poteſt dici, quod
hoc caſu fiat electio ſine ſuſpicione pœnæ, & ſine frau-
de non peccantium. immo patet, quòd ex quo ex
hac cauſa contradicitur delinquentibus, & appella-
tur, & ipſi nihilominus eligunt, hoc ipſo ſecundum
prædictam ſolutionem, & ius non delinquentium ex-
cludunt, & certam pœnam huius canonis euitant,
cum tamen; ex quo certa imponitur, non ſit ad arbi-
trariam recurrendum, niſi vbi expreſſe hoc reperitur
in iure, vt patet de offic. delegati, de cauſis, de maledi
cis. c. 2. Item cum appellatio ex iuſta cauſa ab his, quo
rum intereſt, ſit miſſa, ergo non tenet electio poſtea fa
bb cta ſupra eo. auditis [bb] nec obſtant alia iura inducta,
quæ intelligenda ſunt omnia, quando delinquentibus
non contradicitur, vel ſaltem non appellatur. ſupra
eo. cum Vintonien. infra ca. 1. lib. 6. dicit ergo veram
primam ſentẽtiam, quando ex hac cauſa appellatur.
pro Hoſtien. bene facit infra eod. ab eo, libro ſexto,
& clemen. eod. titu. conſtitutionem. §. inſuper, in fine.
& quod nota. infra eo. ſi electio, lib. 6. & iura ibi alleg.
ſuper fin. tertiæ gloſſæ. adoptiuus meus, qui ſolem-
niter diſputauit hanc quæſtionem, ſoluendo tenuit
cum Innocẽt. & Compoſt. etiam ſi non delinquentes
contradicant, & appellent. potiſſime mouit eum,
quòd ius eligendi non eſt apud eos ante ſententiam,
& ſic peccantes potuerunt illam præuenire, infra de
diuortiis, gaudemus. §. pen. de præben. ſi tibi abſen-
ti, libro ſexto, cum concor. induxit etiam doctrinam
quam pro regula trado, ſupra eo. auditis, ſuper vltim.
gloſſ. vltra medium [Illud autem] vtilis † fuit proui-
ſio huius §. docet enim experientia, quod quis dat
44 procuratorem ad eligendum, quem ſcit talem electu-
rum, quem ipſe per ſe nullo modo eligeret, contra id,
quod dicam infra de purga. cano. accedens. Item ſæ-
pe potentiores in eccleſia procurabant ſe tot canoni-
corum procura. fieri, quod in eorum poteſtate eſſet e-
lectio [Ne quis] abſens † nam præſens [cc] hoc poſſet,
remittit Hoſtien. in hoc ad notata ſupra eodem
45 cc ſcriptum, ſuper verſic. per alios, & de hoc de appellat.
conſtitutus, in principio, dixit hic Innocẽ. quod con-
temptus, cuius procurat. non admittitur, facit, ſi vult,
electionem caſſari, quod eſt planum. ſupra eod. quod
ſicut, & c. bonæ, citari autem debet canonicus, ſecun-
dum Innocẽ. Hoſtien. & Compoſt. perſonaliter, ſi eſt
infra loca, infra quæ fit vocatio, & ſcitur ibi eſſe. Si
verò neſcitur, vbi ſit, citetur per edictum publicum in
loco, vbi communiter moratur. infra de cle. non reſi-
dd dentibus, ex tuę. de foro competenti. ex parte [dd] quod dic, vt
de dolo, & contuma. cauſam, & c. fina. & dicam de eo,
qui mit. in poſ. cap. ſi. quod ſi tempore citationis erat
in loco, vnde vocari debet, ſed tempore electionis eſt
extra in loco, quo vocari non debuit, non præiudi-
cat capitulo: quia non intereſt abſentis ſecundum
Innocent. & Compoſt. & quia ſpectamus tempus ele
ctionis. ſupra eo. dudum & infra eod. dudum, ſecun-
dum Hoſtien. ſecũdum quem poſſet dici contrarium,
contemnitur enim, ſi non citatur ita cito ante diem
electionis, quod venire poſſit, & poteſt cauſari, quod
ſi ſciuiſſet, ad alium locum non iuiſſet, arg. ſupra eod.
cum inter vniuerſas, & infra eod. eccleſia. 2. & vide
quod ibi dicam ſuper gloſ. iſte fuit. Quid in caſu con-
uerſo, quando ſcilicet tempore citationis erat extra
locum, tempore electionis intra locum vocationis:
ſecundum Innocen. & Compoſt. excuſatur capitulum,
cui ſufficit, quod illam diligentiam adhibuit circa
iſtum, quam circa alios, quod placet Hoſtien. niſi ſci-
ret capitulum citationis tempore illum eſſe in loco.
vnde

ee vnde vocari poterit. [ee] præſumetur tamen ignoran-
tia ſecundum eum, niſi probetur ſcientia. ff. de proba-
tio. verius. præcipue ex quo prius adhibuit diligen-
tiam de vagabundo, qui nunc extra fines eſt, nunc in-
tra. ſatis eſt quod citetur ad domum. nec præiudica-
bit capitulo, etiam ſi aliquo die illo tempore, quo cita-
tiones fiunt, reperiatur intra metas fuiſſe, ſecundum
Innocen. ff. de inſtito. ſed & ſi. §. conditio. ff. de iudi. hę
res. §. nam vbi ſic. idem Hoſtien. & Compo. [in electio
nis negocio] non dixit iudicio, ſuper quo vide quod
no. j. eo. c. penul. lib. 6. in glo. quid ergo [Procuratoré]
46 an ille † procura. alium ſubſtituere poſſit, & an poſſit
committere, vide quod no. j. capit. penultimo, in glo.
47 not. [Debeat] i. ſi exiſtens † in loco, de quo vocari non
debet, vel intra locum, tamen non habens impedimé-
tum de procur. & non excipiatur, ſed admittatur, te-
net quod per eum fit, arg. ſupr. eod. cum Vintonien. &
quod ibi nota. in fin. & ff. de procura. filius. §. veterani,
ſecundum Innocent. Hoſtien. & Compo. de reſcriptis,
ff cęterum, & ſupr. eod. ſcriptum, verſic. & ſi partes [ff] [Iu-
48 ſto] dic vt inf. ca. pe. in glo. 2. [Si opus fuerit) i. ſi † exi-
gg gatur. ff. de iureiuran. iuſiurandum. [gg] §. qui iuſiuran-
dum, de no. oper. nuncia. de pupillo. §. qui opus [Iura-
49 mento] nunquid habeat † dominus neceſſe iurare, &
quid ſi procur. non habeat mandatum ad iurandum?
& ſi habet, per quæ verba debet iurare, no. inf. c. penul.
50 lib. 6. in 3. glo. Quid † poſt præſtitum iuramentum is,
cui vox illius præiudicat, vult probare, quód domi-
nus non erat iuſte impeditus, vel non erat in loco, quo
vocari debet, non videtur audiendus, ar. ff. de iureiur.
hh non erit. §. dato iureiur. [hh] niſi dicas aliud in ſpiritua-
libus. vbi quod fit per obreptionem, etiam poſt ſentea
tiam reuocatur. ſupra eodem, cum dilecti, de reſcrip.
conſtitutus, cum dilecta, & c. ad audientiam. 2. ſecun-
dum Innocen. hoc verum ex officio iudicis ſecundum
Hoſtien. vt ibi, & ſup. eod. cum nobis, & non ad inſtan
tiam partis, ſicut alias not. ſimile. inſr. de teſtibus, per
51 tuas, & c. cum clamor. ¶ Quid ſi procur. ſi fuit † admiſ-
ſus ſine præſtatione iuramenti? So. neque de impedi-
mento decetero poterit excipi, quaſi capitulum taci-
tè videatur huic exceptioni renunciaſſe, quamuis iu-
ramentum remiſerit per ignorantiam facti, quæ ple-
rumque prudentiſſimos fallit, ff. de iur. & facti igno-
ran. l. ſecunda: quia credidit hoc dicenti reſponde-
tur, quod ſupina fuit talis ignorantia, & nimis credu-
lus ſibi imputet, qui prouiſionem iuris de iuramento
ii exigendo neglexit, ſecũdum Innocen. [ii] & idem Com
52 po. ¶ Quid ſi maior pars capituli † contenta eſt iura-
mento, minor contradicit, dicens ſe paratam proba-
re contrarium? videtur quibuſdam, & Compoſt. ſtan-
dum eſſe maiori parti. nam propter incredulitatem
capituli indictum eſt iuramentum, de iureiuran. & ſi
Chriſtus, & quod maior pars & cętera. ff. ad muni.
quod maior. nec obſtat hoc interdictum, quod in fa-
uorem capituli introductum eſt, ei ergo poteſt bene
renunciare capitulum, de regula. ſtatuimus. nec in
eius læſionem eſt retorquendum, infra de regu. iur.
quod ob gratiam, libro ſexto. facit infra eodem ca-
pitul. penultimo, ver. ſed is, libro ſexto. alii contradi-
centes, quod probato contrario coram ſuperiore re-
uocabitur ſuffragium vocis ſuæ, non autem quic-
quid poſt talem contradictionem eſt factum, etiam
ſi fuerit appellatum, niſi id totum, quod eſt factum,
penderet ex eius voce: quia tunc totum reuocabitur
ſecundum Innocent. ar. de re iudi. cum I. & A. ¶ Sed
53 † oppones, quicquid poſt appel. legitimam fit, reuo-
kk candum [kk] eſſe, de appel. cum cauſam. dicit Innocé.
illud in iudiciis locum habere, vbi poſt appel. definit
iudex eſſe: ſecus in extraiudicialibus, vt hic, vbi

non debet quis omittere propter alterius appella.
etiam iuſtam, quin vtatur iure ſuo. Item licet pro-
cedat capitulum poſt appella. non tamen contra eam,
cum fuerit appellatum, nec vox abſentis per procura-
ll torem admittatur, ſupra eodem. cum [ll] nobis, & idem
in ſimilibus ſecundum Innocen. quaſi intendat Inno-
cent. & hoc exprimit Pe. quód appell. & ſi ſit legitima,
id ſolum operetur, quod vox illius non computetur
inter eligentes, quaſi contra appel. ſit illam computa-
re. ſed non ſit contra appell. illa non computata elige
re. hæc non placent Hoſtien. qui dicit, quód ſi appel-
latum fuit, ne talis abſens per procuratorem admit-
tatur contra illum §. vtique ſi illo admiſſo ſequatur
electio, directe fit contra appellationem ex iuſta cau-
ſa emiſſam. illa ergo probata coram ſuperiore totum
eſt reuocandum, cum etiam in extraiudicialibus ſuf-
ficiat ex veriſimilibus cauſis appellare, ad hoc vt at-
tentata reuocentur, quod eſt expreſſum, de appell.
bonæ. nec eſt verum dicere. quód poſt talem appell.
debeat fieri electio, Sed eſt verum, quód ſi fiat, non
reuocabitur, niſi probetur cauſa iuſta allegata. ſed
vtique & in iudicialibus, idem de hoc de appell. non
ſolum, libro ſexto. nec ob. l. quod maior. quæ intel-
ligitur, niſi minor pars aliquid verum & rationabile
prætendat, de his, quæ fiunt a maior. par. ca. capit.
primo. nec eſt in capituli poteſtate contra hoc inter-
dictum facere, ſaltem vno contradicente ex vera &
iuſta cauſa. admittere enim procura. vel non admit-
tere, ex quo iuſta cauſa prætenditur, voluntarium
eſt, non neceſſarium: ſed in voluntariis vnus ex cau-
ſa contradicere poteſt, vt not. de conſtitut. cum om-
nes. Si ergo ex ea cauſa, ne fiat electio, appelletur,
ea probata totum reuocabitur. Si veró non fuerit
appellatum, ſed ſimpliciter contradictum, tenet ele-
ctio, & imputet ſibi, qui non appellauit. & eſt ſe-
cundum Hoſtien. ſimile, quód dixi ſecundum eum
ſuper verbo, priuentur, ad fin. gloſſ. Harum opinio-
num quælibet ſaluari poteſt, vt dicam, quod vera
ſit opinio Hoſtien. ſi de tempore iuris ſupererat pro
probatione recipienda, & electione facienda, Et
minor pars egreditur capitulum, & innitens appel-
lationi eligere renuit. nec obſtat, quod dicitur de fa-
uore per id, quod dixi in prima parte huius gloſ. Item
concluſio illius opinionis æquè procederet, ſi appel-
latum eſſet contra extraneum, quod eſſet abſurdum.
Item non ſolum vox abſentis, ſed etiam appellan-
tium inuenitur excluda per id. Si vero tempus arctat,
vel minor pars forſan cum proteſtatione, quod in-
ſtabat appellationi, cum illis eligeret, vera ſit pri-
morum opinio. Et tunc ſcilicet iuramento præſtito,
54 † Abbas. tu dic id eſt cum illa duo concurrunt. Si vo-
luerit, quia nec cogitur, & eſt ſimile. ſupra in prin-
cipio, ibi, & volunt, Vin. vel pluribus, dum tamen
inſolidum, infra eodem capitulo penultimo, libro
ſexto. De ipſo collegio eligentium, vt dixi ſupra,
poſt principium, vnde, ſi plura collegia habent vo-
cem in electione primati, non eſt neceſſe quod procu-
ra. ſit de collegio impediti. exemplum, ſupra eodem.
55 ſcriptum. Vocem ſuam ſi mortuus † eſt canonicus ab-
ſens, videtur, quod procurator per hoc non debeat ceſ-
ſare, ad hoc de officio deleg. gratum, & c. licet. Com-
poſt. contra. dicit tamen, quód antequam ſciatur de
morte canonici, valent, quæ fiunt per eum. ff. ſi cer-
tum petatur. cum qui. in procuratore vero dato ad li-
tem non fit perpetuatio poteſtatis: imó expirat mor-
tuo mandatore, inſti. mandati. §. recte, & clemen. de
56 procura. procurator. Publicetur clero † & populo, &
publicari poterit per quemcumque. cum enim hæc
publicatio non ſit de ſubſtantia, ſufficit, quod non

teneat

teneat eam ſecretam ita, quod poſſit dici clādeſtina ſecundum Inn.& Comp.Abb.& Eg.Sed Hoſtien.vide tur velle,quod ſi publicatio omittitur inimico animo, non noceat electio,alias ſic.ad q facit,quod not. infr. eo.publicato; credo cum Inn.& ſequacibus.¶ Prima
57 † gl. quærit,arguit negatiue,ponit opinionem ad illā partem, & ſoluit contrarium. finis reſpon. per aliam quæſtionem.¶ Glo.per hoc,obiicit, & ſoluit. ¶ Gloſſ. dic vt infra,reſpon.per quæſtionem.ſ. quæ ſint ſubſtantialia huius formæ,& nūquid vocatio abſentium, numerus trium ſcrutatorum,& eſſe de collegio ſint de ſubſtātia.¶ Gloſſ.& iſti,reſpon. per duas quæſtiones. ¶ Gloſſ.ſed nunquid,quærit,arguit,ſoluit, ponit opinionem ɔtriam, quam reprobat.¶ Glo.per ſententiā, ſignat contrarium,& remittit.¶ Penul.gl. obiicit, & ſoluit,ſecūdo arguit ad opinionem,& remittit, tertia pars reſp.per duas quæſtiones,an canonicus procurator abſentis habeat duas voces,& an cōſtitutes habeat neceſſe iurare,in fine quærit,arguit pro,& ſoluit.¶ In
58 † gl.ſicut[ibi, Nullum]ibi dicitur teſtis iudicis intrare ſecretum.¶ In gl.1.incontinenti[ibi,Hæredes palam,in fi.]vno tantum contextu teſtari eſt, nullum actum alienum teſtamento miſcere:propter pertinens autem,teſtamētum non vitiatur[& ibi,Promiſſor] vide de ætate,& qualitate,præterea,ſuper vltima gl.[& ibi,quod dicimus]hæres ſtatim debet ſoluere fideiuſſori teſtatoris,qui ſoluit ante aditam hæreditatem , ſed intelligitur cum temporis tēperamento. quia cum ſacco paratus ire nō tenetur[& ibi,§.Item ſi ita] ſi teſtator dixit penum & ſi penum non dederis, dato 10. ſi incontinēti penum heres ſoluit,id legatum videtur, & in Falcidia imputatur,illud autem,incōtinēti, accipitur pro modico ſpacio.& ibi.§.cōfeſtim,loquitur de matre,quę tutorem filio cōfeſtim petere debet.& ibi, cum ſpecialis, cum iudex recuſatur illico. Ɉ.triduum eligātur arbitri & ibi.l.vlt.vide in præ.c.præterea, ſuper vltima gl.¶ In gl.dic vt Ɉ.ibi[ſi arborē] ſi debeo ſeruitutem,ne luminibus officiam,non plus ſolito lumē facio,niſi per ædificium quadam preſſura lumē deuoluatur in ædes.& ibi[Teſtamentum] vnde non nocet teſtatio,ſi teſtator dixit,ſi non valet iure teſtamenti &c.& ibi[Legata]in principio,legato ſuppellectilis non derogetur per ſpecies ex abundanti,& per imperitiam enumeratas.ſecus, ſi ſcienter per id determinatum fuit genus.¶ In glo.& iſti,ibi[ſine exitu]eſt propter naturalem hominum facilitatem ad diſſentiendum,vt ibi.¶ In gl.ſed nunquid,ibi[inuitum]non cogitur quis emere,vel vēdere.& ibi[in vendentis]collata conditione in ementis, vel vēdentis voluntatem obligatio nulla,& ibi[Voluntaria]adiudicatio neceſſaria,& ideo poſt adiudicationem auditur creditor volens totum reddere,poſt emptionem non.¶ In gl. penulti.ibi,contra Pupillum.§.1. cuius textum vide de
59 appell.ſi duobus,ſuper tertia gl.¶ In † gloſ.prima,ibi [Regulares]licet Roffr.bene dixerit in libro, vbi tractat de monachis.§.videamus vltimo. verſ. illud autem frequenter.quod pronunciatum fuit de mandato papę,decr.nō habere locum in electione Abbatum, quia abbas nō proprie dicitur paſtor,& eſt nomen ſo-
mm licitudinis potius,quam honoris.mm 17.quæſ.3.hoc tantum, tamen paſtor dicitur, vt ſupra eod. officii. nec mirum , cum etiam rector parochialis eccleſiæ ſit paſtor gregis. inf.eod. licet canon, libr.6. conſtat etiam abbatias in multis æquari epiſcopatibus. ſu-
nn pra eod. cupientes, nn & capitul. ſi poſtquam, libro
oo 6. item nedum Abbas, oo ſed etiam Abbatiſſa dignitatem habet,infra. eod. indemnitatibus. §. verum,eodem lib.& ipſe idem in contrarium dixerat.in ... li.6.iuxta principium.§.attende.& ita tenēt omnes, & ita ſeruatur. & idem intelligas in abbatiis monialium ſaluo eo,quod habes inf.eo. indemnitatibus. §.vt autem. vbi ſatis hoc probatur, maxime ex eo, q ibi dicit, decernimus.& hoc etiam tenet Ber.inf.de re iudi.ad probandum,in 3.gl.& Hoſt.ibidem,quod idē videntur tenere omnes, qui poſuerunt hanc gl.& hoc teneas,licet Abba.& Guil.de Ba. hic dixerint contra-
60 rium.Dicit † etiam Roſ.obtentum in curia,q ſi eligatur quis ad dignitatem non curatam,non ſeruata hac forma, valebit electio & ibi [Epiſcopum] qui pro illis vacantibus agere poteſt, de ſucceſ.ab inte.ca.ſi. & ibi [Ne pro defectu]hucuſque gloſ.Io.quam etiam poſuerunt ad literam Tan.Vinc.Phi.& ibi[Collegiatis] Idē Goff.Inn. Hoſt.Compo. dummodo collegium ſit tale, & tantum,q poſſint formæ ſeruari: alias ſufficiat conſenſus,de quo conſtet, & facit quod dixi ſup.c.1.& dicam ſuper gl. dic vt, & ſuper gl.ſed nunquid. Et in fin. Idem Goff.Inno.& Comp.& Guil.in Spe.eo.tit.in fine & Guil.Man.ca.21.tenet idem,niſi conſuetudo eccleſiæ eſſet etiam in illis dignitatibus formas ſeruare.facit de officio leg.c.pen.lib.6.Hoſt.contradicens hanc decret. habere locum in omnibus beneficiis, quorum electio,vel collatio ad aliquod collegium pertinet: dicit tamen, quòd vidit hoc in aliquibus eccleſiis non ſeruari, allegans mentem conditoris, & decret. infra eodem capitulo primo, §.hoc autem,libro ſexto, & vbi dicit textus, eccleſijs viduatis,ſubaudi, vel deſtitutis miniſtris. primos ſequor, vt not. infra eodem ſicut cum, libro ſexto. ¶ In gloſſ. ſecunda, ſed Archidiaconus ibi ſequitur Hoſtien. & vide quod dicam in præ.capit.libro ſexto, ſuper verbo, in formam. ¶ In
61 gloſ.ſecunda in fine. & † qui poſſident, licet non præſcripſerint infra eodem Cumana, & capitul.in geneſi,vnde dicit Boa.5. modis canonicos intereſſe debere, de iure, conſuetudine, priuilegio, inſtitutione, & poſſeſſionis commodo. ¶ In gloſſ. per hoc, ibi[prælatum] dicit Innocenti. multi difficilius conueniunt in prælatum , quam in electores, & ſecundum Hoſtien,
pp de vno ſolo ſcrutatore non ſtatuit; quia firmius pp eſt iudicium plurium, de offic.delega.prudentiam, & ne quid falſum committatur, ſupra eodem cum dilecti. de 5.vel 7.ideò non ſtatuit, quia numerus ille non ſic communiter conueniret eccleſiis, & quia facilius facerent tres partes , ſi eſſent plures, quàm tres tantum,
62 & ibi[In eligendo] & per hoc dixit Hoſtien. quòd ſi epiſcopus, vel alius de collegio, cuius vultus eſſet terribilis, aſſumeretur inter hos ſcrutatores, appellari poſſet hac cauſa adiecta, maxime ſi intenderet etiam aliis inuitis aliquem promouere, & de hoc ſe iactaſſet.
63 ¶ In gloſſ. per ipſos, ibi [tabellionem] qui † poteſt eſſe laicus ſecundum Compoſt. qui ſe dicit hoc vidiſſe. ſed ſecundum Gui. Na. Ia.de Alb.Hoſtien.& Egid.
qq debet eſſe clericus. qq & dicunt, quòd propter hoc fuit caſſata electio epiſcopi Placentini, nec obſtat ſecundum Hoſtien.de probati.quoniam : quia aliud in iudiciis, licet eccleſiaſticis, vbi ſcribit tabellio etiam laicus. cum etiam teneat ſententia lata per laicos &
rr clericos rr ſimul miſtos. de arbitris, per tuas, quod non eſt in electione infr.eodem Meſſana,quæ nec fieri poteſt per laicos miſtos canonicis , vt ibi. pro prima parte ſatisfacit,Ɉ. de procurat.capitul.1. in principio, libro ſexto, & conſuetudo, quæ in talibus ſatis operatur, de fide inſtrumen. cum dilectus.& huic dicto conſentit Guil.in Spec.tit.de inſtru.edi.§.reſtat, ver. quid ergo, ſi tabellio, & Pet.hic, an vero tabellio conſtitutus a laico in eccleſiaſticis poſſit inſtrumenta conficere, dicam ſecundum Hoſtien.infra ne cleri.vel mona.ſicut te. Et in fine ſecundum Innocen.
64 qui † dicebat præter ſcrutatores poſſe duos, vel plures

res teſtes adhiberi. & idem Guil. Man. in opere ſuo,
capitulo 22. & 24. dicit Hoſtien. hoc eſſe tutius, quòd
nullus teſtis adhibeatur, nec a verbis huius formæ
recedatur, & hoc ſeruare ſoleo, & plus placet. ſi-
cut enim in depoſitione teſtis, quæ fieri debet ſecre-
to, non adhibentur teſtes, ſic nec in iſta. ¶ In gloſ-
ss ſa, ideſt, ibi, ss poſt vota. idem Roſ. Goffr. & Hoſtien.
ſed Innocenti. infra eodem publicato, in vltim. gloſſ.
65 Compoſt. hoc videntur † dicere, quod non eſt de for-
ma, quòd publicatio fiat ſtatim poſt ſcrutinium, imò
dicunt, quod ſi differatur per plures dies, valebit
electio. fatentur tamen, quòd poſt publicationem ſta-
tim fieri debet collatio. infra eodem, cum poſt. pri-
mos ſequor per hanc literam, ſaluo eo, quod nota.
Ber. in decre. publicato, in fine vltimæ gloſſæ. & ibi,
promiſſor, & facit quòd not. 77. diſtin. quicunque,
& infra de locato, potuit, in gloſſ. antepenul. & ibi, Si
in qualibet, vbi plenius de hoc in Specu. de diſputa-
tione, & alleg. §. poſt hoc, ver. item mox. ¶ In gloſſ.
vt ſciatur, ibi, debet fieri ſaluo eo, quod dicitur. vt
infra eodem indemnitatibus, §. vt autem, libro 6.
¶ In gloſſ. dic vt infr. & ibi [eccleſia ueſtra] vbi etiam
nota. quid ſi in omnibus ſit paritas, quod not. hic
Goffr. & ibi [Non credo] Idem Vincen. Goffr. & mo-
66 derni. & ibi [De ſubſtantia] dummodo, licet † in hoc
varie locuti ſint Doctores. hoc tamen videtur de men
te ipſorum, ſcilicet Vincen. Goffr. Innocent. Hoſtien.
& Compoſt. quòd cautius ſit, & ſecundum quoſdam
eorum neceſſarium, quòd ſint tres; non plures, nec
pauciores, niſi paucitas collegii eos excuſet. vnde ſi
ſunt tres, vel quattuor, poterunt aſſumere vnum,
qui cum tabellione ſcrutetur, ſecundum Vincent. vel
ſcrutari duo tertium, vel ſi ſunt duo tantum, ſufficiet
mutuus conſenſus. vel ſi eſt vnus ſolus, vocatis teſti-
bus exprimet conſenſum ſuum, & poſtea eliget, & ele-
ctionem publicabit, ſecundum Innocent. & Compoſt.
& dixi de hoc ſupra capitulo primo, & adde quod di-
67 cam infra gloſſa ſecunda, & ibi [collegio] Idem † Vin-
cen. & Tancre. Sed Goffr. & Hoſtien. contra, quod eſt
tutius ſecundum Compoſt. & hoc credo verum intel-
ligendo, prout dixit Innocent. quòd textus loquatur
de collegio eligentium, non eccleſiæ vacantis tan-
tum. & eſt ratio ſecundum Hoſtien. quia proprii fide-
lius facient hoc, quam alii, de teſta. cum in officiis
nec expedit aliis conſcientias eligentium aperire, de
offic. ordina. vt iuxta. Guil. Man. in libro ſuo ſuper ca-
pitulo 23. not. de Abba. Tulennen. confirmato, vbi fue
rant ſex ſcrutatores de collegio, & tres de extra col-
legium. ¶ In gloſſ. & illi, ibi [Religioſi] ideſt cle-
rici. & ibi [De forma] ſecundum Ioan. & probatur
etiam de renuntia. poſt tranſlationem, in principio.
Idem omnes moderni. ſed Guil. Naſo contra. ¶ In
gloſſ. ſed nunquid. ibi, [Rationabilis cauſa] ſed ra-
tionabile eſt, quod quis non priuetur voce ſua, vt ſe-
quitur in gloſſ. & ſic hoc capitul. concordat dicto glo.
& ibi [Non videtur] concor. Innoc. Hoſtien. & Com-
68 poſtel. qui dicit † curiam ſic tenere. Idem Archi-
dia. in ſua diſputatione, etiam ſi ſequatur confirma-
tio. ipſe tamen Hoſtien. ſupra eodem capitul. dixit,
quod ſi tres tantum ſunt canonici. duo etiam con-
tradicente tertio ad formam compromiſſi procede-
re poterunt, & erit eo caſu ſpeciale: quia volentes
compromittere faciunt duas partes; ad hoc ſupra
tt eodem ſcriptum tt & capitul. licet: tum quia neceſ-
ſitas non ſubiacet legi, de regulis iuris, quod non eſt:
tum ergo ſcrutinium ſcrutari non poſſunt, vt dixi ſu-
pra ſecunda gloſſ. ad hanc formam recurrent. Si au-
tem duo contradicunt, vel ſunt duo, & vnus vult
compromittere, alter non; inuicem ſe impediunt,
ff. de vſufruct. quotiens. & ſi in hac diſcordia labitur
tempus, ad proximum ſuperiorem deuoluetur pote-
ſtas. ſupra capitulo proximo. de hoc ſupra capitulo
69 primo. ¶ In gloſſ. per ſententiam, vnde ſi † ſecun-
do eligant antequam contra eos feratur priuationis
ſententia, tenet electio, etiam ſi fiat ab eis, cum ſint
maior pars, contradicente & appellante altera mi-
nori parte ſecundum Innocen. & Compoſtel. arg. l. ff.
de dona. poſt contractum. & C. de bonis proſcr. ſi quis
poſt. ſed Hoſtien. dixit hoc verum, quando contra-
dictum, vel appellatum non eſt. alias non valebit
electio ſecundum eum. de hoc ſatis dixi in textu.
¶ In gloſſa. ſi venire, ibi, [propter infirmitatem] er-
70 go † non inquirentur vota infirmorum etiam præſen-
tium, ſed dabunt procura. vt hic; quod videtur tu-
tius propter horę interuallum, cum omnia vno con-
textu fieri debeant. infra eodem, cum poſt. tamen ſu-
ſtineri poteſt, quod ſcrutatores vadant ad eos, vt po-
tius habeatur vox principalis, quam procuratoris.
Nam & ſecudnum Goffr. in ſumma huius tituli, &
§. eſt ſciendum, verſi. quid ergo, actus contrarius tunc
dicitur intermitti, quando intermittitur actus imper-
tinens: ſed iſte non eſt impertinens: ſed valde perti-
xx nens. xx & vtramque opinionem tangunt hic Inno-
centi. Compoſtel. & Hoſtien. & hoc vltimum tenet
Vincen. infra eodem, congregato. & tunc ſatis eſt,
quod votum deponant, licet deſint in collatione, &
aliis [& ibi, Falſum eſt] imo eſt verum ſecundum Gof-
fr. dicentem illud contingere ex virtute clauſulę, quod
71 ſi non omnes [& ibi, Duplicem vocem] non † tamen
poteſt duos eligere, niſi in caſu, infra eodem capi-
tulo penultimo. §. porro, libro ſexto, [& ibi, præſta-
re] Adde quod not. infra eodem capitulo penultimo,
libro ſexto in tertia gloſſ. [& ibi, vicem ſuam] dixit
Goffr. puto talem indirectè cotemni. Ioan. dicebat
electionem non valere [Et in fine] dic quod non po-
teſt extraneum inuito capitulo deputare, nec per li-
teras exprimere votum ſuum. infra eodem capitulo
penultimo in fine, libro ſexto. ¶ In gloſſa vltima, ibi
72 [Clandeſtina eſt] de qua † ordinat capitulum, quod
clandeſtina maneat, & quod nihil extra eos dicatur
ſecundum Innocent. & Compoſtel. ſecundum quem
& valebit electio non ſolenniter publicata, dum-
modo non ſit taliter clandeſtina [& ibi, Non valet]
ſecus in clandeſtino matrimonio, infra de matrimo.
contract. ex literis, Goffr. & infra de clande. deſpon.
capitulo ſecundo.

ADDITIONES.

a ¶ Quia propter. Notat Innocent. in decret. ex parte infra de conceſ. præben. quòd forma iſtius decret. non habet locum in electionibus canonicorum. ſed tantum quando tractatur de electione prælatorum in eccleſijs viduatis, de quo Ioan. Andr. in cap. cum inter. ſupra eodem. Item quod dicit maioris & ſanioris &c. dic quòd hoc nedum eſt in electionibus, ſed etiam in alijs actibus particularibus per c. gerendis, vel per cap. cum alio tractandis, vt in c. quanto, de conſue. item, ibi maior & ſanior, an eo, quòd eſt maior, dicatur ſanior, & econtra, vide infra de his, quæ fi. a præ. ea noſcitur. ibi, publicentur in communi, poteſt not. quòd electio debeat fieri publice, alias ſi clandeſtine fiat, non valet. vt dixit Innocent in c. ne noſtrum. infra vt eccle. benefici. Quod autem in collatione, vide ibi ſcripta, an filius, ad quem ſolum ſpectat electio, poſſit in patrem compromittere, & pater filium poſſit eligere, vide notata in c. conſuluit, de iure patro.

b ¶ Omnibus. Vide multa ad propoſitum allegata per d. Andr. Barba. poſt alios ibi in c. cum omnes, de conſti.

c ¶ Fidedignos. De hoc etiam vide Io. And in c. teſtimonium, in prin. de teſt. qui dicatur fidedigni de hoc tunc ſcripſi. 2. q. 7. c. nō

poteſt

poteſt.ſ.qui dicantur fidedigni, vbi dicit, quod ille, qui exiſtit infide lis, de eo non præſumitur fidem gerere hominibus Archidi.

d Priuatam. Aliter loquitur c. vt circa.e.ti.lib. 6. vbi vide gl.& Io.An. ſuper illam, & illud in alio caſu ab iſto.

e Scripturæ. Et tamen inſtrumentũ publicũ per duos teſtes reprobatur, & iſtud eſt priuatum. vide Io An. in c.cũ Io. in gl.& ita de fi.inſtru.& eo.tit.l.in exercendis.C.eo.per Bal.& Bar.de Sali.& Bar.

f Publicationem. vide notata per Bar. in extraua. ad reprimendam, in ver. ad publicationem, cum ibi additis.

g In genere. Et per verba ſingularis numeri, vt capitul. penult. de re iudic.lib.6.

h Plenius Vide capitulum, ſi quando, eo.ti.li.6.& ibi Arch.& Io.An.

i Debet.n. Aliud eſſet, vbi maior pars iam elegiſſet indignum, dummodo non ſcienter, quia tunc deſcriptio minoris non valeret, not Io. An. ſup.eo.ſcriptum, ſuper gl ſi.& inf.eo. congregato. hic autem loquitur ante electionem.

k Principio. vide omnino Bal. in l.1.C. qui admit. ad bo.poſ. poſt decimum membrum quęſtionum.

l Compromiſſum. vide dominum Lanf. de Oriano in tractatu de arbitr.col.12.

m Audita. In electione papæ ſecus, quia ſuperueniẽs cum alijs admittitur.eo.tit.c. vbi periculum §.ſi uero.

n Vlt.glo. Ad materiam vide Io.An. in c.cum dilecti. in gl. ipſi.& in c. in tantis. ſuper gl. ergo ſi.

o Vinc. Vt ſit ergo ab omnibus non ſufficit maior pars, & vide gl. in c.cupientes.§.ad hoc. in ver. concordem.& gl. in cle.2.eo.ti. §.eo. in ver. concorditer.& ibi Pau.& Io.And. ſup. de poſtu. bonæ. ſuper gl. ideo.& de ſta.mo. in ſingulis. in ver. concorditer.

p Perfecta. Facit quod no.Io An.ſup. in gl. quaſi dicat.

q Quia per inſpirationem fit electio vt hic, & per adiectionem dictionis quaſi tacite no. differentiam inter veram inſpirationẽ. vera enim inſpiratio eſt, quando inter eligentes nullo ordine ſeruato, ſed ſecundum diuinam inſpirationem.& vide pulchre Albe. de roſ. in dictionario ſuo in verbo electio.

r De hoc. In gl. ergo. in fine.

ſ Expediat. Ibi vide in gl. eſt ergo.& ſuper illa. Io.And.

t Conſtitutis. Vide Io.An.ſup.eo, cum Vintonienſis, ſuper gl.ſi. licet ibi loquatur de priuatione iuris.

u Punitur. Vide ea quæ habentur per gl.& per docto. in c. cognoſcentes, ſup. de conſtit. cum multis alijs concordantijs.

x Vno facit quod no.Io.An. in c.gratũ, in gl. de gratia, de poſt prælat.& l.1 ff. ad Turpi.& ibi Bar & in c.cum Vintonienſis, ſuper gl.ſi.& vide ad materiam leg. his conſequenter, & Bar. ff fam. ercis.

y Alienantem. Vide plenius ad huius l. intelligentiã Bar. in l. filiusfa. §.diui.ff.de le.1.& Bal.& Sal. in l.ea lege.C.de condi.ob cauſam.

z Pœnitẽtiæ. Vide omnino diſtinctionem, quam ponit ibi Io.de Imol. in d.§.7. quæritur, hic alle.

aa Fideicommiſſario. quomodo iſtud intelligatur, vide do.Ale. in cõſ.3 in tertio vol.& vide Ale. conſi.61. ſecondo dubio, primo libr.

bb Inno. Ad hoc l. his conſequenter, ff.fam.erc.& ad hoc facit quod no.Io.An inf. ne cleri. vel mona.c.ſicut, in prin.

cc Auditis. Ibi vide Io.An.& in c.cum nobis olim.

dd Præſens. Et impeditur, vt inf.e.c.Paulus, li.6. in princ.& vide ſup. eo.ſcriptum, per Io.An.ſuper gl. qualiter, & inf. in gl.& ſi exiſtens.

ee Parte. Vide Io.An.ſup.eo. in cauſis. in gl. in minoribus.

ff Potuit. Facit quod no.Io.An.ſupra in glo.ſi vnus.

gg Partes. Quia expreſſus conſenſus ſufficit, vt ibi not.Io.And. ſuper glo. qualiter ergo, & tacitus.

hh Iuſiurandum. Vide de hoc etiam gl 2.q.6 §.nominationes, Bal.

ii Iureiuran. Vide Io.And. de reſcr. ſtatutum §.cum vero, lib.6. in nouella, & gl.ſi. in l.1.C.de iureiuran.& ibi per do.Bar de Sal. vbi tenet, ꝙ in his iur. datis per l. poteſt contrarium probari, licet hic ſentiat contra Hoſt.& vide dicta inf. ver. quid ſi maior, & vide Bal. in l.1.C.ſi aduer.lib.& de re iud.l.1.

kk Inn. Ad hoc quod nota.Io.An.ſupra, ſuper verſi.ſi opus fuerit.

ll Reuocãdum. Vide, & amplia, vt late per d.Iaſo.l.1.C.de bono.poſ. ſecundum tab.& quæ ibi ſcripſi ſuper Iaſone,

mm Cum. Ibi vide Io.An. in prin. de app. conſuluit.

nn Honoris. Vide gl inf. de cor. vicia.c.ex, oſuiſti.

oo Cupientes. Ibi Vide gl. quæ incipit, virorum, in princ. capituli.

pp Abbas. Vide late do.Card in cle.3. in op. de prec.& in cle 1.§.1.de exceſ prælato.

qq Firmius, vide in ſimili Bal. per illum tex. in l.1. in verſ. crebro & c. ff. de offi. præfec. vrb.

rr Clericus. pro hoc. 99. diſt. iudicatum, & 16.q 7. in noua.

ſſ Clericos. Applica hic dictum Bar. in l præcipimus §.e. dem obſeruando.C.de app.l. de quo vide multa aggregata per moder. in l.2. circa materiam mixturæ. ff. de ver.obl.

tt Ibi de illa dictione, mox, vide in c.1.de mu.peti.& auc.& cõſequẽter. de ſenten.& inter. om. iudi.& l 3.C de erro.aduo.& text. in ca. quantum.2.q.6. vbi exponitur.1. vſque ad 10. dies. vide etiam plene ſcripta in l.1.de uer.ob.& vide etiam de verbo, ſtatim, in c.non ſoleat. q.6 & in l.1 ff de app. reci.Bal.

uu Scriptũ cõtra ibi no.Io An. in gl. proc.& ſupra in gl. ergo ſi vnus.

xx [illegible] hoc facit C.de teſta.l.eius & l.cum antiquitas.

SVMMARIVM.

1 *Caſus & Diuiſio decretalis nu.2.*
3 *Libertas in eligendo in quibus conſiſtat,*
4 *Ineligibilis ad quæ quis dicatur contrafaciens huic decretali, & num.6.*
5 *Pœnæ contrafacientis huic decretali, & nu.4.& 7.*
8 *Epilogus gloſſarum.*
9 *Suppletio gloſſ.*
Abuſus in eligendo qui.
10 *Diſpenſare an poſſit epiſcopus cum ſuſpenſis vigore huius decretalis.*
Epiſcopus cum quibus diſpenſare non poſſit.

CAPVT XLIII.

1 Quiſquis Caſus.† Eligentes per ſecularis poteſtatis abuſum ab officiis, & beneficijs triẽnio ſuſpenduntur, & tunc ſunt eligendi poteſtate priuati. electus, ſi tali electioni conſentiat, fit ineligibilis, nec valet electio. & ſunt
2 † duę partes, Prima punit electum conſentientem. Secunda punit eligentes, & electionem vitiat ibi, qui vero [Electioni] epiſcopalis dignitatis, ſecus, de præben. ĩ. de conceſſio. præb. ca. vltimo, Hoſt. Sed Inno. latius intelligit de omnibus dignitatibus, vt dicam ſup prima gl. quod plus placet.& vide quod plenius dixi ſup. eo. quod ſicut, in principio [Abuſum] Nam ſi de conſuetudine, vel priuilegio haberet, ſecus. 63. diſt. Adrianus, & ĩ. de iure patro. nobis Innocẽ. quod dic vt ibi.
3 Hoſt. [Libertatem] quæ habet † ꝙ conuentus prælatũ eligat. ſup.c.1.& libere. 8.q.2. dilectiſſimi, & ſine laicis. ĩ. eod. ſacroſancta, & cap. Meſſana, Hoſ. [Ineligibi
4 lis] reſpectu † epiſcopatuum. 16.qu.7. ſi quis deinceps. idem videtur de aliis inferioribus dignitatibus, vt ſequitur ſtatim ibi, ad aliquam, per quod comprehendit etiam inferiores ſecundum Hoſt. [Irritam] 16.q.6.
5 quoniam & qui procedit intãtum, quod inueſtituram de manu laici recipit, excommunicatus eſt minori vſque ad ſatisfactionem. ea.q. ſi quis deinceps: & ſi cõtra eum agatur, deponi debet, & excommunicari maiori. ea.q. conſtitutiones, Innocẽ. [Dignitatem] ergo
6 † canoniam poteſt; quia pœnæ &c. non tamen ad curam, quę dignitati comparatur. ĩ. eod. dudum, Abb.
7 Pet. [Priuati] ipſo † iure ſecundum Innocen. Compoſt. Abb.& glo.1. dum ſignat vltim. contrarium. ¶ Secun-
8 da † pars primæ gloſ. reſpondet. per contrarium de c. cum Vintonien. ¶ Tertia gl. reſpon. per quæſtionem, an ipſo iure &c. arguit pro & contra, & ſoluit, in fine quærit, an diſpenſet epiſcopus, & ſoluit quod ſic. ¶ Antepenultima gloſſ. reſpond. etiam per quæſtionem, an per ſententiam &c. arguit pro, & contra, ponit opinionem, & ſoluit, quod per ſententiam. ¶ Penultima gl. ponit duas lecturas, & primam reprobat. ¶ Vltima
9 gloſſ. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ In gloſſ. † prima, ibi, interſit] forte requiſitus a clericis eligentibus epiſcopos, vel prælatos. infr. eod. ſacroſancta, ſecundum Innocen. Idem ſecundum eum, ſi clerici conſenſum laicorum requirant ſuper perſonis eligendis, ſup. eod. cum terra. Idem in his, qui minus potentem aliquem eligunt. ſup. eo. bonæ.1. iſti proprie ſunt abuſus ſecundum Innocen. [Et in fine] Idem Vinc. ¶ In gloſ. [per hoc, ibi, præterea] ibi recipit eccleſiam vt proprietatem, & ideo minus peccauit ſecundum Innocent. [& ibi, Et eſt verum] Idem Goffred. Innocen.& Hoſtien.& Compoſt. Pet.& Abb.& Egy. [& ibi, Sed ibi in capitulo] ſi quis deinceps [Et in fine] ſecundum
10 † Ioan. concor. quod notauit in prędicto capitulo, ſi quis deinceps, Vin. Gof. hic, Innocen. Ber. Compo. Hoſtien.

ſtien. Phi. hic contra, & Bar. Brix. in præ. c. ſi quis deinceps. ratio Phil. quia non diſpenſant cum illegitime natis: quia alieno vitio laborant. multominus cũ iſtis, qui laborant proprio. Idem, quia non diſpenſant, ſecundum eum, niſi vbi permittitur, de tempo. ord. cum dilectus. adducit etiam Hoſtiẽ. pro hac parte quia reſeruat ſibi, quod eſt minus, de præbendis, graue, ad finem. ergo, hoc quod eſt maius, de ſententia excommunicationis, cum illorum. Sed reſpondet, quòd facta forte habent vt excedẽtia & exceſſa, & remittit ad no. ĩ. capitulo proximo. ¶ In gloſ. per ſententiam, ad idẽ
a Innoc. [a] & Abbas. & licet Hoſt. foueat contrarium, dicit hoc benignius. & ibi [Priuati] melius dixiſſet, ſuſpẽſi. Et in fine, viſum fuit legislatori, quod ibi vnica ſuſpenſio infligeretur ſine hominis miniſterio, & hic duplex cum miniſterio hominis.

ADDITIO.

a Inno. per hoc, quia verbum ſuſpendatur, eſt futuri temporis, ad hoc quod no. in c. fi. de iura. cal. c. fi. & per gl. 1 l. iubemus. C. de ſacroſ. eccl, & quia in dubio ſic intelligi debet pena, ad hoc vide glo. not. in c. 1. de hære. lib. 6. quæ incipit, nunquid, & quod no. Cy. in l. in criminal. C. de iur. om. iud. & Io. And. in c. in penis, de re. iur. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Confirmans prælatus per ſuam negligentiam indignum electũ ad regimen animarum in quas incidat pœnas.*
Electi immediate ſubiecti papæ quando debeant adire papam.
2 *Diuiſio decretalis.*
Officio, pro noceo, & eius etymo.
3 *Animarum regimen eſt ars aliarum artium ſuprema.*
4 *Irrefragabili, quid ſignificet.*
5 *Scrutinium quoddam in confirmatione electi, aliud vero habetur in conſecratione, & nu. 11.*
Confirmationem citatio præcedere debet ſecundum formam decretalis. c. vltimi de elect. lib 6. & quibus in caſibus numer. 14.
6 *Muneris appellatio ſumitur tribus modis.*
7 *In electi perſona, vel electione multi poſſunt eſſe defectus, & qui remiſ.*
8 *Careat, interpretatur pro carere iudicetur.*
Tempus præſens aliud modi ſubiunctiui reſoluitur in infinitũ præſentis temporis ſui verbi, & in aliud verbum eiuſdem modi ſubiunctiui atque temporis, & nu. 15.
Pœna huius decretalis quando ſequatur, & per quem, & numero 25.
9 *A pœna huius conſtitutionis quando quis excuſetur.*
Malitia qualiter in confirmante indignum deprehendatur.
10 *Confirmatorem an canonicus, qui in omnibus confirmationis actibus fuit præſens, & tacuit, accuſare deinde poſſit.*
11 *Officium duplex ordinis, & dignitatis*
12 *Canonica vitio in quibus conſiſtat, remiſſ.*
13 *Electi cathedralium, vel regularium eccleſiarum ſeruare debent decretalem, Cupientes, infra eo. tit. lib. 6.*
16 *Electi appellatione non continetur poſtulatus.*
17 *In concordia electus videtur, electus à compromiſſarijs habẽtibus plenum mandatum ab omnibus, licet quis ve compromittentibus opponat, tutius tamen eſt, vt non adminiſtret ante confirmationem. ſi vero adminiſtret, nõ recipiat a ſubditis iuramenta, vel a vaſallis fidelitatem, nu. 18. neque tamen ante confirmationem poteſt adminiſtrare præſenti in loco legato papæ, nu. 29.*
20 *Benedictio reſpicit abbates.*
Conſecratio epiſcopos.
21 *Epilogus, gloſſarum.*
22 *Suffragium gloſſ.*
Diſtincta pro coniuncta capitis quandoque. §. 1.
23 *Suppletio gloſſarum, & numeris ſeq.*
24 *Indignum promouentis, vel indigni promoti ad beneficia, vel ad ordines quæ pœna irrogentur, & nu. 8.*
25 *Indignum eligens magis peccat, quam confirmans, & ratio.*
26 *Promouentis inuitum, licet dignum, pœna quæ.*
27 *Priuilegium huius decretalis an eſſet Italis, ſi curia Romana eſſet vltra montes, & an vltramontanis ex hoc ceſſaret.*
28 *Contractus & acta eius, qui vel rigore huius conſtitutionis, vel ſua confirmationis adminiſtrauit, an et quando valeãt.*
29 *Exceptiones contra prælatum agentem nomine eccleſiæ quæ poſſint opponi.*
30 *Titulus, cuius nomine quis agit, vt epiſcopus nomine eccleſiæ ſuæ, ſi negetur eſſe talis, oportet probari, ſe eſſe in poſſeſſione, & pro tali haberi.*

CAPVT XLIIII.

1 Nihil eſt. Caſus † Si prælatus per ſuam negligentiam cõfirmat indignum electum ad regimen animarum, perdit poteſtatẽ confirmandi primũ ſucceſſorẽ, & a perceptione beneficij ſuſpenditur, & promotus deijcitur, ſi per malitiam id fecerit, grauius punietur. Electi immediate ſubiecti papæ per ſe, aut perſonas inſtructas adeant papam pro cõfirmatione, & ſi ſunt electi in cõ-
a cordia, & vltra Italiam, interim adminiſtrant, ita, [a] quòd nihil penitus adminiſtrando alienent: benedicantur autem, & conſecrentur ſicut conſueuerunt. Et
2 ſunt † duæ partes principales. In prima conſtitutionis cauſa. In ſecunda conſtitutio, ibi irrefragabili. Conſtitutio vero habet tres principales partes. Prima prouidet circa confirmationes eorum, qui eliguntur ad curam animarum. Secunda ibi, epiſcopi, circa promouendos ad dignitatem, & ordines ſacros. Tertia ibi, cæterum, circa confirmationem & priuilegiũ exemptorum. adhuc prima & vltima poſſent ſubdiuidi, quod per te videas [Officiat] ideſt noceat. ſic inſti. de inge. in fine. vnde ſecundum deriuatores componitur ex ob & facio: mutatur demum B. in F. Regi-
3 men] quod † dicitur ars aliarum artium ſuprema. infra de ætate & qualitate. cum ſit [Medelã] quod enim medicamenta morbis &c. in auten. hac conſtitutio innouat conſtitu. in principio, colla. 8. de iuran. calum. cæterum. ſupra de reſcriptis, ad hæc [Irrefragabili.] i.
4 cui † refragari non poteſt, Goff. ſic de officio ordi. irre-
b fragabili. i. cui non poteſt renunciari, [b] cum publicum ſtatum reſpiciat, de hoc de foro competenti, ſi diligen-
5 ti [Diligenter] hoc † ſcrutinium habetur in confirmatione: aliud habetur in ordinatione, de quo 23. diſt. qui epiſcopus, Goffred. [Examinet] hodie confirmationem neceſſario præcedet citatio ſecundum formã decre. ĩ. eo. cap. vltimo, lib. 6. [Omnia] ſic ſupra eod.
6 poſtquam [Munus] ſumitur † munus pro dono, pro onere, & pro officio. ff. de verbor. ſignificatione, munus, ad principium titul. [Ipſum que] ſcilicet promouentẽ,
7 vel confirmantem [Maxime] hoc † dixit, quia multi alij defectus poſſunt occurrere. ſed iſti ſunt de maioribus, de hoc ſ. eodem, cum in cunctis, Hoſtienſ. [Scientiæ] dic vt ſup eodem, cum nobis [Vitę] cuius vita deſpicitur & c. 3. qu. 7. §. tria. in fine, Phi. [Careat] i.
8 carere † iudicetur, vel dic quòd eo ipſo, dicitur in ſententia ſuperiorem in confirmatione electi negligentẽ
c fuiſſe, hoc ipſo ſequitur hæc pœna, [c] Innocen. [Promereri] per illum, qui ſuſpendit, argum. de maio. & obe. cum inferior, de ſenten. excommu. nuper. nec obſtat etiam decr. grãue, de præbendis, quam hic gl. ad aliud tamen, ſignat pro contraria. Nam hic de ſuſpenſione perceptionis proprij beneficij, ibi de ſuſpenſione collationis.

9 lationis [Per maliciam] ſed † quid ſi per alium exa-
minauerit? putat Hoſtien. quòd excuſetur, ſi malitioſe
non commiſit. 24. diſtinct. quando, de pigno. ſignifi-
cante, & qui dolum allegat &c. ff. de probatio. quoties.
d §. qui dolo, & probatur ex indicijs, [d] de renunciatio.
c. ſecundo, lib. 6. vt quia dicebatur electus patenter il-
literatus, vel inſufficiens, & confirmator hoc nolebat
audire: ſed commiſit examinationem corruptibili-
bus, vel idiotis, vt tranſiret examinandus, & ipſe ha-
beretur excuſatus, de hoc de officio archidia. ad hæc,
de ætate & qualitate, accepimus, ſecundum Hoſtien.
& viros magnæ reputationis in hoc vidi peccare [Vl-
10 tioni] Quærit Hoſtien. de cano. qui † in omnibus acti-
bus confirmationis ſuæ fuit præſens, & tacuit, an poſ-
ſit cõfirmatoré poſtmodum accuſare? & videtur quòd
non. qui ma. accuſa. poſ. inſuper, & capitul. final. de-
nuncians forte admitteretur propter periculum ani-
mæ, argumen. de deſponſa. impub. ad diſſoluendum,
de cogna. ſpirituali, tua, & non obſtante tempore cõ-
tra promotum; & promouentem, cum de prædictis
conſtiterit, procedetur: quia tanto ſunt grauiora &c.
11 de conſuetu. capit. final. [Ad ſacros] Nam † etiam in
ordinatione fit examinatio, vel ſcrutinium, vt dixi ſu-
pra & patet de ſcrutinio. cap. vno [Officium] ordinis,
vel dignitatis [Si & ipſi] ſ. epiſcopi [Canonicam] de
12 † qua ſupra in gloſſa. variæ pœnæ, quæ competentius
ſignarentur hic in ſui principio [Cæterum] hic, vt di-
xi, pars tertia, quæ tractat de confirmatione, & priui-
legio exemptorũ [eius] ſupra vel legati de latere, ſi ſit
prouincia. infra eo. ſi Abbatem. 2. reſponſo, lib. 6. [Aut
13 perſonas] hodie † tales, ſi ſint electi cathedralium,
vel regularium eccleſiarum, ſeruare debent decret.
ĩ. eod. cupientes, lib. 6. [Diligens inquiſitio] dicebat
14 † Innocenti. quòd quando in curia petitur confirma-
tio, non ſolet curia citare illos, quorum intereſt. dicit
tamen ipſe, & Compoſtel. quòd cautius, & ſecundum
Hoſtien. iuſtius erat citationem fieri poſtquam diffi-
cilius admitteretur quis ꝯ electum, niſi de nouo ad
ipſius notitiã perueniſſet. ĩ. qui ma. accuſa. poſ. c. fi. Tu
dic in cathedralibus, & regularibus, in quibus arctat
citatio decret. cupientes, non eſſe neceſſe aliam cita-
tionem fieri. Item nec in alijs, ſi comprehendantur
ſub decret. inf. eod. titu. cap. 2. lib. 6. Si verò neutra il-
larum decret. locum habeat, puto quòd hodie, ſalua
poteſtatis plenitudine, ita per curiam, ſicut per alios
ordinarios fiet citatio de coelecto, vel oppoſitore no-
minatim, ſi apparent: alias per edictum peremptoriũ
citabuntur ſe volentes opponere, vt infra eo. cap. vlt.
lib. 6. Et quomodo diuerſificant mandata de citando
opponentes, & de citando ſe volentes opponere, ple-
ne ſcripſi infra de exceptionibus, dilecti. in gloſſ. ergo
erat [Sic demum] ſcilicet facta, vt eſt dictum, diligenti
inquiſitione [Aſſequantur] per confirmationem, de
qua hic principaliter loquitur [Obſtiterit] i. obſtare
15 † potuerit [Quòd interim] ſ. ante confirmationem,
Goff. [Vltra Italiam] pondera hoc verbum. vt dicam
16 ſuper gl. [Si electi] ſecus † de poſtulatis. ſup. eo. bone. 1.
ſm Innoc. Compoſt. & Hoſtien. in electis enim initia-
tum eſt matrimonium: in poſtulatis non [Concordia]
17 ſi † compromiſſarij habentes plenum mandatum ab
omnibus eligant, & aliquis de compromittentibus ſe
opponit, licet in concordia videatur electus, argumẽ-
tum inf. eo. in cauſis, ibi, propter quod vnanimiter de
conſenſu &c. tutius tamen ſecundum Compoſt. quòd
non adminiſtret, qui dicit, quod ob hoc [illegible]idit electionem
e caſſari: quia hoc, quod hic dicitur eſt diſpenſatio, [e] &
ſic reſtringenda. ad hoc inf. eo. indemnitatibus. §. cæ-
terum, lib. 6. & cap. vlt. in fine, eo. lib. [In ſpiritualibus,
18 & temporalibus] ſiue † adminiſtrent vt prælati confir-
mati, ſiue vt viſitatores ſup. e. cum nobis. inf. eo. is cui.
non videtur ſecundum Innocent. Hoſti. & Abba. quòd
obedientiam a ſubditis recipere debeant, vel iuramẽ-
ta a vaſallis, & dicit Abbas ſe audiuiſſe, quòd propter
hoc Innocen. quartus caſſauit electionem Abbatis ſan
cti Tiberii, quia receperat obedientiam a monachis, Ar
chid. inf. eod. indemnitatibus, §. ſi vero, lib. 6. hæc non
aduertens dixit, quòd electã, cui per illum §. ante con
firmationem adminiſtratio defertur, fidelitates & iu-
ramenta recipere poterat a vaſallis, vt ibi etiam ſcri-
19 pſi [Adminiſtrent] niſi ſit † ibi legatus papæ de latere,
vel alius legatus, qui poteſtatem habeat tales electio-
nes confirmandi. infra eodem. ſi Abbatem, li. 6. & ſup.
de conſuetudine, cum venerabilis, vt ibi not. Innocen.
20 Compo. & Abba. [Benedictionis] reſpicit † Abbates,
qui benedicuntur, de ætate & qualitate, cum contin-
gat [Conſecrationis] reſpicit epiſcopos, qui conſecran
tur. ſup. eodem quòd ſicut [Conſueuerunt] a nobis, vel
aliis ſecundum conſuetudinem. 24. queſt. 1. pudentia,
21 Goffredus. ¶ Quarta † gloſſ. arguit, & remittit. ¶ Gl.
variæ, præmittit 5. ſpecies pœnarum, ſignat contrariũ,
& ſoluit. ¶ Gloſſ. licet fines, reſpon. per quæſtionem,
quid de vicinis, licet extra Italiam. ¶ Vltima gloſſ.
præmittit duos caſus ſpeciales. ſecundo quærit de il-
lo, qui diſtat a metropolitano, arguit pro & contra.
tertiò quærit, quid de geſtis per ipſum, ſi caſſetur ele-
ctio arguit pro, ſoluit contrarium. quarto quærit quid
de acquiſitis per intruſum. arguit pro, & contrarium
22 ſoluit. ¶ In quarta † gloſſ. ibi [Gracchus] [f] loquitur
f de marito qui caſu, quo potuit, occidit adulterũ ¶ In
gloſſ. variæ [ibi, l. vna] hanc & ſequentem vide de te-
ſtibus, licet ex quadam, ſuper gloſſ. perſonis. ¶ In vlti-
ma gloſſ. [ibi, cum quidam] ſi teſtator † dicit A. vel B.
g tutores inſtituò, diſiuncta recipitur pro coniuncta, [g]
ne res pupillorum pereant, cum dubitatur, cuius de-
beat eſſe tutela [& ibi, l. penultima] vide de iudiciis,
dilecti, ſuper 1. gloſſ. [& ibi, non dubium] vide de fo-
ro competenti, ſi diligenti, ſuper vltima gloſ. & ibi, Si
procuratorem] valet iudicium habitum cum procura-
tore reuocato, ex quo prius apparuerat eum procura-
torem eſſe [& ibi, l. prima] vide de teſti. co. præterea,
ſuper gloſſ. not. ergo [& ibi, qui in prouincia] vide de
cleri. excomm. mini. apoſtolicę, ſuper gloſſ. ſecunda [&
ibi, Si negocia] vide hanc, & l. ſi iudex, infr. de ſciſma.
23 ca. 1. ſuper vltima gloſſ. ¶ In † gloſſ. ſupr. eod. [cum in
cunctis, in fine] dic vt inf. de ætate & qualitate c. vno,
lib. 6. ¶ In gloſſ. variæ pœnæ, in principio puto, vt dixi
in textu, prin. huius gloſſ. congruentius fuiſſe ſignatum
24 in §. epiſcopi. dicebat † hic Abba. promouet epiſcopus
dignum, & de hoc commendandus: aut indignum: &
hoc aut ignoranter, aut ſcienter, primo caſu non excu-
ſat ignorantia, ſi eſt ſupina, de ordina. ab epiſcopo. c.
1. excuſat autẽ, ſi eſt probabilis. 50. diſt. ex pœnitenti-
bus. ſed ordinatus deponitur, vt ibi, & de cor. vitia. ca.
penul. ſecundo caſu, quando ſcienter, dicit hoc eſſe poſ
ſe altero 8. modorum, aut per conditioné ordinati,
quia ſeruus, de quo dic. vt 54. diſtin. ſi ſeruus, & de ſer
ui. non ord. cap. 1. aut quia ordinatus caret beneficio,
de quo dic. vt inf. de præben. cum ſecundum, aut quia
non habet ætatem, de quo dic. vt inf. de tempo. ordin.
vel non eſt. aut quia irregularis, de quo dic. vt infra de
bigamis cap. 1. aut inſufficiens ſcientia, de quo dic. vt
36. diſt. qui eccleſiaſticis, vt hic, & de ætate & qualita
te cap. penult. & vltimo. aut criminoſus, & tunc vterq;
deponitur. 51. di. aliquantos, niſi diſpenſauerit epiſco-
pus in caſu quo potuit, de iudiciis, at ſi clerici. Eſt au-
tem illicita ordinatio, ſi fiat extra tempora ſtatuta, de
quo dic. vt de tempo. ordin. cap. 2. & 3. vel ſi duo ſacri
vna die conferantur eidem, de quo dic. vt eodem titu
lo,

lo, litteras. Hoſti. vero circa promotionem ad beneficia diſtinguebat ſic: aut promouens ad beneficiũ punitur propter negligentiam, & delicti conſcientiam, aut propter negligentiam ſolam: aut propter delicti conſcientiam ſolam. Primo caſu poteſtas ad ſuperiorem deuoluitur, & eccleſiæ, quam conferre debuit, ſi proprium habet, reſtituere cogitur, quantum &c. de præbendis, de multa, verſic. is quoque. Secundo caſu, aut commiſſa eſt negligentia in maioribus beneficiis, & tunc lapſis tribus menſibus ad ſuperiorem deuoluitur poteſtas, & proceditur, ſicut dixi ſup. eod. ne pro defectu, aut in minoribus, & tunc elapſis 6. menſibus poteſtas ad ſuperiorem deuoluitur, & proceditur, ſicut habes inf. de conceſ. præben. nulla. Quid ſi propter delictum, aut commiſſum auctoritate abuſus poteſtatis ſecularis; & tunc aut commiſſum in minoribus beneficiis, & ſic locum habet infr. de iure patronat. præterea. aut in maioribus, & tunc locum habet ſup. cap. proximo. §. quia vero, aut auctoritate propria, & tunc aut delictum commiſſum eſt circa perſonam electam, aut circa formam non obſeruatam. aut circa confirmationem. ſi circa perſonam electam, aut in beneficiis curam habentibus animarum, ſeu perſonatibus, aut in ſimplicibus beneficiis. ſi in perſonatibus, vel beneficiis curam animarum habentibus committat curam prælatus, vel conſentiat, priuatus eſt hac vice ipſo iure eligendi. ſi canonici, ipſo iure ſimiliter ſunt priuati. ſed in epiſcopatu per triennium ipſo iure ſunt ſuſpenſi a beneficiis ſuis. ſic poteſt intelligi ſupra eod. cum in cunctis. §. vltim. Quid in ſimplicibus beneficiis, non ipſo iure punitur, ſed poſt trinam admonitionem ſuſpenditur, ſubſtituta ei perſona, quæ ſuppleat defectum ſuum in beneficiis conferendis. ſic intellige infr. de præbendis, graue, & qui filiis canonicorum, in eiſdem eccleſiis canonias conferunt, a ſuis beneficiis ſuſpenduntur, infr. de filiis presbyterorum, ad abolendam, ſi circa formam non ſeruatam, aut illam, quam debet ſeruare is, ad quem deuoluitur poteſtas iuris beneficio, & tunc arbitrariè punitur, ſupr. eodem, ne pro defectu, aut communem, & tunc priuantur hac vice iure eligendi. ſupr. eodem quia propter. §. quia vero. ſi circa confirmationem, aut minorum beneficiorum, & tunc ſequitur mentem dictæ decret. graue, quamuis verba deficiant. aut maiorum, & tunc non confirmabit primum ſucceſſorem, a propriis beneficiis ſuſpendetur quouſque & cęt. vt hic ſe-

25 quitur. ¶ Sed † nunquid magis excedit confirmator, quam eligens; cum ante confirmationem adminiſtrare non poſſit. ſ. eo. qualiter? quare ergo punitur minus, contra id quod habemus inf. de tranſlat. epiſcopi, inter corporalia. §. fi. reſponde per decret. ĵ. de cleri. vena. ca. 1. ſed põt dici, q eligens magis peccat, quia eſt fons & origo peccati, ſecundum Hoſt [& ibi, graue] ſolue, vt ibi dixi [Et in fine] diſt. 29. c. 1. & 2. q. 1. ſi peccauerit. ¶ In gl. [ad arbitrium, ibi, iudicis] dic grauiori. i. pęna depoſitionis. 81. diſti. tantis. eandem

26 † pœnam patitur, qui promouet dignum inuitum. ĵ. diſtin. vbi iſta. Goffred. præciſe; ſecus, ſi cauſatiue, de ætate & qualitate. quæris. Hoſtien. ¶ In glo. li-

h cet fines [ibi, conſuetudini ſtetur][h] imo ſtatur literæ ſecundum Goffred. vnde ſufficit ita ſcriptum eſſe ſecundum Hoſtien. & Gar. dicebat ergo Hoſtien. quod

27 ſi curia † eſſet apud Taurinum, Ebredunen. haberet hoc priuilegium, quamuis contiguum ſit. putat etiam Hoſtienſ. ex mente huius canonis idem iuris in Italicis, curia exiſtente vltra montes. Idem notauit Guil. & Gar. in decre. auaritiæ. ĵ. eodem. lib. 6. faciat, quia curia exiſtente vltra montes reſpectu ipſius loci curiæ Italici ſunt vltramontani, & præciſe ſtatem huic dicto, ſi textus diceret vltramontanos habere hoc priuilegium. Sed quid dices de Vltramontanis curia exiſtente vltra montes, vt continue fuit tempore Clementis 5. & Ioa. 22. habebant ne hoc priuilegium adminiſtrandi. Compoſt. videtur placere quod non, cum ceſſent verba conſtitutionis, & cauſa. 61. diſt §. in his omnibus. alleg. in contrarium. ff. de poſtul. leg. 1. §. ſexum, pro primo dicto facit prædicta opi. Hoſtien. Guil. & Gar. ex quorum mente videtur, quod curia exiſtente vltra montes Vltramontani deſinant haber., ex quo Italici tunc habent. conſuluit nuper domino Salesburgen. electo hanc opinionem ante factum in dubio tenendam, maxime cum adminiſtratio ante confirmationem ſit a iure exorbitãs, & ſic ſtricte ſumenda, de regu. iur. quæ a iure, libr. 6. Sed poſt factum, ponderatis verbis conſtitutionis, quæ ad litteram non priuilegiat Vltramontanos, ſed conſtitutos vltra Italiam, id eſt extra terminos Italiæ. 3. q. 6. vltra prouinciarum terminos, ad hoc de reſcriptis, ſtatutũ. §. cum vero, libr. 6. Crederem Vltramontanum adminiſtrantem non incidere in pęnam, maxime cum pęnales conſtitutiones ſint reſtringendæ. infr. eod. ſtatutum, libr. 6. nec deficiant verba, vt prædixi, nec cauſa, cum ſubſit idem fauor eccleſiarum, & eſſe poſſet eadem & maior loci diſtantia. & vides, quod concludit hæc ratio contra Italicos, & contra opinionem Hoſtien. Guil. & Gar. cum ipſi non ſint vltra, ſed intra Italiam. ſępe ante factum aliquid conſulimus, cõtrarium cuius poſt factum tenemus. facit ĵ. de iureiu. verum, & quod dicam de Iudęis. ſignificauit, ſuper 1. gloſ. [Et in fi.] de hoc ĵ. de reſti. in integ. tum ex literis, in gloſſ.

i penultima. ¶ In gloſſ. vltim. [ibi in nomine[i] domini] & in caſu. inf. eod. indemnitatibus. §. ſi vero, & §. cęte-

K rum.[k] [& ibi, Sed videtur contra] ſecundum Ioan. & Vincen. Idem Hoſtien. [& ibi, diſpenſatiue] ſcilicet cõtra iura, quæ nolunt ante confirmationem adminiſtrari, & hoc ſoluit contraria, vt ĵ. de reg. iur. cum concor. lib. 6. (& ibi, ſed contrarium verum eſt] ſecundum Io. & Vin. Idem Godfr. Innoc. Compo. & Hoſtien. nec obſtat ſ. eo. qualiter, quæ loquitur de illo, qui adminiſtrare non poterat, ſecundum Vin. qui dicebat, quod quicquid licet ei facere, vel adminiſtrare, perpetuum eſt. ĵ. de officio. leg. cap. fi. & per hoc ſit ſolutum, quod de acceſſorio dicebatur, capitula etiam prius allegata loquuntur de intruſis, vel non confirmatis, vel ab eccleſia damnatis [& ibi, ſed vtilia] facit C. de procura. non eo minus [Et in fine] Idem not. de ſciſma. ca. 1. in

28 vltima gloſſ. dicebat † Hoſtien. quod ſi cum eadem pſona facti fuiſſent iſti diuerſi contractus, fieret hinc inde compenſatio, arg. ff. de mi. quod ſi minor. §. reſtitutio, & l. etiam. §. ex cauſa. C. de repu. l. vna. ff. de condi. inde. nam hoc natura, ne claudicet iudicium, de ex-

l cept. cum inter, nec eccleſia fraudem,[l] &c. ĵ. de donatio. per tuas. nec obſtat l. quod fauore, quia nil perdit eccleſia, licet nil lucretur, ad hoc. 54. diſt in. generalis: nec eſt par, eademq. ratio & c. C. de codicil. leg. fi. nec ob. ff. de eo, quod certo loco. l. 3. §. fin. nam ibi contrahens fuit in culpa, Item nec obſtat, ſi dicas, quod debet ſcire, quod electus non poteſt alienare, quia ignorantia iuris non nocet repetentibus ſuum. ff. de iuris & facti ignoran. leg. iuris. ſi vero ſciebat ius, videatur deceptus a ſe ipſo, & hoc caſu poſſet locus eſſe opin. gloſſ. ſecundum eum, puto dictum gl. verum, & in diuerſis contractibus habitis cum diuerſis, & in diuerſis habitis cum vno ſolo. vbi vero vnicus contractus ha-

m bitus eſſet cum vno,[m] tũc puto veram opi. Hoſ. Scias, q Inn. poſuit hic magnã gl. de qua non curaui t Hoſtie. remittẽs ad no. de ſciſmati. ca. 1. ſecundum Compoſt.

aliqua

aliqua de ipſa tractauit. & dicunt, quod omnia, quæ facit electus, cui defertur adminiſtratio a iure, vt hic, & in concor. quas dedi in prin. gl. vel per ſuperioris confirmationem, valent, etiam ſi canonica non fuit electio, & etiam ſi ſimoniacus fuiſſet in ordine, vel beneficio. habuit. n. per cōfirmationem ius adminiſtrandi. ſ. e. tranſmiſſam, & c. qualiter, vnde, licet poſtea remoueatur, auctoritate & tuitione cōfirmationis valent, q̄ geſſit. ar. ff. qđ cū falſo tutore. l. 1. §. pe. ff. de mino. ait p̄tor. §. permittitur, quibus modis vſufr. amit. l. 2. §. 1. & ↄtria loquantur in his, quæ geſta confirmatio non tuetur. hæc vera, q̄diu toleratur, 8. q. 4. nōne, vel niſi ſententia, vel inhibitio data eſſet ↄ eum. ĩ. de dolo, veritatis, vel niſi aliter eſſet notorium illum ſuſpēſum. ĩ. de re iudi. ad probandum. 32. di. §. verum, vel niſi ſit intruſus, vt quia ſua, vel potētum auct. occupauit eccleſiam, cuius facta non valent, niſi ſicut extranei. 16. q. 7. ſi quis. nec liberātur eis ſoluētes. ff. de condi. indebiti, ſi vrbana.[n] & qđ dixi de cōfirmato per ſuperiorē, intelligit Cōp. de ſimplici ſuperiore, nō de eo, qui ſimpliciter ſuperior nō eſt, licet ſit in caſibus certis, vt metropo. ad ſubditos ſuffraganei. vnde dicit obtinuiſſe in Abbate Reoman. Lingon. diœc. q̄ caſſata prouiſione de ipſo facta per metrop. quia prouidere nō poterat, obligationes & geſta per illū nō valuerunt. Quod dictū eſt de cōfirmatione, putat Cōp. verū in prouiſione, & inſtitutione, quæ vim habet confirmationis, de

29 hoc ſ. eo. cū inter canonicos. ex his † pateat, q̄ prælatus agēs noīe eccleſiæ non repellitur per has exceptiones. Tu nō intraſti per oſtium canonicæ electionis. Tu es hereticus. Tu es ſimoniacus, pater tuus fuit immediatus prælatus eccleſiæ, cuius nomine agis, vel ſimiles. Cōfirmatio. n. oīa tuetur. vt dixi. non obſtat ſecundum Inn. q̄ de crimine excipitur ↄ teſtem toleratum, de teſti. ſuper eo. nam licet teſtificari ſit publicum officium. ff. de teſti. l. 1. ff. quēadmodū teſta. aperiā. l. ſi qs, & dixi ſup. eo. illa, in prin. tñ teſtis illud nō reddit rōne publici officii, qđ habeat, vel cum reddere teſtimoniū nō cōtineatur ſub confirmatione, in eo nō tuebitur illū p̄tor, quin ↄ ipſum excipiatur. & idē dicit ipſe Inn. de accu. 3. q. 5. accuſatores. 2. qu. 7. quærendum. de excōicatione tñ ſecundum Inn. & Comp. ↄ prælatum excipi poteſt, licet quidam dicant de excōicatione excipi poſſe ↄ partē, ↄ ſuperiorem nō, niſi ſit notoria. Nam & non notoria ↄ ſuperiores ordinarios, & delegatos eſt admittēda pp cōionis periculum. de except. exceptionē, de of. deleg. prudētiam. & dicit ſic obtinuiſſe. & coram quo probetur hæc exceptio, ſatis ſcripſi, de excep. pia, li. 6. ſuper ver. iudex. pōt ēt ſm Cōp. excipi, q̄ nō ſit cōfirmatus. ſed non p hæc verba negatiua, de cā poſ. cum eccleſia, ſed per expreſſionē alicuius facti, p quod appareat eū nō rite confirmatum, vt ſi per potentiam Federici, vel parentum, vel laicorum dicatur intruſus. & ſi dicas per hoc non probabitur non confirmatus, quia potuit intrudi, & demum confirmari. rñ. q̄ per illam transfertur in eum onus probandi, q̄ ſit rite ↄfirmatus, vt eccleſia. bē. c. vno. ad quod aliter non teneretur, ex quo adminiſtraſſet ſciente & patiente ſuperiore,[o] ad quem ſpectat confirmatio. C. de ſeruitu. l. 2. Ex illa enim pacientia titulum habet præſumptū, ex quo releuatur ab onere probandi, niſi probetur ali-

30 quid contra ipſum. Quærit † Compo. de epiſcopo Armeniæ, qui petit noīe eccleſiæ ſuæ. C. a me in curia. Ego nego illum epm illius eccleſiæ, an teneatur ante litem conteſtatam probare ſe Epiſcopum, vel ſaltem in poſſeſſione epiſcopatus. & tenet finaliter, q̄ ſi negatur eum eſſe in poſſeſſione, & pro epiſcopo haberi, tunc habet hoc probare, & gloſſam eius in hoc uide ad litterā in Spe. de act. re. §. 1. c. ver. item contra prælatum, & verſic. ſeq.

ADDITIONES.

a ¶ Ita. Si tantummodo ſit ibi legatus apoſtolicæ ſedis, nō poſſet ſine licentia, & confirmatione legitima, vt in c. cum venerabilis, de conſue. ibi vide gl. & ſcripta per me. Archid.

b Renunciari. vide Bart. & docto. in l. ius publicum. ff. de pac. vide Alex. conſil. 12. vlt. col. ſecundo libro, & conſil. 43. 5. col. ad fin. quarto libro.

c Pœna. ad hoc l. 2. ff. ad Turp. & ibi Bart. & per Io. And. poſt Inn. in c. qualiter, el ſecundo, de accuſ. & vide ſ. eo. quia propter per ipſum in gl. quando electio, & vide hic gl. ſuper ver. careat.

d Iudicijs. vide omninò regulam, quam ponit Feder. de Senis in conſ. relato per d. Iaſ. May. in l. ſi quis ex argētarijs. §. ſi. pen. col. ff. de eden. vbi aliqua etiam pulchre allegat ad iſta.

e Diſpenſatio. vide eundē Io. And. in c. 1. de fil. presbyt. in ſexto.

f Graccus. Circa iſtam l. Graccus. vide multa ſcripta per reuerēdum patrem d. Andream Pomum in c. cognoſcentes, ſ. de conſtit. in recollectis ſuis.

g Coniunct. vide ſubtiliter per d. Barth. Socinū in l. ſi is, qui ducēta. §. vtrū, in repe. illius. § ff. de re. dub. vbi multa ad hoc allegat.

h Stetur. vide tamen multa pulchra aggregata per d. Iaſo. May. in l. rem non nouam. C. de iudi.

i Nomine. In hac gl. ibi, ſed ſecundum &c. ibi, vel quaſi poſſe. no. hāc gl. pro materia l. Barbarius, ff. de off. præ. & not. in cap. conſultationibus, de iure patr. quia ibi ſolus communis error in poteſtate alicuius non transferat quaſi poſſeſ. illius poteſtatis, niſi alius actus intercedat. no. ergo aduocatus articulans, ſi vult cōcludere præſentationa eſſe validā, quia non ſufficit concludere, talis credebatur, habebatur & reputabatur vt patronus, vel vt iudex, & de ſimilibus, niſi cum hoc concludat, & ante concludat, q̄ erat in poſſeſſione illius iur. hoc probat optimè tex. in c. cum conſultationibus, alleg. Archid.

k Cæterum. Et in imperatore, vt no. gl. ſ. inf. eo c. auaritiæ, lib. 6.

l Fraudem. Vide multa ad hoc, q̄ eccleſia non debet adhibere fraudem in contractibus ſuis, aggregata pulchre per d. Iaſ. in l. quoties. C. de rei vendi. in illo puncto, annquid diſpoſitio illius l. vendicet ſibi locum in eccleſia.

m Vno. Contra hoc, quòd in illo caſu ſit vera opi. gl. facit l. etiam prælleg. & l. obligari, in prin. ff. de auct. tut. & ibi vide Bart. ad idem inſti. de auct. tut. §. pe.

n Vrbana. ibi vide Bart. circa iſtam materiam; quia illa eſt no. lex ad materiam iſtam. & vide ad materiam l. Barbarius, & ibi Bar. ff. de off. prætor. & Sal. in l. 1. C. de teſta. & vide bo. gl. in l. iuſiurand. quod ex conuentione. § pup. ff. de iureiu.

o Superiore. Vide Io. And. in c. illud, de præſum. & in c. aq. innotuit. de eo, qui fur. ordi. rece. & in c. in literis. inf. de reſti. expo.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ neceſſariæ, quas facit capitulum, in proſequenda electione prælati, de bonis prælaturæ reddentur. idē in electionibus, & an & quando contrahenda ab alijs de patriarchatu, ſeu diœceſi, vel capitulo, ibid. de quibus impenſis loquatur hoc capitulum. nu. 11. & de alijs expenſis vide nu. 10. aliorum prælatorum. num. 4.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Electionem proſequitur ſolum capitulum eccleſiæ vacantis.*

5 *Bona dignitatum occupantium pœna, & a quibus vacatione durante cuſtodienda, & num. 6.*

6 *Inuentarium bonorum eccleſiæ vacantis tenetur conficere capitulum, & alij bonorum adminiſtratores, num. 7.*

8 *Ius ſibi dicere quibus caſibus liceat, remiſſ.*

9 *Epilogus, Suffragium, Ratio vbi eadem & idem ius nu. 10.*

11 *Expenſæ quæ admittātur, ver. has duas, & §. 1. & num. 1.*
Ius ſibi dicens per inuaſionem rerum, amittit ius earum.

CAP. XLV.

1 VT præteritæ. Caſus. † Expenſæ neceſſariæ, quas facit capitulū pro proſequenda electione præ-

2 lati, de bonis prælaturæ reddentur. Et ponit † primo dictum, quod ſecundo determinat, ibi, dummodò [Statuimus] propter hunc verſic. poſita fuit olim ſub titulo, de conſtit. [Quia capitulum] not. ſm Innocē. &

3 Compoſt. q̄ licet collegium eligentium conſtituatur de pluribus eccleſijs. ſolū capitulum eccleſiæ vacantis electionē proſequitur. Nam licet in electione patriarchæ Cōſtantinopo. clerici aliarū eccleſiarū deberent

intereſſe.ẜ.eo.ſcriptum: proſecutio tñ electionis,& ius
percipiendi expenſas ſoli patriarchali capitulo cópe-
tit[negocio]fortè in vacatione, de qua ŝ.e.ſcriptũ[Fe-
cerint]ſ.quouſque fuerit electio confirmata ſup.c.tráſ-
miſſam,& confirmatio præſentata,arg.ĵ.de app.ſuper
4 eo.2. Hoſt.[Patriarchatus]non credas hoc ſpeciale in
electionibus patriarcharum : quia idem in electionib.
aliorum prælatorum, cum eadem ſit ratio ſecundum
Hoſt.de cóſangui.& affi.tua. C.de lib.præte.l.1.& ex-
ponit hoc verbum Goff.i. ſpectãtibus ad cameram fu-
turi patriarchæ. Dicit Hoſtié.per hanc literam,& per
ver.totaliter, quod poteſt exponi.i.communiter, po-
tius innui,ꝙ ab omnibus de patriarchatu contribuen-
dum ſit; de præſum.mandata.nam & pro neceſſitate
ſuperueniente petitur charitatiuum ſubſidium, alias
auxilium,de cenſibus,cum apoſtolus.§.inhibemus.Ca
uendum eſt tamen, ne pauperes compellantur nec di-
uites inequaliter aggrauentur. ĵ.de céſibus,licet,& c.
procurationes.§.1.de offi.ord.conquerente : & eſt ra-
tio, quia quod omnes tangit, &c.de reg.iur.quod om-
nes,lib.6. ſed omnium intereſt bonum habere prælatũ
61.diſt.miramur,& 6.q.1.ex merito.ergo ab omnibus
contribuendum. Dicit ipſe Hoſt.ꝙ ſeruabitur conſue-
tudo,ſi apparet:quia legem interpretatur, ſupra de có
ſuet.dilectus. Si non apparet,ſatisfaciat menſa, cuius
principaliter intereſt, niſi graues ſint expenſæ.quo eñ
caſu dicit faciendam contributionem, quæ potiſſimè
tanget canonicos,de præſcrip.cum non liceat,& c.ac-
cedentes,de teſtam.requiſiſti,de ſtatu mona.in ſingu-
lis,de his,quæ fiunt a prælatis,nouit, & c.fi.[Fiant]nó
factæ ſecundum Pe. & Abb.per quod dicit Compoſte.
ꝙ capitulum has expenſas fiendas etiam ſede vacãte
recipere poterit[Reddãtur]iam factæ[non occupent]
5 contra occupantes bona dignitatum vacantium pro-
dita eſt pęna. ĵ.e.quia ſępe.de of.ord.pręſenti,lib.6.cu
ſtodientur autem hæc bona per ęconomum.i.præpo-
ſitum,ſi ſit in eccleſia:aliter ſi nó ſit ibi, vel non ſit ido-
neus prouidebit capitulum, & ipſo deficiente metro-
politanus.12.q.2.non liceat alicui. poſſet etiam cóſue
tudo dare poteſtatem huius cuſtodiæ clericis, non ta-
men laicis.12.q.2.de laicis.ad hoc inf.eo.generali, li.
6.vide quod dicam, vt eccleſia.beneficia,c. vno.in gl.
hæc vult.nec eſt omittendum ſecundum Hoſt.ꝙ capi-
6 tulum † tenetur facere inuentarium in præſentia epi-
ſcopi morientis, vel cedentis, vel depoſiti, præſentibus
ęconomo,& canonicis.12.q.2.caritatem.& ſi mortuus
iam eſt, faciant illud publice de omnibus, de minimo
vſque ad maximum; & qui exinde ſubtraxerit, tenetur
a furti.[a] 12.q.1. ſicubi.imo videtur infamis, ſicut tutor,
niſi fecerit, & iurabitur contra eum in litem. ff.de ad-
7 mi.tuto.tutor,qui.C.de arbi.l.fi.tenentur † etiam mul
b ti alij adminiſtratores ad tale inuentarium [b] facien-
dum,de quibus vide in Spe.de inſtr.edi.§.fi.per totũ,
& in clemen.de relig.do.quia contingit, ver.illi etiam
8 [Vel vſurpent]aliquos † caſus, in quibus licet alicui ius
c ſibi dicere,[c] not.hic Pe.quos vide plenius in Specu.de
9 actore.§.1.dic, ver.item ꝙ vult. ¶ Prima † gl.reſpon.
per triplicem quæſtionem. ſ.quid de expenſis in ele-
ctionibus infirmorum prælatorum.ſecundo quales ex-
penſæ debeantur.& dicit, ꝙ neceſſariæ, moderatæ, &
quæ probabiliter expedire credebantur. Tertiò quid
ſi duo ſint electi;ponit opinionem, & ſoluit. ¶ Secun-
da gl.reſpon.per quæſtionem,quid ſi pro ſuis negocijs
10 iuiſſent. ¶ In † 1.gl.ibi.l.vltima.de confirmatio.vti-
li.cum dilecta,ſuper 3.gl. [& ibi, Precibus]ex quo per
immenſas donationes pater exinaniuit patrimoniũ,
eadẽ eſt ratio, decedat teſtatus, vel inteſtatus[& ibi.
l.1.]ſi teſtator filijs inſtitutis filiam exhæredauit, ab
omni gradu eam exhæredaſſe videtur,cum ea ſit ratio
in ſecũdo,quæ in primo.[& ibi. §.vlt.& l.ſe.]has duas
& ſequentem ſi ſeruos, vide de foro compe. dilecti, ſu-
per vlt.gl.[& ibi, Impenſæ]vide de eo,qui mit.in poſ.
c.3.in gl.fi. [& ibi Pomponius] vide ŝ.e. ꝙ ſicut, ſuper
gl.ſic patet[& ibi, Sed an vltra]vide de eo, qui mit.in
poſ.c.3.in gl.pen. ¶ In gl.2. [ibi ex parte, in princ.] ſi
hæres inſtitutus ex parte, caſum cohæredibus commu-
nem ſuſcepit, & obtinuit, ſi amplius erogauit, quia co-
hæredum cauſam defendit, habebitur ratio ſumptuũ
per exceptionem & actionem [& ibi, Si communes] ſi
pro ædibus tibi & mihi communibus caui vicino de
damno infecto,mihi teneris negociorũ geſtorum,non
cói diuidundo: quia ſolam partem in cauſa defendere
pót. ¶ In gl.vltima[ibi, extat]vide de iureiur.ad no-
ſtram.1.ſuper vl.gl.[& ibi, Creditores]idem quod pro
xi.ſ.ꝙ creditores, qui auctoritate ſua inuadunt rem de
11 bitoris,cadunt a credito.¶ In † gl.1.[ibi, vel aliter]pu
ta mittendo pro conſenſu electi ſm Phil.Innoc. Hoſti.
& Compo.Vin. dicit hoc capitulum loqui de expenſis
factis in illis actibus electionis, ad quos capitulum nõ 3
tenetur nec facit illas ſuam vtilitatem, vel nego-
cium proſequendo. vnde dicit capitulum non repete-
re expenſas, quas fecit in citando abſentes, vel in ipſa
electione facienda, puta in conſiliarijs, vel notarijs.te-
nebantur enim eligere, alias ius deuoluebatur ad ſupe
riorem. ẜ.eodem, ne pro defectu, ſicut nec metropolitã
no darentur, ſi quas facit circa prouiſionem, quam fa-
cit ex iure deuoluto. allegat. ff.de operis libertorum,
ꝙ niſi,& quia beneficia ad hoc ſunt conſtituta, de vita
& hone. cle.cum ab omni.ſm hoc ergo nec haberent
expenſas factas pro habendo conſenſu, cum illum re-
quirere teneatur:aliter incurrunt pęnam, inf.eo.cupiẽ
tes.§.cæterum. Sed Comp.placet, ꝙ omnes expenſæ,
ſiue factæ ſint pro facienda electione, ſiue pro iam fa-
cta proſequenda, debeantur per hanc literã q̃ genera-
d liter loquitur.[d] & dicit, ꝙ papa conſultus viſus fuit ſic
ſentire. nam ad aliqua quis tenetur, quæ ſuis expenſis
non facit, vt in viſitatione, de præſcriptio.cum ex offi-
cij.in conſecratione, de ſimonia, cum ſit.ſed Vinc.di-
cit illa ſpecialia[Et in fi.]de hoc inf.eo.cupientes, lib.
6.in vlt.gl. per quam decido hic not. per modernos.
¶ In gl.vlt.[in fi.]& illud ſibi computant in expenſis,
de accu.c.pe.in fine.Ioannes Andreæ.

ADDITIONES.

a ¶ Furti.contra, quia rei vacantis nó fit furtũ. l.hæreditariæ.ff.de fur.vide Io.And.in c.cũ ſuper, in princ.inf de cauſa poſſ.& pro. poſt Innoc.& inf.eo.dudum, in gl.ſimile,& ſuper illa.
b Inuentarium.vide tex.in l.tutor, qui repertorium, & ibi Bart. ff.de admi.tuto.
c Dicere.vide pulchrè per Old.in conſ.156. vide etiam Panor.in c.nouit, in ver.eo quòd ŝ.aux.inf de iudi.
d Loquitur. Qua actione has petant expenſas, vide hic doc.& gl. inf.alleg.& de procuratore, vel negociorum geſtore, quomodo conſequantur expenſas, vide Bart.in l.iã tamen. § in hac ff.ſud. ſol.& per moder.in l.1.& l.aduerſus C.man.& vide Old. ad materiam iſtius in ſuis conſilijs conſ.25. & vide de proc.c1.cum pro cauſa,& quod ibi no.

SVMMARIVM.

1 *Electio poſt collationem ex interuallo celebrata non valet.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Cedere, ſeu renunciare archiepiſcopatum nemo abſque permiſſione papæ.*
4 *Collatio fieri debet etiam quando fit electio concorditer, & qua.*
5 *Electio hic quare caſſata.*
6 *Verbum reſoluitur in alia ex ſubiecta materia.*
7 *Epilogus, Suffragium, Inſtantem petitionem quę deſiderant.*
9 *Supplementum gloſſ.*
In morum correctione prælatus importunè debet inſtare.
10 *Electio poſt quæ facienda.*
11 *Iuſtus & ſufficiens quis eligendus.*

CAP.

CAPVT XLVI.

1 Cum poſt petitam. Caſus. † Electio poſt collationem ex
2 interuallo celebrata non valet. Et † primo narrat factum electionis, quam ſecundo caſſat, ibi, quia tandẽ
3 [Obtentam] a † nobis, quia nec alius eam dare potuiſſet ſ. titul. 1. per totum [Ceſſionem] ponit ergo modũ vacationis concor. ſ. de renun. poſt translationem, in prin. [Sicut decuit] ſ. e. nih. 1 eſt [Et collationis] ergo
4 † quãdo fit electio in concordia, fieri debet collatio, quia concilium ſ. eo. quia propter. videtur hoc velle, vt ibi dixi ſuper ver. omnes, & non erit collatio de numero ad numerum &c. ſed erit, quomodo omnes concordauerunt in illum, & de ſcientia, merito, & qualitatibus electi, & de zelo eligentium placebat Compoſt. quod defendi poſſit electio, vbi non fit collatio zeli, & meriti, ex quo concors eſt, & quod hic factum narra-
a tur, quod non videtur, vt in concilio [a] dixi [Protractã] contra ſ. eodem, publicato, vbi de hoc in fine vltimæ
5 gl. dicunt Goff. Inn. Comp. & Abb. quod hæc † electio caſſata fuit: quia ante publicationem ſcrutinii conſenſum præſtitit nominatim, non ex eo, quod protracta, vt in decr. publicato. nec ex eo, quod requiſitus fuerit ipſius cõſenſus, quia poteſt verba dicere, per quæ pateat ſua voluntas, vt vitetur eccleſię vacatio. Hoc vltimum fateor. ſed ꝙ ex conſenſu prius præſtito fuerit hic caſſata electio, videtur falſum per literam dumtaxat, quæ videtur excludere omne vitiũ electi. ex conſenſu prius tamen præſtito non eſt dubium in electo ambitionem notari. puto igitur, quod vera caſſationis cauſa fuerit protractio electionis poſt collationem. Dabant autẽ hic Petrus, & Abbas tale conſilium, quod quando poſt publicationem, & collationem de facto protracta eſt electio, quod ſi faues electioni, procures eam non fieri, vt poſtea fiat ſine vitio, ſuperiore cogente. Si vero non faues procura. quod fiat ſecundum eos [Dumtaxat] ergo non fuit vitium electi, vt prædixi. ſecundum hoc igitur poterit iterum eligi. ſ. eodem, ſuper eo [Caſ-
6 ſauimus] id eſt caſſam † nunciauimus. de hoc dixi in concilio, quia propter, ſuper verſi. non valeat, vbi Ho-
7 ſtien. hanc decre. allegat pro ſe. ¶ Prima † gl. circa inſtantiam ponit quattuor ſimilia. ¶ Secunda gloſſa obiicit, & ſoluit. ¶ Tertia glo. quærit, an requiſitio ſuffi-
8 ciat ad caſſationem, & ſoluit. ¶ In † prima gl. [ibi, leg. vna] inſtanter & ſæpius petuntur dimiſſoriæ. inſtantiã enim repetentis dimiſſorias, conſtitutiones deſiderãt. ¶ In gloſſa ſecunda [ibi, ſciendum] vide de officio delegat. prudentiam. ſuper glo. ſecunda [& ibi, hæredes palam] vide in c. quia propter, ſuper glo. id eſt incontinenti. ¶ In gloſſa tertia [ibi, Si quenquam] vide ſup.
9 eodem per inquiſitionem, ſuper. 4. glo. ¶ In † gloſſ. prima [ibi, Importunè] Item in morum correctione prælatus importune debet inſtare. 43. diſt. ſit rector, in fine, Goffr. ¶ In gloſſa ſecunda [ibi, di. 7. cap. 1.] & quia licet concilium, quia propter. dicat, quod poſt ſcruti-
b nium [b] mox fiat publicatio, † non dicit, quod poſt pu-
10 blicationem, & collationem mox fiat electio, ſed dicit, is collatione habita eligatur; Goffr. dixit Philipp. quod illud, mox, in collatione & electione debet intelligi repetitum, quia quæ in præfatio. nibus &c. ff. de verbo. oblig. ititio. l. Titia. Si tamen interponatur mora naturalis, & compendioſa, non obeſt. C. de teſtamentis,
c cum antiquitas. modicum [c] enim interuallum non impedit, quod magis intellectu, quam elocutione poterit exprimi. ff. de ſolutio. l. ratum. ff. rem ratam haberi, quo enim. §. Iulia. vnde dicit Hoſtien. quod magis ſuadet ratio poſt ſcrutinium publicatum, & factam collocationem ſtatim fieri electionem, quam poſt ſcrutinium ſtatim fieri publicationem. Ex multitudine enim ſcrutatorum poſſet congrua cauſa ſubeſſe tractandi publicationem, ſed non occurreret iuſta cauſa poſt collationem tractandi electionem. Dicit tamẽ, quod ſi poſt collationem diceretur miſſa de Sancto ſpiritu, vel tractaretur concordia, dummodo non diuertatur ad extraneos actus, non vitiabitur electio. ¶ In gloſſa. [ſed nunquid ibi, Non videtur] Idem Vincen. Iaco. Philippus, Goffr. & moderni [Et in fi.] habuit gloſſa hęc ab Innocenti. quia finis iſte fuit additio.
11 hoc dicebat Hoſti. corrigendum; quia † inuitus & fugiens eſt quærendus; conſentiens & ambiens reprobãdus per iura prꝶallegata. 1. quæſtio. 6. ſicut is. C. de epiſcopis & clericis, ſi quenquam. 8. quæſtion. prima, in ſcriptis, & cap. ſciendum, & c. qui epiſcopatum. vnde Hieronymus de Nepotiano in ſuo epitaphio. Eo dignior erat ſacerdotio, quo ſe clamabat indignum, & negando merebatur. quod eſſe nolebat. Puto, ꝙ Innocenti. & gloſſa ſic intellexerunt, quando ante electionem eligentes diſcernunt per vera indicia quod ille, de quo eligẽdo tractabant præciſe, et nullo modo vult epiſcopari; non impediant ſe & eccleſiam ſuam eligendo illum.

ADDITIONES.

a Concilio. In gl. ſuper ver. omnes, & uide Io. And. inf. eo in gene ß. in gl. no. ſecundum Inno.
b Scrutinium. Vide Io. And. in c. quia propter, ſuper gl. idem eſt.
c Modicum de modico interuallo uide late ſcripta per modẽ. per illum tex. in l. 1. ff. de uer. ob. in §. qui præſens.

SVMMARIVM.

1 *Monacus vnius monaſterii factus abbas alterius monaſterij non habet vocem in electione abbatis monaſterij prioris niſi concedatur, nu. 4. & 5.*
2 *Diuiſio decretal s.*
3 *Epilogus, Suffragium, Supplementum gloſſarum.*
5 *Vox monaco tanquam monaco poteſt concedi in alieno monaſterio, & an alijs poſſit in non ſuis eccleſiis.*

CAPVT XLVII.

1 Conſtitutis. Caſus. † Monacus vnius monaſterii alterius monaſterii factus Abbas, in electione Abbatis prioris monaſterii vocem non habet, etiam ſi tale ius ab Abbate, & Monacis prioris mo-
2 naſterii ſibi fuerit ſeruatum: Et prima † pars deciſa ponit petitionem actorum. Secunda expreſſionem cauſę. Tertia ſententiam contra actores propter cauſam ineptam [Procuratores] Goffr. exponebat. i. ſyndici, vel actores. ſecundum cano. de nominibus non curamus, de hoc de procu. pertitio [Iuſſi] alias niſi, alias
a viſi; prima melior. [a] [Monaſterii] quod erat immediate ſubiectum Romanæ eccleſiæ. & ideo non potuerunt in eius præiudicium hoc monaſterium tali ſubiicere ſeruituti, ſecundum Goffr. vel ſecundum eum, conceſſio, ꝙ habeant vocẽ in capitulo, non eſt extẽdenda ad electionem, quia odia reſtringi & c. de regulis iur. odia, libro 6. Neutrum horum placet Hoſtien. quia nec eſt ſeruitus, per quam præiudicetur papæ, nec eſt odioſum, imo fauorabile, quod religioſi interſint electioni etiam extranei. Fuit ergo vera ratio ſecundum eum, quam ponam ſuper prima gloſſ. & remittit etiam ad ſumm. de præſcriptio. ſub rubrica de præſcriptio.

rerum immobilium. §. quæ exigantur, ſub §. quartum,
3 verſ. circa hanc materiam, & verſic. ſeq. ¶ Prima † gl.
obijcit, & ſoluit. ¶ In prima gl. [ibi, cogi] vide de pro-
cura. ex inſinuatione, ſuper gl. fi. [& ibi. l. fina.] hāc &
duas ſequentes vide de iudi. dilecti, ſuper glo. 1. ¶ In
vlt. gl. [ibi, & an eadem] vide de libel. oblatio. c. 2. in
4 1. gl. ¶ In † gl. 1. [ibi, nomine eccleſiarū] dicit Compo.
ꝙ potuiſſent Abb. & cōuentus Fiſcancun. abbatibus,
illorum moñ hoc ius concedere, de conſenſu tamē diœ
ceſani, ſine quo nil poſſunt alienare. 12. q. 2. Abbatib.
5 [& ibi, Sed nomine ſuo] dicit Hoſt. quòd † bene po-
tuit vox ſua tantum valere, quantum alterius monaci:
quia ibi ſalus, vbi multa conſilia, prouer. 24. c. & quod
a pluribus quæritur & c. de offic. delegat. prudentiam.
& religioſi ſolent ad electiones vocari, vt no. ſup. cod.
ne pro defectu, ad finem: & tantum debet valere tale
b pactum, vel talis conceſſio, quantum conſuetudo,[b] ſe-
cundum quam extranei a collegio multoties vocem
habent ī. capit. tertio, de poſtulatio. bonæ. dicit ergo
hoc ideo non voluiſſe; quia per id agebatur, quod ab-
bates iſti remanerent fratres, & monaci prioris mona
ſterij. Fatetur aliquos dicere, quòd licet tale ius vo-
cis poſſit concedi ſecularibus canonicis. ſupra cod.
ſcriptum, & c. cum Vintonieñ. ī. c. 3. non tamen mona
cis, vel clericis alterius profeſſionis. ſup. co. officij, de
relig. do. c. finali, de laicis non eſt dubium ī. e. ſacro-
ſancta. de cōſtit. c. ſecundo. & ſi dicas in tribus primis
iuribus poteſtatem datā eccleſiijs, nō perſonis, reſpō.
Innoc. quòd perſonis videtur ſpecialiter conceſſum in
c. cum Vintonieñ. alleg. etiam 23. diſt. in nomine do-
mini. puto dictum Hoſt. verum quo ad hoc, vt mona-
ſterio vacāte poſſint monaci vni monaco communica
re ius eligendi, & vocem pro illo actu ſm ea, quæ nota.
ſup. eodem, cum Vintonieñ. in gloſſ. fi. Sed quod extra
neo monaco ſuo nomine poſſint hoc ius vocis conce-
dere in poſterum, nō credo. vnde dicebat hic Compo.
quòd vacante eccleſia poterat hoc ius concedi. ſed ſi
nō vacat, non valet conceſsio facta etiam ſeculari cle
rico ſuo proprio nomine, nō nomine eccleſiæ. alleg. de
cōceſ. præbēda, ex tenore & ca. finali, ne aperiatur via
conceſsioni, ſeu prouiſioni beneficij non vacantis per
prædicta iura. dicit tamē, quòd alij cōtra [& ibi, cau-
ſam] ad hoc ī. de libel. obla. c. fi. ¶ In gl. vlt. [ibi, multi
monaci] experieris, quòd ſępiſsimè monaci vocati ad
alia loca te cōſulent ſuper hoc caſu [& ibi. §. fi.] de præ-
ben. cum ſingula, lib. 6. [& ibi, Audiri] & quòd ibi di-
cit textus perpetuum ſilentium intelligere quò ad
prædictam cauſam expreſſam, ſecundum Hoſt.

ADDITIONES.

a Melior. Iſti coguntur hic in petitione titulum allegare, quia ius
commune, illis contradicit, ad hoc de præſcrip. capit. 1. lib. 6. &
not. hic Innoc.

b Conſuetudo. Vide gl. in rubr. C. de decr. decu.

SVMMARIVM.

1 *Electio fieri debet verbo, & de illo, in quem maior pars non reſpectu aliorum tantum, ſed etiam capituli, & num. 2.*
Diuiſio.
2 *Singularis electio habet locum in præſentationibus patronorum.*
Singularis ſententia an valeat, ſi multi ſint iudices, remiſ. ver. quid de iudici.
3 *Inuitus qui elegitur per deportationem, ſtatim fugiat dimiſſus.*
Electione priuati non dicuntur in formam peccantes, ſed priuandi, ver. quia peccantes.
4 *Epilogus, Suffragium, & Supplementum gloſſ. num. 5.*
In poſſeſſorio obtinet, qui litis cont. tempore poſſidet, ver. licet pro.
6 *Quandoque verbum plus, quam factum interdum æquale, & contra.*

CAPVT XLVIII.

1 Eccleſia veſtra. Electio. † debet fieri
verbo, & de illo, in
quem conſenſerit ma
ior pars, non reſpectu aliorum tantum, ſed etiam reſpe
ctu capituli. dicebat Hoſt. propoſitio, examinatio. & ſē
tentia [Diuiſis] pone, quod duodecim canonici eſſent:
quinque nominauerint Th. quatuor cancel. tres, alios
tres [Singulares] talis ſingularis electio non valeret. ī.
2 eodem, in geneſi [Capituli] non † habet locum in præ
ſentationibus patronorum, vbi ſufficit maior nume-
rus reſpectu aliorum. ī. de iure patronatus, quoniam.
rat. o ſecundum Vincentium, & Compoſt. Idem Egi-
dius, quia patroni non conſentiunt hoc caſu vt capitu-
a lum, ſed vt ſingulares.[a] ¶ Quid de iudicibus, an ſuffi-
ciat, quod plures concordent reſpectu aliorum, vide in
Spec. de ſententiæ prolatione, §. iuxta, circa principiū,
vbi inuenies, quod not. Vincent. ī. in geneſi [Habitus]
imo & ſi tardus habitus, non valuiſſet, ſupra eodem,
cum poſt, Goffre. & intelligas hæc facta conſentiente
Thoma, per ea: quæ ibi dixi in ſimili caſu, ſecundum
Hoſt. [Deportationis] ad ſedem ſcilicet, vel thronum
epiſcopalem [Quam] ſcilicet deportationem [expedi-
ret] cum per hoc annulletur, vt eſt dictum [Deceret]
quia videretur nondum electus dignitatem appete-
re, & locum non debitum ſummopere occupare: imo
3 conſulendum † eſt tali, ſi inuitus portaretur, vt fit quan
doque, vt dixi ſup. c. qualiter, quod ſtatim dimiſſus fu
giat, & locum relinquat: ad hoc de ſponſalibus, ad id
quod, & de deſponſatione impuberum, ex literis, ſe-
cundum Hoſtien. [Vnde] i. quia Tho. non habuit maio
rem partem totius capituli, quia non fuit verbo ele-
ctus, & quia ſi poſt appel. conſentientium, ſed non eli-
gētium, quia ſi elegiſſent præualuiſſet ipſorum electio,
cum ex delicto conſentientium in Thom. ius eligendi
fuiſſet deuolutum ad iſtos. ſup. de poſtu. bonæ. & c. gra
tum, ſup. c. bonæ, 1. & ca. cum in cunctis, Goff. hoc non
eſt verum: quia peccantes in formam non ſunt priua-
ti, ſed priuandi. ſup. c. quia propter. ī. c. Cumana, in fi.
& c. quamquam, li. 6. vnde caſſata fuit his rationibus,
b quibus reliqua, vt in gl.[b] fi. [Cancellarium] de alijs ſin
gularibus non dicit, quia non proſequebantur. ¶ Pri-
4 ma † gl. obijcit, & ſoluit. ¶ Secunda gl. reſpon. per ob-
iectionem, quod ipſo facto poſſeſſio apprehenditur, &
appellatur. ¶ In gloſſ. 2. [ibi. §. ſi venditorem [vide in
5 c. ex literis, ſuper 3. gl. ¶ In † glo. 1. [ibi, menſibus] dic
illud verum reſpectu aduerſarij, qui minus, vel nullis
diebus poſſedit, non reſpectu anni, & ſic concor. Nam
etiam iſte Tho. dicitur habuiſſe maiorem partem re-
ſpectu aliorum, non capituli, Goffr. la. & hæc eſt ſuffi-
ciens ſolutio, licet pro diuerſitatis ratione dixerit hic
Hoſtiē. l. loqui in interdicto, vti poſſidetis, vel vtrobi,
in quo obtinet, qui poſſidet tempore lit. conteſt. & qui
in poſſeſſione potior eſt, licet in re ius non habeat. ī.
c de probat. licet,[c] inſtitut. de interdictis. §. vtrobi, hic
quæritur de iure electionis vel prælationis, in quo iure
nō iuſtificatur poſſeſsio, nec de ea quæritur, ſed de iu-
re, de præben. dilecto, de inſtitut. ca. 3. dicebat Innoc.
hic inducunt verba conſtitutionis, quia propter, quæ
volunt, ꝙ a maiori, et ſaniori parte capituli totius no-
minatus eligatur. ¶ In gloſſ. 2. [ibi, electionis] quia
requiritur verbalis electio, et concor. ī. de ap. ab eo, li.
d 6. & ī. c. de baptiſ. c... et pe. et ī. c. nullus, li. 6.[d] [et ibi,
6 Noſtrum] et ſic † quandoq; plus eſt verbum, vt hic quãdo
que æquale, vt probant hæc iura. quandoq; plus eſt fa-
ctum,

ctum, quam verbum, de foro compe. ſi diligenti, de vita & hone. cle. c. ſi. de cleri. non reſi. relatum, Hoſtien. ¶ In gl. 3. in fine. hic poterat appellari, ne ſine cõſenſu maioris & ſanioris partis fieret electio, ſupra c. audi tis. ¶ In gloſ. vltima [in fine] vel fuit forte alia cauſa, quam hic ſcriptam non habemus. Innocen.

ADDITIONES.

a Singulares. Facit, quod no. ſup. de cõſt. cum omnes, & vide Io. And. in c. quoniam, hic alleg. in gl. dic.

b Glo. Vide Ioan. And. ſup. eo. quia propter, in gl. quando electio.

c Licet. Ibi vide plenius per gl. & Ioan. And.

d Libro 6. Vide Ioan. And. ſup. eodem, tranſmiſſam. In glo. poſtquam in uer. no. & in Spe. de inſti. ſuper rub.

SVMMARIVM.

1 *In Abbatem non poteſt aſſumi non profeſſus, ſed canonicus regularis poteſt, nu. 4.*

2 *Decretalis cum cauſam, & cum ad noſtram. ſup. eodem, de quo loquantur.*

3 *Ad monaſteriorum adminiſtrationes non poſſunt aſſumi non profeſſi.*

5 *Amoti à dignitatibus compelluntur facere, ſi per annum geſtauerunt habitum.*

A correctione non appellatur.

22 *Suffragium, additio gloſſ. nu. 7.*

Diſcipulus quis eſſe prius, quàm magiſter, & à peritiori diſcendum.

CAPVT XLIX.

b **Cum in magiſtrum.** Caſus † Nõ pfeſſus in Abbatem 1 a aſſumi non poteſt, decre. ſ. eo. cum † cauſam, loquitur in promouendo, hic autem in promoto. illa. ſ. eo. cum ad noſtram, loquitur in eo, qui nõdum erat monacus, & ſic nil ſupfluum, ſm Abb. [Per te] loquitur epiſcopo, quod placet ex eo, quod ſequitur [Regularibus] in ſecularibus. n. poſſent tales aſſumi. j. de voto. per tuas, in fi. Ho. [Diœceſano] large ponitur, de hoc de offi. ordi. dilectus [Abbates] dicit hic Egy. q † ad tempora-
3 les adminiſtrationes monaſteriorum poſſunt aſſumi non profeſſi, cũ illi ſint quaſi caſtaldi, & idem dicit de laicis. hoc hodie correctum, quia etiam in talibus requiritur expſſa pfeſſio per ↄcil. Vien. de ſtatu regu. ne in agro. §. ſane, ad finẽ [nõ profeſſi] et tacite ſm Guil. Na. & Comp. tu dic hodie ↄ, vt ſ. eo. nullus, lib. 6. [Ca-
4 nonici] regulares. no. ſm † Boa. canonicum regularẽ eligi poſſe in Abbatem, & facit ad ea, quæ dixi ſ. eo. cũ monaſterium, ſup gl. 2. hodie dic, vt in cle. eod. tic.
5 cum rõni. [Amotionem] & † amoti a dignitatibus nihilominus compelluntur profeſſionem facere, ſi per annum geſtauerunt habitum. j. de regula. ex parte, Goſtr. [Appellationis impedimento] quia non appel-
6 latur a correctione, de offi. ord. licet, Hoſt. ¶ In † gl. 2. ibi [ſi euenie t] vide in c. indecorũ, ſuper 1. gl. [& ibi, Filium habeo] vide de pur. cano. quoties, ſuper glo. pen. ¶ In 3. gl. [ibi, generaliter] cuius verba habẽtur in c. p
7 tuas. j. alle. ¶ In † gl. 1. [in fi.] & qui remum tenere nõ didicit. ſm locum in tabernaculo non aſſumat 40. di. ante oĩa: & multo tpe diſce, q̃ poſtmodum doceas. 16. q. 1. ſic viue. & diſcere dẽs a peritiori. 37. diſt. relatum, Gof. ¶ In gl. vlti. in fin. & j. de poſtu. c. 1.

SVMMARIVM.

1 *Electio facta a non maiori parte capituli, & omiſſa collatione, non valet.*

Diuiſio.

2 *Proteſtatioque et quib. caſibus proſit in electione pręſertim, & duobus concurrentibus vt admittantur ad electionem, proteſtatio quæ à capitulo facienda, n. 3. & nu. 10. & 11. aduerſus tam proteſtari oportet, ne noceat, nu. 11.*

Tempus electionis inſpicitur, non cõfirmationis, vt quis dicatur poſſe ſuffragari, ver. verumtamen.

Poſſeſſor bonæ fidei habet commodum ſuffragij, nõ dominus, malæ verò fidei niſi in caſu, eod. ver. vſque ad ſeq. et nu. 4.

Concurrentes ad electionem faciendam non comparandi concurrentibus in alijs negocijs, & ratio, ver. nec ſunt.

4 *Suffragium præſtare poteſt in electione etiã qui non poſſidet, & quando.*

5 *Scrutatores dare aliud eſt, & eligere aliud.*

6 *Conſuetudinis verbum ſimpliciter prolatum intelligitur de præſcripta.*

7 *Eligendi ius an præſcribi poſſit.*

Participium futuri temporis reſoluitur in præſentis participium.

9 *Epilogus, Suffragium, Supplementum gloſ. num. 10. 11.*

12 *Canonicis continebantur archidiaconus, & archipresbyter in electione huius decretalis.*

CAPVT L.

1 **Cumana.** Caſus. † electio facta non a maiori parte capituli, & omiſſa collatione, nõ valet. Et pars prima narrat factum electionum. Secunda, ibi, cum 18. illas irritans, cauſas exprimit, & electores punit [Congregatis] in ipſa eccleſia, ſi comodè fieri poteſt, Goſt. [Præfixa] an hoc ſit de ſubſtantia, dixi ſ. eod. quia propter [Pręſentes] vocati forte p campanã ſ. eo. in cauſis. [Canonicis] qui fuerunt 18. capellani 14. & clerici 20. numero, vt patet j. [Dicentes] nõ tamen probantes tũc, vel poſtea [Proteſtatione] ſunt qui dicunt proteſtatio-
2 nem † prodeſſe in hoc caſu. quando ſcilicet aliqui laici violenter ſe ingerunt electioni, nec canonici audent illos repellere; in tali violentia occulta, vel non ma-
2 gna, vtilis eſt proteſtatio, nam ſine proteſtatione [a] videntur conſentire canonici: & ideo electio non tenet, ſupra eod. Meſſana. j. quod metus cauſa, cap. 1. Si vero eſſet magna violentia, quæ caderet in conſtantem, tunc & ſine proteſtatione excuſarentur inf. de ſpon. veniens. 2. Sed Innoc. dixit, quia niſi fuerit magna violentia, quæ caderet in conſtantem, nec cum proteſtatione, nec ſine excuſaret canonicos, inf. de ſpõ. cum locum. & quod metus cauſa, non eſt veriſimile. Si autem violentia magna fuit, proteſtatio bene oſtendit animi diſſenſum. inf. quod metus cauſa. c. 1. & videbat rationem dictæ diſtinctionis. Sed & ſi nulla fiat proteſtatio, quamuis violenti & ſimiles, qui non habent ius in electione, vel ſi ſunt in quaſi poſſ. vel etiam ius habentes, ſunt tamen excommunicati, vel ſuſpenſi occulte interſunt electioni non præiudicat non proteſtãtibus, qui etiam ſi proteſtarentur, non prodeſt: quia quamdiu tolerãtur ſine denunciatione, vel ſunt in quaſi poſſeſſione, non poſſunt nec debent expelli. 8. q. 4. nonne. inf. de cauſa poſ. cum eccleſia, de ſent. excom. ſolet. §. 1. Si autem dubiũ eſt de quaſi poſſeſſione, vel an ſint publicè ſuſpenſi, vel excommunicati, vel etiam vbi certum eſt, ſed tamen timetur ſcandalum, vel ſi quæcunque alia cauſa ſubſit, propter quam periculoſum eſſet ipſum repellere, in tali caſu bona eſt proteſtatio, vt ſcilicet ſi ſunt in poſſeſſione, vel non ſunt excommunicati, ſiue ſuſpenſi, valeant voces eorum, vt no. ſup. eo. illa. proteſtatio vero, de qua hic loquitur decret. capitulo, & clericis periculoſa fuit. Nam ſi ſine proteſtatione admiſſi fuiſſent, & ſi non probantes ius, vel conſuetudinem: ſufficeret tamen eis probare quaſi poſſeſſionem, vt ſcilicet alias vna cũ canonicis elegiſſent infra de iure patron. cõſultationibus. nec obſtat inf. de cauſa poſſ. cum eccleſia, quia ibi, illi, qui erãt in poſſeſſione, neminem elegerunt; nec dr ibi eorum electio caſſata, ſed potius canonicorum ſibi aduerſantium. & ſm hoc habes hic arg. q ſi proteſtatio fiat cõtra aliquem, & ille non contradicat, conſentire videtur, qđ non eſt

verum ſecundum Innoc. Hoſt. & Comp. Nam ſi prote-
b ſtanti credatur [b] contra ſe, nõ tamen contra alium, ar-
gum. ff. de interroga. actio. de ætate. §. 1. nec obſtat,
quod hic dicitur; quia hic fuerunt concordes de pro-
teſtatione; & ideo propter mutuum conſenſum præiu-
dicat. Sed contra quia hoc factum contradicit prote-
ſtationi: & ideo videtur receſſum ab ea ĩ. de app. ſoli-
citudinem. §. ſi. ſup. de conſtit. cum omnes. §. 1. Et vi-
de quod ibi dixi. ſolu. hic fuit iuſta cauſa proteſtandi
propter dubium iuris quod ſe habere dicebant cappel
lani: & ideo valet, infra quod metus cauſa. cap. 1. ſecũ
dum Innocen. dicit Hoſt. vtique. & in contrario iuſta
cauſa fuit proteſtandi. Sed ille, qui fuit proteſtatus,
voluntariè venit contra, & ideo imputatur. hic autem
ſecus. Itẽ ibi fuit proteſtatio nuda: hic aũt conuentio-
nalis. & dicit Innocẽ. illum fatuum, qui comparẽs co-
ram iudice ordinario, delegato, vel ſubdelegato pro-
teſtatur, quòd non conſentit in eius iuriſdictionem:
quia iudex poteſt eum ex hoc pronunciare contuma-
cem. 11. quæſt. 3. certum, de iudic. cap. 1. de verbor. ſi-
gnific. ex parte 1. ibi, quia citatus noluit ſtare iuri, &
ſic poterit excommunicari, vt ibi; ſecus ſecundum
eum, ſi addit in proteſtatione, niſi inquantum de iu-
3 re debeo. ¶ Quid ſi † duo occurrant, quorum vnus
dicit ſe in quaſi poſſeſſione canonicatus, & præben-
dæ: alius vero aſſerit, quòd & ſi non poſſideat, ius
tamen habet in eiſdem canonicatu & præbenda, &
vterque petit ſe admitti ad eligendum: reſpon. cautè
faciet capitulum, ſi vtrunque admittat ſub hac prote-
ſtatione, ſcilicet vt vox eius præſtet ſuffragium tãtum,
de quo conſtabit, quòd ipſum præſtare debet, & non
alterius. Veruntamen quando petetur confirmatio co
ram ſuperiore, ſi conſtet hoc ita fuiſſe tempore electio-
nis, ſicut ſupra proxim. dictum eſt, etiam ſi aliter ſit
tempore, quo petitur confirmatio, non computabitur
vox domini veri, ſed potius bonę fidei poſſeſſoris: nam
ad ipſum iſtud commodum pertinet, ſupra eod. quere-
lam. infra de iurepat. conſultationibus, & non ad do-
minum, de cauſa poſ. cum eccleſia, vnde & ſi de hoc
tempore electionis capitulo conſtitiſſet, debuit admit
tere bonæ fidei poſſeſſorem, non dominum, quòd ſi
poſſeſſor malefidei ſit, non eſt ad electionem vocan-
dus: ſed & ſi non vocatus venit, non eſt eijciendus, ar
gum. inf. de reſtitu. ſpol. in literis, vbi videas in prin-
cipio magnæ gloſſ. veruntamen nec vox eius præſta-
bit ſuffragium: quia nec ſpectant huius commoda ad
malefidei poſſeſſorem, argum. C. de condi. ex l. malæ
fide. ff. de vſuris. neque. nec ſunt comparandi duobus
contraria mandata repræſentantibus, quorum neu-
tri parendum eſt. ſupra de reſcrip. cum contingat: vel
duobus vti poſſidetis agentibus, & æqualiter proban-
tibus, vbi iudex ſuperſedet ſententiæ ſecundum Inno-
cen. quod dic, vt not. de probat. licet. §. vlt. in gl. ante-
penult. circa medium. diuerſitatis ratio; quia in tali-
bus non poſſet vnus admitti, & alius repelli, vel ẽt am
bo, quin alicui fieret præiudicium; ſed in caſu noſtro ex
vi proteſtationis prædictæ, ſi fiat, nulli præiudicium
generatur, ſed nec comparantur deponenti, & domi-
no ſimul concurrentibus ad depoſitum repetendum,
vbi quidem fit reſtitutio vero domino. ff. depoſiti. bo-
na fides. §. incurrit. Nam ibi conſtat de domino, hic
4 autem non conſtat. ¶ Sed quæritur † quomodo po-
c teſt præſtare ſuffragium vox illius, qui non eſt [c] in
poſſeſſione; reſpondeo, quia in hoc caſu, quando nul-
lus alius poſſidet; vel poſſidet, ſed mala fide omne cõ-
modum, & omnes fructus ſpectant ad dominum, niſi
forſan ſit talis poſſeſſor malæfidei, cuius factum præ-
tor tuetur, quod dic, vt no. inf. de iure patro. conſulta-
tionibus, ſecundum Innoc. Hoſt. & Comp. [Intereſſe]
quomodo in hoc verbo ſubtilizauit Innoc. ad ſolutio-
nem contrarij decret. inf. eo. in geneſi, ibi dicam ſuper
gl. vnde ab electione [Formam] primam, Hoſt. [Con-
cilij] ſup. eodem, quia propter [Nouem clerici] & ſic
28. [Canonicis] & ſic. 22. [Nec probatũ] & ſic 55. ſed
ſoli 50. elegerunt. de archi. n. & archipresbytero, vno
Abbate, & duobus capellanis non apparet, quòd ele-
gerint. reſpectu verò omnium iſtorum archipresbyter
bene habebat maiorem partem. in dimidia enim vo-
cę excedebat & dimidiam cum haberet 28. voces, quę
excedunt dimidiam de 55. vel excedunt reliquas in
vna: & eſt idem, ſi dicas computatis electis iſtos fuiſſe
29. & reliquos 28. [Vel de iure] ſupra nec obſtat quod
dici poſſet, quòd ex vna parte erant 28. quia proba-
tum non fuerat &c. Vel de iure vel priuilegio, clerici
ergo nil probauerũt. probatio verò capellanorum in-
ſufficiens fuit quo ad proprietatem & poſſeſſionem,
nec inuaſſet, etiam ſi fuiſſet quò ad poſſeſſionem ſuf-
5 ficiens, vt ſequitur [Elegiſſe] ergo † aliud eſt ſcrutato-
res dare, aliud eligere, Innocen. vide de reſtit. in inte-
grum. cap. 2. in gloſſ. per monacos, vltra medium. no.
etiam ſecundum Hoſtië. quòd inquiſiti debent facere
electionem, & non inquiſitores. ſic ĩ. eo. in geneſi. & di
xi ſ. e. quia propter [Præſcripta] no. verbũ conſuetudi-
6 nis † ſimpliciter prolatum intelligi de præſcripta, quod
alibi melius non probatur. vides enim ꝙ in proteſta-
tione. ſup. circa principium de præſcrip. nil fuit expreſ-
ſum. facit de conſue. c. fi. & concordat C. de li. cauſa,
non iccirco. ſed op. Goff. & poſt eum Hoſt. ꝙ ius eligen
d di præſcribi [d] nõ poſſit quia † incorporale eſt, nec tra
7 ditionem recipit. ff. de acquiren. rerum domi. l. ſeruus.
§. incorporales. vnde nec ſeruitutes præſcribuntur,
ff. de ſerui. ſeruitutes, niſi habeant cõtinuam cauſam,
vel perpetuam, ſicut eſt ſeruitus tigni immittendi, ſtil-
licidii recipiendi. ff. de ſerui. vrb. præ. foramen. ſerui-
tus altius non tollendi. C. de ſeruitutibus. l. prima, &
ſeruitus aquæ ducendæ. ff. ſi ſerui. vendi. ſi quis diutur-
no. C. de ſeruitu. l. ſecunda. In his quattuor tantum
locum habet præſcriptio legitima. in alijs vero non,
niſi tanto tempore præſcribatur, quod non extet me-
moria. ff. de aqua plu. arcen. l. prima. §. fina. Sed ius eli-
gendi non habet perpetuam & continuam cauſam,
ergo non præſcribitur, niſi tanto tempore, quòd non
extet memoria, vt dictum eſt. nam & in ſeruitutibus,
quę alternis annis, vel temporib. conſtituuntur, video
tempora duplicari. ff. quemadmodum ſeruitu. amit.
ſi ſit conſtituta. C. de ſerui. l. fina. ſecundum lecturam
Ioannis. cum igitur talis electio alternis temporibus,
& caſualiter fieri habet, ergo &c. ſolutio, ſpeciale eſt,
vt hoc ius præſcribatur; quia nec propter hoc amit-
tit collegium ius ſuum; imo magis conſulitur ei, quã-
do plures ſunt; vel dic, ꝙ ſicut ſtillicidium dicitur ha-
bere perpetuam cauſam; quia naturalẽ & a cœlo eſt, &
aptum ad acquam recipiẽdã, ſi ſemper plueret, vt d. l.
foramen; ſic & electio naturalem habet cauſam. [e] Nã
frequentius per mortem vacat eccleſia, & continuam,
quia quotidie aperta eſt ad eligendum, ſi eccleſia va-
e caret. [e] dominus H. dixit, ꝙ nõ inducebatur ex hoc
præſcriptio, ſed præſumptio, vt ſcilicet ratione tempo-
ris hoc præſumatur conceſſum fuiſſe, vel ab initio con-
f ſtitutũ, ſicut alias [f] not. de hac materia. ff. de vſuris, cũ
de, in rem verſo. inf. de cenſibus, peruenit, ſecundum
Goffred. vel dic, ſeruitus nõ vſucapitur, neque præſcri-
bitur regulariter, vt in contrarijs, niſi in certis caſi-
bus exceptis a iure, vt ſupra notatur, & ſic reſtringi-
tur, quia odioſa. C. de annali exceptione. l. fi. ſed con-
ſuetudo præſcribitur, vbicunque vſus rationabilis eſt,
vt hic, quia fauorabilis & communis; vnde intellige,
ꝙ capellani tanquam corpus, uel nomine eccleſiarum
ſuarum hanc conſuetudinem allegabant, ſicut & inf.
de cauſa poſ. cum eccleſia, & c. cum olim, uel priuato

nomine

nomine proprio conſuetudinem allegare non poſſet,
g nec ipſa vti. ſecus in præſcriptione, 8 vel ſeruitute. Itẽ
licet ſeruitutes per ſe longo tẽpore regulariter non vſu
capiantur, vt dictum eſt, cum ædificijs tamen vſucapi
poſſunt. ff. de vſucapioni. ſi aliena. §. 1. ſecundum Hoſt.
[Omiſſa fuit] amico animo. de hoc ſ. eo. cum poſt, &
j. eo. publicato [Debuiſſet mox] ſ. eod. quia propter,
8 Goff. [Irritandos] i. irritas † nunciandas, Petr. & Abb.
[Priuantes] ſaltem propter hoc vltimum. ¶ Prima
9 † gl. arguit, & remittit. Tertia gl. arguit pro proteſta-
tione. alleg. 10. iura. in contrarium alleg. quattuor, &
ſoluit. ¶ Gl. ſic ſ. cõputando probat, ꝙ vox electi non
auget numerum. ¶ Vltima gl. ſignat cõtrarium: ponit
10 opinionem, quam reprobat, denium ſoluit. ¶ In † glo.
3. ibi. §. 1.] incipit, ſi in venditione. vide de lit. conteſt.
c. vno, ſuper 1. gl. [& ibi, Neſennius] mater impendẽs
in alimenta filij repetit, ſi fuerit proteſtata, ꝙ ab ipſo,
vel tutoribus repetere intendebat: alias non [& ibi,
quod quis ſciens] vide in c. cum M. ſuper glo. hic ergo.
¶ In gl. [ibi, nõ idcirco] vide hanc, & ſe. in principio.
11 c. dilecto, ſuper tertia gl. ¶ In tertia † gl. [ibi, eis prote
ſtatio nota] 27. diſt. c. 1. quòd proteſtatio facta præſen
te aduerſario valet, niſi aduerſarius contradicat. pro-
pter quod conſuluit hic Abbas, quòd is, contra quem
fit proteſtatio, faciat proteſtationem cõtrariam, vt in
caſu iſto proteſtari debebant clerici, quòd ex commo-
do poſſeſſionis intendebant eligere. Innoc. Compoſt.
& Hoſtien. hic no. contrarium dicentes, quòd requiri-
tur contra ſe, non tamen contra alium. ff. de interrog.
actio. de ætate. §. 1. ad hoc ff. nau. cau. ſta. l. vlt. 1. reſpõ
ſo, & ſic tollitur contrarium. j. eodem in geneſi, verſic.
h nec[h] præmiſſis. & vbi quis proteſtari non audet, non
obeſt ei. C. de rebus credi. l. generaliter. §. ipſe, & infr.
i de appel. ſi iuſtus, & 34. quæſtio. 2.[i] non ſatis. quod in-
tellige, ſi poſtea hoc conſtet in iudicio, de proteſtatio-
ne poſuit hic Pe. magnam notam, quam ponit plenius
Abb. in diſtinctionibus ſuper c. cum M. de conſtit. vbi
etiam remiſi ad regulam, in generali, de reg. iu. lib. 6.
[Et in fin.] dicit Hoſt. quod non videt, quõ illi ad hoc
poſſent compelli. Si ergo confidebant de quaſi poſſeſ-
ſione ſua, reſpondere debebant, ſe non conſentire pro
teſtationi, & ſe nolle renũciare quaſi poſſeſſioni ſuæ:
& comminari, quòd ſi procederetur ſine ipſis, proſe-
querentur quaſi ſpoliationem, & contemptum, & hoc
placet, reprobato quod dixit hic Bon. ſ. ꝙ vellent, nol-
lent, tenebantur clerici eſſe cum hac proteſtatione. ali
ter ſe feciſſent alienos, ſupra eodem, cum nobis. ¶ In
12 gl. [ſic ſupra eodem. ibi, fuit decanus] dixit † Hoſt. ſe
audiuiſſe ab his, qui habent factum notum, ꝙ compu-
tatis archid. & archipresbytero, 10. erãt canonici. Itẽ
ꝙ duo canonici, & vnus Abbas, & duo capellani, qui
fuerunt ſuppreſſi poſtea elegerũt, & obtinuerũt: quia
iſti peccauerant in formam. ſic dicit ſe habuiſſe a Cu-
manis in ſcholis magiſtri Iaco. ¶ In gl. quod dicit, ibi,
conceſſo a papa, concor. vt lit. penden. c. . ¶ In gloſſ.
[ſic patet, in fi.] infra de reg. iur. cap. 1. lib. 6. ¶ In glo.
vlt. [in fin.] inf. eod quamquam, lib. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Proteſtatione Vide Panormi. & Barba. in c. cum M. Ferrariẽ
ſis, in materia proteſtationis ſup de conſti.
b Credatur. Vide multa allegata per do Iaſ. in l. non ſolũ. §. mor-
te in 8. colum. ff. de oper. no. nun.
c Non eſt. Et ſic hic vult Innoc. ꝙ poteſtas vocis dandæ, quando
non eſt apud aliũ, ꝙ pendeat magis a proprietate, quam a poſ-
ſeſſione. pro hoc facit quod dixit Comp. ſ. de conſti. c. cum M.
vbi dixit, ꝙ ille, cui canonicatus eſt collatus, etiam non inſtalla
tus nõ habeat vocem in capitulo, licet Are contra: q a neuter ad
poſſeſſionem. ſed pro Arch. facit: quia mortuo vno, electio reſi-
det penes alios canonicos. pro hoc gl. ma. ibi, item pone. nam ca
nonicus ſuccedere non dicitur mortuo. vide ſcripta in d. c. cum
M pro hoc Innoc. in c. ſi. de cleri. non reſi. item Innoc. in c. cum
iam dudum, de præben. ſecundum vnam opi. ſentit, ꝙ procedit
plus a loco tituli, quam præbendæ, quod eligere procedat a
poſſeſſione, facit capitulum, cum acceſſiſſent, de cauſa poſſeſ-
ſio & proprie. & Innocen. in c. de multa, de præben. Arch.
d Præſcribi. Circa iſta vide multa aggregata per Brixienſem in re
pertorio ſuo in verſic. præſcriptionis electi.
e Vacaret. Idem no. in c. de quarta, de præſcr. in gl. dicit Inno. vbi
latius de hoc.
f Alias. Vide latè Iaſo. in l. ſi certis annis. C. de pac.
g Præſcriptione. Eſt ergo differentia inter præſcriptionem, & cõ
ſuetudinem, de quo vide Io. And. de conſuet. c ſi. ſuper gl. ſi. in
addi. quæ incipit Hoſt. & facit, quod ipſe notat in c. non eſt, de
conſu. lib. 6 ſuper glo. cum bona.
h Nec. Idem no. ſup. in gl. ſunt qui dicunt, verſic. & ſecundo.
i Quæſtio. 2. Vide in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi prætori, & ibi per
Bar. ff de nou oper. nunc.

SVMMARIVM.

1 *Patronus laicus non poteſt etiam per compoſitionem eligere prælatum in eccleſia collegiata, neque in alia. num. 5. niſi ex priuilegio in fundatione conceſſo. num. 10. & cur id concedatur, ibid.*
2 *Pactum, & conſuetudo æquiparantur.*
3 *Compoſitio quæ rata non ſit.*
4 *Contrauenire facto ſuo poteſt collegium, & quando ac quomodo, & num. 6.*
7 *Electio de iure cõmuni ſpectat ad conuentum in eccleſia collegiata, niſi prælatus habeat hoc ex conſuetudine, vel priuilegio.*
Conſentire qui debet electioni; ſi noluerit, nihilominus ordinatio valebit, ver. ſi noluerit.
8 *Epilogus, Supplementum gloſſ. num. 9.*
10 *Conſenſus noui impoſitio reprobatur, ver. ſicut conſus.*

CAP. LI.

a Sacroſancta. Caſus.[a] Patronus † laicus nõ
1 poteſt etiam per compoſitio
nem eligere prælatum in ec
cleſia collegata. iſta decr. & infra eod. Meſſana, æqui-
2 parant † pactũ & conſuetudinem. Et prima pars narrat
iniuſtam compoſitionem. Secunda pars reuocat, ibi, at
3 tendẽtes [Capituli ſui] per hoc nõ fuit † rata compoſi-
tio, quæ fuit iuri cõtraria, vt ſequitur. requiritur enim,
ꝙ conſenſus capituli ſit legitimus, ſupra de conſtit. quę
in eccleſiarum, ſm Phil. [Ipſi] Cluniacen. & ſancti Pã-
4 cratij [Damnoſam] vnde ipſe, qui † fecerat, poterat cõ
trauenire. & erat forte in hoc damnoſa, quia ſic ele-
ctus a comite cogebatur eius voluntatibus obedire ex
quadam reuerẽtia, & alienare res eccleſię. 8. q. 2. illud.
humani enim moris eſt, &c. 16. q. 2. c. 1. de teſta. cum in
officijs, ſm Phil. [exceptis] q. d. hos duos non nomina-
bat Abb. ſed alios quos volebat, & de his duobus no-
minatis eligebat Abb. quem volebat comes. & dicit
Inn. ꝙ ſi hæc compoſitio aliter valuiſſet, reducẽda eſ-
ſet ad arbitrium boni viri. ff. pro ſocio. l. ſi ſocietatem.
b §. arbitrorum.[b] alij, vt ipſe refert, intellexerunt, ꝙ Ab
bas debebat nominare ad voluntatem comitis, cuius
fauore hoc fiebat: ita tamen, quòd comes nominaret
bonos & ipſi prioratui cõuenientes, cum etiam fauorẽ
eccleſię hoc reſpiceret. C. de legibus, quod fauore [Col
5 legata] nec † in alia, cum ſit ſpirituale. j. eod. Meſſana:
ſecus in iure præſentandi. j. de iure patro. poſtulaſti.
Hoſtiẽ. [Eſſe] alias eſſet. [Pernitioſum exemplo] & ſic
6 † reuocandum, etiam ſi aliter non eſſet malum. 63. di.
§. verum. & c. cum Adrianus. 11. diſt. denique, inſtit. vi
bo. rap. §. ſed nedum talia. 96. diſt. bene quidem, Phil.
[volumus] & iuſtè per ea, quæ ſequuntur [Non obſtãte]
neceſſarium fuit ſm Goffre. implorare ſuperioris offi-
cium, vt per reſtitutionem in integrum reſciſſa ſeruili
conditione, & conuentione damnoſa ſubueniretur mo
naſterio, quia Abbas & conuentus non potuerunt con-

ditionē monaſterii facere deteriorē, & quorū fatuitati imputādum eſt, vt de his, q̄ vi, metusve cauſa. c.cum dilectus, nō potuerūt propria auctoritate contrauenire ſecundū eū, qd forte [c] nō eſt verum. vnde & Hoſ. dicit eam irritam per hoc. ver. non obſtāte. cum nec papa illam caſſet [ſicut alios] contra ſ.c.primo, de ſtatu
7 monacorum. c.2. dic ꝙ † de iure cōi electio ſpectat ad cōuentum vt in cōtrariis. Sed prælatus poteſt hoc habere ex conſuetud.ne, vel priuilegio ſpeciali, vt hic, & j. de his q̄ fiūt a prela. ea noſcitur, de exceſ. prelatorū, accedētibus, ca.prox. & c.cum eccleſia, de conſuetudine. cum dilectus, de foro comp. cum contingat [Factā] quaſi non faciēdam. ſ. eodem, cū terra, & de hoc dixi ſ. eodē, ꝙ ſicut [Honeſtū] quaſi dicat, cito, & liberè, & ſine aliquo grauamine, vel temporalitatis extorſione [Impartiatur] ſi noluerit. aliter ordinatio nihilominus firma erit, licet ſine cā deneget cōſentire, ſupr. ca. cum
8 terra, & ca. ꝙ ſicut. ¶ Prima † gl. fortificat textū per ſimilia. ¶ Scda gl. allegat ɔ̄ conſuetudinem Boa. ſignat ɔ̄rium, quod dupliciter ſoluit, & remittit. ¶ In gloſſa
9 † ſecūda [ibi, parochiani] facit quod no. Guil. in Spec. de iure patron. ver. & no. ꝙ parochiani [& ibi, In colle
10 g.ata] dixit † hic Goff. ꝙ ex vi priuilegii in fundatione cōceſſi pōt id laico competere, vt in ɔ̄rio: ſed ex vi compoſitionis nō, vt hic: quia, vt facilius inuitētur laici ad fundādas & dotandas eccleſias, in fundatione p mittitur, ꝙ ex quo fundatæ & liberæ ſunt, non permittitur. 18.q.2, Eleutherius: ſicut cenſus impoſitio a principio toleratur: ſed noui impoſitio reprobatur, j. de cēſibus, prohibemus, & cap. eccleſijs, & C. noua vecti. impo. nō poſ. in rubro & nigro, Gof. dixit hic Phi. ꝙ ibi nō dicitur, ꝙ poſſit eligere, ſed de faciēda electione
d tractare. [d] [& ibi, Corrigitur] per hanc poſteriorē, quæ fuit Gregoriana. inf. de conſti. c.1. li.6.

ADDITIONES.

a Sacroſancta. Vide Ion. inf. de iure pa. in rubrica, an poſſit patronus laicus eligere, & quæ ſcripſi in c. Meſſana. inf. eo. Arch.
b Arbitrorum. Ille, §. loquitur in 3. arbitrante, non in ipſa parte, & tamen in vtroque, ad hoc de iure [illegible].
c Forte. Et no. [illegible] contra, ſupra ſuper ver. damnoſam, pro quo facit, quod [illegible] presbyterorum, de re. eccle. nō alie. & vide quod no. ſupra [illegible], in gl. ma. & ſuper illa.
d Tracta. c. vide [illegible] per gl. & Io. An. in c. nobis. inf. de iur. patron. & in c. quod [illegible] libro ſexto, in. Mercu.

SVMMARIVM.

1 *Conſilio quorundam qui tenentur eligere, debent eorum conſilium in electionis tractatu requirere, & qualiter. nu. 24. cōgruo tempore expectare reſponſum, alias nihil valet, licet alias canonicè elegiſſent, nu. 3.*
Diuiſio.
2 *Dies receptionis literarum an computetur.*
3 *De conſcientia aliquorum ſi mandetur fieri, ſufficit eorum præſentia.*
4 *De perſona quæ ſit ſi dubitetur, cum multi eodem nomine appellentur, quid iuris.*
5 *Conſiliarij expenſas habebunt de bonis dignitatis ad quam ordinandam veniunt.*
6 *Conſiliarij ſi venire, vel conſentire nolunt, canonici eligunt, & num. 21.*
7 *Compromitti in ſex de collegio poteſt in electione facienda.*
8 *Conſilium in quibus teneantur requirere canonici, & quando. nu. 11. 23. 24. an ſpeciale, nu. 13. & 17.*
9 *Electio ſi facienda ſit intra tempus conſumendæ candelæ accenſæ, quid iuris, ſi vento, vel alio modo extinguatur, cum conſilio, ne poſſit extingui.*
10 *Mandatum apoſtolicum poteſt etiam a tertio compromiſſario adimpleri, cæteris recuſantibus.*
11 *Tempus non competens quod, ver. non competens.*
12 *Verbum reſoluitur in participiū ſuum & aliud verbū eiuſdem temporis, & modi.*
14 *Participium reſoluitur in aliud participium, & verbum.*
15 *Epilogus, Suffragium, Supplementum gloſſarum.*
Conſilium ſi quæratur ab eligendo, quid reſpondebit, verſic. dicebat Goffred.
18 *Cōſilium, et aſſenſus trium adhiberi ſi mādetur in electione, & de aſſenſu duorum electus ſi conſentiat, valebit electio. an aliquam tunc formam ſeruare teneantur, num. 21.*
Conſenſus duorum valet de tribus electis, ver. maxime, quia.
19 *Concordi conſilio & aſſenſu trium ſi mandetur electio fieri, de ſe non poſſunt quem eligere.*
Licentia interdum, Conſilium quandoque, Conſenſus aliquando notum alias exigitur in electione, & diuerſum habet effectum vnumquodque, & quem, ver. & no.
20 *Conſilium non excuſat eligentes indignum.*
24 *Succurri non debet ei, qui ſe poſuit in neceſſitate. §. in gl. pen.*
25 *Concluſio debet expectari.*
Recedere non oportet nimis tempeſtiuè.
Impedimentum non excuſat citatum ex tarditate cōtingēs.

CAP. XII.

a Cum in veteri. [a] C. hi, † q̄ ɔſilio aliquo-
1 rū tenētur eligere, i tractatu electiōis illorū ɔſiliū reqrere dēnt, & ɔgruo tpe ſpectare rñſū. Et prima pars ponit electionis formam. Secūda cāæ ɔmiſſionē, & deciſam iudicū relationē, ibi, Relato igitur. tertia cāæ diffinitionē, ibi, cū aūt [40. dies] reſtringitur hic tp̄s eligēdi a principe. ſimile inf. de his, quæ fiunt a ma
2 iori parte capituli, ex ore [Poſt ſuſceptionem] an dies † receptionis cōputetur, vide qd notatur. & dicam infr. de app.
b [b] ſup eo. [Cum conſilio] ſi ſine † ipſorum con-
3 ſilio, alias canonicè elegiſſent, vr̄ ꝙ teneat, ar. l. ff. de adminiſtr. turorū. l. quidam decedēs. §. Papi. alias eſt lex. & incipit, ita ſcribit, ɔ̄riū verū eſt ex forma mādati, vt inf. ver. alioquin, Goff. per hæc. n. verba voluit papa potius, ꝙ in tractatu electionis eſſent. & ſuū præberēt ɔſiliū, q̄ aſſenſum, & q̄ nō fuit, vt debuit, requiſitū, iō caſſatur electio, ſm Inn. Si vero mādaretur, ꝙ de ɔſciētia [c] talium eligerēt, ipſorum præſentia & ſcīa ſufficere videtur. facit de re iudicata, cum olim, verſic. hæc
4 [Et fratris G.] ſi plures † ſint fratres G. i ordine vr̄ ꝙ melior & præſtātior ſit vocādus. 8.q.1. licet ſatiſd. vr̄, ꝙ ſi ex aliquibus indicijs nō apparet, de quo ſenſerit mandans, ꝙ electio ſit capituli, quis vocet, cū hæc adiectio in eius fauorem appoſita ſit, ar. ff. de verb. ob. inter ſtipulātem. §. 1. ſm Vincē. ¶ Quid iuris, ſi ſic impetretur
d delegatus a parte. not. de officio deleg. qm̄ Abbas. [d] vel dic ſecurius, ꝙ cū hæc adiectio non ſolum in fauorem eccleſiæ, ſed et perſonæ, de qua mandat cōſulens, apponatur, ɔſulendus eſſet ſuperior, de reſcrip. ſi quādo, Comp. ſatis † vr̄, ꝙ de bonis dignitatis, ad quā ordinādā veniūt, habebūt ɔſiliarij expēſas. ſup. c. vt præ-
6 teritæ, ſm Compoſt. Et ſi ɔſiliarij vocati venire nolūt, canonici eligant, cum plus iuris non habeant in electione, quam canonici, imo nec tantum: & tū ſi canonici venire nolut, alij eligunt. ſup. eo. ꝙ ſicut. §. ſi autē, ergo & iſti, & ſic pronunciauit papa, ſecūdum Petr. & Abb. [Idoneam] intelligebatur de hoc ſup. eo. cauſam [Alioquin] i. ſi infra 40. dies de conſilio prædictorum non fieret electio canonica, & de perſona idonea [Sex
7 ex vobis] pōt † ergo compromitti in ſex. & decr. quia propter, quæ dicit de tribus, in ſcrutatoribus loquitur,
8 Goff. [Dediſtis] ad hoc † non tenebantur requirere cōſilium: ſed ſufficit, quòd compromiſſarij requirant in electione, ſecundum Innocen. & Compo. Alij contra, ſcilicet ꝙ ſicut in principalibus, ſic in acceſſorijs, [e] & eligendis compromiſſarijs ſit illorum conſilium requirendum, argumen. de officio delega. c. præterea, & quia poſſet fraus fieri mandato, aſſumendo tales, qui conſilium non ſequerentur, quod forte principa-

les ſuſciperent reuerenter, dicit Hoſt. quòd prima opi-
nio iuſtior, ſecunda æquior, & ſecurior [Cădelæ] Quid
9 † ſi vento, vel alio modo extingueretur, & vna, vel plu
res horæ fluerent, antequam poſſet reaccendi, an ad-
huc duret poteſtas? dicit Hoſt. boni viri arbitrio remit
tendum, qui conſiderabit, quantum cădela durare po-
tuiſſet, ſi non fuiſſet extincta, arg. ff. de verbo. oblig. in-
terdum primo reſponſo, & l. continuus, primo reſpon-
ſo. & §. ſi quis ſtipulatus, ff. commodati, ſi vt certo, pri-
mo reſponſo; & ne aliquid inde poſſit electoribus im-
putari, arg. ff. ſi quis cau. l. 2. §. quod diximus, & §. præ
alleg. & ſequen. ff. de adminiſt. tuto. tutor qui, primo re
ſponſo, & §. tamen, dat ipſe conſilium, vt ponatur in
lanterna magna, & forti, & leuata a terra, ita ꝙ manu
tangi non poſſit, aliquibus fidis ad ipſius cuſtodiam
deputatis [Duraturam] hanc metam nõ redarguimus
Innocen [ſuper hoc] ſcilicet quid conſulebant de ipſo
Abbate eligendo, in quem iam conuenerant [propo-
20 nente] vno pro ſe, & aliis, vel pro ſe tantum. Nam † &
ſi alii vellent conſentire, quod in tractatu non requi-
retur eorum conſilium, tamen tertius non teneretur
hoc approbare, ſed potius etiam inuitis collegis man
datum apoſtolicum ad implere, vt no. ſupra de reſcri-
ptis, eam te, Innocẽ. [Ex illis] duobus conſiliariis, for-
te de nominatione tertii dedignato [Differentibus] &
21 bene, vt dicam ſuper gloſ. 4. [Tractatu] tunc † enim. &
non ex poſtfacto debet haberi conſilium, ar. 12. quæſt.
ſecunda, in ſumma, inſtitut. de auctoritate tutorum, §.
tutor, ſecundum Innocent. [Requiſitum] & obtentum,
vel ſaltem congruo tempore expectatum, vt infra pa-
tebit [Poſtea] ſcilicet illo electo, vel ex quo iam de il-
lo firmauerant [Non competenti] non competens
tempus, eſt quod eſt ita breue, quòd deliberate conſi-
lium dare non poſſunt, vel cum iam ordinatum & ſta-
tutum eſt de certa perſona eligenda; & hoc innuit ſu-
pra, ꝙ ſi in tractatu, ſecundum Innocen. & Compoſt.
22 [Irritarent] ideſt † irritum nunciarent, ſiue peccatum
fuerit in perſona, ſupra eodem, cum in cunctis, ſiue in
hac forma data ab homine, ſupra de reſcriptis, cum
dilecta [Et infra] hic deciditur, quòd iudices perplexi
dubitantes, quid diffinire deberent, retulerunt nego-
cium inſtructum [Compertum nõ fuerit] imo fuit com
pertum contrarium, vt ſupra primo reſponſo [De per-
23 ſona] videtur † per hanc litteram, quòd ſpeciale con-
ſilium, & non generale tantum ſit requirendum. Sed
vſquequo ſpectabitur reſponſum? dicit Hoſtien. ſi per-
ſona ſit ignota, quæ nominatur, maius tempus dabi-
tur, argu. de poſtulation. prælato. bonæ. 2. ad finem. Si
vero ſit nota, minus dabitur: ſed ipſe tenet, quod ca-
nonici non tenentur hoc caſu nominare perſonam, ſed
in genere a conſiliariis quærant, de quo conſulant, &
illi debent ſtatim deliberare, & reſpondere non præci-
f pitanter [f] nec nimis moroſè. ff. de adminiſtra. tuto. tu-
tor qui, & hoc redigitur ad arbitrium iudicis. ff. de iur.
delibe. ait prætor, infr. de offic. deleg. de cauſis [Quod
illi] ſcilicet canonici, vel cõpromiſſarii [Non perſonę]
quare hoc dicat, vide ſupr. eod. ſuper eo [Irritandam]
24 ideſt † irritam nunciandam per rationem, de qua di-
25 xi ſuper ver. irritaret. ¶ Prima † glo. obiicit, & ſoluit.
¶ Tertia gloſſ. not. & dat ſimile: quærit, & ſoluit: ſo-
lutioni obiicit. & reſpondet. ¶ Quarta gloſſ. dat ſimi-
le, cui, ſcilicet contrarium. ¶ Antepenul. gloſſ. ſignat
contrarium & ſoluit. ¶ Secunda pars reſpondet per
quæſtionem quid ſi cum aſſenſu &c. ¶ Penultima glo.
arguit, allegat tria iura. ¶ Vltima gloſſa inducit ſimi
26 le. ¶ In † prima gloſſ. [ibi, Planè] vide ſupra eodem,
licet, ſuper glo. penultim. ¶ In quarta gloſſ. [ibi, inſu-
lam] vide ſupra eodem, nobis, ſuper gloſſ. tertia. ¶ In
gloſſ. antepenult. [ibi, Conſilium] non ſalubre [& §. pa-
pi. alias eſt lex, & incipit, pater tutelam [& ibi, rece-
dit] in ſtatuendo, vbi pupillus debeat educari, vt not.
de conuerſione infide. ca. 2. in gl. not. quod ¶ In glo.
pen. [ibi, Si quis ſuo] vide de hære. excommunicamus,
§. ſi vero, ſuper glo. arg. ꝙ [& ibi, ſancimus] uide in ca-
17 pitulo, quæſiuit, ſuper ulti. gloſ. ¶ In † gl. 1. in fine. licet
probabile uideatur dictum huius gloſſæ, & ratio ſequẽ
tis gloſſæ: tamen tantum eſt requirere cõſilium illius
ut ſatisfiat formæ mandati, et requirant in genere, pu-
ta, vos de quo conſulitis, vt dixi ſuper verſic. de perſo-
na: & ſit huius dicti ratio euidens: quia forſan conſu-
luiſſet de tali, ꝙ per eius conſilium diuertiſſet a propo-
ſito illum eligendi, & de alio melius prouidiſſent ec-
cleſiæ, de quo non cogitabant. dicebat Goffredus, ſi
quæratur ab ipſo de ſe conſilium, dicat iudicio ſocio
rum relinquo, hoc non placet Hoſtiẽ. qui dicit per hoc
ambitionem notari. Inn. dixit requirendum iſtius ter-
tii conſilium, ſed non conſenſum. Hoſtiẽ. placet, quod
requirendum ſit conſilium in genere, vt prædixi; & ſi
de ipſo ſpecialiter quærant, puta conſcientia poteſt di
cere, non ſum ſufficiens, & conſulere de alio. Si tàmen
canonici, requiſito debito modo ſociorum conſilio ip-
ſum eligant ſecurè conſentiant; & ſic ſeruatur forma,
18 nec iura violantur. ¶ Quid † ſi in forma mandati fuiſ-
ſet dictum, quod canonici eligerent de illorum trium
conſilio, & aſſenſu? putat Hoſtien. idem quod ſupra,
vnde ſi de aſſenſu duorum electus electioni de ſe factæ
cònſentiat, valebit, maximè, quia regulare eſt, quòd
de tribus electis duorum conſenſus valebit. dummo-
do non contemnatur tertius, ff. de arbitris, itẽ ſi vnus.
§. fin. alias eſt lex, & incipit, ſi in tres, & ff. de re iudic.
duo ex tribus, inf. de arbitr. cap. 1. Et per id conuinci-
tur falſa opinio dicẽtium, quod compromiſſarii vnum
de ſe non poſſunt eligere; de hoc ſupra eodem cum in
19 iure. ¶ Quid ſi † dictum fuiſſet, de conſilio, & aſſen-
ſu cõcor. non puto, qđ aliquis triũ poſſit eligi, ſicut ex
præmiſſis poteſt colligi euidenter. Et nota hic, quod
quandoque accidit, ꝙ capitulum non poteſt eligere
ſine licentia alterius, quandoq; non ſine conſilio, quan
doque ſine conſenſu, quandoque ſine requiſitione vo-
ti, quæ quattuor diuerſa ſunt, & diuerſum effectum ha
bent, vbi enim electio facienda eſt de licentia alte-
rius, non requiritur eius præſentia: ſed ſufficit petere
licentiam, dic etiam non aſſignata ad eligendum: qđ
dic, vt inf. c. fin. Quando vero conſilium requirendum
eſt, tunc exigitur eius præſentia, & in ipſo tractatu ele-
ctionis faciendę eſt requirendum, & congruo tempo-
re expectandum, vt hic patet: ſed de neceſſitate non
g eſt quærendum, infra de arbitris, cum olim. [g] vbi au-
tem conſenſus requiritur de conſuetudine tantum, re-
ſtringitur talis conſuetudo tanquam odioſa, & fit in-
terpretatio, quod requiratur electione iam facta, ſu-
pra eodem, cum terra, & c. quod ſicut, & ca. ſacroſan-
cta, ꝙ ſi is, cui conſenſus requiritur, conſentire uolue-
rit, nec iuſtam cauſam prætenderit, nõ ideo minus eſt
electio canonice facta confirmanda, vt innuitur in ei-
ſdem iuribus, & arg. infr. de temp. ordin. nec epiſcopi,
& capitulo præcedenti, & ſupra eodem, poſtquam. Ve-
rum ſi ex conuentione requirendus ſit, adhuc idem vi
detur, niſi conſuetudo aliter fuerit interpretata, argu.
h expreſſum ſupra de cõſuetudine [h] cum dilectus: in hoc
vbi conſuetudo, & cõuentio iuuant collegium, vel per-
ſonam eccleſiaſticam. laicam enim aliquam in hoc ca
ſu iuuare nõ poſſent, vt patet in his, quæ notantur ſup.
eodem, ſacroſancta, quod ſi conſuetudo, & conuentio
alicui collegio, vel perſonæ eccleſiaſticæ, vel priuile-
gium ſpeciale papæ etiam laico hoc ius dederit, quod
ſine cõſenſu ſuo non fiat electio, tunc requiri debet in
tractatu electionis, infra de iure patro. nobis fuit. §. 1.
i & ſic poteſt intelligi, infra de reſtitu. in integrum [i] ca.
2. non tamen impeditur electio, & ſi nõ cõſentiat, niſi
cauſam

cauſam prætendat.quod dic, vt no.ſupra eodem, cum
terra. Item requirendus eſt conſenſus in tractatu, vbi
de ſpeciali mandato papæ hoc fieri debet, puta quan-
do mandat, ꝙ ſine conſenſu talis non eligatur, in quo
caſu neceſſe eſt, quod ante electionem in perſonam cõ
ſentiat eligendam, & ſic tollitur ipſa vi in tali eccleſia
forma ſcrutinii, & per ſolam formam prouidebitur cõ
promiſſi, vt dicam ſuper glo. & ſic videtur, quia forma
mandati &c. ſupra de reſcriptis, cum dilecta, §. ſi. Por-
ro quãdo votum alicuius requiri debet, recurre ad ea,
quæ no. ſupra eodem, ſcriptum. & capitulo, quia pro-
pter. hæc omnia vera intelligas, niſi ex verbis conuen
tionis, & qualitate perſonarum, vel eccleſiarum citra,
vel vltra arbitrari valeat bonus iudex, argum. infra
de tranſactionibus. capitulo fin. & in iuribus ſuperius
allega. ſecundum Hoſtien. ¶ In gl. 3. [ibi, obligatur]
20 vnde † vt dicit Compoſt. nõ excuſarentur per hoc eli-
gentes indignum, ꝙ hoc fecerint de illorum conſilio.
ff. mandati. idemque. §. ſi quis, facit de regulis iuris,
nullus ex conſilio, libro ſexto, vbi ſcripſi in fine quęſtio
nis, de præpoſitionibus, cum, & de. Et in fi. & quid ope
retur ſic petere cõſilium, ex quo ſequi non tenentur
nota. in dicta decre. cum olim. ¶ In glo. 4. [ibi, contra
te] quanti mea intereſt opus nõ eſſe inchoatum [& ibi,
Inſulam] & infra eodem, commiſſa, in principio, li. 6.
vbi de hoc in 5. glo. [& ibi, Poterant] tempore indige
mus, vt aliquid maturius peragamus. 50. diſtinctio. põ
deret, & diligentiſſima eſt habenda diſpenſatio diui-
norum munerum, & cęleſtium dignitatum. 61. diſtin
ctio. miramur, Philip. ¶ In gl. & ſic videtur, ibi volun-
21 tatem conſiliariorum, dicit † Abbas, quod ſi hoc caſu
conſiliarii nolunt conſentire ca. nominanti perſonam
idoneam, quod capitulum appellabit ad papam, & eli
get illam, & ſic dicit factum in electione mona. Graſ-
k ſenſis[k] [& ibi, ad aliquam formam] Nã † ad formam
22 ſcrutinii nõ, cum ſecundum illam aſtringatur nomina
re non certum, ſed meliorẽ. 8. quęſtio. prima, licet. Itẽ
per formam compromiſſi nõ: quia non valet compro-
miſſum in arbitrum, vt certam ſententiam ferat. ff. de
arbitris. l. qualem. Item per ſpirationem non: quia ad
illam non arctari, ſed ſolo Spirituſancto vocati proce-
dere debent. Compoſt. cautius tamen eſt, quod per v-
nam de formis perſonam eligant nominatam ſecun-
dum Hoſt. & quod compromiſſum hoc caſu procedat,
probatur infra eodem, ſi cui, & c. cum expediat, libro
ſexto, vide quod dixi ſupra eodem, quia propter. ſuper
verſi. de paſtore [& ibi, ſcrutinium] Vnde dicebat In-
23 nocen. & poſt eum Hoſt. Comp. & Abbas, ꝙ † ſi ſolum
poſt ſcrutinium factum & publicatum requireretur cõ
ſilium, deriſorium eſſet, cum oporteat illum eligi, in
quem maior, & ſanior pars cõſentit in ſcrutinio, & ſic
reprehẽdunt illos, qui dicunt, quod ſufficit in electio-
ne requiri conſilium, collaudãt tamen, quod ſequitur
in gloſſ. ſcilicet, quod poſt publicationem etiam in e-
lectione iterum illorum conſilium requiratur, nec pla
24 cet † Hoſtien. quod quidam dixerunt hoc caſu, quan-
do mandatur de conſilio aliquorum electionem fieri,
canonicos publice coram conſiliariis debere dicere
vota ſua, nec eſſe neceſſe formam ſeruari, ſicut nec eſ-
ſet, ſi fieret electio in papæ præſentia, cum conſiliarii
vice papæ fungantur. C. de teſta. omnium, hoc enim
eſt falſum, niſi forma reſcripti id haberet expreſſum,
aliter præſente generali legato non eſſet neceſſe for-
mam ſeruari. 93. d. capitulo finali. 94. diſtinctio. capi
tulo primo, quod eſt falſum. Item ſecundum Ion. pro-
cedunt prædicta, ſiue dicatur, tractetis, & eligatis de
conſilio talium, ſiue dicatur, tractetis, & eligatis. Si ve
ro procedunt per formam compromiſſi, dixi in textu.
ſuper ver. dediſtis. ¶ In gloſſ. penultima [ibi, Arctaue-
runt] non enim debet ſuccurri ei, qui in neceſſitate ſe
poſuit. ff. qui ſatiſda. cogan. l. fideiuſſor. §. penultimo,
ff. ſi quis cau. l. ſecunda. §. ſi quis tamen, & C. de actio.
& obligatio. l. ſicut, in principio. Et not. hic Goffre. &
25 Egy. tria † argumenta, primum contra quærentes,
l qui non expectata concluſione reſponſionis opponũt[l]
ad id 11. quæſtio. 3. eorum, ſecundum contra vocatos
m ad iudicium, qui nimis tempeſtiue recedunt[m] 11.
quæſtio 3. certum, tertium, quod ſi citatus tarde arri-
pit iter ex impedimento ſibi in via contingente, non
excuſabitur per iura ſuperius allegata [& ibi, Si quis
in ſuo] & infra de regulis iuris, non debet, libro ſexto.

ADDITIONES.

a ¶ Cum in veteri. Ad materiam iſtius decre. quando requiratur conſenſus, vel conſilium antiquorum, vide gl. & Inno. in c. venerabili, de offi. dele. & gl. & quod ple. ſcripſi in c. cum conſuetudine. ſup. de conſue. Arch.

a ¶ Cum in veteri. Vide circa materiam iſtius c. tex. notabilem in l. Titium, vbi Bar. in ſummario. ff. de adminiſ. tuto. Lud. Rom. con ſi. 235. Comen. conſi. 50.

b ¶ Appellatio. Et vide gl. quia dies, in c. 1. de reſt. ſpo. li. 6. & Bal. in l. eos, § ſi autem. C. de app.

c ¶ Conſcientia. Verbum, de conſcientia, quid importet, & vide per Bald. in l. nemo. C. de ſen. & interlo. om. iud.

d ¶ Abbas In gloſſ ecce, & ſuper illa per Ioan. And. & vide l. duo ſunt Titii. ff. de teſta. tute.

e ¶ Acceſſoriis. Ad hoc lex, ad rem mobilem, & l. ad legatum, ff. de procura. cum ibi nota in glo.

f ¶ Præcipitanter. Vide tex. no. in l. ſi me, & Titium, in ver. ſubſiſto. ff ſi cer. peta. & glo. in c. non licet 11. q. 9. de qua latè ſcribit d. Iaſo. in l. nec quicquam, § vbi decretum. in 6. colum. ff. de off. procon.

g ¶ Olim. Vide plenius Io. And. in c. nullus ex conſilio, de reg. iu. libr 6. in Mercu. & Bart. in l. 1 §. ſi plures, ff de exerci. & in l. Titium, & Mæuium, ff. de adm. tut. in prin. & ibi not. tex.

h ¶ Conſuetudine. in aliis actibus, quam electio. videtur ſufficere, ſi conſenſus etiam poſt actum interueniat, vt not. Io. Andr. ſupra de conſuet. cum conſuetudinis, & Bart. in l. ſi autem, ff. de aqua plu. arcen. niſi aliquo certo tempore requiratur ipſe conſenſus, ut l. bonorum. ff. rem ra. habe. & ibi per Bart. & facit, quod infra ſequitur.

i ¶ Integrum. Electio ergo, quæ habet ſuas partes, ex quibus illa reſultat hic ſumitur non pro completa: quia alias fruſtra conſilium requireretur, ſed pro inchoata, aliter ſumitur in c. perpetuę, coniuncto. c. cum in cunctis, eo ti. lib. 6. vbi vide.

k ¶ Graſſenſis. Et tamen iſtud verbum, voluntatem conſiliariorum, poſitum in gloſſ. videtur importare liberum arbitrium, & ſic indignum videtur poſſe eligere, ad hoc l. cum quid. ff. de leg. 2. vbi vide gloſſ. & Barto.

l ¶ Opponunt. Vide domi. Iaſo. in l. parte furioſo, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur.

m ¶ Recedunt. Et ideo ſolet dici, quòd non dicitur veniſſe, qui non ſtetit.

SVMMARIVM.

1 *Electus a maiori parte capituli, ſi eſt idoneus, confirmatur, aliter confirmatur electio minoris partis facta de digno, & numero 3.*

2 *Procurator conſtitutus ad eligendum, ſi eſt de collegio, an duos poſſit eligere, remiſſ.*

4 *Electio minoris partis ob priuationem maioris, an vno contextu facienda ſit cum priori, & num. 9.*

5 *Electio non eſt indifferenter nulla, ſi facta ſit de non idoneo.*

6 *Electio quando deuoluatur ad minorem partem non peccantem & num. 10.*

7 *Epilogus, ſuffragium, & ſuppletio gloſſarum, num. 8. 9. & ſeq. eo.*

CAPVT LIII.

a Congregato. Caſus. Electus † a maiori parte capituli, ſi eſt idoneus, confirmatur, aliter
confirmatur electio minoris partis facta de digno. Et
prima pars ponit proceſſum electionum, & allegatio-
nes partium. Secũda ibi, Nos igitur diffinitiuam, duo
membra diſtinguendo committit[Procuratore]hic
2 tractant Vincen. & Abbas, an iſte poſſit duos eligere,
quod eſt expeditum infra eodem. c. pe. §. porro, lib. 6.
[Qui] cantor. ſcilicet[Plures] 18. ſcilicet[Pauciores]
ſcilicet 13. [Dilexiſſent]in ſcrutinio, vt patuit poſtea
3 in collatione, Goffre. [Poſtmodum] caute facit † pars
minor in hoc caſu permittendo maiorem prius elige-
re, per id, quod dicitur, infra eodem, perpetuo, libro 6.
quam decr. non viderunt Inno. & Compoſt. qui cõtra-
rium not. ſupra eodem, dudum, & dixi idem ſupra eo-
dem auditis, ſuper vltima gloſ. & placet id hic Abb. &
Egy. Et inducebat hic Abbas verſum, Nulla reuiui-
ſcunt, quæ mortua nata fuere. vide quod dicam poſt
Compoſt. ſuper ver. elegerunt [Scientiæ]quod dic, vt
ſupra eodem, cum in cunctis, & c. cum nobis olim[Ex-
pertem]hoc facile apparebit, quia patebit riſui impe-
ritus Matheſeos. 37. diſtin. qui de menſa, & no. de hoc
de ætate, & qualitate. c. ſi. & dic, vt infra eodem, ſi for-
te, libro ſexto[propter, quod]quia illitteratum ſciẽter
elegerant[Priuatis]nota igitur pro opinione, quã dicã
in fine, quod ſcilicet minor pars hic innitebatur priua
4 tioni partis maioris[Elegerunt]ex primis † conſenſi-
bus ſecundum Compoſt. qui dicebat, quod ſi vno con
textu fiat, ſecunda, non debent vota repeti: ſi ex inter
uallo, neceſſe eſt illa repeti, & fieri nouum tractatum,
& hoc placuit Innoc. ſupra eodem, conſiderauimus,
vt ſcripſi ſupra eodem, auditis, ſuper vltim. glo. ad fi-
nem. Sed dicunt quidam hoc neceſſe, q fiat nouus tra
ctatus: nam quod prius fecit pars minor in tractatu, &
alijs, non fecit, vt capitulum, cum adhuc ius maioris
non recidiſſet in ipſam, & ſi non valuit, cum neceſſe ſit
talia fieri, a cap. ſupra eodem, quia, de his, quæ fiunt a
maio. part. cap. c. 1. plus placet Compoſt. primum di-
ctum, cum hic, & ſupra eodem, dudum. 1. de votis repe
titis nil dicatur. Item quaſi inciperet pars minor a ca-
pite, cum ei non liceat variare, infra eodem, publica-
to. nec obſtat, q poſt electionem maioris partis delin
quentis minor pars incipit eſſe capitulum, & habere
ius nouum: quia & ante electionem maioris partis,
quæ poſtea malum elegit, potuit pars minor eligere,
cum a principio ſcrutinii vſque ad publicatam electio
nem ſit vnica electio, & tractatus ſecundum eum, &
hoc placuit Innoc. ſupra eodem, dudum, cautius vide-
tur, vbi dixi ſupra, q minor pars differat poſt factam
electionem per partem maiorẽ. Si dicas, ergo omnia
repetentur, cum vota minoris partis fuerint nulla. re-
ſpon. non fuerunt nulla, immo arctabant ad electionẽ,
& ſi dicatur, q cõualeſcant ex facto eligentium, hoc
non eſt abſurdum. vt no. infra de regulis iuris, nõ fir-
matur, libr. 6. ſed vt ibi not. non ſic in electione, in qua
ſpeciale eſt, q nulla non conualeſcit. ſupra eodem, au-
ditis, dicam ergo, quod votum bene conualeſcit ex his
quæ occurrunt ante electionem: alias nulla electio va-
leret, cum votum primi, & ſecundi, & vltimorum de-
ponentium, antequam veniatur ad maiorem partem,
non ſufficiat ad electionem, ſicut ergo ex ſuperadditis
votis collegarum, ante electionem conualeſcunt prio-
ra, ita etiam conualeſcant ex votis collegarum ante e-
a lectionem parẽtis, ad hoc infra eodem, cap. 2. libr. 6.[a]
Et infra decidditur concluſio, quod petebant electionẽ
ſuam confirmari[Non caſſatam]ergo allegatio eſt du
plici de cauſa, tum quia facta eodem contextu: tum
quia prima ipſo iure caſſata, de hoc ſupra eodem, au-
ditis[Alioquin] dicebant Vincen. & Egy. q ſi iſtud a-
5 lioquin, reſpicit, quod ſupra dicit † de litteratura ſo-
lum, vel ſimul litteraturam, & aliam indignitatem be
ne ſequitur, quod dicitur, confirmandam electionem
b decani: ſed ſi reſpicit illud ſolũ,[b] & aliter eſt idoneus,
non credunt indifferenter confirmandam electionem
decani. pone, q cantor interdum ebrioſus ſit, & ſit oc-
cultum, vel alias vilis, & improbabilis, non per hoc ſe
quitur electionem nullam, nec eligentes priuatos. caſ-
ſaretur ergo vtraque: altera, quia de indigno: altera,
quia facta per partem minorem, in quam non recide-
rat ius maioris, facit ſupra eodem, ſcriptum, faciunt
hæc ad quæſtionem, quam diſputaui, ſcilicet q pœna
concilii, cum in cunctis, non habeat locum, cum eligi-
tur indignus indignitate in concilio non expreſſa, de
c qua in Mercuria, de reg. iur. odia, libro ſexto[c] [Præfi-
cias]non dicit confirmes, per quod dicit Io. de. q gra-
6 tiam continet quoad hoc, dixit † Inn. q licet quidam
dixerint hoc contingere, quia maior pars ſcienter ele-
git indigum, ſupra eodem innotuit, ipſe tamen dicit
idẽ, ſi ignorãter, dummodo eodem contextu fiat vtra
que, argumen, ſupra eodem, ſcriptum, ipſo enim facto
apparet minorem partem ſaniorem, vnde eius electio
præfertur, ſupra eodem, dudum, argum. infra eodem,
eccleſia veſtra. niſi forte numerus in duplum excede-
ret, tunc enim non confirmaretur electio minoris par-
tis, niſi probaretur eos elegiſſe ſcienter indignum, ſu-
pra capit. ſcriptum, & capitu. dudum. 1. vbi Idem no.
Compoſt. & vide quod dixi ſupra eodem, ne pro defe
ctu, in gloſſ. & ſi. Et reddunt diuerſitatis rationem, qua
re aliud in maiori numero, quã in duplo maiori, quia
duplo maior pars ex quo non peccauit, dicitur tenere
capitulum, & non tertia pars, vel minor: ſed ſi non eſt
duplo maior, tunc maior, quę non peccauit, & minor
ſunt capitulum; ſed minor eſt ſanior. vnde electio eius
valet. Hoſtien. vero dixit hic, q etiam ſi ſit duplo ma-
ior, quæ elegit ignoranter indignum, valet electio fa-
cta a minori, quam a tertia parte, etiam ab vno ſolo
de digno, ex quo fiunt vno contextu, hoc non placet,
& ipſe Hoſtie. no. contrarium ſupra eodem, ſcriptum,
d in fine, vt ibi ſcripſi,[d] teneo igitur quod gloſſ. vltim.
7 vt ibi dicam. ¶ Vltim. glo. reſpon. per † quęſtionem,
quare hæc electio irrita, & reliqua confirmanda, & ar-
8 guit contra opinionem. ¶ In † gloſſ. 1. [ibi, geſſiſſe vi-
9 detur]tutor, qui per alium geſſit. ¶ † In gl. 3. in fi. pote
rant etiam ex interuallo facere, repetito tamen inter
eos ſcrutinio & tractatu, vt dixi in textu ſuper verſicu.
elegerunt. ¶ In gloſ. vltim. [ibi, remanſit penes alios]
Idem Phi. & Boa. & idem Egy. infra eodem, eccleſia,
10 ſecundum quos † damus pro regula, quod electio par-
tis minoris nũquam confirmatur, niſi in caſu decre. ſu
pra eodem, ſcriptum, vel niſi ius maioris partis reci-
dat in minorem, ita, quod ex fictione minor cẽſeatur
vel totum capitulum, vel maior pars, & quandoque
non ſufficit talis fictio, vt infra eodem, quorundam,
& c. indemnitatibus, lib. 6. & in Clemen. eodem titu-
lo, quod circa, per quod dico, quod vbi maior pars e-
ligit ignorãter indignum, & minor pars dignum, caſ-
ſabitur vtraque, vna, quia de indigno, altera, quia a
e parte minori,[e] & quod ſic ſit decreta intelligenda, pa
tet ex prima parte, vbi decanus, vel pars eius innitebatur huic iuri, ſcilicet priuationis partis maioris, & ad-
de quod dicam infr. c. eccleſia.

AD-

ADDITIONES.

a ¶ Libro 6. Ibi vide gl. ſi. & ſuper illa vide Io. An. ſupra eo, bone. ſuper gl. ſciſcitata, ver. ſed quid ſi.
b Solum. Si aliam indignitatem circa litteraturam.
c Libro 6. Et vide Io. An. ſupra eod. cum in cunctis, in gl. puta minoris, & in c. bonæ. infra ſuper ver. indignos.
d Scripſi. Scilicet in c. ſcriptum, ſuper gl. ſi.
e Minori. Vide, quod no. ſupra eo. cum vintonienſis, ſuper glo. ſi. & in c. audiuis, in gl. ſi. & ſuper illa.

SVMMARIVM.

1 *Ineligibilis eſt habens plures dignitates, vel plura curata ſine diſpenſatione papæ, & quorum pluralitas faciat ineligibilem, nu. 2.*
3 *Exceptio non admittitur in iudicio niſi contra actionem, vel intentionem, fallit hæc regula in hic expreſſis.*
Contra electum quomodo procedatur.
4 *Probationes obiectorum contra electos in meliorem partem pro electis interpretari debent, ſed laxius in exceptione, quam in accuſatione, nu. 5.*
5 *Accuſatorem non debet admittere iudex eccleſiaſticus facientem hoc libidine vindictæ, & quem præferre cæteris debeat, excipitur, nu. 23. ad finem.*
6 *Accuſator ex libidine vindictæ, an ex charitate procedat qualiter cognoſcendum.*
7 *Poſſeſſionis cauſam ſibi quis mutare non poteſt, nulla cauſa extrinſecus accedente.*
Nota pro infamia accipitur, ver. notam.
8 *Canonis contemptor videtur infamis.*
9 *Diœceſi ſuæ non ſubditis ſuper eccleſiis archiepiſcopus diſpenſare non poteſt.*
10 *Super notorio iure ſtatim papa fert ſententiam, alias commune cognoſcendum.*
11 *Confeſſio procuratoris eligentium non nocet electo.*
Dimiſſio rei prohibitæ nõ releuat in tempeſtiua, ver. hoc intẽdit, & nu. 6. ver. dimiſſo, vide nu. 12. & 23. & 42. verſic. in gl. an. tempore.
13 *Diſpenſant epiſcopi ſuper obtinendis pluribus eccleſiis ex cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis; propter vero perſonę prærogatiuam ſedes apoſtolica.*
14 *Collatio an fieri poſſit ab eis, ad quos ſpectat, eccleſiarum, ex pluralitatis vitio vacantium, lite ſuper eis pendente.*
15 *Delegati ad electionis epiſcopalis cauſam in caſu caſſationis non poſſunt eccleſiæ cathedrali de epiſcopo prouidere.*
16 *Electus quando ſit vocandus in cauſa electionis ſuæ, & non comparens, quando faciat ſibi præiudicium.*
Confirmationem petere poſſunt electionis electores, in princ. nume.
17 *Conteſtatio litis in cauſa contra electum, & contra electionẽ neceſſaria, & quando, & nu. 18. an etiam quando quis auctoritate reſcripti apoſtolici petat ſibi prouideri, num. 18. & non ſit per exceptionem peremptoriam, nu. 20.*
Confirmatio vbi petitur, non comparente contradictore, vel citatis non venientibus, vel præſentibus ſed tacentib. quid agendum a iudice, ver. vbi vero, & nu. 24. verſ. dicis etiam ſano.
19 *Ponendi modus quis, remiſſ. & nu. 16.*
21 *Reſpondere, an & quando quis teneatur poſitionibus continentibus crimen ſuum, vel infamiam.*
Teſtis, an deponere de crimine ſuo debeat, ad finem fere, verſic. hæc ratio.
Negare veritatem, quam quis nouit, grauando aduerſarium in probationibus, peccat, ver. peccaret enim.
22 *Iuramentum repetitur, ceſſato proceſſu priorum iudicum, in quo erat iuratum.*
23 *Pluralitas beneficiorum electo ad aliud maius dimiſſa quando proſit, licet obijciatur.*
24 *Diſpenſatio in quibus criminibus neceſſaria ſit ad obtinenda vel abſentia retinenda beneficia, & quæ debeat attendere diſpenſator.*
25 *Ad curam animarum, quæ pertineant, vel de ea ſint.*
Abſolutio a non presbytero non reconciliat, verſicu. dicit tamen.
27 *Dignitas, & perſonatus in eccleſia in quibus differant.*
28 *Perſonatus duos habens ſi papa indulgeat, vt poſſit alium recipere, & ex primis alterum minus canonice habeat proderit alteri perſonatus.*
Perſonatus plures, ut recipere poſſit, ſi cui a papa ſit indultũ, ſi canonice conferantur, ſi recepit illos non canonice, non poteſt contra eum procedi quia plures tenet, verſi. dicit etiã.
29 *Diſpenſatione conceſſa epiſcopo, vt cum vno ex clericis ſuis diſpenſet ſuper pluralitate beneficiorum, an mandatum papæ referendum ſit ad ius commune.*
30 *De commenda parochialis eccleſiæ quid iuris, & an ei eandẽ qui læduntur ex commenda, nu. 31. an clericus alterius diœceſeos poſſit hanc recipere commendam, ſine licentia ſui epiſcopi, nu. 31.*
33 *In diſpenſatione quid conſiderandum a diſpenſatore, remiſſ. & quid ea operetur, nu. 35. & 36.*
34 *Præſertim, pro maxime.*
Pluralitas beneficiorum etiam in ſimplicibus reprobatur.
36 *Præter, præpoſitio, an includat.*
37 *Epilogus, ſuffragium, ſupplementum gloſſarum, num. 38. & 39. & ſeq.*
Meam rem eſſe cum iudicatur, per conſequens illius nõ eſſe.
40 *Vetare, an intelligatur, qui expreſſe non conſentit.*
Furtum, an dicatur commiſiſſe, qui dicit ſe credidiſſe dominum permiſſurum, ver. ſolu.
Inuentor rei alienæ præconizare tenetur inuentionem, & an precium inuentionis debeat habere a domino, verſi. quid etiam dicis.
41 *Furtum de quibus rebus non fiat, coniuncta gloſſa, an de rebus eccleſiæ vacantis.*
42 *Confiteri, an iterum teneatur, qui prælato non canonice parochia confeſſus fuit.*
43 *Eccleſia vna quæ dependeat ab altera, remiſſ.*
44 *Titulatum beneficium deſignat nomen, vel cognomen, ſeu denominationem clerici.*
45 *Beneficia plura, ſiue tituli plures quæ ſimul liceat vni tenere.*

CAPVT LIIII.

1 Dudum eccleſia. Habẽs † plures dignitates, vel plura curata ſine diſpenſatione papæ ineligibilis eſt. decr. autem. ſm Hoſ. Pe. D. & Boat. diuiditur in 7. partes, tamen in vltima parte diſcordant, vt infra patebit. Et in hac parte prima ponitur obiectio contra electum. Egydius diuidebat in tres tantum. In prima narrationes partium coram papa. In ſecunda, ibi nos igitur, commiſſio cauſæ, & proceſſus iudicum. In tertia proceſſus papæ, ibi, licet autem. Sed quo ad hunc caſum ſummarium, quærit
2 Compoſt. an † pluralitas iſta, de qua loquuntur, faciat quem ineligibilem quo ad minores dignitates, & beneficia, puta Archydiaconatum, & canoniam, & dicit quoſdam tenere, quod non; quia non inuenitur cautum, & quia in epiſcopo requiritur maior perfectio, qui ſicut honore, ſic & meritis alios præcellere debet. Sed ipſe putat de rigore iuris, idem in illis, & idem Guil. in Specul. titulo ſecundo. §. videndum, ad finem, verſicul. ſed nunquid habens, & in verſicul. ſequent. tractat, an quo ad illa poſſit epiſcopus diſpenſare, reddebat autem Compoſtel. rationem, quia talis violator eſt canonis, de cleric. non reſiden. quia. 70. diſtinctione, ſanctorum, & violatores canonum deiiciuntur etiam ab obtento, de maiorit.
2 & obedien. capitul. ſecundo[a] 25. queſtion. prima violato-

violatores. Hodie per conſtitutionem, execrabilis, ver
ſic. qui verò deinceps, ſi primam, ex quo vacat abſque
moræ diſpendio in ordinariorum manibus verbo, &
facto ſub teſtimonio publico non admittunt, ſunt pri-
uati ſecundo, & inhabiles ad ſacros ordines, & quæ-
cunque beneficia [Parte ſua] ſcilicet contradicentium
3 [Contra electum] not. quod hic nullus † agebat pro
electoribus, vel electo, & tamen contradictores exci-
piunt contra electionem iam factam; & eſt hoc ſpecia
le in electionibus propter animarum periculum, ar. in
fra de appella. conſtitutis. 2. & c. oblatæ. 63. diſtinctio
ne, nullus inuitis, vide quod dicam de exceſſi. præla.
inter dilectos, in gloſſ. no. non ſolum, aliter in iudicio
non admittitur exceptio, niſi contra actionem, vel in-
tentionem. ff. de exceptioni. l. prima. C. de non nume-
ra. pecu. ſi quaſi, ſecundum Innocenti. & hoc teneas,
quicquid infra notabis, quod dic, vt plenè not. infra,
b de accu. ſuper his, & capit. accedens, & de excep.[b] di-
lecti, poteſt tamen dici, quod vbi nil petitur, nec inten-
ditur nec ad aliquid agitur, non eſt locus exceptioni:
nec obſtat, quod hic dicitur, nam intelligendum eſt
hoc, quòd hic dicitur, obijciebatur ad excludendam
confirmationem, quæ a parte altera petebatur: vel
dic, quòd hic nil petitum fuit, ſed ſimpliciter oppoſi-
tum, & iuratum hincinde, ac poſitiones factæ, & ideo
caſſatur, vt patet infra eodem cap. §. partibus & §. li-
cet, ideoque poſtea fuit ordinatum iudicium, & peti-
tum ex eadem cauſa, quod electio irritaretur, & ele-
ctus reſpondit, quod non erat irritanda, & ſic fuit lis
conteſtata, vt infra eodem. §. tandem, & eſt quaſi po-
pularis hæc actio, quæ tuetur ius populi, & eccleſię dei.
ff. de popularibus act. l. 1. ſed contra, quia procurator
in ea conſtituitur, qui nec prætextu criminis, vel infa-
miæ repellitur, vt legitur, & not. infra de accu. ſuper
his, ergo non eſt verè popularis. ff. de popula. actio. l.
c popularis[c] ideo dixit Innocē. hanc eſſe anomalam ſe-
cundum hunc ſimplicem modum agendi a canonibus
introductum. Alii dicunt, quod ſi in modum exceptio
nis aliquid opponatur, & probetur, illud idem conſe-
quitur quis in hoc caſu, quod conſequeretur agendo.
ſupra cap. per inquiſitionem; & c. cum dilecti, ſupr. tit.
2. c. 1. de except. ca. 1. nam & talia in modum denun-
ciationis expediuntur, vt legitur, & not. infra de de-
ſpon. impub. ad diſſoluendum, & etiam ex officio, &
ſi nihil opponatur, vt patet in eo, quod legitur, & not.
ſupra eodem cum nobis olim. §. his igitur, debet au-
tem exceptio in ſcriptis dari, argu. in auct. de tempo.
ord. non ſolu. pec. ſuper dote. §. conteſtationem, col. 7.
ſecundum Innocenti. infra de prob. quoniam contra
falſam. Tu dicas ſecundum Hoſtien. quod profeſſor iu
ris canonici nō debet multum curare de his apicibus,
vt patet in eo, quod le. & not. infra de iud. dilecti, hoc
ſaluo, quod in talibus exuberare poteſt officium iudi-
cis quantum ad veritatis inquiſitionem, & ſecundum
ipſam iuſtam pronunciationem, vt patet in eo, quod
leg. & not. ſupra c. cum nobis olim. §. his igitur. infr. de
ap. oblatæ, ad finem, ſecundum Hoſtien. [Obiecta] di-
4 xit † hic Compo. ſequendo Innocen. & Hoſtien. proba
tiones obiectorum, quæ fiunt contra electos. debere
interpretari in meliorem partem pro electo, ſi fieri po
teſt, vt ſi probatum ſit, Archid. dediſſe Archydiacona
tum ſub annuo cenſu, hoc poteſt intelligi de ſpiritua-
libus, & hoc illicitum, & de temporalibus, & hoc lici-
tum, ne prelat. vices ſuas. per totum. Intelligetur ergo
facta datio de temporalibus tantum, & ſic dicit ſe ob-
tinuiſſe in electo Legionenſi. Item ſi dicant teſtes ele-
ctum venatorem; intelligemus de licita, non de illici-
ta vena. de quibus infra de cle. vena. fit verò hæc inter
pretatio ſecundum eum, vbi verba hoc patiuntur, &
præſumptiones, & circunſtantiæ contrarium non ſua-
dent: faciunt de ſcrutinio. ca. vno, de accuſa. cum di-
lecti. Item quia regulariter contra producentem inter
pretamur dubia dicta teſtium, de proba. in præſentia,
d de cōditio. [d] ap. per tuas[e] ponebāt etiam exemplum
e de iraſcibili. poteſt enim id eſſe perſequendo vitia, &
5 zelo iuſtitiæ, hęc autem † interpretatio laxior fit in ex-
ceptione, quam in accuſatione, in qua imminet vtriq;
par ſupplicium, & in qua proſequitur quis iniuriam
ſuam, vel ſuorum, in exceptione enim nō videtur plus
admittendus, qui proſequitur iniuriam, quam alius,
cum non agatur in ea ad vindictam, ſed ad repulſio-
nem ſecundum Innocen. de ordine cognitionum, cum
dilectus: nec iudex eccleſiaſticus admittere debet ac-
f cuſatorem, [f] qui hoc facit libidine vindictæ, quia pec-
cat. 23. quęſtio. 3. ſex, & §. ſe. & quæſtio. 4. in principio
is tamen, qui proſequitur ſuorum iniuriam, & ex chari-
tate accuſat, præferetur aliis: quia melius nouit, & il-
lud fidelius proſequitur, arg. 4. quæſtio. 6. omnibus. 2.
6 quæſtio. 1. ſi peccauerit, ſecundum Innocent. hoc † an-
tē an ex libidine vindictæ, an ex charitate procedat,
ex qualitate perſonarum, ferocitate vultus, & verbo-
rum, comminantium, ſcilicet vel placabilium, & aliis
circunſtantiis arbitrabitur bonus iudex, arg. 1. q. 7. ſci-
mus. C. ſi quis impe. ma. l. vna. ff. quod metus cauſa, nō
eſt. de noui oper. nunc. c. de procu. in noſtra, ſecundum
Hoſti. incautè igitur facit aduocatus, qui petit declara
ri, vel a principio dicit articulum non admittendum:
quia probatus non releuat: vel qui format interroga-
toria talia, per quæ teſtes id habeant declarare [Ar-
chidiaconus] Alanus, ſcilicet qui venerat contra ele-
ctum [Eoque] ſcilicet Archidiaconatu; & tunc dic di-
miſſo. ſcilicet propter decanum Rothomageñ. aliqui
exponunt, eo. ſcilicet concilio: dimiſſo. i. ſpreto. [Di-
miſſo] hæc dimiſſio non profuit: quia iam per receptio
nem Archydiaconatus beneficia vacauerant, & ſibi
7 † cauſam poſſeſſionis mutare non potuit, nulla cauſa
extrinſecus accedente. C. de acqui. poſ. cum memo. ff.
eo. quod meo, in principio, & l. qui bona fide. ff. de vſu-
ca. non ſolum. §. quod vulgo, Phi. [vt quicunque] Vinc.
Egy. & quidam alii inſtant hic in expoſitione verbo-
rum concilii, quod non placet, ſed expone, vt ibi di-
cam, ſingula verba quæ ſequuntur vſque ibi, prędictus
[Tranſgreſſionis] vnde merito puniendus, vt 25. quæ-
ſtio. 1. nulli, & ca. violatores, & quæſt. 2. ſi quis dogma
8 ta, Phi. [Notam] i. infamiam, contemptor † ergo cano
g num videtur infamis, & vt hic, de maio. & obed. illud.
6. quęſtio. 1. infames. Hoſtien. [Cupiditatis]. 85. diſtin.
Florentinum [Quod] vitium [In aliis] ſibi ſubditis, Ho
ſtien. [beneficia] ſcilicet prædictas parochiales eccle-
ſias [Alterius] ſcilicet Archydiaconatus [Alienam] i.
alii conferendam, vel, ideſt non ſuam, ſecundum Phi.
& Hoſti. & ſcire debet, quod ſuum & c. C. vnde vi. cum
quærebatur [Damnabiliter] quò ad ſe [decepto] aliter
recepta, quod melius eſt ſecundum Hoſtien. [Verum]
ſecunda pars in qua ponitur excuſatio pro electo [pro
cura.] ſcilicet G. Archydiaconus, Et in fi. pro quamuis
9 [Rothomagēſis] cui non † ſuberat Arch. Ambiañ. iure
diœce. nec metropoliti, quia eſt de prouincia Rhemen
ſi ſecundum Hoſtien. & hoc patet in prouinciali: aliter
diſpenſare potuiſſet, ſi diœceſanus fuiſſet ſecundum
Ioan. quod placet Hoſtien. ſecundum not. infra de pręę
h ben. de multa[h] [Niſus] aliter viſus, ſic ſup. c. conſtitu-
10 tis [Nos igitur] tertia pars, in qua † ponitur excuſatio-
nis repulſio, & cauſæ commiſſio [Admittentes] ſuper
iſta velut ſuper iure notorio ſtatim papa fert ſenten-
i tiam, ſic ſupra de conſuetu. cum inter[i] alias vero com
mittit cognoſcendas ſecundum Innocent. & Hoſtien.
11 [Si conſtaret] nota † igitur, quòd confeſſio procura-
toris eligentium non nocet electo: quia licet ſupra
procura. fuiſſet hoc confeſſus: papa tamen mandat
hoc

hoc inquiri; quod ſecundum Petrum, & Abba. tunc
maximè verum eſt, quando confitetur, de his, quæ con
tingunt perſonam electi, vt hic, & vide quod dicam
inf. ſuper verbo, conſtitutus, & concor. quod dicam de
reſtitu. in integrum, cap. 2. In gloſ. per monacos. 2. co-
lum. ver. ſecus eſſet [Habentem] maximè, vt infra pate
bit [Electionis tempore] hoc intendit, ſi poſt adeptũ
Archydiaconatum tenuit eccleſias, & poſtquam dimi
ſit illum vſque ad tempus electionis incluſiuè, niſi oſtẽ
dat &c. & ſic dimittere illas poſt electionem illum nõ
releuat, cum non appareat emendatus. ¶ Sed quid
22 ſi dimiſiſſet † eccleſias ante tempus electionis, nun-
quid impedietur ipſius confirmatio? diſtingue, vt di-
cam ſuper gloſ. & infra ver. tandem, ſuper ver. electio
nis tempore [Per ſedem apoſtolicam] ſecundum Ho-
23 ſtien. hoc, quando † propter prærogatiuam perſonæ
ſit diſpenſatio: ſecus, quando propter neceſſitatem,
vel vtilitatem eccleſiæ, quo caſu diſpenſant epiſcopi
ſecundum eum, de hoc ſatis dixi ſuper decre. de multa
24 [Diſpenſatum] nunquid in hoc † caſu licuit illis ad
quos pertinebat eccleſiarum collatio, illas conferre.
dicunt quidã q non, ex quo coram quocunque iudi-
ce lis pendet, nec valeret collatio facta. argu. infra de
arbit. ex parte, alii contra, quia nec motio litis alicui
aufert ius ſuum, infra de reſti. in integr. cap. 1. etiam ſi
ſuper hoc fuerit appellatum, infra de ſup. neg. præla. c.
k fin. nec obſtat, quod dicitur innouata[k] lite pendente
maximè poſt appellat. reuocanda: quia illud de his,
quæ in proceſſu iudicii fiunt, vel etiam extra, ſi de no-
uo attententur. Porrò his pendentibus bene poteſt
quis vti iure ſuo per illa, etenim non eſt alicui turban-
da ſua poſſeſſio, vt lite pendente ca. 1. de cauſa poſſeſ.
cum olim, & nemini facit iniuriam. & ce. ſupra eodem
cap. cum eccleſia, quod placet Innocent. aliqui dicunt
hoc verum niſi in curia Romana, vel coram delegatis
papæ pendeat negocium per appellationes, ſiue inter
duos, quorum vterque aſſerit beneficium ad ſe ſpe-
ctare, ſiue aliter quomodocunque ibi negocium refe-
ratur, argum. de officio legati: licet, de præben. inter
cœtera, & hoc placet Hoſtienſ. in excellentiam papa
lis iuriſdictionis, infra de maior. & obed. per tuas. de
appel. ſi duobus, & maximè ſi de viribus diſpenſatio-
nis ſuæ agatur, inf. de iudi. cum veniſſet, & ne iuſcius
ab inferioribus vſurpetur, infra de ſup. negli. præla. li-
cet, & ne pendeat ab inferioribus ipſius iudicium, ſu-
pra titulo primo, bonæ. 2. & quod dicebat Innocenti.
quòd per appellationem cauſa defertur, ſed poteſtas
conferendi beneficia nec confertur nec aufertur, fa-
tebatur Hoſtienſ. quod non confertur papæ, qui ſine
appellatione hoc poterat, nec aufertur alteri, tamen
ſuſpenditur per quandam conſequentiam: quia col-
latio eſt ſequela iuriſdictionis: vnde prælatus à iuri-
ſdictione ſuſpenſus, & per conſequens à collatione, in-
fra de conceſſio. præben. quia ff. de reg. iu. cum princi-
pale. Quo ad litis pendentiam, quæ eſt inter duos ele-
ctos in curia, vel alibi, vel quæ eſt inter petitorem. &
poſſeſſorem beneficii, terminatum eſt hodie. quòd
electio interim facta ſit irrita infra, vt lite pendente c.
primo, & ſecundo per quas decido aliqua hic notata.
tamen hoc ſcias, quod illa iura noua nõ loquuntur de
lite, quæ pendet inter collatorem, vel electorem, &
l poſſeſſorem, vel electum,[l] dicit etiam hic Hoſtienſ.
quod quando non agitur principaliter de beneficio,
ſed acceſſoriè, vt hic, vbi principaliter agebatur de
electione, ſed incidenter obiiciebatur de pluralitate
beneficiorum, iuriſdictio, vel collatio inferioris ordi-
narii quo ad illa beneficia nõ ſuſpẽditur: immo de illis
beneficiis, ſi de ipſis corã ipſo quæſt. principaliter mo-
ueretur, poſſet interim cognoſcere. & p cõſequẽs & cõfer
re, ſi vacent, niſi per lapſum tẽporis poteſtatem conſeq

rendi perdidiſſet. ſ. de præb. de multa, ver. & ſi vltra, &
ſ. hic decideretur talis litera, & auctoritate noſtra ei-
dem prouideretis eccleſiæ de paſtore, & reprehenditur
15 per hoc † Abb. cuiuſdam aſſeſſoris conſilium, qui non
aduertens hanc deciſam, conſuluit delegatos datos
ad cauſam electionis in caſu caſſationis poſſe prouide
m re eccleſiæ etiam cathedrali[m] de epiſcopo [Partibus]
4. pars, in qua ponitur iudicum proceſſus, & appella-
tio ad papam facta [Propter hoc] ideſt propter dele-
gationem vobis factam [Conſtitutis] ſcilicet procu-
ratoribus eligentium, & contradicentium ¶ Sed nun
16 quid † eſt neceſſe vocari electum? non videtur: quia
& electores poſſunt confirmationem petere, vt hic. de
cauſa poſ. cum eccleſia. ſupra cap. prox. dic ſecundum
Innocen. q ſi agitur contra electores ad pœnam, non
n vocatur electus.[n] Idem ſi electores petunt confirma-
tionem, & opponitur ſolum de forma electionis ſecũ-
dum Innocen. vel de defectu electi, ſecundum Hoſtiẽ.
qui tamen fatetur electum in his poſſe aſſiſtere, ne
colludatur, ſicut alias, C. de leg. auct. nunc ſi hæres. Si
vero agatur de crimine electi, cum ipſo crimine pro-
bato, & repulſo per ſententiam ineligibilis fiat; ſup. e.
ſuper eo, omnino eſt citandus, vt no. ff. de procur. in p̃-
ſentia, vide quod ibi dixi ſuper vlt. glo. niſi ſciret cau
ſam ſuam agi, & non curaret intereſſe. ff. de re iudic.
ſæpe. infra de re iudic. cap. pen. ibi vide gloſ. vt ſi ele-
ctus, & id quod ſcripſi ſuper 1. glo. & quod no. eod. tit.
cupientes. 3. cæterum, in vlti. gloſ. Alii autem dicunt,
& placet Compoſt. quod & ſi hoc ſciat, tamen vocan-
o dus[o] eſt: & ſi contumax fuerit, ſibi imputabit, niſi for-
ſan appellatio facta eſſet, tunc enim omnes, quos res
tangit citantur a iure infra eod. lib. 6. ſtatuimus. a iter
autem non obeſt abſenti ſententia, immo veniens ip-
ſam faciet retractari, ex quo fuit vocatus, nec contu-
max, vt 3. q. 9. per totum. C. quomodo, & quando iu-
dex, ea quæ, & l. penul. & per conſequens nec eligenti-
bus obeſt ſententia ipſa retractata, & hoc propter
cauſæ connexitatem. ff. quemadmodum ſeruitu. amit.
p ſi communem[p] & hæc vera ſunt, vbi agitur de confir-
matione, vel caſſatione electionis, cui electus non-
dum conſenſit: alioquin vocandus eſt, ſi per mutuum
conſenſum matrimonium ſit contractum, ſupra eod.
cum inter canonicos. §. diſcretioni, niſi appellatum
fuerit, vt præmiſi ſecundum quoſdam. Tu vero di-
cas, quod nihilominus vocandus eſt, etſi non conſen-
ſit ſecundum Hoſtien. hodie ſatis videntur hæc expe-
dita. inf. eod. cap. fin lib. 6. quod ſi confirmatione ob-
tenta, petatur ordinatio, vel conſecratio, ibi omnino
vocandus eſt, argum. infra titul. 6. cap. 2. §. 1. & capit.
licet, cum & tunc inſcriptio requiratur, quod dic, vt
legitur, & notatur infra de accuſ. ſuper his, & repella-
tur ab obtento, vt ibi ſecundum Innocen. & Hoſtien.
[Eodem decano] In deciſione nominato, & venerat
pro electo, ſecundum Iacob. et Boat. [illegible] ſecun-
dum gl. & Hoſtienſ. [Citauimus] [illegible] per iudi-
ces inferebantur. Et infra intellige, q electus perſona-
liter, & procu. contradicentium venerunt ad curiam,
multa, pro & contra proceſſum iudicum proponentes,
ſuper quibus papa pronunciat [Licet autem] [illegible] pars, in
qua ponitur pronunciatio ſuper proceſſu iudicum [Cõ
17 teſtationem litis] ex hoc † patet litis conteſtationem
neceſſariam ſuper exceptionibus propoſitis contra ele
q ctum, vt infra de iudici. exhibita:[q] ſecus, ſi contra e-
lectionem aliquid proponatur, ſecundum quoſdam,
vt lite non conteſtata, quũ §. 1. Tu dicas in vtroq; eſ-
ſe requiri partibus præſentibus lite greſſ. vt ibi, & infra
de eo, qui mitt. in poſſeſſ. cum qui, lib. 6. hodie dic, vt
in ele. quas allegabo ſuper gl. vlt. huius partis. ¶ Quid
18 ſi † quis auctoritate reſcripti apoſtolici petat ſibi pro-
uideri vide quod dixi ſup. de reſcriptis, mandatum,

in vlt.

in vlti. gloſſ. ver. formabit, & quod dicam de deſpon.
impu. ad diſſoluendum, in gl. quid ſi, ad fi. & de re iud.
r de cætero, ſuper 1. gl.[r] hic non eſt neceſſaria litis con-
teſta. quia is, cui ſcribitur, potius eſt executor, quam
cognitor. j. de offi. deleg. ſuper quæſtionum. §. porro,
ſ licet exceptiones[ſ] legitimas debeat admittere, vt pa-
tet ſup. de reſcriptis, cum adeo, & c. conſtitutus, & ca.
capitulum. nil enim poteſt petere impetrãs, niſi quod
in reſcripto continetur, nec ex alia cauſa, & ideo reſcri
ptum ſufficit pro libello, argum. j. de dila. præterea,
& contradictio eſt pro reſponſione, tutius tamen eſt, ꝙ
aliqua petitio offeratur, & lis conteſtetur ſecundum
Innoc. argum. hic, & j. de litis conteſta. ca. vnico, & in
eo, quod no. j. de dilat. præterea. vbi vero petitur con-
firmatio, nec apparet contradictor, non eſt, cum quo
conteſtetur lis; & ideo proceditur lite non conteſta-
ta, ſed & poteſt dici, quod ſi hi, quos res tangit, ci-
tati non veniant, vel præſentes nihil opponant, ſed ta-
cent, confiteri intelliguntur. ff. de inter. actio. de ætate.
§. nihil inter eſt, in confitentes autem nullæ ſunt par-
tes iudicis. ff. ad l. Aquil. proinde, ſecundum Innocen.
quod dic, vt no. inf. de confeſſis. c. fi. & de rerum per-
muta. cum olim. Sed & qualitercunq. conſtet ſupe-
riori de veritate ſufficienti, poteſt negocium diffinire,
arg. ſup. eod. cum nobis olim. §. is igitur, & maxime ſi
per confeſſionem. infra de rerum perm. cum olim, in-
fra de exceſ. prel. quam ſit graue, ſecundum Hoſt. [Nõ
19 per poſitiones] de modo † ponendi tractauerunt hic
Goſ. & Hoſtien. de quo vide plenius infra de confeſ
ſis. capit. 1. lib. 6. Quid autem dicat hic Goffred. ad ſo
lutionem contrarii, de decret. prout, infra de dolo, &
contum. ibi dicam ſuper gloſſ. proinde, & gl. ſe. [Con-
20 teſtatio litis] dixit hic † Goſt. & Hoſt. ꝙ per exceptio-
nem peremptoriam non fit litis conteſtatio, & eſt ca-
ſus infra de litis conteſtatione, cap. 2. lib. 6. [Conſilio]
ſic infra ca. proximo, in fi. [Tandem] ſexta pars conti-
nẽs litis conteſtationem, iuramenti præſtationem, ele
cti cõfeſſionem, & reprobatam excuſationem, & dic,
Tandem. i. poſt caſſationem prædicti proceſſus, Hoſt.
Arch. Alanus. qui venerat contra electum ex præmiſ-
ſis. ſup. in prima parte capituli [Petiit] in ſcriptis, ſic
enim offerendus, eſt libellus de libel. obla. ca. 1. [Re-
ſpondente] non dedit ergo petitionem contrariam ſu-
per confirmatione, quæ non facile recipienda eſſet, ſe-
cundum Innoc. vt dicam de officio delegati, cum con
tingat, in glo. quia melius, verſiculo quid ſi quis petit
21 [De dicenda veritate] ſuper proceſſu † electionis, &
ſuper omnibus ipſius acceſſoriis, quæ nõ ſint criminis,
vel infamiæ, alias vix cõfirmaretur aliquis, cum vix re
periatur quis nõ criminoſus. 50. diſtinctione, quia tua.
34. diſtinctione, fraternitatis, nec tenetur quis prode-
re ſe, de pęni. diſtinction. 1. non tibi dico, vide quod di
cam de confeſſis. c. 2. in magna gl. & ibi in fine remit-
to ad ſpeculum. Alii dicunt. ꝙ etiam de criminibus te
netur reſpondere: vnde & hic reſpondit, an haberet
plures curas. Sed primi reſpondent, ꝙ habere plures
curas nõ eſt peccatum ſimpliciter, cum diſpenſatio il-
lud excuſet; vt hic dicas, ꝙ ſuper occultis non cogitur
reſpõdere, quia nec eccleſia de ipſis iudicat, vel inqui-
rit. infra de ſymonia, ſicut nobis. in fine, & ſic intellige
primam opinionem, de manifeſtis autem, & iurare co
gitur, & reſpondere tenetur, vt patet in eo, quod legi-
tur, & notatur infra de accuſatio. qualiter. 1. §. finali,
& qualiter. 2. verſic. nos igitur, & ſic intellige opinio-
nem ſecundam. Ideoq; ſecundum Inn. & iurare, & re-
ſpondere tenetur in hoc caſu. Et primo quæretur, an
ſit de aliquo crimine infamatus, vel condemnatus,
peccaret enim, ſi grauaret aduerſarium in probationi
bus, ex quo veritatem nouit, argum. infra de crimine
t falſ. c. 1. §. vnico. 10. q. 3.[t] quiſquis, ſi totum negauerit,
neceſſaria eſt probatio. ff. de probatio. ei, qui dicit, ni-
ſi forſan ex ipſo facto notorio fundetur intentio ad-
uerſarii, vt hic erat. hic enim notoria erat plurali-
tas beneficiorum: quia nec in partibus ſuis non noto-
ria poſſet eſſe, vt patet infra titul. primo, quanto. §. ne
u autem, vnde nec hic negari[u] poterat, nec negata fuit,
vt ſupra eodem, capitulo. §. primo. Sed quia tale factũ
iure canonico damnatur, vt infra de præb. quia in tan
tum, & capitulo de multa, ideo neceſſe habuit proba-
re iuſtum titulum, vt patet in eo, quod legitur infra,
vt eccleſia. benefi. ca. vnico. §. primo, in principio, &
quia hoc non probauit, ſuccubuit, vt infra eodem. §.
penultimo, & finali. Si vero confitetur infamiam, vel
notam, ſicut præmiſi, tunc quærendum eſt, an & cri-
men commiſerit. Nam ſi hoc confiteatur, iuſtum eſt,
vt repellatur. C. de dignitatibus. l. 3. infra de exceſſi-
bus prælato. inter dilectos. §. primo, ad finem. Sinau-
tem hoc negauerit, nec conuinci poterit, debet ſe pur-
gare, infra de purga. cano. per totum. Aliter autem
graue eſſet ipſum promoueri, vt patet in eo, quod legi
tur, & notatur, infra de accuſa. omnipotens, & hoc te-
neas. Tertii dicunt, & non male ſecundum Inno. quod
x de omnibus illis, quæ impediunt executionem[x] officii
etiam poſt peractam pœnitentiam reſpondere debet:
quia in hoc bonum ſuum procuratur, argumentum
23. quæſtio. 5. prodeſt, & quæ ſint illa, not. infra de re-
nuntia. niſi cum pridem. §. 1. & §. propter conſcien-
tiam. Sed nec iſte prodit ſe in publicum, quia tantum
de his, quæ nata ſunt, quæritur, ſcilicet de infamia, &
condemnatione, non de occulto, non enim dicitur,
quod crimen manifeſtet, ſed ſi verum eſt, hortatur, vt
cedat, vnde & iſte ceſſit, infra eodem c. ver. fi. hæc ra-
tio ceſſat in teſte, non enim peccat teſtificando acta
pœnitentia de peccatis, & ideo cogendus non eſſet ad
talia reſpondere, ſed nec iſte reſpondebit, niſi velit,
quia principales perſonæ non coguntur reſpondere,
ſi ad aliam pœnam, quam ſpiritualem agatur. nec
obſtat, quod hic reſpondit electus: quia hoc fecit
voluntarius non coactus ſecundum Innocent. Tu ve-
ro dic de hac materia, vt not. ſupra eadem glo. ver-
ſiculo dicas, de teſtibus vero dicetur infra de teſti-
bus, cum cauſam, ſecundum Hoſtien. qui dicit, In-
nocen. ſibi fore in hac gloſſa contrarium, & vide in
prælegat. decreta. 2. de confeſſis, in fine gloſſ. [Iu-
22 ramento] not. quod † caſſato proceſſu priorum iudi-
cum, in quo fuerat iuratum, repetitur iuramentum,
vide quod dicam de re iudicat. ad probandum. ſu-
y per vltima y gloſſ. [Electionis tempore] hoc non fa-
23 cit ad rem, nam & ſi prius tenuiſſet † ſine diſpen-
ſatione, cum peccaſſet mortaliter, ad caſſationem
ſufficeret de rigore. 25. diſtinctio. primum. nec ob-
ſtat, ſi dicas, quod per dimiſſionem præſumitur
pœnituiſſe, quia idem dicere deberes, ſi renuncia-
uit tempore electionis, vel poſt, cum pro eo, quod
electus ſit peccator, non minus valeat electio, vt
not. infra eodem, eccleſia, ad finem, in gloſſ. impro-
prie, in fine, & vide ſupra eodem, auditis, ſuper vlti-
ma gloſſ. facit de iureiuran. ſicut noſtris, vel ideo di-
cit de tempore electionis: quia ſi renunciat tempo-
re electionis, vel cum imminet electio facienda,
præſumitur ſimulata, & ficta pœnitentia, & ambi-
tioſa propter honorem habendum, ſed ſi de verita-
te pœnitentiæ conſtaret, nec eſſet præſumptio am-
bitionis: etiam ſi poſt reſignaſſet, de æquitate ex
iudicis officio non admitteretur exceptio criminum,
in quibus non eſt neceſſaria diſpenſatio, licet de
iuris rigore poſſet admitti, 2. quęſtio. 7. quęrendum,
ſed ſi repellitur accuſator; quia præſumitur malo
zelo

verum ſecundum Innoc. Hoſt. & Comp. Nam ſi prote-
b ſtanti credatur ᵇ contra ſe, nō tamen contra alium, ar-
gum. ff. de interroga. actio. de ætate. §. 1. nec obſtat,
quod hic dicitur: quia hic fuerunt concordes de pro-
teſtatione; & ideo propter mutuum conſenſum præiu-
dicat. Sed contra quia hoc factum contradicit prote-
ſtationi: & ideo videtur receſſum ab ea ĩ. de app. ſoli-
citudinem. §. fi. ſup. de conſtit. cum omnes. §. 1. Et vi-
de quod ibi dixi. ſolu. hic fuit iuſta cauſa proteſtandi
propter dubium iuris quod ſe habere dicebant cappel
lani: & ideo valet, infra quod metus cauſa. cap. 1. ſecū
dum Innocen. dicit Hoſt. vtique. & in contrario iuſta
cauſa fuit proteſtandi. Sed ille, qui fuit proteſtatus,
voluntariè venit contra, & ideo imputatur. hic autem
ſecus. Itē ibi fuit proteſtatio nuda: hic āt conuentio-
nalis. & dicit Innocē. illum fatuum, qui comparēs co-
ram iudice ordinario, delegato, vel ſubdelegato pro-
teſtatur, quòd non conſentit in eius iuriſdictionem:
quia iudex poteſt eum ex hoc pronunciare contuma-
cem. 11. quæſt. 3. certum, de iudic. cap. 1. de verbor. ſi-
gnific. ex parte 1. ibi, quia citatus noluit ſtare iuri, &
ſic poterit excommunicari, vt ibi; ſecus ſecundum
eum, ſi addit in proteſtatione, niſi inquantum de iu-
3 re debeo. ¶ Quid ſi † duo occurrant, quorum vnus
dicit ſe in quaſi poſſeſſione canonicatus, & præben-
dæ: alius vero aſſerit, quòd & ſi non poſſideat, ius
tamen habet in eiſdem canonicatu & præbenda, &
vterque petit ſe admitti ad eligendum: reſpon. cautè
faciet capitulum, ſi vtrunque admittat ſub hac prote-
ſtatione, ſcilicet vt vox eius præſtet ſuffragium tātum,
de quo conſtabit, quòd ipſum præſtare debet, & non
alterius. Veruntamen quando petetur confirmatio co
ram ſuperiore, ſi conſtet hoc ita fuiſſe tempore electio-
nis, ſicut ſupra proxim. dictum eſt, etiam ſi aliter ſit
tempore, quo petitur confirmatio, non computabitur
vox domini veri, ſed potius bonę fidei poſſeſſoris: nam
ad ipſum iſtud commodum pertinet, ſupra eod. quere-
lam. infra de iurepat. conſultationibus, & non ad do-
minum, de cauſa poſſ. cum eccleſia, vnde & ſi de hoc
tempore electionis capitulo conſtitiſſet, debuit admit
tere bonæ fidei poſſeſſorem, non dominum, quòd ſi
poſſeſſor malæfidei ſit, non eſt ad electionem vocan-
dus: ſed & ſi non vocatus venit, non eſt eijciendus, ar
gum. inf. de reſtitu. ſpol. in literis, vbi videas in prin-
cipio magnæ gloſſ. veruntamen nec vox eius præſta-
bit ſuffragium: quia nec ſpectant huius commoda ad
malæfidei poſſeſſorem, argum. C. de condi. ex l. malæ
fide. ff. de vſuris. neque. nec ſunt comparandi duobus
contraria mandata repræſentantibus, quorum neu-
tri parendum eſt. ſupra de reſcrip. cum contingat: vel
duobus vti poſſidetis agentibus, & æqualiter proban-
tibus, vbi iudex ſuperſedet ſententiæ ſecundum Inno-
cen. quod dic, vt not. de probat. licet. §. vlt. in gl. ante-
penult. circa medium. diuerſitatis ratio; quia in tali-
bus non poſſet vnus admitti, & alius repelli, vel ēt am
bo, quin alicui fieret præiudicium; ſed in caſu noſtro ex
vi proteſtationis prædictæ, ſi fiat, nulli præiudicium
generatur, ſed nec comparantur deponenti, & domi-
no ſimul concurrentibus ad depoſitum repetendum,
vbi quidem ſit reſtitutio vero domino. ff. depoſiti. bo-
na fides. §. incurrit. Nam ibi conſtat de domino, hic
4 autem non conſtat. ¶ Sed quæritur † quomodo po-
c teſt præſtare ſuffragium vox illius, qui non eſt ᶜ in
poſſeſſione; reſpondeo, quia in hoc caſu, quando nul-
lus alius poſſidet; vel poſſidet, ſed mala fide omne cō-
modum, & omnes fructus ſpectant ad dominum, niſi
forſan ſit talis poſſeſſor malæfidei, cuius factum præ-
tor tuetur, quod dic, vt no. inf. de iure patro. conſulta-
tionibus, ſecundum Innoc. Hoſt. & Comp. [Intereſſe]
quomodo in hoc verbo ſubtilizauit Innoc. ad ſolutio-
nem contrarij decret. inf. eo. in geneſi, ibi dicam ſupra
gl. vnde ab electione [Formam] primam, Hoſt. [Con-
cilij] ſup. eodem, quia propter [Nouem clerici] & ſic
28. [Canonicis] & ſic. 22. [Nec probatū] & ſic 55. ſed
ſoli 50. elegerunt. de archi. n. & archipresbytero, vno
Abbate, & duobus capellanis non apparet, quòd ele-
gerint. reſpectu verò omnium iſtorum archipresbyter
bene habebat maiorem partem. in dimidia enim vo-
cę excedebat & dimidiam cum haberet 28. voces, quę
excedunt dimidiam de 55. vel excedunt reliquas in
vna: & eſt idem, ſi dicas computatis electis iſtos fuiſſe
29. & reliquos 28. [Vel de iure] ſupra nec obſtat quod
dici poſſet, quòd ex vna parte erant 28. quia proba-
tum non fuerat &c. Vel de iure vel priuilegio, clerici
ergo nil probauerūt. probatio verò capellanorum in-
ſufficiens fuit quo ad proprietatem & poſſeſſionem,
nec iuuaſſet, etiam ſi fuiſſet quò ad poſſeſſionem ſuf-
5 ficiens, vt ſequitur [Elegiſſe] ergo † aliud eſt ſcrutato-
res dare, aliud eligere, Innocen. vide de reſtit. in inte-
grum. cap. 2. in gloſſ. per monacos, vltra medium, no.
etiam ſecundum Hoſtié. quòd inquiſiti debent facere
electionem, & non inquiſitores. ſic ĩ. eo. in geneſi. & di
xi ſ. e. quia propter [Præſcripta] no. verbū conſuetudi-
6 nis † ſimpliciter prolatum intelligi de præſcripta, quod
alibi melius non probatur. vides enim q in proteſta-
tione. ſup. circa principium de præſcrip. nil fuit expreſ-
ſum. facit de conſue. c. fi. & concordat C. de li. cauſa,
non iccirco. ſed op. Goff. & poſt eum Hoſt. q ius eligen
d di præſcribi ᵈ nō poſſit quia † incorporale eſt, nec tra
7 ditionem recipit. ff. de acquiren. rerum domi. l. ſeruus.
§. incorporales, vnde nec ſeruitutes præſcribuntur,
ff. de ſerui. ſeruitutes, niſi habeant cōtinuam cauſam,
vel perpetuam, ſicut eſt ſeruitus tigni immittendi, ſtil-
licidii recipiendi. ff. de ſerui. vrb. præ. foramen. ſerui-
tus altius non tollendi. C. de ſeruitutibus. l. prima, &
ſeruitus aquæ ducendæ. ff. ſi ſerui. vendi. ſi quis diutur-
no. C. de ſeruitu. l. ſecunda. In his quattuor tantum
locum habet præſcriptio legitima. in alijs verò non
niſi tanto tempore præſcribatur, quod non extet me-
moria. ff. de aqua plu. arcen. l. prima. §. fina. Sed ius eli-
gendi non habet perpetuam & continuam cauſam,
ergo non præſcribitur, niſi tanto tempore, quòd non
extet memoria, vt dictum eſt. nam & in ſeruitutibus,
quę alternis annis, vel temporib. conſtituuntur, video
tempora duplicari. ff. quemadmodum ſeruitu. amit.
ſi ſit conſtituta. C. de ſerui. l. fina. ſecundum lecturam
Ioannis. cum igitur talis electio alternis temporibus,
& caſualiter fieri habeat, ergo &c. ſolutio, ſpeciale eſt,
vt hoc ius præſcribatur; quia nec propter hoc amit-
tit collegium ius ſuum; imo magis conſulitur ei, quā-
do plures ſunt; vel dic, q ſicut ſtillicidium dicitur ha-
bere perpetuam cauſam; quia naturalē & a cœlo eſt, &
aptum ad acquam recipiēdā, ſi ſemper plueret. vt d. l.
foramen; ſic & electio naturalem habet cauſam. Nā
frequentius per mortem vacat eccleſia, & continuam,
quia quotidie aperta eſt ad eligendum, ſi eccleſia va-
e caret. ᵉ dominus H. dixit, q nō inducebatur ex hoc
præſcriptio, ſed præſumptio, vt ſcilicet ratione tempo
ris hoc præſumatur conceſſum fuiſſe, vel ab initio con-
f ſtitutū, ſicut alias ᶠ not. de hac materia. ff. de vſuris, cū
de in rem verſo. inf. de cenſibus, peruenit, ſecundum
Goffred. vel dic, ſeruitus nō vſucapitur, neque præſcri-
bitur regulariter, vt in contrarijs, niſi in certis caſi-
bus exceptis a iure, vt ſupra notatur, & ſic reſtringi-
tur, quia odioſa. C. de annali exceptione. l. fi. ſed con-
ſuetudo præſcribitur, vbicunque vſus rationabilis eſt,
vt hic, quia fauorabilis & communis; vnde intellige,
q capellani tanquam corpus, uel nomine eccleſiarum
ſuarum hanc conſuetudinem allegabant, ſicut & inf.
de cauſa poſ. cum eccleſia, & c. cum olim. uel priuato

nomine

nomine proprio conſuetudinem allegare non poſſet,
g nec ipſa vti. ſecus in præſcriptione, g vel ſeruitute. Itẽ licet ſeruitutes per ſe longo tẽpore regulariter non vſucapiantur, vt dictum eſt, cum ædificijs tamen vſucapi poſſunt. ff. de vſucapioni. ſi aliena. §. 1. ſecundum Hoſt. [Omiſſa fuit] amico animo. de hoc ſ. eo. cum poſt, & j. eo. publicato [Debuiſſet mox] ſ. eod. quia propter,
8 Goff. [Irritandos] i. irritas † nunciandas, Petr. & Abb. [Priuantes] ſaltem propter hoc vltimum. ¶ Prima
9 † gl. arguit, & remittit. Tertia gl. arguit pro proteſtatione. alleg. 10. iura. in contrarium alleg. quattuor, & ſoluit. ¶ Gl. ſic ſ. cõputando probat, ꝙ vox electi non auget numerum. ¶ Vltima gl. ſignat cõtrarium: ponit
10 opinionem, quam reprobat, demum ſoluit. ¶ In † glo. 3. ibi. §. 1.]incipit, ſi in venditione. vide de lit. conteſt. c. vno, ſuper 1. gl. [& ibi, Neſennius] mater impendẽs in alimenta filij repetit, ſi fuerit proteſtata, ꝙ ab ipſo, vel tutoribus repetere intendebat: alias non [& ibi, quo.d quis ſciens] vide in c. cum M. ſuper glo. hic ergo. ¶ In gl. [ibi, nõ idcirco] vide hanc, & ſe. in principio.
11 c. dilecto, ſuper tertia gl. ¶ In tertia † gl. [ibi, eis proteſtatio nota] 27. diſt. c. 1. quòd proteſtatio facta præſente aduerſario valet, niſi aduerſarius contradicat. propter quod conſuluit hic Abbas, quòd is, contra quem fit proteſtatio, faciat proteſtationem cõtrariam, vt in caſu iſto proteſtari debebant clerici, quòd ex commodo poſſeſſionis intendebant eligere. Innoc. Compoſt. & Hoſtien. hic no. contrarium dicentes, quòd requiritur contra ſe, non tamen contra alium. ff. de interrog. actio. de ætate. §. 1. ad hoc ff. nau. cau. ſta. l. vlt. 1. reſpõſo, & ſic tollitur contrarium. j. eodem in geneſi, verſic.
h nec[h] præmiſſis. & vbi quis proteſtari non audet, non obeſt ei. C. de rebus credi. l. generaliter. §. ipſe, & infra
i de appel. ſi iuſtus, & 34. quæſtio. 2.[a] non ſatis. quod intellige, ſi poſtea hoc conſtet in iudicio, de proteſtatione poſuit hic Pe. magnam notam, quam ponit plenius Abb. in diſtinctionibus ſuper c. cum M. de conſtit. vbi etiam remiſi ad regulam, in generali, de reg. iu. lib. 6. [Et in fin.]dicit Hoſt. quod non videt, quõ illi ad hoc poſſent compelli. Si ergo confidebant de quaſi poſſeſſione ſua, reſpondere debebant, ſe non conſentire pro teſtationi, & ſe nolle renũciare quaſi poſſeſſioni ſuæ: & comminari, quòd ſi procederetur ſine ipſis, proſequerentur quaſi ſpoliationem, & contemptum, & hoc placet. reprobato quod dixit hic Boa. ſ. ꝙ vellent, nollent, tenebantur clerici eſſe cum hac proteſtatione. aliter ſe feciſſent alienos, ſupra eodem, cum nobis. ¶ In
12 gl. [ſic ſupra eodem. ibi, fuit decanus] dixit † Hoſt. ſe audiuiſſe ab his, qui habent factum notum, ꝙ computatis archid. & archipresbytero, 20. erãt canonici. Itẽ
e duo canonici, & vnus Abbas, & duo capellani, qui fuerunt ſuppreſſi poſtea elegerũt, & obtinuerũt: quia iſti peccauerant in formam. ſic dicit ſe habuiſſe a Cumanis in ſcholis magiſtri Iaco. ¶ In gl. quod dicit, ibi, conceſſo a papa, concor. vt lit. penden. c. . ¶ In gloſſ. [ſic patet, in fi.]infra de reg. iur. cap. 1. lib. 6. ¶ In glo. vlt. [in fin.]int. eod quamquam, lib. 6.

ADDITIONES.

a ¶ Proteſtatione. Vide Panormi. & Barba. in c. cum M. Ferrarienſis, in materia proteſtationis ſup de conſti.

b Credatur. Vide multa allegata per do. Iaſ. in l. non ſolũ. §. morte. in 8. colum. ff. de oper. no. nun.

c Non eſt. Et ſic hic vult Innoc. ꝙ poteſtas vocis dandæ, quando non eſt apud alliũ, ꝙ pendeat magis a proprietate, quam a poſſeſſione. pro hoc facit quod dixit Comp. ſ. de conſti. c. cum M. vbi dixit, ꝙ ille, cui canonicatus eſt collatus, etiam non inſtallatus nõ habeat vocem in capitulo licet Are contra: q2 neuter ad poſſeſſionem. ſed pro Arch. facit: quia mortuo vno, electio reſidet penes alios canonicos. pro hoc gl. ma. ibi, item pone. nam canonicus ſuccedere non dicitur mortuo. vide ſcripta in d. c. cum M pro hoc Innoc. in c. ſi. de elect. non reſi. item Innoc. in c. cum iam dudum, de præben. ſecundum vnam opi. ſentit, ꝙ precedit plus a loco tituli, quam præbendæ, quod eligere procedat a poſſeſſione, facit capitulum, cum acceſſiſſent, de cauſa poſſeſſio. & proprie. & Innocen. in c. de multa, de præben. Arch.

d Præſcribi. Circa iſta vide multa aggregata per Brixienſem in repertorio ſuo in verſic. præſcriptionis electi.

e Vacaret. Idem no. in c. de quarta, de præſcr. in gl. dicit Inno. vbi latius de hoc.

f Alias. Vide latè Iaſo. in l. ſi certis annis. C. de pac.

g Præſcriptione. Eſt ergo differentia inter præſcriptionem, & cõſuetudinem, de quo vide Io. And. de conſuet. c. ſi. ſuper gl. ſi. in addi. quæ incipit Hoſt. & facit, quod ipſe notat in c. non eſt, de conſu. lib. 6 ſuper glo. cum bona.

h Nec. Idem no. ſup. in gl. ſunt qui dicunt, verſic. & ſecundo.

i Quæſtio. 2. Vide in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi prætori, & ibi, per Bar. ff. de nou. oper. nunc.

SVMMARIVM.

1 *Patronus laicus non poteſt etiam per compoſitionem eligere prælatum in eccleſia collegiata, neque in alia. num. 5. niſi ex priuilegio in fundatione conceſſo. num. 10. & cur id conceditur, ibid.*

2 *Pactum, & conſuetudo æquiparantur.*

3 *Compoſitio quæ rata non ſit.*

4 *Contrauenire facto ſuo poteſt collegium, & quando ac quomodo, & num. 6.*

7 *Electio de iure cõmuni ſpectat ad conuentum in eccleſia collegiata, niſi prælatus habeat hoc ex conſuetudine, vel priuilegio.*

Conſentire qui debet electioni; ſi noluerit, nihilominus ordinatio valebit, ver. ſi noluerit.

8 *Epilogus, Supplementum gloſſ. num. 9.*

10 *Conſenſus nouus impoſitio reprobatur, ver. ſicut cenſus.*

CAP. LI.

a 1 Sacroſancta. Caſus.[a] Patronus † laicus nõ poteſt etiam per compoſitionem eligere prælatum in eccleſia collegata. iſta decr. & infra eod. Meſſana, æqui-
2 parant † pactũ & conſuetudinem. Et prima pars narrat iniuſtam compoſitionem. Secunda pars reuocat, ibi, at
3 tendẽtes [Capituli ſui] per hoc nõ fuit † rata compoſitio, quæ fuit iuri cõtraria, vt ſequitur. requiritur enim, ꝙ conſenſus capituli ſit legitimus, ſupra de conſtit. quę in eccleſiarum, ſm Phil. [Ipſi] Cluniaceñ. & ſancti Pã-
4 cratij [Damnoſam] vnde ipſe, qui † fecerat, poterat cõtrauenire. & erat forte in hoc damnoſa, quia ſic electus a comite cogebatur eius voluntatibus obedire ex quadam reuerẽtia, & alienare res eccleſię. 8. q. 2. illud. humani enim moris eſt, &c. 16. q. 2. c. 1. de teſta. cum in officijs, ſm Phil. [exceptis] q. d. hos duos non nominabat Abb. ſed alios quos volebat, & de his duobus nominatis eligebat Abb. quem volebat comes. & dicit Inn. ꝙ ſi hæc compoſitio aliter valuiſſet, reducẽda eſſet ad arbitrium boni viri. ff. pro ſocio. l. ſi ſocietatem.
b §. arbitrorum.[b] alij, vt ipſe refert, intellexerunt, ꝙ Abbas debebat nominare ad voluntatem comitis, cuius fauore hoc fiebat: ita tamen, quòd comes nominaret bonos & ipſi prioratui cõuenientes, cum etiam fauorẽ eccleſię hoc reſpiceret. C. de legibus, quod fauore Col
5 legata]nec † in alia, cum ſit ſpirituale. j. eod. Meſſana: ſecus in iure præſentandi. j. de iure patro. poſtulaſti. Hoſtiẽ. [Eſſe] alias eſſet. [Pernitioſum exemplo] & ſic
6 † reuocandum, etiam ſi aliter non eſſet malum. 63. di. §. verum. & c. cum Adrianus. 11. diſt. denique, inſtit. vi bo. rap. §. ſed nedum talia. 96. diſt. bene quidem, Phil. [volumus] & iuſtè per ea, quæ ſequuntur [Non obſtãte] neceſſarium fuit ſm Goffre. implorare ſuperioris officium, vt per reſtitutionem in integrum reſciſſa ſemiliã conditione, & conuentione damnoſa ſubueniretur monaſterio, quia Abbas & conuentus non potuerunt con-

ditionē monaſterii facere deteriorē, & quorū fatuita-
ti imputādum eſt, vt de his, q̄ vi, metusve cauſa. c. cum
dilectus, nō potuerūt propria auctoritate contraueni-
c re ſecundū eā, qd forte [c] nō eſt verum. vnde & Hoſ. di
cit eam irritam per hoc. ver. non obſtāte. cum nec pa-
pa illam caſſet [ſicut alios] contra ſ. c. primo, de ſtatu
7 monacorum. c. 2. dic ꝙ † de iure cōi electio ſpectat ad
cōuentum vt in cōtrariis. Sed prælatus poteſt hoc ha-
bere ex conſuetudine, vel priuilegio ſpeciali, vt hic, &
i. de his q̄ fiūt a prela. ea noſcitur, de exceſ. prelatorū,
accedētibus, ca. prox. & c. cum eccleſia, de conſuetudi
ne. cum dilectus, de foro comp. cum contingat [Factā]
quaſi non faciēdam. ſ. eodem. cū terra, & de hoc dixi
ſ. codē, ꝙ ſicut [Honeſtū] quaſi dicat, cito, & liberè, &
ſine aliquo grauamine, vel temporalitatis extorſione
[Impartiatur] ſi noluerit, aliter ordinatio nihilominus
firma erit, licet ſine cā deneget cōſentire, ſupr. ca. cum
8 terra, & ca. ꝙ ſicut. ¶ Prima † gl. fortificat textū perſi-
milia. ¶ Scda gl. allegat ꝯ conſuetudinem Boa. ſignat
ꝯrium, quod dupliciter ſoluit, & remittit. ¶ In gloſſa
9 † ſecūda [ibi, parochiani] facit quod no. Guil. in Spec.
de iure patron. ver. & no. ꝙ parochiani [& ibi, In colle
10 giata] dixit † hic Goff. ꝙ ex vi priuilegii in fundatio-
ne cōceſſi pōt id laico competere, vt in ꝯrio: ſed ex vi
compoſitionis nō, vt hic: quia, vt facilius inuitētur lai-
ci ad fundādas & dotandas eccleſias, in fundatione p
mittitur, ꝙ ex quo fundatæ & liberæ ſunt, non permit-
titur. 18. q. 2. Eleutherius: ſicut cenſus impoſitio a prin
cipio toleratur: ſed noui impoſitio reprobatur, i. de cē
ſibus, prohibemus, & cap. eccleſijs, & C. noua vecti. im
po. nō poſ. in rubro & nigro, Goſ. dixit hic Phi. ꝙ ibi
nō dicitur, ꝙ poſſit eligere, ſed de faciēda electione
d tractare. [d] [& ibi, Corrigitur] per hanc poſteriorē, quæ
fuit Gregoriana. inf. de conſti. c. 1. li. 6.

ADDITIONES.

a Sacroſancta. Vide Ion inf. de iure pa. in rubrica, an poſſit patro-
nus laicus eligere, & inf. ſcripſi in c. Meſſana. inf. eo. Arch.
b Arbitrorum Ille. §. loquitur in 3 arbitrante, non in ipſa parte, &
tamen in vtroque, ad hoc de iure neminem.
c Forte. Et no. ſ. contra, ſupra ſuper ver. damnoſam, pro quo facit,
quod habe in c. ſi quis presbyterorum, de re. eccle. nō alie. &
vide quod no. ſupra eodem, noſtri, in gl. ma. & ſuper illa.
d Tractare. vide plenius per gl. & Io. An. in c. nobis. inf. de iur. pa-
trona. & in c. quod alicui, de re. iur. libro ſexto, in. Mercu.

SVMMARIVM.

1 *Conſilio quorundam qui tenentur eligere, debent eorum conſi
lium in electionis tractatu requirere, & qualiter. nu. 24. cō
gruo tempore expectare reſponſum, alias nihil valet, licet
alias canonice elegiſſent, nu. 3.*
Diuiſio.
2 *Dies receptionis literarum an computetur.*
3 *De conſcientia aliquorum ſi mandetur fieri, ſufficit eorum
præſentia.*
4 *De perſona quæ ſit ſi dubitetur, cum multi eodem nomine ap
pellentur, quid iuris.*
5 *Conſiliarij expenſas habebunt de bonis dignitatis ad quam
ordinandam veniunt.*
6 *Conſiliarij ſi venire, vel conſentire nolunt, canonici eligunt,
& num. 21.*
7 *Compromitti in ſex de collegio poteſt in electione facienda.*
8 *Conſilium in quibus teneantur requirere canonici, & quan-
do. nu. 11. 13. 24. an ſpeciale, nu. 13. & 17.*
9 *Electio ſi facienda ſit intra tempus conſumendæ candelæ ac-
cenſæ, quid iuris, ſi vento, vel alio modo extinguatur, cum
conſilio, ne poſſit extingui.*
10 *Mandatum apoſtolicum poteſt etiam a tertio compromiſſario
adimpleri, cæteris recuſantibus.*
11 *Tempus non competens quod, ver. non competens.*
12 *Verbum reſoluitur in participiū ſuum & aliud verbū eiuſ-
dem temporis, & modi.*
14 *Participium reſoluitur in aliud participium, & verbum.*
15 *Epilogus, Suffragium, Supplementum glоſſarum.*
*Conſilium ſi quæratur ab eligendo, quid reſpondebit, verſic.
dicebat Goffred.*
18 *Cōſilium, et aſſenſus trium adhiberi ſi mādetur in electione,
& de aſſenſu duorum electus ſi conſentiat, valebit electio.
an aliquam tunc formam ſeruare teneantur, num. 21.*
Conſenſus duorum valet de tribus electis, ver. maxime, quia.
19 *Concordi conſilio & aſſenſu trium ſi mandetur electio fieri,
de ſe non poſſunt quem eligere.*
*Licentia interdum, Conſilium quandoque, Conſenſus aliquan
do notum alias exigitur in electione, & diuerſum habet ef-
fectum unumquodque, & quem, ver. & no.*
20 *Conſilium non excuſat eligentes indignum.*
24 *Succurri non debet ei, qui ſe poſuit in neceſſitate. §. in gl. pen.*
25 *Concluſio debet expectari.*
Recedere non oportet nimis tempeſtiuè.
Impedimentum non excuſat citatum ex tarditate cōtingēs.

CAP. XII.

a
1 **Cum in veteri.** [a] C. hi, † q. ꝯſilio aliquo-
rū tenētur eligere, i tra
ctatu electiōis illorū ꝯ-
ſiliū reqrere dēnt, & ꝯgruo tpe ſpectare rñſū. Et prima
pars ponit electionis formam. Secūda cāæ ꝯmiſſionē,
& deciſam iudicū relationē, ibi, Relato igitur. tertia
cāæ diffinitionē, ibi, cū aūt [40. dies] reſtringitur hic
tp̄s eligēdi a principe. ſimile inf. de his, quæ fiunt a ma
2 iori parte capituli, ex ore [Poſt ſuſceptionem] an dies †
receptionis cōputetur, vide qđ notatur. & dicam infr.
b de app. [b] ſup eo. [Cum conſilio] ſi ſine † ipſorum con-
3 ſilio, alias canonicè elegiſſent, vr̄ ꝙ teneat, ar. l. ff. de
adminiſtr. tutorū. l. quidam decedēs. §. Papi. alias eſt
lex. & incipit, ita ſcribit, ꝯriū verū eſt ex forma māda-
ti, vt inf. ver. alioquin, Goff. per hæc. n. verba voluit pa
pa potius, ꝙ in tractatu electionis eſſent. & ſuū præbe-
rēt ꝯſiliū, q̄ aſſenſum, & q2 nō fuit, vt debuit, requiſi-
tū, iō caſſatur electio, ſm Inn. Si vero mādaretur, ꝙ de
c ꝯſciētia [c] tal ū eligerēt, ipſorum præſentia & ſcia ſuffi
cere videtur. facit de re iudicata, cum olim, verſic. hæc
4 [Et fratris G.] ſi plures † ſint fratres G. ī ordine vr̄ ꝙ me
lior & præſtātior ſit vocādus. 8. q. 1. licet ſatiſd. vr̄, ꝙ ſi
ex aliquibus indicijs nō apparet, de quo ſenſerit man-
dans, ꝙ electio ſit capituli, quis vocet, cū hæc adiectio
in eius fauorem appoſita ſit, ar. ff. de verb. ob. inter ſti-
pulātem. §. 1. ſm Vincē. ¶ Quid iuris, ſi ſic impetretur
d delegatus a parte. not. de officio deleg. qm̄ Abbas. [d]
vel dic ſecurius, ꝙ cū hæc adiectio non ſolum in fauo-
rem eccleſiæ, ſed et perſonæ, de qua mandat cōſulens,
apponatur, ꝯſulendus eſſet ſuperior, de reſcrip. ſi quā-
5 do, Comp. ſatis † vr̄, ꝙ de bonis dignitatis, ad quā or-
dinādā veniūt, habebūt ꝯſiliarij expēſas. ſup. c. vt præ-
6 teritæ, ſm Compoſt. Et ſi ꝯſiliarij vocati venire nolūt,
canonici eligant, cum plus iuris non habeant in ele-
ctione, quam canonici, imo nec tantum: & tñ ſi cano-
nici venire nolut, alij eligunt. ſup. eo. ꝙ ſicut. §. ſi autē,
ergo & illi, & ſic pronunciauit papa, ſecūdum Petr. &
Abb. [Idoneam] intelligebatur de hoc ſup. eo. cauſam
[Alioquin] i. ſi infra 40. dies de conſilio prædictorum
non fieret electio canonica, & de perſona idonea [Sex
7 ex vobis] pōt † ergo compromitti in ſex. & decr. quia
propter, quæ dicit de tribus, in ſcrutatoribus loquitur,
8 Goff. [Dediſtis] ad hoc † non tenebantur requirere cō-
ſilium: ſed ſufficit, quòd compromiſſarij requirant in
electione, ſecundum Innocen. & Compo. Alij contra,
e ſcilicet ꝙ ſicut in principalibus, ſic in acceſſorijs, [e] &
eligendis compromiſſarijs ſit illorum conſilium re-
quirendum, argumen. de officio delega. c. præterea,
& quia poſſet fraus fieri mandato, aſſumendo tales,
qui conſilium non ſequerentur, quod forte principa-

les ſuſciperent reuerenter, dicit Hoſt. quòd prima opi-
nio iuſtior, ſecunda æquior, & ſecurior [Cãdelæ] Quid
9 † ſi vento, vel alio modo extingueretur, & vna, vel plu
res horæ fluerent, antequam poſſet reaccendi, an ad-
huc duret poteſtas? dicit Hoſt. boni viri arbitrio remit
tendum, qui conſiderabit, quantum cãdela durare po-
tuiſſet, ſi non fuiſſet extincta, arg. ff. de verbo. oblig. in-
terdum primo reſponſo, & l. continuus, primo reſpon-
ſo. & §. ſi quis ſtipulatus, ff. commodati, ſi vt certo, pri-
mo reſponſo; & ne aliquid inde poſſit electoribus im-
putari, arg. ff. ſi quis cau. l. 2. §. quod diximus, & §. præ
alleg. & ſequen. ff. de adminiſt. tuto. tutor qui, primo re
ſponſo, & §. tamen, dat ipſe conſilium, vt ponatur in
lanterna magna, & forti, & leuata a terra, ita ꝙ manu
tangi non poſſit, aliquibus fidis ad ipſius cuſtodiam
deputatis [Duraturam] hanc metam nõ redarguimus
Innocen [ſuper hoc] ſcilicet quid conſulebant de ipſo
Abbate eligendo, in quem iam conuenerant [propo-
10 nente] vno pro ſe, & aliis, vel pro ſe tantum. Nam † &
ſi alii vellent conſentire, quod in tractatu non requi-
retur eorum conſilium, tamen tertius non teneretur
hoc approbare, ſed potius etiam inuitis collegis man
datum apoſtolicum ad implere, vt no. ſupra de reſcri-
ptis, eam te, Innocẽ. [Ex illis] duobus conſiliariis, for-
te de nominatione tertii dedignato [Differentibus] &
11 bene, vt dicam ſuper gloſ. 4. [Tractatu] tunc † enim. &
non ex poſtfacto debet haberi conſilium, ar. 12. quæſt.
ſecunda, in ſumma, inſtitut. de auctoritate tutorum, §.
tutor, ſecundum Innocent. [Requiſitum] & obtentum,
vel ſaltem congruo tempore expectatum, vt infra pa-
tebit [Poſtea] ſcilicet illo electo, vel ex quo iam de il-
lo firmauerant [Non competenti] non competens
tempus, eſt quod eſt ita breue, quòd deliberate conſi-
lium dare non poſſunt, vel cum iam ordinatum & ſta-
tutum eſt de certa perſona eligenda; & hoc innuit ſu-
pra, ꝙ ſi in tractatu, ſecundum Innocen. & Compoſt.
12 [Irritarent] ideſt † irritum nunciarent, ſiue peccatum
fuerit in perſona, ſupra eodem, cum in cunctis, ſiue in
hac forma data ab homine, ſupra de reſcriptis, cum
dilecta [Et infra] hic deciditur, quòd iudices perplexi
dubitantes, quid diffinire deberent, retulerunt nego-
cium inſtructum [Compertum nõ fuerit] imo fuit com
pertum contrarium, vt ſupra primo reſponſo [De per-
13 ſona] videtur † per hanc litteram, quòd ſpeciale con-
ſilium, & non generale tantum ſit requirendum. Sed
vſquequo ſpectabitur reſponſum? dicit Hoſtien. ſi per-
ſona ſit ignota, quæ nominatur, maius tempus dabi-
tur, argu. de poſtulation. prælato. bonæ. 2. ad finem. Si
vero ſit nota, minus dabitur: ſed ipſe tenet, quod ca-
nonici non tenentur hoc caſu nominare perſonam, ſed
in genere a conſiliariis quærant, de quo conſulant, &
illi debent ſtatim deliberare, & reſpondere non præci-
f pitanter [f] nec nimis moroſè. ff. de adminiſtra. tuto. tu-
tor qui, & hoc redigitur ad arbitrium iudicis. ff. de iur.
delibe. ait prætor, infr. de offic. deleg. de cauſis [Quod
illi] ſcilicet canonici, vel cõpromiſſarii [Non perſonę]
quare hoc dicat, vide ſupr. eod. ſuper eo [Irritandam]
14 ideſt † irritam nunciandam per rationem, de qua di-
15 xi ſuper ver. irritaret. ¶ Prima † glo. obiicit, & ſoluit.
¶ Tertia gloſſ. not. & dat ſimile: quærit, & ſoluit: ſo-
lutioni obiicit. & reſpondet. ¶ Quarta gloſſ. dat ſimi-
le, cui, ſcilicet contrarium. ¶ Antepenul. gloſſ. ſignat
contrarium & ſoluit. ¶ Secunda pars reſpondet per
quæſtionem quid ſi cum aſſenſu &c. ¶ Penultima glo.
arguit, allegat tria iura. ¶ Vltima gloſſa inducit ſimi
16 le. ¶ In † prima gloſſ. [ibi, Planè] vide ſupra eodem,
licet, ſuper glo. penultim. ¶ In quarta gloſſ. [ibi, inſu-
lam] vide ſupra eodem, nobis, ſuper gloſſ. tertia. ¶ In
gloſſ. antepenult. [ibi, Conſilium] non ſalubre [& §. pa-
pi. alias eſt lex, & incipit, pater tutelam [& ibi, rece-
dit] in ſtatuendo, vbi pupillus debeat educari, vt not.
de conuerſione infide. ca. 2. in gl. not. quod ¶ In glo.
pen. [ibi, Si quis ſuo] vide de hære. excommunicamus,
§. ſi vero, ſuper glo. arg. ꝙ [& ibi, ſancimus] uide in ca.
17 pitulo, quæſiuit, ſuper ulti. gloſ. ¶ In † gl. 1. in fine. licet
probabile uideatur dictum huius gloſſæ, & ratio ſequẽ
tis gloſſæ: tamen tantum eſt requirere cõſilium illius
ut ſatisfiat formæ mandati, et requirant in genere, pu-
ta, vos de quo conſulitis, vt dixi ſuper verſic. de perſo-
na: & ſit huius dicti ratio euidens: quia forſan conſu-
luiſſet de tali, ꝙ per eius conſilium diuertiſſet a propo-
ſito illum eligendi, & de alio melius prouidiſſent ec-
cleſiæ, de quo non cogitabant. dicebat Goffredus, ſi
quæratur ab ipſo de ſe conſilium, dicat iudicio ſocio
rum relinquo, hoc non placet Hoſtiẽ. qui dicit per hoc
ambitionem notari. Inn. dixit requirendum iſtius ter-
tii conſilium, ſed non conſenſum. Hoſtiẽ. placet, quod
requirendum ſit conſilium in genere, vt prædixi; & ſi
de ipſo ſpecialiter quærant, puta conſcientia poteſt di
cere, non ſum ſufficiens, & conſulere de alio. Si tàmen
canonici, requiſito debito modo ſociorum conſilio ip-
ſum eligant ſecurè conſentiant; & ſic ſeruatur forma,
18 nec iura violantur. ¶ Quid † ſi in forma mandati fuiſ-
ſet dictum, quod canonici eligerent de illorum trium
conſilio, & aſſenſu? putat Hoſtien. idem quod ſupra,
vnde ſi de aſſenſu duorum electus electioni de ſe factæ
cònſentiat, valebit, maximè, quia regulare eſt, quòd
de tribus electis duorum conſenſus valebit. dummo-
do non contemnatur tertius, ff. de arbitris, itẽ ſi vnus.
§. fin. alias eſt lex, & incipit, ſi in tres, & ff. de re iudic.
duo ex tribus, inf. de arbitr. cap. 1. Et per id conuinci-
tur falſa opinio dicẽtium, quod compromiſſarii vnum
de ſe non poſſunt eligere; de hoc ſupra eodem cum in
19 iure. ¶ Quid ſi † dictum fuiſſet, de conſilio, & aſſen-
ſu cõcor. non puto, qđ aliquis triũ poſſit eligi, ſicut ex
præmiſſis poteſt colligi euidenter. Et nota hic, quod
quandoque accidit, ꝙ capitulum non poteſt eligere
ſine licentia alterius, quandoq; non ſine conſilio, quan
doque ſine conſenſu, quandoque ſine requiſitione vo-
ti, quæ quattuor diuerſa ſunt, & diuerſum effectum ha
bent, vbi enim electio facienda eſt de licentia alte-
rius, non requiritur eius præſentia: ſed ſufficit petere
licentiam, dic etiam non aſſignata ad eligendum: qđ
dic, vt inf. c. fin. Quando vero conſilium requirendum
eſt, tunc exigitur eius præſentia, & in ipſo tractatu ele-
ctionis faciendę eſt requirendum, & congruo tempo-
re expectandum, vt hic patet; ſed de neceſſitate non
g eſt quærendum, infra de arbitris, cum olim. [g] vbi au-
tem conſenſus requiritur de conſuetudine tantum, re-
ſtringitur talis conſuetudo tanquam odioſa, & ſit in-
terpretatio, quod requiratur electione iam facta, ſu-
pra eodem, cum terra, & c. quod ſicut, & ca. ſacroſan-
cta, ꝙ ſi is, cui conſenſus requiritur, conſentire uolue-
rit, nec iuſtam cauſam prætenderit, nõ ideo minus eſt
electio canonice facta confirmanda, vt innuitur in ei-
ſdem iuribus, & arg. infr. de temp. ordin. nec epiſcopi,
& capitulo præcedenti, & ſupra eodem, poſtquam. Ve-
rum ſi ex conuentione requirendus ſit, adhuc idem vi
detur, niſi conſuetudo aliter fuerit interpretata, argu.
h expreſſum ſupra de cõſuetudine [h] cum dilectus. In hoc
vbi conſuetudo, & cõuentio iuuant collegium, vel per-
ſonam eccleſiaſticam. laicam enim aliquam in hac ca
ſu iuuare nõ poſſent, vt patet in his, quæ notantur ſup.
eodem, ſacroſancta, quod ſi conſuetudo, & conuentio
alicui collegio, vel perſonæ eccleſiaſticæ, vel priuile-
gium ſpeciale papæ etiam laico hoc ius dederit, quod
ſine cõſenſu ſuo non fiat electio, tunc requiri debet in
tractatu electionis, infra de iure patro. nobis fuit. §. 1.
i & ſic poteſt intelligi, infra de reſtitu. in integrum [i] ca.
2. non tamen impedietur electio, & ſi nõ cõſentiat, niſi

cauſam

cauſam prætendat, quod dic, vt no. ſupra eodem, cum
terra. Item requirendus eſt conſenſus in tractatu, vbi
de ſpeciali mandato papæ hoc fieri debet, puta quan-
do mandat, ꝙ ſine conſenſu talis non eligatur, in quo
caſu neceſſe eſt, quod ante electionem in perſonam cō
ſentiat eligendam, & ſic tollitur ipſa vi in tali eccleſia
forma ſcrutinii, & per ſolam formam prouidebitur cō
promiſſi, vt dicam ſuper glo. & ſic videtur, quia forma
mandati &c. ſupra de reſcriptis, cum dilecta, §. fi. Por-
ro quādo votum alicuius requiri debet, recurre ad ea,
quæ no. ſupra eodem, ſcriptum. & capitulo, quia pro-
pter. hæc omnia vera intelligas, niſi ex verbis conuen
tionis, & qualitate perſonarum, vel eccleſiarum citra,
vel vltra arbitrari valeat bonus iudex, argum. infra
de tranſactionibus. capitulo fin. & in iuribus ſuperius
allega. ſecundum Hoſtien. ¶ In gl. 3. [ibi, obligatur]
20 vnde † vt dicit Compoſt. nō excuſarentur per hoc eli-
gentes indignum, ꝙ hoc fecerint de illorum conſilio.
ff. mandati. idemque. §. ſi quis, facit de regulis iuris,
nullus ex conſilio, libro ſexto, vbi ſcripſi in fine quęſtio
nis, de præpoſitionibus, cum, & de. Et in fi. & quid ope
retur ſic petere cōſilium, ex quo ſequi non tenentur
nota. in dicta decre. cum olim. ¶ In glo. 4. [ibi, contra
te] quanti mea intereſt opus nō eſſe inchoatum [& ibi,
Inſulam] & infra eodem, commiſſa, in principio, li. 6.
vbi de hoc in 5. glo. [& ibi, Poterant] tempore indige
mus, vt aliquid maturius peragamus. 50. diſtinctio. pō
deret, & diligentiſſima eſt habenda diſpenſatio diui-
norum munerum, & cęleſtium dignitatum. 61. diſtin
ctio. miramur, Philip. ¶ In gl. & ſic videtur, ibi volun-
21 tatem conſiliariorum, dicit † Abbas, quod ſi hoc caſu
conſiliarii nolunt conſentire ca. nominanti perſonam
idoneam, quod capitulum appellabit ad papam, & eli
get illam, & ſic dicit factum in electione mona. Graſ-
K ſenſis[k] [& ibi, ad aliquam formam] Nā † ad formam
22 ſcrutinii nō, cum ſecundum illam aſtringatur nomina
re non certum, ſed meliorē. 8. quęſtio. prima, licet. Itē
per formam compromiſſi nō: quia non valet compro-
miſſum in arbitrum, vt certam ſententiam ferat. ff. de
arbitris. l. qualem. Item per ſpirationem non: quia ad
illam non arctati, ſed ſolo Spirituſancto vocati proce-
dere debent. Compoſt. cautius tamen eſt, quod per v-
nam de formis perſonam eligant nominatam ſecun-
dum Hoſt. & quod compromiſſum hoc caſu procedat,
probatur infra eodem, ſi cui, & c. cum expediat, libro
ſexto, vide quod dixi ſupra eodem, quia propter. ſuper
verſi. de paſtore [& ibi, ſcrutinium] Vnde dicebat In-
23 nocen. & poſt eum Hoſt. Comp. & Abbas, ꝙ † ſi ſolum
poſt ſcrutinium factum & publicatum requireretur cō
ſilium, deriſorium eſſet, cum oporteat illum eligi, in
quem maior, & ſanior pars cōſentit in ſcrutinio, & ſic
reprehēdunt illos, qui dicunt, quod ſufficit in electio-
ne requiri conſilium, collaudāt tamen, quod ſequitur
in gloſſ. ſcilicet, quod poſt publicationem etiam in e-
lectione iterum illorum conſilium requiratur, nec pla
24 cet † Hoſtien. quod quidam dixerunt hoc caſu, quan-
do mandatur de conſilio aliquorum electionem fieri,
canonicos publice coram conſiliariis debere dicere
vota ſua; nec eſſe neceſſe formam ſeruari, ſicut nec eſ-
ſet, ſi fieret electio in papæ præſentia, cum conſiliarii
vice papæ fungantur. C. de teſta. omnium, hoc enim
eſt falſum, niſi forma reſcripti id haberet expreſſum,
aliter præſente generali legato non eſſet neceſſe for-
mam ſeruari. 93. d. capitulo finali. 9. diſtinctio. capi
tulo primo, quod eſt falſum. Item ſecundum Inn. pro-
cedunt prædicta, ſiue dicatur, tractetis, & eligatis de
conſilio talium, ſiue dicatur, tractetis, & eligatis. Si ve
ro procedunt per formam compromiſſi, dixi in textu.
ſuper ver. dediſtis. ¶ In gloſſ. penultima [ibi, Arctauerunt] non enim debet ſuccurri ei, qui in neceſſitate ſe
poſuit. ff. qui ſatiſda. cogan. l. fideiuſſor. §. penultimo,
ff. ſi quis cau. l. ſecunda. §. ſi quis tamen, & C. de actio.
& obligatio. l. ſicut, in principio. Et not. hic Goffre. &
25 Egy. tria † argumenta, primum contra quærentes,
l. qui non expectata concluſione reſponſionis opponū;[l]
a. l id 11. quæſtio. 3. eorum, ſecundum contra vocatos
m ad iudicium, qui nimis tempeſtiue recedunt[m] 11.
quæſtio 3. certum, tertium, quod ſi citatus tarde arri-
pit iter ex impedimento ſibi in via contingente, non
excuſabitur per iura ſuperius allegata [& ibi, Si quis
in ſuo] & infra de regulis iuris, non debet, libro ſexto.

ADDITIONES.

a ¶ Cum in veteri. Ad materiam iſtius decre. quando requiratur conſenſus, vel conſilium antiquorum, vide gl. & Inno. in c. venerabili, de offi. dele. & gl. & quod ple. ſcripſi in c. cum conſuetudine. ſup. de conſue. Arch.

a ¶ Cum in veteri. Vide circa materiam iſtius c. tex. notabilem in l. Titium, vbi Bar. in ſummario. ff. de admini. tuto. Lud. Rom. conſi. 235. Comen. conſi. 56.

b ¶ Appellatio. Et vide gl. quia dies, in c. 1. de reſt. ſpo. li. 6. & Bal. in l. eos, § ſi autem. C. de app.

c ¶ Conſcientia. Verbum, de conſcientia, quid importet, & vide per Bald. in l. nemo. C. de ſen. & interlo. om. iud.

d ¶ Abbas. In gloſſ ecce, & ſuper illa per Ioan. And. & vide l. duo ſunt Titii. ff. de teſta. tute.

e ¶ Acceſſoriis. Ad hoc lex, ad rem mobilem, & l. ad legatum, ff. de procura. cum ibi not. in glo.

f ¶ Præcipitanter. Vide tex. no. in l. ſi me, & Titium, in ver. ſubſiſto. ff ſi cer. peta. & glo. in c. non licet 11. q. 9. de qua latè ſcribit d. Iaſo. in l. nec quicquam, § vbi decretum. in 6. colum. ff. de off. procon.

g ¶ Olim. Vide plenius Io. And. in c. nullus ex conſilio, de reg. iur. lib. 6. in Mercu. & Bart. in l. 1 §. ſi plures, ff de exerci. & in l. Titium, & Mæuium, ff. de adm. tut. in prin. & ibi not. tex.

h ¶ Conſuetudine. in aliis actibus, quam electio, videtur ſufficere, ſi conſenſus etiam poſt actum interueniat, vt not. Io. Andr. ſupra de conſuet. cum conſuetudinis. & Bart. in l. ſi autem, ff. de aqua plu. arcen. niſi aliquo certo tempore requiratur ipſe conſenſus, ut l. bonorum. ff. rem ra. habe. & ibi per Bart. & facit, quod infra ſequitur.

i ¶ Integrum. Electio ergo, quæ habet ſuas partes, ex quibus illa reſultat hic ſumitur non pro completa: quia alias fruſtra conſilium requireretur, ſed pro inchoata, aliter ſumitur in c. perpetuę, coniuncto. c. cum in cunctis, eo ti. lib. 6. vbi vide.

k ¶ Graſſenſis. Et tamen iſtud verbum, voluntatem conſiliariorum, poſitum in gloſſ. videtur importare liberum arbitrium, & ſic indignum videtur poſſe eligere, ad hoc l. cum quid. ff. de leg. 2. vbi vide gloſſ. & Barto.

l ¶ Opponunt. Vide domi. Iaſo. in l. parte furioſo, ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iur.

m ¶ Recedunt. Et ideo ſolet dici, quòd non dicitur veniſſe, qui non ſtetit.

SVMMARIVM.

1 *Electus a maiori parte capituli, ſi eſt idoneus, confirmatur, aliter confirmatur electio minoris partis facta de digno, & numero 3.*

2 *Procurator conſtitutus ad eligendum, ſi eſt de collegio, an duos poſſit eligere, remiſſ.*

4 *Electio minoris partis ob priuationem maioris, an vno contextu facienda ſit cum priori, & num. 9.*

5 *Electio non eſt indifferenter nulla, ſi facta ſit de non idoneo.*

6 *Electio quando deuoluatur ad minorem partem non peccantem & num. 10.*

7 *Epilogus, ſuffragium, & ſuppletio gloſſarum, num. 8. 9. & ſeq. ea.*

CA-

CAPVT LIII.

a Congregato. Caſus. Electus † a maiori parte capituli, ſi eſt idoneus, confirmatur, aliter
confirmatur electio minoris partis facta de digno. Et
prima pars ponit proceſſum electionum, & allegatio-
nes partium. Secūda ibi, Nos igitur diffinitiuam, duo
membra diſtinguendo committit[Procuratore]hic
2 tractant Vincen. & Abbas, an iſte poſſit duos eligere,
quod eſt expeditum infra eodem. c. pe. §. porro, lib. 6.
[Qui] cantor. ſcilicet[Plures] 18. ſcilicet[Pauciores]
ſcilicet 13. [Dilexiſſent] in ſcrutinio, vt patuit poſtea
3 in collatione, Goffre. [Poſtmodum] caute facit † pars
minor in hoc caſu permittendo maiorem prius elige-
re, per id, quod dicitur, infra eodem, perpetuo, libro 6.
quam decr. non viderunt Inno. & Compoſt. qui cōtra-
rium not. ſupra eodem, dudum, & dixi idem ſupra eo-
dem auditis, ſuper vltima gloſ. & placet id hic Abb. &
Egy. Et inducebat hic Abbas verſum, Nulla reuiui-
ſcunt, quæ mortua nata fuere. vide quod dicam poſt
Compoſt. ſuper ver. elegerunt [Scientiæ]quod dic, vt
ſupra eodem, cum in cunctis, & c. cum nobis olim[Ex
pertem]hoc facile apparebit, quia patebit riſui impe-
ritus Matheſeos. 37. diſtin. qui de menſa, & no. de hoc
de ætate, & qualitate. c. ſi. & dic, vt infra eodem, ſi for-
te, libro ſexto[propter, quod]quia illitteratum ſciēter
elegerant[Priuatis]nota igitur pro opinione, quā dicā
in fine, quod ſcilicet minor pars hic innitebatur priua
4 tioni partis maioris[Elegerunt]ex primis † conſenſi-
bus ſecundum Compoſt. qui dicebat, quòd ſi vno con
textu fiat, ſecunda, non debent vota repeti: ſi ex inter
uallo, neceſſe eſt illa repeti, & fieri nouum tractatum,
& hoc placuit Innoc. ſupra eodem, conſiderauimus,
vt ſcripſi ſupra eodem, auditis, ſuper vltim. glo. ad fi-
nem. Sed dicunt quidam hoc neceſſe, ꝙ fiat nouus tra
ctatus: nam quod prius fecit pars minor in tractatu, &
alijs, non fecit, vt capitulum, cum adhuc ius maioris
non recidiſſet in ipſam, & ſi non valuit, cum neceſſe ſit
talia fieri, a cap. ſupra eodem, quia, de his, quæ fiunt a
maio. part. cap. c. 1. plus placet Compoſt. primum di-
ctum, cum hic, & ſupra eodem, dudum. 1. de votis repe
titis nil dicatur. Item quaſi inciperet pars minor a ca-
pite, cum ei non liceat variare, infra eodem, publica-
to. nec obſtat, ꝙ poſt electionem maioris partis delin
quentis minor pars incipit eſſe capitulum, & habere
ius nouum: quia & ante electionem maioris partis,
quæ poſtea malum elegit, potuit pars minor eligere,
cum a principio ſcrutinii vſque ad publicatam electio
nem ſit vnica electio, & tractatus ſecundum eum, &
hoc placuit Innoc. ſupra eodem, dudum, cautius vide-
tur, vbi dixi ſupra, ꝙ minor pars differat poſt factam
electionem per partem maiorē. Si dicas, ergo omnia
repetentur, cum vota minoris partis fuerint nulla. re-
ſpon. non fuerunt nulla, immo arctabant ad electionē,
& ſi dicatur, ꝙ cōualeſcant ex facto eligentium, hoc
non eſt a abſurdum. vt no. infra de regulis iuris, nō fir
matur, libr. 6. ſed vt ibi not. non ſic in electione, in qua
ſpeciale eſt, ꝙ nulla non conualeſcit. ſupra eodem, au-
ditis, dicam ergo, quod votum bene conualeſcit ex his
quæ occurrunt ante electionem: alias nulla electio va-
leret, cum votum primi, & ſecundi, & vltimorum de-
ponentium, antequam veniatur ad maiorem partem,
non ſufficiat ad electionem, ſicut ergo ex ſuperadditis
votis collegarum, ante electionem conualeſcunt prio-
ra, ita etiam conualeſcant ex votis collegarum ante e-
a lectionem parētis, ad hoc infra eodem, cap. 2. libr. 6.[a]
Et infra deciditur concluſio, quod petebant electionē
ſuam confirmari[Non caſſatam]ergo allegatio eſt du
plici de cauſa, tum quia facta eodem contextu: tum
quia prima ipſo iure caſſata, de hoc ſupra eodem, au-
ditis[Alioquin] dicebant Vincen. & Egy. ꝙ ſi iſtud a-
5 lioquin, reſpicit, quod ſupra dicit † de litteratura ſo-
lum, vel ſimul litteraturam, & aliam indignitatem be
ne ſequitur, quod dicitur, confirmandam electionem
b decani: ſed ſi reſpicit illud ſolū,[b] & aliter eſt idoneus,
non credunt indifferenter confirmandam electionem
decani. pone, ꝙ cantor interdum ebrioſus ſit, & ſit oc-
cultum, vel alias vilis, & improbabilis, non per hoc ſe
quitur electionem nullam, nec eligentes priuatos. caſ-
ſaretur ergo vtraque: altera, quia de indigno: altera,
quia facta per partem minorem, in quam non recide-
rat ius maioris, facit ſupra eodem, ſcriptum, faciunt
hæc ad quæſtionem, quam diſputaui, ſcilicet ꝙ pœna
concilii, cum in cunctis, non habeat locum, cum eligi-
tur indignus indignitate in concilio non expreſſa, de
c qua in Mercuria. de reg. iur. odia, libro ſexto[c] [Præfi-
cias]non dicit confirmes, per quod dicit Io. de. ꝙ gra-
6 tiam continet quo ad hoc, dixit † Inn. ꝙ licet quidam
dixerint hoc contingere, quia maior pars ſcienter ele-
git indigum, ſupra eodem innotuit, ipſe tamen dicit
idē, ſi ignorāter, dummodo eodem contextu fiat vtra-
que, argumen, ſupra eodem, ſcriptum, ipſo enim facto
apparet minorem partem ſaniorem, vnde eius electio
præfertur, ſupra eodem, dudum, argum. infra eodem,
eccleſia veſtra. niſi forte numerus in duplum excede-
ret, tunc enim non confirmaretur electio minoris par-
tis, niſi probaretur eos elegiſſe ſcienter indignum, ſu-
pra capit. ſcriptum, & capitu. dudum. 1. vbi Idem no.
Compoſt. & vide quod dixi ſupra eodem, ne pro defe
ctu, in gloſſ. & ſi. Et reddunt diuerſitatis rationem, qua
re aliud in maiori numero, quā in duplo maiori, quia
duplo maior pars ex quo non peccauit, dicitur tenere
capitulum, & non tertia pars, vel minor: ſed ſi non eſt
duplo maior, tunc maior, quę non peccauit, & minor
ſunt capitulum; ſed minor eſt ſanior. vnde electio eius
valet. Hoſtien. vero dixit hic, ꝙ etiam ſi ſit duplo ma-
ior, quæ elegit ignoranter indignum, valet electio fa-
cta a minori, quam a tertia parte, etiam ab vno ſolo
de digno, ex quo fiunt vno contextu, hoc non placet,
& ipſe Hoſtie. no. contrarium ſupra eodem, ſcriptum,
d in fine, vt ibi ſcripſi,[d] teneo igitur quod gloſſ. vltim.
7 vt ibi dicam. ¶ Vltim. glo. reſpon. per † quęſtionem,
quare hæc electio irrita, & reliqua confirmanda, & ar-
8 guit contra opinionem. ¶ In † gloſſ. 1. [ibi, geſſiſſe vi-
9 detur]tutor, qui per alium geſſit. ¶ † In gl. 3. in fi. pote
rant etiam ex interuallo facere, repetito tamen inter
eos ſcrutinio & tractatu, vt dixi in textu ſuper verſicu.
elegerunt. ¶ In gloſ. vltim. [ibi, remanſit penes alios]
Idem Phi. & Boa. & idem Egy. infra eodem, eccleſia,
10 ſecundum quos † damus pro regula, quod electio par-
tis minoris nūquam confirmatur, niſi in caſu decre. ſu
pra eodem, ſcriptum, vel niſi ius maioris partis reci-
dat in minorem, ita, quod ex fictione minor cēſeatur.
vel totum capitulum, vel maior pars, & quandoque
non ſufficit talis fictio, vt infra eodem, quorundam,
& c. indemnitatibus, lib. 6. & in Clemen. eodem titu-
lo, quod circa, per quod dico, quod vbi maior pars e-
ligit ignorāter indignum, & minor pars dignum, caſ-
ſabitur vtraque, vna, quia de indigno, altera, quia a
e parte minori,[e] & quod ſic ſit decreta. intelligenda, pa
tet ex prima parte, vbi decanus, vel pars eius inniteba
tur huic iuri, ſcilicet priuationis partis maioris, & ad-
de quod dicam infr. c. eccleſia.

ADDITIONES.

a ¶ Libro 6. Ibi vide gl. ſi. & ſuper illa vide Io. An. ſupra eo. bone. ſuper gl. ſciſcitata, ver. ſed quid ſi.
b Solum. Si aliam indignitatem circa litterarum.
c Libro 6. Et vide Io. An. ſupra eod. cum in cunctis, in gl. puta minoris. & in c. bonæ. infra ſuper ver. indignos.
d Scripſi. Scilicet in c. ſcriptum, ſuper gl. ſi.
e Minori. Vide, quod no. ſupra eo. cum vintonienſis, ſuper glo. ſi. & in c. auditis, in gl. ſi. & ſuper illa.

SVMMARIVM.

1 *Ineligibilis eſt habens plures dignitates, vel plura curata ſine diſpenſatione papæ, & quorum pluralitas faciat ineligibilem, nu. 2.*
3 *Exceptio non admittitur in iudicio niſi contra actionem, vel intentionem, fallit hæc regula in hic expreſſis.*
Contra electum quomodo procedatur.
4 *Probationes obiectorum contra electos in meliorem partem pro electis interpretari debent, ſed laxius in exceptione, quam in accuſatione, nu. 5.*
5 *Accuſatorem non debet admittere iudex eccleſiaſticus facientem hoc libidine vindictæ, & quem præferre cæteris debeat, excipitur, nu. 23. ad finem.*
6 *Accuſator ex libidine vindictæ, an ex charitate procedat, qualiter cognoſcendum.*
7 *Poſſeſſionis cauſam ſibi quis mutare non poteſt, nulla cauſa extrinſecus accedente.*
Nota pro infamia accipitur, ver. notam.
8 *Canonis contemptor videtur infamis.*
9 *Diœceſi ſuæ non ſubditis ſuper eccleſiis archiepiſcopus diſpenſare non poteſt.*
10 *Super notorio iure ſtatim papa fert ſententiam, alias committit cognoſcendum.*
11 *Confeſſio procuratoris eligentium non nocet electo.*
Dimiſſio rei prohibitæ nõ releuat in tempeſtiua, ver. hoc intendit, & nu. 6. ver. dimiſſo, vide nu. 12. & 23. & 42. verſic. in gl. an tempore.
13 *Diſpenſant epiſcopi ſuper obtinendis pluribus eccleſiis ex cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis: propter vero perſonę prærogatiuam ſedes apoſtolica.*
14 *Collatio an fieri poſſit ab eis, ad quos ſpectat, eccleſiarum, ex pluralitatis vitio vacantium, lite ſuper eis pendente.*
15 *Delegati ad electionis epiſcopalis cauſam in caſu caſſationis non poſſunt eccleſiæ cathedrali de epiſcopo prouidere.*
16 *Electus quando ſit vocandus in cauſa electionis ſuæ, & non comparens, quando faciat ſibi præiudicium.*
Confirmationem petere poſſunt electionis electores, in principio.
17 *Conteſtatio litis in cauſa contra electum, & contra electionẽ neceſſaria, & quando, & nu. 18. an etiam quando quis auctoritate reſcripti apoſtolici petat ſibi prouideri, num. 18. & non ſit per exceptionem peremptoriam, nu. 20.*
Confirmatio vbi petitur, non comparente contradictore, vel citatis non venientibus, vel præſentibus ſed tacentib. quid agendum a iudice, ver. vbi vero, & nu. 24. verſ. dicit etiam Lano.
19 *Ponendi modus quis, remiſſ. & nu. 26.*
21 *Reſpondere, an & quando quis teneatur poſitionibus continentibus crimen ſuum, vel infamiam.*
Teſtis, an deponere de crimine ſuo debeat, ad finem fere, verſic. hæc ratio.
Negare veritatem, quam quis nouit, grauando aduerſarium in probationibus, peccat, ver. peccaret enim.
22 *Iuramentum repetitur, ceſſato proceſſu priorum iudicum, in quo erat iuratum.*
23 *Pluralitas beneficiorum electo ad aliud maius dimiſſa quando proſit, licet obijciatur.*
24 *Diſpenſatio in quibus criminibus neceſſaria ſit ad obtinenda vel obtenta retinenda beneficia, & quæ debeat attendere diſpenſator.*
25 *Ad curam animarum, quæ pertineant, vel de ea ſint.*
Abſolutio a non presbytero non reconciliat, verſicu. dicit tamen.
27 *Dignitas, & perſonatus in eccleſia in quibus differant.*
28 *Perſonatus duos habenti ſi papa indulgeat, vt poſſit alium recipere, & ex primis alterum minus canonice habeat proderit alteri perſonatus.*
Perſonatus plures, vt recipere poſſit, ſi cui a papa ſit indultũ, ſi canonice conferantur, ſi recepit illos non canonice, non poteſt contra eum procedi quia plures tenet, verſi. dicit etiã.
29 *Diſpenſatione conceſſa epiſcopo, vt cum vno ex clericis ſuis diſpenſet ſuper pluralitate beneficiorum, an mandatum papæ referendum ſit ad ius commune.*
30 *De commenda parochialis eccleſiæ quid iuris, & an citandi, qui læduntur ex commenda, nu. 31. an clericus alterius diœceſeos poſſit hanc recipere commendam, ſine licentia ſui epiſcopi, nu. 32.*
33 *In diſpenſatione quid conſiderandum a diſpenſatore, remiſſ. & quid ea operetur, nu. 35. & 36.*
34 *Præſertim, pro maxime.*
Pluralitas beneficiorum etiam in ſimplicibus reprobatur.
36 *Præter, præpoſitio, an includat.*
37 *Epilogus. ſuffragium, ſupplementum gloſſarum, num. 38. & 39. & ſeq.*
Meam rem eſſe cum iudicatur, per conſequens illius nõ eſſe.
40 *Vetare, an intelligatur, qui expreſſe non conſenſit.*
Furtum, an dicatur commiſiſſe, qui dicit ſe crediſſe dominum permiſſurum, ver. ſolu.
Inuentor rei alienæ præconizare tenetur inuentionem, & an precium inuentionis debeat habere a domino, verſi. qui etiam dicit.
41 *Furtum de quibus rebus non fiat, coniuncta gloſſa, an de reb. eccleſiæ vacantis.*
42 *Confiteri, an iterum teneatur, qui prælato non canonico parochiæ confeſſus fuit.*
43 *Eccleſia vna quæ dependeat ab altera, remiſſ.*
44 *Titulatum beneficium deſignat nomen, vel cognomen, ſeu denominationem clerici.*
45 *Beneficia plura, ſiue tituli plures quũ ſimul liceat vni tenere.*

CAPVT LIIII.

1 Dudum eccleſia. Habẽs † plures dignitates, vel plura curata ſine diſpenſatione papæ ineligibilis eſt. decr. autem. ſm Hoſ. Pe. D. & Boat. diuiditur in 7. partes, tamen in vltima parte diſcordant, vt infra patebit. Et in hac parte prima. ponitur obiectio contra electum. Egydius diuidebat in tres tantum. In prima narrationes partium coram papa. In ſecunda, ibi nos igitur, commiſſio cauſæ, & proceſſus iudicum. In tertia proceſſus papæ, ibi, licet autem. Sed quo ad hunc caſum ſummarium, quærit
2 Compoſt. an † pluralitas iſta, de qua loquimur, faciat quem ineligibilem quo ad minores dignitates, & beneficia, puta Archydiaconatum, & canoniam, & dicit quoſdam tenere, quod non; quia non inuenitur cautum, & quia in epiſcopo requiritur maior perfectio, qui ſicut honore, ſic & meritis alios præcellere debet. Sed ipſe putat de rigore iuris, idem in illis, & idem Guil. in Specul. titulo ſecundo. §. videndum, ad finem, verſicul. ſed nunquid habens, & in verſicul. ſequent. tractat, an quo ad illa poſſit epiſcopus diſpenſare, reddebat autem Compoſtel. rationem, quia talis violator eſt canonis, de cleric. non reſiden. quia. 70. diſtinctione, ſanciorum, & violatores canonum deiiciuntur etiam ab obtento, de maiorit.
2 & obedien. capitul. ſecundo[a] 25. queſtion. prima violato-

violatores. Hodie per conſtitutionem, execrabilis, ver
ſic. qui verò deinceps, ſi primam, ex quo vacat abſque
moræ diſpendio in ordinariorum manibus verbo, &
facto ſub teſtimonio publico non admittunt, ſunt pri-
uati ſecundo, & inhabiles ad ſacros ordines, & quæ-
cunque beneficia [Parte ſua] ſcilicet contradicentium
3 [Contra electum] not. quod hic nullus † agebat pro
electoribus, vel electo, & tamen contradictores exci-
piunt contra electionem iam factam; & eſt hoc ſpecia
le in electionibus propter animarum periculum, ar. in
fra de appella. conſtitutis. 2. & c. oblatæ. 63. diſtinctio
ne, nullus inuitis, vide quod dicam de exceſſi. præla.
inter dilectos, in gloſſ. no. non ſolum, aliter in iudicio
non admittitur exceptio, niſi contra actionem, vel in-
tentionem. ff. de exceptioni. l. prima. C. de non nume-
ra. pecu. ſi quaſi, ſecundum Innocenti. & hoc teneas,
quicquid infra notabis, quod dic, vt plenè not. infra,
b de accu. ſuper his, & capit. accedens, & de excep.[b] di-
lecti, poteſt tamen dici, q vbi nil petitur, nec inten-
ditur nec ad aliquid agitur, non eſt locus exceptioni:
nec obſtat, quod hic dicitur, nam intelligendum eſt
hoc, quòd hic dicitur, obijciebatur ad excludendam
confirmationem, quæ a parte altera petebatur: vel
dic, quòd hic nil petitum fuit, ſed ſimpliciter oppoſi-
tum, & iuratum hincinde, ac poſitiones factæ, & ideo
caſſatur, vt patet infra eodem cap. §. partibus & §. li-
cet, ideoque poſtea fuit ordinatum iudicium, & peti-
tum ex eadem cauſa, quod electio irritaretur, & ele-
ctus reſpondit, quod non erat irritanda, & ſic fuit lis
conteſtata, vt infra eodem. §. tandem, & eſt quaſi po-
pularis hæc actio, quæ tuetur ius populi, & eccleſię dei.
ff. de popularibus act. l. 1. ſed contra, quia procurator
in ea conſtituitur, qui nec præte xtu criminis, vel infa-
miæ repellitur, vt legitur, & not. infra de accu. ſuper
his, ergo non eſt verè popularis. ff. de popula. actio. l.
c popularis[c] ideo dixit Innocē. hanc eſſe anomalam ſe-
cundum hunc ſimplicem modum agendi a canonibus
introductum. Alii dicunt, quod ſi in modum exceptio
nis aliquid opponatur, & probetur, illud idem conſe-
quitur quis in hoc caſu, quod conſequeretur agendo.
ſupra cap. per inquiſitionem; & c. cum dilecti, ſupr. tit.
1. c. 1. de except. ca. 1. nam & talia in modum denun-
ciationis expediuntur, vt legitur, & not. infra de de-
ſpon. impub. ad diſſoluendum, & etiam ex officio, &
ſi nihil opponatur, vt patet in eo, quod legitur, & not.
ſupra eodem cum nobis olim. §. his igitur, debet au-
tem exceptio in ſcriptis dari, argu. in auct. de tempo.
ord. non ſolu. pec. ſuper dote. §. conteſtationem, col. 7.
ſecundum Innocenti. infra de prob. quoniam contra
falſam. Tu dicas ſecundum Hoſtien. quod profeſſor iu
ris canonici nō debet multum curare de his apicibus,
vt patet in eo, quod le. & not. infra de iud. dilecti, hoc
ſaluo, quod in talibus exuberare poteſt officium iudi-
cis quantum ad veritatis inquiſitionem, & ſecundum
ipſam iuſtam pronunciationem, vt patet in eo, quod
leg. & not. ſupra c. cum nobis olim. §. his igitur. infr. de
ap. oblatæ, ad finem, ſecundum Hoſtien. [Obiecta] di-
4 xit † hic Compo. ſequendo Innocen. & Hoſtien. proba
tiones obiectorum, quæ fiunt contra electos. debere
interpretari in meliorem partem pro electo, ſi fieri po
teſt, vt ſi probatum ſit, Archid. dediſſe Archydiacona
tum ſub annuo cenſu, hoc poteſt intelligi de ſpiritua-
libus, & hoc illicitum, & de temporalibus, & hoc lici-
tum, ne prælat. vices ſuas per totum. Intelligetur ergo
facta datio de temporalibus tantum, & ſic dicit ſe ob-
tinuiſſe in electo Legionenſi. Item ſi dicant teſtes ele-
ctum venatorem, intelligemus de licita, non de illici-
ta vena. de quibus infra de cle. vena. ſit verò hæc inter
pretatio ſecundum eum, vbi verba hoc patiuntur, &
præſumptiones, & circunſtantiæ contrarium non ſua-
dent: faciunt de ſcrutinio. ca. vno, de accuſa. cum di-
lecti. Item quia regulariter contra producentem inter
pretamur dubia dicta teſtium, de proba. in præſentia,
d de cōditio.[d] ap. per tuas[e] ponebāt etiam exemplum
e de iraſcibili. poteſt enim id eſſe perſequendo vitia, &
5 zelo iuſtitiæ, hęc autem † interpretatio laxior fit in ex-
ceptione, quam in accuſatione, in qua imminet vtriq;
par ſupplicium, & in qua proſequitur quis iniuriam
ſuam, vel ſuorum, in exceptione enim nō videtur plus
admittendus, qui proſequitur iniuriam, quam alius,
cum non agatur in ea ad vindictam, ſed ad repulſio-
nem ſecundum Innocen. de ordine cognitionum, cum
dilectus: nec iudex eccleſiaſticus admittere debet ac-
f cuſatorem,[f] qui hoc facit libidine vindictæ, quia pec-
cat. 23. quęſtio. 3. ſex, & §. ſe. & quæſtio. 4. in principio
is tamen, qui proſequitur ſuorum iniuriam, & ex chari-
tate accuſat, præfereturaliis: quia melius nouit, & il-
lud fidelius proſequitur, arg. 4. quæſtio. 6. omnibus. 2.
6 quæſtio. 1. ſi peccauerit, ſecundum Innocent. hoc † au-
tē an ex libidine vindictæ, an ex charitate procedat,
ex qualitate perſonarum, ferocitate vultus, & verbo-
rum, comminantium, ſcilicet vel placabilium, & aliis
circunſtantiis arbitrabitur bonus iudex, arg. 1. q. 7. ſci-
mus. C. ſi quis impe. ma. l. vna. ff. quod metus cauſa, nō
eſt. de noui oper. nunc. c. de procu. in noſtra, ſecundum
Hoſti. incautè igitur facit aduocatus, qui petit declara
ri, vel a principio dicit articulum non admittendum:
quia probatus non releuat: vel qui format interroga-
toria talia, per quæ teſtes id habeant declarare [Ar-
chidiaconus] Alanus, ſcilicet qui venerat contra ele-
ctum [Eoque] ſcilicet Archidiaconatu; & tunc dic di-
miſſo. ſcilicet propter decanum Rothomageñ. aliqui
exponunt, eo. ſcilicet concilio: dimiſſo. i. ſpreto. [Di-
miſſo] hæc dimiſſio non profuit: quia iam per receptio
nem Archydiaconatus beneficia vacauerant, & ſibi
7 † cauſam poſſeſſionis mutare non potuit, nulla cauſa
extrinſecus accedente. C. de acqui. poſ. cum memo. ff.
eo. quod meo, in principio, & l. qui bona fide. ff. de vſu-
ca. non ſolum. §. quod vulgo, Phi. [vt quicunque] Vinc.
Egy. & quidam alii inſtant hic in expoſitione verbo-
rum concilii, quod non placet, ſed expone, vt ibi di-
cam, ſingula verba quæ ſequuntur vſque ibi, prędictus
[Tranſgreſſionis] vnde merito puniendus, vt 25. quæ-
ſtio. 1. nulli, & ca. violatores, & quæſt. 2. ſi quis dogma
8 ta, Phi. [Notam] i. infamiam, contemptor † ergo cano
g num videtur infamis,[g] vt hic, de maio. & obed. illud.
6. quęſtio. 1. infames. Hoſtien. [Cupiditatis]. 85. diſtin.
Florentinum [Quod] vitium [In aliis] ſibi ſubditis, Ho
ſtien. [beneficia] ſcilicet prædictas parochiales ecle-
ſias [Alterius] ſcilicet Archydiaconatus [Alienam] i.
alii conferendam, vel, ideſt non ſuam, ſecundum Phi.
& Hoſti. & ſcire debet, quod ſuum 8 c. C. vnde vi. cum
quærebatur [Damnabiliter] quò ad ſe [decepto] aliter
recepta, quod melius eſt ſecundum Hoſtien. [Verum]
ſecunda pars in qua ponitur excuſatio pro electo [pro
cura.] ſcilicet G. Archydiaconus, Et in fi. pro quamuis
9 [Rothomagēſis] cui non † ſuberat Arch. Ambiañ. iure
diœce. nec metropoliti, quia eſt de prouincia Rhemen
ſi ſecundum Hoſtien. & hoc patet in prouinciali: aliter
diſpenſare potuiſſet, ſi diœceſanus fuiſſet ſecundum
Ioan. quod placet Hoſtien. ſecundum noe. infra de præ
h ben. de multa[h] [Niſus] aliter viſus, ſic ſup. c. conſtitu-
10 tis [Nos igitur] tertia pars, in qua † ponitur excuſatio-
nis repulſio, & cauſæ commiſſio [Admittentes] ſuper
iſta velut ſuper iure notorio ſtatim papa fert ſenten-
i tiam, ſic ſupra de conſuetu. cum inter[i] alias vero com
mittit cognoſcendas ſecundum Innocent. & Hoſtien.
11 [Si conſtaret] nota † igitur, quòd confeſſio procura-
toris eligentium non nocet electo: quia licet ſupra
procura. fuiſſet hoc confeſſus: papa tamen mandat
hoc

hoc inquiri; quod ſecundum Petrum, & Abba. tunc maximè verum eſt, quando confitetur, de his, quæ contingunt perſonam electi, vt hic, & vide quod dicam inf. ſuper verbo, conſtitutus, & concor. quod dicam de reſtitu. in integrum, cap. 2. In gloſ. per monacos. 2. colum. ver. ſecus eſſet [Habentem] maximè, vt infra patebit [Electionis tempore] hoc intendit, ſi poſt adeptũ Archydiaconatum tenuit eccleſias, & poſtquam dimiſit illum vſque ad tempus electionis incluſiuè, niſi oſtẽdat &c. & ſic dimittere illas poſt electionem illum nõ releuat, cum non appareat emendatus. ¶ Sed quid

22 ſi dimiſiſſet † eccleſias ante tempus electionis, nunquid impedietur ipſius confirmatio? diſtingue, vt dicam ſuper gloſ. & infra ver. tandem, ſuper ver. electionis tempore [Per ſedem apoſtolicam] ſecundum Ho-

23 ſtien. hoc, quando † propter prærogatiuam perſonæ fit diſpenſatio: ſecus, quando propter neceſſitatem, vel vtilitatem eccleſiæ, quo caſu diſpenſant epiſcopi ſecundum eum, de hoc ſatis dixi ſuper decre. de multa

24 [Diſpenſatum] nunquid in hoc † caſu licuit illis ad quos pertinebat eccleſiarum collatio, illas conferre. dicunt quidã ꝙ non, ex quo coram quocunque iudice lis pendet, nec valeret collatio facta. argu. infra de arbit. ex parte, alii contra, quia nec motio litis alicui aufert ius ſuum, infra de reſti. in integr. cap. 2. etiam ſi ſuper hoc fuerit appellatum, infra de ſup. neg. præla. c.

k fin. nec obſtat, quòd dicitur innouata [k] lite pendente maximè poſt appellat. reuocanda: quia illud de his, quæ in proceſſu iudicii fiunt, vel etiam extra, ſi de nouo attententur. Porrò his pendentibus bene poteſt quis vti iure ſuo per illa, etenim non eſt alicui turbanda ſua poſſeſſio, vt lite pendente ca. 1. de cauſa poſſeſ. cum olim, & nemini facit iniuriam. & c. ſupra eodem cap. cum eccleſia, quod placet Innocent. aliqui dicunt hoc verum niſi in curia Romana, vel coram delegatis papæ pendeat negocium per appellationes, ſiue inter duos, quorum vterque aſſerit beneficium ad ſe ſpectare, ſiue aliter quomodocunque ibi negocium referatur, argum. de officio legati: licet, de præben. inter cætera, & hoc placet Hoſtienſ. in excellentiam papalis iuriſdictionis, infra de maior. & obed. per tuas. de appel. ſi duobus, & maxime ſi de viribus diſpenſationis ſuæ agatur, inf. de iudi. cum veniſſet, & ne ius eius ab inferioribus vſurpetur, infra de ſup. negli. præla. licet, & ne pendeat ab inferioribus ipſius iudicium, ſupra titulo primo, bonæ. 2. & quod dicebat Innocenti. quòd per appellationem cauſa defertur, ſed poteſtas conferendi beneficia nec confertur nec aufertur, fatebatur Hoſtienſ. quod non confertur papæ, qui ſine appellatione hoc poterat, nec aufertur alteri, tamen ſuſpenditur per quandam conſequentiam: quia collatio eſt ſequela iuriſdictionis: vnd. prælatus a iuriſdictione ſuſpenſus, & per conſequens a collatione, infra de conceſſio. præben. quia ff. de reg. iu. cum principale. Quo ad litis pendentiam, quæ eſt inter duos electos in curia, vel alibi, vel quæ eſt inter petitorem, & poſſeſſorem beneficii, terminatum eſt hodie, quòd electio interim facta ſit irrita infra, vt lite pendente c. primo, & ſecundo per quas decido aliqua hic notata. tamen hoc ſcias, quòd illa iura noua nõ loquuntur de lite, quæ pendet inter collatorem, vel electorem, &

l poſſeſſorem, vel electum, [l] dicit etiam hic Hoſtienſ. quod quando non agitur principaliter de beneficio, ſed acceſſorie, vt hic, vbi principaliter agebatur de electione, ſed incidenter obiiciebatur de pluralitate beneficiorum, iuriſdictio, vel collatio inferioris ordinarii quo ad illa beneficia nõ ſuſpẽditur: immo de illis beneficiis, ſi de ipſis corã ipſo quæſt. principaliter moueretur, poſſet interim cognoſcere. ꝓ cõſequẽs & cõferre, ſi vacent, niſi per lapſum tẽporis poteſtatem conferendi perdidiſſet. ſ. de præb. de multa, ver. & ſi vltra, &

ſ. hic deciditur talis littera, & auctoritate noſtra eidem prouideretis eccleſiæ de paſtore, & reprehendit

15 per hoc † Abb. cuiuſdam aſſeſſoris conſilium, qui non aduertens hanc deciſam, conſuluit delegatos datos ad cauſam electionis in caſu caſſationis poſſe prouide

m re eccleſiæ etiam cathedrali [m] de epiſcopo [Partibus] 4. pars, in qua ponitur iudicum proceſſus, & appellatio ad papam facta [Propter hoc] ideſt propter delegationem vobis factam [Conſtitutis] ſcilicet procuratoribus eligentium, & contradicentium ¶ Sed nũ

16 quid † eſt neceſſe vocari electum? non videtur: quia & electores poſſunt confirmationem petere, vt hic, de cauſa poſ. cum eccleſia. ſupra cap. prox. dic ſecundum Innocen. ꝙ ſi agitur contra electores ad pœnam, non

n vocatur electus. [n] idem ſi electores petunt confirmationem, & opponitur ſolum de forma electionis, ſecũdum Innocen. vel de defectu electi, ſecundum Hoſtiẽ. qui tamen fatetur electum in his poſſe aſſiſtere, ne colludatur, ſicut alias, C. de leg. ſuct. nunc ſi hæres. Si vero agatur de crimine electi, cum ipſo crimine probato, & repulſo per ſententiam ineligibilis fiat; ſup. c. ſuper eo, omnino eſt citandus, vt no. ſ. de procur. in ſententia, vide quod ibi dixi ſuper vlt. glo. niſi ſciret cauſam ſuam agi, & non curaret intereſſe. ff. de re iudic. ſæpe. infra de re iudic. cap. pen. ibi vide gloſ. vt ſi electus, & id quod ſcripſi ſuper 1. glo. & quod no. eod. tit. cupientes. §. cæterum, in vlti. gloſ. Alii autem dicunt, & placet Compoſt. quòd & ſi hoc ſciat, tamen vocan-

o dus [o] eſt: & ſi contumax fuerit, ſibi imputabit, niſi forſan appellatio facta eſſet, tunc enim omnes, quos res tangit citantur a iure infra eod. lib. 6. ſtatuimus. aliter autem non obeſt abſenti ſententiá, immo veniens ipſam faciet retractari, ex quo fuit vocatus, nec contumax, vt 3. q. 9. per totum. C. quomodo, & quando iudex, ea quæ, & l. nemul. & per conſequens nec eligentibus oberit ſententia ipſa retractata, & hoc propter cauſæ connexitatem. ff. quemadmodum ſeruitu. amit.

p ſi communem [p] & hæc vera ſunt, vbi agitur de confirmatione, vel caſſatione electionis, cui electus nondum conſenſit: alioquin vocandus eſt, ſi per mutuum conſenſum matrimonium ſit contractum, ſupra eod. cum inter canonicos. §. diſcretioni, niſi appellatum fuerit, vt præmiſi ſecundum quoſdam. Tu vero dicas, quòd nihilominus vocandus eſt, vbi non conſenſit ſecundum Hoſtien. hodie ſatis videntur hæc expedita. inf. eod. cap. fin lib. 6. quod ſi confirmatione obtenta petatur ordinatio, vel conſecratio, ibi omnino vocandus eſt, argum. infra titul. 6. cap. 2. §. 1. & capit. licet, cum & tunc inſcriptio requiratur, quod dic, vt legitur, & notatur infra de accuſ. ſuper his, & repellatur ab obtento, vt ibi ſecundum Innocent. & Hoſtien. [Eodem decano] In deciſione nominato, & veneratur pro electo, ſecundum Iacob. et Boat. [illegible] male, ſecundum gl. & Hoſtienſ. [Citra annum] quæ ſibi per iudices [illegible] bantur. Et infra intellige, ꝙ electus perſonaliter, & procu. contradicentium venerunt ad curiam, multa, pro & contra proceſſum iudicum proponentes, ſuper quibus papa pronunciat [Licet autem] 5. pars, in qua ponitur pronunciatio ſuper proceſſu iudicum [Cõ

17 teſtationem litis] ex hoc † patet litis conteſtationem neceſſariam ſuper exceptionibus propoſitis contra electum, vt infra de iudic. exhibita: [q] ſecus, ſi contra e-

q lectionem aliquid proponatur, ſecundum quoſdam, vt lite non conteſtata, quæ. §. 1. Tu dicas in vtroq; caſu requiri partibus præſentibus lite preſ. vt ibi, & infra de eo, qui mitt. in poſſeſ. cum qui, lib. 6. hodie dic, vt in cle. quas allegabo ſuper gl. vlt. huius partis. ¶ Quid

18 ſi † quis auctoritate reſcripti apoſtolici petat ſibi prouideri vide quod dixi ſup. de accuſat. mandatum,

in vlti.gloſſ.ver.formabit, & quod dicam de deſpon.
impu.ad diſſoluendum, in gl.quid ſi, ad fi.& de re iud.
r de cætero, ſuper 1.gl.[r] hic non eſt neceſſaria litis con-
teſta. quia is, cui ſcribitur, potius eſt executor, quam
cognitor. ĩ.de offi.deleg.ſuper quæſtionum.§. porro,
ſ licet exceptiones [ſ] legitimas debeat admittere, vt pa-
tet ſup.de reſcriptis, cum adeo, & c. conſtitutus, & ca.
capitulum.nil enim poteſt petere impetrãs, niſi quod
in reſcripto continetur, nec ex alia cauſa, & ideo reſcri
ptum ſufficit pro libello, argum. ĩ.de dila. præterea,
& contradictio eſt pro reſponſione, tutius tamen eſt, ꝙ
aliqua petitio offeratur, & lis conteſtetur ſecundum
Innoc.argum.hic, & ĩ.de litis conteſta.ca.vnico, & in
eo, quod no. ĩ.de dilat.præterea. vbi vero petitur con-
firmatio, nec apparet contradictor, non eſt, cum quo
conteſtetur lis, & ideo proceditur lite non conteſta-
ta, ſed & poteſt dici, quod ſi hi, quos res tangit, ci-
tati non veniant, vel præſentes nihil opponant, ſed ta-
cent, confiteri intelliguntur.ff.de inter.actio.de ætate.
§.nihil inter eſt, in confitentes autem nullæ ſunt par-
tes iudicis.ff.ad l.Aquil.proinde, ſecundum Innocen.
quod dic, vt no.inf.de confeſſis.c.fi.& de rerum per-
muta.cum olim. Sed & qualitercunq. conſtet ſupe-
riori de veritate ſufficienti, poteſt negocium diffinire,
arg.ſup.eod.cum nobis olim.§.is igitur, & maxime ſi
per confeſsionem.infra de rerum perm.cum olim, in-
fra de exceſ.prę.quam ſit graue, ſecundum Hoſt.[Nõ
19 per poſitiones] de modo † ponendi tractauerunt hic
Gof.& Hoſtien.de quo vide plenius infra de confeſ
ſis.capit.1.lib.6.Quid autem dicat hic Goffred. ad ſo
lutionem contrarii, de decret.prout, infra de dolo, &
contum.ibi dicam ſuper gloſſ.proinde, & gl.ſe.[Con-
20 teſtatio litis]dixit hic † Goff.& Hoſt.ꝙ per exceptio-
nem peremptoriam non fit litis conteſtatio, & eſt ca-
ſus infra de litis conteſtatione, cap.2.lib.6.[Conſilio]
ſic infra ca.proximo, in fi.[Tandem]ſexta pars conti-
nẽs litis conteſtationem, iuramenti præſtationem, ele
cti cõfeſsionem, & reprobatam excuſationem, & dic,
Tandem.i.poſt caſſationem prædicti proceſſus, Hoſt.
Arch.Alanus.qui venerat contra electum ex præmiſ-
ſis.ſup.in prima parte capituli[Petiit] in ſcriptis, ſic
enim offerendus, eſt libellus de libel.obla.ca.1.[Re-
ſpondente]non dedit ergo petitionem contrariam ſu-
per confirmatione, quæ non facile recipienda eſſet, ſe-
cundum Innoc.vt dicam de officio delegati, cum con
tingat, in glo.quia melius, verſiculo quid ſi quis petit
21 [De dicenda veritate]ſuper proceſſu † electionis, &
ſuper omnibus ipſius acceſſoriis, quæ nõ ſint criminis,
vel infamiæ, alias vix cõfirmaretur aliquis, cum vix re
periatur quis nõ criminoſus.50.diſtinctione, quia tua.
34.diſtinctione, fraternitatis, nec tenetur quis prode-
re ſe, de pęni.diſtinction.1.non tibi dico, vide quod di
cam de confeſsis.c.2.in magna gl.& ibi in fine remit-
to ad ſpeculum. Alii dicunt.ꝙ etiam de criminibus te
netur reſpondere: vnde & hic reſpondit, an haberet
plures curas. Sed primi reſpondent, ꝙ habere plures
curas nõ eſt peccatum ſimpliciter, cum diſpenſatio il-
lud excuſet, vt hic dicas, ꝙ ſuper occultis non cogitur
reſpõdere, quia nec eccleſia de ipſis iudicat, vel inqui-
rit.infra de ſymonia, ſicut nobis.in fine, & ſic intellige
primam opinionem, de manifeſtis autem, & iurare co
gitur, & reſpondere tenetur, vt patet in eo, quod legi-
tur, & notatur infra de accuſatio. qualiter.1.§.finali,
& qualiter.2.verſic.nos igitur, & ſic intellige opinio-
nem ſecundam. Ideoq; ſecundum Inn.& iurare, & re-
ſpondere tenetur in hoc caſu. Et primo quæretur, an
ſit de aliquo crimine infamatus, vel condemnatus,
peccaret enim, ſi grauaret aduerſarium in probationi
bus, ex quo veritatem nouit, argum.infra de crimine
t fal.c.1.§.vnico.10.q.3.[t] quiſquis, ſi totum negauerit,
neceſſaria eſt probatio.ff.de probatio.ei, qui dicit, ni-
ſi forſan ex ipſo facto notorio fundetur intentio ad-
uerſarii, vt hic erat. hic enim notoria erat plurali-
tas beneficiorum: quia nec in partibus ſuis non noto-
ria poſſet eſſe, vt patet infra titul.primo, quanto.§. ne
u autem, vnde nec hic negari [u] poterat, nec negata fuit,
vt ſupra eodem, capitulo.§.primo. Sed quia tale factũ
iure canonico damnatur, vt infra de præb.quia in tan
tum, & capitulo de multa, ideo neceſſe habuit proba-
re iuſtum titulum, vt patet in eo, quod legitur infra,
vt eccleſia.benefi.ca.vnico.§.primo, in principio, &
quia hoc non probauit, ſuccubuit, vt infra eodem.§.
penultimo, & finali. Si vero confitetur infamiam, vel
notam, ſicut præmiſi, tunc quærendum eſt, an & cri-
men commiſerit. Nam ſi hoc confiteatur, iuſtum eſt,
vt repellatur.C.de dignitatibus.l.3. infra de exceſsi-
bus prælato.inter dilectos.§.primo, ad finem. Sinau-
tem hoc negauerit, nec conuinci poterit, debet ſe pur-
gare, infra de purga. cano per totum. Aliter autem
graue eſſet ipſum promoueri, vt patet in eo, quod legi
tur, & notatur, infra de accuſa.omnipotens, & hoc te-
neas. Tertii dicunt, & non male ſecundum Inno.quod
x de omnibus illis, quæ impediunt executionem [x] officii
etiam poſt peractam pœnitentiam reſpondere debet:
quia in hoc bonum ſuum procuratur, argumentum
23.quæſtio.5.prodeſt, & quæ ſint illa, not.infra de re-
nuntia. niſi cum pridem.§.1.& §.propter conſcien-
tiam. Sed nec iſte prodit ſe in publicum, quia tantum
de his, quæ nata ſunt, quæritur, ſcilicet de infamia, &
condemnatione, non de occulto, non enim dicitur,
quod crimen manifeſtet, ſed ſi verum eſt, hortatur, vt
cedat, vnde & iſte ceſsit, infra eodem c.ver.fi. hæc ra-
tio ceſſat in teſte, non enim peccat teſtificando acta
pœnitentia de peccatis, & ideo cogendus non eſſet ad
talia reſpondere, ſed nec iſte reſpondebit, niſi velit,
quia principales perſonæ non coguntur reſpondere,
ſi ad aliam pœnam, quam ſpiritualem agatur. nec
obſtat, quod hic reſpondit electus: quia hoc fecit
voluntarius non coactus ſecundum Innocent. Tu ve-
ro dic de hac materia, vt not.ſupra eadem glo.ver-
ſiculo dicas, de teſtibus vero dicetur infra de teſti-
bus, cum cauſam, ſecundum Hoſtien.qui dicit, In-
nocen. ſibi fore in hac gloſſa contrarium, & vide in
prælegat.decreta.2.de confeſsis, in fine gloſſ.[Iu-
22 ramento]not. quod † caſſato proceſſu priorum iudi-
cum, in quo fuerat iuratum, repetitur iuramentum,
vide quod dicam de re iudicat. ad probandum.ſu-
y per vltima [y] gloſſ.[Electionis tempore] hoc non fa-
23 cit ad rem, nam & ſi prius tenuiſſet † ſine diſpen-
ſatione, cum peccaſſet mortaliter, ad caſſationem
ſufficeret de rigore.25.diſtinctio. primum. nec ob-
ſtat, ſi dicas, quod per dimiſsionem præſumitur
pœnituiſſe, quia idem dicere deberes, ſi renuncia-
uit tempore electionis, vel poſt, cum pro eo, quod
electus ſit peccator, non minus valeat electio, vt
not. infra eodem, eccleſia, ad finem, in gloſſ.impro-
prie, in fine, & vide ſupra eodem, auditis, ſuper vlti-
ma gloſſ. facit de iureiuran. ſicut noſtris, vel ideo di-
cit de tempore electionis: quia ſi renunciat tempo-
re electionis, vel cum imminet electio facienda,
præſumitur ſimulata, & ficta pœnitentia, & ambi-
tioſa propter honorem habendum, ſed ſi de verita-
te pœnitentiæ conſtaret, nec eſſet præſumptio am-
bitionis: etiam ſi poſt reſignaſſet, de æquitate ex
iudicis officio non admitteretur exceptio criminum,
in quibus non eſt neceſſaria diſpenſatio, licet de
iuris rigore poſſet admitti, 2.quęſtio.7.quęrendum,
ſed ſi repellitur accuſator; quia præſumitur malo
zelo

zelo illum accuſare, qui veram pęnitentiam egit, hoc
z verum, niſi proſequeretur ſuam, vel ſuorum iniuriam 2
24 4.quæſtio.5.omnibus. In quibus † autem criminibus,
aa & quando ſit neceſſaria diſpenſatio [aa] not. infra de
tempori. ordin. ex tenore, & final. alii dicunt, quod
ibi notata procedunt, quando quis petit ordinari, vel
confirmari, qui nec de crimine accuſatur, nec contra
illum excipitur. Si enim accuſatur, vel excipitur, ſem-
per eſt neceſſaria diſpenſatio, etiam ſi crimen ſit me-
diocre. per quæ patet delegatum, cum diſpenſare non
poſſit, admittere debere omnem exceptionem cuiu-
ſcunque criminis: prudenter tamen faciet, ſi priuſ-
quam procedat, hoc retulerit deleganti, vt ſi expe-
diat, per ipſum diſpenſetur ſecundum Innocent. argu.
infra de officio Archidia. ad hæc, & de offi. Archipreſ-
byt. cap. fin. ſecundum Hoſtien. qui dicit per id innui
pendente lite accuſationis, vel exceptionis poſſe di-
ſpenſari, nec mirum ſecundum Innocent. ex quo cri-
men non eſt probatum, argumen. infra de exceptio.
apoſtolicæ, de cler. excommunica. mini. apoſtolicæ,
nec obſtat, vt lite pendente. capitul. fin. quod loquitur
de indulgentia, per quam ſit alicui præiudicium pri-
uatum, & temporale ſecundum Inno. & vide quod di-
xi ſupra eodem, dudum, ſuper gloſſ. talis electio, &
proſequitur in gloſſ. dicebat Hoſtien. ſi remittendo cri
men papa miſericors eſt, non ſit occulus tuus nequam.
25. quæſtio. finali, alligant. prædicta locum habent ſe-
cundum Innocenti. cum pęnitentiam egit electus, ſi
enim perſeueraret in crimine, ſemper admitteretur
exceptio. 50. diſtin. abſit. 23. diſtinctic. primo, 25. diſt.
cap. fin. In occultis etiam, de quibus forte pęnituit, ſo-
lum poſt electionem poſſet forſan diſpenſari: ſed de-
bet diſpenſator attendere dignitatem, ad quam ele-
ctus vocatur: quia facilius diſpenſatur in minori,
quam in maiori, ſecundum Innocent. alleg. Hoſtienſ.
ſupra eodem, ſcriptum: ſecundum quem non obſtat
infra titu. primo. capitulo fina. vt ibi dicam. Item at-
tendi debet qualitas perſonæ, facilius enim diſpenſa-
tur cum magis gratioſo propter litteraturam, eloquen
tiam, prudentiam, nobilitatem, & ſimilia, infra de
præb. de multa, ad fin. Item facilius in obtento, quam
obtinendo, infra de iureiuran. quemadmodum. Item
facilius diſpenſatur in crimine, de quo accuſatur quis
vel excipitur, vt repellatur a promotione, quam ſi id
fiat, vt repellatur a teſtimonio, vel accuſatione in cri-
minali. illius enim illaudabilis eſt intentio. 2. quæſtio.
7. ſi quis epiſcopus; vnde non diſpenſatur, & quia e-
tiam fieret in præiudicium accuſati, vel eius, contra
quem producitur teſtis. Dicit etiam Innocenti. for-
tè non male dictum, quod ſi in modum exceptionis
probetur crimen electo, de quo egit, vel egiſſe præſu-
mitur pœnitentiam, & crimen ſit modicum, & non
ſit exinde ortum ſcandalum, nō caſſab.tur electio, ſed
alia pęna imponetur, ſupra eodem, quod ſicut, §. fin.
63. diſtin. Salonitanæ, infra de homi. ex litteris, ſecun
dum Innocent. & Compoſtel. Sed Hoſtien. dicit, quod
licet papa probato crimine in modum accuſationis,
vel exceptionis hanc gratiam facere poſſit; non ta-
men decet, ad hoc de voto, magnę: alius tamen iu-
bb dex hoc non poſſet [bb] ex quo accuſatur, excipitur,
vel denunciatur, licet aliud de illo, qui per ſeipſum
petit ſalutis conſilium, remittit infra de homicidio,
ſignificaſti, concor. quod ipſe notauit de cleri. excom
munica. clerici. vt ibi ſcripſi, ſuper prima gloſſ. [Ni-
tebatur] alias videbatur [Dictum Archidiaconatum]
Si quęris de Archidiaconatu, cui renunciauerat, reſpō-
deo, quia per ipſius adeptionem vacauerant eccleſiæ,
quas etiam dicebatur tenere electionis tempore, ſm
Hoſt. [Curam animarum] quid hoc ſit, remittit Hoſti.
de pęni. & remiſſio. omnis, & ſacit, quod dixi in de of-
ficio Archydia. cum ſatis. [Sed cum] ſed hęc excuſatio
25 patet friuola, cum in iure &c. [Suſpendit] hæc & † ea
quæ ſequuntur, omnia ſunt de cura, licet aliqua videā-
tur eſſe de iuriſdictione, omnia enim quæ ſequuntur,
ſunt medicinalia animarum, 2. quęſtio. prima, placuit.
cum capitu. ſ ibi præcedentibus, & ſequentibus, dicit
tamen Hoſtien. quod abſolutio, de qua ſequitur, indi-
ſtinctè fieri poteſt per presbyterum: ſed non presby-
ter licet a iudiciali poſſit abſoluere, non tamen recon-
ciliare, infra de vita, & honeſt. clerico. quoniam. §.
final. de pęnitentiis, diſtinctio. 1. quem pęnitet, ante
reconciliationem non eſt communicandum excom-
municato: 24 quæſtio. 3. nondum, infra de ſenten. ex-
commu. cum deſideres, vbi de hoc, & ſupra de re-
ſcriptis, ab excommunicato [Recipit] dicebant Petr.
& Egy. quod 7. poſitiones fuerunt hic factæ iſti electo,
26 quas per ordinem colligas hic, & vtile † eſt ſic ſigil-
latim facere: quia aliter multiplex in vno falſa, licitè
negari poteſt, vt not. de confeſſis. capitulo ſecundo li-
27 bro ſexto, [Perſonatus] per hoc † colligit Abbas diffe-
cc rentiam [cc] inter dignitatem, & perſonatum, vt ſcili-
cet prima cum cura, ſecunda ſine cura, ſed hoc patet
falſum infra de præbendis, cum in illis, libro ſexto
de ætate, & qualitate capi. vno, libro ſexto de hoc ſa-
tis dixi de præbendis, de multa, in gloſſ. ſciendum
eſt [ſic habendum] hoc verum quo ad caſum huius de
cret. ſed non illius, infra ne cleri. vel mona. ſup. e Spe-
cu. Abbas, vt eodem tit. capi. primo, libro ſexto, licet
Goffr. hic dixerit contrarium, & Hoſtien. [Inſuper] 7.
pars ſecundum Hoſtien. in qua ponitur alia excuſatio
electi. alii ſignant 7. in fine, vt ibi dicam [Indulgen-
28 tiam] apoſtolicam, vt ſequitur [canonicè] dicunt †
Innocent. & Compoſt. quod ſi habenti duos perſona-
tus papa indulget, quod poſſit alium recipere, & ex
primis vnum habebat minus cānonice quod licet non
proſit quo ad illum, quem tenebat non canonice, de
reſcrip. ſi gratioſe, in ſi. libro ſexto. prodeſt tamen quo
ad alium, quem cum perſonatu nouiter acquiſito po-
terit licite retinere. Dicit etiam, quod ſi is, cui per pa-
pam eſt indultum, quod plures perſonatus recipere
poſſit; ſi canonice conferantur, recipit illos non ca-
nonice, licet peccet, & procedi poſſit contra ipſum,
quia retinet illos non canonice: non tamen quia plu-
29 res tenet, & idem Compoſt. dicit † etiam, ſi conceſ-
ſum ſit epiſcopo, quod cum vno ex clericis ſuis ſuper
hac pluralitate diſpenſet, non valebit diſpenſatio, ni-
ſi perſona ſit ſublimis, vel litterata, quaſi mandatum
papæ ſit referendum ad ius commune, de reſcriptis,
cauſam quæ, de præbendis, de multa: ſecus, quan-
do ipſe papa diſpenſat, de cuius factis diſputare non
licet. 17. quæſtio. 4. §. qui autem, & capit. ſequenti: ſed
Compoſtel. dicit, quod quidam tenent contrarium:
quia beneficium principis eſt large interpretandum,
dd præcipue [dd] quando datur non ad inſtantiam illius,
cui conceditur, vt not. de præbendis, cum olim, ad id.
eodem titu. ſi pluribus, libro ſexto, Guil. in §. allegat.
in fin. verſi. quid ſi papa dat, diſtinguit, ibi vide, dice-
bat Hoſtien. quod ponit Guil. in § quem allegabo, in
fine, verſic. ſed nunquid nocet, quod vix vel raro oc-
currit diſpenſatio, quæ valeat ſuper pluralitate. Nam
communiter iam habentes beneficia plura exprimūt
ſe illa canonice aſſecutos: quandoque tacent ali-
quod beneficium, licet forte minimum. Item licet
quo ad iuſtificandum titulum faciant ſufficientem ex-
preſſionem, de fructibus perceptis non habilitantur.
Item dato, quod ſufficiens fiat expreſſio, & q habili-
tentur de omni tranſgreſſione, & perceptione fructuū
quo ad militantē eccleſiam, ſi non ſubeſt iuſta cauſa,
non

non ſunt ſecuri quò ad triumphantem. 51. diſtin. qui
in aliquo, & c. 1. & 1. quæſtio. 7. & ſi illa, & c. tali. facit
quod no. ĩ. de voto, non eſt, in gl. 2. & quod ſuper ea di
ee cam. ee multa alia hic per ipſos, & Compoſt. no. deci-
do per decr. non poteſt, de præbendis, lib. 6. & ea quæ
ibi no. & per decret. ſi plures, in clem. eo. titulo de præ-
ben. & quæ no. in Spe. tit. 2. §. videndum, ver. illud, vſ-
que ad fin. §. in quo fine. ver. porrò. inuenies de quodã
effectu inſufficientis diſpenſationis, quem hic dixerat
Hoſtien. notauit etiam hic Vincen. & Abb. id, quod eſt
expeditum, de reſcript. ſi gratioſè, lib. 6. [Commenda
30 tam] de † commẽda parochialis eccleſiæ dic hodie,
vt infra eodem, nemo deinceps, lib. 6. Hoſt. de his cõ-
mendis tractat & Egy. hic, quod de ipſis tractauit In-
nocen. infra de accuſa. ſi conſtiterit; & ex his plura vi-
31 de no. in præal. c. nemo. ¶ Sed quærunt † vltra ibi no.
hi qui læduntur ex commenda, nõ fuerunt vocati; ſed
contempti per epiſcopum poſt cõmendam eligunt, an
teneat electio? dicunt quidam quòd ſic, quando epi-
ſcopus malitioſè & ſine cauſa fecit hanc commendã,
arg. de iure patro. poſtulaſti. Alij dicunt, quod placet
prædictis, quòd quamuis epiſcopus id fecerit fraudu-
lenter, caſſabitur talis electio: quia fecit epiſcopus, quod
ad officium & iuriſdictionem ſuam pertinebat, quam-
uis iniuſtè, arg. infra de conceſs. præben. quia diuerſi-
tatem, & cap. cum noſtris, & c. litteras. oportuit prius
ergo illam caſſari, ſupra eodem. bonæ. 2. & c. auditis,
32 vbi de hoc, de exceſ. præla. inter dilectos. ſed an cleri-
cus alterius diœc. ſine licentia ſui epiſcopi poteſt reci-
pere hanc commendam, dicunt quidam quòd non, ar
gum. de renunc. ad ſupplicationem: quia licet ius præ
laturæ non habeat: habet tamen generalem & libe-
ram, vt no. in præal. cap. nemo, Innoc. & Hoſt. contra,
quia non obligatur ad tenendam commendam, niſi
ff quantum ff voluerit. vnde ad mandatum prælati ſui
illam dimittere oporteret, nec obſtat, quòd non de-
bet eſſe generalis alicuius procurat. infra de oblig. ad
rat. cap. vno: quia, vt dicunt, non eſt alia pœna, niſi
quia cogitur adminiſtrationem dimittere: aliter de-
ponitur: & ſi in fraude fuerit deprehenſus, per eccle-
ſiam non iuuatur; & ſic intelligitur, ne cleri. vel mo. c.
2. & c. ſed nec [Cum idem] electus [Tenues] qui tamen
33 erant ſufficientes conſiderata qualitate perſonæ, non
tamen ambitione, quæ nunquam dicit, ſufficit, de præ
bend. quia in tantum; & quid in hoc conſideretur, re-
mittit Hoſtien. de reſcript. poſtulaſti, de præben. cum
ſecundum, & quod hic dixit Phil. dicam infra de præ
34 ben. de monacis, ſuper 1. gloſſ. [Præſertim] pro † ma-
ximè, ergo etiam in ſimplicib. reprobatur pluralitas,
de quo remittit Hoſtien. de præben. ſuper inordinata
35 [De nouo] quaſi dicat, diſpenſatio † vera facit, quòd
non noceat illi pluralitas: ſed non operatur, quòd illas
canonicè poſſideat. nec ob. ff. de adi. le. Seio. §. vxori.
Nam aliud in rebus priuatis, in quibus eſt vnuſquiſq;
moderator & arbiter. C. man. in re mandata, & in vl-
timis voluntatibus, quæ ampliantur, vt ibi, & infra de
dona. cum dilecti [Ad finem] aliud in rebus eccleſia-
ſticis maximè beneficijs, quorum prælati ſunt procu-
ratores, non domini. infra de dona. cap. 2. vnde nec
de ipſis pro libito diſponere poſſunt. ſupra eod. nihil;
vnde nec diſpenſationes ſunt in his laxandæ, ſed ſtri-
ctè interpretandæ, vt hic, & infra titulo 1. cap. fina. ſe-
cundum Hoſtienſ. & per hoc dicit Innocen. ſed Archi-
diac. dicit verba non fuiſſe Innocen. in originali pro-
nunciatum Lugduni contra præpoſitum Argentinum,
qui diſpenſationem habebat, quòd præter obtenta
poſſet beneficium vnum curam habens liberè recipe-
re, ac licitè retinere. fuit enim pronunciatum per hoc
in obtentis non fore diſpenſatum. ad §. vxori, reſpon.
Compoſt. poſt eum, quòd ibi patebat intentio teſtato
36 ris per † dictionem, præter, volentis adijcere libera-
litati, non detrahere. nec obſtat ff. de procura. ſed
hæ. §. præter ſatiſdationem: quia cum conſtet de iure
procuratorem teneri ad illam ſatiſdationem, non po-
teſt ibi dictio, præter, excludere. oportet ergo, quòd
includat. & apertius patet hæc ſo. eodem titulo, Pom-
ponius. §. ſed ſi is. & eodem modo reſpondetur ad
l. de ſeruis fug. l. 4. §. quòd ſi ad prædictam. aliter di-
ctio, præter, excludit. probat per l. 1. in fine. ff. de pi-
gg gn. gg actio. vbi dicit, præter ſtellionatum, & ſubiun-
git, quem fecit, quod ſuperfluo fuiſſet additum, ſi
de ſui natura non excluderet, & ff. de diuor. nullum,
hh & vide de præſumptio. litteras, ſuper vltima gloſſ. hh
[Habita licitè] hic duplex punctuatio, & placet Ho-
ſtien. quòd coniungatur cum ver. habita, non cum ver.
retinere [Tandem] hæc 8. pars, ſecundum Petr. de. &
Boa. in qua ponitur electi ceſſio, & ceſſionis admiſ-
ſio [Spontanea] non meritoria. 24. diſtinctio. cap. ſin.
37 ¶ Gloſſ. ſic † patet, altercatores concord. inducit quat
tuor ſimilia. ¶ Gloſſ. ſimile 7. dicta, quid ſit furtum,
opponit, quod hic non cadit furtum, & ſoluit. ¶ Glo.
[quia cum iam] cauſam reddit, arguit, & ſoluit. ¶ Gl.
not. [tempus] Not. tempus electionis ſpectandum, &
dat duo ſimilia, demum quærit, arguit pro & con-
tra, ſoluit, remittit. ¶ Gloſſ. [ſed pone] quærit, an
per confeſſionem fiat conteſtatio, arguit contra, & ſol
uit pro, diſtinguendo tamen. ¶ Gloſſ. not. [ergo] no.
quærit, arguit contra. iterum quærit, & ſoluit, alleg.
in fin. ius nouum. ¶ Gloſſ. innuit, arguit a contra-
rio: allegat tria iura, & argum. fortificat per vnam de-
cret. ſecundo argum. allegat quattuor iura; tertio ſol-
uit. ¶ Antepenultima gloſſ. ponit 5. modos, quibus di-
citur titulus. ſecundò ponit regulam, & 5. caſus exce-
ptos. Tertio quærit, & ſoluit. ¶ Penultima gloſſ. not.
38 & dat ſimile. ¶ † In gloſſ. ſic patet [ibi, frater a fratre]
hanc & l. ſequen. & l. tutor, vide in præalleg. cap. vno,
ſuper vlt. gloſſ. [& ibi. §. videamus] vltimus §. eſt, &
hunc & l. quoties, vide de iudi. dilecti, ſuper vlt. gloſſ.
¶ In gloſſ. ſic. ff. de procura. [Pomponius. §. ſed & is
qui] cum iudicatur rem meam eſſe, ſimul iudicatur
illius non eſſe. ¶ In gloſſ. fin. 7. [ibi §. incorporales] 1.
§. eſt, vide vt lite pendente. cap. 1. ſuper 3. gloſſ. not.
tempus [ibi. §. ſi quis palam] vide ſupra eodem, dudũ,
ſuper gloſſ. iſta tria [& ibi, Ex mille. §. 1.] vide de rebus
eccleſ. non alie. ad aures, ſuper gloſſ. 2. [& ibi, ſi vo-
luntate] vide in præalleg. cap. cum dilecti, ſuper gloſ.
2. [& ibi, Quæſitum] vide de reſtitut. ſpolia. cum ad ſe
dem, ſuper 2. gloſſ. [& ibi. §. non tantum] vide ſ. eod.
dudum, ſuper gloſſ. iſta tria, in fine. ¶ In gloſſ. ſed po-
ne [ibi, Iulianus] confeſſus pro iudicato habetur. ¶ In
gl. no. ergo [ibi, interrogari] vide de teſtibus, veniẽs.
2. ſuper gloſſ. fin. ¶ In gloſſ. infra de præbend. [ibi. l. vl-
tima] hanc & duas ſe. vide in cap. cum dilecti, ſtatim
alleg. ſuper 3. gloſ. [& ibi, ſi libertam] vide de teſtibus,
39 fraternitatis, ſuper 3. glo. ¶ In † gl. 1. [in fine] olim ar-
chid. Ambien. idem Hoſt. ¶ In gl. 3. [ibi, eligentes] vi-
de quod dicam ĩ. de præb. dilectus. 2. in gl. ergo ante,
verſ. ſecus dicitur [& in fine] ſupra eodem, innotuit, in
princ. & ipſe electus hoc poteſt. ſ. eod. dudum, & infra
ver. tandem. ¶ In gl. ĩ. de ele. [in fine] & prohibet apo-
ſtolus cupidos ordinari, quia facilè deuiãt a vero. 47. di.
§. 1. & c. iurium, Phil. ¶ In gl. ſic patet [ibi. c. vno] vbi
de hoc [& in fine] adde quod no. infra. de ſtatu reg. ea
quæ, in gl. primo enim. ¶ In gl. fi. 7. [ibi, in prin.] & ani
mo lucrandi, vt eodem titulo §. placuit [& ibi, Sicut
40 dat] ſed contra ſecundum Hoſtiẽ. in hoc † caſu vetare
intelligitur, qui expreſsè non conſentit. ff. de furtis, qui
vas. §. vetare. Item nec in hoc credendum eſt reo ali-

ter ſemper abſolueretur, quia diceret ſe credere domi
num permiſſurum. ſo. cum furtum non committatur
niſi dolo, ſemper excuſatur, ſi credat dominum per-
miſſurum, vt in primis iuribus, argumen. ff. pro ſocio.
ii l. merito, niſi credulitas [ii] ſit craſſa & ſupina, vt in di-
cto §. vetare, & l. qui rem. §. 1. ar. de cleri. excomm. mi.
apoſtolicæ; & ideo ex coniunctione perſonarum, qua-
litate facti, & alijs circunſtantiis hæc arbitrabitur bo-
nus iudex. C. de legatis, cum alienam, & ſi quis impe-
ra. ma. l. fin. argumen. de tranſact. cap. fina. ſecundum
Hoſtienſ. qui etiam dicit, quod ſi inuenis rem alienam
debes illam facere præconizari, vt furti ſuſpicionem
euites, quam tamen & a domino veniente petere poſſis cõ
petens pretium inuentionis, ſi quid expendiſti, ſic lo-
quitur ff. de furtis, falſus. §. qui alienum, & §. ſequenti,
& 5. quæſtione prima. quidam. & 14. quæſtione 5. ſi
quid inueniſti, nec eſſet error dicere aliquid dandum
inuentori, vt retrahatur a celando. ff. de condi. ob
turpem cauſam. l. 4. §. fi. & expedit rerum dominis,
quod ſic teneamus, vt facilius rehabeant res ipſas. C.
de reſcind. vend. l. ratas, ad Trebellianum. l. pen. in re
ſpon. & ſic doctores intelligunt præ. §. qui alienum,
41 Hoſtien. [& ibi, Incorporales] nec de † re, quæ caret
domino. ff. de furtis, falſus. § qui alienum. nec iacente
hæreditate de hæred. tanta. ff. de crimine expi. hære. l.
2. & fin. & ſic videtur, quod nec de beneficio vacante,
nec valet, ſi dicas epiſcopo viuenti omnes baſilicas
ſubeſſe. 16. quæſtione 7. omnes de reli. dom. de xeno
dochijs, v. Papæ. 9. quæſtione 3. cuncta. Nam & im-
KK perator [kk] dominus eſt hereditatis. ff. ad l. Rhodiam
de iac. deprecatio. C. de quadri. præſcriptione. l. bene
a Zenone: tantum iacere dicitur temporalis hæredi-
tas, ſi vacant beneficia, licet viuat Papa, vel epiſco-
pus, de conceſſio. præbend. & ne ſede vacante, per to-
tum: vnde nec de rebus eccl. vacantis videtur furtum
ll fieri, tamen repetuntur quaſi [ll] furtum, & datur actio
epiſcopo etiam vacante eccleſia, de ſucceſſio. ab inte-
ſtat. cap. fin. quandoque etiam ex officio Papa man-
dat illam reſtitui. ſupra de reſcript. cum dilecta. § fi-
na. de præbend. dilecto, in fin. de inſtit. cum veniſſent:
& quandoque dat illi adminiſtratorem, de electione,
cum nobis olim, in fin. quod etiam facere poteſt epi-
ſcopus, de officio ordin. cum vos, ſecundum Hoſtien.
[& ibi tenetur] reſpiciunt non rei veritatem, ſed facti
ſimilitudinem, Phi. & ſimile ſecundũ eũ 1. quæſtione
1. ordinationes. 23. quæſt. 4. tres perſonas. ¶ In gloſſ.
[quia cum iam, ibi, at ſi clerici] propriùs facit de pœn.
& remiſſ. quod autem [& ibi, Apoſtolicam] facit quod
42 ibi no. in vltima gloſſ. [& in fine] ſed ſi hoc † ſcirent
ante mortem, deberent iterum confiteri, de pœniten.
& remiſſ. omnis, in prin. vel poteſt dici, quod vere ab-
mm ſoluit. quamdiu toleratur a ſuperiore. 8. q. 4. [mm]
nonne, Innocent. & Hoſtienſ. Compoſtel. primum tu-
tius, & ideo tenendum, de presbytero non bapti. cap.
vltimo, Abb. ¶ In gl. ante concilium [in fine.] ſed di-
ſpenſatio, quam habuerat ſuper parochialibus eccle-
ſijs ab archiepiſcopo ante concilium bene valuiſſet
poſt concilium, ſi non recepiſſet perſonatum, Petr.
& Abb. ¶ In gloſſ. not. tempus [ibi, per reſtitutio-
nem.] quæ fieri debet etiam de fructibus inde per-
ceptis. infra de præbend. dilecto, in fine, ſecundum
Hoſtienſ. [& ibi, Medio tempore] ſi gloſſ. intellexit
poſt electionem & ante confirmationem, quæſtio non
habet dubium. & per ſequentia ſic videtur intellexiſ-
ſe: ſed ſi gloſſ. ponit medium tempus, ſcilicet vacatio-
nis ante electionem, dicit Abb. quod non videtur pœ-
nitentiam veram egiſſe dicens, quod ſic fecerat ma-
giſter Iacob. de Alber. qui ſperans vacante eccleſia
Aſtenſi eligi in epiſcopum, archidiaconatum Alben.
dimiſit, quem tenebat cũ quadam eccleſia parochia-
li: & vide quod dixi in textu parte 6. ſuper ver. electio
nis tempore [& ibi non tantum] & de re iudi. Abbate.
lib. 6. ¶ In gloſſ. ſed pone [ibi, animo conteſtandi]
quod præſumitur, niſi contrarium proteſtetur, vt not.
infra de litis conteſt. cap. vno [& ibi, Dicitur præce-
ptum] de hoc 2. quæſtione prima in ſumma, & infra de
verborum ſign. ex parte. 1. in vltima gloſſ. vbi remit-
nn tam ad Spec. [nn] [& ibi, Lis conteſtata] quidam legiſſe
contra. vide quod plene dixi in Spec. de litis conteſta.
§. 2. ſuper verſic. ſed ſi reus. ¶ In gloſſ. ſic patet [ibi or-
dinis iudiciarij.] & in cauſis electionum: ſed hodie
ſecus per clemen. de iudi. diſpendioſam, de verbor.
ſignificat. ſæpe [& in fine] & quæ ſit ratio, ibi not. ¶ In
gloſſ. not. ergo [ibi, ius nouum] dicit Hoſtiẽ. quòd hæc
etiam antiqua iura nolunt, ſupra eod. cum dilecti, & in
fra de deſpo. impub. atteſtationes. in fine [& ibi litte-
ras] dic hodie, vt eod. titul. capit. 2. in fin. lib. 6. [& ibi,
ſuper hoc] dicit Hoſtien. quòd videre potuit, infra de
iuramento calũ. in pertractandis. C. de procur. l. fi. de
oo eden. l. 1. de teſtib. l. ſeruos. ff. de procura. ſi actor [oo]
ff. de teſtibus. l. curent. ſubueniendum enim eſt, cũ pro
curat. eſt vilis. ff. de edẽ. l. ſi quis. §. 1. & 2. quæſtione 1.
in primis. §. quod autem [& ibi, Condemnaretur eccle
ſia] de hoc 22. diſtin. de Conſtantinopolitano [& ibi,
pp Et incipit, præſentium] [pp] & eſt de teſtibus. lib. 6. ¶ In
gloſſ. innuit [ibi cum ſatis] vbi de hoc. ¶ In gloſſ. [po-
teſt hic] in fine quoque conuictus, quod os aperire non
poſſet, cui conuenit, quod dicit Auguſtinus 7. de ciui-
tate Dei. Defecit interpretatio, erubuit ratio, conti-
cuit oratio. ¶ In gloſſa fi. ſupra [ibi omnia beneficia]
infra de præbendis, non poteſt, lib. 6. [& in fine] niſi
poſtea per Papam ex certa ſciẽtia confirmetur, vt ibi,
Hoſt. ¶ In gloſſ. prima de ætate [in fine] ibi etiam ha-
betur de iſtis pendentibus, & quod ibi no. quærunt hic
43 Vincen. & Abb. ſcilicet quomodo † depẽdeat vna ec-
cleſia ab alia: quærunt etiam quædam alia, quæ ibi di-
cam. ¶ In gloſſ. no. ergo [ibi, Pro derelicto] pro ſoluto,
& pro tranſlato, & de his omnibus ponit Hoſtien. ſpe-
ciales rubricellas in ſumma ſua. de præſcript. ſub pri-
ma parte rubricæ, qua tractat de vſucapio. [& ibi 80.
diſt. epiſcopi] & infra de officio archipresbyteri. c. vl.
& hoc adde quod ibi not. [& ibi, quo ad titulum] vn-
44 de † dicebat Abbas, quòd ſicut titulus deſignat nomẽ
libri, ſic beneficium intitulatum nomẽ, vel cognomẽ,
vel denominationem clerici [& ibi Primo] hi caſus no.
21. quæſtione prima, in ſumma & Hoſtien. ponit hic
45 † verſus. Dependens, tenuis, rarus, vel gratia papæ.
vtilitas vrgens, vel commendatio iuſta, diuerſos ti-
tulos permittunt iure teneri [& ibi extirpandæ. §. 1.]
& eodem titulo, cum ſingula, ſi vi. [& ibi Prælatus eſ
ſe] de hoc infra eo. nemo deinceps, lib. 6. [Et in fine]
adde quod not. infra de reſcript. gratia, libro ſexto. in
gloſſ. antepenult. ¶ In gloſſ. penultima [in fine] vbi
idem not. in vltima gloſſa; ſed Hoſtien. hoc intelligit,
vt ibi dixi.

ADDITIONES.

a Capitu. 2. Et vide gl. fin. ibi vide, & ſuper illa, Io. And. & gl. quæ incipit, contra faciens, de electi. genera. li, lib. 6.

b Excep. Vide gl. infra quæ incipit, hic agebatur.

c Popularis. Et quia non eſt ad vindictam, quod eſt de natura popularium, vide Bart. ibi in rubrica, & in l. licet. ff. de procura.

d Conditi. Ad hoc optime facit, quod no. Bart. in l. non ſolum. §. ſed vt probari. ff de oper nou nũ. quod in delictis ſemper præſumitur in benigniorem partem, & præſumitur non delictum in dubio. & ibi vide quæ ibi ſcripſi. Archi.

e Tuas. Facit quod no. Io. And. infra de iureiuran. quanto, ſuper gl. 1. & in c. 2. ſuper ver. iuſtitiam, de ord. cog. & vide Bar. in l. in ter ſtipulantem. §. 1. ff. de verb. oblig.

f Accu-

f Accuſatorem. Vide Io.Fab.inſti.de pub.iud.in prin.& in rubr.& vide Aret.& moder.in c.repellendum.infra de accu.

g Infamis. Vide aggregata per do.Fel.& moder.in capit. primo ſupra de conſtit.

h Multa. Contra hoc facit verſic.per ſedem apoſtolicã, in §.proxi.dic vt in c.1.de multa.

i Inter. Ibi vide Io.And.& ſupra eodem cum inter R.in glo.pronunciat.

k Innouata. Vide pulchrè per eundem Io.And.in capit.venerabilibus.§ porrò, in 6.colum.de ſenten.excom.in 6.vbi ponit pulchram deciſionem ad hoc, quam refert Gemi.in c.non ſolum, de appella.lib.6.

l Electum. Idem no.Ioan.in capitulo ſecundo, de reſcriptis, ſuper gloſſ. non vere.

m Cathedrali. Ad materiam vide cle.auditor, de reſcrip.& ibi no.per gl.& moder.

n Electus. Vide Io.And.ſupra eodem.cũ Vintonienſis, ſuper glo.fi.ver.item quare.

o Vocandus. Vide Ioan.And.infra de maio.& obed.c.fin.in glo.not.quòd in arduis, & ibi videtur tenere proxi.opin.gl.in §.cæterum, præallega.

p Communem. Idem not.Ioan.And.de procurato.in noſtra, ſuper gl.fi verſ.quòd ſi feratur, & idem Bart.in l.poſthumus.§.1.ff.de inofficio.teſtam.

q Exhibita. Ibi vide, & latius in capitulo prudentiam, in gloſſ.ex loco, & ſuper illa.

r Prima gl. Facit ad materiam gl.in clem.1.de offic.deleg.

ſ Exceptiones. Vide pulchrè Paul.de Caſtr. in l.& ſi cognitio.C.ſi contra ius, vel vti.pub.& do.Feli.in c.fi.de præſcrip.

t Quæſtio.4. Gloſſ.in capit.ex pęnitẽtibus, in princip.gl.magna, alleg.duo, vel tria alia iura ad hoc, & idem videtur tenere Sãct. Thomas ſecunda ſecundæ quæſtione 79.articulo primo, prout not.Ioan.in Spec.depoſi.§.7.ver.8.

u Negari. Quando enim crimen eſt indirectum, cogitur quis poſitioni, vt criminoſæ reſpondere: vt not.Bart.in d.l.Marcellus.

x Executionem. Tenẽdo enim beneficium indebitè locupletatur cum aliena iactura, & ſic tenetur poſitioni criminoſæ reſpondere, quod patet hic in caſu text.& hoc eſt regulare, vt no.Bar. in l.Marcellus.ff.rer.amot. & in l.gener.ff.de his, quibus vt indig. & ibi allegantur plures gl.quod eſt verum, niſi quando per reſponſionem retractaretur iam deciſum, vt l.qui iuraſſe.§.ſi pater.ff de iureiu.& l.ſi a te.ff.de except.rei iudic.vbi vide Bart.

y Vltima. Et plenius vide ibi no.in Spec.de ſent.§.iuxta, ver.ſed ſi cum, & ibi Io.And.& Bar.in l.cũ quærebatur.ff.de re iud.& in l.ſi expreſſim.ff.de appel.

z Iniuriam. Vide ea, quæ habentur in c.cum oporteat, per Aret.inf.de accu.poſt gl.& Doct.ibi per ipſum relatos.

aa Diſpoſitio. Vide latè accumulata per Barbat. in c.at ſi clerici, vbi plenè traditur iſta materia inf.de iudic.

bb Poſſet. Io.And.no.contrarium in c.at ſi clerici, ſuper ver.diſpẽſare, de iudic.& idem Guil.in Spec.in c.ibi allegato.

cc Differentiam. Vide latè Panor.& Ioan.de Imo.in cap.de multa.inf.de præbend.

dd Præcipuè. Et hic no.vnum bene fixum cordi, rogo te, q̃ Princeps, quando facit aliquid non ad petitionem partis videtur illud facere ex certa ſcia ita ſingulariter Bart. in l.de pupillo.§.ſi pluribus, in vlt.col.in ver.quia Princeps, vel populus ff.de oper.no.nunciat.& ibi celeberrimus Doctor d.Cato Saccus in ſuis recollectis dicit eſſe faciendum longam manum ad Bar.ibi.

ee Dicam. Ibi inuenies ad hoc multas vtiles reſponſiones, & de his fructibus: vide Ioan.And.in Spec.inf.alleg.ver.ſed pone.

ff Quantum. Eſt ergo perſonæ ipſius alienatio temporalis, & ſic facilius permittitur, arg.c.2.de his, quæ ſi a prælat.

gg De pig. Vide ibi Bart.& §.vt præalleg.& Cyn.Bald.& d.Bar.in l.actione, C.de tranſact.

hh Super vltima gl. Facit inf.de teſtib.c.teſtimonium.

ii Credulitas. Vide multa pulchra aggregata per d.Iaſ.in l.1.in 1.colum.ff.de eo, per quem fac erit.

kk Imperator. Vide Barbar.& Moder.multa allegantes in c.nouit.inf.de iudic.& Moder.in l.1.C.de ſumma trini.& fide cath.

ll Quaſi. Idem not.ſ.eod.vt prætérita in gl.contra occupantes.& vide Io.And.inf.de cauſ.poſ.cum ſuper.in nouella.

mm Quæſtione. Valent ergo geſta per iſtum ipſo iure priuatum, ad quod vide inf.in c.mora.de reg.iur.lib.6.Et vide gl.in auct.de iud.§.pen.in gl.cum M.& Bald.& Saly.in l.1.C.de teſt.

nn Ad Spec. Et vide Bar.in l.ſi debitori, de iudi. vbi per ipſum ad materiam gl.& de materia huius præcepti, & in l.1.ff.de confeſ.& vide Bald.in l.ſi pater.C.ne de ſtat.def.

oo Actor. Bona l.eſt ad materiam, & ibi vide Bar.

pp Præſentium. Ibi vide in gl.in l.ſingulorum, & ſuper illa.

SVMMARIVM.

1 *Electio eſt irrita, quam collatio non præceſſit, vel quæ facta fuit a non maiori parte capituli, vel quæ non fuit communis.*
Diuiſio.
2 *Collatio etiam in concordi electione facienda.*
3 *Maior pars quo ad numerum, ſanior quò ad zelum dicitur.*
Zelus, qui in eligendo debet eſſe, conſiſtis in tribus, & quibus.
4 *Indefinita æquipollet vniuerſali.*
5 *Collatio qualis eſſe debeat, & nu.6.& 7.& quomodo fiat.num.9.& in qua electione.num.10.*
6 *Canonicus canonici, ſeu canonicorum non eſt iudex.*
7 *Taciturnitas quando habeatur pro conſenſu.*
8 *Electio per quem fiat, ſeu pronuncietur, & qualiter.numero 13.*
11 *Defectum in electione ſi dicatur interueniſſe, quis probabit.*
12 *Extraiudicialia præſumuntur bene facta, exceptis caſib. quibuſdam; iudicialia ſecus, niſi quædam.*
Sententiam an vnus, vel omnes ex pluribus iudicibus pronũcient, & an omnes vno contradicente poſſint alicui dare poteſtatem pronunciandi, num. 14.
15 *Eligendi poteſtate, vt ſinguli peccantes priuentur, neceſſaria eſt ad hanc pœnam communis electio.*
16 *In electionibus quorum oporteat huius decretalis formam ſeruare.*
17 *De apicibus iuris diſputari iuri ciuili, & magis canonico diſplicet.*
18 *Electionem caſſari, quod vitium cauſatur.*
19 *Canonia ius in quibus conſiſtat.*
20 *Poſſeſſio licet probetur officij, non tamen efficium.*
21 *Electionis quæ ſint præambula, quæ inſunt, quæ ſequantur.*
22 *Irritatur, dupliciter ſumitur.*
23 *Epilogus, ſuffragium, & ſupplementum gloſſarum, & num.24.& 25.*
Commune quod eſt, an poſſit a ſingulis concedi ſeparatim. §.1.num.25.& §.2.
26 *Electio quando ratificari poſſit a contemptis.*
27 *Poſſeſſor etiam electioni debet intereſſe, qui non debet cõſentire canonicorum proteſtationi, ver.conſuluit.*

C A P. LV.

1 In geneſi ¶ Caſus. Irrita † eſt electio,
quam collatio non præceſſit, vel
quæ facta fuit non a maiori par-
a te capituli, vel quæ non fuit communis.[a] & ſunt
duæ partes. Prima ponit tres caſſationis cauſas. Se-
cunda caſſat, ibi, nos his. prima vero cauſa vſque ibi,
nec etiam plenè. ſecunda vſque ibi, nec etiam [& in-
fra.] Hic ponuntur deciſè allegata, & narrata per
partes, ex quibus fertur ſententia [Cum in concilio] ſ.
eod.quia propter, & ſuſpenditur vſque ad finem [Om-
2 nes] ergo † & in electione concordi facienda eſt col-
latio. dixi de hoc ſupra eod. quia propter, & ca. cum
3 poſt [Maior] quo ad † numerum [Sanior] quò ad ze-
lum, qui conſiſtit in tribus, idoneitate electi, & eligẽ-
tium auctoritate, & ſpirituali intentione. ſupra eod.c.
dudum.l.1.& infra eo.capit. eccleſia [Totius] notant
4 † per hoc Pet.& Abb. q̃ indefinita æquipollet vniuer-
ſali. concilium enim dicit, capituli, & Gregorius inter
ponendo dicit, totius capituli. ergo idem eſt dicere
homines talis loci, & omnes homines talis loci, de
hoc infra eo.vt circa, lib.6. [Comparatione] pone q̃
12.erant canonici. quinque in iſtum, & tres in tertiũ,
& quatuor in alium conſenſerunt, vt dixi ſ.eo.c.eccle-
ſia, & dud.de notatis hic per Vincẽ. ibi dixi ſuper ver.

capituli [Nec plene] not. ſecundum Inno. ꝙ plena de-
5 bet † fieri collatio, non ſtudioſe ſemiplena, vel perfun-
ctoriã, vnde de dubio exor o tractãdũ erit, & diſcutien
dum, vt ſequitur, nõ vt diffiniatur, vel vt probationes
6 recipiãtur: quia nec † vnus canonicus eſt iudex alterius,
cũ nec par in parem &c. ſ. eo. innotuit; ſed vt inſtruan-
tur, & veritas inueniatur de plano. ſic ſ. de reſcriptis,
c. cum contingat. nec obſtat, de offi. ord. irrefragabili.
§. exceſſus, quia nõ agitur hic de correctione exceſſus,
ſed de iure capituli, quod quandoque ad vnum deuol
uitur. ſ. tit. 1. ca. gratum, & ſicut ille non eſt iudex alio-
b rũ, ſic nec alii iudices iſtius. Eſt enim [b] id generaliter
prohibitũ. C. ne quis in ſua cauſa, in rubro & nigro, ſecũ
dum Hoſt. poſtquam vero ſic diſcuſſum eſt, non poteſt
dici electionem caſſari debere pro eo, ꝙ facta ſit omiſ-
ſa collatione, ſecundum Innoc. ſecundum quem ſi nul-
lum dubium motum ſit, ſufficit ꝙ fiat collatio de pla-
no in genere ſine alia diſcuſſione, vt ſi dicatur, nos ha-
bemus 10. voces. vos 5. nos habemus zelum, qui eligi-
mus religioſum, non conſanguineum, vos e contra. no
ſter electus habet ſcientiam, veſter non, ſufficiet enim
hic ſimplex & plena collatio. vbi aliud non oppo-
nitur. Si vero cõtrarium allegetur, ſcientia electi alte-
rius, vel ꝙ aliqui de numero illo excommunicati ſunt
vel infames, de his plene diſcutietur, argu. hic, & C. ad
l. Corn. de falſis. l. 5. & l. vbi. nec obſtat, quod ſequitur
hic, non fuit tractatum, quia ſupplendum eſt plene, ali
ter tamen tractatum fuit, quod patet ex eo, ꝙ vnus ex
illis proteſtationem emiſit, & idem debet fieri, quã-
do aliquod notorium occurrit dubium tractãdum, vt
ſi aliquis ſit abſẽs, de quo dubitetur, an vocari debeat.
nec obſtat j. eod. eccleſia, quia ibi non negat collatio-
c nem nõ fuiſſe habitam de abſente. [c] Alii dicunt, ꝙ qua
liſcunque contradictio, vel dubium occurrat, & ſi nul-
la diſcuſſio, vel tractatus interuenit, valet electio, dum
modo collatio fiat plene, ſaltem generalis & ſimplex.
& hoc tenet Comp. dicẽs ꝙ in cauſa Criſpini ſufficit,
quod dictum fuit facta collatione numeri, nos ſumus
plures & meliores. Illa vero neceſſaria eſt, etiam ſi v-
nus ſolus eligatur, nõ dico numeri ad numerum, quod
patet, ſed zeli & meriti. aliter non ſatisfieret verbis, q
bus ſaltem in dubio melius eſt ſeruire. ff. de exercito. l.
prima. §. is qui. Conſulit. n. Hoſt. canonicis, quod in om-
bus dubiis, quantum poſſibile eſt, omnibus opinioni-
bus ſatisfaciat, quod prodeſſe poteſt, no obeſt. Nam
quæ cauſa dubitationis ... mãdati, quia de mutua,
& tene certum &c. de pœ. diſt. 1. prima. nullus. cum er-
go aliqui dicãt collationem qualemcunque ſufficere
etiam vnius ſolius, ad hoc, vt videatur forma ſeruata,
alii dicãt id verum, vbi nulla occurrit dubitatio. aliter
plena ſit collatio: diſcuſſio, & tractatus. Alii dicant ſẽ-
per plenam collationem requiri de numero, zelo, &
merito, adeo quod altero omiſſo totum irritatur, arg.
ff. de tranſactio. cum hi. §. ſi prætor. quarti, quod vbi tã
tum ab omnibus eligitur vno pronũciante, non eſt ne
ceſſaria aliqua collatio: quia nec eſt, cum quo fiat: qui
tamen pro ſe non habent ius expreſſum. quinti, quod
in hoc caſu fieri debet collatio, vt ſupra, & in hoc con-
cilio dixi. Conſulit ipſe Hoſt. quod hæc vltima opinio
ſeruetur: & ſi quid dubium occurrat, adhæreas præce-
denti. dicebat autem Inn. quod quamuis collatio, &
communis electio ſint de ſubſtantia, non tamen quod
ſinguli collationem faciant, vel expreſſe per ſe in ele-
7 ctione, vel collatione conſentiant. habetur † enim taci
turnitas pro conſenſu, vbicunque ſpecialis & expreſſus
conſenſus non requiritur. 54. diſt. ſi ſeruus ſciente. ff. de
pigno. fideiuſſor. §. pater. C. ad Vell. ſi ſine, maxime in
re meritoria, & concupiſcibili, & neceſſaria, ſicut eſt p
canonicam electionem eccleſiæ prouidere, ſecus, ſi vo
luntaria & oneroſa, ſicut eſt ſeruitus, & procuratoris of
ficium. ff. de procurator. filius. §. inuitum. ff. de ſeruitu-
d tib. vrbanor. prædior. l. inuitum, [d] ſecundum Innoc. &
Compoſtel. & Hoſt. remittit. de iure patron. cum lai-
ci. & vide quod dicam de locato, cap. ſecundo, ſuper
prima gl. Si autem collatio, vel communis electio fiat
aliquib. abſentibus, dicit Inn. quod poteſt ratificari,
arg. inſtit. de act. §. præterea. ff. ad Macedo. l. fi. & me-
lius ſupra eo. ꝙ ſicut: ſecus in ſcrutinio, vbi requiritur
expreſſus conſenſus, & præſentia ſaltim maioris partis
ſupra eod. c. quia propter. ibi, præſentibus omnibus, &
8 ibi, vota cunctorum. & idem † dicunt quidam in pro-
nunciatione electionis, quæ fit in capitulo; quia ſi non
eſt certa perſona, ad q̃ ex officio pertineat, dẽt requiri
a ſingulis, per quem fiat electio. alii dicunt, ꝙ qui pri-
mam vocem habet, poteſt illam facere, quod placet
Innoc. & de hoc ſupra eod. c. quia propter, & infra eo.
ſicut cũ, lib. 6. ¶ Quid ſi in ſcrutinio, vel compromiſſo
vota inueniantur diuiſa, nunquid vna pars debet req-
rere aliam, vt cõſentiant pronunciationi ſuæ, vel alius,
quæ facere intendit? non: quia non poſſunt alii a prio-
ribus votis ſuis recedere, niſi communiter omnes, vel
maior pars recederent. ſup. de poſtul. bonæ. l. 2. ſecun-
dum Inno. Hoſt. dicit, ꝙ illa potius facit contra, & de
hoc j. eod. publicato, & vide quod dixi ſupra eo. quia
propter, ſuper ver. conſenſit. [Numeri ad numerum] vi
detur velle hæc littera, & ſequens, quod fuit facta col-
latio numeri, ſed nõ plena: de zelo vero, & merito nul
9 la fuit facta collatio. qualiter † autem fiant hæ colla-
tiones, vide in Spec. eod. tit. §. 1. ver. publicatione [H.
& G.] forte iſti conſenſerunt in iſtum V. Aeg. dicit, ꝙ
iſti duo fuerunt contempti, nec aduerſarii opponebãt
illorum contemptum, ſed quod ipſis computatis V.
non habebat maiorem partem [Tractatum] in col-
latione: ſed tamen perfunctorie fuit tractatum,
& etiam definitum, quod non computarentur in nu-
mero, rationes autem quare eſſent expellendi, nec at-
tendere, nec diſcutere voluerunt, ſecundum Innocen.
dicit Hoſtie. quod non fuit diſcuſſum tempore colla-
tionis, quamuis nunc in iudicio diſcutiatur: ſed tar-
dẽ venere bubulci. ſic ſupra eodem cum in veteri, §. fi.
dicit etiam, quod hic deberet accipi, quod eſt, infra
ibi nec præmiſſi duo &c. [Collatio] dicit Compoſtel.
10 quod † licet in forma compromiſſi, cum compro-
miſſarii diſcordant, bonum eſſet collationem fieri;
non eſt tamen de neceſſitate faciẽda, niſi cum proce-
ditur per formam ſcrutinii, hoc volunt verba conſtitu
tionis, quia propter, & ad id ſupra eo. Cumana, ibi, quę
poſt publicationem ſcrutinii fieri debuiſſet. Si autem
11 † dicatur, collationem non factam, vel ſcrutinium,
vel alium defectum in electione quomodo Compoſt.
diſtinxit ſupra eodem, quod ſicut, ibi vide in vlti-
ma gloſſ. verſicul. ab excipiente. hic autem dicit, quod
12 probabit, qui defectum allegat pro eo, † quod in
his, quæ extra iudicium fiunt, præſumitur bene fa-
e ctum, quod ſpectat [e] ad bene facientis officium.
vndecima quæſtione tertia. quid ergo, niſi vbi ius
dicit formam probandam. de ſententiis excommuni-
cationis ſacro, de teſtibus in omni, vel niſi ius præci-
piat interuenire ſcripturam, videtur enim id præci-
pere, vt per id probetur ſolemnitas, infra de proba-
tio. cap. quoniam, de ſententiis excommunicationis,
capitulo primo, libro ſexto, de appellationibus, c. cor
di. decima, quæſtione ſecunda, hoc ius. Sed has pro-
bationes quæ procedunt ex præſumptionibus, alia
f præſumptio [f] tollit, vt eccleſi. beneficia, capitulo
vno, de renunciatione, ſuper hoc, de præſumption.
quia veriſimile. C. de fide inſtrumentorum, lege pe-
nultima, & contra illa de facili admittitur proba-
tio, & quandoque inquirit iudex. ſed in iudicio non
præſumitur pro his, quæ quis facit, de proba. quo-
niam,

niam, niſi forte in modicis, vt in fructibus, & expẽſis,
inſtit. de offic. iudic. §. 1. & per totum. C. de tranſact.
age. de ſolennitatibus, quæ extra iudiciũ deſiderantur
g inter cõtrahentes, dicã ĩ. de re iudic. c. ſicut. g [Cõ-
muniter] ſed ſingulariter, vt ſtatim ſequitur, Goff. [Cõ
ſenſiſſent] in ſcrutinio [Singularis electio] & ſingulari-
ter facta [Sed cõis] quædam ſuper hoc verbo nota. per
13 Vincen. circa † pronunciationem electionis, vide in
Specul. de elect. §. 1. b. verſic. & not. quòd, & quattuor
ver. ſequentibus. tenebat hoc Innoc. & Hoſt. ꝙ cõpro-
miſſarij plures poterant vti verbo plurali, ſcilicet nos,
tales eligimus; ſed dic, vt ĩ. eod. c. ſicut cum, de re iu-
di. c. cum ab vno, lib. 6. & pro tanto non curo ponere
additionem, quàm hic de Inn. poſuit Archid. quæ dice
bat, ex pluribus iudicibus concordantibus non refer-
re, an vnus pronunciaret alijs præſentibus, an omnes.
ſubdebat, ꝙ ſi vnus ex eis dubitat, ſi iurabit, ꝙ ſibi nõ
h liquet, alij iudicabũt. ff. de re iudic. c. ſi vni. h ¶ Quid
14 ſi omnes † vno excepto volunt alicui dare poteſtatem
pronunciandi, ille contradicit? reſpon. ſecundum con
ſuetudinem curiæ ſtabitur ſuper hoc voluntati maio-
ris partis, cum de neceſſaria re agatur, ne poſſit per
duos pronunciari. procedit autem, quod dixi, niſi for-
ſan excommunicatio, vel aliud rationabile obſtet ad
hæc de his, quæ fiunt a maiori parte capituli. c. 1. & c.
15 vlt. [Repeti] per hanc litteram ſuſtineri poteſt, cum
canonicus dicit in ſcrutinio; eligo talem. dicebat Ab-
bas, ꝙ non conſulebat his verbis vti, ne ſtatim ſit priua
tus poteſtate eligendi, ſi ille ſit indignus: dic tamen in
hoc, vt inf. eod. c. perpetuo, lib. 6. vt enim ibi patet, ne-
i ceſſaria eſt ad hanc pœnam communis i electio. Hoſt.
verò ſic intellexit hanc litteram, ſi dicis, ꝙ ſecunda nõ
ſit electio, ſed nominatio, idem repetitur, & eſt ſuper-
fluum. ſi dicas, ꝙ ſit electio, erunt plures: quia quã ra-
tione vox vnius facit vnam electionem, eadem ratio-
ne & vox alterius aliam. quiſquis enim per ſe dicit, eli-
go [Eligentes] ſic tot ſunt ſtipulationes, quot ſunt res
in ſtipulatione deductæ. ff. de verbor. obligat. ſerre de-
k bes, k & l. quod dicitur, Phil. [Particularibus] ff. de ar-
bitr. non diſtinguemus. §. cum in plures [appareret]
quamuis hæc ratio ſubtilis ſit: verior tamen eſt ſecun-
dum Innoc. quia ſi liceret cuique ad eligendum prorũ
pere, feſtinaret etiam eligere malum, vt gratiam eius
acquireret; & ſic collatio pleranq; omitteretur, quod
l non eſt faciendum, l & quamuis hæc ſubtilitas † ſer-
16 uanda ſit in electionibus epiſcoporum, & aliorum, in
quibus locum habet forma: non tamen in his, in qui-
bus forma locum non habet, vt in electionibus cano-
nicorum, in quibus, & in præſentationibus rectorum
ſufficit, quòd quiſque, prout placet, exprimat votum
ſuum, quod intelligas ſecundum Innoc. & Compoſtel.
dummodo, ſi actus ille ſpectat ad capitulum, fiat per
capitulum, & in capitulo: aliter ſi conſenſus extra ca-
pitulum adhibetur per illos, ius canonicatus non quæ
rit, remittit Compoſt. ad not. de conſtit. cum M. alij
dicunt, quòd & ſi in his forma ſcrutinij non habeat
locum: tamen & poſt conſenſus ſingulares ſequi de-
bet communis electio, Innocent. Hoſtien. remittit ad
ea quæ dixi ſupra eod. cap. quia propter [Suæ partis]
id eſt, quòd ipſe elegit, vel quòd pars ſua elegit aliquẽ,
Innocen. & facit ſecundum Hoſtienſ. ff. de furtis, vul-
garis. §. pen. & antepenultimo. ff. ſi quis teſtamento li
ber. l. 1. §. fin. ff. arbo. fur. cæſ. l. ſimplex. ff. ad le. Aquil.
ita vulneratus. §. fin. quæ iura probant quid diuerſum
in actu, qui ab vno ſolo, vel non niſi a pluribus fieri
poſſet. Nam & ferre lapidem actus eſt, qui & vni ſin-
gulariter, & pluribus communiter competere poſſet.
pone in paruo lapide, vnus ſolus ferret. pone in ma-
gno, illum ferrent plures, non ſingulariter, ſed com-
17 muniter. ſed vt † quid de his apicibus diſputamus

contra id. ff. mandati, ſi fideiuſſor. §. quædam. quod
ſi in ciuilibus locum habet, fortius in ſpiritualibus,
de dolo. capit. 1. de reſtitut. ſpol. cap. ſæpe. quid enim
refert, vtrum omnes ſimul, vel ſingulariter per vnũ,
vel plures conſentiant, ex quo conſentiunt? dicunt
quidam, quòd ſubtilizatur in materia reſcriptorum,
& electionum ad commune diſcrimen, & ad imburſa-
tionem curiæ. Hoſtien. dicit, quòd gratia Spiritus ſan-
cti fieri debet electio. ſup. eo. cap. cum terra. cum au-
tem communitas vnitatem, ſingularitas verò diuiſio-
nem deſignet; & Spiritus ſanctus non deſcendat niſi
ſuper congregatos in vnum; ideo communis electio
approbatur, & ſingularis reprobatur, argum. op. 96. di
ſtinct. cap. ſi inimicus. 16. quæſt. fin. ſicut domini. 24.
quæ. 1. ſciſma, & quæſt. 3. de illis, de ſum. tri. ca. fi. §. ve
rum [Exprimatur] vt ſi dicat, Pet. currit. M. currit, non
ſequitur per hoc, omnis homo currit, Goffr. [Nec præ-
miſſi] reſpicit quod ſupra dixerat, de duobus non fuiſ-
18 ſe diſcuſſum [excludi] ab eo, quòd computarentur in
numero. nam publicato ſcrutinio dixerunt & diffinie-
runt iſtos duos non computandos. vnde nec dici po-
terat, electionem Guil. factam a minori parte. non ta-
men intelligas electionem caſſandam propter illos
duos contemptos, niſi contemptum proſequantur. ſu-
pra eod. quod ſicut: ſed ideo; quia de ipſorum exclu-
ſione non fuit facta collatio, & intelligas non plena,
dummodo id omittant ex ſtudio, vel negligentia pro
curata omnibus manifeſta. vel dic, quòd ideo vim fa
cit in iſtorum excluſione: quia ſi verè & iuſtè excluſi
eſſent, bene haberet electus maiorem partem. iſtis ve-
ro computatis non habebat; & ideò iſtis etiam non
proſequentibus contemptum caſſanda fuit electio tã-
quam facta a parte minori, etiam ſi illam ratificaſſent.
ſupra eod. auditis, quod placet Innocen. Hoſtien. plus
placet, quòd caſſetur, quia non fuit facta collatio, vt di
cit text. & no. ſecundum Innocẽ. & Compoſt. quòd in
numero computãtur abſentes, qui fuerunt contempti,
& debuerunt citari, quod non placet Hoſtien. vterque
bonum habuit intellectum. dixit enim Hoſtienſ. cum
ex votis ſcrutinij inſurgat electio, & tempus electionis
ſpectatur, ſup. eod. c. dudum. l. 1. & 2. & ideò ratificatio
numerũ nõ augmẽtat, de hoc inf. eod. c. eccleſia. pro-
pter omiſſam autem collationem abſentiæ non caſſa-
tur electio. aliter enim eadem ratione de omnibus,
quæ circa electionem, vel electum habentur, parem
tractatum habere deberent, ſecundum Innocen. nec
etiam caſſaretur ſecundum Hoſtienſ. propter factam
collationem, vel pronunciationem electionis in abſen
tia aliquorũ, qui tamen in ſcrutinio conſenſerunt. de
hoc dixi ſup. eodem, quia propter [Vel quaſi] hoc di-
ctum, quia incorporalia non poſſidentur. de hoc ſup.
19 eod. c. querelam [Locum] in his † conſiſtit ius cano-
m nic. ĩ. de præben. c. relatum, quæ poteſt m eſſe ſine præ-
ben. ſup. de conſtit. cum M. Goffr. & ſi intelligas iſtum
fuiſſe receptum vltra numerum, videtur hic ſolui quæ-
ſtio ibi no. de nouitio verò quærebat hic Abbas, quod
eſt expeditum inf. eod. ex eo quod, in fine, & indemni
20 tatibus, in princ. libr. 6. [Vocatus] per hoc † probatur
poſſeſſio officii, ſed non ipſum officium, C. de proba-
tio. ad probationem, ff. de decu. Herennius, & l. ſpurii,
§. minores. Goffr. vnde hæc non prodeſſent, quin fera-
tur contra eum ſentẽtia, ſi ad hoc ageretur, niſi aliter
de iure ſuo doceat; & ſic non obſtat inf. de præben. c.
dilecto, ſecundum Hoſtie. [Formam] tractauit hic Ho-
21 ſtien. quomodo quædam † ſunt præambula formæ, vt
vocatio abſentium, aſſignatio diei, miſſa, inuocatio
Spiritus ſancti, adiuratio, tractatus præcedens formã,
& ſimilia. Quædã vero de ſubſtantia formæ. de quibus
plene eo. tit. quia propter, quibus annumerari poſſunt,
quæ inſunt formæ ex modo per hominem appoſito. ĩ.

eod. c. qualiter, & c. cũ in veteri. quædam ſequuntur, vt Te Deũ laudamus, deportatio, vel inſtallatio, de quibus quædam ſunt, quæ pertinent ad ſolennitatem, vt prædicta, quædam ad roborationem, & ſeram admini ſtrationis aperiendam, vt confirmatio. Quædam ad confirmationem matrimonii, & exercitium conſecrationis, & officii, vt ordinatio, & cõſecratio. Quædam ſunt præter, vel extra formam, vt religioſos vocare. de hoc ſ. eod. ne pro defectu [Concilij] quia facta omiſſa collatione, Goſ. & nõ a maiori parte capituli, & quia non fuit communis [Et inanem.] id eſt decernẽdo irritam, & ſic inanem pronunciamus, quoniam electio facta contra concilium generale nõ eſt irrita, ſm Hoſt. qđ eſt falſum, & vide quod dixi in c. quia propter, ſuper ver. non valeat. Nec video quid iuuet Hoſt. illa expoſitio, niſi fuerit vitium ſcriptoris ſcribere debentis,
22 id eſt decernẽdo irritandam & c. ſcire † debes, ꝙ irritare dupliciter ſumitur, pro prouocare ad iram, & tunc componitur cum ritus, quaſi contra ritum, & producit mediam. Idẽ ponitur pro euacuare, debilitare, vel deſtruere, & tũc cõponitur cũ ratus, & corripit mediam. vnde ver. Irritat hũc dominus, qui nos irritat ad irã, Irritat, euacuat, irritat, & prouocat iram. In propoſito
n ergo ratũ, [n] & irritum ſunt ꝯria, ſicut firmum, & infir-
23 mum. ¶ Gl. cõſenſus † inducit duo ſimilia, de teſtibus ſingularibus, & de actione communi pluribus ſignat ꝯrium de l. per fundũ, cum ſimilibus, & de decre. bone. ¶ Gl. de quibus, rñ. per obiectionẽ, & ſoluit, & remittit. ¶ Glo. vnde, ſignat ꝯrium, & ſoluit. Antepenultima gloſſ. arguit, & opinionem ponit, quam reprobat.
24 ¶ In † gl. tertia [ibi, maiorem] vide ſup. eo. c. dudum. 1. ſuper quinta gl. ¶ In glo. cõſenſus [ibi, communis] vt famil. erciſc. communi diuid. finium regundorum [& ibi, vnus ex ſociis] ſequitur, fundi cõis permittẽdo ius eſſe ire, agere, nihil agit [& ibi, receptum] ſequitur, eſt vt plures dñi, & non pariter cedẽtes ſeruitutes imponãt, vel acquirant, & ex nouiſſimo actu ſuperiores confirmãtur [& ibi, Item ſi duo] ſi duo habẽt duas ędes cõmunes ſeparatim tradẽdo, vltima efficacem facit pri mam [& ibi, Si autem] ſi plures ſunt dñi illius loci, per quem aqua ducitur, voluntas oĩum requiritur, vltimã
25 tũ prætor tuetur. ¶ In † gl. prima [in fine] vel ſi tarde fiat, ſup. e. cũ poſt. ¶ In gloſ. tertia [in fine] adde quod no.) de his, quę fiunt a pręlatis. ea q̃ reficitur, in glo. ſed nonne. ¶ In gl. conſenſus [ibi, per plures] imo per vnũ tm̃, & per verba ſingularis numeri. ꝯ. e. ſicut cum, de re iudi. c. pe. li. 6. [& ibi, quia propter] d. hoc 63. diſt. ca. 1. & 2. q. 6. nominationes [& ibi, Si autem] ſolue, vt no. ꝯ. eo. ſicut cum, l. 6. ¶ In gl. ſed nonne, [in fine] vt ibi
26 dixi ſuper glo. pe. & hic dicit Phil. qñ a principio † facta eſt electio a maiori parte, bene ratificatur poſt. a illa cõis electio per ſubſequẽtes ſingulares cõſenſus canonicorũ a principio cõtẽptorum. ſi vero a principio non fuit cõis, nec facta a maiori parte, tunc ſecus, vt hic. ¶ In gl. vnde [ibi, Credit] hoc non ſufficit, vt in decre. conſultationibus, ibi, debet valere. dicũt hic Inn.
27 & Bon. ꝙ hoc caſu † bene valebit vox illius, qui eſt in poſſeſſione, ſecus, cũ proteſtatur, ꝙ valeat vox eius, ſi de iure debet intereſſe, & ſic loquitur capitulũ Cumana. Sed Hoſt. plus placet, quod dicam in fine, cũ etiam qui eſt in poſſeſſione, de iure debet intereſſe, nec ſit illi turbanda poſſeſſio. vt lite pendẽte. c. 1. 9. q. 4. nõne. Compoſt. etiã nõ videtur placere diſtinctio Inn. [Et in fine] vel dic verius, vt ibi no. ꝙ ibi conſenſerunt proteſtationi illi, contra quos fiebat. hic vero non. conſulit ergo Hoſt. ꝙ etiam ſi aliter noluerint canonici poſſeſſorem admittere, nõ conſentiat proteſtationi. de hoc dixi in contrario in fine tertiæ gl. ¶ In gl. ſic videtur [ibi conſuetudini] etiam vicinarum eccleſiarum, de hoc, de offi. Arch. c. vlt. in gl. vlt.

ADDITIONES.

a ¶ Communis. Et ſic collegialiter. quid autẽ in præſentatione? vide plenè nota in c. quoniam. inf. a de iure patr. de materia huius vide etiam in c. ſicut, eo. tit. lib. 6. & gl. tangit ẽt. 2. q. 6. nominationes, & plenè in c. cum omnes, de conſtit. Archid.
b Etenim. Vide Alex conſ. 1. col. 3. vol. 5. Fel. in c. 1. de proba. col. 5. in 2. not. in c. poſt ceſſionem. col. 5. de probat.
c Abſente. Vide Io. And. ſupra eo. c. quia propter, in gl. triplici.
d Inuitum. Fallit propter contumaciam tacentis, vt no. gl. in c. is qui tacet, de reg. iur. lib. 6. & vide Bar. in l. quæ dotis. ff. ſol. matr. & Bald. poſt Cyn. in l. iud. C. de procur.
e Quod ſpectet. Ad hoc vide Innoc. in c. ſuper his. circa ſi de accu. in c. innotuit, de eo, qui fur. ordi. ſuſce. in c. cum olim. de dolo, & contu.
f Præſumptio Et facit, quia vna præſumptio tollit aliam l. diuus, & ibi Bart. & omnes ad hoc notant ff. de in integ. reſtit.
g Sicut. Et plenè per Bart. in l. ſciendum. ff. de verb. oblig. & per Bald. & doct. in l. 1. C. de vſur.
h Si vni. Intelligo de canonicis, non de iudicibus.
i Communis. Secus in pœna c. 2. eod. tit. lib. 6. vbi vide in gl. fin.
k Debes. Subtilis eſt lex, & ibi vide Bar.
l Faciendum. Poteſt & hæc eſſe ratio: quia capitulum eſt perſona repreſentata l. mortuo. ff. de fideiuſ. & vt fiet, imitetur naturam. l. adoptio, ff. de adopt. habet fieri per vnum nomine capituli. qđ fit a ſingularibus collegij, non fit a collegio 12. q. 2. qui manumittitur.
m Poteſt. Vide pulchrè per d. Fel. in c. cum M. Ferarienſis. ſup. de conſtit.
n Ratum. Et quid importet ratum & firmum, vide glo. quam ibi Bart. multum commendat, & dicit ſe neſcire alibi, in l. id quod pauperibus. C. de epiſc. & cler.

SVMMARIVM.

1 *Electio epiſcopi non valet per laicos et canonicos facta, etiã ſi hoc habeat conſuetudo.*
2 *Edictum quibus modis accipiatur, et num. 3.*
3 *Indictum quid.*
4 *Laici a quibus excludantur, 7 emiſs.*
5 *Præſumptio eſt, quod contra ius ſit.*
6 *Epilogus, Suffragium, et Supplementũ gloſſarum, et n. 7. 8.*

CAPVT LVI.

a Maſſana. [a] C. Non valet electio epĩ per lai-
1 cos & canonicos facta, ẽt ſi hoc habeat ꝯſuetudo. & tria facit prohibet: decretũ apponit, ꝯriam conſuetudinẽ damnat. & dicit Hoſt. ꝙ alia littera, Meſſana [Edicto] i. † ſtatuto,
2 qđ nõ debet eſſe deriſorium. ff. de iudi. ſi prætor, ne q̃d in loco publ. l. fi. nec leges ludibrio ꝯ. eo. cõmiſſa, lib. 6.
b dr̃ etiã edictũ [b] citatio iudicis. 24. q. 3. de illicita. ff. de
3 iudi. ad peremptorium. Indictum † verò dr̃ impoſitũ, quod ponitur pro collecta. 16. q. 1. placet. C. de indictionibus. in rubro & nigro, lib. 10. & vide qđ dicam ꝯ. e. vbi periculum, lib. 6. in vlt. gl. hic vero ponitur pro gñali ꝯſtitutione. per hoc. n. diſcernitur lex eſſe gñalis
c ſm Hoſt. de hoc ꝯ. e. vt circa, [c] lib. 6. in gloſ. 1. [Laicos]
4 12. a quib. † excluduntur laici, dicã inf. de arb. cõtigit [Canonicis] multo fortius ipſi ſoli prohibẽtur. ſup. eo. ꝙ ſicut, Innoc. [Electio] ꝯ. 63. diſt. in ſynodo. illud ex priuilegio. Item ꝯ. 100. diſt. ſ. principibus. Sed ibi intererant ad ꝯpeſcendum ſciſmaticos, non vt per ipſos fieret electio ſm Compo. vnde dixit, ꝙ qñ timetur ſeri impreſſio bene pñt ad defenſionẽ laici vocari, alle. 23. diſt. in nomine. dicebat ẽt Cõp. ꝙ pp vtilitatem intereſſe poterat laicus tabellio, vt proceſſum electionis
d ſcriberet, de hoc ſup. eo. quia pp [d] [Præſumpta] † quod
5 ꝯ ius ſit, præſumptio eſt. inf. eo. tit. c. 1. Hoſt. [Conſuetudine] Item dr̃ de pacto ſup. eo. ſacroſancta. ¶ Prima
6 † gl. fortificat tex. ſecundo arguit ad bro. vtile vitiari per inutile. alleg. 5. iura ad hanc partem, & 5. ad ꝯriã.
7 ¶ Vlt. gl. exprimit, quare nõ valeat conſuetudo. ¶ † In 1. gl. [ibi, Pedius] vide de re iud. ad probandum, ſuper
8 gl. p. n. ¶ † In gl. 1. [in fine] regulariter non vitiatur,
e inf. de reg. iur. vtile, lib. 6. [e] vbi plenè de hoc.

ADDI-

ADDITIONES.

a ¶ Maſſanꝰ. Quid de laicis conuerſis, an debent admitti ad elec. & an valeat cõſuetudo, vide gl. in c. ex eo, ꝙ. de elec. lib. 6. faciũt no. ſ. de conſti. c. eccleſia, & Inno. & doc. in c. 1. de inſtit. vtrum autem laici prohibeantur proſequi elec. & petere confirmationem electionis, ſicut eligere prohibentur, dic ꝙ non, vt not. in c. quod Dei inf. de ſta. mo. quod no. dic tamen, vt ibi no. Sed an patronus poſſet eligere, vel electioni intereſſe, vide quòd no. latè in rubrica de iure patro. Archid.

b Edictum. Vide per Bar. in extrauaganti ad reprimen. in ver. per edictum, cum concor. ibi. d. Bar. additis.

c Vt circa. Et vide C. de legi. l. leges, & per Bal. & Saly.

d Quia propter. In gl. per illos, & ſuper illa. Io. And.

e Libro 6. Et per Bal. ff. de fideiuſ. l. Græcè.

SVMMARIVM.

1 *Ad confirmationem electionis non ſufficit, quòd ſit facta per maiorem partem capituli, niſi etiam pars illa ſit ſanior.*
Diuiſio.
2 *Spiritus Sanctus deſcendit ſuper conuenientes in vnum.*
3 *Abſens quis vocandus ad electionem.*
4 *Cardinalis eligi ne poſſit, an poſtulari debeat.*
Cardinalis, & Epiſcopi collatio.
5 *Eligitur quis etiam extraneus ab eccleſia.*
6 *Scientia quis eſſe poteſt ſufficientis ad vnam eccleſiam, non ad aliam.*
7 *Merita reſpiciunt vitam, & mores, & num. 34.*
Auctoritas, tempus, dignitatem, & ordinem, & num. 30.
8 *Contempti conſenſus an quid adijciat electioni.*
9 *Scrutinium quorum debeat fieri, & quando variari poteſt.*
10 *In concilio duplex ius verſatur, publicum, & priuatum, & quod vtrunque ſit, ac renunciari poſſe priuato.*
11 *Computatio quomodo fiat duarum partium.*
12 *Eligere ne poſſit minor pars, nolente intereſſe maiore.*
13 *Termini ad eligendum ſtatuti an pars maior abſens reuocare poſſit, & minori, ne eligat, inhibere.*
14 *Clauſula non ſemper reſpicit ſuperiora, & quando.*
15 *Princeps etiam Papa eſt.*
16 *Tueri qui tenetur, impugnare non debet.*
17 *Electionis ſubſtantialia quæ non ſint.*
18 *Maior pars non ſufficit, niſi quod hic dicitur, accedat.*
19 *Participium in alia reſoluitur.*
20 *Epilogus, Suffragium, Supplementum gloſſarum. & numero 21. 22.*
Abſentia paucorum electionem faciendam non impedit, & num. 24.
Sciens certior fieri non debet. §. 1. & num. 23. §. 1.
Conceſſio libera quid faciendi, intelligitur conceſſa ſecundum formam conſuetam. §. pen.
Maiori numero non ſemper ſtatur. §. vlt. & num. 29.
21 *Renunciare electioni non dicitur, ſi ad diem electioni ſtatuendum vocatus non venit.*
24 *Abſentia quæ noceat electioni non interuenientis.*
25 *Contemptus poteſt proſequi contemptum contra vnum ex electis, & alteri conſentire. Contemptum verò non fuiſſe poſſe probari a nominato in priori ſcrutinio, ver. per quod.*
26 *Inſtallati nondum an ſint ad electionem vocandi.*
27 *Compromiſſum ſuperueniens reuocare non poterit cæterorum.*
28 *Res integra quando dicatur, remiſſ.*
29 *Doctrina certa de quibus dari non poſſit.*
31 *Maior pars habere bonum zelum præſumitur, & quando.*
32 *Zelus qualis debeat adeſſe.*
33 *Sanitas eligentium in quibus conſiſtat.*
35 *Electio vna ſi eſt maior numero, altera ſanior, quid iuris, et de duabus electionibus vtra, an neutra admittatur. numero 28.*
36 *Electio ſanior quæ præſumatur.*
37 *Præficere eccleſiæ inferior Papa quo iure poſſit.*

CAP. LVII.

1 Eccleſia veſtra. C. Non ſufficit † ad cõfirmationem electionis, ꝙ ſit facta per maiorem partem capituli, niſi etiam pars illa ſit ſanior. Hoſt. diuidebat in 5. partes; tu diuidas in tres. in prima narrat factum, in ſecunda ponuntur allegationes vtriuſque partis. in tertia cauſæ diffinitio. ſecunda ibi,
2 tandem. tertia ibi, nos igitur [In vnum] ſuper † tales deſcendit ſpiritus ſanctus, ſm Hoſt. vt dixi ſ. e. in geneſi, ſuper verſi. ſuæ partis [Statuiſtis] non eſt hoc de neceſſitate, ut dixi ſ. c. quia propter [Abſens] in loco, de
3 † quo vocari debebat [Cõcilij] ſ. eo. quia propter [Cardinalem] nunc: tunc erat ſolum canonicus, ſm Hoſt.
4 qui dicit hoc patere in regiſtro; per † quod dicit illorũ opinionem ceſſare, qui dicunt cardinalem eligi poſſe. dicit enim eum poſtulãdum ad hoc fortius, quam epiſcopum, cum in officio ſit maior, & qui eligitur, debet ad maius eligi. 93. diſt. legimus, ad fi. Item immediatè ſubeſt Papæ, & magis habet ligatas alas, quam eps, cum nec ſine Papæ licentia curiam exire conſueuerit: imò nec ſibi minuere, quod minus eſt ſm eum, quæ rationes deficiunt in epiſcopo; qui tamen poſtulandus eſt. ſ. tit. 1. c. fi. & dicit, pro hac parte videtur caſus. 1. q. 1. filium. vel ſi vis dicere eum tempore electionis iã fuiſſe cardinalem, dic eum electum fuiſſe in poſtulandum, vel fuit ſpeciale ratione fraternitatis, ꝙ eligi potuit, ſcilicet quia canonicus eiuſdem eccleſiæ; tamẽ &
a eo caſu electio ſatis habet vim poſtulationis, [a] cum nec Papa cogatur illum concedere, nec ad ſuperiorem poſſit haberi recurſus. ſup. eo. licet. §. fi. & ſic in effectu non erit differentia. dicit Abb. ꝙ ſi eſt epiſcopus cardinalis, debet eligi, aliter poſtulari [canonicũ] iuxta cõſuetudinem presbyterorum, & diaconorum cardinalium, qui retinent propria beneficia. ſimile quod not. 93. diſt. miramur, in 1. gl. [& 17.] & ſic maior pars nu-
5 mero [Elegerunt] & ſic † eligitur clericus de extra eccleſiam. de hoc ſ. e. tit. c. fi. [Tandem] ſecunda pars, in qua primo ponit allegationes electi per partẽ maiorẽ. ſecũdò ibi, pars verò, allegationes partis alterius [Prædicto] qui poſt electionem cõſenſerat, vt præmiſit [Præſumatur] non tamen in tantum, ꝙ propter hoc debeat prætermitti collatio, vt dixi ſ. eo. quia propter [Ad ec
6 cleſiam] q. d. aliquem † eſſe poſſe ſufficientis ſcientiæ ad vnam eccleſiam, non ad aliam. de hoc ſup. e. in cauſis, in fi. & c. ſcriptum [Exiſtat] & ſic excedit hæc ele-
7 ctio in collatione meriti [Meritis] quo ad † vitam, & mores [Auctoritate] quo ad tempus, dignitates, & ordines. ſup. eo. dudum. i. de ma. & obe. c. 1. & c. ſtatuimus [Electam] ſ. cardinalis, qui excedebat in merito, vt præmiſit [Dicti] Guil. tolle, quod eſt i. adijcere nil
8 valebat [Adijcere] duo † allegabantur, quòd non fuerat contemptus, ſed contempſerat, & quòd conſenſum in ſcrutinio non præſtiterat. primum eſt falſum, vt in gloſ. quæ incipit, iſte dicit. ſm tñ videtur rationabile, quaſi licet contemptus conſentire poſſit. & maiorem partem roborare, nil tamen addit numero, abſurdum enim eſſet, ꝙ ex votis poſt ſcrutinium ſuperuenientibus
b penderet [b] electio ſm Inn. caueat tñ cõtemptus, ne pereat vox ſua cum alijs. vt hic fuit ſm Hoſtiẽ. Denique gloſ. dicit, ꝙ eſt allegatio pro magiſtro, ſ. pro cardinale. Alij dicunt, ꝙ eſt allegatio pro parte R. Rhemeñ. Tertij, ꝙ ſunt verba papæ. ſm primum intellectum eſt mens dicti, quòd pars Rhemenſis allegabat electionẽ cardinalis nullam, quia facta contra formam concilij, ſ. contempto Guil. dicens hæc ſuæ electioni non nocere, cum illi conſenſerit, ad quod reſpondebat cardinalis, vt ſequitur. iuxta ſecundum intellectum hæc eſt mens cardinalis, qui non curabat confirmari, ꝯ ſe &

coelectum allegans dicebat electiones nullas, quia factæ contempto Guil. & ſic contra formam concilij. vel dicebat, nego a Guiliel. contemptum; ſed ex quo tu fateris illum fuiſſe contemptum; ergo ſequitur ex tua confeſſione electionem tuam nullam: quia contra formam concilij, & ſic per contemptum non potuit ratificari. ad hoc reſpon. ille Rhemenſis; & hoc placet. tertius intellectus patet [Ad contemptum] plus dicit
9 Innocen. quòd ſi præſentes † aliqui ad ſcrutinium non vocentur: tamen tenet electio mero iure. ſufficit enim ſeruare ſubſtantialia formæ, ſicut ſcrutinium, & ſimilia, vt hic. hoc videtur falſum, vt dixi ſupra eo. quia propter, ſuper verſic. cunctorum. Eſt tamen neceſſe ſecundum eum ſcrutari duas partes de præſentibus, vel vocandis, qui volunt intereſſe, argumen. ff. quod cuiuſque vniuer. plane. ſupra eod. licet: alias irritum eſt ſcrutinium, & poſſunt variare ſcrutati, qui primò elegerunt, & alium eligere. ſic loquitur 63. diſtinct. quanto, vt ſicut duas partes oportet eſſe præſentes; ſic oportet duas partes ſcrutari, ſecundum Innocent. qui dicit, quòd hoc caſu omnes non poſſent illam electionem ratificare, quæ facta eſt ex ſcrutinio minus, quàm duarum partium, cum ſit nulla. vnde neceſſe eſt
e de nouo eligere, vt in cap. quanto. ſupra eo. auditis, [e] ſecundum Hoſtien. qui tenet, electionem factam contra formam concilij per ſententiam annullandam. idem di-
10 cit in † concilio verſari duplex ius, ſcilicet publicum & priuatum. primo renunciari non poteſt: ſecundo ſic; ad hoc de fo. compet. ſi diligenti. dicens ſubſtantialia & reſpicientia ius publicum omnia, quæ ibi ponuntur poſt verſic. ſtatuimus, excepto quod ibi dicitur, præſentibus omnibus &c. quod reſpicit ius priuatum, in quo is, cuius intereſt, iuri ſuo renunciare poteſt: vel eſt publicum, quod habet eccleſia in canonicum. priuatum, quod habet canonicus in eccleſia, quod in [illegible] requiratur. finaliter in hoc remittit ad id, quod not. de renuncia. ſuſi. §. propter malicia. concludit ex his, quod numerus eſt de iure priuato, cum vocatio non ſit de ſubſtantialibus formæ, per quod infertur, electionẽ a minori parte hic factã poſſe per contemptos ratificari, vt qua ratione conceditur de vno, ſupra eo. quod ſicut, concedatur & de pluribus, argum. ff. de rei ven. quæ de tota. nec ob. quod conſenſus ſuperuenientis poſt ſcrutinium numerum nõ augmentat. Nam & ſi non augmentet, roborat tamẽ, & ratificat, quod caſſari potuiſſet, vt ibi. dicebat autem Innoc. contemptum ratificare illo reſpectu, quo eligens eligit nomine eccleſiæ; & ſic accedere poſſunt omnes de eccleſia, dummodo ſubſtantialia fuerint obſeruata. ſecundum Hoſt. dicit, quòd ratificans facit hoc ſuo nomine, cum de ſuo iure priuato agat, vt dixi.
11 ¶ Sed † quomodo computabimus duas partes? dicit Innoc. in parte abſentium non computari non vocandos, vel intereſſe nolentes. contumacia enim repræſentat illos præſentes, ſupplente Dei præſentia. C. de iudi. properandum. §. cum autem. ne dolus proſit, de reſcript. ex tenore, quod probat ſecundum Hoſtienſ.
12 quod dicit concilium, qui volunt &c. ¶ Quid † ergo, ſi vocandi, qui nolunt intereſſe, ſunt maior pars, & ſic abeſt maior pars capituli: dicendum eſt ſecundum Innocent. quod minor pars tunc non poteſt eligere. ratio, quia ſicut per capitulum præfixus eſt terminus electioni, ſic per capitulum poteſt mutari, & quod maior pars facit, dicitur facere capitulum. ff. ad munici. quod maior. dicebat tamen, quod ſi alius, quam capitulum vocaret ad electionem, ad quem hoc ſpectaret. tunc fortè, licet minor pars tantum præſens eſſet, procederet ad electionem; & valeret, quod fieret per præſentes. de nim dicit ſe hoc non credere, niſi ſicut ſi vnus ſolus canonicus extaſſet, dicens tandem prædicta vera, quando terminus electionis præcedit terminum iuris: aliter locum habeat, quod notauit ſupra eo. cum nobis; vide remiſs. quas ibi dedi ſuper glo.
d nunquid. [d] Sed Hoſtien. dicit, quod ex quo vocati poſſunt intereſſe, & nolunt, præſentes eligunt, etiam vnus ſolus. ff. quod cuiuſque vniuer. ſicut: ſecus, ſi iuſtè ſunt impediti; quia tunc intereſſe non poſſunt. ſupra eod. bonæ, primo. aliter pro præſentibus facit ius commune quò ad poteſtatem eligendi, ſupra eod. cum nobis. quò ad locum; quia in eccleſia, de qua agitur, facienda eſt electio, ſupra eo. quòd ſicut. quò ad vtilitatem; quia expedit electionem accelerari, non differri ſupra eo. ne pro defectu. & hoc omnino verum putat, quando per capitulum ſtatutus eſt terminus ad eligẽ-
13 dum, nec mutatus. ¶ Sed † quid ſi pars maior abſens reuocando terminum aſſignatum præfigit alium terminum ad eligendum, inhibens parti minori, ne in primo termino procedat, in quo ſe dicit impeditam; hic eſt quæſtio ſecundum Hoſtienſ. certum eſt enim talia poſſe mutari. ff. de arbit. dicere autem. & maiori parti ſtatur, vt præalleg. l. quod maior. ipſe tamen
e diſtinguit, an fiat reuocatio intra tempus trimeſtre, [e] & ex iuſta cauſa; & tunc non valet: aut ſine cauſa, vel fit ad diem, quæ fit poſt tempus trimeſtre; & tunc non valet reclamante parte minori, quæ præſens eſt; quia, ex quo maior pars non habet iuſtam cauſam reuocandi, per conſequens habet iuſtam cauſam reſiſtendi. infra de his, quæ fiunt a maiori parte ca. cap. 1. Item poſſet eſſe, quod minor pars, vel aliqui ex illa non poſſent in ſecũdo termino intereſſe. vnde nec in ipſorum præiudicium mutandum eſt conſilium. infra de regul. iur. mutare, cum concord. libro 6. & dicit hic addendum, quod no. ſupra eo. cum nobis olim, & addendũ ad ſummam eod. tit. §. vtrum mutari. vide quod ſcripſi in Spec. eo. tit. iuxta princ. [Non valeat] hoc eſt cõtra Hoſt. ſed ipſe dicit, quod non valet in effectu, quia caſſatur. dic vt dixi ſup. eo. quia propter, ſuper eodem ver-
14 bo [Ponũtur ibidem] hic tractat † Goſ. quòd clauſula non reſpicit ſemper ſuperiora, ad quod allegat iura pro, & contra, quæ ponit gl. vlt. in fi. in decret. olim. §. de reſcrip. ſoluit, quod non reſpicit, vbi articuli ſunt di-
f uerſi. reſpicit autem, vbi ſunt connexi. [f] dat ſimilia in falſitate, & editione, inſtrumentorum; quia in capitu-
g lis diuiſis inſtrumenti in falſum [g] in vno, manet in a-
h lijs. C. de tranſact. ſi ex falſis. [h] in connexis, vel circa idem ſecus. de hoc. diſt. 9. ſi ad ſacras, & dicam. j. de hære. fraternitatis. ſic & editio inſtrumenti ſit ſolũ circa diuiſum capitulum, de quo agitur, quod dic vt inf. de fide inſtrum. contingit [Pontificem] lex ſi quando, vnde ſumpta fuerunt hæc verba, dicit, Principem; &
15 vt dicit Hoſt. non erat † neceſſe mutare, cum & Papa ſit princeps. de hoc. de maio. & obed. ſi quis. 96. diſtin.
16 Conſtantinus [Tuetur] no. Abbas † quod impugnare non debet, qui tueri tenetur, de reſti. ſpo. conquerẽte de natis ex li. vẽ. c. vno [Multis vigilijs] impropriè hoc dicit ſm Innoc. cum pauca ſint iura. ſ. ſ. e. quòd ſicut & c. ſe. quæ tractant de ratificatione contempti, & ſic dici non poſſunt multis vigilijs adinuenta. Sed Hoſti. dicit, quòd loquitur de iuribus etiam quæ ad id accedunt. ſ. quod quiſque renunciare poteſt iuri ſuo, de regula. ſtatuimus, cum ſuis concord. propter id ſecundum In-
17 noc. erat † mens litteræ, quòd ſi vocatio abſentium erat ſubſtantiale formæ; ergo idem ſi ſingulis ibi contentis; & eadem ratione nil erit addendum, vel detrahendum concilio, ex quo ſequetur abſurdum; quia vix occurreret aliqua electio, cui aliquid non addatur, vel detrahatur, & ſic omnis electio caſſabitur. vnde fruſtra laborarent ſummi pontifices in iuribus circa hoc edendis. Item ſi ex omni peccato in electione commiſſo irrita ſit electio, iam omnes aliæ pœnæ,

& alia iura ſuper his prodita euaneſcent : vel hoc di-
cit : quia multa ſunt honeſta, neceſſaria, vel vtilia in
electione, quæ non ſunt de forma ; ſicut quod fiat ele-
ctio de eadem eccleſia. Item quòd electus ſit ſine cri- l
mine, legitime natus, & ſufficentis ſcientiæ, ſecundum
Innocenti. intellexit Innocenti. quod hęc vltima non
ſint de ſubſtantia formæ electionis : ſunt tamen de
ſubſtantia materiæ. ſupra eodem cum in cunctis. mi-
hi placet prima lectura [Nos igitur] tertia principa-
lis, in qua diffinit ; & iſtud principium ſatis oſtendit,
quod præcedentia non fuerunt verba Papæ ſecundum
Hoſtien. [In ordinationibus eccleſiarum] i. in his, quæ
per eccleſias ordinantur [Cōcilii] ſup. eo. quia propter
18 [Et ſanior] vnde † dicebat Egy. non ſufficit, quod ſit
minor tantum, niſi etiam per priuationem iuris maio
ris partis recidat in minorem, & in caſu ſupra eodem
ſcriptum [Electionis vicio] & ſic non fuerunt probata,
quæ contra iſtum opponebantur. per hoc autem ſeruat
huic famam illæſam ; quod dic vt ſupra eodem ſuper
19 eo. [Irritandam] hoc † inducit Hoſti. pro ſe: ſed expo-
ne. i. irritam nunciandam. ſupra eodem in geneſi. ¶ Se
20 cunda † gl. quærit & dupliciter ſoluit. ¶ Gloſ. [iſte, di-
xit] quęrit, arguit negatiuè, & affirmatiuè, & ſoluit ne-
gatiuè ; iterum quærit & ſoluit. ¶ Gloſ. non credo] re-
ſpon. per q. an vocatio abſentium ſit de ſubſtantia. ¶
Glo. vlti. proſequitur, quæ in electionibus attēduntur,
demum format vnam principalē, & duas vel quattuor
21 incidentes quæſtiones, & illas ſoluit. ¶ † In gl. 1. [ibi,
nominationum] paucorum abſentia electionem fien-
dam non impedit. duæ enim partes ordinis in vrbe po
ſitæ totius curiæ inſtar obtinent. ¶ In glo. 2. [ibi, l. . . in
fin.] loquitur in ſciente rem, quam emebat, ſeruitutem
debere [& ibi, Cum falſo tutore l. 1. in fin.] loquitur in
eo, qui ſciebat falſum tutorem, cum quo contrahebat
[& ibi, cum donationis] non poteſt de dolo conqueri,
qui ſciens debitum adminiſtratæ tutelæ remiſit dona-
tionis, vel tranſactionis cauſa. ¶ In glo. iſte dixit [ibi,
ſi venditor] vide ſupra eodem in cauſis. ſuper. gl. ergo
ſi [& ibi, Tutor] al. as inciqit, q̄ ſi ſemel [& ibi, Quod iuſ
ſit] vide in c. cum ceſſante, ſuper 1. glo [& ibi, §. Scæuo-
la] vide de teſtit. ſpol. ex parte, ſuper 3. gl. ¶ In gl. C. de
i [ibi, ſi quando i] ſi princeps concedit alicui liberam te-
ſtamenti factionem, ſecundum conſuetam formam cō
ceſſiſſe videtur. ¶ In gloſſ. vlti. [ibi, maiorem] vide ſu-
pra eodem dudum. 1. ſuper 5. gloſſ. [& ibi, l. vlti. §. 2.]
ſtatuit maiori numero creditorum in pari quantitate
debiti ſuper ceſſione recipienda, vel dando quinquen
nio [& ibi, §. ſi cum omnes] vide de Iudæis, ca. 1. ſuper
3. glo. & ibi, l. vlti. in prin. vide infr. de iure patro. cum
22 autem, ſuper gloſſ. 2. ¶ In †. gloſſ. 1. [ibi, vel dic] hoc
quod ſequitur hic & in fine ſe. glo. & in gloſſ. iſte dixit,
poſt medium fuit additio a tempore Innoce. per quas
correxit gloſſ. quod prius dixerat ; & habet hoc æqui-
23 tatem. pone † enim, quòd tu ſtudens vocatus ad ſta-
tuendum diem noluiſti propter id perdere lectiones,
& ire non curaſti, certè propter hoc electioni non re-
k nuncias k. ¶ In glo. 1. [ibi, non credo] hoc tenent Vin.
& Phi. [& ibi, cum ſuper Abbatia] ad hoc infr. de dolo,
& cont. cum qui, li. 6. & vide quod ibi dicam ſuper gl.
videbatur, & infra de procu. auditis, in gloſſ. maximè
[& ibi, cum inter vniuerſas] & infra de regu. iur. cum
qui certus . . . br. 6. [& ibi, Cum donationis] & inf. de re-
gu. iu. ſcienti, li. 6. [& ibi, Ad terminum ſtatutum] hoc
24 verum ſecundum Innocē. Hoſtien. & Compoſt. ſi † ne-
ſciuit diem ſtatutum, forte ante ipſius aſſignationem
exiuit terram, vel ex alia iuſta cauſa : & hæc vera, niſi
ideo ſe abſentauerit a capitulo, vt ad eum non perue-
niret aſſignatio diei. tunc enim ſibi imputatur, ar. 37.
diſt. §. ſi. vt lit. non conteſ. quoniam, ibi, ſiue quia mali
cioſe &c. de clande. deſpon. c. ſi. de tempo. or. eos qui,
lib. 6. ſecus ſecundum Inno. & Hoſt. ſi pro aliqua neceſ
ſitate exiuiſſet, etiam in fraudem, dummodo non in-
fraudem citationis. ff. ex quibus cauſ. in poſ. ea. Fulci-
nius. §. quid ſit latitare. l ſed opponitur, dato, quod in
fraudem citationis receſſerit, & ſic appareat malicia
ſua, nonne & modo apparet malicia capituli non ci-
tantis, ergo vltima malitia, ſicut & vltima mora no-
cet. ff. de peri. & commo. rei vend. l. illud. ſolutio capi
tulum a dolo, vel negligentia excuſatur propter mali-
ciam abſentis, de qua conſtat, & quæ ſemper durare p̄
ſumitur, donec veniat, quare non eſt de ea conjectura-
dum ad maliciam capituli. ff. de re iudic. contumac. a.
Si vero veniret, & non admitteretur, niſi per ſententiā
priuaretur, tunc de vltima malicia capituli appareret
& locum haberet, quod opponitur. de l. illud. is autē,
qui interfuit aſſignationi diei, ſi ſe abſentauerit, citari
nō cogitur per ea, quæ ſupra allegat gloſ per hoc vide
tur, quod canonicus, qui ſcit aſſignationem diei, non
tamen interfuit, nec fuit ad illum aſsignandum voca-
tus, debet vocari; ſecus, ſi interfuit, vel fuit vocatus.
Si vero fuit ad hoc vocatus, ſed non interfuit, nec ſcit
diem, tunc videtur vocandus, vt dixi poſt Compoſt. ſ.
e. cum inter vniuerſas, ſuper 5. gl. quod verum dicas,
niſi fuiſſet ſic vocatus, quod veniret tali die ad ſtatuē-
dum diem electionis, & ad eligendum die, qua fuerit
ordinatum, vnde & ſolet addi diem talem cum conti
nuatione dierum ſequentium duximus ſtatuendum
&c. aliquibus videtur illud intelligi, dato quod non
exprimatur. ſuper quo vide quod dicam inf. de offi. de
lega. conſuluit, in gloſſ. ex hoc, in fi. Item ſcias, quod in
multis eccleſiis, Vltramontanis maxime, non eligun-
tur abſentes remoti, ſed ſtatuitur per præſentes & vocā
dos dies electionis, quem diem poſtmodum amici no
tificant abſentibus etiam valde remotis. ¶ In gl. iſte,
dixit [ibi, ceſsit] Gen. 25. [& ibi, proſequi contemptū]
Idem Bo. contrarium huius glo. & ſequentis fuit hic
terminatum in diſpu. per dominum Stephanum, ſcili-
25 cet quod contemptus † contra vnum ex duobus tunc
electis poteſt proſequi contemptum, licet alteri con-
m ſentiat, induxit m auctoritates l. diuinæ. ſ. Iacob dile-
xi. Malachiæ primo, in principio. ad Ro. 10. & ſimiles,
& l. ff. de nego. geſtis, ſi autem. §. Iulianus [& ibi, Et an
te electionem] quaſi ſecus, ſi poſt. tunc enim proſequa-
tur contemptus ius ſuum coram iudice, ſecundum In-
nocenti. & Hoſtienſ. [& ibi, Et proſequi] de hoc dixi
ſ. c. proxi. in 12. q. & concordant hic Innoc. & Hoſtiē.
cum glo. hoc tamen addit Hoſt. quod cauendum, ne
quid confingatur, vel fiat in fraudem conſtitutionis
infra proximæ. ad hoc de diuor. quanto. §. penulti. ff.
de tranſac. cum hi. §. ſed cum lis, & ne concedatur vna
via &c. contra id. ſ. de procura. tuæ. per quod dicit no
minatum in priori ſcrutinio, ſi per ſecundum ſcruti-
nium alius eligatur, admittendum: ſi velit probare il-
lum ſuperuenientem non fuiſſe contemptum. ad hoc
quod no. ſ. c. proximo, & ſ. e. cum poſt [& ibi, Siue ſcru
tinium] dicebat Innoc. & Hoſtien. quod hoc caſu ad-
n mitteretur ad electionem, & reliqua, quæ occurrent. n
Et aduerte, quia gl. videtur ſibi contraria. ponendo
enim, quod venit electione nondum facta, ponit eum
tempore, quo incoharunt electionem, fuiſſe vicinum,
per quod forte intendit gl. id quod no. Specul. eo. tit.
circa principium, ſ. quod ſufficit electo, quod abſens
altero duorum temporum. ſ. citationis, vel electionis
non fuerit in loco congruo, vel vult glo. q̄ ſi credeba-
tur in loco remoto, licite procedebant ſine illo. vel po-
nē quod habeat conſuetudo etiam vicinos non voca-
ri, & vide quod dixi ſup. eod. quia propter. §. illud,
26 in gloſ. abſens. An † vero etiam non inſtallati ſint vo-
candi, vide quod dixi poſt Compoſtel. ſupra de con-
o ſtitu. cum M. ſuper gloſſ. hic poteſt o [& ibi, Impugna-
re] di-

te] dicunt etiam hic Innoc. & Hoſtië. quod ſi per præ-
27 ſentes † compromiſſum eſſet in aliquem, talis, qui vo-
cari non debuerat, ſuperueniens antequam pronuncie-
tur electio, non poterit reuocare compromiſſum, dicit
Innoc. niſi re integra ſuperueniat. dixit Hoſti. licet ſu-
p perueniat re integra, non audiretur. p ambo allegant
28 7. q. 1. factus, & 3. eo. in cauſis. & quando † dicatur res
integra, ibi not. [& ibi, Maiorem partem] ad hoc ſup.
eod. cum dilecti, ibi, examinationis tempore. ¶ In gl.
q & ſi etiam [in fine] Goffred. hic contra: q quia ra-
tihabitio &c. ¶ In gloſſ. vlt. [in principio] ſcias, quod
huius glo. materiam tractant Inno. & Hoſti. & Comp.
ſ. eo. dudum. 1. & quod vltra gl. ibi dicunt, hic dicam.
29 dicunt † autem de his non poſſe dari certam doctrinã:
ſed ad inſtructionem iudicum hæc tractantur, quibus
hæc tractãda, alias arbitranda relinquuntur. Idem
Vin. qui allegat ſimile ff. de diuer. & tempo. præſcrip.
de acceſſionibus, in princ. [& ibi, *Et numerus*] addunt
Compoſt. & Abb. meritum, & ſanitas [& ibi, Auctori- r
30 tas] quæ † proprie reſpicit eligentes. & hæc conſiſtit
etiam in ordinationibus maioribus, prouectiori æta-
te, antiquiori inſtitutione, & ordinatione, vt hic, & 74.
di. epiſcoporum, & c. conſuluit, de maio. & obe. c. 1. &
in religione. 23. di. in nomine domini. Ex his ergo præ-
ponderabitur vox vnius. Plin. lib. 2. epiſtola 12. ſic lo-
quitur, dicimus pluribus viſum eſt. Numerantur enim
ſententiæ, non ponderantur, nec aliud in publico con-
ſilio fieri poteſt, in quo nil eſt tam inæquale, quam æ-
qualitas ipſa. Nam cum ſit impar prudentia, par om-
nium ius eſt. & in animo, & ideo oportet de hoc per cõ-
iecturas iudicari, ſcilicet ex carnalitate, de qua ſequi-
tur. vel nimia familiaritate, de ætate & qualitate, tuã,
de præbendis, graue. & ex odio ad eum, in quem non
conſentit, argum. ſ. de ſimo. ſicut nobis, præſumitur
31 † tamen maior pars habere bonum zelum, vt hic, &
ſup. e. dudum. 1. ad fi. ceſſante indignitate electi per ip-
ſam, vt ibi. præſumerentur enim indignitatem ſcire, ſi
eſſet indignus, niſi probarent ignorãtiam ſup. eo. inno-
s tuit, quod dic, s vt ibi, niſi per aliam præſumptionem
hæc præſumptio tollatur. ſ. de præſumptionibus, quia.
32 dicit Hoſt. quod non eſt magna † vis, an bono, vel me-
liori zelo ducantur, ſufficit, quod non ducantur malo, pu-
ta carnalitate, corruptione, vel mala affectione. 1. qu.
1. ſunt nonnulli, & c. ſe. ſicut dici ſolet hoc ſufficere quod
non eligatur malus. 16. qu. 6. monaſteriũ. Licet au-
33 tem zelus cõſiſtat in intẽtione. ſanitas † tamen ipſo-
rum eligẽtium conſiſtit etiam in opere, & effectu, vt
ſcilicet dicatur illa pars ſanior, quæ digniorẽ elegit, vt
hic 8. queſt. 1. licet, & ca. ſi ergo. dicunt autem prædi-
cti, quod parum valet hæc ſanitas in electione facta
ex interuallo, ſed multum valet in illa, quæ fit cum a-
lia vno contextu, ſiue vterq; electus ſit dignus, ſed al-
ter dignior. Nam illius pars dicetur ſanior, niſi nume-
rus, vel dignitas eligentium nimis præponderet, vt
ſequitur in glo. ſiue alter electorum ſit indignus. tunc
enim quæ elegit dignum, eſt ſanior, ſecundum Innoc.
imo ſola illa ſana, ſecundum Hoſtie. qui dicit deficiẽ-
te poſitiuo deficere comparatiuũ, & procedunt hæc,
etiam ſi illi elegerint indignum ignoranter, niſi ſint
duplo maior pars ſecundum Innocẽ. & Compoſte.
ſed ſecundum Hoſtien. idem, ſi ſint duplo maior. I-
ſtorum dicta ſcripſi ſupr. eo. congregato. nec placent,
34 vt ibi dixi. & facit quod infra dicam. meritum † pro-
prie reſpicit electum: ſed & reſpicere poteſt eligen-
tes, & conſiſtit in ſcientia, moribus, & vita, & his, quæ
habentur ſup. eod. cum in cunctis. & quo ad electum
repete etiam quæ dixi de auctoritate eligentium
[& ibi, vt hic habes] non eſt verum, quod hoc probe-
tur hic, quia non apparet hic, quod electio cardinalis
fuerit confirmata. vnde eadem ratione debuit caſ-
ſari: quia licet haberet ſaniorem partem, non ha-
bebat maiorem, ſecundum Pet. Abb. Hoſtien. & Egy.
hoc idem dixit Vincen. hic in vltima ſua glo. dicens,
35 quòd ſi † vna electio eſt maior numero: alia ſanior
vtraque caſſabitur. vna, quia non ſanior. alia, quia
minor, tamen non videtur huic dicto ſtare. Hoſtienſ.
vero præciſè ſtat, dicens quòd ſi ex duobus diſcordi-
ter electis neuter eſt indignus. (& quare hoc dicat te-
tigi, ſupra eadem gloſſ.) pro vno tali facit numerus,
pro alio zelus, & meritum; adinuicem ſe impedient, ſi-
cut duo vſufructuarii. ff. de vſufruct. quoties. habens
enim maiorem partem non confirmabitur, quia non
habet ſaniorem; nec habens ſaniorem, quia non ha-
bet maiorem; & iſta duo requiruntur coniunctim, vt
hic, & ſupra eodem coram. & falſata altera parte copu-
latiuæ, tota copulatiua falſificatur. remittit de reſcrip.
inter cæteras, & c. ex parte. & dicit ſic intelligendum,
quod no. in ſumma, eodem ti. §. qualiter, ver. maior, &
ver. ſanior. Omiſſis multis antiquitatib. r ibi notatis;
& hoc dictum placet. Sed Compoſt. ſequitur gloſſ. di- a
cens, ſupra eodem dudum. 1. quod Papa ſibi reſpõdit
quòd cardinalis electio fuiſſet hic confirmata, ſi vo- b
luiſſet propter epiſcopatum dimittere cardinalatum;
quod non credo verum [& ibi, Non multum excedat]
quod dic ut infra eodem, ſi quando, libr. ſexto [*& ibi,*
36 ſufficiens] Dicebat igitur hic Philip. quod † vbi duæ
electiones fuerint de eadem eccleſia, ſemper maior
cenſetur ſanior, dummodo electus ſit idoneus [& ibi, c
Vbi hoc] alias eſt gloſſ. in §. ibi præce. & de hoc etiam
19. diſtinctio. in canonicis [& ibi, Superior] Papa, ſcili-
37 cet, quia non † poſſet hoc inferior contra formam con-
cilii, ſupra eodem, quia propter. quod intellige per
viam confirmationis: ſed per viam prouiſionis, ſi ad
eum deuoluta eſſet, bene poſſet alterum præficere, ſu-
pra eodem, bonæ. 1. in fin. & ſi alter canoniſta, alter
t theologus, quem præferat, t dicam de conſanguini. &
affinit. capitulo primo; ſuper ver. diſcretos [& in fine]
ex gloſſ. igitur, & his, quæ addita ſunt, collige, quod
38 ſi † eodem contextu maior pars minoris auctoritatis
eligit dignum, & minor pars auctoritatis maioris ele-
git digniorem, aut numerus multum excedit: & tunc
non habetur reſpectus ad auctoritatem, zelum, vel d
meritum partis alterius, aut modicum excedit, &
tunc etiam ſi modicum exceditur auctoritate, vel me-
rito partis alterius, & ſui electi, idem, ſcilicet quia
confirmabitur electus partis maioris. modica enim
prærogatiua non mouebit iudicem: ſicut nec mo-
dica quantitas illius, qui bonis ceſſit. ff. de ceſ. bono.
ſi debitoris, & infra, de ſimo. & ſi quæſtiones. Si
verò, vt dixi, numerus in modicum excedit: aucto-
ritas verò, & meritum partis minoris multum præcel-
lunt: tunc indiſtinctè pars minor eſt ſanior. & ſic non
valet electio partis maioris, cum non ſit ſanior, vt
hic. ¶ Sed quid de electione partis maioris, ſecun-
dum Gloſſ. & Compoſt. videtur hoc caſu confirmanda:
ſecundum alios, quos ſequor, etiam illa caſſabi-
tur, vt prædixi. Si verò cum maioritate numeri con-
currit maioritas auctoritatis, vel meriti, tunc indi-
ſtinctè præponimus numerum & auctoritatem meri-
to, numerum & meritum auctoritati; ſi ſit paritas, vi-
diſti in gloſſ. quid iuris.

ADDITIONES.

a ¶ *Poſtulationis.* Vide Io. An. ſup. eod. in cauſis, in gl. poſtulatio.
b ¶ Pend. ret. Vide Ioan. And. ſupra eodem in generali, in glo. abſen.
c ¶ Auditis. Vide ſupra cap. proximo in gloſſ. ab eo, & ſuper gl. conſenſus, ad fi. & ſup. eod. congregato. & c. ſcriptum, ſuper gloſſ. ſi.
d ¶ Nunquid. Et in cap. sequenti infra in gloſſ. ſi citati, & ſuper illa, ſupra eodem titul. per Ioan. Andr.

e Tri-

e Trimeſtre. Non tenetur etiam minor pars, vbi reſtat modicum de termino iuris, parere maiori parti, imo illa non citata poteſt eligere. vide Io. An. in cap. cum nobis. ſupra in gl. nunquid, verſic quod n dominus.

f Connexi. Vide de ap. ſecundo requiris, & in capi. inquiſitionis

g Falſum. Vide Bal. in conſ. 264. in antiquis. 2. lib. & conſ. 27. termo li incipiente, in quodam inſtrumēto, & vide etiam Alex. cõſ. 43. in col. 2. vol. 4. & per Barba. conſ. 43. col. 3. volu. primo.

h Falſis. Ibi vide gl. Bar. & Bald. & Bar. de Saly.

i Si quando. Vide vltra alle. per Moder. in d. l. ſi quando, Panor. in c. in noſtra. 3. no. de ſepul.

k Renuncias. Et quia contumax in vno actu in aliis nõ dicitur cõtumax, de teſt. c. cum olim, & no. gl. vide Bar. de dol. & contu. cõ 2. lib. 6. quæ infra allega.

l Latitare. Facit l. 2. § qui homines ff. vi bo. rap.

m Induxit. Pro hoc, quia ſunt duæ electiones, etiam ſi fiant vno cõtextu, ad hoc ſup. e. auditis, & quod ibi no. in gl. fi. & ſup illa.

n Occurrent. Imo de nouo fit ſcrutinium, vt ſupra notauit gl.

o Hic poteſt. Et vide ſupra eo. tranſmiſſam, per Io. And. in gloſſ. poſtquam.

p Audiretur. Pro hoc, quod no. Io. And. ſupra eo. quia propter, in gl. ſi vnus, in prin.

q Contra. vide Io. An. ſupra gl. proxi.

r Quod dic. In gl. diligentiam, & ſuper illa, & in cap. cum tota, in gl. n. & uide gl. in c. præſumitur, de reg. iur. lib. 6.

ſ Antiquitatibus. An numerus præferatur dignitati in electione, teſtimonio, & aliis, uide etiam gl. 4. q. 3. in teſtibus, & quod not. in c. in noſtra. de teſti. & c. ſi quando, de elec. li. 6. Bal.

t Præferat. Vide late Aret. Barba. & Moder. in ca. clerici. de iudic. & d. Feli. in rubrica infra de maior. & obed.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio.*

2 *Publicatio ſcrutinij, & electionis quibus fiat, & ſi protrahatur, an vitietur electio. nu. 6.*

3 *Scrutinium denotat actum perfectum.*

4 *Variationes a iure ſuſpectæ, & quomodo fiat in electione, & an liceat, & nu. 17. 22. & 25. 26.*

5 *Electores ex actu inchoato non dicuntur.*

7 *Electio qualis eſſe debeat.*

8 *Celebrationis verbum proprie quibus competat.*

9 *Singulare relatiuum reſoluitur in plurale.*

10 *Si, conditionem denotat.*

11 *Compulſio huius decretalis quando locum habeat, & quomodo fiat, nu. 12. & quo nu. 27. & 29. & quo petente. nu. 28.*

13 *Epilogus, Suffragium, & Supplementum gloſſ. §. fi. et n. 14.*

Probatum ſemel non reprobo. § fin. an id ſit perpetuum. nu. 17. 18. 19. & 20.

Rem non integram etiam profeſſus ad tractatum facit.

15 *Nouum quid induxit hæc conſtitutio.*

16 *Matrimonij ſpiritualis, & electionis quæ partes.*

17 *Variatio an liceat in poſtulatione poſt eius publicationem, et nu. 18. 19. & 20.*

18 *Argumento a contrario [illegible]*

18 *Opinio plurium, & maiorum [illegible]*

20 *Expenſarum receptio fit, ſi [illegible] ſunt ante variationē.*

21 *Amicos habuiſſe interdum [illegible]*

23 *Ratio quæ fuit huius conſtitutionis [illegible] dendo.*

24 *Subſtantialia formę electionis [illegible]*

25 *Poſtulatio non præfata [illegible] nominatio facta in ſcrutinio non publicato [illegible]*

27 *Superior quis ſit in [illegible]*

Præparatoriorū idē iudex, [illegible] §. ſed quid.

CAPVT XIII.

Publicato. Breue [illegible] declarās, q[illegible] antiqui. 63. di. quā [illegible] icos. & regula, mutare, de re iu. [illegible] caſis. & iſte

1 caſus exēplum ipſius regulæ [illegible] facit. Primo dictū ponit. Scdo [illegible] reddit. Tertio rōnis neceſſitatē exprimit. ſecūdo [illegible] tertia ibi, d quod. Et quia Hoſt. contendit [illegible] decr. in ſumma huius ti. §. vtrum mutari, cum ad decidēdā ſummā nõ intēda, q ibi dicit, prætermittā, aut ſuccincte trāſibo[Publicato]

2 in cõi. c. eligētiū. nõ. n. huius † ſcrutinii publicatio fit clero & populo, ſicut publicatio electionis, de quo dic vt ſ. e. quia pp. & per quem fiat hmõi publicatio, ibi dixi ſuper ver. publicēt[Scrutinio] hoc verbo † denotat

3 actū perfectum & ꝯſumatū, nõ ceptum tm̄. ad hoc de ver. ſig. in his. p qđ vī, q nõ perfecta publicatione ſcrutinii licet iā inchoata, poſſit variari, & de hoc dicā ĩ.

4 [Variare]ois † variatio a iure ſuſpecta, & ideo ꝯ variātes iudicatur niſi releuetur ſuſpicio ex cauſa. 4. q. 3. qui falſo. ĩ. vt eccleſia. bñ. vt noſtrū, ff. de q̃ſtio. ex libero, & ĩ. de min. §. tormēta, ſm Hoſ. & adde qđ no. de iure pa. cū laici, in 1. gl. & dic variare aliū noiando, vel alias a noiatione primi recedendo. & an vel qñ ſcrutatores reuocari poſſint. dixi ſ. e. qa pp ſup. ver. aſſumātur, nequeūt in præiudiciū noiati, ne ſit ꝯ. ſ. e quia pp, vel dic q tūc variāt poſt collationem, nõ ante ſm Go.

5 & de hoc ēt dicā ĩ. [Electores]vocat † electores ex actu inchoato, licet nōdū perfecto, quaſi dicat electuri [Cum]ſup. ex quo publicatū eſt ſcrutinium, ſit faciēda ſm hāc rationē etiā ante publicationē nõ licebit variare: quia poſt ſcrutiniū faciēda eſt publicatio, q dic vt

6 dicam ĩ. dicebat † tñ hic Inn. q nõ vitiabitur electio pp protractionem publicationis ſcrutinii, ēt ſi fiat p multos dies hæc protractio. Hoſ. ꝯ, quod credo, vt dixi ſ. e. quia propter, ſup gl. 1. incõtinenti[Collatio]tri-

7 na & plena, quod dic vt ſ. e. in geneſi[Electio] † verbalis. ſup. e. eccleſia. 1. & cõis. ſup. e. in geneſi, pronūcianda p vnū, & p verba ſingularia. ĩ. de re iud. c. pe. lib. 6.

8 [Celebrāda]licet verbū † celebrationis ꝑprie ꝯpetat miniſteriis habētibus in ſe veneratione diuini cultus. ſ. e. qđ ſicut. §. ſup eo, de tēp. ord. c. 1. de cele. miſ. in rubro. & c. 3. & fere oībus ſequētib. attribuitur tñ hoc verbū ꝯtui matrimonii ſpiritualis, vt hic. ſ. c. proxi. ſup. eo. in geneſi, vel quaſi ꝯtui, q fit per poſtulationem. ſ. ti. prox. c. pe. & carnalis, de ſpõ. tua, de eo, qui cog. cõſan. veniēs. 2. & ipſius ſeparationi, de cognat. ſpir. veniēs, de do. inter vi. & vx. c. 2. ſed ēt qñq; attribuitur alijs ꝯtibus, de fi. inſtr. cū Io. & actibus, de ſtatu mona,

9 in ſingulis[Ad quod]i. † quæ, ſimile, de ſacra. nõ ite. c. 1. vel i. quorum quodlibet[ſuperiorem]proximū, vel ſaltē Papā, de iure pa. nullus. in electione igitur Papæ hoc locū nõ hēt, cū nõ ſit ſuperior, ad quē poſſit recur

10 ri. ſ. e. licet, in fi. ſm Hoſt.[Si]ꝯditione † a denotat. de

a hoc de cõdi. appoſitis, verū. & habetur idem verbum

b de off. or. ca. 1. ibi, ſi opus b fuerit[Oportuerit]hoc dictū eſt, quia primo debet moneri. Cõp. dicebat Hoſti.

11 q ſi † intēdūt illudere electioni omittēdo collationē, vel trāſponēdo, vel ſemiplene faciendo, vel omittendo electionem, & ter moniti nolunt expedire negociū locū habēt compulſio, ar. de ſup. neg. prala. c. 1. de ꝯſti. ex literis, de iudi. nouit[Compellātur]diſtrictione

12 † & cēſura eccleſiaſtica, qđ dic, vt de ver. ſig. quærēti.

13 ¶ [Expedito † tex. venio ad gl. quæ principaliter cõſiſtūt in trina ꝯriorum ſolutione, & vna opi. ¶ Scđa gl. obiicit & ſoluit. finis iterum obiicit, & ſoluit. ¶ Vltima gl. primo fortificat tex. ſecūda pars rñdet per quæſtionē. finis p ꝯriū, & ſolutionē. ¶ In vlti. gl. ibi. §. ſicut, in cõmodato loqur, dicēs q decret. vnica. ĩ. alleg. tñ. & ibi. §. Quid[mādatum] vide de teſt. Io. ſuper. 3. gl.[& ibi, Põponius]geſtionē ſemel probatam nõ reprobo. c

c 14 ¶ In gl.[ibi, ideo nõ pñt]iſta ſolutio cõpetere poſſet ēt ſcrutinio nõ publicato, cū ēt proceſſus ad tractatū

15 facit rem nõ integrā. ſ. eo. in cauſis, quare † põt dici q hic nouum inducere voluit hęc ꝯſtõ, q publicatio ſcrutinii impediat variationē votorum, vt ĩ. dicam in 1. q. [& ibi, Nemo]e. ti. mutare, li. 6.[& in fi.]dic q nõ ſoluit, ſed potius ipſum quare repetit. vñ potes dicere, q

16 mřimoniū ſpūale hēt partes ſuas, cuius 1. eſt electio,

ſecun-

Secunda confirmatio, tertia conſecratio, vt in contra-
rio, ſed & ipſa prima pars quæ dr̃ electio habet partes
multas quo ad formam, & tres ſaltem quo ad conſen-
ſum, ſcilicet votum, depoſitum, ipſius publicationẽ,
& electionem. cum ergo tranſitus factus eſt ad mediũ,
vel ad duas partes huius partis, clauſa eſt poteſtas va-
riandi, vt iam dicam in gl. vlti. [ibi qui mandatum] &
infr. de teſta. c. pe. [& ibi Pomponius] & inf. de reg. iu.
17 quod ſemel, lib. 6. [& ibi, idem credo] item † no. in iu-
ribus ſtatim alle. & ſup. eo. in cauſis, & ſupra tit. proxi.
bonæ. 2. cui dicto conco. Bonag. licet inepte ſup. ti. pro
xi. c. pe. & G. Naſo videtur huic opinioni pro tanto cõ-
cordare, q dicit per poſtulationem ius acquiri. Non
obſtat ſecundum eum decr. bonę. ſupr. tit. proxi. in ver.
nec nocebat, quia allegatio eſt, nec ex illa ratione fer- g
tur ſententia, ſed ex alia; vt dicit ibi patere ver. intel-
leximus, & ex antiqua videtur, quòd ſit allegatio tan-
tum Papæ, non partis, contrarium not. Io. 48. di. de
Syracuſanæ. & ipſe, & Philip. ſup. tit. proxi. bonę. capi. h
pen. ſupr. eo. in cauſis, Goff. ſup. tit. proxi. bonæ. 1. & in
ſumma ipſius tit. §. reſtat videre, Inn. ſ. tit. prox. bonæ
1. & 2. Compoſt. ſup. tit. proxi. c. vlti. Et Hoſt. licet vta-
tur quadam diſtinctione in ſumma, de poſtula. in fine.
& ſup. eod. ſcriptum, & c. monaſterium, videtur hoc te- i
nere ſup. tit. proxi. bonæ. 2. ad fi. & in ſumma huius ti.
prædicto §. verſ. ſed nunquid poſtulatores, & miratur
de gl. quomodo dicit non poſſe variari, cum fateatur K
ius non acquiri poſtulato. ipſe tamen in prædicta di-
ſtinctione tenet, quòd certis caſibus acquiritur ius po-
ſtulantibus, ſed non poſtulato, facit pro hac parte, qđ
not. Ber. ſupra eodem, bonæ. 1. in gloſſ. pen. Fuit & ter-
tia opinio, quæ habuit, quod etiam poſt præſentatio- l
nem Papæ factam liceret variare re integra. i. antequã
Papa dixerit ſe velle deliberare, vel dixerit ſe velle po
ſtulationem admittere, & reſpondent ad decr. bonæ.
vt ibi recitant Io. & Vin. quod altero illorum modorũ
erat ibi res non integra. & dictum ſuum probant ex eo
quòd qui teſtamentum fecit in præſentia principis, il-
lud mutare poteſt. C. de teſta. omnium. Item libertus
pęnitet, qui dedit libellum contra patronum, ff. de in
ius vocan. l. quamuis. Item pęnitet dans libellum ac-
cuſatorium principi priuſquam inſcribat, infra de ac-
cuſa. licet. ff. ad turpil. quæſitum, & his reſpondet Vin.
d quod ſunt caſus [d] in quibus admittitur variatio. & fa-
cit quod no. de regu. iur. quod ſemel, lib. 6. pro opinio-
e ne gloſſ. [e] facit ſimilitudo caſus, & identitas rationis.
Nam ſi inſpicimus rationem textus, eadem ratio vide
tur in poſtulatione, quæ in electione. Item ſi pondera-
mus conſtantiam ex parte agentium, & facit quod ſcri
pſi ſuper ver. variare. Idem, ſi ponderamus famam no
minati, de qua inf. dicam, ſit ergo idem ius in vtraque
inf. tit. proxi. c. 2. ff. de legi. non poſſunt. Item facit de-
cret. in cauſis. ſupr. eodem nam electus, vel poſtulatus
per compromiſſarium electus, vel poſtulatus videtur
per compromittentes, non enim refert, & c. ff. quod cu
iuſque vniuer. l. item eorum, §. 1. de re. iu. qui per aliũ,
lib. 6. ergo pars ius acquiritur poſtulato per compro-
miſſarium, ac ſi ſtipulatus fuiſſet a compromittenti-
bus. par dico, quia maius non poteſt acquiri iuxta re-
gulam, nemo plus, cum concor. de regu. iur. libr. 6. mi-
nus poſſet certo reſpectu, vt infra eodem, ſi compro-
f miſſarius, lib. 6. Sed illa decr. in cauſis [f] probat, quod
a poſtulatione compromiſſariorum non poſſunt com-
promittentes recedere etiam ante præſentationem fa
ctam ſuperiori. ergo patet, quod multo minus a poſtu-
latione facta per ſeipſos. ſatis etiam facit pro hac par
te ſupra eodem ſcriptum, & c. bonæ. 1. & ſup. tit. proxi.
bonæ. 1. in quibus poſtulati admittuntur ad litigandũ
cum electis. Item poſtulatio recipit examinationem,
ſicut electio. infr. tit. proxi. c. a. fi. Item ſępe æquiparan-
tur hæc in iure ſupr. tit. proxi. bonæ 1. eo. tit. c. 1. & 2. &
c. ſi forte, & c. vt circa, cum ſim. lib. 6. Item cum decre.
cupientes, eo. ti. §. pe. li. 6. arctet ad eundum perſonali-
ter poſtulantes, & eos, qui poſtulantur a Papa ad regu-
lares, vel cathedrales eccleſias; abſurdum eſſet eos ſic
arctari, ſi ante pñtationem Papæ factam licet variari.
Item video, q electus & poſtulatus eo caſu, quo in du-
bio hoc fieri põt, ẽt ante pñtationem ſuperiori factam
altera via rpe ſui conſenſus electa parat ſibi præiudi-
cium ad alterã, nec pt variare, inf. de poſtu. c. vno, li. 6.
in fi. eadẽ rõne poſtulantes variare non poterunt, parũ
facit ꝯ gloſſatorũ prædictorum antiquorum opinio, q
non viderunt hanc decre. quam ſi forte vidiſſent, cum
glo. tenuiſſent. ſcdm opi. coadiuuat tertia opi. licet fal-
g ſi. Na ſi poſt pñtationem licet variare, ß multo magis
ante pñtationem, & poſt publicationem. probatur au-
tem per ꝯrium literæ dec. bonæ. ſup. tit. proxi. v. r. nec
nocebat, & tale argumentũ fortiſſimum eſt. 15. q. 3. ex
h eo. inf. de his, quæ fi. a præla. cum apoſtolica, in fin. [h], &
ibi concor. & ff. de officio eius, cui man. eſt iur. l. 1. Et ſi
18 dicatur † non ſemper eſt locus huic argumẽto ſm no.
1. q. 1. ſi qui a ſimoniacis, rñ. q argumẽtũ a ꝯrio ſenſu
ſemper eſt verum, vbi illius argumenti ꝯrium non re-
i peritur expreſſum in iure [i], ſecus, vbi ꝯrium reperitur,
ſicut patet in illo canone c. q. quos conſtiterit, cũ ſuis
concor. de æta. & qualita. cum decorem. ff. de ſo. cõpe.
K ca. 1. C. de epiſ. & cle. conuenticula [k], cum ſim. vel ali-
ter ſoluitur, q fortiſſimum eſt tale argumentũ, vbi ver-
ba canonis, uel legis ponuntur cauſatiue: ſecus ſi narra-
tiue, vel modaliter. & de hoc in Spe. de diſpu. & alleg.
aduo. §. poſt hæc, ver. vel non obſtat ſenſus, & per Azo.
l in brocardis charta. [l] 8. ſub rubrica, cõtrarius ſenſus
legis & c. Sed ſm vtranque ſolutionẽ patet argumẽtũ
procedere, ergo & c. Hoc declarando dico, q certũ eſt
in iure non expreſſum poſtulantes ante pñtatam poſtu-
lationem non poſſe variare poſt publicationẽ. nec ob.
hæc decr. quæ in electione loquitur, quod patet ex ver
bis decr. & ex tit. ſtetur igitur argumento. Idem proce
dit iuxta ſecundam ſolutionem. Nam ſatis patent ver
ba illius literæ, ex qua ſumitur, argumentum poni cau-
ſatiuẽ, & hanc partem credo veram tum ratione prędi
cta, tum per allegata quæ inf. in contrariorum ſolutio-
19 ne patebunt: tum † quia plures & maiores eam ſequũ-
tur; ad hoc 19. di. in canonicis. Ad ꝯtra rñdetur. pri-
mò, q ratio huius decr. non hẽt locũ cum nec ſit faciẽ-
da collatio, nec pronuncianda poſtulatio. no enim eſt
reperiri iure ſtatutã formã poſtulationis. de elec. enim
loquitur ſup. c. quia pp. quod ẽt tenet. Hoſt. in ſumma,
præal. ver. ſed nunquid poſtulatores, de poſtula. §. qua-
liter. tamen Inn. ſup. eo. in cauſis, Comp. ſup. tit. proxi.
c. 1. tenent, q in ſolẽni poſtulatione ſeruanda ſit forma
concilii, quia pp. in no ſolẽni non, dicentes ſolẽnem il-
lam, qua admiſſa prouiſum eſt eccleſiæ: ſolẽnem, qua
admiſſa oportet electionem fieri. Sed Goff. ...
2. ſup. tit. proxi. c. 1. ſuper gl. fi. Prædicti ...
in optione eſt poſtulantium facere ſolẽnem, vel non ſo-
lẽnem poſtulationem, nec vẽ æquum tantam ſolenni-
tatem requiri in actu, per quem ius nõ acquiritur, ſicut
in eo, per quem acquiritur. nec obſtat, q dr̃ de conſtan-
tia ex parte agentium: quia non eſt reperiri conſen-
ſum, nec etiam certum actum ante poſtulationem ſu-
periori porrectã, quod ẽt verbum ſonat. & facit quod
dixi ſu. eo. bonæ. 1. ſup. 1. gl. pe. Nec obſtat, quod dr̃ de
fama nominati: quia cum in poſtulatione non ſit con-
ſenſus matrimonialis, ergo nec locus eſt infamiæ. nec
dr̃ proprie variatio, quę eſt hoc caſu per diſſenſum ad
conſenſum, vbi no ſemper ponimus cõſenſum, q in po-
ſtulatione añ pñtationẽ non interuenit, nec ob. decre.
in cauſis. vt ibi dixi ſuper vlt. glo. ſcdm Comp. vel ali-
ter ibi totum capitulum non variabat a poſtulatione,
imino

immo illi tres cum quibuſdam complicibus ſuis inſi-
ſtebant poſtulationi, & ibi patet. Item nec ibi variaue
runt recedēdo à poſtulatione: ſed ante poſtulationem
poteſtatem compromiſſariorum reuocando: nec ob-
ſtat, quòd ad litigandum admittuntur: quia illud ve-
rum, cum poſtulantes non variant, vel poſt poſtulatio
nem præſentatam. nec ſequitur, ſi litigare poteſt, ergo
non poteſt reuocari. vide inſtantiam in generali procu
ra. negociorum, vel etiam iudiciorum ante litem con
teſta. vel poſt ex cauſa. de procura. c. 2. & c. qui genera-
liter. li. 6. non obſtat, quòd poſtulatio recipit examina
tionem, nam & præſentatio laici patroni recipit exa-
minationem, de iur. patr. c. 3. & tamen licet ei variare,
vel accumulare, ea. tit. cum autem. & c. paſtoralis. non
obſtat, q in aliquibus æquiparantur, quia non ideo in
omnibus, quod patet in decr. cupientes. §. penultimo,
& ex his quæ dixi ſupra eodem in cauſis. non obſtat de
cret. cupientes. §. penultimo, quia quod ibi arctatur po
ſtulatus ad veniendum, ſpecialiter eſt inductum ad
prouiſionem eccleſiarum expediendam, ob quam e-
tiam arctat poſtulantes. & hæc ſolutio patet ex fina. §.
nec ſequitur, ſi tenetur venire, ergo non licet variare.
vide inſtantiam in appellante, qui licet teneatur proſe
m qui poteſt penitere.[m] 2. quæſt. 6. ſi quis libellos. non ta
20 men ſibi denego repetitionem † expenſarum, ſi quas
fecit ante variationem, de appellat. interpoſita. §. 2.
& facit quod dixi ſup. eo. cum inter vniuerſas, ſuper pē
ult. gloſſ. non obſtat decret. vnica, de poſtulat. non e-
nim impeditur ibi variatio illo reſpectu, quo non li-
ceat pœnitere, ſed illo, quo in præiudicialibus per ele-
ctionem vnius paratur alteri præiudicium, de hoc
infra eod. vt quis duas. libr. 6. is, cui placeret opinio
gloſſ. poſſet dicere eam veram in ſolenni poſtulatio-
ne, & quæ ſit ſeruata forma. capitulum, bonæ, loquitur
de non ſolenni. & ſic de prima intelligeretur decreta.
in cauſis, vel diſtingue inter poſtulationem, quæ ſit ſo-
lum propter impedimentum vinculi, & illam, quę ſit
propter defectum nominati, vt plus iuris acquiratur
n ex prima,[n] quam ex ſecunda. & licet hoc ſatis videa-
tur æquum, tamen illa decreta. bonæ. non patitur hanc
diſtinctionem, cum de poſtulatione, quę ſit propter vin
culum loquatur: & tamen ibidem ſumitur argu. a con-
trario, de quo prædixi & ibi [Dolus illorum] dic inten-
dentium forte à nominato extorquere pecuniam,
promiſſiones, vel aliud ſimile. vnde non debet ipſo-
rum malitijs indulgeri, de reſcriptis, plerunque, cum
ſimilibus. ¶ In eadem gloſſ. in fine, & eſt ſimile, de
ſimo. nobis. & capit. ſicut tuis. per hæc iura probatur,
21 quòd nocet interdum † amicos[o] habuiſſe. hoc multi
o experiuntur, per diuerſa, & maxime per fideiuſſio-
22 nis officium, de fideiuſſo. cap. 2. & 3. Multa † contra-
ria de certis caſibus, quibus licet variare ſignari poſ-
ſent: ſed ſufficiat remiſiſſe ad regulam, quòd ſemel, de
regul. iuris, libr. 6. ¶ Expeditis gloſſis multa ſunt quæ-
renda circa materiam decretal. quæ proprie conſi-
ſtit in prima & tertia parte, ſecunda enim, quæ eſt
ratio dicti, alibi plenius expeditur: ſed tertia, quæ
neceſſitatem rationis exprimit, alibi ſic expreſſe non
habetur, & ideo circa illas duas inſtando. ¶ Primo
23 quæro † quæ fuit ratio huius iuris? & moueor pro tan-
to, quia ex antiquis tractantibus in locis, de quibus
dixi in principio, nullus hoc tenebat, quod hic dici-
tur. Sed alij dicebant variari poſſe vſque ad ſubſcri-
ptionem. Alij vſque ad confirmationem. Alij quòd
vſque ad conſenſum electi. Alij quod vſque ad pro-
nunciationem electionis. & rationes horum vide in
præalleg. capitulo quanto, & in ſumma Hoſtienſ. præ-
dicto §. Et forſan inſtabis, quod ſuperflua eſt quæ-
ſtio, cum ſecunda partem rationem reddat, vt etiam po-
tuit ex diuiſione. ſed inſtantiæ reſpon. per id quod di
24 xi ſuper verſic. ſit facienda. ſol. multa † ſunt ſubſtan-
tialia formæ electionis, quæ not. ſupra eod. quia pro-
pter, ſuper verſicu. conſentit. Sed non omnia illa ſunt
ſubſtantialia conſenſus alias ſequeretur, quod conſen-
ſus nondum præſtitus, haberet ſubſtantialia, quod eſt
falſum. quæ ergo præcedunt publicationem, habent
fieri ex ſubſtantia formæ, ſed quæ ſequuntur ſcrutiniū
publicatum, habent fieri ex ſubſtantia formæ, & con-
ſenſus. veruntamen eſt dicere, quod hoc conſiſtit in
iure poſitiuo, & principis voluntate, qui ſic potuiſſet
ſtatuere, qđ poſt votū depoſitum in ſcrutinio, non eſ-
ſet locus variationi, ſicut ſola voti depoſitio punitur,
infra eodem capitulo ſecundo, libro ſexto. Atque ta-
men videtur diffiniuiſſe ad euitandam infamiam, &
iniuriam nominati, ex quo facta eſt publicatio. & ne
prius ex cauſa impediatur vtilis variatio, & ſic eli-
git hoc tempus quaſi medium inter votum depoſi-
tum, & electionis actum, ſicut alias publicatio atteſta
tionum impedit productionem teſtium, ſupra eodem
capitulo, de teſtibus, cum veniſſet, & capit. cauſam; ſi-
cut alias edictum publicatum arctat. ſupra ti. proxim.
capit. 1. ſic non ſufficit mihi inſtitorem reuocaſſe, niſi
publice hoc deſcripſerint. ff. de inſtito. ſi pupillus. §. 1.
25 ¶ Secundo † quæro, an facto ſcrutinio ante publica-
tionem ipſius poſſunt electores variare? Vincent. &
Goffr. a contrario huius literæ quod eſt fortiſſimum,
vt ſupra dixi, dicūt etiam quod ſic. vnde dicebat Phi.
iſta equiparari, poſtulationem non preſentatam ſupe-
riori, & nominationem factam in ſcrutinio non publi-
cato. hanc ſolutionem veram putant Innocē. & Com-
p poſt. antequam ſcrutatores de loco recedant,[p] poſtea
non, cum iam ſcrutatores ceſſauerint ab officio, & res
non ſit integra, argum. ſupra eod. in cauſis, de teſtib.
cogendis, preterea. & per hoc ſoluitur, quod dixi ſu-
pra, an inchoata; ſed non perfecta publicatione ſcru-
26 tinij poſſit variari. ¶ Tertio quero, nunquid † poſt
completum ſcrutinium, & poſt receſſum a loco ſcruti-
nij de conſenſu totius capituli vel maioris partis po-
teſt deſtrui ſcrutinium? Dicunt quidam quod ſic, cum
ex hoc nulla fiat iniuria nominato, & nulla contra
eum oriatur infamia, ex quo clauſa ſunt vota, quod
poteſt concedi ſecundum Compoſt. vbi hoc fieret ex
iuſta cauſa, puta ſi ante publicationem perueniret ad
eos aliquis defectus nominati. C. de fur. ſi autem ne-
q ſcius,[q] ſecus, ſi fieret malitioſe, ſicut fertur factum in
eccleſia Eboracenſ. vbi vnus ex ſcrutatoribus videns
quendam a maiori parte nominatum, procurauit per-
turbationem in capitulo, vt non fieret votorum pu bli-
catio, tunc enim non concederetur variatio in dubio.
ſ. cum dubitatur de variationis cauſa. eſt vna opinio,
differentes publicationem debere probare iuſtam cau
ſam, cum ius ſit contra eos. ℣. eo. quia propter. 100. diſ.
contra morem. alia, q ex quo conceditur eis ante pu-
blicationem variare, qui contra eos allegat dolum, il-
lum probare debet. C. de dolo, dolum. Hoſ. dicit, quod
ſi ad ſuperiorem appelletur, tunc eſt probatio, vel re- p
batio iuſtę cauſę, de appell. vt debitus. ¶ Quarto, que-
ro, quid ſi certificatus de nominatione is, q eſt in ſcru-
tinio nominatus, renūciet expreſſe, vel tacite iuri ſuo.
dicit Hoſ. quod variari poteſt ante & poſt publicatio-
nem. Nam & electione ſibi præſentata poſſet diſſenti-
re, & tunc capitulum alium eligeret. ſup. eo. cum inter
canonicos. ¶ Quinto quero, quid ſi nominatio eſſet oc
culta? Dicit Hoſtiē. quod de facto tenet variatio, cum
nec eccleſia iudicet de occultis. 6. queſtio. 1. ſi omnia.
Sexto queritur, quid ſi non eſt publicatum ſcrutinium,
ſed ipſius mens, puta finito ſcrutinio, ſcriptor dimiſſis
ſcrutatoribus in angulo dixit capitulo tot conſenſerūt
in Ti-

in Titium & tot in Sempronium, vel omnes in Titium,
non puto decre. locum habere, ſed tunc ſolum, cum de
ſcripto fuerit ſcrutinium publicatum, vt fieri debet ad
inſtar diffinitiuæ, quæ debet legi de ſcripto. ȷ. de re iu
di. c. fi. li. 6. Nam & ſcriptor potuiſſet erraſſe, forte fal-
ſum retulit, & facit quod dicam de teſte, qui dictum
r ſuum publicat. ȷ. de teſtim. vltra tertiam. ¶ [r] Septimo
quæro, quid ſi publicato ſcrutinio aliquid apparet, qđ
electionem nullam redderet, tunc non faciant electio
nem ſecundum Inn. quia & ſi facta eſſet aliam fieri o-
porteret. ſup. eo. cum terra. & hoc verum, quando pro-
cedit vitium ex parte eligentium, vel electi, propter
quod proceſſus electionis eſt inutilis, vel nullus, vt ſi e-
ligentes ſuſpenſi erant, vel interdicti, ſecundum Com-
po. & vide quod poſt Inn. dixi ſup. eo. cum terra, ſuper
vlt. gl. in prin. ¶ Octauo quæro, quid ſi ſcrutinio publi
cato apparet eum, in quem totum capitulum, vel ma-
ior pars ipſius conſenſit ineligibilem propter defectũ,
puta ætatis, ordinis, natalium, vel aliquid ſimile? Nun
quid tenentur publicare? puto quod non, ſi nominaue
runt, vel cõſenſerũt in eligẽdum. aduerſantur enim ſi-
bi inuicem poſtulatio, & electio, de poſtula. c. vno. lib.
6. & facit quod ibi dixi. s. titu. proxi. c. 1. & vl. ¶ Nono
quæro quid ſi probabiliter dubitetur, an ſit eligẽdus,
vel poſtulandus, puto ratione dubitationis, ꝙ tũc non
liceat variare, ar. de ſepul. ſacris, & eius, quod ibi not.
& 13. q. 2. nõ extimemus. vtantur ergo illa forma eli-
go, & poſtulo &c. de poſtula. c. vno, libr. 6. & imputent
ſibi, qui prius diligentius non inquiſierũt. ¶ Decimo
q̃ro, quid ſi defectus eſt in forma, vel omiſſa collatio,
vel communis electio. nunquid uariare poſſunt alium
eligendo, an uero tenentur eundem eligere. dicit Cõ-
poſtellanus, quod Papa in publico conſiſtorio ſuſtinuit
ꝙ licet caſſanda ſit electio, quando poſt ſcrutinium pu
blicatum peccatur in forma, tamẽ remanet electo ſal
uum ſibi ius quęſitum ex votis publicatis, etiam ſi ſit fa
cta caſſatio, ſecundum Archidia. in ſua diſputatione.
non obſtat, ꝙ in nominatione ius non quæritur, quia il
lud habet locum in ſimplici, & quæ non fit animo obli
gandi. non ob. quod præfertur electio minoris partis,
quando nulla eſt electio facta a maiori eodem contex-
tu, per quod videtur ex votis nullum ius quæſitum ele-
cto a maiori parte, quia id locum habet, cum proce-
dit nullitas ex vitio electi vel ex peccato, quod proceſ-
ſit ante publicationem ſcrutinii vt quia vota non fue-
rũt in ſcriptis redacta. nec ob. peccantes in forma eſſe
priuandos, & ſic nõ eligent, vt in c. quia propter, quia
s antequam priuẽtur, eligere poſſunt, ut ibi dixi: [s] vel ſi
priuẽtur, prouidebit ſuperior de eodem. Alii contradi
cẽtes, ꝙ iſtę tres partes electionis ſcilicet ſcrutinium,
ipſius publicatio, & electio ſint unus actus, id quo ni-
hil habet facere electus. unde, quamuis fiat præiudi-
ciũ electo: tamẽ propter peccatum eligentium com-
miſſum in altero eorum totum caſſabitur, quia peccãs
in uno, peccaſſe uidetur in omnibus. ȷ. de reg. iu. de-
fleat. ¶ Vndecimo quæro, nunquid ex uotis compro-
miſſariorum ius quæratur, ſi faciant electionem, quæ
non teneat? Inno. & Compo. dicunt ꝙ non, quia nõ ex
uocatis ſed ex ſola prouiſione quæritur ius electo per
eos, quia de prouiſione compromiſſum eſt, facit con-
t tra hoc, qđ no. de re iudi. c. pe. in fi. gl. [t] pe. lib. 6. ¶ Duo
decimo quæro nunquid ſi publicato ſcrutinio apparet
id propter quod electio eſt annullanda, puta aliquem
contemptum? dic ſecũdum Inn. quod fiet electio, quia
forte conſentiet contemptus, uel ſupplebit ſuperior.
nec talia caſſantur, niſi ad petitionem aduerſariorum.
ȷ. de præbendis, cum in eccleſiis, libro ſexto. Sed ſi id
petit contemptus, poterit reincipi ſcrutinium, ſi non
u eſt facta electio, vt no. s. c. proximo. [u] ¶ Tertiodecimo
quæro, quid ſi publicato ſcrutinio aliquis dicit ſe pa-
ratum probare impedimentum? dic quod differri po-
terit electio, ne eccleſia vexetur ſuperfluis expenſis,
de reſtit. ſpoliat. litteras, iuxta finem, ſecundum Inno.
& Abb. nec citabitur tunc nominatus, nec procedetur
in modum inquiſitionis ſecundum Innoc. hæc non pla
cent Hoſtien. quia nec ad capitulum ſpectat has pro-
bationes recipere. eligant ergo; & opponens, ſi vult
ius ſuum proſequatur coram ſuperiore. ȷ. eod. capitu-
lo primo. libro ſexto. puto, quod ſi opponens dicat il-
lum excommunicatum, & velit ad cameram mittere
pro inſtrumento excommunicationis, hoc caſu & ſi-
milibus vera ſit opinio prima; & ſi amicus eligendi di
cat illum abſolutum, & velit mittere pro abſolutione
x audietur. [x] ¶ Quartodecimo quæro, quid ſi publica-
to ſcrutinio caſu moriuntur omnes canonici, puta cor
ruente tecto? dic quod ſubſtituti tenentur eundem e-
ligere: quia iam quæſitum eſt ius nominato per pu-
blicationem, quod propter caſum non perdidit, ſecun
dum Vinc. Inn. Compoſt. Et ſic non eſt dubia domini
calis 83. quærens de iam electo per mortuos. ¶ Quin-
todecimo quæro, quid ſi publicato ſcrutinio excom-
municẽtur canonici ab homine, vel a iure, pone quod
in collatione percuſſerũt clericum? putant Inn. & Vin.
quod non poſſunt eligere. ipſi tamen abſoluti, vel ſupe
rior, ad quem deuoluetur, eliget nominatum. ſecũdũ
dictum credo. primum diſputaui, vide in quæſtione,
Canonici Florentini, quam vide de regu. iu. factum,
lib. 6. ¶ Decimo ſexto quæro, quid ſi poſt publicatio-
nem excommunicetur electus ab homine, vel a iure?
puto, ꝙ ſi a iure, indiſtincte nõ ſit eligendus, cum pœ-
nã illam non incurrat niſi ex culpa ſua. ſi ab homine,
tunc credo idem, ſi ſententia fuit iuſta. Si vero fuit in-
iuſta, nõ credo auferri ius acquiſitum per publicatio-
nem ſcrutinii; alias facile daretur via fraudibus, & fa-
cit, quod dixi in decima quæſtione. ¶ Decimoſepti-
mo quæro, quid ſi publicato ſcrutinio numerus, & alia
apparent æqualia? dic quod tunc canonici variabunt,
& iterum ſcrutinium facient, quia ſi eligerent, nõ va-
leret electio, & quia ius non eſt quæſitum nominato ſe-
cundum Inn. Hoſt. & Compo. & no. ſup. ca. proxi. in fi-
y ne, [y] & hoc eſt, quod in tex. dixi ſecundum Goff. quod
variari nõ poteſt in præiudicium nominati, & facit qđ
notatur ȷ. eo. perpetuo, lib. 6. publicato ergo ſcrutinio
minor pars bene põt accedere ad maiorem, & hoc in-
tẽdit cõcilium, quia propter, ſicut ſm Vin. & Compoſ.
qui conſentit in alium, variare põt conſentiendo ele-
ctioni de ſe factæ, quod intelligas, vt no. ſup. eo. cũ in-
iure. ¶ Decimooctauo quæro, quid ſi publicato ſcruti-
nio aliqui ex canonicis dicunt ſe non conſenſiſſe in il-
lum, de quo in ſcrutinio cauetur? dic ꝙ eis non credi-
tur, cum ſint ſingulares, ſed ſtatur ſcripturæ, & fidei ſcru
tatorum. ſup. eo. cum dilecti: alias eſſet facile hanc con-
ſtitutionem eludere. & facit quod dicam de teſte. inf.
de præſcrip. ad audientiam. an vero ipſis ſcrutatoribus
credatur contra ſcripturam, dixi ſup. eo. quia propter, ſu-
z per ver. redacta. [z] ¶ Decimonono quæro, quid ſi capi-
tulum ad electionem canonici proceſſit per formam
ſcrutinii, quod iam publicatum eſt, nunquid licebit va-
riare? videtur ꝙ ſic, cum iſti nõ arctentur ad formam,
& ſic neceſſitate non debet ſequi collatio, & ſic cũ ceſ-
ſet intẽtio, variare poterũt, facit s. eod. cum dilecti, &
aa quod dixi ſup. c. cũ inter vniuerſas, [aa] & circa hoc vi-
de quod dixi in 1. q. ¶ Vigeſimo quæro, quid de pa-
tronis, nunquid publicato ſcrutinio poſſint variare?
puto ꝙ ſic; tum quia non arctãtur ad formã, vt ſupra
dixi, tum quia actus ipſorum eſt pñtare, nõ eligere, qđ
dic vt dixi de iure patro. nobis, & c. fi. in fi. igitur vſq;
ad pñtationẽ variãt clerici, & laici; poſt pñtationem

vero

vero laici tantum, eo. tit. cum autem. ¶ Vigeſimoprimo quęro, quid de ciuibus eligentibus ſibi poteſtatē, nunquid poſt publicationē ſcrutinii, variare poſſunt? diſputatum fuit nuper in ſcholis legiſtarum hoc de peruſinis, & terminatum, quod etiam poſt electionē publicatam variare poterant, cum ipſorum electio proprie nō ſit auctorizabilis. i. eis nō delata a canone. fuit quæſtio Iaco. de Bel. quam videas in auc. de collatori
bb bus colla.[bb] 9. ¶ Circa † tertiam partē quæro primo,
aa quis ibi dicatur ſuperior? & circa compellendos monacos, vel canonicos plebis ad eligēdum Abbatem, vel plebanum planum eſt, q episcopus, cum ſit ipſorum ſuperior immediatus. ¶ Sed quid de archiepiſcopo, qui licet ſit immediatus epiſcopi, non tamen ſubditorum ipſius, nec iſte eſt de caſibus numeratis inf. de of. ord. paſtoralis. puto archiepiſcopum vel patriarcham ad quem confirmatio ſpectat, canonicos cathedralis eccleſiæ ad hoc cogere poſſe, vt ſicut confirmationis, ſic
cc & iſtorū præparatoriorum [cc] ſit iudex. ff. de procu. ad legatum, & l. ad rem mobilem. ſatis facit 12. q. 1. non liceat. 2. & infra de his, quę fiunt a prelatis. c. fi. & infra de ſup. neg. prel. c. fi. in 6. Et per primam rationem credo idem in omni cōfirmatore non ordinario. pone in amicis meis de ordine ſeruorum ſanctæ Marię habent priuilegium, quod generalem ipſorum confirmet ille epiſcopus, in cuius diœceſi eligitur. puto, q ſi publicato ſcrutinio nollent eligere, ipſe diœceſanus ad hoc ipſos compelleret. ad idem de offi. dele. pręterea, cū ſuis
28 concor. ¶ Secundo quæro, quis † petat hanc compulſionem fieri, de qua loquitur finis? dic quod nominatus, ſi voluerit, ſupra eo. dudum, de ſimo. ſicut, maxime per modum denuntiationis, de iureiur. quemadmodum, circa fi. Nā qui epatum deſiderat &c. 8. q. 1. qui epiſcopatum. nec dicitur ambitus, ex quo non oritur a ſeipſo. ſup. eod. cum in iure, ſm Hoſt. vnde dicit Abb, quod ſic prouidet famę ſuæ dicēdo ſuperiori, ne aliqui credant hoc omiſſum propter meum vitium, imploro veſtrum officium. ſunt qui dicunt, quod aliqui de canonicis debent hoc proſequi, & non nominatus, cum per nominationem ius non acquiratur. dicebat Hoſti. id verū de nuda: ſecus de veſtita, vt ſupra dixi. dabat Phi. ſimile de poſtul. quod ſupra dixi in q. 2. ¶ Tertio
29 quæro, quid † ſi nolunt eligere, licet compulſi, vel negligunt poſt ſcrutinium publicatum: tenent Vin. Compo. Petr. & Abb. q ſuperior, ad quem deuoluitur, tenetur prouidere de illo, quia cū per publicationem limitata eſſet poteſtas capituli, ergo & ſuperioris, qui ſuccedit in ius illorum. ff. de iure fiſci, non intelligitur. §. ſi poſteriori. facit cle. de ſup. neg. prel. c. vno. & ne vna via concedatur &c. de procu. tuę: & res tranſit cum onere, de pig. ex literis. & habet locum hic ſecūdū Vin. etiam cum nominatus in ſcrutinio erat de extra eccleſiam. nec ob. ſup. eo. ne pro defectu: quia iam non inuenit dignum in eccleſia. ex quo capitulum conſenſerat in extraneū. vel illud, cum poteſtas trāſit libera, quod hic non eſt propter ius nominato quęſitum. non ergo eligit ex ſuo voto, ſed percipit ab illis inchoatū. Si vero ſcrutinium publicatum non eſſet, licet perfectum, non putat Vin. quod eo caſu ſuperior, ad quem deuoluta eſt poteſtas, teneatur eligere illum nominatum.

ADDITIONES.

a Si conditionem. Vide late per d. Ale. & Moder. in l. 1. ff. de libe. & poſt hu.
b Opus. Et ſupra eo. quia propter §. ill. d. & ibi vide Ioan. An.
c Repro[illegible]. Io. An. in [illegible] gl. [illegible] ſcrutinium, prout hic ſumuntur aliæ ſignificationes, [illegible] de ca. mo. cit. in 1. gl. & inf. eo. ca. 2. in gl. 2. lib. 6.
d Caſus. Vide & recurre ad Bar. in l. ſerui electione. §. 1. ff. de le. 1. & vide etiā aliquid per Are. in l. qui ex pluribus. ff. de verb. obli.
e Gl. Facit etiam, quia aliquando ex nominatione ſola quæritur ius nominato, nec ab illa poteſt recedi, vt not. 63. diſt. c. quanto, & vide Io. An. de poſtu. bonæ, in gl. ſi ergo. fortius ex poſtulatis. facit etiam pro iſta opi. quod no. Io. An. in c. cauſis, ſuper glo. fi.
f Cauſis. Vide ibi. Io. An. in gl. poſtulatio ergo, & depoſt. c. in ſuper. gl. fi.
g Variare. Vide Panor. in c. cum autem. infra de iure patron.
h In fine. Et ibi plene ſcripſi, & ad hoc c. cum virum. de reg. & ibi facit quod contrarius ſenſus debet intelligi ſecundum declarationem aliorum iurium. facit quod dixit Io. An. in c. cum monaſterium. in ver. informatorio, de ſta. regu. Arch.
i Iure. Hoc dixit gl. in c. ſignificaſti, de fo. comp. Bal.
K Conuenticulam. Ibi vide Cy. & Bal. & Bart. in l. 1. ff. de off. eius cui man. eſt iur. & in l. omnes populi. ff. de iuſt. & iur.
l Charta. Vide Bal. in l. apud antiquos. C. de fur.
m Penitere. Vide ea, quæ habentur plene in c. oblatæ. infra de appel. per illum textum.
n Priuna. Vide Io. An. de poſtul. præla. c. 2. ſuper gl. fi.
o Amicos. Vide ēt pulchre per d. Io. de Lig. in ſuo tractatu de amicitia, & in amicitia; qd in multis tamen aliquando proſit, vide gl. & Panor. & ibidē diffuſe Barb. in c. niſi ſpecialis, inf. de of. le.
p Recedant. Intellige completo iam ſcrutinio, alias ſecus, vt not. Io. An. in c. quia propter, in gl. dixit Inn. ad fi. & vide gl. i. incontinenti, & ſuper illa in illo. c. per Io. An.
q Neſcius. Facit, quod no. Io. An. in gl. ergo, ſic etiam ſupra decr. quia propter.
r Tertiam. Et vide. e. tit. conſtitutus, el. 2. in gl. & ſuper illa.
ſ Dixi. Pro iſta parte facit, quod ſententia nulla tunc in præiudicium partis retractatur a proferente. l. ſi præſes. C. quomodo & quando iudex, de pur. vul. c. 2.
t Gl. Et ibi per Io. An. ſuper illa.
u Proximo. Super iſto dixit.
x Audietur. Facit c. interpoſita, in prin. de ap. cum ſi.
y In fine. Et facit, quod no. ſupra q. 7.
z Redacta. Et vide gl. pe. in c. pe. de re iud. li. 6. & l. Theopompus, & quod ibi no. ff. de do. prele.
aa Vniuerſas. Super gl. pe. & in q. mercuriali, de qua infra ſit mētio in c. exceptis de. reg. iur. li. 6. & ad materiam ēt vide l. poſt mortē. §. fi. ff. de bo. poſ. contra tab. & in l. pe. & C. de in inte. reſti. pe.
bb Collatio. Vide hanc q. ple. per Bar. in l. abſen. i. ff. de dona.
cc Præparatoriorū. Adde, qd qui eſt iudex cauſę preparantis, eſt & iudex cauſæ ꝑparatæ. l. ordinarii. C. de rei vē. & ibi ſing. Bal. & late multa alle. d. Iaſ. in l. quoties, in 2. col. C. de iud. ibi omo vide.

SVMMARIVM.

1 *Cum ſimoniaco quis diſpenſet, & quando epiſcopus, et in quibus beneficijs, & nu. 2. 3. & 4. & quæ requirantur, n. 8.*
3 *Libera renunciatio, ſiue reſignatio excludit omne pactum, et ſpem expreſſam.*
4 *Tolerantia conceſſionis eſt, non permiſſionis tantum.*
5 *Epilogus, Suffragium gloſſarum.*
6 *Et in ciuitate conſortium trahitur. §. 16.*
7 *Supplementum gloſſæ.*

CAPVT LIX.

1 SI ALICUIUS. Caſus. Caſſata † electione pp ſimoniam ēt ſine culpa electi, nō diſpenſat ea vice epiſcopus cum caſſato: ſecus ſi electus libere reſignauit. hoc dicit ſm lec. gl. tu dic, q ſe ſummat, & duę ſunt partes. ſecunda
2 ibi quamuis [Electionem] ad † dignitatē prelationem, vel rectoriam, quæ non bene computatur inter ſimplicia, de præb. c. fi. ſecundum Hoſt. [Commiſſam] amico animo per cōſanguineos, vel amicos. ī. de ſimo. ſicut, ſm Gof. [Taliter.] ſ. ſimoniace [Illa vice] i. in illa vocatione in odiū ſimonię, Inn. & Cōp. ſcdm quos ſi ad archiepiſcopum deuoluitur illa vice, non poterit de illo prouidere: ſ. d in alia vocatione poſſet. [Simplex] p ta
3 † ſine cura, quod per electionē nō cōfertur, quod d. c, vt no. ī. de pb. ſuper inordinata. & c. fi. ſcdm Ho. [Poſt liberam] excludit omne pactum, & ſpem expreſſam,
a de hoc ī. de of. dele. ex parte. i. de occulta [a] enim intētione iudicabit deus, de ſi. c. fi. ſecundum Ho. [Epiſcopi] qui nō fuit particeps illius ſimonię. 1. q. 5. preſentiū, & c. quūq; ad hoc de cle. cōiu. diuerſis, ſm Inn. & Cōp. [Diſpēſatio] cōe igitur eſt ambobus. ſ. dignitati, & bñficio ſic obtentis, q neceſſaria eſt diſpenſatio, vt poſſit

4 poſſit ad illa reaſſumi[Toleretur] tolerantia † conceſ-
ſionis eſt, non permiſſionis tñ, ſecundũ Goſ. a ɔ̃rio hu
ius litteræ; quod eſt forte, vt dixi ĩ. c. proxi. videtur e-
piſcopum non poſſe diſpenſare cum ſimoniaco ſciẽter
etiam quoad ſimplex beneficium. circa beneficiũ ſic
obtẽtum dicebat hic Comp. ꝙ epiſcopus cum ſimonia
co in beneficio diſpenſat, vt in alia eccleſia obtineat
beneficium etiam in ordinibus ſuſceptis. Item vt in ea
dem eccleſia hẽat beneficium, & in minoribus mini-
ſtret, ſed vt ad maiores aſcendat, non põt diſpenſare.
1. q. 1. quicunq;. & ſic ſecundum cum magis punitur re
manens in eccleſia, vbi ſimoniã commiſit, quam ſi ad
aliam transferatur. non obſtat. ĩ. de ſimo. de regulari-
bus. Nam, vt dicit, licet ibi dicatur, quid de iure fieri
debeat, nõ negatur quin poſſit, ſi expedire viderit epi-
b ſcopus,[b] diſpenſare. ¶ Secunda gl. in † prin. dat ſimile
5 & ſoluit ɔ̃rium, ꝙ ſine culpa & c. ſecundo ſignat contra
rium de ca. pręſentiũ, & tripliciter ſoluit, tertio ſignat
contrarium de c. nobis. & remittit. quarto format v-
6 num quare & dupliciter ſoluit. ¶ In † 1. gl. [ibi. §. quo-
ties] vide hũc & ſequentem. § item q̃ritur, in præalle.
c. ſicut tuis, ſuper gl. nam ſi, ¶ In gl. 2. [ibi, lecta eſt] vi
de in præalle. c. officii, ſuper 1. gl. [& ibi Inſula] quæ in-
ſula in flumine nata, ſi alteri ripæ proximior eſt, illorũ
eſt, qui ab illa parte prope ripam prædia poſſident[&
7 ibi. l. 1. §. 2.] vide de iura. cal. c. 2. ſuper gl. 1. ¶ In † gl.
1. [ibi, votum, in fi.] & de reg. iu. ratihabitionẽ, li. 6. [&
ibi, Lugdunen.] quod dic vt no. de reg. iu. ratum quis,
li. 6. [Et in fi.] & de ordina. ab epiſcopo, qui renunc. c.
1. & 2. ¶ In gl. 2. [ibi, ſed ex continuo] ĩ. de priuil. ſup
ſpecula[& ibi, ſed iſte] dicit Hoſti. ꝙ hæc eſt generalis
conſtitutio, non decr. epiſtola, & ideo non poteſt dici,
ꝙ ſententiam expectauerit, cũ de nullius facto ſpecia-
liter loquatur: hoc non placet[& ibi, inuitus] exponit
ibi gl. 1. coactos a parentibus, vel inuitus poſtquam ſci
8 uit[& ibi, Diſpenſare] niſi euidens † vtilitas eccleſiæ
hoc requirat ſecundum Hoſt. & ſic poteſt ſolui contra-
rium de. c præſentium, ſecundum Hoſt. [& ibi. §. 2.] ĩ.
e. vbi periculum, libro ſexto[& ibi, Primum locum] in-
telligit Comp. i. præcipuum, vnde non poterit eſſe ibi
archidiaconus, decanus, vel his ſimilis[& ibi, Diſpen-
ſare] ex euidenti vtilitate eccleſiæ ſecundum Hoſt. ſe-
cũdum quem alias erit neceſſaria perſona intermedia
in duplici officio, in ſimplici non. & dicit aliis opinio-
nibus cancellatis hoc c. ſic intelligendum. Idem dicit
de decre. ſuper eo, ſup. eodem, et de aliis iurib. de ma-
teria loquentibus, alleg. prima, quæſtione ſeptima. §,
niſi, et §. neceſſitatis, et §. vtilitati, et c. tali. dicebat
Boati. hæc tria neceſſaria, ꝙ nec ſciuerit, nec ratum ha
buerit, ꝙ beneficium ſit ſimplex, et ꝙ ſpõte renunciet.

ADDITIONES.

a Occulta. Vide pulchre Pan. & omnes in c. nouit. inf. de iudi. vbi plene de hoc.

b Epiſcopus. Vide in c. poſt tranſlationem. in gl. quia ergo, de re-nun. & in Spe. ti. 2. §. nunc oſtendendum, ver. 23. & ſe.

S V M M A R I V M.

1 *Electio multis modis interdicitur, & quibus.*
Tempus eligendi quando non currit electorib. ver. hæc enim, & nu. 2.
2 *Interdictum, refert, ſimplex ne ſit an non.*
3 *In mora eligendi quando dicantur electores, & nu. 4.*
Interpretatio amara, nec calumnioſa facienda non eſt.
5 *Epilogus, Suffragium, Supplementum gl. nu. 6. & 7.*
Proteſtatio ſi fiat, quod copia iudicis haberi non poſſit, conſulte ſit, ver. Dicit hic.
8 *Patriarchę quatuor patriarchalium ſedium eligi non poſſunt a canonicis abſq; licentia Papæ.*

C A P V T LX.

1 Eis, quibus. Breue eſt. Et alias, his quibus
[interdicitur] forte † per pri-
uilegium, quale habent plures
reges ſcdm Hoſt. & Comp. vel ex conſue. ſpeciali man
dato, vel vi pacti ſup. eo. cum terra, & c. cum in veteri,
& cap. ſacroſancta, hæc enim impedimenta, cum ſint
præter ius quaſi inexcogitata, ius non potuit præuide-
re. & ideo, quamdiu durant, non currit canonicis non
a negligentibus tempus concilii: [a] ſecus ſecundum Ho-
ſtien. de interdicto iuris, vel hominis ex culpa ipſorum
proueniente. remittit ĩ. de conceſ. præben. quia, ver.
ſic tamen. Item ſecus eſt de tempore, quod expendi-
tur in canonicis vocandis: quia illud bene prouidit cõ
ditor canonis, & propter hęc & alia impedimenta ſi-
milia ſtatutum eſt tempus concilii ſcdm Ion. Hoſtienſ. &
2 Abb. [Licentia] non loquitur ergo † in his, quibus eſt
ſimpliciter interdictum ſecundum Boati. [Mora] in
3 qua † dicuntur eſſe, ſi quam cito potuerunt, licentiam
non petierunt. ff. ad Tertul. l. 2. §. confeſtim. ſed & ſi fa-
ciant aliquantulam moram propter recentem mortẽ
prælati, vel propter aliquam iuſtam cauſam, non impu
tabitur, arg. ff. de in ius vocan. l. 3. & 4. ſi quis cau. l. 2.
ff. de conſt. pec. promiſſor. §. 1 nec enim facienda eſt
b amara interpretatio,[b] nec calumnioſa. ff. de dona. in-
ter vi. & vxo. ſi id quod. §. ſi quis operas. ff. ad exhibẽ.
l. pe. de priuil. in his, & hoc arbitrabitur bonus iudex.
4 ff. de iur. delibe. l. 1. ¶ Quid ſi ab † aliquibus impedian
tur malitioſè, ne poſſint petere? dicit Hoſt. ꝙ ſubueni-
tur eis, quia non ſunt in mora. ĩ. de conceſ. præb. poſtu
c laſtis, niſi[c] & ipſi hoc procurarent, de offic. paſtoralis.
§. fi. & in cle. de pęnis, multorũ. §. illis. ¶ Quid ſi Papa
mandat canonicis, ꝙ eligant infra menſem de cõſilio
alicuius epiſcopi, alias ipſe epiſcopus prouideat, & epi
ſcopus latitat, vel latens impedimentum apponit, per
quod tempus labitur, quod incipit a tempore receptio
nis literarum, vel de iure communi, vel de forma mã-
dati? de ap. ſuper eo. 2. Dicit Hoſt. quod ex quo poſitũ
eſt tempus ab homine, omnino currit a contrario hu-
ius litteræ, quæ dicit, a canone. Nam mitius agitur cũ
lege & c. ff. de arbi. Celſus; ad hoc de off. deleg. *paſtora*
lis. §. fi. per cuius mentem dicit Hoſt. ꝙ ſi de fraude cõ
d ſtiterit, ſubueniendum[d] eſt, ſed per Papam non per in
feriorem, cum de facto ſui delegati quæratur, vt præal
le. c. paſtoralis. §. pe. de iudi. cum veniſſent; alias con-
tra, de conceſ. præben. poſtulaſtis. ſed ibi loquitur de
tempore canonis, & ſic concor. ſecundum Hoſt. ¶ Se-
5 cunda † gl. obiicit, & ſoluit, ſolutioni obiicit, & reſpon.
6 in fi. ponit duos intellectus capituli. ¶ In † glo. 3. [ibi,
non enim] hanc & ſe. vide de fid. inſtru. imputari, ſu-
per 1. gl. [& ibi, & ſi poſt tres] vide de re iudi. cum Ber
7 toldus, in 5. gl. ¶ In gl. 2. [ibi, proteſtatus] an hoc † ca-
ſu neceſſaria ſit proteſtatio, no. ſ. eo. ne pro defectu, in
3. gl. dicit hic Hoſt. ꝙ conſulte faciunt, ſi proteſtatio-
nem faciunt de hoc, ꝙ non poſſunt habere copiam iu-
dicis. ſ. de offi. ordi. paſtoralis. §. fina. cum concor. [&
ibi, nec poteſt purgari] de hoc infra, de conceſ. pręb. c.
2. in 4. gl. [& ibi, alicuius loci] ſicut dicebatur olim de
Rauennati. ſ. de poſtulatione, bonæ, primo; quod ho-
die eſt deciſum, Goſ. [& ibi, Papa] vt 63. diſtin. porro;
8 per quod pone † caſum, & per Extrauag. Bonifa. ſancta
Romana, quę prohibet canonicos quatuor patriarcha
lium ſedium ſine licentia Papæ Patriarchas eligere,
quamdiu ciuitates ipſę per infideles, vel ſciſmaticos
tenebuntur[& in fi.] quod dic vt ĩ. de offi. leg. ca. 3. &
4. lib. 6.

ADDI-

ADDITIONES.

a Concilij. Verũ ergo interdicitur hic poſitum, & intelligitur de
iure & de facto, & ſic vtroque caſu habet peti licentia, ad hoc
c. eiſcitaſti, de relcri. & no. ex iſto c. quod illa, quæ ſunt in con
ditione poteſtatiua, cenſentur etiam in actu.
b Interpretatio. Vide multa allegata per do. Iaſ. in l. quãuis. ff. de
in ius voc. per illum tex alias, in l. generaliter.
c Niſi. Et contra illas, ſi non poteſt his ſubueniri: quia res iſta æſti
matione n non recipit, vide de reſtit. in integ. c. 2. in gl. pen.
d Subueniendum. Videtur, quod poſſint illo non volente conſu-
lere, & facere electionem, vt in c. 2 ne ſe. vac. lib. 6. vbi vide, &
de arbi. cum olim, & per Bart. in l. 1. §. ſi plures. ff. de elect. in l. ſi.
e Communia de ſuccel.

SVMMARIVM.

*1 Transferens ad ſedem epiſcopalem archiepiſcopum patriar-
cha, ſuſpenditur ab epiſcoporum confirmatione.*
2 Papæ priuilegium, & poteſtas vnde, & quæ, & num. 9.
*3 Prælato conceſſum priuilegium intelligitur eccleſiæ conceſ-
ſum.*
*4 Archiepiſcopatum cedenti nunquid poterit de aliquo epiſco
patu vacante prouideri?*
5 Fraudem probet eam allegans.
*6 Confirmatio epiſcoporũ qua priuatur archiepiſcopus, ad Pa-
pam pertinet.*
*7 Epilogus, ſuffragium, & ſupplementũ gloſſarum. num. 8.
& ſequenti.*
8 Imperatori poteſtas vnde, et num. 9.
9 Poteſtas omnis a Deo.
*10 Epiſcopus etiam expulſus a ſua ciuitate, ſi eligitur ad aliam,
non poteſt recipere ſine licentia papæ.*
*11 De cauſa criminali non poteſt cognoſcere principaliter con-
firmatus.*
12 Inſtantiam dare videtur reſpondenti ſufficere, in fin.

De tranſlatione epiſcoporum, Rubrica.

¶ Viſo de quibuſdam modis, quibus prouidetur eccle
ſijs, videndum eſt de tranſlatione, per quam etiam eis
prouidetur interdum. vel aliter. ſ. dictum eſt de poſtu-
latione: ſed quia poſtulantur alijs eccleſijs alligati. ſu-
pra de poſtula. bonæ, & c. vlt. quos oportet transferri,
ideo &c. Goff. de materia Rubricæ. 7. q. 1. per totum,
& 21. q. 2. per totum, & coaptatur Rubricæ de offi. leg.
niſi ſpecialis. & capit. ſequentibus.

CAPVT I.

1 Cum ex illo. Caſus, Patriarcha, qui † cõ
firmatũ in archiepiſcopũ
transfert ad ſedẽ epalẽ, ab
epiſcoporum confirmatione ſuſpenditur. & ſunt qua-
tuor partes. Prima probat tranſlationes epiſcoporum
ſoli Papæ competere. Secunda narrat reprehenſibi-
le factum patriarchæ ibi, miramur. Tertia ibi, licet, re-
ſpondet tacitæ quæſtioni. Quarta ibi, ne autem, pœ-
2 nam imponit priuilegio quo † dixit Matthæi 16. Tu
es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo eccleſiam
meam. vel quod ſequitur, quodcunque ligaueris &c.
vel quod dicitur Ioan. vlt. Paſce oues meas. hic autem
vult hæc litera ſecundum Innoc. quia ex priuilegio præ
lationis poteſtatem habeat condendi canones, per
quos ſtatuit maioris eccleſiæ cauſas ad ſe referen-
das. Idem Compo. dicit autem Abb. quòd licet pote-
ſtas ex illo priuilegio proceſſerit, materia ipſorum ca-
nonum fuit ex auctoritate noui & veteris teſtamenti,
& ſic non ob. de accu. qualiter, 2. in princ. [Per eum] ar.
3 Petr. q † priuilegium conceſſum prælato intelligitur
conceſſum eccleſiæ. & quod prælatus, quod acqui-
rit, acquirit eccleſiæ. [Dominus noſter] Ieſus Chriſtus
Deus & homo. ĩ. de hære. cum Chriſtus, Hoſt. [Poſtmo
dum] ſ. poſt indultum dictum priuilegium [Inſtituta]
alias ſtatuta. 12. diſt. præceptis [Antiſtitem] quaſi ante
ſtantem epiſcopum ab epi, quod eſt ſupra. 8. quæſt. 1.
qui epiſcopatum [de iure] & de conſuetudine. ĩ. eod.
quãto [Super his] ſ. tranſlationib. [Eius] ſ. Papæ [archi-
epiſcopum] futurum, vel animi deſtinatione, Vincẽ. &
Inn. [Dearchiepiſcopare] quõ illum dearchiepiſcopa
rit, cũ nec epiſcopus, nec archiepiſcopus eſſet, ſm Ho.
loquitur largè, & inſpecto finali effectu: quia ab eccle-
ſia, ad quam erat in archiepiſcopum conſecrandus, ad
epiſcopalem eccleſiam eſt tranſlatus. Quid ſi † archi-
4 epiſcopus ex iuſta cauſa ceſſit, nũquid poterit ei de ali
quo epiſcopatu vacãte prouideri? dicunt quidã q nõ:
quia non licet deſcendere. 23. diſt. legimus, in fi. nec
debet fieri epiſcopus, vt hic, & ex ɔ̃rio darẽtur via am
bitioni, vt ſi habens archiepiſcopatum tenuẽ procuret
ceſſionẽ vt ſic poſſit ad archiepiſcopatũ locupletẽ pro-
moueri; & hoc eſt vitandum, ſi. de diuor. quanto, cum
ſuis concor. ne vna via ſequatur, quod alia denegatur.
dicit Hoſt. ɔ̃rium fuiſſe iudicatum per Clem. 4. quãdo
Nelfrancius archiepiſcopus Salesburgeñ. ceſſit, & dux
Poloniæ ad eundem archiepiſcopatum promotus ex-
titit, & dicto archiepiſcopo de epiſcopatu Seſionieñ.
eccleſiæ etiam eidem Salesburgeñ. ſubditæ fuit proui-
ſum. Nec ob. quod hic dicitur: quia in prouiſione non
de archiepiſcopatu, ſed in ceſſione, & remãſit epiſco-
pus, cui licitè de epiſcopatu prouidetur. Hinc etiã eſt,
q talis poteſt in archiepiſcopum poſtulari. ĩ. ti. 2. poſt
tranſlationem. Sic ẽt non obſtat quod dicitur deſcen-
a dere: [a] quia eo tempore, quo ſibi prouidetur, non de-
ſcendit, ſed aſcendit de nullo ad aliquem epiſcopatũ,
de ordina. ab epiſcopo. c. 1. nec etiam in prouiſione in-
ſpicitur aſcenſus, ſed potius ſuſtentationi neceſſariæ
ſubuenitur. vnde & prouidetur de eccleſia parochiali.
ĩ. tit. 2. ad ſupplicationem. & adde quod ibi dicam ſu
per vlt. glo. fortius ergo de epiſcopatu. 7. q. 1. paſtora-
lis. nec ob. q hic poſſet in fraudem fieri. Cauebit enim
ſibi Papa, ſine quo non poſſunt talia fieri, de qua ſi con
5 ſtet, nõ admittit ceſſionem: qui † tñ fraudem allegat,
illã probet. ff. de proba. quoties. §. qui dolo, ſecundum
Hoſtienſ. [Licet] antipophorizat ſecundum Hoſtien.
[Qui] ſ. trãſlatus, dũ ante tranſlationẽ archiepiſcopa-
li præeſſet eccleſiæ [Confirmatione] quos ſm Vinc. &
6 Egi. tũc † confirmabit Papa, non capitulum. ĩ. de con-
ceſ. præb. quia diuerſitatem. & pro expẽſis agere poſ-
ſunt contra iſtum, cuius culpa faciunt expẽſas, ſi habet
proprium: alias non. ĩ. de iura. calũ. in pertractandis.
16. q. 6. illud. cõtra 18. diſt. qm quidem, Vinc. ¶ Prima
7 † gloſſ. ponit differentiam [b] inter imperium, & papa-
b tũ. ¶ Antep. gl. ponit verſus de caſibus reſeruatis. ¶ Pe
nult. gl. ponit opi. quæ ſoluit contrarium, cõtra quam
tex. coadiuuãs. ſ. contrarium ponit duas opi. quorum
prima repetit, demum ſoluit. ¶ Vlt. gl. arg. duo. ¶ In
8 † 1. gl. ibi. §. [ſed quod Principi] ſequitur, placuit, legis
habet vigorẽ, cum l. regia, quæ de imperio eius lata
eſt, populus in eum omne ſuum imperium, & poteſta-
tem conceſſit [& ibi, Cũ enim] ſequitur l. antiqua, quæ
regia vocabatur, omne ius, omniſque poteſtas populi
Romani in imperatoriam tranſlata ſint poteſtatẽ &c.
9 ¶ In gl. 1. ibi [principio] dicit Hoſtien. omnis poteſtas
a Deo, vt patet ad Rom. 13. a quo largo reſpectu pote-
ſtas principis eſt a Deo, de maioritate vero Papæ re-
mittit. ĩ. qui filij ſint legi. p venerabilẽ. §. rationibus.
¶ In gloſſ. 3. [In fi.] & per c. ea. q. paſtoralis, & ca. eos.
10 dixit hinc Vincẽ. q epiſcopus † etiam expulſus a pro-
pria ciuitate, ſi eligitur ad aliam, non poteſt eam re-
cipere ſine licentia Papæ. alleg. etiam infra tit. 2. niſi
cum pridem. ¶ In gloſſ. quæ ſint [in fi] & 12. diſt. capit.
3. & infra de offic. leg. q tranſlationem. ¶ In gl. pe. ibi

quoniam, vbi de hoc [& ibi, non tenent] intellige hanc opin. vt dixi in decret. ſuffraganeis [& ibi mandare] argumen. ꝫ. 100. diſt. c. 1, dic vt ibi dixi. Dixit hic Vin.
1 ꝙ confirmatus de cauſa criminali cognoſcere [c] nõ pt,
c niſi cũ crimen incideret, vt cũ præſentatur canonicandus, vel præficiendus eccleſiæ, & obijceretur ei crimẽ, arg. 23. diſt. illud. nec ob. 30. diſt. ſtudeat, vbi corepiſcopus cognoſcit: quia illud fuit de mandato Papæ ſecundum eum [Et in fi.] & videtur ſufficere reſponden-
d ti dare inſtantiam. [d] 1. quæſt. 1. ſicut vrgeri.

ADDITIONES.

a Deſcendere. Imò videtur aſcendere, quia non poteſt vti pallio, inf. de renũ. ad ſupplicationẽ, & ſupra de poſtulat. prælator. bonæ, el 2. ad fi. ſed poteſt dici, quod nec modo ante promotionẽ illo vti poterat. & ſic non deſcendit, vt in prællegat. iuribus.

b Differentiam. Vide latè in tractatu de poteſtate eccleſiaſtica d. Augu. de Ancona.

c Cognoſcere. Vide plenius de hoc, ſupra de electio. ca. tranſmiſſam. per Io. And.

d Inſtantiam. Vide multa allegata per do. Iaſ. in l. creditori. ff. de oper. noui nunciatio.

S V M M A R I V M.

1 *Transferre ſolus poteſt Papa electos in epiſcopos & confirmatos.*
Diuiſio.
2 *Corporalia facilius tranſeunt, quam incorporalia, & facilius deſtruuntur, quam construuntur. num. 3.*
3 *Spirituale fortius, quàm corporale coniugium, & eorum differentiæ etiam, num. 25.*
4 *Solus, dictio non excludit ſuos.*
5 *Honorem non poteſt ſolus epiſcopus auferre, per depoſitionẽ, per ſuſpenſionem perpetuam, iuncto contextu.*
6 *Condemnari, pro deponi ſumitur.*
A metropolitano epiſcopi ſubditi puniri alias põt, nõ deponi.
Coniugium ſpirituale contrahitur inter epiſcopum, & eccleſiam generalem, quod nũquam, niſi Dei iudicio, diſſoluitur: inter ſpecialem verò contractum per Papam. num. 9.
7 *Iudicium pro conſtitutione, iuncto contextu.*
8 *Matrimonium carnale homo non ſeparat, cum iudex eccleſiaſticus per conſtitutiones Papæ diſſoluit, ſed ipſe Deus, & num. 12. ver. idem iuris.*
Homo pro inferiori à Papa accipitur hoc loco, ver. Homo.
10 *Eccleſia pro adminiſtratione eccleſiæ.*
Epiſcopus conſecratus, et electus confirmatus, hic æquiparantur.
11 *Dignitas pro ordine.*
Epiſcopus qui nullius eſt eccleſiæ, eſt epiſcopus tamen eccleſiæ generalis.
12 *Maximè, pro tantum, & aliò reijcit de huius aduerbij ſignificatione.*
13 *Ex mente legis quod eſt, ex lege eſt.*
Subtilitas commendatur.
14 *Negligentia ſola facit quem inel gibilem.*
15 *Ad communem modum in dubio recurrendum.*
Prouerbia vulgaria poſſumus allegare.
16 *Turonen. Archiepiſcopus eſt metropolitanus Andegauen.*
Pœna maior in plures, qui maturius deliberare debuerant, quam in vnum, ver. vel quia.
17 *Verbum reſoluitur in alia duo, ſc. affirmatiuum in præſumptionem indicantia.*
Confeſſio ſpontanea proficit.
18 *Rectitudo, & ſimplicitas virtutes cognatæ, neque abinuicẽ ſeparari poſſunt.*
19 *Venia facile datur recognoſcenti peccatum ſuum.*
20 *Epiſcopus nullius ſpecialis eccleſiæ ſi conſecratur, conſecratur ad generalem eccleſiam.*
21 *Epiſcopatum qui recipit videtur potius onerari, quam honorari.*
22 *Epilogus, Suffragium, & ſuppletio gloſſarum, n. 23. & 24.*
Corporalia deſtruunt facilius, quam conſtituantur non ita ſemper procedit. num. 24.
Non probat hoc eſſe, quod contingit abeſſe. §. 1.
Ad ſponſam porrigitur, quod dicitur de vxore. §. 4. num. 25. §. vlt.
Conceſſum quod non eſt, intelligitur prohibitum. §. in gl. ar. quod non.
An id ſit vſquequaque verum, ibi, & num. 29. §. 1. numer. 30. 31. & 32.
26 *Similibus ſtandum eſt, niſi diſſimilitudinis ratio reddatur.*
27 *Anni cœpti pro completis aliquando allegantur.*
28 *Pro eccleſiæ iure inuito epiſcopo & canonicis, prohibentaſe inuito commilitone agere poſſum.*
29 *Vitioſa cautio, auctoritas, cæteraque vitioſa, nec cautio, nec auctoritas eſt, ſic item cætera.*
Per priuilegia detrahitur alieno iuri, & diuerſum ius eſt inter ea, & beneficia, num. 30.
31 *Homicidium omne prohibitum.*
Metropolitanis quæ prohibita.
Prohibitum quod non eſt, intelligitur conceſſum, quomodo intelligatur, & vnde proficiſcatur, ſecundũ omnes leges, ver. Dicebat autem Hoſt. & num. 32.
32 *Gratiæ tempore declarata lex vetus, & patefacta veritas.*
Lex ciuilis per canonicam regendam et intelligenda.

C A P V T. II.

1 Inter corporalia. Caſus. Electos † in epiſcopos & confirmatos trãsferre po-
a teſt [a] ſolus Papa. & diuidebat Pet. hãc decret. in 6. partes. tu diuidas in duas. In prima exordiũ. In ſecũda facti narratio, ibi, ſanè. Et prima ſubdiuiditur in tres. prima probat coniugium ſpirituale diſſolui non poſſe niſi per Papam. ſecunda ibi, ſicut autem, probat vinculum ſpiritualis coniugij eſſe inter electum confirmatum, licet conſecratus non ſit, & eius eccleſiam. tertia ibi, ſed neque, ſoluit cuiuſdam canonis contrarietatem. [Diffe-
2 rentiam] facilius † tranſeunt corporalia, quam incorporalia, vnde facta ſocietate omnium bonorũ ſtatim omnia corporalia ſunt cõia, nõ ſic in iuribus, & actio-
b nibus. ff. pro ſoc. l. 3. & adita hæreditate tranſeunt legata, & fideicommiſſa corporalia. ff. de fur. a Titio; ſe-
c cus in legato nominis, [c] C. de le. l. ex legato nominis,
3 Vinc. Goff. & Hoſt. [Deſtruuntur] vide † exemplum in libro, quem tanto labore conſtructum de facili deſtrueres. Item ſm Abb. ſimul deſtruere poſſes duos libros, ſed non ſimul facere. illud verò non exẽplificauit Papa hic quaſi patens [Conſtruantur] ſed nonne carnale matrimoniũ, quod ſolus conſenſus verbis expreſſis inducit. j. de ſpon. cum locum. & c. tuæ, facilius cõſtruitur, q̃ ſpũale, qđ multæ ſolẽnitates pcedũt, de quibus s. tit. 1. in geneſi. dicit Hoſt. ꝙ nõ ſit hæc ꝯparatio de ꝯctu vnius ad ꝯctũ alterius, p ſe. ſed de ꝯctu, & deſtructione vnius ad ꝯctum & deſtructionem alterius, q̃uis & corporale ſpũale dici poſſit. vt patet, de frig. c. fi. dr̃ etiam fortius ſpũale ſm eũ: quia fortius imprimitur, & operatur, cũ per conſecrationẽ imprimitur character in anima, & qui nũquã delebitur, ſed multiplicatur gratia, qđ nõ eſt in corporali. de hoc, de ſa. vn. cap. vno. Itẽ quia fortiora copulat nõ ſolũ corpora, ſed animas, non ſolũ duos, ſed plures. 12. q. 2. præcipimus. Itẽ fortior & efficacior eſt ſua generatio. potius enim obeſſet prima, quam prodeſſet, niſi ſequeretur ſecunda, de cõſec. diſt. 4. fortiſſimè. Item quia fortius aſtringit, cum ſoluat effectum corporalis. vnde ſi infidelis diſcedit &c. ergo dignior & fortior ſpiritualis coniunctio, quam carnalis, ſm Hoſt. [Deſtruantur] de exteriori deſtructione loquitur, quæ fit per depoſitionem, non de interiori, quæ fit per peccatum, ſecundum glo. [vnde] i. pp quã cauſam, & alias cauſas huius iuris, quare, no.
4 15. q. 7. cap. 1. [Solus] non † excludit clericos ſuos, ſed alios epiſcopos, & ſic ſoluitur contrarium de canone 24. diſt. epiſcopus, vt ibi no. & concor. 15. q. 7. §. ſolus.

Lucæ 9.

Lucæ 9. & factum eſt, cum eſſet ſolus orans, erant cum illo & Diſcipuli illius: ſolas turbas excludit.[Auferre]
5 per † depoſitionem, per ſuſpenſionem perpetuam; ſic & in primo caſu non diſpenſat. 2. quæſt. 6. ideò. ſed ſuſpenſionem reuocat. poteſt tamē epiſcopus eſſe iudex in cauſa, cum agitur, vt deponatur à beneficio. inf. de his, quæ fiunt à prælatis, nouit, ſecundū Vincent.[Epiſcopi quoque] ſecundum exemplum[metropolitanis] adiunctis ſibi duobus epiſcopis, de tempor. ordin. nec
6 epiſcopi [Condemnari] † ideſt deponi: aliàs autem à metropolitano puniri poſſunt. infra. de offic. ord. cap. paſtoralis, & eod. titu. Romana, lib. 6. [Fortius] in deſtruendo[vinculum]aliàs coniugium [Eccleſia]generalem, quæ vnica eſt, vt 7. quæſt. 1. Nouatianus, & §. Item epiſcopatus [Etiam carnalis] q.d. ſi id, de quo minus videtur ineſſe, &c. de hoc ſupra. tit. 1. cum in cū
7 ctis[Suo].i. ſuis † conſtitutionibus, vel vicarij ſui, Inn.
8 [Præcipiens] Matth. 19. [Homo ſua aucto.] non † autem ſeparat homo carnale matrimonium, cum eccleſiaſticus iudex illud per conſtitutiones Papæ diſſoluit, ſed ipſe Deus, cuius auctoritate conſtitutiones factæ ſunt, Innoc. & ſecundum Hoſt. aucto. ſic poteſt exponi, quos Deus coniunxit. i. coniungeret, niſi conſtitutio canonica prohiberet, vel quos coniunxit, non prohibentur conſtitutione canonica, quam ipſe, dummodò non ſit contra fidem, facere intelligitur, & ideo contra illā contrahentes non ſunt à Deo coniuncti. & ſic non ob. auctoritas, vt dicam j. de conſan. & affin. de infidelib. [Homo]. ſ. inferior à Papa [non ſeparet]. i. non præſumat conſtitutionem, interpretationem, vel gloſſ. facere, per quam ſeparentur, vel coniungi non poſsint: ad hoc de teſti. licet ex quadam, de conſang. & affin. non debet, Hoſt. [Non enim] dixit Hoſt. quod hucuſq. locutus eſt de matrimonio eccleſiæ generalis, deinceps loquitur de matrimonio eccleſiæ ſpecialis, puta Me-
9 diolanen. Lugdunen. vel his ſimilibus, dicens † quod illud nunquam diſſoluitur niſi Dei iudicio, qui quemlibet ſecundum ſua opera iudicabit. Iſtud verò diſſoluitur per Papam, ſed auctoritate Dei, & quomodo in eccleſia primitiua erat vnitus epiſcopatus, vide quod dicam j. de app. conſtitutus. 2. ad fin. in gloſſ. no. ſecū dum Innoc. in fin. [Vicarium] j. de homic. pro huma-
10 ni, lib. 6. [Ab eccleſia]. i. † adminiſtratione eccleſiæ [Tria hæc] ceſſiones, tranſlationes, & depoſitiones, Vinc. [Reſeruata] continua ſupra dicta intelligenda ſunt de epiſcopo conſecrato, ſed idem de electo cōfirmato, & hoc ſequitur, derelinquere. 7. q. 1. mutationes, de reg. licet. §. illa[eligentium]& mediantibus ipſis eligentibus inter electum, & eccleſiam, ſiue populum ſibi ſubiectum, Innoc. [Contractum] & ratum, & data adminiſtrandi auctoritas. s. titul. 1. nolli, &c. trāſmiſ-
11 ſum [Dignitate]. i. † ordine, de conſecr. eccl. vel alta. aqua [Nullius]. ſ. ſpecialis, & ſtatim exēplificabit: eſt
d tamen epiſcopus eccleſiæ [d] generalis non adminiſtratione, ſed numero, ordine, & honore, Hoſt. [Quemadmodum] exemplificat proximum dictum[Maximè] i.
12 † tantum. nam & ſi ante confirmationem ſit coniugium mutuo conſenſu. 7. q. 1. ſicut: tamen ante confirmationem diſſoluitur oppoſita exceptione criminis, & probata ſecūdum Ioan. ſed ſecundum Goſf. & Hoſt. Idem eſt poſt confirmationem, & ante conſecrationē. infr. de acc. ſuper his, & ſic benedicit, maximè de hoc aduerbio dicam, de fil. presbyt. ad abolendam, ſuper 3. glo. [Idem iuris]. i. ſicut matrimonium non poteſt diſſolui niſi aucto. Dei, vel eius vicarij, ideſt per conſtitutionem ſuam, ſic non poteſt matrimonium ſpirituale ſeparari niſi aucto. Papæ, & in caſibus per ſuas conſtitutiones expreſsis, Innocen. [Sicut ergo] concludit ex præmiſsis [tempora iſta] non iſtius decre. ſed auctoris ſui, qui facit hanc interpretationem. s. cap. prox. Hoſt.

13 (Expreſſum) quò ad verba † tamen erat ex mente, & ſic ex lege. j. de verbor. ſignificat. intelligentia, & de fide inſtrumen. c. paſtoralis, Vinc. (Subtiliter) commēdatur ſubtilitas, concor. de fer. capelanus, vbi de hoc
14 (viduatam) hinc prima obiectio. (Nec alibi) no. ſola † negligentia facit quem ineligibilem, Abb. (Cedat) hinc ſecunda, & ſi cedere noluerit, deijcitur, vt ſequitur, Abb. (Aliter). i. contra id, quod ſuprà diximus, vel ideſt peruerſe (Deſtituta) eſt idem videre in matrimonio carnali, viro facto impotente, vel ſecto. 32. q. 7. ca. antepen. ſecundum Hoſtien. (Communem modū) ad
15 hunc in † dubio recurrēdum eſt, de ſponſal. ex litteris. 1. Et not. quod poſſumus allegare prouerbia vulgaria, de Iudęis, & ſi Iudęos, vbi de hoc(Perhibetur) argum. contra. 1. q. 1. quod quidam, vbi dicitur, quod aliud eſt non habere, aliud pernitioſè habere, & ibi concor. de hoc, quod ſupra dicitur, iuxta communem modum loquendi, ſoluit contrarium (Subſequitur) in illo canone (ad pęnam) electorum non offerentium ſe conſecrationi, Vincen. (Ad gratiam) per quam liceat Metropolitanis transferre electos, & confirmatos, Vinc. (Præſertim] ſecunda ſolutio quò ad ceſsionem. [Qui) Romanus Pontifex(Expreſsiſſe) infra. de decimis, ca. ad audientiam, Goffr. (Sanè) hinc collige, & incipe ca
16 ſum (Turonen.) metropolitanus † Andegau. eccleſiæ veſtræ(Metropolitanum) ſcilicet Rothomagen. (Tranſeundi] ad eccleſiam veſtram (Suſpendit) plus puniti fuerunt iſti Archiepiſcopi, quàm Patriarcha. ſupra. ca. proximo, quia hic fuit translatio, & conſecratio, ibi ſola translatio, vel quia plures hic erant, debuerant maturius deliberaſſe ſecundum Boa. (Exceſſerint) ideſt
17 † præſumuntur exceſsiſſe, Vincent. (Illorum) ſcilicet Archiepiſcoporum, quibus tamen non debuit conſentire, de tempor. ordinan. cap. dilectus, Hoſtien. (Spontanea) propter quam fuit mitius agendum. ſupr. tit. 1. innotuit (Simplicitate) Hieronymus ſuper parabolis.
18 cap. ſecundo. cognatæ ſibi ſunt virtutes † rectitudo. & ſimplicitas, neque abinuicem ſeparari poſſunt, vnde Sapientia vnam earum ſine altera non quærit, ſed in quibuſcunque ambæ conueniunt, hos cuſtodit, & protegit, & vide etiam ſuper Pſal. centeſimo (Recogno-
19 ſcens) poterat dicere † cum Ouidio. 2. de triſtibus. Si non peccaſſem, tu quid concedere poſſes. Materiam veniæ ſors tibi noſtra dedit. Et Seneca de conſolatione ad Martiam. Nec quicquam pulchrius æſtimo faſtigio collocatis, quàm multarum rerum veniam da-
20 re, nullius petere [Conſecrari.] Fatetur Hoſtienſ. quod iſte † ad nullam ſpecialiter fuit conſecratus: fuit tamen conſecratus ad generalem, ad quam, & quilibet conſecratur, cum vnica ſit eccleſia, vt ſupra dixi. ſic interdum profeſſus certam religionem non eſt obligatus illi religioni, ſed religioni in genere, ſecundum Hoſtien. quod dic vt infra. de regula. non ſolum, & capit. ſe. libro 6. [Priore conſenſu] multipliciter poteſt intelligi, ſcilicet ſi canonici de nouo conſentiunt, ad hoc de poſtulatio. bonæ, de eo, qui cogno. conſang. veniens. vel, ideſt, ſi in priori conſenſu perſiſtunt. & ſecundum hoc iſta pendent in voluntate canonicorum. per quod plus placet Hoſtienſ. quòd hic intelligatur de conſenſu ipſius epiſcopi, cui Papa intendit facere gratiam, & non canonicis. fuit autem vera gratia pro eo, quòd ſiue canonici elegerint, ſiue poſtulauerint, prior conſenſus fuit nullus, cum eligi non potuerit, nec poſtulari ab alio, quàm à Papa. ſupra. de poſtulatio. capit. fina. & ſic ille conſenſus non fuit initialis matrimonij, nec eſſe potuit. approbat autem illum Pa-
e pa, cui nec licet dicere, cur ita facis. [e] nona diſtinct.
21 in memoriam [Gubernare] ecce in † quo releuatur qui ſup. fuerat in pęna grauatus, ſecundum Hoſtienſ.

qui tamen dicit, ꝙ ſi bene conſideras, onus ſubijt. 40.
22 di:i, ante omnia, 8. q. 1. qui epiſcopatum. ¶ Prima †
glo. ponit duo exempla. ¶ Secunda gl. obijcit, & ſol-
uit. ¶ Glo. 1. reſpon. per obiectionem, & ſoluit. ¶ Glo.
[arg. quòd de] arguit in contrarium: alle. duo iura.
¶ Glo. [arg. quod non eſt] arg. alle. 8. iura. in ɔ̃rium al
le. 7. & vnam ſolutionē interſerit: in fi. ſoluit diſtinguē-
do. ¶ Penult. gl. quæ in ordine cōiter eſt vlt. alle. 4. cō-
23 cor. & vnum ɔ̃rium. ¶ † In gl. 1. [ibi, non ſtatim] con-
ſtituitur peculium verbo, & re, definit verbo tantùm.
¶ In gloſſ. 3. [ibi, quam coniunctio] & hoc facit fauor
liberorum, vt ibi. ¶ In glo. ergo non probat [ibi, neque
natales] non valet ad probandum ingenuitatem filiæ,
probare patrem ingenuum, vel honores geſſiſſe: quia
nil impedit ingenuum eſſe, & filiam ancillam fore [&
ibi, non hoc] vide de præſumpt. illud, ſuper 4. glo. ¶ In
glo, quia de [ibi. l. vlt.] vide in c. cum dilectæ, ſuper 3.
gloſ. quod dictum, [ibi, ſi ſponſa] vide de ſentent. ex-
communic. canonica, ſuper 3. gloſſ. [& ibi. l. Iulia.] vi-
de de iureiur. cum contingat, ſuper glo. 2. [& ibi, nō ſi-
ne] id quod vir & vxor ſibi inuicem reliquerint, patri;
in quorum poteſtate ſunt, non acquiritur, & idē in ſpō-
ſis [& ibi. l. vlt. in fi.] priuilegium datū mulieri in per-
ſonalibus, ꝙ præferatur prioribus, intenditur ad hypo
thecas. ¶ In gloſſ. in alijs etiam [ibi, inhabilis] actor,
vel ſyndicus [& ibi. l. 4.] incipit, ſi deceſſerit. vide de
offic. deleg. licet, ſuper gl. 2. [& ibi. l. vlt.] vide de app.
ad hoc. 2. ſuper 1. glo. [& ibi, ſi couenerit] vide de cler.
non reſid. tuæ, ſuper glo. 1. ¶ In glo. argu. ff. [ibi, euidē-
ter] vide de diuortijs, ex literis, ſuper vlt. glo. [& ibi. §.
vlt. & l. ſeq.] vide de decimis, ex tranſmiſſa, ſuper 1. gl.
[& ibi, qd fauore] vide de mutuis pet. c. 2. ſuper 2. glo.
¶ In glo. arg. ꝙ non eſt [ibi, l. 1. in princ.] vide de pro-
cur. quia in cauſis, ſuper gl. 1. [& ibi, filius] vide de ele-
ctio. cum nobis olim, ſuper glo. fin. [& ibi. Nulli] vide
de his, quæ fi. à ma. par. ca. c. 1. ſuper gl. pen. [& ibi, ait
prætor. 2.] ſequitur qui lege, plebiſcito, ſenatuſconſul-
to, edicto, decreto, Principum placito, niſi pro certis
perſonis poſtulare prohibentur, hi pro alio, quàm pro
quo licebit, in iure apud me non poſtulēt [& ibi. §. ple-
num] id ſolum venit in compromiſſum, de quo actum
eſt, vt veniat [& ibi, Quid tamen, in fin.] de pena
non pronunciat arbiter; quia de illa non eſt compro-
f miſſum [f] [& ibi, Lucius] in bonæfidei iudicijs, quan-
tum ad vſuras attinet, tantum iudicis officium, quan-
tum ſtipulatio [& ibi, mutus. §. 1.] edictum procura-
torum, & teſtium prohibitorium, & hoc l. 1. de teſti.
¶ In gloſſ. 40. diſtinct. [ibi. §. qui manus] 1. §. eſt, & vi-
de de iuram. calumn. 1. cap. in gloſſ. 2. ¶ In gloſſ. pen.
[ibi, multum intereſt] vide hanc, & duas ſeq. in cap.
cum ſuper, vlt. gloſſ. [& ibi, ſi teſtamentum] vide inf. in
24 ſupletionibus. ¶ † In gl. 1. [ibi, non ſtatim] & j. de pre-
ben. dudum, in fin. lib. 6. vbi de hoc in glo. penult. [&
g in fin.] de hoc j. de reg. iur. omnis g res, ad fin. gloſſ.
¶ In gloſſ. 2. [ibi, intelligas] ſecundum Laur. & Vinc.
¶ In glo. 1. dignus [ibi, fortius] Ho. contra, & legit pla
25 ne; tum quia † ſpirituale coniugium aduocat ad ſe
coniuges de communi conſenſu etiam poſt carnalem
copulam. infra. de conuerſio. coniugat. coniugatus.
non ſic è contra. Item quia in caſu carnale diſſoluitur
altero ſolo volente, de eo, qui duxit in matrimonium.
cap. 1. Item altero ex infidelibus veniente ad religio-
nem, de diuort. cap. quanto. Sed non inſtruitur, niſi
vtriuſque conſenſu. Item quia carnale ſemper diſſol-
uitur per mortem, in auct. de nupt. §. deinceps, col-
lat. 4. ſed ſpirituale inter epiſcopum & eccleſiam; quæ
vnica eſt, cuius pars hic inferius militat; pars verò ſu-
perius triumphat, per mortem non ſoluitur. imò, ſi hic
dignè militauerit, ſuperius triumphabit. 40. diſt. ante
omnia. & adde quod ſecundum eum dixi in text. in
prin. gloſſ. ſed nonne [& in fin.] dicit Abb. quod po-
teſt dici propriè fortius; quia illud, ſcilicet coniugium
epiſcopale diſſoluitur à ſolo Papa: illud verò ab epi-
ſcopis. ¶ In gloſſ. & ſic [in fin.] adde quod no. de vo-
to & voti redemptio. non eſt, in gloſſ. 2. & quod dicam
ſuper ea. ¶ In gloſſ. & tamen [in fin.] & infra. de ſacr.
vnc. cap. vno, ver. per frōtis. ¶ In gloſſ. ergo [ibi, quod
eſt verum] Idem Io. Vinc. & Innoc. Petr. de. & Abb. &
Aeg. Goffr. & Hoſt. contra per ver. 1. ſupra. eod. licet,
ipſe tamen Ho. dicit, quod cōtraria opinio habet equi-
tatem, ſed non ſui, ſed Papæ eſt hoc interpretan. de
h hoc infra. de elect. [h] ſi electio, libr. 6. in 3. gloſſ. ¶ In
gl. quod dictum [ibi, ſponſam] adde quod not. de po-
ſtulat. cap. 1. in glo. vlt. ¶ In gloſſ. argum. quod [in fin.
26 ver. perinde] vtrobique † nō reperitur omnimoda ſi-
militudo, vt ibi patet, Goffr. & vt dixit Hoſt. ſtandum
i eſt ſimilibus, [i] niſi diſsimilitudinis [k] ratio reddatur.
K de hoc ȝ. de reſcript. ſi quando. ¶ In gloſſa, melius [in
27 fine] vel dic inceptos, & ſi non † completos. & eſt ſi-
mile, quod dicam infra de temporibus ordinan. litte-
ras, ſecundum Hoſt. ſecundum quem eſt ſimile, quod
l dicitur, Chriſtum paſſum, dum eſſet 32. annorum, [l] &
ſex menſium, ſex enim menſes à natiuitate vſque ad
paraſceuę cępti poterant eſſe, non completi. vel dic ſe-
cundum eum, quod hæc decret. voluit determinare
opinionem Hugo. qui dixerat hic poſſe purgari mo-
ram, pro purgatione moræ addendo menſem. & addo
quod dixi ſecundum Hoſtien. ſupra titulo primo, cum
in cunctis, verſiculo, cum verò, ſuper tertia gloſſ. ¶ In
gloſſ. in alijs [ibi, ſcindite] melius diceret §. hoc idē;
verſiculo, Item à mortuo [& ibi, Nullus] per quod ar-
28 gumen. Vincent. quod inuitis † canonicis, & epiſco-
po poſſum agere pro iure eccleſiæ, ſi ipſi ſint inutiles,
& nolunt agere. Nam & inuito commilitone meo
poſſum agere pro eius libertate. ff. de liber. cauſ. l. 1.
& 2. & ad id 12. quæſtio. 2. cap. non liceat, nec habet
actionem, qui habet inanem. ff. de dolo, nam is [& in
29 fine] quæ iura † probant, quòd vitioſa cautio non eſt
cautio, nec vitioſa auctoritas eſt auctoritas. ff. de au-
m ctoritate tuto. l. nulla differentia, nec reproba [m] ſolu-
tio eſt. ff. de pignor. action. ſi pignore. §. qui reprobos.
& malus ſacerdos non dicitur ſacerdos. 40. diſtinctio-
ne, multi, & malus epiſcopus non dicitur epiſcopus
ſecunda quæſtione. ſeptima, non omnes. Hoſtienſ.
n ¶ In gloſſ. argumen. quòd, ibi [priuilegijs] [n] per quæ
iuri alieno detrahitur, & adde quod dicam infra. cap.
fina. [& ibi, argum. contra] ad primam partem gloſſ.
non ad proximam, vel reſpicit textum [& ibi, in Bene-
30 ficijs] not. quòd hęc gloſſ. diſtinguit, & diuerſum † iure
dicitur inter priuilegia, & beneficia, & facit ad ea, quę
dicam infra [& ibi, Affirmatiuè] vt quòd quis poſsit
matrimonium contrahere, in ſuo ædificare. licebit
ergo tertiò & plurie. ædificare, & contrahere [& ibi,
31 Negatiuè] vt non occides. & ſic omne † homicidium
prohibitum. vigeſimatertia quæſt. quinta. ſi non licet.
Item prohibitum eſt metropolitanis, ne ſe intromit-
tant de ceſsionibus epiſcoporum. ergo nec electorum
confirmatorum, quod eſt ſequela. Item prohibren-
tur ſe intromittere de ſubditis ſuffraganeorū Archie-
piſcopi, quod eſt perpetuum, niſi vbi reperiretur per-
miſſum, de offic. ordin. cap. paſtoralis [& ibi, Conceſ-
ſum] vt in clemen. de verbor. ſignificationib. exiui;
circa me. §. portò [& in fine] de hoc 94. diſtinct. cap.
peruenit. 2. & 2. quæſt. quinta. conſuluiſti: dicebat
autem Hoſtienſ. quod per prædicta generalia modica
doctrina dabatur, & in quibuſdam ex præmiſsis ha-
bet ſe veritas in contrarium. dicit autem, quod tem-
pore ante l. & antequam inductum eſſet ius gentium.
de lege, ſcilicet naturali primæua omnia fuerunt conce-
ceſſa, duobus exceptis. primum, quia quis non ſay:

ceret alteri, quod ſibi nollet fieri, vt in principio de creto. ſecundum quod non facerent contra prohibitionem ſuperioris, quod patet in prohibitione pomi. & ſecundum illud tempus locum habet regula, quod non eſt prohibitum & cætera. Superueniente vero iure gentium, de facto deſtructum fuit illud prohibitorium, & fuerunt omnia conceſſa dummodo poſſet de facto quis conceptum ad implere. 1. diſt. ius gentium, ſaluis pactionibus, & legatorum religione, quæ non licebat violare, vt ibi, & ff. de pact. conuentionum, & l. ſequent. quia vero tunc multa peccata committebantur, ſuperuenit ſecundum tempus, quo data fuit lex monte ſynai, in qua continentur præcepta, & prohibitiones decalogi, Exo. 20. quo tempore, & qua lege etiã habet locum prędicta regula, quod non eſt prohibitũ, vel ſequela prohibiti, eſt conceſſum, ſupra de conſtit. nam concupiſcentiam, ſic ſecundario confirmatur regula: quia qui duplicat, firmat. C. de plus peti. vna, in fine. Semper enim competit hęc regula ex libertate naturali, & hoc eſt, ꝙ dicit lex. Libertas eſt, ex qua liberi vocantur, naturalis facultas eius, ꝙ cuiq; facere licet, quaſi dicat naturaliter omnia ſunt conceſſa, niſi quod vi, ſup. de iure gẽtium. Aut iure ſcilicet legis naturalis ſcriptæ in corde hominis, & legis obedientiæ Adæ datæ: & cuiuslibet iuſtæ legis [prohibetur] ſic intellige, & expone. Inſtitutio. de iure perſonarum. §. 1. ideo et dicit apoſtolus prima ad Corin. 10. Omnia mihi licẽt, ſed non omnia mihi expediunt. eodem tempore ſuper uenit lex ciuilis, in qua quædam prohibita; quædam
9 permiſſa, ſuperuenit † 3. tempus noſtrum, ſcilicet gratiæ, quo declarata eſt lex vetus, & patefacta veritas, ſecundum quam & vetus intelligenda eſt, de celeb. miſ. cum Marthæ, verſic. ceterũ, quo etiam tempore emanauit lex canonica, per quam, & ciuilis regenda, & intelligenda eſt, de hoc de ſum. trinita. ca. 1. ſecundum quas leges tradit Hoſtien. duas regulas, quas ponit finis gl. ibi, ſuper hoc, addito quod ibi dixi, dicit autẽ, ꝙ in his, quæ non reperiuntur prohibita, nec conceſſa, reuertendum eſt ad primum tempus, & primam legẽ, & ſic omnia conceſſa, hoc excepto, quod nemo ſit inobediens nec faciat alteri, quod ſibi nollet fieri, vt ſupra dixi, quod enim non mutatur &c. C. de teſtam. ſancimus. dicit autem Hoſt. ſecundum hoc circa materiã nullum contrarium reperiri, adde quod plenius de his legibus poſt eum dixi ſupra de ſumma trinita. cap. 2. ſuper verbo, diſpoſitionem. ¶ In gl. 40. diſt. [ibi, Chriſtianus] vbi de hoc, & infra de iureiuran. cum quidam. ¶ In gloſſ. & ita [ibi cum ſuper] vbi de hoc. Et in fin. vbi dicitur, ꝙ ſi teſtamentum ſit ſcriptum, quod quis ſit hæres ſecundum infraſcriptas conditiones, tamen nulla conditio ſit ibi ſcripta, pura cenſetur inſtitutio, ſed dic quod ibi præſumitur receſſiſſe ab illa volunta-
o te conditionis adijciendæ, & ſic voluntas [o] & poteſtas non ſunt ſibi contraria, contra eſt etiam ſecundũ Vincen. infra de deſpon. impub. acceſſit, ſed ibi voluntas contrahendi cum matre ſponſæ in prima parte non erat contraria poteſtati, in ſecunda ſic propter publicam honeſtatem exortam. ¶ In gl. vlt. [ibi, conſenſu] & forte nunc peccauerunt, electores in recipiendo illum epiſcopum.

ADDITIONES.

a Poteſt. An ante confirmationem epiſcopus poſſit renunciare epiſcopatui. vide etiam infra de conceſ. præben. cum noſtris. Io. And. circa fi. Bald.

b Actionibus. Et iſta ratione diximus, quòd directa mandari poteſt non cedi, vt no. d. l. de legato nominis, & ff. de pecu. l. quid ergo.

c Nominis. Quia ſolum vtilis tranſit, licet in illa pe. contra. l.

d Epiſcopus eccleſiæ. No. de iſto verbo epiſcopus, & vide multa pulchra per Brix. in ſuo repertorio, in ver. epiſcopus.

e Cur ita facis. Eiſdemmet verbis vtitur pulchre Bal. in quocunque principe, quod nemo põt ei dicere, cur ita facis, in l. 1. ff. de conſtitutio. principum.

f Compromiſſum. Vide Iaſo. in l. ſi ſuper poſſeſſione. C. de tranſactio. cum concordan.

g Omnis. Et in l. poſſideri. §. in amittenda. ff. de acq. poſſ.

h Electione. Ad hoc, vide etiam inf. de voto. c. pen. in fi.

i Similibus. Vide multa aggregata per Modernio in c. translato, vbi do. Fel. & alij, de conſtit.

k Diſſimilitudinis. Vide Io. And. in c. translato, de conſtit. vbi ponit, cui incumbit onus probandi ſimile, vel diſſimile.

l Annorum. Facit pro teſte, qui dicit, talis poſſedit tribus annis, vt intelligatur tertio cœpto; licet non completo, & vide Bar. in l. 2. §. creditũ. ff. ſi cert. pe. & in l. in inſulam. §. 1. ff. ſol. ma. & vide in c. cum tu, infra de teſti.

m Reproba. Vide plene Bart. in l. qui ſatiſdare. ff. de fideiuſ.

n Priuilegijs, & ad hanc gl. facit tex. & gl. 1. in c. paſtoralis, de ap. Bald.

o Voluntas. Vide Ang. & Ale. in l. nolle adire. ff. de acq. hær.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus, qui propria auctoritate de ſua eccleſia ſe transfert ad aliam, carebit vtraque, nec adminiſtrare poteſt in ſecunda etiam ſi eſſet exemptus & concorditer poſtulatus, nu. 2. nec ad tertium eligi poſſet epiſcopatum, num. 9.*
3 *Succeſſorum nomine intelliguntur canonicè intrantes.*
4 *Conſiſtorium idem Dei, & papæ.*
5 *Diſpenſationem inducunt, neceſſitas, & vtilitas.*
6 *Sententia fertur in notorio parte non citata.*
Præcipimus, verbum habet vim ſententiæ.
7 *Vice hac, ideſt hac vacatione.*
8 *Canon ille, cum in cunctis, ad omnes ineligibiles extenditur.*
Vnde, ideſt a qua.
10 *Pœna huius decretalis quomodo intelligatur.*
Antiquitati, & ſenectuti honor ſemper tribuitus, & nu. 15.
11 *Tranſiens auctoritate propria ad aliam eccleſiam eſt per ſententiam priuandus, non priuatus, & num. 12.*
12 *Per ſententiam latam non ſtatim res, et dominiũ perditur.*
13 *Epilogus. ſuffragium, ſuppletio gloſſarum, nu. 14. 15.*
Princeps vice Dei fungitur, & naturam rerũ immutat. §. 1.
Antiquitatem probans an releuetur ab onere probandi.
Antiquitati in quibus ſtandum.

CAPVT III.

a **Quanto.** [a] Caſus † Epiſcopus, qui ꝓpria auc.
1 de ſua eccleſia ſe transfert ad aliã carebit vtraq;. h. d. hoc c. & c. ſe. Et 1. factũ narrat. Secũdo aggrauat, ibi non attendẽs. tertio punit ibi, ne autem [Ildeſemeſer] quondam, Erat in antiqua [propria] ideſt abſque ſedis apoſtolicæ licẽ
2 tia [Tranſtulit] immo † nec adminiſtrare potuit in ſecunda, etiam ſi eſſet exemptus. & concorditer poſtulatus ſecundum Boa. quia decret. nihil eſt. s. tit. proxim. loquitur de electis [Euãgelio] Matthæi decimonono, & expoſitum eſt hoc ſup. c. proxi. ipſum beatum Petrũ
3 [Succeſſoribus] canonicè † intrantibus. infra de iureiur. ego N. ſup. tit. 1. licet, alius ergo non vſurpet, de priuil. ſanè [reuerentiam] Leuit. 19. coram cano. capite conſurge, & honora perſonam Senis [Non enim] reſpõdet tacitæ quæſtioni, vt dictum eſt ſupra cap. proxim.
4 hominis tantum Vinc. ergo † conſiſtorium Dei, & papæ idem eſt, de app. Romana, lib. 6. vnde in iudicando, & ſoluendo valet quicquid agit claue nõ errante ſic intelligas 23. q. 1. quodcumque, & breuiter de iure oĩa quaſi põt vt Deus, excepto peccato, de pę. diſt. 2.
5 §. caritas, Hoſt. [Vtilitate] hæc duo † diſpenſationem inducunt, de præb. expoſuiſti, de conc. ꝓben. propoſuit
6 [Præcipimus] no ſententiam † ferri in notorio [b] parte
b non citata. Innoc. verbum enim hoc habet vim ſentẽtiæ, de ver. ſignifi. in his, de hoc ĩ. de iureiurand, ad noſtram 3. infra de appell. cum ſit Romana, in fin. de coha. cler. veſtra [Eccleſiam] ad quam temere tranſierat [Peccauerunt] ergo peccauerunt eligendo, & ſic Io. And. ſuper 1. Decret.

pro & Goſ.facit hæc littera:ſed ſecundum Hoſt.dic,ꝙ
puniuntur,in quo peccauerunt,quia recepe runt quem
voluerunt,non eligent hac vice,& ſic forte recipient,
7 quem nollent[Hac vice]ideſt in † hac vacatione,Go.
& Hoſt.pro expoſitione huius verſi.remittit ſupra tit.
8 1.c.pen.ſuſpendimus.ſic † patet,ꝙ canon ille, cum in
c cunctis,ad omnes ineligibiles extēditur,[c] Io.[Vnde]
i,a qua, Pet.& Abb.vel proprie Apoſtolum prima ad
corint.7.nimis improbe alias prouide.[Dereliquit]
dictus epiſcopus[Redeat]inter duas ſellas ad terram
9 cecidit,Hoſt.[Inhibemus]dixit † Vin. ꝙ ſine licentia
papæ ad tertium epiſcopatum eligi non poſſet.infra
de renun. niſi propria .quam ſpreuit, niſi & ipſa pro-
pria repetere velit.7.q.1.non oportet,& c.ſi qui vero,
Ho.[Auaritiam]ponebat hic Pe.quod no.Io.7.q.1.§.
ambitionis[Spreuit] & ſic caret habita.& argue,ꝙ ex
quo electus conſenſit ſine auctoritate papæ, ſpernere
d non poſſit,de hoc ſupra eo.c.2.[d][Concupiuit]& ſic ca
10 ret ambita.dixit † autem Inn.hanc pœnam locum ha
bere,quando ſine auctoritate ſuperioris tranſit tam il
lius,cuius erat prima eccleſia,de renun.admonet, &
7.q.1.non opportet,quam illius,cuius eſt eccleſia, ad
quam tranſit,quam ſua auctoritate non debet occupa
re,ad quod de præb.cum cui,lib.6.Abb.tamē dicebat
hic,ꝙ ſi vnam dimiſit ſine licentia, & vnam apprehen
dit cum licentia,ꝙ illa ſola priuandus ſit,in qua licen
tiam non obtinuit,ne pena plus oſtendatur &c.de his
quæ fiunt a maio.part.c.quæſiuit.Io.in decre.bonæ.1.
11 ſupra tit.1.dicebat † talem tranſeuntem non eſſe pri-
e uatum,ſed per ſentētiam priuandum,[e] vnde remanet
dominus prioris eccleſiæ, & priores clerici adhuc ei
obedire tenētur.8.q.4.non ne directa.idē dicens, vbi
renunciatio non tenet,de renun.quod in dubiis, nam
12 † etiam lata ſententia res non ſtatim perditur, argu.
inſtit.de offi.iud.§.fina.vbi dicitur, ꝙ in communib.
iudiciis res perditur,& fit eius, cui adiudicatur.ff.de
reſcin.ven.l.fundus.ad idem ff.de iure fiſci.l.e.eius, li-
cet circa iura ſtatim ſententia ſuum conſequatur effe-
ctum,ff.de penis,in ſeruorum.§.vltim.& l.qui vltimo.
ff.de fur.non poteſt, licet quidam dicant contrarium.
ff.de publi.iudi.l.fina.concludit ergo,ꝙ non perdit ec
cleſiam ex tranſitu,ſed ſuperioris ratihabitione,de eo
quod dixi de perdendo dominio per ſententiam, vi-
de quod no.de conceſ.præb.propoſuit,in gloſſ.penul.
f & ꝙ ſuper ea [f] dixi.Circa bñficia curata eſſet hodie ex
peditū,ꝙ ipſo iure vacat primū per decr.de præb.cum
qui.1.reſponſo,lib.ſexto[In epiſcopatibus]quibus nec
expreſſe,nec tacitè,nec religionis fauore renūciari po
teſt ſine papæ licētia, adhuc hodie procedere pūt ſu-
perius dicta,& facit quod dixi infra de conceſſ.præb.
g cum noſtris.ſuper 8 verſic.poſſidebat.¶ † Glo.per ſen
13 tentiam, alleg.† concor. ſignat contrarium, & ſoluit.
14 ¶ † In gl.3.[ibi,ſemper]ſequitur,in ciuitate noſtra ſe-
nectus venerabilis fuit.Nam maiores noſtri pene eun-
dem honorem ſenibus, quē magiſtratibus tribuebāt.
vide Valerium lib.4.cap.5.in fi.de ſene Athenienſi ſo-
lum per legatos Lacedemonum in theatro recepto At
henis.vide de conſuet.c.vlt.lib.6.ſuper 4.glo.¶ In gl.
vnde dicitur[ibi.l.1.in fin.]hæretici prius a deo,ſecun
do motu principis, quem ex cœleſti ſuſcepit, arbitrio
puniuntur[& ibi l.2.]quæ naturaliter inſunt legatis,ap
plicat fideicommiſſis,& e contrario[& ibi, l.vna] fa-
cit cenſeri ſtipulationem adhibitam, vbi adhibita nō
eſt[& ibi,ſed quod principi]vide ſupra cap. 1. ſuper 1.
gl.¶ In gloſſ.quia[ibi,l.2.in fi.]vide de reſtitutio.ſpo-
liato.ex parte, ſuper 3.gl.¶ † In glo.1.in fi.& de cle-
ri.excommun.mi.illud.¶ In gloſſ.3.in fin.& probans
antiquitatem releuatur ab onere probandi titulum,
ſm Vinc.ꝙ dic,vt de præben.c.1.lib.6.& antiquum vi
num præualet nouo.ff.ſi cert.pet.l.3.contra,natura no
uas de properat edere formas. C.de vet.iure enu.l.2.
§.ſed quia,& quod antiquū eſt,merito antiquari opor
tet. C.de vſucapi.transfor.l.vna, ad fi.ꝙ quia Tubero
eſt vſus antiquo ſermone, eius libri parum grati habē-
tur. ff.de orig.iur.l.ſecunda.§.poſt hos,& licet ſero,tā
dē refrenabimus legem; in auctén.de conſang.& vte-
ri.§.quia igitur, colla.5. Ariſtoteles etiam a veterum
opinione receſſit, ff.ad l.Fal.l.1.§.ſi vſufructus, & no-
uum teſtamentum præualet, de celebr.miſ.cum Mar-
thæ; & breuiter noua placent, dicit Hoſtien.antiqui-
h rati ſtandum,[h] niſi deprehendatur ibi manifeſtus er-
ror.9.diſtinct.neque; vel niſi ex cauſa immutetur, vel
reformetur.63.diſtinct.§.verum, de conſtit.cum om-
nes,de conſuet.cum conſuetudinis, de hoc etiam vide
de ſacram.vnct.c.vno.§.verum. ¶ In gl.ipſum,in fin.
dupliciter poteſt intelligi, ideſt nō peccauerunt in eo,
quod poſtularunt,ſed quod recipiunt,vel peccauerūt,
quia non poſtulauerunt,ſed elegerunt,primum placet
Hoſtien.per decreta.ſc.ſecundum Goffred. ¶ In gloſ.
per ſententiam, in fi.melius placet, quòd per ſenten-
tiam, Innoc.

ADDITIONES.

a ¶ Quanto. Contra de c.cum venerabilis. ſupra de conſuet.dic
vt ibi in gl.ad materiam huius vide c.1. de cler.non reſi.Arch.
b ¶ Notario.Ad idem infra de re iudica.cum olim,qđ dixit Guil.
de mon.Lau.verum, vbi non imponitur pœna corporalis, ita
no.in cle.paſtoralis,de re iud.& Arch.de off.deleg.c.1.lib.6.
c ¶ Extenditur. Vide Io.And.ſupra tit.1.bonæ, lo primo, ſuper
verſic.indignos.
d ¶ Secundo.Et de electio.lib.6.in gl.
e ¶ Priuandum. Hoc videtur probare ille tex.
f ¶ Ea.Et per Innoc.infra c.1.de conceſ.præb.lib.6.
g ¶ Super.Vide Io.And.in c.1.de cle.non reſid.
h ¶ Standum. Et ideo dicit alibi Bal.in l.ſi.C.de edict.d.Adria.
tollen.quòd antiqui ſunt maiores nouis pōdere,numero, & mē
ſura:& refert Decius in l cum quid.ff.ſi cer.petat.quòd bos an-
tiquus firmius figit pedem.

SVMMARIVM.

1 *Transfert papa ſolus epiſcopos.*
Indulgentia papæ ſuper epiſcoporum translatione, conceſſa ſtricte ſumenda.
Diuiſio.
2 *De ambitione remiſſ.*
3 *Maior non infert æqualem, vel minorem.*
Epiſcopatus omnes æquales dignitate.
4 *Poſtulandus an eligendus ineligibilis, cum quo diſpenſatū ſit.*
Impedimenta, quæ tollantur per diſpenſationem, quæ nō tollantur, verſ.ſed tamen notan.
Odium omnino tollitur, fauor non ita, ibid.
5 *Dolus non remittitur liberatione generali.*
6 *Examinatio, an quis ſit transferendus epiſcopus, vel an quis ſit idoneus, ut ei prouideatur extra iudiciū fit nullo vocato.*
Imperſonalis locutio inferiorem papæ non excludit, verſi. & ideo locutus.
7 *Epilogus, ſuffragium, ſuppletio gloſſarum nu.8.9.& ſeq.*
Per ambitionem obtentum non iuuatur priuilegio, & quid per ambitum dicatur, iuxta gl.& num.12.
10 *Spirituale matrimonium per conſenſum eligentium, electi, et confirmatus eſt plenum.*
Conſumatum congrue dicitur, cum poteſt epiſcopalia exercere epiſcopus.
11 *Tranſire ad parem, vel minorem quis poteſt epiſcopatum quandoque.*
12 *Odioſum priuilegium multis dicitur ex cauſis, & quibus.*
Fauorabile quod dicitur è contrario, quod eſt latè etiam contra commune ius interpretandum.
13 *Poſtulatus an confirmationem petere poſſit.*
14 *Priuilegium papæ contra ipſum interpretatur.*

CAP.

CAPVT IIII.

1 Licet in tantum. Caſus. Solus † papa träſfert epiſcopos, & indulgentia per eum ſuper tali translatione conceſſa ad literã
ſeruanda eſt, & ſtrictè ſumenda, ne ſuperflua videatur
in ſingulis capitulis huius tituli repetita, dicit Boa. ꝙ
in 1 ca. papa ꝓbat propoſitum per locum ab auctoritate prælationis conceſſæ eccleſiæ in perſonam beati Pe-
a tri. In ſecundo [a] probat per locum a minori. In tertio
per locum ab antiquitate: hic per locum a ſimili [Solui] ideſt diſſolui, & infra hic intellige, quòd iuit, vel miſit ad curiam producens quandam indulgentiam, quę
2 ipſum non excuſat, vt ſequitur [Ambitionem] de † ambitione vide quod dixi in cle. de regula. vt profeſſores
3 in gloſſ. cõcordat. [Eam] ſi maiorem, ergo † non ęqualem vel minorem, vt ſequitur, omnes autem epiſcopatus æquales ſunt quo ad dignitatem. 93. diſtinct. legimus, circa medium, & hinc ſumitur prima ratio repulſæ [Excommunicationis] ſecunda ibi, Statim, dum
tamen &c. [Ad parem] etiam ſecundum verba indulgentiæ [Facilius] ad idem. infra tit. 1. niſi. §. nec putes
[Diſpenſari] vbi ſolum vinculum eſt impedimento,
ſecus in crimine, vel defectu 56. diſtinct. Cœnomanenſem; de fili. presbyt. cap. 1. lib. 6. [Examinari] ſupra
4 tit. 1. ſcriptum, & † not. quaſi expreſſum, ſecundum Innocent. quòd licet diſpenſetur cum aliquo ineligibili,
tamen adhuc eſt poſtulandus, non eligendus, quod
dicunt quidam verum, vbi remanet impedimentum.
vt hic erat: quia poſt diſpenſationem remanſit epiſcopus, quod impedit electionem, & tranſitum, de poſtulat. prælat. cap. fin. vbi vero tolleretur impedimen-
b tum, ſicut in illegitimo, [b] videtur quòd poſſit eligi,
arg. ſupra tit. 1. cum Vinton. Alii contra, quòd licet legitimetur, illegitimus remanet. C. de generali abolitione. l. fin. dicas verba indulgentiæ conſideranda,
c & ſecundum illa iudicandum, [c] infra de priuileg. porro, ſecundum Hoſtien. Eſt tamen not. ſecundum Innocen. quòd magis tollitur impedimentum in irregularitate, defectu natalium, & ſimili odio, quam in
honore epiſcopali, vel re fauorabili, æquum enim eſt
odium ſic tolli, quod penitus deleatur, ne inde maneat memoria non ſic in fauore, de regul. iur. odia, lib. 6.
ſimile, quod pactum tollit ipſo iure actionem ex delicto prouenientem tanquam odioſam, ſed non actionem ex contractu tanquam fauorabilem, licet ipſum
elidat. ff. de pactis, iuriſgentium. §. quinimo, & l. ſi
d vnus. §. ſi pactum. [d] cum ſim. In caſu tamen huius decret. licet videatur, quòd epiſcopus poſſit eligi, vt ſic
per conſenſum nuncietur matrimonium ſpirituale, tutius eſt ſecundum Innocen. vt eligatur in poſtulandũ,
ſupra titul. 1. in cauſis, immo videtur tutius, quòd omnia per papam fiant, & quod ſine ipſius licentia non
conſentiat, & quod poſtuletur, non eligatur, & hoc videntur ſonare verba indulgentiæ, dum tamen nihil
&c. huius enim dubii ſuperior, & non poſtulatus eſt iudex, dicit tamen Innocen. quod quicquid dicatur, hęc
eſt veritas, quòd poteſt conſentire, quod ſuperior etiã
minor papa poſtulationem poterit approbare, vt infra dicam [Tenor] i. mens tenoris, Hoſtienſ. [Indulgentiæ,] tolle, quod eſt infra, ſubiungens, dũmodo ni-
5 hil &c. [Perſonę] quia † generali liberatione dolus [e] nõ
e remittitur. ff. de libe. leg. l. Aurelius, [f] & Caius, argum.
f contra, ff. de pactis, ſi vnus. §. 1. de lib. legat. ſi quis rationes, Vincent. [Poſtulatio] facta de dicto epiſcopo,
& per hoc no. Hoſtien. contra Goffred. hunc fuiſſe poſtulatum, non electum, de hoc ſupra capitul. proxim.
6 [Examinata] † examinatio iſta extra iudicium, ſic
& cum mandatur alicui, vt alteri prouideat, ſi eſt idoneus, non enim eſt tunc neceſſarium aliquos citare, ſecundum Innocent. de hoc vide infra de præſumptio.
capit. fin. & de conceſſ. præben. propoſuit, & in clem.
de offic. deleg. cap. vno, vide quod dixi ſupra titu. ſecundo, capitulo primo, ſuper verſiculo requiſitus
[Cui] ideſt a quo, & tunc dic, facienda ſcilicet poſtulatio. & poteſt dici, quòd ille ſit papa ſolus, ad quem
talia pertinent, ſupra eodem, capitulo immo, & metropolitanus, & hoc operetur indulgentia, & ideo locutus eſt imperſonaliter, ſimile ſupra titulo primo. ne
pro defectu, ſecundum Hoſtienſ. [Ratione] ſimile,
7 de præbend. capitulo tertio. ¶ Prima † gloſſ. obijcit,
dupliciter ſoluit. ¶ Penultim. gloſſ. obijcit, & ſoluit.
¶ Vltima gloſſ. obijcit, & ſoluit. Secundo quærit op-
8 ponendo, & dupliciter ſoluit. ¶ In gloſſ. prima [ibi,
oratio] vide de electione in cauſis, ſuper gloſſ. hic habes. ¶ In vlt. gloſſ. [ibi, ſi quando] vide in capitulo
eccleſia, ſtatim allegat. ſuper gloſſ. C. de [& ibi, quoties] vide in capitulo abbate, ſuper gloſſ. ſic ff. & ibi,
l. prima, vide de teſti. cauſam 2. ſuper vltima gloſſ. &
ibi, [de leg. cap. ſi quando] vide in prælleg. capitulo
in his, de priuileg. ſuper vltim. gloſſ. [& ibi, §. ſicut.] in
fine ponit, quod dicta decre. vnica de commo. [& ibi,
de ſena. conſul. l. vna] qui impetrat contra ſenatuſconſul. mulctatur tertia parte patrimonij ſui, & damnatus de ambitu fit infamis [& ibi. l. 3. in princ.] vt cum
minoribus committitur rerum ſuarum adminiſtratio.
9 ¶ † In gloſſ. 1. [ibi, Ambroſius Polycarpum] dicit Ho-
g ſtien. quòd Ambroſius loquitur de matrimonio [g] contracto, quod ſine dubio, aut ſtatim tenet, aut non tenet [& ibi, Indiuidua] &c. res ſimplex, & incorporea.
Vnde, vt dicebat Innoc. per partes non poteſt haberi:
ſed intelligi debet textus, vt infra dicit gloſſ. [& ibi,
10 ſubſtantiam] dicebat † Innocent. per conſenſum eligentium, & electi, & confirmantis quo ad ſubſtãtiam
plenum eſt matrimonium; ſine ſacramẽnt. ſubſtantiæ etenim nil addit conſecratio. ſup. c. 2. [& ibi, Conſumatum] quod congruè per ſimilitudinem dicitur:
quia ſicut conſumato carnali matrimonio, & nõ prius
proles carnaliter gignitur, ſic poſt confirmationem
ſpiritualis: quia tunc primo poteſt ordinare conſecrare, & epiſcopalia exercere, & prius quo ad iſta dicitur
eccleſia vidua. 3. c. 2. ver. ſed neque [& ibi ratum & perfectum] licet amplius perficiatur per copulam, de hoc
11. q. 3. quòd prædeceſſor. ¶ In gl. ſi alicui, in fi. tamen
verum eſt, ꝙ poterit ſine licentia papæ tranſire, & in
hoc bene videtur iſtis ſecundum Hoſt. ¶ In gl. ſed nõ-
11 ne [& ibi paſtoralis.] Item † quandoque trãſire poteſt
ad parem, vel ad minorem prohibitus a maiori, de reſcriptis. ſedes [Et in fi.] idem Goffred. & poteſt dare ſimile de eo, quod habes infr. de electione, nemo deinceps, lib. 6. & 3. vt eccleſia. beneficia. c. vno, ad fi. ſecũdum vnam opi. & 3. de conſue. cum dilectus, & 3. lib.
6. de rebus eccleſ. non alienandis, dudum, coniuncta
h clem. e. tit. ſi vna. [h] & de electione, ſi religioſus 2. reſpõ
ſo. lib. 6. coniuncta decret. 2. ne cleri. vel mona. e. ſi. ad
idem clemen. de hæreti. nolentes, in princ. & ꝙ not. in
cle. de elect. ne Romani. ver. irritum, in prima gl. ¶ In
12 gl. vlt. [ibi ambitione] vnde dicebat † Hoſt. aliquãdo
priuilegium odioſum: quia contra naturalem rationẽ,
& æquitatem, vel quia periculum animarum inducit,
vel quia ambitioſum ſaltem ex poſt facto præſumitur,
vt hic. 3. tit. 1. dudum. 2. ad fin. & reſtringitur vt hic &
ibi interdum odioſum & ratione perſonæ etiam paternæ, quæ iuri odioſa eſt, & et reſtringitur, de filijs preſbyterorum, litteras; & c. penult. & vltimo. vel ratione
ſui tenoris, quia contra ius alterius impetratum, & ſic
etiam reſtringitur. ff. de vulg. & pup. l. ſubſti. ex facto.
1. reſponſo. Interdũ eſt mere fauorabile, quia perſona,

cui conceditur, eſt fauorabilis. nec inducit animarum periculum, & continet æquitatem, & tunc licet ſit contra ius commune, tamen latè interpretandum eſt, vt in contrarijs, patebat autem ambitio in hoc caſu: quia habens vnam dignitatem epiſcopalem, ſuper alia habenda litteras impetrauit, ad hoc C. de epiſcop. & cleric. ſi quemquam, & ſup. tit. 1. qualiter, & ibi in prin. gl.
13 Ioan. dicebat Goffred. quòd † cum poſtulatus alias nõ haberet ius petendi confirmationem de poſtula. prælato. bonæ, 1. hic ex vi indulgentiæ poterit confirmationem petere, ex quo de perſona, & poſtulatione conſtabit, hoc non placet Hoſtienſ. qui dicit, quòd & ſine tali indulgentia talis poſtulatio confirmatur, ſupra titul. 1. cum ad monaſterium, & ibi remittit [& ibi. Petita] ex quo per Patriarcham vel alium, ad quem ſpectaret, plena præcedente examinatione fuerit poſtulatio approbata; nec ſit illud ſine papæ licentia, ad hoc ſu-
14 pra capit. 2. verſic. præſertim, ſit ergo † contra Papam interpretatio, & ſic ius ſuum videatur per priuilegium conceſſiſſe, ne ad ipſum vlterius recurratur, niſi alias ſit immediatus ſuperior, & tunc recurritur ad ipſum, non ad papam, ſed vt ad confirmatorem.

ADDITIONES.

a ¶ Secundo. Hic vide quòd iſta dictio, dum tamen, importat cõditionem, de qua infra tit. 1. c. ex tuarum, & ibi concor.
b ¶ Illegitimo. Vide Io. And. in c. ſi. de ſi. presb. lib. 6. in nouella.
c ¶ Iudicandum. Vide Barba. conſ. 9. col. 7. vol. 1.
d ¶ Pactum Ibi vide, & in l. ſi tibi 10. §. quædam. ff. eo. tit.
e ¶ Dolus. Vide do. Iaſon. in l. ſi ſub prætextu. C. de tranſact. vbi multa allegat.
f Aurelius. Ibi vide pleniſſimè per Bar.
g Matrimonio. Vide do. Io. Lupũ de Hiſpania in tractatu de matrimonio col. 6.
h Vna. Ad iſta facit c. cui de non ſacerdotali, de preb. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia, ſiue continuatio tituli qua.*
De vſu pallij vbi alibi tractetur.
2 *Pallium quid ſit, et eius etymologia nu. 3, qui illud cõcedat, illud in eo quatuor cruces ponuntur, et cur, et qualiter cum ſignificationibus earum, num. 4. et 5.*
3 *Patriarchæ quatuor etiam pallium concedunt.*
5 *Temperantia laus.*

¶ De auctoritate, & vſu pallij. Rubrica.

1 ¶ Vidimus ſupra de poſtulatis, electis, & translatis ſed quia per hos modos aſſumptos vti pallio decet, ſi eccleſijs, ad quas aſſumuntur, dignitas pallij debeatur, ideo & cætera. Goffred. de materia rubricæ. 100. diſtinct. per totum, & 25. quæſtio. ſecunda, in Galliarum. Conueniunt rubricæ, de electione, ſignificaſti, & capitul. ſuffraganeis, & capitul. quod ſicut, vt patet in ſummationibus. Item archiepiſcopus, qui renunciauit, deinde non vtitur pallio, de renun. ad ſupplicationem. Item quandoque papa ſe offert miſſurum pallium, quod tamen alias inſtanter peti debet, de
2 poſtula. bonæ, 2. in fi. Pallium eſt † inſigne ornamentum archiepiſcopi vel epiſcopi de corpore beati Petri ſumptum. de electione, ſignificaſti, epiſcopi dico, quia eis interdum ex priuilegio conceditur: de præ-
3 ſumpt. cum in iuuentute. Quatuor † patriarchæ concedunt pallium, de priuileg. antiqua. & ſecundum Hoſtienſ. debemus dicere palleum ad hoc etiam, vt in ſcribendo ſit differentia inter palleum dignitatis, & pallium honeſtatis, quod quilibet laicus etiam deferre poteſt, de quo ff. de homic. ſuſcepimus, & vtrumque dr̃ a pallij Græcè, Latinè motu, vel concuſſione. Nam pallium ſæpè mouetur, & palleũ ſæpius. Vnde miniſter ſæpe palleũ aptando concutit palleatum, vel dicitur palleum a pallore, vel palleo palles, debet enim præ cæteris Deum diligere. Ieiunijs ergo, & vigilijs inſiſtendo pallidus eſſe ſolet, vnde Ouidius, lib. 1. de arte amandi. Palleat omnis amans, hic eſt color aptus amanti, & ſic ornatui veſtium conuenit ornatus actionum. 100. diſtinct. §. priuilegia, & cap. rationis, licet interdum ſit contrarium. e. diſ. contra morem, ponun-
4 tur † autem in palleo 4. cruces nigri coloris propter mortificationem vitiorum, quæ debet eſſe in palleato: vt cum apoſtolo dicere poſſit: mundus mihi crucifixus eſt, & ego mundo, ad Gala. vltim. Et dicunt quidam, quòd prædictæ 4. cruces, 4. affectiones deſignãt, gaudium, dolorem, ſpem, & timorem. Vnde verſus. Et cupiunt homines, gaudent, metuuntque, dolentque. Prima ante pectus gaudium deſignat, ſecunda a ſiniſtris, ſpem. tertia, quæ eſt retro, dolorem, quarta, quæ eſt a dexteris, timorem, & iſta ſicut contraria ſic a cõtrario apponuntur. Sed & quia quandoque huiuſmodi affectiones excedunt, potius ſunt afflictiones, quam affectiones, ideo in primis tribus crucibus ponuntur tres acus ad pungendum, & reprimendum, ne excedant. In quarta non ponitur acus; quia timor ſuum aculeum ſecũ portat: vel per primam gaudium, quod ideo præponitur; quia hõ ſemper debet incedere læta facie, per ſecundũ dolor: quia a ſiniſtris pendebat omne malum, per tertiam timor; quia timemus, quæ non videmus, per quartam ſpes, ideo ſine aculeo; vt quis magis ſperet, quam timeat, vel per ipſas deſignãtur quatuor virtutes cardinales. Per primam ante pectus iuſtitia, vt ſemper ſit præ oculis. Per ſecundam fortitudo contra aduerſa; & ideo ponitur a ſiniſtris.
5 Per tertiam prudentia, & ideo retro ponitur. Per † quartam temperantia, quæ caret aculeo, quæ nunquam excedit, ſed alia temperat. vnde Valerius lib. 4. cap. 1. in fin. Nil tam præclarum, tam magnificum, quod non moderatione temperari deſideret, facit infra de offic. leg. niſi. & ideo a dextris, quia concluſio aliarũ virtutum, vnde Philoſophus pro ſumma philoſophiæ in extremis legitur dixiſſe diſcipulis, ne quid minus, ſecundum Hoſtienſ. Illud etiam dixit Terentius in comædijs. Hieronymus ad Demetriam. C. philoſophorum ſententia eſt, moderatas eſſe virtutes, excedentes menſuram, vel modum inter vitia reputari, vnde de ſeptem ſapientibus vnus ait, ne quid nimis, legitur in dictis patrum, abbatem Io. petentibus ab eo fratrib. in morte aliquod cõpendioſum verbũ hæreditatis loco, dixiſſe cum gemitu, nunquam propria voluntatem, nec aliquid docui, quod prius ipſe non fecerim. Hierony. ad Fabiolam. d. prius faciamus, & ſic doceamus, ne doctrinæ auctoritas caſſis operibus deſtruatur. Et ad nepotianum. C. non confundant opera ſermonem tuũ, vt dũ in eccleſia loqueris, tacitus tibi quiſq; reſpõdeat, cur hæc quę dicis, ipſe non facis? accuſare auaritiam etiã latro poteſt; ſacerdotis os cum mente concordet.

SVMMARIVM.

1 *Pallio vti poteſt archiepiſcopus intra quamlibet eccleſiam prouinciæ ſuæ, non extra.*
Diuiſio.
2 *Diœceſis pro prouincia, Regio pro diœceſi ponitur interdum.*
3 *Epilogus, & ſuppletio gloſſarum.*
Eccleſiæ nomine quæ ſignificentur, remiſſ.

CAP.

C A P. I.

1 **Cum ſuper.** Caſus. Intra † quālibet eccleſiam prouinciæ tuæ archiepiſcopus pallio vti pōt, ſed ex-
tra eccleſiam non poteſt. & ſunt duæ partes. conſulta-
tio, & reſponſio. Secunda, ibi, ꝙ ita [Intelligatur] ſup.
illud [tradimus] materialiter ponuntur hæc verba
[Quod] neutri generis. ſic ȷ. de reſcriptis, olim, de reſ.
ſpo. ſequens. §. ſolent, li. 6. & de biga. nuper [Quamli-
bet eccleſiam] etiam exemptam, & ſic intelligo conci
a lium Vien. de priuil. archiepiſcopo, vt ibi [a] etiam dixi
2 [Prouinciæ] Goſ. exponit. i. † diœceſis. tu legas proprie:
tamen, prout dicebat Hoſt. ponitur interdum diœceſis
pro prouincia. 9. q. 2. epiſcopi. Interdum regio pro diœ
ce. ea. q. epiſcopum. In literis autem contentioſis ad li
tes, dic vt ſup. de reſcriptis, Rodulphus, de beneficiali
bus non tractabat hic Hoſt. id quod eſt hodie expedi-
tum ȷ. de præbendis, quamuis, primo. §. 1. lib. 6. & no.
ȷ. de præb. pro illorum [Commiſiſſe] & hoc ȷ. ipſius ec
cleſiæ ambitum, in qua te celebrare contigerit. ſi vero
&c. Hoſt. [Alio modo] puta pro cœmeterii conſecratio
ne [debes] niſi forſan ex indulgentia ſpeciali. ȷ. eod. ex
tuarum, & c. fi. de offi. ord. quod ſedem, & cap. duo. ſe-
3 cundum Hoſt. ¶ Secunda † gl. fi. contrarium, & ſoluit.
¶ In gl. 2. [ibi, cum clerici] de multiplici ſignificatio-
ne huius ver. eccleſia, ibi no. & ne præl. vices ſuas. c. fi.
[& ibi, vaſallis] qui iurāt obedire epiſcopo, & eccleſiæ.
¶ In gl. vlt. [ibi, officij] ſcio me audiuiſſe, ꝙ ſignificat
eū habere alas ligatas, & ideo ſuper vtrunq; brachiū
extenditur ala. hi qui hoc dicunt, non probant hoc
per aliquod ius. Lau. vide quod dixi ſuper rub.

A D D I T I O.

a Ibi. Contrarium ibi tenet Arch. Paulus, & Io. concordat Io. An.
& facit quod no. ſup. de reſcri. abbatem.

S V M M A R I V M.

1 Pallium ſuum non poteſt alteri archiepiſcopo commodare,
vt veſtiat, nu. 2. interdum etiam epiſcopo conceditur, ibid.
quando ad alium archiepiſcopatum transfertur, quid de
priori pallio agendum, num. 3. quodlibet cum eo ſepelitur,
num. 5.
Diuiſio.
4 Epilogus gloſſarum.
Priuilegia cauſæ tranſeunt ad hæredes, non perſonæ.
5 Suppletio gloſſarum.
6 Ex defuncti perſona intra 9. dies ab obitu non eſt quis mole-
ſtandus.

C A P V T. II.

1 **Ad hoc.** Caſus. Archiepiſcopus † alteri archiepiſcopo pallium ſuum commodare non poteſt. Et ſunt duæ partes.
ſecunda ibi, inquiſitioni [Commodare] forte archiepi
ſcopus, cui ſcribit, inuitauerat alienum archiepiſco-
pum ad celebrandum, vt fieri ſolet. 7. q. 1. epiſcopi. qđ
poterat, vt ibi. ergo videbatur, quod quaſi ex quadam
ſequela poſſet ibi ſibi pallium commodare, arg. ff. de
procura. ad rem mobilem, & l. ad legatum. Sed contra
rium reſpondetur ſecundum Hoſt. vel forte archiepi-
ſcopus exiſtens in prouincia propria petebat ab iſto,
quem inuitauit, intra ſuam prouinciam ſibi pallium
commodari, & ſic conſuluit papam, qui reſpondit, vt
ſequitur, quod & videtur verius [Conueniens] i. iuſtum,
& ſtatim ſubmittit cauſam, & ibi cum pallium &c.
2 [Commodare] ad † vſum. i. vt illud veſtiat: nam alias
ad videndum, vel inſtruendum ſartorem commoda-
re non eſt prohibitum [ſed quiſque] cui conceſſum eſt.
Nam & interdum conceditur epiſcopo, de præſum-
ptio. cum in iuuentute, Hoſtien. [Cum eo] pallio ſcili-
3 cet: adeo quod dicunt † curiales, quod ſi archiepiſco-
pus ad archiepiſcopatum transfertur, cuſtodiendum
eſt primum, vt eo non vtatur, ſed vt cum eo ſepelia-
tur, & ſic ſepellietur cum duobus, ar. de poſtula. bonæ.
2. tamen pallium vltimæ eccleſiæ ponetur deſuper: a
liud vero de ſubtus, & illud intelligetur ſepultū ab eo
die, quo ceſſit alteri eccleſiæ. Alij dicunt corpus ve-
ſtiendum vltimo pallio tantum. Primum vero pone-
tur ſuper corpus, vel ſuper capite ſecundum Innoce.
quod videtur rationabilius, Hoſtien. & quod dicitur
4 de duobus, idem de pluribus. ¶ Secunda † gl. fi. con-
trarium & ſoluit. ¶ In prima gl. [ibi, priuilegia] ibi di-
a citur, quod priuilegia cauſæ [a] tranſeunt ad hæredes,
priuilegia perſonæ nō [& ibi. §. ſed quod principi]
conſtitutiones perſonales non tranſgrediuntur perſo-
5 nas. ¶ In † gl. 1. in fi. & inf. de reg. iur. priuilegium, [b] li.
b 6. ¶ In glo. 2. [ibi, ſacerdotibus] & cuiuslibet ordinis,
vt defunctus cum illis ſepeliatur, & hoc habet vni-
uerſalis conſuetudo, Hoſt. Illud vero loquitur de palla
altaris, & ſyndone, ſecundum Goffred. [& ibi, Effodian
tur] & tamen ſub pœna ſacrilegii prohibetur. C. de ſe-
6 pul. vio. pergit audacia. Sed nec inf. 9. dies † ab obitu
numerandos ex perſona defuncti eſt aliquis moleſtan
dus, in auct. ibi ſignata, ſed nec ante, Hoſ. & in fi. idem
ibi no. in prima gl.

A D D I T I O N E S.

a Cauſæ. Vide latiſſime per do. Pe. de in ſua rep. regulæ, priuilegiū,
de reg. iu. li. 6. & de materia per Bar. & legiſtas in l. quia tale. ff.
ſolu. matri.
b Priuilegium. Et per Bar. in l. quia tale. ff. ſolut. matrim. & in l. po.
ff. de ſeruit.

S V M M A R I V M.

1 Per pallium confertur plenitudo pontificalis officij, et nomen
archiepiſcopale.
2 Plenitudo officij pontificalis quid ſignificet.
3 Simulatio bona approbatur.
Mentiri an liceat.
Verbis duplicibus vtendum in excuſationibus, ver. cōſuluit.
4 Epilogus, Suffragium. Diligere nos magis tenemur, quam a-
lium, & nu. 5. 6.
Nomen archiepiſcopi quis ſibi non acquirit niſi poſt conſe-
crationem, ſed prius electi, vel poſtulati nomine vocabitur.
6 In ſalutis acquiſitione nemo ibi germanior.

C A P V T III.

1 **Niſi ſpecialis.** Caſus. Per pallium † cōfertur plenitudo pontificalis officii, & nōmen archiepi
ſcopale. [a] h. d. Et facit ad primam partem rubricæ. &
prima deciſa factum narrat. Secunda ibi, ſane, factum
aggrauat. Tertia concludit ibi, tu ergo. quarta commi
natur ibi, quoniam ſi. [Et infra] hic continetur, quod
habes ȷ. de officio legati, niſi [Per nos] etiam q. di. ne
dum per te, qui hoc facere non potuiſti, de off. leg.
quod translationem [Deberet] ipſe translatus [Appel
lare] multo minus hoc debuit, quando per te tantum
extitit approbata [Ipſi quo] i. in traditione, & ſuſceptio
ne eius pallij [Officij] non dicit, eccleſiaſticæ poteſta-

b tis, vt inf. c. proxi. ibi dicam[Plenitudo][b] 100. di. quo-
2 niam quidam. i. plena † executio in his, quæ ordinis
ſunt, & iuriſdictionis, ſi ſunt maxima, ſicut conuocare
concilium, de elect. quod ſicut. §. præterea, ſecundum
Innocen. quod dic, vt ibi ſecundum Hoſtie. [palliare]
3 nam † & Ieſus finxit ſe longius ire. 1. q. 1. ex his, ver. qd
vt plane, & bona ſimulatio approbatur j. quod metus
cauſa. c. 1. §. 1. Sed quomodo palliabit? dicunt quidam
mentiendo, ex quo alteri non fit præiudicium, & dicit
ſibi ſuper hoc fuiſſe per papam traditam poteſtatem.
eſt enim bonus dolus. ff. de dolo. l. 1. 22. q. 2. is autem.
c ſed contra nemini [c] expedit mētiri. ff. de tribu. [d] l. il-
d lud. §. penult. 22. q. 2. primum. conſuluit ergo Hoſt. ꝙ
in ſuis ſermonibus, vel excuſationibus non mētiatur.
Sed vti verbis duplicibus dicēdo, ꝙ qui eum reprehē-
dunt, nō viderunt omnia ſua priuilegia, & bene eſſet
ſupinus, ſi ſpecialiter reſeruata ſine ſpeciali manda-
to præſumeret, & his ſimilia, per quæ nō mentiatur. &
de his verbis duplicibus in alia materia in Spe. de ad-
4 uocato. §. iam nūc, in prin. ¶ Vlt. † glo. ſi. contrarium.
¶ In gl. 2. [ibi, quod iuſſit] vide de app. cū ceſſante, ſu
per 1. gl. ¶ In gl. fi. [ibi l. 2.] ſigna rebus meis impreſſa
non ſolum ego, ſed quilibet alius ſine metu calumnię
deponere poteſt[& ibi, Si quis fumo] nō tenetur Aqui-
lia, qui intercidit ędes vicini iuſto metu ductus, ne
ignis ad ſe perueniret, etiam ſi prius extinctus fuerit.
5 ¶ In † gl. 1. in fi. & vocabitur epiſcopus, prius vocaret
ſe electum, vel poſtulatum. ¶ In glo. vlt. [ibi, a ſemet-
6 ipſo] Ber. ad Eugenium lib de conſideratione, in † ac-
quiſitione ſalutis tuæ nemo tibi germanior vnico ma-
tris tuæ, & Socrates, amico ita prodeſto, ne tibi noceas
[& ibi, Præſes] de offi. ordina. pręſenti. §. porro, libr. 6.
e [Et in fi.] ſolue, [e] vt ibi in prima gl. & dę hoc j. de reg.
iur. locupletari, lib. 6.

ADDITIONES.

a Archiepiſcopale. Quandoque tamē ex gratia pro tenuta traditur pallium ēt epiſcopo, ad hoc inf. de præſcr. ca. cū in iuuētute.
b Plenitudo. Vide Arc. 11 diſt. c. 2. & ſcripta per eum 2. q 6. decernimus. Arch.
c Nemini. vide Panor. & ibi plene modernio. in c cœterum, in fi. primæ col. cum princi. ſe. inf. de iud.
d Tribu. Et qui negat, perdit beneficium illius actus, quem negat vt ff de fide inſtr. l. ſed ſi dubitetur. § 1. & ibi concor. per Bar.
e Solue. Vide l. 1. § denique ff. de aqua plu. ar. in dubio quis non p̄ſumitur animo nocendi feciſſe, vt eſt gl. no. in l. fluminum. § fi. ff. de dam. infec.

SVMMARIVM.

1 Pallio Romanus pontifex ſemper & vbique vtitur, alij in eccleſiis ſuis, & certis diebus tantum, quid in papa, quid in alijs ſignificet, nu. 4.
2 Papæ prærogatiua quæ, & ipſe dicitur aſſumi proprie, eius etiam poteſtas quæ, nu 3.
5 Epilogus, Suffragium, & Suppletio glo. nu. 6. 7.
8 Pallium quomodo, & intra quod tempus petendum, impedimento ceſſante, et quæ non petenti pęna. quæ ad petendum opus ſint.
9 Scena quid.

CAPVT IIII.

1 **Ad honorem.** Caſus. Romanus † ponti
fex ſemper & vbique vti
tur pallio. Alii in eccle-
ſiis ſuis, & certis diebus tantum. Secunda ibi, alii. & di
uerſitatis cauſam reddit ibi, quoniā[Romanus] ſimile
2 de temp. ord. c. 1. [ſemper] hęc eſt vna † prærogatiua
papæ. ſecūda ſtatim ſequitur ibi, vbique. & ſtatim ſub-
mittit huius ſpecialitatis rationem[Aſſumptus] papa
proprie dicitur aſſumi, per id, quod habes de electio-
ne, licet: quia confirmatione eget, vt ibi[Plenitudinē]
3 tantum, quod, dummodo nō † peccet in fide, citra deū
ab aliquo iudicari non poteſt. 40. diſt. ſi papa. 11. q. 3.
aliorū. In peccato tamen, ſi de ipſo liquet, nō tenetur
ſibi aliquis obedire, quod dic, vt no. de tempo. ord. ad
aures, de conceſ. præb. propoſuit[Poteſtatis] dicit Ho.
hic fieri ſolutiones multas quo ad hominem, ſed quan
tum ad deum pertinet, ipſe nouit j. de iud. nouit. cum
tamen decr. cum ex eo, in fi. j. de pęni. & remiſſ. dicat
moderamē adhibere in plenitudine poteſtatis, & no.
4 quod † pallium in papa deſiderat poteſtatis plenitudi-
nem, vt hic. In aliis plenitudinem officii. ſup. c. prox. re
mittit ad ſummā. e. tit. §. 1. ver. notabis. ſic & anulus a-
liud ſignificat in vno, aliud in altero, dę hoc de p̄ſum.
illud. facit ad hoc de ſacra vncti. c. vno, ad fi. alii. ſ. pa
triarchæ, vel archiepi[iuriſdictionem] metropolitani
5 [Poteſtatis] ſicut papa. ¶ Prima † gloſ. ponit formam
traditionis pallii. ¶ Secunda gl. exponit literam, dat
6 duo ſimilia, & fi. contrarium. ¶ In † gl. 2. [ibi, non ibit]
niſi ex priuilegio, ſicut cōceſſum eſt præpoſitis ſacri cu
biculi, & ſine alterius læſione finita malitia, cum profi
ciſcuntur ad agros inſpiciendos, vel ob aliam cauſam
7 utantur cingulo, in l. ſe. ¶ In † glo. 1. [ibi, Petri] quare
ſic dicatur, vide no. de electione ſignificaſti, in gl. pe-
nult. [& ibi, Tribus] Hoſt. ponit quattuor, cui plus cre-
do: quia id æquius; & quia fuit palleatus[& in fi.] Ali-
8 quibus † plus conceditur, & ideo ad priuilegia recur-
ritur. j. c. ii. debet autem pallium dari fortiter poſtulā
ti. 100 diſ. priſca, niſi aliter fiat de gratia, de hoc ſ. de
elec. ſignificaſti, de poſtul. bonæ 2. ad fi. Conſecratus
autem ſi j. tres menſes a die conſecrationis numerandos
ad fidem aſtruendam, & pallium ſuſcipiendum
ad apoſtolicam ſedem non miſerit, commiſſa ſibi ca-
reat dignitate. 100. di. quoniam accuſatus de hoc ſcili-
cet corā Papa, alias non, ſecūdum Hu. & Io. And. quia
nec per alium fieri poſſet talis ſententia. 3. q. 6. accuſa-
tus. Ex cauſa vero iſta daretur ſibi annus, & plus. 7. q. 1.
conſtitutum. 15. di. quoniam quidam. Sed, prout dicit
Hoſt. nec ſufficit nuntium mittere, niſi ſufficiens ſit. ad
quod quattuor requiruntur, quod mittatur nuncius, &
idoneus, de elect. cauſam, & inf. tres menſes, quod ha-
beat ſufficiens procuratorium, ad quod iſta exiguntur
& in eo fiat mentio de quattuor vniuerſalibus ſyno-
dis, de quibus 15. di. ſicut. C. de ſum. tri. l. fi. & conſtitu
tionum, ſiue decretalium Romanorum pontificum,
de ſum. tri. ca. 1. & 2. ſecundum, quod propria mitten-
tis manu ſit ſubſcriptum. Item quod habeat mandatū
hanc fidem iureiurando firmandi. i. iurando in animā
mittentis, quod ita credit firmiter & ſimpliciter, de
ſumma trinitate. c. 1. Quartum, quod poteſtatem ha-
beat petendi pallium. 100. di. quoniam. Quintum for
te, vt poteſtatem habeat iurandi in animam mittētis
fidelitatem, & obedientiam eccleſiæ Romanæ, ar. ſup.
de electione, ſignificaſti. 63. diſt. tibi; de iureiur. ego.
Sextum, quod fortiter petatur, vt eſt dictum, & probā-
tur hac 100. di. optatum. & ſi hoc j. tres menſes: nō fe
cerit eſt deponendus. 100 di. quoniam, niſi forte nun
cius miſſus infideliter egerit, vel in via impeditus fue-
rit, ar. j. de pigno. ſignificante, quia tunc eſſet ei ſubue
niendum, vt ibi patet, & in eo, quod legitur & notatur
de re iudi. cum Bertoldus. Sed et volunt aliqui intelli-
gere, ꝙ elapſis omnino dictis tribus menſibus hanc pę
nam patiatur; ſicut Hug. & Ioā. nec obſtat, quod epi-
ſcopo dentur 5. menſes, de quo ſ. de tranſac. capit. 2.
quia maius periculum vertitur in archiepiſcopali of-
ficio, et ideo minus tempus conceditur, argumen. 42.
diſt.

diſt.quieſcamus, cum ſimilibus. Alii dicunt, quod nec
metropolitanus hanc pęnam patietur, niſi demum ela
pſis 5. menſibus, quæ lectura magis videtur amicari il-
li literæ, ſm Hoſt. ſm quem licet iſtę rigor ſit ſcriptus,
non ſeruatur. & poteſt dici, quòd abiit in deſuetudi-
nem, cum nec Romana eccleſia ipſum ſeruet ad vn-
guem. 4. diſtin. §. leges, Innocen. nec admittitur ſecun
dum conſuetudinem curiæ, nec auditur electus petẽs,
ſed petere debet procurator capituli, vel vnus canoni
cus nomine eccleſiæ. Si ergo nulla eſt electi petitio, er-
go nulla mora. C. de annali excep. l. 1. ad finem, de iure
tamen ſcripto ſecus, vt dictum eſt. Et no. quod ſufficit
infra tres menſes hunc nũcium mittere, nec eſt neceſ-
ſe, quod infra illud tempus petat, vel ſe præſentet, ſunt
enim quidam ſic remoti a curia, quod ſi prima conſe-
crationis ſuæ die nuncium mitterent, non poſſent in-
tra illud tempus ad curiam peruenire. Sed ſi nuncius
in via moritur, vel agit infideliter, nunquid ſufficit ad
prædictam pęnam vitandam, quod infra tres menſes
ſemel nuntium miſerit, non; imo, ex quo ad metropo-
litanum peruenerit impedimentum, quam cito po-
a teſt commode, vel ĩ. alios ſaltim tres menſes[a] a tem-
pore notitiæ, ad hoc infra de elect. ſi electio, tenetur a-
lium nuncium mittere; & facit quod not. de elect. cu-
pientes. §. ad hoc, lib. 6. in gloſſ. hæ perſonæ. Et ſi ite-
rum impediatur ſecundus, mittere tenetur tertium, &
quartum, & ſic in infinitum, donec hoc adimpleuerit.
ff. ad Tertul. l. 2. §. ſi mater non petierit, & §. igitur, &
tota lex facit ad hoc ſecundum Hoſtiẽ. ¶ In gl. 2. [ibi,
9 vſufructuario] ſcenicæ veſtis [& ibi, Scena] erat † locus
intra theatrum ad modũ domus cum pulpito, vbi can
tabant comædi, & tragędi, ſaltabant hiſtriones, & mi-
mi. vel dr̃ ab vmbraculo quia erat locus obũbratus a ſce
na, qđ eſt vmbra, & in vmbraculo, latebãt perſonæ la-
ruatæ, quæ ad vocẽ recitatoris exibãt ad ludos, & facit
quod no. in autentica, ſcenicas, &c. in prin. Oratius in
poetica, Poteratque ſine his ſcena duci. Et in fi. de pri
uilegio, & conſuetudine ſecundum dicebatur obten-
tum, quod extra prouinciam vti liceret crucis ſigno.
¶ In gloſſ. vltim. in fin. & cap. decreto. 3. q. 6. multum
ſtupeo.

ADDITIO.

a Menſes. Integros: quia iſtud impedimentum abſorbet omnem
diligentiam ipſius mittentis, ſecus ſi partem, vt no. Bar. in l. ea-
dem. ff. de ver. oblig. & probat. c. ſi electio, hic allega.

SVMMARIVM.

1 *Pallio vti non poteſt archiepiſcopus extra prouinciam ſuam,*
etiam ſi hoc habeat conſuetudo. alia de eo infra.
2 *Reſidere fingitur commorans quis extra ſuam prouinciam*
pro negocijs eccleſię ſuæ.
3 *Conſuetudo generalis dicitur, quæ ſeruatur in vna prouincia.*
4 *In habitu vis non eſt.*
Cura quarum rerum erat prelatis Hoſtienſis ætate.
5 *Pallio vti extra prouinciam de licentia illius, ad quem quis*
declinat an ſit de iure communi.
6 *Sine pallio quæ non poſſint exerceri.*
7 *Dummodo, coniunctio modum ſapit, vel conditionem.*
8 *Ordinare, & iudicare in aliena parochia ſuos poteſt ſubditos*
ex permiſſu eius, ad quem pertinet.
9 *Pallij vſum in aliena diœceſi nemo alius, quam papa concede*
re poteſt, & quid is vſus operetur. nu. 10. & an perſonalis,
tamen conceſſus eſſe videatur, nu. 11.
12 *Epilogus, & Suppletio gloſſarum. n. 13.*
Eius ſignum quid indicet, nu. 14. ver. dicit Hoſtien.
Rationale quid, eiuſque deſcriptio.
14 *Per mitram non deſignatur officij plenitudo.*

CAPVT V.

a
1 Ex tuarum. [a] Caſus. Archiepiſcopus † ex-
tra ſuam prouinciam pallio
vti non poteſt, etiam ſi hoc
habeat conſuetudo. & ſunt duæ partes. In prima gra-
tiæ petitio, petentis motiuum continens. In ſecunda
petitionis limitata exauditio motiuum reprobans. ſe-
2 cunda ibi, licet [Commoranti] tunc † fingitur reſide-
re, de cleric. non reſid. ex parte. 2. [generalis] dici-
3 tur ergo conſuetudo † generalis, quæ ſeruatur in vna
prouincia, de hoc ſup. de conſuet. cum dilectus. §. di-
ctus vero [Conſuetudo] de modico vero verecundaba
4 tur, ſecundum Hoſtienſ. cum † non ſit vis in habitu. Sed
ita eſt, quòd quaſi tota cura datur hodie ventri, orna-
tui, & honori, nec militamus eo modo, quo noſter Im-
perator iubet. 40. diſtin. ante omnia [indulgemus] ſci-
5 licet indifferenter † extra prouinciam vti pallio de li-
centia illius, ad quem declinat, vel forſan ſine li-
centia [Subiectam] voluerunt quidam, vt Iaco. dicere,
quòd iſtud erat indultum iure communi quo ad hoc,
vt vti poſſit pallio de licentia eius, ad quem pertinet.
de hoc infr. cap. proxim. ſup. dixit conſuetudo, corru-
ptelam fatentur ſine tali licentia, & vbi dicit finis, iam
dictis caſibus, ſubaudiunt maxime, quo ad illud, quòd
poſſit ſuffraganeos extra prouinciam conſecrare, & cle
ricos ordinare, dicuntur hoc tenere proprie, arg. ff. de
offic. proconſul. l. 3. ff. de iuriſdict. om. iud. l. fin. Sed tu
dic contra, ut dicam ſuper ver. permittat, & quod inf.
cap. proximo dicitur, expone vt ibi [Subiectam] quia
de iure communi nec in alia vti debes [Ordinãdis] ta-
6 lia † enim, & ſimilia, quæ ſunt epiſcopalis ordinis non
debet exercere ſine pallio. Quid de inuitato? dixi.
de elect. quòd ſicut. §. præterea [Dummodo] modum
7 † ſapit, vel conditionem, & neceſſe eſt illud exiſtere,
ſic ſup. cap. 1. tit. 1. & cap. vlt. in fi. de electione, quia di
ligent. 2. & cap. cum inter canonicos, in fin. de ætat. &
qualit. cum contingat, de offi. ord. quòd ſedem, de cler.
coniuga. Io. de vſuris, cum tamen, quandoque aliter ſu
b mitur, vt no. de præben. non poteſt, lib. 6. in gl.[b] † quæ-
8 ro [Pertinet] ordinationem † enim facere, vel iudi-
cium exercere non debet in aliena parochia ſine illius
permiſſu, ad quem pertinet. 9. quæſtio. 2. nullus, & ar-
gue, quòd ſi epiſcopus tranſit ad alienam diœceſim, de
illius permiſſu poterit iudicare inter clericos ſuos, ſi
c ad ipſum venerint:[c] quod quidam negat, vt Phi. hic di
cens, quod cum diœceſanus illos clericos ordinare, vel
iudicare non poſſit, vel illos epiſcopos conſecrare, er-
go de illis licentiam ſibi dare non poterit. & etiam po
nitur hic proprie, idulgemus illud: & improprie quod
ad vſum pallij. vt dicam inf. cap. proxim. ſuper fi. pri-
mæ glo. ſed ſecundum Hoſtien. conuincuntur malę di-
cere: quia ſi de permiſſu illius poteſt illius ſubditos ex-
communicare, iudicare, & ordinare. 9. quæſt. 2. cap. 1.
& 3. & cap. non inuitari. multo magis ſuos proprios.
ibi enim fit duplex gratia perſonarum, & loci: hic ve-
ro loci tantum. de hoc videas de officio legati, nouit,
ſuper 1. glo. nec hic requiritur indulgentia papæ, dum
modo non vtatur pallio, vt per iura prędicta colligi-
tur, quod dixi ſemper, quod patet falſum, per ver. in-
dulgemus. quod dixi permittat, arg. ſecundum Boati.
ad quæſtionem Pręedicatorum, & minorum, quod licet
ſint priuilegiati ſuper audiendis confeſſionib. requiri
d tur tamen parochialis licentia,[d] de hoc ĩ. de pęnit. &
remiſſio. omnis. in gloſſ. 6. quod dic hodie, vt in clem.
e de ſepul. dudum,[e] & expone id [Permittat] epiſcopos
conſecrare, & ordines celebrare. ex quo autem ſuper
his diœceſani epiſcopi licentia fuerit impetrata, con-
9 cedit papa, quod pallio vti poſſit. vnde patet † alium,
quam

quam papam hunc vſum non poſſe concedere. vel dic
10 qd. ſ. ordines conferre & pallio vti. Et ſi † quæras, quid
operatur priuilegium vſus palii conceſſum a papa? reſpōdeo, vt diœceſanus ſine metropolitani licētia hoc
concedere poſſit, quod alias concedere non poſſit, etiam
ſi eſſet palleatus, niſi eſſet exemptus, cum ſit ſignum
prelationis. ſ. c. proxi. ſecundum Innocen. Sed & cum
licentia metropolitani non poſſet hoc epiſcopus concedere, niſi eſſet priuilegium papæ. vnde melius intelligas, in hoc caſu quantum eſt pro vſu palii, ad metropolitanum recurrendum, Hoſt. & ſecundum hoc expone,
is, ad quem eccleſia pertinet iure metropolitico, vel alias quo ad vſum pallii. & facit de tempo. ord. cum nullus, li. 6. [Caſibus] tria ergo debent concurrere, vt pallio poſſit uti. ſ. priuilegium, permiſſio eius, ad quem pertinet, & quod altera de his cauſis ſubſit: altero deficiente
11 non vtetur pallio. Sed † nunquid Compoſt. qui eſt hodie, vel erit per tempora, poterit his concurrentibus
pallio vti, vt ſic iſtud priuilegium dicatur reale, dic inſpicienda verba priuilegii, ſi per ea apparet fuiſſe reale, ad ſucceſſorem extendetur, niſi appareat poſtea reuocatum. ſi perſonale, planum eſt, in dubio verborum
recurretur ad papam. de offi. ordi. c. 3. §. ſi vero, lib. 6.
Si verba non ſunt dubia, videtur recurrendum ad decre. quoniam abbas, de off. delega. vt ſic nomen proprium & expreſſum cenſeatur perſonale, alias reale, vt
ibi. Et vide quod dicam de reg. iur. priuilegium, lib. 6.
12 in quæſtione poſita in fi. ¶ Tertia † gl. obiicit. ¶ Quarta reddit rationem ¶ In vlt. gl. ibi, [cum prætor] vide
13 de vſuris, quanto. ſuper prima glo. ¶ In † gl. ſecunda
[ibi, rationali] erat ornamētum pontificale, vel ſacerdotale, panus. ſ. quadrangulus ad latitudinem palmi,
& habens 12. lapides fixos, & hæc verba inſcripta Manifeſtatio, & veritas. & de hoc plene exodi. 28. per to-
14 tum [& ibi infula] forte mitra. In his † enim non deſignatur plenitudo officii ſicut in pallio [& in fi.] dic vt
ibi. ¶ In gl. tertia [in fine] Sed illud contingit ratione
f mittentis, mittitur enim a principe, [f] vnde voluntariam iuriſdictionem exercet etiam antequam perueniat ad prouinciam ſibi decretam. vt ff. eod. l. 3. ſicut
legatus papæ. ſ. de officio legati, excommunicatis, ſecundum Goffr. qui hoc no. & in ſumma huius tituli, in
fi. dicit Ho. quod in eo, & ſimilibus nulli fit præiudicium;
hic ſecus, quia iſtud ſignum dat, quod locus, in quo talia
portantur inſignia, iuriſdictioni ſubiaceat inſigniti, vt
in textu dixi. ¶ In glo. 4. in fi. vbi de hoc, & 100. diſti.
ca. vltimo.

ADDITIONES.

a Ex tuarum. Ad hoc c. vide quod no. infra vt lit. pen. c. 1. Bal.
b Gl. Ibi vide Io. An. in nouella. & in Spec. de cle. non reſi. in princi. per Io. An. & in quodam conſi. Bal. quod incipit, factum ſic ſe habet, quidam nomine exactus.
c Venerit. Sponte, vt no. in c. nouit. inf. allega.
d Parochialis licentia. Adde etiam in materia, quod dicit gl. quā totus mundus allegat pro ſingulari, in cle. 1. in ver. ſpeciali, in fi. de priuil. quæ vult, quod ſi ſacerdos parochialis, dat licētiam parochiano, vt poſſit confiteri alibi peccata, tamen non poteſt confiteri coram alio ſacerdote, qui non ſit eiuſdem qualitatis, & ſic qui non habeat curam animarum actu, & vide omnino pulchre per Iaſo. in l. ſi per errorem, in 2. col. ff. de iuriſdi. om. iud.
e Dudum. In gl. ſuper ver. liberam. vide ad materiam huius c. l. e. ſi quādo, & ibi Bal & Sal. C. de inof. teſt. & c. ſi papa, de priuil. li. 6.
f Principe. Secus, ſi habet iuriſdictionem ab inferiore: quia dicit cum voluntariam iuriſdictionem non exercere extra locum ſuum, quod facit, quia notarius ab inferiore a principe creatus alibi non conficit inſtrumenta, quam vbi creatus eſt, ita not. Bar. in l. 1. ff. de offi. proconſul. & leg.

S V M M A R I V M.

1 *Pallio vti poteſt in qualibet eccleſia permiſſis diebus miſſas celebrans archiepiſcopus.*
2 *Epilogus & Supplētio gloſſarum.*
3 *Vbicunque, particula ad quatuor hic reſtringitur.*
4 *De indulgemus, verbo proprie & improprie ſumpto opinio reprobata.*

C A P. VI.

Cum ſis. Pars huius de conſecrati. eccleſiæ vel alta. cum ſis. forte interpretabantur aliqui per eccleſias prouinciæ intelligi ſolum cathedrales. hoc potuit eſſe dubitabile:
1 quod remouet hæc decre. dicēs quod † in qualibet eccleſia prouinciæ permiſſis diebus archiepiſcopus miſſam
celebrans, vti poteſt pallio [Solemnibus] ſ. eo. ad honorem [Pōtificij] i. pōtificalis officii. ſ. eo. niſi [Liberius]
2 i. libere. ¶ In † gl. obiicit, & dupliciter ſoluit. ¶ In gl.
1. [ibi, de officio proconſulis. l. 1.] vide quod dixi ſup.
c. prox. ſuper 3. gl. [& ibi, Deſtringere] dicebat Hoſtiē.
3 hoc verbum † generale, vbicūque, ad quattuor reſtringēdum, ad prouinciam, ad eccleſiam, ad miſſarum ſolennia, & ad certos dies, & ſic videtur, quod ſi ſub papilione, vel in caſtris, in aliqua priuata domo extra eccleſiam ſecundum c. de conſe. diſt. 1. concedimus, quamuis ſ. ſuam prouinciam archiepiſcopus celebret, pallio non vtetur [& ibi, ſi habet priuilegium] de hoc Ioa.
4 & Vincen. quorum fuit hæc gl. non poſuerunt hoc † verbum, & male. Phi. etiam id ſequēdo dicebat ſup. c. proximo. quod verbum, indulgemus, ibi ponebatur proprie
& improprie. nam, vt dicit, de iure communi archiepiſcopus inuitatus utitur pallio in miſſa extra prouinciā,
vt hic, dummodo diœceſanus conſentiat, & ibi. proprie
autem ponitur quo ad ordines, vel conſecrationes faciendas etiā de ſubditis in aliena prouincia: ſed, vt ibi
dixi ſuper ver. pertinet, hoc ſecundum eſt falſum, &
primum falſiſſimum, vt modo dixi.

S V M M A R I V M.

1 *Sine Pallio, & ſandalijs celebrare poteſt archiepiſcopus vide nu. 3.*
2 *Sandalia, Compagæ, & Mapulæ quid ſint.*
3 *Supplētio gloſſarum.*
Celebrare poſſint ne epiſcopi ſolemniter in alterius parochiis ſine parochi licentia. An cum pallio pro defunctis, numero 4.
Indulgentias an dare.

C A P V T VII.

1 Quia nos. Alias, tua nos. Caſus. Sine † pallio, & ſandaliis poteſt archiepiſcopus celebrare [Tuæ] iſte archiepiſcopus forte non libēter ueſtiebat pallium [Sandaliis]
2 quid ſint † ſandalia cōpagæ, & mappalæ, notatur 93.
di. §. compagis. dicit Pe. quod ſandalia ſunt calciamenta
purpurea, vel depicta, quib. vtuntur epiſcopi. quartam
2. & 3. nō habemus, ſed remāſerūt in antiqua, Pe. ¶ In
3 † gl. 1. [ibi, non licet] dicit Hoſti. quod intelligit, quando
vult ordinare, vel epiſcopalia exercere, alias, dummodo ſint noti, putat quod poſſint etiam ſolenniter celebrare. dixit Innoc. quod de licētia diœceſani, vel etiam parochialis ſacerdotis celebrare poterunt, dummodo ſine
pontificalibus celebrent. illis enim non poſſunt vti,
niſi ſuper hoc eſſent priuilegiati. ſ. titul. 1. ad ſupplicationem. ſed ſecundum Hoſtien. reſpondent ibi, qui
dicit, quod & cum pontificalibus, & ſine licentia poterunt

runt celebrare, ſicut obſeruat generalis conſuetudo, & etiam prædicare, niſi ſpecialiter prohibeantur, quod dic vt plenè not. infra de hæreti. excommunicamus, &
a in clemen. de priui. ca. 2. in glo. pontificalibus.[a] Indulgentias verò, quæ iuriſdictionis ſunt, nec proſunt niſi ſubditis, dare non poſſunt, de pœniten. & remiſſio. c. 4. 9. q. 2. c. 1. & ſeq. [& ibi, Tuæ] de priuile. c. fi. li. 6. ¶ In
4 glo. vlti. [ibi, reſpicit] & hoc plus † placet Hoſti. quam id, quod dixit Inno. qui dixit, ꝙ ex quo non poteſt vti pallio niſi in ſolennitatibus; ergo non poterit vti, cum pro defunctis celebrat, cum nō ſit ſolennitas. dicit Hoſtien. ꝙ de ſolennitatibus non præmiſit, ſed de diebus. tenet ergo, quod glo. & fatetur, ꝙ conſuetudo non habet hunc caſum in priuilegijs exprimi [Et in fi.] melius diceret de capitulo ibi ſequenti, quod incipit, porrò.

A D D I T I O.

a ¶ Pontificalibus. Ibi glo. concordat Innocent. cum Hoſtien.

De renunciatione, Rubrica.

1 *Continuatio; ſeu œconomia rubricę cum ſuperioribus.*
2 *De Rubricę materia vbi nam alibi tractetur ſub hoc titulo, & extra eum. num. 3. & ſequentibus.*
Beneficium, cui quis renunciauit, impetrari poteſt, ibidem ver. item impetrari.
Infirmus prælatus renunciare non cogit, ibi. ver. item præla.
Per reuerentiam & obedientiam alteri vt prælato, iuri ſuo quis renunciat, quod habebat in ea prælatura. ver. item qui.
4 *Renunciare vtique licitum eſt iuri ſuo.*
Mors, & renunciatio ſunt diuerſa, ibid.
5 *Appellationi poteſt renunciari interiectæ ad Papam in cauſis electionum.*
Per electionem vnius præiudicialiū renunciatur alteri, ibid.
6 *Electus ſi renunciat, eligentes habent nouum integrū tēpus.*
7 *Renunciationis beneficij receptionem, & collationem ipſius non poteſt committere legatus.*
Gratiæ quis renunciat, recipiendo aliud beneficium, & quod ibid.
8 *Appellationi quis renunciat propter apoſtolos non petitos.*
Beneficij renunciatio non valet in caſu c. multorum. §. ſanè, de pœnis.

1 ¶ † Quia ea, quæ poſtulatione, vel translatione acquiruntur, plerunque renunciatione perduntur, ideò &c.
2 Goffr. de materia † rubricæ. 7. q. 1. & 2. 17. q. 2. repetitur autem in ſexto, & in Clementinis. ad rubricam
3 † faciunt de reſcriptis ad audientiam. 2. quod metus cauſa, Abbas, cum duobus ſe. de fer. ca. fi. de app. quia nos. de voto, per tuas. de ſimo. ex inſinuatione, vt patet ex earum ſummationibus. Item impetrari poteſt contra poſſeſſionem beneficij qui & renunciauerat, de reſcriptis. c. 2. Item prælatus infirmus etiam incurabiliter renunciare non cogitur, de clerico ægro. ex parte. Item qui reueretur, & obedit alteri vt prælato, iuri, ſi quod habebat in prælatura illa, renunciat, de his
4 quæ fiunt a maio. parte ca. ex ore. & licitum † eſt cuiq; renunciare iuri ſuo, de cri. falſi. ca. fi. Item mors, & renunciatio ſunt diuerſa, de reſcriptis, ſuſceptum, lib. 6.
5 Renunciari † poteſt appellationi interiectæ ad Papam in cauſis electionum epiſcoporum, quod dic vt de electione, quamuis. §. cęterum. per electionem vnius præiudicialium renunciatur alteri, vt eo. tit. vt quis duas,
6 in fin. Si renunciat † electus, eligentes habent nouum integrum tempus eod. tit. ſi electio non poteſt legatus
7 † committere receptionem renunciationis beneficij, & collationem ipſius, de off. dele. cap. penul. Item renunciat impetrans gratiam recipiendo beneficium quod ſe non compatitur cum gratia, vt in Cle. de re-
8 ſcriptis, gratiæ. Renūciat quis † appellationi propter apoſtolos non petitos, de appellati. quamuis, §. 1. & 2. non valet renunciatio beneficii in caſu de pœnis, multorum, §. ſanè.

S V M M A R I V M.

1 *Cedendi non datur licentia epiſcopo propter ſenectutem, & quando.*
2 *Capituli diuiſio.*
3 *Aut, pro ideſt.*
4 *Emeritum, quid ſignificet.*
5 *Relaxari pro licentiari, vel abſolui.*
Licentiam recedendi belli tempore qui dare clericis, vel militibus, non debet.
Nomen alicuius multum timetur, & propter quæ, eo. num. ver. nominis.
6 *Vigor corporis quandoque etiam ſenibus centenarijs adeſt, & affert exempla.*
7 *Gratiam ſedis apoſtolicæ quem habere, quibus hic ſignificet verbis.*
Corpore ad mortem tendente, anima erigitur ad ſuperna, ibi. ver. deorſum.
8 *Stipendia uel ſalarium habebit, licet quis uincere nequeat.*
9 *Epilogus, & Additio gloſſarum, num. 10.*
Iudex mutatur ob longum impedimentum, ibid.
11 *In tranquillitate nauem dimittere proretam pernitioſum, tanto magis in fluctibus.*
Capiſſe multorum eſt; ad culmen perueniſſe paucorum, eo. n.
Imperfectum opus non nouit Deus, ibid.

C A P. I.

1 **Literas.** Caſus. Non † datur licentia cedendi epiſcopo, qui propter ſenectutē vult cedere, ſi neceſſarius, vel vtilis ſit ec-
2 cleſiæ ſuæ. Et † in prima deciſa ſupplicatio. In ſecunda ibi, ſi tuam, ipſius repulſio. In tertia ibi, monemus,
3 concluſio [Aut] pro † ideſt, & ſic loquitur de inſufficiētia proueniente ex debilitate ſenectutis, vel ꝓpriè, ſed prima plus conſonat litterę [Inſufficientiam] vel aliqđ ex his, propter quæ licitè renunciatur, infr. eo. niſi cum
4 pridem. Goff. Emeritum] poteſt † exponi. i. nō meritū, ſ. tanto regimine: vel i. valde meritum, ſ. licētia, quam petis, & ſic ponitur 61. di. nec emeritis, & c. ſtatuimus; & Lucanus. Quę ſedes erit emeritis, quæ iura dabūtur, q̄ noſter veteranus aret, &c. In Hieronymo. de Ebra. quæſtio. Paralipome. Romani eos emeritos vocāt qui iam militare deſierunt. Sed in l. pro ſtipendio ponitur. ff. de re militari. deſertorem. §. qui militię tempus in deſertione impleuit, emerito priuatur [Relaxari] ideſt
5 † licentiari, vel abſolui [Hoc tempore] forte bellicoſo: & peccat prælatus, qui tali tempore dat licentiam. C. de commeatu. l. 1. li. 12. Vin. vbi capite punitur tribunus, vel ꝓpoſitus, qui tempore belli dat militibus licētiam recedendi, ſecundum Aegi. loquitur de tempore ſciſmatis, quod fuerat tempore Alexandri 3. [Nominis] erat forte nobilis, diſcretus, & potens. propter quę multum timebatur nomen ipſius. P. [vigor] quando-
6 que † etiam ſenibus centenariis adeſt vigor corporis,
a vt valde pulchre dicit Hieronymus ad Paulum[a] ſenē monacum. B. Valerius li. 8. de ſenectute, multorum talium ponit exempla. Inter alia de Gorgia, qui cū 107. annorum eſſet, ait ſe nil habere, propter quod ſenectutem accuſaret. Et Xenophilus 105. annorū omnis humani incommodi fuit expers [Deuotionis, & fidei] in-
7 nuit † ꝙ hēbat gratiam apoſtolicæ ſedis. ỹ. de off. ord. ꝙ ſedem. ſ. de electio. c. 5. in fi. Hoſ. [deorſum] ad mortem tēdente corpore, anima erigitur ad ſuperna, quia

cū infimo &c. Go. [Super hoc] i. ſuper renunciatione.
8 [Victori] & licet vincere † non poſſit, habebit ſtipen-
b dia; [b] ſicut procu. ff. mandati, ſalarium, §. ſumptus.
9 Vinc. ¶ Prima † gloſſ. determinat textum, & remittit.
¶ Secunda gl. textum fortificat. ¶ Penult. & vlti. dant
10 ſimilia. ¶ † glo. 3. ibi differre aliquantulum. mutare
c tur enim iudex [c] propter longum impedimentum, ff.
de iudic. ſi longius. 1. reſpō. ad hoc inf. de voto, quod
ſuper his. ¶ In gloſ. vlt. ibi [ſciſcitaris] ibi pernitioſum
11 † eſt proretam in tranquillitate nauem dimittere, quā
to magis in fluctib. [& ibi deficit] Hieronymus ad Lu-
cinum B. Cepiſſe multorum eſt: ad culmen perueniſ-
ſe paucorum [& ibi, collatione 8.] ad idem inf. de apo-
ſta. quidam [Et in fin.] & cordi nobis eſt omnia cepta
d ad finem perducere. [d] C. de emenda. Iuſti. cod. le. vna
in prin. & Deus opus imperfectum non nouit, infra de
baptiſ. maiores, ver. ſed adhuc, Hoſti.

ADDITIONES.

a ¶ Paulum, Imò non infertur ſenex eſt, ergo inſanus, niſi contra probetur; vide l. ſenium. C. qui teſta. fa. poſ.
b ¶ Stipendia. Vide late d. Iaſ. i. l. diem functo. ff. de offi. aſſe.
c ¶ Iudex. Vide tex. no. in l. pen. in fi. ff. de vaca. & excuſat. mun.
d ¶ Perducere. Et alibi dicit Tullius, quòd nihil eſt in humano genere difficilius, quam inuenire perfectionem.

SVMMARIVM.

1 *Caſus duo referuntur, prior ita.*
Beneficium, quod quis abiurat, licitè petit, ſi denuò eligatur.
2 *Diuiſio cap.*
Spirituale pro canonicali, ibid.
Ad canonicale beneficium quæ pertineant, ibid.
3 *Stalli etymologia.*
4 *Alterum probare non ſufficit, ſiquis ſe ad duo aſtrinxit, vel reſcripti tenor ita ſe habet.*
5 *Iuramentum cur non obſtet hic, & a parte remitti poteſt 9.*
6 *Epilogus, Suffragiū, & Additio gloſſarū. & nu. ſequentib.*
8 *Auctoritas, & zelus ſi conueniunt, non præferuntur numero.*

CAPVT II.

a **Cum inter** Caſus. † ſecundum gl. Qui ab-
iurat beneficium, licite petit
illud, ſi denuo eligatur. Et ca-
ſus. Ben. colligitur ex vltima ſua gl. Sed ſecundū Goff.
iſte Petrus impetrauit tria paria literarum: primis re-
nunciauit in manibus capituli, qui illuſerunt ei. Impe-
trauit ſecundas, quòd non obſtante renunciatione de-
beret ſibi beneficium aſſignari; quod per maioré par-
tem capituli fuit factum, cui ſe minor pars opponebat
ratione abiurationis. vnde impetrauit omnes has ter-
tias litteras huius decre. vel dic ſecundum Hoſt. quod
impetrauit litteras & ſubiecit ſe miſericordiæ capitu-
li renunciando, & abiurando litteras, & maior pars
2 eum recepit: minor contradixit. Et prima † pars de-
ciſa narrat factum. ſecunda dat iudicem, ibi, ideoque
[Spirituali] i. canonicali, ad quod pertinent ſtallum, &
locus, de quibus ſequitur, & per conſequens præben-
dali, ſine quo non diu debet eſſe canonicus, infra de
præben. relatum, ſecundum Hoſtien. ſed Innocen. ex-
ponit, ſpirituali beneficio. i. iure ratione beneficij con
3 tingente [Stallo] dicit † Petrus, ꝙ dicitur a ſtādo, quia
plus ſibi ſtandum eſt, quam ſedendū (auctoritate apo
ſtolica) ſed nōne ſufficit alterum, ſ. auctoritas ſolius pa
pæ, vel maioris partis capituli? dicit Boa. ꝙ iſte Pe. ob
4 ligauit ſe † ad vtrunque probandum, & mos ei geren-
dus fuit, infra de proba. licet, de teſti. ſpolia. cap. 1. vel
ſecundum eum tenor reſcripti fuit talis, ſcilicet quod
inueſtiretur, ſi ad id accederet conſenſus maioris, &
ſanioris partis capituli. ad idem de reſcriptis, ſi pro te,
li. 6. [Videtur nobis] poteſt reſpicere verbum, afferte:
q. tali dicat Papa, quod auctoritas ſua intelligitur exce
pta, & poteſt reſpicere verbum, videtur & melius [Iura
5 mentum] contra † id de iureiur. Si vero. Solutio. hic re
nunciauit ſpoliatus. & ideo non obſtat iuramentum ꝧ
de reſt. ſpo. ſolicite. Sed non placet Inn. dicenti, ꝙ te-
net iuramentum præſtitum a ſpoliato, dummodo ſpō
te iuret vt ibi. Quidam dicunt hoc ideo, quia non iura
uit ſuo iudici: ſed hoc eſt diuin. re. dicit Inn. etiam
tale iuramentum ſeruandum, ar. 6. q. 3. denique. Quā-
uis etiam ſit temerarium, donec is, qui præſtitit, abſol-
uatur. ꝧ. de iureiur. cum quidam, in fi. ſupra de electio-
ne, cum venerabilem, ver. idem etiam. tertii dicunt, ꝙ
ex nouo iure hoc procedit, vt in præal. gl. vnde placet
Inno. ꝙ quamuis iurauerit capitulo non petere, non tñ
deierauit, ſi poſtea recepit electus canonice a canoni-
cis, qui potuerunt illum a iuramento abſoluere, vt di-
cam ſuper vlt. glo. & idem, ſi per inueſtituram Papæ il-
lud recepit. ff. de vulgari & pupil. ſubſtitu. ex facto. §.
1. Si tamen recepiſſet a Papa non facta mentione de iu
ramento, vel facta, ſed non ſubeſſet cauſa diſpenſandi
quantumcunque diſpenſaret Papa, non conſulit Inno.
ꝙ veniat contra iuramentum. facit quod no. de voto,
non eſt. ſi tamen diſpenſaret, & cauſa ſubeſſet, ſecure
poſſet agere, arg. ſupra de reſcriptis. cōſtitutus, ſecun-
dum Inn. melius ſecundum Hoſ. facit 7. q. 1. ſcias. 1. q.
7. niſi rigor, & §. neceſſitatis, & cap. ſe. dicit Hoſ. quod
quicquid dicatur, ſiue a Papa, ſiue a capitulo dictum
beneficium ſibi oblatum & collatum fuerit, ipſum re-
cipere potuit, & per conſequens ſtallum, & locum, &
ſpectantia ad beneficium petere ex noua inſtitutione,
6 vt dicit gl. & hoc placet. ¶ In gloſſ. 1. † [ibi licet] vide
hanc & ſeq. de libel. obl. c. 2. ſuper prima gl. [& ibi, ha-
bebat] vide de cauſa poſſeſ. cum eccleſia, ſuper gl. hoc
7 ſumptum. ¶ † In gl. 2. ibi [quod maior] vide de re iud.
c. 3. ſuper 1. gl. ¶ In gl. 2. ibi [quod maior] nec admitto
8 † illam diſtinctionem, quod vbi auctoritas, & zelus cō
ueniunt, præferantur numero, imo numerus præfere-
tur, ſupra de electio. dudum. 1. tit. ¶ In gl. vlt. [in fine]
9 Nam † etiam ſi iuramētum præſtitum capitulo optaſ-
ſet, remitti potuit a maiori parte capituli, infra de
ſponſali. præterea, de iureiuran. cap. primo.

SVMMARIVM.

1 *Beneficio ſuo qui renunciauit, illud repetere non poteſt, vide num. 3. vide diſtinctionem nu. 14.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Ad religionem qui tranſiuit ſtrictiorem, an vocandus ſit ad electionem primi monaſterij vacantis.*
4 *Votum non impedit infirmitas, niſi eſſet extra mentem.*
5 *Votum, ideſt deſiderium, vel propoſitum.*
6 *Profeſſionem non facit, dum quis eſt in probatione, & n. 10.*
7 *Clauſula, Si res ita ſe habet, ad quæ hic refertur.*
8 *Continens pro contento, figura. vnus pro omnibus aliquando ponitur. & ſic Enallage numeri, ibid.*
Homo ſumitur pro communitate & vniuerſitate in Lombardia, ibid.
9 *Populo reſiſtendum, & quando.*
Depoſito, an reſtitui cura poſſit inuito patrono, ibid.
11 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum num. 12. & ſequen.*
Abbatem appellant quidam populi, & qui, prælatum eccleſiæ collegiatæ, num. 12.
14 *Penitere quis poteſt in donatis cauſa mortis.*

CAPVT. III.

1 **Ex tranſmiſſa.** Caſus. † Qui renunciauit beneficio ſuo, illud repetere non poteſt. Et
2 prima † pars ponit partis querelam. Secunda prouidet
3 ibi, verum quoniam. Abb. ſummabat ſic. Qui † ad ſui
petitionem licentiatus tranſit ad aliam eccleſiam, ius
perdit, quod habebat in prima. dicens hoc facere ad
quæſtionem illius, qui tranſiuit de vna religione ad
ſtrictiorem, an vocandus ſit ad electionem primi monaſterii
vacantis inf. tempus probationis: quia videtur
per id, quod no. ſi cum licentia tranſiuit: aliter ſecus,
ſi ſine licentia, cum infra annum poſſit reuerti, de
reg. ſtatuimus, de ætate, & qualitate. intelleximus, vide
quod no. de reg. beneficium, lib. 6. (Clericus) & ca-
4 nonicus ipſius eccleſiæ (Infirmitate] hoc † non impedit
votum, niſi eſſet extra mentem. inf. de regu. ſicut te
not. Hoſ. (Saluatoris) ſitum ibi extra oppidum (Petiit)
verbaliter ſecundum Innoc. ſed poſtea iuit ad locum,
5 & accepit, vt ſequitur (Votum) ideſt † deſiderium, vel
propoſitum, vel vt dicit glo. (Faciens) in probatione,
6 Ala. vnde ſecundum Inno. fuit ibi in probatione † etiã
religionis in genere, nec facit profeſſionem ſecundum
eum (contulerat) ipſe Pet. Rubeus (mutato) ſic inf. eccleſiæ
(Supradicta) ſcilicet, ſeculari (Si res ita ſe habet)
7 ſcilicet, quod † bona recuperauerit, & in recuperatione
beneficio renunciauerit ſecundum Hoſti. (inuitos)
63. diſt. nullus inuitis (nec A Ceperano) ideſt ab homi-
8 nibus † Ceperani, & eſt modus loquendi, vt vnus ponatur
pro omnibus ſecundum Goſt. vnde vt dicit Hoſtië.
vulgariter dicitur in Lombardia, homo Mediolani fecit
hoc, ideſt communitas, & vniuerſitas Mediolani.
& forſan iſte clericus erat de potenti progenie illius loci,
ita quod populus loci cogebat capitulum eccleſiæ,
9 & fouebat clericum: ſed in hoc † reſiſtendum eſt populo,
ſupr. de electio. quiſquis, de conſtitutionibus, eccleſia
Sanctæ Mariæ (de nouo) arg. ſecundum Al. & Goſ.
ad quæſtionem de depoſito, an poſſit curam reſtituere
inuito patrono, de hoc inf. de reſcrip. quamuis, li. 6.
in gl. pen. Et differentiam inter remotum ab ordine, &
relegatum, quam ſcripſit hic Vin. vide in Spec. de ac-
10 cuſa. §. 2. ſuper ver. priuata, in fi. (Recipiant) quia † nõ
fuit profeſſus, nec apparuit eum vitam voluiſſe muta-
11 re, Inno. & Hoſtien. ¶ † Secunda gloſſ. ſignat contrarium,
& dupliciter ſoluit. ¶ Vlt. gloſſ. obiicit, & tripli-
12 citer ſoluit. & remittit. ¶ † In vlt. gl. (ibi ſi vero filius)
13 vbi monaſterium quarta dat, vel ſupplet filius. ¶ † In
gloſſ. 1. ibi (non regularis) ſicut didici a clericis ipſius
eccleſiæ, Lau. & eſt vulgare Apulorum, Catalanorum,
14 & Hiſpanorum. ¶ † In gl. 2. (ad probationem tantũ)
ſecundum hãc ſolutionem inſurgit aliud contrarium
de decre. de regula. beneficium, lib. 6. vnde gl. cecidit
in Syllam, &c. Nam aut iſte fuit monacus, & tunc etiã
volentes non poſſunt eum recipere in eccleſia ſeculari;
aut non fuit monacus, & tunc beneficium iure repetit,
ſed dic ſecundum Hoſtien. quod quando recuperauit
bona ſua, beneficium expreſsè renunciauit, &
ſic nullum contrarium, & de hoc dixi in præallег. de
cre. beneficium, in princ. magnæ gloſſ. & tunc dicas illum
etiam proteſtatum, quod non intendebat per id
obligari religioni etiam in genere, Egi. & Boati. dicunt,
quod hic fuit tacita renunciatio. ¶ In glo. vlti.
ibi, (quicunque) & 2. quæſ. 7. lator (& ibi, de iure) vnde
dicebat Goffr. quod fuerunt finita auferri (Et in fi.)
Lau. vel donata fuerunt cauſa mortis, vnde potuit pœnitere.
ff. de donatio. cauſa mortis, l. mortis cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Renunciare ſine licentia prælati ſui beneficio quis non poteſt, & num. 7.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Perſonæ appellatio lata eſt, & comprehendit etiam laicos.*
Xenodochia regi poſſunt etiam a laicis, ſunt tamen ſub epiſcoporum diſpoſitione, ibid.
4 *Diſtrictionis appellatio etiam excommunicationem continet.*
5 *In tranſitu clerici de vna eccleſia ad aliam, quando expreſſus requiritur conſenſus, & quando tacitus ſufficiat.*
6 *Beneficium quis detinere non poteſt, quando intrauit auctoritate propria, nec dimittere, & quando.*
7 *Fraus huic prohibitioni quomodo fiat.*
Eligi ad dignitatem, vel beneficium electiuum quis non poſſet in fraudem huius prohibitionis, ibid.
8 *Renunciare volenti conſulere ſuperiorem non ſufficit, niſi conſenſum obtineat, excipitur caſus.*
9 *Vitio pro excommunicatione.*
10 *Epilogus, & Additio gloſſarum, nu. 11.*
Tranſire de minori ad maiorem gradum clericum volentem, nunquid cogere poſſit epiſcopus, ibid. nu. 11.
12 *Hæc decretalis de quo genere beneficiorum loqui intelligatur.*
Perſonatum qui obtinet, eligi poteſt in alia eccleſia, & electioni de ſe factæ conſentire, non tamen ſe transferre debet abſque licentia ſuperioris, & nume. 13. alioquin reuocari poſſet inuitus, ibid.
13 *De eccleſia tranſlati tranſactis ſex menſibus erit electio, vel prouiſio facienda, ſi ad diœceſanum pertineat, ſi vero ad alium, quid agendum.*
14 *Transferens ſe ſine licentia ſuperioris diœceſanus ſecundæ eccleſiæ tempus præfigat ad obtinendam a primo diœceſano licentiam; alioquin de ſecunda eccleſia alij erit prouidendum.*
15 *Eccleſia prima tranſeuntis abſque licentia, an vacet ipſo iure, & intra quod tempus, & nu. 16.*
16 *Decretalis hæc non obſeruatur in facto.*
17 *Epiſcopari ne quis poſſit inuitis prælatis.*
18 *Tranſire qui non poteſt, an debeat poſtulari.*
19 *Superioris nomine quis hic intelligatur.*
Licentiam dare, aliud, & compellere, aliud.

CAPVT IIII.

2 **Admonet.** [a] Caſus. † Beneficiatus ſine li-
1 centia [b] prælati ſui beneficio
renunciare non poteſt. hæc de-
cre. erat in prima compilatione ſub tit. de teſta. pro-
pter partem deciſam, quæ faciebat ad illum titulum.
2 Et primo ponit † prohibitionem. ſecũdo ipſius tranſ-
greſſionẽ puniri præcipit, ibi, quod ſi quis [Perſonis] late
3 comprehendit † non ſolum clericos, ſed etiam laicos,
per quos poſſunt regi Xenodochia, quæ tamen ſunt
ſub diſpoſitione epiſcoporũ. j. de relig. do. de Xenodo
chiis. Primum probatur. 18. q. 2. quidam monacorum
de hoc tamen prouidit concilium Vien. de relig. do.
4 quia contingit [Sub diſtrictione] puta † pœnæ excom-
municationis, & poterit, ſi velet, exinde canonem facere.
inf. de inſtitu. cap. 3. de loca. veſtra. [Tuo aſſenſu]
5 lo. 7. placuit. 1. & 21. q. 2. capi. 1. Vin. & Tan. hic, quod † ſi
clericus tranſit de vna eccleſia ad aliã eiuſdem diœce
ſis, ſufficit tacitus cõſenſus ſui epiſcopi, ſi alterius diœ-
ceſis requiritur expreſſus. & vide quod dicam ſuper gl.
6 2. † Detinere] quando † intrauerunt propria auctorita
7 te, non ex inſtitutione epiſcopi [Dimittere] quando ca
nonice intrauerunt, & per inſtitutionem epiſcopi, ne
contradicat littera ſuperiori ſecundum Boati. Sed vi-
de

8 de † apertam fraudem ad hanc prohibitionem per
decre. beneficium, de regula. lib. 6. nam volens renun
ciare beneficio, inuito epiſcopo, ingredietur religio-
nem probationis cauſa, & cum proteſtatione, vt dixi
ſupra ca. proxi. & de ipſius conſenſu poterit beneficiũ
concedi, quo conceſſo religionem exibit, dicas, quod
verum eſt, beneficium poſſe concedi, quia tunc, ex quo
collator conceſſit, nulli poteſt fraus fieri. eligi autem
b ad dignitatem, vel beneficium nullus poterit, ſi tale
eſt, cui per electionẽ prouideatur; quia tunc vere fraus
fieri poſſet confirmanti, vel inſtituenti, in cuius mani-
bus fieri debet renunciatio, & ſuper hoc vide quod
ſcripſi de his, quæ fiunt a maiori parte capitu. ore, ſu-
per verbo, confirmatus [Inconſulto] non ſufficit conſu
lere, niſi conſenſum obtineant, niſi cum volunt reli-
gionem intrare, de regula. licet, dicit Hoſ. [Vltionem]
9 ſcilicet † excommunicationem, ſecundum Hoſtien. de
hoc in gloſſ. 2. Per. intelligit de arbitraria. allegat de-
10 cre. de cauſis de officio deleg. ¶ Secunda † gloſſ. alle
gat duas concordantias, & tractat quid de inferiorib.
prælatis, exponit quod dicit finis capituli de canoni-
ca vltione. dicit quid ſi prælatus ratificet, & quid de
tranſitu ad religionem, demum arguit per opinionẽ
11 Vincen. quam reprobat. ¶ In † gl. 2. [ibi, aliorum præ
latorum] ad hoc facit littera, ad ordinationem tuam,
& idem not. in præ. capit. epiſcopus de loco, ibi etiam
notatur nunquid clericus volens tranſire de minori
ad maiorem ab epiſcopo cogi poſſit, vide quod dicã
c infra eod. quod in dubiis,[c] & in Clementi. eod. titul.
cap. vno, in glo. f. [& ibi, Tranſitum ratum] dicebat In
12 nocen. hic, hanc † decreta. intelligendam de conſtitu
tis in perſonatibus, qui & ſi eligi poſſint, quia non eſt
prohibitum, ſed potius conceſſum, ſupra de elect. cum
inter canonicos, & etiam electioni de ſe factæ, conſen
tire. non tamen ſe transferre debent ſine licentia ſupe
rioris, alioquin ab epiſcopo ſuperiore reuocari poſſunt
13 inuiti, vt hic ſupra not. vnde † & ſi ad alium ſpectet e-
lectio, ſiue præſentatio primæ eccleſiæ antequam eli-
gat, vel repræſentet, debet requirere a diœceſano
translati, vtrum translationem ratam habeat, arg. in-
fra eod. quod in dubiis. Alii dicunt & forte non male
ſecundum Innocent. quod niſi diœceſanus infra ſex
menſes talem cum effectu inceperit reuocare, circa
finem ſex menſium poterit fieri electio in prima ec-
cleſia: & ſi ad diœceſanum pertinet prouiſio, ſuperior
poterit prouidere quaſi diœceſanus, ex quo infra ſex
menſes non reclamat, videatur ratificare translatio-
nem ſecundum Innocen. dicas, quod vſque ad ſex mẽ
ſes expectandum eſſet, non ergo circa finem 6 men-
ſium, ſed ipſis elapſis erit eligendum, ſeu prouiden-
dum, & hoc expreſſum eſt infra de præben. de mul-
ta. §. & vltra ſex menſes. & hoc in illo caſu vbi ad diœ
ceſanum prouiſio pertinebat. Nam ſi ad alium, tutius
eſt, vt diœceſanus requiratur, an translationem ratam
habeat, vt ſupra not. Qui ſi ter charitatiue monitus,
ſufficienter reſpondere noluerit, ex tunc infra ſex mẽ
ſes fiat electio, argum. ſupra de electio. cap. ſi. & infra
de ſup. negli. prælat. capit. 1. quod intelligo, ſi requiſi-
tio non fuit moroſa, ad hoc ſupra de electio capit. fin.
hoc etiam notandum eſt, quod & ſi talis poſſit eligi
& electioni de ſe factæ conſentire, non tamẽ ſe tranſ-
ferre ſine licentia, vt hic, & 71. diſt. per totum. ¶ Quid
14 † ergo fiet in tali caſu? dicas, quod diœceſanus ſecun-
dæ eccleſiæ poteſt ei tempus præfigere. infra quod a
primo diœceſano licentiam obtineat alioquin erit ſe-
cundæ eccleſiæ de perſona alia prouidendum, arg. in-
fra vt lite non conteſta. quoniam frequenter. §. ſi vero
aliter, infra de clericis non reſidentibus, quia nonnul-
15 li, & cap. relatum. Sed † & ſi tranſeat ſine licentia, vi-
detur quod prima vacet ipſo iure, infra de præb. de multa.
So. illud intellige, quando de licentia prælati tranſit,
alioquin non vacat prima, licet ea priuari poſſit, vt in
fra de cleri. non reſiden. cap. penu. & ſi. & hoc infra ſex
menſes. nam ipſis elapſis videtur tacite ratificare
translationem, vt ſupra no. verumtamen ſecundũ Ho.
16 & ſi prædicta † de iure ſcripto vera ſunt, tales tamen
quotidie ſine licentia eliguntur, & electioni de ſe fa-
ctæ conſentiunt, ſe transferunt & recipiuntur, ex quo
ſic translati recepti ſunt ad prælaturam, ſiue rectoriã
eccleſiæ cum cura, priora beneficia, quæ habebãt ſimi-
lia, ipſo iure intelliguntur vacare, quæ tamen pleruni-
que de facto retinent. Sed omnibus his poteſt non im-
probabiliter reſponderi, quod multa per patientiam
tolerantur &c. infra de præb. cum iam dudum, in ſi. &
adde quod no. infra de præb. de multa, ſecundum Ho.
[& ibi, Ad religionem tamen tranſire] videtur, quod
17 † multomagis poſſent epiſcopari inuitis prælatis, cũ
ibi ſit communis vtilitas: in religione priuata ſed præ
ſumptio ambitionis obiectionem ſoluit, vt no. 63. diſ.
litteras. in ſi. gl. [& ibi, Vel etiam canonicus] Quidam
18 voluerũt diſtinguere † inter prælatum, vel curatum, in
quibus poteſt notari vinculum. 21. q. 2. ſicut, & canoni
cum, uel alium clericum, de quo prolixe tractat hic
Hoſt. quod non curo, per decre. ſi abbatem, de electio
ne, li. 6. & ea quæ dixi de poſtu. c. ſi. perque patet, hoc
dictum non procedere, iſte non poteſt tranſire ſine al-
terius licentia, ergo debet poſtulare. ſpeciale ſit igitur
in epiſcopo, vt ibi patet [& ibi Concedebat] Vin. in an
tiquo apparatu, ſed in apparatu huius compilationis
dixit hic contrarium [& ibi, Hoc non dicimus] Idem[b]
Ioan. 61. di. §. ſed aliud, & de hoc ſupra de poſtula. ca-
19 pitul. vltim. [& ibi, Per ſuperiorem] nomine † ſupe-
rioris intellige Papam, cum nullus alius poſſit rem
vnius alteri dare, vt not. de offic. lega. dilectus, de
relig. do. conſtitutus, Abb. dic quod aliud eſt licen-
tiam dare, & aliud compellere, vt dixi in decret.
nullus.

ADDITIONES.

a ¶ Admonet. Ad materiam capi. admonet, vtrum tacite renun-
ciare poſſit beneficio ſine licentia ſuperioris, dic quod ſic, vt ac-
cipiendo beneficium incompatibile, vel contrahendo cum
conſanguineo, iuxta no. in clem gratiæ. de reſcrip. niſi hoc face-
ret in fraudem ſuperioris, vt not. Ioan. Andr. in capit. de multa,
de præb. vide ibi ſcripta, ibi, ſi vero infamis, in cap. Ioannes, de
cle. coniu. Item epiſcopo, quod ſine licentia ſuperioris liceat, vt
infra de præb. ſignificatum, vide ibi Io. An. & gl. 2. & fi. & ibi ſi
cit, an requiratur cõſenſus illius, ad quem ſpectat collatio illius
beneficii, ibi ſcripſi. an in renũciatione, quæ fit epõ, requiratur
conſenſus ca. vide & gl. in ver. capituli, in d. ca. ſignificatum. quæ
dixit, ſolius epiſcopi. vide gloſ. pen. in cap. ex ore, de his quæ ſi a
ma. parte ca. quæ vult, hoc non habere locum in tacita renũcia
tione. & vide no. infra de præb. propoſuiſti, ad hoc vide Io. An.
in cap. ex ore, de his, quæ fi. a ma. parte capi. in verſi. confirma-
tus. f. an inducatur renunciatio, ſi electus dicat, placet mihi, quod
alium eligatis, & not. in cap. beneficium, de reg. li. 6. in manibus
autẽ cuius debet fieri renunciatio iuris vide etiam quod no. Io.
And in c. ſignificante, de pigno. an aũt monachus monaſterio re-
nunciare poſſit, vide Innoc. in cap. Ioannes, de reg. vbi videtur
velle, quod nec tacite nec expreſſe poſſit, & quod nec etiam ad præ
iudicium ſui poſſit, nec hæc decr. in monaco locum habeat, ſed
in clericis. ſed an clericus ſine licentia ſuperioris ad religionem
trãſire poſſit, & an tunc per ſuperiorẽ poſſit reuocari, vide Ioa.
An. in ca. licet, de reg. in verſi. quid ſi abbas, & vide gl. 2. in cap.
quod dei, de ſta regu. & ibi Io. And in verſic. veritati. de mona-
co autem, qui ad eccleſiam, vel dignitatem ſecularem velit tran
ſire, cuius licentia & conſenſus requiratur, vide in cap. ſi religio
ſus, de elec. lib. 6. & cap. poſt translationem. infra eod. & ad ea,
quæ dixi ſupra de tacita renunciatione, an valeat, licet dicatur
hoc, quod quantũ ad præiudicium prælati talis renunciatio nõ te
neat, tñ hoc põt limitari, niſi iſta talis renunciatio fingatur eſſe
ex religionis ingreſſu, quia ſicut clericus ſecularis ſine licẽtia ſupe
rioris

gioris ad religionem pôt tranſire, vt no. in c. licet, ſ. de reg. ita & per conſequens beneficio renunciare, quod ſurgit ex eo. hoc vo lunt gl. in fi. c. quod Dei. in gl. 2. infra de ſta. regu. quam etiam gl. no. ad aliud in ſui princ. ꝙ licet ſit dubium, quãdo clericus ſine licentia ſuperioris benefi. renunciauit, an beneficium vacet nec ne: tamen tenendum, ꝙ non vacet, eſſet vnus effectus renuntiationis, ſcilicet ꝙ interim ſine licentia ſuperioris adminiſtrare non poſſet, vt ibi voluit illa gl. in prin. ſui. Archid.

Admonet. Reſignatio beneficij eccleſiaſtici debet fieri in manibus Papæ. vide pulchre D. Iaſ. vbi etiam allegat iſtum tex. in l. il lud. in 3. colum. in fi. C. de colla.

b Licentia. Vide omnino ad materiam huius c. quod no. Io. And. c. quia nos. de appella. in gl. fin. ſic nec epiſcopus ſine licẽtia Papæ, de transla. præla. c. inter corporalia, de vo. c. magnæ. Bald.

c Dubijs. Et facit optime quod plene no. Federicus de Senis in tractatu permutationis. q. 24. & 25. vbi ponit.

S V M M A R I V M.

1 *Abiurationis ſpontanea exceptio admittitur contra petentem beneficium, & replicatio non ſpontanea, qui melius probabit, obtinebit, & num. 5.*

2 *Diuiſio capituli.*

Lectiones variæ huius decretalis, & quam ſequatur, ibid. & num. 16. & 17. quæ ſit cõmunis, 13. quam ipſe probet nu. 17. ad finem.

3 *Sciſcitari, ideſt, quærere.*

4 *Abiuratio eſt renunciatio cum iuramento.*

Sine cauſæ cognitione, verba dupliciter intelliguntur, ibid. in de num. 17.

6 *Iactare quis pecunias ſuas non præſumitur.*

7 *Renunciationem fieri in ſcriptis, non eſt neceſſe.*

8 *In cauſæ cognitione, vel inquiſitione ex hac decretali quid veniat.*

9 *Negatiuus articulus, quòd non vi, & metu &c. non admittetur indeterminatè.*

Spontanea voluntas probatur eo ipſo, cum non probatur contrarium, ibid. ver. aliter probatur.

10 *Hæc decretalis quando habeat locum.*

Compelli quis in iudicio non eſt veriſimile.

11 *Vix quod fit, tamen fit quandoque.*

Ad iuramentum non debet quemquam ſpontanea voluntas inducere, ibid.

12 *Confitetur quod actor, non eſt neceſſe reo probare, niſi quid in confeſſione non contentum, vel contrarium probare voluerit.*

Probatio quando vtrique parti incumbit in negocio quod ſpõtaneè ex vna, & miraculosè ex altera parte allegatur factum, & num. 16. & 17.

14 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum. num. 15. 16. et num. ſequen.*

Voluntas coacta voluntas eſt, & num. 18. §. 1.

Per impreſſionem iudicis ſi vendo, reſtituitur res, & pecunia retinetur. §. 1.

Lectiones variæ, & caſus huius capituli deſcribuntur, eod. num. 16. & 17.

18 *De, præpoſitio notat inſtantiam.*

Repoſcere, inſtanter petere.

19 *Renunciatio petitionis inſtitutionis quando obſtet.*

20 *Spoliatus poteſt agere interdicto ad damna, vel aliã cauſam, etiam ſi ad rem agere non poſſet, & 21.*

21 *Violentiæ turpitudo ob ſpontaneã renunciationem quo caſu non obſtet agenti ad damna.*

Metum, vel vim mihi illatum quando videor approbare, ibid. & num. 22.

22 *Promiſſio, & datio multum ſunt vicina.*

Renunciatio, & ſpoliatio non ſunt vicina, ibidem.

Metus cauſa actioni non videtur renunciare recipiendo pretium rei per metum venditæ, ibidem.

23 *Donatum ſibi ſi reus excipiat, non recipietur eius probatio, niſi in caſu.*

24 *Poſſeſſio remouet præſumptionem malam.*

Probatio rei admittitur, quòd actor non poſſederit, nec ſpoliatus fuerit, ibid.

25 *Probat vterque in interdicto, vti poſſidetis.*

26 *Reſignationis, vel renunciationis factæ pecuniam exceptio quando releuet.*

C A P V T. V.

a 1 Super. [a] Caſus. † Contra petentem beneficiũ admittitur ſpontaneæ abiurationis exceptio, etiam cauſa nõ adiecta, contra quam exceptionem replicare poterit actor, quòd non ſpontè renunciauerit, & qui melius probauerit, obti-
2 nebit, communis † diuiſio, ſecunda ibi, ſic tuę. Et ſcias, quòd variæ lecturæ huius decr. turbant ipſius intellectum. Sed proſequar exponendo iſtam tantum, ſecundum quam ſummaui, quæ placuit Goff. etiam & Hoſt. De reliquis tangam ſuper finem primæ glo. [Sciſcita-
3 ris] i. † quæris, de reſcriptis, ſciſcitatus, Petrus & Abb. [Obiecta] ex parte rei petitorio conuenti [abiuratio-
4 nis] cum † iuramẽto. [Sine cauſæ] dupliciter intelligitur, primo vt dicit gl. quod non exprimatur cauſa renunciationis in exceptione, ſecundo an ſit neceſſe cauſam renunciationis à teſtibus inquiri, directius reſpondet. [Et an] ſecunda quæſtio, Goffr. [actoris] ſuple, re-
5 plicantis, quòd ſponte, &c. & dic † quòd bene recipietur ipſius probatio. ſi de hoc replicat de ſpontanea, de
6 qua excipit. [Veriſimile] quia non præſumitur † quis
b iactare [b] pecunias ſuas. ff. de probationibus, cũ de indebito, ad hoc ff. de inoff. teſt. l. 1. in fi. [Superuacuum] imò cautum, & neceſſarium. Hoſt. plus placeret, ſi dixiſſet, cautum & vtile [Inquiri] à teſtibus, qui ſuper re-
7 nunciatione deponunt, & ſic † patet, quod non eſt de neceſſitate, ꝙ renunciatio fiat in ſcriptis. de hoc 7. q. 1. qualiter, in gl. 2. [Nec vi, nec metu] .ſ. illatis à priuata
8 perſona, & in officio non conſtituta, Pe. ecce † quid vènit in inquiſitione, vel cauſæ cognitione, non enim intelligas, quod teſtes ſuper his negatiuis producantur, ſed ſuper reſignatione ſimpliciter facta: quæreretur tamen ab eis, ſi ſciunt metum, vel vim &c. interueniſſe; & ſi dixerint quod non, remanet exceptio probata. Si
9 enim formaretur articulus, Intendo probare, quod nõ vi, non metu &c. non reciperetur titulus; quia nec probari poſſet, cum pura, ſimplex & indeterminata ſit negatiua: bene tamen poſſet teſtis dicere ſe non eſſe conſcium violentiæ, vel ipſam non credere. C. de his, qui ad ecc. confu. l. fin. aliter probatur hæc negatiua hoc ipſo, quod non probatur contrarium, ar. ff. de procu. verius. C. qui mili. non poſ. ſuper ſeruis. lib. 12. ſecũdum Hoſt. tu dic, quod tãta poſſet eſſe determinatio, quod reciperetur articulus, vt plenè dixi de electione, bonæ, 1. ſuper gloſ. ideſt ſecundum, & vide quod dicam hic ſuper 1. gloſ. [Oppreſſione] illata .ſ. ab aliquo in offi-
10 cio conſtituto, Pe. [Iuramentum] dicit † Hoſt. qđ loquitur hęc litera, quando extra iudicium facta dicitur renunciatio. Nã in iudicio non eſt veriſimile quẽ compulſum. ff. qđ met. cã, non eſt veriſimile, & quia magna
c eſt tuitio prætoris, [c] ff. quod cum falſo tutore. l. 1. §. penult. & iuſſus iudicis purgat infamiã. ff. de his, qui no. furt. accipe. §. qui iuſſu, quod dic, vt notatur infra de
11 præb. niſi eſſent [quod vix] & tamen † quandoque fit, nam quod vix fit, tamen fit. ff. de iud. vix certis, de cogna. ſpirituali. c. 2. lib. 6. [de voluntate] quia ad iuramentum non debet quẽquam ſpontanea &c. ĩ. de iureiur. & ſi Chriſtus, ver. Iacobus. [Niſi replicatio] Hoſ. ſic continuat, ſoluta prima quæſtione, ꝙ teſtes excipiẽtis non recipiantur ſine cauſæ cognitione, ſoluit ſecundã, cuius teſtes recipi debeãt, & dicit ꝙ actoris, ex quo
12 replicat, & ſit rõ. Nã † ex quo actor dicit, fateor renuntiationẽ, ſed feci illã nõ ſpõte, & hoc volo probare, ſup. renuntiatione nõ eſt neceſſe plus laborari, ex quo con-

feſſus eſt illam. inf. cap. 1. ad fi. de confeſ. c. 1. ſi tamen
reus dicat, imò ſponte renunciaſti, vterq. probabit [&
13 opinionem] hæc eſt † communis litera. alia litera ha-
bet oppoſitionem. i. modum oppoſitionis, vel cauſam,
14 iuxta ea, quæ dicta ſunt ſupra. ¶ Prima † gl. ponit ca-
ſum. ¶ Gl. licet, primò dicit valere renunciationem ſi-
ne cauſa. Secundo ad textum ſignat contrarium, ponit
opinionem, & ſolutionem. ¶ Gloſ. quæ pro expenſis, ar
guit à contrario, & illud argumentum reprobat. ¶ Vlt.
gl. no. & dat ſimile. Secundo quęrit, arguit pro, & con-
tra remittit, & opinionem ponit, quę dat illam lecturã.
15 ¶ In † gl. licet ibi, ſi mulier. §. ſi metu. 2. ſi metu hære-
ditatem adiui, hæres ſum, quia coactus volui [& ibi. §.
ſed quod prætor] vide de re iud. c. in cauſis, ſuper 1. gl.
[& ibi. §. ſed metu]. i. ſi coactus ſum ab emptione, vel
locatione diſcedere, naſcitur actio prætoria [& ibi, or-
dinarij] vide de ſequeſtr. cap. 1. ſuper 3. gloſſ. ¶ In gl.
C. quod metus cauſa [ſi per impreſſionem] ſi per im-
preſſionem iudicis, maxime conſtituti in officio me-
diocri ſibi, vel perſonæ ſubmiſſæ vendidit quis rem,
res reſtituitur, & pecunia retinetur. ¶ In gl. eſt enim,
ibi [nec codicillos] vide in cap. cum dilectus, ſuper gl.
hoc ideò. ¶ In gloſſ. vlt. ibi [non eſt] vide de præſum-
16 ptioni. quanto, ſuper. 1. gl. ¶ In † 1. gloſ. in fi. alij [d] po-
d nunt aliter caſum, & ſic ſecundum Tancred. & recitat
Hoſt. Quidam repetebat beneficium ſuum, excipieba-
tur, quod repetere non poterat, quia ſponte illud abiu
rauerat. quæritur, cuius teſtes ſint prius admittendi,
vtrum rei excipientis, vel actoris replicantis, & dicitur
quod rei, qui obtinebit probata exceptione, niſi actor
fidem faciat de replicatione. Vltimo ſatisfit tacitæ quæ-
17 ſtioni, vt ſup. 2, & ſecundum † iſtam lecturam exponi-
tur, ſine cauſe cognitione. i. antequã recipiantur pro
bationes actoris. Inn. dicebat, qđ prima quęſtio erat,
an exceptio ſpontaneæ reſignationis ſimpliciter pro-
poſita ſine adiectione iuſtæ cauſæ ſit admittenda, & re
ſpondetur quod non. ſimile infra, de appell. conſtitu-
tus. hoc eſt dicere, quod ſi aliquis repetit beneficium
ſuum petitorium proponendo, & reus opponat exce-
ptionem ſpontaneæ abiurationis, audiendus non eſt,
niſi probabilem cauſam reſignationis prætendat, ſe-
cundo dicitur, quod ſi actor replicat dicens, quod coa-
ctus renunciauit, & vterque vult probare, recipientur
teſtes actoris, quod coactus renunciauit, nec obſtat ſ.
de reſtitut. ſpoliat. accepta, quia ibi volebat probare
ſpoliationem, & non coactam renunciationem, & eſt
ratio, quare hoc caſu præferuntur probationes actoris,
quia reus intendit probare interiorem intentionem ip
ſius actoris, ſcilicet quod ſponte reſignauit, quod ſoli
deo patet, actor vero vult probare vim, vel metum, &
hoc vidit oculus, quare probatio actoris etiã per pau
cos teſtes multitudini teſtium rei præualere debet ſe-
cundum Innoc. quod ponunt Hoſt. & Abb & Egid. &
allegat Hoſtienſ. quod legitur & notatur de teſt. bus,
preterea, & cap. in noſtra, & eſt ſimile, quod no. in Spe.
de probatio. §. 1. vltra medium, ver. Item ſi teſtes, & fa
cit ad id, quod dicam de actu ſecum oporteat, in gloſ.
nota licet. Et dicit Abb. terminatam per hoc quæſtio-
nem facti de quadam puella rapta, dum ibat ad eccle-
ſiam, incloſa in quadam domo, & demum rapiens vo-
catis multis teſtibus ibi deſponſauit illam, puella poſt
reddita libertati, illo eam petente, probauit metum
& violentiam: vir volebat probare contrarium; quod
ſpontanea voluntate contraxiſſet. ſ. ridendo tempore
contractus, & ſimili modo, non debuit admitti, per ea,
quæ dicta ſunt ſecundum Innoc. qui dixerat hic in vlt.
gloſ. ſua, quod ex amiſſione teſtium rei poſſet eſſe peri-
culum, cum pauci ſcirent violentiam: multi poſſent ſu-
peruenisſe, qui ſpontaneam confeſſionem audirẽt. ff. quod
metus cauſa, l. 1. dabat etiam Boat. exemplum in ſcho-

lare, qui in ſtudio renũciat beneficio propter metum,
qui ſibi & ſuis infertur in partibus, quem teſtes renun-
ciationis percipere non poſſunt. Fatentur tamen præ-
dicti ſecundũ Innoc. quod indirecte admitteretur reus
probare volens nullam violentiam interueniſſe, ar. ſ.
de teſtibus, ſeries, & c. ex tenore, vel ſi præſumptio eſ-
ſet contra actorem, qui dicit ſe in publico coactum, cũ
tamen is, qui dicitur cogens, ſit pauper & humilis, vel
talis, de quo non creditur, quod violentiam, vel pecca-
tum commiſiſſet. ff. quod metus cauſa, non eſt, de no.
oper. nuncia. cap. 2. ver. ſuper eo. & hoc forte ſonãt ver-
ba in fin. habito ad dignitatem &c. vt etiam ibi no. vel
dic, quod finis huius decret. non negat, quando proba
tiones rei admittantur: ſed de probationibus ſpoliati
tantum dicit, quod ſunt admittendæ, & hoc ideò: quia
de ipſis tantum dubitatum, & quæſitum fuit. Sed ſi
reus diceret, quod poſt coactionem iterum & alio tem
pore ſecundò ſponte renunciauit; probationes ipſius
admitterentur. C. quod metus cauſa. l. 2. ff. de condict.
ob turpem cauſam, ſi ob turpẽ, & hoc ſi petitorio age-
retur, ſecus ſi poſſeſſorio, [illegible] reſtitut. ſpoliat. ſolicite;
ſecundum Innoc. dicit Hoſtienſ. quod plus ſibi placet
lectura glo. Alij ſicut Iaco. de Al. intelligunt decret. in
reſtitutione, quæ petitur condictione ex canone, rein-
tegranda. Alij etiam in ea, quæ petitur per interdictũ,
vnde vi. Alij generaliter intelligunt ſiue petitorio, ſi-
ue poſſeſſorio, vel vtrunque ſimul agatur, ſiue condi-
ctione ex lege, vel ex canone, vel per iudicis officium,
vel per actionem, quod metus cauſa, mihi placet lectu
ra gloſſ. & decido multa hic notata maxime per Inno.
quæ plus obtenebrant, quam declarent intellectũ de-
cret. de quibus etiam non curauit Hoſtien. ¶ In gloſ.
18 ſecunda [in fi.] vt ſic † iſtud, re, notet inſtantiam peti-
c tionis, vt dicas repoſcentibus. i. inſtanter petentibus,
& non iudicium reſtitutionis. ¶ In gloſſ. licet non ſit,
ibi [adeptus illud] Abb. Tancred. & idem Innoc. qui
dat etiam exemplum de omni læſione conſcientiæ, &
de volente religionem ingredi [& ibi, Quidam] . ſ.
Laur. Goffred. hic [& ibi, In rem] vide quod not. ff.
quod metus cauſa. l. metum, & C. eod. tit. l. 3. [& ibi, Su
19 per ſpoliatione] ibi & hic no. Innoc. quòd † renuncia-
tio petitionis reſtitutionis per pactum bene obſtat a-
genti interdicto per l. ſi vnus. §. pacta. ff. de pactis, hic
ergo loquitur, cum dicitur renunciaſſe iuri ſuo: titulo
20 vel dominio. Dicit † etiam, quod ſpoliatus [f] poteſt
f agere interdicto ad damna, [g] vel aliam cauſam. ff. vn-
g de vi. l. denique eſt. §. qui vſuf. & l. ſi plures. §. ſi etiam
ſi ad rem agere non poſſet, vt quia confitetur ſe ſpon-
te renunciaſſe, vel priuatum fuiſſe propter peccatum;
ſecus, ſi negares, vt hic, quia tũc ageret etiam ad rem.
21 Sed † obijcitur, propter ſpontaneam renunciationem
videtur eſſe ſublata proxima turpitudo violentiæ. C.
h quod metus cauſa. leg. 2. ff. de condictio. ob turpem [h]
cauſam, ſi ob turpem, ergo etiam ad damna agere
non poterit, reſpondet hæc diſſimilia; quia ſponte
renunciando non approbo vim mihi factam, nec vi-
deor negligere, cum poſſint ſubeſſe aliæ cauſæ renun-
ciationis, vt in princip. gloſſ. ſed ſoluendo, quod per
metum, vel turpem cauſam promiſi; metum, quem
22 pertuli, videor approbare. Item † promiſſio, & da-
tio multum ſunt vicina; non ſic renunciatio, & ſpo-
liatio. immo, quod plus eſt, qui per metum vendidit
pretium recipiendo, non renunciat actioni, quod me-
tus cauſa. C. quod metus cauſa, ſua, ſi vi. [& ibi, Ab-
23 iurauit.] Sed an † excipit reus, quod actor ſibi rem
donauit, dicit Innoc. quod non, quia eſſe poteſt, quod
actor donauit, & tamen poſtea poſſedit, & ſpoliatus
fuit: quia ſuper donatione, vel renunciatione etiam
præcedente non recipietur eius probatio, etiam ſecun-
dum quod aliter iudicat ſe poſſediſſe tempore, quo actor
dicit

dicit ſe ſpoliatum pp inconueniens, quod ſequi poſſet vtroq; probante: ſed alij in vltimo dicto tenẽtes ꝯtriũ rñdẽt & bene ſm Inn. q ferretur ſnia pro melius ꝓ
i bante,[l] de electio.cum eccleſia, de proba.ex litteris.ſi pariter probat.abſoluatur reus,de fi.inſtr.inter,in fin.
24 præſumptio † aũt, quæ hic eſt ꝯ reũ,ceſſat vtroq; dicẽte ſe eo tpe poſſediſſe. Veritas eſt, q probatio rei ꝯ illa duo, quæ actori incũbunt, admittitur.ſ.q non poſſederit, nec ſpoliatus fuerit, vt no. & dicã in decr.ſolici-
25 te[& ibi, vterque]ſic † & in interdicto, vti poſſidetis probat vterque,de proba.licet.Inn.¶ In gl.[Quæ pro expenſis,ibi, Non teneat] Idem Inn.de rerum permu.
26 cũ vniuerſorũ.[Et in fi.]dicit Inn. quia hæc cã † exprimitur a reo, q ſi per pecuniã reſignauit, repellitur exceptione,& actori fiet reſtõ;& hoc,qa reus turpitudinẽ ſuam allegat. hæc vera,niſi diceret, q ab alio pecuniã recepiſſet pro reſignatione:ſecus, ſi peteretur res propria:quia tunc poſſet excipere illũ reſignaſſe per pecuniã a ſe datam.¶ In gl.vlt.[ibi, De receptione eccleſiæ]ſimile qđ no.11.q.1. Chriſtianis, & inf.de litis ꝯte.exceptionis,lib.6.[& ibi, Alij] ſ.Gof.[& ibi, nõ eſt] & 31.q.2.Lotharius.[& ibi.c.vno] hodie primo,lib.6.

ADDITIONES.

a ¶ Super.Nota in hoc c.q negatiua prægnans poteſt probari.ſ. probando eius contrariũ,& hanc limitationem,quando ex terminis affirmatiuæ negando concluditur negatiua,alio non addito, & abſque q teſtes ſuper negatiua aliquid deponant, vel declarent,vt ſi dico,q coactus renunciaui, ergo immediate ſequitur,q non ſponte.ſecus,vbi negando non cõcluditur, vt no.vult textus in c.cũ eccleſia,de cã poſ.& proprie.nã nõ ſequitur, ad me ſpectat electio,ergo non ad te,niſi apponatur dictio,tñ, vel ſimilis vt ibi,& ſic etiam poteſt ſolui contrarium, quod facit Inn.in c.licet cauſam,de proba.licet multum laborauerit,& forte id fuit de mente eius.Archidia.

b Iactare.Vide do.Franc.Aret.in l.a Titio,in pe.col.ff.de verbor.oblig.& vide etiam d.Iaſ.in l.cum quid,in 7.col. ff.ſi cert.peta.ver.ad prædicta.&c.

c Prætoris.Vide d.Iaſ.in l.1.ff.ſi quis iuſdi. non obtem. & per diſcurſum illius tituli.

d Alij. Et no.ex hac gl.ſecundum intellectum, q hic quæratur a teſte, q quando teſtis interrogatur de factis alterius, prout ab alio eſt factum, quod debet reddere rationem dicti ſui, ſi præſumptio eſt contra dictum:alias ſecus,vt in c.ſicut.infra de ſententia & re.iudic.de cauſa autem ſcientiæ ſuæ vide no.in c.cum cauſam,de teſti.Alij,vt dicunt,intelligunt, inquirere debet ſummatim,& ſic ſine cauſæ cognitione non debet admittere,vt dicit text.& informare debet animi ſui motum Archidia.

e Notet. Aliquando verbum petere, ponitur pro repetere, vide Bar.ſol.ma.ſuper rubrica,& in rubrica ff.ſi cer.pet.& l.1.§.ſi qs ædificatum.ff.de no.oper.nun.

f Spoliatus. Vide Io.de Imol.in c.item cũ quis,inf.de reſtit.ſpol.

g Damna. Quando ſ.promiſit non petere reſtitutionem rei, vt ſ.

h Ob turpem. Vtroq; vide Bar. qui aliquid ponit ad intellectũ huius c.& plenius S.ly.in d.l.2.

i Probante. Vide d.Franciſcũ Aret.in c.ex litteris.inf.de probat.

SVMMARIVM.

1 *Electioni de ſe factæ qui ſponte renunciauit,ſuper ipſa electione vlterius audiri non debet.*

2 *Diuiſio capituli.* *Idem num.2.*

Confeſſiones partium,allegationes aduocatorum dicuntur,ibi.

3 *Sententia iuſta præſumitur ex motu iudicis: ſecus ex proceſſu.admittitur tamen probatio contra præſumptionem.*

Contra præſumptionẽ probatio admittitur, & quo caſu,ibid.

4 *Actio ſuper qua re erat hic.*

5 *Sententia quando ſtandum,& num.12.& 13.ea tenet,licet falſa cauſa inſeratur,ius cõtra litigatoris;fortius, ſi iuſta,licet non expreſſa. idem ſi duæ exprimantur, altera quarum ſit contra ius,num.6.*

Legit,qui teſtamento,ff.de excuſ.tut.intell.ibid.

7 *Motus iudicis per ius, quod non facit ad caſum, ſi moueatur per aliud,quod faciat,ſufficit.*

Valere rem potius, quam perire iudicandum,ibid.

8 *Per literas epiſcoporum ſemiplena per confeſſionem partis plena probatio fit.*

Sententia noua ſi pro me feratur, licet non ſuper confirmatione primæ,a qua fuerat appellatum,tenet,& ratio,ibid.

9 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum,& num.10.*

Res iudicata pro veritate accipitur.

11 *Epilogus, & num.inferioribus.*

12 *In appellationis proſecutione vtri parti,an vtrique,& quando incumbat quid probandi onus,& num.13.& ſup.num.10.§.1.*

Proceſſus quibus caſib. ſit ſtandũ, ibid.n.12.& 13.& 15.

CAPVT VI.

1 **In præſentia.** Caſus. † Qui ſpõte electioni de ſe factę,renũciauit ſup ipſa electione vlteri⁹ audiri nõ
2 debet. Et † primo ponit gñalẽ cãm ꝯfirmationis ſniæ. Scđo ſpẽalem ibi, Quia tũ[Confeſſionibus]partiũ[Al-
3 legationib.]aduocatorũ[Motum]dicebat † ergo Pet. q vbi quæritur,an ſnia ſit iuſta, ex motu iudicis præſu-
a mitur pro ipſa, vt hic.ſi ex proceſſu,[a] ſecus, vt in decr. qñ.de hoc in gl.ꝯ ipſum,no.q ꝯ pręſumptionẽ admit-
b titur probat.[b] ſi.ſ.c.prox.de hoc ſ.de ſpon.is,qui fidẽ
4 [Si tu]qui † agebas, q quidã abbas, qui renunciauerat abbatiã,illã de facto dimitteret, Inn.[Cõiudicib.]qui
5 erant † iudices ap.[Fuerat]ſup.biẽnio la pſo.ſ.quẽ, licet appellatũ fuiſſet, ꝯ proceſſum nihil fuit obiectum. & ſic facit pro, qđ ſignatur ꝯ in auth. de his, qui ingredi.ad ap.§.illud,alias,ſi verò,Hoſt.[Præter iſta]i.pręter pſumptionẽ,quæ facit pro ſnia[Cõſtitit]no.q licet
6 † falſa cã inſeratur in ſnia, tenet tñ, q̃uis lata ſit ꝯ ius litigatoris.ſ.de re iud.cũ inter vos.ad fi. fortius aũt va-let, ſi ſubſit iuſta cã, q̃uis nõ ſit expreſſa.ſ.de re iudic.
c ſicut.Sed ꝯ.ff.de excu.tu.qui teſtõ.[c] So.ibi fuit ſnia expreſſe lata ꝯ ius ſcriptum. nã hñti tutorẽ legitimũ non põt dari teſtamẽtarius: vel ibi lata fuit ſnia ſub condõne, quę non extitit.¶ Quid ſi in ſnia exprimantur duæ
d cãæ,[d] quarũ vna eſt ꝯ ius,alia non. So. tenet ſnia vt ſic res potius valeat, q̃ pereat, inf.de verb.ſig.abbate, ſm
7 Inn.& Hoſt.huic cõuenit, qđ dicã † de iudice,qui mouetur per ius, qđ nõ facit ad caſum, de ꝯceſ.præbẽ.ex parte,in gl.eſt tñ[Epõrũ]forte pñtibus his renũciauerat[Literas]ſemiplena † probatio[& ꝯfeſſionẽ]plena
8 probatio, Inno.[imponendum] vř hic ferri ſnia noua, nõ ſup ꝯfirmatione primæ ſniæ, a qua fuerat appellatũ. Sed ſatis eſt,q ꝯſequitur appellatus finẽ ad quẽ intẽdit,& ad quẽ agebat, vt dixi ſuper ver.ſi tu, ẽt forte in parte deciſa ꝯfirmata fuit ſnia, Io.And.¶ ¶ Prima
9 † gl.ponit caſum.¶ Antepen.arguit ꝯ Io. & rñdet legi
10 inductæ.¶ In † gl.[ſic inf.ibi, Res iudicata]ſequitur, pro veritate accipitur.¶ In gl.antepe.[ibi, Qui ad ciuilia]vide de re iudicata, cãm, ſuper gloſ.2.[& ibi.l.vna]tutor inſtra, quib. probari põt procurationis cã, producere dẽt[& ibi.l.vna.§.1.]loquitur, cũ dãnatus erat quis de crimine cum bonis, & appellauerat. quo mortuo hæres propter bona detegere debet iniquitatem ſententiæ[& ibi ſuper ſeruis]vide de teſtibus, præ
11 ſentiũ, ſuper gl.3.¶ In † gl.3.[In fi.]inſtrũs, ſan a, & ſimilibus.¶ In gl.[Hic eſt ar.ibi, Quod iniuſta]inf.de re iudi.cauſam[& ibi, Qui ad ciuilia]vbi de hoc.& facit ꝓ hac parte ff.ſi tutor, vel cur ap.l.1. & 2.ff.ſi pen. ap.mors interue.l.1.§.ſi vero. C.de his quibus vt in-
12 dig.l.minoribus.Item in proſecutione † ſaltem appellationis neceſſe eſt dicere cauſam.ff.an per alium cauſa appel. l.fi.& ei probatio incũbit,qui dicit.ff.de probatio.l.2.& appellans aſſerit iniquitatem ſententiæ. ergo probet. ff.de mino.præfecti[& ibi, Super ſeruis]Idẽ Goffred. de appella.cum in eccleſiæ. vel dic illud locum habere cum appellatus prouocat ad iudicium. petẽs ſniam ꝯfirmari. vnde dñt quidã,aut vnus proſequitur appellationẽ,aut vterque.ſi vnus altero abſente, ille ꝓbet quicqd; ſit.vnde,ſi appellaſti,& appllãm ꝓſequor,oſtendã me iuſte meruiſſe ſniam, vt in §.illud.ſ.ſi

ꝯ, ſi tu ſolus proſequeris, debes oſtẽdere iniuſtitiam
C. de app. l. fi. Si vterq. proſequitur, dicunt ꝙ probabit
appellãs oſtendẽdo. l. acta cauſæ, ſicut oſtenditur non
eſſe relictũ legatum per teſtm̃, in quo nõ inuenitur. C.
de iureiuran. l. fi. vel ſi habet allegationẽ in principali
non probatã, illam probet. de fide inſtr. cum Ioannes.
Alii dicũt, aut quæritur, cui incumbat onus probandi
ſniam ſic latam, vel iudicẽ ſic fuiſſe interlocutum, vel
iudicem denegaſſe acta, ꝙ probat appellans, aut quæ-
ritur quis habeat probare id, ꝓp quod ſnia dr̃ iniqua,
& tũc incumbit ei, cui principaliter incumbebat, & fa-
cit quod iam dicam in fi. gl. Alii vtũtur his verbis, aut
quæris, cui incumbat onus probandi rite appellatum,
e & dic ꝙ appellanti.[e] per iura ſup. inducta. aut quæris,
cui incumbat onus probandi debitum principale, &
tũc probet, q in principali probare debebat, nec eſt in
conueniens, ſi probauit, quod iterũ probet: quia hoc
erit ſibi facile, producendo ſcilicet acta prioris cauſę,
& hoc conſiderauit prædicta auth. C. de appellatio. ne
ceſſarias, & l. a proconſulib. nec obſtat, imo cõcordat
lex hi qui ad ciuilia. Nam ibi probat appellans, quia
in principali probare tenebatur, erat enim ius cõmune
ꝯ eũ, quo quilibet tenetur ad munus, ex quo ciuis eſt,
vel incola. ff. ad municip. l. incola, & de mune. & hono.
l. munerũ, & vide qđ ſtatim dicã. ¶ In eadẽ gl. in fi. de
hoc ẽt ĩ. de ap. cũ ſpeciali. ¶ In gl. antepen. dixit Cõp.
ſup. de ele. bonæ. ĩ. qđ videre potes in Spe. de ſenten. ꝓ
3 la. in fi. ꝙ qñ † cõſtat ſniam latam præſentibus parti-
bus, quæ tranſiuit in rẽ iudicatam, qa appellatum non
fuit infr. 10. dies, vel fuit appellatum ſed terminus iu-
ris, vel hoīs appellationis ꝓſequendæ lapſus eſt, vel ap
pellãs in appellatione ſuccumbit præſumitur ſnia iuſta
tã ex ordine, q̃ ex cã, nec vlterius de conteſtatione, vel
alio ordine, vel alia eius iniuſtitia quęritur, quia res iu
dicata pro veritate accipitur. 2. q. 9. §. diffinitiua, & ex
quo victus nõ appellauit, cõfirmauit iudiciũ. C. de ſen.
quæ ſine certa quãtita. l. fi. & difficilimum eſſe ſemper
oīa acta cãæ receſeri. & idẽ dixit, ſi parte victa per cõtu
maciam abſente lata ſit ſententia, probata .n. cõtuma
cia ſufficit probare ſentẽtiam, & auctoritatem iudicis,
dummodo talis fuerit cauſa, & in tali ſtatu, ꝙ parte cõ
tumace pronunciari potuerit, quia contumax hr̃ pro p̃
ſente. C. de iudi. properandum; ſecus ſi pars victa fuiſ-
ſet abſens non ꝑ contumaciam, nec ꝓcurator eius præ
ſens, vel ſi ab ea fuerit infra 10. dies appellatũ, & tp̃s
appellationis proſequendæ nõdũ elapſum; qa tũc non
ſumitur ꝓ ꝓceſſu litis cõte. vel aliis, niſi quatenus &c.
& ſic loquitur decr. qm̃ ꝯ, & §. illud, in auth. & dicit ꝙ
ſic ſeruat curia. & ſic appellatus defendens ſententiã
probabit ordinẽ ſeruatũ, dixit ẽt, ꝙ ſi reus cõdemnatus
f appellat, victor dẽt probare [f] ſniam iuſtã ex cã, & reus
hoc ipſo probat ſniam iniuſtã, ꝙ non apparet legitima
cã ꝯ demnationis. inf. de reſti. ſpo. cũ ad ſedem. Si vero
reo abſoluto actor appellat, ipſe probare debet ſenten
tiam iniuſtam probãdo aliquid fuiſſe in principali ꝓ
batũ, ꝓp qđ reus debuit ꝯdemnari: quia verũ eſt reum
debuiſſe abſolui, ſi ꝯ ipſum probatum non fuit, quare
debuerit condẽnari. vel breuius, qđ ẽt ſcđm eũ redit
in idẽ, actori incũbit onus probandi in cauſa appella-
tionis, ſicut incumbebat in cauſa principali, dicebat
Ho. p̃ſumi pro ſnia, ſi non obiicitur ꝯ proceſſum, vel ſi
obiicitur, ſed poſt biennium. Secus, ſi obiicitur. inf. biẽ
niũ, & ſic loquitur auth. ratio, qa bienniũ ex cã eſt tp̃s
g limitatũ [g] contra ſniam. remittit ad ſummam de ſen-
tentia. §. qualiter proferri debeat, ſub §. is eſt ordo. dic
h vt dixi [h] in decr. quoniam, in fi.

ADDITIONES.

a Proceſſu. An pro geſtis auctoritate arbitraria præſumatur, ſicut pro geſtis auctoritate iudiciaria, vide quod no. in c. niſi eſſet, de præb. vbi quod ſic, tamen ibi vide ſcripta per Arch.

b Probatio. Vide gl. in auth. ſed iam neceſſe. C. de dona. ante nup.

c Qui teſtamento. Ibi vide Dy. & Bar. & plenius in l. ſi is, ad quẽ. ff. de acqui. hære. & ibi quid in decreto.

d Dõæ cauſæ. Vide late per do. Iaſo. in l. 1. C. de erro cal. cum con cor. ſuper Iaſo. ſcriptis.

e Appellanti. Vide Panor. ponderantem illum tex. in c. exhibita. in fra de iudic.

f Debet probare. Vide Bar. diſtinguentem in l. hi qui ad ciuilia. C. de app. qui ſatis cõcor. cum Io. An. vt ſupra in prin. gl. dicens.

g Limitatum. An autem præſumatur pro his, quæ facit iudex in iudicio, fa. c. ſicut. inf. de ſenten. & re. iudi. an pro his, quæ facit extra iudicium. vide infra de reſtit. ſpol. c. conquerente. Bal.

h Vt dixi. Et facit quod notat Inn. ſ. de offi. dele. in c. cum in iure.

SVMMARIVM.

1 *Literis beneficiarijs qui renunciauit, non ideo inſtitutioni iam factæ per ipſas videtur renunciare.*
Hæc decretalis ius continet, ibid.
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Epilogus, ſuffragium additio gloſſarum.*
5 *Ex conſilio quo obligetur quis, & num. 5. 1.*
6 *Decretalis hęc, & illa, cum pridem, infra de pactis quomodo intelligantur.*

CAPVT VII.

1 Sane. Caſus. Qui † renunciauit litteris benefi-
cial. bus, nõ ideo inſtitutioni iam factæ per
ipſas renunciare videtur. & ſic ius cõtinet
hæc decret. ſm̃ gl. & Abb. licet Inn. dixerit, ꝙ hæc de-
cret. magis innititur æquitati, quam iuri; quod verum
2 eſſet, ſi nondũ inſtitutus fuiſſet. Et † in prima ſubdia-
coni querela. In ſecunda prouiſio ibi, quia vero [Inſti-
tuere] in canonicum [Qui] ſ. legatus [Et inf.] deciditur,
ꝙ canonici ipſum recipere noluerunt [Poſtmodum] ſ.
poſt inſtitutionem factam, & querelã ſubortam, Hoſt.
Hoc non obſtante. ſ. ꝙ nobis literas reddidit, & veſtrę
miſericordiæ ſe ſubiecit [Admittatis] ex hoc nouo mã-
dato ſimile inf. de iud. quia V. Hoſt. & Pe. ¶ Tertia † gl.
per vnum capitulum, & per 4. ſimilia probat, ꝙ tradẽ-
do litteras videtur renunciaſſe, allegans contrarium,
& ibi remittit. ¶ Penult. gloſſ. allegat vnam concor. &
4 coadiuuat textum. Secundo obijcit, & dupliciter ſol-
uit. ¶ In † gl. 2. [ibi, Quod ſi cum ſcires] ſi ſciens debi
torem tuum non idoneum, mei lucri cauſa ſuaſi eũ ido
neum, tibi teneor de dolo [& ibi, Conſilij] vide de ſen.
excõmunicationis, nuper. ſuper 2. gl. [& ibi . l. 2. in fi.]
vide de ſum. trin. firmiter, ſuper gl. & iõ. ¶ In gl. pen.
[ibi. § quod vero] hanc & duas ſe. vide in præalleg. c.
peruenit, ſuper gl. 2. [& ibi. l. 2.] incipit, ſi is. vide de ꝯ-
5 ſue. c. pen. ſup 3. gl. ¶ In gl. 1. [In fi.] q̃ olim erat in ſecũ
da compillatione de rña. & obe. cap. 1. ¶ In gl. 2. [ibi,
a Non fraudulenti] & eo. tit. nullus ex conſilio,[a] libro 6.
¶ In gl. 3. ibi. l. 1. [ibi, vterque dans & accipiens] hoc
intendebat eodem modo. Reſpondetur ad l. ff. de leg.
b 1. ſeruum. §. cum,[b] Phil. inf. eo. veniens [& ibi, Legauit]
ratio huius no. inf. de of. deleg. coram, in fi. 1. gl. [& ibi,
In altero non] hoc clarius no. inf. vt lite pen. eccleſia.
2. in vltima gl. ¶ In gl. pe. [ibi, Cum pridem] dicit Io.
6 de Deo, lib. 2. quæſt. 19. ſe † audiuiſſe a papa Greg. il-
c lam decret. & iſtam ſic intelligendas, quod per [c] offi-
cium conſulatur ei, qui litteras tradidit: quo non indi-
geret, ſi ſe ſubmiſiſſet, litteras non tradens. infra eod.
veniens, vbi de hoc in fi. ſecundæ gloſſ.

ADDITIONES.

a Conſilio. Et vide Bar. in l. non ſolum. § item man. ff. de iniu.

b Eũ. Ibi vide, & in l. Caius. ff. de leg. 2. & p. Cy. in l. certi. C. loca.

c Per Gl. 2. videtur ſentire, quod huic actio de dolo gl. hic, quod officium iudicis, & poteſt eſſe verum, quia hæc verba dirigũtur ad iudicem, iuxta no per Bar. in l. 1. ff. de do. & in l. 2. ff. de cõdi. ex. l. & Cy. in l. ſororem. C. de colla.

SVMMARIVM.

1 *Spoliare non ſonat hoc loco in vitium.*
2 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum.*

Additio

4 *Additio num. ſequen.*
In renunciatione an & quibus caſibus ſit requirendus capituli eccleſiæ maioris, vel cathedralis conſenſus, necnon prælati
5 *Renuncians illicite quid amittat, & an & quando repetat.*

CAPVT VIII.

Quod in dubijs.

Caſus. Breue eſt, & pars huius infra, de conſecr. eccl. vel altа. & de pœnis, & de ſententia exc. qđ in dubijs [hi] ſ. clerici [Sponte] ſecus, ſi coacte. ȷ. quod metus cã, ad audientiã T. & Inn. [Laicus] forte laicus moleſtabat clericũ inſtitutũ non ad ſui præſentationẽ in eccleſia, cuius ipſe laicus dicebat ſe patronum ita, quod clericus renunciauit illã in manibus laici, denuo illã ab eo reci
a piens, vt pacificaretur ſibi [Spoliandi] nõ † ſonat in vitium ẽm Hoſt. de hoc vide cõcor. de reſti. ſpo. cõquerẽte, in prin. ẽm lecturã gloſſæ reſpicit factũ [Talium] be
2 neficiorum eccleſiaſticorum. ¶ Prima † gl. rũdet per qõnem, an renunciatio valeat; arguit ꝙ non: ſoluit ꝙ valeat quo ad eũ. alleg. vnam l. in ꝯtrium. ſecunda per qõnẽ, an ſit ſuſpenſus &c. arguit ꝙ ſic; allegat in ꝯtriũ, & illud ſoluit: ponit opinionẽ Io. & ꝯtriam, quã appro-
3 bat. ¶ In † glo. 1. [ibi, §. Interim] nullius declinare põt defenſoris: officium [& ibi, & cum placuiſſet] ibi, magiſtratus ſe abdicabant in manu populi [& ibi. l. vlt.] defenſor nõ poteſt ſeipſum a publica ſolicitudine liberare [& ibi. Si acceptilatum] ſequitur, fuerit ei, qui nõ verbis, ſed re obligatus eſt, non liberabitur: ſed exceptione doli mali, vel pacti ꝯuenti ſe tueri poteſt [& ibi, An inutilis, in prin.] ſequitur, acceptilatio vtile hẽt pactũ. quare & niſi in hoc quoq; cõſenſum eſt, non hẽt pactũ.
4 In † 1. gl. [ibi, Recipit] cõſenſum capituli maioris, vel cathedralis eccleſiæ nõ credimus requirẽdũ, niſi eſſet magna dignitas, cui renunciatur, vel talis perſona, de qua magnus honor, vel periculum immineret eccleſię. tunc. n. quia magnum eſſet negocium, conſenſus capituli requirendus. ȷ. de his, quæ fiunt a prælatis, q̃to, ẽm Inn. Comp. & Hoſt. tñ per decr. ſi religioſus, de elec. li. 6. ſi per elec. de ipſo factã tranſit, ſatis eſt, ꝙ conſenſit prælatus, vt ibi. 2. rñſo. & vide qđ ibi dicã ſuper ver. liberam, & ȷ. eo. poſt translationẽ, in princ. vr̃ tñ ẽm Innoc. & Comp. & recitat Hoſt. ꝙ non ſolum prælati, a quo inſtituitur, ſed ẽt capituli ipſius eccleſiæ, quam reſignat, requiratur aſſenſus. ad hoc 19. q. 3. ſtatuimus.
5 58. diſt. ſi quis. ȷ. de ſtatu mona. monaci, in fi. Dicit † demũ ipſe Inn. ꝙ prelatus nõ reſignat in manibus fratrũ, vel canonibus præpoſiti. ȷ. eo. c. fin. niſi præpoſiti eſſet confirmatio, & inſtitutio, quo caſu renunciationem recipere poſſet, ſicut in monaco no. inf. c. fi. vide qđ dicã de ſimo. ex inſinua. dicit tamẽ, ꝙ vr̃ non improbabili-
a ter dici renunciationem fieri debere [a] in manib. illius, qui poſſet illum inuitum deſtituere. Hoſti. remittit de officio archid. ad hoc. §. fi. [& ibi, Non tenet] quod verum eſt in acquiſitis, ſecus in acquirendis. inf. de his, quæ fiunt a ma. parte c. ex ore. Goff. [& ibi, Quo ad ſe] Idem Goff. hic, & s̃. eo. admonet, & hic Lau. Phi. Egy.
b & ad hoc inf. de appellationibus, cũ appellationibus, [b] lib. 6. & facit quod no. 46. diſt. c. vlt. & 6. q. 3. denique, vr̃ ꝯ id, quod dicit nullam &c. hoc tenet Guil. Naſo.
6 ad hoc inf. c. vlt. vnde † dicebat Hoſt. ſe neſcire, vnde gl. hæc proceſſerit, cum textus dicat, ꝙ non tenet renũciatio: nec dicit, ꝙ ſuum ius amiſerint, ſed ꝙ beneficio ſpoliantur. Inn. vr̃ placere, ꝙ poſſeſſionẽ perdat, & remittit. s̃. eo. ſuper hoc. proprietatem non, licet pp culpam poſſit illa priuari. Alternatiue dixit Vin. ꝙ qui illicite renunciat, re integra poteſt repetere. 7. q. 1. eos. ff. de ceſſi. bo. is qui: vel põt renunciare honori, nõ one ri abdicãdo iuriſdictionẽ prælati. de fo. cõp. ſi diligenti. [& ibi, An inutilis, in prin.] dic vt ibi no. in 1. glo. & dicam inf. de fo. compe. ſignificaſti, ſuper 2. gl. [& ibi, Io. Dicebat] cuius fuit hæc gl. & idem hic Vin. Goff. & Innoc. & ibi, Ideo melius] idem Tanc. & Hoſt.

ADDITIONES.

a ¶ Debere. Et nunquid valet cõcluſio, quod ſi aliquis prælatus reperiatur inutilis, vel ad crimen infamatus, debeat renunciare, & etiam non in manibus ſuperioris, vtrum valet. & quid in regularibus, an requiri. ꝙ in manibus ſuperioris renuncient, vide no. infra de appel. cap. quia nos. Quid de electore non confirmato ante eius conſenſum, vel poſt, an poſſit renunciare ſine licentia ſuperioris, vide not. infra de elect. c. ſi electio. lib. 6. & infra de appel. conſtitutus. Archi.

b Cum appellationibus. Vide domi. Card. Flor. in conſ. 32. in 2. col. in prin. dum allegat Innoc.

SVMMARIVM.

1 *Cedendi epiſcopo licentiam papa concedit, qui ſine mortis periculo in eccleſia ſua morari non poteſt.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Eo, ea ratione.*
Quod, pro quia. ibid.
4 *Epiſcopus in alieno commorans epiſcopatu, an poſſit ab illo epiſcopo iudicari, & quid ibidem officij exercere.*
5 *Par pari præſtat hic reuerentiam.*
Patriarchæ Antiocheno archiepiſcopus Niconienſis obedientiam præſtare non vult, ibid.
6 *Archiepiſcopus, qui diuiſit epiſcopatum ſuum propter perſecutionem, an ea ceſſante redeat ad ipſum. An poſſit eligi, vel poſtulari in epiſcopum, num. 10.*
7 *Epilogus, & Additio gloſſarum. §. in gloſ. 1. & num. ſequẽ.*
8 *Epiſcopus ad monacatum deſcendens, poteſt abbas eſſe.*
9 *Honores maiores adeptus minores modo amittit.*
10 *Epiſcopus nullius eccleſiæ poteſt in epiſcopum aſſumi, verſ. ſed an epiſcopus, & ratio.*
11 *Archiepiſcopus eccleſiæ, vbi propter paruam curam proficere poteſt, debet ad epiſcopatum transferri laborioſum.*

CAPVT IX.

Ad ſupplicationem.

1 Caſus. † Papa concedit licentiam cedendi epõ, qui ſine mortis periculo in eccleſia ſua mo
2 rari non põt. Et primo recitat † admiſſionem renũciationis, & eius cauſam. 2. ibi, ne verò, cauſam mandati, & ipſum mandatum. tertio ibi, cui, conceſſionem illi
3 factã, & ipſius moderationẽ [Eo] i. ea † ratione [Quod] i. quia mandamus [Quatenus] quidam habent hic litteram, beneficium ſi non habes, ſuppleas [Conſerues]
4 an † poſſit ab illo iudicari, vide quod no. 92. diſt. ſi qui. in gl. 2. [Abſque vſu] ergo ſi nõ fuiſſet vetitum, potuiſſet illo vti, verius dic, ꝙ ex quo eccleſiã archiepãlem dimittit, illo vti non debet. s̃. de poſtula. bonæ. 2. §. fi. ẽm Hoſt. [Officium epiſcopale] ẽt ordines celebrãdo: ſed de tua licentia, cum aliter tuos ſubditos ordinare non debeat. aliter aũt poſſet ſolẽniter celebrare, & ẽt
a prædicare, niſi prohiberetur. remittit Hoſt. s̃. tit. 1. [a] c. fi. vel dic, ꝙ ẽt ſine licẽtia hoc facere p̃t in locis exemptis, alias alienis clericis ſibi miſſis, vt indulgentia aliquid operetur, ẽm Hoſt. [Ex obedientia] not. Boat. ꝙ
5 † par pari præſtat reuerentiam, & obedientiam. dicit aũt, ꝙ hæc quæſtio diutius eſt ventilata inter Patriarcham Anthiocenũ, & archiepũ Nicoſienſem: quia patriarcha recommẽdatam hẽt eccleſiã Cumanen. quę eſt ſuffraganea Niconienſis: patriarcha tamen non vult illi præſtare reuerentiam, & obedientiam, quam pp illam eccleſiam petierat archiepiſcopus [Impenſu
6 rus] quouſque † ceſſabit perſecutio. 7. q. 1. paſtoralis, Gof. ꝙ eſt falſum, ẽm Hoſt. quia in totum renunciauit.
7 ¶ Vltima † gl. ſignat ꝯtrium. ¶ In gl. 1. [In fi.] de hoc 21. diſtinct. ſi quis ordinatus, & duobus cap. ſequentibus. ¶ In gloſ. 3. [in fin.] & per hanc decret. no. Ioan.

8 7. q. 1. hoc nequaq̃, ꝙ † epiſcopus ad monacatũ deſcendens põt eſſe Abb. de hoc dicã inf. e. poſt tranſlationẽ. ¶ In gl. vl. In fi. dicit Tan. hoc fuit factum ex cauſa, de
9 hoc, 73. diſt. ſi qui, dicebat Goſt. minores † quos habebat, non amiſit ꝑ maiores, & in hoc deceptus fuit Natalis eps. 74. diſt. geſta, & ca. Honoratus. Sed pro eo. ff. ad munici. l. municeps, & infr. de præb. de multa. dicit Hoſt. illa iura locum habere in realibus, quæ ſunt extra nos; ſecus, cum character infigitur animæ, qui nec deſinit, nec deletur, de tranſlatione, c. 2. de ſacra vnc. c.
10 vno. an † aũt iſte poſſit eligi, vel poſtulari in epm, dicit Hoſt. ꝙ licet quibuſdam videatur ꝙ non, quia illud eſſet dearchiepiſcopare, ſup. de tranſla. ca. 1. vbi de hoc dixi in gl. quomodo illum, quia non licet deſcendere per iura prædicta, ipſe tñ tenet, ꝙ per renunciationem admiſſam fuit dearchiepiſcopatus. vnde nõ procedis queſtio, an archiepiſcopus poſſit in epiſcopum aſſumi. Sed an epiſcopus nullius eccleſiæ poſſit in epiſcopum aſſumi, de quo dicetur inf. eo. poſt tranſlationem; & ꝙ poſſit, facit hæc decr. cũ utilius ſit ipſum eſſe in epiſcopatu laborioſum, q̃ in beneficio ocioſum, dicit etiam
11 ſe † credere, archiepiſcopum vnius eccleſiæ, in qua propter paruam curam parum proficere poteſt, debere transferri ad laborioſum epiſcopatum, in quo plus proficere poſſet, plus enim debet attendi vtilitas proficiendi, & animarum lucrum, quam honor, vel excellentia dignitatis; quia tamen hæc ſine papa non poſſunt expediri, in his [illegible] ſtandum non eſt, Io. Andr.

ADDITIO.

1 ¶ Ti. i. Vide in cle. archiepiſcopo, de priui. in gl. pontificalibus.

SVMMARIVM.

1 Cedendi epiſcopatum cauſæ ſex referuntur, vid. nu. 9. 14.
2 Diuiſio decretalis.
3 Euge, quid ſignificat.
4 Cedere oneri, et lucrum cũ offõ, qđ ſemel ſuſcepiſti, turpe eſt.
Batiuus, id eſt prædicator, vel delator, ibid.
5 Bonum quibus proſit.
6 Intueri, ſumitur pro oculo mentis conſiderare, & cogitare.
7 Caſtitas non lædit contractum.
8 Conſcientia quæ deponenda.
Peccat nullus auctoritate legis, ibid.
9 Debilitas quæ ſit iuſta cauſa cedend. vid. nu. 42. 46.
Cedere non cogitur, qui in tpalibus proficere non poteſt, ibid. idem quando fiat in ſpiritualibus, ibid. vide nu. 42. 46.
Coadiutor quando detur, ibid.
Corpore qui infirmatur, mẽte ſit fortior, ibi. ver. cũ infirmor.
10 Præſulis appellatione etiam ſummus pontifex continetur.
Ignorantia quæ ſit pœna, quæ peccatum. ibid.
11 Caſus dandi in laudem vſus.
Inflare pro ſuperbire facit, inflatio ſuperbiam notat, ibid.
12 Cibus indigeſtus quæ mala gignat.
Scientia ſine charitate malos generat mores, ibid.
13 Ob malitiã plebis qñ cogitur prælatus a ſuo regimine declinare, & nu. 14. & 15. & ceſſat doctor a docendo. nume. 14.
14 Interdum, ſignificat, non ſemper.
Quo, pro quanto, eo, pro tanto.
Satagere, ideſt conari, ibid.
15 Exaſperans, ideſt offendens, & commouens.
Gentes pro Gentilibus & paganis, ibid.
16 Viterbienſes arctarunt cardinales præciſe ad papam creandum, & quomodo.
17 Vocis renunciatio in electione papæ, & inferiorem quo caſu facta non valeat, & pœnitentia valeat, & nu. 18.
18 Pro tempore, ideſt ad tempus, ver. pro tempore.
Res integra in electione pontificis, et inferiorum qñ dicatur.
19 Licet, pro licitum eſt.
20 Subditas commendatur, & etiam alio reijcit.
Scandalum potius tolerandum, quam mortale committendũ ibid. & quando vitandum. nu. 21.
21 Mola, id eſt aſpera pœnitẽtia, et quid deſignaret alligata collo,
22 Profundũ pro detruſione in monaſteriũ, vel aſpera pœnitẽtia.
Pœnitentia aſpera quæ, ibid.
Carina quæ dicatur, ibid.
23 Executionem officij qui patitur defectum perſonæ ſine diſpenſatione non habet, & nu. 44.
Diſpenſatio pro defectu electi obtinet etiam non vocatis his, quorum intereſt, ibid. et per eam omnia reformantur ibid. & 2. [illegible]
Ingreſſum canonicum an dicatur is habere, qui poſt electionem ſuam diſpenſationem ſuper ſuo quem etiam tempore electionis patiebatur, defectu, obtineat, ibid.
24 Diſpenſatio quando debita, & quando prohibita et non poteſt a ſubdito peti, & a quibus fiat, remiſ. & 25. vnde dicta ſit, ibid. 25.
25 In generationem vſque tertiam & quartam vindicare peccata quid ſit.
27 Cauſam non ſubeſſe, & non iuſtam, idem eſt.
Captiuitas animæ ſub peccato vere captiuitas, eod. nu.
Illiteratorum aĩæ maxime captiuãtur, & ratio, ibid. & 28.
28 Ocium quæ mala hominis ſubminiſtret.
Litterati vita iucunda & fructuoſa, ibid.
29 Caſibus infortuitis ſui humanitus, quam ſponſum & ſponſam eſſe participes.
30 Renunciare non poteſt quis epiſcopatui ſine licentia papæ, licet aliter Hugo ſenſerit, qui hic reprobatur.
31 Spiritui eius non eſt credendum, uerbo contextu.
Vita non debet eis eſſe tædio, nec Mors timori. eod. num.
32 Merendi non eſt locus extra carnem.
33 Amicitia quid, & in quibus ſit, & quæ eius cauſa cõcedẽda.
Charitatis laus & vtilitas, ibid.
34 Laborem fugere non eſt ſtrenui, neque viri.
35 Commendatio ſui quando liceat.
37 Contemplari Moyſes quando, & quando agere dicebatur.
Aſcenſus Moyſis contemplationem, deſcenſus vero actionem indicat, ibid.
Contemplatio, & actio, diuerſi ſunt tẽporis, ibi. & num. 36.
38 Licentiam petere non ſufficit, niſi obtineatur, cedere volenti eccleſiæ ſuæ.
39 Epilogus, ſuffragium gloſſarum, & nu. 40.
Forte, ponitur aliquando affirmatiue.
Renunciari non poteſt officium ſine permiſſu dantis. §. 1.
Sponſam ſuam quis deſerrere non debet. §. 2.
Vitium quandoq; materiæ non artificis. §. 3. & nu. 58. §. 2.
41 Additio & nu. ſequen.
Sanctificati in vtero qui.
42 Cedere præcatus an teneatur, diſtinctio. & nu. 46. & §. 9.
43 Poſſeſſionẽ facti an qs abſq; licẽtia papæ dimittere, q̃at et q̃.
44 Executionem officij quæ crimina impediant poſt pœnitentiam peractam. & nu. 21.
45 Sors omnis generis, & nocentem ſignificat.
Diſcendum, dum viuas, ibid. §. In gl. niſi.
46 Perſecutio quæ extrinſeca, & quæ intrinſeca, & ob quã prælatus, clericus, vel eccleſia, vel eorum res & poſſeſſiones, teneantur cedere, & nu. 47. 48. 49. 50. & quando defenſio liceat, ibidem.
47 Vtilitas publica priuatæ præfertur.
48 Ob ſcandalum vitandum non eſt deſerenda iuſtitia iuris naturalis ſi eis ſi ſit poſitiui, & quod ſcandalum vitandum ex remotione, vel translatione prælati. ibid. §. ſed quid ſi, quod ſcandalum vitandum habeas, nu. 51.
52 Ex confeſſione facta tempore examinationis an quis puniri poſſit de crimine, quod eſt confeſſus, vbi tradatur.
53 Irregularitatem non inducit occultum peccatum, ſed irregularitas occulta requirit diſpenſationem, & quotuplex ſit.
Irregularitas vnde proceſſerit, loca oſtenduntur, nu. 54.
55 Nothus, ſpurius, manzer & naturalis filius qui dicatur.
56 Spondere pro amico quid ſit.
57 Excellere ſingulos in quibuſdam, neceſſe eſt.
58 De virtutibus quibus intelligatur decretalis, virtus abſque charitate proderit. an minus ſupplicium, eca. nam.

CA-

CAP. X.

a 1 Niſi cum pridem. a Caſus. † Ponit, & exponit ſex
cauſas, propter
quas epiſcopi poſſunt petere, & papa conſueuit con-
2 cedere cedendi licentiam. Et † ſunt 4. partes principa
les. Prima reprobat has duas cauſas cedendi, zelum
melioris vitæ, & humilitatem. Secunda ibi, intueri, fa-
cit quod ſummando dixi. Tertia ibi, verum, repro-
bat alias cauſas cedendi, vt ocium, laborem, inſpira-
tionem, & his ſimiles, probans id auctoritatibus, &
reſpondens ad id quod opponi poſſet de Martha.
3 Quarta concludit ibi, monemus [Frugem] id eſt † frui-
tionem, Goffred. vel i. plenitudinem & vbertatem T.
vel i. retributionem, Egi. [Melioris] quaſi dicat vi-
tam contemplatiuam meliorem eſſe, quam actiuam
[dam ſuſceptæ] C. de act. & oblig. l. ſi cui, & infra de vo
4 to, per tuas. Seneca † epiſtola 2 1. Turpe eſt cedere one
ri, & luctari cum officio, quod ſemel ſuſcepiſti [Cum
ille] conſtrue, cum ille tandem receperit verbum Dei
prædicandum, cuius recuſabat fieri. & dic baiulus,
id eſt prædicator, vel delator [receperit] ſerti cap. 1.
[Veram humilitatem] vide quod not. in Clemen. de
relig. domi. cum de quibuſdam, in fin. [Fugies] Sene-
5 ca 4. ad Lucillum, Nullum † bonum adiuuat haben-
tes, niſi ad cuius amiſſionem paratus eſt animus. &
14. nemo bono ſolicito fruitur. qui enim diuitiis ad-
dere ſtudet, dum de incremento cogitat, oblitus eſt
vſus rationes accipit, forum conterit, fit ex domino
procurator [Per obedientiam] 8. quæſt. 1. ſciendum, in
fin. [Non dimittes] repete locum ſublimem [Intueri]
6 ſecunda pars. & dic † oculo mentis. i. conſiderare, &
cogitare, Pet. & Egi. [poteſt] & debet, vt patet ex ſe-
quentibus [irregularitas] non procedens a crimine, vt
7 differat a primo caſu [cautela] quæ † nec contractum
lædit. ff. mandati, quia de mutua. & iura inducit. ſu-
pra de elect. licet [propter Conſcientiam] reaſſumit
8 primum [Remanerent] non debet ergo † quemqam
ex talibus conſciẽtia erronea cruciare, cum deponen-
da ſit ad papæ non ſolum conſilium, ſed etiam deter-
minationem declaratam. infra de ſent. excommuni-
cationis, inquiſitioni: quia nullus peccat legis aucto-
ritate. 23. quæſt. 4. qui peccata: qui tamen ipſam depo-
nere non poteſt, niſi ipſam ſequatur, non euadet peri-
b culum. infra de ſimo per tuas. b 1. ad fi. [Senectute] vi-
de quod dixi ſupra cap. 1. ſuper verſic. vigor [Nec ta-
9 men omnis] ſupple. debilitas † eſt iuſta cauſa cedendi:
ſed illa &c. [Paſtorale] in ſpiritualibus. nam licet in tẽ
poralibus proficere non poſſit, non cogitur cedere,
ſed datur coadiutor: & idem videtur in ſpiritualibus,
c ſi cedere nolit, infra de cler. ægrotan. c ex parte [Nam
ſi pro] reſpicit verſum, nec tamen omnis [Permanere]
habet ergo duas ſuaſiones contrarias, vnam ſenectu-
tis, vt cedat: alteram mortalitatis, vt non cedat [Di-
cit apoſtolus] 2. ad Corinth. 12. Cum infirmor corpo-
re, tunc fortior mente [pro defectu] qui promotum di-
cit etiam inuitum, de ætate & qualitate. c. ſi. [Præſul]
10 etiam † ſummus pontifex. infra eod. tit. c. 1. lib. 6. [In
vtriſq;] ſpiritualibus, & temporalibus [Ignorat] igno-
rantia proueniens ex defectu ſcientiæ non eſt pecca-
tum, ſed pena. 15. q. 1. §. 1. Si proueniat ex negligentia
in quibuſdam eſt peccatum, vt in his, qui negligunt di
ſcere, quæ ad ſuũ ſpectant officium ſcire. 37. diſt. ca. 1.
& 2. aliter autẽ. & ſi quilibet teneatur credere, & ope-
rari ſm ſcientiam. ſ. de ſumma trin. c. 1. non tamen te-
netur ſcire ſm Ion. [Inquit dominus] Oſeę. 4. cap. Fun-
11 garis mihi] i. ad laudẽ & gloriam meam, Goff. (Secun
dum apoſtolum) 1. ad Corin. 8. (Inflat) i. ſuperbire fa-
cit. inflatio enim ſuperbiam deſignat. 11. q. 3. ſi autẽ,
12 Goff. dicit beatus Ber. Sicut † cibus indigeſtus ſtoma-
cũ corrũpit, ſicut, & hydropicũ reddit: ſic ſcia aię adie
cta, niſi ſit feruore charitatis decocta malos mores
generat. Tullius 1. de officijs, ſcientia q̃ remota eſt a iu
ſtitia, calliditas potius quã ſapientia eſt dicenda (cha
ritas) de pœn. di. 2. charitas. cuius canonis textũ hic po
13 ſuit Hoſt. [Supplere] Gregorius ſuper Mar. † vltimo c.
in prin. vires quas imperitia denegat, charitas ſubmi
niſtrat [Propter malitiam aũt plebis cogitur] ẽt a ſuo
ſuperiore cãtiuẽ, vel pciſe per viã trãſlationis ad locũ,
vbi plus proficere poſſit. Hoſt. & vide quod poſt eũ di-
xi, de poſtulatio. præla. c. vlt. poſt principiũ [interdũ]
14 quaſi † dicat non ſp [Quo] i. quãto [Satagit] i. conatur
[Eo] i. tãto [Iudicio] diuino (Ad prophetam) Eze. 3. c.
(adhærere) ſubtrahẽdo officiũ prędicationis. 8. q. 1. au
dacter, Goff. ergo pp ſubditorũ malitiã doctor ceſſat a
docendo. de hoc 40. di. ſcimus (Exaſperans) i. offendẽs
15 † & cõmouens me, Goff. (& apoſtolus) actuũ 13. (Ad
gentes) i. gentiles, & Paganos (Mercenario) Io. 10. [de-
clinare] qñ plebs ipſum perſequitur, nec per aliũ eccle
ſia regi põt, vel qñ oẽs ſunt indurati, Hoſ. [In lupos] di
cit Hoſt. q̃ hoc malũ eſt: ſed peius, qñ ipſe prælatus cõ
uertitur in lupum [Humiliter obedire] argum. contra
16 † Viterbienſes, qui arctarũt cardinales pciſe ad papã
creandũ includendo eos in vna domo, & ipſam diſco-
periendo, & priuatas cameras ſubtrahendo, & cõminã
do ſubtractionẽ victualiũ, ſm Hoſt. qui dicit, q̃ in illa
arctatione grauem infirmationẽ incurrit adeo, q̃ ſibi
mortis periculũ imminebat. pp quã cũ non poſſet ali-
17 ter obtinere, vt educeretur de carcere, renũciauit † ea
vice in pſentiã cardinaliũ voci ſuæ. prolixẽ aũt hic di-
ſputat, an renunciatio illa valuerit, & q̃ valeat, inducit
illud generale, qđ hr̃ de regularibus, ad apoſtolicã, &
c. ſtatuimus. & expręſſum in electionis voce, de electio
ne, cũ nobis olim, & c. qđ ſicut, & c. in cauſis, & c. quia
pp, ibi, volũt. In ɔ̃rium inducit, q̃ ius illud eligẽdi ip-
ſum eſt diuinum & publicũ auctoritate & vtilitate. nõ
valuit ergo renũciatio facta maximẽ in manu non ſui
iudicis, ſupra eod. admonet. Item ius incorporale car-
dinalatus inhærens: ſed incorporalia etiam perſona-
lia & temporalia remanent, licet cedantur, vel transfe
rantur. ff. pro ſocio. l. 3. de peculio, quis ergo, in fi. & le.
ſi Sticho. C. de noua. l. 3. fortius ergo id in realibus in
corporalibus perpetuis, vt hic. & ſi peccatum id nõ po
teſt multominus renunciatio, vt dicam de teſta. Rai-
nutius, ſuper gloſſ. Item hic vertitur fauor vniuerſalis
eccleſiæ, quæ a cardinalibus hoc vt debitum petere
poteſt, quòd creent papam. illi ergo iuri renunciari
non poteſt. & dicas vnum renunciare poſſe, eadem ra
tione, & de ſingulis reliquis hoc oportet fateri. ſimi-
le de conſangui. tua. Ex quo ſequeretur non creari
papam, cum non ſit ſuperior, ad quem deuoluatur. fi-
naliter ſoluit, quòd non valeat renunciatio, cum ibi
verſetur ius publicum. de inferioribus eccleſijs dicens
quòd valeat: ſed quandocunque veniat renuncians
re integra, eſt ad mittendus, cum locus ſit pœnitentię,
quæ vtilis eſt & nulli captioſa. & dicitur in inferiori-
18 bus † rem integram ante publicationem ſcrutinij,
de electione, quia propter, & ea. eccleſia. 2. & cap. pu-
blicato. in papa eſt integra etiam poſt publicationem
ante dilationem, ita, quòd per conſenſum renuncian-
tis, & redeuntis deueniri poſſet ad duas partes. In hoc
plus non inſto, q̃ ſatis eſt expeditum. ſ. de electio. vbi
d periculum. §. ſane. d libro ſexto, cum & ſi tales, ſcilicet
inobedientes, vel aliter delinquentes puniendi ſunt
de poſtula. cap. primo, ad finem [Pro tempore] id eſt
ad tempus dilata iuſticia. ff. de iudic. ſi debitori [Quia
ſanguinem] prouer. 30. in fine (pro graui) quaſi non
19 ſufficiat quale ſcandalum (Licet) id eſt licitum † eſt.
dicit Hoſtienſ. & fortè cogitur, tantum poteſt eſſe

ſcandalum, argu. de præſcrip. nihil, de iur. patro. c. pri
mo. 2. & 3. 3. q. 6. hoc quippe [Honorem] quot ad hão
partem declinant, Hoſtien. [Memor] ipſe prælatus [di
cit Apoſtolus] prima ad corinth. 8. [Subtiliter] commé
30 datur † ſubtilitas. c de hoc dicam infra de iudic. dile-
g cti. ſuper prima gloſſa [Dixiſſent] Matthæi. 15. [Ceci
ſunt] ac ſi dicat, potius eſt tolerandum ſcandalum, quã
mortale committendum [Dixit] Matthæi. 17. Matthæi.
31 9. [Mola] idest † aſpera pœnitentia [In collo] ibi ſolent
ligari animalia conducentia grauia pondera, quæ ſe
ſoluere nequeunt. ſic pœnitẽs ille non poterit ab illa pę
nitentia ſe abſoluere, ſecundum Abb. [In profundum]
ac ſi dicat, ſcandalum vitandum, vbi ſine dei offenſa
32 vitari poteſt. & poteſt ſumi † profundum pro detruſio
ne monaſterii, vel pro pœnitentia, quæ carina dicitur
ſm Abb. [Perſonæ vero] hic proſequitur 6. & vltimum
[qui dixit] 1. ad Timo. 3. & ad Titum. 1. c. vnius] nega-
tiuum 1. non plurium [Debet] arguit diſpenſationem
33 eſſe debitam, de hoc 1. q. 7. exigunt [Indulget] ipſe † ta
men ſemper petere debet, cum ſine diſpenſatione non
habeat executionem officii, ſuperior autem, qui diſpé-
ſare poteſt, ſi cauſa ſubſit, diſpenſabit etiam non voca-
tis his, ad quos ſpectat electio, vel confirmatio. Sed
contra: quia talis prælatus non habuit canonicum in-
greſſum propter defectum diſpenſationis, ſed nec tem
pore diſpenſationis videtur habere canonicum ingreſ
ſum, niſi habeatur conſenſus electorum ſecundum Inn.
& aliorum quorum intereſt. ſecundum Hoſ. alle. de of.
archid. ad hoc. §. ſolutio, dic ſm Inn. quod per diſpenſa-
tionem omnia reformatur, nec hũt, de quo conquerãn
tur hi, quorum intereſt, ex quo ſemel in eum conſenſe-
runt. vnde amplius reſilire non poſſunt, dummodo is,
qui poteſt, diſpenſare velit, arg. ſup. de elec. cum inter
canonicos, ad fi. de poſtu. bonæ. 2. allegat Hoſt. de pro
ba. per tuas, ad an. in cum ſuis concor. alle. in contra-
rium, ar. de electione, bonæ. 2. de transla. capit. 2. & de
f præben. cum non ignores. vide f quod dixi de electio-
ne, dudum. 1. ſuper gl. talis electio; [Poteſt] & debet. 1.
34 q. 7. tali, ex quo † ſubeſt vtilitas, & ſequitur. & arguit
g Hoſti. quod ſi debita eſt diſpenſatio. g vbi ſubeſt vtili-
tas, ergo fortius, vbi ſubeſt neceſſitas. vt e. q. §. niſi ri-
gor, & capitulis ſe. vſq; ad §. acce. & breuiter vbicun-
que perſona, res, locus, vel cauſa exigit, debita eſt di-
ſpenſatio. 29. diſt. cap. 1. & 2. 50. di. domino ſancto, &
c. conſiderandum, adeo quod peccat prælatus non diſpé
ſando, ar. 2. q. 5. quanto, in fi. tamen ſubditus nõ poteſt
illam petere. de hoc 1. q. 6. exigunt. ſimile no. in poſtu-
lato. ſup. de elec. ſcriptum, de poſtu. bonæ. 2. prohibita
vero dicitur diſpenſatio, vbicunque ſine decoloratio-
ne eccleſiæ fieri non poteſt, & vbi non ſubeſt iuſta cau-
ſa diſpenſandi. 1. q. 7. & ſi illa, & c. tali. permiſſa eſt au-
tem in caſu. 50. diſt. ſi quis presbyter. Pot & taliter di-
ſtingui materia ſecundum Hoſti. qui remittit de filiis
presbyterorũ. c. pe. & vlt. de præbendis, de multa [Di
ſpenſari] per quos dic, vt ĩ. de filiis presby. ca. 1. lib. 6.
35 [Inquit] exodi 20.] † vſque in tertiam] ſolet moraliter
exponi, quod caute omiſſum fuit de prima & ſecunda, vt
ſciamus primam & ſecundam generationem peccati,
quæ conſiſtunt in primis motibus & cogitationibus,
no puniri; ſed puniri tertiam, & quartam, quæ conſi-
ſtunt in conſenſu, & operatione [In talibus] diſpenſa-
36 tionibus faciendis [Diſcretionis] diſpenſare enim † i.
diuerſa diſcrete penſare, & in animo ante verſare, an
relaxatio iuris expediat, alias ſecundum Ba. Bri. diſſi-
patio, niſi expediat, dici debet [Diſtinguatur] Sed ad
quid diſtinguit inter illos, cum etiam diſpenſet cum
natis ex adulterio. 61. diſt. c. vlt. vide in Spec. de leg. §.
nunc de epiſcoporum, ad fi. ver. curia vero Romana,
& quod dicam ſuper gl. Verum, in prin. [Alias cauſas]
36. ſuperius ſpecificatis [diſcreta] quaſi alia cauſa non
37 poſſit eſſe iuſta. & ar. ſm Hoſt. quod idem † eſt non ſubeſ
ſe cãm, & nõ iuſtam. ad hoc de tranſac. c. 1. & quod iniuſta
petitio nõ eſt admittenda. de hoc de ſimo. ex tuæ [Ani
mas] verè captiuitas eſt, vbi animæ peccato captiuæ
dicuntur, Hieronymus ꝯ Suſanam. 5. [Captiuandas]
maximè illitterato. Seneca epiſtola 83. ad Lucilium.
38 Ocium † ſine literis mors eſt, & hominis viui ſepultu-
ra. Tullius 5. Tuſcul. Quid dulcius ocio literato, quod
intelligo, vt ſtudio vacet. alias, vt dicitur prouerbio-
rum 12. Qui ſectatur ocium, ſtultiſſimus eſt. Hierony-
mus ad Paulam 2. diſt. Quæ poteſt eſſe vita ſine ſcien-
tia ſcripturarũ, per quam ẽt ipſe Chriſtus agnoſcitur,
qui eſt vita credentium [Iocurſus] huculque tractauit
quattuor caſus ocij, voluptatis, laboris, & pſecutionis
39 [Sponſam] nil † humanius h quam ſponſum & ſpõſam
h in fortuitis caſibus eſſe participes. ff. ſol. matri. ſi cum
dotem. §. ſi maritus, in fi. [quod beati] Matthæi 5. & 7. q.
1. ſciſcitãs [Cũprobati] Iaco. 1. c. [ſpirat] Io. 3. c. [Sub
lege] ad Gal. 5. [libertas] 2. ad Corint. 3. expone, vt di
xi in Clem. de hæret. ad noſtrum, ver. 3. [Cedes] hæc
40 fuit opin. Hu. quod † ſi epiſcopus occulta Dei lege duci-
tur, põt renunciare ſine licentia papæ, vt 19. q. 2. duæ
ſunt. Sed hic reprobatur, Io. [Certe] rũdit, ſic ſapis, cõ-
cor. 13. q. 2. [premiſſimus] ſ. quod non debes deſerere ſpõ-
ſam tuã [Veritatem] prædictam, quod non debes deſere-
re ſpõſam tuam ſine licentia eius, apud quem manum
41 defixiſti. i. vicarij Dei [Quomodo ſcis] quaſi dicat in
talibus non eſt credendum ſine probatione ſcripturæ,
vel miraculi. ĩ. de hæret. cum ex iniuncto [qui dixerat]
ad Phil. c. 2. (Manere) Sen. epiſtola 79. Nec vita ſit ti-
42 bi tędio, nec mors timori (In carne) extra † carnẽ non
eſt locus merẽdi, vt 25. diſt. qualis, Vin. (propter vos)
i. propter charitatem, quam ad vos habeo, & ſic bene
cõtinuatur quod ſequitur, hic conuenit verbum Pauli
in ipſius vita ad Antonium. C. (animam) Tull. de ami-
citia, Nõ mihi minoris curę eſt, qualis res publica poſt
mortem meã futura ſit, q̃ qualis hodie ſit (pro amicis)
43 Io. 15. Tull. de amicitia ſic dicit. Amicitia † eſt omniũ
diuinarũ & humanarũ rerũ cũ beneuolentia, & chari
tate conceſſio. Et ibidem, hoc ſcio amicitiam niſi in
bonis non eſſe. Et ibi, Hæc lex in amicitia ſancitur, vt
nec rogemus res turpes, nec rogati faciamus. Valerius
lib. 6. c. quarto, dicit Rupilius amico dicenti, Quid
mihi opus eſt amicitia tua, ſi quod rogo, non facis. Re-
ſpondit, imo quid mihi tua, ſi pro te aliquid inhone-
ſte facturus ſum [Doceat] alias doceat, ſcilicet domi-
nus [Multis] Tull. in oratione pro Ligario, in fi. Nil ha
bet fortuna maius, quã vt poſſit, nec natura melius, q̃
vt velit ſeruare quam plurimos. Plinius 2. ad Veſpaſia
num. Non quicquã in te mutauit amplitudo fortunæ,
niſi vt prodeſſe tantundem poſſes, & velles [Laborẽ]
44 Seneca epiſtola 21. Non † eſt fortis atque ſtrennus,
qui laborem fugit, niſi creſcat illi animus, ex ipſa rerũ
difficultate. & 21. Generoſos animos nutrit labor, non
eſt viri timere ſudorem [Aſſerit] ſecunda ad Corinth.
11. [pro communi] quæ præfertur dã eſt priuatæ. de hoc
ſupra de poſtulat. capit. 3. [plus cæteris] commenda-
45 uit † ſe apoſtolus, quod interdum licet, vt not. 31. diſt.
i tenere. nam ibi patet in textu, quòd commendauit i ſe
Deus dicens, Sancti eſtote &c. quod etiam ponitur
81. diſtinct. oportet, & habetur Leuitici. 11. in fi. & 19.
in princ. & ibi gloſſ. ponit de Aug. de proconſule, & de
illo, qui petit veniã ætatis. de Chriſto habes Matthęi
11. in fin. quod ponitur. 2. quæſt. 6. qui ſcit ſe. de pſal-
miſta, pſalmo 85. ibi. Cuſtodi animam meam, quo-
niam ſanctus ſum. & Iob dixit ſe conſolationem mærẽ-
tium. 29. cap. in fin. & 45. diſtin. diſciplina, in fi. & pa-
pa, de cenſibus, cum inſtantia, verſi. quia nos. vide ideo
in principe, in auct. de triente & ſe. §. illud quoque in
iudicijs, collat. 3. in prima conſtitutione Codicis.
in prin.

in prin. & in proœmio Institutionum. In contrarium ad
ducitur 11.q.3. ſi quis vero. 18.q.2. quidã, in princ. vbi
de hoc, ad idem 6.q.1. imitare. q.5.§. hinc notandum,
verſi. vnde cum dominus. Dici poteſt, & de virtutibus,
quæ ſibi inſunt, quis licitè ſe commendat ex charitate
vt alios ad alias inducat, velut a detractionibus ſe ex-
cuſet, vt in primis iuribus. Superbiæ vero, vel elationis
cauſa, vel ad alterius detractionem hoc non licet, vt in
ſecundis, & inde in Hieronymo ante finem primę par-
tis, ver. hoc ſcribo, legitur ſapientiæ c. fin. [nec putes]
reſpondet obiectioni, quam faciebat archiepiſcopus
contra vitam actiuam [Mariam] Luc. 10. c. G. [Fructife
ra] habebat ergo ſe vt excedentia, & exceſſa. de hoc 1.
q.7. ſancta, quippe ſobolis. Gen. 29. & 30. c. in vnum, i.
36 in vna vita † permixta quam ducit epiſcopus, non tñ
in vnum, i. eodem tempore hanc vitam exequitur, &
hoc probat ſequẽtia [Et actiuus] Sen. epiſtola 3. ad Lu-
cillum. Quieſcenti agendum eſt, & agenti quieſcendũ
[Legiſlatoris] cui facie ad faciẽ locutus eſt deus. 8.q.
1. Moyſes, quod dic vt ibi [exẽplo] exodi. 24. c. [Aſcen
37 debat] & tunc † erat contemplatiuus, deſcendebat, &
tunc erat actiuus. Gregorius ſuper Iob. 3. c. non eſt per-
fectus predicator, qui propter contemplationem ope
ra, vel ꝓpter opera illã poſtponit [monacus] qui prius
non fuit eps, & ſic non obſtat inf. c. proxi. ſm Vin. [Ti-
bi te] i. tuæ conſcientiæ, ſic infr. de iureiu. mulieri [Pen-
38 nas] contemplationis permiſſione, non † ſufficit ergo
liam petere, ſic infr. de regularibus licet, ver. illa ſem-
39 per, Io. And. ¶ Septima † gl. arguit, & opi. ponit conſo
nam argumento, ponit ꝯriam Io. & Tancr. cui obiicit.
& ſoluit partim approbando. Item quærit, & ſoluit. ¶
Gl. prout, circa ſcandalum diſtinguit triplicem verita-
tem, & in vltima ſubdiſtinguit. ¶ Gl. ar. pro arguit, &
allegat ꝯrium. ¶ Glo. ſicut legitur, dicit, quod ſit man
zer, ſpurius, nothus, & naturalis. ¶ Gl. verba, ponit tri-
40 plicem lecturam. ¶ In † 6. gl. [ibi, Item ſi. §. 1.] ei qui
rem neceſſitate diſtraxit. forte officio iudicis conſuli-
tur, vt rem tantum reſtituat. ¶ In ſeptima gl. ibi, qui ſe
tutor non iure datus, qui ſe immiſcuit, errore comper-
to, cautè facit, ſi ſe cõſtitui faciat, ne ſi cępta dimittat,
de fraude, vel culpa condemnetur [& ibi, §. pen.] vide
de ſymo. M. ſuper gloſſ. penul. ¶ In gloſſ. ſup. de [ibi, Si
maritus] non poteſt maritus vxorem furioſam deſere-
re, ſed intendere cogitur ipſius alimentis, & curæ. ¶
In gloſſ. iuxta [ibi, ſi calicem] is, qui calicem recipit re-
ficiendum, ſi illum imperitia fregit, tenetur. Excuſa-
tur autem ſi rimas vitioſas habeat [& ibi, licet] ſecus
ſcilicet quia requiritur, quòd pupillus, cuius negociũ
ſine tutoris auctoritate geſtum eſt, factus ſit locuple-
tior a princ. vel tempore litis conteſtatę, ſi de litis ge-
ſtione agitur. ¶ In gloſſ. ergo; ibi, §. 1. qui incipit, ſer-
uiles, vide de purgatione canonica, accedens, ſuper 1.
41 gl. ¶ In † gloſ. 3. in fi. qui fuit in vtero ſanctificatus, ſi-
cut beata virgo. & beatus Ioannes, Vinc. Idem fertur
de Iob. ¶ In gloſſ. 4. [ibi, recuſabat] dicẽdo a. a. a. dñe
puer ſuum, & neſcio loqui. ¶ In gl. iſtud forſan. ibi §. 1.
& infr. de teſta. c. 2. ¶ In gl. eo loco, in prin. Abb. hic
42 formabat quandam † diſtinctionẽ ad inſtruendum, an
prælatus teneatur cedere, diſtinguens an electio ſit ca-
nonica ratione perſonæ & formæ: an canonica ex per-
ſona tantum, vel ex forma tantum. cuius diſtinctionis
materiam vide plenius tactam ſupra de electione, ꝙ ſi
cut. in fin. [& ibi, renunciare in manibus confeſſoris]
quem ſibi põt eligere, inf. de pęn. & remiſ. c. vlt. (& ibi,
Sine licẽtia papę) Idẽ Io. Fa. & Vin. de hoc 17. diſti. nec
ni. (& ibi, Licentiã petere) Guil. hoc tenet de ſymonia
co ignorante, in Spe. ti. 2. §. nunc oſtendẽdum, ver. 21.
43 (& ibi. Titulũ habet) dicit hic Ian. ꝙ † & ſi titulũ nõ ha
beant, tñ poſſeſſionem facti, quam ſint, dimittere non
dẽnt ſine papę licẽtia: ſed a rebus eccleſiæ debent ab-
ſtinere; & idem dicit in omnibus ſuſpenſis ab homi-
ne, vel a iure. Ego credo dictum Innocẽ. verum in eo,
qui haberet poſſeſſionem facti coloratam, ſaltem ex
opi. hominum; quæ poſſeſſio ſi non habetur, vera ſit
glo. ſ. in vere intruſo, in quo deficit color poſſeſſionis,
44 [& ibi, Dic † ꝙ ſimonia] in ordine quo ad ordinem. 1.
q.1. erga ſimoniacos; vel in beneficio quo ad benefi-
cium, & ſic habes tres caſus. Item ſi quis excommu-
nicatus, ſuſpenſus, vel interdictus ſe in contemptum
clauium fecerit ordinari, de ſenten. excommun. cum
illorum. §. ſi autem, vel præſumpſit celebrare. 11. q. 3.
ſi quis epiſcopus in concilio: vel beneficia conferre,
ſeu recipere a contemnente, vel interdictum papę vio
lante. de exceſ. prælatorum. tanta. Item falſarius lit-
terarum domini papæ, de crimine falſi, ad falſario-
rum, quod de iſto dixit hic Innoc. vide in Spec. tit. 2.
§. iuxta, verſ. ſunt quoque, ſub verſ. 5. Item hæreticus,
de purgatione canonica, inter ſolicitudines, vel eis ſa
cramenta miniſtrans. j. de hæreti. excommunicamus.
1. §. ſi vero clericus. Item ſodomita, de exceſſibus prę
la. clerici. Item peccatum in penitentia confeſſum
reuelans, de pęnit. & remiſ. omnis. §. ſi. Item incorrigi
bilis, & nimium in contumacia perſeuerans, de dolo,
& contuma. veritatis. Item crimen notorium de facto,
vel de iure, de tempo. ord. cap. 1. Item vtens officio aſ-
ſaſſinorum, aut ipſos receptans, defendens, vel oc-
cultans, quamuis exinde mors etiam non ſequatur, de
homicidio, pro humani, lib. 6. Item ſm Io. omne de-
lictum infamiam ciuilem inducens, vt ſequitur in gl.
Item infamia deſcendens ex delicto, per ſententiam
declarato: quia pęna poteſt demi, culpa perennis erit,
& licet animas &c. 2. q. 3. §. hic colligitur. Iſta 23. di-
cuntur grauia, & enormia, & de quibus poſt pęniten-
tiam diſpenſari non conſueuit, ſecundum Hoſtien. hos
caſus videas in Spe. tit. 2. §. iuxta, ver. ſunt quoq;. ¶ In
glo. hoc eſt, Contra in fi. ad idem j. de furtis. c. fi. ¶ In
glo. Quia res [ibi, ſine peccato] maxime carnis. 50. di.
quia tua, Pet. & Abb. ¶ In gl. talis [ibi, Sonticus[K]] ſons K
45 † ſontis generis omnis, i. nocens nocentis, & in fi. ff. ſi
quis cau. l. 2. & §. fin. ¶ In gloſſ. Niſi eſſet [ibi, Vellem]
Seneca epiſtola 76. quandiu viuis, diſcendum eſt, quẽ-
admodum viuas. Hieronymus ad Nepotianum de
vita clericorum, hic refert de quodam 107. annorum,
qui conquerebatur ſe mori, cum ſapere cępiſſet, forte
fuit Theophraſtus, qui conquerebatur ſe, cum noſce
cœpiſſet, extingui. Socrates ſe nil ſcire dicebat; niſi
hoc ipſum, quòd nihil ſciret. Apuleius de Deo Socra.
In quibuſdam mirandum, quod ea, quæ minime vide-
ri neſcire volunt, diſcere tamen negligunt. ¶ In glo.
ſimile. 7. [ibi, hoc tunc ſeruandum] diſtingue, vt ibi
in textu & in gloſſ quam diſtinctionem plenius proſe-
quentes hic Innocent. & poſt ipſum Hoſtienſ. diſtin-
46 guunt primo inter † extrinſecam & intrinſecam per-
ſecutionem, dicentes extrinſecam patimur a paga-
nis, Sarracenis, ſciſmaticis, excommunicatis, & aliis
ab vnitate præciſis manifeſtis hoſtibus, & inimicis,
& perſecutoribus eccleſiæ. Intrinſeca vero, quam
patimur a ſubditis incorrigibilibus, non tamen præci-
ſi, ſecundum quoſdam, vel aliter, vt in fi. huius gloſſ.
1 extrinſeca diſtinguitur, aut ſolus quæritur, aut to-
tus clerus, vel eccleſia. Si quæritur ſolus prælatus, prę
dicator, vel ſocius, & eſt alius, per quem poſſit eſſe tu-
ta ſalus eccleſiæ, cedat, ſi vult, & etiam ſi non vult ſm
Innocen. & Hoſtienſ. vbi enim periculum deſtructio-
nis eccleſiæ, vel magni periculi, & ſcandali in ſpiritua
libus, & corporalibus imminet, poteſt cogi, ita tamẽ,
quòd bonum concambium alterius prælaturæ, vel
dignitatis ſibi aſſignetur, argum. inf. §. pro graui, vt
47 ſic † publica vtilitas præferatur priuatæ, de regulari-
bus, licet. §. illa, 7. q. 1. ſcias, & infr. de rerum permuta.

quaſi-

quæſitum, nec obſtat, q̃ furioſi & infirmi non remouentur: quia ibi ſeruatur vtraque vtilitas priuata in eo, quòd non remouetur, publica in eo, quòd coadiutor datur, nec obſtat infra de regul. iur. qui ſcandalizauerit.
48 Nam † diſtinguendum eſt inter veritatem iuſtitiæ iuris naturalis, & euangelici, quæ non eſt relinquenda propter vitandum ſcandalum, vt ibi, & veritatem iuris poſitiui, quam lator canonis poteſt & debet deſerere, vt vitet ſcandalum ex cauſa iuſta temperando, etiam in certis caſibus contrarium ſtatuendo, vt patet ex notatis ¶. de conceſ. præb. propoſuit, de voto. cap. 1. de ſtatu mon. cum ad monaſterium, in fin. nam & primam veritatem non tollit conſuetudo contraria: ſecundam ſic, de hoc ſup. de conſue. c. fi. & quod dictum eſt de vno prælato, vel ſocio. Idem intelligas de pluribus. ¶ Sed quid ſi ex remotione vel tranſlatione talium immineat ſcandalum ex parte populi, quem reliquit? Solutio. hic magis vitandum eſt ſcandalum eiuſdem populi, qui iuſtè mouetur, quam perſecutorū, qui iniuſtè mouentur. Si verò tota eccleſia. i. clerus, & populus quæritur ad hoc vt fidē dimittat, ſiue vt perſecutoribus per violentiam ſubijciantur & ſeruiant, qui hactenus extiterunt liberi, & immunes, etiam ſi perſecutores Chriſtiani ſint, dēt ſe prælatus opponere murum pro domo Iſrael. 43. diſt. ſit rector. 23. q. 8. igitur, & c. ſcire, & ſeq. & hoc intelligas, dummodo ſpes ſit, quod ſe defendere poſſint. tum quia patria defendenda eſt. ff. de iuſti. & iure. l. 1. §. fi. & l. 2. & 3. tum quia periculum eſſet, ſi multus populus marium, & mulierum patriam deſereret, & vagarentur per mundum. Et idē dicendum eſt de clericis, ſi multi eſſent, & de ipſis periculum immineret, quàm in ipſis tanquam ſapientioribus minus periculum timeatur, q̃ ſi ſpes non ſit, vt ſe defendere poſſint ab impugnantib. fugiendū eſt, vt maius malum vitetur, ſicut cum filio Dei fugit Ioſeph in Aegyptum, Matthæi 2. vel conueniant cum infidelibus, ſiue etiam Chriſtianis perſecutoribus, ſi aliter non poſſint euadere, prout melius poterunt, ita tñ, q̃ fidem & ritus ſuos non dimittant, hoc. n. & ſæpe legitur factum in veteri teſtamento, ſed & perſecutione ceſſante ad libertatem ſuam poterunt redire, ad hoc 7. quæſtio. 1. ſciſcitaris, & c. pe. 23. q. 8. § ecce q̃ Nicolaus, & §. ſe. ¶ Quid ſi perſecutores ciuitatis dicāt, parati ſumus vobis parcere, dummodo omnes clericos expellatis? reſpondemus, cum per hæc & ſacramenta eccleſiæ perdantur, & doctores fidei amittantur, nec laici debent eos expellere, nec clerici debent exire voluntariè. Quod ſi laici nollent ipſos, vel nō poſſent defendere, tunc poſſent clerici recedere, & tranquilitatem temporis expectare, vt in d. cap. ſciſcitaris, debent tamen ſecum ducere, quos poſſunt, ne in tanto diſcrimine remaneant cum alijs ſine ſacerdotibus, & ſacramentis; & commendandum eſſet, ſi inſpirati martyrium ſuſtinerent, ſeptima quæſtione prima. §. cū vero non prælatorum. ¶ Sed nunquid diſtiguendum eſt inter maiores, & minores prælatos? reſpondemus, q̃ ſic, veruntamen etiam de minoribus dicēdum eſt. q̃ quamuis quæratur ad mortem, vile tamen eſſet, & reprehenſibile ſtatim eum transferre, vel eius admittere ceſſionem, imo potius deberet ſuperior eccleſiam interdicere, vel claudere, vel reliquias extrahere, ſicut legitur, & no. inf. de iure patr. cap. 1. 2. & 3. Item excommunicare, & tandem ad brachium recurrere ſeculare, ar. ¶. de cler. excom. mi. cap. 2. in fi. cum ſuis concor. Quod ſi, nec ſic compeſci poteſt per ſe, tunc vt maius malum vitetur, admittat finaliter ceſſionem, vt ſup. not. & ar. 13. diſt. nerui. Si vero ſit maior prælatus, puta eps, ibi non poteſt finaliter mederi ſine p. pæ licentia, vt patet ¶. eo. cap. fi. §. fin. & quia in remotione epi maius periculum imminet, q̃ in remotione inferioris, cautius eſt agēdum. 43. d. quieſcamus, prouideatur ergo ei, ſi poteſt fieri, vel per locum tutum, in quo moretur, vel per ſocietatem armatorum ſecum incedentium, vel per alium modum, quod ſi nullo modo poteſt ei mederi, conſulatur papa, qui ſi ei
49 videbitur, ceſſionem admittet, ut hoc. ¶ Quid † ſi nō quærantur perſonæ, ſed res & poſſeſſiones eccleſiæ tantum? dicūt aliqui, q̃ non eſt violenter contendēdum, ar. inf. de hom. ſuſcepimus, facit 23. q. 8. conuenior, in pri. vbi de hoc. Sed cōtrarium verum, vt patet in eo, quod legitur extra, li. 6. de ſententia excommunicationis, dilecto. Nam & ſine corporalibus eccleſia non ſubſiſtit,
K 1. q. 3. ſi quis obiecerit debet ergo prælatus[k] & pro his defendēdis ſe ponere murum pro domo Iſrael. Exemplum beati Thomæ Cantuarieſis, & ex hac cauſa martyrizatus fuit, infra de homi. ſicut dignum, vbi verò intrinſeca perſecutio eſt, & boni commixti ſunt cum malis, nunquam boni deſerendi ſunt pp malos, 23. q. 4. ne bonus, 7. q. 1. §. hoc tunc, niſi alius magis proficere poſſit, tunc enim ſuperior eum transferre poſſet, & ipſe, nō male faceret, ſi hoc peteret: quia maius bonum minori eſt præferendum, vt not. ſup. ea. gl. ver. ſi perſecutio, & ſe. Si aūt oēs ſint mali, & ſpes eſt de correctione, expectet. Si verò nulla ſpes eſt; recedat, 7. q. 1. §. cū aūt
50 & c. fi. & intelligas † hic extrinſecam perſecutionē eſſe, quā fit alicui prælato ſiue in publico, ſiue in priuato, vel pp peccatū, qđ ei imponitur, vel p odium pſonale. Intrinſeca vero, quā contingit pp peccata aliorū, & tñ prælatus odio non hr̃, 7. q. 1. §. hoc tunc, & §. cum aūt, ſm Inno. & Hoſti. de materia per Tho. 2. 2. q. 106. ar. 5. ſed hic plenius. ¶ In gl. prout Greg. [ibi, An non]
51 ſi vero dubitatur, an ſit † peccatū, vr̃ ſcandalum vitandū, ar. 14. diſt. c. fi. 1. q. vlt. & ſi illa. 23. q. 1. quid culpatur, nā ſi dubitatur de peccato, & certum ſit de ſcandalo, dicemus cum Augu. tene certum, & dimitte incertum, de pen. di. 7. § 1. ad fi. [& ibi, Vel iuſticiæ] Idē notat inf. de tēpo. ord. ſane, in gl. 3. Sed de veritate iuſtitiæ contrariū no. ¶. de re. iur. qui ſcādalizauerit. vñ hic Hoſt. fatetur de veritate vitæ: ſed de veritate iuſticiæ nō, dicens illam pp ſcandalū diſſimulandā, uel differendam: allegat 46. d. licet. 1. q. 3. plerūque, vñ dr̃, noli eſſe nimis iuſtus, 2. q. 7. §. de his, de pę. diſt. 1. ſerpens, ſi vis plenius proſequi materiā, remittit ad ſummā, eo. ti. §. cui, ver. graue ſcandalum. ¶ In gl. non omne, q̃ (ibi, Diſcernendis) de hoc inf. de Iudæis, quā ſit. ¶ In gl. alias in fin. ſm qđ iubent canones, & eccleſiaſticæ regulæ. Inno. ¶
52 In gl. 1. Non debuit (ibi, Cōfiteri) de hoc, & an † ex tali cōfeſſione facta tpe examinationis puniri poſſit de crim. quod eſt confeſſus[l] not. 50. diſt. ex penitentibus. ¶ In gl. ar. [pro opinione in fi.] & illud eſt verum, niſi de occulto peccato ſit actū pnia. de tempo. ord. ca. fin.
53 Goff. dicebat Hoſt. peccatū † occultū non inducit irregularitatem, in qua requiratur prælati diſpenſatio, ſed irregularitas occulta bñ requirit diſpēſationē, vt hic, & ſup. de elect. innotuit, §. multa, & 56. di. c. pe. & vlti.
54 Et ſcias, q̃ Inn. hic, & Hoſt. poſt † eum notant tres modos, quibus dicitur irregularitas. & quomodo de conſtitutione eccleſiæ procedit irregularitas de nouo teſt. & quomodo in veteri teſtamento fuerunt irregularitates temporales, quam gl. vide ad litteram, in Spec. tit. 2. §. iuxta propoſitionis, in princ. ver. ſummatur. ¶ In gl. 1. Zelans [& ibi, §. econtra] vbi de hoc. ¶ In gl. Sicut legitur (ibi, De concubina) dixit Iſidorus ethymol. li.
55 9. ad finem, † q̃ nothus eſt ex nobili patre, & ignobili matre, cuius contrarium eſt ſpurius, quaſi extra puritatem genitus (& ibi, De adulterio) aliter no. de ſeruis nō ordin. conſuluit, dicit Hoſtien. quod manzer eſt natus de ſcorto, qui aliter appellatur vulgo[m] quæſitus, ſiue ſpurius, quaſi de ſpuma riualium, ſiue corriualium natus, inſtitut. de nup. §. ſi aduerſus, ſpurius tamen

proprie

proprie loquẽdo eſt natus de adulterio, vel alio coitu per legem damnato. ſpurius enim eſt, qui patrem oſtẽdere, ſed talem, quẽ nominare fas nõ eſt. ff. de ſtatu ho. l. vulgo q̃ſ.us. in ii. de naturali dicit, vt ſequitur in glo. ad cuius contrarium dicit illum dici nothum, qui ſuſcipitur de noui ingenua, & extra domum retenta, ſic dictus a nota ſine infamia, de qua poſſunt ſe qñq. purgare, de purgatione canonica, accedens. i. large tamẽ notus etiam naturalis vocatur. C. de naturali. li. l. i. & l. cum quis a muliere, & per totum, ſic ergo ſenſus litteræ, ꝙ cum nothis, & naturalibus facilius diſpẽſabitur, quam manzeribus, & ſpuriis nõ, qui vſq; ad 10. generationem &c. qui filii ſint legitimi, per venerabilem, ad ſ. item, licet autem ſic diſtinguatur: papa tamẽ cũ quibus vult diſpenſat, ſed cum ceteris difficilius, & de his diuerſis filiorum generibus remittit Hoſt. ad ſummã, de filijs presbyterorum §. i, conſueuit. Abb. vero ponebat de his verſus, Muneribus ſcortum: nothis mechia dedit ortum, vt ſeges a ſpica, ſic ſpurius eſt ab amica: Dant naturales quæ nobis ſunt ſpeciales. ¶ In gl. [iuxta illud] Ouidii de remedio amoris, lib. i. [& ibi, Facito] vt dicebat Claudius, etiam reipublicæ melius eſt negotium, quam otium, quod pulchre declarat Valerius li. 7. cap. 2. in princ. Et in fi. & ibi ſoluit contrariũ de §. i. 42. diſ. ibi, corporalis exercitatio &c. vide etiã ipſum Hieronymum ad Demetriam. E. ¶ In gloſſ. [verba Salomo. [ibi, Parabolis] c. 6. in prin. ibi. ſi fili ſpopõderis pro amico tuo, defixiſti manum tuam apud extraneum, illaqueatus es verbis oris tui, & hanc auctoritatem vide plenius j. de pœnit. omnis, ſuper verbo, proprio, poſt principium, & vide de electione, fundamenta, li. 6. in gl. per dextras, Gregorius in paſtorali dicit, ꝙ prius fuit verbũ Hieronymi ſuper parabolis. 6. c. pro
56 amico † ſpondere eſt alienã aĩam in periculo ſuæ conuerſationis accipere: verbis oris ſui illaqueatur, quidum ſibi commiſſis cogitur bona dicere, ipſum neceſſe eſt, quę bona dixerit, cuſtodire. ¶ In gl. [Quia nefas in fi.] & 50. diſt, ponderet. ¶ In glo. i. Operibus [ibi, licet omnes] participatione, non proprietate, verbum
57 Hier. libr. i. contra pelagianos. d. vbi † ſubdit, neceſſe eſt enim, vt ſinguli in quibuſdam excellant. ſuper Iſa. autem, lib 6. dicit, ꝙ philoſophorum ſententia eſt ſibi
58 habere virtutes. Et in fi. vel loquitur † de virtutibus politicis, quæ a multis habentur ſine charitate. 28. q. i. §. ex his, Phili. ubi de hoc. ¶ In glo. iuxta [ibi, apoſtoli] i. ad Corinth. 13. [& ibi, Nihil) quo ad vitam ete. nauis prodeſt tamen quo ad minus ſupplicium vt ibi, & de hoc 26. diſt. neque (& ibi, prodeſt) mo nocet inter dũ, quód dic vt not. i. q. i. vide quantum. ¶ In gl. iuxta illud (ibi, §. ſicuti) & j. de ętate, & qualitate, ad aures. ¶ In gloſſ. Lia lipa (ibi, quatuor) imo ſex. ſ. Ruben, Simeon, Leui, Iudam, & de his gene. 28. & Iſacar, & zabulon. & de his 30. de omnibus mixtim. 35. ¶ In gl. vlt. in fi. ſed iſte non compellitur, ſed ſuæ conſcientię relinquetur.

ADDITIONES.

a Niſi cum pridem. Ad materiam iſtius capituli. ſ. de vita actiua & contemplatiua. ſ. quæ ſit melior, vide gl. 2. q. 7. c. ſatage, A. c.
b Tuas. Ibi uide Io. An. & in c. inquiſitioni, præl. vt infra de temp. ord. ad aures.
c Egrotan. Ibi vide plenius Io. And. in ſua ſumma.
d Sane. Et ibi vide in gl. quando dicatur res int gra.
e Subtilitas. Vide oio de ſubtilitate multa aggregata per reuerendum patrem d. And. Pomum in ſuis ſcriptis in c. dilecti, infr. de iud. ubi etiam refert Dec.
f Vide, & ſupra eo. ex tranſmiſſa, & de reſc i. q tamnis, lib. 6. in gl. & Bar. in l. i. C. de ſent. paſ.
g Diſpenſatio. Vide Barba. de hoc in c. at ſi clerici, in materia diſpenſationis. infra de iud.
h N. humanius, quam ſponſum & ſponſam in fori ... caſib. eſſe participes, vide Albet. in d. §. ſi maritus.
i Commendauit. An quis poſſit ſe commendare & ad hoc fac. ſic no. per Io. An. in vltima q. in Mercu, vbi prolixe multa adducit.
k Sonticus. Vide Brix. in rep. ſuo in ver. ſonticus.
l Prælatus. Vide Hoſt. in c. i. per illum tex. in fi. inf. de ſyndico.
m Cõfeſſus. Vide Pan. & alios in c. at ſi clerici, inf. de iud. & ibi cõſ. Pet. de Anch. apoſtillatum ſuper Panor.
n Vulgo. Ad hoc vide bonum tex. in c. tanta, qui fi. ſint legi. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus, qui renunciauit epiſcopatui, ad religionem deſcendens, ad epiſcopatum reaſſumi quando poſſit, vel ad inferiora, & num. 9. & 10. ver. perſecutionis 15. & an poſtulandus, & a papa. 19. & 27.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Electus appellatur in archiepiſcopum electus ante pallij receptionem. Item poſtulatus poſt admiſſam poſtulationem.*
4 *In electionis decreto quæ contineri debeant.*
5 *Eligendi poteſtas; & vni tantum dari poteſt.*
6 *Transferre ſe an liceat, vel tranſire.*
Monaco, vel religioſo, qui electioni de ſe factæ de licentia abbatis, vel prælati ſui conſentiat, ſine diœceſani papæue licentia, & quando.
7 *Conſenſum non ſufficit monaco requirere ſui ſuperioris, niſi et obtineat.*
8 *Poſtulationis admiſſionem compromiſſarius petere nõ poteſt abſque mandato.*
9 *Cap. hoc nequaquam. 7. q. i. quando non habeat locum.*
10 *Papa debet euangelijs obedire & quis in re, & eius in concilia poteſtas.*
11 *Scientia acquiritur a vigilantibus, & ſtudentibus, non dormientibus, & 13.*
12 *Theorica ſine practica parum valet.*
Inſtandum in magis quotidianis, & utilioribus, ibid.
13 *Lectionis, & aſſiduitatis vtilitas.*
14 *Impedimentum perpetuum ſi tacuerit quis, pœnam meretur, ſi temporale ſecus, & quo caſu.*
15 *Etſi, pro quamuis.*
17 *A ſententia diffinitiua iudex abſtinet, niſi certificatus fuerit.*
18 *Epiſcopatus dimiſſionem factam ex vna ex cauſis in decretali deſcriptis probare debet epiſcopus.*
20 *Diſpenſationem tria inducunt, & quæ.*
Maxime, pro tantum, vel comparatiue, eod. nu.
21 *Prælatus exiſtens qui aliquando poteſt celebrare propter ſcandalum, qui tamen prohiberetur, ſi prælatus non eſſet.*
22 *Compromiſſarius ſemel eligendo, vel poſtulando functus fuit officio ſuo.*
23 *Eligendi poteſtate non ſunt priuati compromittentes ex officio compromiſſarij, qui poſtulauit indignum.*
24 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum. nu. 25. & 26.*
Eligere qui poteſt, & poſtulare poteſt, ſed non contra, & num. 26.
Cauſa ceſſante ceſſat effectus, & quæ. §. i. & nu. 27. §. vlt. & nu. 28. & 29.
Pœnitentia non reſcindi tranſactio poteſt, nec lis reſtaurari, §. 2.
Ratihabitio mandato æquiparatur etiam in criminalibus, ibi. & num. 30.
28 *Conſtitutionem reuocandi modus, non eſt cauſa ceſſatio.*
29 *Cauſa finalis quæ, & quæ impulſiua.*
30 *Epiſcopatum adeptus cupiditate parentum, ſtatim, cum id comperit, quid agere debeat.*

CAPVT XI.

2
1
Poſt translationem.

[a] Caſus † Epiſcopus q propter crimen renunciauit epiſcopatui, ad religionem deſcendens ad epiſcopatum reaſſumi non poteſt, ſecus ſi renunciauit propter perſecutionem, infirmitatem, & defectum ſcientiæ, ſimoniã, ipſo ignorãte commiſſam, vel aliam
2 ſimilem cauſam. Et † ſunt tres partes, prima ponit poſtulationem, & poſtulantium petitionem, ſecũda ibi, verum,

venum, ponit canoné poſtulationi, & petitioni contra-
rium. qué interp̃tatur ponẽdo caſus, quib. canó obſtat,
& quib. non obſtat, tertia ibi, cum ergo, cõmittit poſtu
lationé certis caſib. admittendam, & in aliis repellen-
3 dam & no. qđ dicit † ſuperſcriptio. In archiep̃m Rauẽ
naté electo. nou. n. dr̃ archiepiſcopus prius q̃ receperit
pallium. ſup. ti. 1. niſi. Itẽ no. ſm Abb. & Boati. q̃ poſtu
latus in archiep̃m poſt admiſſam poſtulationem ſe vo
4 cat electũ ad eccleſiã, no. in decreto † electionis nõ ſo
lũ de vacatione, ſed ẽt de ipſius fama dr̃e fieri mentio
né. ad idé de ꝯce. præb. poſt electioné, de poſtulando
bonæ. 1. & 2. de ele. bonæ. 1. & 2. Hoſt. bñ facit. j. c. vlt.
5 [cũ canonicũ] ſolũ & ſic vni tm̃ dari pót † eligẽdi ptãs,
vt ſup. de ele. cãm. Ho. [vnanimiter] aliter nõ poterãt.
ȝ. de ele. qa pp, vbi de hoc [Ipſe] cõpromiſſarius. [Saxe
naté] alias Ceſenaté [Super hoc] ſ. ſup cõſenſu. ſ. electio
6 ni p̃ſtãdo, & ſc as ſm Inn. Hoſt. & Egy. q̃ licet † mona
cus electioni de ſe factæ cõſentiat de lnia abbatis, vel
p̃lati ſui, tñ ſi nõ eſt conteptus, ſine lnia diœceſani, cu-
ius clericus eſt, ſe trãsferre nõ poterit. 63. diſt. lr̃as. 71.
di. c. 1. 21. q. 2. c. 1. Et ſi ſit clericus plurium ep̃orum ea
dé rõne ab oib. requirendus eſt, ſm Inn. ar. de teſta. re-
latũ. 2. in fi. de ſen. excõ. cũ il. orũ. §. ſi vero, & c. officii.
Et idẽ hic Stephanus prouincialis in ſua diſputatione
loqués de monaco trãſeũte ad aliã diœceſim inducit, q̃
ep̃s hẽt ordinariam in tota ſua diœceſi. 11. q. 1. de pſo-
na, & ſic eo incõſulto transferri non potuit per canones
p̃all. cũ ep̃o referẽda ſint maiora. 8. q. 1. c. 1. de officio
arch. ad hoc, & ſicut ibi dr̃ in ſi. q̃ oés tangit &c. inf. de
reg. iu. qđ oés, conſtat aũt, q̃ iſte trãſitus tangit ep̃m, er
go ipſius ꝯſenſus requirẽdus. Itẽ requiritur in alienatio
ne rerũ monaſterii. 17. q. 4. in vẽditionib. 12. q. 2. abba
tib. fortius ergo in alienatione perſonarũ, quod maius
eſt. 12. q. 1. præcipimus, potiſſime cũ dicatur epiſcopus
præordiuator in cunctis. 25. diſ. perlectis, & vide quod
dicam de ſtatu monacorum. qđ dei, ſup verſic. Floren
b tino. dñt ẽt, q̃ vbi religioſus [b] ad ep̃atum vocetur, & di
ſpenſatione indiget, ſemper ad papam recurretur. 56.
di. Cenomanenſem, de electioue, innotuit, & de hoc j.
de ætate & quali. a multis. Sed ſi religioſus vocetur ad
abbatiam, vel dignitatem inferiorem & diſpenſatio
ne egeat, poterit ſe diſpẽſare. j. de æta. & qual. tuã, 55.
di. priſcis, niſi vbi papa ſibi retinuit, de ſent. exco. nu-
per. de hoc de ſtatu mona. quod dei. Hoſt. tñ. ſup. e. ad
monet, dicit ſeruari contra, ibi vide [Et obtento] non
7 † enim ſufficiebat requirere. j. de elec. ſi religioſus. li.
6. [Et alii] ſ. canonici Fauẽtini petierũt, compromiſſa
8 rius. n. hoc † petere nõ poterat, niſi ad hoc mandatum
habuiſſet [Quicunque] hic incipiũt verba capituli, quę
durãt vſq; ibi, vide ꝯ [Dignitate] ergo, vt dixerunt In-
9 no. & Hoſt. Illud † capitulum non hẽt locũ, cũ quis di-
miſit inferiorem dignitatem, vt fieret monacus, & eſt
c ratio, quia epiſcopatus [c] nõ dimittitur pp monacatũ,
ſed inferiores dignitates ſic, nec in illis ſic inquiritur
cauſa dimiſſionis. j. de regula. licet, talis. n. bñ aſſumi-
tur in ep̃m, niſi probatum fuerit ei crimé, quo caſu non
pp conciliũ, quod nec de tali loquitur, ſed pp crimen
repellitur. 24. di. primũ, & ꝯc. quod ibi not. lo. qui etiã
ibi tenet, q̃ ep̃s ad monacatũ deſcẽdés non prohibe-
tur niſi ab ep̃atu, ad inferiores igitur dignitates pro-
moueri nõ prohibet ꝯciliũ, & dixi de hoc ȝ. e. ad ſup-
plicationé. Alii dñt, q̃ ad inferiores dignitates poſtu-
lãdus eſt a papa, & fatẽtur, q̃ in illis facilius diſpenſa-
bit, quã in ep̃atib. tũ qa id nõ eſt ꝯ cõcilium, tũ quia in
dignus maiori, nõ eſt pp hoc indignus minori. ff. de in
terdictis, & rele. l. relegatorũ. §. fi. & l. ſequ. Alii dñt, q̃
ex quo prohibetur a maiori, fortius a minori. allegat
de trãsla. c. fi. 7. q. 1. mutationes, tñ dñt, q̃ officiũ ſine
dignitate poterit habere, qđ eſt plus ad onus, quam e-
molumentũ. C. de infami. l. 1. dicit Hoſti. q̃ huic rõni

ꝯ dicit 8. q. 1. qui epiſcopatũ. & 40. di. multi. p quæ pa-
tet, q̃ ep̃atus eſt officiũ oneris potius, quã emolumẽti,
qua rõne ꝯſiderata ẽt ep̃atum poſſet hr̃e. dicit ergo, q̃
officiũ ſine dignitate põt hr̃e non illa rõne, q̃ ſit onus,
ſed quia nudũ miniſteriũ facilius, quam dignitas com
mitti põt: quia minus eſt, & ſemper in maiorib. cautius
eſt agẽdũ. j. de elec. vbi periculũ, in prin. lib. 6. ad hoc
1. q. 1. §. ecce cũ honoris [Vitam] ſicut iſte, de quo agi-
tur [Ad pontificatum] de minorib. ergo nõ prohibet,
10 vt p̃dixi [videbatur] q̃ † ptãs papæ non extẽdatur ad
d hoc, cum neceſſe habeat euãgelii obedire, [d] quod in-
telligas quo ad fidé, & ea, quæ ad illã pertinent, in aliis
anima ſua in manica ſua, qui ſuper omnia concilia eſt,
ȝ. de electio. ſignificaſti. §. 1. ver. aiunt, de quo remittit
Hoſt. de cõce. præb. propoſuit, & j. de voto, magnę [Ad
mittenda] ſup. quod eſt intelligẽdũ gñaliter; cæterum
ſpẽales caſus &c. & ſic cõtinuatur, qđ ſequitur ſm Hoſt.
[Perſecutionis] 2. q. 1. §. hoc tũc, & ȝ. c. prox. & pp ma-
liciã [Inualitudine] vt quia morbo epiletico laborabat
ſpumas eiciebat, & cadebat cũ emiſſione vocis confu-
ſæ. 7. q. ſi. c. 1. & 2. poſtea fuit plene liberatus, & a tpe li
berationis per annũ & amplius expectatus, & habetur
33. diſt. cõiter ſm Hoſt. [De ſuperioris] papæ. ſ. qa nec
aliter poteſt, ȝ. c. prox. Hoſt. & facie quod ſequitur [Da-
catum] Lucæ 6. 38. di. quæ ipſis [Exercitium] not. q̃ a
11 vigilãtibus † & ſtudentibus, nõ dormiẽtib. acquiritur
ſcia, ad idẽ de conſe. di. 1. nunquam, de homic. pro hu-
12 mani, in prin. li. 6. Itẽ no. q̃ † parum valet theorica ſi-
ne practica. i. ſcia ſine experientia, ad hoc inf. de elec.
quia, in prin. li. 6. & qđ ibi no. tñ in magis quotidianis
& vtiliorib. ſpalibus inſtandum eſt. ff. de fundo inſtru.
l. ſed & ſi. ff. de vſufr. l. vſusfr. tñ. ſm Hoſt. [Lectionis]
13 Seneca epiſtola 83. ait † lectio [e] ingenium & ſtudio fa
e tigatum, non tñ ſine ſtudio reficit. Et Hieronymus ad
Arellam B. lectio aſſiduitatem, aſſiduitas familiarita
tem: familiaritas fiduciã facit [Vocatus] aliter nõ dẽt
ſe ingerere, de hoc ȝ. de elect. qualiter [Reaſcendere]
14 ſed † nõne ex veritate ſemel tacita deponi meruit. j.
de cler. ex. mi. poſtulaſti. 50. di. ex pœnitẽtibus. quomo-
do igitur poſt renũciationem poterit eligi? So. ibi ta-
cuit perpetuũ impedimetum, hic tpale, Vin. [Rurſus]
15 quartũ exẽplũ de caſib. ſpãlib. Etſi, pro † quamuis [Eũ
dé] cui pp ſymoniam renunciauerat [Reaſſumi] p po-
ſtulationem, ſm Ho. vt dicã ſup gl. 2. [Et conſimilib.]
de voto, per tuas, vt ſi tũc illegitimus poſt diſpẽſatio-
né legitimatus ſit per ꝯtum parẽntum, ſm Pe. & Ab.
& de hoc de electione, innotuit, vel pone, q̃ tũc patie-
batur defectum ætatis, nũc factus eſt maior [Dixerũt]
16 & bñ, ſed nõ ſufficiẽter, ſiue †. n. conuictus fuerit, ſiue
non, ex quo tamen propter peccatum ceſſit, licet oc-
cultum, amplius ad ep̃atũ non reſurget, quia non p̃ſu-
mitur, q̃ ſuperior dediſſet lniam cedẽdi pp crimen, ni
ſi cõuictus, vel confeſſus fuiſſet; vel niſi crimen eſſet ta-
le, qđ impediret executioné officii ẽt poſt peractã pœni
tentiam, de hoc ȝ. c. pxi. §. pp, tñ ſi cõſtaret, q̃ p occul
to ſ. leui crie, in quo pſeuerabit, ceſſit; vel ſi non perſe-
uerabit, tñ de facto admiſſa fuit ceſſio. poſſet ad ep̃a-
tum iterum reaſſumi, ſm Inn. & Hoſt. [Pro crimine] ſ.
q̃ executioné ordinis ipedit ẽt poſt pñiam, & ſic bene
dñt illi [Exiſtit] alias extitit [Vel cum aliquis] ſecus in-
tellectus primorum [Aliis] tertius intellectus ſecundo-
rum, qui nec reprobus eſt, tñ alius p̃ualet, Innoc. [Reſi-
gnauit] omiſit quartã opinioné, q̃ habuit, q̃ id ſtatu-
tum fuerat ad terrorem, qa nimis erãt tunc proni epi
17 ad eccleſias dimittendas [Nequiuerit] abſtinet † igi-
tur iudex a diffinitiua, donec certificatus fuerit, de e-
lectione. dudum. 11. q. 1. graue, inſt. de ac. §. curare. de
ſum. de muliere, in quibus de hoc, Hoſt. [Conſtiterit]
18 electo † probante, quod propter aliquam ex his cau-
ſis reſignauit præſumitur enim prima facie, quod non
ſine

ſine cauſa reſignauit, ar. hic, & c. 1. & 7. q. 1. hoc nequa
q̃. Alii dñt, ꝙ nunq̃ dẽt probare, ꝙ ex aliqua de prædi-
ctis cauſis reſignauerit, niſi præſumptio ſit ꝯ ipſum, pu
ta, quia renunciauerit ordini, tunc enim tolletur præ-
ſumptio eo probato, ꝙ propter aliquam de prædictis
cauſis renunciauit. dicit Inn. et poſt ipſum Hoſt. ꝙ hęc
littera magis conſonat primo dicto [Auctoritate no-
19 ſtra] ergo non ſua, per quod argue † pro opi. ꝙ ſit poſtu
landus, & a papa, vnde dixit Ho. ꝙ et legatus cardina
lis hoc non poſſet. ſup. eo. ti. 1. [Niſi vtilitas] quidã hñt
20 eccleſiæ, in textu. & hæc duo † diſpenſationẽ inducũt,
& tertium, ſ. prerogatiua meritorum, de præben. extirpã-
dæ, & ca. de multa, in fi. [Maximè] pro tm̃: vel tenetur
comparatiue quo ad pñtem papæ, Hoſti. [Præſumen-
dum] præſumptione iuris, & de iure, quod dic. vt infra
dę ſpon. is qui. Hoſti. [Quam antea] vt dixit Inn. patet
21 hoc, quia † exiſtens prælatus aliqñ poteſt celebrare pp
ſcãdalũ: qui tñ prohiberetur, ſi prælatus nõ eſſet. 6. di.
22 teſtim [præpoſito, & canonicis] cõpromiſſarius † enim
ſemel eligendo, vel poſtulãdo offõ ſuo fuerat functus,
infr. de ele. ſi cõpromiſſarius, §. 1. & 2. li. 6. [Eligant] &
23 ſic † cõpromittentes nõ ſunt priuati ex officio compro
miſſarii, q poſtulauit indignũ, de ele. ſi cõpromiſſarius,
24 §. 1. li. 6. ¶ Prima † glo. notat, ꝙ datus vt eligat, &c. ¶
Secunda gl. rñdet per qõnẽ, quare iſte poſtulatus fuit,
duas cauſas reddit, primã reprobat. ¶ Tertia, qõnẽ, an
ſolus prior &c. ¶ Gl. ar. eſt, ponit brocardum: allegat
6. iura pro, & duo ꝯ, & ſoluit tripliciter. ¶ Glo. quia er-
go, rñdet per qõnẽ, an diſpẽſari poſſit cum ſimoniaco
& promoto, allegat 5. iura, ꝙ non, & quatuor in ꝯtriũ,
ponit opi. Vin. demum aliorum, qui diſtinguunt ſimo-
niã in ordine, & in beneficio, & ſimoniacũ & ſimonia-
cè promotũ, & ſponte cedentem, & litigantẽ. ¶ Antep.
gl. duo quærit, & ſoluit. ¶ Vlt. glo. rñdet per quæſtionẽ.
25 ¶ In † prima gl. [ibi, Generali] ſequitur, mandato ma
riti quærendi filiæfamiliæ nõ fieri nuptias rationis eſt:
ita perſonã eius patri demonſtrari neceſſe eſt. ¶ In gl.
Ar. eſt [ibi, §. Sexum] prohibetur fęmina poſtulare, fina
lis cauſa eſt, ne ꝯ ſexus pudicitiam ſe immiſceant cau-
ſis, & virilibus officiis, impulſiua fuit Calphurnia im-
probiſſima mulier. Valerius. li. 8. ca. 3. vocat illã Afra-
niam. ¶ In gloſ. Statim [ibi, §. quotiens] vide de. ſi-
mo. ſicut tuis, ſuper gl. nam ſi [& ibi, Quamuis] ibi dici
tur, ꝙ licet pactus ſtatim pęniteat, non poteſt trãſactio
reſcindi, nec lis reſtaurari [& ibi. Ab eo] ſi enim ꝙ me
ignorante, & indefenſo iudicatum erat, cum primum
cognoui, non ꝯdixi, conſenſum accõmodaui. ¶ In gl.
quia ergo [ibi, Si fur, in prin.] ſi fur emit a dño rem fur-
tiuam, & habuit pro tradita, deſinit pro furtiua poſſi-
dere, & poſſidet pro ſuo [& ibi, Iulianus] vide de ſimo.
26 tanta. ſuper gl. 2. ¶ In gl. 1. [ibi, In cauſis] vbi de hoc,
vel fac vim in eo, ꝙ dicit, liberam, ſm̃ Hoſt. [& ibi, ge-
nerali] Idem Vin. de electione, innotuit. ¶ In gl. 2. [ibi,
Eligi poteſt] ſecus hodie, de poſtulando, c. vno. li. 6. [&
27 ibi, Poſtulari debet] Idem † hic Tan. Phi. Inno. Hoſt. &
Arch. in §. denique, ſtatim alle. Gar. ꝯ. & Io. Mo. in præ
al. §. quia ceſſat rõ poſtulandi, cum nulli eccleſiæ ſit le
gatus, ſup. de poſtulando, c. fin. hoc no. de elec. cupien-
tes, §. denique. Idem hic Pet. & Abb. recitant hoc pro
vltimo dicto, facit de voto, ꝑ tuas, & inf. eo. c. ver. aliis
ibi, q̃q̃ poſſit, &c. pro prima facit littera, ver. cũ ergo.
ibi, in auctoritate noſtra, vt ibi dixi. Item, quia papa ꝓ
ſequitur iſtam vt poſtulationem, vt inf. patet, & licet q
dam olim dixerint, ꝙ religio fuit cauſa poſtulationis,
hoc eſt falſum, vt patet inf. de ele. nullus, lib. 6. vbi de
hoc, ad rõnem rñdebat Hoſti. ꝙ licet eps̃ renunciaue-
rit, remanet tñ eps̃, & ſponſus eccleſię gñalis, cuius vin
culi gñalis ratione prohibetur eligi, & eadem ratione
remanet conſtrictus nexibus præceptorum, poſſet dici
tñ ſm̃ Pet. ꝙ eps̃, qui renunciauit, ad monacatum de-
ſcendit, et in his caſibus, quibus reaſſumi põt debeat
hoc fieri per viam poſtulationis a papa, vt ipſe exami-
net, an obſtet concilium, vel non. Si vero non ſit mona
cus, ſit locus opinioni contrariæ. ¶ In gl. 3. [ibi, Aliena
re] hodie poſſet, vt inf. de elec. ſi religioſus, 2. rñſo, lib.
6. & ibi videas rationes pro, & contra. ¶ In gloſſ. quod
f enim. & in fi. de hoc 85. diſt. Arch. in fi.[f] ¶ In gl. 5. in fi.
& C. de ſumma tri. l. 2. & l. fi. ante med. l. & in auct. de
eccleſia. tit. §. 1. col. 9. Hoſt. ¶ Glo. ar. eſt [ibi, neophy-
tus] vbi de hoc, & in Spe. de diſpu. & alleg. §. poſt hæc,
ver. vel aliud ſtatutum fuit ex cauſa [& ibi, Duæ ſunt]
vbi de hoc [& ibi, Ceſſat] circa alios [& ibi, Quod ſtatu
g tum] remanet ꝯ enim † conſtitutionis auctoritas, vbi in
28 ipſa aliud non cauetur, donec expreſſe reuocetur, non
eſt enim cauſæ ceſſatio modus reuocandi conſtitutio-
nem ſed ꝯtrius populi vſus, vel legiſlatoris ſuffragium,
primum expreſſe reuocans, ff. de legib. de quibus infr.
li. 6. de conſt. c. 1. [& ibi, Vel ſic] hanc ſolutionem dicit
29 hic Hoſti. ſufficere [& ibi, Finalis] finalis † cauſa dici-
tur; cum do 10. vt eas Romam, alias non daturus, &
hac ceſſante ceſſat effectus, impulſiua, vt cum do 10.
vt caligas emas, alias daturus, hac ceſſante non ceſ-
ſat effectus; ff. de dona. l. ſecunda, & vlti. & l. ſequen.
h dixit [h] hic Goffr. ꝙ cauſa finalis dicebatur, quæ finali-
i ter [i] compellebat ad id faciendum, quod aliter factu-
rus non erat, impulſiua, quæ compellit conſtituentem
ad conſtituẽdum, quod tñ alias facturus erat, ff. de po-
ſtul. l. 1. §. ſexum, potes dicere ſm̃ Hu. ꝙ aut ius cõmu-
nẽ ſtatuitur: aut ꝯ ius cõe diſpenſatur, ſi ius cõe ſtatui-
tur, cauſa prohibitionis aut eſt tunc perpetua, aut tem
poralis. Si perpetua, tunc iuris obſeruantia eſt ꝑpetua,
vt iugis continentia clericorum, & dilapidationis ſu-
ſpicio, vt 31. diſt. ſacerdotibus, 3. q. 2. quia ca. C. de in-
ter. ma. l. ſi tutor. Si eſt temporalis, tunc aut expri-
mitur ceſſare conſtitutionem ceſſante cauſa, & tunc
ceſſat, vt 50. diſtin. vt conſtitueretur, aut non expri-
mitur, & tunc non ceſſat, 32. q. 1. dixit, niſi interueniat
neceſſitas, 50. diſt. priſcis, vel vtilitas, 61. diſt. neophy-
tus; aut pietas. 9. q. 2. Lugdunenſis; aut ꝯtria conſuetu
do. 4. diſti. §. leges, ſi ꝯ ius cõe diſpenſatur, tunc cauſa
ceſſante ceſſat conſtitutio [& ibi, ceſſante] ita, ꝙ nullæ
reliquiæ prioris cauſæ remanent, vt not. Di. in regula,
decet, de re. iur. li. 6. [& ibi. Ex illa cauſa] Quid ſi dubi
k tatur de cauſa [k] an ſit finalis, vel impulſiua, no. Accu.
in præall. l. 2. §. vlt. ff. de dona. & Dinus in prædicta re-
gula, decet, li. 6. ꝙ præſumetur impulſiua, per l. cum ta
le, §. falſam cauſam, ff. de condit. & demon. & l. Titio.
§. Sed cum ante nuptias, & per l. ſi more. ff. de dona. in-
ter virum, & vxorem. Sed Ioannes Mo. de hæreti. c. fin.
li. 6. dicit hoc verũ, qñ factũ eſt indifferens ad impreſ-
ſionẽ iſtius vel illius cãæ, Cynus poſt Pet. in l. generali
ter, C. de epiſcopis, & cle. dicit in dubio, ꝙ aut intereſt
illam cauſam impleri alterius, q̃ illius, qui debet cãm
implere, & tũc eſt finalis, ff. de le. 3. ſi tibi. aut intereſt
illius tm̃ qui debet implere, & tunc aut eſt pia, aut nõ,
primo caſu dicetur finalis, ff. de iure do. ſi ego. 1. reſpõ-
ſo. C. de do. ſi quis pro redemptione, ſecundo caſu di-
cetur impulſiua, per iura primo alle. iam in iudiciis vi-
di defendi, ꝙ in dubio cauſa dicatur finalis ea ratione
propria, quia ſignificatio huius verbi cauſam ſapit fi-
nalem, impulſiua videtur dicẽda occaſio. facit de ma.
& obe. ſolitæ, & quod no. Io. 56. diſt. §. his omnibus [&
ibi, c. fi.] all. Pe. vt ibi ſoluitur & inf. de iureiu. & ſi Chri-
ſtus, in gl. pe. Et in fi. 35. q. 3. quod ſcripſi, Lau. ¶ In gl.
Si ſecus, in fi. Idem verſus no. 2. q. 1. §. ex his verbis, ver
ſus fi. ¶ In gloſ. Statim cum illud (ibi, Licentiam) dicit
30 Hoſt. ꝙ ſtatim, cũ † hoc ſciuit, vocare debet perſonas
idoneas, quibus reueler, ꝙ tale quid competit, et pro-
teſtetur, ꝙ inuitus epiſcopatum tenet, cui ſine papæ li-
centia cedere nõ põt, & corã illis tunc faciat procura-

torem

l totem, quem in illorũ pñtia mittat ad curiam [l] & ſic,
& nõ aliter putat illũ tutũ, alle. de ap. c. fi. ¶ In gl. Quia
ergo [ibi, Præſentiũ] per hoc Ioan. Pet. B. Brix. ca. cauſa
q. 3. ex multis, ꝙ per Guil. in Spe. ti. 2. §. nonc oſtenden
du, verſi. 23. & ſe. ¶ In gl. antep. in fi. ſimile, qđ not. de
electione, prouida, li. 6. ¶ In gl. pen. In fi. vel. i. niſi epi-
ſcopus ꝓbauerit prædict. i. vel alias tibi de illis cõſtite-
rit, Inn. ¶ In gl. vl. [ibi, Cõtra apoſtolũ] & ꝯ verba euã
gelii, de numero teſtiũ, licet nõ ꝯ mentem, ſcđm Inno.

ADDITIONES.

a Poſt tranſlationem, ad iſtud capitulum an epiſcopus, qui renun
ciauit epiſcopatui, debeat poſtulari, facit, quod eligi tenetur inf.
de voto. c. pe. & ibi vide Io. And. in verſi. & infr. non obſtat iſte
tex ꝙ epiſcopus, qui dimiſit epiſcopatum, & ad monacatũ tran
ſiuit, non reaſſumitur: quia valet, & ita limitauit ibi Bald.

b Religioſus. Vide etiam Io. And. in c. in cunctis, de regula. in fin.
ad hoc Bald.

c Epiſcopatus. Ad hoc not. inſ. de vo. c. pe. licet tex. contra faciat.
Bald.

d Obedire. Facit iſtud ad ſtatutum, ꝙ ſcholares reputentur vt ci-
ues: quid importent hæ verba, de quo per Bart. in l. ſi maritus,
§. 1. ff de adul. & in l. ſi is, qui pro emptore ff. de vſucap.

e Lectio. vide Decium, vbi refert etiam Auguſt. in 1. ante rubricã
C. de eden.

f In fi. Ille ſuperior erit papa, vt no. gl. in c. ſi religioſus, præall.

g Remanet. Ad hanc materiam facit textus in c. licet ex quadam,
de teſt. vbi probatur, ꝙ cauſa corrigen. eſt efficiẽs, ꝙ ceſſante cã
ſtatuti dicatur ceſſare ſtatuti diſpoſitionem, videtur tex. in c. cũ
M. de conſt. vbi propter excreſcentiam fructuum dicitur ruptus
numerus, & ſtatutum de numero ceſſare, quid de priuil. vide in-
fra de deci. ſuggeſtum, Arch.

h Dixit. Vide Cyn. in l. generaliter. C. de epi. & cler. & Bart. plenè
in l. 2. hic allegata.

i Finaliter. Verum autem in dubio præſumatur cauſa finalis, vel
impulſiua, & an ea ceſſante ceſſet diſpõ. vide Bar. in l. 2. §. ſi Ti-
tio. ff de dona. & an ceſſante diſpoſitione ipſius, vide etiam tex.
& quod no. in repet. c. cum M. de conſt. per d. Ant. de Bu. & tan
getur, & quid de priuil. Bal.

K Cauſa. Vide Bart. in l. Titia Seiæ. §. imperator, col. 6. ff de lega. 2.
gl. & Bart. in l. minoribus. C. de his, qui vt indig. gl. in l. pen. C. in
qui. cau. in inte. reſti. non eſt neceſ.
l Curiam, & Vide no. inſ. de app. ſuggeſtum, in glo. 1.

SVMMARIVM.

1 *Cedendi licẽtiam qui petijt, ex quo illam obtinuit, cedere com pellitur, niſi reuocauerit ante conceſſionem, n. 4. & quãdo.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *In ceſſione an concedenda ſit, quando fiat inquiſitio, & de qua hic loquatur ceſſione.*

5 *Ceſſio quæ commoda ſit eccleſiæ.*

6 *Ad conuiuium tuum ſi te inſtante venire promiſi, & tu poſtea dare non curaſti, ad id cõpellendus es. Qui me ad conuiuium inuitauit, per me hora debita mittere, an teneatur.*

7 *Epilogus, ſuffragium, additio gloſſarum, & num. 8.*
Ex perſeuerantia præſumitur pro vel contra quem, & nu. 8.
Confirmat, qui duplicat, numer. 8.
Pœnitentiæ locus quando ſit in ceſſione, eod. num.

CAPVT XII.

1 Quidam. Caſus. Qui † petit cedendi licen
tiam, ex quo illam obtinuit, cede
2 re compellitur. Et prima pars † po
nit factum, quod ſecunda corrigit, cauſam reddẽs ibi,
ſed cum, & ꝙ dicit [quidam] dic epiſcopi, vel alii præ
lati, vel inferiores clerici ſcđm Innoc. [Obtenta] ergo
3 † non loquitur, qñ cedens conſcientiæ ſuæ relinquitur,
ſup. eo. niſi cum pridẽ, ad fi. vel qñ committitur alicui
conditionaliter, ꝙ vice papæ ceſſionem recipiat, ſi per
ſonæ, & eccłæ illam nouerit expedire: tunc enim fit in-
quiſitio, nec recipitur ceſſio, niſi de prædictis conſtet
4 [Præmittunt] Quid ſi petitione † pñtata ſuperiori pri-
uſquam conceſſa, hoc reuocauerit: rñ. tenet reuocatio,
dummodo perueniat ad ſuperiorem infr. e. lectæ, ſcđm
Inn. per qđ capitulum dicebant Goff. & Eg. ꝙ mittens
ad hoc nuncium pœnitet ante, q̃ nuncius petat licentiã
nec obſtat, ꝙ de poſtulatione dicitur, cum iſta petitio
non fiat ita publice, & ſolenniter, ſicut illa, & cum hic
nullus interſit; ibi, intereſt poſtulati, ſcđm Inn. & dicit
Hoſt. hoc ſatis hic colligi a ꝯtrio. ſ. ꝙ ante licẽtiam ob-
tentam poſſit fieri reuocatio. ¶ Sed quid ſi ſuperior
ignorãs reuocationẽ dedit ſniam ꝯtrã. vr, ꝙ teneat ſnia,
ar. ff. de proc. ſi procuratorẽ. ad hoc inſ. de ap. ſi duob.
q̃uis poſſit diſtingui an per procuratorẽ, an per nũciũ
petierit ceſſionem ſcđm Inn. tene qđ dr̃ in cle. eod. ti.
2 cum [a] illuſio. qui ẽt dicebat qđ ſi prælatus ẽt eps offert
ceſſionẽ papæ, & papa cõſentit, no hẽt locũ qđ hic dr̃,
talis. n. non cogetur cedere, cũ iã ceſſerit, nec ſit eps il-
lius eccleſiæ. Si vero petebat ſolũ cedẽdi ſniam in ma-
nibus illius cedẽdã, alias fiendã, cui papa cõmitteret,
locũ hẽt, qđ hic dr̃. vt ipſa obtẽta cedere cogatur [Cõ-
5 moda] puta † defectũ ſciẽ, vel ſimile [Videantur] i. præ
ſumantur præſumptione iuris, & de iure, ſic ſup. c. pro-
xi. ad fi. ver. tunc. n. ſcđm Hoſt. [Propriam] puta pp cõ-
ſcientiam eris, vel irregularitatis [Neutrũ] i. nec eccle
ſiarum cõmoda, nec propriam ſalutem, aliquorũ for-
te nepotum, vel familiarium [quæ ſua ſunt] ad Phil. 2.
& 8. q. 1. ſunt in eccleſia (Leuitate) ſcilicet inconſtãtiæ,
vel variationis (Compellendos) no. per Io. de Deo, qui
6 † ad multam inſtantiam ſcholaris promiſit cum illo
comedere: ſed ille poſtea dare non curauit, cõpellen-
dus erat, vt hic Abb. alius cum inuitauit, & hora debi-
ta pro eo nõ miſit: diſputauit de hoc ipſe quæſtionẽ, in
fi quæſtionum ſuarum, vbi determinat, ꝙ mittere de-
buit, per c. 23. q. 4. diſplicet, in fi. ¶ Secunda gloſ. obij-
7 cit, & ſoluit. ¶ In 1. glo. (ibi, Si mulier) 2. ſi mulier ſi de
iubens ſcđo, poſt biennium conſentiat, tenetur: quia
quod ſæpius cogitare, et euitare potuit, nõ fecit. Secus,
ſi intra biennium, quia ex conſcia ſuæ fragilitatis id fe-
ciſſe videtur (et ibi, §. Diuus) non nocet in criminibus
8 confeſſio, ſi non perſeuerat ¶ In gl. 1. in fi. vnde qui du
plicat, firmat, ar. C. de plus peti. l. vna. ¶ In gl. 2. is qui
ibi loquitur in dño, hic pro legato, qui eſt procurator,
inſ. de dona. c. 2. vel vtrobique conſulitur famæ, vel ibi
de neceſſaria ceſſione, hic de volũtaria; ad hoc, ff. qui
ſatiſd. cog. ſi fideiuſſor. ꝯ. C. de re. credi. generaliter. 1.
rñ. ad fi. huic ſolu. infr. C. de repudi. hære. l. ſi quis, vbi
b voluntariè repudians pœnitet re integra. So. [b] Illud in
ſuo hærede, ſecus in extraneo, e. tit. l. 4. Hoſt. dixit Goſ.
inf. c. proxi. ꝙ in l. illa, is qui, pœnitentia non erat alteri
captioſa (et ibi, Illudatur papæ) vel alteri ſuperiori, cũ
tex. de papa nil exprimat, Io. And.

ADDITIONES.

a Cum illuſio. Ibi vide gl. mag. & vide Io. An. in c. a. ex parte, ſupra
de reſcrip.

b Solutio. Vide ꝑ do. Ale. in l. ſi qs. C. de repu. hær. vbi & alii Mo.

SVMMARIVM.

1 *Iuri ſuo non renunciauit, qui gratiæ aduerſarij ſe ſubmittit, & num. 9. vel qui miſericordiæ, vel voluntati, ibid.*

3 *Canonicum, ideſt, ſecundum iura canonica.*
Canonicum ſi quod non aliter, clauſula ſemper ſubintelligitur, ibid.

4 *Renunciatio, an collatio præcedere debeat, ſi tibi parato alijs beneficijs renunciare papa concedat, vt recipiaris in canonicum Bononien.*

5 *Canonici poſſunt excipere vt ſinguli, licet non poſſint vt capitulum contra petente præbendam.*

6 *Renunciatio tenet etiam abſente eo, cui renunciatio prodeſt, & quando ea non ſolum expreſſe, ſed etiam tacite fit, & quid per eam amittatur.*

7 *Exceptio peremptoria contra reſcriptum poteſt opponi etiã ante litis conteſtationem, & quæ.*

8 *Inter dicta litigatoris, teſtium, & inſtrumentorum, quæ ſit differentia.*

9 *Renunciare, & ſubmittere ſe gratiæ, miſericordiæ, vel voluntati diuerſa ſunt, & num. 16.*

10 *Vigilia*

16 *Vigilia Epiphaniæ eſt cauſa celebrationis officij, nõ ieiunij.*
Mandata procuratoria plura facere in appellationis cauſa, cautela eſt, ibid. ver. & dicebat.
11 *Minus pro non.*
Mandatum non habere, vel habere minus ſufficiens, non refert, ibid.
12 *Epilogus ſuffragium, & additio gloſſ. nu. 13. & 14.*
Ex æquipollentibus quid fieri non refert.
15 *Litis conteſtatio non fit per negationem actoris ſuper principali, ſed ſuper exceptione, & quando ſuper principali.*
17 *Termini ſola præfixio etiam poſt ſententiam an deferat cauſam ad curiam.*

C A P. XIII.

1 **Veniens.** Caſus. Non † renunciauit iuri ſuo, q
gratiæ aduerſarii ſe ſubmittit. Et 1.
2 pars † ponit appellationẽ impetrã-
tis, & eius cauſam. Secũda ipſius proſecutionem, & au
ditoris dati ſententiã. Tertia ipſius ſñiæ cõfirmationẽ.
2. ibi, ad quam 3. ibi, nos igitur[Canonicũ] i. ſcđm iu-
3 ra † canonica, Goſ. ĵ. de æta. & qua. accepimus, & hęc
clauſula ſp ſubintelligitur, de reſcr. cũ adeo, Hoſtien.
4 ¶ Quid ſi papa † mandet te recipi in canonicũ Bon.
cũ ſis paratus aliis beneficiis renunciare, quæritur, q̃d
præcedet renũciatio, vel collatio? Dicit hic Vin. q̃ p̃-
cedet renũciatio, ſi lr̃æ admittuntur, & ſi poſtea reſi-
ſtatur, ſuccurretur ei, de pac. cum pridem, de re. per-
mu. cum vniuerſorum. & putat tunc agi potius ex offi-
cio implorato, quã ex vi actionis, vide cle. de re. perm.
a c. vno [a][Reſignauit] ad hoc, de conceſ. præb. lr̃as[Vel-
lent] vt tenebantur, de hoc ſup. de reſcri. ſi q̃n[adim-
plere] ſ. aſſignando præbendam[Canonici] Sed quid
5 † ad ſingulares canonicos de renunci. facta capitulo,
So. licet non poſſit excipere, vt de renunciatione ſibi
facta: pñt tñ excipere, vt ſinguli, ne executores intru-
dant eum per lr̃as, quibus renũciauit, ſicut & alias pñt
excipere, ne ipſum intruderẽt per falſas literas. inf. de
crimine falſi, ſuper eo. vñ. & ſi capitulũ inhiberet ca-
nonicis, ne de dicta renũciatione exciperent, non tenẽ
tur ei obedire, quia nec principaliter excipiunt de re-
nunciatione, ſed intruſione, quã ſuo nomine non capi
tuli proponunt. veruntamen ſi capitulum vellet eum
recipere, vel renũciationem remittere, hoc facere poſ
ſet, nec poſtea admitterentur canonici ad excipiendũ
de ipſa, ſecundum Inn. quod dicit de receptione, verũ
eſt, vt patet ſup. eo. cum inter P. Quod aũt dicit de re-
miſſione renũciationũ, non concedit Hoſt. vſquequa-
que, nam nec iuriſdictio delegata ſemel extincta ẽt ex
conuẽtione partium & iudicis ſuſcitatur, vt patet in eo
q̃d legitur & no. inf. de offi. del. ſignificãtib. vñ etiam
6 dicebat Inn. ex quo † aliquis libere, & rite renunciat
iuri ſuo, ẽt abſente illo, cui dicta renunciatio prodeſt,
b omnino tenet renũciatio, [b] & renũcianti præiudicat.
c & cuilibet exceptionẽ parit, ar. C. qui accuſ. poſ. accu-
ſationem. 7. q. 1. quã periculoſum, & C. de pactis, poſt-
quã liti. ĵ. de præſc. c. pe. ff. de acq. her. l. 2. & l. is poſt.
& fit renũciatio nõ ſolũ expreſſe, ſed ẽt tacite, vt patet
in eo, quod no. inf. c. §. 1. ſuper ver. ſententialiter de-
creuerunt, & hoc ipſo, q̃ quis rem ſuam pro derelicto
habet, cõceditur occupãti. ff. pro derelicto. per totum,
inſti. de re. diui. §. pe. & fi. Fatemur tñ. q̃ per renuncia
tionem non amittit quis dominium rei. quam tenet,
licet amittat poſſeſſionem. ff. de acq. poſ. l. ſi quis vi. §.
1. ſecundum Inn. qui dicit ẽt, q̃ ſi quis renunciat iuri,
vel ſeruituti, quam habet in aliqua re, etiam abſente
domino rei, ſtatim res eſt libera, & idem, ſi renunciat
liti. C. de pac. poſtquam. Sed contra. C. de repudia. he
redi. l. ſicut, ſolutio ibi dicit, q̃ non valet renunciatio
in auxilium renũciãtis: quia nõ põt per ſuam renuncia
tionẽ aliis pręiudiciũ facere, ſed in ſuum damnũ bene
pręiudicat renũcianti ſm Inn.[Produxerunt] Sed quo
modo, cum ſuper principali non fuerit lis conte. Nam
7 hæc exceptio † vr̃ peremptoria, de lit. conte. c. 1. [d] & 2.
li. 6. dic q̃ hoc ſpeciale eſt in hac peremptoria, & conſi
mili, qua p̃bata perimitur ſimul petitio, & reſcriptũ,
vt ſi dicatur tale reſcriptũ veritate tacita impetratũ,
inf. de ap. dilecto. de reſcrip. ſi proponente, & c. conſti
tutus, & c. ad aures, Hoſ. vel fuit lis conteſtata, in 1. gl.
Sed hodie dic vt in cle. de iud. diſpendioſam[videre-
tur probatum] dixit hic Vin. & Abb. poſt eum differen
8 tiã eſſe † inter dicta litigatoris, & dicta teſtium, & in-
ſtrumentorum. Nam per dicta partis plus præſumitur,
quam appareat. Nam ſi dixit ſe cohæredem, præſumi-
tur interrogatus. ff. de inter. act. ſi ſine. In inſtrumentis
ẽt plus ſolẽnitatis pręſumitur, quam appareat, inſt. de
inuti. ſtipul. §. ſi ſcriptum. ff. de verb. obl. l. ſciendum,
inſt. de fideiuſ. §. vlti. quicquid dicant, vide ĵ. de re iu-
dicat. ſicut. hoc verum, ſi in ſcriptura ponitur cauſa o-
bligationis. inf. de fi. inſt. ſi cautio. ſed per teſtes nõ col
ligitur probatum, niſi quatenus in dictis teſtium inue-
nitur. inf. de teſti. cum clamor, alle. de ap. dilecto. facit
in pñtia[Decreuerunt] vr̃ q̃ bene per iura, quæ de taci
ta renunciatione inducit gl. 3. ſed 2. ff. man. l. vlt. §. fi.
C. de inſti l. ſi mater. ſo. dicit gl. q̃ licet ex aliis cauſis
proceſſus reuocetur quãtum ad hoc, de quo hic quæri-
tur, de rigore tñ iuris bene pronũciauerũt iſti iudices,
ar. 7. q. 1. quam periculoſum, & ff. de ædil. edi. Item quę
ritur. §. ſi debitor, hoc reprobant Inn. & Hoſtiẽ dicen-
9 tes, q̃ aliud † eſt renunciare litteris, vel iuri ſuo, quo ca
ſu loquũtur illa iura. Aliud ſubmittere ſe gratiæ, quæ
ſubmiſſio proteſtationem continet, q̃ gratiam expe-
ctat, vnde illa non ſecuta primum ius recuperat, ar. C.
de tranſac. ſiue. ff. de dona. hoc iure. in fi. ff. de cond. cã
data, per totum. Idem, ſi ſubmiſiſſet ſe miſericordię. ſ.
eo ſane. Idem, ſi volũtati. Nã & tunc illa voluntas dẽt
reduci ad arbitrium boni viri. ff. de ope. liber. ſi liber
tus, ſecundum Inno. ſm quem decr. cum pridem. ĵ. de
pac. continet gratiam. Hoſt. remittit ad generalem ſo
lutionem de qua dicam inf. ca. pe. in fi. pe. gl. dicebat
Vinc. q̃ iſtud tale ſubmittere ſe gratiæ Hiſpani vocãt
cauſimentum[Viſus] ipſis iudicibus, & ſcđm ſuam fal-
10 ſam opinionem[Vigiliam] quo ad officii † celebratio
nẽ eſt vigilia, ſed non quo ad ieiunium. P.[De Colome
dio] qui poſtea fuit archiepiſcopus Rotomagen. & de
mum epiſcopus Albanẽ. vir maturi cõſilii, atq; iuſtus,
ſecũdum Hoſ.[Expectamus] ſic inf. de reſt. in int. corã
[Et impetrandum] tñ, & dicebat hic Boati. & caute
faciebant appellans, vel appellatus, ſi dabant tria di-
uerſa mandata procuratori, vnum ad impetrandum,
& contradicẽdum tñ, aliud ad proſequendum articu
lum appellationis. Aliud ad proſequendum negociũ
11 principale[Minus] pro † non. ſic ſup. de reſcr. ex par-
te, de his, quæ fi. a prælatis, cum apoſtolica, & no. per
hoc Hoſt. q̃ non refert non habere mandatũ, vel habe
re minus ſufficiens. ad hoc. de tranſla. c. 2. ver. ſed ne-
que[Ratæ] ſic. inf. de teſta. Rainutius, &c. Rainaldus.
12 ¶ Secunda † gl. fortificat, tex. & dat ſimile, obiicit, &
ſoluit. in fi. all. pro ſimili. c. ſane. & ponit diſſimilitudi-
nẽ, & ipſius duas lect. ¶ Gl. arg. q̃ arguit, & argumen-
tũ determinat. ¶ Vlt. gl. ſignat cõtrarium, & dat duas
13 ſolutiones. ¶ In † gl. 2. [ibi, l. 1.] vide de conſt. cum ac-
ceſſiſſent, ſuper glo. pen.[& ibi, Poſt diem] vide pęnis,
ſuam, ſuper 1. gloſ.[& ibi, In ſumma] non refert, an iu-
beat iudex ſolui, vel præſtari: vel aliquid ſimile[& ibi.
14 §. incipit ſi arbi.] vide de accu. illa, ſuper vlti. gl. ¶ † In
gl. 1. [ibi, Res dubia] & ſic dicẽti incumbit probatio.
ff. de proba. ei, qui dicit[Et in fi.] quidam habent hic
additiones. de hoc ſup. de elec. dudũ. 2. & bene poteſt
eſſe, Ber. vitio ſcriptoris cõiter ſignata. c. proxi. in fi. a.
gloſſ.

15 gl. dicebat autem hic † Hoſt. ꝙ per negationem acto
ris nō fit ſuper principali litis conteſtatio, ſed ſuper ex
ceptione ſic, per aſſertionē vero actoris, & negationem
rei fit ſuper principali. & vide quod dixi ſuper ver. pro
16 duxerūt. ¶ In gl. 2. [ibi, Ex æquipollentibus] iſta † non
ſunt æquipolentia renunciare, & ſubmittere ſe gratiæ,
vt ſup. dicit glo. & facit inf. de inſti. cum veniſſent [&
ibi. Prima iura] & in ↄtriū allegata non obſtāt, quæ lo-
quūtur, cum quis agit actum directe ↄtrium [& ibi, Of-
ficio] vide quod ibi dixi ſuper gl. pe. ¶ In gl. 3. ibi Caſ-
ſari] imo caſſa nunciari, ſcd̄m Hoſt. per iura ſtatim al-
legata. ¶ In gl. Argumentum ꝙ [ibi, Ante receptionē]
dic, vt inf. de conceſ. præb. capitulo, & c. ſi ſoli, libr. 6.
¶ In gl. ꝙ quidam, ibi [Sepe contingit] & c. conſuluit,
in fi. [in gl. vlt. in fi.] dic quod quæſtio iſta beneficialis
erat, & hodie in ea tene, qđ habes intra de elec. c. 1. li.
17 6. nec eſt vera † diſtinctio gl. ꝙ ſola termini præfixio e-
tiam poſt ſententiam deferat cauſam ad curiam, vt di
cetur in c. interpoſita. §. 1. de ap.

ADDITIONES.

a Vno. Et ſup. de elec in c. cum inter. R. & vide in profanis in le. ſi pecuniam, ff. de condi ob cauſam & vide Ioa. And. in c. fruſtra, in Mercu. de reg. iur. li. 6.

b Renunciatio. In contrarium tamen facit, quia renunciatio non nocet, quam aduerſarius non acceptauit, vt colligitur ex gl. 3. in c. cum veniſſent, de eo qui mit. in poſ. & ibi Bal. in 4. col. ad hoc no. dignum & vide plene per Iaſo. in l. poſtquam lite, in 1. col. C. de pac. & per Felin capi. capitulum, in 6. limitatione, quam dat ad regulam ex eo, de reſcr.

c Præiudicat. Hoc verum, ſi fuit in iudicio, vel etiam extra iudiciū ſi renunciet iuri reali, de quo plene per Bar. in l. non ſolum. §. ſi liberationis, de li. le. & per ipſum & doc. in l. 1. C. de pac.

d Primo. Ad hoc vide Io. And. in c. exce. & vide etiam not. in ca. paſtoralis, eo. lib. & c. ſi. de præſump. per Innoc. & cap. 1. de lite. conteſt. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Renunciare non videtur prælaturę, ſi ſubditos abſoluit ab obedientia ſua prælatus.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Confeſſionem ad voluntatem confitentis reuelare & ferre ei teſtimonium poteſt confeſſor & qua de cauſa.*
4 *Aemulus dicitur multis modis, & quibus, remiſſ.*
Aemulationis verbum eſt medium, ibid.
5 *Imperium a ſe præſes abdicare non poteſt.*
Poteſtas patria, nolente patre non ſoluitur, ibid.
Cedere non poteſt abbas abſque ſpeciali ſui epiſcopi licentia, ibid.
6 *Vocatio ſola non nocet.*
Pœnitentiæ locus eſt re integra, ibid.
7 *Decretalis huius cum decretali, Quidam ſupra eod. ſit conciliatio.*
8 *Epilogus, ſuffragium, & Additamentum gloſſar. numer. 9. 10.*

CAPVT XIIII.

1 Lectæ. Caſus. Si prælatus † obediētia ſubditos
abſoluit, non propter hoc prælaturę re-
2 nunciat. & cōis † diuiſio. ſecūda ibi, nos
autem [Confeſſus] in cōcilio pœnitētiæ. Goff. & Phil. &
3 tunc † dicas, ꝙ ad ipſius voluntatem reuelauit hoc ar-
chiepiſcopus, ſic & ſibi volenti poſſet ferri teſtimoniū.
reconciliationis, & emendationis, de teſti. teſtimoniū
de ſimo. nemo [Non crederet] multi ſic decipiuntur ſe
cundū Hoſ. alle. 5. q. 5. non omnis, & c. non obſculatur.
4 [Aemulum] æmulus dicitur † multis modis, qui no. 44.
di. ſcimus, vbi ponitur in bona parte. Hieron. ſup Gal.
li. 2. d. Aemulantur bene qui cum videant in aliquib.
eſſe gratias, dona, virtutes, ipſi tales eſſe deſiderant, &
fidem, vitam atq; induſtriam eorum, per quæ illa me-
ruerunt, imitari nituntur, vt poſſint ea quæ in bona æ-
mulatione digna ſunt, conſequi, ſicut hic ponitur. inf.
de pur. cano. cum in iuuentute, & c. accedens. [Abſol-
5 uit] hic † non obfuit: quia & præſes abdicando a ſe
imperiū nihil agit. ff. de offi. præſi. legatus. nec iſto mō
ſoluitur patria poteſtas. C. de pa. pote. l. abdicatio. nec
poteſt abbas cedere ſine ſpeciali licentia ſui epiſcopi,
vt in gl. fi. vnde dicebat Inn. renūciatio debuit præce-
dere abſolutionem, quæ tamen fieri non potuit niſi in
6 manibus ſuperioris [Vocato] ſola † vocatio [a] non no-
a cet, ſicut nec vocatio patroni in ius ſine venia. ff. de in
b ius vo. quāuis. [b] Eſt enim locus pœnitentiæ. 2. q. 6. ſi qs
libellos, Go. ff. de diuor. ſi pœnituerit, Egi. [Requiſiti]
quod non fuit neceſſe ſecundum Hoſt. & Pe. cum abſo
lutio nulla fuiſſet, vt ibi prædixi fuit autem hoc de fa-
cto, & ad cautelam. ſup. e. niſi. §. 1. verſ. ſed in his, Hoſ.
(Tali facto) ſ. quia æger, tali conſilio ductus monacos
ab obedientia abſoluit, & vocauit epiſcopum, vt in ip-
ſius manibus renūciaret, ſed re integra pœnituit, Hoſ.
7 qui per hoc † reſpondit ad decret. ſup. eo. quidam, di-
cens, ꝙ ibi fuit petita licentia cedendi, & obtenta: hic
autem nec petita, licet petere voluerit. Item ibi ſube-
rat cauſa vtilitatis eccleſiæ, vel ſalutis ꝓpriæ, hic erat
cauſa ſeductionis, & infirmitatis. item ibi interceſſit
deliberatio, & inſtantia importuna: hic ſecus, quia ſta-
tim pœnituit (Reſignaſſe) ita quod teneat, & ꝙ mona-
8 ci ſint abſoluti, Inn. ¶ Tertia † gl. fortificat tex. per ſi-
mile: obiicit de tacita renunciatione per ↄtrium ca. id
coadiuuans per 5. ſimilia, & ſoluit. ¶ Vltima arguit.
9 ¶ In † gl. 2. (ibi concili) vide de ſenten. exco. nuper. ſu
per gl. 2. (& ibi §. pe.) vide hanc & ſe. de cau. poſ. cum
olim, ſuper gl. 2. ¶ In gl. vlt. ibi (ſi conuenerit) vide de
10 iudi. c. 1. ſuper gl. ſed nonne. ¶ In † gl. 2. ibi (de dolo)
c de hoc ĩ. de reg. iu. nullus ex conſilio, [c] lib. 6. (In fi.) q
dam hic habent, & male, qđ dixi ſ. c. 1. in fi. 1. gl. ¶ In
glo. [& ideo, in fi.]. & ↄtria loquuntur in his, quæ non
pendent a iuris, vel iudicis poteſtate, & reſpiciunt præ
iudicium renūciantis tantum, non alterius, ſecundum
Hoſt. Sed hic non valeret expreſſa, ergo nec tacita, fa-
cit de præb. dilecta, & quod ibi not.

ADDITIONES.

a Vocatio. Vide Alberi. de Roſa in l. generaliter, & in l. quamuis, ff. de in ius vocan.

b Quamuis. Ibi vide, & in c. ſi diligenti inf. de fo. compe.

c Conſilio. Et vide quod no. gl. ſup. eo. ſane.

SVMMARIVM.

1 *Renunciare non poteſt abbas exemptus abſque licentia papæ.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *In abbatem monacum alterius monaſterij eligi poſſe, argu. Canonice, modis multis exponitur. & quibus, ibid.*
4 *Obedientiam vt denuo promittant monaci, poteſt abbas petere ab eis, ſi ceſſionem ſuam in manibus capituli factam ratam ſuperior non habeat.*
5 *Epilogus, Suffragium, & Additio gl. nu. 6. & nu ſeq.*
7 *Monacus de licentia ſui abbatis ad aliud vbi eſt tranſire monaſterium, & quando epiſcopi & conuentus requiratur conſenſus, & qualis debeat abbatis eſſe licentia.*
8 *Renunciatio preſbyteri ab abbate præſentati, & ab epiſcopo inſtituti in manibus cuius fiet, & nu. 9.*
9 *Spiritualia, & temporalia beneficij ita ſunt connexa, vt altera ſine alteris eſſe non poſſint.*

CAP. XV.

1 Dilecti. [a] Caſus, Abbas † exemptus ſine licē
2 tia papæ renunciare non pōt. Et † in
prima parte conuentus petitio. In ſe
cunda ibi cum igitur, ipſius repulſio, & negocii com-
3 miſſio (Elegerunt) per hoc † probant quidam mo-
nacum

b monacum [b] alterius monaſterij eligi poſſe, de quo dic, vt
no.de elect.nullus, lib.6.& in cle.eo.tit.c.1.[Canoni-
cè]vt ipſi dicebant,quod falſum apparuit, vt ſequitur:
vel.i.concorditer: vel.i.ſeruata forma canonica, quæ
habetur ĩ.de ele.qa propter.[Noſtra licẽtia]vel lega-
ti de latere.ſi ſit in prouincia.ĩ.de elect.ſi abbatẽ,lib.
6.licet Hoſt.hic contra [Reſtitui] dicunt quidam, vt
ſatisfiat iuri.ſic ĩ.de acc.ad petitionẽ [Integrè] ſ.quò
c ad bonorum [c] adminiſtrationem, & omnia. C.de ſen.
paſ.l.1.& vlt.[Reſtitutio]per hanc literam in diſputa
4 tionib. terminauit † olim & Archid.ꝙ Abbas,qui ceſ-
ſit in manibus capituli, ſi ſuperior ceſſionem ſuã ratã
non habet,poteſt petere a monacis, ꝙ obedientiã de
nouo promittant, vt ſic poſſeſſionẽ recuperet,quã per-
didiſſe videbatur. ad idem ſ.c.proxi.6.q.3.denique,
in fi.18.q.2.c.1.[Ceſſionem]ſi cedere voluerit,Goffr.
Sed gl.2.ĩ,& Hoſt.concor.gl.fatetur tñ, ꝙ ex viribus
reſcripti, per quod cõmittitur certũ miniſterium tñ,
hoc non fieret, licet aliter propter inſufficientiam de
iure cõi fieri poſſit, vt in gl.Idem Vincẽ.& Pet.¶ Vlt.
5 † gl.infert, dat ſimile,& arguit. ¶ In gl.vlt.[ibi,non
dubium]vide de foro compe.ſi diligenti,ſuper vlt.gl.
6 ¶ † In gl.1.in prin.dicit Abb.in prin.huius gl.ſupplẽ-
dum,& non bene,& tũc bene continuabitur gl.[& ibi,
reſignatio] vide qđ no.in cle.eo.tit.c.vno, in glo.ſ.[&
ibi,bene tenuit]vnde dicebat Goffr.ꝙ ſuperiore habẽ
te ratam ceſſionem, & præbendæ licentiã eligendi,po
7 terat electio fieri.¶ In gl.3.in fi.¶ Sed quid † de mo-
naco, nunquid de licentia ſui Abbatis poteſt ad aliud
mona.tranſire? dic ꝙ ſic, de regu.licet.19.q.3.ſtatui-
mus: quia ſolum Abbati facit obedientiam. 12.q.1.
non dicatis.Sed ſi ſm monaſterium ſit paris, vel laxio-
ris religionis,requiritur diſpenſatio epi, arg. de regu.
ſignificatum. Sed in vtroque caſu requiritur conſenſus
conuentus,quod tutius ſm Innoc.arg.58.diſt.c.2.Alij
dicunt etiam epi conſenſum requirendũ. 16.q.1.qui
purè. Quod credit Inn.quò ad ordines, aliter,non reci
piendos ab alieno epo,niſi prius fieret monacus mo-
naſterij arctioris illi ſubiecti.Sed non debet Abbas da
re licentiam monaco intrandi aliam religionem etiã
arctiorẽ,niſi ſciat, ꝙ illi velint eum recipere,& mona
cus aliter recedens fugitiuus eſt, & apoſtata, cum non
ſit in alicuius obedientia, niſi forſan ſic daretur licen-
tia,ꝙ ſub obedientia vadat, & quærat arctiorem. ſed
non conſultè Abbas, niſi forſan vt peius euitet, puta
quia de facto recedat illicentiatus denegata licentia,
8 ſecundum Inn.& vide inf.de iureiu.ſicut.1.† Sed preſ-
byter præſentatus ab Abbate,& inſtitutus per epm, in
cuius manibus renunciabit? dic ꝙ epi:& abbas,cũ ſua
interſit, eſt ſuper hoc requirendus. ſic intelligitur de
præben. in Lateranen. de offic.archid.ad hæc.§.fin.
9 ¶ † Quid ſi † renunciat in manibus Abbatis quo ad tẽ
poralia tantum, & in manibus epi quò ad ſpiritualia
d tantum? dic quod non valeret talis renunciatio,[d] cum
hæc ſint ita coniuncta, ꝙ vnum ſine altero eſſe non po-
teſt.1.q.3.ſi quis obiecerit, ſecundum Innoc.dicit Ho-
ſtien. ꝙ propter renunciationem in manibus Abbatis
factam,epiſcopus poſſet illum priuare,argum.hic, &
no.ſupra eo.quod in dubijs.Io.And.

ADDITIONES.

a ¶ *Dilecti*. Et facit,ꝙ talis exbannitus ſine licentia obtenta ad
actus tranſire non poſſit,de quo Io.And. in c.licet.in verſic.ſed
quid,de regula.Bald.

b Monacum.Si iſta ceſſio,& electio tenuiſſent, & demũ ſecundæ
abbatiæ cederet,quæritur, cuius eſſet monacus? vide plenè per
Feder.de Sen conſ.29.& idẽ de epiſcopatu,cui ceſſit epiſcopus.

c Honorem.Vide And. de Iſer.in c.1.in tit. quæ fuit prima cauſa
beneficij amit.in vſibus feudorum.

d Renunciatio.Pro hoc quia ſpiritualia vt digniora trahunt ad ſe
temporalia,facit quod no.gl.in c.commiſſa.de elect.lib.6.

¶ De ſupplenda negligentia prælatorum, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Titulus hic qualiter cũ ſuperioribus cohæreat, ſiue cõtinuet.*
2 *Vacat eccleſia non ſolum per ceſſionem, ſed per nimiam re-miſſionem.*
3 *De materia huius tituli, vel rubricæ vbi alibi, tam ſub hoc eo dem titulo, quam extra tractetur.*

1 ¶ Viſo † de modis, quibus prælati aſſumuntur, quia
ſępe in prælaturis perfunctoriè res aguntur.60.diſt.an-
te omnia,& quod negligitur, ſupplendum eſt, & quod
2 omittitur,inſtaurandum,ideo &c. Gof.vacat † eccle-
ſia nedũ per ceſſionem, ſed etiam per nimiam remiſ-
ſionem. ad hoc ſ.de transla. inter corporalia,ver.ſed
neque.viſo ergo &c.ſecundum Hoſt.in lectura de ma-
3 teria † Rubricæ. 84. & 86.diſt.2.q.7.negligere.9.q.3.
cum ſimus. repetitur Rubrica in Sexto,& in Cle.& cõ-
uenit huic,de magiſtris.c.1.in fi.

SVMMARIVM.

1 *Benedicere ſi diœceſanus requiſitus nolit Ciſterciẽſem Ab batem, ipſe monacos ſuos, poterit benedicere, & quando. num.6.& 9.& ratio.num.16.*
Præterea,ideſt præter alia capitula,ibid.ver.præterea.
2 *Contumacia ſubditi per trinam monitionem conuincitur.*
Duritia, vel pertinacia prælati per trinam conuincitur inqui-ſitionem,ibid.& quando per vnicam, ibid.
Requiſitionis huiuſmodi, vt fiat inſtrumentum,conſulit, eo. num.2.ver.& conſulit.
3 *In incertis,non certis certiorari quis debet.*
4 *Benedictionis vis, & ſuccedit loco confirmationis, & in ea non requiritur examinatio.*
5 *Religionis fauor hic notatur, & in quo caſu.*
6 *Malitioſè renuere benedictionem qñ præſumitur epiſcopus.*
7 *Cauſa rationabilis non excluditur per hanc conſtitutionem, quæ cauſa in omnibus generaliter eſt conſideranda, & ad-mittenda in iudicio,& extra.*
8 *Ciſtercienſes de iure communi non ſunt exempti a confirma-tione epiſcopi,licet patres Abbates illos confirment in mul tis locis,& num.12.*
10 *Epilogus,ſuffragium, & additio gloſſarum,num.11.& ſeq.*
Dare poteſt aliquando quis,quod non habet.num.13.et 14.
Abbas non confirmatus ponit anathema, eod.num.12.ver. inuenit.
13 *Benedictio Abbatis non confirmati qualis ſit, & non eſt or dinis.*
14 *Cardinales vtuntur epiſcopalibus inſignijs, minores ordines conferunt,& ſolenniter benedicunt.*
15 *Abbas nõ benedictus,an poſſit,et quo iure cõferre lectoratũ.*
Baptizat non baptizatus fauore religionis,eo.ſicut in fauorẽ.
16 *Pſalmiſtatum quilibet ſacerdos conferre poteſt.*
Abbates Ciſtercienſes abſque magna ſolennitate miniſtrãt, ratio,ibid.
Solennitas ſi non requiratur in inſtitutione,nec in deſtitutio-ne ex adminiſtratione,ibid.

CAPVT I.

1 Statuimus. Caſus. Si diœceſanus requiſitus
benedicere nolit Ciſterciẽſem
Abbatẽ, ipſe monacos ſuos be-
nedicere poterit [Præterea]reſpicit partem deciſam:
vel.i.præter alia capitula,quæ in veſtris priuilegijs cõ-
2 tinentur, ſm Hoſt.Tertiò no.Hoſt.ꝙ ſicut † p trinã mo
2 nitionẽ conuincitur ɔtumacia ſubditi, ſic per trinam [a]
requiſitionem conuincitur duritia, vel pertinacia præ
lati.vnde poteſt recurri ad ſuperiorem, de off.ord.duo
ſimul, de iure pat. nullus, & in l.frete. quã ſcripſi ĩ. de
fo.cõpe.ſi diligenti,ver.cum igitur. Et conſulit, ꝙ hu-
ius requiſitionis fiat inſtrumẽtum, de ſent.exc.c.1.li.6.

Et dicit, q ſi prima requiſitione denegat expreſſe, non
eſt vlterius ad monendus, alle. de ele. cum inter vniuer
3 ſas; quia † in incertis, non in certis & c. facit de ſenten.
exc. venerabilibus, li. 6. de app. ab eo, eo. lib. & ĩ. de lo-
b cato, potuit [Benedicere] b & licet † confirmati non
4 ſint, per hanc benedictionem dicitur dari cura mona-
c ſterii, & ſic ſuccedit loco confirmationis, c nec fit exa-
minatio, ſed ſimpliciter benedicitur, ſicut & tutor filio
emancipato datus a patre ſine examinatione confir-
matur. ff. de teſta. tu. pater: quinimo & ſine benedictio
ne, ex quo illam denegat, habet Abbas plenam admi-
niſtrationem auctoritate huius conſtitutionis, ſecun-
dum Innocẽ. vnde dicit Hoſt. huic verbo, benedicere,
ſupplendum, vel confirmare, cum eadem ſit ratio, ar-
gum. de tranſac. inter corporalia. §. 1. vnde, quicquid
verba ſonent, de mente videtur q occurratur malitiæ
differentis confirmationem, ſicut differentis bene-
dictionem, argum. ĩ. de verb. ſig. intelligentia, & de
his. ff. de execu. tut. l. ſcire debet. §. aliud, & ſupr. de re-
ſcript. ad aures, & facit ſ. de elect. nihil eſt, vbi etiam
adminiſtrant nõ confirmati, & hoc in fauorẽ eccleſia
5 rum, qui fauor † religionis in hoc eſt ſtatutus d ampliã
d dus eſt, non reſtringendus. ĩ. de reg. iur. odia, lib. 6. In
6 tell gendũ tamen eſt hoc, quando † epiſcopus malitio
ſe hoc renuit, quod præſumitur eo ipſo, q requiſitus hoc
renuit nullam cauſam prætendens. Sed ſi iuſtam cau-
ſam prætenderet, obtineat Abbas, & vterque ſuam iu
ſtitiam proſequatur, ad hoc de reſcrip. ſi quando, de
app. vt debitus, de his, quæ fi. a ma. par. ca. c. 1. de reg.
licet. Si tamen epiſcopus ius ſuum probare nõ poteſt,
punietur, vt dicitur ſ. de elec. c. 1. li. 6. Aliqui tamen di
cunt, vt refert Inno. q quicquid prætendat epiſcopus,
nõ eſt audiendus: quia Papa tuetur Abbatem per hãc
conſtitutionem, quod non placet Hoſt. nec enim vide
7 tur Papa per hanc conſtitutionem cauſam † rationabi
lem excludere, quæ generaliter in omnibus conſide-
randa eſt, vt patet in eo, quod legitur & not. ſup. de ac
cu. c. cum dilecti, quę admittenda eſt in iudicio, & ex-
8 tra. de app. vt debitus dicit tamen Hoſti. q licet † de
iure Ciſtercienſes non ſint exempti, ſed per epiſcopos
confirmandi, in multis locis patres abbates illos cõfir
mant, nec videt, quo iure faciant, niſi ſuper hoc ha-
beant priuilegium [Abbatibus] veſtri ordinis [Liceat]
auctoritate huius ſtatuti; concor. de offi. ord. irrefraga
bili. §. cæterum [Duritiam] per hoc patet, q loquitur,
9 qñ † nullam iuſtam cauſam prætẽdit epiſcopus [Et ab
bates] i. in abbates electos, Goffr. vel dic propriè, ſi lo-
quitur de confirmatis, vel promiſſis. facit, de accu. me-
minimus, & concilium Viennen. de ſtatu regularium,
10 attendentes, ver. ſtatuimus. ¶ † Secundũ gloſ. arguit.
alleg. 5. iura in contrarium allegat ſex. ¶ Vlti. gl. exẽ-
11 plificat, obiicit, & ſoluit, & dat ſi. ¶ † In gl. 2. [ibi, Cũ
conſtitutio] verſus finem, etiam ſeruus, cui relicta li-
bertas non eſt, poteſt ſe offerre aditioni, cum ſatiſda-
tione, q omnibus creditoribus, & omnibus hæredita-
tib. ſatiſfiet. & ſic pulchrum eueniet, vt per eum, cui li
bertas nõ eſt, aliis libertas imponetur [& ibi. leg. vlt.]
dñs nouum emphyteutam, cui vendidit antiquus, in
poſſeſſionem inducit [& ibi. non eſt nouum] hanc &
tres ſequẽtes, vide de iure pat. cura, ſuper vl. gl. [& ibi,
obſeruare] in fi. vide de reſcript. paſtoralis, in prin. vlt.
12 gl. In † gl. 1. [in prin.] per ordinarios, cum non ſint e-
xempti per ius cõe, ſm Hoſt, facit quod dicam de pri-
ui. recepimus, ſuper 1. gl. in fi. Inuenio tamen, q abbas
nõ cõfirmatus ponit anathe. ĩ. de ſimo. ſicut tuis, Gof.
dic vt ibi. ¶ In gl. 2. (ibi, quod non habet] benedictio-
13 nem † monachalem, & ordinem habet, licet non ſit
benedictus in abbatem. nec hic dr̃, q det benedictio
nem Abbatialem. dicit tñ Hoſti. q Papa in hoc poſſet
priuilegiare quemlibet ſimplicem ſacerdotẽ: quia be-

nedictio Abbatis non eſt ordinis, ſed eſt ſimplex. vide
e quod not. in Cle. de ſta. ro. attendentes. §. ſtatuimus e
14 vnde, vt dicit, patet hoc † in Cardinalibus presbyte-
ris, qui licet ſupra ſacerdotalem ordinem nullam be-
nedictionem habeãt, vtuntur epiſcopalibus inſignibus,
& minores ordines conferunt, & ſolenniter benedicũt
[& ibi, nuper] ibi ſoluitur. ¶ In gl. vlt. (ibi, lectoratũ]
15 Goſ. hic in apparatu ĩ. qui dixit hoc † non intelligi de
manu ordinatoria, ſed benedictoria profeſſorum, di-
cens hoc ſtatutum in odium epõrum, & fauorem reli-
gionis, ſicut in fauorem religionis non baptizatus ba-
ptizat. 32. diſt. §. verum, & dixit Ion. forte melius dici-
tur, q cum conferre lectoratum non ſit officii tñ, ſed
ordinis, non poterit ordinem conferre, niſi ſit benedi-
ctus, vt in d. ca. 1. 69. diſt. dixit tñ, q non tñ ex ordine,
ſed ex ordine, & benedictione hẽt hãc poteſtatem, ſed
ſm eum dicunt alii, q benedictio nihil facit ad colla-
tionem ordinis; ſed priuilegium generale conceſſum
Abbatibus benedictis, q poſſint conferre lectoratum,
extenditur ad Ciſtercienſes et non benedictos dolo,
vel negligentia epiſcoporũ, vt poſſint illud cõferre, &
alia facere, quæ ad officium pertinent. fatetur autem,
16 † q Pſalmiſtatũ quilibet ſacerdos cõferre põt [& ibi,
Hoc cõcedit] Ciſtercienſib. ſcdm Naio. Inn. & Hoſt. &
põt eſſe ratio ſm Abb. vt ſicut ipſi ſine ſolẽnitate de-
ſtituuntur, ſic ſine magna ſolẽnitate miniſtrẽt, ſicut &
ſine ſolennitate inſtallantur, infra de ſimo. ne Dei, &
vide quod dixi de elect. venerabilem, ſuper verbo,
examinatio.

ADDITIONES.

a ¶ Trinam. Ad idem facit l. 4. ff. de pig. act. alias vbi non expreſ-
sè dicatur, ſufficit vna, vt nota. Bart. in l. Titia. § vſuras. ff. de leg.
2. & in l. mora. ff. de vſu. & de hoc in Cle. dudum. §. ſi verò, de ſe-
pult. in gloſſ.

b ¶ Benedicere. Bal. hic not. ex iſto tex. hic probari, q ille, qui non
eſt benedictus poteſt alium benedicere, vide pulchrè d. Iaſ. in l.
1. C. vt nemi. lice. ſine iudi. auct. & c. in fi.

c Confirmationis. Contra hoc videtur tex. in clem. attendentes,
§. ſtatuimus, de ſent. exc. vbi vt diuerſa iſta ponuntur, & ibi vide
glo. vtilem circa hanc benedictionem.

d ¶ Statutus. Vide Ioan. And. de elect. cap. tranſmiſſam, in prin.
ſuæ gloſſ. mag.

e ¶ Statuimus. Vide infra de æta. & qualita. c. tuæ, per Ioan. And.
in glo. forte.

SVMMARIVM.

1 *Regulares in ſuos vſus conuertere non poſſunt eccleſias, in quibus ius obtinent patronatus.*
Præſentatio ſi non fiat rectoribus ab eis intra tempus concilii Lateranen. quando vacant, eas ordinabit ſuperior eius. 2
2 *Diuiſio capituli.*
Monaci, & canonici regulares parificantur, eod. num.
3 *Eccleſia in epiſcopatu ſita iure communi ſunt epiſcopo ſubiecta, niſi probentur exempta.*
4 *Præſentare non poſſunt monaci regularem ad eccleſiam, quæ conſueuit per ſeculares clericos regi, & in quo caſu.*
5 *Inſ. lectia dupliciter accipitur.*
In exemptis etiam prouidet clericus diœceſanus ac ſupplet, & quando remiſſ. eod. num.
6 *Rationabiliter, ſine exceſſione modi.*
7 *Patroni, & eligẽtes ſi minus idoneos præſentauerint, vel elegerint, ipſo iure priuati ſunt iure præſentandi, vel eligendi.*
8 *Idoneum nullum, vel minus idoneum quis eligat, non refert.*
9 *Patroni clerici ius pinguius habent, quam laici patroni.*
10 *Extunc, temporis lapſi extremitatem ſignificat.*
11 *A correctione non appellatur, & in quo caſu.*
12 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, num. 13.*
14 *Monaſteria non ſubſunt epiſcopo, niſi in procurationibus, & quando tertia tamen capellæ ſubſunt.*
Huius decretalis cum aliis iuribus, quæ refragari videtur, conciliatio, ibid.
C. inter cætera, 10. q. 3. intellectus, eo. nu. ver. & quod dicit.

CA-

CAPVT II.

1 **Sicut nobis.** C. Regulares † in ſuos vſus conuertere non poſſunt eccleſias, in quibus ius obtinẽt patronatus.& ſi infra tempus lateranen. concilij, quãdo vacant, non præſentent rectores ad eas, ſuperior ordinabit eaſdem. & communis † diuiſio. ſecunda ibi,
2 nolentes[Canonici] de quibus idem iudicium, de po-
3 ſtu.c.2.[Tuo epiſcopatu] vnde † iure cõi ſubſunt epiſcopo, niſi probentur exemptæ, de reli.do.cum venerabilis[Nituntur]primus exceſſus, Hoſt.[Nec volũt] ſecundus exceſſus, Hoſt.[& deſtituũt]tertius exceſſus [Admiſſos]per epiſcopos, & eſt quartus exceſſus[Antiquis] ad hoc, de conſtit.cum omnes,de conſuet.cum
4 conſuetudinis. Et notant per hoc Pet.& Abb. † ꝙ ad eccleſiam,quę conſueuit per ſeculares clericos regi, monaci regularem præſentare non poſſunt, quod verum crederem in non curatis, vel ſi pręſentarent illum vt
a clauſtralem, & facit cle.eod.tit.quia regulares,[a] & ibi
5 etiam de hoc[Inſolertiam] idest † incuriam, ſiue fatuitatem, alias inſolẽtiam.i.ſuperbiam. Hoſ.[Exẽptę] hodie etiam in exemptis auctoritate ap. prouidet, & ſupplet diœceſanus circa hoc; quod dic vt in Cle.eod.
6 tit.quia regulares[Rationabiliter]q.d.non † excedendo modum. inf.de oſt.ord.licet in corrigendis,& cap.ſeq.§.fi.de re iudi. quod ad conſultationem, in fi.Hoſ.
7 (Idoneas)ergo, ſi præſentant † minus idoneas ipſo iure priuati ſunt iure præſentãdi, ſicut eligentes iure eligendi.ſup.de elect.cum in cunctis,& c.innotuit,etiam
ſi ſint laici, ſm Hoſt.qui dicit aliquos contradicere. de hoc inf.de offic.ord.cum vos. Et dicit,ꝙ eſt duplex ratio huius iuris.prima, vt puniantur,in quo delinquũt,
8 ſupra de tranſla.quanto. ſecunda, quia † non refert, an nullum, vel minus idoneum eligant, de tranſlat.
9 capit.1.addit demum tertiam,quia † pinguius ius habent patroni clerici,quã laici, vt patet in eo,quod no. & l.de iure patr.quoniã,& c.cum propter. (Ex tunc)ſ.
10 lapſo † ſemeſtri[b] tempore,& a tempore notitiæ.infra
b c.1.hoc dicit.quia & gratiam poſſet illi facere. inſ.c.2.
11 [Remota]quia nõ † appellatur à correctione[Noue-
12 rint]& voluerint,de cle.non reſid.relatum.¶ In 1.gl.[ibi.§.Labeo] vide de poſtu.bonæ.inf.ſuper 3.gl.¶ In gl.tenentur[ibi.l.1.]ibi,vacatione gaudebitis, neque hoſpites ſuſcipietis.¶ In gl.vlt.[ibi,l.vlt.& 2.]& vide
13 hanc & ſe.in præ.c.vlt.ſup vlt.gl.¶ In gl.2.(in fi.)& c.tua.¶ In gl.3.ibi (in Lateran.)& c.de monacis,vbi ſatis dicam de hoc, & vide de except.cũ venerabilis,ad fi.¶ In gl.ſi.in procurationibus(ibi.Cathedratico)ſed
14 contra.monaſteria † non ſubſunt epiſcopo quo ad k.diœceſanam.10.q.1.cap.1.& 16.q 1.cum pro vtilitate.10.q.3.inter cætera, de ſtat.mona.c.1.ſol. illud in monaſterijs: hoc in eorum capellis.& quod dicit capitulum,inter cætera,Baſilicis monaſteriorum.i.Baſilicis, quæ ſunt monaſteria, ad procurationes tamen tenentur, ſi non ſunt exempta. inf.de pręſcript. cum ex officij, Goff.(& in fin.)& habet locum etiam in exemptis,vt eod.tit.c 1.lib.6.¶ In gl.ergo ſi exẽpti (in fin.) dic vt inf.de priuileg.c.1.lib.6.

ADDITIONES.

a ¶ Regulares.Ibi idem no.gl.& vide ad materiam.c.cum de beneficio,de præben.lib.6.& ibi Io.And.

b ¶ Semeſtri Licet iſte tex.loquatur in præſentando, tamen facit pro opin.Zeu.& Ber.de Gul.de qua in cle.1.eo.tit.& contra gl.3.ibidem,quæ in collatione loquuntur, quando collegium eſt negligens,vbi vide.

SVMMARIVM.

1 *Supplet ſuperior inferioris negligentiam in beneficijs conferendis ſeu. pore concilij Lateran.lapſo.*

Collatio poſt tempus concilij Lateranen.facta non valet,ibidem.

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Iactura turpiſſima,quæ per negligentiam accidit.*

4 *Menſis computatio quomodo facienda.*

Temporis computatio non debet nimis arctari,vbi fraus ceſſat,eod.num.poſt medium.

5 *Collatio præbendarum primò ſpectat ad archiepiſcopum,& per eius negligentiam ad capitulum,& quo iure.*

6 *Collationis tempus non currit,niſi a tempore notitia.*

7 *Ex tunc,ex actis temporis declarat extremum.*

Epilogus,ſuffragium,& additio gloſſarum, num.7.8.& 9.

Tempus currit a die ſcientia,& num.9.

Scire h c prælatus intelligitur quomodocunque ad eum peruenerit notitia,eod.num.9.idem in alio caſu,num.8.

CAPVT III.

1 **Licet magiſter.** Caſus. Supplet † ſuperior inferioris negligẽtiam in beneficijs conferẽdis, ſi tempus Lateranẽ.concilij lapſum ſit,& collatio per inferiorem poſtea facta non valet. Et prima
2 † pars deciſa narrat factum. Secunda dat iudices ſub certa forma,per quam ius ſuum Papa tuetur[Neglige-
3 re]ſm Senecam.1.ad Lucillum, in prin. Turpiſſima eſt
a iactura,quæ per negligentiam accidit[Confouemus][a] ꝰ.de immu.eccleſ.quoniã, lib.6.[Tempore ſemeſtri]
4 licet de hac materia.ſ.quot dies dẽt † habere menſis a iure ſtatutus, notauerim de elect. quam ſit, lib.6.quia tñ Hoſtien.hic plenius tractat,etiam hic proſequor.& arguit per hanc literam,quam dicit, duo ſemeſtria facere vnum annũ, & cui datur mẽſis,hẽbit duodecimã partẽ anni: cui dantur duo menſes,hẽbit ſexta partẽ:
b cui tres,quartam, & ſic de ſingulis. verũ quia annus[b] hẽt 365.dies,& 6.horas,talis cõputatio ſatis intricata videtur, cum per ipſam etiam ad diuiſionem nedum horarũ,ſed ẽt momentorum oporteat perueniri. Quare dñt aliqui primo mẽſe cõputandos 28.dies tãtum. Nam in omni patriâ ſolẽt recipi quattuor ſeptimanæ pro menſe, & ad talem conſuetudinẽ recurrẽdum eſt. ff.de flumi.l.1.de fundo inſtru.l.cum de lanionis.§.aſinam.ff.de ſuppelle.l.Labeo,de ſpon.ex litteris.1.ſeptimana verò hẽt 7. dies, ergo menſis 28. & facit ff.de
c verb.ſig.cum biſextus,[c] in fi.ſed ꝰ,quia pro duob.menſibus datur 61.dies.ff.de reg.iur. vbi lex:ergo pro mẽſe dantur 30. dies; & dimidius.imo vñ ẽt, ꝙ 31. C.de temp.app.l.2.§.quod ſi primo, & l.fi.§.ſin autem. ſed quod 30.tantum dentur, probatur, quia res vendita, infra duos menſes eſt redhibenda. ff.de redhibi. actiſi venditor, de his, & aliæ leges exponunt.i. infra 60.dies,eod.tit.ꝙ ſi nolit. §.ſi quis ita.& l.ædiles.§.1.ergo cõputandi ſunt 30. dies pro menſe, nec plures, nec pauciores. ad idem C.de iure delib. ſcimus.§.ſin autẽ dubius,& §.donec, in auctẽn.de hære.& Falcid. §.igitur, col.1.& patet in auct. vt cum de app. co.§.2.coll.8.ſignata.C.de iud.aute.iubemus. ſic etiam computatur. C.de adult.iure mariti. ff.de adult.ſi maritus peruenerit.c.§.nec non iure mariti, & l.ſi maritus.1.rñ,& l.miles.§.ſexaginta, & l.mariti.§.ſex menſium. Quid ergo in tanta iurium diuerſitate dicemus? ſo. videtur aliquibus ad calendarium recurrendum, & hoc cõiter ſeruatur,vt not.in præ.decre.quam ſit. Alij dicunt 30.dies computandos; quia in hoc plura iura concordãt, vt patet ex præmiſſis, arg. ff.de ar.l.diem.§.ſi plures. ſupra de elect.coram, & hoc tennit Pe.de ſen.excõ.ſacro,alleg.24.q.3.de illicita.Hoſt.dicit hic ꝙ in his ca-
d ſibus quibus hæc computatio[d] eſt expreſſè a iure terminata,nõ eſt recedẽdum ab illa, ſed ſm varios caſ. computabimus menſem 30.dierũ plus,vel minus, vt in eo caſu terminat.vbi vero ius hoc non determinat, ſicut cõiter in iure canonico eſt.videre, dẽt hanc de-

terminandam per bonum eccleſiaſticum iudicem, argum. de offic. deleg. de cauſis, de tranſact. c. fin. qui habens æquitatem pro occulis, & attendens, q ſimplicitate & veritate gaudemus, de iudi. dilecti, non debet nimis computationem arctare, ſed potius dilatare, vbi ceſſat fraus, de dolo. c. 1. quare factam electionem de epo. 91. & 2. vel 3. die, dũmodo ſit aliter canonica, po. ius confirmabit, q caſſabit: tũ quia triduum principij vacationis non videtur computandum, quo ſaltem ex honeſtate debuit ab electione ceſſari, de elect. bonæ 2. tum quia computatis 31. diebus pro menſe apparet canonicos nõ neglexiſſe, vt ex ſuperioribus patet: tum quia & ſi 91. die ɔpleti eſſent tres menſes, ſatis videretur ineſſe, quod fieret ĩ. ſequens biduum, ad hoc de regu. ad noſtrã & c. ɔſtitutionẽ, lib. 6. & ĩ. de desp. impub. atteſtationes. Sed quia forſan nõ omnes ſuperiores ſic arbitrarẽtur, conſulit Hoſt. canonicis, q ſe nõ arctent, de off. deleg. cõſuluit, quod, n. vituperari poteſt &c. de ſeruis non ordi. c. 1. cum. n. ɔſtitutio, ne pro defectu ſit ſtatura in odium negligentiũ, forte ſuperiori videbitur reſtringenda, inf. de reg. iur. lib. 6. odia, vt in princ. dixi: cõiter ſeruatur, quod ſcripſi de elect. quã

5 ſit, in gl. 6. [Ad archiepiſcopum] dixit Innoc. q † ad archiepm primo de conſue. ſpectat collatio præbẽdarũ. ad capitulum verò ſpectat pp negligentiã archiepi, de conceſs. præben. qm, Hoſt. dicit, q de iure cõi ſpectat ad archiepm, remittit ad no. per ipſum de elect. cũ ec-

6 cleſia, ad capitulum [no. † m Inno. q etiam ei, ad quẽ iure deuoluto pertinet collatio; non currit tempus,

e niſi a tempore notitiæ. [Idem in illo, ad quem ſpectat ſiue iure cõi, ſiue priuilegio, ſiue conſuetudine [A notitia] concordat de appel. cõcertationi, lib. 6. [Alium] puta patriarcham, vel primatem [ex tunc] elapſo an-

7 no. ¶ Secunda gl. arguit, dein intra allegat, & remittit. ¶ Tertia gl. alleg. vnam concor. ſignat ɔria, & ſoluit.

8 ¶ Vlt. improbat opinionem, & ſoluit ɔ̃riam. ¶ † In gl. 2. [ibi, l. vlt.] ſi filius ſ 4. bonorum poſſeſſionẽ ſibi delatam prima die agnouit, centum dies incipient currere, ex quo patrem certiorare potuit [& ibi, petitam] ſcire dicitur is, cui denunciatum eſt, vel literis, vel edi-

9 ctis aduocatus eſt. ¶ † In glo. 3. [in fi.] ſcire autem prælatum intelligo in hoc caſu, quomodocunque ad eum peruenerit, quocunque denunciante per prædictum. §. petitam, 22. q. 7. hoc videtur, Gof. ¶ In gl. vlt. [in fi.] Idem Vinc. hic, & ſupra de conſtit. cum acceſſiſſent, in 1. gloſſ.

ADDITIONES.

a Conſonemus. No. quod hic Papa pro ſe ſupplet de facto. Facit quod no. Io. And. te conſuet. cum inter.

b Annus. Vide pulchrè Alb. de Roſa in ſuo dictio. in ver. annus, vbi multa dicit de iſto anno.

c Biſextus. Ibi vide Bart. qui idem tenet, quod Io. And. niſi l. per dinumerat. onem dierum aliud dicat.

d Computatio. Vide latè per do. Iaco. Butr. in ſuo tractatu de cõputatione termini, qui habetur in formis, col. 3. cum ſequen.

e Notitiæ. Facit ad q conſtitutionis epiſcopalis, qua cauetur, qd intra tres menſes fiat ex cutio teſtamentorum, de qua per Bar. in l. quæro. ff de h s, qui not. infa. qua currit tempus à tempore ſcientiæ, & an hoc ſit regulare tempora currere a tempore notitiæ, vide Cyn. Doct. & Bald. & Saly. in l. quandiu. C. qui admit. ad bo. poſ.

SVMMARIVM.

1 *Collatio non valet facta lapſo tempore concilij Lateran. niſi de miſericordia toleretur, & cuius miſericordia. num. 6.*

2 *Capituli diuiſio.*

Tempus ſemeſtre, Lateranen. concilij pro quolibet electore, & a tempore notitiæ computatur, ibid.

3 *Inſtitutio pertinet etiam ad inferiores epiſcopo.*

4 *Alioquin, quid comprehendat.*

Legati non de latere beneficia conferre non poſſunt, niſi authoritate Papæ ſpeciali, ibid.

5 *Suffragium, & additio gloſſarum. num. 6.*

Ratificare collationem nullam non poteſt inferior Papa, licet denuo conferre poſſit, ibid. num. 6.

C A P. IIII.

1 Litteras. ¶ Si is † ad quem ſpectabat beneficij collatio, lapſo tempore Lateranen. concilij conferat, non valet col-

2 latio, niſi de miſericordia toleretur. communis † diuiſio. 2. ibi, diſcretioni [Tanto tempore] computatis ſex menſibus pro quolibet electore, & a tempore notitiæ, vt ſupra c. proxi. [innotuit] ipſis prælatis, vel capel. volentibus vos in fraudem præuenire, vel moram purgare [Inſtituere] & ſic etiam † ad inferiores epiſcopo ſpectat inſtitutio, de quo remittit Hoſt. de offi. c. arch. cum

3 ſatis, de priuil. c. 1. §. ſanè. lib. 6. [Alioquin] i. ſi † perſonis idoneis aſſignata nõ ſint auctoritate noſtra ſpeciali, quia non erant de latere, ĩ. de offi. leg. officij lib. 6.

5 ¶ † In gl. 1. [ibi obſeruare] a l. 4. eſt, & vide de for. cõ-

2 pet. ex tenore, ſuper vlt. gl. ¶ † In gloſſ. 1. [in fi.] vnde

6 ſine hac patientia, vel noua collatione non poterant illa ſine peccato tenere, vt hic, & not. ĩ. de elect. quòd ſicut, & c. eccleſia. & de renunc. niſi, Innoc. q de patientia dicitur, intelligit Hoſtien. Papæ: quia inferior, licet poſſet de nouo conferre, dummodo ipſius tempus nõ ſit lapſum, non tamen poſſet ratificare, ſupra de elect. c. auditis.

A D D I T I O.

a Obſeruare. Ibi vide Bart. ſuper iſta tacita approbatione, & patientia.

SVMMARIVM.

1 *Collatio fieri non poteſt ab eo, ad quem ſpectabat, lapſo concilij Lateran. tempore.*

2 *Capituli diuiſio.*

Decretalis hæc alibi collocata erat in 4. compilat. ibid.

Epiſcopus eligit aliquando vt prælatus, aliquando vt canonicus, & ideo diuerſè ſtatuitur, ibid. ver. epiſcopus.

3 *Spectare, conſuetudinem reſpicit.*

4 *Electio non prouiſio deuoluitur ad ſuperiorem per negligentiam primorum eligentium intelligitur ex verbis electione confirmetis, in decretali poſitis.*

5 *Eligere vnus ſolus dicatur, remiſſ.*

6 *Epilogus gloſſarum.*

Electio beneficij, vel præbenda collegiatæ eccleſiæ pertinet ad prælatum, & capitulum, niſi aliud conſuetudo habeat, ibidem.

7 *Additio gloſſarum.*

Curam animarum, & præbendas confert nullus abſque auctoritate epiſcopi.

C A P. V.

1 Dilecto Caſus. Is, ad † quem primo loco ſpectabat collatio beneficij, lapſo tempore Lateranen. concilij con-

2 ferre non potuit. † Et prima pars deciſè narrat factum, ſecunda ibi, quia nobis, diffinit. tertia ſub conditione confirmationem committit, ibi, mandamus, quatenus. Et fuit hæc decret. in quarta compilatione ſub tit. de præben. [Conſtitit] colle quod eſt ſupra, electionem ſupradicti &c. [Epiſcopus] qui vt prælatus, non vt canonicus vocem habebat: aliter locum haberet, quod dicitur de conceſs. præben. poſtulaſtis

3 [Spectat] Hoſtien. dicit, q hoc † verbum conſuetudinẽ reſpicit [Minus canonice] pp defectum poteſtatis in Archiepiſcopũ iam translate [A decano] fortè dicebat iſti, quod de epiſcopo ad eos erat deuoluta poteſtas [Impedire] repete, decernim' [Dicto G.] electio ab Archiep. copo

ẽhiepiſcopo in cantorem, Inno.[Electionem]iſtud ver
bum,& verbum, confirmetis, quod ſequitur, facit ad
illam partem, ꝙ ad ſuperiorem per negligentiam pri-
4 morum eligentium † non deuoluatur prouiſio, ſed ele-
ctio.de hoc dixi ſup.de elect. ne pro defectu, ſup ver.
ordinare.& dicit Hoſt.iſtud verbum, electionem, face
5 re contra Goffr.qui dixit, ꝙ vnus ſolus non eligit, &
6 remittit, de poſtu.gratum.¶ † Prima glo.rñ.per q. qs
eligat ad præbendam, vel beneficia eccleſiæ collegia-
tę,& dicit ꝙ prelatus,& capitulum, niſi aliud habeat
conſuetudo, cui ſtatur, ſignat contrarium, & ſoluit.
7 ¶ † In gl.1.[ibi, nullus omnino]ibi dicitur, ꝙ curam
animarum, vel præbendas nullus confert ſine auctori-
tate Epiſcopi[& in fi.]ad hoc ĩ.ne.ſede vacante.ca.v-
no,& de regula.c.vlt.lib.6.

De temporibus ordinationum, & quali-
ta.ordinandorum. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio ſiue continuatio huius cum cæteris præcedentibus rubricis.*
2 *Ad rubricam ſiue titulum hunc vbi in locis alijs ſub ſimili titulo, vel ex eis pertinentia tradantur, & num.3.*
Epiſcopi promouentes indignos ad ſacros ordines puniuntur, eod.nume.
3 *Ordinari qui non poſſint.*

1 ¶ † Viſo de promotione prælatorum, tractemus de or
di.cleri.quia certis temporibus, & cum ſcrutinio ha-
2 bent fieri, ideo &c. Goffr. de prima † parte Rubricæ.
75.diſt.per totũ.de ſecũda parte a 25.diſt.vſq. ad 50.
& ab 81.vſque ad 91.repetitur hæc Rubrica in 6.Item
ad primam partem, de elect.ꝙ ſicut.§.1. facit de offi.
Arch.c.ſignificaſti.ad ſecundam, de elec.nihil eſt.§.
epiſcopi.nam puniuntur epiſcopi, qui non dignos pro-
3 mouent ad ſacros.Item † accuſatus pendente accuſa-
tione non ordinatur, de teſtib.c.fi.nec coniugatus, de
cler.coniu.c.2.de conuer.coniu.coniugatus; nec excõ
municatus, de ſentent.excom.cum illorum.item facit
de preben.ſi epiſcopus, lib.6.de priuil.Abbates, in fin.
eod.libr.

S V M M A R I V M.

1 *Ordines ſacri diebus Dominicis, vel Sabbato Pentecoſtes ab alio, quam a Papa conferri non poſſunt, & a quibus conferri omnino nequeant, nu.2.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Velum conſecrationis virginibus a quibus & quibus diebus item velum profeſſionis a quibus detur.*
4 *Tempora quatuor ſunt in ſeptimana ſequenti Pentecoſtes diem.*
5 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſ.nu.5.& ſequen.*
Albis paſchalibus, ideſt, in tota ſeptimana paſchali, ibid.

C A P V T I.

1 Subdiaconus. C. Diebus † dominicis, vel ſabbato Pentecoſtes
ſacri ordines ab alio, q̃ a
2 Papa cõferri non poſſunt,& ſunt tria † dicta, ſcd̃m ibi,
quamuis, tertium ibi, ſabbato[Nulli]Pontifici, quod
ſequitur.de inferioribus enim non eſt dubium, quia il-
li non conferunt ſacros[Virgines]vt dicit hic Inn.ve-
3 lum conſecrationis † a ſolis epiſcopis & ſolis virginib.
& ſolis ſolemnitatibus, vel diebus Dominicis datur, ni
ſi neceſſitas ingruat; ſicut & baptiſmus omni die tunc
datur, 20.q.1.deuotis, de cõſec.di.4. venerabilis,& c.
baptizandis.velum autem profeſſionis nullus Ponti-
fex dat viduis, vt in præalleg.c. deuotis,& vide quod
ibi not.non obſt.quod met.cau.c.1.quia ibi imponere
ſimulauit ſecundum Inno.& Hoſti.qui de his velis hic
not.quod no.ĩ.de reg.vidua[Pentecoſtes]nec natiui-
tatis Domini, in quo tamen aliqui errauerũt ſecundũ
Hoſt.ſed de illo feſto non ſic dubitabatur: quia non sẽ
per, imo valde raró occurrit feſtũ illud in Dominica,
4 vel vigilia in ſabbato[Septimana]qua† ſunt quattuor
5 tempora.76.diſt.de ieiunio,& ca.ſi autem.¶ † Prima
gl.arguit, ad contrarium alle.8.iura,& ſoluit.¶ Vl.gl.
ſignat contrarium,& ſoluit.¶ In 1.glo.[ibi, cum dubi
tatur] ibi imperator indignum reputat aliud in vrbe
ſeruari,& aliud in prouinciis[& ibi, Quod Romę fit]
ibi dicit, ſpectandum non quod fit, ſed quod fieri de-
a bet [a][& ibi.§.vlti. in fi.]ibi dicitur neceſſe eſt oẽs pro-
uinicas caput omnium noſtrarum ciuitatum.i.hãc re
giam vrbem, eiuſq. obſeruãtiam ſequi.¶ In gl.1.[ibi,
ſubditi eius]11.diſt.nolite, vbi de hoc & ĩ.de ſummi.
trini.c.1.lib.6.[& in fi.]ad hoc 93.diſti.illud.¶ In gl.
2.ibi, albis paſchalibus.i. in tota ſeptimana paſchali
[& in fi.]& idem ibi Io.& hic T.Vin.& Phil.non enim
poſſunt omnia vno canone comprehendi.ff. de legi.l.
non poſſunt.Goffr.

A D D I T I O.

a Debet.Vide Bald.in l.3.ff.de off.præſid.per illum text.qui optime probat.

S V M M A R I V M.

1 *Ordines ſacri, vt conferantur extra tempora ſtatuta, non valet conſuetudo.*
Diuiſio capituli, ibid.
2 *Vualia vbi nam ſit locorum.*
3 *Dedicationes eccleſiarum fieri poſſunt etiam diebus priuatis.*
4 *Verborum in alia reſolutio, & num.5.*
5 *Depouere ſumitur hic improprie.*
Priuari pro ſuſpendi, vel ſuſpenſos teneri, ibid.
6 *Epilogus, & additio gloſſarum.nu.7.*

C A P V T II.

1 Sane. Caſus. Non valet † conſuetudo, ꝙ extra
ſtatuta tempora ſacri ordines conferan-
tur.& communis diuiſio.ſecũda ibi ſigni-
ficamus[Vualię]ſup.licere epiſcopis.& dicit Ala.quod
2 hæc eſt † terra in quadam inſula Angliæ; & debet ſcri
3 bi per duplex V.non per G.[Dedicationibus]quę † fie
ri poſſunt etiam diebus priuatis.ĩ.de conſecr.eccleſi.
vel alta.tua[Promouere]ſupl.& quæris, an toleranda
4 ſit talis conſuetudo[Significamus]i.ſignificando † mi-
demus[Ordinati]no.tempus non eſſe de ſubſtãtia or-
dinationis[Miniſtrare]niſi ex diſpenſatione.ĩ.eod.cũ
quidam[apud nos]i.noſtrates.concor.de fac.vnc.ca.
vno, in prin.quaſi dicat ſecũdum iura noſtra,& conſue
tudinem Romanæ eccleſiæ, quæ ab omnibus eſt ſequẽ
5 da.ĩ.c.prox.[Deponerentur]i.tanquam † depoſiti ab
executione arcerẽtur, vel ſuſpenderentur ſecundũ Ho.
& Eg.[Priuarentur]i. ſuſpenderentur, vel ſuſpe ſi tene
rẽtur, ſicut probatur de ordinatis,& ordinãtib.ĩ.eod.
cum quidam, & c.litteras. & c.ſeq.per quem patet, ꝙ
6 hic eſt pœna male ordinantis.¶ † Tertia gl.arguit, al
legat quattuor iura, demum arg.determinat,& tripli-
cem veritatem diſtinguit.¶ Vlti.gl.arg.alleg. duo iu-
ra & tria allegat in contrarium, & tripliciter ſoluit.
7 ¶ † In gl.arg.ꝙ[ibi, Commeſſationes]vbi de hoc [&
ibi, Nec veritas iuſtitiæ]idem no.in §. pro graui ĩ.al-
leg.in gl prout Gregorius,& vide quod ibi dixi.¶ In
glo.vlt.[ibi, 4.diſt.denique]vbi de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Ordines minores cōferri poſſunt diebus feſtiuis & a quibus, nu.2.ſacri vero quando, & a quo, & nu.4.*
Diuiſio cap.ibidem.
3 *Conſecrari poſſunt virgines diebus feſtiuis, & quibus.*
5 *Epilogus, & additio gloſſarum.nu.6.& nu.ſequen.*
7 *Ordines minores an & quando poſſunt ſimul conferri.*

CAPVT III.

1 De eo autem. Ca. Minores ordines con
ferri poſſunt diebus feſti-
uis: ſacri vero conferri de
bent in 4.temporibus, vel ſabbato ſancto, vel de paſſio
ne.communis diuiſio.2.ibi, taliter reſpondemus [An
liceat] generaliter loquitur, non dicens, cui, & accipe
promoueri, quod eſt j. Hoſt. [Aliquos] q.d. paucos. &
dicit Hoſt. ꝙ caute fuit quæſitum, & cautius rñ. [Eṗs]
2 arguit † Hoſt. ꝙ hoc alijs inferioribus non liceat, arg.
de transla.inter, ſed remittit ad not.de æta. & qua. cū
contingat, vbi tenet, ꝙ Abbates diebus dñicis hoc pñt
3 [Feſtiuis] quibus poſſunt virgines conſecrari, de quib.
ſ. c.1. Alij latius intelligunt.ſ.de feſtiuitatibus ſpeci-
ficatis. j. de fer.c.fi. dicit Ho. quod cum papæ ſit inter-
pretatio, tutius eſt prius dictum de prima tonſura. di-
cam poſt eum. j. c.pen. [Quattuor temporibus] dicūt
Io.Tan.Vin.& Hoſt.cum cantatur, ſitientes [Romano
4 Pontifici] ſ.c.1.ipſe † enim conſiderata ptātis plenitu
dine, ſemper & vbique hoc poſſet; ſimile de vſu pal.ad
5 honorem, de elect.ꝗ ſicut, §.præterea. ¶ Prima † glo.
quærit, & ſoluit. ¶ Secunda gl.rñ.per quæſtionem, an
6 omnes minores, &c.& ſoluit. ¶ In † gl.1 [in fi.] idem
Ala.Tan.Goff.Innoc.ſed Hoſt. ꝯ inhærens literæ: quia
quæſitum de al quib.s, & reſponſum de duob.& quia
dies iſti ſæpius iterantur, non cogit neceſſitas ſentire
contrarium. ¶ In gl.2.ibi, niſi conſuetudo] idem hic
Tan.Vincen.Goffred. Phi.Innocen. Ioan.dicit, quòd
7 † tunc poſſent omnes ſimul conferri, quādo conſuetu
do hoc habet, aliter non, de iure. hoc not.75. diſtin. c.
3.& clarius 78.diſtinctio. quicunque, in 3.gloſ.& ipſe
Goff.huic dicto Io.concor.in decr.cum Hoſt.dicit hic,
quod primam tonſuram, & quattuor minores nō licet
conferre, cum talis ordinatio nec per ius, nec per cō-
ſuetudinem approbetur, & collatio plurium ordinum
vna ſit generaliter reprobata, infra eo.literas, & c.di-
lectus.non vult iſta opin.quem vna die eſſe laicum, &
acolytum. Item facit, quia de pſalmiſta non dicitur
hic in text. ¶ In gloſ.vlt. [ibi, ordinationes] ibi voca-
tur ſabbatū medianæ quadrageſimalis hebdomadæ.

SVMMARIVM.

1 *Ad ordines non promoueatur criminoſus occultus poteſt mo neri, ſed prohiberi non debet, & num.16. & qualis criminoſus, & an ad maiores aſcendere queat, ibid. & nu.7. faciunt num.ſequentes.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Publicum pro notorio.*
Degradari verbaliter eſt deponi, ibid.
3 *Cœpit qui facere quid, videtur eſſe ſatis, & quando.*
4 *Epilogus, ſuffragium & Additio gloſſarum, numer.5.6.& num.inferioribus.*
8 *Celebrare qui prohibeatur ob crimen, & nu.9.10.11.12. 13.14.& 15.& quis, & quando ſit opus diſpenſatione, vel ſola pœnitentia, ibid.*
9 *Ius naturale continetur in lege, & in euangelio.*
Diſpenſare cum criminoſis & quibus poteſt epiſcopus, & numero 10.11.12.13.14.& 15.et ſup.7.et 8.
10 *In diſpenſando quas debeat attendere circunſtantias, et vti cognitione.*
11 *Criminoſus licet celebrare non poſſit, an debeat abſtinere a beneficio percipiendo, et qualis, et num.12.et 13.*
12 *Scandalum per diſpenſationem tollitur, et quorum ſcandalū debeamus curare, et minus ſcandalum quod dicatur, et poſſit excuſari.num.13.*
14 *Eligi non poteſt, qui celebrare prohibetur, et quis.*
15 *Irregularis non poteſt abſque diſpenſatione celebrare.*

CAPVT IIII.

1 Ex tenore. Caſus. Criminoſus † occultus
moneri poteſt, ne promoueatur
ad ordines, ſed prohiberi nō de
bet, & facit ad ſecundam partem Rubricæ. & com-
munis diuiſio. ſecunda ibi, verum quoniam [Deliquit]
forte enormiter, puta inceſtum: & tamen diſpenſatio-
nem nō requirit, vel vſuram exegit, quam tamen reſti-
2 tuit, Inn. [Publicum] ideſt † notorium, Pet. [Degrada-
retur] verbaliter.i.deponeretur, de pœnis.c.2.in princ.
lib.6.de hoc dicam inf.de iudic. cum non ab homine
3 [Parte pœnitentiæ] de fur.cap.fi. & faciunt hæc † ad
quæſtionem de tutore, qui cœpit facere inuentarium,
ſed non perfecit, qđ agere poſſit, de qua in Spec.de tu-
2 tore.§.generaliter, verſi.quid ſi cœpit. [Quo] ſuſcepto
ordine [Contentus] quia non in ſublimitate, &c. j. ca.
proxi.in fi. [Voluerit] perſuaſioni non parens. ¶ Secū-
4 da † glo.alleg.4.concor.& in contrarium tria iura: po
nit opin.quam reprobat: demū ponit opin.Hu.& Tan.
qui dixerunt quattuor conſideranda. ¶ Vlt.gl.*ſignat*
5 ꝯrium, & tripliciter ſoluit. ¶ In † 3.gloſ.]ibi, Iuratura
do] de periur o loquitur non diſtinguendo publicum
6 ab occulto. ¶ In † 1.gloſ.in fi.]ſup.commiſit, quæ me
diocria ſunt, Tan.& Hoſt. dicit Abb. quod contra hāc
lecturam eſt litera infra. ad ſuperiores ordines nō aſcē
dat. Nam in illis acta pœnitentia impediri non debet,
& ſic contra. infra capit.fin. Quare alij ſecundum eum
intelligunt de enormibus.ſ.homicidio, & ſimonia. ſed
huic lecturę obſtat finis. quo dicitur, quod aſcendit ad
ſuperiores contra decret. vlt. infra eodem titulo. ſed ip
ſi Abb. placet prima lect. Nec ob. litera contraria, quę
de conſilio loquitur. ¶ In gloſ.2.ibi, ſine peccato] ec-
cleſiaſti.31.quis eſt hic, & laudabimus illum. & ibi Hu.
Tan.& Innocen. Sed Goff.dicit, hos ar. fractus ſublatos
per decret. vlt. infra eodem tit. Hoſtien. vero remittit
ad ſummam. eodem titulo. §.& cui, ſub §.prima regu-
7 la [& ibi, Et † ad maiores aſcēdere] & putat Innocen.
quod hoc poterit ſine peccato. j. de apo.c.1.in fin.& ſi
ne diſpenſatione epiſcopi: quia ſufficit abſolutio ſa-
cerdotis ex poteſtate clauium, argum.6.quæſtione pri
ma, illi qui, quamuis meritoria ſit humilitas, ſi volue-
rit abſtinere. hoc verum puta, niſi crimē ſit tale quod
impediat executionem officij poſt pœnitentiam, de
quo ſatis no. ſup. de renun. niſi. §.propter conſcientiā.
talis enim licet prohiberi non poſſit propter peccatū
occultum. j. de ſimo. ex tuæ, peccat tamen, ſi promoue
tur, ar. 1.q.1. erga ſimoniacos [Et ibi. promoueri] & di
cit Innoc. ꝙ iſte forte non eſt monendus. vt abſtineat
a promotione ordinum [& ibi, Quæſtio. vlt.] de hoc in
ſumma [& in fi.] de hoc ea. diſt. in ſumma, & capit. de
his.2.& in Spec. tit.2. §.antepe. ver. hoc quoq. e. dice-
8 bat Innoc. hic, ꝙ † nō credit peccare illum, qui ſtatim
facta confeſſione celebrat, licet bonum ſit conſilium,
ꝙ prius ꝓ parte ſatisfaciat, vt hic. ſed & ſi attēdamus
9 ius † naturale ꝙ hr̄ in lege, & euangelio, vt in princip.
decretorum. ſ. de ꝯſue.c.fi. planū eſt, ꝙ nullus exiſtēs
in mortali debet celebrare, aliter ſibi iudiciū mandu-
cat, & bibit. in. de coha. cle. & mu. c.fi. cum ſuis cōcor.
& ſm idem ius quātumcunq; fuerit criminoſus, ſi mo-
do eſt ſine peccato, & Deo placens, ſecure celebrat, qđ
probatur exemplo Ieſu ſummi ſacerdotis, & Dauid,
apoſtolorum Petri, & Pauli, & multorum, 60. diſt. pon-
deret, & c. qđ eſt, & c. cū exaudiero, & c. dño ſancto.
huic tñ iuri naturali ſcī patres ſimulatas pnias multo-
rum

rum experti aliquid voluerunt addere, & ideo hic re-
ſtrinxerunt, quod eis licuit. ĩ. de bigamis. cap. 2. & ſta-
tuerunt, quòd ex quo aliquis eſſet conuictus de crimi-
ne, ſiue pœnituiſſet, ſiue non, non deberet promoueri,
& promotus deijceretur, nec reſtitueretur. 50. diſt. de
presbyterorum, & ca. peruenit. & c. ſi poſt, & c. vt con-
ſtitueretur. Sed per hoc non fuit ſubtracta epiſcopis
b poteſtas diſpenſandi[b] cum vere pœnitentibus, vbi ſcã
dalum non eſſet. 50. diſt. vt conſtitueretur, & cap. do-
10 mino ſancto, debet † enim diſcretus epiſcopus in di-
ſpenſando, & pœnitentiam peractam, & ſcandalum, &
bonitatem perſonæ, vtilitatem & neceſſitatem eccle-
ſiæ, & alias circunſtantias attendere diligenter. Nam
cum ſummaria cauſæ cognitione danda eſt diſpenſa-
tio. 1. quæſtio. 7. diſpenſationes, & cap. ſeq. 7. quæſtiõ.
1. ſcias, concor. quod dicam infra de ſi. presb. veniens,
ſuper gloſſ. quia quod. Vnde ſi quis in mortali peccato
fuerit deprehenſus, propter ſcandalum, quòd eſt in po
pulo de oblatione talium ſtatutũ eſt, non vt celebrent.
50. diſtinct. de his vero, & idem eſt, ſi conuicti fuerunt,
vel confeſſi, vel aliter notati. 50. diſtinct. ſi quis diaco-
nus, & cap. ſi epiſcopus, & hic, & infra cap. quæſitum,
niſi fuerit diſpenſatum. 61. diſtinct. miniſtri. 81. diſtin.
presbyter, quod fieri debet, ſi vere pęniteat, vt 50. diſ.
11 ſi quis diaconus: a beneficio † tamen percipiendo non
præcipitur abſtinere in dictis capitulis, ſed ab officio
tantum, & ar. 52. diſtinc. ca. 1. ab officio igitur abſtine
re debet propter ſcandalum, ex quo deprehenſi ſunt,
vel conuicti. Nam, & ſecundum ius naturale ſcanda-
c lum[c] eſt vitandum, vt patet de noui operis nunc. cap.
12 2. §. fi. ſed nonne † & ſcandalũ remanet, etiam ſi fuerit
diſpenſatum? reſpond. non, quantum ad catholicos
credentes firmiter, quòd pręlati habent poteſtatem li-
gandi, atque ſoluendi, & diſpenſandi. 50. diſtinct. pon
deret, & cap. vt conſtitueretur, de hæreticorum autem
ſcandalo non curamus, vt patet. 11. quæſt. 3. inter ver-
ba. ĩ. de voto, magnæ, §. cum igitur, ver. de illis. ¶ Sed
dices, vbi neſcitur deprehenſio iſta, non eſt ſcandalũ,
ergo licet offerre. reſpond. non eſt verum. quia vix eſt,
quando talia notoria ſint, & iura ſolent ad ea, quæ fre-
quentius accidunt adaptari: ſed nec poſſunt omnia
diffiniri. ff. de legi. nam ad ea, & l. non poſſunt. vnde,
& idem dici poteſt, ſi ſcandalum ceſſet, quod ſemel or-
tum eſt, hæc autem vera ſunt in capitalibus crimini-
bus, & vbi quis confeſſus eſt, vel conuictus, & maxime
condemnatus, vel in crimine publice deprehenſus.
Nam talia éxcuſationem non habent: ſecus de his
quæ & ſi euidentiam habeant, tamen excuſationem
13 habere poſſunt, & minus † ſcandalum inde genera-
tur; ſicut eſt tenere plures curas, quæ non obſunt ele-
cto, niſi tempore electionis ipſas habuerit, vt ſup. de e-
lect. dudum. 2. hic enim ſatis poteſt dici quòd poſt per
actam pœnitentiam licitè celebrabit, & idem ſi fecit
tumultum in concilio. 5. quæſtio. 4. in loco, vel ſi fuit
excommunicatus. 4. quæſt. cap. 1. vel contumax hæc e-
nim, & ſimilia multoties excuſantur. infra de accuſ. cũ
dilecti. Alii tamen dicunt, quòd qualitercunque noto-
rius ſit exceſſus, & maxime ex quo ſcãdalum generat,
poſtea etiam acta pęnitentia celebrare non debet, ſub
diti tamen crimínoſi officium audient, quouſque ſen-
tentialiter condemnentur. 8. quæſt. 4. nonne. 28. diſt.
conſulendum. inf. de coha. cle. & muli. veſtra, vbi de
14 hoc. Sicut † autem talis celebrare prohibetur, ita & e-
ligi. Qui enim celebrare non poteſt, eligendus non
eſt. inf. de cle. excom. mi. ſi celebrat, & hoc expreſſum
eſt de conuicto, de elect. ſuper eo. et de confeſſo. infr.
de confeſſis, cum ſuper, et eadem ratione idem di-
ci poteſt et de deprehenſo, de iu. cum non ab homine.
Sicut autem talis ad epiſcopatum prohibetur eligi,
ſic et ad dignitates minores. ſup. de elect. per inquiſi-
tionẽ. ĩ. de exceſſ. prælat. inter dilectos. Si autem crimen
occultũ ſit, quantuncũq; graue acta pęnitẽtia, vel par-
te ipſius; ẽt ſine diſpenſatione celebrabit, vt hic, & inf.
cap. 1. de apo. c. 2. niſi ſit tale, quod poſt pñiam impe-
15 diat executionẽ, vt ſ. no. irregularis † aũt ſine diſpen-
ſatione celebrare nõ debet. 50. di. ex pęnitentibus. Eſt
tamen cũ tali, ſi occultũ fuerit, diſpenſandũ, ſm id, qđ
legitur, & not. ſup. de renun. niſi cũ pridem, §. perſonę,
ſecundũ Inn. cuius eſt gl. quã ad lrãm poſuit Hoſt. ¶ In
gl. vlt. [ibi, & c. nolo] ĩ. de ele. ſi religioſus, in prin. li. 6.
[& ibi, vel verius] Idẽ Hoſ. [& ibi, vel dignitatis] dicit
16 † Vinc. ꝙ occultũ peccatorẽ ꝑlatus ab ordine repelle-
re non põt, ſiue ordo petatur ad titulũ, ſiue non. Saluo
eo, ꝙ non tenetur e pſ ordinare non habentẽ titulum:
conſulit tñ Hoſt. ꝙ epſ habens læſam cõſcientiã alteri
cõmittat ordinationem. ff. de neg. geſt. at qui natura.
§. cum me abſente [& in fi.] Ala. 2. vel dic, ꝙ pñiarius
eum non põt prohibere, vt hic, ſed prælatus bene. ĩ. c.
prox. Innoc. vel prælatus prohibere non debet, vt hic,
ſi tamen prohibeat, eſt parendum, vt ibi.

ADDITIONES.

a Cęperit. Vide per glo. Doct. & d. Barth. de Saly. in l. tutores. C. de adminiſtrat. tuto.
b Diſpenſandi. Vide Panor. & alios in c. at ſi clerici, dum allegant iſta iura hic allegata per iſtum. inſ. de iud.
c Scandalum. Vide multa ſpecialia de ſcandalo aggregata extẽsè per do. Fely. in c. nihil, extra de præſcript. & alibi ſępe, vbi do. Fely. enumerat. 34. ſpecialia.

SVMMARIVM.

1 *Ordinari non debet religioſus contra prælati ſui prohibitionem.*
Diuiſio cap. ibid.
Huius cap. cum proximo ſuperiori diuerſitas quæ, ibid.
2 *Prępoſiti appellatio nomen generale, & quos cõprehendat.*
3 *Charitas, dilectio Dei, & proximi.*
4 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum, nu. 5. et ſeq.*
Obediendum non ſemper eſt prælatis, et num. 6. 7.
Faciendum vel omittendum aliquid ad cautelam eorum, quæ fieri non poſſunt, §. 1. et nu. 8. §. ult.
Obediendum prælato et cui, et quando ſit, ibid. nu. 6. 7. et 8.
7 *Vxor ſoluens uotum de præcepto mariti, cur excuſetur, remiſſiue.*
8 *A mandatis pręlati ſui, an et quibus caſibus appellandum, et qualiter.*
Grauamen iniurioſum nunquam tranſit in rem iudicatam, ibid. uer. hoc uerum.

CAPVT V.

1 Ad aures. Caſus. Religioſus contra † prohi
bitionẽ prælati ſui ordinari non
dẽt, cõis diuiſio. 2. ibi, tuæ [Con-
tradicũt] ſup. quorũ volũtas ſequenda ſit [Honeſtius]
poſſet ergo ſolui iſtud capitulũ ad præcedens, ꝙ illud
de iuſtitia, hoc de honeſtate, ſecundũ Hoſt. [Præpoſi-
2 tis] nomen † generale, vt in 1. gl. q. d. ſiue ſint Abbates,
priores, miniſtri, vel guardiani, archipresbyteri, prępo
ſiti, vel cuiuſcũq; nois, qui religioſis ꝑſint [Deſideriũ]
.ſ. quo ꝓmoueri volũt ꝯdicentibus ꝑlatis [Ex quibus]
cõmiſſio conſtat qualitercunq; [Eis] .ſ. pręlatis [quòd]
ſup. Subditi [in ſublimitate] 50. diſt. de his. 1. ĩ ñ. (Cha
3 ritatis] .i. dilectionis Dei, & ꝓximi. ¶ Secunda † gl.
4 alle. 5. conc. & in ꝯriũ 5. iura, & ſoluit diſtinguens ex-
cõmunicationẽ à præcepto: & in præcepto diſtinguit,
an ſpectet ad eius officium, vel non. Et primo caſu ſub-
diſtinguit, an ſit iuſtum, vel iniuſtum, vel dubitetur.
¶ Tertia gl. arguit all. 5. iura, & tria in contrarium, &
5 ſoluit, & rem trit. ¶ In † 2. gl. [ibi. §. in bello] vide
de poſtulando. cap. 2. ſuper gl. 2. [& ibi, omnes, in fin.]
officium iudicis ſi non reſiſtit ei volenti principalem,
vel decurionem torquere, in 50. libras auri punitur [&
ibi, factum à iudice] ſequitur, quod ad officium eius

non pertinet, ratum non eſt. ¶ In gl. pe. [ibi, diuortio, ſ, reſpon.] ibi in marito gerente poſt diuortium negocium coniugis, conſideratur periculum, quod facere ipſe deſinere poſſet [& ibi, Si vero, §. prætor] ſup. locum, quo ſit iter, nil debet haberi, quod nocere poſſit, dato etiam quod non noceat [& ibi, ſi quis ſtipulatus] vi-
6 de de reſt. ſpo. litteras, in gl. hic eſt. ¶ † In glo. 2. [ibi, ſi prælatus] intellige cum Hoſti. non præciſus, ſi enim talis eſſet vt hæreticus, ſciſmaticus, rebellis, & excommunicatus, tunc non debet ei ſubditus in aliquo obedire infr. de offi. ordi. quod ſedem; de exceſ. præla. tãta, de elec. quia diligentia, 15. q. 6. nos ſãctorum, & c. iuratos [& ibi, Per tuas] & in aliis, qui notantur inf. de ſen. exc.
a ᵃ præſenti; li. 6. [& ibi, factam a iudice] & eo. ti. ca. quæ fiunt, lib. 6. [& ibi, Contra conſcientiam] videtur ergo ſufficere, ꝙ ſubditus credat præceptum iniuſtũ, vt no. Io. 13. diſt. nerui. [& ibi, ſi dominus] & ibi not. 33. q. 5.
7 manifeſtum, quare † excuſetur vxor diſſoluens votum de præcepto mariti [Et in fi.] hoc verum ſecundũ Ho. ſi poteſt ſuam conſcientiam informare prælati præcepto. Nam ſi non obedierit, nec oſtendit cauſam probabilem, punietur. Si vero ad id non põt ſuam conſcientiam informare, ſequatur conſcientiã, & non obediat, etiam ſi conſcientia ſit erronea, infr. de ſimo. per tuas, 2. nec a ſ licet ad gehennam, de præſcrip. c. fin. & licet prælatus poſſit in eum animaduertere: ſubditus tamẽ qui non poteſt conſcientiam deponere, ſuſtineat patiẽter, & a ſua innocentia non recedat, inf. de reſt. ſpo. litteras. §. porrò, & de ſen. excõ. inquiſitionis, de ſen. vero diffinitiuis, vel interlocutoriis dicit Inn. ꝙ illis parendum eſt, aut appellãdum, dummodo fuerit in illis
8 ſeruatus ordo iuris. dicit † etiam; ꝙ a mandatis, ſi quis ſe grauatum ſenſerit, bonũ eſt appellare infr. 10. dies, inf. ad audientiã, & c. priore, & c. propoſuit, C. de app. hi qui ad ciuilia, & l. ſi apud, & l. ſi quis. Sed neceſſe eſt
b aſſignare iuſtam appellationis ᵇ cauſam, arg. infr. de offi. ord. licet. de ap. ad noſtram, dicit Hoſt. hoc verũ, ſi in modum ſententiæ aliquid præcipiatur iudice pro tribunali ſedente, & cum cauſæ cognitione, arg. inf. de verb. ſignifi. in his. alias ſi per tale mandatum extra iudicium grauetur, etiã ſi ad præceptum ſuperioris non receperit ordines, quamuis nõ appellauerit, audietur, ſicut fuit auditus Honoratus. 74. di. geſta: quia grauamen iniurioſum extra iudicium, vel etiam in iudicio
c quandocunque illatum non debet tranſire in rem ᶜ iudi. de quo remittit. de app. Romana. §. ſi vero, li. 6. Fa-
d tentur cũ Inn. ᵈ & Hoſt. ꝙ in præcepto non eſt neceſſaria cauſæ expreſſio. vani enim capitis eſſet, qui diceret, prælatum, non poſſe præcipere, maxime, quod ad officium ſuum ſpectat, ſine cauſæ cognitione, 7. q. 1. qa frater. Referunt etiam quoſdam dicere, quod vbi prælatus ſine capitulo præcipit aliquid, quod ſine capitulo non debet expediri, licet ſecurius ſit appellare; tñ & ſine appellatione tutus eſt ſubditus, de quo poteſt exemplum poni in confirmationibus, inſtitutionibus, & aliis arduis negociis, de his, quæ fiunt a præla-
e to, nouit, & c. quanto. ᵉ ¶ Quid ergo ſi epiſcopus præcipit alicui, quod recipiat œconomatum, vel vicedominatum, vel conſimilia: videtur ſubditus tutus eſſe ẽt ſine app. 12. q. 6. nominationes, hoc verum in his, quæ ipſum epiſcopum, & capitulum communiter tangunt. In his vero, quæ habet epiſcopus a capitulo ſeparata, niſi prætendatur iuſta cauſa, obediendum eſt, vt patet ex nota. de reſcrip. edoceri. ſecundum Ho. qui ẽt de mã remittit ad ſummã, de ma. & ob. §. ad quid. ad fi. ver. ad huius aũt materiæ, & Inn. remittit ad decre. primã de his, quæ fiunt a ma. par. ca. vide in gl. in capit. ¶ In glo. p. n. in fi. & infra de ſeruis non ordi. cap. 1.

ADDITIONES.

a ¶ Excom. Et ibi vide per Io. An. poſt Io. de Imo. quare excommunicatus poteſt excommunicari, & non excommunicare.
b Appellationis. Vide pulchre Pau. de Caſt. in l. contractus, C. de fi. inſtr. & vide d. Iac. de Are. in tractatu, qui habetur in formis, quę dicitur ſententia diffinitiua, vel interlocutoria, in 3. col.
c Rem, ad hoc Inno. in ca. cum veniſſent, de inſt. Bald.
d Inno. Ioan. And. in Spe. de iu. om. iud. ad fi. & ibi ponit remiſſiones, & vide Cyn. in l. quotiens, C. de fideiuſ. & Bart. in l. pater, §. Iulianus Agrippa. ff. de le. 3.
e Quanto, De iſtis præceptis iudicum vide Bald. in l. liberti C. de ope. li.

SVMMARIVM.

1 *Metropolitanus ab omnibus ſuffraganeis, ſuffraganeus a tribus iuſſu metropolitani ſi viuit, conſecretur, eo mortuo quid agendum, num. 3.*
2 *Conſentire ſi qui præcipiantur, vt id accipiatur.*
4 *Archiepiſcopus eſt principalis & caput prouinciæ.*
Eligere pro examinare, & approbare, eod. num. 4.
5 *Suffragium, & additio gloſſarum, & nume. 6.*

CAPVT VI.

1 Si archiepiſcopus. Caſus. Metropolitanus † ab omnibus ſuffraganeis conſecratur: ſuffraganeus verò a tribus, metropolitano iubẽte. h. d. iſtud c. & ſe. ſm dictum ibi, reliqui [Fuerit ordinandus] vt quia iam eſt electus, & confirmatus [ſi neceſſe fuerit] vt quia archiepiſcopus per caſum aliquem impeditur. inf. de off. ord. ꝙ ſedem [Conſentien-
2 tibus] i. præſentibus † & non contradicentibus, vel ſi contradicant, nil rationabile opponentibus, vel vocatis, & non venientibus, 64. diſt. comprouinciales, ſecũ-
3 dum Ho. [Archiepiſcopi] ſi † viuit. alias auctoritate ſua hoc facere poſſunt. 64. di. quia per ambitiones, ſecundum Inn. & Io. An. 100. di. c. 1. ꝙ tunc facient hoc auctoritate papæ, vel cleri matricis eccleſiæ, puto tamen ꝙ collegium comprouinciale hoc poſſit facere, & tribus committere auctoritate ſua, tres vero comprouinciales hoc non poſſent ſine commiſſione papæ, vel cleri matricis eccleſiæ, vel collegii prouincialiũ epiſcoporum, & ſic vtraque opi. vera, & dixit Hoſt. infr. c. proxi. ꝙ hoc primo loco ſpectat ad cõprouinciale collegium, quo negligente ad capitulum eccleſiæ Metropolitanæ. 65. diſtin. ſi forte [Si ipſe archiepiſcopus] qui
4 † principalis eſt, & caput prouinciæ. 8. q. 3. c. 1. & 2. [Elegerit] examinauerit, & approbauerit conſecrandum,
5 vel propriè, vt in præall. gl. ¶ † In gl. 3. [ibi, ius aquæ] non hi tantum, in quorum loco aqua oritur (& ibi, l. vlti.) vide hanc, & l. nam diuus, de iudi. exhibita, ſuper 1. gl. (& ibi, Quicunque) 2. vide de exceſ. præla. c. 2. in 1. glo. ¶ In glo. vlti. ibi, §. 1. incipit. ſi decuriones, vide de ele. cauſam, ſuper 1. gloſ. (& ibi, geſſiſſe) tutor vide-
6 tur geſſiſſe, qui per alium geſſit. ¶ † In gl. 1. in fi. facit ſup. de poſtul. bonæ, 1. in fi. & quod ibi no. ¶ In gloſ. 3. (ibi, conſentiat) diſſoluitur ſocietas, ſi expediat ſociis,
a licet nõ expediat omnibus. ᵃ ff. pro ſocio, actione. §. La-
b beo (& ibi, quibus per ambitiones) vide quod ᵇ no. 51. diſt. qui in aliquo, & 24. q. 1. pudenda.

ADDITIONES.

a Omnibus. Vide late An. de Are. in tractatu de ſocietate, in 3. col.
b Quod. Et in c. cum omnem, alleg. in gloſ. & per Bar. in l. quod maior. ff. ad muni.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus ſubditus archiepiſcopo an conſecrabitur ſine conſenſu primatis, & ſi metropolitanus id non permittet, quid iuris, remiſſ. num. 2.*

Pri-

Prouincia ſi non habet tot epiſcopos, quot hic requirit decretalis, vicinorum auxilia conuocanda, ibid.

3 De conſecrationis ſubſtantia numerus eſt epiſcoporum.

4 In ordinatione presbyteri quot presbyteri, & quibus induti ſint.

Conſecratione epiſcopi quot epiſcopi & quibus induti aſſiſtunt ordinanti, vel conſecranti.

5 Epiſtola, & nuncius adæquantur.

Supplementum contextus, ibid.

6 Contemptus ſi ſit epiſcopus in conſecratione epiſcopi, vel archiepiſcopi, poterit agere, vt priuetur executione officij, & grauiori pœna.

7 Sententia ſi fiat a metropolitano ſecundum voluntatem minoris partis contra hanc conſtitutionem, ſententia tenebit, & ratio.

Conſiliarijs neceſſarijs contemptis quod factum vitiabitur, ibidem.

8 In electum archiepiſcopum ſi ſuffraganei collecti ad eius conſecrationem quid opponant, cur non ſit conſecrandus, ad ſuperiorem & ad quem recurrendum.

Electi vero epiſcopi conſecrandi ſi de criminibus archiepiſcopus cum 12. epiſcopis cognoſcat, maiori parte ipſum reum, minori vero abſoluendum dicente, archiepiſcopus ſententiã ferre non poterit, ibid. ver. plus dicit.

Metropolitanus eſt iudex & caput prouinciæ, eodem nume. ad fin.

9 Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.

Per alios nos quid facere poſſe, neceſſarius eſt vſus, licet non ſemper poſſit, iuncta gloſ.

10 Additio 3. oſſarum.

11 Aſtantium quilibet ordinationi an ordinet, & an de ordinationis ſubſtantia ſit tenere librum ſuper caput ordinandi, ibidem.

CAPVT. VII.

Nec epiſcopi. Summarium eſt 8. c. proxi. [Metropolitani] nec metropolitanus ſine permiſſu primatis, ſi habet illum. 65. diſtinct. §. ſi autem, vbi de hoc, & capitulis ſe. ad hoc 6. quæſtio. 3. ſi intra.
1 Sed epiſcopus ſubditus † archiepiſcopo bene conſecrabitur ſine conſenſu primatis, licet honeſtum ſit illius conſenſum requiri; & ſic intelligatur 65. diſtinct. placuit. Alij dicunt, quòd de neceſſitate requiritur. cum enim factum ſit magnum, & arduum tangens totam prouinciam, cuius ipſe caput eſt, merito conſenſus ipſius eſt requirendus; aliter conſecratus non habebit executionem, vt in cap. placuit, argu. de præſcript. cum non liceat. & huic plus aſſentit Innocen. quod remittit Hoſtienſ. ſi pateat hoc fieri debere. de conſuetudine, vel ſpeciali priuilegio; aliter ſecus. 9. quæſtio. 3. conqueſtus, de offic. ordin. duo ſimul, & paſtoralis
2 [Permiſſu] ſi metropolitanus † non permittit, quid iuris, no. 63. diſtinct. cap. vlt. & 65. diſtinct. cap. 1. [Comprouincialibus] Quid ſi prouincia non habet tot epiſcopos, vel habet vnum ſolum? ſol. conuocentur vicinorum auxilia, 7. quæſtio. 1. pontifices, de ſubſtantia
3 enim † conſecrationis eſt numerus iſte, vt in gloſ.
4 per quod arguit Hoſtienſ. quod † quando epiſcopus aliquem ordinat in presbyterum, ad minus duo presbyteri ſacerdotalibus induti ei debent aſtare, & ſic intelligitur 23. diſtinctio. presbyter. fatetur tamen, quòd multarum eccleſiarum conſuetudo habet, quòd nec duo induti aſſiſtant, & quòd omnes præſentes etiam non induti manus imponunt, ſecundum quod dicit prædictum capitulum, omnes qui præſentes ſunt, etc. ſed dicit Hoſtienſ. quòd illud intelligit de indutis: & ſic dicit indulgendum. ſupra cap. proxi. in fin. de cunctis epiſcopis. §. quòd principaliter aſtabunt tres, vel duo epiſcopi ſolemnibus induti ipſi archiepiſcopo conſecranti epiſcopum. ſic duo presbyteri epiſcopo ordinanti presbyterum, aliter impoſſibilis videretur litera illius capit. dum dicit, manus ſuas iuxta manus epiſcopi &cæt. quando multi eſſent presbyteri præſentes. non tamen reprobat Hoſtienſ. qui, ex quo duo induti aſſiſtunt epiſcopo, alij etiam non induti manus imponant, & remittit, de ſacra. non ite. capit. fina. [Ita] ſup. tamen † etiam [Epiſtolis] vel cer-
5 to nuncio; ad hoc de officio delegat. prudentiam, vel dic in hoc caſu epiſtolis tantum, argumen. de decimis,
6 ad audientiam [Conſenſiſſe] credimus, quòd † ſi aliquis epiſcoporum contemnatur in conſecratione epiſcopi, vel archiepiſcopi, quòd poterit agere, vt priuetur executione officij, ſicut in electione agitur, vt caſſetur. ſupra de elect. quod ſicut, argumen. eodem titulo, cum in veteri, infra de arbitr. cum olim. 65. diſtinctio, non debet, & cap. ſe. & grauior pœna poſſet impo-
7 ni, Innocent. [Maiori numero] Quid † ſi ſententiauerit ſecundum voluntatem minoris partis. reſpon. tenet ſententia, quia ſuffraganei nõ ſunt hic iudices, ſed conſiliarii, ſecundum Innocent. alleg. Hoſtienſ. de arbi. cum olim, ſunt tamen conſiliarii neceſſitatis, propter quod vitiabitur factum ipſis contemptis, vt ſupra dixi, de electio. cum in veteri, ſecundum Inno-
8 cen. ¶ Quid ſi † conueniant ſuffraganei ad conſecrandum electum in archiepiſcopum ſuum, & aliquid rationabile opponitur, quare non eſt conſecrandus? ſol. recurrendum eſt ad papam, vel ad alium ſuperiorem Patriarcham, vel primatem, ſi illum habeat, ſecundum Innocen. & Hoſtien. de offic. ordin. quod ſedem, de foro compet. ſane, & cap. cum ſic. cum enim ex confirmatione receperit electus iuriſdictionem in ſuffraganeos. ſupra de elect. ſuffraganeis, & cap. tranſmiſſam, planum eſt, quod de hoc cognoſcere non poſſunt vt inferiores, 21. diſtinc. inferior, de maior. & obedien. cum inferior. recurratur ergo ad Papam, vel patriarcham, de præben. graue, ad fin. plus dicit Abb. quòd ſi de criminibus obiectis contra epiſcopum conſecrãdum cognoſcat archiepiſcopus cum 12. epiſcopis, & maior pars dicat illum reum, & minor abſoluendum, archiepiſcopus non poterit ſententiare. 3. quæſtio. 6. quamuis. de tranſla. cap. 2. & remittit ad no. de
a accuſ.ª ſuper his [Metropolitanos] qui iudex eſt, & caput prouinciæ. 9 quæſtione 3. per ſingulas, Hoſtienſ.
9 ¶ Secunda † gloſ. ſoluit contrarium. ¶ In 1. glo. [ibi. l. ſ.] neceſſarius eſt vſus procuratorum, vt qui rebus ſuis ſupereſſe nolunt, vel non poſſunt, per alios agere,
10 & conuenire poſſint. ¶ In † gloſ. 1. [ibi ordinarius] ſecus in delegato, infra de officio delegati. cap. vltim.
11 ¶ In gl. 2. [ibi. pariciores] a numero quilibet † illorum ordinet, & an tenere librum ſuper caput ordinandi ſit de ſubſtantia ordinationis, no. 24. diſtinct. epiſcopus. ¶ in gloſ. pen. ibi. c. 1. hic add. quod ibi no. ¶ In glo. vlti. in fin. ſecundo.

ADDITIO.

a ¶ Accu. Vide Ioan. And. infra de præben. graue, in gl. ma. verſ. item ſecundum Inno. & in c. vt litigantes, de off. ordin. lib. 6. in 1. glo. in nouella.

SVMMARIVM.

1 Res ipſa ponit pro eius executione.

Character ſemper imprimitur in ordinibus, quocunque tempore conferantur, ibid.

2 Verbi reſolutio in alia.

3 Diſpen.

3 *Diſpenſatio hic non habet locum metropolitani, & ratio huius decretalis, & finalis infra eod. diuerſitas, ibid.*
4 *Archiepiſcopus non habet iuriſdictionem in ſubditis ſuffraganeorum, niſi in certis caſibus.*
Diſpenſare non poteſt quis cum non ſubditis ordinaria poteſtate, ibid. et nu. 3. et quando etiam cum ſubditis prohibeatur epiſcopo, nu. 5.

CAPVT VIII.

Cum quidam. Breue eſt, & pars huius, de iureiura. cum quidã [Non debuit] quod col
lige, ſupra ca. 1. & 3. [Celebrauit] tollere debes, quod
2 eſt infra [Suſceptis ordinibus] i. † exceptione ſuſcepto-
rum ordinũ. character enim ſemper imprimitur, quo-
cunque tempore conferantur, ſupra eodem. ſane. infra
eodem. conſultationi, Hoſt. [Reddere debes] per ſen-
2 tentiam, non ipſo iure, Innoce. & Egi. Alii, quod † ipſo
iure exponentes, reddere id eſt redditos tenere, argu-
men. infra eodem litteras, in fin. quod dic vt ibi, & in-
fra cap. penultim. [Expertes] quaſi extra partem, vel
ſine parte [apud nos] vel ſucceſſorum delinquentis. ſe-
cundum Hoſt. ſed ſecundum Innocen. Metropolita-
3 nus hic † non diſpenſat quia ex delegatione & ſpecia
li mandato papæ ſuſpendit, dic vt inf. Pe. dicebat, Phi.
quod licet hic, & ibi ſcribatur archiepiſcopo, ibi tamẽ
loquitur de ſubditis ipſi archiepiſcopo iure diœceſa-
no; ſed hic de ſubditis ſuffraganeorum, cum quibus
4 archiepiſcopus † non diſpenſat, quia non habet iuriſdi
ctionem in ſubditos ſuffraganeorum, niſi in certis caſi
5 bus, de offi. ord. paſtoralis. Epiſcopus etiam † non po-
teſt, quia perperam ordinauit, ſicut nec poteſt diſpen-
ſare cum illis in beneficio, quibus ignorantibus ipſi e-
piſcopo data eſt pecunia. 1. quæſtio. 5. præſentium, li-
cet alias eo caſu ſit ſibi permiſſa diſpẽſatio, vt ibi, pro
pter hoc ergo papa ſibi diſpenſationem reſeruat ſecũ-
dum eum. ¶ In gl. 2. [ibi non poſſunt] de materia, in-
fra de iudic. at ſi clerici.

SVMMARIVM.

1 *Ordinari Græci a Latinis, & e contrario, an et quando liceat.*
2 *Græcus presbyter coniugatus, an poſſit diu retinere uxorem inter Latinos abſque continentia, et num. 3.*
3 *Græco presbytero matrimonio licet uti.*
4 *Commiſtio rerum diuerſorum ſine voluntate dominorum nõ facit res communes.*
5 *Meus conſtituentis hic qua, et ſupra, num. 1.*
6 *Epilogus, et Additio gloſſarum, num. 7.*
Decretalis huius cum decretali infra eod. quod translationem, conciliatio, eod. num. 6.
Mos tolerari a Papa poteſt, et qualis, ibid.

CAPVT IX.

1 Cum ſecundum. Breue [Latini] ſcilicet clerici. nam † Græci quamuis Latinis prælatis ſubiecti de mandato ſuorum prælatorum a Græcis poterant ordinari, quandiu per eccleſiam talis mos toleratur, & ſic non contradicit, ſed concordat, infra eodem, quod translationem, ſecundum Hoſtien. ſcripſit hic Innocent. quod epiſcopi Græci clericis ſuis ſubditis, & Græcis conferebant ordines extra quattuor tempora. clericos vero Latinos & ſubditos tantum in quattuor temporibus ordinabant, & idem faciebant epiſcopi Latini de clericis ſibi ſubiectis Græcis & Latinis, quod hic prohibetur. non enim prohibet ordinari Græcos a Latinis, vel e conuerſo, quod licet, vt infra eodem. quod translationem: ſed hic tantum quod extra tempora non conferantur ordines his vel illis, & ita quando ritus ſunt contrarii, nũquam debet ordinem dare, quia ſi ordinat contra ritum ſuum, peccat: ſi contra ritum ordinandorum, nec hoc licet, Inn. Sed Hoſt. aliter ponit hoc dictum ſic. ſi contra canones facit, & ritum
2 ſuum ſeruat, nec hoc licet. Sed † quid ſi coniugatus
Græcus et presbyter ſe transferat cum vxore ad morã-
dum inter Latinos, nũquid vxorem ſibi erit licitum re
tinere? dicit Innocen. quod ſi breuem moram factu-
rus ſit apud Latinos, hoc poterit tolerari. Si vero lon-
gam, tunc per ſcandalum id tolerandum non eſſet, &
niſi promittat continentiam, ſibi nõ dabitur eccleſia
Latinorum. hoc vltimum approbat Hoſtien. remit-
tens ad decret. de cleri. coniuga. cum olim. §. finali.
qui dicit, durum ſentire, quod propter ſcandalum ma
trimonium licite contractum a Græco, qui continen-
tiam non vouit. 31. diſtinctione, nicena, debeat ſepa-
3 rari, cum Græcus † tali matrimonio poſſit vti, de vi. &
hone. cleri. vt clericorum. in fi. niſi forſan & cum ſcan-
dalo alleges & probes ſpecialem conſuetudinem re-
gionis, de cogna. ſpi. ſuper eo, de cleric. coniuga. cum
olim. vide quod ibi dixi ſuper vit. gloſſ. Bar. dixit cum
Tan. in q. domini. 30. cum prohiberi non debere mini
4 ſtrare (Commixtiones) vbi commiſcentur † res diuer-
ſorum non de voluntate vnius ex dominis, non ſunt
communes, inſtitu. de rerum diui. §. q ſi frumentum,
5 & §. ſo. Vincen. (Obſeruari) illud † ſolum reprobare in
tendit ſecundum Hoſtienſ. ne quolibet die ſecundum
inſtitutionem Græcorum ordines recipiantur. ¶ Pri-
6 ma † gloſſ. ponit caſum, ſignat contrarium, & ſoluit.
7 ¶ In † gloſſ. 1. (ibi, quod translationem) hic Latinus
ordinatur a Græco et e conuerſo. ibi Græcus ordinabat
Græcum, licet epiſcopo Latino ſubiectum, ſecundum
Hoſtien. vel vt dicit cum Innoc. licet prohibeatur hic
fieri, factum tamen toleratur, vt in cõtrario (& ibi, ſed
hodie) dicit Hoſtie. ſed hodie talis mos toleratur per
papam, qui hoc poteſt, ſecundum formam decre. infra
de offi. &c.

SVMMARIVM.

1 *In ordine alio ſuſcepto miniſtrare monacus poteſt, & quando, & nu. 1. & 6.*
2 *Tranſire monacus ad arctiorem religionem petita licentia, quamuis non obtenta poteſt.*
3 *Impedimentum canonicum miniſtrare in ordine volenti quotuplex.*
4 *Epilogus, & additio gloſſarum, & nu. ſeq.*
5 *Apoſtata, qui ſine cauſa dimittit profeſſionem, ſecus, ſi coronam.*
Corona non eſt de ſubſtantia ordinis. ibid.
Notorium dicitur, quod fit cum turba; ſecus, ſi occulte, ibidem.
6 *Ordinem ſiquis relicto monacatu aſſumat, cum eo niſi papa poterit diſpenſare, ver. ſo ſaluo.*

CAPVT X.

1 Ex parte. Si † monacus vnius ordinis in ſecũ
do ordine, ad quem tranſiuit, rece-
pit ſacerdotium, ad primum ordi-
nem rediens in eo libere miniſtrabit. cõis diuiſio. ſe
2 cũda, ibi mãdamus [Trãsferẽs] petita † licẽtia, quis nõ
obtenta

electenta,cum religio nigrorum arctior eſſet,et ſic concordat.fra de ætat.et qualita.intelleximus, de regul. licet vel aliter, vt infra dicetur, Hoſtienſ.[Promotus] infra annuum nouitiatus,infra quem etiam exiuit,qd
3 licuit.j.de regu.ſtatuimus[Miniſtrare]ad vos † reuerſus[Canonicum] puta ſimonia,bigamia, vel alia irregularitas. 1.quæſtio. 1.erga. 51.diſtinctio. qui in ali-
4 quo.¶ Prima † gloſſ.quærit,et ſoluit.¶ In gloſſ.1.ibi.
a de apoſta.cap.1.vbi de hoc[et ibi,cap.vlt.][a] per quod
5 capitulum dicit hic Innocent.illum † apoſtatam,[b] qui
b ſine cauſa dimittit profeſſionem, quam dimittere nõ licet, ſed coronam dimittere licet, de cler.coniug. Ioan.ergo patet, quod non eſt de ſubſtantia ordinis. ¶ In gloſſ.vltim.[ibi mortaliter]et videtur quod hoc poſſit non eſſe notorium,ſupra de transla.quanto.ſed illud de epiſcopo qui tranſit cum turba, monacus occulte.ſecundum Innocent.et facit quod no.54.diſtin-
6 ctio.ſi ſeruus, ſecundo. vnde † patet hic,quod qui de maiori religione tranſit ad minorem,et ibi recipit ordinem, vtitur eo, ſi tranſitus ſit occultus, ſecundum Innocent.et Abba.[et in fin.]eo ſaluo, quod ſi relicto monacatu ordinem quis aſſumat, non poterit ſecum diſpenſare niſi per papam, infra de apoſt.capitu.vlt. Goffr.

ADDITIONES.

a ¶ Vl.ad hoc,quod no.Ioan.Andre.in c.Ioannes, de regula,in vlt.gloſſ.Bald.

b ¶ Apoſtatam.Vide in toto ti.C.de apoſt.& Alb.de Roſa in eodem ver.in dictionario ſuo.

SVMMARIVM.

1 *Græcus epiſcopo latino ſubiectus ſi ordinatur a Græco, quando interdicitur ei executio.*

2 *Diuiſio decretalis.*

3 *Celebrando quis non ſit irregularis,ſi ſit interdicenda ei executio per ſententiam ante interdictum per eam, & numero 4.*

Iure ipſo quid prohibitum non intelligitur per participium temporis futuri,ibid.

Huius decretalis cum alijs iuribus,quæ huic obſtare videantur,conciliatio,eiſdem nu.&

4 *Interdictus poteſt inobediens excommunicari.*

Diſpenſare poteſt epiſcopus cum eo,cui ſit executio ordinum interdicenda,ibid.& in quo,num.6.aliter,ſi ipſo iure ſit interdicta,papa diſpenſat, & diſpenſationis papæ verborum interpretatio,num.5.

6 *Irregularis quis iudicetur,ver.ſed ipſe.*

7 *Ordinatus a Græco in quo intelligatur tolerari,& conſuetudinem cuius eccleſiæ ſit coniugatus,debeat ſequi, & numero 8.*

8 *Coniugatus latinus ſi ordinetur, & etiam profiteatur inſcia vxore,cogitur ad eam redire.*

9 *Toleratur,pro tolerabatur, hic exponitur.*

Tempus præſens exponitur pro tempore præterito ex re ſubiecta,ibidem.

Mos narratus ab hac decretali an ad tempus auctoris toleraretur,ibidem.

10 *Additio gloſſarum.*

CAPVT XI.

1 Quod translationem. Caſus. Si † Græcus epiſcopo Latino ſubiectus ordinatur a Græco,aut ſine Latini licentia,et tunc interdicitur ſibi executio, aut de
2 licentia,et tũc toleratur in illa,et in prima † deciſa, in ſa rũ.ibi conſultationi,quę diſtinguit ſm mẽbrũ proſequitur ibi,ſi vero.& ſecundum Hoſt.pars huius,de offic.deleg.quod translationem[Græcus]de Latino dic vt ſupra eodem cum ſecundum. Hoſtien.(Interdicen-
3 da)ergo † talis non eſt ſuſpenſus ipſo iure, & ſic ante interdictum celebrando non fieret irregularis.ad idẽ, infra de offic.arc. ſignificaſti.Sed contra,quia talis ordinatio eſt ipſo iure irrita.9.q.1.c.1.& 2.70.diſtinctio cap.1,2,3.et 4.de parochiis,nullus.ſol.quod dicunt iura contraria,talem ordinationem irritam eſſe,intelligas quo ad depoſitionem, qua punietur, niſi cum eo fuerit diſpenſatum.9.quæſtion.1.nullum.7.quæſtio.1. epiſcopus in diœce. vel quia non habet executionem quo ad ſe,ſicut et dicitur de peccatore occulto, infra de coha.cle.et mu.c.fin.vel quia poteſt ei interdici executio a prælato etiam quo ad omnes, et ſi ſic inter-
4 dictus adhuc † non abſtinet, poteſt excommunicari. 71.diſtinctio.cap.4.prius tamen,quam interdicatur, vel excommunicetur celebrando non fit irregularis, et ſic grauiter peccat,ar.de cleri.excommuni.mi. ſi celebrat,vnde epiſcopus proprius talia ratificat,et diſpẽſat,9.quæſtio.1.Lugdunen.per quod patet, cum celebrando irregularem non eſſe, quo caſu diſpenſaret ſolus papa, de ſenten.excommuni.cum illorum. et cap.1.et hoc probat ſtylus curiæ,quo dicitur. Mandamus, quatenus cum ipſo ad tempus ſuſpenſo ſuper
5 hoc auctoritate noſtra diſpenſes. Et † no.quod dicit ſuper hoc,non dicit ſuper irregularitate ſic contracta, quod quando contrahitur facere conſueuit. Item dicit,ſuſpenſo,quaſi innuat,quod propter id non ſit ip-
6 ſo facto ſuſpenſus. Si † quæras ergo,in quo diſpenſari mandatur,reſpon.vt non deponatur,nec aliter grauiter puniatur,quod fieri poſſet de iure, vt prædixi ſecũdum Hoſtien.qui dicit aliquos tenere contrarium.ſed ipſe non iudicat aliquem irregularem,niſi ius expreſſum eum ad hoc cogat.probatur hoc,de ſenten.excõmuni.is qui.lib.6.de hoc not.infra eodem.eos qui,eo
7 lib.[Ordinatus]dicit † Innocen.quod quamuis ex hoc loco appareat Latinum ordinatum a Græco tolerari debere quantum ad executionem ordinum: non tamen eſt hoc attendendum quantum ad hoc, vt poſſit vti matrimonio iam contracto, an ordinator Græcus fuerit, vel Latinus: ſed potius eſt attendenda conſuetudo eccleſiæ, ad quam ordinatus eſt, & intitulatus, quam debet ſeruare.8.diſtinctio.quæ contra mores, & illius etiam,qui ipſum ordinari mandauit, vt hic.ſi vero non ordinetur ad titulum certæ eccleſiæ,tunc ſeruabit conſuetudinem ordinatoris. infra de præbend.
8 cum ſecundum apoſtolum. Hoſtien.non placet † hęc gloſſ.qui dicit, quod & ſi Latinus coniugatus vxore ſua inſcia ordinatus fuerit, & etiam profeſſus,cogitur ad vxorem redire, vt patet in eo. quod legi.& tot.de conu.coniug.coniugatus,& cap.fin.& capit.[illegible] xoratus[Toleratur]ne obli.decret.cum ſecundum.ſ pra eodem titulo. expone.Toleratur.i.tolerabatur † tem-
9 pore, quo fuerant ordinati, de quibus formata fuerat quæſtio. Nam hic quærebatur de promotis ante tempora Cœleſtini,qui damnauit hunc morem.ſupra eodem,cum ſecundum. ſimilis expoſitio, de reſcript.mandatum,& cap.ad hæc ſi vnus.& ſimilis lectura,de conceſſ.præbend.dilectus,ſecundum Hoſtiẽ. vel dic ſecundum eum, quod licet permiſtiones rituum reprobentur, vt ibi; tamen mos ille,quod omni die Græci conferant ordines, adhuc toleratur, vt hic.& de offic.ordin.quoniam. ¶ In † gloſſ.vltim.
10 (ibi, cum iamdudum)quæ ſignatur, contra eum tolerari non deberet, ex quo in iudicium eſt deductum, vt ibi.ſolue, vt ſequitur[& ibi, Tolerantur]ſecundum

Io.&

Io. & Vin. vel ſecundum Phi. Excuſatum propter prælati auctoritatem. 14. quæſtio. 5. dixit. 28. diſtinct. diaconi, 23. quæſti. 5. miles. [& in fi.] Hoſt. contradicens per illam decre. quod iſte mos hodie toleratur.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus a papa ſine licentia papæ non promouetur ad ſuperiores, poterit tamen cogi vt eam petat ob eccleſiæ neceſſitatem, eiuſque præeminentia quæ ſequentur exinde numer. 4. hoc in papa ſpeciale, num. 2. niſi per eum diſpenſetur, numero 5.*

2 *Denominatur quis eſſe eius, a quo quid recepit, puta ſubdiaconatum, vt hic.*

3 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, num. 4. & numero ſequen.*

CAPVT XII.

Cum in diſtribuendis. C. Ordinatus a

1 papa † ſi

a ne licentia [a] papæ ad ſuperiores non promouetur [Suppliciter] alias humiliter [Romanæ eccleſię ſubdiaco-

2 nus] i. per Romanum † pontificem in ſubdiaconum ordinatus. & vt dicit Innoc. ita eſt in papa ſpeciale, quod in aliis ordinatoribus non eſt neceſſe, quod ordinatus ab vno ſui ordinatoris licentiam habeat, vt poſſit ab alio ordinari, dummodo ille ſecūdus talis ſit, qui alias illum ordinare poſsit, quod dic vt infra eodem. cum

3 nullus, lib. 6. ¶ Prima † glo. obiicit, & ſoluit, ſignat ꝯ-

4 niū, & ſoluit. ¶ In † gl. 1. [ibi. l. vlti.] vide in c. per tuas, in 1. gl. ¶ In glo. 1. [ibi, recipere ordines] dixit tamen Vincen. quod propter neceſſitatem eccleſię poterit epiſcopus eum cogere, vt petat licentiam a papa (& ibi, quamuis aliis] eiuſdem ordinis (& ibi, iudicari) intelligas, niſi ad depoſitionem ordinis, per ea quę not. in de

5 cret. per tuas (& ibi. l. vlt.] addebat Hoſt. quod † de facili habebitur licentia papalis, & per eam a quo voluerit epiſcopo, irrequiſito proprio, ſe poterit facere promoueri. contra id, ſupra cap. proxi. Sed tu dicas hoc verum, ſi indulgentia id contineat. item nec deponi poſſet ſecundum eum ſine papę licentia, de quo dicam in decret. per tuas, vbi not. [& ibi, Nullus primas) & infra de paro. nullus (& in fi. glo.) Tan. idem Goffr. Innocen. & Hoſtien. qui etiam alleg. C. de aduo. diuer.

b iudi. l. reſtituendę, [b] in fi. in auth. vt iudic. ſine quoquo ſuf. §. eos, in fi. ver. quis enim non diligat &c.

ADDITIONES.

a Licentia. Et intellige obtenta, vt denotat verbum iſtud, licentia. & dixit Ioa. And. in c. licet, in ver. ſed quid, de regu. & facit hoc ad ibi notata.

b Reſtituendæ. Et facit. l. 1. ff. de albo ſcriben. & ca. hi qui, de præben. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Ordines ſacri duo non poſſunt conferri eidem vno die, vel duobus continuato ieiunio.*

2 *Diuiſio decretalis.*

Oppoſitio in adiecto, ibid. ver. Inordinata.

Genus neutrum ponitur abſolute pro fęminino ſubſtantiuo & adiectiuo, ibid. ver. in quo.

3 *Fictio ſ. per falſo, præſumptio ſuper dubio fundatur.*

4 *Hugo magiſter fuit Innocentij commentatoris decretalium.*

5 *Miſſa non debet vltra nonam retardari.*

Ordinator & ordinatus debet continuare ieiunium, ibidem.

Ordinans in miſſa, quam celebrat ſabbato, quid ſumet, ibid. ver. vnde dicit.

6 *Ieiunij continuatio cur fiat.*

Puniatur vt quis in quo deliquit, contingit multis modis, remiſſ. ibid.

7 *Suſpenſus improprie pro ſuſpendendo ponitur, & ſic participium præteriti temporis pro futuro.*

8 *Epilogus, ſuffragium & additio gloſſarum, numer. 9. & numero ſequen.*

Continuatio, vel coniunctio duorum conſtituunt vnum, eod. numero 9.

10 *Ordo epiſcopalis quare in dominica, & ordines alij in ſabbato conferantur.*

11 *Ordines an die dominico conferendi.*

12 *C. quod a patribus. 75. diſtin. intellectus.*

13 *Ordines confert ordinans, licet ieiunus non eſſet.*

Miſſa non eſt de ſubſtantia conſecrationis, vel ordinationis, ibid. vid. nu. 17.

14 *Ordinatus ad minores, redire poteſt ad ſeculum, ſecus ad ſacros.*

15 *Ordines in nocte paſchali poſſunt conferri, in alijs autem noctibus minime, & ratio.*

16 *Presbyteratus die ſabbato poteſt conferri.*

Dominico die an & quid poſſit, ibid. & nu. 18.

18 *Peccare quis dicitur animo deſtinatione.*

CAPVT XIII.

1 Litteras. Caſus. Duo † ſacri ordines nō poſſunt cōferri eidem vno die, vel duobus continuato ieiunio. Et primo

2 † narrat factum, quod ſecundo improbat, improbationis cauſam inſerens ibi, in quo quantum. tertio punit facientes ibi, præfatum itaque (Inordinata ordinatione) oppoſitio in adiecto. ſic infra c. 1. de præben. ſuper (Ordinauit) forte vt ſequenti dominica poſſet in epiſcopum cōſecrari [In quo] i. in qua ordinatione [vterque] ſcilicet ordinans (prudenter) ſic de dona. cum dilecti, ad fi. (vtrunque] diaconalem ſcilicet & presbyteralem (Eadem die) non ficta, puta die ſabbati (Fictio-

3 ne) dicit hic † Boa. [a] quod fictio [b] fundatur ſuper fal-

a ſo: præſumptio vero ſuper dubio (Referat) noluit In-

b nocen. aperte reprobare opi. Hug. magiſtri † ſui, quam

4 tamen reprobat in effectu; & eſt ſimile, de reſti. ſpo. litteras [Articulum] vt quia non poteſt ordinatio die ſabbati expediri, tanta erat ordinādorum multitudo, vel quia tarde venerunt aliqui ordinandi, vel ordinatorē vel ordinandum inuaſit infirmitas, ſecundum Inno-

5 cen. & Hoſt. cum † vltra nonam non debeat miſſa tardari, de conſec. diſt. 1. ſolet. Abb. [Intelligantur] ordinator, & ordinatus. patet ergo, quod vterque debet cōtinuare ieiunium, vnde dicit Hoſtiē. quod ordinans in miſſa, quam celebrat ſabbato, ſumet ſolum corpus & ſanguinem. q. d. nō vinum perfuſionis, de celebra. miſ.

6 ex parte [Eſſe ieiunii] ergo † continuatio ieiunii fit ad hunc finem tantum, vt dies dominica trahatur ad ſabbatum, non vt conſecretur dominica die ieiunus [In quo deliquit] hoc contingit multis modis, qui no.

7 1. q. 1. ſi epiſcopi [Suſpenſos) dicit † Hoſtien. quod ponitur proprie quantum ad electum, qui ſuſpenſus eſt, infra eodem. conſultationi. Improprie quantum ad epiſcopum, qui non eſt ſuſpenſus, ſed ſuſpenden-

8 dus, infra capitul. 2. ¶ Secunda † gloſſ. dat ſimile, & alleg. contrarium. ¶ Quarta gloſſ. reſpon. per quæſtionem, qua die ſint ordines conferendi, ſoluit, ponit opinionem Hugo. tractat demum de ſabbato paſchali, & ponit opin. Vincen. quam non approbat. ¶ Vlti.

9 gloſſ. reſpon. per obiectionem, & ſoluit. ¶ † In gloſſ. 2.

[ibi. §.

[ibi.§. Stichus] vide in capit, quæſiuit, in gloſſ.pen. ¶ In glo. 1.[ibi.&c.nihil]hæc iura probant,quod continuatio poſſeſſionis facit vnum dominium,& cõtinuatio duorum miniſtrantium facit vnũ miniſtrũ; ſic cõiunctio duorum corporum facit vnum corpus,de conuer.coniu.ad apoſtolicã. & coniuctio duarum eccleſiarum vnam eccleſiam, ne ſede va. c.3.[& ibi,quæſiuit]
c vbi de hoc,[c] & 55.diſtinctio.c.2.¶ In gloſſ. 3.[ibi,iuxta illud]geneſis.I.A.[& in fine] adde quod no.de ferijs.capi.2.¶ In gloſſ.[teneas,ibi epiſcopalem] dicũt
10 quidã,quod † ratio,quare alij ordines in ſabbato conferuntur,& epiſcopalis in dominica,eſt, qa ſicut vigilia ſeruit feſto,ita promoti ad ſacros epiſcopo,de con ſec. diſtinctione 1.epiſcopus ſacrificans, & capitu. ſe.
11 [& ibi, Venerabilis] inducuntur iſta † iura,quod ſacramentum baptiſmi, & ordinis, & quodlibet aliud a reſurrectione dominica efficaciam ſumpſit, quæ fuit in die dominico, ergo etiã eõ die conferendi ſunt ordines. Sed debilis eſt ratio, ſecundum quam ſequeretur,quod omne ſacramentum eſſet die dominico cõ-
12 ferendum, ſecundum Hoſtien. [& ibi, ver. Sed † poſt
d diem]vt ibi no. ſecundum Hug. exponitur.i. poſt finitum [d] diem ſabbati, ſecundum alios.i. poſt inceptum, & eſt ſimilis expoſitionis variatio. 4. quæſtio, quinta,
e c.1.uno.[ibi, Cõtinuatio ieiunij [e]] vt not.in præalleg.
13 capitu, quod a patribus; dato † quod ordinans non reſeciemus, ordines confert [& ibi, Nec miſſa] quæ tamen non eſt de ſubſtantia conſecrationis, vel ordinationis, vt not. de electione, quod ſicut, in gloſſ. ſed qualiter[& ibi, Dicant quidam]Goffr. Innocen.& Moder. [& ibi, Qui ordinatur ad ſacros] ſed qui † ordi-
14 natur ad minores, redire poteſt ad ſeculum; & ideo non eſt neceſſe minores conferri in ſabbato, ſecundum Hoſtien. [& ibi, Ad ſabbatum] vnde dicebat In-
15 nocen. quod † in nocte paſcali poterant ordines conferri,in alijs autem noctibus non poſſent, cum nec in eis celebretur miſſa, vt in capitu. quod à patribus [& in fine]etiam a Romano pontifice, vt ab expertis audiuit, & facit id etiam anteriorem. Et quod no. Hug. in præallegato capitulo, ſabbato, poſuit archidia. de
16 cõſecra.diſtinctio 1.ca.penultimo.ibi vide.& † ſcias, quod in hoc omnes concordant, quod die ſabbato poſſit conferri presbyteratus, & die dominico conſecratio nulla interueniente continuatione ieiunij, Goffr.quia nec eſt certum tempus ſtatutum inter hũc, & illum ordinem, Vincen.& hoc not. Ioannes in capi, quod a patribus, & vt ibi notatur, dixit Hug.quod po-
17 teſt die dominico † de mane ordinari in presbyterũ, & eodem die in tertijs in epiſcopum, Sed de conſilio Innocentij hoc non fit,cum & ordo, & conſecratio debeat fieri cum miſſa, & nullus debeat duas miſſas eadem die celebrare. Item fictio iſta non trahitur ad illum caſum.¶ In gloſſa vltima[ibi, non peccauit]imo
18 peccauit † animi deſtinatione,ſecundum Goff., vnde dicebat Hoſtienſis, quod dicere, rite contulit diaconatum,hoc eſt falſum. Sed dicere, contulit rite diaconatum, ſi non contuliſſet presbyteratum, hæc eſt vera.

ADDITIONES.

a ¶ Boa. De qua per Bart. pleniſſime in l.ſi is,qui pro emptore.ff. de vſufructu.

b ¶ Fictis. Vide latiſſime per Bartol.& Ioan.de Imol.in l.ſi is,qui pro emptore,ff.de vſucap.

c ¶ De hoc. Et per Barto.in l.denique.§.cum minorem, ff.de mino,& in l.cum bi ſextus,ff.de verbo.ſign.

d ¶ Poſt finitum. Facit quod no.Io.And.in c.cum inter, de tranſla.præla.ſuper gloſſ.melius, in fi. & vide Bar. in l.2. §. creditum,ff.ſi cer.peta.& in l.in inſulam.§.1.ff.ſol. matri.

e Ieiunij. Vide per Alber.de Roſa. in dictionario ſuo in eodem verbo.

SVMMARIVM.

1 *Ordinans puerum 13. ann. in diaconum ſuſpenditur a collatione ordinum. ordinatus ab executione vſque ad legitimam ætatem.an ipſo iure,nu,12.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Ex operibus quis iudicatur indiſcretus.*
4 *Ludibrium, deriſio, contemptus.*
5 *Conſtructio decretalis.*
6 *Iniuria pro infamia.*
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, numero 8.*
8 *Competens cuipiam quid, vt accipiatur, §.1.*
9 *Additio gloſſarum.*
Aetas ſacrorum ordinum quanta, ibid, & de diſpenſatione eius, & iurium antiquorum de ea diſpoſitione, & uſu, ibid, numero 9.
10 *Indefinita hic dilatatur circa pœnam, & ratio.*
11 *Suſpenſus a collatione certi ordinis minorem eo, non maiorem conferre poteſt.*
12 *Verbum præſens non denotat ipſo iure quid fieri, vt ſuſpenſionem per verbum, ſuſpendimus.*

CAPVT XIIII.

1 Vel non eſt compos. Caſus. ordinans † puerum 13. annorum in diaconum ſuſpenditur a collatione ordinum, & ordinatus ab ipſius executione vſque ad
2 ætatem legitimam. Et primo narrat † factum, quod ſecundo puniri præcipit, ſi eſt verum. ibi, diſcretioni
3 [Compos] no.per opera † iudicari quem indiſcretũ, ſecundum Abb.[13.annorum] tacitum [Inordinate] ſic ſupra ca.proximo,de preben.ſuper[In ludibrium]
4 i.deriſionem † & contemptum. ſic infra de electio. cõmiſſa.§.porro,lib, 6.[ipſum]conſtrue † compellatis
5 per cen. eccle. & vt eidem M. prouideat in eccleſiaſtico beneficio competenti, quẽ ſuſpendimus &c. [Diaconatus]arg. pro ætate minori; quia de ſubdiaconatu nil dicit. dicebat tamen Hoſti.quod de ſubdiaconatu debuit idem dici per iura allegata in glo. 1. Et dicebat hic Boa. quod hic papa vnũ exequitur, de quo per confeſſionem conſtitit: duo vero, de quibus non conſtitit, cauſa cognita exequenda committit[Iniu-
6 riam].i. † infamiam. ¶ Penultima † gloſſ.alleg.duas
7 concor, obijcit, & ſoluit: demum quærit, & remit-
8 tit.¶ In † gloſſ.pen.[Si quis ſuo]vide de hæret. excommunicamus. §. ſi vero, ſuper gloſſ. argumentum quod [& ibi, ſancimus] vide in præallegato cap, quia ſunt, ſuper gloſſ.finali. ¶ In gloſſ. vltima [ibi.§.Gener] hæc & ſequens dicunt, tutorem conſtituere dotem pro modo facultatum, & dignitate natalium [& ibi. §. Cum tutor]vide de magiſtris.capit.primo, ſuper tertia glo. [& ibi.§.1.]vide de clericis non reſidentibus. capit.3.
9 in prima gloſſ.¶ In † gloſſ.ſecunda [in fine] neceſſitate tamen inſtante diſpenſatiue demi poſſunt de quolibet ordine 5. anni, ſicut de presbytero dicitur. 28. diſtinctio. capitu.fina.ſecundum Hoſtien. qui remittit, ſupra de electione, cum in cũctis. §. inferiora. & vide quod ibi ſcripſi ſuper gl. diſpenſatiue. pluries clamaui, quod ſecundum ſtatum noui iuris ſumme neceſſaria eſſet determinatio ætatis ſacrorum ordinum. & maxime ſi procedat noua conſtitutio Concilii Viennen. quæ canonicos collegiatarum eccleſiarum excludit a voce capituli, niſi ſint in ſacris, promouebun-

tur enim in ſubdiaconos adulti maiores 14. minores 20. ſicut de facto ſeruatur, contra quos opponetur, quod ſint nihilominus excludendi, cum non rite promoti impediente defectu ætatis, iuxta ea, quæ not. de præbend. ei cui. libro ſexto. Ipſi replicabunt. iura antiqua ſublata per deſuetudinem, & per præallegat. §. inferiora. nec mirum: quia olim interſticia temporum ſeruabantur inter ordinem & ordinem, quæ hodie non ſeruantur. & quod ſint correcta, patet: quia qui attigit 25. maior 24. licite fit ſacerdos, vt præallegat. §. & tamen iura vetera volunt ordinandum in diaconum compleuiſſe. 25. per quod videtur, quod ipſo iure de ætate antiquorum canonum demantur 6. anni, vel circa. Et ſi dicas cum Hoſtien. quod diſpenſatiue promouetur propter curam, iſtud mirandum eſt, cum ſine aliqua diſpenſatione promoueatur ad curam. ergo & ad ordinem annexum curæ. Item ſonat abſurdum, quod minor 24. ann. poſſit habere curam, & ſacerdotium, & non ſolum ſacerdotium. Item habes aliud abſurdum: ſecundum id eadem erit ætas epiſcopi, & ſacerdotis, cum per antiquos canones præallegat. in gloſſ. presbyter debeat compleuiſſe 30. annum. ſumme igitur eſſet neceſſaria declaratio, & hodie declaratum eſt per Clemen. de ætate, & qualitate, generalem. ¶ In gloſſ. 3. [in fine] & facit ad notata. 1.
20 quæſtione 1. ſi epiſcopi, de quibus etiam hic † Hoſtien. not. dicens, quod hæc indefinita dilatatur,
a quamuis circa [a] pœnam, quæ eſt odioſa, & hoc propter quantitatem exceſſus, & vt cæteri terreantur.
a 1 tenet † etiam, quod ſuſpenſus a collatione certi ordinis, puta diaconalis minorem ordinem conferre poſſit. 25. diſtinctione, qualis, de præſumpt. nonne. ad id, de regul. iuris. in pœnis, & regula, odia, libro ſexto. Maiorem vero, puta presbyteralem conferre non poterit: quia quamuis in ipſo maiori non deliquerit; facit tamen ſe indignum delinquendo in minori, per leg. cui pacto. ff. de ſeruis exportandis, & infra, de ordinat. ab epiſcopo. capitul. 1. ¶ In gloſſ.
a 2 [& ita, ibi, ſuſpenditur] ipſo iure † ſecundum quoſdam. Et hoc videtur hic placere Abb. in 1. gloſſ. Guido, contra hic per tex. ſuſpendimus, non dicit ſuſpenſos nunciamus. hoc etiam not. 77. diſtinctione,
b placuit, quod placere [b] videtur Rai. in ſumma, de ætate & qualitate ordinum. §. pœna eius, in princip. ¶ In gloſſa penultim. [ibi, repugnat] quaſi dicat, non eſt ſolum odium ordinantis, ſed defectus ordinati [& in fine] & 1. quæſtione 1. pueri, & in præalleg. decret. vna. vide quod de hoc dicebat hic Innocen. ¶ In gl. vltima in fin. & interim prouidebit de menſa, vt ibi, Gotfred.

ADDITIONES.

a Circa. Idem tenet gl. & ſuper ver. odium, in c. 2. eo. titu. lib. 6. licet Arch. & Io. Mo. contra.

b Placere. Et glo. in cle. ſi. de ætate, & qualita.

SVMMARIVM.

1 *Ordines plures eidem vna die ſacros conferens epiſcopus ab ordinandi poteſtate ſuſpenditur.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Ex appellatione cuiuſpiam deprehenditur impoſitio pena.*
4 *Negatiua probatur per confeſſionem.*
Inordinate quid dicitur factum, quod non fit ordine ſuo, ibidem.
5 *Ordinare clericum extraneum de mandato eius epiſcopi, debet eum examinare, niſi dicatur examinatus.*
6 *Diſpenſationis definitio.*
7 *Diſpenſare non poſſunt epiſcopi, niſi in conceſſis a iure, nec contra iura propria, & approbatas conſuetudines, & ratio, & numero 13. & an fine capitulo, numero 14. & quæ conceſſa, quæ non, ibid. n. 13. 15. & 16. extenſe.*
Epiſcopi iura ſua poſſunt tollere & interpretari, non autem diſpenſare contra ea, ibid.
Ius quæſitum ex lege nemini tollendum, ibidem verſic. ex quo.
8 *Diſpenſare non dicitur iudex per impoſitionem grauioris, minoriſue pænæ.*
9 *Obtemperare, obedire.*
10 *Audientia quibus denegetur, remiſſ.*
Pæna modica imponitur cuipiam, cum non ſit contra eum actum, vel confitenti, ibid. ver. ſuſpendimus.
11 *Epilogus, & additio gloſſarum numero 12. & numeris inferioribus.*

C A P. XV.

1 Dilectus. Caſus. Epiſcopus † conferens eidē vna die plures ſacros ordines, etiā ſi de mandato Metropolitani hoc fecerit, ordinandi poteſtate ſuſpenditur. Et prima
2 pars ponit reprehēſibilem ordinationem. Secunda ponit ordinantem ibi, cum igitur [Canonicus] non vocat
3 eum epiſcopum, vel electum, ſed ſimplicem canonicū ex quo colligi poteſt, quam pænam ei impoſuit ſcilicet
a ceſſationis, ſecundum Innocent. [Metropolitanus] [a] argum. ad not. de ætate & qualitate, a multis, & tene quod ibi dicam. & hic papa de ſola ordinatione proſequitur [Perfecit] ita dicebat iſte canonicus in excuſationem epiſcopi [Conſtiterit] ipſius Trecen. epiſcopi aſſertione, Innocentius [Confeſſus extitit] probatur
4 † negatiua per confeſſionem, de confeſſis. c. primo, libro ſexto, & ſatis dixi, ſupra de electione, bone, primo. [Inordinate] propter plures ordines datos ſimul, de quibus præmiſit ſecundum Hoſtienſem. vel forte ſecundum eum non examinauit, ſupra de electio. nihil
5 eſt, qui per hoc. not. quod † ſi per mandatum alterius epiſcopi extraneum clericum quis ordinat, debet illum examinare, niſi forſan committens hoc aſſerat, quod illum examinauit, de quo dic. infra de præben. ſi epiſcopus, libro ſexto [Diſpenſatio] *poſuit hic* Archidiaconus gloſſam, quam de originali domini In-
b nocentii ſe habuiſſe dixit, quæ talis eſt: diſpenſatio [b]
6 communis † iuris relaxatio facta cum cauſæ cognitio-
7 ne ab eo, qui poteſtatem habet diſpenſandi. Et † nota, quod epiſcopi non poſſunt diſpenſare, niſi vbi conceſſa eſt a iure diſpenſatio, & non ſolum non poſſunt diſpenſare contra iura condita a papa, vel aliis ſu-
c perioribus, ſed nec contra iura, quæ ipſi [c] fecerunt, nec contra approbatas conſuetudines, licet illas poſſint tollere, & interpretari. Ex quo enim legem fecit epiſcopus, vel conſuetudinem, ex quo ius alicui eſt quæſitum ex illo iure, non poteſt illi ius quæſitum tollere. Et quod quiſque iuris in alium &c. Et patere legem, quam ipſe tuleris, ſupra de conſtit. cum omnes. nec etiam antequam quæratur ius ex ea, poteſt epiſcopus diſpenſare, quod quis eam non incidat, cum non ſit facta pro ſpeciali commodo alicuius, ſed pro communi. 4. diſtinctione erit autem. in hoc videtur ipſe notaſſe contrarium, de ſtatu mona. cum ad monaſterium, vt ibi dixi ſuper vltima gloſſ. ad finem.
8 In † pœnis autem imponendis licet in eis qualitas perſonarum, & multa ſint attendenda. ff. de pœnis, aut facta, & illis inſpectis aliquando grauior, aliquando minor pœna imponenda ſit; non tamen dicitur ibi diſpenſare: quia de iure communi infertur. ff. de his, qui not. infamia, quid ergo. §. pœna

C.eodem titul.ſi poſt.& hoc etiam inde apparet:quia
poſt ſententiam non poteſt illam diminuere. 2.
quæſtione tertia.§.notandum.Item pœnæ quandoque
ſunt arbitrariæ, vt no.ſupra, de teſtamentis, capit.1.
9 Innocen.[Obtemperare] ideſt † obedire[In hac par-
te]ac ſi dicat,certum eſt, quod in hoc caſu mādatum
eſt iniuſtum. de hoc ſupra c.ad aures; tamen hic etiā
ponit tertium, in quo deliquit[Variauit] Quod † di-
10 xit hic G. Na. de his, quibus negatur audientia, di-
cam de hære. ad abolendam, ſuper gloſſ. ſimile[Ip-
ſum] ſcilicet Trecenſem epiſcopum[Suſpendimus]
quia non fuit actum contra iſtum epiſcopū, ideo tam
modica pœna imponitur ei, ſupra de elect. per inquiſi-
tionem; vel quia fuit confeſſus, ideo papa miſericor-
diter agit cum eo. 15.quæſtione prima, capitu. ſi quis.
In hoc tamen pœna ſola talibus conſueuit imponi, ſu-
pra eodem.litteras,ſecundum Hoſti.¶ Prima † gloſſ.
11 ſoluit contrarium.¶ Tertia gloſſ.arguit, alleg.duo iu
ra,& vnum in contrarium, & remittit. ¶ Gloſſ.[hic
habes] alleg. 5. concor. & tria contraria; demum ar-
12 guit, & determinat. ¶ In † gloſſ.1.[ibi,in poſtulan-
dum] quod dic vt infra, de poſtu. c. vno, libro ſexto,
vel ſimpliciter elegerunt,nec hic quæritur de viribus
electionis[& in fine] quia erat in minoribus tantum,
ſupra de electio. dudum.1. ¶ in gloſſ.2.(ibi, vnus or-
do)ſup. lacet.¶ In gloſſ.tertia(ibi,quod quidam]Pe.
Vin. & Innocen.(& ibi, nuper) reſponderi poſſet, vt
not. de elect. cupientes. §. cæterum, libro ſexto, in
gloſſ.eſt ergo(& ibi,Tan.) & Ber.Brix.50. diſtinctio-
ne,in ſumma(& ibi,minor) & in ſumma(& ibi, In cri-
minibus)adulterio, & minoribus(Et in fine) vel dic
13 non licere † epiſcopo diſpenſare ſuper faciendo.i. vt
d aliquid fiat contra canones, [d] niſi vbi a iure permitti-
tur:ſuper iam facto ſemper diſpenſat, vt toleretur, niſi
prohibeatur, vt in contrario. ad hoc 22. quæſtione,
quinta, videtur. vel dic forte melius, quod vbi ius con-
cedit diſpenſari ſimpliciter, epiſcopus diſpenſat, de
ſenten.excommuni. nuper, de cle. excommuni. mini.
poſtulaſti. vbi vero canon non concedit diſpenſari, e-
piſcopus non diſpenſat, vt hic, etiam ſi in canone in-
ueniatur papam diſpenſaſſe, infra de conſangui.quod
dilectio. 35. quæſtio.tertia, quod ſcripſi. cum enim e-
piſcopi debeant ſeruare canones, non debent contra-
facere, niſi expreſſe concedatur. 25. quæſtione. 1. ca-
pitulo 1.2.3.& 4.ſecundum Innocen.qui tamen nota.
hic,& poſt eum Hoſti.22.caſus,quibus licet, & 21.qui
bus non licet epiſcopis diſpenſare, & plenius vide in
Specu.de legato.§ nunc de epiſcoporum.tamen, vt di
cebat Hoſtien. aliquos caſus concedebat Innocen.
quos negabat curia, & aliquos negabat epiſcopis, quos
curia concedebat. vnde ad ipſorum capitulorum glo.
14 remittit, tractauit † etiam hic Hoſtienſis, an ſine capi
tulo ſuo poſſit epiſcopus diſpenſare; ſuper quo vide
quod not.de elec.cum ex eo,libro ſexto. in gloſſ. licet
e [e] igitur. ne tamen in hac materia remiſſibili ipſius In-
nocen.verba deſint. ſciendum † eſt, quod ipſe dicit,
15 diſpenſationem permitti epiſcopo cum recipientibus
ordines extra quatuor tempora, infra eodem. capit.
conſultationi;quod dicit ſibi non placere, vt ſequitur
infra. Item quod quis habeat duas eccleſias intitula-
tas.70. diſtinctione, ſanctorum. aliqui dicunt, quod
in hoc non eſt neceſſaria diſpenſatio, vt not. infra de
præben.cum iam dudum; quia de iure poſſunt illas
habere; nec prædictum capitulum loquitur de di-
ſpenſatione, ſed de diſpoſitione. Item cum ordinato
ab alieno epiſcopo. 71. diſtinctione. cap.1. & 2. quæ-
ſtione 2. Lugdun. Item cum ignoranter ordinato
ab eo, qui renunciauit epiſcopali dignitati, de or-
din. ab epiſcopo.capitu.2.Item cum ordinato ignorā-
ter ab excommunicato, eodem titulo, cap. 2. Item ad
dignitates cum eo, qui eſt 14. annorum, de ætate, &
qualitate. indecorum, vel in minoribus tantum, eo-
dem titu.præterea. Item in caſu decreta. at ſi clerici.
§.de adulte.Item cum faciente duellum, de cor.vi.c.
1.cum apoſtata,de apoſt.capit.fina.cum eo, qui plures
habuit concubinas,de biga.quia. cum inſtituto in ec-
cleſia ab illo,qui inſtituere non potuit,de cle.pere.ca.
fina.cum contrahente matrimonium in ſacris, de cle.
coniug.ſane.2.cum regularibus, vt miniſtrent in eccle
ſiis ſecularibus, de ſtatu mona.quod Dei. cum diaco-
no, qui verberauit clericum, & ſponſalia contraxit,
qui cle.vel vo.cap.1.cum pugnante in duello, de cle.
pug.in duello,ca.1.ſi tamen inde non procedat mors,
vel membri mutilatio,eodem tit.capitul.2.ſed & tunc
diſpenſat in beneficio, vt ibi. Item in beneficio cum ex
communicato miniſtrante,de cler.exc.cap.2.& capit.
poſtulaſtis, in princip.hoc improbat Guil. in Spec. tit.
2.§.nunc de epiſcoporum, verſicul.155. cum promoto
per ſaltum, de cler.per ſal.promo.cap. vno. cum non
ordinato miniſtrante, de cle.non ordi.mi.cap.2. Item
cum ordinato furtiue,de eo,qui fur.ordi.rece.cap.1.&
vlt.ſalua diſtinctione ibi poſita. Item quod religioſus
ad minorem religionem tranſeat, de regu. ſignifica-
tum. Item in permutatione præbendarum, de rerum
permut.quæſitum. Item cum illo, qui bigamum or-
dinauit, infra de biga.cap. 2. Et dicit Innocen. ſe idē
intelligere,ſi alios irregulares ordinet. tranſit Innoc.
16 ad partē † conuerſam & dicit, quod prohibetur epi-
ſcopus diſpenſare, quod aliquis vna die recipiat plu-
res ordines ſacros, vt hic: ſed poſt ſuſceptos cum ſuſci-
piente diſpenſare poteſt, cum non prohibeatur. Item
cum ordinato die, quo non debuit, ſupra eodem, cum
quidam.per quod capitulum, & iſtud melius videtur
dici,quod etiam præcedenti caſu,quādo plures ſacros
vno die recepit, epiſcopus non diſpenſet. Item cum mi
nore 14.ad dignitatem.infra de ætate & qualitate. in-
decorum. Item cum homicida.50. diſtinctione. mi-
ror. & cum illegitimis, quod dic hodie de filiis preſ.
cap.1.& cum corpore viciatis.50.diſtinctione. nemo.
55.diſtinctione.ſi quis.argum.contra,de cor.vi.ſigni-
ficauit.cum bigamis.& viduarum maritis, de bigam.
cap 2.34.diſtinctione. lector. Item in caſu decret.nu
per,de biga. Item cum duellum facientibus, ſi mors
vel truncatio ſit ſecuta, de cle.pug.in duello.cap. 1.&
2.& Item cum ordinatis in excommunicatione, iuxta
id, quod habetur de ſenten.excommunic. cum illo-
rum. Item cum illo, qui de iniuſta excommunicatio-
ne conqueritur in iudicio ſeculari.2 , quæſtio. vltim.
capitul. penultim. Item cum ſimoniaco, infra de ſi-
mon. de ſimoniace. Item cum infamibus. ſecunda
quæſtio.7.§.hinc. Item cum nouitio, vel homine alte-
rius profeſſionis, vt fiat Abbas. ſupra de elect.officij.
vt quis in vna eccleſia habeat duas præbendas, de con
ceſſ præbend.litteras. Item cum penitus illiteratis,
vt ſint clerici,& cum ſolemniter pœnitentibus. 50. di-
ſtinctio. non confidat. Item cum ſeruis, & obligatis
certis conditionibus, vt prælegat.cap. non confidat.
& 54. diſtinctione, per totum: tamen ſeruata diſtin-
ctione, quæ eſt de ſeruis non ordi.cap.2. Item nec cum
obligatis ad ratiocinia,de obli.ad ratiocin. cap. vno:
ſalua tamen diſtinctione ibi not. Item non diſpen-
ſat, vt ſine aliquo interſtitio temporis quis maiores
recipiat, vt hic, & in prælleg.cap.non confidat, mi-
nores autem ordines, & ſimul & ſine interſtitio ex di-
ſpenſatione conferre poteſt, ſupra eodem, de eo ſe-
cundum Innocent. & Hoſtienſ. videtur habuiſſe in
gloſſ.Innocent.alium caſum,ſcilicet quod non diſpen
ſat, vt ordinetur quis ſine titulo. de præbend. cum.
ſecundum.60.diſtinctione.ca.1.ſcire debes, quòd Pe.
de Sap.de præben. expoſuiſti,tenendo,quod epiſcopi
diſpenſant,

diſpenſant. vbi non prohibentur, remittit ad caſus no. 1. q. 7. §. niſi. Exprimit tamē ibi, q̄ diſpenſat in beneficio, & eccleſia, vt ibi. in duobus ſimplicibus, de ele-dum. 2. in caſibus, de cler. coniu, ſane. de ætate & qualita. præterea, de iudi. at ſi clerici. cum illegitime natis, quod dic vt de filiis presby. ca. 1. libro ſexto, & in caſu decr. quiſquis, de elect. & eodem titulo, c. penult. de uoto, c. 1. de cler. pug. ca. 1. cum clerico, qui immolauit idolis. 50. diſt. presbyteros. vel qui vendidit uaſa ſacra, vt remaneat in ordine, 50. diſtinctio. presbyter. ¶ In gl. [hic habes, ibi, de rebus] dic vt ibi [& ibi, Salonitanæ] dic vt ibi not. & 86. diſtinctio. amputatis, & ĩ.
f de reg. iur. quod quis, [f] lib. 6. [& in fi.] de hoc ſupr. eod. ad aures, in glo.

ADDITIONES.

a Metropolitanus. Vide d. Anto. Siculum Corſetum in repertorio ſuo, in ver. metropolitanus.
b Diſpenſatio. Vide eundem Ioa. And. in c. 1. de fil. presbyt. lib. 6.
c Idem. Contra hoc dicit Innoc. in cap. cum ad monaſterium, de ſta. regu. vbi dicit oſtendentem conſtitutum libere etiam ſine cauſa poſſe diſpenſare, dic vt ibi ſcripſit Inn. Bal.
d Canones. Adde hic ſingulare dictum Bald. in repe. l. omnes populi, ff. de iuſti. & iure, quod epiſcopus tātum poteſt ex cauſa diſpenſare contra canones, allegat in argumentum le ſi hominē, ff. man. ad quā vide 40. dicta extēſe poſita per. d. And. Barba. in ſua repe. rubricę C. qui admitti, & vide d. Fel. in c. 1. ſup. de cōſt.
e Licet. Et vide Io. And. in nouella, qui ponit opini. Archidia.
f Quis. Et in l. non videtur. §. qui iuſſu, & ibi bona gl. de reg. iur. & in l. liber homo, la 2 ad l. Aquil.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus ad ſacros ordines extra tempora ſtatuta ordinem recipit, ſed non executionem ordinis, & ratio, numero 4. et cum illo diſpenſat epiſcopus poſt pænitentiam, & quando, & cur, num. 5.*
2 *Decretalis, cum quidam, ſupra eodem, cum hac conciliatio, & numer. 3.*
5 *Tolerantia. vel diſpenſatio ex quibus cauſis inducitur, & ex quibus epiſcopo prohibetur.*
Hoſtienſis compoſuit in decretales commentaria poſt ſummam, ibid. ver. qui dicit.
6 *Tempora Septembris in quibus locis varie ieiunentur, & tēpora quatuor quando celebrentur, nu. 7.*
8 *Ordines ſacri quibus diebus, & quibus minores conferendi, tonſura prima quolibet conferri poteſt die, ibid. verſi. de prima.*
9 *Epilogus, additio gloſſarum, & nu. 10.*

CAPVT. XVI.

1 Conſultationi. Caſus. Ordinatus ad ſacros extra tempora ſtatuta ordinem recipit, & poſt penitentiam cum illo diſpenſat epiſcopus
2 [Quod eos] tibi ſubiectos immediate, & ſic † ſoluitur contrarium, de decr. cum quidam. ſup. eo. tit. quæ loquitur de ſubditis ſuffraganei. vel dic, vt inf. no. ſecūdum
3 Hoſti. [Receperunt] non a ſuo † epiſcopo, ſed ab alio, per quem ſuus epiſcopus illum ordinari mandauit, & ſic tollitur contrarium. ſ. c. cum quidam, quæ loquitur de epiſcopo, qui deliquit. vel dic vt inf. [quos] ordinatos extra tempora ſtatuta [Penitentia] dicit Goffre. q̄
4 † qa hoc eſt mādati tranſgreſſio, & in tranſgreſſione mortaliter peccatur, ideo de iure communi executio ordinis non habetur, licet habeatur character. & ideo dixit, ſecūdum eum ſuſtinere poteris, impoſita, & peracta tota, vel eius parte. ſup. eo. ex tenore [Suſtinere po
5 ris] tuo † iure iuſta ignorantia excuſante. ĩ. tit. 2. ca. 2, vel vrgente neceſſitate, vel euidenti vtilitate eccleſiæ, ſuadente. ad hoc de elect. cum nobis olim, & ca. in cūſis, niſi forſan tu in hoc deliquiſſes, arg. ĩ. de cleri. coniu. diuerſis, de dona. inter virum & vxorem, & ſi neceſſe, vel ſi nos feramus ſentētiam, vel nobis retineamus diſpenſationem. ſ. ca. proximo. in ſi. & c. litteras, in fine, aliter diſpenſare tuo iure non poſſes, niſi tibi ſpecialiter committeretur. ſup. eod. cum quidam, ſecundum Hoſt, qui dicit hoc tenendum, quicquid notauerit in ſumma, eo, tit. §. ſi per prælatum. Sed dices, quomodo poteſt hic allegari iuſta ignorantia? reſpondeo, quia ſimplex fuit, qui in eccleſia nunciauit tempora, vt epiſcopus, qui nō diligenter inquiſiuit: vel quia diuerſis
6 temporibus de conſuetudine † ieiunantur tempora Septembris in diuerſis locis. ponit exemplum in Lugdunen. Vien. Ebredunen. & Vapicē. in quibus, licet ſatis ſint vicinæ, diuerſa eſt conſuetudo. Vien. enim prætendit feſtum beati Mauritii patroni ſui, & Vapicen. beati Arnulphi, quod temporibus illis ſolet occurrere: de quo vide qđ ſcripſi ĩ. de obſerua. ieiunio, ſuper rubrica, ver, quamuis etiam dixerim. & ad cognoſcendum
7 † quatuor tempora ponit Hoſtienſis hic verſus, Vult
a crux [a] Lucia, cinis, chariſmata dia. Vt det vota pia
8 quarta ſequens feria. Et his † ſabbatis quatuor temporum, & ſabbato medianæ quadrageſimæ, & ſabbato ſancto, & his tantum, non obſtante contraria conſuetudine, ſunt ſacri ordines conferēdi. ſ. capitulo primo & tertio. Minores eiſdem ſabbatis, vel diebus feſtiuis. de prima tonſura dixit hic Hoſtienſis, q̄ quolibet die cōferri poteſt: quia canones de illa certum diem non exprimunt, vt quia ſic de generali conſuetudine obſeruatur, argu. quod legitur, & notatur ĩ. de ętate & qua-
9 litate, cum contingat. ¶ Prima † gl. arguit q̄ tempus &c. dat ſimile, de ætate & qualitate, & de baptiſmo. ¶ Vltima gloſſa ſignat contrarium, ſoluit; ſolutioni
10 opponit, reſpon. & oppoſitioni acquieſcit. ¶ In † gloſſa ſecunda [ibi, ait prætor] vide in capitulo, de cauſis, ſuper vltima gloſſ. ¶ In gl. vltima [ibi, ad conſultationem] ſi. quod nota. de filiis presbyterorum, ex tua.

ADDITIO.

a Crux. Vide pulchre Alber. de Roſa. in dictionari. ſuo in verbo, crux.

SVMMARIVM.

1 *Criminoſus occultus præter homicidam poteſt in ſuſceptis miniſtrare poſt pænitentiam, & ad ſuperiores aſcendit, et nu. 7. 8. 10. & quando, num. 4. 9. & 10. & ante pænitentiam monetur, vt etiam in ſuſceptis non miniſtret, & a quibus, nu. 8. ad fin. vide nu. 10.*
2 *Bonum ſummum quod ſit.*
3 *Supplementum contextus, & nu. 6.*
4 *Argumentum a contrario ſumitur.*
5 *Diſpenſare in quibus poſſint epiſcopi.*
Crimina mediocria quæ dicantur, remiſſ. eod. num. §. Quæ autem.
6 *Periurium ſit ne maius homicidio crimen, remiſſ.*
7 *Sacerdotis proprij officijs an & quando liceat ſubditis abſtinere.*
8 *Inter homicidam, & alios criminoſos quid differt ex cauſa miniſterij.*
9 *Iudicium diuinum, perpetua damnatio.*
Character recipitur, licet quis prohibeatur ordinari, & quando.
11 *Epilogus, additio gloſſarum, & num. 12.*
13 *Peccator occultus prodere crimen ſuum debet, & quibus, & qua de cauſa.*

CAP.

CAPVT XVII.

a 1 Quęſitum eſt. [a] Caſus. Occultus † criminoſus preter homicidam poſt pœnitentiam in ſuſceptis miniſtrat, & ad ſuſperiores aſcendit, ante pœnitentiam monetur, vt etiam in ſuſceptis non miniſtret. communis diuiſio. ſecunda ibi, reſpondemus. [Adulterij] ſecundum Hoſtien. exemplificat hic mediocria, excludens vnum de his vt enorme in verſic.
2 preter [Bonum] hoc † eſt ſummum bonum in hac vita, quod ad omne, quare? reſpon. nec verba, nec faciẽ ho.m.nis pertimeſcit. 12. q. 3. ſenti. [Et infra] an poſſint ſine diſpenſatione poſt pœnitentiam in ſuſceptis miniſtrare, vel ad maiores aſcendere [Propoſita] ſup. vel
3 † his ſimilia. ſupra de tranſlat. cap. 2. [Notoria] quo caſu propter ſcandalum abſtinebunt. 50. diſt. de his. no.
4 ſecundum Innoc. & argue † per contrarium, quòd ſi ſint notoria ſine diſpenſatione non poſſunt aſſequi pri-
5 mum ſtatum. infra de biganus, quia circa. & in † talibus & in minorib. regulariter diſpenſant epiſcopi, niſi vbi inuenitur prohibitum, de iudi. at ſi clerici. §. de
b adulterijs. Quæ autem ſint hæc mediocria, [b] dicit Hoſtien. quòd omnia mortalia. remittit ad ſummam, de pœniten. §. de peccatis, ſub §. quæ autem ſint peccata mortalia, & poſſunt colligi 25. diſtinct. §. nunc autem. quod dixit hic Vincẽ. de occulto peccatore, vide ad littera in Spec. tit. 2. §. iuxta, verſicul. ſunt quoque,
6 ad finem [Homicidij] contra. 22. q. 1. ille, vbi † dicitur
c periurium maius crimen homicidio. [c] ibi ſoluitur. & quod hic dicitur de homicida, intellige de alijs enormibus. no. de renuncia. niſi. §. propter conſcientiam, ſecundum Hoſt. [Impediri] quò ad ſe, ſecundum Egi. hoc dicit, quia aliter incongruè fuiſſet excepum de homicida, cum etiã ille, ex quo occultus eſt, quo ad alios
7 impediri non debebat. dicit autem † Innoc. quòd licet
d iſti poſt pœnitentiam licitè miniſtrent, ante [d] pœnitẽtiam tamen non miniſtrant ſine peccato. videtur etiã ſecundum eum, quòd pro quolibet peccato mortali, & notorio, licet ſubditis a proprij ſacerdotis officijs abſtinere, ad hoc, vt exinde confeſſus pœnitentiam agat, & hoc, vbi nullum exinde peruenit ſcandalum. Si verò ſcandalum timeretur exinde, vel vitaretur ex contemptu, quaſi ſacramenta per talem præſtita minoris eſſent efficaciæ, non liceret, ſecundum Innoc. de quo remittit ipſe Hoſtienſ. infra de cohabit. cleri. & mulie. veſtra, & ca. tua. [Qui] ſcilicet occulti criminoſi, periuri, ſcilicet vel alii mediocres peccatores. Ia. de Ala. in-
8 telligit hoc de † homicidis, de quibus præmiſſum eſt dicens, quòd ex quo ſunt occulti, monendi ſunt, ſed non prohibendi. alleg. de ſimo. ex tuę, & iura, quæ probant, quòd eccleſia non iudicat de occultis. 32. diſtin. erubeſcant cum ſimilibus. Et ſi dicis, quid ergo ſpeciale in homicida? reſpon. quia cum alus licet manifeſtis diſpenſatur, cum illo non. 50. diſt. miror. verius, eſt, quòd homicida, licet occultus, celebrare non debet, nec promoueri. Si tamen celebrare vult, non poteſt prohiberi. vnde differt ab alio criminoſo: quia alius occultus poſt pœnitentiam ſine peccato miniſtrat, & promouetur, homicida verò occultus licet prohiberi non poſſit: tamen etiam poſt pœnitentiam ſine peccato nec miniſtrat, nec promouetur [Monẽdi] a ſuis confeſſoribus in occulto [Diuini iudicii] i. perpe-
9 tuæ † damnationis [Suſceptis etiam] quaſi dicat, non ſolum non debent ad ſuperiores aſcẽdere: ſi tñ hoc facerent, character reciperetur, dummodo forma ſeruetur, & vera ſacramenta conficiunt. 19. diſt. ſm. 1. q. 1. dominus, & c. quod quidam, & no. inf. ti. 2. c. 1. [Nõ mi-
10 niſtrent] dicebat † Hoſt. ſummam decr. hoc velle: mediocris peccator occultus, poſt peractam pœnitentiam ſine diſpenſatione aliqua, & notorias pœnitens obtenta diſpẽſatione epi, exceptis prohibitis, in ſuſceptis ſecure miniſtrat, & ad maiores promouetur. Enormes vero ſine diſpenſatione Papæ, exceptis conceſſis, nec miniſtrare debent, nec ad maiores aſcẽdere. Impœnitentes aũt monendi, & obteſtãdi ſunt, ne miniſtrent, vel ad ſuperiores aſcendãt, in iudicio tñ contentioſo cogi non põt, ſed ſuæ damnabili conſcientiæ relinquũtur. dicebant Pet. & Abb. ꝙ quatuor regulę hinc ſumebantur. Prima nullum crimen mediocre occultum impedit poſt pœnitentiam in ſuſceptis miniſtrare, vel ad ſuperiores aſcendere. Secunda talis. omne crimen mediocre, & notorium facit hominem irregularem. Tertia talis. omne crimen enorme impedit in ſuſceptis mi-
e niſtrare, & ad ſuperiores aſcendere, [e] vt ſic ꝙ de homicidio dicitur, dictum ſit exempli cauſa. Quarta talis. omne mortale peccatum ante pœnitentiam facit hominem irregularem, ne poſſit in ſuſceptis miniſtrare,
11 vel ad ſuperiores aſcendere. ¶ † Tertia gl. no. homicidam & c. probat, & remittit. ¶ Penult. glo. rñ. per quæſtionem, an in occultis ſit diſpẽſatio neceſſaria, alleg.
12 pro, & contra. ¶ † In glo. ſic patet [ibi, dominus dixit] 1. Paralipomenon. 27. & 28. [& ibi, prophetæ] ante hãc prohibitionem homicidę presbyteri erant, quod dic vt not. 21. diſt. §. 1. ¶ In gl. ſimile. ȳ. [ibi, exequantur] vide quod plene dicam de ſciſmaticis. ca. 1. ¶ In glo. pen. [in fin.] de hoc ȳ. de accuſat. de his. ¶ In glo. vlti.
13 [ibi, accuſatiuum] habebit ergo † occultus peccator non ſolum epiſcopo, ſed etiam teſtibus, per quos diſpenſationem probare poſſit, prodere crimẽ ſuum, de hoc 1. diſt. ex pœnitentibus.

ADDITIONES.

a Quæſitum eſt. No. tex. ibi, vel alias, vbi videtur probari, ꝙ probatio iudicialis fuerat notoria, de quo in c. fi. & c. reſtitutionem, de cohabit. cler. & vide ad materiam iſtius gl. quod no. gl. 25. di. primum, & quod ſcripſi. 2. qu. 7. c. non poteſt. Ad materiam, an poſt pœnitentiam poſſit miniſtrare, gl. 3. q. 7. c. ſacerdos. Arch.

b Mediocria. An propter iuramentum iniuſtum debeat remoueri no. inf. de iureiur. c. ſicut noſtris. quid de periurio, vide in c. querelam, & ſeq. eod. tit. Bald.

c Homicidio. Vide late Barbat. poſt alios Doct. ibi per eum relatos in c. at ſi clerici. infra de iudic.

d Ante. Vel ſaltem factam de peccato confeſſionem. ite no. Inno. ſupra eo. ex tenore, & ibi Io. An. ſuper gl. 1. in fi.

e Aſcẽdere. Vide quod ſcripſi in q 7. §. idem teſtatur, an ſacerdos conſtitutus in peccato, peccet dicendo officium ſuum. Archid.

f Ex pœnitentibus. Vide Pe. de Anch. in conſilio ſuo relato per d. And. Pomum in c. at ſi clerici, col. 24. infra de iud.

a ¶ De ſcrutinio in ordine faciendo, [a] Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio ſiue diſpoſitio huius rub. cum ſuperiori. Scrutinium duplex ibid.*
2 *De ſcrutinio quibus in locis alijs tractetur.*

1 Dicto † de ordinandis, quia ordinãdi examinãdi ſunt, ideo & c. & eſt duplex ſcrutinium. vnum, quod habetur ante ordinationem, cuius forma habetur 24. diſt. quoniam epiſcopus. ſecũdũ, quod fit in ordinatione, cuius
2 forma habetur hic. de † materia. 23. di. qui eps, & c. ieiunquẽti. & 24. diſt. per totum, & 51. diſt. qui in aliquo.

ADDITIO.

a Scrutinia. Quot modis dicatur ſcrutinium, Vide gloſ. in c. dilectus, de ordi. cog. & in c. 2. de elect. lib. 6. Bal.

SVMMARIVM.

1 *In ſcrutinio epiſcopi quid reſpondere poteſt epiſcopus.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Epiſcopum alloqui Papam, ſi frater appelletur a papa.*
4 *Prior qui dicatur ex multis eodem die promotis.*
5 *Archidiaconus dicitur primus diaconorum, & a quibus eligebatur.*

Archipreſbyter a quibus olim eligebatur. ibid.
Archidiaconatus, & Archipreſbyteratus prælatio an ſolũ eſſet nomine, remiſs.
6 *Prioritas aſſiſtentium tantum attenditur.*
7 *Scrutinium olim non fiebat de ſubdiaconatu, & ratio.*
Subdiaconatus olim non erat ſacer ordo, ibid.
8 *Cognitio non comprehendit, quod quis ſcit vt ſacerdos.*
Diffamare malum, ibid. & num 9.
9 *Scrutinij multiplex ſignificatio, remiſs.*
10 *Indignitas ordinandi ſi denuncietur metropolitano, & nolit audire, niſi publicè proponatur, quid agendum.*
Conſcientiæ ſatisfaciendum, ibid. ad fin. verſic. ſed ſi, & nu. 7. verſic. cognoſcis.
In ſcrutinio proponens promouendum in perſonam eccleſiæ loquitur, ibid. verſic. cum loquatur.
11 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſ. num. 12. & ſeq.*
13 *Bonus homo præſumitur, & ratio.*
15 *Per baptiſmi ſacramentum fit hominis reparatio.*
16 *Homo præſumitur nudus, & ratio.*
17 *Ex præteritis quando præſumatur in præſens, & num. 14. 15. & 19.*
18 *In dubio, cum quæritur de animæ ſalute, conſulitur peccatori. cum verò, de pœna perſonarum in iudicio quæritur, præſumuntur bonæ.*
19 *Vitæ examinatio, an & quando facienda in adeptione beneficiorum.*

C A P V T I.

1 Ex parte Caſus. † Epiſcopus interrogatus in ſcrutinio epiſcopi ordinandi re
ſpondere poteſt illum dignum, ſi
2 non nouit illum indignum. Et ſunt † duæ partes. In pri
ma deciſa conſultatio. In ſecunda reſponſio ibi, frater
nitati. in qua primo Rom. ec. morem inducit. Secundo
tũ. reſponſum moderatur, & moderatũ declarat [Fra-
3 ternitati] per hoc † patet, ꝙ epiſcopo loquitur, qui for-
te habebat ex conſuetudine reſpondere in ſcrutinio
4 epiſcopi ordinandi [Prior] ſ. tempore. vnde etiam † ſi
eodem die fuerũt plures promoti, ille dicitur prior in-
ter illos eiuſdem ordinis, qui prius in ſede ponitur, in-
fra de maio. & obed. cap. 1. cum ſuis concor. Hoſtienſ.
5 [Diaconorem] qui Archidiaconus dicitur. olim enim
diaconi vnum eligebant ex ſe, quem Archidiaconum
nominabãt: presbyteri vnũ, quem archipresbyterum
nominabant. 14. diſtinct. legimus. Et an prælatio illa
eſſet in nomine tantum, ibi plenè not. [Aſſiſtit] atten-
6 ditur † ergo prioritas aſſiſtentium tantum [Poſtulat]
in perſona eccleſiæ loquitur [Ad onus] 40. diſtinct. an-
te omnia [Presbyteratus] reſpicit, quod dixit ſubdia-
conum, vel diaconatus reſpicit, quod dixit ſubdia-
7 conum. de ipſo † vero ſubdiaconatu non fiebat tale
ſcrutinium, vt puta, quia in primitiua eccleſia non
fuerat ſacer [Illum] ordinandum per ſe præſentatum
[Non credimus] ergo nec nos credere debemus. 24.
quæſt. 1. hæc eſt fides, Hoſtienſ. [Conſcientiam] hoc
ſoluit omne contrarium, & omne quare, ſecundum
Hoſtienſ. [Reſponſione] ad interrogationem, ſcilicet
metropolitani conſecrantis epiſcopum [Cognoſcis]
ſic quòd te remordeat conſcientia. de hoc ſupra de re-
8 ſcrip. cum contingat. & non intelligas † de illo, qui
ſcit vt ſacerdos, de pœnit. omnis [Priuſquam] fit hoc vt
vitetur ſcandalum electi. eſt enim malum aliquem diſ-
famare. 6. quæſt. 1. ex merito, & duobus cap. ſeq. [Scru
9 tinium] de † multiplici ſignificatione ſcrutinij not. in-
fra de capel. mo. cap. 2. in gloſ. & de elect. cap. 2. lib. 6.
[Secreto] quaſi in pœnitentia, ſi ſit occultum, ne pro
ximus diffametur, de ſenten. excom. cum non ab ho-
10 mine. 6. quæſt. 2. per totum [Nunciare] Quid † ſi me-
tropolitanus non vult ipſum audire ſuper denuncia-
ta indignitate, niſi publicè proponatur, quia occulta
eſt? reſponde ſecundum Innocen. & Hoſtienſ. & Abb.
euitet ſcrutinium ſi poteſt: & intelligit Innocen. eum
debere taliter euitare, quod per id crimen fratris
non duplicetur. vnde ſi eo præſente & tacente per hoc
publicaretur, dicat hęc verba. Item ſi euitare non
poteſt, dicat hoc ſecurè, cum loquatur in perſona ec-
cleſiæ, quæ ſuam indignitatem ignorat. 11. quæſtio. 1.
vnus, & 7. quæſt. 1. plerique, de offic. ordina. *ſi ſacer-
dos*, ſed ſi per hoc non informat conſcientiam ſuam,
ſatisfaciat ei. ſecundum Hoſtienſ. & eſt ſimile, quod
dicam infra de præſcript. capit. vltim. [Faciamus] er-
gò licet deuiare a conſuetudine Romanæ eccleſiæ. de
11 hoc ſupra titu. proxim. cap. 1. ¶ In gloſſ. 1. † obijcit,
& ſoluit. ¶ Vlt. glo. ponens brocardum alleg. pro tri.
12 iura: in contrarium alleg. 5. & ſoluit. ¶ † in gloſſ. vlt.
[& ibi. ſeruos] legaui ſeruos manumittendos, ſi digni
ſunt libertate, debetur libertas, ſi non ſunt indigni,
dato quòd nil fecerint, per quod meruiſſe dicantur (&
ibi. §. ergo) vide de teſti. licet vniuerſis, ſuper 3. gloſſ.
[& ibi. l. 2.] petens veniam ætatis habet ſe probare
idoneum moribus, & animi probitate [& ibi, Ex per-
ſona] vide in prææallegato capitulo, fin. de præſum-
ptio. ſuper 1. gloſſ. [& ibi, Si magiſtratus] pupillus non
habet docere tutores non fuiſſe ſoluendo; ſed magi-
ſtratus habet docere illos tunc idoneos [& ibi, Ab-
13 ea] vide de appellat. ſuggeſtum, ſuper gloſſ. 2. ¶ † In
gloſſ. 1. [ibi, indignitate] item quomodo teſtificatur
de eo, quod non nouit? contra id 3. quæſt. 9. teſtes [&
ibi, videt illum] habere rectam membrorum diſpoſi-
tionem, Vincent. [& ibi, a bonis] qui prophetari vi-
dentur illum futurum bonum. 93. diſtin. legimus, ver-
ſic. noli, vbi de hoc dicebat etiam Hoſtien. quòd hu-
ius interpretationis auctoritate talis excuſatur. 23. q.
4. qui peccat, & remittit ad notata, de homicid. c. po-
ſtulaſti. [Et in fin.] adde quod no. 64. diſtinct. capit. 2.
¶ In gloſſ. vlt. ibi. §. ergo, & C. de inoffic. teſtamen. ſi
quis filium, & ff. de fideicom. libert. l. Thais. §. ſorore,
& inf. de iud. cum deputati [& ibi. l. 2.] dicit Hoſtienſ.
illud, cum dubitatur de ætate. ſic & ſup. de electio. cũ
nobis olim, ad fin. [& ibi. quæſt. 5. Aliter] iſti ſunt ca-
ſus ſpeciales, vt no. 2. quæſt. 7. quærendum, in *gloſſ. 2.*
[& ibi, ſolutio] idem Goffr. in ſumma huius titu. [*Et in*
a fine] ſecundum Ioan. adde quod not. infra [a] de elect. ſi
forte, lib. 6. in gloſſ. qui etiam, & de regul. iur. qui ſe-
14 mel, eodem lib. Dicebat hic Hoſtienſ. † homo fuit
creatus plenus virtutibus, vnde naturaliter præſumun
tur homini virtutes ineſſe. nec obſtat peccati deſtru-
b ctio: [b] quia per † ſacramentum baptiſmi fit reparatio.
15 de ſumma trinit. firmiter, in quo confertur gratia, de
conſecr. diſtinct. 4. cap. 2. & ideo, cum conſtet ſemel
c reparatus, adhuc [c] talis præſumitur, niſi probetur de-
ſtructus. ad hoc C. de probat. ſiue poſſidetis. manet
ergo hæres Dei, qui ſemel fuit. ff. de raino. ait prætor.
alias incipit, & ſi ſine. §. penult. vnde & ſi probetur
deſtructio per peccatum, adhuc præſumitur deſtru-
ctio, niſi probetur refectio, de teſtibus. teſtimonium.
16 Homo † verò quo ad temporalia naſcitur nudus, Iob.
1. 47. diſtinct. capit. ſicut. vnde adhuc talis præſumi-
tur, niſi probetur veſtitus, maximè quia diuitiæ, quæ
d accidentales [d] ſunt, de facili adſunt & abſunt, vt in
§. magiſtratus, quem alleg. gloſſ. & in auct. vt omnes
17 obed. iudi. §. 1. colum. 5. ad præterita † facit, de regu.
iur. ſemel, libro ſexto, vbi autem probatur quis ſemel
fuiſſe ſoluendo, adhuc talis præſumitur. ff. de priui.
18 leg. credit. † ſi creditore, in fine. Item verum † eſt,
e quod quando quæritur de ſalute animæ in dubio [e] con
ſulitur peccatori: & vbi imminet periculum partici-
pationis, vel mali exempli, vel ſcandali, præſumitur
peccator, ne periclitetur anima, & ipſius remedium
negliga-

negligatur. Cũ verò quærit̃ de perſonis in iudicio puniẽdis, ſemper præſumuntur bonæ, niſi euidẽter probẽtur malæ. C. de probat. l. fin. 77. diſt. ſi quid. vbi etiam
19 de beneficijs adipiſcendis quæritur, vel de perſonis ſublimãdis, p quas eccleſiæ regi debeãt, vel de occultis hominum actibus, in quibus eccleſiæ non imminet euidens periculum, ſi qua præſumptio eſt ꝯ pmouendũ, vel oritur aliqđ dubiũ, inquirendũ eſt, de filijs presbyt. litteras. Sed ſi nulla ſit ſpecialis ꝯria pſumptio, ſẽper iudex examinationẽ faciet generalẽ, de elect. nihil. vbi verò examinatione facta, nil mali reperitur, ſemper bonus præſumitur: per poſterius tamen apparentia præſumuntur interdum præcedentia mala, ad hoc de ſpon. is qui, de elect. innotuit, verſi. parentes, ſm Hoſt. qui etiã in his remittit ad ſummam, eod. tit. §. quæ ſit forma.

ADDITIONES.

a ¶ No. infrà. Vide de materia iſta glo. 11. q. 7. c. quærendũ. Bald.
b ¶ Deſtructio. Vide tex. no. in l. imperialis, in verſi. omnem maculam abolemus. C. de ſecun. nupt.
c ¶ Adhuc. Vide Bart. in l. ſi prius. ff. de no. oper. nunciat.
d Accidentales. Vide in l. ex perſona, C. de probat. per Bald. & d. Barthol. de Sal. & quomodo quis probatur pauper, per Bar. in l. ſi conſtante, ff. ſolu. matri.
e *In dubio. Facit regula. c. iuuenis, de ſponſa. vbi probatur, quòd in dubio ſemper debet capi illa via, per quam ſoluitur animę.*

¶ De ordinatis ab epiſcopo, qui renunciauit epiſcopatui, vel excommunicato, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio rubricæ qua.*
2 *De ordinato, qui erat excommunicatus, quid iuris, remiſſ.*
De ordinatis, a crimino ſo, vel ſimoniaco, vbi tractetur, ibid.
3 *De materia huius tituli vbi aliàs tradatur.*

1 ¶ In tractatu † ordinandorũ, quæ præcedit, & ſequit̃, interponit rubricella de ordinatis &c. Goffr. & hic tractatur, quid iuris de ordinatis ab excõicato. Quid iu-
2 ris † de ipſo excommunicato ordinato. dr̃ ĩ. de ſen. ex com. cum illorum. de ordinatis verò à ſimoniaco. ĩ. de ſimo. per tuas. 2. & alias crimino ſo. 9. q. 1. in ſum. de
3 prima † parte non hr̃ expreſsè in decretis, ſed inducit̃. 1. q. 1. ventũ, & q. 7. Daibertum: bene tñ hr̃ 68. diſt. de ordinatis ab his, de quibus dubitatur, an fuerint epiſcopi, de ſecunda 9. q. 1. per totum, & facit ĩ. de ſciſmaticis. cap. 1. in prin. & cap. 2.

SVMMARIVM.

1 *Ordines conferre poteſt inuitatus, qui renunciauit loco tantum, non ordini.*
Diſpenſare poteſt epiſcopus cum ordinato ab eo, qui ordini renunciauit, & quando, ibi. & num. 8. & in quibus, nu. 10.
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Supplementum contextus, & num. 5. & 7. ver. poteris.*
Epiſcopus renunciaſſe loco tantum præſumitur, & quare, ſi ſimpliciter renunciauit, ibid.
Criminoſus quis præſumendus non eſt, ibid.
4 *Dignitas, & ordo parificantur in renunciatione epiſcopi.*
5 *Ordini cum renunciatur ab epiſcopo, quibus alijs intelligatur renunciaſſe.*
6 *Ordinare ſolus poteſt epiſcopus in diœceſi ſua ſubditos & ad ordines dare commendatitias, non alius epiſcopus, niſi ab eo rogatus, nu. 7. & quando, ibid.*
7 *De ratione, ideſt rationabiliter.*
8 *Diſpenſare ad quem pertineat.*
11 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, & nu. ſeq.*
Vſque, ponitur excluſiuè nonnunquam, & è contrario quandoque, et nu. 13. et 14.
Ignorantia facti excuſat. §. 2. et num. 16. §. 1.
14 *Remiſſio parum docet.*
15 *De A, et abſque, præpoſitionibus, vbi tradatur oſtendit.*
16 *Ordinati ab epiſcopo, qui renunciauit epiſcopatui, ignorantia qua, et quando admittatur.*
17 *Ordo confertur ab eo, qui renunciauit epiſcopatui.*

CAP. I.

1 Requiſiuit. Caſus. Epſ, † qui renũciauit loco tñ, inuitatus cõferre pt ordines, ſicut prius. ſi renũciauit ordini, cũ ordinato per eũ ad minores, vł ignoranter ad ſacros, bene diſpẽſat epſ: cũ ordinato verò ſciẽter ad ſacros nõ diſpenſat. Et ſunt † duæ partes. in 1. cõſul-
2 tatio. in 2. ibi. rñdemus, ratio diſtinguens [Reſignationem] alias renũciationẽ [in ipſis] i. in ipſorũ executio-
3 ne: qa de charactere non erat dubiũ [& infra] ſup. vel † ad ſuperiores pmoueri, Pet. [Dignitati] Si verò renun-
a ciauit ſimpl'r, præſumit̃ renũciaſſe loco a tñ, ꝗ probatur ex eo: quia qui renũciat dignitati, præſumitur hoc facere pp crimen. s. de renunciat. poſt translationem, ad fi. ergo præſumeretur crimino ſus, ꝗ eſſe non dẽt. s. tit. proxi. c. vno, ſm Phil. & Hoſt. in hoc remittit ad ſũ-
4 mã, eo. ti. §. ſed quid ſi ſimpl'r, & dicit In. ꝗ † id, quod hic dicit renunciari dignitati. s. de renuncia. poſt tran-
5 ſlationẽ, appellatur renunciare ordini. Intelligitur † autẽ per hæc renunciatũ ordini, & executioni, pt̃ ſacros ordines cõferendi. Primo caſu, qñ renunciauit loco tm̃ ſicut antea, ſup. poterat. ſ. clericis extraneis ordines conferre rogatus per ipſum epm [Ab epiſcopo]
6 qui † ſolus in diœceſi ſua dat commendatitias ad ordines. ꝗ dic vt ĩ. de tẽpo. ordi. cũ nullus, lib. 6. & ideo dicit ab epo: quia cũ ipſe ſubditos nõ habebat, illos or-
7 dinare nõ poteſt niſi rogatus [De ratione] i. † rõnabiliter, ac ſi dicat, bonus faber eſt, non deeſt ſibi niſi materia, ſup qua fabricet [Conferre] niſi a papa, vel eius legato prohibitus eſſet, vt patet in antiqua [Metropolitanus] hoc non poſſet, niſi ab eo beneficiatus eſſet, ſupra de renunc. ad ſupplicationem [In ſecundo] ſcilicet cum rennnciauit et dignitati [Diſtinguendum] dicit Hoſt. imo ſubdiſtinguendum, quia ſupra cępit. diſtinctio [poterit] diſpenſatiue. Vin. Tan. Goffred. & Hoſti.
8 [Non habebit] nec † hic diſpenſat epiſcopus, ſecus cũ ordinatur ab epiſcopo alieno executionem habente, ideſt qui non renunciauit, de hoc ſupra de temp. ordi.
9 ꝗ translationem [Diſcretus] ad † talem pertinet diſpenſare, quod dic vt ſup. de elec. dudum 2. de tranſla.
10 ſm Hoſt. & de prębẽ. de multa, in fi. [Diſpenſare] † in
11 ſuſceptis, & ſuſcipiendis. ¶ † Prima glo. tractat de di-
12 ctione vſque. ¶ Vlt. gl. obiicit, & dupliciter ſoluit. ¶ † In prima gl. [ibi, quod ait prętor] in prin. ibi dimiſſum ab exercitu accipere debemus militem caligatum, vel quamuis alium vſque ad centurionem, vel præfectum cohortis &c. [ibi, ponitur incluſiue] & ſic male alleg. [& ibi, §. ſenatores] ſequitur, accipere debemus eos, q in patriciis, & conſulibus vſque ad omnes illuſtres viros deſcendunt. ¶ In gl. 2. [ibi, latæ culpæ] ſequitur, finis eſt, non intelligere, quod omnes intelligunt. ¶ In gl. vlt. [ibi, error] ſequitur, facti nec maribus quidẽ in dãnis, vel cõpẽdiis obeſt [& ibi, regula] ſequitur, eſt iuris quidẽ ignorantia vnicuique nocere: facti vero igno-
13 rantia non nocere. ¶ † In gl. 1. [ibi, prætor] & inf. tit. proxi. a multis, & inſ. de fid. inſt. cũ dilectus, ff. de l. 1. ſi iuſſa. §. 1. & C. de procu. auct. ꝗ ius [Et in fi.] 15. q. vl. cũ multę. ĩ. de presbyt. non bapt. c. vl. circa fi. Arch. in decr. Si gratioſe, de reſcript. li. 6. in qua hęc dictio nullũ hẽt dubium ad hãc partẽ allegat 31. diſt. aliter. 32. di. de illo. 77. di. quicũque, & 78. diſt. presbyter. 33. q. 4. nõ oportet. 2. de fer. capellanus, ver. quia tamen [& ibi, ver.] Et ſic a trib. facit pro 1. parte. ff. de pęn. abſentẽ. §. aduerſus, & le. capitulum. §. 1. an p alium cãz app. l. 1. qu. mod. vſuſr. amit. l. ſicut. ff. de leg. 2. quidã. de legat. 3. patronus. §. Sempronio. aliquando ponitur im-

propriè, 44. diſt. non oportet. dicit ibi, videri, ꝙ hæc di
ctio in dilationibus, & citationibus ponatur incluſiue,
de reſtit. in integ. tum ex litteris, ad finem, de dilat. c.
vlt. in fi. de dolo, & contu. cum dilecti, poſt prin. vbi de
di concordantias, ſubdit, dici poſſe, ꝙ in prædictis tri-
bus iuribus ponitur excluſiue pro citra: vel loquuntur
in citatione facta per Papam, in hoc reſidet, & remit-
tit ad ſummam Hoſt. & Specu. ad quæ remiſi in prædi-
cta decre. cum dilecti, ſcilicet ad ſummam, de ferijs, §.
fin. in prin. & Spec. de citationibus, §. 1. ver. item quòd
14 citatio fit ad diem, quæ remiſsio † parum docet. Dici
ſolet, ꝙ dictio, vſque, a canone, vel lege prolata inclu-
dit, vel excludit, prout iſtorum alterum plus amica-
tur, vel inimicatur alijs iuribus, vt intellectus amicus
recipiatur, inimicus reſpuatur, quod patet hic & in
multis præalleg. iuribus. ſemper tamen, ſi de mente le
gis apparet, illam ſequimur, & ſic loquitur, ff. de ex-
traord. crimi. l. pen. verſic. ſunt quædam, ibi, vſque ad
pœnam capitis: quia ipſa res mortem bene commi-
natur. Illa ergo in pœnalibus ponitur incluſiue: quia
patet de mente per verba ſequentia. ſi profertur ab ho
mine, ſtamus voluntati loquentis, ſi expreſſe, vel per
coniecturas de illa conſtare poteſt infra de verb. ſign.
intelligentia, & c. propterea. ff. de reg. iur. ſemper in ſti
pulationibus. Si de voluntate non apparet, recipimus
incluſionem, vel excluſionem, quæ fauorem habet, vel
ex cuius contrario reſultat odium per regulam, odia,
cum concor. de reg. iur. lib. 6. & facit quod no. ff. de do
lo. l. 1. quod de coniectura dixi, exemplificari poſſet,
vt dicebat Dinus in præalleg. l. patronus, quia ſi vendi
di tibi domos, vel prædia mea vſque ad talem domũ,
ex qualitate precii diſcernetur, an domum includere
voluerim, necne, per l. ff. de rebus dub. vtrum, §. quæſi-
tum. de leg. 2. qui ſolidum, §. etiam, & ad Trebel. non-
nunquam. qui diſtinctionem illam de fauore, & odio
improbant, per l. penult. de extraordi. criminibus, ad
quam ſupra reſpon. quare ibi, vſque, includit in pœna-
libus, quod dicitur de fauore improbant, per præalle.
l. filius, ff. de leg. 1. vbi excludit in fauorabili materia,
ſcilicet legatorum, ſed dupliciter reſponderi poteſt,
ſcilicet quòd illa ſunt verba legis, quæ ſic excludunt,
ne alia lex violetur, vt ſupra, vel licet eſſent verba ho-
minis, & fauor debeatur, non tamen contra iuſtitiam
patroni, infra de donat. inter vir. & vxo. nuper. Di-
cunt autem hi, quibus non placet illa diſtinctio, quòd
ſemper ponitur incluſiue, niſi per correſpondentiam
alterius actus aliud appareat, vt in exemplo, de quo
b ſupra alleg. præ. l. patronus, [b] & l. quidam ſciendum,
quòd quando, vſque. adiicitur tempori limitato, nul-
lum facit dubium, exempla patent de reſcrip. ſi gratio
ſè, & c. ſi propter, de elect. cum ex eo. ſed quando, vſq;
ponit limitans tempus, vt in præ. decre. cum dilecti, de
dolo & contu. cum concor. quas ibi poſui ſuper dic. vſ-
que, tunc facit dubium: & vbi aliud non apparet, non
eſſet abſurdum dicere, quòd prolatum ab homine re
cipiatur contra proferentem excluſiue, vel incluſiue,
infra de reg. iur. contra eum. lib. 6. cum concor. alias ſic
15 locus diſtinctioni prius dictæ, de † præpoſitione, 3, di-
c cam de præbend. ſtatutum, [c] lib. 6. ſuper gloſſ. eſt er-
go. de. abſque, dicam de procura. qui generaliter, §. 1.
libr. 6. ¶ In gloſſ. tunc dicitur [ibi, publice] dixit hic
16 Vincen. Phi. Goff. Hoſtien. & Guil. ꝙ licet † epiſcopus
publicè renunciaſſet, clericus ab eo poſtea ordinatus
potuiſſet habuiſſe iuſtam ignorantiam, vt ſi extra pro-
uinciam tunc fuiſſet, & hoc probaret, ſicut C. de con-
trahen. ſtipu. optimam, de teſti. ex tenore, infr. qui ma
d tri. accu. poſ. [d] c. fin. ¶ In gloſſ. vlti. [ibi, neceſſaria] di
cebant quidam iſtos ſuſpectos de ſcientia: quia ſi cer-
tum eſſet de ignorantia, locus eſſet cõtrariis, at hoc co
nabatur defendere Inno. ſed poſtea ſe correxit, quod

vide de ſciſmati. c. 1. ad fi. mag. gl. alij, ꝙ hoc in vlti.
17 perium ordinantium [& ibi officij] inſpicimus † exe-
cutionem ordinis pontificalis. non illius, quem cõfert.
nam illius virtute illum confert [Et in fi.] quæ tamẽ de
facili obtinebitur ſecundùm Innoc. Hoſt. & Egi.

ADDITIONES.

a ¶ Loco. An epiſcopus poſſit tacitè, vel expreſsè epiſcopatui re-
nunciare, vide etiam no. inf. de conceſ. præb. cum noſtris, Bald.
b Patronus. Ibi de materia vide pleniſſimè per Bart. & in l. meminiſſe. ff. de offic. præſid. & per Cyn. in l. a caligato. C. de nupt.
c Statutum. Et per Cy. in l. a caligato. C. de nupt. & per Io. And.
in Spec. de dilat. §. 4. ver. ſed pone.
d Poſſunt. Not. iſtud dictum ad materiam notarij priuati, cuius
priuatio in vno loco eſt nota, in alio ignota. quod dictum allegat
Bald. in l. 1. C. de teſtam. & dixit illud no.

SVMMARIVM.

1 *Sacramentorum effectum confert excommunicatione minori ligatus.*
Ignorãtia vbi fit ſimpliciter mentio, de probabili intelligendum, ibid.
2 *Diſpenſare cum ordinato ab epiſcopo excommunicato quis epiſcopus poſſit, & in quo. nu. 3. ad fin.*
Pœnitentiam mihi poteſt iniungere ſacerdos de peccato, quod eius mandato admiſi, ibid.
3 *Epilogus, & aditio gloſſarum. nu. 4.*
5 *Ordinatio requirit verbum, & actum.*
Excommunicatio verbum tantum.

CAP. II.

Cum clericis.

[Excommunicato] maio-
ri. inf. de ſen. exc. ſi quem.
1 ligatus † enim minori, cõ-
fert effectum ſacramentorum. inf. de cler. exc. mi. ſi ce-
lebrat. (Ignoranter) ignorantia probabili, vt ſup. cap.
proxi. in fi. [Per ſuos] cum alius contulit, arg. de cle. cõ
iug. diuerſis. ſecũdũ Pet. Boa. & Abb. idem Hoſt. fate-
2 tur: ipſe tamen, ꝙ ſucceſſor † delinquentis [a] hoc poſ-
a ſet. Vinc. dicit, ꝙ ipſe ordinans abſolutus poterit diſpẽ
ſare, ſicut & ſacerdos iniungere poteſt mihi pœniten-
tiam de peccato, quod eius mandato cõmiſi. Idem Eg.
ad hoc vltimum facit quod no. Lau. loquens de concu
bina, vel adultera ſacerdotis, 3. q. 7. §. vlt. in fi. & idem
ibi Hug. fatetur tñ, ꝙ honeſtius eſſet id alteri commit
ti propter maiorem erubeſcentiã, quę eſt magna pars
pœnitentiæ, de pœn. diſt. 1. quem pœnitet. & facit quod
no. 30. q. 1. omnes. 33. q. 2. placuit [Diſpenſari] & vt in il
3 lis ordinibus miniſtrent. ¶ † Prima gl. ſignat contrarium,
& dupliciter ſoluit. item quærit, arguit affirmatiuè, ſol
4 uit negatiuè ¶ Vlt. gl. rñdet per contrarium. ¶ † In gloſſ. 1.
[ibi, ordinẽ] Hoſt. remittit in hoc ad no. de tẽp. ord. in
ſum. §. 1. ver. hęc igitur ſit fides tua, & ſ. de ſacra. non
itera. c. 2. [& ibi, quæ ſ.] vbi de hoc in ſumma [& in fi-
5 ne] Item ordinatio † requirit verbum, & actum, inf. de
b ſacra. non ite. c. fin. excõicatio [b] vero verbum tantum,
ſm Hoſt. & facit ad no. de conſe. eccleſ. vel alta. aqua.

ADDITIONES.

a ¶ Delinquentis. Facit quod no. Io. And. inf. de temp. ord. c. cum
quidam.
b ¶ Excommunicatio. Vide de materia. in c. cum dilectus, de cõ-
ſuet. & inf. de cler. excom. c. ſi celebrat, Bald.

¶ De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia rubricæ quæ.*
2 *De materia tituli huius quibus in locis alibi tractetur ſub hoc titulo, vel extra eum ſub alijs ſparſim, & nu. 3. & 4.*
3 *De ætate ſententiæ latæ ſtatur, a qua non fuit appellatum.*
Delegati in beneficij curati adeptione, vicarij parochialis eccleſiæ, Prioris conuentualis, vel non, & inquiſitoris, ætas quanta requiratur, docet, vbi tradatur.

1 ¶ Dicto † de ordinibus, dicendum eſt de præficien-
dis, & quia in præficiendis conſideratur qualitas,
& ætas

& ætas, & ordo, ideo &c. ſecundum Goffre. dicebat Damaſc. quia in præficiendis ea requiruntur, quæ in ordinandis, & ideo &c. Et nota, q quidam habent in rubrica de ætate, & qualitate ordinandorum, non debet eſſe. Nam de qualitate ordinandorum habuimus rubri-
1 cam ȝ. de tempo. ordi. & qualitate ordi. de prima † parte 77. diſt. & 78. diſtin. & per totum. de ſecunda 38. diſtinct. per totum, 61. diſtinctio. per totum. de tertia 60. diſtin. per totum, hoc reperitur in Sexto, & in Clemen. primæ parti coaptatur, de elect. cum in cunctis. vnde confirmator debet inquirere de ætate, eo. tit. cum no-
2 bis, & cap. nihil, & ſtatim † ſententiæ latæ ſuper ætate,
a a qua[a] non fuit appellatum, eodem titulo, cum dilecti, in fine. Et pueri non ſunt idonei ad beneficia, de præben. ſuper inordinata. Ad ſecundam partem facit de accuſa. omnipotens. ad omnes tres partes, de electio.
3 dudum, primo, de ætate † eius, qui per delegationem cauſæ præficitur, de officio delegati, cum vigeſimum. Item quo ad beneficia curata ponderatur ætas temporis, quo impetrauit, de reſcriptis. ſi eo tempore. libro ſexto. in præbendis non ſic, de præben. ei cui. ad totam rubricam facit de electio. licet canon, cum ex eo, & c. commiſſa. ad primam & tertiam partem, eodem titulo. nemo. ad primam, eodem titulo, ex eo quod, in principio, & c. indemnitatibus, in principio. ad tertiã, de præben. ſi pro clericis, & de inſtitu. capitulo ſecundo. Item de ætate vicarii parochialis eccleſiæ, in clemen. de offic. vica. cap. vno. de ætate monaci prioris conuentualis, vel non, de ſtatu monacorum, ne in agro. §. ceterum. de ætate inquiſitoris, de hæred. capit. ſecundo in principio.

ADDITIO.

a ¶ A qua. Et Vtrum faciat fidem in alio iudicio. Vide plenè per Bart. in l. de ætate. ff. de mino.

SVMMARIVM.

1 *Decretalis hæc vt faciat ad hunc titulum.*
Non præficitur qui ordinari non põt, & præfectus remouetur. ibid. niſi ſit vtilis eccleſie cui præeſt. nu. 4. vel niſi poſt adeptionem fiat talis. num. 5. & 6.
2 *Abbates olim non erant clerici. Hoc tempore benedicunt, & minores conferunt.*
3 *Prælati qui dicantur.*
4 *Vtilitas eccleſiæ facit vt ei præfectus non remoueatur.*
5 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum.*
Non amittit quis dignitatem, vel magiſtratum; ſi furioſus, vel cæcus euadat. distinguitur num. 6.
6 *Amotio vel remotio a dignitate, vel magiſtratu, & eccleſia quando fiat eius, qui poſt eorum cuiuſuis conſecutionem in hic expreſſum incurrit, eod. num. 6. & 5.*

CAP. I.

1 Vt Abbates. Non ſumatur, & decr. iſta † facit ad titulum de ordine præficiendorũ, ideſt eorum, qui præfecti ſunt; & concor. infra eodem. quæris, vel ad titulum de qualitate præficiendorum: quia ſi talis eſt, q ordinari non poſſit, non præficitur; quia & perfectus remouetur, & hoc, quod dicit principium de
2 abbatibus, non habebat olim locum. Nam † olim Abbates nõ erant clerici. 93. diſt. a ſubdiacono, & de hoc infr. eo. tuam, ſed hodie benedicit, & minores ordines cõfert. inf. c. cũ cõtingat [Diaconi] quid ſi fiãt et preſbyteri, remittit Hoſt. ad not. de renuncia. ad ſupplicationẽ, in fi. & hoc repetas, fiãt [Archipreſbyteratus] recepte tenet, & fiant, aut ſup. ſi noluerint ordinari, cum tamẽ poſſint, & ſic differt a verſiculo ſequenti, ſecundum Pet. & Abb. & Egi. licet Hoſtienſis prius dixerit hoc ſuperfluum propter finẽ, ſed poſtea correxit. [Aliqua iuſta] vt quia ſunt corpore vitiati per modũ notatum, infra de corpore vitiati, capitulo finali [Non poterint] licet ordinari velint, Egidius [Prælationes] ta-
3 les † ergo ſunt prælati. de hoc de officio ordi. cum ab
4 eccleſiarum, Hoſtien. [Amittãt] niſi aliter † valde ſint vtiles eccleſijs, quibus præſunt, quod dic vt infra eo-
5 dem, quæris. Vltima † gloſſa allegat quatuor iura in contrarium, & ſoluit. ¶ In gl. vltima [ibi, qui furere] ſequitur, cepit, ſtatum, & dignitatem, in qua fuit & magiſtratum & poteſtatẽ videtur retinere, ſicut & rei ſuæ dominium retinet [& ibi, §. Caſum] cæcus retinet adeptum magiſtratum, ſenatoriam, & iudicandi officiũ:
6 ad nouum non aſpirat. ¶ In gloſſ. vltima [ibi, quando per culpam] vel etiam præter culpam, ſi ante dignitatem adeptam in hunc ſtatum incidit, ſecundum Inn. & Hoſtien.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia diſpenſatiue minori conceſſa, non per laicos, ſed per clericos regi debet, & quouſque.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Cantuarienſis archiepiſcopus eſt legatus in prouincia ſua.*
4 *Laicis eccleſias regere, & alia eccleſiaſtica quæ & quando adminiſtrare, vel tangere ſit prohibitum, & ne laicis hic vetita committantur, pertinet ad prælatos corrigere.*
5 *Cuſtodia eccleſiarum quibus committatur ex defectu ætatis eorum, quibus ſunt commiſſæ, quam habeant auctoritatem, & quo nomine adminiſtrabunt.*
6 *Eccleſiæ quibus committendæ, iuncto contextu, & num. 11.*
7 *Supplementum contextus.*
8 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. 9. & 10.*
Impuberibus dignitas dari non debet etiam ſub conditione, cum fuerit in ætate, & ſubſit neceſſitas penuria hominum, & num. 10 §. 3.
11 *Principis voluntati quo caſu non parendum.*
12 *Animarum periculum quando videatur verti ex perſona rectoris.*

CAPVT II.

1 Ex ratione. Caſus. Eccleſia † diſpenſatiue minori conceſſa nõ per laicos, ſed per clericos regi debet, do-
2 nec ille perueniat ad ætatem. Et ſunt † duæ partes. prima ponit reprehenſibile factum epiſcopi. ſecunda illud corrigi præcipit, ibi, vnde quoniam, quæ duo facit. Primo prouidet circa prædicta. Secundo circa futura cum pœnæ comminatione, & decreti appoſitione, ibi eidem, & facit ad primam partem rubricæ de
3 ætate præficiendorum. & dirigitur † decret. Cantuarien. archiepiſcopo, vt patet in ſuperſcriptione, qui legatus eſt in prouincia ſua, de off. leg. c. 1. vel eſt iſte de caſibus ad archiepiepiſcopum ſpectãtibus, quando. ſ. peccatur in beneficijs conferendis, arg. inf. de inſtit. c. 3. vel quando ſpecialiter quæritur de correctione epiſcopi. 9. q. 3. cũ ſcimus. vel procedit hic ex ſpeciali delegatione, & mãdato Papæ, ſm Inn. & Hoſt. & ſic ſoluitur, quod opponitur archiepiſcopum in diœceſi ſuffraganei iuriſdictionem non habere. inf. de offic. ord. paſtoralis [Plures] ſ. plures pluribus, non enim pluralitatem, ſed ætatem hic ponderat [Sed per laicos] quibus
4 † non licet eccleſias regere, vel oblationes recipere: 16. q. 1. quia ſacerdotes, & duobus c. ſeq. nec ſacra etiã veſtimenta tangere, de conſe. diſt. 1. in ſancta, & c. veſtimenta, de coha. cler. cap. 1. in fi. nec adminiſtrationem eccleſiæ tenere. 16. quæſtione 7. capitulo 1. & capitul. in noua, & ſe. nec de eccleſiaſticis aliquid diſponere. ſupra de conſtit. eccleſia. nec excuſat auctoritas

epiſcopi, de deci.q̄uis, & c. prohibemus,qui etiam in
proprio hoſpitio prohibetur talia laico committere. a
89.diſt.indicatum, ſm Hoſt. dicebat Inn. generalem
adminiſtrationem eccleſiæ, vt ſuper eos dominetur,
ſemper clerico cõmittenda: ſed ſpecialem procuratio
nem aliquarum tpalium rerũ poſſunt habere laici ſub
clerico, quaſi ipſius generalis procurationis vicarij, vt
in prædictis capitulis indicatum, & in noua, de quo re-
mittit Hoſt. ad ſummam, ne præla.vi.ſuas, ver.ſed &
vr̃, & pro ſibi cõmiſſis aget, & defendet, de procur.pe-
titio.poteſt etiam laicus ſm Hoſt. eſſe generalis procu
ra. vel ſyndicus ad iudicia. de ſyndico. c. vno. ¶ Sed
b quærit Hoſt. quid de eccleſia ſic debitis [b] aggrauata, q
non poteſt, niſi per laicum releuari? Rñ. q ſi ſit religio
ſorum, cõmitti debet alicui religioſo illius domus, vel
alterius, ſi ille deficiat, non clerico ſeculari, de rebus ec
cleſ.non alie.poſſeſſiones. & adde quod ibi no.deficiẽ
tibus religioſis admittetur ſecularis, argum.de relig.
dom.inter quatuor, ne cle.vel monac. relatum. ſi nec
ſecularis clericus inueniatur, putat Hoſt. in tanta ne-
ceſſitate epm̃ diſpenſare, q ad tempus laico commit-
tatur, arg.de loca.& condu. veſtra. & quod ibi not. ita
tamen, q non laicus, ſed clericus ibi nomine laici ad-
miniſtret, vt ſequitur, ad hoc de Iudeis, ex ſpeciali.ali-
ter, ſi laicus omnino vellet miniſtrare, ad Papam recur
rendum eſſet. 2.q.5.Mennã. 32.diſt.§.verum.inf.de de
ci.tua.1.Si vero eccleſia ſit ſecularium, dicit Hoſt.etiã
ad religioſum haberi recurſum; ad hoc de ſta.mon.q
Dei timorẽ.dicit tamen; q hoc non ſeruãt: imo in tali
caſu irrequiſito epiſcopo non ſolum ſecularibus cleri-
cis, ſed & laicis, non ſolum fructus, ſed etiam admini-
ſtrationem committũt, & de prælatis, ad quos ſpectat
talia corrigere, de ſup.neg.præl.c.2.[Quoniam hoc]ſ.
q pueri habeant prælaturas, vel q eccleſiæ diſponan-
tur per laicos. Hoſtiẽ.& Egi. [Tolerari] inf.ne cler.vel
5 mona.ſm inſtituta (Cuſtodiam]erant † iſti quaſi cura-
tores puerorum, qui nec habent perſonam legitimam
c ſtãdi in iudicio [c] & agent iſti nomine eccleſiarum, vel
d pueri ipſorum auctoritate. arg. ff.de admi. [d] tu l.1.de
6 quo remittit Hoſt. inf.c.1.[Congruam] 25.annorum,
de elect.cum in cunctis. §.inferiora. [Et ſcientiam] &
morum grauitatem. inf.c.2.[Egerit]cõmittendo de-
inceps eccleſiarum regimen patienti prædictos defe-
ctus[Debitam]de hoc ſup.de elect.nihil eſt, & vt dicit
Inn. vr̃ eps̃ obligari de mala adminiſtratione puero-
rum, quos inſtituit, arg.ff.de mag.conue. l.2. ff.de ad-
mi.tu. Lucius. 1.& 2.alleg.Hoſt.de off.archi.ea, quæ.
7 (Carere) ipſo † iure, ſi eccleſia eſt parochialis. inf.de
elect.licet canon, lib.6.contra inf.c.proxi.in fi.ibi ſol-
8 uitur. ¶ Secunda † gl.alleg.concor.ſignat contrariũ,
& ſoluit. ¶ Tertia gl.reſpondet per obiectionem, quã
ſoluit, & remittit. ¶ Penult.gl.quærit, & arguit negati
uẽ. ¶ Vlt.gl.primo ſoluit contrarium.ſecundo quærit,
arguit affirmatiuã, ſoluit cõtrarium, ſolutioni obijcit,
9 & obiectioni reſpondet. ¶ In † gl.4.[ibi, non debet]ẽt
ſi ſubſit neceſſitas penuriæ hominum, vt ibi. ¶ In glo.
penult.[ibi, quia tenetur] alias non tenetur; & verum
eſt, q tenet obligatio, ſed non tenetur interim ad one-
ra, vt ibi. ¶ In vlt.gloſ.[ibi quidam conſulebant] vide
de off.deleg.cum vigeſimum, in gl.2. [& ibi.l.vlt.]vi-
de ſup.gl.proxi. ¶ In gl.1.[ibi, vſque ad 14.]de hoc vi
de in procemio.6. li. ad fi.in prin.magnæ gl.& ibi, vel
nõ eſt compos.]adde quod no.77.diſt.in veteri. ¶ In
gl.2.[in fi.] ſm Tan.inf.de offic.archi.dilecto, Goffr.
& de offic.delega. ſuper eo. ¶ In gl.3.[ibi beneficiũ]
Alta.ſimile.inf.de prębẽ.c.antep.lib.6.[& in fi.] infra
de reſcrip.ſi eo tempore, in gl.penult.lib.6. ¶ In gl.im
puberibus (ibi, non debet) etiam ſub tali conditione,
vt ſit prælatus, cum fuerit in ætate. ff.de hæred.inſtit.
hæreditas ex die.ff.de reg.iur.actus, ſecundum Vinc.

¶ In gl.idem dicit, [ibi, archidiaconum]in canonico
procedit quæſtio: in archidiacono non, vt infra eodẽ
titulo, cap.vno.lib.6.[Et in fi.]Vincẽ.hodie dic vt inf.
e de elect.ex eo, quod. [e] lib.6.& in cle.eodem titulo, ca.
10 2.& 3. ¶ In † gloſſ.vlt.[ibi, diſpenſatiuè]ſm Tan.idẽ
Goff. & dico hanc diſpenſationem papalem, non ar-
chiepiſcopalem, vt patet inf.eo.c.vno, lib.6.[*Et in fi.*]
idem Roſ.& Tan.& idem Goſt.in c.proxi.quod verum
11 putat † Hoſt.niſi de expreſſa principis voluntate. ſupra
de elect.cum nobis olim, ad finem, ad hoc infra c.2.in
1.gl.nec eſt præſumendum, quod hoc concederet pue
ro, quod tamen ſi faceret, præciſè parendum eſt quo
ad temporalia.19. diſt. in memoriam, in ſpiritualibus
vero, vel quibus vertitur periculum animæ, non obedi
ret.remittit ſup. de tempo.ordi. ad aures.de conceſſ.
præben.propoſuit. hæc de puero. de pubere vero ſecus
f inf.c.proxi. Arch.in decr.ſi eo tempore, [f] de reſcri.ad
id, quod dixi ſupra non parendum in periculum ani-
mæ, alle.24.q.1.manet in prin.30.di.c.1.in fi.& c.2.in
prin.55.diſt.nullus, in fi.2.q.7.qua propter.11.q.3.nõ
ſemp.ad hoc 35.q.9.loci.ff.de actio.& oblig.l.ſeruus.
12 periculum † autem vertitur animarum, ex quo neſcit
regere, ſe vel populum, infra c.proxi. excipit tamen ne
ceſſitatem, vel vtilitatem eccleſiæ.alleg.7.quæſtio.1.
ſcias, in fin.

ADDITIONES.

a ¶ Committere. Vtrum laicus conuerſus habere poſſit eccleſiã, vide quod no.in c.1.de deci. quid de hoſpitalarijs, & tẽplarijs, ibidem. Bald.

b ¶ Debitis. Vide latè Barba.in c.poſſeſſiones, de reb.eccleſ.non alien.hic alleg.per iſtam.

c ¶ In iudicio. Prout habetur in l.1.& in toto tit. C.qui leg.per-ſo.ſtandi in iudicio habent.

d ¶ De admi. Et vide illam l.in §.1.& ibi per Bar.quomodo concipiatur libellus contra pupillum, vel adultum, & quis citatur, an ipſe, an executor. & vide c.fi.de iudi.lib.6.& de materia vide bo.gl.in l.donatam, & ibi Baldus. C.de acquir.poſſ.

e ¶ Ex eo quod. Patet ergo per hoc capitulum, quod tolerabilior eſt collatio tituli in perſonã inhabilem quam ipſius adminiſtratio.facit quod no.gl.ſuper ver.ſuffragium, de elect.in c.ex eo, quod.lib.7.& facit c.grandi, de ſup.neg.præla.lib.6.& vide Bar. in l.quidam conſulebat.ff.de re iudi.& doc.& maxime Bald.in l.fi. C.de teſta.mili.

f ¶ Si eo tempore. Ibi vide Io.And. & probat tota iſta gl.vlt.q ſi diſpenſetur cum impubere ſuper tit.non tñ ſit diſpenſatum ſit per adminiſtrationis cõmiſſionẽ, quod probat Leon.alleg.in gl.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ regimen minori 14. committi non debet, etiam non curata, num. 4. ſine diſpenſatione ex cauſa, ibid.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Decorant, vel honorant homines, quem veſtimenta decorãt.*
Imperare qui ſibi ipſe non poteſt, ſtultum eſt, vt alijs imperet, ibidem.
Curator dandus gubernare ſe neſcientibus, ibid.
4 *Diſcretione carent minores 14.ann.*
Duces non ſunt eligendi iuuenes. & ratio, ibid. ver. nemo.
5 *Verbi in alia reſolutio.*
6 *Epilogus, ſuffragium. & additio gloſſarum. 7. & 8.*
In poteſtate patria an electus in prelatura ſit ac alias, & num. 10.11.12.& 13.
9 *Superiorem recognoſcit omnis ille, qui habet alium ſub ſe, excepto papa.*
10 *In poteſtate patria an maneat, & in quibus. num. 13.*
11 *Poteſtatis patriæ cum dominica comparatio.*
In ſacris conſtituti & illuſtres interdum æquiperant, & in quibus.
13 *Presbyter, vel ſacerdos in quibus priuilegiatus ſit.*
14 *Huius decretalis cum ſuperiori proxima conciliatio.*
Inter puberes, & impuberes magna differentia, & in quib. eod. num. & an cum his diſpenſetur ad beneficia.
15 *Pubes maior 17. an agere poſſit ſpiritualem cauſam.*

CAP.

CAPVT III.

1 Indecorum. Caſus. Regimen † eccleſiæ minori 14. annis cõmitti nõ
2 debet. Et prima † pars ponit exordium, & cauſas mandati. Secunda mãdatum.
Tertia cõminationem irritationis, & pœnæ. 2. ibi, Nolentes. tertia ibi, Scituri. & ponit Hoſt. hic verſum. Hũc
3 † homines decorant, quem veſtimenta decorant. & facit ad rubricam de ætate [nouerunt] Socrates, Stultũ
eſt, vt alijs imperet, qui ſibijpſi imperare non poteſt
[Seipſos] ſed etiam maiores 14. neſciunt ſeipſos gubernare; & ideo datur eis curator. Hiero. ſuper Parabolis.
13. c. fruſtra aliquid habet, qui ſeipſum non habet [Di
4 ſcretione] qua † carent tales minores, de delic. puero. c. 1. [Paruulus] Ariſtoteles. 3. Ethi. Nemo iuuenes
eligit duces, eò quod non conſtat eſſe prudentes [Regimen] etiam eccleſiæ nõ curatæ. & de hoc vide quod
ſcripſi, de reſcript. ſi eo tempore, lib. 7. ſuper gl. penult.
[Præſumatis] vbi fieret diſpenſatio ex cauſa, non eſſet
præſumptio, ſm Hoſt. nec fit id tunc incautè, vt ſup. de
electio. nihil eſt, ver. q ſi ſecus [præſumpſeritis] conferendo parochiales eccleſias, vel perſonatus impuberi-
b us, vel puberibus minoribus 25. ſine diſpenſatione facta ex cauſa rationabili, ſm Hoſt. Tu dic, vt eo. tit. cap.
5 vno. lib. 6. [Irritabimus] id eſt irritum † nunciabimus.
ſ. de elect. c. qualiter. in fi. & ſic concor. ſ. c. proxi. in fi.
6 ¶ Prima † gl. reſpõdet per quæſtionẽ, an ſacer ordo &c.
alleg. 5. iura pro, & 6. in ɔ̃trium, per quas tenuit Lan. q
non ponit opinionem ɔ̃triam, quam probat duabus rationibus per locum a minori, & hanc approbat. ¶ Vl-
7 tima gl. arguit a ɔ̃trio, quod reprobat. ¶ † In gl. 1. [ibi
nam, quod ad ius] cum l. prædicta, in quibus dicitur,
q filiusfamilias magiſtratum gerẽs cogit patrem adire, & reſtituere hæreditatem, quam dicit ſuſpectam:
quia non attenditur poteſtas patria in eo, quod ad ius
publicum attinet [& ibi, Sic euenit] habens filiã in poteſtate occidit adulterũ: ſed pater, vel auus in ſua poteſtate non hẽt illam, cum ſunt in poteſtate aliena [&
ibi. l. vlt.] tutor non debet eſſe ſub tutela, nec curator
ſub cura (& ibi. Minores) exiſtentes ſub cura tutelam,
vel curã non gerunt [& ibi, Filium habeo] vide de pur.
can. quotiens, ſuper gl. pen. [& ibi, per adoptionem] ſequitur, dignitas non minuitur, ſed augetur. vnde & ſenator ſi a plebeio ſit adoptatus, manet ſenator. ſimiliter manet ſenatoris filius [& ibi, filiusfam.] ſequitur, in
publicis cauſis loco patrisfamilias habetur, veluti vt
magiſtratum gerat, vel tutor detur [& ibi. l. 2.] quæ ſic
dicit, q ad honores pertinet, creditur in poteſtate fi-
8 lium habere, ẽt is, qui eſt in poteſtate patris. ¶ † In gl.
1. [ibi, arg. cõtra] 1. q. 6. qui ſe ſcit, Goff. vnde dicebat
9 Hoſt. † q excepto Papa, omnis ille, qui hẽt alium ſub
ſe, recognoſcit alium ſuper ſe: aliter eſſet acephalus.
93. diſt. a ſubdiacono, & c. nulla [& ibi, Per adoptionẽ]
& l. ſi conſul [& ibi, Auct. presbyteros] probatur hoc ĩ.
qui fil. ſint legit. per venerab. item, poſt princ. Nam &
10 † per epalem ordinem eximitur patria poteſtas; ergo
presbyter, qui promouetur in epm, erat in poteſtate
[& ibi, Alij dicunt] ſ. Vinc. & Tan. [& ibi, Quæ maior
eſt] dicebat Hoſt. q non eſt efficax ſimilitudo: quia li-
11 cet quo ad quædam † dñicalis ſit fortior, nõ tñ ſimpliciter, vt patet ex no. ĩ. de infanti. & lãgui. c. vno. Item
a dñicalis [a] adeo deletur, q nec ſeruus remanet; ſed patria quantuncunq; ſoluatur, ſemper filius remanet, inſtit. de hæred. quæ ab inteſta. defe. §. adoptiui verò, &
ſequenti. Item dominicalis odioſa, quia violenta, inſtit. de iure nat. §. ius aũt gentium. Sed prima fauorabilis: quia naturalis, inſtit. de iure nat. 1. reſpon. de libertinis. §. 1. non ergo ſequitur, q ſi odioſa ſoluitur per receptionem ſacri ordinis, ergo & fauorabilis, ad hoc ĩ.
b de reg. iur. odia, lib. 6. [& ibi, Similis] æquiparantur [b]
12 interdum † conſtituti in ſacris, & illuſtres. C. de epiſ.
& cle. ad ſimilitudinẽ [& ibi, Patriæ poteſtatis] vt præalle. §. filius, inſti. quib. mo. C. de conſu. l. fi. lib. 12. in
auct. quæ de digni. §. 1. col. 6. C. de epi. & cler. auct. ſed
dignitas [& ibi. §. vl.] vbi de hoc ĩ vl. gl. [Et in fi.] Inn.
13 & Hoſt. hic contra in rebus † paternis, vel patrimonialibus profectitijs. de beneficialibus ẽt hic tractat, de
quibus eſt expeditum. ĩ. de iudi. c. fin. lib. 6. fatetur tñ
Hoſt. talem priuilegiatum quo ad peculium aduentitium, de quo remittit ĩ. de teſta. quia nos. Item quo ad
violentam ptãtem. ſ. iniectionis manuum, vt in c. cum
voluntate, & vide quod ibi dicam ſuper vlt. glo. & quò
ad diſtractionem, de qua C. de patri. qui fil. diſtra. l. 2.
¶ In gl. vlt. [ibi, ſed non eſt ita] vide quod dixi de ar.
a ɔ̃trio, de ele. publicato, ſuper vlt. gl. [& in fin.] vel ibi
dicit, quid de iure cõi, hic a quo anno poſſit eps diſpẽ-
14 ſare, Ro. Lau. & Goff. Idem Innoc. & Hoſt. nec † obſt.
ſup. c. proxi. vbi diſpenſat cum decenni. quia illud per
iſtud corrigitur ſm Innoc. vel fit illud de ſpeciali mãdato Papæ ſm Hoſt. dicebant ergo, q diſpẽſat cum pubere, cum impubere nõ. Eſt. n. inter iſtos magna dña,
vt patet in teſtando, iurando, & matrimonio ɔ̃hendo.
Sed quicquid dicãt, tene, quod hẽs ĩ. eo. c. vno, lib. 6.
licet etiam poſt illam decre. Archid. hanc opiñ. tenere
voluerit, & male, vt ibi dicam. quid autem not. hic Ho-
15 ſtien. † de maiore 17. q agere poſſit cauſam ſpiritualẽ,
dixi de iud. c. fi. lib. 6. in 6. gloſ.

ADDITIONES.

a ¶ Dominicalis. Si ordo epiſcopalis, vel monacatus liberat a patrie poteſtate, an etiam tollat ſuitatem, vide Bal. C. vnde liber. l. qui ſe patris.

b ¶ Aequiparantur. Vide Iaſ. in l. 1. ff. de offic. eius cui manda. eſt iuriſdict.

SVMMARIVM.

1 *Ad eccleſiarum regimen non debet inſtitui indignus ſciẽtia, moribus, vel ætate.*

Collatori beneficiorum quæ debent abeſſe. ibid. ver. aliqua.

2 *Iura omnia intelligenda ſunt ex cauſa.*

3 *Annexio, vel dependentia in duobus curatis, an poſſit induci per præſcriptionem, & quam.*

4 *A correctione non appellatur.*

5 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 6.*

Dependente eccleſia ab altera quid iuris, & numer. 8. 9. 10. 11.

Iunctura duarum arborum ſupra terram ſi ſit, vna videtur arbor: alias ſecus. ibid.

7 *Additio gloſſarum.*

8 *Eccleſia vna ſi pendeat ex alia, quomodo ei ſeruietur.*

Eccleſia maior ſi euincatur, hoc ipſo dependentes euincũtur, eod. num.

9 *Eccleſiæ dependentes poſſunt interdici, vel ipſarum bona pignorari dare ſingulæ debent procurationes, & quibus caſibus, num. 10.*

11 *Eccleſiæ dependentis rector ſi conueniatur a debitore ſuo ex contractu ſuper ipſius reb. quando prius deducatur, quod eccleſiæ maiori debetur.*

12 *Eccleſias plures an quis poſſit tenere, alio reijcit.*

CAPVT IV.

1 Eam te. Caſus. Ad regimen † eccleſiarũ non debet inſtitui indignus ſcientia, moribus, vel ætate. & qui habet duas eccleſias, alteram dimittere cogitur, niſi cauſa ſubſit.
2. ibi, ſed etiam plures. & facit ad partes rubricæ de ætat. & qual. [Tui epiſcopatus] ad te igitur ſpectat inſtitutio, de inſti. c. 3. Hoſt. [Aliqua occaſione] carnali,
venali, vel friuola. ĩ. de præb. graue. alij intelligunt ſi-
2 cut ſonat, & male: quia † omnia iura ſunt intelligenda ex cauſa. inf. de trãsla. c. fi. [Et ætate] de ordine nihil

hil dixit,& facit j.de præb.ſi pro pauperibus,libr.6.&
3 quod ibi not.[Non pendeant] an † in duobus curatis
poſſit annexio,vel dependẽtia induci per præſcriptio-
nem etiam temporis, cuius contrarii non exiſtit me-
moria, vide ſuper regula,qui contra,de reg.iur. libr.6.
4 [Poſtpoſita] quia † in correctione non appellatur. inf.
de offi.ord.licet,& c.irrefragabili,Hoſti.[Proprios] ſ.
5 ſuos tantũ.¶ † Prima gloſ. reſpõdet per obiectionem.
¶ Secunda arguit,& determinat.¶ Tertia gl. quærit,
& ſoluit. ¶ Vltima gloſſ. ad caſum duos caſus addit.
6 ¶ † In 1.gl.[ibi,reſcripta canonum] 25.q.2.¶ In gl.3.
[ibi,ſi gemina] ſi gemina arbor eſt,& ſupra terram ip-
ſius iunctura eminet, vna arbor eſſe videtur. ſed ſi id,
quod iungitur, non extat, ſunt tot arbores, quot ipſa-
7 rum ſpecies ſuper terram extant.¶ † In gl.1.[ibi ſacri
legij] vide j.de ſent.excom.cum pro cauſa.¶ In gloſſ.
[etiam]& c.inquiſitioni, in glo. ſecundum Inn.& ſup.
de reſcrip.cum adeo.¶ In glo. vlti.[& ibi ex parte]&
a j.de capel.mo.ex parte.¶ In glo.qualiter[& ibi, [a] Ex
alia] vide quod ne ſe.vac.c.1.[& ibi, Seruiet vtrique]
dicebat Vincen.ſ. de elect. dudum.2. per capellanos
8 † ſuos in eccleſia,quæ vicina eſt, qui non erunt perpe-
tui. Si vero remota eſt,imponetur ei cenſus,& ponetur
in ea presbyter perpetuus, allegat j. de eccle. ædi.ad
audiẽtiam.dicit etiam ibi,q ſi euincatur maior eccle-
ſia, hoc ipſo euincuntur dependentes; quia ſi arroga-
b tur [b] aliquis,oẽs,qui in eius ptãte ſunt,tranſeunt, inſti.
de adopt.§.illud.ff.de precario,quamuis. In ɔ̃rium al
9 leg.de offic.ord.paſtoralis. Quærit † demum ſi eccle-
ſia,a qua aliæ dependent, non ſoluit iura epiſcopalia,
an interdici poſſint dependentes,vel ipſarum bona pi
gnorari?q poſſint,facit hic, & ibi & j.de offic. deleg.
ſane. Nam quod domino debetur per ſeruum ordina-
rium deducitur de peculio vicariorum ipſius ſerui or-
10 dinarii.ff.de pecul.ſi ſeruus meus. Item quærit,an † ec-
cleſiæ dependentes dare debeant ſingulas procuratio
nes?putat q ſic,ſi ſufficiũt,& habẽt populum,cum eps
quodlibet membrum diœceſ.deſpiciat.de offic.ord. c.
irrefragabilis. 11.q.1.de perſona.nec obeſt, q vna ec-
cleſia ſub alia,de reb.eccl.non alie.c.1.hæc intelligas
ſi ſit eccleſia: ſecus, ſi grangia,de cenſi. c.fi. dicit etiã
11 Inn.† q ſi quis contraxit cum presbytero eccleſiæ de-
pendentis,& ſuper ipſius rebus, ſi poſtea conueniatur
ab eo, prius deducitur cenſus maiori eccleſiæ debitus,
& quod debetur ſuis.ff.de pecu.ſed ſi damnum.§.pecu
lium,& §.præterea. & hoc, ſi cum presbytero ɔ̃tractum
fuit ignorante, vel contradicente prælato maiori. Si il
lo ſciente veniet eccleſia cum aliis creditoribus ad cõ
tributionẽ.ff.de tributo.l.1.aliqua de his dictis Vinc.
poſuit Arch.de præb.cũ ſingula,lib.6.¶ In glo.pe.[in
fi.] credo hoc poſſe locum habere, qñ neſcitur, quæ fue
rit ſibi primo collata: vel fuit hic gratia, Vin. vel loqui
c tur de collatis ante concilium [c] Lateranen. vt dixi in
12 præalle.c.referente.¶ In gl.vlt.[ibi, Et † aliam com-
mendatam] Inn.dicebat vnã intitulatam,& plures cõ
mendatas: ſed dic hodie, vt inf. de elect. nemo dein-
ceps,lib.6.Io.And.

ADDITIONES.

a Et ibi. In hac glo.ibi,prælatus eſt vtriuſque, vide ad hoc etiam gl.in c.eam te.de ætat.& qualita.Bald.

b Arrogatur. Vide omnino ſubtiliter per Ioan.Fabr.in §.illud,in ſti.de adopt. hic per iſtum alleg.

c Concilium. Et iſtis caſibus adhuc poteſt habere locum.c.referende,de præb.&c.vel etiam.quando iracundia ductus ſecundum recipit,vel quando ignorans curam ſecund. illud recipit, vel quando beneficia ex conſuetudine,vel ſtatuto eccleſiæ sũt incompatibilia, vel alio quouis modo prẽterquam de iure communi. Ita ſentit Io.And.in c.1 de conſuet.lib.6.ſuper gl.pen. & Oldra.conſ.220.primi duo caſus habentur per Doct.in ea.de multa.infra de præb.

SVMMARIVM.

1 Ad eccleſiæ parochialis regimen, qui non eſt in ſacris, alias idoneus, diſpenſatiuè poteſt aſſumi, & an per poſtulationẽ, an verò per electionem.num.7.

2 Diuiſio capituli.

3 Ad perſonatus non habentes curam animarum, an non conſtituti in ſacris eligi poſſint.

4 Meritum etiam conſideratur, non tamen ordo eius, cui eſt cõferendum beneficium.

5 Diſpenſatio in corpore iuris clauſa competit epiſcopo cuilibet.

6 Conſuetudinem approbat papa eo ipſo, cum ſcit & tolerat.

8 Talis, dictio comprehendit ætatem & qualitatem hic.

9 Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, num. 10.

Breue tempus quod dicatur, & num. 11.

12 Ordinationum in quadrageſima tres ſunt dies.

Diſpenſare an poſſit cum pubere in defectu ætatis, & ordinis, ſcientiæ, nec non morum, & quando in dignitatibus, perſonatibus, & parochialibus eccleſiis epiſcopus, opiniones recitat, & reiicit ad lib.6. & num. 14.

14 In dignitate, & perſonatu ſine cura quæ ætas, & ſcientia ſufficiat.

CAPVT V.

2 Præterea. [a] Caſus. Is, qui † non eſt in ſacris,
1 alias idoneus ad regimẽ parochia-
lis eccleſiæ, diſpenſatiuè poteſt aſ-
ſumi. Et facit ad rubricam de ordine præficiendorum:
vel facit ad totam rubricam propter finem, in quo de-
2 notatur ætas,& qualitas. Et prima † pars ponit rigorẽ.
ſecunda diſpenſationem. tertia diſpenſationis deter-
minationem, 2.ibi, diſpenſatiuè. tertia ibi, dum tamẽ.
[Regimen] not. hic Innoc.& Compoſt. ſupra de elect.
3 dudum. 1. q ad perſonatus non habentes curam de iu
re communi tales non conſtituti in ſacris eligi nõ poſ-
ſunt, Hoſtienſ. hic contra, & hoc vide quod not. infra
eo.cap. vno,lib.6.in vlt.glo.& vide quod dixi in præal
4 leg.cap. dudum,& j.dicam [Subdiaconus] non † cõſi-
deratur ordo tantũ, ſed & meritum.& ſic non obſtat.
23.q.3.ſicut.not.60.diſt.cap.1.[Admitti] de iuris ri-
5 gore[diſpenſatiuè] hęc † diſpẽſatio cum ſit corpore iu-
ris clauſa, cuilibet epo eſt permiſſa, Goffred.[Conſue-
6 uerunt] hanc conſuetudinem † approbat papa eo ip-
ſo, quòd eam ſcit,& tolerat, Ala.[Aſſumi] quidam ha-
7 bent hic glo. per † poſtulationem, quam ponunt Inno
cen.& Eg. poſtulabitur igitur ab epiſcopo, qui diſpen-
ſatiuè illum præficiet, eligi verò non poterit, niſi præ-
ceſſiſſet diſpenſatio, ſecundum Pet. vnde ſæpè diſpen-
ſant epiſcopi cum conſtituto in minoribus, quòd eligi
poſſet ad dignitatem, perſonatum, vel parochialem
eccleſiam. vnde habetur hic talis additio Innoc. ali-
qui dicunt per hoc capitulum, q epiſcopus per ſuam
diſpenſationem poteſt facere aliquem eligibilem cõ-
ſtitutum in minoribus. alij contra [Tales] hoc compre-
8 hendit † ætatem,& qualitatem, vt ſ. dixi [In presbyte-
ros] tales præſentati ad parochiales eccleſias de iure
9 communi poſſunt inſtitui, j.de inſti.c.2.lib.6.¶ † Vlt.
gloſſ. reſpondet per quæſtionem, & ſoluit. ſecundo ar-
10 guit. tertio quærit, & remittit. ¶ † In vltima gloſſ.
[ibi.l.eos] lex 2. eſt. vide de offi. deleg. quærenti, ſu-
per 4.gl.[& ibi, Si debitori] modicum tempus dicitur,
quod poſt condemnationem reis indultum eſt[& ibi,
10.dierum] ad faciendam exactionem ab eo, qui ſe cõ
ſtituit ſoluturum[& ibi, Duorum mẽſium] quod paruũ
tempus imperator addit ad decem menſes, ne ſcilicet
nubat mulier infra annum a morte mariti [& ibi. l.1.
§.1.] vide de cã poſſ.c.paſtoralis.in 4.gl. vltra mediũ
[& ibi, Lecta eſt] vide de electione, officij.in prin.gl.
[& ibi, Dinus] vide de crimi.fal.c.pen.ſup 1.gl.[& ita

Si iis, a quo] vide de reſti. ſpolia. c. 1. ſuper gl. prima. ¶
21 In † gl. vlt. [ibi, annus] j. de elec. licet canon. lib. 6. [&
22 ibi, Dimidio] imo in vna † quadrageſima, qua ſunt
tres dies ſabbati ordinationum, poſſet quis ad oẽs or
dines ꝓmoueri, dicebat ergo Hoſ. qđ hic de breui tem
23 pore dr̃, eſſe arbitrariũ. tenuit enim, ꝙ diſpẽſare † poſ-
ſit eps̃ in ętate cũ pubere, et ſic ipſa vi ſequitur, quod
multo tempore differri poſſet ſacerdotium. dicit etiã
in ordinibus interſtitia antiquorum canonum nõ præ-
termittenda niſi ex diſpenſatione [& ibi, Diſpenſare]
facit ꝙ no. 28. diſtinctio. quãto, in 1. glo. [& in fi.] a cõ
24 trario: ſed dic, vt j. eod. ca. vno, lib. 6. Sed † Inn. dice-
bat hic, ꝙ ad dignitatem, vel perſonatus ſine cura nõ
erat determinata certa ætas. recte igitur eligitur ad il
las, qui ſcit & poteſt illas regere. vel, ſi dicatur ætas de
terminata, ſufficiet pubertas, cum ex inde ſuas faculta
tes adminiſtrare poſſit, & ceſſet tutoris officiũ, te poſſit
eſſe ordinarius. ff. de iudicijs. cum prætor. immo & pu-
pillus poteſt eſſe in dignitate. C. de re mili. l. fi. Itẽ pro
patiente defectum ætatis, & ſcientiæ ſufficit, quod nõ
eſt ſtatutum contrarium. ff. de proba. ab eo. Sed Com-
po. de hoc dicto Inn. mirat̃. ſ. de elec. dudũ. 1. ad finẽ,
dicẽs ꝙ cũ in ſecularibus honoribus adminiſtrationẽ
habẽtibus reqrat̃ 25. ann. cõpletus, in alijs vero incę-
ptus. ff. de mune. & hono. l. in rẽ, & in honorẽ decurio-
natus. ff. de decur. l. ſpurij. §. minores, & l. non tm̃, for-
tius in eccleſiaſticis honoribus & dignitatibus requi-
ritur illa ætas, niſi forſan ex cã, vt ꝑalle. l. nõ tm̃. & ſic
loqui poſſet Innocẽtius ſm eũ. Hoſtiẽſis vero dicebat
diſpenſari p epõs poſſe in perſonatibus, & parochiali-
bus eccleſijs in defectibus ordinis, ætatis, & ſcientiæ,
& defectu morũ cũ corrigibili. dicebat tñ maiorem
cauſam requiri in diſpẽſatione ætatis, quæ differtur. tu
dic vt in prææalleg. decr. vnica. e. ti. li. 6.

ADDITIO.

a Præterea. Vide quod no. in c. ſi pro clericis, de præben. lib. 6. & in c. 3. de inſti. eo. lib. cum ibi allega. an hæc decre. ſit hodie correcta facit ad hic no. infra de preben. accidens, Bale.

SVMMARIVM.

1 *Ordines recipere propter neceſſitatem, & vtilitatẽ eccleſię compelluntur ipſius clerici ſuis beneficijs non annexos, & quando, nu. 5. & nume. 13. 14. 15. & an per excommunicationem, nu. 14.*
2 *Diuiſio capituli.*
Hæc decretalis de quo tractet, ibid. ver. hic tractat.
3 *Beneficiorum multitudinem non eſſe prohibitam, nõ ex hac conſtitutione colligi.*
4 *Crimen, ob quod quis renuit ordinari, quomodo manifeſtari, et cui oporteat,*
Confeſſio quædam miſta ex iudiciali & pænitẽtiali, & quæ, eius vis, eod. nu. ver. dicit ergo.
Pænitentiale non punitur ordinaria pæna, ibid. ad fin.
Conſcientiam quis debet ſemper ſequi, eod. nu. ad fin.
5 *Ordinari an debeat, qui antea recuſauit id ob ſuum crimen occultum, ver. ſed ſi talis.*
6 *Clericorum appellatione qui hic comprehendantur.*
7 *Reſidere in beneficio etiam tenui, eique ſeruire quis tenetur.*
8 *Præferuntur minores quãdoque maioribus clericis ex peccatis maiorum, & in quibus.*
9 *Ordines, & diſpenſatio denegantur ſe corrigere non paratis.*
10 *Vtilitas eccleſiæ attenditur ex peritis aduocatis, & quibus alijs perſonis, quando alias ſit eius vtilitas, nu. 12.*
11 *Beneficia auferri quibus poſſint, & quibus caſibus, numero 13. 14. & 15.*
12 *Voluntas nuda, & cauſa iniuſta idem ſunt;*
Neceſſitas eccleſiæ ex cauſa perſonarum quando dicatur, eod. nu. ver. neceſſitas. inter quam, et vtilitatem non eſt diſtinguendum, eod. nu. ver. aut neceſſitas.
14 *Contemnit magis qui nudam voluntatem, quam qui iuſtum allegat impedimentum.*
15 *Epilogus, & additio gloſſ. §. in gloſſ. pen.*

CAPVT VI.

1 Quæris. Caſus. Propter † neceſſitatẽ, & vtilita-
tẽ eccleſiæ cõpelluntur ipſius clerici
recipere ordines ſuis bñficijs nõ anne
2 xos. Et † cõis diuiſio. ſcđa ibi, cũ igit̃, q̃ duo facit. Prio
ponit ꝯrietatẽ canonũ, quos ſcđo diſtinguendo ꝯcor-
dat ibi, ſtatuẽtes, & ſm mẽbrum diſtinctionis ꝓſequit̃
ibi, ꝙ ſi. & vt dixi ſ. ca. 1. hic tractat de ordine ꝑficiẽdo
rũ. i. eorũ, q ꝑfecti ſũt [Eccleſiaſticis] q̃ certos ordines
nõ reqrũt, Inn. de illis enim, q̃ reqrũt. dic hodie vt in
ꝯcilio Vien. e. tit. vt hi q. 2. rñ. [Abũdẽt] Colligũt qdã
3 † multitudinem bñficiorũ nõ ꝓhibitã, cũ tales ordi-
a nent, ᵃ ꝙ non fieret, ſi eſſent in mortali. Sed Hoſ. dicit
ꝙ hæc verba factũ notãt, non ius, nec debemus attẽde
re &c. ſ. đ elec. cũ cãm. vel ſm eũ pluralitas bñficiorũ
reſpicit pluralitatẽ clericorũ. ſimile, de capel. 1. mo. c.
fi. de priuile. vt priuilegia, ne clerici vel monaci. ca. i.
lib. 6. [Ad maiores] ideſt ſuperiores his quos habent.
alia lr̃a, ad ſacros [Tale quid] puta enorme, vel medio
cre delictũ, ꝙ dic, vt ſ. de temp. ordi. ex tenore, & c. fi.
4 [Secreto] in † iudicio aĩæ. nã ſi in ꝯtẽtioſo, fieret noto-
riũ iuris. ſic ſ. de tẽp. ordi. c. fi. & ſi hoc occultaſſet or-
dinãdus, remoueret. 24. di. c. fi. Si vero poſt ordinatio-
nẽ incurriſſet hoc impedimẽtũ, diſtingue, an ex culpa
ſua, vel nõ, vt ſ. e. c. 1. Goff. hoc nõ placet Hoſt. qa iam
ꝓderetur peccator ex impoſitione pnĩæ q̃ ſeqtur, ꝯ iu-
ra, de offõ ordi. c. 2. cũ ſuis ꝯcor. dicit ergo, ꝙ hæc ꝯfeſ
b ſio fit in iudicio miſto ᵇ in examinatione, q̃ fit in ordi-
nationibus, vel audita monitione ꝑlati ꝯfiteтur ei tan
quã epõ. nõ dico, vt ſacerdoti, & ſic qa iudiciale, repel
litur; quia pænitentiale pœna ordinaria non punitur;
de quo remittit ad ſũmã de ſcrutinio. §. fi. ad finẽ [Sal-
ua conſciẽtia] quam ſp ſequi debet, de hoc de tempo.
ordi. ad aures. ¶ Sed nunquid epiſcopus talẽ † coge-
5 re debet ad ordines? dicit Inno. quod ſic. non enim
debet illi ſtatim credere, vnde poteſt illum ordina-
re, vel alteri ordinandum committere, argumen. in-
fra de officio deleg. paſtoralis. §. quia vero. de ſimo.
per tuas. 3. dicit tamen Hoſtien. quod ille conſcientiã
ſuã ſequeretur, vt prius dixi. Sed ſi talis; poſtea veniẽs
ordinari velit, nunquid epiſcopus illum repellet? re-
mittit Hoſtien. ad ſummam de elect. §. quis poſſit eli-
gere, ſub §. & qui nullo iure, verſi. quid ſi poſtea [Eos]
ſ. clericos. ordinari nolentes. T. quaſi dicat de clericis
allegantibus conſcientiã criminis, canones illi nil di-
cunt [Enodamus] ſic ſupra de reſcriptis, ſuper litteris.
6 [Clerici] in genere † loquitur, vt non ſolum rectores
parochiarum, ſed etiam quoſlibet beneficiatos, & in-
titulatos includat, etiã ſi beneficium eſſet 20. ſol. Nã
7 & talis † ad reſidentiam, & ſeruitium tenetur. de cler.
non reſidentibus, conquerente, & c. pen. [Peccata] vel
occulta impedimenta, quæ inciderint culpa ſua, Ho-
8 ſtien. [Præferantur] in ordinis † ſuſceptione, & per cõ-
ſequens in ſede, & beneficij perceptione. quod ſpiri-
tualiter in collegiatis poteſt intelligi. infra de maio.
& obedien. ſtatuimus. vnde dicebat Iacob. hoc reſpi-
cere cõſuetudinẽ quarundã eccleſiarũ, vbi ſunt clerici
habentes maiores & minores præbẽdas, & hi, qui ha-
bent maiores, debent habere ordines certos, ad quas
maiores promouentur, habentes minores ſecundum
ſuæ receptionis ordinẽ. Si ergo illi dicunt ſe indignos,
minores præferentur illis pro iam dicta cauſa, ſcilicet
9 propter occulta ſua peccata, de quibus † tamen para-
ti ſunt corrigi: aliter nec promouerentur, nec cum
eis diſpenſaretur, de ſtatu regularium, ea quæ. §. 1. 24.
q. 3. reſecandæ

q. 3. reſecandæ (Valde vtiles] quia † forte periti aduo-
10 cati, vel prudentes in temporalibus, Lau. 50. diſt. ac-
cedens, vel propter potentiam, ſ. de ele. officij [Aufe-
11 rantur] dicit † Hoſt. hoc verum, ſi poſſunt cõuinci, vel
iſtud confiteãtur in iudicio cõtẽtioſo, & eis poteſt ali-
quid imputari, nec defectus reſtitui, vel quando nolũt
confiteri, & ſic latenter mutat caſum, ne ſit contra. ſ.
eo. c. in prin. & ſ. c. 1. [Pro ſola voluntate] vel alia † cau
12 ſa iniuſta. quod eſt idem, de transla. ca. 2. verſic. ſicut
iuſta [Vtilitas] poteſt dici vtilitas, qñ eccleſia indiget
miniſtris illorũ ordinũ, licet ſint etiã alij, qui poſſunt
ordinari: neceſſitas vero quando eccleſia indiget, nec
ſunt alij, qui poſſunt ordinari [Aut neceſſitas] non eſt
ergo diſtinguẽdum inter neceſſitatem, & vtilitatem,
vt faciebant antiqui. 74. diſt. in ſumma [Subtractio-
nem] ad tempus quouſq; ordinẽtur, & hoc innuit ver.
compellẽs, ſm Innoc. ſimile ĩ. de decimis, q̃uis. alias,
ex quo priuati eſſent, non plus cogerentur ad ordines,
13 dixit † Inn. hanc differentiã inter hunc caſum, & pro-
ximũ, q2 hic ſubtrahitur bñficiũ ad tps, nõ perpetuo:
ſed ſ. ꝓx. rñſo ſtatim perpetuo aufert, & alteri confer-
tur, niſi ex cã, vt ibi. Sed Hoſti. dicit etiã hoc ſcđo caſu
14 cogi p priuationẽ beneficij, ſi rebellis fuerit. Magis †
c enim contemnit, qui ſola volũtate [c] ordinari recuſat,
q̃ is, qui iuſtum impedimentũ allegat. remittit autem
ad ſummam, eo. tit. §. ordo, ver. circa hoc quæritur, &
d ver. ſequenti, dicebat ẽt hic Inn. recuſantẽ ordinari [d]
nõ excõicandũ, ne ſic excõicatus ꝓ manifeſta oſtenſa
ordinari non poſſit: ſed de hoc non curo, ſuper quo vi-
e de, qđ dicã de præben. pro illorum, ſuper glo. [e] pe. ¶ †
15 Pen. gl. diſtinguit, ſignat contrariũ, & ſoluit. ¶ In † gl.
16 pe.] in fi. vnde dicebat Boa. q̃ iſti non priuantur bñfi-
cijs propter crimen, ſed propter id, quod renuunt or-
dinari, licet illi hoc faciant ex conſcientia criminis.
¶ In gl. vlt. [ibi, Conſuluit] vbi de hoc, & in ſumma, &
plene ĩ. de elec. licet canon, in gl. antepenultima, li-
bro ſexto.

ADDITIONES.

a ¶ Ordinẽtur. Vide de conſue. c. 1. lib. 6. per Ioan. And.
b Iudicio mixto No. de iſto iudicio, & vide quod ſcripſi in cap. 3 de præſump. Archid.
c Voluntate. Vide Io. And. in c. ſicut noſtris, infra de iureiur. Bald.
d Ordinari. Contrarium videtur no. infra de cle. non reſid. Bal.
e Super gl. Et de cle. non reſi. ex tua, in gl. no. per hoc.

SVMMARIVM.

1 *Medicus non impeditur euentu mortis infirmi promoueri, et quis.*
2 *Medicus eruditus quis exiſtimetur, hic comparatur obſtetrici, eodem nu. et quando in medendo carere culpa iudicetur, num. 3. quibus caſibus curare infirmos & quos debeat gratis, quo modo Giezi pœnã euadat quia ſuum ſalariũ recipit a quo infirmo non liceret, nu. 7. ex qua cauſa poſſit conueniri, num. 5.*
In arte ſua exercenda quis abſque culpa videtur ſecutus artis ſuæ traditiones, nu.
4 *In dubio tutius eſt abſtinere, ſi quid faciendo, peccati timemus incurſum.*
5 *Suffragium, additio gloſſ. nu. 6.*
Ex imperitia quis tenetur.

CAPVT IIII.

1 Ad aures. Caſus Euentus † mortalitatis infirmi nõ impedit promoueri eius medicum peritũ, ſolicitũ, & traditiones artis obſeruãtẽ. Et cõmunis diuiſio. ſecunda ibi, tibi breuiter. & melius fuiſſet hæc decr. poſita ſub titulo de tẽp. ordi. & quali. ordi. [Eruditus] & ſic ante factũ nõ fuit in culpa. ponũt Tancre. Inn. & Hoſti. ver
a bũ Hippocratis [dicẽtis in ꝓlogo pronoſticorũ. Vere
eruditus, ita prudẽtiam regulis eſt inſtructus, q̃ in ſin-
gulis ægritudinib. pterita, præſentia, & futura cogno-
ſcit, & ſcias, q̃ medici in æſtimatione æquiparantur ob-
ſtetricibus. C. cõia de leg. l. vlt. in prin. Sed excedũt no-
2 tarios, vt ibi, & no. 14. q. 5. nõ ſane [Traditiones] q. d. [a]
3 q̃ † in ipſo facto non fuit in culpa: quia nõ fuit ſecutus
ſingulares traditiones experimentorum, q̃ pter & 9 ar-
tem inueniuntur: ſed traditiones artis. vnde notat Ho-
ſtiẽ. q̃ hic nõ fuit culpa ante factũ: qa eruditus: nec in
facto: quia ſeruauit traditiones artis, nec poſt factum,
quia ſeruauit diligentiam, vt ſequitur, & remittit ad
b ſummam, eo. tit. §. ordo, verſ. hoc breuiter intelligo. [b]
[Cum diligentia] ĩ. de homicidio. ex tua [Præmiſſis]
trib. de quibus p̃dixi ſm Pe. & Abb. [Remordet] ſ. de
4 homicidio culpa ſecuto. & in dubio † ẽt tutius eſt ab-
ſtinere, qđ dic, vt ĩ. de homicidio ſignificaſti. §. q̃ ſi di-
5 ſcerni, & capitulo petitio, in fi. ſm Hoſt. ¶ In † gl. pen.
[ibi, qua actione. §. vlt.] ſi medicus ſeruũ imperite ſe-
cuit, vel ex locato, vel Aquilia cõuenitur [& ibi medi-
cus] Medicus oculorũ, ſi periculũ oculorũ inferens per
aduerſa medicamẽta ſic cõpulit ægrũ rẽ ſuã vendere,
præſes rẽ reſtitui faciet [& ibi, Si fideiuſſor. 1. reſpõſo.]
vide de crimine falſi, ad falſariorũ, ſuper vlt. glo. ¶ In
6 † gl. 1. [in fi.] idem ver. no. ſ. de renun. niſi, ver. fi. ¶ In
c gl. pen. in fi. an medicus [c] teneatur † infirmũ pauperẽ,
7 vel diuitẽ nolentẽ [d] ſoluere, vel nolentẽ ſumere medi-
d cinã curare gratis, no. 83. diſt. in. c. 1. & in Spec. de ſala.
§. fi. in 1. col. Et quõ pœnã Giezi euadat medicus, q pro
danda ſanitate precium recipit, no. 1. q. 1. qui ſtudet.
Et quomodo medicus a ſano ſalarium recipit, vbi non
liceret ab infirmo, dicam de poſtu. c. 1. in gl. notandũ.
¶ In gl. vlt. [ibi, iuxta illud] Matt. 19.

ADDITIONES.

a Dicat quod. Si autẽ fuerit in culpa medicus, vide Bar. an ex culpa poſſet puniri corporaliter ex 2. culpa, in l. in lege. ff. ad l. Cor. de Sic. & in l. reſpiciendum. §. ſi delinquunt, ff de pe.
b Intelligo. Et vide bonam gl. in l. qua actione §. vltimo, & l. ſi. ff ad l. Aquil.
c Medicus. Adde etiam & extende, quod medicus non debet de iure habere ſalarium, niſi quando eſt ſanatus infirmus ibi Bart. in l. archiatri. per illum tex. C. de profeſſo. & medi. lib. 10. & vide pulchre Iaſo. in l. functo. in 3. col. ff. de offi. aſſeſſo.
d Nolentem. Vide plene materiam huius c. per Io. An. poſt Inno. in c. etiam, de homi.

SVMMARIVM.

1 *In ſuſpenſione qui ſteterit per annum, priuatur beneficio, & quo, nitratur factum hic, cum loquitur de triennio, nu. 11. § in vlt. glo.*
Diuiſio cap. ibid.
Hoc cap. ad quam partem tituli pertineat, ibid. ver. & facit.
2 *Excommunicatio per læſionem perſonæ clerici, nõ rerum eius incurrit ipſo iure.*
3 *Suſpenſio huius decretalis quæ fuerit.*
Suſpenſus quando intelligatur perpetuo, & quando ad tempus, ibid. & nu. 4. & 5. quando eius beneficia conferri poſſunt, eo. n. 3. in pri. & nu. 4. quibus etiam caſibus abſolutione indigeat eod. nu. 3. & nu. 5.
6 *Pœna non ſeruantis eccleſiaſticam ſententiam quæ.*
7 *Contumacia quibus modis puniatur etiam ea creſcente, & a quo.*
8 *Spoliare, hic non accipitur in malam partem, vel vitium.*
9 *Suffragium, additio gloſſarum. nu. 10. & nu. ſequentibus.*
11 *Cap. cum pro illorum, ĩ. de ſent. excõ. diſtinctio habet locum etiam in beneficijs.*
12 *Cap. Rurſus. 11. q. 3. quid faciat, & comprehendat.*
Excommunicatus per ſententiam priuatur beneficijs, & quando, & an, & in quo audiatur per ſententiam.
13 *Cap. ex tua, de cler. non reſid. & hæc ad amicitiã reducuntur.*
14 *Suſpenſus an plus puniatur, quam excommunicatus ſi manſerint in ſuſpenſione, vel excommunicatione, & quandiu.*

CAP.

CAPVT VIII.

1 Cum bonę. Caſus. Qui † ſtetit per annũ in ſuſpenſione, priuatur beneficio, quod prius habebat,
& quod interim acquiſiuit. & ſunt duę partes, conſulta
tio, & reſponſio. 2. ibi, reſpondemus. Et facit hæc decr.
ad partẽ Rubri. de qualitate præficiendorum [Bucca
rum] ſecũdum Hoſ. poterat dici buccadurum propter
rebellionem, de qua ſequitur [Ipſius] Clementis [Læſe
2 rant] in † rebus, quia ſi in perſona, ipſo iure fuiſſent ex
communicati, Abb. [in eos] prædictos clericos, & con-
tumaces [ſuſpenſionis] moderate incipit, infra de offi-
cio deleg. ſane. 2. de vſuris, quia in omnibus, ſecũdum
3 Hoſt. dicit autem Inn. ꝙ † hæc fuit ſuſpenſio ab officio
& beneficio, circa ꝙ not. quod ſi quis ſuſpenditur ſim-
pliciter, perpetuo ſuſpenſus intelligitur, ſi tamen hoc
fiat cum cauſæ cognitione. & diffinitiue pronuncian-
a do,[a] & vbi proceſſum eſt criminaliter per modum ac-
cuſationis, vel etiam ciuiliter per modum inquiſitio-
nis, quo caſu beneficia ſuſpẽſi ſtatim conferri poſſunt,
cum per ſententiam ſit damnatus, infra de cõceſ. præ-
ben. literas. Si vero non diffinitiue, cum ad hoc non a-
geretur, ſed interloquendo, ſiue non parentis contu-
maciam puniendo pronunciatum ſit, non intelligitur
ſuſpenſus perpetuo, niſi hoc ſit expreſſum, ſupra de cõ
ſtitut. ex litteris, vbi de hoc. hæc vera ſecundum quoſ-
dam, quando is, qui pronũciauit erat iudex perpetuus,
ſi enim eſſet temporalis, nec ſuſpenſionis cauſam ex-
b preſſiſſet, toto tempore [b] adminiſtrationis ſuæ, & non
vltra intelligitur ſuſpendiſſe, ff. de pœnis. l. fi. quod In-
noc. non credit, dicens eum ſemper ſuſpenſum, donec
abſoluatur. & hoc eſt ſpeciale in cenſura eccleſiaſtica:
& ne rumpatur neruus eccleſiaſticæ diſciplinæ. 23. qu.
5. excommunicatorum, ſupra de conſuetudine, cum
inter nos, niſi offenſam expreſſerit, de cuius natura ſit,
ꝙ intelligitur ad tempus, vt ſi propter contumaciam,
vel alia, quæ lite pendente contingunt, aliquem ſuſpẽ-
dat, quia tunc intelligitur ſuſpenſus, quouſq; ſatisfece-
rit de cõtumacia, vel offenſa. 1. q. 1. presbyter ſi a ple-
be. 81. di. ſi qui ſunt, & idem in ſtatutis, quorum aucto-
ritate quis ſuſpenditur, ſupra de conſtit. ex litteris. Ho
4 rum † autem beneficia non ſunt conferenda, niſi prius
per ſententiam priuentur, & idem, vbi ad tempus ex-
communicati ſunt. Nam per excõmunicationes, vel ſu
ſpenſiones temporales non intelligũtur bñficiis priua
ti, niſi prius per ſententiam priuẽtur, vt dicam infra, &
5 facit ſecundum Gof. de iudiciis. ca. 1. Item vbi † quis
c ad tempus ſuſpenditur [c] ab officio, finito tempore ſta-
tuti ceſſat ſuſpenſio, & recuperat ea, quæ habuerat. ff.
de poſtu, l. puto. & vide quod not. in præalle. ca. ſi qui,
& ſupra de ele. quiſquis, in 3. gl. niſi forſan ſuſpẽſus ſit,
donec ſatisfaciat. tunc enim poſt ſatisfactionem ſequi
debet ſpecialis abſolutio. 2. q. 5. presbyter ſi a plebe.
quod tamen videtur facere contra, vt infra dicam. di-
uerſitatis ratio eſt; quia quando ad tempus ſuſpendi-
tur, nec aliud exigitur, finito tempore dubitari non po
teſt de ipſius abſolutione. ad hoc de clerico vena. c. 1.
vbi vero ſuſpẽditur, donec tali ſatisfaciat, vel propter
aliud hominis intereſſe, multæ poſſunt dubitationes
occurrere, ſuſpenſus. n. forte dicet ſe plene ſatisfeciſſe.
quod alius negabit, & ſic oportet hoc per iudicem ter
minari, ſecundum Inn. qui dicit, ꝙ alii contra, quod vi
de de coha. cle. ſicut, in gl. ſatisfactio. Ho. alle. notata,
de iudici. c. 1, vide qđ dixi in cle. de decimis. ca. 1. Ad-
uerte: quia c. pſbyter, quod alleg. Inn. facit contra. ibi
enim presbyter ſuſpenditur, donec ſatisfaciat. & de-
claratur, quod ſatisfactio ſumitur pro purgatione, &
finis ibi dicit, ꝙ ea præſtita ſecure ſuum officium exe-
quitur. quare in ſatisfactione videtur diſtinguendum,
an ſit extraiudicialis, & tunc procedat, quod prædixi,
Si vero eſt iudicialis, & iudici ſuſpendenti præſtita eſt
ſatisfactio, tunc locum habet c. presbyter, vt ſine abſo
lutione, vel declaratione ſecure miniſtret. Mutatis ter
minis, pone ꝙ iudex ſuſpendit, donec compaream co-
ram eo, vel libello, vel poſitioni reſpondeam, ex quo
comparui, vel reſpõdi, quis dubitat ſuſpenſionem ceſ-
ſare? Si ergo nullum dubium, ad quid fieret declaratio
[Promulgari] ad pęnam inobedien. de poſtulat. præ-
lat. c. 1. [In qua] ſuſpenſionis ſententia. [Triennio] fa-
ctũ narrat, vt ex gl. colligitur [ſic recepta.] ſ. dum erãt
ſuſpenſi. [Beneficia, quæ habuerant] tenuerant enim il
la ſuſpenſione non obſtãte, & adminiſtrauerant, & ſen
tẽtiam cõtempſerãt. quare ſunt ipſis merito ſpoliãdi.
6 & hæc † eſt pęna non ſeruantis ſniam eccleſiaſticã, vt
hic, & infra de do. & contu. veritatis, infra de vita &
honeſta. clerico, vt clericorum. §. ſi quid igitur, de cle-
rico excom. mi. poſtulaſti. de exceſſibus præla. c. fi. [Be
neficiis] omnibus prius habitis, & interim acquiſitis,
7 vt præmiſit. & no. ſecundum Hoſti. ꝙ † cõtumacia non
ſolum punitur per excommunicationem, miſſionem
in poſſeſſionem, & alia remedia, quæ not. infra vt lite
nõ cõteſt. tuæ: quinimo & per pęnę augmẽtationem, &
beneficiorum priuationem, vt infra, vt lite non conte-
ſtata, quoniam, & hic. & iterum creſcente cõtumacia
locus eſt inuocationi brachii curiæ ſecularis, quod dic
ſecundum eum, vt ĩ. de iudiciis, cum nõ ab homine. di
cit tamen, ꝙ delegatus non habet hanc poteſtatem,
ex virtute cenſuræ eccleſiaſticę, de quo remittit de ho
8 micidio, pro humani. §. cũ igitur, li. 6. [Spoliare] nõ †
ſonat in vitium, & vide concor. de hoc. ĩ. de reſti. ſpo-
9 lia. conquerente, in prin. ¶ In † glo. 2. [ibi, qui reſiſtit]
ex induſtria, vitem fragendo, vel manur cẽturioni im-
mittẽdo etiam capite punitur, & communiter. §. inci-
10 pit irreuerens. ¶ In † glo. 1. [ibi. §. 1. & 2.] Idem not.
9. qu. 3. patet, [& ibi, Oraculum] Leu. 20. Mar. 6. [& in
fi.] no. infra de calum. c. 1. in glo. 2. ¶ In gl. 2. [ibi, cum
dilectus] vbi de hoc [& ibi, Deneganda.] ſi ſunt in mo-
ra petendi abſolutionem; aliter ſecus. ſupra de elect. c.
vlti, 2. q. 5. ſuper eam, ſecundum Tancre. & Vin. [Et in
fi.] Hoſti. remittit ad ſummam, de ſẽtẽtia excommu-
nicationis. §. quis ſit effectus. ¶ In gl. 3. (ibi, non poſ-
ſunt.] niſi diſpẽſatiue, de cleric. exc. mi. poſtulaſti. 1. re-
11 ſponſo, dixit T. ꝙ ſatis † credit diſt. decr. cũ illorum. ĩ.
de ſen. excom. habere locũ etiam in beneficiis ratione
ſimilitudinis, & cõnexitatis. hãc gloſſ. poſuit etiã Vin.
¶ In gl. vlti. [ibi, per annum.] Idem Inno. & Hoſtie. &
ſic factum narrat, ꝙ dicit de triennio [& ibi, Rurſus]
& c. ſe. & eſt ſimile, infra de hære. cum contu. lib. 6. In-
12 noc. hic no. quod no. in c. rurſus. ſ. ꝙ † per illud c. mi-
tigatur rigor antiquorum canonum dicẽtium, excom-
municatum pro crimine ſtatim poſt excommunicatio
nem deponi a beneficio, niſi ſtatim doceret de iniuſti
tia ſentẽtiæ. 11. qu. 3. ſi quis presbyter: ſed illud etiam
intelligitur in eo qui poſtea celebrauit, dicit etiã hoc
caſu locum eſſe priuationi per ſententiam, & priua-
tum beneficiis hac de cauſa vlterius non audiri ſu-
per illis lapſo anno, ſed ſolum pro crimine, pro quo
fuit excommunicatus, C. de requiren. reis. leg. 2. vel
ſecundum eum ſolus lapſus anni ſine ſententia amo-
tionis ſufficit, ne vlterius audiatur ſuper ipſis. Ho-
ſtie. remittit ad notata, infra de offic. delegat. quæ-
renti, de hæreticis, excommunicamus. 1. §. 1. de pę-
13 nis. capit. fi. non † obſtant his, quæ [d] dicta ſunt de cle-
d ric. non reſi. ex tuæ, quæ non expectat niſi per ſex mẽ-
ſes, quia illa loquitur in latitante, docens quantum
debeat expectari, & bene quando beneficio priuari:
hic

hic autem in cõtumace præſente, & excommunicato,
docens quantum debeat expectari, de hoc etiam not.
in præallega. ca. rurſus: vel dic vt in cõtrario[Et in fi.]
Idẽ Inn. & Hoſtien. Sed Iacobus de Alb. dicebat, hic
14 plus puniri † ſuſpenſum, quam excommunicatũ; quia
ſuſpẽſus perdit quæ habuerat prius, & quæ acquiſiuit:
excommunicatus non, niſi quæ medio tẽpore acquiſi-
uit, infra de cle. excom. min. poſtulaſtis, & dicit quod
hoc facit maior contemptus. Sed, vt dicit Abb. hic nõ
eſt differentia inter iſta. Sed vtroque caſu inducet hãc
pœnam perſeuerantia vltra annum, ꝙ locum habeat,
cum propter contumaciam criminis, vel criminalis
cauſæ ſuſpenſus eſt, & ſic loquuntur capitula, rurſus, &
quicunque. 11. q. 3.

ADDITIONES.

a ¶ Pronunciando. Vide l. 1. C. de poſt. & ibi Bal. & Bar. de Sal. & Bar. in l. fin. ff. de pœnis.

b ¶ Toto tempore. Vide Barto. in l. centeſimis ff. de verbo. oblig. & Cy. & do Barto. de Saly. in l fi. C. de contrahen. emp.

c ¶ Suſpenditur. Vbi certum tempus non exprimitur, ſolum intelligatur durare decennio, vt eſt text. not. in l. ſine præfinitione, ff. de poe.

d ¶ His, quæ Vide infra de iudic. capitu. 1. in gloſſ. quid ſi, & in capitu. tuæ, vt lite non conte. Bald.

SVMMARIVM.

1 *Subdiaconus in epiſcopum poteſt eligi, et diſpenſatiue, nu. 2.*
2 *Diuiſio capituli.*
Cap. hoc ad quam rubricæ partem faciat, ibid.
3 *Religioſè, id eſt caſtè.*
4 *Canones inſtinctu Sancti Spiritus promulgati.*
5 *Probatæ caſtitatis quis.*
Bigamus ab ordinibus arcetur clericalibus. ibid.
6 *Liberè ſi quid fieri permittatur, vel ſtatuatur, neceſſitatem diſpenſationis excludit.*
7 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, et nume. ſequen.*
8 *Diſpenſationem cum ſubdiacono, & inferioribus, vt ad epiſcopatum poſſint eligi, Romana ſibi retinuit eccleſia, licet quidam aliter ſenſerint.*

CAPVT IX.

1 A multis. Caſus. Subdiaconus † in epiſcopũ
eligi poteſt, ſufficiebat caput, &
cauda, & eſt ſimile, infra de biga-
2 mis. debitum, Hoſtien. Et † ſunt tres partes. prima po-
nit quæſtionem, ſecunda allegat pro, & contra, ibi, ſi
quidem. 3. diffinit, vel ſoluit ibi, nos volentes. facit au-
tem decre. ad partem ti. de ordine præficiẽdorum [Si
quidem] allega. ꝙ non poſſit eligi niſi diſpenſatiuè
3 [Religioſe] i. † caſtè. & hoc dixi, de regula, ſuper rubri
ca [Quod ipſum] ſ. ſubdiaconum in epiſcopum eligi
4 [Sancti ſpiritus] not. canones † inſtinctu ſancti Spiritus
promulgatos 50. diſtin. ſi quis diaconus. Pe. [Probatæ] i.
5 † antiquæ, vel longæ, dicitur tamen quilibet probatæ
caſtitatis, qui non apparet manifeſtè incontinens, ſe-
cundum Pe. [Et qui vſque] excluſiue. ſic ſ. titu. proxi.
c. 1. vbi de hoc [Et virginem] ne bigamus ſit. ỹ. de bi-
gamis, debitum [Promiſerit] tacitè, vel expreſſe. Pe.
[Libere] excludit neceſſitatem diſpenſationis. tertia
6 † gl. reſpondet per quæſtionem. ¶ In 1. gloſſ. [ibi. l. 2.
& 3.] vide de electione, cum dilecti, in tertia gl. ¶ In
7 † gloſſ. ſic olim [ibi, nullus in epiſcopum] Ideo ibi no.
lo. & hic Goff. Innocen. & Ber. Compoſt. de poſtu. cap.
vlt. dicunt, quod forte poſtulandus in epiſcopum, ſem-
per poſtulãdus eſt a Papa: vel, vt dixit Pe. Dec. & Ab-
8 ba. olim † permittebatur archiepiſcopo diſpenſare
cum ſubdiacono, ſed non cum inferioribus, vnde nec
hodie cum inferioribus diſpenſabit. hoc credo verũ,
dicit Hoſtienſ. quicquid dicatur, Romana eccleſia
hoc ſibi retinet, nec talem archiepiſcopi licentiam ap
probaret, & facit ꝙ de Paduano epiſcopo not. Guil. in
Spe. de legato. §. nunc epiſcoporum, verſi. ſed nũquid
legatus, vel archiepiſcopus. ¶ In gloſ. ex quo [in fi.] &
ỹ. de reg. iur. qui ſentit, lib. 6. ¶ In gloſſ. vlti. [ibi, quod
tranſlationem] concor. de ſenten. excommunica. ca-
pitu. fi. lib. 6. & Cle. hoc eodem titulo, generalem.

SVMMARIVM.

1 *In abbatem poteſt inſtitui irregularis et in minoribus diſpenſatiuè, & à quo. num. 4. & an erit benedicendus antequam promoueatur ad ſacros. nu. 6.*
2 *Diuiſio decretalis.*
Ad quam tituli partem pertineat ipſa, ibid.
3 *Res pro prouiſione eius ponitur.*
Figura dictionis. ibid.
Eligendus à principio melior, & ex poſt facto quis, eod. num.
Promouenti quando non imputetur inſufficientia promoti, ibidem. ver. creditur.
5 *Supplementum contextus.*
Ad ordines ſacros qui non poſſit aſcendere, ibidem.
Benedictio quare detur abbati, & qualis ea ſit. nu. 8.
7 *Romanæ eccleſiæ exemplum non ſequendum ab inferioribus in prærogatiuis eius.*
9 *Pontificalis liber citatur in teſtimonium.*
Diſpenſatio fit ob neceſſitatem, ibid.
10 *Conſanguinitatis ratione præſumitur, quod aliter non præſumeretur.*
11 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum, & numero 12. 13.*
Infamis a muneribus ciuilibus non excluditur.
14 *Honores, vel Dignitates petere an liceat, & nu. 16.*
Aduocatus eſt nomen dignitatis eod. verſi. ſed hodie.
15 *Conſanguineis etiam prælatus tenetur prouidere, eóſque egentes & indignos magis idoneis nõ egentibus præferre in ſimplici beneficio, non improbatur.*
16 *Preces in petendis honoribus & dignitatibus an excludant petentem, & quæ & quando ſit opus diſpenſatione, & cuius & nu. 19. & ſupra nu. 14. & quare non committatur ſimonia in eis ſicut in pecunia. nũ. 18. et quando per eas ſimonia contracta dicatur, numero 19.*
17 *Epiſcopatus cuſtodiam metropolitanus cum conſenſu capituli quando committere valeret.*
19 *Simoniacè beneficium adeptus quis dicatur, & ſupra numero 14. & 16.*
20 *Potius, id eſt plus.*
Abbatia habet plus laboris quàm dignitatis, coniuncta gloſſa, ibid.

CAPVT X.

1 Tuam. Caſus. Irregularis † & in minoribus di
ſpenſatiuè poteſt in abbatem inſtitui.
2 Et prima † pars ponit exordium, ſe-
cunda mandatum, ibi, mandamus, quatenus. Et facit
ad duas partes rubricæ. ſ. de qualitate, & ordine [Su-
3 per monaſterio] i. ſuper prouiſione † monaſterij [Me-
lius] hoc dicit, quia ſemper a principio melior eſt eli-
gendus: ex poſt facto ſufficit, quod electus non ſit ma-
lus: de hoc ſupra de elect. cum inter canonicos. & de of
ficio cuſto. c. fi. [Creditur] Vnde, nõ imputabitur pro
mouenti, etiã ſi ſecus accidat, de hoc ſ. eo. ad aures.

[Faciebant]

[Faciebant] petentes inſtan.dictum monacum in ab-
4 batem[Prouiſionis] nō dicit† legationis, vel commiſ-
ſionis,per quod not.Hoſtienſ.quod ex ordinaria pote-
ſtate hoc poſſit epiſcopus.facit quod not.Guil.in Spec.
tit.2.§.nunc de epiſcoporum,.verſicu.56.& idem hic
5 Boa.[Inſtituas] † diſpenſatiue[Ad ſacros] forte biga-
mus erat, vel homicida, vel aliter irregularis, ſecun-
6 dum Hoſtien.qui quærit,an iſte† abbas ſit benedicen-
dus?& videtur quod non;quia datur illa benedictio,
vt monacos ſuos benedicere poſſit.ſup. de neg. præla.
cap.1.& vt poſſet minores ordines conferre, quos non
confert niſi ſacerdos, infra capitu.proxim.Iſte autem
non ordinatur in ſacerdotem, & ſic nec benedicetur,
nec confeſſiones audiet,nec abſoluet. inf.de pœniten.
omnis. habebit ergo curam quo ad illa, quæ ſunt iu-
riſdictionis,ſed non ordinis.contra,benedictio abba-
tialis non eſt ordinis,ad hoc infr.capit.1.& laicus po
teſt eſſe abbas, vt in gloſ. Item ſufficere debet, quod
ſic ſeruat Romana curia,quæ tales etiam non presby-
teros benedicit, ad hoc de re iudica. in cauſis. ſo. pu-
tat Hoſtienſ.talem non benedicendum per prius alle-
gata.nec ob,infr.cap. proxim. vt ibi dicetur. nec ob-
ſtat,quod abbas poteſt eſſe laicus: quia illud volauit
ab aula,oportet enim eum ſaltem eſſe clericum,vt di
ſpenſetur,argum.hic, & in eo, quod legitur & not.de
7 arbitris,contingit,de iudic.cap,2.nec obſtat † exem-
plum Romanæ eccleſiæ,quæ non in exemplum, ſed ex
ſua ſpeciali prærogatiua hoc facit, & ſic ab inferiori-
bus non vſurpetur,ſupra de tempo.ordin.capit.1.& 2.
Sed & hoc dictat naturalis ratio, quod ex quo debet
eſſe presbyter,ſupra capit.1.& infra,capit.1,& ſpecia-
lem benedictionem recipere, primo igitur debet or-
dinari, & poſtea benedici, vt gradatim aſcendat.93,
diſtinctio. legimus, ff. de muner.& honor.vt grada-
8 tim. Sed † quæritur,qualis ſit hæc benedictio, ordi-
natoria non: quia per ipſam non datur certus ordo,
nec imprimitur character. ſimplex non: quia annexā
habet poteſtatem conferendi ordines, dummodo pre
sbyter ſit,infra capit.proxim.dicit Hoſtienſ.quod eſt
miſta inter ſimplicem & ordinatoriam vtrinque par-
ticipans, ſicut de iure emphyteutico dicitur. C. de
iure emphyt.l.3. habet tamen ſecundum eum maio-
rem participationem cum ordinatoria, quia manus
impoſitionem epiſcopalem requirit, quæ non ſit ab-
batiſſæ,cuius benedictio ſimplex eſt, vt patet in libro
9 pontificali, & facit quod dicam infra capit.1.[a] [Ne-
a ceſſitatis] propter quam diſpenſatur, quaſi debet in-
telligere de iuris rigore non promouendum [Con-
10 ſanguinitate] not. ratione † conſanguinitatis præſu-
mi, quod aliter non præſumeretur,de teſtam.requiſi-
11 ſti,de cohabit.cleric.cap.pen.¶ Prima † gl.circa pre-
ces,an ſimoniam inducant, diſtinguit proprias, & a-
lienas. In primo caſu ponit opinionem Hug.& contra-
riam Tanc.in ſecūdo ſubdiſtinguit,an ſint ſpirituales,
an carnales.& tunc aut pro indigno,aut pro digno. &
tunc aut habetur reſpectus ad illas,aut non. ¶ Vltim.
gl.not.in abbatem pratici poſſe &c. ſignat,cōtrarium,
12 & ſoluit.¶ In † gloſ.vlt.[ibi.l.1.lib.10.] quę ſic dicit,
ignominiæ cauſa ſacramento liberati, honoribus abſti
nere debent,a muneribus autem ciuilibus excludendi
13 non ſunt.¶ In† gl.1.[ibi.& ideo] not.ſecundum Ioā.
[& ibi,dicit Tancre.] & Goff.[& ibi, Quod indiget] de
14 cler.ex.mi.propoſuit, ſicut † Petrus, qui dixit Ma.19.
Lucæ 18.domine,quid erit nobis,qui ſecuti ſumus te?
honorē vero ſecularem licet publice petere, priuatim
non.ff.de pol.l.1.§.1.ff.de muner.& honor. exiſtimo,
Ioan.hoc ſecundum iura vetera, ſed hodie diſtingui-
b tur,aut eſt dignitas,[b] cui non eſt iuriſdictio annexa,pu
ta quod ſit aduocatus, & tunc licite petitur per præ-
alleg.§.1.de polli.& l.quoties,§.ſi quis. aut eſt illi an-
nexa iuriſdictio,puta quod ſit prætor,vel magiſtratus,
& tunc non licet etiam palam,quia prȩſumit lex,quod
rempublicam grauaret, in auth. vt iudices ſine quo-
quo ſuffra.§.1.& §.cogitatio,collatio.2.& patet infra
ne prælat.vices ſu.cap.1.& 2.& ex his,quę ibi dixi.Pro
15 pter † neceſſitatem dicit Hoſtienſ.quod non repro-
baret,ſi prælatus conſanguineum egentem non indi-
gnum præferret magis idoneo non egenti in ſimplici
beneficio,cum & talibus prouidere teneatur.68.diſtin
ctio.non ſatis,de cohabit.cleric.ca.1. de teſtam.rela-
tum.§.licet[& ibi, Nullus itaque] de electione, quali-
ter,& capit.per inquiſitionem.Hoſtienſ.[& ibi, Supe-
16 rior] nec† promouendus etiam ſi tacite conſentiat, ſe-
cundum Hoſtienſ. qui dicit hoc caſu vrgente neceſ-
ſitate,& vtilitate eccleſiæ ſuperior, papa in epiſcopa-
tibus,ordinarius in inferioribus cum illo diſpenſare.&
17 ſubdit,quod tanta † poſſet eſſe neceſſitas circa epiſco-
patum. quòd metropolitanus cum conſenſu capituli
poſſet epiſcopatus cuſtodiam perſonæ idoneæ com-
mittere vſque ad beneplacitum papæ; alleg. de elect.
nihil.§. pen. ſupra eodem,a multis, de ſimo.ſicut no-
bis. vide de ſupp.negl.prælat. ſi epiſcopus, & c.ſequ.
18 libr.6.[& ibi, Quibuſdam]& ibi † not.in vlt. gloſ.qua-
re non committatur ſimonia in precibus porrectis, ſi-
cut in pecunia [& ibi, Spirituales] dicebat Hoſtienſ.
19 quod † preces patronorum, quorum etiam conſenſus
requiri conſueuit, poſſunt dici quaſi ſpirituales, de e-
lect.cum terra,de iure patron.nobis[Et in fine]& cap.
ordinationes,vbi de hoc,& 8.quæſtio.2.in ſumma, &
quæſtio.1.Moyſes,Hoſtien. prolixius notat hanc ma-
teriam, quod videas in ſumma, de ſimon. §.qualiter
committatur.ſub §.lingua,per quæ,hic per eum nota
ta decido. Sed Innocent.notauit hic dici poſſe, quod
ſiue pro alio quis roget electores, vel alios quoſcunque
etiam pro indigno ſiue pro beneficio,non tamen tali-
ter promotus dicitur habere beneficium ſimoniace,li-
cet peccet fundens preces iniuſtas,niſi faceret id inten
dens illū exonerare ab aliquo ſeruitio, vel debito,quo
ei teneretur.tunc enim dicitur ſimoniacum, quia in ta
libus idem eſt remittere, quod dare, etiam ſi remit-
tatur naturalis obligatio tantum, qua quis obliga-
tus eſt ad antidora,argum.ff.de calum.l.2.& 3.in prin
c cip.ff.de petit,hæredit.ſed & ſi.§.conſuluit.[c] 1.quæſtio.
1.ſi qui ſunt,de ſimon. querelam. ratio, quia vt com-
mittatur ſimonia,oportet quod munus interueniat. 1.
quæſtio.1.ſunt nonnulli, tales autem preces frequen-
tius interponuntur non pro munere, ſed pro conſilio,
licet ſæpe iniuſto, vel inhoneſto.& ideo non eſt ſimo-
nia,quamuis ſit peccatum; vnde nec tenetur ad reſi-
gnationem taliter promotus, ſed ſufficit, quod pœni-
tentiam aliter agat,de ſimo.cap.ſi.Sed & dici poteſt,
quod quamuis ille,qui iniuſte rogat,ſit ſimoniacus. in
fra de ſimo. tua. non tamen ille, qui rogatus benefi-
cium confert, dum tamen non ſequatur preces iniu-
ſtas, vt hic,argum.infra de re iudi.cum I.& A. Sed nec
tunc forte renunciare tenetur taliter promotus, niſi
promotor expreſſiſſet, quod propter preces hoc faciе-
bat, & ſi pecunia data eſſet,argum.infra de ſimo.cap.
fina.Sed nec ſemper preces huiuſmodi ſunt iniuſtæ,
etiam ſi quis pro ſe roget, puta ſi ſolum Deum & ip-
ſius obſequium in ſua promotione attendat,non po-
tentiam,delitias,vel diuitias ſeculares,argum.8. quæ
ſtio.1.qui epiſcopatum. ¶ Quid ſi non collatori, ſed
familiari, vel collaterali dedit pecuniam, vel preces
porrexit,vt daret operam, quod promoueatur ad be-
neficium? Solu.ſecundum Innocent. Idem eſt, ac ſi
datum fuiſſet,vel dictum promotori,vel beneficij col-
latori.1.Quæſtio.1.præſentium. ¶ Quid ſi quis adu-
latur,

latur, vt beneficium conſequatur, reſpon. ſimoniacum eſt, & munus ab obſequio dici poteſt, ſecundum Innocen. 1. quæſtio. 1. ordinationes, & 4. capi. ſe. non tamen ſecundum eum tenetur ad beneficium reſignandum, argu. de ſi, ca, ſi. Inducit Hoſt. verbum beati Bernardi ad Euſebium adulantem, & ad placita loquentem vnum de rogantibus, puta etiam ſi nihil rogauerit. Et ibidem ſuſpectus ſit tibi, pro quo rogaris, qui pro ſe rogat, iam iudicatus eſt, ipſe tamen Hoſt. hanc gloſſ. Innocen. per omnia non approbat dicens, quod & aliqua de ſupradictis vere & proprie loquendo niſi ſint ſimoniaca, ſunt tamen quaſi ſimoniaca, & ideo remittit, vt ſupra. ¶ In glo. 3. (ibi, Accedens] vbi de hoc [& ibi, Po
20 tius] i. † plus; quia negari non poteſt, quin ſit honoris, & dignitatis, de priuile. vt apoſtolicæ, libr. 6. Sed plus laboris: quia omne quod hic eminet, & c. 13. diſtinctio. nerui, & 40. diſt. ante omnia [Et in fine] & infra de cor. vitia. expoſuiſti, vbi de hoc.

ADDITIONES.

a Dicam. infra c. 1. Vide quod no. Ioa. And. ſupra de ſup. ne. pręla. c. 2. ſuper gloſſ. 2.

b Aut eſt dignitas. Vide Bald. in l. 1. ff. ad le. Iulia. de Amb. & l. Barbarius. ff. de offi. præto. & ibi plenius per d. Bar. de Saly.

c Conſuluit. De effectu huius naturalis ibi vide gloſſ. & Bartol. & plenius in l. ex hoc iure. ff. de iuſti. & iur. & in le. ſi teſtamento. §. ex duobus, ff. de fideiuſ. & le. ſi non ſortem. §. libertus. ff. de cond. inde.

SVMMARIVM.

1 *Ordinem clericalem conferre poteſt Abbas, ſi eſt presbyter & eſt benedictus, & quibus, nu. 2. an in alio, quam in ſuo monaſterio. 7. & quibus diebus.*

3 *Lectoris nomine reliqui duo minores ordines comprehenduntur.*

4 *Solummodo, particula quod verbum hic determinet.*

5 *Impoſitio manus duplex eſt, & quæ ſit abbatialis, nume. 9. & quo tempore dari poſſit.*

6 *Abbates priuilegiati ſuper pontificalibus inſignijs an poſſint illis vti extra monaſterium.*

10 *Conſecratio dependet ex benedictione.*

11 *Benedici non poteſt quis in abbatem non ſacerdos. In ordinibus conferendis eccleſiæ forma ſeruanda, alias nihil fit, ibid. ver. iuxta formam.*

12 *Pſalmiſtatus eſt ordo, & principium clericalis militiæ, & quæ conſequuntur ex eo. an omiſſus repetatur.*

13 *Ordo epiſcopalis per conſecrationem confertur.*

14 *Ordines ſunt nouem ad ſimilitudinem ſuperioris hierarchiæ.*

15 *Epilogus, & additio gloſſ. nu. 16. & nu. ſeq.*

16 *Cap. nullus omnino, 16. q. 7. intellectus. Ordinem clericalem an liceat ſacerdoti conferre, ibid. & nu. 15. & quem, ibidem.*

CAPVT XI.

a
1 Cum contingat. Caſus. Abbas [a] ſi † eſt presbyter, & eſt benedictus, conferre poteſt ordinem clericalem. Et pars huius de reſcriptis, & de offi. deleg. cum contingat. Et communis diuiſio. ſecūda ibi. ſuper quo. Et propter principale di-
2 ctum non facit ad titulum. Sed inquantum † loquitur de præficiendo in abbatem a ſuis abbatibus, abbas monacis, & conuerſis monaſterii ſui, & his, in quos habet epiſcopalem iuriſdictionem, vel quaſi, poteſt conferre tonſuram aliis non, niſi hoc habeant ex priuile-
b gio [b] papæ. ſ. de priuilegiis, abbates, in ſi. libro ſexto; ſi tamen alteri conferat, valet, ſecundum Boa. & idem
3 ibi Archidiaco. [Lectores] nomine † lectoris reliquos duos minores ordines comprehendit, cum eadem ſit ratio, ſecundum Hoſtien. ſecundum quem ſic de facto ſeruatur, de conſtitu. tranſlato. & eſt ſimile 18. diſtinctio. de his, licet Bar. Brix. contra. 79. diſtinctio. capi-
4 tul. 1. & pro ipſo † faceret verbum, ſolummodo, quod ſequitur, ſi determinaret hoc verbum lectores. Sed verius eſt, quod determinat verbum. in proprio monaſterio, quod ſequitur, & arguit hic papa de maiori ad mi-
5 nus, ſecundum Pet. [Impoſitionem] ordinariam † non conſecratoriam, ne ſit contra. 23. diſtinctio. ſubdiaconus [Solummodo] ergo non in alio, & arguit Hoſtien.
6 contra abbates priuilegiatos † ſuper pontificalibus inſigniis: quod non poſſint illis vti extra ſuum monaſterium quod dic hodie, vt infra, de priuileg. vt apoſto-
7 licæ, libro ſexto. ¶ Sed † nunquid poterit ordinare in alio monaſterio inuitatus? Hoſtien. forte ſic: ſi monaſterium ſit exemptum. argumen. ſupra titul. 1. capit. 1. de tempo. ordi. quod tranſlationem, cum ſuis concor. Innocen. exempto vero poſſet hoc epiſcopus prohibe-
8 re. ¶ Sed † quo tempore licet abbatibus hos ordines conferre? de quatuor temporibus videtur planum, de diebus dominicis videtur ſecus, quia hoc de epiſcopis ſpeciale exprimitur ſ. de temp. or. c. 1. & 3. ergo, quod de vno dicitur & ce. ff. de iudic. cum prætor, in fine. de præſump. nonne. Hoſtie. contra, quia cum in ſuo monaſterio tātum hoc liceat, vt hic, ſine alterius præiudicio poſſumus latius interpretari, de vſu palii, ex tuarum; tum quia potius de dominicis, quam de 4. temporibus concedendum videtur, ne epiſcopare videantur, ideſt generales ordinationes tenere. ſimile, de con. diſtin. 3. peruenit. & adde ſecundum eum, quod not. de ſup. negli. prælat. capit. 1. de tempor. ordin. capitul. 3. [Ab epiſcopo] diœceſano, vel alio de diœceſani mandato, de conſecrat. eccleſ. vel alta. aqua [Manus impoſitio]
9 abbatialis † benedictoria, & qualis ſit hæc benedictio, dixi, ſupra capitul. proxim. dixit autem Hoſtien. quod declaratione indigeret, an hæc benedictio, vel manus impoſitio quolibet die dari poſſit. & videtur quod ſic, ſicut conſecratio eccleſiæ. infra de conſecrat. eccleſ. vel alta. capitul. 2. Sed contra: quia hæc maior
10 eſt, quam ordinatoria exorciſtatus, cum illa † ex iſta dependeat, vt hic, & 69. diſtinctio. quoniam. Sed depēdens dari non debet niſi diebus dominicis, & feſtiuis, de tempo. ordi. capitul. 1. & 3. ergo nec iſta, quæ principalis eſt, argumen. infra qui fil. ſint legi. per venerabilem, & hoc tutius eſt ſecundum eum, argumen. 75. diſtinctione, quod a partibus. adde quod no. in Clemen. de ſtat. reg. attendentes. §. ſtatuimus, in gloſſ. 2. [& Conſtet] per ver. præcedens. facta noſcatur. & illud vi-
11 detur, quod † benedici poſſit in abbatem non ſacerdos, quod falſum eſt ſecundum Hoſtien. vt dixi ſupra capitul. proxim. ſecundum quem ſup. facta noſcitur, ſup. quę nec fieri debet, niſi & conſtet eum & cæt. [Iuxta formam] aliter nil daretur. 1. quæſtio. 1. extra catholicam. ſupra de ſumma tri. capitu. 1. §. ſacramentum.
12 & ex eo, quod † in hac forma requiritur, arguit fortius Hoſtienſ. quod pſalmiſtatus ſit ordo. nam eſt principium & quaſi fundamentum clericalis militiæ, cui quis per hunc ordinem aſcribitur, infra, de ſeruis non ordinandis, eo libentius, & per illum recipit ordinatus officium cantandi in eccleſia. 23. diſtinct. pſalmiſta, & per illum vinculum promouendi, & eccleſię quodammodo initiatur, & habet priuilegium canonis, ſi quis ſuadente, cui renunciare non poteſt, de foro competenti, ſi diligenti. I-
13 tem † per conſecrationem confertur ordo epiſcopalis. 77.

ſis.77.diſt.c.1.ʒ.de tempo.ord.ſi archiepiſcopus, & c.
ſe.C.de epiſcopis & clericis,auth.epiſcopalis ordo,cu-
ius auctoritate quædam expediuntur,quæ nec inferiori-
bus committũtur.ĩ.de conſe.ec.vel alta.aqua.et ſic ſe-
a 4 cundum Hoſt.qui † negant nouem eſſe ordines, quod
dicit ad ſimilitudinẽ ſuperioris hierarchiç, in qua ſunt
9.ordines,angelorũ,de quo remittit Ho.ad ſummam,
de ord.ab epiſcopo,qui renun. §. 1.[a talibus]abbati-
b 5 bus ſacerdotibus,& benedictis.¶ Secunda † gl.reſpon
det per duas quæſtiones,an pſalmiſtatus ſit ordo,& an
per presbyterum conferri poſſit. In prima ponit opi.q̃
6 reprobat.¶ In † gl.1.[ibi,abbatem Ciſtercienſem] vt
ibi dixi[& ibi,illud]vbi de hoc,& 21.diſtinct.cleros[&
ibi,Quidam]Vinc.legiſta[& ibi, Confertur]ad idem
27.quæſtione,1.ſi quis epiſcopus,vbi pſalmiſta depo-
nitur(& ibi, Presbytero hoc licet)Idem Hugo, Rai.&
Hoſ.in ſumma,de ord.ab epiſcopo, Io.Innoc. hic per
c.pſalmiſta.nec obſtat ſecundum eum,nullus ordinari
debet ſine titulo.70.diſtin.c.1.& titulum conferre nõ
a 7 poteſt.16.q.7.nullus † omnino.nam illud c.eſt locale,
vel loquitur de præbendis habentibus curam anima-
rum,vel non dant de nouo,vbi dare non conſueuerũt.
maxime vt habeat etiam non reſidens ſine licentia e-
piſcopi,ſed in beneficium vt habeat, vnde viuat,dare
poſſet,vt dato q̃ non habeat beneficium, quod dare
poſſit,dabit pſalmiſtatum ad titulum patrimonij.inf.
de præben,tuis vel forte alius paratus eſt dare illi be-
neficium ſecundum Innoc.Lauren.tamen 92,diſt.non
liceat,Ber.ibi,Hoſt.in ſumma de ord.ab epiſcopo, vi-
detur tenere,quod ca.præallega.non loquatur,de or-
dine,ſed de ordinis executione, per id, quod ibi dicit
officium, & per iſtam literam a contrario primos ſe-
quor,dummodo loquaris de tali presbytero,qui ſuper
laicum,quem ordinat,habeat epiſcopalem iuriſdictio
nem,vel quaſi.arg.de priuile.abbates,in fi.lib.6,Item
a 8 ſcias ſecundum Innoc.q̃ ſi omittatur † iſte.ſ.pſalmiſta
tus ordo,non repetitur.ratio,quia nullum ſpeciale offi
cium per eum, ſicut per alios confertur. & recipiendo
quemlibet aliorum ordinum videtur facere poſſe,quæ
ad hunc pertinent.dicit tamen ſe non credere, q̃ qui-
dam dicunt.ſ.hunc ordinem in deſuetudinem abijſſe,
vide quod dixi de tempo. ord.ex parte, ſuper 1.gloſſ.
Hoſtiẽ.contra,q̃ ſit repetendus, cum ſit aliorum ordi-
num principium.Itẽ ſi manus impoſitio, ordine alias
rite collato,& liquoris qualitas repetuntur,multo for-
tius iſte ordo,de ſacramentis non ite.c.1.& vltimo.

ADDITIONES.

a ¶ Abbas.Et vide,ad hoc,inf.de præſcr.cum olim, in verſ.ordi-
nationibus,& Io.And. in c.abbates,in fi.de priuile.lib 6.& in ca.
Io.de cler.coniug.vbi dicit no.vltra lectoratum poſſe abbatem
conferre,Bal.

b ¶ Priuilegio.Et ibi vide quid de conſuetudine per Io.And.

SVMMARIVM.

1 *Canonicus regularis factus monacus,ad canoniã reuerſus lici-
te tenere prælaturam quando poſſit,ſi ibi poſtea præficiatur,
& an hoc intelligatur ex diſpenſatione,nu.12.*
2 *Diuiſio capituli.*
Capitulum hoc ad quam tituli partem faciat,ibid.
3 *Aliquandiu,minus,quam anni tempus amplectitur.*
4 *Ex meritis eſt quilibet promouendus,& ex his maior cenſe-
tur.*
5 *Regularis non eſt detrudendus in aliud monaſterium,niſi pro
pter crimen notorium.*
6 *Tranſitum qui fecit canonicus regularis ad monacatum, an
eum redeuntem ad canoniam recipere canonici cogantur,&
quando liceat redire,nu.12.& 13.*
7 *Canonicus regularis non poteſt fieri monacus niſi in caſu.*
8 *Cuculla ei deferre quis cogitur ob maleficium,et quid ea ſit.*
9 *Ad memoriam quid conſeruare debeat quando.*
10 *Indefeſſus quis dicatur.*
11 *Finis non pugna coronat.*
12 *Epilogus,& additio.*
*Ad religionem,vnde quis tranſiuit in aliam, quando liceat
redire,eodem numero 12.& 13.et an recipi debeat ſupra
numero 6.*
13 *Apoſtata quo caſu non poſſit promoueri.*

CAPVT. XII.

1 Intelleximus. Caſus.† Si canonicus re-
gularis factus monacus,
iuſta de cauſa ad cano-
niam reuerſus,ibi poſtea præficitur, licite tenere pote-
2 rit prælaturam. Et † primo narrat factum,ex quo,ſecũ
do dubium elicit ibi,ne igitur. cui tertio reſpõdet ibi,
diſcretioni.& facit ad partem tituli de qualitate præ-
ficiendorum[Monaſterio tuo] forte canonia regularis
erat,& tunc canon facit ad propoſitum(Laudabiliter)
ſic ſup. de elec,cum monaſterium (Ordinis) monaco-
3 rũm nigrorum ſancti Benedicti(Aliquandiu)non † per
annum,Abb.(Redire)dicit Hoſt.q̃ de hoc fuerunt cõ
poſiti tales verſus. Eia rogo pr̃ mutata veſte tua ter.
Es factus frater bis candidus,& ſemel ater.i.niger[Me
4 ritorum]propter † quæ promouendus eſt quilibet.61.
diſt.quid proderit,& ex his cenſetur maior. 40.diſtin.
multi,in fi.(In abbatem) ſ.canonicorum regularium.
hic ſup.Hoſ.q̃ iſte habens læſam conſcientiam,ꝑpter
canonem,qui ſequitur,conſuluit papam (Præſcriptio)
ſancti Vincẽ. (Tepeſcas) quaſi tepidũ te inuenias,ſiue
pigriteris(Publice lapſus ſit) quaſi tunc detrudatur, vt
vt perpetuo pœniteat.16.quæſtio. 6.de lapſis.& notat
5 † per hoc abb.q̃ regularis nõ eſt detrudendus in aliud
monaſterium,niſi propter crimen notorium(Reuerta-
6 tur)ſi † canonia ipſum repetere voluerit.7.q.1.non o-
portet, aliter cum non debeat eſſe melioris conditio-
nis delinquens,quam non delinquens,ipſum recipere
canonici non cogentur,imo hoc ipſo, q̃ tranſiuit,pri-
uandus eſt,de tranſlatione,quanto,& de renuncia.ex
tranſmiſſa,& c.quod in dubiis. vel dic: q̃ reuertetur,
velit,nolit,ſi tranſiuit ſine licentia ad laxiorem, vt in
7 gl.dicit Hoſt,q̃ hoc † videtur de mente canonis, q̃ ca-
nonicus regularis nullo modo poſſit fieri monacus,ex
cepto caſu,quem excipit,arg.ĩ.de iure patronatus, ex
literis cum ſuis concor. quia forte ſecundum eum Vr-
banus,qui canonicus regularis fuit,ſtatuit in fauorem
ſui ordinis,vt quilibet in ea vacatione. & ca.21.q.1.&
2.per totum.nec obſtat.19.q.11.dua ſunt,quod intel-
gi poteſt quo ad hunc caſum, quando de inſpiratione
fit fides,forte per miraculum,vel per ſignum, infra de
hæreticis,cum ex iniuncto,ſup.de renuncia. niſi. §.ve-
rum in choro,ſic ff. de decur.l.2.1.reſpõſo.ʒ.de renun.
8 c.1.in fi.vbi de hoc (Cucullam) non † q̃ monacus, ſed
eſt hoc ratione prioris maleficii, & ſic eſt diſpar pro-
feſſio in vno loco. Et quid ſit cuculla, declarat Cle.de
ſtatu monaco.ne in agro. verſic. verum ne (Ad memo-
9 riam) not.aliquid conſeruari ad memoriam, & 7.q.1.
deniq;. in fin.de conſecr.diſt.2.& dixit, vbi de hoc,de
pœnit,diſt 3.Iudas,in fi.contra,15.quæſtio.1.mulier,
81.diſt.valet,vbi de hoc, & 32. quæſtio.7.non ſolum.
Sol.ſecundum Goff.diuerſis conſiderationibus vtrũq;
licet.63,diſtinc.§.verum.vnde prima iura loquuntur,
quando expedit memoria.Secunda,quando nocet, &
ſic ſunt diuerſa,non aduerſa,ſic de his,quæ fiunt a præ
10 la.cum apoſtolica(Indefeſſam)i.† non feſſam,vel fati
gatam,Goff.(Et taliter)repete ſtudeas continuare: qa
11 † finis,non pugna coronat,arg.ĩ.de cler,non reſi.rela
tum.ĩ.de renunc.c,1.in fi,cum ſuis concor.Hoſt.¶ Se-
12 cunda † gloſſ. ſignat contrarium, & quadrupliciter
ſoluit.

b ſoluit. ¶ In gloſſ. vlt. (ibi mandamus) vide quod dicam de regula. ſane, ſuper vnica gloſſ. [Et in fi.] Idem not. Ioan. in ca. mandamus, dicens, quòd id, quod dicitur de regulari. ſane, fuit diſpenſatio. & idem hic Innocent. ipſe Ber. not. contrarium de regula. licet. vel dic vt ſupra, quod arctioris religionis erat canonicus,
13 quam monacus. Sed dices, apoſtata † non poteſt promoueri. 3. quæſtio. 4. beatus, ſol. licet fuerit apoſtata. non impeditur eius promotio poſt pœnitentiam, de tempo. ordin. capit. vlt. niſi ordinem in apoſtaſia recepiſſet, de apoſtatis. ca. vlt. vel dic, quòd tranſiuit, & licite rediit, quia non inuenit religionem, quæ credebatur. vel dic, quòd licet tranſierit ad minorem, non fuit apoſtata; quia ſemper fuit ſub obedientia, ſecundum Innoc. facit quod no. de tempo. ordinan. ex parte.

ADDITIO.

a ¶ In gl. Ad id autem, quod dicitur in iſta gl. de eo qui tranſiuit ad arctiorem, nõ petita licẽtia, an cogatur redire, vide quod no. in c. licet, in gl. ma. de regula. & vide in glo. in ca. ſane, hic alleg. Arçhid.

SVMMARIVM.

1 *Ordinatus ad ſacros ſine titulo, ab ordinatore iuſte petit beneficium, niſi poſt ordinationem reddiderit ſe indignum.*
Diuiſio cap. ibid.
Capitulum ad quam partem ſpectet tituli, ibid.
2 *Pro ordinatis ad minores non ſcribit eccleſia.*
3 *Titulus pro nomine eccleſiæ, vel beneficio capitur, & alijs quibus modis, remiſſ.*
4 *Ordo, & titulus ſunt connexi, vt qui alteram dedit, & alterum dare teneatur.*
Contra ordinatum petentem beneficium quando liceat excipere ordinatori. & num 6.7.8.9.10.11.12. & ſi non licebit, requireretur ex officio contra eum a iudice, nu. 10.
6 *Ordinatus in irregularitate, ſi non fuerit in culpa, facile diſpenſationem obtinebit, & minus ordinato fauetur, quam ordinatori, nu. 25. & quando. ibid.*
7 *Supplementum ad decretalem.*
Preſentans quem in ordinandum prouidere ordinato tenetur. ibid. alias ordinator, et quando, ibid.
8 *Examinator ordinati quo caſu punietur in prouiſione ordinati.*
10 *Inquiſitio ex iudicis officio ſuccedit deficiẽte exceptione reo,*
12 *Feciſſe videtur, qui per alium facit, quomodo intelligatur, remiſſ.*
13 *Idoneus vt quis ſit, etiam ſi in literis id non apponatur, intelligitur.*
Beneficium competens, quod remiſſ. ibid. ver. competens.
14 *Stricto iure quod fieri dr̃, nulla gratia vel æquitate attenta.*
15 *Succeſſori culpa, vel factum prædeceſſoris quando noceat, eumque obliget.*
16 *Eo, pro ea ratione.*
Quod, pro quia. ibid.
17 *Epiſcopum violare canones non eſt veriſimile.*
Pro iudice præſumitur, ibid.
Solenniter omnia præſumuntur acta, ibid.
18 *Examinatio vt fiat denuo, eſt gratia.*
19 *Forma communis, cum ſcribitur, vt beneficium conferatur. quæ, remiſſ.*
20 *Vicaria perpetua intelligitur nomine beneficij.*
21 *Proceſſus coram executore ad beneficia quis erit.*
22 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, & nu. 23.24. et num. ſequ.*
Excipere an poſſim contra eum. quem tolerauì, & nu. 24.
25 *Imputatur magis cuipiam in facto ſuo, quam in alieno.*
Examinatione epiſcopi papa non tenetur eſſe contentus, & ratio, eod. nu. ver. ſecunda, quia.

CAPVT XIII.

1 **Accepimus.** Caſus. Ordinatus † ad ſacros ſine titulo, ab ordinatore iuſte petit bñficiũ, niſi poſt ordinationẽ reddiderit ſe indignũ. Et cõis diuiſio, ſcda ibi, licet igitur, & facit ad ſcdam partem rubricæ de
2 qualitate præficiendorũ [Ad ſacros] pro † ordinatis ad minores non ſcribit eccleſia. de hoc de præben. [Titu-
3 lo] .i. ad nullius † eccleſiæ nomẽ, vel beneficiũ: & quo multis modis dicatur titulus, no. de electione, dudũ. 2. ad fin. de officio archiepi. c. fin. [& infra] ſup. & de nobis cõquerebaris, q ſup eorũ prouiſione ſcribimus, cũ ſint indigni, Inn. [Nõ poteris] ſi de iure egerimus, & nullam gratiã fecerimus, Hoſt [Contra illos] peten-
4 tes a te beneficium. cũ enim hæc duo † ſint connexa. ſ. ordo, & titulus. 70. diſt. ca. 1, dato vno & reliquum da-
5 re tenetur. j. de præben. cum ſcdm, & ideo de mero † iure non dẽt ↄ illũ admitti exceptio ordinatoris de crimine, ẽt q poſt ordinationem ad notitiam ipſius peruenit, dũmodo prius ẽt per diligentem examinationẽ id ſcire potuerit. j. de clande. deſpon. c. ſi. ver. ſi vero. aliqui dicunt eum ſp admittendum de æquitate: quia beneficia non ſunt indignis conferenda, ſupra de reſcriptis, cum adeo, de præſum. dudum. ordinator tñ, ſi fuit in culpa, puniendus eſt. j. c. prox. Si vero objiciet ordinator illiteraturã vel irregularitatẽ, ſiue præcedẽtẽ examinationẽ dummodo non eſſet in culpa, ſiue ſequentẽ, non audiretur: ſed cogeretur illi prouidere in
6 neceſſarijs. s. de tẽpo ord. vel non eſt, & talis † facile diſpenſationẽ obtinebit, de filijs presbyterorum, veniẽs, & c. propoſuit. Si vero a prædeceſſore fuerit ordinatus, tunc de mero iure admittetur exceptio. nec obſtat, quod hic dicit, exceptionẽ non poteris prætende-
7 re, ſup. qñ tu ordinaſti, vel dic † ſpeciale in hoc caſu,
a q ſucceſſor obligetur, niſi forſan alius præſentaſſet.[a] quo caſu primo ageretur contra pñtantem j. de præben. cum ſcdm. qui ſi non poſſet pŭidere, tunc tenetur eps, qui fuit in culpa ordinando ſine titulo. 70. diſt. neminẽ. Excuſatur tñ eps, vbi ad alium, puta ſicut ad archidiaconum ſpectat examinatio, & pñtatio ex officio. j. de offic. arch. ad hæc. vbi de hoc. tunc enim, qa iuſte potuit ignorare ordinator, poterit excipere; & hoc caſu locũ habet finis huius decre, vt. ſ. ordinator
8 excipiens audiatur. archidiaconus † aũt examinator punietur, & forſan in prouiſione ordinati. 24. diſt. qñ;
9 & facit q dicam j. ſc. pximo. De quantitate † vero et qualitate bñficij ſp audietur eps. j. de pbẽ. cum ſcdm. Il-
b lud ẽt eſt dignum[b] not. q licet † eps excipiens certis
10 caſibus non audiatur, vt eſt dictũ, iudex tñ ex officio de his inquirit, argu. j. de colluſi. ca. 2. de elec. cum nobis olim. 2. q. 7. quærendũ. ff. de poſtu. quos prætor, & j. de app. conſtitutus. ff. de adul. l. 1. §. ſi publico. ff. de
11 peti. hære. l. fi. Si † vero vnus eps mandet alij, q ordinet, tunc, ẽt ſi mandans non eſſet ſufficiens, tñ ordinator non tenetur prouidere ordinato. 9. quæſt. 2. epiſco-
12 pum. ſcdm In. cuius eſt hæc gl. Hoſt. aliter in ſũma: quia † feciſſe vt, qui per alium facit, de ſen. exc. mulieres. Sed hoc nil facit ad caſum. de quo vltimo dicto Hoſt. dic vt j. de pben. ſi eps, lib. 6. [Ex ſuperabundanti] q. d. ex gratia hoc facimus, non ergo reſpicit ſuperfluitatem verborum ſcdm Hoſt. qui hic no. quod dixi j. de maio. & obe. ſolitæ, ſuper gl. q quãque [Idoneus habetur] hoc
13 † intelligitur, ẽt ſi non apponatur. s. de elec. cũm q [Et eccleſiaſtico] ac ſi dicat, talis eſſet idoneus ad militiã, vel pellipariam, q non eſt idoneus ad bñficiũ eccleſiaſticum, s. de cle. coniuga. c. 3. & 5. [Non indignus] eccleſiæ qualitas. & pp hoc facit ad titulum [Ipſius] .i. ordinatoris, ac ſi dicat, tibi vel cuicunque alteri ſuper

hoc

hoc ſcribamus [Competēs]vt ĩ.de præb.de monacis,
24 & c.cū ſm[De iure ſtricto]nulla † gratia, vel æquitate
attenta [Prædeceſſoribus] culpa igitur prædeceſſoris
25 † nocet ſucceſſori, ſicut & negligētia. ĩ. de præſcri.per
totū.Sed contra. ĩ.de reb.eccl.nō alie.c.4.& de preca.
c.2.So.in alienationibus non obligatur ſucceſſor ex of-
ficio prędeceſſoris, vt in contrarijs,nec ex delicto, vt ĩ.
de excep.cum venerabilis. Sed ex facto prædeceſſoris
bene obligatur ſucceſſor in his, in quibus eſt ex ſuo
officio obligatus, vt hic. nam ſi mendicaret ordina-
tus, cederet in opprobrium ordinis clericalis: de quo
26 remittit Hoſt.de renunc.ad ſupplica.[Eo].i.ea † rōne
[Quod].i.quia [Inclinare] ne videaris ingratus. & eſt
ſimile, vt ec.benefic.c.vno.§.porrò,in fin.[Non credi- f
mus].i.credere non debemus,quia ius requirit exami-
27 nationē. per quod not. Hoſt.ꝙ non † eſt veriſimile, ꝙ
aliquis epus violet canones, licet qñq; ſecus fiat. ſup.
de temp.ord.vel non eſt. Item ar.pro iudice præſumi.
de hoc ſup. de renun.in pñtia.Item ꝙ oia præſumūtur
ſolēniter acta.ff.de proba.ab ea parte,inſti.de fideiuſ.
in fi.[Antequam]quod de iure ſtricto poſſemus. Eſt
28 † igitur de gratia, ſm Hoſt.ꝙ examinatus iterum exa-
minetur ꝯ iura, quæ allegat gl.[In forma cōi]decre.cū
29 † ſm,de præb.[Prouidere] vbi tñ prouiſio ad epm ſpe
ctat,ar.ſup.de reſcrip.abbatem. ĩ.de offic.ord.licet in
corrigendis,ſm Inn. poterit aūt hæc prouiſio fieri etiā
30 in † vicaria perpetua, quę intelligitur nomine benefi-
cij.ſup.de reſcriptis,poſtulaſti[Exceptiones]ex hoc vi
31 detur,ꝙ qñ ſcribitur pro † aliquo beneficiando,nō eſt
neceſſe, ꝙ lis conteſtetur, vel ꝙ libellus detur in ſcri-
ptis:ſed ſufficit, ꝙ impetrans dicat executori,dñe,ſup
plico,ꝙ exequamini mandatum vobis iniunctum;& ſi
nil opponatur, ꝓcedat ſm formam reſcripti,ſup.de re
ſcrip.ſi qñ,& c.cum dilecta,in fi.& ĩ.de præb.pro illo-
rū.& idem,ſi friuola exceptio opponatur,de prębēdis,
dilectus,de conceſ.pręb.cū noſtris.Si verò aliquid rō-
nabile opponatur, illud examinabitur, & executio ſu-
ſpēdetur,ſup.de reſcriptis,conſtitutus,inf.de app.dile
cto. Sed & ſuper exceptione ꝓpoſita prius quàm teſtes
recipiātur,erit lis cōteſtanda.ſup.de renū.veniēs.& de
c hoc plenè [c] in ſumma de excep.§.qñ,ſub §.hæc de dila
torijs,ver.pe.& vlt.& per Roſ.in libel.ti.an plures p̄b.
§.& primò videamus,& per Cōpo. de reſcriptis,man-
32 datum.¶ † Gl.2.allegat vnam cōcor.& duo ꝯria all.
ēt duo iura ſimilia per caſum conuerſum;demum quę-
rit,ponit opi.Io.& ꝯriū ſoluit.¶ Tertia gl.literam ex-
ponit, & no.aliquem ſępius examinari. alle.tria iura,
& duo in ꝯrium,& ſoluit.¶ Penult.gl.no.quærit,& ſol-
33 uit.¶ In † gl.2.[ibi,ſi aliqd,li.10.]vide,de off.dele.ve
nerabili,ſuper 3.gl.[& ibi, qui ſciens]ſi.n.ſciens libe-
rū,qui ſe vēdi patiebatur, non poſſum ꝯdicere ſibi ad
libertatem proclamanti.Si aūt vendo eū alteri ignorā
ti,denegatur proclamatio[& ibi, Quos prohibet]vide
in c.excep.in vlt.gl.[& ibi.l.vlt.]vide de poſtu. bonæ.
1.ſuper 1.gl.[& ibi l.1.ali.2.§.ſi publico]vide de ord.
cog.c.2. in gl.pe. ¶ In gl.3.[ibi licet.in fi.] & vide de
accu.de his,ſuper 1.gloſ.¶ In gl.vlt.[ibi.§.quæſitum]
vide de officio ordin.ſi ſacerdos, ſuper gl.2.¶ In † gl.
34 1.[ibi,dilectiſſimi]& ĩ. de electio.nulli, [d] lib.6. ¶ In
d gl.2.[ibi, ſcriptum eſt]vbi de hoc in gl.antepe.& vide
qđ ſuper ea dixi[& ibi, Prius probauit]ſed benè impro
bat ſequens matrimonium, de iureiur. quemadmo-
e dum[& ibi, Concedebat] Io.Vin.& Phi. [e][& ibi, Nul-
li]quod c.intellige, vt ibi no.[Et in fi.]Idem Hoſ.facit
qđ no. ĩ.de exce.cū eccleſiaſticæ, ad finem tertiæ glo.
¶ In gl.intelligo[ibi, licèt]ibi facta relatio ſuperiori
impediuit examinationem, & in l.ſequenti facta erat
abſolutio[Et in fi.] Hoſt.dicit hoc fieri ex gratia. & ſi
35 quæris, quare † plus fauet epo: quam ordinato,dicit
ꝙ duplex eſt rō. vna, quia plus imputatur clerico, qui
de facto ſuo certus eſſe debet,de reſcriptis,ab excōica
to,& ex eo ꝙ nō procedit crimen ſuum,de corpore vi-
ci. expoſuiſtis.eps aūt poſſet ignorātiā allegare. ff.pro
ſuo.l.fi. Secūda, quia nec Papa tenetur eſſe contentus
examinatione epi. vnde pōt & dēt illū examinare, ex
quo ab epo petit beneficiū, ꝗuis epus declinaret, vel
taceret,ar. ĩ.de excep.exceptionē,cū ſi.vū de eo,ꝙ ad
ſuum officiū pertinet, pōt ſine clerici iniuria gratiam
facere epo: Quia nemini facit iniuriam,qui vtitur iure
ſuo, de elec.cum eccleſia,& de hoc remittit Hoſtiē.ad
ſummā,eo.tit.in prin. ¶ In gl.pe.[ibi,cathedrali]hoc
eſt falſum, vt ĩ.de p̄b.quāuis.1.lib.6.& hæc decr.intel
ligitur, vt ibi no.in gl.ſimile. ĩ. [Et in fi.] adde qđ no.
f de re.permu.c.vno,lib.6.in gl.2. [f] ¶ In gl.vlt.[in fi.]&
inf.de procura.qui ad agendum,libro ſexto.

ADDITIONES.

a Præſentaſſet.Et ibi vide no.an non alle.& excipiendo, vt accu-ſādo,vel denūciando,vel inquirendo,vel de cauſa inter alios cognoſcendo admittatur quis contra factum ſuum,vide quod no. in c.diuerſis,de cle.coniu.Bal.

b Eſt dignum.Idem no.gl.2.hic. & vide gl.in c.ſi forte,de ele.lib. 6.& vide l.fi.ff.de pe.hær.& 2.q.6.alieni, & per Inn.& Hoſtiē. de app.ſolicitudinem.§.cum autem,& §. præcedenti.

c Plene.Vide plenius per gl.quæ incipit ex hoc loco,in c.prudentiam.infra de off.deleg.& ſuper illa per Io.And.& ibi ponit ad Spec.remiſſiones.

d Nulli.Ibi vide vnum tex.ad materiam gl.& ibi vide Io.And.& vide Inn.in c.cum venerabilis,de excep.& Bar.in l.poſt legatū, ff.de his qui.vt ind.

e Vincen.& Phi. Ad materiam iſtius gl. vide q.quam ponit Ioā. And.in Spe.de iurepat.ſuper rubrica.

f In gl.2.Et vide ſup.de reſcript.in c.Rodulphus.

SVMMARIVM.

1 *In ſacerdotem promoueri, vel ad regimen animarum aſſumi non debet minus idoneus, & num.6.ver.melius dicitur.*

2 *Artem & ſcientiam quiſque ſuam laudat.*

3 *Scientia ſuprema eſt lex diuina.*

Scientia canonica, & humana non excluditur a diuina,ibid.

4 *Ad canones, & Iudicem eccleſiaſticum quibus de rebus eſt reccurrendum.*

5 *Ad eccleſiæ regimen canonica,ciuiliſque leges cum theologia ſunt neceſſariæ.*

Inſtruere debet epiſcopus ſacerdotes ſuos,e.n.ver.Inſtruāt, & num.6.& 9.& de quibus, & quomodo.num.8.

6 *Ordinantis, & examinantis clericos indignos pœna in quib. habeat locum,& an ipſo effectu,num.13.*

7 *Doctor poteſt interdum ſurrogare ſcholarem.*

10 *Rudis quis dicitur temporalium.*

Ignarus ſpiritualium.

11 *Suffragium & Additio gloſſarum.num.12.& num.ſeq.*

Legis diuinæ gnari & in eccleſiaſticis ſanctionibus exercitati qui debeant eſſe.

14 *Multis non opus,ſed efficacibus.*

CAPVT. XIV.

1 Cum ſit ars. Caſus.Minus † idoneus in ſacerdotem promoueri,vel ad regimen animarū aſſumi nō
a debet.[a] & facit ad titulum, de qualitate [Ars artium]
2 dicit Hoſ.ꝙ † quilibet hortolanus laudat porros ſuos.
Hieronymus ad Marcellam.v.g.plus laudat vnuſquiſ-
que,quod poſſidet.vnde dialetici extollunt ſcientiam
ſuam dicentes,ꝙ per illam totum,& ſine illa nil ſcitur.
Grammatici ſuā,quę fundamentum eſt.& principium
aliarum.Legiſtæ ſuam dicentes,ꝙ ſanctiſſima eſt ciui-
lis ſcientia, q̄ precio numario &c. ff.de varijs & extra-
3 ordinarijs cog.l.1.§.eſt quidē. Sed † veritas eſt, ꝙ ſu-
prema ſcientia eſt lex diuina, a qua non excluditur ca-
nonica, nec humana: de ciuili probatur C.de pręſcrip.
longi temporis,l.fi.in fin. in autentico, de conſulibus,
ante fin.coll.4.16.quæſtio.3.capi.fin.& imperato.18
omne ſtudium eſt, vt crediti ſibi adeò bene uiuant,
& ipſius inueniant placationem, in auctent. vt non lu-

xu. contra naturam. 1. reſponſo, colla. 6. & quat-
tuor concilia approbat, & quatuor concilia, & ſacras
ſcripturas, & regulas ſicut leges ſeruat, in auct. de eccl.
ti. §. 1, collat. 9. & per omnia in auc. quomodo oportet
4 epi. §. ſancimus igitur, colla. 1, per † q̄ iura arguit Hoſt.
b de mente legis eſſe, q de mortali peccato,[b] vel pericu
lo animæ, vel eccleſiaſtico negocio ratione rei, vel per
ſonæ ſemper eſſe recurrendum ad legem canonum, &
eccleſiaſticum iudicem, ad idem in auct. vt clerici
apud proprios epiſcopos. §. ſi vero eccleſiaſticum, & §.
ſi autem eccleſiaſtica, & C. de ſumma trin. l. fi. De ca-
nonica vero lege planum eſt, q eſt diuina, de hoc de iu
5 ramen. caſum. c. 1. ver. nos vtiq;. dicit ergo † has duas
leges vna cum theologia eſſe neceſſarias ad regimen
eccleſiæ dei. Differunt tamen, quia ciuilis principali-
ter tractat de temporalibus. theologia principaliter
de anima, canonica vero communiter de vtroq;, & v-
c na excedit aliam, de qualitate ſubiecti. remittit etiã[c]
ad notata de ſumma tri. ca. 1. §. hæc ſancta[Inſtruant]
nõ loquitur de examinatione, quæ ad archidiaconum
ex officio ſpectat. ĩ. de officio archidia. ad hoc, ſed de
quadam inſtructione ſacerdotum tantum, quam epi-
ſcopus habet facere, & eſt ratio, propter examinatio-
6 nem † archidia. nõ excuſatur epiſcopus, quamuis poſ-
ſit reſponderi, q hoc locum habet, quando in eccleſia
non eſt archidiaconus, qui examinet, & eſt notandum
q vbi ex ſpeciali mandato quis examinat, non tenetur
prouidere examinans, ſed mandans; ſecus, ſi ex offi-
cio: & de hoc ſ. cap. prox. Melius dicitur, q hæc diſtin-
ctio non habet locum quo ad prouiſionem eccleſiæ,
quæ nunquam prouidere debet niſi digno, vt ſ. c. pro-
ximo. habet tamen locum quo ad penam ordinantis,
& examinantis, & prouiſionem neceſſariorum, vt hic
ſecundum Ian. ſed Hoſt. remittit ad notata in præalle.
decre. ad hoc, & in ſumma de ſcrutinio. §. quando, ver
7 ſic. cum quælibet[Per alios] not. quod † doctor poteſt
interdum ſurrogare ſcholarem[Super diuinis officiis]
8 quod plene fieri † non poteſt ſine ſcientia canonum. ĩ.
de offi. ordi. inter cætera, de fer. c. 1. de celeb. miſ. c. 1.
& per totum tractatum de conſecr. quod eſt contra pu
ros theologos, ſecundum Hoſt.[Qualiter ea.] l. eccle-
9 ſiaſtica ſacramenta, & diuina officia. & idem † faciũt
ipſi epiſcopi, cum viſitant. 10. q. 1. placuit[Si de cetero]
q. d. præteritum mediocriter tolerabimus. ĩ. de conſe.
10 eccle. vel alta. aqua[Rudes] quo ad † tẽporalia[Igna-
ros] quo ad ſpiritualia, vel iura. 39. di. Petrus(Depre-
hẽdi) per examinationem, de elec. ſi forte, lib. 6.(Sub-
iacere) ſup. nec ob. ſi dicatur, quod ſecundum hoc pau
ci ordinabuntur; quia ſanctius eſt, &c.(Sanctius) ele-
ctiue ponitur(Ducit) Lucæ. 6. 38. diſtin. quæ ipſis. ¶ In
11 † gl. 1.(ibi, quiſquis) vide de reſcriptis, ab excommu-
nicato, in glo. penult.(& ibi, Sed addes. §. 1.) Si locaui
vaſa vitioſa, & vinum effluxerit, teneor: nec me excu-
ſat ignorantia(& ibi. l. 1. §. cauſa) venditor tenetur de
vitio, vel morbo rei venditæ, etiam ſi ignorauit. ¶ In
12 † gl. 2.(in fi.) Io. qui debent eſſe gnari diuinæ legis, &
exercitati in eccleſiaſticis ſanctionibus, vt ibi, Goffre.
¶ In gl. 1.(in fine) vbi de hoc dixit Vinc. ſiue per ſe, ſi-
13 ue per alios examinet. non enim ipſo † cum effectu ca
dit ordinator, vel inſtruens, quod inſtitutus eſt ma-
lus, poteſt enim eſſe, quod inſtituens non fuit in cul-
d pa. ff. de adulter. denunciaſſe. §. quæritur.[d] ¶ In gloſ-
ſa vltima(ibi, tales) ibi hoc gloſſ.(& ibi, odi & proie-
ci) & duodecima diſtinctione, omnia.(Et in fine)
14 Senec. 38. ad Lucillum, Nec multis † opus, ſed effi-
cacibus.

ADDITIONES.

a Non debet. Et hoc etiam requiritur, quod ſit idoneus, nam præ
dicare poteſt in parochia propria, propter q etiam onus prædi
candi permittitur, vt monaci, vel canonici regulares ad regimẽ
animarum poſſunt aſſumi, de ſtatu mona. quod dei. Arch.
b Peccato. Vide Io. An. poſt Hoſt. de arbi. c. 2.
c Remittit etiam. Vide Io. An. poſt Hoſt. de conſan. & affi. c. 1.
d Quæritur. Ad hoc quod dixit de multitudine & ſuperfluitate,
facit gl. 1. ſaluta. decr.

SVMMARIVM.

1 *Scientiæ defectus deijcit iam promotum.*
2 *Scientia quæ requiratur in epiſcopo, & quæ in presbytero.*
Inſufficientia literarum conſtare poteſt non tam per euiden-
tiam iuris, quam facti, & quomodo, eod. num. ver. & per
euidentiam.
3 *Grammaticam neſciens, ex vſu tamen litteraliter loquens, ſi*
promotus fuerit ad dignitatem epiſcopalem, vel inferiorem,
an ſit deponendus.
Scientes mentem iuris, licet non ſcientiam, an tolerandi, ibid.
ver. Inducit quod & nu. 4.
4 *Scientiæ defectus in abbate quando ſit tolerandus; ſed non in*
epiſcopo.
5 *Priuari præbenda non poteſt is, cui redeunti de ſtudio conti-*
platione ſcientiæ, per quam ſperabatur eccleſiæ ſuffragari,
licet illum poſtea pateat ignarum eſſe.
Scientiæ præſumptione collata præbenda, licet ignarus poſtea
inueniatur poſſidens, priuari non debet, ex mente, ibid.
6 *Characterem retinet, qui priuatus eſt executione officij epi-*
ſcopalis.
7 *Additio gloſſarum, & nu. 8.*
8 *Grammatica quomodo vtilis ad vitã perfectam.*
Docere minime poteſt quiſpiam, quod non nouit, ibid.

CAPVT XV.

1 Quamuis Caſus. Defectus † ſcientiæ deij-
cit iam promotum, & facit ad
rubricam, de qualitate(Propo-
ſita) & forſan non probata ſecundum Hoſt.(De gram
2 matica) quæ ſcientia † requiratur in epiſcopo, colligi-
tur 23. diſt. qui epiſcopus. 38. diſt. quando. quid autem
ſcire debeat presbyter, collige 28. diſti. quæ ipſis. ſuffi
cit tamen ſecundum Hoſ. q prædicta ſciat in libro, &
cum libro perficere, licet illa neſciat cordetenus(Didi
ciſſe) vocatus ad tutelam, ſi neſciat litteras, non excu-
ſatur, ſi aliter non ſit expers negociorum. ff. de auctori
tate tu. athletæ. §. vlt. & inſti. de excuſa. tutorum. §. itẽ
propter. Vin. al. incipit ſimiliter(Et per euidentiam) ac
ſi dicat non ſolum erat iuris notorium per confeſſionẽ
vt eſt dictum, ſed et per facti euidẽtiam, vt quia neſcie
3 bat litteraliter loqui. Quid † de illo, qui ignorans grã-
maticam, ex vſu perfecte litteraliter loquitur, ſi promo-
tus fuerit ad dignitatẽ epiſcopalem vel inferiorem, an
ſit deponẽdus. Io. de deo in q. 26. li. 1. tenet, q ſi in aliã
eſt vtilis, non deponetur. Reſpondens ad hanc decre.
quod multa alia opponebantur contra iſtum, vt hic in
prin. Inducit, quod ſciẽtes mẽtem iuris, licet non ſcien
tiã, tolerantur. 38. di. ſedulo. Item ſm apoſtolum leges
neſcientes & illas ſeruantes ſibi ſunt lex. 19. queſ. 2. duę
ſunt. inducit et ff. de legibus, ſcire leges, & de cõ. diſ.
prima quidem. Item ſupplere poſſunt per alios. ff. de
offic. ordi. inter cætera. quæ etiam de defectu ſcientiæ
loquitur, propter quod dicebat, coadiutorẽ dari poſſe
7. qu. 1. non autem, & c. quia. Io. inf. de clerico ægro. ex
parte. ad iura, quę poſſent in cõtrarium induci. 25. diſt.
§. nunc autem, 8. q. 1. qualis. 61. diſtinc. ſtatuimus, cum
ſimilibus, reſpondebat, quod loquuntur in promouen-
dis. queſtio, quam ſtatim ſubdam, loquitur in eo, qui
neſciebat loqui latinum, & ſic differt ab iſta(Contra
Deum) propter animarum periculum; quia ſi cæcus
cæcum & c. ſupr. capit. proxim. in fi.(In epiſcopo) quid
4 † de abbate? videtur idem, argum. 42. diſtin. de Petro.

ar. contra

arg. ☞ 16. q. 1. placuit. 74. d. epõrũ. §. c. tuã. 38. diſt. ſedulo. qđ puto verũ, ſi aliter eſt peritus, & diſcretus in regula, per quam ſuum officiũ limitatũ eſt, ꝙ nõ contingit in epiſcopo, cuius officiũ late patet. ☞ de offic. vic. c. vlt. vnde maior eſt diſcretio in ipſius perſona requirenda, Rodoy. Io. de Deo diſputauit hoc libro 1. q. 40. dicẽs vt §. ꝙ ſi alias bonus eſt remanebit abbas, & prædicet vulgariter, vt in c. ſedulo. Item poterit addiſcere in monaſterio, de renun. poſt translationem. & ſi nõ poteſt addiſcere, detur ſibi coadiutor, vt in proxi. quęſtione. Inducebat ad hanc partem, ꝙ plus in his requiritur induſtria, quam litteratura, ne clerici, vel monaci, multa. Item olim abbates erant laici. 93. diſt. a ſubdiacono. ſufficiat ergo, ꝙ ſit prudens, & peruigil ſupra gregẽ. 8. q. 2. dilectiſſimi, & vide quod dicam de ſimonia, per tuas. 1. ſuper gloſ. propter inſufficientiam. his conuenit dominicalis. 20. vbi tenet Bartho. quod epiſcopus
5 † redeunti de ſtudio, cui contemplatione ſcientię, per quam ſperabat eccleſiæ ſuffragari, contulit præbendam, licet illum poſtea pateat ignarum, præbendam auferre non poteſt, dummodo ſciat officium, alle. 38. diſt. quando, & c. quæ ipſis, & c. ſeq. Inducitur etiã materia illius regulæ, quod ſemel. infra de reg. iur. lib. 6.
a vide quod dixi in Specu. ſuper rubrica, de præben. [a] in
6 fi. [Executionem] caracterem † n. retinet, de ſacr. nõ iteran. c. 2. §. de ordi. ab epiſcopo, qui renun. c. 1. & ☞ tit. 1. c. vno. ¶ In † gloſſ. 1. [in fi.] & perſeuerauit in cõ-
7 feſſione ſecundum Vincen. ¶ In gloſ. 2. [ibi, non valeret] Ouidius 2. Triſtium. quod minime † nouit, nemo
8 docere poteſt. [Et in fi.] licet autem grammatica non ſit ſcientia pietatis; poterit tamen ad vitam proficere, ſi fuerit ad bonos vſus aſſumpta. 37. diſt. ſi quis grãmaticam, La.

ADDITIO.

a De præben. ibi ponit etiam ſimilem q. in vaſallo per Roſ. diſputatam.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio, ſiue diuiſio tituli.*
2 *De vnctione ſacra vbi alibi tradatur, loca enumerat.*

¶ De ſacra vnctione. Rubrica.

1 ¶ Quia † ex ordinandis, & præficiendis aliqui inunguntur, viſo de illis, de ſacra vnctione videamus, Goff. de hac materia. 95. diſt. & de conſecr. diſt. 5. in prin. vltra
2 † ea, quæ hñr in tit. proxi. de vnctione criſmatis, habetur de conſuetudine, quanto. de epiſcopali. de off. ord. ꝙ ſedem, & de conſe. ec. vel alta. cum ſis. de extrema, de verborum ſignific. quæſiuit, & in cle. de priuileg. c. 1. in princ. de vnctione imperatoris, de iureiur. Romani, in prin. & verſic. nos itaque, & verſic. ac decernẽtes, & vide Clemen. de electio. in plerique, verſic. quòd ſi litteralem.

SVMMARIVM.

1 *Græcorum eccleſia in ordinationibus & conſecrationib. ſeruare debet vnctiones eccleſiæ Romanæ.*
Vnctio epiſcopalis quæ, ibid. et prętermiſſa ſupplebitur, ibid.
2 *Diuiſio decretalis, & num. 6. 19. 26. 29. 32. 39. 43.*
3 *In conſecratione epiſcopi quædam ſubſtantialia, quædam ſolẽnia, quædam dubia, & quædam leuia, & quæ nu. 4. & quę omiſſa iterentur. & in quibus corporis locis vngatur, nu. 26. & tres epiſcopi in ea, & totidem in ſuppletione debẽt eſſe num. 48.*
Supplentur aliquando quædam, non iterãtur alia, & qñ ibid.
5 *Multa loquentem ad audientium vtilitatem magiſtrum non culpandum.*
7 *Vnctio materialis quæ, & inuiſibilis, & num. 13.*
8 *Caracteris impreſſio non poteſt niſi baptizato fieri, & ratio. & remanet etiam in degradatis, & in dãnatis baptizatis, & num. 14.*
Baptiſmus eſt omnium ſacramentorum ianua, & fundamentum, ibidem.
Sacramenta omnia poſt characterem baptiſmi indelebiliter recipiuntur, ibid. & num. 9.
9 *Sacramenta corporalia quare dicantur.*
Corpus hic pro anima ponitur, ibid.
10 *Anima ex diuerſis ſuis officijs varie nominatur, & quæ ſint eius officia.*
11 *Epiſcopus in extrema vnctione chriſmate vngitur ſecundũ quoſdam, in quibus corporis partibus vngatur in cõſecratione, num. 26.*
12 *Vnctionis extremæ vtilitas, & num. 49. & interioris etiam quæ, num. 18.*
Spiritu Dei quem duci, vnde dictum, ibid. ad fi.
13 *Vnctio inuiſibilis ſignum eſt, & ſacramentum & eorum explicatio.*
14 *Sacramentum, ideſt ſacramentalis character.*
15 *In matrimonij Sacramento an & in quibus gratia cõferatur.*
Concupiſcentiæ triplex inordinatio, & quæ eod. nu. ver. vnde fateamur.
16 *De benedictione recipere precium, eſt ſimonia.*
Dos non eſt de ſubſtantia matrimonij, vel eſſe.
Sacramenti virtutem non recipiunt inhabiles, ibid.
18 *Dignũ qui dicatur ſumere vnctionem interiorem.*
20 *Cathecumeni, & infirmi vnguntur & quo oleo.*
Myſtica quæ dicantur, ibid.
21 *Scriptura ſacra per quatuor intellectus, vel ſenſus exponitur, & quos, cum explicationibus.*
22 *Per oleum quæ deſignantur, eiuſque proprietates, et nu. 24.*
23 *Lampades pro bonorum operum exemplis.*
Balſamus quid ibid. & quid per eum ſignificatur, num. 34.
24 *Chriſma ex quibus conficiatur.*
25 *Prælati quibus ſint odor vitæ, & quibus mortis, & quales intus, & quales foris debeant eſſe.*
Res eadem diuerſos operatur effectus ex re ſubiecta, cum exemplis eod. num.
26 *Vnctio epiſcopi in conſecratione in diuerſis corporis partib. quid myſtice ſignificet.*
27 *Faciem lauare quid myſtice deſignet.*
28 *Amor qui ſolus probabilis.*
Beatæ animæ quæ, ibid. ver. beatæ ſunt.
29 *Regum vnctio in capite olim, nunc in armo fit, & ratio.*
Inter vnctionem regum, & epiſcopi differentia, ibid.
30 *Triumphantis mos in inuitatione conſulis ad cœnam.*
Delibutio, vnctio, ibid.
Auctoritas notat ius. ibid.
Poteſtas factum, quæ pendet ab auctoritate, ibid. & nu. 31.
31 *De poteſtatis eccleſiaſticæ ad ſæcularem prærogatiua, remiſ.*
32 *Vnctio Chriſtianorum quomodo, & quoties, & in quib. corporis locis, & quid ſignificet, & de alijs ad eam pertinentibus. num. 39. & 49.*
Fides mortua quomodo intelligatur, ibid.
Torpor pigritia, caput pro vertice, ibid.
Oculi pro intellectu, caput pro mente, vel anima myſtice capiuntur, ibid.
33 *Imprudentia & ignorantia quo modo tollantur.*
Hominis perfectio quæ, ibid.
34 *Chriſtiani quare ſic dicantur.*
Odor pro exemplo, ibid.
35 *Apoſtolorum locum qui teneant.*
36 *Spiritus ſanctus venit etiam in baptiſmo, et quare apparuit ſuper Chriſtum in columba.*
37 *Columbæ proprietates ſeptem, ex quibus eliciuntur ſeptem dona contra capitalia vitia ſeptem, cum explicatione.*
38 *Catacliſmi etymologia.*
Oliua delata a columba olim quid præfiguret, ibid.
39 *Vnctio etiam fit rerum, & quarum ex contextu.*
Mos generalis ſeruandus eſt, ibid.
40 *In tabernaculi locum ſucceſſit eccleſia.*
41 *Antiquus in dubio, & quando deferendum.*
42 *Ignarus ſic reprobat, vt percutit, qui non videt.*

43 *De ſacramentis non licet aliud credere, vel ſeruare ſine hæreſi, quam quod doceat eccleſia Romana.*
44 *Græci à latinis in multis diſcrepant.*
45 *Mos Rom. pontificis ad conſequentiam non trahitur.*
Hiſtoria quid, ibid.
46 *Epilogus, ſuffragium & additio gloſſarum, & nu. ſeq.*
49 *De figuris Latini ſermonis vbi tradatur, ver. in gl. c.*
51 *Baculi à beato Petro traditi hiſtoria, et eius recuruatio quod velit, ibidem.*
Treueren. archiepiſcopus quis fuerit primus, ibid.

C A P V T I.

Cum veniſſent. Litteralem collecti-
uum caſum ponit gl.
in ſumma vero prin-
1 cipaliter hoc intendit. Eccleſia † Græcorum in ordina
tionibus & cõſecrationibus ſeruare debet vnctiones,
quas ſeruat eccleſia Romana. Epſ aũt, cum conſecra-
tur, inungitur chriſmate in capite, & manibus: quod ſi
fuerit prætermiſſum, per tres epos eſt ſupplendum. di-
2 uidebat † autem Hoſt. decre. in 9. partes, vt dicam in
textu. poſſet autẽ diuidi in duas principales, vt prima
inſtituat eccleſiam Græcorum circa materiam vnctio-
num. ſecunda reſpondet ad qõnem principalem. ſecũ
da ibi, in fin. licet autem. & prima poſſet ſubdiuidi in
tres principales. 2. ibi ſacra, tertia ibi, monemus & in
hac prima parte dr̃, ſe feciſſe per tres Eps ſuppleri, qđ
huic epo deerat. [Bramerben.] alias Branienſis [Sup-
3 pleri] vr̃. † ꝙ debuerit iterari: qa nil dr̃ actum, &c. &
vt dicit gl. de cõſec. diſt. 2. reuera. 68. diſt. cor epi, & c.
quamuis ſi forma nõ ſeruatur, nil agitur. de reſcriptis.
cum dilecta. in fi. dicit Hoſt. ꝙ quædã ſunt ſubſtantia-
lia, quæ ſi omittantur, nil agitur, quædã ſolẽnia, q̃ ſup-
plentur. quædam dubia, in quib. totũ iteratur, quædã
leuia, q̃ licet non ſit neceſſariũ, cautũ tñ eſt illa ſupple-
4 ri. ſubſtantiale † eſt ponere librũ ſuper ceruicẽ conſe-
crandi. 23. di. eps, ſm Goff. ad quod 75. di. quod die.
Sed ſm Hen. cautũ eſt, ꝙ in talibus nil temere aſſera-
mus. Item numerus conſecrantium, vt ad minus ſint
tres. 66. diſt. porro. de tẽpo. ordi. ſi archieps, & ca. ſe. &
hic, & ꝙ vnus eps totã benedictionẽ perficiat. 23. diſt.
quorundam, de conſe. diſt. 2. qa. 24. q. 1. loquitur. ſolẽ
nia vero ſunt vnctio, tempus, ætas, manus impoſitio.
vnde talia ſupplentur. ſ. impoſitio, & vnctio, vt hic, &
j. tit. 1. c. 1. & vlt. In reliquis diſpẽſatur, de temp. ordi.
conſultationi, vbi de hoc. Dubia vero ſunt miſſa, & ie-
iunium, in quibus vñt canones, & magiſtri diſcrepare,
tenendum eſt ergo quod eſt certius, vt fiat iteratio, de
baptiſ. c. 2. cũ ſuis concor. de clerico per ſaltũ promo.
c. vno, Leuia, tãgere, vel nõ tangere aquimanile, oſtiũ,
vel campanam, traditio vrceoli, cãdelabri, vel calicis,
nec reprobamus, ſi ad cautelam ſuppleantur. 5. di. ad
eius. ſt. mã, qui 1 de mutua, ſm Hoſt. qui dicit, ꝙ hęc po
tiſſimè per canonũ ſtatuta procedant, & canoniſtę du-
bitant, neſcit qũo purus theologus illa audeat diffini-
re. remittit autem ad ſummam, eo. tit. §. à quo, & qua-
liter [Et infra] hoc eſt, vt ſcias in conſuetudine Græco-
rum errari. & vt facilius pareas monitioni, quam fa-
cturi ſumus. in fi. capituli, ad tuam etiã & ad multorum
vtilitatem volumus tractatum vnctionis plenius expli
5 care ſm Hoſt. qui per hoc arguit † magiſtrum non in-
culpandũ, ſed cõmendandũ, q ad vtilitatẽ audientiũ
multa loquitur, de hoc tit. 1. cum ſit. & eſt ſimile de re
nun. niſi, vt eccleſia. benefic. & cap. vno [Scire te] Scda
6 † pars in qua de vnctione generaliter tractat, dicẽs illã
duplicem. & in primo ver. probat primam auctoritate
Iacobi. In ſecundo ſecundam auctoritate Ioannis. In
tertio dicit, quid vtraque deſignet [Materialis] i. exi-
7 ſtens corporali materia, Pet. [Inuiſibilis] quæ nihil †
aliud eſt, quã charitas, vel donũ ſpiritus ſancti impreſ-
ſum animæ, ſicut & caracter corporalis imprimitur cor
8 pori, & hæc impreſſio † non põt niſi in baptizato fieri,
cum baptiſmus omnium ſacrorum ſit ianua, & funda-
mentum, de presbytero non bapti. veniẽs. Sed poſt ca
racterẽ baptiſmi impreſſum in anima indelebiliter re
cipiuntur omnia ſacra ita, ꝙ & poſt degradationem
caracter remanet. Nam & ſm Aug. in damnatis bapti
zatis quædam remanent, per quæ ab alijs diſcernun-
tur, ad hoc de diuor. quanto, de ſciſmaticis. cap. 1. de
ord. ab epo. cap. 1. Nam & ſi caracter corporis impreſ
ſus furi deleri non põt, Imo qui id intẽderet, illud au-
geret, fortius id in ſpirituali dicendum, ſm Hoſt. [vn-
9 gitur] per miniſtrũ. [Corpus] inde dicuntur † corpora-
lia ſacra & an pereant cum corpore, no. 1. q. 1. corpora
lia [Inuiſibiliter] ſicut enim anima non patet oculis,
10 ſic nec ipſius vnctio, ſic corpus hic ponitur p̱ † anima,
quæ ſm diuerſa ſui officia varie nominatur, vnde ver-
ſus. Pluribus officijs animę ſunt nomina plura. Dum
ſentit ſenſus, rõ dum iudicat & mens. Dum quid com-
memorat, animus, dum cogitat, & cor [Iacobus] 5. ca.
[Infirmatur] ſup. ſi, vel legas interrogatiue [Presbyte-
ros] ſufficit vnus, de verb. ſignificatione, quæſiuit [Eũ]
11 infirmum [Oleo] dicunt quidam, ꝙ † eps in extrema
vnctione vngitur criſmate. 25. di. illud, vbi de hoc [Fi-
dei] i. fidelis præsbyteri. vel i. facta ſm fidẽ [Saluabit]
12 temporaliter † vel ſaltem ęternaliter ſm Inn. [Infir-
mum] loquitur ergo hic de ſacramento vnctionis ex-
tremæ, quod inſtitutũ fuit ex duplici cauſa quo ad cor-
pus ſanandum, & animam ſaluandam, quia purgat ve
nialia, & ſi nil inuenit purgandum, prodeſt ad ſecuri-
tatem præbendam, & quo ad maiorem conſtantiam,
de conſe. di. 5. ca. 1. & 2. ſm Hug. [De ſecunda] ſ. inui-
ſibili [Ioannes] 1. Io. 2. c. [Doceat] ſimile Matthæi 10.
cum veneritis ante reges, & p̃ſides &c. [De omnibus]
ſup. ſeruate, & docete. Inde etiam dr̃, qui ſpiritu duci-
tur, non eſt ſub le. 19. q. 2. duæ [Inuiſibilis] quæ fit in
13 anima † corpore exterius vncto. Inn. [Eſt ſignum] vt
præter exteriorem vnctionem, & caracterẽ animæ ia-
xum, quæ ingerit ſenſibus hominum, faciat & aliud ve
nire in ipſorum notitiam. ſ. gratiam animæ infuſam.
hic enim caracter impreſſus animę eſt ſacramentum:
quia facit id quod ſignificat. Nã præter id, quod deſi-
gnat. ſ. gratiæ infuſionem eſt ẽt ipſius gr̃æ infuſionis
cã. vnde & ſequitur, quia & ſi digne ſumitur, &c. ſm
Inn. & adde ꝙ dicã de cele. miſ. cum Marthe. & infra
14 ti. 1. in rubrica [Sacramentum] i. ſacramentalis † cara
cter, qui ſemel habitus nũquam amittitur, vt eſt dictũ,
dr̃ aũt ſacrm̃ ſm Hoſt. quia mẽtẽ ſacrat, & ſanctificat,
purificat, & vnit Deo. infra eo. §. qa vero, de bap. debi
tũ, vel dic, ꝙ eſt ſignum. i. caracter impreſſus aiæ, & ſa-
15 crm̃. ſ. gratiã conferẽs. In oĩbus † enim ſacris, excepto
matrimonio, ꝯfertur gr̃a. 75. di. §. 1. & c. ꝙ a partibus,
& c. ſe. 1. q. 1. multæ, & c. multi. de matrimonio vero ne-
gatur pp duo, qa pecunia mediãte ꝯhitur. 30. q. 5. alr.
Et qa infidelibus eſt cõe, de diuor. quanto, qbus certũ
eſt gr̃am non conferri. 1. q. 1. multæ, & c. ſi quis inquit.
Refert hic Hoſti. theologos dicere, ꝙ ſi fideles vacent
orõnibus, & ea intentione, qua debent, ꝯhãt, & alias
ad recipiendã gr̃am ſe habilitent, aliqua datur gr̃a in
ſacro matrimonij, & citius eis deus dat prolem, & car-
nis pruritus minus ſentiunt, prouerbiorum 8. in fi.
aquæ furtiuæ dulciores ſunt, & panis abſconditus ſua-
uior. fortiores redduntur ad fidem ſibi inuicem ſeruan
dã: magis abũdãt in tpalibus, & diutius & conſolantius
viuunt. ad ꝙ Thobiæ. 8. g. ibi, Eos, qui ꝯiugium ita ſu-
ſcipiunt, vſq; in fi. & c. 8. per totum, & maximè ibi, filij
ſanctorũ &c. Sed hoc eſt certũ, ꝙ inter eos opus carna-
le ſine pctõ pficit. Vñ fateamur in mrĩmonio conferri
gr̃a ꝯ triplicẽ inordinationẽ ꝯcupiæ. pma, quia incli-
nat ad multas mulieres. Sed per gr̃am ſacri ſoli ꝯiugi
vult cõiũgi, & inde bonũ fidei. Scda, qa inclinat ad ſo-

lam

li delectationē. Sed gratia ſacramenti inclinat ad prolem, & inde oritur bonum prolis. Tertia in ordinatio concupiſcentiæ, quia poſt impletionem faſtidium generat, inde luxurioſus quærit aliam. Sed in matrimonio datur gratia, vt uelit eſſe ſemper cū vna, & ſic oritur bonum ſacramenti, nec ob. ꝙ contrahitur pecunia mediāte, quia illud toleratur propter onera matrimonij, ar. in eo, quod legitur, & not. de vſuris, ſalubriter. Et quia potius ordinatur ad carnalitatem ſcilicet prolis ſuſceptionem, quam ad ſpiritualitatem. Si autem
26 † de beneditione reciperetur precium, eſſet ſimonia, de ſimo. cum in eccleſiæ, & adde quod ibi no. i. reſpon
27 ſo. nec eſt dos † de eſſe matrimonij, ad id quod dicitur, ꝙ infidelibus eſt commune, quibus non confertur gratia, reſpondetur, ꝙ id non eſt ex defectu ſacramenti, ſed inhabilitate ipſorum, ac ſi exiſtens in mortali recipiat euchariſtiam, vel fictus, vel cōditionaliter coactus recipit baptiſmum. de materia vide Tho. 4. ſen. diſt. 26. q. 2. articulo 3. [Si digne] i. ſi ſummens deuote
28 recipiat, † & eſt ſine mortali ipſa interior vnctio [Agit] i. creat gratiam nouam, puta caſtitatem in diſſoluto, & ſic per ꝯñs ſalutē, q̄ quis conſequi conſueuit per gratiam [vel auget] Ampliando. ſ. veterem gratiam, vt ſi libenter eleemoſynam dabat, nunc libentius, & iſta digna aſſumptio eſt, maxime in ſacramento ſacerdotalis ordinis dignius, & deuotius, quam in alijs attendēda, quod etiam aliorum ratione confertur. 1. q. 1. §. ecce cum. ad quod deſignandum in vnctione manuum ſacerdotis cantat eccleſia inuocationem ſpiritus ſancti, vel expone, agit, ſ. in ſacramento baptiſmi, quo dat nouam gratiam: auget, ſcilicet in reliquis ſacramentis
29 [Ad exhibendum] 3. pars † in quo oſtendit, de quo debeat eps inungi. Et dicit de chriſmate, oſtendens, de quo conficiatur chriſma, & quare [vel infirmorum] i.
30 quo inunguntur † catechumeni, vt patebit in ver. quia vero, vel infirmi, vt patuit ſ. [Oleo] ſ. benedicto [Myſtica] i. figuratiua. i. ſignificatiua, i. per ſignificatio-
31 nem, ſm Inn. ad quod ſciēdum eſt ſm Hoſ. quod † per quatuor ſenſus, ſiue intellectus ſacram ſcripturam exponimus, ſcilicet per hiſtoricum, per quem res geſta ad litteram recitatur. 26. q. 5. nec mirum. Per allegoricum, per quem alius ex alio ſumitur intellectus, & dicitur myſtica, vel interpretatiua locutio, quando. ſ. fit ſermo mixtus, de conſe. diſtin. 4. proprie. Per tropologicum, ideſt moralem, per quem mores ornantur, & dicitur ſermo conuerſiuus. 36. diſtinct. vino. de pœnit. diſtinct. 1. ſuper tribus. Item per anagogicum ab ana, quòd eſt ſurſum, per quem ad celeſtia aſcendimus, & de ipſis tractatum habemus, de conſecr. diſt. 4. eccleſia, de pœnit. diſtinct. 2. principium. vnde Hieruſalem ſecundum hiſtoriam eſt ciuitas, ſecundum allegoriam deſignat ſanctam eccleſiam, ſecundum tropologiam quamlibet fidelem animam, ſecundum anagogem demonſtrat cęleſtem Hieruſalem. i. eccleſiam triumphantem. His quatuor modis quaſi 4. rotis diuina ſcriptura tota reuoluitur, & de hoc 76. diſt. ieiunium [Ni-
32 tor conſcientię] i. puritas † vel mūdicia, alibi deſignat miſericordiam. 45. diſt. diſciplinam, & de pœn. & remiſſ. omnis, ver. ſacerdos. de proprietatibus olei ponebat Abb. hic ver. Eſt oleum pingue, calidum, nitidum penetransque. Mitigat & reficit, lubricat, ſupereminet,
33 [Lampadibus] ideſt bonorum † operū exemplis, Abb. [Balſamum] hic eſt quidam liquor, qui emanat de quibuſdam arboribus, ſiue fructibus, dū putantur, ſecūdū
34 Hoſt. [Chriſmate] confecto † ſ. ex deſignantibus bonā conſcientiam, & bonam famam [Conſcientiæ] reſpectu olei [Famæ] reſpectu balſami. Hieronymus ſuper eccleſiaſti 7. c. fac tibi famam longiorem, vt quomodo vnguentum nares odore delectat, ſic ad tuum vocabulum cuncta poſteritas delectetur, Apoſtolus 2. ad Corinth. 1. [Filiæ] i. animæ [Regis] i. Dei [Ab intus] i. a puritate interioris conſcientię. & hī hoc pſal. 44. [Apoſtolus] 2. ad Corinth. 2. [alijs] præter expoſitionem gl. dicit Hoſt. hunc textum ſic poſſe intelligi. ſ. quòd præla-
25 ti † ſint extrinſecis odor vitæ per bonam operationē extrinſecam, quam ſumunt in exemplum [Alias] ſ. intrinſecis. ſint odor mortis. i. pęnitentia, per quam peccata, & caro mortificantur per actus interiores, quos vident, vel mortis ad literam, ſi actus domeſtici praui ſunt [In mortem] & idem Apoſtolus, Factus ſum infirmus infirmis, 1. ad Corinth. 9. 35. diſtinct. recedite. & idem dicit, omnibus omnia factus ſum. vnde videmus, ꝙ idem poculum ab ape ſumptum producit mel, a ſerpente venenum. Idem recte in doctrina, per quam vtentes ad bonum ſaluantur. Alij, qui ad malum vtūtur, damnantur. Hieronymus ſuper eccleſiaſti. ca. 7. dicit, quòd eadē ſolis operatio liquefacit cerā, & ſiccat lutum. & vide in Hiero. ſuper canticum. cap. de pignquorum odore quædam animalia creantur, & quædā pereunt [debet enim epiſcopus] 1. ad Timo. 3. [Intus] ſ. in clero, vel cōione eccleſiæ, ſ. in fide [Foris] i. extra clerum, vel extra fidem. refert Abb. de beato Clemente, & de quodam epiſcopo Bituricē. ꝙ etiam a Iudæis & infidelibus fuerunt venerati. Hieronymus ſuper Danielem b. quando ſancti ab infidelibus diliguntur, Dei miſericordiæ, ideſt non bonitatis hominum peruerſorum [Trahat] Apoc. vlt. & 36. diſtin. §. ecce [Audit] prædicationem bonis operibus roboratam [Dicat] prædicando [Veni] ad finem, vel ad miſericordiæ opera ſuſpicienda, puta pauper ad eleemoſynā, hoſpiciū, & ſimilia, vel eſt pręteriti, dicat. ſ. ego veni. i. verba
26 tua recepi, & incorporaui [Hoc vnguento] quarta † pars, in qua docet, in quo loco vngatur eps. dicit quod in capite, & manibus, dicens, quid caput, & manus ſignificent, & plures rationes reddit, quare prædicta vnguntur [Manus epi] ergo manus vnguntur chriſmate. alias enim nil adderetur, cum in ordine presbyterali fuiſſent vnctæ oleo [Vnge] i. mentem humilia [Faciem
27 † tuam] fac munda opera, vel faciem ideſt conſcientiam, vel proprie, & tunc dic laua, ideſt lachrimis, quę ſunt clericorum arma. 23. q. 8. conuenior, ſm Pe. Lana, ne videaris hominibus ieiunans [Deſtillauerūt] i. ſparſerunt bonum odorem famæ, & exempli [Mirrham] & prouerbio vltimo quæſiuit lanam, & linum, & operata eſt in conſilio manuum ſuarum [Manus igitur] prima ratio, alia redditur infra eodem verſiculo manus [Oleo] ideſt chriſmate, in quo eſt oleū [Domeſticos] ad Gal. vlt. [Fidei] i. eos, qui ſunt in eccleſia per fidem. 86. diſt. non ſatis [Charitatis] dilectionis Dei, et proximi vt ſequitur [Ex toto] M. 22. G. [Tota anima] ſo-
28 lus ille amor † probabilis eſt, qui Deo, & virtutibus animæ coaptatur. nihil eſt, quod non toleret, qui perfecte diligit. vide in Hierony. ſuper cantica. b. & ibidem. d. dicit, beatæ ſunt illæ animæ, quæ dorſum ſuum curuauerunt, vt ſuſcipiant ſuper ſe ſeſſorem verbum Dei, & frena eius patiantur, vt quocunque voluerit, flectat eas [Propheta] Dauid in pſalm. ecce quam bonum [Eius] & c. hoc exponitur per Io. de pęn. diſtinct. 1. verſiculo quantumlibet [Caput Chriſti] pri. ad Corinth. 11. [Dicit] Iſa. 61. & Lucæ. 4. [Miſerit] i. gratiam infuderit [Euangelizare] ideſt prædicare [pauperibus] i. apoſtolis, Pet. [Inquit] principaliter conſecrās,
29 de electio. quod ſicut [Vnde in veteri] 5. pars † in qua probat reges ungi in capite ex præcepto veteris teſtamenti, oſtendens ꝙ a tempore Chriſti nō debuit vngi rex in capite, ſed in armo, docens hoc in teſtē veteri deſignatum, oſtendens differentiam per hoc inter vnctionem epi, & regis [Teſtamento] Iſta inducit pp id, ꝙ dixerat ſupra caput inūgi propter auctoritatē lib. 3. 19. cap. [Actibus] 4. c. [Suis] i. angelis qui ſibi ſunt cōſortes.

ſortes, Pet. [Apoſtolum] ad Colo. 1. d. [Legitur] Iſa. 9.
[Ad quod] ſ. quod transferenda erat vnctio de capite ad
armum [Samuel] 1. regnm. 9. [Capite] ſ. menſæ. conue-
30 nit, quod † dicit Valerius lib. 2. c. 3. quod inuitabatur cõſul
per triũphantẽ ad cœnã, & rogabatur poſtea, ne veni-
ret, vt triũphans in capite ſederet vt maior. & not. pro
ſede. de hoc de priuileg ex ore (Eos) qui fuerant nume
ro 30. vt in hiſtoria, quam hic potes recitare, & recitat
Hoſt. (Delibutio) i. vnctio (Auctoritatẽ) notat ius, ver-
bum vero poteſtatem, quod ſequitur, notat factũ. No.
31 autem Hoſt. quod auctoritas † non pendet a poteſtate,
ſed potius è conuerſo. ad quod de maio. & obe. ſolitæ.
§. præterea. de rebus eccl. non alie. c. vlt. & de prærogatiua
poteſtatis eccleſiaſticæ ad ſecularem aliquid hic
not. & remittit ad no. qui fi. ſint legitimi, per venerabi
32 lem. (Quia vero Chriſtus) Sexta † pars, in qua tractat
de Chriſtianorum omnium vnctione dicens quod quili-
et Chriſtianus iniungitur bis ante baptiſmum oleo ſa
cro. primo in pectore. 2. in ſcapulis, & bis poſt baptiſ-
mum chriſmate. primo in vertice: ſecundo in fronte,
reddens rationes, quare in his locis vngantur, & qua-
re non chriſmate ante baptiſmum, & quare ſolus epi-
ſcopus confirmat in fronte, probans demum aduen-
tum ſpiritus ſancti per vnctionis myſterium deſigna-
ri. (Sanguinem) i. paſſionem ſuam, Pet. (Sacerdotes)
Apoc. 1. (Petrus) 1. Petri. 2. (Vos) ſ. omnes. Chriſti (Ge-
nus electum) i. electi ex omnibus generibus hominum
(Suſcipiat) ſaltẽ in habitu, de baptiſmo maiores (Iu-
ſtus) ad Hebræos. 10. G. (Torporem) i. pigritiam) Mor-
tua eſt) Ia. 2. c. in 3. & 1. q. 1. fertur. quod intellige, vt ibi
no. ſ. ſi tempus datur, & locus. (Sit) ſ. fiat (Apoſtolum)
2. ad Timo. 2. [Caput] quod hoc intelligitur idem, quod
vertex, Inno. (Legitur) eccleſiaſtes. 2. (Oculi) ideſt in
tellectus. & ſumitur caput pro mente, vel anima. diſci
33 plina † enim intrans animam ſapientis, imprudentiã
tollit, & ſcientia ignorantiam; de pœn. diſt. 3. ille rex
tantus (Ratio) Proſper. 2. de contemplatiua vita, do-
minetur vitijs ratio: ſubiiciatur corpus animo, & ani-
mus Deo, & impleta eſt hominis perfectio (libere) Hie
ronymus contra Ruffinum. h. canes latrant pro domi-
nis ſuis, & tu me non vis latrare pro Chriſto [Corde]
de conſecra. diſt. 4. baptiſmi [Memor] ipſe baptizatus
34 [dixit] Mat. 10. & Luc. 12. [Chriſtiani] quare † non dicitur,
Ieſuani, dicam de immu. ecc. decet. lib. 6. ſuper gl. Ie-
ſus [Concurrant] quaſi ſimul cum ipſo currant in per-
fectione charitatis, parati ſi oportuerit, pro Chriſto
mori, ſicut & ipſe mortuus eſt pro ipſis, ad hoc 8. q. 1.
in ſcripturis [Concurrant] can. ita [In odorem] i. exem
plum, imo ad ipſius famoſiſſimam miſericordiam ſe-
cundum Innoc. [Cuius] ideſt gratia cuius nominis, vel
dic cuius nomen. i. cuius forma eſt de infinita miſeri-
cordia, Innoc. [oleum] i. per oleum [Effuſum] i. effuſa,
vel ſicut effunditur oleum ſic nomen, & gratia Chriſti
35 (Sunt epiſcopi) non † ſolum epiſcopi, ſed etiam mona
ci, & ſacerdotes certo reſpectu tenent locum apoſtolo-
rum, vt not. 12. q. 1. videntes (Actuum) 8. c. [Inquit] le-
36 ctio actuum (Venerat) ad robur. quantum † enim ad
abſolutionem peccatorum venerat in baptiſmo (Co-
lumba) dicit gloſſ. quod ſpiritusſanctus apparuit ſuper
Chriſtum in columba, vt ipſum manſuetum, & miſeri-
cordiæ præconem oſtenderet. venit enim nos collige-
re per manſuetudinem. ſuper diſcipulos autem in igne:
quia eos ad conſumendam in ſe & alijs peccati rubi-
37 ginem veniebat accẽdere. Septem † proprietates at-
tribuuntur columbæ, ex quibus eliciuntur 7. dona cõ-
tra 7. capitalia vitia. caret felle, & viſum recuperat. &
per hoc intellectus contra luxuriam. nullum lædit, &
per hoc conſilium contra auaritiam. alienos pullos nu
trit, & per hoc pietas contra inuidiam, gemitum ha-
bet pro cantu, & per hoc timor contra ſuperbiam. iux-
ta fluuium moratur, & per hoc ſcientia contra iram,
grano puro veſcitur, & per hoc ſapientia contra gulã,
in petra nidificat, & per hoc fortitudo contra accidiã
(Baptiſmo) quod dabat Ioannes (Deſcendit) Luc. 3.
38 (cataclyſmo) i. diluuio, & † dicitur a cata, quod eſt cõ-
mune, & clyma, quod reſpicit quatuor mundi clima-
ta: quia totum mundum occupauit, Hoſt. (Reuertẽs)
Gen. 8. & hic recitat Hoſt. hiſtoriã (Oliuæ) *quaſi dicat*
iam habuiſti ſpiritumſanctum deſignari per colum-
bam, quæ elegit oliuam ad deſignandam infuſionem
ſpiritusſancti in vnctione olei. quomodo quidam per
oliuam, ficum & vineam deſignari putant miniſteriũ
trinitatis, vide per Abbacuch. d. in Hiero. (Prædica-
uit) Pſal. 102. benedic anima mea. 2. (*Vngitur*) 7. pars
39 † in qua tractat de vnctione rerum (Morem) gene-
ralem, qui in talibus ſeruandus eſt, de tempor. ordin.
cap. 2. de celeb. miſ. pernicioſus (*Diuinæ*) Leuitici. 8.
40 (Tabernaculum) in † cuius locum ſucceſſit eccleſia,
Pe. (Verum) 8. pars, in qua antipophorizando dicit ec
cleſiam non iudaizare ſeruando ad literam vnctiones
veteris teſtamenti (Alii) alias antiqui, & hanc lite-
ram habuit Hoſtienſ. qui ſignabat contrarium, quod
deferendum ſit antiquorum opinionibus, de tem. por.
ordin. literas, de reſtit. ſpol. literas. *Et dicebat, quod*
41 in dubio deferendum erat antiquis. Sed non, vbi no-
torius eſt ipſorum error, vt hic. ad idem ff. ad l. fal.
l. 1. §. ſi vſusfructus. 9. diſt. neque, & c. noli, & c. negare;
& adde quod dixi de transla. quanto (Neque ſcriptu-
42 ras) no. ad † vulgare, ſic reprobat qui ignorat, ſic per-
cutit, qui non videt. de hoc ſup. tit. 1. cum ſit. & de 10.
modis temerariæ reprehenſionis remittit Hoſtien. ad
ſummam in proœmio circa mediũ ſecũdæ columnæ. ver.
43 ſtudioſius, & ver. ſeq. [Monemus] nona † & vlt. pars,
ſecundum Hoſt. [Conſecrandis] ſup. & alijs ſacramen
tis, de quibus ſine hæreſi non licet aliud credere, vel
ſeruare, quam quod doceat eccleſia Romana, de hære
ticis, ad abolendam. 1. reſponſo, & de hoc de tẽp. ord.
44 cap. 1. quicquid † hic moneat papa, Græcorum eccle-
ſia Græca eſt, & a nobis in multis diſcrepat, vt patet
de oſt. ord. quoniam in plerique, de bapt. licet, & de hoc, de
temp. or. cum ſm. [Licet] dicit Hoſt. quod vera litera eſt,
45 & licet, & in antiqua. Et no. morẽ Romani † põtificis
ad cõſequẽtiam nõ trahi: quod dic vt de tẽp. or. c. 1. Hoſ.
[Hiſtoriã] Tullius li. de oratore, hiſtoria eſt tẽporum te
ſtis, lux veritatis, vita memoriæ, magiſtra vitæ, nuncia
vetuſtatis [Miſticã] ſic eſt accedẽs ad altare, deponit
mitram, & baculum, & ea, dũ ſe voluit ad populũ reaſ-
46 ſumit, vt no. 45. di. diſciplinã, in vlt. gl. ¶ Prima † gl.
ponit caſum. ¶ Gl. i. ad id rñ. per obj. ¶ Gl. ſ. confirma-
47 tione ſi. contrium, & ſoluit. ¶ In † gl. 1. ad id ibi. [Præ-
48 ſes] vide de vſu pallij, niſi, in vlt. gl. ¶ In † gl. 1. ibi [Ac
cedens] forte in legatione patriarchæ Conſtantinop.
quærentis, an poſſet vti baculo paſtorali, cũ Romanus
Põtifex nõ, vt vtatur patet in fi. [& ibi, Patriarchæ Lati
no] ſed proxime ante ipſum fuerat patriarcha Græcus,
a quo ille fuerat cõſecratus, ſecundum Inn. ¶ In glo. 2.
[in fi.] ergo debet loqui ſingulariter, ſicut, & ſ. ſcire te-
xte & ſic ſ. de crimine falſi, quod graui. dũt quidã, quod ſcri-
bitur patriarchæ, & ſuffraganeis, & quoniam loquitur ad ſolũ
patriarchã, vtitur ſingulari. ſimile, de inſtituti. c. 3. di-
cit Hoſt. quod ſoli patriarchæ loquitur. & quod dicit vos. ſ. te.
Et ſubditos, vel. i. veſtrates, nec per hoc fit lata ſignifi-
catio in verbis reſcriptorum, ſed eſt modus loquẽdi, &
ſic non eſt contra, de reſcriptis. Rodulphus. ¶ In gl. quaſi ibi
49 tres] & ſicut † tres eſſe debẽt in conſecratione, ita &
in ſuppletione, vt hic patet, ſic & eo tempore ſupplen
dum, quo fuerat conferendum. inf. tit. 1. c. fi. ¶ In glo.
50 imo [in fine] 15. q. 6. cap. 1. ¶ In † gloſſ. 95. [in fi.] ibi
plene no. ad quid valeat hæc vnctio, & quid iuris, ſi non
habens oleum, vngat chriſmate; & quid ſi vngat
oleo

oleo non benedicto; & nunquid poſſit iterari. ¶ In gl. 1. ibi[antiptoſis]& de his ĩ. de verb. ſigni. forus. ¶ In gl. in euangelio[in fi.]c. 25. ¶ In glo. in libro[in fi.] ecclesiaſtici 34. ¶ In gl.[euangelij]Mat. 6. ¶ In gl. ſe[in fi.] 5. c. B. ¶ In gl. 1. ibi[ſeipſum]i. ad bonos mores, & ad conſequendam vitam æternam[& in fi.]de vſu pallii, niſi ¶ In gl. bñdictio, ibi[communis]ſed liquor eſt diuerſus, vt hoc patet, & in fin. alias incipit hoc idem. ¶ In gloſſ. 68.[in fin.]& adde, quod de hoc no
b ta. 66. di. porro, in 3. gl. ¶ In gl. ſimplex[in fi.]vel dic, in qua. i. in cuius ſpẽ, & ſic ſupfluit gl. ſecundum Hoſt. ¶ In gl. & ſic[ibi, habuit]habebat tñ characterem, de hoc 77. di. in veteri. ¶ In gl. pen. ibi[cum dixit]Math. 28.[& ibi, cum alio]ſ. beato Laterno, qui fuit prius archiepiſcopus Treueren. ſecundum Ho. Sed Inn. III. lib. de miſſarum myſterijs, parte 1. ad fi. c. de baculo, dicit, hunc fuiſſe ſeruum, quia ſucceſſit Euchario, quem cum Valeriano, & Materno Petrus ad prædicandũ miſerat. Et dicit, ꝙ illum baculum cum magna veneratione ſeruat Treuerenſis eccleſia. ¶ In gl. vlt. ibi[finaliter]cõſiderato ſciſmate Græcorum hæc ratio videtur inſufficiens, ſecundum Hoſt.[& ibi poteſtatem]& recuruatio deſignat, cum ſi non bene rexerit, ab eo, qui dedit baculum recuruandum, i. remouendum, ꝙ in Rom. Pon. locum non habet.

ADDITIO.

b In fi. De relatione ſimplici vide Bar. in l. Iulia. de hære. inſt.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio, vel continuatio huius tituli quæ.*
2 *Rubrica hæc, et infra, ne ſede vacante, habent orationem perfectam, & ratio.*
3 *De argumento eodem, vel materia quibus in locis alibi ſcriptum ſit, oſtendit.*
4 *Propoſitio quibus ſit de rebus dicturus.*
5 *Sacramentum quid ſit, & vnde dicatur. 6.*
7 *Sacramenta ſunt ſeptem, & quæ ſint illa.*
8 *Iterabilia quæ, et quæ neceſſaria. 10.*
9 *Character quid in ſacramentis.*
11 *Sacramenta quomodo ſe inuicem excedant.*
12 *Eorum proprietates.*
13 *Cur ſint inſtituta.*

¶ De ſacramentis iterandis, vel non. Rub.

1 Dicto † de ſacramento vnctionis, quia quædam ſunt ſacraméta, quæ non iterantur, ne per iterationem fiat iniuria ſacramento prius collato, de conſe. di. 4. oſtenditur, ideo &c. ſm Gof. vel quia in ſacramẽtis, quæ iterãtur, ſi vnctio fiat, in eis iterab. t vnctio, alias nõ, ideo
2 &c. & põt dici, ꝙ rubrica † hẽt pfectã orõnẽ prohibentẽ, ne iterẽtur ſacramenta: & hoc ſatis cõuenit nigro, ſi cut ĩ. ne ſede vacãte, vt eccl'ia. bñ. cũ ſimilib. vel loquitur de his ad differẽtiã illorum, quæ iterantur, de qbus
3 ĩ. dicetur. de † materia 68. di. §. qđ ergo, cũ c. ſe. 2. q. 7. ſaluberrimũ, in fi. de cõſe. di. 4. quæris, & c. ſeq. ¶ Bre-
4 uiter circa rubricam † videamus de octo. ſ. quid ſit ſacramentum, vnde dicatur, quæ; & quot ſint ſacramenta. Et quæ ſint iterabilia. Quæ non, Quæ voluntaria. Quæ neceſſaria. Quõ inuicem ſe excedunt. de ipſorum proprietatibus. Et ad quid fuerint inſtituta. de primo
5 † Hoſt. in ſumma huius tit. §. 1. dicit ſecundum Grego. & Aug. ꝙ habetur. 1. qu. 1. multi ſecularium, de conſe. diſt. 2. ſacrificium. & c. ſignũ. Sibi tamen placet, ꝙ ſacramentum eſt character quidã, qui per eum, qui poteſtatem habet, corpori humano recipiẽti iuxta ritum eccleſiaſticum viſibiliter, animæ vero inuiſibiliter a ſpiritu ſancto imprimitur, quod ſi digne ſumatur, agit, vel auget abſq; dubio, quod deſignat, titu. proxim. capro, poſt princ. Abbas in decret. cum Marthæ. inf. de celeb. miſſ. dicit, ꝙ ſacrm̃ eſt corporale & materiale elementũ foris ſenſibiliter propoſitum, ex ſimilitudine repræſentãs, ex inſtõne ſignificans, & ex ſignificatione ptinẽs inuiſibilem, & ſpũalem gratiam. ꝯ primã facit, qđ nõ in oĩ ſacramento imprimitur character, vt ĩ. di-
6 cam. dr̃ † aũt a ſacris, vel ſecretis virtutibus, vt præallega. c. multi ſeculariũ 1. q. 1. vel quaſi ſacrans mentem,
7 vel ſacræ rei ſignũ. Sacra † ſeptem deſignata, per ver. Abluo, firmo, cibo, piget, vxor, ordinat, vngit: Hęc ſunt
8 eccleſiæ ſeptem ſacramenta vocata. Ex his † aũt tria ſunt non iterabilia. ſ. baptiſmus, confirmatio, & ordo. Inde verſus. Fons, ordo, chriſma non, ſed cætera ſunt iteranda. Ratio aũt, quia prædicta tria non iterantur,
9 eſt, quia in his character imprimitur. Videndũ eſt † ergo, quid ſit character. Et dñt quidam, ꝙ eſt quędã poſſibilis qualitas animã illuminãs ad vidẽdum facilius, quid ſit credendũ, & quid operãdũ, & quid nõ, vel melius, ſm Inn. & Hoſt. Eſt quædam qualitas diſponens, & habilitans animã ad ſuſcipiẽdam maiorem gratiã; quæ qualitas a quibuſdam dicitur ſanctitas: quia præparat animã ad ſanctificationem. Ioa. Damaſc. dicit, quod character eſt mentis cuſtodia eo, quod inſeparabiliter cuſtodit mentem, & ipſam præparat, & habilitat ad gratiam, per quam ipſa anima cuſtoditur, Hæc no. Inno. & Hoſt. infra de bap. ſuper rubri. Sed ipſe Inno. ĩ. c. fi. de charactere ordinis dicit, ꝙ eſt figura intellectualis, indelebilis, per quam ordinatus a non ordinato in die iudicij diſcernetur. Alij dicunt, ꝙ eſt ſignũ ſpirituale, indelebile, diſtinctiuum, & ſpiritualis ptãs ad aliquid ſacrum. Et dant quidam theologi ſimile in bello; ibi eſt ſignum omnibus de bello cõe. Et quia militia eſt vita hominis ſuper terram, Iob. 7. a. Alia litera eſt, temperatio, & ſic ponitur de pe. diſt. 2. ſi. n. inquit, ad fi. ſic quilibet Chriſtianus habet in hac militia ſignum commune, ſcilicet baptiſmum, qui facit etiam eum habilem ad alia ſacramenta. Eſt autem in eo ſignum diſtinctiuum; quia per illud diſtinguitur ab infidelibus inhabilibus ad gratiam, & reliqua ſacramenta. ſunt etiam in bello aliqui plus parati ad reſiſtendum, vel pugnandum, & iſti habent ſuum ſignum, vel vexillum. tale eſt ſignum repræſentandum per cõfirmationẽ in fronte, per quã roboratur non ſolum ad pugnam pro ſalute propria contra concupiſcentias, quæ remanent poſt baptiſmum: de conſ. diſt. 4. c. 2. & diſt. 5. c. 2. Sed etiam ad cõſtãtem confeſſionem nominis Chriſti, & defenſionem fidei. vnde in primitiua eccleſia eligebantur aliqui ad publice manendum in loco perſecutionis, alijs occulte manentibus, vt patet in legenda ſancti Sebaſtiani. Sunt & alij, qui habẽt alios regere, vt Duces belli & iſti habere ſolent ſpeciale vexillum, & tale eſt, quod imprimitur in ordine, per quem aliquis fit habilis ad alios regendos, & ſacramen
10 ta miniſtranda. Quæ ſint † ſacramenta neceſſaria, & quæ voluntaria, 10. ĩ. de tranſact. veniens, in 1. glo. Et datur verſus, Ordo voluntatis, torus eſt; dant quinque neceſſe. per quæ patet ꝙ ordo, & matrimoniũ ſunt voluntatis, reliqua neceſſitatis, quod eſt dicere, ꝙ nolens ordinari, vel vxorari ante, poteſt eſſe in ſtatu ſalutis; ſed reliqua 5. contemni non poſſunt. Quomodo autẽ
11 † ipſa ſacramenta ſe inuicem excedant, 10. de conſ. c. diſt. 2. nihil. 95. diſt. ecce, & dantur verſ. Maior in effectu baptiſmus, corpus in eſſe. Coniugium ſigno, maiori chriſma miniſtro. Sed vltra, ibi nor. vel per Hoſtien. in ſumma huius tit. dic, ꝙ etiam ſacramentum ordinis dicitur maius reſpectu regiminis; quia ſcilicet per illud eccleſia regitur, & habentur alia ſacramenta. i. per illud conficiuntur, & conferuntur, pœnitentia etiam dicitur maius reſpectu reparationis, quia ſola poſt lapſum habet hominem reparare. Extrema vnctio reſpectu conſumationis; quia digne

ſumpta dat cõſumationẽ gratiæ. 3. tit. 1. c. vno, in prin.
11 25. diſ. qualis. Proprietates † autẽ ſunt hæ: quia baptiſmus dicitur introeuntium. 32. di. §. verum. Confirmatio dicitur pugnãtium, de conſe, diſ, 5. ſpiritus ſanctus. Corpus Chriſti dicitur progredientium. 29, q. 6. qui recedunt. Pœnitentia dicitur redeuntium, qui in pugna ruerant, de pœ. diſt. 1. ſecunda. Extrema vnctio exeuntium. 95, diſt. §. ſed iſtud. Matrimonium vero, & ordo ſunt voluntatis, vt dixi. Et primum eſt ſacrũ pugnam timentiũ. 33. q. 5. qui ſitit. 2ũ eſt ſacrũ alios regẽtium.
12 1. q. 1. §. ecce cũ honoris, de vltimo † ſciendum, q vt dr 4. ſentẽtiarum, in prin, & hic per Gof. & Hoſt. Sacra ſunt inſtituta propter tria. pp humiliationem, vt dum homo rebus inſenſibilibus & inferioribus ſe ſubijcit reuerenter, ex hoc apud Deum amplius mereatur, ad hoc 11. q. 3. quid ergo. Item propter eruditionem, vt per id, quod foris in ſpecie viſibili cernitur, ad agnoſcendam inuiſibilem ſacramẽtorum virtutem erudiamur; ad hoc de conſe. diſt. 3. prælatum. 3. tit. proxi. ca. vno, in prin. Item propter exercitationem, vt vitetur otium; ad hoc ſup. de renunc. niſi cum pridem. §. verũ, & quod ibi no, Io. And.

SVMMARIVM.

1 *In ordinato in ſubdiaconum ſine manuum impoſitione, & cõfirmato non chriſmatis, ſed olei vnctione non fiet iteratio.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Aſſumptus pro ordinato.*
4 *Confirmatio ab epiſcopo ſolo confertur.*
Manus presbyteri ſi ungantur chriſmate, an fieri debeat iteratio, ibid.
5 *Orationes quæ dicendæ in ſuppletione manus, & olei. & quæ non iterandæ, ibid.*
6 *Iterandum quod nihil dicitur, in quibus habeat locum.*
7 *Chriſmandus ſi fuit inunctus oleo, debet vngi chriſmate.*
8 *Epilogus, & Additio gloſſarum. & num. ſequen.*
Manus impoſitio an ſit de ſubſtantia in ſubdiacono, eo. nu. 9. de multiplici manus impoſitione, remiſſ. num. 10.
10 *Benedictio fit etiam his, qui promouentur ad minores. c. ſubdiaconus. 23. diſt. c. quia iuxta. 5. q. 6. intell. & cum hac decretali conciliatio, ibid.*

CAPVT I.

1 Paſtoralis. Caſus. In † ordinato in ſubdiaconum ſine manuum impoſitione, & confirmato nõ chriſmatis, ſed olei vnctione non fiet iteratio, ſed ſupplebitur prætermiſſum.
2 Et ſunt † duæ partes. Secunda ibi, ad quod. Et prima ſubdiuiditur. 2. ibi, & ſi. Et quidam dñt, q hæc decret. non fuit ſocia aliarum, quæ ſic incipiunt, Editarum ad conſulta. epiſcopi Helion. de quibus dixi de reſcriptis, paſtoralis, in princ. Alij contra, non curo. nec apparet. tamen idem eſt auctor[Præterea]reſpicit de-
3 ciſam[Aſſumptus]i, † ordinatus ita, q excepta manus impoſitione, nil defuerat[Confirmationis]quæ a ſolo
4 † epiſcopo confertur. 3. tit. 1, c. vno, [Sed oleo] & ſic in qualitate materiæ fuit erratum. Si verò è conuerſo erretur, vt ſi manus presbyteri quæ debent vngi oleo, vngantur chriſmate; non putat Hoſt. quòd ſit aliquid iterandum: quia in chriſmate eſt oleum, vt ſupra tit. proxi. c. vno. §. ad exhibendum. Et quia prope eſt eadem vſia. ff. de contrahen. empt. in venditionibus. peccaret tamen epiſcopus, qui faceret hoc ſcienter, & presbyter, qui reciperet. Et eſt ſimile, quod not. de extrema vnctione, ſi fiat in chriſmate. 95. diſt. §. ſed iſtud[Delinitus]ideſt inunctus[Ad quod]i. ad quæ, vel i. ad primum, & ad ſecundum. ad vtrumque enim reſpondet, quod patet per illud plurale, talibus, vel dic. i. quorum quodlibet; ſic de electione, publicato[Breuiter]& forte nimis breuiter, cum adhuc ſecũdum multos remaneat dubium, ſecundum Hoſtien, vnde accedit ſecundum eum, Tunc ſum obſcurus, cum breuis eſſe labo-
5 ro[Supplendum]dicit Hoſt. quod † dicetur tunc oratio, quæ dicitur, cum fit manus impoſitio, infra cap. fi. In ſecundo etiam caſu, cum vngetur chriſmate, dicetur oratio, quæ dici ſolet in vnctione, etiam ſi prius dicta fuerat, ſcilicet Petre, ſigno te ſigno crucis, & confirmo chriſmate ſalutis, In nomine patris, & ni, &c. aliæ vero orationes, vel ſolennitates, quæ præcedunt, vel ſequuntur non iterabuntur, ſecundum ipſum. quod
6 enim † dicitur nil iterandum, habet locum in actibus diuerſis. Secus in his, quæ inhærent. dic tertiam, quod
7 † ſi chriſmandus fuit inunctus oleo, non ſufficit eum nunc inungere balſamo, ſed chriſmate debet vngi, ad
8 id ſupra tit. proxi. c. vno, in princ. ¶ Gloſſ. 1. † recitat opinionem per obiectionẽ, & ſolutionẽ. ¶ Secunda ſignat contra-
9 rium, & ſoluit. ¶ In † gloſſ. 1. ibi[non debent]Idem Innoc, & Hoſtien. Tamen quidam recitant, q dixerunt contrarium, quia manus impoſitio, vt dicunt, non eſt de ſubſtantia ordinis, præcipue in ſubdiacono; & facit quod dicam infra c. fi, poſt prin. & ad c. ſolicitudo reſpondetur, quod loquitur de promoto per ſaltum, qui ordinis prætermiſſi non habet characterem. ¶ In
10 gl. 2. ibi[Benedictio]quæ fit etiam † his, qui promouentur ad minores. & facit quod not. de ſecundis nupti. c. 3. [& in fi.]vbi de multiplici manus impoſitione notatur, & plenius per Hoſt. in ſumma huius tit. §. & qualiter. vel ſecũdum Innoc. vera litera eſt hic, diaconatus. vel ſecundum Hoſtien. illud c. ſubdiaconus, loquitur ſecundum antiqua tempora, hæc ſecũdum moderna, & hoc habuit a Ioan. qui hoc no. 5. q. 6. quia iuxta. vnde, ſi bene inſpicias, hæc decret. & illa, miramur. infra tit. 2. ſunt eiuſdem auctoris, ſ. Innoc. tertij. ibi tamen dixit Hoſt. q illud c. quia iuxta, poteſt exponi, vt dicatur de manus impoſitione diaconali. i. quia non habebat ille ſubdiaconus talem gradum, vt diaconus, pœna ſuppletur. & facit ad hanc lecturam primam, quod reſpiciat antiqua tempora, ſecundum Hoſtiẽ. infra de cle. pe. c. 1. dicit tamen, quod conſuetudo Romanæ curiæ approbat primam expoſitionem: quia nec Papa, cum ſubdiaconum ordinat, imponit ei manum; & quamdiu hoc ſeruauerit, & nos ſeruare poſſumus: tamen & imponere ad cautelam, nõ eſt malum, argum. ff. man. quia de mutua, & infra de ſent. excommu. venerabili.

SVMMARIVM.

1 *Sepulti a ſchiſmaticis exhumari debeant an non.*
Veſtimẽta, in quibus celebrauerũt ſchiſmatici iterũ benedici.
Altaria, in quibus celebrarũt ijdem, iterum conſecrari prohibentur, & ratio. nu. 4. & quando. ibid. num. 8.
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Indiſpenſabilis caſus qui, remiſſ.*
Degradatus an conficiat, ibid.
5 *A ſchiſmaticis ſi quid manimatum, conſecretur, quid dicendũ & quid ſi baptizent.*
6 *Ab excommunicato quid ſi hac eadem fiant.*
7 *Epilogus, & Additio gloſſarum.*

CAPVT II.

1 A nobis. Caſus. Prohibet † ſepultos a ſchiſmaticis exhumari: veſtimenta, in quib. celebrauerunt, iterum benedici: al-
2 taria, in quib. celebrarunt, iterũ cõſecrari. Et ſunt † duæ partes, quarum quælibet diuidi poteſt in tres. ſecunda ibi, nos autem [Sepulti] ſcilicet an debeant exhumari.

ri.[Indumentis] ſ. an debeant benedici [De altaribus]
vtrum. ſ. ſint conſecranda [Degradati] reſpicit ſecun-
dam, & tertiam quæſtionem. & hic ſcripſit Hoſti. illos
3 † caſus indiſpẽſabiles, quos videbis notatos, de apo. c.
ſi. [Celebrarũt] arg. degradatum conficere, de hoc in
fra de cleric. excomm. mi. c. 2. Duntaxat] hoc dicit; q̃a
4 † non eſt hoc intelligendum de mortuis ſciſmaticis,
vel excommunicatis, ſed catholicis, qui non exhuman
tur propter id ſolum, quod a ſciſmaticis ſunt ſepulti
[Supradicta] a ſciſmaticis non conſecrata, ſed a catho
licis, licet ibi ſciſmatici celebrarint, & idem de benedi
ctione indumentorum. videbantur autem iteranda cõ
ſecratio, vel benedictio, quia ab hominibus inſacratis
talia non debent tangi, de conſecr. diſt. 1. veſtimenta,
vel potius in deteſtationẽ ſciſmaticorum, arg. de bapt.
5 licet. ¶ Quid † dices, ſi a ſciſmaticis conſecretur cri-
ſma, altare, indumentum, vel alia res inanimata? dicit
Hoſti. certum eſſe talia non carere effectu, licet execu-
tio, & vſus eorum deſit. dicit etiam, quod circa hoc
nec iura ſunt expreſſa, nec ſpeciales orationes reperiũ
tur in pontificali, de mente tamen iuris eſt, q̃ ſicut or-
dinatis a talibus interdicitur executio, donec cum eis
fuerit diſpenſatum, de hoc de ordina. ab epiſcopo. ca.
2. ſic interdicendus eſſet vſus talium rerum, donec fie-
ret reconciliatio, arg. de translat. c. 1. & de conſecr. ec-
cleſi. conſuluiſti, & c. aqua. & dicit, q̃ faciendæ eſſent
propriæ orationes circa tales reconciliationes. Dicit
demum, q̃ contrarium videtur tenendum, & eſt certũ,
q̃ euchariſtia a talibus confecta non conſecratur, nec
reconciliatur, & ſtatim habet effectum. Idem in bapti-
ſmo, & criſmate. 1. q. 1. multi, ante finem. Sed quod ibi
dicit; chriſmate, poſſet intelligi. i. chriſmali confirma-
tione, vt & ſic loquatur de ſacramẽto, non de chriſma-
6 tis materia. dicit etiam † addendum, quod no. de ſci-
ſma. c. 1. de conſecra. eccle. vel cœmiterii, vel alterius ſa
cri facta per publice excommunicatum. Vide quod di-
cam in prædi. decr. conſuluiſti. de conſe. eccle. vel alta
7 ris. ¶ † Gl. 2. reſpondet per quæſtionem, & ſolutionẽ.
8 ¶ In † gl. 1. [ibi, boni fuerint] vnde dicunt Inn. & Hoſ.
q̃ ſi tales fuiſſent in culpa, vt quia elegiſſent a talibus
ſepeliri, grauiter peccaſſent, & exhumandi eſſent, arg.
88. diſt. cap. ſi. & 90. diſt. cap. fina.

SVMMARIVM.

*1 In ordinatione presbyteri, vel diaconi quæ omiſſa ſuppleri poſ-
ſunt, & quando omnium iteratio facienda, & num. 2. 8. &
quando & per quos 7. & quomodo 9.*

*2 Manus impoſitio introducta ab apoſtolis, & quando adhiben
da. nu. 12.*

*8 In ordinatione quid dicere ſufficeret, niſi formæ eſſent ad id
inuentæ, quæ ſunt ſeruandæ: et ſi ſeruentur, quid conſequa
tur, ibi. a papa, & eccleſia ſtatui poſſunt, nu. 5.*

*Character in ordinatione quando infigitur animæ, & quid ſit
ibid. an infigatur in monacatu, nu. 6. & poteſt infigi conſti-
tutione eccleſiæ, ſicut & in imperatore militi, ſed differen-
ter, nu. 5.*

*8 Iterandi non ſunt actus diuerſi. in actu tamen vero non perfe-
cto incipietur a capite, & exempla.*

10 Fictio commendatur ad cautelam, modo vitetur mendacium.

11 Epilogus, & additio gloſſarum.

Epiſcopi unguntur chriſmate.

CAPVT III.

1 Presbyter. Caſus. Si † in ordinatione pſby
teri, vel diaconi manus impoſi
tio fuerit prætermiſſa: ſtatu-
tis temporibus ſupplebitur. ſecunda pars breuis ibi,
ſuſpenſio [Diaconus] videtur innui ſecus in ſubdiaco-
2 no, de hoc ſupra c. 1. [Manus] in ordinatione † ſacerdo
tis plures ſunt actus, tenere manus ſuper caput, dare il
li calicem, dare patenam, vngere manus, & quilibet a-
ctus ſuam habet ſolẽnitatem. vno omiſſo non per hoc
iterabuntur alii actus. Quidam tamen dicunt datio-
nem calicis, & patenæ non ſupplendam; quia hæc non
ſunt de ſubſtantia, ſed potius eſt ſuppleri, ſecundum In
nocen. pro primo dicto facit 23. diſt. ſubdiaconus, vn-
de dicunt aliqui, q̃ in ordinatione presbyteri per da-
tionem calicis pleni ideſt cum patena, confertur ordi-
nato poteſtas principalis, quo ad principalem actum
confectionis euchariſtiæ, & per impoſitionem manus
epiſcopi ſub certa verborum forma; Accipite &c. Mat.
24. confertur poteſtas ſacerdotalis quo ad actum ſecũ
darium, qui eſt abſoluere, & ligare. Nam & has pote-
ſtates dominus diuiſim contulit apoſtolis. Nam ante
paſſionem contulit primam, poſt reſurrectionem ſe-
cundam, quando ſcilicet inſufflauit &c. Ioa. 19. per im
poſitionem vero manuum aliorum ſacerdotum deſi-
gnatur quædam gratiæ plenitudo. dicunt ergo iſti, q̃
ſi deſiit traditio calicis cum certa forma verborum,
non imprimitur character, nec eſt ſacerdos, qui ordi-
nandus erat. Si vero fiat primum, ſed deſiit ſecundum,
ſacerdos eſt quo ad poteſtatem conficiẽdi, ſed non po-
teſt abſoluere, vel ligare, niſi facta ſuppletione. Si vero
deſiit manuum impoſitio, quam faciunt alii ſacerdo-
tes, licet hoc ſit ſupplendum, tamen primum & ſecun-
dum poterit. ¶ Quid ſi partem orationis dixiſſet, nun
quid ſupplebit totam? ſic, quod verum eſt ſecundum
Innocen. in oratione, quæ in ſubſtantia, vel quæ dubita
tur, an ſit de ſubſtantia, vel ſecundum Hoſtien. aliæ, de
quibus certum eſſet, q̃ non eſſent de ſubſtantia, vel de
ſolennitate, non eſſent neceſſario iterandæ, & ſi vnam
manum iunxerat, non iterabit vnctionem in vncta,
ſed in alia tantum. & vbi dicitur oratio manus in plu-
rali, dicet manum in ſingulari. Item ſi facta eſt vnctio,
& non dicta eſt oratio, dicetur oratio, & nõ fiet vnctio;
ſecus e conuerſo. & poteſt eſſe ratio, quia oratio vide-
tur adhærere vnctioni, & non e conuerſo, quod vide-
tur ex orationibus apparere, ſed Innoc. contradicens,
quod vtroque caſu eſt iteranda vnctio, & oratio, ſunt
enim illi duo actus non ſeparati, ſed connexi. quomo-
do enim diceret, conſecrare, & benedicere dignare
domine manus iſtas per iſtam vnctionem, ſi nulla fie-
ret vnctio, ſupra titul. proxim. cap. 1. in baptiſmo eui-
dẽtius apparet, quomodo. n. diceret baptizo, niſi im-
mergeret etiã ſi prius immerſiſſet. de bapt. c. 1. quod
etiam eadem ratione placet Abb. [Impoſitionem reci
piunt] quod eſt infra, & ſup. interueniente tactu corpo
rali, & ſic non ſufficit manus extenſio, vt quidam dice
bant, argu. ff. de acquiren. poſſ. leg. 1. §. antep. ad quod
de cõſuet. capitul. 2. ad quod tollendum expreſſa eſt
hæc littera, ſecundum Hoſtien. [Ab apoſtolis] de ritu
3 apoſtolorum inuenitur † in epiſtola ad Titũ, q̃ manus
imponebant ordinandis, & orationes fundebãt ſuper
eos, aliam formam non inuenimus fuiſſe ſeruatam. per
4 quod videtur Innoc. quod † niſi fuiſſent formæ poſteæ
ſtatutæ, ſufficeret, quod ordinator diceret ordinãdo,
ſis presbyter, vel diaconus, vel aliud æquipollens. ho-
die vero formæ poſtea per eccleſiam adinuentæ ſunt,
& ſtatutæ de neceſſitate ſeruandæ adeo, quod ſi eis
omiſſis fuerit aliquis ordinatus, ſuppleri debet, vt hic,
& ſup. capit. 1. Si vero formæ ſeruantur, quidam chara
cter infigitur animæ. ideſt figura quædam intellectua-
lis indelebilis, per quod oſtenditur, talem ordinem
fuiſſe collatum, & ordinatus a non ordinato in die
5 iudicii diſcernetur. poteſt † autem Papa, & eccleſia
in talibus formas ſtatuere, & conſtitutiones facere
non contrarias conſtitutionibus Dei: quia & animæ &
ad

ad eas pertinentia ſunt de iuriſdictione papæ, & ſan-
ctorum patrum, ad hoc 10. diſtinct. ſuſcipitis. 95. diſt.
cum ad verum, de maio. & obed. ſolitæ, nec eſt mirum,
ſi conſtitutione eccleſiæ infigitur character aīę, quia &
conſtitutione imperatoris infigitur character militi mi-
litaris induiſibiliter. .. q. 1. quod quidam, ſicut & alijs
ſtigma, vel nota in brachio, vt ab aliis diſcernantur,
vt de ſen. excom. ſi iudex, lib. 6. Character vero milita
ris infigitur ita corpori, q̄ non animæ. quod ex eo ap-
paret, q̄ mortuo milite in ipſius anima de illo chara-
ctere nil penitus apparebit. Si ergo princeps hoc indu-
cit, & hoc inducere poteſt eccleſia, argum. 30. quæſtio-
6 ne 3. cap. 1. In monacatu † non videtur, quod infigatur
character. nam papa de monaco poteſt facere non mo
nacum. nam & ordinem cōſtituit monacorum. de hoc
de ſtatu mona. cum ad monaſterium, in fi. ſecundum
Innoc. & Hoſt. & vide quod ibi dicam ſuper vlti. gloſ.
7 [Introducto] lect. 6. & 8. [Statuto] ergo † his temporib.
ſuppiendum, quibus fuerat conferendum, & quæ ſunt
illa tempora, habes de temp. ordi. cap. 1. & 3. Item per
illos ſupplendum eſt, per quos fuerat conferendum. ſ.
tit. proxi. cap. vno. in prin. & dicit Innoc. q̄ id quod in
ordinibus eſt omiſſum, ſuppleri debet, ſi poteſt, per eū
dem ordinatorem, vel per alium quod obtinet in offi-
ciis etiam veſpertinis. 7. q. 1. nihil, & cap. illud. Igitur
ſi effuſo oleo ſuper manus ordinandi ſuperuenit infir-
mitas ita, q̄ non potuit ordinator verba proferre, nec
ordinationem complere, alius vel idem ordinator alia
vice oleum ſuperfundet, & a capite incipiet verba. Sā
8 ctificare &c. quia licet actus † diuerſi non ſint iteran-
di, in actu tamen vno non perfecto incipietur a capite.
vnde ſi in ſacramento euchariſtiæ deficiat quis in ver-
bis, dum eſt in verbis illis, Hoc eſt corpus, incipietur
a capite a verbis illis, qui pridie &c. Idem eſt dicendū
in baptiſmo. Si vero celebrato ſacramento panis, vel
corporis, deficeret, non reiterantur illa verba: ſed inci
pietur a verbis per quæ conficitur ſanguis, ſcilicet. Hic
eſt ſanguis &c. ſecundum Innocē. & dicit Hoſtienſ. ad-
dendum, quod no. de clerico per ſal. promo. cap. vno.
9 ad fi. [Caute] repete eſt, & poterit ſic † caute fieri ſecun
dum Hoſtienſ. vt epiſcopo ordines celebrante ſit ſibi
defectum patiens quaſi ſuus miniſter, & quando ve-
niet epiſcopus ad verbum competens orationi, ſcilicet
ſuper hunc famulum tuum, vel ſimile, impoſitis primo
manibus aliis ordinādis, vltimo illi manum imponet,
ad quod velandum dicere poterit, aporta vas, vel li-
brum, vt credant aſtantes ex mandato iniunctio ma-
num impoſitam. Et ſecundum Hoſtienſ. non erit in-
tentio ordinantis, vel ordinati, quòd orationes illum
contingant. Innoc. contra, qui dicit, q̄ quando ſupple-
tur manus impoſitio, eſt de neceſſitate, q̄ dicatur ora-
tio, quæ conuenit manus impoſitioni, cum illa ſit adhę
rens. Sed Hoſtienſ. dicit, q̄ paucæ aut nullæ orationes
de impoſitione manus faciunt mentionem, vnde plus
ſibi placet, q̄ non iteretur oratio, vel caute in capella
præſentib. paucis ſecretariis priuatim ordinationem
10 faciat. Commendatur enim fictio † ad cautelam, dum
modo vitetur mendacium. 22. q. 2. vtilem. 43. diſt. in
mandatis. ff. de noua. l. doli, in fin. ad idem de vſu pal.
niſi [Suſpenſio] credo, quod Goffred. habuit in textu,
impoſitio, qui dixit hic hoc debere fieri ab eodem, &
vno contextu ne fiat diuiſio ſacramenti. 23. diſtin. quo
rundam. Inno. dicit, q̄ illa litera falſa eſt & vera de re-
giſtro, cum ſuſpenſio effunditur. exponit Abb. ideſt
11 cum deuotione dicitur. ¶ Gloſ. 2. ponit † differentiā
inter manus impoſitionem preſbyteralem, & diacona
12 lem. ¶ † In gloſ. 1. [ibi chriſmatis] ſed olei [& in fin.]
epiſcopi bene vnguntur chriſmate, ſupra tit. proxi. ca.
vno. §. hoc vnguento, Pe. ¶ In gloſ. apoſtoli [ibi, eis]
Actuum 13. ¶ In glo. vlt. [ibi, omnes] & ipſe ordinans,
dicit Hoſt. q̄ quandocunque ipſe inueniet, ſuper hunc
famulum tuum, vel Emitte ſpiritum ſanctum, vel da ei
dignitatem, vel in talem ordinem dedicamus, vel his
ſimile, ſemper manū imponet; in aliis vel trahet ma-
num ad ſe, vel ſemper caput teneat in ſuſpenſo.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio tituli.*
Hac de re vbi alibi tractetur, ibid. & nu. 2.
2 *Vt presbyteri, vel ſacerdotis filius ab eccleſia remoueatur, licite impetratur,*
Electio facta de illegitimo non valet, niſi fuerit cum eo diſpenſatum.
Diſpenſatio ab illegitimo quo caſu facile obtineatur, ibid.
Illegitimus nec eligi, nec ordinari poteſt, ibid. & quare, illegitimi prohibeantur, nu. 3.

¶ De filijs presbyterorum, & cæteris illegitimis ordinandis, vel non. Rubrica.

1 ¶ Vidimus † de ordinandis, qui varijs ex cauſis impe-
diūtur, & inter quos eſt vitium originis, ideo &c. Gof-
fred. habetur hæc materia 56. diſt. per totum, & repe-
titur in Sexto. huic rubricæ cōuenit, de reſcript. inter
2 cæteras. de teſtibus, ex parte. per † quæ patet licite
impetrari contra filium ſacerdotis, vt ab eccleſia pa-
terna remoueatur; ad idem de electione, cum in cun-
ctis, innotuit, cum Vinton. per quæ patet, electionem
factam de illegitimo non valere, niſi ſecum fuerit di-
ſpenſatum, quod circa alias bene meritum facile fie-
ret in obtento, de renun. niſi cum pridem. §. perſonæ.
de corpo. vit. c. 2. & ſicut non debent eligi, ſic nec ordi
nari, de ſeruis non ordinandis, conſuluit. Si vero non
conſtat eos illegitimos, ſed ſunt infamati, tunc locus
eſt purgationi, de pur. cano. ca. accedens. Quare autē
3 † illegitimi prohibeantur, no. infra eodem tit. c. 1. lib.
6. in 3. gl. & vide quod dicam infra eodem litteras, ſu-
per gloſ. 2. & quod in Specu. de me ſcripſi ſuper hac ru-
brica.

S V M M A R I V M.

1 *Illegitimus non ordinatur, niſi religioſus fiat, vel religioſe conuerſetur. n. 5. & tunc id fiet de iure communi. nume. 6. nec tunc præficitur, & n. 6. ſed ſimplicē adminiſtrationem obtinebit, & qualiter, ibid. a ſecularibus tamen dignitatibus non ſic repellitur, nu. 3.*
2 *Fornicatio large ſumitur, ordines large ſumuntur. ibid.*
3 *Illegitimi ſi per ignorantiam ſunt promoti, quando excuſentur, & an credere natales ſuos matri debeant. & quid ab eis agendum, nu. 4. vers. conſuluit.*
Matri an credendum de natalibus filij.
5 *Religioſa conuerſatio vbicunque ſit, æquiparatur religioſis cōmuniter viuentibus.*
6 *Locus non ſanctificat hominem.*
7 *Diſpenſatus in ſacerdotio propterea non poteſt conſequi curam, & ratio.*
8 *Serui prohibentur ab ordinibus, dignitatibus, & monaſterio.*
9 *Additio gloſſæ.*

C A P V T I.

1 Vt filij. Caſus. illegitimus † non ordinatur, ni-
ſi religioſus fiat, nec tūc prǽficitur. Et
ſunt duę partes. ſecunda ibi, ſed neq;
non facientes ad titulum. Prima pars duas ꝓbationes
ponit, & a prima vnum caſum excipit. ibi, Niſi [in for-
2 nicatione] Large † ſumitur. 36. quæſtione prima, cum
ergo [Ordines] large ſumuntur. ſic 1. quæſtione prima
§. quolibet. ad fi. quæſtionis, Egi. & c. de ordinationib.

&c.

& c.quibuſdam,& quæſtione tertia.non ſolum,in prin.
6.quæſtione prima,infames,in fi.28.q.1.nullus.ad idē
5 4.diſtin.cap.2. facit quod no. 33.diſtinct.in ſumma
[Promoueantur] a ſecularibus † dignitatibus non ſic re
3 pelluntur.ff.de decur.l.2.§.nullum, & l.ſpurii. quid ſi
per ignorantiam tales ſunt promoti,habetur apud oēs
probabilis ignorantia excuſata,de ordi. ab epiſcopo.
c.1.& arg.C.de teſta.l.1.de offi.præto.l.3.ipſe vero ce
cidit in cōſpectu Dei,ſi veritatem nouit,licet id ſit oc
cultum,de tempo.ord.c.fi. Si vero ignorauit, vt quia
mater coniugata admiſit presbyterum, nec ei reuelauit,
excuſatur. ff. de in ius vocan. quia ſemper. verbis
4 † autem matris in his prima facie eſt credendum, de
proba.per tuas,de præſumptionibus,afferte, & c.litteras.
& quia in dubio tutius eſt abſtinere,de tēp.ord.ad
a aures:non tñ cogitur [a] credere,ex quo natus eſt ex nuptiis.
C.de teſt.l.neq; profeſſio, & patet ex no. de pœ.
& remiſ.oſtien.conſulut tamen Hoſt.q ſeruet talis cō
ſcientiam ſuam, & vadat ad papam pro diſpenſatione,
quam facile in hoc caſu obtinebit[Canonica]Idē
5 † credo vbicunque religioſe conuerſentur: quia locus
non ſanctificat hominem.40.diſt.nō loca,Philip.[Viuentes]
6 & tunc † de iure communi ad ordines promouentur,
de hoc infra cap.vlt.[Prælationes] in eiſdem,
vel aliis monaſteriis, Sed nec in eccleſia ſeculari.16.
quæſtio.1.legi.dicunt enim Petr.& Abb.& Egi. quod
ſimplicem adminiſtrationem, de qua remoueri poſſit
ad nutum prælati,poterit obtinere, dummodo curam
non habeat,quod probant per decr.infra eodem,propoſuit.
ex quo enim promouetur ad ſacros,& adminiſtrationem
non curatam habere poterit, vt ibi per
b hoc [b] & id,quod dixi in gl.pro ti.ſatis † patet, q ſi Pa-
7 pa cum aliquo diſpenſauit in ſacerdotio,& per hoc nō
poteſt conſequi curam.nam ius eccleſiæ diſpenſat cū
religioſo.in ſacris, & tamen per id non præficitur curæ.
vide in Spec.tit.2.§.nunc de epiſcoporum, ante fi.
8 verſ.vtrum autem,in fi.[Sed neque † ſerui]repete,promoueantur
ad ordines,Hoſt.vel ad dignitates,vel re-
9 cipiantur in monaſterio,Pe.¶ In fi.primæ † glo.ſimile,
de ætate,& qualitate.cap.1.de vi.& honeſta. clerico.
cap.1.Hoſtien.

ADDITIONES.

a ¶ Cogitur. Vide Bar.in l.filium.ff.de his,qui ſunt ſui, vel alieni iuris,& ibi ponit ad propoſitum q.de filio regis, & vide infra eo.Michael.

b Hoc.Vide Io.An.in c.poſtulaſti,ſupra de reſcrip. & in Spe.tit. 2.§ fin.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus filius ſacerdotis,qui hoc tacite per reſcriptum apoſtolicum paternam eccleſiam impetrauit,remouetur ab ea, & quando num.3.*

2 *Diuiſio capituli.*

4 *Sacerdotium large ſumitur hic.*

CAPVT II.

1 Ad præſentiam. Caſus. illegitimus filius † ſacerdotis, qui
hoc tacito per reſcriptum apoſtolicum paternam eccleſiam impetrauit,re
2 mouetur ab illa. Et ſunt † duæ partes. Prima narrat ſurrepticiam
impetrationem, contra quam.Secunda dat
3 iudicem,ſecunda ibi,ideoq;[Tacito]ſcienter. † T.Vin.
vel ignoranter,Goff.& Hoſt.[miniſtrauit] hæc nō fuit
forma litterarum,ſed nunc ferebatur, q ſic erat rei veritas,
vel ſecundum Pet.bene fuit illa forma,ſed tacuit
ſe in ſacerdotio genitum[Conſtiterit] aliter nō [illegible] ſet
hoc diffiniri;vt no.de tenon.poſt tranſlatione [illegible] cū
4 igitur[Sacerdotio] arg. [illegible] ¶ In 1.gl. [illegible] Sup
literis]maxime huiuſcemodi.de hoc eo.ti.ad [illegible] 4.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdotis filius eccleſiæ paternæ præeſſe non poteſt.*

2 *Patris delictum nocet filiis in ordinum ſuſceptione, et ratio,*

3 *Additio gloſſæ.*

CAPVT III.

1 Præſentium. Caſus.Filius † ſacerdotis eccleſiæ paternæ præeſſe non
poteſt.hoc dicit hoc c.& le.
2 [Patiaris] contra delictum † patris nocere non debet
filio innocenti ff.de decur. l. generaliter.§.ſpurios. &
l.ſpurii.& l.3.§.pe.ff.de pœ.crimen. C.de pœ.ſancimus.
Solu.eſt ſpeciale propter ordinum prærogatiuam, qui
dantur non ſolum propter recipientes, ſed etiam propter
alios,et ne p id infametur eccleſia. infra de obli.
ad ratioci.c.vno, & adde quod no.in tia eo.c.2.lib.6,
3 & per Hoſt.in ſumma,eo.ti.§.quæ eſt cauſa.¶ In † glo.
1.[in fi.]Idem Inno.& hæc vera de illegitimis.

SVMMARIVM.

1 *Ad nepotes filij prohibitio, vt non miniſtret in eccleſia paterna,an extendatur.*

Huius capituli cum capitulo,propoſuit,infra eodem, conciliatio,ibid.

2 *Additio gloſſæ.*

CAPVT IIII.

Conquerente. [Præſcripta] in deciſa [filium] ſ. ipſum G. vt
patet in antiqua,Abb.
1 & ſic non † probatur hic prohibitionem extendi ad ne
potes,de hoc j.eo.ad extirpandas[Amouere] contra
j.eo.propoſuit.Sol.ibi de diſpenſatione,hic de iuris ri
gore:vel ibi fuit perſona media,hic non, infra eod.ex
tranſmiſſa,Hoſt.vel ibi non fuit eccleſia illa paterna.
2 ¶ In † gl.1.[in fi.]vt patet in antiqua.¶ In gl.2.[in fi.]
ſed q fuit eius pater,potuit eſſe occultum,Gof.& Hoſ.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiam paternam epiſcopus ſi ſcienter contulit filio ſacerdotis.exinde eum non poteſt remouere.*

Diuiſio capituli,ibid.

2 *Capella,pro titulo capellæ.*

3 *Eo,id eſt ea ratione.*

Quod,pro quia.

An diſpenſetur ipſo facto circa votum,ibid.

4 *Reſtitutio ſi mandetur eccleſiæ fieri arguit, ius habuiſſe in ea cui facienda committitur.*

Hoc capitulum continet gratiam,ibid.& nu.6.ver.ſ.d Hoſ. & ver.nec mireris,& 15.

5 *Iniquitas triplex in hoc capitulo.*

6 *A motio inſtituti poſt amotionem illegitimi quibus caſibus poſſit licere.*

Sacerdotis filius quouſque iuſte poſſit eccleſiam detinere,eo.nu.ad fin.

7 *Diſpenſatum an intelligatur cū filio ſacerdotis, vt quilibet ei in eccleſia poſſit prouidere,ſi ſcribatur,ut hic,eius epiſcopo.*

8 *Epilogus,ſuffragium, & additio gloſſarum & nu.ſeq.*

Sciens non eſt certior faciendus,& num.10.

Scientiam qui allegat,eam probare debet.

Remouere non debet quod quis benigne contulit.§.1.& nu.11.§.1.& nu.17.& contra,

Ad tempus quæ dari nequeant.§.2.

11 *Præſumptio oritur contra epiſcopum in notorio,manifeſto,et quando in occulto.*

Ignorantiam probat is contra quem præſumitur, ibid.

Occulta ſi quis non diuinat,non imputatur ipſi, ibid. ver. nec imputatur.

12 *Diſpenſatio ipſo facto facta an & quando intelligatur,& nu.12.& 13.nec ſuper nouo delicto,nu.17.verſ.niſi quādo,*

13 *Confirmatio,& inſtitutio quando præſumatur ſolenniter facta.*

14 *Abſolut-*

15 *Abſoluere non videtur epiſcopus excommunicatum, quem ſcienter ordinat.*
16 *Reſtitutio quare præcipiatur hic fieri, cum eſſet incapax, & ſupra. nu. 5. & 6.*
17 *Suſtentationis commoditas in hac decretali præcepta, nõ poterit auferri ſine mandato papæ, & ratio.*
Minor auferre non poteſt quod maior dedit, ex mente, ibid.
Commendatio eccleſiæ regulariter poteſt reuocari, ibid. ver. alia tamen.
18 *Commendatarius hic non eſt prælatus, ſed vt prælatus adminiſtrabit.*

C A P. V.

a
1 Veniens. a Caſus. Eps † qui ſciẽter contulit filio ſacerdotis paternam eccleſiã, exinde eum remouere nõ põt. Et ſunt
duæ partes, ſecũda ibi, ideoq;. prima ponit q̃relam clerici. ſecunda prouidet diſtinguendo ſecundum mem-
2 brum ibi, verũ [Capellam] i. † titulum capellę, Pe. [Spoliaſti] iuris ordine non ſeruato, cum potius fuiſſet ex paterna ſolicitudine prouidẽdum, de hoc de teſti. ſpo. cõ
3 querẽte, Hoſt. [Eo] i. ea † rõne [Quod] i. quia [Innotuerit] ar. pro opi. Io. ꝙ ipſo facto diſpẽſatur circa votũ, de hoc ĩ. de ſciſmati. fraternitati. [Reſtituas] quia p̃ hoc
4 † apparet, ꝙ in eccleſia ius habet. vnde patet, ꝙ eum iniuſte ſpoliaſti, & aliũ per ꝯñs iniuſte inſtituiſti; ſed
5 dic cum gloſ. ꝙ hæc eſt gratia [Amoto] triplex † iniquitas vr̃ hic contineri. primo ꝙ cum ſciuit illum talem eſſe, tenetur illum reſtituere, cum licitũ ſit venire contra illicite factũ. ſcdo, qđ vr̃ iniquius. ſ. ꝙ ſi ignorauit, ẽt tenetur reſtituere, vt ſtatim ſequitur. Sed hoc tertium iniquiſſimũ, ꝙ cõſtitutus poſt illius amotionẽ legitimam dẽat amoueri, vt hic. ſed prima duo tangit gl. & ibi tãgam, ad tertium multiplex datur ſolutio, prima, ꝙ fiet
6 † amotio ſeruato iuris ordine & vocato ipſo inſtituto, vt ꝯdicat reſtitutionis petitioni, & cãm, ſi põt, defendat. 3. q. 6. hoc quippe, & vide ꝙ dicam ĩ. de priuil. cũ olim propter, in gl. 1. curſorẽ, in fi. vel quia factum erat notoriũ. ſ. ſpoliatio, & iſtius poſtmodum inſtitutio. iõ non neceſſarius erat ordo iuris. hoc non placet Inno. vel cum peteretur ab eṗo reſtitutio eccleſiæ: & inſtitutus ſciret cauſam agi, ſibi præiudicat non defendendo ius ſuum, ad hoc, de re iudic. cum ſuper, & c. pen. circa hoc vide quod ibi dicam ſuper 1. gl. de hoc de procu. ex inſinuatione, & ĩ. de tranſac. de cætero, in princip. & vide quod dicam de conceſ. præb. quia diuerſitatẽ, poſt principium. Sed Hoſt. dicit, ꝙ hoc totum eſt gratiæ, ſicut & alia duo, vt dicam ſuper gl. & no. ſm̃ Inn. ꝙ licet hoc caſu, quando ſciuit epiſcopus, dicat inſtitutũ amouendum: hoc tamen nõ repetit, quando eṗs ignorauit. vnde vr̃ tunc iſtũ nõ reſtituendum, ſi alius detineret. non ob. hæc litera, quia non ponit pro conſtanti alium inſtitutum; ſed dicit, ſi quem inſtituiſti &c. nec mireris, ꝙ hic filius ſacerdotis reſtituitur, quia hoc eſt ex diſpẽſatione, vel dic, ꝙ filius ſacerdotis iuſte poteſt tenere eccleſiam, quouſq; illã iuſte dimittat. ſup. de renun. niſi. §. perſonæ. & eadem rõne iſte male deſtitutus erat reſtituẽdus, ſcdm Inn. [Ignorãs] ſ. ꝙ pater eius pr̃ſbyter eſſet [Ordinaſti] ſup. nolumus, ꝙ mendicet: ideo
7 mandamus, quod cauſa &c. [Donec] nũquid † per lr̃as ad vnum eṗm impetratas cũ hac clauſula, intelligitur ſecum diſpẽſatũ, vt quilibet ei in eccleſia poſſit prouidere? Inno. ponit, & nõ ſoluit: puto tñ ꝙ ſic, facit quod dicam qui filii ſint legitimi, per venerabilẽ, ſup. ver. ſed ſi vnus [Honeſte] ſm̃ ea. q̃ habes de præbendis cũ ſm̃
8 &c. de monachis. ¶ Glo. † 2. quærit, & dupliciter ſoluit. Iterum quærit, & al. pro & ꝯ. ¶ Glo. 3. obiicit, & ſoluit. ¶ Vltima. gl. ſignat contrarium, & ſoluit. ſecundo quęrit, & ſoluit. contra ſolutionem alle. & rñdet. ¶ In † gl.
9 2. [ibi. §. vlti.] vide de reſcriptis, cũ cõtingat ſup. 1. gl. [& ibi. l. 1. in fi.] vide de ſen. exc. cum ab hoĩe. ſuper 1. gl. [& ibi, verius] legatarius habet probare teſtatorem ſciuiſſe rem alienam, vel obligatam. ¶ In glo. 3. [ibi, Reuoc. re] & propter hoc donator ſe de dolo obligare ſolet, & dẽt, vt ibi [& ibi, Si tibi liberam] liberã quã ignorans vẽdidi, in libertatem defendo. ¶ In gl. vlti. [ibi. l. 2.] bonorum poſſeſſores in omnibus vice hęredũ habẽtur [& ibi, ſi tibi] alias incipit quæſitum, hanc & omnes ſequentes vide de cle. ęgro. ex parte, ſuper vlti.
10 gl. ¶ In † gl. 2. [ibi. l. 1. in fi.] & ĩ. de reg. iu. eum qui, li. 6. [& ibi, Propoſuiſti] & de regu. iu. p̃ſumitur, lib. 6. vbi
11 de hoc [& in fi.] dicit Ho. ꝙ aut † hoc erit notorium, & ſic p̃ſumitur ꝯ eṗm. ſ. c. prox. aut manifeſtũ, tũc idem, ſi ipm̃ purgari nõ fecit in defectũ probationis, de purgatio. cano. accedẽs. aut occultũ, & tũc niſi probet ſe examinaſſe diligenter per ſe, vel per alium, ex quo nunc defectus apparet, adhuc ꝯ ipſum præſumitur, de elec. innotuit. ſi. parcentes. b Si autẽ probat ſe diligenter exami-
b naſſe, tunc probat clericus ſciam quã alle. & ſic intelligatur prima opinio, nec imputatur epiſcopo, ſi nõ diuinauit occulta, ut eccleſia. bene. ca. vno. poſſet. n. eſſe adeo occultũ, ꝙ nõ poſſet de facili reperiri, vt dixi ſ. c. 1. ¶ In gl. [quia, quod ibi, Noſti] vbi de hoc, & 55. diſ. penitẽtes [& ibi, ſcienter] hoc tenet Inn. [& ibi diuerſis fallacijs] vbi de hoc dicit Phi. ꝙ nõ placet ſibi opinio
12 antiquorum dicentiũ, ꝙ ipſo facto † d ſpenſat, & dicit eam reprobari. ĩ. eo. dilectus. Narrabat tñ Innoc. ꝙ poterat dari gñalis rĩa. quia vbicunq; epiſcopus ſcien-
c ter facit, qđ eſt ꝯ ius, ſi factum eſt tale, qđ diſpẽſare c poſſit. intelligitur diſpenſaſſe, maxime ſi nullus ex diſpenſatione læditur, de bigamis, ſuper eo. narrat tñ alios dicere, & putat id verius, & cõſulit id fieri, ꝙ ad hoc ꝙ intelligatur diſpenſare, præcedat ſummaria cognitio ſup cãs diſpẽſationis, an ſit neceſſitas, vel vtilitas, vel alia iuſta cauſa. ff. de in ius vo. libertus. 1. q. 7. §. niſi rigor. cum c. ſe. concor. qđ dixi ſ. de tẽp. ord. ex tenore, ſuper fi. 2. gl. ver. debet. n. imo dñt quidam neceſſariã ſuam, vel decretũ, vt ſ. decernat eũ idoneũ ad ordinẽ &c. & forte vocabũtur hi, quorũ intereſt. 1. q. 7.
d qm̃ qcqd, qđ non credo, Inn. d plus dixit Hoſt. ꝙ falſiſ-
13 ſimum eſt, ꝙ qdã dixerũt, ꝙ † quia ꝯfirmatio, & inſtitutio requirant cauſæ cognitionẽ, & diligentẽ examinationem, vt patet de elect. nihil eſt, ex quo ordinat, vel cõfirmat, vr̃ de hoc inq̃ſiuiſſe, & ex iuſta cã diſpenſaſſe: quia oĩa pręſumũtur ſolẽniter acta, inſtit. de fideiuſſ. §. fi. & præſumẽdum eſt pro iudice. ſ. de renunc. in pſitia. Fatetur tñ Hoſt. cũ Inn. ꝙ audire miſſam a tali, vel procurationẽ recipere, cũ ẽt in talibus nõ requiratur inquiſitio, vel iudicialis examinatio. quamuis attẽdẽdũ ſit a quo miſſa audiatur. 45. diſti. commeſſationes, ꝙ per hoc nõ diſpẽſat, cum ẽt recipere p̄curationẽ nõ ſit ſolẽnis actus, & pati eum poſt viſitationẽ manere in eccleſia nõ ſit aliquid agere. fatentur ẽt ambo, ꝙ
14 † ſi epiſcopus excõicatum ſcienter ordinat, nõ vr̃ illũ abſoluere, cum ẽt in abſolutione excõicati requiratur certa forma, de ſen. excom. cum deſideres. Præciſe tamẽ tenet Hoſti. ꝙ nec ordinãdo, nec cõfirmãdo, nec alio modo intelligitur epiſcopus diſpenſare, niſi hoc exprimat, & de hoc, vt dixi, dicã in decr. 2. de ſciſma-
e ti. e facit Cle. de ſent. exc. ſi ſummus [& ibi, Gratiã] Idẽ
15 † Ho. ſiue ordinatus ſciuerit defectũ, quẽ nõ pandit ſiue ignorauerit, cũ nunc appareat eum tũc nõ fuiſſe ca-
16 pacem [& in fi.] narrabat Inn. aliam † ſolutionem. ſ. ꝙ ille fuerat ſpoliatus, & iõ reſtituẽdus antequam cognoſceretur de canonico ingreſſu. 2. q. 1. notum, de reſtit. ſpo. in litteris. & ſi dicas, cõſtat iſtũ filiũ ſacerdotis, ergo nec ſeruari debet. ordo, nec reſtitui, de diuor. ſignificaſti. ĩ. e. quoniam. rñde, ꝙ imo ſeruandus erat ordo: quia forte de diſpẽſatione ꝯtẽdebat. ſ. de ele. dudum 2. ¶ In gl. vl. [ibi, vt dixi] vel erat talis pſona pr̃ſbyteri,

cui

cui daturus erat eccleſiam, dato ꝙ hoc ſciuiſſet, & idͦ valuit illa donatio nõ impediente tali ignorantia. C. de leg. l. rem alienam, Ala. [& ibi, De mandato] dicit
17 Hoſt. ꝙ hæc † commoditas nõ poterit ſibi auferri ſine mandato papæ, cuius auctoritate hoc fit, remittens ad diſtinctionẽ no. s. de cõſt. ex parte, niſi ex nouo delicto ſuperueniẽte, quia nec in illo cenſetur papa diſpẽſaſſe, ar. de exce. paſto. de teſti. cog. præterea. vide qđ dicã, & remittam de oſt. dele. ſuper eo, ſuper 3. gl. alias tamen dicit, ꝙ qui commendat, põt regulariter reuocare. remittit de ele. dudum 2. [& in fi.] de hoc 7. q. 1. pa
18 ſtoralis. Hoſt. dicit, ꝙ † eccleſia huic interim ex cauſa commendatur, nec eſt prælatus, alias contra, de condi. appo. c. fi. de elect. c. 2. lib. 6. Adminiſtrabit tamen vt prælatus, ar. s. de elec. cum nobis olim, ad fi. nec ſecundum eum interim dicitur eccleſia vacare.

ADDITIONES.

a Veniens. In hoc c. in fi. facit ad materiam ca. inter cætera, & qđ nota. gl. in c. cum ſane, de præb. an conferens beneficium teneatur de euictione, Bald.

b Parentes. Ibi vide bonam gl. & vide Io. And poſt Hoſt. de elec. cum terra, ſuper gloſſ. fi.

c Diſpẽſare. An autem ex ſimplici tolerantia contra ius tolerans videatur diſpenſare, tex. in c. cum iamdudum, in fi. de preb. quod non, & vide omnino ad materiam iſtius cap. nota. in c. diuerſis, de cle. coniu. Bald.

d Inno. Ad hoc, quod auctoritate ſuperioris non videatur diſpenſare, vide gl. no. etiam in principe loquentem in l. fi. de adopt. & vide Bal. in l. bonorum. C. qui admit. ad bon. poſ. ibi allegat, qđ hic dixit Inn. quod tamen hic non ponit Io. An. Quod ſcilicet factum temerarium iudicis non inducit diſpenſationem.

e Sciſmati. Et in c. litteras, de conceſ. p̃ræb. & ibi gl. & in c. vno, de æta. & qual. lib. 6. & in l. quidam, de reg. iur. Arch.

SVMMARIVM.

1 *Hæc decretalis gratiam continet, & nu. 5.*
Ordinato debet de beneficio prouideri, ibid. ver. dicebat autem, & quando non ſit indignum, nolle prouidere, nume. 4.
2 *Supplementum decretalis.*
Quondam, ſubauditur. ibid.
3 *Ius patronatus acquiritur per eccleſiæ conſtructionem.*
Medietatem dari, ruſtici iudicant, ibid.
6 *Beneficium tantum debet habere clericus, quantum presbyter, vbi ſunt in eadem eccleſia, neque ideo multum presbyter grauaretur, & ratio, nu. 7. & vbi id ſeruatur, num. 10.*
Clericus ſi inuadat totum, quid iuris, remiſſ. ibid.
8 *Poteſt, pro debet.*
9 *Epilogus, & additio gloſſ. & num. ſeq.*
Prælatum vnũ hẽbit eccleſia, non plures, eo. nu. ver. vnũ aũt.
11 *Vicarius eſt temporalis hic ſacerdos, qui additur ad ſupplendum, quod clericus non poteſt.*
12 *Beneficium, vel eccleſiam habere dicuntur in ſolidum hic clericus, & ſacerdos.*
13 *Cauſam quærere, cur hoc, vel illud non fecit ſuperior, eſt importuni.*
Amici laboribus conſulere vel in paucis ſufficit, ibid. verſicu. ſufficit enim.

CAPVT VI.

1 Propoſuit. Gratiã † continet. In prima clerici ſupplicatio. in ſecunda gratioſa prouiſio, dicebat aũt Abb. ꝙ hoc dicit, quia ex quo filius ſacerdotis ordinatus eſt, ei debet de beneficio prouideri, tñ tenent & ipſe, & Pe.
2 per hoc c. qđ dixi s. c. 1. [Domino † fundi] quondã, deſiit. n. eſſe dñs [Eccleſiam] ibi de eius voluntate conſtructam. 10. q. 1. ſic quidã, & c. nouerint, Phil. acquiſi-
3 uit † aũt p id ius patro. de hoc de iure patronatus, nobis [Noluiſti] & canonice hoc feciſti. ſup. ca. præſentiũ
4 [Indignum] hoc † verum, ſi nil põt ei imputari, vel quo ad te, qui ſcienter promouiſti. de hoc s. c. prox. licet. n. ordinare nõ debueris, tñ ordinatio tenuit. multa enim prohibentur fieri, & c. de iureiu. quemadmodum, & ſic cum mẽdicare eſſet in opprobrium cleri, de hoc s. de
5 renun. ad ſupplicationem [Medietatem] per hoc † probat Hoſt. ꝙ loquatur de gratia, ſicut & illa, de præb. niſi eſſent: alias ꝫ. eo. ti. maiorib. & argu. 11 pro ſnũs ruſticorum. ad idẽ de parochia. c. 1. de officio cuſto. c. 1. &
6 no. pro † æqualitate beneficiorũ, ꝙ vbi eſt presbyter, & clericus, tñ habeat clericus vt presbyter. vide qđ not. de maior. & obe. ſtatuimus. ſi talis clericus inuadit totum. vide quod ſcripſi, de præb. cum qui. li. 6. in vlt. gl. [Suo ordine] ſubdiaconatus. ſ. quia nec vltra poteſt, cũ nec plus hẽat, nec hoc poſſet, niſi gratia fieret [Obti-
7 nere] nec † in hoc multum grauaretur ſacerdos, et ſi re-
8 ctor eſſet, non. n. &c. Hoſt. [Poteſt] i. † debet, de conſe. diſt. 1. hoc quoq;. per qđ ca. etiam vr̃, ꝙ debeat ſecum
9 habere duos, ſed nõ ſeruatur, Hoſt. ¶ Prima † gl. arguit alle. 4. iura. ¶ Secunda obiicit, dat ſolutionem. P. ſecũdam per ſuppletionem, tertiam Vinc. & Lau. demum vacillat quis iſtorum ſit prælatus, ¶ VI. gl. arguit, alle,
10 5. iura. ¶ In † gl. 2. [ibi, patroni] nam, vt narrat Inn. dicũt quidam, hic non negatur requiri patroni conſenſum [& ibi, Aequaliter] dicebat Phi. in Italia hoc ſeruari in multis capellis, quę habent plures clericos, nec tñ aliquis iſtorum habet ſuper alios prælaturam. Vnum autem prælatum habebit eccleſia, & nõ plures. 7. q. 1. in apibus. 13. q. 1. c. 1. 21. q. 2. ſicut [et ibi, ꝙ ſatis vide-
11 tur] & hoc tenet Innocens. † etiam, ꝙ ſacerdos eſt temporalis vicarius, ſupplens quod ille non poterat, ar. 7. q. 1. illud. Dicit Hoſt. quod hæc facit quædam papalis prouiſio, quam papa facere voluit, qui non ſolum eccleſias, ſed etiã ep̃atus poteſt diuidere, & vnire, de exceſ-
12 prælatorum, ſicut vnire. vnde iſti † duo inſolidum hñt iſtã eccleſiã ſumendo in ſuo ordine, vt patet ex litera, ſacerdos ſacerdotalia, de corpore viti. ſignificauit, &
13 clericus coadiuuando in ſuo ordine. ¶ Et † ſi quæris, quare papa non fecit ampliorẽ gratiã ſubdiacono, vt eccleſiã per ſe regeret, & ad ſuperiores aſcenderet: rñdet, ꝙ forte latens eã ſuberat, quæ nõ ſinebat illum ſalua conſcientia promoueri, de ætate, & qualitate, quæris. Itẽ hoc quærere eſt hoĩs importuni. ſufficit. n. ſi cui vel in paucis amici laborib. conſulatur. C. de neg. geſt. tutori. dicit etꝙ forte ideo non expreſſit presbyterũ rectorem, ne intumeſceret contra clericum. 11. q. 3. il-
14 lud. dicit etiam † aſſenſum clerici requiri, ne ſocius detur inuito. ff. pro ſocio. actione. §. ſocietas, & l. q admittitur, ar. 67. diſt. c. vno. & per talem conſenſum præſumimus minus diſcordiam, quam inducere ſolet cõiocõſenſus vero patroni ſecundum eum non requiritur, quia peccauit præſentando indignum, vnde hac vice priuatus eſt iure præſentandi, de ſup. negligẽtia prælatorum. c. 2. §. fi. ſm Hoſt. vnde licet quidam diſtinguãt inter clericos, & laicos, de hoc vide quod dicã de offi-
15 cio ordi. cum vos. tenet † hic Inn. ad ſuperiorem deuolui poteſtatem patrono præſentante indignum, licet bene faciat ſuper reſtituendo poteſtatem illam, quia non ſunt ita in negociis eccleſiaſticis inſtructi [& in fi.] 12. q. 1. ad fi. 1. q. 2. vobis, & de præb. c. 3.

SVMMARIVM.

1 *Filius præeſſe poteſt eccleſiæ, cui pater præfuit mediate, vel quando patris & filij vnitæ erant eccleſiæ, nu. 3. ver. & ſi eccle.*
Diuiſio capituli, ibid.
2 *Media perſona purgat vitium; quandoq; non purgat, ſed attenuat.*
Vitia quæ tranſeant in ſucceſſores, ibid. ver. diceb. hic.
3 *A ſucceſſione in beneficio an repellantur aſcendentes & deſcendentes.*
4 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum nu. 5.*
Proximus quis intelligatur, & quibus caſibus, eod. numer. hæredis appellatione continentur & hæres hæredis, & vlteriores, ibid.
6 *Additio gloſſæ.*

¶ CA-

CAPVT VII.

1 Ex tranſmiſſa. Caſus. Filius † p̃eſſe pōt eccleſiæ, cui pater p̃fuit mediate. Et primo ponit
querelam. ſcḋo prouidet, & ſoluit obſtaculum. & ſecun
da pars ibi. In prin. ſ. qñ repreſentatus fuit[Quo]patre
2 ipſius G.(perſona)ergo † media perſona purgat vitiū,
quandoq; non purgat, ſed attenuat. 2. q. 1. c. in primis, v-
bi de hoc. dicebat hic Goffr. & Hoſt. poſt eū, vitia, quæ
rē afficiunt, ſicut furti, & violentiæ tranſeunt in ſucceſ-
a ſores. C. de acq. poſ. vitia. [a] de reſti. ſpo. ſæpe. ff. de con-
di. furti. qui furtum, & l. fi. ff. depoſiti. l. 1. §. ſi rem. Per-
ſonalia, vt dolus, & contuma. non tranſeūt in ſingula-
b rem [b] vt in præal. c. in primis, & 1. q. 1. cito turpē, & ff.
de hære. vel actio. ven. l. venditor. In vniuerſalem vero
tranſeunt, qui ſuccedit cum ſua cauſa, & ſuis vitiis. ff.
de diuer. & tempo. præſcrip. l. an vitium, & le. cum hæ-
3 res. (Cui)perſonæ mediæ[Succeſſionē]no. hic † Ho. re
pelli aſcendentes, & deſcendentes, argu. huius litteræ.
& 8. q. 1. apoſtolica: quia ſicut filius patri ſuccedit, ſic
& pater filio, licet turbato ordine. ff. de inoffi. teſt. nam
& ſi, & l. præ. & vterq; habet querelam, in auct. vt cum
de appel. cog. §. illud quoq;. ſed Al. Tan. Vin. & Phil.
ſ. eo. quoniam, & Ioan. in dicto c. apoſtolica, dubitan-
do tñ ꝯ dicunt, quia pęnæ & c. & quia quod non eſt ſan-
ctorum patrum & c. 2. q. 5. conſuluiſti, & ſ. de transl. in
ter. & ſi eccleſiæ patris, & filii fuerunt vnitæ propter ip
ſarum tenuitatem, altero cedēte, vel decedente ſuper
ſtes in vtraque eccleſia miniſtrabit: quia nō ex vi ſuc-
ceſſionis, ſed ex vi vnionis adminiſtrat, niſi in fraudē
canonis facta eſſet vnio. Idem Vin. ſ. c. penul a quū ta-
men eſſet, vt in ſua antiqua filius miniſtraret, & in vni
ta per vicarium, & hoc dominus Clemēs ad cautelam
4 voluit, Hoſ. ¶ Prima † gl. no. nomen hæredis, alle. duo
5 iura, in ꝯ allega. quatuor, & ſoluit. ¶ In glo. 1. † ibi ſu-
ſpenſus]i. cum dicit teſtator, quiſquis mihi hæres fue-
rit, filio meo ſit hæres. Item quod dicitur, filium hære-
dem libertum paternum vt ingratum accuſare, intelli
gitur de proximo. Item ſi debes operas patrono, & hæ
redi, non ideo hæredis hæredi[& ibi, Honor]vide de
pæn. c. 3. ſuper vlt. gl. [& ibi, in annalibus]annalia lega
ta, & fideicommiſſa relicta alicui, & ipſius hæredibus,
debentur etiam hæredibus hæredum[& ibi, Hæredis]
ſequitur, appellatio non ſolum ad proximum hæredē,
ſed etiam ad vlteriores refertur. Nam hæredis hæres,
c & deinceps appellat. hæredis continetur [c] [& ibi l. 1.]
nil vſ facere, & ibi dicitur, ꝙ nominatim exhæreda-
tus quis dicitur, cum exprimitur nomen, prænomen, &
6 cognomen, & tamen ſufficit vnum ex his. ¶ In † gl. 1.
[in fi.]Inn. tamen videtur intellexiſſe c. de illegitimo
dicens, quod reſponſum papę fuit diſpenſatio dicit Pe.
de illegitimo loquitur.

ADDITIONES.

a Vitia. Ibi vide bonam gl. & ibi per doct.
b Singularem. Pacta autē in rem ſcripta an tranſeant in ſingularē ſucceſſorem, vide Dy. in regula is qui in iis, de reg. iur. in 6. & Bar. in l. fi. ff de noui oper. nūtia. & plenius de materia per ipſum in l. tertius §. 1. ff. de aqua pluu. ar.
c Cōtinetur. An appel. hęredis cōprehendat extraneum, & an de primo tm̃ intelligatur, vide Bar. ī l. Gallus. §. itē. ff. de lib. & poſt.

SVMMARIVM.

1 *Filius p̃eſſe pōt eccleſiæ, in qua pater ſine titulo miniſtrauit.*
2 *Canonice quæſitum beneficium quod dicatur.*
Petitorium videtur intentaſſe, qui dicit canonice adeptum beneficium fuiſſe, ibid. & quæ in eo probanda, ibid. & nu. 5. in princip.
3 *Poſſeſſorium quando.*
Conſtat hoc ipſo, cum non conſtat contrarium, et quo caſu hic, e. nu. ver. non fuerit.
4 *Epilogus, & additio gloſſarum, & nu. 6.*
Reſtitutio eccleſiæ cui denegatur, licet ſpoliato, eod. num. 5. uer. alij dicunt, & nu. 6.
6 *Spoliatus quid dicere debeat in dubio opponenti non faciendam inſtitutionem.*
7 *Aſtringenti ſe ad quid probandum, mos gerendus eſt.*

CAPVT VIII.

1 Conſtitutus. Caſus. Filius † præeſſe pōt eccleſiæ, in qua pater ſine ti
tulo miniſtrauit. & ſecunda
2 pars ibi, fraternitati tuę[Canonice] ſ. † ſine vitio con-
ferentis, recipientis, vel formæ, & per hoc vĩ intētaſſe
3 petitorium[Spoliauit] & per hoc † videtur intentaſſe
poſſeſſorium. [Querelam]nō dicit qualē [& infra]i. ad
nos recurſum habuit, & noſtrū remedium implorauit
(Electus)non dicit & canonicē inſtitutus. per ꝙ dicit
Hoſt. reprobari omnem lecturā, quæ hēt, ꝙ ſuper peti-
torio fiat commiſſio, dicens etiam illud probari] per fi
nē, vbi mandat reſtitui fructus perceptos, quod gl. ēt
de percipiendis intelligit, qḋ eſt propriū in interdicto
poſſeſſorio. (Non fuerit)qḋ conſtat hoc ipſo, ꝗ non ꝯ-
ſtat ꝯrium. C. qui mili. nō pōt, verius, ſuper ver. ſeruis.
de his quę fiunt a prælatis, ea noſcitur. vel conſtabit p
probationē eius, quod ſequitur, niſi aliud dicatur, ad
quam probationem onerauit ſe clericus, ſicut ſ. dicā.
4 ¶ Scḋa † gl. obiicit, & ſoluit. ¶ Tertia gl. ponit duo di
5 cta; ad ſm ſignat ꝯrium, & remittit. ¶ In † gl. 2. ibi pe-
titorio, & poſſeſſorio. dñt alij, ꝙ petitorio tm̃, ſed ſcḋm
id non dēt huic adiudicari eccleſia, cum nō probaſſet
legitimam inſtitutionē, nec ſit legitimus. Sed ſcḋm id
dicebat Inno. loqui decr. diſpenſatione, & ꝙ non mo-
uebatur qō de canonica inſtitutione. Alij dñt, quod ſi
ageretur poſſeſſorio, ſi per confeſſionē, vel euidentem
probationem conſtat, vel alias notorium eſſet, ꝙ eſſet
illegitimus, vel ꝙ eccleſiā occupaſſet, denegaretur ei
a reſtitutio, niſi ꝯ tale notoriū [a] aliquod rationabile op-
poneret, & probaret, cū ſine peccato eccleſiam tenere
b nō poſſet: ad hoc de diuor. ſignificaſti [b] ff. quorū le. l. 1.
6 §. rediguntur. ff. de doli exceptio. l. dolo. in dubio † tñ
pōt dicere ſpoliatus, nō reſpondebo, niſi de poſſeſſion.
fuero reſti. ſic Ian. ſcḋm Hoſt. ſic poſuit, nō tādebo de
proprietate, quouſq; & c. utraq; bona. nec tu audiēdus
es, niſi prius reſtituas, de reſt. ſpo. Itē cum quis, & uide
quod dixi eo. tit. in lřis, & c. ex parte, ubi etiam remiſi
7 in cle. de cā poſſ. ca. uno. in ult. gloſſ. dicit † Hoſt. ꝙ de
uoluntate clerici proceſſit iſta cōmiſſio, & ideo mos
ei gerendus fuit, de reſtit. ſpo. cap. 1. & forte papa eum
ad hoc induxit ex quadam ęquitate tollendi circuitus:
quia in eo caſu reſtitutus breui manu amoueretur. arg.
infra de acc. ad petitionem, ad finem, et forte clericus
bene confidebat de ſuo iure.

ADDITIONES.

a Notorium. De hoc tangitur in c. eum qui, de eo qui mit. in poſ. cauſa rei ſer. lib. 6. & in cle. vnica, in gl. fi. de cauſa. poſſ. & ꝓprie. & vide quod ple. ſcripſi 3. q. 1. in ſum. & §. patet ergo, Arch.
b Significaſti. Vide ibi per Inn. & per Io. An. in c. in literis, de reſt. ſpo. & in Spec. de reſt. ſpo. ſuper rubrica, et vide optime in deciſio. Rotę concluſio. 22. et an idem in reuocatione attentatorum vide cōcluſio. 20. et vide Bar. in l. naturalis. §. nihil. ff. de acq. poſ. et vide Bal. in l. ordinarii. C. de rei. vend. qui allegat hoc dictum.

SVMMARIVM.

1 *Filius ſacerdotis diſpenſatus ex conceſſione papæ de eccleſia paterna immediate tenenda, non poterit amoueri per literas contra eum poſtea impetratas, & nu. 9.*
2 *Diſpenſare poteſt epiſcopus cum eo, qui non eſt publice infamatus urgente neceſſitate, alias minime. & nu. 4.*
C. pen. & ultimo, infra eod. intellectus, ibid.
3 *Opinio quæ præferenda ſit in iudicando.*
4 *Argumentum elicitur a contrario, & nu. 9. & 11.*
Vitæ probatę quilibet præſumitur, ibid. nu. 4.
5 *Vel pro &, & pro uel, ſumuntur.*

Diſpen-

Diſpenſari non poteſt ratione temporis cum peccatoribus, ibidem.
6 *Interpretatio diuerſa huius conſtitutionis.*
Aſſignatio eccleſia fit duobus modis, eod. nu. ver. aſſignent.
7 *Reſcriptorum verbis parendum.*
Quæ hic a papa quærebantur, ibid. ver. dicit Hoſt.
8 *Perpetuata an ſit poteſtas eius, cui committitur, ut cum aliquibus diſpenſet, ſi cum quibuſdam diſpenſauit.*
Gratia perfecta non expirat morte concedentis, ibid. ver. quo caſu.
10 *Inſtitutio pertinens ad epiſcopum dici poteſt auctorizabilis.*
11 *Epilogus, & additio gloſſ. nu. 13.*

CAPVT IX.

1 Ex tua. Caſus. Si is † cui conceſſum eſt a papa, vt poſſit diſpenſare cum filijs ſacerdotũ circa eccleſias paternas immediate tenendas, cum aliquo diſpenſauit, ille per litteras iuſtitiæ contra eum poſtea impetratas remoueri non poterit. In prima conſultatio. In ſecunda reſpõſio ibi, Super quo [Literas] iuri communi conſonas ſcđm vnam opi. vel continentes ſpecialem gratiam: ſed alia
2 placet Hoſt. ꝙ neceſſitate † vrgente cum eo, qui non eſt publice infamatus, diſpenſare poſſit epiſcopus, & iura contraria. ſ. c. pen. & ſi. loquantur, quando ſola prærogatiua meritorum, & non neceſſitas diſpenſationem requirit; vel quando eſt de hoc infamatus, & vilificatus, & quo caſu ſine coloratione eccleſiæ nõ poſſet de facili diſpenſari, cum & ſolus princeps, vel ſenatus re-
a mittit infamiam, de hoc ĩ. de re iud. cum te. Fatetur[a] tamen, ꝙ curia hodie ſeruat ſolum papã diſpenſare, &
3 hæc opi. in iudicando † præferenda eſt, licet prima ſit verior, ſm eum, de re iudi. in cauſis [Suſtinere] ſi intelligatur hoc de illegitimis, duplex eſt gratia: ſi de legitimis vna tantum, ſm Hoſt. [Probatę vitę] quod ſemper
4 præſumitur, niſi ɔ̃rium probetur, qđ dic. vt ſ. de ſcruti. ca. 1. vel hoc dicit, quia infamato omnis denegatur epiſcopi diſpenſatio, vt prædixi ſm Hoſt. [Vel quos]
5 vel † pro, &, ff. de verb. ſign. l. ſæpe, ſicut econuerſo. ſ.
b cap. 2. alias innueret, ꝙ ratione temporis[b] poſſet cum peccatoribus diſpenſare, quamuis non eſſent probatæ vitæ, & conuerſationis, ſecundum Inno. qđ valde deteſtandum eſt ſm Hoſt. ſ. de conſue. c. fin. cum ſi. [Quidam] aduerſari eorum [Ante eos] qui modo tenent, ſm vnam lecturam, vel qui petunt ſm aliam [Eis] ſ. filiis ſacerdotum, id eſt eos remoueãt, & impetrantibus
6 aſſignent, ſm vnam lecturam, ſed ſm aliam illi, qui impetrarunt, intrauerant eccleſias, & filii ſacerdotum inquietauerant illos, & ſic proprie ſequitur, appellatione ceſſante, ſilentiũ, &c. [Aſſignent] conferendo ſm vnã lecturam, vel adiudicãdo ſm aliam, cum tñ tacuerint ſuum vitioſum ingreſſum, ſm Hoſt. [Quamuis] non puto, ꝙ fuerint verba reſcripti, ſed fuerunt verba conſu-
7 lentis. Nã ſi eſſent verba † reſcriptorum, eſſet parendũ. 19. diſ. in memoriã, ſm Abb. [Super quo] dicit Hoſt. ꝙ archiepiſcopus pt̃ate ſibi generaliter tradita circa aliquos tales vſus eſt; aliqui impetrarunt lr̃as contra illos, cum quibus non fuerat diſpenſatum, aliqui de impetrantibus antequam impetraſſent, amotis presbyterorum filiis, fuerant inſtituti per diœceſanos, aliqui intruſi per potentiam laicalem, de his omnibus quærebatur, & papa reſpõdet, & primo ad primum, & per eius ɔ̃rium patet ſolutio ſecundi. ſecundo ad tertium, & per eius ɔ̃rium patet ſolutio quarti membri, & per hoc dixi, ꝙ melius dixiſſet, ſuper quibus [Cum aliqui-
8 bus] nunquid † perpetuata ſit poteſtas illius, cui committitur ꝙ cum aliquibus irregularibus diſpenſet hoc ipſo quod diſpenſauit cum quibuſdã? no. Guil. in Spec. de le
c gato. §. videndum,[c] ver. quid ſi is, & dicit ſe obtinuiſſe ꝙ non. dictũ iſtud põt procedere, qñ cum expreſſis perſonis diſpẽſare debebat, emanauit littera per viam commiſſionis, non per modũ gratiæ factæ diſpenſare debẽti, & maxime cũ incertis, vt ſæpe cõtingit, quo caſu cũ perfecta ſit gratia, ergo nõ expirat ẽt re integra morte
d cõcedẽtis, vt clare probatur, de præb. ſi cui,[d] li. 6. & ad hoc primo caſu poſſet ſubdiſtingui, an is, cui facta fuit commiſſio, fecerit actum communem omni diſpẽſationi, & tunc duret poteſtas, an ſolum ſpecialem quo ad diſpenſationem iam factam, & tunc procedat dictum Guil. pateat hoc ex his, quæ dicam ĩ. de officio de leg. licet, in glo. dicit Hoſt. & ſuper gl. 2. [Diſpenſaſtis] er-
9 go † a contrario contra illos, cũ quib. diſpenſatum non eſt procedent iudices ſm formam reſcripti [Auctorita
10 te] per † hoc no. Hoſt. ꝙ inſtĩõ, quæ ad epm pertinet poteſt auctorizabilis appellari, de hoc de officio Archi.
11 cum ſatis, & de inſti. c. 3. [Remanere] ergo † a ɔ̃rio inſtituti auctoritate epi ipſas poſſunt pacifice guberna-
12 re. & ad eas reſtituuntur ſm Hoſt. ¶ Gloſſ. 1. † arguit, epos diſpenſare poſſe &c. tenet ɔ̃, & ſoluit. ¶ Pe. gl. no.
13 diſpenſationem ſemel factam, &c. ¶ In † gloſſ. 1. ibi, Diſpenſaſti] per id non patet, ſed per id, quod dicit, ꝑ priores litteras, ergo litterarum virtute, & non ſuo iure potuit diſpenſare. & hoc credo, licet Hoſt. exponat, per priores. i. poſt priores, vel ſub. maxime. Et ſi dicas, ꝙ quo ad prouinciales neceſſaria fuit pt̃as papalis, ſed non quo ad diœceſanos, rñdeo, ꝙ decr. non exprimit, quòd hanc poteſtatem receperit in prouincia. de hoc tñ opiniones vide ĩ. eo. tit. c. 1. reſpon. 1. in fi. lib. 6. ¶ In gl. hoc ideo, ibi, ex hoc ſm Pe. & Abb. hic deberet eſſe principium gl. & ſuper ver. ſilentium [Et in fi.] hoc ar. non procedit, quia iam ſequeretur, ꝙ nec papa poſſet diſpenſare, vnde de iure loquitur, diſpenſationem nõ tollit. ¶ In gl. [Diſpenſatio, ibi, col. 6.] & ĩ. de reg. iur. c. decet, lib. 6. [Et in fi.] de hoc ĩ. de elect. cum ex eo, in glo. no. lib. 6.

ADDITIONES.

a Fatetur. Vide infra in glo. 1. & ſuper illa.
b Temporis. Et ſic quando iura repugnantia hoc ſuadent, fit iſta interpretatio, de quo per Bar. in l. ſæpe, hic a lle. & in l. is qui ducenta. §. vitum. ff. de re. du. & ꝑ doc. in l. cum quidam. C. de verb.
c Videndum. Ibi vide Io. An. & vide Bart. in l. fundi. ff. de acq. poſ.
d Cui. Et ibi vide Ioan. And. an in dubio videatur conuentio, an ſola commiſſio.

SVMMARIVM.

1 *Manifeſtum ſi eſt, filium in eccleſia immediate ſucceſſiſſe patri, ſine aliqua teſtium receptione ab ea remouebitur, & numero 2.*
2 *Publicum pro notorio.*
In notorio, quod poteſt quis inficiari, non requiritur alia probatio, vel deductio eius in iudicium, eod. num.
Diſpenſatio tollit excluſionem filiorum presbyterorum ab eccleſijs commiſſam, eod. nu. ad fin.
3 *Ordine iudiciario non debet actorem iudex vexare, cum ei de facto tanquam iudici conſtat, ſecundo quando epiſcopus requirit a ſubdito, ut oſtendat, quomodo ſit adeptus eccleſiam, num. 4.*
5 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nume. 6. 7.*

CAPVT X.

1 Quoniam. Caſus. Si manifeſtũ eſt, ꝙ filius in eccleſia immediate ſucceſſit pri, ſine aliqua teſtiũ receptione ab illa remouebitur [Publicũ] i. † notoriũ.[a] ſi. n. verũ
2 eſt, pr̃es ibi miniſtraſſe, nõ põt, nõ eſſe notoriũ, de tranſlatione, qt̃o. & in tali notorio, qđ nõ põt inficiari, nõ requiritur alia ꝓbatio, vel ꝙ ea deducatur in iudiciũ, vt ſequit ſcđm Inn. Sed Hoſt. dicit, ꝙ & ſi adminiſtratio, ſit notoria, paternitas tñ, ſeu filiatio poſſet eſſe dubia, q qñq; vix, aut nũq probari põt, vt patet ĩ. e. Michael

[Eas]

[Eas]ſ.eccleſias.alias[eos]ſ. perſonatus [Excludatis]
niſi cum eis eſſet canonice diſpenſatum, ſupra c. proxi
3 mo[iudicium] ex quo † enim de facto conſtat iudi-
ci tanꝗ iudici , non debet vexare actorem in oblatio-
ne libelli , vel alio iudiciario ordine , per iura , quæ
alle.gl.ſecus, ſi de eo poſſet probabiliter dubitari. 11.
4 q.3.graue.& arguit Hoſt. quod † quando eps requirit
a ſubdito, quod oſtendat , qualiter eccleſiam eſt ade-
ptus,non eſt offerendus libellus.remittit de ſimo.licet
5 Hely.§.primo.¶ Vlti.† glo.notat , ꝙ in manifeſtis &c.
allega.quatuor concord.in contrarium alle. tria iura.
6 ¶ † In gl.vlt.[ibi, Ea quidem]cano. quarta quæſtione
7 quarta.§.aliquando.¶ In † gl.vlt.[ibi, Porro] vide qđ
ibi nota.in prima gl.& de iureiur.ad noſtram. 3.in gl.
ſecunda[& in fin.]prima pars vera , cum eſt notorium
crimen,de hoc infra,de cohabi.cle.& mu.veſtra,Tan.

A D D I T I O.

2 Notorium.No.& vide infra in c.1.de offi.vica.Bal.

S V M M A R I V M.

1 *Filius etiam legitimus remouetur ab eccleſia,in qua immedia te ſucceſſit patri vicario,vel rectori.*
Cantuarienſis archiepiſcopus eſt legatus,eo.nu.ver.ſed hęc.
2 *Metropolitanus eſt iudex in communi vitio prouinciæ,& an poſſit in viſitatione prouinciæ diſpenſare,nu.3.*
4 *Epilogus,ſuffragium,& additio gloſſarum.nu.5.6.*
Heredes ſui,& neceſſarij,qui,& nu.6.
Nepotes an intelligantur prohibiti,cum filij prohibiti ſunt, eod.nu.5.

C A P V T XI.

1 Ad extirpandas. Caſus. Filius † etiã
legitimus remoue-
tur ab eccleſia , in
qua immediate ſucceſſit patri vicario, vel rectori[Pro
uinciæ]cõtra,de officio ord.paſtoralis. ſed hoc ꝓpter
negligẽtiam epiſcoporum, vel quia Cantuarien. eſt le-
2 gatus,de offi.le.c.1.Hoſt.autem no.per hoc,ꝙ † in cõi
vitio prouinciæ metropolitanus ſit iudex:ad idem j.
3 c.ſi.de reſcriptis,ad hoc de inſtit.c.3.¶ Sed † quæro ,
cum metropolitanus viſitat prouinciam , an poſſit di-
ſpenſare? vr quod ſic: qa poteſt ꝙ põt ordinarius,Vin.
facit pro Vin.de pœni.& rem:ſ.c. noſtro ;.de cenſibus.
c.vlt.lib.6.Sed iſta loquuntur in his,quæ reſpiciunt fo
rum pœnitentiale.diſpenſationẽ ergo cũ illegitimis ,
vel his ſimilem non puto ꝙ facere poſſit ; cum non ſit
permiſſum, & facit qđ dicã de tempo. ordi. cum nul-
4 lus,lib.6.in gl.non dicit.¶ Prima † glo.reſpon.per qõ-
5 nẽ,an prohibitio filiorum &c.¶ In 1.gl.[ibi. §. ſui] ſui
& neceſſarij hæredes ſunt filius,nepos, & cæteri liberi,
6 qui fuerint in morientis poteſta.¶ In † glo.1.[ibi, Ne-
potes]& idẽ Io.8.q.1.apoſtolica. Ala. ſ.c. proxi. & ibi
Tanc.& Phi.ponendo glo. Ala.Vin.dixit gl.illam Ala.
correctam per decret.ad abolendam, ꝙ non video , &
Inn.hic,Hoſ.autem ſ.eo.ex tranſmiſſa,dixit,idẽ quan
do mortuus eſt filius,alias non, cum primo caſu nepos
ad ſucceſſionem veniat,in ſecundo non , allega. C.de
ſuis & leg. hęredibus,auth.in ſucceſſione.& vt perſona
extranea media purgat vitium, ſic & naturalis ſm eũ.
remittit etiam ad ſummam, eo. tit.§. qui filij. ver.ſed
nũquid,& ſe.vbi poſuit qõnes de hoc vtiles,& j.de hæ
re.vergentis.Rai.in ſumma , huius tit.§.3. Goff.hic &
ſ.c.ex tranſmiſſa §.& in ſumma §.de hac ſecũda,Bar.
Brix.8.q.1.apoſtolica , dicunt prohibitionẽ ad nepo-
tes non extendi,ar.ff.de ritu nup.l.lege Iul.§.hoc capi-
te,vbi ſenator,qui non poteſt ducere filiam illius , qui
artem ludicram exercuit,ducit neptẽ,ar.inſtit.de his,
qui da.tu.te.poſ.in fi.T.& ff.de teſta. tut.ꝙ ſi nepotes ,
vbi ſi dat tutorem liberis,de nepotibus intelligitur,ſe-
cus, ſi filijs,& vide quod no.in Clemen.de bap. c. vno
a in gl.comprehendit,de pę. diſt.1.c. pęnę.56.diſt.diſc
& facit quod in alio caſu no.Io. 100.diſtin. c. 1. ad hãc
partem.adducitur,qa conſtat in filio,& nepote diuer-
ſas eſſe ſpecies,& diuerſos gradus. 35.q.5.ca.1.& 3.&
vltimo.ff.de gradibus.l.iur.conſul.& inſti.de gra. per
totum,& patet in arbore , dictum ergo de vno non cõ-
prehendit reliquum.bene facit C.de col.l.illam, & in
auten.de hære.ab inte.per totum.Item conſtat, ꝙ ſi fi-
lius tuus eſt mulieri in 4.gradu conſanguinitatis linea
æquali,vel inæquali,ſed eſt remotior nepos tuus ex il-
lo licite ꝯhit cum illa. j.de conſan.& affi. ca. vlt.Item
qui non poteſt ꝯhere cum filia ſpũali,ꝯhere tñ põt cũ
ipſius filia,cum nõ ſit prohibitum, vt dicam j. de cog.
ſpirituali,ſuper rubrica,& idem in filiẽ ſororis adopti
uæ,Inſti.de nup.§.fratris.ver.eius vero.Item decre. 2.
de hæreti.§.2.lib.6.quæ punit filios hæreticorum non
incluſiſſet nepotes,niſi de ſcđa gñatione fuiſſet expreſ
ſũ;& tñ ẽt illud certo caſu reſtringitur, vt patet eo.ti.
c.ſtatutum.2.quod ſatisfacit[& ibi.§.ſui]ad hoc ff.de
ritu nup. l. ſenatus vbi tutor filiã pupillo nõ tradit nu-
ptui,nec nepoti,& vr tradi pro regula:ſed verius eſt,ꝙ
eſt caſuale, vt patet per ſuperiora,ꝙ cuius filiam habe
re non licet,nec eius neptem, vt inſti.de nup.§.fratris.
ad idem.ff.de ver.ſign.l.iuſta.quæ lex ẽt inducitur ad
partem ꝯriam,cum ibi dicat per interpretationem ne
potem appellatione filij contineri.ceſſet ergo talis in
terpretatio in pęnalibus, de reg. iur.in pęnis,lib.6.vel
materia odioſa,eo.tit.odia, & vide quod dicã de pęn.
in quibuſdam,in glo.per lineam[& ibi , ex parte] & j.
de arbi.c.2.de accu.accedens.

A D D I T I O.

a Pe.diſt.De materia an appellatione filiorum veniant nepotes,
vide pleniſſime per Bal.in l.libertorum.ff.de verbo.ſign.& per
Bal.in l.Gallus.§.inſtituens.ff.de lib.& poſth.& per do. Bar. de
Sali.in l.2. C.de iur.emph.

S V M M A R I V M.

1 *Filius epiſcopi legitime natus promoueri poteſt ad ordines , & in paterna eccleſia beneficiari.*
2 *Nunc,ſubauditur.*
Supplementum contextus,ibid.
3 *Licite,non notat indulgentiam.*
4 *Epilogus,& additio gloſſarum.*
De filij ſucceſſione in locum patris in beneficio,uel prębenda num.6.
Filius eſſe poteſt epiſcopus in eccleſia , vbi pater fuit archidiaconus,ibid.ver.dicit autem.

C A P V T XII.

1 Ad hęc Caſus. Filius † epiſcopi legitime na-
tus promoueri poteſt ad ordines , &
in paterna eccleſia beneficiari[Pon-
2 tificibus] nunc † qui olim fuerunt vxorati, & filios ge-
nuerũt[Honeſtare] de elec. cum in cunctis, de ætate ,
& quali.eam te[Legitimo]& legitime. j. eod. literas
3 [Licite]non † notat indulgentiam , Ala. & Vinc. & in
eiſdem inſtruit eum vltra id,quod quæſierat. ¶ Prima
4 † gl.ſignat cõtrarium.¶ In glo.vlt.[ibi,beneficio] vel
prębenda diſtinguendum eſt ſm Hoſt.inter eccleſiam
habentem diſtinctas prębendas, vel certum numerũ ,
nec ne,quod probatur,de prębendis,dilecto , de con-
ceſ. prębend.ex parte,dicit autem, filium eſſe epiſco-
pum illius eccleſię cuius pater archidiaconus fuit,dũ-
modo enim filius ſit legitimus , non eſt curandum de
maioritate, vel minoritate bñficii,ſed de ſola identita
te.i.quòd non ſit idem, vel penitus ſimile, vt perſona-
tus, & vicaria perpetua.ff.de regul.iur.hæreditas.ff.de
acquiren.poſſeſ.cum hæredes.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Filius non poteſt eſſe vicarius eccleſiæ in qua pater proximus fuit rector, & e contrario, num. 2.*
Filius quibus probetur modis eſſe, num. 5. & 6.
3 *Tolerantia quæ ius poſſeſſori non parat.*
4 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nu. 5. 6. & n. 7.*
7 *Filiatio, & paternitas ſunt relatiua, & quæ de filiatione probanda dicta ſunt, intelliges repetita de paternitate.*
Relatiuorum altero probato & alterum intelligitur, ibid.

CAPVT XIII.

1 Michael. Caſus. Non † poteſt filius eſſe vicarius eccleſiæ, in qua pater proximus fuit rector. Et in prima facti narratio. In ſecunda cauſæ commiſſio, ibi, fraternitati [Canonice] de hoc ſ. c. conſtitutus. [¶ Proximo] & immediate [Qui] ſ. Antonius [Vicariam] vt dixit Goffre. iſta
2 ſunt † conuertibilia, filius non poteſt habere vicariã; cuius pater habuit perſonatum, nec e conuerſo [Non poſtponas] etiam ſi obijceret ſe toleratum fuiſſe aliquã-
3 do in poſſeſſione ipſius. talis † enim tolerantia ius poſſeſſori non parat, ſed iniquitatem tenentis auget, de reſcriptis, nihil: ſecus de tolerantia approbationis, de cogna. ſpirituali. ſuper eo. ſi tamen diceret ſecum diſpenſatum per papam, audiretur. ſ. eo. ex tua, Ala. Vinc. &
4 adde quod ibi dixi. ¶ Prima † gloſſ. arguit, quærit, & ſoluit, ex ſolutione infert aliam quæſtionem, quam ſol-
5 uit. Iterũ ex ſolutione obijcit, & reſpondet. ¶ In † gl. 1. [ibi. l. 3.] ab inteſtato ſuccedunt filius, nepos ex alio filio, qui tempore mortis reperiuntur in poteſtate [& ibi, Non nudis] vide hanc & ſe. decre. per tuas, ſuper 1. glo. [& ibi, §. 1.] qui ſe dicit filium eius, qui teſtamento negauit eum filium, tamen eum exhæredauit, agit de in-
6 officioſo. ¶ In † gl. 1. [ibi, Per tuas] & infra qui filij ſint legi. per tuas, de hoc inf. de pur. cano. accedens [& in
a fi.] & de hoc inf. qui fi. ſint le. tranſmiſſæ.[a] & quæ dicta
7 ſunt de † filiatione probanda, intelligas repetita de paternitate, cum ſint relatiua, & eadem ratio vtrobiq; ſecundum Hoſt.

ADDITIO.

a ¶ Tranſmiſſæ. Vide Bar. in l. filius. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iuris, & in l. 1. §. Iulianus. ff. de lib. agno.

SVMMARIVM.

1 *Illegitime genitus etiam de vxore ſine diſpenſatione ad ordines vel beneficia promoueri non poteſt, & quo caſu id habeat locum, ibid. verſic. per hoc: non tamen nocet ad vitam æternam, num. 4.*
2 *Pueritia, id eſt a principio pueritiæ.*
Ad minores promotio quando poſſit fieri.
3 *Illegitimus quare prohibeatur.*
Propellenda, procul pellenda, ibid.
Patres filiorum pœnam ſentiunt in ſeipſis, eod. num.
4 *Incontinentia patris non nocet filijs ad æternam vitam.*
5 *In diſpenſatione illegitimi ex ſtylo curiæ ponitur in literis, clauſula hic deſcripta.*
Dignus moribus quis præſumitur, niſi contra probetur, ibid.
De morib. inquiſitio per eum, cui collatio beneficij committitur facienda, & vbi, & quo caſu, eod. nu. ver. putat tamen.
Permitto, refertur ad diſpenſationem, num.
Supplementum contextus ad verbum permittimus, eod. nu.[a]
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Mediocritas, vel medium in dubio an veniat, eo. num. & nu. 9. §. in vlt. gloſſ.
9 *Additio gloſſarum.*
10 *Clerici appellatio an comprehendat ſacros ordines.*
Indulgentia, vel diſpenſatio reſtringenda, dummodo remaneat in aliquo gratioſa, eod. num. ver. fatetur tamen.

CAPVT XIIII.

1 Litteras Caſus. Illegitime † genitus etiam de vxore ſine diſpenſatione ad ordines vel beneficia promoueri non poteſt. Supplicatio. ſupplicationis admiſſio ibi, verum licet [Conceptus] per hoc patet, quod ſi prius fuiſſet cõceptus, licet natus poſt continentiam & ſacerdotium, legitimus cenſeretur, ad idem, qui fi. ſint leg. c. 2. & ff. de ſta-
1 tu ho. qui in vtero.[a] [A pueritia] i. a principio † pueri-
2 tiæ quo tempore poſſet quis ad minores promoueri. 77. diſt. in ſingulis. & ſi dicis, quod fuerit promotus ad minores ſub hoc, quod affectum compleuit, ſed melius eſt, vt intelligas, quod affectus ipſe ſtetit in ſuis finibus per ea, quæ ſequuntur [Verum licet] ſup. Hoſtien. videretur quod prædicta ſupplicatio non eſſet admittenda, cum
3 a filius &c. [Incontinentia] hæc eſt † vna ratio, quare prohibetur illegitimus, remiſſionem dedi in rubrica propellenda] i. procul pellenda. Nam & videntes in filiis poſitam hanc pœnam, quam ſentiunt in ſeipſis, retrahentur a paterno vitio committendo, ad hoc. ff. de iuſti. & iure. l. 1. & 4. diſt. factæ ſunt. ſecundum Hoſtie.
4 [Noſcatur] non † tamen nocet eis quo ad vitam æternam. 56. diſtin. naſci, Pet. [Dignus] vnde habet ſtylus
5 † curiæ in litteris ponere, ſi paternæ non eſt incontinentiæ imitator &c. [Inuentus] præſumitur moribus dignus, niſi aliud appareat, vt not. de ſcrutinio. capit. vno. putat tamen Hoſtien. quod hoc caſu per illum, cui committitur, ſit facienda inquiſitio de moribus in loco conuerſationis ſuæ, de frigi. capitul. 1. ff. de quæſt. de minore, in fi. nec obſtat præ. decret. vnica, cum ſi. ſuis, quia locum habet, cum alias non habetur ſiniſtra ſuſpicio; ſed hic merito de paterna incontinentia dubitatur. vnde fiat inquiſitio, & ſi per eam nil inuenitur ſiniſtrum, fiat diſpenſatio [Permittimus] diſpen-
6 ſatiue. † alii contra, Innocen. dicit Hoſtien, quod vtraque bona, ſi bene intelligitur, nam de ſacris ordinibus intelligitur indulgentia. de minoribus vero dicit, quod nil indulget ſpeciale, cum ad illos promoueri poſſit ex diſpenſatione epiſcopi. vnde exponit. i. permiſſum oſtendimus. vel plane. & non ſequitur, ſi epiſcopus id facere poteſt, ergo non eſt diſpenſatio [Beneficium] ſimplex; quia reſtringitur hic indulgentia.
7 ¶ Vltima † gl. quærit, arguit pro & cõtra, & ſoluit. ¶ In
8 † vlt. gl. [ibi, Qui lancem] qui tres lances habebat, maximam, minorem, & minimam. & ſi legat minorem, illam mediam legaſſe videtur [Et ibi, legato] homine legato debetur non optimus, nec peſſimus [& ibi, ſed & ſi quis] cui legatur optio ſerui, vel alterius rei, non eliget optimum ex ſeruis, vel rebus aliis, ſed mediæ æſtimationis [& ibid. §. ſcio] ſi habens duos fundos eiuſdem nominis legat illius nominis fundum, minorẽ legaſſe vr̃, niſi legatarius aliud probet [& ibi. §. ſimili quoq;] legans certum numerum ſeruorum illos non ſpecificãs, mediocres legaſſe videtur [& ibi, Numis] vide de cenſibus, ex parte, ſuper 3. gl. [& ibi, beneficium
9 principis] latiſſime interpretamur. ¶ In † gloſ. 1. [ibi, Non licuit] vnde dicit canon, quod talis inuadit vxoris cubile. 81. diſt. miniſtri. & ibi no. Ho. La. & Io. quod magis peccat cognoſcens talem vxorem, quam ſi cognoſceret ſolutam, ſunt ergo filii illegitimi, cõcor. Inn. & Hoſti. de conuer. coniu. dudum, Goffred. in ſumma huius tit. §. quid ſi ſacerdos. ſed Ray. contra in ſumma ti. & duplici ratione, fauore prolis, & vt culpa parentum filio de matrimonio nato non noceat, ar. 28. diſt. diaconi 28. q. 2. multorum. ¶ In gl. 2. [ibi, Incontinentiam] quaſi per illam dehoneſtatur, ſicut dehoneſtatur maritus ex vxoris incontinentia. 34. di. ſi cuius, & dehoneſtatur ex cõtractu ancillę. 100. di. ſi quis viduã. 2.

¶ In gloſ. vlt. [ibi, Mediocritatem] vide ĩ. de off. cuſt.
c. 1. vbi allegabo iura ad quatuor partes, & vide ĩ. de
reg. iur. in obſcuris, lib. 6. [& ibi de transla. c. vlt.] Rñ-
det, vt ibi no. in vlt. gloſ. & vt ſuper ea dixi [& ibi, Cum
b olim] ſolue, vt ibi dicam ſuper [b] vlt. gloſſ. [& ibi, de ſi-
mo. c. vlt.] vide quod ibi dicam ſuper ver. abbates, tñ
10 per hæc iura, & quia appellatio † clerici etiam ſacros
ordines comprehendit. 21. diſtin. cleros, 11. q. 1. de p-
ſona, dixit Philip. talem ad ſacros præter epiſcopatum
promoueri poſſe; & pro eo faciat: quia ſi dicas reſtrin-
gendam, eadem ratione reſtringeretur ad primam tõ
ſuram. Item quid ſi tale priuilegium impetraret ha-
bens iã minores? hoc allegat Hoſt. fatetur tñ talem in-
dulgentiam reſtringendam, dummodo in aliquo re-
maneat gratioſa [& ibi, Tutius] ſecundum Lau. Vinc.
Tan. Idem Go. Inn. & Hoſt. qui etiam remittit ad ſum
mam, eo. ti. §. quis poſſit, ver. quid ſi diſpenſetur cum
aliquo, & ſe. & vide in Spec. tit 2. vlti. §. in princ. [& in
fi.] ar. ad hoc ĩ. eo. tit. c. 1. libr. 6. in fi. & 40. diſti. ſicut.

ADDITIONES.

a Vtero. Hoc, quia agitur de commodo proprio; ſecus, ſi ageretur de commodo alieno, vt le. Arethuſa, & l. imperator. ff. eo. tit. & ibi per Bar.

b Super. An appellatione presbyteri comprehẽdatur quilibet in ſacris conſtitutus, & quilibet clericus, vide textum, & quod ſcripſi in c. 2. inf. de cohabi. cle. et mu. et vide ad hoc not. in c. 1. de cleri ægro. ibi no. et vide gl. in c. 2. inf. de pr æ. gl. in c. clericos, de offi. vi. infra. Archid.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus in eccleſia paterna præbendari non debet & cur ſit id indecens, nu. 2.*
3 *Epilogus, & additio gloſſ.*
Victimari quid hic ſignificat, eod. nu.

CAPVT XV.

1 **Cum decorem.** Caſus. Illegitimus † in eccleſia paterna præbẽdari nõ debet, 2
dictum ponit, & cauſam reddit, ibi, cum indecorum.
& pars huius de vita, & ho. cle. & de cler. cõiu. cum de-
corem [In eiſdem] maxime præb. [Indecorum] q. d. in
2 decens † eſt quo ad eccleſiam. dicent. n. videntes, ecce
baſtardus miniſtrat patri, & per hoc infamatur ec-
cleſia, de obli. ad ratio. ca. 1. forte per hoc vitantes ec
cleſiam retrahẽtur a diuinis, de coha. cle. veſtra. Item
periculoſum eſt patri propter peccati memoriam, ne
pungatur, & lædatur conſcientia, arg. 15. q. 1. mulier,
3 ſm Hoſt. [In quo] ſ. altari. ¶ Prima † gl. ſignat contra
rium Pe. c. proximo. ¶ In gl. vlt. [in fi.] per quod expo-
ne, victimatur. i. per victimam offertur, Inn. Vel ideſt ſa
crificatur.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus, maxime ſpurius, ſi inſtituitur in eccleſia, in qua eſt inſtitutus pater, inſtitutio non valet, & inſtituens a ſuis beneficijs ſuſpendetur, vide nu. 3. diſtinctionem, & nu. 6.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Maxime, hic ſubauditur.*
Supplementum, vel ſubauditio ad decretalem.
Filij inſtitui in eccleſia paterna quibus caſibus prohibentur pulchra diſtinctio, eod. nu. & nu. 7. & ſi ad epiſcopatum, vel dignitatem tales eligantur, vel poſtulentur, quid iuris, numero 4.
5 *Epilogus, & additio gloſſarum, nu. 6.*
7 *Maxime, particula quando abundet, quando, tantum, et quã do idem in caſu conuerſo.*

CAP. XVI.

1 **Ad abolendam.** S. † illegitimus maxi me ſpurius inſtituitur in eccleſia in qua in
ſtitutus eſt pr̃, inſtitutio nõ valet, & inſtituẽs a ſuis bñfi
2 ciis ſuſpẽdetur. Et primo ponit † inhibitionis cãm im-
pulſiuã. ſcd̃o inhibet. tertio decernit. quarto ↄ̃ facientes
puniri pcipit [Inoleuit] ſic ĩ. de ſimo. nõ ſatis, & c. cũ in
eccleſię [Secularib.] dicit Hoſt. propter rationem red-
3 ditam ſ. ca. proxi. ſubaudiendum † maxime inſtituti
ſunt: in illis vero in quibus non præſunt, ſed præfue-
runt, non prohibentur, dummodo cum eis diſpẽſetur.
& differentia eſt inter legitimos, & illegitimos; quia
illegitimi non poſſunt præfici in eccleſijs, in quib. præ-
ſunt patres de præſenti; licet bene poſſunt patrib. mor-
tuis; quia deficit tunc ratio. Legitimus vero inſtituitur
in eccleſia, cui præeſt pater, non tamen in illo iure, de
hoc ſup. eo. ad hæc [Contra præſumptum] ſ. q tales in
eadem eccleſia fiant canonici cum patribus [Nõ va-
lere] quia factum eſt contra legem. 10. diſt. vides [Su-
4 ſpendantur] dicebat Inn. q ſi † canonici talem aſſ[illegible]
rent ad epiſcopatum, vel dignitatem, ſuſpenſi eſſent
ipſo iure a beneficijs, de elect. cum in cunctis, quod di
cit Hoſt. verum, ſi id facerent per viam electionis, ſe-
cus, ſi per viam poſtulationis, de elect. innotuit. quod
dicit Inno. de digni. non eſt verum de inferiori ab epi-
a ſcopali. ĩ. de elect. ſi compromiſſarius. [a] § huiuſmodi,
5 ¶ Secunda † & tertia gl. proſequuntur duas lecturas
illius aduerbij, maxime. ¶ Vlt. gl. arguit, & reſpõdet.
6 ¶ † In gl. 2. [ibi, ſanctio legum] vide de ap. vt debitus.
in 4. gl. ¶ In gl. [hoc ideo, ibi, pro tãtum] idem Ra. in
ſumma. Goſ. in ſumma circa prin. dicit, q canonicam
non pñt habere, vt hic, ſed beneficium bene, vt in c. ad
hæc (& ibi, Solum) Inn. etiã ad id decretũ [& ibi, Pro-
7 pria ſignificatione] quæ eſt, vt † idem implicet in caſu
conuerſo, vt patet ſup. de elect. auditis, de poſtula. ca.
vlt. vt lit. nõ cont. qm̃ §. porro, de dila. c. 1. de teſti. ca.
cũ olim, vbi no. in fi. vlt. gl. de appel. ad hæc ſi. in fi. vt
ec. benef. c. vno, ver. q et, de ſpõ. ſponſam, de diuor. de
illa, de tornea. c. 1. in fi. ff. de dona. inter vi. & vxo. ſi qs
pro vxore, in prin. de re militari, qui ſtatus. ſæpe tamẽ
ſuperabundat, vel ponitur pro tm̃, vt patet 18. diſ. per-
uenit. 11. q. 3. ſi quis epiſcopus damnatur. 7. q. 3. c. 1. de
renuncia. poſt tranſlationem, ad fi. de for. cõmp. cum
contingat, de eo, qui duxit in matrimoniũ c. 1. Sed vi-
de C. de teſta. ma. l. cum conſtitutio. § ſinautem, vbi
concordantiæ de hoc, & ff. de noxa. ac. ſi ſeruus depoſi-
tus, in prin. dici ſolet, q ſi dictio, maxime, coniungitur
verbis ſapientibus finalem cauſam, vel rationem; tũc
abundat, vel ponitur pro tm̃, vt in ſecundis iuribus.
Si vero annectitur verbis ſapientibus cauſam impul-
ſiuam, aut hoc conſtat, vel ſaltem eſt dubium; tunc de-
notat idem in caſu conuerſo, vt in primis iuribus, &
C. vnde liberti. l. fi.

ADDITIO.

a ¶ Compromiſſarius. Et vide gl. in c. quamquã, de elect. lib. 6. in gloſſ. pen.

SVMMARIVM.

1 *Filius vt immediate in eccleſia patri ſuccedat alius, quam papa, non diſpenſat.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Propoſiti monitio hic quo iure fieri potuit.*
3 *Legatorum tria genera, & an eorũ diſpẽſatio teneat, remiſs.*
4 *A papa manaſſe nõ dicitur, qđ emanauit ab ipſius legato.*
Legatus mandata ſibi iuriſdictione, non habet imperium vel animaduerſionem.
5 *Epilogus & additio gloſſarum, nu. 6. & 7.*
8 *Canonicum quod fuerit, ſtatuatis, hac clauſula, qualiter intelligatur.*
Curia tenet quandoq; contrariã opinionib. doctorũ, eod. nu.

CAPVT XVII.

1 **Dilectus.** Caſus. Alius † quam papa non di-
ſpenſat, vt filius in eccleſia imme-
diate ſuccedat. Et in prima parte
facti narratio. in 2. ibi, quocirca, cauſæ commiſſio
[Curã animarum] maxime, quia in eodẽ iure filius ſuc-
cedit

cedit patri.de hoc dixi ſ.e.ad hæc[Eius]Virgilii[Mo
2 nuit]vt præpoſitus† reſignaret in manibus ipſius præ-
poſiti, forte præpoſitus cum capel.erat exemptus vel
poterat hoc ex ſpeciali mandato ſibi facto a papa, vel
ab ordinatio:alias ꝯ,de præb.in Lateran. vel dic reſi-
gnaret in manibus diœceſani: quia forſan præpoſitus
patronus erat,ad quem ſpectare videtur.16.q.7.filiis.
3 de hoc de ſup.ne.præla. litteras[Legatus]fuit † de 2.
vel 3.genere legatorum,vel forte de primo ſecundum
ea,quæ dixi de præb.cum dilectus.1.& c.dilecto[Non
4 manauerit]not.ꝙ † non dicitur a papa manaſſe,quod
5 emanauit ab ipſius legato,Inn.¶ Secunda † gl. notat,
a legatum &c.ª ſignat contrarium,& ſoluit:dat lecturã,
aqua poſt modum diſcedit.¶ Vlt.glo.quærit,& ſoluit.
6 ¶ In † gl.1.[ibi.l.1.]legatus mandata ſibi iuriſdictio
ne non habet imperium,vel animaduerſionẽ[& ibi,
Obligatione]vide de priuil.paſtoralis,ſuper vlti.glo.
7 ¶ In † glo.1.[in fi.]& præſumo iſtum fuiſſe talem, ex
quo presbyter erat:& ſic faciat pro opi.quam appro-
baui ſup.eo.ex tua.¶ In glo.2.[ibi, Diſpenſare]quod
probat Vin.per litteram ĩ.non obſtante diſpenſatio-
ne,quæ a ſede apoſtolica &c.& adde, quod de legato
dixi in textu[& ibi, Lateran.]Idem modus arguendi
ſ.de elec.cum dilecti.¶ In 3.gl.[& in fi.]Idem Goffr.
8 & Inn.ſed Hoſt.defendens,quod ſecundum † eum di-
xi ſ.eod.ex ſua,in prin.dicit eſſe canonicum,ꝙ ab ec-
cleſia remoueatur,niſi cum eo per epiſcopum ſuum ex
cauſa neceſſaria fuit diſpenſatum.remittit etiam ad
notata,de ætate & qualitate,tuam.fatetur tamen,cu-
riam tenere contrarium.

ADDITIO.

a Legatum &c.Vide gl.2.q.6.quiſquis,& ibi ſcripſi.& contra hũc
tex.in c.hi q,in fi.de pb.li.6.§.& uide ſcripta p me.2.q.5.q̃ de cã.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimus abſque diſpenſatione papę ad dignitatem, vel per*
ſonatum, vel beneficium curatum promoueri non poteſt.
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Illegitimus quibus cum ſolus papa diſpenſat.*
4 *Illegitimi omnes prohibentur a beneficÿ paterni immediata*
conſecutione.
5 *Diſpenſare poſſe epiſcopos, vbi non eſt prohibitum;ex hoc ca-*
pitulo arguit Philip.
6 *Amotio fit a beneficio etiam ſine ordine iudiciario.*
7 *Idoneus vt quis ſit, ſubintelligitur.*
8 *Iuri alterius papa non intendit præiudicare per ſuas literas.*
9 *Diſpenſatio cenſetur omnibus prohibita, ſi prohibitorie conſti*
tutio, vt hæc, manauerit.
10 *Præſumere quis nõ videtur, vbi quid fit ex cauſa neceſſaria.*
11 *Epilogus, & additio gloſſarum.num.11.§.in gloſ.1. & nu-*
me.ſeq.
Illegitimis quibuſcum de facili ſedes apoſtolica non diſpen-
ſet.
Diſpenſatio quando non valeat facta, nume.13.14.& 15.
14 *Diſpenſationes, vel indulgentiæ cum illegitimis ſunt odioſæ.*
15 *Nomina & circunſtantiæ parentum ut exprimãtur in diſpẽ*
ſationibus illegitimorum ſtylus curiæ non habet.
Stylus curiæ quis cum diſpenſationibus, & eſt attendendus,
ibidem.

CAPVT XVIII.

1 Nimis. Caſus. Illegitimus † abſq; diſpẽſatione
papæ ad dignitatẽ, vel perſonatũ, vel
beneficiũ curatũ promoueri non põt.&
2 primo ponit† abuſum prouinciæ,quẽ ſecũdo circa præ
teritum corrigi iubet,& in futurũ prohibet,ibi,quocir
ca[Prouincia]adde qđ dixi ſ.c.ad extirpãdas[Defor
3 matur]alias diffamatur.p quas litteras † dicebat Ho.
de illis,qui infamati,& vilificati erant ex hoc, cũ qui-
bus habet diſpẽſare ſolus papa ſm ea,quæ dixi ſ.eod.
ex tua,in prin.[Sacerdotum]hoc hodie eſt opprobriũ
quod olim cedebat ad honorem.inf.de maio.& obe.
ſolitæ.ver.potuiſſes[Non legitime]puta de fornicatio
4 ne; & ſic omnes illegitimi prohibentur † cum concor.
6 reſpõ.in lib.6.[Diſpenſatione]hoc ar.Phi.pro ſua † opi
nione contra opi.dicẽtium, ꝙ epi diſpenſare pñt, vbi
non eſt prohibitum[Sedis apoſtolicæ]quare epiſcopi
diſpenſent in criminibus,non in defectu natalium, vt
no.ĩ.c.1.lib.6.in Spe.tit.2.§.nunc de epõrum, ver.ſed
cũ epſ[Perſonis]ſ.illegitime natis[Huiuſmodi]ſ.cum
6 cura[Amotis]ẽt ſine † ordine iudiciario,ſi ſit notoriũ.
ſ.eo.qm, Inn.[Nulla appellatione obſtante]de offic.
7 ord.licet, Hoſt.[Idoneis]intelligitur † de electione,
cãm[Per illos]quib. negligentib. per ſex mẽſes deuol-
uetur ad ſuperiorẽ, de ſup.ne.prælа.c.2.(De iure) cõi,
8 vel priuato.ar.ꝙ † papa per ſuas litteras non intendit
iuri alterius præiudicare,de off.deleg.ſuper eo[Ne id]
ſ.ꝙ illegitimi ad dignitates,perſonatus,vel curata be-
9 neficia promoueãtur.& quia † ſic prohibitorie mana-
uit hæc conſtitutio,talis diſpenſatio cenſetur omnibus
10 prohibita,niſi appareat permiſſa[Præſumatur]nõ † vi
deretur præſumi ſm Hoſt.qñ ex cã neceſſaria id fieret.
11 ¶ Prima † gl.notat.ſcđo q̃rit,& arguit ꝙ ſic.alleg.duo
iura in ꝯrium,quibus reſpondet.tertio iterũ quærit,ar-
12 guit pro,& ꝯ,& ſoluit.¶ In † gl.1.[ibi,beneficio]expe
ditum eſt ĩ.eo.c.1.lib.6.[& ibi, Prælatione]quid dixe-
rit hic Vinc.de prælatione, vel rectoria ſine cura, dixi
eo.tit.c.1.lib.6.[& ibi, Petitum]ad idem de verb.ſign.
vlt.refert Hoſt.ꝙ cũ genitis ex religioſo, vel ex adulte
rino, vel ex inceſtuoſo coitu ſedes ap.de facili non di-
ſpenſat,niſi tranſeant ad religionem, ar.ĩ.tit.1.conſu-
13 luit.¶ Quærit † etiam,quid ſi papa diſpenſauit cũ geni
to ex cõiugato & ſoluta, & coniugatus erat comes, vel
dux, vel magnus princeps, de quo in litteris non fit
expreſſa mentio? dicunt quidam,quòd valet diſpenſa-
tio: quia & ſi id expreſſiſſet,facilius habuiſſet. Alij con
tra,cũ adulterium maius peccatum ſit in principe.40.
14 diſt.homo.& ideo difficilius impetraſſet;& tales † in-
dulgentiæ ſunt odioſæ.ĩ.c.2.lib.6. Et dicit Hoſt.ſe fa-
teri,quando ex ſoluto & nobili coniugata,ar.C.ad Or
15 fi.l.ſi qua illuſtris.In alijs, videtur,ꝙ valeat,cũ nec † ſty
lus curiæ habeat, ꝙ nomina, vel circunſtantiæ parẽtũ
exprimantur, ſed ſufficit generalis mentio,ſtylus vero
attendendus eſt,de crimine falſi,quam graui,maximo
ne fruſtrarentur,& decipiantur tales gratias obtinen-
tes,de donat.per tuas,& remittit ad ſummam, eo.tit.
§.fi. vbi dicit ſe ſpatioſius tractaſſe[& ibi, Ex littera-
rum]vbi de hoc[& ibi, Poteſt dici]idem Io.61.diſt.in
ſumma,& Goffred.in ſumma huius tit.§.circa filios.&
C.eo.tit.& g.eo.c.1.

¶ De ſeruis non ordinandis. Rubric.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio tituli.*
Seruilis vilitas honorem clericalem non capit.
2 *De materia huius rubricę, vel tituli quibus in locis alijs tracta-*
tur, & nu.2.
3 *Manumiſſio probabitur per inſtrumenta.*
Seruus ordinatus ad ſacros quando fiat liber, ibid.
Seruus, infans, vel languidus expoſitus eripitur in libertini-
tatem, ibidem.

1 ¶ Viſo † de impedimento originis, videndum eſt de
impedimento conditionis. ſeruilis enim vilitas hono
rem clericalẽ non capit.54.diſ.admittuntur. ideo &c.
2 Goff.habetur † materia 54.diſt. per totum,& facit 12.
q.2.liberti,vſque ad c.aurum. Conuenit huic rubricæ
ſup. de fil.presby.c.1.in fi. ad ſecundã partẽ conuenit
de rebus eccleſiæ non alie.c.3.& 4.& de re.permu.mã-
3 cipia, & c.ſequenti, de condi. oppo.c.2.¶ Item † ma-
a numiſſio probabitur per inſtrumenta,ª de natis ex li-
ben.c.vno. Item ſeruus ordinatus ad ſacros domino

ignorante, ſed ordinatore ſciente liber eſt, qui filij ſint legi. per venerabilẽ. ver. præterea ſi. Itẽ in libertatem eripitur ſeruus, infans, vel languidus expoſitus, de infanti. & langui. c. vno. Quædam capitula hujus compilationis loquuntur de ſeruis, ſed rubricæ non conueniunt, de Iudæis, ita quorundam, de ſen. exc. relatum, de verb. ſign. forus, ad finem.

ADDITIO.

a ¶ Inſtrumenta. Si vis formam, vide in Spec. de ſer. non ordi. §. 1.

SVMMARIVM.

1 Seruus ante plenam manumiſſionem ordinari non debet.
Diuiſio capituli, ibid.
2 Lectio antiqua huius decretalis.
3 Deo ſeruiens gaudere debet plena corporis libertate.
De origine, vel nobilitate non eſſe curandum, in quibus locum habeat, ibid.
Infirmare pro reuocare, eod. nu. ad fin.
4 Renunciare vituperio, quod tangit totum clericale collegium quis non poteſt.
5 Epilogus, ſuffragium, & additio. nu. 6. 7.
Libertinus quis.
8 Occurrere melius eſt ante tempus, quam poſt cauſam vulneratam remedium quærere. & ſi nõ occurrimus, imputatur.
Diuinare non tenemur, ibid.

CAPVT I.

1 Inſtruendi. Caſus. Seruus † ante plenã manumiſſionem ordinari non debet. Et tria facit, conciliũ ponit
primo. ſecũdo eius approbationẽ. tertio dat inſtructionẽ. ſcdã ibi, re vera. tertia ibi, & ideo [Inſtruendi] alias
inſtituẽdi, ſm Inn. ſed prima vera, vt patet in antiqua.
2 & j. dicebat † antiqua, laicos inſtituendos, vt ſeruos
ſuos, maxime qui ad clericatum prouehi debebant, nõ
manumitterent niſi in eccleſia. Et erat conſilium vel
locale, vel non tenebat ſm. Ala. [dicit] id quod ſequitur. ſ. clericus &c. Hoſt. [Permittitur] ſup. ſeruus, Pe. ve-
3 rum dicit; quia † Deo ſeruiens gaudere dẽt plena corporis libertate, de cler. coniu. diuerſis. ſed contra, non
eſt curandum de origine, vel de nobilitate, de præbẽ. venerabilis, de inſti. ad decorem. Sed quod dicit decr.
ad decorem, non curari de origine, ſubaudi, niſi ſit ſeruus, vt hic. De nobilitate vero ſanguinis non curamus,
vt in contrario, ſed de conuerſationis notificatione, & approbatione bene, de cleri. peregri. per totum, de iudi. cum deputati, ſm Hoſt. [Infirmari] i. reuocari, & ad
vituperium deduci. cũ ordinatus deducitur in ſeruitutẽ. 54. diſt. frequens, & c. ex antiquis, & c. quicunque,
4 Gon. eſt enim † vituperium, quod tangit totum collegium clericale, cui renunciare non poteſt, de hoc, de
5 foro cõpeſi diligenti, ſm Hoſt. ¶ Prima † gl. reſpõdet
per obiectionem, ¶ Secunda gl. not. futura præcauen-
6 da; alleg. tria iura in contrarium. ¶ In † gloſſ. 2. [ibi, ſi
quis domum. §. 1.] vide ne præla. vi. ſuas. c. ſi. in glo. 2.
[& ibi, ſi putator, in fine] vide de homici. c. ſi. ſuper vlt.
gl. [& ibi, Si cum debitor. 1. §. eſt] vide de purga. cano.
7 conſtitutus, ſuper gl. 2. ¶ In † gl. 1. [ibi, in prin.] libertinus, qui ex iſta ſeruitute manumiſſus eſt, inſti. de libertinis, in prin. Hoſt. ¶ In gl. 2. [ibi, Præcauenda] melius
8 † eſt enim ante tempus occurrere, quam poſt cauſam
vulneratam remedium quærere, C. quando lice. vni. ſi-
a ne iudi. ſe vin. l. 1, Hoſt. [& ibi. §. 1.[a]] & inf. de homici.
is qui, lib. 6. (& in fi.) non tenemur diuinare vt in ſecũdis: imputatur, ſi non occurrimus vt in primis. hæc ſolutio probatur infra de homici. ex litteris, & c. Ioannes,
& c. ſi. Hoſt. & adde quod not. 11. quæſt. 1. habebat.

ADDITIO.

a ¶ §. 1. Vide plene Bar. in l. inter ſtipulantem. §. ſacram. ff. de verbo. obl. & ibi Bar. inducit hanc materiam ad plures q.

SVMMARIVM.

1 Seruus ſine licentia domini ordinatus, deponitur, & dño reſtituitur, ſiue æque bonus datur, & in quocunq; ordine id habet locũ. num. 13. & 14. con. quæ dabitur actio, nu. 14. & quæ alia pœna infligi, eiſdẽ nu. & intra quod tempus, nu. 3.
Diuiſio cap. ibid.
2 Libertatem minor inter viuos quando poſſit dare, & quando in vltima voluntate.
3 Quilibet. i. aliquis.
Licẽtia domini ante ordinationem publice legetur, eod. nu. 3.
Fugiens pro fugitiuo, ibid. fugitiuus quis dicatur, ibid.
Fiet reſtitutio, nu. 16.
4 Calliditas circa fictionem, fraus circa corruptionem, hic accipitur.
5 Epilogus, & additio gloſſarum, num. 6.
In libertatis poſſeſſione ſine dolo quis dicatur, ibid. nu. 6. & num. 8. 9. 10.
7 Additio gloſſarum, & num. ſeq.
8 In poſſeſſione ſeruitutis, vel libertatis quibus caſibus aliquis datur, & nu. 9. 10. & idem in ſimilibus, qui ſubſunt alijs aliquo iure, num. 12.
9 Poſſeſſionem ſerui & ſimiliter cuiuslibet rei quando dominus vel prælatus clerici, vel monaci, vel quis ſui liberti, aſcriptitij, vel ordinarij, vel officialis intelligitur amiſiſſe & numero 10. 12.
§. Si ſeruus, leg. poſſideri. ff. de acq. poſſ. intellectus eod. num. ad finem.
De poſſeſſione ſeruitutis, vel libertatis, fugitiuus an ſit quis bonæ fidei, non quæri, examinari, & terminari debeant, antequam agatur de proprietate ſerui, & coram quo iudice, & num. 13.
12 De ſimilibus ad ſimilia procedendum eſt, ver. de ſimilibus.
15 Soluente vno alius liberatur etiam hic in reſtitutione ſerui.
16 Seruus ordinatus intra quod tempus a domino repetendus, et num. 18. quæ amittat, & quæ priuilegia retineat, & quis ei prouidebit, num. 17. 19. & 21.
Cap. ſi ſeruus ſciente. 54. di. intellectus, eod. n. 16. ver. et ſic.
20 Serui originarij, aſcriptitij & qui alij aſſimilentur, & ſup. numero 8. & 9.
21 Iure ſuo quis priuatur in multis caſibus ex cauſa, licet non ex culpa, ver. eſt enim.

CAP. II.

1 De ſeruorum. Caſus. Seruus † ſine licentia domini ordinatus deponitur, & domino reſtituitur. Et duo facit concilium. ponit ſtatutum. ſecũdo
contra factum irritat. ſecunda ibi, Si dominus. ¶ Not.
2 q inter † viuos dare poteſt libertatem minor, qui im-
a pleuit 20. an. C. qui & a qui. manu. nõ poſ. l. ſi minor.[a]
In vlt. vero voluntate manumittere pt qui teſtari põt,
vt in authen. ſed hodie, ibi ſignata ſup. ex cor. in auth.
vt ſpõ. lar. §. 1. col. 8. ſm Vin. [Libertatẽ] imo ante ordinationem charta libertatis legi dẽt publice in ambo-
3 ne. 54. diſt. c. 2. [Quilibet] i. † aliquis, Hoſt. [Fugiens] i.
fugitiuus, qui extra domum fugæ cauſa manſit, vt ſe a
dño celaret, ſm Offilium, ẽt ſi poſtea pœniteat, ſm Celſiũ. hoc. n. potius ab effectu animi intelligitur, quam a
fuga, vt hæc oĩa probantur. ff. de ædi. edic. quis ſit fugi-
4 tiuus, ſecundum Hoſt. [Caliditate] quia † finxit ſe liberum, Hoſt. [Fraude] quia corrupit teſtes, qui ſibi teſtimoniũ perhibeant. ff. de dolo. l. 1. §. dolum, Hoſt. [Deponatur] i. degradetur, ſm Abb. [Recipiat] ratio, quare ſeruus conſecratus reſtituitur domino, & nõ alia res
conſecrata, no. j. de religi. do. ad hæc. cum ſuis remiſ.
5 ¶ Scda † gloſſ. reſpondet per quæſtionem, coram quo
iudice &c. ¶ Vlt. gloſſ. diſtinguit, aut ſeruus ordinatur,
aut monacatur. Primo caſu, aut ſit ſciente domino, aut ignorante. & cum ſcit, aut contradicit, aut tacet. cum ignorat, aut ordinator, vel præſentator ſcit,

aut

aut non: cum neſcis, aut ordinatus eſt ad minores aut
ad ſacros citra presbyterum, aut ad presbyteratum.
6 ¶ In † gl.2.[ibi. §.ſunt & aliæ]ſi teſtamento relicta li-
bertas, & dñs dicatur a familia necatus, differtur libe-
rale iudiciũ, donec ſciatur, an ſit nocens, et ſit dignus
ſupplicio necne[et ibi.§.poteſt]ſine dolo malo poteſt
eſſe in poſſeſsione libertatis, qui teſtamento libertatẽ
accepit, qđ ignorat nullum, vel manumiſſus eſt ab eo,
quẽ ſuum dñm eſſe putauit, cum non eſſet, vel licet eſ-
ſet ſeruus, eſt educatus vt liber vel iuſta ratione vel
non iuſta: tamen ſine dolo in libertate moratus eſt, et
7 talis poſſeſsionis commodo fruetur. ¶ In † gloſ.1.[in
fin.]hoc idem breuiter dicebant antiqui ſubaudien-
do, maxime. ¶ In gloſ.2.[ibi, Vnde fugit]ibi tamen
8 hoc ipſo, quod † fugit, præſumitur eſſe in poſſeſsione
libertatis, et reducitur in poſſeſsionẽ ſeruitutis. C.de
probat.vis eius.dicit Innoc.quod ſic, per terminos di-
ſtinguo: aliqs per vim cœpit aliquẽ vt ſeruũ, & tenet:
non tamen de iure eſt in poſſeſsione ſeruitutis.de pro-
ba.ſi quis li.ff.de acquir.poſſ.cum hæredes.§.vlt.ff.de
liberali cauſa, eam. Si tamen is, qui fugit, in poſſeſsio-
b nem ſeruitutis reducitur, vt C.de probat.vis.[b] quam-
uis illa lex poſsit intelligi, vt primo, quam reſtituã-
tur, requiratur, an in poſ.libertatis, et in illa inquiſi-
tione veniat, an dolo, vel violenter detineatur; quia ſi
tunc fugit, cum violenter, vel fraude detinebatur, non
videtur dolo eſſe in poſſeſsione libertatis.argum. le-
gum contrariarũ. Et hoc verum eſt inter actores de li-
bertate, et ſeruitute petitorio; quia non poteſt conſta-
re, cui onus probationis incumbat, & quis ſit actor, et
quis ſit reus, prius inquirendum eſt, quis ſit bona fide
in poſſeſsione. ff.de libe.cauſa, liberis. §.vlt. ſecus au-
tem, ſi agatur poſſeſſorio; quia tunc non admiſſa exce-
ptione violentiæ reſtituitur res, vt not. ſup. de poſtu.
bonæ memoriæ, in gloſſ.et ideo.ſupra de elect.quere
lam. Vel dic hanc diuerſitatem contingere non tan-
tum; quia agatur poſſeſſorio, vel petitorio, ſed quia
c ſpeciale eſt, quod non acquiret quis poſſe.[c] ſerui-
tutis, vel alicuius iur. in aliquo homine, ſi de dolo
malo cœpit poſſeſsionem tenere.ff.de proba.ſi quis.et
eodem modo non acquiritur poſſeſsio libertatis, ſi do
lo malo accepit.ff.de lib.cau.l.igitur.§.2.Secus enim,
ſi agatur de poſſeſsione alicuius rei corporalis, vel etiã
de iure aliquo, quod poſsidere cœpit. nam ibi bene
quæritur poſſeſsio, licet dolo cœperit tenere, vel poſ-
ſidere, vt no.ſupra de poſtula.bonæ.2.Et hec vera ſunt
ſi dolo hominem liberum tenet; ſecus, ſi ſeruum al-
terius; quia tunc acquiret poſſeſsionem iure alterius,
ſiue vim, ſiue dolum faciat, ſicut et alterius rei acqui
reretur. ſed et ſi ſit in poſſeſsione libertatis, bona fide
coram iudice eius ageretur. C.vbi cauſa ſtatus. leg.3.
9 Vt autem ſcias, quando † dominus amittat ſerui
poſſeſsionem eo, quòd moratur in poſſeſsione liberta
tis, diſtingue, nam ſi bona fide oĩno ſe gerit pro libe-
ro ſtatim amittitur eius poſſeſsio, et domino incũbit
onus probandi eum ſeruum, et coram iudice ſerui. Et
10 intelligo † eum eſſe in poſſeſsione libertatis, ſi iuſtis
rationibus, vel etiam iniuſtis, dummodo ſine fraude
et calliditate ſe gerat pro libero.ff.de libe.cauſa.libe-
ris, in fi.et l.igitur.§.poteſt; quæ probatio incumberet
domino, ſi poſsideret, inſtit.de interdict.§.retinendę.
Quidam tamen l.alleg. de libe. cauſa, intelligunt, ſi
per decennium fuerit in poſſeſsione libertatis, ff.de ac
d qui.poſ.poſsideri.§.ſi ſeruus.[d] Sed certe ſecũdum hoc
in preſcriptione libertatis eſſet neceſſarium vicenniũ,
cum tamen conſtet aliquando ſufficere decennium.
ff.qui et a qui. ſicut. §.Ariſto. et ideo non placet. Si
vero mala fide ſit in poſſeſsione libertatis, et deſijt
dominus habere animum poſsidendi, ſtatim amit-
titur poſſeſsio, ſicut et aliarum rerum. ff.de acquiren.
poſ.ſi quis.§.differentia, & domino petenti non reſti-
tuitur poſſeſſio ſerui, ſi mala fide ſit in poſſeſſione li-
bertatis; puta quia ſcit ſe ſeruum: tamen onus proba-
tionis, ꝙ ſit ſeruus ſuus incumbit dño.debet enim ſibi
imputare, qui primo obiecit: ſed melius credo, ꝙ in
hoc caſu debeat ei reſtitui poſſeſſio, quia generaliter
loquuntur ll.ſuperius allegatæ.ff.de lib. cauſa, & ipſi
ſeruo onus probandi incumbit, vt ibidem dicitur. Si
e vero mala[e] fide eſt in poſſeſſione libertatis, et certum
eſt, ꝙ dominus non deſiit habere animum poſſidendi,
aut dominus non omiſit cuſtodiam ſerui, aut omiſit, ſi
non omiſit, etiam ſi centum annis fuerit in poſ. liber-
tatis, tñ eum poſſidet: quia is ab eo poſſidetur, nec ip-
f ſe ſuam poſſeſsionem interuertere[f] põt.ff.de acq.poſ.
& ſunt, in fi. Nam hoc idem in poſſeſsione cuiuslibet
rei mobilis.nã quãdiu ab alio non poſsidetur, non a-
mitto cuſtodiam.& animum poſsidendi, ab eo poſſeſ-
ſionem retineo: alias ſequeretur abſurditas, ꝙ ſi ſeruus
meus 10.vel 20.annis ſe defenderet in arce, quod a-
mitterem poſ.eius. Si vero omiſi cuſtodiam eius, quia
neſciebat dominus, quo fugiſſet, vel vbi eſſet, ſi ſeruus
habebat animum reuertendi, retinet poſſeſsionem: a-
lias non.ff.de acq.poſ.ſi rem mobilem.ſed licet in eo
caſu, vbi nõ habuit animũ reuertendi, amittatur poſ-
ſeſsio: quia tamen mala fide eſt in poſſeſsiobe liberta
tis, reſtituitur domino poſſeſsio ſerui, & ſeruo incum-
bit probandi onus.ff.de lib.cauſa, ſi liberis.§.vlt.& le.
igitur.§.poteſt, & ad iudicẽ domini remittitur: prius
tamen coram iudice ſerui conſtabit, quod ſit in poſſeſ-
ſione malæfidei. Si vero dubitatur, an deſierit habere
poſſeſsionem nec ne, tunc diſtinguo, an ſeruus fuerit
in poſſeſsione libertatis decennio, an minori tempo-
re, ſi minori, non præſumitur deſiiſſe habere animum
poſſidẽdi; ſecus, ſi decẽnio, & loquitur l.ff.de acq.poſ.
11 poſsideri.§.ſi ſeruus. Hæc † autẽ quæſtio, an ſit ſeruus
in poſſeſsione libertatis, vel non, & an ſit fugitiuus,
vel non, & an bonæ fidei, vel malæ, et alia, quæ dixi-
mus ſup.quæri et examinari, et terminari debent ante
quam agatur de proprietate ſerui: ff.de lib.cauſa, libe
ris.§.vl.& l.igitur.§.poteſt. Et quæretur hoc ſub iudi-
ce ſerui ratione dubietatis, ſimile inf. de appellat.ſi
duobus.ff.de iudi.ſi quis ex.ſup.de reſcrip.ſuper litte-
12 ris. Et multum iſta † valent: quia ſimilia fere quærun-
tur, quando prælatus dicit aliquem ſuum clericum vel
monacum; vel dñs eiicit aliquem ſuum libertum, vel
aſcripticium, vel originarium, vel officialem. De ſimi-
g libus[g] enim ad ſimilia procedendum eſt.ff. de legi.
non poſſunt, ſm Inn.cuius ad litteram fuit gl.quã nõ
curauit Hoſt.vide circa hunc finem, quod dicam inf.
de appel.dil.in glo.ſatis, & gl.no.[Et in fi.]dixit Goff.
13 hanc † cauſam agi debere in foro eccleſiæ in ſumma
huius titul.§.ſed quid ſi, & facit quod no.87. diſt. eos,
qui. ¶ In gl.vlt.[ibi, Tan.]& Inn.(& ibi, liber eſt] non
diſtinguendo, ad quem ordinem fuerit ordinatus, Go.
licet Pe.hic contra[& ibi, Aeque bonos] & habet hoc
14 † locum, in quocunq; fuerit ordine ſecundum Goſ.di-
xit tamen Hoſti.ꝙ non inuenit expreſſe hoc iure can-
tum, quia canon hic allegatus loquitur in promoto ad
ſacros, vnde ſecundum eum hæc, vel alia maior, vel
minor arbitraria erit pœna, de offi.dele.de cauſis, de
tranſac.c.vlti.& ſecundum eum primo dabitur actio
contra ordinatorem.ſecundo contra præſentantem,
arguẽdo ab ordine illius c.ſi ſeruus, & eſt ſimile.j. de
15 præb.cum ſm.vno † tñ ſoluente liberatur alius.ff. de
16 eo, per quẽ factum erit.l.1.§.ſi plures & quę dicta † sũt,
locum habent ſecundum eum, ſi j. annum repetitur
ſeruus; qui annus computatur a tempore ordinationis
ſecundum Hug.ſed verius eſt ſecundum eum, quod di
xit La.ſ.annũ cõputari a tempore ſciẽtiæ, ar. de ſupl.
negli.præla.licet. Et ſic intelligatur 54.diſt.ſi ſeruus

ſciēte[& ibi, Si ſeruus abſente]& vt ibi no. in gl. 2. hoc procedit de diſpēſatione eccleſiæ fauore libertatis, cū alias deponi deberet; quia fecit corporis ſui furtū [&
17 ibi, Reddatur]tñ ſm † Hug. dñs nō poſſet eū vendere; de hoc 1. q. 1. qui ſtudēt, in gl. nūquid Iudas[& ibi, Peculij]amittit vſum; qa peculiū erat dñi[& ibi, Seruiat dño]& ſi dñs non pōt tali pſbytero prouidere, prouideat eps, ar. in eo, qđ legitur & not. ſ. de tenū. ad ſupplicationē, ſm Hoſt.[& ibi, triennium]ad repetendum
18 clericū ſecularē dño datur annus. tñ ibi no. qa monaci latēt, clerici patēt, & ſi nimis ſtaret, daretur ēt prolixius tps. 17. q. 2. ſi qs incognitus[Et in fi.]& de hoc 54.
19 diſt. §. cęterū vltra hoc dixerūt Inn. & Hoſt. q † non licet dño in clericum repetitū manus inijcere. 17. q. 4. ſi qs. nec poterit talis matrimoniū ɔhere pp votū, qđ in ſuſceptione ordinis emiſit. ĩ. de ɔuer. ɔiu. qdā, & 84. diſt. cū in pterito, & ɔcor. lo. 54. diſt. c. 2. nec iudicabitur a dño ſuo, ſed ab epo. 96. di. ſi imperator. In alijs āt priuilegio nō gaudebit, de cler. coniu. lo. & c. ſeq. ¶ Et
20 † idē dđm eſt in originarijs, aſcripticijs, & oibus, qui ɔdōne ſeruili, vel rōciniis obligati ſunt. 54. diſ. frequēs, qs aut, gñalis, ſi qs. in libertis, in quib. aliqđ obſequium ſibi patronus retinuit. e. di. quicūq;. & in obligatis publicis functionib. ĩ. tit. pxi. c. vno. & ſm hoc non oino,
21 nec † in oibus ſeruus ordinatus reſtituitur dño: & mul
h to minus profeſſus, eſt. n. in multis caſib.[b] videre, q qs priuatur iure ſuo ex cā, ſi nō ex culpa: de hoc ĩ. de reg. iur. ſine culpa, lib. 6. Iuſtius tñ eſſet ſm ipſum Hoſt. dicere tales deponēdos, & dñis ſuis reſtituēdos oino, ita, q nec remanerēt de foro eccleſiæ, nec ab ea vt clerici defenderentur. Ad hoc qđ hic dr̃, & ĩ. c. proxi. & c. nullus, arg. de iudi. cū nō ab hoie, de verb. ſign. nouimus. Vnde dicit canon, q talis, ex quo de gradu ceciderit eius ɔditionis ſit cuius fuerat ante gradū. 54. diſt. nulli, & c. ſe. & c. ex antiquis & c. ſe. ſalua tñ ſuperiori diſt. ¶ Nec ob. ɔ̃ria ſm eū, quæ loquuntur in liberis, & libere ordinatis. Seruus aūt liberū ɔſenſum non hēt; & iō in præiudiciū domini ēt expreſſum votum non poſſet emittere, vt in præalleg. c. ar. ĩ. de ſen. exc. relatum, exceptis matrimonio. ĩ. de ɔiu. ſer. c. 1. ſacramento Bap. de Iudæ. c. vlt. & alijs, ſine quibus ſalus animæ non habetur, quæ corporibus præferenda eſt. 12. q. 1. præcipimus. C. de ſacroſan. eccleſ. ſancimus.

ADDITIONES.

a ¶ Minor. Ibi vide gl. & doc. & vide Io. And. in Spe. e. ti. ſup rubr.
b ¶ Ius Vide per Bal. & d Bar. de Saly.
c Quis poſſe. Pro hoc facit quod no. Io. And. poſt Inn. de teſti. vẽ in c. ex parte, de teſti. ſpo. & vide c. ad decimas, de teſti. ſpo. li. 6.
d Seruus. V. de Bar. in l. 2. §. per ſeruum, ff. de acq poſſ.
e Mala. Omnino vide Bal. in l. ex libertis, de acq poſſ. qui allegat illud, quod no. Innoc.
f Interuertere. Vide Bart. in §. per ſeruum, in l. 1. ff. de acquir. poſſ.
g De ſimilibus. Vide late per Fel. & Moder. in c. trāſlato. ſ. de cōſt.
h Multis. Vide gl. ordi. quæ enumerat plures caſus, & ibi late ſcribentes in gl. 1. per totum. in c. cognoſcentes, ſup. de conſtit.

SVMMARIVM.

1 *Seruus ab eccleſia manumiſſus ordinari pōt, & quod acquirit, poſt ſuū obitū erit eccleſiæ manumittentis. vide nu. 17.*
Eam ſi accuſat, vel contra eam teſtificatur, libertate priuatur, & ordine, ibid.
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Famuli pro ſeruis.*
Serui, & mercenarij in quibus differant, remiſſ. ibid.
4 *In manumiſſos a ſe & ordinatos retinet eccleſia ius patronatus, & quibus in rebus, non laici.*
5 *Manumiſſis ab eccleſia quanta conferri queāt, et quæ ipſi poſſunt alijs & quibus donare, num. 6.*
7 *Liberti eccleſiæ, etiam non interrogantur contra eam, & an pro eā, num. 9.*
8 *Collegium hic arguitur, accuſare poſſe.*
11 *Liberti laicorum, vel eccleſiæ an & ob quas cauſas reuocantur in ſeruitutem, & qualiter, num. 11.*
Cap. diaconi. 12. q. 2. intellectus. eod. nu. vſ ſi. ver. ſpeciale.
In libertis eccleſiæ, eorumque filijs quæ ſpecialia. eod. num.
12 *Honor pro ordine, cui eſt annexus.*
Annexum ſumitur pro eo, cui annectitur, ibid.
13 *Serui naſcuntur contra naturalem dignitatem.*
Neceſſitas non habet legem, eod. num.
14 *Epilogus, ſuffragium, & additio, num. 15. 16.*
17 *Libertis qui ſuccedant, & ſup. num. 15.*

CAP. III.

De famulis.

Caſus. Seru' † ab eccleſia manumiſſus ordinari pōt, & qđ acquirit, poſt ſuū obitū erit
eccleſiæ manumittētis, quā ſi accuſat, vel ɔ̃ eā teſtificatur, libertate priuatur, & ordine. & vt patet † ex prædicta ſummatione huius ɔcilij, tria ſunt dicta; & ſic tres ſunt partes: ſcđa ibi, nūqd. tertia ibi, quib. & expone, famulis, ſi. ſeruis, Pe. vt nō ɔprehēdat eos, qui ſimpliciter famulātur, & de differentijs inter ſeruos, & mercenarios. vide de teſti. ſpo. ex parte, in gl. mag. ver. dicebat ēt Inn.[Cōſtituere]neceſſitate exigēte, vt dr̃ in fi. ſm Ho.[Parochias]ſubditas eccleſiæ, cui ſeruiūt, Inn. ſed idē forte de alijs tāta neceſſitas poſſet eſſe, ar. 7. q. 1. Nouatianus, & c. ſcias, & ſ. de elect. cum nobis olim, & c. in cauſis, ſm Hoſt.[Libertatis]nō plene; quia ius
4 † patronatus retinet eccleſia in ſucceſſione, & reuocatione in ſeruitutē ob ingratitudinē, vt ſequitur. aliud in libertis priuatorū: quia ſi manumiſſores aliquid iuris retinēt, ordinari nō dñt. 54. di. quicūq;. ſm Go.[Talib.]libertis eccleſiæ ad hoc manumiſſis, vt per paro-
5 chias ponantur, Hoſt.[Collatum]ab eccleſia: nō † pōt eis ɔferri niſi 20. ſol. vel ipſorum æſtimatio. 12. q. 2. ſi
6 quos de ſeruis, Vin.[Obitum]inter viuos † donare poterit ſcđm Inno.[Quib.]ſ. ſic ab eccleſia manumiſſis, Hoſt.[Cæteris]ſ. laicis, & ſecularitet viuētibus, Hoſt.
7 [Eccleſia]nō eſt hoc ſpāle † in liberto eccleſiæ, qđ eſt ēt in libertis priuatorū, qui in memoriā priſtini dñi nō
a interrogātur ɔ̃ eos. ff. de qōnib. l. vnus.[a] §. ſeruus, Vin. & C. e. l. ſeruos.[Accuſandi]argue † collegiū accuſari poſſe, de hoc ĩ. de ſimo. dilectus. 2. & qcquid dixit hic Vin. no. ibi[Teſtificandi]C. de teſti. l. libertorū, alias
9 incipit. l. aduerſum, nec pro † ipſa. C. de qōni. l. pridē. per qđ patet, q nec volētes teſtificari pñt, vt no. ff. de teſti. l. lege Iul. in fi. ſed vr̃, q pro eccleſia dēret admitti. ĩ. de teſti. inſup. ɔ̃. 4. q. 4. §. itē in criminali tñ, ver. itē liberti. ad qđ poſſet rñderi, q illud obtinet in aliorum libertis, cū illud edictū prohibitoriū ſp prohibet, niſi ɔceſſum inueniatur, ſm Hoſt.[Aſpirauerint]cū effectu.
10 ff. de in ius vocādo. l. quis, Goſt.[Libertatis]pp iniuriā ēt leuē dñs manumittēs ſeruū ſponte eū reuocat in ſeruitutē, vt hic, & 12. q. 2. octaua. C. de libe. cauſa, ſi manumiſſus, niſi remiſiſſet patronatum, pp obſequiū ante impoſitū & non præſtitū non redigitur libertus in ſeruitutē. C. de libe. cā, ſolo, niſi eſſet minimis neceſſariū obſequiū, puta quia negauit alimēta. ff. de libe. agno. alimenta. tūc. n. reuocabitur in ſeruitutē ex eiſdē cauſis, ex quib. reuocātur donationes, in auth. vt lib. de cę. au. c. §. illud. Si vero ex neceſſitate factus ſit liber, eadē eſt diffinitio, alias diſtinctio; ſed diuerſa pęnæ. ff. de iur. patr. l. 1. & his modis reuocantur in ſeruitutem laicorū patronorū liberti laici. ſed liberti clerici nō reuocātur in ſeruitutē laicorum. nam non debēt promoueri niſi directe, etiam ſi nō obſequio ſint manumiſſi. 54. diſt. quicūque. & ſi aliter promoti ſunt, reuocantur ſm diſtinctionem q̃ no ſup. c. prox. Spāle ergo eſt in libertis eccleſiæ qui propter obſequiū impoſitum non præſtitum rediguntur in ſeruitutē. & ſic intelligo 12. q. 2. diacona. nam ſi non eſſet impoſitum, non tenetur, in ſita eo. Et eſt aliud ſpeciale in libertis eccleſiæ: quia filij eorum aſtricti ſunt eccleſiæ, vt ſemper ſint liberti. 12. q. 2.

12.q.2.de libertis; ſecus in libertis priuatorum. C.de
lib.& eorũ lib.l.1.& 2.niſi quãtum ad hoc, ꝙ propter
ſuam ingratitudinem filij libertorum viuentibus parẽ
tib.rediguntur in ſeruitutem, alias.n.in titulo C.fru-
21 ſtra adderetur, & eorũ liberis; & ſic † prædicta reuoca
tio fit propoſita accuſatione, & iudicis offõ implora-
to, ſm Inn.cuius ad litteram fuit hæc gloſ.[Honoris]i.
22 † ordinis cui honor eſt annexus, vt patet ĩ.de maio.&
obe.per tuas.tales.n.degradantur. 12.q.1.eps,qui mã
23 cipiũ,& c.octaua, Hoſt.[Naturæ]i. natiuitatis † ſerui;
quia nati ſunt ↄ naturalem dignitatem, inſtit. de iure
perſo.§.ſerui, & §.ſeruitus, Hoſt.[Neceſſitate]quia for
b te nõ reperiebãtur idonei.21.q.1.c.5.in fi. Neceſſitas[b]
24 †.n.legem nõ habet.ĩ. de reg.iur.quod non eſt, Hoſt.
¶ Prima gl.ſignat ↄ̃rium de duobus canonibus, & ſol-
uit. Itẽ ſignat ↄ̃rium de l.& quadrupliciter ſoluit. ¶ In
25 † gl.1.[ibi, Sed noſtra]ibi reuocata.l.Pap.patronus nõ
26 ſuccedit liberto teſta. ¶ In † gl.1.[ibi, Ab eccleſia]&
fauor religionis eſt rõ ſpecialitatis. ff.de reli.& ſump.
fu.ſunt perſonæ, ſcdm Hoſt.[& ibi, Credo]ſm Tã.Vin.
in ſecundo apparatu[& in fi.]Inn.hoc intellexit, qñ fi-
lios non habent legitimos. Illi enim ei omnino ſucce-
derent, ſeruata diſtinctione, quam hic poſuit, & habe-
tur in l.contraria.ſ.ibi.§.ſed noſtra. Parentes qui filiis
theſaurizant. 16.q.1.prædicator.liberis autem deficiẽ
c tibus[c] eccleſia patrona ſuccedit, laicus vero nec hoc
ius, nec aliud in libertis clericis habere põt, ſed Hoſt.
dicit, ꝙ putabat opi.quę habet hoc eſſe ſpeciale in ma
numiſſis ab eccleſia, miſtã cũ opi. Inn. veram eſſe: ita
tñ, quod de peculio fiant quatuor partes, vt dr̃ infra de
ſucceſ.ab inteſtato.c.1. niſi alia cõditio interueniſſet,
vt dicit glo.de differentijs tamen inter hos libertos re
mittit ad ea, quæ no.in sũma, eo.titu.§.qualiter ſeruus
poſſit, ver.ſequenti. ¶ In gl.2.[in prin.ibi, Et prælatũ]
vel capitulum eccleſiæ reſpondet, Phi. ¶ In gl.vlti.(in
prin.ibi, Acceperunt)8. diſt. ↄſuetudo. Tan.Vin.& in-
fra de offic.ordin. ex parte.

ADDITIONES.

a Varius. Et in l.1.§.ſeruus, eo.tit.& an ſi torqueatur contra domi
num faciat iudicium, ibi tangit Bar.
b Neceſſitas. Concor.tex.in l.rem legatam, & ibi Bar.ff.de adi. le-
ga.& vide plene per d.Baptiſtã de ſancto Seuerino, & moder.
in l. ſi ego.ff.ſi certum peta.
c Deficientibus. Vide hanc materiam, inſti.de l:ga.pa.tu.

SVMMARIVM.

1 *Operas ſpirituales dominus in ſuo, quem manumittit, retine
re poteſt, & quæ alias poſſit, & quando, et num.5.6.etiam
ſubintelliguntur non impoſitæ, num.8.*
2 *Sacræ rei non conſtituitur ſeruitus.*
3 *De bonis canonicis vbi tractetur.*
*Forum ordinarij ſui duobus modis hic narratis quis mutat,
ibidem.*
4 *Epilogus ſuffragium, & additio.num.5.6.*
Incontinenti quæ fiunt, ineſſe videntur.
*Conditio poteſt apponi in ordinatione, conceſſione beneficij, et
quæ & cuius auctoritate, & in traditione rei ſuæ.*
7 *Seruus ordinatus abſque licentia domini, & ſimoniacus qua
pęna teneantur.*
Executio ſnię fit per depoſitionẽ in eoſdẽ duos, et quare, ibid.

CAPVT IV.

2 Nullus. Breue eſt, nec eget diuiſione,[a] vel sũ-
1 ma. Summabat tamen Abb. ꝙ † dñs
in ſeruo, quẽ manumittit, põt ſpũales
opas retinere. dicebat ẽt ꝙ ſm legẽ, oparũ aliæ fabri-
b les, vt carpẽtarię; alię artificiales,[b] vt arare, & fodere:
aliæ obſequiales, ex quibus aliqua in non faciendo, &
non vocare in ius ſine venia, ſ. cap. proxim. aliæ in fa-
ciendo, vt in aſſurgendo. C. de bonis libertorum. l.
final.& probatur diſtinctio. ff. de operibus libertorũ,
per totum. dicebat aũt, quod primas & ſecundas dñs
nõ poterat tenere in manumiſſo ad clericatum. obſe-
quales vero, quę in aſſurgẽdo ↄſiſtũt ſic: & ad illam di
ſtinctionẽ põt addi ſpũales, quas retinere põt in ma-
numiſſione & ante ordinationẽ. poſtea vero nõ: quia
2 † rei ſacræ ↄſtituitur ſeruitus. ff.cõia p̃dio.caueri[ille
aũt] ſub ea ↄdõne manumiſſus, & poſtea ordinatus,
Hoſt.[Elatus]immemor accepti bñficii, Goſ.(Horas)
3 q̃ † hñr de celebr.miſ.c.1.(Ordinauit) niſi alio trãſtu-
lerit domiciliũ, vel alibi hoc ↄmiſerit, de fo.ↄpe.c.fi.
de rap.c.fi.Hoſt.& intelligas cũ ſuus eps illũ ordina-
uit (Degradatur) ſequebatur in antiqua, & ſeruus fiat
dñi ſui: qđ ſtudioſe remotũ fuit: qa abſurdũ erat, ꝙ p̃ſ-
byter in ſeruitutẽ redigeretur, ſm Goſ.& Hoſt.p qđ vr̃
4 ſuperflua vlt.gl. ¶ Prima † gl.arguit, alleg.ↄ̃riũ, & ſol-
uit. ¶ Scda gl.q̃rit, & ſoluit. ¶ Vlt.gl.ſignat ↄ̃rium, cir
5 ca qđ ponit 6.tertiam approbat. ¶ In † gl.2.(ibi, quia
6 accuſare] ibi ponitur accuſare ꝓ agere. ¶ In gl.1.[ibi,
Retinere) incontinenti poſt manumiſſionẽ.ff. de ope.
liberto.nõ inuitis.ff.de libe.cã.l.vlt. §.iõ. vel incõtinẽ
c ti ante:[c] quia quæ incõtinẽti fiũt &c.ff.ſi cer. pe.lecta.
alias quę fiũt cũ ſeruo in ſeruitute, eũ nõ obligãt. C.an
ſeruus ex ſuo, per totũ, Inno.& ſm Hoſt, talis ↄdõ põt
apponi in ordinatione, ſicut in beneficii conceſſione,
de p̃ben. ſignificatũ, & in manumiſſione: qa in tradi-
tione rei ſuæ.&c.ff.de pac.in traditionibus[& ibi, Qui
cunque) vbi de hoc(& ibi, Licitum) p̃ſertim ſi hoc fiat
de auctoritate epi, ſcdm Phi.qui hic dixit: quidã dice-
bant ipſum ↄſenſũ neceſſariũ, Tan.hoc nõ credit. ¶ In
7 gl.2.[ibi, Redigatur]& ꝓbato, ꝙ † ipſe ſit ſeruus, licet
agatur ciuiliter.deponetur: quia alias ſnĩa non poſſet
executioni mãdari: & eſt ſimile in denũciatione ſimo
niaci, per q̃ deponitur: qa pniam aliter agere nõ põt.ĩ.
de accuſa inquiſitionis, ſed tũc deponitur a dignita-
te, ſed non degradatur ab ordine: in ſeruo ſecus ſcdm
Vin.Tan. ¶ In gl.vlti.[ibi, Remanet liber] nec hic dr̃
ↄ̃rium, vt in fi.capituli dixi[& ibi, Melen.]Tan.& Phi.
[& ibi, Seruitute]& ſic hoc ſpãle ſm Io.qa de licentia
epi hoc factum fuit, alleg. 28. diſt.diaconi. Goſtr. di-
8 xit, ꝙ † ſine aliqua impoſitione debet hoc ſeruitiũ do-
mino: alias degradabitur, ſed in ſeruitutem non redi-
getur[in fi.]idem & de hoc 54.diſtinctio.c.2.

ADDITIONES.

a Diuiſione. No.ar.patronum ſeruum manumittẽtem & ad preſ-
byteratum promotum poſſe retinere, & ei imponere operas ſpi
rituales, ad hoc inf.de ſuc.ab inteſt.c.1.in gl.c.2.Bal.
b Artificiales. Hanc diſt.reprobant Vltramontani; de quo plene
per Bart.in l.ſi non ſortem.§.libertus.ff.de cond.ind.& Cy.& d.
Bart.de Sali.in l.libertus, C.de op.liber.
c Ante. Vel poſt, ad hoc facit l.2.C.de ædi.ac.& vide Bar.in l.le-
cta, hic allegata, & doc.in l.in bonæ fidei.C.de pac.& Bar.in l.iu
rigen.§.quinimo.ff.de pact.

SVMMARIVM.

1 *Spurij, vel ſerui ordinari non debent.*
Dubitandi cauſa fuit hic conſulenti, ibid.
2 *In conſecratione epiſcopi quibus papa loco ſcrutinij vtatur,
Metropolitanus autem vtitur ſcrutinio, et quę verba dicat
inter alia pracipue, num.3.*
4 *Pontificalis liber eſt auctenticus, & quo alio nomine alibi ap
pelletur, & qui eum habere debeat.*
5 *Mentem verborum ſufficit habere, et ſi verba non habeãtur.*
Cauere pro videre, ibid.
Seruilis conditionis, quis dicatur, ibid.
6 *Additio gloſſæ.*

CAPVT V.

1 Conſuluit. Caſus. Spurij † vel ſerui ordina
ri non debent(Conſultationi)
fatua fuit hęc cõſultatio, Vin.
2 in ſcdo apparatu inducit ſimile.[a] ff.quib. ex cauſis ma
iores.ſi qs Titio, vbi Marcellus notat Iulianũ: qa indu-

bitabilē propoſuit quæſtionē: vel fuit dubitatio per id,
quod dicitur de ſpur. ff. de decur. l. ſpurii; ſed non eſt
ita in dignitatibus eccleſiaſticis, Vin. [Cōſecratione]
2 licet papa † non vtatur ſcrutinio in conſecratione epi.
ſ. de ſcru. c. vno, in fi. vtitur tñ forte his & ſimilibus in
ſtructionibus, de quibus patet in pontificali, ſiue ordi-
3 nario epiſcopali, & vt † ibi patet ſabbato in veſperis,
dum metropolitanus ſcrutatur conſecrandum, inter
alia dicit, bigamus, aut curiales, aut de ſeruili condi-
tione ad ſacrum ordinem non promoueas. quorū ver-
borum mentem hic ponit. & not. duo ex hoc Hoſt. pri-
4 mum, q † liber pontificalis ſit auctenticus, ex quo hoc
allegatur, ſicut de arbore ſolet probari per cano. 16. q.
5. ad ſedem. ad id 15. diſti. canones, & c. ſancta. 38. di-
ſtin. quæ ipſis. ibi videtur vocari officialis. debet antē
illum librum habere presbyter, vt ſciat exhibere ſacra
menta quæ ſpectant ad ipſum, & vt epiſcopus libro nō
careat, cū declinat ad parochiam. Secundum notabi-
5 le eſt, q ſufficit habere mentem verborum, & † ſi nō ha
beantur verba. 1. q. 1. Marchion; & de hoc in Clem. de
b iureiur. Romani, ver. poſt [b] Quę. [vide] i. caue [Seruilis
6 conditionis] i. exiſtentem ſeruum, Inn. ¶ † In gl. 1. [ibi,
non licet] de hoc ſ. de renun. niſi. §. perſonæ, in fine.

ADDITIONES.

a Simile. Vide Barba in c. cum in iure peritus, de off. deleg. & vi-
de Aret. in l. Dominus labeo, ff. de teſta.

b Poſt. Et ibi etiam gloſ. no. quod prox. dictum eſt de pontificali.

SVMMARIVM.

1 *Manumiſſus ab eccleſia vt fiat clericus, quo caſu poſſit ſe transferre ad aliam eccleſiam.*
2 *Matrimonium eſt & inter ſeruos.*
3 *Ordo clericalis nobilitat.*
Aduocatum nobilitat officium ſuum, ibid.
Clericus, & aduocatus ſunt milites, ſed non eiuſdem dñi, ibi.
4 *Conniuentia ſignificatio.*
5 *Abſolute, qualiter intelligatur.*
6 *Indefinitam non æquipollere vniuerſali, argu.*
7 *Patronatus ius manet ſaluum, clerico transeunte ad aliam eccleſiam, manumittenti eccleſiæ.*
8 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſ. nu. 9. 10.*
Conditio pro modo quandoque capitur, vt hic.
10 *Manumiſſio ſpiritualis non eſt.*
Operas in manumiſſione ſpirituales poteſt dominus retinere, eod. num.

CAPVT VI.

1 Eo libentius. Caſus. Manumiſſus † ab ec
cleſia vt fiat clericus, & ibi
eccleſiæ perpetuo ſeruiat in
diuinis, ad aliam eccleſiam ſe transferre non poteſt: ſe
cus, ſi pure fuerit manumiſſus vt ſeruiat. & ſunt duę
partes. ſecunda ibi, In quo [Aliam] reſpectu deciſæ [Fi-
2 lij] ſ. legitimi. nam & † inter ſeruos eſt matrimonium.
i. de coniu. ſer. c. 1. [Seruili] loquitur de ſeruis eccleſiæ
a manumiſſis. ſ. eo. de famulis [Militiæ] no. q clericalis[a]
3 ordo † nobilitat, vt hic, ad idem i. tit. 2. c. 3. ſic & ad-
uocatum nobilitat officium ſuum. C. de aduo. diuer. iu
di. l. aduocati. ſed ille miles imperatoris, iſte Chriſti.
40. diſ. ante omnia. & iſte præponitur. 11. q. 3. Iulianus.
& cōtra intumeſcentiam militum. 3. regum. 20. ne glo
rietur accinctus æque vt diſcinctus. ad hoc 54. di. c. 1. &
4 c. ex antiquis. 23. q. 1. militare [Conniuētia] quaſi † ip-
ſis diſſimulantibus, videntibus, ſcientibus, & nō ɔdicē
tibus. 54. diſt. ſi ſeruus. vel expone. i. conſenſu, quo vi-
detur probare text. i. aſſequentes propterea, & c. ſecun
dum Hoſt. [Dominorum] i. epiſcopi, & capituli. Goff.
ſ. eccleſiæ. Innocen. i. clericorum illius eccleſiæ, cui pa-
rentes aſtricti tenentur, Hoſt. [Eadem] i. domina, Hoſt.
[Cuius] ſcilicet ſerui fuerūt, Inn. [Deſeruire] in ordine
ſuo, de ęta. & qual. quęris [Poſt tps] aliquod. ſ. per quod
ſeruierunt [Manumittenti.] ſi exponeres. i. eccleſiæ, pp
quā manumiſſi fuerunt, melius conueniret conſultatio
ni [Dum vixerint] & ſic perpetuo [Aliam] ēt regularē,
ſm Vin. alleg. 54. diſt. c. vlt. vel repete, vtrum [Abſolu-
5 to] pōt † hoc dupliciter intelligi. ſ. q de ſeruitio nil fue
rit dictū; & tunc pōt ſtare proprie verbum. ſ. conniuē-
tia: ſed hoc non congruit qōni ibi, vt in eadem eccle-
ſia &c. dic ergo, abſolute, ſ. vt ſeruirent nō determina-
to certo tēpore; & ſic ſufficit, q per aliquod tempus ſer
b uiat:[b] & ſit ſimilis interpretatio, de conſtit. ex litteris.
6 & eſt arg. q † indefinita non æquipollet vniuerſali. ɔ
7 de teſta. relatum. 2. ſm Hoſt. [Transeundi] ius † etiam
ſaluum remanet patronatus quoad operas, & quoad
ingratitudinem cōmittendam, 12. q. 2. liberti, & cap.
8 octaua diſcuſſio, Goff. & Hoſt. ¶ Secunda † gl. ſignat
contrarium & dupliciter ſoluit. ¶ In gl. 1. [ibi. §. Sub
conditione) & §. 1. eſt. & vide de elect. ſignificaſti, in
gloſ. 2. (& ibi, Libertas. §. 1.) vbi dicitur, q libertas te-
ſtamento relicta ſeruo, ita q liberis rationem reddat,
9 non eſt conditionalis, ſed pura. ¶ In gl. 2. (& ibi, Quā
pio) de illicita pactione loquitur, & quæ non ineſt, &
vide quod no. de elect. ſignificaſti, in gl. 2. (& ibi. c. 2.)
ſecundum Io. quaſi non in ordinatione, ſed in manu-
miſſione interuenerit conditio, vt ibi not. manumiſ-
10 ſio enim † ſpūalis nō eſt. vnde emi poteſt. ff. de iudi.
qui ſe dicit, q fieri non poſſet, ſi ſpiritualis eſſet, de ta-
libus, veniens. de ſimo. querelam, ſecundum Hoſt. pla
cet Inno. quòd in manumiſſione potuit dominus tene
re operas ſpirituales. ſup. eo. nullus.

ADDITIONES.

a ¶ Clericalis. Vide pulcre per d. Iaſ. in l. generaliter, ff. de in ius
vo. vbi inter alia refert etiam conſ. Bar. dicentis, quòd clericalis
honor eſt maior quacunque nobilitate temporali, vide ibi.
Clericalis. Vide gl. no. & per Bar. in l. miles, ff. de re iudi. & in
l. miles ita. § miliite, ff. de teſta. mili. & in l. affectionis, ff. de dona.
& ibi in l. miles, etiam no. de aduo. & quis præcedit, an doctor,
an miles diſputauit d. Signorolus.

b Seruiat. Videtur ſufficere decennium, per tex. no. in l. fine præſcri
ptione. ff. de pœnis, & ibi vide Bar.

SVMMARIVM.

1 *De ſeruo facto diacono quod ius eſt, idem de ſubdiacono debet intelligi.*
2 *Seruus factus ignorante domino ſubdiaconus, licet ſe vellet redimere ad inſtar diaconi, tamē domino reſtituendus eſt.*
3 *Damaſi opinio hic rejecta.*
4 *Diaconatus, & ſubdiaconatus ordines onere & priuilegio in quibus adæquentur.*
5 *Subdiaconus an recipiat manus impoſitionem.*
6 *Epilogus, & additio gloſſarum. num. 7.*
Cap. præſul. 2. q. 4. ſecundum quæ tempora loquantur, eo. nu.

CAPVT VII.

a Miramur. [a] C. Ius. qd † eſt de ſeruo facto dia
1 cono ēt de ſubdiacono dēt intelli
gi. primo deciſe narrat factum,
ſcdo diffinit, & ſoluit obſtaculū. ſcda ibi, de ſubdiaco-
nali [Certum] alias cautum [& infra] dicit Hoſt. hic cō
2 tineri, quod † ſeruus ignorāte dño factus ſubdiaconus,
licet ſe vellet redimere ad inſtar diaconi, tū fuerāt do
mino reſtitutus; & hoc eſt, de quo papa miratur. & di-
cit ipſe, q pari modo miraretur de gl. dicen. q ſubdia-
conus non recipit manus impoſitionem, de ſacra. non
ite. c. 1. & 3. [Expreſſè] ſup. dubitaſtis, vel ſecuti fuiſtis
3 † opi. Dam. qui dixit idē de ſubdiacono, quod de pro-
moto ad minores, & male dixerat, licet id non eſſet
expreſſum, tantumdem tenendum ratione ſimilitudi-
nis, vel identitatis, de tranſact. cap. 2. [Priuilegium]
4 non hos duos † ordines, exceptis prohibitis, onere,
& priuilegio adæquari. de onere patet, quia vterque
tenetur

tenetur ad horas; de celebrat. miſſ. cap. 1. vbi de hoc. vterque tenetur continere, de cler. coniu. c. 1. & 2. & a poſtulationis officio, & ſalario abſtinere, de poſtulat. c. 1. de priuileg. patet ex no. de æta. & qualita. indecorum, & ex eo, quod vterque eligitur, eod. tit. a multis, & redimitur, vt hic, ſecundum Hoſt. qui per hoc no. ꝙ
5 † & manus impoſitionem recipiat ſubdiaconus, de hoc
6 vide, quod dixi de ſacra. non ite. c. 1. ſuper gl. 2. ¶ † Secunda gl. reſpondet per obiectionem de c. ex antiquis.
7 ¶ † In glo. 2. [ibi, pro ſe præſtet] vnde dot vicarium, cum nihil habeat. & quid ſi tunc vicarium non poſſit habere? no. in cap. ex antiquis, & nunquid in hoc fiat ſimo. no. in c. generalis, ead. diſt. ¶ In gl. vlt. [ibi, correcta] idẽ dicit Eg. de c. præſul. 2. q. 4. quod diſtinguit diaconum a ſubdiacono, ſcilicet ꝙ loquatur ſecundũ tempora, quibus ille ordo non erat ſacer.

ADDITIO.

8 Miramur. Et no. in hoc c. ꝙ licet dominus ſeruũ ordinatum reuocare non poſſit, tamen patrimonium, ad quod clericus fuiſſet ordinatus, ſi ſeruilis conditionis fuit, poterit dominus patrimonij reuocare, vt not. in c. tuis, de præben.

SVMMARIVM.

1 *Liber eſt, natus ex patre ſeruo, & matre libera, & licite promouetur, et ſufficit per momentum eum fuiſſe in ventre materno. nu. 7. fallit in caſibus, nu. 8.*
Diuiſio capituli, ibid.
2 *Homo pro ſeruo iuxta vulgare.*
3 *Equus tuus eſt, qui naſcitur ex equo meo, & equa tua.*
4 *Aſcriptitius an ordinari poſſit etiam præter domini voluntatem.*
5 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nu. 6. & ſeq.*
Filij quando patrem, & quando matrem ſequantur, & numero. 7. & 8.

CAPVT VIII.

1 Dilectus. Caſus. Natus † ex patre ſeruo, & libera matre liber eſt, & licite ꝓmouetur, & ſunt duæ partes: quia primò ponit querelam. ſecundo ſuper ea dat iudicem. ſe-
2 cunda ibi, Quocirca [hominem] i. † ſeruum, iuxta vulgare, Phil. inf. de rerum permuta. mãcipia. Hoſt. [mater] & vxor patris ipſius diaconi, ne ſit contra ſup. eo. con-
3 ſuluit, & ſup. tit. 1. per totum [Conditionem] quod ex † equo meo. & equa tua naſcitur, tuum eſt, ff. de rei vendi. Idem Põpo. §. 2. [De promiſſis] ſcilicet ꝙ mater fue-
4 rat libera. quid † de aſcriptitio? videtur, ꝙ ordinari poſſit etiam præter domini voluntatem, retento iure aſcriptitionatus, 54. ſi ſeruus ſciente, ſed illud correctum ibi not. & patet 100. diſt. quacunque, & c. admittuntur, &
5 ſup. e. c. 1. ¶ † Gl. 1. obijcit per locum a diuiſione, & ſol-
6 uit dupliciter. ¶ † In glo. 1. [ibi, Lex naturæ] ſequitur, hoc eſt, vt qui naſcitur ſine legitimo matrimonio, ma-
7 trem ſequatur, niſi lex aliud ſpecialiter inducat. ¶ † In gl. 1. [ibi, Liberi dicti ſunt] & ibi de hoc. [& ibi, Liberæ matris] imò ſufficit per momentum fuiſſe in libero ventre, vt quis liber naſcatur, ff. de ſtatu hominũ, & in ſer-
a uorũ, §. ingenui. In honoribus * verò, muneribus, & municipijs partus ſequitur patrem, ff. de decur. eos, & l. exemplo. ff. de ſtatu homi. libertos, & ſic etiam ſecundum Hoſtien. ſoluitur contrarium de l. cum legitime, ff. de ſtatu homi. & procedit hoc in tantum, ꝙ ſufficit filium conceptum ex decurione quantum ad hoc, vt patris conditionem ſequatur, quamuis ante ipſius natiuitatem pater deſierit eſſe decurio. ff. de decur. l. 2. §. in filijs. Sequitur autem cõditionem patris a ſenatu remoti in his quæ ibi dicuntur, & de pœn. moris. §. iſte ferè. C. de decur. l. decurionem, & l. decurionum filij, Goffr. [& ibi, Regionibus] in Theotonia, ſecundum Phil. [&
8 ibi, Matris] fallit † in duobus caſibus in nato ex ſeruo reipublicæ & libera muliere. C. de ſeru. reipub. ma. l. 2. Item in filio clerici, & liberæ mulieris. 15. q. vlt. cũ multæ. vel illud capitulum eſt Toletanum, vbi Sarracenæ fiunt Chriſtianæ, & remanent ſeruæ, de talibus nati, ſerui ſunt; Vin. Fallit etiam, vbi eſt contraria conſuetudo, inſ. de coniug. ſer. c. penult.

ADDITIO.

a In honoribus. Vide Alber. de Roſa. latè in rubrica. ff. de ſta. homi. & ibi alleg. extenſè, in pluribus locis ſe dixiſſe de hoc.

De obligatis ad ratiocinia non ordinandis. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia tituli.*
Ratiocinia quæ ſint, eod. nu.
2 *De argumento huius tituli vbi nam alibi tractetur.*

1 ¶ Viſo † de obnoxijs conditioni ſeruili, de obligatis ad ratiocinia videamus, Goff. & ſecundum eum ratiocinia rationum redditiones ſunt, quibus quis obligatus eſt ex adminiſtratione reipublicæ, vel priuatæ. ha-
2 betur † materia 53. diſtin. per totum.

SVMMARIVM.

1 *Ratiocinijs obligatus quando poſſit ordinari, & nu. 18. 19. & 22.*
2 *Diuiſio capituli.*
Non tamen ex quibuſuis ratiocinijs, nu. 8.
3 *Executor teſtamentarius clericus poteſt eſſe, vide nu. 17.*
Curator adultorum dicitur, ibid.
Tutor pupillorum dicitur, ibid.
4 *Si, pro an.*
Dubitabilia qualiter proponantur, & definiantur in concilijs prouincialibus, eo. num.
5 *Eligi ad dignitates clerici, qui generalem gerunt adminiſtrationem, non prohibentur, & quando.*
6 *Dicere pro reſpondere.*
7 *Ratiocinia reddere, & fideiuſſores dare eadem dicuntur.*
8 *Adminiſtratores pupillorum, et maiorum ſi aſſumũtur in clericos, contra eos excipiens quis admittatur, verſi. no. hic.*
9 *Ratiocinijs obligati poſtulari, non eligi permittuntur, & à quo, & quibus vocatis, & qui ingredi religionem poſſint, vide nu. 15.*
10 *Munerari hic ut capiatur.*
11 *Electio à quibus facta valeat, & multis modis fieri eam licet, & quibus.*
12 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nu. 13. & ſeq.*
Lapſo tempore accuſandi teſtamentum quis non auditur.
Inter procuratorem, & nuncium, inter tutores, & curatores differentia, remiſs. eod. num.
15 *Obligati qui poſſint religionem ingredi, & de quibus creditoribus ſatisfiet, & à quo, & an deductis expenſis, vide numero. 22.*
16 *Adminiſtrationi perpetuæ aſtricti, perpetuo repelluntur ab ordinibus.*
17 *Tutelas quas clerici, vel monaci gerere poſſint.*
19 *Forum an ne mutet laicus conuentus coram iudice ſeculari, qui poſtea factus eſt clericus, vel profeſſus. nu. 20.*
20 *Ordinis, & profeſſionis diſcrepantia.*
21 *Guliel. Naſo fuit ſcholaris Alani.*
Gloſſa, Ratiocinijs obligatus, eſt Alani.
23 *Infamari hic quibus modis accipiatur.*

CA-

CAP. I.

1 Magnus. Caſus. Obligatus † ratiociniis, depoſito onere, & reddita ratione ordinari poteſt: prius vero non. Et
2 † ſunt tres partes, ſcilicet quæſtio. quæſtionis reſponſio. reſpõſionis approbatio. ſecunda ibi, gratus. tertia ibi, vniuerſi. [Executores] poteſt dici etiam teſtamento-
3 rum, vt ĩ. de teſta. tua, & c. Io. ſecundum Hoſ. ſed † cum clericus talis executor eſſe poſſit, vt ibi, non videtur, ꝙ neceſſe habeat officium dimittere ſecundum ea, quę no. in gl. [Curatores] ſup. adultorum [Pupillorum] ſup.
4 tutores [Si] ii. † an. a hoc enim quærebat. & ſic etiam du-
a bitabilia in conciliis prouincialibus proponuntur, & diffiniuntur. ĩ. de accuſa. ſicut, in auctẽ. de ſanctiſſi. epiſc. §. vt autem omnis ſtatus, col. 9. Hoſtiẽ. [Ordinari] licet hæc decre. prohibeat generales adminiſtratores fieri clericos, non reddita ratione, non tamen pro-
5 hibet † clericos, qui gerunt generalem adminiſtrationem eligi ad dignitates. ratio diuerſitatis: quia hi, quorum negocia gerunt, in primo caſu grauantur ex mutatione fori; in ſecundo non. Sed contra, clerici non debent tales adminiſtrationes recipere. 21. q. 3. ca. 1. & 2. dicit Innocen. ꝙ non contradicit: quia non prohibet, quin poſſint eligi, dum tolerantur. adde quod dicã, ne cleri. vel mona. ſed nec; de deci. dilecti. [Gratus] cuius diffinitio fuit grata, vt patet in ſi. Hoſtien.
6 [dixit] 1. † reſpõ. [Si poſt) & etiam prius in caſu, quem ponit gloſ. (Onera) dictorum officiorum (Ratiocinia)
7 vel datos † fideiuſſores idoneos. ff. de mune. & hono. l. reſcripto. §. debitores. Vincent. per quam leg. & C. de epiſcop. & cleric. quiſquis emenſis, dicit Innocent. &
8 Hoſtien. obligatum † ex cauſa mutui, vel ſimili ab ordinibus non arceri [Comprobati] not. hic Innocen. ꝙ contra adminiſtratores pupillorum, & etiam maiorum abſentium, ſi aſſumantur in clericos, quilibet de eccleſia admittitur excipiens contra eos; ſed ſi eſſent adminiſtratores maiorum præſentium, non admittentur alii præter ipſos, quorũ adminiſtratores ſunt [Nec ipſi] niſi infra tempus. ĩ. de elect. capit. ſtatuimus, lib.
9 6. [Poſtulati] poſtulari † debent, non eligi, 61. diſt. Oſius. Philip. de hoc ſup. de poſtulat. cap. vltim. dicebat Innocent. Poſtulati, ſcilicet a iudice, ſub quo debent reddere rationem. C. de epiſco. & cleric. officiales, vocatis his, quorum negotia geſſerunt, & qui ex promotione illorum lædi poſſunt, argum. de adopt. nam ita, de offic. Archid. ad hoc. §. fin. imo & ſufficit habere ſolum conſenſum illius, cui ſunt obligati. 51. diſtin. qui-
10 cunque, & c. ſi quis [Munerari] id eſt pro † vitæ meritis remunerari: alias numerari ſcilicet inter eos, qui ad dignitatẽ, & honores promoueri poſſunt [Vniuerſi] qui in cõcilio erant. ff. de pact. inter eos, de vſu palii. cap. penultim. Hoſtien. [Noſtra] arguit Hoſtien. quod non
11 † refert, an detur vni poteſtas, vt vice omnium eligat, an is, qui primam vocem habet, dicat eligo, & alii reſpondeant, placet. ad idem de elect. Oſius. remittit autem in hoc de elect. quia propter, & capit. in geneſi. imo ſufficit, quod taceant, vt ibi dixi, & inf. de elect. ſi-
12 cut cum. libr. 6. ¶ † Primæ gloſ. exponunt quid ſit procurator, actor, executor, & curator. ¶ Gloſ. [Ratiociniij] diſtinguit, aut retinet officium, aut deponit. primo caſu, aut obligatus eſt ſeculari perſonæ, aut eccleſiaſticæ, cum deponit, aut ratiocinia ſunt publica, aut priuata, & ſi priuata, aut mouetur quæſtio, aut non. & ſi mouetur, aut de dolo, aut de culpa.
13 ¶ Gloſ. penultim. quærit, & ſoluit. ¶ † In gloſ. 1. [ibi. §. his] cui mandatum eſt, vt negotium adminiſtret, non tenetur nego. geſt. ſed mandati. ¶ In gloſ. Ratiocinijs [ibi, Reum] vide de accuſat. omnipotens, ſuper 1. gloſ. (& ibi, Diffamari) vide de probat. licet, ſuper 1. gloſ. (& ibi, Cum Titia) qui cum minabatur teſtamentum accuſare de falſo. & infra tempus ſtatutum a præſide id non fecit, poſtea non auditur (& ibi, cum quædam) vide in c. ſtatum allegato ſuper 1. gloſ.
14 ¶ † In gloſ. 1. (ibi, Adminiſtrat) differentiam inter
b procuratorem,[b] & nuncium, vide in Spec.[c] de procur.
c §. vt autem, verſi. & no. quod large, in gloſ. 2. in fin. aliæ differentiæ inter tutores, & curatores no. ff. de tuto. & cura. da. ab his, leg. ventri. ¶ In gloſ. (Ratiociniis,
15 ibi, perſonæ) an † obligatus etiam iuramento ad aliquod ſeruitium, vt ad librum ſcribendum, religionem ingredi poſſit. not. 51. diſtin. præterea, & in Specul. de ſtat. monac. verſi. 29. de hoc autem & de obligato cauſa pignoris, & de filiis vſurariorum, & de eo, qui iurauit ante tempus facere, vel ſoluere; an ordinari poſſint, vel profiteri. Et ad rationes huius iuris remittit Hoſtien. in ſumma, eod. titul. §. vlti. & penult. not. autem Innoc. hic in rubrica, quia obligatus etiam iuramento ſeruire, ſcribere, vel ciuitatem regere, ſi nulla fraude ducitur, vt fugiat expenſas, vel laborem; ſed ſola Dei charitate ſecure religionem ingreditur: quia qui ſpiritu Dei ducitur &c. 19. q. 2. duæ. de regula. licet. tamen de bonis eius. quæ habet, vel quæ obuenerunt poſt ingreſſum, ſatisfaciet eis, quibus obligati erant. 19. q. 3. ſi qua. C. de epiſco. & cleric. Deo nobis. §. 1. vel etiam ſi ſcit ſcribere, vel aliud opus honeſtum facere, ſalua regula, & officio non neglecto, ſatisfaciet de illo. argum. 91. diſt. clericus. primo tamen deducet expenſas, ne ſit monaſterio oneroſus, argum. 16. quæſt. 6. de lapſis. ſed illud loquitur in miſſo in monaſterium ad pœnitentiam agendam, in aliis dicunt alii non deducendas expenſas: quia qui altari ſeruit &cæt. de præbend. cum ſecundum, Innocen. & hoc vltim. placet Hoſtien. ſaluo eo, quod not. in ſumma. ¶ Quid enim ſecundum eum, ſi precium integrum percepiſſet? vtique bona fides non patitur, quod bis ſoluatur, de regul. iur. bona fides. hoc vltimum neſcio quare dixit Hoſtien. niſi dicas eum intellexiſſe, quod ipſe idem deduceret expenſas. Sed illa opinio habet, quod de illo opere mona. deducet expenſas, ſine præiudicio tamen creditoris (& ibi, Voluerunt) ſup. vel neceſſe ha-
16 bet. ſi enim † ad gerendam adminiſtrationem perpetuo eſt aſtrictus, & ab ordinibus perpetuo repellitur. ſic loquitur 53. diſtinct. legem, & 54. diſtinct. quicunque, Hoſtienſ. (& ibi, peruenit) & ibi plene not. quas
17 † tutelas clerici, vel monaci gerere poſſunt, & in Specul. de tu. §. generaliter, et verſicul. item opponitur contra, et verſic. ſequen. (et ibi, iudicatum) ĩ. ne præla. vic. ſu. querelam, Gof. (et ibi, Promoueri) nam ſi condẽnaretur, hoc caſu eſſet infamis. ff. de his, qui no. infam. l. furti. § penult. (et ibi, Taxari) hoc faciet iudex in du-
18 bio nam † ſecundum Hoſt. ſi conſtat de debito. repellit ordinandum. ſi conſtaret ex qualitate perſonarum de fraude opponentis illum repelleret [et ibi, Cum Titia] ĩ. de reſtit. ſpol. frequens, lib. 6. [et ibi, Reclamationẽ] idem Innoc. et Hoſtien; ſed contradicere videtur glo. ĩ. prox. [et ibi, Sub eodem] argum. ad quæſtionem de
d laico[d] conuento coram iudice ſeculari, qui poſtea fa-
19 ctus † eſt clericus, Abb. circa hoc multiplex eſt opinio. Sed ante omnia præmitto, quod Goffred. in decret. eam te, de reſcript. arguens per illam, quod ſtatus mutatio non liberat aliquem ab eo, ad quod prius tenebatur, inducebat leg. ſi quis. quam infra allegabo. et ff. iudic. ſol. ſi reus, de iuriſdi. omn. iudic. cum quædam. 16. q. 1. c. 1. 3. q. 2. admonere, 51. diſt. deſignata, et c. præterea. 54. diſtinct. ex antiquis, et c. frequens, et c. ſi ſeruis, et ĩ. de diuort. gaudemus, in fi. ad contrarium alleg. 21. quæſtio. 2. ſi quis iam tranſlatus. 18. quæſt. 1. c. vno. 16. q. 1. ne pro cuiuslibet. 50. diſtin. ferrum.

rent 26. diſtinct. deinde, & ff. de arbit. l. non diſtingue-
e mus, §. ſacerdotio. qui alleg. ff. de vac. mu. [e] l. penulti.
§. vlti. de excu. tuto. ſpadonem. §. ſcire, de ali. & ciba. le
ga. l. is cui. de nego. geſt. l. cum actum, & l. at qui natu-
ra, inſtitu. de aſſi. li. §. datur. nil vltra dicit. ¶ Venio ad
opiniones, de quibus dixi. nam primò Ala. cuius fuit
hæc gloſſ. ſaluo quòd in fine huius dicam, & Ber. eam
ponendo, & Goffr. hic & in ſumma huius tit. hoc te-
nent, quòd coram primo iudice conueniri poſſit. Idem
Vincen. dicens, quòd etiam laicus exequatur ſenten-
tiam. hoc not. infra de iudi. at ſi clerici, per l. ff. de iudi.
ſi quis poſtea, & infr. de foro compet. propoſuiſti, & ibi
& hic hoc tenet Hoſtienſ. & dicit de executione idem
quod Vincen. & per illā decr. idem determinauit Bart.
Brixien. in quæſtione veneriali. Aliquis litigabat. ad
hanc partem facit ff. de excu. tuto. l. 2. in princ. & l. tu-
tor petitus. ad Municip. incola. 1. de iure immu. l. ſem-
per. §. hoc circa; de adul. l. adulterium diem. §. 1. & C.
de epiſ. & cleri. officiales. Secunda opi. fuit Io. de Deo
in cauillationibus rubricæ de priuileg. cleri. in fin. vbi
dicit hoc verum in ciuili. In criminali ſecus. 11. quæ-
ſtione prima. de perſona, cum ſi. tertij dicunt contra-
rium indiſtinctè, ideſt non habita diſtinctione cauſa-
rum ciuilium, & criminalium per l. ff. de arbit. non di-
ſtinguemus, §. ſacerdotio. ff. de re mili. l. qui cum vno.
§. reus, vbi videtur expreſſum, & ff. de accuſa. l. hos ac-
cuſare. §. hoc beneficio. ad idem ff. de vaca. mu. l. præ-
tor. §. 1. ibi, vel ſi quis ſacerdotium, & §. fin. & l. his ho-
noribus. §. auctis, & ff. de excu. tut. idem Vlpi. & l. ſpa-
donem. §. ſi autem, & l. iuriſperitos. Item quia res lit.
pen. deuenit ad eum caſum, a quo non poterat incoha-
ri. & facit quod not. de reg. iur. factum, in fin. libro
ſexto, & facit ff. de ſuſpect. tut. poſt finitam. ff. de liber.
agnoſc. l. 3. alias 4. § 1. & vide quod no. ff. de leg. 1. ne-
mo poteſt, circa medium, 2. gloſſ. Item ſi fugiens ad
eccleſiam habet immunitatem, de immu. eccl. inter,
fortius & clericus. Item declinatoria nouiter orta be-
nè opponitur poſt litem conteſta. de offic. delega. inſi-
nuante. ad contraria dic, quòd non mutatur forum,
ſed additur forum foro, argu. 5 ?. diſtinct. capitulo pri-
mo, ibi, ſeculum fugere, ſed mutare, & ff. de ſena. l. ſe-
natores, & hoc tenet Phil. de foro competen. capit. pe-
nulti. & idem ibi Fran. Vercel. cum hic mutauerit non
ſolum forum, ſed etiam genus fori, & ſtatum perſo-
næ. 12. quæſtione prima, duo ſunt. bene facit 14. quæ-
ſtio. 6. comperimus, vbi res alterata, vel conſecrata
non reſtituitur priori domino. & pro hac parte bis fuit
hoc in diſputationibus terminatum. & placet idem
Archid. 11. quæſtio. prima. cap. 1. propter ordinem im-
preſſum, præcipue vbi de pœna corporali agitur. Quar
ti dicunt, hanc tertiam opinionem procedere, vbi bo-
na fide, & non in fraudem fit clericus, ff. de adulte. l.
ſi maritus, §. 1. vbi qui abeſt bona fide cauſa reipub.
non poteſt accuſari, ſi in fraudem, poteſt, vt prætalleg.
l. hos accuſare, in fin. & ff. ex quibus cau. maio. l. 5. &
f ſecundum Din. [f] qui hoc tenet, ff. de excuſat. Idem Vlp.
g præſumitur fraus, ſi iam erat accuſatus, [g] vel in crimi-
mine deprehenſus, argumen. ff. de bon. eo. qui ſibi
mor. conſci. l. fina. & ff. de re milit. l. fina. & per hoc pa-
tet in conuento Di. ſequi primam opinionem, licet
in ordinato poſt commiſſum maleficium fateatur iu-
dicium inchoāndum coram eccleſiaſtico. Ad l. 1. ff.
de pœnis, vbi videtur indiſtinctè debere inſpici tem-
pus commiſſi delicti, reſpondet quòd nunc tractamus,
ſub quo iudice debeat conueniri: ibi loquitur quæ
pœna debeat imponi: & licet quidam in hoc vltimo
diſtinguant crimen publicum a priuato, communius
tenetur, idem in vtroque. & vide quod not. ff. ſi ex
noxal. cauſ. l. penult. & ff. de ſtatulibe. l. ſtatuliberi a
cæteris. Quinta eſt opin. G. qui tenet partim primam,
& partim ſecundam in Specul. rubrica de reo, in prin-
cip. vbi dicit in cauſa ciuili locum habere priorem
ſententiam; & in criminali finietur cauſa coram pri-
mo, & fiet executio per eccleſiaſticum, argumen.
dec. poſtulaſti, de foro competen. & de rapto. capit. 1.
h puto, quòd in ciuili, [h] vel criminali nulla diſtrictio
perſonalis per ſecularem iudicem fieri poſſit, vt pone-
re in carcerem, vel mala paga, vel detinere, vel ſimi-
lia, & etiam in criminali realis executio per ipſum ſe-
cularem, qui inchoauit, fieri poterit, vt ſic clericatus
exemerit perſonam quo ad omnem manus iniectio-
nem, vel diſtrictionem; ſed non exemit cauſam a iuri-
ſdictione præuenientis quo ad ipſius proceſſum & in-
ſtantiam finiēdam, & realiter exequendam; & ſic poſ-
ſunt concordari, quæ contraria videntur. & eſt ſimile
quod dixi ſ. de foro compet. ſane. vbi in reali eſt quis
quandoque iudex cauſę nō perſonæ. quæ dicta ſunt de
20 clerico † procedant in profeſſo, ſaluo ꝙ defenſio cau-
ſæ ſpectabit ad mona. Nam licet pp characterem plus
habeat ordo, quā profeſſio, vt ſcripſi, de conuer. con-
iug. placet tamen eo reſpectu, quo profeſſus mundo
i mortuus eſt, & plura promittit. [i] vt not. de voto. c. vno,
in 3. gloſſ. libr. 6. adhuc fortius quo ad perſonalem di-
ſtrictionem procedat id in monaco, quam in clerico,
& præcipue in minoribus, de elect. cum ex eo, libr. 6.
facit ad hoc de pœn. diſt. 1. his auctoritatibus. 33. q. 2.
admonere. facit in auct. de mona. in prin. & §. ſi quis
igitur, ad fi. §. quæ dicta ſunt de perſonali diſtrictione
procedere nō videntur in illo, qui in carcere ſecularis
iudicis exiſtens ibi profiteretur, vel ordinaretur. hic
enim præuenta eſt cauſa, & perſona. Item ordo, vel p-
feſſio non inuenit iſtum liberum. Item ex contrario ni
mium eluderetur iuſtitia & facit ad hæc duo quod di-
cam inf. de celebrat. miſ. ſane, ſuper verſicu. apud om-
nes [& in fin.] dicit Hoſtien. quod Ala. & G. Na. ſchola
21 ris † ſuus forte putantes diſtinctionem iſtam fore pro-
lixam ſimpliciter dixerant obligatum ratiociniis nō
promouendum, per leg. officialis. C. de epiſco. & cle-
ric. & 51. diſtin. per totum, & quia hoc capitulum non
diſtinguit, argu. ff. de off. præſid. l. 3. de public. leg. de
precio, dicit Hoſtien. ipſorum pace ſalua, tam ſolen-
nem diſtinctionem & rationabilem verbo vnico tol-
lendam, de elect. eccleſia. 2. verſi. denique. Miror de
his verbis Hoſt. cum iſta diſtinctio gloſ. fuerit Ala. vt
in antiquis apparatibus vidi. & conſtat, ꝙ Ber. eam
ſic intitulauit in ſuo apparatu, & debet ſignum eſſe
22 de petia. ¶ In gl. Quid ſi? ibi, Negociandi] hoc † non
aduertens Vincen. dixit ſibi placere, quod obligati ex
adminiſtratione poſſent fieri clerici, quia ſi nihil ha-
bent, conueniri non poſſunt, ſi habent, etiam facti cle-
rici poſſunt conueniri: vel ſi facti ſunt monaci, conue-
nietur monaſterium, vel cedat quæ ad ipſum peruene-
runt, & hoc capitulum intelligatur poſt litem conteſ.
conuentus. n. tutelę de mala adminiſtratione notatur.
Idem in ſimilibus. Fatetur tamen, ꝙ communiter om-
nes tenent; quod glo proxi. & Eg. non placet hoc di-
ctum Vinc & tamen ipſa gl. videtur illud dictum tene-
23 re ibi, verſ. ſi de culpa [& in fi.] Tan. † Exponebat, ideſt
male de ea prædicatur. Vel ideſt viuificatur, & deho-
neſtatur. Hoſti.

ADDITIONES.

a An Alias facit conditionem, aliquando ponitur pro quamuis, de quo per Bar. in l. 1. ff. de condit. & demon.

b Procuratorem. Vide extenſe multas differentias poſitas per Brixien. in repertorio ſuo in verbo, nuncius. & in verbo, procu rator.

e Spec. Et per Bar. in l. qui autem. §. vlt. ff de conſtit. pecu. et plenius per glo. et Doct. et do. Barth. de Sal. in l. multum. C. ſi quis alt. vel ſibi.

Laico-

d Laico. Vide Bar. in l. 1. ff. de pœnis, & pulchre Bal. in le. 1. C. an ſeruus ex ſuo facto. & vide late d. Iaſ. in l. cum quædam puellæ. ff. de iuriſdict. omn. iudic. & vide d. Marianum de Sen. Barb. & Moder. in c. propoſuiſti, de foro compet. & ſecundum illud dictum Bald. quem ſequitur Iaſ. vbi ſupra, fuit anno præterito iudicatum per Reueren. dominum Vicarium Epiſcopi Caſalen. non obſtantibus multis fundamentis, quæ adducebantur contra opin. Bal. & d. Iaſ. & fuit in cauſa domini Franc. de Montilio, & Andreæ de Catena.

e Mu. Vide Io. And. in Spe. tit. 2. §. reſtat, verſi. quid ſi tamen, vbi iſta iura & ſimilia inducit ad quæſtionem ſcacorum. ad idem vide Bar. in l. legatis. §. 1. ff de leg. 3.

f Di. Idem videtur ſentire Guil. de Cun. & Iacob. Butr. & ponunt modum, qualiter ſecularis clericum puniat, quia dicunt prius per eccleſiaſticum degradari.

g Accuſatus. Pro hoc, quia accuſatione pendēte a ſuſceptione ordinum debet repelli, vt in c. fi. inf. de teſtib. Bald.

h Puto quod in ciuili. Vide late in conſil. 94. & adde notata per do. Ale. & Iaſ. in l. nemo poteſt. in vlt. col. ff de leg. 1.

i Promittit. Quid de iſtis fratribus tertii ordinis, vel de militibus gaudentibus, an in iſtis habeat locum, quod ſupra dicitur? vide Bart. in l. 1 ff. de pœnis, poſt iſta verba Io. An. et per ipſum in le. ſemper. §. quibuſdam. ff. de iur. immu.

¶ De corpore vitiatis ordinandis, vel non, Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio, vel continuatio tituli.*
2 *De materia huius tituli quibus in locis alibi tradatur.*

1 Viſo † de impedimento obligationis ad ratiocinia, de impedimento corporis videamus, ideo & c. Goff. habe
2 tur † hæc materia 55. diſt. per totum, & diſt. 49. per totum. huic rubricæ conuenit rubrica de clerico ægrotante, & vltra illam decr. cum inter canonicos, de elect. vbi patet electum, qui morbo laborat epileptico, non confirmandum.

S V M M A R I V M.

1 *Presbyter, qui in duello digiti partem amiſit, ex diſpenſatione ſui epiſcopi poteſt in ordine ſuo adminiſtrare.*
Niſi in caſu num. 5.
2 *Duellum & purgatio vulgaris omnis hodie reprobata.*
3 *Scandalum ſi dubitatur ex perſona celebrantis, recurritur ad arbitrium epiſcopi.*
Celebrare ſolenniter cum ſcandalo ex vitio perſonæ celebrantis non permittitur, ſecus priuate, ibid.
Publice, vel priuatim quid facere, magna diſtantia, ibid.
4 *Pœnitentiæ impoſitæ partem ſufficit cœpiſſe, vt quod ea perfecta exequi poſſemus, ante poſſimus.*
5 *Diſpenſat epiſcopus in multum graui crimine, & notorio, ſed non, ſi presbyter eſſet corpore vitiatus.*
6 *Epilogus, & additio gloſſ. num. 7. & ſeq.*
Defendendo ſe, vel ſocium, ſi quis gladium ſumpſerit, tutus eſt a pœna canonis, & cuius, imo probabiliter excuſari poteſt homicidium, eod. nu. 7.
8 *Cap. presbyterum, infra de cleric. ægrot. cum hoc nulla diſcordia.*
Vitiatus corpore, vel mutilatus poteſt promoueri, vel ſuſceptorum executionem habere, ibid.

C A P V T I.

1 **De presbytero.** Caſus. Presbyter † qui in duello digiti partem amiſit, ex diſpēſatione ſui epi poteſt in ſuo ordine adminiſtrare. ponit factum, de quo reſpondet, illud aggrauans. ibi, Reſpōdemus, & ibi, Licet † duellum, quod eſt hodie reprobatum, & omnis purgatio vulgaris. 2. q. 5. conſuluiſti, & c. ſeq. & ī. de purgat. vulg. per totum [Obtulit] iracundia forſan motus: quia falſo ſibi crimen imponebatur. Ho. [Oblatum] ab aduerſario. vtrunq; forſan colera inflammauit, Hoſtien. [Partem] quia non dixit, quātam, infra determinat [Digito] non loquitur de pollice, vel indice, ſecundum Hoſt. de hoc ī. c. fi. [Sine ſcandalo]
3 ſi dubitatur, an ſit † ſcādalum, recurritur ad arbitrium epiſcopi. ī. ca. proxi. Inn. [Solenniter] nam in priuato, non in publico poſſet eum permittere celebrare. ī. de
4 cleri. peregr. tuæ, Inn. [Pœnitentiam] vel eius † partem, de tempo. ord. ex tenore, Hoſti [Admodum] i. valde. concor. vide in Cle. de iureiur. Romani, verſi. nos itaque. & arg. ſecundum Inn. quod † in multum graui crimi-
5 ne & notorio diſpēſat [a] epiſcopus. ad idem de apo. c. 2.
a Si vero eſſet corpore vitiatus, non poſſet diſpenſare cum eo. 50. diſt. non confidat, & vide quod dicam inf. eod. c. ſignificauit, ſuper vlt. gloſ. ¶ † Prima glo. ſignat
6 contrarium, & ſoluit. ¶ In gl. prima † [ibi, miſericorditer] vnde dicebat hic Hoſ. quod ſi quis ſe defendendo, vel ſocium, gladium ſumpſerit, dummodo homicidium, vel membri truncatio non interueniat, tutus eſt, quicquid dicat canon contrarius, de ſentent. excom. dilecto, vbi remittit; imo & tūc probabiliter videtur poſſe homicidium excuſari, de homici. ca. 2. quod dic, vt in Cle. de homicid. ſi furioſus [& ibi. cap. 1.] ſecundum
7
8 Ala. ¶ In gl. 2. [ibi, presbyterum] quod † ſecundum Hoſt. competentius fuiſſet ſub hoc titulo collocatum, cum hic tractetur de clerico vitiato, vel mutilato, vtrū poſſit promoueri, vel executionem ſuſceptorum habere, ibi not. de ægrotante, vel infirmo, vtrum poſſit ſua beneficia retinere, & ipſorum fructus percipere [& in fine] dicebat Tan. illud ius commune: hæc diſpenſatio eccleſiæ.

A D D I T I O.

a Diſpenſat, Vide late Panor. & omnes ſcribentes in c. ac ſi clerici, in §. de adulterijs. inf. de iudic.

S V M M A R I V M.

1 *In oculo habens maculam. quæ non inducit magnam deformitatem, etiam ad epiſcopatum promoueri poterit, ſed id non eſt perpetuum. nu. 3.*
2 *Diuiſio capituli.*
Inſpectioni oculorum ſubijcitur corporis vitium, ibid. verſic. ſibi viſum.
3 *Oculi macula quæ facit irregularem promotum ad ordines, verſi. dicebat Iaco.*
4 *Diſpenſatio maior ſuper vitio corporis, quam ſuper infamia, & ratio.*
Grauiora ſunt patentia latentibus. ibid.
5 *Cum in epiſcopum electo de vitio oculi alius, quam papa diſpenſare non poteſt.*
6 *Epilogus, & ſuffragium, & additio gloſſarum. nu. 7.*
Arbitrium eius, cui quid committitur, vt faciat quod ſibi viſum f. erit, quale eſſe debeat.
8 *Conſilium ſequi quando non ſit neceſſe eorum, quorum cum conſilio quid faciendum, vt hic mandatur.*
9 *Vitia corporalia quæ impediant promotionem, & quomodo differenter a legibus, & a canonibus conſiderentur.*

C A P V T II.

1 **Cum de tua.** Caſus. Habens in † oculo maculam, quæ non inducit magnam deformitatē,
2 et ad epātum poterit promoueri. Primo ponit † duos obiectus ꝯ electū. Secūdo ibi, vide, circa vtrūq; prouidet. & de ſecundo ibi, de macula [Obiectū] ſ. & nobis ſupplicatum

ſupplicatum pro diſpenſatione[Diceris]forte per pu-
blicam infamiam, cum de facili non poſſit probari. de
hoc de filiis presby. Michael[Sibi viſum] ſubiiciatur
hæc res oculis. de ſimilibus no. in arbore conſanguini-
3 tatis, in prin.[Fuerit]ergo † eſt aduertendum, an gene
ret ſcandalum; & tunc non confirmet: an non, & tunc
confirmet. ſ. ca. proxi. Innocent. dicebat Iacob. de Al.
quod ſi macula ſine ſubtili inſpectione ſe offert viſui,
facit irregularem; alias non[In quo]i. in qua confirma
tione, Innocen. &[in quo]maculæ impedimento, Hoſ.
4 [Maxime]ſ. dixit, multa, quaſi † velit, quod hoc caſu
maior ſit diſpenſatio, quam prior: & poteſt eſſe ratio,
quia hoc patet; illud latet ſecundum Hoſtien. qui ta-
men remittit ad ſummam, de filiis presby. §. fi. verſi.
vel dic quod minima, & ſe.[Diſpenſatione]diſpenſa-
tur ſecundum Pet. quia ſtatim potuiſſet repelli. 49. di-
ſtinctio. cap. 1. vel reſpicit, quod de canonici filio dixe
5 rat[Curauimus]alius † enim cum electo in epiſcopum
diſpenſare non poſſet, ſecundum Innocen. & Hoſtien.
de filiis presby. cap. fi. de electione, innotuit, & 50. di-
ſtinctio, nemo. & facit quod dixi, de ætate & qualita-
6 te, a multis. ¶ Penultima † gloſſ. quærit, & ſoluit. ¶ In
gloſſ. vlti.[ibi, Si in lege]ſi in lege locationis ſit dictū,
quod arbitratu domini opus approbetur, intelligitur
de arbitratu tali, qualis bono viro conuenit[& ibi, Si
libertus]vide de iureiuran. veniens, ſuper 1. gloſſ. (&
ibi. §. 1.)ſanus videtur, qui habet oculos eminentes(&
ibi. le. 1. §. 1.) vide in ca. proxim. alleg. ſuper vlt. gloſſ.
7 ¶ In † gloſſ. 2. (ibi, Diſponere debet) non tamen ha-
8 bet neceſſe ſequi eorum † conſilium,[a] ſecundum Hoſt.
a quod probat per litteram, quod exinde, ſibi non dixit
de ſuffraganeis, ad capitulum ſtudeat, reſpondet, quia
ibi iudices adiuncti erant, & in caſu, quo certus nume
rus epiſcoporum requiritur. 15. quæſtio. 7. Fælix. ¶ In
gl. vlt.[ibi, Alio]vel ambos eminentes[& ibi. §. 1.]Idē,
9 ſi ſex † digitos habet in manu, eodem titul. Item Offi-
lius. ſed dixit Vincen. hoc verum eſſe, ſi non incommo
datur vſus manus propter eos: alias eſſet in redhibitio
ne. ff. de ędil. edic. ſi hominum. §. 1. in lingua dixit di-
ſtinguendum, an perfecte loquatur, nec ne. ff. eo. ſi cui
linguam. hæc duo not. ipſe Vinc. de clerico ægro. c. 2.
quod dicit gloſ. de oculo, relinquatur iudicis arbitrio,
poſſet enim eſſe tanta eminentia, quod impediret, &
concor. Vinc. infra capit. fi. vbi etiam declarando te-
net, quod no. Ioan. 55. diſtinctio ſi quis in infirmitate.
dicebat hic Hoſt. quicquid dicant leges, quæ conſide-
rant ſolum impedimentum vſus membri, non defe-
ctum, vel augmentum, nos conſideramus diminutio-
nem, deformitatem, & ſcādalum. nam & lex vetus ta-
les repellebat, quæ moraliter exponitur 49. diſtinctio.
capitul. 1.

A D D I T I O.

a Conſilium. Vide ſup. de elec. in c. cum in veteri. & de arbi. cum
olim, et per Bar. in l. 1. §. ſi plures. ff. de exerci.

S V M M A R I V M.

1 *Sectus in cunabulis licite promouetur.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Petitorium pro petitione.*
*Abſque petitione parum, vel nihil expedit curia, quod repre
henditur hic, eod. nu. & ſimplicem facti narrationem ſuffi-
cere, ibid.*
*De formulis & impetrationibus ſabi titulus Cod. videtur in
curia reuocatus, & vnde proredat, ibid.*
4 *Monacus vt clericus dicitur militare Deo.*
5 *Origenes, & Marcus quid egerint, vt exuerentur ſacerdo-
tio.*
Ad conſequentiam non trahenda quæ ſint hic, ibid.
6 *Iudicium multis modis dicitur.*
7 *Teſtimonium adulti, qui dicit aliquid ſe in ætate minori vi-
diſſe, quo caſu valeat.*
8 *Spadonem quem, caſtratum quem lex appellet, inter quos quę
nam ſit differentia.*
9 *Militare poteſt qui cum vno eſt teſticulo.*
*Clericalis militia nec ſpadonem, nec caſtratum reſpuit, ibi-
dem.*
10 *Perſecutio non excuſat nata ex culpa patientis.*
11 *Epilogus, & Additio gloſſarum. & numero 12. 13. & nu.
14. 15. & 16.*
*In ſe ipſum qui ſęuit, omne turpe facturus in alium præſumi
tur.*
*Abſcindens a corpore ſuo quid, quando fiat irregularis, & re
pellatur ab ordinibus.*
14 *Sibi qui non parcit, mihi, vel tibi non parcet, & quid euene-
rit talia in ſe facienti.*
15 *Teſtium abſciſſorum puluerem, vel carnem non eſt neceſſe
reſeruare.*

C A P V T III.

1 Ex parte. Caſus. Sectus † in cunabulis licite
promouetur. & ſunt duæ partes. &
2 primo ponitur monaci † petitio,
cui ſecundo ibi, ſane, reſpondet arguendo primo a pro
hibitis. ſecundo a permiſſis, ibi, præſertim. ſecunda ibi
3 Sane[Petitorium]ideſt † petitio. & dicit Hoſtie. quod
parum vel nihil ſine illa expedit curia. & reprehendit
ſubtilitatem, quæ ſeruatur in illa, ut quaſi videatur re-
uocatus titulus de formulis & impetratio. ſub C. forte
auaritia illas formantium hoc inducit ſecundum cum
cum deberet ſufficere ſimplex facti narratio, de iudic.
4 dilecti[Militans]ergo † monacus, ſicut & clericus Deo
dicitur militare, ſupra titu. 2. eo libentius[Promotus)
non petita diſpenſatione, Ala.[& inf.] primo quæri-
tur, an poſſit in ſic ſuſceptis miniſtrare, vel ad maiores
5 aſcendere[Affectauerunt]quid † de Origene, quid de
Marco, qui amputauit ſibi pollicem. ut eſſet indignus
ſacerdotio, ut in prologo Marci. dic illa non trahenda
ad conſequentiam, ut no. 55. diſtin. ſi quis abſciderit
6 [Iudicium]multis † modis dicitur iudicium.[a] hic ſu-
a mitur pro diſcretione. de hoc infra, de reg. iur. in iudi-
7 ciis, lib. 6.[Animi]argum. contra teſtimonium † adul-
ti, qui dicit ſe aliquid in minori ętate vidiſſe: ſed ſi tūc
erat doli capax, bene ualet eius teſtimonium, ſecundū
Lau. & Ioan. qui hoc not. 37. diſti. relatum, niſi tale eſ-
ſet factum, in quo a principio requireretur ætas perfe-
cta, ſecundum Accurſium, qui hoc no. ff. de teſtibus. le.
b tertia. §. lege, & ff. de teſtamentis, ad teſtium.[b] §. pri-
c mo, & de hoc in Spec.[c] de teſte. §. 1. verſi. ſed nunquid
8 factus[Factus]alias ſectus, & talem † appellat lex ſpa-
donem, quaſi ſpata amputentur virilia. ſic natum, de
quo ſequitur, vocat caſtratum, & eſt inter eos differen
tia: quia primus poteſt poſthumum ſibi hæredem inſti
tuere: ſecundus non. ff. de liberis, & poſthu. li. 6. §. 1. &
9 ff. de verbor. ſignifica. ſpadonem. & qui † cum vno eſt
teſticulo, militare poteſt. ff. de re militari, qui cū vno.
ſed clericalis militia nec ſpadonem reſpuit, nec caſtra
tum, imo optat. Hoſt. & ego cum ipſo, quod omnes cle
10 rici tales eſſent[Perſecutione]nō nata † ex eius culpa,
vt ſi maritus inuentum cum vxore caſtraſſet, ſecun-
dum Hoſtien. [Epiſcopum] nedum in presbyterum,
11 de quo quæritur. ¶ Secunda † glo. reſpondet per quæ
ſtionem, ſcilicet quæ eſt ratio, quare ſe abſcindētes &c.
12 ¶ In † gloſſ. 1.[ibi, excipitur]loquitur de ſeruo, qui a-
liquid fecit mortis ſibi conſciſcendæ cauſa[& ibi. Do-
13 minus]& ideo liber † homo ſuo nomine, licet habeat
vtilem actionem legis Aquiliæ, directam non habet.
¶ In glo.

¶ In gloſſ. 2. [ibi, Se abſcindunt] ad hoc vt ſit irregularis, qui ex indignatione, vel membri dolore ob Dei ſeruitium, vel alias ſponte ſe abſciderit, eſt neceſſe, q amiſerit aliquod membrum: ſed ſufficit, quantumcunque ſit vile. 23. diſtin. maritum. & idem, ſi totum non amiſit, ſed partem, quæ tamẽ deformitatem generet, vel ſcandalum, ſup. cap. 1. vel ipſum reddat inhabilem ad exequendum officium. ĩ. eodem. Tomas. alias ſi ex indignatione ſibi dentẽ traxit, vel ſe grauiter vulnerauit, nõ cenſetur irregularis: quia nec corpore viciatus. alii dicunt, q qui ſibi ſic manus iniiciunt, & ſi non ſint corpore vitiati, repelluntur tamen: quia ſponte ſæuierunt in ſeipſos, & ſic ſine diſpenſatione non promouentur, & ſi nõ membrum, ſed tantum partem amiſerint. 55. diſtin. qui partem, ſecundum Inno. qui hoc no. ĩ. c. proxi. & pro hoc faciant rationes, quæ colliguntur ex
d hac gl. 1. quia ſui homicida.[d] ſecunda, quia nimis crudelis præſumitur. tertia, quia alienum inuadit, cũ ſuorum membrorum dominus non ſit. quarta, quia ille ſolus eunuchus placet Deo, quem facit non neceſſitas, ſed voluntas. 33. q. 5. tunc ſaluabitur, quinta, quia videtur Deum redarguere, q plus in eo creauerit, q̃ ſit neceſſe. 35. diſtin. ab exordio. ipſi tamen Hoſt. & Inn. hic plus placet, q ſi ſuper eo laborat infamia, & multo fortius, ſi ſit notorium, repellãtur, nec promoueantur ſine diſpenſatione, & ſic intelligitur vltima opinio. alias ſine diſpenſatione promouentur, ſi ſit occultum,
14 de tempo. ordi. c. fi. [& ibi. In ſeipſo] qui ſibi † non parcit, mihi, vel tibi qũo parcet. Goff. refert Vale. libro 7. exemplo 7. Genitium etiam ab hæreditate excluſum:
15 quia ſe ſponte caſtrauerat. ¶ In gl. vlt. [in fi.] vbi † etiã not. q non eſt neceſſe carnem illam, vel puluerem reſeruare, vt dicunt vulgares.

ADDITIONES.

a ¶ Iudicium. Habet multa ſignificata, vide Panor. in rubrica de iud. & ibi cæteri ſcribentes, & adde vltra ibi ſcripta extenſe per Decium & Baſſignanam, q iudicium aliquando ponitur pro tempore. c. præcepta. 55. diſt. vbi Arch. quem vide.
b ¶ Teſtium. Et ibi vide Bar. & vide etiam glo. in l. notionem, ff. de ver. ſig. & per Io. An. in Spec. §. allegato, vbi plenius per ipſum impubes tamen facit indiciũ, vt not. gl. in l. fin. de his qui vt ind. quod nota.
c ¶ In Spec. & gl. ſentit, q non poſſit, in c. cum nobis, de præſcr. Vide quod de hoc plene ſcripſi tertia quæſt. 9. teſtes, vbi eſt gl. q non poſſit. Archi.
d ¶ Homicida. Ad materiam vide plenius per Io. An. in Spec. de iniur. §. 1. vbi ponit q. de vno vulnerante ſe ipſum, an incidat in pœnam ſtatuti impoſitam uulneranti aliquem.

SVMMARIVM.

2 *Virilia ſi ſibi fecit abſcindi Sacerdos, ſuum officium, & quod & quo caſu poterit exercere, quod ſit ex gratia, cum de iure deponendus eſſet, nu. 4.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Altaris miniſterio priuatus, nec tanquam diaconus, nec tanquam ſubdiaconus accedet ad altare.*
5 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. nu. 6. & 7.*
Diſplicet imprudens, vnde placere ſtudet, ibid.
8 *Cum vitiatis corpore vt ſolus papa diſpenſet eccleſia Romana ſeruat, non epiſcopus.*
9 *Auctoritate noſtra, & tua, clauſulæ expoſitio.*

CAPVT IV.

1 Significauit. Caſus. Sacerdos † qui ſine cã virilia ſibi facit abſcindi, credens inde mereri, diſpenſatione epiſcopi ſuum officium præter altaris miniſte-
2 rium poterit exercere. & in prima † factum. in ſecunda conditionale mandatum. & ſecunda pars ibi, quo circa [Inueneris] remittit hic Hoſtiẽ. ad no. de filiis preſbyt. litteris, ſuper verſi. inuẽtus [Miniſterio] ergo † nec
3 tanquam diaconus, nec tanquam ſubdiaconus accedet ad altare, arg. infra tit. 1. cap. 1. de conſec. diſtin.
4 2. tribus, ſecundum Hoſt. [Concedas] de † gratia. nam talis de iure deponendus eſſet. rationes dixi ſ. capitu.
5 proxi. ¶ Penul. gl. † reſpondet per quæſtionem, quod ſit ſacerdotale officium & c. ¶ Vltima gl. reſpõdet per quæſtionem, an hoc caſu epiſcopus ſuo iure diſpenſet.
6 ¶ In † glo. 2. [ibi Morborum] ex quo caret vtroque teſte, vt ibi. ¶ In gl. vltima. [ibi liber homo] vide ſupra
7 ca. proxim. ſuper glo. prima. ¶ In † gl. 1. (ibi diſplicuit) ad hoc verius. Diſplicet imprudens, vnde placere ſtudet, Hoſt. & Abb. ¶ In gl. 2. [ibi Morbum] ſed non Hiſpanum, Vin. interdum appellat eum pretioſiorem. ff. ad l. Aquil. ſi ſeruus. §. & ſi puerum, & ibi ſoluitur in gl. 1. ¶ In gloſſ. 3. [ibi, Baptizare] ſuper hoc adde, quod not. 50. diſt. qui ſub gradu & 1. q. 1. §. ex his verbis, in gloſſ. ſed cum epiſcopus. [& ibi. Similia] in extremis vngere, aquam benedicere, & mortuos ſepelire. ¶ In gloſſa vlti. [in fine] hoc videtur placere Hoſt. quidam
8 † dicunt, quòd quia propter Deum abſcidit, licet ſtulte, poſſet epiſcopus diſpenſare; ſed Inno. plus videtur placere, quòd ſiue inſtet operi licito, ſiue non, irregularis eſt: quia corpore viciatus: ſed ad hoc prodeſt pia intentio, vt facilius diſpenſetur, ſed per papam, non per epiſcopum. 50. diſtinct. non confidat, quod placet Guil. Na. & dixi ſ. cap. 1. in fi. vnde dixit Inno. ĩ. de re iudi. cum æterni, lib. 6. quod Romana eccleſia ſeruat, q ſolus papa diſpenſet cum corpore viciatis, & ſecun-
9 dum hoc † exponens, Auctoritate noſtra, & ſup. per conſequens tua. i. tibi commiſſa, quæ etiam ideo tua dicitur, quia nec alii committere poſſes, de offic. dele. cap. vlti. Hoſtienſ. etiam in hoc remittit ad ſummam, eod. tit.

SVMMARIVM.

1 *Virilia ſi Sacerdos ex iuſta cauſa fecit abſcindi, poteſt vt prius exercere officium ſacerdotale.*
2 *Epilogus, & additio gloſſarum. nu. 3. & 4.*
4 *In corpus ſuum ſæuire licet naturaliter ſeruis.*

CAPVT V.

1 Ex parte Caſus. Sacerdos † qui ex iuſta cauſa virilia ſibi fecit abſcindi, poteſt vt prius ſacerdotale officiũ exercere. Et in prima, querela presbyteri. In ſecunda prouiſio ſecunda, ibi, quoniam. [& infra] hoc eſt, quæritur, an ſuum poſſit officium exercere. ¶ Secũda † gloſ-
2 ſa not. a contrario, rãtiobeni reddit, ſignat contrariũ, & ſoluit. ¶ In gloſſa ſecunda [ibi. §. Stichus] nullus intelligitur eſſe in ſuo peculio. [& ibi. §. ſi ipſe] vide ĩ. in
3 ſuppletionibus. ¶ In † gloſſa prima [in fine] & forte, non poteſt agere leproſus, niſi conſtituat procuratorẽ, argumen. infra, de coniu. lep. cap. primo, ad hoc infra, de iudi. intelleximus, ſecundum Vinc. ¶ In gl. ſecunda
4 [§. Si ipſe] vbi dicitur, quod naturaliter † licet ſeruis in corpus ſuum ſæuire, quod intelligit Hoſt. de iure naturali primæuo communi omnibus animantibus, inſtitu. de iure naturali, in principio, quæ ratione carent, nec
a iniuriam[a] facere poſſunt. ff. ſi qua. pau. l. 1. §. 1. [& ibi. Dominus ſerui] conuentus de peculio [& ibi propter hoc damnum] ſcilicet quòd deterior factus eſt ſeruus, qui ſeipſum vulnerauit.

ADDITIO.

a ¶ Iniuriam. Vide ibi Floria.de ſancto Petro.

SVMMARIVM.

1 Mutilatus manu ſi promotus fuerit in abbatem deponitur ab abbatia.
Diuiſio capituli ibid.
2 Ordinandi quaſdam fraudes poßunt committere in ordinatione, & quas, & nu.3, et ſic omni diſpenſatione indignus.4.
3 In ordinatione conſulitur epiſcopo, vt diligenter videat & palpet ſingula membra ordinandi.
4 Hanc decretalem cum decretali, tuam, ſupra de ætate et qualita. conciliat.
5 Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, & nu.ſeq.
Dente caret magna pars hominum.
Lingua parte mutilatus quo caſu poßit ad ordines promoueri, eod.nu.7. etiam religioſus, ibid.
Balbus, vel bleſus ſani ſunt, ibid.
8 Irregularitatis verbum pro defectu etiam capitur.
9 Ob taciturnitatis peccatum, non propter irregularitatem remouetur abbas hic.
10 Ordinandus, vel promouendus crimina quæ cõfiteri tenetur.
11 Abbatia hic requirebat abbatem ſacerdotem, iura contraria minime.

CAPVT VI.

a
1 Expoſuiſti. [a] Caſus. Mutilatus † manu ſi
promotus fuerit in abbatem
ab abbatia deponitur. cõmunis diuiſio. ſecunda ibi, nos igitur. [Promouit] confirmando † ſupra, de ætate & qualitate, tuam, non ordinã
do: alias bene fuiſſet epiſcopus cęcus, ſi in benedictione manuum id non perpendiſſet ſm Hoſt. ſed Abb. dixit, q forte per foramen cappæ traxit vnam manum, & eandem iterum traxit reuolutam, & ſic decepit epiſcopum. tamen infra probatur, quod iſte nondum erat
3 in ſacris ſm Hoſt. qui † conſulit epiſcopo, quod diligẽter videat, & palpet ſingula membra ordinandi, memor Prouer. 16. G. diligenter attende vultum pecoris tui. ad hoc quadrageſimaſecunda diſtin. quieſcamus, 1. q. 1. §. ecce, cum honoris. de purga. canoni. conſtitutus. & quia quidam pedes habent ligneos, conſuluit, quod illum faciat diſcalciari. per quæ caueat etiam epiſcopus cui talia committat, vigeſimaquarta diſtin
4 ctione, quando [Fraudulenter] & ſic † omni diſpenſatione indignus, cum hic fuerit fraudulenta taciturnitas, & nulla neceſſitas, ſed ſupra de ætate & qualitate, tuam, erat neceſſitas, & nulla promouendi fraus, ſecundum Hoſtienſ. & ideo ibi diſpenſatur, hic non.
5 ¶ Prima † gloſſa reſpondet per quæſtiones, quid ſi amiſiſſet digitos, quid ſi dentem? ¶ Vltima gloſſ. allegat tres concor. quærit, & quæſtionis dubium aperit. ponit opin. Ioan. & ſoluit contrariis reſpondẽdo. ¶ In
6 † gloſſa prima [ibi, Si hominis, alias ſi homini] & communiter incipit, idẽ Offilius [& ibi cui dens] nam ma-
7 gna pars hominum aliquo dente caret. vt ibi. ¶ In † gl. prima [in fine] idem dicit Hoſtienſ. de parte linguæ, dummodo non impediretur organum, vel loquela. nam balbus, vel bleſus, & qui tardius loquitur ſanus eſt, vt ff. eo. l. Offilius. §. finali. & adde quod dixi ſupra capitulo ſecundo. dicit etiam, quod religioſum promoueret de gratia, dummodo loqui poſſet, ſeptuageſima ſeptima diſtinctione, capitulo fina. & penul. ¶ In gloſ-
8 ſa tertia, [in fine] dicit Hoſtienſis, quod ſi † verbum, irregularitate, eſſet in textu. ipſe exponeret, id eſt defectu, ſicut ſupra, de reſcriptis, ad audientiam, & de electione, innotuit. §. primo. ¶ In gloſſa vltima [ibi, Legi] non de abbate, ſed de monaco loquitur, inquantũ dicit, q nõ requiritur in illo perſonæ regularis integritas. ad duo proxima reſpõdet intra gl. Dixit Ioannes,
9 & Innocentius conſentit, quòd non † propter irregula-
b ritatem, propter quã non remoueretur [b] Abbas ſecundum eum, ſed propter peccatum taciturnitatis, propter quam non habet executionem ordinis ſic ſuſce-
c pti, de renunc. niſi, §. perſonæ [c] dicit † autem, quod pro
10 mouendus confiteri tenetur crimina, de quibus conuictus eſt, vel confeſſus, vel deprehenſus, vel quę alias sũt notoria. quinquageſima diſtinctione, ſi ille: ad alia nõ tenetur: ſed ſecurius eſt, ſi confitetur, & diſpenſetur, vt vlterius non accuſetur: alias ſecus, vigeſimaquarta diſtinctione, capitulo finali, dicit Hoſtienſis, quod tenetur etiam prodere illa, quę poſt pęnitentiam impediũt ordinis executionem, quæ nota. ſecundum eum in præ. decr. niſi [et ibi æquiparatur] ſic eodem titulo, cupientes, et capitulo, ſi poſtquam, libro ſexto [Et in fine] dic
11 † quod hic abbatia requirebat abbatem ſacerdotem; contraria non, ſecundum Innoc. et Hoſtien.

ADDITIONES.

a Expoſuiſti Facit ad hoc quod no. de teſt. co. c. præterea, Bal.
b Remoueretur. Vide de hoc late & extenſe per d. Maria. de Senis in rep. c. ad audientiam, in 2. q. de hom.
c Perſonæ. Ibi vide, & vide an criminoſis poſitionibus quis dẽat reſpondere, in c. dudum, el 2. ſupra de elect. & in capitulo ſecundo, de confeſſ. infra.

SVMMARIVM.

1 Pollicis vngula carens ad ſacerdotium licite promouetur, & quando.
Diuiſio capituli ibid.
2 Pollex eſt digitus groſſus, & qua ratione ſit dictus.
Caſus ſunt innumeri, nec præuideri poſſunt, eod.nu.
3 Epilogus, & additio gloſſarum, & nu.5. & 6.
Deformitatem ob quã corporis quis repellitur ab ordine eo.
4 Membra corporis magna quæ.
6 Corporis vitium quadrupliciter ſumitur.
Deformitatem corporis qui tacuit fraudulenter deijcitur a beneficio, ſed epiſcopus cum eo diſpenſare poßet, & in quibus, excipitur caſus in religioſo, eod. numero, verſi. & ibi, deijcitur.

CAPVT VII.

1 Thomas. Caſus. Carens † vngula pollicis, dũ
modo ſit fortis in pollice, ad ſacer
dotium licite promoueretur. Prima ponit monaci caſum. Secunda conditionale mandatum, ibi, Quocirca [Conſtitutus] factum narrat [Pol
2 licem] digitus † groſſus eſt ſic dictus: quia inter cęteros pollet virtute, et poteſtate [Fortuito caſu] qui tot ſunt, quòd numerari non poſſunt. C. de vſufru. l. penultima. C. de præſcript. 30. anno. l. vltima, nec ſemper præuideri, infra de homic. Ioannes, et capitulo finali, Hoſtien.
3 ¶ Prima † gloſſa in viciatis diſtinguit, quod aut ſponte, aut caſu. et ſi ſponte, aut non interuenit iuſta cauſa, aut interuenit, et tunc aut eſt deformitas, aut non ſi caſu, diſtingue inter membra, et an culpa ſua, vel non.
4 ¶ In † glo. 1. [ibi, Interueniente] et tunc ſubdiſtingue quia aut partem amiſit, aut totum. ſi totum, tunc indiſtincte repellitur. ſi partem tunc ſubdiſtingue: quia aut deformitatem inducit, aut non. In primo repellitur quinquageſimaquinta diſtinctione, qui partem. In ſecundo ſubdiſtingue: quia aut eſt notorium, quod ipſe ſponte ex indignatione ſe abſcidit; aut eſt occultum. Primo caſu ſine diſpenſatione non poteſt promoueri. Secundo poteſt, Hoſtien. [et ibi, magnis membris] pu-
5 ta † amiſit oculum, pedem, naſum, vel manum. Hoſtiẽ.
6 vnde dicebat Gui. quadrupliciter ſummi vitium † corporis, aut ex defectu membri, aut ex inhabilitate; aut diminutione, aut augmento [et ibi, Deijcitur] quò ad

altaris

altaris miniſterium indiſtincte, niſi forſan in religioſo diſpenſaretur in pede ligneo, quia latet. in beneficio vero deiicitur, ſi hoc tacuit fraudulenter, ſupra capitulo proximo: poſſet tamen cum tali etiam per epiſcopū diſpenſari, quòd haberet prębendam, vel perſonatum, vel eccleſiam, vel abbatiam. de hoc de ætate & qualitate, tuam. & ſi ſit presbyter, poſſunt ſibi concedi ſpectantia ad officium ſacerdotis præter altaris miniſterium, ſupra eodem, ſignificauit. Et quo ad illud neceſſe eſt alterum ſurrogari. ſic intelligitur, quinquageſimaquinta diſtinctione, Si euangelica[& in fine]Tanc. de hoc quinquageſimaquinta diſtinctione, in ſumma.

¶ De bigamis non ordinandis, Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio tituli.*
2 *Bigamus quare non promoueatur.*
3 *In ſententiam huius tituli, ſiue de eius materia vbi tractetur alibi.*
4 *Bigamia per quos probari poſſit, & in ea locus eſt purgationi, & quando.*

1 ¶ Quia † inter cæteras irregularitates bigamia non minima reputatur, ideo & cætera. Aſſignantur quatuor rationes, quæ notantur, vigeſimaſexta diſtinctio-
2 ne, in ſumma, quare † bigamus non promouetur. prima propter ſacramenti defectum, infra eodem, debitum. alia propter prærogatiuam ordinum. 26. diſtinc. vna. Item præſumitur incontinens, quia vna mortua tranſiuit ad alteram. 82. propoſuiſti. Item quia non habet frontem hortandi viduitatem, qui coniugia frequentauit, vel qui cum vidua contraxit. 26. diſtin. vna,
3 Goff. habetur † materia 26. diſt. & 34. diſt. §. quod ergo, vſq; ad finem diſtinctionis, & 84. diſt. quiſquis, & 28. q. vlt. per totum, & reperitur in 6. Congruit. decret.
4 tam literis, de teſt. vbi patet † bigamiam electi ad eum repellendum per laicos, & fœminas poſſe probari, & quod in ea locus eſt purgationi deficiente probatione contra infamatum.

S V M M A R I V M.

1 *Repudia propter fornicationes fiebant, & alias ob cauſas repudium reprobatum eſt hodie, ibid.*
Repudiata quæ dicatur, ibid.
2 *Sacerdotium pro ſacro ordine.*

C A P V T I.

1 Vt bigami. [Repudiatarum] ideſt † ob cauſam fornicationis ſeparatarū, & dimiſſarum. 50. diſt. ſi quis viduam. ſed hodie reprobatū eſt. inf. de diuor. gaudemus. dicebat Pe. quod repudiata dicitur, quæ propter conſanguinitatem, vel aliam iuſtam cauſam iam cognita dimittitur a marito. Idē de maritus ancillarum. 34. diſtinctio. ſi quis viduam. 2. & quæ ſit huius ratio,
2 ibi not. [ſacerdotium]. i. ſacrum † ordinem. ¶ In glo. 2. [in fi.] & forma eius habetur ea. diſt. in capite. ¶ In gl. 3. [ibi ſacramenti] alias rationes dixi ſuper Rubr.

S V M M A R I V M.

1 *Cum bigamo, qui ordinatus eſt ad ſacros, non diſpenſatur. vide nu. 9. & 10.*
Ordinator bigami poteſtate ordinandi priuabitur, niſi in caſu, ibid.
2 *Ordinandi poteſtate, & officio, clauſulæ expoſitio.*
3 *Irregularitas eſt in bigamo ordinato, quam pœnitentia non tollit, ibid.*
4 *Cum ordinatore bigami quo caſu ſolus Papa diſpenſat.*
Diſpenſatio omni caſu, quo meretur epiſcopus depoſitionem, pertinet ad ſolum Papam, ibid.
Soluere regulariter eſt eius, cuius eſt ligare, ibid. verſic. cum eius.
5 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nu. 6. 7. & nu. ſequentibus.*
Virginitas, uel caſtitas reſtitui non poteſt.
Bigamus quis dicatur, iuncta gloſſa, & quis contra indeſpenſabilis, & nu. 8.
8 *Fœmina prohibetur ordinari.*
Caſta, quam nemo rogauit, ex Ouidio, ibid. ver. dicit Hoſti.
9 *Diſpenſatio non prohibetur ab apoſtolo, licet ordinationem prohibuerit bigami, & percuſſoris, & nu. 10.*
10 *Paulus minor adminiſtratione Petro.*
Papa non aſtringitur conſtitutione Pauli, neq; Petri, & ratio, ibid.
11 *Diſpenſare Papa quibus in caſibus non poſſit, alio reijcit.*
12 *Irregularitas non eſt annexa bigamiæ iure naturali, poſitiui iuris quæ ſunt, in eis multum Papa poteſt, ibid.*
13 *Cum bigamo in quibus poſſit epiſcopus diſpenſare, & cuius generis bigami.*

C A P V T II.

1 Super eo. Caſus. Cum † bigamo, qui ordinatus eſt ad ſacros, non diſpenſatur, & ordinator priuabitur poteſtate ordinandi, niſi cum eo fuerit diſpenſatum[Offi-
2 cio]q. d. de iure † communi ſunt deponendi ita, quod nec miniſtrent, & ſic careant officio, nec epiſcopalia exerceant, & ſic poteſtate; ad hoc de ordin. ab epiſcopo. c. 1. ſecundum Hoſt. [Apoſtolum] ad Titum 1. & 1. ad Timoth. 3. [In eis]. i. eorum executione. Characterem enim habent, vt etiam dicit gl. [In ordinatore] in
3 quo fuit culpa tantum, ſed in ordinato † eſt etiam irregularitas, quæ non tollitur per pęnitentiam, ſicut culpa. & ſic loquitur contrarium de decr. 1. ad fin. ſup.
4 de translat. ſecundum Boa. [Adhiberi] per † Papam, quod omnino verum eſt, ſi eſt notorium, ſm. Hoſt. qui ēt dat hic pro regula, q̈ in oī caſu, quo meretur eps depoſitionē, ad ſolum Papam ſpectet diſpēſatio, ad quē ſpectat depoſitio. 3. q. 6. q̈uis, & c. multū. & c. dudum, cū eius regulariter ſit ſoluere, cuius eſt ligare, de ma. & ob. cum inferior, de transla. c. 2. §. 1. & ſic non ob. q̈ dicitur, Papam hic non reſeruaſſe, de ſentent. excom. nuper, & pro hac parte, de temp. ord. litteras & c. dile-
5 ctus. ¶ Tertia † gl. ponit 5. modos, quibus quis dicitur bigamus. ¶ Quarta gl. ſi. contrarium de. c. lector. po-
6 nit quattuor opi. demum ſoluit. ¶ In † 4. gl. [ibi. l. vna]. ibi dicitur, quod virginitas, vel caſtitas corruptæ re-
2 ſtitui non poteſt. [a] ¶ † In gl. Vere[ibi, Violat] ſed talis
7 non eſt indiſpenſabilis. j. de cle. coniu. ſane. 2. & 1. et pe. [& ibi, quotquot] dicebat Pe. c. iſtud intelligendū de fœminis tantum. & q̈ ibi dicit tex. bigamos, debere dicere bigamas. ſed neſcio ad qcid hoc dixerit, niſi forſan quia non eſt periculum ſic de fęmina ſentire,
8 quæ etiam † alias prohibetur ordinari, vt dicam j. de pę. noua quædam, ſuper gloſſ. 2. [& ibi. contraxit] ſup. & cognouit[& ibi, Corrupta] etiam ſi credebat eam virginem. de hoc 32. diſtin. nemo[& ibi ſcienter] idē, ſi ignoranter ſm Ho. Lau. Rai. Goff. in ſumma huius ti. §. item pone, Abb. Pet. quod credo verum, cum non quæratur hic de vitio ordinandi, quo caſu requireretur ſcientia, ſed de defectu ſacramenti, quod etiam ignorans poteſt pati[& ibi, Adulteram] dicit Hoſt. q̈

cum,

enim, teſtante Ouidio, caſta ſit, quã nemo rogauit, non
eſt ſine periculo promouere coniugatum. remittit ad
ſummam, eo. ti. §. 1. & 2. & 3. (& ibi, Vxores) q. d. biga-
mus, i. binæ vxoris maritus, ſicut monogamus, qui ha-
buit vnam tantum. 16. diſt. vnius, & ſic dicimus triga-
mum, & octogamum. 31. q. 1. aperiant. ¶ In gl. Sed cõ-
tra (ibi, lector) vbi de hoc (& ibi, Martinus) Refert Tã.
quoſdam dixiſſe, Martinum in hoc non papam, ſed ca
9 pram [& ibi, contra Apoſtolum] ſed † poteſt, etiam ſi
fiat ad ſacros; quia apoſtolus prohibuit ordinari, ſed
non prohibuit diſpenſari ſecundum Goffred. vel ſecun
10 dum eum Paulus fuit † minor adminiſtratione Petro,
cuius ſucceſſor eſt Papa. vnde conſtitutione Pauli Pa
pa non aſtringitur, ſimile 20. di. §. 1. hic not. in ſumma
huius ti. in fi. Idem Io. & Tan. Inn. Ho. & Abb. nec con
ſtitutione Petri, cũ ſit par, de elec. innotuit [& ibi, pro
hibuit] ſic apoſtolus prohibuit ordinari percuſſorem;
& tamen diſpenſatur cum eo. de hoc de homicidio. ſi
cut, de cle. percuſſ. c. pe. & vlt. Hoſt. [& ibi, Defectum]
concor. quod no. inf. de fi. presby. c. 1. li. 6. ¶ In glo. nec
ſufficit, [& ibi, Non poteſt diſpẽſare] caſus, in quibus
a 1 † Papa diſpenſare non poteſt, vide in Spe. de legato in
tractatu diſpenſationum, §. nunc breuiter [& ibi, Cum
bigamo] hoc tenet hic Hoſti. & fortificaretur hęc opi
a 2 nio, ſi diceretur, ꝙ irregularitas † non eſt annexa biga
miæ de iure naturali, ſed ſolum de poſitiuo: quia, ꝙ nõ
eſſe bigamum non ſit de eſſentia ordinis, patet: quia
verum ordinem recipit, vt ſequitur in gl. quod non eſ-
ſet, ſi id eſſet de ipſius eſſentia. circa illa autẽ, quę ſunt
iuris poſitiui, multum poteſt Papa, vt dixi ī. qui fi. ſint
legiti. per venerabilem, ſuper gl. 2. [& ibi, Quicunque)
Idem Goffr. hic, & in ſumma, de reſcrip. circa prin. &
Hoſt. in ſumma huius tit. §. fi. vbi reprehendunt Nico-
laum furioſum, qui dixerat, ꝙ bigamus etiam ex diſpẽ
ſatione nõ plus recipiebat ordinem, quam aſinus. [Et
a 3 in fi.] in quibus † etiam epiſcopus [b] diſpenſare poteſt
b ſm Hoſt. per præal. c. quicunq;, & per c. cognoſcimus.
34. di. & in hoc differt a ſeruo, qui nec ad minores pro
mouetur: ſup. de ſer. nõ ord. c. 1. & 2. nõ credo epiſcopũ
poſſe etiam in minoribus cum verè bigamo diſpenſa-
re per decr. vnam. inf. eo. li. 6. [& ibi, idem tenet] Fran.
Verc.

ADDITIONES.

a Non poteſt. Per hoc ſolet dici, ꝙ hoc ſolo priuatur deus, vt fa-
cta pro infectis haberi non poſſunt, & vide latè d. Bart. Socinũ
in l. 1 § ſi vir. vxori, ff de acq poſ. vbi refert ſe conſuluiſſe & de-
fendiſſe quendam Iudæum, contra quem erat formata inquiſi-
tio de blaſphemia, vt ibi, eleganter & pulchrè per eum.

b Epiſcopus. Vide Archi. in c. vt conſtitueretur. 50. diſt. & Bar. in
c. at ſi clerici, in 12. col. inf. de iudi.

SVMMARIVM.

1 *Bigamus vxore viuente, vel mortua non ordinatur.*

CAPVT III.

De bigamis. Caſus. Bigamus † vxore vi-
uente, vel mortua non ordi
natur (Presbyteris) ſcilicet
de facto poſt bigamiam ordinatis, poſſet etiam intel-
ligi de presbyteris, qui poſtea contrahendo incurrunt
pœnam bigamię. infr. c. proxi. (Viduarum) i. corrupta-
rum (vxoribus) de facto ſecũdum vnam lecturam, vel
de iure ſecundum aliam. ¶ In gl. 1. (ibi, Impedimẽto)
ſecundum Ala. & facit quod no. ſup. ca. proxi.

SVMMARIVM.

1 *Bigamiæ pœnam incurrit mortua vxore promotus ad ſacros,
ſi cũ ſecunda de facto cõtraxit, & quando, & latius nu. 5.*

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Deſtinatio animi hic attenditur.*

4 *Pugna pertinax inter viri aſſertionem, & placiti defenſionẽ.*

5 *Bigamia inducitur ex matrimonio contracto de facto, & quo
caſu, & nu. 7. & ex actu meritorio, ibid.*

In maleficijs voluntas, non exitus ſpectatur, §. 2.

6 *Affectus hic attenditur.*

Bigamia an ſit peccatum, ibid.

8 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſar. n. 9. 10. & nu. 11.*

*Factum magis quandoque conſideratur, quàm affectus, vel
ius, & num. 10.*

*Opinioni veritas præfertur, licet quandoque ſecus, §. 1. &
num. 10. §. 1. & num. 11.*

10 *Verbum plus conſideratur quandoque, quàm factum, fa-
ciunt exempla ſuffragij, num. 9.*

11 *Opinio veritati quibus caſibus anteponatur, & ex ſuffragio
potes elicere, num. 9.*

CAPVT IIII.

1 Nuper. Caſus. Qui † mortua vxore promotus
ad ſacros cum ſecunda de facto con-
traxit, & eam cognouit, bigamiæ pœ-
nam incurrit, licet bigamus non ſit. Et primo † ad ca
2 ſum propoſitum alle. pro vna parte. ſecũdo pro contra
ria. tertio ſoluit. ſecũda ibi, licet obuiet. tertia ibi, nos
3 autem [Deſtinatio] quaſi hoc † ſolum ſit attendendũ
hic, an illã habere voluerit in vxorem ſm Inn. [Quod
neutrum) ſimile ſ. de vſu pallii. c. 4. (ſicut] quod proba
uit lege, nũc probat canone (Legalibus) ponderata l.
canonica, ſm quã talia terminantur, & non ſm legem
ciuilẽ, vel alludit vulgari (Nuptijs) de facto. & ad hoc
inducit (Aduerſo). l. ꝙ poſſit cum talib. diſpenſari (Ve
4 ritas) Pet. in proœmio libri ſententiarum, inter † viri,
aſſertionem, et placiti defenſionem, pertinax pugna
eſt, dum ſe veritas tenet, et ſe voluntas erroris tuetur
(Clericis) cõſtitutis in ſacris. Idem de monacis. 27. q.
5 1. quotquot, Inn. (In ipſis fuit) quomodocunq; † non te
neat matrimonium conſanguinitate, affinitate, voto,
vel quacunq; alia de cauſa, ſi de iure contractum indu
ceret bigamiam, contractum de facto, copula ſecuta
inducet pœnam bigamiæ, licet Arch. not. 34. diſtin. co-
gnoſcimus, et hic e. ti. c. uno, li. 6. ꝙ ſi habens uxorem
legitimam, illa mortua contrahit cum ſecunda, ſi non
tenet matrimonium, et ipſe hoc ignorabat, non incur
rit pœnam bigamiæ, dicens ꝙ iſte, de quo hic loquitur,
fuit in culpa. Tu tene, quod prædixi. ſatis. n. eſt, ꝙ ha-
6 buerit affectum coniugii, et iſte affectus † hic attendi-
tur, ut ſ. dixi poſt Inn. ſicut ergo publica honeſtas in-
ducitur ex matrimonio. quod non tenet, dummodo te-
neat ex conſenſu, de ſponſa. cap. uno, li. 6. ſic ex tali ma
7 trimonio † conſumato inducitur bigamia, & procede
ret dictum Archid. ſi bigamia diceretur peccatũ, ſed
conſtat contrarium, imo quod plus eſt, contrahitur ex
actu meritorio. ī. de ſpon. inter opera (Non liceat) p
inferiorem a nobis, quod dic vt no. ſup. c. 2. ſecundum
8 Hoſti. ¶ Tertia † gl. alleg. concor. quibus quandoque
plus affectus conſideratur, quandoque plus factum.
¶ Gl. (hinc collige) alle. 7. concor. & 6. cõtraria. & ſol-
uit. ¶ Vltima gloſſ. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ In
9 † tertia gl. (ibi, Hæc conditio) conditio, ſi nupſerit, in-
telligitur effectiue, vnde ſi nubit impubes, vel ei, cuius
nuptiis eſt interdictum, non eſt paritum conditioni (&
ibi, Mulier. §. primo) inſtitutus ſub conditione, ſi ſer-
uum hæreditarium manumittet, de facto manumit-
tet, & hæres erit. ¶ In gl. hinc collige (ibi l. 1.) vide de
teſti. cap. preterea, ſuper gl. not. ergo (& ibi le. 3.) vide,
de ſentent. excommu. ad hæc, ſuper gloſſ. 2, (& ibi le.
1. 2. & 3.) prima ſic iacet. In contractibus rei veritas
potius, quam ſcriptura proſpici debet. ſecunda.

dicit, ꝙ ſimulatio, qua vxor emit, non vir, veritatis ſub
ſtantiam nō immutat. tertiā dicit, ꝙ emptione pigno-
ris cauſa facta nō quod ſcriptum, ſed quod geſtum, eſt
inſpicitur. ¶ In gl. antepenultima [ibi Si quis ſeruo] ſi
ſuaſi ſeruo tuo, quod rem tuam tibi ſurriperet, & mihi
adferret, quod fecit te conſentiente, ſlicet hoc non ſit
furtum, nec corruptus ſit ſeruus, teneor furti, & ſerui
corrupti. ¶ In gl. penul. ibi. l. vlt. [in fi.] vide de elec. in
10 cauſis, ſuper 6. gl. ¶ In † gl. vt C. [ibi §. 3.] arg. ꝙ. ff. de
condi. & demonſt. l. filiæ, Vin. [& ibi c. vlt.] & quando-
que plus conſideratur verbū, quam factum. quandoq;
a e cōuerſo. ª de hoc de ele. eccleſia 1. [& ibi, §. 1.] quid
dicat hæc lex, & quædam alia exempla, in quib. requi
ritur, vel ponderatur factum, & ſi de iure non teneat,
b vide in 3. q. Baduan. ver. ſed adhuc, ſuper regula, non ᵇ
præſtat, de reg. iur. lib. 6. ¶ In gl. Hic collige [ibi, Con
ſultationibus] quod etiam facit contra [& ibi, Quere-
lam] & ff. de acqu. hære. is quis putat, & ibi concor. [&
ibi, Decipientium] uel delinquentium, ut hic [& ibi, Sē
11 tentiarum] ponit Abb. uerſum † Teſtamenta, fauor,
odium, ſententia, proles. Ex iſtis cauſis præfertur opi-
nio ueris. [Et in fi.] uel ſic ueritas præfertur opinioni
unius, uel paucorum, ſed publica opinio præualet ue-
c ritati, Tan. quandoque. Vin. & Goff. dicebat Hoſt. ꝙ ᶜ
ueritas, de qua conſtat, præfertur opinioni regulariter,
ſalua in iudicijs opinione Romanæ curiæ, quæ in iudi-
ciis præfertur ueritati in his, quæ non ſunt contra fidē,
de re iudica. in cauſis. ¶ In gloſ. no. [ibi, quotquot) ubi
idem no. ¶ In gl. ult. (ibi, Sane 2.) & ibi etiam de hoc
(& ibi, contraxit) cum uirgine alias ſecus. ī. eo. c. ulti.

A D D I T I O.

a E conuerſo. Vnum bene no. ꝙ fortiora ſunt facta ad declaran-
dum voluntatē, quā verba quæ ſæpe proferuntur contra inten
tionem proferentis, vt in c. dilecti, de app. ſcd'm Panor. in conſi.
223. incip. illud de iure quæritur, vnū viſa remiſſione, in pe. colu,
in prin. & vide pulchre do. Fran. Curtiū ſeniorem in l. reprehen
dēda. p illū tex. C. de inſ. & ſubſt. ubi & Iaſ. in 5. no. aliqd dicit.
b Non. Et uide Bar. in l. quid ergo. §. 3. alle. in gl. & facit quod no.
in l. ſi legatum. ff. de fal & quod no. doct. in l. ubi. C. de tranſac.
c Quod. Vide per gl. & Bar. in l. Barbarius. ff. de offic. præto. et per
d. Bar. de Salic. in le. 2. C. de teſta. & facit materia fictionum, de
qua per Bar. in l. ſi is, qui pro empto. ff. de uſuca.

S V M M A R I V M.

1 *Bigamus non cenſetur, qui contraxit cum virgine, licet prius
non ab alio fuerit deſponſata, et cur prohibetur ordinari, nu.
17. ad fi. ver. per prædicta.*
2 *Matrimonium conſenſus facit, eiuſque bona tria.*
3 *Matrimonij ſacramentum, quod perditur per peccatum, et re
ſtituitur per pœnitentiam.*
4 *Non eſſe quod conſtat, ex eo nihil conſiſtere, vel ſignificari
poteſt, & nu. 11.*
5 *Matrimonij alterum ſacramentum per diuiſionem carnis v-
nius coniugum in plures, deficit.*
6 *Matrimonij ſacramentum deſignatur per verba ſingularia.*
7 *Homo hic ſumitur vtriuſque ſexus.*
*Patrem, & matrem relinquet homo, ſententia hæc quomo-
do intelligatur, ibid.*
8 *Caro vna in matrimonio ut exponatur, & quando non dica-
tur amplius caro vna, ibid. & nu. 9.*
*In matrimonio tria ſunt ſacramenta, eod. nu. & qualiter ter
tium amittatur, ibid.*
10 *Maritus vnicæ viduæ quare prohibeatur ab ordinibus.*
Vxor viro ſuas communicat actiones, & quas, ibid.
11 *Signaculum pro ſignificatione, ver. ſignaculum.*
12 *Cogitatio vxoris multis ex cauſis, & quibus poteſt euenire.*
Sacerdotium, omne ſacrum includit.
13 *Epilogus & additio gloſſarum, & nu. 15.*
15 *Matrimoniorum, vel nuptiarum quædam corporales, quæ-
dam ſpirituales, quædam mixtæ, & ſubdiuiduntur ſpiritua-
les.*
*Nuptiarum corporalium effectus, ibi. circa prin. verſi. quæ
ſunt virtutis.*
16 *Nuptiarum tribus his generibus, quę poſſunt adaptari.*
17 *In nuptijs primis Adę, & Euæ corporalibus quę fuere de-
ſignata.*
18 *Vxor ordinandi quare requiratur virgo.*
19 *Incarnationis myſterium poteſt in ſecundo matrimonio ſi-
ſignificari.*
*In epiſcopum cur conſecrari poſſit, qui vxorem habuit & cō
cubinam, cum illa conſecrari non poſſit, quæ in, vel ante ba-
ptiſmum fuit corrupta, ibid.*
20 *Sacramentum non requiritur, ſed prohibentur defectus in
ordinando.*
*In eligendo non requiritur, vt quis ſit religioſus: ſed ſi fuit
religioſus, requiritur ne ſit apoſtata, ibid.*
21 *Synagoga an debeat vt concubina reputari.*
22 *Matrimonium contrahentis actus non cadit in ſeipſum, ſed
in alium.*

C A P V T V.

Debitum. Caſus. Pars huius de baptiſmo,
1 debitum, & hoc dicit. Qui † con
traxit cum virgine, licet prius ab
alio fuit deſponſata, bigamus non cenſetur. Et primo
ponit rationes. vltimo reſpondet ibi, Vnde is. [Duo] v-
2 num † eſt, quod facit matrimonium, ſcilicet conſen-
ſus; & eius bona ſunt tria. de condi. appo. c. fin. [Chari
tatem] eſt ergo iſtud ſacramentum, ideſt ſacræ rei ſi-
gnum, cum charitas ſit res ſacra, Pet. & Abb. [Et in-
3 ſtam] iſtud ſacramentum † perditur per peccatum,
quo anima recedit a Deo: ſed per pœnitentiam reaſ-
ſumitur. 50. diſtinct. a domino ſancto [Apoſtolus] i. ad
Cor. 6. [Adhæret] per charitatē, & eius opera [Vnus]
ſcilicet idem volens; vel vnus in charitate, ſcilicet
cum amans ſecundum Innocent. [Cum eo] per vnio-
nem gratiæ, de ſum. tri. capitulo ſecundo [Conformi-
tatem] ideſt ſacramentum conformitatis coniugii, de
quo dicit infra Hoſtien. [Conſiſtit] i. prouenit & ſequi
tur ex vnione diuinæ, & humanæ naturæ. [Ad quod]
ſcilicet ſacramentum comprobandum [Euangeliſta]
Io. 1. [factum] i. deus & homo vnitus eſt [Profecto] ſu-
pra Hoſtien. cum etiam in coniugio viri & feminæ cō-
ſumato, ſiue per conſumationem ipſius ſignificetur cō
formitas ſupradicta, patet, quòd coniugium &c. [Con
4 ſumatum] nam † in conſumatione, vel commiſtione,
quæ non eſt, nihil conſiſtere, vel ſignificari poteſt [Con
iugum] i. conformitatis ſacramentum, Hoſtien. [Iuxta
5 quod] ideſt ad oſtendendum, quod † carnalis copula
eſt ſacramentum incarnationis Chriſti, & quod tan
tum inter duos coniuges eſt illud ſacramentum, quod
in coniugio deſignatur, ſcilicet vna eccleſia vni viro,
ſcilicet Chriſto ſubdita. non eſt ergo hoc ſacramen-
tum, vbi alter coniugum carnem ſuam diuiſit in plu-
res. Innocenti. breuius dicit Hoſtien. i. ad quod con-
iugium, quod eſt inter Chriſtum, & eccleſiam per
corporale conſumatum matrimonium cōſumandum
[exponens] ad Eph. 5. [quod dixerat] Gen. 2. in fin.
(Hoc nunc) quomodo poſſit hæc authoritas exponi, vi
de quod dixi ſecundum Hoſtien. de fri. & ma. cap. 2. fi.
(Os) deſignatur ſacramentum per verba ſingularia.
6 os, caro, carnem, vxori. Innocent. (Homo) hic † & hæc
homo (& ſic relinquet homo) i. vir & mulier. (patrem
& matrem) i. torum patris & matris. tamen multi ad
litteram propter coniuges relinquunt parentes, contra
quos Vale. libr. 6. capitulo tertio de parentibus, & ma-
a tribus loquens. Chara ª eſt vxor, dulces liberi, iocun-
di

7 di amici, affines accepti. † ſed poſtea cognitis nulla be
neuolentia debet accedere, quæ priorem exhauriat. &
vide quod no. 30. diſt. cap. 1. [Duo] non plures [Carne
8 vna] i. in † vno propoſito non diuidendi carnem in plu
res. ſecundum quam expoſitionem tangitur tertium
ſacramentum, quod conſiſtit in propoſito vnitatis, quod
habere debet contrahens, ſcilicet vt ſit vnus vnius, id-
eſt quod aliam non ducat, nec ab illa perpetuo diui-
datur. transiens autem ad ſecunda vota recedit ab
hoc propoſito, & ſic perdit ſignificatum huius ſacra-
menti, & incurrit ex hoc defectum, qui eum impedit
promoueri. vel expone, ideſt per conſumationem car-
nalis copulæ a Deo vniti intelliguntur, quòd duo cor-
pora fiunt vnum, & duæ carnes vna. ad hanc expoſi-
tionem de conuer. coniu. ad apoſtolicam, ſecundum
Hoſtien. [ſtatim ſubiunxit] verbum auctoris. & dic, ſub
iunxit, ſcilicet apoſtolus poſt finita verba protoplaſti
[hoc autem] verbum apoſtoli [Dico] exponit Hoſtien.
ideſt in hoc corporali matrimonio conſumato dico cō
ſiſtere, vel per ipſum ſignificari magnum ſacramen-
mentum, quod eſt inter Chriſtum, & eccleſiam [Cum
ergo] infertur ex prædictis [Sacramenti] ſcilicet & vir-
ginitatis, ſeu incorruptibilitatis perpetuæ & inſepara-
bilis, quod eſt inter Chriſtum, & eccleſiam, & quod re
præſentat vir vnius tantum vxoris in virginitate de-
9 ſponſatæ & cognitæ [Defectum] quod † incurrit, quan-
do ducit & cognoſcit ſecundam, vel corruptam, etiam
ſi vnicam. vnde cum per ſacramentum ordinis effi-
ciatur quis miniſter ſacramentorum, nullum debet
pati ſacramenti defectum [Viduæ] de bigamo patet:
10 ſed de marito vnicæ viduæ quæritur, quare prohibea-
tur, & in quo ſit eius defectus. dicit Abb. quòd vxor vi-
ro ſuas communicat actiones, de cogna. ſpiri. Marti-
nus. Cum ergo illa ſit multiplex, & vir, qui cum ipſa
factus eſt vna caro, eſt multipliciter, & fingitur in plu
res carnem ſuam diuiſiſſe [Illa] vidua & corrupta
[Vnica] ideſt virgo & incorrupta [Vnici] ſicut eccle-
ſia Chriſti. imo eſt plurium, & corrupta ſecundi. & ſic
in hoc ſecundo prędictum deficit ſacramentum [Nec
iſte] bigamus ſcilicet, de quo præmiſit [Sit vnus] cū plu
res duxerit, & cognouerit [Vnius] virgnis, ſed duarū,
Chriſtus autem fuit vnius eccleſiæ & fidei, non pluriū;
& ſic ſimiliter in bigamo deeſt hic ſacramētum [Non
11 deeſt] quia † in eo, vel per id, quod non eſt, nil ſignifi-
cari poteſt, Hoſt. [Iſtiuſmodi] alias huiuſmodi [Signa-
culum] i. ſignificatio coniugij, quod eſt inter Chriſtū,
& eccleſiam, Hoſtien. [Minimè] per quod patet, quòd
non deeſt conformitas coniugij, quod eſt inter Chri-
12 ſtum, & eccleſiam [Cognitam] fortè mortuus † eſt pri-
mus, vel ante copulam religionem intrauit, quod po-
nuit, de conuer. coniug. verum. &c. ex publico, vel frigi
ditate fuit matrimonium ſeparatum. Scias, quòd ma-
giſter ſententiarum in ſponſa de futuro non cognita
bene fatebatur hoc: ſed in ſponſa de præſenti tenebat
contrarium. 4. ſententiarum. 27. diſt. in fi. quod falſum
eſt, vt hic patet [In plures] vxores, ſcilicet per id, quod
13 dicitur infra cap. proxi. [Sacerdotium] omne † ſacrum
includit ſupra c. 1. ¶ Gloſ. triplex, tractat de triplici ſi-
gnificato matrimonij. ſecundo quærit de tertio, in
quo conſiſtat. ponit opin. quam reprobat, & ſoluit.
¶ Pe. gloſſ. quærit, ponit duas opi. & ſecundam appro-
bat. ¶ Vltima gloſſ. reſpondet per quæſtionem, alleg.
pro, ponit opin. contrariā, quam reprobat. ¶ In gloſſ.
vltima [ibi, Proſpexit] vide de ferijs, capitulo ſecun-
14 do, ſuper prima gloſſ. ¶ In † gl. ideſt in carnali [in fi.]
ſed idem videtur de fornicario coitu. 32. q. 4. in eo for
nicator, in principio. dic vt ibi. ¶ In gloſſ. Triplex [ibi,
Carnali copula] dicit Hoſt. quòd de materia iſta recur
rendum eſt ad ea, quæ no. in ſumma, eodem titulo. §.
quare bigamus, & ad arborem, & ad 16. cellulas ibi de

15 pictas, quam dicit hic legi poſſe. dicit † etiam, ꝙ ma-
trimoniorum, vel nuptiarum aliæ dici poſſunt merè &
purè corporales, aliæ ſpirituales merè & purè, aliæ mi-
ſtę: corporales, merè & purè cōmunes ſunt omnibus,
qui non prohibentur, infra de ſponſa. cum apud, quæ
ſunt tantæ virtutis, ꝙ aquam, ideſt delectationem cor-
poralem mutant in vinum, ideſt opus bonum, & quan-
doque meritorium, quod ſignificatum fuit Ioan. 3. Nu
ptiæ factæ ſunt in Cana Galilex &c. in miraculo ibi fa-
cto, quod etiam ratione extenſionis præcellit alia ſa-
cramenta. de diuortiis, gaudemus; quod dic, vt dixi
infra de frigi. cap. fi. Spirituales verò merè & pure ali-
quæ excellentes, aliquæ communes; aliquæ ſpeciales,
ſiue priuilegiatæ. excellentes, quæ fuerunt inter Chri-
ſtum, & eccleſiam, de quibus Greg. in homelia. Mat.
22. Simile eſt regnum cęlorum regi &c. dicit, apertius
atque ſecurius dici poteſt, quòd in hoc pater regi filio
nuptias fecit, quo ei per incarnationis myſterium ſan-
ctam eccleſiam ſociauit, de quibus apoch. 21. in prin.
Vidi ciuitatem ſanctam Hieruſalem: & dixi, Veni,
oſtendam tibi ſponſam vxorem agni. 19. Exultemus,
& gaudeamus, & demus gloriam: quia venerunt nu-
ptiæ agni. & dicuntur iſtæ excellentes, quia nullus
inuenitur, qui ſic fidem eccleſię ſeruauit, vt Chriſtus,
& quia nemo ſibi comparari poteſt. communes illæ di
cuntur, quæ contrahuntur in communibus ſacramen-
tis eccleſiæ, & nemini denegantur, ſicut baptiſmus
quò ad non baptizatos: & pœnitentia quo ad bapti-
zatos. 32. diſt. §. verum. ſupra, de ſum. tri. ca. 1. Specia-
les & priuilegiatæ ſunt illæ, quæ contrahuntur in ordi-
natione, vel conſecratione, ad quas non niſi idonei
admittuntur, vt 1. quæſtio. 1. §. ecce, cum honoris. Mi-
ſtę vero dicuntur, quæ ſunt inter humanam naturam,
& Chriſtum dei filium, ſingulares, de quibus Greg. in
dicta homelia tunc deus pater deo filio nuptias fecit,
quando hunc in vtero virginis humanæ naturę cōiun-
xit. Dicuntur autem miſtę: quia partim corporales, &
partim ſpirituales. Corporales dicuntur propter car-
nis aſſumptionem. Spirituales propter diuinę naturę
vnionem, ad quod pertinet, quod hic dicitur, verbum
caro &c. Quod intelligas non confuſione ſubſtantię,
ſed vnitate perſonę. dicuntur etiam ſpirituales, quia
ſine virili ſemine, & ſine aliqua corruptione Chriſtum
concepit virgo de ſpirituſancto. vnde in ſimbolo, a to-
ta trinitate &c. & ſupra de ſum. trini. capitulo primo.
Et dicuntur ſingulares propter illud beati Bene. Tria
opera fecit oꝑs illa maieſtas in aſſumptione noſtrę
carnis, ita ſingulariter mirabilia, & mirabiliter ſingu-
laria, vt taliter nec facta ſint, nec facienda ſint am-
plius ſuper terram. Coniuncta ſunt quippè adinuicem
deus & homo, mater & virgo, fides & cor humanum,
his nuptiis medijs interuenientibus contractę ſunt ſpi
rituales excellentes, de quibus eſt dictum. his amba-
bus mediis, & paſſione glorioſa ſecuta conſumatum
eſt irreuocabile ſacramētum, quod in morte conſuma
tur, ſecundum apoſtolum, & ſecundum legem. de hoc,
de cele. miſ. cum Marthę, ver. ceterum. & ex his etiam
ſequūtur alię ſpirituales, de quibus pręmiſſum eſt. His
16 † tribus nuptiarū generibus adaptari poſſunt tria ge-
nera creaturarū hominū, vitarum, ſciarum, & conſcia
rū, de quibus no. ſup. de ſum. tri. c. 1. ver. vnum vniuer-
17 ſorū, & ēt in primis † corporalibus Adę & Euę, fuerūt
alia duo genera deſignata, ad qđ pertinet verbū apo-
ſtoli in tex. Item in formatione vtriuſque eſt reperire
actū corporalē quò ad corpora formata, & ſpiritualē
quo ad animas, & cōiunctionē animarum ad corpora
& ipſam formationem reſpectu diuinę manus ibi, po-
tenter operantis, ad id. 56. diſt. naſci. Patet etiam eui-
denter, ꝙ in primis nuptiis corporalibus vetus Adam
pater noſter reperitur vnus vnius, & Eua vna vnici.

Sic & nouus Adam.i, Chriſtus in excellentibus nuptiis reperitur vnus vnius: & mater noſtra eccleſia vna vnici. nec in aliquo prædictorum quo ad nup. pertinet, eſt reperire aliquid corruptionis, vel diuiſionis. & dicit Hoſt. per prædicta declaratum, quare propter defectum ſacramẽti prohibetur bigamus ordinari[Et ibi,
18 Virginali,]cum † ergo Chriſtus ad hanc vnionem faciendam ſibi matrem virginem elegerit, merito vxor ordinandi ſit virgo[& ibi, Corporalis]quia ſecundum hoc ceſſante.i. finito actu, non eſſet ibi ſacramentum. Item quoties renouaretur actus, toties rediret ſacramentum, licet quidam dicant, ꝙ primus actus tñ deſignet ſacramentum, Ioan.[& ibi vnicum.]quaſi vt dicebat Inn. ſecundũ coniugium potius habere deſignate duas eccleſias vni viro Chriſto ſubiectas. fatetur tñ,
19 quod † miſterium incarnationis bene pôt in ſecundo matrimonio ſignificari[& ibi, epiſcopus]quare in epiſcopum conſecrari non poſſit, qui vxo. habuit, & côcubinam, cum illa conſecrari non poſſit, quæ vi vel ẽt ante baptiſmum corrupta fuit, no. 26. diſt. c. 2. & per Go. in ſumma huius ti. §. Item quæritur cum, & per Hoſ. §. circa hoc, ver. 5. quæritur[& ibi, Dicẽdum]ſecundum
20 Tan.[& in fi.]iſtud tene, ſignificatio † ſacramenti nõ eſt in eo, qui non habuit vxorem, ſed non requiritur ſacramentum, ſed prohibet defectus: qui defectus nõ eſt in eo, qui non contraxit, Inn. vide ſimile, non requiritur in eligendo, quod ſit religioſus; ſed ex quo fuit, requiritur ꝙ non ſit apoſtata. facit 26. diſ. acutius, & qđ ibi no. B. Brix. ¶ In gloſ. ſic patet[ibi, Significat Chri-
b ſtum]contra hoc inducitur ad Ephe. 5. viri diligite[b] vxores veſtras, ſicut & Chriſtus dilexit eccleſiam. ergo dici nõ poteſt, ꝙ Chriſtus deſignet vxorem, vel e conuerſo vxor Chriſtum[Et ibi, Alij dicunt]ſ. Tan. Phili.
21 Goſ. & Inn. hoc † quidam ſic impugnant, ſicut fuit vna fides antiquorum, & modernorum; de hoc ſup. de ſum. tri. ſuper rubrica, ver. fides. ſic fuit vna eccleſia, & vna ſponſa; ergo non debet ſynagoga, vt cõcubina di-
c ſtingui ab eccleſia, quæ eſt ſponſa. Illi. n. qui tempore[c] ſynagogæ ſeruiebant deo, pertinebãt ad vnitatem eccleſiæ, ergo ſynagoga non debet dici concubina[& ibi, Apoſtolus] 2. ad Corin. 10. in fin. alias. 11. in princ.
22[& ibi, deeſt in coniuge]dicunt quidam, ꝙ actus † contrahentis matrimonium non cadit ſuper ſeipſum, ſed ſuper alium, & ideo ſpecificatur ex termino. vnde, ſi mulier eſſet ordinis ſuſceptiuæ, eſſet bigama contrahendo cum corrupto, ſecus ſi non contraheret, quę corrupta eſt extra matrimonium. ¶ In glo. vlt.[ibi, Qualis]vbi de hoc, & 32. di. nemo[& ibi, Opinione]Hoſ. & Goffr. de cle. coniu. ſane. §. 1. & ibi vide rationes Hoſ.[& ibi, corrup.]ad hoc ĩ. qui fi. ſint legi. tanta. quomodo ad illam decre. reſpon. Ho. ibi dixi in gl. per hanc[& in fi.]& inf. de cle. coniu. cap. vno, lib. 6. vbi videas de hoc.

ADDITIONES.

a Chara. Et propterea alibi dicit Pau. apoſtolus: dilige uxorem tuã, quemadmodum, Chriſtus eccleſiam diligit, uide pulchre in tract. de matrimonio, col. 11.
b Diligite. Vide ſupra in apoſtilla præcedenti.
c Tempore. Vide Albe. de Roſa. in rubrica ff. de ſta. ho.

SVMMARIVM.

1 *Bigamus non eſt, qui plures habuit concubinas, niſi interpretatiue, nu. 3.*
2 *Leges, vicinis. C. de nuptijs intellectus.*
3 *Criminoſum non poſſe remoueri, reprobatur hic opinio Hugonis, ver. et not.*
4 *Fornicatio res eſt execrabilis. non poteſt vllam ſacra rei inducere ſignificationem, quotuplex ſit, nu. 5. inducit depoſitionem numer. 10.*
5 *Tanquam, hic non ſine cauſa, et vbi additum.*
6 *Coniugatus plus peccat extra coitum vxoris, quam clericus in minoribus conſtitutus.*
In ordinibus ſacris conſtitutus minus peccat fornicando, quam coniugatus, ibid.
8 *Pœnitentia impoſita ſufficit eius partem agere, ad recuperationem ſtatus prioris, & poſtea reliquam peragere.*
9 *Diſpenſare poteſt legatus.*
Fornicarius facer diſpenſationem non habet, ſi eſt occultus, contra vero ſi aliter, ibi. & nu. 11. & a quo poſſit diſpenſari, & nu. 10.
Irregularitas ex fornicatione occulta per ſolam aboletur pœnitentiam. eod. nu. 9.
12 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum. nu. 13.*
Luxuria non habebit amplius caſtitate, eod. nu.
14 *Additio gloſſarum.*

CAPVT VI.

Quia cura. Caſus. Qui † plures habuit concubinas, ex eo bigamus non eſt & 2. ibi, ad quod. Et pars huius, de priu. quia circa[Habentes]ſimul, vel ſucceſſiue. eſt enim eadem ratio. & quidam in tex. habent, ſucceſſi-
2 ue[Concubinas[a]]contra C. de nup. vicinis. Sõ illa † lex
2 poteſt intelligi cũ aliis certis & indubitatis indiciis, alias nunquam eſt matrimonium præſumendum. 30. q. 5. aliter Et no. de fi. presby. Michael, Hoſt.[Bigami]
3 ſaltem † interpretatiue. & videtur ꝙ ſic. 25. diſ. primũ & no. ſatis hic reprobari op. Hu. quæ habet non poſſe promoueri criminoſum, de quo s. de temp. or. c. fi. ſm
4 Hoſt.[Incurrerint]fornicatio, quæ † eſt res execrabilis, nõ pôt vllam ſacræ rei ſignificationem inducere, vnde ibi per iterationem non deficit ſacramẽtum, qđ reſpicit huius tituli prohibitio. Hoſt. Abb.[tanquam]
5 additum † non ſine cauſa, tãquam. ĩ. de maio. & obe. ſolitæ[Simplici]in laico ſoluto, & conſtituto in minoribus dici poteſt ſimplex. In diacono, & ſubdiacono duplex reſpectu prædictæ ſimplicis. In presbytero vero, vt de ſummo nullam faciam mentionem, dicit Hoſtien. triplicem reſpectu prædictæ duplicis dici debere ex gradus maioritate. 40. di. homo Chriſtianus, & auſteritate pœnitentię talibus imponendę. 82. di. ca. 1.
6 vnde dicebat Abb. quod licet † forte coniugatus plus peccet extra coitum vxoris, quam clericus in minorib. ad hoc ĩ. de vi. & ho. cle. vt clericorum, ad fi. In conſtituto in ſacris hoc non credit(Ad executionem)ſup.
7 † uel ſuperioris ordinis ſuſceptionem, de tempo. ordi. ca. fi. per quod patet, ꝙ poterit in epiſcopum ordinari
8 (Poteris)poſt peractam † pœnitentiam, uel eius partẽ, de temp. ord. ex tenore. & no. quod ſcribitur legato, ꝑ
9 quod not. Pet. & Abb. legatos † diſpenſare poſſe,[Diſpenſare]imo & ſine diſpenſatione vř quod poſſit de temp. ordi. capit. fi. ſol. ſecundum Hoſtienſ. & Abb. Illud in occulto, cuius canonica irregularitas per ſolam pœnitentiam aboletur. Hic de publico, notorio, ſeu famoſo. & idem dixi inf. de cleric. coniug. ſane. 2. Si autem epiſcopus in hoc publice deliquerit, non uidetur poſſe citra ſedem apoſtolicam diſpenſari, cum
10 hoc delictum † inducat depoſitionem. 25. diſt. §. alias. ſuper quo vide quod dixi ſupr. capit. 2. Alii dicunt metropolitanum diſpenſare poſſe, vt hic, & de iudi. at ſi clerici. ſed ex quo notorium eſt crimen, & dignum depoſitione, quid oberit Papę, ſi ipſum deponere uoluerit metropolita.[Diſpenſatio]Dicit ergo Hoſtienſ. quod licet ipſe ſit metropolitanus, non putat quia archiepiſcopus in hoc ſit iudex, remittit ad not. de electi. cum in cunctis, ad fin. & cantag

noto-

notorius, ne ſic exiſtens ſuſpenſus celebret, per ea, quę
dixi. ĩ. de coha. cle. & mulie. veſtra, de cler. exc. c. fi. &
11 ſic not. ſecundum eum, occultum † per ſolam pœni-
tentiam reſtitui priori ſtatui, notorium per pœniten-
tiam, & diſpenſationem, niſi prius irregularitatem in-
12 curterit. ¶ Prima † gl. ſi. contrarium, & ſoluit. ſecũdo
not. quòd luxuria &c. ſi. contrarium, & remittit. ¶ In
13 † gl. 1. [ibi, in fi. colla. 4.] ibi, non amplius habebit ca-
ſtitate luxuria. ſed ſubiiciatur ipſa pęnis, & periculum
ſuſtineat[& ibi, Seruius] hanc & ſe. vide de collu. c. 3. ſu
14 per vlt. gl. ¶ In † gl. 1. [ibi, fraternitatis] vbi de hoc[&
ibi. §. 1.] & ĩ. de præb. eum qui, lib. 6. [& in fi.] & facit,
quod ibi dixi ſuper gl. triplex, in fi.

ADDITIO.

6 Concubinas. Vide Bar. & Albe. in l. filium. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alie. iuris.

S V M M A R I V M.

1 *Subdiaconus, qui cum vidua contraxit, & eam cognouit, bigamiæ pœnam incurrit, licet bigamus non ſit. & quando retinebit clericale priuilegium, num. 3.*

Cum eo per Papam poteſt diſpenſari. num. 4.

2 *In minoribus conſtitutus contrahere poteſt matrimoniũ, & an exuatur omni propterea priuilegio clericali.*

Bigamus an ſit maritus virginis, ſi non ſeruauit ei fidem.

Quid ſi poſtquam cognouit vxorem adulteram, ſe fecit ordinari, ibid.

Quid ſi contraxit quis cum corrupta credens contrahere cum virgine. ibid.

Quid ſi contraxit cum corrupta, & ante carnalem copulam duxit virginem quam cognoſcit, ibid.

Quid ſi pendente lite ſuper accuſatione adulterij ad mandatũ eccleſiæ ipſam cognouerit. ibid.

5 *Epilogus, & additio gloſſarum.*

C A P V T VII.

1 A nobis. Caſus. Subdiaconus † qui cum vidua
contraxit, & eam cognouit, & biga-
miæ pœnam incurrit, licet bigamus
non ſit[De facto] ſupra e. nuper, ad fin. dixit, quantum
in ipſis fuit [Non potuit] de cle. coniu. per totum, qui
cler. vel vo. c. 1. [Duxit] & cognouit, ne ſit contra ſup.
e. debitum[Viduam] & corruptam, ne ſit cõtra de cler.
coniu. ſanè 2. [Vxorem] ſecus, ſi in concubinam. ſup. c.
2 proxim. [Bigamus] ſi matrimonium † tenuiſſet, vt
quia iſte fuiſſet in minoribus tantum, tunc eſſet exu-
tus omni priuilegio clericali. 84. diſtin. quiſquis. Dicit
tamen Hoſtien. quòd per illum generalem ſermonem
non putat ſublatum priuilegium canonis, ſi quis ſuadẽ-
te, argum. ff. de pign. generali, & quia in dubio quis
debet putare ſe excommunicatum, & quia Papæ eſt
hoc interpretari. Dic contra, vt infra eod. cap. vno,
3 lib. 6. porro, quia hic † non tenuit matrimonium, dum
modo ſit corrigibilis, omne priuilegium retinebit. 81.
diſt. dictum, 50. diſt. ſtudeat: alias contra, de vi. &
honeſt. cleri. cap. fi. cum ſi. [Tamen] ac ſi dicat, ſi biga-
mus non ſit, nec matrimonium tenuerit [Diſpenſare]
4 per † epiſcopum; ſed per Papam poſſet diſpenſari. &
refert Pet. quod Papa Innoc. 4. in caſu huius cap. cum quo-
dam monaco diſpenſauit (Defectum) quid ſi maritus
virginis non ſeruauit ei fidem? quid ſi poſtquam co-
gnouit vxorem adulteram, ſe fecit ordinari? Et quid
ſi contraxit quis cum corrupta credens contrahere cũ
virgine? Et quid ſi contraxit cum corrupta, & ante
carnalem copulam ducit virginem, quam cognoſcit?
quid ſi pendente lite ſuper accuſatione adulterij ad
mandatum eccleſiæ ipſam cognouerit? remittit Hoſt.
ad ſummam, e. tit. §. pe. ver. Secundo quæritur, & de vl
5 timo membro not. de coniu. ſeruorum. ca. 1. ¶ † Pri-
ma gloſſ. arguit, quod voluntas &c. ¶ In gl. 1. (ibi, Diſpen-
ſari) in officio: in beneficio bene. 28. diſt. Presbyterum.
ſed contra. Talis cum omnibus bonis ſuis tradi debet
curiæ ſeruiturus, in authen. de ſanct. epiſcopis. §. ſi vero
poſt: ſed illud non prohibet diſpenſationem Vincen.

De clericis peregrinis. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio rubricæ.*

De argumento huius tituli abbi vbi nam tradatur, ibid.

2 *Peregrini clerici qui hic dicantur, & quare non admittantur indiſtinctè, remiſſ.*

Inter titulum hunc & infra de peregrinantibus, quæ ſit differentia, remiſſ.

1 ¶ Quia † inter eos, qui ab ordinib. prohibẽtur, arcẽtur
& peregrini, ideo &c. Goffr. habetur materia 71. 2. &
3. diſt. per totum. 98. diſt. per totum. & 9. q. 2. congruit
2 rubricæ, de cler. non reſid. faternitati. Qui † dicantur
hic peregrini, & quare non admittantur indiſtinctè, &
quæ ſit differentia inter hunc titulum, & inf. de pere-
grinationibus remittit Hoſt. ad ſummam, eo. tit.

S V M M A R I V M.

1 *Vltramarini, & remoti valde ordinationem ſuam probare debent per quinque epiſcoporum ſigilla, & num. 11. vide num. 19. & 20. & quorum ordinum 16.*

2 *Diuiſio capituli.*

Decretalis hæc de quibus loquatur, ibi. ver. per hoc, & quando locum habeat, num. 4.

3 *Incertũ diffinire, vel certum ſe reddere in inceſto, graue eſt.*

4 *Nouitates repellendæ.*

Litteris commendatitijs quando credendum, eo. num.

5 *Inſtrumento, quod producitur de longinquo, quando fides danda, remiſſ.*

De literarum commendatitiarum diuerſis generibus, & quis eas dare poſſit. eod. nu. & nu. 6. ver. quidam tamen.

6 *De ordinatione ſua quibus modis poſſit quis conſtare, & nu. 16. & 19. 28.*

7 *Ordinari quibus de cauſis quis poſſit ab alieno epiſcopo, & num. 8.*

8 *Capitulorum. 81. & 82. diſtinctionis intellectus.*

9 *Titulos & præbendas plures, an licitum ſit habere.*

10 *Clericus beneficiatus in aliam diœceſim non poteſt abſque dimiſſione proprij epiſcopi ſe transferre, & ſi dimittatur, non ſtatim admittendus.*

11 *Suſpenſio pro probatione.*

Peregrini clerici ſunt quò ad alios ſuſpenſi, ibid. non tamen incurrunt irregularitatem celebrando, num. 13.

13 *Cum ſuſpenſis quando epiſcopus, & quando Papa diſpenſet.*

14 *Cum in crimine publico deprehenſo diſpenſat epiſcopus. c. ſi quis epiſcopus. 11. q. 3. de quibus loquatur, eod. num. verſ. imo dicunt.*

15 *Ignotis quæ non committenda, ſunt explorandi, cuius ſint fidei, num. 18.*

16 *Ordinum quorum ſufficiat litteras oſtendere.*

17 *De priuilegio clericali qualiter quærendum.*

18 *Suffragium, & additio gloſſarum, nu. 19.*

Executor nomine quorum teneatur.

De ſigillorum epiſcopalium fide agitur eo. ſup. nu. 6. & infra num. 20.

Corruptio vnius facilior, quam multorum, ibi. & num. 20.

21 *Diſpenſare vox in hac decretali vt intelligatur.*

C A P V T I.

1 Tua nos. Caſus. Vltramarini, † alij valde
2 remoti [a] ordinationem ſuã proba-
re debent per 5. epiſcoporum ſigil
3 la. Et ſunt † duæ partes conſultatio, & reſponſio. ſecun-

da ibi, tuę igitur [Manus] per hoc videtur loqui de promotis ad ſacros, quibus manus imponitur. de hoc ſup. de ſacra. non ite. cap. 1. [Incertū] graue eſt
3 † ergo diffinire, vel ſe certum reddere, de reſcri. cum contingat, 11. q. 3. graue [Exiſtit] ſup. quæris, an ſaltim ex diſpenſatione tua tales ſint admittendi. ad hoc reſpondet in fi. cætera dicit ad ipſius inſtructionem. ſimile. ſup. de bigamis, debitum, Hoſt. [Reſpondemus] in antiqua dicebatur, indulgemus. & gloſſ. T. exponebat. i. ſignifica-
4 mus [Nouum] no. contra † nouitates. [b] g. de conſuet.
b cum conſuetudinis [5. epiſcoporum] dicit Innocen. & Hoſt. quod hic dicitur, locum habere in his, in quibus
c nullum, vel modicum [c] præiudicium alij generatur, alias non crederetur talibus litteris, niſi per collationem ſigillorum, vel alias legitimè probaretur, argum. in auct. de inſtru. cau. col. 6. infra de fi. inſtr. capit. 2. & inducitur hoc dictum ad ea, quæ dicam eo. tit. c. 1. in
5 1. colum. de † inſtrumento, quod producitur de longinquo [Teſtimonio] tractauit hic Inn. alias eſt gl. ſuper rub. & Hoſt. de diuerſis generibus commendati-
d tiarum, de quibus vide quod dixi de cler. non reſi. [d] fraternitati. notauerunt etiam quis commendatitias dare poſſit, quod eſt expeditum inf. de temp. ord. cum nullus, lib. 6. Et no. ſm Inno. ꝙ non dicit hic, ꝙ aliquis
6 ex iſtis epiſcopis fuerit ordinator, vnde probari † videtur, ꝙ per quoſlibet bonos prælatos poteſt conſtare de ordinatione. nam & ī. eo. inter quattuor, innuitur nō ſolū p litteras epiſcopi, ſed etiam per alia argumenta poſſe conſtare de ordinibus, vt poſſit licitè promoueri, & celebrare. Quidam tamen dicunt, ꝙ quo ad ordines, ſcilicet vt recipiantur ad celebrandum in ordine ſuo, ſolus epiſcopus, qui ordinauit, dat commendati-
7 tias, argum. 73. diſt. c. fi. ſed tunc † tantum ab alio epiſcopo ordinari poteſt, quando per litteras ſui epiſcopi ſit dimiſſus, vel occurat alius caſus, in quo licitè de iure ab alio epiſcopo ordinetur, vt ſi daret ei beneficiū,
8 vt præ. decre. cum nullus. nec † obſtat 71. & 72. diſt. per totum. quæ c. loquuntur quando clericus a iure primi epiſcopi eximebatur in totum, vt quia tale erat beneficium ſecundum, quod cum primo teneri non poterat. Fuit enim intentio antiquorum canonum, quòd clericus ſine voluntate epiſcopi ſibi non auferatur in totum, ſed ex quo non aufert eum a primo, ſed dat ei præbendam, eum poterit ordinare, ſecundum Innoc. ad id de præbend. cum iam dudum. dicit tamē, quòd curialius eſſet, ꝙ ſecundus ſine licentia primi ordinatoris illum non ordinaret, arg. C. de pig. l. 3. Sed dicit
9 † Hoſt. ꝙ per hoc innuit Innoc. aliquem poſſe habere plures titulos, & plures præbendas cum eccleſia parochiali, dicit autem, quòd de rigore iuris eſt contrariū, vt patet 70. diſt. in. ſanctorum, & in eo, quod legitur & not. de elect. dudum. 2. de præbend. de multa. & dicit
10 transferri † non poſſe clericum beneficiatum de vna diœceſ. ad aliam, niſi a proprio epiſcopo dimittatur, vt patet de renunc. admonet. ſed & ſi dimiſſus ſit antequam promoueatur ad alium ordinem, vel beneficiū, probandi ſunt mores eius, vt ſequitur [In alijs] etiam citramarinis clericis, Innoc. [Obſeruandum] ſcilicet,
11 quòd tales † poſſunt admitti, ſi habent notum ſigillum proprij epiſcopi, vel habent 5. ſigilla ignota. dicit tamen Innoc. quòd oportet aliquam notitiam haberi de ſigillis, vel eccleſijs ſaltem per famam. & adde quod dicam infra cap. prox. [Ita tamen] ſup. hic ſeruetur, Vt ſub. ſi ad beneficium promoueri petant, vel ordines.
12 [Suſpenſione] ideſt † probatione, vel quo ad alios, vt no. infra de coha. cleri. c. fi. non enim ſunt ſuſpenſi ab homine, vel a iure, immò celebrare poſſent, ſi eſſent in loco apto. plebes autem ſunt ſuſpenſæ audire illo-
13 rum officium, infra eo. tuæ. talis † ergo celebrans nō eſt irregularis. vnde & cum eo diſpenſat epiſcopus. ī. c. fi. ſed ſi ſuſpenſus eſſet a iure, vel ab homine diſpenſaret ſolus Papa, infra, de re iudi. cap. 1. lib. 6. 11. q. 3. ſi
14 quis epiſcopus. & idem eſt dicendum † de deprehenſo in publico crimine, qui licet celebrare non debeat, ſi tamen celebrat, non præcedente diſpenſatione cum illo diſpenſare poteſt epiſcopus, cum non ſit prohibitū immò dicunt quidam cap. ſi quis epiſcopus, loqui ſolum in ſuſpenſo ab homine, non a iure. remittit autem Innoc. & Hoſt. ī. de cler. excom. miui. ſi celebrat [Inſtruātur] prælati ſcilicet, ad quos declinant. nam graue eſt
15 in expertos & c. 19. quæſt. 3. monaſterijs. nec ſunt † talia committenda ignotis, de conſecra. diſt. in. 2. tribus (in-
16 ferioribus) ergo non ſufficit † oſtendere litteras ſacerdotij, niſi habeat litteras inferiorum ordinum, niſi forte qui ordinauit ſacerdotem, tantæ diſcretionis ſit, quòd non ſit præſumendus illum presbyterum ordinaſſe, niſi ſibi de inferioribus ordinibus conſtitiſſet; quia tunc præſumam omnia ſolenniter acta, argum. ī. cap. 1. 97. diſt. nobiliſſimus, de procur. in noſtra. inſti. de fideiuſ. §. fi. ſecundum Innocen. & Hoſtien. [Opor-
17 tet] non ſic † ſi quæreretur, an gauderet priuilegio clericali [Saltum] quid iuris de his, habetur 52. diſt. cap. vno. ī. de cler. per ſal. promo. per totum [Poterit] alias,
18 poteris diſpenſare. ¶ In † gloſſ. 3. [ibi. §. ſeruorum] exercitor nauis, cum alienos adhibet, explorare tenetur, cuius fidei, & cuius innocentiæ ſint: ſuorum verò ſeruorum nomine noxali tenetur. In gloſſ. pen. [ibi, §. a barbaris] vide inf. de pur. cano. cap. 1. ſuper gloſſ.
19 pe. ¶ † In gloſſ. 2. [ibi ſolum] hoc credo de ſigillo ordinatoris: ſecus videtur de alio teſtimoniali, per not. in capit. ſtatim alleg. [& ibi, Sufficeret] & mille non ſufficerent ſine aliquali notitia, ſm Io. qui hoc no. 98. diſt. c. 1. licèt Hug. dixerit 5. ignota ſufficere: quia citius falſatur ſigillum vnius epiſcopi, quam plurium. & eſt ſimile, quia licèt regulariter duo teſtes ſufficiant, quandoque requiruntur 5. vel plures, ne quid falſitatis machinetur. C. de fideicom. l. fi. ī. de teſti. licèt vniuerſis. in fin. Sed hæc ratio non placuit Hoſt. quoniam ſic de facili corrumpuntur 5. teſtes, ſicut duo: quia qui ſculpendo falſat vnum ſigillum, de facili poſſet falſare centum. ī. de dolo, & contu. cum olim. falſitas enim ſigillorum plurium dependet a falſante, & corrumpente tantum, qui ſunt duo: ex parte teſtium fit corruptio, ex parte corrumpentis, & ſingulorum teſtiū,
20 vnde † non eſt tam facile corrumpere multos teſtes, ſicut vnum fabrum, Prouer. 29. in multiplicatione impiorum multiplicabuntur ſcelera. vnde quod dicit 5. epiſcoporum, dic ſecundum eum cum vno teſte, vel ſaltim vnius ex ſigillis notitia, vel aliquibus probabilib. coniecturis. hoc enim de 5. fuit dictum, quia facilius vnius ipſorum poterit haberi notitia, talis enim fortè vnum notum habebit; qui quatuor non cognoſcet. probat hoc per decret. proximam ibi, per idoneā & c. ¶ In gloſſ. quòd hic [in fin.] tales enim, ſi mentiantur, ſolum ſibi nocent, Vincent. ¶ In gloſſ. nam per [ibi, cum per bellicam] vbi de hoc, & 44. diſt. multis, & infra de præſump. ſcribam. ¶ In gl. vlt [in fi.] vel ſe-
21 cundum Innocen. hoc † eſt dictum, quia ſi clericus ſit ignotus, & litteræ ignotæ, nō eſt ſine diſpenſatione epiſcopi admittendus ī. c. fi. vel ſecundum Hoſt. diſpēſatur ad litteram, ſi in aliquo egent diſpenſatione, de ordi. ab epiſcopo. cap. 1. & 2.

ADDITIONES.

a Remoti. Contra hoc c. format Inno. contra, & ſoluit inf. de fi. inſtr. c. quod ſuper his.

b Nouitates. Adde quod omnis nouitas præſumitur mala. Nouitates pariunt diſcordias. c. quia dilectio, in fi. de conſan. & affi. & inducentes nouitates reprehenduntur. 11. diſt. quis neſciat in fi. & a nouitatibus abſtinendum eſt, l. in reb. ff. de conſt. princ. & ibi vide pulchre d. Iaſ. referentem Bal. & Ang.

c Modi-

c Modicum. Vide de materia, an ſtetur ſigillo, in c. poſt ceſſioné, de proba. per Io. An. & vide in Spe. de proba. §. ſi. ver. 10. & ſe. & per Bar. in l. ſi procuratoré, ff. de procu. & in l. 1. ff. quemad. teſta. aper.

d Reſidétibus. Et ibi vide, an poſſit probari per teſtes, ſi perdátur.

S V M M A R I V M.

1 *Peregrinus, qui iurat ſe ordinatum, niſi aliter probet, in illo ordine non ſuſcipietur, nec ad ſuperiores promouebitur, quo modo probabit. num. 3.*

2 *Iuramentum ſponte oblatum eſt minoris auctoritatis, quam delatum a iudice.*

3 *Ordinationis argumenta quæ dicantur, & num. 5. & 7.*

Argumentorum appellatione an contineantur probationes teſtium, vel inſtrumentorum, ibid. ver. Nec ſibi placet.

Probationis ſpecies licet vna non alia, tamen idem ſunt ſubſtantia, eo. num. ad fi. ver. Dicit autem.

4 *Probatio teſtium, inſtrumentorum, & argumentorum cui æquiparetur, & quatenus.*

5 *Præſertim, pro maximé.*

6 *Epilogus, Suffragium, & additio gloſſ. & num. 7. & 8.*

Clericus litteras epiſcopi ſui, cum princeps aditur, habere debet.

C A P. II.

Inter quattuor. De maio. & obed. de cler. non reſi. de relig. do. inter quattuor, 1 pars huius. & h. d. Peregrinus † qui iurat ſe ordinatũ, niſi aliter probet in illo ordine non ſuſcipietur, nec ad ſuperiores promouebitur. Communis diuiſio. & ſecunda ibi, inquiſitioni [Vtrum] ſup. quæſiuiſti [Offerentes] 2 minoris † auctoritatis iuramentum ſponte oblatum, quam delatum a iudice, vt dicam ĩ. de reſtit. in integ. ex litteris [ipſorum] clericorum ad te venientium [Ar- 3 gumenta] cum hic non quærat † alterius patrimoniũ, & in ſpiritualibus ſufficiat credere, de conſe. diſt. 2. vt quid. de presbytero nõ baptizato. c. 3. & alias ſit bonæ famæ, & vitæ, & habeat 5. epiſcoporum, licet ignota, ſigilla, ſi qua notitia habeatur per famam, vel alio modo, vel de epiſcopis, vel de terris ipſorum, licet inſufficiens ſit probatio, tñ hoc caſu credit Innoc. eos admitti poſſe. ad quod facit ſm Hoſt. qđ no. ĩ. de teſt. licet, in fi. Quid enim ſi quis ordinatus fuit, iam lapſi ſunt 50. anni, nec extant teſtes, vel inſtrumenta ordinationis ſuæ, conſtat tñ per illos, inter quos conuerſatus eſt, ꝙ ſemper ſe geſſit vt presbyter; ſic celebrauit & conuerſatus eſt, vtiq; hoc ſufficit, ar. ff. ad Mace. l. 3. ĩ. de presb. nõ bapti. c. 2. & 3. dicetur ergo idoneum ar. non ex multitudine ſigillorum penitus ignotorum, ſed ex certis ſufficientibus præſumptionibus, vel indicijs, ſm Hoſt. & dixit ſup. c. proxi. Nec ſibi placet, ꝙ hoc intelligatur de probat. teſtium vel inſtrumentorum. cum alia ſit a probatione argumentorum, ad quam peruenitur deficiéte prima. Dicit autem, ꝙ licet vna ſpecies huius pro- a bationis[a] non ſit alia, tamen ſunt idem in ſubſtantia. & eſt ſimile de perſonis trinitatis. & ſubmittit, ꝙ pro- 4 batio † teſtium poteſt æquiparari patris potentiæ. probatio inſtrumentorum, vel lrarum filij ſapientiæ, probatio argumentorum benignitati, vel beneuolentiæ ſpiritusſancti. & quia argumenta ad modum ſpiritusſancti procedentis a patre, & filio, quandoq; procedũt ex teſtibus per ſe ſufficientibus, quandoque ab inſtrumentis nõ pomnia idoneis ſimul iunctis; voluerunt iuriſtatores per hunc modum ſubuenire; ad hoc, de verſign. forus. §. cauſa. Dicit tamen, ꝙ hæc adaptatio nõ eſt nimium attendenda: quia licét in his aliqua ſimilitudo notetur, non tamen per omnia, de ſum. trinit. damnamus. §. cum ergo [Suſcipe] ad celebrandum ſo- 5 lenniter, vel ad titulũ beneficij. [Præſertim] pro † maximè [Conuerſatio] vtrunque igitur eſt neceſſarium, ordinis teſtimonium, & vitæ probatio. ſup. c. prox. Hoſt.

6 ¶ † Secunda gl. reſpondet per quæſtionem, quæ vocat

7 hic argumenta. ¶ In † gl. 2. [ibi, Indicia] vide de prob. tertio, ſuper vlt. gl. [& ibi, Si qua per caſum, in fi.] clerici pro negocio eccleſiaſtico principem adeuntes, ſi litteras epiſcopi ſui non habuerunt, non habebuntur pro

8 clericis. Idem de monacis. ¶ In † gloſſ. 2. [ibi, de præſump. litteris] & de hæreticis, excommunicamus, vbi de hoc in vlt. gl. [& ibi, epiſcoporum] vel dicta teſtiũ, qui apud ſuum epiſcopum viderunt ipſum celebranté in eo ordine, quem ſe dicit habere, Goff. [& ibi, Cum olim. 1. in fin.] & ibi de hoc in vl. gloſſ. & 97. diſt. nobiliſſimus.

A D D I T I O.

a Probationis. Hic nota, quid ſit ar. de quo vide Bar. in l. admonendi. ff. de iureiur. & de indicijs. in l. fi. ff. de quæſtio.

S V M M A R I V M.

1 *Peregrinus, de cuius ordinatione non conſtat, nõ permittitur celebrare in publico, ſed in occulto.*

2 *Teſtes, & inſtrumenta æquiparantur.*

3 *De ordinatione ſua peregrinus qualiter conſtabit.*

4 *Epilogus, & additio gloſſarum.*

C A P V T III.

1 **Tuæ fraternit.** Caſus. Peregrinus, † de cuius ordinatione non conſtat, non permittitur celebrare in publico, ſed permittitur in occulto. Communis diuiſio. & ſecunda ibi, reſpondemus [Vtrum] ſup. 2 quæſiuiſti, Pet. [Teſtes] æquiparantur † ergo teſtes, & inſtrumenta, de fi. inſtr. cum Ioannes [Canonica] ad omnes ordines, de conſecr. diſt. 2. trib. de hoc ſup. eo. 3 c. 1. Innoc. [Penitus] hoc dicit, quia † dato, ꝙ nũquam fuiſſet ibi viſus, tamen per famam perſonæ diuulgatã, & qualitatem & quantitatem ſociorum poſſet ſtatim epiſcopus informare animi ſui motum. & adde quod not. ſup. c. proxi. [celebrare] publicè, & ſic bene conti- 4 nuatur, quod ſequitur. ¶ Vltima † gl. reddit diuerſitatis rationem. ¶ In gloſſ. 1. [in fi.] quas epiſcopus dare non debet, niſi poſtulatus, ne præſtet materiam euagádi. 72. diſt. c. 1. Goff.

S V M M A R I V M.

1 *Peregrinos ſine diœceſanorum conſenſu in eccleſiis ſuis admittere non poſſunt inferiores prælati, & quos, & ad quæ num. 5. & 9. 10. 15. & 17.*

2 *In cauſa propria quilibet poteſt facere fidem teſtimonium ferendo, contrarium regulariter eſt verum.*

3 *Diſcere, hic quomodo capiatur.*

4 *Eccleſiæ, quæ in diœceſi ſunt alicuius epiſcopi, præſumuntur eius iuriſdictionis.*

6 *Decretalis hæc qua de cauſa pertineat ad hunc titulum.*

7 *Conſuetudo irrationabilis & impræſcriptibilis iuriſdictioni ſui epiſcopi ſe ſubtrahere, vel vſurpare quæ ſunt epiſcopalis auctoritatis.*

8 *Proprij clerici, quam alieni ſunt inſtituendi.*

Inſtitutio auctorizabilis ad minorem epiſcopo non poteſt pertinere. vide num. 12.

In inſtitutionib. ſpectatur initium, ibid. ver. quantũcunque.

Ingreſſus vitioſus ſi eſt in inſtitutionibus, nullæ ſunt. eo. ver.

11 *Diſpenſatio epiſcopi, de qua in decretali, vtrum neceſſaria his, qui electi ſunt aliquo contempto, & in quo fiat cum peregrinis, num. 15. & 18.*

13 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, 14. & num. 15. & ſequentibus.*

17 *In eccleſiis monacorũ epiſcopus an & quod ius habeat, quod ſpectet ad hanc decretalem.*

In capellis eorundem, quod.
Conſenſus ſuus ſi diœceſanus malitioſe præſtare negligit ad ſu periorem recurrendum, eod. num. ver. ſi vero populus.

CAPVT IIII.

1 **Te nobis.** Caſus. Inferiores prælati ſine diœ
ceſanorum cōſenſu in eccleſijs ſuis
peregrinos non poſſunt inſtituere.
Communis diuiſio, & ſecunda pars, ibi, Attendentes
[Didicimus] id dicimus ſcire, & cæt. 12. quæſtione 5.
2 hoc videtur, & eſt argum. quod † quilibet in cauſa pro-
pria ferendo teſtimonium fidem facit. contrarium re-
gulariter eſt verum. 4. quæſtio. 3. §. Item, verſ. nullus.
3 de hoc infr. de teſtib. in omni. expone didicimus † quo
ad ſcribentem, ſed non quo ad alios. vel hoc dixit, quia
non præſumitur, quod tantus prælatus ſcribat falſum.
argumen, vt eccleſia. benefica. capit. vno, & expone id
eſt accepimus, vel audiuimus, infra, de fideiuſſ. capit.
3. & 4. de ſimo. audiuimus, ſecundum Hoſtienſ. [Tuæ]
4 quod † præſumitur, ex quo ſunt in diœce. de relig. do.
de xenodochiis, Hoſtienſ. [Conſcientia tua,] ſed nec
cum conſcientia eius hoc liceret, niſi a prælatis ſuis
fuerint dimiſſi. 71. & 72. diſtinct. per totum, Innocen.
5 & Hoſtienſ. [Clericos] ignotos † vel notos, Sed ad ce-
lebrandum bene poſſent illos admittere, ſi illos plene
noſcerent non per litteras: quia ſolis epiſcopis reſerua
ta eſt hæc cognitio, Innocent. [De alienis] Sed nec in-
digenas poſſunt inſtituere ſine epiſcopo, ſecundum Ho
ſtien. de hoc infra, titul. 1. cum ſatis [Epiſcopatibus]
6 alias partibus. & propter † hæc verba facit ad titu-
lum ſecundum Hoſtienſ. qui dicit, quod competentius
poneretur ſub titulo de inſtitutionibus [Non vereen-
tur] ſup. quæris, vtrum tales debeas remouere, an cum
eis debeas diſpenſare [Id] ſcilicet extraneos inſtitue-
re [Nulla ratione] ſcilicet ſcripta, quæ contraria eſt
7 vt ſequitur, vel conſuetudinaria, eſt † enim in hoc con
ſuetudo irrationabilis & impreſcriptibilis. Eſt enim ir
rationabile, quod quis ſe ſubtrahat iuriſdictioni ſui e-
piſcopi, vel vſurpet quę ſunt epiſcopalis auctoritatis,
vt nonageſimatertia diſtinctione, nulla, de exceſſibus
prælatorum, accedentibus, & de hoc, de præſcript. cum
ex officii, & de offic. archidiac. capit. fi. Hoſtien. [Lice-
8 re] tum quia potius proprii † quam alieni ſunt inſti-
tuendi. 72. diſtinct. per totum: tum quia inſtitutio au-
ctorizabilis ad minorem epiſcopo pertinere non po-
teſt. 16. quęſtio. 7. nullus, & de hoc inf. tit. 1. cum ſatis,
tum quia nulla ratio hoc permittit, vt hic, tum quia cō
trarium eſt honeſtati, vt ſequitur, ſecundum Hoſtien.
[Remouere] quantumcunque tenuerint, ex quo vitio-
ſus eſt ingreſſus, quia in talibus ſpectatur initium, de
elect. dudum. 1. & 2. de prebend. dilecto [Diſpenſatio-
ne] ſup. expreſſa. de hoc de ſuplen. neglig. prælat. licet.
9 quantumcunq. † enim habeatur clericus prioris præla
ti [Licentia] neceſſaria eſt diœceſani licentia, in cuius
diœceſi inſtituitur. & hoc ideo ad epiſcopum ſpectat,
quia quandoque crederēt aliqui ſufficere litteras, quę
non ſufficerent. ſed & alia impedimenta poſſent occur-
rere. vnde in talibus adhibenda eſt diœceſani prouidē
tia, ar. de ſenten. excommunic. cap. 2. ſed nec ad cele-
10 brādum † populo poteſt admitti per eos, ſicut nec ipſi
dant dimiſſorias, ſed epiſcopus ſecundum Innocen. In
quo autem diſpenſet hic epiſcopus, dicam ſuper gloſſ.
11 ¶ Sed nunquid † hęc diſpenſatio eſt neceſſaria in his,
qui ſunt electi aliquo contempto, vel poſt appellatio-
nem? dixit hic Innocent. & Hoſtien. quod non, quam-
tis propter contemptum poſſet caſſari, de hoc ſupr. de
elec. quod ſicut [Dimittendos] dicebat Abb. per hunc
12 textum † probari prælatos illos alias habere ius inſti-
tuendi: alias non ſufficeret dimiſſio, ſed requiretur no
13 ua inſtitutio. ¶ † Secunda gloſſ. arguit ad duo, & de ſe-
cundo remittit. ¶ In gloſſ. 1. [ibi, In eccleſijs] vide de
14 reſcrip. Si proponente, ſuper vlt. gloſſ. ¶ In gl. 1. [ibi,
per totum] & maxime c. pen. [& in fi.] vbi de hoc. ¶ In
gloſſ. 2. [ibi, Diſpenſationem epiſcopi] in cuius diœce.
inſtituitur. vnde dixit Innoc. & Hoſt. ꝙ quantumcunq;
15 † clericus prælati ſui habeat licentiam, non tamen li-
cet eum inſtituere in alia diœceſi, niſi epiſcopus diœ-
a ceſanus eum approbet, & diſpenſat, [a] quod hic dicit
b expreſſum, & 71. diſtin. hortamur. [b] nec tamē † in hoc
16 poſſet diſpenſare epiſcopus, quod ſine litteris dimiſ-
ſorijs maneat in eccleſia: ſed diſpenſat, vt quamuis mi
nus canonicè ſit inſtitutus, & ſit ignotus, non eijciatur
17 de eccleſia. Si † vero Abb. & monaci clericum extra-
neum habentem dimiſſorias in ſua eccleſia vellent in-
ſtituere, eſt aduertendum, an eccleſia illa etiam cum
populo ſit exempta, & an etiam familiares ſint exem-
pti, vel non; & tunc videtur Innoc. & Hoſt. quod licet
ſic ſit plena exemptio, & ad eos ex priuilegio ſpectet
inſtitutio: tamen ad diœceſanum recurrent, non vt
præſtet aſſenſum, ſed vt cognoſcat de litteris dimiſſo-
rijs: poſtquā pronunciauerit eum plene dimiſſum, po-
terunt eum inſtituere. alias, ſi hunc ordinem non ſer-
uent, poterit epiſcopus in taliter receptum animad-
uertere, cum delinquat in ſua diœceſ. celebrando, ni-
ſi obſtet priuilegium, quod videndum eſt & ſeruan-
dum, de priuileg. porro. & quæ dicta ſunt, vera ſunt in
eccleſiis habentibus populum exemptum, Si vero po-
pulus non eſſet exemptus, neceſſarius eſſet aſſenſus
diœceſani, quem ſi malitioſe præſtare negligit, recur-
ratur ad ſuperiorem, de iure patro. nullus. Sed ſi capel-
læ ſunt exemptæ, nec habent populum, videtur Inno-
cen. quod poſſint inſtituere extraneum habentem di-
miſſorias, etiam ſine licentia epiſcopi. nec obſt. quod,
eſt dictum de delicto: quia iſte non deliquit, vel aliud
18 in non exemptis. & in caſu † huius decret. poſſet dici ſe
cundum Innocen. quod hic non recipit executionem
inſtitutionis ſuæ, niſi cum eo diſpenſetur, vel melius ſe
cundum eum eſt diſpenſatio neceſſaria, quia ignotus,
vt dixi ſup. c. 1.

ADDITIONES.

a Diſpenſet. Vide gl. & ibi Pan. in c. dudum, de elect. & Pan. & Innoc. in c. exturpandæ, in §. quia vero, de præben.

b Hortamur. Ex illa decre. & iſta fallit, quando epiſcopus eſt patronus in eccleſia alterius diœceſis, tunc poteſt etiam præſentare de alia diœceſi etiam ignorando, & ille debet inſtitui. & hoc eſt ſpeciale in epiſcopo, quia veriſimile eſt, ꝙ epiſcopus habeat eius notitiam, & quod alias non præſentaret, & hic eſt caſus in c. ſignificaſti. inſ. de iure patrona. & c. ſi quis epiſcopus, 16. quæſt. 5. & vide quod ibi in gl. & ibi ſcripſi, Arch.

De officio archidiaconi. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia tituli.*
2 *De materia huius tituli vbi tractetur alibi, loca indicat.*

1 ¶ Explicito † tractatu ordinandorum, de dignitatū
officijs videamus. Et quia archidiaconus poſt epiſco-
2 pum maior eſt, ideo &c. Goff. de † materia. 25. diſtin.
perlectis, ver. archidiaconus. 74. diſtin. Honoratus. 94.
diſt. c. vlt. huic benè conuenit, de vita & honeſt. cleric.
clericis. Item de cenſi. ea quæ, de ſi. in tantum, in fi. de
exceſſ. prælat. c. 2. de pœnit. licèt [ex libro Ro. or.] ſup.
inter cætera ſic habetur, vt archi. &c. vel ſup. volumus,
vel ſtatuimus, Hoſt.

S V M M A R I V M.

1 *Archidiacono multa capitula concedunt, quod alibi conceditur alijs dignitatibus, & econuerſo, & ratio, nu. 2.*
2 *In officio archidiaconi inſpicienda conſuetudo, quæ ſi non fuerit, quid ſit ſeruandum, ſic cæterarum dignitatum, nu. 11.*
3 *Archidiaconi ſubditorum poteſt epiſcopus cauſas audire, & abſoluere excommunicatos, & ratio.*
Archiepiſcopus non poteſt id in ſubditos ſuffraganeorũ, ibid.
4 *Archidiaconi licet ſint vicarij, etiam certa dignitate potiuntur, nec remoueri poſſunt pro voluntate epiſcopi, nec eorum officium epiſcopus exercere poteſt.*
5 *Archidiaconi, & ſimiles cur vicarij dicuntur, in quos tranſeunt dignitatum conſtitutiones, quæ pertinent ad epiſcopos, niſi quædam excipiantur.*
Dignitatum in eccleſia epiſcopali electio, & præſentatio ad quos pertineat, eod. nu. ver. vel ſecundum.
6 *Archipresbyter eſt etiam vicarius epiſcopi in ſacerdotalibus*
7 *Cap. 2. de offi. archipresby. vt concordet cum loco huius decretalis ad vocem eccleſiaſticorum.*
8 *Allegatio non eſt apud Deum ſubſidio.*
9 *Parochia pro diœceſi.*
10 *Epilogus, & additio gloſſarum. nu. 11.*
Archidiaconus non excluditur in iuriſdictione primicarijs &c.
Epiſcopus in iuriſdictione archidiaconi.
Archidiaconus in quibuſdam eccleſijs eſt maior, archipresbyter in alijs, diaconus in alijs. ibid. cum exemplis.
12 *Viſitationem epiſcopus an alij poſſit committere, & an viſitatio epiſcopi impediat archidiaconalem.*
13 *Viſitare quando teneatur archidiaconus.*

C A P. I.

1 **Vt archidiaconus** Dicebat hic Inn. q multa † capitula huius ti. concedunt archidia. quod alibi conceditur aliis dignitatibus, & econuerſo. vnde dicit cum glo. conſuetudinem
2 inſpiciendam. vel illa capitula loqui, quando non eſt alia dignitas in eccleſia, cui melius id competat, vbi non apparet conſuetudo, ſtaretur decr. ad hæc, & c. vt
3 noſtrũ [Vicarium] dicebat Inn. q † quia vicarius eſt, audit eps cauſas ſubditorum ſuorum per querelam, & abſoluit excõicatos ab ipſo, de hoc ĩ. de offi. ord. cum ab eccleſiarum, quod non poſſet archieps in ſudditos
4 ſuffraganeorũ. ĩ. 9. q. 3. nullus. licet † tamen ſint vicarii, etiam certa dignitate potiuntur, vt patet per hunc titulũ, nec remoueri põt pro velle epi, nec ipſe eorum officium exercere, de hoc in præalle. c. cum ab eccleſiarũ, & vide quod dicam ĩ. c. fi. ſuper ver. conueniri. Di-
5 cuntur † autẽ arch. & ſimiles ideo vicarii, quia omnia, quæ exercent, ad epos pertinent. dignitates conſtituẽdo, hæc tranſeunt, niſi aliqua tunc excipiant, quod credit Innoc. eos poſſe, ſicut earum electionem, vel cuſtodiam ipſarum vacantiũ, de inſti. cum veniſſent, vt eccle. bene. ca. vno, ĩ. eod. ad hæc. §. vlt. vel ſm eum electio, & præſentatio harum dignitatum potius pertinet
6 ad eos, qui illas dotauerunt [Eius] ſ. epi, † & archipſbyter, quo ad ſacerdotalia eſt ẽt vicarius epi. ĩ. ti. 1. ca. 1. & 2. & repete. ſciat [Curam] habet ergo curam, de hoc ĩ. eod. cum ſatis [In clero] i. clericorum, vt innuunt ſequentia adiectiua, ſm Hoſt. [Eorum] clericorum [Onere] alias honore. cui ineſt onus. 8. q. 1. qui epatum [Reſtauratione] de hoc de ec. ædi. c. 1. & cap. de his [Eccle
7 ſiaſticorum] virorum † vel miniſtrorum. contra, quia pertinent ad archipresbyterum. ĩ. ti. 1. c. 2. ſolue, vt ibi
8 dixi. in 1. gl. [Coram Deo] apud quem † non eſt de allegatione ſubſidium. 9. q. 3. aliorum. Goſ. [Et vt] repete,
9 ſciat, vel ſup. ſtatuimus (parochiani) i. † diœceſani, de dona. apoſtolicæ, de pecu. cleric. c. 2. (Corrigat) minora; maiora ad epiſcopum referat. ĩ. eo. ad hæc, Innoc.
10 ¶ † Secunda gl. ſignat contrarium, & ſoluit. 3. ſignat
11 contrarium, & ſol. ¶ † Glo. 1. [ibi. l. 1.] vide ĩ. ti. 1. c. 1. ſuper 1. glo. ¶ In glo. 2. [ibi, Perlectis] ver. ad primicerium [Et in fi.] vel locale eſt, Vin. in iuriſdictione epiſcopi non excluditur archi. ſicut nec in iuriſdictione archi. eps, Goſt. vel referuntur hæc ad diuerſas conſuetudines, in aliquibus eccleſijs maior eſt archi. in aliis archipresbyter, vel decanus, poteſt exemplificari in primicerio Metenſi, qui non ſubeſt archi. in archipresbytero Vercell. & Paduano, qui tenent primum locum poſt epiſcopum, vt dicit Hoſt. ¶ In gl. [Epiſcopus, ibi,
12 Non poteſt.] dicebat † Innnoc. ſi epiſcopus non poteſt viſitare mittat pro ſe alium, quem elegerit, ſi hoc de conſu. habeat, vel hoc, vbi non eſt archid. ad quem ſpectet, & ſic poteſt intelligi 10. q. 1. eps, & c. decernimus. dicit Hoſtien. q epiſcopo licet mittere quẽ vult, & nihilominus viſitabit archid. ſi de conſuet. hoc habeat: quia vna viſitatio non impedit aliam, de hoc ĩ.
13 eo. mandamus [Et in fi.] dicebat † Phil. de neceſſitate tenetur de triennio in triennium, poteſt tamen ſingulis annis, ſi vult, vt hic.

S V M M A R I V M.

1 *Archidiaconi in quibuſdam eccleſijs habent officium, in quibuſdam iuriſdictionem, & vbi de vtriſque tractetur, & quæ ad vtrunque pertineant, & nu. 2. & ſequen.*
2 *In proceſſione qualiter incedere debeant clerici.*
3 *Auſcultare quos debeat archidiaconus.*
4 *Verbi in alia reſolutio.*
5 *Minores in eccleſia qui dicantur.*
6 *Epilogus, & additio gloſſarum.*

C A P V T II.

1 **Officium.** Nõ ſummatur, nec ponit literalis caſus, niſi q ponit † quæ ſpectent ad officium archid. & no. quod dicit, officium, quia, vt etiam dixit Hoſtiẽ. archidiaconi in quibuſdam eccleſiis habent officium, in quibuſdam iuriſdictionem, hic proprie tractatur de officio, & ĩ. eo. ad hæc. §. in quadam, & 25. diſt. perlectis, ibi, archid. enim imperat, de iuriſdictione tractatur, 25. diſt. perlectis, vbi dicitur, quod audit iurgia, & ĩ. eo. ad hæc. ¶ Secundo inſtituit 63. diſt. ſi in plebib. de hoc infr. eod. cum ſatis. ¶ Tertio pœnas infligit, infr. de pœnis, licet. ¶ Quarto priuat beneficiis, de præben. referente. ¶ Quinto a ſubiectis percipit obſequia, infra, de excel. prælatorum, ad hæc. ¶ Sexto perpetuam vicariam, curam, & per conſequens iuriſdictionem ordinariam habet. ſ. cap. 1. ¶ Septimo corrigit, viſitat, procurationes recipit, ſuſpendit, excommunicat, interdicit. ĩ. eo. mãdamus, de elec. dudum. 2. & ĩ. c. fin. quod dic vt ibi. ſunt quædam iura, quæ faciunt contra archi. quia non inſtituit. 16. q. 7. nullus. ĩ. eod. cum ſatis, & c. ſeq. ¶ Secundo quia vicarius, & ſic epiſcopo prohibente nil poterit. ff. de iudic. iudicium. de hoc ſup. eo. c. 1. Tertio, quia de paruis tantum cognoſcit, maiora refert. ĩ. eo. ad hæc, per quod patet, q eſt pedaneus paruus, aut nullus iudex, vel delegatus. C. de peda. iudic. l. 2. & fin. ſecundum Goſt. de hoc ĩ. eod.
2 c. fi. [Procedat] quaſi dicat ordinabit † proceſſionem, quod vadant bini, honeſte, & demiſſo vultu, non ad modum ceruorum facie leuata, ſm Hoſt. [In tantum] ſubaud. tenetur auſcultare, quod præcedit [Nullus] in
3 cognitus † vel non probatus. epiſcopum enim, vel alium probatum non auſcultabit, quia notoria non ſunt examinanda. ſupra de fil. presbyt. quoniam. ſm Hoſt. vel dic, vt infra [Legat, vel cantet] prima vice [Ordi-
4 net] ideſt † ordinare diſponat [Deferre] debeat, quod
5 eſt infra [Minorum] ſ. † clericorum, vel etiam laicorũ deputatorum ad campanas pulſandas, vel ſimilia officia. ſm Hoſt.
6 ¶ Prima † glo. obiicit, & ſoluit. ¶ In gl. te. ibi,

[ibi, Scholarum] vel cancellarii, ſi eſt in eccleſia, Tan. Vin. vel primicerii, inf. de officio prim. c. vno, quod eſt contra, & ibi ſol. in glo. fi. [& in fi.] ſecundum Tan. vel loquitur hic cum epiſcopus eſt preſens, & mandat hoc per archi. expediri ſecundum Vin.

S V M M A R I V M.

1 *Cuſtodia vaſorum eccleſiæ pertinet ad archidiaconum, et de eorum cuſtodia tenetur, et nu. 2. de cuſtodia aliorum, nu. 4.*
2 *Ciminalia quid, & quarum eccleſiarum intelligantur eſſe.*
3 *Titulus de exercitatoria non incongrue adaptatur eccleſia, et ratio.*
Eccleſia Dei vocatur nauis, ibid.
5 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſar. nu. 5. & nu. 6. 7.*
Culpæ & negligentiæ nomine tenetur prælatus, & nu. 6.
Cuſtodiam qui habet, quatenus teneatur, & nu. 6.
Pro eo quod recipiat pretiū prælatus, nu. 6.
Continens pro contento ponitur, eod. nu. 5.
7 *Negligentia qua de cauſa crimen ſit.*

C A P V T III.

1 **Ea quæ.** Caſus. Cuſtodia † vaſorum eccleſię ſpectat ad arch. (Ciminalia) inf. de
2 verb. ſign. cū inter. Et ponitur † pro pelue, quæ portatur in eccleſia ad eleemoſynam colligēdam, vt ibi (Collecta) forte ad cuſtodiendum, vt qa eccleſia cathedralis fortiorem habebat ſacriſtiā, ideo aliæ eccleſiæ ciminalia ſua, & theſaurum ibi depoſuerunt, de horum cuſtodia tenetur archi. reddere rationē vel intelligitur de theſauro ipſius eccleſiæ, etiam ſi ſacriſtiam habeat. Nam & ad officiū archi. ſpectat, vt diligentem curam habeat ſuper omnes inferiores prælatos eccleſiarum, qualiter hæc cuſtodiant. alias ſi reperiatur negligens, obligatur ſm Inn. niſi ipſum excuſaret conſuetudo contraria, ſecundum Hoſt. [Fraude] caueat ergo, cui committat cuſtodiam, tenetur. n. de fraude, & offenſa illius, cui committit, vt hic patet,
a & de ſtatu regula. cum ad mona. §. pe. ad idem.[a] ff. de cuſto. re. l. fi. vt lite non conte. c. 1. ad fi. ar. ff. na. ca. ſta.
b l. 1. in fi. & 3. ff. de exerci. l. 1. §. magiſtrum, quæ[b] mate
3 ria † cum Dei eccleſia dicatur nauis, quæ & ſi turbatur, non periclitatur, ſecundum Ambro. 24. q. 1. nō turbatur, incongrue adaptatur ſm Hoſ. [Ordinem] i. officiū non cuſtodię, ergo nō dēt inde ali. ff. ex quib. ca. in poſ. ea. Fulcinius, quod non credo. inf. de cenſi. cū apoſto-
4 lus, Vin. ¶ Secunda gl. obiicit, & ſol. ¶ In 3. gl. (ibi, Si res pupilli) ſi res pupilli, quæ debebant in horreis eſſe, vel eſſe iā venditę, in hoſpitio tutoris igne pereāt, tenetur tutor [& ibi, quicquid inutile] tutelæ in iudiciū venit, quod etiam leui culpa tutoris periit, vel cum poſſet, minor nō quæſiuit (& ibi, Si quos) vide inf. de hæreti. cum ex iniuncto ſuper gl. antepe. (& ibi, Carceri) cuſtos carceris, ſi dolum cōmittat, punitur: ſi negligēs eſt, remouetur (& ibi, Non eſt) cuſtos negligēs pro modo culpæ vel caſtigatur, uel militiā mutat (& ibi, Magna) ſequitur, negligētia culpa eſt, & magna culpa do-
5 lus eſt. ¶ In † gl. 2. (ibi, Apoſtolicos) & ponitur continens pro contēto. R. cimeliarcha. i. ſacriſta, uel theſaurarius cuſtodiens, quę in eccleſia deponuntur. C. de bo. auth. iu. poſ. l. fi. ibi, nec uiros reuerendiſſimos œconomos, uel cimiliarchas &c. Hoſt. (& ibi, theſaurarium) uel ſacriſtam. inf. de of. ſac. c. uno. ¶ In glo. (prælatus ibi, Negligentia) ut aliquid addat per hoc ad id, quod dixerat de leui culpa, uidetur hoc intelligendum de le-
6 uiſſima, nec mirum ſecundum Innoc. quia † qui preciū recipit pro cuſtodia, tenetur de leuiſſima. Sed prælatus habens hoc officium pluſquam precium recipit, cum plus ſit habere dignitatem, quam precium. uel ſecundum eum intelligitur hoc, quando hæc ciminalia nō erant depoſita, ſed pignori obligata, vel alio modo accepta ab eccleſia, vel ab epiſcopo etiam apud archi. cō mendata [& ibi dictum] vbi de hoc, & ĵ. de ſtatu mo-
7 na. cum ad mona. in fi. propter † id dixit Inn. 3. de ele. querelam, in princ. quod negligentia crimen erat.

A D D I T I O N E S.

a Ad idem. Vide Sal. in l. ſi cum vendita, ff. de peri. & commo. re vend. Alex. in conſil. 217. in 2. vol. repetito in conſ. 50. vol. 2. & per Iaſ. & Ale. in l. ſi quis ex argentariis. § ſi. ff. de eden.

b Quę. Et vide gl. et Io. An. in c. pe. inf. de reg. iu. et per doc. in l. ſi creditor. C. de pign. act. et per Bar. in l. ſi quis ex argentariis. § ſi na. ff. de eden. et uide inf. in 3. gl. et ſuper illa.

S V M M A R I V M.

1 *Archidiaconus ſine mandato epiſcopi non committit curam animarum.*
2 *Immiſcere ſe rei ad ſe non pertinenti, culpa eſt.*
3 *Inſtitutio auctorizabilis ad ſolum ſpectat epiſcopum.*
Adminiſtrare repræſentatus, nec is, cui collata eſt eccleſia, ſine inſtitutione epiſcopi; alias epiſcopus eum remouebit, ibid. & nu. 4. & 5. nec ab archidiacono inſtitutus, num. 8.
4 *Eccleſiam intrare, vel derelinquere nullus poteſt abſque epiſcopi auctoritate; alias cenſetur fur, & latro, & num. 5. & 8. & 9.*
Aaron tanquam qui dicatur vocatus, ibid.
5 *Ingerere ſe in eccleſia quis dicatur.*
Epiſcopus eſt Chriſti vicarius, eod. nu.
6 *Inſtitutio quare præſcribi non poſſit, & numer. 18. contraria opi. reprobatur.*
Inſtitutio quædam eſt corporalis, quæ pertinet ad archidiaconum, ibid.
7 *Quædam etiam pro collatione ponitur, quam ipſe poſſet de conſuetudine habere.*
8 *Conceſſio pro inſtitutione ponitur.*
9 *Cura animarum non vno modo accipitur, quia aliquando ſtricte, aliquando large, nu. 11. & qua vtraque ſit, et qui eam habere poſſint, ibi. & nu. 13. & 14. priorem qui dare poſſit, eod. nu. 9. & 10. & nu. 13. & 14.*
12 *Cura vtraque memorata intelligitur. 1. c. de multa, de præb.*
Eccleſiam, vel præbendam alius conferre prælatus non poteſt præter epiſcopum, eod. nu. niſi in caſu.
13 *Cura dici non poteſt poteſtas ligandi in foro pœnitentiali, ſed quid ſit cura, & qui eam habeant, nume. 14. & etiam hoc ipſo nume.*
Poteſtas ligandi & ſoluendi eſt poteſtas ordinis, non iuriſdictionis, & qui eam habeant, eod nu. & 14. quam ſacerdos alij concedere non poteſt, niſi epiſcopus, ibi. antequam etiam ordinaretur, & ratio.
14 *Committere iuriſdictionis eſt, ver. quia committere.*
15 *Abſoluere ab excommunicatione quis non poteſt, niſi ſacerdos, cum abſolutio ſit iuſti fori.*
16 *Epilogus, & Additio gloſſarum, nu. 17. & nu. 18. & 19.*
18 *Conſuetudinis mentio cum ſit, denotatur completa et præſcripta, ver. quia dicit.*
Nullus & non aliquis eiuſdem ſunt virtutis, ibid. ver. item dicit.
19 *Conſuetudo uicinorum archidiaconorum debet inſpici, vbi de certa conſuetudine eccleſia non apparet.*

C A P V T IIII.

1 **Cum ſatis.** Caſus. Archidiaconus ſine † mādato epiſcopi nō committit curam animarum [Ad tuum] cul-
2 pa † eſt ſe immiſcere rei ad ſe non pertinenti. ff. de reg. iu. l. culpa, Gof. [Licentia] ſpeciali. ad hoc ĵ. eo. ſignificaſti [Curā] ſup. inſtituēdo ipſum inſtitutione † auctori
a zabili,[a] quæ ad ſolū ſpectat epiſcopū. ſic ſ. de fi. preſbyt. ex tua, ad fi. de hæreti. cum ex iniuncto, in fi. de offic. dele. ſuper eo, de excel. præla. ca. 3. & inſtitutio iſta habetur loco conſtitutionis [antequam] nec repræſentans, nec is, cui collata eſt eccleſia, adminiſtrare debet. ĵ. de præben. cum iamdudum, &c. in Lateranen.

quod

quod ſi fecerint, epiſcopus tales remouere poteſt, niſi
gratioſe diſpenſauerit. ſ. tit. 1. cap. fin. Et hæc ſit ratio
4 huius iur. quia † cũ ſine auctoritate epiſcopi nullus poſ
ſit intrare, vel derelinquere eccleſiam, vt ſup. de renũ.
admonet, nec debet quis ſe in talibus ingerere, ſed qui
vocatus eſt a Deo tanquam Aaron, vt ſ. de electione,
qualiter, & quilibet debet intrare per oſtium, quod eſt
Chriſtus: alias cenſetur fur, & latro, ſecũdum Chriſtũ
Io. 10. & ſm Gre. 1. q. 1. ordinationes. 7. q. 1. non furẽ,
5 & c. deniq; dr̃. n. ſe † ingerere, qui intrat ſine auctori-
b tate [b] diæceſani, vt patet ĩ. de offi. ordi. quãſi. Eps aũt
eſt Chriſti vicarius, 33. q. 5. mulier. 2. & ſ. de ſac. vn. c.
vno, ver. p frontis. vnde concluditur, q qui ſine epõ, in
trat ſpreto oſtio. i. Chriſto, cui' vicarius eſt, eps bñficiũ
eccleſiaſticũ ſibi vſurpat, vt probatur ĩ. de iu. patr. re-
latũ, & 8. q. 1. qui vos, & c. ſequentib. & c. in ſcripturis.
6 & hæc † ſumma eſt ratio, quare talis inſtitutio præſcri
bi nõ poteſt. Eſt autem ſecunda inſtitutio corporalis,
q̃ ad archidiaconum ſpectat de iure cõi, & hæc ſequi-
tur auctorizabilem tanquam illius executoriam, arg.
de re iudi. cum Bertoldus, in prin. ibi, de conſenſu epi-
ſcopi, & de hac ĩ. e. ad hæc, & c. vt noſtrum. Eſt tertia
7 † quæ pro collatione ponitur, & hanc poſſet arch. habe
re de conſue. de inſti. cum veniſſent, de exceſ. prælat. c.
8 2. de præb. referẽte. vnde † & conceſſio pro inſtitutio
ne ponitur, de offi. lega. dilectus. Sed licet conferat ar
ch. recipiẽs antequam corporali vtatur, ad auctorita-
tem epiſcopi habet neceſſe recurrere propter rationẽ
ſupradictam, & propter iura prealle, ſm Hoſti. qui ſu-
c p hoc remittit ad ea, quæ no. de priui. volẽtes. §. ſane, ſ
li. 6. qui deciſus eſt, vt ibi dicam in vlt. gl. [Præſumas]
9 præſumit † ergo, cum facit ſine auctoritate epi ſecun-
dum Hoſ. [Animarum] ſm Inn. diſtinguitur in cura a-
nimarum, quia vno modo & ſtricte dicitur poteſtas li-
gandi, & ſoluendi in foro pœnitentiali, & hoc non eſt
in prælato, qui non ſit ſacerdos, 21. diſt. in nouo, de pe.
& re. omnis. & hanc non poteſt dare niſi ſacerdos, vel
eius auctoritate generali, vel ſpeciali vt hic, & 16. q. 7.
nullus. de generali ĩ. de offi. deleg. ſuper eo. 15. diſt. p-
10 lectis. & tunc † non dicuntur ipſi dare illi, quorum au-
ctoritate datur. ff. de admi. tu. ita aũt. §. geſſiſſe. Quam
uis dici poſſit ſecundum eum, q archi. & electi, & con-
firmati, & alii, qui poſſunt eccleſias dare, quamuis nõ
ſint ſacerdotes, non dant curam animarum. Sed tunc
illi, quib. dant eccleſias, licet cum ordine poteſtatem
acceperint ligandi & ſoluẽdi, tamen in illos, quos mo
do deputat ſibi arch. vel alius prælatus poteſtatem nõ
habebant, vnde quo ad officium poteſtatis ſibi conce
ditur. 16. q. 1. §. ecce in hoc, & 1. q. 1. §. ex his verbis,
11 alio modo † & large dicitur cura poteſtas eiiciendi,
& recipiendi in eccleſia, & corrigendi, & puniendi ex
ceſſus. 21. diſ. §. 1. & ſub hac cura eſt excommunicare,
corrigere, viſitare, & cætera talia, quæ ſunt ad corre-
ctionem morum. & hanc poſſunt habere archidiaco-
ni, & inferiores prælati. ſ. eo. c. 1. de elec. dudum. 2. &
vide qđ dixi ĩ. de oſt. ord. ꝯquerente, in gl. per hoc. de
12 † vtraq; intelligitur. ĩ. de præb. de multa. eccleſiã au-
tem, vel præbendam conferre nõ poteſt alius prælatus
præter epiſcopum. 16. q. 7. nullus, niſi hoc faciat de cõ
ſue. vel priui. & tunc facit tanquam vicarius. ĩ. de offi.
deleg. ſuper eo, de inſti. cum veniſſent. ſ. ca. 1. ſm Inn.
Ho. tamen dicit ſe non intelligere hanc diſtinctionẽ-
13 non. n. poteſtas † ligandi, & ſoluendi in foro pœnitẽtia
li cura dici põt, nec ſecũdum ius: quia id nullo iure ca
uetur, nec ſm naturalem rationẽ: imo omnino aliud
eſt cura, aliud poteſtas. Multi. n. habent prędictam po
teſtatem qui non habent curam, ſicut ſacerdotes non
curati, & e conuerſo habent aliqui curam, & non prędi
ctam poteſtatem, ſicut inſtituti, & confirmati nõ preſ-
byteri, de ætat. & qualit. præterea, de ele. tranſmiſſam.
prædicta. n. poteſtas eſt ordinis, non iuriſdictionis, vn
de nec cura dicitur, ſed ptãs clauiũ in ordine ſacerdo-
tali recepta, quam nec ſacerdos poteſt concedere, ſed
tamen epus, vt probant iura per Inno. all. ad idem de
14 conſecra. eccleſiæ, vel alta. aqua. Cura † vero iuriſdi-
ctio eſt, quam in confirmatione recipit prælatus, vt eſt
dictũ. & cum poſtea ordinatur, datur ſibi nõ cura, quã
habebat, ſed ptãs, quam non habebat ligandi & ſoluẽ-
di animas ſibi commiſſas, quamuis alii ſacerdoti com
mittere poſſet, vt illas in foro pęnitentiali abſolueret;
quia committere iuriſdictionis eſt, de electione, ſuffra
ganeis, de pęni. & remiſſio. omnis. & remittit ad ſum-
mam huius tit. Et vide ad prædictorum intellectum
15 decre. In. quia quorundam. dicit † ẽt hic non ſacerdo
tem ab excommunicatione abſoluere non poſſe, cum
abſolutio ſit miſta partim pænitentialis, partim iudi-
cialis fori, remittitur de ſen. exc. a nobis. §. penul. & c.
nuper. §. vlti. & facit hoc vltimum ad id quod dicam
16 de officio lega. c. pe. ¶ Gl. † 1. rñdet per quæſtionem,
an archi. habeat curam, all. duo iura, q non, & duo q
17 ſic, ponit opi. H. & op. contra. & ſoluit. ¶ In † 1. gl. [ibi,
Hu. dixit] Tan. hic & Vin. [& ibi, Alii] Bar. & Io. qui de
hoc plene no. 25. diſt. perlectis [& ibi, Non præſcriptę]
18 Hoſt. contradicens hoc † caſu conſuetudinem impræ-
ſcriptibilem, vt dixi in textu, & dicit, q hæc expoſitio
eſt ꝯ verba, quia dicit conſuetudinem, quod habet de
nõtare completam, & præſcriptam, quod probatur, ſ.
de elec. Cumana. Item dicit obtentu alicuius conſuet.
non debes, quod perinde eſt, ac ſi dicerent obtentu
nullius conſuetudinis debes; & ſic omnem conſuetudi
nem excludit preſcriptam, vel non: pacificam, vel nõ:
Item eſt contra mentem ſecundum eum, quod patet
ex his, quæ dixi in textu, & patet ſ. tit. 1. c. fi. per quam
19 decr. dixit hic Goff. vbi † de certa conſuetu. eccleſiæ
non apparet, inſpici debere cõſuetudinem vicinorum
archidiaconorum.

ADDITIONES.

a Auctorizabili. Ad hoc vide quod no. Io. An. in c. cum olim, de
reſcri. & ſic archi. non poteſt habere ius inſtituendi auctoriza
biliter hoc verum, niſi hoc faciat de conſenſu epiſcopi tanquã
eius delegatus. vt inf. de re iud. c. cũ Bertoldus, & c. inter, de cõ-
ſue. vt ibi dr̃, & no. ſcripta per me in c. de monacis, de pręb. Arc.
b Auctoritate. Vide late moder. in l. ſi vrbana. ff. de condi. inde. d.
Feli. in c. in noſtra, de reſcrip.
c Sine. De hoc uide in rub. de inſti. & in c. auctoritate, vbi etiam
ſcripſi, & no. in c. tranſmiſſam, de ele. li. 6. & in c. cum veniſſent,
de inſti. Arch.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconis an liceat excommunicare et prælatis, qui ha-
bent iuriſdictionem ab aliis, quam epiſcopis, et nu. 2. 3. 4.*
2 *Ordinarii iudices dicuntur eſſe, qui iuriſdictionem habent ab
epiſcopis ex collatione, vel confirmatione officiorum, vel di
gnitatum, niſi ſint mulieres.*
3 *Collegiorum prælati habent iuriſdictionem.*
4 *Excommunicandi poteſtatem non poteſt niſi epiſcopus conce
dere.*
5 *Decretalis hæc de qua ſententia loquatur.*
6 *Epilogus, & additio gloſſ.*

CAPVT V.

1 Archidiaconis. Breue eſt [Non vr̃] nõ
tamen eſt ita. † ſic ĩ. de
ſen. exc. per tuas, & de e-
lect. cum nobis olim. uel non excommunicat cum ſo-
lennitate, de qua 9. q. 3. debent; quod eſt epiſcopale.
16. q. 2. c. primo, in fi. Goffredus, & de hoc ſ. de electio-
ne, cum in cunctis, §. inferiora, in 1. glo. [Inſtitutione]
2 dicit † Inno. ius commune eſſe, q archidiaconi, & oẽs
prælati iuriſdictionẽ habẽtes ab epiſcopis ex collatio-
ne, uel ex cõfirmatione officiorum, vel dignitatum; ad

quas

quas aſſumuntur, ſunt iudices ordinarij, & poſſunt ex-
cõicare. 2. q. 1. nemo, de officio ordi. cum ab eccleſia-
rum, vbi de hoc, niſi ſint mulieres, de maio. & obed. di
lecta, de pœni. & remiſ. noua. & qđ hic dicitur, intelligi
tur, vbi eſt contraria conſuetudo, quæ iuriſdictionem
tribuit, de hoc de foro comp. cum contingat, vel dic,
3 vt dixi ſ. dicit † etiam, ꝙ prælati, qui habent tm̃ iuriſ-
dictionem a collegijs, vel alijs, quam epiſcopis, excom-
municare non poſſunt, licet alias iuriſdictionem ha-
4 beant: quia poteſtatem † excommunicandi concedere
non poteſt niſi epiſcopus. 24. q. 3. corripiantur, & ideo
quod alius non habet, transferre nõ poteſt, 1. q. 7. Dai-
bertum, niſi collegium eligeret auctoritate epiſcopi,
vel ab eo confirmaretur, vt eſt dictum, remittit etiam
ĩ. de offic. ordin. quanto, Hoſt. autem remittit ad ſum-
mam, de ſent. exc. §. quis poſſit excommunicare, ſub
5 §. nedum autem ius [Sententiam] communis † interpre
tatio habet, ꝙ hic loquatur de ſen. exc. quod patet per
ſuperiora. ſed & poſſet intelligi de ſententia depoſitio
6 nis, vel ſimili & eſſet planum. ¶ † Prima gl. reſpondet
per contrarium de decre. dudum, ſoluit, & opi. ponit.
7 ¶ † In gl. 1. [ibi, quidam] Pe. his. [& ibi, cum ab eccleſia
rum] vbi ſatis de hoc, & adde quod dixi in textu.

S V M M A R I V M.

1 *Viſitatio archidiaconi eſt proprie dicenda ſcrutatio.*
2 *Viſitare ſemel in anno ſufficit, & differri quando poſſit in triennium, niſi plures ſit opus. nu. 8.*
Viſitare archiepiſcopus non impeditur ſingulis annis, licet præceſſerit aliorum viſitatio.
3 *Concilium prouinciale ſemel in anno fieri debet, cuius ſtatuta ſunt in ſynodis epiſcopalibus legenda.*
Viſitare quis ſuis ſumptibus quo caſu debeat, eod. nu. 4. & 7.
5 *Eccleſia non eſt grauanda vltra, quam poſſit.*
Viſitans epiſcopus quantum morari poſſit in eccleſia, ibid.
6 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nu. 7.*
Ad ſumptus eius, quod facio in honorem meum, vel vtilitatem, teneor.

C A P V T VI.

Mandamus. Breue eſt, & ponit dictũ, a
quo excipit ibi, Niſi [viſi-
1 tandas] viſitatio † archi-
diaconi proprie dicenda eſt ſcrutatio, niſi de conſue-
tu. loci ſit vt corrigat leuiora, ſecundum Vin. [Semel]
2 & ſic ſufficit † ſemel viſitare, de hoc in gl. ſi non ſit mul
tum neceſſaria viſitatio differri põt per triennium, &
3 tunc fieri per archid. ſ. c. 1. ſic † & ſemel in anno fieri
debet prouinciale concilium, cuius ſtatuta ſunt in ſy-
nodis epiſcopalibus publicanda. 18. diſt. quoniam, &
4 c. fi. ĩ. de accu. ſicut nec † per hoc tollitur, quin archie-
piſcopus ſingulis annis viſitare poſſit prouinciam, qđ
dic vt de cenſibus. cap. fi. lib. 6 quid ergo faciet miſer
presbyter, cum viſitent legatus, archiepiſcopus, & epi
ſcopus de iure communi, archi. & archipresbyter de
conſue. de cenſi. cum apoſtolus, & hic, ſi omnes ſemel
in anno declinent ad eccleſiam, conſumetur eius vi-
ctus, contra id 10. q. 3. inter cætera. So. ſm Hoſtiẽ. ſup-
pleat hic viſitans ſuis ſumptibus. C. de ſtatu. & ima.
5 l. fin. eſt enim † de verbis, & mente iuris, quod nõ gra-
uetur eccleſia vltra poſſe, de cenſibus, cum apoſtolus,
& cap. ſopitæ. nec etiam in eccleſia morari debet epi-
ſcopus, niſi, per diem ſecundum modum quem hẽs.
10. q. 2. placuit, & quæſtio. 3. inter cætera. remittit autẽ
ad no. in ſumma, eod. titul. §. quod ſit eius officium,
ver. ſed dices, & ſequenti, & adde quod dicitur, infra
6 titul. 1. cap. fin. ¶ Prima † glo. arguit, & remittit. ¶ Se
cunda gloſſa ſummat contrarium, & ſoluit, & ibi re-
7 mittit. ¶ † In 2. gloſſa [ibi. l. vltima] non erigetur ſta-
tua per impoſitionem collectæ, ſed illius expenſis, ad
8 cuius honorem erigitur. ¶ In † 2. glo. [& ibi, opus eſt]
vel illud ex conuentione, vel ex conſue. ſpeciali. ĩ. de
cenſibus, quanto [& ibi, cauſa ſubſit] ponit Hoſt. exem-
plum, vt ſi poſt viſitationem ſtatim ſit conflictus in cœ
meterio, & polluitur ipſũ forſan, & eccleſia, & ſic egẽt
recõciliatione: ſed poteſt intelligi etiam de cauſa cor
rectionis ipſorum, & imputent ſibi, qui tales ſe reddũt,
vt in contrario no. [& in fi.] & 10. q. 1. epiſcopum.

S V M M A R I V M.

1 *Decretalis hæc quid contineat, & eius diuiſio.*
2 *Ad archidiaconi officium quæ, & quæ ad iuriſdictionem pertineant.*
Parochiæ pro his qui morantur in eis, ibid.
Figura dictionis continens pro contento.
3 *Audire cauſas, ſed et definire an archidiacono conceſſum ſit & quorum, & quas, nu. 4. 7. & 9.*
4 *Iurgia quæ dicantur, et quid eorum appellatione contineatur.*
5 *Proſpicere, pro inquirere.*
Archidiaconus quæ inquirere & viſitare loca, & perſonas debeat, & quando, ibid.
6 *Correctio archidiaconi in quibus conſiſtat.*
Pœnam modicam, & etiam ſuſpendere poteſt archidiaconus, & quo caſu, eod. nu.
7 *Ardua negocia quæ ſint.*
8 *Grauia ad Moyſen deferebantur antiquitus.*
Leuiora alijs, et quibus, ibid.
9 *Archidiaconus defenſori ciuitatis comparatur, licet Inn. non placeat hæc comparatio, nu. 10. ver. ſed non placet.*
10 *De prælatis omnibus inferioribus eccleſiaſticis iuriſdictionem habentibus intelligẽda ſunt, quæ dicta ſunt de archidiacono.*
11 *Ad archidiaconum, quæ de iure pertineant, & quæ de conſuetudine.*
Conſuetudinem allegans archidiaconus eam probare debet, ibidem.
12 *Beneficiorum collatio, & confirmatio fit per epiſcopum.*
Inſtitutio ad archidiaconum non pertinet, ſi beneficiorum collatio alijs, quam epiſcopo competat, ibid.
13 *Ordinans ſine examine an ſit hoc ipſo deponendus, licet aliter ſit idoneus.*
14 *Sine examinatione diligenti nec beneficia, nec ordines conferendi.*
15 *Decani rurales inſtituendi ſunt & deſtituẽdi de archidiaconi conſenſu per epiſcopum, & ratio. hi ſunt communes vicarij epiſcopi, & archidiaconi, ibid.*
16 *Decani Franciæ quales ſint, & eorum quæ ſit inſtitutio, & an hic locus decretalis intelligatur ſecundum cõſuetudinem Franciæ.*
17 *Concordare ſi nequeant epiſcopus, & archidiaconus in inſtitutione, an nominatus ab epiſcopo obtinebit, & an archidiaconus, & qua de cauſa poterit appellare.*
18 *Inſtitutio auctorizabilis pertinet ad epiſcopum ſolum, inſtitutio vero, quæ loco habetur collationis, fit et ab epiſcopo, & ab archidiacono.*
19 *Adminiſtrare non poteſt electus a minoribus epiſcopo ſine eius auctoritate.*
Remotus etiam a minore non deferet eccleſiam ſine epiſcopi conſenſu.
20 *Reſtituere ad beneficium non poteſt epiſcopus eum, quem ea priuauit, cuius collatio, vel præſentatio ſpectat ad alium, eo non conſentiente.*
21 *Epilogus, & additio gloſſarum, nu. 22. & nu. 23. & ſeq.*
23 *Examinationem interdicere archidiacono poteſt epiſcopus, et ad eam alios ſibi adiungere, & iterare.*
24 *Examinatio de quibus fiat.*
25 *Ordinatus ad titulum patrimonij, ſi non habere appareat patrimonium, an poſſit agere, et contra quem, et nu. 26.*
27 *Mendacium ſuum nemini patrocinari debet.*
28 *Ordinatus ad titulum paupertatis ſuæ debet illam ſequi.*
Ordinato ad patrimonium Chriſti an teneatur epiſcopus.

CA-

CAPVT VII.

1 Ad hęc nos. C. Dicit † quod ſit officium
archi. & in quo per eum re-
leuetur eps. ſcđo dicit deca
nos rurales per epm, & arch. eligendos, & amouēdos,
ſi illorum vices cōiter gerunt. Scđa ibi, ſubſequēter. Et
qualibet ſubdiuiditur in conſultationē, & rńſionē. Et
reſpōſionem primæ facit per quatuor capitula, & hæc
patent[Et in quibus]bimembris fuit hæc qō, & prima
vř tangere officium, ſcđa iuriſdictionē, & dixi de hoc
ſ. c. 2. [Poſſumus]forte hoc dixit pp varias conſuetudi
nes, vel dic, poſſumus, ſ. de iure ſcripto, ſm Hoſtiē. qui
dicit, ꝙ cum conſultor quærat, quid pertinet ad iuriſ-
dictionem, & papa rńdet, mirandum eſt, quis pręſumit
2 ꝯ gloſſare[Imperat]ſ. qualiter ſua † officia expleat. In-
noc. & hoc ſpectat ad officium, Hoſt. [Parochiarum]i.
eorum, qui per parochias morantur. ſ. c. 1. Inn. & hoc
3 ſpectat ad iuriſdictionem, Hoſt. [Audire]ſed non † diſ-
finire, cum eis conceſſum non ſit. & hoc intelligas de
clericis parochialibus tm̄, ſm quoſdam. Alij, quos ſe-
quitur Inn. ſupplēt, & diffinire, ar. ff. de iudi. de qua re.
& intelligunt hoc tam de parochialibus, q̄ de ciuita-
tenſibus, ar. ſ. eo. c. 1. tu dic hoc ad diuerſas conſuetu-
dines referendum, ſm qđ no. ĩ. c. fi. ſm Hoſt. [Iurgia]
4 ciuilia † & vbi de crimine ciuiliter agitur, ſm Innoc.
vel iurgia. i. humilia & minima, ſm Hoſtiē. Nā magna
refert, vt ĩ. dř. vnde no. Ab appellatione iurgij mino-
res cauſas intelligi[a pluribus] alias, plebibus [ſubia-
cere]ĩ. tit. 1. cap. 1. [Clementis]i. quam Clemens edi-
dit. alibi dř epiſtola Clementis, q̄ per Petrū fuit miſſa
Clementi 11. q. 1. te quidē, vbi de hoc in ſuperſcriptio
ne[Oculus]refert Hoſtien. quòd quidam eps optabat
archidiacono ſuo, quòd vellet oculum perdidiſſe[Pro-
5 ſpiciens]i. † inquirens, non vniuerſaliter viſitando,
ſed tm̄ loca, & perſonas, & de quibus eſt infamia, ſm
Inn. dicit Hoſt. ad minus de triennio in triennium,
qñ non poteſt eps viſitare. ſupra c. 1. [Corrigat]verbis
6 monitionibus, & præceptis: ſed † pœnam ſine epo non
imponat. ĩ. tit. 1. cap. 2. & de offic. cuſto. cap. 1. Si quis
tamē dicat, ꝙ modicam pœnam imponere poſſit vel
ad modicum tps ſuſpendere, forſitan non errabit, ſm
Inno. quod intelligit Hoſt. qñ ſacerdos eſt alias etiam
de mandato epi, nec confeſſiones audire, nec pęniten-
tias imponere poſſet, de hoc ſ. eo. cū ſatis[Ardua]qua
7 lia † ſunt non ſolum depoſitio clericorum, vt patet in
eo, quod legitur & no. de elect. tranſmiſſam, ēt ſi ſint
tm̄ in minoribus. 15. q. 7. epiſcopus. Sed ēt ſi agatur de
ſuſpenſione perpetua, vel multum diutina, cum nec
eps ſine capitulo talem ferat, de exceſ. præla. cap. 1. &
ibi de hoc ſuper gloſſ. ſimile ſupra de his, etiam eccle
ſiarum vnio, eod. titu. ſicut vnire, & diſpenſatio, vt ſ.
titu. 1. cap. final. de eo, qui fur. or. ſuſ. cap. 2. & eccle-
ſiaſticæ rei alienatio. 12. q. 2. fine. vide de hoc ĩ. de trā
ſac. ſtatuimus, & multa alia, quæ non expediuntur per
epm ſine capitulo, de his, q̄ fiunt a prælatis. nouit, & c.
quanto. Item iuriſdictio mona. niſi ſit cōſuetudo ꝯria.
ĩ. c. fin. ſm Inno. Item cā matrimonialis. de conſan. ca.
1. non obſtat, de reſtit. ſpol. lřas, vt ibi no. de his ſunt
publicæ pnię, & lřæ indulgentiarum, de exceſſib. præ-
latorum, accedentibus. Item Dimiſſoriæ, de hoc ĩ. ca.
prox. Item cauſæ criminales graues, de quibus, de ꝓ-
cura. querelā. Itē quæ ſunt epalis ordinis, de quib. ſ. de
elec. qđ ſicut. §. pterea, ſm Hoſ. [Maioris] Exo. 18. qo
8 qd † grauius erat deferebant ad Moyſen, faciliora tan
tummodo iudicantes: loquitur de tribunis, centurio-
9 nibus, & decanis[Terminari] leuia † igitur poterit
expedire, poteſt igitur archi. comparari defenſori ciui
tatis, vt audiat cauſas ciuiles vſq; ad 300. aureos, &
minores criminales, in maioribus ēt poſſet reum ca-
pere, & ad epiſcopum mittere, & modicam mulctā in-
dicere, & ēt clericis ſibi ſubiectis in adoptionibus, emā
cipationibus, teſtamentorum, & donationum inſinua-
tionibus, ac manumiſſionibus, quas non nomine eccle
ſiæ, ſed proprio faciunt, arg. ĩ. de rebus ecc. non alli. e-
piſcopi. poſſet auctoritatem præſtare, in auth. col. 3. de
defen. ciui. ab illo. §. iudicare, vſq; in fi. In eo vero com
parari non poteſt, vt ratione delicti, vel contractus cō-
ueniatur aliquis coram eo, cum non habeat territoriū,
vt not. ĩ. de foro compet. cum contingat, vide quod di
10 cam ĩ. c. vlt. ſuper. 1. gloſſ. cum remiſsionibus. Et † ea,
quæ dicta ſunt de archid. intelligenda ſunt de omnib.
alijs pręlatis eccleſiaſticis inferioribus iuriſdictionem
habentibus de conſuet. vel de iure, ſecundum quoſdā.
ſed non placet Inno. hæc comparatio, cum dignitates
eccleſiaſticæ non ſint ordinatæ ſecundum iura ciuilia,
ſed ſecundum conſtitutiones eccleſiaſticas, & ſecundū
illas debent iuriſdictionem exercere, quod dic vt de
11 iud. dilecti, de dolo & contu. c. 1. [In quadam]ea † quæ
dicuntur in iſto §. in tm̄ videntur de iure ad arch. per
tinere, ꝙ non habet circa illa neceſſe aliquid probare.
In alijs vero, niſi intentionem ſuam fundet de conſue-
tudine, videtur aduerſarius abſoluendus, de hoc ĩ. eo.
12 vt nřm, & c. fi. [Beneficijs]quorum † collatio, & confir
matio fit per epiſcopum. Si enim ad alium pertinet col
latio, vel confirmatio, tunc arch. nō inſtituet, ſm Inn.
Hoſ. remittit ad no. ſ. eo. cum ſatis, & Arch. non placet
gloſſa Inno. dicūt enim, quòd textus hic, & ĩ. c. 2. gene-
raliter loquuntur, & inducunt quod dicam poſt Innoc.
ĩ. de officio dele. ſuper eo, ſuper 3. gl. (Examinatio) an
13 † ordinatus [a] ſine examinatione hoc ipſo ſit deponen-
a dus, dato ꝙ aliter ſit idoneus, notatur. 24. diſ. c. vlt. (E-
14 xaminentur) ergo nec † beneficia, nec ordines confer-
ri debent, quin diligens fiat examinatio, vt hic, & de
elec. nihil eſt & no. de cor. viti. expoſuiſti, Hoſt. (Com-
15 mune eorum) no. decanos [b] rurales de conſenſu arch.
b debere inſtitui, & deſtitui per epiſcopum. & ſit ratio,
quia cum etiam archid. habeat curam parochiæ. ſ. ca.
1. & decanus in hoc ſuppleat vices vtriuſq;, & ſit com-
munis vicarius, & ſic communiter amouendus eſt. Me
16 lius † eſt, vt intelligatur ſecundum conſuetudinem Frā
ciæ, vbi inſtituuntur per epiſcopum & archid. tales de-
cani ad exequenda quædam officia eis communia, nec
inſtituuntur in aliqua eccleſia, ſed quaſi miniſtrales &
officiales ſunt vtriuſq; & pro maiori parte inſtituuntur
ad tempus, vnde dixit textus, pro tempore. i. ad tēpus.
vbi ergo non eſt talis conſuetudo, hoc non vendicat
17 ſibi locum, ſm Inn. (Cōiter) quid ſi non pñt † concor
dari? nil agitur cū vnus ſine reliquo nil poſſit, ad hoc
de off. dele. cauſam. niſi ꝯſuetudo hřet ꝯtrium, pro qui-
bus facit hæc litera. aliqui dñt nominatum [illegible] epiſco-
po obtinere, cum ipſius auctoritas ſit principalis, & au
ctoritas arch. vicaria. Si tamen videt archid. indignum
inſtitui, vel ſibi damnoſum, poterit appellare, vel co-
ram ſuperiore contendere, de officio deleg. ſuper eo, &
hoc ſalua conſue. contraria, ſecundum Innoc. & hoc ve
rius puto. nam & in dubio neceſſe habet arch. obedire.
de tempo. or. ad aures, Hoſtiē. (Eligendus) ſm Hoſt.
quæſitum fuit de inſtitutione, & de deſtitutione, & re-
ſpondetur de electione, & amotione, ne videatur ali-
18 quid detrahere † auctorizabili inſtitutioni, quæ ad ſo
lum ſpectat epiſcopum. q. d. ſi de inſtitutione illa quæ-
ris, illa ſolum ſpectat ad epiſcopum de renunc. admo-
net; de hoc ſup. eo. cum ſatis. Inſtitutio vero, quæ loco
collationis habetur, communiter fieri debet, & not. e-
19 tiam † hic, ꝙ ſic & electus a minore epiſcopo non de
bet adminiſtrare ſine auctoritate epiſcopi, ſic remotus
ab illo, non debet adminiſtrationem deferere ſine au
ctoritate epiſcopi, vt ſic in illo genere inſtitutionis, il-
lius ſit deſtituere, cuius eſt inſtituere, in præall. decre.

admonet

20 admonet.arguit † etiam per hanc litteram, ꝙ epiſco-
pus eum, quem priuauit beneficio, cuius collatio, vel
pñtatio ſpectat ad aliũ, non poſſit reſtituere ſine illius
conſenſu, de ec.ædi.c.3. dicit tamen contrarium no-
taſſe, de tenum.niſi.§.perſonæ. vide quod no. de reſcri-
21 ptis, quamuis, li.6.¶ Scđa † gl.arguit, ponit opi.Ioa.
quam determinat.¶ Gl.j.eo.obiicit, & ſoluit.ſcđo ar-
guit, & illud determinat.¶ In gl.vlt.[Alias penul.ibi.
l.vlt.]hanc, & l.nam diuus, vide de iud.exhibita, ſup.
1.gl.[& ibi, In concedendo]vide de præſcriptionib.
22 accedẽtes, ſuper 1.gl.¶ In † gl.91.[in fi.]& de conſe.
di.1.Epo, Deo ſacrificans.¶ In gl.[credo, in fi.]j.q.ſi.
ſint le.cãm.1.& 2.¶ In gl.j.eod.[ibi, In eccleſiis) vt in
23 Mutinen.T.dicit Ho.ꝙ archi.hoc † faciet, niſi ſibi ex
cã ab epo interdicatur, poterit ẽt eps alios adiũgere, ſi
cut & iterũ examinare, vt inf.dicit gl.[& ibi, Mentiri]
vñ tenere videtur Inno.& Hoſt.ꝙ ſi eſt cõis opinio de
bonitate arch.excuſetur eps[& ibi, Examinandi]exa-
24 minatus † enim examinatur in his præcipue, in quib.
vertitur periculũ aiæ, de probati.cãm[& ibi, Accepi-
mus]Io.debebat ergo prius videre eps ſaltim quis, a
quo, & ad quem titulũ præſentaretur; ſed ſi archi.ſcri-
25 bi † fecit aliquẽ ad titulũ pr̃imonij ipſius ordinãdi. &
apparet illũ non hẽre patrimoniũ, vel hẽre minus ſuffi-
ciens, ſi arch.hoc fecit ſcienter, agetur primo ꝯ eum, q
fuit in dolo: ſcđo ꝯ epm, qui fuit in culpa: quia dolus p
26 põderat culpæ, ff.ad l.Aqui.Item ſi obſtetrix.nec † ob
ſtat exceptio de dolo ordinati, ad cuius inſtantiam fa-
ctũ eſt.ceſſat.n.hic talis oppoſitio, ne mendicet in vi-
tuperium cleri, ſm Gottr.& vide circa hoc, quod ſatis
c ſcripſi poſt[c] Inn.de adul.intelleximus, ſup gl.pen.ver.
fallit. Sed Hoſt.placet, ꝙ imputetur illi, qui mentitus
eſt, & quærat ſibi victum.91.diſti.clericus. & per hoc
ſubtrahetur multis materia, qui mentiendo ſe facerẽt
taliter ordinari.arg.j.de diuor.quanto, §.pen.nec dẽt
27 alicui ſuũ mendacium [d] prodeſſe.ff.de tributo.l.illud
d §.pe.nec dẽt aliquis per ſurreptionẽ promoueri.s.de
28 electi.cũ dilecti.Illi † vero, q ſe faciunt promoueri ad
titulum paupertatis ſuæ, ſequantur illam, de exceſ.pla
torum, nimis praua. de his vero, qui ordinãtur ad titu
lum patrimonii Chriſti dicit Ho.ꝙ aliquibus videtur,
ꝙ eps hoc admittens, obligetur: qa qcquid habemus,
eſt patrimoniũ, & hæreditas Chriſti, de preb cum ſecũ.
dum; ſed ipſe dicit idẽ ſeruandum, quod de alijs: in-
telligo, de quibus premiſſit: quia licet verba ſint diuer.
ſa, mens eſt eadem, & eiuſdem cõditionis ſunt, de ver
borum ſigni.intelligentia, de conſtitu.tranſlato.

ADDITIONES.

a Ordinatus.Vide quod no.ſup.eo.officium, ſuper verſi.nullus.
b Decanos.Vide hic pulchre per d.Anto.de Bu.
c Poſt.Et vide ple.Bar.in l apud.§.Marcellus.ff. de do.except. &
plenius per ipſum in l.cum mulier.ff ſol.matr.
d Mendacium.Vide tex.illum ſing quem ibi no.omnes, & maxi-
me qui inducit ad no.q.in l.ſi.ff.de rei vend.& vide multa accu
mulata pulchre per d.Iaſ.in l.1.C.de tranſac.

SVMMARIVM.

1 *Commendatitias ad ordines non dat archidiaconus.*
2 *Quid hic contineant, & de earum varietate remiſſ.*
Diſcrete, quibus intelligatur rationibus, eod.nu.
3 *Epilogus, & additio gloſſarum, num.4.*
Commendatitias formatas dat epiſcopus, & quo caſu vica-
rius generalis, eod.nu.4.

CAPVT VII.

1 Significaſti. Caſus. Archidiaconus † non
dat commendatitias ad ordi-
nes: & ſunt tria dicta.ſm ibi, &
eis.tertium ibi, qui ſi cõſcientia. ſic ſup.c.cum ſatis, &
2 c.archidiaconis[Litteras]continentes † ꝙ poſſunt ab
alio epiſcopo ordinari, ſm Inn.de varietate harum li-
terarum vide qđ dixi de cleri.nõ reſi.fraternitati[Di-

ſtricte]Ho.habebat literam diſcrete, dicens, ꝙ ſuis ſub
ditis hẽbat prohibere, nõ extraneis, ne falcem ſuã &c.
de elect.venerabilem: vel quia id omnes non adduce-
tũt, ideo diſcrete facit.ad hoc de off.deleg.ſuper qõ-
num, ver.proinde ſtatuimus.Vel.i.non fulminãdo ſta-
tim ſniam, ſicut qdã faciunt indiſcrete, de eo, qui fur.
ord.c.1.[Audeant]repete ſine cõſcientia[Qui]ſubdi-
ti.ſ.promouendi[Prohibitionem]maxime cum ẽt a iu
re ꝓhibiti ſint, vt patet in prima gl.[Interdicas] poſt
quod interdictum, & nõ prius, ſi celebrauerint, irregu
lares fiunt, de hoc s.de tẽp.ordi.ꝙ tranſlationem, &
2 eo.ti.c.2.lib.6.[a] ¶ Scđa † gl.ſignat ꝯtrium, & ſoluit, re-
3 liquum reſpondet per quæſtionẽ, an abſente epo &c.
4 ¶ In † gl.2.[ibi, Epiſcopus]dat commẽdatitias, & for
matas, Io.[& ibi, Habet de conſuetudine]idẽ no.9.q.
3.epiſcopum[& ibi, Speciale]dixit hic Ho.ꝙ gñalis vi
carius, cui aliquis ex ſpecialibus caſib. commiſſus eſt
cum clauſula gñali, hoc poſſet, vt no.de officio vica.c.
2.lib.6.in vlt.gl.dicit tñ, ꝙ in præſentia epiſcopi, qui
ſic generaliter hoc commiſit, nõ debet hoc ſine ipſius
conſcientia expediri. ar.j.de offi.le.volentes, de offi.
ordi.Romana, in fi.li.6.[Et in fi.]dic, vt infra de tem.
po.ord.cum nullus.libro ſexto.

ADDITIO.

a ¶ Libro 6.In glo.ſuper verſi.ſtatutum.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus examinat, & præſentat ordinandos, & ponit*
prælatos in ſede.
2 *Probare non ſufficienter, et probare nullo modo adæquantur.*
3 *Poſſeſſionem alicuius officij, vel dignitatis probare ſi quis in-*
tendit, quid probare teneatur.
4 *In ſede ponere non habetur loco electionis.*
Intruſio in beneficium quæ dicatur, ibid.
5 *Epilogus, & Additio gloſſarum.*

CAPVT VIII.

1 Vt noſtrum Caſus. Archidiaconus † e-
xaminat, & pñtat ordinan-
dos, & ponit prælatos in ſe-
2 de[Sufficienter]& ſic † fuit perinde ac ſi nullo modo
fuiſſet probatum.s.de tranſla.c.2.cum ſuis cõcor.[Of-
ficio]conſuetudinario, vel per priuilegium dignitatis,
3 & no.patenter per hanc † decr.ꝙ ſi quis probare intẽ-
dit poſſeſſionẽ alicuius officii, vel dignitatis, non ſuffi
cit ſibi probare exercitium actuum, qui de iure cõi nõ
ſpectant ad dignitatem, vel officium; ſed ẽt debet pro
bare illos actus ad dignitatem ſpectare, & ſic iam obti-
nui in archi.Bon.probato.n.ꝙ talis tali tpe dabat exa-
minationes publicas, vel priuatas, nõ eſt probata poſ-
ſeſſio archidiaconatus, niſi probetur, ꝙ ad officium ar-
2 chi.illud ſpectet.Sed ſi ille actus de iure ſpectat [a] ad il-
lud officium, vel dignitatẽ, tunc ſatis eſt probare exer-
citium illius actus, vt inſtitutio ad epm; inueſtitura ad
archi.& ſic de ſingulis.fortaſſis.n.cancellarius Medio
lan.habebat de conſuetudine, vel priuilegio facere,
quæ ſequuntur, ſed qa id nõ fuit probatum, & de iure
ad illud officium non ſpectat, vt ſequitur, ideo ſuccu-
buit, cõcor.de re iud.cum Bertoldus[Abbates]has in-
ſtallationes abbatum abhorrẽt Ciſtercien.j.de ſimo-
4 ne dei.Vin.[In ſede]hoc † non habetur loco electio-
nis, de electi.eccleſia.1.& ubi non procedit auctoritas
epiſcopi dicitur intruſio, ſecundum Hoſ.de præb.cum
5 iam dudum, ibi, die intruſionis &c. Vlt.gl.† ſoluit con-
trarium, & remittit.¶ In gloſſ.1.[in fi.]& de appel.ut
b noſtrum.[b]

ADDITIONES.

a Spectat.Ad hoc ſupra.de ele.c.Cumana, & c.cum eccl.de cauſa
poſ.& proprie.& in c.dilecto, de præb.& Bar.in l.1.de iti.actuq;
priua.& uide ſcripta per me in c.dilecto.Arch.
b Noſtrum.Hoc ponitur in ſuperſcriptione.c.prox.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Delegatio cauſa ad archidiaconum de archidiaconatu cuiuſpiam quibus rationibus teneat.*
C. cauſam, de iudi. in quibus locum non habeat, & huic loco non repugnet, ibid.

CAPVT IX.

3 In ſuperſcriptione. [Archidiaco.] iſtis† archidiaconis cũ iſtius archidiaco. delegatur de conſenſu partium, vel nõ habebant iſti ſimilem cauſam, vel non fuit exceptum. Et ſic non obſtat de iudicijs, cauſam.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconi in monaſteria iuriſdictionem non habent, niſi quantum tribuit ei generalis, vel ſpecialis conſuetudo.*
Diuiſio capituli, ibid.
2 *Quædam alia, clauſula, an & quibus caſibus per eam peti poſſint maiora ſpecificatis, & nu. 3.*
Maiora quando peti poſſint ex ſpecificatione minorum, ibid.
3 *Procuratio debetur viſitationis cauſa.*
Viſitatio quæ comprehendat, ibid.
4 *Spectare verbum abſolutè prolatum omnia comprehendit, quæ aliquo nobis iure debentur.*
5 *Libello in eodem plures cauſæ admittuntur iure canonico.*
6 *Metas ſuas ne quis tranſcendat, vbi tractetur.*
7 *Regula ab apoſtolica ſede non approbata non obſtat.*
Religioſi tenentur obedire epiſcopo, cum non præcipit aduerſus regulam, ibid.
8 *Sententia quomodo concipiat in tendentibus in futurum, remiſſ.*
9 *Baillius eſt vulgare Gallicorum, & hic pro diſtrictu ſumitur alias dicitur baiulia, & cur.*
10 *Cauſas ad ſui ſubditi iuriſdictionem quando, & quis eo inuito poſſit audire, & nu. 11. & 12.*
11 *Laici poſſunt in iudicem ſuum non conſentire, niſi excipiatur. Clerici vero ſecus.*
13 *Debere, eſt verbum latum, ſicut verbum pertinere.*
14 *Iudex ſecularis poteſt opponere, ſi ſubditus ſuus in cauſa fori ſui, ſe non negligente, trahitur à eccleſiaſticum.*
15 *Familia gaudet priuilegijs epiſcopi.*
16 *In teſtem admittitur, qui recuſaretur in iudicem.*
De teſtibus etiam fit prouiſio in reſcriptis cauſarum, & quo petente, ibid. & nu. 21. alias ius commune ſequitur ibid.
17 *Comparatiuum pro poſitiuo ponitur hic.*
Archidiaconus, vel prælatus minor epiſcopo quando iuriſdictionem habeant in monaſteria, priores, & capellas eorũ, & nu. 18. & 19.
20 *Huiuſmodi, vox quid inferat.*
21 *Nouum, vel inſolitum quod petit epiſcopus à ſubdito, ſi probat id percipere ab alijs conuicinis, conuincitur is, à quo petit, & quando.*
23 *Archidiaconus habet iuriſdictionem de conſuetudine.*
24 *Archidiaconus, vel alius prælatus minor, vel inferior epiſcopo quæ & qua ratione poſſint acquirere, quæ pertinent ad epiſcopum, & nu. 25. 26. 27. 28. & 32.*
Epiſcopus quæ poſſit amittere, quæ ſpectent ad ipſum, eod. nu. 24. vſque ad 29.
Epiſcopalis ordinis quæ ſunt, eo. nu. 24. auctoritatis quæ.
26 *Cap. accedentibus, de exceſſ. præla. cap. cura, de iure patron. cap. conſtitutus, de reli. domi. intellectus.*
27 *Epiſcopalis iuriſdictionis ſimplicis quæ.*
28 *Officij certi quæ.*
29 *Conſuetudo quæ & in quibus extendatur, & nu. 30. 31. vſq; ad nu. 40.*
30 *§. ſi conſtet, legis venditor. ff. com. prædi. intellectus.*
Priuilegium ad quæ extendatur. ibid.
31 *Res inter alios acta & c. quo caſu hic non habeat locum.*
33 *Præſcriptionis & conſuetudinis differentiæ quædam, et nume. 34.*
34 *Præſcriptio odioſa, & reſtringenda.*
Conſuetudo tanquam fauorabilis dilatanda, ibid.
37 *Vocandus an archiepiſcopus vbi de iuribus eius agitur inter alias perſonas.*
38 *Conceſſio differt hic a conſuetudine in acquirendo.*
40 *Extenſio de iuribus ad iura, an & in quibus fiat, & ad quæ alia, nu. 29.*
41 *Viſitatio præſcribi non poteſt abſque iuſto titulo.*
Inſtitutio epiſcopalis per ſolam patientiam epiſcopi non præſcribitur.
43 *Suffragium, & additio gloſſarum. nu. 45.*
45 *Ex ſitu rei intra limites ſuæ iuriſdictionis nemo poteſt intentionem ſuam de iure communi fundare, niſi epiſcopus, et imperator, excipitur rector quo ad iura ſua parochialia, & quare, & nu. 46.*
46 *Limites epiſcopatuum ſtabiles, nec præſcribuntur, mundani vero ſecus.*
Ad limites laicorum non eſt recurrendum ab eccleſiaſticis, ibidem.
Titulus cur in eccleſiaſticis requiritur, ratio, ibid. verſic. & ex hoc.
47 *Potentia eſt multiplex, remiſſ. ibid.*
48 *Monaci ſi parere nolunt abbati, per epiſcopum compellendi.*
49 *Conſuetudo priuatæ perſonæ, & magis abbatis dat iuriſdictionem.*
50 *Conſuetudo probata transfert onus probandi ita quod obtineat eam probans, niſi contra probetur.*

CAP. X.

a
1 Dilecto. ᵃ Caſus. Archi. in † mona. iuriſdictionem non habet, niſi quantum tribuit eis generalis, vel ſpecialis conſuetudo. Et ſunt tres partes. In prima generalis cauſæ commiſſio. In ſecunda ibi, coram, actoris petitio. In tertia ibi, ideoque ſecunda determinata com-
2 miſſio. [Quædam alia] per † hanc clauſulam fuit actũ ſuper maioribus cauſis, quam fuerit expreſſa, & valuit iudicium, & ſic contra ſupra, de reſcriptis, ſedes. Solu. ſecundum Inno. hoc operatur virtus ſubiecti ad clauſulam, quædam alia. ſ. quod ſequuntur ratione ſui archidiaconatus ad ipſum ſpectantia. propter quã clauſulam etiam de maioribus ad archidiac. ſpectantibus poterit. & idem eſſet, ſi quis conquereretur, ꝙ aliquis ſibi iniuriaretur ſuper domo, & rebus alijs ad eum ratione talis hæreditatis ſpectantibus: nam tunc maiora, quam ſit domus, dum tamen ad hæreditatem ſpectantia, puta ciuitates, & caſtra petere poterit, ſecundum ipſum; ad quod, de teſti. ſpo. cum ad ſedem. Et vide circa formam libelli, quod ibi dicam in glo. no. admitti, de proba. licet, de donat. inter dilectos, de officio ordin. conquerente, tamen ſecundum eum, qui vellet tenere contrarium, poſſet dicere, ꝙ hic non fuit exceptum, ad hoc C. de an. exce. l. vlt. de reſtit. ſpol. c. 1. poſſet etiam dici ſecundum Hoſt. ꝙ in reſcripto fuerunt etiam alia ſpecificata, & hæc propter breuitatem omiſſa: vel ſecundum eum ſpecificando procuratio-
3 nem annuam ſpecificaſſe vĩ viſitationem, cuius† ratione debetur procuratio, quæ viſitatio non eſt ſine iuriſdictione, & peccatorum examinatione, & correctione, nec aliquod maius in inferioribus ſpecificetur. ſecunda ſolutio Inno. facit ad ea, quę dixi ſup. de reſcri-
4 ptis, Rodulphus [Spectantia] non dicit † quo iure, & ideo ſub hac generalitate comprehendũtur oĩa quæ debentur non ſolum iure ſcripto, vel priuilegio, ſed etiam

etiam pacto vel conſuetudine, ad idem de præſcript.
b audit.is,[o] ſm Inn. & eſt arg. q † ſm ſimplicitatem iuris
5 canonici plures cauſæ in eodem libello admittuntur.
remittit Hoſt. de fid. inſtr. inter dilectos, in prin. [Debito] vide no. de reſt. ſpo. ex qõne, in gl. fi. [Petiit] con-
ſeſſoriam intentando [Metas] de his † metis no. ĩ. de
probat. cum cautam. Vin. [Secundum Deum] alias nõ
eſſet parendum, ſi de hoc conſtaret, de hoc de tempo.
7 ord. ad aures [regula] per † ſedem Apo. approbata, a-
lias non obſtaret ſm Inno. ad hoc, de voto. c. vno li. 6.
alias tenentur religioſi obedire epo, ex quo contra re-
gulam non præcipit. 16. q. 1. qui vere, & c. cum pro vti-
litate [Obedientia] in his quæ ad obſeruantiam reli-
gionis ſpectant, vt eſt dictum [Petiit inſuper] ipſe ar-
8 chi. [Ne de cętero] quomodo in his † poſſit concipi ſen-
tentia in futuram, vide ĩ. de ſepul. in noſtra [Facerẽt]
9 abbas & monaci [Baylivia] vulgare † Gallicorũ, de ſen.
exc. dilecto, lib. 6. alias dr̃ baiulia, quia baiulus gerit
vices alterius, & ſumitur hic pro diſtrictu [Conueniri]
10 iniuſta vr̃ hæc petitio, tum † quia epiſcopus cauſas ad
iuriſdictionem ſubditi ſpectãtes audire poteſt, illo in-
uito, de hoc de offi. ord. cum ab eccleſiarum. Imo di-
cunt quidam, ſed non placet Inn. q ab eo poſſit iuriſ-
dictionem aduocare. ff. de iudic. iudicium. tum quia
11 priuati † põt conuenire in iudicẽ non ſuum, ff. de iur.
omn. iudi. ſi conuenerit, & ſufficit inter laicos, q non
excipiatur, ff. de iudicijs. l. 1. & 2. & 3. q. 6. pulſatus. in
clericis ſecus, de foro cõpe. ſignificaſti. Et iõ quia iniu
ſta fuit petitio ad eam. ĩ. non rñdetur, vel quia in hoc
mona non peccabat. Alii dicunt petitionem iuſtam
pp ſpecialem archidiaconatus conſuetudinem, maxi-
me ad remouendam fraudem, ne ſ. paulatim ius ſuum
ab archi. ſubtrahatur, ar. ff. de dolo, cum quis, de aqua
plu. arcen. l. 1. & l. denique. & ſatisfit petitioni ibi, ea-
dem iuriſdictione duntaxat, &c. In quo poteſt hoc cõ
prehendi ſecundum Innocen. per prælle. l. iudicium.
c dicit Innocen. hic additionem[c] poſuiſſe, qua † dicit il-
12 lam loqui, quando in iuriſdictione, quam minor iu-
d dex[d] exercet, ſuperior habet maius imperium, vt quan
do additur in inferioris defectum. C. de iudic. cum
ſpecialis. C. de fabricen. ſi quis. quo caſu inferiorem
cognoſcere volentem poſſet ſuperior prohibere. vel in
telligitur, quando minores ſunt officiales vel vicarij
maiorum. quare, cum archidiaconi, & archipresbyte-
ri ſint vicarii epiſcoporum. ſupra cap. 1. infra titul. 1.
& vlti. poterunt per epiſcopos prohiberi. archiepiſco-
pi autem præſides prouinciarum, & legati in ſubditos
plenam iuriſdictionem habentes prohibere non pote
runt, & ſic loquatur in auth. de defen. ciui. §. interim,
in fi. licet fateatur legatos adiri poſſe per querelam,
13 de offic. leg. capitulo 1. [Debere] non † dicit quo iure,
& hoc verbum latum, ſicut verbum, pertinere, ff. de
verbo. ſignif. l. verbum, pertinere, hoc tamen reſtrin-
git. infra ad ſpecialem conſuetudinem, ſecundum Ho
14 ſtien. & no. ſecundum † Abb. iudicem[e] ſecularem poſ-
e ſe opponere, ſi ſubditus ſuus in cauſa ſui fori, ipſo non
negligente, trahitur ad eccleſiaſticum forum [Specia-
libus] quaſi fateretur cauſas archiepiſcopi, & ſuorum
15 non debere coram ſe agi [Familiæ] qui † gaudent pri-
uilegio epiſcopi, arg. hic, & C. de epiſ. & cle. l. 1. 12. q.
2. eccleſiarum ſeruos. 16. quæſt. 1. ſimiliter, de pœnis,
Romana, li. 6. in auth. de ſanctiſ. epi. §. ſportularũ, ſm
16 Hoſt. [Senonenſes] no. admitti † in teſtem, qui recuſa-
retur in iudicem, de offi. deleg. cum R. vbi de hoc [Ca
nonicos] ſpecialis prouiſio facta ex officio, vel de con-
ſenſu partiũ, vel ſolius abbatis, ſm Hoſt. [Plenioreẽ] q̃
17 extranei, vel † ponitur poſitiue. i. plenam [Monaſte-
rio] patet hic archidiaconum, vel prælatum minorem
epo de iure cõi non habere correctionem, viſitationẽ,
vel iuriſdictionem aliquam in mon. per q̃us nec pro
curationem ratione viſitationis debitam, de præſcrip.
cum ex officio, ad idem. 18. q. 2. dudum, & c. peruenit,
18 de capel. mona. c. 2. ¶ Quid † de prioratibus? ſol. I-
dem, ſi ſunt conuentuales, vel ad hoc per epiſcopum
inſtituti, vel ſit ibi conuentus, de conſuet. cum dile-
ctus, ad hoc, de ſta. mo. c. 2. in fi. In aliis ſecus, cum nec
gaudeat priuile. monaſteriorum. 10. q. 1. c. 1. In capel
lis etiam monaſteriorum non exempt. s percipit archi
diaconus iura ſua, non obſtante priuileg. epiſcopi. de
19 exceſ. præla. capit. 2. ¶ Quid † ſi monaſterium habeat
populum? videtur, quod Abb. ratione viſitationis po-
puli debet archid. procurare ar. de priuile. ex ore. §. fi.
10. quæſt. 1. epiſcopum, & placuit, & hoc placet Inno.
niſi monaſteriis exemptis cum iuribus parochialibus
populus datus eſſet: ad hoc de verb. ſign. veniens. vel
f conſentes.[f] Alij dicunt, q nec in monaſterijs, nec in ip
ſorum populum minor epiſcopo iuriſdictionem ha-
bet, licet iura parochialia, ſicut decimas, & ſimilia, ĩ.
ad totam ſuam parochiam poſſit exigere ab illis. 16.
q. 1. decimas, & c. quicunq; ĩ. de decimis commiſſum,
& c. dilecti. Alii dicunt, q & ſi arch. in monaſterio iu-
riſdict. non habeat, habet tamen viſitationem, & cor-
rectionem, quod hic nõ negatur. nec obſt. 16. q. 1. alia.
non. n. ibi ſacerdos per ſe diſtringet monacos ad ſol-
uendas decimas, ſed per ſuperiorem ipſos faciat coer-
ceri, ſecundum Hoſti. adhæreas primo dicto [In huiuſ-
20 modi] ſ. eiuſdem † ordinis, & ĩ. eaſdem metas conſti-
tutis, & non magis priuilegiatis, Inn. q. d. aliis ſimili-
bus eiuſdem diœce. Hoſ. ſecundum quem argue, quod
21 † vbi epiſcopus a ſubdito petit aliquid nouum, vel
inſolitum, a iure tamen non omnino improbatum, pu-
g ta[g] cenſum, vel charitatiuum ſubſidium, vel ſimilia,
ex quo probat, q id habet & percipit in aliis conuici-
nis, conuincitur, & is, a quo petit, niſi aliud probet. ad
idem iura alleg. in vlt. gl. [De præmiſſis] ſcilicet quod
archid. conſueuit exercere iuriſdictionem in illo mo-
naſterio, vel in aliis eiuſdem conditionis, & ordinis ſe
22 cundum Innoc. [per eoſdem] ergo † non per alios. &
fuit hæc prouiſio vt prædixi, ſecundum Hoſt. ſeruanda
propter formam mandati. ff. mandati. diligenter, ſecũ
dum Guil. Na. alias & per alios probari poſſet: quia
edictum de teſtibus, &c. ff. de teſtibus. l. 1. & ſup. ſecun-
dum Hoſtien. in totum ſufficienter, & plenarie, &
vos pro ipſo plenarie ſententiam feratis, quod ſi non
probatur de omnibus, ſed de quibuſdam, eandem &c.
23 [dumtaxat] hic † patet, quod archidi. non habet iuriſ-
dictionem niſi de conſuet. pro & contra inducta ſunt
iura. ſup. cap. 2. ¶ Ad quorum opinionum, & ſuper hoc
plenam concordiam not. ſecundum Hoſti. quod quæ-
dam ſunt ordinis epiſcopalis, quædam epiſcopalis au-
ctoritatis: quędam ſimplicis epiſcopalis iuriſdictio-
24 nis, quædam certi officii. ¶ Epiſcopalis † ordinis. or
dinare, conſecrare, dedicare, reconciliare, chriſma-
re: confirmare, & ſimilia, quæ colligi poſſunt, de ele
cti. quod ſicut. §. præterea, & hoc non poteſt aliquis
minor epiſcopo acquirere etiam obtentu alicuius con
ſuetudinis. 68. diſt. quamuis, & c. ſc. de conſuet. quan-
to, licet aliqui aliqua exerceant, vel quia a iure hoc
conceditur, vt in abbatibus, de ætat. & qual. cum con-
tingat, vel conſuet. approbata per papam, ſicut no.
de presbyt. cardinal. de ſuppl. neg. prælat. capitulo
1. vel papæ priuilegio. 95. diſt. peruenit, q põt, de hoc
in prædicta decr. quanto, licet inferior minori. i. non
epo, delegare non poſſit, de conſecr. eccl. vel alt. aqua.
25 ¶ Quædam † vero ſunt epalis auctoritatis, ſicut cauſas
criminales, & matrimoniales audire, non dicit ſuias
dare vt vitet oppoſitionem, de qua ſupra de elec. tra-
miſſam, indulgentias concedere, & quo ad exerci-
tium adminiſtrationis eccleſiaſtici beneficii inſtitue-
re, & deſtituere, & ſimilia, de quibus ſupr. eod. ad

hæc &

hæc, & ſi quā poſſunt alia reperiri, quæ epiſcopus committere poſſit, vt no. ꝫ. eo. ſignificaſti. In perpetuum vero a ſubdito contra epiſcopum non poſſunt acquiri niſi per Papæ priuilegium, vel conceſſionem epiſcopi cū
26 præſcrip. ſecuta, & ſic † intellige de exceſ. præla. acce-
h dentibus,[h] de iure patro. cura, de reli. do. conſtitutus, vel ex ſententia arbitri, ſeu alia conuentione præſcrip. firmata, de præſcrip. cum olim, & ca. veniens. & ſecundum hoc ſine calumnia poſſet intelligi de præſcrip. auctorizabili, de inſtit. cum veniſſent: alias conſuetudo non prodeſt, iuxta not. ſup. eod. cum ſatis. ¶ Quędam
27 † ſunt ſimplicis iuriſdictio. ſicut viſitare, corrigere, coercere modica coerctione, cauſas minores audire, & terminare, & quædam aliæ, quæ in ſequentibus concor. colligi poſſunt, & in his putat Hoſtien. & Archid. quo ad parochiales eccleſias, & minores titulos de iure communi eſſe vicarium epiſcopi. ſupra eod. ad hęc, in iuribus ibi alleg. vbi papa circa iuriſdictionem archidia. de iure conſultus reſpondit, & reſponſum per ius expreſſum confirmauit: maiorem tamen confirmationem exercere nō debet inconſulto epiſcopo, niſi in talibus plus acquirat, de elect. dudum, de exceſs. prælatorum ad hoc. nec iſta vicaria extenditur ad maiores titulos, ſicut ſunt abbatiæ & conuentuales eccleſię, niſi per conſuetudinem hoc acquirat, vt hic, argum. de offic. archipresbyt. cap. fin. de maio. & obed. cum inferior. Caueat ergo epiſcopus, ne hac vicaria permittat archid. vti tanto tempore, quod conſuetudinis pręſcriptio ſit completa, argum. de elect. Cumana, ad fin. de cauſa poſſ. cum eccleſia, & c. cum olim. Interim poteſt ipſum & in his quandocunque vult, cum ſit eius vicarius prohibere, vt dixi ſup. cap. 2. & no. inf. tit. 1. cap. fi.
28 ¶ Quædam † vero ſunt certi officij, ex quibus & quo ad abbates & alios aliqua de iure communi ad archi. pertinent, de quibus ſup. cap. ad hæc, verſic. in quadā. de ceteris remittit ad ſummam, dicens etiam ibi per
i hoc ſupplendum [Eiſdem[i] abbatijs] not. hic, quod
29 † vbi conſuetudo[k] eſt iuri contraria, vel eccleſijs one-
k roſa, non eſt extendenda, ſupra de conſue. cap. 1. & de decimis, tua, & cap. cum contingat, neque ad alia iura. infra de præſcrip. auditis. infra de capel. mona. cap. 2. neque ad alias eccleſias, vel perſonas. 12. diſt. omnia. 11. diſtinct. catholica. Si vero ſit laudabilis & rationabilis, & ſuper re conceſſibili, quale eſt illud, vt archid. in mona. iuriſdictionem habeat, quod epiſcopus debet archid. de facili cōcedere, vt ſuum facilius ferat onus, argum. inf. tit. 1. cap. fi. & quæ a iure non reprobatur, talis ſeruanda eſt, & etiam extendenda ad alias eccleſias, non dico ad alia iura, vt hic, & ſupra de electione, cum eccleſia Vulterana. 11. diſtinct. in his. 12. diſt. cōſuetudo. 8. diſtinct. quæ contra mores. infra de cenſibus, ſopitæ. & hoc intelligas, ſi maior pars eccleſiarū, vel perſonarum eiuſdem conditionis, hanc ſeruet, vt ibi, & ff. de iuſt. & iur. l. pen. quod eſt etiam non ſolum de eccleſiis eiuſdem diœce. ſed etiam eiuſdem prouinciæ ſentiendum, adeo, quòd ſi certum ſit, aliquam eccleſiam hanc conſuet. non ſeruaſſe, cogi debet ad eam in poſterum obſeruandam. quod ex eo apparet, quia eccleſiæ de nouo edificatæ ad hoc aſtringuntur. infra de cenſibus, eccleſijs, ſicut eſt in officijs eccleſiaſticis vnum modum ſeruare. 12. diſt. cap. pen. & fi. vnam mēſam communem habere: inf. de cenſibus, ex parte. prærogatiuam eiuſdem dignitatis ſeruare. ſup. de conſuetu. cum olim. & hoc eſt verum, quòd alij coguntur, niſi habeant contrariam, certam, laudabilem conſuetudinem & præſcriptam. ſupra de conſuet. cap. fi. infra de præſcrip. auditis. 11. diſtinct. illud breuiter, vel niſi alius hæc iura in hoc monaſterio exerceat. ĵ. de præſcr. cum ex officii. §. 1. vel niſi pro illa aliam habeant, puta vna eccleſia ieiunat die Sabbati, & alia die Mercurii. 12. diſtinct. illa. Hic enim minor pars non cogitur ſequi maiorem. Alii dicunt in his, quæ ſunt iuriſdictionis, vel ei annexa, fieri prorogationem de perſonis, dummodo maior pars populi vtatur tali conſuetudine, argum. ff. de iuſt. & iu. l. penult. ff. ad municip. quod maior. ff. de teſti. teſtium. §. fi. niſi conſuetudo ſit contra rationem inducta. ff. de legibus quod non ratione. In alijs autem, quæ conſiſtunt in penſionibus, præſtationibus, vel ſunitibus, non eſt conſuetudo extendē-
30 da, vt hic. nec † obſt. ff. communia prædi. venditor. §. ſi conſtet: quia ibi non fit extenſio de vna re ad aliā, ſed ad eandem rem tantum, ſicut & infra de cenſi. ſopitæ, cum ſuis concord. nec obſt. quòd ea præter conſuetudinem debita erat de iure communi. nunquam enim eſt extendenda, vel reſtringenda conſuetudo, vel priuilegium ita, vt vna res diuerſo iure cenſeatur. infra de deci. cum in tua, cum ſuis concord. ſed & facilius fit extenſio in his, quæ non petinent ad aliū de iure communi. infra de reli. do. cap. 1 ꝯ hoc tamen
31 ſic conſueuit † opponi, ſi monaſterium fuit diligens, nec permiſit contra ſe hanc conſuetudinem induci: imo ſemper viriliter reſtitit, quare debet ei præiudicaré negligentia aliorum. nam & res inter alios acta &c. infra de re iud. capit. pe. Reſpondeo, hoc ideo eſt, ne vna, & eadem eccleſia diuerſo iure cenſeatur. 12. quæſt. 2. cognoeimus, ſed & præiudicium aſſertur nullum, vel modicum. Nam & ſi archidiaconus hæc iura non exerceat, tamen epiſcopus ipſa per ſe, vel per eundem archid. vel alium exercebit, vt patet in eo quòd legitur & not. eo. cap. 1. epiſcopo tamen ſemper præiudicare debet, qui vidit archidiaconum hæc exercentem, & non contradicit, argum. no. ſupra de conſuetud. cap. 2. ff. de le. de quibus. & ex quo hoc cōcedit de aliis, per conſequens & de illo hoc uidetur concedere. nam & expreſſe & in perpetuum ipſi archid. hoc
32 concedere poſſet. quod autem † hic innuit, quod per tacitum conſenſum epiſcopi acquirat archidiaconus hanc iuriſdictionem, intelligi debet, quando nec epiſcopus, vel abbas, vel alius hanc iuriſdictionem ibidem exercuit. alioquin præſcriptio interrupta eſſet, vt not. infra de præſcrip. cum ex officii. Sed & quando epiſcopus hæc exercuit, apparet, quòd non intendebat concedere archid. hanc iuriſdictionem. vnde & patet, quòd ſi epiſcopo ignorante hoc exercuit, nullam conſuetudinem acquiſiuit. argumen. ſupra de conſue.
33 cap. 1. & melius C. de ſerui. l. 1. & 2. ¶ Sed † oppones, nonne, ſi ſuſtinuit, quod hanc iuriſdictionem in vno tantum monaſterio exerceret, per conſequens videtur tacite conſentire, quod eam habeat etiam in aliis monaſteriis? Reſpondeo non, quia in hoc caſu videtur magis fulciri ius archid. præſcriptione quam conſuetudine. aliud, quando in pluribus exercuit, vt ſupra not. quia tunc magis innititur conſuetudini, quam
34 præſcriptioni. præſcriptio † autem tanquam[l] odioſa
l potius eſt reſtringenda, quam extendenda. ĵ. de præſcrip. vigilanti. Conſuetudo vero tanquam fauorabilis non eſt reſtingenda, ſed dilatanda. & facit quod de titulo in ꝯſuetudine non requirendo dicam de pręſcriptionibus. cum olim, ad fin. vnde & ſi præſcriptio ad noua monaſteria non extendatur, conſuetudo tamen extenderetur argumen. infra de cenſi. eccleſiis, & capitul. ſuper eo. ſupra de conſuet. cum olim. Qui-
m dam tamen[m] inter conſuetudinem, & præſcriptionē nullam differentiam faciunt: & dicunt, quod etiam ſi in omnibus monaſteriis prędicta exercuit, non tamen hoc in nouis monaſteriis exercebit, argumentum, infra de deci. cum contingat, ſecundum Innoc. & faciūt hæc ad quæſtionem legiſtarum de nobili, qui nūquam collectauit ſubditos, cum mos patriæ habeat, quod tribus caſibus poſſint illos collectare, puta militando

filias maritando, & mare transfretãdo, quorum vnũ
ſibi imminet, quod vide per Cyn. C. quæ ſit lon. cõſue.
l. 2. in 4. col. vbi diſtinguit cum Petro inter ius vniuer-
ſale conſuetudinis, & ius ſingulare præſcriptionis 12.
quæſt. 2. cognouimus, vbi legitur, ꝙ etiam noui redi-
tus iure veteri cenſentur; quia non dicitur hoc ibi, ꝙ
epiſcopus de nouis reditibus partem ſuam ſoluat cle-
ricis iõ, quia de veterib. ſic ſoluit, ſed quia ſic ſolui de-
bet de iure communi. nec obſt. j. de cenſi. ſuper eo, &
ſ. de conſue. cum olim: quia ibi loquitur de his iuri-
bus, de quibus nihil certum eſt in iure ſtatutum. In il-
lis enim ſatis æquum eſt, ꝙ conſuetudo prouinciæ, ſiue
vicinarum eccleſiarum debeat obſeruari, ar. 12. diſt.
diuturni, & c. omnia, & c. ſe. ſed ꝙ archi. in mona. præ-
dicta exerceat ꝯ ius eſt commune. & quod diximus de
archi. idem intelligas de decano, & quolibet alio, qui
hoc de iure communi exercere non poteſt. ¶ Quid
35 † ſi decanus in hoc monaſterio ſancti Petri hanc iuriſ-
dictionem acquiſierit ex priuilegio, vel conſuetudine
iam præſcripta: poſtea ceſſet ipſam exercere tanto tẽ
pore, ꝙ archid. in omnibus alijs mona. hãc iuriſdictio-
nem de conſuetudine acquiſiuit; nonne per conſequẽs
ipſam exercebit in hoc monaſterio ſancti Petri? Reſpõ
deo non, quia ſatis datur intelligi per hanc literã, quan
do dicitur, in eiſdem abbatiis, & quando dicitur ſup.
in huiuſmodi abbatijs, id eſt ſimilibus. non enim ſunt
ſimiles, ex quo ponis, ꝙ ibi ad diuerſos iuriſdictio per
36 tinebat. ¶ Quid † ſi non iuriſdictionem, ſed certam
penſionem annuã, puta 10. ſol. vel certam partem ob-
lationis in omnibus aliis omnia præſcripſit, et de con-
ſuetudine acquiſiuit, nunquid eandem poterit exige-
re a monaſterio ſancti Petri? Reſpondeo non: quia ta-
lis conſuetudo onerola eſt. ſup. de conſue. c. 1. ſm Inn.
hoc intelligi debet ſecundum Hoſt. vbi alius, quã epi-
ſcopus hanc acquiſiuit: ſecus in epiſcopo, vt patet in
eo, quod no. ſup. eo. §. ſuper verſi. vel in huiuſmodi ab-
batiis. ver. & eſt arg. et eſt ratio, quia iure communi om
nia epiſcopo ſubeſſe videntur. 10. q. 1. regenda. 12. q.
37 1. pcipimus, & c. eccleſiaſticarũ. ¶ Sed obijcitur † ſm
Innocẽ. cum hic videatur agi de iuribus tãtum archi-
epiſcopi, vnde eſt hoc, ꝙ mona. abſoluitur, vel con-
demnatur? Item quare archiepiſcopus non vocatur?
ideo ſignatur contra. j. de maio. & obedien. inter qua
38 tuor. ſol. ibi. ¶ Adhuc † etiam ſic opponitur: ſi archi-
epiſcopus hæc omnia cõceſſiſſet archidiacono, in om-
nibus alijs monaſteriis hæc conceſſio non extendere-
tur ad monaſterium ſancti Petri. quare ergo extendi-
tur conſuetudo; nonne plus poteſt quam conceſſio? Re
ſpondeo ſic, in hoc caſu. Nam quando hoc concedit ar
chiepiſcopus in aliis mona. per conſequens de iſto hoc
prohibuiſſe vr, arg. 45. diſt. diſciplina. j. de deci. ad au
dientiam, & c. ex parte. in conſuetudine vero, ex quo
hoc permittit in aliis hoc idem, & de iſto præſumitur
39 tacite conſentire. ¶ Quid ſi † abbas hoc exercuit, nõ-
ne in hoc caſu fiet extenſio? Reſpõdeo, ſi hoc facit no-
mine epiſcopi, vel alterius, non fiet: ſed ſi tanquam ab
bas tunc extendetur hæc conſuetudo, quia alia eſt iu-
riſdictio archidiaconalis, alia abbatialis. ¶ Sed nun-
40 quid † de iuribus ad iura fit extenſio? Reſpondeo, ſi
vno iure vtatur quis de his, quæ de iure communi cõ-
petunt, omnia alia conſimilia retinere videtur, niſi
aliud contrarium præſcribat. Nam & ſi epiſcopus,
vel archidiaconus aliquo loco, de quo non conſtat,
quòd ſit alterius iuriſdictionis, hæc iura exercuerit,
ibidem de cætero exercebit. infra de reli. do. cap. 1. &
hoc maxime obtinet in iuribus archidiaconalibus,
& conſimilibus, quæ per conſuetudinem acquiruntur
ſecundum Innoc. cuius eſt mens totius huius gloſ. &
tu exinde elicias, quicquid boni poteris. vel dic, vt no.
ſupra eo. c. ſuper, verſi. vel in huiuſmodi abbatiis. Verũ
41 tamen † nõ ommitto ſecundũ Hoſt. ꝙ cũ viſitatio epi
ſcopalis inpræſcriptibilis ſit, vt patet infra de præſcrip.
cum ex officii, & de cenſi. cum venerabilis, & cap. ve-
nerabili, nunquam dicam, ꝙ archidiaconus, vel alius
poſſit hanc præſcribere ſine iuſto titulo. infra de præ-
ſcrip. ſi diligenti, & cap. cum olim, quamuis & per cõ-
ſuetudinem iuriſdictionem acquirat, vt patet in hoc
cap. & in aliis iuribus ſuperius inductis: ſed hæc omni-
no eſt alia, quam epiſcopalis. hoc enim debetur de
conſuetudine, vnde & poteſt per deſuetudinem inũ-
brari, vt in proœmio inſtit. §. igitur poſt libros. illa ve
ro de iure communi, nec per deſuetudinem inumbra-
42 tur. ¶ Quid ergo, ſi archidiaconus, qui per conſue-
tudinem acquiſiuit viſitationem, poſtea amittat ip-
ſam per deſuetudinem, nuquid epiſcopus, qui per cen
tum annos ſtetit, quòd non viſitauit, volens viſitare &
veniens admittetur? Vtique, vt in dictis cap. infra de
præſcrip. cum ex officii, & de cenſi. cum venerabilis, &
cap. venerabili. per quod euidenter conuincuntur ma
le ſentire, qui dicunt, quòd epiſcopalis inſtitutio per
ſolam patientiam epiſcopi præſcribatur [Habuiſſe] vt
dicit Innoc. eſſe poteſt, quòd in vno iure obtinebit, &
43 in alio ſuccumbet. ¶ In † gloſ. 3. [ibi. l. vltim.] vide
de iudi. nouit, ſuper gloſ. no. q. ¶ In gl. [no. ergo ibi
Si chorus. §. 1.] vide de proba. cum cauſam, ſuper gloſ.
2. [& ibi, Interrogari] vide in præalleg. c. veniẽs, ſuper
44 vlt. gloſ. ¶ In † gloſ. 1. [in fi.] & adde, quod no. 16. q.
1. alia, & dicam j. de capel. mo. dilectus, in gloſ. vbi
45 ſit. hoc dicit Hoſtienſ. quod † putat etiam, quod co-
mes, vel princeps alius minor Imperatore hanc alle-
gationem facere poſſit. nam ratio ſpecialitatis, quare
minor epiſcopo non põt hoc facere, eſt, ne videantur
in vno corpore duo capita quaſi monſtrũ. j. de off. ord.
quoniam. fundat tamen rector intentionem ſuam de
iure communi quo ad iura parochialia, vt patet ex no.
de his, quæ fiunt a prælatis, de deci. cum in tua, de
off. ordin. cum ab eccleſiarum. ratio ſpecialitatis, qua-
re allegatio hæc imperatori competit, eſt excellentia
principatus, qui quo ad temporalia ſuper omnes con-
ſtitutus eſt a Deo, in authen. quomodo oportet epiſco-
pos &c. vnde & mũdi dominus dicitur. ff. ad l. Rho. de
iac. de precario, ar. C. de quadrien. pſcr. bene a Zeno-
ne facit quod ibi no. & in l. 2. C. in quibus cauſis colo.
cen. lib. 11. Et vide quod dixi poſt Hoſt. de iureiuran.
nimis, ſuper verſic. tenentes. 7. q. 1. in apibus: & ſecun-
dum argumentum videtur hoc ẽt ad reges extendi. 7.
diſt. quo iure. illud tamen poteſt intelligi tantum de
imperatoribus, & regibus Romanorum. nec ob. quod
loquitur in plurali, quia tunc conſiderat præteritos, &
futuros, quando in ſingulari. præſentem tantum. Sicut
cum dicimus, Romani pontifices, & Ro. pontifex. vel
ibi ideo in plurali: quia qñque fuerunt plures impera-
tores ſimul regnantes. C. de fun. ciui. l. 1. 4. 5. 7. & 8. ſed
& de Tito, & Veſpaſiano diuulgatum eſt. Ratio vero,
quare hęc allegatio non competit comitibus, ſicut epi
46 ſcopis, eſt: quia limites † ep̃atuum ſtabiles ſunt, nec
præſcribuntur. 16. q. 3. licet, de parochi. ſuper eo. mun-
dani vero præſcribuntur, & per potentiam vſurpan-
tur, diuiduntur, & augmentantur quotidie per fas
& nefas, vt patet ex no. in præal. ca. ſuper eo, & de vo-
to, ꝙ ſuper his. vnde iudices eccleſiaſtici non recur-
runt ad limites laicorum, de relig. do. c. 1. cum con-
cor. & ex hoc etiam inſurgit ratio, quare in eccleſiaſti-
cis requiritur titulus, & de his remittit Hoſt. ad ſum-
mã, de præſcrip. §. quę exigantur, ver. ſic notabis. ¶ In
47 † gl. [& ita ibi Conſuetudinẽ] & per n ver. põt, notabi-
n tur oẽ ius ſpeciale, vel gn̄ale: quia multiplex eſt poten
tia ſm no. de reſcrip. ſciſcitatus. ¶ In gl. Correctio, ibi,
48 Abbatem] cui ſi † monaci parere nollẽt, per epiſcopũ
compellantur. infra ne clerici, vel mona. relatum. de
ſent.

49.ſen.exc.monaci.Idē ſi agatur in figura iudicii, abbas
pro ſe conſuetudinem habet,cum & illa priuatæ perſo
næ det iuriſdictionem,de ſo.comp.cum contingat,for
tius abbati.9.q.3.conqueſtus.ſi talem non habet con-
ſuetudinem,ad epiſcopū recurretur,ſm Hoſt.qui etiā
remittit ad ſummam,de temp.ord.ſub §.quartadeci-
ma,ver.antepe.& ſe.¶ In gl.[Lite,ibi,Remiſerunt]p
conſultationem.putat Hoſt.φ per app.ideo,quia cau-
ſa non fuit ad eos remiſſa, licet aliis commiſſa.¶ In
glo.no.quod ibi,Violentia]itē non gratioſa,de hoc s.
de poſtu.bonæ.2.¶ In gl.vlt.[ibi,Super eo]de offi.or
di.conquerente,ad fi.[& ibi,Contra morteui] vbi de
hoc[& ibi,In iſto]vide quod de hoc not.12.diſ.illud,
in prin.magnæ gl.per ea,q̄ dixi in textu.in gl.pen.cir-
5 oca principi.φ † talis cōſuetudo probata transferat o-
nus probandi ita,quod obtineat.niſi contra probetur.

ADDITIONES.

a Dilecto.Adde inf.no.vide Bar.in l.iudicium ſoluitur,ff.de iud. an præſes prouinciæ poſſit prohibere delegatum ab inferiori,ne iudicet & Bal.ibi dubitat.Bal.

b Auditis.Facit quod no.gl.3.& ſuper illa.& inf.ſuper ver.debere,per Io.And.

c Additionem.Intellectus.l.iudicium.ff.de iud.

d Iudex.Vide Bar.in l.niſi.§.ſi tamen vicinum.ff.de dam.infec.& pulchre Barb.conſ.55.col.3.vol.2.

e Iudicem.Facit,quod no.gl.& doc.in l.1.ff de rei vend.

f Cenſentes.Ibi vide plenius per Io.And.poſt Inn.

g Puta.Vide Hoſt.inf.in gl.ma.ad fi.ver.quid ſi.

h Accedentibus.Ibi uide Io.An.circa indulgentias,& Arch.in c.fi.de poen.& remiſ.& in c.quod autē,de pœni.& re.per Io.And.

i Eiſdē.Vide gl.& ibi Pau.de Caſ.in l. deprecario,ff.ad l.Rhod.de iac.& vide etiam Panor.& Barb.in c.clerici.inf de iud.& ibi cæteri ſcribentes.

k Conſuetudo.De materia iſta vide Cyn.C.quæ ſit lon.conſue.& Io.An.in materia cōſuetudinis,& ſup.de conſue.c.fi.in vltimo mēbro,& de ſtatuto vide Bar.in l.oēs populi.ff.de iuſ.et iure,et in l.iura.ff.de le.et d.Bar.de Sali.in cōmēto.l.de quibus.ff.de le.

l Tanquam:Vide l.quod eſt.C.de ſtatu defunc.et ibi Bald.

m Tamen.Vide per gl.et Io.And.in c.fi.ſup.de conſue.

n Per.Et ſic no.ex gl.quod verbum ſolent,notat cōſuetudinem.

¶ De officio archipresbyteri. Rubr.

¶ Quia poſt arch.archipresbyter facit gradum, ideo &c.Goff.de hoc 25.diſt.perlectis,ver.archipresbyter.

SVMMARIVM.

1 *Capitula tria priora huius tituli quid intendant.*
2 *Aſſidue fieri dicitur,quod fit horis competentibus.*
Temporibus ſuis omnia debent conuenire,ibid.
3 *Archipresbyter gerit vices epiſcopi in celebratione diuinorum.*
Archidiaconus in iuriſdictione.
4 *Solennia pro miſſa ſolenni,quando quilibet epiſcopus adeſſe debet.*
Epiſcopus in feſtiuitatibus debet eſſe præſens in eccleſia,impedimento ceſſante,ibid.
Collecta intelligitur miſſa ferialis,& ratio,ibi.ver.quod ſequitur,& nu.8 & interdum ſumitur pro conuenticula.
In miſſa feriali dicuntur multæ orationes,in ſolenni una,ibi.
5 *Epilogus,ſuffragium,& additio gloſſarum.nu.6.*
Militari comiti præfertur vicarius in concurſu alioquin in militaribus comites vicariis, qui in ciuilibus præferuntur comitibus.
7 *Reuerentia reciproca alterius in alterum contingit ex ratione diuerſa.*

CAPVT I.

Vt archipresbyter.

Iſtam decret.& ſequētes diuiſim non ſū-
1 mo,nec diuido, tamen prima tria capitula hoc intē
dunt.φ archipresbyter ciuitaten.ſubeſt archidi.prin-
cipaliter præeſt presbyteris,& presbyteralib.officiis,
& hic ſupple, ſtatuimus, vel volumus [ſubeſſe] vbi ſic
eſt de conſue.& in his,quæ ſpectant ad officium archi.
de iure vel cōſuetudine,ſm Inn.[Sicut]non eſt omninō
ſicuriſſimum:de hoc j.c.fi.& repete, ſciat [Aſſidue]i.
2 horis † cōpetentibus.[a] 36.diſ.c.vlt.37.diſt.de quibuſ-
2 dam,de conſe.diſt.5.nunquā.j.de frig.c.vl.omnia.n.
ſuis debent cōuenire temporibus.23.q.3.ſi eccleſia.in
fi.[In eccleſia ſtare] Hieron.in epiſtola Nepotiani de
hoc ipſum commendat,& de munditia eccleſiæ,ibi vi
3 de d.[Ad vicem eius] gerit ergo † archipresbyter vi-
ces epiſcopi quo ad diuinorum celebrationem.archi-
diaconus quoad iuriſdictionē, vt in prin.c.[Solennia]
4 loqui vr̄ † de miſſa ſolenni, quæ dr̄ in tertia in feſti-
uitatibus,quibus quilibet epſ,niſi cauſa impediat,de-
bet in cathedrali eccleſia præſens eſſe,de cō.diſt.3.epi
ſcopus, arg.7.q.1.tēporis qualitas,in.fi.Hoſt.quod ſe-
quitur de collecta poteſt intelligi de miſſa feriali, vel
matutinali.& poteſt eſſe rō:quia in illa multæ oratio-
nes dicuntur,& multa capitula,ſm Gof.cum tamen in
5 ſolenni miſſa cōiter non dicatur niſi vna.¶ Gl.† 1.ſi-
gnat cōtrium,& ſoluit.¶ In 1.gl.[ibi.l.1.]in ciuilibus
cauſis vicarij præferuntur comitibus.in militarib.co-
mites præferuntur vicarijs, vbi ſocietas in iudicando
6 concurreret,præponitur vicarius.¶ In † gl.1.[ibi,Or-
dinē]dicebat Hoſt.φ ſi archidiaconus eſt presbyter,
φ eſſe poteſt, nec per hoc amittit archidiaconatum,
de hoc de renū.ad ſupplicationē,tunc archipresbyter
cedat ei,cum ſit par in ordine,& maior adminiſtratio
ne.dicit tamen,φ eccleſiarum conſuetudines ſunt ſer-
uandæ[& ibi, Eſt ordo naturalis]ſm vnam litteram,
7 dicebat Hoſt. diuerſo reſpectu interdum † vnus reue-
retur alium,& ille alio reſpectu reueretur ipſum.ponit
exemplum in filio carnali,qui eſt pater ſpiritualis pa-
tris carnalis; alter alterum reueretur,quia filius.¶ In
8 gl.1.[Miſſam] ad quam homines † colliguntur.vel i.
orationem, quia de miſſa dixerat ſup.interdum poni-
tur collecta pro conuenticula.4.q.1.c.2.

ADDITIO.

a Competentibus.Vide Io.And.in c.ex parte,el 2.inf.de cler.non reſiden.& Arch.in c.licet canō,de elect.lib.6.& facit quod not.Bar.in l.2.ff.ſol.mat.

SVMMARIVM.

1 *Horæ hebdomadarię ſeptem,excepta miſſa.*
2 *Indeclinabiliter,vt hic ſumatur.*
3 *Archipresbyter punire quem non poteſt auctoritate ſua ſed epiſcopi.*
4 *Cedere,ceſſare.*
Scurrilitas,ruſticitas,ibid.
Torpere pigros reperiri,ibid.
5 *Sine altaris miniſterio quæ poſſint expediri.*
6 *Sacerdotes ciuitatis confitentur archipresbytero.*
Vicarius poteſt dare vicarium in voluntaria iuriſdictione, ibidem.
Delegatus dare vicarium non pōt,niſi datus a principe, ibid.
7 *Additio gloſſarum.*
Inter cardinales nullus eſt,qui non ſit ſaltem diaconus, ibid.
Canonicus nullus deberet eſſe,quin eſſet ſaltē in ſacris, ibid.
8 *Canonici imitantur cardinales in poteſtate,& honore,non in receptione ordinum,ſeruitio eccleſiæ,& labore,ibid.*
Septimana quando debeant incipere,eod.nu.§.in gl.2.
9 *Scurra quid,quod maxime religioſus cauere debet.*
10 *Ad pœnitentiam ſolennem anni qui aſſignati.*
11 *Pœnitentes publice ſunt infames,non cauſa pœnitentiæ,ſed criminis publicati,nec ordinari poſſunt.*
Pœnitentiæ fructus ibid.
12 *Fuſtium ictus non infamat,niſi præcedat ſententia:*
Pœnitentium publice officium ſumentes ex deuotione nō ſunt infames,& ita qui pœnitentiam egerint,referuntur,quidā,eod.num.

CAPVT II.

Miniſterium. Archipresby. Ideſt in miſ-
ſarum celebratione, quæ
incipit, die dominico, In-
1 noc. [Incipiendo] q. d. prouidere debet † de hebdoma
datiis horis, quæ ſunt 7. excepta miſſa. j. de cele. miſſa.
2 c. 1. [Indeclinabiliter] non † declinando ad alios actus
illicitos, & ſeculares, Goff. [Perſeuerent] de cele. miſſ.
dolentes [Opus Dei] de hoc vide in Hiero. ad Gal. h. &
de opere carnis ibi ſub littera f. [obtemperando] q. d.
3 non puniat illos ſua auctoritate, † ſed de præcepto ſui
epiſcopi, ꝯ quod nil agere debẽt, & cui ſunt omnia gra
uia referenda. j. c. vlt. in fi. & ſic nõ ꝯdicit. ſ. tit. 1. c. 1.
4 & 3. [Cedãt] i. ceſſent [Scurrilitate] i. † ruſticitate, Vin.
Tan. [Torpeant] i. pigri reperiantur [Et prohibita] non
ad ea, quæ no. de tranſla. c. 1. [Fontes] quæ ſequuntur
5 † expediri poſſunt ſine altaris miniſterio: per quod po
teſt exemplificari, de corpore vicia. ſignificauit, ſm
Hoſt. [Inungere] de hoc ſ. de ſac. vnc. c. 1. de verb. ſign.
6 quæſiuit [Sacerdotibus] not. ſacerdotes † ciuitaten. cõ-
fiteri archipresbytero, ergo habet illorum curã; alias
ꝯ. j. de pe. omnis [Committitur] no. vicarium poſſe da
re vicarium, qđ in voluntaria iuriſdictione locũ hẽt, in
cõtentioſa non, nec in delegatis locum habet, niſi ſint
dati a principe, j. de off. deleg. ſuper qõnum, Goſtr. de
7 hoc j. c. proxi. ¶ In gloſ. 1. [ibi, Cardinales] arguebat
Hoſt. ꝙ ſicut inter cardinales nullus eſt, qui non ſit ſal-
tem diaconus, ita nullus deberet eſſe canonicus, quin
eſſet ſaltem in ſacris, arg. de æta. & quali. quæris, & ad
qđ facit quod hř de con. diſt. 1. epiſcopus ſacrificãs, &
c. iubemus. Vnde prouiſum eſt hodie per cle. de æta. &
8 quali. vt hi qui. dicit † tamen ꝙ etiam in humilibus ec-
cleſijs canonici more ſimiæ in poteſtate, honore, &
dñio imitari conantur ſummos cardinales, ſed in rece
ptione ordinum, & ſeruitio eccleſiæ, & labore conſiſto
rij ſe faciunt teſtudines, vel cãcros, & debent ẽt in his
archipresbytero obedire, vt hic, & j. c. 1. ¶ In gl. 2. (in
fi.) & ſic tũc debent ſeptimanas incipere, quod quidã
nõ obſeruãt. T. ¶ In 3. gl. (ibi, Sententia) Hiere. 48. ¶ In
gl. 1. (ibi, Diſcurrant, in fi.) 46. diſt. clericum (Scurrilẽ)
9 a ſcurra, ꝙ † eſt vagus, quod maxime religioſus cauere
debet, de off. ord. quanto, de regula. c. fi. ſm Hoſtienſ.
10 ¶ In gl. (Ergo, eo, ibi. Pœnitente) Io. intellexit † cum
Hug. de vlt. anno ſeptennij, quinquẽnij, vel decennii,
aſſignatis ad ſolennem penitentiam. nam annis inter
mediis poterit fieri conciliatio, epiſcopo inconſulto;
ſed ſm Hoſt. illi intellectui contradicit. c. in capite. 50.
diſt. & conſuetudo approbata, remittit ad ſummam,
11 eo. tit. ver. 5. Sed nunquid tales † pœnitẽtes ſunt infa-
mes? dicit Hoſtiẽ. ꝙ ſic, vnde nec ordinari poſſunt, vt
50. diſt. penitentes. 6. q. 1. infames, de biga. c. 1. ſed hoc
non accidit ratione penitentiæ, ſed criminis publica-
ti per pœnitentiam. alias, ſi crimen ſit occultum, &
penitentia ſit occulta, nõ infamat, ſed renouat, & emẽ
dat. 50. diſt. certum. de teſti. c. fi. de ſumma trin. cap. 1.
ad fi. infamatur ergo talis: tum quia publice verbera-
tur, quandoque nudus incedens: tum quia crimen ſuũ
per ſententiam pœnitentiæ publicatur, 3. q. 7. §. porro.
12 alias, ſi ſententia non præcedat, ſolus † ictus fuſtium
non infamat, ad id. ff. de pœn. l. in ſeruorum, in fin. &
per hoc dicit patenter errare eos, qui iudicãt infames
ſumentes ex deuotione officium publice pœnitẽtium,
virtutis enim deuotio non debuit improbari, vt pro
batur. ff. de poſtu. l. 1. §. beſtias. damnent iſti Dauid ſe
humiliantem. 2. Regum. 6. G. damnent Baptiſtam,
Matth. 1. & 3. de quo dicit beatus Ber. Mirum, ꝙ actu
innocens pœnitentis ſuſcepit officium: & qui non hẽt,
vnde pœniteat: habeat tamen, vt pœniteat. damnent,
& Niniuitas, damnẽt & Chriſtum, qui facto per mor-
tem crucis pœnitentiam humilem commendauit (&
ibi, In quo etiam caſu) maxime neceſſitatis, de quo di-
xit in princ. (Et in fi.) ſecundum Tan. quod non placet
Hoſt. de hoc de offic. ord. paſto. in gloſſ. quo caſu.

SVMMARIVM.

1 *Cap. officium, ſup. de off. archidia. cum hoc conciliatio.*
Archipresbyter tenetur alijs prouidere ſacerdotibus non in
ſpiritualibus modo, ſed etiam in temporalibus neceſſarijs et
quando, ibid.
2 *Præuidere, futura conſiderere, & cuius ſit vtilitatis id fa-*
cere.
3 *Eucbariſtia dat robur, nec eſt deneganda penitenti.*
4 *Sacerdotes omnes archipresbytero confiteri debent.*
5 *Sacerdos ſi non ſufficit ad ſacerdotalia exequenda, quo caſu*
alijs committere queat, & 4.
6 *Neceſſitas legi non ſubiacet regulariter.*
Peregrini plus cæteris indigent, eod. ver. peregrini enim.
7 *Succurrendi verbo ſæpe ſacerdotes vtuntur.*
Sacerdotum alter alteri debet ſuccurrere, ibid.
8 *Epilogus, & Additio gloſſarum, num. 9.*
10 *In epiſcopo reſeruatis caſibus archipresbyter abſque ſpeciali*
eius commiſſione non abſoluet.
11 *Animæ preſidentes tres quilibet habet, & quos.*

CAPVT III.

Officium archipresb. Canoni-
cis, vel a-
lijs [Ad
1 miſſam] ſ. tit. 1. officiũ. † dic vt ibi. vel archidiaconus
præcipit diaconibus, vt ibi. Archipresbyter ſacerdoti-
bus, vt hic [Prouidere] non ſolum in ſpiritualibus, ſed
etiam in neceſſarijs temporalibus, ſi abundante archi
presbytero ipſi egent. 86. diſt. paſce. & c. non ſatis [Pro
2 uidendo] alias prouidendo, & eſt præuidere † futura
conſiderare, cui prouidere deſeruit in præſenti, vt in
futuro caueatur periculum, quod timetur, ad hoc de
ſeruis non or. c. 1. ſecundum Hoſt. [Confirmatione] da
3 tur enim † euchariſtia ad robur, nec eſt deneganda pe
nitenti, de elec. c. 2. & c. ſignificaſti. [Cum omnibus] i.
4 & omniũ ſacerdotum, quia ipſi archipresbytero † cõ
fiteri debent, Innoc. ſ. c. proxi. vel ſm Hoſt. hoc inten-
dit, ꝙ ſi propter multitudinem non ſufficit ad confeſ-
ſiones audiẽdas, aliis ſacerdotibus committit, ad hoc
5 ſ. c. 1. in fi. & ſic † no. ſm eũ, ꝙ vbi is, qui curam habet,
non ſufficit ad ſacerdotalia exequenda aliis ſacerdo-
tibus hoc committit, quod eſt verum, ſi neceſſitas im-
minet, vbi ſcilicet, nec per ſe ſufficit, in quo caſu com-
mittere poterit. ff. de officio eius, cui man. eſt iuriſdi.
6 l. 1. & quia regulariter † nec ſubiacet legi neceſſitas, de
obſer. ieiu. conſilium, & adde quod dixi ſ. c. proxi. in
fi. & quod dicã j. de pe. oẽs. ſup gl. executionem, cum
ſua remiſ. [Exinde] i. poſtquam cõfeſſionem audierit,
Innoc. vel, i. de ipſis peccatoribus ad penitentiam ve-
nientibus [illis] peccatoribus, Goffr. ſed Innoc. expo-
nit, i. peregrinis, & ſacerdotibus. peregrini enim plus
cæteris indigent: quia ibi, notos non habent de ſacer-
dotibus, confunderetur eccleſia, ſi ſine ſacramentis
decederent, Innoc. in hoc reſpexit ver. de foris, & ver.
cum omnibus ſacerdotibus [Ad Chriſtianos] i. cathe-
cumenos, Tan. [Infantes] vel adultos, de ſen. excom.
7 quoniam, lib. 6. [Succurrendum] hoc verbo † vtuntur
ſæpe ſacerdotes, debet enim vnus alteri ſuccurrere, vt
8 ſ. dixi [per iuſſionem] alias prouiſionem. ¶ † Secunda
gloſſ. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ Vlt. gloſſ. arguit
9 contrarium, & ſoluit. ¶ In † gloſſ. prima [in fi.] epiſco-
po nullus minor benedicet. 21. diſtinctio. denique, &
remittit Hoſtienſ. ad ſummam, eod. tit. §. 6. verſic. 6.

¶ In gl.2.[ibi, Tribus]alias tanta,ibi dicit, ꝙ non de-
bent in craſtinum reſeruari[Et in fi.]de ſent.excom.
permittimus,de cuſto.eucha.c.1.¶ In gl.ult.[in fi.]&
hoc uidentur Inno.& Abb.intelligere de grauiter pec
cantibus,alleg.prælle.c.in capite,& 26.q.6.cap.ulti-
10 ſi intellexerunt † de caſibus epiſcopo reſeruatis,id nõ
placet Hoſt.qui dicit,ꝙ ſine ſpeciali commiſſione epi
ſcopi archipresbyter in illis non abſoluet,quod uerum
credo.j.de pęni.ſi epiſcopus,lib.6.& ſic no.ſecundum
11 Hoſt.quemlibet † habere tres,qui præſunt animæ, pa-
a pam cum ſuis uicariis[a] epiſcopum cum ciuitaten.arc
hipresbytero in hoc eius uicario,& curatum, de pę.&
remiſſi. omnia.

ADDITIO.

a ¶ Vicariis.Et ſic includit legatum papæ.

SVMMARIVM.

1 *Archipresbyter ruralis quorum curam gerat eius officium, nu.3.poteſtas.6.12.*
Contra decretum epiſcopi nihil poteſt ordinare,ibid.
2 *Contra incendij ſpiritualis timorem multi cuſtodes conſtituti ad inſtar vigilum vrbis,& qui ſint hi.*
3 *Tituli opponuntur hic conuentualibus eccleſiis.*
Circunſpectio continua vigilantia,ibid.
4 *Sufficere ſi dicas in ſpiritualibus,ibi defeciſti.*
Fructus beneficij vacantis ad tempus ex cauſa, capitulo conſenciente, epiſcopus retinere poſſet,ibid.
5 *Matrix eccleſia duobus modis & quibus accipiatur.*
6 *Archipresbyter ruralis clericum ſibi ſubiectum priuare nõ poteſt beneficio,& ratio.niſi in caſu,& quo.*
Clerici ſolus eſt iudex epiſcopus,cum agitur in figura iudicij,ibidem.
Decretum pro ordinatione,ibi in poſtremis verbis.
7 *Legatus,& epiſcopus facere ſtatuta quæ poſſint,& 8.*
9 *Epilogus,ſuffragium,& Additio,& nu.10.11.& nu.12.*
Tituli vocabulum varie capitur,& nu.11.

CAPVT IV.

b Vt ſingulę. † Archipsbyter ruralis presby
terorum,& laicorum plebana
tus ſui curã gerit:contra decre
tum tamen epiſcopi nihil ordinare poteſt[Aſſiduam]
ſicut propter defenſionẽ vrbis ab incẽdio 7.cohortes
conſtitutæ ſunt ſub viro ſpectabili præfecto vigilum,
2 vt ff.de offic.præfecti. vig.l.1.ſic multi † deſcẽſiue ſub
ſummo pontifice conſtituti ſunt propter timorem ſpi-
ritualis incẽdii,vt gerant curam ſolicitam, & aſſiduã,
ſ.legati, primates,archiepiſcopi,epi,archidiaconi,ar
chipresbyteri,ſed & viſitatores capituli prouincialis,
de quib.de ſta.mo.in ſingulis.vigilẽt ergo,& nõ dor-
miant.81.diſ.oportet.84.diſt.nunciatum, & de homi-
ci.pro humani,ibi, Excuſſo negligentiæ ſomno, ſecun-
dum Ho.[Imperiti vulgi]i.ſimplicis plebis,quã inſtru
cti ab epiſcopo inſtruãt.10.q.1.placuit,Hoſt.[Titulos]
3 quaſi non † per conuẽtuales eccleſias.3.tit.1.c.fi.[Cir
cunſpectione]i.cõtinua vigilantia.Circunſpecta,i. ha
bita circunquaq;[induſtria]quaſi recepta informatio
ne a magiſtrali doctrina[Obtendat]alias oſtendat,a-
4 lias,cõtendat[valeat]vt † dicit Augu.vbi dixiſti, ſuffi
cit,ibi defeciſti,ſm Hoſt.ſecundum quem licet archi-
presbyteratũ perpetuo non poſſit epiſcopus, ad tem-
pus tñ ex cauſa de conſenſu capituli ſui poſſet retine-
re, & fructus beneficij vacãtis, & remittit ad not.vt ec
a cleſia.bene.c.vno,ad finem.vide quod ibi dicam[a] ſu-
5 per vl.gl.[Matrici]i.† cathedrali.21.q.2.ſicut,de ver.
ſig.venerabili,matrix etiam appellatur illa,quę capel
lam habet ſub ſe.j.de ec.ædi.c.3.§.1.uide quod no.in
cle.de ſen.excom.c.1.ſuper uerb.matricem[Referaut]
dixit hic Guido Iacobum Bonon.per hanc litteram te
6 nuiſſe,ꝙ † archipresbyter ruralis,qui citauit clericum
tituli ſibi ſubiecti ad reſidentiam. & ſi non veniat,illũ
priuare non poterit.Item quia cum agitur in figura iu-
dicii,ſolus epiſcopis eſt iudex clerici;de hoc 11.qu.1.
de perſona.facit etiam j.de hæreticis, cum iniuncto,
in fi.& hoc verum eſt,niſi ad ipſum ex ſpeciali iure ſpe
ctet deſtitutio,& vide quod dixi de clericis non reſi.re
latum,& cap.qualiter,& de electione,licet canon,lib.
6.ſuper gloſſ.penult.[Decretum]i. contra ordinatio-
nem epiſcopi.& argue per hoc,ſecundum Hoſt. lega-
7 tum † non poſſe facere ſtatutum contra ius commu-
b ne.[b] inferior enim eſt ſuperior &c. de maior.& obed.
cum inferior. contra de offi.leg.c.fi.de conſan.quod
dilectio,de verbo ſigni.ex parte,3.1.reſponſo.ſolu.in
his,quę ſe.ap.ſibi reſeruauit,nil poteſt ſine ſpeciali mã
dato, de hoc de offic.lega.quod tranſlationem. nec
contra ſolennia concilia, & quæ communiter obſer-
uantur, vnde non poſſet ſtatuere; quod minor 30. eli-
gi poſſet in epiſcopum; vel quod quis poſſet habere
plures curas, vel his ſimilia, nec alio modo ius com-
mune in totum tollere: conſtitutiones tamen iuris cõ-
munis declarare poſſet, & renouare: & vbi pœna de-
8 ficit in iure, poſſunt † epiſcopi, & legati per pœnale
ſtatutum exagerare nouam imponendo, vel veterem
augendo, de loca cap.1. poſſent etiam ſtatuere,quod
quis non habeat vocem in cap.niſi ſit in ſacris,de æta-
te,& quali.quæris, ad hoc 96. diſtinct. ſatis euidenter.
hoc enim non eſt conſtitutiones papales ſubuertere,
ſed eis deſeruire, & alias ſupplere quod eſt admitten-
dum,de no.oper.nun.cap.1.de priuileg.cap.2.poſſunt
& ad correctionem morum non ſubuertendo ius com-
mune, ſed ſupplendo ſtatuta facere præceptoria pro-
hibitoria, atque pœnalia: quia ſiue plectendo,&c.23.
quæſt.5. prodeſt, ſecundum Hoſtien. qui hoc not.hic,
& in præ.decre. ex parte.& adde quod dicam,de offic.
leg. cap.fin.in prin. & omnino vide quod dici de app.
c cap.vlt.lib.6.ſuper[c] vlt.gloſſ. ¶ Secunda † gloſſ.ponit
9 5.modos,quibus dicitur titulus, & remittit. ¶ Tertia
gloſſ.arguit, & allegat tria iura in contrarium. ¶ In
10 † gloſſ.2.[ibi.l.1.]ibi, hunc titulum prætor propoſuit
habendæ mentionis cauſa[& ibi, Non eſt Ambiguũ]
ſequitur, cum famil.erciſ.titulus inter bonæfidei iudi-
cia numeretur, portionem hæreditatis, ſi qua ad te
11 pertinet, incremento fructuum augeri. ¶ In gloſſ.ſe-
cunda[ibi, Epiſcopi]12.q.2.monemus[& ibi, l.1.]&
in procemio.6.libr.[ibi,Debitis]titulis[& ibi, Non eſt
ambiguum] vbi de hoc, & in auth.de ecc. in rubrica.
¶ In gloſſ.[arg.quod in fi.]vbi de hoc, & j.de offic.or
din.cum ab eccleſiarum. de archiepiſcopo not, eod.
tit.c.paſtoralis, in gl.2.¶ In gloſſ.penult.[in fi.]ſimi-
le ſ.de ſumma trinit.damnamus, ver. cum ergo.j. de
exceſſ.præla.ſicut vnire.de accuſa. inquiſitionis.1, re-
ſpon.¶ In gl.vlt.[ibi, Poſſunt]alias iſta littera eſſet ſi-
12 bi contraria, ſecundum Hoſt. vnde † dicebat Innoc,
quod terminabit minora ſecundum ordinationes epi-
ſcopi.

ADDITIONES.

a ¶ Dicam.Et vide gl.quæ incipit,an legatus,& ſuper illa Io An in c.ſi propter,de reſcri.lib.6.

b ¶ Commune.Adde tamẽ, quod epiſcopus ex cauſa poſſet ſtatuere contra ius commune,& contra canones,ita Bald.ſingulariter in l.omnes populi,ff.de iuſt.& iure, ar.l.ſi hominem. ff mã.& do.Iaſ.& alij moder.in l.omnes populi, multa alia allegant.& vide late etiam do.Fel.in c.1.ſupra de conſtit.& plenius do.And.Barba.in repet.rubricæ.C.qui admitt.in 8.& 9.charta.vbi multa accumulat.

c ¶ Super.Vide cle.ne Romani,dẽ elect.& vide Inno.in c.veſtra, de loca.

¶ De officio primicerij.

S V M M A R I V M.

1 *Primicerij officium quod.*

1 ¶ Eſt primus † in choro, vel primus in cantu: cum ip-
ſe eſt abſens, eius officiũ ſupplebit qui ei lege aut eru-
ditione proximus eſt, 25. diſt. perlectis, ver. & primice-
rium, in fi. ad quod concord. C. de legi. hære. l. ſi. ff. de
vſufr. acc. l. 1. §. interdum, & l. idem Neratius, & l. in-
terdum, & in auth. de hære. quæ ab inte. deſe. coll. 9. ſe-
cundum Hoſtien.

S V M M A R I V M.

1 *Primicerius, idest cantor.*
2 *Habet iuriſdictionem citra excluſionem archidiaconi, & in quibus, & quam, ibid. & num. 3.*
4 *Eius officium quod, & num. 2.*
5 *Generaliter dictum reſtringitur ad ſubiecta rei terminos.*
Immiſcere ſe alienæ rei, culpa eſt, ibid.
6 *Senſus capax quis.*
Vacare, pro intendere, vel operam dare, hic ſignificat, eo. nu.
7 *Studioſo cupienti proficere quinque neceſſaria, & quæ.*
8 *Epilogus, & additio gloſſarum, & num. 9.*
Officij exhibendi cura in eccleſia cui incumbat, epiſcopo deficiente, ibid.

C A P V T I.

1 Vt primicerius. Ideſt † cantor, Abb. [Ar
chipresbyter] ſ. proxi.
c. 1. [Curã] ex hoc ver.
& ex illo infra, pro animalibus, & infra, diſciplinæ ac
2 cuſtodiæ, videtur † quòd iuriſdictionem habeat: per
hoc tamen non excluditur archid. iuriſdictio. de hoc
ſ. tit. 2. c. 1. ſecundum Hoſti. [Rationem] ſi non monue
rit, vel inſtruxit ſubditos, vel ſi non punierit delinquẽ-
tes, vel ſaltem epiſcopo non denunciauerit, ſ. tit. 1. c.
3 1. & fi. habet † enim ordinariam in his, quæ ſibi ſunt
commiſſa, argum. de offic. ordin. cum ab eccleſiarum,
ſecundum Innoc. dicit Hoſt. verum eſt de conſuet. di-
cit enim, quòd de iure ſcripto non inuenit, quod habeat
4 coertionem, imo conſiſtit † officium ſuum circa diſci-
plinam. i. doctrinam, & cuſtodiam, vt præcepit, & cir-
ca officia, quare & de negligentia obligatur, vt ſequi-
tur, argum. ſup. de offic. archid. ea quæ, vnde & de ip-
ſis rationem reddet, vt hic dicitur [Donet] alias det
[Nocturna] i. ad vigilias nocturnas, vel matutinũ, de
quo de cele. miſſ. c. 1. [Singulis] ordinandis, & diſponẽ
5 dis. Goff. [Quacunque re] ad ipſum pertinẽte, de quib.
aliqua 25. diſtin. cap. 1. verſi. ad primicerium. alias cul
pa eſt ſe immiſcere rei ad ſe non pertinenti. ff. de reg.
iu. culpa eſt; de hoc de temp. ord. ad aures, ſecundum
6 Hoſtienſ. [Capacem ſenſum] ideſt multa † recipien-
tem, percipientem, & retinentem (Vacet) ideſt inten-
dat, vel operam det (Inſtruantur) diaconi, & inferio-
7 res clerici, Goffred. & dicit Hoſt. hic colligi 5. † neceſ-
8 ſaria ſtudioſo * cupienti proficere. primum, quòd ſin-
gula diligenter conſideret, ibi, de ſingulis. ſecundum,
quòd de probabili dubio ſe non reddat certum, ſed pe
ritiores interroget. C. de inge. manu. ſi viam; & hoc
ibi, ſtudium habeat. tertium, quòd ſit capacis ſenſus
ibi, capacem ſenſum &c. quartum, quod totus verſe-
tur circa ſtudium, ibi, abſque vlla vacet negligentia.
quintum, quod non dedignetur inſtrui ab eo, cui ma-
giſterij officium iniunctum ſit, vt hic, & 24. quæſtio.
8 3. ſi habes. ¶ Tertia † gloſſ. ſignat contrarium, & tri-
pliciter ſoluit. ¶ Vlt. gloſ. ſignat contrarium, & ſoluit.
9 ¶ In † gloſſ. vlt. (ibi, Officium) Rodo. exponebat ipſe,
ſcilicet archid. (& in fi.) vel poteſt dici ſecundum Ho-
ſtienſ. quod ſecundum ordinationem rubricarum vno
deficiente ſupplet alter, ſcilicet deficiente epiſcopo ar
chidiaconus, quo deficiente, archipresbyter, & ſic or-
dinatim, ad quod facit quod dixi in rubrica.

A D D I T I O.

a Neceſſaria ſtudioſo. Vide in quodam vocabulario iuris, habetur informis in vet. ſcholaris, ſed vide plene & eleganter per ſolennem doctorem d. Baptiſtam de ſancto Seuerino in ſuo aureo tractatu de modo ſtudendi, col. 2.

¶ De officio ſacriſtæ. Rubr.

¶ De officio ſacriſtæ, ſcilicet theſaurarii. 25. diſ. perlectis. in fine. continuatio per ſe patet.

S V M M A R I V M.

1 *Cura pro officio, & ſolicitudine.*
2 *Primicerij etymologia.*
3 *Epilogus, & additio gloſſarum, num. 4. & num. 5.*
Cap. ea, quæ. ſup. de offic. archi. & hoc, quomodo conueniant, eod. num. 4.
5 *Canonica non detrahitur de relicto pro luminarijs.*
Olei quæſtor & cuſtodia cui incumbat, ibid. ver. poteſt etiam.

C A P V T I.

Vt ſciat. Archidiacono. De ſuperioribus, & in-
feriori officio idem eſt dictum (Cu-
1 ram) ideſt † officium, vel ſolicitudi-
nem, de animabus enim curam non habet (Valorum)
dic vt ſ. tit. 1. c. 1. (Incerta) alias ſera. ſub clauibus, quę
2 continentur, La. ſecundum nomen † primicerii, quaſi
primus in cera. videtur hoc ad ipſum pertinere. dicit
3 Hoſt. quòd per præmiſſa ſatis patet ſolutio. ¶ Gl. † 2. ſoluit
contrarium. ¶ Gloſſ. vlt. obiicit, & ſoluit. ¶ In gloſ. 2.
4 (in fi.) vel ſecundum Hoſt. † ibi loquitur ſolum de col-
lectis, & criminalibus, hic de vaſis, veſtimentis, & to-
to theſauro, qui ad manus ſacriſtæ peruenit. ¶ In gloſ.
5 vlt. (in fi.) & de relicto † pro his luminarijs non detra-
hetur canonica. ſ. de teſta. c. vlt. poteſt etiam dici ſecũ
dum Hoſt. quod ſacriſta quæret oleum, et ipſum tradet
cuſtodi, qui illud cuſtodiet, et expendet.

¶ De officio cuſtodis. Rubr.

¶ De officio cuſtodis, quaſi miniſter ſacriſtæ, et ideo Iſidorus non curauit de hoc officio. 25. diſtinct. perlectis, Goff.

S V M M A R I V M.

1 *Pallium hic per. i. ſcribi debet, & vbi per. e.*
Ad cuſtodem quæ nam pertineant cuſtodire, ibid.
2 *Indeſinenter quid facere quando intelligamus.*
4 *Auaritia, & prodigalitas in magnis, & minimis fugienda.*
5 *Mediocritas in cunctis intelligenda.*
Minimum melius, optimum, quod eſt, quando inſpiciendum, eod. num.
6 *Diſcretio contraria auaritiæ, & prodigalitati.*
7 *Incorrigibilis qui eſt, remoueri poteſt ſine accuſatore, & ratio.*
Suſpendi debet a beneficio priuſquã quis deponatur, & alius ſubſtituatur, ibid. ver. qui dicitur.
8 *Credet non ſtatim epiſcopus archidiacono, & quo caſu.*
Inſcriptioni non ſubijcitur archidiaconus, ſicut officialis, eod. numero.
9 *Conſenſus eius adhibendus, cum res ad eum communiter ſpectet.*

in diſſenſu epiſcopi, & archidiaconi recurritur ad archiepi-
ſcopum, ibid.
10 *Laudi Dei eſt contrarius miniſter malus; bonus aũt eã auget.*
11 *Epilogus, ſuffragium, & Additio gloſſarum. & nu. 12. 13.*
& nu. 14. 15.
Medium ſequendum, & nu. 14. §. 1.
Ab officio ſuo remouetur minus idoneus. §. 2.
Campana eſt ſignum multa ex re ſubiecta ſignificans, & af-
fert exempla, eod. nu. 13.
Eius etymologia ad finem.
14 *Dignitas vt alteri præferatur, quæ conſideranda.*
15 *De cuſtode inquiret epiſcopus ad denunciationem archidia-*
coni.
Per denunciationem licet agatur, quo caſu fiat ab admini-
ſtrando remotio cuſtodis, ibid. ver. dicit Goff.

C A P. I.

1 Cuſtos. Sup. oportet, ut quod eſt ꝟ. [pallia) dicit Ho. ꝙ hic † ſcribi dẽt per i. pal
leum per e. de hoc de uſu pal. ſuper
rubrica [utenſilia] exceptis uaſis aureis, & argenteis, &
ueſtimentis precioſis, quorum cuſtodia pertinet ad ſa-
criſtam ꝭ. tit. 1. c. uno, ſecundum Hoſ. [Indefinenter]
2 præfectus † uigilum tota nocte uigilare debet propter
incendium, ff. de offi. præ. uig. l. pe. & ult. concor. ꝟ. de
3 depo. bona fides, Vinc. [Peruigil] i. † ualde, uel perfe-
cte uigil, & ſic præpoſitio auget. dic ut not. de conſue.
cap. 3. [Oleum] ſup. tit. 1. c. uno, ꝭ. dic ut ibi. et no. ꝙ ne
4 dum † in magnis ſed etiam in minimis uitanda eſt pro
a digalitas,ᵃ et auaritia fugienda, Hoſti. [Diſcretione]
5 no. cuncta † mediocritate et temperamento intelligẽ
da eſſe, ut hic. et de don. apoſtolicæ. 12. q. 2. bonæ, de
ſent. exc. ut ſanæ, 4. diſt. ſit rector. 45. diſt. diſciplina,
& c. omnis. et c. ſunt nanque. 3. diſti. deniq; ff. de ædil.
edic. ſi quis uenditor, in fi. 10. q. 2. hoc ius porrectum.
ff. de leg. 1. legato generaliter. C. de dona. ſi quis argẽ-
tum. aliquando uero inſpicimus, quod eſt minimum.
ff. de hære. uel ac. uen. l. quod filii. ff. de lega. 3. l. numis.
ff. man. ſi fideiuſ. ff. de reg. iuris, ſemper. ꝟ. de cenſi. ex
parte, quãdoq; id, quod melius eſt exigimus; in auth.
de ſanc. epiſ. §. ſi quis oratorii. col. 9. de decur. l. hono-
res, in prin. C. de his, qui ad eccleſ. confu. 8. q. 1. licet.
quãdoq; requirimus, qđ eſt optimũ. ff. de uer. obli. ubi
autem non apparet, primo reſponſo. ff. de tuto. et cura
l. diuus. 63. di. metropolitano, primo. c. 1. §. fi. in auth.
de monacis. §. ordinatione, col. 1. Gof. et Hoſt. uide de
b reg. iur. in obſcuris.ᵇ 6. lib. [Virtutum] et ſic diſcretio
6 † contraria eſt auaritiæ et prodigalitati, de quibus, de
præb. auaritię. de conſue. c. pe. docet. n. diſcretio diſcre
te expendere, facultatibus conſideratis, de ſolu. capit.
2. ad idem Tobi. 4. ber. et præuideri ſterilitates, et ca-
ſus, qui contingere poſſent, Gene. 41. de ſeruis non. or.
7 c. 1. [Indomitus] ex quo † incorrigibilis eſt, ſine accuſa
tore remoueri poteſt; quia notorium eſt ipſius crimen.
17. diſt. nec licuit. 11. q. 1. ſi quis ſacerdotum. 2. q. 7. qua
propter. 81. diſt. Maximilianus. 23. diſt. c. ſi. ꝟ. de iure-
iur. querelã, ſm Inn. qui dicitur addidiſſe, ꝙ priuſquã
deponatur, et alius ſubſtituatur, debet a bñficio ſuſpẽ
di, de æta. et qual. quæris. et in ſimilibus idem, ut ſi nõ
8 portet coronam [epiſcopo] non † ſtatim credet epiſco-
pus arch. ſi denunciator inficietur; ſed tunc ex integro
c cognoſcetur. ff. de cuſto. et exhi. re. diuus.ᶜ tamen ſi-
ne inſcriptione audietur archidiaconus, ſicut officia-
9 lis. 4. q. 4. §. aliquando, Vin. [Eiecto] de conſenſu † ar-
chidiaconi, cum commune gerat officium utriuſq;, de
offi. arch. ad hæc. §. fi. et ſi diſſentiunt, recurratur ad
archiepiſcopum, arg. de temp. or. nec epiſcopi, de iure
patro. nullus, Hoſt. et adde quod ſecundum eum dixi
10 ꝟ. tit. 1. c. 3. [ut] ſup. ſic [Laudem] no. ꝙ † malus mini-
ſter eſt contrarius laudi Dei. ſi bonus, illam promouet,
11 & exaltat. Hoſt. ¶ Secunda † gl. ſignat contrarium &
ſoluit. ¶ Tertia gl. arguit, all. 6. iura, ponens tres ver-
12 ſus. ¶ In † 3. gl. [ibi, reſpiciendum eſt] ſequitur, iudicã
ti, ne quid aut durius, aut remiſſius conſtituatur quam
expoſcat cauſa [& ibi, Si quis, in fi.] iudicibus non mo-
dice ſæuientibus freni temperies adhibetur. ¶ In glo.
[ſic ergo, ibi. l. 2. lib. 10.] grammatici & oratores iam
decreto probati, ſi ſtudentibus ſe non præbent vtiles,
reprobantur. ¶ In gl. [arg. quod ibi. Nemo] l. 3. eſt, &
vide de adulte. c. 3. ſuper vlt. gloſſ. ¶ In † gl. 1. [ibi, in
13 Cauſis] hoc capitulum probat, ꝙ campana eſt ſignum
congregandi capitulum. & ſequens probat, quod eſt
ſignum exeundi ad bellũ: & illud capitulum probat,
ꝙ eſt ſignum actionis horarum. dicit Hoſtien. ꝙ quan-
doque eſt ſignum actionis gratiarum, vt qñ glorioſam
victoriam obtinuerunt Chriſtiani. Idem poteſt dice-
re de laudabili conſuetudine, per quam de ſero pulſa-
tur pro ſalutatione virginis. quandoque eſt ſignum fa-
ctæ electionis, quandoque ſubtractionis alicuius ab
hac vita, vt Paduæ. aliquando excõicationis, aliquãdo
gaudij, & honoris alicuius perſonæ, proceſſionaliter oc
currendi, quandoque ignem extinguendi, quandoque
lectum intrandi, quandoque ad parlamentum populi
conuocandi, quandoque ad corpus Chriſti honoran-
dum. dicitur autem a Campania, vbi prius vſus ipſius
fuit inuentus. ¶ In gl. 2. [in fi.] ſm Ala. dicebat Vincẽ.
14 quæ dignitas † alteri præferatur, prius conſideranda
eſt lex municipij, deinde tempus ordinationis. ff. de al
bo ſcri. l. 1. & ꝟ. de maio. & obed. c. 1. ¶ In gl. 3. [ibi, Mi
nus] vt in Clementinis, de iur. patro. c. 1. & vide quod
dicam de ſimo. & ſi quæſtiones, ſuper glo. aliud [& ibi,
Vnde verſus] Idem verſus no. ꝟ. de offic. deleg. quærẽ-
ti, & ꝟ. de cenſi. cap. 3. [& ibi, illud] Oui. 2. metamor-
pho. ¶ In gloſſ. vlt. (ibi, ar.) ſecundum Lau. (& ibi, Re-
mouẽdus] quod non credo, niſi conueniatur crimina-
liter, vel per inquiſitionem. ꝟ. de ſimo. licet, Vinc. vnde
15 † dicebat Hoſtien. quod ad denunciationem archid.
d inquiretᵈ epiſcopus. remittit etiam ad no. de iudi. no
e uit, ver. ſed cumᵉ dominus. dicit Goff. licet per denun
ciationem agatur ad correctionem: tamen quia iſte
ineptus erat ad adminiſtrandum, & ſic peccabat, ab
adminiſtrando remouetur: quia aliter corrigi non po-
terat.

ADDITIONES.

a ¶ Prodigalitas. Et quod minus ſit vicium, an prodigalitas, an auaritia. vide plene per moder. in l. is, cui bonis interdictum eſt, ff. de verbo. obliga.

b Obſcuris. Et ibi vide per Dy.

c Diuus. Ibi vide plene Bar. de iſtis denunciationibus, & vide de celli. co. c. præterea, & de accuſa. ſicut olim.

d Inquiret. De iſta materia vide gl. & qđ ibi no. & ſcripſi 2. q. 1. in primis, & in q. 7. c. ſicut, & ibi etiam ſcripſi, & in iurib. ibi allegatis. & vide glo. ſummæ. 2. q. 7. & quod no. 2. q. 1. ſi peccauerit, Archid.

e Cum. Et vide de accu. c. qualiter, el 2. & in gl. ma. & in gl. ſic. inf. de ſimo. & in Spec. de denun.

S V M M A R I V M.

1 *Cuſtodis cura quæ.*
2 *Columnæ eccleſiæ qui dicantur eſſe, & nu. 6.*
3 *Almæ, epitheti eccleſiæ etymologia.*
Cuſtodes habent & aliæ eccleſiæ præter cathedralem, eo. n.
4 *Comparatiuum comparatiuo afficit mirabilis loquẽdi modus.*
Meliore qui ſectatur, deterioribus omiſſis, amicus efficitur
Dei, ibid. ver. Dydimus.
Laudandi doctores qui ſint. ibid.
5 *Ex imperfectis duobus melius eſt ruſticitatem ſanctam ha-*
bere, quam eloquentiam peccatricem.
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Dolus bonus, contra quos exerceatur, eod. nu. 7. ver. in gloſſ.
vlt. & num. 8. §. 2.
8 *Additio gloſſarum.*

CAP. II.

1 Cuſtos. Omni † ornamento non precioſo, ad hoc ꝫ. cap. proxi. ſecundum Hoſtien. (Præparatum) ſic & archipresbyter
euchariſtiam. de offic. archipresbyteri, officium. [Sin-
2 gulas] 7. ſ. inf. de celeb. miſſ. c. 1. [Columnis] ergo † nõ
ſolum epiſcopi, & ſuperiores, vt de accuſa. qualiter. 2.
& ideo, ſed etiam inferiores columnæ dicuntur, ſecun-
dum Hoſt. argum. de præben. maioribus [Synodus] To
letani concilij, vbi hoc capitulum fuit factum [Alma]
3 ſecundum † deriuatores. q. ſancta, pulchra, virgo, & nu
triens, ab alo alis. alit enim verbo & exemplo [Eccle-
ſia] quælibet cathedralis. nam & aliæ cuſtodes ſuos ha
bent, de offic. ord, cum vos [Quales] in antiqua hoc ſe-
quebatur plus mediocres &c. dicebant Tan. & Vincẽ.
4 nota. mirabilem modum loquendi † quòd compara-
tiuum additur comparatiuo [Et ſanctiores] vnde ver-
ſus. Qui meliora videt, ſi deteriora ſibi det. Vltio di-
gna Dei lumina tollat ei. Et Dydimus ad Alexandrũ.
Quiſquis deterioribus omiſſis meliora ſectatur, is ip
ſe quidem Deus eſt, ſed amicus Dei efficitur. præfe-
rendi ſunt igitur ſacerdotes, & potius meriti, & anti-
qui, & proprij, & morales verboſis. Et ſecundum Sen.
laudandi ſunt, non qui magna celeritate verba præ-
cipitant, ſed qui vitam docent: & cum dixerint, quid
faciendum ſit, faciendo probant, & in eo non com-
prehenduntur, quod dixerint fugiendum. Hierony-
5 mus ad Nepotianum. d. Ex duobus † imperfectis
a melius eſt ruſticitatem ᵃ ſanctam habere, quam elo-
quentiam peccatricem, & ibi præcedit, verba volue-
re &c. ibi vide ſupra eadem litera, & vide ad Pamma,
6 4. eo. & ſuper eccl. c. 9. [Hi tres] iunguntur † & alij, per-
ſonæ, ſiue rectores, vicarij, teſtes, ſynodales, & officia-
les epiſcoporum, ſecundum Hoſt. [Inuidia] Matth. 8.
ad literam, & vide ſuper eccleſ. 4. cap. & ſuper Gal. 3.
7 G. pulchre de inuidia. ¶ Penult. † gloſſ. no. alleg. 6. iu-
ra: ad contra. all. 7. & ſoluit. ¶ In gl. 1. [ibi. §. hoc nihi-
lo.] vide de reſcrip. edoceri, ſuper 1. gloſſ. ¶ In gl. pe.
[& ibi. §. Ordinationẽ] ibi, quia inter numeratos opti-
mos appar[u]erit, is abbas ſit, & ordinem ſimul, & vir-
tutem ſuffragantem habens [& ibi. §. rogo] vide de te-
ſti. licet vniuerſis, ſuper 3. gloſſ. ¶ In gloſſ. vlt. [ibi, Bo-
nus dolus] aſtutia, ſcilicet, præſertim quę exercetur ad-
8 uerſus latronem, vel hoſtem. ¶ In † gloſſ. 1. [ibi, De-
bere] quod non eſt nouum: imo cępit hoc a tempore
apoſtolorum, act. 2. ad fi. & 4. ad fi. Hoſtien. ¶ In gloſſ.
[& ita ibi, Licet] vbi de hoc, & ibi, Sol. ſecundum Tan.
¶ In gloſſ. vlt. [ibi intelligitur] de bono. & infra de cu
ſto. eucha. cap. 1. [& in fin.] de hoc 20. quæſtio. 3. con-
ſtituit, & de conuer. coniu. dudum, circa fin. Ioan.
Andreæ.

ADDITIO.

a ¶ Ruſticitatem. Adde, quod alibi refert d. Feli. de ſancto Aug. ꝙ cũ ei relatum fuiſſet de vita S. Antonij de Padua, ꝙ magno clamore cępit dicere, Surgunt indocti, & capiunt regnum cęlorũ, nos autem cum ſcientijs noſtris mergimur in profundum.

¶ De officio vicarij. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio tituli, ſiue continuatio.*
De vicario duplicis generis tradit hic titulus, ibid.
Vbi de vtroque alibi tam, ſub hoc titulo, quam extrinſecus ibid. & num. 2.
3 *Pro vicarijs aſſignandis, vel pro ipſorum officio exercendo nihil a vicarijs exigi debet.*
4 *Vicarius quando det commendatitias.*
Recuſatur coram ſuo epiſcopo, ibid.
De vicarijs archiepiſcoporum, remiſſ. ibid.
5 *Officialis epiſcopi dat impuberi curatorem.*
Vicario epiſcopi principali delegantur cauſæ, foraneo nõ, ibid. ver. item principali.

1 ¶ Viſo † de his, qui eccleſię ſeruiunt nomine proprio,
videamus de his, qui ſeruiunt nomine alieno, Goff. &
communiter per totum tit. tractatur de vicario, qui de-
ſeruit eccleſiæ, excepta decr. pe. vbi tractatur de vica-
rio iuriſdictio. habente. Et de hoc ſecundo proſequitur
2 rubrica in 6. Et de primo rubrica in Clemen. ad † ma-
teriam facit 16. q. 7. in noua. 93. diſt. c. ſi. & 94. diſtin.
c. 1. de vicarijs habetur, de reſcrip. c. poſtulaſti, de fil.
presbyt. conſtitutus, & ca. Michael, de præben. extirpã
3 dæ, & de exceſ. prela. illud, pro vicarijs † autem aſſignã
dis, vel pro ipſorum officio exercendo nihil a vicarijs
exigi debet, de ſimo. ad noſtram, de pœnis, licet. de vi-
cario in beneficio, de electione, cum ex eo. §. porro.
4 & de regu. iur. beneficium, lib. 6. quando † vicarius det
commendaticias, de tempo. ord. cum nullus. §. 1. & 2.
quòd coram epiſcopo recuſatur eius vicarius, de offic.
delegat. ſi contra vnum. §. vlt. de vicarijs archiepiſco-
5 porum ſatis, de offic. ordin. Romana, quòd † officialis
epiſcopi dat impuberi curatorem ad cauſas ſpiritua-
les, de iudi. cap. fin. Item vide de præben. ſtatutum, in
fin. Item principali vicario epiſcopi delegantur cauſæ
per papam, foraneo non, in Clemen. de reſcriptis, &
ſi principalis, & certo caſu, quo non poteſt habere of-
ficium, nec ipſius vicariam, de regu. cap. 1. verſic. ad
prioratus.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius, ſi beneficium curatum poſtea ſit adeptus, vicaria priuabitur.*
2 *Rectores eccleſiarum, quando ipſæ in temporalibus pleno iure ſpectant ad monacos, vicarij monacorum inſtituti vocantur.*
3 *Ob abſentiam vicarius non priuatur beneficio, niſi moneatur.*
4 *Canonicum quod non eſt, nec ſequendum, ſed corrigendum.*
A petitione quibus caſibus quis repellatur, co. nu. ver. & eſt no. & num. 5.
5 *In beneficij cauſis iudex etiam petente aduerſario inquirit ex officio, & imponere ſilentium poteſt, num. 6.*
7 *Agit nullus inuitus regulariter.*
A petitione tamen iniqua & iniuſta deſiſtere cogitur, etiam ex poſt facto, ibid.
8 *Suffragium, & additio gloſſarum.*
9 *Ordinari an quis poſſit ad titulum perpetuæ vicariæ.*

CAPVT I.

1 Ad audientiam. Caſus. vicarius, † ſi beneficium curatum poſtea ſit adeptus, vi
caria priuabitur. Et not. ꝙ hæc decre. Alexand. pręceſ-
ſit dec. de multa. & duo facit, primo narrat factum. ſe-
cundum, ibi, quia igitur, dat iudicem [Monacos] quan
2 do † eccleſiæ quoad temporalia pleno iure ſpectat ad
monacos, rectores ibi inſtituti ſolẽt vocari vicarij mo-
nacorum, vt patet ĵ. de præbẽ. de monachis [30. annis]
factum narrat, Tan. & Hoſtien. ſubaudit, maxime: ta-
3 men quantumcunque † abſit, non priuatur, niſi monea-
tur. ĵ. de cleri. non reſi. ex parte, ſecundum Phil. [in di-
uerſis] etiam factum narrat [non eſt canonicum] ergo
4 † nec ſequendum, ſed corrigendum, de fil. presbyt. ad
hoc [A petitione] impetrat reus contra actorem; de
hoc de reſcrip. c. vlt. Hoſtien. [Deſiſtere] ex quo cõſtat,
a ꝙ iniqua eſt petitio. Et eſt notabile ſecundum Inno. ᵃ
quòd

q..d a repellitur non ſolum, cum in libello continetur ineptitudo, ſed etiam cum alias eſt notum, hic enim non dicebat in libello ſe habere plures perſonatus: tamen, ex quo erat id notorium, quod non poteſt eſſe occultum, de tranſlat. quanto, repellitur, ſecundum
5 Innocen. & Abb. & hoc maxime locum habet † in beneficiis, in quibus iudex etiam tacente aduerſario inquirit ex officio, ſupra de elect. cum nobis olim. eſt hic
6 ar..p ex † quo conſtat, quòd aliquis litigantium ſuper al..uo beneficio nõ habet ius in beneficio, poteſt vtrique ex officio ſilentium imponi, etiam ſi alias libellus ſit inepte formatus, ad idem de fil. presby. cap. 2. & 3. & c. quoniam, de reſcrip. inter cæteras, de pac. cum clerici, ſm Hoſt. qui etiam ſuper hoc remittit, de offi. deleg. cum contingat, & de re iudi. cum Bertoldus. quãuis ergo † regulariter nullus inuitus compellatur agere, cogitur tamen ab iniqua, & iniuſta petitione deſiſtere, etiam ex poſt facto, ſi fuerat ab initio repellenda, de iudic. examinata, vbi de hoc in vlt. gl. & ibi remittam; & fit hoc, vt reſtringantur lites, de reſcript.
8 nonnulli. ¶ In † prima gol. [ibi, Nemo ex his] vide de prob. ex litteris, ſuper gl. 1. ¶ In gl. 1. [ibi, Tranſlatus] ſecundum Tan. [& ibi, De multa] vide quod ibi dixi,
9 de conſt. lo. execrabilis [& ibi, Intitulata] vnde ad † talem titulum perpetuæ vicariæ poterit ordinari. s. de re ſc. poſtulaſti, & hoc notant hic antiqui; ſed Goff. videtur tenere contrarium. & Hoſt. dicebat ſe neſcire, an fuerit vitium ſcriptoris, in glo. Goſt. all. etiam de fide inſtru. G. perpetuus [& in fi.] quod dic vt in conſtitutione Cle. c. tit. quæ de eccleſiis. 1. reſpon.

ADDITIO.

a Innoc. Vide Inno. in c. conſtitutus. ſup. de fi. presby. & de diuor. ſignificaſti, & in c. cum contingat, infra de offi. deleg. & in ca. mandatum, de reſcri. poſt Comp. & vide in deciſio. Rotæ, cõcl. 30. & duabus ſeq. & vide Bar. in l. ſi vnus. §. pactus, vltra mediũ. ff. de pac. & gl. ibi, & in l. vbi pac. & doct. C. de tranſac. maxime Bal. & Sal. & Bar. in l. eum cui ita. §. qui ita. ff. de verb. obl. & Bal. in l. ordinarij. C. de rei vendi.

SVMMARIVM.

1 *Vicarias plures quis habere non poteſt, & de quo vicario intelligatur. nu. 4.*
2 *Perſona pro rectoribus eccleſiarum vocantur in Anglia.*
Tales tamen non dicuntur habere perſonatus.
3 *Vicarij, ſi ſe contra prælatos erexerint, puniuntur.*
5 *Epilogus, & additio gloſſarum. nu. 6.*
Vicariæ in quibus caſibus habeant locum, ibid.

CAPVT II.

1 Prouideas. Caſus. Plures † vicarias quis habere non poteſt. & primo ponitur dictum. ſecundo ipſius ratio, ibi, quia cum perſonis] i. rectoribus † eccleſiarum,
2 qui vocantur perſonæ in Anglia reſpectu vicariorum, & tales iuxta vulgarem modum loquendi, licet dicantur habere perſonatus, non tamen dignitates; quod dic vt no. j. de cleri. non reſi. quia nonnulli, Hoſtienſ. [Eccleſiis] j. eo. tit. c. fi. [Deſeruire] etiam per iuramen
3 tum interdum; quo caſu ſi ſe contra † prælatos erexerint, puniuntur, vt dicitur j. de exceſſ. præl. illud, ſecun
4 dum Hoſt. [Præter vnam] hoc † verum de vicario perpetuo. aliquando enim ex cauſa admittitur temporalis, de app. peruenit, cum ſuis concor. ſaluo tamen eo, quod habes de elect. nemo deinceps, libr. 6. ¶ Prima
5 † gl. obiicit, & ſoluit ſubdens tria, q in vicario concur
6 rere debent. ¶ In † glo. [ibi, Deſeruire] vnde dicebat Vin. vicariæ non habent locum, niſi vbi quis hẽt plures eccleſias ex diſpenſatione, vel eſt abſens ex diſpenſatione, vel in caſibus, quibus licitum eſt habere plures eccleſias, cum perſona ibi continuam reſidentiam facere teneatur, de ætate, & qual. eam te, de elect. cum inter. Sed Hoſt. in decr. extirpandæ, no. 12. caſus, in quibus locum habet datio vicarij, & eoſdem not. hic in ſumma [& ibi, debet eſſe] ſup. vel fieri, quod dic, vt in Cle. eo. tit. quæ de eccleſiis. 1. reſpon.

SVMMARIVM.

1 *Vicarius perpetuus per epiſcopum inſtitutus, per rectorem remoueri, vel portione ſua fraudari non poteſt, & nu. 7. 13. non poteſt inſtitui ſine aſſenſu & auctoritate epiſcopi, n. 3. 13. & an perpetuare poſſit quid exigatur. 14.*
2 *Inſtituere, quibus modis hic accipiatur.*
4 *Vicarius temporalis nunquid à ſucceſſore totius temporis ſalarium petere poſſit.*
5 *Succeſſor tenetur ad debita prædeceſſoris, & quando.*
6 *Niſi particula non proprie ponitur.*
7 *Rector non habet in vicarium ſuum iuriſdictionem.*
8 *Ordinarius totius diœceſis ſolus eſt epiſcopus.*
Vicariumne poſſit epiſcopus remouere ſine conſenſu repræſentantis ex cauſa, eod. num. & num. 12.
Præſentator ſeu patronus, citari debet in eius remotione, ibidem.
9 *Cap. ad hæc, in fin. de offic. archidiac. intellectus.*
10 *Epilogus, ſuffragium & additio gloſſarum. nu. 11.*
14 *Capituli conſenſus interuenire debet in vicarij inſtitutione, & quibus caſibus, & 15.*
15 *Cap. cum apoſtolica, infra de preben. ſpecialem continet caſum. Officialem inſtituit, & deſtituit epiſcopus, ibid.*
16 *Vicaria non eſt penſio, ſed beneficium vicario conſtitutum.*

CAPVT III.

1 Ad hęc. Caſus. Perpetuus † vicarius a per epi
a ſcopum inſtitutus: per rectorem remoueri, vel portione ſua fraudari non poteſt. Et primo ponit illud duplex dictum. ſecundo excipit, licet non proprie, ibi, Niſi [Inſtituit]
2 idest † ordinauit, ſiue conſtituit. vel hoc dicit, quia & inſtitutionem auctorizabilem de mandato epiſcopi fecit, ſicut alias de re iudic. cum Bertoldus. vel idest
3 ſubſtituit, Hoſtien. [Aſſenſu] aliter † non poſſet fieri: tũ quia agitur de vicaria de nouo conſtituenda, & per conſequens de certa portione redditum aſſignanda. ſup. de preben. niſi eſſent, & cap. extirpandæ: tum quia inſtitutio ſpectat ad epiſcopum, de hoc de offi. archi. cum ſatis, Hoſt. [Perſona] quæ vicarium conſtituit [De
4 functa] quærebant antiqui Vinc. Tan. Phil. pone † vicarius eſt temporalis: mortuus eſt prelatus, nunquid vicarius a ſucceſſore totius temporis ſalarium petere poterit? & videtur q ſic, ff. locati, qui operas. C. de cõdi. ob cauſam, ſi pecuniam. argu. contra. ff. locati. l. ex conducto. §. item cum quidam. ff. de condi. cauſa da
b ta, ſi pecuniam. ſo. totius temporis ſalarium b petet, ex quo per eum non ſtat, niſi in reſiduo operas locaſſet. ff. de officio aſſeſſo. diem functo. ff. loca. ſed addes. §.
5 cum quidam. tenetur enim ſucceſſor † ad debita prædeceſſoris, de ſol. cap. 2. Addiderunt tamen Vincent. & Tancre. hoc eſſe verum, ſi res intuitu eccleſiæ acquiſitæ remanſerunt ſucceſſori; alias petat ab hæredibus. & adde quod dicam de locato, propter [Niſi] non
6 † ponitur proprie. ſimile de pecul. cleri. cap. vlt. [Committat] vel niſi ipſo conſentiente, de don. conſultationibus, ad fi. Hoſtien. Ad hoc de regula. beneficium, li.
7 6. [Per iudicem] ſ. epiſcopum. P. non † ergo per rectorẽ ſui: & quamuis ſubſit quo ad ſeruitium, vt ſ. ca. proxi.
non

non tamen quo ad iuriſdictionem, vt hic patet.ſolus
8 † enim epiſcopus totius diœc.eſt ordinarius, vt not.de
offi.archipresb.c.fi.¶ Quærit Hoſt. an epiſcopus ſine
conſenſu repræſentantis, eſto q vivat, ex cauſa poſſit
hunc vicarium remouere? nõ videtur, arg. ꝭ.de re. iu.
in prima regula, & videtur expreſſum de offic. Archi-
dia.ad hæc.§.fin.ſed cõtrarium dicit verum:alias epi-
ſcopus haberet inferiorem iudicem, & collegam, & eſ
ſent in vno corpore duo capita quaſi monſtrum. con-
tra id, de offi.ord.quoniam.putat tamen, q perſona
debet citari, vt & ipſum defendat, ſi velit. & ſic intelli
9 gitur † decre.ad hæc, in fi. & ſic per vtrunque commu-
niter amouetur perſona, citato & certificato iudice.ſ.
epiſcopo ſolo cauſam examinante, & iudicante. & eo-
dem modo intellige, quod ibi dicitur de archidiaco-
10 no requirendo, ſecundum Hoſt.¶ Prima † gl.ponit opi
nionem, quam reprobat.ſecunda reſpondet opponen-
do, q ſolus prælatus, &c.¶ In 1.gl.[ibi.l.vlt.]de iudi.
11 exhibita.ſuper 1.gl.¶ In † gl.1.[ibi, Quidam]Ala. &
12 Innoc.qui dicunt, q ſi non interuenit † conſenſus pa-
troni, prouiſio non durat poſt mortem perſonæ.remit-
tit, de filiis presby.propoſuit[& ibi, Perpetuum]dice-
13 bat Tan. ſi non accederet † conſenſus epiſcopi, mor-
tuo prælato vicaria eius expiraret:quia non eſſet, cuius
officio fungeretur. & eſt ſimile, quod in tranſactione
dicitur. ꝭ.de tranſac.veniens, ſecundum Go. & ex hoc
ſequitur, q non poteſt minui eius portio, nec ſine cau-
14 ſa remoueri, ſecundum Hoſ.dixit hic † Vin.q ad hoc,
vt epiſcopus poſſit perpetuare hunc titulum, neceſſa-
rius eſt conſenſus capituli, maxime vbi præbendæ &
canoniæ per capitulum ſolum, vel epiſcopum & capi-
tulum conferuntur. ꝭ.de his quæ fiunt a præla.ea noſci
15 tur; & quod † dicitur eo.ti.cum apoſtolicam, ſpeciale
eſt ſecundum eum.officialem vero etiam ſine capitulo
conſtituit, & deſtituit, vt dicam ꝭ.eod.ſua[& ibi, prin
cipali]ad hoc de eccl.ædi.c.3.[& ibi, Non credo]idẽ
Tan.& Gof.[& ibi, Vacante eccleſia]de hoc ꝭ.de iure
patronatus, poſtulaſti, vbi contrarium not.in vlt.glo.
¶ In gl.2.[ibi, ſolus prælatus]facit de præb. cum non
ignores.¶ In vltima gl.[in fi.]quæ videtur eſſe contra
16 ria.ſed hoc † non eſt penſio, ſed beneficium vicario
conſtitutum.ſimile de præb. ſignificatum, Abb.

ADDITIONES.

a Vicarius.Quis dicatur perpetuus, & quis tẽporalis, & an vica-
rius vicarium dare poſſit, vide quod no.in c.G.perpetuus, de fi-
de inſtr.& ibi etiam in gl.an perpetuus vicarius dicatur habere
ti.in eccleſ.& de perpetuo & temporali vicario etiam vide not.
ſup.de reſcri paſtoralis, & ibi ar.q habeat titulum.Archi.
b Salarium.Vide Bar.in l.1.§ diuus.ff.de vari.& extraordi.cog.&
late Iaſo.in l.diem functo, cum ibi plene no.ff.de offi.aſſeſ.

SVMMARIVM.

1 *Vicarium non poteſt ſibi ſubſtituere prælatus, & quo caſu,
nu.2.3.& 9.& quando.*
§.Qui vero.c.extirpandæ, inf.de præbendis, intellectus.
5 *Epilogus, & adductio gloſſarum, nu.6.& ſeq.*
6 *Cap.cum Bertoldus, infr.de re iud.& §.ſi quis mandauerit,
leg.ſi procurator.ff.de procur.& leg.neq; tutoris.C. man-
dati, intellectus,*
*Iudicis, Geſtoris, Procuratoris, & Vicarij differentiæ quæ-
dam referuntur inter ipſos, ibid.& nu.7.*
9 *Infirmi, vel impediti ſi non habent mandatum ſubſtituendi,
delegent cauſas tunc pendentes.*

C A P V T IIII.

1 Clericos. Breue eſt, & dupliciter ſummatur
.ſ.q † prælatus non ſubſtituere po
teſt ſibi vicarium, vel q vicarius
non poteſt dare vicariũ[Inferioribus]ſedm ſecundam
lecturam expone.i.ſiue ſint vicarij presbyteri, ſiue dia
coni, ſiue ſubdiaconi[Vicariis]i.presbyteralibus, vel
inferiorum ordinum, & littera, vicariis, congruit intel
lectui ſecundo:alias vicarios, & congruit primo[cum
2 id]ſcilicet, q † prælatus poſſit ſibi vicarium conſti-
tuere, intelligas perpetuum & ſine auctoritate epiſco
pi:alias de conſenſu epiſcopi non eſſet abſonum, ſed
conſentaneum iuri ſcripto; & ſic non contradicit, ſed
concord.de cleri.peregri.c.fi.& facit quod no.in Cle.
3 eo.tit.c.vno, in gl.in hoc. immo legitur, quod † qui-
cunque poteſt ipſum habere, habeat, vt ſi neceſſe fue-
rit, vbi ipſe prælatus deficit, miſſarum ſolemnia ſup-
pleat.7.quæſt.1.illud, & c.nihil.In hoc tamen caſu nõ
4 excuſatur prælatus a perſonali reſidentia; & ſic † non
eſt contra, de præbendis extirpandæ.§.qui vero.nec
minuitur, immo augetur cultus diuinus, quod ſemper
fieri debet, de conſtitu.ex parte.§.1.& c.cum.M.§.fi.
5 ¶ Prima † gloſ.ponit duas lecturas, contra ſecundam
opponit, & ſoluit.¶ In glo.1.[ibi, Conſueuit]ſecundũ
Goffr.Tancr.ponebat vtrunque, & Vinc.dixit etiam
Goffred.& pro eo.C.de iudi.a iudice, hanc[a] vicarium
6 † non poſſe vicarium conſtituere; ſicut nec delega-
a tus.Non ob.ſecundum eum, de re iud.cum Bertoldus,
vbi factum narratur.nec obſtat ff.mandati, ſi procura
tor.§.ſi quis mandauerit, & C.de procurato.neque tu
tores:quia aliud in geſtore, & in procuratore quam in
iudice, adhoc de procur.c.3.lib.6.dixit Hoſt.q breui-
tatis cauſa glo.Goff.nimis manſit obſcura, cum hic po
tius videatur loqui in negociorum geſtore, vel procu-
7 ratore, quam in iudice.vnde † dixit aliud in procura-
tore.qui per lit.conteſ.fit dominus, vt in l.neq; aliud.
in vicario, qui nunquam fit dominus, Item geſtoris,
vel procuratoris perſona non videtur electa, vt in leg.
contra ſi procuratorem. vicarii perſona videtur ele-
cta, ut hic, ar.de offic, archipresby.c.1.& 2.ff.de ſolu.
inter artifices, maxime propter certum miniſterium,
quod ei uidetur demandatum, infra titulo proximo,
capitulo ultimo, immo & poteſt dici ſpeciale, quod ui-
carium non ſubſtituat propter infinitatem uitandam.
arg.de reſcriptis. cum in multis. libro ſexto, cum ſuis
8 concor, 11.q.3.quoniam, licet † autem in iure uicario
ſibi alium ſubſtituere nõ poſſit, arg.ff.de peri.& com.
rei uen.l.neceſſarios.§.ult.& de iure do.ſi uſufr.Dicit
tamen Hoſt.quod ad tempus modicum, & ex magna
b cauſa, non nimis frequẽter, poterit alium relinquere[b]
loco ſui, ſicut fit tota die, arg.ff.de offic.eius.cui man.
9 eſt iuriſdict.l.1.1.reſponſo, uerſ. huius rei, & infra
de appell.peruenit 2.verſ.Interim.quando non † ha-
bent mandatum ſubſtituendi, ſi ſunt infirmi, uel impe
diti, delegent cauſas tunc pendentes[& ibi, ſ.Vica-
rios]quidam habent hic principium glo. lege totum
10 continuum[& ibi.§.qui uero]uel dic cum Lau.hoc † lo
cum habere, cum prælati ex diſpenſatione non promo
uentur, uel abſunt, uel cum conſuetudo excuſat non re
ſidentem.Goff.infra de appel.peruenit, de clerico non
c reſid.c.penult.hoc not.Lau.& Innoc.[c] ſupra, capitu-
lo 1.& pone exempla, infra de elect.cum ex eo, de re-
gula.beneficium, libro ſexto.

ADDITIONES.

a Conſtituere.Vide multa allegata per d.Iaſ.in le. a iudice.C.de
iud.
b Alium relinquere.Et an potuit relinquere alium, qui ſit de pa-
tria, vide pulchre & plene per d.Iaſ.in l.ſi eadem.ff.de off. aſſeſ.
& aliqua in ſimili per Barb.in conſ.19.col.2.primo volu.
c Inno. Et vide gl.vltimam.ſup.de conſti.cum omnes, & ibi Io.
Andr.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Vicarius Papę in vrbe iuriſdictionem non habet extra vrbem.*
Diuiſio capituli, ibid.
2 *Cap. hoc tractat de vicario iuriſdictionali.*
Vicarius hic alias vocatur officialis, ibid.
Hic non confert beneficia ſine ſpeciali mandato. ibi.
Habet ordinariam iuriſdictionem, ibid.
4 *Titulus de offic. eius, cui mandata eſt iuriſdi. loquitur de iuriſdictione delegata, non ordinaria.*
5 *Vicarij ceſſat iuriſdictio, epiſcopo, vel eo, qui eum dedit, mortuo.*
6 *Vicarius, vel officialis poteſt ab epiſcopo conſtitui ſine conſenſu capituli, & pariter remoueri, ibi.*
7 *Vicarij Papę officium, et poteſtas quę, et n. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 19. & 21.*
10 *Vrbis appellatione an includatur eius dięceſis.*
Commiſſionis forma attendi debet, eodem numer. verſ. ſed in hoc.
11 *Cardinales in vrbe habent ius epiſcopale in ſubditos tituli ſui.*
12 *Vicarius Papę adęquatur vicario epiſcopi.*
13 *Praeuentioni locus eſt in cauſis pertinentibus ad ſubditos.*
14 *Vicarij papalis poteſtas eſſet per conſtitutionem declaranda.*
15 Vicarius *datus ad tempus an poſſit reuocari, & numero 16.*
16 *An reuocantes ſint periuri, & inciderint ob id in pęnam.*
17 *De finibus eſt qui eſt de municipio.*
18 *Chriſtianitas tota eſt generalis prouincia papalis.*
19 *Suffragium gloſſarum.*
Proconſulis iuriſdictio quanta, ibid.
Delegatus non poteſt delegantis cauſam extra ſuam iuriſdictionem, eod. nu. §. in 3. gloſſ.
20 *Additio gloſſarum, & nu. 21.*
Commendatitias non dat officialis, ibid.
21 *Specialis ſpecificati ſecuta clauſula generali in mandato virtus.*

CAPVT V.

a Sua nobis. Caſus. † Vicarius Papę in vrbe
iuriſdictionem non habet ex-
tra vrbem. Et primo ponit di-
ctum, & ipſius rationem, ibi, quoniã. quam fortificat,
ibi, Praeſertim. ex quibus infert, quod mandat, ibi,
2 Mandamus. & vt † dixi in rubrica, iſta in titulo tra-
ctat de vicario iuriſdictionali, quem alias vocamus
officialem [Litteras] de ſimplici iuſtitia, vel ſuper be-
neficio, vel alio ſimili impetratas, ſecundum Innocẽ.
3 ſed planum eſt, quod † officialis non confert benefi-
cia ſine ſpeciali mandato. infra cap. fin. lib. 6. [Iuriſdi-
ctio.] probant hic Innocen. & Hoſtienſ. vicarium ha-
bere iuriſdictionem ordinariam per modum arguen-
di, qui no. 25. diſtinct. perlectis, in magna gloſſ. quod
vide no. inf. eod. cap. 2. in gloſſ. 2. lib. 6. & Hoſtien. re-
4 mittit ad ſummam, eodem tit. Dixit etiam Inn. † quòd
de iuriſdictione delegata, non ordinaria loquitur. ff.
de officio eius, cui man. eſt iuriſdi. per totum. No. au-
tem Hoſtiẽ. de offic. deleg. quoniam abbas, ad fin. quod
5 mortuo epiſcopo, vel eo, qui vicarium dedit, ceſſat
iuriſdictio vicarii; alle. de offi. vica. Romana, ad fi. lib.
6. & quod no. ne ſede vacante, illa, & c. fi. ſic etiam di-
cit de conſuet. ſeruari, quamuis plerunque capitula ta-
les confirment, vel remoueant, pro eis, de ma. & obe.
cum olim. & d. de iud. iudicium. remittit etiam de hæ-
6 reticis, ad abolendam. in princ. Scias † etiam, quòd
epiſcopus conſtituere poteſt ſibi officialem ſine
conſenſu capituli ſui, & remouere, vt etiam ipſe Ho-
ſtienſ. no. in ſumma. eod. tit. §. a quibus, verſ. ſed nun-
quid. & hoc etiam approbat conſuetudo in talibus ſer
uanda, de his quæ fiunt a prælatis, ea noſcitur [Vica-
7 rij] de officio † eius vicarij Papæ in vrbe ſæpe a nobis
iuriſtis quæritur de his, ad quæ neſcimus reſpondere;
quia alibi, quam hic, de ipſius iuriſdictione non ha-
bemus. ¶ Quæritur enim ſæpe, an excommunicatos
pro manuum iniectione ſubditos, vel aliunde venien-
tes poſſit abſoluere, de facto ſæpe videmus, quod ab-
ſoluit; quod puto ex ſpeciali commiſſione fieri: aliter
non puto, quod poſſet ſaltem aliunde venientes. & idẽ
videretur de ſubditis, ſi diceretur, eum habere vicariã
illius poteſtatis tantum, quam habet Papa in vrbe, vt
Patriarcha, vel epiſcopus vrbis, non quam habet vt e-
piſcopus orbis, includens vrbem, vt. l. tunc etiam ſub-
ditos non abſolueret, niſi in caſibus, in quibus abſol-
uerent etiam alii epiſcopi, vt ipſorum vicarii, de ſen-
8 ten. excom. † peruenit, &c. quamuis, de cętero, ea no-
ſcitur, mulieres, quod de his, & cap. fina. ¶ Quæritur
etiam, an conferat beneficia in vrbe ſpectantia ad col
lationem Papæ, vel inferiorum vt poſſet Papa? & vt ſu
pra dixi, non, niſi ad hoc habeat ſpeciale. j. capitulo
9 fina, libro ſexto. Item † an ordinare poſſit, vel com-
mendaticias ad ordines dare? & tenendum eſt quod
habetur de tempor. ordina. cum nullus, libro ſexto.
10 ¶ Dubitatur etiam, an † diœceſis vrbis includatur in
eius iuriſdictione? de iure videretur quod non. ff. de
officio præfecti vrbis. l. vlti. & ſic non veniet, vbi aliud
non exprimatur, niſi continentia ædificia, & ſuburbia
a per decret. ſi ciuitas,* de ſentent. excomm. libr. 6. ſed
in hoc oportet commiſſionis formam attendi. facit
quod hic dicit textus, & infra de priuileg. porro. Item
11 † cum in vrbe ſint tituli cardinalium, qui quo ad ſuos
ſubditos habent ius epiſcopale, vt dicam infra de ma-
iori. & obe. his quæ ſuper vltima gl. quæritur, an iſte ui
carius cognoſcere poſſit de cauſis ſubditorum cardi-
nalium: & uidetur quod ſic, per hanc decr. quæ ſolum
excludit iuriſdictionem extra urbem. ergo plenam ha
bet in urbe, quam & Papa quo ad cauſarum cognitio-
nem, cum ſit idem auditorium, de conſuetudine. ca. 2.
de app. Romana. lib. 6. Item conſtat, quod legatus Pa-
pæ aditur per querelam. inf. de officio legati, capi. 1. er
12 go & in urbe uicarius urbis. Item † nec minus debet
poſſe vicarius Papæ in urbe, quam uicarius epiſcopi, qui
b cognoſcit de cauſis ſubditorum [b] prælatis ſubiectus e-
piſcopo, vt dicetur j. de officio ordin. paſtoralis, in 1.
13 gloſ. Licet fatear † locum eſſe præuentioni, ut ibi di-
cam, niſi ſpeciali iure aliud competat & per hoc ſit re
ſponſum ad id, quod uidetur quibuſdam, quod uica-
rius non habeat papalem, ſed epiſcopalẽ, uel patriar-
chalem poteſtatem. unde licet legatus poſſit, qui æ-
quatur proconſuli, & præſidi. de offic. lega. capitul. 2.
lib. 6. eo. li. de elect. ſi abbatem. Vicarius tamen non
poterit niſi immediatos urgere, nam, ut dixi, non mi-
nus debet poſſe, quam epiſcopus, uel eius uicarius.
14 Iſta omnia † ſi per conſtitutionem declarentur, eſſet
commendabile, non obſtante, quod conſtitutio eſ-
ſet localis. cui reſpon. per decret. fundamenta. de e-
lect. libr. 6. Item & in aliquibus uniuerſalis, per ea,
quæ dixi in princip. huius gloſſ. In vrbe. Poteſt ergo
reſtringi locus a committente, ut in certo loco tan-
tum uices ſuas gerat ſecundum Hoſtien. ſic etiam po-
teſt determinari tempus; ad hoc infr. titul. 1. de cauſis
15 & utrobique † puto, quod & reuocari poſſit poteſtas
per concedentem. unde & Paduæ conſului uicarium
per capitulum datum ad tempus, uacante ſede, an-
te tempus reuocari poſſe. & facit quod dixi ſupr. in
3. gloſſ. & de precario. capitul. fi. ff. de iudic. leg. iudi-
16 cium. ¶ † Vidi dubitari [c] ſi conſtituentes ad cer-
tum

tum tempus, an ſi prius reuocant, teneat reuocatio, & dato quòd teneat, an ſint periuri, an inciderint in pœnam. breuiter, ſi ſine cauſa reuocant, licet aliquibus videatur, quòd ſint periuri, vel in pęnam incidant: tenet tamen reuocatio per iura pręall. Si vero id faciunt ex cauſa, vt quia male gerit officium vendendo iuſticiã, vel his ſimilia, faciendo propter tacitam conditionem ſub intellectam, de iureiur. quemadmodum, non ſunt
d periuri, nec debent pœnam.[c] & hoc breuiter ſufficiat propter ea, quę dixi infra, de pręb. dilecto, ſuper iuramento, & Di. in quęſtione de teſte iurato ſuper regula, quod ſemel, de reg. iu. lib. 6. (Extra illam) & eius fines,
17 quia qui de † finibus eſt, de municipio eſt, de verb. ſigniſi. pupillus, Vin. de hoc de ſent. excomm. ſi ciuitas, lib. 6. (Cum ipſe) Papa vnde poteſt per ſeipſum negocia expedire, Goff. ad hoc inf. de off. or. Romana, ad fi.
18 lib. 6. (Speciali) quaſi tota † chriſtianitas ſit ſua prouincia generalis: quia eſt & generalis vicarius Chriſti, cuius eſt terra, & c. de deci. tuam. 9. q. 3. per principalem.
19 ¶ In gl. 2. (ibi, Inuitis) vide de re iudi. cum Bertoldus ſuper vlt. glo. (et ibi. §. vlt.) ibi dicitur, ꝙ pleniſſimam, iuriſdictionem habet procõſul etiam ſuper eos qui Romę, vel quaſi magiſtratus vel extra ordinem ius dicũt. ¶ In 3. gl. [ibi. l. vlt.] vide de pęn. ꝙ autem, ſuper gl. 2. [& ibi. ff. de iuriſ. om. iud. l. vlt.] vide de ſent. exc. a nobis, inf. ſuper gl. [& ibi. l. vna] delegatus non paret delegati cauſam extra ſuam iuriſdictionem, et ſi paruerit,
20 ab ipſo geſta pro infectis habentur. ¶ In † gl. 1. [Ibi, iuriſdictionem] commendaticias autem non dat officialis, de temp. ord. cum nullus. 1. reſpon. lib. 6. [et in fi.] Tan. et ĩ. eo. c. 3. lib. 6. quod intelligit Ho. niſi aliquod
21 † de ſpecialibus ſpecificatum fuerit, ſecuta clauſula generali; et de hoc ĩ. e. tit. c. 2. li. 6. in gl. fi. ¶ In gl. vlt. ibi, retractari poteſt, ſecundum Io. Vin. et Phi.

ADDITIONES.

a Si ciuitas. Et vide ibi Io. An. et per Bart. in l. vrbis. ff. de verb. ſig.
b Subditorum. Vide quod no. in c. fi. ſup. de off. archipresb. per Io. An. et infra de of. ord. cum ab eccleſiarum.
c Dubitari Audiui alias viua uoce d. Fran. Curtium ſeniorem magnum proonoſticum dicẽtem, quod per iſtud dictum alias lucratus fuerat quam plures ducatos, prout refert eius affinis d. Rochus de Curte in ſuis ſcriptis in quadam repe. quam fecit ſuper Rubrica inf. de iure patro. ibi uide.
d Pęnam. Vide etiam gl. in l. hac edictali, de proh. feu. alie. per Fe de. §. item ſacramenta, et ibi per Bal. facit quod no. Bar. in l. cum precario. ff. de preca.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarij, & Eccleſiis deſeruire compelluntur vicarij per ſubtractionem fructuum, & vicariatum.*
Diuiſio capituli, ibid.
2 *Vicarius perpetuus curatus. c. quæ de eccleſiis, eod. ti. & c. de multa, inf. de præbendis habent locum etiam in vicarijs perpetuis curatis, ibid.*
3 *De prouentibus, qui vicarijs ſubtrahuntur ex cauſis in decretali allegatis quid agendum.*
Prædam ſuam reputat quidam alienum delictum, vel negligentia, ibid.
4 *Alternatiua demonſtrat arbitrium iudici conceſſum, ſed honeſtum eſt ordinem ſeruare.*
5 *Suffragium & additio gloſſarum.*

CAPVT VI.

1 Ex parte. Caſus. Per ſubtractionem † prouentuum, & vicariatum compellũtur vicarij ordinari, & eccleſijs deſeruire. & in prima deciſa cõſultatio. in ſa riſio, ibi, mandamus (Reſideant) nec alios vicarios ppetuos ſibi ſubſtituant, ĩ. eo. clericos, ſecũdũ vnam lecturam, Ho. [In presbyteros] iſtud eſt contra Goff. in his, quæ dixi
2 ſup. c. 1. ſecundum Hoſtien. [Cura] not. perpetuum † vicarium curatum; ad hoc, de præben. ſuper eo, libr. ſexto. vt ergo patet hodie per Clemen. eod. tit. quæ de eccleſijs, decret. de multa, de præb. & decre. licet canon, de electione, & ſup. de elect. cum in cunctis. ita locum habent in perpetuis vicarijs curatis, ſicut in rectoribus. (Subtractionem) & per excommunicationem ſecun-
3 dum Vincent. (Prouentuum) ad tempus, quos † tamen non imburſabis, ſed alteri, qui idem ſeruicium facit, aſſignabis, vel alias in vtilitatem eccleſiæ hæc conuertes. inf. de clericis non reſi. ca. penult. & hoc eſt contra multos iudices, ne dicam epiſcopos, qui alienum delictum, vel negligentiam reputant ſuam prædam, & de hoc ſup. de offic. or. irrefragabili, ad fi. Hoſt. (Vel ipſa-
4 rum) iſtud † alternatiuum[a] demonſtrat, quòd in arbitrio eſt epiſcopi, a qua incipiat: tamen honeſtum eſt ſe-
5 cundum Hoſtien. ordinem ſeruare. ¶ In † glo. 1. (l. penult.) vide de verb. ſigniſi. abbate, ſuper vltima gloſſ.
6 ¶ In † gl. 1. (ibi, Fuerint) vnde ſecundum apoſtolum. 2. ad Theſſalo. 3. d. Qui non laborat, non manducet, Hoſtien. ¶ In gl. vltima, in fi. de hoc plene. ĩ. de elect. licet, in gl. antepenult. libro ſexto.

ADDITIO.

a Alternatiuum. Et quia verba diriguntur ad iudicem, iuxta not. per Cy. & doc. in l. quicunq. C. de ſeruis fugi. & per Bar. de Sal. ibi plenius, & per Bal. & per Bar. in l. 1. ff. de effractoribus, & vide gl. in c. a crapula. inf. de vi. & hone. cle.

¶ De officio, & poteſtate iudicis delegati. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia ſiue diſpoſitio tituli.*
2 *De officio & poteſtate iudicis delegati vbi alibi tractetur.*
3 *Delegatorum tractatus quare præmittitur tractatui legato-* [illegible]
4 *Delegati definitio quæ.*
5 *Poteſtatis verbum qua ratione ſit additum huic rubricæ.*
6 *Poteſtas, & officium, ac iuriſdictio an & quibus differant inter ſe, & nu. 7.*

1 Viſo † de his, qui gerunt vices alienas in diuinis officijs, vel iuriſdictione voluntaria, eſt videndum de his, qui gerunt vices alienas in iudiciis, vel in iuriſdictione contentioſa, ſecundum Goffre. & Hoſtienſ. hæc
2 materia † per ſe diſtincta non habetur in decretis: de cauſis tamen delegatis ibi habetur. 28. diſtinct. quia ſunt, cum ſi. ad litteram videntur. 25. quæſtio. 2. igitur, & cap. ſequen. ſed de legatis loquuntur. repetitur autem hæc rubrica in Sexto, & Clemen. Item rubricæ conuenit. de officio le. & ſtuduiſti, et cap. vltimo, de offic. ro. ordina. ſignificauit, & c. paſtoralis. 1. & 2. reſpon. de reſtitut. in integrum. cap. penultimo, de arbitr. per tuas, de mutu. pe. cap. primo, de teſtibus, dilecto, de re iudi. cap. fin. de appellat. ſuper eo, in fin. & ca. cum cauſam, libro ſexto. de reſcript. ſtatutum. §. primo, & §. in nullo, & per totum. de procuratoris qui, de iudi. cap. primo, & vltimo. §. penultimo, in Clemen. de hæret. ne aliqui.
3 ¶ Circa rubricam tria quæro, primo quare † tractatus delegatorum præmittitur tractatui legatorum. Solu. delegatus Papæ quo ad cauſam ſibi commiſſam maior eſt legato, de offi. lega. ſtuduiſti, & quolibet ordinario. ĩ. eod. ſane. 2. Ideo merito de ipſius officio præmittit ob eandem cauſam. Specula. in principio ſui operis, de iudicibus tractaturus, de delegato præmittit. ¶ Secun-
4 do quæro † quid ſit delegatus? Solu. Tancr. & Goffr.

dicunt, q delegatus eſt, cui a ſummo pontifice, ordinario, vel delegato principis cauſa committitur. Hoſtien. dicit, quod eſt is, cui cauſa committitur terminanda, vel exequenda vices delegantis repræſentans, & in iuriſdictione proprium nihil habens, ff. de officio eius cui man. eſt iuriſd. l. Guiliel. in Spec. ti. 1. in prin. dicit, quod eſt is, qui ex alterius commiſſione recipit alicuius cauſæ iudicialem cognitionem. curioſus in his prolixitatis amator circa quamlibet iſtarum diffinitio-
a num [a] ſe poſſet per oppoſitiones extendere: ſed quia ſuſtineri poſſunt, & quiſque bonum habuit intellectũ,
5 non plus inſto. ¶ Tertio quæro † quare hic in rubrica addatur verbum, poteſtate, quod in aliis rubricis ſ. & ĩ. proximis, & in rubricis ſlorum in fi. & C. nõ inſeritur: Veritas eſt, quod iſtud eſt de volũtariis, ideſt quę a voluntate compilatoris dependent. poterat enim hoc in rubricis proximis inſerere, & hic, ſi voluiſſet, omittere, vnde & in antiquis compilationibus, excepta ſecunda, non erat hoc verbum, quod tamen erat in rubrica, de officio ordinarij. in prima, & quinta. poſ-
6 ſet † tamen dici, quod poteſtas, & officium differunt, ſicut & no. ſuper rubrica de reg. iu. li. 6. ad hoc ſ. de bigamis, c. 2. in fi. quaſi officium reſpiciat id, quod prin-
b cipaliter delegatur, [b] poteſtas vero reſpicit id, quod propter delegationem de iure poteſt delegatus, vt cum quærimus, an delegatus ſubdeleget, an cogat delegatum. an poſſit ſine collega procedere. an puniat impedientes, & his ſimilia. forte ob hanc cauſam
7 Goffred. & Hoſtien. tractabant vt diuerſa † officium, & iuriſdictionem delegati. ſed Guiliel. in Spec. titul. 1. omnia iſta commiſcet, ſcilicet officium, iuriſdictionem, & poteſtatem, quia igitur habent aliqui officium ſine iuriſdictione, aliqui cum iuriſdictione. inf. capit. fi. ideo hoc annectit, de reliquis, quæ ſummam tituli reſpiciunt, vide in ſummis, & in Specul. eod. titul.

ADDITIONES.

a Diffinitionum. Diffinitio, vt ſit bona, debet plura continere, de quo vide Bartol. in l. 1. ff. de teſta. & uide differentiam inter diffinitionem, & alluſionem vocabuli, in l. 1. ff. de acquir. poſ. per ipſum.

b Delegatus. Bart. etiam ponit differentiam inter iuriſdictionem, & officium, in l. 1. ff. de iuriſ. om. iu. & aliter ponitur poteſtas in l. 1. ff. de tutel. ubi uide Bal.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus papæ poteſtatem recipit non ſolum in partes, ſed etiam in alios iuriſdictionem impedientes.*

2 *Poteſtas hic pro dignitate ſumitur.*

3 *Iuriſdictio quibus modis probetur.*

Minæ, & terrores potentum ſæpe iudicia peruertunt, ibidem.

4 *Verbi in alia verba ſolutio.*

5 *Manifeſtum pro patenti & notorio.*

6 *Argumenta euidentia fidem faciunt, et æquantur manifeſto, num. 5.*

Minans in occulto cautionem præſtare debet. ibid.

7 *Per cautionem ſi crudelitati non poſſumus medere, quod conſilium capiendum.*

8 *Delegatus in occidentes, vel verberantes aut alias iniuria afficientes aliquem litigantium nunquid poterit animaduertere, & quando, & nu. 10.*

9 *Cautionem præſtare nunquid eum, quem ſuſpicatur litigatores offenſurum, coget.*

10 *Locum tutum partibus prouidere debet.*

11 *Delegatus, & ſubdelegatus Papæ etiam extraneos excommunicare, & mulctare poterit.*

12 *De Papæ iuriſdictione ſunt omnes.*

13 *Brachium ſeculare delegatus inuocat, & quo caſu.*

Interpretatio longa quod habuit, non eſt immutandum, eod. numer.

14 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum. nu. 15. 16.*

Per vim vel per per potentiam quæ fiunt, infirmantur.

Conſentire quibus modis delicto dicatur, & quæ pœna conſentientibus huiuſmodi irrogetur. eod. nu. in finem vſq.

CAP. I.

1 Quia quæſitum. Caſus. Delegatus † Papæ poteſtatem recipit, nõ ſolum in
a partes, ſed etiam in alios, qui ſuam iuriſdictioné [a] impediunt. Communis diuiſio. ſecunda ibi, ſic tibi [Quę]
2 i. poteſtas. ſimile. ĩ. de iud. c. fi. & in his † ponitur poteſtas pro dignitate, non pro habente dignitatem, alias diceretur hic poteſtas, vt ĩ. de homi. tua. §. 1. [Præcipimus] & ſic de delegato Papæ loquitur, vt inf. dicam. & ſupple per te ſecũdum communem interpretationem,
3 de qua dicam in fi. [Minis] violentia † ſine dolo. Nã
b & his modis turbatur iuriſdictio, [b] ſecundum Inno. dicit Hoſt. vel ſtatutis, de ſentent. excomm. grauem, terrores autem, & minę potentum ſæpe peruertunt iudicia. 11. queſ. 3. quatuor. C. quod metus cauſa, ſi per impreſſionem. C. de iniur. l. pe. in auct. vt ab illuſtri. ad fi. col. 5. 33. quæſtio. 2. ſiue, 31. q. 2. Lotharius [Silere] vel literis renunciare. ĩ. de ſentent. excommu. grauem, Goff. [Eluditur] quod tolerandum non eſt, de poſtula. bonæ, 2. ĩ. de alie. iu. mu. cauſa fac. c. 1. Hoſt. [Trahun-
4 tur] i. trahi † debent auctoritatę litterarum noſtrarũ; ſed procurant actores detineri, vel terreri [Fautores] qui actores detinent. vel deterent. Gof. [Manifeſte] pu-
5 ta, quia hoc † patens eſt, & notorium, de fil. presbyt. quoniam, vel quia, & ſi occulte hoc faciat, tamẽ actor hoc aſſerit, & ſunt contra potentem probabiles coniecturæ, nec vult licentiare actorem ad mandatum dele-
6 gati. ſic fidem † faciunt euidentia argumenta; de hoc de cleri. peregri. c. 1. Quid ſi iſte potens in publico licentiat actorem, in occulto tamen minatur? dicit Hoſtien. quod in tali caſu & conſimili locus erit idoneæ cautioni. ĩ. de ſenten. excommu. grauem. §. fi. de præ-
7 ſumpt. literas, ad fi. ¶ Quid ſi † tanta eſt crudelitas, quod non poteſt per cautionem mederi? dicit Hoſti. quod ſuſpendatur de cenſura, donec mutentur tempora, vel deus, vel ipſius vicarius apponat conſilium. ad hoc verbum, poteris, quod ſequitur: & conſulatur tunc actori, quo ad tempus deſiſtat, ar. de teſti. ſpo. ex trãſmiſſa, & c. literas, ad fi. cum ibi no. de renun. niſi. §. pro graui, & de ſpon. requiſiuit. ſi tamen per temporalem poteſtatem compeſci poſſet, & actor inſtaret, non eſſet iuſticiæ veritas relinquenda, de homic. poſtulaſti,
8 de reg. iu. c. 3. [Impedire] quid ſi † aliqua pars occidatur, vel verberetur, nunquid poterit delegatus in tales animaduertere? Hoſtien. omittens quandam magnam gloſ. Innocen. dicit breuiter quod non, niſi in duobus caſibus tantum. primus, ſi iuriſdictio ſua per id turbetur, vel impediatur: puta quia vocatus per delegatum veniebat ad iudicium, vel alio ſimili modo; vt hic, & in iuribus, quæ ĩ. allegabo. ſecundus, ſi hoc fiat in iniuriam delegati: ĩ. eod. ex litteris, ar. ff. de iniurijs, leg. 1. §. 1. & le. item apud Labeonem. §. ſi quis virgines, & §. generaliter. & §. prætor ait, & ſe. de hoc vide ſatis in Specul. titul. 1. §. ſequitur, ver. quid ergo, ſi altera. & licet forſan hæc ſufficerent, ne tamen deſint verba Innocent. Scire debes, ipſum hic ſcripſiſſe quoſdam tenere, delegatum iuriſdictionem non habere in illum, quid id fecit non in ipſius iniuriam, ar. ff.

ex qui-

ex qui.cau. in poſſ. ca:h Fulcinius.§.1.& 2.ff.de his,
quæ in frau.cred.l.prætor.§.1. & 2. & ff. de mino.leg.
etiam.§.1. vbi innuitur, quod non aliter tenetur, niſi
in dolum, & iniuriam ipſius fecerit. Alij dicunt leges
illas loqui, vbi ſolum conceſſum eſt alicui dolum pu-
nire: ſed hic cum generaliter gerat vices delegantis,
in oẽs ſubditos delegantis, qui turbãt, vindicabit, ſed
tunc tñ, ſi dolo malo, vel contumacia aliquid faciat,
vt quia ſciebat illũ venire ad vocationem delegati, pu
nietur ex captione, vel ſpoliatione facta in via, ar. 24.
q.3.ſi quis Romipetas, & c.paternarũ, & c. illi q. Si ve-
ro ignorabat illum venire ad iudicem, & ſpoliauit illũ
ſine cauſa, põt delegatos mandare, ꝙ hominem, & ſpo
lia reſtituãt, & cogere: q̃a aliter non defenderet iuriſ-
dictionem ſuam pęnali iudicio, niſi prędicta reſtitui fa
ceret; ad hoc j.eod. ſane: ſed de iniuria non puniet,
cum id non fuerit factum in iniuriam delegati. Dicit
demum alios dicere. quòd ſemper delegatus puniet
tales, etiam ſi ignorabant, quòd ad iudicem venirent,
ar. prædictorum decre. & ff. ſi quis ius di.l. 1. & dicunt
illa loqui non ſolum de partibus non obtemperanti-
bus, ſed & de aliis, vt j. de teſtibus, cum cauſam. Item
multum facit ad prædicta, quia cum per prædicta mi-
nuatur dignitas iudicis, & ſic fiat ſibi iniuria, ergo te-
netur iniuriarum.ff. de iniurijs, l. 1.§.1. & l. iniuriarum.
ſed iniuriam ſuam etiam ab extraneis illatam vindi-
care poteſt. 2. quæſtio. 7. ſi quis ab epiſcopo. 23. quęſt.
4. ſi illic. j. eod. ſanc. 2. excommunicabit ergo iniuria-
torem, quem nõ abſoluet, niſi primo ſatisfaciat de in-
iuria. j. eo. ex litteris. & quòd iniuriatorem partis eo-
dem modo punire poſſit, videtur conſimili ratione,
de hoc j. de pęnis, dilectus, & ſunt hæc vera, quod pu-
niat ſic extraneos, & alios præter litigatores, quando
hæc ſunt notoria. Si enim eſſent occulta, cum ſuper il-
lis non habeat iuriſdictionem, vel cognitionem, corã
eo reſpondere non tenentur, nec per eum poſſunt ad
hoc cogi: ſed conueniantur coram ordinario, vt no. j.
eod. paſtoralis. Idem in litigatoribus, de quorum oc-
cultis iniuriis non cognoſcet, nec puniet, cum ſuper il-
lis non ſit datus iudex. dicunt tamen quidam, & for-
te non male ſecundum Innocentium, quod etiam ſi
occultæ ſint iniuriæ, ſummatim inquiret iudex, vt in-
fligat mulctam, non pęnam ordinariam, quia nec cer-
ta actio, vel accuſatio intentabitur coram ipſo, ar. C.
c de teſt. l. nullum. [c] dicit etiam Innocent. quòd † ſi
9 alius præter litigatores ſuſpectus ſit, qui velit litiga
d tores oſtendere, quòd iudex coget illum cautionem [d]
ſuper illorum ſecuritate præſtare, argum. de reſtitut.
ſpoliat. litteras, in fin. de hoc etiam vide in Spec. in
10 præ. §. ver. 2. ad † quod facit, quòd iudex prouidere
debet partibus locum tutum. & adde quod dixi ſuper
ver. manifeſte. Sed pone, quod non dolo malo pro-
hibet illum ſtare iuri, ſed quia credit illum contra
ius vocari, vt quia non credit illum delegatum. dicit
Innocent. quoſdam dicere hoc eſſe non poſſe ſine do-
lo malo, ex quo non contendit de hoc reus, vel actor.
vel ſi contendit, lata eſt ſententia, a qua non eſt ap-
pellatum, ad hoc infra eod. ſi quando, vbi de hoc.
vel ſi non eſt ſuper eo lata ſententia, eam expectare
dicunt. ff. de iudic. ſi quis ex aliena. Si vero poſt ap-
pellationem legitimam vellet aliquem impetere, vel
ad aliquod iniuſtum cogere, ſecus eſt dicendum, vt
not. de appellat. dilectis, Innocent. [Eccleſiaſtica]
11 quaſi † extraneos poſſit excommunicare, ſed partes
poteſt etiam mulctare, etiam ſi delinquant in his, quæ
non ſunt commiſſa, dummodo per illa impediatur
ipſius iuriſdictio. infra eodem paſtoralis, in fin. de re
ſcript. cæterum. Plus tamen placet Innocent. quod
delegatus Papę & ſubdelegatus omnes etiã extraneos
e turbantes [e] iuriſdictionem ipſius excommunicare po-
terit, & etiam pœna pecuniaria mulctare, ſi alias non
poſſit iuriſdictionem ſuam defendere, cum omnia
ſint ſibi commiſſa, ſine quibus iuriſdictio non poteſt
explicari. infra eodem, præterea. & hoc vndecunque
12 ſint illi, cum † omnes ſint de iuriſdictione [f] Papæ. 11.
f quæſt. 3. cuncta per mundum, & in Extrauaganti, vnã
ſanctam. delegatus verò alterius non puniet niſi ſub-
ditos delegantis, niſi extranei turbarent illum in lo-
co, qui eſſet de iuriſdictione delegantis: quia tunc ra-
tione delicti illos punire poſſet, ſicut delegans. 6. quæ-
ſtio. 3. placuit. C. vbi de crimine agi opor. authen. qua
in prouincia, ſecundum Innocent. Hoſtienſ. & Abb.
qui de hac poteſtate mulctandi aliquid plus tracta-
uerunt, quod dicam infra eodem de cauſis. not. etiam
13 hic Hoſtienſ. quod † delegatus inuocat brachium ſe-
culare, ſi non poteſt aliter ſuam ſententiam exequi; de
quo dicam infra eod. ſignificaſti [Poteris coercere] tu
epiſcope. ſed quia longa interpretatio hoc habuit, ſic
intelligimus decre. quod delegatus hoc poſſit, tamẽ
ordinario dirigitur. nec patet ex textu, quòd ipſe or-
dinarius fuerit delegatus. ſed minime ſunt mutanda
& cæt. ff. de legi. l. minime. & ideo ſup. vt dixi ſuper ver.
g ſic. præcipimus. [g] & eſt ſimile, quod dicam j. de pecul.
14 inquirendum, & de voto. c. 1. ¶ Secunda † gl. allꝫ duas
concor. & duo contraria, & ſoluit diſtinguendo qua-
15 druplicem contentum. ¶ In † gl. 1. [ibi. h vla.] irritmã-
tur donationes, tranſactiones, & venditiones, quæ per
16 vim, vel potentiam ſunt extortæ. ¶ † In gloſſ. 2. ibi, Fa-
cientis] vtrobique de hoc [& ibi, Ad hoc no.] ſecun-
dum Hug. & pro ſumma eius, ꝙ ſequitur, Per. & Abb.
ponebat & hic verius. Conſenſus, ſpernit, ſuadet, iuuat,
atq; tuetur. Hic minus ille minus luit, hic ęqualiter, hic
plus. & referas ſingula ſingulis [& ibi, Conſilii] Goſ-
fred. qui poſuit hanc materiam j. de ſimon. non ſatis;
omiſſo eo, quod hic dicitur de conſilio, ponebat pro
quarto caſu conſenſum rat habitionis. ſ. eius, quod ſuo
nomine geſtum eſt; all. de reſtitut. ſpoliat. cum ad ſe-
h dem. in fin. facit de ſenten. excommun. cum quis, [h] li-
bro ſexto [& ibi, Negligẽtiæ minus] vt quia ſcio, quod
vis delinquere, & poſſum te auertere, vel impedire,
quod per negligentiam omitto [& ibi, Minus punitur]
i hoc verum, ſi alias erat facturus, [i] alias eſt par deli-
ctum. j. de homi. ſicut. §. qui vero, & ff. de furtis, qui ſer-
uo, Hoſtien. de pœn. Felicis, in princip. libro ſexto, &
Clemen. eod. tit. ſi quis ſuadente. in princ. qui Hoſtien.
dicit idem in mandato, all. ff. man. l. 2. & j. de ſenten.
excommunica. mulieres [& ibi, Tanta] videtur facere
contra; quia ibi plus pęnitet conſulens, quam agens.
ſed illud ideo, quia cum agente fuit diſpenſatum ex
cauſa, vt ibi not. [Et in fine] poſſet dici, quod hoc lo-
cum habet in hæreſi, & maioribus criminibus, alias
in ciuilibus, vel minoribus eſt par pęna, vt hic dicit.
Nam illos vocat fautores. ad idem ff. de recep. l. 1. &
2. C. de his, qui latro. occulta. l. 1. & 2. ff. de incen. rui.
& naufragio. §. non tantum, ſecundum Hoſtien.

ADDITIONES.

a Iuriſdictionem. Etiam ſi partes aliquid attentarent poſt lit. cõt.
vel ante, poteſt talis delegatus cognoſcere, ut uol. Io. An. inf. de
app. ſignificante. ad materiam, an quando dubitatur de reuoca-
tione literarum, ex qui ſint iudices, unus iudicum in alium poſ-
ſit exercere iuriſdictionem excommunicando, & ſimilia; vide
Inn. in c. cęterum, de reſcrip. & Io. An. in c. paſtoralis, eo. ti. & in
c. ex literis, inf eo. Item ꝙ dicit, ꝗ quemlibet turbãtem &c. dic
ſ. turbantem iuriſdictionem: ſecus, ſi partem, vt dixit Inn. in c.
pro illorum, de præb. inſ. de clauſula, contradictores, Archid.
b Iuriſdictio. Et q̃a nonnulli hic multa accumulãt cõtra turbãtes
iuriſdictionẽ, adde unum caſum ſingularẽ, in quo iudex ſecula

ris poteſt, punire clericum in rebus non dico in perſonam turbãtem eius iuriſdictionẽ, ita Guil. de Cu. & Pau. de Ca. in I. addictos, per illum tex. C. de epi. audi. & ita alias me exiſtente aduocato pro quodam nobili domino Galuagno domino Fraſtineti in cauſa cõmiſſa reuerẽdo patri domino Andreæ de Baſſignana allegando reportaui honorem, quamuis in voce & in ſcriptis aduocatus contra Guil. & Pau. de Caſt. multa allegauerit: ſed fuit per me reſponſum, & fuit poſtea per ipſum iudicatum.

c Nullum. Actio ciuilis & criminalis circa hæc prodita ſunt, ciuilis per totum ti. ne quis eum qui in ius uo. & de eo per quẽ fact. et C. de his, qui lat. l. 1. criminalis, ut in auct. ut omnes obe. iud. prouin. §. arripiant. ubi aũt non ſunt actiones expreſſe, vel remedia iur. iudex tanquam de crimine ſtellionatus puniet, uide de materia Bar. in l. 1. §. iu ſdicentis ff. ſi quis ius di. non ob. et ff. ne quis eum qui I. eximendi. §. item ſi quis. col. 5.

d Cautionẽ. Vide Cepo. cõſ. 4. Aret. in l. 4. in §. Cato, circa mediũ pe. co. ff. de verb. ob. & vide plene d. Fel. in rubr. de treu. & pace.

e Turbantes. Non tamen collegam, prout no. gl. quæ incipit imo puniendus inf. eo. prudentiam, & vide Bar. in l. 1. §. ius dicẽti, ff. ſi quis ius di. nõ obt.

f Iuriſdictione. Facit c. Romana. de officio ord. lib. 6. et quod ibi no. in contrarium facit, quia proprie tales non ſunt ſubditi, uide gl. no. ſuper uer. ſubditos, in Cle. prima, de fo. comp.

g Præcipimus. Et ad materiam no. in duabus gl. prox. facit quod no. Io. An. in c. ſignificante, de app. in gl. et inale.

h Cum quis. ubi vide de iſta ratihabitione, & an in omni delicto locum habeat, uide Bar. in le. 1. § quoties ff. de ui & ui arma et Cy. in I. nõ eo minus, in l. et 3. q. C. de accuſ. et per Fed. de Sen. conſ. 232.

i Facturus. Vide plene d. Iaſ. multa notanter aggregantem in le. 1. poſt quandam doctrinam Bal. ibi C. de ſer. fugi.

S V M M A R I V M.

1 *Literæ diuerſæ ſi impetrentur a diuerſis ad eoſdem ſub eadem data, & forma contraria, ſuperſedetur vtriſq.*
2 *Decretalis huius varij intellectus, nu. 5.*
3 *Ignorantibus non imputatur.*
4 *Executio pro cognitione, & examinatione, per quam peruenitur ad ſententiam, & executionem.*
5 *Epilogus, & Additio gloſſ. & nu. 6.*
6 *Cap. paſtoralis. ſupr. de reſcriptis. cap. ſuſpicionis. infr. eo. ad hoc non diſcrepant.*
Superſedere quibus caſibus iudices, debent donec Papa conſulatur, eod. nu.

C A P V T II.

1 Sane, ſi a nobis Caſus. Cum † diuerſæ litteræ ſub eadem data, & forma contraria impetrãtur a diuerſis ad eoſdem, ſuperſedetur vtriſq; donec conſulatur Papa. non diuiditur [Poſtea] non dicit, qđ poſtea impetrentur, ſed q̃ poſtea opponuntur. Item poſſent, vt dicit Hoſt. poſtea impetrari & concordarent in data, vt vna de mane, & alia in veſperis. de hoc de reſcrip. c. pe. li. 6. & ſic non ob. ver. priorum, qđ ſequitur (Litteræ) ad eoſdem, & ſub eadem data, & forma contraria, ſecundum Goff. Inno. & Abb. & hoc idẽ
2 tenet gl. ſ. de reſcript. ex tenore, vbi melius ponit verũ intellectum huius decr. quam hic, alias lecturas habes in gl. & [Opponuntur] hæc deſignant formam contrariã, ſecundum Hoſt. alias non eſſet oppoſitio, ſed concordia [Iudicibus] eiſdem. & dicit hoc ſecundum Ho.
3 quia ignorantibus † non imputaretur. ſ. de app. ſi duobus [Innotuerit] ſi enim non exhibeantur, nõ tenentur credere opponenti: de hoc ſ. c. cum in iure. Et pro hoc verbo remittit Inn. ſ. de reſcr. cum contingat [Voluntatẽ] ex qua oportet hoc dubium diffinire, vt dicam ſu
4 per gl. [Executioni] i. † cognitioni, & examinationi, p quam peruenitur ad ſententiam, & executionẽ. ſ. eo. ſi
5 gnificaſti, & c. ſe. ¶ Gl. ſ. ſi. ꝯrium, & ſoluit dupliciter,
6 & ſecundam reprobat. ¶ In † gl. 1. [ibi, ad eoſdem] & ſic etiam ſoluit, quod queritur, quare non ſeruatur decre. paſtoralis. ſ. de reſcriptis. ſecundũ Gof. Sed Guil. Naſo dixit hoc intelligi, quando arbitri concordare non poſſunt. obiicitur ei de decret. inf. eo. ſuſpicionis. reſpon. q̃ in alio caſu loquitur, rationem tamen diuerſitatis non reddit, quæ nec de facili reddi poſſet, ſecundum Hoſtien. qui dicit decret. iſtam loqui in dubio. quod ex Papæ voluntate dependet. decret. paſtoralis, in alio dubio, quod poteſt ſine Papa determinari [& ibi, [Non impeditur] ſecũdum Lau. & Vi. [& ibi, Alii] ſ. Ala. [& in fine] vltra has lecturas Hoſtienſ. dicebat dec. poſſe intelligi, quando ad diuerſos iudices ſunt impetrata reſcripta ſub eadem data, & forma contraria, quaſi hic deficiat non ius, ſed probatio. ff. de teſta. tu. duo ſunt. ff. de vſufr. quoties. & ideo pro interpretatione recurratur ad concedentem. Idem etiam ſecundum ipſum, ſi idem ſit tenor. nam pro diuerſitate iudicum, cum diuerſi diuerſa ſentiant, de reſcriptis, ſuper literis, de conceſ. præben. quia, diuerſæ literæ dici poſſunt. vnde iudice mutato mutatur iudicium. ff. iudic. ſol. cum ap. C. de iudi. properandum. §. illo. Sed his caſibus ſecundum gloſ. & ſequaces, qui tenent, quod ſtatur præſentationi, dici oportet, quod ſimul fuerunt præſentatæ. ad hoc de reſcriptis, c. pe. libro ſexto. Item ſecundum eum poteſt poni caſus, quando A. impetrat contra B. ſuper hæreditate ad Bononiẽ. epiſcopum, & collegas, B. vero impetrat contra A, ſuper legitimita
a te [a] ad Mutinen. & collegas, qui fil. ſint legit. c. 1. & c. lator, & c. cauſam, vel cum clericus pluribus de cauſis excommunicatus ſit vna ſententia, vnus impetrat contra ipſum ſuper eccleſia, quam ſic ligatus obtinuit, de ætate & qualita. cum bonæ, alius contra ipſum impetrat ad ſententiam aggrauandam, vel ipſemet ſuper abſolutione, & diſpenſatione obtinenda, per dec. cum pro cauſa, de ſentẽ. excommun. & pro his facit litera hic, cauſarum fines, vel vnus, impetrat ſuper petitorio
b ad primos, alter ſuper poſſ. ad ſecundos, vel vnus [b] interdicto de retinenda, alter de adipiſcenda. In his & ſimilibus dici poteſt, quod iudices ſuperſedent, donec Papa conſulatur, ne continentia iudicii diuidatur, de ſequeſtra. cap. 1. Pe. hoc ponit exemplum per decret. ex tua, de fil. presbyt. hoc mutato, quod dicamus literas impetratas ante diſpenſationem factam auctoritate primarum.

ADDITIONES.

a Legitimare. Non videtur in hoc caſu talis dubitatio, vt Papa ſit cõſulendus, cum ille, cui commiſſa eſt cauſa natalium, prius prætendere debeat, & alius, cui cauſa hæreditatis commiſſa eſt, ſilere interim debeat, vt de ord. cog. tuam, ſecundum vnum intellectum, vide ibi Io. An. in gl. ſecundũ communem. & in gl. cautio.

b Vel vnus. Continentia ergo etiam proprietatis, & poſſeſſionis tunc poteſt diuidi, quando diuerſis competunt, uide in l. nulli. C. de iud. & de iu. c. ſi. & Io. An. in Spec. de reſcr. præſen. § ſi. uer. Itẽ quod facit. l. nec hoc caſu uidetur dubitandũ de intẽtione Papæ: quia in illum, cui commiſſum eſt petitorium, ipſo facto uidetur tranſire cognitio poſſeſſorij, iuxta no. per glo. 2. et ſuper illa. Io. An in c. paſtoralis, de cauſa poſ. et propri. et in gl. 3. et ſuper illa etiam Io. An. in c. 1 de ſeq. poſſ. et fru. per commiſſionẽ poſſeſſorii poſt per alium impetrandum non reuocatur, prima niſi expreſſe fiat mentio de illa per c. cæterum, cũ ſi. de reſcr. an autem hoc ſit uerum, uide Io. An. in præall. c. 1. de ſeque. poſſ. et in dec. Rotæ, concl. 425.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus Papæ impeditus ſubdelegare poteſt cauſam, quæ ſine ipſo poteſt commode terminari, & quatenus, numero 4.*
2 *Non poſſe, & nolle hic æquipollent.*
3 *Idonei, quibus cauſa ſubdelegetur, qui dicantur.*
5 *Conſilium poteſt ſibi retinere delegatus in ſubdelegatione, cõſilio cuius requiſito valet ſententia, & quo caſu, ibidem.*
6 *Delegatus quibus caſibus reuocare poſſit iuriſdictionem ſubdelegati, & nu. 7.*

7 Senten-

7 *Sententiam intelligatur commiſſa per delegatum ſubdelegato per formam deſcriptam.*
8 *Conſilium tertij ne poſſit retinere delegatus ſubdelegando.*
Delegatus hic in quibus æquiparatur deleganti.
9 *An mandare poſſit ſententiam ferendam ex dictamine illius iuriſperiti, & nu. 10. & 11.*
10 *Arbitri & iudices in ſententia prolatione eandem non ſequuntur viam.*
11 *Aſſeſſorum officium quando neceſſarium.*
Conſcientiam ſuam ſi non poſſit iudex ex alterius motu, quid ſequi debeat, eo. nu. ver. Quibus reſponde.
12 *Authentica, Ad hoc. C. de iud. intellectus.*
13 *Suffragium, & additio gloſſarum. nu. 14.*
Cauſa quæ hic excipiuntur a ſubdelegatione, eod. nu. §. in gl. penul.

C A P V T III.

a Si pro debilitate. Caſus. Delegatus † Papæ impeditus ſubdelegare pōt cauſam, quæ ſine ipſo poteſt cōmode terminari. ponit dictum, ipſius determinationem, & quandam except. ſecunda ibi, Ita quod. 3. ibi, niſi [Non poteris] ſuple
2 † vel nolueris, Goff. iſta. n. duo in hoc caſu æquipollēt, vt patet ĩ. eo. ſignificaſti [Liberum] i. ſine pęna, & aliqua redargutione. [Idoneis] debent † eſſe in dignita
3 te, vel perſonatu, vel canonici cathedralium eccleſiarum, & ĩ. dięc. ĩ. de reſcrip. ſtatutum. §. in nullo, lib. 6. per quem. §. terminatur, quod hic no. Gui. Na. & Petr. dicentes, ꝙ inuito actore non poterat delegare extra dięceſim, ne auferatur illi dięceſis, quam Papa dedit; ſed inuito reo ſic, dummodo non committatur vltra duas dietas. & quomodo ſeruus, mulier, ignarus, mentecaptus, infamis, minor 20. vel 18. ann. non ſunt idonei. Item non ſubditus, & priuilegiatus quo ad compulſionem, tractat hic Hoſtien. ponens verſus, Liber, mas, gnarus, cui ſit mens, integra fama. Aetas, qui ſubſit, bene committitur huic cauſa. pro quorum proſecutione remittit ad ſummam, eo. ti. §. cui poſſit delega-
4 ri [Vices tuas] & etiam † ſententiam [Tanti eſt] vt con
a ſilio tuo indigeat [Conſulere[a]] putat † Inn. ꝙ poſſit de
5 legatus ſibi conſilium retinere: quo caſu ſi non requiratur, non tenebit ſententia, arg. ff. man. diligenter. ĩ. eo. paſtoralis. §. 1. ſed ſi conſilium fuerit requiſitum, tenet ſententia, quamuis contra conſilium lata, licet aliqui contradicant. ſecundum Inn. all. de arbitris, cū olim, vbi de arbitro remiſi ad Spe. ſuper fine ſecundæ glo. de elect. cum in veteri. & Hoſt. ad illa remittit. Dicit demum Innoc. ꝙ vbi delegatus retinet conſilium, non tenet ſententia ſubdelegati, qui non requiſiuit ipſius conſilium, quo requiſito ſi placuerit delegato, ꝙ ſubdelegatus ferat ſententiam, illam feret; alias non, ſi prohibeat. hæc puto vera, quando conſulendus eſt vt iudex. Dicit etiam Inn. illud idem, quando iudex committit, donec reuocet, vel ſi non reuocauerit, vel vt ferat ſententiam, ſi partibus placuerit, alias remit-
6 tat. nam omnibus his † caſibus putat poſſe iuriſdictionem ſubdelegati per delegatum reuocari, & ad eum
7 appellari. dicit etiam & Abb. cum eo, quod † per formam, committo vices meas, donec reuocauero, nō intelligitur commiſſa ſententia, etiam ſecundum Inno. ſi diceret, committo tibi cauſam, & vt ſententiam feras, niſi reuocauero, quaſi hæc clauſula ſit contra ſubſtantiam commiſſionis quo ad ſententiam, alleg. de condi. app. c. fin. Hoſtien. de hoc miramur. quomodocunque enim ſibi retinuerit poteſtatem reuocandi, etiam poſt latam ſententiam reuocare poteſt poteſtatem exequendi. cum enim reuocare ſit iuriſdictionis. iuriſdictionem retinuit, ergo & reuocare poteſt, & ad eum appellabitur, ſi datus erat appellatione reuocata ſecundum eum. nec eſt verum, ꝙ poteſtas reuocandi impediat tranſlationem ſententiæ ferendæ: de quib.
b dic vt ĩ. e. ſi delegatus. §. 1.[b] & 2. li. 6. quæ reprobat opinionem Inn. in his, & in eo, quod dixerat, executionē retineri non poſſe, vt ibi notatur, Redeundo ad te
8 xtū † putat[c] Inn. ꝙ ſicut delegatus ſubdelegando reti-
c net ſibi conſilium. ſic poſſet etiam reſeruare conſiliū alicuius tertij. poteſt enim certam l. ſiue conditionem ſiue cōmiſſionē dare, ſiue imponere, dummodo nō faciat ↄ iura, ſicut & delegans primus poteſt, ar. ff. de pactis, in traditionibus. ſ. de reſcriptis. c. 2. ſup. de elect.
d cū in veteri. ĩ. de teſtib. requiſiſti.[d] ¶ Quid ſi † man-
9 dat[e] ſniam ferēdam, ſecundum ꝙ talis iuriſperitus di
e ctauerit: dixit Inn. ꝙ hoc nō pōt. ff. de arbitris, Item ſi vnus. §. idē Pō. ad idē ff. de hære. inſti. ſi quis Semproniū, & l. captatorias, de le. 2. l. 1. Poſſet tñ dici contrarium ſecundum Ho. nam & committens format ſententiam, prout placet, vt ſup. de conſti. cum omnes. §. fi. & c. cū acceſſiſſent. & c. cū M. Ferra. ĩ. de ſepul. in noſtra,
f & in aliis iuribus infinitis.[f] quam formam neceſſe hēt delegatus ſequi omnino, vt ſ. de reſcriptis, cum dilecta, in fi. ſicut autem delegatus ipſam formare poteſt, ſic & ipſam alii formandā relinquere, ar. ĩ. eo. paſtora-
10 lis, §. præterea, in fi. Nec † obſtat l. de arbitris, quia natura arbitrij talis eſt, vt arbiter pronunciet, quicquid placet & contra iura, & iniq; ff. de arbitris, diem proferre. §. ſtatu. Sed iudex non, niſi quod iuſtum eſt, pronunciare debet, vt patet in auc. iuſiurādum, quod pręſta. §. & æquus ero, col. 2. ĩ. de ver. ſi. forus. §. ins omni.
g ver. non eſt. ideoq; ſi delegans timeat, ne delegatus erret in iur. latis vr. ꝙ pdicto mō poſſit ei prouidere, qđ poteſt locum habere, quando non pōt haberi ſubdelegatus ita peritus, ſicut expediret, & is, qui dēt dictare ſniam, eſt peritus, ar. ĩ. e. cum te conſulente. & ĩ. de cō
11 ſan. ca. 1. ſō & neceſſariū † eſt officium aſſeſſorū, vt C. de aſſeſſoribus. l. 1. & per totum. ff. de of. aſſe. & per totum, & ĩ. de vi. & ho. cū ab omni. ſed etiam, in ſpiritualibus cauendū eſt, ne is, qui dēt dictare ſniam, ſit laicus, vt patet in eo, qđ legitur & not. ĩ. de arbitris. contingit. inf. de iudic. decernimus. aliis placet, vt dixit
h Hoſti.[h] ꝙ talis forma commiſſionis non valet pro eo, quia iudex debet pronunciare, prout videtur ſibi de iure, & non ſecundum conſcientiā alterius, vt in dicto §. & æquus ero. bene poſſet contingere, ꝙ ſi pronunciaret, prout alius dictaret, ædificaret ad gehennā, cōſciētia propria repugnāte, in quo caſu nec obedire debet, patet in eo, quod legitur & no. ſ. de tem. or. ad aures. §. 1. & quia hæc conditio vr turpis, vrī pro non adiecta haberi debet. ĩ. de condi. appo. c. 1 quibus rñ. tm Ho. ꝙ imperitus debet ſuam conſcientiam iuxta periti cōſilium informare. inf. de ſen. excomm. inquiſitioni. nec eſt turpe, ꝙ imperitus quærat & ſequatur voluntatem & conſilium peritorum, vt patet C. de ingenu. man. ſi aniam. inf. e. prudētiam. ſ. de elec. ne pro defectu. ſi tamē non poteſt ſuam conſcientiam informare, ſtudeat, ꝙ a commiſſione exoneretur, ĩ. eo. ſi qñ. ꝙ ſi hoc obtinere non poteſt, conſcientiam ſuam ſequatur, & non obediat. quod dic, vt no. plene ſ. de temp. or. ad aures §. 1. tm Hoſt [Niſi] reſpicit non proximum dictum, ſed qđ dixerat, ꝙ poſſet cōmittere [Præſentia] quo ca-
12 ſu per ſe audiat; & ſic † intelligitur C. de iu. auc. ad hęc in auct. vt defun. ſen. fu. §. illud, coll. 5. & de hoc inf. e. ſupe. quæſtionum. §. intentionis, Hoſt. [Cōmode] cōcor. de reſcr. ſciſcitatus, de dila. c. fi. ad fi. ¶ In † gl. 2.
13 [ibi. l. vlt.] vide de iur. cal. c. 1. ſuper 1. gl. ¶ † In gl. pe.
14 [ibi, formam illius §.] idem Inn. & Ho. & fuit additio hæc gl. ſed Pe. intellexit hoc etiam de matrimonialib. quas non facile committit curia niſi epiſcopis, de quo dicam inf. e. cauſam matrimonii, in prin.

ADDITIONES.

a Conſiſtere. Vide in materia late per d. Felin. in c. cum dilecta de reſcriptis, col. 14. verſ. ſecundum ſignum.

b Delegatus §. 1. Ibi gl. & ibi Io. An. & ibi vide per ipſum in nouell. Quid ſi terminus aliquem, de intermedijs actibus iudicialibus, vt exceptionem, lit. conteſt. & ſimilia, an poſt illos expeditos ac. [illegible] in ſequentibus debeat appellari, vbi tenet q. non. Quod tamen eſt contra c. illud, in fi. ibi, aut quid aliud.

c Ad textum patet. Quid ſi delega. ſubdeleg. referuet conſiliũ tertiũ, & quid ſi ſubdeleget, vt ferat ſnam, ſecundũ q. talis mãdabit.

d De teſtamentis, requiſitum. Et tunc an debeat ſequi conſilium illius tertij, vide in Spec. de requi. conſ. §. 1. ver. quid ſi iudex poſtquam, & ver. quid ſi iudex videt. & ibi Io. And. & Bar. in l. 1. §. ſi plures, ff. de exerc. & in l. ſi conuenerit ff. de re iud.

e Quid ſi mandat. Vide Raph. Comenſem conſ. 55. ad fi. & vide O[illegible] in tractatu de arbitris, charta 14. q. 2.

f Iuribus [illegible]. Vide Bar. in prælleg. §. idem Pompo. & latius in d. §. ſi plures ff. de exerc. vbi ponit opinio. Odof. [illegible], qui allegat illud dictum. Hoſt.

g Fortius. 6. in Et hanc differentiam inter iudicem, & arbitrum ibi in §. ſi plures, ponit etiam Bar. & quid ſi dicat ſententiam ſecundum de conſilio perſonæ incertæ, an valeat, ibi vide Bart.

h Hoſt. Pro hoc textus, in l. qualem, ff. de arbi. & hæc pars Inn. vĩ conuenire. Ad quod vide Bar. & Bal. in l. 1. C. quomodo & quando iudex, vbi in effectu volunt, q. licet delegati poſſint compelli ad iudicandum, non tamen ad ſic iudicandum, cuius oppoſitum ſequitur ex dicto hoc, Arch.

SVMMARIVM.

1 Cauſa ſi committitur intra diem decidenda, niſi partes prorogẽt, p. lapſum dies expirat iuriſdictio, & an omnino, nu. 4.
Pœna certa vbi per ius ſtatuta non eſt, arbitrariam delegatus imponit, ibid.

2 Partium conſenſus vbi exigitur, non ſufficit conſenſus alterius tantũ, etſi labatur terminus dolo vnius partis, nu. 12.
Prorogatio facienda dies, ante lapſũ ipſius, et a principalib. e. n.

3 Per lapſum dies expirat iuriſdictio, etiamſi non poſſint intra tempus perficere, quod mandatur, vel etiam per malitiam partis finiatur.

4 Pœna canonibus expreſſa, intelligitur etiam ſi alio in iure exprimatur.
Leges ſcriptæ, municipales, & conſuetudinariæ canonibus in certa pœna infligenda ſequendæ, niſi in caſu, ibid.

5 Pœna eadem quæ intelligatur.
Suppletur pœna huius decretalis altera ex alio capitulo, ibid. ver. Infugat.

6 Mulctare per hanc decretalem poſſe delegatum, no. Inn. et an mulctare poſſit, nu. 10. & 11.

7 Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſa. nu. 8. 9.
Solennitates iuris de conſenſu partium an remitti poſſint.
Prorogari poteſt tempus iuriſdictionis de partium conſenſu. §. 1. & nu. 16.
Arbitrio iudicis quid commiſſum dicatur. §. fi. & nu. 18. §. 1.

10 Feriato die nunquid ob tẽporis breuitatẽ procedi poſſit, remiſſ.
Excommunicatum reum propter contumaciam nunquid venientẽ poſt terminum poſſit abſoluere delegatus, remiſſ. ibid.

11 Leg. petenda, de tempo. in integ. reſti. a decretali diuerſitas.
Iuriſdictio ſi redit ad ſuperiorem, nõ præiudicat partib. ibid.

13 Dilatio, ſiue terminus quibus caſibus poſſit a iudice prorogari, vel arctari, & num. 14. & 16.

15 Lex, Quoties, de priuile. ſcho. de cauſis vilibus loquitur.

16 Ante tempus conſtitutum poterit iudex cauſam remittere inſtructam de conſenſu partium.

17 Pœna in contumaces hic ſtatuta quomodo accipienda.

18 In pœnarum commutationibus quæ ſint attendenda.

19 Delegatus, qui intra terminum ſibi ſtatutum tulit ſententiã, eo lapſo an illam poſſit exequi.

21 Cenſuræ appellatione non committitur mulcta.

22 Legis 3. de ſportu. C. intellectus.

CAPVT IV.

1 **De cauſis.** Caſus. Si cauſa † committitur decidenda infra dies, niſi partes prorogent, per lapſum dierũ expirat iuriſdictio. Secundo dicitur, q. vbi certa pœna per ius ſtatuta non eſt, delegatus imponit arbitrariã. Secundum [illegible] illis et [Terminum] alias epſ. [Committatur] [illegible] [Niſi dies] hic erat in antiqua ab apoſtolico. [illegible] decidatur, ne credatur in delegato Papæ hic antiqua [illegible] le [Præfixus] in litteris delegationis [Partium] non ſufficit † ergo cõſenſus alterius partis tũ [Prorogetur] ante
2 lapſum dierũ, de precario, ſed ſi manente.[a] hic intelligũt Pe. & Abb. & [illegible] & hoc idem not. j. c. pe. & G. in prin. vlt. gl. idẽ Guil. in Spe. tit. 1. §. ſi. ver. Itẽ q. iuriſdictio. hęc eq hæc prorogatio per principales, nõ per procura. Egid. alle. j. c. cũ olim. gloſſator ibi cõ, in gl. pe. & ibi dicã [Mandatum] per quos ius & præs. delegationis. j. c. relatũ, & c. ſe. Ho. [Expiret] et ſi † non poſſit j.
3 tps perficere, qđ mãdatur. j. c. cõſultationib. T. vel et ſi per malitiã partis alterius finiatur terminus, Inn. j. c. c. paſtoralis. §. ſi. qđ dic vt ibi,[b] Ho. & adde qđ dicã ſuper 1. gl. [Iudicio] i. inia, Inn. & Ho. de hoc, de re. iu. in iudicijs, li. 6. [Canonibus] et legib. † ſcriptis municipa-
4 libus, vel cõſuetudinarijs, dũmodo canonibus, vel rõni canonũ nõ obſiſtãt, de ſepul. de vxore, & c. certificari, de eo qui mit. in poſ. c. pa. de no. opo. nũ. c. 1. 10. d. per
5 totũ, Ho. [Eandem] quaſi † nõ meliorẽ, nec duriorem, alias ſit infamis. C. de vi pu. vel priuata. l. ſeruos q., ad fi. C. ne ſanctum bap. l. 3. in fi. & concor. 23. q. 3. §. ex contra. & hoc niſi ex cã tẽperetur, vel agereretur, vt legitur & no. ff. de his, qui not. infa. l. quid ergo. §. pęna[c] grauior. Ho. [Inſtigas] & in expẽſis cõ ſenea. j. c. prox. Ho. [Alioquin] i. ſi certa pęna non eſt inflicta [Puniri] not.
6 Inn. per hoc, q. delegatus † põt mulctare. C. de ſpor. l. 2.
7 de hoc j. dicã. ¶ Prima † gl. primo dicit, ſecundo quærit, arguit pro & cõ & ſoluit. Secunda gl. arguit, alle. duo iura, & 6. all. in cõtrã, ſoluit diſtinguẽdo. Antepe. gl. quærit, & tripliciter ſoluit. ¶ Pe. gl. diſtin-
8 guit inter delegatũ, & ordinarium. ¶ In † 1. gl. [ibi, Si quis] vide hanc & l. 2. j. allegatam in c. q. ad conſultationẽ, in gl. pe. [& ibi, quam multi. iudi.] Sequitur in rubrica, poſt adminiſtrationem depoſitã per 50. dies in ciuitatibus, vel locis permaneant. ¶ In gl. 2. [ibi l. 1.]. tpe feriato pp meſſes, vel vindemias, pcedit or de partiũ voluntate [& ibi, Nec ſi volens] liber, qui fatetur ſe ſeruum, libertati ſuæ non præiudicat [& ibi, Decernimus] vide de arbitris. c. 2. ſuper 3. gl. [& §. ſed quia ibi] vide in c. tuis. 1. all. in vlt. gl. ¶ In 3. gl. [ibi, Diẽ proterre] ſequitur, vel præſens vel per nũciũ, vel per epiſtolã pt, ſed melius hr̃ in l. quo caſu, & l. ſi cum dies. 1. [illegible] ¶ In gl. vlt. [ibi l. 1. §.] cum dicit, tps dabo ad deliberandum, nec adijcit diem, oſtendit in iudicis poteſta-
9 te, quem diẽ præſtituat. ¶ In † gl. 1. [ibi ſuper eo. 2.] & hoc verũ, ſi per numerum dierum terminus pręfigitur,
10 vt ibi dicã [& ibi, terminanda] nunquid † tunc per tẽporis breuitatẽ procedi poſſit die feriato, no. 25. q. 1. placita. & in Spec. de ferijs. §. 2. ver. pe. & nũquid reũ, quem pp cõtumaciam excõicauit, venientem poſt terminum poſſit abſoluere, dicam poſt Hoſt. de re iud. qđ ad conſultationem. ſuper ver. prorogari [& ibi, Peten-
d dæ] ibi terminus[d] ſtatuitur † parti. abſurdum autem
11 eſſet, q. pars, quæ non fuit in mora, puniretur. hic terminus præfigitur iudici, vbi non præiudicat partibus, ſi ad ſuperiorem redit iuriſdictio. C. vt j. certum tem-
12 pus cri. ac. per totum, Inn. qui per hoc dicit, q. † dato, q. dolo vnius partis labatur terminus, tñ in prorogatione neceſſarius erit cõſenſus[e] vtriuſque [& ibi, ſoluto.] Idem Inn. & eſt ſimile, qđ no. 3. q. 3. de inducijs, in vlt. gl. Et vide de hoc in Spec. de ſen. prola. §. nunc videndum. in fi. & de dila. §. 1. verſic. ſed pone q. cauſa, & vide quod ibi dixi,[f] & dicam de appel. ſuper eo. 2. in mar-
13 gina gl. [& ibi, & non ampliandas] ſed † Hoſtien. dicebat hic dilationem limitatam a lege non poſſe pro ſolo iudicis arbitrio prorogari, vt hic, quamuis poſſet arctari. j. c. conſuluit, verſic. ſi autem [illegible] limitata per [illegible]

ebe nõ ſolum põt arctari ex cauſa,ſed ẽt prorogari,de
procu.dilectus.qñq; omnino denegari,de dila.c.3. di
cẽs regulariter dilationes iuris arbitrarias, remittens
de dilatio.c.1.de re.iu.qđ ad cõſultationẽ,de app.inti
maſti.Tu dic vt no.de reg.iu.indultũ,li.6.[& ibi ĩ,50. i
14 dies]& tũc † oportet dilationes minui, Inn.[& in fi.] K
alios caſus, quibus reſtringitur tẽpus criminalis cauſæ
& ciuilis, dicã ĩ.de re iu.c.pe.ſuper prin.primæ gl.ar.
q[ibi,ſolutio]ſm T.idẽ Inn.[& ibi, Litis cont.]de hoc
in Spe.de ſen.prola.§.iuxta, verſi.quid ſi de partiũ[&
in fi.]in hoc vlt.no.ꝯrium La. & Io.2.q.1.in primis,in
§.all.C.de epi.& cleri.auc.generaliter, in fi.quę loqui
tur in cautione,quæ præſtatur de proſequẽda lite,tu al
15 le.C.de priuil.eo.qui in ſacro.ẽt dẽt dicere,de † priui.
ſcho. vel quot,in fi.li.12.& ſolue vt ibi, qđ loquitur in
cauſis vilibus, in quibus etiã de conſenſu partium ho- l
die proceditur ſine ſcriptura. C.de ſent. ex breui.reci.
auc.niſi, & de hoc inf.de re iu.c.vlt.li.6.in 5.glo.& qđ
g hic no.Hoſt.ibi 8 videas.¶ In gl.& ita[ibi,prorogari]
16 i.& † reſtringi.vnde ſi mãdetur,q lapſis ſex menſibus
iudex remittat cãm inſtructã, de cõſenſu partiũ remit
ti poterit ẽt añ tps,Inno.C.de tem.app.l.pe.in fi.ff.de
no.ope.nũ. l.1.§.& poſt operis,& adde qđ notatur de
app.intimaſti,Hoſt.[& ibi, Pe.& Guil.]& ibi addã qđ
hic no.Inn.& Hoſti.¶ In gl.ſicut eſt[ibi,& c.qm̃]vnde
17 dicebat hic Abb. q in † citatis contumacibus ſemper
eſt certa pęna, ſed de condemnatis contumacibus in-
telligitur hæc littera, & inducit textũ ĩ.ibi, indicio.i.
mãdato.huius ꝯriũ vr̃ innuere Inn.forte vicio ſcripto-
ris dicebat ẽt Pe.q lr̃a ibi,veni,e, ponebat vnũ modũ
cõtumaciæ.lr̃a,parere,ponebat aliũ.Hoſt.remittit ad
decr.qm̃,in fi.[& ibi, Gratificationi]idẽ no.11.q.2.in
ſumma,& 34.di.fraternitatis.¶ In gl.pe.[ibi,Non po
tes]idẽ not.Hu.2.q.3.§.notandũ,vbi ẽt notat Ioãnes,
18 quæ ſint † in pęnarũ cõmutationibus attendenda[&
ibi,Ordinario]ſup.tali, qui &c.hoc dico pp no. inf.de
pę.licet.¶ In gl.vlt.[ibi,§.1.]all.Hoſt.ad idẽ,ff.de vſu
ris, mora.ff.de teſti.quæſitum ſcio.ff.de ver.ob, conti-
nuus,§.2.& ff.de iniu.ſed ſi vnus,§.ait pretor,de tran-
ſac.ca.fi.& remittit,de ver.ſig.quærenti,de homi.pro
h humani, ver.nos tãto, & adde qđ dicã de dolo,finẽ, [h]
ſuper vlt.gl. Expeditis textu & glo. in quadam repeti
tione huius decr.duo querebam.primũ ad primã par-
19 tẽ,qđ erat, an † delegatus, qui ĩ.terminũ ſibi ſtatutũ
tulit ſñiam, lapſo termino illã exequi poſſit, & vt pro-
cedat qõ,ponatur de delegato,qui alias exequi poſſit,
de quo inf.de fo.cõpe.ſi quis ꝯ,& hæc qõ fuit Da.quar
ta in hoc titulo,& Vene.7.& incipit,cã fuit cõmiſſa,&
ipſe Da.Tan.& Bar.Brix.tenẽt, q exequi poterit.hoc
vr̃ placere Ho.inf.e.cõſuluit, vbi dicit,q delegatus vl
tima die pronunciat,& poſtea infr.annũ exequitur, &
ad litterã ponã ibi ipſius verba ſuper gl. immo vr̃.pro
eis facit inf.e.querenti,de app.paſtoralis,ff.de teſt.hæ
redes palã.nec vr̃ nouũ facere, qui iã factũ exequitur.
faciunt not.de reſcriptis,quãuis,li.6.Hu.& Io.qui hoc
no.27.q.1.ſi homo eſſes,& Arch.ibi,ꝯ.pro quibus hæc
decr.& inf.e.conſuluit,& inf.tit.1.nouit,cocordando
opi. hoc tene: quia aut terminus adiicitur deciſioni,
vel diffinitioni cauſę;& tũc ſit vera prima opinio,qua
ſi Papa ſimpliciter delegante cãm,& ſtatuente tps dif
finitionis fiendæ adhuc duret poteſtas in executione,
ſicut ſi in cõmiſſione cauſæ, Papa ſtatuiſſet tps cõteſta
tionis, vel cõcluſionis,his expeditis in tpe,adhuc in vl
terioribus remaneret delegati ptãs.& tunc ſic expone
litterã illã, Eo tranſacto, ſup.& cã nõ finita. vel ſic,Eo
tranſacto,mandatũ, ſ.decidendi.hæc opinio vera tũc
maximè, qñ per executionem nil infertur victo. facit
qđ no.de app.paſtoralis,& qđ dicã in præall.decr.no-
uit, ſuper fi.vltimæ gl. Si verò terminus addijcitur iu-
riſd.tunc ſit vera opi.Hug.& ſequaciũ,& hoc ſiue affir

matiuè proferãtur verba,puta q duret iuriſdictio vſq;
ad annũ,ſiue negatiuè, puta q nõ duret vltra annũ,cũ
.n.executio ſit de iuriſd.ĩ. eo.ſi delegatus,li.6.reſtat,
q iuriſdictio finita exequi nõ poterit. Et adde qđ dixi
in Spe.[i] e.tit.§.reſtat,ver.qđ ſi in ſtatuto.Scđo [k] circa
K ſcđam partẽ pp id qđ dixi hic in vlt.gl.q̃rebã, an dele
20 gatus † poſſet mulctare.Inn.hic, & apertius ĩ.ca.1.&
Ho.ibi,& inf.c.prox.in fi.gloſſator ſinf.c.paſtoralis,in
gl.antep.tenet q pt.vñ dicebat Inno.ibi,q delegatus
& ſubdelegatus, nedũ partes,ſed ẽt extraneos iuriſd.
ſuã impedientes excõicare,& mulctare pt. Si aliter iu-
riſd.ſuã defendere, vel expedire nõ poſſet, vt hic,& ĩ.
c.proxi.& c.ex lr̃is.inf.de pę.licet.ff.ſi qs ius di.l.1.C.
de mõ.mul.p totũ.C.de ſpor.l.2.& vide qđ dicam de
app.ſępe, ſup verbo, expẽſarũ, vltra me.gl.ſed Accur.
l in præ.l.1.& C.de mo.mul.eos,[l] in prin.& Hoſt.in ſum
ma de re iu.ſub rub. de mulcta,§.qs poſſit,tenẽt, q nõ
poſſit.p quibus ſatisfacit præall.l.eos, de mõ mulc.&
eo.ti.l.2.& 3.C.de defenſ.ciui.l.defenſores,1.& qđ dr̃
in l.3.de ſpor.eſt ſpãle.ſit rõ ſm Hoſti.quia delegatus
21 Papæ recipit ptãte cẽſuræ eccleſiaſticę,cuius † appella
tione nõ cõtinetur mulcta.remittit de homic.pro hu-
mani,ver.nos tãto.ergo nõ mulctabit, niſi reſcriptum
id expreſsè cõtineat.Sed ipſe Hoſt.ĩ.e.c.1.dt corrigen
dũ,qđ in ſumma notauit,& tenet,q ex virtute clauſu-
læ,qua cẽſura cõmittitur,id nõ pt,ſed ex virtute com-
miſſionis hoc pt,vbi pęna nõ eſt ſtatuta, vt hic.& hoc,
ſiue pars venire contẽnat, ſiue nõ pareat, vt ibi,& de-
mũ ad ipſã mulctã extorquẽdã poterit exercere cenſu
rã, qđ intelligit de parua mul.& tẽperata, nõ magna,
22 & ſic † loquatur lex 2. de ſpor.vñ per eandẽ l.dicũt q-
dã moderni legiſtæ, q delegatus imponit mulctã, ſed
nõ tantã,ſicut ordinarius;& ſic cõcor.leges illas, & vi
m de ad materiã.in Spec.de cõtumacia.§.fi.in prin.[m] &
de ſen.prola.§.3.ver.ſed & quarta, & ver.ſed nũquid.

ADDITIONES.

a Si manente.Facit quod ibi no.Bar.& plenius in l.4.in prin.ff.de
dam.infec.& qđ no.Io.An.in Spec.de app.§.nunc uidetur,ver.
licet aũt.faciũt iura,q actio extincta ſemel nõ reuiuiſcit, de qui
bus in l.qui res §.actio.ff.de ſolu.& in l.Mæuio.§.duob.ff.de le.
2.vbi vide Bar.& vide de teſtibus,cum veniſſent,in gl.2.& ſup
Io.An.ſuſpenſa aũt iuriſdictio põt prorogari, vt ſentit Io. An.
inf.c.prudentiã,ſuper gl.1.in add.magna.& in prorogatione,de
qua hic,an poſſit fieri ignorante iudice,an requiratur ipſius cõ
ſenſus,p & cõtra facit,l.2.ff.de iud.in prin.ſed dic vt ibi p Bar.
b Quod dic,vt ibi.Tempus tamẽ inſtan.ſecundũ l.properãdũ.C.
de iud.impoſitum non currit, ſi dolo partis non ſit cauſa finita,
vt no.Io.An.de iud.venerabili,ſuper gl.1.& vide Bart.in l.ſi ex
ipſo.ff.de excu.tut.& Cy.in l.fi.C.de adult.
c Pęna.Ibi vide latè per Bar.& per Cy.Bal.& Saly.in l.ſi ſeruior.
C.eo.ti.& in §.pęna,præall.no.glo.q ſi in caſibus,in quibus al.
non eſt certa pęna ſtatuta, & iudicis arbitrio ſit locus,vt hic,
in augendo,vel minuendo,illam debet conſiderare, quæ in tali
bus & ſimilibus conſueuit fieri, vide etiam Bart.in l.3.in prin.
ff.de dam.infec.& in l.hodie.ff.de pę.
d Terminus.Aduerte,in iſta materia,q licet ſtatutus ſit terminus
ad aliquid faciendum; tamen fieri poteſt actus poſt lapſum ter
mini,ſtante voluntate priſtina,tex.& ibi Gem.in c.ſi tibi abſen
ti,de preb.in ſexto.
e Conſenſus. Quãdo autem lex ponit poenas plures alternatiuè,
cuius eſt electio,vide gl.in c.a crapula, de vi.& hon.cle.& Bal.
in l.3.ff.de effrac.& C.de ſer. fug.l.quicunque.
f Ibi dixi.Ibi ponit diſputationem Lambertini de Rampo.ſed ca
ue,quia ille loquitur de termino poſito a ſtatuto; hic autẽ ter-
minus ab homine apponitur, & de iſto infr.ſequitur.
g Hoſt.ibi.Ad materiam huius gl.vide etiam gl.in c.ſi.infr.de re
iur.li.6.& c.ſi.de hære.eo.& facit quod no. Bart.in auct.offera-
tur.C.de litis conte.in l.prolatum.C.de ſen. Quid in atteſtatio
nibus;vide Inn.in c.cum cauſam, de teſt.in glo.in c.cum olim,
de cauſa.poſ.& propne. An imperator poſſit, in Cle. paſtora
lis, de re iudi.& ad hoc etiam vide gloſſ. quę incip, perhoc
&c.in Clem.ſæpe, de verbo.ſignif.& eſt ſi.& not.in cap.1.de
lib.obla.&c.cum l.& A.de re iudi.& 2.quæſtio.prima,in pri
mis, & in gloſſ. fin. in cle.fin. de verbor. ſignif. quod in ex

te,&

ta.teſtium an per partem poſſit remitti, & in cuius fauorem dicatur inductum, vide quod not.inf.de teſti cap.is, & ibi etiam quid de iur.cal.an poſsit re mitti Bal.

b De dolo, finem. Iudicis ergo arbitrio committitur pęna, quãdo nulla in iure exprimitur, vt hic, & tũc electa pęna per iudicem, intelligitur illa in iure expreſſa quo ad caſum illum, hoc voluit gl.not.in l.ſanctio legũ ff.de pę. & allegat plura iura, & vide ibi Bart.

Dixi in ſpe. Ibi ponit ad materiam plures vtiles quæſtiones. & vide Dy. & Bal.in l.properandum.C.de iudi. & per hoc quod no.Io.An. in c.ſi propter, de reſcrip.lib.6.ſuper ver.quinquennium, & qđ ipſe no.de off.deleg.c.ſi.§ pe.co.li. & vide Bal.in l.ſcire oportet. §.conſequens ff.de excu.tut. & vide Bal.in l.properandum.C.de iud. & ibi Saly.in contrarium facit, quia etiam finito officio tutelæ, & tempore tutelæ valent geſta tutoris.l.tutor.ff.de adminiſtr.tuto & l quid ergo.§.iudi.de contra.iud.tuto. & l.tutor poſt pubertatem. C arbi. tut. ex quibus patet, ꝙ poteſtas tempore limitata protenditur quo ad cępta prius. ſic hic dici deberet in executore prius cęptorũ, ſed in iſtis hoc operatur vtilitas publica, ne vtilitas pupillorum defera tur.ad id l.meminiſſe ff.de off proconſu. & le.vbi vide gl.

Secundo. An delegatus poſsit mulctare, & ad hanc materiam vide gl in l.1.ff.ſi quis iuſdi.non ob & tex.in l.aliud § 3. & l.ſi quis, & Bar.ff.de le.1. verſi.ſi quis, & gl.in l 2.C.de vſu.fiſca.lib.10. verius enim videtur de iure digeſtorum, ꝙ non poſsit niſi in paruis modicè coercendo, vt eſt gl no.in d.l.1.Bal.

Multos. Et idem Bar.in l 1.ff ſi quis ius di.non ob.alle.l.2.§.is.ff.de iud. & an cõtumax abſque noua citatione poſsit mulctari, vide Bar. in l.1.ff.ſi quis in ius vo.non ie. & in l.1.ff.ſi quis ius di.non ob. & inf.l.3.§.ſi ad diem, ff de re mili.

In prin. ibi etiam vide Io.An. & ſcias, ꝙ iudex quicunq. non poteſt mulctare, niſi tribus vicibus, quod probatur in l.ſi. C.de mo.mul. quod intellige pro vno & eodem delicto, vide Bart.in l.nunquam plura, ff.de priua delic.

S V M M A R I V M.

1 *Per cauſæ ſimplicem commiſſionem poteſt delegatus citare, contumacem punire, & reliqua facere, quæ ſpectant ad cauſam.*

Diuiſio cap. ibid.

2 *Delegatus poteſt cogere per cenſuram eccleſiaſticam, et mulctando dãnare, & in expenſis, & qua poteſtate id faciat, num. 3. vide num. 4.*

4 *Delegatus an plus poſſit ex commiſſione ſimplici, quam ex expreſſione clauſulæ, contradictores &c.*

5 *Epilogus, & ſuffragium, gloſſarum. num. 6.*

Principali conceſſo an concedatur acceſſorium, prohibito aliquo, an prohibeatur omne id, per quod peruenitur ad illud, ver. & ibi, oratio.

7 *Additio gloſſarum.*

C A P V T

1 Præterea. Caſus. Per ſimplicem † commiſſionem cauſæ poteſt delegatus citare, contumacem punire, & reliqua facere, quæ ſpectant ad cauſam. & ponit caſum, ipſius reſponſionem, & reſponſionis rationem. ſecunda ibi, hęc tibi. 3. ibi, quia [Delegato] a nobis [nõ ordinario] quia de ordinario conſtat, Lau. 4 q. 5. c. vno, Gof. 11. q. 3. nemo, & c. certum. 24. q. 3. de illicita. ff. ſi quis ius di. non
2 obtem. l. vna, in prin. [Cogere] per † cenſuram eccleſiaſticam. & dicã ꝙ ſic. Hoſt. [Aut damnare] ſ. in expē-
2 ſis condemnando,[a] vel mulctando, & dicas ꝙ ſic, vt ĩ.
3 Hoſt. [ſeueritate] ac ſi dicat, ex poteſtate † cenſuræ eccleſiaſticæ non punit in expenſis, nec mulctat: ſed ex virtute ſeueritatis eccleſiæ, vel iuriſdi. commiſſæ hoc poteſt, ſecundum Hoſt. de hoc ſ. cap. proxi. in fi. [Non contineant] expreſsè [mandatum] papæ: habẽt tñ mandatum delegati: alias non eſſent contumaces, Goff & Pe. [Quòd cauſa] principalis [Committitur] etiam ſim-
b pliciter, vt eũ dictum [Plenariam recipit] per † quod vi
4 detur poſſe mulctare; ad hoc ĩ. ibi, aut dãnare &c. per quod videtur ex ſimplici cõmiſſione delegatum plus
c poſſe, q̃ ex expreſſione clauſulę, ꝯdictores,[c] &c. de hoc. de verb. ſignif. quærenti. & eſt ſimile, de dona. paſtora
5 lis. ¶ Vltima † gloſ. arguit, allegat. 6. iura, ꝙ principa-
d li conceſſo[d] &c. in cõtrarium alle. 8. & ſoluit. 2. arguit, aliquo prohibito &c. all. duo iura, & in ꝯriũ vnã l. quã ſoluit: tertio arguit in cõnexis; all. 5. iura, & 4. in ꝯriũ,
6 & ſoluit. ¶ In gl. vlt. [ibi. l. 2.] vide de iu. intelleximus, ſuper prima gl. [& ibi, Quidam] vide ĩ. c. cũ vigeſimũ, in gl. 2. [& ibi. l. vlt.] ponit caſum decr. ſtatim alleg. [& ibi, Quæ depoſitis] ſequitur, accedunt, nõ ſunt depoſita, vt ſi homo veſtitus deponatur, veſte depoſita non eſt, vel equus cũ capiſtro [& ibi, Sed ſi inſula] quod patenter per alluuionẽ accreſcit, nõ cedit vſufructuario, [& ibi, Ex cauſa] ſequitur, exhæredationis, vel præteritionis irritum teſtamentum eſt, quantum ad inſtitutiones. cætera nãq; firma permanent [& ibi. l. ſeruis] legatum ſeruo factũ, cui non relinquitur libertas, nõ valet, ẽt ſi poſt mortem teſtatoris libertatem cõſequatur [& ibi, Oratio] vide de elect. in cauſis, ſuper gl. hic habes [& ibi, regula] legauit teſtator ſeruo libertatẽ & eũ hæredem inſtituit: demum ademit libertatem, per hoc non erat adempta hæreditas, imo nec libertas, cũ hæres ſine libertate eſſe non poſsit [& ibi. §. ſi quis] vide de dona c. 2. ſuper 4. gl. [& ibi, §. ſequenti] ſi in vnam ſummam plures condemnati ſunt, non dr̃ vna ſententia, quaſi omnes inſolidum teneantur: ſed ſcinditur in perſonas; & ſic condemnari debent in viriles [& ibi. l. 2.] ſi tutor inſtrumento, quo alter vtens accuſatus, & damnatus erat de falſo, & is, ꝯ quem vtor, vult me accuſare de falſo, ſnĩa ꝯ illum lata, a qua non appellauit,
7 mihi nõ nocet, nec ego ẽt appellare tenebar. ¶ In † 1. gl. [ibi, expſſa] vel nõ expreſſa poteſtate citandi, vel in contumacem animaduertendi. ¶ In gl. vlt. [ibi, Circa res] & eſt ſpeciale in odium doloſi [& ibi, Contrarium] & adde quod not. de reg. iur. acceſſorium, lib. 6. [& ibi, Tuæ] vbi de hoc [& ibi. § regula] quid dicat, vi-
e de ſ. & eſt ſimile ĩ. de pręb.[e] c. ante. lib. 6. [& in fi.[f]] ad-
f de quod no. 71. diſt. ſi quis ſacerdotum.

A D D I T I O N E S.

a Condemnando. Scias, quòd condẽnatio expenſarum non eſt pęna ſaltem quo ad excipiẽtem, & perſecutio intereſſe, vide gl. quæ inci. hanc pęnam, in ſi. in c. 1. de ele. lib 6. & de dolo & contu. cũ dilecti, ſuper gl. ſi. per Io. An. & ibi remiſsionem.

b Recipit. Finem huius c. limitat Bar. dummõ non ſit maioris iuriſdictionis, quam commiſſa, vide in l. 2. ff. de iur. om iud per Bart.

c Contradictores. Videtur ergo, ꝙ vbi appoſita ſit illa clauſula, non poſsit mulctare, & alias punire, quod eſt verum vigore clauſulæ. Si tamen per illam non videtur tolli auctoritas, & poteſtas ſibi alias a iure data, hoc voluit Io. An. in c quærenti, præalleg. ſuper gl. 1. licet hoc aliter ſentiat & cum iſto dicto hic videtur concordare Io And. poſt Hoſt. de homi. per humani, vbi in mulcta, & alijs quæ hic, & ſup. eo. prox. non videtur contrariari, ibi vide.

d Principali conceſſo Vide Iaſ in l. ſi cauſa cognita, C. de tranſ. & D. Phi. de Peruſio in c. ex ratione, in 7 principali, in ver. quantum autem, de appella.

e Præben. Vide Bar. in l. 1. ff. de iur. om. iud. ad materiam huius c.

f Et in ſi. Iſta materia tamen, quam hic gl proſequitur, eſt brocardica, & facit ad materiam arbitrij dati officialibus, quo ſummus quid importet, de qua materia vide plenè per Bart. ff. de dec. ab ordi. fa. l. ambitioſa.

S V M M A R I V M.

1 *Collega, cui vices ſuas alter commiſit, non poſſet ferre vnam ſententiam pro ſe, & aliam pro collega.*

2 *Epilogus, & Additio gloſſarum. & num. 3.*

Iudices ambo ſatis procedunt, cum vnus procedit cum ſubdelegatione, vel ſubdelegato collega.

C A P V T VI.

Quamuis. Breue eſt. [Committitur] per Papam [Apponatur] in litteris commiſſionis ſuper hac clauſula quæ
1 ſequitur [Coniudici] & tunc † non poſſe ferre vnã ſententiam pro ſe, & aliam pro collega, ſm Vinc. ad hoc
2 de elect. c. penult. §. porro,[a] lib. 6. ¶ Prima † glo. ſoluit
2 q̃onem, quæ fuerit dubitatio. ¶ In 1. gl. [ibi, Committere] vel credebatur, ꝙ ambo ſimul deberent cognoſcere ĩ. e. cauſam matrimonij, ſm Hoſt. ſed ſatis am-
3 bo † procedunt, cum vnus procedit cum ſubdelegatio
b ne, vel ſubdelegato collegę.[b]

ADDITIONES.

a Porro. Et ad materiã faciũt no. Io. An. de re iud. cũ olim. ſup gl.
b Collegæ. Quia qui per alium facit, p ſe &c. & in c. qui per aliũ de re iu. li. 6. & c. poteſt quis. & iſta ſunt vera, niſi iudices ſint a patrib. cõmuniter electi, quia non poteſt vnus tũc alij cõmutare vices ſuas. qđ an ſit verũ, uide in Spe. ti. 1. §. ſequitur, in prin. & inf. e. c. fi. in gl. dicit Ho. p Io. An. idẽ eſt in dato ſcđm formã curiæ, de qua in l. obſeruandum. ff. de iud. de quo in Spe. ti. 1. §. pręalle. verſ. item poteſt ſuo condele. & vbi alicui committitur animi motus, non põt ali cõmitti. uide glo. in l. ſicuti. ff. de arbi.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ exequitur ſententiam ſuam, & quando.*
2 *Brachium ſeculare nunquid poſſit inuocare; concluditur poſſe iure; ſed ſtylo curiæ ſecus, niſi id apponatur, obſeruare, & num. 3. & 4. An ordinarius, & quando nu. 5.*
4 *Stylus curiæ ſi eſt, non eſt amplius inſtandum.*
6 *Executioni mandare ſententiam quomodo & per quos poſſit delegatus, & nu. 8.*
7 *In poſſeſſionem mittere etiam veram poteſt delegatus principis. & hoc ſine armis in eccleſiaſticis, & an in ſecularib. pertinentibus ad iudicem eccleſiaſticum. §. quid de ſeculari bus; non autem delegatus inferioris, ibi. uer. delegatus vero.*
9 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſ. nu. 10.*
Lex a diuo Pio. ff. de re iu. nõ loquitur de delegato principis.

CAPVT VII.

a
1 Significaſti. a C. Delegatus † Papæ exequitur ſententiam ſuam, quam exequi non poteſt, aut nõ vult is, cui eam commiſerat exequẽdam. deciſa conſultatio, & reſponſio [Aliis reſiſtentibus] ſup. vel ob aliam cauſam. non. n. refert, qua de cã non poſſit [Ab eo.] ſ. delegato noſtro [Auctoritate] nunquid † ex eadem auctoritate poſſit inuocare brachiũ ſeculare, dubitatur. Inn. hic tenet, quod delegatus Papæ bene cogit ſeculares poteſtates, vt exequantur. 23. quæſt. 5. adminiſtratores, & c. principes, de offi. ord. c. 1. cum in cauſa ſibi cõmiſſa, & omnibus pertinentibus ad cauſam gerat vicẽ delegantis, inter quę pertinentia eſt executio: alle. 93. diſt. c. fi. de reſcriptis, ſuper litteris, & c. cum cõtingat, & ĩ. eo. paſtoralis. §. quia vero. Ber. hic tenet loquendo de conſeruatore, vt no. eo. ti. c. 1. in fi. ſecundæ gl. li-
b bro ſexto. Hoſt. tenet idem. b ſ. eo. ca. 1. in fi. dicens, ꝙ iur. veritate conſiderata, vbicunq; delegatus non poteſt ſuam ſententiam aliter exequi, recurrit ad brachium ſeculare, & ipſum diſtringit, vt ſuam ſententiã exequatur, ut ibi, & ſ. e. præterea. ſ. eo. ſane, de cler. ex. mi c. 2. cum ſuis concor. allegat in contrarium: quia ſe
3 cundum ſtylum † curiæ, qñ Papa hoc intendit, apponit clauſulam, Inuocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis. & hoc ꝯrium dicit hic Abb. ꝙ tenet curia, ut ſic iura contra. loquantur in ordinario, ut inf. de officio ord. quoniam, et uide qđ ibi dicã ſuper fi. ul. gl. et ĩ. de excel. prælat. tanta, in fi. cum ſuis ſimilibus. Iſtud ẽt dicit et tenet Arch. de hære. ut officium, lib. 6. Guil. utranq; opi. recitat in Spe. tit. 1. §. ſequitur, uerſ. ſed nũquid ſeculare. et ibi uidetur ſibi placere prima, cũ ordinarius, qui eſt minor, hoc poſſit. ad id quod dr̃ de ſtylo, rñdet, ꝙ interdum ponitur, quia plus timeri ſolet etc. uel dic, ꝙ non eſt abſurdum in reſcriptis apoſtolicis exprimere affirmatiuas ſubintellectas, ut dixi
c de reſcriptis, mãdatum. c Quid dicemus? certe ſi curia
4 † tenet ſecundam ut dicit Abb. et Archi. non eſt plus inſtandum: alias mihi placeret prima per iura ſ. allegata. ſed ſcđm illã opi. quæ habet, ꝙ nõ poteſt, uĩ ꝙ ipſe delegatus habeat ordinariũ ſup hoc requirere, & ordinarius ad ipſius mãdatũ inuocabit. facit de off. ord.
5 paſtoralis. An † ãt ordinarius, a quo eſt appellatũ, inuocare poſſit dicã ſatis e. ti. c. 1. ſuper gl. pe. [Executioni]
6 ẽt manu † militari, ff. ne vis fi. ei, qui in poſ. mit. l. ſi qs miſſus, Vin. ſed Inn. dicit, ꝙ non dẽt bellũ indicere, ꝯ quẽq̃. hoc. n. eſt ſolius principis. 23. q. 3. c. 1. & 2. cũ aũt
7 liceat † ſibi ſniam ſuã exequi, vt hic patet, poterit dare corporalẽ poſſ. nõ ſolũ cã cuſtodiæ, ſed verã, de eo, qui mit. in poſ. c. 1. & 2. ar. de re iud. cũ aliquib. C. de iu. ꝑ peradũ. ff. ad mun. ea, quę. & eſt hoc verũ, ſi ſine armis, & ꝯtentione defenſionis hoc facere pt: alias non aſſumet arma, nec ipſe bellum faciet, ſed recurret ad brachiũ ſeculare, & iudicẽ ordinariũ; qui hoc manu militari exequatur. ĩ. de hom. poſtulaſti. 23. q. 5. adminiſtratores. ff. de rei vẽ. qui reſtituere. hoc indiſtinctẽ de poſſeſſionib. eccleſiaſticis. ¶ Quid de ſecularibus, his caſibus, q pertinẽt ad iudicẽ eccleſiaſticũ, ſicut dotis, & in ſimilibus: hic eſt diſſenſio. Dñt quidã, ꝙ hoc caſu delegatus nunquã per ſe dẽt poſſeſſionẽ dare, ſed recurret ad ordinariũ ſecularẽ, qui ff. ſint leg. cãm. 2. 11. q. 1. de perſona. 95. diſt. cũ ad verum. Alij, ꝙ ex quo principale eſt de iuriſ. eccl. ergo & executio, de don. inter vi. & vxo c. 3. ſm Inn. primũ iuſtius ſm Hoſ. p decr. poſtulaſti, de fo. cõp. & ibi no. & pdicta de delegato principis intellige. delegatus verò alterius nõ dat poſſeſſionẽ, ſed decernit mittẽdũ, & ordinarius mittit. ff. de dã. inf. ec. l. 4. §. 1. ff. de re iud. a diuo Pio. ſm Inn. vide qđ poſt eum dicã de off. or. cũ ab eccleſiarũ, ſuper ver. obſeruari, & qđ dicã de fo. cõp. ſi quis ꝯ, ſuper gl. hoc iõ, vbi ponã 4. ſpãlia de delegato principis, quę no. hic Pe.
d & Abb. d de his in Spe. ti. 1. §. ſequitur. ver. poteſt ẽt, &
8 de ſcđo decreto. §. pe. [Mandare] per † ſe. ſ. e. quærẽti. vel p ordinariũ, vt hic. & ĩ. c. prox. vel per ſubdelega-
9 tũ. ĩ. c. ex litteris, Hoſ. ¶ Prima † gl. rñdet per q̃õnem. ¶ In 1. gl. [ibi, a diuo pio] vide de fo. cõp. ſi quis cõtra, in prin. pe. gl. ¶ in gl. 1. [ibi. l. vna] vide ĩ. de priuileg. cũ olim. 1. ſuper vl. gl. ¶ In gl. pe. [ibi. l. vlt.] in fi. vide
10 de off. ord. c. 1. in vlt. gl. ¶ In † 1. gl. [ibi, a diuo pio] dixit hic Goſ. ꝙ lex iſta loquitur in delegato alterius ordinarij, non in delegato principis [& in fi.] vel dubitatur, an eſſet functus officio ſuo eo, ꝙ commiſerat alij
e executionem ita, ꝙ amplius e non poſſet exequi; ad hoc ĩ. c. 2. ſm Hoſt. & Abb. ¶ In gl. 2. in fi.] ſaluo quod habes, de crimine falſi, ſuper eo.

ADDITIONES.

a Significaſti. Vbi autem poſsit executio fieri in parte per delegatũ, in parte per aliũ, vide tex. in c. veniens, de teſtibus, & quod ibi Feli. in pe. notabili per Aret. & Panor.
b Tenet idem. Inferior etiam epiſcopo, etiam qui ex cõſuetudine, vel priuilegio habet iuriſdictionem, hoc poteſt, vt probatur in c. dilecto, cum ſua gl. 2. inf. de ſen. excõ. lib 6. & tenet Arch. de ſtatu mon. c. vno, ad fi. lib. 6. & probatur in cle. quia cõtingit, de reli. dom. in gl. inuocato, coniuncta gl. in cle. 1. de vita & honeſt. cler.
c Mandatum. Et quando implorat eccleſiaſticus brachium ſeculare, an ſecularis teneatur ſtare ſimplici requiſitioni, & proceſſui eccleſiaſtici, an debeat de facto cognoſcere, vide ad materiam Bar. in le. diuus. ff. de cuſto. & exhi. reo. & Arch. in c. adminiſtratores. 23. q. 5. & 11. q. 1. ſtatuimus. & facit qđ no. Io. An. inf. de off. or. c. 1. ſup gl. pe. & vide d. Petrũ de Anc. in repetitione c. ea, quæ fiũt. de re. iu. li. 6. in 10. q. & facit l. in criminali, & qđ ibi no. Bal. C. de iuriſ. om. iud.
d Abb. Vide Bar. in l. a diuo Pio, in prin. præalle. & plenius in l. ſi ***rum, & l. iubere cauere, ff. de iuriſd. om. iud. & vide gl. & doct. in c. ſi quis contra, de fo. compe.
e Amplius. Quod non eſt, quia verba debent intelligi cum effectu, de cler. non reſi. relatũ, & ibi concor. in gl. 3. & uidetur mirabile, quia ſi totam cauſam alij cõmittat, vltra de illa non ſe intromittet, vt in c. ſuper quæſtionũ. & inf. & tamen ſi committit executionẽ, vltra quam nihil reſtat apud ipſum, illam in defectu ſubdeleg. aggreditur, niſi dicatur iſtos intelligere in caſu, quo res ſit integra. v. de c. quamuis, eo. tit. li. 6. & gl. ibi. & inf. e. in litteris, in glo. 1. & ſuper illa.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius ſi ſcit eum non canonicè inſtitutum, quem delegatus papæ mandat ei, in poſſeſſionem inducere, non reſiſtet violenter, & quid faciet.*
2 *Prælatorum nomen hic largè ponitur.*
3 *Adminiſtrabit an interim prælatus de cuius canonica inſtitutione agitur.*
4 *Decretalis huius intellectus, quis ſecundum Hoſt.*
Reſiſtere executioni iudicis, & quibus modis quis poſſit, eo. num. & num. 11. & 12.
5 *Interceſſere poteſt Papa veritas duobus modis, & quibus.*
6 *Epilo-*

6 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum. nu. 7. 8. & nu. 9. & ſequentib.*
9 *Compoſitio amicabilis, vel prouiſio iudicis in cauſa beneficij poſſunt intercedere.*
10 *Compoſitionem coram ſe factam mandare ne poſſit delegatus executioni.*
12 *Cap. Niſi eſſent, de praben. intellectus.*
13 *Præiudicium ſi fiat epiſcopo per executionem delegati, quid erit agendum.*

CAPVT VIII.

a
1 Si quando. [a] Caſus. Si † ordinarius ſcit eũ nõ canonice inſtitutum, quem delegatus Papę ſibi mandat in poſſ. induci, non reſiſtet violenter, ſed precibus inſtabit, vt differat, donec Romanus pontifex conſulatur.
2 [Prælatos] large † ponitur. ſic j. de off. ord. cum ab eccleſiarũ [Traxerint] vt quia per litteras Papæ, vel alias dicũt ſe ibi canonicos, vel canonicãdos, ſm Inn. Item ſi vendicarent prælaturas, qđ magis videtur amicum litterę, quæ ſequitur, & quæ præcedit [Iudice] delegato [Alio modo] nõ canonico, Goſ. [Certum ſit] hoc eſt contra id quod not. 11. quæſt. 3. non debet [Reſiſtere] contra inſ. eo. ex litteris. dic vt ibi dicam ſuper gl. pe. ſuper ñ. pe. glo. & j. e. lane, ſuper ver. rebel. [Inſtare] repete, dicẽ [vt differat] ꝙ ſi hoc facere nolit, preciſe neceſſe eſt obedire. inf. eo. paſtoralis. §. quia verò. quid
3 † erit, nunquid ſic interim adminiſtrabit in ſuæ & multarum animarum periculum? ſic. s̃ de elect. dudũ. 2. [b]
4 Hoſt. intellexit † hanc decre. quando certum eſt ordinario mandatum eſſe iniuſtum, non tamen eſt id notoriũ. tunc. n. & ſi non poſſet violenter reſiſtere, poſſet tamen rationabili cauſa reſiſtere. ſ. appellando, ar. de ſi. presby. quoniam, de temp. ord. ad aures. ſed hic, quia occultum, epiſcopo non eſt credendum. 6. q. 2. ſi tantũ, ſm Hoſt. & ſic ſoluit Pe. contra de decre. eam te, de æta. & quali. nobis. eius enim eſt ſententiam delegati ſui confirmare. ff. de re iud. duo iudices. T. & Vin. [Innoteſcat] per † appellationẽ, vel conſultationẽ. ¶ Prima
5
6 † gl. ſoluit per obiect. ¶ Vltima gl. ſoluit per qõnem.
7 ¶ In † gl. 2. ibi, Herertaius] vide de preb. dilecto, ſup 3.
8 gl. ¶ In gl. 1. [in fi.] vel hic non agebatur de eccleſia, tanquã de beneficio, ſed tanquam de proprietate, ſm Io. qui hoc no. 1. q. 3. ea quæ. qđ vr̃ falſum, vnde dic trã
c ſactionẽ [c] proprie. nec hic quæritur de iuribus. vnde di
9 cebat † Goff. ſecus, ſi amicabili cõpoſitione, vel iudicis prouiſione, & concor. qđ dicam de tranſac. ex litteris.
10 ¶ In gl. pe. [in fi.] gl. Ala. & arguit Vin. ꝙ † iudex delegatus compoſitionem coram ſe factam mandare põt executioni, ſi eſt licita, ſicut diffinitiuam. Sed Inn. quẽ hic ſequitur Abb. dicit, ꝙ hoc dicere eſt abſurdum, ꝙ
d iudex delegatus ad iuſticiam tranſactionem mãdet [d]
11 executioni, cũ hoc non ſit ſibi commiſſum. dicit † ergo, ꝙ eſt mens litteræ, ꝙ cum hic iudex delegatus eſſet ſuper beneficio, & perſonis, de quibus hic agitur, & dicat prædicta facere delegata poteſtate, inferiores ſibi reſiſtere nõ debent, niſi appellando. ſi vero nõ diceret ſe id facere auctoritate delegatã, dicit Inno. ꝙ ſine appellatione poſſet ei reſiſtere. idem dicit, ſi in iudicio ſuo exprimeret errorem, vt quia diceret. ad me pertinet exequi tranſactionem partium, licet ſola inſtitutio, vel iuſticia ſit mihi cõmiſſa; alleg. de ſen. excom.
12 per tuas. nec † ob. de præben. niſi eſſent: quia ibi iudex nil exequitur, ſed Papa confirmat, quod factum fuerat auctoritate delegationis & compromiſſi. dicit ergo, ꝙ iudicibus male procedentibus & in non cõmiſſis reſiſtere poſſumus facit, quod no. 64. diſ. quia per 11. q. 3. non debet. facit 7. q. 1. quia frater, ibi, ſpiritu contumaciæ, & ff. de iniu. l. nec magiſtratibus, & cõtra ipſos competit interdictum, vnde vi, ar. ff. de iure fiſci. l. prohiberi. Si verò male agant circa commiſſa, non debet eis reſiſti, niſi per appellationem. Ex quo autem per appellationem ſuſpenſa fuiſſet iuriſdictio, poſſet violenter ei reſiſti, cum non ſit iudex, arg. de appel. bonæ, & c. dilectus. quod intelligit Inn. cum is, qui reſiſtit, poſſidebat rem, vel ius, in quo fit miſſio, vel executio. ſed ſi non poſſidebat, licet res aliter eum tangat, non reſiſtet violenter, vt hic. nec obſtat, ſi dicat, hic ordinarius quaſi poſſidebat ius inſtituendi; ergo ſm prædicta reſiſtere poterat. reſpondet enim, ꝙ id locum haberet, ſi peteretur ius inſtituendi; quo caſu violenter reſiſteret etiam ſine appellatione, cum ſecum non eſſet actum. ar. prędictarum decr. & ff. de re iud. a diuo pio, niſi poſſet ſibi aliquid imputari. Sed hic non negabatur ius inſtituẽdi ad epiſcopum pertinere, nec ſibi aufertur eius poſſeſſio, licet clericus mittatur in poſ. canonicatus, & prabendæ. capitulum autem ſi appellaret, prædictam reſiſtentiam facere poſſet: quia ipſius iuri detrahitur. ¶ In gl. vlt. [ibi. ſuper eo.] T. & idem Vin. Phil. Inno. &
13 Abb. dicebat Hoſt. ſi epiſcopo † ſit præiudicium, expreſſa cauſa rationabili poterit appellare. inducebat eadem iura. Pe. dicit, quod debet excipere, & ſi nõ admittitur exceptio, tunc appellet.

ADDITIONES.

a Si quando. No. etiam ibi, tranſactione, vel alio modo &c. tex. qui probat, quod legatus poteſt mandare executioni tranſactionẽ coram ſe factam a partibus, de quo per Bar. & alios in l. tale pactũ. §. qui prouocauit. ff de pac. vnde hic Inn. & in c. niſi eſſent, de præb. vbi tenet idem, quod hic, & vide etiam hic d. An. Pomum in ſcriptis ſuis multa allegantem.

b Secundo. Vbi vide in gl. quia tamen, & ſuper illa Io. And. & in c. ſu p gl. ſi. de elect. & facit quod no. Bar. in l. 1. §. 1 ff. quod falſo tuto. aucto. & l. iuſte, & quod ibi no. ff. de acqui poſſ.

c Tranſactionem. Imo dura fuit tranſactio, ideo epiſcopus non parebat, & Papæ notificat, vt in ſi. c. patet, & ſentit gl. 2. nec in tit. quærendo ſufficit compoſitio, vide Io. And. inf. de tranſac. cap. 2. ſuper prima gl.

d Executioni. An autem poſſit quis petere pronunciari cũtractũ aliquem nullum, & quo iure id peti poſſit, vide Bar. in l. quę ſub cõd. §. ſi. & an poſſit peti contractum confirmari, vide Inn. in c. 2. de confir. vti. vel inuti. an iuramentum habeat executionem paratam, vide Bar. in l. 3. ff. de iureiuran. & quid de confeſſione, vide in l. poſt rẽ. ff. de re iud. & quid de tranſactione, vide Bar. in l. tale pactum. §. qui prouocauit, ff. de pactis.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio decretalis.*
2 *In noua iniuria noua fiet impetratio.*
Officio ſuo functus quibus modis iudex dicatur, & quis, & quibus caſibus, ibid. & num. 3. 6. 7. 8. & 9.
3 *Executoris poteſtas, vel officium an & quando expiret, ſi ſic ſibi ſcripſit in vna epiſtola.*
4 *Compromiſſarius ad eligendum an ſemel eligendo functus ſit officio ſuo, alio reiecit.*
5 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſ. num. 6. 7. & num. 8. & 9.*

CAPVT IX.

1 In litteris. Breue eſt. Et † primò deciſæ conſultationi reſpondet. ſecundò cauſam reddit ibi, quia ſemel. & pars eius, de reſt. ſpo. in litteris [Delegatus] ſecus in ordinario. & intellige hoc de quocunque delegato, qui tunc poſſit exequi; de hoc j. de ſo. comp. ſi quis contra [Sententiam] diff. [Ceſſat] dicit Pe. hoc verum in cognoſcẽdo, ſed non in tuendo; alleg. j. c. quærenti. tu dic vt ibi.
2 Vnde dicit Hoſt. ꝙ in † noua iniuria noua fiet impetratio; alleg. de reſcrip. c. ñ. [Functus] habet hoc locũ, ſiue iudex ſit delegatus, ſiue ordinarius, ſi ſententia non ſit iniqua: quia contra ius litigatoris lata. ſi enim appellatum non eſt, tranſit in rem iudicatam, de re iu. cum inter

ter vos. Si vero appellatum eſt, ad iudicem appellatio
nis ſpectat ipſam ſententiam confirmare, vel infirma-
re. ſ. de reſcri. dilectus. 2. in fi. niſi tacite, vel expreſſe re
nunciatum ſit appellationi, in quo caſu rata manet
ſentẽtia, ac ſi appellatum non eſſet; quod dic, vt not. &
legitur, de re iud. quod ad conſultationẽ, de ap. dile-
ctæ. ſm Inno. ſaluo eo, qđ de ſen. exc. dicitur. ĩ. de ſent.
excom. licet, lib. 6. Si vero ſententia ſit nulla ipſo iure,
diſtinguitur inter iudicem ordinarium, & delegatum.
nam ordinarius iterũ a capite ipſam cauſam incipiet
a audire. C. quõ & quando iudex, ſi præſes. Delegatus [a]
vero, quia functus eſt officio ſuo, licet male, ſe non in-
tromittet amplius, ff. de arbi. qualem, in fi. erit ergo ad
ipſum, qui eum dedit, recurrẽdum. C. quomodo & quã
do iudex, ſi vt proponis, quod dic vt no. ĩ. de accu. qua
b liter [b]. 1. & vide quod ibi dicam [c] ſuper 1. gl. & de re iu
c di. de cætero, ſuper 1. gl. in fi. hęc vera in ſententiis. Se
cus in præceptis, vel in aliis factis, quæ præcedunt ſen-
tentiam, vel ſine ſententia emittũtur. nam illa poſſunt
iterari, ſi non habent effectum, vt ſup. de electio. cũ ter
ra, de præb. relatũ. ſ. e. ſignificaſti, de arbi. qualẽ. §. fi.
3 per † q̃ patet [d] ſm Inno. & Ho. q ſi mandetur alicui, q
d mihi prouideat, vel prouideri faciat de beneficio, & il
le pro me ſcripſerit in vna eccleſia, in alia ſcribere po-
terit, antequam in prima ſim receptus. poſtea vero nõ
poſſet quaſi functus, vt hic, & de hoc dicam ĩ. de pręb.
pro illorũ, in prin. nec ſi iam de iure prouidit, licet poſ
ſeſſionem de facto non habeat; alias ſequeretur abſur-
dum, q quis de facto per vnum mandatum conſeque-
retur plures prouiſiones contra intentionem mandan
tis, quod non eſt ſentiendum. ſ. de reſcr. ad aures, & c.
ad audientiam. 2. aliqui contra ſm Inn. quorũ opi. to-
lerari poſſet ſm Ho. qñ prima eccleſia, in qua ſcripſi,
ita proterua eſt, q nullo modo vult obedire, ar. 92. diſ.
ſi quis ordinatus. & c. ſeq. & 7. q. 1. paſtoralis. ita tñ, q
adepto ſecundo renunciatũ ſit primo. ĩ. de præbe. de
multa. facit ẽt pro iſtis, q verba notanda ſunt cum effe
ctu, & quod idẽ eſt, non eſſe, & inaniter eſſe. ſ. de tranſ
la. inter. licet tñ hæc opinio pia ſit: prima tamẽ verior
& iuſtior, ſm Ho. vide quod dixi ĩ. de re iud. c. 1. in gl.
ſi iudex. Secus tamen, vbi nõ tenet de iure, nec de facto
prima prouiſio, vel vbi mandato de recipiendo paritũ
e non eſt: quia tunc ſcribere poterit [e] in ſecunda. decre.
4 vero, in † noſtra, de reſcri. loquitur, cum plures litteræ
ſuper eiuſdẽ prouiſione ſunt fraudulenter obtentę, &
ibi de hoc Cõp. ſ. de reſcr. capitulũ, in 4. charta, ver. in
omnib. dicit Inn. notabile contrarium, de iure patro. cũ
dilectus. & ſoluit, q ibi loquitur de reſeruatione: hic
de nudo mandato, vel hic ſe corrigit ſecundum eun-
dem. de compromiſſario vero ad eligendum an ſemel
eligendo ſit functus, dic vt ĩ. de elect. ſi compromiſſa-
f rius, [f] lib. 6. no. ẽt hic Inn. id qđ eſt expeditũ ĩ. eo. quã-
5 uis, li. 6. ¶ Secunda † gl. alle. duas cõcor. & ponit 10. a-
6 lios caſus, quib. expirat iuriſdictio delegati. ¶ In † gl.
2. [ibi, Iudex] ſemel bene, vel male pronunciando fun
ctus eſt officio ſuo [& ibi, Iudicium ſoluitur] ſequitur,
7 vetante eo, qui iudicare iuſſit. ¶ In † glo. 1. [Ipſemet)
op. Hoſt. de decr. ſuper quęſtionum. §. porro. committẽ
do. n. executionem nil ſibi retinuit de iuriſdictione, &
ſic deſijt eſſe iudex, vt ibi, vnde poſtea ẽt per ſpeciale
pactum partium iuriſdi. non reaſſumit. ĩ. e. ſignificãti
bus. reſpondet hoc intelligi poſſe, quando ſibi aliquid
coertionis retinuit, vel iuris interpretatione iuriſdi-
ctio non videtur amiſſa, vt verbum intelligatur cum
effectu, ut in gl. ad hoc. ĩ. e. quamuis, li. 6. & ne contin-
gat mandatum apoſtolicum eludi, & victorem inutili
ter laboribus, & expenſis fatigari, de app. ut debitus.
8 ¶ In gl. 2. [ibi, Nomine ſcribitur] vel † qui ſimpliciter
cum alio, uel aliis datus eſt. ĩ. eo. vno delegatorum [&
ibi, Recuſationem] quod dic, vt ĩ. e. iudex, li. 6. [& ibi,
Appellationis] etiam fruſtratoriæ. ĩ. de ap. cum appel
9 lationis, li. 6. [Et in fi.] & quãdo † pronunciat ſe per lit
teras non poſſe procedere. ĩ. eod. ſignificantibus, & de
g hoc in Spe. ti. 1. §. reſtat. [g]

ADDITIONES.

a Delegatus. Vide pulchre per Iaſ. poſt alios in l. qui per ſalutem. ff. de iureiurando.

b Qualiter. Et ibi vide diſtinctionem pleniſſimam Io. Cal. & per Bar. in l. quod iuſſit, & in l. iudex. ff. de re iud.

c Dicam. De materia vide in l. ſi vt proponis, C. quõ & quãdo iudex, in l. iudex, ff. de re iud. & vide no. & quæ ſcripſi in c. cũ ceſſante, dẽ ap. & in c. qualiter, el 1, in gl 1. cum ibi alle. de accu. qđ in executore dato ad prouidendum, vide no. ſup. de reſc. c. capitulum, in gl. fi. & d. Bal. in l. ſi vt proponis, alle. Arch.

d Qualẽ. Ibi vide Bar. quo ad interlocutorias, & inſ. de app. cum ceſſante.

e Poterit. Vide Io. An. in decr. capitulum, poſt gl. in ver. itẽ quęris, quid ſi collatio. ad materiam vide Io. An. de exceſ. prę. inter. ſuper gloſſ. bene non valuit, licet ſit alia materia, & de conceſ. præb. cum noſtris, in gl. & male.

f Compromiſſarius. Quid in contractibus, teſta. iudiciis, & aliis actibus, vide plene per Bar. in l. ſerui electione. ff. de lega. 1.

g Reſtat. Et ibi per Guil. & Io. An. plures ponuntur modi, quibus finitur iuriſdictio deleg. quod intellige ſane, ſi opponatur, vide tex. in l. elegantes. § 1. & ibi Bar. ff. de cond. indeb.

SVMMARIVM.

1 *Non reſtituet actorem poſſeſſionem, & deiectionem probare volentem, reo abſente non per contumaciam, delegatus etiam datus ad diem.*

2 *Qualibet, id eſt aliqua de quibuslibet.*

3 *Litterarum præſentatio non facienda, abſente aduerſario, quando quid committitur intra certum tempus expediendum.*

Lapſus temporis quando noceat, ſi quid fieri committatur intra tempus, ibid.

Cauſa rationabilis, id eſt probabilis, ibid. ad verbum, Taliter.

4 *Epilogus & Suffragium gloſſarum. nu. 5.*

Laniare quis dicatur, ibid. & nu. 11.

Venditio, vel in poſſeſſionem miſſio bonorum ex cauſa abſentiæ, vel alia quando fiat, ibid. nu. 5. & nu. 6. 8. 9. etiam contra eccleſiam, nu. 10 & 11.

6 *Additio gloſſarum.*

Reſtitutio aduerſus venditionem, vel miſſionem in poſſeſſionem bonorum factam ex cauſa abſentia, vel ad appellandum dabitur, & quando, ver. Io. Cal. dixit. & nu. 9. et quando. nu. 12. ad verb. poſtea.

7 *Poſſeſſionem habere bonorũ litis agnoſcendæ cauſa aliud eſt, et aliud habere corporalem bonorum poſſeſſionem, et ratio.*

8 *Ad venditionem bonorum reuocandam quadriennium exit, circa fi. ver. et tunc extat, et nu. 9.*

12 *Cap. ex litteris, de pign. intellectus.*

De amiſſis rebus ſtatur iuramento amittentis, ibid.

Violentia ablatiua quare diſtet ab expulſiua, ibid.

13 *Mutatio quibus modis fiat.*

In capitulo hoc de quo agatur, ibid.

14 *Contumacis pœna quæ. et ſup. nu. 6. 8. 9. 10. et 11.*

Litis conteſtatione omiſſa proceditur et quando contumace reo, ibid.

CAP. X.

Conſultationibus.

De dona. & de iure patr. cõſultationibus. pars
1 huius. & hoc dicit. Reo † abſente nõ per contumaciam,
deleg. ẽt datus ad diẽ non reſtituet actorẽ, poſſeſſionẽ
2 & deiectionem probare volentẽ. cõis diuiſio. 2. ibi, † ſu
per quo [Qualibet] i. aliqua de quibuslibet, Pe. de con-
di. appo. verum [Obtinuerit] ſup. ſub hac forma [Cer-
tum tempus] ſit cautus impetrator talium litterarum,
3 † quòd ſi videt aduerſarium abſentem, litteras non præ
ſentet, donec ille ſit reuerſus: alias inutiliter habetur
tẽpus, vt hic, & ĩ. de app. ſuper eo. 2. qđ intelligo, ſi per
numerũ dierum, mẽſium, vel annorum præfigitur tps;
a alias non expediret cõſiliũ iſtud, vt ibi [a] dicam [Eum]
ſcilicet

ſcilicet impetrātē[Taliter]ſcilicet ſine iudicio, & cau-
ſa rationabili, cauſa ſcilicet probabili, de cle.non reſi.
relatū[Præfixæ]in reſcripto, alias præmiſſum[poſſit]
4 etiam ſi citetur. ¶ Secūda † gl. reſpondet per quæſtio-
nem, an ꝯ abſentē &c. alias tres ll. ꝙ non, & tres ad ꝯ-
rium, & ſoluit diſtinguendo tres ſpecies poſſeſſionum.
¶ Vltima gl. reſpondet per obiectionem. ¶ In gloſ. 1.
5 [ibi. §. quid ſit latitare]latitare dicitur, † qui turpiter ſe
occultat. vnde ſi latet timēs tyrannum, bona non ven
duntur. Idem, ſi latet in frau.:em; ſed non creditorū.
Si vero plures habeat cauſas latitandi, inter quas eſt il-
la fraudandi creditores, bona venduntur[& ibi, Non
videtur]ĩ. de dolo, prout in 1. gl.[& ibi, Eo tempore].
non latitat fraudandi cauſa, qui & ſi iudicium accipe-
ret, abſolui deberet; nec ponderatur, ꝙ poſſet per iudi-
cis incuriam condemnari[& ibi, Ignorare]abſens rei-
publi.cā ſine dolo. ſi nō defenditur, bona eius poſſidē-
tur, ſed nō vendūtur[& ibi. l. vlt.]ſi nō defenditur pu-
pillus, creditores in poſſeſſionem mittuntur[& ibi, Si
fundum]alias incipit, Celſus, & alias eſt lex, & dicit,
quòd ſi peto fundum, & abſens non defenditur, nō de-
bent bona abſentis poſſideri: ſed debeo mitti in poſ-
ſeſſionem fundi[& ib., Cum proponas]ſi non defen-
ditur reus, datur actori poſſeſſio bonorum eius, & trā-
ſacto tempore a compete:i iudice petitur venditio[&
ibi, Et qui iurat]vide vt lite non cont. quoniam, ſuper
vlt. gloſſ.[& ibi. §. hæc autem]vide de dolo. cauſam, ſu
per 3. gloſſ.[& ibi. §. vlt.]Creditor miſſus in poſſeſſio-
nem cauſa rei ſeruandæ, cuſtodiam habet, non poſſeſ-
ſionem. vnde poſtea prætor ſecundo decreto poſſeſſio
6 nem decernit. ¶ In † glo. 2.[ibi, eo tempore]dicebat
b T. has leges loqui, quando non intereſt [b] actoris reum
ad iudicium veniſſe[& ibi, Solutio]ſecūdum T. dice-
bat autem ipſe Tan. Vinc. dixiſſe ll. iſtas habere locum
lit. conte. ſed ei ob. ſecūdum eum præ. §. fundum. vnde
alij dixerunt aliud ſecundum ll. aliud ſecūdum cano-
nes, vel aliud in delegato, quam in ordinario. Io. Cal.
dixit regulare, actorem mitti in poſſ. ſi reus abſens nō
defenditur: ſed reus poſtea veniens. & probās iuſtam
cauſam abſentiæ reſtituitur in integrum, vel ad appel
c landum. [c] & hæc dixit intelligi, quādo tam modicum
tempus fuit ſtatutum, quòd ante finem termini citari
non potuit, quod ſemper fieri debet. C. vbi in rē actio.
d l. 2. infra vt lite nō cōte. quoniam. [d] idem recitat Vinc.
in ſecūdo apparatu, & tene quod gloſſ.[& ibi, poſſeſ-
7 ſionem mitti]ſicut † aliud eſt habere poſſeſſionem bo.
cauſa litis agnoſcendæ, vel incipiendæ, & aliud habe-
re corporalem bonorum poſſeſſionem, vnde habenti
e primam denegatur ſecunda. C. de inoffic. [e] teſt. l. 2. Ho
ſtié.[Et ibi, Et etiam venduntur]Innoc. & Hoſt. in de-
cret. dilecto, de verb. ſign. dicebant, ꝙ raro ſit vendi-
8 tio † niſi contra latitantem [f] per iura, quæ ĩ. allegabat
f gloſſ. & raro ideo dicunt, quia contra puberem, mino-
rem, & contra furioſum, & etiam contra pupillum, ſi
conueniatur ex alieno facto, ſit venditio, ſi eis expe-
diat, vel ſi debitum, quo ſunt obligati, vrgeat, vel ſi di-
latio ſit allatura damnum creditori. ff. ex qui. cauſ. in
g poſſ. l. Fulcinius. §. adeo, [g] & l. ſi pupillus, & l. apud Iul.
1. reſpō. § ſi. & l. in poſſeſſonem. 1. reſpō. & §. 1. & l. ſi nō
expedierit. ff. de bo. au. iu. poſ. 1. reſpon. & 1. §. immo
plus videtur ex prædictis ll. licet multi contradicant,
ſcilicet ꝙ vbicunque iuſta cauſa mouerit iudicem, fa-
h ciet fieri venditionem. [h] nam ſi faciet cōtra prædictas
perſonas ſic fauorabiles, fortius contra minus fauora-
biles, & ſi dicas, ꝙ contra prædictos id facit ex cauſa
iuſta, quia finguntur latitare propter ſuos tutores, vel
curatores, qui latitant, reſpondet hoc non videri: quia
veriſimile eſt, ꝙ ſi hoc eſſet, aliqua lex hanc rationem
reddidiſſet, quod non eſt inuenire. immo per l. Fulci-
i nius. §. adeo, dicit expreſſè, [i] quòd contra prædictas
perſonas ſit venditio, etiam ſi nullus latitet. Item ſi
miſſio, & venditio in generali ſit etiam in aliis, quam
quæ petita ſunt, quare etiam non fieret in perſonali?
Sed oppones, quomodo tam graue damnum infliga-
tur non contumaci, & ordine iudiciario non ſeruato?
Reſpondent hoc fieri propter malitiam latitantis, &
contra alios propter multa mala, quæ poſſent eueni-
re, niſi fieret, licet rariſſimè fieri debeat niſi contra la-
titantem, & tunc extat bonum remedium, quia ſi fiet
venditio, cum non eſſet debitum, agitur præiudiciali
in rem, ad recuperationem rei venditæ, vel ad reſcin-
dendum contractum, ſi non ſunt veræ cauſæ venditio-
nis; puta non eſt vtile his, pro quibus venditio facta
eſt, vel non erant grauati debitis, vel dilatio non erat
creditoribus damnoſa, vel iudex nimium feſtinauit.
k ff. de dam. infect. ſi finita. §. ſi forte. [k] ff. de priuil. l. im-
9 peratores. ¶ Quid † ſi ſit venditio contra non latitan-
tem, quaſi latitet? Sol. reſcindetur venditio vel ipſo
l iure, [l] vel per beneficium reſti. in integ. argum. præ. §. ſi
forte, & l. Fulcinius. §. ſi quis. imo dici poſſet, quod
cum ſententia, quòd res debitorum vendantur, ſit
tantum interlocutoria, vnde ſummaria ſit examina-
tio. C. de bo. auc. iu. poſſ. l. fin. §. ſin autem, Si iudex
m poſtea inuenit ſe deceptum, [m] poterit illam ex officio
reuocare, & venditionem ex ea ſecutam, & ſolutionē
debitori factam, argum. ff. de rebus eorum, qui ſub tu.
vel cu. l. magis puto. §. ſi enim. ff. de tranſact. cum hi §.
ſi prætor, quod not. de appell. cum ceſſante. Poteſt
etiam ipſe verè non latitans appellare ĩ. 10. dies a tem
pore, quo ſciuit hanc ſententiam contra ſe latam.
C. quomodo & quando iudex. l. 1. de re iud. quod ad
conſultationem, & capit. cum Bertoldus, verſic. poſt-
10 modum. & habent † ſecundum eos locum prædicta,
ſcilicet miſſio in poſſeſſionem, & venditio contra ec-
cleſiam, ſicut & contra pupillum. ſubmittunt demū,
11 quòd latitare † dicitur quicunque expreſſæ vocatio-
ni iudicis non obedit. ff. de priuileg. creditorum. l. cre-
ditores. hanc materiam vide in Specu. de ſecundo de-
creto. §. nunc dicamus, verſic. illud autem[& ibi. §. ſi
fundum]& infra de eo, qui mit. in poſ. cap. ſi.[& ibi,
Hoc denegatur]Pet. hic ſatis ineptè dicit quoſdam te
nere, ſcilicet G. Naſo. quòd reſtitutio cōtra abſentem
contumaciter, vel ex culpa ſua ſit danda, etiam lite nō
cōte. per decr. ex litteris, de pigno. ſed ipſe poſt multa
12 † reſpondet, quòd illa decre. loquitur in vi ablatiua;
hic loquimur in expulſiua; & in illa ſufficit violētiam
probare per teſtes: de rebus perditis ſtatur ſacramen-
n to. [n] C. vnde vi, ſi qñ. C. quod met. cau. c. ſi. ſed in iſta
neceſſe eſt legitimè probare duo illa, de quib. in gl. ſe.
vel ibi nulla reſtitutio facta fuit, ſed iudex ex officio
ſuo res malè fecit vendi, & precium mercatori tradi,
recepto ipſius iuramēto ſuper reb. perditis, vt ſup. vel
dic verius, ꝙ in illo c. non agitur principaliter de reſti.
vel emenda, ſed ſolum de hypotheca rerum mariti, q̃
habebat mulier in ipſius reb. poſſeſſis a fratre[& ibi,
Poſtea]ſ. poſt annum: quia prius reſti. in integ. vel ap-
pellatione non eget, & patet ex eo, qđ ſequitur. ¶ In
13 gl. vlt. ibi, Mutat caſum]intendit gl. ꝙ † ſit mutatio in
qualitate perſonæ, ipſius rei, & in ſtatu cauſæ[& in ſi.]
nō valet, qđ dixerunt quidā, ꝙ hic agebatur de eccle-
ſia tanq̃ de beneficio, vnde procedi debebat, alias po-
terat parte cōtumace lite nō cōte. per decr. de eo, qui
mit. in poſ. eũ qui, li. 6. qđ eſt falſum: quia decr. illa ad-
huc nō emanarat, & qa hic nō ſolum de eccleſia quæri
14 tur, ſed ēt de poſſeſſione. dicebat † Hoſt. ꝙ ſi in pœnam
contumacis bona eius poſſidentur, & interdum di-
ſtrahuntur, vt dictū eſt in magna gl. multo magis vbi
cōcurrunt contumacia, delictū violenti, & fauor ſpo-
liati, procedi poterit lite nō conte. & ſic poteſt intelli-
gi iſte finis, & ff. de min. in cauſæ. 1. §. cauſa, & multo

potius quādo agit de poſ. quam ſi ageretur de proprietate, arg. C. ſi de mo. poſ. l. vna, ĩ. de foro comp. ex parte. remittit tamen ad ea, quæ no. vt lit. cont. ca. 2. ſi teneas hoc dictum Hoſ. & G. Na. adde quātū, ſ. q; iuriſdictio delegati expiret certo termino, vt omnia conueniant, quæ decr. exprimit, ſi caſum ſpecialem inducat. ſimile quod dixi inf. de emp. & ven. peruenit.

ADDITIONES.

a Dicam. In gl. ſiat ergo, & vide ſup. eo. de cauſis, ſuper gl. 1.
b Intereſt. Quia forte dies cita. erat feriata, vel quia iudex non ſedit illa die: ſecus, ſi actor illo die non cōparuit, quia propter hoc non minus dicitur actoris intereſſe contumacia rei, vt no. gl. in l. 3. §. fi. ff. de eo, per quē fac. erit. ſed alia gl. dixit cōtra, quia idem in hoc caſu, quod duob. prox. in l. 2. ff. ſi quis in ius vo. non ie. & cū illa ibi tenet Bar. & in l. prædicta. §. fi. & vide gl. & Io. An. in ca. fi. de dolo & contu. & Bar. in l. non videtur, ff. de iud.
c Appellandum. Secundum materiam l. fi. ff. de reſt. in int. vbi vide gl. & Bar. & in l. is, qui reipublicæ. ff. ex qui. cau. ma.
d Quoniam. Iſta iura loquuntur, quando conuentus nominat dominum in iudicium, & tunc ſit illa alia citatio.
e Inoffic. Ibi vid. Cy. & doc. & gl. & Bar. i l. Pap. §. 1. ff. de inof. teſ.
f Latitantem. Et cauſa fraudandi creditores, vt in §. quid ſit latitare, hic alle. & quæ requirantur, vt poſſit fieri venditio, vide Bar. in §. cum hoc. in l. Fulcinius, hic alle.
g Adeo. Eſt ergo deterioris cōditionis minor, vel pup. quā maior quia cōtra maiorē nō fit vēditio, niſi latitet, ſed bñ cōtra minorē, aut pupillū. ad hoc vid. Bar. i l. ſi minor, & l. ſe. ff. de bo. au. iu. poſ. & an illo caſu dēat pupillo dari tutor iuito, vel cūr. & adulti, vide Bar. poſt gl. i §. adeo. in ſ. all. in l. apud Iulianū, ff. e. ti. & l. ſe.
h Venditionem. Etiam contra non latitantem, & quando procedatur contra hæreditatem iacentem, cum ibi deſit latitatio, vide in l. ſi quis inſtituatur, per totam l. ff. de hære. inſt. & ibi Bar. & Bal. & etiam in l. cum debitoris, C. de iud.
i Expreſſe. Et idem dixit in l. ſi minor, ff. de bo. auc. iud. poſ.
k Forte. Ibi vide Bar. vide & in l. Fulcinius. §. ſi quis poſſidet, præ all. & in l. ignorāte, de reſt. mili. C. per Cy. & doct. & Bal. & Sal.
l Iure. Hoc pbat imperator. ff. de priui. credi. vbi vid. Bar. q; diſtinguendo cōcordat opi. & in l. Fulcinius. §. ſi quis poſſidet. ff. ex q. cau. in poſ. ea. & in l. ignorare, C. de reſ. mil. & ibi plenius p Sal.
m Deceptum. Vide pulchre per d. Iaſ. multa allegantem in le. nec quicquam, in §. vbi decretum, ff. de off. procon. & leg.
n Statur ſacramento. Vide Alex. in auct. ſi quis in aliquo documento. C. de eden. in 4. co. ver. ſed ipſe bene.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ in cauſa ſibi commiſſa iuriſdictionem habet ſuper ordinarium, & quemcunq; maiorem.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Cauſa delegata, & ipſam ſpectantia intelliguntur delegata.*
4 *Rebellis iudici quis dicatur, & nu. 6.*
5 *Delegati iuriſdictio vltra annum, ex quo definitiue pronunciatum eſt, non extenditur.*
6 *Prohibitus extra iudicium, ne cui res reſtituatur, quando quis acquieſcere non tenetur, & qualiter ei reſiſtere debeat.*
7 *Tradere qui vult rem, petat ſibi caueri ſufficienter ab eo, cui rem tradit, quod ipſum ſeruabit indemnem contra alium.*
Vt poſt prohibitionem non procedatur, niſi facta remiſſione, ſpeciale eſt in noui oper. nun. eo. nu. ver. qui dicit.
Creditor creditori alteri non poſſet prohibere creditorem agere, ibid. ver. creditor autem.
8 *Prohibitio non eſt modus auferendi, vel impediendi actionē.*
9 *Negocium, contumacia, rebellio, vel delictum.*
Sacerdotale ſi interdicatur officium, & epiſcopale interdicitur, non contra, ibid.
10 *Epiſcopus per delegatum poteſt excommunicari.*
11 *Specialiter quod ad te pertinet, ſi interdici præcipio, nō includitur, quod eſt tibi cum alio commune.*
12 *Epilogus, Suffrag. & Additio gl. nu. 13. 14. & n. 15. et 16.*
15 *Ab ingreſſu eccleſiæ vbi de ſuſpenſione tractetur.*
16 *Interdici quæ poſſint ex epiſcopi facto.*

CAP. XI.

1 Sane quia Caſus. Delegatus † Papæ in cā ſibi cōmiſſa iuriſdictio. hēt ſup ordinariū,[a] & quemcunque maio-
2 rem. Et in prima † deciſa cōſultatio. In ſecunda reſſio,
tria faciens. Primo præmittit reſponſionis cauſam. Secundo reſpon. 3. reſponſum declarat. 2. ibi, ideoque.
tertia ibi, ita q; [vnde] ſcilicet quia vices noſtras gent
3 [cauſa illa] ſibi † delegata, & ipſam ſpectantia ſupra
eod. præterea, [Maior] 7. q. 1. peruenit, vbi de hoc [Perſona] maior, minor, vel æqualis [iuriſdicti.] ordinaria,
vel in reſcripto ibi directo ſpecificata [Rebellis] ſcili-
4 cet † non obediendo in his, quæ ſpectant ad cauſam,
vel impediendo iuriſdictionem ipſius. ſup. c. ſi quando, & c. ſignificaſti, & c. 1. In his de hoc, ſiue impediat
iuriſdictionem, vt ibi, ſiue non obediat ei circa executionem, vt hic. Siue impediat exequentes de mandato
ipſius delegati iniuſtè & violenter, vt ĩ. e. ex litteris. Si
verò diceret quis executionem non faciendam, aliquam iuſtam cauſam prætendens, ſuper hoc delegatus deberet eum audire. ĩ. de re iud. cum ſuper, & cauſam ſummatim examinare. ff. de re iudi. a diuo Pio.
5 §. ſi verum, & hoc ĩ. annum: quia † vltra, ex quo diffinitiuè pronunciatum eſt, non extenditur iuriſdictio de-
6 legati. ĩ. e. quærenti. Quid ſi † aliquis extra iudic. ū prohibeat alicui, ne rem reſtituat? reſpon. poteſt hoc facere, ſed nec alius tenetur acquieſcere, niſi velit, ar. C. de
rei vendi. ſi fundum. ff. de re iud. ſæpe, niſi hoc faciat
per iudicem prohiberi. in quo quidē caſu ꝯ ipſum agi
poteſt, vt prohibitionem faciat remitti, arg. ff. de noui
ope. nun. l. 1. in princ. & l. de pupillo. §. qui rem, & §. ſi
7 is. & l. prætor. §. 2. C. de inge. diffamati. Sed † is, qui rē
vult tradere, poteſt ſibi aliter prouidere, vt ſ. petat ſibi
caueri ſufficienter ab illo, cui rem tradit, q; ipſum ſeruabit indemnē contra aliū. ff. de rei vē. is a quo, & l. ſe.
C. de pet. hær. l. fi. §. ſi autem, ſm Inn. qui dicit in denūciatione noui operis ſpeciale, q; in illa poſt prohibitionem non proceditur, niſi facta remiſſione, de hoc de
no. oper. nun. c. 1. & 2. creditor autem alteri creditori
non poſſet prohibere creditorem agere, cum eo prohi-
8 bente petere poſſit, ar. ff. de iud. ſæpe. nec † eſt prohibitio modus auferendi, vel impediendi actionem. C. de
rei ven. ſi fundus, ſm Inn. [Quod iudex] delegatus [Ne-
9 gocij] ſ. † cōtumaciæ, rebellionis, vel delicti [Temperatè] 45. diſ. diſciplina [Sacerdotale] per hoc interdictū
eſt pontificale, ſed nō conuertitur. ĩ. de exceſ. præla. ex
litteris, & de do. & cōtu. veritatis [Interdicatur] dic vt
10 ĩ. eo. c. 2. lib. 6. per quam † decr. tollitur, quod quidam
dicebāt epūm per delegatum excōicari nō poſſe, cum
ſit certa pœna ſtatuta hic. ſ. e. de cauſis [Specialiter] vt
11 dñt Pe. & Abb. poſt Inn. per hoc † excludit terram, quā
epiſcopus cum alio, vel alijs cōem haberet, & hoc, pūctando poſt illud verbum. Hoſt. exponit, ideſt immediatè, niſi fiat alia interpretatio. ſi coniungatur cū verbo, ſupponat, non egemus his verbis [Supponat] ſaluo
iure nouo, de quo dixi ĩ. de ver. ſign. cum in partibus.
12 in fi. ¶ Secunda † gl. arguit pro, & contra. ¶ Antepe.
gl. no. in pœnis &c. & ſi. contrarium. ¶ Pe. gl. reſpondet
13 per quæſtionem. ¶ In † gl. antep. [ibi. l. vlt. in fi.] vide
14 de offic. Arch. c. 1. in vlt. gl. ¶ In † gloſ. 2. [in fi.] La. an
etiam eius, quod de epiſcopo dicitur. ĩ. de pœ. & re. ca.
vlt. ad idem ff. de iur. om. iu. eſt receptum. ¶ In glo. cū
habeat [in fin.] dic vt ibi in gloſſ. ſimile. ſi. ¶ In gloſſ.
15 penult. [in fi.] de ſuſpēſione † ab ingreſſu eccleſiæ dic
vt infra de ſent. excom. is, cui, lib. 6. ¶ In gloſ. vlt. [bi,
16 Nomine ſuo] dicit Vincē. ex facto † epiſcopi non poſſe
interdici, niſi quæ ſpectant ad menſam ſuam; alleg. de
reſcr. edoceri. dicit Hoſt. quòd tex. loquitur; qualitercunque contumax fuerit, & rebellis, cum propter delictum domini ſui terra interdicatur, vt in iuribus alle-
b gatis. & per hoc dicit Arch. de ſen. excom. ſi ſententia,[b]
lib. 6. Hoſt. accedere opinio. T. q; propter contumaciā
epiſcopi S. ciuitas ipſius poſſit ſubijci interdicto, quod
ſibi placet. & dicit, q; Vincen. tenet contrariā hic, eo-

ius gloſſ. ſupra poſui[& ibi, Pro delicto]dic de hoc, vt 2. quæſtio 4. in ſumma, & 24. quæſt. 3. in ſumma [& in fi.]& infra eodem & G. de iureiurand. ex reſcripto, Hoſtien.

ADDITIONES.

a ¶ Ordinarium. Vnum tamen bene tene ſemper cordi, quod ordinarius tamen poteſt ſupplere, & corrigere malitiam, & defidia, ſeu errorem ipſius delegati a papa. c. ſignificauit, de offi. ord. quod bene no. vt ſcias in actu practico deducere. Parona.

b ¶ Sententia. Quomodo intelligatur iſto caſu terra eſſe domini, vide ibi Archi. & Io. And. & plenius Io. Cal. in tractatu ſuo de eccl. interdi. membro 2.

SVMMARIVM.

1 Impetrauit ſi primus dignitatem primam in eccleſia vacaturam: ſecundus impetrauit certam dignitatem ipſius eccleſia, cum vacaret, illa poſtea vacans primo, non ſecundo debetur.

2 Mentio priorum litterarum etiam in impetratione beneficij facienda.

Anteferri ſi quem alteri priori impetratori in adipiſcendo beneficio velit papa, qua vtatur clauſula, ibid.

3 Nepos ſuccedit collaterali in beneficio.

4 Vacationis per reſignationem mentio facta an comprehendatur vacatio per mortem.

5 Data eſt inſpicienda, non præſentatio.

6 Executor etiam ſecundus prouidet ſimul cum primo executore impetranti primo.

7 Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum nu. 8, 9.

Remittere, an ſit dare, vel donare, coniunctio, glo.

CAPVT XII.

a 1 Ex parte N. a Caſus. Si † primus impetrauit primam dignitatẽ in eccleſia vacaturam: ſecundus impetrauit certam dignitatem ipſius eccleſię, cum vacaret, & illa poſtmodum vacat, primo, non ſecundo debetur. ponitur partis conqueſtio, & papæ prouiſio. ſecunda ibi, quoniam [Ad te] vnum de coniudicibus, quibus ſcribitur [In eccleſia] in qua plures ſunt archidiaconatus [Contingeret] not. quia non dixit, quam duceret acceptandam[Mentione] & † ideo nõ

2 valuerunt, de reſcrip. cæterum, & c. ſuper literis. Ponitur hodie in litteris apoſtolicis, Non obſtante, ſi alij per noſtras, vel noſtrorum legatorum litteras in eadẽ eccleſia dignitatem expectent, quibus te volumus anteferri: ſed per hoc eis in alijs dignitatibus, cum vacabunt, nolumus præiudicium generari[Vt ſi] ponit formam ſecundarum litterarum [Auunculus] ſuccedit

3 ergo nepos collateral. ſic de arbi. cap. 2. de acc. accedens. de deſcendenti not. de fil. presbyt. ad extirpandas[Dimittere] an dimiſerit, non conſtabat: & ideo dicit infra, ſi vacat[Faceres aſſignari] hic quærebat

4 Hoſtien. an locus † eſſet huic executioni, ſi archidiaconatus auunculi vacaſſet per mortem, quod eſt hodie terminatum, quod non. infra de reſcript. ſuſceptum, libro ſexto. Ad contrarium allegat hic mentem ſcribentis, & quia minus ſuſcepta eſt vacatio per mortẽ, vt in gloſſ. ad id de reſcrip. eam te. alleg. etiam ff. de leg. 3. fidei commiſſa. §. ſi cui ita fuerit, de legat. 1. ſi fundum per fideicommiſſum. §. Iulia. alias eſt lex, & incipit, ſi Titio pecunia, C. de inſtit. & ſubſti. ſi mater. ff. de condit. & demonſtratio. Iulia. ait. Et refert, quod dicit Innocent. pro hac parte iudicaſſe: ipſe tamen dicebat, quod ſi eſſet executor, conſuleret papam, argumen. ff. de leg. 3. cum filiofamil. per totum remitter, de conuer. coniu. c. 1. in fi. & adde quod dicam de concess. præben. ex parte b [Dixiſſe] not. quia † datam in-

5 ſpicit non præſentationem, ſecundum Hoſtien. qui per hanc litteram multum infringit opinionem contrariam, remittens de reſcript. capitulum. Idem hic. G.

6 Na. Pet. & Abb. [Aſſignetis] ex viribus huius † ſecundi mandati executor primus, & ſecundus ſimul prouideãt primo impetranti, quod alias ſecundus non potiſſet.

7 ¶ Secunda † gloſſ. obijcit, obiectioni ſignat contrarium, & ſoluit opin. ſecundo quærit, arguit pro, & ſoluit. ¶ Vlti. gloſſ. ſignat contrarium, ſoluit, & remittit.

8 ¶ In † gloſſ. 2. [ibi, quia etiam] vide de ſimo. capitul. pen. ſuper gloſſ. 2. [& ibi, in fraudem] facere videtur in fraudem, qui non facit, quod facere debet, vel non vtitur ſeruitutibus[& ibi, ſi pignus] Si coniunx coniugi pignus remittit, non uidetur donaſſe. ¶ In † gloſſ.

9 2. [ibi, Conditione] Idem not. 8. quæſtio. 1. apoſtolica [& ibi, Qui ſtudet] de hoc eadem quæſt. ordinationes, in 1. gloſſ. ubi dicit Ioan. quòd non eſt ſimonia [& ibi, Sunt ſimoniaca] facit quod no. 1. quæſtio. 3. ſaluator, & infra de ſimo. cap. cum pridem, & de iureiuran. & ſi Chriſtus, in glo. quædam enim[& in fin.] dic, vt infra

c de ſimo. cap. vlti. Goffre. & Hoſtien. vt ibi dicam c ſuper vlti. gloſſ. ¶ In gloſſ. vlti. [ibi, quam ſecundæ] Idẽ Innocent. & Hoſtienſ. vel poteſt dici, quod vtrunque fuit priuilegium, ſecundum Iac. de Al. & ſic reprobatur opinio Mel. vt dixi ſupra de reſcrip. cap. 1. [& ibi,

d de reſcri. c. d 1.] vide quod ibi dixi ad fin. vltimę glo. [Et in fin.] Innocen. dic vt infra de reſcrip. tibi qui, & de præben. cum cui, libro ſexto, & no. de conceſſ. preb. ſi ſoli, eodem libro.

ADDITIONES.

a ¶ Ex parte. Pondera etiam iſtum tex. quod poteſt dici gratia ad archidiaconatum primo vacaturũ. & ſic no. quod datur ius ad vacaturam, quod eſſe non debet. cap. 2. de conceſſio. preb. c. ne captandæ. eo. tit. in 6. ſed eſt ſpeciale in papa qui poteſt concedere. c. 2. de conceſſ. præben.

b ¶ Ex parte. Et per Bar. de offi. præſ. l. illicitas. §. fin. & Bal. & Sal. in l. nemo. C. de epi. & cle.

c ¶ Dicam. Et vide Io. Cal. in repe. c. nauiganti. de vſu.

d ¶ Capitulo. Super gl. 2. in ſupplctione, quæ incipit nec eſt verum.

SVMMARIVM.

1 Formam iuris delegatus ſeruare debet, vbi contraria voluntas papæ non apparet. ſed diſtinguendum, nu. 6.

2 Si quando, id eſt aliquando.

3 Exceptionibus quando quis renunciauit omnibus dilatorijs in contractu, & competituris, quid iuris remiſſ.

4 Epilogus, ſuffragium, & Additio gloſſarum. nu. 5. 6.

Exceptiones vt admittantur uiles ſi ſcribatur, quæ reijciantur, & nu. 7.

CAP. XIII.

a 1 Ex parte tua a Caſus. Vbi † contraria voluntas papæ non apparet, delegatus iur. formã ſeruare debet, & rationabiles exceptiones admittere

2 [Si quando] id eſt † aliquando, quia ſemper nec expedit, vt patet, de reſcript. cauſam[Statutum] Exemplũ infra eodem ſuper eo, de bap. dilecto, & de præben. c. fin. [Aequitatem] de tranſac. capit. fin. [Admitti] de

3 † illo, qui renunciauit in contractu omnibus exceptionibus dilatoriis, & qui renunciauit competituris, vide in Spec. de renun. & con. §. 1. ver. pone ergo, al quis, & ver. quid ſi quis, & ad materiam, de arb. §. vlt. ver. Irẽ quid ſi compromiſſum, & quæ ibi ſcripſi [Credimus] non negat, quia hoc facere poſſet, qui ſi faceret obo-

dientium

4 diendum eſſet, vt in gloſſ. ¶ Prima † gloſſ. arguit, allegat vnam concor. & vnum contrarium, & ſoluit, in fin. iterum arguit. ¶ Secunda reſpondet per contrarium. ¶ Vltima gl. allegat tres canones in contrarium, & ſol
5 uit. Item allegat vnam legem in contrarium ¶ In † gl. 2. [ibi, obligatione] hanc, & l. qui peculii, vide de priui. paſtoralis, ſuper vlti. gloſſ. [& ibi. l. 1.] vide de iureiuran. veniens. ſuper gloſſ. 2. [& ibi. §. Quęſitum] vide de offio. ord. ſi ſacerdos, ſuper gl. 2. [& ibi, Exemplo] vnus quiſque ſequitur patris originem, nec vllā pro
6 more prouinciæ referri ſinatur exceptio. ¶ In † glo. 1. [ibi, Accepimus] Petr. dicit diſtinguendum, an fiat contra formam, & tunc non valet, an præter formam, & tunc valet allega. quod no. de re iudi. cauſam. in 1. gloſſ. & intellige, vt ibi dicam. ¶ in gloſſ. 2. [ibi, Et
7 conſtet] ſecundum Naſo. ſatis conſtat, quando † ſcribit, ꝙ nullæ exceptiones admittantur. vel dici poteſt ſecundum Hoſtien. quod tunc moratoriæ non admittuntur, ſed ſic peremptoriæ. C. de preci. impera. offer. quoties. Idem Goffr. alternatiue [& ibi, debent] alias appellari poſſet ſecundum Ala. [& ibi, Audita] & de dolo & contu. c. 2. optime facit quod no. ī. de reſtitutione ſpolia. Item cum quis, in fin. 1. gloſſ. coniuncto eo, quod ibi addidi [& ibi, Qui peculii] & 12. quæſtio. 2. ſine exceptione, vbi de hoc in 1. gloſſ. [& in fi.] Idem ſecundum Hoſtien. ſi aliquas enumerat, ſecuta clauſula generali, ad hoc infra de procur. qui ad agendum, libro ſexto. ¶ In gloſſ. vlt. [ibi ſolutio] ſecundum Vincen. & Tan. Idem Goffre. Innocen. & Hoſt. [in fi.] ſolue, vt ſupra ſecundum Vincen. & Goffred. hic, & in ſumma huius titu. penult. columna, verſ. & eſt notandum.

ADDITIO.

a Ex parte tua. Contra hoc cap. oppo. & videtur, quod proceſſus factus per iudicem iſtum non valuerit, vt quia contra formam mandati, vt in c. dilecta, de reſcrip. ergo hæc ſolu. non fuit contra formam, licet ſit præter, vt dixit glo. in c. cauſam, de re iudi. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Delegatio facta dignitati non expreſſo nomine perſonæ, trāſit ad ſucceſſorem, & numero 3. & aliis ibi deſcriptis.*

2 *Agere pro procedere improprie in perſona rei, proprie vero in perſona actoris accipitur.*

3 *Loci pro dignitatibus.*
Continens pro contento.
Succeſſor ſemper cognoſcit, ſi ſcribitur dignitati, ibid. & nu. 4. 5. & 11. & 24.

4 *In iudicis perſona aliud ſtatuitur, ibid.*
In litigantium perſona, & ratio. ver. ſolutio.

5 *Delegantis nomen ſemper exprimitur in commiſſione.*
Delegati vero non ſemper, ver. Dicit Hoſt.
Mandata dantur ad res diuerſas, eod. nume. ver. quando ſcribitur.

6 *Mandatum ad negocia quando dicatur, & quando expiret.*
Mandati actio non finit, licet mandatum finierit, & quo caſu, ibid. ver. ſi tamen.
Procurator ad negocia poteſt agere, & experiri, & alium procuratorem conſtituere, quod indiſtincte non poteſt procurator ad iudicia, ibidem, ver. talis etiam, & numero 8.

7 *Mandatum ad iudicia quod dicatur, et quando finem habeat & nu. 8. & 9.*

8 *Res integra quando dicatur in perſona procuratoris ad lites.*
Procurator ad lites poteſt reuocari ante litem conteſtatam. nec poteſt ſubſtituere ante ipſam, neque præciſe cogi ſubire iudicium, ibid. & nu. 9.

10 *Mandatum ad iuriſdictionem quando ſit, & triplex ſit diſtinctio.*
Iuriſdictio ordinaria ſi committatur, quando extinguitur, ibidem, & numero 11. & 12. et a quibus committi poſſit, numero 11.

12 *Si committatur in certa prouincia cuipiam, antequam eam ingrediatur, an iuriſdictionem & quam habeat.*

13 *Leg. 1. de officio præf. præto. & leg. 1. 2. & 4. §. poſt hoc ingreſſus, & leg. aliquando, de offic. proconſ. intellectus.*

14 *Iuriſdictio delegata cum committitur a principe, & quando finit, & nu. 23.*

15 *Authen. vt nulli iudi. §. & hoc vero iubemus, intellectus, et nume. 18.*

16 *Executio cum demandatur, idem quod in contentioſa delegata dictum eſt, numero 14. excepto caſu ſi mixta eſt. verum ſi pura mandatur, quando ceſſet mandatum, ibid. ver. ſed ſi pura.*

17 *Contra executionem an, quibuſque caſibus opponi poſſit, & numero 18.*

19 *Ordinarium princeps facere quibus rationibus intelligitur, et num. 21. & eius iuriſdictio ceſſare, vel reuocari, & a quo poſſit, num. 20.*

20 *Authen. de iudi. §. 1. & 2. & §. iudicis, vt intelligendi.*

21 *Delegatus etiam ad vniuerſitatem cauſarū quaſi ordinarius cenſetur, & alii committere eam non poteſt, niſi in caſu, & qualiter, ſingularem tamen cauſam poteſt.*

22 *Is dicitur iuriſdictionem tunc habere propriam.*
Leg. legatus. 1. de offici. proconſul intellectus, ibid.

23 *Officialis epiſcopi iuriſdictio nunquid ceſſet epiſcopo mortuo remiſſ.*

24 *Adiunctio coniudicis in cauſæ cognitione quomodo facienda ad verb. factum.*

25 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. & nu. 26.*
Succeſſor an delegationi prædeceſſoris ſuccedat, & numero 27. 32.
Rerum vocabula immutabilia, hominum mutabilia, ibid.
Nominatim exhæredatus quis.

27 *Additio, ſiue ſuppletio gloſſarum, & nu. 28. & inferioribus.*
Succeſſor dignitatis ſuccedit etiam in delegatione, licet non facta literarum præſentatione, ibid.

28 *Cap. ſuper eo. 2. de appellat. interpretatio.*
Præſentationis reſcripti tempore ſufficit, quem eſſe eum, cui ſcribitur, licet non fuerit datæ tempore, ibidem.

29 *Decretalis hæc in quibus locum habeat.*

30 *Conſilium morte ne expiret.*
Phœnix auis vnica, & quomodo perpetua fiat, ibidem. et numero 31. eius apparitio tempore Claudii Impera. ac deſcriptio ibid.

31 *Reſurrectionem oſtendit Cæcilia beato Maximo exemplo phœnicis, et ita conuenit ad fidem Chriſtianam.*
Piumbini auis natura. ibid.

32 *Succeſſor in nomen, ſuccedit et in nomen rei eo nomine relicte.*

33 *In teſtamentis plena fit interpretatio, quia fauorabilia.*
In iuriſdictione vero delegata fit ſtricta.

34 *Archidiaconi multi in eccleſiis Pariſien. et Carnoten.*

35 *Imputandum ei, qui potuit legem apertius dicere etiam in reſcriptis.*

CAPVT XIV.

a
1 Quoniam abbas. [a] Caſus. Delegatio † facta dignitati non expreſſo nomine perſonæ, trā-
2 ſit ad ſucceſſorem [Ad agendū] i. ad † procedendū, vel
b hoc dicit, qa reus excipiendo fit actor. ff. de exce. [b] l. 1.
alias

2 aliæ proprie ponitur quo ad actorem; † impropriè
quo ad reum. ff. de eden. l. 1. ſimile not. de reſcript.
3 pleranque. Hoſtien. [Locorum] ideſt dignitatum, quæ
locis præerant, vt abbas, vel epiſcopus talis loci. dice-
bat autem Innocent. quod ex quo dignitati ſcribitur,
non perſonæ, ſemper ſucceſſor cognoſcet, & ſi tran-
c ſeat ille ad alias dignitates, [c] dimittit delegationes
ſucceſſori, & hoc ſiue ſit delegatus; de offic. ord. paſto
ralis; ver. niſi forſan, ſiue ordinarius. C. de iudi. l. mor-
4 tuo. Nam † regulare eſt, ſucceſſorem teneri ad id, quod
prædeceſſor, de ſol. capit. 1. 11. quæſtio. 3. ſi epiſcopus.
12. quæſtio. 2. hæc huius placiti, 18. quæſtio. 1. dudum.
C. de ſeruo corrupto. l. furti. ſignat Hoſtien. contra de
d decret. ſignificauit, [d] de reſcript. Sol. aliud in perſona
iudicis, de quo hic loquitur, aliud in perſonis litigan-
tium, de quibus in contrario, & ſ. quæ ſententiæ ſine
app. rc. eum qui. ratio, quia iudex æquitatem ſeruat,
lites diffinit, iuſtitiam facit, de tranſact. cap. fi. ſup. ca.
proxim. & cap. de cauſis. partes vero cauilloſæ ſunt, li-
tes inculcant, reſcriptis abutuntur, de reſcript. non
nulli, & cap. fin. & ideo fauor ampliatur, & odium re-
5 ſtringitur, de regu. iur. odia, libr. 6. Item † contra, gene
raliter mandatum expirat re integra morte mandan-
tis, vel mandatarij, inſtitut. mand. §. recte ergo, ex quo
mortuus eſt mandatarius re integra, ſucceſſor non
cognoſcet, ſicut nec cognoſceret mortuo mandatore,
infr. eod. relatum, & capit. licet. Dicit Hoſtien. ſemper
nomen delegantis exprimitur in commiſſione, ſed
nomen delegati non ſemper, vt hic, uel aliud in man-
datore, vt in contrariis, aliud in mandatario, vt hic,
quando ſcribitur dignitati. & propterea diſtinguit;
quia mandatum aliud ad negocia procuranda, aliud
ad iudicia proſequenda, ad iuriſdictionem exercen-
dam. & de his omnibus innuit lex, quod re integra
extinguitur. ff. de iuriſdictio. omnium iudic. & quia, ad
6 fin. dicitur † autem mandatum ad negocia, quando
aliquis facit procuratorem ſuum ad negocia procuran
da, & hoc ſiue ſit generale, ſiue ſpeciale re integra,
morte, ſeu reuocatione ſoluitur. Si tamen ignoranter
mandetur executioni, datur procuratori actio, quæ
non expirauit, & ſi mandatum ſolutum ſit, vt in d. §.
recte, & ff. mandati, ſi mandaſſe, & l. ſi quis alicui. §.
morte, & §. ſequen. & l. mandatum diſtrahendorum, &
l. ſi præcedente. ff. de inſtitut. actio. cuicunque. per to-
tum, & ll. ſequentibus. & l. ſed & ſi pupillus. §. de quo
palam, & §. ſe. & ff. ſi cert. petat. eius qui, & de materia
e iſta not. ſatis inf. de ſol. [e] capit. 2. Talis etiam procura
tor & agere poteſt, & experiri, & alium procur. conſti-
tuere, quod tamen non poteſt procurator iudiciorum,
niſi ſecundum quod not. infra eadem gloſſ. ver. man-
datum vero ad iudicia, & ſe. & hoc eſt, quod diſtingui
tur. ff. mandati. ſi procuratorem, §. 1. & 2. & de hoc ſa-
tis not. infra de procur. petitio, & capit. dilectus, & ſu-
7 pra de electio. in cauſis. §. fin. mandatum † vero ad iu-
dicia dicitur, quando aliquis facit procuratorem
ſuum ſpecialem ad aliquam, vel ad aliquas, ſeu om-
nes, quas habet, cauſas agendo, vel defendendo in iu-
dicio proſequendas; de quo legitur, & not. infra de
procurat. accedens, & capit. conſtitutis. & tale man-
datum ſimiliter re integra morte mandatoris finitur,
8 & dicitur † res integra ante litem conteſta. quo tem-
pore & indiſtincte reuocari poteſt. ff. de procurat. an-
te lit. & l. ſe. not. plene de hac materia, infra de pro-
cur. auditis, & capit. mandato. nec poteſt cogi præciſe
ſubire iudicium ſecundum quoſdam. de qua materia
dic ut not. plene extra, libro 6. de app. cordi. §. poſt
9 hoc. ſuper ver. principales. Sed nec † ante lit. conte-
ſta. procur. conſtituere; quamuis hoc poſſit procura-
tor ad negocia, vt not. ſupra eadem gloſſ. ver. talis
etiam procurator. ſed poſt litem conteſta. hoc fa-
cere poteſt tanquam dominus litis factus. C. de procu.
l. procuratoribus, & l. nulla dubitatio. nec poſtea expi
rat mandatum: imo procurator proſequitur inceptam
vſque ad ſententiam. Excipitur tamen procurator præ
lati, cuius officium ſuſpēditur ſede vacante, quod dic.
vt legitur & no. infra ne ſe. uacant. cap. fin. & in Cle. de
procu. procuratorem. ſed & procurator priuati, niſi in
rem ſuam datus fuerit, vt patet in eo, quod not. infra
eodem licet, in fi. verſi. quid ergo, ſi procurator, & ſe.
10 Mandatum † vero ad iuriſdictionem eſt, quando ali-
cui mandatur, vel committitur iuriſdictio. & in hoc
ſubdiſtingue, quia aut committitur iuriſdictio ordina
ria, aut delegata, aut executio. Si ordinaria committi-
tur, aut non habent, aut adminiſtrationem habent. Si
committatur ordinaria iuriſdictio adminiſtrationem
non habenti, nunquam morte mandatoris extingui-
tur, licet morte mandatarii, cui perſonaliter commiſ-
ſa eſt, extinguatur. Nam perſonalia cum perſonis ex-
tinguuntur. colliguntur hæc in eo, quod legitur, & no. in
fra de reſtitu. in integ. c. penu. & ſupra de vſu pallii, ad
hoc. quod ſi habenti adminiſtrationem, vel cum admi
niſtratione ordinaria iuriſdictio alicui committatur,
multo minus expirat morte mandatoris, cum fortior
ſit, quam illa, quæ eſt ſine adminiſtratione, vt patet
C. vbi & apud quos re. in inte. l. ſi. expirat tamen mor-
te mandatarii, & reuocatione mandatoris, vbi perſo-
naliter eſt commiſſa. de tali legitur ꝟ. de præſum. man
data, & infra eodem titul. nouit. & adde hic quod ibi
11 no. ſucceſſorem † autem exequi oportet id, quod ince
perat prædeceſſor. ff. de iud. mortuo. C. de iud. prope-
randum. §. ſin autem in medio triennii. ſupra de reſcri.
litteris. infra de eo, qui mit. in poſ. c. 2. §. 1. hæc autem
iuriſdictio. ſ. ordinaria a nullo homine committi po-
teſt ita, quod mandatarius ordinarius fiat, niſi a prin-
cipe, quamuis & vniuerſitas, & conſuetudo, & lex ſcri-
pta ordinarium faciat, vt patet in eo, quod legitur, &
no. infra de offic. ord. cum ab eccleſiarum, ordinarius
vero ſine adminiſtratione ex tenore priui. recipit vi-
res ſuas. de ipſis ergo nō niſi priuilegio viſo poſſumus
iudicare, vt patet C. de man. princip. l. vnica. infra eo-
dem cum in iure, de priuileg. porro. aliud in admini-
12 ſtratione. Nam † ſi princeps in certa prouincia ali-
cui hanc committat, a tempore commiſſionis & in-
greſſus vrbis iuriſdic. habet voluntariam, ſed non con
tentioſam, ſecundum omnes, & ſic videntur loqui ll.
proxim. ſequentes. tu vero dicas, quod vtranque ha-
bet, aliter tamen & aliter. nam voluntariam habet e-
tiam antequam ingrediatur prouinciam quo ad exer-
citium. ſed contentioſam non habet vt ipſam exerce-
re poſſit, habet tamen eam etiam quo ad commiſſio-
nem, vnde & ipſam poteſt committere, vt expreſſe
probatur in authen. de collatoribus. §. prohibemus
13 ad hoc, & in prouinciis & ſe. colum. 9. Et licet † domi-
ni aliter videantur ſentire, tu tamen ſic intellige. ff. de
offic. præfec. vrb. leg. fin. & de offic. proconſul. leg. 1. &
2. & leg. 4. §. poſt hoc ingreſſus, & leg. aliquando. ſuper
quo vide quod not. de reſtit. in integ. tum ex litteris. 1.
14 reſpon. verſicul. 1. verum † vbi delegata iuriſdictio a
principe committitur, aut ſit commiſſio expreſſo no-
mine proprio, & ſic re integra mandatum morte man
datoris extinguitur, vt ff. de iuriſdictio. omn. iudicū.
leg. et quia, quod dic ut plene legitur & not. infra eo-
dem. licet. §. 1. aut ſuppreſſo nomine proprio, expreſ-
ſo nomine dignitatis, ſeu adminiſtrationis, et tunc
non expirat, vt hoc in præcedentibus legitur, et not.
quaſi ueſtiatur et conſolidetur reliqua iuriſdictione
ordinaria, ſicut not. ſimile. infra eodem. ſuper quæ-
15 ſtionum articulis. §. ſi vero duo. et ſic etiam † poteſt
intelli-

f intelligi in auth. vt nulli iudi.§.& hoc vero iubemus,[f]
16 colla.9. Si autem executio † demandetur, aut miſta,
aut pura. ſi miſta, idem eſt, quod in contentioſa dele-
gata, de qua dixi ſup. proxi. ver. verum; & ibi delega-
ta, & ſequenti, hoc excepto, quia ſecundum Goffred. in
litteris impetratis ad beneficia non expirat manda-
tum re integra, ſed ſufficit, quod de mente, & intentio
ne ſcribentis conſtet: ſuper quo vide quod legitur, &
not. ſup. de reſcr. cam te, & ca. conſtitutus, quod dic. vt
g infra eodem ſi ſuper gratia, libro 6.[g] Sed ſi pura exe-
cutio committatur, vel aliud ex officio, & ſcribatur ad
miniſtrationem habenti, nec morte mandatoris, nec
mandatarii tale mandatum expirat, dummodo præ-
cepta ſint facta legitime, ideſt dummodo contra exe-
h cutionem nihil rationabile opponatur.[h] quid autem
17 circa hoc opponi † poſſit, vide quod not. infra de re
iudi. quod ad conſultationem, ad fi. vel niſi ex hoc cõ-
tingat fiſcum, vel publicam vtilitatem lædi, quando
quidem antequam executioni mandetur, eſt ſecunda
18 iuſſio expectanda, & ſic † poteſt intelligi ſine calum-
nia, quia & ſic videtur loqui in auth. vt nulli iudic.§.
& hoc vero iubemus, & §. ſi vero etiam præcepta, col-
lat.9. & in authen. de man. princip.§. deinde compe-
tens, collat.3. vel poteſt diſtingui inter illa præcepta,
ſeu iuſſa, quæ fiunt aliquo inſtante, & impetrante, vt
in illis omnis exceptio admittatur, & inter illa, quæ
fiunt proprio motu principis, vt illa omnino executio-
ni mandetur, vbi non occurrit læſio reipublicæ, nec fi-
ſci, argumen. ff. quod quiſq; iu. i.3. 1. reſpon. & C. de
pen. bo. ſubla. leg.1. & adde quod not. infra de iureiu-
19 rand. ad noſtram.1.§. fin. Et notandum, quod † prin-
ceps intelligitur facere ordinarium eo ipſo, quod ali-
cui certam prouinciam, vel etiam ciui. ſiue caſtrum,
i ſeu vniuerſitatem cauſarum committit.[i] ff. de offic.
præfec. urbis. l.1.§. cum urbem, in authen. de conſul.§.
ſi.2 3. diſtinct. capit.1.7. quæſtio.1. quamuis triſte.1 2.
quæſtio.2. charitatem.2 1. q.1. relatio, niſi exprimat,
20 quod delegat, & ſic † intellige in authen. de iudi.§.1.
& 2. & §. iudices itaque, collat.6. nec ceſſat iuriſdictio
talium, quandocunque moriatur princeps re integra,
nec ab alio, quam a principe talis iuriſdictio reuoca-
ri poteſt, argum. ff. de mino. minor magiſtratus, & in-
fra de ma. o. & obe. cum inferior, cum ſuis concor. ſal-
uo eo, quod not. infra de reſti. in integ. cum ex literis.
1. reſpon. verſicul.1. ſucceſſor tamen principis hanc re
uocare poteſt. argum. ſupra de elec. innotuit.§.1. in fi.
21 delegatus † etiam ad vniuerſitatem cauſarum quaſi
ordinarius cenſetur. vnde & aliquam cauſam ſingula-
K rem delegare poteſt. ff. de iudic. cum prætor.[k] §.1.
quamuis ipſam vniuerſitatem alii committere ne-
queat, eandem a ſe penitus abdicando. ff. de offic. præ
ſid. legatus, niſi ex magna cauſa, & ad tempus, ipſam
ſibi nihilominus retinendo. ff. de offic. eius cui man.
22 eſt iuriſdictio. leg.1.§. huius rei. & ſecundum hoc † in
tellige duplicem literam, poteſt, & non poteſt, prout
legitur ff. de offic. proconſul. legatus, primo. & quod
talis ſcilicet cui vniuerſitas cauſarum commiſſa eſt ab
illo, qui hoc poteſt facere, propriam ideſt ordina-
riam, vel quaſi ordinariam iuriſdicti. habet. ff. de of-
fic. proconſul. legatus ſecundo, & ff. de iuriſdict. om.
23 iud. more maiorum. ¶ Quid † ergo ſi epiſcopus, qui
officialem conſtituit, moriatur, nunquid ceſſet iu-
riſdictio officialis, not. hoc Hoſtien. quod ſcripſi. ſu-
pra titul.1. cap. penult. [Perſonarum] in fallit ibi ali-
24 quid, quod poſſet † deſignare perſonam, vt ſi dice-
retur præpoſito Magalonenſi capellano noſtro, dixit
Abb. quod tunc non tranſiret ad ſucceſſorem [Socium]
tanquam iudicem, vnde non valuiſſet proceſſus, ſi iu-
25 dex non eſſet. infra eodem. cum ſuper. ¶ Prima † glo-
ponit caſum. ¶ Tertia gloſſ. primo inducit rationem,
& vnam leg. ſecundo obiicit dupliciter, ſcilicet quod
ſine nominis expreſſione iuriſdictio expiret per mor-
tem. ſecundo; quod expreſſione non obſtante tran-
ſeat ad ſucceſſorem, & ſoluit, tertio quærit, arguit ne-
26 gatiue, & affirmatiue, & ſoluit diſtinguẽdo. ¶ In † gl.
2. [ibi. leg. penul.] vide de ſenten. excommu. duobus,
ſuper prima gloſſ. ¶ In gloſſ.3. [ibi. leg.4.] quæ incipit.
Si quis in fundi: vbi dicitur, quod rerum vocabula
ſunt immutabilia: hominum vero mutabilia[& ibi,
Nominatim] dicitur nominatim exhæredatus, cum
pater dixit, filius meus exhæres eſto, licet nomen non
expreſſerit, ex quo vnicus erat: ſecus, ſi plures eſſent,
vt ſequitur in gloſſ. [& ibi, Mortuo iudice] ſequitur,
quod eum iudicare oportuerat, idem eum, qui ſubdi-
tus eſt, ſequi oportet [& ibi.§. hoc iubemus, colum.9.]
ſuccedens iudici recipit prima acta, ſi legitime facta
ſunt, ſi contra legem; pro non ſcriptis habentur [&
ibi.§. Titia] hanc, & tres ſequentes vide infra in ſup-
l pletionibus [& ibi, Non appareat quis] vt ſi teſtator
plures habet amicos eiuſdem nominis, & nomen ſo-
lum exprimit, nec apparet, de quo ſenſerit; hoc vult
§. quoties [& ibi, ſi fuerit] vide de præſump. cap.2. ſu-
per vlt. gloſſ. [& ibi, cum ex pluribus] vide de ſepul. ſa-
cris, ſuper gloſſ. pen. & de offic. ordi. ſi ſacerdos, in glo.
penul. [& ibi, Solemus] reus ſemper negaret, ſe ſic ſen-
ſiſſe [& ibi, Si quis ſeruum. leg. pe.] & vide de reſcrip. in
ter cæteras, ſuper 1. gloſſ. [& ibi, Sed cum ambo] vide
27 de probat. ex literis, in gloſſ.2. ¶ In † gloſſ.1. [in fi.]
imo etiam idem, ſi vterque mortuus eſſet, & neuter ci-
taſſet, quia & tunc cognoſcerent ſucceſſores, Innocen.
& exprimit, an hoc procederet, etiam ſi moriantur an
te præſentationem reſcripti. non obſtat hæc littera,
Mandato noſtro porrecto. ad quam ſubaudi, maxi. &
hoc probat per litteram redditiuam cauſæ, quia ſub
nominibus, quæ non ponderat præſentationem reſcri-
pti, ſed formam reſcripti, facit in authen. vt nulli iud.
§. & hoc vero, colla.8. vbi quia non expreſſo nomine
ſcribebatur iudici prouinciæ, ſucceſſor cognoſcit. non
28 obſtat † de appel. ſuper eo, ſecundo, quia fateor, quod
ſucceſſor non vtetur iuriſdict. niſi poſt præſentationem
reſcripti ſibi factam, imo facit pro, quia ſatis eſt, quod
præſentationis tempore ipſe ſit is, cui ſcribitur, licet
non fuerit illo tempore datæ. ¶ In gl. [ecce quod ibi,
Non moritur] de reſcript. ſi gratioſe, libro 6. [& ibi, Si
quis in fundi] vnum non omitto, quod quidam anti-
quus B. Compoſt. Vincen. & Lauren. hic, & infra eo-
29 dem. relatum, intelligunt hanc † decr. locum habere
in mandatis contentioſis, ſecus in aliis præceptis, quæ
vt dicunt, extenduntur ad ſucceſſores ſiue expreſſis
propriis nominibus, ſiue dignitatibus, ſed expectabi-
tur ſecunda iuſſio, in authen. de man. princip.§. ſi
quis autem, colla.3. Idem Goffred. ſed Philip. hanc di-
ſtinctionem non admittit. Sed refert ſecundum eum,
an committatur aliquod factum, an cauſæ cognitio,
de quo etiam remittit ad decret. eam te, de reſcript.
de hoc 14. diſtinctio. capit. vltim. & 23. quæſtio.2. du-
30 dum, in 1. gloſſ. de hoc, & quid de † conſilio, an expi-
ret morte, in Specul. titul.1.§. reſtat, ad fi. primæ col.
[& ibi, Phœnix] fertur eſſe auis, ex qua mortua naſci-
tur alia, & non inuenitur niſi vna. vnde Ambroſius di
cit in hexameron, phœnix auis in locis Arabiæ di-
citur degere, & vltra quingentos annos viuere, quæ
cum finem vitæ perpendit, facit ſibi thecam, re-
poſitorium ſcilicet, a tego tegis, & illud facit de
thure, myrrha, & cæteris odoribus, quam intrat,
& moritur, & de humore carnis eius vermis naſci-
tur, & proceſſu temporis adoleſcit, recipit alas, &
reparatur in priſtinæ auis ſpeciem. & ex hoc inuo-
hit

hit ibi Ambroſius contra illos, qui non credunt reſur-
31 rectionem. Fertur † de beata Cæcilia, quod ad exem-
plum phęnicis cõuertit beatum Maximum, & eo poſt-
modum decollato pro fide in eius tumulo fecit ſculpi
phęnicem, cuius exemplo animatus Chriſtianus fieri,
& Chriſti martyr eſſe promeruit. vidi auiculam, quæ
per quoſdam vocatur plumb.nus, quæ poſt mortem
ſingulis annis mutat pennas. Iſidor. etymo. 12. vbi tra
ctat de auib. dicit, quod phœnix auis Arabię dicitur:
quia phœnicem. i. rubeum habet colorem, vel quia in
toto orbe ſingularis & vnica. de ætate dicit vt ſupra,
de morte dicit, quod collectis aromatum virgulis ro-
gum ſibi inſtituit, & conuerſo ad ſolis radium alarum
plauſu voluntario ſibi incendium nutrit, ſicque iterũ
de cineribus ſuis reſurgit. In chronica imperatorum
in ſecunda columna legitur, quod ſub Claudio tempo
re beati Petri apparuit in Aegypto, & quod eſt gran-
dis vt aquila, circa collum fulgore aureo poſtera par-
te purpureo præter caudam, cuius color roſeus & cęru-
leus deſcribitur. dicitur cæruleus ex viridi & nigro,
32 ſicut mare [& ibi, Teſtator voluit] ſecundum † Lauren.
qui dixit, quod ibi teſtator legatum habere voluit qui-
cunque in templo eſſet. ibi videtur dici, quod legatũ
ſacerdoti templi expreſſo nomine debeatur ſucceſſo-
ri. Sed Accurſius ibi dixit verbum, hierophylaci eſſe
nomen capellæ, vel loci, vbi etiam ad ſimile nominat
Ricardinam. & ſecundum hoc non obſtat §. Titia, di-
cit, quod ſi teſtator legauit Agatheam ancillam, & po
ſtea eam vendidit, & aliam emit, quam vocauit eo-
m dem nomine, illa debebitur legatario. [m] lex placet,
& ſequen. dicunt, quod ſi teſtator inſtituit poſthumũ,
& poſtea ducat aliam vxorem, ex qua relinquat poſt-
humum, ille erit hæres. Hoſtien. dicebat, quod in his
apparuit de expreſſa voluntate teſtatoris. vel ſecun-
33 dum † eum illud in teſtamentis, vbi fit plena inter-
pretatio: quia fauorabilia, vt infra de donat. cum di-
lectis: illud in iuriſdictione delegata, vbi fit ſtricta. in-
fra eodem P. & G. [& ibi, Aliqua eccleſia] videtur q̃d
hoc eſſe non poſſit. 7. quæſtio. 1. in apibus, in fin. ibi, ſin
gularis archidiaconi, &c. ibi ſoluit in vlti. gloſſ. [& ibi,
34 In Pariſienſi] dixit Hoſtien. quod † in hac eccleſia, &
in Carnoten. licet ſint in eis plures archidiaconi di-
uerſis nominibus nominati, vnus ſolus tenet nomen
n eccleſiæ cathedralis. [n] & hic cum nulla ſit æquiuoca-
tio. vt infra de iudic. cauſam quæ, non poteſt intelli-
gi de eo niſi de quo vox ſonat, ff. de ſolut. l. iudicatum
35 ſolui: alias æquiuocum eſt. Debere † dixit imputari
impetranti, qui potuit legem apertius dicere, argu-
o men. de reſcrip. capitul. vlti. [o] vel conſulatur princeps.
ſupra capitul. 2. remittit tamen ad ea, quæ not. in ſum
ma, eodem titulo. §. quibus modis, ver. fit etiam pro-
rogatio tacite, &c. [& ibi, Hoc dicere] de hoc in Spe.
de cita. §. 1. ver. quid ſi ego, & ibi ad litterã inuenies,
quod not. Compoſt. poſt Vincen. de reſcript. capitu. fi.
in gloſſ. fin. [& ibi, Capitulum ſanctæ Crucis] ad hoc
eodem titul. capitul. penult. libro ſexto [& in fi.] dice-
bat Vincen. conſulendum papam, argument. ſupra eo
dem capit. 2. ¶ In gloſſ. vlt. [ibi, In priuilegio] quia hic
ponuntur cauſatiue.

ADDITIONES.

a ¶ Quoniam Abbas. Ad hanc dñiam, vtrum exprimetur nomen proprium, vel fiat ſub nomine dignitatis, vide no. per Io. And. in c. quanto, de his, quæ fi. a præ. vbi ponitur mirabilis effectus, item vide gl. in uer. nec eſt, in c. requiſiſti, de teſta. & q̃d ibi ſcripſi, quia ibi uſr limitari hęc dicta: quia hoc in diſpoſitione. Inter niuos, ut eſt delegatio. idẽ eſſet in donatione, in quib. diſpoſitionibus facit dñiam, an fiat ſub nomine proprio, uel appellatiuo. in diſpoſitione aũt in morte, ut ſi legatur epo, bene tunc ſiue fiat ſub nomine proprio ſiue appellatiuo, videtur haberi reſpectus ad eccleſiam: quia in tali diſpoſitione ſemper ad animam videtur cogitare, & hæc niſi præcedat propinquitas, vel longa amicitia, vt ibi in tex. quod no. & vide Bar. in l. ciuilibus, ff. de re. dubijs, Archidia.

b Excep. Et ſic ſtatuit terminum reo ad excipien. iuxta c. paſtoralis, de excep. & vide pro expoſitione huius verbi inf. de app. ſignificante, Ioã. And. ſuper ver. ad litigandum, & ſic tollat contrariũ, quod fieri poſſet. C. vt nemo inuitus, in rubro, & nigro.

c Dignitates. Et quid ſi illa dignitas, puta epiſcopalis, fiat archiepiſcopalis, dic q̃d idẽ. vide Io. An. in Spe. tit. 1. §. reſtat, ver. quid ſi cũ & ibi inducit hoc ad q. illius, qui promiſit in ludo ſcacorũ vincere sociũ cum pedona, an illũ vincat cum pedona facta regina, & vide ad materiam huius gl. fi. in l. tale pactũ, ff. de pact.

d Significauit. Ibi vide gl. & Io. An. qui in alio caſu loquitur, & illius decr. intellectum. diuerſimode collige, & not. in c. dilecti, de ſo. compe. & ibi vide in gloſ. 1. inf. & ſuper illa, & plenius ex no. in c. is, qui in ius de reg. iur. lib. 6.

e Sol. Et plenius per Bart. in l. 2. §. ſed & ſi quis, ff. de dona. & in l. eius, qui in prouincia. ff. ſi cert. pet. & Cy. & Salic. in l. mandatum, C. man. & vide de præben. c. dudum, ad fi lib. 6.

f Iubemus. Scias, quod in caſu ſup. proxi. quando fit commiſſio, perſona expreſſa, morte delegantis finitur iuriſdictio, tãquam finita, non tanquam reuocata. & facit ad materiam. c. ſi delegatus, eo. tit. lib. 6 & vide Bart. ff. de iur. om iudi. l. & quia.

g Sexto. Iſtud intellige de executore dato ſuper gratia iam facta, vt ibi: ſecus, ſi ſuper fienda, quia tunc expiraret, & ſic tollitur contra c. ſi cui, ad fin. de præben. li. 6. vbi vide in gl fi. & iſta inducit Bar. no. ad q de illo, cui commiſſa eſt executio ſententiæ, vide per ipſum in l fundi venditor. ff. de acq. poſſ.

h Opponatur. Quoniam pura executio committitur non habenti adminiſtrationem, vt tali nuntio, an mortuo iudice exp ret hoc mandatum, vide Bart. in l. fundi venditor. ff. de acqui. poſſeſſio. & in l. 2. § ſed & ſi quis, ff. de do. & Io. And. de iureiur. ad noſtram, lo. 3. in gloſſ. not. quod.

i Committit. Vide Bar. in l. & quia, de iuriſd. om. iudi. & intellige id, quod hic dicitur de vniuerſitate cauſarum ſimul cum territorio, ut differat a delegato ad vniuerſitatem cauſarum, vide ibi Bart. & vide gl. 2. in c. 1. & ſuper illa Io. An. inf. ne prælа. vi ſuas.

K Prætor. Pro hoc, quod ſit quaſi ordinarius, videtur gloſ. 1. in c. qualiter el. 1. inf. de accu. & in c. cum cauſam, de ap. & tales, quibus committitur certum genus cauſarum, non excludunt propterea ordinarium loci, vide ad hoc tex. no. in l. 1. C. de offi. præfec. vr. & ibi doc. & gl. 25. q. 2. in Galliarum.

l Teſtator. Ad hanc gloſſ. concor. gl. in c. & litteris, de reſtit. ſpolia. el 2. Bald.

m Legatario. Ibi teſtator non conſiderauit rem, quam legauit, q. a illa extincta extingueretur legatum, ſed conſiderauit nomẽ rei legatæ, vt omnis res illius nominis veniat in legato, ibi vide Bart. poſt Dy. in l. placet. nominauit poſthumum, nec expręſſit ex qua vxore, & ſic nomine appellatiuo & incerto, & ſic omnis poſthumus nominatus, & ſic concordat cum iſto capitulo.

n Cathedralis. Et de potiori intelligi debet: ſic cum dicitur apoſtolus, de Paulo, & ſapiens de Salomone.

o Vltimo. Facit c. contra naturam, de re. iur. lib. 6. & ibi gloſ. & ad prædicta vide Bar. in l. Fal. ff. de condi. & demon. & Bal. in l. hac conſul. C. qui teſta. fa. poſ.

S V M M A R I V M.

1 *Præſentãdi ſi de iure quæſtionem papa delegat, appellatione remota, delegatus pronunciare poteſt, ſed non inſtituere.*
Quod ſi facere vellet, is, ad quem ſpectat inſtitutio, licitẽ appellaret, ibid. quid ſi non appellet, nu. 4.
2 *Alterutrius pronominis ſignificatio.*
3 *Præſentationis clerici cauſa intra certum hic deſcriptum tempus definiri debet: alias epiſcopus ordinabit eccleſiam, eaque cauſa pendente fructus cuſtodiri faciet, ibidem.*
4 *Ordinare, verbum commune eſt.*
5 *Electio habetur confirmatione, ſi papa ſimpliciter rogat capitulum, vt quem recipiant in canonicum, caſu excepto.*
6 *Patroni inſtituent, non præſentabunt, ſi papa ſcribit clericis: ſecus, ſi laicis.*
Papę auctoritate qui funguntur in beneficiorũ prouiſione, ib.
7 *De facultatum literis expeditum eſt, et vbi.*
Præſentatum vt admittat is, ad quem pertinet, ſi mandauit delegatus, et noluerit obedire, quid iuris, ibid.
8 *Poſſeſſionem dare, ſpectat ad archidiaconum.*
9 *Archipresbyter poteſt epiſcopi, et archidiaconi nomine reclamare, ſi grauentur iure communi, quaſi vicarius.*

Prouidet

10 *Prouidet parti de beneficio auditor datus in curia ſine alia commiſſione.*
Cap. auditor, de reſcrip. in Clemen. non corrigit hanc decretalem, ibid.
11 *Appellatio ſi remoueatur, non poteſt appellari, niſi ex cauſa in iure expreſſa.*
12 *Executio ſententiæ per appellationem partium non differtur. & hinc colligitur effectus illius clauſu. quod executio ſententię &c.*
Ordinatio eccleſiæ hic eſt quædam executio, ibid.
13 *Præſentatus, de quo lis committitur, examinabitur, vel approbabitur per ordinarium, ſed dubij ſi quid erit, decidet delegatus.*
14 *Ab ordinatione eccleſię a delegato facta ſi non appellauerit ordinarius, imputabit ſibi.*
15 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, & numero 16. 17.*
18 *Ordinanda eccleſia per quem ſit in caſu huius decretalis decernet delegatus, exceptis caſibus, quibus ordinabit ipſe, & num. 19.*
19 *Ordinarius ſi renuerit ea facere, quæ ad ſe ſpectãt, ad mandatum eius, cui delegata ſit prouiſio, vel ordinatio eccleſiæ delegatus omnia ſupplebit, conſiderata tamen forma reſcripti, & num. 18. & 20.*
20 *Delegatos formam reſcripti conſiderare debet, & ſecundum illam procedere.*
21 *Maior eſt ordinario in cauſa ſibi commiſſa: contra eum tamen procedet ordinarius in quibuſdam caſibus, & quibus.*
22 *Ad contradicendum vt quis admittatur in curia, argumenta bona colligi hic dicit Hoſt.*

C A P V T XV.

1 Super eo. Caſus. Si † quæſtionem de iure
præſentandi papa delegat, appel
latione remota, delegatus pronũ-
ciare poteſt, ſed non inſtituere. quod ſi facere vellet,
is, ad quem ſpectat inſtitutio, licite appellaret. com-
munis diuiſio. ſecunda ibi, Hoc tuam [Subiungere] ad
alios articulos conſultationis deciſos, Pe. [Alterutrã]
2 i. alteram † iſtam, vel illam, ſic ſupra de reſcrip. cæte-
rum, Hoſtien. [Pertinere] dicit Hoſtien. quod ſi ſunt
3 viri eccleſiaſtici, inter † quos vertitur quæſtio, diffini-
ri debet intra ſex menſes. ſi ſunt laici, infra quatuor.
alias epiſcopus ordinabit eccleſiam, de iure patr. eam
te. & c. cum propter, & interim fructus eccleſiæ faciet
a cuſtodiri de offic. ordi. cum vos. Hoc intellige, [a] vt
4 ibi dixi [Ordinet] commune verbum eſt hoc, ſupra
b de elec. cum in cunctis, in fin. de conceſ. præben. [b] nul-
la. de ele. ex. propoſuit, in princ. de exceſ. præla. ad au-
res. Ponit Archidiaconus additionem, quam dicit
5 Innocent. continentem, quod ſi papa † mandat, quod
ſimpliciter rogat capitulum quod recipiant aliquem
in canonicum, ſola electio habetur pro confirmatio-
ne, cum faciant auctoritate papæ, argumen. infra de
præbend. pro illorum, niſi preces potius innuerent
conſilium, quam mandatum, argumen. ff. manda-
6 ti. l. prima, & 2. § fin. & pro † hoc videtur, quod ſi pa-
pa ſcribit patronis clericis, quod nulli præſentabunt,
ſed inſtituent, ſecus in laicis, argumen. de reſcrip. ab-
batem, de iure patro. cum autem. dicens, quod au-
ctoritate papæ funguntur non ſolum executores, pro-
uiſores, vel compulſores, ſed etiam hi, quibus de re-
7 cipiendo mandatur. de literis † facultatis hodie ex-
c peditum eſt, de reſcrip. cum aliquibus. [c] libro ſexto.
[Appellatione remota] ex hoc inſurgit ſecunda quæ-
ſtio. [Inſcio] non, vt ſequitur: ſed quid ſi delegatus
ei mandauerit, quod præſentatum admittat, & ipſe
noluerit obedire, putat Hoſtien. quod niſi oſtendat
rationabilem cauſam, delegatus id poterit exequi.
d infra eodem. prudentiam, [d] ad fin. ¶ Quid ſi præten-
dit cauſam, quam delegatus non reputat rationabi-
lem? appellet, ſi voluerit, vt ſequitur, & delegatus exe
quetur, & terminus appellationis declarabit, quis ex
eis rationabilius moueatur. C. de iudic. rem non no-
uam, in fin. infra de appell. vt debitus. Hoſtienſ. [Cle-
e ricum] ſup. inſtituere, [e] & cum anulo, vel libro, vt mo-
ris eſt inueſtire, & ſic inſtitutum, vel inueſtitum in poſ-
8 ſeſſione &c. Hanc † autem poſſeſſionem dare ſpectat
ad archidiaconum de offic. archidiac. vt noſtrum [In-
ſtitutio] auctorizabilis [eorum] ideſt eius, vel eorum
omnium, cum & omnes appellare poſſint, & vnus, di-
9 cit tamen Hoſtien. quod ſi de iure † communi grauetur
epiſcopus, archidiaconus, & archipresbyter non de iu-
re, poſſet tamen nomine epiſcopi, vel archidiaconi
reclamare. quaſi ipſorum vicarius, de offic. archid.
cap. 1. [Generare] & ſic ſoluta eſt prima quæſtio. Ho-
10 die † tamen auditor datus in curia ſine alia commiſ-
ſione prouidet parti de beneficio, quod prouidet par
ti de beneficio, quod pronunciat illi debitum, vt in
Clemen. de reſcript. auditor, quæ tamen in nullo cor-
f rigat iſtam, vt ibi [f] no. [Illi] ad quem inſtitutio ſpe-
ctat [Appellandum] & ſic ſoluta eſt ſecunda quæſtio.
nec ob. quod in reſcripto ſit clauſula appell. remota,
& ſic continua, quod ſequitur [Inter quas] illi enim
11 † appellare non poſſunt, niſi ex cauſa in iure expreſ-
ſa. de quo remittit Hoſtienſ. infra de appellat. paſto-
ralis, & capitul. vt debitus, & Abb. dicebat hic colli-
12 gi † effectum clauſulæ, ſcilicet quod per appellatio-
nem partium non differtur executio ſententiæ. hic
enim ordinatio eccleſiæ eſt quædam executio ſecun-
13 dum eum. Idem Pet. [Sublatum] & ſic in hoc † caſu
non eſt præſentatus examinandus, vel approbandus
per delegatum, ſed per ordinarium, de hoc ſupra
de electio. venerabilem. tamen ſi quid fuerit dubij,
decidet delegatus, quaſi non ſit functus officio ſuo,
donec eccleſia fuerit ordinata, de cleric. non reſid.
14 relatum. Quid ergo † ſi delegatus procedit ad or-
dinationem eccleſiæ, & ordinarius non appellatur.
Sol. ſecundum Innocent. Petr. & Hoſtienſ. ſi hoc ſci-
uit, ſibi imputet, quod non contradixit. ſuper quo
remittit ad no. de re iudic. cum ſuper, de reſcript. ex
15 parte decani. Tertia † gloſſ. ponit, quæ fuerit dubi-
tatio. ¶ Gloſſ. argument. quod, arguit, & duos ca-
ſus exprimit, à quibus id procedit. Antepenult. glo.
elicit duo argument. ¶ Vltima gloſſ. no. tria, & de
16 vltimo remittit. ¶ In † gloſſ. [antepen. ibi, Tres fra-
tres] vide de tranſact. cap. 1. ſuper gloſſ. 2. [& ibi, Cum
Aquiliana] vide de iur. iurand. veniens, ſuper 2. gloſſ.
17 ¶ In † gloſſ. 3. [ibi, ideſt pronunciet] ſimilis expoſitio
ſecundum Hoſtienſ. ff. de his, qui not. infam. l. furti. §.
mandati. ff. de admin. tut. l. 2. ff. de condi. inde. l. inde-
biti. § ſed & ſi. ff. de probat. circa. §. ſi quis autem. ad
hoc de temp. ord. ſi archiepiſcopus, & cap. ſeq. 63. di-
ſtinctio. ſi in plebibus. ſcripſit etiam hoc Innoc. quod
18 ſecundum † quoſdam delegatus decernet, per quem
ſit eccleſia ordinanda, vt ſcilicet epiſcopus, capitu-
lum, vel alius, ad quem ſpectat, eligat, & archidiaco-
nus inſtallet, de offic. archidia. vt noſtrum. Alij dicũt,
& hoc recitat Pe. quod plus habet iſte delegatus, quia
ſi poteſtas ordinãdi eccleſiam ſit deuoluta ad papam
per concilium Lateranen. de conceſſ. præben. cap. 2. ip
ſe delegatus ordinabit eccleſiam, & hodie hoc patet
in cle. de præben. ſi de beneficio. & ſunt hæc vera, vbi
papa cauſam committit diffiniendam inter partes:
quia tunc non intendit alicui facere gratiam, vel præ-
19 iudicium, vt hic dicit. ¶ Quid † ergo ſi de plenitu-
dine poteſtatis mandat alicui prouideri, vel ordi-

nationem

ſtationem alicuius eccleſiæ fieri? dicunt quidam, quod adhuc debet mandare illi, ad quem ſpectat, vt inſtallet, vel confirmet, vel conſimilia, quæ ad ipſum ſpectãt exequatur, argum. hic & ĩ. de priuil. paſtoralis. C. pro quibus cau. ſerui acci. præ. lib. ſe. 1. Si vero ille ſine cauſa hoc renuat, tunc hoc ipſe delegatus ſupplebit, argumen. ĩ. eod. c. prudentiam. §. pe. & fi. & ĩ. de offi. ordi. ad reprimendam. ſed Innocen. dicit, quod in hoc caſu ipſe delegatus ſtallũ aſſignabit, & omnia alia faciet, quæ facienda ſunt, ſiue ius reſpiciant, ſiue factum, argumen. ſup. de reſcript. abbatem. ĩ. de præben. pro il-
20 locum. Tu dicas † ſecundum Hoſtien. quod forma reſcripti in talibus eſt conſideranda, & ſecundum ipſam procedendum, vt patet in eo, quod legitur & not. infra de conceſ. præb. cum noſtris. vt tamen ſcias quod
21 † cum delegatus maior ſit ordinario in cauſa ſibi cõmiſſa, vt ſupra eodem ſane, quia nunquam factum ſuum per ordinarium poterit confirmari quo ad vires ſumendas. infra de maio. & obedien. cum inferior, niſi intelligas confirmari id eſt approbari. infra de off. legati, ſtuduiſti, nec confirmari, arg. ĩ. de iudi. quia. V. infra de vti. vbi de hoc in confir. vl. gloſ. niſi ob delictum ſuperueniẽs, vel aliam nouam cauſam. alioquin, ex quo auctoritate ſedis apoſtolicæ ſemel eſſet ordinatio, vel collatio facta vel ſententia lata, quilibet ſubditus epiſcopi quantum ad hunc articulum videretur exemptus, quod non eſt ſentiendum, argumen. in eo, quod legitur & not. infra de maio. & obed. per tuas. ergo breuiter ſi principaliter quæratur, vtrum iuſte, vel iniuſte proceſſerit delegatus, vel vtrum ab eo excommunicatus ſit abſoluendus, nihil ad ordinarium, infra de offi. ord. paſtoralis. §. præterea. & facit ad ea, quæ
g dixi de reſcri. c. vlt.g in glo. Si vero quæratur principaliter, vtrum iuſte, vel iniuſte poſſideat vel alius petens ius habeat, vel vtrum priuandus ſit propter delictum ſuperueniens, talia poteſt ordinarius & examinare, & diffinire. facit quod dixi de fil. presbyt. veniens, ſuper vlt. gloſ. ſed ſi occurrat caſus, in quo de coll. vel de ſententia delegati poſſit excipere, hanc quæſtionem non poterit iudex ordinarius diffinire, vt ex prædictis iuribus colligi poteſt, ſecundum Hoſt. & vide quod dicam ĩ. de re iudic. de cætero, ſuper 1. gloſ. ad fi. ¶ In gloſ. vlti. [ibi, admittendi] dicit Hoſtie. quod hic ſunt
22 bona † argumenta, quod quis in audientia curiæ admittatur ad contradicendum [& in fi.] hoc dicit, quia Vinc. in primo apparatu, & Tan. poſuerunt hic illam materiam, & Innocen. etiam hic aſſignat iura pro & contra, & iura ponentia ſpeciales caſus, quibus fallit regula.

ADDITIONES.

a Intellige. Quod intellige, quando eſt quæſtio inter præſentare debentes, de iure patrona. non inter præſentatos, vide ibi Io. And. in 1. gl. ſua.

b Præben. Vbi ſumitur pro conferre, facit de conceſſio. præbend. capitul. 1. §. electus, & in capitul. penult. de conceſſio. præbend.

c Aliquibus. Ibi vide Io. And. & ad materiam vide quod no. in capitu. eam te, de reſcrip. & vide gloſ. in c. hi qui, de præben. lib. 6.

d Prudentiam. Facit quod not. gloſ. ſuper gloſ. hic, & in capitu. conquerente, de reſtitu. ſpoliat. & ibi alias remiſſiones.

e Inſtituere. Hic probatur, quod ius inſtituendi poteſt ſpectare ad inferiorem epiſcopo, quod verũ in inſtitutione cõferente titulum: ſed de inſtitutione auctoritabili, per quã tribuitur poteſtas exercendi curam, eſt dubium, de quo in c. cum ſatis, de offic. archi. & in Cle. frequens. de exceſ. prælat. per Pau. de Eleaz. & Imo.

f Ibi. Ibi vide in gl. ſuper ver. Romana. ſed quod illa Cle. corrigat hoc c. vt illa habeat locum in caſu huius c. quando ſcilicet commiſſio fit extra curiam, ibi tenet Pau. & Gui. & alii cum gloſ. ibi, vide moder.

g Vlt. Ibi loquitur de puniendo delegato propter delictum hic de iudicando, vel corrigendo præmiſſa per ipſum.

SVMMARIVM.

1 Duobus ſi cauſa ſimpliciter eſt delegata, ſententia non tenet vnius.
Quid ſi alter eorum non ſit in rerum natura, nu. 5.
2 Matrimoniales cauſas committit ſolum epiſcopis ex conſuetudine ſua, curia.
De curiæ ſtylo quæ ſint, remiſſ. ibidem. ver. & de hoc Guil.
3 Metus vxoris a viro quando præſumatur.
4 Vxor virum petit etiam vi ſententia dimiſſa, & quando.
Sententia lata contra matrimonium non tranſit in rem iudi. ibid. ver. ſed dicit.
6 Epilogus, & Suffragium, gloſſarum. nu. 7.
In abſentia eorum, quorum præſentia deſideratur, ſi quid fiat, an ſemper nullum ſit, & nu. 8. §. 1. & num. 9. & 10.
Fiſci aduocato abſente lata ſententia non tenet, niſi ſit in priuata cauſa.
8 Additio, vel ſuppletio gloſſarum.
9 Contemptus quo caſu ſit cauſa irritationis actus.
10 Abſentia vnius iudicis quando non officiat, quin alij procedant caſus, remiſſ.

CAPVT XVI.

Cauſam matrimonij.

Caſus. Si cauſa
1 † ſimpliciter eſt delegata duobus, ſententia vnius non tenet. Communis diuiſio. ſecũda ibi, diſcretioni [Epiſcopis]
2 hic recitant Bonagui. & Gui. de † conſue. curiæ, quæ ſolum epiſcopis committit cauſas matrimoniales, & de hoc Guil. in Spec. de reſcript. præſen. §. ratione formæ. ver. nunc ad inſtructionem, in princip. & ab inde vſq; ad fi. §. inuenies multa alia, quæ ſunt de ſtylo curiæ. pro hac conſuetudine facit hæc decret. & de conuer. coniu. ex publico [contra eam] facit de reſti. in integr. ex literis, de proba. propoſuiſti, de teſti. ex tenore [Cõmiſſæ] quo ad poſſeſſorium, & petitorium, & prius finierunt poſſeſſorium, Pet. [Quibus] ſcilicet epiſcopis
3 [Confeſſa] dicit † Innoc. forte in abſentia iudicum. &
a idem forte, ſi in præſentia, a ſi tanta erat potentia viri quod mulier fortiter affligitur, ſi in præſentia iudicis id negaret. ſed quia cuiuſq; viri in vxorem, quæ ſibi ſubiecta eſt, videtur eſſe talis potentia, ex quo ſequeretur, quod nunquam confeſſio mulieris ſibi noceret. di
b cit ipſe, quod non præſumit metum, niſi metus vel verbera præceſſerint, ad quod alle. Hoſt. quod me. cau. c. 1. de reſtit. ſpo. litteras. §. 1. [Factum eſt] & male, & ſolum de facto, vt ſequitur [Ad iudicium] no. Innocent.
4 quod vxor † ad iniuſtum mandatum iudicis, vel ipſius
c ſententiam, quæ ſit nulla, dimiſſa virum petit, c etiam
d ſi non ſit violenter d eiecta. ſatis eſt enim, quod ſit temere dimiſſa, de reſtit. ſpo. ex tranſmiſſa, & c. ex conqueſtione: ſecus, ſi ſententia rite ſit lata, nec appellatione ſuſpenſa. appellatio enim reuocaret attentata in ſtatum priſtinum, de appellat. bone, ſecundum Inno-
e centium. e Sed dicit Hoſti. ſi quo ad opinionem ſit rite lata ſententia, non tamen quo ad veritatem, etiam ſine appellatione mulier auditur, cum talis ſententia non tranſeat in rem iudi. de re iudic. lator, cum ſi. [& inf.] quærebatur, quid iuris, ſi mulier conqueſta eſt, pa
5 pa dedit ei iudices [Duobus] quid † ſi alter non eſt in rerum natura, ſi committatur epiſcopo, & primicerio Bonon. cum eccleſia Bonon. nõ habeat primicerium? de hoc in Spe. tit. 1. §. reſtat, in princip. [committitur] ſimpliciter, vel ſine clauſula [vnius] non habentis ſubdelega-

delegationem collegæ ſupra eodem. quamuis[Benignè] hoc, quam primo illum male tractauerat, vt premittit Abb.[Cogatis] eccleſiaſtica cenſura, & dicit Hoſt. quod quidam illud in tex. canonico. de hoc ver. no. infra de teſti. ſpolia. et conqueſtione, in fin.¶ Secunda
6 † glo. ponit brocar. ad primam partem, alle. 9. iura. ad ſecundam 4. & ſoluit.¶ Vltima gloſſ. alle. concor. ſi-
7 gnat contrarium, & ſoluit.¶ In † gl. 2.[ibi, ſi vnus] deficit teſtamentum, ſi deficit vnus ex 7. teſtibus[& ibi, Cum hi] vide de bap. maiores, ſuper gloſſ. de con.[& ibi, Duo ex tribus] vide de teſti. præſentata, ſub glo. 2. [& ibi, vlt.] hæc l. dicit ſententiam in cauſa fiſci ferri debere ipſius aduocato præſente. & ſequens dicit, aliter tamen non tenere: ſed ſecus in aduocato priuati, vt in l. velamento.¶ In gloſſ. 1.[ibi, duo ex tribus]
8 vide ſupra gloſſ. proxi.¶ In † gloſſ. 1.[in fin.] de hoc in præalle. c. ſuper eo.¶ In gloſſ. 2.[ibi, Felix] iura ciuilia, ad hoc vide in Spe. de inſtru. edi. §. nunc vero, ſub ver.
f 49.[f] [& ibi, neceſſitatem] & tunc aut in fauorem † rei-
9 pu. vel ex forma mandati, & tūc irritum eſt, quod agitur, nec per contemptum ratificatur, vt hic & ſimilib. aut ob fauorem priuatum, & tunc niſi contemptus ratificauerit irritatur, vt in c. quod ſicut, Hoſtienſ.[& ibi, Non reijciat] vnde dicebat Hoſtien. quod nec eſt irritū nec irritatur.¶ In gl. pe.[ibi, dicetur de hoc] hoc dicit
10 quia Tan. & Vincen. dixerant hoc. & Innocent. qui † etiam tractauit quando vno abſente poſſint alij procedere, de quo infra eodem prudentiam, in gl. vlt.[ibi, alias ſemper] fallit hoc etiam in alijs caſibus not. vt lite non conte. c. 1. in 4. gl.

ADDITIONES.

a ¶ Præſentia Non eſt tamen veriſimile coram iudice fieri metū, ff. quod metus cauſa, non eſt veriſimile. & ideo id dicens probare debet, ibi vide.

b ¶ Metus Ad hoc, quod not. gl. & Bart. in l. 1. §. quæ onerandæ, quarum re. ac. non da. & ibi vide, quod ſcripſi in ca. cum verum, de ſpon. vbi hoc limitat, Arch.

c ¶ Petit. Et quid e contra, vide ſcripta Raph. Comen. in conſilio ſuo 1. ſuorum conſiliorum.

d ¶ Violenter. Et quandocunq. virum petit, & ipſe denegat, illam ſpoliat, vide gl. 7. & ſuper illa Ioan. And. in c. litteras. de reſt. ſpo.

e Innocentium. Credo, quod Innocen. intelligat, ſi petit vt ſpoliata reſtitui. quod in petitorio agendo id poſſit petere, etiam poſt ſententiam, nullum eſt dubium per iura quæ infra allegat Hoſtien. & quando poſt ſententiam nullam poſſit peti reſtitutio, vt ſpoliatus, vide in c. conquerente, de reſtitu. ſpolia. & Ioan. And. in Specula de peti. & poſſ. in fi. & Bartol. in l. iuſte. ff. de acquir. poſſ.

f ¶ Ver. 49. Vide de hac materia iſtius gloſſ. per Bartol. in l. 1. §. ſi plures. ff. de exerci. & ibi quid de pluribus ordinarijs, tutoribus, & alijs officialibus plenius in repe. & alias res commiſſa pluribus intellige, pro parte, non inſolidum, de procur. ſi duobus, lib. 6. & in reos, vide in l. reos §. cum in tabulis. ff. de duo. re.

SVMMARIVM.

1 *Recuſari poteſt delegatus, qui eſt dominus impetrantis, non qui eſt ambarum partium, nu. 2.*
2 *Suſpicio recuſati iudicis coram quo probanda.*
3 *Feudi dominus cognoſcit inter vaſallos, & ratio.*
4 *Epilogus. & Additio gloſſarum, nu. 5.*
Surrogatur interdum iudex etiam non ſuſpectus.
6 *Res dicitur eius eſſe, cuius eſt pro parte.*
In cauſa ſua poteſt eſſe quis arbitrator, ibid.
Recuſari qui poſſint, ibid. ad verb. perſonas.

CAPVT XVII.

Cauſam quę. Caſus. Pars huius §. de dolo & contum. cauſam, & inf. qui fi. ſint leg. cau-
1 ſam. 1. & 2. & hoc dicit. Delegatus † qui eſt dominus impetrantis, recuſari poteſt. 2. ibi, Verum & hoc dicunt Pet. & Abb. quod littera eſt corrupta, & debet di-
2 cere, R.[Suſpectum] ſi erant † dati cum clauſula, quod ſi omnes &c. tunc probanda erat ſuſpicio coram collegis: alias coram arbitris. infra eodem ſi contra vnum, libro ſexto[Prædicti] H. tantum. ſi enim eſſet dominus
3 vtriuſq; non poſſet ex ea cauſa recuſari, vnde † & dominus feudi cognoſcit inter duos vaſallos, de foro competente, ex tranſmiſſa, contra; infra de foro competen. cum contingat, Vincent. ibi ſoluitur.¶ † Se-
4 cunda gloſſ. ponit 6. cauſas recuſandi iudicem.¶ In † glo.
5 prima[in principio ibi, argumen. eſt hic] neſcio, quare gloſſ. vtatur argumen. cum hic ſit caſus, niſi dicas, quod iſta decret. non dicit iudicem recuſatum, ſed alium ſurrogatum, quod fit interdum etiam de nō ſuſpecto, vt no. de iudi. cauſam[& ibi, accuſatores] 3. & 4. quæſtione 4. contrarium[& ibi, Conſanguineus, vel hæres inſtitutus in totum, vel in partem. ff. de iudi. Iulianus
6 2. eius † enim dicitur eſſe res, cuius eſt pro parte. ff. de ritu nuptia. illud. licet autem non poſſit eſſe iudex in ſua cauſa, vel ſuæ rei, poteſt tamen eſſe arbitrator. ff. de oper. liber. l. libertus, Vincen.[& ibi, Perſonas] de his caſibus vide plenius in Specu. tit. 1. §. ſupereſt, vbi etiam tractatur. Quid de proprio doctore, de quo etiā dicam infra eod. cum R. vel proprio epiſcopo, vel fideiuſſore, vel fideiuſſoris fratre.

SVMMARIVM.

1 *Appellatur ad delegatum non ad delegantem, ſi delegatus papæ committit cauſam non in totum ſubdelegato.*
Idem, quando ſibi reſeruauit executionem ſententiæ tantum delegatus.
Fallit hæc decretalis in caſibus, remiſſ. ibid.
2 *Delegatus ſi eſt vnicus poteſt etiam pluribus delegare.*
Si plures, pluribus, quam ipſi ſunt, ibid.
Vnus autem ex pluribus ſocijs non ſubdelegantibus, an pluribus delegare queat, ibid.
3 *Delegato habenti dignitates duas vnitas quid ſi duo ſuccedant mortuo?*
Delegatorum vno mortuo quid ſi dignitas eius collegæ conferatur? ibid.
4 *Epilogus, & Additio gloſſarum.*

CAP. XVIII.

1 Cum te. Caſus. Si delegatus † papę committit cauſam non in totum, de ſubdelegato appellabitur ad eum, nō ad papam. Et ſcias, quod idem eſt, quando reſeruauit ſibi executionem ſententiæ tantum: quia tunc ſi poſt ſententiam appelletur, ad eum appellabitur. infra eodem. ſi delegatus, in fin. libro ſexto. Fallit etiam decre. in caſibus, infra eodem, ſi is cui, & capitulo a ſubdelegato, libro ſexto[Committitur] appellatione remota, ſecundum Hoſtien. & Pe. de hoc infra eodem ſuper quæſtionum. §. porro[vel pluribus] patet hic quod
2 ſi † vnicus eſt delegatus, poteſt etiam pluribus cauſam ſubdelegare. Item ſi ſunt plures delegati, poſſunt etiam ſubdelegare pluribus, quam ipſi ſint. Si vero vnus ſolus ex pluribus ſocijs non ſubdelegantibus ſub-
a delegat[a] pluribus, videtur quod valet, argumentum hic. Item quia non reperitur prohibitum, ſecundum Innocent. imo videtur ſatis conceſſum, ſecundum Hoſtien. infra eodem. paſtoralis. 1. reſpon. & §. 1. & capitul. coram, & capitul. fin. dicit Innocent. quod alij dicunt, quod ſolum vni debet committere propter abſurditatem, quæ ſequeretur, ſi vellent contrarie, ad hoc ſupra eodem, quamuis. dicit Hoſt. quod propter 3
hanc rationem decet & expedit, quod vni ſoli commit-

tat, non tamen eſt neceſſarium; imo alia conſideratio-
ne, quæ habetur ỹ. eo. prudentiam, expedit pluribus
committi. contradictioni vero ipſorum eſt prouiſum,
de re iudi. c. fin. Sed certe quo ad hunc caſum illa decr.
non prouidet. quare in hoc caſu cum vnus ſolus ex plu-
ribus ſubdelegat, ſi eſſem princeps, ſtatuerem, ꝙ vni
ſoli ſubdelegare poſſet, vel pluribus tantum inſolidũ,
ita, ꝙ vnus ſolus admitteretur ad inſtar eius, quod di-
2 citur de elect. cap. pe. lib. 6. Quid † autem ſi delegato
habenti duas dignitates vnitas mortuo ſuccedãt duo.
Item quid ſi mortuo vno delegatorum dignitas eius
collegę confertur, cui prima tenenda. vide ſub regula,
rationi, de reg. iur. lib. 6. [Reſeruata] ſecus ergo, ſi totũ
commiſiſſet [Interpoſita] ad nos [non teneris] quaſi di
cat ad te, non ad nos debuit appellari, Goffr. ¶ Prima
a † gl. arguit, & remittit. ¶ In gloſ. 1. [ibi, Eccleſiaſticis]
quod dic vt ỹ. de reſcrip. ſtatutum. §. in vllo, lib. 6. Ho-
ſtien. remittit ſup. eo. ſi pro debilitate.

ADDITIO.

a Subdelegat. Vide vnum notabile dictum, quod ponit hic Pe. de
Anch. relatum per d. Fel. in c. nonnulli. in prin. de reſcr. in 1. col.

SVMMARIVM.

1 *Initiatur negocium per litis conteſtationem, & num. 5.*
Scientia non ponderatur hic, ſed mors, ibid.
2 *Suppletio ad decretalem ex altera decratali.*
Mandatum morte delegantis expirat, excipiũtur hic quidã, ibid. & num. 4.
Delegatus procedere non poteſt in cauſa, iuriſdictione finita per mortem delegantis, & hoc ſi excipiatur, ibid. ad verb. procedendum.
3 *Suffragium, & Additio gloſſarum, num. 4. & 5.*
Azo neſciebat canones, vnde confuſus in quadam cauſa, ſiue queſtione ſuccubuit, ignorans c. gratum, inf. eod.

CAP. XIX.

1 Relatum. Caſus. Per † lit. conteſta. initiatur
negocium, Abb. [Obitum] non
ponderamus ergo ſcientiam, ſed
mortem, de hoc ỹ. c. proxi. [In morte] alias ſine his, &
2 melius ſecundum Hoſt. [Ante lit. conteſt.] ſupra † vel
citationem, per cap. ſequens [Delegauerat] ſecus in le-
gatis: quia ordinarij ſunt, & inquiſitoribus hæreticæ
prauitatis, & in executoribus gratiarum. hæc proban-
tur infra libro 6. de officio leg. cap. 2. de hære. ne ali-
qui, & infra eo. ſi ſuper gratia. de auditoribus curiæ,
vide quod not. in cle. de reſcrip. auditor. in 1. gl. [Pro-
cedendum] ſi de hoc excipiatur ſm Goff. de hoc infra
3 de teſti. cum veniſſet. ¶ In † 1. glo. ibi, omnẽ] hanc, &
ſe. l. & quia, vide de verbor. ſignific. ex parte. 2. ſuper
vlt. gloſ. [& ibi, litigioſa] vide de confir. vti. vel inuti.
4 cap. 1. in princ. 1. gl. ¶ In † gloſ. 1. [ibi, mandator] &
dicunt quidam legiſtæ, quod in delegato a principe
morte principis non expirat mandatum, etiam re inte
gra, colligentes hoc ex l. ff. de iuriſd. om. iudi. & quia,
exponentes, quod ibi dicitur principaliter, id eſt a prin
cipe, Goffred. Accur. ibi contra [& ibi, Sed canones] &
5 hanc † etiam opin. tenebat Mar. ex quibus ll. not. in
prææalleg. l. & quia, in gl. pe. fertur quod Azo, qui tene-
bat primam opi. inſtructus per quendam canoniſtam
in iudicio induxit cum Boa. hanc decr. contra quem
cum fuiſſet inducta hæc decret. ſequens, fuit confuſus.
vnde fertur eum dixiſſe, gratum, & relatum, ſi nam
vituperatum.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio perpetuata eſt, ſi delegatus citauit ante mortem delegantis, an idem, ſi poſt mortem, & quo caſu, num. 6. 7. 8. & 9.*
Appellationi renunciare quibus modis quis dicatur, ibid. & num. 3.
Diuiſio cap. ibid.
2 *Citationes olim quomodo fiebant, & poſtea quomodo.*
4 *Hæc decretalis poſterior corrigit præcedentem.*
Impetrans reſcriptum prælatus ſi mortuus ſit quibus caſibus ſucceſſor, vel hæres eius proſequi poterit, ibid.
Reſcriptum quando habeat locum mortuo impetrante, vel eo, contra quem fuit impetratum, ibid.
5 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. num. 6. 7.*
Mors mandantis an impediat proceſſum, & num. 7. 8. & 9.
8 *Mandatũ procuratoris eſt bonæ fidei, & expirat domini morte, num. 9. non actio.*
Iuriſdictio delegati ſtricti iuris, ibid.
9 *Procurator habet actionem etiam finito mandato, ſi quid fecit ignorans, & expenſas, ac quod ſua intereſt, petere poterit.*

CAPVT XX.

a
1 Gratum. a Caſus. Si † delegatus citauit ante
mortem delegantis, perpetuata eſt
eius iuriſdictio. ſecundo dicitur hic,
quod appellationi renunciat, qui coram iudice, a quo
appellauit, litem proſequitur. Communis diuiſio. ſecũ
da ibi, nos autem. & quælibet ſubdiuiditur, prima pri-
mæ, ibi, & vtrum. ſecunda ſecundæ ibi, in ſecũdo [Edi-
2 cto] olim † citationes fiebant per edicta deſcripta [b] in
b albo prætoris, vel alio eminenti loco. hodie fiunt per
executores, vel ſpeciales nuncios. in auth. de liti. §. om
nem vero, col. 6. C. de præſcrip. 30. anno. ſicut in rem,
c & l. notiſſimi, Hoſt. [c] & vide quod dicam de fo. comp.
ſi quis contra, ſuper gl. hoc ideo [Procedere] reſponde-
tur quod ſic [teſtes] ſuper principali. de hoc vide quod
not. infra de appell. ſi a iudi. lib. 6. in 4. gl. [Inducias] di
d cit Inn. [d] quod quodlibet † iſtorum. ſ. inducias petere,
3 vel productioni, & allegationi renunciare, inducit re-
nunciationem appellationis. dicit Hoſtien. idem, ſi co
e ram eo vt coram iudice aliquid egit, [e] de offic. deleg.
inſinuante, alleg. no. de re iudi. inter monaſterium. vi
de quod dicam infra de appellat. ſolicitudinem. in gl.
quo ad epiſcopum, & eodem tit. quæſtioni, & cap. qua
fronte, in gloſ. not. ſecundum [Publicari] & reſponde-
tur, quod ſic citatione facta. dixerunt Tan. & Goffred.
4 quod hæc decret. † poſterior corrigit præcedẽtem [De
obitu] quid ſi prælatus impetrans mortuus ſit? dicit In-
nocen. diſtinguẽdum, an impetrauit nomine proprio,
vel eccleſiæ. primo caſu, ſi ante mortem cœpit agere,
hæres, vel ſucceſſor ſuus poterit id proſequi, dum ta-
men ſit tale ius quod ad ſuum tranſeat ſucceſſorem, ſe-
cus ſi non cœpiſſet, ad hoc C. de inoffic. teſtam. ſi pa-
ter, & l. ſi quis filium, & l. ſcimus. §. vlt. Si vero nomine
eccleſię aget ſucceſſor, etiam ſi citatio non pręuenerit
mortem eius, argum. ſupra eodem quoniam, & etiam
ſi prelatus nomen proprium expreſſerit. & idem eſt, &
ſi contra prelatum non citatum expreſſo nomine pro-
prio fuerit reſcriptum, de foro competen. dilecti. Ho-
ſtien. & ſupra de reſcrip. ſignificauit. vide in Mercuria.
de regulis iuris. is, qui in ius, libro ſexto [Secundum ea]
5 more Sceuolę loquitur. ¶ Prima † gloſ. declarat, qua-
re dicat, quaſi. ¶ Secunda ſignat contrarium. ¶ In
6 † gloſ. 1. [ibi. §. vltim.] vide hanc & ſe. in prę. capitul.
ſignificauit, ſuper gloſ. 2. [& ibi, Et quia] vide ſupra
capitul. proxim. ¶ In gloſ. [ibi, fundi. §. 1.] ſi vendi-
toris amicus ignorans eum mortuum, vel ſciens non

prohibente hærede emptorem fundi in poſſeſſionem
induxit, recte factum eſt, ſecus, ſi ſciebat eum mortuũ,
vel ſciebat hæredem hoc nolle [& ibi, Eius, qui in pro-
uincia] vide de cleri. ex. mi. apoſtolicæ, ſuper gl. 2. & qđ
ſequitur, de præben. dudum, ad fi. libro ſexto. ¶ In vl.
gl. [ibi. l. 2.] vide de cõſti. cum acceſſiſſent, ſuper gloſ.
penul. [& ibi, Si filius] vide de teſti. cum veniſſet, ſuper
gloſ. 1. [& ibi, Si exhæredatus] l. vltim. eſt, & vide de
tranſac. ex litteris, ſuper 1. gloſ. [& ibi, Si proponas. §.
1.] vide de his, quæ fi. a ma. par. capi. ex ore. ſuper gloſ.
7 penul. ¶ In † gl. 1. [ibi, exceptiones] etiam declinato-
rias. infra de re iudi. Vinc. ¶ In gloſſ. 2. [ibi, Eſſet cer-
tus] Idem Innoc. & Hoſti. [& in fi.] ſ. id, quod habetur
infra de præben. dudum, libro ſexto. ſed ll. contrariæ
8 non obſtant, quæ loquuntur in mandato † procur. qđ
eſt bonæfidei: iuriſdictio delegati ſtricti iuris, ad hoc
ff. de dolo. l. arbitrio. §. nõ ſolum, & ff. de eo, quod cer.
9 loco, in bonæfidei. & etiam mandatum † procuratoris
expirat morte domini, licet ipſe procurator ignoret;
durat tamen actio ne decipiatur ignorãs, vt ibi. & po-
terit repetere expenſas, & intereſſe. ff. man. ſi præcedẽ
te. & l. inter cauſas. 1. reſpon. Hoſt. ¶ In gl. vlt. [in fi.]
contra ſ. de eo, qui mit. in poſ. cũ veniſſent, dic vt ibi.
de hoc dic vt ſupra de conſt. cum acceſſiſſent, Hoſt.

ADDITIONES.

a Gratum. In c. relatum, & c. gratum, & c. licet. inf. e. qui tendunt ad idẽ, quod petit per mortẽ iuriſdictio. dic verum, quando talis iuriſdictio immediate ſurgit ab homine, vt quãdo ex reſcripto, ſecus ſi mediate, vt per viam l. vbi eſt etiam delegata, vt eſt caſus in c. irrefragabili. § 1. de off. ord. inf. & ad materiam iſtorum vide in capit. penult. de for. comp. an autem talis iuriſdictio, vel delegatio perpetuetur per ſolam reſcripti præſentationem, an non requiratur citatio, vide Inn. in c. cum veniſſent. inf. de teſt. & ibi etiam not. an mortuo delegante re integra. de conſenſu partium delegatus procedere poſſit, Archi.

b Deſcripta. Vide Clem. 1. de iudi. & per Bar. in extraua. ad reprimen. ſuper ver. per edictum. & vide in Spec. de cita. §. ſequitur, ver. & no. ſecundum Vber. & de do. & contu. § reſtat, in prin.

c Hoſtie Et de corrumpentibus illud album vide in l. ſi quis id, quod, ff. de iuriſd. om. iud. & ibi per Bar. & vide ff. de albo ſcribe. per totum.

d Inn. Dicit etiam idem Inn. hic aliud notabile dictum ſecũdum Panor. hic, quod vbicunque neſcitur quis ſit citandus, adhuc hodie habet locũ citatio per edictum. refert & cõmẽdat Panor. hic adde vltra eum bene facere id, quod habetur in c. fi. de elec. in 6. f. ciunt no. in auth. ſi omnes. C. ſi vt ſe ab hære abſti.

e Egit. Secus forte, ſi patiendo aliquid quia actus, qui ſonant in fieri, ſunt potentiores, quam qui ſonant in pati, vt no. etiam gl. in c. cum acceſſiſſent, de conſt. & Inn. in c. veniens, de filiis preſby. & quæ ſcripſi in c. cum dilectus, de c. mona. in ver. notatum, & Inn. in c. olim, el 3. in fi. de reſti. ſpo. Archi.

SVMMARIVM.

1 *Delegatis tribus ſi cauſa committitur, cum clauſula, quod ſi non omnes, duo procedere non poſſunt, non apparente prius impotentia, vel voluntate tertij, alias nihil agunt.*
Idem duobus datis cum clauſula, quod ſi ambo.
2 *Excommunicatio ſi obijciatur actori coram delegato, delegatiſue, quando audiendus actor ſit, vel abſoluendus et a quo.*
3 *Diuiſio decretalis.*
4 *Informare, edocere.*
5 *Plures, pro omnes.*
Conſuetudo conſideratur, quæ, & ſi malum ſit, quandoque ſolet excuſare, ibid.
6 *Nuncius nunquid debeat eſſe probatæ fidei, & numer. 56.*
Nuncius quod quis non ſit, poteſt & directe & indirecte probari, & probationis effectus.
8 *Impotentia iuris, vel facti probatur per teſtes, & eorum collegis, ſi agatur de impotentia vnius coniudicis.*
9 *Si ſuper ea interloquantur eſſe probatam, licet nõ ſit ſufficienter, imputet ſibi citatus, ſi non appellat.*
Iudices multi ſunt auctoritate iuris, qui non erant, ibidem, ad fin.
10 *Coniudex an ſit requirendus, ſi duo delegati ſint cum clauſula, vos, vel alter.*
Iuriſdictio an ſit perpetua per proceſſum vnius ex collegis et quantum ad collegas, ibid. §. Quærebat, an etiam per pœnæ proceſſum pro abſente non certiore facto, num. 13.
12 *Cura, & contra, præter, & contra æquiparantur.*
13 *Iudicare, pro procedere.*
Collegæ reliqui an procedere ſoli poſſint, alio collega valente & nolente intereſſe, vel quaſi non poſſit.
14 *Clauſula, aut volueritis, in reſcriptis quid operetur.*
Cap. ſciſcitatus, de reſcrip. an correctum per hanc decretalẽ, ibidem.
15 *Per omnia, hæ voces quid inferant.*
16 *De excommunicatione loquitur hic poſt impetratum reſcriptum incurſa ad repellendam perſonam.*
17 *Literis, vel reſcripto actoris poterit eo inuito reus vti.*
18 *Literæ impetratæ, de communi partium aſſenſu, ſ. excommunicati & non excommunicati ſi fuerint, alteri non excommunicato, an vtrique valeant.*
19 *Excommunicatus ſi repellatur, nũquid poſt abſolutionem poterit ius ſuum petere.*
20 *Excommunicatus contra non excommunicatum præſcribit.*
21 *Termino peremptorio dato vtrique parti ad producendum teſtes, nunquid ſi altera repellit alteram tanquam excommunicatam, elapſo termino poterit teſtes ſuos producere, & numero 22.*
22 *Præſcriptio non currit extra iudicium contra ſuſpenſum, vel excommunicatum non negligentem petere abſolutionem.*
Non agenti negligentia imputatur, vbi licitum parti ſtare excommunicato in iudicio, ibid. ver. ſed & vbi.
23 *Non velle, & nolle, differunt, quia hoc expreſſum contemptum, illud ſimplicem denotat.*
24 *Ad probandũ iterum terminus nunquid dabitur ei qui intra terminum ſtatutum produxit teſtes, ſed poſt terminũ dicit atteſtationes perdidiſſe, vel ad probandam amiſſionem.*
25 *Excommunicatus auditur in cauſa appellationis abſque abſolutione.*
26 *Excommunicatio quibus modis probetur, & num. 27. et 28.*
27 *Cap. pia, de exceptio lib. 6. intellectus.*
Fama æquatur vni teſti, ibid. ver. alias cum fama.
28 *Legitime probare hic quibus modis intelligatur.*
29 *Confeſſio qualiter facta officiat confitenti.*
Excommunicationis vinculo aſtrictus dupliciter intelligitur, ibid. ad ver. aſtrictum. & num. 31.
30 *Hæreticum occultum nũquid abſoluent delegati, vel per quẽ reconciliabitur is.*
31 *Excõicatus, de quo decretalis loquitur a quibus abſoluetur, et num. 32. 33. & 34. & quo tẽpore, nu. 38. 65. 66. & vt abſoluatur a delegato, quæ prius exigantur, num. 36. & 37.*
32 *Delegatus papæ indiſtincte omnes abſoluit etiam excommunicatos a legato propter ipſius legati negligentiam: quod tamen non conuertitur.*
33 *Delegatus inferioris quos abſoluere queat.*
Delegatus archiepiſcopi quos, ibid. §. Quid ergo.
34 *Delegati excommunicatos ab alijs delegatis eiuſdem delegãtis nunquid poſſint, & num. 35.*
36 *Malitia præſumitur in excommunicatore, ſi renuat abſoluere intra tempus conſtitutum, & nullam cauſam prætẽdat.*
Excommunicator cauſam prætendens, cur nolit abſoluere, quando probabit eam, & coram quibus: & niſi probabit, quid damni patietur. eod. num. §. quid igitur.
37 *Ab abſolutione an & quo caſu erit ſuperſedendum, ver. dicunt etiam quidam.*
39 *Ritus eccleſiaſticus adæquatur formæ eccleſiaſticæ.*
Exploratum ius quod dicatur, ibid. ad verb. explorati.
40 *Decretalis hæc loquitur, quando ſuper excommunicatione nũ ſunt principaliter impetratæ literæ.*

Abſolutio,

Abſolutio, refert, mandetur principaliter, an veniat acceſſorie, ibid.

41. *Iuramentum abſoluendi diuerſe præſtatur, ſed eadem eſt mens.*

Mandatum, cui parere quis iurat, ſemper intelligitur, vt ſit licitum, & honeſtum, ibid. & num. 43.

42. *Iudicio qui ſtare iurat abſolutoris, executorium, & contẽtio ſum intelligitur.*

43. *Principale, & acceſſorium idem ratione diuerſa, & quod vocatur ad verb. principali, & ſupra, num. 39.*

44. *Epilogus, & Suffragium, num. 45.*

Certus qui eſt an certior fieri debeat. §. 2. & num. 58.

Probare quis non cogitur, niſi probationem expoſcens iuret de calumnia. §. 4. & num. 68.

A iudice factum, quod non ſpectat ad eius preces per quem oblata ſint, non refert. §. 7. in acceſſorio idem iuris, quod in principali. §. officium, ratum non eſt. §. 5. vide num. 66.

Citatus a duobus ex tribus iudicibus delegatis an teneatur venire, in vtranque partem habes & num. 46. §. 1. & num. 47. cum reliquis multis.

Probatio per ſcripturam facilior, quam per teſtes. §. 1. & num. 56. & 57.

46. *Additio, ſiue ſuppletio gloſſarum.*

47. *§. Sancimus. l. fi. C. de auſto. praeſt. cum princ. huius decretalis non diſcordat.*

Exercitorum vnus ſolus gerit, niſi aliud ſit dictum, ibidem ver. de exercitoribus.

48. *Iuriſdictionem in ſolidum qui dicantur exercere poſſe.*

49. *Citatus venire ad citantes an omni caſu debeat.*

50. *Coniudicis ratificatione an ſententia lata a cõiudicibus eo abſente valida fiat, & num. 51. 52. 53.*

51. *Solennitas quæ ratificari non poteſt.*

52. *Prorogatio iuriſdictionis quando & in quibus fieri poſſe dicatur, & num. 54. & 71.*

53. *Conditio quæ iuriſdictionem afficiat, vitiat & proceſſum, & quæ ſit eiuſmodi.*

54. *Coniudicum proceſſus an valeat factus, tertio nullo modo, vel non canonice excuſato, partibus ſcientibus & nil opponentibus.*

55. *Ex rei perſona metiri, quo caſu periculoſum eſſet.*

56. *Nuncius in caſu huius capituli an ſufficiat abſque literis, qualis eſſe debeat, & ſup. num. 6.*

57. *Nuncio non iurato caſus hic vt credatur.*

58. *Coniudicis tertij certioratione an ſit opus.*

59. *Venditio perfecta dicitur, cum quid venditur, ſiue nauis ex Aſia venerit, ſiue non, ſed non pura.*

60. *Iudex an teneatur ad collegas venire, niſi primo ſatisfiat ei de expenſis.*

61. *Sententia arbitrorum diſſentientium non valet, delegatorum vero delegans quam maluerit poterit approbare.*

62. *Conſilij vtilitas quanta & a pluribus petendum.*

63. *Periculum graue magni faciendum in excuſante iudice.*

64. *Litis conteſtatio in exceptionibus non exigenda.*

66. *Remiſſio excommunicati ad excommunicatorem quibus caſibus neceſſaria, & ſupra, num. 31. cum locis ibi citatis.*

67. *Inquiſitionis litera ab excommunicato impetrata an valeãt.*

68. *Litigare coram diuerſis iudicibus an liceat.*

Reſcriptum ad ea, quæ non ſunt in eo ſpecificata, non extenditur, ibid.

69. *Reconueniri an poterit excommunicatus coram iudicibus ab eo impetratis, & quo caſu.*

70. *Excommunicatus an poterit abſolui pro cauſa tertij delegata inter excommunicatum, & alium, & num. 71.*

Tertij cauſa an ab eiſdem poterit audiri, ibid.

A ſpiritualibus temporalia trahuntur, licet ſint temporalib. acceſſoria, ibid. ver. dicit Hoſt.

71. *Prorogatio quædam iuriſdictionis fit a iure. vide num. 52.*

CAPVT XXI.

1 **Prudentiam.** Caſus. Si † cauſa committitur tribus delegatis cũ clauſula, ꝙ ſi non omnes. priuſquam appareat de impotẽtia, vel volũtate tertij, duo
procedere non poſſunt, & nil agunt ſi procedant Idem
2 in duobus datis cum clauſula, ꝙ ſi ambo, ſi reus † corã
delegato citatus obijcit excommunicationem actori,
quam non probat infra debitum tẽpus, audietur actor.
ſi vero probat, delegatus abſoluet actorem, ſi excõicatus eſt propter cauſam ſibi commiſſam. ſi propter aliã,
nec eſt de caſibus reſeruãtis papæ, ad eum, ad quẽ ſpectat, illum remittet, qui ſi non vult abſoluere, delegatus abſoluet, & abſolutus ſuper eo, de quo erat excommunicatus, coram excõicatore parebit, qui ſi maliciã
adhiberet, delegatus de cauſa cognoſcet. h. d. Et ſunt
3 † duæ partes principales. ſecunda ibi, ſexta. prima ſubdiuiditur, quia prima format duas quæſtiones. ſecũda
ibi, & ſi. ſecundo ibi, in hoc, illas ſoluit tres addit ibi,
adijcimus. 4. protogat deciſa ad caſum ſimilem ibi,
Idem quoque. Secunda etiam ſubdiuiditur: quia primo ponit princ. quæſtionem, quam ſoluit ibi, hanc dubitationem. ponit incidentem, ibi, ſi vero, quam ſoluit
4 ibi, in quo caſu [Informari] ideſt † edoceri, Pe. & Abb.
a [Nihilominus] i. non obſtante [a] abſentia tertij [Neceſſario] ita, ꝙ non veniens conſtituatur contumax [Et
5 ſi] ſecunda quæſtio [A pluribus] i. ab † omnibus [Vt ſolet fieri] conſideratur, quod fieri ſolet excuſare, de hoc
de tempo. ord. cap. 2. Hoſt. [Sententiæ calculo] i. finali, vel diffinitiua ſententia, Hoſt. [Nuncium] licet glo.
6 & alij cõiter † dicant, ꝙ ille nuncius debet eſſe certę &
probatæ fidei; Hoſt. dicit tamen nil obeſſe, etiam ſi nũ
b cius [b] ſit infamis, dummodo ſit canonice deſtinatus,
de reſcrip. ſciſcitatus ver. dummodo, cum hic agatur
de ſimplici excuſatione, nec periclitetur alterius iuſtitia, nec alteri præiudicetur quo caſu creditur vni, de teſti. in omni, & c. licet, nam nec ſenatus exigit, a quo fue
c rit nunciatum. ff. de pet. hered. Item veniunt. §. a quo. [c]
7 ff. de admi. tu. quidam decedens, in fi. ¶ Quid † ſi citatus velit probare, ꝙ ille non eſt nuncius? dicit Innocẽ,
ꝙ cum ſit pura negatiua, directe probari non poterit;
ſi tamen probetur indirecte iudices non procedent.
Idem ſm Hoſt. ſi probetur directe per confeſſionem,
de confeſſ. c. 1. & remittitur. s. de elect. bonæ. 1. [Non
poſſe] vel nolle & ad hoc additur j. §. proxi. [Conſta-
8 re] probari † igitur poterit per teſtes abſentia, vel infirmitas, vt dicit gloſ. vel ſm Inn. probabitur captiuitas,
vel quæuis impotentia iuris, vel facti, de reſcrip. ſciſcitatus. & ex vi clauſulæ collegæ has probationes recipe
9 re poſſunt. j. eo. ſi contra vnum. ¶ Sed † quid ſi non ſit
probatum ſufficienter, & iudices interloquantur hoc
eſſe probatum, tñ. ſm Inn. & Hoſ. imputet ſibi citatus,
ſi non appellet; quia tranſiuit interlocutoria, quæ lata
eſt ab his, qui ferre potuerunt, in rem iudicatã, de elec.
cũ dilecti. §. vlt. de teſti. ſignificauerunt. ſi etiam iuris
auctoritate fiunt iudices, qui non erant. s. de reſcr. pa-
10 ſtoralis, in princ. ¶ Quærit etiam Hoſt. quid ſi † ſcribatur duobus cum clauſula, vos, vel alter, an vnus altero irrequiſito procedere poſſit, in quo prolixe inſtabat; ſed eſt hodie expeditum infra eo. cum plures. lib.
ſexto. & vide quod ibi no. in gloſſ. prima. ¶ Quærebat
etiam, an per proceſſum vnius tantum perpetuata ſit
iuriſdictio etiam quo ad collegas, quod eſt expedi-
d tum in eadem decr. in fin. [d] [Non poterit] quod dixit
hic Boa. circa not. infra eo. ſi contra vnum, in gl. 1. bene dicit. ibi dicam ſuper ea [Procedere] ergo nec cita-
11 re, vt in gloſſ. 2. & vlt. huius partis [Nihil] ergo † ille
actus non perpetuat iuriſdictio. de hoc infra eo. cum
plures, in vlt. gloſſ. lib. 6. [Egiſſe] ſupra quia hæc non

fuit intentio delegantis[Plures iudices]vt ſequitur
[Confirmatur]alias roboratur[Citra formã]no. æqui-
32 parari † citra, & contra. ſic & alibi contra, & preter, de
elect. ſi cui, lib. 6. indocebat Hoſt. illud Deutero. 13. in
princ. quod præcipio tibi, hoc tãtum facito. Domino
non addas quicquam, nec minuas. vide ſimile quod
dicam de cele. miſſ. cum Marthæ, ſuper gl. 2. [Iudica-
re]i. procedere. Egy. [Adijcimus]reſpõ. prædictæ[Eã]
ſ. cauſam, vel cõmiſſionem, alias eam. ſ. quæ mandan-
tur, noluerit [Et ſe excuſat]quaſi non poſſit, ſm Goffr.
33 alias ſm eum duo non † procedunt, ſi conſtat tertium
poſſe, & nolle intereſſe, per decr. ſciſcitatus, de reſcrip.
34 dic vt ſtatim dicam [Arguendus] clauſula ergo † illa,
aut nolueritis, hoc operatur, quòd excuſat eum a redargu-
tione, ſecundum Na, Inn, & Hoſt. & ſic intelligatur, de
e reſcrip. ſciſcitatus, [e] Licet Ber. & ibi no. illam per iſtam
35 correctam[Per † omnia]ſcilicet, quòd neceſſe prius eſt cõ-
ſtare de impotentia, vel voluntate collegæ, & ſi aliter
procedat ſocius, nil agit[Sexta nobis]dicto de his, quę
opponuntur in perſonam iudicis, dicit de his, quæ
opponuntur in perſonam actoris, Boa. [Stare non po-
teſt] ergo non obijcit, reſcriptum non valere, & ſic lo-
36 quitur de excommunicato † poſt impetratum reſcri-
ptum, vt dicit gloſſ. inf. ſuper ver. exequatur[Excom-
municationis]no. hic Innoc. quòd literæ per excommuni-
catum impetratæ valent, licet poſſit elidi proceſſus il-
larum per exceptionem, vel prohibitionem iudicis. ĩ.
de excep. exceptionem, eod. tit. pia, lib. 6. Tu dic vt ple-
37 ne no. de reſcrip. ca. 1, lib. 6. ¶ Quid ergo, ſi is, contra
quem ſunt impetratæ, ſe vellet ex illis iuuare: puta pe-
tijt excommunicatus ſententiam confirmari, vel ali-
quid iure ſeruitutis; ſecundum Innoc. etiam eo inuito
poterit reus illis vti. facit quod dicam de reſtit. ſpo. ex
cõqueſtione: alias excommunicatio prodeſſet excom-
municato, quod eſſet abſurdum, infra de ſenten. ex-
f com. ſi vere, de appell. oblatæ, [f] de donat. inter vir. &
38 vxo. & ſi neceſſe. ¶ Quid ſi † de cõmuni aſſenſu par-
tium, ſcilicet excommunicati, & non excommunicati
fuerint impetratæ? dicunt quidam, quòd valeret quan-
tum ad profectum non excommunicati tantum, ſicut
& teſtm̃, quo aliquid relinquitur capaci, & non capa-
ci. Alij dicunt, quòd valent indiſtinctè, licet non excõica-
tus poſſit excipere contra excommunicatum agentẽ
& ante litem conteſt. & poſt, vt legitur & no. de excep.
pia, lib. 6. vide quæſtionem ſuper regula, vtile, de reg.
39 iur. lib. 6. Quid † ſi excommunicatus [g] repellatur, nun-
g quid poſt abſolutionem poterit ius ſuum petere, non
obſtante præſcriptione? rñ. ſic: quia per iudicem, vel
aduerſarium ſtetit, quominus ius ſuum proſequeretur
vt patet in eo, quod legitur & no. ĩ. de appel. ex ratio-
ne, ſm Innoc. ſed contra, quia potius ſtat per excom-
municatum, ſi ſit in mora petendi abſolutionem. vnde
dicit ſecundũ Hoſt. vt no. ĩ. de excep. ſignificauerunt.
20 ¶ Sed † nunquid excommunicatus præſcribit contra
non excommunicatum? vtique, nam preſcriptio currit
contra negligentes. ĩ. de præſcrip. vigilanti. imputet
ſibi non excommunicatus, ſi non agit: quia excommu-
nicatus conueniri poteſt. infra de iudi. intelleximus.
21 ¶ Quid † ergo ſi dato termino peremptorio vtrique
parti ad proponendum teſtes, altera repellit aliam tan-
quam excommunicatam, nunquid elapſo termino po-
terit teſtes ſuos producere? Reſpõ. non. Imputari enim
poteſt ſibi, quòd excommunicationem obiecit, cum
& proceſſus cum excommunicato, quantumcunque pu-
blice habitus, tenuiſſet, licet ſit in iudice ſecus, cuius
ſententia non tenet, ſi erat publice excommunica-
tus. inf. de excep. ad probandum, ſecundum Innocen.
hoc tamen ſecundum Hoſtiẽ. verum eſt de proceſſu in
detrimentum excommunicati habito: ſecus ſi in fa-
uorem ipſius agentis. nam quantum ad defenſionem,
etiam ſi ei non faueamus, tamẽ exceptiones legitimas
non negamus. ĩ. de excep. cum inter priorem. Sed &
valde abſurdum videtur, quòd ſi reus repellat actorem
excõmunicatum, non poſſit poſt terminum teſtes ſuos
producere. ex hoc enim ſequi vr̃, quòd puniatur pro eo, quòd
de ſalute proximi eſt curioſus, & quia eſt obediẽs Deo
dicenti Mat. 18. Si peccauerit in te frater tuus &c. inf.
de iudi. nouit. 1. reſpon. quinimo & iudex publice ex-
cõmmunicatum non repellere poteſt. ĩ. de excep. ex-
ceptionem. quare ergo ex officio excommunicato hoc
erit imputandum, ratione caret talis opi. vnde eſt ex-
tirpanda. 68. diſt. cor epiſcopi. Nam, vt etiam Innoc.
per hanc eneruaretur eccleſiaſtica diſciplina contra
id, quod legitur & not. ſupra de conſue. cum inter vos.
& obediens puniretur contra id, quod le. & not. ſupra
22 de poſtu. præla. c. 1. §. nos igitur. Illud † tamẽ fatemur
quòd contra ſuſpenſum, vel excommunicatum non negli-
gentem abſolutionem petere, non currit præſcriptio ex-
tra iudicium; vel potius, quòd delictum perſonæ non de-
bet in detrimentum eccleſiæ redundare. infra de con-
h ceſ. præben. quia diuerſitatem. [h] Sed & vbi licitum eſt
participare excommunicato in iudicio, imputatur ne-
gligentia non agenti. vnde & ſi expediat reo teſtes ali-
quos publicare, & hoc omittat, ei poterit imputari:
i quia hoc ſemper facere poteſt. quantumcunque [i] actor
ſit publice excommunicatus, vt patet in eo, quod le. &
no. vt lit. non conteſt. qm̃. §. in aliis. ĩ. de teſtibus, ſigni-
ficauit, & c. Albericus, ſm Inn. & Hoſt. [Nõ velit] non
23 dicit, nolit, quod denotat expreſſum contemptũ, ſed,
non velit, denotat ſimplicem, quaſi velit, ſed non mo-
do, ſm Vin. de hoc etiam ĩ. de dolo, ſinẽ[Eum]ſ. acto-
rem[Nõ poſſit]ſup. quæris, quod obijcitur. ſ. de excõi-
catione actoris[Competentem]quærit Innoc. quid ſi
24 infra † terminum producit teſtes, ſed poſt terminum
dicit ſe perdidiſſe atteſtationes ipſorum, nunquid ite-
rũ dabitur ſibi terminus ad probãdum vel amiſſionẽ,
vel exceptionẽ? dicit aliquos dicere quòd nõ, cũ ideo ſibi
fuerit datus terminus, ne poſt terminum audiretur,
maxime cũ in his circa principale non fiat preiudiciũ,
ar. ĩ. eo. cõſuluit. §. 1. Alij ĩ. pro quibus facit ff. de edẽ.
ſi quis ex argentariis. §. ſi. cum l. ſe. dicit, quòd quidam di-
cunt id arbitrariũ, & vide quod dicã ĩ. eo. cum in iu-
k re, in vlt. gl. & dicit [k] Inn. Hoſt. dicit tenendum, quod
25 habetur de excep. pia, lib. 6. dicit autem Inn. quòd in cau-
ſa appell. in qua excõicatus admittitur, non eſt locus
huic probationi; & ob eandem cauſam delegatus non
abſoluet reum, cum ille bene poſſit eſſe in iudicio, licet
excõicatus, de iudi. intelleximus [Legitime]nunquid
26 ſufficiat † probari denũciationem, no. ĩ. de exce. pia.
l in gl. Proprium, [l] & de ſen. ex. licet, in gl. no. lib. 6. Hoſt.
hic tenet, quòd ex quo duplicata denunciatione conſtat.
ſatis eſt ar. de poſtu. c. 1. ver. quòd nec ſufficit, cum ſuis cõ-
cor. cum talis dicitur in loco notorius. non ob. prędicta
27 † decr. quæ dicit nomen excõicatoris, & ſpẽm exprimẽ-
dã, & probãdã apertiſſimis documẽtis: quia ex mente
ipſius cõſtr, qđ loquitur de occulto, non de publice nũ-
ciato, in quo pp iudiciariã auctoritatẽ pſumemus oĩa
ſolẽniter acta, de renũ. in pſentia. Itẽ iudex de ſpẽ, cã,
& alijs circũſtãtijs poterit certificari per diœceſanum.
Nã & talẽ dẽret ex offõ repellere, ẽt ſi taceret aduerſa-
m rius, de exce. exceptionẽ. [m] Egi. aũt hic quærebat, an
ſufficeret probari famã? alle. quòd ſic, de ſen. exc. cũ deſi-
deres. §. ſed. Nã hic ſufficit, vt indicatur purgatio, vel
obtineat abſolutionẽ ad cautelã. Item fama ſufficit, vt
ſuſpẽdatur clericus, donec ſe purget 2. q. 5. presbyter.
tenet ipſe per hũc text. & per prꝛalle. decr. pia, quòd non
ſufficiat: alias eũ fama æquetur vni teſti, vt not. 4. q. 3.
n ver. item ſepe, ergo & ſufficeret probari per vnũ teſtẽ [n]
quod dr̃ de purg. illud ſit officio iudicis, qui ſic ſe hẽt
28 generaliter circa infamatos. Dicit ergo hic † expo-
nendum,

o tandum, legitime.° ſ. per teſtes. confeſſionem, inſtrumenta, vel euidentia rei, de reſti. ſpol. cum ad ſedem, vel litteras epiſcopi, de probat. poſt ceſſionem. Abb. hic dicit, quod ſufficere poſſet probatio famę, quãdo reus diceret famam eſſe de excommunicatione actoris, & ideo ipſum repellendum, donec ſe purget per decr. cũ
p deſideres, ᵖ §. ſecundæ [Offendiculo] i. impedimento
29 [Ex confeſſione] facta † ad interrogationem aduerſarii. Idem, ſi timens conſciẽtiæ ſuæ ſponte confiteretur, vel ex officio iudicis repelleretur, Innocen. [Aſtrictũ] ipſo facto, vel iure, puta quia falſarius litterarum papæ, de crimi. falſi, ad falſariorum: vel quia curatus audiuit leges, & in aliis caſibus, quibus papa nõ retinuit ſibi abſolutionem, de ſent. exc. nuper, ſecundum Inn. ergo falſarium non abſoluet, cuius abſolutionem papa
30 ſibi retinuit. ¶ Quid † de occulto hæretico? dicũt quidam quod talem abſoluent delegati, argu. 24. q. 3. notandum. de hæreti. ad abolendam. Alii contra pro eo, quod talis non eſt niſi ſolenniter reconciliandus, vt 1. q. 7. ſi quis omnem, & c. quoties cordis, & ca. ſi quis epiſcopus, dic quod talis ad mandatum delegati per epiſcopum reconciliari poteſt, vt præalle. decret. ad abolendam, ſecundum Inno. Dicit Hoſt. quod videtur contrarium poſſe dici per decre. excommunicamus. 2. de hæ-
31 re. §. ſane clerici. ſed † ſi is, de quo littera loquitur, nõ ſit excommunicatus ipſo iure, ſed a iudice ordinario, vel delegato, & notorium ſit ſententiam iniuſtam, ipſi iudices delegati ipſum abſoluent, argum. de appel. ſolicitudinem. §. ſi vero. Sed ſi certum ſit ſentẽtiam eſse iuſtam, vel etiam dubitetur, ad excommunicatorem remittitur, vt ſtatim ſequitur, ſecundum Innoc. accedit ſecundum Hoſtien. de ſent. excom. ſacro. quamuis
32 autem delegatus † papæ indiſtincte omnes abſoluat etiam excommunicatos a legato propter ipſius legati negligentiam, cum in cauſa delegata ſit maior illo, de offic. legati. ſtuduiſti, ſecundum Vinc. & Abb. quod tamen non conuertitur, eadem maioritatis ratione. vnde excommunicatum per delegatum non abſoluet legatus, licet abſoluat a quibuſdam reſeruatis: ſed illud ex ſpeciali conceſſione. vnde non per hoc ſequitur, quod ab omnibus, cum in his fiat ſtricta interpretatio, de ſent. excomm. cum illorum, ſecundum Abb.
33 delegatus † tamen inferioris abſoluere non poteſt niſi illos, quos delegans poſſet abſoluere, ſed nec illos, quos delegans excommunicauit, ſi ſibi reſeruauit abſolutionem, ad hoc ĩ. uer. dummodo. ¶ Quid ergo de delegato archiepiſcopi? videtur, quod & ſi poſſit abſoluere excommunicatos a ſacerdotibus proprię diœceſis ipſius archiepiſcopi, non tamen excommunicatos ab ipſis conuicinis. eius enim eſt abſoluere, qui ligauit, de maiorit. & obedien. cum inferior. ſed nec ſubditos ſuffraganeorum, cum archiepiſcopus, niſi in caſibus, in tales non habeat poteſtatem, de foro compe. Romana, libro ſexto. dic tamen, vt de ſenten. excomm. venerabilibus, libro ſexto. Hoſtienſ. quod decet, quod etiam excommunicatos a ſubditis ipſius archiepiſcopi remittat ad ipſos, de offic.
34 ordinarii, cum ab eccleſiarum. Sed nunquid † excommunicatos ab aliis delegatis eiuſdem delegantis poterit abſoluere? quidam dicunt quod non, argumen. de officio legati, ſtuduiſti. Alii contra, vt ſicut delegatus papæ excommunicatum ab alio delegato papæ poteſt abſoluere, vt ſequitur, ſic & iſte, quod videtur placere Innocent. & ex hac ratione ſequetur, quod epiſcopus actorem excommunicatum per alium epiſcopum poſſet abſoluere illo negligente: quod non placet Abb. quia delegatus id facit in eo, quòd vices papæ gerit. Item ex vi commiſſionis iure acceſſorii: ſed epiſcopo nil commiſſum eſt per papam, vnde dicit Hoſti. dici poſſe in delegato papæ aliquid ſpeciale, tum propter excellentiam delegãtis. argum. de maiorita. & obedien. per tuas: tum propter locorum diſtantiam. argumen. de reſtitu. in integ. cũ ex litteris, in fi. tum propter moræ periculum, argum. de ſent. excom. ſacro. & facit quod dicam ſuper verſi. malitiam, in fi. (Iuſtam) idem, ſi iniuſtam, ſecundum
35 Egi. (Excommunicatorem) ſi delegatus † excõicari non poteſt abſoluere, quia functus eſt officio ſuo, dicit Vin. cui concor. Abb. quod delegati non abſoluent, cũ abſolutio tunc ſpectet ad papam, de off. ord. paſtoralis. ſed Innoc. hoc ꝯ, quod mortuo delegato, cui alius non ſuccedit, vel lapſo anno, illi delegati, et ad aliam cauſam dati, abſoluunt (Debet) non dicit, decet, vt dicit Hoſt. & dicam ſuper gl. (Qui) ſ. excõicator (Malitiam)
36 quæ † præſumitur hoc ipſo, quod abſoluere noluit infra tẽpus congruum ſibi per delegatos aſſignatum, niſi rationabile quid prætendat, de reſcrip. ab excõicato, & c. ſi quando. ¶ Quid igitur, ſi illum renuit abſoluere, prætẽdens notoriam offenſam? dic quod delegati de hoc cognoſcent, et ipſum volẽtem probare infra octo dies admittent, alias ipſum abſoluent. Caueat ergo iudex hoc prætendens. quòd veniat ſic paratus, quod in probatione non deficiat; alias condemnabitur in expen-
37 ſis, ſecundum Hoſt. dicit † ergo Inn. ſic procedendum in hoc caſu. In primis delegatus mandabit excõicatori ordinario, vel delegato papæ, quod hunc abſoluat. inf. congruum terminum, qui ſi paruerit, habebit obtentum, ſi non paret, nec iuſtam cauſam aſſignat, tunc ſecundum formam eccleſiæ illum abſoluet, vt hic, quod ſi prætendit iuſtam cauſam, vt quia dicit illum excõicatũ pro notoria offenſa, & excõicatus hoc fatetur. nõ abſoluet illum, niſi congrue ſatisfaciat: ſed ſi negat, excommunicator hoc probet coram delegato, qui ſuper hoc hẽt ptãtem ratione acceſſorij. Si vero dicit illum excõicatum propter cõtumaciam, præcipiet, quod abſoluat cum cautione, de ver. ſig. ex parte, & c. ſeq. Si vero ſine cauſa, præcipiet illum abſolui ſine difficultate, de reſcrip. ab excõicato, de ſent. exc. ſacro. pro tanto dicunt quidam vocandum excõicatorem & partem, pro qua lata eſt ſentẽtia, vt volentes aliqd probare admittantur. Alij dicũt, quod placet Innocen. quod nec excommunicatorẽ vocabit, nec partem, niſi forſan ad hoc, vt
q videant cautionẽ ab excõicato præſtandam, ᑫ ar. inf. de teſti. in nomine. Dicunt etiam quidam, quod ex quo excõicator dicit offenſam manifeſtam, licet excõmunicatus neget, non procedet ultra delegatus, nec probationes accipiet, nec abſoluet, quia hoc non eſt ſibi commiſſum: ſed ſuperſedebit, donec ille canonice abſoluatur, niſi forſan eſſet notorium, quod falſum dice-
r ret excõmunicator, arg. de appell. ſolicitudinem ʳ §. ſi vero. Caueat tamen, ne dubium dicat notorium, nec e contra, de reſcript. cum contingat, de app. conſuluit.
38 Dicit † autem Innoc. quod abſolutionem, de qua text. loquitur, faciet delegatus, quandoque obijcitur excommunicatio, ſiue ante lit. m conteſt. ſiue poſt. Et dicit, quod hic eſt ſpecialis gratia, quam papa concedit hic ſuo delegato, quam non habet ordinarius, vel alius delegatus. Dicit Hoſtien. quod Innoc. in hoc videtur contra-
39 rius his, quę dixit ſuper verſi. aſtrictum, in fi. (Ritu † eccleſiaſtico) iuxta formam eccleſiaſticam vt pręmiſit (libere) i. non obſtante excommunicatoris contradictione (Explorati) i. diſcutiẽdo declarati. Hoſt. i. enucleati, manifeſti, & clari, Abb. (Principale) i. principalis cauſa (Acceſſerunt) i. abſolutio, ſine qua principa-
40 lis cauſa non procedit, vt in gl. Dicit † autem ˢ Innoc.
ſ hanc decre. loqui, quando ſuper excommunicatione non ſunt principaliter litterę impetratę, ſed ſuper ipſa procedit delegatus ut ſuper acceſſorio. Vnde licet poteſtatem habeat abſoluendi, nõ tñ examinandi, ſed vbi ſuper abſolutione littera principaliter impetra-

 tur,

tur, tunc delegatus poteſtatem habet non ſolum ſol-
uendi, ſed etiam cauſam audiendi, & diffiniendi; & u
ſic loquitur de reſcrip. ab excommunicato, ſecundum
Innoc. S. d contra infra §. proxi. quod dic vt ibi, Hoſt.
[Ab his] delegatis in defectum excommunicatoris, vt
41 præmittit. [Mandato † eccleſiæ] ſic ℑ. de app. ad hæc. 2.
alibi iurat ſtare mandato iudicis, quod me. cau. ca. 1.
alibi, quòd parebit iuri, de verbo. ſign. ex parte 1. in fi.
ſecundum Goff. ſed vt dicit Hoſt. quicquid dicatur, ea-
dem eſt mens & ſemper intelligitur de mandatis lici-
tis, & honeſtis, remittit, de offic. archid. c. fi. ¶ Idem
t not. in præ. decr. 1. quod me. cauſa. in 4. gloſſ.[t] & de ſen.
exc. ex tenore. in prima gloſſ. [Abſolutus] actor iſtius
42 cauſæ, licet forte in alia fuerit reus [Stare † iudicio] exe
cutorio, non contentioſo, ne ſit contra, de reſcrip. cap.
fi. eo. titul. diſpendia, lib. 6. imo & contentioſo, niſi cau
ſa fuerit aliis delegata, vt hic ſequitur, & probatur de
43 reſcrip. dilectus. 2. in fi. Hoſti. [Mandatum] iuſtum † a-
lias appellet. ℑ. de appell. ad hæc. de hoc enim nil ad
delegatum, cum alias poſſit ſuam iuriſdictionem exer-
cere, cum ille iam ſit abſolutus ſecundum Innoc. [Di-
ſtulerint] inf. terminum congruum ad hoc aſſignatũ,
vt dixi ſup. ſuper ver. malitiam [Delegati] principalis
cauſæ, qui abſoluerunt [Principali] principale vocat
hic abſolutionem: acceſſorium ſatisfactionem, quam
debet abſolutio: & ſic littera plana, vt dicam ſuper gl.
44 ¶ Secunda † gloſſ. tractat quæſtionem textus, arguẽs
primo ad negatiuam: ſecundo ad affirmatiuam. ter-
tio ponit diſtinctionem Io. quam approbat in fin. for-
mat duas quæſtiones, quas ſoluit. iterum quærit, & ſol-
uit. ¶ Quarta gloſſ. obijcit per locum a diuiſione, &
ſoluit. ¶ Gloſſ. imo quærit, & ſoluit. ¶ Gl. [ex loco] re-
ſpondet per quæſtionem an in exceptionibus conteſtã
da ſit lis: & arguit ꝓ ſic. in contrarium allegat vnum
capitulum: ponit quorundam obſeruantiam, quam in
antiqua glo. reprobat, in additione approbat. ¶ Glo.
[& in cauſa] not. & argu. alleg. 4. iura: in contrarium
alleg. tria, ſoluit & bene: ſed in additione ab illa ſolu-
tione recedit. ¶ Vltima gloſſ. quærit, & ſoluit, not. &
45 dat ſimile. ¶ In † gloſſ. 2. [ibi, Duo ex tribus] vide de
teſtib. præſentata, ſuper gloſſ. 1. [& ibi, ſi in tres] vide
de arbitris. capit. 1. in gloſſ. 2. [& ibi, non videtur] vide
infra de dolo, prout, in prima gloſſ. [& ibi, Eo tempo-
re] vide ſup. eo. conſultationibus, ſuper gloſſ. 1. [& ibi,
§. ſi arbiter] vide de arbitris, cum dilectus, in gloſſ. 2.
[& ibi, Sciendum] non ſemper debitor differens ſolue-
re, moram infert; vt ſi exceptionem habeat, amicos,
vel fideiuſſores vocat, vt ſolutionem videant [& ibi,
vir bonus] ſequitur, non arbitratur rem indefenſam,
de qua prætor iudicium accipere non cogat [& ibi, Si
libertus. 2. in fi.] ſi ex duobus patronis alter relinquit
vnum filium, alter duos, ſuccedunt liberto in viriles
[& ibi, Vincen.] vide de præben. tuæ, ſuper 3. gloſſ. [&
ibi, Si ſepulchrum] ſepulchrũ ad omnes hæredes per-
tinet, nec diuiſione ad vnum hæredum redigi poteſt
[& ibi, Vel quod pater] in hæreditarium ſepulchrum
inferri etiam is, qui ex minima parte hæres eſt ex teſta-
mento, vel ab inteſtato, licet alij non conſentiant (&
ibi, vſufructus) vide de app. c. penult. in fi. in gloſſ. (&
ibi. l. vna. ibi, Conſules) & ſeorſum ſinguli manumit-
tunt (& ibi. §. ſancimus) non diuiſa adminiſtratione,
ſufficit vnius ex pluribus auctoritas (& ibi. §. ſi plures)
ſint magiſtri nauis dati, non diuiſis officijs, quodcun-
que cum vno geratur, obligabit exercitorem (& ibi, Si
legatario. §. 1.) duo hæredes iuſſi ſunt manumittere
duos ex tribus ſeruis, quos habebat, altero hæredum
latitante, alter ſolus declarat, & manumittit duos,
& habetur perinde, ac ſi ſolus manumittere potuiſſet
(& ibi, Si quis ex aliena) vide de accuſat. veniens ſu-
per vlt. gloſſ. (& ibi. l. 1. 1. reſpõ.) vide de appel. ſi duo-
bus, ſuper 2. gloſſ. (& ibi, Furatur) nec ſinguli eam fer-
re poſſent, vt ibi (& ibi, Priuatorum[u] conſenſus) non fa
cit iudicem. qui iuriſdictioni non præeſt. ¶ In gloſ. 3.
ibi, Ne ſatiſdatio) ſi libello principi dato profeſſus eſt
actor talem ſuum procuratorem, non habet neceſſe
de rato cauere (& ibi, Contrahitur) hypotheca rei pro
batur per teſtes: ſed facilius per ſcripturam. ¶ In 4.
gloſſ. (ibi. l. 2. in fi.) loquitur de illo, qui ſciebat rem,
quam emebat, debere ſeruitutem (& ibi, Huius lega-
tum) ſiue teſtator ſic legat, ſiue illud factum fuerit,
ſiue non, illi do, ego, legatarius id non tranſmittit ad
hæredem, niſi alterum ipſo viuente emit: nec ſicut
legatum factum, cum morietur hæres, tranſmittitur
ad hæredem legatarij, qui deceſſit hærede viuente, li-
cet certum ſit hæredem moriturum: quia ſemper ne-
ceſſe eſt præcedere cauſam ex qua debetur. ¶ In gloſ.
(imo, ibi. §. tempeſtiuum) vide de ſortilegijs, eccle-
ſia, ſuper 1. gloſſ. (& ibi. §. illud) alias vltim. & vide de
pœniten. omnis, ſuper 7. gloſſ. ¶ In gloſſ. (ex loco, ibi.
l. 1.) non cogitur pars probare, niſi qui probationem
expoſcit, iuret de calumnia. ¶ In gloſſ. (quia iſti,
ibi. l. vltim.) vide de iud. at ſi clerici, ſuper gloſſ. 2. (&
ibi, factum a iudice) ſequitur, ſi ad eius non ſpectat of-
ficium, ratum non eſt. ¶ In gloſſ. (& in cauſa ibi, vni-
uerſis) non refert per quem preces oblatæ ſint. ¶ In
gloſs. (quaſi dicat ibi. l. 2.) vide de iudi. intelleximus,
ſuper gloſs. 1. ¶ In gloſs. antepenul (& ibi, conſequen-
ter) vide de mu. pe. cap. 1. in 1. gloſs. ¶ In gloſs. penult.
(ibi, & ſi fideiuſſori) ſit acceptolatum, reus liberatur
46 licet re, non verbis obligatus ſit. ¶ In † gloſs. 1. (ibi,
prudentiam) alij dicunt illam quartam, & primam ſu-
pra de reſcript. ſciſcitatus. Et ſcias, quod hæc gloſ. fuit
additio, quo reſpectu ſequens gloſs. infra alleg. pro
prima. ¶ In gloſs. 2. (ibi, ſi arbiter) facit quod not. de
x dolo & contu. capitu. vlt. in vlt. gloſs.[x] (& ibi, vir bo-
y nus) & infra de regulis iuris. non eſt in mora, [y] libro
ſexto (& ibi. l. vna) hoc verum eſt ex cauſa, vt ibi ſecun-
dum Hoſtienſ. & vide quod not. in Specul. eodem titu-
z lo. §. fin. ad fi. verſic. ſed quid ſi plures [z] (et ibi. §. ſanci-
47 mus) vbi † vnus tutor procedit alio abſente. dicit Ho-
ſtienſ. illud verum, niſi ſit tale factum, per quod tu-
tela ſoluatur. Sed hic quæritur de facto, per quod ex-
pirat iuriſdictio, igitur non poteſt fieri altero inſcio,
& ſic facit pro alia via (& ibi. §. ſi plures) de exercitori-
bus loquitur, quorum alter ſolus gerit. quod verum,
niſi fuiſſet dictum, quòd alter ſine altero nihil poſſet,
vt ibi in §. ſequenti (& ibi, At bonum) ibi dicitur, quod
ſupra videas in ſuffragio (& ibi, allegaturus) dicit Ho-
ſtienſ. hoc verum in dubio, de hoc 3. quæſtio. 2. ſi epi-
ſcopus, & infra de accuſat. veniens, in vlti. gloſs. (&
ibi, diſtinxit Io.) infra capitul. proxim. (& ibi, Iuriſdi-
48 ctionem) dicit Hoſtienſ. hoc † verum in ſpiritualibus
quo ad pœnitentias, & ſimilia propter naturam rei,
& periculum animarum in temporalibus, dicit Ho-
ſtienſ. quod non admittit hoc ſimpliciter, niſi dictum
ſit a principe vel a iure, quòd quilibet poſſit inſolidũ
iuriſdictionem exercere: vel niſi vbi alter eſt impedi-
tus, & conſtat de impedimento: vel niſi de contraria
aa conſuetudine appareat.[aa] Sed ſi vnus per ſe cœpit
vnam cauſam audire, alius de illa, niſi collega ſuo im-
pedito, ſe non debet intromittere, ne continentia iu-
dicii diuidatur, alleg. ſupra cap. 2. melius. inf. eod. cum
plures, libro 6. In hoc tamen poſſet notari differentia;
quia in ordinarijs ſufficit, quod de impedimento fiat fi-
des etiam ex poſt facto: ſecus in delegatis vt hic. Inno-
cen. de hoc vlt. hic loquitur alternatiue ſic dicens. qui-
dam dicunt, quòd ſi vere tertius non poteſt intereſſe,
ſed collegæ neſciunt, et procedunt, nõ valet proceſſus,
ar. ℑ. eo. cũ ſuper, & quia non ſeruato ordine proceſſe-
runt. 2. q. 6. §. diffinitiua. Alij ꝫ, cum ipſi ſint iudices

ex conditione appoſita, vt modo apparet. tene quod dixi in Mercuria ſuper regula, cum, qui certus, de regu. iur. lib. 6. [& ibi, Arbitris] de quibus dic vt ꝭ. de arbit. cap. finali, lib. 6. [& ibi, Sæpe ſic] vt in gloſſ. per hoc & ibi, Non tenetur venire] Hoc tenet Lau. Alii dicunt, ꝙ poſſunt procedere in his, quæ non capiunt dilationē, argum. ff. de admin. tut. tutor, qui repertorium, quod non placet Vin. [& ibi, Dubitare] ſecundum Tan. Io.
49 & Vin. ſed ſi ſic dixerimus, ergo † ſemper tenetur ire coram quocunq; , quia poſſet eſſe delegatus papæ, vel principis, quod eſt abſurdum. tunc ergo tenetur ille ire, quem alias eſt certum non eſſe de iuriſdictione ſua, quando in citatione ponit cauſam citationis, & iuriſdictionis, puta quia delegatus ſit. vel dicunt, quod ſe tertius excuſauit, cum ſint tres, & duo citant. Nam ſic ex dictis ſuis ſit res dubia. C. qui. ad liber. procla. nō licet. l. 3. ſed ſi alter eſt de iuriſdictione ſua, ire tenetur, licet eius iuriſdictionem poſſit eli lere per priuilegiū.
bb [bb] ff. de iudi. ſi quis ex aliena, Innocent. & vide quod dicam de dila. cap. 1. in gloſſ. hic habes, in princip. &
50 in ſi. [& ibi, Tertij] hoc † verum, quando illius nomine
cc tulerint ſententiam: alias ſecus ſecundum Hoſtie.[cc] ſecundum quem ratificatione pendente proceſſus nec dicitur aliquis, neque nullus, ſed eſt in pendenti, ſicut multa alia, de frigi. fraternitatis, ad hn. [& ibi non poteſt] de hoc 9. quæſt. 1. capit. 1. infra de his, quæ fiunt a prælat. cum nos, in Spe. de cita. §. iam de citatione, ver. hæc autem, & ſe. & de ſen. prola. §. ſequitur, ver. quid ſi nulla, & aliquid vide ſuper regula, ratum, de regu. iur. lib. 6. Inn. cōcor. gl. reſpondens ad decr. ꝙ ſicut, ibi tenet electio, licet caſſari poſſit ad c. Lugdunen. 9. q. 3. ꝙ ibi tale factum eſt, ꝙ tenet. ſ. ordinis collatio, vel conſecratio. non ob. 3. q. 6. hoc quippe. quia ibi ſententia nulla non habetur rata, ſed propter vitandū ſcanda-
dd lum [dd] toleratur electio inordinate facta, vel illud facit princeps de plenitudine poteſtatis. & ſic etiam poteſt reſponderi l. adoptio. ff. de adop. ſaluis aliis ſolu. ibi poſitis. nec ob. ff. de iud. l. licet. ff. rem ra. ha. l. 1. §. falſus: quia & ibi tenet iudicium quo ad falſum procurat. vnde & obligatur; niſi dominus hoc ratificet tacite, vel expreſſe, vt ibi, & ff. de procura. in cauſæ. §. vltim. & l. ſe. Item non obſ. inſti. de mili. te. §. antepenul. & vlti. imo eſt quaſi multorum contrariorum ſo. Nam ſicut ibi innuitur, & ibi deficit ſolennitas, quæ ex ſola voluntate hominis dependet in teſtamento. Tale te-
51 ſtamentum † poteſt ratificari: vel potius quaſi de nouo factum valet; ſecus, quando deeſt ſolennitas, quæ
ee non pendet ex voluntate [ee] hominis, ſed a iure. talis enim ratificari non poteſt, ſecundum Innocent. & vide quod dixi poſt eum, de conſuet. cum conſuetudinis. ad hoc ff. de lega. 1. nemo poteſt. ꝭ. de teſtamentis, requiſiſti. & hoc eſt etiam quod dici conſueuit ſecundum Hoſtien. quia facti quæſtio, & non iuris auctoritas eſt in poteſtate iudicantis. ff. ad munici. ex or. §. decurionibus. ideoque ſecundum Innocent. ſententia excommunicationis, ſiue quæcunque alia a non ſuo iudice, etiam nomine iudicis ſui lata, non poteſt haberi rata, quia nulla eſt. ſup. de offic. vica. ca. penult. ff. de reg. iuris, quod ab initio. & ſic quandocunque aliqua ſolemnitas deficit, quam is, qui ratificat ab initio, nō poſſet omittere, tale negocium ratificari non poterit ex poſtfacto. poſtea vero mutauit idem Inn. opi. & dixit, quod quamuis iuriſdictio vniuerſitatis, vel collegii non ſit penes ſingulos, ſed penes vniuerſitatem, vel collegium tantum. 12. q. 2. qui manumittitur, & patet in eo, quod legitur & no. ꝭ. de offi. ordi. irrefragabili. §. exceſſus. ꝭ iuriſdictio, quæ pluribus committitur, inſolidum eſt penes ſingulos, vt no. ſup. ea. gl. circa princi. ver. econtra videtur. Ideo dixit, quod quando ſcribitur tribus, adiecta clauſula, ꝙ ſi non omnes etc. etiam tertio non excuſato, tenet proceſſus coram duobus habitus, ſi non fuit exceptum, vel etiam ſi fuit exceptum, & non appellatum: quia ſecundum formam iſtius mandati talis poterat eſſe proceſſus. nec eſt contra ius ſcriptum, ſed contra ius litigatoris tātum, quod faciunt. quare tenet, vt patet in eo, quod legitur & no. ꝭ. de re iud. c. 1. & c. cū inter vos. §. fi. Plus dixit. ſ. ꝙ vnus ex tribus eadem ratione po. eſt procedere ſecundum quoſdam. ſed in hoc eſt differentia: quia quando vnus ſolus procedit, poteſt excipi, ꝙ non procedatur, etiā ſi ambo alii teneantur legitimo impedimento. quod non eſt, quando duo procedunt. Sed neutra iſtarum duarum opi. placet Hoſtien. & contra ſecundam dicit ipſe Innoc. ꝙ non va-
52 let † proceſſus coram vno habitus, niſi partes ex certa ſcientia prorogauerint iuriſdictionem, quia licet ſinguli ſint iudices, non tamen ſinguli habent iuriſdictionem ſuper has perſonas, ſed tantum tres, vel duo: quādo eſt ibi clauſula de duobus, niſi detur ex de partium conſenſu tacito, vel expreſſo non ignorantium, ius, vel factum. Item ille ſolus in nullo caſu habet iuris exercitium. Item ipſe Innocen. intelligit primam opinionem, quam de duobus dixi, etiam ſi ille tertius non erat impeditus, ſed poterat & volebat intereſſe. Item etiam ſi ambæ vel altera pars ignoraret ius, credens duos ſic poſſe procedere, vel ignorabat factum, credens tertium legitime excuſatum, ratio, quia ex forma mandati iſti duo etiam ſine partium conſenſu habent iuriſdictionem in principali, & vſum & exercitium iuriſdictionis etiam aliquo caſu, vel ſub conditione, ex quo ſequitur ſuperior concluſio. Non ob. ff. de iudi. l. 1. & de iuriſdi. om. iudi. l. prætor, quæ loquuntur, quando ignorans ius, vel factum, facit iudicem perſonæ, cuius iudex non erat: hic ſecus, vt prædixi. ſed dices hic fieri prorogationem ad caſum; quia vſus conditionalis fit purus; ergo debet eſſe certa ſcientia iuris, & facti, ſicut in aliis prorogationibus. Reſpon. quoſdā dicere, quod licet hic procedat in prorogatione de perſona ad perſonam, vbi neceſſe eſt, quod fiat ex certa ſcientia, & non per errorem iuris, vel facti: prorogatione tamē temporis, caſus, vel rei, fit etiam tacita prorogatio etiam per ignorantem ius, uel factum. dant ſimile, quando coram excommunicato non publico litigatur, de re iud. ad probandum, uel coram iudice, qui poteſt recuſari. ꝭ. eod. cum olim, de except. capit. fi. uel quando proceditur cum milite procura. ff. de procura. filius. §. ueterani. in quibus caſibus ſufficit non excipere, quia in his non tractatur de iuriſdictione agenda. Dicit tamen Innoc. ꝙ in his ignorans quandocunque certificatus de cauſa, quare poterat iuriſdictionem declinare, illam proponere poterit, ſed per id prius facta non reuocantur, alle. de excep. c. fi. & c. paſtoralis, ubi de hoc in ult. gl. forte melius eſt dicere prorogationē iuriſdictionis nunquam valere ſine conſenſu tacito, uel expreſſo, qui conſenſus non concurrit cum errore, vt in prædictis legibus: & vt ſit prorogatio, oportet augeri iuriſdictionem in perſonam, rem, quantitatem, uel tempus, quæ non habeatur a iure, uel ex reſcripto, ſed augeatur partium uoluntate: ſed uoluntas nō eſt, ubi eſt error; ſed in prædicto caſu duo per reſcriptum habēt iuriſdictionem in principali, etiam ſi tertius ue-
ff lit intereſſe: non habent. ſed [ff] in illo non eſt neceſſarius partium conſenſus prorogans, ſed ſufficit omiſſio exceptionis, quia enim periculoſius eſt prorogare iuriſdictionem, quam uſum, ideo requiritur in prima conſenſus prorogans ſine ignorantia iuris, uel facti. In ſecundo non. & ſic non ob. ſup. capit. cauſam. ꝭ. de re iudic. l. duo. quia ibi non erat clauſula. & ideo ſine prorogatione ſcienter facta, ſententia duorum non ualebat. & hoc dixit Innocen. plus ſibi placere, ſed, ut ſupra dixi, neutra illarum opin. placet Hoſtienſ.

qui dicit circa hunc articulum, quod nullo modo va-
let proceſſus etiam per duos habitus, niſi tertius fue-
rit excuſatus, vel alias de ipſius impotentia conſtet
canonice, vt infra eodem, ver. in hoc caſu. vnde & ſi
procedant, omnino irritus eſt proceſſus, qui habitus
eſt contra formam legis animatæ.i principis, & con-
tra intentionem ſuam, vt patet infra eodem, ver. illa
quippe, & præce. multo fortius irritus eſt proceſſus,
quam ſi contra legem ſcriptam procederetur, vt pa-
tet ſupra de reſcrip. cum dilecta, in fin. nam & mitius
gg agitur cum l. quam miniſtro gg legis, ff. de arbitris,
Celſus, vnde nec valet reſponſio, quam hic fecit In-
nocent. ſcilicet quod aliud eſt, quando forma apponi-
tur in fauorem eccleſiæ: quia huic renunciari non po-
teſt, vt dict. capit. cum dilecta; aliud, quando in fa-
uorem partium; quia huic renunciari poteſt, vt hic.
nec enim hæc forma omnino in fauorem partium ap-
ponitur, quę plerunque propter pluralitatem iudicum
impediuntur, & vexantur laboribus, & expenſis: ſed
potius hoc in fauorem reipublicę prouidetur, & ad
roborationem iudicii ſtabitur, vnde nec tranſgredien
dum vllo modo, ſicut expreſſe legitur & nota. infra
53 eodem, ver. illa quippe. & ſic conditio † huius clauſu-
le, quod ſi non omnes &c. & iuriſdict. afficit in hoc ca-
ſu, ita quod proceſſus duorum nullo modo valet, niſi
hh ipſa exiſtente. ff. de verborum ſigni. cedere diem. hh
ſecus eſſet, ſi conditio in fauorem partium tantum
apponeretur: puta mandatur iudici, quòd ſi talis
probauerit talem rem ſibi deberi, ſibi adiudicetur.
hæc enim conditio iuriſdictionem non afficit, ſed ius
litigatorum tantum reſpicit. vnde, & ſi ipſa non exi-
ſtente fiat a iudicio, tenebit ſententia tanquam con-
tra ius litigatoris lata, niſi fuerit appellatum, 3. quæ-
ſtio. 6. §. diffinitiua. Sed Innocent. reſpondebat ad l.
cedere diem, quod procedit in his quæ fiunt extra
iudicium. vnde dies debiti ſub conditione non cedit,
niſi illa extante, vt ibi. ſed in iudicio ſecus, vbi quod
ſub conditione tenet, dum tamen partes conſentiant
non contradicendo. probat per decre. cordi, de app.
ii libro ſexto, vbi iudex appellationis de conſenſu ii par-
tium omittit articulum appellationis ante ſentétiam
cognoſcendo de principali. Circa hoc vide quod di-
cam infra eodem P. & G. ſuper vltim. gloſſ. ſuper ver.
ad perſonam. Inducebat etiam id, cui modo reſpon-
di poſt Hoſtien. in ver. ſecus, ſubdebat autem, quòd
ſi non exercitium, ſed ipſa iuriſdictio mandaretur
ſub conditione, non haberet iuriſdictionem, niſi ex-
taret conditio: quia commiſſio, vel delegatio non
eſt in iudicio, ſed extra. facit ſupra de reſcrip. ex parte
decani, & de hoc not. eodem titul. cum plures, libr.
6. in vlti. gloſſ. circa primum vero articulum, quo quæ
ritur vtrum proceſſus duorum a tertio ratificari poſ-
ſit, tenet Hoſtien. quod ſupra dixi ſecundum eum, &
remittit ad ſummam, eodem titul. §. quod ſit eius offi-
54 cium [& ibi conſcientiam] expreſſe, ſed † Innocenti.
hic quærebat quid iuris, quando procedunt tertio
nullo modo, vel non canonice excuſato, partibus
ſcientibus, & nil opponentibus. & dicit quoſdam di-
cere, quod tenet proceſſus: quia inſolidum eſt apud
eos iuriſdictio. Dicit etiam, quod alii contra, & hoc
contrarium tenet Hoſtienſ. dicens, quod non curat
inducere alia iura, quam hunc tex. nec ob. ſecundum
eum, quod hoc ipſo, quod nil opponitur, videtur iu-
riſdictio prorogata. 3. quæſtio. 6. pulſatus, ff. de iudi.
l. 2. quia licet illud ſit verum in ordinaria, delegata
non prorogatur etiam expreſſe, infra eodem P. & G. &
facit quod dixi ſupra proxi. & ſupra eadem gloſſ. poſt
prin. remiſi ad regulam, eum, qui, in gloſſ. 3. [ibi, Di-
55 co] ſecundum Ala. periculoſum enim † eſſet ex per-
ſona rei metiri, qui ſemper negaret, ne condemnare-
tur. ff. de iudi. ſolemus. Idem Vinc. [& ibi, Conſocijs]
ad hoc infra eo. ſi contra vnũ, libr. 6. [ibi, Non credo]
56 Goff. hic contra. qui dicit, quod ſufficit certus † nun-
cius ſine litteris: alias, quare diceret littera, certum,
cum ſiue ſit certus, ſiue non, ſufficiant litterę. Idem In-
noc. dicens, quod nuncius debet eſſe certus, & proba-
tę fidei, & forte ſeruienti noto credetur, cum hoc non
ſit magnum periculum, & forte ſufficient probabilia
argumenta, de cleri. peregri. c. 1. & 2. dat tamen con-
ſilium, ꝙ iudices mittant ad eum nuncium, & not. ca-
57 ſum ſecundum Vinc. & Goff. in quo † creditur nuncio
kk non iurato. kk & pro hac parte facit, quod no. 18. di.
placuit, in glo. 2. ¶ In gl. 4. [ibi, Vel quia non vult] hoc
58 non ſequitur. poſſet enim eſſe, † quòd diem ignoraret
aſſignatam eo incõſulto. inf. cap. proxi. vel forte obli-
tus eſt diem, ſecundum Vin. & Hoſt. ſed hoc vltimum
parum valet: quia illud etiam poſſet dici de tertia vel
cẽteſima citatione. vnde communiter ſeruatur hodie
hæc obiectio. facit qđ no. inf. c. prox. & eſt ſimile, quod
de elec. dicitur ſupr. de elec. quòd ſicut, licet quidam
dicant aliud in elec. propter periculum moræ, quæ ra-
tio hic ceſſat. Item quandoque in vno ſolo remanere
poteſt electio, vt no. de poſtu. c. 2. quod hic eſſe nõ poſ
ſet [& ibi, procedere] & eſt ſimile. ff. de condi. ind. Iu-
lianus. ff. de peti. & commo. rei ven. l. neceſſario. §. ſi
59 ita. vbi dicitur, ꝙ perfecta † eſt venditio, cum aliquid
venditur, ſiue nauis ex Aſia venerit, ſiue non: ſed li-
ll cet perfecta, non pura, ll vt ibi no. quod dic vt infr. de.
reſcrip. ſtatutum, §. inſuper, lib. 6. [& in fi.] La. facit ad
ea, quę not. de elec. cum inter vniuerſas, in gloſſ. vnde
60 vacari, ratio, quam poſuit † gloſ. de expenſis, non pla-
cuit Hoſtiẽ, dicenti, quòd per eam ſequitur, quòd niſi
primo ſatisfaciat iudici de expenſis, non tenetur ve-
nire, & ſic nec papæ obedire, nam & ſi eas petere poſ-
ſint, adhuc non eſt locus, cum ſint incertæ: ſed eis fa-
ctis, ex quo ad locum venerint, per pignora, vel alio
modo ſibi poterunt prouidere, ſecundũ Hoſtien. ¶ In
gloſſ. [per hoc, ibi, Prima] modo ſecunda [& in fi.] ſup.
61 c. ſuper eo. ¶ In gl. [ſecus, ibi, Hominum] maxime † ar-
bitrorum, qui plerũque ſunt aſſumentium compatres,
& amici. ſed Hoſtienſ. dicit, quod ratio eſt: quia boni
prætoris eſt lites dirimere. ff. ſi certum petatur. l. qui-
dam, ſed ſi arbitri diſſentiunt in ſententia, neutra va-
let; in delegatis vero poteſt delegans, quam voluerit
approbare, de re iudi. cap. fin. & ibi, Innotuit. & ca. 1.
¶ In gloſſ. [quod enim, in fin.] prouer. 15. Diſſipantur
62 cogitationes, vbi non eſt conſilium: & vbi plures ſunt
conſiliarij, confirmantur. & prouerb. 24. Ibi ſalus, vbi
63 multa conſilia. ¶ In gloſſ. † [& ibi, periculo] graui.].
de dona. ad apoſtolicæ, verſic. vnde cum graue. cum
concord. alias vix ceſſaret excuſatio, cum vix inuenia-
tur aliquis, qui non ſit circa ſingularia negocia ali-
quantulum occupatus. Hoſtienſ. ¶ In gloſſ. [poſtquã,
ibi, conſtiterit] Idem Hoſtien. & Abb. ¶ In gloſſ. [imo
puniẽdus, in fi.] Hoſtienſ. remittit ad ſummam, eo. tit.
§. quod ſit eius officium, verſi. ſed per quem arguetur,
videas: quia alternatiue tamen ibi dicit, per ordina-
rium ſuum ratione peccati illum poſſe argui, & puniri.
mm & facit quod dixi, mm de reſcri. c. ſi. ſuper vlt. gloſſ.
§. ſexta. ¶ In gloſſ. [ex loco, ibi, de veritate] dic vt in-
fra de iura. cal. c. 1. in ſi lib. 6. [& ibi, Sicut credo] Hoſt.
64 hoc diſtinguit inter † exceptiones, quæ opponuntur
ante lit. conteſtatã. & præſtitum iuramentum, & poſt.
de primo dicit, ꝙ videtur neceſſaria conteſtatio, cum
alias non poſſint teſtes produci, vt lit. non conteſt. quo
niam. dicit tũ ſe non inuenire, ꝙ ibi ſit iurandum de
cal. ſcđo caſu nõ fiet cõteſtatio, cũ ſufficiens ſit funda-
mentum conteſtationis factæ in principali. Item alias
tot eſſent conteſtationes, quot exceptiones. fatetur
tũ. ꝙ neutro caſu ſequetur illam ſolẽnitatem in exce-
ptioni-

ptionib. quā requirit principalis cauſa: quia ſm id non
eſſet finis litium. Itē & in primo caſu ſine cōteſtatione
poſſet expediri pp perplexitatē occurrentē, de app. in
terpoſita. §. fi. & ſp amputare dēt dilationum materiā.
C. de temp. app. l. 2. in princ. C. de iud. properandum.
§. reſpōſo, ad fi. vnde exceptioni faciet reſpōderi vtro-
que caſu, ne proponēs oneretur probatione ſuperflua:
& pōt exigere iuramentū de malicia, de iuramēto cal.
c. 2. in fi. lib. 6. & ſic dicit intelligenda no. in ſumma de
excep. §. & qn̄, ſub §. hoc de di atoriis, ver. quid ſi quis
impetrauerit, & ver. ſeq. [& ibi. §. vl.] illa decr. in prin.
facit pro opi. ſequenti, inquantū probat ſimul cum ex-
cep. poſſe ipſius probationē offerri [& in fi.] adde quod
no. in Spe. de excep. §. viſo, ver. ſed nunquid iudex pōt.
& de lit. conte. §. penul. in prin. ¶ In gl. quæ duplex [in
fi.] vel loquitur de forma, quę habetur, de ſenten. exc.
à nobis. 2. in fin. ¶ In gl. ſecus eſt [ibi, ad primos] dicit
65 † Hoſ. q hic dari pōt inſtantia. nam ſi excōicatus eſſet
per ordinariū poſt impetrationē ante præſentationē,
omnino poſſet eneruari iuriſdictio delegata, vt inf. de
app. vt debitus. Item poſſet eſſe excōicatus pp eandē
cauſam; & tñ valeret reſcriptum, licet de excōicatio-
ne non fecerit mentionem. ĩ. de except. venerabilem,
& c. dilecti, & c. dilectæ. Dicit ergo, q ſi pp cauſam de
legatā, vel illi annexam excōicatus ſit, a delegatis indi
ſtincte abſoluitur, vt præmiſit; ſi propter aliam, excōi-
catus remittitur, vt hic dicit. Exempla dicam ſup vlt.
gl. [& in fi.] qđ falſum eſt, vt ĩ. de reſcrip. c. 1. libr. 6. &
dic vt ibi in gl. nūquid ergo. ¶ In gl. quia iſti, [ibi, Nō
66 † credo] ſm Ala. Lau. Vin. concor. Inn. Hoſt. & Abb. &
facit qđ no. ſ. de reſcri. ab excōicato. nec obſtat, q ibi
ſunt iudices ēt in acceſſorio, vt ſequitur, & q remiſſio
reſpicit honeſtatē, non neceſſitatē, de off. ord. cū ab ec
cleſiarū, & c. ad reprimendam. Nam vt dicit Hoſ. hoc
verum in ordinario, de quo ibi loquitur. In iſto vero
nn delegato eſt neceſſaria, vt tex. hic dicit, [nn] Debet, non
decet. Itē iſtud acceſſorium cōmittitur delegato tunc
ſolū, qn̄ iuriſdictio ſua non pōt aliter expediri, vt ſequi
tur. Sed ſi excōicator vult abſoluere, iam non impedi-
tur iuriſdictio ſua. ergo eſt omnino remittēdus; & hæc
forma vt ſubſtantialis omnino ſeruanda eſt, cum hic
concedatur iuriſdictio limitata. & eſt ſimile, qđ nō. de
elect. ne pro defectu. ¶ In glo. & in cauſa [ibi, quæſtio-
ne. 1.] vbi de hoc in ſumma [& ibi, Vel a iure] hoc te-
67 neas, & ĩ. de reſcrip. ca. 1. lib. 6. & de eo † quod quære-
bat hic Goff., an valeant litteræ inquiſitionis impetra
tæ ab excōicato, videas ibi in gl. quid ſi. ¶ In gl. ante-
pen. in fi. [Ibi, de reſcrip. lib. 6. & per illam oppo. quod
68 hic † dr̄, hodie, nō procedit quia aut iſta cauſa, de qua
hic dr̄, vertebatur inter eaſdē perſonas, inter quas nūc
agitur, aut inter excōicatum, & alium. primo caſu aut
impetrauit excommunicatus, & ſic non valuit: aut alius:
& hoc ad alium iudicem facere non potuit, vt ibi. Si
vero alia erat perſona, non poteſt dici acceſſoria, quæ
nec iſtam tangit. Item quō extendetur reſcriptum, ad
ea, quæ in reſcripto ſpecificata non ſunt? contra id. ĩ.
eod. P. & G. de his dicam ſuper vlt. gl. ¶ In vlt. gl. [ibi,
impetrauit] nec dico, q pendente iudicio coram vno
69 iudice fuerit datus alius: ſed finge ſic. A. reus † nunc,
tūc actor conuenit B. nunc actorem, tunc reū coram
oo ordinario ſuper alia cauſa prius, quam citatus [oo] eſſet
per hoc reſcriptum, & ordinarius excommunicauit il-
lum B. confeſſum debitum, ſed ſoluere nolentem. &
pp ſic planum ſm Hoſt. & ceſſabit obiectio, [pp] de quā di-
xi ſuper glo. antepen. Item quod opponitur, q iudiciū
finiri debet, vbi incepit, & quòd pro eadem re coram
pluribus quis non debet trahi, & q valent litteræ non
facientes mentionem de proceſſu, contra id de re iud.
cum inter monaſterium. Sed oīa iſta procedunt ex ne-
gligentia iudicis, & vi acceſſorij [& ibi, [Non poſſent]

70 ſecundum † Tan. Vincen. & Phi. & hoc videtur place-
re Inno. pro iſtis facit, quia delegatus ea poteſt iure ac
ceſſorij, ſine quibus non pōt ſua iuriſdictio expediri:
ſed facta abſolutione poteſt iuriſdictio delegati expe-
diri ſine illius cauſæ examinatione; ergo &c. Et facit
quod dixi ſuper ver. mandatū. ſed Hoſt. P. de. & Abb.
contra. quibus etiam concor. Goff. Quid enim ſi dicat
tertius, Dn̄i delegati, vos abſoluiſtis talē: ordinarius
indignatus nō vult ſe intromittere plus de cā. recipia-
tis ergo probationes meas, quas habeo nunc paratas,
ne me ſic contingat eludi. dicit Hoſt. q ſpiritualia in
tantum ſunt fortia, & digna, q quantuncunq; ſint tem
poralibus acceſſoria, tñ trahunt ad ſeipſa temporalia,
etiam quæ principalia videbantur; allegat de iudic.
qq nouit. §. poſtremo, [qq] de or. cogni. tuam, & quæ no. q
fil. ſint legi. per venerabilem. §. rationib. dicebat Gof.
q cauſa excōicationis, & abſolutio ſunt cohærentia.
vnde abſolutione facta ſtatim debet de illa cauſa co-
gnoſci: immo etiam qn̄que prius cognoſcitur, vt infra
eod. cum contingat. Venit ergo de ſui natura in cogni
tionem delegati, non in modum acceſſorij ad princi-
pale commiſſum, ſed in modū cohærentis ipſi acceſſo
rio, ſine quo principale commiſſum non poterit expe-
71 diri. nec fit hic prorogatio † per conſenſum priuato-
rum, ſed auctoritate iuris; & ſic non ob. ĩ. eo. c. P. & G.
ſm Hoſt. ſm quem actor non poſſet recuſare iudices,
qui ipſum abſoluerunt: tum quia ipſos impetrauit: tū
quia ab ipſis abſolutionem petijt, ar. ſupra eo. gratum.
ſed prima ratio non multum valet, licet enim eos im-
petrauerim in cauſa Titii, non ſequitur, quin poſſim
eos recuſare in cauſa Sempronii, cuius eſſent conſan-
guinei. Ego puto opin. Hoſt. & ſequacium veram, in-
quantum cauſę illius tertii contingat ſatisfactionis ar-
ticulum, ad quam excommunicatus tenetur, & eſt ab-
rr ſolutioni cohærens, [rr] vt prædixi. extra illum articu-
lum de cauſa illius tertii ſe non intromittet, etiam ſi
ſit vera opinio gl. & ſe.

ADDITIONES.

a ¶ Obſtante. Dictio, nihilominus, habet in ſe incluſam affir
matiuam: ſed dictio, nihilomagis, negatiuam. vide de hoc
gl. inſti. qui. non eſt permiſ. fa. teſta. in prin.
b Nuncius. Idem Bar. no. in extrauaganti. ad reprimen. ſuper
ver. nuncius. Gui. de Su. contra, vt no. Io. An. in Spe. de teſ.
§. 1. ver, item quod eſt ſeruus.
c ¶ A quo. De iſto excuſatore vide gl. & Bar. in l. ſeruū quo
que. §. publice, ff. de procura. & in §. ad crimen, in le. is qui
reus. ff. de pu. iud & Io. An. in c. veniens, de accu. ſuper gl. &
ex no. maxi. in §. publicæ, apparet verum dictum iſtud Ho.
& vide inf. in gl. 5. & ſuper illa.
d ¶ In fine. Et facit materia l. fi. C. de duobus reis, & ad mate
riam huius capituli vide in deci. Rotæ, conclu. 175. & 118.
e ¶ Sciſcitatus. Et ita ibi etiam no. Io. An. operatur ergo tan-
tum, & ſimul æquiparantur voluntas, & impotentia. ſimile
habetur in l. ſancimus. C. ad Trebel. & facit, quod no. in gl.
Immo puniendus. inf.
f ¶ Oblatæ. Facit quod no. Io. An. de reſcrip. c. 1. li. 6 in gl. 2.
ſuper illa, & iura, quæ volunt, quod poſt ius quæſitum par
ti facto alterius, illud tolli non poteſt etiam facto illius, ex
cuius eſt quæſitum. vide de cle. ad hoc, li. 6. & ibi iura, & in
Cle. conſtitutione. § pe. c. tit. & in l. perēdum. C. de temp. in
integ. reſti. & ibi doc. & l. poſt mortem, ff. de contratab. per
Bart.
g Excommunicatos. Vide late per d. And. Barba. in c. intelle
ximus, de iudi.
h ¶ Diuerſitatem. Inn. clarius opponit de iſto c. in ſuo li. quē
iſte refert, & hæc opin. facit ad primam opi. quæ eſt ibi in
ver. reſpondeo. no. quia ſi impedimentum excommunica-
tionis ſaluat ipſum, nec contra ipſum currit præſcriptio, vt
ibi, fortius debet tueri reum: quia propter id nō poteſt pro
bare, cuius contrarium dicit illa prima opi. & ibi clare ſol-
uit illud contrarium.

i Quan-

i Quantuncunq; Excommunicatio quomodo non impedia ... agere contra ipſum, et ſic inimicum, ſi huic imputatur, ſed an excommunicatus poſſit iuxta formam iſtorũ capitulorum, & c. quoniam, in princ. vt lite non conteſtata examinari teſtes, ſentit Ioa. An. quod ſic in c. ſignificauerunt, in gl. quærit, de excep.

K Et dicit. Et vide in Spec. de teſt. §. ſatis vtiliter, ver. ſed quid ſi teſtibus, et per Io. An. in c. conſtitutus, loco primo, in glo. ſua pe. et vlt de teſt. & vide ipſum in c. pia.

l Proprium. Ibi tenet, quòd nõ ſufficit, & idem ſeruari in curia, vbi rariſſime talis exceptio excommunicationis admittitur, quia quaſi nunquam debite proponitur, et ſpecificatur: ſed ſi petit quis ſe abſolui ad cautelam, an ad probandum excommunicationem ſufficit probatio denunciationis, tenent domini de Rota. et ſic vide in deciſio. Rotæ, concluſio. 430.

m Exceptionem. opi. Hoſt. tenet Archid. in ca. pia & an ſufficiat probare, quod in alio iudicio probatã excommunicatione fuit repulſus, vide Io. An. de ord. cogn. c. cum dilectus, ſuper gl. pen.

n Vnum teſtem. Imo nec etiam cum iuramento ſuppletiuo, vt ſonat Io. An. in c. 1. de except. li. 6. vbi per ipſum ſuper gl. in ver. aptiſſime, & facit quod not. ipſe in c. 1. de elec. eo. li.

o Legitime. Et q̃ dicatur legitima probatio, vide Ludo. Ro. & d. Iaſ. in l. 1. C. de teſt. mili.

p Deſiderans. Ille textus ſatis facit pro hac opi. ſed illud loquitur extra iudicium, hoc in iudicio & pro prima opin. multum facit. cã. pia, ibi, apertiſſimis, & text. ille ibi, probauerint legitime.

q Præſtandam. Pro prima opi. facit ca. venerabilibus, in prin. de ſen. excomm. li. 6. & in § 1. & c. cum quatuor, de maio. et obe. in l. nam ita diuus. ff. de adopt. cum ſi. & vide omnino Io. An. de app. qua fronte, in gl. quæ ſen. per.

r Solicitudinem. Vide quia Inn. clarius & plenius loquitur in ſua le. quam Io. An. hic dicat, de illa abſolutione, & citatione partis & iudicis, vide hic per ipſum.

ſ Dicit. Vide circa hoc dictum hic d. An. Barb. do. An. Petru. inſtantes ſuper hoc dicto.

t In 4. gl. Ibi vide ſuper illa Io. An. quia in aliquo illæ formæ deficere poſſunt.

u Priuatorum. Vide Ludo. Ro. in conſ. 18. & d. Fel. in c. paſtoralis, col. 4. in prin. de excep. & d. Ant. de Prato in conſ. inter cõ in conſilijs Barb. ad fi. col. 1. in 1. volu.

x In vlt. gl. Et per Bar. in l. 2. ff. ſi quis in ius vo. non ie. & in l. 3. §. 1. ff. de eo, per quem fac. erit.

y Mora. Vide ad hoc bona iura per Io. An. de dila. Papa. ſ gl. ſua magna.

z Plures. Illa lex loquitur in ordinarijs, qui habent inſolidũ iuriſdictionem, licet infra Hoſt. dicat contrarium eſſe in ordinarijs, & probatur in l. magiſtratus, ff. ad munic. ſecũdum vnam lectu. ibi vide Bar. & eſt ſimilis differentia inter procuratorem plurium ad vnum actum, quia vnus ſine alio nil poteſt, & plures inſtitores, quia tunc inſolidum quilibet gerere poteſt, vt l. 1. §. ſi plures, ff. de inſtito. & ibi vide Bar. & vide glo. fi. in c. 2. de arb. lib. 6.

aa Appareat. Dictum iſtud Hoſ. poteſt eſſe verum, quando iuriſdictio pluribus competit vt collegio, vt eſt videre in canonicis et decurionibus, quia tunc omnes in iudicio præſentes eſſe debent, vel vocari; & ſtatur ſententiæ maioris partis, iuxta no. de conſt. c. cum omnes. & l. vbi. ff. de tu. et cura. da. ab his, ſecus, quando pluribus vt ſingulis competit ordinaria iuriſdictio, quia tunc inſolidum iudicare poſſunt. vide Bar. ff. de re iud. ſi vni, & ibi per ipſum. Quid in interlocutoria, an per vnum ex ordinarijs, vel delegatis fieri poſſit, & quòd dicitur inſolidum per plures ordinarios poſſe iudicari, verum eſt niſi aliquod commodum ex tali iudicatu illis obueniat; vide Bar. in l. ſi vni, præallegata, & in l. hæredes. §. fi. ff. ad Trebel.

bb Priuilegium. Vide, quæ no. Fel. in c. cum ordinem, in 5. col. in fi. cum ſeq. de reſcrip.

cc Hoſtien. Glo. no. contrarium in l. licet. ff. de iud. & vide Io. An. in c. ratum. de reg. iu. li. 6. in q. & c. cor. plures cum illa gl. & ad materiam iſtius ratificationis ſententiæ, vel proceſſus vide Bar. & Bal. in l. 1. C. vbi de crim. agi oportet.

dd Scandalum. Vide d. Fel. in c. nihil, de præſcrip. & ibi accumulat 39. ſpecialia introducta ratione ſcandali euitandi.

ee Voluntate. De ratihabitione vide Cy. & do. Bar. de Sa. in le. ſi. C. ad Mace. vbicunq; actus non tenet, ſi opponatur exceptio, poteſt ille, qui poteſt excipere, non excipiendo approbare, vt in contractu, quando dolus interuenit, vt no. ff. de dolo. l. eleganter, in prin. per gl. ſed actus ipſo iure eſt nullus, non poteſt tacito conſenſu partium approbari, etiã ſi in ſui fauorem ſit nullus. hoc voluit gl. in l. a diuo Pio. ff. de ritu nupti. nec ob. l. ſi filio. ff. de iniuſto teſt. quia illud teſtamentum eſt aliquòd de æquitate prætoria. ibi vide Bar. & in l. 1. ff. de leg. 3. & vide gl. & Bald. C. qui pro ſua iuriſd. & ibi etiam Saly.

ff Sed. Iſtud dictum Inn. videtur probare, q̃ iuriſdictio, quam quis habet habitu tacitum, poſſit prorogari, de quo per Bar. in ſuis antiquis ſcriptis in l. nec ille. ff. de tu. & cu. da. ab his, nõ eſt in lec. ipſius, quæ ſcripta audiui de mitum Pe. de Ancha vidiſſe.

gg Miniſtro. Vide per Iaſo. in §. item ſi quis in fraudem, in 12 col. in ſi. inſti. de actio. & ſuprascriptam regulam limita per Matheſilanum notabili ſuo, 8.

hh Diem. Pro iſta opi. facit c. quamuis, iuncto ca. proinde, de ele. li. 6. & quòd ibi no. & in l. cum hi. §. prætor. ff. de tranſact. cum ſ.

ii Conſenſu. Immo de conſenſu ſolius appellati, vt no. Io. An. in c. vt debitus, in gl. decr. Romana, ibi vide, & intelligitur vt ibi not.

KK Nõ iurato. Bar. no. in extrauagan. ad reprimen. ſuper verbo, non tantum quod non eſt neceſſe, quod iuret, vide ibi p ipſum de nuncio, ſi iudex tali nuncio non vult credere, debet offerre ſe probaturũ. vide Bar. in l. quæſitum ff. de re iudi.

ll Pura. Vide gl. ſubtilem de hoc in le. 2. ff. de in diem addict.

mm Quod dicit Vnus ergo ex illis iudicib. immo nec plures poſſunt eum iudicem ſuum & collegam punire, vt in hac glo & idem no. Bar. qui hanc gl. allegat in l. 1. §. 1. ff. ſi quis iuſdi. nõ ob. & illa faciunt ad q. de duobus dominis vnius caſtri, an vnus poſſit alium punire, de qua vide per Bar. in l. inter tutorem. ff. de adminiſtra. tuto. & ff. de re. diui. l. ſi quis violauerit.

nn Hic dicit. Iſta ſunt vera, niſi vel ad ordinarium, vel ad delegatum ſit cauſa excommunicationis delata per appellationem, quia tunc non ſit remiſſio de neceſſitate, ſed de vrbanitate. vide de ſent. excommu. per tuas, & eo. ti. venerabilibus, libro ſexto.

oo Citatus. Vide d. Phi. de Peruſio in c. vt debitus, col. 20. ver. ſecundo caſu, de appel.

pp Obiectio. Tollitur enim prima obiectio de c. 1. de reſc. li. 6. quia poſt impetratum reſcriptum fuit impetrans excommunicatus. tollitur & ſecũda obiectio, quia prima cauſa eſt finita per præceptum factũ in confeſſum. tollitur & tertia obiectio, quia eædem erant perſonæ, ſed qui in prima quæſtione fuit actor, in iſta eſt reus.

qq Poſtremo. Optime facit ca. cum C. laicus, cum ſua materia de foro compe. li. 6. in c. tuam, videtur probari contrariũ, quia ibi quæſtio natalium agitatur coram iudice eccleſiaſtico, & hereditatis reſeruatur cognitioni iudicis ſecularis, & ſic ſpiritualis acceſſoria non trahit temporalem. uide tamen ibi gl. fi. & ſuper illa Io. An. & quod no. per gl. & doc. de dona. inter vir. & vxo. in c. de pendẽtia, & qui fi. ſint legi. lator, per Io. An.

rr Cohærens. Vt in exemplo præcepti facti in cõfeſſum, & qui qui non paruit, fuit excommunicatus, quod ponit Io. An. in principio illius gl. l. d ſi alias non cohæreret, quia in cauſa fuit incidẽter excommunicatus, vt propter contumaciam, vel quia non reſponderet poſitionibus, uel ſimilibus caſibus, habet locum quod ſequitur hic.

S V M M A R I V M.

1 *Tribus cauſa ſimpliciter delegata duo ſine delegatione tertij procedere non poſſunt, quod ſi facerent, ab eis poterit appellari.*

Diuiſio capituli.

2 *Prouinciæ archiepiſcopales quandoque modicum territorij diſtringunt.*

3 *Remitti ad grauantem iudicem quis non debet.*

4 *Citatu*

4 *Citatus tenetur reſpondere, licet duo citaſſent, & tamen tres omnes aſſuiſſent.*
5 *Collegæ ſi diſcordarent de loco, quibus ſtandum eſſet. Maioris partis in quo ſtetur, refertur caſus, ibid.*
6 *Reſtituendus quis ad ea, quibus quandocunque ſpoliatus eſt, & ea quæ lite pendente attentantur, & antequam ad alia procedatur, nu. 9.*
Innouata lite pendente reuocanda, ibid. & quod ad eorum reuocationem æquantur appellatio, miſſio nuncij, & itineris arreptio, ibid.
7 *Miſſio in poſſeſſionem, vel poſſeſsionis datio facta poſt appellationem non impedit reſtitutionem.*
8 *Fructus reſtituendi etiam a poſsidente auctoritate iudiciali, & qui & quo caſu.*
9 *Quæſtionis quicquid fuerit, vt quis audiat, ſi committatur, intelligitur committi cauſa proprietatis cum acceſſorijs, ad verb. quicquid.*
10 *Epilogus, Suffragium, & Additio, numer. 11. 12. & numer. ſequentib.*
13 *Adiunctus ſi datur delegatus per nouum reſcriptum, tenet proceſſus primi delegati hoc ignorantis.*
14 *Requiſitio coniudicis ſiue collegæ, ſi ad ipſum iri non poteſt, qualiter facta ſufficiat.*
15 *In appellationis cauſa probationis onere quibus caſibus releuetur appellans.*

CAPVT XXII.

1 Cum cauſa. Caſus. Si cauſa † ſimpliciter
delegatur tribus, duo ſine de
legatione tertii procedere
non poſſunt; quod ſi facerent, ab eis poterit appellari.
Et primo recitatur factum, ſuper quo, & proquo fuerat
appellatum. ſecũdo committitur appellationis cauſa,
ibi. Fraternitati [Mõtis regalis] qui reus erat [Roſan.]
iſte erat actor [Archiepiſcopis] ſi bene aduertes, inue-
nies hic in vna cauſa 5. archiepiſcopos, duos litigan-
2 tes. & tres iudices: per † quod percipies archiepiſcopa
les prouincias quandoque modicum territorij diſtrin
gere. facit ad no. de electione, coram, & quæ dicam de
teſtibus, vltra tertiam, in fi. [Regin.] iſte non grauaue
3 rat, & ideo ad eum † remitti poterat appellans. Ad ſo-
cios vero, qui grauauerant, inuitus remitti nõ debuit.
infr. de appell. accepta, ſecundum Hoſt. [Fuiſſet] forte
cum clauſula, quod ſi omnes, & hoc ex inferioribus vi
detur innui ſecundum Hoſt. [In quorum duorum] ſ. Pa
4 nor. & Capu. nã † ſi omnes tres adeſſent, licet ſoli duo
citaſſent, tenentur reſpondere, arg. ff. de feriis. leg. 1. ſe-
cundum Innoc. quod non credit Hoſtien. niſi ſponte
hoc vellet: quia citatio non arctauit, vt patet ſ. capit.
a proxi.[a] [Inconſulto] ergo nec aliquid ſciuit de aſsigna
5 tione diei. ſi diſcordarent † de loco, remittit Hoſti. ad
ſummam, eo. titu. §. quod ſit eius officium. ver. quid ſi
non poſſunt. vbi tenet, quod ſtabitur aſsignationi duo
rum, niſi manifeſte aſsignent locum incongruum [in
b quo] vltimo caſu de miſsione nuncii [b] [admittere] nec
probationes oblatas ſuſcipere, ſecundum Innocent.
& Hoſtien. & Egid. [Et infra] id eſt iudices non detu-
lerant, ſed decimas aduerſario aſsignauerant, vt patet
in fin. Hoſtien. [Poſtquam] non dicit, poſtquam pro-
6 poſitæ fuerunt † prædictæ exceptiones coram prædi-
ctis duobus, coram quibus nec tenebatur reſponde-
re, tertio non excuſato: quia licet propoſuiſſet, ta-
men non erant caſſanda poſtmodum innouata, ni-
ſi fuiſſet appellatum, nec miſsio nuncii habet ho-
die vim appellationis. inf. de appellat. vt debitus. vel
dic melius, quod bene tenuit appellatio ex vtraque
cauſa, & hoc innuit aperte præcedens littera ibi,
exceptiones prædictas. hoc autem vult addere hic,
quod etiam ſi ante appellationẽ prædictam fuerit ſpo-
liatus: debet reſtitui, dummodo facta fuerit ſpoliatio
poſt miſſionem nuncii, ſecundum Innoc. dicit Hoſtie.
quod idẽ eſt, ſi ante miſſionem, & ante litem motam.
nam quandocunque ſpolietur quis iniuſte, reſtituen-
dus eſt, de reſt. ſpo. per totum, & etiam ea, quæ lite pen
dente attentantur. j. vt lit. pend. per totum. Eſt tamen
ſecundum eum & Goffred. no. dignum, quod quo ad
reuocationem innouatorum poſt, æquãtur appellatio,
miſſio nuncii, & itineris arreptio. inf. de appellat. dile-
c cti, & remittit Hoſtien. de cle. peregri. c. 1.[c] [Præcipue]
hoc dicit. quia idem, ſi non eſſent confirmatæ, Innoc.
[Laicalem] ſ. de conſt. quæ in eccleſiarum, Hoſt. [Iudi
ces] qui iudices non erant, Hoſtien. dicit Inno. notan-
7 dum, quod miſſio † in poſſeſſionem, vel datio facta
d per iudicem [d] poſt appellationem non impedit reſti-
tutionem, ſicut nec facta ab aduerſario, vel altero ex
pluribus iudicibus. ſ. e. cauſam [Cum fructibus] no. ti.
8 † poſsidentem. id eſt auctoritate iudiciali non excuſa-
ri a fructibus, quod verum eſt in perceptis; ſecus in per
cipiendis. C. de rei ven. ſi fundum, niſi talis eſſet titu-
lus, qui haberetur pro non titulo. C. de iure haſtæ fiſ. l.
1. li. 10. Goffred. uide de hoc 4. caſus in Spe. de fruc. &
e intereſſe. §. 1. ver. ſi vero cum titulo.[e] ſed cum hic defe
cerit iudicialis auctoritas, ſupplendum eſt, vt dicit gl.
etiam de percipiendis ſecundum Hoſt. [Poſtmodum]
9 ergo † non prius: alias proceſsus eſſet irritus, de reſcri.
cum dilecta, j. eo. venerabili, Hoſtien. [quicquid] per
hæc verba intelligo committi cauſam proprietatis,
f Goffred. & cum acceſſoriis, ſ. c. proxi.[f] Hoſtien. ¶ Pri-
10 ma † gl. ſi. cõtrarium, & ſoluit. ſecunda quærit, arguit
pro, & cõtra: demum obiicit, & ſoluit. ¶ Gl. infra de.
ſi. contrarium, & ſoluit. ¶ Antepenul. gl. ſi. contrariũ,
11 & remittit. ¶ In † 1. glo. [ibi. §. tempeſtiuum] vide de
ſortil. eccleſia, ſuper 1. gl. [& ibi, contumacia] vide vt
12 lit. non conteſt. tuæ, ſuper 1. gl. ¶ In † gl. 1. [ibi, ſi duo
g bus] ibi vnus ordinarius:[g] hic plures delegati, vel me
13 lius, vt ſequitur Hoſ. [& ibi, Sciant ipſi] Si ergo † adiun
geretur delegatus per nouum reſcriptum, teneret pro
ceſſus primi delegati hoc ignorantis, arg. decre. ſi duo
h bus [h] [Et ibi, euidenter] de hoc vide in Spe. de deci. §.
pen. ver. hoc autem no. [& ibi, Ad hoc dicas] ſecundũ
ſo. [& ibi, Trinam] Idem hic Hoſtien. Sed Tan. & Phi.
i videntur tenere contrarium [i] loquẽdo in ſingulari. ſic
ſ. quod ſi non veniat termino ſtatuto [& ibi, Rogatio-
14 nem] quæ † rogatio, ſiue requiſitio, ſi ad ipſum venire
non poteſt, publicetur ad domum ipſius, vel ad eccle-
ſiam principalem, confecto exinde publico inſtrumẽ-
to, & habebitur perinde, ac ſi perſonaliter requiſitus
fuiſſet. ad hoc de dolo & contu. ca. vlti. de eo, qui mit.
in poſ. cap. vlt. ſecundum Hoſtien. & facit Clemen. de
k elec.[k] cauſam [& ibi, Si forte] quod bene facit; & ſic ſer
uat curia ſecundum Bonagui. ¶ In gl. 1. [in fi.] hoc ve
rum, ſi conuenitur coram ordinario: ſecus, ſi coram de
legato, ſecundum Hoſtien. ¶ In gl. antepenul. [ibi, Pro
babili] dixerunt Goff. & Hoſt. quod hoc obtulit ſe pro
15 baturum, & non fuit admiſſus. Abbas † dicit, quod
hæc decret. intendit, quod quãdo appellatur a iudice
delegato ex cauſa, quam ipſe non poteſt ignorare, vel
cuius probatio eſſet inutilis coram ipſo, in cauſa ap-
pellat a probationis onere releuatur appellans. prima
enim exceptio ad quid probaretur coram eis, cum de
l illa debeant eſſe certi? nec ſecunda, [l] cum iuriſdictio-
nem non habeant. hoc credo de prima exceptione pro
pter negatiuam. quæ ineſt [& in fi.] dixit Goffred. hic,
& ibi, quod ibi de iure ſuo confeſſus ſponte ſe ingeſſit
ad hoc onus.

ADDITIONES.

a Capitulo prox. Vide Bar. in l. 1. ff. de in ius vo. & Io. An. in c. bonæ, de electione, & vide in Specul. de libel. concep. §. ſequitur, ver. item dicuntur, & per Archid. 82. diſt. propoſuiſti, & illa faciunt contra iſtud dictum Hoſt.

b Miſſione nuncij. Vide circa miſſionem nuncij ad curiam, de qua loquitur hic tex. d. Phi. de Peruſio in c. vt debitus, de appel. conſi. 10. ver. 2. caſu.

c Capitulo 1. Vide plenius Io. And. in c. vt debitus, in glo. no. Innocent.

d Iudicem. Vide de reſti. ſpo. c. conquerente, & vide Ioan. And. in Spec. tit. de peti. & poſ. §. fi.

e Titulo. Vide Cy. in l. Titium C. de rei vẽ & glo. in l. ex diuerſo. ff. eo. tit. & inf. de reſt. ſpol. grauis.

f Capitulo prox. De qua clauſula vide Io. An. de reſcript. ab excommunicato, ſuper glo. fin. & infra tit. 2. ad reprimend. in glo. partibus.

g Ordinarius. Imo etiam ibi plures ordinarii: ſed ideo quia apud vnum quemq; ipſorum ordinariorum eſt iuriſdictio. vide in l. ſi vni. ff. de re iudi. per Bar.

h Duobus. Et an idem ſit in proceſſu iudicis reuocati & ignorantis, vide Io. An. de reſcrip. cum contingat.

i Contrarium. Vide Io. An. in c. 1. de ſup. negl. prælat. & gl. & Bar. in l. q. ff. de pi. ac. & per ipſum in l. Titia. §. viuras. ff. de leg. 2. & in l. mora. ff. de vſuris, & vide glo. l. in Clem. dudum. §. ſi vero, de ſepult.

K De elec. Ibi vide glo. & doc. bonus tex. eſt ille. & facit Clem. de conceſ. præbend. in fi. & ibi doc.

l Secunda. De miſſione nuncij, & pro iſto dicto Abba. facit: quia quo ad iudices exceptio eſt notoria; & ſic releuatur excipiens ab onere probandi. vide vt lit. non conte. c. 2. ſuper glo. 1. per Io. An. & glo. in Cle. appellanti.

SVMMARIVM.

1 *Duo ſi ſunt delegati cum clauſula, quod ſi ambo vno recuſato, alter ſolus procedere poteſt.*

Cum recuſato proceſſus factus à collega non tenet. ibidem.

2 *Recuſationis cauſæ contra vnum ex iudicibus an coram ſolo recuſato proponendæ.*

3 *Recuſatio eſt acceſſorium præiudiciale, quo non definito, non poteſt expediri iuriſdictio iudicum, & nu. 7.*

4 *Appellatio ſufficiebat ad caſſationem proceſſus poſt appellationem facti.*

Contrarietatem potentiæ & voluntatis quare hic alleget Papa, ibid.

5 *Collega vnus tantum procedere poteſt, ſi feratur contra alterum collegam ſuſpectum ſententia, & etiam ex alijs cauſis.*

6 *Recuſatus iudex nunquid pendente cauſa ſuſpicionis poſſit in cauſa principali procedere, & quo caſu, & numero 7.*

7 *Iudicij continentia diuidi non debet.*

Agendum non eſt eodem tempore coram diuerſis iudicibus, ibidem.

Præiudiciale quod eſt, cognitionem principalis ſuſpendit, & definiri oportet, antequam ad alia procedatur, ibid. verſi. quid tanquam.

Clauſulæ, quòd ſi non ambo, quo caſu locus non ſit, ibid.

8 *Exceptiones contra iudicem delegatum quando quis coram eo proponere, & quas debeat, & poſſit, & n. 11. contra verò ordinarium nu. 9.*

Excommunicationis exceptio ſemper eſt audienda, et ratio, ibid. nu. 9. ver. hac enim.

10 *Contra delegatum cur multæ opponuntur exceptiones, & nu. 11.*

Contra ordinarium eas cur non liceat opponere, ibid. & quo modo repellatur, ibid. nu. 10.

11 *Accidentia facilius amittuntur, quam naturalia.*

13 *Appellatio a coniudicibus delegatis interponitur ad coniudicem alterum, & ex qua cauſa hic.*

14 *Confiteri, id eſt eſſe præſumi.*

15 *Cum adiuncto vel aſſociato ſibi ſi quid faciat ordinarius, vel delegatus, an & quando teneat, & nu. 16.*

16 *Sententia dicta à iudice per ius. quod non facit, licet per aliud valeat, non valeret.*

17 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum. num. 18.*

Facto ipſo quid confitemur, negamus, appellamus, & ratum habemus.

Vnum qui dicit, vel facit, plura facit, vel dicit, ver. dicens de metu, iuncta glo.

Potuit quod, noluit, quod autem voluit, adimplere non potuit. §. 1. & nu. 10. §. 1.

19 *Additio gloſſarum.*

Ad oſculum pacis quem non admittere, ſignum eſt rancoris, ibid.

20 *In decretali, qua vtimur, ſi quid inuenitur, ſatis eſt, licet in antiqua non inueniatur.*

Contra exceptionem interloqui videtur, hoc ipſo cum procedit illa non admiſſa, licet verbo non interloquatur iudex, ibidem.

CAPVT XXIII.

1 Cum ſuper. ¶ Si † duo ſunt delegati cũ clauſula, quod ſi ambo, vno recuſato, alter ſolus procedere poteſt; nec tenet proceſſus, ſi cũ recuſato procedat. Et pars prima deciſè factum recitat. ſecunda ibi, Quãuis [velitum] qui dicebat ipſam Abbatiam ad ſe ſpectare [Delinatæ] ad petitionem ipſius. S. [Appellaretur] pro eo. ſ. quod epiſcopum iam iuſte recuſatum ſecum vt iudicem admittebat [ab eodem epiſcopo.] Innuit hæc littera, quod ſolus epiſcopus audiebat cauſam ſuæ recuſationis, & ſolus ſententiauit, & ab epiſcopo fuit ap-

2 pellatum: ſed tu † dic ſm Innoc. quod coram ambobus proponendæ erant cauſæ recuſationis, cum ambo adhuc eſſent iudices, donec in arbitros iuriſdictio transferretur. Nam poſt recuſationem propoſitam debet recuſator cum aduerſario, vel iudice eligere arbitros. j. de appel. cum ſpeciali; & ad hoc cogendi ſunt per ambos iudices. j. eo. ſuſpicionis. vel dic quod licet melius ſit, vt coram ambobus proponatur: tamen ſufficit, ſi corã recuſato tantum proponatur. & hoc ideo: quia nec ipſe, nec coniudices hoc diffinire habent, ſed arbitri, vt ibi, & j. de appell. cum ſpeciali, ſecundum Innocen.

2 tu dic vt j. eod. ſi contra vnum, [a] lib. 6. ¶ Sed quid ad

3 recuſatum, vt coram eo † recuſatio proponatur, vel quod ab ambobus debeat appellari? Reſpon. quia acceſſorium eſt præiudiciale, nam quouſq; diffinitum fuerit hoc, non poteſt ipſorum iuriſdictio expediri, ar. ſ. c. inter ea, ſm Innoc. & expreſſius j. eo. ſuſpicionis, in fin.

4 Sed † quæres, nonne ſufficiebat ad caſſationem iſtius proceſſus: quia factus erat poſt appel. & ſi ſufficiebat, quare tantum allegat de contrarietate potentiæ & voluntatis? Item quod dicitur j. quod potuit ſolus procedere poſt appel. vt ſ. ca. prox. Reſpon. bene ſufficiebat appellatio ad caſſationem; ſed Papa propoſita ſibi quæſtione, aſſumpſit diſputationem, ac ſi proceſſum eſſet ante appellationem, & etiam quando interlocuti ſunt ſimul, nondum erat appellatum. vel hoc dicit, vt oſtẽdat iuſtam appellationem factam a duobus, & iniuſtitiam ſententiæ ipſorum, vel dic, quòd nunquam fuit appellatum ab abbate: ſed tantum contra proceſſum eius obiiciebatur, quòd cum ſuſpecto proceſſerat. & ideo ſic Papa reſpondet ſecundum Innoc. Intellectus iſte non placet Hoſti. nec gloſ. vt in caſu [b] patet. Sed

b dic, vt no. ſ. c. proxi. 1. reſpon. ſuper verbo, & j. ſed ſm

5 Innocen. hic † habes, quòd non ſolum ſi ſententia feratur contra ſuſpectum, ſed etiam ſi noluit arbitros eligere, vel alia, ad quæ tenetur, facere, poteſt coniudex

b ſolus [illegible] procedere. ¶ Sed nunquid pendente cauſa ſuſpi-
c cionis potuit abbas c recuſatus, ſed in veritate non ſu-
ſpectus in cauſa principali procedere? videtur quòd
ſic. quia epiſcopus collega ſuus non poteſt intereſſe im
peditus impedimento iuris præcipientis, quòd ſuperſe
deat, quouſque cauſa ſuſpicionis fuerit diffinita. infra
eod. ſuſpicionis. infra de appel. 2. requiris, & cap. cum
ſpeciali. ergo ex vi clauſulæ, quod ſi non ambo, potuit
abbas procedere. ſ. de reſcript. ſciſcitatus. ſed contra-
rium verum eſt; quia durante etiam cauſa ſuſpicionis
poteſt intereſſe, dummodo cauſa ſuſpicionis vera non
ſit, nec tunc impeditur à iure, ſed differtur propter ex-
ceptionem ſuſpicionis propoſitam. ſecundum Innocē.
7 quinimmo & hoc ideo; quia † continentia iudicii diui-
d di d non debet. ſ. de ſequeſt. poſſ. cap. 1. nec etiam ſu-
per diuerſis perſonalibus coram diuerſis iudicibus eo-
dem tempore eſt agendum. ſup. de reſcript. capit. fina.
multominus coram coniudice ſuper principali, & co-
ram arbitris ſuper acceſſorio, quod tanquam præiudi
ciale cognitionem principalis ſuſpendit, ſicut & alias.
infra de ordin. cog. tuam. ſed & ſi dicatur, non poteſt
interſe abbas, quia ſuſpectus, reſponderi poteſt; immo
poteſt intereſſe: quia non eſt ſuſpectus, & ſic per nega-
tionem fit res dubia. C. qui. ad li. procla. non licet. l. 3.
quod dubium diffiniri oportet antequam procedatur.
infra eod. ſuſpicionis. & ſic non eſt locus illi clauſulę,
quod ſi non ambo, cum adhuc non conſtet, vtrum re-
cuſatus poſſit intereſſe, vel non; immo in pendenti
eſt, ſicut & multa alia, vt patet infra de reſtitut. in
integrum. cap. 3. ad fin. infra de frig. fraternitatis, in
6. vide quod no. infra eod. ſi contra vnum. lib. 6. ¶ In
gloſſ. bene dicit, quod, & ſuper eam multa addam. &
alia notauit hic Innocen. circa excep. propoſitas con-
[illegible] iudices, quæ ommittit Hoſtienſ. ex certa ſcientia
tanquam confuſa, & incerta, quæ ipſemet Innocent.
8 reprobauit, finaliter † tamen ſcripſit Innocent. & Ho-
ſtienſ. poſt eum, quod quando aliquis proponit exce-
ptionem contra iudicem, qua probata, apparet ipſum
iudicem nullam habere iuriſdictio. ſuper eo, quod agi
tur, vel non tenere, quod fit coram eo, puta quia pu-
blice excommunicatus eſt, (de quo tamen vide, quod
dicam infra de except. pia. libr. 6. ſuper verbo iudex)
vel aliud ſimile; tunc eſt in optione excipientis co-
e ram e iudice proponere hoc, & probare, & ſententiam
audire, vel etiam coram eo non venire, nec aliquid di-
cere. ſi enim vadat, & proponat, & ſententiam au-
diat, non obeſt: quia aut pronunciabit pro excipien-
te; & ſic habet propoſitum. aut contra ipſum; & tunc
etiam non nocet, veritate except. coram ſuperiore
probata, cum per eam appareat iudicium retro nul-
lum. infra de procurat. in præſentia. & eadem ratione
idem eſt, ſi etiam citatus non vadat ad ipſum. Nam,
ſi notoria eſt exceptio, nihil habet neceſſe probare. ſu-
pra de fil. presbyt. quoniam. ſi tamen iudex alias ha-
beret in eum iuriſdict. dummodo non eſſet publice ex-
communicatus, vel ſi exceptio eſſet dubia, poſſet pu-
nire contumaciam eo, quod non iuit ſaltem ad alle-
gandum priuilegium ſuum. ſupra de reſcriptis. ſuper
litteris. Si vero aliquam iuriſdictio. habet ſuper re,
de qua agitur, & talis ſit iudex, quod tenet, quicquid
factum eſt coram eo, tunc ſiue proponatur exceptio,
contra perſonam eius, puta, quia ſit infamis, vel ex-
communicatus occultus, vel alias ſimilis, ſiue con-
tra reſcriptum, vel alia declinatoria quæcunque, ſem
per proponenda eſt coram eo iudice: & ſi iudex admit
tit except. libet recedat. ſi vero non admittit ipſam,
f & eſt cauſa recuſationis, f eligendi g ſunt arbitri, &
g proceditur, ſicut legitur & not. infra eod. ſuſpicionis,
ſecundum Innocent. ſed ſecundum Hoſtienſ. excipit
caſus, quos no. infra eod. ſuper quæſtionum. §. quæ ve-
ro. Quæcunque autem alia exceptio declinatoria pro-
ponatur contra iudicem, vel reſcriptum, tunc omnino
coram eodem iudice proponenda eſt, & probanda,
& ſententia audienda, ſi non admittat, vel in alio
grauat, appellandum eſt, aliter enim non poteſt ab eo
recedi, ex quo iuriſdictionem habet, niſi per appella-
h tionem, h vt patet infra de appel. vt debitus, & capit.
cum cauſam, & cap. dilecto, & capit. interpoſita, &
in multis alijs capitulis. hoc ſecundum Innocent. lo-
9 cum habet in delegatis, in ordinarijs † enim non eſt
admittenda talis exceptio, tu es ſeruus, vel infamis:
quia quandiu tolerantur, ſententia eorum tenet. ff. de
i offic. prætoris. i Barbarius, niſi obiiciatur, quod ex-
communicatus ſit. hæc enim exceptio propter peri-
culū participationis ſemper eſt audiēda. infra de re iu
dic. ad probandum. 11. quæſtio. 3. excommunicato, &
cap. ſeq. vel niſi obiiciatur, quod amotus ſit perpetuo,
vel ſuſpenſus a ſenatu, ideſt a dignitate ſua. ff. de iudic.
cum prætor. §. non autem omnes. Si quæras, quare
10 † aliud in delegato, quam in ordinario, reſpon. reddi
poteſt triplex ratio, prima eſt, quia delegatus vult il-
lam cauſam, quæ ſibi commiſſa eſt, ratione illius com
miſſionis tantum audire, quod non debet ſecundum
Innocent. quia & præſumitur, quòd delegans non cō-
miſiſſet, ſi tale ſciuiſſet. arg. ſupra de reſcript. ſuper lit
teris. ordinarius vero auctoritate legis iuriſdict. ſuam
exercet, vnde qualiſcunque ſit, quouſque remouea-
tur, vel ſuſpendatur, ei parendum eſt. 8. quæſtio. 4. nō-
ne. infra. de accuſa. olim. §. prouiſo. Non ergo per ex-
cept. talem ſic poteſt repelli, ſed potius per accu. vt
omnino a dignitate remoueatur. infra de accuſat. per
totum. quo facto in nullo poſtea parendum eſt ei, vt ſu
pra de elect. venerabilem. §. fin. ſecunda, quia quando
alicui cauſa committitur, nō examinatur perſona, ſed
ſimpliciter fit commiſſio. vnde non eſt mirum, ſi per
excep. talis eliditur iuriſdictio. ordinarius vero etiam
ſi nihil opponatur a partibus, examinatur ex officio, &
ſic confirmatur ſupra de elect. cum nobis olim. §. his
igitur, & capit. nihil eſt. igitur, ſi ſemel ſolenniter pro-
batus, non debet ſic de facili reprobari. 32. quæſtio. 5.
horrendus. infra de pur. canonica. cap. fin. tertia, quia
delegata iuriſdictio facilius eliditur, quam ordinaria:
11 quia † accidentalia facilius amittuntur, quam natu-
ralia, vt no. ſupra eo. ſuper quæſtio. §. ſi vero duo, & de
appel. vt debitus. eſt & alia ratio ſecundum Inn. vide-
licet quia prædicti. [illegible] ſerui & infames non prohibentur
expreſſe iudicare, licet per quandam conſequentiam;
quia prohibentur, ne iudices fiant. ff. de iudic. cum
prætor. quaſi dicat, multa prohibentur, quæ facta ta-
men tenent. infra de iureiurand. quemadmodum. §.
quòd ſi poſt huius. ſed hæc k ratio non placet Hoſtiē.
quia ſecundum eam ſequeretur, quod quamuis dele-
gatus impediri poſſit ex his cauſis, ne daretur ex quo
tamen ſemel datus eſſet, non poſſet de hoc excipi con
tra ipſum; quod falſum eſſe conſtat, vt expreſſe pro-
batur, ſupra de reſcriptis, ſciſcitatus, & vide quod
ibi dixi ſuper gloſſ. 2. tene ergo alias ſupradictas ſe-
12 cundum Hoſtienſ. ¶ Quid ſi obiicitur † delegato ho-
micidium, vel etiam graue crimen? Reſpon. non eſt
admittenda talis exceptio, quæ nec proceſſum nego-
cii, nec principalem cauſam contingit: alioquin be-
ne admitteretur. ſupra de reſcriptis, ſuper litteris. nec
obſt. 3. quæſtio. 7. qui ſine, & capit. iudicet, & ſequen-
ti: quia & ſi criminoſi iudicando ſibi noceant; ex hac
tamen cauſa per except. non repelluntur, ſicut innuit
Gra. 3. quæſtio. 7. §. final. quamuis enim tales iudica-
re poſſint ex merito vitæ, hoc tamen poſſunt ex ſibi
commiſſi officii poteſtate, ſecundum Hoſtienſ. [In-
13 terpoſitam] ex parte R. & † monaſterii ad ipſum ab-
batem collegam, & ex eo, quod epiſcopus recuſatio-
nem

n em ex cauſis iuſtis contra ipſum propoſitum admit-
tere noluit, Ita legit Hoſtienſ. [Confeſſus eſt] poteſt
14 † exponi ſecundum Hoſtien. ideſt eſſe præſumitur [Ad
implere] ſine epiſcopo, vel vllo modo [aduerſantibus]
15 Notant † quidam, quod ſi iudex aſſociet ſibi non iu-
dicem vt iudicem, non valere, quod ſimul ab eis agi-
tur, alii dicunt illud verum in delegato: ſecus in ordi-
nario, argum. in auct. de iudicibus, in princ. collat. 6. Ia
cobus dicit, quod non infirmatur hic factum abbatis
ideo, quia ſociauit ſibi epiſcopum. im mo quia non de-
tulit appellationi ab ipſo abbate rite factæ. & hoc eſt
l quod ſupradixit, antequam [l] appellaretur ab eo & c.
quaſi dicat, ex quo appellatum fuit, ſolus non potuit
procedere, & exponit hic, voluntate. quam ſcilicet ha-
buit ante appellationem, & ſic exponebat totam litte-
ram. Hoſtienſ. videtur, quod nimis ſubtilizauerit. & di
cit, quod ſi aſſociauit ſibi alium in conſiliarium, valet,
ſi ſit ordinarius, vt in præallega. auct. & C. de appella.
in offerendis. ſiue delegatus. C. de iudic. auct. ad hæc,
& infra de reſcript. ſtatutum. §. aſſeſſorem, libr. 6. Si ve-
ro tanquam iudicem ductus ignorantia facti, adhuc
excuſatur, & valet, argumen. infra de re iudic. ad pro-
bandum. ff. de officio præto. Barbarius. Si per ignoran
tiam iuris, non valet, vt hic. ar. ff. de arbitr. l. Pedius, &
in l. 1. de fal. tato. quam allegat. gloſſ. & argum. quod
16 ſi iudex † expreſſe determinet per ius, quod non facit,
licet eodem modo terminanda eſſet per aliud ius, non
valet ſententia, ad idem de conſtitut. eccleſiarum, de
re iud. ſicut, de conceſſ. præben. ex parte, & capit. dile-
ctus, vbi de hoc. Hoſtien. ad hoc infra qui filii ſint legi
m timi, per tuas. [m] [quod potuit] ſcilicet ſolus procedere
ex vi clauſulæ, & recuſationis [quod voluerit] ſ. licet
cum collega procedere [nequiuerit] de iur. P. [factum
fuit] pro illo ſcilicet contra ipſius aduerſarium. P. ¶ Pri
17 ma † gloſſ. ponit caſum. 4. gloſſ. ponit. 5. ſimilia, & ar-
guit. vltim. gloſſ. notat poſſe, & velle & c. alle. 5. iura in
contrarium; allegat primo 4. iura, demum decre. cum
Vintonien. & ibi remittit. Item l. prima ff. quod cum
fal. quam dupliciter ſoluit. allegat poſtmodum duas
concordan. in fi. arguit quod vtile &c. alleg. §. ſi vero.
18 ¶ In † gloſſ. 4. [ibi, Si proponas] vide in ca. ex ore. ȷ. al-
le. ſuper gloſſ. pe. [& ibi l. vltima] vide de tranſa. ex lit
teris, ſuper 1. gloſſ. [& ibi. §. falſus] vide de re iud. cap.
1. in gloſſ. 2. [& ibi, Celſus. §. 1.] vide in c. cum dilecti,
ſuper gloſſ. hoc ſumptum [& ibi l. 1.] dicens de metu in
cludit vim. vide quod metus cauſa, ad audientiam, in
princ. 2. gloſſ. ¶ Vltima gl. [ibi, Multum intereſt] ſi di
co, vendis vxori, nec mihi acquiritur, quia nolo, nec il
li, quia non poſſum [& ibi, ſi genero] ſi pater genero do
tem dans, illam filio emancipato ſtipulatus eſt reddi,
nec ſibi quæſiuit actionem, quia noluit, nec filio, quia
non potuit [& ibi, In ambiguo] teſtator aliud dicens,
quam vult, nec id dicit, quod vox ſignificat, quia non
vult, nec id, quod vult, quia id non loquitur [& ibi, Quo
ties] ſi volens alium hæredem ſcribere, alium ſcripſit,
nec ſcriptus eſt hæres, quia noluit, nec ille, quẽ voluit,
quia ſcriptus non eſt [& ibi, qui tabernas] vide de don.
paſtoralis, ſuper 1. glo. [& ibi, l. 1.] vide de teſt. cum o-
lim. ſuper glo. 1. [& ibi, Non ſolum. §. 1.] in pluribus e-
mentibus liberum pro ſeruo alterius ignorantia alteri
non prodeſt, nec ſciẽtia nocet [& ibi. §. vltimo] ſeruus,
quem dominus apud acta nominauit filium, liber eſt,
licet id ad ius filii accipiẽdum ſibi non ſufficiat [& ibi,
parui, in fi.] alias incipit, Pedius, & vide in capitulo ſta
19 tim alle. ſuper gl. penul. ¶ In † gl. 1. [in prin.] dicit etiã
Innoc. in quadam additione poſuiſſe caſum, ſed ſatis
contentat caſus gl. [& ibi, pacis] quod fuit ſignum ran-
coris, ſm Hoſt. alle. de præb. dilecto, circa principium
[& ibi Noceret] vnde merito ſuſpectus. 3. q. 5. quia ſu-
ſpecti, Hoſtien. [& ibi, coniudice] ex virtute clauſulæ,
ȷ. eod. ſi contra vnum, li. 6. ¶ In glo. 3. [in fi.] Hoſtien.
20 dicit, quod non † curat, ſi non inuenitur in integra. ſa-
tis enim eſt, quod inuenitur hic. Abb. vero dicit hic
probari. ꝙ licet iudex non interloquatur verbo ſuper
excep. hoc ipſo, quod procedit, illa non admiſſa, vide-
tur contra illam interloqui, & poteſt appellari, & vide
quod dicam de appel. dilecto. ¶ In gl. vltim. [ibi, Sol-
uitur] in vltima gl. [& ibi, adminiſtrare] quod intelli-
ge, vt in Spe. de tutore, ver. penul. (& ibi, Scit ſe] & ſic
non contradicebat voluntas poteſtati. vel hic vetus iu-
dex, & falſus tulerunt [n] ſententiam: ibi ſeparatim au-
ctoritatem præſtarunt vetus tutor, & falſus. dicit Ho-
ſtien. quod ibi errabatur in facto, hic vero in iure.
ff. de iur. & facti ignorantia. l. regula [& in fi.] regula-
riter non vitiatur. ȷ. de regul. iur. vti, libro ſexto, dic
vt ibi.

ADDITIONES.

a Vnum. Et ibi vide gl. quæ incipit bonæ dic & iſtud Ioa. poteſt eſſe verum, cum dati ſunt iudices ſine clauſula, quod ſi omnes, & ibi no.

b Vt in caſu. Quia ſecundum gloſſ. etiam ab abbate fuit appellatum, vt patet in 2. glo.

c Abbas. In poſitione caſus ſolus epiſcopus vt ſuſpectus fuit recuſatus, non abbas.

d Diuid. Vide late per d. Iaſ. in l. nulli. C. de iud.

e Excipientis coram. Bar. no. contrarium in l. 2. ff. ſi quis in ius uo. non ie. & in l. quidam conſulebat. ff de re iud.

f Recuſationis. Vide circa hoc Iaſo in leg. cum ſpeciali. C. de iud. aliter in l. ap. rtiſſimi, & Barb. in ca. ſuſpicionis. infra. eodem titulo.

g Eligendi. Vel ibitur ad ſuperiorem, ita not. Barto in leg. quidam conſulebat. ff. de re iudic. vbi tenet contra hoc dictum Innocent.

h Appellationem. Niſi ſit talis iudex, qui ex iuriſdictione & ſententia aliquid emolumenti capiat, vide Barto. in l. 2. ff. ſi quis in ius voc. non ie. & in l. g. de iur. ff. ad municip. & ibi de hoc etiam glo. no.

i Prætoris. Vide inf. de app. cum ſpeciali, & in l. apertiſſimi. C. de iur. per doc. & per Io. An. in c. ſuſcitatus, ſuper glo. 2. de reſcr. & vide in c. ſuper litteris, eo. tit. ad fi. ver. quærunt demum. & vide in l. Barba.

K Sed hæc credo, quod hoc non voluerit Inno. ſed hoc bene innuens, quaſi ſit neceſſaria exceptio, & illa omiſſa, iudicium cum tali iudice actum teneat. vide Ioan. And in cap. ſuſcitatus, ſuper gloſſ. 2 de reſcriptis, & Guil. in Spec. titul. 1. §. excipiter, ver. ſed nunquid ideo, & Bapt. & Bald. & Salyc. in leg. ita demum, C. de procur.

l Dixit antequam. Et idem videtur ſentire Innoc. in ſua caſus poſitione, pronunciatio ergo, qua abbas pronunciauit ſe non poſſe ſolus procedere, priuauit ipſum iuriſdictione, non aſſociatio ad hoc. infra eodem. ſignificantibus. & etiam appellatio fecit non valere ſententiam iſtius abbatis, vt patet in gloſſ. 1. & hic.

m Per tuas. Vide text. bonum in leg. qui teſtamento ff. de excu. tu. & ibi per Do. & docto. & Bart. in l. his ad quem. ff. de acquir. hæred. & Ioan. And. in cap. ex parte. de conceſ. præben. in gloſ. tamen alio, & de probat. quoniam, ſuper glo. fi. & de re iud. ſicut, ſuper gloſſ. 3. & de renun. in præſentia, in gloſ. not. quod licet, & facit iſta decre. ad materiam Brocardi, ſi non valet quod ago vt ago &c. de qua in ca. de deſpon. impu. libro 6. & Bart. in l. 1. §. ſi quis ita. ff. de ver. obl. & Bal. & Sa. in le. non codicillum. C. de teſta.

n Tulerunt. Vide Bartol. in l. 3. §. 2. ff. quod cum fal. tut. alleg. in gl. in cap. vtile, de regu. iur. libr. 6. & Bartol. in l. Græce. §. illud autem. ff. de fideiuſ. & ad materiam c. vide Io. And. in c. illa, in glo. ma. de elect. & de re iudicat. ad probandum, in gloſſ. modicum, & docto. maxime Bald. in leg. multum. C. ſi quis alte. vel ſibi.

SVMMARIVM.

1 *Expectare non tenetur iudex contumacem poſt horam congruam peremptorij, quod partibus aſſignauit, & quando, et un. 6.*

Diuiſio capituli ibid.

1 *Citatio trina, vel vna peremptorie in principio cauſæ habet locum in ſententia, ſecus in alijs actibus, vbi vna quaſi peremptoria ſufficit.*

3 *Supplementum ad contextum ex leg. ciuili.*

Pars præſens, ſit actor, vel reus, abſque licentia iudicis non debet recedere, ibidem, ad verb. expectare, & ratio, ibid.

Expenſas quis a contumace petere non poteſt, ſi ipſe receſſit abſque licentia iudicis, ibid. imo ab eo pars altera, ſi ſuperuenit, omnes expenſas petere poterit, nu. 4. niſi in caſu, numero 15.

5 *Circunductio termini a iudice debet fieri, & licentia dari antequam præſens recedat.*

6 *Expectare pars præſens tenetur vſque in diem alteram, vt iudex.*

7 *Partibus ambabus non venientibus ad diem aſſignatam, compenſatio fit hinc inde.*

8 *In die aſſignato veniendi ad iudicem, ſi dies occurrat feriata, quid iuris.*

9 *Quid ſi iudex abeſt?*

10 *Quid ſi infirmetur?*

11 *Ad electionem, vel ſynodum vocati non debent niſi eis finitis recedere, & ſi receſſerint, amplius non vocandi.*

In electionibus non circunducitur dies, ibi. ad electionem vocationis forma, ibid. ver. nec etiam.

12 *Iudicem ſi partes exaſperant & ob quid, male faciunt.*

In arbitrarijs iudices poſſunt eſſe gratioſi, ibidem, vide numero 29.

14 *Verbi in alia reſolutio.*

Horæ, loci quandoque congruitas ponderatur, ibid.

15 *Nullum & non congruum æquiparatur.*

16 *Ex tunc, aduerbij ſignificatio.*

Inſtantia ne pereat, curare debent iudices, & ſi perit eius negligentia, tenetur parti læſæ, ibid.

17 *Iudices an noctu ſedere poſſint, & nu. 32.*

Ceſſante cauſa, prohibitio ceſſare poteſt, ibi. ver. & ſic ceſſante.

18 *Contractus, & maleficia nocturna quando præcedenti diei, quando ſequenti aſcribantur.*

Diei varia computatio, ibid.

19 *Inter terminum ad quid certum, et generaliter ſtatutum differentia.*

Comminationis in citatione vtilitas & effectus, ibid.

20 *Coarctare, reſtringere.*

Arctante ſe imputatur interdum, ibid.

21 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum nu. 22.*

Peremptorij circunductio quo caſu fiat, ibidem, an ſit neceſſarius ad ſententiam audiendam. §. 2. & numero 30. §. 1.

Iudex parti parcere, gratiamque facere in quibus poſſit, & numero 29.

Iudicare an poteſt ea die, qua priuatus futurus eſt. §. 3. & num. 30. §. 2.

In nocte quod fit, malum præſumitur, quandoque tamen contra. §. 4.

Contra occulte factum præſumitur, ibid.

23 *Additio gloſſarum, ibid. ver. in 4. gloſſ.*

Leg. & poſt peremptorium. ff. de iud. intellectus, ibid.

Contra contumacem pars præſens, ſit actor vel reus, petere poteſt circunduci edictum, & abſolui a termino aſſignato, vel abſolui ab inſtantia iudicij, & quæ ſit differentia inter hanc vel illam petitionem ibid. & an ſtatim id poſſit petere. nu. 26.

Acta iudicij quando pereant, ibid. ver. alia eſt.

24 *Legis, edictum, ff. de iud. l. poſt edictum, legis, properandum. §. 1. & 2. C. de iud. intellectus.*

25 *Iuriſdictio delegata vtrum pereat, inſtantia ſi perierit iudicij.*

Legis, properandum. C. de iud. circa peremptionem inſtantiæ intellectus, ibid. ver. nec obſtat.

27 *Inſtantia iure ciuili poſt triennium perit, canonico uero minime.*

28 *Atteſtationes, & confeſſiones an pereant, ſicut & inſtantia.*

29 *Gratiam in quibus poſſit facere iudex, & nu. 12.*

30 *Incongruum, pro indecenti, non tamen iniuſto,*

Legis, poſt edictum. 1. reſpon. ff. de iud. intellectus. ibid.

31 *Legis, cum qui. ff. de iuriſd. om. iud. intellectus.*

Sententiam poteſt iudex delegatus ultima die ſuæ iuriſdictionis pronunciare, & an idem ordinarius, ibid.

32 *Nocte quod fit in iudicio nunquid teneat.*

CAPVT XXIV.

1 Conſuluit. Caſus. Si † iuriſdictio delegati
expirat in peremptorio, quod
partibus aſſignauit, poſt con-
gruam horam peremptorii non expectabit contuma-
cem. Si non expirat, poteſt expectare, & iterum citare,
ſi uult. Et communis diuiſio. ſecunda ibi, Nos autem.
quæ ſubdiuiditur: quia primo diſtinguit, & diſt. proſe-
quitur. ſecunda ibi, ne uero, determinat congruam ho-
ram iudicii exercendi. 3. ibi, porro inſtruit iudicem
[Cum ad] ſupp. videndum iurare. j. de teſt. c. 2. Hoſti-
2 [Peremptorie] Egi. hic † tractat, an ſufficiat vna citatio
in receptionibus teſtium, publicationibus atteſtatio-
num, & his ſimilibus. & per hanc litteram uidetur, qđ
debeat emanare trina, vel vna peremptorie: ſed ipſe
dicit, quod non inuenit hoc, quod dicitur, de trina, vel
vna peremptorie locum habere niſi in prin. cauſæ, vt
24. q. 3. de illicita, & ff. de re iudica. l. contumacia, & in
ſententia. j. de teſ. cum olim, & ff. de iudi. ad perempto
rium. vnde in productione teſtium prima dilatio uide
tur quaſi peremptoria: quia non datur ſecunda, niſi ꝓ-
a bato impedimento. ff. de feriis. l. vltima,[a] & de hoc j.
de teſtibus, in cauſis. & quod in talibus vna citatio ſuf-
ficiat, & habeat vim peremptorii, etiam ſi non expri-
matur, probatur ſecundum eum, de teſtibus, in nomi-
ne domini, eo. ti. ſignificauit. Et adde quod dicam de
accuſ. ad petitionem, & j. ad fi. huius c. & vide quod
no. in Spe. ad dila. §. videndum, poſt princ. [An circa]
quidam dicunt, quod hic quæritur de tribus. alii, quod
de duobus, ponẽtes prima duo pro uno: quia non pro-
cedere die ſtatuta eſt expectare ſequentem; & hoc pla
cet [Et ſi] ſecunda quæſtio [Expiret] vt quia dies com-
paritionis eſt vlt. dies de termino iudicis; vel ſecundũ
l. eſt vltima dies triennii. C. de iudic. properandum.
3 [Poteris] ſi † volueris. ff. de officio præſidis, ſæpe, & le.
le. & ſic ſoluta eſt prima quæſtio. Hoſtien. [Expecta
b re[b]] ex hoc collige, quod pars præſens, licet aduerſa-
rius ſit abſens, ſit actor, vel reus ſine licentia iudi. non
debet recedere, de iudi. c. 1. 11. quæſtio. 3. certum. 18.
diſtinctio. ſi quis autem. & hoc non ratione pœnæ: quia
nullam incurret, ex quo pars altera non venit, ſed ra-
tione expenſarum, quas tunc petere poterit, ſi licentiã
4 iudicis expectabit. Item † plus, quia ſi pars, quæ fuit
in termino, recedit ſine licentia, & altera pars veniat
oſtendens iuſtam, vel neceſſariam cauſam abſentiæ,
omnes expenſas petere poterit. ar. præalleg. Et ſit ratio
ſecundum Innoc. quia duo videntur mandata: de hoc
5 de dolo & contumacia, cũ dilecti. Sed † & circundu-
c ctio termini[c] debet fieri per iudicem. & licentiam da-
d ri antequam recedatur. & ſic intellige[d] ff. de iudic.
6 ſi poſt edictum, ſecundum Innocen. Item ex quo † iu-
dex poteſt expectare vſque in diem alterum, vt hic:
ergo & per conſequens & pars præſens expectare te-
netur. alioquin cum iudex ſine præſentia partium

non contumacium non procedat. infra. de verbor. ſi-
gnificat. Forus. §. in omni. infr. de cauſa poſſ. cap. 1. ij.
de maior. & obed. inter quattuor, patet quod eluſoria
eſſet hæc poteſtas iudicialis, contra iura. ff. de iudic. ſi
prætor. ſupra de poſtulat. prælato. bonæ. 2. §. nec non
7 nocebat. ¶ Quid ſi † citatus non venit ad diem aſſi-
e gnatam: ſed nec is, qui ipſum citari fecit, præſens[e]
fuit? Reſpondeo ſic, fit compenſatio hinc & inde, ita
f quod neutra[f] partium eſt punienda. ff. de arbit. l. an-
8 tepen. ¶ Quid ſi dies † feriata occurrat in die aſſigna
to, vel alia cauſa euidens ſubſit, per quam apparet,
quod & ſi citatus præſens eſſet, procedere non tene-
tur? vtique in tali caſu debet præſens ſubuenire, ex quo
actoris non intereſt citatum veniſſe. ff. ſi quis in ius vo-
g can. non ie. l. 2. ad fin. ¶ Quid † ſi iudex abeſt die aſſi-
gnata a loco, in quo partes citatæ ſunt præſentes? Re-
ſpon. ex æquitate debent expectare vſque ad ſequen-
tem diē[g] argumen. hic. ſed niſi aliud mandauerit iu-
dex, libere poſſunt recedere, ſicut & ſi iudex mortuus
eſſet. ff. de arbitris, l. arbitr. cal. nec tenetur eum alibi
quærere. 2. quæſtio. 6. §. biduum, ſecundum Innocent.
20 ¶ Quid † ſi iudex infirmetur in eodem loco? Reſpon.
non debent partes ſine licentia recedere: poſſunt ta-
men inſtare, vt procedatur, vel quod alius terminus
aſſignetur, arg. ff. de arbi. & ſi qua. 1. reſpon. & §. 1. &
ſi non poſſet his intendere, poſſent partes ſine licen-
tia recedere, & aliam citationem expectare. ff. de arbi.
21 l. arbiter, & l. fin. ſecundum Innocen. ¶ Quid ſi † voce-
tur quis ad electionem faciendam, nec veniat ad diē,
& capitulum ipſum dicit expectandum, nonne aliquis
eorum, qui præſentes ſunt, poteſt recedere; & ſi receſ-
ſerit, nonne iterum eſt vocandus? Reſpon. non. Nam
ſicut dicitur de vocatis ad ſynodum, quod non debēt
recedere niſi finita ſynodo, ita dicendum eſt de vo-
catis ad electionem, quod non debent recedere niſi fi-
nita electione, vel ad alium terminum prorogata. 18.
diſtinct. ſi quis autem. 11. quæſtio. 3. certum. nec etiam
ſic in electionibus, ſicut in iudiciis circunducitur dies:
imo vocatis abſentibus, & non venientibus præſentes
eligere poſſunt, vt patet in eo, quod not. ſupra de ele-
ctio. cum nobis, & cap. quia propter, ſecundum Inno-
cen. & Hoſtien. de facto ſeruatur, quod citatur cano-
nicus ad certam diem cum continuatione dierum ſe-
quentium, donec electionis negocium ſit finitum; &
vide quod dixi, de electione, eccleſia. 2. ſuper 2. gloſſ.
[Ne cerit] reſpondet ſecūdæ quæſtioni [Gratiam] ma
22 le faciunt partes † quæ iudices exaſperant ſaltem pro-
pter arbitraria, quibus poſſunt eſſe gratioſi. Idem di-
co de aduocatis. inde Quintilianus lib. 4. de oratore,
Naturale eſt, quod iudices his, quos libentius audiūt,
facilius credunt [Expiret] expone, vt ſupra & eſt ſe-
cundum membrum diſtinctionis [Partes] ambæ, vtra-
23 que † tamen abſente non procederet iudex. & ideo ex
ponunt Pet. & Abb. 1. pars, de appel. accepta [Cum id]
ſcilicet terminum peremptorium [Nouerint] id eſt
24 noſſe † debuerunt [Qua congrue] & quæ ſit hæc hora,
ſtatim determinat. & ponderatur hic congruitas lo-
25 ci, de fide inſtrumen. accepimus. & quia † nullum, &
non congruum æquiparantur. ſupra de transla. cap. 1.
§. ſed neque. dicit Hoſtienſ. quod ſi non veniat hora
congrua, licet poſtea veniat, condemnabitur in expē
26 ſis [Ex tunc] id eſt ex §. quo expectauit vſque ad horam
congruam [Poteris] & debebis, ne pereat iuriſdictio,
Io. iudex enim, propter cuius negligentiam perit in-
ſtantia, tenetur parti læſæ. C. de iudic. ſancimus, Vin.
ſed Hoſtienſ. dicit, poteris, ſi volueris [Euaneſcat] ex-
pirante iuriſdict. [Eccleſiaſti.] quaſi ſecus in ſeculari,
27 de quo in glo. ecce quanta. dicit Hoſtien. quod † quic-
quid dicatur, de conſuet. iudices ſedent die, noctuque,

& in vtroq; foro. & dicit, quod quia de nocte cōſueue-
runt homines exire loca publica, præſumeretur, quod ſo-
g lus eſſet, & per conſequens occulte faceret, quod pu-
blice fieri debet. & dicit Hoſtienſ. quod pro maiori
parte in curijs principum ceſſat hæc cauſa, qui per ſuū
abuſum faciunt tenebras lucem, & lucem tenebras, &
ſemper eſt ibi multitudo; & ſic, ceſſante prædicta cau-
ſa, ceſſare poteſt prohibitio, de appel. cum ceſſante,
cum concordantijs [veritatis] Io. 3. Hier. ad matrem,
& filiam in Gallia. bona conſcientia nullius oculos fu
18 git [Deſinat] hinc † eſt, quòd ſi fiat contractus citra
mediam noctem aſcribetur per notarium diei præce-
denti: poſt mediam attribuetur diei ſequenti. hoc in
contractibus quibuſcunq;. de maleficiis factis de ſero
an attribuantur diei, vel nocti, dicam de homic. ſi per-
fodiens. in officijs veſpere, & mane dies vnus, vt in
gen. 1. beatus Ambroſius in hymno, qui mane iunctū
veſperi diem vocari præcipis. Fertur, quod Athenien.
computant de occaſu in occaſum ſolis. Babylonii de
ortu in ortum. Vmbri de meridie in meridiem, quod
eſt abſurdiſſimum, Vt Marcus Varro in libro rerum
humanarum dicitur retuliſſe, ſecundum Azo. & refert
Hoſtienſ. in catholicon dicitur, quod Athenien. a ſex-
ta hora diei. Aegyptij ab initio noctis. Caldæi, &
Perſæ a ſolis ortu faciunt initium diei naturalis. in an-
tiqua compil. decreti habebatur. de hoc lib. 6. cap. 71.
Et not. quod cum dies a noctibus diſtincti continue
creſcant, vel decreſcant, fateri oportet, quod compu-
tatio, quæ fit ab ortu, vel occaſu aliquam habet inæ-
qualitatem. propter quod aliquibus videtur minus in-
æqualitatis habere computum de media in mediam
h noctem, vel de meridie in meridiem[h] [procedendi]
in iudicio [Quod incumbit] i. ad quod eſt terminus aſ-
19 ſignatus. Nam † in partium abſentia non poteſt ad
alia procedere, arg. de re iud. cum olim. Secus, ſi non
ad aliquid certum, ſed generaliter ſit terminus aſſigna
tus ad procedendum: quia tunc ad omnia etiā ad ſen-
tentiam procedere poteſt iudex parte contumace vl-
terius non citata. C. de iud. properandum, ſecundum
Innocen. ſed contradicit, quod hic habes no. in glo.
niſi terminus, & illud eſt verum, & quod not. de dolo
& contu. cum qui, libro ſexto, in fin. Sed, prout dicit
Hoſtien. dictum præſcriptum poteſt intelligi, quando
i iudex comminatus eſt in peremptorio ſe proceſſurū,[i]
& pronunciaturum: alias dicit, quod ſpecialis citatio
videtur ad hæc tria fienda. ſ. lit. cont. 3. q. 3. offeratur,
teſtium receptionem, de teſt. ca. 2. & ſententiam, vt in
gloſ. prædicta, & adde quod dixi in princ. & quod dicā,
de proc. auditis, ſuper ver. concluſum, & quod ſcribam
K de accu. ad peti.[k] [Porro] reſpicit verſi. ſi autem expi-
20 ret, Pe. & Abb. [Coarcta. e] i. † reſtringere. hoc ſic fini
tura ſit iuriſdictio in termino, quem partibus aſſignat.
imputatur autem interdū ei, qui ſe arctat, de hoc de
21 electione, cum in veteri. Quarta † glo. primo ponit v-
num, quod iudex poteſt, cui ſignat cōtrarium, & aliud
qđ non poteſt. demum obiicit, & obiectioni ſi. ↄtrium,
quod dupliciter ſoluit. ¶ Quinta gloſſ. ſi. contrarium,
& ſoluit. ¶ Sexta glo. obiicit, & ſoluit. ¶ Glo. [quid ſi]
22 querit, ſoluit, ponit opi. ↄtriam. ¶ In † gl. 2. [ibi, & poſt
peremptoriū] ſi is, qui impetrauit peremptoriū, abeſt,
& ſi citatus ſit præſens, circūductum eſt peremptoriū,
lis tamen ſalua manet. ¶ In 4. gl. [ibi l. 1.] iudex abſen-
tem damnare poteſt; ſed ad id tenetur [& ibi. §. ſi quis
ex litigatoribus] ſi, altera parte iuſte impedita, labitur
tempus compromiſſi, pœna committitur de ſtricto iu-
re, ſed ſi velit in arbitrum iterum compromittere pœ-
nā euadit. hoc, ſi arbiter velit recipere, quia inuitus non
cogit [& ibi, Qui hoc anno] qui ſtipulatus eſt hoc anno,
vel menſe, nō agit niſi oīb. partibus anni, vel menſis

præ-

præteritis.¶ In 5 gloſ.(ibi l.2.)quæ ſic dicit,ceſſante
cauſa peremptorii edicti aduerſus eos, qui admoniti
iudicio adeſſe noluerunt,ſentẽtiam a iudice poſſe fer-
ri certum eſt.¶ In 6.gloſ.(ibi, Pridie)ſequitur, Kalen-
das Ianua.magiſtratus neque ius dicere,neque ſui co-
piam facere conſueuerũt(& ibi, Eum,qui,in fine)ibi,
iudicare iubere eo die, quo priuati futuri ſunt, non
poſſunt[& ibi.leg. vltima]vide de ſentent.excommu-
nica.a nobis.1.ſuper glo.2.¶ In gloſſa,ſic 18.[ibi,pa
lam)vide de ſent.excommunica.officii, ſuper 1.gloſ-
ſa(& ibi.l.vlt.qui cum collaterali contrahit conſangui
nea,vel affine,ſi palam,leuius punitur:quia videtur er
rare:ſi clã,grauius;quia ſcienter videtur id facere (&
ibi,non exiſtimo)vide in præalle.c.vt noſtrum, ſuper
gloſ.not.quod(& ibi, Non minorem)non minus valet
tranſactio:quia ſecũda hora noctis facta fuerit(& ibi,
§.pen.]poſſe etiam nocte ſignari teſtamentum, nulla
dubitatio eſt.¶ In glo.penultim.(ibi, Nonnunquam)
vide de dila.c.1.ſuper gloſſa 2.¶ In vltima glo.(ibi ,
non tantum)vide de elec.cum nobis olim,ſuper gloſ.
23 2.¶ In † glo.2.in fi.hæc l.loquitur, quando is, qui ci-
tari fecit,eſt abſens:hic e contra,ſecundum Innoc. qui
m demum hic ſcripſit,ꝙ is,qui præſens eſt,ſit actor,vel [m]
reus,petere poteſt circunduci edictum, & etiam ab-
ſolui a termino aſſignato.poteſt etiam petere, vt ab-
ſoluatur ab inſtantia iudicii non ſolum poſt lit. con-
teſta.C.de iudic.properandum.§.1.ſed etiam & ante.
C.quomodo & quando iudex,aucten.qui ſemel, & me
lius 3.quæſtio.3.quod fieri. Eſt autem ſecundum In-
noc.multiplex differentia inter iſtas duas petitiones,
quarum vnam ponit,de eo,qui mit.in poſ.c.fi. vbi vi-
de in gl.magna,vltra medium, verſi. hæc vera ſunt.
Alia eſt,quia a termino aſſignato poteſt abſolui de fa-
cili,& etiam non citato abſente, nec pereunt alia acta
iudicii.quando vero abſoluitur ab inſtantia, citandus
eſt abſens, & cum maiori ſolennitate procedendum
eſt,quia tunc pereũt omnia acta iudicii.& adde quod
tangitur inf.ea.gloſ.in fin.& fit condemnatio expen-
24 ſarum. & ſecundum hoc † intellige ff.de iudic. edi-
ctum,& l.poſt edictum,C. de iudic. properandum.§.
25 1.& 2.¶ Sed nunquid in hoc † caſu, quando ſcilicet
perit inſtantia iudicii,perit & iuriſdictio ſaltem dele-
gata?non;quia non eſt de actis iudicii, ſecundum In-
nocen.& quia non eſt functus officio ſuo, vt ſup.eo. in
litteris,& quia iuriſdictio per cita. ſolam intelligitur
eſſe perpetuata.ſup.eod.gratum, ĩ.de ſim. querelam,
in fi.& de hoc vide ĩ. de iu.examinata, in fi. vbi opi-
26 niones de hoc inuenies.& nũquid ſtatim in prima † ab
ſentia poteſt petere, ꝙ citetur aduerſarius ad hoc, vt
petens ab inſtantia iudicii abſoluatur? Reſpon.ſic.nec
obſtat l.properandum, quæ dicit,quod expectandum
eſt circa finem triennii:quia loquitur,quando præſens
non inſtat,vt ſtatim ab inſtãtia iudicii abſoluatur, ſed
potius vt teſtes ſui recipiantur. & ſententia diffiniti-
ua feratur.& hæc locum habent in ciuilibus. in crimi-
nalibus autem quid fieri debeat,no.ĩ.de accuſa.licet,
ſecundum Innocent.& infra de do.& contum. verita-
27 tis. ſed † ſecundum l. ſpacio triennii perit inſtantia
iudicii.C.de iudic.properandum : hoc tamen ſecun-
dum canones non obtinet ſecundum Innocent. quod
28 dic,vt infr. de iudiciis venerabilis. Quid de † atte-
n ſtationibus, & confeſſionibus [n] habitis non ne pe-
reunt, ſicut & inſtantia : et de hoc not.infra de pro-
ba.c.fin.infra de teſtibus,præſentata, ſecundum Ho-
ſtien.¶ In gloſ.ecce quanta(ibi, parcere) ſcilicet ne
29 † tunc procedat:parcit etiam in mulcta.ff. ſi quis ius
dic. non ob.l.1.parcit etiam delegato ordinarius non
petenti autenticum reſcriptum, de hoc.infra capitu.
cum in iure.dicit Hoſtien.licet poſſit iudex ius in eum
differre, vt hic:& non tamen auferre.C. de preci.impe

o ra.off.l.quoties.[p] 25.qu.2.reſcripta.nec licet aliquam
gratiam facere, quæ ſapiat iniuſtam ſententiam, vel
proceſſum. & hodie cauere debeat a pœna decr. cum
æterni,de re iudic.lib.6.[& ibi, non quicquid]& alibi
dr̃ omnibus magiſtratibus conceſſum eſt,non dicit in-
iunctũ,vel indictum iuriſdictio. ſuã &c. ff.ſi quis in ius
voc.non ie.l.1.in prin.Goff.(& ibi c.vlt.) illud regula-
re, iſtud in arbitrariis [& ibi, Qui hoc anno] illud in
obligatione : hic ſecus propter iudicis contemptum.
ff.de arb.l.Celſus,Goffred.(& ibi,biduum]vbi de hoc
30 [& ibi, Incongruum).i.non † decens:non tamen iniu-
ſtum,ſi hoc facere vellent,Hoſti.(Et in fine].1.reſpon.
per quam l. videtur,quod etiam citare debeat: ſed in-
telligitur de debito honeſtatis. vel debet id eſt põt, ſm
Vincenc.& ibi de hoc.¶ In glo.niſi terminus(ibi, Au-
diendam)& peruenerit in citati notitiam, vt ibi,& de
hoc vt lite non conteſt.quoniam, ver. ſi autem(& ibi ,
p loquitur)alias etiam ſolutiones [p] dat ibi gl. & hanc vl
timo.¶ In gloſ. imo videtur(ibi,eum qui)vbi de hoc
(& in fine) adde quod no. de iureiur.& ſi Chriſtus,in
31 6.glo.l.loquitur in † ordinario,cuius ſucceſſor iam ve
nit,& eſt præſens,quaſi erubeſcat de dignitatis abdi-
catione,ar.ff.de condit.& demon.l. Publius.1. reſpon.
ibi, Calendis Ianua.conſulatum ingreſſus.Secus enim,
ſi non veniſſet.ff.de offic.procon.meminiſſe.1.reſpon.
hoc tamen intelligas, vt dicitur in aucten. de admini.
§.illud,colu.7.ſed delegatus vltima die bene pronun-
ciat, vt hic, & poſtea poteſt ſententiam exequi.ĩ. an-
num, vt inf.eo.quærenti,ſecundum Hoſt.¶ In gl. quã-
tum,[in fi.)de hoc ĩ.de feriis.c.2.in glo. 1. ¶ In gloſ.
32 quid ſi(ibi,credo,quod valeat)Idem Hoſ.ſi partes † ta
ceant.Si autem altera pars contradiceret,puta dicen-
do hora eſt quieſcendi, vellem dormire,& ſuper hoc
licentiã peteret recedendi,& ſi denegaretur, poſſet li-
cite appellare, & remittit ad ſummam de iudiciis.§.
qualiter & quando(& in fi.)vt Inn. hic,qui dicit ꝙ nõ
credit ſententiam diffinitiuam, vel interlocutoriam
de nocte latam tenere, nec lit.conteſt.ſed ſecundum
eum bene poterunt teſtes recipi, & allegationes audi
ri.& ideo dicit in auct.de iu.§.ſedebunt. non dicit, iu-
dicabunt.& vbi dicitur,ꝙ veſpere iudicabunt, ipſe in-
telligit.i.ſuprema hora ante tenebras, vt hic. mihi pla
cet dictum Hoſ.quod præmiſi. vide in Spe.de ſen. pro-
q la.§. iuxta, ver.Item eſt nulla [q] ratione temporis, &
quod ibi dicam.

ADDITIONES.

a Vltima.Ibi vide Bart.& Io.And.in c.paſtoralis.inf.de except.in
gl.ſatis probatur,& Bar.in extrauag.ad reprimendum,in gl.ſu-
per ver.ſuper dicto crimine.& vide quid in proteſtationibus,&
actibus aliis extraiudicialibus,an ſint peremptoriæ prima vice,
Bar.in l.Titia.§ vſuras,ff.de leg.2.& in l. qui Romæ.§. pen.ff.de
verb.ob.& quod hic dicitur,ꝙ prima dilatio eſt peremptoria,
eſt verum in ciuilibus,in criminalibus ſecus, vt dicit l.vlt.ff. de
feriis.& vide Bar.in l.ſi finita.§.in aliis,ff.de dam.inf.
b Expectare.Nunquid autem in alium diem vlteriorem, Bal.hic
ꝙ ſic.& dicit ſe ita conſuluiſſe.vide hic Barb.Et an qui de gra-
tia facturus eſt,aliquid,ſi non faciat,dicatur iniuriam facere, vi-
de tex.cum gl.in c.poſtulationem:ſup.de poſtu præl.& ibi Pan.
vide l.1.§ pe.ff.de aqua quoti.& æſti.& ibi Bar.
c Termini.Et tunc non eſt neceſſaria noua citatio ipſius acto-
ris.ſed ſi reum velit actore contumace iudex abſoluere ab inſtã
tia,quod poteſt,neceſſaria eſt noua citatio, vide Bar.in l.& poſt
edictum,ff.de iud.
d Intellige. Vide Lud. Ro.in ſing.108.& vide in Spe.in ti.de cita.
§.ſi ver.item quia.
e Fecit præſens. Vide tex.in l.arbiter ſi calendis.ff. de arbitris, &
Barto. in l.2. in fine. ff. ſi quis in ius uo.non ie.& in l.3.§.a ſti-
pulatur.ff. de eo.per quem fac. erit & in capitulo.1. de dol. &
contu.
f Neutra. Vide Lud.Ro.in conſ.115.in fi.

g Faceret. Et contra occultè facta præſumitur, vide bonas concor, in c. 1. vt eccl. bene. in gloſſ. no. quòd, & ſuper illa Ioan. An. & facit quod not. Bart. ff. de iur. fiſ. l. non intelligitur, §. tacita.

h Meridiem. Vide glo. 2. in c. quoniam, de ferijs, & ibi nota. quòd quo ad eſum carnium dies incipit incontinenti poſt cęnam, quod facit contra guloſos, qui tota nocte carniſpriuij carnes comedunt.

i Proceſſum. Vt eſt tex. in l. peremptoriè. ff. de iud. & Bar. in l. ſi finita §. in alijs, de dam. infect. Bal.

k Ad peti. Et vide in Spe. de cita. §. viſo, ver. Item licet, & ibi Ioã. And. qui limitat iſtud dictum & no. & vide in dec. Rotæ concl. 37 a. & vide Mod. in Cle. 2. de fo. comp. & Bar. in extrauaganti, ad reprimendum, in gl. ſuper verſ. per edictum.

l Actor, vel Vide no. caſum in fiſco, quãdo vterque eſt cõtumax l. 2 §. ſenatus, ff. de iur. fiſ. & ibi Bar. quia etiam tunc ex officio iudex abſoluit ab inſtantia.

m Quæſtio. 3. quod. Non ergo tria remedia contra actorem contumacem, vide et 4. in c. 1. de dolo et contu. l. b. 6. et vide in deciſio. Rotæ, concl. 372. eſt et quintum remedium, ſcilicet vt receptis probationib. rei feratur diffinitiua contra actorem, vt in c. cum cauſam. inf. de do. et contu. et in auct. qui ſemel, C. quomodo et quando iud. et no. gl. & Bar. in l. & poſt edictum præalleg. poteſt etiam contumax mulctari, & an tunc ſit opus noua citatione, ſicut hic dicit Inn. in abſolutione ab inſtantia, vide bonũ tex. & ibi Bar. in l. 2. ff. ſi quis in ius vo. nõ ie. & in l. 1. in prin. ff. ſi quis iusdi. non obt. & in l. 1. §. 1. ff. de re mil.

n Confeſſionibus. Vide in l. iubemus. C. de libe. cau. & per d. Alex. in conſ. 58. in 2. vo. incipiente, viſa petitione.

o Quoti. Bona lex eſt, ex qua collige remedium contra illum, qui a iudice petit dilationem ſolutionis, vt currat in termino dilationis ſolutio & vide ibi Bal. & Saly.

p Solutiones. Si quis citatur ad audiendum ſententiam pro certa die, et ibi illa die iudex non protulit illam, et citatus eſt contumax, poteſt ferri die ſequenti, illo non citato, vt hic. ſi autem cõparuit, et iudex ille non tulit ſententiam, debebit iterum citari pro alia die. vide Steph. in Cle. ſæpe, de verb. ſign. et Io. And. in Spe. de ſen. §. iuxta, ver. eſt etiam nulla.

q Eſt nulla. Opi. iſtam etiam tenet Bar. in l. more Romano. ff. de ferijs, quando res eſſet tempore peritura, vel finiret iuriſdictio iudicis etiam partibus non conſentiẽtibus, et ibi vide ipſum, quid in extraiudicialibus.

SVMMARIVM.

1 Remouetur delegatus etiam poſt litem conteſtatam ex noua cauſa, & alius ſurrogatur.
Diuiſio capit. ibid.
2 Parochialis iuris quæ ſint, quædam recenſentur.
3 In recuſatione iudicis non modo qui principalis ſit, inſpicitur, ſed & qui per conſequentiam. vide ad fin. ſuffrag.
4 Conſanguineus prælati impetrati in cauſa eius an recuſari queat.
5 Surrogatio iudicis non fit, niſi ſit iuſta cauſa recuſandi, & vt fiat quæ præcedere debeant ordine, num. 6.
6 Per eam non derogatur aduerſarij iuri, ibid.
7 Mutatio iudicis inſtructi non expedit cauſæ nec partibus.
8 Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum, num. 9. & numero 10. 11.
Familiaritas quæ & quem iudicem vel teſtem repellat, & num. 9. 10. 11. 12. 13.
Exceptio dilatoria poteſt opponi quandoq; poſt litis conteſtationem. §. 1. & num. 13. §. 2.
Recuſari poteſt iudex ob nouam cauſam. §. 3. & numero 14. & 15.
Familia eximitur a iuriſdictione iudicis ſuſpecti contemplatione domini, ibid.
10 Familiaritas duplex, quæ ſi excipiatur contra iudicem, non ſufficit, niſi cauſa proponatur, num. 11.
Obligatus quilibet eſt alteri ad familiaritatem & mutuam amicitiam, ibid.
12 Canonicus in cauſa canonici recuſatur, licet pro eo poſſit eſſe teſtis.
13 Familiaris quis prohibeatur a teſtimonio.
14 Recuſari quis poteſt ab eo, qui in eum antea conſenſit, an ex noua cauſa. An quem ſemel elegi poſſit, remiſſ. num. 15.
15 Teſtis, quem produxi poſſimne in alio iudicio recuſare, remiſſ.

CAPVT XXV.

1 Inſinuante. Caſus. Ex † noua cauſa remo-
uetur delegatus etiam poſt li-
tem conteſtatam, & alius ſur-
rogatur. In prima actoris gratioſa petitio. In ſecun-
da ſub duplici conditione ipſius exauditio. ſecunda
2 ibi, quo circa [Parochialis] forte † oblationum, decima-
rum, vel funeris, de præſcript oni. ex tranſmiſſa, de pa-
rochi. cap. 2. 3. & vlt. de decimis, ex multiplici, Hoſtię.
[Thomam] rectorem alterius eccleſiæ [Proceſſum] etiã
ad litem conteſt. Pet. [Poterat] ille officialis [Tam epi-
3 ſcopus] principaliter † (officialis) per conſequentiam
(Eorum) immo epiſcopi. vt ſupra. quòd aliquod ha-
buit officium, per quod fuit vtrique ſubiectus, Vincen:
4 (Merito recuſari) hic videtur † confundi opinio Spe. &
Egid. de qua dicam, de appell. poſtremo, qui dicunt
conſanguineum prælati impetratum ab illo in cauſa
eccleſiæ ſuæ recuſari non poſſe, volens illam opinionẽ
tenere, dicere poſſet, quod hæc fuerunt verba partis,
nec hic agitur de recuſat. ſed ſurrogatione. facit quod
5 no. de iudi. cauſam. Sed † certè reſponſio Papæ ſatiſ-
facit pro primo dicto. ſi enim illa non fuiſſet iuſta cau-
ſa recuſandi, nec Papa ſurrogaſſet, cum etiam in cum
caſum, quo per conſenſum non procederet recuſa-
tus, nolit ſurrogationem procedere, vt ſequitur. vnde
ſatis videtur hic caſus, conſiderato prin. quo dicitur,
quòd de iure parochiali agebatur, & hoc tenet Ar-
chidia. eod. tit. iudex, libro ſexto (Petijt) ipſe R. ſecũ-
dum Lau. & Vincen. vel Thomas, Secundum T. primũ
teneas ſecundum gloſſ. Innocen. & Hoſtienſ. fatentur
6 tamen Innocent. & Hoſtienſ. quòd † ordinatius fuiſ-
ſet, quòd iſti iudices prius fuiſſent recuſati, & ſenten-
a tia ſuper eo lata, & hoc pars aduerſa [a] petijſſet. di-
cunt tamen, quòd huic fuit gratia facta, ne iterum
cogeretur veniendo ad ſedem app. laborare; nec ha-
bet aduerſarius, de quo conqueratur: quia per hoc
reſcriptum nil detrahitur iuri ſuo. vnde dicebat Ho-
ſtienſ. quòd R. diſcretus reliquit procur. inſtructum;
quòd ſimulet, nec aduerſarium citari faceret, ne iu-
dices recuſaret. inſtruxit etiam eum, quòd ſi aduerſa-
rius faceret eum citari procuraret, quòd appareret; iu-
dices ad ſui petitionem citaſſe [eius] ſcilicet epiſcopi
[Priorum] ad Vigorienſem, & coniudices obtentatum
[Procedatis] vos iudices ſurrogati [Iudicum] quia nec
7 † expedit cauſæ, vel partibus mutare iudicem iam in-
8 ſtructum. ff. de vaca. mu. l. pen. ¶ Prima † gloſſ. ponit
paritatem, & imparitatem inter iudicem, & teſtem.
b 1. gloſſ. [b] [ibi. l. vna] ſi habens poteſtatem, vel ad eum
pertinens nuptias ſibi ſubiectæ violenter tentauerit, il-
la cum eius domo eximitur ab illius iuriſdictio. [& ibi.
§. amicos] vide vt lite non conteſt. accedens. 2. ſuper
5. gloſſa [& ibi, Aut affinitate] poſt litem conteſt. pro-
cur. reuoco propter affinitatem aduerſarij. ¶ In gloſ-
ſa, ſi patet [ibi. §. cum quidam] ſi propter ſuperuenié-
tes inimicitias pars proteſtata eſt arbitro, ne ſenten-
tiam dicat, quam nihilominus dixit, contra illam ob-
ſtat exceptio doli mali, ſi petatur pœna [& ibi. §. 1.] vi-
de, ne præla. vi. ſu. c. fina. ſuper gloſſ. 2. ¶ In gloſſa, hæc
cauſa [ibi. §. 1.] vide, ne præla. vi. ſu. cap. fin. ſuper gloſ.
¶ In gloſſa, antepen. [ibi, ſi arbiter, in fi.] vide de ap-
pel. ex parte. 1. ſuper 1. gloſſ. & ibi, quis enim aſperna-
bitur id ius ſibi dici, quod ipſe alijs dixerit, vel dici ef-
fecerit [& ibi, quod dicimus, in fine] ſi pater, & filius,
qui eſt in poteſtate eius, ſunt tutores, & ſtipuletur pa-
ter

ter filio auctore, non valet: quia in re patris auctor eſ-
ſe filius non poteſt[& ibi.§.ſic vbi]quod de principa-
li dicitur, intelligitur etiam de familiaribus. ¶ In gl.
penult.[ibi, Eſt receptum] vide de ele. innotuit, ſuper
c 6.gl.[c] ¶ In † gl. 1.[ibi, iudicem]ſ.eo. cauſam, quæ[&
9 ibi, Accuſatores] 3. vbi de hoc[& ibi l. vna]lex iſta cō-
uertit caſum. l. quod contemplatione domini tota fa-
milia eximitur a iuriſdic. iudicis ſuſpecti: quod forte
non eſt verum, niſi in caſu illius l. ſecundum Innocen.
10 qui † etiam diſtinguit hic inter familiaritatem pote-
ſtatiuam, & extraneam. dicit autem extraneam eorū,
qui in poteſtate non ſunt. C. de iure dot. l. fin. §. simili-
11 que modo. non † ergo ſecundum Hoſtien. ſufficit ex-
cipere iudicem familiarem, niſi cauſa proponatur. inf.
vt lite non conteſta. accedens, & per alia iura, quæ al-
leg. gloſſ. vel quod ſit nimis propitius, de reſcript. ad
hoc. alias quilibet poſſet recuſari, cum quilibet ſit alte-
ri naturaliter obligatus ad familiaritatem & mutuam
affectionem: imo omnes ſumus cognati ſecundum ius
naturale. ff. de iuſt. & iur. leg. 1. in fin. & 2. & 3. [ibi, Po-
ſtremo]quod intellige, vt ibi not.[& ibi, Litteras]&
12 canonicus † pro concanonico. ſupra de officio Archi-
d dia. cap. vltim. qui tamen[d] a iudicio recuſatur. infr. eo-
dem, cum R.[Et in fine]eadem ratio not. 3. quæſtio.
5. capit. 1. in fine magnæ gloſſ. & illud capitulum alle.
13 Hoſtien. hic pro contrario ad ea, quæ dicta † ſunt de
familiari admittendo in teſtem; & ſoluit. quod illud
intelligitur de familiaribus, vel quibus imperari poſ-
e ſet,[e] vel ſuſpectis, quod facile deierarent. ¶ In gloſſa
2.[in fi.]vel fuerat cauſa commiſſa ſimpliciter ſecun-
dum Vincen. ¶ In gloſſa, ſic patet[ibi, De nouo]& ſic
ſoluuntur contraria, quæ ſignabat hic Hoſtien. de l.
exceptione. C. de proba. ff. de procur. Pompo. §. rati.
infra de re iudicat. inter mona. & ſupra eodem, gra-
tum, in fin. cum ſuis concor.[& ibi. §. cum quidam]
& §. ſacerdotio, & C. de conſor. eiuſdem litis. leg. 2.
f & infra de exceptio. paſtoralis.[f] ad idem ff. de te. tut.
g leg. 4. de confirma. tu. l. in confirmando,[g] & de ele-
cti. nulli licere, libro ſexto. ¶ In gloſſa, ſcilicet pars
14 [ibi, Poſſet recuſare] propter nouam † cauſam aliam
ab iſtis. Nam propter has cauſas non potuiſſet iſte
R. eos in iudicio recuſare. extra iudicium vero ſibi pro-
15 uidendo alios petere potuit, Goffred. An † iudicem,
quem ſemel elegi, vel teſtem, quem ſemel pduxi, poſ-
ſim in alio iudicio recuſare, dicam infra de exceptio.
cum venerabilis, in gloſſ. q. d. verſi. ſed & hoc, & ver.
Item ſi.

ADDITIONES.

a ¶ Pars aduerſa. Quia ipſa erat, quæ ex facto ipſius R. poterat recuſare iudices. argue ergo ex iſto tex. quod licet pars, ex cuius facto, vel cauſa iudex poſſet recuſari, ſi poſſit iudicem recuſare, poteſt tamen petere alium loco illius ſurrogari.

b ¶ In 1. gl. Circa iſtam gloſ. adde, quōd dicit Bal. in l. liberi, C. de inoff. teſt. quod ille, qui facit ligam, vel parentelam cum inimicis meis, præſumitur inimicus meus; facit text. not. in l. 1. §. cum patronus. ff. de off. præfe. vrb.

c ¶ Super 6. gl. Et in c. 1. & hoc procedit in initio ſuſpicionis, nō criminis, quia criminoſus poteſt eſſe iudex, non teſtis, vt not. in c. ſciſcitata, de reſcr. & in c. ſi celebrat, de cle. exco. & ſcripſi 3. q. 7. in ſuam, Arch.

d Qui tamen. Dum iſta gl. dicit, quod frater teſtificatur pro fratre, dic. ſ. in ciuilibus, ſecus in criminalibus, & no. in Specu. de teſti. & vide Bar. in l. qui teſtamento. ff. de teſta. glo. in c. cum oporteat, de accuſa. & fallit quod dicitur in ciuilibus in l. lex Cornelia, in prin. de iniuriis, & vide no. in l. parentes. C. de teſti. infr. eo. cum R. facit gl. 3 q. 5. in ſumma, & hoc ſcripſi, & gl. no. in c. 1. 3. quæſtio. 5. & ibi an cogatur teſtificari frater contra fratrem, Archid.

e Poſſet. Vide plenius de his in c. in Litteris. inf. de teſti. per glo. & Io. An. & ibi vide remiſſiones.

f ¶ Paſtoralis. An autem exceptio ſpoliationis ſuperueniens poſt lit. conteſt. poſſit modo oponi, vide quod no. in c. cum dilectus. inf. de ord. cogn. c. paſtoralis, Bal.

g Confirmando. Ibi vide Bart. in l. ſi cum Cornelius, ff. de ſol. facit quod no. ipſe in l. ſi quis ſeruum. ff. de verb. oblig. & iſta iura faciunt, quòd mutata conditione perſonæ mutetur diſpoſitio actus in talem commiſſionem, ſed ad materiam gloſſ. magis propriè vide gloſſ. in cap. paſtoralis, prꝶalleg. & gloſſ. & Bartol. in l. admonendi. ff. de iureiuran. & infra de re iudic. capit. ſuborta.

SVMMARIVM.

1 *Exequi ſententiam ſuam poteſt delegatus Papæ vſque ad integrum annum, niſi in caſibus, nu. 7. & nu. 15. poſt annum ſuperior, ibid. ad executionem eius quando procedatur. numero 10.*

2 *Aequitas ſemper eſt penſanda, & qualiter.*

3 *Statuere ſe quid ſi dicat legislator in conſtitutione, tunc non reſtringitur ſtatutum ad caſum propoſitum tantum.*

4 *A delegato & ſubdelegato delegati ad quem recurratur & num. 5. & 15.*

5 *Priuilegium, & excommunicatio non tranſit in tertium.*

6 *Appellatione remota, clauſulæ hic refertur virtus præter alias & quæ, & num. 5.*

7 *Annus delegati ad exequendum eſt continuus, & 365. dierum.*

Supplementum ad verba decretalis, ibid. ad ver. ſicut obſer.

8 *Sententia ferri poteſt poſt litem conteſtatam, & quo caſu.*

Poſſeſſio quo caſu detur incommutabilis, ibid.

Similitudo rerum dicitur eſſe etiam ex parte, ibid.

9 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum. num. 10.*

Delegatus intra annum poſt ſentētiā de noua iniuria an poſſit cognoſcere inter eaſdem partes. §. 1.

Poſſeſſionem qui non videatur adeptus.

11 *Additio ſiue ſupplementum gloſſarum.*

12 *Executio in rem quando fiat.*

13 *Sententiam dari neceſſe eſt oblato libello.*

14 *Ordinarij iudicis iuriſdictio eſt perpetua, niſi in caſibus hic memoratis, & in melius etiam poteſt reformare ſententiam, ibid.*

Eo depoſito tranſit ad capitulum, & ſucceſſorem ipſius, ibidem.

15 *Excommunicatus, vel ſuſpenſus delegatus abſoluere, vel ligare non poteſt.*

16 *Delegatus poſt executionem ſententiæ quando poſſit adhuc exercere iuriſdictionem.*

CAPVT XXVI.

a
1 Quærenti. Caſus. Delegatus † Papæ vſque ad integrum annum ſententiam exequi poteſt. & pars huius infr. de verbor. ſignificatio. quærenti. & in propoſita quæſtione ponitur prima opinio vſque ibi, alij. ſecunda vſque ibi, nos tamen. ibi ponit veram ſolutionem inferendo quartam opinio. ibi, Non ſolum[a nobis]vel iudex quicunque, ſecundum Iaco. infra eodem. capitul. primo, §. 1. Hoſtien. tu dic, vt infr. ſuper verſic. a nobis [Excommunicet]exequendo ſentētiam: alias parum prodeſſet, etiam ſi pignora traderentur. infr. de re iudic. cum aliquibus, Hoſtienſ. [Duret]in perpetuum [Vt interim]quaſi dicat ne excommunicatum oporteat longius laborare, & vt ei, pro quo lata eſt ſententia, citius ſatisfiat. ſic de officio ordin. paſtoralis.
2 §. penult. Hoſtienſ. [Aequitatis † ſemitam]ideſt æquitate penſata mediam viam eligentes, æquitas verò ſemper eſt penſanda, de tranſactio. capitul. fina.
3 [Statuimus]non † dixit, reſpondemus, quod patet. quòd hoc ſtatutum non reſtringitur ad caſum propoſitum, ſcilicet quando delegatus poſt ſententiam aliquid fecerat, vt hic, quia excommunica-

tetat non parentem, licet Boa. hic habuerit pro du-
bio: ſed fecerit, vel non fecerit, durat eius poteſtas
vſque ad annum, vt huius ſtatuti verba ſonant; quod
eſt etiam de mente gloſſarum [A nobis] in delegato
4 ab ordinario ad ipſum ordinarium recurretur. ff. de
re iudic. a diuo, ſecundum Hoſtienſ. De ſubdelega-
to verò delegati, qui aliquid ſibi retinuit dici po-
teſt, ꝙ vſque ad annum ad delegatum recurretur, etiã
ſi reſeruauit excommunicationem tantum, puta reſer-
uata nobis excommunicationis ſententia ſuper execu-
tione talis negocij, vobis committimus vices noſtras,
argumen. hic. & ĩ. cap. 1. §. porro. Si vero nil ſibi reti-
nuit, forte vſque ad quadrimeſtre tempus tãtum du-
rabit hæc poteſtas in ſubdelegato, quaſi virtus clauſu-
læ, Appellatione remota. per ſubdelegationẽ fuerit ex-
tincta. ĩ. eo. c. 1. §. ſi vero & ſic ſaluum remanet ſolum
b ius cõe quadrimeſtris [b] temporis a contrario huius li-
5 teræ, dum dicit, a nobis. & ſic non † tranſit priuilegiũ
in tertium, ſicut nec excõmunica. nec delegatus prin-
cipis eſt ſuus delegatus, ar. ff. pro ſocio, qui admittitur,
& l. ſe. licet ſit ar. contra. ff. de teſta. l. ad teſtium, in fin.
pro & cõtra. ff. de pecul. ſi ſeruus meus, & duabus ll. ſe.
6 & dicit Hoſt. ꝙ ſecundum prædicta latet hic vna † vir
tus clauſulæ, App. re. quæ nõ exprimitur inter 9. alias,
quæ habentur in ſumma e. tit. §. quo decretal. ver. præ-
uaricatoris, & ſe. tamen hæc non placent [integrum] ſi
7 non fuerit † appellatum; quod dic, vt no. ĩ. c. paſtora-
lis, in gl. ſed pone. erit autem annus iſte integer & con-
tinuus 365. dierum, ff. de ſta. lib. l. 4. §. Stichus. ff. de
verb. ſignific. anniculus. 2. ſic dixit Hoſt. terminatum
per Cle. 4. in cauſa magiſtri Sturionis Cremon. [Sentẽ-
tiam] diffinitiuam, vt dicit gl. [Exercere] ſubaudi, ſed
poſt annum non exercebit, niſi ſuperior, ex quo fuit
excommunicatus poſt ſententiam: ſecus, ſi excom
municatus fuiſſet ante litem conteſt. tunc enim in-
fra annum, vel poſt coram delegato veniens audietur
[ſicut obſer. in illo] ſ. perſonaliter conuento, & miſſio-
nem paſſo, qui præſtita cautione, & reſtitutis expenſis
poſſeſſionem recuperat, cum ante lit. conteſt. &c. hunc
intellectum dixit Hoſt. planum [Conteſtationem) hoc
8 † dicit, quia poſt litem conteſt. poſſet ferri ſententia, ſi
de cauſa liqueret, Inn. ſi non liqueret, daretur poſſeſſio
incommutabilis. ĩ de dol. & contu. prout, Goff. [Inue-
nitur] groſſo modo legendo dic, ꝙ eſt ſimilitudo ſolũ
in tpis ſpacio, vt ſicut ibi datur annus, ſic & hic; & eſt
ſi. de conſan. non debet. ¶ Gl. 3. ponit verſus. ¶ Gl. 4.
9 † diſtinguit perſonales, reales, & criminales acti. in pri
mo membro ſi. contrarium, & ſoluit. B. ¶ Vltima glo.
reſpondet per quæſtionẽ, an excõicatum pro contuma-
cia iudex poſt annum abſoluat. primo & tertio arguit,
ꝙ non, ſecundo ꝙ ſic. vltimo ſoluit. ¶ Penult. gl. obij-
cit, & ſoluit. ſecũdo quærit, arguit pro & cõtra, & ſolu.
10 ¶ † In † 3. gl. [ibi. §. cum quis] vide de vit. & honeſt.
cler. clerici officia, ſuper 5. gl. ¶ In 4. gl. [ibi 4. menſes]
quando incipiant, ſequitur in gl. [& ibi, de officio iu-
dic. §. 1.] vbi ex officio iubet iudex poſſeſſorem victũ,
vt rem cum fructibus reſtituat (& ibi, Cum reis) ibi di-
citur, ꝙ in crimine homi. & alijs grauiorib. cauſis de-
tectis vltio differenda non eſt (& ibi, Certum. §. vlt.)
ibi dicitur, confeſſi vtique poſt confeſſionem tempo-
ra quaſi ex cauſa iudicati habebunt (& ibi, Si confeſ-
ſus) ſequitur, fuerit reus donec de ipſo pronuncietur,
in publica vincula detinendus eſt; & gl. non loquitur
propriè. ¶ In glo. pe. (ibi, Egi.) hanc & ſe. vide de ſep.
in noſtra, ſuper 5. gloſſ. (& ibi non videtur) ſequitur,
poſſeſſionem ademptus is, qui ita nactus eſt, vt eam re-
tinere non poſſit (& ibi. §. perueniſſe, & §. illud) plenè
videtur ad venditorem hæredi. perueniſſe, cum corpo-
ra nactus eſt. & ſi ſingulariter ante venditam hæredi-
tatem precia rerum fuerat conſecutus, palam eſt ad
ipſum rerum precia perueniſſe (& ibi. §. 2.) non obſtat
exceptio petenti fundum ex vna cauſa, ſi petat ex alia
(& ibi, Cuicunque. §. pe.) ſi inſtitor meus, qui oleũ ven
didit, anulum pro arrha recepit, quem non reddit, te-
neor inſtitoria: quia contractum eſt eius rei cauſa, in
qua præpoſitus eſt. Item fideiuſ. qui interuenit pro in-
ſtitore, ꝯpetit inſtitoria, qa eius rei ſequela eſt (& ibi
l. vlt.) vide in c. 1. ſtatim all. ſuper gloſſ. pe. (& ibi, ſi vt
proponis) vide de re iudi. de cætero, ſuper 1. gloſſ. ¶ In
11 † gloſſ. placet (in fi.) idem no. de offic. vic. c. 1. ¶ In gl.
in perſonali (in principio) materiam huius gl. vide in
Spec. de ſent. excommuni. videndum (& ibi, actione)
quid de priuatione eccleſiæ dixerit Innoc. vide in de-
cret. ꝙ ad conſultationem. ĩ. allega. ſuper verſic. qua-
drimeſtre (& ibi, Quattuor menſes) quando incipiant,
ſequitur in gloſſ. (& ibi, De officio iudi. §. 1.) fit autem
12 tunc executio in rem, † ſi reſtitui poſſit: al. cauebit con
demnatus de reſtituenda ĩ. certum tempus re, vel æſti
matione, vt ibi. non ob. ff. de vſuris, in fideicommiſſi,
& ff. quod metus cauſa. Item ſi cum excep. §. quòd ſi ho
mo: quia in prima l. agebatur actione ex teſtamento,
in ſecunda actione, quod metus cauſa, quæ perſonales
ſunt, Innoc. & Hoſt. (& ibi, Statim) non ob. de re iud.
quod ad conſultationem, vt patet in caſu ibi notato (&
c ibi, Adam) & 2. q. 1. [c] ſicut (& ibi, Cum apud) & in caſu
2. q. 6. ſi quis ex pluribus (& ibi §. vlt.) quod intellige,
vt ibi no. vel dic cum Hoſt. illud locum habere, vbi de
13 plano agebatur. ſi enim † oblatus eſſet libellus, neceſ-
ſe eſſet ſententiam dari, infra de rerum permut. cum
olim, & vide in Spe. de conſeſ. §. 1. in princ. ¶ In gloſſ.
14 ſed quare (ibi, De ordinarijs) illorum enim iuriſd. per-
petuata eſt. vnde ſemper abſoluunt, & ſemper ſenten-
tias exequuntur: immo ſententias in melius reforma-
re poſſunt; & de hoc ĩ. de accu. qualiter. 1. niſi ſint ſu-
ſpenſi, vel excõicati. ĩ. de exceſ. præla. c. fin. & de hoc,
de ſuppl. negl. præ. Romana, li. 6. Quid ſi deponatur?
reſpon. tunc nec ĩ. annum abſoluet, ſed tranſit iuriſdi-
ctio ad capitulum, & ſucceſſorem ipſius. ĩ. de elect. ve-
nerabilem. §. ſi. ĩ. de ma. & obed. cum olim. C. de iud.
properandum. §. ſin autem, ſecundum Innocen. & Ho
15 ſtien. & idem dic ſecundum Hoſtien. in delegato † ex-
communicato, vel ſuſpenſo: quia nec talis poteſt ab-
ſoluere, nec ligare. 24. q. 1. audiuimus. vnde ad ſucceſ-
ſorem delegati, qui in iuriſdi. ſuccederet, recurrendũ
eſſet, non ad delegatum depoſitum. ſupra eo. qm̃, &
inf. cap. 2. paſtoralis. §. præterea. quid in delegato re-
uocato, vide inf. de offi. leg. nouit, ſuper 1. gl. (& ibi, In
futurum) de hoc inf. de ſepul. in noſtra (& in fi.) vnde
16 ſatis † videtur, ꝙ ſi victus paruit executioni, & victor als
quãdiu habuit pacificam, licet poſtea per eũ inquiete-
tur, delegatus ſe non intromittat per decr. in literis. Si
vero executioni non paruit, vel ſtatim poſt executio-
nem illum inquietat, ſecus per iura pro hac parte indu
cta. & facit quod no. ĩ. de elect. commiſſa. §. 1. & quod
d dicam de præben. pro illorum. [d] ¶ In gl. vltima (ibi
l. vlt.) de hæreti. ſuper eo, lib. 6. & ibi, Sententiam) idẽ
Innocent.

ADDITIONES.

a Quærenti. In hoc c. quærẽti, dic ꝙ iſte tex. facit ad q. ſi cauſa eſt
commiſſa infra menſem decidenda, quòd ſi reus intra menſem
fuerit propter contumaciam excommunicatus, ꝙ deleg. elapſo
menſe poſſit eum abſoluere, de quo vide in c. quod ad conſulta-
tionem, de re iud. ſed an in executio. data cum clauſula, contra
dictores &c. vel quòd mittat in poſſeſſionem, & ſi habeat lo-
cum iſtud cap. ꝙ demum lata ſententia habeat hanc poteſtatẽ,
vel perpetuo, vide Innocen. in cap. pro illorum. inf. de præben.
& ibi videtur dare vnam limitationem ad iſtud. capitul. quòd
habeat locum in negocio, vbi ſententia fertur, vbi autem
non

non ferunt, ſecus, quia etiam poſt annum, & vide Bart. in l. a di. uo Pio. ff. de re iudi. Arch.

b Quadrimeſtris. Ad uerte, dum gl. hic dicit, quòd datur quadrimeſtre condemnatis in actione perſonali: quia illud intelligi debet, ſecundum q no. Panor. in c. quòd ad conſultationem, de re jud. in 7. colum. verſ. quæro, vbi omnino vide.

c Et 2. q. 1. in criminalibus lata ſententia ſtatim trahit ſecum executionẽ, quod intellige, vt habetur in l. qui vltimo, ff. de pœnis. ſed an quo ad factum inf. decem dies ad appellandum debeat contra reum mandari executioni, ibi vide Bart.

d Illorum. Super ver. contradictores, & vide gl. & Io. And. de ſummo. querelam, & gl. & Io. And. ſuper illa in c. a. ex parte Adæ in gl. quæ incipit, ex hoc, de teſt. & gl. Bal. & Sal. in l. debitori. C. de pact. & de procu. l. Pomp. § ſed & ſi. ff. de procur. & ibi Bart. & gloſſ.

S V M M A R I V M.

1 *Facti ſpecies, vel caſus deſcribitur.*
2 *A ſubdelegato quo caſu non poſſit appellari, & quo poſſit, numer. 6. 16.*
Recuſationem ſubdelegati delegatus diffiniet, & ſi eam nolit admittere, poterit ab eo appellari, ibi. vbi proponenda, vbi probanda, num. 21. & 30. iudicium verò vbi, ibid. quando non admittatur. num. 29. & ad quem interponatur. numero 32.
3 *Diviſio decretalis.*
4 *Corrigere qui prompti ſunt iura reprehenduntur, & ratio.*
Per ſuppletionem iura concordant interdum, ibid.
5 *Decretalis hæc in quibus ſuppleat Alexandrinam.*
7 *Articulus cauſæ medius quis dicatur.*
8 *Inter auditores, ſiue cognitores, de quibus hæc conſtitutio loquitur, & iudices, quæ olim, & quæ nunc ſit differentia.*
Ab auditoribus ſubdelegatis huiuſmodi an, & quæ de cauſa liceat appellari, ibid. & num. 9. & 10. 11.
9 *Modum excedere, vel mandati fines frangere, vel citra formam reſcripti iudicet, vel contra formam inquiſitionis, vel contra regularem diſciplinam, hæ clauſulæ æquipolleant ne, an ſint diuerſæ effectu.*
Modum iudex quomodo excedat, eo num. 9. ad fi. & 18.
11 *Committere quilibet iudex articulum certum cauſæ poteſt, non autem cauſæ cognitionem.*
Iudicium exercetur ex qua cauſa liberius, ibidem. ad verbi liberius.
12 *Subdelegare quæ legatus valeat, & num. 15. 17. & quo ordine, num. 31. 46.*
13 *Conſtitutionis huius intentio.*
Authent. Ad hæc, de iudic. C. cum hac decretali conciliatio, ibid.
14 *Verſic. cum ante quam, non eſt legis verbum, ſed reſpondentis.*
16 *Appellare delegatum quando liceat, ver. ſi tamen, & num. 46. 47. 56. quando ad collegam, num. 53.*
17 *Media cauſæ quæ appellentur.*
19 *Proceſſus quo caſu nullus.*
Vltra formam, & contra formã ſi quid agatur, differt, ibid.
Appellatio ab actu nullo, ibid.
20 *Reuocare ad ſe cauſam poteſt delegatus a ſubdelegato, ſi abeſſe eum contigerit. facit num. 46. 51.*
21 *Cognitor impropriè hic ponitur, qui nullam habet iuriſdictionem.*
23 *Subdelegatum ſi vnius ex collegis tribus datis cum clauſula, app. remo. & quòd ſi non omnes, alter admittat, tertio contradicente, potior eſt conditio prohibentis.*
Proceſſus tamen factus ab admittente & ſubdelegato, tertio nolente proceſſus intereſſe, tenebit, niſi fuerit appellatum, ibidem.
24 *Appellare nihilominus collega prohibens valet, & qua forma.*
25 *Admiſſio amborum delegatorum ſubdelegati a tertio in vero termino, an & quando ad alium extendi terminus pœteris eis iniutis, & num. 26.*
27 *Subdelegatũ tertio[illegible] collega an admittere non teneatur. è contrario an & quo caſu tertius teneatur admittere a ceteris vtriſque ſubdelegatum, num. 28.*
29 *Audientiam ſuam, & vices ſuas committere, diuerſum eſt.*
Recipere pro aſſumere, vel eligere, ibid. ver. vel ponitur.
31 *Appellationis recuſantis iudicem forma, & ad quem interponatur, num. 32. & no. cauſa expreſſa in iure. 33.*
34 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nu. 35. 36.*
Qui interpretatur, corrigit, quid aliud faciat, num. 36. §. 1.
Finis cauſæ ſi committatur, quæ dicantur commiſſa. §. 1. & num. 41.
Criminalis cauſa non delegatur alij. §. 3. excipitur. & n. 41.
Iudicem de conſenſu partium datum recuſare non poſſumus, ſed ab eo poſſumus appellare. §. 4.
Delegatus a Papa quæ non transferat in ſubdelegatum a ſe. §. 5. & num. 45. §. fi. & num. 48.
Simpliciter committens in totum videtur commiſiſſe. §. pen.
Subdelegatus ab alio, quam a principe quæ non poſſit. §. vlt. & num. 48. & 49.
De compilationibus decretalium, remiſſ. ibid.
Bernar. Compoſt. videtur Hoſtienſem præcedere, ibid.
37 *Imperfectum eſt omne, quod corrigitur.*
38 *Quicunque, nil excludit.*
Subdelegatus quæ poſſit committere, ibid. & num. 39.
39 *Delegatus ordinarij nunquid examinationem poſſit teſtium committere.*
40 *Litis exordium quod dicatur eſſe.*
42 *Delegare ne poſſit iudex appellationis iure canonico.*
43 *Compromiſſarij voluntate, non iuris neceſſitate adguntur.*
44 *Aſſeſſorem poſſit ne quem malit eligere iudex.*
45 *Iuriſdictione mandata cuipiam, quæ non transferantur.*
46 *Delegatus poteſt totam cauſam committere, reſeruata ſibi executione ſententiæ.*
Quibus idem modis recuperet iuriſdictionem quam in alium transtulerat per ſubdelegationem, ibid.
47 *Cap. vt debitus, de appella. non tollit diſtinctionem huius de appellando conſtitutionis.*
Cancellariæ mos quis et in qua re, reijcit alium in locum, ibi. ver. & vide quid de more.
48 *Delegatus ab alio, quam a principe habet iuriſdictionem partim delegatam & partim ſubdelegatã, & æſtimatur a ſubdelegata.*
Minus vincit, quod eſt maius, ibi. ex mente, & num. 51.
49 *Dominica trahitur ad Sabbatum, & quando, & quæ in re ſit minus digna, quam ſabbatum.*
50 *Cap. ſi quis lacis. 16. q. 1. & cap. ex literis. 2. de pignori. intellectus.*
51 *Succeſſor habet minus.*
Funiculus duplex fragilior, ibid.
Habenti dare eſt perdere, ibid.
Vnum quam duo magis valet, ibid.
Non acquirere vtilius eſt, quam acquirere, ibid.
Totum qui vult totum perdit, ibid.
Reuerentia delegantis non debetur delegato, ibid.
Fortius minuitur a minus forti, ibid.
Humiliat qui ſe, annullabitur, ibid.
Vtile per inutile vitiatur, ibid.
53 *Delegatus & ſubdelegatus ab eo non ſunt pares, & ratio, nu. 56. ver. & ſi dicas.*
54 *Collega ſolus quando procedet.*
55 *Metropolitanus in concilio non punitur.*
Ab eo ad concilium an appelletur, ibid.

C A P V T XXVII.

Super quæſtionum. [Articulis] Hoſtien. dixit, quod articuli ſunt tres, quos dixit poſſe colligi ex §. fi. & inde ex ſimile ſa de elect. venerabilem. §. fin. ponebat enim ipſe caſum

1 † ſic in vlt. gl. fin. Cauſa commiſſa fuit cuidam cũ clau. appellatione remota. ſubdelegata fuit cauſa quibuſdam

dam ſine conſenſu alterius partis; retinuit tamen ſibi
ſubdelegans diffinitiuam ſententiam. pars illa, quæ
non conſenſerat, venit coram delegato, & allegans,
quod ſubdelegati erant ſuſpecti. aliam recuſationis
cauſam non proponẽs, appellauit ad Papam, quia ſub-
delegati dati non erant de ipſius aſſenſu. quæritur, v-
trum per appell. huius impediatur proceſſus audito-
rum? & dicitur quod non. ſecundo ſi forſan iuſte recu-
ſetur, an delegatus poſſit nihilominus cauſam diffini
re? & reſpõdetur quod ſic. tertio verum, ſi iuſtam recu
ſationis cauſam nolit delegatus admittere, verum ob
hoc ab eo poſſit appellari? & reſpondetur quod ſic. tamen
ſuper hac materia duæ decre. videbantur contrariæ,
quas ſoluit, & determinat. & hoc dicit. Caſus. ſi dele-
2 gatus † Papæ ſubdelegat non in totum, pars a ſubde-
legato non poterit appellare propter hoc ſolum, quod
datus eſt ſine ſuo conſenſu. & ſi eo caſu ſubdelegatus
alias legitime recuſetur, delegatus cauſam diffiniet,
& ſi iuſtam cauſam recuſationis delegatus nolit ad-
mittere, ab eo poterit appellari. Hoſtien. diuidebat
3 † in 5. partes. Pet. in 7. tu dic, quod ſunt duæ principa-
les partes. Prima ponit ius. ſecunda quæſtiones ta-
ctas ſoluit ibi, Eius ergo. Prima ſubdiuiditur, quia pri-
mo ponit tenorem conſtitutionum, quæ contrariæ vi-
debantur vſque ibi, intentionis. ibi declarat intentio-
nem ſuam vſque ibi, verum. ibi dicit: quando a ſubde-
legato poſſit appellari vſque ibi, porro. & ibi dicit,
ad quem appelletur. in ver. quem vero, tractat de ip-
ſius recuſatione. in §. ſi vero, ſoluit caſum dubium
[Suppletur] ſimile, j. de ſi. licet 1. li. 7. de ſent. excom-
mun. inter alia. infr. de verbor. ſignific. cum olim, ſe-
4 cundum Hoſtien. qui † reprehendit hic eos, qui prom-
a pti ſunt ad iura corrigenda. concordant ª enim inter-
dum per ſuppletionem, vt hic & infr. de his, quæ fi. a
prælatis. cum apoſtolica. §. auctoritates. Dicebant au-
5 tem Pet. & Abb. quod † conſtitutio Innocent. ſupplet
Alexandrinam in eo, quod dicit, appellatione remo-
ta, & dum dicit, ad aliquem certum articulum, & dum
dicit, niſi modum excedat: & ibi litis exordium, &
ibi, cauſæ finem, & ibi, ne totum negocium[Commit-
b titur] appellatione remota, ᵇ ſecundum Hoſtien. Illa
enim duo ſunt neceſſaria, quod ſit commiſſio non in
totum, & per delegatum datum cum clauſula appell.
re. & in his duobus ſuppletur Alexandrina conſtitu-
tio per Innocentium[Statuimus]præteriti temporis,
6 Innocent. [Obſtaculo] ergo † a ſubdelegato poteſt
appellari[Executorem] immo, quod melius eſt, ſim-
plicem auditorem. infra. §. porro, Hoſtien.[Certum]
dicit Abbas, quod idem de multis, dummodo iudex
7 non ſit[Articulum] de medijs † puta exceptiones e-
c xaminandas, ᶜ teſtes recipiendos, vel allegationes au
diendas, vel ſimilia & ſecundum glo. & Innocen. olim
8 † inter iſtos, & iudices erat differentia, hodie non eſt:
quia ſi grauant, poſset appellari; alias non. Alij
hanc differentiam aſſignant: quia ab illis auditorib.
quibus committuntur tantum media, etiam ſi quis
aſſignet iuſtam cauſam, & ſe illam offerat probatu-
rum, facta appellatio non tenebit niſi coram iudi-
ce appellationis probetur veritas grauaminis, quam-
uis aliud in iudice. intra. de appel. interpoſita. non ob
ſtat eod. titul. vt debitus, quia ibi intendit ius nouum
ſtatuere in odium fruſtratoriæ appellantium: ſed non
intendit ius antiquum corrigere, quale eſt illud, vt
non appelletur ab auditoribus datis ad media, niſi
ſi modum excedat: ſecus autem in auditoribus da-
tis ad litem conteſtandam, vel ad alia maiora. In-
nocen. tamen non admittit hoc; dicens, quod modum
non excedet non ſolum, ſi fines mandati non ſeruat. j.
§. porro, ſed etiam ſi iniuriam facit. C. de appell. ſi
quis prouocatione, vel ſi alias grauat. nam quando-
cunque grauat, appellare licet, non aliter, j. de app. vt
9 debitus. Nec † eſt vis in diuerſis clauſulis diuerſorum
iurium, vt hic, cum dicitur, niſi modum excedat,
vel, niſi mãdati fines frangat. j. §. verum, vel citra for-
mam reſcripti iudicet. s. e. prudentiam, vel contra for-
mam inquiſitionis. j. de off. ord. irrefragabili. §. 1. vel
contra regularem diſciplinam, e. tit. licet, de appel. ad
noſtram, & cap. reprehenſibil. omnes enim iſtæ clau-
ſulæ æquipollent illi, niſi grauetur ſecundum Innocen.
quod omnino non placet Hoſtienſ. dicenti, quod illæ
diuerſæ clauſulæ diuerſos habent effectus: & tale quid
reputatur legitimum grauamen in vna, quod non in
alia, vt patet in notatis in ipſis iuribus. & de re iudic.
quòd ad conſultationem, in fi. dicit etiam, quòd ſim-
plex auditor, de quo hic loquitur, non poteſt grauare
d niſi mandatum ᵈ excedat, cum ſit quaſi pica, & pro-
cedit non proprio, ſed committentis motu. & ſi com-
miſſionis forma fuit iniuſta, nõ ab ipſo, ſed a commit-
tente, qui grauauit, debuit appellare. & decret. vt de-
bitus, non in auditore, ſed in iudice loquitur, vt patet
in text. ibi idoneo iudice[Ab eo] ſcilicet auditore[Mo
dum] ſ. tranſgrediendo formam mandati. j. eo. vene-
rabili. §. fi. in princip. Hoſt.[Excedat]ergo, ſi modum
10 † excedat, poterit appellari[dummodo] ergo, ſi hæc
e determinatio ᵉ non ſeruetur, poterit appellari. ſed ad
hoc reſpondetur per ſubauditum, quæ ponit gloſ.[De-
putetur] a princ. [vel recipiatur] per approbationem
ipſarum partium[A nobis]non repetit, vel iudex, qui-
11 cunque, & caute: quia licet † quilibet iudex poſſit cõ-
mittere certum articulum, non tñ cauſæ cognitionẽ,
vt eſt dictum ſm Hoſt.[Prouocetur]ergo a ſubdelega-
to delegati poteſt appellari, cum maiora committun-
tur, quia iudex eſt, non tantum auditor[Diffiniri]hic ex
primit, de quo exordio, & de quo fine locutus ſit, de
his plenè in ſum. eod. tit. §. qui delegari, Hoſt. [Inten-
tionis] quia dixit in prin. ſuæ decr. ſua nõ corrigebat Ale
xandrinam, modo declarat[Hanc]quando dictam co-
ſtitutionem edidimus, Inn. [Liberius] quod erit, cum
delegatus per alium ſuam iuriſdictionẽ exercere pote
12 rit, Pe.[Medium]propter hoc † tria dixit, ſ. certũ arti-
culũ, litis exordium, vel cauſæ finem[Coniuncti]hoc
patet ex eo, quod dixit, nedum totum negocium[Alij]ac
13 ſi dicat, in conſtitutione † noſtra non intendimus ſta-
tuere, quo eſſet appellandũ, vel ad quem, ſed declara-
re, quid ſubdelegato poſſet delegatus, & ampliare iu-
dicialem poteſtatem, vt non ſolum medium, ſed et princi-
pium, & finẽ poſſit committere, quod antea non licebat,
contradicente lege. 1. C. de iu. auct. ad hæc cui prodeſſet,
niſi hæc conſtitutio id reuocaret. 10. diſt. c. 1. ſm Inno.
& adde quod dicam ſuper gl. Poſſent et leges ſaluari, vt
dicantur loqui de honeſtate, vel quod nullum hãt impe-
dimentum iura noſtra, quando impeditus eſt. s. e. ſi pro
debilitate, & j. c. proxi. vel declarat hic mentẽ legum
ſm Hoſt. qui de hoc remittit ad ſum. e. tit. §. quare de-
legat. pnt, ver. pt aũt delegatus[Cum ante]nõ eſt ver
14 bum † legis, ſed Inn. rudentis. [docet experientia, quod ſu-
f perflua ſit legalis ᶠ ſubtilitas hoc caſu, cum videamus
ex actis peritiſſime iudicare illos, qui nũquam cauſam
audiuerunt[Inueſtigare]30. q. 5. iudicante, Petrus[Di-
15 ligenter]ſup. patet † per prædicta, quæ delegatus põt to
tam cauſam, & eius partẽ committere: tñ in his aliud in
vno, quod in reliquo; & ſic continuatur quod ſequitur; & oſten-
dendo quod conſtitutiones non ſunt contrariæ, incipit diſtin-
ctionem ponere, per quam ſoluetur quo principalis. ſm
16 Hoſt.[Verum]hic † oſtendit, quando liceat appellari
a ſubdelegato. j. §. prox. dicet, ad quem, Innoc.[Prouo
cari]& ſic loquitur Innocentiana, ſi tamen delegatus
aliquid de iuriſdictione retinuit, ad ipſum tantum ap-
pellabitur, & ſic non dimittet cãm indiffinitã, vt dicit
17 Alexandrina, Hoſt.[Media]puta † tenorẽ teſtium, vel
inſtru-

inſtrumentorum in acta redigere, vel aliud ſimile ſine cognitione, Hoſtienſ. [Auditore] nec in hoc Alexan-
18 drina diſcrepat, ſed concordat [Fines] vt † ſi mandata ſit ſibi teſtium receptio, ipſe vult atteſtationes examinare, & cauſam diffinire, Pet. Sed ad hoc opp. Abb.
g quòd non ſit neceſſe allegare, g cum † proceſſus ſit
19 nullus, quia contra formam mandati. ſupra de reſcrip. cum dilecta. reſpondet, quòd illa decret. loquitur, cum ſit aliquid contra formam, quod eſt nullum. Sed ſecus, ſi fiat vltra formam: quia tunc neceſſe eſt appellare: alias videtur facta prorogatio, de re ad rem. infra eodem cum olim. vnde appellatur a tali, ſicut appellaretur ab eo, qui grauaret de facto, vel aduerſario qui iudex non eſt, de appellat. bonæ, & cap. cordi. & dicit appellandum ad delegatum [Abſen ſia] hic poſſet continuari verſic. quem vero [reſeruat]
20 dixit Pet. quòd † quando delegatus ſubdelegat non in totum, & ſubdelegatus, qui excommunicauit reū, fortè propter contumaciam ipſius non venientis, ſe
h in longinquum abſentat; eſt via parata h delegato ad illum abſoluendum, ſcilicet reuocando ad ſe cauſam, quod poteſt. ff. de iudi. iudicium. poſtea faciet,
i quod ille facere debebat, ſcilicet abſoluet i parere volentem, ſeruata forma eccleſiæ, & diſtinctione decret. ex parte, de verborum ſignificat. & de ſenten. excommunic. venerabilis, libro ſexto, & de hoc in Specul. de ſenten. §. vt autem, verſic. ſed pone iudex [ſed, Ad eum] ſcilicet delegatum ſubdelegantem [Appellari] contra. infra de eo, qui mit. in poſ. cum veniſſet; ibi ſol
21 uam [Cognitor] impropriè, cum † nullam iuriſdictionem habeat, & ideo ſtatim ſe corrigit [Quem vero] ne crederet quis ex eo, quod dictum eſt in §. verum, quòd auditor datus a delegato ſine partium conſenſu poſſet ſine cauſa recuſari, iccircò hoc ſubdit, ſecundum Hoſtienſ. [Deputauerit] etiam ſine conſenſu partium
22 [Oſtendat] nota. ſuſpicionem † ſubdelegati probandam coram delegato: proponenda tamen eſt corā ipſo ſubdelegato, ſecundum Hoſtienſ. [Si verò duo] continuatur ad præcedentia, quaſi ſuperiora locum habeant, cum vnus tantum eſt delegatus. Si verò duo & c. [alteri] collegæ, ſcilicet ille, cui vices committuntur [Expreſſum] inſtruit iſta decret. collegam,
k quòd talem ſubdelegationem non recipiat. k ¶ Quid
23 ſi ſunt † tres iudices dati cum clauſula, Appellatione remota, & quòd ſi non omnes, vnus delegat, & alter vult admittere ſubdelegatum, ſed tertius contradicit? Reſpondeo potior eſt conditio prohiben-
l tis. ff. communi diui. Sabinus. l Si tamen ille, qui vult ſubdelegatum admittere, procedat cum illo ſubdelegato, tertio nolente intereſſe proceſſui, tenebit proceſſus, niſi fuerit appellatum, ſicut & teneret, ſi nullam cauſam prætenderet, & intereſſe nollet. ſupra eodem prudentiam. §. adijcimus, quaſi tacitè non appellando remittere videatur hanc cauſam, quam prætendit, de appellatio. ſolicitudinem. ¶ Sed
24 nunquid ex hac † cauſa poteſt iudex appellare? videtur quòd non: quia licet delegatus ad hoc cogatur, poteſt tamen, ſi vult ſubdelegatum admittere, & ſic non grauat. ſupra de electio. cum eccleſia. Sed è contra, ex quo iudex tertius contradicit, qui iuſtam habet cauſam, per hunc textum, eo contradicente, poterit appellare pars, hac cauſa adiecta: quia vos domine iudex cum ſubdelegato proceditis tertio collega contradicente, & intereſt mea, quòd ipſe de cauſa cognoſcat, cum ſit iuſtus, prouidus, & diſcretus; ne ipſius iudicialis auctoritas mihi neceſſaria in hac cauſa per noſtram admiſſionem euaneſcat, ad apoſtolicam ſedem appello, argumen. ſupra eod. conſuluit. infra eod. cum R. [In eo] quod not. de appel. ex inſinuatione, & 2. quæſtio. 6. non ſolent. ¶ Quid
25 ſi ambo † delegati ſubdelegatum tertii ſimpliciter admiſerunt in vno termino, & poſtea in alio termino nolunt admittere? Solut. ſi ſimpliciter in totum fuit ſubdelegatus, & ſine proteſtatione admiſſus, non poſſunt plus contradicere, argum. inf. eo. venerabili. §. ſi. tum quia perpetuata videtur iuriſdictio. inf. eod. licet: tum quia ſemel conſenſerunt non errantes in iure, vel facto. ff. de iudi. l. 1. & 2. & licet illę leges loquantur de conſenſu partium, non videt Innocen. quare de conſenſu iudicum non ſit idem. Sed ſi fuit admiſſus cum proteſtatione, quòd illum admittebat de gratia, ad terminum illum tantum contradicere poſſunt, niſi & poſtea illum ſimpliciter admiſiſſet; de hoc, de conſtitu. cum M. ad prædicta facit Clem. de procur. inſtrumen-
26 to. nec obſtat † quod dixi, de reſcrip. dilectus. 2. poſt princ. quia ibi iterabatur grauamen. ¶ Quid ſi ſubdelegatus eſſet ſolum ad vnū terminum, & admiſſus ſine proteſtatione? dic quòd non erit, ſi ſubdelegetur ad ſecundum, neceſſario admittendus: quia alius eſt actus primæ ſubdelegationis a ſecunda; & ſic conſenſus primæ ad illam non extendetur. op. de offic. ordin. dile-
27 ctus. §. pe. in fin. ¶ Quid ſi tres ſint delegati cum clauſula, quod ſi nō omnes, duo &c. vnus ſubdelegat, alter ſe excuſat, præſens admiſit ſubdelegatum, quia ſolus nihil poterat? videtur Innocent. quòd ſi poſtea duo ſint præſentes, non tenentur ſubdelegatum admittere, cum ſit locus clauſulæ, quòd ſi non omnes, duo &c. Dicit tamen, quòd ex quo ſemel fuit admiſ-
m ſus, quidam m dicunt eum deinceps non repellendum, & imputent ſibi, qui ſemel conſenſerant. Quid
28 ſi † duo delegati ſubdelegant? nunquid tertius tenetur ſubdelegatum admittere? dicunt quidam quòd ſic, ex quo poſita eſt clauſula, ſi non omnes, duo &c. quia nec aliter procedere poſſet, alias ſi eos nolit admittere, ipſi ſubdelegati ſine illo procedent. ſecus ſi diceretur, ſi non omnes, vnus. hoc vltimum placet Hoſtienſ. ſed primum non. Dicit enim, quòd dato quòd dicatur, ſi non omnes, duo, licet ſolus tunc non poſſit procedere, ſolus poteſt contradicere, & ſubdelegatos repellere, ne ſua iuriſdictio vulneretur ſine culpa ſua. nec eſt locus clauſulæ, quandiu cum collegis poteſt, & vult intereſſe; de hoc infra eodem coram. & per hoc ſatisfit multis quæſtionibus circa hanc materiam, licet aliqui ſentiant contrarium, ſecundum Innocent. & Hoſtienſ. quòd poteſt, ſcilicet is, qui recipit commiſſionem, ante ipſius receptionem, ſcilicet cauſam delegare, & appellatione remota procedere [Commiſſa] & per eum recepta. Vin. [vnde] ſcilicet, quia collegæ ſubdelegationem recepit [Eius ergo] hic incipias caſum [Pro eo] ſcilicet ſolo [Audientiam]
29 ſecus † ſi ſimpliciter vices ſuas, vt dictum eſt, Inn. [Recepti] hoc dicit, quia & ſi de conſenſu ſuo dati non eſſent, is tamen, qui aliquid fecit coram eis, vt coram iudicibus, illos recuſare nō poſſet. ſup. eod. gratum, & c.
n inſinuatione. vel ponitur, recipere, n pro aſſumere, vel eligere, vt ff. de excep. ſecūdum Abb. [Oſtendere] ſup. & ſi admiſſus non ſit, propter hoc appellet, vt ſequitur
30 [Auditores] quaſi innuat, quòd ſi † fuiſſent iudices, coram eis fuiſſet cauſa recuſationis proponenda, & probanda coram arbitris, de appella. cum ſpeciali. dicit Innocen. quòd verius ſibi videtur, quòd coram primo delegato eſt proponenda & probanda cauſa recuſationis, etiam ſi ſententiam, vel totam cauſam commiſerit: quia, quouſque cum effectu ſcilicet per citationem ſit iuriſdictio penes ſubdelegatum ſemper eſt apud ipſum delegatum recuſationis cauſa proponenda, infra eodem licet. pro eo facit infra eodem quamuis, libro ſexto. fatetur, quòd alij aliter dicunt. vide

quod ſcripſi in Spe.de recu.ſuper fine ſecundi §.[Qui
etiam] ſecundus articulus [Recuſari] probata cauſa
coram delegato[Quod ſi] hic expedit tertium articu-
31 lum[Admittere] dicit Hoſtien. ſub hac † forma poſſe
appellare eum, qui recuſat, Recuſo te ex tali cauſa, &
appello, ne hac recuſatione pendente in cauſa proce-
das, & hoc dicit. quando notoria eſt cauſa de iure &
o de facto, vt lit.non conteſt.c.2.& 3.[o] Remittit autem
ad ſummam eod.titu.§.quod ſit eius officium, verſi.
ſed coram quo.& §.ſed nec iſtud, ver, quis ſit effectus,
& ver.quid ergo, ſi ſic dixeris.& ſe.[Audire]vel adire,
32 in an.eſt audiri[ad noſtram]ſi proponitur † recuſatio
coram ſubdelegato, & ipſe illam non admittet, appel-
let ad delegatum, qui ſi etiam non admittit, appel-
p let ad Papam, ſecundum Hoſtien.[Appellare].[p] Nam
33 † hæc cauſa eſt in iure expr.ſſa.3.quæſtio.5.quia ſuſpe
cti.j.de app.cum ſpeciali.& ſic non ob.remotio appel
lationis.j.de app.paſtoralis[Inane]de app.non ſolũ,
34 libro ſexto.¶ Gl.† ar.contra.ſi.contrarium, & remit-
tit.¶ Gl.[exordium]reſpondet per quæſtionẽ, quid ſit
litis exordium.¶ Glo.[niſi cauſa]per quæſtionem re
ſpondet, an iudex appellationis deleget.¶ Gl.[iſtud]
ponit differentiam inter leges, & canones. ¶ Gloſ.[&
ideo]ponit dictum, cui ſignat duo contraria ſucceſſi-
ue, & ſoluit.demum arguit, & quæſtionẽ ſoluit.¶ Glo.
[non tamen]primum reſpondet per quæſtionem, & ſo
lutionem.ſecundo obiicit, & ſoluit.tertio quærit, & ſol
uit. ponit opi.ſolutioni contrariam, cui reſpondet.
¶ Gloſ.[lex indiſtincte]ponit ſucceſſiue duo contra-
ria, & ſoluit.¶ Glo.[maxime] ponit duas opin.& pri-
mam approbat.¶ Gl.[hoc enim]ponit dictum, cui ſi-
gnat contrarium, & ſoluit.ponit ſecundum, alleg.duo
iura: in contrarium.alleg.5.ponit tertium: alle.vnum.
cap.in cõtrarium; alleg.duo iura, & alia duo ad ſi. per
conuerſum.¶ Gloſ.[patet]primo ponit vnam parita-
tem, circa quam quærit, & remittit. ſecundo quærit, &
ſoluit. tertio quærit, alle.pro, ſoluit, ponit opin.ſol.con
trariam, quarto quærit; allegat pro & contra. ponit
35 opin.quam reprobat, tenens contrariam.¶ In † ter-
tia glo.[ibi.§.qui operas]ſequitur, locauit, vt cum be-
ſtia pugnaret, ex ſenatuſconſulto Orficiano ad matris
ſucceſſionem non admittebatur, ſed benigna inter-
pretatione placuit eum admitti. ¶ In gloſ. exordium
[ibi, ſicut in rem]vide de præſcript. ſanctorum, ſuper
gloſſa ſecunda.¶ In gloſſa, ideſt, Cognitionem [ibi,
dicere autem] communiter eſt §.ſub l.qualem.tunc ar
biter ſententiam dicit, cum pronunciat id, per quod a
tota lite illos diſcedere velit.¶ In gl.niſi cauſa [ibi,
Item diuus]ibi princeps. Obiicientem crimina pro-
bantem non per teſtes, ſed per teſtimonia non admi-
ſit, ſed cauſam commiſit præſidi prouinciæ, per quem
illum relegari mandauit, ſi non probaret. ¶ In gloſ-
ſa, & ideo[ibi, Ex conſenſu]ſequitur, litigantium cir-
ca compromiſſum a præſide prouinciæ iudice dato
victus poteſt prouocare[& ibi, Arbitro]ſequitur, ad fi-
deiuſſores probandos conſtituto, ſi in alteram par-
tem iniquum arbitrium videatur, perinde ab eo vt a
iudicibus appellare licet. ibi ſumitur arbiter pro de-
legato, vt ibi not.[& ibi, de officio aſſeſ.leg.1.]vide
de iudic. examinata, ſuper vltima gloſ.[& ibi.§.1.]
vide de iudic.capit.1.ſuper gloſſ.ſecunda. ¶ In gloſſ.
q non tamen[ibi, leg.3. in fi.]ibi, iuriſdictio [q] eſt etiam
iudicis dandi licentia[& ibi, Solent.§.1.]illius eſt iu-
riſdictio. adimere, cuius eſt dare[& ibi.leg.1.§.vlti-
mo]qui mandatam iuriſdictio.&c.vt ſequitur in glo,
[& ibi, more] ille demandat iuriſdict. qui ſuo iure
habet illam. ¶ In gloſſa, ſimpliciter[ibi.leg.3. in fi
ne] vide de verbor. ſignificatio. capitul. penultimo,
ſuper tertia gloſſ.[& ibi leg.2.]ſimpliciter datus in-
telligitur curator in Italicis, & prouincialibus datus.
¶ In gloſſ.hoc enim, [ibi, Legatus] ſequitur manda-
ta iuriſdictione iudicis dandi ius habet: alias non ha-
bet[& ibi, ſi alieni]vide de pignor. capit. final. ſuper
gloſſa penultima [& ibi.§. vltimo]ſi illuſtri admiſſus
ſit non illuſtris, & ab eis appelletur, appellabitur vt
ab illuſtri [& ibi, Deli mali] ſequitur, exceptio, quæ
poterit deleganti opponi, ceſſat in perſona credito-
36 ris, cuius quis eſt delegatus. ¶ In † gloſſa prima
[ibi, licet is cui] non eſt in an.ſed fuit in compil. Gil-
berti, & incipit, licet is, cui, Tancre. Hoſtienſ. vero
dixit magiſtrum ſuum dixiſſe, quod fuerat in com-
pilatione Bernar. Compoſtell.de his compilatio. dixi
r [r] in procemio, ſuper prima gloſſa. ¶ In gloſſa, ſecun-
da [ibi, corrigit] interdum ſub. Gotred. & Hoſtien.
37 Hieronym. ſuper Titum c. Omne † quod corrigitur,
imperfectum eſt. ¶ In gloſſa, hoc ideo [ibi, com-
mittere]& quæ ſit ratio, quare delegatus non ſub-
delegat appellat.rem.no. in ſumma, eodem titulo.§.
quod ſit eius officium, verſic. quæro etiam, quæ ſit
ſ ratio, quod delegatus, [ſ] Hoſtienſ. ¶ In gloſſa, ſi er-
go [ibi, ordinarius] de ordinario vero intellexit
38 Innocent. hunc text. ſed Hoſtienſ. per ver. † quicun-
que, quod nihil excludit. intra, de maioritat. & obe-
t dien. ſolitæ. in fin. dixit etiam, quod delegatus, [t]
qui iudex eſt, vt patet in fin. huius. §.quamuis, non
poſſit committere cauſæ cognitionem. C. de iudic. a
iudice; poteſt tamen committere certum articulum
executorium ſiue iuris diſcuſſionem, puta citationem,
de qua infra capit. proximo. §.1. vel denunciationem.
infra eodem, ex literis. facit infra eodem, capit.fina.
libro 6.§.vices. & quod dicit, non tam cognitorem,
quem dare non poſſet iudex quicunque: & de hoc
ſatis in Specul.titulo 1. §. 1. verſic. ſed nunquid. hoc
dictum Hoſtienſ. tenet hic Abb. qui etiam quærit,
39 quid iuris de † examinatione teſtium, nunquid il-
lam poſſit ſubdelegatus, vel delegatus ordinarii com
mittere: & dicit quod non, per decret.cum cauſam.
infra de appellat.& eſt verum, quod ſimpliciter non
poteſt committere. poſſet enim imminere caſus, vbi
oportet ipſum interloqui, vt ſi obiiceretur teſti ex-
communicatio, ſeruitus, vel his ſimile, & per ſimpli-
cem commiſſionem videretur etiam ad hoc poteſta-
tem recepiſſe.ſupra capit.præterea. dicit tamen, quod
ſi interrogatoria ſcripta tranſmitteret, vt illa inqui-
rerentur a teſtibus: quia ille talis miniſter ſimplex
executor eſt, ſuſtineri poſſet per hanc literam. vide
Clemen.eodem titulo.capit. vno, & quod ibi not. in
prima gloſſ. & quod dicam de re iudic. cum Bertol-
dus, ſuper gloſſ.ſed qualiter delegatus. Dicebat Pet.
quod ſi teſtes non ſunt in loco iudicii, ſubdelegatus
rogare poteſt iudicem, ſub quo degunt, vt teſtes re-
cipiat. C.de fide inſtrumen.iudices, & auct. apud: &
ille illos recipiet non auctoritate delegati, ſed iure
communi, ſicut in præallegat.l.ordinarius, rogat or-
dinarium, cui non poſſet imperare, & archiepiſco-
pus delegat ſubdito ſuffraganei, quem non cogit. in-
fra titulo 2.paſtoralis. dicit etiam, quod licet Papa
notet, quod delegatus poteſt quemcunque com-
pellere, vt teſtes recipiat, & ipſe Petr.fatetur, quod
ſic ſeruatur; non tamen putat, quod id de iure poſ-
ſit, ſed ſolum rogare[& in fine] pro eo, quod ſit ſu-
ſpectus, quod verum eſt, ſi de conſenſu partium da-
tus ſit. ¶ In gloſſ.exordium[ibi, reſcriptum]& quo
ad interrumpendam præſcriptionem, vt in l. hic al-
lega.[& ibi, Litigioſa] quo ad perpetuandum anna-
u les excepti. [u] dicitur exordium † libellus princip
40 oblatus. C. quando libell. princip. oblatus. per to
tum, Innocentius[& ibi, Lit.conteſtat.]de hoc infra
de verbo.

de verbor. ſignific. ex parte. 2. & ſic ſumitur hic ſecundum Hoſtie. ad hoc ff. de in ius vocan. quamuis. ff. rem ra. l. amplius, & l. quo enim, & C. ſi ex delict. defunc. l. vna [& ibi, Cum iudices] quod dic infra eodem tit. c. 1. in principio, libro ſexto [Et in fi.] Vincent. & ea tunc non exigitur cautio rati. ff. de procura. Pompo. §. rati, Hoſtien. ¶ In gloſ. [idest] quod nō placet, ſi intelligas
41 eodem † tempore, quia mens verbi præcedentis, liberius, contradicit, & mens iurium. ſ. de reſcriptis. capitul. vlti. eodem titulo. diſpendia, libro ſexto. ʒ. de ſequeſtr. poſſeſ. c. 1. dic ergo, diuiſum, idest vnum per ſe, & reliquum per ſe, primo lit. exordium, quo expedito medium ; quo expedito finem, & huic intellectui concordat Innocen. & Hoſtien. ¶ In gloſſ. [niſi cauſa, ibi, illud] de hoc ʒ. de offic. ord. quod ſedem [& ibi, ſecun-
42 dum † canones] dicit Hoſt. quod id, quod lex dicit de iudice appellat. non inuenit correctum ſecundum canones, quo ad ordinarios, niſi per conſuetudinem quæ dici poſſet verius corruptela, cum & in fraudem fiat, & impediat appellationes gradatas. infra de appellatio. dilecti, vltimo. Et vide de hoc vltimo in Specu. de appel. §. nunc tractemus, ver. ſed ſecundum præmiſſa. primum vero dictum Hoſti. reprobatur expreſſe. infra de officio ordi. paſtoralis, & c. vt litigantes, libro ſexto. & de appell. Romana. §. 2. eodem libro [& in fine] infra de reſti. in integ. ex litteris. ¶ In gloſſ. [hoc non, in fine] Idem Innoc. quod verum, niſi propter iuriſdictionem, quam ſibi reſeruauit, ad eum tunc appelletur. infra §. porro, ſecundum Hoſtien. ¶ In gl. [non ſtatuit, in fine] & ſic quod dictum eſt in verſi. dummodo, non continet neceſſitatem, ſed tantum prouiſionem. ¶ In gloſſ. [& ideo, ibi, A iudicibus] vbi de hoc [& ibi, Com-
43 promiſſariis] quia voluntate, non iuris neceſſitate adeuntur. infra eodem, ab arbitris, lib. 6. [& ibi, Non ſuſpectam] infra de reſcriptis, ſtatutum. §. aſſeſſorem, li-
44 bro 6. vnde † dicebat hic Innocent. quod iudex poterat, quem volebat eligere, ex eo maxime, quia ex eius facto obligatur. C. de aſſeſ. l. 1. & le. nullus iud. de hoc infra de vita, & honeſt. cler. cum ab omni, & in ſumma eodem titulo, ante fi. ver. conſulo, Hoſtien. & de hoc in Spec. de aſſeſſore. in princ. vbi etiam tractatur, an clericus aſſidere poſſit in curia ciuili. ¶ In gloſſ. [non
45 tamen, ibi, A † lege] & quæ l. vel ſenatuſconſulto ſpe-
x cialiter] tribuūtur, mandata iuriſdictione [x] non transferuntur. ff. de officio eius, cui man. eſt iuriſdictio. leg. 1. Hoſtien. [& ibi , Licentiam] licentiam habet a iure legatus principis, & ibi dicas ſecundum Ioan. [& ibi, Committi] iunge quod not. in ſumma, eodem titulo. §. quæ delegari poſſunt , ver. quid ſi ſimpliciter committat, & ſecundum Hoſtien. (& ibi, Sed nunquid) hoc
46 † expeditum eſt, quod poteſt, & ꝙ ad eum tunc appellabitur, infra eodem. ſi delegatus. §. vltim. libro 6. (& ibi, Ad cognitionem) hoc verum quando mera executio committitur, vbi ex vi commiſſionis non habetur cauſæ cognitio, aliud vbi retinetur, vt hic, vbi ex vi retentionis, & ex vi appellationis factæ, & ex vi huius interpretationis recuperatur iuriſdictio, argumen.
y ff. ad turpil. leg. 1. in fi. & infra de appella. vt debitus, [y] Hoſtien. ¶ In gl. (lex, ibi. l. vna) vbi de hoc. & C. de iu-
47 di. l. fi. in fi. ¶ In gl. (maxime, ibi, Vt † debitus) iſta decre. prohibet appellari ante ſententiam, niſi ex rationabili cauſa: ſed non per hoc remouet hanc diſtinctio. vt
z ſi hæc clauſula ſit in literis, [z] appelletur ad delegatū, ſi non ſit appelletur ad papam: imo ſit iſta vna de virtutibus clauſulæ hoc dixit Innoc. ſed ſibi non placuit. Hoſtien. vero penitus placet, qui dicit, quod gloſſ. maxime, deſtruit text. Vnde tollenda eſt illa ſubauditio, de, maxime, præcipue cum in decret. vt debitus, nulla fiat mentio de hac clauſula. Miratur ergo, qua fronte dicitur ius illud tolli, de quo nulla penitus ibi fit mentio. deficiunt enim hæc verba, & mens. vbi ergo hæc duo concurrunt, quod ſit delegatus cum hac clauſula, & quod delegauerit non in totum, ad eum appellabitur. alias ad papam ſecundum eum (& ibi, Alii) Hoſ. præciſe, & Abb. & Pe. (Et in fine) argumē. infra eodem delegatus, in fi. vbi nil dicit de clauſula appell. remota. Et vide quod de more cancellariæ ibi dicam in gl. mirabile. & ſi hanc opin. tenes, dicere potes, quod ſit ſpecialitatis ratio quare hic nō appellatur ad papam, ſicut alias omiſſis multis mediis, quia habet appellans iudicium papę paratum in perſonam. ſ. delegati ſubdelegantis. ad hoc facit, quod ſequitur ibi, vt parcatur laboribus partium, & expenſis. ¶ In glo. 1. (coram, in fine) infra eodem. ſi contra vnum, librō ſexto, & notabat hic Hoſtien. quod ibi dixi in glo. antepenult. ¶ In glo. (Hodie, in fi.) hæc gloſ. eſt contra textum ſecundū Hoſti. & ſecundum eum delenda. ¶ In glo. (hoc enim
48 ibi, A principe) habet † enim iuriſdict. partim delegatam, partim ſubdelegatam; & talis mixtura facit eam totam cenſeri ſubdelegatam quo ad ius ipſius, ſed non quo ad ius ſuperioris. rationem vide in ſumma, eodem titu. §. quod ſit eius officium. ver. ſed quæ eſt ratio, Hoſtien. & infra tangam ſuper vl. glo. huius §. (& ibi, lite-
49 ras) vbi dominica † trahitur ad ſabbatum: ſed illud facit neceſſitas, & continuatio ieiunii. poſſet etiam dici, quod quo ad ordines ſabbatum dignius eſt, quam dominica, & ibi de hoc in quarta gloſ. (& ibi, Cum ſuper) ibi iuriſdictio efficax trahitur ad efficacem: ſed illud facit voluntas contraria poteſtati (& ibi, Ex litte-
50 ris) hæc duo † intra loquuntur in onere, quod eſt anne-
aa xum rei. de [aa] priuilegio, vel onere perſonali [bb] dic vt
bb infra de regulis iuris. priuilegium, libr. ſexto (& in fi.) facit de iure patro. cap. vno. 2. reſpon. & quod ibi not.
51 Colligebat † etiam hic Abb. plura alia argumenta, quod minus habet ſucceſſor: & quod qui plus habet, minus poteſt. Item quod funiculus duplex fragilior, quam ſimplex. Item ꝙ plus valet vna ratio, quam duę. Item quod vtilius eſt non acquirere, quam acquirere. Item quod vnum fortius eſt duobus. Item quod delegantis reuerētia non debetur delegato. Item quod qui totum vult, totum perdit. Item quod qui ſe humiliat annullabitur. Item quod fortius vincitur a minus forti. Item not. quod viciatur vtile per minus vtile. ſuper quo dic, vt plene not. & dixi infra de regulis iuris. libro ſexto. ¶ In gloſſ. patet. ibi, Reuocare) Expeditum eſt. infra eodem. quamuis, libro ſexto (& ibi, Partem)
52 quaſi text. loquatur † de eo, qui commiſit totum, & ſic etiam intelligunt Innocent. & Ho. ſed melius mihi videtur, quod textus decidat hunc caſum loquendo de illo, qui commiſit partem, cum de alio non eſſet quæſtio per ſuperius dicta. & hoc placet Vincen. Pe. &
53 Abb. (& ibi, parem) Hoſti. qui † dixit cum T. ad ſolum collegam appellandum. dicit, quod hæc non eſt paritas, cum ille delegatus ſit principis, et ſic remanſerit, iſte vero ſubdelegatus. Dicebat autem ſic occurri laboribus partium, dicebat † etiam, quod tunc ex virtu-
54 te clauſulæ, quod ſi ambo, ipſe ſolus cognoſcet, cum notorium ſit impedimentum collegę et ſi pronunciat bene appellatum, ſolus procedet in principali: ſi male, condemnabit appellantem in expenſis, et ad ſubdelegatum remittet, qui ſi remiſſionem nolet, ſimul procedent (et ibi, Concilium) cui metropol. præeſt. infra de accuſationibus, ſicut huic poteſt reſponderi ſecun-
55 dum Hoſtienſem, quod in † concilio non punitur metropol. dicit etiam ſe non inuenire iure cautum, quod de metropolit. ad concilium appelletur, licet de culpa eius queratur in concilio, non vt per epiſcopos puniatur, ſed vt ſuperiori nuncietur. infra de prębēdis, graue, §.

bb tie.§. metropolitani bb [& ibi, Intereſſe] ad idem infra de appella.capit.pe.libro ſexto [& ibi, Ad Papam]
5 ¶ Idem ſi duo † ſint delegati, & vnus deleget totum, & alter eidem, vel alteri partem, ſecundum Ioannem. alleg. C.de appel.præcipimus, in fine, Idem Gotfred. [& ibi, Lau.] & Innocen.[& in fine] ſic terminatur. infra eodem, ſi duo ex tribus, libro ſexto. ¶ In glo.[ſupra eodem, in fine] vel ſupra hoc eo.§. legendo per modũ conuerſum, ſic, ſcilicet quod poteſt ex iuriſdictione ſibi a condelegato commiſſa, non poteſt ex iuriſdictione ſibi a principe delegata. ac ſi dicat reſpectu illius poſſet, ſed reſpectu iſtius non poteſt, ſecundum Vincen. Pet.& Abb. & ſi dicas, quare ſupra præponderatur ſubdelegata, & hic delegata: reſpondent: ibi agitur de commodo delegati. vnde ſubdelegationem recipiendo illi duplici honori renũciat, de quo dictũ eſt ſupra, ſed iſta commiſſio non præiudicat primo deleganti, cum ad eum a ſuo delegato debeat appellari. vnde appellabitur, etiam ſi aliam iuriſdictionem miſcuerit, ad ipſum papam de ipſo. ad hoc infra de arbitris cum tempore, & quod not. infra eodem. ſi duo, libro ſexto. in gloſſ. 2. ¶ In gloſſ. [concludit in fin.] quaſi velit gloſſ. quod duo tantum fuerunt articuli quæſtionum. primus de ſolutione contrarietatis. ſecundus de ſolutione quæſtionis ex facto emergentis, & hoc ſatis poteſt tolerari, & commiſceri, vt duo fuerint principales articuli, & ſecundus ſit trimembris, vt dixi in princ.

ADDITIONES.

a Concordant. Et iura non ſunt de facili corrigenda, de electio. cum expediat, libro ſexto, & omnino ſunt, ſi poſſunt, ad concordiam inducenda, vt in prima conſtit. C.§.quibus, ibi, niſi aliqua ſubdiuiſione, &c. & C de inoffi do.l. 1. cum ſi. & vide in c. 1.de conſti.libro ſexto, & Barto.in l.omnes, præalleg. ff.de iuſti.& iure.

b Appellatione remota. No.tamen text. ſingularem in l.fin. C.de ſentent. & interloc. omnium iudicum, iuncta gloſſ. ibi, & ibi Bartol. & Bald. & vide etiam Bald. Modern. in capitul. 1. de reſcrip.

c ¶ Examinandas. Iſta examinatio videtur ſapere iuriſdictionem: quia examinare eſt de veritate ſe informare, vt probatur in multis iuribus. de examinatore autem teſtium, quid iuris, videbis infra ſuper gl.ſi ergo, & ibi remiſſiones.

d ¶ Mandatum. Et ſi mandatum excedat, quomodo cum actus ſit nullus, ſit neceſſe appellare, vide Ioan.infra in gl.vt ſi mandata, & vide de re iudic.quod ad conſultationem, in gl.fi.& ſuper illa Ioan.And.vbi maxime in prin.videtur not.contra id, quod hic infra dicit.

e ¶ Determinatio. Dictio iſta, dummodo, an materiam ſapiat, an conditionem, vide Ioan.And.de vſu pallij capit.ex tuarum, in gl.materiam, & glo.quæ incipit, quæro in cap.non poteſt, de præben.libro ſexto, & Bart.in l.quibus diebus. §. Termilus. ff. de condi.& demon.

f Legalis ſubtilitas. Vide pulchre Lancelotum Decium in l. illã. C.de colla.in ſuis recollectis.

g ¶ Appellare. Vide l.Carmelia. ff.de iure patron. & in l. quædam mulier.ff.famil erciſc.& gloſſ.in l.1.C.quando prouo.non eſt ne. & ibi Cyn.& docto.& Io.And.in Spec. de ſent. §.vt autem.ver.in iudice appellationis, vbi ponit, an appellans iſto caſu condemnetur in expenſ. & vide de iudic. exhibita, & vide Ioan. Andre. de re iudic. quod ad conſultationem, ſuper glo prima.

h ¶ Parata. Vide Innoc.in ca.nonnulli. ſupra de reſcript. in addi. et Ioan.Andre. ibi, & in capitul. is cui, de officio delegat. libro ſexto.

i ¶ Abſoluet. Sed videtur, quod etiam circa reuocationem expreſſam id poſſit, quia faciendo aliquem actum in eum, videtur illum reuocare, & ſic abſoluendo illum, facit quod no. Io. Andre.eodem titulo, capit.quamuis, & capitu. ſi delegatus, libro ſexto, quod an ſit verum, cogita, & vide infra Io.And. quid innuat.

k ¶ Recipiat. Ne ſuam iuriſdictionem impediat. & vide infra in gloſſ.hoc enim, & ſuper illa Ioan.Andre.& ſuper illa gl.contra te, in fi.

l ¶ Sabinus. Et leg parietem, ff de ſerui.vrb.prædi.& vide in c.in re communi, de reg.iur.libr.6.

m ¶ Quidam. Pro illa opin.facit, quod nota.ſupra in verſi.quid ſi ambo.

n ¶ Recipere. Vide Albe.de Roſa.in eodem verbo in dictionario ſuo, & latius Brixi.in repertorio ſuo in eodem verbo.

o Et 3. Contra.not.Ioan.Andre.in capitul.2. vt lite non conteſt. ſuper gloſſ.2.& in c.2.in gloſſ.præpoſtere, & in cap.ſignificauerunt, in gloſſ not.quod, de teſti.& de appell.dilecti, in glo.inepte. pro iſto dicto facit, quod not. de elect. cum nobis olim, in gloſſ.not.quod, & de appella. bonæ in gloſſ. ſuper verſicul. ne quis, ſed iſta iura loquuntur in appella.extraiudiciali, hoc in iudiciali

p ¶ Appellare. Ad iſtum finem vide quod not.Innocent.in capitul.cum ſpeciali, de appellat. vbi dixit quod eo, quod appellans probat ſe propter dictas cauſas appellaſſe, licet non probetur cauſa ſuſpicionis, caſſabitur factum poſt appellationem. Bald.

q ¶ Iuriſdictio. Vide late Bar.& omnes ſcribentes in l.2.ff. de iuriſdi.om.iud.

r ¶ Dixi. De duplici compillatione decreti vide Io.And.in Hieronymiano in vltima parte, & in vltima charta.

ſ ¶ Delegatus. Et appellatio non poteſt remoueri ab alio, quam a principe, vt iuris regulis derogetur, ſed per inferiorem remoueri poteſt, vt iuri deſeruiatur, & vide ad hoc.l.ſi C.de ſen.& ibi Bal.& vide bonam gl.in auth.de iudi.§ pe.col.6.& Bar.in le.2. alle.hic in gl.

t Delegatus. Ordinarii ſcilicet quia in principis delegato nullum dubium, ſed in delegato ab ordinario, vel etiam delegato papæ.

u Excep. Vide Bar.in l.edita, & ibi late Decius multa allegat. C. de eden.

x Iuriſdictione, Gloſſ tenet, quod delegatus non poteſt dare ſubdelegato licentiam ſubdelegandi. contrarium tenet gl. & ibi ſuper illa latius Ioan.Andre.in capitul.is cui, de offic.delegati. libro ſexto, & in Specul eodem titu.§.2.ver.quid ſi delegatus. & idem Bartol.in l.more, & in l.ſolet, & ibi gloſſ.ff.de iuriſdictio. omnium iudi.& vide Cy.Barto.Baldum & Sal.in l.a iudice.C. de iud.

y ¶ Debitus. Imo etiam commiſſa executione delegatus reaſſumit illam, quam commiſerat, in cauſam.ca.ſignificaſti.ſupra eodem titulo. vbi vide gloſ.& ſuper illa. Ioan.Andre.& ad prædicta vide in deciſione Rotæ.quæſt.305.& vide ad materiam huius §.Barto.in l.iuriſperitos, in prin.poſt Iaco.de Are.ff. de excu.tu.

z Litteris. Verum, quod dicitur in §.porro, quod cum delegatus a papa cum clauſula, appellatione remota, ſubdelegat, a quo ſubdelegato appelletur, ſi delegatus a iuriſdictio. ſibi reſeruat, quod non ad papam, ſed ad delegatum oportet appellari, habeat locum in delegato legati, vide quod no. Ioan.Andre.in c. cum Bertoldus, de re iudicat. & ibi in vna ſo.etiam not.an valeat iſta appellatio ad papam, & dixit quod ſic, quod valet proceſſus, ſi non apponatur.no.etiam de hoc quod hoc dicit Inn. in c.vt debitus, de app.in effectibus clauſulæ appellationis remotæ.& pro iſta opi.Inn.optime facit tex.in c.ſi delegatus, in fin. et in c.ſi is cui, & in c.ſi a ſubdelegato, per locum a ſpeciali, libr.6.

aa Perſonali. Vide in l.quia perſonale.ff.ſol.ma.per omnes ſcribentes.& vide omnino Ancha.in regula priuilegium, in ſua repet. de reg.iur.in 6.

bb ¶ Metropolitani. Et ibi vide Io.And.& ſimile quod habetur. ſup.de elec.ſignificaſti.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus papæ, niſi ſe malitioſe exoneret, ſubdelegatum cõpellit ad cauſam recipiendam, & citationem faciendam, et cum qua modeſtia, non tamen collegam, numer. 4. vide numero 27. ad verb. iudicium, interueniente malitia poteſt appellari.*

Iuriſdictio iudicum primorum, quod pertinet ad executionẽ, ſuſpenditur, ſi papa ſcienter committit appellationem interpoſitam a ſententia iudicum datorum cum clauſu. appe. remo, ibid.

Executio ſententiæ fit ab ordinario ad mandatum delegati, quam etiam ſcit iniuſtam, ibidem, an hoc indifferenter procedat.

procedat, numero 18.
Impeditus in die ſtatuta procedere, puniet delegatus, ibidem.
2 Excommunicatio tenet etiam ex iniuſta cauſa.
3 Malitia quando dicitur in ſubdelegare volente, & quibus probabitur modis, nu. 30.
4 Subdelegare etiam non ex neceſſaria cauſa poteſt delegatus, ad verb. neceſſitate.
5 Citationis officium poteſt cuilibet demandare delegatus, etiā legati, nu. 6.
Eſt hic articulus non habens cognitionem annexam, ibidem.
7 Delegatus legati quo caſu poſſit quem cogere recipere quod ei ſubdelegat.
8 Delegatum poſſe mulctare elicitur hic argum.
9 Exequi ſententiam poteſt iudex poſt appellationem, quę ſua inhibeat, niſi poſteriores iudices inhibeant.
Executio ſententiæ facta non reuocatur, & quo caſu, ibidem, ita fiet.
10 Quibus caſibus appellatione interpoſita non impeditur, & nu. 9. & 11. 12. & 13.
11 Leg. ſi cuius. ff. de appella. recit. leg. a proconſulibus, & leg. quamuis. cap. decreto. 2. q. 6. intellectus.
Appellatio vtrum ſit recipienda, quando iudex, ad quem, debeat cognoſcere, eod. nu. ver. nec obſtat.
12 Appellationis cauſa commiſſio papalis ex certa ſcientia non infert iuſtam appellationem eſſe.
13 Inhibere iudici, a quo, quando papa, & quando inferior eo, ne procedatur ad executionem ſententiæ, poſſit.
Appellatio iuſta ſi dicatur, non ſequitur, ergo non debet amplius de appellationis meritis inquiri, ibid.
14 Appellatio vtrum ſit recipienda, cognitio præcedit illam, quæ quæritur, iuſta ne, an iniuſta ſit appellatio, prior autem cognitio fieri poteſt abſente parte, ibid.
15 Appellationis cauſam ex certa ſcientia committere quando dicatur.
Appellationis remota mentio quo caſu facienda, ibid.
16 Reuocare, pro ſuſpendere.
Contumacem punire iudex poteſt etiam poſt quam præſentauit aliud reſcriptum, & qua ratione, ibid.
17 Subſiſtere, pro reſiſtere, & ſuperſedere ſumitur.
18 Informationem non impedit executio demandata.
Et ſi, pro quamuis, ibid.
19 Efficere, quaſi efficaciter obtinere, vel facere.
Executor qui eſt delegatus, an appellare poſſit, ne ſententiam exequatur contra ſuam conſcientiam, ibid. & nu. 34. verſic. dicit ergo.
20 Coniectura quando admittantur.
21 Procuratum impedimentum non excuſat.
Supplementum ad contextum, ibid. ad verb. reportet.
22 Dies pro cognitione in ea facienda.
Figura.
23 Partes pro parte.
Numerus multitudinis pro ſingulari, ibid.
24 Epilogus, & ſuffragium gloſſ. nu. 51.
Subdelegatum impedimt in prin. & nu. 26.
Iudici ſe exonerantí an credendum, ver. de vana. nume. et quæ 26. & 27.
Ad iudicandum an & quis poſſit aſtringi. §. c. & numero 27. §.
Executioni ſententiæ iudicis appellationis qui mandet. §. 3. nu. 27. §. vlt. & nu. 28.
Executionem quæ mandetur. §. 14.
Iudex delegatus mulctare poteſt malitioſe prorogantem iudicium §. pen. & nu. 35. §. 1. & ſeq. nu.
26 Addetur gloſſarum, & nu. ſequentibus.
27 Interrogatam partem notorie accipiuntur.
Iudicare quibus, eius cogendus, ibid. ad verb. iudicium, vide ſupra,

28 Executionem ſententiæ, quando primarij, & quando iudices appellationis facere debeant, vel poſſint, & quando neutri.
29 Iudex ab executore diſtinguitur.
Executorum multæ ſpecies, & quæ ibid.
30 Executor miſtus æquiparatur iudici.
Exceptiones coram ſe propoſitas tenetur iudex admittere, et vtrum executor & quis & quo caſu, ibidem, & numero 32.
Appellare ne quis poſſit ab executore, & quo, quaque de cauſa, ibidem.
Legis, & ſi non cognitio, hic allegatæ intellectus.
Executor quando & quis recuſari poſſit, ibid. & quo ordine procedet, nu. 52.
33 Modum qualiter excedat executor, remiſſ.
34 Conſcientiam ſuam quis non tenetur obedire cuipiam, neque contra eam venire debet, & ſupra nu. 19.
Gloria noſtra teſtimonium conſcientiæ noſtræ.
35 Contra iuſtitiam idem.
36 Edicto, ne quis eum, qui in ius vocauerit, non tenetur pars, quæ procurauit abſentiam iudicis.
37 Appellatione remota quibus caſibus procedatur.
Appellatur etiam, quando appellatio remouetur in caſibus expreſſis in iure, & in alijs etiam, licet in his non cogatur eas deferre iudex, ibi.

CAPVT XXVIII.

1 Paſtoralis. Caſus. Delegatus † papæ, niſi ſe malitioſe exoneret, ſubdelegatum compellit ad cauſam recipiendam, & citationem faciendam: deferre tamen debet dignitati, & perſonæ. hoc primo, & ſecundo. tertio dicitur, quod ſi papa ſcienter committit appellationē interpoſitam a ſententia iudicum datorum cum clauſula, appellatione remota, ſuſpenſa eſt interim quo ad executionem promotum iuriſdictio. quarto ibi, quia vero, dicitur, quod ordinarius ad mandatum delegati exequitur ſententiam, quam etiam fert iniuſtam. vltimo ibi, cum autem, dicitur, quod delegatus, qui impeditur die ſtatuta procedere, partem hoc procurantem puniet, & quantum ad diem illum cauſam cōmittet [Malitioſe] vbi hoc conſtat, licet poſſit committere, non poteſt compellere ſecundum Innoc. ſecundum quemquo. † caſu vellet compellere poſſet ab eo appellari, vnde dicit Vincen. infra capit. ſi. quod ſi propter hoc delegatus excommunicat, tenet excommunicatio, licet male faciat, grauatus enim poterat appellare. ſed quando † dicetur malitia. dicunt Petr. & Abb. hic, quando ſine cauſa ſubdelegat. hoc non placet Innoc. & Hoſtien. alii, quando ſubdelegat his, qui nō audent facere proceſſum, hæc non placent Hoſtien. nam & minus perito ſubdelegare poteſt, dum tamen perito, ſupra eodem, ſi pro debilitate. Item quamuis iudex debeat ius reddere omni timore poſtpoſito. 11. queſtio. 3. quiſquis, & capitu. nemo peritorum, non tamen eſt reprobabile, ſi ſubdelegat ei, qui ſecurius procedere poſſit, ad hoc ſupra capitul. ſignificaſti. Exponit ergo Hoſtien. Malitioſe id eſt in fauorem vnius partis, & læſionem alterius: ſupra de reſcrip. ad hoc. quod hodie facere non poſſet ſine pœna, de re iudic. cum æterni. vel quia taxionarius eſt ſecundum Ia. quaſi dicat habet delegatus cauſam coram parte, vel partis amico tractat cum illa, quod deleget, vel delegari procuret illam cauſam amico delegati, & ipſe ſubdelegabit cauſam partis ipſius amico ipſius partis, & ſic tractāt, & inter ſe conueniunt. Hæc vera, vbi de hoc conſtet, alias dolus non præſumitur, vt in gloſ. [Renitentem] non

h non tamen † collegam ſuum: quia par in parem &c.
de elect. innotuit, Hoſtien. [Neceſſitate] de mente iu-
ris forte non licet aliter ſubdelegare, ſecundum Hoſti.
Fatetur tamen, quod communis & celebris opinio ha
bet cõtrarium, ſecundum q iam ſubaudi, maxime [Do-
ferat] ſupra eodem ſine. 2. & infra eodem. li. 6. [Item
cum ſecunda pars [ſuperius] ſupra 1. reſpon. & idem
ſupra c. prox. intentionis [Citationis] potuit eſſe dubi
tationis cauſa, quia ante citationem nõ videbatur per
6 petuata iuriſdictio, Abb. [Cuilibet] tert. o † vel colle-
gæ: & expedit interdum ſic fieri, de quo remittit Hoſt.
ad ſummam, eodem titul. §. quod ſit eius officium, a
princip. vſque ad ver. ſed per quem. ¶ Quærit Hoſtie.
an delegatus legati poſſit citationem delegare? re-
ſpondet, quod ſic, cum ſit certus articulus non habens
cognitionem annexam: quia hoc poteſt facere, quia iu
a dex. ſupra cap. prox.[a] & rebellis, vel impediens coer-
ceri poſſet per iudicem, qui commiſit. ſupra eodem ti.
capitu. 1. imo & arbiter citare poteſt per nuncium, vel
epiſtolam. ff. de arb. diem. 1. reſpon. & l. 2. interpella-
7 tur. §. penulti. ¶ Sed † quid ſi is, cui delegatus legati
committit, renuit parere? videtur quod poſſit cogi, ſi
aliter iuriſdictio non poſſit expediri: alias non, de re
iudica. cum Bertoldus, ver. poſtmodum. 11. quæſt. 1.
peruenit. C. de ſportul. l. 1. & de deten. ciui. l. defenſo-
res. 1. & infra eodem ex literis, vbi de hoc [Ac punire]
8 argument. delegatum † poſſe mulctare, & infra §. fin.
Innocen. & Hoſtien. [præterea] 3. pars. & ſic conſtrue.
præterea cum a ſententia &c. vſque ibi. emanauerunt
[Poſtulaſti] ſi ad mandatum &c. [Inhibita] & ſic non
9 obſtante † appel. poterat exequi, & ſine pœna quod ẽt
colligebant Pet. Iac. & Abb. ex hoc §. & de hoc de ap-
pella. paſtoralis. &c. vt debitus [Iudicum] & reſponde-
tur, quod non. priores tamen iudices ex mandato iu-
ris abſtinebunt ab executione ſententiæ. quomodo er-
go procedent iudices appell. reſpon. citabunt partes,
& cognoſcent de meritis appel. Sed dices, eadem ra-
tione citabunt iudices, ad quos eſt appellatum, & ſic
adinuicem ſe impedient. ſupra cap. 2. reſpondet Inno
cent. hoc falſum, cum ipſorum ſit iuriſdictio reuocata,
vt hic, & C. de executione rei iudi. ſi vt proponis. ve-
rius putat Hoſtien. quod poſteriores poſſunt mandare
prioribus, ne procedant, quod dicit ex ſequẽtibus col-
b ligi. ad idem ſupra de reſcr. dilectus.[b] 2. in fi. [Retar-
dari] ergo, ſi iam facta eſſet, non reuocaretur, Abb. [vt
priores] a quibus extitit appellatum [Reſpondemus]
10 mirabilis videtur hæc reſponſio. nam, ex quo † appel-
latur a diffinitiua, etiam antequam recepta ſit appel-
latio a ſuperiore, omnino ceſſari debet ab executio-
ne, etiam ſi non recipiat appellationem iudex a quo.
quod dic, vt infra de appell. non ſolum, libro 6. præte-
rea in hac reſponſione papa eſt ſibi contrarius, quia di-
cit. quod committit ex certa ſcientia, & poſtea dicit
appellationis merita debere diſcuti. ſi enim ſciuit bene
appellatum quid vltra debet. Item quare committit,
ex quo ei conſtat, ſententiare debuiſſet. ff. de iud. de quo
de cauſa poſſeſsionis, cum ſuper, & laboribus & expen
ſis parcere. ſupra capitul. proxi. §. porro. ad hoc poteſt
reſponderi, quod quantumcunque appelletur a diffini
tiua, & certum ſit appellationem tenere, vel ſaltem de
c iure, vel de facto dubium[c] eſt, an teneat: ſemper de-
11 bet ſuperſedere executioni, & ſic poteſt † intelligi ff.
de ap. re. ſi cuius, & C. de ap. a proconſulibus, & l. quo-
niam. 2. quæſtio. 6. decreto. in quibus dicitur quod iu-
d dices, qui non deferunt appellationibus, puniuntur.[d]
vbi vero certum eſt, ꝙ appellatio eſt nulla, vel iniuſta
poteſt ſententia executioni mandari, vt quia notoriũ
eſt crimen, de quo quis eſt condemnatus, vel ipſum in
iure confeſſus, vel talis eſt, qui appellare non poteſt, vt
inſignis latro, vel ſeditioſus. ff. de appelan conſtitutio
nes. C. quorum appella. non reci. l. 1. & 2. & per totum
in authen. vt nulli iud. §. illas vero, & ſe. col. 9. & de ap-
pel. Romana, libro ſexto. §. ſin autem poſt ſententiam,
vbi de hoc. 2. quæſtio. 6. §. ſunt quorum, vel quia appel
latur ſine cauſa, vbi eſt cauſa exprimenda, puta ne hæ-
res in poſſ. mit. vel ne teſtamen. aperiantur. ff. de iniu.
rup. te. lib. 6. §. hi autem omnes. nec ob. ſi dicas, quod
vbi quæritur, vtrum appellatio ſit recipienda, vel nõ,
e hoc habet cognoſcere[e] iudex appella. & non is, a quo
eſt appellatum, quia hoc eſt verum in dubio: ſecus in
præmiſſis caſibus, in quibus notorium iuris eſt, appel-
lationem non tenere. vnde non eſt ad iudicem vel
ad aliam indaginem recurrendum, vt patet in eo,
quod legitur & not. ſupra de filiis presbyte. quoniam.
in his ergo omnibus caſibus poteſt intelligi, quod iu-
dex, a quo appellatum eſt, poteſt ſententiam ſuam e-
xecutioni mandare, vel dic, quod etiam delegatus,
cui ſcribitur, appellatione remota, poteſt ſententiam
ſuam ſine pœna executioni mandare, quod non poſ-
f ſet, ſi appellatio remota non eſſet, vt ſupra dixi.[f] Sed
& in præmiſſis caſibus, in quibus ius prohibet appella
re, ſi papa ex certa ſcientia appellationem recipiat, &
& ſuper ipſa concedit literas, forte aliquod ſecretum
ſciens, quod iudex, a quo appellatum eſt, ignorabat,
argum. ſupra de æta. et quali. ad aures, omnino debet
iudex ſuper hoc certificatus ab executione ceſſare, vt
hic. vel melius dicas, quod ſufficit de appellat. inter-
poſita mentionem fieri, & ſuper ipſa literas concede-
re. Nam poſtquam fuerint iudici præſentatæ, etiam
ſi notorium ſit appellationem non tenere, iudex ta-
men, a quo eſt appellatum, non procedet. ſupra de te
ſtamen. 2. §. fin. infra de reſtitut. ſpol. audita, in fin. ſe-
g cundum Innocent. cuius eſt tota iſta gloſ.[g] verun-
tamen ſecundum Hoſtienſ. quod ad effectum ſemper
requiritur, quod ex certa ſcientia committatur, alio-
quin opponi poterit de veritate ſuppreſſa, & falſi-
tate ſuggeſta. ſupra de reſcript. ſuper litteris. ad hoc
autem, quod ſupra obiectum eſt, quod papa videtur
contrarius ſibiipſi, reſpon. non eſt verum, quia bene
poſſet iniuſtam appellationem ex certa ſcientia com
12 mittere. vnde non † ſequitur, ex certa ſcientia com-
mittit, ergo iuſte appellatum eſt. ſed nec ſequitur,
iuſte appellatum eſt, ergo non debet amplius de
meritis appellationis inquiri. nam bene poſſet eſſe iu
ſte appellatum propter acta prioris iudicii, & tamen
in principali cõdemnaretur appellans, vt patet in eo,
quod legitur & not. infra de fide inſtrumen. cum Io.
13 de hæ. §. fin. ſecundum Hoſt. Sufficit † igitur, quod
h papa ex certa ſcientia[h] appellationem recipiat, &
alij finaliter diſcutiendum committat, quod in ipſo
ſpeciale eſt. Patriarcha enim aut alius iudex ordi-
narius hoc facere non poteſt. imo oportet quod ante-
quam de principali cognoſceret, & ipſum commit-
teret prius cã cognita & præſentib. partibus, quod iu-
ſte appellatum ſit, diffiniret, & hoc ante ſententiam,
& poſt in dubiis, ſed nec poſt ſententiam in notoriis
poteſt executionem inhibere, niſi cognoſcere o-
perit, vtrum appellatio ſit recipienda, vt patet in
eo, quod legitur & not. de appellat. Romana. §. cum
autem, & §. ſi vero, & §. quod ſi obiiciatur, &
§. ſin autem poſt ſententiam. per quæ patet ſecundum
Innocent. qui plura alia hic not. per prædictos §.
ſatis expedita, quod eædem obiectiones, & reſpon-
ſiones poſſent fieri, non tantum vbi a diffinitiua ſenten-
14 tia, ſed & vbi a grauamine appellatur. Illud † tamen
notandum ſecundum Innocen. quod illa cognitio v-
trum, ſcilicet appellatio ſit recipienda, vel non, præ-
cedit illam, qua quæritur, vtrum iuſta, vel iniuſta ſit
appellatio.

appellatio. & hæc prima cognitio poteſt fieri etiam
parte abſente. ff. de admi. tu. chirographus. §. fin. ff. de
appella. reci. ſi cuius. ff. nil nou. app. pen. l. vnica. Idem
X[k] Hoſtienſ. [Ex certa ſcientia] quia † ſcit iudicem prin
15 cipalis cauſæ fuiſſe datum cum clauſula, app. remota,
Io. & hæc lect. placet, & ſecundum eam ſummaui, ſed
Hoſtienſ. dicit certam ſcientiam, quando in litera nil
tacetur, quod illam reddat ſurreptitiam. Fatetur au-
tem, quod ſi contra iudicem, qui executus eſt, impetra
retur, vt puniretur de appellat. in primo reſcripto re-
mota facienda fuiſſet mentio, ſecundum Iaco. [Com-
mittimus] ſpeciale eſt in Papa ſecundum Innocen. Ho
ſtien. & Pe. & Abb. & dixi in mag. gloſſ. & ſic non ob.
de appellat. Romana. §. quod ſi, libro ſexto, & vide
quod ibi dicam ſuper verbo, archiepiſcopus [Reuoca-
16 re] ideſt † ſuſpendere, vt ſequitur. ¶ Quærit Egi. dele-
gatus citauit reum, qui fuit contumax, tandem venit,
& coram delegato cautionem præſtitit de ſtando iu-
ri, demum antequam condemnaretur alteri parti in
expenſis, præſentauit aliud reſcriptum expreſſe reuo-
cans primum; quæritur, an poſſit illum nihilominus
condemnare? & videtur quod non, quia ex certa ſcien
tia reuocata eſt iuriſdictio, vt hic, ipſe tenet contra-
rium, cum alias puniat contumaciam, qui non eſt iu-
l dex, de appell. ſi duobus, de reſcript.[l] capit. vltim. [Vt
interim] mitigat verbum præcedens, Goffr. [Quia ve-
ro] quarta pars [Ipſam] ſententiam [An ſit ei] ſcilicet
17 delegato, & tunc dic † ſubſiſtendum ideſt reſiſtendũ.
vel ei ſcilicet executioni; & tunc dic ſubſiſtendum id-
18 eſt ſuperſedendum [Cognitio] non impedit † infor-
mationem. ſupra de reſcript. cum contingat. & dic co-
gnitio, an ſententia ſit iuſta, vel non [Ordinarius] cu-
iuſcunque ſit gradus [Delegato] qui gerit vicem pa-
pæ. ſupra eodem. ſane. 2. [Et ſi] pro quamuis [Senten-
tiam] latam in ciuili, & hoc eſt planum. Sed quid ſi
criminaliter accuſatus ſit iniuſte damnatus, & man-
datur alicui, quod illam ſententiam exequatur, & exe-
cutor bene ſcit, quod eſt damnatus iniuſte, nunquid
teneatur ſententiam exequi. Aliqui dicunt, quod ſic.
pro quibus facit 23. quæſtio. 1. quid culpatur. ff. ad l. A-
quil. liber homo, 2. Innocent. dicit, quod non conſule-
ret in perſonam condemnati tunc executionem fie-
m ri. ad hoc 23. quæſtio. 5. cum miniſter, [m] & ca. præce.
& ſe. [Apud eum] ſcilicet delegatum [Poſſit] ordina-
19 rius [Efficere] quaſi efficaciter † obtinere, vel facere,
putat Egi. quod ſi hoc nullo modo poſſit, locus eſt ap-
pellationi: alias, ſupra eodem. ſuper eo. quod non
credo ſimpliciter, ſed procederet hoc ſecundum Ho-
ſtienſ. & Petr. quando nullo modo deponere poſſet
conſcientiam, vt dicam ſuper gloſſ. [onere] executio-
nis [Abſoluat] vel niſi fuerit appellatum. infra de ap-
pell. dilectis, Pet. quod non haberet locum in delega-
to cum clauſula, app. remota. ſupra §. prox. Abb. [Cum
autem] 5. pars [Earum] ſcilicet partium [procurante]
ſup. ad hoc [prorogetur] & forte vt per hoc expiret mã
datum commiſſum expediendum infra certum diem.
ſupra eodem. de cauſis [Obuiare] de reſcript. plerun-
20 que [Conſtiterit] per † aliquas probabiles coniectu-
ras, quia forſan in talibus de facili teſtes non poſſent
haberi. ff. de re milit. omnes. §. a barbaris, de hoc de
eden. pere. cap. dicit ergo, quod ex perſpicuis indicijs
poterit hic probari malitia. C. de dolo, dolum [Pro-
21 curatum] procurata † ergo vocatio non excuſat; & fa-
cit quod dicam de ſta. reg. cum ad mona. ver. porro,
in princip. [Reportet] maxime. nam etiam, ſi fraus non
interuenerit, poterit committere: non tamen tunc pro-
22 cedet app. remota, Hoſtien. [Ad diem] ideſt † cogni-
tionem, quæ imminet ea die fienda, quæ continget de
legatum ſic eſſe abſentem [quæ] perſona, ſcilicet ſub de
legata [niſi forte] reſpicit, quod dixit de commiſſione
23 [Partes] prima pars † in cuius odium procurata fuit ab
ſtinentia delegati. concor. infra de appel. accepta. ſed
Hoſtien. dicit, quod ſi iuriſdictio delegati expirabat in
termino, & pars, cui attribuitur procuratio abſtinen-
tiæ priuata eſt terminum prorogare, ſuſpicionem eui-
tat, nec delegatus ſubdelegare tunc poterit ap. remo-
24 ta. ¶ Tertia † gloſſ. reſpon. per quæſtionem, an non im
peditus ſubdeleget, arguit negatiue, ſoluit contra-
rium. ſecundo quærit, arguit pro & contra, & ſoluit.
¶ Gloſſ. [ſed pone] quærit, duas opin. ponit, & ſecun-
dam approbat. ¶ Gloſſ. [ad intelligentiam] diſtinguit
merum executorem, & mixtum, dicens quid ſit vter-
que. & an coram eis excipiatur, vel ab eis appelletur. &
in mero ſubdiſtinguit inter ſentẽtiam iniuſtam, & nul-
lam. finis reſpondet per obiectionẽ de iniuſto præce-
pto, cui non eſt parendum. ¶ Glo. [argumen. contra]
arguit contra Hug. ¶ Gloſſ. [vt 18.] obijcit, & ſoluit.
¶ Antepenult. gloſſ. reſpondet per quæſtionem, quam
quadrupliciter ſoluit. ¶ Vlti. gloſſ. obiicit, & duplici-
25 ter ſoluit. ¶ In † 3. gloſſ. (ibi l. 2.) tunc demum in lo-
cum pedanei alius ſurrogatur, cum in aliud iudicium
transfertur, vel pro publica vtilitate abeſt, vel moritur
(& ibi. l. vlt.) magiſtratus quandoque viatorem dele-
gant, quod non eſt faciendum, niſi re vrgente (& ibi,
De vaca. mu. l. 1.) ſi pro libito ſe poſſent aliqui excuſa-
re non eſſent, qui neceſſaria munera reipublicæ ſub-
irent (& ibi, Prætor) qui non habet excuſationem e-
tiam inuitus cogitur iudicare [& ibi, Dicat] etiam ex-
cipiendo, vt in §. ¶ In 4. glo. [ibi. l. vna. circa finem] de
legatus principis ſubdelegat nullo perſonarum cauſa-
rum habito tractatu [& ibi, Iudicandi neceſſitas] ſe-
quitur, inter perſonalia munera habetur [& ibi. l. vlti.]
extra territorium & c. [ibi. l. 1.] præſes dat tutorem,
prouincialem tamen, vel ibi domicilium habentem
[& ibi. l. 3.] magiſtratus municipales dant tutores, &
tamen de municipio. ¶ In gloſſ. 5. [ibi. §. iudicandi]
vide hanc & ſequentem. ſupra gloſ. proxim. ¶ In glo.
[ſed pone, ibi, ſi quis litigantium] iudex appel. confir-
mat ſententiam, ſi lata eſt, & iudicatum exequitur [&
ibi. §. ſi iudex] Iudex appel. qui inuenit ſacramentum
in principali rite recuſatum, emendat ſententiam iu-
dicis, quæ quaſi ex recuſato iuramento proceſſit. ¶ In
gloſ. ad intelligentiam, circa fin. ibi. l. vlt.] qui licitam
prouocationem omiſit, ſileat: nec per ſupplicationem
tentet auxilium, quod ſi fecerit, deſiderio ſuo carebit
& punietur [& ibi, Si ob turpem] vide quod me. cau-
ſa, ad audientiam, In gloſ. 4. [& ibi, Emptor fundo]
hanc & ſe. habes in cap. ſi venditori. proxi. all. [& ibi,
In princip.] iudex, qui per imprudentiam fecit li-
tem ſuam, ex quaſi maleficio tenetur, & pœnam ſu-
ſtinebit, de qua iudicantis religioni videbitur. ¶ In
gloſſ. 18. [ibi, contra pupillum. §. 1.] vide de appell. ſi
duobus, ſuper 3. glo. [& ibi, Duorum libertus] vide de
priuil. ex ore, ſuper vlt. gloſſ. ¶ In gloſ. (antepenult. ibi
l. 2.) iudices mulctant executores delinquentes, ſi ſunt
illuſtres in ſex, alii in tres aureos. ¶ In Vlt. gloſſ. (ibi. l.
1.) vide ſupra cap. prox. in 7. gloſſ. ¶ In gloſſ. 3. (ibi,
26 quod non eſt verum) Hoſtien. † remittit ad ſum. eodẽ
titul. §. quod ſit eius officium ver. ſpectat ad officium
(& ibi, Credendum) vt patet per ſuperiora, de hoc nõ
eſt curandũ, ſed ſolũ de hoc, an faciat malitioſe, vel nõ
27 (& ibi, Dubia enim) quaſi † ſecus, ſi notoria eſſet mali-
tia, ſecundum Vincen. qui etiam dixit in dubio recur-
ri poſſe ad arbitros (& in fine gloſſ.) Tan. Idem Vincẽ.
Goffr. Phi. Innocen. & Hoſtien. ¶ In gloſſ. 4. (ibi, iudi-
cium) quod intelligitur ſecundum Hoſtie. quando per
cipit ſalarium de publico, vel cum tot eſt obligatus,
quod ſi reciperet ſubdelegationem, oporteret eum fi-
dem

dem frangere.infra de iureiuran.veniens, argum.in-
ſtit.de excuſa.tu.§.item tria onera, Hoſtien.[& ibi, A
principe]dic vt infra de reſcrip.ſtatutum.§.in nullo,
libro ſexto[& ibi, Suſcipiat] peccat tamen interdum,
qui non ſuſcipit, vt argumen.Ioan.11.quæſtio.1. ſicut
enim[Et in fine]ad idem.infra de teſta. Ioannes, in
gloſſ.5.[ibi, Animaduerſionem] ſed hic temperatur
hæc ſignificatio per verbum, aliquem, quod ſequitur,
Hoſtien.¶ In gloſſ.[argumen.in fine]vide iura pro &
contra.ff.de vſuris.ſcit fundum,in princip. ¶ In gloſ.
[certam ſcientiam.ibi,propoſita]vel quando aduerſa
rio contradicente facta eſt commiſſio, ſecundum Ioa.
& Vincen.¶ In gloſſ [ſed pone,ibi, ſententiam]con-
demnatoriam[& ibi,quidam]l.Lauren. quod placet
G.[& ibi,dicit Tan.]Ioan.Vincen.& Phili.& Dama.
hoc titu.quæſtio.19.[& ibi,ſicut videmus]illud,quod
ſequitur, potius concludit contrarium eius, ad quod
28 inducitur:quia † ſic procedunt, vbi pronunciant legi
timam appel.& vbi illegitimam, remittunt ergo, ſi cō
firmant ſententiam, & ſic pronunciant appellatio-
nem iniuſtam, remittere debent executionem[& ibi,
Effectum ſententiæ]de hoc in Spe.de ſent.executio.§.
2.ver.ſed pone quod iudex.vide quod ibi dixi[& in fi-
ne]Hoſtien.de hoc not.in ſum.de appell.§.quis ſit e-
ius effectus,ſub §.ſed qualiter,ver.ſed quis mandabit
& ſe.dicit tamen hoc, quod primi iudices illam exe-
quuntur, quando non informatur,nec corrigitur,ſed
omnino ſicut lata eſt ſupra confirmatur, vt hic.vbi ve-
ro caſſatur,planum eſt quod nec primi,nec ſecundi e-
xequuntur. Sed vbi aliquid additur poſt diem ſecun-
dum Innocen.& ipſum,quod ipſam exequentur poſte
riores iudices, & non primi, qui nec de hoc cognoue-
runt, & hæc omnia contingere poſſunt.ſ.quod caſſe-
tur, vel confirmetur in totum, vel in partem, & quod
corrigatur,vel aliquid addatur,de teſta. Rainucius,
& cap.Rain.de reſtitutio.in integrum.ex litteris.ff.ad
Treb.ſi quis primo.de his q no.infa.l.furti.C. de epiſ.
au.authen.ſi quis litigantium, in authen.de ſan.epi.§.
ſi quis contra aliquem,collat.9. dicit tamen Hoſtien.
n quod non reputat [n] abſurdum, ſi etiam iudex appell.
qui aliquid addit ſententiæ, remittat illam exequen-
dam ad priorem iudicem, dummodo vterque ſit or-
dinarius. delegato enim nulla iuriſdictio remanet,
ex quo apparet bene appellatum, præcipue quando da
tus eſt ſecundus, vt hic.¶ In gloſſ. [ad intelligentiã,
in princip.]materiam huius gloſſ.tractat Innocen. in-
fra de re iudica.de cætero,& infra eod.cum in iure, vt
ibi dicam poſt gloſſ. Sed Hoſtien.infra de re iudica.
quod ad conſultationem,dicens ſe materiam executo
rum poſtquam fecerat apparatum, plenius de iure &
29 de facto examinaſſe.ſic ibi diſtinguit, quod † alius
eſt iudex, & alius executor;ſed executor alius miſſus:
alius conſeruatorius; alius poteſt dici referendarius
ſcilicet ad aliquem articulum audiendum, vel expe-
diendum ſine alicuius iuriſdictionis commiſſione da-
tus.alius nunciator, ſiue executor ſimplex, & nudus.
alius executor ſententiæ latæ merus & purus. Et de
30 his † quærit,an legitimas exceptiones [o] coram ſe pro-
o poſitas teneantur admittere: & ſi non admittant, v-
trum propter hoc ab eis appellari poſsit. Dicit autem,
quod ſi ſit iudex, debet illas admittere, & ſuper illis
interloqui,& ſi non admiſerit, appellari poteſt; & hoc
eſt planum.alleg.de app.cum cauſam,dilecto,& ſimi.
Idem per omnia.ſi ſit miſſus,executor, quantumcun-
que ſibi præciſe ſcribitur,de officio deleg.et.ex parte.
2.& ſic intelligatur lex cano.& ſi non cognitio. Si ve-
ro ſit conſeruatorius & ſciat, vel credat notorium ex
ceſſum, nullam exceptionem admittit, niſi forſan ex-
communicationis,argumen.11.quæſt.3. cum excom-
municato.& cap.de except.pia,ad fin.libro ſexto. vel
niſi dicat ſeq.delinquens,quod hoc iuſte fecit, defen-
dendo ſe & ſua in caſu licito,& ſibi a iure conceſſo,vel
a priuilegio. Nam,ex quo coram tali aliquid proponi
tur quod expediri non poteſt ſine contentioſa iuris in
dagine,omnino debet abſtinere, & admittere quam-
libet legitimam exceptionem, alias iuſte appellatur
ab ipſo,de quo remittit ſ.eodem.li.6.Si vero referen
darius procedat in articulo ſibi commiſſo,& ſi qua op
ponuntur,audiat:non tamen loquatur: ſed dubia re-
ferat.alias, ſi opponuntur talia, quæ proceſſum impe-
diant,articuli ſibi commiſſi, poſſet appellari,ſi proce-
deret.& hoc ideo, quia modum excederet. Item ta-
lis propter ſuſpicionem recuſari poteſt,niſi datus fue
rit de conſenſu partium. ſupra capitul.proxim.§.1.&
§.verum. Vbi vero ſimplex eſt & nudus, puta ad ali-
quem citandum, vel pignorandum, vel ſuſpenden-
dum,miſſus talis nec exceptionem admittit, nec ali-
quid oppoſitum examinat, & eſt quaſi pica. & ſic in-
telligitur ſupra §.1.ff.de re.eorum, qui ſub tu. vel cu.
l.magis puto.§.ne tamen titulotenus,inſtit.de ſuſpec.
tu.§.ſi quis tutor.ff.de offic.præ.vr.leg.1.§.penult.51.
diſtin.aliquantos.23.quæſtio.5.miles.& ca. præce. &
ſe.& talibus omnino parendum eſt, non contumaci-
ter reſiſtendum, vt ibi. quod intelligit, quando con-
ſtat de ipſorum mandato, & ab illo, qui dare potuit:
alias poſſet ei reſiſti.C.de iure fiſci, prohibitum,libro
12.Si vero ſit merus & purus executor ſententiæ latæ,
talis non poteſt recuſari,& remittit in hoc infra de ap
pell.nouit,& a tali executore non appellatur,quod dic
vt not.& dixi in præalleg.decret. quod ad conſulta-
tionem.dat etiam ibi conſilium. quod hic etiam de-
derat.& infra ſtatim ſubiungam.Petr.autem & Abb.
formabant hic quandam diſtinctionem.quod aut ſen
tentia eſt iniuſta,aut nulla,aut annullãda, quam vide
ad litteram in Specu.de ſen.execu.§.2.ver.vt autem,
& videas infra eodem cum in iure[& ibi, Præſenti-
31 bus]vel a tera † contum aciter abſente: ſeruato ta-
men in omnibus iudiciario ordine, ſecundum Ho-
ſtienſ.[& ibi,Falſa Inſtrumenta]de hoc vide in Spe-
p cul.de ſentent.execu.P in fine[& ibi, Cauſa moran-
32 dæ]vnde † dicit Hoſtien.hic,et in decre.quod ad con
ſultationem, quod executor nec aſſumit partes iudi-
cis,nec omnino repellet opponentem, ſed ſummarie
audit & examinat,argum.ff.de re iudic.a diuo Pio.§.
ſi rerum,ff.de libe.agno.ſi quis a liberis.§.ſi vel pa-
rens, de appellat.conſtitutus.ff.de ſe.leg.2.& 3.& ſi
videtur ſibi,quod calumnioſe & dilationis cauſa hoc
opponitur,debet exequi, vt in præalleg.l.2.argument.
infra §.proxim.de præſump.nullus, de reſtit. in integ.
ſuſcitata. Si vero ſibi videtur id bona fide proponi,
remittat ad ſuperiorem, vt dicit gloſſ.ad hoc concor.
quod no.Guil.in Specul.ver. ſupra proxim. alleg. Ex-
ceptiones autem, quæ poſſunt obiici in hoc caſu, nota
Hoſtien.in ſumma, eodem titul.§. quæ delegari, ver.
ab his autem, & ver.ſe.& vide in Specul.de ſentent.
execu.§. vltim. in princip.[& ibi.§. Marcellus]alias
eſt lex & incipit, ſi per dolum[& ibi, rem ſuam]vel
mandat ſententiam confirmari vocatis partibus, vel
ſi iuſte & rationabiliter lata eſt[& ibi, Et ſi non co-
gnitio]vbi plene de hoc[& ibi,Ad conſultationem;
33 in fine]& qualiter † modum excedat, ibi not.[& ibi,
Iniuſtum]de hoc ſupra de tempo.ordinan.ad aures
[& ibi, Mandatum] ſic etiam ſoluitur obiectio, quæ
fit, quomodo ius canonicum, quod habet ortum a
Spiritu ſancto.50.diſtinctio.ſi ille, & capitul.ſi quis
q diaconus, q vult parere iniquæ ſententiæ, ſecundum
Laurent. Tan.& Goffred.¶ In gloſſ.[argument.con-
34 tra,ibi, Deponat]quærit Hoſtien.quid ſi non † poteſt

deponere

r deponere. certe tunc contra conſcientiam r quamuis
erroneam venire debet, nec tenetur contra conſcien-
tiam, quam non poteſt deponere, alicui obedire; de
hoc in præalleg. decre. ad aures. vnde gloria noſtra te-
ſtimonium conſcientiæ noſtræ, de ſacra vnctione. cap.
vno, poſt princip. Dicit ergo, quod ſi poteſt delegare,
deleget, quod ſi nõ poteſt, vt quia eſt merus executor,
nec apud delegantem poteſt miſericordiam inuenire,
conſulit ei, quod appellet, iuxta no. ſupr. eo. ſi quando.
nec obſtat ſm eum, quod hic dicitur: quia fatetur, qđ
executor parere debet mandato, ſuam conſcientiam
ipſi mandato, huic iuri, & ſimilibus conformando, de
ſen. excom. inquiſitioni. & dic. t ipſe Hoſt. quod ſic fa-
ceret, & ſe conformaret, niſi euidẽter & ſine aliqua hæ
ſitatione conſtaret ſentẽtiam eſſe nullam, ad hoc inf.
cap. proxi. ſed ſi ſatis ſit, qui non poſſit illam depone-
re, quod contra conſcientiam veniat, non eſt ſentien-
dum, nec ſcribendum, ſm eum, allegat de præſcrip. c.
fin. cum concor. [& ibi, Iudicet] vbi de hoc, & inf. de of
ficio ord. ca. 1. vide quod dixi in Specu. de diſpu. & al-
leg. §. vlt. ante fin. ver. licet autem [& ibi, Contra con-
35 ſcientiam] ſupr. & contra † iuſtitiam [Et in fine] de re
iudic. libr. ſexto. ¶ In gl. vt 18. [ibi, Vices ſuas] de hoc
inf. eod. coram [& ibi, Tenetur] hoc inf. de appell. cum
parati, in glo. 2. & ibi, ſatis dixi. ¶ In gl. [forte, ibi, Ad
intereſſe] ſ. quanti intereſt aduerſarii iudicem veniſſe,
ff. de eo, per quem factum eſt. l. vlt. ſm Ioan. & Goffr. &
ne quis eum, qui in ius vocauerit, l. ſi per alium dicit,
36 † tamen Inno. quod illis edictis non tenetur, quæ pro-
curat iudicis abſentiam: ſed quę vi eximit partem, vel
cuius dolo factum eſt, ne pars ſiſtat [& ibi, Mulctam]
de hoc dixi ſupr. eod. de cauſis. ¶ In gl. vlt. [in fi. & ſic
37 habes duos † caſus ex gloſ. quibus procedit delegatus
appellatione remota: & videtur idem, quando com-
mittitur cauſa appellationis, ſi in primo reſcripto erat
clauſula appellatione remota, de iudi. exhibita, in fin.
dicit Hoſt. Idem, quando in eluſionem mandati apo-
ſ ſtolici res in alium transfertur, de ali. iud. mu. c. 1. ſ ad
finem. Eſt quartus ſm Hoſti. quando vtraque pars ap-
pellationi renũciat, & iſte caſus fortior eſt aliis. Nam
in aliis appellatur caſibus expreſſis in iure: & in aliis;
licet iudex non cogatur deferre, quod dic vt de appel
latio. paſtoralis. In hoc tamen caſu nullatenus appella
bit. legum enim auſteritatem pactis litigantium volu
mus mitigari. C. de tempo. appellatio. l. fin. in fi. argu.
ff. de feri. l. 1. primo reſponſo.

ADDITIONES.

a ¶ Capitulo proxi. Ibi vide in gloſſ. ſi ergo, & ſuper illa. Io. An. & ibi remiſſiones, & an is, cui citatio committitur, poſſit petere ſibi fidem fieri de delegatione, vide Io. And. infra eodem cum in iure, in gl. ac ſi dicat.

b ¶ Dilectus. Ibi vide Io An. in ſua glo fi. & vide quia huic §. obſtat. §. quod ſi, in c. Romana, de appell. lib. 6. ſed reſponde. & intellige hunc §. in illũ prout ibi not. Ioan. And. ſuper verſicu. archi-p ſcopus, & videbis etiam, infra in gloſſ. mirabilis.

c ¶ Dubium. Vide Pau. de Caſtr. d. Ale. & Mode. in l. 1. ff. ſi quis cautio.

d ¶ Puniuntur. Pendente appellatione, maxime a diffinitiua, nil innouari debet per iudicem, a quo, niſi illud faciat, quod in prima inſtantia fieri debuit, vide tex. no. ff. vt le. no. ca. l. poſtquam. §. imperator.

e ¶ Cognoſcere. Vide cardi. Floren. pulchre in conſi. 32. & vide Paul. de Caſtr. egregie in conſilio ſuo 23. & 39 vbi etiam conſuluit, quod ſtante ſtatuto, vel decreto, prout eſt in vniuerſo Ducali dominio, quod facta fide de appellatione emptor ſit merus executor in committendo, quod etiam ſi ſit iniuſta appellatio, quod prætor non poterit cognoſcere, quod bene nota.

f ¶ Vt ſupra in gloſſ. & ſic idem not. Ioan. Andr. infra de appell. paſtoralis, in gloſſ. 1. & in gloſſ. non tamen, in princip. & vide in c. vt debitus, ſuper gloſſ. a.

g Iſta gloſſ. Et vide Ioan. Andr. in ca. vt noſtram, in glo. ſua mag. infra de appell. & aduerte, quia omnia iſta, quæ premiſſa ſunt, docent, an iudex, qui tulit ſententiam, debeat differre ipſius executionem antę inhibitionem, vel receptionem appellationis. ſed quid in mero executore, qui omnino tenetur parere, an ſi opponatur coram illo de appellatione, habeant in ipſo locum prædicta, vide Ioan. And. infra eodem, cum in iure, poſt gloſſ. ver. non obſtat.

h Ex certa ſcientia. Vide omnino ea, quæ ſcribit dominus Ale. in conſilio 76. in 2. col. in 2. vol.

i Inno. Vide circa iſtud notabile dictum Inno. melius quam alibi per reuerendum d. Cardi. Flo. in conſi. ſuo 32. incipiente in deciſione, & elucidatione, in 2. column. in verſicul. quod autem iudex.

K Idem. Glo. in l. 1. C. quo. app. non re. dixit, quod plene debet conſtare, & cognoſci, an appellatio ſit recipien. vel non. hic Io. An. contra, & idem Bart. in l ſcien. ff. de app. reci. & intelligunt contrarij illam gloſſ. quo ad probationes, quæ plenę debent eſſe. iſtud dictum Ioan. And. quo ad proceſſum, qui erit ſummarius, & quo ad ipſius ordinem.

l Reſcrip. Et vide ibi Ioan. An l. & text in c. diſpendia, eodem titulo libro ſexto, & Clem primam, eodem titulo. ex quo arguit, quod durat iudicis officium perempta iuriſdictione, & facit ad materiam l. ſi quis ex aliena, ff. de iud. c. & vide l. item ſi verberatum, ff. de rei ven. & in l. vtique.

m Miniſter. Vide Ioan. And. in Specu. de diſpu. & alle. §. ſatis, ver. licet autem, ibi plenius per ipſum, & vide remedium in glo. ſuper ver. efficere. infra proxi. & vide in l. illicitas. §. veritas, ff. de offic. præſi. & Cyn. in l. 1. C. vt quæ de. aduo. & Ioan. Andr. in capi. 1. infra de offic. ordi. & vide infra in gloſſ. argumen. contra, & ſuper illa.

n Reputat. Hanc q. pręcedit alia, ex qua ſcilicet ſententia actio oriatur, de qua vide per Bal. in l. tale pactum. §. qui prouocauit, ff. de pactis, & Bart. in l. forti. ff de his, qui not. infa. & ff. ad Turpi. de materia gloſſ. vide Cyn. Butri. Bart. in l. eis, C. de appell & per ipſum in l a diuo Pio, in princip. ff. de re iudic. & hanc opi. Hoſtien. quod vterque poſſit exequi, tenet Ioan. Mona. in c. Romana, de appel. lib. 6.

o. Legitimas exceptiones. Vide Pau. de Caſtr. in l. & ſi non cognitio. C. ſi contra ius, vel vti. pub. & allegata per do. Feli. in c. fi. de præſump.

p Excom. Gloſſ. iſta vocat illum, quem dixit poſſe cognoſcere de falſitate, merum executorem, ſed re vera miſſus eſt, ex quo cognitionem habet, & illũ ſic vocat Bart. in l. a diuo Pio, in prin. infra allegato, & de iſta falſitate cognoſcit, nõ diffinit, vt hic dicit gloſſ. & vide in l. ſi prætor, allega. in gloſſ.

q Diaconus. Et in glo. iſta in fi. no. eam, quia facit ad quæſt. quod ſi quis nõ appellauit a ſententia iniuſte lata contra ipſum, poſſit tamen de iudice conqueri, ad hoc glo. in ver. manifeſta, in c. inter cætera, de ſen. & re iudi. & refert Barto. in l. ſi iudex. ff. de va. & extraor. co. non obſtat quod non appellauerit, quia præſumitur, quod non appellauit propter timorem, et argument. l. item ſi res. §. autem, de alie. iudi. mu. cauſa fac. & quod not. Bartol. in l. ab eo, C. quomodo & quando iudex, facit ad hoc, quod dicit Innocent. in ca. Sciæ, in fi de appella. quod licet pars appellans appellationem deſerat, tamen iudex ei non deferens punietur, Bald.

r Conſcientiam. Vide de hac diffuſe ſcripta per d. An. Bar. & do. And. Pomum in ſcriptis ſuis nota.

ſ Capitul. 1. Iſte caſus poteſt dici, quod eſt de illis, in quibus iure communi prohibetur appellatio, vt ibi patet, ſicut dicitur de communi emptione, a qua non appellatur, ut de appella. reprehenſibilis, & tamen illi tales habent illum effectum, quem haberent, ſi in ſcriptis eſſet appellatio redacta, vide Ioan. And. infra de appel. paſtoralis, in gloſſ. ſcilicet papa, & in gloſſ non tamen, & hoc hic ſentit. Ioan. And.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegatus a delegato papæ iuriſdictionem habente coercere poteſt, & numer. 7. & an committat alteri vices ſuas, num. 6. excommunicare poteſt, num. 5.*

Diuiſio cap. ibid. num. 1.

2 *Reſcripta impetrant actor, & reus.*

Mentio expreſſiſſima priorum literarum facienda, cum agitur de reuocatione iudicis, ibid.

Reuocatio iudicis eſt contumelioſa, & ideo odioſa, ibid.

3 *Mentio quorum ſufficit fieri in literis primis ſuper principali*

quæſtio-

queſtione quorum vero, ſi executoria, vel gratioſæ, & quorum ſi ſuper appellatione, ibid. verſi. ſi enim.

Reſcripta ſuper appellatione ſunt fauorabilia, & amplianda, & ratio, eod. num. ver. hæc tamen, ſuper reuocatione vero iudicis, odioſa, num. 3.

4 *Verum quod eſt, ſemper eſt verum, niſi contrarium probetur.*

8 *§. ſi vero, huius decretalis intellectus.*

Contumaces partes & a primis, et ſecundis iudicibus ratione dubij poſſint coerceri, ſi comparere nolint, ibi. ver. nam ſi partes.

9 *Proceſſus priorum iudicum etiam reuocatorum, tenet, quouſque literæ reuocatoriæ præſententur, et vide numero 11.*

Extranei non poſſunt ſic ligari, vt litigantes, et ratio, et non tenentur parere, neque comparere, ibidem, verſicul. extranei.

10 *Epilogus, et ſuffragium gloſſarum, num. 11.*

Coertionem qui habeant, §. 1. num. 12.

Arbiter contumaciam litigatoris punit, ibid.

Poſſeſſio datur in tribus hic expreſſis caſibus, ibidem, ver. dat poſſeſſionem.

Errans non tenetur iniuriarum.

12 *Additio gloſſarum.*

13 *Reſiſtere exequenti quando liceat.*

C A P. XXIX.

1 Ex literis. Caſus. Subdelegatus † a delegato papæ iuriſdictionem habente coercere poteſt. Duæ ſunt partes. in
prima deciſa facti narratio. in ſecunda cauſæ commiſ-
ſio, ibi, Mandemus, quæ diſtinguit, & ſecundum mem
brum proſequitur ibi, Si vero [Dicuntur] ab A. presby-
tero ſuper iure quod in canonicatu ſe habere dicebat
[Litteris] impetratis a canonicis contra illum A. per
quem dicebat ſe ſuper canonia iniuſte vexari, & ſic pa
2 tet, quod † actor & reus impetrant, ſup. de reſcrip. cęte
a rum,[a] Hoſt. [Expreſſam] concor. de confirmatione vti
li, vel inutili, bonæ. Dicit Innoc. quod hoc caſu, quan-
do agitur de reuocatione iudicis, non ſolum expreſſa,
ſed expreſſiſſima debet fieri mentio. infra eodem. ſi-
gnificantibus, de foro competen. ex tenore, & eſt ra-
tio: quia cum reuocatio literarum domini papæ ſit
odioſa, & contra ius, niſi vbi rationabiliter appella-
tur, infra de appell. vt debitus, ſemper præſumendum
eſt eſſe papam circumuentum, & quod litteras non con
ceſſiſſet ſi tenor priorum litterarum, & proceſſus per
eas habitus ei expreſſa fuiſſent. ſupra eodem ex parte
ſecunda. Melior tamen poteſt reddi ratio ſecundum
Hoſtien. ſcilicet, quia videtur fieri contumelia iudici,
quia reuocatur, vt ff. de arbi. vt litigatores, ff. de iudi.
obſeruandum. reuocatio enim non eſt contra ius: imo
de iure fieri poteſt, ff. de iudi. iudicium ſoluitur, & ad-
de quod in ſumma, eodem titulo. §. quæ delegari, ver.
ſed nunquid poteſt reuocare commiſſionem. Eſt er-
go reuocatio odioſa, non ideo, quia fiat contra ius:
ſed quia eſt quodammodo contumelioſa. & ideo quan
do de ipſa agitur, expreſſiſſima mentio requiritur, vt
3 dictum eſt ſecundum Hoſtien. vbi † vero ſuper princi-
pali quæſtione primæ literæ impetrantur, licet in eis
aliqua falſitas exprimatur, vel veritas taceatur, nihilo
minus valét; & procedit iudex, & ſi non ſecundum for-
mam, ſaltem ſecundum ius, ſecundum id, quod legi-
tur & not. ſupra de reſcrip. ſuper litteris, & ſic non re-
quiritur tanta expreſſio in hoc caſu, quanta in ſuperio-
ri. & eſt ratio huius caſus: quia iudicium redditur in
inuitum, ff. de verborum obligatio. inter ſtipulat. §. 1.
vnde & actori in princip. eſt fauendum, ff. de iudi. ſolemus. hæc locum habent in literis, per quas iuriſdictio
committitur. ſi enim eſſent executoriæ, vel gratioſæ, ſi-
ue etiam de aliis negociis, tunc requiritur, quod de
multis aliis faciant mentionem, puta de omnibus o-
miſſis, quibus non eſſent in tali forma litteræ impetra-
tæ, ſupra de reſcript. conſtitutus. infra de cohabi. cle.
& mu. ſuper eo. Si vero ſuper appellatione litteræ im-
petrentur, & ante ſententiam fuerit appellatum, ſuf-
b ficit, quod de cauſa appellationis[b] fiat mentio: ſed
c ſi poſt ſententiam, de ſola appellatione,[c] argumen.
de appellat. cordi. lib. 6. imo & videtur, quod valeant,
etiam ſi de appellat. mentio non ſit facta. infra de ap-
pellat. oblatæ, ſecundum Innocent. qui tamen not.
contrarium. infra de maiorita. & obedien. dilecti. ibi
vide in gloſſ. ſed quid prodeſt hoc, prope finem, verſ.
nec videlicet, & de his, quæ fiunt a maio. parte ca-
pitu. cap. 1. ſuper ver. obiectum. vide quod dixi poſt
cum de reſcriptis. cap. 1. in glo. nec proceſſus. Tu di-
cas ſecundum Hoſtienſ. quod ſemper de appellatione
debet fieri mentio; & hoc expreſſum eſt, ſupra de re-
ſcript. ex parte. §. 1. infra de confirmatione vti. bonæ.
hæc tamen eſt veritas, quod in litteris ſuper appellat.
impetratis non requiritur tanta ſubtilitas circa ex-
preſſionem, vel ſuppreſſionem veritatis, quanta in
aliis. & eſt ratio: quia conſiderata natura appel. non
impetrantur ad alium impugnandum, ſed potius ad
impetrantem defendendum, vt patet infra de appel.
cum ſpeciali. §. porro, & quia ſunt de ſimplici iuſtitia,
vt infra de crimine falſi accedens. non ergo ſunt tan-
quam odioſæ reſtringendæ, ſed potius tanquam fauo-
rabiles ampliandæ, argumen. ff. de lib. & poſthu. cum
quidam, ſecundum Hoſtienſ. & de regul. iuris, odia, li-
bro 6. [Vt] ſup. ſic [Primos] ſcilicet primicerium & ple-
4 banum [habuiſſe] & ſic no. ſemel † verum ſemper ve-
rum, niſi contrarium probetur. C. de probatio. ſiue
d poſſidetis[d] [Quam] ſ. iuriſdictionem, & ſic patet,
quod non commiſit ſimpliciter denunciationem, ſed
vices ſuas circa illam, vt etiam dicam infra ca. fin. ſu-
5 per gloſſ. penult. [Interdicti] ſed nunquid † potuit ex-
communicare? dicit Innocent. quod ſic. cum enim
hanc poteſtatem habuerit delegatus, tranſmiſit illam
e in ſubdelegatum,[e] niſi forſan exceperit, allega. Hoſti.
infra eodem, venerabili, de iure patronat. ex literis
6 [Eius] ſcilicet patriarchæ [Litteras] colligunt † qui-
dam, quod etiam ſubdelegatus committit alteri vi-
ces ſuas, dummodo non conſtituat illum iudicem.
ſed Pet. & Abba. dicentes tenendum quod habetur
de appel. cum cauſam, dicunt, quod hoc non commit-
tebat, ſed per ſuas litteras publicabat, quod non eſt
committere: alleg. ff. de arbitr. ſed ſi interpellatur. §.
arbiter, ſicut citat quis per alium, & per litteras, & vi-
de quod dicam de dolo & contum. capit. fina. [Nun-
ciabat] ſcilicet canonicos ſanctæ Iuſtinæ excommuni-
catos non eſſe [De iniuriis] forte non ſolum impedi-
uit prædictam executionem, & electionem, ſed nun-
cios litteras deferentes verberari fecit, ad hoc de pœ-
nis, Romana, libro ſexto, & not. per hoc Hoſtienſ.
7 quod etiam ſubdelegatus † delegati, & merus exe-
cutor coerctionem recipit contra opponentes ſe ſibi,
& iniuriantes illis, quos mittit pro exequendo articu-
lo ſibi commiſſo, quem etiam quo ad denunciatio-
nis actum poteſt alteri delegare, & facit ſupra capitu.
8 proxi. §. 1. [Reuocatas] dicit Innocent. quoſdam † in-
telligere, quod hic dicitur, quando excipiebatur con-
tra primos iudices quod cauſa erat alijs delegata. vn-
de bene fecit archidiaconus non exequendo manda-
tum priorum iudicum: quia iam ſibi innotuerat con-
trouerſia orta ſuper reuocatione litterarum, de reſcri-
ptis, cum contingat. imo ſi cognouit per ſecundas pri-

mas litteras reuocatas, ad mandatum ſecundorum licite potuit proceſſum priorum iudicum impedire. Alij dicunt hoc intelligi, quando procedunt primi, & ſecundi, licet inter ipſos non ſit quæſtio de reuocatione. tunc enim ex reuocatione pendet quorum proceſſus teneat, vel non teneat. & hoc verum de proceſſu habito non contra partes, ſed contra alios, qui nolunt quantum ad executionem obedire, vt hic. Nam, ſi partes contumaces eſſent nolentes comparere coram primis, vel corã ſecũdis, bene poſſent ratione dubij coerceri ſecundum Goffred. ſupra, de reſcriptis, ſuper literis. infra de appellatio. ſi duobus, & capit. cum parati.
b tenet † etiam proceſſus priorum, etiam ſi iuriſdictio reuocata ſit, quouſque literæ reuocatoriæ præſententur.
f infra de reſtitutio. ſpolia. audita.[f] Extranei vero non poſſunt ſic ligari, cum non ſint de iuriſdictione illorũ, nec parere, nec comparere tenentur, niſi in caſibus, & ideo pendet ex reuocatione proceſſus, vt hic, & adde quod dixi ſupra, cap. 1. & ſupra de reſcriptis, cæterum, in gloſſ. exceptione [ab eiſdem] concor. de conſue. quãto. ¶ Gloſſ. † 1. ponit caſum. ¶ Gloſſ. 3. not. ſubdelegatum coercere, inducit tria ſimilia: ponit opinionem, cui obijcit, & ſoluit. ¶ Gloſſ. 4. diſtinguit inter excommunicatum pro offenſa dubia, & manifeſta, cui ſignat contrarium: ponit opinionem, & ſoluit. ¶ Vlt. gloſſ. ar-
1 guit, & reprobat. ¶ In † gloſſ. 1. [ibi, Si expreſſim] tunc
g non valet ſententia contra ius lata, quando error[g] exprimitur. ¶ In gloſſ. 3. [ibi. l. 2.] vide ſupra cap. proxi. ſuper gloſſ. antepe. [& ibi. l. vlt.] vide de officio archidia. capit. 1. in vlt. gloſſ. [& ibi. l. vna] omnibus magiſtratibus conceſſum eſt iuriſdictionem ſuam defendere pœnali iudicio [& ibi, Non ex omnibus] punit arbiter contumaciam litigatoris [& ibi. l. 2. in fine] vide de dolo. capit. 1. ſuper vlt. gloſſ. [& ibi, A diuo] vide hanc, & l. iubere. in cap. ſi quis contra, ſuper glo. hoc ideo [& ibi, Omnem] ibi dicitur per conſtitutionem lis habere initium [& ibi, Cognitio. in vlt.] dat poſſeſſionem, cum non caueatur damni infecti, & nomine ventris, & cauſa legatorum. ¶ In gloſſ. penult. [ibi, ſi publicanus] nõ tenetur vi bonorum raptorum publicanus, qui putans & errans me feciſſe contra l. vectigalis, pecus meum
2 abduxit. ¶ In † gloſſ. 2. [in fine] Boa. multum inſtabat hic, & conabatur reddere rationem, quare in hoc caſu non valet proceſſus habitus per literas ſurreptitias, dicens quod in textu dixi ſuper ver. expreſſam: ſed veritas eſt, quod ſi ponderas caſum hic, non dicitur, quod proceſſus habitus per litteras ſurreptitias
h non valeat, ſed quod non valet per literas reuocatas.[h] ¶ In gloſſ. 3. [ibi, peruenit] vbi de hoc [& ibi, Quiſquis] vbi de hoc [& ibi, Si quis contra clericum] vbi de hoc & vide quod ibi dicam ſuper gloſſ. hoc ideo. ¶ In gloſſ. [hoc obtinet, ibi, Decedat] vnde ſecundum eum loquitur in egroto. vel loquitur in eo, qui non poteſt ſtatim ſatisfacere. ff. de re iud. ſi ſe non obtulerit. §. ait prætor, Vincent. ¶ In gloſſ. penult. [ibi,
3 Reſiſti] ex quo † eſt notorium: ſecus, ſi dubium, vel nõ ſit veritas patefacta, & ſic ſoluitur contrarium, quod
i gloſſ. ſignat pro ſimili. ſupra eodem,[i] ſi quando, & ſupra, capit. proxi. §. quia vero, Hoſtien. ¶ In gloſſ. vltim. [ibi, conqueſtus] de hoc eadem q. c. 2. & infra de offic. ord. paſtoralis.

ADDITIONES.

a ¶ Cæterum. Ibi vide Ioan. And. qui de hoc ponit exempla, in gloſſ. quæ ponit Hoſt. & iſta, quæ hic dixit Ioan. And. in text. nõ apparent, ſed in antiqua, ſiue integra patere debent, vt patet in gloſſ. prima.

b ¶ Appellationis. Propter quam eſt appellatum, non autem ſolum de appellatione, vt differat a ſequenti dicto, & huic, quòd dixit de cauſa appellationis, & infra dixit de appellatione fiendam mentionem, ſupple & de proceſſu, & hoc in appellante; in appellato aliter, vide Ioan. And. in gloſſ. 2. nec proceſſus. infra alleg.

c Appellatione. Sed ſi agat de nullitate ſententiæ, vel aliter quereletur de illa, quam appellan. videtur de cauſa ſententiæ ſit exprimenda, vt de reſcrip. dilectus, lo primo, & de coha. cler. ſuper eo, & vtrobique vide Io. And.

d Poſſidetis. Ibi vide Bart. Bald. & Sali. & gl. 3 & ſuper illa Ioan. And. in c. cum ad ſedem, de reſtit. ſpolia. & facit quod not. gl. iuẽ in ſi. & ſuper illa Io. And. de electi. & per docto. in l. actor. C. de probat.

e Subdelegatum. Si ſubdelegatus non habet niſi modicam coerctionem, & non poteſt damnare ad mortem, vt l. magiſtratus. ff. de iur. om. iud. & ibi vide plenius per Bar. videtur, quod nõ poſſit excommunicare, quia per illam infligitur mors: imo eſt maior omni alia pœna, vide Io. And. in c. qualiter, ad ſi. 5. q. 7. de accuſat. & Hoſt. de homic. pro humani, & vide Ioan. And. in c. cum contingat, de foro comp. & vide ſ. c. proxi. in gl. 5. & ſuper illa Io. And. & vide inf. in gl. 3.

f Audita. Ibi vide Io. And. in gl. tunc enim, & ibi remiſſionem, & in c. cum contingat, præalleg. ſuper gl. ſi. ſed qualiter, & in c. cæterum, præalleg. ſuper ver. exemptus.

g Error. Vide late Aret. in l. ſi is ad quem. ff. de acq. hæred. & do. Iaſo. Mai. in l. 1. C. de erro cal.

h Reuocatas. De hoc plenius vide Io. And. in c. cum contingat, & c. cæterum. ſupra de reſcrip. & per do. Bar. de Sali. in l. mandatum, in vltima. q. C. man.

i Eodem. Ibi vide plenius de materia, & vide Io. And de ſenten. excom. dilecto, lib. 6. & bonam gl. in l. non videtur. §. qui iuſſu. ff. de reg. iur.

SVMMARIVM.

1 *Delegati iuriſdictio, re integra, morte delegantis expirat, vide num. 16.*
2 *Delegatio multis non vno modo fit, & refert quonam fiat.*
3 *Quid iuris, cum fit, quoties abeſſe contingat delegantem.*
Impotens de facto, & de iure quis dicatur, ibid.
4 *Collega eſt, quo eſt paris poteſtatis.*
5 *Duorum vice etiam in iudicando quis fungitur, & num. 13.*
Voces tot habet procurator in electione, quot ſunt ij, quorum procurator eſt, ibid.
6 *Res integra delegata quando dicatur, & num. 15. & 16.*
Iuriſdictione vti cœpiſſe, & quando vti dicitur delegatus, ibid. & num. 7. 12. 15. 16. & 17.
Actus iudiciales qui dicantur, ibid. in calce, ver. do quibus, & num. 7. & num. 10.
7 *Executor datus ad beneficium conferendum cœpiſſe vti mandato quando dicatur, & num. 8.*
Ad iuriſdictionem perpetuandã actus vt teneat, an requiratur.
9 *Quibus ex modis perpetuetur, & ſupra, num. 6. 7. 8. 10. 12. 16. 17. 18. 19. 20. quod vtile eſt impetranti, & vt perpetuetur, commiſſum, num. 10. ver. & in hac ma.*
10 *Caſus, qui accidere poſſunt, occurrendum pro viribus.*
11 *Per publicationem iuriſdictionis non fit partium exceptionibus quid præiudicij.*
13 *Cap. prudentiam. 1. reſponſo. ſupra, eod. tit. cum hac decretali conciliat.*
Vnus facit duos, & duo vnum ex interpretatione iuris, ibid.
14 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. num. 15.*
Cœpiſſe quid ſufficit, licet argumenta contraria allegentur, & vide num. 6.
Mandatum re integra ſoluitur modis ad gloſſ. 3. & num. 6. & 16.
Per citationem factam in vna cauſa, ſi plures per vnum reſcriptum committentur, nunquid perpetuetur iuriſdictio ſit per alijs, ibid. ver. ſi duplex. & num. 17.
16 *Additio, ſiue ſuppletio gloſſarum.*
Per citationem etiam non peremptoriam iuriſdictio perpetuatur, ibid. & in quibus, num. 17.
17 *Iuriſdictio eſt res indiuiſibilis.*
Simpliciter quod ſit, videtur omnia complecti, ibid.
Articuli ſe contingentes videntur eſſe comprehenſi, ſi quid fiat ſuper vno tantum, ſecus ſi non cohærent.
18 *Subdelegatio an expiret per depoſitionem delegantis, an per*

tranſlationem, numero 19. an per excommunicationem, nu me. 20.
30 *Conſiſtorium an idem ſit delegati, & ſubdelegati, ver. ad de cretalem, Romana. et de quorum conſiſtorio loquatur ea de cretalis, ibid. & nu. 21. in fi.*
31 *Procurator excommunicato domino repellitur, excommuni catione durante, licet conſtitutus ante excommunicatio nem.*
Legati officium, vel mandatum quando ceſſet, remiſ. ibi. ver. de delegatis etiam.

CAPVT XXX.

1 Licet vndiq; Caſus. Iuriſdictio † delegati re integra, morte delegantis expirat. Communis diuiſio. ſecunda ibi inquiſitioni[Duo veſtrum]no.
2 quia † non dicit duo, vel alter veſtrum. tunc enim nõ
habuiſſet caſus dubitationem. Item nec ſi fuiſſet clau-
ſula, vos, vel alter, de qua ỹ. eod. cum plures, libr. 6. Itẽ
nec habuiſſet dubitationem ſi ſine clauſula ſimpliciter
commiſſio emanaſſet[Sit ſublatus]& ſic ſit impotens
3 † de facto : & no. hic Innoc. de eo, qui commiſit cau-
ſam, quoties abeſſet, quod terminatum eſt, infra eo-
dem, ſi diligens. 1. reſpon. libr. 6.[Recuſetur]& ſic eſt
4 impotens de iure[An collega]collega † dicitur, qui pa
ris eſt poteſtatis. ff. de verbo. ſigni. collegarum[Ac de-
functi]cuius vices recepit ante mortem[Diffinire]vt
5 ſic fungatur † vice duorum, de elec. cum inter vniuer
ſas. in fi. per quod no. Hoſt. quod procurator tot voces
habet in electione, quot ſunt illi, quorum eſt procura-
tor, de hoc ſ. de electio. ſcriptum[Mandatoris]qui e-
tiam reſpectu primi delegantis erat mandatarius, vt
6 dicit Hoſtien.(Re integra)dicit Hoſtien. re † integra,
quando delegatus non cœpit vti iuriſdictione, intelli-
gitur autem cœpiſſe vti, ſi vices ſuas commiſit alicui,
vt hic patet, & vide quod no. infra eodem ſi a ſubdele
gato. in 3. glo. libro 6. ff. de iuriſdict. om. iud. l. 3. & l. &
quia, etiam ſi principium ſolum committat. ſup. eo. ſu
per quæſtionum. §. 1. 2. & 3. vel ſi mandet alicui, quod
citet partes. ſupra eod. paſtoralis. §. 1. multo fortius, ſi
a ipſemet citet.[a] ſupra eodem, gratum, de offi. lega. ca.
fi. in fin. & vide quod ibi dicam poſt Barto. vel ſi reci-
piat teſtes in periculo conſtitutos. infra vt lite non
conteſta. quoniam frequenter. multo magis ſi excom-
municet contradictores vel rebelles, ſupra eodem tit.
capit. 1. & c. ex litteris, & infra de præbend. pro illorũ.
ſed iuriſdictione vtitur, ſi diem aſſignet partibus præ-
ſentibus. inf. de dilationibus. cap. fin. vel ſi faciat of-
ferri libellum, vel aliquem alium actum iudicialem e-
xerceat, & ſi partes non citarunt, vt patet infra de li-
belli obla. cap. 1. 2. & 3. de quibus actibus iudicialib.
exprimuntur multi. infra de proba. quoniam contra
b falſam, & de teſti. cum veniſſent. 1. reſponſo,[b] verſi. fi.
7 ¶ Quid † ergo, ſi executor datus ad beneficium confe
rendum, mandatore ſuperſtite, omnino ſiluerit? vide-
tur vtique, quod mandatum ſoluatur, vt patet per præ
dicta iura ; ſecus, ſi collationi ſuæ beneficium reſer-
uauit, vel interdictum interpoſuit. eſto etiam, quod
nec reſeruatio, nec interdictum de iure teneant. Nam
& hi actus iudiciales ſunt, vt probatur in eo, quod legi
tur & no. infra de iure patro. cum dilectus, & de con-
8 ceſſi. præben. lib. 6. quia cunctis. nec requiritur † ſecun
dum Hoſtien. quantum ad perpetuandum iuriſdictio-
nem, quod actus teneat; ſed ſufficit, quod qualitercun
que vti cœperit, ita quod non poſſit ei negligentiæ ſi-
c lentium imputari,[c] argumen. op. C. de anna. excep. vt
perfectius, & l. fi. & de inoffi. teſta. ſi pater, & in eo, qđ
legitur & no. ſupra de reſcript. paſtoralis, in fi. de elec.
in cauſis. §. fi. infra de probati. capitu. fi. ſecundum Ho
ſtien. ſed huius contrarium not. infra eodem cum plu-
res. libro ſexto in vlti. gloſſ. quod etiam tenet Archid.
eodem titut. quamuis, & ipſe idem Hoſtie. not. con-
trarium, de except. olim, vt ibi dicam ſuper vltim.
gloſſ. & vide quod dicam infra eodem venerabili,
9 quæ multum facit. Hoſtien. Dicit † demum Hoſtien.
quod ſi delegatus, mandato recepto, volens & inten-
dens iuriſdictionem ſuam perpetuare tanquam iu-
dex, vocet tabellionem, & teſtes dicens, charíſſimi vo
caui vos tanquam delegatus a papa, a quo recepi li
teras tenoris huiuſmodi, Clemens &c. & faciat totum
legi : & per conſequens iuriſdictionem habeo, vt
probatur, infra de appellati. ſuper eo. 2. in fin. vo-
lens igitur & intendens iuriſdictionem in hac par-
te mihi commiſſam perpetuare, & caſibus, qui
10 † accidere poſſent, cum & ſint infiniti. C. de vſufruc.
leg. penultim. quantum mihi poſſibile eſt occurrere,
ſicut & facere debeo, argumen. ff. de loca. & conduc.
ſi quis domum. §. hic ſubiungit, & ſupra de ſeruis non
ordi. capitul. 1. & auctoritate mihi in hac parte com-
miſſa, præcipio tibi tabellioni, vt has litteras in publi-
cam formam reducas, & inſtrumento publico hos te-
ſtes, quos & propter hoc vocaui ; apponas. ſi ſic in-
d quam proceſſerit, forſan[d] per talem actum dicetur iu
riſdictio perpetuata. nam & ſic vti incipit iuriſdictio-
ne, & talis actus iudicialis eſt, vt patet in eo, quod
legitur & not. infra de fide inſtrumen. capitul. 1. et 2.
et penultim. & fi. & in hac materia neceſſarium eſt,
vt iuriſdictio ſic perpetuetur, argu. in præmiſſis iuri-
bus, & vt reſcriptum non pereat, quod dic vt not. in
fra eodem, capitulo. 1. & vt parcatur impetrantis la-
boribus, & expenſis ; argument. ſupra eodem, ſu-
per quæſtionum. §. porro, in fin. Nec obſ. ſi dicas ;
quod non videtur habere iuriſdictionem in perſonas
ſic vocatas, argument. infra, c. P. & G. quia illud ve-
rum eſt principaliter; habet tamen per quoddam ac-
cidens. poſſet enim accidere, quod craſtinum diem
receptionis literarum moreretur delegans & ſic ex-
piraſſet mandatum, niſi ſibi taliter prouidiſſet. vide-
tur igitur hoc ſibi in tali caſu commiſſum, cum ali-
ter iuriſdictio expediri non poſſet, vt patet in eo,
quod legitur & not. ſupra, capitul. præterea. nec po-
teſt imputari, ſi non citet partes: quia forſan nec bre-
uitas temporis hoc pateretur, argumen. ff. de exercit.
actio. leg. 1. faciat ergo homo, quod poteſt. 22. quæ-
ſtio. 2. faciat hoc eſt publicet, &c. vt ſupra quia quaſi
expreſſa pro ſe iura habet. infra de offic. ordin. paſto-
ralis, in fi. et de appellat. ſi iuſtus metus. conſuluit ta-
men Hoſti. quia non omnes capiunt verbum iſtud, vt
dicam infra eodem, quamuis, libro 6. ſuper glo. penult.
quod nihilominus ſine mora aliqua, quam cito pote-
rit, citet partes, argum. in eo, quod legitur et not. in-
fra de ſenten. excommunicatio. ea noſcitur, in fi. et ca-
11 pitu. quod de his, in fi. Ex quibus † per prædictam pu-
blicationem in ipſarum abſentia factam quo ad exce
ptiones, uel rationes alicui competentes nullũ debet
præiudiciũ generari: quia nec ad finem hũc facta fuit,
vt patet in eo, quod legitur & not. ſupra eodem, ex par
te. 1. & infra, de teſti. veniens. 2. ad hoc autem, quod
dixi de publicatione, argum. eſt pro & contra ſupra,
capitu. ſuper eo. §. fin. 1. eſt etiam contra id, quod not.
infra, de appellatio. vt debitus, reſponſo 1. & adde
quod not. infra, de iureiuran. ad noſtram. 2. & ſupra eo
dem, quoniam abb. ante fi. ſecundum Hoſtien.[Expi-
rauit]hic formabat Pet. q. expeditam, de reſcript. ſi
12 gratioſe, lib. ſexto[Vti cœperit]Hoſt. dicit † ſaltem ci
tando. ſupra eodem, gratum, vel ſaltem citationem
committendo, de quo vide quod dicam infra titul. 1.
capitulo vltim. in fin. [Demandata]ſecus enim, ſi ſuo

nomine

nomine tm̃ citaſſet, In.[Et illis]qui ſubdelegauit ſibi,
13 cõtra † ſupra eo.prudẽtiam. 1.reſpõſo, verſi.illa quip-
pe,& ver.mãdari.ſo. dicit Hoſt. illa intẽtio de qua ibi
loquitur,nõ excludit committẽdi poteſtatem,quã de-
legatus habet a lege.ſ̃.eo.paſtoralis. Item iſte,licet ve
re ſit ſolus , repræſentat duos, ad hoc de re iudic.cum
olim,poſt prin.ſ̃.de elect.ne pro defectu, & quod not.
de poſtu.gratum,& quod dixi in ſi.1.rñſo.& ſic per in
terpretationẽ iuris vnus facit duos , vt hic,& duo vnũ,
de cõuer.cõiu.ad apoſtolicam,& no.de temp.ord.lite
14 ras,ſm eum. ¶ Gl.2.† ponit dictum, cui ſignat ꝯ̃ria,
& ponit caſum exceptũ.demum quærit.arg. pro & ꝯ̃,
& ſoluit. Iterum ſubdit tres qõnes , & ſoluit & vltimæ
15 ſol.ſignat ꝯ̃rium. ¶ In † gl.2.(ibi, ſi quis poſtea) vide
de fo.comp. c.pe. ſuper 1.gl.(& ibi l.1.)qui ſine cauſa
pollicitus eſt reipub.non obligatur , ſi tñ cępit facere,
obligatus eſt[& ibi.§.ſed ſi viuo.§.pe.eſt]vide de re iu
dic.cũ I.& A.ſuper 3.gl. ¶ In gloſ.3.[ibi,ſi deceſſerit]
nõ committitur ſatiſdatio,de iudicio ſiſti,illo mortuo,
qui ſiſtere debebat, etiam ſi iudex ignorãs id iuſſerit,
vel poſt iuſſum ante diem exhibitionis deceſſit[& ibi.
§. Neratius] pater plures habens filios , profeſſus eſt
vnum recepturum publicum munus, & antequam ſuſci
peret,mortuus eſt pater,oĩbus filijs hæredibus inſtitu-
tis.id quod ille filius in eam rem impendit, venit in iu-
dicium fam.erciſ.[& ibi, Cum quaſi]vide in c.quia. V.
in 1.gl.[& ibi.§.vlt.]ponit caſum de illo, qui mãdauit
monumẽtum fieri[& ibi, Cum in vna]ſi duplex diuer-
ſa ſnĩa ſeparatim detur in vna cauſa , puta vna ſortis ,
alia vſurarum , duplex appellatio neceſſaria eſt[& ibi.
§.ſed ſi viuo]vide ſ̃.gl.prox.[& ibi, etiam.§.ex cauſa]
primus §.eſt. vide de ord.cogni.c.2. ſuper gl.ſi iſti (&
ibi.l.vlt.]vide ĩ.de pręſcrip.auditis,ſuper gl.penu.[&
ibi.§.ſi donator]ſi maritus,qui donauit coniugi,fit ſer
uus,licet ſeruitus æquiparetur morti,non cõfirmatur ,
16 ſed perimitur donatio. ¶ In † gl.1. [ibi,citationem]
e etiam nõ peremptoriam,& etiam ſine miſſione [e] libel-
li, ſm Io.Vin.hic,& inf.tit.1.c.vlt.ꝯcor.quod dixi ſm.
G.Naſo. de fo.comp.propoſuiſti . ¶ In † gl.2.[ibi, ex-
preſſe re integra] ĩ. c.quamuis, lib.6. per quam ceſſat
obiectio Io.hic dicẽtis , ꝙ ex quo totum delegauerat,
mors nil debebat operari : quia & ſi viueret , reuocare
non poſſet , ſoluebat autem dicẽs: aut delegat iuriſdi-
ctionẽ,aut cauſæ cognitionẽ,primo caſu non extingui-
tur per mortem , ſecũdo ſic. ꝯ̃ quod facit ff.de iuriſd.
f om.iudic.& quia.vel eſt ſpãle, [f] ꝙ hic mors reuocat,qđ
nõ expreſſa prohibitio , cũ aliter ſit ſecus. ff.de proc.ſi
g defunctus.[g] vel non abdicat a ſe iuriſdictionem,quin
remaneant reliquiæ,de conſe.diſt.4.ſi baptizata,in ſi.
ff.de his,q ſui vel ali.iur.ſunt, patre,in ſi.[& ibi,Signifi
cauit]vbi de hoc[& ibi, Quia.V.]vbi de hoc[& ibi,Per
17 petuata iuriſdictio]cum ſit † res indiuiſibilis : ad idẽ
C.de diuerſis reſcriptis,l.1.(& ibi.l.vltim.)ſicut & per
actum vnius perpetuatur quo ad collegas. ĩ. eo.cũ plu
res,in ſi.lib.6.[& ibi, Ad alias]ad hoc ĩ.eo.c.vlt. §.of-
ficium,lib.6.& de hære.ne alicui,e.lib.dixit Goff.ſi ci-
h tatio [h] fit ſimpliciter,perpetuatio fit in omnibus, arg.
C.de anna.excep. l.ſi ex multis.ſi fiat expreſſe ſup vno
tm̃ ſi articuli ſe contingunt,dixit in oĩbus perpetuari ,
arg.ſ̃.e.prudẽtiã.§.ſexta,ar.ff.de mi.tutor. §.curator ,
ff.fam.erciſ.in hoc iudicio.ff.quemadmodum ſeruitus
amit.ſtilicidiũ,in ſi.& l.ſi cõem,& l.ſi in partem, & ĩ.
de ap.c.2.in princ.& ſic loquitur pręlex vlt.C.de duo.
re.Si vero articuli non cohęrent, tũc fit perpetuatio in
expreſſis tantum. ff.de mi.l.ẽt , & l.ſi ſpecies,& inf.de
app.inquiſitioni , & idem tenet Phi. ſ̃.c.paſtoralis. vi-
detur etiam hoc placere Hoſt. & Bar.Brix. in dñi. 60.
i vide de here.ne alicui,lib.6.[i] in gl.no.& quod ſuper ea
dixi.dixit etiam hic Innoc.citata vna perſona non fie-
ri perpetuationem contra aliam, quod intellige ex vi
illius citationis , ſi enim aliquid actum feciſſet toti iu-
riſdictioni cõem ſecus,per ea, quæ dixi in textu. proce-
dit ergo dictũ Inn.cũ ſpãliter conſtituit nuncium iura
tum ad illum citãdũ: nõ ſic, ſi generaliter eum conſti-
tuiſſet ad oẽs citationes faciẽdas per ſuperius dicta[&
ibi, Non poteſt procedere]Inn.dicit hoc indubitatũ.
18 ſed Hoſt.dicit,ꝙ ex clauſula † generali,quantum perti
net ꝯ̃ perſonam citatam procedi poteſt, arg. C.de an.
except.l.ſi.[& ibi, Non procedet]no.hic Inn.aliquib.
videri , & dicit ꝙ forte bñ,ꝙ duret ſubdelegatio,licet
delegatus ſubdelegans deponatur , & erit ſubdelega-
19 tus ſucceſſoris, ar.huius decr. Et † dicit Inn,cum iuriſ-
dictio expirat,hoc eſſe non ipſo iure,ſed ope exceptio-
nis,de hoc dicetur,de teſti.cũ veniſſet, ſuper gl.2.Hoſ.
k dicit,ꝙ expirat, vbi proprium nomẽ [k] erat expreſſum :
alias ſecus, per decret.qm̃ ſ̃.eo.eadem quęſtio eſſet de
tranſlato, de quo dicebat Goff.ꝙ expirabat mandatũ,
alleg.21.q.2.ſi quis iã tranſlatus. ĩ.tit. 1.nouit[& ibi ,
20 tunc † procedet] hoc probatur ĩ.eo.ſi is cui. lib.6.vo-
lẽs tñ tenere contrarium, diceret, ꝙ ibi non fuit excõi-
catus re integra. Dictum tñ gl.tenebat hic Inn.dicẽs ,
ꝙ per excõicationem ſubdelegantis , ſiue totum , ſiue
partem tantum ſubdelegauerit , nec perit,nec ſuſpen-
ditur iuriſdictio ſubdelegati : ſecus, ſi certum miniſte-
rium tantum commiſiſſet , argum. ĩ.eod.quoniam, &
ff.de officio eius , cui man.eſt iuriſdictio.l.1.§.fin.nec
ob. ꝙ ſubdelegans reuocat , & quod ad eum appella-
tur : quia cum excommunicatus eſt, nec reuocat , nec
aditur per appella.ſed aditur primus delegans.ad de-
cret.Roma. ĩ.al. reſpondebat, quod de officiali loqui-
tur, cuius cum conſtituente idem eſt conſiſtorium.ſed
Hoſt.dicit , & placet hoc Boa.in decret. Romana,ꝙ ſi
delegans nihil ſibi de iuriſdictione retinuit , vera eſt
opi.Inn. vbi vero aliquid ſibi retinuit , cum tunc nihil
proprium habeat ſubdelegatus, videtur, ꝙ procedere
non poſſit illo excommunicato manente,cum repella-
tur auctor, de reſti.licet , de hæret.fraternitatis , cum
etiam quaſi ſit tunc idem conſiſtorium,per decret. ſi is
cui,præalleg. bene facit conſiſtorium, probat appella-
tio, per quam aditur. Item quia re nõ integra per mor-
tem non reuocatur,Goſ.autem dicebat hic ſine diſtin
l ctione non expirare iuriſdictionem,ſed ſuſpendi,[l] & eo
abſoluto , procedetur ex veteri commiſſione , arg.15.
21 quęſt.6.nos ſanctorum,& cap.iuratos. ¶ Quærit † Ho
ſtien.nunquid,domino nuper excommunicato, repelli
tur ipſius procurator prius conſtitutus : & dicit quod
ſic,illius excõicatione durante per iura prædicta,alleg.
de procu.c.ſi.de probat.poſt ceſſionem.non ob.quod
per conteſta , fit dominus litis;quia per id non eſt do-
minus rei , niſi datus ſit in rem ſuam, quo caſu non re-
pelletur ſecundum eum,alleg.2.quæſt.6.biduum,verſ.
m palam. [m] de legatis etiam dicunt hic Innoc.& Hoſtiẽ.
quod eſt expeditum,de offic.le.c.1.lib.6.[& ibi , Non
ciuili]adde quod not.16.q.1.placuit.2. in vltima glo.
& quod dicam infra de conuer. coniu. cum ſis[Et in
ſi.]lib.6. in officiali loquitur, & ibi de hoc de materia
totius gl.in Spec.tit.1.§.reſtat,in 2.colum.

ADDITIONES.

a ¶ Citet. An ſit neceſſaria relatio nuncij , vide Lapum in Cle-
men.2.vt lite pen. & Bart.in l.multum. ff.de condi. & demon-
ſtra & Ioan.Andr.in capit.eum qui certus.de reg.iur.libro 6.in
Mercu.
b Reſponſo . Et per omnem actum iuriſdictionalem etiam ante
cita.vide Io.Andr.eo.lib.quamuis, lib.6.& infra,in verſic.dixit
demum,& gl.in c.ne aliqui,de hæret.lib.6.
c Imputari.vide do.Felin.in c.illud, in col.pen.verſic.ſeptima cõ-
cluſio,de præſcrip.
d Forſan. Et ſine forſan,vt hic per Ioan.de Ligna.& ſuper capit.
gratum,Bart.autẽ tenet neceſſariam citationem in l.& quia, ff.
Io.And.ſuper 1.Decret.

de iuriſdict.om.iud.& idem ibi Sal.& in l.mandatum.C.man.& idem Archi.in c.quamuis,eodem titulo,libro ſexto, & vide Io. An.infra ſuper gl.a.in ſuppletione,quæ incip. ad hæc,vbi concor. Hoſt.& infra cap.venerabili,in gl.multum facit,in fi.

e Miſſione. Contra hoc videtur Cle.2.vt lit.pen.vbi vide per gl. & vide Cy.in auth.offeratur, C.de lit.conte.& Bar.in extrauaganti ad reprimen.ſuper ver.per edictum,ſed illa Cle. loquitur quo ad inducen.litis pendentiam,vbi maior requiritur expreſſio in citatione,hoc in perpetuatione iuriſdictionis , hoc ſentit Io.And.in c.quamuis,eo.tit.lib.6.& vide de dilat.c.2.in gl. 2.& ſuper illa Io.And.

f Speciale. An autem re integra alii committendo poſſit primum delegatum reuocare tacite,vide l.placuit.C.de pen. iudi. quæ loquitur tamen in ordinario,q Bar.in l.& quia,& hoc allegat,& uide in deciſione Rotæ,concluſione.291.

g Defunctus.Coniuncta.l.ibi ſeq.& ibi uide Bar.& omnino opi. Oldra.quam ponit Salic.in l.mandatum.C.man.in 10.opp.

h Si citatio.Vide do.Marianum de Senis in tractatu de citatione,col.14.

i Libro 6.Et ibi plenius,& uide Bar.in l.& quia.ff.de iuriſ.om. iudi.& per do.Bar.de Sal.in l.mandatum,C.man.in 11.opp.

k Nomen.Quia ſemper regulariter exprimitur,uide Io. And.ſupra eod quoniam,in prin.gl quæ incip.infra dignitatum,uerſiculo item contra generaliter.ſed iſte nõ intelligit de nomine ſubdelegantis in ſua ſubdelegatione poſito:quia in illo uerificatur, quod ibi no.Io.An.ſed intelligit de nomine dignitatis de leg.expreſſo in prima delegatione, quia tunc ſubdelegando uidetur eo iure , quo eſt delegatus,ſubdelegare , & ſic nomine dignitatis.

l Suſpendi.Quod bene probat tex.in d.c.ſi is,cui ibi,impedimento tali durante,& ibi uide gl.opin.Inno.tenet Bar.in l.& quia, ff.de iuriſd.om.iud.

m Palam.Vide ad hoc glo.ſuper uer.ſemeſtre,in ca.1.de iure patro.lib.6.& ſuper illa remiſſiones.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus quis non creditur,niſi delegationem probet , aut bene præſumantur pro eo,nu.5.*

Singulari numero in vſu ſua delegationis non vtitur delegatus,ibid.ad vocem,fungor.

2 *Bonus quilibet præſumitur in his,quæ ei inſunt ex baptiſmo, non in iudicatu.*

Virtutes ineſſe homini cuilibet præſumuntur ex baptiſmo , ibidem.

Iudicandi poteſtas minime.

3 *Reſcriptum falſum dicenti ordinariis remediis quatuor docetur occurrendum,& nu.4.*

4 *Malitia qualiter perpendatur.*

5 *Credere quis non cogitur non probanti,niſi credit,quia pro eo bene præſumat.*

6 *Authenticum ſuum mittere non tenetur delegatus cuilibet ordinario.*

Contraria mandantium cui ſit obediendum,ibid.remiſ.

7 *Appellatio,ne executor mãdatũ exequatur,niſi de authẽtico pat pacs,non corã executore,ſed corã delegato facienda.*

8 *Citatus venire,etiam non facta fide de iuriſdictione,tenetur, exceptis caſibus duobus.*

9 *Executor an teneatur.*

Cap.quid culpatur.24.q.1.leg.ſi quis ex aliena.ff.de iud.intellectus.

10 *Obediendum quando ſit,& nu.6.& 16.*

11 *Epilogus gloſſarum.*

Sententia delegati non probat ſine commiſſione,ordinarii vero ſecus,ibid.

12 *Suffragium,& additio gloſſarum,nu.13.*

Officialibus non creditur Cæſarienſibus abſque literis,& quo caſu,ibid,

14 *Iuriſdictionem habere in litigantes delegatum,quando oporteat probari.*

Probare qui debeat,remittit,ibid.ver. de probationibus.

15 *Pro iudice in quibus præſumatur.*

In iudicio quæ fiunt , extraiudiciales ſolennitates an & quæ præſumantur,ibid.& nu.16.

17 *Ordinarium,& legatum quem fuiſſe habitũ,probare ſufficit.*

18 *Sententiæ ſi opponatur,quod talis non fuit procurator,vel iudex,vel quid aliud,quod ſit de ſubſtantia iudiciorum ,an ſit. & quomodo id probandum,& n.19.& 22.23.quid,quod non fuit lis conteſtata,& ſimilia,nu.22.23.*

Publicatio inſtrumenti qualiter fiat, alio remittit.ibid.verſ. & qualiter.

In iudicio quæ fiunt,ſufficit in actis inueniri,ibid.ver.ſed ea quæ.

De actis quæ dicantur eſſe, ibid.

Originalia quando oporteat oſtendere, ibid.

19 *Inſtrumentis extrinſecus oblatis in iudicio, & deſcriptis ve eadem fides præſtetur , quæ originalibus , quæ ſint obſeruanda.*

20 *Inter antiquum,& recens factum diſtinguendum.*

21 *Executione ſic excipiente reo & quid,ſit differenda.*

Cap.ex literis.ſupra eod.ca.p.cum contingat,infra eod.intellectus.eod.nu.ver.non obſtat.

22 *Acta iudicii , quæ memorantur in ſententia , ſi negentur,an & quando & a quo probanda,& 23.*

Inſtrumenta in iudicio producta ſi negentur , an & a quo & quo caſu probanda , ibidem , & numero 23.& ſupra 18. 19.21.

Negantis factum nullam eſſe probationem, quando verum, ibidem

23 *Leg.optimam.C.de contrah.ſtipu.intellectus.*

In inſtrumento quæ dicuntur, an iis & quibus credendum, ibidem.

C A P. XXXI.

a
1 Cum in iure. [a] Caſus. Non † creditur quis delegatus, niſi delegationem probet , & para
huius ſupra de elect.cum in iure. Communis diuiſio.
ſecunda ibi, Super quo [fungor] hodie ex alto faſtigio delegatus non vteretur ſingulari [Subiacere] exẽplificatiue loquitur : quia idem in quolibet alio mandato [Ab aliquo] ſcilicet nec a iudice, nec a parte,cuius intereſt [Tenearis] mouebat † dubium ſecundum
2 Hoſtien.quia quilibet præſumitur bonus, de ſcrut. ca. vno.& ſic non præſumitur mentiri , ergo credi debebat mandanti. Sed vt dicit Hoſtienſ. licet præſumatur quis bonus , non præſumitur iudex : quia iudicatus
b non ineſt alicui ex baptiſmo,ſed virtutes [b] tantum , &
c facit quod not.de elect.ſi forte.lib.6. in glo.qui etiam vel forte videbitur diſtinguendum in qualitate ſcribentis,ad hoc de procura.in noſtra , cum ſuis concor. Sed vt dicit Hoſtien. hic , non ſufficit præſumptio , ſed requiritur probatio. Tu dic , quod de indubietate . q. papa reprehendit quærentem , vt patet in deciſa quã poſui, de elect.cum in iure , in princip. [Reſponſum]
3 videtur , quod hoc † reſponſum ſit occaſio mali. commendatur enim ordinarius, qui non exequitur , quod mandatur , cum reſcriptum eſt falſum. infra de crimine falſi , ſuper eod. dicit ergo malitioſus ordinarius, cui exhibetur reſcriptum , habeo iſtud pro falſo, & ſic impedietur effectus iuriſdictionis delegatæ . Dicit Hoſtien.quod 4.ſunt remedia.primum, quod dele-
d gatus per ſe exequatur. ſupra eodem , ſignificaſti.[d] ſecundum , quod puniat ordinarium, ſi videt eum malitioſe moueri,ſ.c.ſane.2.& ca.paſtoralis,quod perpen-
4 det † ſi nullam exprimit ſuſpicionis ſpeciem ; vel exprimit , ſed non probabilem,de crimine fal.capit.fin. tertium quo ad eũ, qui puniet ordinarium contra conſcientiam hoc dicentem,quartum, quia malitioſe hoc facit, condemnari poteſt in 30.lib.auri.C.de legi.l.1.
5 in fi. [Non cogeris] ac † ſi dicat,potes,ſi vis bene præſumis pro delegato, arg.97.diſtin.nobiliſſimus, quod
6 placet Inn. & Hoſt.imo dicit Hoſt.quod non † tenetur delegatus mittere authenticum ſuum cuilibet ordinario: & remittit ad ſum.e.tit.§.quod ſit eius offic.ver.1.
reſponſo.

reſponſo. ſi autem ſibi obedienti alij iudices mandent
contrarium : quid facere debeat, habes de reſcriptis
7 tum contingat. ¶ Quid ſi pars † appellet, ne exequa-
tis mandatum, donec ſit de auctentico facta fides?
Dicit Innocē. ꝙ non habet ordinarius neceſſe tali ap-
pellationi deferre, cum non coram executore, ſed co-
ram delegato facienda ſit talis appel. ſupra eod. ſuper
8 quæſtionum. §. quem vero, ſed nunquid † citatus ve-
nire tenetur de iuriſdict. fide non facta? dicit Innocen.
quod ſic, niſi delegatus ſit nimis remotus, vel vilis
perſona. Alij contra. Hoſtien. remittit, de dila. cap. 2.
e & ad [e] ſum. eod. tit. §. quod ſit eius officium, verſic. ſed
dices, & verſic. præced. ¶ Item quæritur an teneatur
9 citare is cui † committit; & dicit Guil. Naſo, quod ſic,
quia executio parat præiudicium: citatio vero non. vi-
de in Spec. de cita. §. iam de citatione, ad fin. verſicul.
ſed pone, quod citare tenetur. Pet. hic contra, per hanc
10 literam. Item opponitur textui. in dubio † eſt obedien
dum. 24. quæſtio. 1. quid culpatur, ad fi. ff. de iudic. ſi
quis ex aliena. dicit Hoſtienſ. quod illa iura loquuntur,
quando dubitatur de iuriſdictione ordinaria, & quan
do conſcientia non poteſt certitudinaliter ad partem
alteram applicari: quia tunc tutius eligitur, de ſpon-
ſa. iuuenis. hic autem loquitur de delegata. Item in-
formatur hic conſcientia, iſtum non eſſe delegatum,
ex quo non probat, quod mandatur: & ſic propter hoc
excommunicaret illum, excommunicatio non tene-
ret: quia non eſt ſuus iudex, nec ipſe eſt rebellis. ſu-
f pra cap. 1. Innocen. [f] ¶ Gloſſ. 1. † not. ſententiam de-
11 legati ſine commiſſione non probare. dat ſimile. dicit
ſecus in ordinario, inſtruit partem, inſtruit etiam ab-
12 ſolutum. ¶ In 1. † gloſſ. [ibi. l. vna] vide de priuileg.
cum olim. 1. ſuper vltima gloſſ. [& ibi, Publicati] vi-
de de probat. quoniam, ſuper vlt. gloſſ. [& ibi. §. 1.]
vide de verbor. ſignificat. abbate, ſuper gloſſ. ex hoc.
13 ¶ In † gloſſ. [ibi. l. vna] idem in officialibus Cæſarien-
ſibus volentibus capere alicuius bona tanquam fiſca-
lia, quibus non creditur ſine litteris. C. de iure fiſci.
l. prohibitum, libro 10. Goffred. [& ibi, De commiſſio-
ne] ſcire debes, quod Innocen. in decret. innotuit, de
14 eo, qui fur. ord. re. dicit, quod † ſi non conſtat, iudicem
g ſuper litigantes iuriſdictionem habere, [g] ſemper opor
tebit probari eum iuriſdictionem habere, donec ſen-
h tentia tranſiuerit in rem iudicatam, [h] & etiam poſt,
ſi pars, quæ dicit eos non iudices, nunquam iuri com-
paruit coram eis. nam ſi comparuit, & poſt litem cō-
teſta. dicat aliquid contra iuriſdictionem, ſibi incum-
bet probatio. C. de probatio. l. fin. ff. de procurat. Pom-
ponius. §. rati. nam, vt dicit, ſi partes præſentes præte-
reunt has exceptiones, iudex nō habet eas ad hoc mo-
nere, cum id poſſint, ſed ſi pars eſt abſens, iudex defe-
ctum partis abſentis ſupplere debet. propter quod etiā
poſt ſententiam per ſecundos confirmatam poterit
pars abſens etiam contumax dicere, quod primi iudi-
ces non habuerunt iuriſdictionem. ſubdit, quod alij
contradicunt, & forte bene, dicit aliter hæc procede-
re in probationibus fundamenti, ſcilicet poteſtatis,
& iuriſdictionis iudicum. De probationibus enim
quæ fiunt in cauſis, quæ procedunt ordine iudicia-
rio, longus tractatus eſt in corpore iuris, quis pro-
bare debeat, in rubricis, de probationibus, & de teſti-
15 bus, & alijs locis iuris, parum † tamen præſumitur
prò his, quæ fiunt in iudicio, niſi probentur, de pro-
batio. quoniam contra, niſi in his, quæ relinquuntur
ipſius arbitrio, vt in dilationibus dandis, & in purga-
tionibus. ff. de iure deliber. l. 1. §. final. 2. quæſtio. 5.
per totum: ſed & ibi, ſi pars probaret grauamen, re-
uocaretur dilatio, de dila. capit. 1. Item pro eo præſu-
mitur, licet parum, etiam in iudicio in his, quæ perti-
nent ad eius officium, vt in fructuum, & expenſarum
reſtitutione, inſtitut. de officio iudic. §. 1. per totum.
ff. de rei vend. l. plane, & in multis alijs. ff. de minori.
quod ſi minor. C. de trāſact. l. age. Extra iudicium præ-
ſumuntur bene facta, quæ facit pertinentia ad officiū
16 ſuum, niſi probetur contra. Et ſemper † eſt obedien-
dum. 11. quæſt. 3. quid ergo. 23. quæſt. 1. quid culpatur,
de tempor. ord. ad aures, vbi de hoc. quod vero ibi di-
cit de ſolemnitatibus, an præſumantur, dicam de re iu
dic. ſicut, ſuper 3. gloſſ. [& ibi, Ordinarij] etiam legati,
17 de quo ſufficiet probare, quod tunc habebatur lega-
tus, ſecundum Vincen. Pet. & Abb. ad hoc infra de of-
ficio leg. capitul. 2. libro ſexto [& ibi, Cum olim. 1.]
hoc adde, quod ibi not. & 97. diſtinct. nobiliſſimus [&
ibi, Cum inter vos] forſan gloſſator in hoc alleg. pro
contrario: quia ſententia cardinalis, de qua facta fuit
mentio in ſententia epiſcopi, non ponderatur: ſed ibi
non fuerat inſinuata prima ſententia. Item illa fue-
runt verba partis, forſan intellexit gloſſ. in hoc con-
tra, quia priuilegia & confirmationes facientia men-
tionem de donat. non iuuarunt partem: ſed hoc non
procedit, cum ibi appareat inſtrumentum publicum
de donatione fuiſſe productum, & ita de ipſius inſinua
tione nil quæritur [& ibi, quoniam contra] ibi de hoc
in 3. gloſſ. & in fi. [& ibi, reſcriptum] vide in Spec. de
reſcrip. præſen. in princip. verſic. ſed obijcitur [& in fi.]
& infra de ſimo. ex diligenti, in fin. de ſenten. excom-
mun. cum deſideres. Dicit Hoſtienſ. quod quamuis
Innocent. circa materiam gloſſ. multa notauerit, fina-
18 liter ſcripſit, quod † ſi obijcitur contra ſententiam,
quod talis non fuit procurator, vel iudex, vel aliquid
aliud, quod ſit de ſubſtantia iudiciorum, neceſſe eſt
de his fidem fieri per teſtes, vel per inſtrumenta origi-
nalia, vel per publicata, nec ſufficiunt exemplata. &
qualiter fiat publicatio, no. de fide inſtrumen. capitul.
penult. & vltim. ſed ea, quæ fiunt in iudicio, ſufficit in
actis inueniri: puta dicitur, talis libellum obtulit: talis
litem conteſtatus eſt: ſed & dies apponenda eſt, ſicut
in inſtrumento, in authentica. de inſtrument. caute.
§. fin. collatio. 6. licet etiam, quando in iudicio offer-
tur inſtrumentum procurationis, vel aliud ſimile, ipſa
obligatio ſit de actis, non tamen tenor inſtrumenti. vn
de, niſi alias ſolemniter publicetur ſemper oportet
oſtendi originale. Alij tamen aliter dicunt, & maxime
poſt lit. conteſtata. argumen. ff. de procurat. Pompo-
nius. §. rati, ſecundum Innocen. Tu dicas ſecundum
Hoſtien. quod ſi acta appareant per manum tabellio-
nis confecta, originalia ſiue ſumpta ex originalibus
in præſentia partium conſentientium, vel non contra-
dicentium, eis omnino ſtandum eſt, niſi forſan con-
trarium probetur, infra de probat. quoniam contra fal
ſam, & vide quod ibi dicam in gloſſ. not. quod ex quo.
& c. fi. infra de purg. canoni. cum dilectis. §. his igitur.
quia tamen, ex tenore ſupra de electio. ſcriptum eſt.
§. primo, & imputet ſibi, qui non contradixit, ſed per-
miſit contra ſe fieri ſcripturam publicam. C. arbitr. tu.
l. final. ibi, ſi autem inuentario publice facto & cæt.
C. de rela. l. 1. 2. & 3. infra de appellatio. intimaſti. ſint
19 † autem cauti iudex, & tabellio, vt de his inſtrumen-
tis extrinſecus oblatis plenam & expreſſam faciant
mentionem, ita, quod totum tenorem apponant, &
i qualiter de originali fuit facta copia parti [i] aduer-
ſæ, & nihil oppoſuit rationabile, & de omnibus
alijs, quæ occurrent. & hæc omnia in ſententia ad
maiorem cautelam, inquantum erit poſſibile, ſcri-
bi poſſunt. & ſi per alium tabellionem ſcribatur ſen-
tentia, & acta per alium ſcripta fuerunt, poteſt iu-
dex præcipere in præſentia partium illi tabellioni.
qui ſcribit ſententiam, quòd & alia acta per manum

talis tabellionis ſcripta in ſententia ſcribat ante, vel
poſt, & teſtificetur tabellio, qualiter & vnde ipſa ſump
ſit in præſentia partium & auctoritate iudicis, & de ip
ſius mandato in publicam formam redegit, ſic enim
ſumpta & publicata eandem fidem facient, quam &
originalia, vt expreſſe habes infra de pur.ca.cum di-
lectus, §. dictus vero. Sed & diſtinguendum eſt inter
recens factum, & antiquum, vt & no.de cle.ex.mi.pro-
poſuit, ſuper vltim.gloſſ.de teſti. Alberi.in princip.de
præſump. illud, de eo, qui furti. or.re.cap.fin.ſupra de
renuncia.in præſentia, ſecundum Hoſtien. ¶ Expedi-
tis ſic textu, & gloſſ. ſcire debes, quod Innocenti. hic
quædam notauit, quæ Hoſtien.non curauit, primo ad
materiam no.ſupra eodem paſtoralis, §.quia vero.quæ
21 rens, an † per exceptionem rei, quia dicit ſententiam
nullam, vel quod vult officium iudicis implorare ſu-
per illa irritanda, executor differat executionem? &
dicit, quod non, niſi quando cõdemnatus fuit abſens
K ex probabili & neceſſaria cauſa, & ſic loquitur [k] ff.de
iudi.ſi prætor. vel aliter intelligitur lex, vt not.de re iu
di. de cætero, argumen.ad hoc, quod de coll.vel inſti-
tutione dicitur, de appell.conſtitutis. de conceſ.præ-
ben. poſt elec. quarum executionem exceptio non im-
pedit, multominus differenda eſt executio ſententiæ,
niſi ſuper hoc eſſet infamia, de accuſ.accedens. Item
ſecundum eum, vbi eſt hoc ius, quod lis mora impe-
diat executionem ſententiæ, vel talis exceptio, & con-
trarium habetur C. ad l.Cor. de fal.l.2. de teſti. in in-
te 3.ſubtilitata. ſemper igitur ordinario ſui, & delegato
ſubditi delegantis in executione obedient, donec ſu-
perior cauſam audiat, vel committat.ſupra eodem pa
ſtoralis, §. præterea. ſi tamen veriſimiliter videretur
nulla, vel retractanda, conſulat ſuperiorem, vel expe-
ctet ſecundam iuſſionem. non ob.ſupra eodem ex lite
ris, & infra eodem cum contingat, per quæ videtur,
quod non ſemper ſit obediendum mandatis delega-
torum: quia illa loquuntur, cum dubitat de fundamen
l to, ſcilicet iuriſdictionis [l] ſecus autem, vbi de hoc con-
ſtat, licet de aliis dubitetur, puta an ſit ſententia nulla,
vel iniqua. Idem dicit. ſi ſit appellatum, ſed nondum
per ſuperiorem eſt appellatio recepta, vel commiſſa,
nec eſt aliquis, qui inhibeat: tunc enim propter du-
bium executioni mandabitur: ſecus ſecundum ali-
quos, ſi appellatio recepta eſt, ſupra de reſcrip. dile-
ctus 2. quia maiori potius obediendum eſt, 11.quæ-
m ſtio.3.qui reſiſtat. [m] Si vero vnus ordinarius pari or-
dinario mandaret, quod ſentẽtiam exequeretur, quod
poteſt, de foro compe.poſtulaſti.ff. de re iudi. a diuo.
§.1.ſi ſciat, vel vehementer ſuſpicetur eam iniuſtam,
non exequetur, infra de offi.ordinan.cap.1.vbi de hoc
dicam in gloſſ.quia ſi. Et ad materiam vide quod dixi
ſuper gloſſ.fin. dicunt etiam quidam, vt ipſe refert,
22 quod ſi pars † oſtendat ſententiam, in qua dicitur,
quod pars, quæ contradicit executioni, fuit præſens,
vel ipſe confitetur, non audietur ille dicens, quod non
fuit lis conteſta. vel his ſimilia, niſi onus probationis
n aſſumat, quo caſu audietur, [n] ex quo vult probare
iudicium retro nullum, de procur. in noſtra. & ſi di-
cas, negantis factum nullam eſſe probatio. C. de pro-
o ba.actor. [o] Reſpondetur, hoc verum eſſe, niſi præſum-
ptio ſit contra negantem, vt ec.beneſi.vt noſtrum, C.
de codi.nec codicillos, cum ſimili. hæc ergo præſum-
ptio inſurgens ex præſentia & taciturnitate onus pro-
bandi transfert in ipſum, & dicit Innocenti. quòd cre-
dit hæc vera, tamen ad maiorem cautelam faciat vi-
ctorem iurare, quòd commiſſionem, conteſtationem,
vel alia, quæ quærit aduerſarius, habere non poteſt,
arg.ff.de furt.actione, C.de fideiuſſ.cum quidam. vide
quod dixi ſupra ca.prudentiam, in gloſſ.quærit Innoc.

Sed ſi inſtrumentum ſententiæ eum, qui contradicit,
non diceret eſſe præſentem, ſed contumacem, vt iu-
dex dicebat, vel nihil diceret de illo, ceſſaret hæc præ
ſumptio: & probet victor, quòd omnia ſint legitimè
acta, ſi etiam actor negat eum, qui ſuo nomine egit,
ſuum fuiſſe procuratorem, neceſſe habet aduerſarius
probare procurationem, vel quod domino ſciente ip-
p ſius [p] nomine egerit. Idem dicam de procuratoribus
rei, & ſic vbi non erit dare culpam, vel præſumptio-
nem contra ſe negans non probabit. Aliqui dicunt,
quod ſi in ſententia ſcriptum eſt, Condemnamus ta-
lem procuratorem, omnino credendum eſt, eum pro-
curatorem fuiſſe præſentem, niſi euidenter probare-
tur contrarium; argumen.contra.ff.de contrahen. ſti-
pul.optimam, & not.de teſti. Alberi. ubi vide in gloſſ.
q quid ſi contra. [q] poteſt dici, quod illa lex ſpecialem
cauſam ponit propter rationem ibi redditam. Item
23 habet † locum lex illa, quod præſumitur verum eſſe,
quod in inſtrumento dicitur de perſonis ibi nomina-
tis, quando id, quod ibi dicitur, eſt ad ipſorum graua
men, & ſunt præſentes, vt ſi dicitur ſtipulans ſeruus.
Item eſt neceſſe, quod ſit de principalibus contrahen-
tibus. Nam ſi de teſte diceretur aliquid graue, non fa-
ceret fidem, ff.de pigno.& hypo.l.ſideiuſſores, §.fina.
Item ſi falſos apponat aliorum cognomines, illis non præ-
r iudicatur, & ſic de omnibus aliis, quæ incidenter [r] di-
cuntur in inſtrumento niſi talia ſint, de quibus ipſe ta-
bellio ferat teſtimonium de viſu, ſicut cum dicit, A-
ctum in tali loco, præſentibus talibus, tali die. Nam,
ſi in his inueniretur aliquod contrarium, caſſaretur
totum inſtrumentum, cui ſic admiſta eſt falſitas. 9.di-
ſtinct. ſi ad ſacras, 3.quæſtio, 9.para. & ſic loquitur lex
optimam, adde quod dicam infra de hære. fraterni-
tatis. Alij dicunt, quod licet non dicatur in ſenten-
tia dominum, vel procuratorem præſentes, vel ab-
ſentes, dummodo prima facie non appareat viciata,
ſemper ei ſtandum eſt, poſtquam tranſit in rem iudi-
catam, niſi probetur falſitas, vel aliquid, quod ſen-
s tentiam faciat nullam, [s] de procur. in noſtra. vide
de his in Specu.de ſenten.prola.§.vt autem, ver.& no.
ſecundum, & de inſtrumento.edi.§.reſtat, ad fin. ver.
in ſumma.

ADDITIONES.

a ¶ Cum in iure. Vide ad iſtum text.do. Cardi. Flo.in conſil.32.
pauloante finem, dum allegat iſtum tex.

b ¶ Virtutes. Intrinſecæ, & naturales, vt caſtitas, ſobrietas, & ſimi
lia, extrinſecę, vt ſcientia, artificium, & ſimilia.

c ¶ Forte Et per Bar.in l.ſi prius, ff.de nou.oper.nun. Di.in regu.
ſemel malus, de re iu.lib.6.

d ¶ Significaſti. Vel executionem alij nomine ſuo deleget. ſupra
eod.tit.ex litteris: quia tex.iſte in ordinario, cui committitur exe
cutio, loquitur.

e ¶ Ad. Et in cap.veniens, in gloſſ.fi.1.& ſuper illa, de accuſat.&
Bart.in l.2.ff.ſi quis ius di.non obtempe.& Ioan.An.in c.ſcien-
ti, de re.iur lib.6.

f ¶ Innocen. Præſupponit tex.iſtum etiam mere delegatum & ta
men, quia non mittit reſcriptum, vel copiam ipſius commiſſa-
rio & executori, vel alias illum non certificat, non tenet pro-
ceſſus delegati, quod eſt bene notandum, & Innocent.in capit.
propter hoc, ita aperte non dixit, quando in veritate eſt iudex.
& vide in c.ſcienti.de reg.iur.lib 6 per Ioan. And.& gloſſ.in ca.
Romana, §.cum autem, ſuper ver.citent, & ſuper illa de appel.
libr.6.

g ¶ Iuriſdictionem habere. Vide ſemper Bart.& Moder.in l.mul-
tum ff.de condi.& demon.

h ¶ Iudicata. Hoc poteſt habere locum in delegato. in ordinario,
autem ſufficit quaſi poſſeſſio officij, & communis opi.per l.Bar-
barius, & quod ibi not.ff de offic.præto. & vide Ioan. Andr.de
elec.nihil, ſuper fi gloſſ.fi.& hoc infra tangit gl.1. infra ad pro-
ban.merita cauſæ, & ad victoriam cauſæ.

i ¶ Copia parti. Vide d.Bap.de ſancto Seuerino, & Iaſ.Mai.in l.
& C.de eden.

K ¶ Loqui-

l Loquitur. Vide d. Feli. in c. nonnulli, in §. ſunt & alii. in 11. col. cum ſeq. de reſcrip.

l Iuriſdictionis. Quia dicebatur ibi iudicem committentem executionem fuiſſe reuocatum, & ex hoc dicto argue, quod merus executor admittit exceptionem currentis iuriſdictionis in committente, & vide in c. quod ad conſultationem. 1. gloſ. infra de re iud.

m Reſiſtit. In papa videtur iſtud clarum, per ca. paſtoralis. §. papa. vbi vide Io. An. in gl. mirabilis, licet ibi loquatur in ipſo iudice, qui tulit ſententiam, quia cognitionem aliquam habet, & ſic magis tenetur differre executionem, quam merus executor, de quo hic, magis aſtringitur ad parendum.

n Audietur. Ab executore, non vt diffiniat, ſed remittat, vide Bar. in l. a diuo Pio, in prin. ff. de re iudi.

o Actor. Gloſ. communiter dicunt, quod negatiua ſimplex transfert probandi onus in aduerſarium, hoc dixit gl. mag. in c. bone. infra de elect. & hoc Inno. ſed contrarium probatur in ca. 1. de confeſ. libro 6. & in l. hoc iure, & l. ita ſtipulatus. ver. ſed quod ab initio, & ibi Barto. dat theoricam contra hoc, ff. de verbor. oblig.

p Ipſius. Vide, ff. de iudi. l. licet, & in l. 3. §. falſus. ff. rem ra. ha.

q Contra. Et per Bar. in l. ſciendum, ff. de verbo. oblig. & in auth. ſi quis in aliquo. C. de eden. vbi etiam per Bald. & d. Bartol. de Salyc.

r Incidenter. Vide Cyn. in le. cum aliquis, & ibi Bal. & d. Bart. de Saly. C. de iure delib. & per gl. & Io. An. in c. cum olim, de cen. & per gl. in c. ſi papa, de priuile. li. 6. & vide in l. prædiis, §. Titio, ff. de leg. 3.

ſ Nullam. Vide Io. And. Inn. & de elec. c. bonæ, el 2. ſu p gl. ſic infra, & de renuncia. cap. in præſentia, & in Spec. infra allegato in ver. & no. ſecundum.

SVMMARIVM.

1 *Non prorogatur iuriſdictio de re ad rem per procuratorem non habentem ad hoc mandatum, & nu. 9. an idem domino ſciente, & non appellante, ibidem, & an ad tempus, numero 17.*
2 *Diuiſio capituli.*
3 *Aedificium ſolo cedit.*
In ſolum alienum ingrediens quando poſſit prohiberi, ibid.
Ad lites futuras an liceat dare iudices, ibidem, & numero 4.
Super obligatione futura an competat actio, remiſſ. eod. numero 3. & 4.
4 *Mandata procuratoris, & iuriſdictionis paria ſunt, niſi in numero 15.*
Reſcripta de ſua natura non dantur, nec extenduntur ad futuras lites, ibid. in calce.
5 *Nouum opus poteſt nunciari ab eo, cuius non eſt proprietas.*
6 *Iudicum relationi, non verbis creditur.*
7 *De ordine iudiciario vbinam agatur, reijcit.*
8 *Iuriſdictio delegata ad quæ extendatur, & nu. 10.*
Agere de quibus quis poſſit ex vi reſcripti, ibid.
9 *Prorogatio iuriſdictionis an fiat domino ſciente, & non appellante.*
Appellationis omiſſio ſæpe tollit turpitudinem ſententiæ, ibidem.
10 *Minora non inferunt ad maiora.*
Actio perſonalis non comprehendit realem, neque ciuilis criminalem, & ratio, ibid.
11 *Per appellationem eximitur appellans a iuriſdictione eius a quo appellat.*
Sententia nulla tenet mero iure, niſi appelletur, ibid.
12 *Epilogus, & ſuffragium.*
Prorogatio iuriſdictionis fieri non poteſt a non habente ſpeciale mandatum, & nu. 4.
Temporis non poteſt. §. 1. ad ver. iam tamen.
Taciturnitas domini quid fieri ſcientis obeſt ei, §. 1. & numero 16.
14 *Additio gloſſarum.*
Mandatum procuratoris rei quæ continere, et quæ actoris debeat, conſiliam affert, ſed quod euangelio ait non conuenire, ibidem.
15 *Procurator datus ad cauſam matrimonij non ſufficit ad tractandum cauſam dotis, & ratio.*
In mandato procuratorio ſimpliciter inſpicitur conſtitutionis forma, & non extenditur ad connexa, ibid.
Iuriſdictio extenditur ad connexa, ibid.
16 *Vltra mandati fines a procuratore ſiquid fiat domino ſciente, & non contradicente, tenet, niſi ſit defectus iuriſdictionis.*
17 *Prorogare mandatum ne poſſit de tempore ad tempus procurator.*
Procurator ad totam litem datus an omittere neceſſariam probationem, & an exceptioni renunciare poſſit, ibidem ver. dicit Imoc.
18 *Excommunicatio per delegatum ex cauſis non commiſſis lata, an teneat.*

CAPVT XXXII.

1 Cum olim abbas. Caſus. Per † procuratorem no habentē ad hoc mā
datum non prorogatur de re ad rem iuriſdictio dele-
gata. quo ad principalem caſum hoc dicit, ꝙ excom-
municatio poſt appellationem legitimam lata, non te
2 net. Cōis † diuiſio. ſecūda ibi, quia vero. prima facit
ſex. ponit cauſæ cōmiſſionem. ſecundo inducit proceſ-
ſum, ibi, per quorū, exceptionem comitis, ibi, Tandē,
interlocutionem iudicum, ibi, Iudices, comitis appel-
lationē, ibi, quo, & ipſius excōicationem, ibi, vnde [In
3 terra] ſi hoc verum † erat ædificium cedebat ſolo,[a] in-
a ſtit. de re. di. §. ex diuerſo. & ædificās ingrediens de iu-
re poterat prohiberi, niſi in caſibus notatis eod. titu.
§. plane, Hoſt. [Nitebatur] quō hic ſuper futura obliga
tione competit actio, vide in Spec. de ac. vel peti. §. ſe-
b quitur, in ſi. quod hoc no. Innoc.[b] & Hoſt. opponentes
de l. nō quemadmodū. ff. de iudi. & ff. de vſur. l. 1. §. 1.
& reſpondent, ꝙ hic non agitur de futura obligatio-
ne, ſed de gratia dantur iudices, qui de illa poterunt
cognoſcere, & ædificantes prohibere, & cognoſcere de
denunciatione noui operis, & de alijs, quæ ad hoc ſpe-
4 ctant: ſed nec † abſurdum eſt ad futuras lites dari iu-
dices: quia procurator datur. ff. de procura. l. 3. & man-
data iuriſdictionis, & procurationis paria ſunt. facit
quod hic infra dicitur. ff. de iuriſd. om. iud. l. & quia.
Item & antequam fiat ædificium, competit negato-
ria, per quam nego ius tibi eſſe in tali loco ædificare.
ff. ſi ſeruitus vendi. ſicuti, & l. & ideo. dicunt etiam ali-
qui ſm Inn. quod ipſe fatetur, ꝙ ex quo aliquis ſe parat
ad ædificandum, agi poteſt contra ipſum. ff. de pollici.
l. 1. Dicit Hoſt. comes iam inceperat ædificare. & expo
nit, nitebatur, in præſenti. & dicit, quicquid dicat In-
noc. Reſcripta de ſui natura non dari, nec extendi ad
c futuras lites, de reſcrip. ad hoc, & c. ſi.[c] [Præiudicium]
5 vnde † nouum opus poterat nunciari. etiam ſi non eſ-
ſet proprietas monacorum, de no. oper. nunciat. cap.
1. & 2. [Commiſimus] quia comes inuaſor, vel male-
factor, de foro compet. cum ſit. Ioan. de Deo, & Boa.
[Litteras] fuerunt apoſtoli conceſſi appellanti [Acce-
6 pimus] creditur ergo † relationi[d] iudicum. concor.
d de exceſ. præla. inter, ver. præterea. & tamen non cre-
ditur ipſorum verbis, quod dic, vt de proba. quoniam
e contra, Hoſt.[e] [In petitionibus] in quibus contineban-
7 tur damna (Cōteſtata) aliquid † de iudiciario ordine
tangitur hic, quod plenius habes, de proba. quoniam
(Propoſuit) ante concluſionem cauſæ, Hoſt (Nulla de
8 dānis) vnde iudices † delegati de illis cognoſcere non
poterant, cum delegata iuriſdictio nō extendatur, niſi
ad illa, quæ in literis, vel ſub eis cōprehēdi pōt. verbi
gr̄a, ſi in reſcripto dixit ſe ſpoliatū, ſi petat reſtitutionē
poſſeſſionis, poteſt agere, & de damnis occaſione il-

lius violentiæ illatis. ff. de vi. & vi argum. l. 1. §. qui vi
deiectus, & ſequenti. & ſi de contractu fiat mentio, po-
f teſt peti intereſſe. C. de act. empti. & vendi. l. 3.[f] & 4.
Item ſi dictum eſt, quod ſuper nemoribus iniuriaba-
tur, agi poſſet de damnis datis, & de poſſeſſione, &
proprietate. ff. de iudic. ſolemus, & l. ſi quis intentione.
inf. de cauſa poſ. cum eccleſia. ſed & ſi ſuper rebus, de
quibus agitur, poſt litem conteſta. damna data ſunt,
ſem. per ad iudicem ſpectat cognitio. ff. de ædil. edict.
g ædiles, §. Item ſciendum,[g] quod ſi dentur in alijs re-
bus, non habet ſe iudex intromittere, niſi ipſius iuriſ-
h dictio impediatur, vel in ipſius iniuriam[h] fiat. 2. quæ-
ſtio. 7. ſi quis ab epiſcopo, & no. ſupra eod. cap. 1. vide-
tur etiam Innocen. quod modica vis eſt, vtrum id, de
quo agitur, ſit acceſſorium, vel non: ſed in hoc eſt to-
ta vis, vtrum ſub verbis reſcripti poſſit comprehen-
di. Quid ergo, ſi dicatur in reſcripto, quod talis in-
iuriatur tali ſuper tali fundo, nunquid poteſt agi rei
ven. ad fundum & condictione ſine cauſa ad fructus
perceptos ex fundo ante litem conteſtatam. Reſpon-
deo ſic, quinimo & ſecundum quoſdam poteſt reus, ſi
violentiam intulit, l. Iul. de vi pub. vel alia ſimili cri-
minaliter accuſari: quia hoc patiuntur verba reſcri-
pti, & ſi expreſſum nihilominus habuiſſet. ſupra de re-
ſcrip. ſuper literis. & eſt hoc verum, quando verba re-
ſcripti generalia ſunt, vt poſitum eſt: ſecus, ſi leuia ſpe
cificata præcederent generalem clauſulam, vt ſi ſpe-
cificauit fundum: non enim tunc poterit ex homici-
dio accuſare, quod velit intelligere ſub clauſula ge-
nerali. ſic ſupra de reſcrip. ſedes. Alij dicunt, quod per
talia reſcripta non poſſunt agi ad vindictam, ſed tan-
tum ad proſequendam rem familiarem, niſi in reſcri-
pto aliud exprimatur, ſecundum Innocent. Vltimum
verius videtur, argumen. ſupra de reſcrip. ſedes. C. ad
l. Cor. de falſis, vbi infra de accuſat. ſuper his, & cap.
qualiter 2. ſecundum Hoſtienſ. [Interlocuti] & male
[Comes] videtur, quod debuerit appellare procura-
tor. 2. quæſt. 6. biduum. ſoi. ſecundum Innocen. & Ho-
9 ſtien. licet procurator † omitteret appellare, non poſ-
ſet per ipſum tacite prorogari de re ad rem iuriſdictio
delegati: quia nec expreſſe poſſet, & ideo auditur do-
minus appellans: quia ſi ſciret appellationem per pro
curatorem omiſſam, & non appellet, videtur proro-
gare ſecundum Innocen. ſed Hoſtienſ. aliter, vt dicam
ſuper 3. gloſſ. ſæpe enim appellationis omiſſio tollit
turpitudinem ſententiæ. ff. de cond. ob tur. cauſam, ſi
ob turpem [Euocatum] quod dic vt infra de dolo, &
contu. eum qui, lib. 6. [Comparantem] recte, quia
10 tutus erat appellat. Innocent. [Mentio ſpecialis †, vel
generalis. ſupra de reſcript. paſtoralis. Vincen. dicunt
hoc Pet. Abb. & Egi. quod dato, quod fuiſſet hic ge-
neralis clauſula in rebus, non potuiſſet agi ſuper dam-
nis: quia in reſcripto minora erant expreſſa, & ageba-
tur reali: ſed pro damnis agitur perſonali, & eſt actio
deſcendens ex maleficio, & ſic quaſi dignior non in-
cluditur, de reſcript. ſedes. quare dixit Egi. etiam per
comitem prorogari non potuiſſe. hoc vltimum fal-
ſum, ſecundum Abb. & vide quod dixi de reſcrip. Ro-
dulphus, ſuper gloſſ. 1. in fin. nec primum ſimpliciter
puto verum, ſed per aliqua adiuncta poſſet verificari
[Expreſſe] & ideo cum de damnis non fuerit facta
mentio, patet quod lis conteſt. fuit a non procurato-
re quo ad damna: quare non nocet vero domino, ma-
xime quia contradixit, vt ſequitur, & ſic ſibi non po-
terat imputari factum, vel ius, vel cautela omiſſa,
ſecundum Hoſtienſ. [Conuolauit] & caute, vt per id
11 † eximeretur ab ipſorum iuriſdictione: quia alias iu-
dices remanſiſſent, & tenuiſſet ipſorum ſententia me-
ro iure, licet potuiſſet eſſe iniuſta, & propter id retra-
ctanda, & iudices puniendi: ſed appellatio facit il-
lam nullam, infra eodem, cum contingat, ſecundum
Hoſtienſ. & hoc teneas, licet Egi. hic dixerit ſupple-
dum, maxime propter iuriſdictionis defectum. ¶ Gl.
12 2. † reſpondet per quæſtionem, an per procuratorem
fiat prorogatio. ¶ Gloſſ. 3. reſpondet per quæſtionem,
an taciturnitas domini ſibi noceat, cum ſcit procura-
torem exceſſiſſe mandatum. ſecunda pars reſpondet
per quæſtionem, an prorogatio temporis iuriſdictio-
nis fiat per procuratorem, finis reſpondet per obie-
13 ctionem. ¶ In † gloſſ. 2. [ibi, ſi & iudex] vide in ca-
pitul. P. & G. in princip. vltim. gloſſ. [& ibi, de qua re,
§. 1.] iudex datus ad certam ſummam de partium con
ſenſu iudicat de maiori [& ibi, Si ita] vide de reſcript.
capit. fin. ſuper 4. gloſſ. [& ibi, Cum Aquil.] vide de
iureiuran. veniens, ſuper gloſſ. 1. [& ibi, Ruttilia Pol-
la] vide de priuileg. quia circa, ſuper vlt. gloſſ. [& ibi,
Tranſactionis] hanc & ſe. vide de reſcript. nonnulli, in
princip. penult. gloſſ. [& ibi l. vltim.] vide in cap. de
teſti. infra alleg. in 1. gloſſ. [& ibi. §. Iul.] vide de ac-
cuſat. inquiſitionis, ſuper 5. gloſſ. ¶ In gloſſ. 3. (ibi. l. vl-
tim.] ſi ſeruus præpoſitus pecunijs mutuandis, & pigno
ribus recipiendis, etiam alia gerebat, & horrea con-
ducebat ſciente domino, etiam de his tenetur domi-
nus [& ibi, Sed ſi in princip.] ſi gerens rem meam ſi-
ne mandato propoſuit inſtitorem, & ratum habui
teneor inſtitoria [& ibi, filius] vide de teſti. cum ve-
niſſent, ſuper gloſſ. 2. [& ibi, Si vt proponis] cum nu-
bit filia, pater tacendo conſentit [& ibi. l. 2.] vide de
accuſatio. ad petitionem, ſuper prima gloſſ. [& ibi, Si
procurator] vide hanc & ſe. vt lit. non conteſt. capit.
2. & 3. & ſuper vlt. gloſſ. [& ibi, Iam tamen. §. penult.]
incipit, in hac ſecunda. & vide hanc, & duas ſe. de ele-
ctio. in cauſis, ſuper gloſ. hic habes (& ibi. §. ſi ei, quem.
§. penult.] & vide ſupra cap quærenti, ſuper gloſſ. pe-
14 nult. ¶ In † gloſſ. 2. [ibi, delegatam] dicebat Hoſtien.
quod eſt conſilium rei, ſcilicet talem procuratorem
conſtituere. nam addere in procuratorio, & ad quæ-
libet alia quoquo modo connexa, ſpectantia, pertinen
tia, vel dependentia ex eiſdem, hoc eſt potius conſi-
lium actoris, qui nititur ad ampliationem: ſed reus ad
extenuationem 4. q. 4. capit. 1. non eſt tamen hæc do-
ctrina ſecundum Deum, & euangelium, quo teneris
diligere proximum, ſicut teipſum [& ibi, Cogitatum]
15 quærit Egi. an † procurator[i] datus ad cauſam matri-
i monij, ſufficiens ſit ad tractandam cauſam dotis? al-
le. quod ſic, de dona. inter vir. & vxo. cap. 3. tenet con
trarium: quia ſunt diuerſæ ſpecies, C. de procur. ſi
procurator. ad decre. præalleg. reſpondet quod de iu-
re iuriſdictio extenditur ad cauſam dotis propter con
nexitatem, ſed in procuratorio ſimpliciter inſpicitur
conſtitutionis forma, vt hic [& in fine] vbi de hoc in
16 1. gloſſ. ¶ In † gloſſ. 3. [ibi, contradicat] Hoſtien. con-
tra quo ad hunc caſum, cum nullum eſſet iudicium ip-
ſo iure. ff. de iudi. licet, quod puto propter iuriſdictio-
nis defectum. ſit ergo vera gloſ. in proceſſu habito per
procuratorem vltra formam mandati coram ordina-
rio, vel delegato in eo, quod iudex erat [& ibi, Si vt
proponis] ad hoc de iureiur. capi. vltim. in fin. libro 6.
[& ibi, Ignorantis domini] de hoc infra vt lit. non con-
17 teſta. capitul. 1. in vltim. gloſſ. [& ibi, Ad † tempus]
Idem Vincen. Philip. Pet. ſed Goffred. contra, niſi pro-
curator habeat liberam, & generalem. & hoc maxi-
me ſecundum eum, quando id non expedit domino:
& hoc magis placet Innocent. & Egid. ſupra capitulo
de cauſis. Hoſtienſ. dixit, quod hoc caſu præiudicat
domino, niſi quamcito audierit, contradicat [&
ibi, Prope mandatum] dicit Innocent. quod ſpecia-
lis procurator ad totam litem datus, poteſt omit-
tere probationem neceſſariam, argumen. ff. de iuriſ-
di. omnium iudi. l. 2. ſed non poteſt expreſſe renun-

ciare

tiare exceptioni: quia ſibi hoc non eſt commiſſum, niſi habeat liberam adminiſtrationem. ff. de reg. iur. cõtra iura. §. fina. Alii dicunt, quod omittere, & renũciare poteſt, & imputet ſibi dominus, qui malum elegit. ff. nau. ca. ſta. l. fina. §. hanc autem, ver. ſeruorum, Innocen. dicit Hoſtien. quod melius facit ff. de mino. cum mandato, in fin. & remittit ad præalle. decre. primam, vt lite non conteſta. [& in fine] & infr. de reſcrip. diſpẽdia, libr. 6. ¶ In gloſſa, vltima [ibi, Non habebant] fa-
18 cit gloſſ. pro his, qui dicunt, quod † excommunicatio per delegatum lata ex cauſis non commiſſis non tenet: ad id infra de præbend. cap. final. & vide quod dicam de cleric. ex. mi. illud, ſuper verbo, ordinarius. dicit Innocent. illud hic non probari; quia legitima appellat. hic præceſſerat, & forſan gloſ. hic intendit ponere ſcilicet cauſam mediatam, propter quam non tenuit excommunicatio, non immediatam [& in fine] infr. de reg. iur. ignorantia, libro ſexto. Sed ſup. eod. ex litteris, erat error facti, vt ibi noc. in gloſſa penultima.

ADDITIONES.

a Solo. Et hoc, ſi hoc ſciens & ædificat, quaſi donare videatur, vt ibi no. & vide l. 2. & ibi Bal. & Saly. C. de rei vend.

b Inn. Ibi vide Bar. & in l. hic allegata prox. & in l. 1. C. de ſenten. quæ pro eo, quod intereſt. & vide d. Bar. de Saly. in l. 1. de fideicom. & per gl. & doct. in c. noſtram, de ſepul. & in c. Romana. §. caueant, de ſent. excom. lib. 6.

c Capitulo fina, Ibi vide plenius per Io. And. & inf. de reſti. ſpol. audita, in glo. contra, & per ipſum in Spec. de reſcri. præſen. §. ſi. ver. item excipitur, quod eſt ad futuras. & ad intellectum illorum iurium vide in deci. Rotę, concluſi. 268. & plenius conclu. 493.

d Relationi. Vide late d. Lanfrancum de Oriano in ſua repet. cap. quoniam contra falſam, de proba.

e Hoſti. Vide Ioan. And. de pur. ca. cum dilectus, in gl. not. ſecundum Hoſt. & per Guil. in Spec. de decimis §. vtile, ver. ſed nunquid.

f L. 3. Et quomodo petatur, & quomodo pronuncietur, vide ibi Bal. & Saly. & Bar. in l. ſtipulationes non diuiduntur, ff. de verb. obli. & in l. 1. ff. de act. emp.

g Sciendum. Bonus text. eſt, quando iudicis officium incipiat, & vide Ioan. And. in c. ſignificante, in gl. & male. inf. de app. & no. quia pro concor. ad §. item ſcien. præallegatum, iſtę eſt optimus text.

h Iniuriam. Vide Io. An. in c. infra. ſup. eo. in gl. puta.

i Procurator. Vide hic pulchre aggregata d. An. in 5. 1. col.

SVMMARIVM.

1 *Aperuit qui acta clauſa relationis delegatorum, violando eorum ſigilla, contra ea acta non debet audiri.*
Diuiſio capit. ibid.

2 *Erubeſcere de peccato debemus, cum imperator erubeſcat recitare ab alio commiſſum.*
Lauare, non debet pudere quenquam, ſi inquinare non puduit ibidem.
Animam potius abſtergere, quam caligas debemus, ibid.

3 *Notandi verbum multa ſignificat, & quæ.*

4 *Inſtrumentum quod quis produxit, improbare non poteſt.*
Nec teſtes.
Relationi contradicere quis poteſt, ibid.
Veritatem non continere litteras, quas quis detulit, arguere poteſt. ibid.

5 *Recuſare iudicem a me electum nequeo, niſi ex noua cauſa, ſecus, ſi datus ſit a principe, nu. 10. §. in gloſ.*
Eligere, & ſortiri quid differt, ibid.

6 *Pariter, communiter.*
Præſumitur in alijs de facili contra quempiam, qui redditus eſt ex aliqua cauſa ante notabilis, ibid.

7 *Epilogus, Suffragium, & Suppletio gloſſarum. numero 8. & 9.*

Apertura litterarum iudicum minus peccatum, quam falſatio, vel raſura, & quæ ideo pęna ſit irroganda, ibid.

10 *Sigillandæ litteræ, vt tollatur falſitas.*

11 *Supplicatio non eſt interdicta, quamuis non appelletur.*
Tutor ex inquiſitione datus non ſatiſdat, ibid.

CAPVT XXXIII.

1 Cum olim magiſter. Caſus. Qui † acta clauſa relationis delegatorum aperuit ipſorum violando ſigilla, cõtra illa acta non debet audiri. Et prima pars ponit deciſe factum principale. ſecunda ibi, verum, narrat culpam iſtius B. tertia ibi, qui poſtmodum, ponit confuſionem, & excuſationem. quarta ibi, ſane, excuſationis reprobationem. quinta ibi, ſed vt culpæ, punitionem [Commutaſſent] propria temeritate, quod non licuit; & ideo vterq; priuatus fuit, vt in decr. cum olim, de re. permu. [Erubuit] debet † ergo erubeſcere de peccato.
2 Nam & imperator erubeſcit recitare ab alio commiſſum, in auten. de reſti. & ea, quæ parit in 11. menſe. §. vnum ſi quidem, ver. ſed quomodo. Hiero. in tractatu fidei. d. Turpe * eſt dicere, quod illos facere non pudet
a & facit. 30. q. 4. in eo. Sed heu, ut dicit beatus Ber. Lauari pudet, inquinari nõ pudet: Abſtergitur caliga, & contemnitur anima. vide Hierony. de homine perfecto. b. corpuſculum curaui, cum anima langueret &c. [Præſente] de hoc de confeſ. c. fina. [Notauiſſet]. i. notando † in animo diligenter conſideraſſet. Et poni-
3 tur pro notabili, quo quotidie vtimur. 2. quæſtio. 3. §. notandum. ff. de his, quæ in te. delen. l. ſi. alias ponitur pro reprehenſione, ff. de inoffi. teſt. Titia, in fi. de ſorti le. c. vlti. vbi dicam; alias pro infamia. ff. de his, qui not. infa. l. furti; accipe §. ſi quis alieno, de pur. ca. accedens [Cauſam] licet enim non † poſſet improbare in-
4 ſtrumentum, quod produxiſſet, ſicut nec teſtes. 4. quæſtio. 3. ſi quis teſtibus: tamen contra relationem dicere poterat. 2. quæſtio. 6. biduum. circa [b] fin. ſed iſte non
b poterat dicere, quod litteræ, quas portabat ipſe idem, non eſſent veræ; licet ſigilla eſſent violata: ſed bene poterat dicere, quod non continebant veritatem, vt hic innuit, ſecundum Innoc. ſed quia ſigilla violauit, etiam ſuper his non auditur, vt infra, ſecundum Hoſtien. [Quereretur) ideſt conqueretur, Goffred. 2. quæ-
5 ſtio. 7. queritur (Eligẽdum) hunc non † poterat niſi ex
c noua cauſa recuſare, s. eod. inſinuante, [c] Hoſtien. Plinius. 2. ad Veſpaſianum, Plurimum refert, ſortiatur aliquis iudicem, an eligat: multumque apparatus intereſt apud inuitatum hoſpitem, & oblatum (Pariter). i.
6 communiter † omnes, non ille ſolus, de quo conquerebatur (Adhibendam) not. ſecundum Hoſtienſ. quod ex quo euidenter probatur aliquid contra aliquem, ex quo redditur notabilis, de facili in aliis præſumi-
d tur contra ipſum, vt hic, & ff. de eden. [d] ſi quis ex argẽtariis. §. 1. & j. de præſump. mãdata, cum ſuis concor. Hoſtien. (Attuliſſe) ſu. ne remaneat impunitus, Hoſti.
7 ¶ Quarta † glo. recitat hiſtoriam. ¶ Quinta glo. not.
8 & alle. tria iura in contrarium. ¶ † In gloſſa, 5. (ibi, de ſatiſda. tu. in princ.) vide infr. in ſuppletionibus. ¶ In
9 † glo. 2. (ibi, nulli) & melius 21. diſt. in nouo. ¶ In glo.
e 3. (ibi, falſarius) dicebat Innoc. minus peccauit [e] quã ſi falſauiſſet, de crimi. fal. ad audientiam, vel raſuram feciſſet, de reſcript. olim. vnde dicit Petr quod iſte pu-
f niendus non eſt pœna [f] falſarii, ſed alias arbitraria. ſupra eod. de cauſis (& ibi, debuit) ſecundum Vincen. & Philipp. (& in fine) & ff. ad l. Corn. de fal. leg. 1. §. is, qui inſtrumenta, Goffred. & Hoſtien. ¶ In glo. Tangi-
10 tur (ibi, libro) 2. 11. capit. (& in fine) & licet iura † illa de ſi-

de ſigillanda relatione iuſt dicant; tamen videtur eſſe de mente] vt tollatur falſitas, & eius ſuſpicio, vt hic, arg. C. de teſtam. iubemus. ſ. reſpon. ff. quemadmodū teſta. aperi. l. 2. §. ſi dubitetur, Hoſtienſ. ¶ In gloſſa, ſi ergo[ibi, Recuſari] qđ eſt verū. ſ. de appel. poſtremo, de hoc 94. diſt. c. 1. vide qđ dixi in Specu. de recu. §. 3. ſuper 2. verſic. [& ibi, nouit] in executione loquitur [& ibi, lege prima] ibi ſpecial: propter dignitatis ho-
21 norem; & † tamen ſupplicatur, quamuis non appelletur [& in fi.] Ioan. ibi tutor ex inquiſitione datus non ſatisdat, de quo ſatis in Spec. de tut. §. ſi autem. verſic. horum autem s accuſatur tamen, & remouetur, ſi male adminiſtrat. ff. de ſuſpec. tuto. lege 3. ff. vbi pu. et. de. lege 1.

ADDITIONES.

a Turpe. Et vide in Hierony. 32. quæſtio. 4. in eod. & ad Galatas, libro 4.

b Circa. Et vide quomodo hoc debeat intelligi, per gloſſ. & per Io. An. in c. intimaſti. inf. de appel. & per Bar. in l. 1. §. 1 ff. de appella. plenius, quam per Io. An.

c Inſinuante. Ibi vide in gl. ſ. pars, & ſuper illa Io. An. & ibi bo. remiſſiones.

d De eiſ en. Et facit ad q. de notorio., de qua ibi latius per Card. & ad materiam vide regulam, ſemel malus, de regul. iur. libro 6.

e Peccauit. Aduerte in iſta materia ad vnum dubium, cui competat proſecutio iniuriæ, quando quis aperuit litteras alienas, an mittenti, an verò illi, cui mittebantur d. Pet. de Anchar. tangit hic quæſtionem indeciſam dimittit. vide omnino hic Barbatiam.

f Pœna. Idem not. Bartol. in L. 2. ff. de fal. niſi aduerſario oſtendat, & vide per ipſum in l. Titio, ff. de munic. & per ibi nota, vide ſpeciale in aperiente teſtamentum, vt de falſo teneatur.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegatum collegæ impediti non tenetur delegatus admittere, ſi in reſcripto eſt clauſula, Quod ſi ambo. vide nu. 7. 8. 12. §. 1. 17. 18. 20.*

Adiunctum ſibi collegam per litteras ſurreptitias non tenetur admittere delegatus, ibid. quod non eſt ſemper verum numero 7. 8. 17. 18. 20. & de adiunctis remiſſ. numero 5.

2 *Diuiſio capitu.*

3 *Capellanus allegare ſuum præiudicium poteſt.*

Sententia, quæ dicitur hic lata, quid continebat, ibidem. verſi. forte.

4 *Vgo magiſter fuit epiſcopus Ferrarien.*

6 *Epiſcopo quomodo ſcribatur, & nu. 8.*

8 *Electa perſona epiſcopi per quæ verba dicatur. vide numero 17.*

9 *Confirmare ſententiam poteſt iudex appellationis abſque petitione.*

10 *Contra confirmationes ex certa ſcientia factas à Papa non poteſt quis venire, neq; de eis cognoſcere.*

11 *Epilogus, & ſuffragium gloſſ. nu. 12.*

Coniuncta perſona admittitur ad agendum cum cautione de rato, & an in ſpiritualibus admittatur, & quæ, & nu. 13. 14. 15.

Alienum factum quis promittere non poteſt. §. 1. in fi.

Ex ſententia ſecunda datur in factum actio. §. 2.

13 *Suppletio gloſſarum.*

Reus in primo iudicio, ſi appellat, fit actor in ſecundo, ibid.

Aeſtimationem non recipit cauſa liberalis de ſtatu eccleſiæ. ibidem.

14 *Ad pœnam promiſſam à procuratore poteſt agi.*

Ratificationem domini promittit ſub certa pœna per fideiuſſores idoneos non habens mandatum, vel non ſufficiens, ibid. quod in curia frequentatur.

Cautio hæc quibus præſtari debeat. ibid.

15 *Inſtrumenta qui habet eius, nomine cuius agit, non præſumitur habere ea à domino, & ideo mandatum.*

16 *Cautio vt præſtetur de rato à procuratore partis vtriuſque ſpeciale eſt in cauſa ſpirituali, & qualis eſſe debeat.*

18 *Cap. ſi pro debilitate, & cap. quamuis, hoc eodem titulo, intellectus.*

19 *Subdelegationis formula deſcribitur.*

CAPVT XXXIV.

1 Coram. a Caſus. Delegatus † ſubdelegatum collegæ impediti non tenetur admittere, ſi in reſcripto eſt clauſula, quòd ſi ambo. vel ſic, Delegatus non tenetur admittere collegam ſibi adiunctum per litteras ſurreptitias,
2 nec ipſius ſubdelegatum. Et ſunt † quinque partes. in prima petitio, & allegatio appellati. in ſecunda ibi, nuncius, petitio & reſponſio appellantis. in tertia ibi, ſed contra, replicatio appellati. in quarta ibi, Idem igitur, pronunciatio auditoris. in 5. ibi, nos ergo, pronunciationis confirmatio. & olim ponebatur hæc decret. ſub tit. De parochiis [Auditorem] quidam hic habēt,
3 conſtitutus [In parochia allegabat ergo † ſuum præiudicium capellanus ſanctæ Mariæ, quod poterat. 16. quæſtio. 1. eccleſiæ, & cap. quicunque, de capel. mo. ca.
b 2. de no. oper. nunc, ca. 1. ver. & quia nulla b [Protulerunt] forte pronunciando, quòd demoliretur, vel quod parochianos ſuos non reciperet ad diuina officia, vel eccleſiaſtica ſacramenta: vel quod ei tanquam capellæ ſubeſſet. infra de eccl. ædi. cap. 3. Hoſtien. hoc vltimum tenuit Goffred. & Innocent. Ex antiqua neutrum apparet [Contempſit] ad ſuperiorem appellans, Gof-
4 fred. [Ferrarien.] magiſtro † Hugone, vt patet in antiqua [Horum] dicit Hoſtienſ. ſententiæ, contumaciæ,
5 & proceſſus. [Adiungi] de his † adiunctionibus quæſtiones ponam infra eodem, cum plures, in fin. libro ſexto, [Qui] Lanfrancus [Non poſſet] hic omittebat capellanus de ſubdelegatione. infra ver. proxi. [Dicit] aduerſarius [Sequentes] Hoſtienſ. intelligit, quòd hic fuerint trinæ litteræ ad epiſcopum Ferrarien. tu potes intelligere de binis tantum: & tunc dic ſequentes litteras, ſcilicet adiunctionis [Confirmauit] ſolus, & non admiſſo ſubdelegato collegæ [& infra] petebat igitur illam confirmatoriam ſententiam confirmari [proceſſit] ex quo concludebat ſententiam infirmandam [Prædictus epiſcopus] claudicabat ergo poteſtas iſto-
6 rum ex forma clauſulæ: & communiter, quando † ſcribitur epiſcopo, ſolet ſic ſcribi, licet hoc quandoque fallat, vt ſupra eodem cum ſuper [Exequi] ſup. appel. remota, ſecundum Hoſtienſ. & ſic non tenebatur Ferrarien. ſibi præiudicare: de hoc ſupra eodem capit. ſu-
7 per quæſtionem. §. ſi vero [Intelligitur] Interdum ſ intelligitur, vt tribus iudicibus datis cum clauſula, quod ſi non omnes, vno mortuo, vel recuſato, ſecundus committit, & conſocius tenetur illum admittere. ratio ſatis patet, Innocen. [Quia id] ſcilicet quod per ſe, vel alium intereſſe non poſſit [Raro] puta, ſi, eſſet mortuus, vel nunquam, ſi viueret: quia tunc ſemper poſſet per ſe, vel alium intereſſe, niſi caſus in-
8 opinatus eueniret. ff. ſi quis cau. l. 2. Igitur infert † ex eo, quod perſona epiſcopi fuit electa per clauſulam, tu frater: vel quod erat clauſula, appellat. remota: vel quod litteræ adiunctionis fuerunt ſurrepititiæ [Confir-
9 mauit] quia ex parte † eccleſiæ ſanctæ Mariæ ſic petitum fuit, in contrarium ex parte eccleſiæ ſanctæ Agathæ: alias ſic ſententiare non potuiſſet ſecundum Innocen. Dicit Hoſtienſ. quod cum in cauſa appellat. ſit ſpeciale, quòd iudex appellat. parte abſente contumaciter illam audiat & diffiniat. C. de tēp. appel. l. ſi poſt

me-

me. & ad officium ſuum ſpectet confirmare, vel infir-
mare. 2. quæſtio. 6. appellatore, & §. fina. reſtat, quod
& ſine petitione potuit ſententialiter confirmare; vi-
de quod dicam de appel. oblatæ, in fin. & infra c. 2. in
10 glo. quia melius [Confirmamus] contra has † confir-
mationes ex certa ſcientia factas non poteſt aliquis ve
nire, vel de illis cognoſcere ſine ſpeciali mandato. inf.
de confir. vtil. vel inutil. c. 1. & 2. vbi ſatis de hoc Tan-
11 cre. Goffred. & Innocen. ¶ Glo. 1. † obiicit, quod ad-
mitti non debuerit, & ſoluit dupliciter. ſecundo obii-
cit de fragilitate cautionis; quod etiam dupliciter ſol-
uit, tertio arguit. quarto obiicit, quod etiam ſine cau-
tione debuerit admitti, & ſoluit. ¶ Antepenult. gloſſ.
obijcit: opinionem ponit, & ſoluit. ¶ Penult. glo. quæ
rit, arguit pro & contra, opin. ponit, & diſtinguendo
12 ſoluit. ¶ In † glo. 1. [ibi, qui ita. §. 1.] non cogitur hæ-
res adire ſuſpectam hæreditatem, requirente procur.
ſubſtituti, de cuius mandato dubitatur, etiam ſi ca-
ueat [& ibi. §. cum autem procura.] ſi procur. verus pe-
tens verum debitum, ſatiſdedit rem ratam dominum
habiturum, & reus abſolutus eſt: poſtea dominus pe-
tat; & reus per iniuriam iudicis damnatur, non tenen-
tur fideiuſſ. niſi ad impenſas lit. [& ibi. §. ait prætor]
boni viri arbitratu ſatisdat quis eum, cuius nomine
agit, ratum habiturum [& ibi, Qui chirographum] vi-
de de renunc. ſane, in 3. gloſſ. & quod ſequitur in hac
gloſſ. [& ibi, ad probationem] vide infra eodem, cum
contingat, ſuper gloſſ. penul. ¶ In gloſſ. penult. [& ibi.
§. vbi autem. 2.] vide de reſtitut. in integr. cap. fin. ſu-
per vltima gloſſa [& ibi, lege prima] vide de dolo, cũ
dilecti, in gloſſa. ex hoc [& ibi. §. Geſſiſſe] vide de ſen-
ten. excommunica. mulieres, ſup. 3. glo. [& ibi, ſtipula-
tio iſta. 1. reſpon.] qui promittit per alium non fieri,
inutiliter promittit factum alienum. ¶ In vltima gloſ.
[ibi, furti] ſi damnatus actione famoſa appellat, tunc
notatur, cum iudex appellat. confirmat primam ſen-
tentiam, & non prius [& ibi, Si quis priore] ſi facto prio
re teſtamento feci ſecundum, inſtituens hæredem in
re certa, exprimens vt primum teſtamentum valeret,
ex ſecundo debetur hæreditas; ſed ibi ſcriptus, rebus
ſibi relictis contentus, vt ſuppletis ex Falcid. reliquum
reſtituet ſcriptis in primo, quod petent actione ex te-
13 ſtamento ſecundo, non primo. ¶ In † gloſſ. 1. [ibi, ad
agendum] licet enim eſſet originalis reus; in cauſa ta-
men appellat. erat actor; & per hoc ſecundum Petr. &
Abb. & Aegid. dicimus, quod præſtitit cautionem de
rato. qui alias debuiſſet cauere de iudicato ſoluendo.
Aliqui dicunt hoc fuiſſe, quia cauſa liberalis de ſtatu
eccleſiæ non recipiebat æſtimationem, vt ſequitur in
gloſſ. alii, quod vterque actor, vterque reus; & iſte ca-
uit etiam de iudicato ſoluendo. prima placet [& ibi,
Poteſt contingere] ob hoc vide quod dicam de teſta.
cum olim, in prin. & ſuper gloſſ. 2. [& ibi, Talis ſit] ſci-
licet ſpiritualis ſubiectio. facit infra de tranſactio. præ-
terea. 2. [& ibi, Accedens 2.] & melius ff. de procur.
non cogendum, in fin. Hoſtienſ. [& ibi, Sed credo] ſe-
cundum Tancre. [& ibi, Per tuas] per quam decret. di
cit hic Hoſtienſ. & facit quod no. in Specul. de excuſ.
14 verſi. ſed pone, quod † agi poſſet ad pœnam promiſ-
ſam, & hoc dicit in curia frequentari, vbi, quando
non apparet mandatum, vel non ſufficiens, conſue-
uit producens admitti cauens ſub certa pœna per
fideiuſſores idoneos, quod dominus intra certum
tempus per ſuas patentes litteras hoc ratificabit;
quod maxime in his, quæ non recipiunt æſtimatio-
c nem locum habet. facit ff. de prætor.[c] ſtipulat. l. final.
inſtit. de verbo. obliga. §. conditiones. Et dicit Gui-
do, quod vidit in curia terminari, quod hæc cautio
præſtanda ſit parti. & ad hoc facit hic gloſſ. licet
aliqui dicerent illam præſtandam iudici, cuius in-
tereſt, ne ipſius iudicium eludatur. propter quod con-
ſulit, quòd fiat vtrique [& ibi dubitatur] vt in caſu
d [d] huius capituli; quia iſte clericus † habebat inſtru-
15 menta eccleſiæ; & forte credebat portaſſe procura-
torium: quod reuolutis inſtrumentis non inuenit, quia
per obliuionem in partibus dimiſerat. Sed probabi-
le dubium eſt hic de mandato ſecundum Pet. & Abb.
e [& ibi lege prima] de hoc infr. de procur. capit. 1.[e] &
per ibi not. patet, quod hic dicit allegando [& ibi, Fi-
deiuſſoriam] vt hic patet [& ibi, Ad probationem] im-
mo etiam poſſet præſumi, quod illa furatus fuerit exhi
f bens, ſicut præſumitur[f] contra ſeruum ex ea cauſa. C.
de lati. li. toll. l. vna. §. fin. Sed ſi probaretur, quod do-
g minus dediſſet[g] illa inſtrumenta; tunc locum habe-
ret obiectio. C. de donat. l. 1. & ſecundum Iacob. eſt
16 † ſpeciale, quando de ſpiritualibus agitur, quod caue-
tur de rato procuratore tam rei, quam actoris. hanc
autem cautionem præſtat fideiuſſoriam clericus a-
gens nomine alieno: ſi ſuo, ſufficit, quòd caueat ſub hy
potheca rerum ſuarum, in auct. de ſanctiſſ. epi. §. ſi
quis autem pro pecuniaria cauſa, Hoſtien. ¶ In gloſſ.
ſed videtur [& ibi, Quidam] ſcilicet Laur. & placet Ia-
17 co. & aduertas, quia non fuit iſtorum † opinio ſimpli-
citer de ſubdelegato non admittendo ex clauſula,
quòd ſi ambo, alter; ſed illius, quòd ſi ambo, tu ta-
lis. ex prærogatiua enim & prælectione prædicta,
procedit ſecundum iſtos, quòd ille talis ſic ſpecialiter
h electus ſubdelegatum collegæ non admittit, [h] Sed
Guiliel. Naſo, & Innocent. dixerunt ſimpliciter clauſu-
lam ſine prærogatiua poſitam hoc operari, quòd ſcili-
cet licet collega poſſit committere, collega non tene-
tur illum recipere. Hoſtienſ. dicit, quòd clauſula ſim-
pliciter & ſine prærogatiua poſita hoc operatur, ſi in
reſcripto ſit clauſula, appell. remota, alias non. s. eod.
ſuper quæſtionum. §. ſi vero duo. alias opi. videbis ex
gloſſ. ſequenti, & remiſſionem, quam ibi dabo [& ibi,
Dicas ergo] Idem Ioan. ¶ In gloſſ. pen. [& ibi. §. vbi
autem] & de elect. commiſſa. §. porro, libr. 6. [& ibi, re-
cipere] quod dicit infr. de elect. capit. pen. libro 6. [&
ibi, Teneantur] ad hoc præ. decret. pen. §. vlt. in princ.
[& ibi, Temporalis] ſecus ergo, ſi per perpetuam cau-
ſam impediatur, & ſic tenet Goffred. & facit inf. de vo
18 to, quod ſuper his, & quod ibi dixi. Reſtat † ergo, vt
reſpondeatur ad decret. ſup. eod. ſi pro debilitate, &
capit. quamuis. dic ſecundum eum, primam loqui in
vnico delegato, vel pluribus datis ſine clauſula. ſecun-
dam in eo, qui ex voluntate committit, non per impo-
tentiam, Goffred. [& ibi, Puta] de iure diſtingui po-
teſt; vt recitant antiqui inter impotentiam iuris, &
facti, vt primo caſu non ſubdeleget: ſecundo ſic, niſi
ſit mortuus [& ibi, Nec tenetur] facit quod not. 11.
quæſtio. 3. non ſemper [Et in fin. de hoc vide plenius in
Specul. tit. 1. §. ſequitur, ver. verum cum cauſa, & ibi de
hoc ponit 8. opiniones, quas poſtea diſtinguendo
concordat, quam recitationem, & diſtinctionem fa-
ciebant etiam hic Hoſtienſ. Petr. & Abb. ſed quia ibi
habes aptius, & aliquantulum plenius, hic decido. Si
19 igitur vnus † ex delegatis datis cum clauſula vult
committere, vtatur his verbis cum ad præſens poſſim,
ſed minus commode intereſſe, vel cum ad præſens
ſim aliquantulum impeditus, vices meas tibi com-
mitto, Goffred. & not. quòd licet iſta gloſſ. vtatur di-
20 ſtinctio. & ſubdiſtinctione, hic eſt eius † effectus. Si
clauſula, quòd ſi ambo, eſt in litteris, aut alter eſt
perpetuo impeditus; & tunc condelegatus non tene-
tur ſubdelegatum eius admittere, aut temporaliter,
& tunc ſi impedimentum eſt inuitabile, idem, quod
ſupra de perpetuo, ſi euitabile; tunc collega tenetur
ſubdelegatum admittere, ſi ſubdelegatus iuriſdictio-
i nem habebat: alias non.[i] Guiliel. in vltimo caſu tem-
poralis

poralis & euitabilis impedimenti vtebatur opinione Lau. de qua ȝ. gl. proxi. ſatis etiam mihi placet, quod hoc caſu ſit locus opinioni Hoſt. de clauſula app. remota. Et ſic dices. Si impedimentum temporale & euitabile, aut clauſula prælegit perſonam, & tunc prælectus non tenetur ſubdelegatum collegę admittere: ſed non ſic ę conuerſo: aut clauſula nullum prælegit, & tunc aut in reſcripto eſt clauſula app. remota, & tunc non tenetur admittere: aut non eſt; & tunc tenetur admittere.

ADDITIONES.

a ¶ Coram. Nota hunc text. quia facit, quod clericus non poſſit ſe opponere pro iuribus epiſcopi. vide etiam ad hoc in capit. cum dilecta, in verſicul. canonici. infra de confirm. vtil. vel inutili.

b Nulla. Vide inf. de priuileg. cum olim, el. 2. ver. inſuper, & eo. ti. auctoritate, li. 6. & vtrobique Io. And.

c Præto. ibi vide Bar. plenius, & ad id, quod hic dicit gl. quando per cautionē non plene prouidetur reo, illa non ſufficit, ſed mādatum eſt neceſſarium. vide Bar. in l. non ſolum. §. qui alieno, ff. de proc. & ad id, qđ dicit gl. quando intereſſe non poteſt æſtimari, vide gl. primam ad damna, & Io. An. ſuper illa in c. ſacro, de ſent. excom.

d Vt in caſu. Et hoc, ſi dominus ſit abſens; vbi autem ſit præſens in ciuitate in caſu, quo dubitatur de mandato, non ſufficit cautio, ſed a domino capitur certitudo, vide Bal. de procur. l. non ſolum. §. qui alieno, & C. eo. titu. l. vna.

e Capitul. 1. Et C. de procu. l. 1. per Cy. Bal. & d. Bar. de Salyc. & per Bartol. in l. non ſolum. §. qui alieno, ff. de procu. & ibi etiam omnino vide Bald. qui dicit, quod licet dubitatio de mandato ſuppleatur per iſtam cautionem, non tamen ſuppletur per iuramentum, iuxta materiam. capit. fin. de iureiuran. ſed reuocationis mandati probatio ſic, per cap. ex inſinuatione, de procur. & ſcias quod iſta cautio rati tollit dubium de mandato ad lites, non autem ad ſolutionem recipiendam, vt not. gloſſ. in d. §. qui alienat. & vide Bald. vbi ſupra. & vide Bartol. ibi aliter dicentem, & in leg. ſi fine. ff. rem ratam haberi. vide in Specul. de ſatiſd. §. viſo, verſicul. ſed qualiter, vbi in aliquibus a prædictis diſcordat.

f Præſumitur. De hoc vide no. in c. eccleſia, el. 2. inf. vt lite pen. & ad hanc gl. dum dicit de datione inſtrumentorum, vide quod ſcripſi in l. fi. C. de pac. conuen. quæ gl. ibi optime facit. & quod ſcripſi in l. poſtquam, ff. de pac. quia ibi Gul. de Cu. dixit operari, quod videntur illi ceſſæ actiones contra delatorem, quod non eſt verum, vt ibi ſcripſi. Bal.

g Dediſſet. Vide per d. Alex. in leg. 3. in prin. in 3. ver. dicit tamen Guil. ff. de acquir. poſ. Ludo. Rom. conſi. 57. in fin. vbi hoc ampliat.

h Admittit. Iſta opinio videtur placere Guil. in Spec. alle. inf. ſuper gl. 2. & ibi Io. An. in gl. ſ. ſequenti.

i Non. Vt quia impetratus non facta mentione de proceſſu aliorum, vt in caſu huius capituli, & no. quia ſentit iſte, quod impeditus impedimento perpetuo iuris, vel facti non recipit iuriſdictionem.

SVMMARIVM.

1 *Locus, ad quem reus non poteſt accedere ſecure, poteſt recuſari etiam ſi offerantur litteræ de conductu. nu. 2.*

Canonicus in cauſa canonici recuſari quoq; poteſt, ibid. ratio, nu. 3.

2 *Inimicitia non ſolum propria, ſed etiam communes ciuitatis, vel loci reſpiciuntur in loco recuſando, ver. & no. vbi proponenda. nu. 6.*

3 *Inter canonicos eſt quaſi vinculum fraternitatis.*

Societas, vel fraternitas, vel quaſi inter quos eſt, ij poſſunt recuſari, ne ſint iudices, ibi. & nu. 4. & in qua cauſa, num. 4. & eis durantibus.

4 *Scholaris recuſari poteſt, ſi detur iudex in cauſa ſcholaris.*

Magiſter etiam recuſatur in cauſa ſui ſcholaris, niſi ſit inter ſcholares controuerſia, ibid. ver. de magiſtro.

5 *Iudex vt debeat dari in diœceſi partium, cum vtraq; eſt eiuſdem diœceſeos, hæc decretalis præparauit, quod fuit poſtea ſtatutum.*

6 *Iudices qui delegati eſſe debeant.*

7 *Ex reſcripto prioris forma proceditur, non poſterioris, quo ſurrogatur iudex.*

8 *Epilogus, Suffragium, & Suppletio gloſſarum. numero 9. & 10.*

12 *Mater poteſt eſſe pro filio, & quomodo intelligatur, remittit.*

12 *Iudex peritus a parte in quibus caſibus dari debeat.*

CAPVT XXXV.

1 Cum R. Caſus. Locus † ad quem reus non poteſt ſecure accedere, & canonicus in cauſa canonici delegati poterunt recuſari. Et primo ponit prouiſionis, & mandati cauſam. ſecundo mandatum, ibi, mandamus [Inimi
2 citias] Illuc † ergo ire non tenebatur etiam cum litteris de conductu, vt lit. non conte. accedens. 2. Hoſt. Et not. ſecundum Abb. non ſolum propter proprias inimicitias, ſed etiam propter communes ciuitatis, vel loci
a recuſari locum [a] [Optionem] prouidit laico reuocando iudicem, & canonico, vt haberet ipſius optionem ſecundum Innocent. [Socii] quia concanonici, inter
3 † quos ratione ſocietatis eſt quaſi vinculum fraternitatis. ff. pro ſocio. l. verum, ar. ff. de hæredi. inſti. l. nemo. dubitat. §. qui frater non eſt, Hoſtien. & per hanc litte
4 ram hic dicunt Pe. et Abb. quod ſcholaris † recuſari poteſt, ſi detur iudex in cauſa ſcholaris. In domo ſocii. alias. ſupra eod. inſinuante. Societate vero diſſoluta, dicunt ſecus, niſi nimia affectio ex præcedenti ſocietate remanſiſſet. De magiſtro etiam an recuſetur in cauſa ſcholaris ſui, hic not. quod ſic, niſi alter eſſet etiam ipſius ſcholaris; et ipſorum verba ponit ad litterā Gui.
b in Spec. [b] ti. 1. §. ſupereſt, ver. quid de magiſtro, et ver. præ. et remiſeram ſup. eod. cauſam [Vel diœceſi] præ
5 parauit hæc † decret. ius nouum, quod quando actor, & reus ſunt eiuſdem diœc. in eadem diœceſ. detur iu
6 dex, de reſcript. ſtatutum, libr. 6. [Prouidi] & † tales ſunt deputandi. de hoc ȝ. c. ſi pro debilitate [Eligat] de iure exceptio inimicitiarum proponi debebat coram delegato; & ſi non admiſiſſet, debuiſſet appellari; ſed in hoc facit gratiam canonico, ſecundum Innoc. (Cui] electo. per canon. [Auctoritate noſtra] quia ſua non poſſet quo ad remotionem appellationis, vt no. ȝ. cap. paſtoralis, in vltim. glo. [A te obtenti] ergo iudex
7 † optandus procedet auctoritate huius ſecundi reſcri
8 pti ſecundum formam primi, Goffred. ¶ Prima † glo. quærit obiiciendo, & tripliciter ſoluit. ¶ Secunda glo. ponit differentiam inter iudicem, & teſtem, & eius cauſam. quam conuertit. ponit etiam paritatem. In fi. quærit, & ſoluit. ¶ Vlti. glo. ſi. contrarium ad id, quod actor eligit: ſoluit tripliciter. ſecundo arguit, & id reprobat, & reſpondet, in fi. ſignat contrarium, & ſoluit.
9 ¶ In † gl. 2. [ibi, de vno] vide de præſump. litteras, ſu
10 per glo. præſumitur. ¶ In † gl. 1. [in fi.] vel laicus conuenerat clericum in fo. eccleſiæ: & canonicus condemnatus appellauit, & ſuper appell. litteras impetrauit,
c Goffred. [c] ¶ Glo. 3. [ibi, Concanonico] de hoc 14. quæ ſtione 2. ſuper prudentia, & ſup. eodem, inſinuante [&
11 ibi, Litteras] & mater † pro filio. ff. de proba. etiam matris, quod intellige, vt ibi not. & parentes, & proxim. ȝ. qui ma. accu. poſ. videtur, Goffred. [& ibi, Sed non teſtes] argu. contra. 2 4. quæſtio. 1. his auctoritatibus, vbi de hoc, & dicam poſt Vincent. de cle. ex. ſi celebrat [& in fine] ſimile quod not. de conſanguineo, de app. poſtremo, in 1. glo. ¶ In gloſſa, vltima [ibi, quæſtio. 1. iudices] vbi de hoc, et ȝ. de for. comp. c. 1. (& ibi, Obſer
12 uadum) vbi de hoc (& ibi, Hodie illis) immo ſtatur † ſi

loquantur

loquantur in cauſa criminali epiſcopi, presbyteri, vel diaconi, vt in prealle.c.15.quæſtio.7. Si autem [& ibi, Super quæſtionum] vel hic petiit ille P. dicens, conueniat me in ciuitate Genuenſi, & eligat ſibi iudicem, quem vult, non ſuſpectum, ſecundum Hoſt. [& ibi, Suſpecto] de quo dic, vt ſ.c.iudex, libro ſexto.

ADDITIONES.

a Locum Idem in ſuſpicione, quæ oritur ex amicitia. vide vt lit non conte.accedens, lib.6.

b In Specu. Ibi vide Io.And.in ver. Item qui ex canonicis, vbi ponit de illo, qui impetrauit communem inimicum.

c Goffre. Vide ad materiam gl.in c.ex tranſmiſſa, de for. comp. & Io.And.ſuper illa, de app.ſua, in gl.& collige.

SVMMARIVM.

1 *Abſoluet delegatus, antequã partium probationes recipiat, quando vero receptis probationibus.*

2 *Vel alias, particula quo caſu non ſint alternatiuæ.*
Alternatiua verba reſcripti propter incertitudinem non recipiunt, niſi in caſu, & quo, ibid.
Incertitudo, quæ prouenit ex aduerſarij facto admittitur, ibidem.
Excommunicatus iniuſtè quando quis dicatur.

3 *Excommunicationis cauſa manifeſta ſi dicatur, ſeruatur decretalis, Solet, de ſent.excom.lib.6.*

4 *Non excommunicatum dicere quem poſt appellationem, vel non appellaſſe cum ante ſententiam, totum eſt affirma*[illegible]*.*
Excommunicationis nullitas quomodo probatur, & ſuper ea admittitur probatio, ibid. ver. & licet Inno.
Abſolutio ad cautelam quando fiat. ibid. num. 5. ad di. procedatur.

5 *Abſolutione quo caſu quis indigere videatur excommunicationis ex probationibus vtrinq; factis.*
Probatio ſi ſit æqualis, interpretationi locus eſt, ibid.
Excommunicatus iudicatur non probans vere, vel præſumptiue. q poſt appellationem fuerit excommunicatus. eod. nu. 4. & ver.

6 *Nullitatem ſi quis proponat in reſcripto ſentẽtiæ excommunicationis, & probet iniuſtam, abſoluetur excommunicatus, & condemnabitur excommunicans in expenſis.*
Iniuſtam vero ſi poſtea dicat, & ab ea petat abſolui, audietur per iudicem competentem, non per delegatum, niſi aliud ſit in reſcripto, & ex nouis probationibus, ibidem. §. quid ergo.
Probationes primæ inſtantiæ non iuuant, ſi alius eſt agendi modus, ibid. §. quid ergo.
Excommunicator excommunicato condemnabitur in expenſis, & quo caſu, ibid.

7 *Iniuſtitiam, & nullitatem ſententiæ excommunicationis, vel alterius ſi quis materiæ tenet in libello ſimul, vel alternatiuè, an ſit audiendus, & quo caſu & iure, & num. 8. 9. & 11.*
Canonicum ius attendit ſimplicitatem, & iuſtitia veritatem, ibidem, numero 7. §. quid igitur, verſi. ſi vero, & numero 8.

8 *Subtilitatis iudex perniciosæ, laboribus & expenſis partium debet occurrere.*

9 *Excommunicantis iniuſtè diuerſæ ſunt pænæ.*
Caſtigatio multiplex eius, qui in multis offendit, ibid.

10 *Confirmari ſententiam excommunicationis, vel aliam, ſeu electionem ſi quis petat, & infirmandam eſſe appareat, quid iuris.*
Confirmari quid ſi petat vnus, & alter infirmari, an et quando ſit hic libellus admittendus ibid.

11 *Nullitatem ſententiæ excommunicationis, vel alterius generis, quid ſi quis petat ex vna cauſa, & probet nullã ex alia, quid dicendum? & nu. 12.*

12 *Error intolerabilis in excommunicationis ſententia quis dicatur, verſ. quia excommun.*
Simplex propoſitio excommunicationis iniuſtæ quibus ſit caſibus, ibid.

13 *In excommunicatum probationes eius, ad cuius inſtantiam fuit excommunicatus, non recipiuntur, & ratio.*
Cum, particula eſt hic cauſæ redditiua, etſi, pro quamuis, ibidem.

14 *Excommunicationem iniuſtam quare ligare ſtatuerit eccleſia Romana.*
Eccleſia Romana non habet maculam, neq; rugam, ibid.

15 *Iugum ferendum graue cur etiam conſtituerit.*
Abſolutio excommunicationis imponenda pænitenti & humiliter ſe proſternenti, & qua forma, ibid. & à quo. num. 16. & 17.
Protinus, aduerbium quid inferat, ibid.

16 *Excommunicatus eſt ad excommunicatorem remittendus pro abſolutione à iudice delegato, & ſi in litteris id non dicatur, & ratio.*

17 *Excommunicator ſi renuat abſoluere ad ſe remiſſum excommunicatum, abſoluet delegatus, & quando.*
Delegatus definiet cauſas recuſationis abſolutionis allegatas ab excommunicatore.

18 *Excommunicationem iuſtam, & iniuſtã reſpectiue qua actione petent excommunicatus, & excommunicator.*
De excommunicatorum cauſis diſtinctiones vbi nam tradantur, ibidem.

19 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. n. 20. 21. & nu. 22. 23. 24.*
Ad probandum non debet quis admitti, quod probatum non prodeſt.

22 *Eceptiones admittendæ an non admittendæ ſint, interloqui debet iudex, & quibus in caſibus, & expediendæ, & quæ prius, quam ad alia procedatur. Quod ſi non fecerit, quid agendum. ibid. vide. nu. 24.*
Ex officio iudicis mero quæ pendeant, eod. numero, verſi. vel diſtinguas.

23 *Actorem ſi non repellas iudex quem probaui excommunicatum minori, & ad probationem hanc ab eo fui admiſſus, non grauat, & ratio.*
Admiſſio fit hodie in articulis & in interlocutorijs cum clauſula, ſaluo iure, &c. & quare.

CAPVT XXXVI.

Cum contingat.

Pars de reſcript. & de ætat. & qualit. cum contingat. &
1 hoc dicit. Delegatus † cui mandatur, quod abſoluat illum, qui ſe dicit excommunicatum iniuſte, antequam partium probationes recipiat, illum abſoluet. Si vero mandetur ei, q denunciet ſententiam eſſe nullã, prius ſuper eo partium probationes recipiat. Communis diuiſio. ſecunda ibi, Ad quod, quæ ſubdiſtinguitur, & mẽbra patent. [Ad nos] Idem, ſi ad alium ſuperiorẽ [vel
2 alias] non fuerunt alternatiua verba reſcripti, quę † pro-
a pter incertitudinem [a] non reciperentur, niſi in caſu, quando dubium eſſet probabile, vt quia excommunicator tulit ſententiam priuatim, nec dat copiam; & ſic non poteſt conſtare, an poſt app. vel prius fuerit lata ſententia; quo caſu admitteretur hęc incertitudo, cum proueniat ex facto aduerſarii. ff. quorum legat.
b l. 1. §. quod autem [b] non nunquam, de reſtit. in integ. conſtitutus, ſecundum Innocent. & omnes poſt eum
3 [Iniuſtè] vt † non ſeruata forma concilii, de reſcrip. ab excommunicato, [Iudicibus] delegatis [Abſolutionis] reſpicit, qđ de iniuſtitia dixerat [Denuncient] reſpicit, quod de præcedẽti appel. dixerat [Emitteret] quo ad primam formam [Iuſtè] quo ad ſecundã formã. &
c iſta iuſtitia comprehendet & cauſam, [c] quã ſi diceret mani-

d manifeſtam, [d] ſeruaretur decret. ſolet, de ſentent.ex-
communicatio. libro ſexto[Probationibus]excommu-
nicatoris [Abſoluere] quo ad ſecundam formam[De-
nunciare] quo ad primam formam[vtriuſque partis]
4 & vt dicit Goffred. excommunicator † non probat ne-
gatiuam: quia licet dicat ſe non excommunicaſſe poſt
appellat. vel illum non appellaſſe ante ſententiam, to-
tum eſt affirmatiuum, ſcilicet ſe prius excommunicaſ-
ſe, vel illum poſt ſententiam appellaſſe, de renunciat.
ſuper hoc. & licet Innocent. dicat, quod probationes
illæ non recipiuntur ſuper hoc, an appellatio præceſ-
ſerit, nec ne: ſed an ſit legitima, nec ne; verius eſt,
vt dicit gloſſ. & Hoſtienſ. quod etiam ſuper hoc reci-
piuntur, & merito: quia hoc eſt probare nullitatem
[Procedatur] conſueuit tamen ad cautelam abſolui,
de ſentent. excommunicatio. per tuas[Apparebit ſor-
ſan præſumptiue. nam cum in libello dicat ſe excom-
municatum poſt appellat. ſi non probat, quod poſt ap-
pellat. per conſequens ſaltem in foro eccleſiæ iudica-
tur excommunicatus, ſecundum Innocen. [Indigeat]
5 quia † excommunicans melius probat[non ligatus]
quia melius probat excommunicatus, vel æqualiter;
& eſt caſus, quo locus eſt interpretationi, de qua in
prima gloſſ. per decret. cum te. ¶ Sed quid, ſi is, qui
6 † impetrat formam nullitatis, deficit in proba. appell.
vel nullitatis; conſtat tamen, quod iniuſte ligatus eſt?
Reſpon. abſoluetur epiſcopus hoc caſu propter defe-
ctum probationis ab inſtantia iudicii, & condemna-
bitur ei excommunicatus in expenſis. infra de probat.
ex litteris, de pœnis, calumniam. C. de iudic. prope-
randum. §. & ſi quidem pars actoris. ¶ Quid ergo ſi
poſtea petat abſolui tanquam ab iniuſta? dicit Hoſtié.
quod audietur. hoc intelligo per iudicem competen-
tem, non per delegatum, niſi forma reſcripti ſuper hoc
importet. & dicit Hoſtienſ. quod probationes primæ
inſtantiæ non iuuabunt, quia alius eſt modus agendi.
infra de teſt. veniens. 2. ff. de except. rei iudic. ſi ma-
ter. §. eandem. & l. & an eadem. §. actiones, nonne
excommunicator, ſi in hac ſecunda inſtantia conſtet
de iniuſta ſententia, ipſi excommunicato condemna-
bitur in expenſis? Vtique, de ſentent. excommunica-
7 tio. ſacro. ¶ Sed quid † ſi dixerit ſe iniuſte excommu-
nicatum poſt appellat. & ideo petierit ſententiam in-
iuſtam, & nullam pronunciari? Reſpon. videtur ſibi
contrarius excludendus: quia in ea parte, qua dicit
iniuſtam, dicit aliquam. male ergo iungit, nullam:
quia nulla & aliqua contraria ſunt; ergo repellendus
eſt. infra de appellat. ſolicitudinem, ad fin. cum ſuis
concord. niſi forſan ex cauſa ad hæc duo probanda
admitteretur, ve no. ſupra eodem cap. 1. reſpon. ſuper
verbo, vel alias. Sed nec tunc debet concludere co-
pulatiue, ſed alternatiue, vt ſcilicet petat ſenten-
tiam nullam pronunciari: vel ſi forſan in probatio-
ne appellat. defecerit, iniuſtam, & tanquam ab iniu-
ſta ſe abſolui, proteſtans, quod per alterum ex his,
ex quo de facto certificatus fuerit in proceſſu, inten-
dit ſententiam pro ſe dari; & de hoc certificabit iu-
dicem ante ſententiam proferendam. ff. quorum lega.
l. 1. §. quod autem nonnunquam. & ex his tetigit hæc
quædam Innocent. ſed Hoſtienſ. videtur, quod hac
ſubtilitate legali non ſit omnino vtendum in huiuſ-
modi ſpiritualibus, & in foro canonico, vt patet, &
legitur & no. infra de iudic. dilecti. Fatetur tamen,
quod ſi quis ſecundum hanc ſubtilitatem petitionem
ſuam formare voluerit, ſibi imputare poterit, & de
facili cadere, vt patet in eo, quod legitur, & no. infra
de iudic. examinata. Si vero proponat ſimpliciter,
caute aget. ¶ Quid igitur, ſi ſic dixerit. Conqueror
de tali epiſcopo in eo, quod me poſt appellatio. legi-
timam iniuſte excommunicauit. vnde peto mihi ſu-
per hoc per vos ex veſtro officio prouideri denuncian-
do dictam ſententiam nullam eſſe, vel me abſoluen-
do, prout vobis videbitur faciendum, & eundem
epiſcopum mihi in expenſis & intereſſe condemnari,
& alias canonice puniri. vtique talis libellus ſecun-
dum ſimplicitatem noſtri iuris videtur eſſe recipien-
dus, argumen. infra de dolo & contum. capitu. 1. infra
de fide inſtrumen. inter dilectos. infra de offic. ordin.
ad reprimendam. infra de ſentent. excommunicatio.
per tuas, & capitu. ſacro, eodem titulo, cum medici-
nalis, & capitu. ſolet, libro ſexto. [e] Si vero obiiciatur
de contrarietate, vel incertitudine, replicari poteſt
de ſimplicitate iuris canonici, & iuſtitiæ veritate. nec
enim refert, vtrum hoc modo, vel alio grauet iudex.
Sed eſt ex officio, qualitercunque conſtat de grauami-
ne, puniendus. hæc omnia ex officio pendent, vt pa-
tet 11. quæſtio. 3. ſi epiſcopus forte iracundus, & ſex
8 capitu. ſeq. ſed debet † iudex pernitioſæ ſubtilitati, &
maxime in talibus, quantum poteſt, obuiare, & oc-
currere partium laboribus, & expenſis. ſupra eodem,
ſuper quæſtionum. §. porro, in fin. cum ſuis concord.
ſed nec eſt incertitudo, vel contrarietas in prædicta
petitione, cum totus effectus ipſius ad arbitrium iudi-
f cis redigatur, ex quo pendet de iure, vt dictum [f] eſt
ſupra. Per ipſam etiam materia litium reſtringitur,
quod & fieri debet. ſupra de reſcript. nonnulli. §. cum
autem, & grauatus breuius expeditur. infra de dolo,
& contum. finem, & fulminantes ſententiam puniun-
tur, de ſentent. excommunicatio. cum medicinalis.
§. ſi quis autem. vnde & in fin. petitionis generaliter
concluditur, quando dicit, & alias canonice puniri:
9 quia † & diuerſæ ſunt pœnæ iniuſte excommunicantis,
vt ibi no. & infra de ſentent. excommunicatio. ſacro.
& dignum eſt, vt qui in multis offendit, multiplici-
ter caſtigetur, de re iudicat. cum æterni. ¶ Quid ſi
10 † quis petit excommunicationis ſententiam, vel a-
liam, ſeu electionem aliquam confirmari, & apparet
in proceſſu, quod infirmanda eſt. Dicunt quidam,
quod quamuis appareat in proceſſu ipſam eſſe infir-
mandam, non infirmabitur, quia non eſt petitum;
& ideo ſanum eſt conſilium, quod ſicut vnus petat con-
firmari, alius petat infirmari (de ſimilibus ſatis di-
cam infra de re iudica. cum Bertoldus, in gloſſ. vide-
g tur) ſecundum Innocen. [g] magis placet, quod non
admittatur de facili talis libellus contradictorius,
maxime poſtquam lis eſt conteſtat. & iam proceſſum
in cauſa, quia obeſſe poſſet, ſi contrariæ ſententiæ
ferentur ſub diuerſis libellis, quod poſſet de facili e-
uenire, & aliter probaretur in vna ſententia, quam
in alia. Prodeſſe autem non poteſt, quia ex quo pe-
tita eſt confirmatio, licet circa infirmationem pro-
bationes inducere, & infirmabitur ſententia, ſi re-
periatur, quod infirmanda ſit, ſicut eſt, & confir-
mabit, ſi ſit confirmanda, argumen. ff. de probat. cir-
ca. ff. de iureiurand. ſed & ſi poſteriori. §. primo, ſed
ſi non conſtat de confirmatione, vel infirmatione,
h abſoluitur reus ab obſeruatione iudicij tantum. [h]
& per hoc vides ſolutum, quod quæritur, in quo pro-
batio ſua iuuat reum, qui ſi probat, infirmatur, quod
petebatur infirmari, vel è contra, ſi nil probat, nec
actor etiam probat, abſoluatur reus ab obſeruatio-
ne iudicij, vt not. infra de confirmat. vtili, vel inuti-
li. capitulo 1. & adde quod not. ſupra de offic. vicar.
capitulo 1. & infra de reſtitutio. ſpoliato. ex conque-
ſtione, vbi vide in gloſſ. magn. ante medium, verſic.
i ſi quis etiam. [i] Hoc ſatis apparet in cauſa appellat. in
qua, & ſi petita ſit tantum confirmatio, nihilomi-
nus, ſi iuſtum fuerit, infirmatur, & è contra, vt
patet in auctent. de his, qui ingre. ad appellatio. §.
quia vero victores, collat. 5. 2. quæſtio. 6. appellatore,
& §. ii.

& §.fi.ad idem ſup.de electio.poſtquam,&c.nihil eſt. inf.de appella.oblatæ.ĩ.de confirm.vti.bonæ.Sed quidam,vt refert Innocen.dicunt in appellatione ſpecia-
k le, vbi procedatur ex actis prioris iudicii. nec [k] eſt ne-
11 ceſſe dare libellum.¶ Quid ſi † petitum ſit ſententiam excommunicationis pronunciari nullam pro eo,quod lata eſt poſt appell.ſed de ipſa appell.conſtare non poteſt.conſtat autem ipſam eſſe nullam ex alia cauſa,pu-
l ta quia lata ab excommunicato, [l] vel non ſuo iudice? & quidem conſiderato iuris rigore abſoluendus eſt reus,ex quo actor cauſam,quam propoſuit,non probauit.poterit autem iterum aliam proponere,ſecus, ſi dixiſſet nullam in genere,& aliquam cauſam nõ expreſſiſſet etiam,& tunc videretur omne ius ſuum in iudicium deduxiſſe.ff.de inſti. act. habebat. C. de iudi.licet.C.de an. except.l.fi. & patet in eo,quod not.ĩ.ea.gloſſ.ver.quid ergo ſi poſtea, ſecundum Innoc. & de hac materia plenius not.ĩ.de libel.obla.c. fina.ſecundum Hoſtien.[Cum aſſerit]ſup. ſententiam eſſe nullam,puta quia dicit in excommunicationis ſententia
12 &c.ſecundum Hoſtien. qui hoc dicit † vt ſcias idem eſſe in quolibet alio exemplo nullitatis,de quo remittam ſuper gloſ.[errorem]quia excommunicatus fuit pro obedientia,quod eſt contrarium contumaciæ. H. vel exprimit in ſententia peccatum, Goffred. quod dic vt inf.de ſenten.excommunica. venerabilibus, lib.6. [Simpliciter] non adiiciens de intolerabili errore, Gof.vel aliquid ſimile, Hoſtien.[Ac epiſcopus]ſupr. ver.proxim.tractauit de probationibus excommunicati,nunc tractat de probationibus excommunicato-
13 ris:& idem intelligas † de probationibus partis, quæ obtinuit illum excommunicari,quæ nullo caſu admittuntur, ex quo excommunicatio ligat,ſaluo quod habes,de ſenten.excommunicat.ſolet,libro ſexto[Cum] pro quia: eſt redditiuum cauſæ [Et ſi] pro quamuis
14 [Impendenda] cum † eccleſia Romana non habeat maculam, neque rugam, de pœnit.diſt.1.eccleſia, & nil iniuſtum ab ea procedat, quare ſtatuit, quod ligaret iniuſta,per hoc dans prælatis materiam ſæuiendi. Sol. vt claues eccleſiæ in maiori reuerentia habeantur, dum timent homines etiam iniuſtas ſententias, & ut ſic homo per meritum obedientiæ creſceret, recognoſcens ſe ligatum iniuſta ſententia quo ad eccleſiam militantem, non quo ab triumphantem.infr.de
15 ſentent. excommunica. a nobis. eadem ratione † ſtatuit iugum graue ferendum. 20. diſtinctio. in memoriam,Goffred.[Poſtulanti] non petenti non datur, quia non datur niſi pœnitenti, & ſe humiliter proſternenti. 11. quæſtio. 3. cum aliquis, & capitul.plerunque.Hoſtien. vide quod not.de eo, qui duxit, ſignificaſti, in gloſſ.fi.[Formam]quæ habetur de ſentent.excommunicat.cum deſideres,& cap. a nobis.2. [Protinus] ac ſi dicat. probationibus non admiſſis.
16 [Abſoluendum]per † excommunicatorem, ad quem remittetur, etiam ſi in litteris de remiſſione nil dicatur,ſed ſolum ſecundum formam eccleſiæ abſoluas : quia & hoc faceret delegans,ſi abſque periculo moræ fieri poſſet infra de ſentent. excommunicatio. ſacro. & eadem ratio debet mouere delegatum &cęt. de reſcriptis, ſuper litteris, in fin.ſecundum Innocent.
17 quod ſi † excommunicator non vult abſoluere, nec iuſtam cauſam prætendit,hoc faciet delegatus ſupr. eodem.prudentiam.§.penultim.& vltim. quod ſi iuſtam cauſam prætendat, hanc examinabit & diffiniet delegatus. ſupra de reſcriptis, ab excommunicato.& dato quod abſolueret non remittendo, ex quo eſt iudex cauſæ,valet abſolutio,de ſentent.excommunicati. venerabilibus. §. vbi autem, libro 6. & dicit
18 † Innocent.quod conditi. ex hac decret. vel ex decret.facto, facta abſolutione, excommunicator petit illam decerni iuſtam, & excommunicatus petit illam decerni iniuſtam: vel ſecundum eum implorant ſuper hoc officium iudicis, quod licet videatur melius Hoſtienſ. dicit tamen nobis non eſſe curandum de nomine actionis.ſupra de iudic.dilecti[Decernatur]quandam diſtinctionem, quam formauerat hic Pet. circa cauſas excommunicatorum, quomodo interdum agunt de abſolutione obtinenda, interdum de obtenta, &c. Abb. in ſuis diſtinctionibus poſuit. ¶ Prima
19 † gloſſ.obiicit, quod probatio ſuperflua, & ſoluit. ¶ Penult.gloſſ. no. quem non debere admitti, &cæt.
20 ¶ Vltim.gloſſ.quærit obiiciendo, & ſoluit. ¶ † In penultim.gloſſ.[ibi,ad probationem] non iuuat probare eum, qui vendicat,quod emptor numerauit numos
21 ipſius vendicantis. ¶ In † gloſſ. 1.[ibi, quibus ſtabitur]vel per reſponſiones ad poſitiones, vel ad interrogationes apparebit ſemel tantum appellatum,de fide
m inſtrumen.cum Ioannes, verſic. verum. [m] ¶ In gloſſ. 2.[in fine]plures alii not.eod.titu.præſenti,lib.6.¶ In
n gloſſ.3.[ibi, Non benefaciunt] [n] infra de iudic.exhi-
22 bita. ff. vt in poſſ.le.ſi is, à quo.vnde dixit † Hoſtienſ. quòd inuito reo excipiente iudex non poteſt eum co-
o gere,vt reſpondeat,ſaluo iure ſuo.[o] quod ſi facit, dat cauſam appellandi, niſi præſumatur contra excipientem propter eius ſubterfugia infra de præſumpt.nul-
p lus:[p] vel niſi ſit probabile dubium, an ſit exceptio admittenda, & diſputatio longum habet tractatum, vel ex alia iuſta cauſa, quam conſulit in actis exprimi, vt appellat.excludat:alias niſi cauſa ſubſit,parte inſtante neceſſe habet interloqui. Si vero dicat,nec admit-
q to,nec reprobo; procedatis; [q] reus dicat, nec procedo, nec non procedo in principali; interloquamini, & ſecundum prædicta intelligatur infra de deſpon. impu. ad diſſoluendum. Vel diſtinguas ſecundum eum,an ſit exceptio præiudicialis, vel talis,quæ ſi non expediatur, iuris ordo peruertitur; & tunc oportet, quod expediatur priuſquam ad alia procedatur, infra eo.ſuſpicionis, de iudic. exhibita. vel ſit non multum præiudicialis, vel peruertens iuris ordinem; puta di-
r latoria ſolutionis, [r] quæ ante litem conteſta. proponitur, ſed probatur poſt. C.de probat. exceptionem. vel vtrum reſpondendum ſit poſitioni. vel interrogationi;vel an teſtis produci debeat, & ſimilia, quæ pendent ex mero iudicis officio.ff.de interrog. actio. vbicunque, de confeſſ. ſtatuimus, libr.6.& in talibus poteſt iudex dicere, procedatis ſaluo iure veſtro. & adde quod dicam de teſtib. ex parte. an ſit alia miſta,vel quæcunque alia,quæ poſt litem conteſt.proponitur,& probatur,quo caſu ſi proponatur ante lit. conteſta. non differtur conteſtatio niſi in caſib. de lit.conteſta.capit.1.lib.6.Item eſt diſtinguendum, an excipiens offerat probationes paratas, nec ne,de reſtitut. ſpoliat.litteras.§.pręterea,Hoſtienſ.[& ibi, Appellan-
23 di] non video,quis † ſit effectus appellat. pone exemplum, excepi actorem ab agendo expellendum, quia excommunicatus minori : iudex admiſit exceptionem, & ego probaui : ea probata non repellit actorem ; diceturne grauare? certe non, & ſi conquaretur,quare admiſit me ad probandum ? reſpondebit, quare me ingeſſi ? & compenſabitur culpa culpæ : & certum eſt, quod iudex appellationis per hoc illum actorem non repellet. Item reuocat iudex ſuam iniuſtam interlocutoriam;de hoc de appellat.cum ceſſan-
24 te [& in fine]& ſic † ſeruatur hodie in articulis, & interlocutoriis: quia ad lites abbreuiandas admittuntur, ſaluo iure impertinentium, & non admittendo-
ſ rum.[ſ]

ADDI.

ADDITIONES.

a Incertitudinem. Imo qui petit abſolui, debet exprimere cauſam ſuæ excommunicationis ſpecifice factæ. inf. titul. 1. ex parte, de ſent. excomm. cum pro cauſa, & c. officii, & vide Guil. in Specu. de teſcrip. preſen. §. rationem quoque defectus, verſi. item quod litteræ abſolution is.

b Quod autem. Vide Bartol. & Io. An. in c. conſtitutus. inf. allegato, & per gl. in c. abbate, de re iud. li. 6. & inf. in gl. quia melius, ver. ſed quid ſi dixerit.

c Cauſam. Quia iuſtitia, vel iniuſtitia excommunicationis etiam ex cauſa conſideratur, vide in c. ſacro, in gl. 3.

d Manifeſtam. Aduerte, quando quis vult probare excommunicationem latam propter notoriam offenſam contra petentem ſe abſolui propter excommunicationem iniuſtam non ſtatuitur ſibi aliquod tempus ad hoc probandum, vide omnino per Gemi. in c. ſoler, circa fi. apparatus de ſen. exc.

e Libro 6. In aliis ſententiis non videtur talis petitio admittenda, in qua venit nullitas, & iniuſticia, niſi coram iudice appellationis, & per appellationem. coram autẽ ordinario licet veniat nullitas, non tamen iniuſticia propter tranſitum ſententiæ in rem iudicatam. vide in c. d lecto, de appellat. per Io. An. & Bar. in l. ſi expreſſim, ff. eo. ti. & eſt ratio in iſtis cenſuræ ſententiis, quia nunquam tranſeunt in rem iudicatam, vt non poſſit relaxari, vide Io. An. inf. de re iud. conſanguinei, ſuper gloſſ. fi. & de appe. quæſtionis, & c. qua fronte.

f Dictum. Pro hoc, quia ſufficit libellum concludere generaliter petendo ſibi iuſtitiam miniſtrari, & omnis actio venit, & modus, qui poteſt includi, vide Io. An. in c. 1. de or. cogn. in gl. cum de his, & Bal. in repe. l. edita. C. de edendo. in q. illa, an ſine actione procedat libellus.

g Inn. In lib. Archi. vbi poſuit omnes additiones Inn. ipſe dicit, quod iſta fuit additio vſq; ibi, & per hoc.

h Tantum. Immo videtur abſoluẽdus a petitione actoris, ex quo conſtat de non iure actoris, vide omnino in deciſione Rotæ, conclu. 20. & ſe.

i Etiam. Vide magnam vtilitatem, quam conſequitur quis probans de iure ſuo in caſu, quo poſtmodum a poſſeſſione caderet, per gl. & Bar. in l. ſed & ſi poſſeſſori, in prin. & §. fi. præallegato, & facit quod no. Io. de reſcri. mandatum, poſt glo.

k Nec. Vide Io. An. in c. oblatæ, in ſua gl. fi. & de procu. ex inſinuatione, in gl. ſi vero, & in deciſione Ro. cõcl. 118. & in c. cum Bertoldus, in glo. videtur præalle. & Bart. ff. de app. ſi expreſſim, & quid ſi is, pro quo lata eſt ſententia, ab illa appellat, & petit illam vt iniuſtam reuocari, & iudex appellationis illam videt cõfirmandam, an illam confirmabit? vide Bald. in le. præſes. C. de ſen. & interlo. om. iudi.

l Excommunicato. Vide 24. q. 1. audiuimus, & de conſue. dilectus. per glo.

m Verum. Regulariter tamen videtur præſumi debere actum vnicum non iteratum, vt no. per doc. in teſtamento, in l. fi. C. de rebus cre. & facit quod not. Bart. in l. triticum. ff. de verb. obl. & in l. quinquaginta. ff. de proba. & quod not. in l. 2. C. de erro. aduo. & facit l. Pomp. ff. de rei ven.

n Beneficiunt. Vide per d. Alex. in conſi. incip. viſo puncto finali, col. 3. 2. parte. Lud. Ro. conſi. 25. inci. duo ſunt.

o Suo. Scilicet ſuper excepti. & ad materiam iſtius gloſ. vide bonum text. & ibi gl. & Bart. in l. Iulianus. §. idem Iulianus, ff. de iureiur.

p Nullus. Vide omnino Io. An. de elec. quod ſicut, poſt gl. in fi. & de conceſ. præben. poſt electionem, in gl. ſententiam.

q Procedatis. Quid ſi tacet, nec procedit, vide Io. An. de app. dilecto, in gl. ineptè.

r Solutionis. De qua vide Io. An. de excep. paſtoralis, in gl. dicit Inno. & per Cy. Bal. & Saly. in l. exceptionem, C. de proba.

s Admittendorum. Aliam cautelam ponit Guil. in Spe. de excep. §. viſo, verſ. item cautus ſit iudex, vt ſi iudex admittat exceptionem, ſi probata fuerit. vnde illa non probata, non poterit appellari: illa probata apparebit, quod bene fecit admitten. quam practicam ibi reprobat Io. An. quia ſimpliciter admitten. non videtur illam admittere iudex, niſi vt probetur, ibi vide Io. An. & vide Bal. de iſto, facit gl. in l. fi. C. qui le. perſo.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegatus Papæ ſimpliciter datus vti ſi cæpit iuriſdictione, delegatus eum reuocare non poteſt.*

Reſcripti contra formam ſi procedit ſubdelegatus, proceſſus eſt nullus, ibid. quod ipſe ſicut et delegatus tenetur ſeruare, numer. 8.

2 *Diuiſio capit.*

3 *Reſtituendi verbum habet plenam ſignificationem, et immobilia, mobilia, et fructus eo verbo comprehenduntur, etiam ſi, plenariè, aduerbium non addatur.*

4 *Imperij quod eſt iuſti, & meri, committitur alteri iure canonico, quod eſt ſecus iure ciuili.*

5 *Coadiutorium materia quo in loco tradatur, docet & quando detur, nu. 14. quædam dicit.*

6 *Spiritualia poterit adminiſtrare cui interdicitur adminiſtratio temporalium ob dilapidationis ſuſpicionem.*

7 *Capit. Quoniam, infra eod. huic non aduerſatur.*

Spoliatus ante reſtitutionem ſicut non poteſt accuſari, ita inquiſitio contra eum fieri, ibi. ver. no. quod.

9 *Iuriſdictio perpetuatur etiam ex actu nullo.*

Abbatis proceſſus hic quis potuerit eſſe, ibi. ver. Puto, quod iſte, & nu. 10.

10 *Actus communis reſtitutioni & inquiſitioni quis.*

11 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum. nu. 12.*

Adminiſtratio cui interdicatur pendente cauſa, & cui committatur, & num 14.

Decoctores qui fuerint in aliquo officio, amplius illud non gerunt. ibid.

Curator datur habenti tutorem, & quando.

Remotionem tutoris & curatoris qui petant.

13 *Suppletio, vel additio gloſſarum.*

14 *Remotio ob ſuſpicionem dilapidationis hic cur non facta, & quo caſu fiat.*

15 *Ad accuſationem dilapidatoris eccleſiaſticorum bonorum quæuis eccleſiaſtica perſona admittenda.*

16 *Vniuerſalis propoſitio omne etiam minimum comprehendit.*

Alienatione interdicta, quæ tamen permittantur alienari, ibidem. & quibus interdicatur, nu. 17.

CAPVT XXXVII.

1 Venerabili Caſus. Si † ſubdelegatus Papæ ſimpliciter datus cępit vti iuriſdi. delegatus illum reuocare non poteſt. Sed ſi ſubdelegatus ipſe, contra formam apoſtolici reſcripti ꝓcedit, nullus eſt proceſſus. Et pri-
2 mo † recitat formam delegationis, ſecundo delegationes delegati, ibi, porro. tertio reuocat proceſſus ſubdelegatorũ cauſam exprimens, ibi, quorum[Plenariè] ſ.
3 quo † ad immobilia, mobilia, & fructus, Inn. dicit Hoſ. hoc verbum ſubintelligi, etiam ſi non fuiſſet adiectũ. habet. n. verbum reſtituendi plenam ſignificationem. ff. de vſur. videamus. §. & in Fauiana, & verbo reſtitutionis continetur omnis vtilitas actoris. ff. de verb. ſignificatio, cum prætor; vnde reſtituendi ſunt fructus ꝑcepti, & etiam fructus, qui percipi potuiſſent, de hoc de reſt. ſpo. grauis[Adepto] aliquanto tempore. iuxta quod fuerat ſpoliatus. 3. q. 2. c. 1. & c. tandiu, Vin. & Lau
4 ren.[Suſpectus] hoc † eſt meri imperii. vnde ſecundũ l. non poteſt delegari. ff. de offi. eius, cui man. eſt iuriſdictio. l. 1. ſed ſm canones non ſolum committitur, quod eſt iuriſdictio. ſed etiam miſti imperii. ſ. eo. ex litteris, Inn. quinimmo & quod meri, vt hic, & ĩ. de off. or. paſtoralis, 1. reſpon. Hoſt. de hoc, eo. tit. quod ſedem[Proui-
5 dum] de hoc & de aliis circa materiam † coadiutorũ, vide quod plene dicam, de cleri. ægro. ca. fi.[Prouideret] auctoritate apoſtolica, quod dic vt de cle. ægro. c.
6 vno, li. 6.[Cuius] coadiutoris[Temporalem] ergo † ſpiritualia poterit adminiſtrare, de hoc 3. q. 2. quia ea, in fi. mag. gl.[Interim] id eſt donec aliter prouideamus: vel donec pendet inquiſitio, Hoſtien.[Commiſit] con-
7 tra † infra eo. quoniam. Sol. illud locum habet, quando ponitur in reſcripto: quod perſonaliter inquirat, illud, quando ſimpliciter fit commiſſio, vel dic vt
a ibi[a] (Quorum] ſcilicet abbatis primi, & theſaurarii

ſecundi ſub delegatorum[Mandari]quod ſtudioſe ſer-
8 uari mandauimus, Inn. & Hoſ.[Noſtri]ſicut † ergo de legatus, ſic & ſubdelegatus reſcriptum apoſtolicũ ſeruare tenetur[Ad inquirendum]no. quod ſicut ſpoliatus ante reſtitutionem non poteſt accuſari. 3. q. 2. per
b totum, ſic nec contra ipſum inquiſitio[b] fieri, vt hic, quamuis dici poſſit proceſſum hic reputatum iniuſtũ non iſta ratione: ſed quia contra formam mandati
9 proceſſit. multum † facit iſta littera pro opi. Hoſtien. not. ſup. eo. licet, in gloſſ. dicit Hoſti. & ibi videas. dicit enim ibi, quod ad perpetuationem iuriſdictionis delegatæ non requiritur, quod actus teneat: ſed ſatis eſt, ſi negligens non fuerit delegatus aliquid iuriſdictionale agendo. hoc hic videtur expreſſum. nam delegatus ſubdelegatum in totum datum reuocare non potuit: quia ille proceſſerat, vt ſequitur. potuiſſet autem reuocare, niſi ille proceſſiſſet & perpetuaſſet, vt in glo. & patet inf. eod. quamuis, lib. 6. proceſſus autem fuit nullus, vt hic, ex quibus bene concluditur, quod proceſſus nullus inducit perpetuationem, quod multum facit pro ipſo, licet non perpenderit, & contra opi. meam plene no. ̃. eod. cum plures, lib. 6. in vltima gl. Puto, quod iſte abbas fecit aliquem proceſſum ſuper articulo reſtitutionis forte citando impetratratorem, vel ei præcipiendo, quod mandabatur, vel his ſimile, a quo demum impetratoris fauore, vel ob aliam cauſam deſtitit, & inquiſiuit de ſuſpicione, vel proceſſit ſimul ſuper vtroque de iudic. exhibita; vel
10 fecit † aliquem actum licitum vtrique articulo reſtitutionis, & inquiſitionis communem, puta ſubdelegationem publicari iubendo, ſcribam vel notarium cauſæ eligendo, nuncium iuratum conſtituendo, iuramentum ab ipſo exigendo, vel his ſimilia: ex quo actu, qui tenuit, inducta fuerit perpetuatio. & hoc ſatis eſt veriſimile, licet non pateat ex antiqua: neſcio,
11 ſi ex integra. ¶ Gloſſ. 3. † obiicit, & ſoluit. ¶ Gloſſa, [hoc intelligo]ponit dictum. ſi. contrarium, & ſoluit.
12 ¶ Penultim. gloſſ. ſoluit quæſtionem. ¶ In † gl. 3. [ibi, Eum, quem]præſes iubet tutorem, vel curatorem accuſatum vt ſuſpectum pendente cauſa abſtinere ab adminiſtratione, & interim ad rerum adminiſtrationem alius curator ordinabitur [& ibi. §. hiſdem] vide de ſi. per tuas, ſuper gloſ. & ſic[& ibi. §. quæri poteſt]leg. 3. eſt, & vide de æta. & qualit. accepimus, in glo. 2. (& ibi, ſi aliquid, lib. 10.]nullus ſuſceptoris, vel tabularii interuentione conuictus, illud gerat officium, in quo ante decoxit(& ibi. §. hæc nobis)datur ibi licentia omnibus denunciandi, & accuſandi ſine metu calumniæ (& ibi, Pietatis)petunt tutorem, & curatorem remoueri parentes vtriuſq; ſexus, cognati, affines, & extranei. ¶ In gloſſ. 4. (ibi, ſolet etiam) datur curator habenti tutorem propter tutoris infirmitatem, vel ſeruum. ¶ In gloſſ. quid contineatur, (ibi. C. eod. titul.) ſcilicet de reb. eccleſ. non alien. & hanc leg. & ſe. vide in præalleg. cap. nulli. ſuper gloſ. penul. ¶ In gloſſ. antepen. (ibi, ſi procurator) vide vt lite non conteſt. c. 1. ſuper vlt. gl. ¶ In gloſſ. pen. (ibi, Si ſeruus) vide in ca. quia circa, ſuper vlt. glo. (& ibi. l. 3. §. vlti.) vide de ver
13 bor. ſign. c. pe. ſuper 3. gloſ. ¶ In † gl. 1. [in fi.]vt patet in antiqua hic. ¶ In gl. 2. (ibi dolo)hoc non habet locum in poſſeſſoriis, vt no. ̃. de reſtit. ſpol. in litteris, &
14 de regu. iur. dolo facit. dicit Innoc. quod † ex prouiſione proceſſit hoc, quod iſte non remouetur, ſcilicet quia fuerat ſpoliatus laicali potentia; alias de iure debuiſſet amoueri per iura prædicta, ex quo ſuſpectus eſt; dic vt infra dicam(& ibi, Vt hoc)non dicitur hic, quod remoueatur, ſed quod datur coadiutor, ex quo autem probata fuerit dilapidatio, locus erit depoſitioni, vt in decret. licet, ſecundum Petr. & Abba. dicere potes, quod quandoque prælatus eſt ſuſpectus de dilapidatione præterita tãtũ; & tunc datur coadiutor, & inquiritur de veritate, de qua ſi conſtabit, deponetur. quandoque ſuſpectus eſt de dilapidatione futura propter præterita; de qua conſtat; & tunc pro-
15 cedit gloſſ. [& in fin.] dic quòd † quælibet eccleſiaſtica perſona eſt admittenda. infra de rebus eccleſ. non alienan. ſi quis presbyterorum. §. finali, vbi de hoc, Hoſtienſis. ¶ In gloſſ. hic[ibi, intelligo] Idem Gotfred. Innocent. & Hoſtienſ. ¶ In gloſſ. quid conti-
16 neatur[in fi.] dicit Hoſtienſ. quòd vt verbum † vniuerſitate hic aliquid addat, etiam terrulas alienare non poterunt, vel alienationes facere in caſibus permiſſis. not. vndecima quæſtione ſecunda, in ſumma. res tamen, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, alienare poterit ſecundum eum; & de hoc in ſumma prædicta. di-
17 cit hic Innocent. quòd ſicut omnis † alienatio interdictur coadiutori, ita viſitatori, vel commendatario; quod dic, vt de electio. is cui, libro ſexto. ¶ In gloſſa penultima [ibi, vt hic patet] & inf. eodem quamuis, libro 6. [& in fine] de hoc ̃. de elect. vt circa, libro 6.

ADDITIONES.

a Dic vt ibi. Ibi vide Io. And. in gl. expreſſe, & per gl. quæ incipit, intelligant hoc quidam, & ſuper illa Io. And.

b Inquiſitio. Vide per Io. And. in c. frequens, de reſtit. ſpo. §. 1. lib. 6. & hoc hic ſentit gl. a.

SVMMARIVM.

1 Non reſumit cauſam, quam iuriſdictionem ſe non habere pronunciauit delegatus, etiam de conſenſu partium.
Mentitur quis dupliciter, ibid.
Diuiſio cap. ibid.
2 Miſerabilis perſona quæ dicatur, & nu. 4. quæ facilius exau ditur, quam aliæ, num. 5.
3 Eccleſiaſticus iudex quibus caſibus ius dicat etiam ſecularibus perſonis, & quibus, & quomodo, & numero 4. 5. 6. 7.
4 De foro eccleſiæ quæ ſint, vel ex cauſa & quæ fiant laicæ perſonæ, & num. 5. 6. 7.
5 Reſcriptum contra miſerabiles perſonas non valet, niſi de earum miſeria fiat expreſſa mentio.
7 Imperio vacãte Papa vices imperatoris gerit, & in quibus.
Iudicis eſt æſtimare, an ſua ſit iuriſdictio, & pronunciare, ibidem.
8 Iuriſdictionem non habenti dare priuatorum conſenſus non poteſt.
Leg. ſiquis in conſcribendo. C. de pactis. intellectus, ibid.
9 Prorogationem iudicis impedit error iuris, vel facti.
10 Quod, pro quia.
11 Ita ſi eſt, clauſula quæ reſpiciat in reſcriptis.
Reuocato, vel, reuocatis, ſi dicatur in litteris, quid differat, ibidem.
12 Epilogus, ſuffragium, & Additio gloſſarum, num. 13. 14. et num. 15.
Cap. Dilectus. 3. de praben. intellectus, ibid.
15 Per compromiſſum non expirat iuriſdictio, licet primum per ſecundum compromiſſum finiat.
Pœnitere licet ante litis conteſtatio. adeuntibus non ſuum iudicem, eo. num. §. in gl. vlt.

CAPVT XXXVIII.

a 1 Significantibus. [a] C. Delegatus † qui pronunciauit ſe iuriſdi. non habere, etiam de conſenſu partium cauſam reaſſumit. Et primò appellans narrat factum. ſecundo Papa dat ſibi iudicem. ſecunda ibi, ideoque[Vidua] 33. diſtinct. vide

dua [Mētiens] fortè fraude; forte ſimplicitate; de hoc
2 in fi. 2. gloſſ. [Et diues] & ſic non † miſerabilis, licet vi-
dua. nam miſerabilis eſt is, ſuper quem natura moue-
tur ad miſerandum, vt diutino morbo grauata, vel fa-
tigata, & debilis. C. quando imperator inter pu. & vi.
l. vna. vel pauper oppreſſa, vel deſolata. 87. diſtinct.
deſolatos, & dicam plura exempla. Igitur iſta cum eſt
nobilis, & diues, & per conſequens potens, cum pe-
cuniæ obediant omnia, eccleſiaſtici 10. g. ergo non
miſerabilis. contra viduas vide in Hieron. ad Ocea-
num de morte Fabiolæ, & ad Principiam: pro eis ad
3 Paulam, & Euſtochium, in fi. [Requiſitio] ex quo † au-
tem ſuus iudex ad requiſitionem eccleſiæ, vel ſuo mo-
tu incipit facere iuſtitiam, non eſt iudicis eccleſia-
ſtici ſibi mandare, quòd aſſignet breuiores terminos,
vel iudicem pro muliere, vel his ſimilia: ſed tunc ſo-
lum ſe intromittit, quando ſecularis iudex expreſsè
denegat iuſtitiam, vel id alias eſt notorium, infra eod.
cap. 1. lib. 6. ¶ Quod ſi ſit ſuſpectus de malitia, dicunt
quidam tunc ſibi poſſe per eccleſiaſticum iudicem præ
fici terminum, quo procedat, & finiat, qui ſi. ſint le-
git. cauſam, & cap. lator, de reſtit. ſpol. frequens, lib. 6.
de offic. ord. irrefragabili. §. exceſſus; & hoc placet Ho
ſtien. licet aliqui contra; & hoc ſecūdum quoſdam in-
4 telligitur, ſi viduæ ſunt diuites. ¶ Quid † ergo ſi ſunt
b pauperes? [b] tunc indiſtinctè poſſunt conqueri eccleſiæ
non ſolum de oppreſſionibus, ſed etiam de alijs iuri-
c bus, 31. quæſt. 3. ſi quis de potentibus. infra [c] de verb.
ſignific. ſuper quibuſdam. § cum autem. & idem intel-
ligas de peregrinis omnibus, qui ſunt de foro eccleſiæ
quo ad res, quas portant; & iniurias, quas patiuntur,
& contractus initos in ipſa peregrinatione. 24. quæſt.
d 3. ſi quis Romipetas, & cap. ſeq. [d] Idem de mercatori-
bus, ſi in theloneis grauentur, vt in eiſdem capit. Idem
de manumiſſis ab eccleſia, vel ei commēdatis, de his,
qui ad eccl. confu. 87. diſtinct. eos, qui, & cap. ſeq. C. de
his qui ad ec. confu. l. fi. de immu. eccl. inter alia. Idem
de pœnitentibus. 11. quæſt. 1. aliud. Idem de officiali-
bus eccleſiæ, libertis, ruſticis, vxoribus, filijs, & ſeruien
tibus. ff. ad muni. aſſumptio. ff. de iuriſdict. om. iudic.
cum quidam. C. de epi. & cler. l. 1. & 2. 79. diſtinct. iudi
catum. Idem de ſenibus, & omnibus libertis. 87. diſt.
cap. 1. & cap. liberti. Idem in cæcis, mutilatis membris,
leproſis, captiuis, debilibus, furioſis, ac diuturno mor-
bo fatigatis. C. quādo impera. inter pu. & vi. iud. l. vni-
ca. infra de cenſi. licet. 7. quæſt. 1. cum percuſſio. infra
de eccleſ. ædi. cap. 2. infra de reſtit. ſpo. ca. 1. C. de epi.
audi. iudices. ſupradictæ perſonæ & conſimiles miſe-
rabiles ſunt de foro eccleſiæ. adeo, quòd ſi grauentur a
ſuis iudicibus, poſſunt ad eccleſiaſticum iudicem ap-
pellare, & ipſum per ſimplicem querelam adire. 87. di
ſtin. libertos, & liberti, & cap. in religioſum. Sed quod
dicunt de app. falſum eſt: immo potius eſt ad iudicem
e ſuum ſecularem, & ſuperiorem gradatim [e] appellatio
facienda. 2. q. 6. anteriorum. hoc tamen eſt ſpeciale in
iſtis perſonis miſerabilibus: quia, quamuis eccleſia
reddat etiam non miſerabilibus omnibus iuſtitiā pro-
pter negligentiam ſecularium iudicum: tamen ſem-
per primo requirit iudices ſeculares. J. de fo. comp. li-
cet. Miſerabilium autem perſonarum querimoniā ſim-
plicem quandoque audit irrequiſitis etiam dominis
eorundem, ne nimis fatigentur pro iuſtitia obtinēda.
89. diſt. per totum; & ſic intellige J. de fo. comp. ex te-
nore. Alij dicunt, q nunquam habet eccleſia ſe intro-
mittere etiam de his, niſi in defectum iudicis ſecula-
ris, ſecundum Innocent. ſed Hoſt. remittit de hac ma-
teria, vt plene not. J. de fo. compe. cum ſit generale, &
c. licet, & c. ex tenore, & c. ex parte. Cruceſignati vero
omnino ab eccleſia defenduntur, ſecūdum Innoc. pro-
ut legitur & not. J. de Iudæis, ad liberādam, Hoſt. Hoc

5 † autem notādum, q perſonæ miſerabiles facilius ſunt
exaudiendæ, quam aliæ; & q reſcriptum contra ipſos
impetratum non valet, niſi de ipſarum miſeria expreſ-
ſam faceret mentionem. C. quando impera. inter pu.
f & vidu. l. vnica, ſecundum Innoc. [f] & adde not. J. e. ſu-
per verbo, exhibere, ſecūdum Hoſtien. [Ipſi] rei appel-
lantes [Exhibere] & dominus paratus erat reddere:
alias contra, de fo. comp. ex tenore, & cap. ex tranſmiſ-
6 ſa. hoc † enim regulare eſt etiam ſecundum leges, q
in defectum iudicis ſecularis, ſiue quia non habetur,
ſiue quia recuſatur, ſiue quia iuſtitiam facere negligit,
ſiue quia notoriè ſubditum lædit, nedum Papæ, ſed
etiam epiſcopi eſt iudicare, & in melius reformare, in
auct. vt diſ. iudi. 1. reſpon. & §. ſi tamen contigerit, &
7 §. in ciuitatibus, col. 9. hinc eſt, q papa † vacante im-
perio in talibus vices imperatoris gerit. J. de fo. com-
pe. Licet, Hoſt. [Pronunciarunt] quod dicit lex, iudicis
eſt æſtimare, an ſua ſit iuriſdictio. ff. de iud. ſi quis ex
g aliena, ſup. & pronunciare, vt hic, & Goffred. vide quod
ſcripſi in Spec. de cita. §. 1. ſuper verſic. Item generali-
ter. Gloſſ. autem Vinc. ſuper hoc verbo, quam allegat
Guil. in Spec. de expenſis, ſuper verſic. 9. ibi poſui, in
h fi. [h] [Demum] id eſt lata dicta interlocutoria [Ad eorū-
dem] Iſti non iudices, vt ſequitur; & ideo non valuit
8 † tale pactum: quia priuatorum conſenſus, vt in gloſſ.
ſed contra. C. de pactis, ſi quis in cōſcribendo. Sol. di-
xerunt quidam. l. illam intelligi, quando pactum in
ſcriptis redigitur. hæc vero decre. quando fit ſine ſcri-
ptis. Sed reprobatur hæc ſolutio. C. de pact. l. pactum,
quod bonæ fidei. alij dixerunt, quòd lex illa loquitur
in reo: hæc decre. in actore. Sed hic ex littera patet fal
ſum. præterea non debet licere reo, quod nō licet acto-
ri. ff. de reg. iuris, non debet. dicit Innoc. q illa lex lo-
quitur, quando quis habet plures iudices ordinarios,
ſicut habent ſcholares Bon. Poteſtatem, Epiſcopum,
& magiſtrum; quo caſu ſi ſcholaris, dicit Hoſt. laicus
facit pactum de litigando ſub vno, bene tenet, vt ibi.
hic autem loquitur, quando fit pactum, vt delegatus,
cuius iuriſdictio expirauit, illam reaſſumat; quod fieri
non poteſt, vt in princ. dixi. vide quod de priuilegio il
lo dicam J. de foro comp. ſi diligenti, ſuper gloſſ. ſic er
go, & de materia gl. e. tit. dilecti [Redirent] prout de iu
re deberent; vel dic innitebantur priori commiſſioni,
9 ſic errabant in iure, vel in facto, quorum † alterum pro
i rogationem impedit. C. de iuriſdictio. om. [i] iud. l. 1. In-
noc. [Terminum] expreſſum in compromiſſo [Reſum-
pſerunt] de facto, vel quantum in eis fuit [Iidem] ma-
10 ter, & filius [Quod] pro quia, Pe. & Ab. [Abſoluti] quo
ad iuriſd. non quo ad petitionem, Hoſt. [Eoſdem] co-
11 ram ſe [Si eſt ita] omnia † ſuperiora reſpicit, de reſcrip.
olim [Reuocatis] hic faciebat Hoſtien. illam differen-
tiam inter verſicul. reuocetis, & verſicul. reuocato, de
qua dixi ſupra de reſcript. ſignificante, in fi. ¶ Prima
12 † gloſſ. ponit dictum, cui ſi. contrarium, & ſoluit. ¶ Se-
cunda gloſſ. reſpondet per quæſtionem, an bene pro-
nunciauerint iudices, & dicit quòd non, quo ad vnam
except. quo ad aliam diſtinguit. ¶ Vltima gloſſa, quæ-
13 rit, & ſoluit. ¶ In gloſſa prima [ibi. l. vna] vide in
capitul. ex tenore, ſuper gloſſa ſecunda. ¶ In ter-
tia gloſſa, [ibi, ſi cum dies, in principio] vide in
14 gloſſ ſequent. ¶ In † gloſſa prima [ibi, ex tenore] vbi
de hoc. ¶ In gloſſa ſecunda [ibi, Amiſerunt] con-
tra infr. de præben. dilectus. 3. Solu. ibi procedunt au-
K ctoritate ſecundi reſcripti: vel ibi malè [k] fuerat pro-
nunciatum; hic benè, Hoſtienſ. vel ibi fortè fuerat
appellatum ab illa pronunciatione [& ibi, Eis da-
re] ad hoc infra eodem, iudex, in fine libro ſex-
to, [& ibi, Per ſimplicitatem] ponebat Abb. exem-
plum in procura. dominæ, qui per ignorantiam, vel
ſaltem domina ignorante ipſam in litteris, quas
impe-

Impetrauit, pauperem appellauit.¶ In glo.quod fieri
15 [ibi, Ad iudicem] non † ergo expirat iuriſdictio per
l compromiſſum,[l] licet expiret primum compromiſſum per ſecundum. & de hoc & quæ ſit diuerſitatis ratio, no. in Spec.de arbi.§.finitur,in fin.& dicam de arbi. innotuit,ſup.1.gloſ.¶ In gloſſa vltima[in fi.]dicebat Phi.quod etiam eo caſu ante litem conte.licebat pœnitere.ff.de iuriſdict.omn.iud.ſi conuenerit, ex quo non erant aliàs ſui iudices;de hoc ſ.de iud.c.1.

ADDITIONES.

a Significantibus.Nota vnum,ad quod inducit hunc text.contra Rapha.Comen.d.Philip.in c.dilecto, de appell.in repe.col.11. ver.ſed aduerte.

b Pauperes,Vide per d.An.Barb.& latiſſime per d.An. Pomum in c.ex tenore,de fo.compe.

c Infra.Vide de fo.compe.ex parte B.& eo.tit.ex tenore,& hic in glo.1.& per ibi no.& hic videtur, quod vidua diues non ſit de foro eccleſiæ,niſi ſpoliata.pauper eſt de foro eccleſiæ commulatiue,non priuatiue.

d Et c.ſeq.Et vide inf.de treu.& pace.c.ſi.& de peregri.c.vno, & ibi Io.An.

e Gradatim.Licet ergo tales pſonæ poſſint per ſimplicẽ querelã iudicem adire eccleſiaſticum, non tamen poſſunt per appellationem a ſeculari iudice interpoſitam. ad materiam vide quod no.in c.ex tranſmiſſa.de foro compe.

f Inno.Et hanc opi.videtur ſentire Guil.in Spec. de compen. iudi.adi.§.1.ver.29.in glo.1.hic.

g Hic.Niſi ſit talis exceptio,quæ ſigillet perſonam iudicis,de quo per Innoc.ſup.eod.cum ſuper,& per Bar.in l. quidam conſulebat.ff.de re iudica.& vide Bartol. in leg.2.ff.ſi quis in ius voca. non ie.

h In ſi.Vide ibi Io.An.quia notabilis eſt gl.quæ diſtinguit inter expenſ. ad quas tunc non iudex condemnet, & executionem, quam non dicit tenere ibi tamen idem dicit & in excommunicationem ibi vide.

i Omnium.Error,& ignorantia an cognitionem impediant, vide Io.An.poſt Innoc.qui de hoc dubitat,in c.prudentiam, ſuper gl.ſecunda,in ſuppletione magna.ſup.e.ti.

k Male.Hæc ſo.non poteſt procedere:quia loquitur illa & iſta in delegato,qui ſiue bene, ſiue male,& c.l.iudex.ff.de re iud.vide Io.An.in contrario,& vide per Sal.in l.ſi quis in conſcriben.C. de pac.ad finem,& Bal.in l.1.C.de pæ.iudi.

l Compromiſſum.Facit Cle.quamdiu,de appell.& auten.ſi tamen,C.de tempo.appel.& vtrobique vide doct.

SVMMARIVM.

1 *Arbitri electi ad cauſam recuſationis aſſignant recuſanti terminum ad probandum, & quæ alia facere poſſint.nu.6.qui eſſe debeant,nu.5.*

Arbitros cauſam eiuſmodi diffinire,cogit delegatus qui recuſatur,ibid.

2 *Recuſationis cauſa aſſignanda coram eo,qui recuſatur, & in ſcriptis.*

Iudex,an ſua ſit iuriſdictio,cognoſcit,non autem an ſit ſuſpectus, & ratio,ibid.

3 *Prouocato quandoque ignoſcitur.*

Appellans non conuenitur coram eo,a quo appellatio, appellatione pendente,ibid.& nu.16.

4 *Per appellationem non fit iniuria iudici, ex qua poſſit iniuriarum agi,ſed qualis qualis.*

6 *Ad arbitros an eatur,ſi contra iudicem opponitur excommunicatio.*

8 *Recuſatus iudex eſt iudex, & ſi non eſſet, non poſſet recuſari.*

9 *Diſcordes arbitri ſi fuerint,quis adibitur.*

10 *Maior pars etiam arbitrorum,tertio etiam,ſi adijciatur, numerato,intelligitur poſſe expedire negotium commiſſum.*

Clauſula,quod ſi non omnes, duo veſtrum.intelligitur a iure ſemper adiecta,ibid.

11 *Cogendi quibus modis arbitri ſint,quando oportebit.*

12 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum,nume.13.14. & num.15.16.17.*

15 *Arbitrium hoc eſt neceſſario recipiendum, ſecus in cæteris voluntarijs,de quibus l.3.citata loquitur.*

Arbitri hi quam iuriſdictionem habeant, & vtrum, pronunciato ſuſpecto iudice recuſato,de principali poſſint cognoſcere,ibid.

16 *Recuſatione pendente recuſati,appellatione pendente, iudicis,a quo,officium ſilet, & in quo alias ipſi differant.& numer.3.*

17 *Arbitrorum poteſtas quo caſu finiat.*

Contumacia partis etiam recuſantis non facit ceſſare arbitrorum officium,niſi totus elabatur terminus eis aſſignatus, ibidem.

CAPVT XXXIX.

1 Suſpitionis. † Caſus. Arbitri electi ad cauſam recuſationis aſſignant recuſanti terminum ad probandum: delegatus tamen, qui recuſatur, cogit arbitros cauſam diffinire.2.ibi, ab ipſo[Aſſignata]coram
2 † eo.infra de appel.ſecundo requiris.1.reſpõ.& in ſcriptis.C.de iudic.apertiſſimi,Hoſtien.[Non ipſe]iudex recuſatus;alias tamen bene cognoſcit iudex,an ſit ſua iuriſdictio.ff.de iud.ſi quis ex aliena: quia tunc non ſic afficitur perſona, ſicut quando recuſatur, Goffr.quod
a vide not.de appell.ſolicitudinem,in gloſſ.ſed quare.[a]
3 in fin.[Prouocatus]& ignoſcitur † quandoque ei, qui prouocatus vult vlciſci. ff.de bo.li.qui cum maior.§.ſi libertus. Sed quod ignoſcitur, vicio non caret.13.diſtinct.nerui, in fin.ſic & ille, qui appellat, appell.pendente,non conuenitur cum effectu coram eo, a quo appellauit.infra de appel.ad hoc ſi in vna.quamuis enim
4 † appellando; non faciat quis iniuriam iudici,ex qua poſſit iniuriarum agi. C.de appell.& in omnibus: tamen qualiſqualis iniuria ſit iudici. C.de ſumm.trinit. l.5.in princip.Goffred.& C.de epi.au.l.2.& ff.de arbi.
5 litigatores, Hoſtienſ.[Arbitri]qui † non debent eſſe laici, ſecundum Egi. de hoc infra de appellat. legitima,in 4.gloſſ.libro ſexto.& in Specul.de recuſa.§.fin.
b verſicul.& nunquid poſſunt.[b] an autem eatur † ad ar-
6 bitros, cum contra iudicem opponitur excommunicatio, vide quod dicam infra de exceptio.pia, ſuper verſic. index.libro ſexto.[Probatio]ipſius cauſæ recu-
7 ſationis propoſitæ[Omnia]vt † locum teſtibus aſſignare,eos compellere, & punire, ſi in falſo deprehendantur. Diſcutere perſonas teſtium, admittere exceptio. in perſonas,& dicta,pronunciare veram,vel falſam ſuſpicionis cauſam: deficientem in expenſis condem-
c nare,Goffred.& Hoſtien.[c] (Ad hoc)ſcilicet probandũ
8 recuſationis cauſam (iuriſdictio) licet † enim recuſet, iudex eſt; immo ſuperfluum eſſet recuſare, quem non conſtat iudicem, vt dicam de re iudic.intermona,ſuper 3.gloſſ.in fi.(Et cætera) debet ſcribi extensè, non
d ſicut ſup.c.proxim.in fine[d] (Iidem)arbitri(Diſcordes
9 † fuerint) in ſententia proferenda, non iam lata: quia tunc recurreretur ad ſuperiorem, ff.de re iudica.duo
e iudices,[e] Vincent. vnde dixit Hoſtienſ. quòd diſcordes erant, quia vnus dicebat cauſam iuſtam, vel probatam, alter iniuſtam, vel non probatam. Guilhel. contra, ſcilicet quod huic decre.ſit locus,etiam ſi di-
f ſcordes fuerint in ſententia iam[f] lata.hoc no. in Specul.de recu.§.vlt.verſicul. quid ſi arbitri diuerſas, & in verſic.2.ſed nunquid, & ſuper illo aliqua inuenies. quę hic recitat Innocen.(Vel)ſupra ſi nullo modo poſ-
10 ſunt, vel nolunt concordare[alter † eorum] ſi tertius diſſentiat. Idem ſi tertius ſit abſens, ſecundum Innocent. ſecundum quem ſemper a iure intelligitur adiecta clauſula, quòd ſi non omnes, duo veſtrum, argum.hic, hodie etiam in alijs arbitris tene quod ha-
11 bes de arbitr.cap.vlt.libro 6.(Cogendi)per † cenſu-

ram eccleſiaſticam, inf. de verb. ſign. quærenti. 34. diſ. quorundam. 74. diſt. Honoratus. ſupra eod. ſane, vel in dicta mulcta. ff. ſi quis ius dic. non ob. l. vna, de hoc ſ. eo. de cauſis, vel captis pignoribus, inſt. de ſatiſd. tu. §. fi. inſti. de excu. tuto. 1. reſpon. ff. de lib. ag. l. ſi quis a liberis. §. ſi quis ex his, Innoc. & Hoſti. [Prorogetur] per
12 prorogationem articuli ſuſpi. Goffred. ¶ Tertia † glo. dat ſimile, quærit, & ſoluit. Iterum quærit, arguit negatiue, ſoluit contrarium. not. demum hic ſpeciale, tractans, qualis ſit iuriſdictio arbitrorum. in fi. not. tria tempora. ¶ Vltim. gloſſ. obiicit, & ſoluit, quærit, ſol-
13 uit. ¶ In † gl. 2. [ibi. §. 1.] alias 2. vide in præalleg. capitul. cum eccleſia, ſuper 3. gl. [& ibi, lege vna] loquitur de illo, qui appellauit in vna cauſa, qui non propter hoc recuſat iudicem in alia. ¶ In 3. gloſſ. [ibi. §. hæc autem actio] in hac l. & duabus ſequentibus arbiter ponitur pro iudice. ¶ In gloſſ. vltima [ibi, in fun-
14 do] vide de ſimon. nobis, ſuper 3. gloſſa. ¶ In † gloſſ. 1. in fi. Idem no. in decre. cum ſpeciali. in 4. gloſſ. ¶ In gloſſ. 3. [ibi, Debet appellari] inf. eo. ab arbitris, libro
15 ſexto [& ibi, lege tertia. §. 1.] ibi, loquitur † de compromiſſo voluntario, hic de neceſſario, ſine quo non poteſt expediri iuriſdictio delegati. Hoſtien. [& ibi, Quaſi ordinaria] ſecũdum Hoſtien. delegata, qui dixit eos de principali cognoſcere debere, iudice recuſato. Et dixit eos delegatos illius, qui dederat delegatum recuſatum, probans hoc per l. C. de iudi. apertiſsimi, in fi. & inf. de appellat. cum ſpeciali, ver. ſciant hæc opinio, quæ fuit Dama. in quæſtione huius tit. 17. non placet, nec de facto ſeruatur, & de hoc vide in Specu. de recuſa. §. vlti. in princ. & per totum §. vide materiam huius decre. & ſecundum illam opi. oporteret arbitros eſſe in dignitate, vel perſonatu, vel canoni. eccleſiarum cathedralium, per decret. ſtatutum, de reſcrip. libro 6. & ſuper illa ſua opinione Hoſtienſ. remittit ad ſummam, eod. titu. §. & qualiter finiatur, ſub §. nec illud. §. quis ſit effectus, verſi. ſed quid ſi cauſam admittant, & ſequen. Et vide etiam de appellat. ſecundo requiris, in fine [& in fine] non corrigitur, ſed dic vt ibi not. in gloſſ. ipſum recuſatum. ¶ In gloſ. vlt. [ibi. §. præterea] ſup. eod. cum ſuper, & inf. de appel. ſe-
16 cundo requiris. vnde ſicut † appell. pendente ſilet illius officium, a quo eſt appellatum. 3. q. 6. appellatione, & inf. de appell. dilectis, ſic videtur in recuſatione dicendũ. ſed in appel. aditur ſuperior, in cuius reuerentiam ſilet inferior, qui nec ipſum habet corrigere; de maior. & obed. cum inferior. quę ratio ceſſat in recuſa. in qua itur ad arbitros, maxime quia is, qui appellatur communiter vnus eſt & ſolus: arbitri vero plures. In iſtis enim timetur diſcordia, non in illo, ſecundum Hoſtien. & facit quod not. infra. eod. ſi contra vnum, in fi. libr. 6. (& ibi, Conquieſcit) hac ratione placet hic
17 Innocen. quod ſi aliqua † pars etiam recuſans ſit contumax in certo actu, vel articulo coram arbitris non comparens, non propter hoc delegatus reſumet iuriſdictionem, niſi totus labatur terminus per eum arbitris aſsignatus; alleg. decret. cum ſpeciali. infra. de appellatio. facit de electio. commiſſa, libro 6. in princip. & iſtud tenet Guiliel. in Specul. de recuſa. §. finali, verſiculo, ſed pone, quod partes [& in fine] dic vt infra, de appellatio. legitima, libro ſexto, & nota. hic Abbas, quod ibi nota. in vltima gloſſa.

ADDITIONES.

a Quare. Et ſuper illa per Io. And. & de cenſi. venerabili, & gloſ. ma. vltra medium, & facit ad no. ſup. e. cum ſuper, per Io. An. in gl. ma. & Bart. ff. de re iud. l. quidam conſulebat, quando. ſ. exceptio ſigillat iudicis honorem.

b Poſſunt. Vbi vide Io. And. & vide Io. An. ſuper d. gl. & de arbit. contingit, in gl. 1. & ſuper illa.

c Hoſtienſ. In iſtis arbitris hoc eſt verum, qui ſunt iudices: in aliis voluntariis ſecus, quia non habent iuriſdictionem. l. vna. C. de arbit.

d In fi. Et de vtroque vide Bart. quando breuiatura notariorum reperitur, in l. Gallus. §. idem creden. ff. de lib. & poſthum.

e Iudices. Facit, quod no. Io. And. de re iud. c. ſi ſuper verſic. compromiſſo.

f Iam Et dictum. Vin. poſſet eſſe verum, ſi eſſet vera opi. Hoſt. quod de princ. cognoſcat arbi. & in ſententia diſcordet, quod an ſit verum, vide Io. And. in c. legitima, de app. lib. 6. & vide per ipſum in ver. quid ſi. inf. alleg. & infra ſuper gloſſ. 3.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio delegata ad perſonas non expreſſas in reſcripto, et de ipſarum conſenſu prorogari non poteſt.*
Iudicium pro iuriſdictione, eod. ad d. ſtionem, pendente.
2 *Excommunicationis, interdicti, ac aliàs cenſuræ ſententia, ne feratur in nos abſque monitione, & non ſeruato concilio generali, renunciare non poſſumus, & num. 3. & 6. & ratio, ibidem*
3 *Hæc etiam in pactum vel in conditionem nunquã poſſunt venire, niſi lata ſententia fuerit a iudice.*
4 *Excommunicationis ſententia poteſt ferri contra aliquem, niſi intra certum terminum ſoluat, & ligat, niſi appellet, & numer. 5. & 7. an lapſo termino & non facta ſolutione, ſit ligatus, ſi potuit ſoluere, & non ſoluit, & quo caſu, ibi. nu. 4. 5. & 7.*
Excommunicationis, & interdicti ſententia non eſt promulganda niſi in contumaces, ſi feratur purè, ibi. & num. 5.
6 *Forma iuris obſeruanda eſt a iudice in ferenda excommunicationis ſententia, licet partes renunciauerint.*
7 *Sententia ſub conditione licet dici non poſſit, dicta tamen tenet, niſi appelletur, & num. 8.*
8 *Prorogatio vt fiat, qua cautela vtendum.*
9 *Appellare quis non poteſt ab eo, in quem conſenſit ſemel, ne procedat, ſi expreſſè conſenſit.*
10 *Prorogationem quæ iura reſpuere videantur, eis partim hic reſpondet, partim remittit alio reſponſum.*
11 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. num. 12.*
Prorogatio iuriſdictionis quibus fiat modis & in quem, & num. 14. & §. 1.
Prorogata iuriſdictio delegata ne ſit, an ordinaria, ad verſic. cum ſpeciali.
Succeſſoris vſque in aduentũ omnia debet agere proconſul, ibidem.
13 *Additio gloſſarum.*
In damnis incurſis, & lucris amiſſis ex eo quòd loco conuento ſolutio facta non fuit, quomodo habeatur eorum ratio, & iudicis officium expediatur, reiicit in alia loca, ibidem.
15 *Conſenſus in prorogatione præſtitus, licet diuerſis temporibus valet.*
16 *Prorogare ne pluries arbiter poſſit, cui data ſit prorogandi poteſtas, & quid ſi ad diuerſos prorogat dies, remittit.*
19 *Pœnarũ ſpiritualium iuriſdictio a nullo venit, niſi a ſolo Deo, uel eius uicario.*
Criminalium iuriſdictio a populo peruenit ad principes, ibid.

CAPVT XL.

1 P, Et G. Caſus. Delegata † iuriſdictio ad perſonas non expreſſas in reſcripto cũ de ipſarum cõſenſu prorogari nõ poteſt. Communis diuiſio. ſecunda ibi, quas huiuſmodi, ſiue dicas, quod abbas conſuluit Papam, ſiue quod ille laicus conqueſtus fuerit Papæ [Londonen.] ſupra ex eo [Pendente iudicio] id eſt, dum durat iuriſdictio, vnde videbatur prorogare poſſe. ff. de iudic. de qua re. §. prim. Vincen. [Tenebatur] a quo forſan mercatores

tores exigebant ſolutionem, vel aliam idoneam cautionem, ſecundum Ho. ſecundum quem prorogatio iſta ſuccedebat loco cautionis[Prorogare]§. hoc mo-
1 do[Excommunicationis]quærit Ho. an poſſit † in hoc renunciari beneficio concilii genera. de ſentent. ex-
2 commun. ſacro, ſcilicet quod nulla monitione a præmiſſa ad requiſitionem aduerſarii ferantur tales ſententiæ? & dicit quod non, ar. de for. compet. ſi diligen-
3 ti, cum ſuis concor. immo plus † no. hic Innoc. ſcilicet excommunicationem, vel interdictum nunquam poſ-
b ſe venire b in pactum, vel conditionem, vt ſcilicet ſine cauſæ cognitione, & contumacia proferatur. bene enim poteſt ſecundum eum eccleſiaſticus ordinarius, cuius iuriſdictio eſt debite prorogata, has ſententias
c ferre. c & eſt ratio primi dicti; quia tales ſententiæ ſunt ſolum promulgandæ contra contumaces. 11. quæſtio. 3. nemo epiſcoporum. 24. quæſt. 3. tam ſacerdos, & c. ecce. Quantuncunque ergo præceſſerit pactum de ex-
d communicando, d ſi non ſoluerit in termino, non eſt locus ſententiæ; quia forſan libenter ſolueret, ſed non poteſt, argum. inf. de iureiuran. breui. inf. de ſolu. Odoardus; vel miſit pecuniam per nuncium, qui infideliter egit, & ipſam retinuit. ꝟ. de pigno. ſignificante. ergo non eſt contumax, & per conſequens nec excommunicandus, vt patet in præ. c. nec pactum ſeruandum tanquam turpe. ff. de pac. ſi unus. §. pacta, & ſe. nec obſt dicas, quod imputandum eſt ei. ſi potuit ſoluere, & non ſoluit; & ſic videtur de culpa teneri, ar. ff. commodati vt certo. §. ſed interdum. ff. locati & conducti, videamus. §. ſed in hac locatione, & ſe. quia quamuis actio locati, & commodati dentur contra culpabilem, vt ibi, non tamen excommunicationis ſententia, quia non fertur niſi contra contumacem, vt dictum eſt, & probatur inf. de ſenten. excommunica. ſacro. vnde, ſi in culpa fuerit, & ſoluere potuerit, tamen nunc non excommunicabitur, ſi factus fuerit non ſoluendo, vt patet in eo, quod legitur & not. inf. de ſol. Odoardus.
4 Sed contra, ſi lata † ſit excommunicationis ſententia contra aliquem, niſi infra certum terminum ſolueret, elapſo termino excommunicatus eſt, ſi non ſoluit, niſi appellauerit, infra de re iudic. quod ad conſultationem. infr. de appel. præterea. & tamen poteſt eſſe, quod factus ſit non ſoluendo in termino aſſignato; & ſic non videtur contumax, nec rebellis. ff. de regul. iu. impoſſibilium. vel poteſt eſſe, quod res, quam debuit ſoluere, etiam ſi ſine culpa ſua periit. certum eſt enim, quod de culpa tenetur. ad hoc ff. quod met. cauſa. Item ſi cum exceptione. §. quod ſi homo, & §. ſe. ff. de rei vend. vtique, & l. præcedenti, & l. Item ſi verberatus. §. fi. de leg. 1. cum res. ff. ſi cer. pe. quod mihi. & tamen ſententia ſortitur effectum, ſaltem ex quo intra terminum potuit ſoluere, & non ſoluit, quamuis in medio tempore incipiat facultatibus labi, argumen. optimum. ff. de admi. tu. leg. quoties. §. nec quiſquam putet, & præce. & ſic patet, quod etiam non contumax hac ſententia ligatur. Sol. Dicunt aliqui, quod talis ſententia non ligat niſi illum, qui in termino poteſt ſoluere, & non ſoluit, vel culpa ſua factus eſt non ſoluendo, argum. optimum. inf. de rapt. capitul. 2. alioquin, ſi inculpabilem & imponentem intendit ligare iudex: talis ſententia ſicut continens errorem intolerabilem, nulla eſſet. ſup. eo. cum contingat. inf. de ſenten. excommu. per tuas. Alii dicunt, ꝙ ſemper eſt talis excommunicatus, etiam ſi ſine culpa ſua factus ſit non ſoluēdo: quia licet poſſit cadere in errorem, vel error inde ſequi, tamen ex quo error in ipſa ſententia non exprimitur, tenet ſententia. 2. q. 6. ſi ſententia, & not. ꝟ. de ſenten. excom. & re iudic. cap. 1. Iudex tamen poſtquam hoc cognouerit, debet talē ſine

difficultate qualibet abſoluere, arg. ꝟ. de ſent. excom. ſacro. & hæc opinio magis placere videtur Innocenti. Sed apertius Hoſtien. & adde quod not. de teſti. cog. capit. 2. hoc autem locum habet, quando ſententia lata eſt ſub condi. vt dictum eſt. vbi enim purè fertur ſententia excommunicat. non eſt ferenda ſententia, niſi contra contumacem, & rebellem, vt ſup. no. ſecundum Innocent. Quinimmo & quando conditionalis eſt, intelligitur ligari contumax. illa enim ratione ligatur, quia præcepto iudicis inf. terminum non paruit. illud autem poteſt dici ſpeciale in hac conditionali ſententia, quod liget, & ſi parere non potuit, &c. ratio: quia hæc ſententia eſt medicina animæ. 2. quæſt. 1. multi. vnde & tanquam fauorabilis dilatatur, vt not. infr. de ſentent. excommunica. cap. pen. quamis alii contradicant. eſt etiam ratio, vt cenſura eccleſiaſtica in maiori reuerentia habeatur, & magis ab omnibus timea-
5 tur: propter † quod nec ab ipſa appellari poteſt, ex quo ſemel ligauit. infra de appell. paſtoralis. §. fi. & no. inf. de offic. ordin. ad reprimendam. §. 1. & per hoc etiam patet, ꝙ aliud eſt in pacto partium, per quod ſolum ſine monitione non eſt ferenda hæc ſententia, vt no. ſup. e. gloſſ. circa princ. & aliud eſt in ſententia conditionali, quę adueniente termino ligat, vt eſt præmiſſum: & enim pactum partiū non poteſt iudicem aſtringere: ſed ſententia iudicis partes aſtringit ſic: quia nō eſt tantæ auctoritatis pactum, ſicut & ſententia. Sed & per pactum ſolum nemo obligatur, cum nec adhuc aliqua ſententia lata ſit, licet ex ipſo non ſeruato ferri
6 poſſit, ſeruata † tamen traditione artis noſtræ, quam iudex ſeruare debet, quantuncunque partes renunciauerunt, vt patet in eo, quod not. de ſenten. excom. cum medicinalis. ſententia vero conditionalis & ſi non liget citra terminum, ipſo tamen elapſo ligat: quia
7 iam lata eſt. Nam † & ſi ſub conditone non ſit ferenda etiam alia quæuis ſententia; lata tamen tenet. 2. quæſt. 6. biduum. & hæc ſub condi. etiam ferri poteſt. 5. quæſt. 1. quidam. nec habet, vnde queratur is, contra quem fertur niſi de gratia, cum & ſoluendo, vel ſaltem appellando poſſit interim prouidere, vt patet. de ap-
8 pell. præterea. ex præmiſſis † colligi poteſt, quòd ſi quis ſibi cautè vult prouidere, debet ſibi cauere, ne ſolum fiat iuriſdictionis prorogatio; ſed ſtatim per iudicem, conſentiente & inſtanter petente, prorogante debitore, feratur in eum excommunicationis ſententia. niſi infra terminum plenè ſatisfecerit, vt præmiſit. tunc
e enim nulla alia monitio eſt neceſſaria: quia dies e pro homine interpellat. infra de locato. capitu. fin. in fin.
9 nec valebit † appellatio, ſi appellet interim: quia ex quo in hoc ſemel conſenſit, in alterius præiudicium diſſentire non poteſt, argum. infra de prob. per tuas. §. fin. ad fi. cum ſuis concor. & de re iudic. cauſam quæ. non enim grauatur niſi a ſeipſo. vnde nec poteſt dein-
f de conqueri, f argumen. infra de appell. cum ſpeciali. §. porro. ſecus, ſi expreſſe non conſenſiſſet, ſed contra inuitum eſſet lata ſententia; & ſic loquitur & tollitur contra intra de appellat. ſecundum Hoſtien. & ſic ſeruamus[Occaſione] ſcilicet prorogationis prædictæ, & ſolutionis non factæ, Hoſtien.[Cum huiuſmodi]ſcili-
10 cet delegata[Perſonas]not. quia † non dicit, res, & ſic ſoluitur contrarium, de mutu. pe. c. 1. & 2. vbi beneficio reconuentionis prorogatur iuriſdictio delegata ad res alias; & dic vt ibi, & ſupra eodem. cum olim. 1. gloſſa penultima. Item contra. ſupra eodem, c. 1. ibi ſoluitur in gloſſa final. Item contra. infra de alien. iud. mu. cauſ. fac. capit. 1. ibi ſoluit in fi. penultimæ gloſſæ. Item contra. ſup. eodem prudentiam, in fi. dic vt ibi.
11 ¶ Vltima gloſſa, ſ diſtinguit triplicem prorogationē
g temporis, rei, & perſonæ. demum quærit, arguit pro

& contra, & ſoluit; in fin. ſubdit de prorogatione
12 clericorum. ¶ In gloſſ. prima [ibi, lege ſecunda] ibi
ſunt ad litteram verba, quæ præcedunt [& ibi. C. eo-
dem titulo] puto quod allegare intendat C. de ſenten
tijs, quæ pro eo, quod intereſt. vbi dicitur, quòd per iu-
dicis ſubtilitatem habetur ratio etiam lucri. ¶ In
gloſſ. vltima [ibi, & quia] vide ne prælati vices ſu. cap.
ſecundo, ſuper gloſſa ſecũda [& ibi, Labeo. 2.] proroga
tio diei nec minuit, nec immutat conditionem, vel na-
turam compromiſſi [& ibi, Cum ſpecialis, in fine] ad
eum, qui dedit iudicem, appellatur ab arbitris, ſicut ſi
appellaretur a iudice [& ibi, Precarium] adhuc durãs:
ſecus, ſi iam eſſet finitum, vt ibi [& ibi, Meminiſſe] ſe-
quitur, oportebit vſq; in aduentum ſucceſſoris omnia
debere proconſulem agere, cũ ſit vnus proconſulatus.
13 ¶ † In gloſſa prima [ibi, iudicis officium] qualiter ex-
pediatur iudic. officium in hac parte, & quomodo ha-
betur ratio non ſolum damni, ſed etiam lucri, & quare
hoc remedium ſit inuentum, legitur ff. de eo, quod cer
to loco, l. 3. §. penult. & vlt. & l. 4. Hoſtien. ¶ In gloſſa,
ſic ergo [ibi, Beneficij] hoc verum ſuperiore ratum ha-
bente, ne ſit contra ſupra de renun. admonet, Hoſtien.
¶ In gloſſa, vnde videtur [in fine] & ſic quod potuit
&c. ſupra eod. cum ſuper. ¶ In gloſſ. vlt. [in princ.] Ho-
14 ſtien. hic volens plenius † dare prorogationis mate-
riam dicit duo eſſe genera hominum, ſcilicet clerico-
rum, & laicorum. 12. quæſt. 1. duo ſunt. Item duplex iu
riſdictio, ordinaria, & delegata, & vtraque duplex, ec-
cleſiaſtica & temporalis vel ſecularis. Item duplex pro
rogatio, ſcilicet expreſſa, & tacita: & expreſſa quadru
plex, ſcilicet de pſona ad perſonam, de re ad rem, de
loco ad locum, de tempore ad tempus. De primo ge-
nere hominum, ſcilicet clericorum breuiter ſe expedit
dicens, quòd clericus nullam prorogationem expreſ-
ſam iuriſdicti. ordinariæ facere poteſt quo ad perſo-
nam ſuam, vel beneficij ſui ſine conſenſu Papæ, vel
h proprij diœceſani, [h] remittens ad decret. ſignificaſti,
de foro competen. alleg. de cler. non reſi. fraternitati.
Tacitam autem facit de perſona ſua per actum con-
trarium, & per inobedientiam, ſecundum not. de vi.
& honeſt. cler. capit. fina. & de ſenten. excommunic. in
i audientia, & cap. perpendimus. [i] & quandoque de be-
neficio, vt patet de cler. coniu. cap. 3. & cap. diuerſis,
de renunc. quòd in dubijs. Laicus verò ipſam expreſ-
ſam indiſtinctè facit quo ad temporalia. ff. de iud. l. 1.
K & 2. [k] ff. de iur. omn. iud. l. 1. & 3. quo ad perſonam, vt
ibi, & quo ad rem. ff. de iudic. de qua re. §. 1. niſi ſit feu
dalis. de foro comp. verum, & cap. ex tranſmiſſa. quo
ad ſpiritualia verò ſecundum eum non poterit hanc ex
preſſe facere ſine conſenſu proprij iudicis, vt dictum
eſt de clerico. ad hoc de parochi. cap. 2. & 3. de pœnit.
omnis, de conſecr. diſtinct. 5. non omne. 2. tacitè verò
l hoc poteſt, domicilium [l] omnino transferendo. infra
de parochi. capit. fina. De loco autem ad locum ma-
ior iudex, cui eſt commiſſa prouincia, vel diœceſ. po-
teſt prorogationem facere quo ad iuriſdictio. ad ipſum
ſpectantem concedendo, ſcilicet iudici aliunde cum
ſuis ſubditis venienti, vt intra territorium ſuum ſe-
deat, & inter ſuos ſubditos iudicet, quod alias fieri
non poſſet. ff. de iuriſdict. om. iud. l. fi. de conſtit. ca. 2.
m lib. 6. [m] ſaluo quod dicitur in conſtit. Clem. de fo. com
n pet. quamuis. [n] & quòd poſſit concedi, ſatis probatur
infra tit. 1. nouit. De tempore verò ad tempus non fit
prorogatio iuriſdictio. perpetuæ ordinariæ. patet ra-
tio, quia quod habet a ſui natura, per prorogationem
o non recipit. [o] fallit in caſu, quo ſcilicet ceſſat ratio, ſci-
licet quando extranei prorogarunt iuriſdictionem or-
dinariam ad tempus; quo caſu prorogari poſſet vt
delegata dicetur, poſito etiam, quòd poſtea cede-
ret ex cauſa non famoſa. de hoc dicam infra eo. ca
pitulo ſecundo, & plenius infra titulo 1. nouit. De
perſona verò ad perſonam, vel, vt congruentius lo-
quar, de perſona ad iuriſdictio. vel de iuriſdicti. ad per
ſonam, nec a clerico, nec a laico expreſſe rogari poteſt
iuriſdictio delegata, vt hic, & C. de iuriſdictio. omn.
iudic. priuatorum. tacitè verò ſic in quibuſdam caſi-
bus, quo pro contrarijs hic ſignaui in vltima gloſſa.
de re ad rem bene prorogatur iuriſdictio delegata e-
tiam tacitè, nedum expreſsè, vt probatur ſupra eo-
dem, cum olim. 1. ff. de iudic. de qua re. §. fina. De lo-
co autem ad locum non propriè fit prorogatio iuriſdi-
ctio. delegatæ per principem ſecundum Hoſtienſ. cum
gerat vices eius, qui toti orbi præeſt. 11. quæſtio. ter-
tia, cuncta, & capit. per principalem. non obſt. de re-
ſcript. nonnulli: quia ipſum priuilegiat, ne rei trahan-
tur vltra duas dietas. & dato, quòd renunciarent par-
tes, quod poſſunt, non propter hoc prorogarent iu-
riſdictio. de loco ad locum: quia id poſſent iudices
ex conſenſu partium, niſi per ſe id haberent. & eſt ſi-
mile, quod not. de electio. ſuffraganeis, de transla.
capit. 1. de hoc dic vt de reſcript. ſtatutum. § in nul-
lo, libro ſexto. De tempore autem ad tempus bene
prorogatur delegata, niſi hoc eſſet inhibitum, vt di-
cam ſtatim in princip. gloſſ. remittit etiam *Hoſtienſ.*
ad ſummam, eodem titul. §. quibus modis [& ibi, Ad
tempus] intelligas, niſi hoc ſit inhibitum in reſcripto,
Philipp. ff. de iudic. l. 1. §. ſi & iudex [& ibi, De commu-
15 ni] ſatis eſt † vtranque partem conſenſiſſe, licet diuer-
ſis temporibus; de hoc in Specu. de arbitro. §. excipi-
tur. verſic. Item nunquid [& ibi, Arbitrium] nunquid
16 poſſit † arbiter, cui data eſt prorogandi poteſtas, plu-
ries prorogare. & quid ſi ad diuerſos dies prorogat, vi
de in Specul. de arbitr. præ. §. verſi. ſed quid ſi arbiter,
& ſeq. [& ibi, ad perſonam] Eſt quarta prorogatio
de loco ad locum, de qua dixi in princip. gloſſ. Di-
17 cunt † quidam, quòd eſt alia, de cauſa ad cauſam,
per decret. cordi, de appellatio. libro ſexto. Sed di-
cit Innocent. ſupra eodem, de cauſis, quod ibi po-
tius eſt omiſſio excep. quam prorogatio iuriſdictio. in
omittendo articulum appell. & cognoſcendo de prin-
cipali. ratio patet, quia in Papa, qui iudex eſt omniũ
non cadit propriè iuriſdictio. prorogatio, & illa proro-
gatio non poſſet fieri in archiepiſcopo, vt patet de fo-
ro compet. Romana, in princip. libro ſexto [& ibi, Per
errorem] vide quod poſt Innocent. dixi ſupra eodem,
prudentiam, ſuper gloſſ. 2. ſuper verſic. non poteſt, ver-
ſic. ſed neutra [& ibi, Habetur a lege] ſi dicas per viam
confirmationis, vel approbationis, non obſtabit ei,
quod tenet gloſſa [& ibi, Prorogatur] idem in locatio-
p ne, [p] & compromiſſo prorogatis. ff. loca. Item quæri-
tur. §. qui impleto, & ff. de arbitr. l. non ex omnibus.
§. vltim. Gotfred. (& ibi, Delegata) idem Gotfred. ſu-
pra eodem, cum olim. 1. (& in fi.) vnde dicit Innocen.
ſupra eodem, de cauſis, quoſdam dixiſſe, prorogatio-
18 nem † locum habere etiam in cauſis criminalibus, &
ſpiritualibus, & quo ad pœnas ſanguinis, excommu-
nicationis, & depoſitionis, dummodo iudices ſint
tales, qui habeant merum imperium, & qui habeant
poteſtatem talia exercendi, & puniendi, licet non in
iſtos, qui prorogant, argumen. pro ipſis, quia per re-
conuentionem licet prorogare; ergo per conſenſum,
vt not. de mutu. peti. capitulo primo, dicit ipſe Inno-
cent. quòd alij dicunt contra, & maximè in pœnis ſpi-
19 ritualibus, quarum † iuriſdictio, & poteſtas a nul-
lo venit, niſi a ſolo Deo, vel eius vicario, vt dicam
infra de reſtitut. ſpoliato. olim. 3. in gloſſa, petebat,
verſicul. poteſt & illud. Alia vero iuriſdictio & pote-
ſtas peruenit a populo ad principes, inſtitut. de iure
nu §,

na. §. ſed quod. dicit etiam Innoc. illud eſſe certum, q in foro pęnitentiali nullus poteſt prorogare poteſtatẽ abſoluendi ſine conſenſu proprij prælati, de pęn. & remiſs. omnis. nec eſt ſimilis ſecundum ipſum prorogatio iuriſdictionis, quæ fit auctoritate legis, ad illã, quę fit per conſenſum ſolum. dicit demum aliquos dicere, & fortè melius iuriſdict. criminalium, & ſpiritualium prorogari poſſe per ſolum partium conſenſum, dummodo iudices tales ſint, qui de hoc poſſint cognoſcere. Sed poteſtas excommunicandi, vel abſoluendi nõ; & hoc ibi placet Hoſtienſ. ſiue de ſpirituali fori pœnitentialis, ſiue fori iudicialis quæramus; alleg. decret. præalleg. omnis. & de foro competenti ſignificaſti. ad primum alleg. ff. de iudic. l. 1. & 2. & de iuriſd. om. iud. l. 3. & vide remiſſiones, quas dabo, de foro competenti, ſi diligẽti. ſuper prima gl. fatetur tñ Inn. q poteſtas cognoſcendi, & diffiniẽdi, an iuſta, vel iniuſta ſit excõmunicatio, & an ſit excommunicans puniendus, prorogari poteſt. nec obſtat ſecundum ipſum, quòd de prędictis non poteſt iri ad arbitros, ergo nec iuriſdictio prorogari: quia illud propter vtilitatem arbitrorum; quæ ratio ceſſat in iudicibus prorogatis. Abb. etiã hic tenet laicum in poteſtate excommunicandi ſe nõ poſſe ſubmittere non ſuo iudici.

ADDITIONES.

a Nulla monitione. Et an laicus poſſit ſe ſubmittere poteſtati alterius iudicis eccleſiaſtici, vt poſſit per illum excõicari, vide omnino Car. Flo. in repe. c. perpendimus, de ſen. excom. q. 17.

b Venire. Poteſt venire, non vt oriatur immediatè a pacto, ſed occaſione pacti oriatur a iudice, vt hic in tex. & gloſ. ſicut ergo, & apparet infra.

c Ferre. Monitione præmiſſa, non ex ſolo pacto ſine illa.

d De excõicando. Vide ſubtiliter per d. Bar. Soc. in l. quibus diebus, in §. quidam Titio, in vlt. col. ff. de condi. & demon.

e Quia dies. Vide d. Fr. de Are. in l. ſi ex legati cauſa. ff. de ver. obl.

f Conqueri. Poſſet tamen propter impoſſibilitatem ſoluẽdi poſt ſententiam occurſam petere relaxari illam ſine difficultate, nõ obſt. conſenſu ſuo, iuxta no. per Io. And. de ſol. Odoardus, vbi vide.

g Gloſſ. Illa non eſt proprie prorogatio, quæ requirit partium cõſenſum, vt hic in gl. ſed iur. diſpoſitione reus conuentus actorem inuitum reconuenit. & idem in acceſſorijs ad petitionem, quæ inuito reo veniunt in cognitionem iuris diſpoſitione, vide Io. And. in c. prudentiam, ad fi. & ſuper gl. fi. & inf. videbis in cõtrarijs ſignatis.

h Diœceſani. Nec ſufficeret iſto caſu conſenſus inferioris prælati, qui etiam alias de cauſa illa cognoſcere poſſet; vide Io. And. in c. ſignificaſti, in gl. non putat, hic alleg.

i Perpendimus. Non eſt illa prorogatio propriè, de qua in iſtis iuribus, ſed conceſſio a iure alteri iudici puniendi clericos illos facta.

k Secunda. Ibi vide per Bar. & plenius in l. 1. §. & poſt operis. ff. de no. oper. nun. vbi ponit no. de iſta materia circa laicos, & alleg. gloſſ. no.

l Domicilium. Non eſt iſto caſu propriè prorogatio, & an ſit alibi peccando, gloſſ. no. 16. q. 1. c. 1. & an epiſcopus poſſit ſubditis concedere indulgentiam in alia diœceſi concurrentibus, vide in conſil. Oldr. & vide ad materiam illam, de qua hic, Io. And. in c. 2. de deſpon. impu. in gl. ma. ſua.

m Sexto. Pone exemplum ſecundum ll. per l. fi. ff. de iuſt. & iure, & vide Bar. in l. 2. ff. de iud.

n Quamuis. Et ibi vide no. in gl. ſuper verſic. indulgentiam, & requiritur in hac prorogatione conſenſus etiam ambarum partiũ. & idem no. Io. inf. tit. 1. nouit, ſuper 1 glo.

o Recipit. Quia perpetua eſt quoad vſque tenet prælatura quo ad ſubditos.

p In locatione. Vide difusè per d. An. Barb. in conſ. 14. in 2. parte in 8. col. in fi. vide d. Ale. in conſil. 132. in princ. in 5. volum.

SVMMARIVM.

1 Delegatus maior 20. annis dari poteſt a quocunque, & quãdo inuitis partibus, & inuitus. numero 2. & 8. a principe verò etiam minor. numero 3. & quæ in eo requirantur. numero 4.

a Leg. ſancimus. 1. C. de aduo. diu. iud. intellectus, verſ. qui ſic dicit.

3 Princeps minori 18. delegare poteſt, & minorem ea ætate ordinarium facere.

Contra principem diſputare ſacrilegij crimen obtinet, ibidem.

5 Epilogus, & Aditio gloſſarum, & numero 6. 7. 8. & 9.

7 Circa ętatẽ iudicis delegati ſtandum eſt huic interpretationi Papali.

Aetas maior requiritur in iudice, quã in aduocato, & procuratore negociorum, & ratio differentię qua ibid. verſic. nec obſtat.

8 Arbiter cuius eſſe debet ętatis, & nu. 9.

Sententia cuius delegati non teneat ex defectu ætatis, & quo caſu, eod. nu.

9 Ordinarius iudex, modo ſit pubes, eſſe poteſt, & ſententia ab eo lata tenet, ver. minor autem. & num. 3.

CAPVT XLI.

Cum vigeſimum. Breue eſt, & ſecũdum Abba. tria ſunt dicta. Pri-
1 mum, quòd † maior 20. annis a quocunque poteſt dari delegatus. ſecundo, quòd maior 18. etiam datur a quocunque de cõſenſu partium. tertiò, quòd princeps
2 in quacunque ætate delegat [Dari] non † ſolũ a principe, ſed a quocũque, qui delegandi habeat poteſtatem, ſm Innocẽ. [Potuiſti] etiam inuitis partibus, vt infra dicam. & etiam inuitus, ſi eras maior 25. annis, ſecundum Hoſt. qui ſic dicit intelligendum C. de aduo. di-
a uer. iu. ſancimus.[a] 1. ante finem [Delegatus] vide quod not. inf. de reſcrip. ſtatutum, in prin. lib. 6. in gloſſ. dignitas, & in gloſſ. habentibus igitur [Eandem] perfectam, ſcilicet 20. anno. [Scienter] quia ſciunt ætatem
b delegati; ita not. Azo in ſum. C. de iudi. §. 2. in fine,[b] Goff. [Conſentirent] conſentiente etiam ipſo, qui datur, ſecũdum Hoſtien. ex quo minor eſt 25. vt j. dicam
3 [A principe] is enim † minori 18. delegare poſſet: quia & minorem ordinarium facere poteſt, vt in l. quidam conſulebat, in fin. ſecundum Innoc. contra quem diſputare crimen ſacrilegij obtinet. C. de crim. ſacri. l. diſputari. 17. quæſt. 4. §. qui autem, in authen. vt iudices ſine quoquo ſuffragio. §. eo autẽ, ibi, quis enim &c.
4 colla. 2. [Non teneret] requiritur † ergo certa ætas in iudice delegato, & quædam alia, de quibus tetigi ſup. eod. ſi pro debilitate, & remittit Hoſtien. ad ſummam,
5 eod. titul. §. cui poſſit. ¶ Prima † glo. alleg. 5. concor. ſcilicet vnum contrarium, & ſoluit. ¶ Vlt. gloſſ. ponit triplex impedimentum. ſcilicet natura, lege, & moribus. de primo quo ad impuberem arguit a contrario, & illud determinat. Finis quærit obijciendo, & dupli-
6 citer ſoluit. ¶ In † gloſſa 1. [ibi, Cum in cunctis] vbi de hoc plenius [& ibi, Ad noſtram] vbi de hoc [& in fin.] ſic infra de electio. indemnitatibus, in princ. & infra, de ætate, & qualita. cap. vno, libro 6. Dic, quòd hæc ſunt de his, quæ pendent a principum voluntate, vt dixi ſupra de reſcrip. ſi quando. ¶ In gloſſ. 2. [ibi, Sit
7 minor 18.] Azo † intelligebat, dummodo non eſſet minor 17. per l. ff. de poſtul. l. 1. §. pueritiam. Accurſius videtur intelligere de minore, nondum tamen adulto. Hoſtienſ. dicit ſtandum huic interpretationi Papali. nec obſtat. §. quem inducit Azo: quia maior ætas requiritur in iudice, quam in aduocato. & ſatis patet ratio, quam etiam quo ad procuratorem negociorum reddebat Hoſtienſ. ſupra de procur. non iniuſtè, cum in eo non agatur, niſi de rei familiaris præiudicio. ff. de minori. cum mandato. ſit ergo quilibet ſibi moderator & arbiter, vt ibi, & Cod.
c man. in re mandata. [In iudice[c] verò agitur de aliorum præiudicio, & de publica honeſtate. vnde

non mirum, ſi in iudice requiritur maior ætas, [& ibi;
8 minor 20.] ab ipſo † principio, nec enim ſufficit, quod
pendente compromiſſo factus ſit maior, de hoc in Spe
cul. de arbitro. §. 2. ver. quid ſi pendente. [& in fi.] dice
bat hic Hoſt. finaliter in hac materia hanc diſtinctio-
nem tenendam, quam in parte tangebat Inno. Maior
25. annis dari poteſt inuitus, & partibus inuitis, & co-
d gitur ſententiam dare. Minor[d] autem 25. maior 20.
poteſt dari partibus inuitis, & ſi ſententiam dixerit te-
net, non tamen cogitur ipſam dicere, ſecundum Hoſt.
e Sed Inn. ſcripſit hic, quod cogitur, minor[e] vero 18. e-
tiam partibus conſentientibus non datur, niſi a prin-
cipe, ſic nec maior 18. ſi fuerit minor 20. niſi partes
ſcienter conſenſerint, poteſt dari, per conſequens nec
cogi, nec tenet ſententia, ſed ſi partes in maiorem 18.
in minorem 20. conſentiant, valet delegatio, & ſen-
9 tentia, ſed non cogitur illam ferre. arbiter † vero com-
promiſſarius eſſe non poteſt minor 20. quamuis par-
tes conſentiant, nec cogitur ferre ſententiam, nec etiã
lata tenet. minor autem 18. dummodo ſit pubes & iu-
dex ordinarius, iudicare poteſt, & ſententia ab ipſo la-
f ta tenet, vt patet in l. quidam,[f] in fi.

ADDITIONES.

a Sancimus. Illa l. dicit de ætate, ſed dicit priuilegium aduoca-
tis, vt extra ſuam formam delegationis ſuſcipere, de qua l. vide
gl. in c. paſtoralis, ſup. eo. tit. ſuper ver. compellere, & ſuper illa
Io. And.

b Fine. Et idem no. gl. in l. cum prætor. ff. de iudi. & eſt tex. in l. qui
dam conſulebat, ff. de re iud.

c In iudice Vide do. Alex. & Moder. in l. quidam conſulebat. ff.
de re iud.

d Minor. Vide tex. in l. quidam conſulebat ff. de re iudi. & ibi per
Bar. & ibi not. ipſe quia cognoſcet de hac exceptione minoris
ætatis, & quando opponi debeat.

e Minor. Et pro Inn. & contra Hoſt. videtur tex. a contrario littе
ræ in l. cum lata prin. ff. de arbi.

f Quidam. Non ob. prædictis l. ſpurii. §. vlt. ff. de decur. vt ibi not.
gl. & vide Bar. in præa leg. l. quidam conſulebat.

SVMMARIVM.

1 *Delegatorum, vel arbitrorum plurium ſimpliciter datorum poteſtas expirat ob mortem vnius, a quonis dentur, ſecus in caſibus notatis. nu. 7. & 8.*

2 *Arbitrium & delegatio congrue coniunguntur, quia ambo ſtricti iuris, & in quibuſdam conueniunt, in quibuſdam vero differunt, num. 5.*

3 *Exemptus pro mortuo.*

4 *Ordinariorum, procuratorum ſpiritualium, executorum vltimarum voluntatum officium per vnius mortem non expirat.*

Impedito vno ex pluribus habentibus officium commune, impediuntur & reliqui, ibid.

6 *Verba multum operantur interdum tamen non tantum, quod ſonant.*

7 *Epilogus, & Additio gloſſarum. num. 8.*

CAPVT XLII.

[a] **Vno delegatorum.** Se[a] ſummaq mutatis ver-
bis hoc intẽ
1 dẽs. Poteſtas † plurium delegatorum, vel arbitrorum
ſimpliciter datorum expirat per mortem vnius. Et pri
ma pars ponit dictum. ſecunda exceptionem a dicto
ibi, niſi [Delegatorum] in hoc ad titulum, ſiue ſint duo
ſup. eod. cauſam, vel tres. ſup. eo. cum cauſam, vel plu-
res quotcunque, cum eadem ſit ratio, vt iam di-
cam. Item intelligitur hoc de delegatis datis a prin-
cipe, vel alio, cum ſit eadem ratio, & littera non
diſtinguat [Arbitrorum] hoc vtilitatis causa ſubiun-
git extra titulum, ſimile de reſtit. in integ. cap. pen. &
2 ſecundum Goff. & Hoſt. congrua † eſt coniunctio, cum
vtraque ſit ſtricti iuris ſ. e. P. & G. ff. de arb. non diſtin-
guemus. §. de officio. & ponitur hoc verbum generali-
ter, vt comprehendat etiam arbitratores, cum eadem
ſit ratio; & de vtriſque not. ſ. de electio. cauſam quæ,
cum ſuis remiſſionibus [Sicut proponis] ſuperfluit [Exẽ
3 pto] idest † mortuo, & ſic perpetuo impedito. Idem
modus loquendi. j. tit. 2. paſtoralis. §. 1. j. eo. ſi delega
tus, lib. 6. [Eorum] ſcilicet collegarum ſuperſtitum [of-
ficium] receptum per ſubdelegationem, vel compro-
4 miſſum [Expirauit] ſecus † in ordinarijs, vt no. de arbi.
c. 2. lib. 6. in gl. fin. & in procuratoribus cauſarum ſpiri
tualium, de procur. ſi duo. §. ple. lib. 6. & in executori-
bus vltimarum voluntatum. j. de teſt. c. fi. lib. 6. [Ni-
ſi aliud] ſcilicet quod non expiret. no. ex decret. ꝙ im-
b pedito[b] vno ex pluribus habentibus officium commu
ne, impediuntur & reliqui. ad quod concor. quod not.
de conceſs. præben. ſi capitulo, lib. 6. in 6. gloſ. Item
5 † no. quod conueniunt delegati, & arbitri; interdum
differunt, vt no. ſ. cap. proxi. & j. de arbi. c. 2. lib. 6. in fi.
Item no. caſum, quo expirat iuriſdictio delegati. Alij
6 not. ſ. e. in litteris. Item † no. quod verba multum ope-
rantur. durat enim iuriſdictio cum clauſula, quæ alias
expiraret. ad idem de priuileg. ſi Papa. §. 1. in fi. lib. 6. In-
terdum verba aliquid operantur, ſed non in totum, qđ
7 ſonant, de procur. ſi duo. §. 1. lib. 6. ¶ In † gloſ. 1. hanc
gloſ. recitare poteſt repetens per quattuor quæſtiones.
Primo quærens quæ ſit ratio huius iuris dicentis, quod
per mortem vnius delegati, vel arbitri expirat officiũ
collegarum. Secundo cum hic dicatur de impedimen
to mortis, quid de alio impedimento perpetuo. & ad-
de quod dicam ſuper gloſ. Tertio, an id, quod hic di-
citur, ſit præciſum, an vero habeat exceptiones. & an
dilatando dicat, ꝙ exceptiones habet, quarum vnam
ponit text. & gloſ. repetit, ſcilicet cum in reſcripto, vel
compromiſſo eſt clauſula, quod ſi non omnes. Idem &
multo fortius, quando ibi eſt clauſula, vos, vel alter,
de qua infra eo. cum plures, lib. 6. Tertius caſus, quan-
do ſcribitur dignitati. tunc enim per mortem illius,
qui tunc præeſt, non expirat. ſup. eo. quoniam. quartus,
quando delegatus mortuus ſubdelegauit, & ſubdele-
gatus vti conſilio viuente. ſupra eod. licet primum, &
quartum ponit glo. 1. Quartò quæritur, quid de morte
litigatoris, an per illam etiam expiret delegatio, vel
8 compromiſſum. ¶ In prima † gloſ. [ibi alterius] hic be
ne continuaretur verſi. infra quia neuter. & reſpiciunt
hæc primam quæſtionem. ſed verſic. qui ſequitur, reſpi
cit ſecundam [& ibi, Suſpectus] ſup. vel fiat mutus, vel
furioſus, vel deponatur; & ſcribatur perſonæ; ſecus, ſi
excommunicetur: quia tunc non expirat, ſed ſuſpendi
tur. ad hoc ſupra eodem, prudentiam. verſic. ſexta, ſe-
cundum Hoſtienſ. [& ibi, Iuſſi ſunt] de hoc ſupra eo.
prudentiam, in gloſ. 2. ante medium [& ibi, Si in
tres] alias eſt §. ſi. præ. l. & not. reprobatam opi. Vber.
de Bo. qui dicebat, vno ex tribus arbitris datis ſimpli-
citer mortuo, duos pronunciare poſſe per l. quod ma-
ior. ff. ad municip. ad ll. iſtas reſpondebat, quod loque
bantur in tertio abſente & viuente, qui expectandus
erat: quia poterat alios trahere in ſuam ſententiam:
quæ ratio ceſſat in mortuo. ad l. ff. de verbor. obligat.
ſi quis arbitratu. Reſpon. ꝙ loquitur in vnum, cum in
vnum tantum erat compromiſſum. ſubtiliter dixit, ſed
male, vt hic patet: de hoc plene in ſumm. de arbitr.
§. qualiter conſtituatur, ſub §. conſtituitur, ver. ſi au-
tem in duos, & ſecundum Hoſtienſ. [Et in fin.] & dixi
plene in Mercu. quam vide de reg. iur. is, qui in ius, li-
bro ſexto.

AD-

ADDITIONES.

a ¶ Vno delegatorum. Vide ad materiam huius c. no. infra de teſti. capitu. præſentata, & in capitu. 1. §. 2. de arbit. libro ſexto, & ibi quid de executore, & in c. fin. de teſti. libro ſexto, & in fi. dum dicit, niſi aliud &c. dic. & ſic nec ob. c. Rainaldus de teſta. circa princ.

b ¶ Impedito. Melius diceret, mortuo, quia in illo loquitur text. hoc dico propter capit. fin. de arbi. libro ſexto.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegare delegato papæ, quibus caſibus liceat, & num. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 14. 15. 17. 20. 21. 22. & ſequentibus.*
Diuiſio capitu. ibid. nu. 1.
2 *Iudicum conuenientia fit a partibus in curia, ſi literis contradicatur, & quomodo fiat, & ipſis diſcordantibus, curia dat ex officio.*
3 *Subdelegatum compellere qui delegatus non poſſit.*
4 *Recuſari poteſt delegatus, officio a papa, vel communiter datus, & nu. 5.*
5 *Verba cum effectu ſunt intelligenda, ſed ſine alterius offenſa.*
6 *Epiſcopo cum ſcribitur a papa, quæ ſoleat apponi clauſula.*
7 *Electa perſona tacite, vel expreſſe ex quibus dignoſcatur.*
8 *Inquiſitio quando non poſſit delegari, vide nu. 30.*
Tutoris datio demandari nequit, ibid. ſed de ſuſpitione cognitio demandatur, ibid.
9 *Prouiſio eccleſiarum ſubdelegari quando poſſit, & 10. & 21. 32.*
10 *Iure communi poteſtas quæ mihi competit, alijs demandari poteſt a iure: ſecus, ſi ab homine, & ſic alieno iure, & numero 21.*
11 *Ad ſimiles caſus extenditur, licet non ſint expreſſi.*
12 *Miniſteria magna quæ dicantur.*
13 *Magna, vel parua quæ ſint, arbitrio boni iudicis relinquendum.*
14 *Legatorum ſedis apoſtolicæ priuilegium in ſubdelegandi poteſtate.*
15 *Excommunicare quem ſi cui committatur, hoc non debet facere ſine cauſæ cognitione, niſi in caſu, & quo.*
Excommunicare pro denunciare excommunicatum, ibid.
16 *Abſoluere ſi quem quis non committat, excommunicare non poteſt, & ratio.*
17 *Pœnitentia, & abſolutio committi niſi presbyteris poteſt.*
18 *Procurator ad negocia poteſt alium ſibi ſubſtituere.*
19 *Appellari non poteſt ab eo, cui committitur certum miniſterium.*
21 *Facere quod quis poteſt per ſe, & per alium, in quibus fallit hæc regula.*
Authoritate ſua quod quis poteſt, & demandare poteſt alij ibid. ver. vel melius.
22 *Executor an poterit exequi, quod mandatur, mortuo mandatore.*
Succeſſor an perficere poterit certum miniſterium, quod alicui non expreſſo nomine, ſed dignitatis tantum commiſſum fuit, ibidem. § ſed quid ſi, & numero 13. 24. & 25.
23 *Per alium quæ communiter expleri ſolent, quæ non.*
24 *In prædicatione, in pœnitentia, in diſpenſatione quæ requirantur, in perſona ſcilicet hæc exequente, alia de his vide, nu. 29. & 31.*
25 *Dignitate præditi, qui ſunt præſumuntur honeſti, prouidi, diſcreti.*
26 *Iudiciorum pars quæcunque committatur, an & quando iuriſdictio commiſſa cenſeatur.*
Citator, teſtium receptor, auditor quid facere poſſint, ibid. et nu. 27. 28.
Capitu. ex literis, ſupra eodem intellectus, ibidem, ver. ſicut intelligo.
Excommunicatio, & diſpenſatio,
31 *Prædicatio, & pœnitentiæ datio ſubdelegari an & quando poſſint. vide ſupra num. 24. quædam alia de eiſdem.*
33 *Epilogus, ſuffragium et ſuppletio gloſſarum, num. 34. 35.*
Per alium facere quis non poteſt, quod ſibi iniungitur perſonaliter faciendum.
36 *Excommunicare ne poſſint, coerctionem an habeant hi, quibus quid miniſterij demandatum eſt.*
Miniſteriales qui appellentur, collige ex hoc loco, eo. num. & quam teneant poteſtatem, iuncto §. fin. decretalis, cum expoſitionibus in ipſum ſuperioribus.
In abſentia quod licet, quod non in præſentia, eod. nume. ver. licet enim.

CAP. XLIII.

1 Quoniam. Caſus. Subdelegare † poteſt
delegatus papæ, licet datus ſit
ex officio, vel de partium con-
ſenſu, vel cum clauſula, quod ſi non omnes, tu cũ al-
tero &c. Idem poteſt conſentientibus partibus is, cui
committitur negocium perſonaliter exequendum. fal
lit in duobus caſibus: ſecus, ſi commiſſum ſit ſibi nu-
dum miniſterium. partes patent. 2. ibi, Idem quoque,
tertia ibi, is autem. quarta ibi, cæterum [Negociis]
quæ delegat [non perſonis] i. negocia intendit deci-
dere, non perſonas eligere [pro communi] reſpicit
2 † conſuetudinem curiæ, quæ hoc habet, quod litera cõ
tradicta ſit conuenientia iudicum, vel vna pars eligit
vnum, altera reliquum. & ſi non poſſunt concordare
de tertio, curia ex officio dat illum. videbatur igitur,
quod iſte communis delegare non poſſet [Delegaue-
rit] ſine conſenſu partium, hoc enim facit quæſtionem
[Id]. ſ. alii delegare [Valebit] dicit Vincen. quod non
3 poterit ſubdelegatum † compellere: quia ſolus non po
teſt iuriſdictionem exercere. ſupra eodem, cum cau-
ſam. ſi enim non poteſt ſolus cogere partem; ergo nec
extraneum. Idem Egi. ſupra eodem, paſtoralis [Ip-
4 ſius] dicit Hoſtienſ. quod licet † valeat delegatio, for-
ſan locus erat recuſationi hoc ſolo, quod communiter
datus erat, quaſi non ſit intentio delegantis, quod ta-
lis ſubdelegatio fiat cum effectu, parte inuita, de quo
remittit ad ſummam, eodem titu. §. quod ſit eius offi-
cium, ver. ſalua reuerentia, & ſe. vbi inuenies de me-
dio, qui committit electo ab vna parte: vel cum ele-
ctus ab vna committat electo ab altera. illuc etiam re
mittit Guil. in Specul. titu. 1. §. ſequitur, in princip. nec
ob. hæc litera. quia licet deleget proteſtatiue, ideſt
quia hoc poteſt facere, non tamen prouide. procedit
igitur recuſatio, ſupra eodem ſuper quæſtionum. §. ve-
rum. nec ob. ſi dicatur, quod deluſoria videtur talis
5 commiſſio, & quod verba cum effectu † ſunt intelli-
genda: quia & alias hoc contingit, de offic. ordina.
paſtoralis. 1. reſpon. imo non eſt deluſorium, ſi neu-
tra pars recuſat. nec eluſorium eſt, quem vti iure ſuo,
de electio. cum eccleſia, cui etiam papa præciſe ſcri-
bendo præiudicare non intendit, ſupra eodem, ex par
te. 1. Sumãtur ergo verba cum effectu, ſed ſine alterius
offenſa, de ſta. mo. in ſingulis, ver. porro. hæc non pla-
cent niſi de honeſtate [dicendum eſt] quo ad poteſta-
6 tem committendi epiſcopo. cum † ſcribitur epiſcopo,
& inferioribus, ſolet poni talis clauſula, & maxime in
matrimonialibus, vt dixi ſupra eodem, cauſam matri
monij [Non valebunt] hæc vera, vbi perſona non eli-
gitur tacite, vel expreſſe, & ſic continuatur ſequens §.
7 is autem, Hoſtien. [Iniungitur] expreſſe de reſcrip. cũ
dilecta, de accuſa. capit. fin. vel tacite, ſicut perpendi
poteſt ex mente reſcripti: puta quia dicitur de indu-
a ſtria, [a] vel circunſpectione tua plenius confidentes,
per apoſtolica tibi ſcripta &c. alias ſi nec expreſſe,

nec

nec tacite hoc iniungitur poteſtati delegandi nihil ad mittitur, & ſic colligitur, ſupra eodem venerabili. vel
8 dic, quod ibi erat demandata † inquiſitio [b] de ſuſpe-
b cto, non ad hoc vt prælatus remoueretur: quia tunc nõ poſſet ſubdelegari, ſic alias dicitur, quod tutoris datio demandari non poteſt. ff. de tut. & cu. dandis ab his. l. nec mandante, & tamen cognitio de ſuſpecto velut ſimpliciter demandari poteſt. ff. de offic. eius
c cui mand. eſt iuriſd. l. cognitio; [c] ſed prima præualet, Hoſtien. [Alijs miniſtris] non expreſſis perſonis. infra eodem titu. is cui, libro 6. per quam terminantur hic
9 not. per modernos, alias † committunt, etiam ſi de vi-
d ta, [d] & conuerſatione illorum inquirere debeant, in
e conſtitutione Cle. eodem tit. cap. vno, [e] vbi declaratur. Idem de iudicibus datis ad receptionem teſtium in ciuili [prouideri] hic videtur, quod habens poteſtatem prouidendi, non poteſt ipſam alii committere. contra, ſupra de elect. cauſam quæ, & capitu. quia propter, verſic. vel ſaltem. ſol. ſecundum Hoſtienſ. aut hæc poteſtas competit de iure communi, & tunc poteſt committere, vt in contrariis. aut iure commiſſionis factæ ab homine, & tunc non poteſt committi, vt
f hic. [f] ratio † diuerſitatis, quia primo caſu mihi com-
10 petit poteſtas iure meo. ff. de iuriſd. omn. iudic. l. more maiorum, & regulariter de meo, quod mihi libet, facere poſſum. C. de Iudæis, nemo. C. mandati, in re mandata. ſecundo caſu competit iure alieno: quia is, cui committitur ab homine, proprium nihil habet. ff. de offic. eius, cui man. eſt iuriſdict. l. 1. §. fin. & facit
11 quod dicam infra capitu. proxim. [His † caſibus] ſup. Hoſtien. & aliis ſimilibus, in quibus publica vtilitas vertitur [Cui talia] & taliter, quia ſcilicet dicit perſonaliter: vel intelligitur tacite ex mente commiſſionis, vt dixi ſuper ver. iniungitur, ſecundum Hoſtien. [Eli-
12 gere] vbi magna † committuntur. & eodem modo debet intelligi, quod legitur in ſequenti §. ſi. quod certũ miniſterium delegari non poteſt. Debet enim intelligi de magnis miniſteriis, ſicut eſt prædicare Crucem, & ſimilia, quæ ibi continentur. in minoribus vero miniſteriis bene tenet ſubdelegatio, niſi per reſcriptum contrariũ appareat: puta quia fides, vel induſtria eius, cui committitur eſt electa: vel mandatur ei, quod negocium perſonaliter exequatur. tunc enim non vale-
13 ret ſubdelegatio, vt hic. quæ vero dicantur † magna, vel parua arbitrio boni iudicis relinquendum eſt, ſecundum Innocent. ſed Hoſtien. exponit & dicit, eligere, fauore reipub. nam ſupra in princip. huius §. induſtria perſonæ erat electa, ſed fauore vtilitatis pri-
14 uatæ [Salua legatorum] hi enim † cum ſint intenti circa rempublicam ex officio, & habeant vigilare circa curam totius prouinciæ, & eis tales commiſſiones frequenter indifferenter fiant, non aſtringuntur hac regula, immo committere poterunt hæc & illa. alias ex duobus vnum accideret, quod aut illa minuta commiſſa vix, vel nunquam expedirentur, vel maiora negocia impedirentur. rationabile igitur eſt hoc priuilegium, vt minora per alios, & maiora per ſe ipſos expediant, ad hoc de officio leg. capit. 1. C. de iudic. authen, ad hæc, & in authen. de defen. ciuit. §. deinde, & §. audiant quoque, collat. 3. Hoſtien. [Commiſſum] ſi diceres cum Petr. & Abb. ab alio, quam a papa, pla-
g na [g] eſſet littera [Prædicare] vide quod not. infra de offic. ordin. ſi epiſcopus, in 3. gloſſ. libro ſexto [Excom-
15 municare] contra, infra de † offic. ordin. capit. fin. dic vt ibi. Idem ſecundum Vinc. in illo cui committitur, vt ſuſpendat. 27. quæſtio. 1. ſi cuſtos, ad fin. ſed Innocen. exponit hic, excommunicare. i. denũciare, quia ſi papa committeret alicui, quod excommunicaret, non tamen debet hoc facere ſine cauſæ cognitione, &

h monitione [h] præmiſſa, de ſenten. excommuni. ſacro. 2. queſtio. 1. nemo. dicit tamen, quod ſi papa cauſam plene examinaſſet vſque ad diffinitiuam de ipſa pronunciare debet. ſed & ſi ipſe, vel alius illuſtris, q hoc poſſet, C. de ſenten. ex breu. re. l. 2. ad fi. mandaret per alium ſententiam ferri, & rebellem excommunicari, non requiritur alia cauſæ cognitio, cum plene ſit cauſa examinata, & tunc quod hic dicitur, locum habet
i ſecundum eum. [i] (vel abſoluere) dicit † Hoſt. de hoc di-
16 ci non poſſe, quod excommunicet, cum committens diſſoluere velit non obligare, inſti. qui. mo. re contrahi. obli. §. 1. ergo non excommunicet, ſed abſoluat (In-
17 iungere pœnitentias) hæc omnia † prælatus, qui ſint presbyteri committi conſueuerũt, & hoc tunc poſſunt exequi per ſ. ipſos. Sed quid ſi non ſacerdoti talia cõmittantur? & certum eſt, quod pœnitentias iniungere non poteſt niſi ſacerdos, infra de pœni. omnis. & idem ſecundum Hoſtien. de abſolutione, de qua præmiſit, de quo remittit de ſentent. excomm. a nobis. 2. dicit ergo, quod in his caſibus oportet fateri, quod aut reſcriptum eſt ſurreptitium, aut quod nil intelligitur cõmiſſum: aut quod non ſacerdos, cui ſunt prædicta commiſſa, cum per ſe non poſſit, illa exequatur per alium ſacerdotem idoneum, & remittit, de reſcript. ab excommunicato, de offi. archypreſ. cap. 3. ver. debet,
K & ver. confeſsiones [k] (Demandare) ſecus † in procura-
18 tore ad negocia, infra de procura. capit. 1. libro ſexto,
19 in fi. (Iuriſdictio) vnde † nec a tali poteſt appellari. infra de appella. nouit, Hoſtien. (Miniſterium) concor. ſecundum Hoſtien. de officio vica. clericos, de præbe. ſignificatum, in fi. (Committitur) dicit Hoſtien. quod
20 ex capitulo, & ſupra notatis talis † poteſt formari diſtinctio. aut committitur certum nudum miniſteriũ ſcilicet ſine aliqua iuriſdictione, & hoc non poteſt ſubdelegari, niſi a legato, vt hic. aut veſtitum, & tunc poteſt alii demandari, & rebelles a demandante coerceri, vt ſupra eodem, ex litteris. & capitul. ſuper quæſtionum, & capitul. ſignificaſti. [l] aut committitur etiam iu-
l riſdictio: & tunc aut negocia committuntur perſonis, in quo caſu poteſt demandari, vt ſupra 1. reſpon. ſubdelegatus tamen cogitur ſubdelegationem recipere,
m niſi fiat ex cauſa. ſupra eodem, paſtoralis. [m] 1. reſpon. nec collega ſubdelegatum, niſi prout diſtinguitur ſupra eodem, coram. ſi tamen vterque reciperet, & ſententia detur, tenet ſententia: quia commiſſio tenuit, vt ſupra eodem capitul. §. 1. & capitul. quamuis, & ca. venerabili, Item aut negocia committuntur perſonis propter priuatam vtilitatem partium, & tunc de contenſu earundem delegatio facta tenet, vt ſupra §. is autem. aut propter publicam, & tunc omnino inhibetur ſubdelegatio, vt præalleg. §. is autem, verſicul. præterquam, & ff. de poſtu. quos prætor (In hac
21 parte) contra, quod quis † poteſt per ſe, & per alium. infra de regul. iur. poteſt, libro ſexto, & ibi concor.
n ſol. ſecundum Innocent. [n] illud locum habet in temporalibus miniſteriis, hoc in ſpiritualibus, in his, quę ſunt in iudicio ſine iuriſdictione commiſſa. ff. de pro
o curat. ſi procuratorem. §. ſi quis mandauerit. [o] nam vbi iuriſdictio committitur, ſubdelegari poteſt, vt in princip. capitul. & ſupra eodem, paſtoralis, vel quod continetur in contrariis, eſt generale, quod hic dicitur, ſpeciale. vel melius ſecundum ipſum, & Hoſtien. quod quis auctoritate propria poteſt facere, & alius committere, vt in contrariis, niſi prohibeatur, inſtitut. de iure perſonarum. §. 1. & not. de tranſlat. capitul. 2. Quando vero non auctoritate ſua, ſed alterius ſibi commiſſa procedit, non poteſt alii committere, ſed ſeruandum eſt, quod hic dicit, niſi reperiatur conceſſum, ſicut

ſicut eſt videre in delegato a principe, cui iuriſdictio
eſt commiſſa. vnde & cauſam poteſt ſubdelegare. ſu-
pra eodem, ſuper quæſtionum. §. intentionis: ſecus,
ſi certum miniſterium demandetur: quia & tunc in-
tentio committentis eſt, quod ſubdelegetur, vt
21 hic dicit. Sed nunquid † datus ad certum miniſte-
rium, illud exequi poterit, mortuo mandatore? ad
quæſtionem facit, quod ſtatim ſequitur, verſic. alii, &
quod dixi ſupra eodem, licet, ſuper gloſſ. 2. in apoſtil-
la, hoc probatur, verſic. ſecus, & infra de iureiuran. ad
p noſtram. 2. in gloſſ. P not. quod. ¶ Sed quid ſi alicui
non expreſſo proprio nomine, ſed dignitatis tantum,
aliquod certum miniſterium eſt commiſſum, & ip-
ſo inexpleto moriatur, nonne ſucceſſor hoc perfice-
22 re poteſt? Aliqui † dicunt inſpiciendam eſſe conce-
ptionem verborum, in quibus forte deſignat dele-
gans ſe certam perſonam eligere, & ſic non tranſit ad
ſucceſſorem. vel non eligere, & ſic tranſit ad ſucceſ-
ſorem, ſed & naturam miniſterii commiſſi dicunt
conſiderandam, vtrum ſcilicet tale ſit, quod per
23 alium † communiter expleri poteſt, & conſueuit, ſicut
eſt teſtes recipere, excommunicare, abſoluere, & tunc
tranſit ad ſucceſſorem, argumen. optimum in authen.
vt nulli iu. §. & hoc vero iubemus, collat. 9. C. de ca-
duc. toll. l. 1. §. 2. vel quod ab aliis communiter non im
pletur, ſicut eſt prædicare Crucem, aut iniungere pœ-
24 nitentiam, diſpenſare cum irregularibus. nam in † præ
dicatione requiritur quod perſona ſit potens in ope-
re & ſermone, argumen. infra de voto, magnæ. §. 1.
& infra de ſtatu mon. cum ad monaſterium. §. prior. In
pœnitentia vero requiritur, quod ſit diſcretus, & can-
tus. infra de pœniten. omnis. §. ſacerdos. In diſpenſa-
q tione autem requiritur q homo, qui non ſperet in pe-
cuniæ theſauris. Sed quis eſt hic & laudabimus eum?
Nam omnes ſunt quæſtuoſi, vt patet infra de offic.
ord. irrefragabili. §. ii. j. de cenſi. ea q. j. de pœnis, licet.
& in hoc caſu non tranſit ad diſſimilem ſucceſſorem,
argumen. optimum. C. de caduc. toll. l. 1. §. ſin autem
talis. ff. de ſolu. inter artifices. Alii indiſtincte dicunt,
& melius, quod ex quo certum miniſterium deman-
detur, quodcunque ſit illud, nec alii committi poteſt,
nec tranſit ad ſucceſſorem. & eſt ratio, quia non il-
le, cui hoc committitur, hoc videtur facere, ſed
potius ille qui mandat. & ideo ille, cui hoc commit-
titur, hoc per alium explere non poteſt, ſecus in
delegato, quia ille iuriſdictionem habet. & ideo
ſubdelegare poteſt, vt ſupra eodem capitu. in prin-
cip. ſecundum Innocent. ſed dicit Hoſtienſ. quod me-
lior eſt ratio, quia intentio committentis eſt contra-
ria, cui ſtandum eſt, vt patet ſupra de reſcript. ad au-
res, & capit. ſuper literis. §. fin, Alia enim ratio calum-
niari poteſt. nam & quod facit delegatus, delegans vi
detur facere, & quod ei fit, videtur potius fieri dele-
ganti, vt patet in eo, quod legitur & no. ſupra eodem
cum olim magiſter. Sed & dicas ſecundum Hoſtien.
quod in hac quæſtione proxima ſuperior diſtinctio ra
tionabilior eſt, & quod talia in caſu quæſtionis propo
ſitæ tranſeunt ad ſucceſſorem, quia ex quo dignitati
ſcribitur, potius videtur electa dignitas, quam perſo-
na, vt patet in eo, quod legitur & not. ſupra eodem,
quoniam abbas. & quamuis prima facie omnes præ-
ſumantur boni, infra de præſumpt. capit. ſi. tamen quã
tum ad hanc materiam pertinet, hi qui dignitate
25 † præditi ſunt, præſumuntur honeſti, prouidi, & di-
ſcreti, vt patet in eo quod legitur & not. de reſcrip. di-
ſpendia, libr. 6. nec refert, per quem expediatur, dum-
modo bene & ſecundum intentionem delegantis fiat,
vt patet in eo quod legitur & not. ſupra de reſcript.
eam te. Dicunt etiam quidam, & bene ſecundum
26 Innocent. quod quæconque † pars iudiciorum com-
mittatur, ſemper iuriſdictio intelligitur eſſe com-
miſſa, ſiue ſit citator, ſiue teſtium receptor, ſiue allega-
tionum auditor, ar. op. ſupra eodẽ ex literis. ſi quæras,
in quibus vtentur tales iuriſdictione. reſpon. citator
vtetur iuriſdictione ad terminum prorogandum, vel
minuendum, ſi ſuperior non præfixit, & in præcipien-
do citato, quòd coram citatore compareat, & ad alia
huiuſmodi, ſecundum Innoc. Sed Hoſtien. non videt,
quod non ſit vti iuriſdictione, ſed potius mandati exe-
cutione. vnde nec de his, vel aliis ſe poteſt intromitte-
re, niſi hoc receperit in mandatis. Citator autem po-
teſt citare per curſorem, qui ſolam operam exhibet,
vel etiam per literas. Nam & hoc poteſt arbiter, qui
nullam iuriſdictionem habet. ff. de arbit. ſi cum inter-
pellatur. §. arbiter, & de hoc not. infra de re iudi. cum
Bertoldus, ſecundum Innocen. & ſupra eodem paſto-
27 ralis. §. 1. ſed receptor † teſtium vtitur iuriſdictione
ad teſtes cogendos, ſecundum Innocen. verum eſt, ſi
hoc receperit in mandatis, ſecundum Hoſt. alias non,
infra de teſti. co. ca. 1. & 2. & ad falſos compeſcendos,
ſecundum Innoc. quaſi di. ſi aures eius offenderint, po
terit eos punire. ſed hoc puto ſm Hoſtiẽ. pertinere non
ad receptorem nudũ, & ſimplicem, de quo loquimur,
ſed ad iudicem tantum, vt C. de teſti. nullum, & breui-
ter tales non putat habere iuriſdictionem, niſi ſpiritua
liter ſit conceſſa, vt patet in eo, quod legitur, & no. ſu-
pra eodem, ſuper quæſtionum. §. 1. & §. porro, ver. vn-
28 de ſi forſitan. ¶ Quid ergo † ſi talibus auditoribus
non ſolum miniſterium certum, vel certus, & nudus ar
ticulus, ſed etiam iuriſdictio ſit commiſſa. puta datur
alicui poteſtas recipiendi teſtes, vel citandi aliquem,
& iungitur clauſula, contradictores &c. vel alia conſi-
milis, per quam apparet, quod cum certo miniſterio
iuriſdictio eſt commiſſa, ſicut intelligo quod ſic loqui
tur ſupra eodem, ex litteris. nunquid talis poteſt hoc
alii delegare? Reſpondeo, ſic iuriſdictionem ad ipſam
ſpectantia, ſed miniſterium non, quod ex ſui natura
non habet admiſtam cognitionem, & iuriſdictionem,
ſicut eſt prædicare: ſecus in his, quæ iuriſdictionem
habent admiſtam, & cognitionem: quia illi committi
29 poſſunt. Sed obiicies † de excommunicatione, & di-
ſpenſatione, quæ de ſui natura habent admiſtam co
gnitionem, & iuriſdictionem, & tamen committi non
poſſunt, vt hic dicunt. reſpondeo, hoc intelligitur,
quando expreſſe mandatur, quod ſine cauſæ cogniti-
30 one hæc expediantur. † nec ob. quod inquiſitio habet
cauſæ cognitionem, vt patet infra de accuſat. quali-
ter 2. §. debet, & tamẽ ſubdelegari non poteſt, vt ſupra
§. proxi. Illud enim ideo eſt, quod ibi induſtria ele-
cta videtur, vt dicit textus, quamuis etiam hic expri-
31 mantur aliqua, † quæ de ſui natura cum cauſæ cogni-
tione & mediante iuriſdictione debeant expediri, ſi-
cut eſt excommunicare, diſpenſare. Aliqua vero, quæ
de ſui natura nullam cauſæ cognitionem requirunt, ſi-
cut prædicare, pœnitentiam dare, de beneficio alicui
prouidere, & ſimilia: omnia tamen, quæ in hoc §.
dicuntur, intelligenda ſunt, quando præciſe, & ſine
cauſæ cognitione demandantur. tunc enim ſubde-
legari non poſſunt, niſi à legato Sedis apoſtolicæ, vt
ſupra eodem §. in princip. ſecundum Innocent. cuius
32 eſt quaſi tota hæc gloſſ. quod † autem dixit, quod de
beneficio prouideatur ſine cauſæ cognitione, non
placet Hoſtienſ. quia expreſſe contradicit ſupra de
reſcriptis, cum adeo, ſupra de ætat. & qualit. accepi-
mus, & in multis aliis iuribus, vnde & de ſui natu-
ra ſubdelegari poſſet, ſaluo quod habetur infra eo-
dem, is cui, lib. 6. & in clemen. eodem titul. cap. vno.
33 ¶ Antepenulti. † gloſſ. ponit opin. approbat contra-

riam.

riam. ¶ Penult. gloſſ. reſpondet per quæſtionem, an
iſti miniſtri poſſint coercere, & tenet quod ſic. huic
ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ Vltima gl. arg. & remit-
34 tit. ¶ In tertia † gl. [ibi, inter artifices] ſequitur, longa
eſt differentia ingenii, naturæ, doctrinæ, & inſtructio-
nis [& ibi. §. ſi vero] alias eſt ver. ſub §. ne autem, quod
plenius vide de cle. non reſi. quia nonnulli, ſuper gloſſ.
penult. [& ibi. l. 2. §. 1.] vide de par. can. quoties, ſuper
vlti. glo [& ibi, Scire] hanc & tres ſequentes vide in de
cre. ſuæ, ſuper glo. penult. [& ibi. l. 1 §. 2.] alias. 3. vide
35 de iura. calum. c. 2. ſuper 1. gl. ¶ In † 2. gl. [ibi, eis inui
r tis] vide quod no. in Spec. t. t. 1. §. 2. verſi. in caſibus. [r]
¶ In gloſ. 2. [ibi, ante quam committat] vel poſtquam
commiſit, ſi ſubdelegatus eo viuente vti non cœpit, ſu-
pra eodem, licet [& ibi, Subſtitutus] hoc, ſi propriura
nomen non erat expreſſum, alias expiraret in totum,
vt ibi, Hoſtien. ¶ In gloſſ. (hoc intelligunt, ibi, Inter-
ſit) ſecus, ſi hoc non mandetur, & ſic ſoluitur contrariũ
ſ de decreta. ſupra eodem. venerabili. [ſ] ¶ In gloſſ. (iſti,
36 quibus, ibi, Excommunicare poſſint) dicas † hoc verũ
ſi in litteris apponatur hæc clauſula, vel ſimilis, Con-
tradictores &c. Si vero talis clauſula non apponitur,
poteſtas excommunicandi conceſſa non videtur, quia
t non ſibi iuriſdictio &c. vt dicit [t] in fin. Nec obſ. ſupra
eodem, ex litteris; quia ibi ille, qui iuriſdictionem ha-
bebat circa executionem, commiſit ſimpliciter vices
ſuas, vnde tranſiuit iuriſdictio, ſupra eodem, ſignifica-
ſti, & capit. venerabili. nec ob. ſupra eodem, præterea,
quia ibi non miniſterium, ſed iuriſdictio eſt commiſſa,
Hoſt. Vinc. ſatis placet dictum glo. addit tamen quod
ſi tales miniſteriales gerunt hæc miniſteria, vbi præ-
ſens eſt papa, non poſſunt impedientes excommunica
re, ſed referunt, & ſic dicit fieri in curia. Hi vero, qui dã
tur per prouincias, habent modicam coerctionem, li-
cet enim in abſentia, quod non in præſentia. vnde pro
conſul in porta Romæ deponit imperium. ff. de officio
proconſulis. l. fi. & præſes ea, quæ ſunt meri imperii, nõ
committit niſi proficiſcendo. ff. de officio eius, cui
u man. eſt iuriſdictio. [u] l. 1. ad hoc de offic. ordi. Roma-
na, libro ſexto, ad fi. & hoc intelligitur in eo, cui man-
datur aliquid, quod ſpectet ad executionem, vel eccle
ſiaſticum officium, & a papa: ſecus, ſi mandatur, vt e-
x mat [x] ligna (& ibi, Committere poſſint) vel iuriſdictio
expreſſa generalis, vel ſeparata, vel merum, vel miſtũ
y imperium, ſecundum Vin. & quod de his hic not. [y] vi-
de in Specu. de iuriſdic. omnium iudicum, verſi. & no.
quod, & verſi. ſequentibus. ¶ In gloſ. vlt. (in fi.) & 50.
diſtinct. in ſumma, & capitulo, miror.

ADDITIONES.

a Induſtria. Quid ſi committatur conſcientiæ? vide in deciſione Rotæ deci. 478. & Oldra. conſi. 40.

b Inquiſitio. Iſta ſol. magis adaptatur ad id, quod ſequitur in tex. de inquiſitione commiſſa, quam ad id quod dicitur, perſonaliter.

c Cognitio. Ibi vide, & per Bar. in le. 1. §. ſuſpectus, ff. ad Turpi. & in l. 1. §. ſcien. ff. de ſuſp. tu. & ſupra eodem, venerabili, per Ioan. Andr.

d Vita. Ibi vide plenius per Mod. maxi. Pau.

e Vno. Vide plene Bal. in l. quiſquis. C. de epi. & cle.

f Vt hic: Contra hoc facit, quod no. gl. quæ incipit, no. approbatum, quæ eſt in c. penul. de elect. libro ſexto, quæ vult, quod procura datus ad eligendum, alium ſubſtituere poteſt, & tamen id habet iure alieno.

g Plana. Quia delegatus ab alio non ſubdelegat. C. de iud. a iudice.

h Monitione. Et ſic cum cognitio illi demandetur, illam poteſt ſubdelegare.

i Eum. Quia tunc mera executio illi committitur, ad hoc, ſupra eodem, ſuper quæſtionum. §. intentionem, & §. verum, & de re iud. quod ad conſultationem, vtrobique not. & vide Io. And. infra in gl. ſua vltima, ver. ſed obiicies.

K Confeſſiones. Vide de hoc plenius Ioan. Andre. de ſentent. excommu. a nobis, el 2. in gl. per peccatum, & ibi aliter loquitur Io. And.

l Significaſti. Vide in c. paſtoralis, in gl. ad intelligentiam, & ſuper illa Io. And.

m Paſtoralis. Vbi vide in gl. Ioan. And. quæ incipit, vbi hoc conſtat.

n Ina. Hic de materia regulæ poteſt quis per &c. & vide gloſſ. in l. inter artifices. ff. de ſol. & Bart. in l. continuus. §. ſi habeo. ff. de verbo. oblig. & in l. nemo, ff. de duo. reis, & vide Oldra. conſilio 4.

o Mandauerit. L. iſta facit pro & con. ea. facit contra, quia dixit in fi. quod procu. non ſubſtituit, hoc ſcilicet cum datur ad iudicia, & ante lite. conte. facit pro, quia dicit, quod proc. datus ad negocia ſubſtituit, & ad l. pe. §. 2. ff. de diuer. & temp. præſcri. quæ contra dicit illi. §. reſpon. vt ibi in prædicto §. not. per gloſſ. & quod Bart. plenius in dicta l. penul. §. 2.

p In glo. Et quod not. Ioan. Andr. ſupra eodem, quoniam abbas, in gloſſ. ma. verſic. ſin autem executio demandetur, & ad materiam vide capitu. ſi ſuper gratia, eodem titulo, libro ſexto, & c. ſi cui, de præben. eo. lib. & quod no. Bar. in l. fundi venditor, ff. de acqui. poſ.

q Requiritur. Et plurima alia requiruntur, de quibus in Spec. de le. § diſpenſatio, & per totum.

r Caſibus. Et vide in princi. illius §. qui incipit, *ſed nunquid.* & vide Io. And. ſup. in tex. in gl. dixit Hoſti.

ſ Venerabili. Ibi vide Ioan. Andr. in gloſſ. contra infra eodem, quoniam.

t Dicit. Et tunc ſuperior committens iſtos impedientes coarctabit, vide Ioan. Andr. ſupra eodem, paſtoralis, § item cum in gl. 3. vel collige.

u Iuriſdictio. Et ibi vide not. per Bart. & facit, quod not. Io. And. in cap. ſi contra votum, eodem titulo, libro ſexto, & Innocen. in cap. non nulli, de reſcrip. in addi. & quod not. gloſſ. pen. in fin. in c. ſi quis contra clericum, infra de foro compe.

x Emat. Talis enim eſt potius procur. ad negocia, nec aliqua fungitur iuriſdictione, cum inter ipſum ſolum, & mandantẽ actus geri debeat.

y Hic notat. Scilicet quid iſta importent, ſcilicet merum, vel miſtum imperium, vel iuriſdictio, & plenius Bart. vide, ff. de iuriſdic. om. iudi. l. 1. & 2.

¶ De officio legati. Rubr.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio tituli quæ.*
Legati officium ſimile eſt officio delegati, quamuis ſit latius, ibidem.
Legatorum diuerſum genus, ibid.
2 *De legatis vbinam alibi tractatur.*

1 ¶ Quia officium legati ſimile eſt officio † delegati,
quamuis ſit latius, ideo &c. Goffre. Continuari etiam
poteſt ad capitulum proximum. §. fi. ſunt quidam le-
gati nuncii; & de his 1. diſtinct. ius gentium. 97. diſtin
a ctio. per totum. [a] 3. quæſtio. ſexta, hoc quippe ſunt lega-
ti iudices de his. 94. diſt. capitu. 1. & 2. 2. quæſtio. 1. per-
uenit. 25. quæſtio. 2. igitur, & duobus capit. ſe. Repeti-
2 tur † autem in ſexto hæc rubrica, & multum vtiliter.
conuenit autem rubricæ ſupra de conſue. cum venera-
bilis, vbi patet legatos de latere dare inferioribus præ
latis exẽptis licentiam tranſeundi, & exemptorum ele
ctiones confirmare. Item de officio delegati capit. vl-
ti, ad fi. ponitur prærogatiua legatorum papæ, quibus
etiam ob prærogatiuam meritorum ſolet committi le-
gatio de præſum. mandata. Item facit de præb. dilecto.
de iure patrona. cum dilectus, de ſenten. excommuni-
ca. ea noſcitur & capitul. ad eminentiam & cap. quod
de his in ſexto de reſcrip. ſtatutum, in princip. de ele-
ctio. ſi abbatem, de præb. ſi cum. & cap. hi qui, & capit.
ſi apoſtolicæ.

ADDITIO.

a Totum. Et iſti non poſſunt conueniri alicubi tempore legationis, nec capi pro repreſalius, vide tamen, infra de for. competen. capit. fi. in gl. vltima, & ſuper illa Io. And. & gl. & Bar. ff. de iud. l. 2. §. legatis, & Loon alias. §. fi. & ff. de lega. per totum, max. in l. & ſi cui legatum.

SVMMARIVM.

1 *Legatus papæ per ſimplicem querelam aditur. vide nu. 7. honorandus ſicut papa, numero 4. ſed non omnia poteſt quæ ipſe, ibidem.*

2 *Notoria eſſe non poſſunt, legationis munus, & metropolitana iuriſdictio.*

3 *Epiſcopatus accipitur pro diœceſi.*

Metropolitanus cauſam epiſcopatus, uel epiſcopi rei audit, et poteſt ſententiam ferre, epiſcopum eſſe deponendum, licet deponere non poſſit, nu 8. & qualiter, ibid.

5 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. nu. 6. 7.*

CAPVT I.

1 **Cum non ignoretis.** Caſus. Legatus † papæ p ſimplicẽ querelam [a] aditur, & præmittit cauſam in genere, ex qua

2 concludit ibi, Sane [Ignoretis] vt † dicit Hoſt. talia nõ poſſunt eſſe non notoria, & ideo non licet in illis ignorantiam allegare, de poſtu. capit. 1. de tranſla. capitu.

3 quanto, ver. ne autem [Epiſcopatibus] alludit † vulgari idest diœceſibus. nam cauſam epiſcopatus, vel epiſcopi bene audiret, ſi epiſcopus eſſet reus. 11. quæſtio. 1. ſi clericus, de ſenten. excommunica. venerabilibus. §. 2.

4 libro ſexto [Vices noſtras] eſt ergo † honorandus, ſicut & nos. ſupra titul. 1. cum olim. Sed nos poſſumus talia facere; ergo & ipſe. 2. quæſtio. 6. decreto: tamen, prout dicit Hoſt. hoc non ſemper ſequitur, vt patet ex hoc,

5 not. de officio vica. capitu. penult. ¶ Secunda † gloſ. quærit, & ſoluit. Iterum quærit, & ſoluit. de abſolutionibus, & indulgentiis remittit. ¶ Vlt. gl. infert ex verbo generali, ſignat contrariũ de duobus iuribus, &

6 ſoluit. ¶ In † gloſſ. 2. [ibi, Pomponius, in princ. & l. pe. in fi.] ponit caſum de ſuſpecto tutore, & de interdicto de liberis exhibendis. §. ſi talis, de reſtitut. in integ. §.

7 procurator, de delatione iuramenti. ¶ In † gl. 1. [ibi, querimoniam] not. Io. 2. quæſtio. 6. capit. 3. & 9. quæſt. 3. conqueſtus. 25. q. 2. capitu. 3. quod legatus non poteſt adiri per ſimplicem querelam, vt 11. quæſt. 1. peruenit. & hoc poterat per querelam adiri; quia alias inutiliter feciſſet officium legati, quia metropolitanus erat: ſed Bart. Brix. ibi contra Philip. & Goffred. hic in ſumma huius titu. §. item officium. & Hoſt. hic, & capitul. peruenit, intelligitur in defenſore, non in legato, vel in legato, qui compellebat actorem coram ſe agere, & de hoc in Spec. de legato. §. ſi ipſe, in princip. [& ibi, Quod non] contra infra de cle. nõ reſid. ex tuę. ibi ſol. in gl. penult. arguit Io. 2. quæſtio. 6. biduum, verſi. ſi

8 quidem, quod etiam † metropolitanus poſſit ſententiare epiſcopum deponendum. licet deponere non poſſit [& ibi, Aliis epiſcopis] & ſine epiſcopis in caſu infra, de hære. capitulo primo, libro ſexto [& ibi, Si duobus] de hoc eodem titulo, conſtitutus. ¶ In gloſſa vltima [in fine] ad hoc infra, de verb. ſignific. veniens, in principio, libro ſexto.

ADDITIO.

a Querelam. De iſto etiam not. infra de appella. capitu. cum in eccleſia, Bal.

SVMMARIVM.

1 *Legatus papæ de cauſa alteri ſpecialiter delegata per papam ſe non poteſt intromittere, ſecus ſi generaliter, ibid. ad eum etiam non poteſt ab ipſo delegato ſpeciali appellari. numero 3. licet poſſit eius ſententiam approbare, & commendare, ibid.*

Legatus, vel epiſcopus cõcurrunt in generali commiſſione inquiſitionis hæreſis cum inquiſitore, ibid.

2 *Generalis procurator quandoque prohibet quid facere ſpeciali.*

3 *Contrariorum non eſſe hic eandem diſciplinam caſus, uer. no. Abb. & nu. 5. §. in vlti. gl.*

Obeſſe quandoque quis non poteſt, licet prodeſſe, ibidem.

4 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*

Par in parem non habet imperium. §. 1.

Abſoluere quis aliquando poteſt, ſed non condemnere, §. in vlti. facit quod dicitur, nu. 3. & nu. 6.

6 *Additio gloſſarum.*

7 *Decretalis hæc quomodo intelligatur.*

CAPVT II.

1 **Studuiſti.** Caſus. Legatus † papæ de cauſa alteri ſimpliciter delegata per papã intromittere ſe non poteſt. Communis diuiſio. ſecũda ibi, Reſpõdemus [Delegamus] ſpecialiter: in generali tamen delegatione inquiſitionis hæreſis bene cõcurrunt legatus, vel epiſcopus cum

a inquiſitore. [a] j. de hære. per hoc, libro ſexto [Ante cognitionem] i. antequam delegatus inciperet de cauſa cognoſcere, Inn. [proceſſum] factum, vel faciendum, vt præmiſit [Quam.] i. cognitionem alias, quem. ſ. pro-

2 ceſſum [Impedire] contra, ſi † dominus dedit tibi ſer-

b uum, vt eum manumitteres, & poſtea generalis [b] procurator eius prohibuit tibi, ne manumitteres, teneris ei parere. ff. man. ſi hominem, Vincen. ſed illud, quan-

c do ſuberat [c] iuſta cauſa prohibendi, vt patet ibi [Mandati] alias non valeret, ſupra tit. 1. venerabili. ſed Pet.

3 & Abb. ſupplent, maxime [Quomodolibet] per † hoc patet, quod ad eum non poterit appellari [Confirmare] i. approbare, laudare, & commendare. ſic infra de

d treu. & pace. capit. 1. [d] Hoſtien. [demandare] not. Abb. quod contrariorum non eſt eadem diſciplina, & quod

4 poteſt prodeſſe, qui non poteſt obeſſe. ¶ Secunda † gl. ſignat contrarium, & remittit. ¶ Vltima gloſſ. quærit opponendo, ponit opi. Ala. & ſoluit, ad hanc litteram dupliciter reſpondet, & ſecundam reprobat. in fi.

5 q̃rit, arguit negatiue. & ſoluit. ¶ In 3. † gl. [ibi, in hac ſacratiſſima] vide de priuil. antiqua, ſuper gloſ. penul. ¶ In 4. gloſ. [ibi, aduerſus ſententiam] contra illius ſententiam, qui vice principis iudicat. non præſes, vel prætor, ſed ſolus princeps reſtituit [& ibi. §. tempeſtiuum] vide de ſortile. eccleſia, ſuper 1. gloſ. [& ibi, nam & magiſtratus] vide in capitu. innotuit, ſuper 6. gloſſ. ¶ In vltim. gloſſ. [ibi. l. penu.] patricii, & quidam alii iudices ibi nominati, ſi poſt adminiſtrationem depoſitam conueniuntur de crimine publico, vel priuato, non conueniuntur niſi coram illo, quem princeps deputauit, & ille poterit abſoluere, condemnare non,

6 ſed illam remittet ad principem. ¶ In † gloſſ. vltim. [ibi, vt Ala.] & Goffred. [& ibi. leg. penult.] ſol. huius l. patet ex ſuffragio. cum ille iudex ad hoc deputetur a principe [& ibi, Verius eſſe credo] ſecundum Lau.

7 ſed Egi. dicit † hoc loqui, quando poſt annum legatus aditur vt ordinarius, & coram ipſo agitur a-

e ctione in factum ex re iudicata [e] [& ibi, inferiorum] ipſius tamen teſtimonium vt boni uiri vtile eſſet,

ſecundum

ſecundum Lauren.& Vincenc.[& ibi, Non videtur] ſecundum Ala.& Philip. hoc dictum placuit Vincen. ſi legatus alias non eſt ibi ordinarius. tunc enim ratione illius ordinariæ eum cogere poſſet [& ibi, Compellere]idem Hoſt. qui adhoc inducit ver. valebit. vide
f in Spec. de legato.§.ſupereſt, verſi. item is cui f aliqua cauſa.

ADDITIONES.

a Inquiſitore. Et eſt ratio: quia conceditur iuriſdictio geminata ſuo re certi generis cauſarum, vt ibi not. Io. de Imo. quod eſt not.& vide.l.1.C de officio præ.vr.& ibi Bart.Bal. & d. Barto. Salic.
b Generalis. Quid in ſpeciali procurat. ibi vide gloſſ. et vide in l. de die § ſed ſi tibi dedero, et in l.ſi pecuniam. §.ſi ſeruum. et ibi Bart. ff de condi.cauſa.da.
c Superat. quaſi velit, quæſtio idem hic, vbi legatarius habebat cauſam iuſtam ſe intromittendi, & poteſt exemplificari per ca. ſignificauit, infra tit.2.
d Primo. Minor enim non confirmat factum maioris. & vide ibi gloſſ. ſuper ver. confirmet, & hoc glo.ſi. et uide Bal. in l.ſi frater. C. de fideicom.
e Re iudicata. Vide Bar. in l.a duuo Pio.§. ſententiam, ff. de re iudi. et in Spe. de ſenten. execu.§. uidetur, uerſi. quid ſi iudex Peruſinus.
f Cui. Et ibi opin. gloſſ. et Hoſtien. tenet Ioan. Andr. cum limitatione proxi. notata.

SVMMARIVM.

1 *Legatus etiam de latere quaedam non poteſt, & quæ, et n.3.*
2 *Motum animi etiam iuſtum temperare debet iudex.*
Motus proprius quæ excludat, eod. num. ad voces, motu proprio.
4 *Additio gloſſarum.*
Pœnam quando poſſit iudex remittere, ibid.

CAP. III.

1 Niſi ſpecialis. Caſus. Legatus † etiam de latere ex generali legatione transferre non poteſt epiſcopos, vel vnam eccleſiam cathedralem alteri ſubiicere, vel in primariam erigere, vel duos epiſcopatus vnire, vel vnum diuidere: excommunicatos tamen pro iniectione manuum in clericos poteſt abſoluere. hoc dicit cum ſequenti, & huius pars de vſu
2 pallii, niſi ſpecialis[Iuſtum]ergo † etiam iuſtum animi motum temperare debet iudex. ff. de offi. præſi. illicitas. C. de fal. vbi Hoſt. vide quod dixi ſupra de vſu pallii ſuper rubrica generali pro lege ſeruanda. 8. diſt. cõſuetudo. ſupra de transla. quanto, Hoſtien.[Motu proprio] excludit papalem commiſſionem, non alterius inſtigationem, vel petitionem, ſicut infra de præben. ſi motu proprio, libro ſexto[Epiſcopum] ergo erat conſecratus ſed idem, ſi fuiſſet ſolum confirmatus, ſupra
3 de transla. capitu. 1.& 2.[De facto] de iure † non potuit impediente vinculo prioris eccleſiæ, quod ſolus
4 papa diſſoluit, de transla. capitu. 2. ¶ In † glo. 1. ibi, pœ
a nam] hoc verum de pœna, quam poſſet imburſare, a vel cum ex arbitrio ſuo pendet ſine graui detrimento aduerſarii, ad hoc, ſupra titul. 1. conſuluit, ſecundum Hoſtien. vt de dicebat Innoc. quod ſi alio agente quis condemnatus erat, ſine ipſius conſenſu pœna remitti non poterat, ſi pecuniariter eius intereſſet, vel ſecundum eum, ex quo lata eſt ſententia, non poteſt amore pœna remitti. 1. quæſtio. 3. §. notandum, dicit etiam Innocen. quoſdam dicere, inter quos eſt Tho. ſecunda ſecundæ. quæſtio. 60. articulo vlti. iudicem pœnam remittere non poſſe, vbi agens proſequitur ſuam iniuriã, ſed alii contra ſecundum eum remittit etiam Hoſt. de re iudicata, cum æterni, libro ſexto, & in fine vltim. gloſſ. Ioan.

ADDITIONES.

a ¶ Imburſare. Iudex eccleſiaſticus pœnam pecuniariam imburſare non debet, vide infra titu. 1. irrefragabili, per Ioan. And. in gloſſ. argu. quod, & eo. titu. dilectus, in gloſſ. 1. iuſtitiæ, & de pœnis, licet.

SVMMARIVM.

1 *Excuſatio legati de translatione, & aliis quibus arguebatur.*
Excommunicatos poteſt abſoluere legatus, quorum abſolutio ſpectabat ad papam, ibid.
2 *Sicilia eſt de patrimonio eccleſiæ.*
3 *Abſolutio excommunicatorum ob iniectionem manus in clericos eſt de reſeruatis papæ.*
Approbatio eccleſiæ Romanæ ſufficit pro iure, ibid.
4 *Legatus habet ordinariam in omnibus cauſis ciuilibus, & criminalibus prouinciæ ſuæ, & quæ poſſit alia.*
Ordinarii inferiores legato canonem latæ ſententiæ ferre poſſunt, & indulgentias dare, ibid. ver. & cum inferio.
5 *Permiſſo vno prohibitorum non videntur reliqua permiſſa.*
6 *Epilogus gloſſarum.*
Caſus papæ reſeruati qui, & quot, remiſſ. & numero 10.11. & 12.
7 *Suffragium gloſſarum.*
Imperii quaſi meri quæ ſunt, generali mandato non transferuntur.
Per liberam conceſſam filio quę nõ conceſſa dicantur, ad ver. alienare.
8 *Additio gloſſarum.*
Epiſcopos omnes an papa poſſet deponere, ibid.
Concilium prouinciale legatus, & qui alii congregare poſſint, ibidem.
De conciliorum varietate, ibid. remiſſ.
10 *Ad legatum appellatur omiſſo medio.*
Legato quæ non liceant, ibid. & nu. 11. & 12.
12 *Exempti non ſubſunt legato apoſtolico, niſi ei ſubiiciãtur ſpecialiter.*

CAPVT IIII.

Quod translationem. Pars ſupra de tempo. ordi. quod tranſlationem, ſecundum Hoſtienſ. ſecundum quem legatus, de quo ſupra capitul. proxim. re-
1 cepta † illa littera, ſe excuſabat, dicens, quod credebat id poſſe eo, quod vices papæ gerebat, ſicut etiam abſoluere poterat excommunicatos, quorum abſolutio
2 ſpectabat ad papam[Siciliæ] quæ † eſt de patrimonio. de hoc, infra de præſum. mandata[In ſignum] ſup. Hoſtien. excellentioris prærogatiuæ[& ſi]pro quãuis[Ab-
3 ſolutio] quæ † eſt de reſeruatis. 17. quæſtio. 4. ſi quis ſuadente[Videantur]& ita eſt[Licere]quod dic, vt infra eodem, excommunicatis. dicit Innoc. hoc licere: quia id de facto Romana curia approbat, quod ſufficit in hoc pro iure. ff. de leg. de quib. de adoptionibus, emancipari. ff. de iuriſdict. om. iud. eſt receptum, ſupra de cõ
4 ſtit. ex litteris. a probabat etiam hoc Inno. quod † legatus habet ordinariam, quod patet infra eodem, cap. 1. libro ſexto, per quod dicit omnes cauſas prouinciæ ſuæ ciuiles, & criminales ad ipſum deferri. ſupra c. 1.& cũ inferiores ordinarii poſſint ferre canonem latæ ſententiæ, de ſent. excommunic. a nobis, & indulgẽtias dare, ꝫ. de pœn. & remiſ. noſtro, fortius hoc poterit legatus, q̃ maior eſt, poterit etiam diſpenſare. infra de tranſa. ca. vlt.

vlt. ſecundum Innocẽ. qui etiam hoc not. quod dicam
infra capit. final. ſuper 2. gloſſ. (An exiſtimas) modus
5 † arguendi, quod vno ex prohibitis permiſſio non vi-
dentur permiſſa reliqua (Vt illam) Meſſanenſem (Iſti)
Panormitanæ (ibi) Meſſanenſi (An putas) certe putare
non debes (Eadem cauſa) ſcilicet quia vices noſtras ge
6 ris. ¶ Prima † gloſſ. ponit 18. caſus reſeruatos, finis ad
dit 19. & coadiuuat per quædam iura, quod iſta tran-
ſire non debeant. Demum quęrit, argum. pro & contra
7 ponit opin. Io. & ſoluit. ¶ In 1. glo. [ibi, Imperium] me
rum imperium eſt habere gladii poteſtatem ad ani-
maduertẽdum in facinoroſos [& ibi, Alienare] in frau-
dem creditorum. & hoc vult l. ſi pater. vel donandi
cauſa paciſci. & hoc vult §. vlt. l. contra iur. [& ibi, Fi-
liisfami.) vide de electione, cum nobis, ſuper vlt. gloſ.
[& ibi, Permiſſione] adminiſtrandi peculii [& ibi, ma-
iora] vt defenſio ſuſpecti tutoris, vt leg. Pomponius. &
tranſactio, vt l. mandato [& ibi, Iubere cauere] vide de
foro competen. ſi quis contra, ſuper gloſſ. Hoc ideo [&
ibi, Nec quicquam] vbi dicitur, quod ſi fiſcalis eſt pe-
cunia, quæ procuratorem principis reſpicit, melius fa
8 cit proconſul, ſi abſtinet. ¶ In † gl. [in princip. ibi, quæ
dam] de his aliqua not. 12. diſtinct. præceptis [& ibi,
Fidei] contra 80. diſtinctio. capit. 2. dic vt ibi [& ibi,
Depoſitiones epiſcoporum] no. Ioan. 9. quæſtio. 3. prin
9 cipalem, quod † papa omnes epiſcopos non poſſet de-
ponere: quia hoc eſſet mutare generalem ſtatum eccle
ſiæ [& ibi, Generalis] prouinciale vero legatus congre
gare poteſt, cum & minores poſsint. infra de accu. ſi-
cut, licet Io. no. contrarium. 3. diſtinctio. §. porro. & de
hoc in Spe. ti. 2. §. ſupereſt. 3. col. ver. ſed nunquid lega
tus, & de varietate conciliorum. 17. diſtinct. in ſumma
[& ibi, Solum] non credo, quod intendat excludere le-
gatum, ne cõtradicat ſibi in eo, quod no. ſupra cap. 1.
Guil. in Spec. eodem tit. §. ſupereſt, ver. illud autem, &
de appel. §. nunc tractemus. ver, & nunquid idem eſt,
10 fatetur, quod † de conſuetu. illa opi. approbatur, quod
ad legatũ appelletur omiſſo medio, & hoc tenet Bart.
Brix. 2. quæſt. 6. cap. 3. ſed Io. ibi, & hic contra. nec ſu-
perfluit hic per id, quod dixi ſupra cap. 1. ſuper 1. glo.
quia ibi de aditione per querelam [& ibi, a papa] ad-
de caſum in cle. de re do. quia contingit, poſt princ. &
hic poni debuiſſet additio, quæ eſt in fi. Item non di-
ſpenſat in matrimonio, argu. ſupra de tranſac. inter,
ver. cum ergo. Vinc. & infra de conſangui. quod dile-
ctio, de tranſac. cap. vlt. vide quod ibi dicam in glo. in
pęnis, & hic in text. allegat Innoc. decr. illam ad con-
trarium. vide etiam quæſtionem, quam poſui ſuper re
gula, indultum, de reg. iur. libro ſexto, & ibi iſta omnia
11 & multos † tales caſus. ſ. 89. not. Guil. in Spec. eodem
tit. §. nunc oſtendendum. vide quod ibi ſcripſi, vbi ad
do duos caſus antiquos, & 20. noui iur. ſ. ſexti, & Cle.
vltra abſolutiones excommunicatorum reſeruatas, no
tatas de ſentent. excommu. eos qui, libro ſexto, & in
Cle. eodem tit. c. 1. & Hoſti. 61. in ſumma huius titul.
b §. quid pertinet, ver. illud quidem [b] [& ibi, Qui pecu-
lij] & infra de officio vica. capit. vlt. libro ſexto [& ibi,
de exemptis] de hoc per Hoſt. in ſumma, eodem titul.
§. qui pertinet, in princip. & per Guil. in Specul. eodem
titu. §. ſupereſt, verſi. ſed nunquid legatus poteſt ſuum
12 officium, & recitat Hoſti. in præ. §. quomodo † domi-
nus Gregor. 9. archiepiſcopo Vienen. ſpecialiter con-
ceſſit, cum mitteret eum in legationem, poteſtatem ſu-
per exemptos, innuens per id, quod alias non habuiſ-
ſet illam [& ibi, legatorum de latere] ad hoc infra de
verborum ſignificatione, capitul. primo. 1. reſpon. li-
bro ſexto, & eodem libro, de electio. ſi abbatem.

ADDITIONES.

a Litteris. Et patientia papæ tribuit ius, vide tex. & ibi gl. in c. pa. de ſup. negli. præla.

b Quidem. Et an legatus poſſit vnire eccleſiam epiſcopali menſę, videtur quod ſic, quia id poteſt epiſcopus. in contrarium facit, quòd no. Ioan. And. inf. de confir. vti. uel inuti. c. ſi in gl. dicit Hoſt. & uide in deciſio. Rotæ concluſione 66. & in Spec. de legato. §. nunc oſtendendum, uerſi. quinto, & ibi Io. And. cum autem ſoli imperatori reſeruatur, uide per doc. maxime per Bald. in l. 1. C. de iure au. anu.

SVMMARIVM.

1 *Per relationem cauſæ ad papam deſinit legatus eſſe iudex.*
2 *Diſſentire canonici ſolent, nec eſt reprehenſibile.*
3 *Paternitas quotuplex ſit, remiſſ.*
4 *Nunciorum directio ad papam non obeſt, ſi re integra reuocentur.*
Res integra dicitur antequam præſentatio ſit papæ porrecta, ibidem.
5 *A contrario ſenſu argumenti vſus, & validitatis.*
6 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Cognitio iudicis ceſſat per negocij translationem ad ſuperiorem, & nu. 7.
7 *Additio gloſſ.*

CAP. V.

1 Licet. Caſus. Ex quo † legatus retulit cauſam
ad papam, illius cauſę deſinit eſſe iudex.
& primo recitat factum electionis, & pro-
ceſſus legati. 2. ſuper proceſſu diffinit ibi, de conſilio
2 [Diſſenſiſſent] quod non † eſt nouum, nec reprehenſi-
bile. 8. q. 1. nec nouũ. 63. diſtin. noſce [G. fratrẽ] de mul
3 tiplici † fraternitate ſcripſi de reg. Io. Iſte aũt fuit fra-
ter carnalis Abbatis, vel forſan ipſius monacus [Præce
pit] cõfirmare poterat, de ele. ſi abbates, li. 6. [Iam di-
4 rectis] nec re integra de conſenſu partium reuocatis,
a quod fieri poteſt, vt dicam de appella. intimaſti, [a] &
rem integram, antequam præſentatio ſit papæ porre-
cta, de poſtu. bonæ. 2. verſic. nec nocebat [Poſtquam]
5 ergo † a contrario, non fuiſſet translatum, ſecunda exa
minatio tenuiſſet, infra de probatio: cauſam matrimo
nii. §. fi. Hoſt. (Et inanem) propter tres cauſas, relatio-
nem, miſſionem nuncii, & reiteratam inquiſitionem,
6 Goff. ¶ Gl. 2. † obijcit, & ſoluit. ¶ In 1. gl. [ibi, ex illo]
a tempore, quo iudex ſe promiſit conſultaturum. vel re
laturum. ad nil aliud procedit, niſi vt referat. ¶ In gl.
2. (ibi, licet, in fine) vide de accu. de his, ſuper. 1. gloſſ.
¶ In gl. vlt. (ibi. l. vlt.] vide de iudi. at ſi clerici, ſuper
7 gl. 2. ¶ In † gl. 1. (ibi, relationem) gl. Ioan. & idem no.
in prælleg. cap. nomẽ. ¶ In glo. 2. [ibi, quod non cre-
do) ſecundum Tan. & Vinc. (& ibi, Deſiderat) hic ſol-
b uit contraria ad decr. conſtitutus, dic vt [b] ibi not.

ADDITIONES.

a Intimaſti. Ibi vide Io. And. in gloſſ. partibus inſtantibus, & ibi vide an reuocatio fieri poſſit partibus inuitis, & vide in deciſio. Rotæ, concluſione 389.

b Dic vt. In gl. Sed qualiter, & ſuper illa Io. And. & vide quia probat iſte tex. quod id, quod fit a iudice, cuius iuriſdictio eſt ſuſpẽſa, dicitur a non ſuo iudice fieri, ibi, a non ſuo iudice &c. et iſtud hic gl. 2. relatio. n. ſuſpendit, non extinguit iuriſdictio. prout no. Io. And. in prælleg. c. intimaſti, in gl. partibus inſtantibus, quod facit ad multa.

SVMMARIVM.

1 *Legatus de latere confert beneficium vacans quod ſpectat ad eccleſiæ præſentationem.*

2 *Conſilium ſumitur pro conſenſu.*
Si quando, ſi aliquando, ibid.

3 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum.*
Principis omnia eſſe intelliguntur.

5 *Additio.*
Præſentatus ad rem, & actionem perſonalem contra epiſcopum, prouiſus habet ius in re, ibid.

6 *Patronus eccleſiæ cur minus ius habere quam prælatus dicatur.*

7 *Beneficium, ſi papa ſcribit, vt cui conferatur, an includatur eccleſia, in qua laicus obtinet ius patronatus.*

CAPVT VI.

1 Dilectus. Caſus. Legatus † de latere confert beneficium vacans ad præſentationem eccleſiæ. communis diuiſio. ſecunda ibi, cum igitur [Eidem] canonico, & ſi habere poteſt quis canoniam, & eccleſiam: ſed hic factũ narratur, ſecundum Hoſtien. [Pertinebat] ratione ar-
2 chidiaconatus [inconſulto] ſumitur † conſilium pro conſenſu, ſic ſupra titul. 1. venerabili. plus probat per
a regulam, [a] ſi vinco vincentem te, &c. 24. quæſtio. 1. rogamus. ff. de diuer. & temp. l. vlt. [In conceſſione] quãdo. ſ. ad prælatum ſpectat collatio in totum. vel. i. inſtitutione, quando ad alium ſpectat præſentatio, & vacet, ad id, quod not. ſupra de officio archidiac. cum ſatis, & capitu. ad hæc, Hoſtien. [Patronus] Boat. intelligit hoc in diuerſis eccleſiis: alias plus recognoſcam beneficium a patrono, vel electore. quam a confirmato-
3 re [Si quando). i. aliquando. ¶ † Glo. 1. exponit literã, & ponit opinionem Io. & Lau. quam reprobat ¶ Gloſſ. penult. opponit, & ponit opin. Ioan. & ſoluit diſtinguẽ-
4 do. ¶ † In gloſſ. penul. [ibi, bene a Zenone] omnia prin-
5 cipis eſſe intelliguntur. ¶ In glo. 2. [ibi, mutare] accumulando [& ibi, non acquiritur] credo, quod intellexerunt de iure in re, non ad rem; vnde dicebat Innocen. quod prouiſus habet ius in re: præſentatus vero habet
b ius ad rem, & perſonalem actionem contra epiſcopũ [b]
6 [Et in fine] vel dicitur † plus eo reſpectu, quo ius prælati dependet a iure communi, ius vero patroni a gratia. infra de iure patrona. capit. 3. vel plus, quia alteri ex præſentatis per laicum gratificare poteſt, vt infra de iure patron. cum autem. vel plus. i. ſuperius: quia ſubeſt laicus prælato quo ad examinationem cauſæ huius, infra de iudici. quanto, & deuolutionem, de qua ſupra in gloſſ. ſecundum Hoſtien. ¶ In gloſſ. 3. [ibi, non ſubſit] dicit hic & in decre. cum dilectus. Hoſtien. ſe vidiſſe, & legiſſe literam papalem directam
7 prælatis Angliæ, in qua continebatur, quod † quando papa ſcribit pro aliquo beneficiando, non eſt ſuæ intentionis, quod ei conferatur eccleſia, in qua laicus obtinet ius patronatus, contrarium tamen huius arguen-
c do dicebat Vincen. infra de præbend. dilectus. [c] 3. [& ibi, Similes] vt Piſanus, Vincen. [Et in fine] dic vt infra eodem capitu. 1. libro ſexto. ¶ In gloſſ. vlt. [in fine] ſupra de ſupp. neg. præla. c. 2. in fin. infra de iure patr. cum propter.

ADDITIONES.

a ¶ Regulam. De qua per Io. And. in c. auctoritate, de conceſſio. præbend. libro ſexto, & per Cyn. in l. licet, C. de pa. lib. quæ eſt authen. in iſto titu. & per Bart. in l. de acceſſionibus, ff. de diuer. & temp. præſcr. & plenius in l. Claudius, ff. qui po. in pi. ha.

b ¶ Epiſcopum. Et inter ius in re, & ad rem eſt materia, & facit ad materiam capit. ſi is, cui, de præbenc. & qua actione quiſque iſtorum agat, vide Ioan. A. conceſſ. præben. in prin.

c ¶ Dilectus. Vide ibi Ioan. And. & vide Guliel. in S. eo. §. nunc. tractemus, vers. ſed nunquid, & de actio. per actionibus, & vide etiam de præben. capitu. 2. li. de iure patro. cum dilectus.

SVMMARIVM.

1 *Legatus, in quacunque parte legationis exiſtat, iurisdictionem ſuam exequitur, & quando prouinciam extra eam eſt, reuocatus eſt, quid facere poſſit, nu. ...quentibus.*

2 *Iurisdictio prorogata nunquid expirat, reuocato legato, vel epiſcopo, in quem prorogata fuit, poſtquam ea... ſent.*

3 *Viena, Biſantium ſunt extra regnum Franciæ.*
Lugdunenſis prouincia eſt in regno eodem, ibid.

4 *Prouinciæ appellatione continetur ciuitas metropolitana.*

5 *Legatus plurium prouinciarum facta vnius poteſt impedire.*

6 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. num. 7.*
Extra territorium ſeu diœceſim nihil agi a præſide, legato vel ordinario poteſt, excipitur, & nu. 8.

8 *Additio gloſſarum.*
Reuerſurus in breui qui eſt, non videtur diuertiſſe.

9 *Legatus ſi reuocatus ſit, quod iuris de cauſis ab eo cœptis. ...gatus poteſt intra annum ſuum exequi ſententiam, vt ...cit Hoſtien.*
Exequi ſententiam legati poteſt ordinarius, & quando quomodo, ibid. ver. Dicit etiam Hoſt.

10 *In diœceſi aliena ius dicere quis poteſt, conſentiente diœceſano, & ſubditis ius dicere volentis.*
Perſona commiſſio maior eſt, quam loci, ibidem verſi. ...quod iudex.

11 *Capitul. ſi epiſcopus. 11. quæſtio. 3. quomodo debeat intelligi.*
Abſentem excommunicare intra diœceſim ſuam aliud eſt quam.
Abſentem a diœceſi ſua id facere, ibidem verſicu. ... aliud.

13 *Denunciare excommunicatum quis poteſt extra prouinciam ſuam, & ratio.*

CAPVT VII.

1 Nouit. Caſus. Legatus † in quacunque partẽ legationis exiſtat, iuriſdictionem ſuã exequitur. & pars huius, de iudic. & de app. nouit. ad hanc ſententiam loquitur ſupra de poſtul. capit. 1. Et prima pars ponit regis querelam, cũ ſecundo reſpondet ibi, Tuæ [Suſpectus] hæc pars expeditur infra de appellat. nouit [Extra fines] ſecunda ratio, quare dicebat non valere ſententiam: & hanc expedit infra [Fuerat] maxime in caſu præſenti, cum id non faceret tanquam legatus, ſed tanquam delega-
a tus ex ſpeciali mandato papæ [Terminos] quid ſi non ſubditi de aliena prouincia iuriſdictionem legati ſuper quæſtione, quam habebant, in ſe canonice prorogarunt: legatus tali iuriſdictione cœpit vti, poſtea reuocatur, nunquid expirat talis iuriſdictio prorogata? & idem poteſt quæri de epiſcopo, cuius iuriſdictio prorogata eſt, poſtea ad aliam eccleſiam tranſlato: & videtur quod duret, ex quo incœpit antequam ordinaria finiretur. infra capitulo final. cum ſi. maxime, quia potius videtur electa perſona, quæ ſupereſt, quam iuriſdictio, quæ deficit, argumen. ſupra tit. 1. capitu. vlt. §. is autem, infra de arbi. ex parte,

&c.

& cap. cum a nobis. ff. de legatis 3. ſi quis concubinã.
Sed contra, quia perempta ordinaria, principalis vide
tur perempta, acceſſoria prorogata, argum. ℐ. de regu.
iur. acceſſorium, cum ſuis concor. & pro hoc facit opti
me ff. de publi. ſi ego. §. idem ait ædibus emptis, alias
incipit, quod tamen, ff. de vſufruct. ſi Titio, ad fi. pro
& contra eodem titulo. Item ſi fundi. §. hinc vicinis.
ff. de verbor. obligat. inter ſtipulantem. §. ſacram. ſol.
dici poteſt, quod, ſi iuriſdictio dignitatis ſuppreſſo no-
mine legati, vel epiſcopi fuerit prorogata, expiret quã
tum ad eius perſonã, & tranſit ad ſuperiorem, argum.
infra titu. 1. paſtoralis, cum concor. in prima parte, ſi
nomen proprium fuerit expreſſum, videtur quod tunc
ſequatur eum iuriſdictio prorogata, argument. opti.
ff. qui. mo. vſufruct. amit. quid tamen. 1. reſpon. cum
ſuis concord. niſi prælatus remotus fuiſſet propter cri-
men, vel aliam cauſam, quæ ipſum ad iudicandum
reddat inhabilem. 3. quæſtio. 7. iudicet, de reſcript.
ſciſcitatus. hæc diſtinctio probatur ſupra tit. 1. quo-
niam, ſecundum Hoſtien. & de hoc in Specul. eodem
titu. §. nunc dicamus, verſic. ſed pone, quod non ſub-
diti, & de compet. iudi. adi. §. 1. verſic. quid ſi duo
Piſani, & ibi ſequitur, verſic. ſed quid in delegato. Idẽ
in delegato renocato cuius iuriſdictio fuerat per par-
tes ad repreſalias prorogata [Egreſſus] allegatur hæc
decret. & 11. quæſtione 1. ſi quiſquam ad id, quod ha-
bes, infra de officio ordin. cum epiſcopus, libro ſexto.
ad idem, eod. lib. de hære. vt officium. 1. reſpon. [Bi-
3 ſuntina.] quod dicit † de Vienen. & Biſunti. proprie
dicit, quod ſunt extra regnum Franciæ, videlicet in
regno Vienen. & Arelaten. Lugdunenſis vero prouin-
cia tota eſt in regno Franciæ, & magna pars diœceſa.
& ſecundum quoſdam aliqua pars ciuitatis, ſecundum
Hoſtienſ. & valet ſecũdum eum hic notare ad id, quod
4 appellatione † prouinciæ continetur ciuitas metro-
a polita. de vſu palij. cap. 1. infra de præben. quamuis, [a]
5 lib. 6. Et not. ſecundum Innoc, quod legatus † plurium
prouinciarum facta vnius poteſt in alia expedire. In-
ſpiciẽdi enim ſunt limites legationis [Solicitudinem]
ſupra de vſu pal. ad honorem, in fi. [Suſcepiſſe] hic pa-
tet expreſſum, quòd legatus in pluribus prouincijs,
facta vnius prouincia poteſt in alia exercere, Inno-
6 cent. ¶ Gloſſ. 1. † not. obijcit, & ſoluit, & opponit. po-
nit ſubdens duo, quę poſſunt extra diœceſim. in fin.
7 quærit, & ſoluit. ¶ In 1. † gloſſ. [ibi. l. 3. ibi, præſes pro-
uincię] In ſuę prouincię tantum homines habet impe-
rium, & hoc, dum in prouincia eſt: nam, ſi exiuit, pri-
uatus eſt [& ibi. l. vltim.] vide de ſenten. excommuni-
catio. a nobis. 1. ſuper gloſſ. 2. [& ibi, voluntariam] &
manumiſſiones filiorum, & ſeruorum, & adoptiones
[& ibi, De re iudic. l. 2.] quòd ex cauſa conceditur in
tempore prorogando, & in arctando [& ibi, Cum
vnus. §. penult.] qui poſſidere iubetur, eo loco iuſſus vi-
detur, cuius cura ad iubentem pertinet [& ibi. l. vlt.]
præfectus vrbis extra vrbem iudicare iubet [& ibi.
8 l. 3.] vide ſupra ea. gloſſ. ¶ In † gloſſ. 1. [ibi, exiuit] re-
uocatus, & animo non redeundi. ſecus enim ſecundum
Hoſtien. ſi non reuocatus exeat. ff. de offic. præfec. vrb.
l. fin. nec enim videtur diuertiſſe, qui in breui reuerſu-
rus eſt, argumen. ff. de diuor. l. 3. Idem Archid. eodem
b titulo, præſenti, [b] rationem reddens, quia etiam ex-
9 preſſe legationem dimittere non poſſet. Sed † quid
de cauſis a legato reuocato inceptis, ſed non diffi-
nitis, vel diffinitis, ſed non mandatis executioni? di-
xit Inn. quòd recurrendum eſt ad papam, vel alium
legatum ſucceſſorem, argumen. ff. de iudic. mortuo
iudice. C. de iudic. properandum. §. ſin autem in
medio. dicit Hoſtienſ. quòd de delegato ſatis eſt
expreſſum, de eo, qui mit. in poſſeſſio. cum veniſ-
ſent. de papa, infra titul. 1. paſtoralis. §. præterea. ſed
ſpecialis delegatus ſuam ſententiam exequitur intra
annum. ſupra titul. 1. quærenti. & idem dicunt quidam
in legato, ſcilicet quamuis reuocatus ſit, poſſit vſque
ad annum talia expedire, quod non placet Innocen.
nec Guil. in Specul. eodem titulo. §. nunc dicamus. ver
ſicul. ſed an legatus; quia ex quo reuocatus, nulla con
tentioſa iuriſdictio ratione legationis finitæ remanet
penes ipſum, vt eſt dictum, dicit etiam Hoſtienſ. quod
ordinarius ſententiam legati, quę non verteretur in
dubium, poſſet executioni mandare, ſed & coram ip-
ſo poſſet proponi actio iudicati, argumen. ſupra eo-
dem capitulo ſecundo, infra titul. 1. ſignificauit, de fo
ro competen. poſtulaſti, ff. de re iudic. a diuo Pio [&
ibi, Ad hoc dicas] Idem Goffred. [& ibi, Diſponere]
ſaluo quod habes de epiſcopis expulſis a ſuis ſedi-
bus in concilio Vienen. de foro compet. quamuis [&
10 ibi, Epiſcopum] vbi de hoc, quod intelligas † ſine cõ
ſenſu illius, cuius eſt diœceſa. vt ibi, & capitulis ibi pro
ximis, ſecundum Innoc & Hoſtien. Si enim epiſcopus
poteſt mihi concedere, vt ſubditos ſuos in diœceſi mea
iudicem, quod dixit Hoſtien. nulli venire in dubium;
hoc tamen, cum ſubditi conſentiunt, ne ſit contra, de
officio ordina. cum epiſcopus, libro ſexto. Et hic, vi-
de quod ſcripſi in Specul. de cita. §. primo, verſicul.
Item quod iudex citat, quare non poterit concedere,
quod meos ſubditos in ſua diœceſi iudicem, cum ma-
ior ſit commiſſio perſonæ, quam loci. duodecima,
quæſtione prima, præcipimus. ff. de ædil. edict. ædi-
les. & qui poteſt maius &cęt. Item poteſt mihi con-
cedere, quod in ſua diœceſi ſuos ſubditos iudicem.
nona, quæſtione ſecunda, & tertia, per totum. er-
go, quod meos in ſua; quia qui poteſt totum, &
partem, ſupra titul. proxim. paſtoralis. §. primo, ff. de
rei vendit. quæ de tota. Item cum poſſit hanc po-
teſtatem dare priuato, quem facit officialem, de in-
ſtitut. capitulo tertio, de foro competen. & de ap-
pellatio. Romana, libro ſexto, quare non pote-
rit hanc poteſtatem dare epiſcopo venienti ad diœ-
ceſim ſuam; ratio non apparet. & adde quod not. ſu-
pra titul. primo, P. & G. & de vſu palii, ex tuarum, in
fi. & ſecundum hoc intellige, quod not. in ſumma, eo
dem titulo. §. & in quo loco. Hoſtien. [& ibi, Nec ab-
ſoluere] dixit Innocent. quod ſi recognoſcet ſe erraſ-
ſe, abſoluet ſine cauſæ cognitione propter periculum
excommunicationis. infra de ſentent. excommu. ſa-
cro. §. ſi vero, de hoc in Specul. eodem titulo. §. nunc
dicamus. verſi. quid ſi legatus [& ibi, Si epiſcopus] for-
11 to † non probat ad quod inducitur, niſi per hunc
modum: quia iubet pendente cognitione de iniuſta
excommunicatione excommunicatum vitare. nec va-
let, quod de Paulo ſequitur; quia aliud eſt, epiſco-
pum intra diœceſim ſuam excommunicare abſen-
c tem, [c] & aliud eum abſentem hoc facere, cum ex-
tra territorium &c. de conſtitut. capitul. 1. libro ſex-
to [& ibi. §. vltim.] hoc poſſet ſuſtineri in notoriis, quę
non requirunt examinationem cauſæ, de iureiu. ad no
ſtram, de fil. presby. quoniam, ſecundum Hoſtien. &
de hoc in Specu. titul. 2. §. nunc dicamus, verſicul. ſed
nunquid poteſt [& ibi, Aliquando] per hanc leg. & le.
12 ibi, præcedentem dicebamus † olim legatum ante-
quam ingrederetur prouinciam, iuriſdictionem de-
mandare non poſſe, niſi haberet neceſſariam mo-
ram. Hodie vero poteſt, reſeruata ſibi ſententia,
in authen. colum. 9. de collat. §. qui vero, præter vlti-
mum ſupplicium, & membri abſciſſionem, vt ibi
dicitur, Ioan. Philipp. [& ibi, Non poſſet] Hoſtienſ.
contra, cum ei ſit obediendum, alleg. no. de tem-
po. ordina. ad aures, & quod dixi poſt eum de no-

torijs, ſupra eadem, gloſſ. ſecundum eos, qui dicunt ꝙ non poteſt, parata eſt via, quod delegent alteri coertionem illius [& ibi, Beneficia] Idem Innocen.[d] allegat de appell. qua fronte, & hoc teneas ſaluo quod habes, de præben. ſtatutum, in fi. libro ſexto, & quod ibi not. [& ibi eſt dicendum] ſecundum Vincen. & Tan.
33 [Et in fi.] Idem Goffred. dixit † tamen, quod ſi in prouincia exiſtens excommunicauit, egreſſus poteſt denũciare, cum per id amplius non ligetur, de appell. paſtoralis, & quia denuncians nõ pronunciat, ſed declarat, & poteſt fieri in tempore, & poſt tempus. ff. de teſta. hæredes, in fin. de teſti. cog. preterea. Idem Ia. & Hoſt.

ADDITIONES.

a ¶ Quamuis. Ibi vide Io. And. & quid ſi ſcribatur de beneficio patriarchatus, an metropolitana veniat, ibi per ipſum, & vide per ipſum in Spec. de ac. & petit. §. ſuper petitionibus, verſiculo, in literis quoque.

b Præſenti. Et idem hoc Innocen. vt ibi dicit Ioan. Andr. & Guliel. in Spec. eodem tit. § finitur circa principium, & ibi in verſic. 2. vide, an vocatus legatus a papa poſſit ad prouinciam ſine papæ licentia redire.

c Abſentem. Paulus excommunicauit abſentem, non tamen dicitur ibi, quod extra locum ſuæ iuriſdictionis fuerit, quia non erant diſtinctæ diœceſes. 13. quæſt. 1. capit. 1. vide tamen 99. diſtinctio. c. 1.

d Idem Innocen. An extra prouinciam beneficium conferre poſſit habes nota. etiam. infra de conceſſio præbend. poſt electionem, & faciunt nota. eodem tit. quia diuerſitatem. vbi dicit, imo dum redibat, conferre poſſet, licet tempus illud non computetur, & ad hoc gl. in c. ſtatutum, de præb. lib. 6. Archid.

SVMMARIVM.

1 Legato de latere præſente, minor legatus executionem ſui officij dimittit.

2 Legato ſecundo dato non reuocatur primus, & aſſimilatur tutori.

Tutore ſecundo dato non reuocatur primus, ibid.

3 Epilogus ſuffragium, Additio gloſſarum. num. 4.

Iuriſdictionem quis habet quandoque, quam non poteſt exercere, & quando, ibid. num. 4.

5 Maiore præſente poteſtas minoris, & qua deponatur.

Cap. denique, 21. diſtin. cum ſuis concordan. intellectus. ibidem.

Par pari quando cedat ibid. verſic. niſi vbi.

CAPVT VIII.

1 Volentes. Caſus. Præſente † legato de latere, minor legatus executionem officij ſui dimittit. Abb. ſummabat de legato prætextu eccleſiæ[a] [Committendum] an fuerit commiſſio perſonalis, vel realis non apparet, & vide quod dixi de vſu pal. ex tuarum [Contigerit] facit hæc decret. ad id, quod not. Ioan. 25. quæſt.
2 2. capitul. 1. ſcilicet quòd dato † ſecundo legato, non
b reuocatur primus, ſicut[b] & in tutoribus. Cod. de tetu. l. 2. & de hoc in Specul. tit. 2. §. finitur, ad fin. [Omnino] id eſt quo ad iuriſdictionem voluntariam, & contentioſam, Pet. & Egi. [Dimittas] 10. quæſtio. not. hic Vincen. quas vide ad litteram in Specul. tit. 2. §. ſupereſt, verſic. illud etiam no. vſque ad fin. §. ¶ Gloſſ. † 1.
3 ſignat contrarium. ¶ In 1. gloſſ. [ibi. l. vlt.] vide hanc & ſequen. in prælleg. cap. antiqua, ſuper pen. gl. ¶ In
4 † gloſſ. 1. [ibi, reſumit illud] ſimile C. de cur. fur. l. pen. & not. quod habet quis iuriſdictionem, quam tamen non poteſt exercere. ſic ſupra de reſcriptis, paſtoralis, in fin. Hoſtien. [& ibi, Ecce] ibi dicitur, quod presbyter præſente epiſcopo benedicit; quod intellige, vt ibi
5 not. [& in fine] Dixit hic Hoſtien. quòd † præſente maiore poteſtas minoris reuerentialis, & inſignialis deponitur, & ſic intellige capit. denique, cum ſuis concord. facit de priuileg. vt apoſtolicæ, libro ſexto. contentioſa vero non deponitur, vt in contrarijs, niſi vbi de quadam parilitate agitur, quæ a ſuperiore duobus, vni habenti ſpecialem prærogatiuam reuerentiæ, & alij non habenti conceditur, & tunc ſtatur diſpoſitioni maioris, vt hic vides: & huius diſpoſitionis poteſt eſſe duplex ratio, prærogatiua ſcilicet reuerentiæ, vt dicit gloſſ. & ne in vno corpore ſint duo capita, quaſi monſtrum, infra titulo primo, quoniam ſecundum eum.

ADDITIONES.

a Eccleſiæ. Quaſi velit hunc patriarcham eſſe legatum natũ quod necubi conſtat, & vide gloſſ. fin. ſupra eodem, dilectus quæ aliquos nominat, & hunc non exprimit, nec etiam addit illum. Io. And.

b Primus, ſicut. De curatore dato poſt primum an illum reuocet, vide in l. cum ſemel. ff. de tutel. per Bart.

SVMMARIVM.

1 Conuerſi, & moniales eccleſiaſticæ perſonæ ſunt.

2 Legatis, qui de latere non mittuntur, qualiter legatio committitur.

Legatus non poteſt abſoluere compet at hæc conſtitutio etiam de conſenſu ordinarij, ibid. & quos non poſſit, vel poſſit abſoluere, num 3. & 6. 10. 11.

4 Scholarem, qui in partibus ſuis clericum percuſſit, epiſcopus Bonon. etiam eo caſu, quo eius epiſcopus poſſet, non poteſt abſoluere.

Religioſum ſtudentem alibi in legibus epiſcopus ſuus tñ poſſet abſoluere, ibid.

5 Legati nati, vel creati qui eſſe dicantur, qui etiam non poſſunt iniicientem manus violentas abſoluere, etiam ſubditum.

7 Abſoluẽdi manuum violentarum iniectores priuilegium ab apoſtolica tantum ſede conceditur.

Legatorum poteſtas ex forma priuilegiorum conceſſorum diſcernetur, ibid. inter miſſos a latere, & de latere non eſt differentia. num. 12.

8 Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, & numero 11. & 12.

Iniectionem manuum violentarum enormem ſemper ſibi papa reſeruat, quantumcunque ſuper hoc aliquem priuilegio decoret, ibid.

CAP. IX.

Excommunicatis. Se ſummat, & ponit duo dicta: ſecundum ibi, & qui, a quibus poſtea excipit, ibi, Niſi [Iniectione] in cle-
1 ricos, vel eccleſiaſticas perſonas, vt conuerſos, vel moniales, de ſenten. excommunicatio. & cap. de monialibus, Hoſtien. [Legati] hic incipe conſtructum [non
2 mittuntur] ſed † alias ſibi ad tempus, & perſonaliter committitur legatio, vt in gloſſ. [Extra prouinciam] videtur, quod de conſenſu ordinarij, cuius eſt prouincia, vel diœceſis hoc facere poſſet: quia tunc ibi neceſſariam iuriſdictionem exercet, vt dixi ſupra eodem, nouit. Dicit Hoſt. ꝙ rationabile videtur hoc de ſuis ſubditis. dicit tñ, ꝙ cum hoc ſit priuilegium a papa conceſſum, & ſic limitatum, non audet hanc interpretationem facere, argum. de vſu pal. c. 2. de priuileg. ſane, de ſenten. exco. inter. ſit ergo contentus terminis ſuis. de
a ſepult.[a] c. 1. & adde quod ſtatim dicam poſt Vincent. [Sibi commiſſam] tolle, quod eſt, beneficium abſolutionis &c. Sed Vinc. intellexit, ꝙ hic prohibeatur legatis

da abſoluere, cum ſunt extra prouinciam. Aliunde ve-
3 nientes quaſi exiſtentes e extra prouinciam ſuos pro-
uinciales poſſint abſoluere, cum hoc hic non prohi-
beatur, & ſic vult ipſe hic coniungere litteram, ſi hu
ius &c, quæ lectura non videtur amica litteræ, & a-
b lii contra, quod approbat conſuetudo.[b] dicit etiam,
quod ſi extranei venientes ad prouinciã, ex quo ibi
ſunt, incidunt in ſententiam, poſſunt abſolui per lega-
tum non de latere. 6. quæſtione tertia placuit, quod
verum credo. imo tenet hic Hoſtien. quod ſubditum,
qui deliquit extra prouinciam, talis legatus etiam exi
c ſtens in prouincia non poſſit[c] abſoluere, allegat de
ſentent. excommunicatio. officij, de rap. capitulo pri-
mo, & remittit ad ſummam, eodem titulo. §. & in quo
loco, ver. illud quoque. de hoc in Spec, de lega. §. nũc
dicamus, verſic. illud etiam, vbi ponitur etiam contra
ria opinio per capitulum primum. 16. quæſtione pri-
ma, & ea, quæ ibi not. [vel ibidem] ſi. in ſua prouincia
exiſtens [Illuc] ad prouinciam ſibi commiſſam [Aliun
4 de] not. Abb. per hoc † epiſcopum Bonon. abſoluere
non poſſe ſcholarem, qui in partibus ſuis percuſſit cle-
ricum; etiam eo caſu, quo ſuus epiſcopus poſſit abſol-
uere. Item e conuerſo religioſum hic ſtudentem in le-
gibus ſuus epiſcopus non abſoluet, & adde quod ſupra
dixi, & in hoc vltimo Hoſtien. contra, ne cleri. vel mo.
5 capitulo ſi, [vendicant] ſicut † Cantuarien. Eboracen.
Remen. & Piſanus, de quo vide quod dicam poſt Vin-
cen. infra de priuil. quia intentionis, ad finem magnæ
gl. & his ſimiles. & hos Hoſtien. vocat natos, vel crea-
tos [etiam ſubditis] multo minus non ſubditis. q. d.
nullos abſoluunt [quamuis in ſua] multo minus in alie
na q. d. nullo loco poſſunt, Hoſtien. [Non poſſunt]
quia cum localis eſt legatio, perderent ibi clerici pri
uilegium clericale, ſi percuſſores ſui nunquam de par-
tibus illis mittentur ad curiam, ſecundum Vincent.
6 qui etiam per hoc † arguit, quod legati prædicta ratio
ne non debeant abſoluere eos, qui poſt ingreſſum
ſuum inciderunt in canonem; tenet tamen contra-
rium, cum illa legatio ſit temporalis [Illis, & iſtis] ſci-
licet miſſis, creatis, vel natis [A ſede apoſtolica] alius
7 † ergo non poteſt [Concedat] poteſtas ergo talium di
ſcernetur ex forma priuilegiorum conceſſorum, de pri
8 uile. porro. ¶ Gloſſ. prima † arguit a contrario. ¶ Gl.
ſecunda tractat de triplici genere legatorum, ſecundo
quærit, arguit pro & contra, & ſoluit. in ſi. ſubdit ius
9 nouum. ¶ † In gloſſ. ſecunda [ibi. l. vltim.] vide de ſen
ten. excommunicatio. a nobis. 1. ſuper gloſſ. ſecunda
[& ibi. leg. 3.] vide ſupra eodem, nouit, ſuper 1. gloſſ.
[& ibi, quiſquis canon] in §. pro. alleg. ¶ In prima
10 † gloſſ. [ibi, iniectione] non enormi, ſecundum Hoſtie.
qui hic not. legatos etiam de latere abſoluere non
poſſe ex generali legatione excommunicatos pro e-
normi, dicens patere, de ſenten. excommunicatio. ſi
vero. 1. reſpon. & capitul. peruenit, & capitul. cum
illorum. §. primo, & ſecundo, & capitul. relatum,
prope finem, & capit. canonica. quod quantumcun-
que papa aliquem ſuper hoc priuilegiet, ſemper
ad manus ſuas retinet hanc enormem. vide quod di-
cam de ſentent. excommunicatio. ad eminentiam,
in vltim. gloſſ. ¶ In gloſſ. ſecunda [ibi, abſoluere poſ-
ſunt] not. Ioan. 94. diſtinctione, capitulo ſecundo,
11 quod capiens † legatum ab eo poteſt abſolui, quod
intelligas, ſaluo eo, quod habes, de pen. felicis. libro
ſexto, & eodem titul. ſi quis ſuadente, in cle. & de
hoc in Specul. titul. 1. §. nunc dicamus, verſicul. ſed
quæritur, vtrum [& ibi, Cardinales] dixit Vincent.
12 ſupra capitulo proxim. quod † cardinales ſunt lega-
ti de latere, & miſſi de latere. alij mittuntur a la-
tere, & non ſunt de latere, ſicut ſi Mediolanen. vel
Rauennas mittatur in Hiſpaniam, ſicut alia ſunt ſe-
pulchra familiaria. ſcilicet ad opus teſtatoris, & fami-
liæ ſuę: alia hereditaria. ſcilicet ad opus hæredum,
ff. de reli. & ſump. fu. familiaria. hęc diſtinctio reproba-
tur, de ſentent. excommunicatio. ad eminentiam [&
ibi, Cardinales tantum] Idem hic Innoc. & vt dicit
Hoſtien. ſic tenet curia, Idem Guil. in Specul. de lega-
to. §. ſequitur, & Bonag. ſupra capit. proxi. [& ibi, Alie
na] quid ſi ſibi reſiſtat leſus? vide in Spec. eodem titul.
§. nunc dicamus, verſic. quid ſi læſus [& in fin.] eodem
tit. libro ſexto.

ADDITIONES.

a ¶ Sepult. Pro hoc, quia iſta facultas datur legatis in priuilegiũ, quod non competit epiſcopis regulariter, & ſic conſenſus epi ſcopi nihil præſtat, & pro iſto dicto vide gloſſ. magnam in clemen. 1. de iure patr.

b Conſueta. Pro opin. Vincen. facit, quia talis abſolutio eſt volũtariæ iuriſdictionis, & illam habet a principe, & ſic illam poteſt exercere extra territorium. lege ſecunda. ff. de officio proconſul. et ibi vide Bart. in contrarium facit quia imo requirit abſolutionem circa cognitionem, vt not. ſupra eodem, nouit, in gloſſ. et ſuper illa Io. And.

c Poſſit. Si intelligis quo ad forum pœnitentiale, obſtat gloſſ. cap. ſi. 16. q. 2. ſi quo ad forum iudiciale, obſtat c. poſtulaſti, cum ſua materia, de foro compet.

SVMMARIVM.

1 *Legati ſtatutum, finita legatione durat: quæ legati facere poſſunt, & an non vocatis prælatis, & populo prouinciæ, nu. 2. quæ tamen legibus generalibus non obſiſtant, ibid. in homine tantum ſua prouincia, num. 3. periculoſa ſunt, & ratio, numero 4.*

Papa cõſtitutio omnes aſtringit, cuius eſt prouincia tota Chriſtianitas, quamuis habeat & ſpecialem, nu. eod.

5 *Egreſſio legati inſpicitur, quando ſit non animo redeundi.*

6 *Delegatorum legati poteſtas, ſi citatio præceſſit, vel æquipollens, non expirat.*

Citationis commiſſio tamen an ſufficiat ad perpetuandum delegati iuriſdictionem, an vero ſit opus etiam perueniat ad citandum, in prin.

Cœpiſſe non ſufficit niſi conſequatur effectus, argumenta colliguntur, ibid. & quando cœptum dicatur quid, ibid.

7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*

Interdictio poſtulationis non habet locum apud ſucceſſorem.

8 *Additio, & num. 9. 10. & 11.*

Excommunicati per ſtatutum legati abſoluentur ab ordinario, niſi in caſu, & quo, eod. num.

9 *Legis vltimæ, ff. de pœnis, intellectus.*

Pœna ſiue præfinitione temporis irrogata quandiu duret, ibidem.

10 *Legatus an inhabilitare quem poſſit ad beneficia.*

An epiſcopus, remiſſ. ibid.

Indulgentias quot dierum poſſit dare legatus, ibid.

11 *Præuenire poteſt ordinaria iuriſdictio delegatam, & ordinariam, delegata vero delegatam minime.*

Reſeruatio legati duret vtrum poſt eius receſſum. remiſſ. ibidem.

CAPVT X.

1 Nemini. Caſus. Legatione † finita, durat legati ſtatutum. Finitur tamen delegati ſui iuriſdictio, ſi citatio non
2 præceſſit, ſecunda ibi, ſecus [Statuta] ergo † legati faciunt ſtatuta: ſed dicunt quidam, quod in illis condendis debent requirere conſilia prælatorum prouinciæ ſuę, argumen. 9. quæſtio. 3. capit. 1. 3. 4. & 5. & etiã Io. And. ſuper 1. Decret.

a populi in his, quæ ipſum tangunt, [a] de conſecrat. di-
ſtinct.3. capit.1. de his, quæ fiunt a prælat. capitul. fin.
& facit de officio archid. capit. ad hæc, ad fin. ſed ſe-
cundum Innocen. tenent ſtatuta, quæ facit legatus de
his, quæ pertinent ad iuriſdictionem ſuam, & ſi præ-
dicti non fuerunt requiſiti, dum tamen legibus gene-
ralibus non obſiſtant. nam ipſas corrigere non liceret,
argumen. C. de officio præ. orien. & illyri. l.2. & adde
quod dixi de officio archipresbyt. capit. fin. in vltim.
b gloſſ. [b] Commiſſa [illos enim ſolos † aſtringere poteſt.
3 ff. de iuriſdictio. omn. iudic. l. fi. Sed conſtitutio papæ
aſtringit omnes. ſupra de conſtitut. capit. fin. Eſt enim
tota Chriſtianitas ſua prouincia, quamuis & habeat
ſpecialem, vt legitur & not. de officio vica. capit. pen.
[Perpetua] ad hoc de præſcript. veniens, verſic. præſer-
tim, nec mirum cum legati habeant ordinariam, in-
4 fra eod. capitulo ſecundo, libro ſexto, & dicit † Hoſt.
quod periculoſum eſt, quod dicimus legatorum ſta-
tuta perpetua, cum vt plurimum ignorentur, & non
ſeruentur; ſed hoc dic, vt de conſtit. capitulo ſecun-
5 do. libro ſexto [Egreſſi] animo † non redeundi. ff. de
hæredi. inſtit. ex facto, vltra medium. Vincen. [iſtorū]
ſcilicet delegatorum a legatis [illorum] ſcilicet lega-
torum [Diſceſſum] a legatione. ſupra eodem, nouit, ſe-
cundum Vincen. alias deceſſum [horum] delegatorum
6 a legatis [citatio] vel aliud † æquipollens, ſecundum
Hoſtien. qui remittit. ſupra titu.1. licet. eſt quæſtio de
delegato legati, qui prius commiſit citationem: ſed
poſt deceſſum legati nuncius citauit, quam diſputa-
uit hic Bart. & quod non ſit perpetuata iuriſdictio,
inducebat hanc litteram, quæ vult, quod citatio præ-
ceſſerit egreſſum legati, quod in quæſtione non fuit.
cum ergo verba ſint intelligenda cum effectu, de cle-
ric. non reſi. relatum, & hæc impoſitio non habet effe-
ctum, cum proprie non dicatur citatio, quæ non per-
uenit ad citandum, ergo nec perpetuata eſt iuriſdi-
ctio, & ſunt ſimilia, in quib. non ſufficit aliud actū, niſi
peruenerit. ff. de acquiren. poſſeſsio. qui abſenti, quam
vide de cler. excom. apoſtolicæ. in gloſſ.2. ad fi. C. de
fideicommiſs. lib. ſi voluntate. ff. de lib. cauſa, non vi-
debitur domini voluntate ſeruus in libertate mane-
re, quem dominus ignorauerit ſuum eſſe. ff. de vſuca.
ſequitur §. tunc in poteſtate, ſequitur, domini rediiſ-
ſe videtur, cum poſſeſſionem eius nactus ſit. facit de
conceſs. præben. quia cunctis. §. ex parte, & capit. ſi ca-
pitulo, & capitul. ſi ſoli. ſic ergo & in propoſito non ſuf-
ficiat citationem commiſſam, quæ non peruenit. im-
putetur ergo iudici, & actori, qui ſe ſic arctauerant, de
elect. cum in veteri. ff. ſi quis cautio. l.2. §. ſi quis ſua. igi
tur negligentia eis ſolis noceat. Item per citationem
non nunciatam per executorem non interrumpitur
præſcriptio. C. de præſcript. 30. an. ſicut, & l. cum no-
tiſſimi. nec præuentus dicitur, qui citatus non fuit.
c ff. de iudic. ſi quis poſtea. ſupra de foro compet. [c] capi-
tul. penult. In contrarium, licet libellus repudij non
traditus, ſoluit matrimonium. C. de repu. licet. ff. eod.
l.2. Item tenet reuocatio mandati, licet non peruene-
rit ad mandatarium. ff. de manu. vin. ſi pater. §. ſin au-
tem, & de procur. capit. vltim. libro ſexto. de his dua-
bus vide quod not. in Clem. de renunc. capit. vno, in
gloſſ. Vincen. Item abſens, & ignorans excommunica-
tur, de appell. cum ſit. in fi. fortius ergo citatus, & ſuf-
ficit aliquid inchoari, de tempor. ordin. ex tenore, de
elect. cum in cunctis. §. inferiora. Item ſatis eſt ad per-
petuationem, quod vti cœperit, de officio delegati, li-
cet, vel inchoauerit, eodem titul. cum plures. §.1. li-
bro ſexto, ſed cœpiſſe intelligitur per omnem actum,
quem fecit vt iudex, argumen. ff. de pollici. l.1. §. cœ-
piſſe, & per actum imperfectum de electio. in cauſis.

C. de annali except. vt perfectius, & l. vlt. Item in du-
d bio dicamus perpetuatam, [d] ne res pereat, de verbor.
ſignificat. abbate. Item adducitur de officio delegat.
gratum, ibi, propoſito citationis edicto. ſoluebat Bar.
iuriſdictionem non perpetuatam ſecundum leges.
ff. de iuriſdictio. omn. iudic. & quia, de officio delega.
relatum. ſecundum canones diſtinguit, an quæratur de
iuriſdictione perpetuanda, an de perſona arctanda,
vel re afficienda. ſecundo caſu non ſufficit citationem
iniunctam, quę facta non fuit, vt in primis iuribus bo-
ne probat Clem. vt lite pendente. capitulo 2. primo ca-
ſu ſufficit, quod a iudice manauerit, licet facta non fue-
rit per prællega. decret. licet, & ea, quæ ibi dixi poſt
7 Hoſtien. in gloſſ. dicit Hoſtien. ¶ Gloſſ. 1. † fortificat
textum. ſecundo quærit, arguit negatiue, contrarium
ſoluit. ¶ In 1. gloſſ. [ibi, puto. §. vlt.] apud ſucceſſo-
rem magiſtratum poſtulat is, quem prædeceſſor apud
8 ſe poſtulare prohibuit. ¶ In † gloſſ. 1. [ibi, excommuni
cati] abſoluentur tamen per ordinarios ſuos, ſi ſtatu-
tum abſolutionem maiori non reſeruat, infra de in-
ſtit. ex frequentibus, & facit quod dixi de præben. gra-
uę, in fin. & idem not. in Specul. tit.2. §. ſupereſt, verſic.
9 ſed per quem [& ibi. l. vlt.] loquitur † de ſententia lata
non in iudicio, & interlocutorię, non diffinitiuę. Gof-
fred, vnde dicebat Innocen. ſupra eodem, quod tranſ-
lationem, has ll. loqui, cum iudex ſine cauſę cognitio-
ne pœnam infert ſine temporis præfinitione, quę pœ-
na durat ſolum tempore adminiſtrationis ſuæ: ſecus,
ſi cum cauſę cognitione, Hoſtien. ſupra eodem, nouit,
dicebat, ſi interloquendo non durat poſt tempus: ſi
cum cauſę cognitione, & diffinitione, durat perpe-
tuo, & de hoc in Spec. §. prædicto, verſic. ſed numquid
10 poſt aliquem, vbi tractatur, an poſſit inhabilita-
re aliquem ad beneficia, & dicitur ibi, quod ſic. &
de epiſcopo ibi vide [& ibi, quod valent] Idem Lau.
ſupra capitul.1. & Vincent. & Innocent. ſupra eodem,
quod tranſlationem, & Hoſtien. hic, & Guil. in præal-
leg. §. verſic. poteſt etiam indulgentias. nec poteſt ex-
cedere numerum 40. dierum, de hoc ibi in verſic. [&
in fin.] ff. de pœn. l. moris. ff. de poſtu. ex cauſa. C. de po
ſtul. l.1. Hoſtienſ. ¶ In gloſſ.2. [in fin.] de hoc infra eo-
dem, præſenti, lib.6. in gloſſ. hoc poteſt. ¶ In gloſſ. vlt.
11 [in fin.] dicit Hoſtien. quod hæc iura † probant, quod
ordinaria iuriſdictio poteſt præuenire delegatam, &
ordinariam, delegata vero non putat, quod præueni-
re poſſit delegatam; & remittit de appell. vt debitus.
de reſeruatione etiam legati, an duret poſt ipſum re-
ceſſum, tractat hic Hoſt. quod eſt expeditum infra eo.
præſenti, lib.6.

ADDITIONES.

a ¶ Tangunt. Et ſi ſtatutum parat alicui etiam ex ſubditis in fe-
rioribus præiudicium, illi ſunt vocandi, & ipſorum requiritur
conſenſus. vel ad minus præſentia, vide Ioan. And. de loca. ca. 2.
ſuper gloſſ. 1.

b ¶ Vlt. gloſſ. Et vide Ioan. Andr. in cap. fin. de appell. li. ſexto. ſu
per gloſſ. fina. & per Bart. in repetit. l. omnes populi. ff. de iuſti-
tia, & iure, primo membro, & per Paul. & moder. in clemeo-
ne Romani, de electio & quid de capitulo, an ſtatu. poſſit face-
re, vide Ioan. Andr. de conſtit. cum omnes & de conſuet. cum
conſuetudinem, & per gloſſ. quæ incip. ex hoc, de verbor. ſignifi-
fic. c.2. lib.6.

c Competen. Pro iſta parte facit, quod not. Innocen. in cap. cum
contingat, de offic. delega. & in capit. veſtra, ad fin. de cohabi-
cler. & mu. & Bart. ol. in l. multum, ff. de condit. & demonſt. &
in l. hoc autem, §. non defendi, ff. ex qui. cau. in poſſ. ea. & vide
Ioan. And. in cap. eum, qui certum, de regul. iur. libro ſexto, & ii
Mercur.

d Perpetuatam. Vide plene per do. Iaſon. in l. & quia, ff. de iu
riſdictione omnium iudicum, & vide omnino circa hoc ſin

gulari

pularitet ſcripta per Ioan.Cal.in diſputatione ſua, quæ incipit, Regin.epiſcopo, et ſequitur Lapus allegatione 88.incipi. commune Florentinorum.

¶ De officio ordinarij. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Continuatio, ſiue œconomia tituli duplex.*
Ordinarius quidam ſpecialis, quidam generalis, ibid.
2 *De materia tituli qualiter in alijs locis & libris tractetur, & num. 3.4.*
3 *Delegatio generalis non valet, per quam nimis læditur ordinaria iuriſdictio.*
Delegato papæ parere debet ordinarius, eodem nume. & quo caſu.
4 *Pendente cauſa coram delegatis papæ, non procedet ordinarius in illa.*
Legatus habet ordinariam, ibid.
Inquiſitionis hæreſis officium non impedit ordinarij poteſtatem, & de eorum proceſſu, & ſententia ſi fuerit diſcors, ubi tradatur, ibid.
Circa exemptos, vel priuilegiatos de ordinarij poteſtate vbi tractatus habeatur, eod.nu.

1 ¶ Viſo † de officio delegati, & legati, reſtat, vt de officio ordinarii videamus, ſecundum Goſtred. vel viſo de ſpeciali ordinario ſcilicet delegato, & de officio legati.capitulo ſecundo, libro, ſexto, videamus, gene-
2 raliter de omni † ordinario. de materia. 3. quæſtione 7.9.quæſtione tertia. 10.quæſtione prima.2.& tertia. per totum.11. quæſtio.1.& tertia per totum. Repetitur autem in Sexto, & in Cle.conuenit rubricæ,
3 de reſcript. ad hoc, vbi non † valet generalis delegatio, per quam nimis læditur ordinaria iuriſdictio. Item ordinarius delegato papæ parere debet, de officio delega. paſtoralis. §. quia vero, dummodo de delegatione fidem faciat, eodem titulo, cum in iure. Item facit de re iudica. capitul.final.de exceſſ. præla.ſicut vnire, de purga.cano cum dilectis, in
4 fin. vbi pendente † cauſa coram delegatis papæ, ordinarius non procedet in illa. Item legatus habet ordinariam, de officio legati. capitul.ſecundo, libro ſexto. Item officium inquiſitionis hæreſis non impedit poteſtatem ordinarii, de hære.per hoc, & de ipſorum proceſſu, & ſi diſcordant in ſententia, ibi vide. & de poteſtate ordinarii circa exemptos, vel priuilegiatos, infra de priuileg.capitulo primo, & capitu.ne aliqui, & capit.cum perſonæ. Item in Clemen. vide de teſt.capitulo primo, de ſepul.dudum.§.nos autem, de ſtatu mona.attendentes, de reli.do.quia contingit, de cele.miſſa.capitulo primo, de pœnis, multorum, in fino, de peniten.capit.primo, & ſecundo, in fine.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopi poteſtas quæ ſit in ſuis diœceſibus.*
Brachium ſeculare licet epiſcopis inuocare, ibi.et quando.nu. 8. & a quibus, ibid. & num. 18. & quando præbendum, numero 18.
2 *Epiſcopi vbi conſtitui debeant.*
Diœceſis appellatione quando ciuitas contineatur, vel includatur, ibid.
Cap. Rodulphus, de reſcrip.intell.ibid.
3 *Hæc decretalis in prima compilatione erat ſub titulo, de adulterijs.*
Inquirere, poteſt epiſcopus etiam contra laicos & in quibus, ibidem.
4 *Vlciſci, & iudicare non eandem habent ſignificationem.*
5 *Iudicare poteſt epiſcopus etiam per alios.*
In officialem generalem quæ tranſeant, ibid.
Exceſſus ſiue crimina iudex punire debet, alioquin tegere vt conſcius ea feſtinat, eod.nu.
6 *Canonibus leges deferunt.*
Iudices ciuiles impedimento eſſe non debent eccleſiaſticis iudicijs, ibid. ſed auxilio, & in quibus, & non ad præiudicandum, nume. 9.10.
7 *Iudicium fieri debet per allegata, & probatur non ſecundum iudicum capitaneam voluntatem, & nu. 14.*
Cenſere quid ſignificat, alio mittit, ibid.
8 *Rebellio opus habet auxilio brachij ſecularis.*
9 *Sententiam eccleſiaſtici iudicis poteſtas ſecularis, & epiſcopus epiſcopi quo caſu non exequatur, & numero 10. et quando, niſi exequatur ſecularis, eſt excommunicandus, nu. 10. vide nu. 16.*
10 *§.penul.cap.paſtoralis. de offi.delega.intellectus.*
Seculares poteſtates non ſunt ſubditæ, ſed pares eccleſiaſticis, & in quibus, ibid, vide nu. 16.
Rex quando exequi ſententiam debeat eccleſiaſticæ poteſtatis, ibidem.
Cenſuram ſuam iudex eccleſiaſticus, quando exercere poterit in clericum, vel laicum.
Contra exemptum, quod fit a prælatis, non valet, ibid.
11 *Rex etiam, vel imperator ſemper poſt monitionem canonicam excommunicabitur ab ordinarijs pro notorijs exceſſibus, & quibus de cauſis, & in quibus caſibus a papa.*
12 *Placita, quid hic, & alias ſignificent.*
13 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 14.*
Iudicare debet iudex ſecundum allegata, & ſecundum canones, non ſecundum conſcientiam, & nu. 15.§.1.
In viſitatione poteſt epiſcopus inquirere etiam contra non infamatum, & cum ignoratur a quo ſit commiſſum maleficium, ibid.
Inquiſitio quæ fit in viſitatione, eſt generalis. & extraordinaria, ibid.
Lombarda citatur, ibid. ad finem.
16 *Poteſtas vtraque per alteram adiuuatur, non æque tamen altera cogit alteram, & nu. 17.*
Excommunicationis ſententia ad petitionem ſecularis iudicis an & quando feretur a iudice eccleſiaſtico.
Proſcriptos ſecularis iudicis an excommunicabit eccleſiaſticus, & e conuerſo proſcriptis eccleſiaſticis, quid poſſit & debeat facere ſecularis, eod.nu.ver.dicit Hoſt.
17 *Proſcriptus, vel bannitus, & excommunicatus vitari debent & nemini eorum vaſalli ſunt obligati, & quouſque.*
Secularis, & eccleſiaſtica potentia mutuo indigent auxilio, & in quo, eod.num, licet non fieri ſuo id tempore conqueratur, & ſup.nu. 16.
§.quia vero, cap.paſtoralis, hic allegati de quo loquatur, eo. nu.ver.decretalis paſtoralis,
Appellationis & poſſeſſionis vis quanta contra ſententiam, eod.multa argumenta.
19 *Crimina vt cum epiſcopis iudicent, non acquirunt ius laici per auxilij ſui præſentationem.*
Præiudicandi verbum quomodo ſit hic accipiendum, ibid.
De delicto vnius hominis an ſit ſæpe quærendum & a iudice ſeculari, & eccleſiaſtico, eod.nu.ver.hoc non placet.
Pœnitentes eccleſia debet defendere, ibid.in fi.

C A P V T I.

1 Pernicioſa. Caſus. Epiſcopi † in ſuis diœceſibus poſſunt crimina inquirere, & punire, & cum opus eſt, inuo-
a care brachium ſeculare [a] (Vrbium]ibi † conſtitui de-
2 bent.80.diſtinctio.epiſcopi, Goff. & I.de priuile. ca.1.
[Diœceſibus]ciuitates includit, de hoc de re. permut.
b cap.vno,[b] lib.6.vnde dicebat hic Hoſt.quod in ſtatutis, ſiue conſtitutionib. & priuilegiis, ciuitas cōtinetur ſub

nomine diœceſis, vt hic. inf. eo. ſignificauit, de verb. ſi-
gni. cum tibi; ſecus in reſcrip. contentioſis. Et ſic non
ob. de reſcrip. Rodulphus, & vide quod ibi dixi ſuper
3 1. glo. [Adulteria] propter † hoc fuerat iſta decret. in
prima compilatione ſub titul. de adulte. [Inquirere]
etiam contra laicos, cum hæc litera generaliter loqua
tur, ſecundum Innoc. qui remittit, de iudic. nouit. &
c hoc verum ſecundum eum, [c] dummodo ea, ſuper qui-
bus inquirit, ſint ſpiritualia, & alias pertineant ad
ſuam iuriſdictionem: alleg. Hoſtien. de iudi. at ſi cleri
ci, de accuſa. ad petitionem. vide ſ. de pur. ca. nos in-
ter. & de iureiur. ad noſtram 2. ſuper gloſſ. penultim.
4 [Vlciſci] dicit † Boa. quod hoc verbum & ſequens po
nuntur pro eodem, vel primum, cum ex officio pro-
cedit, ſecundum, cum in iudicio. vel primum, cum in
notorijs, quibus proprie vlciſcitur, ſecundum in non
notorijs, quibus proprie iudicat [Iudicare] etiam per
5 † alios, hæc tamen transeunt in generalem officialem,
de offic. vica. licet. lib. 6. Et vt dicit Hoſtien. non de-
bet iudex prætermittere, quin exceſſus puniat. Si enim
iudex facinus compertum non vindicat, tegere vt con
ſcius criminoſa feſtinat. C. de commer. & merca. le. 2.
in fin. 83. diſtinctio. error, & per totum, & facit infra
6 de collu. crimina [Canones] quibus † & in hoc leges
deferunt, in auth. de defen. ciui. §. ſi vero canonicum,
colum. 3. Iubentes, quod nec ciuiles iudices aliquod
impedimentum præbeant, nec ſe de talibus intromit
tant. in auth. vt cleri. apud proprios epi. §. ſi vero ec-
cleſiaſticum, col. 6. & in auth. de ſanctiſ. epi. §. ſi au-
tem eccleſiaſtica cauſa, colu. 9. vnde & hoc ſequitur,
7 abſque impedimento alicuius [Cenſent] vide de † hoc
verbo quod not. in Cle. de proba. literis. & dic quaſi
ſecundum allegata & probata, vt in gloſſ. ſecundum
modum agendi. inf. de accuſa. qualiter, de ſymo. licet,
ſecundum Tan. Item non ſecūdum ſuam capitaneam
voluntatem: de hoc ſupra de conſtit. capitu. 1. & c. ne
8 innitaris, ſecundum Hoſtien. [Cum † opus fuerit] id eſt
cum rebellio aliquorum exegerit: Goffred. [Conuo-
cent] de ordinarijs loquitur, de delegatis, quid iuris,
dixi ſupra de officio delegat. ſignificaſti [Ad præiudi
9 candum] quia ſi † noſceret iudex ſecularis inique agi,
ſuum auxilium denegaret. 11. quæſtio. 3. qui reſiſtit, ſe
cundum Innocent. alias expoſitiones videbis in gloſſ.
10 & ſuper ea. ſed † contra, de officio delega. paſtoralis.
§. penultim. ſo. ibi ſubditi debent exequi ſententias
ſuorum maiorum iniuſtas, hic loquitur de ſecularibus
poteſtatibus, quæ non ſunt ſubditæ, ſed pares. 96. di-
ſtinctione, duo. & capit. cum ad verum. Idem eſt in
aliis epiſcopis, vt ſi vnus epiſcopus ſententiam ferat,
alius epiſcopus non exequatur, ſi nouerit illam iniu-
ſtam: quia in bonis tantum debet auxilium ſuum im-
pendere. 10. diſtinctio. capitul. penultim. & vltim. &
de hoc dixi de offic. deleg. cum in iure. in vltim. gloſ.
d verſi. ſi vero vnus. [d] Et intelligit hoc Innocen. quando
ſine iudicio petit aliquem lædi per regem & iniuſte.
nam ſi in iudicio petat condemnatum caſtigari per
regem, debet hoc facere, & eſt excommunicandus,
e niſi hoc faciat. 23. quæſtio. 5. adminiſtratores. [e] nec
eius eſt inquirere, an ſit iuſta ſententia, nec ne, vt
per omnia idem dicam in rege, quod in ſubditis,
de hoc de officio delega. cum in iure, & in prælleg.
§. penultim. in capitul. paſtoralis. dicit etiam Inno-
cent. quod, ſi quis clericus, vel laicus non paret
ſententiæ ſui iudicis ſcilicet quem confitetur vel no-
torium eſt ſuum eſſe, nec coram ſuperiore appel-
lationem, vel ſupplicationem proſequitur, ſecun-
dum eum, nec aliquid rationabile prætendit, ſe-
cundum Hoſtien. eccleſiaſticus iudex ſuam cenſu-
ram exercere poterit contra talem. 96. diſtinctio.
cum ad verum. Si vero ſit exemptus, non valet,
quod ſit a prælatis contra illum; ſecundum Inno-
cen. quod dic ſecundum Hoſtien. vt infra de priuileg.
11 capitul. 1. libro ſexto. Illud autem certum † eſt; quod
etiam ſi ſit rex, vel imperator, ſemper poſt moni-
tionem canonicam excommunicabitur ab ordina-
rijs exc...ſibus, niſi pareat. 63. diſtinctio. Valentinia-
nus, de iudi. nouit, de hoc infra de maiorita. & obediē.
omnes, niſi ſit nimis ſeuerus, vel iniurioſus. tunc enim
papa vicarius ſummi regis cognoſcet etiam de non
notorijs per modum accuſationis, inquiſitionis, vel
denunciationis, argumen. inſtitu. de his, qui ſunt ſui
vel alie. iur. §. ſed hoc tempore, & §. dominorum, ſe-
cundum Innocen. Hoſtien. allegat. de iudi. nouit [Pla-
12 cita] id eſt † placētia. vel grata. aliter ſumitur. 15. quæ-
ſtio. 4. placita. & ne cleri. vel mo. capit. 1. poſt. princip.
13 ¶ Gloſſ. 3. dicit † de quibus criminibus inquirant epi
ſcopi. 2. arguit, quod iudex ſecundum alleg. & c. alleg.
9. iura, & 4. allegat in contrarium, ponit duas opinio-
nes & ſecundam approbat. ¶ Vltim. gloſſ. argu. ſignat
14 contrarium, & remittit. ¶ In † gloſſ. 3. [ibi, rem non
nouam, in princip.] iudices iurant ſe cum veritate, &
legum obſeruatione iudicium diſpoſituros [& ibi.
§. quia vero] verſic. omnis autem iudex cuſtodiat le-
ges, & ſecundum eas ſententiam proferat [& ibi. §. iuſ-
iurandum] iurat iudex, quod omnia ſecundum leges,
& ius aget [& ibi, illicitas. §. 1.] præſes prouinciæ id ſe-
quatur, quod ei conuenit ex fide eorum, quæ proban-
tur [& ibi, Appellari] appellatur de legato ad pro-
conſulem, qui de iniquitate cognoſcit: & quod opti-
mum putauerit, ſtatuit [& ibi, Qualem] iudicat arbi-
ter, quod ſibi videtur [& ibi, prætor] vide de elect. que-
15 relam, ſuper 1. gloſſ. ¶ In † gloſſ. 1. [in fi.] hoc putat
verum Hoſtien. ex officio puro, & mero. vnde dicunt
Petr. & Abb. & poſt eos Guido, quod quando epiſco-
f pus viſitat, inquirit [f] etiam contra non infamatum,
de accuſat. ſicut olim, de cenſi. Romana. §. ſane. Idē,
ſi maleficium eſt commiſſum; ſed ignoratur quis fece-
rit illud, per leg. congruit. ff. de offic. præſidis. nec ob-
ſtant ſecundum eos iura primo allegata, quę loquun-
tur in ſpeciali, & ordinaria inquiſitione. hęc vero ge-
neralis & extraordinaria, & facit quod dixi de elec.
bone, 1. verſicul. licet autem, ſuper 1. gloſſ. ¶ In gloſſ.
g 3. [ibi, punire] de hoc infra de foro competen. cum [g]
ſit [& ibi, Indicet] vbi de hoc, & ſupra de officio dele-
h ga. paſtoralis. §. quia [h] vero [& ibi, Putat] ſi dicas, in-
formatus ex actis, ceſſat contrarium [& ibi, tan-
quam Deus] vel tanquam priuatus [& ibi contra con-
ſcientiam] ſupra & contra iuſtitiam [& in fin.] libro
16 ſexto. ¶ In † gloſſ. pen. ibi, adiuuatur, ad hoc 96. di-
ſtinct. cum ad verum, & cap. duo ſunt, & 10. diſtinctio.
ſi in adiutorium, & ca. ſeq. & in Lombar. vt epiſcopi,
& comi. ſibi inuicem auxiliū dent, in rubro, & nigro.
Sed ſecundum Innoc. in hoc eſt differentia: quia ſecu-
laris iudex cogi poteſt per eccleſiaſticum ad præſtan-
dum ſibi auxilium, ſed non e contra, ſ. eo. ad reprimen
dam. dicit Hoſtiē. quod melius facit, de iudi. qualiter.
nec mirum ſecundum eum, cum ſecularis ſit inferior.
infra tit. 2. ſolitę. bene facit ad primum dictum, de ex-
ceptio. c. 2. lib. 6. Eſt etiā ſecunda differentia: quia ſe-
cularis non habet examinare proceſſum eccleſiaſtici,
vide quod inf. dicam. eccleſiaſticus vero nunquam ad
petitionem ſecularis excōicabit, niſi ex cauſa rationa-
bili, & ſeruata forma canonica, de ſent. excom. ſacro.
eo. tit. cum medicinalis, cui nec per pactum renuncia-
ri poſſet, de hoc dixi de oſt. dele. P. & G. vnde ſi excōi-
candus aliquid rationabile voluerit obijcere, audie-
tur. 2. q. 1. nemo. dicit Hoſt. ꝙ Inn. hoc pro ſuo placito
reprobauit dicens, ꝙ nec eccleſiaſticus excōcabit pro-
ſcriptos ſecularis: nec ſecularis preſcribet excommuni-
catos eccleſiaſtici, quamuis eccleſiaſticus debeat vita-
re pro-

re proſcriptos, & in prædicatione ſuadere populo
quod euitet; & hoc fortius de excommunicatis ab ec-
cleſia debet facere ſecularis. Dicit autem Hoſtienſ.
quod ſecularis ad requiſitionem eccleſiæ poteſt & de-
bet excommunicatum proſcribere, cum & finaliter exi
gente rebellione debet animaduertere in eundem, vt
de verborum ſignificat. nouimus, de iudi. cum non ab
homine. infra eod. quoniam, in fi. & e contra eccleſia-
ſticus excommunicare debet proſcriptos & rebelles
iudicis ſecularis ad requiſitionẽ ipſius. 11. queſt. 3. qui
37 reſiſtit. illud autem certum eſt, quod † vterque vitan-
dus eſt, ſcilicet excommunicatus, proſcriptus, vel ban-
nitus, & neutri eorum vaſſalli ſunt obligati, donec ab
eccleſia, vel a rege fuerint reſtituti, vt li. feud. hic fini
tur lex conſuetudinis regni. c. domino guerram. vnde
dicit, quod vere neceſſaria eſt potentia ſecularis ec-
cleſiæ; & ipſa potentia ſecularis indiget ſcientia ec-
cleſiæ. nam plerunque eccleſiaſticus in potentia eſt
quaſi paralyticus, & ſecularis in ſcientia quaſi furio-
ſus. vnde rite agendo præcedere deberet ſemper gla-
dius ſpiritualis. Sed, vt ipſe refert, hodie in multis lo-
cis nec ſpiritualis inſtruit, nec corrigit, & ſecularis de-
biles malleat indiſtincte, iura eccleſiaſtica occupan-
do, de quo remittit ad ſummam, de treuga, & pace,
§. quod ſit iuſtum bellum, verſic. quid ergo de comi-
38 tibus. ea quæ ſupra dixi in gl. quia ſi faciunt † ad quę
ſtionem diſputatam per Ioan. de Monte Murlo de epi
ſcopo, qui cum excommunicaſſet prælatum diœceſis
ſuæ, quia non recipiebat eum viſitantem, qui tamen,
quia prius appellauerat, dicens ſe exemptum, & in poſ-
ſeſſione libertatis, & per eum nunquam viſitatum, ex-
communicationem contemnebat: propter quod epi-
ſcopus contra eum inuocat brachium ſeculare. præla-
tus ille dicit brachium non præbendum. quærebat
j quid iuris. pro epiſcopo inducebat, [i] quod ius com-
mune facit pro ipſo, ex quo monaſterium eſt in ſua diœ
ceſi. 16. quæſtio. 7. omnes baſilicæ, de reli. domi. de
xenodochijs, & ſic per eum viſitandum. 18. quæ-
ſtio. 2. viſitandi, non obſtante appellatione, quæ non
valet contra correctionem. infra eodem, licet, cum
concordan. non iuuat etiam præſcriptio contra viſi-
tationem, & correctionem. infra de præſcript. cum
non liceat. cum ergo præſumatur pro ſententia, de re
iudic. ſicut, pro appella. non, niſi probetur eius iuſta
cauſa, de appellat. vt debitus: debet ſecularis iudex
obedire epiſcopo inuocanti eius brachium, vt hic, &
in iuribus allegatis in penult. & vlt. gloſſ. nec eius eſt
cognoſcere de iuſtitia, vel iniuſtitia, ſed ſolum exequi,
vt ſupra dixi, cum executor ſit. 5. ti. 2. paſtoralis, §. quia
vero. In contrarium inducitur, quod non eſt obe-
diendum iniuſto mandato. 11. quæſt. 3. qui requiſiſti,
etiam ſi iuramentum interueniſſet, de iureiuran. ve-
niens. Sed hoc eſt iniuſtum. Nam, ex quo prælatus ap-
pellauit a monitione, & præcepto epiſcopi, quod ex
iuſta cauſa, vel ſaltem veriſimili, quod ſufficit extra
iudicium. infra de appellat. bonæ, a pendente nil de-
bet innouari, infra de appella. dilectis, & excommuni-
catio poſtea lata nulla eſt, eod. tit. ad audientiam. er-
go eius executio fieri non debet, no. ſupra tit. 2. ex lite-
ris in glo. penult. nec ad eam exhiberi debet brachium
ſeculare, quod non exhibetur ad præiudicandum, vt
hic. imo & ſi ſententia teneret, ex quo ab ea eſſet ap-
pellatum, ſuſpenderetur eius executio. infra de iure-
iuran. venientes. non obediet ergo ei iudex ſecularis
contra iura ſupra titul. 2. ſi quando, de reſcriptis, ſi
quando aliqua, maxime cum in dubio ſit deferen-
dum appellationi. infra de appellat. dilectis, ad fin.
Item in præiudicium papæ, vel illius, cui prælatus im-
mediate ſubeſt, non debet fieri executio, de re iudic.
cum ſuper. nam & ſine appellatione non teneret ex-
communicatio lata in exemptum, de relig. domi. cum
dilectus, & ſoluendo hoc tenuit, quod inuocare nõ po-
teſt, nec compellere, nec ille inuocatus obedire tene-
tur, dicens contraria loqui, quando iudex eccleſiaſti
cus procedit ſeruato iuris ordine contra illos, qui de
facto, non de iure ſunt rebelles, & cum non eſt appel-
latum ex iuſta cauſa; vel ille, contra quem procedi-
tur, non eſt in poſſeſſione libertatis, decre. paſtoralis,
§. quia vero. loquitur de ſententia iniuſte lata contra
ius litigatoris, a qua non eſt appellatum: ſecus, ſi con-
tra ius conſtitutionis, vt ibi not. facit de re iudic. de cæ
tero. nec dicitur condemnatus, qui appellauit: vel qui
a non ſuo iudice damnatus eſt, de appella. paſtoralis,
ff. de pęn. l. 1. §. fina. & ad materiam vide quod dixi ſu
pra titu. 2. cum in iure, poſt gloſſas, & fortius prædicta
procedent in delegato per ea, quæ dixi de officio de-
lega. ſignificaſti. ¶ In gloſſ. vltim. [ibi, attentare] vel
19 † quod ſibi per id vendicent laici, quod epiſcopi ſine
ipſis crimina punire non poſſint, ſecundum Goffred.
vel nõ ad præiudicandum ipſi delinquenti, ſecundum
Pet. & Abb. quaſi non puniat ipſum acrius, quam de-
beat, vel eſt ſenſus, quod non ira, vel indignatione pe-
tatur hoc, ſed zelo iuſtitiæ, vel ideſt per id non præiu-
dicatur iudicibus ſecularibus, quin & ipſi poſſint inde
iuſtitiam facere, hoc non placet Hoſtien. quia non iu-
dicat Deus bis in idipſum, nec de delicto vnius ho-
minis ſepius quæritur. ſupra titu. 1. licet, niſi dicas, ec-
cleſiaſticum iudicem punire pęna ſpirituali, vel pœni-
tentia ad correctionem criminis, de iudi. nouit. ſecula
rem vero quo ad pœnam temporalem, vel corpora-
lem, quod etiam non placet Hoſtien. pro eo, quod ec-
K cleſia debet defendere pęnitentes. 11. q. 1. [k] aliud [&
in fi.] in glo. no. quod.

ADDITIONES.

a ¶ Brachium ſeculare. Vide Ang. conſil. 159. inci. ſtatuto ciuita-
tis Florentiæ, & vide etiam Fede. de Senis in conſil. 163. incip.
In Chriſti &c. ſuper inuocatione, vbi multa de iſta inuocatio-
ne brachij ſecularis.

b ¶ Vno. Ibi vide gl. & Io. And. & quid veniat nomine ciuitatis,
vide Bart. in l. 1. ff de verb. ſignific. & quid veniat ſub nomine
diſtrictus, vide Io. And. de c… ocl. g. c. fin. lib. 6. & vide bonum
text. in cle. ne Romani. §. ſane, de elect. & ibi gl. & ſcias, quod ca
ſtra recommendata non includuntur ſub nomine diſtrictus, vi-
de no. in l. non dubito, ff. de cap. & poſtli. reuer.

c Eum De iure c… li non procedit indifferenter iudex ad inquiſi-
tionem, niſi in caſibus, qui no. in Spec. de inquiſi. §. fin. in prin. &
per Bar. in l. 2. ff de adul. & in extrauaganti, ad reprimen. & vtro
bi… e ponit regulas.

d Vnius. Illud ponit ibi poſt gl. in verſiculo, expeditis ſic text. &
gl. & vide in c. paſtoralis, §. quia vero, prælleg. & Bart. in l. a di
uo Pio, in princ. ff de re iudic.

e Adminiſtratores. Ibi vide Archid. de hoc, & 11. q. 1. ſtatuimus,
& vide Bar. in l. diuus, ff. de cuſto. & exhi. re. & vide do. Petr. de
Anch. in repet. c. ea quæ fiunt. in 10. q. de re. iur. lib. 6. & facit ad
prædicta, quod dicitur de iudice, qui petit remitti malefactorẽ,
an circa ea venit aliqua cognitio, vide glo. in clemen. paſtoralis,
de re iudi. & Old. conſil. 93. & Io. And. infra ſuper glo. pen.

f Inquirit. Et poteſt iſtud adaptari ad tertiam regulam, quam po
nit Bar. in l. 2. de adulte. quando, ſcilicet ſit generalis inquiſitio,
vide Io. And. in c. qualiter, el ſecundo, in gl. hoc verum.

g Cum. Ibi vide gl. fi. & ſuper illa Io. And. & plenius per d. Pet. de
Anch. in repe. c. ea quæ fiunt, de re iur. in 6.

h Quia. Et per Cy. in l. 2. vt quæ de aduo. et ibi per Bald. et d. Bar.
de Salic. et Io. And. in Spec. de diſput. et alleg. § ſatis clare.

i Inducebat. Vide ad hanc q. no. do. Pet. de Anchar. in repetitio-
ne regulæ, ea quæ, de reg. iur. in 6. vbi concludit, et recitat Old.
in quæſtione 89. quod tunc habet locum, quando eccleſiaſticus
iudex habet neceſſario hoc facere, ſcilicet implorare brachium
ſeculare, quia ipſe aliud non poteſt facere, vt dicitur in capit.
cum non ab homine, de iudi. ibi, ſi neceſſaria fuerit ex. cum
ſi. vide etiam ad hoc Inno. in cap. ſignificaſti, de off. deleg. quod

ipſe & Ioan. And. not. in capit. cum in iure, de officio delegat. fa-
cit textus in capit. paſtoralis. §. quia nec, eodem titulo, & text. in
l. epiſcopalem. C. de epiſcopo audien. & l. 2. C. de his qui latro.
8. quæſtio. 1. præſentatus, & quod not. infra eodem, quoniam,
in fin. & Specul. ponit in capit. primo. §. ſequitur, verſiculo, Sed
numquid, & archidiaco. de hæreti. vt officium, libro 6. in crimi-
ne autem hæreſis, quod eſt ius eccleſiaſticum, certum eſt, quod
nil ſecularis cognoſcet & brachium impartietur, vt in capitu.
vt inquiſitionis. § penultim. de hæred libro ſexto, & quicquid
Bartol. dicat in l. diuus de cuſto. reo. et vide etiam Barto. in l. a
diuo Pio. §. ſententiam, de re iud. ibi, verſic. quæro, pone & tex.
Bald.

k ¶ Quæſtio. 1. Vide de accuſa. de his, et quod not. Ioan. And. in-
fra de procura. tuæ, in gloſſ. quærit Hoſtien. et quod not. de pœ-
nis teme. li. in Specul. §. i. verſic. breuiter, et infra de pur. ca. cap.
penult. in gloſſ. forſan facit ad materiam, quod not. Cyn. Bald.
et Salyc. in l. qui ſepulchra, C. de ſepul. vi. et per Bart. in l. 1. ff. ex
bo. rap. et ff. de accuſ. l. ſenatus.

SVMMARIVM.

1 *Cum ſcit ordinarius non vt iudex, ſed vt Deus, vel homo ſub-
ditum eſſe criminis reum, indeterminate poteſt, non nomi-
natim eum arguere, vel punire et ſi ut iudex, quando proba-
tum ſit, eod. nu.*

2 *Indeterminate, idest in genere.*
*Excommunicatio generalis fieri poteſt, & quo caſu, & quo
precedente, ibid.*

3 *Iudę Criſtus non fuit proditor.*

4 *Supplementum ad decretalem.*
Iuſtitia nemini debet denegari, ibid.
*Excommunicare ne poſſit ſacerdos curatus etiam cum cauſa
cognitione perſonamque certam, ibid.*

5 *Sacerdotis tres ſunt conſcientiæ, & quomodo, & ex qua poſ-
ſit quod ſcit, dicere, neſcio. & quare nõ vtatur ſcientia, quo-
rum habet vt Deus, num. 6.*

8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. num. 8.*
*Liceat an aliud in genere, quod non liceat in ſpecie, & nume-
ro 9. §. 1.*

9 *Additio, vel ſuppletio gloſſarum.*

10 *Excommunico, ſi dicatur, vnum, qui id fecerit, an ſit excom-
municatus: vel ſi dicatur, excommunico te, vel abſoluo, vel
excommunico, & abſoluo, vel ſi vterque duorum iudicum
dicat, excommunico te, ſi alter non excommunicat, an ſit ex-
communicatus.*

CAPVT II.

a 1 Si ſacerdos. [a] Caſus. Ordinarius † qui ſcit
non vt iudex, ſed vt Deus, vel
homo ſubditum eſſe criminis
reum, indeterminate poteſt, ſed non nominatim
eum arguere, vel punire [Iudiciario] dicit Hoſtienſ.
vel extraiudiciario, de quo ſupra capitul. proxi. [Poſ-
ſit] nec tunc, donec probatum ſit Hoſtienſ. & Pet. hoc
enim caſu poterit nominatim argui ſecundum Petr. e-
tiam ſi ille ſibi confeſſus fuiſſet, & facit quod dicam,
infra de pœnit. omnis, verſic. caueat [Indeterminate]
2 idest † in genere, vt in gloſſ. & ſic not. ſecundum Inno-
cent. quod de iure fieri poteſt excommunicatio gene-
ralis, quinta quæſtione prima, quidam, quod intel-
ligit Hoſtien. monitione generali præmiſſa, de ſenten.
excommunicatio. Romana §. ſed nec in ſpecie. nec ob-
ſtat ſecundum eum prædicta decreta. Romana. §. ca-
ueant: quia verum eſt, generalem excommunicatio-
nem non debere ferri, niſi ex cauſa rationabili: ſed in-
certitudo eſt rationabilis cauſa. ff. de rei vendica. quæ
b de tota. §. incertæ, [b] & ff. quorum legatorum, lege pri-
ma, §. nonnunquam [dixit Chriſtus] Matth. 26. nec in
3 † hoc fuit Chriſtus proditor, nec in eo, quod dixit Iu-
dæ. Tu dixiſti, vel cum dixit, Qui intingit &c. de hoc
de conſecratio. diſtinctio. 1. cum omne, & ſecunda,
quæſtione prima, ſi peccauerit, in gloſſ. ſecũda [Vnus]
ſecunda, quæſtione prima vnus [Illatum] per furtum,
vel ſimili modo [Petierit] a ſacerdote prædicto, qui
4 bene ſcit, quis fuit committens [Poteſt] & † debet. [c] ne-
c mini enim debet iuſtitia negari, infra tit. 1. inter qua-
tuor, in fin. patet ergo hic, quod ſacerdos excommu-
nicat, quod intelligas de curato; ſecundum Hoſtien.
qui remittit ad ſummam, de ſentent. excommunicat.
§. quis poſſit excommunicare, ſub §. nedum autem ius.
Abba. autem hic recitans opin. Lauren. qui dixit, preſ-
byteros excommunicare non poſſe, cum fiat excom-
municatio cum cauſæ cognitione, de hoc ſupra titu-
lo primo, nouit, dicit opiniones concordari poſſe,
vt ſi hoc habet conſuetudo, poſſint etiam cauſa co-
gnita, ad hoc, infra eodem, duo, de arbit. dilecti: a-
lias hoc non poterunt cum cauſæ cognitione: ſed ge-
neraliter ſic, vt hic. vnde dicit Petr. quod non poteſt
excommunicare perſonam certam [Excommunicare]
quinta quæſtione prima, quidam, & in ſcriptis, de
ſentent. excommunicatio. capitulo primo libro ſexto
d [Confeſſus [d] ſit] not. tres conſcientias † ſacerdotis,
5 vnam habet vt Deus: aliam vt homo de eo, quod
vidit, vel audiuit: tertiam vt iudex, interrogatus in
prima, ſecure dicat, neſcio. Gotfred. de hoc de pœ-
nitent. diſtinctio. ſexta, ſacerdos, in prima gloſſ. de
exceſſ. prælat. dilectus [Iudex ſcit] Dicit Hoſtien. hic
aperte probari, quod not. ſupra, capitul. proximo in 3.
9 glo. [Vt Deus] ſed nonne † ſacerdos celebrat vt Deus,
quare igitur non vtitur ſcientia, quam habet vt Deus,
cum non ſit in actu iudiciali, ſed potius diuino? re-
ſpondet Hoſtienſ. quod nec Deus omnes peccatores
expellit, imo tolerat malos cum bonis vſque ad diem
ſegregationis, Matthæ. 3. in fin. 23. quæſtione quarta,
capitulo primo, & per totum [Ingerat] qui ſi pare-
re noluerit nihilominus celebret [Iudam] quem ta-
men nominauit diabolum, Ioan. 6. in fine, & prima,
quæſtione prima, Chriſtus. ¶ Gloſſ. ſecunda ponit
7 brocardum: inducit † quatuor iura pro, & contra,
& ſoluit. ¶ Penult. gloſſ. quærit, allegat. pro, & con-
6 tra, & ſoluit. ¶ In † gloſſ. ſecunda [ibi. §. qui quæ-
ſtionem] habens quæſtionem non quærit, an talis
commiſerit crimen, ſed quis commiſerit [& ibi, Mo-
ris. §. ſunt autem, ad fin.] inciuilis eſt pœna iubere ho-
minem facere, quod facere non poteſt. & hæc gene-
raliter tractando, ſed ſpecialiter tractando poſſet eſ-
ſe iuſta cauſa iubendi hominem negociari [& ibi. §.
quæſitum] non valet pactum factum ab illo, qui pro-
miſit iudicio ſiſtere, quod nullam exceptionem ap-
ponat: ſed ſi aliquas ſpecificat, valet quo ad illas [&
ibi. lege prima) creditor habens omnia bona debi-
toris obligata, non impetrat illorum dominium: ſe-
cus, ſi certas res habet obligatas (& ibi, Quæ res pi-
gno. lege prima) vide de iureiurando, veniens, ſuper
gloſſ. ſecunda (& ibi, obligatione) vide de priuileg.
paſtoralis, ſuper vltima gloſſ. ¶ In gloſſ. tertia (ibi.
§. maſculos) vide de ſentent. excommunicatio. a no-
bis, ſuper prima gloſſ. (& ibi. §. nominatim) vide
de priuileg. cũ & plantare, ſuper quinta gloſſ. (& ibi,
l. nominatim) vide de officio delegat. quoniam ab-
bas, ſuper tertia gloſſ. ¶ In gloſſ. penultima (ibi, duo
ſunt Titij) vide de officio delegat. quoniam abbas,
in tertia gloſſ. (& ibi. §. ſi duobus) vide de accuſa. cum
dilecti, ſuper vltima gloſſ. (& ibi, qui duos) vide de
præſumptio. capitulo ſecundo, ſuper vltima gloſſ. (&
ibi, lege penultima, & vltima) vide de accuſat. capitu-
9 lo tertio ſuper gloſſ. vltima. ¶ In † gloſſ. prima (ibi. cõ-
feſſus fuit) hoc ſequitur in textu. ¶ In gloſſ. ſecun. (ibi,
ſunt autem, ad finem) Hoſtien. allega. ad idem. ſecũda
quæſtione

quæſtione prima, vnus, de ſenten. excommunic. a nobis, infra, de iure patro. ex litteris. ff. de acqu. re. do. l. quadam. ff. de fundo dot. lege prima. ff. de contrahend. emptio. l. in modicis. & vide alias ad idem de re iudi. cum Bertoldus, ſuper vltima gloſſa[& ibi. 34. diſtinctio quando] alleg. 23. diſtinctio. quamquam, & ibi, de hoc[& ibi, inter cætera] & c. conſuluit. & cap. ſignificantibus[& ibi, lege prima] alleg. Hoſtien. ſup. titulo 1. quod translationem, de reſcript. ad hæc, de dolo, & contu. ex litteris[& ibi, ſolutio] idem Innocen. &
30 Hoſtien. ¶ In † gloſſa penultima[ibi, excommunico vnum] non dicit illum, ſed vnum ex illis[& ibi, Duo ſunt Titij] ad hoc. ff. de liberis & poſthum. nominatim [& ibi, qui duos] argum. 24. quæſtione vltima, capitulo vltimo[& in fine] de hoc, vndecima quæſtione tertia. §. cum ergo, Subditi. vbi etiam not. quid iuris, ſi di
31 cat † iudex, excommunico te, vel abſoluo: vel excommunico, & abſoluo. vel ſi quilibet duorum iudicum dicat, excommunico te, ſi alter non excommunicat. Di-
e cebat Goffred. in caſu propoſito [e] puto, ſi non apparet, de quo ſenſerit excommunicator, neutrum ex vi ſententiæ ligari; ſed conſulo vtrunque abſolui ad cautelam. Dixit Hoſtien. non puto, quod deus has ſubtilitates requirat; ideo vterq; ligatus eſt quo ad ipſum, nam & alias eccleſia non facit vim in uerbis, quando conſtat de mente. infr. de verbor. ſignificat. in his, de hoc. infra. eod. ex parte. vide, quod dicam in Mercu. ſuper regula. in obſcuris, de reg. iur. libro 6. ¶ In gloſſa vltima[in fine[Lauren. 23. quæſt. 4. tu bonus.

ADDITIONES.

a Si ſacerdos. Vide ad materiam huius capituli Ang. Aret. in tractatu maleficiorum, in ver. che hai tradito la tua patria, cum ad. di. ibi.

b Incerte. Si bene aduertas hic, qui delinquit, certus eſt, ſed ideo incertus dicitur: quia quo ad deum, & vt deus certus eſt: quo ad hominem & vt homo incertus eſt. verbum poſitum in c. Romana. §. caueant, ibi, in aliquos, debet exponi. i. certos, quod eſt magna declaratio illius tex. & hæc ſunt vera ſententia hominis. in ſententia autem ſtatuti non habet locum ille §. caueant. vide Ioan. Andr. de ſentent. excommunic. a nobis, lo. 2. & in c. 2. de conſti. libro 6. ſcias etiam quod ſententia lata contra formam illius §. caueant, tenet, vt ibi not. Ioan. Andr. quæ poteſt eſſe etiam reſponſio ad illum text. quo ad iſtud cap. ibi vide Io. Andr.

c Debet. Ad inſtantiam ergo offenſi iudex inquirit, & iuſtitiam facit, quamuis offenſus de perſona certa non conqueratur, nec aliquid probare poſſit, vt probat hoc cap. ad quod omnino vide Ioan. Andr. de elect. c. bonæ, el 1. ſup. gloſ. & ita, & Barto. in lege tertia, §. ſi publico. ff. de adult. & in extrauaganti, ad reprimend.

d Confeſſus. Aduerte hic, quod id, quod ſcit ſacerdos in confeſſione, licet dicatur ſcire tanquam deus, vt hic: non tamen dicitur ſcire illa ſcientia, quæ cadit in deo, ſed illa ſcientia, quæ cadit in homine, Bald. notabiliter in l. ſed & ſi reſtituatur, in fi. ff. de iudic. & vide pulchre allegata per d. Andr. in capit. nouit, de iud.

e Propoſito. Et ad materiam vide gloſ. 2. & Ioan. And. ſuper. illa in c. ex litteris, de ſpon. & quod no. Ioan. And. de diuor. gaudemus, in gloſ. patet, & in c. quia non nulli, in gl. magna, verſicul. quid ſi epiſcopus de cle. non reſi. & Bartol. & gl. in l. duo ſunt Titij, in gl. alleg. & in l. ſi quis ſeruum. §. ſi inter duos, ff. de le. 1.

SVMMARIVM.

1 Sententiam iuſtam ſi ordinarius epiſcopo ſubiectus fert in ſubditum, epiſcopus eam ſeruari facit, & eam ſine ſatisfactione, & eius conſcientia non relaxet.

2 Maleſactores eccleſiarum conuenire poſſunt prælati, ſub quo maluerint iudice, & in eos vtroque vti gladio, ſi ſpectat ad ipſos.

3 Sententias exequi ſubditorum tenentur ſuperiores, quas etiam minores prælati, & iudices ac ſubdelegati exequi poſſunt, quibuſdam caſibus exceptis & quibus ibid.

Legis a diuo Pio, de re iudica. ff. intellectus, eodem numero, in calce.

4 Plebanus habet curam nedum laicorum, ſed etiam clericorum inhabitantium parochiam ſuam.

Sententiam eccleſiaſticam ſi quis abſque ratione ferat in ſubditum, punitur, & illi ſatisfacere cogitur, ibi.

Relaxandi verbum proprie ponitur quo ad ſententiam interdicti. Quo autem ad excommunicationem ponitur pro abſolutione, eod. nu. ver. dicit Hoſt.

5 Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum, nu. 6. 7. & nu. 8. cum ſeq.

8 Archidiaconi quam habeant, & a quo iuriſdictionem.

9 Prælati vocantur etiam rectores curati.

Prælati, vel rectores habent iuriſdictionem ordinariam, & qui, ibid. ver. Dicebat, & quam, nu. 10. & nu. 18. & 19. vt prælatus eam habeat, quæ requirantur, nu. 21.

10 Vniuerſitatis, vel collegij poteſtas quæ & vnde, & qui ea conſtituere poſſint, & ex quibus, & quot, & quomodo, & numer. 11. 12. 13. 14. & ſupr. nu. 9. 21. & vbi maxime vigeant, num. 15. & quæ ſibi non debeant vſurpare, numer. 16.

17 Dominus vt vnus ſit, expedit reipublicæ.

18 Clerici quando dicantur conſecuti iuriſdictionem.

19 Ordinariam iuriſdictionem non habent non curati, niſi in caſibus, & quibus, & qui eam habeant, & a quibus. ſupra. numero 9. & ſequentibus, & infra. numero 20. 21. 22. & 23.

20 Canonicus etiam priuatus habet ordinariam iuriſdictionem in familiam ſuam.

Conſuetudo dat iuriſdictionem, ibid. & nu. 21.

21 Archipresbyter, Primicerius & Cuſtos non habent ordinariam, niſi tribuat eis conſuetudo ver. item quod.

22 Princeps quibus modis dicatur etiam tacite dare iuriſdictionem.

23 Lex dat iuriſdictionem, & quomodo, & quibus.

24 Defenſor ciuitatis comparatur epiſcopo, & de quibus poſſit cauſis cognoſcere.

25 Iuriſdictionis mediatæ & immediatæ concurſus ſi fiat, valet abſolutio, ſicut & valeret excommunicatio.

Legatus de omnibus cauſis prouinciæ ſuæ cognoſcit.

26 Præferatur qui in iure dicundo, ſi cauſæ ſint communes iudici maiori, minorique.

CAPVT III.

Cum ab eccleſiarum, Caſus. Si ordinarius † ſubiectus 1
epiſcopo in ſibi ſubditum fert iuſtam ſententiam, epiſcopus illam ſeruari faciat, & eam ſine ſatisfactione, & illius conſcientia non relaxet. Et primo ponit exordium, ex quo ſecundo infert mandatum, ibi, quia[malefactores] quos, ſi ſunt † malefactores eccleſiarum,
2 conuenire poſſunt prælati ſub quo iudice maluerint, de foro compe. cum ſit, & contra ipſos vti vtroque gladio, ſi ſpectat ad ipſos, de ſenten. excommunicat. dilecto, libro 6. [Condignam] ſecundum ea, quæ habentur, de verb. ſignifi. ex parte, & capit. cum olim[Obſer-
3 uari] not. teneri † ſuperiores ſubditorum ſententias exequi. C. de iud. properandum. §. ſin autem reus. & forte ipſi minores prælati exequentur excommunicando, & interdicendo, argu. ſup. titulo 2. ex litteris, quod dicit Inn. quoſdã non credere, quia lata ſententia functi ſunt officio. ſup. de officio delega. in litteris. & per maiores iudices facienda eſt executio. C. de arbitr. l. cum antea. 2. reſponſo. ff. de re iudica. a diuo, in princi. non ob-

ob-

ob.decret.ex litteris,quia non concedit executionem,
ſed iuriſdictionis defenſionem. Plus placet hic Inno-
cent. quod minores iudices ordinarii, vel delegati a
principe, vel quocũque alio & etiam ſubdelegati poſ-
ſunt exequi ſententias ſuas per iuriſdictionem, quam
habent, ſcilicet excommunicandi, interdicendi, vel ſi
milia, vt prællega. §. ſi autem reus, ar. de officio de-
lega. ſignificaſti, & c. in litteris. Quando vero ſunt ta-
lia, quæ non poſſunt facere ſubdelegati, vel iudices mi
nores, ſicut in corporalem poſſeſſionem mittere. ff. ad
muni. ea quæ. ff. de iuriſdictio. omn. iudic. iubere. de
quo vide infr. vt lit. non conteſta. tuæ, ſuper gl. non ta-
men, tunc non ipſi, ſed alii exequentur, & ſic loquitur
lex a diuo. & idem de maioribus iudicibus, quando
executio facienda eſt extra terminos ſuæ iuriſdictio.
ſecundum Innocent. [Clericos] vel laicos. habet ergo
4 † plebanus curam nedum laicorum, ſed etiam cleri-
corum inhabitantium parochiam ſuam, Hoſtien. [Ra
tionabiliter] alias punitur proferens, & illi ſatisface-
re cogitur, de ſentent. excommunica. ſacro, ſecundum
Innocent. [Conſcientia] Dicit Hoſtien. vt per ipſum
de meritis inſtruaris: quia quod omnes tangit & cæt.
de tempo. ordin. ſi archiepiſcopus [Non relaxes] Di-
cit Hoſtienſ. quod quo ad ſententiam interdicti hoc
verbum ponitur proprie: quo ad ſententiam excom-
municationis ſumitur pro abſolutione, & de hoc re-
a mittit ad not. de teſtibus, veniens. 2. in fine,[a] ¶ Gloſ-
5 ſa † prima, reſpondet per quæſtionem, an prælati infe-
riores epiſcopo & cæt. arguit, ponit opinio. & ſoluit.
6 ¶ Gloſſa vltima, quærit, & ſoluit. ¶ In † gloſſa prima
[ibi. §. 2.] nullus declinat defenſoris iudicium, parum
facit [& ibi, lege vltima] vide de procur. quia in cau-
7 ſis, ſuper prima gloſſa. ¶ In † gloſſa prima [ibi, conce-
dunt] de hoc, ſecunda quæſtione prima, de perſona [&
ibi, Tu dicas] ſecundum Lauren. & Vincen. [& ibi, Or-
dinarius] ſecundum Lauren. & Vincent. & Tan. idem
8 Goffred. [& ibi, Præficiatur] Vnde † dicit Innocent.
quod Archid. habent iuriſdictio. a canone, etiam ſi
non eligantur ab vniuerſitate, & etiam ſine confirma
tione epiſcopi, de officio Archidia. capitul. 1. & c. ad
hæc, & remittit, infra eod. quanto. inducit etiam ra-
tionem vicariæ, quæ not. in præallegat. capitul. 1. in 1.
gloſſ. & in fin. vel dic, quod in iuriſdictione talium at
9 tendenda eſt conſuetudo, Goffred. Dicebat † hic Ho
ſtien. vocari prælatos etiam rectores curatos, argum
ſup. de officio delega. ſi quando, & ſup. capitul. pro
xim. dedi remiſ. ad ſummam. Dicebat Innocent. illos
prælatos, vel rectores ordinariam iuriſdicti. habere
qui ab vniuerſitate eliguntur in prælatos, & ſuperio
ris confirmationem recipiunt, in auten. de defen. ci-
b ui. §. interim, & §. & ſi eadem, & habent ordinariam,[b]
vt in concor. gloſſ. lex enim dat ordinariam. ff. de iu-
riſdictio. omn. iudicũ. l. & quia. vnde & rector cuiuſli-
bet vniuerſitatis eſt ordinarius, in auten. de defen. ci
ui. §. nos igitur, column. 3. & qui eligitur ab his,
qui ſunt alicuius profeſſionis, negociationis, vel
artis, ſicut ſunt piſtores, cerdones, phyſici, ca-
10 noniſtæ, & ſimiles: adeo, quod † tam de publi-
cis cauſis, quam etiam priuatis, quas habent oc-
caſione ſocietatis ſocii inter ſe, coguntur reſpon-
dere ſub tali rectore, nulla exceptione obſtante. a-
ctores tamen non coguntur eos conuenire ſub eo,
imo & ipſos conuenire poſſunt coram iudice, ſub
quo domicilium habent, vt omnia hæc probantur
C. de iuriſdictio. omn. iudic. lege final. inde eſt
ſecundum Hoſtienſ. quod ſcholares diuerſos iudi-
ces habent; & eſt tamen in optione ipſorum, ſub
quo reſpondeant, vt in libro feudo. de ſcholari-
bus habita; quod dic, vt nota. infra de foro com-

11 petent. quod clericis. ¶ Sed † nunquid quælibet
ciuitas, & quodlibet caſtrum poteſt ſibi conſti-
tuere ius vniuerſitatis? Dixit Innocent. quod non,
ſed hoc eſt intelligendum de illis, qui a ſuperiore
auctoritatem habent. vnde & ſcripſit hic, quod ſi tot
homines eſſent ſimul collecti, quot ſunt Romæ, non
poſſent conſtituere, quod eſſet vniuerſitas, niſi ha-
berent conſenſum ſuperioris tacitum, vel expreſſum.
c [c] hoc autem credidit ſufficere, quod ille, cuius ſunt
homines ſic congregati, conſtituat locum, in quo
habitant, eſſe ciuitatem, vel caſtrum, burgum, vel
villam, argumen. C. de iuriſdictio. omn. iudic. prætorum. ſupra de conſuetud. cum dilectus. poſt prima.
d corpora [d] † autem ſiue collegia alicuius artis, vel ſo-
12 cietatis, vel negociationis licita ſunt & approbata a
lege, vt dictum eſt ſupra. vnde poſſunt habere in his,
quæ ad negociationem, vel ſocietatem pertinent,
arcam communem, & ſyndicum. ff. quod cuiuſque
vniuer. l. 1. & iudicem, ſine præiudicio tamen domi-
ni ſui, ſi quem habent, argum. C. de iuriſdictio. omn.
iudic. l. fina. ff. de illic. coll. l. 1. & l. 3. & final. & in eo,
quod legitur & not. infra de exceſſ. præla. dilecta, &
ibi ſuper prima gloſſa, vide ad litteram quod ibi not.
13 Innocent. Dicebat † etiam hic, quod cum ſit tantum
vna vniuerſitas omnium illorum, qui ſunt eiuſdem
profeſſionis, vel negociationis morantium in eo-
dem caſtro, vel ciuitate, non videtur, quod ſe diui-
dere poſsint, vt faciant plures vniuerſitates: vel
quod homines eiuſdem profeſsionis, vel negociatio-
nis, qui ſunt de diuerſis ciuitatibus, poſsint conue-
nire, vt vnam faciant vniuerſitatem. poſſet tamen
dici, quod omnes illi, qui ſunt ſub vno defenſore,
etiam ſi per municipia morentur, conuenire poſſunt
in vnam vniuerſitatem, vel plures, ſecundum quod
plures magiſtratus municipales habent, & ſecundum
14 quod eis melius placet. Subdit † dici poſſe, forte
non male, non attendi in collegiis iſtis piſtorum,
cerdonum, & huiuſmodi, quod ſint de vna prouin-
cia, vel diuerſis, vel quod omnes de vna ciuitate
ſint de vno collegio, vel pluribus, ſed tantum at-
tenditur, quod ſint tres, vel plures, qui conueniant,
vel vniuerſitatem faciant, pro iuſtitia cuique ſeruan-
da, ex hoc enim vt ſit collegium, oportet ad minus
quod ſint duo, vel tres ſimul tanquam collegium
congregati, vt patet in eo, quod legitur, & not. ſupra
de electio. cap. 1. & ſi diſcordant in aliquo, maiori par
ti ſtandum eſt, niſi minor rationabile quid prætendat.
ff. ad municip. quod maior. inf. de his, quæ fi. a mai. par
te ca. capitulo primo, Hoc autem in ciuitatibus potiſsi
me, ſecundum Hoſti. quæ carent iudicibus, locum ha-
15 bent, in quibus † etiam, quando non reperitur alius,
eſt ad epiſcopum diœceſanum tanquam ordinarium
etiam in temporalibus recurrendum, in auten. vt diffe. iudi. §. in ciuitatibus, colla. 9. vnde & hæc iura col-
legiorum, ſiue corporum vigent in ciuitatibus potiſſi-
me Lombardiæ. quæ & ſi dominum habeant, ipſum ta
men non, vt expediret reipublicæ recognoſcunt, ſicut
nec Rex Franciæ, vel Boemiæ. ſ. qui. filii ſint legi. per
venerabilem. §. 1. ver. ſi. quidquid eum ſcribatur, hoc
16 ſolum putat † Hoſt. iuſtum [e] eſſe, quod ciuitates, ſiue
e alia loca, quæ habent dominos ſpeciales, non de-
bent dominium, vel iuriſdictionem aliquam in ſui do
mini præiudicium vſurpare, nec ſe in ſuperbiam erige-
re contra ipſum, niſi velint eſſe Luciferiani. vnde &
coniurationes, & conſpirationes, & collegia, & con-
uenticula generaliter ſunt prohibita ſub graui pœ-
na. vndecima quæſtione prima, conſpirationum, &
cap. coniurationum. C. de epiſcop. & cleric. conuen-
ticulam, in lib. feud. de pace iur. fir. hac edictali. §.
con-

conuenticulas. Ideo & quamuis prędicta corpora, ſiue
collegia ſint approbata a iure, & iuſtum ſit, quod do-
minus ipſis ſua priuilegia ſeruet: ſi tamen ſuos inci-
piant terminos excedere, & iura ſiue iuriſdictionem
domini vſurpare, de iure ſunt per eundem dominum
refrenandi, & coercendi, argum. 11. quæſtione 3. pri-
uilegium. j. de priuil. tuarum, & in eo, quod legitur &
27 not. infra de ſepul. capitul. 1. ad fin. hoc enim † expe-
dit reipublicæ, vt vnus ſit dominus, & non plures, vt
patet ff. de orig. iur. leg. 2. §. deinde, quia difficile, &
§. eodem tempore, & §. nouiſſime. Sed verum eſt,
quod de facto dicunt quandoque ſimul congregati il
lud ſapientiæ. 2. ſit fortitudo noſtra lex iniuſtitiæ. vn-
de & dominos cóculcant, & ipſos ſibi ſubiiciunt: quia
potentioribus non poſſumus eſſe pares. ff. de alien. iu-
dic. mutan. cauſa fac. lege tertia, in princi. hoc quan-
28 tum ad laicos. quantum † enim ad clericos pertinet
nullus etiam ex electione iuriſdict. conſequitur, niſi pri
mo a ſuperiore confirmetur, vel approbetur, vt patet
in eo, quod legitur, & not. ſupra de elect. noſti, & cap.
tranſmiſſa, exceptis quibuſdam caſibus, vt not. infra,
de appellatio. quia nos, & ſupra de electio. nihil eſt. §.
penultim. ex quo autem confirmatus, vel approbatus
eſt quis a ſuperiore ad beneficium cum cura, de iure
communi iuriſdictio. habet, vt hic; & infr. de maiorit.
& obedien. cum in eccleſiis, & not. in ſumma de ſen-
ten. excommunica. §. quis poſſit excommunicare, ſub
§. nedum autem ius, verſi. tu dicas, & ſequentibus. Is
29 † autem, qui curam non habet, per conſequens nec
iuriſdictio. ordinariam, cum priuatus ſit, niſi a princi-
pe ordinarius conſtituatur. infra de reſtitutio. in in-
teg. cauſa reſtitutionis. §. delegati; vel niſi ſit officia-
lis, vel vicarius ordinarii, vt legitur & not. ſupr. de offi
cio vicar. capitulo primo, vel niſi habeat de conſuet.
quod dic, vt legitur & not. ſupr. de officio Archidia.
30 capitul. fina. quæ † etiam priuato canonico in fami-
liam ſuam iuriſdictio. dat ordinariam, quod dic vt le-
gitur & not. infra de foro competen. cum contingat,
vt tamen ſcias, quod mulier, vel etiam laicus, quan-
tumcunque religioſus, non poteſt cenſuram eccle-
ſiaſticam exercere. quod dic vt legitur & not. in-
fra de maioritat. & obedien. dilecta, & de decimis,
quamuis ſit graue. §. ſtatuimus, ſecundum Hoſtienſ.
31 Sed Innocent. aliter † poſuit hæc verba, dicens quod
ad hoc vt prælatus habeat iuriſdictionem ordinariam
in clericos, oportet quod vniuerſitas, quæ illum elli-
git, ſit religioſorum, vel clericorum, vel alias idem
prælatus iuriſdict. ab eccleſiaſtico prælato recipiat,
& quod electus ſit clericus, vel religioſus, cum a-
lias nec dare, nec recipere poſſunt ſpiritualem iu-
riſdictionem, ſcilicet excommunicandi, interdi-
cendi, & conſimilium. infra de iudic. capitulo ſe-
cundo, & infra de arbitr. contingit. Item quod e-
ligatur in prælatum. nam ſi eligeretur ad aliquam
dignitatem in eccleſia, vt primiceriatum, archi-
preſbyteratum, vel cuſtodiam, non habet ordina-
riam, de officio archipresbyteri, primi. & cuſto.
niſi conſuetudo eis tribuat, quod poteſt C. de e-
f manc.[f] lege prima, & vltima, & infra, de exceſ. præ-
32 lat. capitulo ſecundo. Princeps † autem ſecundum
Innocent. eo ipſo, quod conſentit tacite, vel expreſ-
ſe non errans in iure, vel in facto, quod aliqui fa-
ciant collegium, vt quia ſcribit ex certa ſcientia a-
licui vniuerſitati, vel ſyndicum eorum admittit, vi-
detur concedere ei ius vniuerſitatis, qui & ordi-
narium facit. ff. de officio eius, cui man. eſt iuriſdi-
ctio. lege prima. §. primo, etiam tacite eo ipſo,
quod dat, ſiue committit alicui aliquam ciuitatem,
vel caſtrum, vel villam. ff. de officio præfec. vrbis.
lege prima. §. cum vrbem, in auten. de conſulibus.
§. fina. colum. 4. & idem cum Papa dat legationem in
prouincia, de officio leg. capitulo ſecundo, libro ſex-
to, vel dat archidiaconatum, vel aliquid ſimile, &
idem intelligas, etiam ſi ab alio conferatur, vel
committatur; qui tamen hanc habeat poteſtatem,
argumen. ff. de iudic. cum prætor. infr. de iure patro-
natus, ex litteris, & ſecundum Innocent. lex dicitur
33 † dare iuriſdictio. ordinariam eo ipſo, quod aliquem
ordinarium vocat, C. de offic. recto. proui. qui ordina
riam. C. de modo mul eos. ſed & a lege habet domi-
nus iuriſdictio. ordinariam In vaſallos. & pares in do
minos, & vaſallum, vt in lib. feudo. de prohibi. feud.
alien. ſine conſenſu maior. domini, imperialem, in-
fra de iudic. cæterum. & arbitri electi ab epiſcopo
& ſubdito in eoſdem, vndecima quæſtione prima,
g ſi clericus, aduerſus clericum.[g] & conciliis præſiden-
tes. infra de iudic. capitulo primo, infra de libell. o-
blat. capitulo primo, & c. religioſorum; prouinciali-
bus. infra de ſtatu monacorum, in ſingulis, & c. ea quę,
& c. vacante ſede. infra de maiorita. & obedien. cum
olim; & hoc iunge in ſumm. eod. titul. §. 1. & 2. vbi
h de hoc ſecundum Hoſtien.[h] ſecundum quem & adde
quod not. de hac materia. infr. ne prælati vices ſu.
capitulo ſecundo, & ſupr. de officio deleg. quoniam
abbas, ante finem. ¶ In gloſſa vltima [ibi, abſolu-
tio] de hoc nona quæſtione tertia, nullus. vndeci-
ma quæſtione tertia, qui reſiſtit [& ibi, vtique]
idem Tancre. Vincen. Goffred. & Philip. ad hoc op-
time de ſentent. excommunicatio. venerabilibus. §.
vbi autem, libro ſexto, et 26. quæſtione. 6. §. 1. Indu-
cunt prædicti auten. de defen. ciui. in princ. colla.
34 3. vbi † dicitur, quod non prohibentur defenſor
ciuitatis. qui comparatur epiſcopo, cognoſcere de
cauſis inferiorum, prætermiſſis magiſtratibus mu-
nicipalibus. Idem Innocent. & Hoſtienſ. niſi con-
ſuetudo eſſet in contrarium. hoc etiam nota. Ho-
i ſtien. de ſimon. ſicut tuis. Sed Hug.[i] in præ. capit.
nullus [i] & Guiliel. Naſo, hic contra, quia hic pro-
hibetur & alibi conceſſum non inuenitur; & hoc
placet Archidia. de conſtit. capitulo ſecundo, de ma-
iorit. & obedien. cap. vno, libro 6. & vide quod ibi di-
cam ſuper gloſſa penultima, puta. mihi placet pri-
35 ma per præ. §. vbi autem. Vnde dicebat hic † Abbas,
quod quando concurrunt iuriſdictio mediata & im-
mediata, valet abſolutio, ſicut & valeret excommuni
catio: qua de cauſa cognoſcit legatus de omnibus
cauſis prouinciæ ſuæ. ſupr. titulo primo, capitulo pri-
mo, ad materiam facit, quod dicam infra eodem,
conquerente, in gloſſ. per hoc recognoſcit [& ibi, Su-
36 perior] dixit Vincen. quod vbi † cauſæ ſunt commu-
nes minori, & maiori iudici, vt in epiſcopo, & Archid.
præfertur maior, ſi citat. ff. de iud. iudicium. 8. diſtin-
ctio. quæ contra mores; ſecus, vbi non habeant cauſas
communes, vt monacus, qui plus obediet abbati,
quam epiſcopo, & clericus plus epiſcopo, quam
metropolitano. ſecundum fateor, de quo infra,
capitul. paſtoralis. de primo dic, vt infra eodem,
quanto.

ADDITIONES.

a In fi. Not. etiam tex. dum dicit, rata, firmaq; conſiſtere, quia
rata intelligitur de iure, firma de facto, gloſſella eſt ſingularis in
l. ad quod pauperibus. C. de epi. & cle. & ibi Bart. dicit ſe neſcire
alibi.

b Ordinariam. Licet non habeat territorium, & vide in auctent.
habita, ne fil. pro patre, vel dic, quod etiam ibi habent territo-
rium. vide ibi docto. & vide glo. in c. 1. inf. ne præla. vi. ſuas, &
Bart.

Bart. in l. & quia. ff. de iuriſ. omn. iud. & Ioan. An. in c. quoniam abbas, in gloſſ. ſua mag. de offic. deleg. & Bartol. C. de appel. l. præcipimus, & C. de iudi. l. cum ſpeciali, per ipſum, & Bald. & Sali.

c Expreſſum. Villæ ſubſunt ciuitatibus, & non habent iuriſdictionem l. nulli. §. fin. C. de epi. & cle. & idem in caſtris, vt in dicta l. qui ex vico, ff. ad munici. & l. fi. C. de teſt. quantum tamen in illis ponuntur magiſtratus habentes iuriſdictio, ſcilicet a ciuitatibus ponuntur. C. de magiſt. mu. per totum, & ibi vide gl. in rubrica. Aliqua autem caſtra ſunt per Italiam, quæ a ſe habent iuriſdictionem; an dicantur ciuitates, licet careant epiſcopo, vide in extrauag. ad reprimen. ſuper verſic. Lombardiæ, per Bartol. & de materia vide Ioan. And. de ſenten. excom. ſi ciuitas, lib. 6. & not. quod caſtrum non poteſt fieri ad æmulationem ciuitatis, vide Bartol. in l. opus. ff. de oper. publ. & gloſſ. in l. per prouincias, C. de ædi. priua. nec in finibus imperii l. quicunque. C. de fun. limi. li. 11. & vide Bartol. ff. quod cuiuſque vniuer. no. l. 1.

d Corpora. Vide etiam pulchrè per do. Baptiſtam de ſancto Seuerino in ſua repe. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iur.

e Iuſtum. Vide allegata pulchrè per dom. Iaſo. in l. debitorum pactionibus, in ſecundo notabili. C. de pact. & etiam latè per do. Feli in ca. 1. de proba.

f Emanc. An autem præſcriptio det ordinariam, ibi vide Cyn. Bald. & Sali. & Guil. in Spec. de iuriſ. om. iud. ad fi. ver. illud & de præſcrip. §. 1. in ver. ſed pone miles, & infra de fo. comp. cum contingat, in gloſſ. Ioan. Andr. quæ incip. non dixit, & in quæſtio. diſputata per Bald. quæ incip. Apulus.

g Clericum. Vide c. ab arbitris, de offi. deleg. libro ſexto, & ibi gl. fi. & quod iſti ſint ordinarii, prout hic not. Ioan. And. facit gloſ. fi. in c. ſuſpitionis, eo tem tit. & ibi vide Ioan. And. ſuper illa, & Bald. & Sal. & Bart. in l. cum ſpeciali, C. de iu. qui tenent, quod ſunt dele. qui omni carent territorio.

h Hoſti. Et vicarius epiſcopi, vt not. gloſſ. 2. in ca. 2. de offi. vi. libro ſexto, quod not. gloſſ. in lege 2. C. de offi. eius, qui vi. alte. Et an ab ipſo ſubſtitutus habeat ordinariam, vide de offi. vica. clericos, per gloſſam, & Ioan. And. & gloſſa, ſuper ver. ratio, in c. 2. eo tit. libro 6.

i Hugo. Pro iſtis facit, quod not. gloſſa, ſuper ver. nullatenus, in Clemen. 1. de ſe. poſ. & iura in illa alle. et quid de executione contra præceptum lata, vide Ioan. And. in c. Romana. §. officialis, libro 6. in gloſſ. licet. & ſuper illa, et de priu. c. 1. libro 6. facit etiam quia quæ contra ius fiunt etc. vt in c. quæ contra ius, de reg. iu. libro ſexto, & l. non dubium, C. de leg. vbi vide Bartol. Bal. et Sali.

SVMMARIVM.

1 *Vacantis eccleſiæ ſi ordinatio differatur ex cauſa, œconomus in ea ponendus eſt ab epiſcopo, & quo tempore, numero 7.*

2 *Præſentationis negocium prius expediri debet, quàm poſſit epiſcopus eccleſiam ordinare de prælato, ſed de œconomo, licet lis intra quatuor menſes non expediatur, & nu. 3. & 4. ex ea ius quæritur, num. 4.*

3 *Cap. quoniam, ſi verò, eam te, cum propter, de iure patrona. loquuntur de quæſtione patronorum ſuper iure patronatus, non de quæſtione præſentatorum, & ſup. num. 1, & ratio, ibidem.*

4 *Præſentare ſufficit in fine termini patrono.*

Præſentatos habet epiſcopus examinare, & quare eorum inſtitutio quandoque differatur, num. 5.

Edictum ponitur etiam ad opponendum præſentatis epiſcopo, & totum præſentationi, ibid.

5 *Dilatio inſtitutionis ex quibus contingere poſſit cauſis.*

6 *Occaſio litis & quæſtionis remouenda prælato.*

8 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum, num. 9.*

Patronus per indigni præſentationem an priuetur, & nume. 11. & 13.

10 *Suppletio, vel additio gloſſarum.*

11 *Patronus laicus an puniatur, ſi præſentet indignum, & an & quando variare poſſit, num. 12. deuoluaturne etiam prouiſio ad ſuperiorem, ibid.*

Decretalis hæc quomodo intelligatur, ibidem. verſi. nec obſtat.

§. Siquis oratorij domum, in auth. de ſanctiſſ. Epiſco. §. fin. in auth. vt clerici decę. intellectus, ibid.

13 *Nullum, & minus competens æquiparantur.*

Patroni laici, & eccleſiaſtici in præſentando indignum differentia, ibid.

14 *Lite pendente ſuper præſentatione, vel inter patronum, & prælatum in patris præiudicium prælatus ſi quid innouaret perpetuum, eſſet incongruum.*

15 *Cuſtodia eccleſiæ patronatæ non pertinent ad patronum ſecularem, niſi in caſibus, ad patronum verò eccleſiaſticum pertinet: non patronatæ autem eccleſiæ quando ad epiſcopum, & quando ad alios. Cathedralis demum ad quem pertineat, eo. num. ad fin.*

16 *Oeconomum ponere ad quem ſpectet.*

CAPVT IIII.

2 **Cum vos.** [a] Caſus. Si † ordinatio vacantis
1 eccleſiæ differtur ex cauſa, œconomus in ea per epiſcopum eſt ponendus. Communis diuiſio. ſecunda ibi, fraternitati.
2 [Præſentantur] not. quòd † vbi ſit præſentatio, prius oportet illius præſentationis negociū expediri, quàm poſſit epiſcopus eccleſiam ordinare. vnde dicebat Innocent. quod quando patronus contendit ſe bonum elegiſſe, non poteſt epiſcopus ordinare eccleſiam de prælato, ſed de œconomo tantum, vt hic. vnde licet quibuſdam videatur contra, ſecurè teneas, quod facta præſentatione de vno, vel pluribus, licet longo tempore duret lis inter præſentatos, epiſcopus non ordinabit eccleſiam, lite pendente, niſi de œconomo, vt hic; & ita ſeruatur, vnde iura illa, quæ dicunt, quod ſi patronorum diſcordia infra quatuor, vel ſex menſes non fuerit terminata, epiſcopus ordinat eccleſiam, intelliguntur, quñ inter ipſos, qui ſe dicunt patronos, eſt quæſtio, vt quia alter ab altero vendicat patronum, vel negat alterum patronum. nam licet propter litem motam videretur æquum patrono tempus ad præſentandum non currere, quaſi tunc ſit impeditus: tamen hic rigor inductus eſt, quòd ſaluo iure vincentis ordinetur eccleſia, quod in electionibus locum non habet, vt dicam de iure patronatus, quoniam, cum de eis
1 hoc non ſit ſtatutum. vnde, ſi ponderes textus † illarum decret. quoniam, ſi verò, eam te, cum propter, de iure patronatus, videbis illa iura apertè loqui de quæ-
b ſtione præſentatorum vnius, [b] vel plurium. alias pauci præſentati a patronis inſtituerentur, cum ſi habent obiectorem, non facile poſſit infra quatuor menſes quæſtio terminari. imo & ſi obiectorem non habent,
4 cum † ſatis ſit patrono in fine termini præſentare, & epiſcopus habeat examinare, de electione, nihil eſt, & edictum ponere, vt not. de electione, capitulo vltimo, libro ſexto, in gloſſa ſecunda, erit dare. quòd negocium præſentationis eſſe non poterit infra terminum expeditum. cum igitur ex præſentatione ſit ius acquiſitum, vt not. ſupra titulo primo. dilectus, non obſtante, quòd ſit diſcors, dummodo iuuetur maioribus &c. vt prællega. decret. quoniam, illud non perdet propter opponentis maliciam, vel litis pendentiam, de regu. iur. ſine culpa, libro ſexto, & adde quod dicam ſuper verſi. perſonas: optabat tamen Hoſtien. conſtitutionem contrariam ſuper hoc fieri, vt dicam, infra de appella. oblatæ, in gloſſa, dicit Hoſtien. [Alia de cauſa] vt quia negans illos patronos [& intra] quærebant, an poſſent eccleſias ordinare propter vacationis periculum, vel quale foret apponendū remediū.
5 Hoſt. [Perſonas] ſi repræſentatas † conſcientia remordente, nec alias lite, vel appellatione pendēte, de reſt.

in inte

in integrum, capitulo ſecundo, & ſecunda quæſtio-
6 ne ſexta, appellatione. & merito in hoc † caſu dene-
gatur prælato ordinatio. ſi enim hoc concederetur,
ſemper moueret quæſtionem, vt ſic poſſet eccle-
ſiam ordinare, ar. inſtitut. vi bon. rap. §. ſed ne dum
talia. infra de diuort. quanto, ad fin. alias, ſi hæc lis
non penderet poſſet eccleſia de aliis perſonis idoneis
ordinare, ſecundum Hoſtienſ. qui per hoc dicit non
obſtare, de ſupplen. negli. præla. capitulo ſecundo, in
fin. & quæ ibi not. & hunc dicit verum intellectum. &
hoc dicit: nec obſt. hæc decreta. opinioni ſuæ, de
qua dicam ſuper gloſſa ſecunda [Ponatis æconomos]
7 Dicit † Hoſtienſ. quod putat hunc œconomum poni de
bere etiam pendente termino quatuor menſium, vel
ſex dato patronis, id eſt prælatis iuxta vulgare Angli-
8 corum, quibus ſcribit. ¶ Secunda † gloſſa, reſpondet
per quæſtionem, an patronus &c. ſoluit quod non, ra-
tionem inducens, quam fortificat, in fin. ponit con-
9 trariam opinionem, quam reprobat. ¶ In † gloſſ.
ſecunda [ibi, Si quis oratorii domum] ſi præſentatus
per patronum, vel eius hæredem eſt indignus; epiſco-
pus quem putauerit meliorem, ordinari procura. ¶ In
vltima gloſſa [ibi, Lex, quæ tutores] vide, de his quæ
fi. a prælat. tua, ſuper quinta gloſſa [& ibi, diuus] vide
vt lite pendente, eccleſia. 1. in fin. penultima gloſſa.
10 ¶ In † gloſſa prima [ibi, cogitur] ſecundum Lauren.
vel reſpicit factum, ſecundum eum. Vnde dicit Ho-
ſtienſ. finaliter idem dicendum de vtroque; ¶ In gloſ-
ſa ſecunda [ibi, tantum quatuor] infra de iure patro-
na. cap. vno. vbi habemus expreſſum hodie, ſed olim
recurrebamus ad hanc gloſſam, quaſi ad mendica-
tum ſuffragium. contra id C. de palatinis. l. ſcrineis,
libro 12. & in auctén. de iudic. prope princip. §. illi au-
11 tem. collat. 6. [& ibi, Non puniuntur] Idem † Archi-
diacon. de præbend. capitulo primo, libro ſexto, & ibi
tamen refert quoſdam dicere hoc verum ante ſenten-
tiam epiſcopi, qua declarat præſentatum indignum:
ſed poſt illam locus erit opinio. Hoſtienſ. ſed contra
hoc facit hæc decreta. quæ ſupponit certitudinaliter
perſonas minus idoneas [& ibi, Quidam dicunt] Ho-
12 ſtienſ. hic † tenet præciſè. & remittit ad ea, quæ not.
ſupra de ſupplen. negli. præla. capitulo ſecundo. Idem
Innocen. ſup. de fil. presbyter. propoſuit, licet ſic lo-
cutus fuerit alternatiue. Dicit tamen, quod bene fa-
ceret epiſcopus reſtituendo prouiſionem tali laico pa-
trono, cum non ſint in his eccleſiaſticis multum inſtru
cti: & Hoſtienſ. dicit, quod deberet eis parci [& in fi-
c ne] vbi canon aperte hoc diceret, optime dicit [c] gloſ-
ſa; ſed canon hoc non dicit; nec ſufficit, quod cano-
ne caueatur, quod licet illi variare. id enim habebit
locum, quando priuatus non eſſet; vt qui eligit di-
gnum, vel indignum ignoranter. nec obſt. hæc decre-
ta. quæ poteſt intelligi in illo, qui ignoranter eligit:
vel cum propter ſcandalum impediebatur ordinatio
epiſcopi, melius potuiſſet gloſſa dicere, quod lex non
obſtat, cum ibi non dicatur, quod epiſcopus ordinet
eccleſiam, cum patronus præſentat indignum; ſed
quod ordinari procuret; quod poteſt intelligi ſolici-
tando patronum, quod alium præſentet. Idem dico
de §. fina. in auctén. vt clerici dece. colla. 6. alias ſeque
retur, quod priuatus eſſet etiam ignoranter præſen-
tans indignum, cum ille §. non diſtinguat. Item ab-
ſurdum videtur, quod patronus benefaciendo poſſit
variare, vel accumulare; malefaciendo non, cum
tunc præcipue concedatur variatio a iure, quando
actus eſt illicitus, ſecundum notata, de cleric. con-
iug. diuerſis, de electio. noſti, quaſi hæc fuerit mens
iuris permittentis variationem, quod patronus accu
mulando emendare poſſit, quod male fecit. per quæ
dico patronum laicum non priuatum hoc ipſo, quod
præſentat indignum ſcienter. Sed ex tunc erit priua-
tus, cum infra tempus debitum reſpectu prioris in-
choationis alium non præſentat. & faciunt iura, quæ
13 æquiparant † nullum, & minus competens, quæ vide,
de translat. capitulo ſecundo, verſic. ſicut, de cleric.
non reſiden. tuæ. & ſic erit differentia hoc caſu inter
clericum eligentem, vel præſentantem ignoranter
indignum, & patronum, qui præſentat talem ſcien-
ter. & eſt ratio: quia primi ante caſſationem non po-
d terant [d] ſibi prouidere, poſt caſſationem habebunt
integrum tempus. iſte vero ſibi prouidere poterat, ſi
de tempore ſupererat; alias ſibi imputet. patet pri-
mum de elect. ſi electio, libro ſexto. ¶ In gloſſa, puta
14 [in fine] vt dicit † Innocent. incongruum eſſet, quod
lite pendente pars in partis præiudicium aliquid per-
petuum innouaret, vndecima quæſtione prima, quia
res. infra vt lite penden. per totum. Idem eſſet, ſi ſu-
per aliis grauibus diſcordia eſſet inter patronum, &
prælatum. graue enim eſſet, quod prælatus in ſua ec-
cleſia inſtitueret perſonam perpetuam, quæ ſibi vel
male, vel nullo modo de ſuis reditibus reſponderet,
Innocent. ¶ In gloſſa penultima [ibi, quod patronus]
Innocent. a cuius tempore fuit hic finis gloſſæ, quæ
15 fuit additio, intelligit hoc † de patrono laico: quia
talis defenſionem habet: ſed non cuſtodiam, quod in
telligit Hoſtienſ. niſi aliud eſſet de priuilegio ſpeciali,
vel conſuetudine per ſedem apoſtolicam approbata,
ſicut patet in Regibus Franciæ, & Angliæ, & quibuſ-
dam aliis principibus. pro quibus facit quod legi-
tur & not. de iure patronat. nobis. vel ſecundum eum,
vbi non ſunt expreſſe priuilegiati per papam, ſola con
e ſuetudo [e] non excuſaret, ſi de rigore ageretur per de-
creta. de electio. cum terra, & de conſuet. capitulo pri-
mo, ſed multi, vt dicit, propter ipſorum potentiam de
gratia & ex permiſſiua diſpenſatione, vt vitetur ſcan-
dalum, tolerantur. & dicit, quod licet in præteritis
hoc tolerari poſſit, de iure patronatus, capitulo 3. de
conſecrat. eccleſ. vel altar. capitulo final. in poſterum
non eſſet tolerandum, de rebus eccleſ. capitulo fina.
Sed ſi patronus ſit eccleſiaſticus, cum ei ſit de tempo-
f ralibus reſpondendum. [f] decimaſexta quæſtione ſe-
cunda, capitulo ſecundo, de capell. mon. capitulo
primo, habebit cuſtodiam eccleſiæ vacantis, & non
epiſcopus, argumen. de appellat. bonæ, allegat Ho-
ſtienſ. de teſta. relatum. 2. §. nomine, de priuileg. cum
& plantare. §. in eccleſiis. fatetur autem Innocent.
quod ſi eccleſia non habet patronum, epiſcopus ipſa
vacante habet cuſtodiam, & agit pro ipſa, argumen.
decimaſexta quæſtione prima, omnes, decima quæ-
ſtione prima, capitulo primo, & 2. de ſucceſſ. ab inte-
ſtat. cap. fina. niſi ſecundum Hoſtienſ. de conſuet. vel
priuilegio ad Archidiac. vel alium eccleſiaſticum hoc
pertineat, vt præallegat. decret. bonæ, de inſtitutio-
g nibus, cum veniſſent. [g] dicunt autem Innocent. & Ho
ſtienſ. quod cuſtodiam cathedralis eccleſiæ guberna-
bit œconomus, ſi ipſum habet. 75. diſtinctio. quoniam
quidam. & non habet œconomum, canonici; & ip-
ſis deficientibus archiepiſcopus, quod dic hodie; vt
de ſupplen. negli. præla. capitu. final. [& ibi, vel alius
16 prælatus] not. quod vult gloſſa, quod † illorum ſit
œconomum ponere, quorum eſt inſtituere. ¶ In
h gloſſa vltima [ibi, conſeruanda [h]] & occupantibus
illa imponitur pœna. infra eod. tit. c. vlt. lib. 6. in cathe-
dralibus, & collegiatis locum habet, eod. lib. de ele-
ctione, quia ſæpe.

ADDITIONES.

a ¶ Cum vos. Vide ad materiam huius can. ſi contentio eſt inter patronos, quid iur. in capit. 1. de iure patrona. & ſeq. & vide gloſſ. in cap. cum te, eod. titul. & not. ibi tex. in cap. quoniam, in fin. quia loquitur in duobus caſibus, & ibi de materia. Baldus.

b Vnius. Nec illa iura locum habent, quando eſt quæſtio inter epiſcopum, & patronum, vide inf. in gl. puta, & ſuper illa Io. An. & in gl. ibi ſe.

c Dicit gl. Quod priuati ſint poteſtate præſentandi præſentante indignum, vide tex. in c. 2. in fi. de ſup. neg. præla. & facit no. in c. illud, in verſ. euitanda, de iure patro. vbi concluditur, quod patronus laicus non priuatur.

d Poterant. Alium. ſ. eligendo, & hoc propter no. in c. conſiderauimus, de ele. quæ limita, & intellige iuxta not. per gl. & Io. An. in c. auditis, eo. tit.

e Conſuetudo. Et vide Io. An. de præb. c. 2. li. 6. et in Spe. de leg. § nunc tractemus, verſ. ſed nunquid, et ibi vide per ipſum plures remiſſiones de illis laicis, et regibus, et vide ipſum in Spec. de præben. §. 1. ver. item not. quod imperator, et vide no. c. generali, et ibi Io. An. de ele. li. 6 qui tex. no probat, quod ille, qui habet cuſtodiam ecclesiæ, tenetur de facto ſuorum miniſtrorum, et officialium.

f Reſpondendum. Patrono etiam clerico non ſemper de temporalibus reſpondetur: ſed quando id fit, et quando non, vide Io. An. de præben. de monacis, in gl. ma.

g Veniſſent. Ibi vide gl. primam, et ſuper illa Ioan. An. et plenius, vt eccle. bene. c. 1. in gl. hoc vult.

h Conſideranda. Niſi ſint talia, quæ ſeruari non poſſunt. l. is cui. ff. vt poſ. leg. et vide glo. in Cle. 1. de ſeque. poſ. et fruc. quę ſentit quod electio eſt œconomi, an conſeruet ſucceſſori, vel expendat in eccle.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutum a Papa ſi conſtet ordinario ſuppreſſiſſe veram excommunicationis cauſam, remittet eum ad Papam, ſi vero ſuſpitio tantum de hoc ſit contra eum, coget eum ſe exinde purgare.*

2 *Diuiſio decretalis.*

Graue factum quod dicatur, eod. nu. ver. vt creditur.

3 *Merere, obtinere.*

4 *Abſolutio non tenet ex falſa cauſa, de ſtylo curiæ ſemper exprimitur abſolutionis cauſa.*

Hæc decretalis non practicabatur tempore auctoris, & ratio ibidem.

5 *In purgatione ſi quis defecerit, habetur pro conuicto, & in caſu hic cogitur ad curiam redire.*

6 *Epilogus, et Suffragium gloſſarum, nu. 7.*

Pluribus ſententijs ligatus, ab vna abſolutus, non dicitur ab alijs abſolutus, & nu. 8.

8 *Supletio gloſſarum, & nu. 9. & 10.*

Contritio non facit abſolutionem ante ex ficta cauſa factam valere, ſicut euenit in baptiſmo, ibid.

In dubio debet interpretatio fieri in tutiorem partem, ibid. in fine.

9 *Intentio abſoluentis inſpicitur, ſicut & baptizantis.*

10 *Purgationem poteſt epiſcopus indicere propter ſuſpicionem, & quam, & cuius.*

CAP. V.

1 Ex parte tua. Caſus. Si † conſtat ordinario, quod abſolutus a Papa ſuppreſſit veram excommunicationis cauſam, remittet illum ad papam. Si vero ſuſpicio tantum de hoc eſt contra eum, coget
2 illum ſe exinde purgare. Communis † diuiſio. 2. ibi, taliter reſpondemus. in qua diſtinguit. & ſecundum membrum proſequitur ibi, ſi vero [Occultatis] vt creditur,
a forte, vt dicit Abb. Factum fuit graue, [a] vt quia occidit ſuum parochialem presbyterum; nec mandatur ſa-

tisfactio: vel penitentia fieri, quam deceret pro facto tam nequam, Item forte portauit litteras epiſcopi, de quibus in abſolutoriis nulla fit mentio, ſecundum Pet.
3 [Meruerūt] 1. † obtinuerāt. ſic ſup. de ſeruis non ordi. de famulis, in fine. 8. diſtin. conſuetudo [Aliam] vt præſumitur: quia nulla cauſa erat expreſſa, ſed ſimpliciter dicebatur, talem parochianum tuum ad te remittimus abſolutum. hoc dico, quia † ſi in litteris eſſet alia
4
b cauſa expreſſa, certum eſt quod non [b] teneret abſolutio. ſed hodie non praticabitur hæc decre. quia de ſtylo curiæ ſemper exprimitur cauſa in litteris abſolutionis [Conſtiterit] per confeſſionem, vel per teſtes, qui præſentes fuerunt in abſolutione, & audiuerunt ipſum falſam cauſam exprimentem [Si vero id] ſ. quod tacuerint cauſam excommunicationis. T. [Suſpectos] forte ex qualitate perſonarum, ſecundum Pet. & Abb.
5 [Purgationem] in † qua ſi defecerint, pro cōuictis habentur, & coguntur ad curiam redire, de ſi. de hoc, &
6 c. inſinuatum, Hoſtien. ¶ Prima † gl. arguit, ponit opi. quam reprobat, demum quærit, & dupliciter ſol. & ſol.
7 ſi. contrarium, ¶ In † gloſſ. 1. [ibi, lege prima, §. ſed & quot] rogatus duobus reſtituere hæreditatem, alteri pure, vel in diem, alteri ſub conditione, ſi dicit, ſuſpectam, reſtituit ei, cui rogatus erat pure, vel in diem reſtituere vniuerſum. demum, cum conditio extiterit, ſi voluerit fideicommiſſarius alius partem, ipſo iure in eum tranſeunt actiones [& ibi, per fundum] vide in decre. officii, ſuper 1. gloſſ. [& ibi. §. ſi in pluribus] vide in decret. cum pro cauſa, in vlt. glo. & ſuper ea vide. ſ. pluribus, de accep. [& ibi, quot] vide in prælleg. c.
8 cum ſuper vlt. glo. ¶ In † glo. 1. [ibi, non credo] Idem Lauren. Tan. Vinc. Goffr. ad c. tunc valere, reſpondē, quod ibi ſola fictio baptizati impediebat remiſſionem peccatorum: qua ceſſante, & adueniente charitate, fit re-
c miſſio; [c] ſed in excommunicatione tollenda non ſufficit contritio. ex quo ergo a principio non fuit abſolutus, nunquam contritio illum abſoluet; ſicut nec ſatiſfactio, de ſenten. excommunic. cum deſideres, in fi. nec iuramentum de parendo, e. titu. quod in dubiis [& ibi, ad eccleſiam militantem] ſecus de triumphante. ī. de reſtitu. ſpolia. litteras, ad finem, de ſentent. excommunic. a nobis. 2. [& ibi, conſulitur animę] ſecūdum Tan. Idem hic Vinc. Gof. Phil. & Ian. & ſimile quod not. de excep. dilecti, in vlti. gloſſ. [& ibi, Cum ergo, in fine] & vt per meritum obedientiæ creſcat. e. q. quid ergo: & quia in dubio debet fieri interpretatio in tutiorem partem. ī. de ſpon. iuuenis [& ibi, non intendebat] nec in-
d tendere poterat, [d] ar. ff. de contrahen. empt. in lege. in-
9 ſpicitur † ergo intentio abſoluentis, ſicut baptizantis, de conſecra. diſt. 4. ſolet [& in fine] dic vt ibi. ¶ In gl. vltima [ibi, labores infamia] idem Vinc. & Tan. cuius fuit hæc gl. Gof. & Phil. Sed Inno. & Hoſt. ex hac decr.
e & illa, de purga. cano. inter, [e] & c. ſi quis de gradu, & 2. q. 5. omnibus ibi, ſuo epiſcopo, aut reliquis, vbi de
10 hoc, dixerunt. quod propter ſuſpicionem poteſt † epiſcopus purgationem indicere. poteſt dici, quod ſolius epiſcopi non ſufficit occulta ſuſpicio, ſed probabilis epiſcopi, & aliorum ſuſpicio bene ſufficit. ad primum, 6. q. 2. placuit, & ſic intelligantur iura inducta ſuperius. & in gl. & etiam dixit hic Ian. quod hoc intelligebat, quando vrgens ſuſpicio eſt contra eos: alias non cogerentur ſe purgare, niſi eſſent infamati, & remittebat ad decreta cum oporteat, de accu. Hoſt. etiam ſuper verſic. ſuſpectos ſubaudiebat, iuſte, propter publicam infamiam, qua laborant. ī. de cohabi. cleri. & mul. tua. & inſ. de purga. cano. nos inter.

ADDITIONES.

a Graue. Hoc, quod hic dicitur, locum habet in abſolutione excommunicationis, confitens autem peccata ſua, an poſſit vnum ſubticere, ſi ex illius confeſſione oriri poteſt periculum, vide Io. An. inf. de poe. & re. omnis, ſuper gl. quid ſi.

b Quod non. Ad hoc de conſan. & affi. quia circa, vbi vide & vide Bar. in l. demonſtratio. ff. de condi. & demon. de materia falſæ cauſæ in contractibus, teſtis, & alijs diſpoſitionibus. vide tamen ad materiam iſtam in deciſione Rotæ concluſione 428. & ſe. vbi videtur no. contra eius, quod hic dicit Io. And. de app. ex falſa cauſa.

c Remiſſio. Et ſic ratihabitio ſuperueniẽs retrotrahitur ad baptiſmum, qui iam præceſſerat. contritio hic non poteſt retrotrahi ad abſolutionem, quæ pro hoc peccato non præceſſerat, ſed pro alio. ad materiam vide in reg. rati, de reg. iur. libro 6.

d Poterat. Quia neſciebat, vide plures concord. pro & contra in l. lege. hic all. & an poſſit abſoluere ab omnibus excommunicationibus, etiam quas abſoluens ignorat, facit materia l. cum Aquiliana ff. de tranſact. vbi vide Bart. & in l. ſub prætextu, & l. ſi de certa, C. eo. tit. & ibi Bal. & Saly.

e Inter. Et de hoc etiam in c. cum in iuuentute, eodem titul. facit tex. in c. litteras, de præſump. quod ex vehementi iudicatur purgatio. & hic ponitur veritas, ſi talis, quod ad aures tranſeat, indicatur: alias non; pro hoc vide tex. in c. tua nos. infra de coha. cler. & mu. ubi uidetur requirere, quod ſit ſcandaloſa, quod poſſit, facit tex. in c. unico. infra de cle. uo. ad hoc, quod ſcripſi 2. quæſt. 1. prima ſemper, & uide quod not. in c. qualiter, el 2. in gl. infra, de accuſ. & eſt de hoc gl. ſi. in c. tua, & ſcripſi 2. quæſtio. 5. ſi mala, & ca. omnibus, hic alle. Archid.

SVMMARIVM.

1 *Supplet ordinarius deſidiam, vel malitiam delegati Papæ propter animæ periculum, & quibus caſibus, & nu. 3. 9. vide nu. 13. & 14. 15.*

2 *Et, pro vel.*

3 *Conſtitutionis huius ad alios caſus extenſio, & quos, & intellectus, nu. 10. 13. 14. 15.*

4 *Mandatis, quando non parendum ſuperioris.*

Per quas, ideſt quarum auctoritate, ibidem. ad vices, per quas.

5 *Teſtes quando non ſunt in loco iudicij, quid habeat facere delegatus. Inſpicitur conſuetudo, an de loco conſueuerint euocari. num. 12.*

6 *Nefarie, inceſtuoſe.*

Deſidia pro negligentia, ibid.

7 *Dolus, & negligentia æquiparantur.*

8 *Ex culpa alterius quis, vt hic, excommunicatur, & ratio.*

9 *Ad ſimilia protenditur hæc decretalis. vide nu. 3.*

Specialem caſum ponere hanc decretalem, quomodo intelligendum, ibid.

10 *Diœceſis appellatione continetur hic ciuitas.*

In priſtinum ſiquis iubeatur reuocari excommunicationis ſententiam, hoc dicitur ob omnimodam ſimilitudinem, ibidem.

11 *Epilogus, ſuffragium, & Suppletio gloſſarum. numero 12. 13.*

14 *Per appellationem friuolam quo caſu impediatur excommunicatoris officium.*

Per commiſſionem cauſæ alijs ab apoſtolica ſede factam, ſuſpenditur iudicis prioris iuriſdictio etiam ex cauſa appellationis friuolæ, ibidem. & quando reuocare, numero 18.

15 *Sententia diuortij in rem iudicatam non tranſit.*

Appellatione deſerta cauſa diuortij quando audiantur partes. ibidem.

Appellationis proſequendæ tempus arctatur ex cauſa, ibidem.

16 *Negligentia delegatorum ſuppletur per ordinarium, & quibus de cauſis, & ſup. numero 2. & 3. & numero 1. ibidem nota.*

17 *Ad teſtes, qui ſunt egregiæ perſonæ, mittit ex gratia iudex.*

18 *Reuocare ad ſe cauſam Papa videtur ab ordinario committendo alijs eam.*

19 *Excommunicatus agit in caſu ſpeciali, & quando.*

CAPVT VI.

1 Significauit. Caſus. Propter † periculum animæ ſupplet ordinarius deſidiam vel malitiam delegati Papæ. Communis diuiſio. ſecunda ibi. cum itaque. & Petr. dicebat caſum ponendum per decret. vltim. infra de matrimonio contracto [Illicita] ſcilicet infra quartum gradum, de conſan. non debet [Et] pro

2 † vel, [a] ſic de vita & hone. cleric. clerici. verſic. capax

a [Notantur] hodie, ſi ſcienter contrahunt, ſunt ipſo iure excommunicati per Cle. de conſan. & affin. eos qui [Remotiores] hic puncta. & dixit Goff. quod in hoc erat prouiſum per decret. nonnulli. ſup. de reſcriptis.

3 Dixit † Innoc. idem ſi ad propinquos, ſed de remotioribus magis præſumitur, quod ignorent. Idem dicit, quando non impetrarunt litteras, ſed ſuper or tantum

b abſoluit, licet male, quia debebat remittere, [b] vt infr. capit. 2. Dicit Hoſtienſ. etiam ſi ſit Papa, ex quo tacita veritate ſunt abſoluti, ſup. capit. proximo. ſi au-

4 tem † ſuperior certificatus de omnibus præcipiat inferiori, quod illos amplius non moleſtet, Dicit Hoſtien. quod ſi eſt caſus, in quo poſſit ſuperior diſpenſare, videtur ei parendum. alias non parebit inferior contra deum, de hoc ſupr. de tempo. ordin. ad aures. Sed & primo caſu poſſet dici non parendum, donec expreſſe diſpenſet, de ſciſma. capit. 2. [Per quas] ideſt quarum auctoritate [abſoluti] bene, vel male. & hic accipe litteram, in prænominata nefarie &c. vſque ibi effectum [Ad locum] facit 2. quæſtio. 2. capit. ſi. & quod

5 ibi not. [Non accedunt] quid facere habeat † delegatus quando teſtes non ſunt in loco iudicij, & quid ſi committitur receptio tribus, qui non poſſunt conuenire, vide in Specul. tit. 1. §. 1. verſic. antepe. & penult.

6 [Nefariè] ideſt inceſtuoſe [Malicia] vt quia fauet peccato, & caueat a pœna decret. cum æterni, de re iudic. libr. 6. [Deſidia] ideſt negligentia. & ſic æquiparatur

7 † hic dolus, & negligentia, ſic inf. de teſtibus per tuas, in fi. de appellat. ab eo, libr. 6. in fi. ſecus, ſi quæratur de pœna doloſi, de elect. nihil eſt, de crimine falſi, ad falſariorum. Dicit autem Innoc quod ideo excommunica-

8 tur † hic pars ex deſidia iudicis, quia eius culpa præſumitur, ex quo crimen eſt notorium, vel non proſequitur retractationem ſententiæ, a qua appellauit [Suffragium] excuſabant ſe inceſtuoſi, quod ſtabat per iudi-

9 ces [Ea quæ] vel † ſimilia. ff. de leg. non poſſunt, Innocen. & Hoſtienſ. & facit quod not. 3. quæſtio. 3. §. ei autem, in gloſſ. hic habes, in fi. quod ergo dicimus, quod hæc decret. ponit caſum ſpecialem, non intelligas quo ad terminos hic expreſſos, ſed quo ad rationem ipſorum, ſcilicet vbi vertitur animæ periculum. Vnde dicit Hoſtienſ. quod vbicunque de euidenti peccato agitur, per quod de exempli pernicie timeatur, & ex quo poſſet ſcandalum ſuſcitari, & periculum eſt in mora, locum habet iſta ſuppletio, ſecus, ſi ageretur pecuniaria

10 cauſa [Diœceſi] ciuitatem † comprehendit, vt dixi ſup. eod. capit. 1. [In priſtinam] hoc dicit propter omnimodam ſimilitudinem [Receptione] de his dicit, quia in his iudex dimiſerat, Goffred. [Progreſſum] alias proceſſum. & intelligit Hoſtienſ. coram ordinario; quia auctoritate huius decret. iuriſdictio. reaſſumit, & delegatus doloſus, vel negligens illam perdit. gl. contra, quod coram delegato; quod puto verius, & placet Innocen.

11 Petr. & Abb. ¶ Quarta † gloſſa reſpondet per obiectionem,

ſionem, & ſoluit. ¶ Penultima gloſſa, quærit, & ſol-
22 uit duplicitèr. ¶ In † gloſſa ſecunda[ibi, lege tertia.
§. vltimo]inſpicitur tamen conſuetudo, an de eo lo
co vocari conſueuerint, vt ibi. ¶ In gloſſa penultima
[ibi. §. cum ita ſeruus. §. eſt]& vide de appell. cum ſit,
23 ſuper 3. gloſſa. ¶ In † gloſſa prima[in fine] vnde Inno
cen. decret. intelligit, & Abb. cum eo, quando iudex
procedens ex officio pro manifeſto contubernio ex-
communicat parere nolentes mandatis ſuis, & excom
municati ſuggerentes, quod non ſeruato ordine, & nulla
cauſa contra eos probata excommunicati erant, impe
trauerunt litteras ad excommunicatorem, vt ſi ita e-
rat, infra certum diem ipſos ſine aliqua difficultate ab
ſolueret: alioquin dabatur in mandatis delegatis, vt
hoc facerent. & ſi quid quæſtionis remaneret, audirét.
& de virtute huius clauſulæ dicam infra eod. ad re-
primendam, in gl. vocatis partibus; ſed quia excom-
municator abſoluere noluit, delegati abſoluerunt. Sed
poſt abſolutionem non procedebant, quamuis ex-
communicator paratus eſſet probare illicitam copu-
24 lam. Nec obſtat, ſi dicas, quod non † debuit impedi-
ri officium excommunicatoris per app. friuolam, vt j.
de appel. peruenit. 1. & c. conſuluit. 1. quia illud verum
eſt antequam ſedes apoſtolica cauſam aliis commiſe
rit. nam poſtea ipſius iuriſdictio videtur ſuſpenſa.
ſup. de reſcriptis ab excommunicato. ſupra de officio
deleg. paſtoralis. §. præterea, ſecundum Innocent. vel
poteſt dici ſecundum Hoſtien. quòd ordinarius vo-
lebat vti poteſtate ſua: ſed placebat ei, quod de-
legati procederent, dummodo negligentes nó eſſent,
poteſt etiam intelligi, quod ſententia diuortii lata
fuit; & quia non parebant, excommunicati fuerunt.
nam & ſi a ſententia appellatum non fuerit, nihilo-
25 minus audiuntur: quia ſententia † diuortii in rem iu-
dicatam non tranſit. j. de re iudicata, lator, & c. con-
ſanguinei. ſed & ſi appellatum fuiſſet, & tempora ap-
pellationis elapſa, adhuc audiuntur, ſi dicant, quod
non ſtetit per ipſos, ſed iudicem, quominus cauſa ter
minaretur, vt notatur infra de appell. ex ratione. ſed
& infra tempora audirentur, ſi dicatur, quod propter
illicitam copulam tamdiu expectare non poſſunt pro-
pter periculum animarum, vnde abbreuiandum eſt
tempus, argum. inf. de appell. oblatæ. §. penult. & bre-
uiter ſicut generaliter loquitur, ſic & generaliter intel
ligi poteſt, quandocunque excommunicantur aliqui
pro illicita conſanguitatis copula, iudice ex officio
procedéte, vel alio accuſante, quamuis Innocent. ali-
ter hic ſcripſerit, ſcilicet quod ſi interuenit accuſatio,
procedet delegatus; qui ſi grauet, vel nimis protelet,
ab eo appellabitur; ſed plus placet dictum Hoſtienſ. in
hoc. qualitercunque enim tales hoc modo fuerint, ſem
26 per eſt ſupplenda † negligentia delegatorum per or-
dinarium, vt inf. legitur & not. Idem intelligo ſecun-
dum Innocen. Hoſtien. Pet. & Abb. pro quocunque a-
lio crimine fuerint excommunicati; quia eadem ra-
tio: ergo idem ius. ſup. de reſcriptis inter cæteras, & di
cit Innocen. quod per hoc non turbatur, immo iuuatur
iuriſdictio delegati, quia citius procedetur in cauſa.
¶ In gl. 2. [ibi, vel in honore] dicit hic Goffred. quod
27 † iudex de gratia mittit ad perſonas egregias, cum
de iur. neceſſitate non teneatur, ff. quis ordo in bono.
c poſſe. l. 2. §. ſi præſes[& ibi, venire]quod dic, vt infra,
de reſcriptis, ſtatutum. §. penultim. libro 6. ¶ In gloſ-
28 ſa, & ita[in fine]alias Papa † comittendo cauſam ap-
pellationis videtur cauſam ab ordinario reuocaſſe,
ſupra de officio delegati. paſtoralis. §. preterea, vt
ſupra dixi. ¶ In gloſſa penultima[ibi, hoc intellige]
ſecundum Laur. Tan. & Vincen. ¶ In gloſſa vltima
[ibi, per procur.]ſecundú Tan. & Vin. [& ibi, Rei ſunt]

19 Dicit Hoſtienſ. hunc † eſſe caſum ſpecialem, in quo
excommunicatus agit, quando. id eſt ſemel abſolutus
in eodem crimine, & in eadem contumacia perſeue-
d rat,[d] vt hic, & infra de appell. quæſtioni. hoc autem fit
in pœnam ipſorum, & ſic non obſtant contraria.

ADDITIONES.

a Pro vel. Quia & affinitatis, & conſanguinitatis eadem eſt prohibitio, ideo copula inter illa poſita ponitur pro disiuncta, vide Bart. in l. ſæpe ff. de verbo ſignific. in §. vtrum, l. ſi is qui ducenta. ff. de re. du. & Cy. Bal. & Sal. in l. cum quidam. C. de ver. ſignifi.

b Remittere. Tenet tamen abſolutio, vt de ſenten. excommun. venerabilibus. §. vbi autem, & vide glo. & Io. An. de reſcrip. ab excommunicato, & de off. deleg. cum contingat, per Io. An. in gl. per executorem.

c Bonorum poſſeſſ. Et ff. de iureiur. l. ad perſonas egregias, & infra de teſtib. ſi cui teſtium, & ibi idem reſpon. Ioan. And. ſuper gloſſ. 1. in contrarium facit l. ad perſonas, prealleg. quæ tamen loquitur in iuramento, vide in deciſione Rotæ, concluſione. 99.

d Perſeuerat. Et hoc forte voluit dicere Innocent. in capit. cum incertum, dum dixit, quòd fallit in c. ſignificauit, in fin. & ſic ex hoc not. quòd actor neceſſarius poteſt eſſe in iudicio, licet ſit excommunicatus, quod facit, quod in caſu l. diffamari, excommunicatus agere poſſit, & id quod hic not. in capit. pia, de exception. libro ſexto, & in c. paſtoralis, de exception. & c. cum inter, & c. exceptionem in fine, per Innocen. ad hoc gloſſa penultima, in c. pro illorum, de præbend. vbi allegat illum textum Bald.

SVMMARIVM.

1 Supplet abbatis non reuocantis monachum vagabundum ordinarius negligentiam.

2 Regularium appellatione cóprehéduntur & templarij, et hoſpitalarii. Cui acquirant, numero 3. & 4. per curias principum vagari non licet, niſi in caſu, nu. 5. conſortiumq. ſecularium vitare debent. ibid.

Obedientiæ pro prioratibus hic accipiuntur, & cur.

Prioratus non ſunt perpetuo concedendi, ibid.

4 Fugitiuus regularis cui acquirat. & circa fugitiuos huiuſmodi vbi prouideatur. nu. 5.

7 Prælatorum nomine qui hic accipiantur, & nu. 10.

Abbates non habent omnes religioſi, ibid.

Pecuniæ monachalis adminiſtrationem non habent epiſcopi, ibidem.

Monaci, & abbates ſubſunt epiſcopis, ibid.

8 In cap. ſi quorundam, de ſoluti. caſus hic refertur, quando quis non incidit.

9 Lectio huius decretalis quæ ſit vera.

Arbitrio archiepiſcopi quare committitur conuerſio pecuniæ, ibidem.

Fraus, vel negligentia in quo timetur, non eſt ei quid committendum.

10 Monitio, cuius meminit hæc conſtitutio, quo ordine facienda, ver. vnde dicit. neceſſaria eſt maxime in occultis, et ratio, nu. 11.

11 Negligentia vt appareat, qua ratione procedendum.

12 Suſpenſio officii, & beneficii quid operetur, remiſſ.

Deponi nequeunt epiſcopi niſi per Papam, inferiores autem alii poſſent etiam degradari & a quo, et qua de cauſa, eo. num. 12.

13 Epilogus, Suffragium, et Additio gloſſarum, num. 14. et nu. ſequentib.

15 Monaci coertio, vel correctio primo loco ad quem ſpectet, et coram quo poſſit in criminali conueniri, et an in ciuili poſſit, et coram quo, et prætius debito quis conueniendus, et vbi, et num. 16.

16 Abbas quandoque habet iuriſdictionem etiam in clericos ſeculares, quorum etiam cauſas ciuiles poterit audire, et in quo loco, et quando, verſ. quid ſi abbas, et numero 17. 18.

Ius

Ius dicere in aliena diœceſi, vel territorio neque abbatibus etiam, nec epiſcopis non licet, niſi in duobus caſibus, & quibus, ibid. & num. 17. 18.

Prælati quando dicantur habere iuriſdictionem ab vniuerſitate electi, eodem numero, verſic. Qui & ſcripſit.

18 *Conſuetudo dat iuriſdictionem in rebus, perſonis, & locis, niſi in caſu.*

19 *Subditos in aliena diœceſi quomodo contingat quem habere, & quæ reſpiciat hæc ſubiectio, ibid.*

CAPVT VII.

a 1 Quanto. ª Caſus. Ordinarius † ſupplet negli-
gentiam abbatis non reuocantis
monacum vagabundum. Commu-
nis diuiſio. 2. ibi, mandamus, quatenus [Alij, regula-
2 res] puta † templarij, hoſpitalarij, vel quiuis alij [po-
tius] quam principum, vt infra [Vigilare] 44. diſtin-
ctione. multis. 81. diſtinct. oportet. 48. diſtinct. nuncia
tum. infra eo. irrefragabili, in fin. Hoſtien. [Obedien-
3 tijs] ideſt † prioratibus, quia ad obedientiam præla-
torum tenentur, nec ſunt perpetuo concedendi, de ſta
tu mona. capit. 2. verſic. prioratus [Pecunia] quam ſi ex
ſucceſſione, vel aliter acquirit, cedit monaſterio.
C. de epiſcopis & cle. Deo nobis. §. hoc etiam, & in au-
then. de ſanctiſs. epiſcopis. §. nullam, & §. ſi monacus,
4 vltim. colum. & 18. quæſt. 2. abbates. & quid † de fugi-
tiuo, vel qui ingreditur aliud monaſterium? aliquid
b tractauit hic Hoſtienſ. ſed plenius infra ᵇ de regu. cap.
5 fi. & ibi videas [Per curias] contra tales † prouidit con
cilium Vienen. de ſtatu mona. ne in agro. §. quia ve-
ro, & vide quod ibi not. in gloſſ. quæ incipit, de officio.
hodie circa apoſtatas fugitiuos, & eiectos prouiſum
eſt per conſtitutionem Benedicti, Paſtor bonus. Di-
cit Hoſtien. quod licet monacus ſcurilitatis, vel vaga-
tionis cauſa in curijs eſſe non debeat, de abbatis ta-
men licentia poteſt eſſe, vt quotidie fit in obſequio
principis, vel epiſcopi. tamen, vt dicit, propter pro-
prium quod acquirunt, & quædam alia id periculo-
ſum eſt, de quo remittit ad ſummam, de maiorita. &
obedien. §. & quid, verſic. ſi epiſcopus, & ſequenti. be-
6 ne ergo dixit Hiero. ad Pauli. 1. B. ſecularium † & ma-
xime potentum conſortium deuita: quid tibi neceſſe
illa ſæpius videre, quorum contemptu monacus eſſe
cœpiſti, & omnino vide quod ibi pulchre ſequitur de
ſorore Paulini [Quoſcũq;] alias quotieſcunque [Præla-
7 torum] ineſt † Abbatum priorum, vel aliorum regu-
larium. non enim omnes religioſi habent abbates,
de ſtatu mona. capit. fin. alij prælati vero, vt epiſcopi,
non habent cuſtodiam nec adminiſtrationem pecu-
niæ monacalis. vnde non eſt in ipſorum manibus reſi-
gnanda, ſecundum Innocen. licet fateamur monacos,
& abbates ipſis ſubeſſe, vt in gloſſ. [Difficultate] ideſt
dilatione ſecundum Iacobum [In vtilitatem] Dicit Ab
8 bas, quod hic ſoluitur quæſtio facti. duo † regulares
adminiſtrationes habebant, vnus tranſlatus ad aliam
c de conſenſu abbatis recepit ᶜ in ſe onus ſoluendi de-
bita adminiſtrationis ſuæ prioris: opponitur ei, quòd
incidit in conſtitutionem, de ſol. ſi quorundam. per
hanc litteram patet, quod non incidit, cum pecunia
d congregata de obedientijs conuerti ᵈ poſſit in vtili-
tatem monaſterij de conſenſu abbatis. & ſic res vnius
adminiſtrationis de abbatis conſenſu potuit alteri
9 applicari [Abbatis conſilium] dicit † Innocen. quod
vera littera de regiſtro debet eſſe, Arbitrij tui conſi-
lium. Sed litera, Abbatis, erat in antiqua. dicit autem
ipſe, quod ex ſpeciali prouidentia fuit hoc conceſſum
e archiepiſcopo, ᵉ qui cum diligens eſſet, & abbas ne-
gligens circa monacos vagos requirendos, iuſtum fuit
potius requiri, & attendi ipſius archiepiſcopi conſi-
lium, quam abbatis, tũ vt deferatur honori archiepi-
ſcopi, tũ vt ipſius diligentia commendetur: tũ vt puſil
lanimitati abbatis conſulatur, qui forſan de facili cõ-
cederet monaco, vt proprium retineret, & vt omnis
fraus excludatur, ſecundum Innocen. ad hoc, de im-
mun. eccleſ. aduerſus, & eſt ſimile, de ſententia ex-
10 communicatio. monaci [Si prælati] ideſt † abbates, &
priores, vel. i. epiſcopi ſuffraganei tui. ſed Innocen. in-
telligit de vtriſque, cum enim abbates, & diœceſa-
ni iuriſdictionem habeant, ambo ſunt monendi. vn-
de dicit hunc ordinem ſeruandum. Primo monebit ab
batem, quod reuocet vagum monacum cum proprio,
quod tenet. quod ſi negligens fuerit abbas, ſecundo
monebit diœceſanum, vt ſuppleat negligentiam ab-
batis, argumen. de cenſibus, Romana. §. ſane, libro
ſexto. qui ſi negligens ſit, monebit tertio ipſum mo-
nacum, quòd redeat, & proprium reſignet in ma-
nibus prælati, conuertendum &c. vt hic, quod ſi obe-
dire noluerit, tunc archiepiſcopus illum compellet
per ſuſpenſionem, vt hic dicit Hoſtien. concordat Pe.
& Abb. quòd ſi hoc ſit notorium, quod vix aliter eſſe
poteſt, ſublato huius monitionis circuitu, ſtatim põt
hunc archiepiſcopus corrigere, vt patet de cenſi-
bus, Romana. §. notoria, libro ſexto. Sed & decens
eſt ſecundum eum, quod fiat monitio etiam in noto-
rijs. argumen. infra capitulo primo, & neceſſarium
11 † in occultis, vt appareat de negligentia prælatorum;
quod apparebit per lapſum termini aſſignati. ſupra ca-
pitulo proximo. & facit quod nota. infra eodem, gra-
ue. dicit etiam, quod non eſt magna vis an fiat mo-
nitio primo prælatis, ſecundo monacis, vel e conuer-
12 ſo [Suſpenſionem] quid † operetur ſuſpenſio in mona-
co, de quo hic Petr. & Abb. dicam infra de ſimon. di-
lectus. ſecundo. Et Dicit Hoſtien. quod hoc reſpicit
prælatos epiſcopos, qui ſuſpenduntur, cum per alium,
f quam per papam deponi ᶠ non poſſint. ſimile de cleri-
cis non reſiden. ex tuæ. Alii inferiores creſcente, &
exigente contumacia poſſent etiam degradari, de iu-
dic. cum non ab homine, vel detrudi in carcerem ad
pœnitentiam agendam, de ſimo. de hoc, & capitulo
dilectus, appellatione remota. infra eodem licet.
13 ¶ † Penultim. gloſſ. nota. allega. duo iura, ponit opi-
nionem Hug. quam reprobat. ¶ In gloſſ. penultima
[ibi. l. 3.] incipit, ſi filius. vide de ſentent. excommu-
nicatio. cum voluntate, ſuper gloſſ. penultima, & leg.
14 vnicam, quæ ſequitur, vide in eadem gloſſ. ¶ In † gl.
[ſic patet ibi, abbates] ſi dicas, prælati, ideſt epiſcopi.
nam ſi archiepiſcopo loquitur, ceſſabit hæc lectura
[& ibi, de perſona] vbi de hoc, & duodecima diſtin-
ctione. de his, & decimaoctaua quæſtione ſecunda, ca-
pitulo primo [et ibi, Dicendum] idem Lauren. Ioan.
15 Vinc. Goff. et Philip. dicit hic Inn. quod dicitur † coer
ctionem monaci primo loco ſpectare ad abbatẽ, põt
hoc verum eſſe ſm quoſdam, ſi recepit benedictionẽ,
cum per illam habeat plenitudinem officij: nec prius
g poterat benedicere monacos, nec portare baculum ᵍ
paſtoralem. 71. diſtinctio. capitul. primo. ſupra de æta
te et qualitat. cum contingat. Si vero non recipit, ſed
tantum miniſter eſt, tunc non poteſt coercere. 50. di-
ſtinctio. accedens. 93. diſtinct. A ſubdiacono. 18. quæ-
ſtio. 2. hoc tantum. Dicit Hoſtienſ. quod hoc dictum
reprobare videtur. ſupra de elect. tranſmiſſam. vide
h quod dixi c. tit. venerabilem, in gl. arg. q. ad finem. ʰ
alii dicunt, quod in minoribus corripiet ipſum abbas,
vel prior. maioribus vero & grauioribus epiſcopus tan
tum, arg. 90. di. ſi quis maioribus monacus, de ſtatu re-
ca quæ. In his verò, quæ ſunt regulæ, tenet Innocen.

quòd magis ſpectat ad abbatem correctio, quam ad epiſcopum, cum in eis magis debeat obedire abbati, quam epiſcopo. facit quod not. 8. diſtinct. quæ contra. 11. quæſtio. 3. qui reſiſtit, & 33. quæſtio. 5. noluit. corriget ergo eum abbas, & puniet, & etiam tandem expellet eum de monaſterio ſecundum regulam a ſuperiore approbatam: quia, ex quo ipſam ſuperior approbauit, videtur ei conceſſiſſe, vt exequatur ea, quæ in regula continentur, quod dic vt legitur & not. infra de reg. c. 2. & c. lo. & c. fi. & ſi abbas ad hoc non ſufficit, poteſt auxilium epiſcopi implorare. 18. quæſtio. 2. abbates, & c. le. & hic. Si autem monacus criminaliter accuſetur, coram epiſcopo reſpondebit, cum minor eo cauſas criminales nequeat expedire; quod dic, vt legitur & no. ſupra de electio. tranſmiſſam, & ſic intellige 18. quæſtio. 2. monaſteria, & vide infra, de præben. de monacis, ſuper glo. 1. in additione magna circa medium. Vbi vero agitur de pecunia, vel alia ciuili querimonia

16 non habet locum quæſtio; nec enim † poteſt monacus ciuiliter conueniri, cum nec proprium habeat. 12. quæſtio. 1. nolo, & capitulo non dicatis. Quid ergo, ſi dum in ſcholis eſt, mutuum contraxerit? vtique, ſi ſine licentia abbatis profectus ſit, is, qui cum ipſo contrahit, ſibi poterit imputare. ſin autem cum li-

i centia, tunc videtur, quod poſſit contrahere mutuum temperatum neceſſitate inſtante, arg. ff. nau. ca. ſta. debet exercitor, & de inſtitu. act. l. 1. & per totum: ſed in hoc caſu, & vbicunque licitè contrahit, non conueniretur ipſe monacus, ſed abbas, vel monaſterium, in quo quidem caſu abbas non erit: quia non poteſt eſſe ſimul iudex, & reus, ſecundum Innocenti. erit ad ordinarium recurrendum, & dicunt quidam, quod etiam dum eſt in ſtudio, poteſt monacus in hoc caſu nomine monaſterii conueniri, ar. ff. de iudic. ſi longius, infra de poſtu. capitel. 2. Hoſtien. Quid ſi abbas habet ſub ſe clericos ſeculares, vel etiam monacos in aliis monaſteriis, & in aliis diœceſibus, nonne cauſas ciuiles talium poterit abbas audire, & diffinire? ſic, cum habeat iuriſdictio. ordinariam, vt patet in eo, quod not. ſupra eodem cum ab eccleſiarum. actor tamen non cogitur eos coram abbate conuenire. immo poteſt recurrere ad epiſcopum, & alios ordinarios, nec obſtabit fieri exceptio, ſi forte dicatur, quod primo conueniendi ſunt ſub abbate. nam hoc eſt in poteſtate actorum, & idem intelligas de plebanis, & omnibus aliis iuriſdictionem habentibus, etiam ſi ab

K vniuerſitate eligantur, ſecundum Innocent. [k] qui & ſcripſit hic, quod iuriſdictio. habent ab vniuerſitate, ſed poteſtatem excommunicandi, & cenſuram ec-

l cleſiaſticam exercendi a confirmatore. [l] nam excommunicatio eſt propriè mucro epiſcopal. 24. queſtio. 3. corripiantur. 16. quæſtio. 2. capi. 1. Ab vniuerſitate vero non habet poteſtatem aliquam niſi iudicandi; & forte multam modicam indicendi, ſecundum Innocen. qui dicit, quod hodie de conſuetudine plus iuriſdi. habent in multis partibus; ſed præcedens dictum Hoſtienſ. non placet: quia quantumcunque eligantur prælati, nunquam debent exercere aliquam iuriſdictionem, niſi primo ſint confirmati, vel ſaltem à iure approbati. poſt confirmationem vero ipſam ritè exercent, ergo a ſolo confirmatore hanc recipiunt poteſtatem, vt patet in eo, quod legitur & no. ſupr. de elec. noſti, & c. tranſmiſſam, & ſup. c. cum ab eccleſiarum, & il

17 lud eſt † notandum ſecundum Hoſtienſ. quod ſi tales poſſunt audire cauſas ſubditorum ſuorum clericorum aliarum diœceſum in ſuo monaſterio: in aliis autem locis, ſiue diœceſibus ipſas audire de iure non poſſunt, arg. 79. diſtinctio. cap. 1. ſupra de ætate & quali. cum contingat. nec mirum: quia idem eſt de epiſcopo, ſi in aliena diœceſi aliquos ſubditos clericos habeat. nam & ſi cauſas ipſorum in ſua diœceſ. potiunt audire, non tamen in aliena. & eſt ratio, quia non poteſt ibi ſedere pro tribunali ſine licentia illius, cuius eſt diœceſis, vt patet in eo, quod legitur & no. ſupra tit. 1. quod tranſlationem, & cap. nouit, & de vſu pal. cap. 5. in fi. & inf. de ſta. mona. in ſingulis. §. ordinentur, & niſi & hoc habeat ex priuilegio, vt infra de exceſſibus præla. accedentibus, ad finem: vel de conſuetudinem præſcripta,

18 quæ † cum iuriſdi. det in rebuus, & perſonis, vt patet in eo, quod legitur & no. ſ. de foro compet. cum contingat, multo fortius & in locis; arg. ff. de redhibito. act. iuſtiſſime. 12. quæſtio. 1. præcipimus, dummodo ex hoc limites non contingat confundi: alioquin contra vt patet in eo, quod legitur & no. inf. de paroch. ſuper

m eo. [m] infra de decimis, cum ſint homines, in fi. Si quæ-

19 ras, quomodo poteſt † vnus epiſcopus habere ſubditos in alia diœceſ. reſpondeo eo modo, quo & abbas: ſicut enim abbas poteſt habere eccleſias in alia diœceſ. quarũ ratione clerici ipſarum ei ſubſunt, ſic et multo fortius epiſcopus. verum tamen hæc ſubiectio de iure communi magis reſpicit temporalia, quam ſpiritualia, quamuis et vtraque reſpicere poſſit, vt patet in eo, quod legitur et not. inf. de priuileg. cum et plantare. §. in eccleſijs, ſecundum Hoſtien.

ADDITIONES.

a ¶ Quanto. In verſic. conuertendum. vide qualiter hoc intelligat in ca. cum ad monaſterium, in gloſſ. 2. de ſtatu monac. Archidiac.

b Plenius. inf. Et de ſeru. fugi. cui quæratur, vide ff. de acquir. poſſ. l. 1. §. per ſeruum. de putatiuo autem monaco, cui acquirat, vide Io. And. in Spec. de ſtatu mon ſuper rubr. verſic. Pileus, vbi vide quis dicatur monacus putatiuus. & quid de monaco obligato religioni in genere, & ſic ſine monaſterio, vide Bart. ff. de ſtip. ſeruo. quod ſeruus.

c Recepit. An in permutantibus beneficia talis pena ſit licita, vide Io. And. in Spec. de rerum perm. ſuper rub. verſic. ad hoc quæritur, & per Feder. de Senis in ſuo permutationis opere, quæſt. penult.

d Conuerti. Contra facit l. 1. C. de compen. & ibi, vide ſimilem materiam. & vide in l. inter tutorem. ff. de admi. tuto. & ibi Bar. quæ faciunt ad illud, & ſiſtæ obed. extra. ſunt ne mepſa; de quibus in Clem. 2. de ſup. neglig. prælat. nullum dubium habet quæſtio.

e Archiepiſcopo Non ipſi ſoli, ſed alijs ordinarijs in caſu negligentiæ abbatis, vel prioris, vide Io. And. de ſen. excom. inquiet, & de vſu pal. ex tuarum, in gl. tria

f Depoſi. Ab officio, vel beneficio; poſſunt tamen pro crimine alterius puniri per archiepiſcopum, vide Io. And. de offic. ordi. vt litigantes, lib. 6. & in Spec. de le. §. ſuper, eodem verſic. ſed nũquid legatus.

g Baculum. Vſus baculi paſtoralis ſolis epiſcopis competit, non abbatibus, niſi ex priuilegio; vide de ſacra vnctio. c. 1. in fi. coniuncto c. vt apoſtolicæ, & quod ibi no. Io. And. de priuileg. lib. 6. & de exceſ. præl. accedentibus.

h Ad finem. Quaſi velit, quòd per confirmationem ſolam ſine benedictione poſſit vti iuriſdictione: ſed an ipſa benedictio habeatur pro confirmatione, videtur quòd ſic: ſic ſoluatur opi. illorũ quòd an ſit verum, vide inf. a. c. 1. de ſup. ne. præla. per Io. And. in gl. & licet confirmati.

i Mutuum. Vide gl. & ibi Io. And. in c. ex parte, de accu. & Guil. in Spec de acto. ver. item excipitur, quòd eſt monacus, & ſe.

k Innoc. Vide ſupra eo. cum ab eccleſiarum, per Io. And. ſuper gl. fi. & gl. 1. inf. eo. paſtoralis, & Io. And. ſuper illa, & de cenſi. cum venerabilis, ſuper gl. 2.

l Confirmatore. Melius diceret, a iure communi per confirmationis monaſterium, de elect. tranſmiſſam, & ibi no. & vide in c. 1. qui. inf. de ma. & obed. in gl. fi. Io. And.

m Super eo. An autem iuriſdictio in eccleſ. remotis a finibus poſſit præſcribi, & quid de poteſtate ord. in clericos alienæ diœceſis, ibi vide Io. And. in ſua gl. mag.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus ab vno epiſcopo, ab alijs eſt vitãdus, quem archiepiſcopus per querelam aditus non abſoluet, niſi primò remittat.*

Quando ſit ad excommunicatorem remittendus; & ſi non remittendus ſit, quid agendum ſit a ſuperiore, nu. 2. ad dictionem, remittat, & num. 6.

Eccleſia vna eſt, eod. num. ver. quia vna ſola.

3 *Iuratoriam cautionem quando ſufficiat ab excommunicato præſtari. An ſit de ſubſtantia, num. 4.*

4 *Poſſum, pro debeo.*

5 *Abſolutio excommunicati quomodo facienda, & quibus vocatis.*

6 *Archiepiſcopus cognoſcit de iniuſta excommunicatione ſuffraganei duplici ratione, ibid. & num. 6. De ſubditis eius in quibus, & quibus rationibus ſe poſſit intromittere. numero 8. & 9.*

7 *Clauſula, ſi quid reſiduum fuerit quæſtionis, vel ſimilis refertur ad cognitionem principalis cauſæ, de qua non cognoſcet abſque ea, vel ſimili delegatus.*

Delegatus, cui committitur abſolutio cuiuſpiam excommunicati an & de quibus poſſit cognoſcere præter abſolutionem, ibidem.

9 *Ad metropolitanum poteſt epiſcopus remittere, quæ coram ipſo inter ſubditos vertitur, cauſam: non tamen id facere debet malitioſè, nec quando agit contra ſubditum, & conſentiente.*

Epiſcopus alterius non poſſet iuriſdictionem prorogare ſine conſenſu metropolitani, eod. num. ver. Dicit tamen.

10 *Abſolutus, qui non fecit ea, quæ ſibi incumbebant, non reincidit; ſed reducitur in excommunicationem.*

Reductio in ſententiam excommunicationis quid differat a reincidentia in eam, ibid.

11 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum, nume. 12. 13. & nume. 14.*

Pœnæ quædam recenſentur a canonibus ob diuerſa crimina conſtitutæ, eod. num. 13.

14 *Appellare non poteſt poſt decem dies excommunicatus, niſi requirat abſolutionem, & ab ea denegata appellet, & ratio.*

Iter arreptum nõ habetur pro appellatione poſt ſenteñtiam, §. 1. iuncta gloſſa.

CAPVT VIII.

1 **Ad reprimendam.** Caſus. Ab vno † epiſcopo excommunicatus ab aliis eſt vitandus: & archiepiſcopus per querelam aditus non abſoluet, niſi primò remittat. & duo facit. Præmittit generale exordium, ex quo poſtea infert ſpeciale mandatum obſeruari per alios. Ideoq; infert ſpeciem ex genere. Sic ſup. eod. cum ab eccleſiarum [A veſtris] quia excommunicatus in vna eccleſia eſt in omnibus, Goſt. 4. q. 5. quis. infr. de iudi. ca. 1. quia vna ſola eccleſiã. 24. q. 1. loquitur. ar. contra 58. diſtin. ſi quis de alterius. 18. di. placuit. ſo. vt ibi, in vlti. gl. [Tu verò] ſupra allocutus eſt communiter metropolitanum, & ſuffraganeos, hic ſpecialiter alloquitur metropolitanum
2 [Cum] duplex † lectura, ſcilicet. Cum, pro quia. & cum, pro quando, vt inf. tangam [Appellationis] ſequentis, Goſt. [Remittat de neceſſitate ſecundum quoſdam, ſi non fuit appellatum: alias ſecus, ſed Da. hic dixit in neutro caſu remittẽdum de neceſſitate; & hoc placuit hic Goſ. ſed Hoſt. dicit, quòd quicquid alibi ſcripſerit, putat hoc eſſe de mente iuris, ꝙ qualitercunque a metropolitano petatur abſolutio, dummodo non immineat ex mora periculum, de ſententia excommunicationis, facto, & dummodo non ſit notorium ſententiam eſſe iniuſtam. infra de app. ſolicitudinem. §. ſi verò, nullo modo in aliquo alio caſu abſoluat ſine conſcientia illius, qui protulit, vt ſupra eo. cum ab eccleſiarum: quia poteſt eſſe, quòd lata eſt pro offenſa notoria, ꝟ. de verb. ſignific. ex parte. vnde ſemper debet fieri remiſſio, vt p hoc metropolitanus certificetur; verũ & qualis facienda ſit abſolutio, vt hic, & de reſcriptis, ab excommunicato, de officio deleg. prudentia. §. penult. & vlt. & cap. cum contingat. Si abſoluit epiſcopus, bene quidem. ſi non abſoluit, nec aliquid reſcribit, vel non rationabile, abſoluat archiepiſcopus, vt hic: ſi notoriam offenſam allegat, citet partes & procedat, vt ꝟ. de ſent. excom. ſolet, lib. 6. vnde dicebat Innocen. quòd ſiue appellatum fuerit poſt ſententiam, ſiue non, ſemper eſt remittendus ad excommunicatorem, quando certum eſt tenere ſententiam, vel dubitatur, an ſit iuſta, vt hic, & de ſent. excom. ſacro. vbi loquitur de non appellante. Si vero ſit certum, ſententiam eſſe iniuſtam, non eſt remittendus, ſiue fuerit
a appellatum,[a] de app. ſolicitudinem, ſiue non; & ſic poteſt intelligi decret. per tuas. §. ꝙ ſi, ſecundum Innoc. Ego puto iſta ſatis expedita per decre. venerabilibus, de ſenten. excommun. lib. 6. [Qui ſi noluerit] ꝟ. tempus per te ſibi aſſignatum. & facit quod no. ſupra eo. ſignificauit, ſuper verſic. reuocare, & nihil reſcripſit, vel nil
3 rationabile prætendit [Iuratoria] ſi † talis ſit perſona, quod hæc cautio ſit ſufficiens alias non erit illa contentus. ff. de ſuſpec. tuto. l. ſuſpectus, de præſumpt. litteras, Vincent. Idem Io. [Poteris] ideſt
4 † debebis, & ſic vult probare Hoſtien. ꝙ cautio iuratoria ſit de ſubſtãtia, de quo remittit, de ſen. excom. cum deſideres [Exhibere] vocatis † tamen his, quos tangit negocium,
5 & eo plene diſcuſſo, & non aliter, vt probatur ſecundũ Hoſt. de appella. Romana. §. ſententias, lib. 6. [Conſtiterit] partibus præſentibus. 11. quæſt. 3. excommunicatos, & vide quod ibi no. ꝟ. de maio. & obe. inter quattuor. cognoſcit autẽ hic archiepiſcopus de iniuſta excommunicatione: quia ſubditus conqueritur de epiſco
6 po excommunicante, cuius † epiſcopi archiepiſcopus iudex eſt. Sed & hoc facit archiepiſcopus propter connexitatem earum: quia hoc ipſo, quòd ad archiepiſcopum vt ad ordinarium poteſtas deuoluitur abſoluendi, per conſequens & faciendi omnia connexa. cognoſcet ergo verum iuſtè, & ſic illum remittet ad mandata excommunicatoris. an iniuſtè, & ſic non remittet, & idem videtur de delegato, cui commiſſũ eſt, quòd abſoluat, iniuncta clauſula, quòd audiat, & diffiniat, ſi quid reſiduum fuerit quæſtionis. & ſic intellige de offic o delegati, cum contingat. & idem quando iſta clauſula, vel ſimilis non iungitur in reſcripto, ſed ſimpliciter committitur, quod abſoluat. &
7 eſt † ratio: quia dicta clauſula, vel ſimilis non refertur ad ad cognitionem iuſtæ, vel iniuſtæ excommunicationis, ſed ad cognitionem cauſæ principalis, de qua delegatus non cognoſcit, niſi prædicta clauſula, vel ſimilis appoſita fuerit ſecundùm Innocen. & idem ſenſit poſt eum ſupra de reſcriptis, ab excommunicato, ſuper fi. vltimæ gloſſ. & eſt ratio ſecundum Hoſtien. quia reſcripta ſunt ſtricti iuris. ſupra tit. 1, P. & G. licet enim de principali non cognoſcat, bene tamen cognoſcit de notoria offenſa, ſi de illa excipiatur, de ſententia excommunicationis, ſolet. vbi autem non in modum contentionis, ſed tanquam certum miniſterium committitur abſolutio, nihil habet cognoſcere delegatus, quod dic, vt de officio delegat. capitul. fin.
8 Quid ſi epiſcopus † petat per archiepiſcopum ſuum ſubditum diſtringi ad mandata ſua ſeruanda, vel puniri: quia contemnit excommunicationem per ſe latam in ipſum? Solut. non habet in hoc ca-

ſu archiepiſcopus ſe intromittere: quia non eſt ordinarius, ſed iri debet ad arbitros. 11. q. 1. ſi clericus contra clericum, ſecundum Innoc. nam, vt dicit Hoſt. de ſubditis ſuffraganeorum ſe non intromittit, niſi per querelam de epiſcopis, vel per appellationem adeatur. inf. cap. 3. vel per relationem epiſcopi. 17. di. multis. ſ. tit. 1. licet.
9 Sed nonne † referre videtur hoc ipſo, quòd conqueritur? Dicit Hoſtien. quòd ſic, habita diſtinctione. cauſa enim, quæ coram ipſo inter ſubditos vertitur, propter probabile dubium, quod occurrit, etiam partibus inuitis referre poteſt: ſed ſi malitioſè id faceret, puniendus eſſet. C. de legibus. l. 2. vbi vero agit epiſcopus contra ſubditum ciuiliter, [b] nec
b expreſsè, nec tacitè poteſt epiſcopus inuito ſubdito referre negocium, ne illudatur illi. cap. ſi clericus aduerſus clericum, & ne cogatur ſubditus ad metropolitanum remotiorem iudicem laborare, argum. de reſcriptis, nonnulli, de appel. vt debitus: ſed ſubdito hoc conſentiente hoc poſſet: quia metropolitanus ordinarius eſt epiſcopi, & ſubditus poteſt de conſenſu ſui epiſcopi in non ſuum iudicem conſentire, de foro compet. ſignificaſti, & capit. Romana, lib. 6. Item poſſunt ambo in alium vt in arbitrum conſentire, qui & ordinarius erit ipſorum: quia iuriſdictionem habebit a canone ſu-
c pradicto, ſi clericus contra clericum. [c] Dicit tamen Hoſtienſ. quòd alterius iuriſdictionem ordinariam ſine metropolitani cōſenſu in ſe prorogare non poſſent hoc caſu. nam ſicut in ſubdito epiſcopi requiritur conſenſus epiſcopi, ſic in epiſcopo conſenſus metropolitani, de for. competen. ſignificaſti [Contra iuſtitiam] vt quia citatio non peruenit ad eum. ff. quæ ſen. ſi. appellat. re. l. 1. §. item cum, Vincent. [De quo] ideſt propter quod [Eum] ſcilicet contumacem [Appellatione remota] quia notorium eſt delictum. de appel. conſuluit, & cap. peruenit, 1. [Reducere] ſic ſupra eo. ſi
10 gnificauit, in fi. & per hoc notauit Pe. quod † abſolutus qui cauit ſatisfacere, vel ſtare mandato excommunicatoris. licet id non faciat, non reincidit, ſed reducitur per ſententiam; quod dic hodie, vt infra de ſenten.
11 excom. eos, lib. 6. ¶ Secunda † gloſſ. ponit 10. ſpecies pœnarum. ¶ Penult. gl. ponit dictum. ſi. contrarium, & ſoluit. ¶ Vlt. gloſſ. no. duo præſumi pro ſententia &c. &
12 quòd nil præcipitur abſoluto &c. ¶ In † gloſſ. penult, [ibi, lege ſecunda] appellans ipſo die apud acta ſatis
13 eſt, ſi dicat, appello. ¶ In † gloſſ. 2. [ibi, Traditionem] in his, qui per ſe falſant litteras Papæ [& ibi, in monaſterio] in eo, qui chartam falſat, vel falſum teſtimonium dicit [& ibi, Tantummodo] in homicida poſtmodum promoto [& ibi, Suſpenſionem] in presbytero infamato, donec ſe purget, & in concubinario [& ibi, excommunicationem] in verberante clericum, vel eccleſiaſticam perſonam [& ibi, Priuationem] in clerico, qui in ſacris fœminam ducit [& ibi, Ad tempus] in presbytero fornicatore, & clerico, qui deſeruit proprium epiſcopum [& ibi, Officij tantum] in presbytero non legalibus nuptijs detento [& ibi, Beneficij] in eo, qui ambitioſè tranſit ad ſecundam eccleſiam [& ibi, Communionis) in clerico ebrioſo (& in fine) Hoſt. de hoc plenius in ſumma, de pœnis, §. quot ſint ſpecies, ¶ In gloſſ. hoc ideo (ibi. §. 1.) & ibi not. huius ratio, & hic per Goff. & ibi dicam, quid de hoc not. Hoſtié. (& ibi, Concedo) ſecundum Ioan. & Vincen. (& in fine) dic
14 quòd † poſt 10. dies non appellat. ſed ſi epiſcopus quandocunque requiſitus nollet abſoluere, iſtud eſſet grauamen, a quo bene poſſet appellare; et eſt bene notan-
d dum, ſecundum Abbatem. [d] ¶ In gloſſ. ſic (ibi, Poſt ſententiam) vel non habetur pro appellatione in archiepiſcopo. Da. Ioan. Vincen. Tan. Phil. de hoc in præalleg. decreta. dilecti. ¶ In gloſſa vltima (ibi, Quoniã contra) per quam decret. dixit hic Ioan. & malè, quod non præſumitur pro ſententia, Vincent. (et in fine) in vlt. gloſſ.

ADDITIONES

a Appellatum. Si eſt appellatum, & ab ordinario, non debet neceſſario fieri remiſſio per archiepiſcopum: poteſt tamen fieri, ſi vult, vt quòd ſi appelletur a deleg. non debet facere remiſſionẽ; quia per commiſſionem priuatus eſt delegatus iuriſdictione, de offic. deleg. paſtoralis. propterea vide dictum Io. Cald. in cap. ab excommunicato.

b Ciuiliter. ſecus, ſi criminaliter; quo caſu non habet locum c. ſi clericus contra, præalleg. vt no. gloſſ. pen. inſ. eod. irrefragabili, ſed vide Io. And. ſuper illa, qui ad hoc dicit verum eſſe, ſed non in caſu illius. c. quia ciuiliter ibi agitur.

c Clericum. In arbitris ſecundum materiam illius c. nullum dubium: ſed de alijs arbitris, an per clericos poſſint adiri, vide de for. comp. ſi diligenti, in ſi. 2. gloſſ. & Io. And. de arbitris, peruenit, ſuper gloſſ. fin.

d Secundum Abbatem. Et ſic vides, quòd talis ſententia, quãtum ad inſtan. tranſit in rem iudicatam, & retractatur per viam quæ relæ gloſſ. in cap. ex litteris, de in integ. reſtitutio. Gloſſ. ma. in ſi. in c. ex parte M. de reſtitutio. ſpolia. quod per viam nullitatis conceditur, vt ſcripſi in c. ad audientiam, ſupra de reſcrip. & intellige dicta ſupra etiam poſt 10. dies a die ſententiæ excommunicationis. inſ tamen 10. dies a die requiſitionis, ſiue grauaminis, ſiue repulſionis: quia iſtud eſt grauamen ſucceſſiuum, & quod quotidie oritur, iuxta no. in c. dilectus filius. l. Saracenus, & quod infra 10. dies a ſententia excommunicationis debeat appellari, facit c. præterea, de ap. & ibi quid ſi lata ſub condi. & quod hic dicitur de ſent. excom. quòd infra 10. dies, idem in cauſa matrimoniali, vt ſcripſi in c. lator, qui fil. ſint legit. de re iudi. & quod dixi de grauamine, quando requiſiuit, facit quòd licet ab interlocutoria debeat appellari infra 10. dies, tamen, ſi pars requiſiuerit iudicem, vt eam reuocet, ſi non reuocet, ab illa requiſitione infra 10. dies poſſit appellari, an ſit verum, cogita. ſed vide Spec. in tit. de appell. §. reſtat, verſic. ſed quid dices, & quod ſcripſi. 2. q. 6. anteriorum, Archid.

SVMMARIVM.

1 *Factio Romæi Bononiæ quo tempore fuerit, & quoties expulſa.*
Ioannes Andreæ auctor huius operis anno 1321. menſe Auguſto erat in humanis, ibid.
2 *Patriarcha nõ cognoſcit de cauſis ſubiectorum archiepiſcoporum, vel epiſcoporum ſuorum, niſi in caſibus, & quibus, & num. 5.*
3 *Metropolitanus abſque primate facit prouinciale concilium.*
4 *Priſca, pro præſcripta.*
Epiſcopis omnes de eorum diœceſi ſubiacent, non alijs, excepto Papa, & legato, ibid.
5 *Subditi epiſcoporum nec voluntarij poſſunt audiri a metropolitano ſine epiſcoporum conſenſu.*
Epiſcopus quòd agat pro parochiali eccleſia ſibi ſubiecta, & pro ſubditis, reijcit in alia loca, ibid.
6 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. num. 7.*
Per temporis diuturnitatem an obligatio inducatur, ſimile gl. & num. 9.
In poſſeſſione qui eſt, in ea tuendus, niſi in caſibus, ad verſic. Harum.
Immunitas perſonis data cum perſonis extinguitur, non datarebus, §. 1. & num. 9. §. 1.
8 *Additio, ſiue ſupplet. o gloſſarum.*
Patriarcharum maior dignitas, & honor, quam primatum, & quorum, ibid. num. 8.
9 *Conſuetudo dat iuriſdictionem etiam priuato, ibid.*

CAP. IX.

1 Duo ſimul. Partialitates † contrariæ in ciuitate Bonon. diu regnare nõ pñt, ſic addebam 1321. 3. Auguſti, reaſſumẽdo lectiones, quas hic dimiſeram in expulſione partis Romæi, q̃ prius expulſa fuerat 17. Iulij, Caſus.

2 Caſus. Patriarcha † non cognoſcit de cauſis ſubiectorum archiepiſcoporum, vel epiſcoporum ſuorum, niſi de priuilegio, vel conſuetudine præſcripta, vel appellationis remedio. & in prima deciſa conſultatio in ſecunda reſponſio ibi, conſultationi [Nibil iura] vn-
3 de † metropolitanus ſine primate facit prouinciale concilium 18. diſtinctio. capitulo primo, vbi de hoc.
4 [Præ cæteris] metropolitanis [Prica] ideſt † præſcripta (Eccleſiis] quo ad propoſitum, ideſt cathedralium eccleſiarum epiſcopis, vt eis & non aliis, ſaluo Papa, & legato, omnes de diœceſi de iure communi ſubiaceat, decima quæſtione prima, regēda [voluerint) & tu paratus es cum effectu iuſticiam exhibere, & ex quo requiſitus eſt epiſcopus, quod iuſtitiam faceret, & ſic ſegnendo ſumi poſſet, arg. a contrario: alias ſupplendum eſt maxime, vt dicit glo. & Pet. exponit, ideſt vt ſic de-
5 buerint (Compelli) ſed † nec voluntarii audiuntur, niſi conſenſus epiſcopi intercedat, de foro competen. ſignificaſti, & dixi ſupr. c. proximo. & not. quidam per hoc, quod vbi ſubditi grauantur ordinarius agere poterit, ad idem, de officio Archidia. cap. ſi. ſed dicit Innocent. quod potius proſequuntur hic ordinarii ſubditorum cauſam ſuam, ſcilicet ſubtractionem iuriſdictionis ſuæ, quam iniuriam ſubditorum. quod autem epiſcopus agat pro parochiali eccleſia ſibi ſubiecta, remit
a tit Hoſtien. de ſucceſ. ab inteſt. a.[a] capit. ſi. de prima au
b tem vide quod dicam j. de appella. dilectis.[b] (Ad e-
6 ius) ſcilicet patriarcha. ¶ Tertia † gloſſa, arguit diuturnitatem temporis &c. allega. 4. iura, & tria in contrarium, & ſoluit. ¶ Antepenultim. gloſſa, arguit Pa-
7 pam poſſe &c. ¶ In † gloſſa tertia (ibi, l. litibus) vide de Iudæis. c. 1. in 3. gl. (& ibi, Harum) parum facit, vide de ſepul. in noſtra, ſuper 5. gloſſa (& ibi, lege penultima) cum de via, itinere, actu, & aquæductu agitur, aut præſtatur cautio, quamdiu de iure ſuo quis doceat, non impediturum agentem poſſeſſorio; aut agens petitorio cauet ſine præiudicio pendente ſeruitutis ſe non vſurum, donec quæſtio terminatur.
¶ In gloſſa priuilegia (ibi, ætatem, in fine) immunitas perſonis data cum perſonis extinguitur; data rebus
8 non. ¶ In † gloſſa prima (ibi, conqueſtus) & dicit hic Ioan. quod propter illud cap. ſuperflue ponebatur hic illud, nec aliter gloſſauit. ¶ In gloſſa ſecunda (in fine) maior tamen eſt dignitas 4. principalium, & plus honoris illis debetur, de priuile. antiqua, de preben. grauis, in fine. ¶ In gloſſa tertia, ibi (Peruenit) vbi de
9 hoc. Dicit Hoſtien. tempus † non eſt modus inducendi obligationem: quia nec tollendi. ſi. de actio. & obligationū ſere, §. placet: ſed conſuetudo dat iuriſdictionem, vt hic, & C. de emanci. l. 1. 9. q. 2. conqueſtus, etiam priuato, de foro compet. cum contingat. Item tempus inducit præſcriptionem, ex qua ius acquiritur j. de præſcriptio. per totum. Item quandoque tempus inducit præſumptionem iuris, & de iure. ff. de vſu. cum de in rem verſo: obligationem non, vt in contractus, & C. de pactis, ſi certus, & C. de vſuris, creditor. inducit tamen pacificam poſſeſſionem, a qua non remouetur quis ſine cauſa, vt ſequitur in gloſſa. ¶ In gloſſa priuilegia (in fine) j. de regu. iur. priuilegium, lib. 6. ¶ In glo. argu. quod (ibi, Dubitat) de epiſcopo vero dubitatur, & de eo not. de religio. dom. conſtitutus. ¶ In gl. pen. (ibi, Maxime) Idem Innoc. fuit eius tempore hæc glo. quæ fuit additio.

ADDITIONES.

a Ab inteſta. Et de teſti. ſpo. olim, Io. primo, in gl. ma. Io. And. & in c. cum deputati, de iudic. in gl. ma. & de teſti. cum olim.

b Dilectis. In gl. no appellationem, & vide de priuil. c. auctoritate, lib. 6. in glo. & ſuper illa Io. An. & Bart. Bal. & Sal. in l. ſancimus. C. de ſacr. ſan. eccle.

SVMMARIVM.

1 *Conſecrationem ſuffraganei poteſt archiepiſcopus etiam non impeditus committere, & numero 2. & a quo principaliter fiat, licet ſint tres, numero 4.*

5 *Epilogus, & Additio gloſſarum nu. 6.*

7 *Imperij meri, mixti, & iuriſdictionis quæ ſint, remiſſ.*

CAPVT X.

Quod ſedem.

1 Caſus. Archiepiſcopus † impeditus conſecrationem ſuffraganei committere poteſt. Communis diuiſio 2. ibi, conſultationi (iuſta cauſa) ergo non impeditus non committet, ad quod facit principium reſponſionis. Dicit tamen Hoſtien. verum hoc de honeſtate, cum enim de iure habeat, quod committere poſſit, etiam non impeditus
a committet: ad hoc ſupr. cap. proximo,[a] de officio dele. gā. paſtoralis, in princip. inducit in contrarium, quia ſicut epiſcopus conſecrationem ab alio recipere non poteſt niſi de metropolitani licentia, ita nec metropolitanus debet alii committere poſſe ſine conſcientia ordinandi, de quo remittit, de foro competen. ſi-
2 gnificaſti [Coepiſcoporum] licet honeſtum † ſit ſuffraganeo committere, poteſt tamen committere cuilibet epiſcopo, ad hoc de conſecratio. eccle. vel alta. aqua, & de hoc, de electio. ſuffraganeis. Hoſtien. (& infra) &
b vtrum conſecrandus[b] munus conſecrationis ab eo recipere teneatur (Conſtituto) honeſtatem reſpicit, vt
3 prædixi (Debet) interdum † enim, licet valeat commiſſio, non cogitur quis eam recipere, infra capitulo proximo, arctatur autem conſecrandus. vt conſecrationem a tali recipiat, & currunt ac tempora conſecrationis cum ſuis pœnis, de electio. cum in cunctis, de tranſlat. capitulo ſecundo (Ab eo) & hoc dicit, quia licet
4 † tres ſint epiſcopi in conſecratione, vnus eſt, qui prin-
c cipaliter conſecrat vice metropolitica [Dummodo][c] ac ſi dicat ſecundum Hoſtien. quod hac ſola cauſa po-
5 terit ſe excuſare. ¶ Prima † gloſſ. repetens textum addit, Quomodo archiepiſcopus cogere poteſt eum, cui committit, & ad quid tenetur conſecratus, diſtinguit demum inter ea, quæ ſunt iuriſdictionis, & ordinis, cauſam reddit. in fine dicit merum imperium
6 ſecundum canones delegari. ¶ In † gloſſa prima [ibi, ea non habent] nam & ipſi ea præſcribere poſſunt, de exceſſibus prælato. accedentibus; quod intellige, vt ibi dixi [& ibi, Non habent] puta, qui non poſſent illa præſcribere, de conſuetudine, quanto [& ibi, pontifices] & infra, de tempor. ordinan. cum nullus, libro ſexto [& ibi, depoſitio] de excommunicatione vide infra capitulo proximo, in principio [& ibi, Meri im-
7 perii] quæ ſint † meri imperii, & quæ mixti, & quæ iuriſdictionis, vide plene in Speculo, de iuriſdictione
d omnium iudicum. §. primo, verſicul. notandum[d] quoque, & ſequentibus [& ibi, illud] vbi de hoc, & nonageſimaquinta diſtinctione, capitulo primo, & infra de rapt. in archiepiſcopatu, & infra de reſtitutione in integrum, & capitulo penultimo, & in Specul. titulo primo, §. ſna. verſic. Item, quod eſt delegat. in cauſa.

ADDITIONES.

a Proximo. Quid faciat ad hoc ille text. non apparet: ſed in lectu. Hoſtien. ſicut dicit, poteſt committere, cum a iure communi hoc habeat, & de antiqua conſuetudine quotidie committit, vt ſup. c. proxim. & de offic. deleg. paſtoralis, quod Ioan. And. non ponit.

b Conſecrandus. Si illam committat, non autem ſi ſolum conſecrando mandet, vt a tali ſe faciat conſecrari: quia iſta differũt vide Io. And. in c. ſignificaſti, prꝗallega. ſuper gl. a.

c Dummodo. Dictio. dummodo, & dumtamen, an importet conditionem, an modum, vide Io. And. in c. ex tuarum, de vſu pa. ſuper verſic. dummodo, & de præben. non poteſt, lib. 6. & in Spec. de cler. non reſi. in princ. & Bar. in l. quibus diebus §. Termilius. ff. de cond. & demon.

d Notandum. Et ibi per Io. And. in ver. ſequentibus, & plenius per Bar. in l. imperium. ff. de iuriſ. om. iud.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus cauſam ad ſe delatam per appellationem ſubdito ſuffraganei committere poteſt: ſed illum ad ſuſcipiendũ nequit compellere, & num. 5. & quare num. 2. ſed ſuffraganeum ad eam compellendum.*

Poſſeſſionem reſtituere, & abſoluere excommunicatum mortuo delegato, qui eam dedit, & communicauit, qui poſſit, ibid.

Præſcriptio annalis mortuo delegato, qui poſſeſſionem dedit actori, quomodo interrumpatur, ibid. & nu. 11.

Coram ordinario, vel perſonis publicis ob defectum delegati cauſa, ſit quod coram eo fieri debeat ad præſcriptionis interruptionem. vide num. 11. qui quoque ſint hi.

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Animaduertere quid ſignificet.*

Gratia Dei eſt vita animarum, ibid.

4 *Excommunicatio eſt meri imperij.*

Relatiuum quod, accipitur pro diſtributiuo, ibid.

6 *Appellationis iudex nõ committit cauſam, ſed examinat per ſe. ſed hoc non in omnibus habet locum, & in quibus, & ratio, num. 7.*

7 *Minus non habet, qui habet maius, & in quo caſu.*

Priuilegia vnicuique eccleſiæ ſeruanda, ibid.

Ordo non confundendus eccleſiaſticus, ibid.

8 *Abſoluere ab excommunicatione, quam inflixit, quãdo poſſit delegatus, vel eius ſucceſſor.*

9 *Manifeſtum, & præſumptum æquiparantur.*

Suppletio fit ad contextum, ibid.

Contra contumaces quæ ſint prodita pœna, ibid.

10 *Iudicandi officium oneroſum, & honorificum.*

11 *Perſonæ publicæ qui dicantur, in fine.*

12 *Quaſi præſcriptio quare dicatur.*

13 *Præſcriptio templaria poſſitne coram teſtibus interrumpi.*

14 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum. num. 15.*

Ordinarius an poſſit de cauſis ſubditorum ſuorum cognoſcere, & num. 16. 17. 18. 19.

Minor magiſtratus non habet poteſtatem in maiorem. §. 2.

Succeſſor, partib. eius fungitur, in cuius locum ſuccedit. §. 3. & num. 27. §. 1.

Poſſeſſor verius dicitur poſt annum & vitiate, & an opus ſit ſecundo decreto. §. 4. & num. 27. §. 3.

16 *Additio gloſſarum.*

17 *Præuentioni locus eſt in cauſis communibus multis ordinarijs, ſaluo iure ſpeciali, & quando ſimul citarunt, quis præfertur, num. 19.*

18 *Ius commune tollere non poteſt epiſcopus nec inducere.*

19 *Maior præfertur in concurſu eiuſdem actus.*

20 *Archiepiſcopus habet iuriſdictionem archiepiſcopalem in tota prouincia, ſed non epiſcopalem.*

Ab vniuerſo in quolibet argumentum non valet, & exempla ibidem.

Iuriſdictionis exercitium non habet aliquando, qui iuriſdictionem habet, ibid. verſic. archiepiſcopus.

21 *Si excommunicauit archiepiſcopus quem in caſu non ſuo, non tenet ſententia, nec abſoluere ligatum ab epiſcopo, niſi in caſibus, licet ſecus ſit in epiſcopo quo ad ſubditos conterminos ſuos.*

22 *Iuriſdictio ordinaria deuoluitur ad delegatum ex cauſa.*

23 *Archiepiſcopus in quibus caſibus exerceat in prouincia iuriſdictionem.*

25 *Appellatio non dat iuriſdictionem niſi inter perſonas controuertentes.*

26 *Abſoluere quibus caſibus poſſit ab excõmunicatione laicus, & quos.*

Abſolutus a laico in caſibus hic expreſſis ſi euadat mortem, uel eius hæres ad excommunicatorem debet recurrere, atque humiliter obedire, eodem numero, ad fin. verſic. In omnibus.

27 *Prægnans mulier cum partus propinquat, an poſſit abſolui per ordinarium in caſibus ſpectantibus ad Papam.*

28 *Citatio non perpetuat actionem, licet iuriſdictionem perpetuet.*

Non præſcribit periurus, ibid.

29 *Poſſeſſorium prius intentandum eſt, ſi fieri poteſt, quam eſt petere.*

CAPVT XI.

1 Paſtoralis. Caſus. Archiepiſcopus † cauſam ad ſe per appellationem delatam ſubdito ſuffraganei committere poteſt: ſed illum ad ſuſcipiendum compellere nequit, mortuo delegato Papæ, qui excommunicauit reum, vel actorem in poſſeſſionem induxit, ſi eius ſucceſſor in delegatione ſuccedit, abſoluere, & poſſeſſionem reſtituere poterit: alias ſolus Papa reſtituet, & abſoluet præterquam in mortis articulo. ne tamen currat præſcriptio annalis, reus coram ordinario, vel publicis perſonis de ſtando iuri præbeat cautionem. & ſunt
2 † duæ principales partes. 2. ibi, præterea. & quælibet ſubdiuiditur, vt ſatis patet [Per appellat.] ſupple, vel alias iur. metropolitico: ſecus, ſi legatus eſſet, vel delegatus principis [ſubdito] illius diœceſis, de qua eſt appellatum; quod dic, vt infra eodem, vt litigãtes.
3 libro ſexto [Animaduertere] ideſt † ſententiam pœnalem proferre: alias animaduertere, ideſt ab anima humana animam vertere, ideſt gratiam Dei, quæ ſe-
a cundum Auguſt. vere eſt vita [a] animarum, quod intelligas per excommunicationem, vndecima quæ-
4 ſtione tertia, nemo. 1. eſt ergo † excommunicatio de mero imperio, argum. hic & ff. de iuriſdictio omnium iud. leg. imperium, ſecundum Hoſtienſ. qui remittit, de homi. pro humani, verſic. cum igitur. ipſe tamen ſupr. capit. proxim. reſtringebat hoc ad anathema, de rebus eccleſi. non alien. ſi quis (Ad quod) ideſt quorũ quodlibet [Ipſum] ſubditum ſuffraganei (Nequit) concor. de foro competen. Romana. §. 1. libro 6. (In-
5 uitum) reſtat † ergo, quod voluntario bene poteſt committere, & ſic ſoluitur prima quæſtio. non ergo erit deluſoria commiſſio, ſi fiat in volentem. Item poterit archiepiſcopus compellere ſuffraganeum, quod ſuum ſubditum compellat, vt delegationem ſuſcipiat, quod ſi infra tempus congruum ad hoc aſſignatum non fecerit, nec aliquid iuſtum prætenderit, ipſe cogat vtrunque, argumen. ſupra eod. quan-
b to, in fine. ad hoc, verſicul. licet, qui [b] ſtatim ſequi-
6 tur. ſed contra id, quod † primo dixi: quod valet commiſſio, eſt expreſſum in aucten. vt defunct. ſeu fu. §. penultimo. collatio. ſexta. vbi dicitur, quod iudex appellationis non committit, ſed per ſe examinat.

minat, & de hoc, de offic.deleg.ſuſpicionis.§.inten-
tionis, in gloſſ.2.ibi videas. Dicit hic Hoſt.quòd poſ-
ſet dici hoc ſpeciale in archiepiſcopis, & alijs, qui ſub-
ſunt immediatè Papæ, poſſunt committere, ne grauen-
c tur partes ex remotione locorum eundo ad Papam,[c]
arg.in auten.de quęſtore, colla.6.cum enim a tali de-
legato bene valeat appellari, non eſt ibi medium, qui
per talem delegationem fraudari poſſit [licet epiſco-
7 pus] ſed quare † non habet minus, habens maius? con-
tra id, de decimis, ex parte.3.Dicit Hoſtien.hoc ideò,
vt cuique eccleſiæ ſua priuilegia ſeruentur; & ne ordo
eccleſiaſticus confundatur. ſupra eod.duo.10.quæſt.
1.peruenit [Præterea] §.& pars 2. [Delegato] rebus hu
manis exempto, quod eſt infra [Contumaciam] inter-
8 uenientem † ante litem conteſt. ſi enim fuiſſet excom-
municatus propter contumaciam: quia non parebat
ſententiæ, & lapſus eſt annus, vlterius nec delegatus,
d nec ſucceſſor abſolueret,[d] de officio delegati, ſecun-
9 dum Pe.& [Manifeſtam] vel † præſumptam, vnde Petr.
& Abb.ſup.maximè [Induxit] hæ pœnæ contumaces
proditæ ſunt. ſ. vt lite non conteſtata.tuæ [Exempto] id-
eſt mortuo.ſic ſupra de officio deleg.vno, Hoſtien. [Ei
dem] excommunicato, vel miſſionem paſſo [Delega-
tus] qui excommunicauit, vel in poſſeſſionem miſit
10 [Onere] ideſt delegationis, & ſic patet † iudicandi of-
ficium oneroſum. ff.de mu.& ho.l.vlt.§.iudicandi.
ff.de vaca.mu.l.prætor.§.qui non habet.eſt & honor,
vt ſequitur, de appell.vt debitus.vel loquitur de hono
re dignitatis, in qua ſuccedit delegatus [ne alius] ſci-
licet actor [ordinatio] no.hic per Pet.Abb.& Egi.ſcili
11 cet, quòd tutum † eſt, quòd coram ordinario illius cau
ſæ fiat oblatio, valet tamen, ſi fiat coram alio. Item
quòd valet, ſi non ſeruetur hic ordo. Item quæ ſint
perſonæ publicæ. Item quòd ſufficit vna. Item quod
non eſt neceſſe actorem citari, vide quaſi ad litteram
in Spec.de primo decreto.§.iam de effectu, verſic.&
not.quòd præmiſſa, cum verſic.ſequentibus. de ordi-
ne tamen tenendo vide quod dicam de eo, qui mit.
cap.1.ſuper gloſſ.ſi vero, in fi. [Si eius] ſcilicet ordina-
rij [Coram publicis] puta ſacerdotibus, vel tabellioni-
bus, vel vicinis, & aliis bonis viris, Hoſtien. [Quaſi prę
12 ſcriptionem] ideſt verè † præſcriptionem.vel conuer-
te ſcilicet, vt præſcriptionem quaſi interrumpat. cum
enim non ſit vera interruptio: quia non ſit coram iu-
dice, ideo dicit, quaſi, ſecundum Hoſtien.vel ſecun-
dũ Pet.& Abb.dicitur quaſi præſcriptio: qa per ipſam
non præſcribitur proprietas, ſed poſſeſſio tantum [Vt
ſic] ſcilicet præſtita cautione.infra annum [Recupera-
re] purgata contumacia, & malitia per hanc quaſi in-
terruptionem officio iudicis implorato, vel ſimplici-
ter facto propoſito.infra de iudic.dilecti, Hoſtien. [Me
13 reatur] arguebat Vincen.per hunc finem, quòd † prę-
ſcriptio templarii poſſit coram teſtibus interrumpi.
16.quæſt.3.§.poteſt.dicit tamen, quòd credit contra-
14 rium, cum ille §.ponat caſus ſpeciales. ¶ Prima † gl.
quærit, ponit opin.Ioan.quam approbat. ¶ Secun-
da gloſſa, reſpondet per quæſtionem, an archiepiſco-
pus ſit ordinarius prouinciæ: ponit primo duas opin.
vlt.opin.Tanc.qui dicit eum non ordinarium, niſi in
caſibus, & enumerat.12.¶ Tertia gloſſa obiicit, & ſol-
uit. ¶ Gloſſ. [quo caſu] tractat, an in periculo mor-
tis laicus poſſit abſoluere: tenuit olim quòd ſic: po-
nebat opinio.contrariam, quam improbat, & hoc in
addi.correxit.interſerit quęſtionem, an non obſeſſum,
vel transfretantem &c.ponit opinio.Vincent.quam
determinat. ¶ Gloſſa [ex hoc] not.ſecundum decre-
tum &c.alleg.vnam concor.alleg.infra in contrarium,
& remittit. ¶ Penultima gloſſa, quærit, & ſoluit; ite-
rum quærit, & ſoluit. ¶ Vltima gloſſa dat tria ſimi-
lia in princip.& vnum in fin.medium tractat, quid ſi
15 ille nolit recipere. ¶ In prima † gloſſ. [ibi, iudicium]
ſoluitur iudicium vetante eo, qui iudicare iuſſit, vel
eo, qui maius imperium in eadem iuriſdictione ha-
bet. ¶ In gloſſ.tertia [ibi, lege vna] vide de officio vic.
ſua, in tertia gloſſa. ¶ In gloſſa, C.ſi [ibi, Aduerſus] vi-
de ſupra tit.1.ſtuduiſti, ſuper quarta gloſſa (& ibi, Mi-
nor magiſtratus) ſequitur, contra ſententiam maioris
non reſtituet. ¶ In gloſſa, ſupra de. (ibi, Mortuo iudi-
ce) vide ſup.titulo ſecundo, quoniam abbas, ſuper 3.
gloſſa (& ibi.§.nihil intereſt) ſequitur, ſi ſucceſſor argẽ
tarii, vel pater, vel dominus fuerit eiuſdem profeſſio-
nis: quia, cum in locum &c. ¶ In gloſſa, ex hoc (ibi, le-
ge tertia, §.vltimo) vide ſupra titulo ſecundo, conſul-
tationibus, ſuper gloſſa ſecunda (& ibi.§.ſi quis autẽ)
& §.ſeq.poſſeſſor in perſonali ex primo decreto nõ de-
iicit poſſeſſorem (& ibi, §.Iulian.) miſſus in poſſeſſio-
nem cauſa damni infecti non capit dominium ante ſe-
cundum decretum. ¶ In gloſſa C.de. (ibi, vt perfe-
ctius) can.in §.ſtatim allega. (& ibi, ſancimus) lex vlti
ma eſt, & vide in c.ſtatim allegat.ſuper gloſſ.penulti-
ma (ibi, Et generaliter) vide de præſcriptionibus ſi di-
ligenti, in gloſſa penultima.& ſuper ea. ¶ In gloſſa vl-
tima (ibi, Is qui deſtinauit] vide de cauſa poſſeſſio.cũ
16 eccleſia, in gloſſa ſecunda. ¶ † In gloſſa prima, ibi,
Tan.& Vincen.Lauren.Philip.Goffred.qui etiam di-
cunt hoc eſſe de antiqua & approbata conſuetudine.
Idem Hoſtienſ.niſi de ſpeciali priuilegio, vel conſue-
tudine aliud appareret quo ad quædam. remittit au-
tem ad ea, quæ not.in ſumma, eodem titul.§.quid per-
tinet ſub §.ſunt autem diſtinctæ, verſic. quid de ſubdi-
tis, & de hoc in Specul. de ordinario.§.1.verſic. præ-
e termiſsis[e] (& ibi, Deferantur) Dixit Hoſtien.quòd ſe-
cundum hanc opinio.ſequeretur, quòd de archipreſ-
bytero ſubiecto archidiacono non poſſet ad epiſcopum
appellari, propter rationem, quę ſequitur in gloſſa (&
17 ibi, Verius credo) ego dico ſaluo iure † ſpeciali,
quòd de iure communi in iuriſdictio.epiſcopi, & præ-
lati ſibi ſubiecti locus eſt præuentioni. nec mirum:
quia & iuriſdictio Papæ pręuenitur per inferiorem
ordinarium. de appellatio.vt debitus. ergo & iuriſ-
dictio epiſcopi per ſuum inferiorem. de iure ſpecia-
li ſdeo dixi, quia fateor, inferiori pręlato de priuile-
gio, vel conſuetudine poſſe competere, quòd prius
debeat eſſe cauſa coram ipſo; & tunc in his non poſ-
ſet per epiſcopum pręueniri. hoc probatur, de of-
ficio Archidiaco.capitul.fin.de foro competen.cum
contingat, infra eodem, irrefragabili, §.exceſſus,
& quod no.infra eodem.capitul.penult.in gloſſ.final.
alias autem is, qui primo citauit, epiſcopus, vel in-
f ferior ordinarius, ille procedet.[f] Et ad hanc partem,
quòd epiſcopus inferiorem prius citantem impedi-
re non poſſit, Bonaguid.ſupra eodem, cum ab ec-
18 cleſiarum, inducit, quod epiſcopus † ius commune
tollere non poteſt, cum nec poſſit illud inducere,
ſic ſecundum eum arguit lex.ff.de legat.tertio ſi quis,
de legat.1.le.nemo, de ſentent.excommunicatio.in-
19 ter alia. ¶ Sed quid ſi ſimul † citarunt ambo, ita,
quòd non apparet quis primo? puto argumen.de-
cret.ſi a ſede, de prębend.libro ſexto, quòd coram
epiſcopo debeat eſſe iudicium (Et in fine) de hoc 50.
g diſtinction.in capite,[g] & ibi Bart.Brixien.contradi-
xit, Ioan. ¶ In gloſſa (& ibi, capitulo ſecundo) vbi
de hoc, & in ſumma quęſtionis (Et ibi, ſecundum
20 Lauren.) Innocent.dixit, quòd habet † iuriſdictio-
nem Archiepiſcopalem in tota prouincia; ad hoc
vigeſimaprima diſtinctione, capitulo primo, poſt
principium, & in Clemen.de priuileg.capitulo 2.ſed
epiſcopalem non. vnde viſitat totam prouinciam, q.

dic, vt infra de cenſibus. capitulo primo, & vltimo, li-
bro ſexto. nec ſequitur, ſi iudex prouinciæ, ergo cu-
h iuslibet de prouincia, [h] vt dictũ eſt. hoc patet in epo,
qui eſt ordinarius diœceſ. non tamen exemptorum.
Et licet epiſcopus etiam in ſubditos iuriſdictio, ha-
beat; non tamen habet in quemlibet iuriſdictionis
exercitium, vt eſt videre ſecundum eum in eo, qui ſic
eſt bonus, & bene viuit, quòd nec conuenit, nec con-
uenitur, nec correctione indiget, vt 24. diſtinct. Con-
ſtantinopolitanæ. ſic archiepiſcopus per totam prouin
i ciam iuriſdictionem habet, ſed non exercitium, [i] niſi
in caſibus tantum; vt dixit Hoſtienſ. licet Lau. diſcre-
pet in verbo, non tamen in mente, quod per ſe patet.
21 ¶ Sed † quid ſi archiepiſcopus aliquem excommuni-
cauit in caſu non ſuo? dicunt quidam, vt Ioan. in præ-
alleg. cap. 2. quòd tenet ſententia, licet ſit puniendus,
argum. in auct. de defen. ciui. §. ſi vero egerint, & præ-
cedenti, & §. penult. colum. 3. Sed Innocen. credit con-
trarium, argum. 3. quæſt. 6. peregrina. 6. quæſt. 3. ſcito-
k te. 9. quæſt. 3. nullus. [k] ſic nec abſoluere poteſt ligatum
ab epiſcopo, niſi in caſibus, licet ſecus ſit in epiſcopo
quo ad ſubditos ſuæ ciuitatis, vel diœce. cum in ipſos
iuriſdictionem habeat non ligatam; de hoc in præal-
leg. cap. nullus. & ſupra eo, cum ab eccleſiarum, ſecun-
dum Innocent. & immediatam, vt no. de offic. archi-
presbyt. capit. 3. ſecundum Hoſtien. [& ibi Officijs]
quod eſt verum, niſi contraria conſuetudo, & rationa-
bilis obuiet ex aduerſo. 12. diſtinct. illud. Breuiter, vel
ſecundum Hoſtienſ. ab illa generalitate excipe caſum
hunc de diuinis. ff. de legibus. non eſt nouum, & l. ſeq.
[& ibi, habet prædium] de quo agitur [& ibi, Negli-
gens] non ſic, quando excommunicatus eſt, de ſuppl.
l neg. præla. Romana, [l] libro ſexto. [& ibi, Facere debet]
etiam ſi de executione vltimæ voluntatis agatur, in
auct. de eccleſiaſticis titulis. §. ſi autem pro redemptio
22 ne, & ſe. col. 9. nec mirum, quia ex cauſa † deuoluitur
iuriſdictio ordinaria ad delegatum, & è conuerſo, de
hoc ſupra eo. cap. ſignificauit [& ibi, Non licet] quod
dic, vt infra de ſup. negli. præla. eccleſiæ, lib. 6. [& in fi-
23 ne] Item † concedit indulgentiarum litteras per to-
m tam prouinciam. [m] j. de pœnit. & re. noſtro, & cap. Ro-
mana. Item, cum viſitat, confeſſiones audit ſubdi-
torum ſuffraganeorum, & abſoluit. j. de cenſi. cap. vlt.
lib. 6. Hoſtien. etiam addebat alios caſus, ſcilicet cum
cauſa defertur ad eum per conſultationem. 17. diſtin.
multis. Idem in his, quæ communiter tangunt totam
prouinciam, de inſtit. ex frequentibus. 9. quæſt. 3. ar-
chiepiſcopus. Item quo ad congregationem concilij
prouincialis, & ea, quæ aguntur & ſtatuuntur ibidem,
de accuſat. ſicut, de præben. graue. 18. diſt. quoniam.
n Idem in caſu, de pœnis. [n] Romana, lib. 6. Item ratione
priuilegij. ſup. cap. duo. Item ratione conſuetudinis, vt
ibi, & j. eo. Romana, & de fo. compe. & de app. Roma-
na, lib. 6. Item ſi inter epiſcopum & capitulum ſuum fit
permutatio ſuper immobilibus, cum epiſcopus non
poſſit auctorizare in facto proprio, arg. ff. de auct. tu.
l. 5. de rebus eccleſ. non ali. cap. 1. 12. q. 2. fine. & idem
videtur in caſu decreta. ſtatuimus, de tranſact. Idem,
cum epiſcopus, vel quia recuſatus, vel alia de cauſa
defert ad eum cauſam, de appel. cum ſpeciali, de offic.
legati, licet, ſecundum Hoſt. qui dicit ſe de caſibus no-
taſſe, verſic. in ſumma. eo. ti. §. quid pertinet, ſub §. ſunt
autem diſtincte. ¶ In gloſſ. ſi nullam [ibi, recipere] j.
de rapto. in archiepiſcopatu [& ibi, quod facere po-
24 teſt] ſecundum Vin. Sed ſi † epiſcopus poteſt cogere, er-
gò & archiepiſcopus, cum iuriſdictio ipſius ſit deuolu-
ta ad eum per appel. ſed dic quòd deuoluta eſt, ſed nõ
eſt tam efficax. ſic ſup. de offic. deleg. ſuper quæſtionũ,
25 Io. vnde dicebat Vin. quod appellatio † non dabat iuriſ-
dictionem niſi inter perſonas, inter quas agitur. ¶ In
gloſſ. ſcilicet [ordinario] vel delegato ab eo, Hoſtienſ.
¶ In gloſſ. quo caſu [ibi, etiam laico] poteſt ſecundum
Vin. Idem Phil. j. cap. ii. [& ibi, Sed hic videndum] ſe-
26 cundum Tan. & Moder. & dixit † Hoſt. quòd aliquan-
do indiſtinctè ſecutus fuit iſtos, & adhuc ſequitur in
transfretante. in obſeſſo verò dicit ponderandum mo-
dum obſeſſionis, & qualitatem perſonæ, an ſcilicet ſit
bellator. ſi enim locus obſeſſus non expugnatur, ſed
ibi eſt exercitus a longe, & vtrique ſecurè quieſcunt,
adhæret. T. Si verò expugnatur cum machinis, hic cõ-
mune periculum: quia lapis ſuper quemlibet venire
o poſſet; adhæret Vin. [o] Sed ſi expugnatur cum baliſtis,
vel alijs periculoſis armis, tunc abſolui poterunt pu-
gnatores, alij non; allegat de ſeruis non ordi. capit. 1.
cum ſuis concord. & C. quando li. vni. ſine iudice vind.
lege 1. ſi enim hic expectaueris vulnus; fortè mors ſi-
mul cum vulnere infligetur. Fatuum enim eſſet ſenti-
re, quòd poſt mortem ad medicum recurratur, ſicut
& alias dicunt doctores non expectandum primum
ictum. ff. ad l. Aquil. ſed & ſi quemcunque. 1. reſpon.
Idem etiam dicit Hoſtien. de ingrediente bellum cam
peſtre, dummodo ſit iuſtum. & hęc omnia intelligit
etiam quo ad iuſtè pugnantes. Si enim obſeſſi iniuſtè
ſe defendunt, nullus ipſorum abſolui poteſt in peccato
exiſtens. infra de pœnit. quod quidam. & hoc priuile-
gium deuoluetur, ſic ad expugnantes eoſdem, de quo
remittit Hoſtienſ. ad ſum. de treu. & pace. §. quod ſit
iuſtum bellum. ſed ſi obſeſſus iuſtè pœnitet, ſed ſecu-
rè non poteſt exire, dicit Hoſtien. quod ſecundum præ-
dicta talem abſolueret, cum immineat ſibi periculum,
dummodo tantum faciat, quòd nil ſibi imputari poſ-
ſit. dicit tamen cauendum de ficta pœnitentia. remit-
tit ad notata de reg. ſic nobis, de appell. quoniam. In
omnibus tamẽ his caſibus dicit, quod ſi abſolutus euā-
dat, vel eius heres, ſi mortuus fuerit, ad excommuni-
catorem debet recurrere, & ei humiliter obedire, de
ſentent. excommunica. de cętero, & cap. ea noſcitur, in
27 fi. & cap. a nobis 2. de muliere † prægnante ſoleo hic
quęrere, an cum propinquat partui, poſſit abſolui per
ordinarium excommunicata ea ſpecie, cuius abſolu-
tio ſpectat ad Papam, nec permittitur ordinario pro-
pter ſexum, non obſt. decret. mulieres, de ſent. excom-
munica. puto diſtinguendum de mulieris conditione.
Si enim eſt corpulenta, non eſt abſoluenda, niſi aliud
periculum immineat. Si autem alias non peperit, &
multum timet partum, & fortè debilis, poſſet abſol-
ui: quia tamen experientia docet multas abundantes
prole in partu decedere, pium eſſet dicere, illas abſol-
ui poſſe, & maxime, quia ſi euadunt, reincidunt, niſi ſa-
tisfaciant ad mandatum Papę. quod dic vt de ſenten.
excommunicatio. eos, libro ſexto, & vide quod dicā
j. de pœn. & remiſſ. quod in te. 1. reſpon. [& in fine] &
hoc eſt expreſſum, de pœnit. diſtinctione prima, quem
pœnitet, verſic. tanta itaque, & diſtinctio. 6. qui vult,
in princip. ¶ In gloſſ. ſupra de officio [ibi, aduerſus]
ibi conſul ſuccedit conſuli [& ibi, mortuo iudice] ibi
iudex iudici [& in fine] ibi argentarius ſuccedit argen-
tario, ſic legatus legato. infra de eo, qui mit. in poſſeſ-
ſio. capit. 3. ¶ In gloſſa, vel per eius [ibi, ad illam cau-
ſam] nec hoc poterit generalis legatus ſecundum Ia-
co. de offic. leg. capitulo 2. ¶ In gloſſa, ex hoc vide-
tur [ibi, quę] ſcilicet leges. nam decret. prima al-
lega. bene loquitur in reali. ¶ In gloſſa penultima
[ibi, canonica] vide quod not. infra de. verborum ſi-
gnificatio. dilecto, in gloſſa, & ita, & quod ibi dixi [&
p ibi. 40. annos] dicunt [p] quidam, quod idem eſt ſecun-
28 dum canones: quia licet † citatio perpetuet iuriſdictio-
nem, non tamen actionem, ſed dicit Hoſtienſ. quod

id vi-

Id videtur mirabile, quod duret iuriſdictio actionis peremptæ[ibi, de calumnia]ſi deierauit, non præſcribet, nec periurum & male conſcium auctoritas iudicis excuſabit, de præſcrip. capitulo ſi. ſecundum Hoſ.
29 ¶ In gl. vlt.[ibi, ſimile conſilium]ſ.† vt qui vult rem petere, ſi poteſt, intentet poſſeſſorium[& ibi, alias non noceret]Idem Hoſt. dicit tamen Vinc. quod poſtea cauere tenebitur. ff. de vſur. debitor.

ADDITIONES.

a Eſt vita. Vide Ioan. Andr. de re. eccl. non alien. ſi quis ſuper ver anathemate. & ſcias, quod in plus importat animaduerſio, quam cenſura, vt not. Ioann. Andre. in c. pro humani, de homi. lib. 6.

b Licet qui. Idem not. hic gloſſ. in verſi. nullam. contrarium not. Arch. in c. Romana. §. 1. prælle. qui dicit, quod non poteſt cogere.

c Ad papam. Quaſi velit, quod ab archiepiſcopo oportebit ad papam appellari, ſed ſi deleget, ad ipſum appellabitur, & ſic non grauabitur appellans in eundo ad papam, vide tamen Io. And. in præalleg. §. intentionis.

d Abſolueret. Sed delegans, vt etiam ibi no. non autem ordinarius, qui non per modum executiuum alias exequitur ſententiã delega. poſt annum, ſed implorata actione in factum, vide Ioa. Andre. ſup. ti. proxi. c. 2. ſuper gl. ſi.

e Prætermiſſis. Et ibi idem Ioan. Andr. in addi. & vide ſupra eodem, cum ab eccleſiarum, & c. quanto, per Ioan. poſt doc. & plenius de teſti. cum venerabilis, ſuper glo. 1. & ibi vide remiſſiones.

f Procedet. Nõ ergo poſſet epiſcopus prohibere illi, ne procedat, vide Io. And. in ca. ſi. de offi. archid. in gl. iniuſta, vbi videtur aliter loqui poſt Inn. in addi.

g In capite. Non loquitur ibi Io. & Bart. Brix. de ſi. iſtius gloſſ. ſed de materia præcedenti.

h Prouincia. Ad hoc facit quod diſputat gloſſ. & Barto. in prima conſtit. ff. orum, an impera. ſit dominus totius orbis, & etiam rerum omnium particularium, & vide Cyn & Sal in l. bene a Zenone. C. de qua præſcr.

i Exercitium. Facit ad hoc, quod dicitur de gratia Spiritusſancti, quæ in ſanctis viris ſemper eſt habita, ſed non ſemper actu, vide de pæn. diſtinctio. ſecunda, quærendum, & ibi gl. & Archid.

k Nullus. Cum archiepiſcopus habeat habitu iuriſdictionem in iſtos, licet non actu, patet per hoc, quod actus geſti a tali habente iuriſdictionem non tenent, ad quod vide gloſſam. 2. & ſuper illa Ioann. Andrea. in capitul. prudentiam, de officio delegat.

l Romana. In criminibus puniendis, ſed in aliis iuriſdictionalib. an epiſcopi ſuppleant negligentiam, ſunt opinio. de quibus per Ioan. Andr. in prædicto, capitu. Romana. ſuper gl. not. quod, & de cenſi. Romana, §. ſane. lib. ſexto, in nouella.

m Prouinciam. Non autem litteras commendatitias, vel ordines, de quo vide gloſ. ſuper verſi. agunt, in capitul. 1. eod. titul libro ſexto, & Ioan. Andr. de tempor. ordinan. cum nullus, eodem libro.

n Pœnis. Item vide, quæ ſcripſi in capit. ab excommunicato, de reſcri. inter quos videtur etiam vnus caſus Io. 11. queſtio. tertia, in ſumma, quando querela fieret ab archiepiſcopo de notoria iniuſtitia ſententiæ etiam inter ſubditos ſuffraganei. Item aliũ vide no. in capit. ex frequentibus, de inſti. Item ſecundum quoſdam eſt etiam caſus in capitu. alius, & in capit. nullus, infra de iure patro. alii tamen aliter. vide ibi Arch.

o Adhæret. Vinc. Leuior autem conſideratio habetur, ſi propter hos caſus, puta nauigationis, vel pugnæ petantur, producit teſtes, iuxta capitu. quoniam, in princip. infra vt lite non conteſtata, vbi vide Io. And. in gl, puta, quia ingredi.

p Dicunt quidam. Vide glo. & doctor. in l. cum notiſſimi, allegat. in gloſſ. & ibi vide gl. quomodo poteſt tolli perſonalis, & hypothecaria durare, & ibi vide Bal.

SVMMARIVM.

1 Ordinarius non fit delegatus, ſi papa per reſcriptum monet eum exequi officium ſuum.
Diuiſio capituli, ibid.
2 Appellare non licet ab inquiſitione & executione, exceptis caſibus, quos refert.
3 Statuta facit epiſcopus in diœceſi ſua, ſed non contra cano.
Declaratio pertinet ad conditorem. ibid.
4 Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum. nu. 5. 6.
Purgatio non inducitur in notorio, ibid.
Clerici ſeculares cur quidam appellentur, ibid.
7 Delegatum quem eſſe, cum papa ad ordinarium quid ſcribit quibus rationibus cognoſcatur.
Iuriſdictionibusne pluribus quis vti poſſit, ibidem, verſi. vbi vide.

CAPVT XII.

1 Licet in corrigendis. Caſus. Papa† per reſcriptum, quo monet ordi. ſuum officium exequi, non facit eum delegatum. & ideo tunc ab eo ad proximum ſuperiorem poterit appellari. Et primo ponit formam reſcripti, quam ſecundo declarat ibi, quia tamen[Interclu-ſum ipſo iure, vt in concor. primæ gloſſ. ſecundum Ho
2 ſtien. qui† dicit, quod idem intelligit de inquiſitione, & executione, niſi procedens formam excedat, vt in gloſſ. antepenultim. vel niſi fiat ex odio. 23. quæſtione quarta, ita plane, vel niſi corrigens eodem peccato,
a æquali, vel maiori[a] æque, vel plus notorio laboret, tertia quæſtione ſeptima, iudicet, & ſic poteſt intelligi, de appellatio. de priore[Statuens]facit ergo
3 † epiſcopus ſtatuta in ſua diœceſi, de maioritate, & obedi. c. 2. [Regulare]nihil enim poteſt contra canones ſtatuere, quod dic vt dixi de officio archipresby. capitulo fina. [Nec eſſe debuit]ſic ſupra de arbi. expoſita[Declarandum]quod eius fuit, de ſenten. excom-
4 municatio. inter. ¶ Prima † gloſſ. ſoluit contrarium. ¶ Secunda gloſſ. reſpondet per quæſtionem, quare clerici non profeſſi &c. ¶ Gloſſ. puta. ponit 4. exempla.
5 ¶ In † gloſ. 3. [ibi. §. ſi quis a principe]vide vt lite penden. capitulo primo, ſuper vlt. gloſ. [& ibi, nec auus]vide de reſtitutio. ſpoliato. audita, ſuper tertia glo. ¶ In
6 † gloſ. prima[ibi, de pur.]ibi de famoſo non notorio.[b]
b hic de notorio loquitur, vt ſequitur, in quo etiam non indicitur purgatio. eodem titul. P. ¶ In gloſſ. ſecunda[ibi, laicorum]& ideo quia genus iſtud miſtum eſt, inquantum religioſis participant, dicuntur clerici, inquantum laicis, dicuntur ſeculares. de hoc ſupra de ſumma trinita. capitulo primo, ſuper verſicu. commu-
7 nem, Hoſtien. ¶ In gloſſ. [ſi enim. ibi, tanquam † delegatus]ſed qualiter hoc cognoſcam? ſolu. ſi in litteris dicatur, auctoritate noſtra. & hoc eſt planum, infra de reſcript. cum aliquibus, libro ſexto, vel dicatur committimus, delegamus, vel ſimile. Item, ſi dicatur, vel apponatur aliquid vltra formam iuris, vt ſi in literis de ſimplici iuſtitia ſcribatur, appellatio. re. vbi alias
c de iure remota non eſt,[c] Innoc. & Abb. facit, quod di-
d cam de præſcrip. cum ex officii,[d] vbi vide in gl. dicebatur, an quis pluribus iuriſdictionibus vti poſſit per id, quod not. Hoſt. clauſulam, appellatio. re. aliquid operari contra no. de officio deleg. ſuper quæſtionum, §. porro. no. etiam Inn. quod ſi papa ſcribit ordinario, quod audiat generaliter cauſas aliquorum ſubditorum ſuorum non ponendo aliquod de ſupradictis, procedet vt ordina. maxime quia generalis delegatio reprobatur, ſupra de reſcript. ad hoc. ¶ In gloſſ. [puta, ibi, cum oporteat]quod dic, vt eodem titulo, capit. 1. lib. 6. ¶ In gloſſ. penul. (ibi, inſtruit]vel ordi. officium excitauit. Hoſt.

ADDITIONES.

a Maiori. Vide ad id. quod dicit de inquiſitione, quod no. gloſſ. & Io. Andr. in c. qualiter, el. 2. de accuſa. & in Specul. de inqui. §. 1. ver. item oppo. quod eſt criminoſus.

b Notorio. Ibi vide gl. fi. & ſuper illa Io. And.

c Non eſt. Hic autem licet apponatur illa clauſula, appellatione remota, non facit iſtum delegatum, quia iure communi iſto caſu eſt remota appellatio, vt in iuribus alleg. in prima gl. & an iſto caſu illa appellationis remotio facta a iure aliquid operetur, vide Io. And. de officio deleg. c. paſtoralis, ſuper gl. fin. & in c. paſtoralis, de appell. per Io. And. in gl. ſ. papæ, & in glo. non tamen.

d Officij. Et vide Io. gl. in c. hi qui, de præb. in 6. & ad materiam vide tex. in l. ſi ſeruum, cui fidei c. ff. de hæte. inſt.

SVMMARIVM.

1 *Subditos corrigunt, reformantque prælati, appellatione, vel conſuetudine non obſtante, & quali er id faciendum, nume. 10. 3.*

Correctio deuoluitur ad epiſcopum, ſi capitulum canonicorum exceſſus conſueuit corrigere, et non correxit intra tempus ab epiſcopo præſtitutum, ibid. de quibus autem intelligatur exceſſibus, nu. 22.

Ceſſationem a diuinis canonicorum quando epiſcopus non ſeruabit, ibid. quæ ſit hæc ceſſatio. nu. 28. & alia de ea vide numero 12.

2 *Diuiſio capituli.*

3 *Irrefragabile, quid ſignificet.*

Laici ratione delicti ſubſunt epiſcopo, ibid.

4 *Sanguis hic quid ſignificet.*

Punitur homo etiam ex alieno peccato, ibid.

Manus pro operibus ibid.

5 *Libere, ſine impedimento.*

Niſi, particula indicat exceptionem, ibid.

6 *Forma hic exceditur, niſi citet & moneat.*

Capitulum canonicorum etiam aliarum eccleſiarum poſſet canonicorum ſuorum exceſſus corrigere, & quo iure, ibid. et de quibus exceſſibus intelligatur, numero 22. vide numero 21. & 28.

7 *Conſuetudines futuræ non damnantur, ſi ſcribitur a papa, de præteritis conſuetudinibus abuſiuæ non fouendæ, & ratio, nume. 10.*

8 *In deuolutione iuriſdictionis neceſſaria monitio eſt, non collationis beneficiorum.*

Alioquin, particula, quid efficiat, ibid.

9 *Ex tunc, aduerbij ſignificatio.*

Præuentioni non eſt locus appoſito aduerbio, ex tunc, ibidem.

Termini finis non eſt expectandus, ſi is cui aſſignatur ad quid faciendum, reſponderit facere ſe nolle, ibidem.

10 *Animarum cura per conſuetudinem, & appellationem non debet impediri.*

Ad brachium ſeculare recurrendum, ſi non ſeruetur eccleſiaſtica cenſura, ibid.

Reſiſtere malæ conſuetudini licet, ibid.

11 *Iuriſdictio ex vno in alterum deuoluitur negligentia, & qua.*

12 *Manifeſta pro notorijs.*

Iudex vt quis ſit in cauſa ſua, nulla prodeſt conſuetudo, niſi in notorijs.

Notorij vnus effectus memoratur in iuriſdictione tribuenda, ibid.

Ceſſatione a diuinis durante, non ſit quis, ſi celebret irregularis, eodem nume. verſi. dic de ceſſationibus remiſ. num. 14. & duobus concurrentibus fieri poteſt, nu. 13.

Qui ea durante, celebrare poſſint, num. 15. & reuocare eam poſſint. ibid.

Irregularis fit celebrans eccleſia interdicta.

13 *Interdicendi eccleſiam decanus, vel capitulum poſſet habere poteſtatem, & quando ex interdicto puniretur, ibidem.*

16 *Ordinarius in multis caſibus procedit vt delegatus a pontifice Romano.*

17 *De plano proceditur, cum agitur de correctione, & timeatur ſcandalum, periculumque ſit in mora.*

18 *Pœnam pecuniariam an, & quando prælatus imponere pro correctione criminum poſſit, & in pias cauſas conuertenda.*

Mulctæ a iudice ſeculari impoſitæ contra præceptum venientibus acquiruntur fiſco: pro facinoribus vero inflictæ in alia conuertuntur, & quæ, ibid.

19 *Vnio canonica quæ ſit.*

20 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 21.*

In ſua re nemo debet eſſe arbiter, & quomodo id intelligatur numero 28.

Imperare nec ſibi quis, nec prohibere debet.

22 *Additio gloſſarum.*

23 *Cap. cum contingat, de foro compe. intellectus.*

Collegium, vniuerſitas, vel capitulum quando ſunt iudices vel electores, non intelliguntur ſinguli iudices eſſe, vel electores, ſed ipſum collegium, & nomine collegij ea peccare negocia debent, ibidem, & numero 28. propter autem commemorandi difficultatem, poſſunt ea vni, vel pluribus de ſe committere, numero 24. ius collegij recidit etiam in vnum & quando, nu. 26.

25 *Epiſcopus tenetur cauſam delegare, quando vocem vt canonicus habet in capitulo, & quare.*

Voluntatem ſuam qui propalauit, eſt ſuſpectus ſi iudicaret, ibidem.

26 *Conuocare poteſt ſolus epiſcopus canonicos abſentes, & ſi nō venerint, cum præſentibus, ſiqui ſunt, vel ipſe ſolus, ſi nullus venerit, expedire poteſt, & quo caſu.*

Plures ſi ſunt iudices delegati, vno abſente, pluribuſue, non poſſunt præſentes expedire, niſi in caſibus; ſecus ſi ſunt vt collegium, vel vniuerſitas, ibid.

Præſentium ius in collegiis, ibid.

27 *Decretalis huius intellectus quis.*

Deuolutio iuriſdictionis non dicitur ad quem fieri, ſi eam habet ſuo iure, ſed eſt ipſius exercitium impeditum, ſi remoueatur impedimentum, ibid.

Ad impedimentum remouendum vnum remedium refertur ad fin, ibid.

29 *Archiepiſcopus, ſiue metropolitanus non eſt iudex inter epiſcopum ſuffraganeum ſuum, & eius ſubditum: ſecus in comprouincialibus cum eo. & ex cauſa legitima poſſet recuſari. Ad quem etiam in cauſa eius cum capitulo in quo caſu non recurratur, numero 30. vbi vero non eſſet, vel eſſet eccleſia metropolitana litigans, quid agendum, ibid.*

CAPVT XIII.

1 Irrefragabili. Caſus. Prælati † ſubditos corrigunt, & reformant, appel. vel conſue. non obſtante. ſi tamen capitulum canonicorum exceſſus corrigere conſueuit, niſi hoc faciat intra terminum ab epiſcopo præfixum: epiſcopus corriget. ſi canonici ſine manifeſta, & rationabili cauſa, maxime in contemptum epiſcopi ceſſant a diuinis, epiſcopus ceſſationem non ſeruabit, & metropolitanus de hoc vice papæ cognoſcet. & † ſunt 4. partes. ſecunda ibi, exceſſus. tertia ibi, 2 cæterum. quarta ibi. prouideant. vel ſunt tres partes tantum ponendo ſecundam ſub prima. & dic, irrefragabili. † i. generali & irretractabili. ſic C. de leg. l. 3. ſup. de 3 conſtitu. capitu. fi. Hoſtien. Maxime hoc dicit, quia & laici ratione delicti ſunt de ſuo foro, de iudic. nouit, Petr. & Abb. [Clericorum] ſic infra de vita, & honeſtate cle. vt clericorum, octaua, quæſtione prima, quaſi prudenter, infra de pœnit. & remiſ. capitulo primo

primo[Diligenter]non torpeant, non dormiant iuxta
pſalm. Non dormitabit, neque dormiet, qui cuſtodit
Iſrael: quia iuxta beatum Benedictum, Non dormi-
tat, nec dormit, qui impugnat Iſrael, ſuper quo vide
quod not. de officio archipresbyt. capit. vlti. i. reſpon.
4 Hoſtienſ.[Ne ſanguis] exponunt † quidam, id eſt ani-
ma, quæ dicitur habere ſedem in ſanguine: quia non
poteſt habitare in ſicco. 3. quæſtio. 2. Moyſes, vel ſan-
guis, id eſt peccatum. & nil prodeſt homini non puni-
ri proprio, qui puniendus eſt alieno peccato. 86. diſtin
ctione facientis, in fin. ad hanc expoſitionem facit de
ſtatu regu. cum ad mona. circa fi.[Manibus]id eſt ope-
5 ribus, de ſa. vn. capit. vno[Libere] id eſt ſine † impedi-
mento. ſic ſupra cap. primo[Niſi] excipit ab eo, quod
de appellat. dixerat[Formam]infra de accuſat. quali-
ter. 1. & 2. & capitu. inquiſitionis. dixit hic Ioan. quod
6 epiſcopus † excedit formam, ſi non citat illum, de cu-
ius fama vult inquirere, per decret. qualiter, & Vin-
cen.[Exceſſus] reſpicit quod ſupra de conſuet. dixe-
rat[Cathedralis]idem puto de alia eccleſia, ſi capitu-
lum cathedralis eccleſiæ, vel ipſius eiuſdem haberet
hanc conſuetudinē, de foro competent. cum cōtingat
[Per ipſum] ſcilicet capitulum[Habuerunt] vel habe-
7 bunt † in poſterum. non enim intendit futuras con-
ſuetudines damnare, quas approbant multa iura, quę
vide no. in decreta. cum contingat, proxi. allega.[in-
fra terminum] ſi. de except. paſtoralis, concord. de
hoc vide multas, infra de probat. licet, in prima gloſ-
8 ſa, & per hoc not. Petr. & Abb. quod † in iuriſdictione
a deuoluenda neceſſaria eſt monitio: [a] ſecus in colla-
tione beneficiorum, de conceſſio. præbend. capitulo
ſecundo[Alioquin]id eſt ſi infra prædictum terminum
hanc correctionem non fecerint[Ex tunc] id eſt elap-
9 ſo † termino, ergo non prius, [b] & ſic non eſt locus prę-
b uentioni, vt dixi, ſupra eodem, paſtoralis, ſuper
prima gloſſa, nec puto finem termini expectandum,
ſi expreſſe reſponderet capitulum ſe nolle corrigere.
ad hoc infra de locato, potuit, de appellatio. ab eo,
libro ſexto, de ſentent. excommunicatio. venerabi-
libus. §. ſecus, eodem libro[Ipſos] canonicos delin-
quentes, & ſibi reſiſtentes, argumen. de officio dele-
gat. capitulo primo, & capitulo ex litteris, & ſic not.
ſupra eodem, quanto, Hoſtienſ.[Animarum cura]
10 quæ per conſuetudinem, vel appellationem † impe-
diri non debet, de conſuetud. capitulo fina. de præſcri-
ptio. capitulo final. Hoſtienſ.[Cenſuram eccleſiaſti-
cam]quam ſi non ſeruant, recurratur ad brachium
ſeculare, ad hoc ſupra eodem, capitulo primo, & optat
Hoſtienſ. quòd canonici multarum eccleſiarum bene
attenderent hæc iura, quia ſi quam conſcientiam ha-
berent, non eſſent ita pertinaces in defendendis, &
fouendis ſuis conſuetudinibus abuſiuis, per quas &
peccata nutriuntur, & bonum iuſtitiæ impeditur. &
dicit mirandum, quod nullus inter ipſos reſiſtit in ta-
libus: cum tamen Paulus Petro reſtiterit. octaua di-
ſtinctione, qui contempta, & tamen agentes conſen-
tientes &cæt. de ſentent. excommunicatio. quantæ
11 [Non poſtponat]nec † mirum. cum ordinaria ad de-
legatum, & delegata ad ordinarium: epiſcopalis ad
metropolitanum per negligentiam deuoluatur, ſupra
de officio delegat. prudentiam. §. ſexta, ſupra eodem,
ſignificauit, & ſupra capitul. proxi.[Cæterum] §.[ma
12 nifeſta] idem † notoria, [c] ſecundum Innocen. & Ho-
ſtienſ. ſecundum quos alias nulla conſuetudo prodeſt,
quod capitulum contra epiſcopum ſuum in cauſa ſua
iudex eſſet, quia contra bonos mores, & eccleſiis gra-
uioſa, de conſuetud. capitulo primo, & capitulo, cum
venerabilis. ſed vbi factum eſt notorium, poteſt va-
lere conſuetudo. nec iudicat, ſed ceſſat pro mani-
feſta offenſa, quod fieri poteſt, de verborum ſignifi-
d catio. ex parte, [d] capitulo, cum olim, dic etiam quod
non eſt irregularis, quia tali ceſſatione durante cele-
brat in eccleſia: quia non interdicta eſt, vbi vero eſ-
ſet interdicta, eſſet irregularis, de exceſ. prælat. capi-
tulo final. & idem not. infra eodem, ſi canonici, libro
ſexto, in quarta gloſſ. & vide quod dicam ſuper ea. Ca-
ueant tamen religioſi a pœna Clemen. de ſentent. ex-
communicatio. capitulo primo, dicunt etiam, quod
13 † decanus, vel capitulum poſſet habere poteſtatem
interdicendi eccleſiam. & tunc ſi pro re dubia interdi
cerent, punirentur, infra de appellatio. dilectis, vbi
etiam de hoc vide in gloſſ. de his[Rationabili] de-
bent ergo concurrere iſta duo, concord. infra eodem,
conquerente, de cenſi. cum apoſtolus, de vita, & ho-
neſta. clerico. monaſteria, de ſenten. excommunica-
tio. ſa cro. Dicebat ergo Hoſtienſ. quod ſi quis non ſol-
ueret penſionem 5. ſoli. debitam capitulo, non eſſet
hæc iuſta cauſa, de his quæ fiunt a maioris par. capitu.
capitulo ſecundo[In contemptum] forte moti ex ali-
qua iuſtitia, quam facit epiſcopus, vt ſupra proxim.
14 quam dicunt iniuſtitiam[Ceſſauerint]de his † ceſſa-
tionibus dic hodie, vt capitulo ſi canonici, & quam-
uis, libro ſexto, & vide quod no. in decreta. quamuis,
in gloſſ. fin.[Si voluerit] quaſi factum ipſorum non
aſtringat epiſcopum, etiam ſi ceſſare poſſint, ad hoc
ſupra eodem, paſtoralis. §. primo, & capitulo, cum ab
eccleſiarum, vbi tamen ex iuſta cauſa ceſſant, decet
quod aliis ſe conforment. argumen. præ. decret. cum
ab eccleſiarum, & capitulo ad reprimendam, ſupra
eodem, ſecundum Hoſtienſ.[Cathedrali] cum capel-
15 lanis, & domeſticis † ſuis, ſecunda quæſtione ſepti-
ma, cum paſtoralis, nec intererunt canonici, niſi om-
nes, vel maior pars cōcordēt, vel reaſſumant organa.
canonicus tamen, qui non conſenſit in ceſſationem,
per ſe celebrare non poteſt, quia quod maior pars &c.
ſed cum epiſcopo poteſt, ſecundum Vincent.[A no-
16 bis] concord. infra † de cle. ægro. capitul. vn. & de ſta
tu re. capit. vno. libro ſexto, & Clem. eodem titulo, at-
tendentes, de ſup. negligen. præla. capitulo vno, de re-
17 lig. domi. quia contingat[Cognita] de † plano, cum
agatur de correctione, & timeatur de ſcandalo, & pe-
riculum ſit in mora, argument. ſupra eodem capitul.
& de reſcript. capitulo ſecundo, de ſentent. excommu-
nicatio. vt famæ, & capitulo ſacro, Hoſtienſ.[Verita-
te] puta quod ſine manifeſta & rationabili cauſa ceſ-
ſauerunt, Innocent.[Saluare] ſcilicet ſtatutum ad
animarum ſalutem[Pecuniæ] argument. quod pro
18 correctione criminum † non poſſit prælatus impone-
re pœnam pecuniariam, de hoc infra de pœnis licet,
Ægid. dicit hic Hoſtienſ. quod prælatus viſitans, & in-
quirens, ſi videt pœcuniariam magis timeri, quam ſpi
ritualem, bene poteſt illam imponere, per iura alle-
ga. in prædicta decreta. licet. tamen debet illam in
pias cauſas conuertere, non imburſare, ne videatur
ad quæſtum id facere. niſi forſan egeret, remittit infra
eodem dilectus. nam mulctæ, quas infligit iudex ſe-
cularis ei, qui venit contra præceptum ſuum, acqui-
e runtur [e] fiſco, tamen illæ, quæ infliguntur pro facino-
ribus iam commiſſis, ſunt in publicis operibus depu-
tandæ, ſicut in refectione viarum, pontium, & his
ſimilium. C. de modo mulc. lege prima, dicit ta-
men, quod de facto ſibi applicant has & illas, & re-
mittit ad ſummam, eodem titulo, §. quid pertinet ad
officium, verſicu. debet etiam punire, & ſequentibus
[Grauamen]puta ſimul, vt ſubditum criminoſum,
& ſe velle inquirere ſolum, vt illum grauent, Petr.
19 & Abb.[Canonicam] ſcilicet † ſuſpenſionis, & depo
ſitionis, ſi ſic ſuſpenſus celebrauerit. infra de vita,
& honeſ.

& honeſt. cleric. vt clericorum. §. antepenult. & pen.
Hoſtienſ. & d. Petr. dicit, quod erit arbitrium, ex quo
non exprimitur, de officio delegat. de cauſa. ¶ Quar
20 ta gloſſ. † ſoluit obiectio. de capit. de perſona. ſecun
do quærit, an quilibet canonicus ſit iudex, arguit ne
gatiue, ſoluit. tertio obiicit contra deuolutionem iudi
candi per tres rationes, quas repetit contra deuolutio
nem eligendi. ponit opin. Ioan. & ſoluit. finis reſpon
det per quæſtionem, an epiſcopus poſt terminum re
quirat capitulum in corrigendo. ¶ Gloſſ. [videtur]
non allega. vnam concord. ſignat contrarium vnum,
& obiicit, & ſoluit. ¶ Pen. gloſſ. princip. reſpon per
quæſtionem, qualis ſit iuriſdictio. ſecundo quærit, obii
cit, & ſoluit. ponit opin. Ioan. quam reprobat, tertio
obiicit de cap. ſi clericus, & ſoluit, & circa id interſe
21 rit quæſtionem incidentem, quam ſoluit. ¶ In † gloſſ.
[videtur, ibi. l. penul.] non datur quis arbiter in re ſua:
quia nec ſibi imperare, nec ſe prohibere quis poteſt.
¶ In gloſſ. vlti. [ibi. §. famoſos] vide de calum. capitu
22 lo ſecundo, ſuper vltim. gloſſ. Ioan. ¶ In prima † gloſ.
[ibi, pro prælatis] melius diceret, contra prælatos [&
ibi, dicentem] actu. 20. ¶ In gloſſ. [vel per decanum,
ibi, conſueuerunt] quod intelligit Hoſtienſ. quando
agitur de correctione exceſſuum plana & ſimplici, &
non de grauibus criminibus, argument. ff. de pœnis,
reſpiciendum. §. furta. C. de his, qui ad ec. confu. l. fi. Si
enim ageretur ad degradationem, conſuetudo hanc
23 poteſtatem talibus dare non poſſet, & ſic † intelligi
f tur, de foro competent. cum contingat. [& ib., Qui
inquiritur] de hoc 15. quæſtione ſeptima. epiſcopus [&
ibi, Coniudex] dicit hic Innocen. quod de nullo cano
nico dici poteſt, quod ſit iudex, vel coniudex, cum
penes capitulum, non penes ſingulos ſit iuriſdictio
ſed de eis dici poſſunt verba reſonantia actum, ſicut
15 canonicus coniudicat, ſicut electio eſt penes capitu
lum, & non ſingulos, & tamen ſinguli coeligunt [&
ibi, quia propter] & hoc dicimus generaliter in his,
quæ ad collegia vel corpora ſpectant. 12. quæſtione ſe
cunda, qui manumittitur. ff. quod cuiuſque vniuerſi
ta. no. ſicut municipium. §. primo. Goffred. & propter
24 † difficultatem, & timorem diſcordiæ, & aliquorum
abſentiam, quam forte allegabit corrigendus, con
ſulit Hoſtienſ. quod totum capitulum committat hãc
poteſtatem vni, vel pluribus ex ſe. & bonum eſt clau
ſulam ponere, quod ſi omnes &c. et inducit pro ſimili
g ff. de orig. iur. l. lege ſecunda, §. deinde, quia difficil
le, & ſe. [ibi, poſtulaſtis] & infra de preben. cum in ec
cleſia, libro ſexto [& ibi, Ad ipſum epiſcopum] ¶ Sed
25 nonne † epiſcopus tenetur cauſam delegare, quando
vocem habet in capitulo vt canonicus, & ad ipſum eſt
a capitulo appellatum? ita videtur. ff. de iuriſdictio.
h omnium iudi. l. pretor. dicit Innocent. quod illud ac
i cidit, quia conſulens ſuam voluntatem propalauit.
vnde ſuſpectus habetur, ſi iudicaret: ſed ſecus in ne
gligente, qui voluntatem ſuam non manifeſtauit, vt
hic. nec poteſt epiſcopus ſe de negligentia excuſare:
26 quia ipſe ſolus † conuocare poteſt omnes canonicos
abſentes. & ſi non venerint, ipſe cum præſentibus, ſi
qui ſunt, vel etiam ſolus, ſi nullus venerit, circa fin.
termini ab homine, vel a iure ſtatuti, id, de quo agi
tur, poteſt expedire, quia ius collegii recidit in vnum,
de hoc ſupra de offic. deleg. cap. gratum. nec debet
diligentibus nocere malitia, vel negligentia alio
rum. ff. ex quib. cau. ma. l. non enim. vbi vero non eſſet
tempus præfixum, non poſſet vnus ſolus procedere
in negocio, quod omnibus imminebat, ſecundum
Innocent. & vide quod dixi de elect. cum nobis, ſuper
gloſſ. nunquid. & habent hæc locum quando plures
ſunt ſimul iudices, vt collegium: ſecus in pluribus iu

dicibus delegatis, vel ordinariis, quia quæ ſi termi
nus non receſſerit, negligentibus aliis, nihil aliud in
ſcripto dictum eſſet, vt patet in eo, quod legitur, &
not. de officio delega. cauſam matrimonii. de capitu
lo. vno delegatorum. Dicit finaliter Innocent. in
27 præſcriptis † multa ſuperflua, cum decreta loquitur,
quando ad ſolum capitulum ſpectat correctio, non
ad epiſcopum, vnde dicit Hoſtienſ. quod etiam hoc
caſu poteſtas non deuoluitur, ſed ſolum impedimen
k tum conſuetudinis remouetur. hanc poteſtatem ve
rum habet epiſcopus ſuo iure. ad quod quæſtione
prima, de perſona. ſed ratione conſuetudinis ipſius
exercitium impeditur, ſimile ſupra eodem, quanto
infra eodem, graue, ſecundum vnam lectionem de
reſcript. paſtoralis, §. fina. ad quod impedimentum
remouendum adhibetur hic remedium monitionis,
& termini [& ibi, hoc facere] niſi contra hoc præ
ſcripſerit, de conſuet. capitulo ſecundo, libro ſexto [&
ibi, corrigendi] vnde dixit Goffred. quod canonici
tunc erunt cum epiſcopo conſidentes, non condiiudi
cantes. ¶ In gloſſ. [videtur quod, ibi, etiam] loquitur.
28 dicit Innocent. qui dicit, quod † non decanus, vel
canonicus, ſed capitulum, cuius nomine ſit, imperat
ſingularibus canonicis, argumen. duodecima quæ
ſtione ſecunda, qui manumittitur. nec etiam cauſa
eccleſiæ eſt propria prælati. vnde iudicat in illa. de
hoc infra de maledi. capitulo primo, dicit Hoſtienſ.
canonici non imperant ſibi, ſed ceſſant ab eo, quod
facere poſſunt, & ſic non obſtant prædicta. nec dic
cunt ſibi ius, quia nec ſententiam dant, ſed ſolum
ſuſpendunt organa ſua, & campanarum ſonitus, &
fere omnia alia expediuntur, vt prius, & vide quod
dicam de ſentent. excommunicat. quod in dubiis,
in gloſſ. qui ſcilicet ¶ In gloſſ. penult. [ibi, datus] be
ne facit, ſecunda quæſtione 6. anterrorum. §. illo vi
delicet, ad fin. [& ibi, delegata] vel ſi dicatur dele
gata: eſt tamen in ea ſpeciale, quod non expirat mor
te, ſic alternatiue loquitur Innocent. ſed Vincen. præ
l ciſe tenet eam delegatam, non ordinariam. fuit au
29 tem conceſſa: quia archiepiſcopus † non erat iudex
cauſæ inter epiſcopum actorem, & ſubditum eius
reum, loquendo de ſolo archiepiſcopo. ſecus enim
in eo, & comprouincialibus. ſexta quæſtione ſecun
da, capitulo primo, vnde dicebat Hoſtienſ. quod ar
chiepiſcopus, quia metropolitanus, non poſſet re
cuſari, ſed ex alia cauſa legitima poſſet, & poſſet tunc
partes compellere ad arbitros eligendos, cum recuſa
tur delegatus, de officio delega. ſuſpicionis, C. de iu
dic. l. fina. dicit etiam, quod epiſcopus poſſet cogere
canonicos ad hos arbitros eligendos, & facit quod
ſequitur in gloſſ. [& ibi, Perſonam epiſcopi] textus di
cit, maxime in contemptu epiſcopi. vnde dicit Inno
cent. quod ſic placuit papæ, & ſufficit ſic ſcriptum eſ
ſe. potuit autem eſſe motiuum, quia cauſa capituli
ardua: vnde inſurgeret perplexitas, & quod pro
pter arduitatem requirendum eſſet conſilium capi
tuli propter ſuſpicionem conſilii non deberet. Item
ſecundum Hoſtienſ. vt auferatur ſcandalum. de per
ſcriptionibus. capitulo ſecundo [& ibi, decidendis]
de hoc infra de cler. mini. capitulo primo [& in fin.]
30 Si decret. † quamuis, infra eodem libro ſexto, non
emanaſſet aſſertiue, dicerem, quod ſi eccleſia non
haberet metropolitanum, vel eſſet ipſa eadem me
tropolitana, non habens primatem, recurrendum
eſſet ad arbitros, per capitulum, ſi clericus, nec ob
quod dicitur de cauſa criminali, quia illud locum
m non habet, cum de crimine civiliter agitur, vt dicit
hic Hoſtien. & dicam in prædicta de eo. cauſa. de reſt.
in integ. in quo videtur hic velle Hoſt. quod tunc recurr.

tur ad metropolitanum hic, quando epiſcopus non eli
a git iudicium arbitrorum, quaſi illud primum,[a] niſi epi
ſcopus præeligat ſecundum.

ADDITIONES.

a ¶ Monitio. Et quotuplex ſit, vide ſupra de ſup. negli. præla. capitulo primo, in princip. vbi vide Ioan. Andre. & intellige, niſi ſit notoria negligentia. vide. § notoria, in capitulo primo, & de cenſi. libro ſexto, & Ioan. Andre. ſupra eodem, quanto, in gl. 1. Abbates.

b ¶ Prius. Vide Ioan. Andre. infra de appellatio. ſi papa, in glo quæ incipit, egi. & quod dixi de præuentione ideo eſt, quia hoc habet conſuetu. vt not. in prædicto. capitulo paſtoralis.

c Notoria. Similis expoſitio in capitulo primo, de vſur. libro ſexto, in gl. & vide Bartol. in lege ſecunda. ff. de fur. & Bald. in authen. qui ſemel. C. quomodo, & quando iudex.

d Parte. Lo primo, vbi vide latius Ioan. Andre. & de male. capitulo primo, & per Cyn. Bartol. & Bald. in l. 1. C. ne quis in ſua cauſa.

e Acquiruntur. Vide Bartol. in l. grauiter, ff. de termino amo. & Ioan. Andre. in Specul. de dolo, & contuma. §. ſecundo circa princip. & quid de pœna impoſitionis hæredi a teſtatore vide Bartol. in l. vxor. § hæres. ff. de lega. 3. & ſi ſtatuitur præmium accuſanti, quis ſoluat illud, vide Bart. in l. lex Corne. ff. ad Silla. in prin.

f Contingat. Ibi vide Ioan. Andre. ſuper gloſſ. 1. & capitu. tranſmiſſam, in ſua gloſſ. ff. de offic. archi. illud hoc ſupra eo. quanto, ſuper gl. hic poſita.

g Oritur. Et quando iuriſdictio eſt ſic apud plures collegialiter, ſtatur ſententiæ maioris, vide Ioan. Andre. infra de re iudi. duobus, & Bar. ff. eo. tit. l. ſi vni.

h Prætor. Et facit quod no. in capitu. querelam, in gl. 1. de elect. & ſuper illa Ioan. Andre. & per gl. & doct. in l. eos, in prin. C. de appel.

i Propalauit. Ad hoc vide etiam gloſſ. in c. dilecto, in gl. in verſi. recuſaſti, iti, ſed quid, de teſti. Bal.

k Remouetur. Longa eſt differentia, an alicuius iuriſdictio totaliter ſit ſublata, & demum reſtituta, an ſit impedita, & impedimentum ſit ſublatum, ad quod vide no. Ioan. Andre de reſcrip. cum aliquibus. libro ſexto, & vide bonus text. ff. de pac. leg. ſi vnus, §. pactus, in fin. ff. ex qui. cau. pign. vel hy. ſol. l. voluntate, in fi. l. filio, quem pater. de lib. & poſthu. & vide glo. ma. in Cle. 1. de iure patro. & Io. And. de hære. ad abolendam ſuper gloſſ. final.

l Delegatam. Et idem Pau. in Cle. 1. de ſup. negl. præla. primam opi. tenet Zen. & Archi. & vide plene Ioan. And. in c. ad abolendam, ſuper gl. ſi.

m Crimine. Et actio iniuriarum non eſt ſemper criminalis, prout ſentit glol. quod quando ſit, vide Bartol. ff. de iniur. l. prætor. §. 1.

n Primum. Secundum hoc ergo, cum agit epiſcopus contra ſuũ clericum, epiſcopo datur optio eundi ad arbitros, aut ad metropolitanum, cujus contra no. Ioan. Andre. ſupra eodem ad reprimendum, in gloſ. a partibus, ver. ſi epiſcopus, poſt ipſum etiam Hoſt.

SVMMARIVM.

1 *Ciuitas habens populum diuerſæ linguæ, non ob id habebit plures epiſcopos, ſed epiſcopus eius prouidebit, & quomodo, et nu. 4.*
Linguæ diuerſæ populi vbinam ſint, ibid.

2 *Rituum varietas nihil obeſt ſaluti recte credentium, & in quibus conſiſtant, & differant a moribus.*

3 *Vicarium quandoque neceſſe eſt, vt hic, habere, & in alijs caſibus habere licet, & quibus remiſſ.*
Patriarcha Gradenſis venetijs morari videbatur, ibid.

4 *Neceſſitas legi non ſubiacet.*
Præſulis, præſidis, & præpoſiti nomen generale, eod. nume. & pro epiſcopo accipitur hic præſes, & quæ eius poteſtas, ibid. & nu. 5.

5 *Ordines conferre poterit præſul hic Græcus extra etiam quatuor tempora, & ratio.*
Græcorum ritus qui adhuc non reprobatur expreſſe, ibidem.

6 *Conformare ſe debet quis moribus ipſorum, quibus cum viuit, capacitati eorum, quos docet, & intelligentiæ eorum, quib. prædicat.*

7 *Conſuetudines ſi commendentur, et ſeruentur prouincialibus magnum ſibi reputant.*

8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Liberi non, qui contra formam humani generis conuerſo more procreantur, ibid. in ſuffragio.
Pepererit ſi quod portentoſum, vel monſtruoſum mulier, debetur ei legatum ſub conditione, ſi pepererit, ibid.

9 *Additio gloſſarum.*
Pontifices, vel epiſcopi ſi plures erunt vnius ciuitatis, an iuriſdictionem habebunt inſolidum, & quid ſi ferant ſententias contrarias, vel ſi vnus ſoluat, quod alter ligauit, ibidem.

10 *Brachium ſeculare quibus de cauſis liceat inuocare.*

CAPVT XIV.

1 Quoniam. Caſus. Ciuitas † habens populum diuerſæ linguæ non per hoc habebit plures epiſcopos; ſed epiſcopus ſecundum varietatem linguarum prouidebit viros idoneos, qui officient, celebrent, & ſacramenta miniſtrent. poterit etiam ſtatuere epiſcopus illius loci ſibi vicarium. ſecunda ibi, prohibemus. tertia ibi. ſed ſi. quarta ibi, vnde ſi quis [Linguarum] vt Græci, & Latini, de tempo. ordi. cum ſecundum, vel Herminii, & his ſimiles, vel Citramontani, & vltramontani, vt fertur, in diœceſi Veronen. & Tridentina. & eſt ſimi
2 le de decimis, in aliquibus [Varios] hæc † varietas nil obeſt ſaluti credentium. 12. diſtinctione, ſit ſancta [Ritus] quo ad ſacramenta [Mores] quo ad alia [Proui
3 deant) eſt ergo † hic caſus, quo non licet, ſed etiam neceſſe eſt habere vicarium. ſunt alii, quibus licet, de quibus remittit Hoſtien. de præben. extirpandæ. §. qui vero [Idoneos] de reſcrip. cum adeo, de electio. cauſam [inſtruendo] ſic ſupra de electio. cum in cunctis, ſupra de ſtatu monac. cum ad mona. Hoſtien. (Pontifices) 80. diſtinctione, capitulo ſecundo. nec ob. de Venetis: quia patriarcha Gradenſis eſt, vt ibi no. (ſed ſi) papa repetit quod dixerat in primo reſpõ. vt aliquid addat
4 (neceſſitas) quæ legi † non ſubiacet, infra de regulis iuris, quod non eſt (Præſulem) id eſt, prælatum, ſiue rectorem, non tamen epiſcopum. Eſt enim præſulis nomen generale, ſicut & præſidis. ff. de officio præſi. leg. 1. & præpoſiti, infra de verborum ſignificatio. quamuis, ſecundum Goffred. Sed Hoſtienſ. & Abb. intelligunt de præſule epiſcopo; alias non poſſet ordines celebrare; non tamen erit epiſcopus illius loci, ſed epiſcopi vicarius: vt dicitur hic, ſi ergo ſunt parochiani Græci, habebit epiſcopus vicarios Græcos, vt in 1. reſpon. & quia per hoc non erat prouiſum circa pontificalia, hic prouidet, quod habebit vicarium epiſco
5 pum propter illa illis exhibenda. & putat † Hoſtien. quod iſte epiſcopus etiam extra 4. tempora poterit ordines conferre, quia ritus iſte adhuc non eſt quo ad Græcos reprobatus expreſſe, de quo remittit, de
a temp. ord, quod tranſlationem [a] [Conformem] con
6 formare † ſe debet quis moribus ipſorum, cum quibus viuit. 41. diſtinctio. quiſquis, & capacitati eorum, quos decet, octaua quæſtione prima. oportet. & intelligentiæ eorum, quibus prædicat. 43. diſtin
7 ctione ſit rector, Goffred. & prouinciales † ſibi magnum reputant, ſi ſuæ conſuetudines commendentur, & ſeruentur. ff. de officio proconſ. ſi in aliqua, Hoſtienſ. (obediens) remittit Hoſtienſ. de tempo. ordina. ad aures [Ingeſſerit] ad huiuſmodi vicariam aſſumendam ſine voluntate epiſcopi, Goffred. (Deponendum) creſcente contumacia. ff. de iudic. cum

non

a bona ab homine. ¶ Quinta † gloſſ. quærit, arguit, & ſoluit. ¶ In gloſſ. 1. [ibi, non ſunt] ſequitur, liberi, qui contra formam humani generis conuerſo more procreantur, veluti ſi mulier monſtroſum aliquid, vel prodigioſum enixa ſit [& ibi, quod certatim, in fine] tunc poſthumus rumpit teſtamentum ſi viuus ad orbem totus proceſſit, ad nullum declinans monſtrũ, vel prodigium [& ib. quæret aliquis] legatum mulieri, ſi peperit, ſibi debetur, ſup. licet illud non habeatur loco liberi, quod etiam fataliter accidit, non no-
9 cebit mulieri. ¶ In † gloſſ. 1. [in fi.] ad hoc facit, quod ibi not. ¶ In gloſſ. 2. [ibi, diſpenſatione] infra de paro. capitulo primo [& in fin.] & ibi not. quid iuris tunc
b de iuriſdictione, an habeas eam [b] inſolidum, & quid ſi ferant contrarias ſententias, vel ſi vnus ſoluat, quod alter legauit, ſed nullo modo poſſunt eſſe duo apoſtolici, vt ibi etiam not. ¶ In gloſſ. [diſpenſatiue, ibi, Officij] dicit Innocent. cuius ratione debeat ſubeſſe diœceſano: ſecus, ſi alias vocaretur ad ſupplendum defe-
c ctum ſuum, ſeptima quæſtione prima, pontifices. [c] ¶ In gloſſ. [tamen, ibi, ordinariam] dicit Hoſtienſ. inter illos, qui ſunt ſuæ linguæ. ¶ In gloſſ. vlti. [ibi, ad fal-
10 ſariorum] † & in aliis, qui not. infra de hære. ad abolendam, in gloſſ. tribus enim [& in fi.] dicit Archidia. in decr. vt officium. de hære. libro ſexto, quod hic deficit talis additio. iſta omnia loquuntur in ordinario:
d nam ſecus eſt in delegato [d] qui non poteſt implorare brachium ſeculare, non credo, quod fuerit verbum Bernar. tum quia memini me originale additionum vidiſſe, tum propter opinionem ipſius, not. de officio deleg. capitulo primo, in fi. libr. 6. ſecundæ gloſſ.

ADDITIONES.

a Translationem. Et eodem titul. cum ſecundum, & hoc ideo eſt, quia hic tex. inter iſtas diuerſas perſonas vult ritus cuiuſque ſeruari in ſacramentis, & officiis, & talis eſt ritus Græcorum in ordinibus, alias autem in iudicando ſeruari debent conſuetudines, & iura locorum iudicij, non tantum perſonarum. vide Ioan. Andr. de conſue. ſuper rubrica, & de foro compe. quod clericis.

b Eam. Vide ad materiam Bartol. in l. 1. §. ſi plures, ff. de exercito.

c Pontifices. Et de cle. ægro. capit. 1. libr. 6. & de ſupr. neg. præla. c. fi. lib. 6.

d Delegato. De quo vide per Ioan. And. ſupra de verb. ſignificatione.

SVMMARIVM.

1 In cathedralibus, & collegiatis eccleſiis inſtituendi ſunt idonei viri, quibus, cum expedierit, epiſcopi committere, quæ dicuntur hic, quæant, & a quibus, num. 9. & quorum ſumptibus, num. 6.
Diuiſio conſtitutionis, eod. num.

2 Pabulum Chriſtiani populi quod ſit, in aliquo locum reiicitur.
Prædicatione vigente, virtutes vigent & quando contemnatur, eod. num. quæ intereunt illa ceſſante, ibi. & a quo committi poſſit, num. 5.
Homo conſiſtit ex corpore, & anima, & duplicem habet cibum, & quem.
Corpus, & anima egent ſubſtentatione, & vtrumque horum habet ſuum panem, & cibum, quo ſi careat, patitur famem, & ſitim, ibid.

3 Verbum Dei qui negligenter cuſtodit, non minus reus, & cætera.
Inualetudines excuſant a contumacia, ibi.

4 Color Rhetoricus hic notatur, & alys in turibus.

5 Prælato opus, & ſermo iunguntur, & quibus conſiſtat, num. eod. ad. vocem, verbo, & ratio ibid.

con

6 Prædicatoribus verbi Dei neceſſaria ſubminiſtrare prælati quo caſu teneantur, docet, vbi traditur.

7 Cœpta omnia ad effectum perducere non eſt cordi.

8 Præcipiendi verbo ſi vtatur conſtitutio, ſicut hoc fit, in mortali conſtituuntur negligentes huiuſmodi præceptum.
Laquei multi ſunt impoſiti per humana ſtatuta, quos eccleſia non debet iniicere, ibid.
Conuentuales eccleſiæ ſimpliciter dictæ pro ſecularibus accipiuntur hic, eod. num.

9 Monachis quæ non competant officia.
Oratio eſt adaptanda, cui competit, ibid. ex ſenſu.
Peccatorum correctio ſpectat ad epiſcopum, ibid.
Negligentiam inferiorum ſupplet epiſcopus, & in quibus hic, eodem numero, & epiſcopi archiepiſcopus, ibidem.

10 Per ordines prædicatorum, & minorum paracletus prouidet & quibus, & quomodo inter eos, & clericos ſeculares omnia rectè procederent.

11 De epiſcopis ſui temporis inſtituentibus non idoneos conqueritur.
Negligentia quæ hic dicatur eſſe mortale peccatum, ibidem.

12 Vltio diſtricta quæ.

13 Additio gloſſarum.
Romana eccleſia de ſuo non poteſt omnibus prouidere, et quæ ex gi & recipi permittat ex neceſſitate, quomodo valeat aliquando prouidere, & cur non fecit.
Hoſtienſis fuit in concilio Vienen. & quid ibi propoſuerit, ibidem.

CAPVT XV.

1 **Inter cetera.** Caſus. In † cathedralibus, & collegiatis eccleſiis inſtituendi ſunt viri idonei, quibus cum expedierit, epiſcopi committere poſſint viſitationes, prædicationes, & confeſſionum auditiones. Et in prima exordium. in ſecunda conſtitutio, ibi, vnde cum. in tertia pœna, ibi, ſi quis autem [Pabulum] in-
2 fra † de ſepul. capitulo primo, & ibi exponitur [ſibi] Chriſtiano populo [neceſſarium] quomodo vigente prædicatione vigent virtutes, quæ intereunt illa ceſſante, vide pulchre per Hiero. ſuper Gal. d. libro ſecun-
a do [a] [Sicut corpus] quaſi dicat, Homo conſiſtit ex corpore, & anima, inf. de cele. miſſ. in quadam, & quodlibet iſtorum eget ſubſtentatione, & panem ſuum habet [Cibo] & ſi hoc cibo careat, patitur famem & ſitim, octaua quæſtione prima. audacter, Goff. [Non in ſolo] Deutero. 8. capitul. Matth. quarto, in princip. &
3 Lucæ quarto, in princip. [Verbo] vnde † non minus reus eſt, qui verbum Dei negligenter &c. prima, quæſtione prima, interrogo [Inualitudines] quę excuſant a contumacia, infra de procura. querelam [Ne dica-
4 mus] color † rhetoricus, ſic de renun. niſi cum pridem, §. verum. de maioritate & obedien. ſolitę. §. penul. [Tolerandum] ſupra, de ętate, & qualita. capi. vltim. [Opere, & ſermone] de ſtatu mona. cum ad mona. ver-
5 ſi prior. & hæc † iunguntur hæc duo in prelato. 40. diſtinctione, multi, Hoſtien. [Vice ipſorum] cum ergo prędicationis officium. contra, de officio delega. capitul. vlti. ſol. illud, cum competit iure delegationis, hoc, quando iure ordinario, Goffred. Innocen. & Ho-
b ſtien. [b] [Solicite] 40. diſtinctione. ante omnia [verbo] prędicationis [Exemplo] bonę vitę. nam ſecundum Grego. prędicatio eius contemnitur, cuius vita deſpicitur. Et peccatori dixit Deus, quare tu &c. tertia quæſtione, ſeptima, §. tria, in fin. [Subminiſtrent]
6 hoc † intellige, vt dicitur infra eodem, ſi epiſcopus. libro ſexto, per quam terminantur hic not. per Innocenti. & Hoſtienſ. vt ibi not. in gloſs. & ſic de quibus.

busetiam hic remittit Hoſtien. ad not. in ſumma, de
officio Archidia. §. quod ſit eius officium, ver. quare
7 autem contra [Ab incepto] quia non † cordi eſt omnia
cępta ad effectum perducere, quod dic vt not. ſupra
de tenun. capitu. primo, ad fi. cum ſuis concor. Hoſtie.
[Vnde] ideſt, vt talium copia poſſit haberi. & eſt ſimi-
le de magiſtris. ſuper ſpecula. [Præcipimus] per hoc
8 † verbum cum fine iunctum elicitur, quod negligentes
conſtituti ſunt in mortali, & optat Hoſti. quod miſeri-
cors Deus miſericorditer agat in his, & in aliis mul-
tis laqueis impoſitis per humana ſtatuta: cum tamen
eccleſia non debeat iniicere laqueum. 28. quæſtio. pri-
ma, de viduis. 2. remittit etiam de treu. & pace. capi-
tulo primo [Conuentualibus] ſecularibus. Pet. & Abb.
9 monacis † enim non competunt officia, quæ ſequuntur
16. quæſtione prima, adiicimus, & capitulo. iuſta. Egi.
[ordinarij] dicit Hoſtien. quod ſi hi, ad quos pertinet,
infra terminum congruum per epiſcopum ſibi datum
hoc neglexerint, epiſcopus id faciet ſuo iure, cum ad
ipſum ſpectet peccatorum correctio, argumen. ſupra
eodem, irrefragabili. §. exceſſus. 10. quæſtione prima,
regenda. & horum negligentiam etiam ſuppleret ar-
chiepiſcopus, argumen. ſupra eo. quanto, de conceſ.
præben. capitulo ſecundo, de elect. o. ne pro defectu,
& remittit, ſupra eodem titulo, cum eccleſia. Dicit
10 demum, quod † hodie paracletus prouidet per ordi-
nes Prædicatorum, & Minorum, licet non omnes reci
piant verbum iſtud, de exceſ. prælat. nimis. & dicit,
quod ſi ipſi abſtinerent a iuribus parochialibus & eis
prouideretur in neceſſariis, omnia recte procederent,
& tenentes adminiſtrationes ſatis poſſent per papam
liberari ab huius præcepti periculo, & facit quod not.
infra capitul. proxim. in princip. [Cooperatores] con-
11 trarium faciunt † epiſcopi noſtri temporis, qui ædifi
cant parietes, & columnas ſubtrahunt. duodecima,
quæſtione ſecunda, gloria, & cæca offerunt animalia,
indoctos in loco doctorum ordinant, & magiſtros fa-
ciunt, qui vix poſſunt dici diſcipuli. 49. diſtinctione,
capitulo vltim. Goffre. [Confeſſionibus] ſimile, de of-
ficio archipresby. officium [Neglexerit] dicit Hoſtie.
quod talis negligentia mortalis eſt in prælato, pro-
pter quam omnino remouendus eſt, de quo remittitur
de officio cuſto. capitulo primo, de officio archid. ea
12 quæ [Vltioni] arbitrariæ † ex quo certa non ſtatuitur,
13 de officio delegat. de cauſis, Petr. ¶ † In gloſſ. ſecun-
da [in fi.] & capitu. præcedenti. & debet eſſe presbyter
vt ibi not. ¶ In gloſſ. vltim. in fin. dicit Hoſtien. quod
Roma. eccleſiam excuſat neceſſitas: quia nec de ſuo
poſſet omnibus prouidere. Item priuilegium de anti-
qua conſuetudine iam obtentum. & dicit, quod epiſco
pi conantur etiam hoc imitari, quod eſſe non debet,
vt in decreta. prima, de tempo. ord. & de re iudi. in cau
ſis. pluries clamauit in tantum, quod de hoc fuit ſer-
mo in concilio Vienen. quod optarem, quod curia re-
ciperet vigeſimam redituum clericorum totius orbis
ad ſuſtentationem papæ, & cardinalium, & nil exigi,
vel recipi poſſet pro ſeruiciis prælatorum, quos pro-
mouet, exceptis taxatis ſalariis laborantium, puta ſcri
ptorum, & ſimilium, & tunc prouideret legatis, & nun
ciis, quos mittit, de prædicta quota, & abſtineret ab
exactione fructuum primi anni, exactionibus decima
rum, & ſimilibus, quæ nunc pullulant, ſed deliberaue-
runt prælati in concilio, & forte bene, quod tanta vi-
get inſaciabilis cupiditas, quod ſi hoc fieret, & iſtud,
& illa perciperent.

ADDITIONES.

a D. libro ſecundo. Et ſuper Amos. F. & de 42. manſionibus, man
ſione, ſexta.

b Hoſtien. Et vide in capitulo ſi epiſcopus, iſto titul. in gl. 3. libro
ſexto.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus in eccleſiis diæceſis ſuæ debet eſſe contentus iuribus epiſcopalibus.*

2 *Terminis ſi quiſque ſuis contentus eſſet, omnia recte procederent.*

3 *Abbas agit pro capellis ſuis, & quibus caſibus, & num. 4 5. 6. cui tamen rectores ipſarum eccleſiarum, ſi velint agere præponerentur, ibidem, & an poſſit nomine ſuo, vel ſuperior agere negatoria vel confeſſoria, vel vti poſſidetis. nume. 5. 6.*

Pro eccleſiarum omnium grauamine communi aget epiſcopus tantum.

6 *Silentium ſi petatur imponi, quid amplectantur hæc verba.*

Officium iudicis ſub quibus verbis cadat, & competit habenti iuſtitiam, & non certam actionem, eſtque latiſſimum, ibi. ver. ſed intelligetur, concurrit etiam cum aliis actionibus & quidem. 7. 8.

8 *Confeſſoria datur domino, & quando poſſit abbas eam intentare, nu. ſuperiorib.*

Petitio huius abbatis fueritne iuſta, ibid. & nu. 9. neganti abbati quid competere in capellis, quæ actio competat, ibid. et numer. 9.

9 *Procurationem euitare petenti ex facultatum inſufficientia eccleſiæ, an ſit apta petitio, verſi. iniuſte autem.*

Contra diffamantem me ſibi eſſe debitorem iuſte petitur, ut fiat ipſum ab hac diffamatione ceſſare, ibidem, & numero. 11.

10 *Specificare quis non tenetur in generalibus actionibus, et quo modo quis ſpecificet, numero 11. ad fin. & uide numero 33. & 34.*

11 *Agere quis non compellitur, niſi in caſu leg. diffamari.*

12 *Secundum allegata ſeu propoſita, & probata ſententia ferenda, non ſecundum conſcientiam.*

13 *Obedientiam ſi quis epiſcopo præſtet, vel inferiori, ob id eum recognoſcit in iudicem. Ad eam qui teneantur, et quis eam præter epiſcopum habere poſſit.*

Viſitatio, inſtitutio, cenſura eccleſiaſtica iuriſdictione, & iura alia, quæ hic in decretali recenſentur aliis quam epiſcopo competere poſſunt, ſed differenter, ibid.

14 *Prælati inferiores epiſcopo ea, quæ ii cum epiſcopo communia ſunt, exercere tanquam epiſcopi videntur, & non ſub epiſcopis, & quando id contingat.*

Obediendum quando ſit potius minori, quam epiſcopo, eo. nu. ver. & ibi, ſi minor.

15 *Præſcriptio nulla currit abſque poſſeſſione, & contra quem, nu. 15. & in quibus, ibid. & nu. 17.*

Poſſeſſio ſemel acquiſita non amittitur ſine conſcientia & animo poſſidentis, & numero 16. vbi referuntur exempla.

17 *Per ſubiectionem recognoſcit quis dominum, a qua conſuetudo, & priuilegium eximit, ibid.*

18 *Per reuerentiam recognoſcimus poteſtatem.*

19 *Correctio reſpicit crimina, reformatio mores, contra quę non valet conſuetudo, nec appellatio, ibid.*

20 *Pœnitentia, & ſacramenta reſpiciunt etiam laicos.*

Iura epiſcopalia ſi peto ab abbate, proſequi videor etiam ea, ad quæ tenentur clerici & laici capellarum eius.

Subditorum etiam comprehendimus iura, ſi domini iura petimus, ibidem.

21 *Sacramenta a quo recipienda, & quę eorum appellatione ſumantur, & num. 22. 23.*

22 *Pœnitentes a quibus non dicantur abſoluti.*

Confeſſiones pœnitentium an conſuetudine quis poſſit acquirere, ibidem, & nume. 23. vel vt non parocho quis non confiteatur, ibid.

Conſuetudo

Conſuetudo quem exeminat, ibid.

23 *Epiſcopi vicariam qui vſurpat, excommunicatus eſt ipſo iure.*

Confeſſores qui ſibi eligere non poſſint, ibid.

Capi. ne pro dilatione, non extendi vltra ſuos caſus, ibidem, ver. quod etiam.

24 *Synodus ad legem iuriſdictionis videtur ſpectare, & qui ad eam venire teneantur.*

25 *Mortuaria quæ ſint, & quæ competant epiſcopo ex capellis monaſteriorum.*

Viſitatio eſt de lege iuriſdictionis, ibidem.

26 *Procuratio, & cathedraticum an a pauperibus petenda.*

27 *Subſidium in quibus caſibus ab epiſcopo ſit poſtulandum, & a quibus poſtulare, & qua verborum formula.*

28 *Neceſſitas legem non habet.*

29 *Epilogus, et ſuffragium gloſſarum, 30.*

Iudicis officium lites dirimere, & partes ad concordiam ſi poteſt, primo loco reuocare.

31 *Additio gloſſarum.*

32 *Coniecturis non eſt opus in certis, ſed in incertis.*

33 *Specificanda ſunt, quę vltra ius commune per pactum &c. ſibi deberi dicit aliqua epiſcopus, vide numero 10.*

Sententia in petitis generaliter, quæ de iure communi debentur, mandabitur generaliter executioni, licet non ſint expreſſa, & ibidem, & numero 34. ſed in petitis vltra ius commune niſi in expreſſis ſententia fiet, & executio, ibidem.

Petitionis generalis, quæ etiam non comprehenſa iure communi contineat, formula quæ, ibidem, verſicul. illa vero, & in quibus actionibus ea ſufficiat, numero 34. vide numero 35.

Denarius S. Petri, & procuratio archidiaconi de conſuetudine debentur, ibidem.

34 *Capit. Audītis, de præſcrip. intellectus.*

Hæreditatis petitio eſt vniuerſalis, ibidem.

Executio in vniuerſalibus actionibus, atque generalibus quomodo fiat, & quæ quandoque probanda ſint, ibidem, numero 33.

Probari non oportet quæ communi iure debentur, & cætera probanda, ibidem, & numero 33. & numero 8. 9. 10.

35 *Petitionum generalium, vniuerſalium, & ſingularium formulę quę debeant eſſe, docet, vbi alibi tradatur, & vide ſupra numero 33.*

36 *Iura epiſcopalia ſi petantur, eſt petitio generalis.*

37 *Specificationis effectus, vt obſtet exceptio in ſpecificatis.*

Res iudicatæ exceptio quando obſtet, ibidem.

38 *In liberatione ſufficiunt verba generalia.*

Tranſlatio reſtringitur ad ea tantum, de quibus actum eſt, ibidem.

39 *Abſolutio quorum criminum reſeruetur epiſcopis, alio. reijcit.*

40 *Decimarum quarta iure communi debetur epiſcopo, ſed quota conſuetudinario.*

De mortuariorum quarta alibi promittit traditurum, ibidem in fin.

C A P. XVI.

a
1 Conquerente. [a] Caſus. Epiſcopus † in eccleſiis diœc. ſuę debet eſſe contentus iuribus epiſcopalibus, & quæ ſunt epiſcopalia iura, declarat. Et in prima petitio, & conteſtatio. in ſecunda ſententia, ibi, nos aūt [Montis ſubaſtaſii] cui per ſummum pontificē prælatus extitit quondam ſocius per me ſumme dilectus dominus Iacobus de Monte Melino prius abbas mōtis Erilis, & religione & morib. cōmēdabilis & ſtudioſus. nunc vero prçeſt monaſterio de Saxo viuo

2 Fulginatis diœceſ. [non contentus] vtinam † quilibet ſuis terminis contentus eſſet, de ſepul. capi. primo, & qui paupertatem eligunt, non vſurparent iura parochialia, de exceſ. præla. nimis, ſed eis patientibus defectum epiſcopi, & demum chriſticolæ prouiderent, & ſic omnia recte procederent, de hoc ſupra capitu. proxi. ad fin. ſecundum Hoſtienſ. [Seu capellis] not. quod

3 abbas † agit pro capellis ſuis, ne indebitis grauentur oneribus. ad idem de officio archidi. capitu. primo, & vlt. ſed & ſi rectores ipſarum eccleſiarū velint agere, præponentur, argumen. de re iudica. capitu. penult. & remittit Innocen. ad not. de reſcrip. edoceri. Poteſt tamen dici, quod ideo auditur hic abbas: quia temporalia capellarum pertinebant ad monaſterium, infra depræhen. in Lateranen. de excep. cum venerabili, vide idem infra de cenſi. cum olim, in princip. vel abbas ipſe dicebat ad ſe hæc iura temporalia pertinere.

4 ſed † vbi agitur generaliter de communi grauamine omnium eccleſiarum, tunc epiſcopus tantum aget: ſed hoc non inuenitur iure cautum, de hoc not. infra de

b appellatio. dilectus, ſecundum [b] Innocent. alleg. Hoſtien. de ſucceſ. ab inte. capit. fi. & de reſcrip. ad hæc ſu-

5 mus. Eſt etiam not. ſecundum Innocent. quod † abbas, vel eius ſuperior nomine ſuo, vel monaſterii non poteſt agere negatoria, vel quaſi, contra illos, qui in capellis ſuis aliqua iura requirunt. ratio: quia licet ibi aliqua iura percipiat, non habet ibi dominium capellarum, ſed rector capellæ. vel etiam ipſe abbas, non ſuo, vel mon. nomine, ſed nomine capellæ poſſet hanc intentare, & hæc vera, quando capella habet ſua iura diſtincta a iuribus mon. quia tunc domina eſt ſuorum iurium, & ſic ſuo nomine, & non alterius eſt agendum. Si vero capella in proprios vſus mon. ſit conceſſa, tunc abbas quaſi dominus poteſt intentare negatoriam ad ſimilitudinem vſufructuarii, licet tutius ſit quod nomine capellæ hoc faciat, confeſſoriam autem bene intentat abbas pro iuribus ſibi competentibus in capella, infra de verborum ſignificatione, ab-

c bate, [c] ſecundum Innocent. & Hoſtien. ibi remittit, & ibi vide ſuper prima gloſ. & infra de reſtitutio. ſpoliato. olim, & infra de fide inſtru. C. perpetuus, & infra de iudi. examinata. Dicitur Innocent. hic addidiſſe, quod abbas pro ſuis iuribus intentans confeſſoriam contra occupationem illorum; hoc conſequetur: quia adiudicabuntur ſibi prædicta iura, & auferentur a poſſeſſore. poſſet etiam abbas intentare, vti poſſidetis,

d infra de præſcr. veniens. [d] ſubdit, quòd † ſi ſimplici-

6 ter petat abbas imponi ſilentium, & decerni nullum ius in prædictis iuribus ad eum ſpectare, & nunciari caſſum quod fecit, licet hæc verba videantur ſonare in negatoriam, quæ non competit abbati, ſed ca-

e pellæ, vt prædixi, tamen vt res valeant, [e] & quia intelligitur ius ſuum in iudicium deduxiſſe, quomodo melius deduci poteſt, putat ſententiam pro abbate ferendam, dummodo verba libelli comprehendere poſſint, & abbas probauerit illa ad ſe pertinere: non, quia intelligatur confeſſoriam intentaſſe, quæ libello non conuenit, nec negatoriam, quæ competit capellæ: ſed intelligetur imploraſſe officium iudicis, quod bene cadit ſub verbis prædictis, & quod competit habenti iuſtitiam, quando non habet certam actio-

f nem, eſt enim latiſſimum, ff. de iuriſdic. [f] om. iudi. lege prima, ad hoc infra de cauſa poſſeſſio. cum eccleſia, C. de annali excep. l. fin. Obiicit huic abba-

7 ti † competebat confeſſoria, ergo non competit iudicis officium, ff. de min. in cauſæ. ſoluit, illud verum in officio iudicis extraordinario, vt ſi contra ſententiam.

g tiam, contractum, vel præſcrip. petatur g in inte-
grum reſtitutio. alias autem nihil prohibet officium
iudicis concurrere cum aliis actionibus, cum ſit la
tiſſimum, vt ſupra, facit quod dicam, infra titulo
primo, capitulo ſecundo, ſuper gloſſ. ſecunda, in
principio [Debeas] per hoc patet, quòd non age-
batur negatoria, nec etiam confeſſoria agi pote-
8 rat, cum † illa detur domino, agebatur ergo iudi-
cis officio, ſecundum Innocenti. & Abb. [Minimè]
hæc petitio non fulcitur iure, ſcilicet quod non li-
ceat epiſcopo exigere procurationem à capell. quæ
non ſufficiunt, vel quæ procurationem non de-
bent, ſecundum quoſdam: quia non ſonat poſ-
ſeſſorium, ſed dic illam iure fulciri: quia negato-
ria pro his iuribus competit, vt not. de verborum
ſignificationibus, abbate, ſupra de officio delega-
ti, cum olim abbas. Alii dicunt, quod non com-
petit negatoria: ſed ſufficit, quod deneget capel-
la id, quod epiſcopo petit, nec ob hoc ſolum, quod
petit, dabitur negatoria contra ipſum, cum nec
inuitus agere cogatur, vt Codice, vt nemo inuitus,
in rubro, & nigro. Alii dicunt, quod in hoc caſu
rectè imploratur officium iudicis à mon. nam, & ti-
mere poteſt ne epiſcopus gladium excommunica-
tionis, quem in manu geſtat, vibret in abbatem.
23. quæſtione quarta, corripiantur. Item quia,
9 ex quo † epiſcopus diffamat ipſum in quibuſdam
h iuribus ſibi debitorem, iuſtè petitur à ſuperiore, [h]
quod faciat ipſum ceſſare ab hac diffamatione, ni-
ſi infra certum tempus ſibi præfixum, de iure ſuo do-
cuerit. Codice de ingenuis, diffamari: qui ſi. ſint
le. latr. iniuſtè autem petit abbas, quod non co-
gantur capellæ, quæ ſufficientes non ſunt ad pro-
curationem præſtandam, ſed debuit petere, quod
non cogantur vltra, quam penſatis facultatibus
moderatè poſſent ſoluere, vt patet in forma ſen-
tentiæ, infra eodem. §. ad fin. ſed licet ſic petat,
non tamen eſt inepta petitio, vnde & ſequitur con-
i demnatio [i] infra eodem. §. primo, verſiculo, ita
quod cum ad eas, poteſt etiam dici, dari officium
iudicis, contra hunc epiſcopum, qui vltra, quam
debuit, exigit, argument. in auctentico, de quæ-
ſtor. collatio. ſexta. Codice in quibus cauſis, colo.
l. prima, & de emanci. colo. l. tertia, quarta, &
quinta. ff. de vaca. mu. l. ſecunda. §. minus, & ſequen.
& ſecundum hoc abbas eſt actor, & non erit hęc pe-
titio generalis, epiſcopus enim petebat iura epi-
ſcopalia de facto, non in iudicio, abbas vero egit
contra epiſcopum negatoria, vel alio modo, & pe-
10 titio † ſpecificari iura ſequentia ab epiſcopo: qui ta-
men ad hoc non tenebatur, ſicut nec in aliis gene-
k ralibus actionibus cogitur [k] quis ſpecificare, & hic
etiam ex hoc apparet, quod nec hęc omnia ſpecifi-
cauit, poteſt & illud dici, quod de aliquibus iuri-
bus concordabant, quod eſſent danda, vel non eſ-
ſent danda, de quibus non erat bonum grauare par-
tes ſuper probationibus, argumento ff. de inter.
actio. vbicunque, & ideo non cogitur epiſcopus ſpe-
cificare iſta, ſed alia tantum, de quibus quæſtio
erat. potuit etiam quæri ab epiſcopo, ante litem con
teſta. an hęc iura poſſideret. ff. de inter. actio. qui ſer
uum. §. in iure, ſecundum Innocentium cuius eſt
hæc tota gloſſ. de hoc vltimo not. infra de iuramen-
11 to calumniæ, cum cauſam [vt ſpecificares] quo †
compellitur epiſcopus agere, contra id Codice, vt
nemo inuitus, in rubro, & nigro. ſo. diffamabat epi
ſcopus ſtatum iſtarum eccleſiarum, vnde compel-
litur, vt ceſſet, vel infra terminum probet. Codice
de ingen. manum. diffamari, ad hoc, qui ſi. ſint le. là-
tor, de fide inſtrumentorum, accepimus, Abbà.
[Quibuſdam] ſecuta clauſula generali, de procura-
to. qui ad agendum, libro ſexto [Propoſita] nam
12 † ſecundum propoſita, & probata ferenda eſt ſen-
tentia, & non ſecundum conſcientiam, de hoc ſu-
pra eodem, capitulo ſecundo [habeas] inducit Ho-
ſtienſis de re iudicata, cum inter vos, vbi aliqua de
his, & quædam alia ſpecificantur [Obedientiam]
13 per hoc † recognoſcit eum iudicem, & concord. 23.
diſtinctione, quanquam, & ad hanc tenentur ne-
dum clerici, ſed etiam laici, quamuis magni prin-
cipes, infra titulo ſecundo, omnes: ſed & potiſſimè
clerici, ſecundum Hoſtienſem, qui remittit infra ti-
tulo ſecundo, capitulo tertio. & de iureiurand. ego
N. & ſonat hoc verbum, quòd mandatis epiſcopi pa
reant, ſecundum Petrum, & Abba. hanc autem obe-
dientiam alius etiam ab epiſcopo poteſt habere, vt
Archidiacon. & Archipresb. de officio archipresby.
capitulo primo, & vltimo, & idem de iuribus, quæ
ſequuntur, puta viſitatione, de officio achidiacon.
mandamus: inſtitutione, ſupra de officio delegati,
ſuper eo: cenſura eccleſiaſtica, ſupra de electionibus
dudum, ſecundo. §. tandem & nota. ſupra de officio
arch. cum ſatis iuriſdictione, vt nota. ſupra eodem,
cum ab eccleſiarum, & idem pro magna parte de
alijs: aliter tamen pertinent ad inferiores præla-
tos: quia quaſi ſub alijs: aliter ad maiores, qui ſunt
14 ſuperiores. Inferiores vero † prælati ea, quæ ſibi, &
epiſcopis communia ſunt exercere videtur tãquam
epiſcopi, & non ſub epiſcopis, vbi ſic eſt de conſue-
l tudine, [l] quod ab eis non appellatur ad epiſcopum,
ſed ad archiepiſcopum, exẽplum, infra de noui ope-
ris nunciatio. capitulo ſignificantibus, & vbi epiſco-
pi non cognoſcunt de cauſis pertinentibus ad præ-
latos ſubditos, & ibi, ſi minor iudex vnum præcepit
in his, quæ de iuriſdictione ſua ſunt, & epiſcopus
aliud, potius paretur minori iudici, quam epiſcopo,
vt hæc plenius intelligas, notandum eſt, quod nul-
15 la † currit præſcriptio ſine poſſeſſione, inf. de pręſcr.
cauſam quæ. Item poſſeſſio ſemel acquiſita non ad-
mittitur ſine conſcientia, & animo poſſidentis, ne-
ceſſe eſt enim, quod expellatur, vel reuertens non
admittatur, vel ſuſpicetur ſe poſſe repelli. ff. de vi,
& vi armata. l. prima. §. deijcitur, & lege tertia. §. ſi
quis viſis armatis. ff. de acquirenda poſſeſsione, le-
ge poſsideri. §. in amittenda, & lege clam poſsi-
m dere. §. qui ad nundinas, [m] & lege peregre. §. quibus
16 explicitis. Ex his † collige, quod ſi quis habet iu-
riſdictionem generalem in aliquo loco, ſicut epi-
ſcopus in ſua diœceſi, infra de exceptionibus, cum
venerabilis, infra de relig. do. conſtitutus, tunc nul-
lus poteſt de nouo totam iuriſdictionem epiſcopa-
lem præſcribere, vel etiam aliquod capitulum iu-
riſdictionis, puta quod viſitet aliquam eccleſiam,
vel vocet aliquem ad ſynodum, vel de aliqua cauſa
cognoſcat, niſi epiſcopus hoc ſciat, & aliquo præ-
dictorum modorum poſſeſsionem amittat, vt per
prædicta iura colligi poteſt. Sed ſi non nouum ius
præſcribat, vel ius, quo præſcripto epiſcopus non læ-
ditur, vt puta ſi aliquis archiepiſcopus in diœceſ.
huius epiſcopi præſcribat ius archiepiſcopale, &
bene valeat præſcriptio etiam epiſcopo ignorante:
quia hæc præſcriptio non tangit epiſcopum: ſed
nec præiudicat metropolitano proprio, niſi, & ipſo
n ſciente [n] hæc præſcriptio procedat, & per aliquem
ex prędictis modis poſſeſſionem amiſerit, & idem
videtur, ſi aliquis plebanus alicuius diœceſ. præ-

ſcribat ius plebanatus in capella alterius plebani,
eiuſdem tamen diœceſ. vt ſcilicet plebanus præſcri-
bat contra plebanum ſcientem, & poſſeſſionem
aliquo prædictorum modorum amittentem, etiam
ſi epiſcopus hoc ignoret, non enim intereſt ipſius
epiſcopi, nam ita bene poteſt exercere ius epiſco-
pale in iſta capella alieno plebano habente iuriſ-
dictionem ſub ipſo epiſcopo, ſicut ſi primus pleba-
o nus eam haberet, [o] & forte idem eſt, ſi plebani
ſint diœceſum diuerſarum, & ſunt hæc vera, ſiue
iura, quæ præſcribuntur, de iure competant, qua-
lia ſunt prædicta iura, ſcilicet epiſcopale, & pleba-
nale, ſiue ex priuilegio, vel præſcriptione, ſicut eſt
videre in epiſcopo Papienſi, qui ex priuilegio, ſiue
præſcriptione habet multa iura in quibuſdam ec-
cleſijs diœceſ. Placentinæ. Hæc enim iura præſcri-
bere poſſet epiſcopus Parmenſis contra epiſcopum
Papien. etiam ignorante epiſcopo Placentino: quia
nil præſcribit de iure, quod poſſidet Placentinus.
Nam de iure, quod poſſideret Placentinus, nihil
poteſt præſcribere Parmenſis, niſi Placentinus hoc
ſciret, & niſi prius poſſeſſionem amitteret per ali-
p quem de prædictis modis, vt dictum [p] eſt, & quod
dictum eſt, quando aliquis habet generalem iuriſ-
dictionem, idem intelligas, etiam ſi in multis capi-
tulis ipſam non habeat, dummodo in omnib. habeat
eam, niſi in exceptis, vel per ius, vel per priuilegium,
vel per præſcriptionem, vel per alium modum,
vbi vero aliquis habet tantum in certis articulis
iuriſdictio. ſicut eſt archiepiſcopus, ſupra eodem pa-
ſtoralis, & capitulo duo, in hoc caſu non eſt neceſ-
ſaria ſcientia archiepiſcopi: quia nihil ad ipſum,
ex quo ius ſuum non præſcribitur. ¶ Sed nunquid
vnus archiepiſcopus poteſt præſcribere, quod por-
tet crucem, vel vtatur pallio, vel alia ſimilia exer-
ceat in diœceſi ſuffraganei alterius archiepiſcopi
ipſo proprio archiepiſcopo ignorante? non vide-
tur: quia proprius archiepiſcopus videtur talia in
ſua prouincia prouidere, vnde nullus alius poteſt
hoc præſcribere, niſi ipſo ſciente, & poſſeſſionem
amittente, vt dictum eſt, ſed contra hoc ſic op-
pon. Certum eſt, quod extraneus archiepiſcopus
hæc iura poſſet exercere in alia prouincia auctori-
q tate priuilegij ſibi conceſſi, [q] infra, vt lite pen-
dente, capitulo primo, & tamen proprius metro-
politanus poſſeſſionem, quam habebat nihilomi-
nus retineret, quare ergo eodem modo non poſ-
ſunt hæc per præſcriptionem acquiri? reſpon. quia
in priuilegio nouum ius conſtituitur, & acquiritur
auctoritate papæ, qui ius vnius poteſt alteri da-
r re [r] nona quæſtione tertia, cuncta per mun-
dum. & capitulo per principalem. In præſcriptio-
ne vero hoc non procedit, quia ſic dicit ſe habe-
re titulo forte ex collatione alicuius, qui non habe-
bat poteſtatem conferendi, conſtat, quod talis
titulus non prodeſt, infra de decimis, dudum.
§. finali. Item, quia per præſcriptionem, non po-
teſt acquirere poſſeſsionem apud alium conſtitu-
ſ tam, niſi is, qui [ſ] poſſidet, hoc ſciat, & poſſeſſio-
nem amittat per aliquem de prædictis modis, ſed
& ſi nullum allegat titulum, niſi præſumptum, &
vſum præſcribere non poteſt, niſi prior poſſeſſor hoc
ſciat, & de poſſeſſione expellatur, 100. diſtinctio-
ne, contra morem, 94. diſtinctione, illud, quam-
uis alius non priuilegiatus hunc honorem extra-
ordinarium contra priuilegium præſcribere poſ-
ſet, dummodo bonam fidem haberet: puta quia
crederet, quod licite eſſet translatum in eum au-
ctoritate eius, qui hoc facere poſſet, & dummo-
do alia iura interuenirent, quæ in præſcriptione
ſunt neceſſaria, ſecundum Innocentium, cuius eſt
iſta gloſ. tota. Dic ſecundum Hoſtienſem, vt no-
ta. infra de præſcriptionibus, ſi diligenti, infra de
decimis, dudum, & infra eodem, in ſequentibus,
capitul. & ſupra eodem, quanto [Subiectionem]
17 recognoſcit † eum dominum, & hoc de iure com-
petit epiſcopo ſuper omnes exiſtentes in ciuitate,
vel diœceſi, & ideo dicitur epiſcopus talium ordi-
narius, vndecima quæſtione prima, de perſona,
nec prodeſt in talibus præſcriptio, infra de præ-
t ſcript. ad audientiam, [t] nec conſuetudo, cum non
valeat, niſi præſcripta, de conſuetudine, capitu-
lo finali. breuiter, nil poteſt obſtare, niſi exem-
ptionis priuilegiũ, ſupra eodem duo. alias nõ exem-
ptus abijciendus eſſet, vt acephalus. 18. diſtinctio-
ne, nulla ratione, Hoſtienſis [Reuerentiam] re-
18 cognoſcit † eum patrem, & hæc ſemper eſt exhi-
benda ſuperiori, etiam ſi mulier ſit, infra titulo
ſecundo, dilecta, Hoſtienſis [Inſtitutionem, &
deſtitutionem] auctorizabilem, ſecundum Ho-
ſtienſem, qui remittit, ſupra de officio archidiaco-
19 ni, cum ſatis [Correctionem] ſcilicet † criminum.
[Reformationem] ſcilicet morum, & contra hæc
u non valet conſuetudo, vel appellatio, [u] ſupra eo-
dem irrefragabili [Cenſuram] de verborum ſigni-
ficationibus, capitulo quærenti [De iure] vel con-
ſuetudin. de exceptio. capitulo ſecundo, libro ſex-
20 to. [Pœnitentias] iſtud, & ſequens † reſpicit etiam
laicos, per quod nota. ſecundum Innocentium,
quod petendo iura epiſcopalia ab abbate, proſe-
qui videor non ſolum ea, in quibus monaſterium
mihi tenetur, ſed etiam ea, ad quæ tenentur cle-
rici, & laici ſuarum capellarum, ad idem de officio
archidiaconi, capitulo finali, de præſcriptioni-
bus, auditis, & hoc ideo, quia abbas hæc iura poſ-
ſidet in clericos, & laicos, qui, ſi ſuper his conue-
nirentur, poſſent abbatem, vt dominum in iudicio
nominare, vt nota. de maioritate, & obedientia in-
x ter quarta [x] [Recipienda ſunt] ſicut † ordo, confir-
21 matio in fronte, & largè ſumendo ſacramentum ec-
cleſiarum, idem de conſecrat. eccleſiarum, alta-
rium, & virginum, & idem ſecundum Hoſtien-
ſem in diffinitione matrimonij, ſi de eo quæſtio
vertatur, de conſanguinitate, capitulo primo, &
ſecundum hoc ad prædicta reſtingitur verbum, om-
nium, ſupra poſitum, vel ſecundum Hoſtienſem
illud, omnium, reſpicit omnia ſeptem ſacramen-
ta, quæ ab epiſcopo, vel a curato, vel a vicario epi-
y ſcopi recipienda [y] ſunt, & dicit, quod † hi, qui ab
22 alio illa recipiunt, ſine iſtius, vel illius licentia, non
ſunt abſoluti: quia ſententia a non ſuo iudice, & cæ-
tera, dicens, quod non prodeſt conſuetudo contra-
ria, & ſit ratio, ſecundum eum: quia conſuetudo
neminem excludit, cum ſit communis; ſed quemli-
bet admittit, octaua diſtinctione cõſuetudo, inſtitu-
tio. de iure naturali. §. ex non ſcripto. talia tamen
non ſunt committenda niſi diligenter examinato,
& reperto idoneo, ſupra capitulo proximo, de ætate,
& qualitate, capitulo penultimo, de electionibus ni-
hil eſt, prima quæſtione prima, §. ecce cum hono-
ris, & quia ex tali conſuetudine rumperetur neruus
eccleſiaſticæ diſciplinæ, contra id, de conſue-
23 tud, cum inter vos, & † qui vſurpat vicariam epi-
ſcopi, excommunicatus eſt ipſo iure, ſupra eo-
dem, quoniam, & dicit Hoſtienſ. hæc vera quo ad
ſubditos allegantes, quod de conſuetudine poſſunt
ſibi

ſibi eligere confeſſores, quos volunt. quod dic vt in-
fra de pœniten. capitulo penultimo, in fin. libro ſex-
to. Si autem dicant, quod aliquis ſit certus, puta Ab-
bas, decanus, Archidiaconus, vel his ſimil. non pri-
uatus, ſed conſtitutus in dignitate, poteſt de conſue-
tudine ipſorum confeſſiones audire. talis conſuetudo
excuſat, quæ & curam tribuit, allegat not. de pœnit.
omnis. 1. reſpon. ſuper verſic. proprio, & no. in ſumma
huius tit. §. cui confitendum, ſub §. cui imperator, &
facit quod poſt eum dicam, de foro competen. cum
contingat, ſuper gloſſ. ſecunda, dicit etiam, quòd
ſibi cauere debent prælati, & canonici cathedralium
eccleſiarum, & quilibet alii qui ſubſunt epiſcopis im-
mediate, nec ad ipſos recurrunt pro confeſſoribus eli-
gendis, quia in hoc non ſunt priuilegiati niſi hi, de
quibus infra de pœnitent. & re. ne pro dilatione,
quod etiam priuilegium cum ſit generale, dicit quod
non putat illud extendi ad caſus not. de renunc. niſi.
§. propter conſcientiã. allegat etiam not. de offic. leg.
quod translationem, & capit. niſi. mortuos autem, qui
hoc non ſeruauerũt, dicit ſe nolle damnare, ſed Dei iu
dicio reſeruare, de conſecr. eccleſ. vel alta. aqua, & ſe-
cundum hoc dicit intelligi not. in dict. §. cui confiten-
24 dum, ſub §. qui patriarcha [Synodum] dicit, † Hoſtiẽ.
quod licet antiqui notauerint contrarium, ſynodus vi
detur ſpectare ad l. iuriſdictio. dic de hoc infra titulo,
ſecundo, ſuper gloſſ. ſecunda, hoc patet, quia ad ſyno-
dum venire tenentur etiam abbates, nedum alii ſa-
cerdotes, vel curati, infra titulo ſecundo, quod ſuper
25 [Mortuariorum] ideſt pro † animabus a mortuis reli-
ctorum illis capellis mon. ſubiectis epiſcopo, aliis nõ,
vt dicam de teſta. officii [Viſitationem] hoc eſt de le-
ge iuriſdictionis. quod patet, quia monaſteria viſi-
tat, niſi ſint exempta, & omnia pia loca, & remittit
Hoſtienſ. de cenſi. Romana. §. primo, libro ſexto [Ad
26 eas] eccleſias, vel capellas [penſatis] ita † quod a pau
peribus nil petatur, prima quæſtione ſecunda, pla-
cuit, decima, quæſtione tertia, cauendum. Alii di-
cunt, quod a pauperibus eſt petenda. ſed ne nimium
grauentur, plures congregabuntur in vnum, infra de
cenſi. cum inſtantia, ſecundum Goffred. ſed illud ve-
rum in procuratoribus; ſecus in cathedratico, Inno-
cen. Dicit Hoſtien. quod hæc littera magis fouet vlti-
z mum intellectum, vt in gloſſ.[z] ſecunda [Plus cæteris]
quia ad illud tenentur, quod aliæ faciunt, & non vl-
tra, vt infra eodem capitulo, in fin. de cenſi. eccleſijs,
de officio archidiac. capitulo fina. [Onerentur] quæ
hic nota, Innocent. & Hoſtien. dicam ſuper fin. primæ
gloſſ. [Rationabilis] concordantias vide de hoc, ſu-
pra eodem, irrefragabili. §. cæterum, exemplum po-
27 nit † Hoſtienſ. ſi epiſcopus facit magnam emptionem,
vel ſubit grandes expenſas eundo ad Papam, vel Im-
peratorem, vel litigando pro iuribus eccleſiæ, vel
quicũque caſus ſuperimmineus incidit, ꝑ quem ſup-
portandum habet neceſſe tale ſubſidium poſtulare,
propter quod facienda eſt contributio, argument. de
ſtatu monac. in ſingulis. §. primo, & capitulo ſecun-
do, §. hæc eadem, de præſumpt. mandata, de ele-
ctio. vt præteritæ. quod intelligit, niſi in caſum inci-
derit culpa ſua. facit de ætate, & qualita. capitulo pri
mo, ſi enim propter ſui prodigalitatem indiget, ſibi
imputet, vt ſupra de conſuet. ex parte, quod dic vt no.
in ſumma, de cenſi. §. fina. ante fin. verſicul. & num-
quid epiſcopus poteſt redemptionem, & verſicul. ſe-
quentibus, & ſupra ex quibus cauſis, verſic. & quid ſi
ſubditus dicat [cum charitate] quaſi non violenter,
argumen. de cenſi. ex parte. nec a pauperibus, & op-
preſſis. infra de cenſi. licet, argument. prima, quæ-
ſtione ſecunda, placuit, decima quæſtione tertia, ca-
uendum. vel dicit hoc inſtruendo prælatum, vt cum
charitatis humanitate loquatur clero ſuo congrega-
to exprimendo cauſam egentiæ ſuæ, & hortando,
quod, cum cuilibet proximo in neceſſitate ſunt a-
ſtricti, fortius ſibi, narrando, quomodo totus epi-
ſcopatus eſt ſibi vna eccleſia, & vnica ſponſa. ſepti-
ma, quæſtione prima, ſicut. & eſſet abſurdum, quod
ſponſa videret ipſum ex vna parte laborantem, & ex
alia mendicantem, ſicut alias de ſponſa corporali di-
citur, ff. de re iudic. l. non tantum, & l. & ſi fideiuſ-
ſor. §. fina. & hortando, quod non expectent compul-
aa ſionem, & inducendo, quod dicitur, de donat.[aa] ca-
pitulo primo, ſecundum Hoſtienſ. [Neceſſitate] quæ
28 legem † non habet, ſupra eodem, quoniam [Suſti-
nemus] nota. Petr. quod monaci ratione capella-
rum ſuarum ita ad charitatiuum ſubſidium tenentur,
29 ſicut & alij. Prima † gloſſ. reſpondet per quæſtio-
nem, ad quid valeat ſpecificatio. ſecundo obijcit,
quod ſine ſpecificatione procedat petitio, & ſoluit.
¶ Gloſſ. [ſed videtur] ſignat contrarium: remittit, &
ſoluit. ¶ Gl. [& ſic] reſpondet per obiectionem, & ſol-
30 uit. ¶ In gloſſ. prima [& † ibi, quidam] vide de fi-
de inſtrumen. contingit, ſuper gloſſ. ſecunda [& ibi.
§. deinde] prouidet, vt nulli populi ciuitatum alteru-
tri ſeditionem faciant [& ibi, Sit tibi quoque] abbre-
uiat lites, & liberat homines alterna contentione [&
ibi. lege prima. §. & poſt] poſt nunciationem noui
operis poſſunt partes conuenire, vt opus fiat. quid
enim aliud agebat prætor, niſi vt illorum controuer-
31 ſias dirimeret. ¶ In † gloſſa prima [circa finem,
ibi, quæ hic enumerantur] aliter not. gloſſator ponen-
do dictum Innocent. infra, de reli. domi. conſtitutus,
in fine penultimæ gloſſ. & ſalua vtranque gloſſ. vt ibi
dicam & ad materiam vide quod dicam de reſtitu-
tio. ſpolia. cum ad ſedem, ſuper verſicul. pertinentiis
32 [& ibi, in iure] quod cum † certum ſit, non eſt locus
coniecturis, ad quas recurritur in incertis. ff. de ver-
borum obligation. continuus. §. primo, ſecundum
33 Hoſtienſ. qui dicit, quod ſi vltra † expreſſa in iure di-
cit epiſcopus aliqua ſibi deberi per pactum, conſue-
tudinem, vel priuilegium, illa ſint ſpecificanda per ra-
tionem inductam in principio gloſſ. & finaliter di-
cit, quod ſi epiſcopus iura epiſcopalia petit in genere,
& pro ipſo fertur ſententia, mandabitur executioni
quo ad omnia ſupradicta, quæ de iure communi de-
bentur ratione conſuetudinis, non venirent in ſenten-
tia, niſi eſſent ſpecificata, vel niſi ſic petitum eſſet,
Peto iura epiſcopalia, quæ mihi debentur tam de
iure communi, quam de conſuetudine ſpeciali. tunc
enim ſi negaretur conſuetudo, ipſa probata, fieret
executio & in his, quæ per conſuetudinem debentur,
ſicut eſt denarius Sancti Petri, & procurat. archi-
diac. quæ non de iure communi, ſed ſolum de con-
ſuetudine debentur, & ſic loquitur de præſcriptioni-
34 auditis. nec † poteſt reus cogere actorem ad hæc iu-
ra exprimenda: quia ſufficit generalis petitio, quam
& conſequitur conſimilis ſententia, vide infra, de
bb exceſ. prælat. tanta, & quod ibi dicam.[bb] in gloſſ.
nota generalem. ſicut etiam patet in petitione hæ-
reditatis, quæ vniuerſalis eſt. ff. de petit. hæred. leg.
prima, ſecunda, & tertia, & l. illud. §. penultimo, & vl-
timo. in qua ſi poſt ſententiam probetur res hæredi-
taria. probato de plano, vt dicam de reſtitutio.
ſpoliat. cum ad ſedem, ſuper fine ſecundæ gloſſ.
quod erat hæreditaria, mandabitur ſententia exe-
cutioni, argument. ff. de re iudica. a diuo Pio. §. ſi re-
rum, & ſequenti. Supradicta vero, quæ de iure com-
muni debentur, probari non oportet, quia ſunt certa,
& in iure ſcripta, vide quod ſupra dixi in gloſſ. hæc pe-

35 titiis in fine [Et in fine] Innoc. hic † proſequitur mate-
riam, ibi in c.pe.not. de vniuerſalibus, generalibus, &
ſingularibus petitionibus, & aliqua ex his ibi ſcribam.
36 Dicit autem † inter cętera, quod non putat vniuerſa-
lem petitionem, quando petuntur iura epiſcopalia:
cc quia non petuntur vniuerſa iura eccleſię,[cc] ſicut in pe-
titione hęreditatis petitur vniuerſum ius defuncti: ſed
dic eam petitionem generalem. Et de hoc in Specu.
de ſenten.prola.§.qualiter, verſiculo, item debet eſ-
ſe, & de re.do.verſiculo, & nota.& verſiculo illud au-
37 tem, & tunc ſi certa † ſpecificentur, & ſuper illis ſen-
tentietur, ſuper illis ſolis obſtabit exceptio. Si vero nil
ſpecificetur, vel aliqua ſpecificantur, ſecuta clauſula
generali, & omnia alia iura &c, tunc ex quo ſuper ta-
li petitione lata eſt generalis ſententia, in omnibus
obſtat. C.de tranſactio. ſub pretextu, niſi dolus inter-
uenerit: quia tunc ageretur, ff. de pa. l. tres fratres.
38 Alij aliter dicunt ſecūdum eum, in liberatione † enim
dd ſufficiunt verba generalia. ff. de pactis, emptor.[dd] §. vl
timo. ſed in tranſactione ſecus, quæ reſtringenda eſt
tantum ad ea, de quibus eſt actum, de hoc de tran-
ſactio. capitulo primo. ¶ In gl. [publicas, ibi, crimi-
39 num] quorum abſolutio † reſeruatur epiſcopis, infra
de pęni. ſi epiſcopus, libro ſexto, vbi de hoc, & per
Hoſtien. in ſumma, de pęn. §. cui confitendum, in fine.
ſecunda colla. [& in fine] vigeſimaſexta quęſtio
ne ſexta, capitulo vltimo, Innocent. ¶ In gloſſ. [duos
ſolidos, ibi. dięce.] ciuitatem includit [& ibi, quęſtio-
ne tertia] vbi de hoc in ſumma [& in fine] de quo re-
mittit Hoſtienſ. ad ſummam, de cenſibus, §. ex qui-
ee bus [ee] cauſis, primo reſpon. & verſiculo ſequen. ¶ In
gloſſ. [ſed videtur, in fine] imo de iure, non enim di-
40 citur hic, quod perceptio decimarum † ſpectet ad epi-
ſcopum, ſed de decimis perceptis ab eccleſia recipit
quartam, quod de iure eſt, infra de pręſcriptio. de
ff quarta, ſecundum [ff] abbatem. vnde contra Innocen.
qui dixerat idem, quod gloſſ. dicebat Hoſtienſ. de iu-
re communi deberi quartam, licet quota ſit conſuetu-
gg dinaria. [gg] & dicit, quod ſic diffiniuit ipſe Innocen.
in cauſa, quam ipſe Hoſti. habuit pro eccleſia Siſtan.
dum ipſius curam gereret contra hoſpitale Hieroſoli.
ſuper villa de Manaſca ipſius dięceſ. & vide quod de
quarta mortuariorum dicam, de donatio. paſtoralis,
in gloſſ. ſecus, in fine. ¶ In gloſſ. [ſic ſemel, ibi, Man-
damus] vbi idem notat, & hoc ſuperfluo iterum ſecun
dum Hoſtien.

ADDITIONES.

a Conquerente. Ibi, niſi quatenus penſatis &c. no. argumen. quod eccleſia non facit, niſi quatenus facere poteſt, licet contrarium ſenſerit quidam docto. in conſi. quod incipit Chriſti &c. & ibi vide, quod credo verum, cum & clericos habeat vt eſt gloſ. in l. miles, ff. de re iudi. §. 1. Bal.

b Secundum. Et ibi vide Ioan. Andre. in gloſſ. nota. appellatione, & vide de iudic. cum deputati, & de reſtitutio. ſpoliat. olim, lo primo.

c Abbate. Ibi late de actione negatoria, & confeſſoria per Ioan. And. & plene per Bar. in l. ſi prius, ff. de no. ope. nun.

d Veniens. Quomodo vtilius ſit intentare confeſſoriam, vel negatoriam, quam vti poſſidetis, vide Ioan. And. de verb. ſigni. abbate, ſuper gloſ. 1.

e Valeant. Vide quod poſui in c. in noſtra, in glo. quę incipit cum in literis. infra de procu. Archi.

f Iuriſ. Ibi uide late per Bart. in l. nec quicquam. §. ubi decretum, ff. de offi. procon. & le. & ad materiam iſtam facit quod not. Innocent. de iud. examinata, ubi u. de Ioan. And. in gloſſ. dixit Innocen. & uide Ioan. Andre. in Specu. de act. §. ſequitur, uerſicul. hoc quoque, & uide Guil. in Spec. de offic. iudi. §. deſeruit, uerſi. quid ſi libellus.

g Petatur. Vide plene per Bartol. in l. in prouinciali. §. primo. ff. de noui operis nunciatio. & eſt ſimile, de ac. de do. quæ concurrit cum alia act. vel non concurrat cum alia ac. & quando ſint inueſtigationes doct. de quo in l. eleganter, in princ. ff. de dolo, eo. tit. l. ſi legatarius, & ibi Bar.

h Superiore. Et an hoc petatur officio iudicis, & cum cognitione, vide Dyn. in capitulo indultum, de regulis iuris, libro ſexto, & per Bart. in l. Titia, ff. de accuſa. & in l. mancipiorum, ff. de opti. le. & de materia illius l. diffamari, vide in illa per Bal. & ibi qualiter feratur ſententia.

i Condemnatio. Ad materiam facit l. qui ſolidum, ff. de lega. 2. quod nota. Ioan. Andre. de re iudic. cum inter, in gloſſ. ſumma.

k Cogitur. Vide Ioan Andre. infra ſuper gloſſ. prima, & in capitulo ſecundo, de libe. obla. & per gloſſ. & ſuper illa Ioan. Andr. Bart. ff. de eden. l. 1. & Io. Andr. infra de reſtit. ſpol. cum ad ſedē, in gl. not. libellum.

l Conſuetudine. Vide Ioann Andr. ſupra eodem, cum ab eccleſiarum, & capitulo, quanto, & capitulo paſtoralis, ſuper 1. gloſſ.

m Nundinas. Vide gloſſ. quæ incipit, ſcias, in capitulo olim, lo 1. de reſtit. ſpol. & omnino Bart. in l. hic alleg. maxime in l. §. ſiue autem, ff de vi & vi arm.

n Sciente. Pro hoc facit quod no. gloſſ. in l. 2. C. de ſerui. & ibi per Cy. & per Bar. in l. quoties, ff. de ſerui.

o Haberet. Non enim plus iuris acquirit in præſcript. quam ille plebanus habebat.

p Dictum. Vide ad prædicta, quod not Bart. ff. de publi. l. ſi publicanus §. de vectigalibus.

q Conceſſi. Prout videmus in archiepiſcopo Rauennate, qui ex priuilegio plurium pōtificum Romanorum poteſt vbique portare Crucem, & ſignare, præterquam vbi eſt papa, & prope vrbem ad tria miliaria.

r Dare. Multo magis illud cum alio communicare, vt hic etiam, ignorante illo, cuius læditur.

ſ Qui. Secus in præſcriptione realium, vbi non requiritur ſcientia aduerſarij, vt no. per gl. in l. 2. C. de ſerui & vide Innoc. de capel. mo. dilectus.

t Audientiam. Quo ad ſubditū erga ſuperiorem, ſecus de alio aduerſus ſuperiorem, vt in cap. cum non liceat, poe. & in capit. audiuis, eo, tit.

u Appellatio. Vbi delicta ſint notoria, vel ſi non excedatur modus, vide ſupra eodem, licet, in gl. 1. & ſuper illa.

x iiij. Et vide de præſcript. audiuis, in gloſſ. 2. & ſuper illa Ioann. Andr.

y Reſpicienda. Vel a legato, vide de offic. Archid. c. officium, ſuper gloſſ. fi. & de pę. & re. omnis.

z Gloſſ. Vide Ioan. Andr. de cenſi. cap. 1. lib. 6. in gloſſ. ſuper. verſi. viſitatis, & ſuper illa in nouella.

aa Dona. De iſto charitatiuo ſubſidio an poſſit tolli præſcriptione, & alia circa materiam vide Ioan. And. de cenſi. cum apoſtolus, & cum venerabilis.

bb Dicam. Et quod no. Bart. de intereſſe in genere petendo, in l. ſtipulationes non diuiduntur, ff. de verb. oblig. & de fru. & lit. expen. in c. finem, de do. & contu. & vide Cyn. Bart. & Bald. in l. 1. & 2. C. de ſenten. quæ ſine cer. quanti.

cc Eccleſiæ. Petitio autem eccleſiæ eſt actio vniuerſalis, vide in Specul. de act. & pe. §. ſequitur, ad fin. & cap. cum ad ſedem, præalleg.

dd Emptor. Ibi. vide Bar. & ff. eodem, l. tale pactum. facit quod no. ipſe in l. non ſolum, §. ſi liberationis, ff. de le. lega.

ee Ex quibus. Vide in cap. olim. alleg. in gloſſ. & plenius per Pau. in Clemen. ſecunda, de deci. & per Bartol. pleniſſime in l. Paulus, ff de ſolut. & vide Ioan. Andre. in Specul. de ſolu. §. nunc aliqua. ad fi.

ff Secundum. Et vide not. infra de deci. ca. cum contingat, & ibi.

gg Conſuetudinaria. Hoc durum, quia agitur de clerico contra clericum: ſed an conſuet. diminuat decimam a laico aduerſus clericum, vide Io. And. de deci. cum homines.

SVMMARIVM.

1 *In viſitatione monaſterij quos & quot introducere poſſit illuſtrem epiſcopus, quam archiepiſcopus, iuncto numero 4. 6. qua de cauſa, numero 4. in fine, & ver. pauciores canonicos quam religioſos, num. 5. & quos canonicos. 8. & in quo habitu, num. 9. reliqua vide num. 6. & 7.*

1 Ab

2 *Ab indecenti clericis maxime abſtinendum eſt.*
3 *Facere non poſſe quæ credendum eſt hominem.*
4 *Cap. de cætero, & cap. ad audientiam, de cleric. non residen. cum hac conſtitutione conciliatio.*
Teſtes actionis ſuæ adhibet epiſcopus, ibidem, in calce, verſi. qui dicit.
5 *Canonici non ſiunt omnes abducendi ab epiſcopo, ne eccleſia patiatur.*
6 *Extrauagans Bonifa. debent, de cuius eccleſiæ viſitatione loquatur.*
In viſitatione monialium qui et quot adhibendi, ibidem, ver. ſed hodie.
7 *Suppletio gloſſarum.*
In viſitatione eiuſmodi non admittitur aduocatus, & ratio, ibid.

C A P. XVII.

1 **Vt iuxta.** Caſus. Epiſcopus † viſitans mona-
ſterium, non introducat ſeculares,
ſed duos vel tres canonicos ſuos cũ
aliquot religioſis. & præmittit motiuum prohibitio-
nis. ſecundo prohibet. ſecunda ibi, firmiter [Indecẽs]
2 a quo, † maxime clericus abſtinere dẽt de vita & ho.
clerico. cum ab omni, & capitulo, clerici [Officia]
3 nam generaliter † ea, quæ pietatem, æſtimationem,
a famam, ſeu opinionem, & verecundiam [a] noſtram
lędunt, vel ſunt contra bonos mores, vel contra iura,
vel deriſoria, non facere poſſe credendum eſt. ff. de
conditio. inſtitutio. conditiones, & l. filius, Hoſtienſ.
4 [Vel tres] ergo † archiepiſcopus poteſt ducere tres ca-
nonicos. contra, quia duos tantum, de cleric. non re-
ſid. de cætero. & capitulo, ad audientiam. ſolu. illa in
epiſcopo, hic in archiepiſcopo. facit de cenſibus, cum
apoſtolus. vel illa loquuntur de canonicis, qui conti-
nue cum epiſcopis equitant: hic de his, qui vadunt,
cum viſitant, qui paucis diebus aberunt, & ſic eccleſia
non grauatur, ſecundum Hoſtien. qui dicit hos adhi-
beri, quia in ore duorum, &c. de teſti. in omni [quot
5 expedire] in his † non taxauit numerum, ſicut in ca-
nonicis. & poteſt eſſe ratio, ne ſi forſan totum capitu-
lum duceret, remaneret cathedralis eccleſia miniſtro
rum ſeruitio deſtituta. dicit tamen Hoſtienſ. quod con
ſiderata mente, non verbis, plures poterit, vel paucio-
res debebit ducere, conſideratis idoneitate, & nu-
mero eorundem, hodie per extrauagan. Boni. eod. ti-
6 tul. debent, videtur, quod † tres clericos, quorum
vnus ſit religioſus, & vnum notarium clericum duce-
re poſſit, & debeat. loquitur tamen in illa, cum viſi-
tat capitulum ſuæ cathedralis eccleſiæ reprobans con-
ſuetudinem, quod nullos ducere poſſit. ſed hodie con-
cilium Vienen. de ſtat mo. attendentes, ad fin. dicit vi-
ſitatores mon. monialium contentos eſſe debere duo-
bus notariis; & duabus perſonis eccleſiæ ſuæ, & 4. aliis
viris maturis & honeſtis [introducat] hoc ius com-
7 mune, et æquum eſt. ¶ In gloſſ. prima † [ibi, per lai-
cos] infra de immuni. eccleſ. clericis, in principio, li-
bro ſexto [et ibi, iudiciorum] per hoc patet ſecundum
Hoſtienſ. quod nec congruit aduocatos admittere [et
ibi olim] et quia viſitator inquirit de his, quæ ſecre-
to nunciantur, et ſic ſunt corrigenda ſecreto. 2. quæ-
ſtione prima. ſi peccauerit, Goffred. ¶ In gloſſ. 2. (in fi.)
quod intelligit Hoſtien. ſi canonici ſunt idonei: alias
ſecus, infra de verborum oblig. abbate. in fine, quod
dic vt not. in ſumma, eodem titu. §. quid pertinet, ſub
§. ſunt autem, verſic. quando autem prælatus. ¶ In
8 gloſſ. 3. (et in fine) per † quæ iura dicebat Iaco. quod
debent eſſe in cappa, vel alio habitu honeſto, ſecun-
dum Hoſtien. in quo chorum intrant.

ADDITIO.

a Verecundiam. Et in tantum ſunt in bono viro conſideranda, quod vſuras etiam petendo promiſſas quis ſoluere debet, vt par cat pudori ſuo, & videtur pactum nudum ſeruare, ad hoc vide l. Quintus, & ibi, gloſſ. 1. & Bar. ff. man. quæ no. eſt, & vide ipſum in l. pecuniæ, ff. de al. & ci. le. & ibi alia concor.

SVMMARIVM.

1 *Lex diœceſana, & lex iuriſdictionis diuerſæ ſunt, quæ pertineant ad poſteriorem, num. 11. 12.*
Res iudicata in vna, in altera non obſtat, ibid.
Diuiſio decretalis, ibid.
Abbas etiam habet iuriſdictionem, & pœnas, ibidem, & numero 3. & in quod eas poſſit conuertere, numero 7. conſuetudinem poteſt in criminalibus allegare, numero 8.
2 *Cap. Recolentes, de ſtatu mona. de quo loquatur.*
3 *Conſuetudo dat iuriſdictionem, verſic. & conſuetudo ſuper qua etiam petitio fundatur, num. 4.*
Conſuetudinẽ proponere & probare, quod ſic eſt ab antiquo obſeruatum, ſufficit, & in quibus id ſufficiat, ibidem, numero 4.
In electionis, pedagij, & pœnarum & ſimilium iure non exigitur titulus, & quod proponere, & probare ſufficiat, ibidem.
In principes inuehitur, qui caſtra, & iuriſdictiones occupant & quo prætextu, ibid.
5 *Inſtructam cauſam ſufficienter remittere qui debet non ante etiam remittere, quam ſit ſufficienter inſtructa, debet.*
6 *Emenda quæ dicantur, & num. 7. & 8.*
Capitu. ab omni, de vita & honeſtat. clerico. intellectus, ibidem.
Ordinarius licet magis aſtringatur ad gratis officium ſuum reddendum, poteſt tamen ſuper hoc habere certam, & moderatam conſuetudinem, & ſportulas, ibid. & pœnas pecuniarias a cauſis ciuiliter tractatis prouenientes in almoniam ſuam, ſi egeat, vel in alia, & quę conuertere, numer. 7. de prouenientibus autem a criminalibus, quid iuris, num. 8.
7 *Cap. licet, de pœnis. quomodo non refragetur huic, nec decretali, ab omni de vita, & hon. cler.*
Pœnam ordinariam poteſt iudex temperare, & in pecuniariam, vel aliam commutare, pecuniariam vero in quod poſſit conuertere, & quibus in cauſis, ibidem, & num. 8.
Charitas ordinata incipit a ſeipſo etiam in conuerſione pœnarum pecuniariarum, ibidem, verſiculo, item ſi egeat.
8 *Ad criminalia exercenda criminaliter deputare debet laicum iudex eccleſiaſticus.*
9 *Epilogus, & additio gloſſarum. num. 10.*
13 *Mortuaria ad quam legem ſpectent, & vbi habeat ea locum.*
17 *Monaſteria in quibus exempta ſint a lege diœceſana, quę per epiſcopi ſtatuta nequeunt ligari.*
18 *Rei iudicatæ exceptio vt obſtet quæ requirantur, remiſſ.*

C A P V T XVIII.

1 a Dilectus. Caſus. Lex † diœceſana [a] & lex iu-
riſdictionis ſunt diuerſa. vnde res
iudicata in vna, non ob. agenti ſu-
per alia. Et in prima partis conqueſtio. In ſecuda papę
prouiſio. ſcda ibi, cum ergo [Abbas] no. abbatē iuriſdi
b ctionē habere, & pęnas exigere, de hoc de deli. pu. [b] c.
2 2. non ob. ſm Hoſti. de ſtatu † mon. recolentes, quia
loquitur de Ciſtercienſibus, & temporali pœna proue-
niente ratione temporalis iuriſdictionis, & eſt exhor-
tatio, vt ibi not. hic loquitur de aliis, & quando pœna
prouenit ex ſpirituali iuriſdictione, & oſtendit, quid
eſſe poſſit de iur. [Quinqueparochiarum] proprium
nomen, & vna pars ſecundum Iacob. ſicut Quinque
eccleſien. de poſtu. bonæ. 2. vel ſunt duæ partes [Com-
3 pelluntur] quamdo † ergo fiebat condemnatio pro
aliquibus delictis, tertiam partem conſueuerat habe-
re monaſterium. & conſuetudo dat iuriſdictionem, ſu-
pra eodem, irrefragabili. §. exceſſus [Ab antiquo] not.
4 petitionem † fundari ſuper conſuetudine, de hoc de
c verborum ſignificatione abbate, [c] Innocenti. dicit
Hoſtienſ. quod hic innuit vſum præſcriptum: alias non
eſſet conſuetudo, de conſue. capitulo primo, & not.
quod ad fundandam intentionem actoris ſufficit pro-
ponere, & probare, quod ſic eſt ab antiquo hactenus
obſeruatum, vt hic, ſupra de tranſac. quanto, de foro
competen. cum contingat. & idem in elec. pedagiis, &
ſimilibus, vt præalleg. decret. abbate, eodem titulo,
ſuper quibuſdam, de cenſi. peruenit. & ſunt hæc in ar-
gum. contra principes, qui caſtra, & iuriſdictio. oc-
cupant, niſi eis oſtendatur titulus, quem requirunt
contra iura. C. de rei vendi. l. fina. C. de peti. hære. co-
d gi, [d] vt eccle. bene. capitu. vno. §. primo. nam ſufficit,
quod ſic ab antiquo fuerit obſeruatum, licet ſecus ſit
in eccleſiaſtico principe, de quo remittit Hoſtien. ad
ſummam, de præſcriptio. rerum immobilium. §. quæ
5 exigantur. ſub §. quartum [Sufficienter] nec † aliter
debet fieri relatio. ſupra de electio. dudum. 1. verſicu.
cum autem. Hoſtienſ. [dictus] in parte deciſa [Epi-
ſcopus] contra quem agebat Abbas [Impediuit] op-
ponendo exceptionem rei iudi. [Ab eccleſiis] aliis,
vel de prædictis 5. alias non iuuaſſet exceptio [Emen-
6 dæ] ideſt † iuſtitiæ, quæ communiter leuantur a par
tibus, ſed contra infra de vita, & honeſta. clerico.
cum. ab omni. ſolu. ibi loquitur de delegato faciente
illicitam pactionem: hic de ordinario. qui licet ma-
gis aſtringatur ad gratis reddendum officium, argu-
men. ſupra eodem, inter cætera [e] tamen poteſt ſuper
hoc habere conſuetudinem certam & moderatam,
qua poteſt vti, argumen. de ſi. ad apoſtolicam, in ſin.
poteſt etiam leuare ſportulas, vt not. in capitulo, cum
e ab omni. [e] & ſecundū † hoc diuerſus eſt caſus a decre-
7 ta. licet, de pęnis, vel loquitur de emendis pecunia-
riis, quæ leuantur pro exceſſibus, poteſt enim iudex,
quando de crimine ciuiliter, non in modum accuſa-
tionis, agitur, pœnam ordinariam temperare, & in
pecuniariam, vel aliam commutare, ff. de pęn. re-
ſpiciendum, & l. aut facta, & l. hodie. C. ex quibus
cauſis, & ſi ſæuior, ff. de his qui not. infamia, quid
f ergo. §. pęna [f] grauior. nec ob. quod mon. hoc percipit,
quia eleemoſyna eſt, ſicut ſi daretur alii pio loco, ar-
gumen. de dona. conſultationibus, decreta. autem li-
cet, loquitur in priuata perſona, vel quando fit cau-
ſa auaritiæ: vel loquitur hic cum de conſuetudine,
vel ſtatuto delinquens tenetur ad certam pecuniæ
quantitatem, de hoc de delic. pu. capitulo ſecundo,
vel melius ſecundum Hoſtien. poterit abbas talia de-
g putare alicui de officinis [g] eius, vel aliquibus indi-
gentibus. Item ſi egeat, ſecundum euidentem inopiam
poteſt de talibus releuare, & idem in epiſcopo, ſi ege-
ret, quia ordinata charitas &c. de vſu. pal. niſi, & vi-
detur expreſſum in authent. de ſan. epiſco. §. Deo ama
biles, §. ſi autem eccleſiis, verſicul. ſi autem œcono-
mi. alias dicit quod talia de ſuo conſilio non vſurpa-
bunt, ſupra eodem irrefragabili. §. final. & hoc, quan-
do de criminibus ciuiliter agitur, vt ſupra nota. vel
etiam inter laicos de criminibus, quamuis graui-
bus, ciuiliter. nam, ſi criminaliter, non poſſet hoc
8 competere, niſi ratione regalium, & tunc † oporteret
haberi laicum deputatum ad talia exercenda, infra
ne cleri. vel mo. ſententiam, & eodem titulo, capi-
tulo vlt. libro 6. Si vero inter clericos ageretur de
maioribus criminibus ad degradationem, tunc poſ-
ſet abbas conſuetudinem allegare, de exceſſi. præla-
to. accedentibus, & de hoc ſupra eodem, irrefra-
gabili. §. exceſſus, vel poteſt hoc intelligi de emen-
dis excommunicatorum, ſecundum Hoſtien. qui re-
mittit de ſi. ad aures, facit de ſententia excommuni-
tio. venerabilis, §. denique, libro ſexto [Vlterius] 1
quaſi nimis fuerit protelatum [Prædicta] citatio, cau-
ſarum examinatio &c. [Formam] ſcilicet inſtruendo
9 & remittendo. ¶ Prima † gloſſ. ponit partem caſus.
¶ Secunda gloſſ. diſtinguit legem diœce. & iuriſdictio-
nis, & quid ſpectet ad vtranque. diſtinguit etiam in-
10 ter mon. & ſeculares eccleſias, & monaſteriorum ca-
pellas. ¶ In † gl. 2. in principio, quære hāc gl. 10. q. 1.
in ſumma [& ibi, curæ animarum] omnis inſtitutio, de
ſtitutio, confirmatio, & inueſtitura, Inn. [& ibi, coer-
ctio] item cauſas audire, & omnia, quæ circa iu-
dicium aguntur, expedire, viſitare, corrigere, ex-
communicare, ſuſpendere, interdicere, ſtatuta fa-
cere, inquirere tam de vita clericorum, quam de of-
ficiis, & ſtatu eccleſiarum, Innocenti. [& ibi, colla-
11 tio] Innocenti. hic dicit hoc videri † mirabile di-
ctum, quod collatio fructuum ſit de lege iuriſdictio-
nis, probat tamen id capitulo interdicimus. decimæ-
ſexta, quæſtione prima, quod ad id arctat monas-
cos [& ibi, dando] vel faciendo, quod Hoſtienſ.
dicit, in actione [& ibi, ad ſynodum] decimaoctaua
diſtinctione capitulo final. Dicit Hoſtienſ. quod ſe-
cundum eandem doctrinam quam tradunt antiqui,
12 conuocare † ſynodum, ſiue tenere, & præſidere &
punire contemnentes non ſit pati, vel recipere, ſed
potius agere, videtur ſynodus potius eſſe legis iuriſ-
dictionis, quam diœce. quod ſatis probari dicit per
decreta. quod ſuper. infra titulo ſecundo, & dixit
idem, ſupra eodem, conquerente, vbi vide ſuper
verbo, ſynodus [& ibi, Mortuariorum] decimaſex-
ta, quæſtione prima, placuit, dicunt Pet. & Abb.
13 quod non † eſt iure expreſſum, ſed ſunt verba Hu.
poſita. decima quæſtione prima, in ſumma. & di-
cunt, quod fit hoc in quibuſdam cathedralibus ec-
cleſiis, in quibus mortuo canonico, vel alio clerico,
vocantur presbyteri ciuitatis per ſonum campanæ [&
ibi, Cathedraticum] decima, quæſtione tertia, ca-
14 pitulo primo [& ibi, Et conſimilia] vt miſſas † publi-
cas, vbi voluerit cantare, & cathedram ponere cauſa
prędicādi, vel cauſas audiendi. decima octaua, quæſtio-
ne ſecunda, luminoſo. A ſubditis moderatum auxi-
lium petere, de cenſi. cum apoſtolus. Pro negociis
eccleſiæ clericos mittere, & eis imperare. decimaſe-
cunda, quæſtione prima, quia frater, ſupra de cle-
ricis non reſiden. de cætero. de maioritate, & obe-
dientia, capitulo ſecundo. Innocent. [& ibi, In re-
15 cipiendo] vel patiendo, non † videtur Innocen. quod
ſit vera regula, & doctrina iſtas leges cognoſcere per
diuerſitates dandi, & recipiendi, dicens quod a-
lia ratione non dicuntur hæ leges, diœce. & iuriſdi-
dictionis, niſi quia ſic aſſumpto, & nominata po-
tius a iure moderno decretalium, quam antiquo-
rum

rum canonum, & videntur fuiſſe verba magiſtralia. quia ergo propria regula, & inuariabilis doctrina de his dari non poteſt, dicit has leges per ſingularia declarandas. declarat ergo caſus, quos ponit gloſſ. & quos ſupra addidi ad gloſſ. hoc autem notauit de ſta-
h tu mona. capitul. primo, [h] & adhuc adde quod ibi dicam, & concordat huic dicto Innocen. de poſtula. dixi, cuius doctrina per caſuum expreſſionem, non per regulam eſt habenda de poſtula. capit. vltim. Dicebat ergo hic Innocent. quòd melius videtur dicendum, quod vna lex ſit tantum, quam in ſuis eccleſiis habet epiſcopus, ſcilicet diœceſ. ſub qua, & lex iuriſdictionis, & totum ius epiſcopale comprehenditur. Falſitas vero illius doctrinæ patet in procuratione, quæ dicet de iuriſdictione ſit, in recipiendo conſiſtit [& ibi, Exempta]
26 vnde poteſt inferri † ſecundum Innocent. quòd omnia, a quibus non ſunt per canones exempta monaſteria, ſint de l. iuriſdictionis: alia, & ſi ſint de iure epiſcopali, non tamen de lege iuriſdictionis, ſed diœ-
27 ceſ. [& ibi, Libera] dicit †. Vincent. hoc verum, niſi in caſu, infra de teſtam. requiſiſti. vide de relicto monaſterio epiſcopus petit canonicam [& ibi, Ad legem iuriſdictionis] per ſtatuta tamen epiſcopi monaci non obligantur ad aliquid, quod ſit contra regulam de officio archidiac. capitulo final. verſicul. & ſalua, Innocent. & Hoſtienſ. [& ibi, Qui populum] non exemptum. de his, quæ non reſpiciunt populum, dicam infra de ſtatu monacorum, capitulo primo [& in fin.]
28 quæ requirantur † ad hoc, vt obſtet exceptio rei iudicatæ, not. infra de exceptio capitulo penult. in fin. vltima gloſſ.

ADDITIONES.

a Lex Diœceſana. Quandoque autem ſumitur lex diœceſana pro lege iuriſdictionis, vt in capitulo ex parte. de regul. de iſtis legibus, & an monaci ſint ſubiecti, vide quod not. in capit. 1. de ſtatu mona. & ſic non obſt. illud cap. ex parte de materia iſtius gl. Et quæ dicatur diœceſana, quæ lex iuriſdict. vide quod plene not. Innocen. in capitul. 1. de ſta. regul. & ibi etiam gloſſ. de iſta l. iuriſdictionis, vel l. diœceſanæ, etiam not. in cap. cum dilectus, de ca. mona. in gloſſ. fin. in fin. quandoque autem gloſſ. exponit l. diœceſanam i. legem iuriſdictionis, vt in cap. fin. in gloſſ. 1. de ca. mo. Bald.

b Pu. Ibi vide in gloſſ. fi. & in c. recolentes inf. alleg.

c Abbate. De hoc per Ioann. Andr. ſupra de conuer. c. fi. in ſumma, in quarto membro, & vide in quinto membro, quomodo probatur.

d Cogi. Ibi vide Bar. Bald. & Bar. de Sal.

e Ab omni. Vide in illo c. per gloſſ. & Ioan. And. & alio caſu loquitur ille text. quam iſte.

f Pœna. Ibi vide Bar. & Bald. & d. Bar. de Salic. in l. & ſi ſeuerior, præalleg.

g Officiis. Poteſt enim iudex mulctam impoſitam conuertere in reparatione pallatij, vel cameræ ſuæ, vide bonam l. in l. mulctarum, & ibi Bar. C. de modo mul.

h Capitulo. 1. Et ibi videtur ſentire, quòd quarta mortuariorum ſit de le. iuriſdictionis. hic gloſſ. tenet, quòd ſit de diœceſana.

SVMMARIVM.

1 *Exempti corrigi non poſſunt ex reſcripto mandante ordinario, vt corrigat clericos diœceſis ſuæ.*
Decretalis hæc non eſt contraria his, quæ ſupra no. c. quanto, & c. 1. eod. & ratio, ibid. vide num. 7.
2 *Iuriſdictionis tertia ſpecies eſt ex compromiſſo.*
Arbiter interdicere, vel excommunicare non poteſt, licet alia poſſit, vt hic dicitur.
3 *Occaſio caſua.*
Ordinarij excitatur officium, ſi ei ſcribatur de his, quæ pertinent ad ipſum a ſuperiore, ibid.
4 *Interdicitur locus.*
Suſpenditur perſona, ibid.
Interdicti, & ſuſpenſionis ſententia in quibuſdam conueniũt in quibuſdam diſcrepant, ibid.
5 *Exemptæ eccleſiæ non includuntur in reſcripto, quo mandatur alicui prouideri in diœceſi.*
Clerici monaſteriorum, vel eccleſiarum exemptarum exempti, ibid.
6 *Epilogus, & additio gloſſarum, num. 7.*
8 *Abbas vnius epiſcopatus poteſt in alio epiſcopatu pro tribunali ſedere.*
9 *Relaxandi verbum hic quomodo intelligendum.*

CAPVT XIX.

a
1 Graue. [a] Caſus. Per † reſcriptum, quo papa mãdat ordinario, vt corrigat clericos diœceſ. ſuæ, non datur ei iuriſdictio ſuper exemptione. In prima conqueſtio. in ſecunda prouiſio. ſecunda ibi, mandamus [Spectantes] pleno iure, de priuileg. quoniam, Hoſtienſ. [Nullam] & ſic non eſt contraria decreta. iſta his, quæ not. ſupra capitulo quanto, & ſupra eodem, capitulo primo, Innocẽ. [De-
2 legatam] eſt etiam † tertia ſpecies iuriſdictionis, ſcilicet ex compromiſſo: ſed quia ex ea non licet interce-
b dere, vel excommunicare, [b] & ſi liceat contumaciam litigatoris alias punire, ff. de arbitr. leg. non ex omnibus, & ſi ex ea agatur ad intereſſe, & ſi executioni mandetur, infra de arbit. per tuas, ideo de illa ſubi-
3 cetur, Goffred. & Hoſtien. [Occaſione] caſus † Hoſtiẽ. facit infra titulo ſecundo. ſoliex, in princip. [Tranſmiſimus] in excitando officium ſuum, non delegando:
c alias contra, de officio delegat. ſane, [c] ſecundum Goffred. quod poteſt intelligi ſecundum Hoſtien. etiam quo ad iſtas eccleſias, ſi de exceptione fieret mentio: alias in generali mandato talia non venirent, remittit, de officio legat. quòd tranſlationem. vide quod
4 ſtatim dicam [interdicti] interdicitur † locus: ſed perſona ſuſpenditur. hæ etenim ſententiæ in quibuſdam conueniunt: in quibuſdam diſcrepant, de quo remittit Hoſtien. de ſenten. excommunicatio. capitulo primo, §. & hoc eadem, libro ſexto [Relaxes] per hanc
5 † decret. colligebat Vincent. quod ſi mandetur alicui prouideri in diœceſ. non poteſt prouideri in eccleſiis
d exemptis, de hoc dixi ſupra de reſcriptis. abbatem. [d] vbi Compo. contra etiam vide quod dicam de reſcriptis, ſi propter, libro ſexto. Item not. Pe. & Abb. quod clerici monaſte. vel eccleſiarum exemptarum ſint exẽpti, de ſtatu regu. capitul. vlt. ad finem. patet de priui-
e leg. per exceptionem, [e] libro ſexto. ¶ Prima † gloſſ.
6 elicit tria argumen. ¶ Penult. gloſſ. alleg. quatuor concord. & vnum contrarium. ¶ Vlt. gloſſ. obiicit, & ſol-
7 uit dupliciter, & primam approbat. ¶ In † gloſſ. [ibi, maxime] Idem Innocen. ¶ In gloſſ. pen. [ibi, in fi.] dic vt ibi. & ſupra de elect. noſtri. 55. diſtinctio. pœnitentes. ¶ In gloſſ. vlt. [ibi, vel poſſet dici] lectura hæc eſt contraria illi verſic. nullam; quòd mediatam, nec immediatam, nec principalem, nec acceſſoriam [& ibi, ſit paratus] & ſecundum hanc lecturam colligit Ho-
8 ſtienſ. quòd † abbas vnius epiſcopatus poteſt in alio epiſcopatu pro tribunali ſedere, de quo remittit, ſupra eod. quanto, in fin. de officio lega. nouit [& in fin.]
9 Idem Innocent. vel ideo † dicit, relaxes, vt epiſcopus prudenter & caute poſſit errorem ſuum corrigere, ne confundatur, ſecundum Hoſtien poterit dicere tales ſententias, quas tuli, de voluntate papæ relaxo, cui oportet obediri. decimanona, diſtinctio. in memoriam.

ADDITIONES.

a ¶ Graue. Et hoc capitulum intellige, quando scribitur ordinario, eius officium excitando, ſecus, ſi executioni, vt no. Io. And. in capitulo abbatem, ſupra de reſcript. quia tunc etiam exempti comprehenduntur. Bald.

b ¶ Excommunicare. An id poſſit pacto introduci, vide de officio delegat. P. & G. etiam in alios habentes iuriſdictionem illam prorogando, per Ioann. Andr. ſuper verſic. ex cauſis, & ſuper gloſſ. ibi ergo. & an arbitri iuris poſſint excommunicare, facit capitulum ab arbitris, de officio delegat. libro ſexto, & vide ibi Archidiaco. & Ioan. Andr. de appellatio. licentia, libro ſexto.

c ¶ Sane. Lo ſecundo, loquitur in delegato, hoc in ordinario excitato.

d ¶ Abbatem. In gloſſ. dicit Vincentius &c. & ad hoc etiam vide gloſſ. in Clemen. frequens. §. præterea, de exceſs. prælat. & ibi Paul. qui diſtinguendo concordat opin. & Ioan. de Ligna. qui tenet opin. Ioan. Andr. per Clemen. archiepiſcopo de priuileg. & vide dom. Pe. de Anch. in repet. c. ſi propter, vbi inducit hoc ad arduam q.

e ¶ Exemptionem. Vide Bart. in l. quod conſtitutum, ff. de teſta. milit.

SVMMARIVM.

1 *Licet, id eſt licitum eſt, in prin.*

2 *Epilogus, & additamenta gloſſarum, nu. 3.*

Abſolutionem an poſſit is, cui cõpetit ex officio, alij committere, ibidem num. 3. quam poſſunt etiam laici in neceſſitate impartiri, num. 4.

Priuilegij gratiam ſibi factam quis non poteſt alij committere, ibid. & ratio.

CAPVT XX.

Eis, quibus. Breue eſt [Canonem] decimaoctaua, quæſtione quarta, ſi quis ſuadente [Licet] id eſt licitum eſt [expedire] puta † quia ipſi ſunt alijs occupati, ſupra eodem, quod ſedem, vel quia placet eis, vt not. ſupra eodem, quod ſedem, vel quia placet eis, vt not. ſupra eodem, quod ſedem...

1 tum eſt [expedire] puta † quia ipſi ſunt alijs occupati, ſupra eodem, quod ſedem, vel quia placet eis, vt not.

2 de officio delega. paſtoralis, Hoſtien. ¶ Secunda † gl. ponit exempla, & ad ſecundum exemplum ſignat

3 contrarium, & ſoluit. ¶ In † glo. ſecunda [ibi, in hac parte] & hoc tenet hic Hoſtien. qui inducit hanc literam, ex officio, quaſi ſecus, ſi ex miniſterio. Item gratiam priuilegij ſibi facti non poteſt alij committere, ſupra de vſu pal. capitulo ſecundo, nec alius debet ipſam vſurpare, de priuileg. capitulo ſane, talia enim ſunt perſonalia, de conceſſio. præben. conſtitutus. di-

2 ctum gloſſ. ſecundæ pars, & eſt verius [a] ad contrarium dictum quod illud, cum miniſterium abſoluẽdi competit per delegationem: ſecus, ſi per officium vt hic [& ibi, etiam

4 † ſacerdotes] & etiam laici in neceſſitate, ſecundum Phil. hic, dic vt ſupra eodem paſtoralis, in gloſſ. quo caſu, in fi.

ADDITIO.

a ¶ Verius. Pro qua facit, quia tranſit hæc auctoritas ad ſucceſſores dignitatis, & ſic non videtur competere induſtria electa iuxta doctrinam Bal. in l. quiſquis, C. de epiſ. & cler. vbi dicit, quod non videtur induſtria electa, vbi fit mentio hæredis, alleg. l. cuius bonis, ff. de cu. fu.

¶ De officio iudicis. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio, ſiue diſpoſitio tituli.*

De materia huius tituli, & vbi in locis alijs tradatur, ibid. ver. de hoc habetur, & num. 2.

2 *Ex officio iudex ſupplet allegationes, & interrogat poſt concluſionem.*

Dilatione pendente iudex non præbet officium ſuum.

1 ¶ Dicto † de ſingularibus officijs dignitatum, & iudicum ſingularium, nunc indeterminate ſummatim de quodam officio, quod delegatis, & ordinarijs eſt cõmune. ideo &c. Gotfred. de hoc habetur tertia quæſtione ſeptima, §. tria, verſic. ſi verò in vno. conueniunt autẽ,

2 ſupra de poſtu. bonæ. 1. vbi iudex † ſupplet allegationes, de fide inſtrum. cum Ioan. ad fin. vbi poſt concluſionem iudex ex officio interrogat, infra de appellatio. ſignificante, vbi circa principale. lit. nõ conteſt. & dilatione pendente delegatus non præbet officium, facit de ex. cp. pia, in fi. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatum prouidere parti, quæ non poteſt habere ſpectat ad officium iudicis etiam delegati, & nu. 5. 6. & 8. & poterit dare domeſticum, ibid. & nu. 9. An & quibus caſibus poſſit aduocatus inuitus cogi, nu. 4. 5. 7. & ad certum ſalarium, nu. 8. & an petenti tantum, ibid.*

2 *Pro ſubiectis poteſt dominus vel ſuperior ſtare in iudicio, & pro ſubiectione tertij litigare, vide exempla.*

3 *Officium iudicis, de quo hic agitur, eſt purum, generale, & merum, quod eſt implorandum ſine ſolennitate.*

5 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum.*

6 *Supplet. 2. & num. ſubſequentibus.*

Ordo poſtulantium debet eſſe, & ratio, ibid.

Mediocribus prouiſum a iure, vt deſideria ſua proferant, ibidem.

7 *Non petentibus etiam prouidetur aduocatus a iudice.*

8 *Potentialis modi vſus.*

Verbi in alia reſolutio, ibid.

9 *Teſtem de domo iudicis nemo producere poteſt, aduocatum ne etiam non poſſit, ibidem, & in quo differat a teſte, ibidem.*

10 *Recuſari poteſt iudex, cuius dominus ſit aduocatus in cauſa.*

Aduocatus autem an & quando poſſit repelli, ſi ſit familiaris iudicis, ibid.

Dominus ſubditum erigit, & deprimit, non contra, ibid. verſ. quia dominus.

CAPVT I.

1 Ex literis. Caſus. Ad officium iudicis etiam delegati ſpectat prouidere aduocatum parti, quæ non poteſt habere, & poterit dare domeſticum. Communis diuiſio. ſecunda ibi, mandamus [Sancti Petri] quod immediate & pleno iure pertinebat ad monaſterium ſuæ

1 noſtræ, ſecundum Innocent. & ſic vnum † monaſterium ſtat in iudicio pro alio monaſterio ſibi ſubiecto, concord. de reſcript. ex tranſmiſſa, ſicut & epiſcopus pro eccleſia ſibi ſubiecta, de ſucceſſ. ab inteſt. capitul. fin. decima quæſtione prima, regenda. ſic poſſent etiã litigare ſuper ſubiectione tertij monaſterij, vel vnũ aliud vendicare, de tranſlatio. preterea ſecundo. quod met. cauſa. cum dilecti, de donat. inter dilectos. de ſtatu monacorum, recolentes. §. final. Hoſtienſ. [Officium]

3 purum † generale, & merum, [a] quod dic, vt nota.

2 in ſumma, eodem titulo, §. 1. Hoſtienſ. [Implorando] de plano, & ſine ſolennitate, ff. de officio procon. nec quicquam. §. de plano, & §. aduocatos [Archiepiſcopus] dicit Egidius per hoc quoſdam † dicere,

4 quod hoc fecit iure ordinario, non delegato: tu contra, vt dixi ſummando [Clerico tuo] an ipſum cogere poſſet,

poſſet, remittit Hoſtien. ad ſummam, de poſtula. §. primo, verſic. ſed nunquid poteſt cogi beneficiatus [Eiuſdem] Cauenſ. [Tuus erat] iſta non erat illius cauſa propria, ſecunda quæſtione ſexta, biduum, verſi. palam.
5 ¶ Vltima † gloſ. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ In gl. ſecunda [ibi. §. aduocatos] prouidet iudex de aduocato fœminis, & pupillis debilibus, vel his, qui ſuæ mentis non ſunt, aliquo eis petente, & etiam nullo petente, & his etiam, qui per aduerſariorum potentiam habere
6 non poſſunt. ¶ In † gloſ. ſecunda [ibi, aduocatorum] & quod aliquis ſit ordo poſtulantium, ne ſi honori poſtulantium locus detur, mediocres deſiderii ſui non proſequantur. ff. de officio procon. nec quicquam. §. obſeruare & ibi, Si vero vbi idem hoc. & ibi, De publico] vid. in Specul. eodem titulo. §. deſeruit, in fine ſe-
7 cundæ columnæ [& in fine] per hunc §. videtur, † quod putat Goffred. verum in certis perſonis, quibus etiam non petentibus dari non debet aduocatus, vt ſunt fœminæ, pupilli, debiles, & qui ſanæ mentis non ſunt, & qui per potentiam aduerſariorum aduocatos habere non poſſunt. ff. de officio proconſul. nec quicquam. §. vltimo. nec his datur gratis, ſed competenti ſalario pro facundia aduocati, pro modo litis, & conſuetudine fori. ff. de extraord. cogni. lege prima, §. in honorariis. ſed aliis aduocati inuiti dari non debent, qui per ſe, amicos, & pecuniam poſſent habere. ff. de rebus eorum, qui ſub tute. vel cura. ſi magis. §. in primis. &
b quod dicit leg. prima, §. ait prætor, [b] qui non habet
8 aduocatum &c. ſup. nec habere † poſſit, vt in quibuſdam perſonis dictum eſt: & ſimilis expoſitio ff. de aqua plu. arcen. l. Labeo. §. ſi aqua pluuia noceat idest
c nocere poſſit. hic ergo datur [c] aduocatus inuitus eccleſiæ, vt pupillo, vel ei ſubtrahebatur malitia, vel potentia partis alterius, ſecundum Goffred. ad id, quod dicit, aduocatum non dari gratis, dicit Hoſtien. quod ſi petens diues eſt, aduocatus iudici non obedict ſine ſalario. ſi vero pauper eſt, nec habet, vnde ſoluat, omnino tenetur obedire, cum ad hoc ſit aſtrictus ex lege naturali, & ex præcepto diuino, Matth. 22. Diliges proximum tuum &c. vel dare debitur ſecundum Grego. in homel. ſuper Matth. 25. ibi Homo quidam peregre. dicit ergo, ſi nihil ei pro indigentibus loquitur, pro talenti retentione damnabitur. & ſecundum Hoſtien. hic habet locum, gratis accepiſtis &c. infra de magiſtris. capitulo primo, nec obſtat, ſi dicat, quod expenſis ſuis factus eſt peritus. nam & illas expenſas dominus dedit. quid enim habes, quod non accepiſti? primo ad Corinth. quarta. Nec diues fieri poterit ſapiens ſine dono Dei, Eccle. 1. Nec dicas hæc theologica, nec curanda: nam & ciuilis lex hoc curat in authenti. vt non luxur. contra na. [illegible] re-
d ſponſ. &c. 1. §. colum. 6. [d] Clerici vero, qui [illegible] patrimonio Ieſu Chriſti recipiunt, de præbendis, eum ſecundum, debent cauere, ne perſonis miſerabilibus deficiant, de poſtulat. capitulo primo, [illegible] etiam ſi non petunt, iudex vltro aduocatum offeret. ff. de officio proconſul. leg. nec quicquam. §. aduocatos. ¶ In gl. vltim. [in fine] hæc ibi dicitur, quod [illegible] exceptio fuerit admiſſa. vide in Specula. titul. e. §. vltimo, verſi. item quod aduocatus, & quod ibi dixi. ſed con-
9 tra, nemo † poteſt producere teſtem de domo iudicis. quarta, quæſtione quarta, capitulo fin. ſed aduocatus teſtis eſt, & pluſquam teſtis, & in continue de facto, & de iure dirigat, & porrigat intentionem clientuli, de iudi. paſtoralis, aliud C. de poſtul. l. quiſquis. ſolu. dicit Hoſtienſis, aliud in teſte facti, cuius dicto creditur. de his, quæ vidit vel audiuit, de conſuetu. capitulo ſecundo; aliud in aduocato qui teſtis eſt iuris, nec ei creditur, niſi quantum iure probat, & tunc iuri creditur. & non ſibi. ff. de probationibus, ab ea parte. vel dic ſecundum eum, quod vterque admittendus eſt in ſubſidium, vbi aliud non habetur, argumen. decimaquarta, quæſtione ſecunda, quamquam. C. de hær. quoniam multi, in fi. vnde & aduocatus ille admittitur hic, & in ſubſidiũ; quia forſan alius idoneus non inueniebatur, & neceſſitas legi non ſubiacet. & quod dixi, quod aduocatus de facto probat intentionem clientuli, verum eſt de facto, de quo conſtat, vel eſt notorium, vel per alios teſtes probatum. [e] ¶ Quærit † Hoſtienſis, quid de caſu conuer-
10 ſo, ſcilicet cum aduocatus eſt dominus clerici iudicis? arguit, quod obſtet. ſupra de officio delegati, inſinuante. diuerſitatis ratio, quia, quando dominus iudex eſt, & clericus aduocatus, non timetur peruerſio iudicii, ſicut in caſu conuerſo, quia dominus ſubditum erigit, & deprimit, non e contra, ad hoc decimaſexta, quæſtione ſecunda. viſis, in fi. in medium, & ante fi. ſed ad textum opponit Hoſtienſis, ſi dominus partis recuſari poteſt à iudicio. ſupra de officio deleg. cæterum. 2. fortius dominus aduocati ipſius; quia pars forte rudis eſt, ſimplex, ſatis forte eſt extranea à domini familiaritate; ſed aduocatus, qui ſolet eſſe ſubtilis, & malitioſus. C. man. ab Anaſtaſio, poſt principium, ſcit ſibi acquirere familiaritatem domini, & eius ſecreta rimari, & facile propter eorum am[illegible] pulationem poteſt in partem ſuam trahere iudicis animum: quia gutta cauat lapidem, & c. ſolu. dicit Hoſtienſis, quod hoc ius non conſiderauit hanc ſubtilitatem, ſed affectionem domini, & litis proprietatem, quæ non eſt aduocati, vt dixi in textu; præſumpſit etiam quod iudex peritus ſit, nec de facili decipi poſſit. facit de reſcriptis, ſtatutum, libr. 6. nec præſumpſit, quod aduocatus ita ardenter procuret cauſam clientuli, ſicut propriam. nam & multi parum curant recepto ſalario. Item cum cauſa eſt familiaris, facile alia familia intercedit, non ſic in caſu aduocati. Item ſi nimis hoc dilataretur, poſſet ſecundum id iudicem recuſare, ſi aliquis inimicus meus, vel aduerſarii amicus cohabitaret iudici. ſed ſi ponas, quod aduocatus nimis ardenter aſſumit cauſam & in camera, & extra, & totis niſibus per ſe & alios laborat, & quod dominus per hoc mouetur, tunc iuſte recuſaretur. ſecundum Hoſtien. non quia dominus aduocati, ſed quia nimis fauens, argument. vt lite non conteſta. accedens 2. dicit ergo ex modo, & circumſtantiis in libello recuſationis appoſitis debere per bonum arbitrium terminari, vt ſupra de officio deleg. ſuſpicionis.

ADDITIONES.

a Merum. Et incidenter, non principaliter, vide infra capit. proxi. cum fuerit delegatum, vt infra dicitur.

b Prætor. ibi idem no. gl. & ibi no. de materia iſta.

c ¶ Datur. Etiam inuitus, quia eſt publicum officium, ſicut tabellionatus, vide in leg. prouident. C. de poſtulat. vbi vide per Sali.

d Colli. 6. Quomodo autem, & qua actione petat aduocatus ſalarium, & quo tempore peti poſſit, & plura alia circa, vide in Specu. de ſalariis. §. ſequitur. per totum, & per gl. Bar. Bal. & Sali. in l. vna, C. de ſoſtra.

e Probatum. Et probat per argumenta iuris, non per probationes facti. & vide Ioann. An. d. c. diud paſtoralis, in gloſ. quicquid, & Bart. ff. de pub. iudi. l. cuſtodias, & de adul. ſi poſtulauerit. §. quæſtioni.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio capituli.*
2 *Officium iudicis nunquid ſit actio, & quid reſtrat, vt ſit actio. Reliqua de eo vide numeris inferioribus omnibus fere.*
3 *Exercetur interdum nulla parte poſtulante, & alijs modis, & quibus.*
4 *In quibus caſibus imploretur in primo caſu, & numero 5. & 7.*
5 *Extraordinaria crimina quare dicantur.*
6 *Libelli, ſiue petitionis formula, vbi officium imploratur in primo caſu.*
7 *Officium cum primo caſu imploratur, fit litis conteſtatio, & ſolenniter proceditur, ſecus, ſi ſecundo caſu, numero 8. & 9.*
8 *Quando ipſum in ſecundo caſu incidenter proponatur ad vocem, Ante, & numero 9. & cur incidenter peti dicatur, numero 10.*
9 *Vocatur mercenarium in hoc ſecundo caſu, & differentia quæ inter hoc, & alterum, quod principaliter imploratur, & quando incipiat, remittit.*
10 *Incidenter peti quando dicatur officium iudicis.*
11 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Iudicis officium in quibus habeat locum, & numero 13.
13 *Suppletio, ſiue appendix gloſſarum.*
Officium iudicis quantum valeat in bonæ fidei contractibus, & ſupplet lege deficiente contractus, ibidem, numero 13. competit multis caſibus, vbi competit actio, numer. 14. an perpetuetur, num. 15.
14 *Legis in cauſa, ff. de mino. intellectus.*
Litis conteſtatio an et quando non neceſſaria in coniugio, & electione, eod. nume. ver. et dat ſimile.
16 *Reſciſſoria non eſt nomen actionis, ſed adiectiuum, & quid operetur, et qua ratione competat, vel concedatur.*
17 *Quod metus cauſa, actione quod ſit, dicitur iudicis officio fieri.*

CAPVT II.

a 1 Iudicis officij. Se ſummat[a] & ſunt † duo dicta. ſecundum ibi, alias ante. & primum exemplificat ibi, veluti [pro actione] exemplum, de reſtit. in integ. cap. pen. & no. ſecundum Innoc. quod dixi Mar. q.
2 officium † iudicis eſt actio, ar. ff. de actioni. & obligationibus, actionis verbo. ſed Ioan. & Azo contra. ff. de
b minoribus quod ſi minor. §. fin. ſed dices,[b] quæ vis in hoc? reſpondetur quando imploratur officium iudicis non tamen intentatur vt actio, in optione iudicis eſt id, quod petitur, concedere, vel negare. at cum propono ipſum vt actionem, cum proponam auxilium, mihi ex perſona mea nõ aliunde competens, oportet ipſum vt mercenarium ſuæ dominæ, ſcilicet actioni meæ, velit, nolit, deſeruire. C. depoſiti. l. 3. ff. de rei vendicatione, officium, ff. quod metus cauſa, metum. §. ex hoc edicto. & ſic ſequeretur abſurdum, q aliquis ſeruiret ſibi ipſi, ſecundum Innocentium, de hoc inſtitu. de actio. in quarta gloſſa, & in Specu. eodem tit. §. poteſt, ver. 1. & 2. [Proponitur] a parte & contra certam perſo
3 nam. exercetur enim iudicis † officium interdum nulla parte petente. interdum partibus inuitis, interdum ad petitionem partis, & hoc caſu quandoque contra certam perſonam: quandoque contra incertam: quandoque contra nullam: & proſequitur plene. G. in ſpec.
4 1. partis, eodem tit. §. primo, vbi multa exempla † de hoc primo caſu inuenies. Vinc. ponebat hic exempla, vbi imploratur, quod iudex compellat iudicem, vel arbitrum pronunciare. ff. de arbi. l. 3. de iudi. de qua re. Item vbi imploratur, quod tutores, vel curatores cogantur gerere, & ſi male ſunt excuſati, vt reducantur. ff. de mi. l. verum. §. ex facto, inſti de ſatiſda. tuto. §. fi. vel quod remoueantur. C. de adminiſtr. tuto. l. vltima. Item imploratur, vt caueatur de damno infecto, & pro legatis ſoluendis, & pro ſimilibus, ff. de actio. & obligatio. l. actionis. Item cum imploratur pro alimentis præſtandis a parentibus liberis, & econuerſo, & patronis, & libertis. ff. de libe. agno. l. ſi quis a liberis. §. Iulia. Item pro reuocandis in ſeruitutem ingratis, & pro donationibus. C. de liber. & eorum lib. l. 1. & infra de do. propter. Item vt vltima voluntas ſeruetur, vt ſ. de teſtamentis, tua. Item in actionibus priuatorum cri-
5 minum pro pœna imponenda. vnde † dicuntur extraordinaria crimina, de quibus tractatur. ff. de extraord. crimi. & de priuatis delictis. Item in cauſa inquiſitionis agitur ex officio tam in publico, quam in priuato crimine, & lite non conteſta. infra de accuſa. qualiter.
6 Vin. ſecundum quem detur † libellus ſic. Ego talis imploro veſtrum officium domine iudex, vt faciatis mihi per talem ſeruari talem compoſitionem, infra de pactis, cum pridem. vel prouideatis mihi ſuper tali præbenda, in qua deceptus fui, vel circumuentus, infra de rerum permu. cum vniuerſorum. vel imploro officium veſtrum ſuper tali beneficio, ſuper quo me ſuppoſui gratiæ aduerſarij, infra de renun. veniens. vel de quo beneficio coactus inopia & vexatione male compo-
7 ſui. infra de præben. dilectus, io deciſa. & poſtea † fit litis conteſt. & ſolemniter proceditur. in his enim proponitur iudicis officium pro act. Phi. addebat duos caſus in pœna iudicis infligenda pp imperitiam, ff. de varijs & extraordinarijs. l. fi. & in filio, qui de ſui poteſtate infert patri controuerſiam. ff. de libe. exhib. deinde. §. hoc autem. remittit tamen ad notata inſtit. de officio iudicis, in ſumma, in fin. Goff. vero ponebat exempla canon. in denunciatione, quæ licet ex officio iudicis expediatur, debet tamen cum denunciatore lis cõteſtari: ipſe, ſi non probat, punitur de calumnia, ca. 3. Item ſi clericus dicit rem ſe perdidiſſe per metum, dolum, captiuitatem, conditionem temporis, vel violentiam, ſecundum ſimplicitatem iuris canonici reſtitui petit per officium iudicis, ſic intelligitur, tertia quæſtione prima, reintegranda. Goff. hæc & quædam alia exempla hic per Inno. & alios poſita, vide apertius in Spec. præ. §. primo [Principaliter] quaſi ſecus, ſi incidẽ-
8 ter, vt ſequitur [Alias] ſcilicet quando † principaliter nõ poſtulatur, ſed de plano imploratur a partibus, vel proprio motu exercetur [Ante] vt, quia ante ingreſſum peto per officium iudicis aduocatum, vel locum tutum, ſupra capitu. proxi. infra de appellatio. ex parte. 1. vel peto mihi relaxari iuramentum, quod præſtiti de ſoluendis vſuris, de iureiuran. capitulo primo, ſecundum Goff. Hoſt. & Egi. in hoc vltimo caſu, quando propter id prouocatem ad iudicium, crederem po-
c tius[c] hoc exemplum competere primo caſu [Et poſt]
9 exempla † patent in 1. glo. [Ad hoc] iudicis officium, & vocatur a quibuſdam hoc caſu mercenarium vel deſeruiens, quod in quo differat a præcedenti, & quando incipiat, & quomodo deſeruiat ante litem conteſt. & in ipſa conteſtatione, & poſt, & in prolatione ſententiæ & poſt, vide plenius in Spec. eodem titulo, §. deſer-
d uit[d] [Sine litis] ex quo incidenter petitur. Et dicit †
10 Innocenti. incidenter peti, quod petitur lite pendente: vel quod petitur non propter ſe, vt aduocatum peto, non propter ſe, ſed propter cauſam. idem vbi propter ſe petitur ratione rei poſtmodum habendæ, vel litis proponendæ, & ex ſua petitione nil conſequitur, neq;

aliquid

e aliquid iuris in re quæritur.[e] C. vt in poſ.le.l. 1. & ſidē,
vbicunque interponenda eſt ſummaria cognitio ſe-
31 cundum eum. ¶ Gloſſ. prima † ponit quædam, ex qui-
bus imploratur iudicis officium. ¶ Gloſſ. 2. primo lit-
teram exponit, & rationem reddit. ſecundo ſignat
contrarium: ponit opiniones, & ſoluit, ſolutioni obii.
& contrario reſpondet; demum arguit, ſignat con-
trarium, remittit, & ſoluit. finis reſpondet per tres
quæſtiones, an etiam delegato competat, & an de-
tur maiori, & an ſit perſonalis, vel realis actio. ¶ Vl
tima glo. primo exemplificat. ſecundo arguit ſuper ex
cep. &c. ſignat contrarium, & ibi remittit. iterum ſi-
gnat aliud contrarium, & ibi remittit. ¶ In prima
32 † glo. [ibi, Non ſolum] in rei ven. habet etiam iudex
rationem deteriorationis [& ibi, & item. §. 1.] vide de
teſtamentis, capitulo ſecundo, ſuper gloſſ. antepe-
nul. [& ibi, certum] vide de reſtitutio. ſpoliato. grauis.
in vltim. gloſ. [& ibi, Sciendum] vide de do. finem, &
ſuper gloſſ. ſed nunquid [& ibi, Qui petitorio. §. 1.] cō
uentus in rem etiam de culpa damnatur, vt ſi ſeruū
petitum per periculoſa loca miſit, & periit, vel fugiti-
uum non cuſtodiuit, vel nauem petitam tempore ad-
uerſo immiſit nauigio. ¶ In gloſſ. ſecunda [& ibi. §. vl-
tim.] dicit, quod ſequitur [& ibi. l. 1. & 2.] prima loqui-
tur in illo, qui erat in legatione; ſecunda in illo, qui de
præſidis mandato retinebatur ſub cuſtodia militari.
33 ¶ In † gloſſ. 1. [ibi, patet] Vnde dicebat Vincen. tan-
tum valere iudicis officium in bonæ fidei contracti-
bus, quantum ſtipulationem in contractibus ſtricti iu-
ris. ff. depoſiti. l. Lucius. & vbi deficit lex contractus,
iudex facit quod ex bono, & æquo ſibi videtur, inſti.
f de loca. §. penultim. [f] [& ibi, bonæ] & de hoc 28. di-
ſtinctione [& ibi, Item ſciendum] & de officio legati,
g cum olim. [g] ¶ In gl. ſecunda [ibi, in cauſæ, in princip.]
34 hæc lex intelligitur † de extraordinario, quod com-
petit eccleſiæ per beneficium reſtitutionis, vel mino-
ri, alias multis caſibus datur iudicis officium, vbi com
petit actio ſecundum G. in Specul. eodem titulo, §. 1.
verſi. ſed opponitur. vide quod dixi poſt Innocent. de
h officio ordinarii, cōquerente, in gloſſ. not. quod Ab. [h]
in fin. [& ibi, vt ibi dicitur] & in Clemen. de reſtitu-
i tio. in integ. capitu. vno [i] [& ibi Quidam] Philipp. & dat
ſimile, vbi agitur de coniugio, vel elect. litis conteſta-
tio non eſt neceſſaria, vt lite non conteſta. capitul. pri
mo, de elect. dudum; tamen parte contumace lite non
conteſta. proceditur, vt lite non conteſt. quoniam. de
caſu ſpeciali non eſt arguendum ad genus, ſecundum
Odoſr. & alii quidam tenebant illud per has rationes:
quia per ſecundum dictum gloſſ. non prouidetur reo
petenti reſtitutionem contra ſententiam, & quicquid
35 dicit G. non † perpetuatur hic officium, quod vide cla
rius in Specul. ſecunda parte, de reſti. in integ. §. ſecun
k do in fin. [k] & de hoc quod dicitur non perpetuari per
litem conteſt. vide eodem titu. §. vltim. in princip. [&
ibi, officio iudicis] & habet hoc locum, ſiue reſtitutio
maioris fiat ex edicto. C. ex quibus cauſis maio. in con
tractibus, ſiue agatur reſciſſoria, quæ datur reuerſo ab
hoſtibus inuenienti rem ſuam præſcriptam, vel vſuca-
ptam. is enim intentat vtilem rei vendi. vel reſciſſo-
36 riam, non † quod reſciſſoria ſit nomen actionis, ſed
adiectio. i. petit rem reſciſſa vſucapione, vel præſcri-
ptione, vt ſic reponatur in ſtatum, in quo præſens fue-
rat. hoc enim beneficium licet competat ex edicto prę
toris. C. ex quibus cauſis maio. l. prima. ff. de captiu. &
poſtlimi. reuer. l. ab hoſtibus. tamen ex officio iudicis
indulgeri videtur. vnde dicunt quidam recurſum ha-
bere reſciſſoriam ex edicto prætoris inefficacem, ſed
prætor viuus inſufflat in eam vitæ ſpiraculum, inſti. de
ac. §. ruſſus. ff. quod metus cauſa. l. metum, §. volenti.
37 Item † quod fit per actionem, quod me. cauſa, dicitur
fieri iudicis officio. ff. eod. l. metum. §. ex hoc edicto,
Goffred. de materia vide ſatis poſt Inn. infra de reſti-
tu. in integ. tum ex litteris, in gl. no. ergo. ¶ In gl. vlti.
in fi. ibi in gl. pe.

ADDITIONES.

a Summat. Vide quod dixit Hoſtien. infra vt lite non conte. capi
tulo primo. Item ſunt text. quod ante lite conteſta. poſſit iudi-
cis officium implorari. contra capitul. ſignificante, de appella-
tio. dic, vt ibi gloſſ. ſuper his, & ibi Ioan. And. & an litis conte-
ſta. requiratur. Bal.

b Dices. Vide pleniſſime per Bartol. in l. 1. ff. de iuriſdictio. omniū
iudi. & ſcias, quod quando aliquid peti poteſt ſolum officio iudi
cis per interpellationem factam à parte, per interpellationem
non conſtituitur in mora, ad hoc quod not. gl. in l. veluti. § 1. ff.
de eden. & ibi Bar. & eſt textus notabilis in l. cum poſtulaſſem.
ff de damno. infec.

c Potius. Vide Io. Andre. in Specu. de iureiurand. ſuper rubrica,
ad fi.

d Deſeruit. Et vide Ioan. And. de app. ſignificante, in gl. ſupple, &
in gl. & male, & infra vt lite per den. capitulo primo ſuper ver.
direximus.

e Quæritur. Iſtud facit pro opinio. Egidii. quam ponit iſte, ſup. in
ver. ante, de petente abſolutionem a iuramento.

f ¶ §. penul. Vide de hac materia in c. cum venerabilis, in gl. 3. &
ſuper illa Io. An. infra de excep.

g ¶ Olim. Bonus eſt text. & concordat bene cum §. item ſcien-
dum, allegato in gloſſ. vide ibi Ioann. Andre. in gloſſ. vnde iu-
dices.

h ¶ Abb. Et vide in dicta lege, in cauſæ, la ſecunda, §. primo per
Bartol. & eadem eſt inueſtigatio, an actio de dolo competat
cum alia, de quo in leg. eleganter, in princip. & in le. ſi legata-
rius. ff de dolo. & an officium iudicis, vel actio. de dolo concur-
rant cum exceptione, vide Bartol. in leg. prædi. & in leg. fin. ff. de
dolo.

i Vno. Vbi vide moder. & leg. fin. C. de tempo. in integrum reſti-
tutio.

k In fin. Et ibi vide Ioan. Andr. & vide de materia gl. in capit. 1. vt
lite non conteſta. in gloſſ. non autem, & ſuper illa Ioann. An-
dre.

¶ De maioritate, & obedien- Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio tituli, vel rubrica.*
Vniuerſitas conſiſtere non poſſet ex omnium paritate, ibi-
dem.
Varietas perſonarum per diuerſa officia diſtributa fortitudi-
nem et venuſtatem ſanctæ matris eccleſiæ manifeſtat.
2 *De argumento vel materia huius tituli quibus in locis alibi*
tractatur, oſtendit, et nu. 3. 4. et 5.
3 *Inobedientis prælato pœna quæ ſit, remiß.*
De obedientia vaſalli ad dominum, uxoris ad uirum, non præ
benda in illicitis, vbi tradatur, ibid.
5 *Monaco accuſanti non obſtat obedientia.*
Obedientiam profiteri non tenetur exemptus, ibid.

1 ¶ Quia † miniſtrorum, & iudicum, de quibus dictum
eſt ſupra, alii ſunt maiores aliis, nec enim vniuerſitas
aliter conſiſtere poſſet. 89. diſtinctione. ad hoc. nam ſi
cut varietas membrorum per diuerſa officia, & robur
corporis ſeruat, & pulchritudinem repræſentat, ita va-
rietas perſonarum per diuerſa officia diſtributa forti-
tudinem, & venuſtatem ſanctæ matris eccleſiæ mani-
n feſtat,[a] 100. diſtin. capitulo primo, ideo poſt tractatū
miniſtrorum ponitur hæc rubrica, in qua tractatur de
maioritate, & minoritate ipſorum, & de obedientia
maioribus a minoribus impendenda. Goffred. habe-
2 tur † principaliter materia 21. & 22. di. Item 93. 96. &
99. &

99. & octaua, quæſtione tertia, de maio. Roma. ſedis, nona, quæſtione tertia, §. ſola, vſque ad fi. quæſtionis
3 de pœna † inobedientis prælato. nona, quæſtione tertia, ſi autē, & tribus, capitulis ſequentibus. de obedientia vaſalli ad dominum. 22. quæſtione quinta, de forma, & de obedientia vxoris ad virum, & eius maioritate. 33. quæſtione quinta, §. his, vſque ad finem cauſæ. de obedientia non præbenda in illicitis. nona, quæſtione tertia. §. hoc, & ſimile. vſque ad §. cum ergo. hæc
4 rubrica † reperitur in ſexto quo ad vtranque partem, conuenit rubricæ de conſtitu. capitulo vltimo, ſed quo ad primam partem, ſupra de officio delegati, ſane. 2. & de officio lega. volentes. quo ad ſecundam, de reſcrip. quando, de tranſac. præterea, de præſcrip. cum non liceat, de re iudic. cum inter, de confir. vti. vel inuti. capitul. fin. cui conuenit, de exceſſi. prælat. ad hæc.
5 Idem de accuſat. ex parte, vbi obedientia † non obſtat monaco accuſanti abbatem, de priuileg. cum olim. 2. ad finem, vbi exemptus non tenetur obedientiam profiteri. Item facit ad partem primam, de præbend. dudum, verſicul. nos igitur, & capitul. ſi a ſede, & Clemen. vt lite penden. capitul. primo verſicul. neutro, & de priuile. vt abbates, libro ſexto, & Clem. de electione Romani, in prin. vbi maioris legem non tollit minor. ad ſecundam partem Clem. de hære. ad noſtram, verſi. tertio quod.

ADDITIONES.

a Manifeſtat. In ti. de maio. & obedi. vide quod ſcripſi in ca. quamquam. 2. q. 7. Archi.

SVMMARIVM.

1 *Honores maiores, vel minores exhibendi plus vni, quam alteri.*
Præferendus quis ſit inter clericos, & in quibus, ibid. ad dictionem, prior, & num. 2. 3.
2 *Ambitionis notatur, ſi quis petat epiſcopatum, vel dignitatem, & quam.*
Conſuetudo præualet in prælationibus, ibid. niſi in duobus caſibus, & quibus, num. 3.
3 *Poſterior vt præferatur priori, vel minor maiori eſt irrationabile, niſi in duobus caſibus, & quibus.*
Eduen. Lugdunenſi præponitur epiſcopo. Conſtantinopolitanus cæteris patriarchis, Hoſtienſis epiſcopus in eccleſia Romana, ibid.
4 *Prioritas quandoque perditur propter culpam.*
Succedens antiquiori non tenet eius ſedem, niſi in dignitate ſuccedat, ibid.
5 *Maior qui eſt in eccleſia, ei competit eligere ſolenniter perſonam in ſcrutinio nominatam, & conuocare capitulum, exceptis quibuſdam caſibus, & quibus, & numero 7. verſi. hæc vera.*
Maior quis alijs non vno modo tantum, ibid.
6 *Præſentes qui ſunt in capitulo, ſi faciant quod incumbit, valebit, ſi vocati non veniant ad capitulum.*
7 *Capitulum conuocare ſi is, ad quem ſpectat, nollet, quid iuris, & ad quem ſpectet, num. 5.*
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 9.*
9 *Prior qui eſt tempore, potior eſt iure, niſi in quibuſdam, & quibus. & ſupra, num. 1. & 5. & infra, nume. 10.*
10 *Additio, vel suppletio gloſſarum.*

CAPVT I.

1 Cum certum. Breue eſt [Honores] † maioris, vel minoris exhibēdi plus vni, quam alteri [Prior] in loco, perceptione præbendæ, ſcribendo, ſigillando, & ſimilibus, vt in concor. gloſ. & habet hoc locum in æqualibus ordine, merito, & dignitate, vnde epiſcopus inter epiſcopos, presbyter inter preſbyteros, & ſic de ſingulis, alias maior in prædictis præferendus eſt 8. q. 1. licet ergo, de ætate, & qualita. quæris, infra eodem. ſtatuimus. quamuis autem præfera-
2 tur etiam in beneficiis percipiendis, vt ibi, tamen ſi † de epiſcopatu, vel dignitate, quæ per electionem acquiritur, agitur, ipſum non petet, ne de ambitione
a notetur. 1. quæſtio. 6. ſicut [a] his, ſed & in his præualet conſuetudo, ſecundum Innocent. argumen. de conſti.
3 cum omnes. Dicit tamen Hoſtienſ. † quod ſi conſuetudo eſſet, quod poſterior præferatur priori, vel minor maiori, niſi accedat ratione dignitatis, vel officii, irrationabilis eſt. 89. diſtinctione ad hoc. & ſic impræſcriptibilis, vt eccleſijs onerosa, de conſue. capitul.
b primo, & vlti. & vide quod dicam de app. dilectus, [b] in princip. ſecus, ſi procedit ratione dignitatis, vt Eduen. in eccleſia Lugdun. Et Conſtantinopolitan. reliquis patriarchis, infra de priuileg. antiqua, & Hoſtien. in eccleſia Romana quo ad quædam, & ibi di-
4 cam. ſubdit Hoſtien. quod † quandoque prioritas perditur propter culpam, ſupra de ætate, & qualita. quæris. bene ergo dixit Barth. in veneri. 28. quod ſuccedens antiquiori non tenet eius ſedem, niſi in dignitate ſuccedat, quod intelligas, vt ſupra [Maior] per hoc
5 ſcripſit hic Innocent. quod † qui maior eſt ordine, & prior tempore, debet ſolemniter eligere perſonam in ſcrutinio nominatam, niſi alius de conſue. vel priuilegio hoc haberet, quamuis tutius ſit, vt ab alijs ſuis confratribus hanc recipiant poteſtatem, de hoc dixi
c de elect. quia propter, [c] vbi remiſi ad notata, eodem titul. ſicut cum, in gloſſ. tertia libro 6. Dicit etiam Innocenti. eadem ratione, quod talis habet conuocare capitulum, & alii habent parere, argumen. ff. de fide inſtrumen. l. fin. C. de præfec. præ. l. 1. & 2. lib. 12. C. de proxi. ſacr. ſcri. vbicunque. C. de officio ma. off. l. ne-
d mo. ff. de albo. [d] ſcri. l. 1. nam, ex quo honorantur, & onerentur, argument. octaua, quæſtione prima, qui epiſcopatum. cauſas tamen eccleſiæ non exercebit, niſi a capitulo conſtitutus, quod dic vt ſupra de offi-
e cio. archi. irrefragabili. §. exceſſus. [e] Si vero vocati
6 † ad capitulum non veniant, valebit quod facient præſentes, ſecundum Innocenti. de elect. cum nobis olim, & vide quod ibi dixi ſuper gloſſ. nunquid, & ca-
7 pitu. coram, & capitu. quia propter & ſi talis † nollet conuocare capitulum, cogi poſſet per ordinarium, vel per legatum, vt pro cauſa ſibi commiſſa mandaret capitulum conuocari, & ſyndicum ordinari, ſecundum Innocenti. argumen. de officio delega. præterea, & c. prudentiam, §. penul. & vlti. & notatur de conceſſio. præben. ſi capitulo, in gloſſ. 6. libro ſexto, hæc vera, niſi appareret conſuetudo, vel priuilegium, quod conuocare capitulum exercere iuriſdictionem, & ſimile ad alium ſpectet, de foro compet. cum contingat, de exceſſu præla. accedentibus, ſecundum Innocenti. &
f Hoſtienſ. & adde quod dicam [f] de nou. ope. nuncia.
8 capitulo ſecundo. in gloſſ. ſic, ſupra. ¶ Gloſſ. 2. † ponit brocardum, dum de priori tempore inducit ſeptem iura pro, & ſeptem iura contra, & ſoluit. ¶ Vlti.
9 gloſſ. dupliciter exponit literam. ¶ † In gloſſ. 1. [ibi, l. 1. & vlti.] vide in capitul. per tuas, in præalleg. gloſſ. ¶ In gloſſ. 2 [ibi diuerſis] ſi eadem res ſucceſſiue duobus pignoretur, prior eſt potior [& ibi. Si fundum.] ſequitur ſi pignori accepiſti antequam reipublicæ obligaretur, ſicut priores tempore, ita potiores iure [& ibi, Interdum] ſecundus creditor potior eſt primo, quando in rem creditam impendit, vt ſi nauis erat obligata, & credidit ad illam reficiendam, & ibi [Creditor] habet creditor priuilegium exigendi, qui

reſtauratio.

reſtaurationem ædificiorum credidit[& ibi.ſ.l. 1.]impenſa funeris omne creditum præcedit, cum bona ſoluendo non ſunt[& ibi, ſi quis habens]vide in supple-
10 tionibus. ¶ In † gloſſ. 1.[in fi.]de præben. is qui, § li-
g bro ſexto. ¶ In gloſſ. ſecunda[ibi, contraria parte]ſcilicet quando habens creditores manumiſit plures ſeruos, & nominatus eſt maioris precii, & ſecundo nominatus non ſufficit, ita, quod reuocando ſecundum neceſſe eſt etiam reuocatio primi[& ibi; vera eſt] regulariter, infra de regulis iuris. qui prior; libro ſexto, vbi de hoc. ¶ In glo. vltima[ibi, concor.]quod probat verbum vnitatis.

ADDITIONES.

a Sicut. Vbi vide gloſſ. & quid in dignitatibus laicalibus, vide gloſſam, & doct. in l. Barbarius ff de offi prætor.

b Dilectus. In gloſſ prima, quæ huiuſſet, ad materiam vide multas concor. per Ioan. Andre. in capitulo cuilibet, in prinici. q. in Mercuriali.

c Propter. In gloſſ. ſolenniter. & facit quod not. gloſſa. quæ incipit, quæro, in capitulo. ſi capitulo, de conceſſio. præben. libro ſexto.

d De albo. Vide ibi Bartol. & vide text. in le. ſpurii. §. fin. ff. de decut.

e Exceſſus. Vel niſi ſit prælatus eccleſiæ, de reſcrip. edoceri.

f Dicam. Et vide Ioan. Andr. de elect. bonæ, lo primo, ſuper gloſſe citata.

g Is qui. Quod tamen intelligitur ſane, prout no. Ioan. Andr. inſ. eo, per tuas, in ſua prima glo.

SVMMARIVM.

1 *Decretum, conſtitutio, & mandatum videntur æquiparari.*

Principi qui non obedierit, videtur excommunicatus, eod. nu. ad dictio. 2. anathematizetur.

2 *Epilogus, & suppletio gloſſarum. nu. 3. & nu. 4.*

4 *Clericos quis exemit de iuriſdictione imperatoris.*

5 *Clerici ſunt res ſpirituales.*

Laicorum iudicio, & conſtitutionibus non debent ſubiacere, ibidem.

6 *Morte moriatur, id eſt excommunicetur.*

7 *Canonibus non obedire vel venire contra eos eſt mortale, ſi ſunt præceptorij.*

CAPVT II.

a
1 Si quis venerit. [a] Breue[decretum]ſeu † conſtitutionem, ſeu mandatum, Innoc.[libro regum]ſec. 3. in fine. eſt hæc ad mentem, non ad verba, ſed de decreto ſacerdotis habetur hoc Deuteronomii. 17.[Legitur]iſtud verbum non erat in antiqua[Agathen.]quod ſit iſtud ignoro concilium, niſi ſit illud a contrario. 11. quæſtione, tertia, capitulo epiſcopi, Vincent.[Anathematizetur]imo videtur, quod ſit excommunicatus, prima quæſtione prima, ſi quis omnes. 25. quæſtione ſecunda, ſi quis dogmata. 30. diſtinctio. per totum, ſed ibi exponitur, ſit, id eſt fiat.
2 ¶ Glo. 1. † arguit, & excipit. ¶ Penulti. gloſſ. quærit: & ſoluit. ¶ Vltima gloſſa quærit, & ſoluit dupliciter.
3 ¶ In † 1. gloſſ.[ibi, epiſcopales]adde quod no. tertia diſtinctione. §. porro. decimaſeptima. diſtinctione, in ſumma, & decimaoctaua, diſtinctione, §. primo, de legato dixi, de officio. Archidia. capit. ſi. ¶ In glo. 1.[papæ, ibi, e conuerſo] id eſt pontifex pro imperatore.
4 ¶ Sed quæritur, quis † exemit clericum de iuriſdictione imperatoris, cũ prius eſſet illi ſubiectus? Dicit Lauren. quod papa de conſenſu principis, 11. q. 1. ca. 4. in authen. de ſan. epiſcopis. §. ſi quis contra, & in auth. vt clerici apud proprios epiſcopos. §. ſi vero eccleſiaſticum. Tan. dicit eos iure diuino exemptos. 96. diſtinctio. ſi imperator. Vnde dicunt hic Innoc. & Hoſtien.
5 quod cum † clerici ſint res ſpirituales, cum corpus & animam in ſortem Chriſti tranſtulerunt. 12. quæſtio. 1. cui portio. non debent iudicio, vel conſtitutionibus laicorum ſubiacere. 10. diſtinctione imperium, & capitulo ſuſcipitis, & capitul. ſi in adiutorium. per quod videtur Inn. papam etiam ſine conſenſu imperatoris per ſuas conſtitutiones clericum potuiſſe eximere, ſecundum Hoſt. adde quod dicam infra eodem, cum inferior, & infra de foro competen. ex parte V. in gloſſ. licet hic, & qui filii ſint legitimi, per venerabilem. §. rationibus[& ibi, De capitulis]Lauren. vel proprie, Phi. Goffre. ¶ In gl. vlt.[ibi, debeat]l. 3. ſic 5. q. vlt. delatori. ſicut interdum e contra. e. quæſtio. presbyteri. 2. ad primum etiam concor. 27. q. 1. ſi quis. 23. q. vlt. his, a
6 quibus, ſecundum Inn.[& in fine] de hoc † de tempo. ord. ad aures, vel ex pone, Morte mo. i. excommunicetur, infra qui filii ſint legi. per venerabilem; circa fi. & per hoc, & per id, quod habetur 11. quæſtio. 3. nemo
7 epiſcoporum. no. quod † venire contra canones, vel eis
b non obedire, eſt mortale.[b] ad idem 93. diſtinctio. ca. 1. & inf. eo. illud. quod ſit verum in ſtatutis præcepto-
c riis, de hoc ſup. ti. 2. inter cætera.[c]

ADDITIONES.

a Si quis venerit. Vide etiam ad hoc, an non ſeruans conſtitu. vel ſtatutum, dicatur peccare mortaliter, faciunt no. in c. nam concupiſcentiam, ſupra de conſt. ibi ſcripſi. Item non ſeruans etiam id, quod de vrbanitate facere debet, vt in c. accuſatio. & ſcripſi 2. quæſt. 7. vel aliter, vt ibi ſcripſi, & qualiter intelligatur illud, quod dicit, quod inobediens, & contumax morte moriatur, vide gl. & ibi ſcripſi. 4 q. 1. Archidia.

b Mortale. Vide Hoſtien. infra de treu. & pa. c. 1 & hoc. ca. alleg. vtiliter. Bar. in l. ſi quis pro eo, ff. de fideiuſ. & vide Io. An. ſuper rubrica, de conſue. in fine.

c Cætera. Vbi vide Ioan. And. in gloſſ. per hoc, & in c. deteſtandæ, de conceſ. præb. in nouella. & qui ſcienter facit, contra eum præſumitur in dolo, ff. ad Sil. propter vincu.

SVMMARIVM.

1 *Magiſtratus iniuriam facere poteſt, ſi fuerit magnus magiſtratus, præſtatur cautio, vt depoſito officio reſpondeat.*

Conueniri poteſt ſtatim, ſi fuerit perpetuus, impetrata licentia, & a quo. ibid.

2 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 3.*

Superflua reſecanda ſunt.

4 *Additio gloſſarum.*

Obedientiam epiſcopo non tenetur clericus promittere per iuramenti præſtationem, niſi in caſibus, & quib. eodem numero 4.

5 *Continentia promiſſio non eſt neceſſaria, cum ad eam obligetur ordinem ſumendo.*

CAPVT III.

Legebatur. Breue eſt[Obedientiæ]ſuę propriæ, vel forte alterius, & ipſe fuerit ſcriba[Iniuriæ]magiſtra-
1 tus † enim iniuriam facere poteſt, & tenetur iniuriarum. ff. de iniur. nec magiſtratibus, & ſi fuerit magnus magiſtratus, præſtatur cautio, vt depoſito officio reſpondeat. ff. ad l. Iulia. de adul. ſi adulterium, in fi. Goffred. ad hoc ff de iudi. pars litterarum. quod, vt dicit Hoſtien. intelligebat dominus ſuus, de iudic. tempo-
a ralibus, dicens perpetuos[a] ſtatim poſſe conueniri;[b]
b alias damnum paſſi perpetuo ius ſuum amitterent, cum crimina extinguantur morte. C. ſi reus. vel accu. leg. 1.

te. 1. & 2. videtur tamen dicere, quod hoc caſu a principe ſit primo licentia impetranda. ff. de fideicom. li. Lucium vero. §. fi. & l. ſequenti. pro ſententia domini ſui inducit Hoſtien. de reſtitu. ſpo. conquerente, cum ſuis
2 concor. ¶ Prima † gloſſ. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ Vltima gloſſ. arguit, contra ſuperflua allegans qua-
3 tuor iura. ¶ In † vltima gloſſ. [ibi, Trebatius] vide do cenſi cum apoſtolus, ſuper gloſ. quid ergo [& ibi, Hæc ſtipulatio] non debet hæres grauari ſuperflua cautione, quando certum eſt fideicommiſſo locum non eſſe.
4 ¶ In † gloſ. prima [ibi, iuramentum] niſi fuiſſent prius rebelles, infra eodem, cum eccleſiis, vel excommunicati, de ſenten. excommunicatio. cum deſideres & tamen quandoque tunc remittitur iuramentum, eodem titulo. ſuper eo [& in fine] dicit Goffred. quod hoc caſu conſuetudo cuiuſcunq; eccleſiæ ſeruanda eſt, quod putat Hoſtien. verum quo ad hoc, vt ſimplices clerici teneantur iurare, infra de verborum ſignificatione, cum clerici, & ibi remittit: ſed habens curam, vel ſui ſimilis non poſſet ſine iuramento prætextu conſuetudinis excuſari, argumen. ſupra de elec. ſignificaſti. 2. reſpon. in 1. de conſuet. cum inter vos. ¶ In glo. ſecun-
5 da] ibi, Oſtendere] ſic nec † eſt neceſſaria promiſſio continentiæ, cum ad eam obligetur ordinem ſumen-
c do. 28. diſtinctione, diaconi. [c] Goffre. & in fi. ſupra de officio deleg. cum contingat, in fi.

ADDITIONES.

a Perpetuos. De materia in c. aduerſus, de immu. eccle. & in capi. prohibentur. 2. quæſtio. 1. & in Liubemus, canonizata. 2 qu. 1. Bald.
b Conuenit. Et non perpetui poſſunt citari ad tempus finiti officii, vide fi. de in ius uoc. 2. & ibi glo. & Bar. in l. pars litatum, pr. ad le. & in præd. ſta l. nec magiſtratibus.
c Diaconi. Vide glo. in c. cum olim. de elec. coniu. & tex. in cap. 1. de ... lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Clemens II. fuit ſedis inuaſor.*
Magiſtrorum opiniones recitare licet, ac defendere, ibid.
2 *Credendum eſt referenti papæ.*
3 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nu. 4.*

CAPVT. IIII.

Omnes. Breue eſt [Beatus Petrus] verba ſunt Clemētis ipſius Petri diſcipuli. Sed quod turbatus eſt ordo, qa debuit poni prima in titul. proceſſi. e ibi error, quia ſic erat in antiqua. vel fuit Clementis III. & tunc teſtimonium non eſt de verbo, vel de proprio auditu. de ſecundo
1 Clemen. non dixi: quia fuit ſedis inuaſor, vt † in chronicis habetur. & not. pro magiſtrorum opinionibus recitandis, & pro defendendis, facit 24. q. 1. cum beatiſſi-
2 mus, & quod ibi not. [Præcipiebas] credendum † eſt Clementi hoc referēti, de teſti. cum a nobis, de renun.
3 cap. 1. libr. 6. ¶ Prima † gloſſ. de duobus miſtim quærit, & ſoluit. ¶ In 1. gl. [ibi. l. 3.] alias 2. incipit, ſenatores, & vide hanc & ſe. de reſcrip. ca. dilectus, ſecundo,
4 in 2. gl. ¶ In † gl. 1.]ibi, duo ſunt] vbi de hoc, & 11. q. 2. ſi autem, & vide ſup. de officio ordi. capitulo primo, in glo. quia ſi noſceret, in fi. [& ibi, Principaliter] facit de teſti. conſtitutus. 2. [& ibi, Pluribus] idem. Intro, & hic, & infra de decimis, nouum, de teſtamentis. c. primo, in gloſſ. magna, ver. & per hoc [& in fine] de
a ſepul. cum [a] quis. §. 1. lib. 6.

ADDITIO.

a Cum. Et uide plene Ioa. Andr. in Specul. de pact. ſuper rubrica. ibi plurimas ponit allegationes ad materiam.

SVMMARIVM.

1 *Spiritualia præponenda temporalibus, & ratio.*
2 *Nota pro infamia.*
Inobediens cenſetur infamis, ibid. peccat mortaliter, & excommunicandus eſt, ibid.
3 *Epiſcopatum dimittere quacunque de cauſa non poteſt epiſcopus abſque licentia papæ.*
4 *Additio gloſſarum.*
5 *Per obedientiam propria, per victimam aliena caro mactatur.*

CAPVT. V.

Illud dominus. Breue eſt, & de hoc facto ſup. de tranſac. cap. pe. & vl. & de clerico excomm. mi. illud [Digniora] & fortiora, de tran
1 ſac. capitulo ſecundo, vnde † præponenda ſunt temporalibus. 12. quæſtione prima, præcipimus. C. de ſacroſanct. eccle. ſancimus. 1. Hoſt. [Melior) verba Samuelis ad Saul. 1. regu. 15. [Magis ſup. placet Deo [Offerre] id eſt quam facere etiam ſacrificium (Commodo] dicebat enim ſe tranſiſſe propter conſeruanda bona eccleſiæ Herbipolen. ne perirent, ſecundum Pet. & Abb. vel
2 no. ipſius commodum temporale (Notam) id eſt † in-
a famiam, & ſic inobediens cenſetur infamis, [a] ſupra de elect. dudum. 2. vbi de hoc, circa princip. nam & mortaliter peccat, vnde excommunicandus eſt, de hoc, ſup. eodem. ſi quis, Hoſtien. (Iuſſionibus) quæ hoc in
3 genere † continent, quod ſine licentia papæ quacunque de cauſa dimittat epiſcopus epiſcopatum. de regu. li. licet, ver. illa. de renunci. niſi, per totum. ¶ In † gl.
4 1. (in fine) facit 10. quæſtio. prima, epiſcopum. ſup. de officio ord. inter cætera, & vide quod dixi de regul. Ioan. in oppo. ſecunda. ¶ In gloſſ. 2. (in fine) vt ibi di-
5 citur, per † obedientiam propria, per victimam aliena caro mactatur. ¶ In gl. vlt. [in fi. ſin. ne cleri. vel mo. Non magnopere, vbi de hoc ſatis.

ADDITIO.

a Infamis. Et contumacia eſt delictū, de quo p Bart. in l. omne delictum, ff. de re mili. & intellige de canonica infamia, quæ ex cauſa mortali ſurgit. 6. q. 5. infames.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio capituli.*
2 *Imperium ſubeſt ſacerdotio, & nu. 4.*
Epiſcopus non debet ſubeſſe principibus, ibid.
Cauſa neceſſaria infert cauſatum, & conſiſtit in iure & eſt rationabilis.
3 *Occaſio non, & eſt facti, & irrationabilis, ibid.*
4 *Motus imperatoris quot, & qui.*
5 *Verbis intellectum proponendum.*
Papa ſe appellat ob humilitatem ſeruum ſeruorum Dei, ibid. ad vocem, meorum.
Seruus quoque eſt humana creatura, ibid.
Omnem qui dicit, nec ſeruos excipit, ibid.
6 *Imperatoris temporalia ſunt feudalia.*
Imperatori ad iuramentum qui cogendi, ibid. & quos diſtringere queat.
7 *Boni pro clericis, & mali pro laicis ſumuntur.*
Clerici incorrigibiles an imperatori ſubſint, ibid.
8 *Ventes pro compoſito, abeuntes.*
9 *Ex ſacerdote olim naſci erat honorabile, hodie ignominioſum.*

Naſcenti

Naſcenti ex illicito coitu non eſt imputanda culpa, ibid.

10 *Anathoth, quibus rationibus interpretatur myſtice.*

Ad ſacerdotem in dubijs recurrendum, Sacerdotibus debent omnes obedire, ſacerdotes qui viliſſimi reputandi, ibi, vide num. 11. ver. quia deſi. & num. 12.

Sacerdotij, et eccleſia prærogatiua eſt auctoritate domini confirmata, ibid.

11 *Praſepium myſticè pro eccleſia.*

Paſcendi qui in ea, ibid.

Boues pro pænitentibus, Aſini pro peccatoribus, vel laſciuis myſticè, ibid.

Sacerdotes, quam habent poteſtatem, ibid.

12 *Serpentes pro auaris, ſcorpiones pro luxorioſis virtus inimici pro ſuperbis miſtice.*

In mundo omne quod eſt ad tria refertur vitia, & quæ, ibid ver. omne.

13 *Gentes pro laicis inferioribus, regna pro laicis ſuperioribus accipiuntur.*

Euellere, diſſipare, plantare, & ædificare, quid ſignificent in pontificia poteſtate, ibid.

14 *Luminaria magna, quæ die deus fecit, & quæ ſint.*

Auctoritas in pontifice, poteſtas in rege eminet, & quibus vtraque conſiſtat, & quibus deſignetur in vtriuſque vnctione, ibidem, & vtra præemineat, numer. 16. 27.

15 *Gladius ſecularis factus eſt ſacerdotalis e contrario multis in locis, & quibus modis, & an liceat quando deficiet, & quomodo medendum.*

Carnales deſignantur per noctes, ibid. ad dict. Noctibus.

16 *Inter pontificalem, & regalem poteſtatem quanta differentia, & quomodo hæc ab illa, quod habet, accipiat, & numero 27.*

17 *Conſtantipolitanus patriarcha poſt papam obtinet primum locum.*

18 *Dextera honorabilior ſiniſtra ad quã dexteram ponendi ſunt prelati.*

Ad ſiniſtram ſeculares principes, ibidem.

19 *Cauſam qui dat, imputare ſibi debet ſi quid audit, quod nollet.*

Quodcunque, vel omne, qui dicit, nihil excipit.

21 *Pontifici Romano vt ſubſit omnis humana creatura eſſe de ſalutis neceſſitate, definitum eſt.*

22 *Imperator Romanorum quomodo ex fidelitate tenetur eccleſiæ, remittit.*

Honoretur ſi ab imperatore patriarcha quid vtilitatis inde proficiſcatur, ibidem.

23 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*

24 *Tanquam, ſimilitudinem potius, quam veritatem quandoque notat, & numero 25. §. 1.*

Dictio omnis, aliquid operari debet ad ver. non recte, & numero 25. §. 1.

Omiſſum, quod eſt a regibus, non omittit religio iudicantis, §. 1. & numero 29.

25 *Additio gloſſarum.*

Superflua nulla debet eſſe dictio in reſcriptis, & contractibus, quod non eſt perpetuum, eodem numer.

Timeri plus ſolet ſpecialiter, & c. ibidem.

26 *Sol maior eſt luna, & quanto ac etiam terra.*

28 *Geometriam ſcire nihil prodeſt.*

C A P. VI.

1 Solitæ. Hoſtien. diuidebat † decre. in ſeptem partes, prima ponit admirationem imperatoris Conſtantinopolitani, & auctoritatem, qua mouebatur. in 2. ibi, verum, exponit illam, in tertia ibi, potuiſſes, ad declarandam prærogatiuam ſacerdotii inducit auctoritatem Hieremiæ in 4. ibi præterea, auctoritatem gen. in 5. ibi, hoc autem, concluditur contra imperatorem, in 6. ibi: Nos autem, ſe excuſans, quod non increpauit, dicit quos increpare poterat, probans id auctoritatibus, in 7. ibi

2 verum autem, imperatorem reliquit ſuo iudicio. Quo ad titulum decre. videtur velle, quòd imperium † non præeſt ſacerdotio: immo illi ſubeſt, & illi obedire tenetur. Dicebat Abb. epiſcopus non debet ſubeſſe principibus, ſed præeſſe [& infra] quem nos, & apo. ſe. ad te, & prædeceſſ. tuos ſemper habuimus, ſi diligenter penſaſſes, motus propter litteram, quam tibi miſimus, non fuiſſet, Hoſtien, ſed diuinauit: quia in antiqua dicebatur, quod ſolitę benignitatis effectu reciperat litteras ſuas ſibi per quendam archidia. ipſius nun-

3 cium pręſentatas [Cauſam] cauſa † neceſſario infert ſuum cauſarum: occaſio non, vnde prouer. 17. Occaſionem quęrit, qui vult &c. not. ergo Hoſtienſ. quod cauſa conſiſtit in iure, & eſt rationabilis: ſed occaſio

a in facto [a] & eſt irrationabilis: facit de reſcrip. ſtatutum, §. inſuper, verſicul. quodque, libro ſexto [Scrip-

4 ſiſſe] ideſt Petri. 2. capitulo [Subditi] tria † principaliter inducebat rex ex hac auctoritate, primum ex hoc, quò dicit, ſubditi eſtote omni humanę creaturę. ſecundum ex verbo, Regi pręcellenti, tertium ex verbo, Ad vindictam malefactorum, &c. quaſi & ſuper malos clericos poteſtatem receperit ad uindictam bonorum. 4. diſtinctione, factę, infra de homi. poſtulaſti

5 [Loquentis] ſcilicet beati Petri: intellectum † pręponendum verbis, de verborum ſignificationibus, intelligentia [Meritum] propter quod papa vocat ſe ſeruum ſeruorum dei, de hoc in proęmio ſexti [Eis] ſcilicet laicis, iuxta intellectum imperatoris [ſeruus quilibet] Cum ſit humana creatura: quia in Chriſto Ieſu neque liber, neque &c. de coniu. ſeruorum capit. primo [Omni] & ſic nec ſeruos excipit, vt in fin. [Pręcellenti] per quod dicebat imperator, quòd imperium

6 præcelleret [Temporalia) ideſt huius † feudalia, Abbas, ſi ab eo nihil tenent, ab eo non ſunt diſtringendi, nec ad ſibi iurandum cogendi, infra de iureiuran. nimis [Tanquam] quaſi innuat, quòd licet ex humili-

b tate meritorum ſit epiſcopus, quod imperatorem [b] reputet præcellere in neceſſitate: tamen non præcellit, ſecundum Innocenti. & eſt ſimile, tanquam, ſupra

7 de biga. capitul. penultim. [Bonos, & Malos] ideſt † clericos, & laicos; vel etiam laicos indiſtinctè [ſed in eos] ſcilicet laicos, poſſent etiam intelligi de clericis incorrigilibus, quod dic, vt de iudi. cum non ab homine, de ſenten. ex. perpendimus, de priuileg. ex par-

8 te. 3. [Vtentes] ideſt † abutentes [Gladio] 23. quæſtio. quarta, ille gladium [Sacerdoti] conſideratur ergo hic etiam perſona, cui ſermo dirigitur [Proſapia] ſuo

9 † tempore honorabile erat ex ſacerdote naſci: hodie

c ignominioſum, [c] licet non ſit culpa eius: qui naſcitur. 56. diſtinction. per totum, de fil. presby. per totum

10 [Anathoth] Dicit Hoſtien. quòd hoc † verbum, interpretatur reſponſio, obedientia, reſpondens ſigno, aut gratificatio, deſignantis reſponſio, ſcilicet, vt ſcias ad ſacerdotem in dubiis recurrendum. infra qui fil. ſint legitim. per venerabilem. §. ex rationibus [Obedientia] vt ſcias, quod omnes debent ſacerdotibus obedire, ſupra capitulo omnis [ſigno] qui niſi ſignis, & virtutibus alios præcellant, ſunt viliſſimi reputandi. prima quæſtione prima, viliſſimus, vel ſigno, ideſt auctoritate dñi eſt pręrogatiua ſacerdotii, & eccleſiæ con-

11 firmata, vnde Lucę † ſecundo, & hoc vobis ſignum, inuenietis infantem poſitum in pręſepio, ideſt in eccleſia, in qua paſcendi ſunt laici, ſiue ſint boues, ideſt pęnitentes, & domini, ſiue aſini, ideſt peccatores, vel laſciui, vel interpretatur, gratificatio deſignantis: quia deſignat ſacerdotes ſuos poteſtatem habere gratificandi in pænitentiis, & indulgentias faciendi, infra de pænit. & re. ca. 3. & c. deus, & c. quoniam [Cum ex eo.] inducit etiam ad propoſitum auctoritatem

euange-

22 euangelii, Lucæ 10. Ecce dedi vobis poteſtatem † cal-
candi ſuper ſerpentes, ideſt auaros, qui ad modum
ſerpentis terram lingunt [& Scorpiones] ideſt luxo-
rioſos, quia hoc peccatum ad modum ſcorpionis blan-
ditur facie, & cauda pungit [& ſuper omnem virtu-
tem inimici] ideſt ſuperbos, qui ad modum diabo-
li nituntur extolli, quaſi dicat, ſuper omnes pecca-
tores, vnde. 1. Io. 2. capitulo. Omne, quod eſt in mun-
do, aut concupiſcentia carnis, aut concupiſcentia
oculorum, aut ſuperbia vitæ, per quod patet, quod
omne vicium ad alterum ex his tribus reducitur, po-
ſtea ſequitur in euangelio parabola de Samaritano,
qui vinum, & oleum, &c. de qua infra de pœni. om-
nis. [Eccleſiæ] Hieroni. 1. & 36. diſtinctio. §. ecce
[Conſtitui] quaſi dicat, non te ingeſſiſti, de electio-
23 ne, qualiter [Gentes] ideſt laicos † & inferiores
[Regna] ideſt laicos, & ſuperiores [Euellas] pecca-
ta ab obedientibus [Diſſipes] ideſt inobedientes
illos a dignitatibus deponendo, infra de hære. ex-
communicamus. 2. de ſentent. excommunic. nouerit,
& capitulo graue [Aedifices] fideles baptizatos per
aliorum ſacramentorum eccleſiæ adminiſtrationem,
& veram prædicationem, ac honeſtam conuerſatio-
nem [Plantes] in eccleſia dei fideles non baptiza-
tos per prædicationem, & ſacri baptiſmi oblationem,
de conſecra. diſtinctio. quarta, per totum, infra de
baptiſ. per totum, ſecundum Hoſtienſ. [Fecit deus]
24 Gene. primo, & hoc † fecit die 4. [e] vt ibi [maius]
e ſcilicet ſolem [minus] ſcilicet lunam [Ad firmamen-
tum] exponit auctoritatem ad propoſitum [Pote-
ſtas] ſupra dixit auctoritas, ſcilicet iudiciaria ad di-
ſcernendum, & iudicandum: & hic dixit poteſtas,
ſcilicet executoria ad perficiendum, & ad hoc deſi-
gnandum pontifex vngitur in capite, rex in armo, vt
nota. de ſacra vnction. capitulo vno. §. vnde in vete-
ri. vbi de hoc Dicit Hoſtien. quòd in multis locis gla-
25 dius † ſecularis factus eſt ſacerdotalis iudicans cleri-
cos, & eccleſiaſtica, ſicut laicos, & temporalia con-
tra iura vulgaria, & ſpiritualis etiam ex leui cauſa in-
terdum mouens guerras, & nutriens, factus eſt mi-
litaris, contra iura, infra titulo primo, capitulo pri-
mo, de voto, ex multa. §. de clericis. 23. quæſtione
octaua, capitulo primo, & capitul. ſequentibus, &
dicit, quod non deficiet peſtis iſta, donec quiſque
ſuis terminis ſit contentus, infra de ſepulturis, capi-
tulo primo, ſuper quo dicit, quod eſſet ſalubre con-
ſtitutionem condere ſpecialem [Illa] ſpiritualis [Car-
nalibus] congruè dixiſſet per præcedentia, [Noctibus]
ideſt carnalibus, ſed dic carnalibus per noctes deſi-
gnatis, ſcilicet regalis, Hoſtienſ. [Quanta] præter
id, quod dicunt gloſſ. & ibi dicam, poteſt exponi ſe-
26 cundum Hoſtien. vt ſcilicet quanta † differentia eſt
officii claritatis, & illuminationis, tanta ſit prælatio-
nis, & ſubiectionis inter pontifices, & reges: ac ſi di-
cat, ſicut luna recipit claritatē a ſole, nō econtra, ſic re
galis poteſtas recipit dignitatem, & illuminationem
a pontificali, & non econtra: ad hoc de electione.
venerabilem, & ſicut ſol per lunam mundum illumi-
nat, quando per ſe non poteſt, ſcilicet de nocte,
ſic pontificalis per regalem, quando per ſe non po-
teſt, vt in ſanguinis effuſione & huius comparationis
ratione ſatis liquet prærogatiua ſacerdotii, & iunge
hanc rationem his 9. quæ nota. qui fil. ſint legitim. per
f venerabilem, [f] ſecundum Hoſtienſ. [Hæc autem] hic
27 ſumitur caſus [Honorabile] vnde poſt papam, tenet
primum locum. 22. diſtinctio. renouantes, de priuile-
giis, antiqua; quod dic, vt ibi, Hoſtien. [Scabellum]
quaſi ſibi ſubiectum, ſicut ſcabellum pedum [Siniſtra]
28 dextera † honorabilior, vnde. & electi collocabun-
tur ad dexteram, Matthæi. 25. [Iuxta ſe] quaſi æquā-
lem; & obuiat ei, quod de ſcabello dicit [Venerabi-
lem] quaſi dicat; prælati ponendi ſunt ad dexteram, et
ſeculares principes ad ſiniſtram [Rationabiliter] ſci-
cet ratione præeminentiæ; & hanc proſequitur, vel
29 ratione cauſæ, ſcilicet te † ſuper hoc cauſam dante,
vt infra, vt eccleſia. benefic. vt noſtrum, verſiculo,
quod etiam huic conuenit illud Hieronymi ad Augu.
prima. Non ego tibi, ſed cauſa cauſæ reſpondet; &
ſi culpa eſt reſpondiſſe, multo maior eſt prouocaſſe;
& vide ad eundem tertiam. C. cui conuenit illud Tul-
lii in inuectiua, contra Saluſtium. Si forte offendimi-
ni, iuſtius huic, quam mihi ſuccenſere debetis, qui
initium introduxit [dicente] Ioan. vltimo, ſupra de
electione, ſignificaſti [Alienum] 24. quæſtione pri-
ma, alienus, & capitulo quoniam vetus [Dixit] Mat-
30 thæ. 16. [Nihil] & ſic † non excipit imperatorem Con-
ſtantinopo. Dicit Apoſtolus ad Hæbræos. 2. arguens
ex verſic. [Omnia ſubiecisti, ſub pedibus eius] in eo
quod ſibi omnia ſubiecisti, nil dimiſit, non ſubiectum,
31 vnde † diffinitum, & declaratum eſt omni humanę
creaturę eſſe de neceſſitate ſalutis, quod ſubſit Roma-
no pontifici, in extrauaganti Bonifa. vnam ſanctam,
quam poſtea declarauit Clemens V. Non præiudicat
regi, vel regno Francię: nec per eam amplius, vel
minus teneri Romanæ eccleſiæ, quam prius in ſua ex-
trauaganti, quæ incipit, Meruit: non eſt inter Cle-
mentinas [Quodcunque] de imperatore Conſtantino
32 prolocutus eſt in genere, de † imperatore uero Roma-
norum quomodo ex fidelitate tenetur eccleſiæ, habes
in Clementina de iureiurand. Romani [Diſcernat] ac
ſi dicat, tuipſe tibi ſis iudex, & teſtis. C. de fideiuſſ. l.
finali, Hoſtienſis [vtilitatem] honoratus enim pa-
triarcha ab imperatore, ab aliis magis honorabitur,
& magis prædicationibus, & aliis proficiet, & econ-
tratio poſſet contrarium euenire, ſecundum Hoſtien-
33 ſem. ¶ Prima † gloſſ. ponit caſum. ¶ Gloſſ. nunquid,
quærit, arguit, ſoluit; contra ſolutionem opponit,
& in additione dat veram ſolutionem. ¶ Gloſſ. quod
quandoque, arguit, allegat tria iura, in contrarium
vnam legem. ¶ In penulti. gloſſa ſignat contrarium.
34 ¶ In † gloſſa ſecunda [ibi, Ex ſtipulatione] vide de
præſumptio. capitulo ſecundo, in prima gloſſ. ¶ In
gloſſ. quod quandoque [ibi, ſi filiusfamilias, ibi, ſi
agitur] quaſi intercesſor ſeruus interuenerit non rem
peculiarem agens, non obligatur dominus de pecu-
lio [ibi, l. 4.] vide de fide inſtrumento. cum Ioan. ſu-
per tertia gloſſa [& ibi, Non recte] ibi, licet dictum
ſit, quod fideiuſſores teneantur inſolidum: tamen,
ſi vterque ſoluendo ſit alter in parte tantum conueni-
tur. ¶ In gloſſ. antepenultim. [ibi, quæſitum] quod
legibus omiſſum eſt, non omittet religio iudicantis,
vnde licet l. Iulia de vi repetundarum, vel pecula-
tus non repellat a teſtimonio damnatos calumnię in
publicis iudicijs; iudex tamen repellet. ¶ In vlti-
ma gloſſ. [ibi, l. 3.] quę incipit, preſes, vide de of-
fic. ordina. capitulo primo, in gloſſ. ſecunda. Ioa. ¶
35 In † gloſſ. nec quid [ibi, nouerint] & infra de iure
patronatus, capitulo vno, libro ſexto [In fin.] libro
g ſexto, de hoc & de delic. pu. capitulo ſecundo. ¶ In
gloſſ. quod quandoque [ibi, & illud] Matthę. 26. [&
ibi, Si romanorum] vbi idem nota. [& ibi, ſic enim]
vltra medium [& in fin.] Ioa. & eſt ſimile contrarium,
h infra de procurato. ſi duo, [h] libro ſexto, licet vtrobi-
que clauſula aliquid operetur, licet nō in totum quod
verbum ſonat, ad idem, ff. de ædil. edic. l. prima, §.
ſed ſciendum, verſiculo ſed ego puto, & Goffred. ſu-
pra, de ætate, & qualitate, accepimus, alleg. ad idem
ff. pro ſocio, ſed & ſi adiiciatur; de auro, & argento le-
gato, pediculis. §. Labeo. Dicebat ibi Hoſtiē. ꝙ in his,
quæ pendent ex voluntate, non eſt mirū, ſi ex ſuper-
bundanti

bundanti q̃nque clauſula apponatur. nam & quę cauſa tollendæ dubitationis in ɔ̃tib. inſeruntur, ius cõe nõ lædunt. ff. man. qui mutuum. & aliquoties tota litera ſuperflua eſt, vt patet inf. de procura. quia in cauſis, niſi quia ſolet plus timeri &c. inf. de hær. ſi aduerſus. regulare tñ eſt, ꝙ clauſula aliquid debet operari, vt in contrariis, & ſ. de reſcriptis, cum adeo. ff. de leg. 1. ſi quan-
i do.[i] ff. ad munici. l. 1. ff. qđ metus cauſa. l. 1. ff. de verbo. obli. ſi ſic ſtipulatus. ȷ̃. de priuilegiis, ex ore. ¶ In gl. cũ terra. [ibi, qui mihi decies.] alias quatuor decies, alias quadrageſies. neutra litera ſm poſitionẽ gl. procedit.
26 nã ſi † terra eſt ſepties maior luna, & ſol octies maior terra, ergo ſol maior luna octies ſepties, & ſic 56. vicib. nã octo vicibus ſeptem valent 56. [& in fi.] Dicit Hoſ. ꝙ in 5. libro almageſti demonſtrati Ptolomæi. 18. propoſitione ſic legitur. manifeſtum eſt, ꝙ magnitudo ſolis continet magnitudinem terræ centies & ſexagies ſepties, & inſuper eius quartã, & octauam. ibidem, palã eſt, ꝙ magnitudo ſolis continet magnitudinem lunę ſepties millies, & ſeptingeſies, & quadrageſies quater, & inſuper eius medietatem. ibidem, magnitudo terrę cõtinet magnitudinẽ lunę trigeſies. i. 30. vicib. & nouies;
27 & quartam, & 10. eius, ex quibus patet, ꝙ † pontificalis authoritas maior eſt regali ſepties millies, & ſeptimgeſies, & quadrageſies quater, & inſuper eius medietatẽ, quia ſol tñ eſt maior luna. Aliter colligo ex libro Theſbith, & aliter ẽt ex libro Alfragarii de Ptolemæo, de quo poſt Hoſt. prius dixi, habetur in Spe. hiſtoriarũ, lib. 6. c. 18. hoc ẽt late proſequitur Macrobius. ſuper ſomnio Scipionis. li. 1. charta 16. & ſeq. hæc, quæ per rationem non capio, aſtrologis relinquo. Dicamus
28 † cum Amb. exameron. 6. quid mihi quærere, quæ ſit terræ menſura, quis circuitus quem geometræ 180. millibus ſtadiorum æſtimauerunt: libenter fateor me neſcire, quod neſcio, imò ꝙ ſcire nil proderit. ¶ In gl. [Ex
29 ſede, in fi.] ibi dicitur, ꝙ legibus † omiſſum eſt, nõ omittet religio iudicantis. ſo. et no. in præalle. c. ꝙ ſi dormie
K rit.[k] ¶ In glo. [Pen. in fine.] & ſ. de renun. niſi cum pridem, Goſt. §. verum, de officio ordinarii, inter cætera.

ADDITIONES.

a In facto. Ad hoc etiam tex. in ca. fi. inf. de confir. vtili, vel inut. & facit in c. vnic. vt eccleſiaſtica beneficia. § qđ ẽt. ibi cãm et occaſionem. et ad hoc c. petens. inf. de homi. & in l. non dubiũ. C. de leg. in l. demonſtratio. §. ꝙ autem, per Bar. de condi. & de. Bal.
b Procmio. In gl. ſuper ver. ſeruus.
c Imperatorem. Dictio, tanquam, de qua per Io. And. in c. a collatione, de app. lib. 6.
d Ignominioſum. Vide Io. An. in Spe. de ſi. presby. ſuper rubrica.
e Die. iiij. Alibi dicitur, ꝙ nam ſimul fecit, vide gl. in c. ſexto die. 35. di. & in c. 1. de ſum. Trinita. in gl. vnde Salomon. & Io. And. ſuper illis.
f Venerabilem. Vbi vide Io. And. in gl. ſatis patet.
g De hoc. Vide Io. An. in §. debet, allegato in gl. & per ipſum in c. dilectus, lo 2. de præben. ſuper prima gl. & Bar. in l. 2. ff. de app.
h Duo. Iuncto §. fi. cum prin. c. & vide Io. An. ibi ſuper gl. in verſ. accuſantis, vbi opponit de iſta l.
i Si quando. Ibi vide Bart. vide text. in c. ſi Papa, de priuil. lib. 6. & iſta faciunt ad materiam illam, an expreſſio illorum, quæ tacite inſunt, inducant diſpoſitionem, de qua per Bart. ff. de l. 2. l. hæc verba, & ibi aliæ remiſsiones, & p Cy. & Mode. in d. l. nõ recte.
K Dormierit. Et vide ſup. de tranſla. epiſc. inter. §. ſed itaque illud, et de conſe. diſt. 2. liquide.

SVMMARIVM.

1 *Ordinato per Papam debetur reuerentia, tamen ſubeſt epiſcopo, & num. 4.*
An perdat hoc priuilegium per diaconatum & presbyteratum ſuſceptum ab alio, num. 6. 7.
Præferendi qui quibus ſint eiuſdem ordinis, vel dignitatis, et iuris, ibid. & num. 2. & 4.
2 *Miles anteponendus qui accepit a maiore militiam.*
3 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. num. 4.*
Ex prærogatiua militiæ, vel dignitatis non eximitur quis ab ordinarij poteſtate. §. 1.
Præfertur in maiori ordine conſtitutus, & cæteris concurrẽtibus priuilegij ratio habetur, & num. 5.
5 *Suppletio gloſſarum.*
Deponi non põt epiſcopus a Metropolitano, licet ſit ſub eius obedientia, idem de ſubditis prælatorum minorum, eod. nu. ver. tolle inſtantiam.
Ordinarius a Papa non poteſt deponi nec ſuſpendi ab inferiori, ibid. & num. 7. in fi.
6 *Priuilegiũ quo caſu perdat vires ſuas, in fi. nu. 7. & in dubio debet interpretatio fieri ſemper ſecundum ius cõe, num. 7.*
Cap. præſul. 2. q. 4. quidam dicunt eſſe temporale, ibi. ad dict. præſul.

CAPVT VII.

1 Per tuas. Caſus. Ordinato † per Papam debetur reuerentia, tamen ſubeſt epiſcopo, communis diuiſio. 2. ibi, ad qđ [Quantum conuenit.] quaſi dicat diſcretione præuia. de offi. cuſt. c. 1. Si. n. aliqui ſunt in dignitate, vel digniores, nobiliores, vtiliores, vel pitiores clerici, licet eiuſdẽ ordinis, præferuntur, de præb. de multa, in fi. ff. de
2 ali. iu. mu. cauſa fac. l. 3. [Ipſius ordinis.] Dicit † Abbas, ꝙ facit hic litera pro opinione militum, qui dicunt ex duobus fratribus, quorũ alter recepit militiam a maiore, alter a minore, nobiliorem primũ ſecundo ſ. Honorauit. arg. C. vt digni. ordo ſerue. l. 2. verſic. inter adminiſtratores, lib. 12. C. de aduo. diuer. iudi. l. reſtituẽdæ, in fi. ibi, nã qui a nobis &c. in auct. vt iud. ſine quoquo ſuffra. §. eos autem, col. 2. ibi, quis enim non diligat &c. ff. de albo ſcri. l. fi. per quæ iura, & per l. 2. C. de cri. ſacri. dicit Hoſtien. quòd ſumi potuit, ꝙ hodie hẽ,
3 de præb. hi qui. lib. 6. ¶ Prima † gl. exponit. ſecundo arguit. tertio quærit, arguit pro, & ſoluit contrarium,
4 & opinionem ponit. ¶ In gl. 1. [ibi. l. 1.] vbi non apparet conſuetudo municipij, attenditur in ſubſcriptionibus decurionũ dignitatis honor. [& ibi. l. 3.] vbi alias inter creditores occupantis melior eſſet conditio præfertur quis propter priuilegium. [& ibi Nullum.] qui venit coram iudice etiam non ſuo cauſa ferendi teſtimonij, prætextu militiæ, vel alterius exceptionis illius iudiciũ non euadit. [& ibi, quiſquis.] aduocatus recepit officium ſtandi, nec per hoc honori ſuo detrahit. [& ibi. l. licet.] quæ penul. eſt. & vide de offi. le. ſuduiſti, ſuper vlt. gl. ¶ In gl. vlt. [ibi, l. vlt.] vbi ex prærogatiua militię, vel dignitatis non eximitur quis ab or-
5 dinarii poteſtate. ¶ In † gl. 1. [ibi. l. 3.] ad hoc 94. diſ. dñs. in fi. [& ibi, meliori loco.] ad hoc infra de priuile. vt apoſtolicæ, li. 6. [& ibi, abſoluuntur.] tolle inſtantiã in epo, qui licet ſit ſub obedientia Metropolitani, ta-
a men ab eo nõ deponitur, idem de ſubditis minorum[a] prælatorum, [& ibi, non credo.] Idem Tan. Goff. Phil. Inn. & Hoſt. et Vin. de temp. ord. cum in diſtribuẽdis. Vbi dicit Inn. quoſdam dicere, ꝙ nedum deponere nõ põt, ſed nec perpetuo ſuſpendere. Dicit Hoſ. ſufficere, ꝙ epiſcopus a Papa impetraret licẽtiam deponendi, ar
6 gum. decre. cum in diſtribuendis. ¶ Quærit † Hoſ. an perdat hoc priuilegium per diaconatum, et presbyteratum ab alio, q̃ a papa de licentia papæ ſuſceptũ, et
b ẽt ꝙ non, quia ordo ſuſceptus auferri[b] non dẽt, ſed afferre, ſicut & dignitas. C. de digni. in l. 3. libr. 12. Item quia priuilegia ſunt perpetua. 25. quæſ. 2. c. 2. item ſemper manet papę ſubdiaconus, qui ſemel fuit. ff. de minor. ait prętor. §. pe. in fine. alias eſt lex, et incipit, et ſi ſine. Hoſt. tenet contrarium dicens ꝙ ex quo priuile. & ius
c cõmune ɔ̃rium miſta ſunt, perdit priuilegium vires[c] ſuas de offi. del eg. ſuper quæſtionum. §. ſi vero. & in du
7 bio † priuilegii ſemper fieri debet interpretatio ſecundum ius commune, de cõſue. cũ dilectus. §. fi. et res de facili reuertitur etc. ff. de pac. ſi vnus. §. pactus, ne peteret. per quẽ §. dicit quæſtionem ſolui, et per decr. ve-

netabilis, de cẽſt.& ar. de app. vt debitus, & quia ꝯrio
facto renunciat quis priuilegio ſuo. de cõſt. cũ acceſſiſ
d ſent, p qđ dicit prioribus iuribus [d] reſponderi. [Et ibi,
Præſul.] Dixit hic Phi. quidã dicunt canonẽ tẽporalem
fuiſſe, & locũ hodie nõ habere. (Et ibi, qdã.) lo. 1. q. 1.
e filiũ, & hæc ſit vera in depoſitione a beneficio [e]. ¶ In
gl. vlt. (ibi, cũ in diſtribuẽdis.) & hic adde, qđ ibi not.

ADDITIONES.

a Minorũ. Quo ad depoſitionem ab ordine, & uide Io. An. ſupra de elec. tranſmiſſam, & de offi. arch. ad hoc, & ſup. ti. 1. c. quanto.
b Auferri. Facit ad q. de ludo ſcacorum, de qua per Bart. l. legatis, §. 1. de lega. 3. & per Cy. in l. 1. C. de ſuſpec. tu & per Io. Andr. in Spec. tit. 1. §. reſtat, uer. quid ſi cauſa.
c Vires. Ad hoc facit quod not. glo. mag. & ibi per Doc. in c. 1. de conſti. lib. 6.
d Iuribus. Et pro iſta opi. facit l. fœminæ, ff. de ſena. & uide gl. fi. in fi. in c. ex parte, de ſo. compe.
e Beneficio. Quaſi prima habeat locum in depoſitione officij a Papa ſuſcepti.

SVMMARIVM.

1 *De obedientia, vel ſubiectione quando agitur, nihil debet attentari in præiudicium rei, vel poſſeſſoris non vocati.*
2 *Conſtantinopolitano patriarchæ quæ eccleſiæ erant ſubiectæ, & poſtea ſubtractæ.*
3 *In poſſeſſione libertatis qui ſunt, non ſunt ea priuandi, niſi citentur, & num. 5. niſi in caſibus, num. 5.*
Citari debent, de quorum præiudicio agitur, ibid. & num. 6. & 10. excipias, vt num. 5.
4 *Eccleſia cathedralis, licet epiſcopus cum populo ſuo labatur in ſciſma, vel hæreſim, honorem ſuum retinet, & eccleſias ſibi ſubiectas quo ad proprietatem, & ad poſſeſſionem, & videtur reſtituenda, num. 7.*
6 *Per ferè, particulam fit philoſophicum temperamentum.*
Iuſtitia nulli deneganda, ibid.
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Reſtitutus an recuperet amiſſa. §. in gl. pen. et nu. 11. §. vlti.
9 *Additio gloſſarum.*
Subiectionem petens eccleſiarum, proponit actionẽ quaſi confeſſoriam per quod apparet actionem eſſe realem, eod. num.
Obedientiam ſi ſibi præſtari quis petat, idem dicendum, ibi.
10 *Ius incorporale ſi quis dicat in aliqua re, vel perſona ſe habere, & hoc petit, vocandi ſunt omnes, quos res tangit, & quando & quibus actionibus & modis, iuncto num. 11. 12.*
Abſentibus non præiudicatur, niſi in caſibus, & quibus, ibid. & num. 11. & quatenus, ibid.
Domino fit præiudiciũ ſi non nominetur ab eo, qui habet facultatem rem reſtituendi, ibid. & in iuribus incorporalibus quid ei præiudicij fiat, num. 11. & 12.
Nominatio domini in quibus locum habeat, ibi. et n. 11. 12.
12 *Subtilitates legales in foro canonico non ſunt curandæ.*
Præiudicialis actio, & confeſſoria contra quos habeat locũ, & quibus liceat eis vti, ibid. & ſupra num. 11.
Agere contra plures non eſt prohibitum eadem de re, ibidem ver. ſed & ambo.

CAPVT VIII.

1 **Inter quatuor.** Caſus. Quãdo † de obedientia, uel ſubiectione agitur, nihil attentari debet in præiudicium rei, vel poſſeſſoris non citati. & pars huius de cler. peregri. de cleri. nõ reſi. & de relig. do. inter quatuor. ſunt aũt duæ petitiones, & duæ par-
2 tes. 2. ibi, ſup obediẽtia. [Eccleſias.] Dicit † Hoſt. ꝙ iſtę eccleſiæ ab antiquo erãt ſubiectę Conſtãtinopolitano
2 patriarchæ, pp cui⁹ ſciſma ſe ſubtraxerãt. [a] ab ipſi⁹ obediẽtia, & adhæſerãt Ro. ecc. demũ capta ciui. Conſtãtinopolitana, & patriarcha ibidẽ p Rom. eccl. inſtituto, ipſe petiit, vt pdictæ eccleſiæ, q̃ erãt in plena poſſeſſione libertatis, ſibi reſtituerẽtur, q̃ petitio nõ exaudiebatur, vt ſeq tur ſcđm Hoſt. [Reſpondebãt.] quia exẽptæ, & Romanę eccle. adherebãt. [Duplici.] ſ. quia in quaſi
3 poſſeſſione, † libertatis, vt pmiſit. ſecũda qa citati non,
b erant, vt ſequitur, additio, quę attribuitur Inn. [b] hẽt, q ſecunda rõ fuit prudens diſſimulatio. i. ne Piſani, Veneti, alijque plures tales habẽtes eccleſias ꝯ imperiũ mo
4 uerẽtur. [Præiudicium] no. ꝙ quis † epiſcopus cũ populo ſuo labatur in ſciſma, vel hæreſim, nihilominus cathedralis eccleſia honorem ſuum retinet, & eccleſias ſibi ſubiectas quo ad prioritatem. nam poſſeſſionẽ perdit, ſi quis poſtea iure poſtliminij reſtituatur, reconciliatione obtẽta, vel petita reſtitutione in integ. arg. ff. ex
c qui. cau. ma. ait prætor. [c] §. item ei, qui per captiuitatẽ, ſm Inn. alii dñt, ꝙ poſſeſſionem retinent, vt hic, & ſup. de elect. quia diligentia. tum quia delictum perſonæ non dẽt redundare in damnũ eccleſiæ, de reg. iur. delictũ, lib. 6. tũ quia nulli auferenda eſt ſua poſſeſſio ante cãæ cognitionem per iura, quæ allegat tertia gloſſ. ſm
5 Hoſt. [Nec cõuicti.] per hoc † dixit Vin. ꝙ & ſi ius primatiæ ꝯpetat Toletano, ex quo tñ eſt in eius poſſeſſione, ſi literas impetret, vt ei ſubſint alij epi Italiæ, non
d valebunt eis non citatis, per iura [d] quæ alleg. gl. qđ eſt verum, ſi impetrat ex iure priſtino, ſecus ſi ex gratia. ſ.
6 de renunc. ex trãſmiſſa. [Fere.] philoſophicũ † tẽperamentũ, ſic de procur. tuæ. Hoſt. [Non negamus.] alias, negabimus, & merito, quia nulli eſt denegãda, de hoc de off. ord. c. 2. [Poſtulãda.] citabuntur ergo alii, de cã
7 poſ. c. 1. & finaliter vř † eccleſia reſtituenda, vt dixi ſu-
8 per ver. præiudicium. ¶ Gl. † vnde no. duo. ¶ Gl. pen. obiicit. ¶ In gl. 3. [Ibi, ſi quis in tantã.] vide de do. c. 1. ſup gl. 5. ¶ In gl. pe. [Ibi, ſi deportatus] deportatus patronus & reſtitutus libertati, bonorũ poſ ꝯ tab. accipere põt. idemq; in liberto deportato, & reſtituto acci-
9 piendũ. ¶ In † gl. vnde ſententia. [ibi, cum venerabilis.] de hoc de præſcrip. auditis, in gl. 2. [& in fi.] Dicit Hic Inn. ꝙ vt patet ex litera, patriarcha petebat ſubiectionẽ quarundã eccleſiarũ, proponẽs actionẽ quaſi pfeſſoriam, dicens ſe ius habere in re, per quod apparet actionẽ eſſe realem. Inſti. de act. §. 1. 2. & 3. & hoc quo ad primã petitionẽ, & vř idẽ quo ad ſecundam, in qua agebat ad obedientiã ſibi pręſtandam, quia & hoc ius ſibi deberi dicebat. vnde & erat realis petitio & quaſi
e confeſſoria proponebatur, ad hoc ſ. de offic. ord. [e] con querente. ff. de rei vendi. l. 1. §. per hãc. C. de fugi. colo. per totũ. C. in quib. ca. colo. vel cen. l. 2. lib. 12. & notã-
10 dũ eſt, ꝙ qñcunque † aliquis dicit ſe habere ius in aliqua re, & hoc petit, debent vocari omnes illi, quos res tangit, vt hic & ĩ. eo. c. fi. alioquin abſentib. non præiudicatur, niſi forte ſciant cauſam ſuam agi, & taceãt, q
f dic vt plene not. ĩ. de re iud. quia regulariter, [f] quãuis alias ſi petatur res ab illo, qui ſi facultatẽ hẽt reſtituendi, pıudiciũ faciat dño, niſi ipſum nominet in iudicio, vel ſi nominatũ nõ repræſentet. C. vbi in rẽ actio. l. 2.
11 ĩ. vt li. nõ cõt. qm frequenter. §. pe. In iuribus, † aũt incorporalib. licet quoq; locum habeat nominatio, & detur terminus ad hoc, vt veniat, & de iure ſuo doceat, vt hic, & ff. de lib. cã. ſi peritus. ſi tñ non venerit, nõ conſtituetur petens, verus poſſeſſor, nec procedetur ſm formã illius l. C. vbi in rem actio. l. 2. cum non habeat facultatẽ rei reſtituendæ is, qui cõuenitur. v. g. peto obedientiã, nõ venit ad diem ſignatam. in hoc caſu nõ cõſtituar ego poſſeſſor obedientiæ, quia nec is, a quo peto ipſam dẽt eã ſubtrahere illi, qui in poſſeſſione eius eſt, nec mihi ipſam præſtare, niſi prius ab alterius obedientia abſoluatur, ꝙ fieri non poteſt, cum nec pręſens
g ſit, nec actũ ſit ꝯ eum. 8 ar. hic, & ar. 8. q. 4. nonne. qui nimo & ſi ꝯ aliquem feratur ſnia. & tpe executionis appareat alius, q de iure ſuo velit docere, iudex hoc ſummatim diſcutere dẽt. ff. de re iud. a diuo Pio. §. ſi rerũ. ĩ. de re iud. cum ſuper controuerſia. imò nec vř, ꝙ talẽ obedientiam, quam poſſidet alius, & non ipſe ab ipſo, poſſim petere, vt no. inf. de fil. presby. auditis. ſed ſi cõdẽnetur, ſibi tñ pręiudicabit, & nõ alii. ff. de rei vẽ. in

a quo.

h a quo,& l.ſe.ff.de re iudi.[b] ſepe. Alij dñt,ꝙ cogẽdus eſt actori vincẽti obediẽtiã facere & ſi alius poſſeſſionẽ habeat,ar. C.quę res pig.ob.poſ.nomẽ,& de act.& hęred.
i vẽ.poſtq̃. ſed põt rñderi in pdictis ll. aſtitiſſe volũtatẽ obligãtis,& vẽdẽtis,& iccirco ꝯpetit actio, & quaſi nomine eius agitur, quia actionẽ ceſſit. Tertij dñt,ꝙ & ſi vbi obediẽtia petitur, nõ habeat locũ nominatio,nec proceſſus prędictę l.tñ vbi eccleſia petitur,locũ hẽt, ꝙ non vr̃ verum, cum eccleſia non poſſit vere poſſideri, nec eius dñium haberi, vt ff.de rerum diui. l. 1.ſed tñ rõne iurium epalium,vel aliorũ ꝯpetit qua ſi poſſeſſio,
k & petitio rei.ff.de ꝯhen.empt. qui tabernam.[i] ff.de le. 1.ſi domus.§.fi. Quarti dñt,& forte melius,ꝙ ſi aliquis iurã alicuius nomine alterius poſſideat, vel detineat, puta vicarius, vel coadiutor eſt.ſ.de off.deleg. venerabilis,locũ hẽt nominatio, & proceſſus prædictæ l.quia facultatẽ hẽt reſtituendi ea quę de facto tenet.ff.de rei vẽ.officiũ.a clericis aũt obediẽtiam,q̃ alius in eos poſſidet,puta epalem vel archiepalem petere nõ poſſum: imò nec ſpõte oblatam recipere debeo, alioquin pecco,& puniẽdus ſum. 16. q. 3. placuit. nam & eadẽ obediẽtia in eiſdem non põt deberi pluribus. ff.de acquir. poſſ.poſſideri. §.ecõtrario. ff.cõmo.l.ſi vt certo loco. §.ſi duob. vehiculũ. Si vero peto obedientiã,quaſi ſub alio,puta archid. vel abbas petit obediẽtiam archidiaconalẽ vel abbatialẽ ſub epo nõ intendens obediętiæ epali præiudicare, vel epiſcopus ſub papa, non differtur pp aliquã nominationẽ petitio actoris, qa nec alienũ ius petit, ſed ſuum,qđ eſt aliud a iure ſuperioris,ar. ĩ.de exceſ.præla.ad hoc. 23.diſt.q̃q̃.& melius. 11.q.4. qui reſiſtit. & c.ſe.& ſunt hæc vera,qñ peto obedientiã mihi præſtari rõne loci,vel dignitatis,q̃ teneo.Sin autẽ rõne perſonæ,cui obedire promiſit,tũc,cũ hæc petitio ſit perſonalis tñ,non eſt locus nominationi alterius in iudicio,nam illa ſm oẽs tñ in realibus locum habet.ſi ergo ille, q petit iura epiſcopalia, vult caute agere, primo inquirat quis poſſidet. & ſi inueniat, ꝙ nullus, ſed potius eccleſias, ſeu clericos ſe ꝓ liberis gerere implorabit officium iudicis ꝯ ipſos, vt ĩ. de cã poſ.cũ olim. ĩ.de re iudi.cũ inter vos. ff.de rei ven.l.1. §.per hanc. ff.de lib.exhi.l.3.§.hoc aũt interdictum.põt intentare eps & ꝯ tales in rem præiudicialem in ſuos clericos, ipſos petens, Inſti.de act.§.præiudiciales.Si vero ab alio detinentur, ſed detinens non contendit,ſe prælatũ eorum,nec inuitos detinet, idem dicendum eſt,ſi autem detinens contendat ſe prælatũ, ẽt ſi voluntarios detineat, peti pñt per interdictũ de liberis exhibendis,ar. ff.de li.exhi.l.fi.Idem eſt,ſi inuitos retineat,& ſi ſe prælatum eorum non contendat. ff.de li.exhi. l. 1. ſuper quo vide quod no. ĩ. de cõuerſi.in fi.c.2.poſſunt ẽt vẽdicari clerici,& iura prędicta ab epiſcopo de iure can. ff.de rei ven.l.1.§.1.7.q.1. non oportet.71. diſt. per totum, ſm Inno.& ſm Hoſt. hoc teneas,vt patet ĩ.de re-
12 lig.do.de xenodochijs,cum ſuis cõcor. Remotis † ſubtilitatib.legalibus ſuperiorib. & inferioribus,de quib. in foro canonico non eſt multum curandum,quod patet in eo,quod legitur & no. ĩ.de iudi.dilecti,hoc autẽ ſciendum eſt ſm Inn. ꝙ præiudicialis in rẽ competit ꝯ filium, vel perſonas alias,quæ ſui controuerſias faciũt. Sed in ea quæritur tñ, an ſit filius meus, & per ſimile, an ſit clericus meus. In rei vẽditione antẽ de iure can. quæritur, vtrum ſit in poteſtate mea, vel non. Item datur rõne poſſeſsionis,q̃ alius hẽt,& cõtrouerſiæ, quam facit,& ſi plures dicant ſe habere idem ius in eadẽ eccleſia,bene pñt ſuper hoc inter ſe ꝯtendere, vt no. ĩ.de præſcrip.auditis, & expreſſum eſt ĩ.de foro cõpe, ſane. & facit ad hoc,quia confeſſoria ꝯpetit non ſolũ ꝯ poſſidentem rem, in qua petitur ſeruitus, vel ius, ſed ẽt ꝯ quẽlibet ipſum ius, vel ſeruitutẽ turbantem,ff.ſi ſerui-
k tus vendi.l.ſi quis diuturno.[k] Sed & ambo pñt agere ꝯ illum,qui rem poſſidet,quę ius, vel ſeruitutẽ dẽt,da re iud.cũ ſup ꝯtrouerſia.nã nõ eſt prohibitũ plures ꝯ eoſdẽ agere ſuper eadẽ re.ff.de lib.ca.ſi pariter, ff.de rei vẽd.is,a quo.& l.ſeq.ff.de pet.hær.l.penult.ff.de noxa. actio.ſi quis a multis. nec obſtat, ſi dicat,qđ non hẽt facultatẽ rei reſtituẽdæ, cũ alius poſſideat, quia alij non fit pıudiciũ, niſi poſſit ei taciturnitas, vel aliud imputari. ĩ.de re iud.cũ ſuper.& c.quis, ſi ergo vis prudẽter ꝓcedere, voca ad iudiciũ clericos,quos petis tibi ſubditos, vel in quib. petis iura epalia,& da eis libellum, qui ſi confiteãtur petita, & ſi dicãt ſe nõ hr̃e poteſtatẽ pręſtandi ea,quę petũtur,quia alius poſſidet, nihilominus dabitur diffinitiua ſnia ꝯ illos, quæ faciet ius inter partes, vt de cętero non poſſint ſuper petitis in libello
l ꝯdicere.Si vero negant petita, vel dicant ſe dubitare,[l] quia alius poſſidet. vnde & pro eodem reputatur.ff.de pet.hæred.ſi debitor, tũc ſui cõtrouerſiã vidẽtur facere,& iõ ſm modũ ſ.notatũ procedendũ eſt ꝯ ipſos,q̃tũcunq; aũt ꝯdẽnẽtur,ſi alius poſſidet obedientiã, vel alia iura, nũquã mãdatur executioni ꝯ ipſos ne fiat pręiudiciũ abſenti nõ citato, nec ꝯtumaci, vt hic dicit.& ſ.no.ſm Inn.cuius eſt quaſi tota hęc gl ergo,ſi prudentius velis agere, oẽs, quos res tangit facias citari, vt ꝯ oẽs obtineas,& oĩb. præiudicet ſnia lata, vt colligitur ĩ.eo.c.fi.& vide qđ ibi dicã ĩ gl.no. ꝙ in arduis.& ſup. de conſtit.eccleſia S.Mariæ, & in iurib. prænotatis,ſm Hoſt.¶ In gl.pe.[in fi.]Inn.alleg.hãc l.pro ꝯria.& lex quid dicat vide in ſuſ. Dicit Abbas,ꝙ bene cõcor. huic fini, in quo reſeruatur iuſticia.& dicit,qđ in decr.quia
m diligẽtia, nullus erat in poſſeſsione[m] iuris ſpectãtis ad patriarcham,ſed hoc ſecus,facit de pręb.licet.2.lib.6.

ADDITIONES.

a Subtraxerat. Quod potuerunt,vide infra de pręſcrip.cum non liceat,per gl.& vide infra in gl.notabili.

b Innoc.Et dixit in illa Innoc.ꝙ illa ſic reperitur in regeſto.

c Prætor.Ibi vide,& per Bar in l.ſciendum. eo.tit.& in l.ſe.& in l. cũ hæredes.§.1.ff.de acqui.poſſ.& in l is,qui pro emptore, ff.de vſuc.& vide ibi,quia materia eſt ſubtilis.

d Iura.Vide infra de priuile.c.dudum,& de deci.c.2. lib.6.in prin. vbi vide gl.quæ incipit,iure ſuo.

e Ordi.vbi vide Io.And.in gl.no.ꝙ Abb. & omnino vide Io.An. in ca.examinate,in fi.gl.2.de iſta actione in rem in iſtis incorporalibus,ꝙ bene no.quia differt talis actio,& cõfeſſoria,ibi vide.

f Regulariter. Si imploratur officium iudicis,generaliter vocãdi ſunt omnes,quorum intereſt per publicum edictum,ſi ſpecialiter imploratur,ſolum nominati in libello ſunt vocãdi,vide Ioã. And.in fi.in gl.no.ꝙ in arduis.

g Eum. In iſtis incorporalibus quale remedium vtatur iudex contra cõtumacẽ. quo in illis fiat miſſio ex primo decreto.vide no. Io.And.in c.1.de eo,qui mit.in poſ.in gl.per delegatos.& Bart. in repeti.l.ſi prius,ff.de no.oper.nunc.& in l.is cuius.ff.ſi ſer.vẽ

h Re iudi. Vide Io.And.vt lite non conte.quoniam. §.ꝙ ſi ſuper rebus,in gl.quid ſi non nominet.

i Tabernam.Et ratione iuris, quod in rẽ habeo,datur mihi illius rei vendicatio,vt in hac l.quæ non eſt alibi.

k Diuturno.Vide de iud.examinata,per Io.And.& de ver.ſign.abbate,ſuper gl.1. de offic.ord.conquerente,in gl.no.ꝙ abbas, & Bar.in l.ſi prius,ff.de no.ope.nunc.

l Dubitare.Idem eſt ergo dubitare,ꝙ negare,& facit,ꝙ lit.cõteſ. fiat per verbum,dubito, ꝙ probatur no.in dicta l.ſi debitor, vbi vide Bar.& facit,quod no.Io.And.in c.cum ſedem, ſuper gloſſ. per hoc,de reſt.ſpo.

m Poſſeſſionem. Quid ſentiat iſte, quòd propter lapſum eccleſiæ in ſciſma perdiderit poſſeſſionem horum iurium,de quo vide ſupra per Ioan.And.in gl.no.quòd quamuis.

SVMMARIVM.

1 *Subditi epiſcopi ad ipſius ſinodum ire, & ei obedire cogũtur, & num 2.*

Ad ſinodum ire qui teneantur, ibid.& n.2.3.5.7.8.& 9.

Per alios etiam quis poteſt ire, & per quos, numero 5. verſi. ſed ut dicunt.

Eſt miſta, quia particeps eſt utriuſque legis, et qua rõne, n.6.

2 *Ad cathedraticum qui non teneantur, & num. 7.*
3 *Citati non tenentur venire quandoque, & qua de cauſa.*
4 *Obedientia, & reuerentia.*
Sunt de lege iuriſdictionis, cui etiam abbates ſubſunt.
5 *Epilogus, & Additio gloſſarum, numer. 6. & ſequentibus.*
Abbates, qui teneantur etiam lege diœceſana & ad ſinodum etiam venire, ibi, nu. 6, an ad concilium prouinciale, nume. 9.
7 *Monaſteria ſunt exempta a lege diœceſana & in quibus, & quę intelligantur exempta, num. 5.*
Cap. ex ore, de priuilegijs, intellectus, ibid. ver. exemptus etiam, & num. 8. ver. dicit abbas.
9 *Ad concilium prouinciale qui ire teneantur.*

CAPVT IX.

1 Quod ſuper. Caſus. Subditi † epiſcopi ad ipſius ſinodum ire, & ſibi obedire coguntur. [Sa-
2 cerdotes.] curatos. nam alii non † ſubſunt lege diœceſa-
a na, nec tenentur ad cathedraticum, cum non teneât[a]
eccleſiam, cuius ratione ſolui debeat. [Venire.] ſupr. &
ſtatuta ibi facta ſeruare, ſecundū Hoſti. vt bene conti-
nuetur, qđ ſequitur, ſed Inn. aliter, vt ſtatim dicā. [Sta-
3 tuendū.] quaſi dicat ſi in citatione † exprimeretur iniu
ſta cauſa, non tenetur venire. Idē. 4. ſi ſcirent conciliū
cōuocari propter malam cauſam, & eſſet talis, cui nō
poſſent ꝯdicere, ſi pręſentes eſſent, vel nō auderent, pu
ta ſuper dando fauore principi excōicato, Inn. [Veni-
re.] ex magna cauſa, ſecundū Hoſti. vt dicam ſuper gl.
4 [Obedientiam, & reuerentiam.] hæc enim † ſunt de le
ge iuriſdictionis, cui ſubſunt, de officio ordinarii, con-
5 querente, §. 1. ¶ Prima † gl. obiicit, & ſoluit. ¶ In gl. 1.
[ibi, populum habentes.] qui in nullo videntur exem-
pti a l. diœce. imo & cathedram in eccleſia debent ha-
bere, in qua epiſcopus prædicet, & ad ſynodū veniāt,
& præſtent decimarum, oblationum, & funeralium ca
nonicam portionem, infra de ſepul. in noſtra, Inn. ſed,
vt dicunt Pet. & Abb. graue erit abbati habenti eccle-
ſias curatas in diuerſis epiſcopatibus venire ad ſinodū
cuiuſlibet epiſcopi, ſed reſpondetur, ꝙ tunc veniet per
alios, per quos illas eccleſias adminiſtrant, & vide qđ
ſtatim dicam. [Et in fi.] Dixit Hug. 18. q. 2. abbates, ꝙ
Abb. non exemptus, quia lege iuriſdictionis ſubeſt epi
ſcopo, ad eius ſinodum ire tenetur, in quo aliquid ſta-
6 ſtuitur, ꝙ ipſum tangat. Dicit hic † Hoſt. ꝙ ſinodus mix
ta eſt, quia in eo, ꝙ ſinodus eſt de lege diœce. in eo, ve
ro ꝙ ibi aliquid iudicatur, vel ſtatuitur, eſt de lege iu-
7 riſdictionis. Vnde dicit, ꝙ licet † monaſteria ſint exem-
pta a lege diœceſana quo ad præſtationem cathedra-
tici, & angarias, & perangarias 10. q. 1. c. 1. & q. 3. inter
cętera. 16. q. 1. cum pro vtilitate: Abbas tñ non eſt exē-
ptus quo ad ſinodum, imo tenetur ad ipſam venire, &
ſi populū non habeat, vt hic patet, 18. q. 2. abbates, ſed
non debet cogi, niſi ex cauſa, per iura quæ primo alle.
exemptus ēt ratione capellarum nō exemptarū tene-
tur venire, de priuile. ex ore, niſi priuilegium aliud in-
ducat. inf. de exceſſ. præl. nimis praua. vel loquitur ibi
cum fit ſine cauſa, vel fratres non tenentur venire, vt
8 ibi. prælati vero ſic. dicit † ēt quo ad cathedraticū cō-
ſuetudinem cuiuſque eccleſiæ ſeruādam, de officio ar-
chi. c. fi. 18. q. 2. ſeruitium. Dicit Abb. in prædi. decr. ex
b ore,[b] nō ſeruari, ꝙ abbates exempti propter capellas
ſubſint epiſcopis, & ad illam reſpondet, ꝙ loquitur cū
vult epiſcopus publicare ſtatuta, quæ tangunt abbatē,
& alios, vel ſtatuta prouincialis concilii, in quo abbas
non fuit, 18. diſt. c. vlt. vel imputet ſibi abbas, qui illud
priuilegium impetrauit, vel loquitur, qñ abbas curam
9 capellarum per ſe gerit. ¶ Quærit † demū Goſ. quid de
concilio prouinciali an abbates ſubiecti epiſcopo ve-
nire teneantur ad illud, videtur ꝙ nō: quia epiſcopi in
de reuerſi publicabunt quæ ibi fuerunt acta in ſuis epi
ſcopalibus conciliis. 18. di. c. fi. de accu. ſicut olim, nec
obſtant iura, quæ dicunt, omnes clericos venire debe-
re ad conciliū prouinciale, quia intelliguntur de ha
bētib. cauſas. 18. di. propter 1. & 2. ſcđm Goff. adde qđ
c dicā, de præbē. graue.[c] Dicit Hoſt. ꝙ qa omnes aſtrin-
guntur per ea, quæ ibi ſtatuuntur, licet non cogantur
omnes venire, expedit tamē, ꝙ veniant, ne fiat eis præ
iudicium. præſens enim contradicere poſſet. 31. diſtin.
Nicena. ¶ In gloſſ. vlti. [in fi.] infra de pœnis, dilectus.

ADDITIONES.

a Teneant. Tex. & gl. communiter dicunt quod a qualibet eccleſia epiſcopus habet cathedraticū, & tñ poteſt eſſe ecc. ſine cura
b Ex ore. Contra communiter tenent gloſ. maxime in c. dilectus, ſupra de of. ordi. & probatur ſupra alle. c. ex ore.
c Graue. In glo ſua ma. in prin. & in capitu. ſicut dicm, de accu. in gl. per hoc.

SVMMARIVM.

1 *Canonici regulares inobedientes priori ſuo per ipſum excommunicari poſſunt, & ſi incorrigibiles ſunt, de conſortio fratrum expelli.*
2 *Diuiſio decretalis.*
3 *Superbia magnum vitium, & deteſtandum.*
Humilitas eius contrarium.
Humiliabitur qui ſe exaltat, ibid.
Contra ſtimulum calcitrare, durum eſt, ibid.
Sputum miſſum in cælum in oculos reuertitur expuentis, ibi.
4 *Nuntium mittere ad curiam, cautum eſt.*
5 *Teſtimoniū extraiudiciale, & iudiciale diuerſe fertur, et quādo feratur abſque iudice, et quoties huiuſmodi credatur, ib.*
Literis prioris, vel ſimilium an & quoties credatur, ibi. ver. quo caſu.
6 *Iuramentum eſt de forma abſolutionis, & nume. 14. & non ſemper præſtandum, num. 7. ad dict. expedire, & cauſa iuramenti præſtandi ab inuitis, num. 8. vbi qui amplius ipſum præſtare non compellantur.*
7 *Fugiens de clauſtro redire compellitur.*
Obedire debent ſubditi etiam dominis malis, & diſcolis, ibid.
9 *Conſortio quomodo canonici priuētur, uel expellātur ab inde.*
10 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum, num. 11.*
Cauere de eo, quod quis debet in diem, vel ſub conditione, cogitur ex cauſa, ibid.
Suſpectus inobedientię iurare cogitur, arguit inde gloſſa.
11 *Suppletio gloſſarum.*
13 *Teſtes non per ſcriptum, ſed coram, vel præſentialiter teſtificari debent.*
14 *Periurij timor vbi nam ſit.*

CAP. X.

1 Cum in Eccleſijs. Caſus. Canoni-
ci † regulares in
obedientes prio
ri ſuo excommunicari poſſunt, & ſi incorrigibiles ſūt,
2 de conſortio fratrum expelli, & ſunt duæ † partes, pri-
ma narrat factum. ſecūda dat iudices, ibi, ideoque. Et
prima facit tria, ponit Papæ mandatū. 2. rebellionem
canonicorum, & ipſorum excōicationem ibi, cumque.
3. ipſorum abſolutionem, & pręceptum eis factum ibi,
cum igitur. [Diligēti.] de officio or. irrefragab. li. [Ad
eum.] alias cum. i. eius officium. & ad vtranq; literam
facit qđ not. de temp. or. ad aures, in gl. 2. [Superbiā.]
3 magnum † vitium, & deteſtandum, & humilitas huius
contraria appetenda, infr. ca. fi. in prin. [Erigentes.] &
idō ceciderunt, quia q ſe exaltat, humiliabitur, & durū
eſt contra ſtimulum calcitrare. & dicit prouerbium, ꝙ
ſputum miſſum in cælum in oculos reuertitur expuen-
tis. Hoſt. [Nequiſſent.] iterū & iterum moniti. 11. q. 3.
indigne, de ſent. excom. ſacro. Hoſti. [Promulgauit.] a
qua petierunt per priorē abſolui, & prior præſtito iura-
mento paratus erat abſoluere, ſed ipſi recuſarūt iura-
re, forſan dicētes, ꝙ nō plus iurarēt ſibi, q̄ aſino, ſed ac
4 ceſſerūt ad Papā ꝓ abſol. [Auth.] quas portauerit, † nū
cius prioris, q ſecut[a] fuit illos ad curiā, ꝙ cautū eſt ſm
Hoſtien.

Hoſt.a lle. de ele.innotuit,verſ.multa.de do.& cõt.ve d
5 ritatis,ad fi.[Teſtimonio.] Dicit Hoſt. extraiudiciali.
iudiciale enim non fertur niſi li.conteſt.& cũ iuramen
to,& iudicis auctoritate, vt lite nõ conteſt.quoniã,de
fideiuſ.cõſtitutus.ſed hic ſine iudice ferebatur ad prio
ris inſtantiam, & ſine iuramẽtõ. quo caſu tales litteræ
fidẽ faciunt,vt hic,& de cleri.pere.per totũ,ſm Goffr.
vel præſumptionẽ inducunt,cui ſtatur, niſi cõtrariũ in iudi
cio probetur.vnde quãque vna præſumptio tollit aliam,
ĩ.de ele.cũ inter R.per has tñ literas in iudicio ad ple
a nũ crimina nõ probantur.[a] & ſic nõ ob.5.q.2.relatum,
& q.6.Epiphaniũ.2.q.vlt.præſc.2.9.abſentẽ, qui ma-
trimoniũ.ac poſ.c.2.Hoſt.ſed Inn.aliter, vt ſtatim di-
cã.[Certiores.]nõ reputat probatũ quantũ ad depoſi-
tionẽ,ſed quãtũ ad abſolutionẽ. Item nõ agebatur cri-
6 minaliter, Inn.[Secundũ formã.] eſt ergo † de forma
abſolutionis,q iuretur,ſecundũ Hoſt.[Corporaliter.]
vide quod no.in Clem.de hæret.c.1.in gloſ.vt no. Re-
7 deuntes.]fugiens † ergo de clauſtro redire cõpellitur,
de hoc de regularibus.c.fi.[Obedirẽt.]hoc facere de-
bẽt ſubditi , dato q prælatus nõ debite ſe habeat erga
ipſos,de hoc 95.diſt.eſto,& prima Petri 2.c.dr, ſubdi-
ti eſtote in omni timore dominis nõ ſolũ bonis, & mo
deſtis,ſed et dyſcol.[Gloriari.] de exce.præl.q ſic[Vi-
deritis.]concor.de iuramen.calũ.c.2.in n.li.6.& vide
qđ ibi dica.[Expedire.] poſſet enim diſſimulari,ſi ni-
miũ indurati eſſent,arg.de ſententia excomm.ſup eo,
qđ dic vt ibi,maxime cũ papę iurauerint, vt ſup.patet.
[Superbe.]vt dixi ſuper verſic promulgauit.& vt dicit
8 Inn.hæc eſt † cã,quare iurare cõpellitur, alias excõica
tus qui iurauit,& eſt abſolutus, nõ cogitur plus iurare,
ſed remittitur ad excõicatorẽ,vt ipſius mandatum ſer
uet, vel cogitur illi ſatisfacere, de officio dele.pruden
tia,ad n.de officio ordi.ad reprimendã[Procurent.]ſi
m.le in ſ.de ma.cõtrac.c.1.ad finem.[Coſortio,] quia
9 nõ † comedent cũ alijs in refectorio , nec iacebunt in
dormitorio.ſed detrudẽtur in carcerẽ.Si enim de mo-
naſterio expellentur,volẽti vagari,facile eſſet ſe face-
b re inobedientẽ,ſm Petrum,[b] & Abb.¶ Prima † gl.not.
10 & ſignat cõtrariũ.¶ Tertia gl.ponit duo arg.& primũ re
11 probat. ¶ Pe.gl.obiicit & ſoluit.¶ In prima † gl.[ibi,
In omnibus.] ex iuſta cã cogitur quis cauere de eo, qđ
12 debet in diẽ, vel ſub conditione.† ¶ In g.1.[in fi.] lo-
de nõ ſuſpecto loquitur, Phi.& qui ſe ad obedientiã vl-
troneus offerebat, Hoſt.in gl.1.[in fi.] de hoc ſ.de off.
or.cũ ab eccleſiarũ.¶ In gl.3.[ibi, Epiphaniũ.]& 88.
diſt.vbi de hoc,& inf.de iureiu.neque,& de verb.ſign.
c.3.li.6.2.rñ.& vide qđ ibi dixi ſuper 3.gl.& quæſtionẽ
hãc,q diſputaui, vide in regula,ſemel malus, de regu.
c iur.li.6.[c] [& ibi,quod nõ eſt verum.]hucuſque gl.Io.&
13 V in.nam † & teſtes nõ per ſcripturã,ſed præſentialiter
de his, quæ viderunt, & audierunt teſtificari debẽt.3.
q.9.teſtes,quia non teſtimoniis,&c.ĩ.de cohabi.cleri.
tua.Ph.¶ In gl.pe.[ibi,clericos.] Dicit Pe.q ibi timor
14 † periurij , quo facilius quis propter incontinentiam
labitur,q propter inobedientiam. [& in fi.] Item cõtrãria
d loquuntur in iuramento.quod eſt ad ſui reuelationẽ,[d]
vt deciſorio vel in litem,vel teſtis, hic de oneroſo, ſm
Goff.ſed Hoſt.dicit hoc ideo quia de forma abſolutio
nis eſt,q iuretur,de hoc de ſent.excommunic.cum de
ſideres.¶ In gl.vlt.[in fi.] vide quod dixi de officio or
di.quanto,ſuper gloſ.hic patet.

ADDITIONES.

a ¶ Probantur An per literas, vel inſtrumẽta directe probetur cri men,vide Io.And.in quæſtione in Mercu. in c.ſemel, de re.iur. li.6.& infra in gl 3.& Bald.in l.contra.C.ad l.Aquil.

b Secundum Pet.& Vide Io.An.in præallc.c.fi.de re.iu.ſuper glo. hoc eſt,in fi.vbi ſine regula beati Benedicti dicit poſſe expelli monachum.

c Li.6.Et p Bar.i l.in ſenatu, ff.ad Tur.& p Cy.in l.ſing.C.d acc.

Relenationem. Ad hoc,q dicitur in ſuper gl in c.intelleximus, de iudi.& gl.in c.literas,de præſump.& in c.cum inter,de excep. & ſcripſi 4.q.1.in ſumma,vide de materia in c.teſtimonium, de teſti.& c.paruuli.22.q.5.Arch.

SVMMARIVM.

1 *Capitulo debent in omnibus obedire ſubditi mortuo prælato, niſi pro bono pacis aliquid ſit exceptum, vide num. 7.et 10. ver.alij dicunt.*

2 *Damaſus eſt titulus cardinalatus in vrbe.*
Cardinales presbyteri ſoli ſcribuntur cum titulo, ibid.et qui eis obedientiam præſtent.num 3.& 9.
Habeat ius epiſcopale ſuis in eccleſiis,num.11.

3 *Hæc decretalis quomodo intelligenda.*
Capitulum vel collegium cui facere debeat obediẽtiam, ibid.

4 *Honorificentia quo modo diuerſe exhibeatur a diuerſis nationibus.*

5 *Conſuetudo eſt ſeruanda etiam in veniendo ad capitulum.*
Voluntati ſuperioris ex conſuetudine parendum,ibid.
Excommunicatio etiam iniuſta timenda,ibid.alias ligatur cõ temnens ibid.

6 *Obedientia manualis cardinali præſtatur, & a quibus, & cuius legis ſit,num.9.*

7 *Correctio,excommunicatio & ſuſpenſio tranſeunt in capitulum prælato mortuo,niſi excipiantur,iuncto contextu.*
Matrix eccleſia quæ habeat in eccleſiis ſibi ſubiectis,ibid.
Capitulum quę habeat mortuo prælato,ibid.& nu.10. verſ. alij dicunt.

8 *Epilogus, & ſuppletio gloſſarum.nu.9.& num.10.& 11.*

10 *Scrutinium dicitur 13.modis, & quibus remittit.*

CAPVT XI.

a His quæ [a] Caſus.Mortuo † prælato,ipſius ſub
1 diti in omnib. debent obedire capi-
tulo , niſi pro bono pacis aliquid ſit
exemptum. ſecunda ibi , qñ autem.[Damaſo.]titulus
2 cardinalatus in vrbe , & ſoli presbyteri ſcribuntur cũ
titulo,ſupr. de elec.corã , Hoſti.vide quod dicam de
priuil.cũ olim.1.ſup verſ.baſilicę [Presbyteri.]hoc in
3 telligit † Vin.de capel.in quib.nõ ſunt collegia, ſed in
ſingulis ſinguli vnus,vel plures,nõ tñ vt collegiũ.tunc
.n.facient obedientiã cardinali, vel alteri, cui ſubſint.
ĩ.de exceſ.præl.dilecta. Si vero eſſent ibi collegia,ſuf-
ficeret , q illi, qui præeſt collegio facerent obedientiã
manualem.63.diſ.ſi in plebib. ĩ.de iurepa. poſtulaſti.
4 [Honorificentiam.]ſ.Hiſpanicam , † humiliamus nos.
Francorum Deus vos ſaluet. Lombardorũ,benuegnai.
Sarracenorum, ex illa mela aloc.ſm Romanos,remo-
tio pilei , Vincen.hodie flectimus genua & prælatos
adoramus, legi, q Diocletianus fuit primus, qui ſe fe-
cit adorari vt Deum.prius enim imperatores ſalutabã
tur vt iudices , vide in hiſto.libro 13.in prin,adde qđ
dicam poſt Hoſt.de iureiur.& ſi Chriſtus.poſt princ.in
gl.arguit. Hoſt.[Conſuetis.]propter hoc no.Pe.& Ab.
5 q † non ad voluntatem ſuperioris,ſed ſicut conſuetum
eſt,debent ſubditi venire ad capitulũ[Inuiolabiliter.]
quia et iniuſta timẽda eſt,alias contẽnens ligatur.11.
q.3.c.1,& §.cũ ergo.[Eccleſia ipſa] S. Laurẽtii.[Suſpẽ
6 ſione]ſ.& manuali † obedientia, cũ non ſit cui præſte-
tur,ex quo non præſtatur niſi cardinali, vt dicam ſuper
prima gl. Ad obediẽdum tñ ipſi eccleſiæ ſunt aſtricti ,
7 Hoſt.[Reſeruamus.]alias † trãſiſſent, nam de iure ma
trix eccleſia hẽt hoc in eccleſiis ſibi ſubiectis , ar.ĩ.de
tranſac.preterita.2.alii dñt,& forte melius,ſm Innoc.
q ea,quæ hic reſeruantur cardinalibus, non habent ca
pitula,ſed cardinalis,vel alius p̃latus recipit hoc a pa-
b pa,vel alio confirmatore, vt no.de off.ord.q̃to.[b] quod
patet ex eo , quia excõicatio eſt mucro epalis. 34.q.3.
corripiãtur. vñ capitulũ nõ hẽt ius p ſe,nec cardinalis
hẽt a capitulo. & ideo papa hoc ſibi reſeruauit.de hoc
de hæret. ad abolendã. noluit aũt papa hoc diffinire,

ſed potius ſuæ prouidentiæ reſeruare, quia conſuetudo
vrbis allegabatur contraria, ſecundum quod dicebatur quod capitulum poterat excommunicare, & corrigere. vnde Papa vitare volens litem, & ſcandalũ, con
ſuetudinẽ reprobare vel approbare noluit, ſed pro bono pacis hoc ſuæ prouidentiæ reſeruauit, licet autẽ capitulum, vel titulus poſſit cõuocare canonicos, & tenere capitulũ, non tñ põt ſuo iure de crimine aliquẽ cõdẽnare, nec obſtat, q tenet capitulum, quia in illo plus monitionib. intenditur, q̃ directè aliquid diffiniatur, vel iure ordinario cognoſcatur, arg. ſ. de offic. archipresby. c. fi. ſm Inn. ſed Hoſt. plus placet primum di-
8 ctũ iuxta no. hic, & ĩ. eo. cum olim. ¶ Vlt. † gl. arguit,
9 vacante ſede &c. ſignat contrarium, & ſoluit. ¶ In † gl. 1. [Ibi prælato.] ſ. manualem. & hoc in clericis ſimplicibus, & ſacerdotib. non curatis, & ꝯ hanc non currit præſcriptio. de præſcrip. cũ nõ liceat, & eſt de lege iuriſdictionis, de offic. ord. conquerente. alij contradicentes hoc ſpeciale in Cardinalibus, vt eis talis obedientia præſtetur, vel de conſuetudine ſic obtinebat, ſm Inno. ſed Hoſt. prius dictũ putat verius. ¶ In gl. 1. [In fi.] 13.
10 † modos, quib. dicitur ſcrutinium. no. Hoſt. de elect. c.
c 2. lib. 6. ¶ In gl. 3. [Ibi cum olim.] & ĩ. de teſtib. c Albericus. Hoſt. [Et ibi, pontifices.] alij dñt q iſta, quæ ſunt ordinis, deuoluuntur ad ſuperiorem, qui illa committet, cui voluerit, vel viſitatorem conſtituet. 61. diſt. obitũ, & c. Catinenſis, Innoc. qui remittit ad decr. ad abolendam. [Et ibi, conferendi,] ſed poteſtas inſtituendi bene trãſit. ĩ. de inſti. c. 1. lib. 6. [Et ibi, exigente.] & eſt expreſſum ĩ. eo. tit. c. vno. li. 6. [Et ibi, dicit] Io. Mo. Pa-
11 pã ſibi rñdiſſe, q licet hæc decr. non loquatur † in epõ Cardinales tñ in ſuis eccleſiis hñt ius epiſcopale, & vide qđ dicam, poſt Innoc. de capellis monacorũ, dilectus, in gl. vbi ſic hoc ius. [Et in fi.] de hoc ĩ. e. cũ olim.

ADDITIONES.

a His quæ, ſed contra iſtud c. vide qđ dixit Ian. in c. cum acceſſiſſent, de conſtit. q vniuerſitas deficiente rectore non ſuccedit in iuriſdictione, poſſet dici, q iſtud c. loquitur in vniuerſitate eccleſiæ. ibi no. vide tamen de eo in c. cum omnes, de conſti. item no. q ſicut e ſuccedit in iuriſdictione, ita & in poteſtate defendẽdi iuriſdictionẽ, vt dicitur probare tex. in c. cum inter, de conſue. & ſic habes caſum, in quo c. vacãte ſede poteſt de ſpectantib. ad epiſcopũ diſponere Bal.

b Quanto. Vbi vide Io. And ſuper gl. hoc patet, in addi. magna, verſi. quid ſi abbas. & de elect. tranſm iſſam.

c Teſtibus. An capitulum ſuccedat in poteſtate conferendi, dixit q non facit, q poteſtas conferendi non dicatur iuriſdictio, quia ſuccedit in iuriſdictione, vt hic dicitur, de quo uide quod ſcripſi in capit. cum dilectus, Arch.

SVMMARIVM.

1 *Abbatiſſa licet ſubditos excommunicare nõ poſſit, ipſi tamẽ obedire coguntur & quædam poteſt interdicere, & quæ. n. 6. non autem ſuſpendere, num. 2. ſed monere, et mãdare. 3.*
Monachæ, & canonicæ in quibuſdam ſunt eccleſiis, & conueniunt in proceſſionibus, quod carpit auctor, eod. num.
2 *Maleficia puniri magna ratio ſuadet.*
Cenſuræ appellatione quæ contineantur, ibid. & num. 3.
Prohibito vno cõnexorum, & reliqua prohibentur, ibid. ver. dicit Hoſt.
4 *Epilogus, Suffragium, & Additio gloſſarum. num. 5. & 6.*
Creatura omnis a Deo procedit. Ab Adam humana, eod. nu. 6. ad dictio. Imago.
Imago Dei homo, non fœmina, & ratio, ibid.
7 *Conuerſus & conuerſa ſecularis eccleſiæ contrahere matrimoniũ poſſunt, nec gaudent immunitate canonis, ſi quis ſuadente, ſecus in conuerſis religioſorum.*
8 *Canonicæ mulieres à quo viſitentur.*

CAPVT XII.

1 **Dilecta.** Caſus. Licet † abbatiſſa ſubditos excommunicare non poſſit, ipſi tamen ſibi obedire coguntur. Et prima pars ponit querelam, ſecunda ibi, quocirca, dat iudicem. [Clericos.] imo in aliquibus talibus eccleſijs habet &

canonicos, qui licet a mulierib. habeant chorum diuiſum, ſimul tamen conueniunt in poſſeſſionibus, & vi-
a nam non in latebris, q periculoſum [a] eſt. ĩ. de vit. & hone. cler. monaſteria. 18. q. 2. pernitioſam, ſm Hoſti. [Incorrecti.] q tolerandum non eſt. ff. ad l. Aquil. ita
2 vulneratus, in fine. nam † magna ratio ſuadet ob maleficia pœnas ſolui. ff. de fideiuſ. ſi a reo. §. fi. Hoſt. [Monita.] non dicit ſuſpenſionem. nunquid illam ergo ſeruare tenentur, dicunt quidam q ſic, quia ſuſpendit, vt ſupra dicit Hoſt. illud verum de facto, vnde nec hic dicitur, q teneat ſuſpenſio, ſm Innoc. tenendum eſt igitur
b ſecundum Hoſt. q ſaltem ab officio ſuſpendere [b] non poteſt, vt in gl. cum enim excommunicatio, ſuſpenſio, & interdictum contineantur ſub cenſura, vno prohibito iure connexionis, prohibentur & reliqua, & ſatis eſt iſtud mulieribus non eſſe expreſſe permiſſum, de tran-
3 ſac. c. 2. ſm ipſum. idem Pe. & Abb. [Cen. ecc.] ergo ſñe ſuſpenſionem proferet iſte iudex, de verb. ſig. quærenti, ſm Hoſt. [Compellat.] quaſi dicat, abbatiſſa habet monere, & mãdere, tu habes coercere, qđ ẽt tu non facies niſi monitis his contra quos procedes, de ſen. excomm.
4 cum medicinalis, Hoſt. ¶ Prima † gl. allegat vnã con-
5 cor. in contrarium alleg. tria iura, & ſoluit. ¶ In gl. 1. [ibi alienam.] vide de confirmatione vtili, vel inutili, cum dilecta, in gl. ſic ergo. [Et ibi. l. 2.] cuius verba ha-
6 bentur in præalleg. decr. dilecti. ¶ In gl. 1. [Ibi conferre.] idem Hoſt. [Et ibi ab Officio ſuſpendere.] Idem Hoſt. Pe. & Abb. dicunt tamẽ, q poſſet præbendas ſubtrahere. Vnde dixit Vin. q abbatiſſa propriè ſuſpẽdere non poteſt ea ſuſpẽſione, qua celebrãs incurrat irregularitatem, ſicut nec pœnitẽtiarius, licet poſſet largè interdicere, ſ. capellanis, ne celebrent, vel percipiãt illa die portiones, & obedire tenẽtur. [Et ibi, magnio.] ſicut enim a Deo procedit omnis creatura, ſic & ab Adã omnis humana, & ab eo ſolo, ſed non ab Eua ſola, cũ ipſa Eua proceſſerit ab Adam, & ſic ipſa non eſt imago Dei in creatione. ¶ In gl. 2. [ibi, matrimonium.] di-
7 cunt † hic Io. & Vin. idem de quolibet conuerſo, vel cõuerſa eccleſiæ ſecularis, ſ. q contrahere poteſt, nec gaudet immunitate canonis, ſi quis ſuadente, ſecus in conuerſis religioſorum, de ſen. excõ. non dubium, vbi de hoc. [Et in fi.] vbi idem no. Io. ad idem infra de elect.
8 indemnitatibus, in fi. lib. 6. & viſitantur † hodie tales per ordinarios authoritate apoſtolica, ſi ſunt exẽptæ, alias propria, vt in concilio Vienen. de ſtatu mo. c. 1. §. illas vero. ¶ In gl. vlt. [In fi.] de temp. ord. ad aures, vbi dixi, quod hic dicunt Vin. & Abb.

ADDITIONES.

a Periculoſum. Pernicioſa eſt n commixtio ſexuum. 18. q. 2. diffinimus, & facit de iudi. c. 2. lib. 6.

b Suſpendere. Variæ ſunt ſuſpenſiones, de quibus vide Io. And. in cle. cupientes. de pœ. in gl. ma. in quarum aliquibus habeat poteſtatem abbatiſſa.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum ſi metropolitanus exigit a ſuffraganeo vltra formam a canone ſtatutam, in eo, quod eſt vltra, ſuffraganeus non tenetur.*
2 *Venetiarum epiſcopus appellatur Caſtellanus.*
Tempus pro tempore verbi ſumitur, ibid.
Verbi in alia reſolutio, ibid.
3 *Præter, extra, & contra, præpoſitiones parificantur.*
4 *Dominus ſi velit ſubijcere terram ſuã alieno domino, admittitur contradictio hominum ſuorum, & ratio, nec ſine voluntate vaſalli ius ſuum transfert, ibid.*
Subditorum intereſt non mutare dominum, ibid.
5 *Iuramentum licet ſit ſeruandum, & quomodo, & propterea obuiandum a principio.*
6 *Appellatio extra iudicium quid ſit, & generaliter quid proſit, & non. 7. 8. 9. 10. & 11. & hoc vltimo nu. in quibus cum appellatione a definitiua conueniat, atque diſcrepet.*

7 *Vti iure ſuo quis non debet dimittere propter appellationis emiſſionem, ſicut nec propter prohibitionem.*
Cap. bonæ memo. de appellationibus, intellectus, ibidem ver. nec obloquitur,
8 *Interdicto recuperandæ poſſeſſionis quæ probanda.*
9 *Appellans extraiudicialiter quid probabit, ib. & qualiter formabit ſuam petitionem, & qualiter appellans a diffinitiua.*
10 *Appellans extraiudicialiter vltra annum ſuam proſequi non poteſt appellationem, & in expenſis puniendus non proſecutus, & in literis facere mentionem debet appellationis, alioquin valent, & ſit tenendum ait.*
12 *Iuramentum qui Papæ præſtare teneantur, & vt quis iuramentum vltra canonicam formam præſtet, impræſcriptibile, ibid. ad dictio. conſuetudinis.*
Iuramento addere quando liceat, nume. 16. ver. non obſtat.
Iuramento quo minus quis obligetur quid obſtet, num. 17.
Vel, prodeſt, eod. num. ad dictio. vel.
13 *Epilogus ſuffragium, & Suppletio. gloſſarum, nu. 14. & 15.*
Capitulum, ſi epiſcopus quid in præiudicium faciat epiſcopatus reuocare poteſt, & appellare, & cauſam in iudicio proſequi, ibidem, ſi negligens ipſe ſit, & ratio, ibi.
Conditio melior vbi ſit eccleſiæ, auditur non modo capitulum, ſed canonicus, vel parochianus, & ipſe etiam, qui alienauit, eod. num. ver. dicit Hoſt.
16 *Iuramenti forma abbatum, canonicorum, & rectoris eccleſiæ, vbi tradatur, oſtendit.*
Cap. ſignificauit, de cenſibus, diuerſum loquitur ab hac decretali ibid. ver. non obſtat.
Conſuetudines ſiquis iurauerit ſeruare, laudabiles & præſcriptas obſeruabit, ibid. ver. dicebat autem.

CAPVT XIII.

1 **Dilecti filij.** Caſus metropolitanus a ſuffraganeo iuramentum exigit vltra formam ſtatutam a canone in eo, quod eſt vltra, ſuffraganeus nõ tenetur. In prima, querela. In ſecunda, prouiſio, ibi, cũ igitur. [Caſtellano] ſ. ciuitatis † Venetiarum. [Exigeres.] i. exegiſses. & ſm hoc præceſſit iuramentum, & appellatio ſecuta fuit, vel. i. exigere velles. & tunc e͡ꝯ, ſm Inno. [præter.] no. idem † facere, præter, vel circa formã, quod ꝯ. all. Hoſt. de off. deleg. prudentiam. ver. mandati facit, de elec. ſi cui, li. 6. Idem arch. & capitulum. [Ex hoc.] i. ex tali præſtatione iuramenti, [Præiudicium] no. per hoc Hoſt. ꝙ † ſi aliquis dominus velit ſubiicere terram ſuã alieno domino, admittitur ꝯdictio hominũ ſuorum, quia & intereſt ſua, ꝙ dominus ipſorũ ſit liber, & tot dominos nõ habere. ad idẽ ĩ. c. fi. ff. de app. non tm̃. & quia qđ omnes & c. ſi. de reg. iu. quod oẽs. et vr̃ expreſſum, ꝙ dñs ſine voluntate vaſalli ius ſuum nõ transferat in aliũ, in libro feu. de feu. non alie. ſine volun. ma. a do. imperialẽ. §. præterea ducatus. [a] [Generari.] licet 5 † iuramẽtum ſit perſonale, tñ ex eo poterat præiudicari eccleſiæ, et fieri reale, et in eadem forma exigi a ſucceſſore, et iõ a principio obuiandũ, vt hic, ad hoc inf. de arbit. peruenit. et potuit eps vniuerſum denegare. ff. de aqua quo. et æſt. l. 1. §. Trebatius. Goff. potius facit illa lex ꝯ, ſed opi. Goff. poteſt eſſe vera, qñ ſuperior nõ b vult aliter recipere iuramẽtum, per §. item [b] quæritur. eo. li. et facit quod dicã de cenſi. cum apoſtolus [Appel6 lauerũt] ſed quid prodeſt hæc appellatio facta extra iudiciũ, maxime poſt præſtitum iuramen. dñt quidã, ꝙ cũ nõ ſit veriſimile, ꝙ iſte epiſcopus ſolitus eſſet præſtare aliud iuramentũ, ꝗ alii. reſtat, ꝙ ex probabili et veriſimili cauſa interpoſita eſt appellatio. vnde non debet patriarcha occaſione iuramenti aliquid contra appellationẽ exigere, et ſi exigat, reuocabitur priuſquã procedatur ſuper principali, quod non placet Innocent. [c] c qui non credit, ꝙ appellatio interpoſita a grauamine extra iudicium ſufficiat ad citationẽ, imò neceſſe eſt, ꝙ iterũ citetur appellatus a iudice, ſaluo eo, quod legitur et notatur de elect. ſtatuimus, lib. 6. alioquin in poteſtate cuiuslibet eſſet citare aduerſarium, qñ vellet, & multiplex alia abſurditas ſequeretur, ar. op. de app. d cũ ſit Romana. [d] poteſt tñ appellatus cõparere, ſi vult ꝙ habebit beneficium cõſtitutionis. inf. de app. cordi. & illius oblatæ, quia ſi appellans terminum, quẽ appellationi præfixit, præueniat, vel alias appellatũ malicio ſe ſupplantet, literæ non valebunt. Alii intelligunt, ꝙ iuramentum præſtitũ fuit poſt appellationẽ ex probabili cauſa emiſſam. vnde antequã procedatur in negocio, & iuramentũ & omnia quæ ex iuramento ſecuta ſunt, reuocari debent. inf. de app. bonæ me. ſed hoc nõ placet quibuſdam per omnia, quia nec propter † app. 7 emiſſam debet quis dimittere iure ſuo vti, ſicut nec pp prohibitionem. C. de bi. vendi. pig. impe. nõ poſ. l. 1. C. de reſcin. ven. ſi maior. ff. pro emptore. l. pen. & expreſſius probatur hoc. ſ. ſup. de negl. præl. c. fi. nec enim alicui facit iniuriam, qui vtitur iure ſuo, ſup. de elect. cum eccleſia Vulterana. nec obloquitur decr. inf. de appel. bonæ me quia ibi petierunt appellãtes ſe reduci in eũ ſtatum, in quo erant tempore appellationis emiſſæ, & ipſi tunc erant in poſſeſſione eccleſiæ. vnde fructus poſtea percepti reddũtur ratione poſſeſſionis. ſed hi, qui appellabant, ne præſtaretur iuramentum, vel ne quid exigeretur occaſione præſtiti iuramenti non erant in horum poſſeſſionem, quia non præſtare, vel non exigere nequeunt poſſideri, vel quaſi. ideo non poſſunt reſtitui ad huiuſmodi poſſeſſionẽ, in qua non ſunt. [e] ad hoc e tamen valet talis appellatio, quia æquiparatur inhibitioni, ſeu denunciationi cum cauſa factæ, vnde nouum poſſeſſorem, puta illum, qui emit poſt huius appellationem, facit malæ fidei. quare & condemnabitur ad reſtitutionem fructuum medio tempore perceptorũ. C. de f rei vendic. ſi fundum. [f] licet ſecus eſſet de veteri poſſeſſore, arg. ff. pro emptore. l. pe. & idẽ eſt forte, ſi appelletur extra iudicium ẽt ſine cauſa probabili, vel veriſimili, puta ne moleſtetur is, qui i poſſeſſione eſt. ſed hoc non placet Inno. quia talis debet probare poſſeſſionẽ, & ſic poſſeſſio reſtituetur poſſeſſori cum fructibus, non aliter, quantumcunq; fuerit appellatum, & idem eſt, ſi quis appellat, ne emas fundum, qui ſuus eſt. nam & talis neceſſe habet probare, ꝙ ſuus ſit fundus ante, quam ei reſtituatur. Sed & vbi quis appellat extra iudicium, præſumitur ꝯ ipſum, niſi & appellationẽ proſequatur, inf. de dolo & contu. cum dilecti. poteſt tñ talis implorare officium iudicis, vt ea, quæ attentata ſunt poſt appellationem huiuſmodi, reuocentur, & reducantur in eum ſtatũ, in quo erant tempore appel. emiſſæ. alias ſi non appellaſſet, oportet eum intentare interdictum recuperãdæ poſſeſſionis, ar. ĩ. de ap. bonæ me. & eſt hic 8 † magna releuatio, quia in interdicto neceſſe habet g agẽs probare ſe poſſediſſe, & ſpoliatũ [g] eſſe: ſed qñ ſic appellat, ſufficit, ꝙ probet ſtatum ſolummodo, in quo erat tempore appellationis, & petitionẽ ſuam rectè intentabit ẽt ꝯ non ſpoliãtem, nec recipientem ſcienter a ſpoliatore, vt in præal. decr. bonæ mem. ꝯ quem prouiſum nõ erat, nec per interdictum, nec per condictionem decr. ſæpe contingit. infra de reſti. ſpolia. cum ad ſedem, & c. ſæpe, ſm Inn. Sed in hoc caſu videtur ſcdm Hoſt. habere locum 3. q. 1. reintegranda. Alii tamẽ dicunt talem petitionẽ non eſſe admittendam ꝯ nõ ſpo h liantem. [h] valet & talis appellatio ad aliud, quia reuocandũ eſt, quicquid fit poſt talem appellationem, ẽt ſi a iudice fiat, puta quia excõicat appellantẽ. ĩ. de ap. dilecti, & c. ad audientiam, quãuis alias excõicationis ſententia, & ẽt alia tenerent, quãuis eſſent iniuſtæ. 11. q. 3. c. 1. eſt & alius magn' effectus huius appellationis quia proſequenti ipſam nõ obſtabit exceptio excõicationis ĩ. de exceptioni. cũ inter priorem, ibi vide in gl. Dixit hoc Inn. verſ. Seu nũquid extra, vbi videtur Inn,

cen.tenuiſſe ꝯ̄trium, & videas, qđ dicā de exce.pia.lib.
6.in gl.ideſt cauſæ. Si aūt per ſimplicem querelā ſupe-
riorē adeat, obſtabit excōicationi ſnia.j̄.de excep.ex-
cep.caueat ergo ſm Inn. ſibi appellans, vt dicat, peto
9 † reuocari, quicquid factū eſt poſt appellationē, alio-
quin, ſi omiſſa appellatione, agat, obſtabit ſibi excōi-
cationis ſententia, vt dictū eſt.de forma petitionis, cū
appellatū eſt a ſnia, vide qđ dicā de excep.dilectę, in
10 gl.notant hic.eſt aūt † illud notandū, ꝙ appellans ex-
tra iudicium vltra annū appellationē ſuam proſequi
nō pōt.j̄.de app.conſtitutus, & eſt expreſſum in clemē.
de ap.ſicut: pōt tñ pręfigere terminū appellationi ſuę,
vt no.j̄.de app.ſępe contingit.appellatus aūt nō cogi-
tur comparere, vt ſ̄.ea.gl.circa princ.ſed & hic appel-
lans, ſi appellationē ſuā non proſequitur, puniēdus eſt
in expēſis, nec valet litera impetrata, niſi de appel.fiat
mētio, ſ̄.de reſcriptis, ex parte.j̄.de app.cū ſit Roma-
na.& hoc tene, licet ꝯ̄trium dixerit, de offic.deleg.ex li
i teris, vbi vide in gl.cōcor.[i] Sed & talis appellatio trāſ-
11 fert cām ad ſuperiorem, ꝙ dic, vt no.j̄.de his, quæ fi.a
ma.parte ca.c.1.& ſic.qa ſic ꝓceditur in ꝓdictis in ap
pellatione extra iudiciū, ſicut in app.facta in iudicio,
patet ꝙ ęquè nō obſtat excōicationis ſnia poſtea ſubſe
cuta, nec diſtinguo, appellet qs a iudice, vel ab aduer-
ſario, de appellatio.bonę memo. Alij tñ diſtinguūt, &
adde qđ no.j̄.de app.ad audiētiā.eſt tñ vna dr̄ia, quia
appellatio extra iudiciū facta ſuſpēdit tñ effectū eo-
rū, quę ſequūtur, nō pręcedentiū, vt no.j̄.de app.con-
ſtitutus, ſed illa, quę fit in iudicio ſuſpēdit effectū illo-
rū ēt, quę pręcedunt appellationē, ff.ad Turpil.l.1.ſm
Inn.cuius eſt quaſi tota hęc gl. Sed & multę alię notan
tur differētię, ꝙ dic vt plene no.j̄.de app.bonę memo.
§.fi.ſm Hoſt. Et materiam huius gl.vide in gl.non ge-
nerali.& gl.ſeq.& in gl.vt quia, & in gl.ſeq.& ſ̄.de ele.
cū nobis olim, in gl.eſt ſciēdū, & duab.ſequētib.eo.ti.
cū inter canonicos, in gl.quid ſi.eo.tit.auditis, in gl.iu
ſta fuit, de app.conſuluit.2.ſuper 1.gl.eo.tit.dilectis,
in glo.hęc fuit, & de his quę fi.a maio.parte ca.c.1.in
12 gl.in c, & in glo.ſeq.[Subiectis.]& † ēt ab alijs, ſi curia
illos promouet, de quo dicā j̄.de ecc.ędi.c.fi.[Cōſue-
tudinis]nō pręſcriptę. Goſ.hoc nō placet Hoſt. qui di-
cit hoc impręſcriptibile, vt dicā ſuper gl.ſicut & illud,
de off.archid.cum ſatis.[Ad alios]qui ſunt præter, vel
vltra formā.[Vel]pro.i.ſm Goſ. & Hoſt. alleg.de reb.
eccl.non alie.c.fi.ad hoc de iureiur.c.1.lib.6. Pe.idē,
13 & Abb.¶Prima † gl.rñdet per obiec.de decr.cū inter
R.¶ Gl.pe.rñ. p obiectionē, quare ꝯſuetudo nō iuuat,
& ſoluit, ſecundo arguit. ¶ Vltima gl.tria notat. ¶ In
14 † gl.1.Ibi litib.]vide de poſtu.bonę.2.ſuper gl.3. ¶ In
15 gl. † prima.Ibi intererat.]Vnde dicit Inn. multum di-
gnum no. ꝙ ſi eps in pręiudiciū ep̄atus aliquid facit,
capitulū pōt hoc reuocare, & appellare, & cām in iudi
cio proſequi, & eis proſequentib. abſoluitur hic eps a
pręſtito iuro.idem vr̄, ſi ſit negligens.ar.22.q.2.non li-
ceat.& eſt rō, quia hęc abſolutio non perſonā, ſed eccle
ſiam tangit, cuius nōie fiebat appellatio, & proſecutio.
Itē quia ſpiritualia, & dignitates eccleſię ſunt cōia. &
cōiter tenentur ab epo & capitulo, licet eps ſit caput.
K j̄.de ver.ſig.cū clerici, ſm Inn. Dicit Hoſ.[k] ꝙ hęc rō po
tius ꝯcludit ꝯ̄trium.ſ. ꝙ alter ſine altero nihil poſſit, vt
patet ex no.de reſcr.edoceri.vnde rōnem reddit, quia
in tali reuocatione, per q̄ fit melior ꝯditio eccleſię, au-
diretur nedū capitulū, ſed ēt canonicus, vel parochia-
nus eccleſię, vt no.de rę.ecc.nō ali.ſi qs, ēt ipſe, qui alie
nauit, de iureiu.ſicut noſtris.imo & oīb.tacentib.ſupē-
rior ex officio talia reuocat, de inſti.cū veniſſent, ad fi-
l nē, ſm Hoſt.[l] ¶ In gl.ſecunda.[In fi,]& exponas hoc, vt
16 ibi notatur. ¶ In gl.tertia.[Ibi ego N.]de forma † ab
batū, de ſimo.ne dei.de forma canonicorū, de ver.ſi.
cum clerici.de forma rectoris eccleſię no.de iureiur.1.

tua nos.Hoſt.[Et in fi.]nō obſtat, de conſ. ſignificauit,
vbi nouū quid additur iuro, ſ.de cenſu ſoluēdo. hoc.n.
locum habet ſm Inn.in iuramētis iure cōi, vel genera-
li cōſuetudine inductis, quæ ſunt expreſſa, & limitata.
vbi vero certa forma non eſt ſcripta in iure, poteſt ſibi
ſuperior prouidere ſuper his, ad quę ſubditus aſtrictus
eſt & per formam iuramenti, & per omnem aliam lici-
tam cautionem. Dicebat autem Inn. ꝙ quis epiſcopus
iurauerat ſeruare omnes conſuetudines, quas epiſcopi
patriarchæ exhibere conſueuerant, hoc tñ iuramentū
reſtringitur ad laudabiles & præſcriptas. facit de iur.
iur.c.1.li.6.vel ſecundū eū licet illæ ſint ſeruandæ, nō
m tamen prætextu iuramenti.[m] Si ergo erat aliqua con-
ſuetudo illicita, puta, de ſoluēdis aliquibus iuribus an-
nuatim, ꝙ non eſt licitum exigere a nouo prælato, de
cenſi.prohibemus, non eſt ſeruanda talis conſuetudo,
hoc exemplum non placet Hoſt.dicenti, ꝙ cōſuetudo
& de nouo exigere, contradicunt.ſimile quod not.de
pręſcr.cum contingat, in vlt.gl. Dicit ergo, ꝙ ſi patriar
cha habebat de conſuetudine aliquid addere iuramē-
to vltra ſolitam formam, talis conſuetudo nō obſtabit
tanq̄ irrationabilis & periculoſa, quia ſi talis additio
approbaretur, miniſtraretur materia auaritiæ & ſuper
biæ prælatorū, & ambitioni ſubiectorum, qui prout ēt
innuit Inn.promitterent, & iurarent, quicquid vellent
ſuperiores, vt promouerentur, vel ne ipſorū promotio
impediretur, de inſti.cum veniſſent, de cenſi.grauis, &
ideo talis cōſuetudo, quantumcunq; præſcripta, tanq̄
irrationabilis reprobatur pp periculum animarum, de
17 cōſue.c.1.¶ In gl.5.ibi, in damnū eccleſię.id autē † io
lū, ꝙ poſt appellatio.vel ante pręſtitū fuerit, nō impe
dit, quominus obligetur dūmodo ſine interitu ſalutis
n ſaluari poſſit.j̄.de iureiu.ſi vero.Inn.facit e.ti.breui.[n]
[Et in fi.]hoc eſt regulare.j̄.de regul.iuris, vtile, lib.6.

ADDITIONES.

a Ducatus.In emphiteuta aliter, vide in Spec.de loca. §.nunc aliqua,
verſi.83.& vide de feu.in Spe.de feudo.§ quoniam, verſi.29.
b Item.Et ſic ſunt licita & illicita inſeparata, vide gl.in c.vtile, de reg
iu.lib.6.vbi ponit concor.iſtarum ll.
c In noc. Quia appellatio extraiudicialis non reuocat acta ante illam
ſolam, in appellationibus aliud ſit in iudiciali ab ipſo iudice interpo
ſita, vide Io.And.inf.de ap conſtitutus, el 2.in gl.ſed videtur.
d Romana.Idem no.Io.And.in cap.cum ſuper, de re iudi.in gl.quęri
tur quomodo, in prin.gl.vide tamen gl.quæ incipit, hoc decet, & ſu
per illa Io.And.in c.1.de app.lib.6.& in c.ſæpe, per Ioan.And eod.
tit.in ſua gl.fin.
e Non ſunt.Quia quod non eſt, poſſideri non poteſt vide tamen not.
Io.And.in c.Ioannes, de cle.pugnan.poſt gl.verſic.opponitur.
f Fundum. Vide omnino Io.And.in c.ſane, lo 2.in gl.ſ.non obediēdo,
de offic deleg.
g Spoliatum.Et locū, & diem poſſeſsionis, & ſpoliationis, vide Bart.
in l.1.§.interdictum, ff.vti poſsi. & Io.And.de accu.qualiter, el 2.in
gl hoc poteſt colligi, intra medium.
h Spoliantem. Priuiam opi.videtur tenere Io.An.in præall.c.a.bonæ.
& vide ipſum de app.cum teneamur, in gl.ſua fi.& vide in deci.Ro
tæ, concluſione.10.& vide Io.And.de reſcri.ex parte, & ſuper gl.3.
i Concordat.Ibi videtur loqui de app.a diffinitiua, vide gl.fi.& ſuper
illa Io.And.in c.oblatæ, de app.& ibi plures concor & de confir.vti.
vel inuti.bonæ.
k Dicit Hoſtien.Vide Ioan.And in c.cum olim, de teſti.in ſua prima
gl.& ſuper gl.2.& ibi requiſitiones, & vide quibus actio. agitur, &
quo nomine, & plura alia de materia.
l Secundum Hoſtien.Immo & quandoque tacentes clerici pœnā ſu-
ſtinent, de elect.c.generali, & de re.eccl.non alie.hoc conſultiſsimo,
in fi.lib.6.
m Iuramenti.Iuramentum ergo ſuper iuribus non includit conſuetu-
dinem, niſi in iuramento apponetur clauſula, etiam de ſeruandis
cōſuetudinibus, quod hoc patet, cum ſolus iurauerit cap tula, quæ
debent epiſcopi patriarchæ de iure, bene non veniunt conſuetudi-
naria etiam licita, & vide lectura Inn.quia clericus loquitur al ter,
quam hic dicatur. Illa autem an poſſint conſuetudine induci vltra
capitula iur.vide inf.quia communiter tenent omnes, quod non.
n Breui.Appellatio ergo non impedit, vel nullam reddit obligationem
orientem ex iuramento, & facit quod habetur in cap prouida, de
elect.lib.6.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum confirmat confirmandos ab epiſcopo, eo mortuo.*
An illum, qui poſt epiſcopum capitulo præeſt, n. 5. vide nu. 10. 11.

2 *Eligere vt poſſet conuentus hic deuoluta electione ad epiſcopum, & archiepiſcopum gratiam facere poſſent ei & quatenus tangeret ſuum præiudicium, non alienum.*

3 *Plenitudine poteſtatis hanc gratiam feciſſe dicitur Papa, et ratio.*
Gratiam facere Papa hanc potuit ſine iniuria capituli, cuius meminit hæc decretalis, ibid. ver. dicebat.

4 *Ad eligendum habebunt nouum tempus integrum, qui priuati eligendi poteſtate, per gratiam eis electione conceſſa eligendi quoque deuolutio, eis non eligentibus intra tempus, uel alias priuatis, ad diœceſanum, & ratio.*
Recuperatio iuris proficit omnibus, quibus ante amiſſionem proficiebat, ibid. ex ſenſu.

5 *Confirmatio hæc, de qua decretalis loquitur, eſt ius commune, non gratia.*
Eligendi eligentes multis modis, iuncta gloſſa.
Per cõfirmationem electionis non dicitur alienatio fieri, n. 9.

7 *Epilogus, & additio gloſſarum, nu. 8.*
Eligendi poteſtate priuantur eligentes multis modis, iuncta gl. eod. nu. 8.
De Cardinaliũ collegio mortuo Papa quid iuris, ib. §. In gl. 2.
Transeundi ad aliam eccleſiam capitulum ne poſſit dare licentiam, ibi. eod. §. ver. Io. Mona.

10 *Fructus beneficiorum vacantium non facit ſuos epiſcopus, ſed ſucceſſori reſeruantur.*
Conferendi ius eſt in fructu collationem habentis, ibid. ver. Iſta etiam.
Confirmare poteſt capitulum prælato mortuo, quem tam ad beneficium curatum, quam ad præbendam, & ratio, ibid.

11 *Capitulum in quibus ſuccedat vacante ſede.*
Communionis iuris effectus, ibid.

CAPVT XIIII.

1 **Cum olim.** Caſus. Mortuo † epiſcopo, cõfirmat capitulum confirmandos ab ipſo. Et prima pars ꝓuidet circa electionem fiendam. ſecunda circa confirmationem, ibi, Mandãtes. vide de elec. cum Vin. [De
2 gratia.] Dicit Hoſt. ꝙ forte hanc † gratiam facere poterãt epiſcopus, vel archiepiſcopus poteſtate ad ipſos deuoluta, licet poſſent ratificare electionem factam a talibus, ipſis non reſtitutis, quod dic, vt ſup. de ſup. negligen. præla. litteras, ſecundum Hoſt, credo, ꝙ eps de tempore ſuo poſſit totum, vel partem concedere capi
2 tulo, non tñ in præiudicium metropolitani, vel papæ[a] poſſet hoc directe facere, quin poſt ſemeſtre, vel trimeſtre tẽps ipſius epiſcopi deuoluatur poteſtas ad ipſos. directe dixi, qa indirecte poſſet, puta eligẽdo illũ, qui conſentire nolit [auctoritate noſtra] de poteſtatis ple
3 nitudine † vñ hoc papa feciſſe, cũ in eccleſiis regularibus, ſiue per negligentiã, ſiue per delictũ priuati ſint monachi, deuoluatur ptãs ad epm, de ele. qq. in fi. li. 6. dicebat Boati. ꝙ forſan cauſa erat ad papã delata. facit qđ no. de ele. cupiẽtes. §. ꝙ ſi, in vlt. gl. vel, vt dicit, licet hoc caſu electio deuolueretur ad archiepm Meſſan. non tñ ad capitulũ. vñ vacante eccleſia Meſſan. ſine iniuria capituli papa potuit hoc. & facit hoc pro Io. Mona. in eo, qđ dicã in præd. decr. qq. ſuper gl. pe. [Li-
4 beram.] iſti † habebunt de nouo integrũ tẽs, vt no. ꝭ. de ele. ſi electio, in 4. gl. Si vero nõ eligant ꝭ. tẽs debitum, vel iterum eligant ſcienter indignũ, dicunt hic Vin. Pe. & Abb. ꝙ poteſtas deuoluatur ad diœceſanum cũ nõ vice papæ, ſed ſuo iure recuperato eligãt. ad hoc C. de tẽp. in integ. reſt. l. petendæ, & ff. quis & a quo appell. l. vl. vbi dr, ꝙ ſi magiſtratus de mandato principis dat certũ iudicẽ, tñ appellabitur magiſtrat^o. facit de reſcriptis, cũ aliquibus. lib. 6. [Confirmãdam] ſciẽ

5 dum eſt Vin. hic notaſſe, ꝙ non † dabat capitulo vacãtis eccleſiæ iuriſdictionẽ, niſi inquantum inueniebat ꝑmiſſum, vel ex indulgentia ſpeciali. ꝭ. de reſcriptis, ex parte S. & c. ex parte, vel de conſue. præſcripta, de offi. ord. irrefragabili, & in cã hęreſis de hęret. ad abolendã. nec volebat fateri, ꝙ hic capitulũ cõfirmet electionem inſtituendo, ſed adminiſtrationem concedendo, quam habent quandoq; nõ confirmati ꝭ. de ele. nihil eſt. inducebat, ꝙ nec prębẽdas tũc confert, ne ſede vacãte. Idẽ placuit Roſ. Bene. in libello, ti. ne ſede vacãte, ad fi. & ibi rñd et ad hoc cap. ꝙ duplex fuit gratia. ſ. ꝙ conuentus eligeret, & ꝙ capitulũ confirmaret, vel finẽ loquitur in archimandrita, vel abbate, qui præeſt monachis incluſis, in quo non eſt magna difficultas, cũ potius ſit nomẽ officii, q̃ dignitatis. Circa hoc vlti-
b mum vide quod dixi de elec. quia propter, ſuper [b] 1. gl. & horum dicta non placent. & communiter omnes contra tenent ꝙ gratia fuit in reſtitutione electionis, ſed ꝙ de confirmatione dicitur, eſt ius commune, vt
c in gl. & dicam de hæreti. ad abolẽdam, in gl. mortuo, ad fi. capituli, niſi ſit ꝯria cõſuetudo. & ſic non ob. inf. de ſymo. ſicut tuis, Hoſt, vt ibi no. in gl. 2. [Meſſan.] ſi-
6 mile, de inſti. c. 1. lib. 6. & no. hic per Hoſt. an † capitulũ, mortuo epiſcopo, confirmet illum, qui poſt epiſcopum præeſt ipſi capitulo, vide de ſup. negligen. prælato. ſi epiſcopus, li. 6. in gl. pone, Io. ¶ Secunda † gl. alle
7 gat duas cõcor. in ꝯrium allegat tria iura, & ſoluit rñdendo ad ꝯria, & remittit. ſi. rñdet per quæſtionem, q̃
8 ſoluit & remittit. ¶ In † gl. 1. [ibi, indignũ.] ſup. ſcienter [& in fi.] idẽ eſſet, ſi priuati fuerunt per ſententiã, quia elegerant ꝯ formã eo. tit. quia propter. Gof. ¶ In gloſ. 2. [ibi, ad capitulũ.] qđ de collegio cardinalium, mortuo papa, no. 76. diſt. nullus. 2. plenius, de ſciſmaticis. c. vno, li. 6. qđ eſt hodie expeditũ per conſt. Clem. de ele. ne Romani. [& ibi, illa.] & ꝭ. de for. cõp. verũ. ibi ſoluã ſuper 1. gl. [& ibi, Si ibi eligatur] nõ eſt verũ ꝙ illi canones hoc probẽt, vt dicã vbi ſtatim remittã [& ibi, Nõ põt dare licentiã.] Io. Mona. in hoc ꝯ, de ele. ſi abbatẽ, li. 6. & ibi dicã ſuper 3. gl. quõ multũ ęquitatis habet illa opinio, & ibi vide rñſionẽ ad canones prędictos, & ad rõnem gl. [& ibi, nulla fit alienatio] ſatis pla
9 cet † mihi hoc dictũ, nam ſiue cõfirmet propriũ ſubditũ epi, ſiue alienũ, non eſt dare, ꝙ confirmando alienet. Tñ Ho. non placet iſta ſolutio, qui dicit, ꝙ ẽt in cõfirmatione fit quodammõ alienatio, cũ oĩa ſubiiciantur ꝑlato, qui nec aliter poterit adminiſtrare, de elec. noſti, & qualiter, & c. tranſmiſſã. & forte ſi prælatus expectaretur, fieret diligẽtior examinatio, nec ille tranſiret, arg. de elec. nihil. & ſequeretur ex hoc, ꝙ ꝑlatus habebit ſubditũ, quẽ nollet, vel nõ expediret habere. ergo fit præiudiciũ, de tranſl. q to. §. certũ, de fil. presby. propoſuit, de of. arch. ad hæc, de cler. pereg. c. fi. ſed hę rõnes Ho. parũ valent. nã ſi confirmatus adminiſtrat, ꝑ id nõ ſequitur aliqđ alienare de iurib. confirmantis ꝯ ſcdam rõnem. facit de officio deleg. prudentiã, verſ. illa quippe. 3. rõ procederet ẽt in confirmatis à prædeceſſore. Itẽ dato, ꝙ ſibi electus diſplicet, dum tñ electio ſit canonica, neceſſe habet illum confirmare. ꝭ. de ele. poſtquã. Sed ipſe Hoſ. dicit, ꝙ vtrobiq; eſt rõ proui ſio diutinę vacationis, quę obueniret, ſi capitulum no cõfirmaret, vt hic vel ſi daret licẽtiã tranſeũdi presby
10 tero, cuius eccleſia ꝑ id vacaret, vt ibi. nec placet † ẽt ipſi Ho. ꝭ. qđ dr, fructus, & iura ſucceſſori reſeruãda, & ꝑp hoc capitulũ nõ cõfert beneficia. dicit. n. ꝙ hoc dictũ concludit, ꝙ eps ſuos facit fructus beneficiorũ vacantiũ, quod eſt falſum, vt no. de offi. ord. cũ vos. dicit ergo, ꝙ eſt rõ, quia in vacatione præbendarũ non imminet periculũ animarum, quod hic imminet. Iſta ẽt parũ placet. nego. n. Bernardũ id intellexiſſe, qđ dicit Hoſ. cũ expreſſe dixerit de fructib. epiſcopatus, ponẽs ipſum

ſtum.Sed Hoſti.dicit hoc verum in prębenda ſibi iam aſſignata,vel adiudicata. vbi vero de adiudicãda vel aſſignãda agitur,dicit ꝙ maior ĩ ordine q̃uis poſterior tpe velut priuilegiatus ſit alteri præferẽdus, ar. C.qui po.in pig.ha.l.aſſiduis.& ſ.de æta.& qual. queris quic quid dicat Hoſt.opi.Inn.verior: & ſeruatur.& de progatiua dignitatis eſt expeditũ, ꝙ pp illã poſterior nõ præfertur priori in præbẽda nõ annexa dignitati.infr. de pręb.quia ſępe.li.6.In receptis autem proprio motu

f capituli dicit Inn.hoc certum,ꝙ licet recipiẽtibus pręferre quos volunt [f] tñ per hãc decr. deberent præferre maiores in ordine,& niſi cõſuetudo haberet ꝯriũ,etiã ſi eligerent extraneũ teneret electio,q̃uis in pœnã ipſorum tenerentur illi interim prouidere.ſ.de præb. dilectus.¶ Sed quid ſi recepti ſunt auctoritate papæ ad p̃bendas,cũ ſe facultas obtulerit,videtur hic aliud dicẽdũ q̃ qñ ſunt recepti ad primas vacaturas: quia poſſet

k dici, ꝙ tũc tñ offerret ſe facultas, qñ non eſſent aliqui maiores,qui eſſent minoribus præferẽdi.ſed Inn.dicit ĩdẽ, cũ primo ſit ius quæſitũ, prius facultas ſe offerret primo in prima vacatione, ſecundo in ſecunda, & ſic

g de aliis ſm ẽ eũ.¶ Prima †gl.ſignat ꝯriũ,& ſoluit.¶ Se

11 cunda gl.ad partẽ,ꝙ habẽda ſit rõ perſonarũ &c.alle. 9.canones, vnã decre.& tres ll.in ꝯriũ alle.duos canones.5.decr.& vnam l.& ſoluit.¶ Vlt.gl.diſtinguit duplex ſeruitiũ diuinorum,& extra.Itẽ reuerentiã,& obe

12 dientiã.¶ In†gl.1.ibi, vide ſ.e.per tuas.¶ In gl.2.[ibi, nõ oẽs]ſequitur,deſertores æque puniendi ſunt,ſed habetur & ordinis & ſtipẽdiorũ rõ,& gradus militiæ, vel loci,muneris deſerti,& anactæ vitæ.[Et ibi rõ habet,]

13 in eligẽdo defenſore.¶ In†gl.1.[ibi,ſed vitæ &c.] melioris actio cõprobatur.& ibi, præcipit primatẽ non faciendũ ex ordine loci,poſtpoſitis vitę meritis.¶ In gl. 2.ibi, Vulteranæ, vbi de hoc.[& ibi, conſuluit.] vbi de hoc.[& ibi.c.1.] ibi de hoc, & ibi dicit apoſtolus.2.ad Cor.8.Caſſiodorus epiſt.7.iniquũ eſt, vt ex vna ſubſtãtia,quib. cõpetit æqua ſucceſſio,alii abũdãter affluãt, alii paupertatis incũmodis ingemiſcant.[& ibi,§.his ita.]alias incipit,ſi ergo.&[ibi,Cum oẽs.]adde qđ ibi dixi.[& ibi,quãtũ minorib.]ad hoc ſ.de hl. præsby.ꝓ poſuit.[& ibi redditus.]ẽt ſi alii aliis maiores ſint inf.

14 de conſue.c.vlt.li.6.[Et in fi.]Hoſt.dicẽs † per hãc gl. deſtrui textũ,dicit decr.intelligẽdã, vt dixi poſt eũ in tex.¶ In gl.vl.[ibi,obſeqa eccleſię]10.q.3.c.1.in fi.[& ibi,ad hoc.]vel cũ minor gerit locũ maior.93.di.c.vl.

ADDITIONES.

a ¶ Qui.Vtrum autem omnes canonici debeãt eſſe pares in prębendis, & redditibus, vide ſupr.de [illegible] omnes,in gl.pe. & vide gloſſ.in ver.in ceſſionibus, in c [illegible] olim ſupra, de conſtue.in quibus maior dignitate eſt hono [illegible] os Bald.

b Non enim.Ibi vide, & per Bart.in l.3.§ prius ff.de vul.& pupil. & per gl.& Io.An.in c.mandato,de preb.li.6.vbi concordãtes.

c Duo ius.Ad eandem præbendam, cum per priorem recuperationem iam prebendam ſit aſſecutus.

d Præbẽa.Vbi vide Io.And.ſuper gl.2.hoc dixit, & in c.ſę.in gloſ. vt quia, & per ibi not.intelligitur, quod hic dicitur, & vide gl. ma.in c.deteſtandæ, de conceſ. præbend.lib.6.

e Dixit.Vide de iſta materia pleniſſimã gl in c.1.ſoli,de cõc.præb.

f Volunt.Etiam in aſſignatione præbendę,licet illi primo teneãtur ad intereſſe,vide gl ma in c.ſi ſoli, quaſi in fi.primæ partis, de conceſ.prębend.lib.6 [illegible]

g Secundum.Et ſatis probatur in c.ſi capitulo,& ex ibi no.de conceſ.præbend.lib.6.

S V M M A R I A.

1 *Eximitur eccleſia ab archidiaconi iuriſdictione, ſi ſita in eius archidiaconatu, erigatur in cathedralem.*

2 *Potior quis dicitur.* [illegible]

Minor in maiorem etiam in ſuo territorio delinquentem, vel contrahentem non habet iuriſdictionem, exceptis quibuſdã caſibus [illegible]

Archiep. [illegible] *um, & Metropolitanum ſuum epiſcopus non habet iuriſdictionem, ſi delinquant vel contrahant in diœceſi ſua,niſi in caſu, eod.num.*

Par in parem in diœceſi ſua in omnibus caſibus habet poteſtatem eod.num.ver.ſed ſi bene.

3 *Parentum caſtigatores filios lex erubeſcit.*

4 *Noua etiam diœceſis includetur in literis gratiæ, vel iuſtitiæ continentibus diœceſim, in qua noua conſtituta eſt.*

5 *Epiſcopus extraneus ſi delinquat in archidiaconatu cuiuſpiã, poteſt ab eo coerceri,non obſtante dignitate, vel priuilegio.*

6 *Inhibendi verbo vtitur.*

Si, pro quia, ibid.

7 *Læditur hic archidiaconus,ſi iure ſpeciali iuriſdictionem habebat.*

In arbitrium boni viri redigendum,quod committitur, ſi videris expedire, ibid.

8 *Præiudicium graue attenditur.*

Recompenſatio quo modo fiat læſo archidiacono, ibid.

9 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum, num.10.*

Abſoluere qui poteſt, & ligare, & num.11.ver. abſoluere.

11 *Additio gloſſarum.*

Minora ſubijciendo ſe quis ſe facit, & delinquendo, ibi n.11.

Abſoluere ne quis poſſit, qui poteſt excõicare, vel condemnare, ibid.ad dictio.abſoluere, & contra, & quibus caſibus.

12 *Cathedra erecta formatum eſt nouum corpus.*

Nouæ diœceſi conſtitutæ erit archidiaconus ſubditus,ſi remanet in ea, ibid.ver.imo ſi iſte.

CAPVT XVII.

a Cum inferior. Caſus.[a] Si eccleſia † ſita

1 in aliquo Archidiaconatu in cathedralem erigitur,a iuriſdictione archi. eſt exempta. Et primo narrat factum.ſecundo prouidet epiſcopo, ibi, Mãdamus qua.3.prouideri mandat archi.ibi,prouiſo. [Potiorẽ]

2 i.maiorem.† aliter exponit gl.ſ.eo.prox.c. per hanc literam dicebat Inn.ꝙ epiſcopus in archiepiſcopum in ſua diœceſi delinquentem non excõicabit, nec contra

b ipſum audiet accuſationẽ ẽt ciuilẽ, ſed conuenietur[b] coram ſuo patriarcha, vel papa.12.di.ſubmittitur.& ca. ſi.16.q.1.frater.& eſt ratio, qa ita eſt ipſe archiepiſcopus intra terminos iuriſdictionis ſuæ, ſ.inſ.prouinciam ſicut epiſcopus ſ.diœceſim, vt no.de of.or. paſtoralis, in prin.ſed melior eſt rõ hic poſita,per q̃ vr,ꝙ & ſi idẽ epiſcopus teneret epiſcopatũ alterius prouinciæ ex diſpẽſatione, & ibi ſuus metropolitanus delinqueret, tñ ipſe epiſcopus eum excommunicare non poſſet,quãuis aliqui ꝯdicant, ar.pro eis.16.q.1.c.1.& inſ.de priuile. cum capella.& c.tuanam. Sed ſi bene attendas, aliud

c eſt de his,qui ſunt[c] pares, & non ſub ſunt niſi rõne criminis, vel poſſeſſionis, vel contractus vt ibi, de priuil. volentes.li.6.aliud eſt de ſuffraganeo, qui archiepiſcopo ſuo quantum ad iuriſdictionem ordinariam vniuerſaliter eſt ſubiectus, ſm Inn.vnde foret abſurdũ,ꝙ ſuũ

d ſuperior immediatũ iudicaret, vel cõdemnaret.[d] hinc eſt,ꝙ papa quantumcunque delinquat, a nemine iudicatur, vel condẽnatur,cum immediate ſibi ſubſint omnes.9.q.3.aliorũ, excepto crimine hæreſis.50.di. ſi papa,de quo remittit Hoſt.ad ſummã, de ſent.excom.§. qs valeat excõicari, ver.quid ergo ſi metropolitanus, & ſe.& vide quod dicam, de rapto.c.1.& de hoc.3.q. 6.ca.1.illud aũt eſt certũ, ꝙ ex delegatione ſuperioris bene poſſet in illũ aĩaduertere, deferre tñ dicit in coactionibus inferẽdis, de of.dele.ſane.2.regulariter hoc dicit,quia hoc fallit in archiepiſcopo quo ad ſubditos ſuffraganeorũ,quorũ tñ eſt ſuperior de offi.or.paſtoralis, ſm Pet.& Abb.[In parentẽ.]erubeſcit † enim lex

3 filios caſtigatores parentũ,in auc.de nup.§.ſed quod ſãcitũ,niſi pater ſit furioſus, tunc filius datur ei curator. C.de cur.fur.ſi pater.ff.eo.l.1.Goff.idem no.16.di quis dubitet.[Diæc.]ſi prius in hac Diœc.Colloc.aliqui habebãt literas gratiæ, vel iuſticiæ quo ad illas icludetur

4 ẽt hæc † noua diœceſis, vt patet in extrauaganti Io.ſedes

5 des apoſtolica[Conſecratum]quid ſi † extraneus epi-
ſcopus delinquit iter metas alicuius archidiaconatus,
nũquid ab archidiã.poterit puniri. Aliqui dicũt ꝙ nõ.
qa nec in monaſteriis ſui archidiaconatus iuriſdictio
nẽ exercet,niſi ſit alia cõſuetudo, de of. archidia.c.fi.
Itẽ conſiderata perſona epi, grauis eſt cauſa. ergo ad
ſuperiorẽ referẽdã,eo.ti.c,1. Itẽ in hoc videretur defe
rẽdũ epiſcopali dignitati,pro hoc c.ad hęc.de ſen.ex.
quia periculoſum,li.6. Alii,quos Inn.ſequi vř, contra,
quia quamuis Archi.nec in epos,nec ẽtiã abbates ſui
archidiaconatus ordinariã iuriſdictionem exerceat,
vt eſt dictum,tñ rõne delicti ſortiũtur forum ſuum,nõ
ob dignitate, vel priuilegio,quia hoc eſt regulare.6.q.
3.placuit. C. vbi de crimine agi oportet.auc.quã in ꝓ-
e uincia. ȷ.de rap.c... Prima opi.placet Hoſt.[e] nec obſe
cundum eum proximum dictum,quia licet ſit regula-
re,fallit ob reuerẽtiam epiſcopalis dignitatis,quæ ab
inferiorib.non eſt iudicanda,vt hic,& ar.prædictæ de
cre.q 1 periculoſum,licet dictum Hoſt.ſit æquius,dictũ
Inn. vř verius,ex quo Archid.habet ptãtem coercẽdi,
& puniendi delicta. ȷ.certos limites, & vide qđ dicã,
de for.cõp.cum cõtingat,in gl.quis.n.& in c.ſe.in ma
gna gl.alias nec eps illũ puniet,quia ſicut minor,ita &
6 pãr iudicare prohibetur.[Inhibere.] †.ſ. ne in epiſco-
pum, vel ipſius eccleſiã iuriſdictionẽ exerceat. [Vt ſi]
pro quia,vt ibi,Si deus eſt animus, &c. vel proprie &
melius.nec.n.hoc ſequitur,monaſterium eſt in archi-
7 diaconatu,ergo ſubeſt archidiacono. læditur † aũt,ſi
de ſpeciali iure ibi iuriſdictionem habebat. facit
de officio archid.cap.fi.ſm Ho.[Videris]hoc redigen
dũ eſt in arbitrio boni viri.ff.pro ſocio, ſi ſocietate.§.
8 arbitrorũ,ſm Inn.[Præiudicio]graui,† ſimile,de con-
ſue.cũ olim,in fi.alias forte de facto nõ poſſet hoc mã
datũ expediri.ſed Abb.dicit,ꝙ poterit hoc fieri dan-
do decimas in nullius parochia cõſtitutas,de dec.quo
niã,vel ſuperexcreſcẽtes eccleſiaſticas facultates, de
conſt.cũ M.[Congruentẽ.]ſicut fuit factũ in ſimili ca
9 ſu,de inſt.cũ veniſſent, vt ibi,in antiqua.¶ Prima † gl.
ponit 3.regulas,& a qualibet illarũ excipit.ſo arguit,
& illud determinat.¶ Scđa gl.in princ.& fi. fortificat
textũ,in medio ſignat ↄtriũ.¶ Tertia gl.rñdet ꝑ obie
ctionẽ,& ſolutionẽ,& ſolutioni ſignat ↄtriũ, cui rñdet.
10 ¶ In gl.prima,[ibi.l.3.]quæ ſic dicit,qui dãnare põt,
is abſoluẽdi quoq; ptãtem habet.[& ibi receptũ.] vi-
de de elec.innotuit,in 6.gl ¶ In gl.vltima [ibi.§. im
merito.]vide de verbor.ſignifi.olim.ſuper vlt.gl.[ibi.
§.ſi quis a principe.]vide vt lit.pen.ca.fi. ſuper vltima
11 gl.¶ In † 1.gl.[ibi eſt receptũ.]rõ, quia ſe ſubiicien-
do factus eſt minor, vt ibi, & ff.ad treb.l. ille a quo.§.
tempeſtiuũ,nec eſt exceptio in hæretico, quia per cri-
mẽ factus eſt minor.nec in delegato, qui maior eſt,de
oſt.deleg.ſane.2.[& ibi Abſoluere].ad idẽ de ſent. ex-
communi.nu.ſed vtrobiq; tpe,quo excõicat,abſolue-
re põt,ſi aliud non ſequatur. vñ melius facit de præb.
graue. [& ibi Pœnitens.] non facit hoc ex officio, vel
dic, vt no.de off.ord.paſtoralis,in gl.quo caſu in fine.
Sed iſta regula bene fallit in legato de latere qui ex-
tra prouinciã abſoluit,& excõicare nõ poſſet,de of.le.
nouit.& c.penul.[& in fi.]de hoc 21.diſtinctio.inferio
rũ,& 27.q.1.ſi hõ eſſes.¶ In gl.2.[ibi,maiori.]nõ erat
ibi maior adminiſtratione,cũ iam illi renũciaſſet. Itẽ
bñficiatus erat ſub illo epo,& ſic de ſuo foro,de fo.cõ-
pe.poſtulaſti.¶ In gl.3.[ibi prohibemus.]ibi non dř,
ꝙ de nouo cathedra erigatur,nec hic,quod duo capi-
12 ta ſint ĩ vno corpore.nã † erecta cathedra formatũ eſt
nouũ corpus cui præeſt iſte eps,[f] ſm Hoſt.¶ In gl. pe.
[ibi,exemptus.]non eximit,imo denunciauit exem
ptum.[& in fi.]imo ſi iſte archidiaconatus remanet
ȷ.hanc nouã diœceſim,niſi exemptionis priuilegio de
fendatur,ſubditus erit huius epi.10.q.1.regẽda,& c.

ſe.de of.or.conquerente. ȷ.de rel.do.de xenodo chiis
ad hoc ȝ.de conſue.cum dilectus,ſed m Inno.& Hoſt.

ADDITIONES.

a Caſus.An inferior ſuperiorem corrigat,uide Io.And.in c. licet
in beato,de acc.Bal.
b Conuenietur.Vide Io.An.in c.cuilibet.de re.iur.in 6.in Mercu.
& Io.Calde,pleniſſime in c.1.de rapto.in 7.q & vide Io.An. de
renun.ad ſupplicationem,in gl.no.Boatinus.
c Qui ſunt.Vide Bar.in l.inter tutores,ff.de admi.tuto.& in le.ſi
quis,ff.de re.diui.
d Cõdemnaret.Pro cõtraria opi.facit,quia dele.eſt maior quo-
cunque ordinario,de off.ord.paſtoralis.§ preterea,& non iudi
cat illum,& punit ordinarius,ſi delinquat in ſua diœceſi & in iu
riſdictio.ordinaria,ut no.Io.An.de reſcri.c.ſi.ſu p ul.gl ubi uide
e Hoſt.Pro qua facit,quia iſti prælati inferiores epiſcopis de cri-
minib.non cognoſcunt,uide Io.An.in c.quanto. de off.ord.ſu-
per gl.hic patet,& ibi aliæ remiſſiones.& uide Io.And.in cap.ad
hoc,in gl.qualia,& in gl.leuia,de offi.arch.
f Iſte eps.Facit Io.And.in uerſ.& etiã,in c.1.de ſede uaca.Bald.

SVMMARIVM.

1 *Compoſitioni primatię ſolus unus,cuius intereſt,poterit im-
pedire.*
2 *Prælatorum appellatione qui hic comprehendantur.*
3 *Citandi, vel requirendi qui ſint in rebus & negocijs vniuerſi
tatis,& ſingularium,& nu.7.& 8.& quomodo citentur,
cum agitur de negocijs prouinciæ.num.4.*
4 *Vniuerſitas quando vt vniuerſitas citatur,poteſt ſe defende
re per ſindicum.*
5 *Prouinciæ appellatione archiepiſcopalis eccleſia continetur.*
6 *Capituli conſenſus quando neceſſarius.*
7 *In prouinciæ negocijs qui requirend.*
*Intereſt quorum,quando hi citandi,ibid.ver.quod locum ha-
bet,& num.8.*
8 *Litigare quo caſu quis prohibeat actorem,& reum,*
Abſenti quando preiudicetur,ibid.
*Litẽ qui ſe obtulit,cum non deberet,tenebitur ad æſtimatio-
nem,eo.nu.ver.ſed ille qui.*
9 *Conſilium non ſufficit,vbi requiritur aſſenſus.*
*Ignorantiam non poteſt allegare,qui conſenſit his,quæ dicit
ignorare,& quando,ibid.ver.quid ergo.*
*Clauſæ compoſitioni oſtenſæ ſi quis conſentiat, imputet ſibi
qui non fecit aperiri,ibid.uer.Item ſi partes.*
*Catum emere in ſacco quis ſe nolle poteſt dicere,et ſi emerit
imputandum ſibi ibid.*
*Conſtitutionis huius mens quæ iuxta alios ibid.& quæ ſecũ
dum Io.And.nu.11.vide nu.21.*
12 *Contradictionis quis dicere iuſtam cauſam debet, niſi in his
exceptis.*
13 *Ex tranſuerſo venientes retardant prouiſionem Papæ,et dif-
fertur executio remittendi,& quando.*
14 *Perſonaliter prælati accedere ad curiam iubentur,cæteri per
procuratores,et ratio,& qui cogantur ire perſonaliter,nu-
mero 17.& 20.*
Impetrãtis mandatum quo caſu ſit neceſſario probandũ,ibi.
Prælatis habitis,alij facilius domantur,ibid.ver vnde.
*Per procuratorem uenĩũt capitula,quod eſt collegiorum pro
prium,& ratio,ſecus cæteris ibidem.num.14.prælatus et in
numero 10.*
15 *Ad compoſitionem,auctore tempotis Romani Pontifi.es
non adegiſſent.*
16 *Epilogus gloſſarum.*
Conſenſus capituli Burdegalenſis quare hic non ſufficiat.
17 *Suffragium gloſſarum.*
Sæuitia nimia comparatur culpæ.
Per procuratorem qui comparere nequeant §.1.& nu.20.
18 *Suppletio gloſſarum.*
Medium tenendum,ibid.nu.8.
Primatia ius quod,eod.nu.§.In gl.2.
19 *Cap.primi nota de his, quæ fiunt a ma.par.cap.intellectus.*
20 *Terror falſi,non iuris obeſt.*
23 *Contradictores probabiliter contradicentes non condemnan
tur in expenſis.*

CAP.

CAPVT XVII.

1 Humilis. Caſus. Compoſitionem † ſuper iure
primatiæ, vnus ſolus, cuius intereſt
poterit impedire. & de eodẽ facto,
de dila. c. fi. de dolo & contuma. c. fi. & duo facit: pri-
mo mandat compoſitionem publicari, ſi prælati con-
ſentiunt. ſecundo ibi, ſi quis vero: diſſentientes mãdat
2 citari, & publicationem non fieri, [Prælatorum] † epi
ſcoporum per id, quod ſequitur de capitulis cathedra
libus ſm Inn. vel dic, prælatorum, omniũ ordinariam
iuriſdictionem habentiũ, de quibus ſ. de off. ord cum
ab eccleſiarũ. Nam omnium illorum intereſt, imo &
3 multorũ aliorum. vnde & illi videbantur † requirẽdi,[d]
& ſic contra, de reg. iur. quod omnes, li. 6. ſo. dicũt Inn.
& Ho. hic agebatur de rebus & negociis vniuerſitatũ,
in quibus ſufficit requiri rectores, & maiores de vniuer
ſitate. C. de iur. cal. l. 2. §. ſi autẽ. ff. de condi. & demon.
l. municipibus. & ideo ẽt ſufficit vocare præſentes, vt
ſequitur, ſecus, ſi ageretur de negociis ſingulariũ. tunc
n. & pręſentes, & abſentes vocandi eſſent. ff. de ſerui.
ru. p̃. l. per fundum, de quo remittit Ho. ad no. de cõſt.
4 cum omnes. Iſtud † tamen eſt notandum, ſm Hoſti. ꝙ
quamuis agatur de negociis vniuerſæ prouinciæ, hi tñ
nõ mandantur citari vt vniuerſitas, alias non eſſent ci
tandi perſonaliter, vt inf. ſequitur, imo per vnum ſyn-
dicũ ſe defendere poſſunt. j. de ſyndico. ca. vno. [Pro-
5 uincię.] dicit † Hoſti. hic expreſſum appellatione pro-
uinciæ archiepiſcopalem eccleſiã contineri. nec. n. di-
ci poſſet hic omittendũ Burdegalen. capitulũ, cum ne
gociũ principaliter ipſum tãgat. & facit qđ de Bituri.
capitulo ſequitur, & de hoc ſ. de vſu pal. c. i. de præb.
q̃uis. li. 6. [Bituricen. capitulũ.] ex parte altera. fuit † ãt
6 conſenſus capituli neceſſarius, quia negocium erat ar
duum, ſm Inno. vel quia forſan in compoſitione erant
aliqui articuli facientes pro Burdegalen. ſm Ho. [Re-
quiratis] no. quod in arduis † negociis prouinciæ re-
7 quiruntur non ſolum epi, vt dicunt antiqui canones. 9.
q. 3. c. 2. & 3. & per totum. j. de præb. graue. vbi de hoc,
imo ẽt & alii prælati, & capitula, vt hic patet, & j. de
his, quæ fiunt a prælatis. c. fi. quod locum habet qñcun
que de compoſitione agitur quæ ipſos tangit, & quan-
do officium iudicis imploratur. ſeu in modum actionis
proponitur. tunc. n. citandi ſunt omnes, quorum inte-
reſt. ff. de adop. nã ita, ff. de mino. in cauſæ. §. cauſa. C.
de edicto diu. Adria. tol. l. fi. C. ſi vt ab hæredi. ſe abſt.
mi. l. 1. & auc. ſi omnes, ibi ſignata. ff. de re iud. de vno
quoque. ꝙ ſi non vocentur, nihilominus tenet, quod fa
ctum eſt, ſed abſentib. nõ præiudicat. ff. de miſſio. ẽt. §.
fi. ff. de magiſtra. con. l. 1. rñ. 1. Alii dicũt, ꝙ nõ tenet,
niſi per edictum ſolenniter ſint vocati. ff. de ſent. quæ
ſine app. reſcin. l. 1. §. item cũ ex edicto, ſed non nocet
his, qui non audierunt edictum, vel alias in culpa non
ſunt. j. qui ma. ac. poſ. cum in tua, vbi autem nõ implo
ratur iudicis officium, ſed proponitur certa & propria
actio nõ tenetur iudex vocare niſi in libello ſpecifica-
tos, vel de quibus ibi ſit mentio, qñ conſtat, ꝙ ius ꝯdi-
ctionis habere poſſunt. ſ. co. inter quatuor, reus tñ põt
in iudicio dominum nominare, vt legitur & not. j. vt
8 lit. non conte. c. fi. §. pen. ſed & † qñ is, cuius intereſt,
põt prohibere actorẽ, & reũ litigare, qñ. ſ. ad eum pri-
mo loco ſpectat defenſio, iudex non tenetur ipſum vo-
b care, quia aut ipſe ſciuit rem agi, & tunc ſibi [b] imputa-
bitur, ſi nõ veniat, vt patet ff. de re iud. ſępe, & in eo, qđ
legitur & no. j. de re iud. quamuis, aut hoc ignorauit,
& tunc ſibi non præiudicat. Sed ille, qui ſe liti obtulit,
cũ non deberet, tenebitur ad æſtimationem. ff. de rei
vend. is, qui ſe obtulit, & duab. ll. ſequẽtib. ff. de re iud.
l. 4. 1. rñ. ſm Inn. & Ho. & vide quod dixi ſup. ex inter,
ſuper glo. vnde ſententia, in fi. [Aſſenſum.] non ſufficit
9 † ergo conſilium, ſicut j. de arbi. cum olim. [Publice-
tis.] eiuſdẽ. ergo non vr̃ prius publicanda. Quid ergo
nocet eis ignorantib. ipſorum conſenſus. vnde ꝯ. ff. de
c pactis,[c] tres fratres. ff. de tranſac. qui cũ tutorib. in fi.
C. de dona. nec ignorãs. ſolu. dicit Hoſt. illa locũ habe
re, qñ in nullo certificatur conſentiens, & qñ compoſi-
tio ſit extra iudicium, & nullo mediante, ſed qñ in iu-
dicem, vel alium ſic compromittitur, quod poſſit alto
d & baſſo iuxta vulgare multorum dicere,[d] & facere qc
quid vult. i. ius vnius partis in totum, vel in partem al-
teri dare. decætero non poteſt aliqua partium ignorã-
tiam allegare, quia ex vi pacti ſe excludit, & de ſe que
ratur, ad hoc ff. de mino. l. cum mãdato, in ſi. ff. de arb.
dię proferre. §. ſtari. ff. ſi menſor fal. mo. di. l. 1. §. hæc a-
e ctio,[e] verſi. perinde. ff. de inſtit. actione. ſed & ſi quis.
§. ſi. C. de acq. poſſeſſio. l. fi. verſ. ſin autẽ. Item ſi partes
10 † compoſitioni ſibi oſtenſæ, licet clauſæ,[f] conſentiant,
f imputent ſibi, ꝙ non fecerunt illã aperiri. poterant. n.
dicere iuxta prouerbium, ſe nolle emere gattũ, vel mu
rilegũ in ſacco. probatur hoc hic. ff. depoſiti, l. 1. §. ſi ci
ſta, de actio. empt. l. tenetur, primo rñ. ff. de tranſ. l. nõ
eſt ferendus. ff. de auro & argento legato, quintus Mu
tius. in fine. & l. ſi non ſint. §. perueniamus. & l. final. §.
muliere. & ideo hic permittitur, quia boni prætoris eſt
lites minuere. ff. ſi certum petatur, quidam. de dolo. fi-
nem. & remittit ẽt ad notata in ſumma, de renuncia.
§. quæ poſſunt, verſic. vnum autem. & verſi. quid ergo.
& dicit vnum non ſupplendum per reliquum. Ego põ-
11 dero verbum, ſolenniter. & puto † ꝙ hæc ſit mens lite-
ræ. iſti, quibus ſcribitur, exhibebunt formam compoſi
tionis iſtis, quorum conſenſus requiritur. & ſi conſen-
tiãt, fiet ſolennis publicatio, quam deinceps ſeruari
iubetur, & pro ſententia tenebitur, ſi diſſentiant, fiet
ꝙ ſequitur, & facit quod ſtatim dicam. Pe. legit vt Ho-
12 ſtien. [Noluerint.] allegantes † iuſtam cauſam. alias
non videntur audiendi, & j. de his, quæ fiunt a maio.
parte cap. c. primo. vel dic, ꝙ cũ agatur hic de cõpen-
g ſatione, quę voluntatis ẽ eſt, quilibet ex his ẽt ſine cã
ꝯdicere poterit, ſed poſtea hoc examinabitur coram
papa, vñ & ꝯdictores mandat citari ſm Inn. ſed Hoſt.
dicit, ꝙ iõ non coguntur conſentire, quia ignorãt, quid
cõtineatur in cõpoſitione, vt dicit in prima gl. Super-
13 ſedentes.] no. veniẽtes ex tranſuerſo retardare ꝓuiſio
nẽ papę, ſicut & executionẽ ſuã, vt in gl. hi aũt veniẽ-
tes ex trãuerſo ſp ſunt remittẽdi ad iudicẽ, qui cogno-
ſcit inter alios, & vide qđ dixi de reſcriptis. mãdatum
in fi. & iterũ differtur executio. ff. de lib. ca. l. ſi pariter.
j. de re iu. decętero. & hoc verũ ſm Inn. quando lis cę-
pta pro parte, tangit de nouo veniẽtes, ſecus, ſi nõ tan
geret, vt ſi veniret alius archiepiſcopus de nouo, & pe-
teret iura primatiæ is, cui nõ eſſet remittendum, ſm ip
14 ſum. [Si prælati.] no. hãc diuerſitatẽ. eſt. n. † p hoc arg.
ꝙ ſi capitulũ impetrat, non habet neceſſe probare mã
datum, ſm Ia. ac ſi dicat, cum capitulum non teneatur
ire, ſp p procuratorẽ præſumitur impetrare, ſecus in p̃
lato, & ſm hoc intelligebat. de reſcriptis, nonnulli. §.
cum aũt. ſed dicit Ho. ꝙ nec primum hoc ſequitur. nec
ſm. imo pro p̃lato maior eſt præſumptio. j. de crimine
falſi. c. 4. ver. ſi vero. & quod hic dr̃ de p̃latis, ſit ad ter
rorem, vt ſ. timentes labores, & expenſas, ad conſentiẽ
dum facilius inclinẽtur. vnde cõminatur de expẽſis in
fine. eſt ẽt ratio, quia prælatis habitis alii facilius do-
mãtur, ſm Ho. capitula vero per procuratorẽ veniunt,
quod eſt proprium collegiũ, & quia ſi veniret, frauda-
rẽtur eccleſiæ obſequio debito, qđ vitandum eſt, ſecun
dũ eum. facit de elect. cupientes. §. cæterum, ver. niſi,
lib. 6. & j. de cleri. non reſi. c. pe. [Ius.] per qđ compoſi
15 tioni reſiſtunt. [In expenſis.] ſatis † patet, qđ papæ pla
cebat compoſitio, ſed curialiter ſe habuit volẽs vti po
h teſtatis plenitudine,[h] quod hodie de facili nõ ſic face
rent

26 rēt Romani pontifices. ¶ Scđa † gl. quærit, obiicit, qua
re ex parte Burdegal. nō ſufficit conſenſus capituli ſi-
cut ɔ̄trio, cum prælatus cum ca. litiget, donet, & cōpo
nat. ſoluit, ꝙ propter intereſſe. ¶ Glo. 3. arguit, quærit
& ſoluit. iterum quærit, & dat ſimile. Glo. no. ꝙ, arguit
duo. ¶ Vlt. gl. arguit, & remittit. & argumento reſpon-
27 det. ¶ In † gl. 1. ibi, cōparatur nimia ſęuitia præcepto-
ris culpę. ¶ In gl. ante. ibi, l. vlt. in pecuniariis poteſt qs
procuratorē dare in arduis, in cauſis vehementibus co
28 git iudex partē perſonaliter venire. In † gl. 1. [in fi.] vn-
de non patiatur ſe contemni. ff. de offi. præſidis, obſer-
uandū, tenendū eſt ergo mediū, de offi. custo. c. 1. Hoſ.
¶ In gl. 2. [ibi, ad eorū eccleſias.] Itē ex iure primatiæ
ipſorum cauſæ ad ipſam deferri poterūt per appel. gra
datim. Itē per negligentiā deuoluetur ad ipſum benefi
ciorū collatio, & his ſi. [& ibi, l. 4.] alias 64. alias 66. &
omnia faciunt. ¶ In gl. 3. [ibi, faciendis] de hoc ĩ. de te
ſtibus, præſentiū, li. 6. ¶ In gl. ibidē reſidentiū, [ibi, ſed
quos.] hæc quæſtio eſt ſuperflua ſcđm Hoſti. cū textus
29 ibi, in ea præſentiū, illā ſoluat. [& in fi.] ſcđm † hoc pōt
intelligi, qđ no. de his, quæ fiunt a maiori parte capi. c.
i 1. in gl. pe.[i] ¶ In gl. 5. [ibi, veniens 2.] & vide qđ ibi di
20 xi in gl. no. ſcđm. ¶ In gl. 6. [in fi.] vnde † ex plenitudi-
nē poteſtatis cogitur eos hic pſonaliter venire, vel pp
K perſonarū legalitatē. ff. de proc. ſi actor,[k] C. eo. l. fi. vel
propter magnitudinē cauſæ. ĩ. de proc. c. 2. alias præla
tus ēt ante litem cōſ. dat procuratorē. ĩ. de iur. calum-
niæ. cum cauſam, ſcđm Goſ. & Phi. ¶ In gl. vlt. [ibi, per
21 cōpoſitionē.] Hoſt. hoc † improbat dicens, ꝙ hic cōpo
ſitio adhuc facta, vel publicata nō erat, & talia poſſent
proponi pro parte Burdeg. prouincię, ꝙ cōpoſitio mu-
taretur, ar. ff. de pecu. qđ debetur, ff. de adult. denūciaſ
22 ſe. nec placet ēt qđ ĩ. dicit gl. de terrore. quia † cū ter
ror ſit iuris, & ſic iuſtus, ergo nō obeſt, ſi enim eſſet ter-
ror facti, & iniuſtus, nō deberet obeſſe cōſenſus ſic ex-
23 tortus, qđ metus cauſa. abbas. Inn. dicebat, ꝙ † ex quo
archiepiſcopi cōcordauerant, ɔ̄dictores præſumuntur
temere reſiſtere, & ideo condemnantur in expenſis, ar
gum. ff. de iud. cum quem. ſecus, ſi probabiliter contra
dicerent. ff. de lega. ſecundo, qui ſolidum, §. etiam.

ADDITIONES.

a Requirendi. Maximè quia licet de iure primatiæ agatur, quod tangit ſolum archiepiſcopum, & primatem, tamen etiam inferiorum intereſt tot dominos non habere, vel quos habent, manutenere, vide Io. And. de præſcri. auditis.

b Tunc ſibi. Hoc verum, quando fertur ſententia contra præſentem, quia tunc alteri ſcienti præiudicat. ſecus ſi contra abſentē, vt eſt caſus in l. præſcrip. C. de pigno. ſecundum vnam lectu. ita no. Bart. in l. ſæpe, hic allega.

c De pactis. Ibi vide Bar. & Bal. & D. Bar. de Sali in l. ſub prætext. C. de trāſ. & ibi Bar. & Bar. in l. emptor. §. Lucius. ff. de pac. & in l. Aur. §. Caio ff. đ li. le. & in l. qui Ro. §. duo fratres, ff de ver. ob.

d Dicere. Ad iſta faciūt no. per Bar. in l. ſocietatem. § arbitrorum, ff. de pro ſoc. pro ſolutione contrarij, de l. 2. C. de reſcin. ven. & ibi uide do. Bald. & d. Bart. de Sali.

e Hæc actio. Nota ex hac cautela, vt arbitrator laudū ſuum clauſum partibus oſtendat, faciat approbari, ante quam apperiat, quia non poterunt poſtea venire contra, nec ratione enormis læſionis, uel doli poſſet cogi, Archi.

f Clauſæ. Contra hoc videtur gl. in cle. 1. de proc. & ibi. Guil. uide de tranſ. ex literis, & de re. ec. non alie, ſi quis presbyterorum.

g Voluntatis. Quia obligationum contractus ab initio ſunt volūtarij. l. ſicut, cum ſi. C. de ac. & oblig. & hic Papa per modum cōcordiæ facit, & ſic non aſtringit partes inuitas. ſecus, ſi apponas per viam l. condendæ, vt in cle. dudum, de ſepul. cum ſi. quia ligaret inuitos.

h Plenitudine. Prout facit in c. cum inter R. de elec. ſecūdum vnā lectu. ibi vide Io. And. ſuper ver. inuitum.

i Penult. Et vide gloſſ. pen. in c. licet, de electi. & ibi ſuper illa remiſſio. per Ioan. And.

k Actor. Ibi vide Bar. de procu. in rem ſuam, & plenius Sali. in l. fi. C. eod. titu.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia titu.*

Pacificare diſcordes ad iudicis officium pertinet, ibid.
Pacem, vel Treugam indicere, maiorum eſt, ibid.
2 *Ad hunc titulum pertinentia quibus in locis alibi tradatur.*

¶ De treuga, & pace. Rubrica.

1 ¶ Quia † ad iudicis officiū pertinet pacificare diſcor-
2 des.[a] 20. diſt. per totum, ideo poſt ipſorū officia ſequi
tur rubrica, de treuga, & pace, Goffr. vel ad proxi. quia
maiorum eſt pacem, vel treugam indicere, & ſubdito-
rum eſt obedire 90. di. c. 1. ideo poſt rubricam & c. ha
betur mā. 90. di. per totum. 24. q. ſi quis Romipetas, &
duobus c. ſequentibus. cōuenit rubricæ; de iud. nouit.
ver. poſtremo, & ver. ſe. de feriis c. 1. de deſpon. imp. c.
2. de Iudęis, ſignificauit. 2. & 3. reſponſo, de ſen. excō.
tingit. 1. in fi. de ver. ſig. ſuper quibuſdam. in fi. facit de
re iud. ad apoſtolicæ, poſt princi. ver. deierauit, li. 6.

ADDITIO.

1 ¶ Diſcordes. imò quoniam partes compellit ad concordiam, vt l. ſi vſuſfructus. §. ſed ſi inter duos, ff. de vſufru. vbi vide Bartol.

SVMMARIVM.

1 *Bellum gerere quib. nō liceat diebus, & quando ſit iuſtū n. 7.*
Iouis Veneris, Sabbati, et Dominici qua de cauſa venerandi, ibidem.
2 *Monitio vindictam præcedere ſemper debet.*
Excōicationis ſententia non eſt niſi in ſcriptis ferenda, ibid.
3 *Vnita ſimul difficile carpi poſſunt.*
Cauda equorum paulatim poteſt carpi, ſed nō ſimul euelli, ib.
Tepidus ſi fuerit prælatus in opere, quod hac iniungit decretalis, qua ſit pœna damnandus, ibid. ad dictionem, damnum.
A communione iſtius eccleſiæ, quo ordine & qua cauſa prælatus hic expellatur, ibid.
4 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 5.*
Funiculus quanto fortior eſt, difficilius rumpitur.
Coniuncti ex vtroque parente coniunctis ex altero tantum præferuntur, in ſuffra.
Creditoris intereſt habere duos reos, ibid.
6 *Additio gloſſarum.*
Securitas a lege quandoq; vocatur fędus, quandoq; induciæ.
Treuga vnde dicta, ibi. & quibus alijs appelletur vocabulis, ibi. et n. 11. et quo tempore eſt neceſſaria, & ſuggeratur, ibi.
Pax quid ſit, ibid.
8 *Dominus, vel ciuitas poteſt impeti, deficiente iuſtitia, & q̃.*
9 *Conſtitutio hac an contineat præceptum, & nu. 10. §. leges, & §. ſi. diſt. 4. intellectus.*

CAPVT I.

1 Treugas. [Ortu ſolis] die † Iouis bellandum
non eſt propter aſcēſionem domi-
ni in cœlum, & propter cœnam cū
diſcipulis eadem die factā, de conſe. di. 1. porro, & di.
3. literis [Die veneris.] pp reuerentiam paſſionis. [Die
ſabbati.] quia eo die diſcipuli latuerunt pp metum Iu
dæorum, & quia corpus latuit in ſepulchro. de cōſe. di.
3. ſabbato. [Die dominico.] quia fere quodlibet inſi-
gne fuit ea die conſtitutū a domino, 75. diſt. ꝙ die, in
fi. & pp honorē reſurrectionis, ſcđm Goſ. & Hoſ. [Octa
ua.] nā & certis ex his dieb[9] abſtinetur a nuptiis. 30. q.
3. nō oportet, Goff. [Obſeruari.] ſup. ad minus, & ſic nō
ob. de præſump. nonne, cū ſuis cōcor. ſm Hoſt. quaſi di
a cat, nō qđ hic ſtatuit, alio tpe id concedit.[a] [Admoni-
2 tionē] quæ ſemper † debet vindictā præcedere, vt hic,
& 11. q. 2. indigne, ad hoc de vita & hon. cler. c. ſi. [Scri
ptis, alias locus eſt pœnę, quod dic vt de ſen. ex. c. 1. li.
6. [Quorū.] ſ. vicinorum epiſcoporum. [Difficile] Eccl.
3 4. cap. ſimile † ponit Valerius, de caudis equorum. quę
paulatim carpi poſſunt, ſed non ſimul euelli. li. 9. capi-
b tulo[b] 3. exemplo. 8. [Amore] alias timore, ſed pri-
ma

ma melior p id, qđ dixit, trepidatione. [Damnũ.] qa
ex hoc poterit deponi, & ſic primo excommunicatus,
ſecundo depoſitus ab apoſtolicę ſedis & totius eccle-
c ſię communione finaliter expelletur. 19. diſ. c. pen.[c] &
vlt. Hoſt. qđ hic in fine quærit Vin. vide in Spe. e. ti. ſup
4 rubrica, & de iureiu. peruenit. 2. ſup 2. gl. ¶ Gl. 1. † nar-
rat, obiicit per locum a diuiſione, & dupliciter ſoluit.
5 ¶ Gl. 4. reſpondet per obiectionem. ¶ In † gl. penulti.
[ibi, aut.] itaque ſi decedat quis carẽs parentib. & libe
ris, relictis fratribus, præferuntur coniuncti ex vtroq;
parente his, qui cõiuncti ſunt ſolum ex altero. [& ibi. l.
2.] alias 4. ſi mei cauſa legatum eſt Titio, quod ei de-
beo, ẽt meum eſt legatum, & intereſt creditoris, licet
6 ſim ſoluendo, duos reos habere. ¶ In † glo. prima, [ibi
ſecuritas habeat.] lex quandoque vocat fœdus, vel in-
ducias. ff. de cap. & poſtli. reuer. §. induciæ. ad idẽ pri-
d ma diſt. ius gentiũ, & dr̃ quaſi terrens guerram.[d] [& in
fi.] Pax vero eſt finis diſcordiæ, quæ dẽt haberi in volũ
tate, guerra in neceſſitate, vnde bellamus, vt pacẽ ha-
beamus. 23. quæſtione prima, niſi bella, & c. noli æſti-
mare ¶ In gl. ſecunda [ibi, canonica.] quæ diffidatis a
iure ſeruanda non eſt, vt ſcripſi de homic. pro huma-
ni. lib. 6. ſuper verbo, perpetuo. [& ibi, ſed qualiter.] ſi
milis argumẽtatio, de conſe. diſ. 3. peruenit. [& ibi, Iu
7 ſto.] Idem Go. hic, & in ſumma, ad cognoſcẽdum † bel
lum iuſtum ab iniuſto, remittit Hoſt. ad ſummam, eo.
8 ti. §. quod ſit iuſtum. Dicebat ẽt hic Hoſt. quod † defi-
ciente iuſtitia poteſt ciuitas, vel dominus terræ impe-
ti, qui circa iuſtitiam reddendam eſt negligens. 23. q.
e 2. dominus, & aduerſarius[e] deprædari, in libro feudo-
rũ, de inueſtitura, quam Titius recepit a Sempronio. §.
fi. & quę fuit prima cauſa beneficii amittendi. §. illud
te non lateat, quod eſt intelligendum præmiſſo ſpiri-
tuali gladio, ſi põt haberi, de iud. cũ non ab hoie, de
hoc de iniur. & damno dato. c. 1. li. 6. & vide qõnẽ eo.
li. de reg. iur. non debet aliquis [& ibi, tẽpore iſto.] vel
intelligitur, cum dubium eſt, ſi bellum iuſtũ ſit, vel iniu
9 ſtum, ſcđm Inno. [& in fi.] & † §. vlt. facit ad idem in
proœmio Inſti. §. igitur, & in auc. de hære. & Fal. § 1.
col. 1. Idẽ Goſ. hic, & in ſumma, & Iun. & Hoſt. contra,
cum contineat præceptum, in ſumma eod. tenuit pri-
mam opi. & adde quod no. de celebra. miſſa. dolẽtes,
in vlt. gl. ad hanc opi. quam hic tenuit, facit 12. diſt. c.
2. in prin. & 82. diſ. propoſuiſti, in fi. Itẽ inducebat Ho.
negari non poſſe, quin ſaltẽ a prin. ad hoc obſeruandũ
aſtringerentur prælati, cum adhuc in deſuetudinem
non abiiſſet, & ſic dicit ipſum ſequi, q ad idẽ hodie a-
ſtringantur, cũ tempus non ſit modus tollendę obliga-
tionis ff. de actio. & obli. l. obligationum, §. placet. nec
in talibus excuſant gl. magiſtrorũ, de hoc de bigamis.
10 c. 2. de decimis, a nobis. non † ob. 3. diſt. §. leges, & §.
fi. quæ ſunt intelligenda de ſtatutis illis, vel legibus q̃
non ſunt pręceptoria, exemplum s. tit. 1. ſtatuimus. dẽt
f aũt inter has præceptorias,[f] & alias eſſe differentia. 3.
diſtinct. omnis aũt, & qđ pręcipitur, imperatur & c. 14.
q. 1. quod præcipitur. j. de verb. ſigni. in his. Aliqui di-
ſtinguũt conſtitutiones pænales, quæ ipſo facto pęnã
infligunt, ab his, quæ iubent infligi, & ſcđm eos de ſe-
cũdis loquãtur. §. leges. & §. fi. 3. diſt. ſecus in primis,
vbi ꝯfaciẽtes incidunt factũ damnatum. 24. q. 1. c. 1.
g 2. & 3. vide qđ dixi ſup rubrica, de cõſuetudine, in fi.[g]
¶ In gl. 9. in fi. de offi. ordinarii, ad reprimendã. ¶ In
gl. idẽ. [in fi.] ꝯcordat, de of. le. ſtuduiſti. ¶ In gl. 1. ex
11 cõicationi, [ibi, illi qui.] illud c. treugam † vocat pa-
cẽ, viđ q. de hoc in Spe. e. ti. ſup rubrica [& in fi.] vel l.
depoſitioni, vt dixi i vl. gl. ¶ In gl. vl. [ibi, p̃cipimus.]
vbi ſũt hæc verba ad lrã a verbo. p̃cipimꝰ, vſq; ad finẽ.

ADDITIONES.

b Concedit. Facit quod no. gl. quæ incipit, quid ſi ſiat. in cle. 1. de
hær. quæ allegat hoc.

b Capitulo. In c. infra dicto, & ex §. cęterum. no. Et vide in cõtra.
C. de inoffi. teſt. l. ſi. verſi. ſed hoc obtinere, & ibi doc.
c Penult. Prælatus ergo meticuloſus deponitur, vt hic.
d Guerram. Diffinitio treugę & pacis. & vide ad materiam iſtam
diſputatã per Iac. Butri. quam ponit Io. An. in Spec. iſto tit. ſup
rubri. & quod ipſe no. in c. peruenit, el 2. ſuper gl. 2. de iureiur.
e Aduerſarius. Vide Inn. in c. olim. el primo. de reſti. ſpo. & p Io.
An. in c. dilecto, de ſen. excom. li. 6. & per do. Bar. de Salyc. in re
petitio. l. ex hoc iure, ff. de iuſti. & iur. & uide Bar. in l. hoſtes. ff
de capti. & poſtlimi.
f Præceptorias. Poſt Hoſt. facit quod no. ſup. ti. prox, c. 2. ad fi. gl.
fi. & per Bar. in l. ſi quis pro eo. ff. de fideiuſ.
g In fi. Et ibi uide alias concor. per Io. An. & uide Arc. & ibi Io.
An. in c. deteſtandæ, de concel. pręb. li. 6.

SVMMARIVM.

1 *Presbyteri ſumuntur hic pro clericis omnibus.*
Mercatores etiam ſunt curæ Papæ, ibid.
2 *Aſinus comparatur hic presbytero.*
3 *Suffragium gloſſarum.*
Belli tempore priuilegiati qui ſint, & nu. 5.
Pignorum gratia quod ad agriculturam pertineat, auferri non conuenit, ibid.
4 *Innouatur quod male ſeruatur, & ea, quæ venerunt in dubiũ.*

CAP. II.

1 Innouamus Pars, de cenſi. innouamus.
[Presbyteri] i. omnes † cleri
ci. ſic s. de bigamis. cap. 1. de
cohabi. cler. c. 2. de poſtulan. c. fi. in prin. Hoſt. [Merca
a tores.] quid[a] ad papam de iſtis, cũ ſint laici. reſpõdeo
quo ad pacẽ. 20. di. ſtudẽdũ, Go. [Portant.] priuilegia
2 tus † eſt in hoc aſinus, ſicut presbyter, Abb. [Latẽter].
Idem in legatis ẽt hoſtium. 1. diſtinct. ius gẽtium. vbi
3 de hoc. ¶ In † gl. 2. [ibi, militiam.] ſi citra expeditio-
nẽ in ſuis, vel alienis domibus degunt, currunt, vt ibi.
[& ibi, pignorũ.] ſequitur, gratia aliquid, qđ ad cultu-
4 rã agri pertineat auferri non conuenit. ¶ In gl. 1. [in
fi. & iõ innouatur, quia male ſeruatur, & adhuc nõ mul
tum bene, ſic & in dubio antiquum ius innouatur. nil
.n. prohibet ea quæ venerũt in dubiũ, clarioribus & cõ-
pendioſis ſanctionibus renouare. C. de annali excep.
l. 1. §. ad hęc, Ho. ¶ In gloſ. 2. [ibi. priuilegium.] Idem
5 † in peregrinis. ſcilicet, quandiu peregrinantur.] Hoſt.
ſicut & legati priuilegium habent, quandiu in legatio
b ne ſunt. ff. de iud. l. 2. §. legatis.[b] [& ibi, nõ pñtị p iudi-
cẽ, vt ibi no. [& in fine.] & auc. agricultores, ibi poſita.

ADDITIONES.

a Quid quis dicatur mercator, vi de Bar. in l. legatis, ff. de le. 3.
b Legatis. Et militis teſtamen. iure ſpeciali tenetꝰ, ſi actu aliter ſit
miles, vide in l. tribunus, in fi. & l. idemque. ff. de teſta. mili.

¶ De pactis, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio, vel continuatio tituli, vel rubricæ.*
Gratisq. id facere gratius eſt, quam recepto pacto.
2 *De pactis vbi nam alibi tractetur, & nu. 3. 4. & 5.*
3 *De fortuito caſu quando quis teneatur.*
Paciſci de quibus poſſit, & de quibus non poſſit, ibid. & nu. 4. & qui poſſint, ibid. & nu. 5.

1 ¶ Ex quo † dictum erat de iudicibus, & ipſorũ officijs,
competẽter erat, vt de iudicijs videremus, ſed qa vocati
ad iudicia paciſci, vel tranſigere conſueuerunt, iõ de
his p̃mittit. Et primo de pactis, q̃ ſi de honorabili, qa
gratiùs eſt aliquid gratis facere, q̃ recepta pecunia. ita
Azo. in ſumma, & Accur. tãgit. C. eodẽ titulo, et Goſtr.
hic. vel dicto đ treuga & pace, qa pactũ eſt iter partes
2 ex pace cõueniens, iõ & c. hr̃ † de pacto licito ſeruãdo,
ſit iuratũ, vel non. 42. quæſt. 1. c. 1. & quæſtione 5. iura-
menti, & contra de illicito. e. cauſa, quæſtion. 4. per to
tũ. Reperitur hæc rubrica in ſexto. cui primo cõuenit,
de verborũ ſignificatio. pactũ. Idem de electio. conſti-
tutis, & c. ſacroſancta, de tranſactio. ſuper eo. de cõceſ-
ſio.

3 ſio.preb.nulla,& c.ex tenore.in † cõmodato, & depoſi
to per pactum tenetur quis de caſu fortuito, de cõmo
dato.c.vno, de depoſi.c.2.& paciſci poteſt ſuper fru-
ctibus beneficialibus debitoris per creditorem haben
dis,de depoſi.capi.1.in fine. Item paciſci poteſt inter
eccleſias ſuper decimis.de decimis, ſuggeſtum, & ca.
nuper.Item pactũ ɔtria voluntate diſſoluitur, de ſpon.
cap.2.Item faciunt de ſymo cum eſſet. & capitulo, di-
4 lectus.1.& 2.& c.tua nos.Item de hæret.ca.fi.Item † vi
tiantur pacta,de elec.vbi periculum, §.cæterum, & §.
ſequen.li.6.& c.fundaměta.§.& ne taliter,de ſup.neg.
præl.1.grandi,& in clem.de ſepul.c.1.ver.nos etenim,
de hære.ca.1.ver.nullis, de ſen.excom.ca.1.in fi. Item
generalis procurator non paciſcitur,quod dic, vt de ꝓ.
5 cu.qui ad agendum.in fi.Item † paciſci poſſunt patro-
ni de præſentãdo alternis vicibus,de iure patrona. plu
res,ſecundo reſponſo. ſeruare debent prælati pacta Ci
ſtercien.inita,de ceſi.ad noſtrũ.ver.nec cõpoſitiones.

S V M M A R I V M.

1 *Conuentus quid hic ſignificet.*
2 *Cohibere, quot modis hic ſumatur.*
3 *Pacem frangere quando quis videatur, refert quoſdam caſus, & qui pacem pro alijs facere poſſint, num. 4.*
5 *De vulnere abſolutus, vel damnatus, an poſſit accuſari de morte, vulnerato mortuo, remittit.*
6 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum, nume. 7.*
Pacta quæ non valeant, & num. 5.
8 *Additio gloſſarum.*
Ex pacto nudo quibus caſibus oriatur actio.
9 *Pretium ſibi reſtitui petere poteſt, qui ipſum dedit pro re empta ab excommunicato ipſam repetente.*
Exceptio omnis, & defenſio competens reſeruatur, licet non actio, ibid. ver. quia & ſi.

C A P V T I.

1 Antigonus. Se ſummat & diuiſio patet.
[Cõuentus] deiſ † commoni-
tus.[Is] ſcilicet,qui venit con
tra pactum, Phi.ſed Inno.dicit conuentus,ſ.coram ec
a cleſiaſtico [a] iudice,ille ſcilicet qui pacta nõ ſeruat[Nõ
2 cohibuerit)i.pænituerit † & emendauerit,& d, cætero
a talibus abſtinuerit.Hoſ.[Eccleſiaſticam.]de ver.ſig.
quęrẽti.[Vniuerſi.]de cõcilio Africano.ſimile de obli.
ad ratioci.c.1.ff.eo. inter omnes.[Pax ſeruetur.]ſcias,
3 ꝙ pacem,quam feci cum inimico, non videor frange-
re fideiubendo pro illo quem accuſat. Si vero quilibet
noſtrum pro ſe, & tota parte ſua pacem fecit, pacem
rumpo occidendo cõſanguineum eius,qui ſibi in guer
ra ſeruierat.de his in Specu.de treuga & pace, verſ.pe.
4 & vlti.an pupillus † vero de morte patris pacem face
b re poſſit [b] & quid de tutore. [b] & quid de vulnerato,qui
pacem fecit, & mortuus eſt, & quid ſi mihi pacem fe-
cit nomine vulnerantis,vt illam ſibi facerem,quam fe
ci mortuo vulnerato, vide in Specu.de homicid.verſ.
illud quære. & ſequentibus, & de accuſatore verſicu.
5 ſed pone,& in verſicu.ibi ſequenti †. tractatur an abſo
6 lutus,vel damnatus de vulnerato mortuo, poſſit accu-
ſari de morte. ¶ Gloſſ.1.† not.pacta ſeruanda. alle.3.
canones, & vnam legem.ponit 4.caſus, quibus non va
let pactum. In fine arguit ex nudo pacto &c. rationem.
7 reddit, & remittit. ¶ In † prima glo.[ibi, aduerſus.]
exceptio.pacti propoſitam contra agentem tutelæ re-
pellit replicatio fraudis ꝓbata.[& ibi. ſi id quod. in
fin.)ſi ab emptione perfecta tutoris auctoritate pupil-
lus ſine ipſius auctoritate per pactum diſcedit, non va
let pactum,qđ eſſet alteri captioſum, vt ibi ſ.teneretur
venditor,& non emptor.[& ibi, Ex eo.]loquitur de pa
cto futuræ ſucceſſionis.[& ibi,§.igitur.]ſequitur, nuda
pactio obligationem non parit, ſed parit exceptionẽ.
8 ¶ In † gl.1.[ibi,eſt ar.]melius diceret,ita patet.[& ibi,
§.igitur.] exceptis caſibus, primo in conſtituta pecu-
nia.ff.de conſti.pecu.l.1.inſt.de actio.§.de pecunia.ſe
cundo in dona.C.de dona.ſi quis argentum,§.ſin autẽ
hęc.tertio in acceſſione frumẽti mutuati. C.de vſuris,
frumenti.quarto in vſuris promiſſis ciuitati. ff. de vſu-
ris,etiam ex nudo.4.in promiſſione dotis.C.de dotis,
promiſ.l.ad exactionem. 5. in nuda promiſſione facta
ciuitati.ff.de pollic.l.pactum, ſed iſte caſus idem cum
quarto.6.in fœnore nautico. ff. de nauti.fœno.l.pericu-
li.7.ſi ſeruus ita venierit, ne in Italia eſſet. ff. de ſeruis
exportandis.l.ſeruus.ea.l.ſcđm Hugo. cum autem ca-
ſus ſpeciales recipiendi non ſint, niſi ratio ſpecialita-
tis reddatur, vt no.de reſcriptis,ſi quando.dicit Hoſt.
qui etiam remittit ad ſummam.eo.ti.§.quis ſit eius ef-
fectus, ꝙ reddat ſufficientem rationẽ ſpecialitatis ho-
rum caſuum, vt eis adhęreamus.Sed cum omnino deſi
ciat,maxime in vſuris, & nautico fœnore, dicamus, vt
& ipſi dicũt,ꝙ inde naturalis obligatio naſcitur. ff.eo.
l.1.ff.de ſolu.l.Stichum.§.naturalis,ex qua ſcđm cano
c nes dabimus [c] actionem.de hoc ĩ.de arb.per tuas,† &
vide qđ ibi dicã ſuper ver.indiſtincte,niſi forſan adeo
ſit infecta,ꝙ ex ea non poſſit agi, vt in excõicato ɔhen
te,de quo remittit inf.de do & contu. veritatis,in fine.
9 ¶ Sed † quid ſi excommunicatus rem ſuam vendidit
conuento precio, petitur ab eo res vendita, nũquid ex
cipere poterit,& dicere, non teneor tradere, niſi pre-
cium ſoluas,ſic ſecundum Hoſt.quia & ſi nõ actio, om
nis tamen exceptio,& defenſio competens reſeruatur.
inf.de exceptio. cum inter priorem.[& in fi.]& prima
quæſtione ſeptima, quotiens.1. & inf.de iureiur.c.pen.

A D D I T I O N E S.

a ¶ Eccleſiaſtico. Quaſi aliud,ſi coram ſeculari,vbi ex pacto nu-
do non datur actio, vt in gloſſ.1.
b Tutore. Vide per Bal.& Sal.in l.procuratores.C.de pac.
c Dabimus. Quod de iure canonico ex ſola naturali, & ex pacto
nudo oriatur actio,facit tex.in c.1.de prob. infra nam ibi impe-
rator tenetur,tamen conſtat ipſum iure ciuili non ſubiectũ, nec
legibus ligatum, vt in l.princeps.ff. de legi.cum ſi. ergo vide ad
hoc no.in c.nouit.infra de iudi.pro hoc gl 1. in c.iudicante.inf.
de teſta.& vide ad hoc glo.in c.quoties cordi.1.q 8. Et in c.iu-
ramen.22.q.5.quòd ex ſola naturali oriatur actio,maxime ſi iu-
ramentum interuenit,& ad hoc vide quod ſcripſi in ca.cũ eſſet
infr.de teſta. Et vide omnino ad intellectum huius, an ex nudo
pacto de iure canonico oriatur actio, & an ex contractu inno-
minato non ſequuto implemento, vide Bal.in l.ſiue apud.C.de
eden.& not.in c.cum inter.10.de elec.Archi.

S V M M A R I V M.

1 *Hoc cap. quibus de rebus loquatur.*
2 *Solidare, ſolidum & firmum facere.*
3 *Epilogus, ſuffragium, & ſuppletio gloſſarum, num. 4. & 5.*

C A P V T II.

Quotiens. Breue eſt, & fuit forſã exordiũ
confirmationis aliquorum pa-
1 ctorum.[Notier.]loquitur † de
eccleſiis exẽptis, vel de aliis,quãdo primi ordinarii de-
negant ſuum præſtare conſenſum, Inn. vel qñ ſic ſi a-
ctũ,ꝙ valeant,ex quo papa confirmauerit,ſcđm Hoſti.
vt inf.de confirma.vti.vel inuti.c.pen.[in dubium ve-
niant.]imò vt robur habeant.[eas]conuentiones[ſoli
2 dare.]i.ſolidas & firmas facere.¶ In † gl.arguit, ꝙ rati
3 habitio retrotrahitur, alle. verã concor.ſignat ɔtrium,
ſoluit diſtinguendo,& ponens primã partẽ pro regula,
4 dat tres caſus exceptos.¶ In † glo.1.[ibi,qđ ergo.]vide
ĩ.e.gl.[& ibi,obſeruare.]gl.4.c,& vide de fo.cõ.ex teno.
re.ſup vl.gl.[& ibi, p feudũ]vide de fen.ex officii,ſup
1.gl.& ibi,§.ſi neſciẽte.]vide de reſcri.nõnulli,ſup gl.
5 pe.& ibi,præcedere.]dẽ hæreditatis aditionẽ.¶ † In
gloſſ.

gl.1.[in fi.]& in caſu.ſ. de reſcri.nõnulli de hoc plene
a ĵ.de reg.iu.ratihabitione.[a] lib.6.

ADDITIO.

a ¶ Ratihabitione.Et per Cy.& D.Bar.de Saly.plene in l.fi.C.ad Maced.& ad materiam huius ratihabitionis vide no.gl.& Bar. in l.1.§.ſed & cum quis.ff.de vi & vi ar.

SVMMARIVM.

1 *Studioſe,non negligenter.*
2 *Adimplere placita qui nolint,tenentur ad id,quod intereſt.*
3 *Epilogus,& Additio gloſſarum.*

CAPVT III.

1 Qualiter. Breue. (Studioſe.) quaſi non † eſt negligẽdũ.de of.prim.c.vno.(Promittũtur)per ſtipulationem,vel nudũ
2 pactũ,de hoc ſ. eo.c.1.(Compleant.)& tenentur † ad
3 intereſſe,ff.de ac.emp.& ven.l.1.Vin.¶ Prima † gl.inducit ſimile,arguit,& ſignat contrarium. ¶ In glo.1. (ibi,illud pſal.)83.Miſericordias domini.(& ibi, c.1.) vbi de hoc, &c.in c.nuper.& ibi ſoluitur.

SVMMARIVM.

1 *Pactũ nõ valet,per quod eccleſia. benefi.debet reſignari,niſi* *(in caſu.nu.3.*
Diuiſio capituli ibid.
2 *Collatio vnius capellæ non fit duobus.*
Eo quod,ideſt ea ratione,ibid.
Acquirere papa poteſt omnibus eccleſiis,et ratio.& perſona publica,ibid.& priuata,& quando,nu.5.
Papa habet poteſtatis plenitudinẽ ſuper omnes eccleſias pro alterius nomine poteſt quid ab altero recipi,et valet,ſi ratihabitio ſequatur,ibid.
6 *Per inſtrumẽtorum reſignationem factam videtur reſignaſſe iuri,quod competebat ex inſtrumentis.*
7 *Alioquin,dictionis vis.*
8 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum.num.9.*
Communis perſona etiam ſine mãdato agere poteſt,et nu.10.
Transſigere nõ valet habens generale mãdatũ,& nu.10.§.1.
Inſtrumenta repetere poſſum,diſſoluta obligatione per ſolutionem,in ſuffragio,vt.nu.11.
10 *Additio gloſſarum.& nu.11.& duobus ſeq.*
Suſpitio turpis pacti præſumitur,& qñ,eo.nu.10.§.in gl.3.
12 *Obedientibus fauetur.*
Inobedientes odio ſunt,ibid.
13 *Verba reſtõnis inſpicienda,& ponderanda,et ſic conciliãtur* *(opiniones.*

CAPVT IIII.

1 Cum pridem. Caſus.Nõ valet † pactũ, per quod eccleſiaſticum bñficiũ dẽt per pecuniã reſignari.Et prima pars narrat factũ,ſub quo cõtinet proceſſus cãe.partiũ tranſactio,ipſius reprobatio, papalis ordinatio,& itercellio.ſcd'a dat iudices,ibi cæterũ. Quia prior.(Acta.)ex vna parte.(Eius.)ex altera.(Cuius)ſ.fratris(et capel.)qb.dicebãt ſe ſpoliatos,eccl'a forte cõceſſa fuerat Pe.Capella fratri ſuo,erat forſã altare,vel capellania i eccl'ia,l' vn' erat platus,alter vica
2 ri',de of.vica.p totũ.alias vna † capella,nõ cfert duob. de pb.cũ nõ ignores.ſcd'm Hoſ.(Mediãtib.(quaſi tunc purgatũ fuiſſet vitiũ,vt in gl.et ĵ.de pb.niſi.(Infeſta
3 tione.)nõ † iniurioſa,a'sſlicita fuiſſet pactio, vel datio. ĵ.de ſi.dilectus.Goſ.(Pro eo,q)i.ea rõne,quia.(fratre ſuo.)carnali,vel ſpũali (Renunciãs.) libere et pure, et
4 ſine pacto aliquo,In.(Nẽis manibus)qũo † pdeſt hæc reſignatio mon.ɔ Id.ff.e.ſi vnus.§.pacta. dicũt Inn.et Hoſ.q papa,q eſt publica pſona.potuit acqrere mona. ar.ff.rem pup.ſa.ſo.l.2.in fi.nã ſingulariter, et vir hẽt ſup omnes eccl'as plenitudinem ptãtis.2.q.6.decreto. de vſu pal.ad honorẽ.vñ forti' p ipſum,q̃ p aliũ platũ
a acqri põt aliis eccleſijs.C.de trãſa.[a] pſes.ff.qd cuiuſq;
5 vni.l.fi.ſed ẽt qcunq; † recepiſſet hãc noie mon.poſſet hãc ratificare abb is,et monachi.ff.de neg.geſ.ſi pupilli ȝ.ſed ſi ego.et §.itẽ qrit.Si aũt nõ eſſet recepta eius noie,nõ pfeſſet.ff.de pro.ſtip.ſi ſeruus.imo,vt dicũt, cũ lites ſint odioſæ,de reſcri.nõnulli.valẽt renunciatio literarũ,ſicut et litis,et facta abſente parte.C.de pact.
b poſtq.[b] & ibi no.[Reſignauit.] & ſi nõ renũciaſſet,a iure ſuo vr̃ p hoc reſignaſſe iuri,qd competebat per in
6 ſtr̃a,de hoc de renun.veniẽs.[c][Deſtinantes.] & eis capellã,& eccleſiã confirmãtes,vt dicit in fi.vel forte an
c te litẽ motã,confirmationẽ impetrãt.Dixit Goſ.q cõfirmatio indulta fuit hac ſpe,vt illis,puiderẽt iuxta itercesſionem apoſtolicã.[De quo]bñficio.[Illicita.]facta eſt a pcuratore monachorũ.[Eoſdem.]priores, & monachos.[Cõpetẽs.]remittit Hoſt.de pb.cũ ſm apoſto
7 lũ,ad fi.[Alioqn.]i.ſi † monitis & interceſſioni nr̃æ nõ parẽt.[Electos.]vñ reſtituẽdi ſunt,de fil.pſby.cõſtitutus.de reſt.ſpo.conquerẽte.Hoſt.[Ipſas.]eccl'ſiã,& ca
8 pellã.¶ Tertia † gl.ſucceſſiue ſig.duo ɔ.& ſoluit.¶ Gl. 4.rñdet p qõnem,an auctoritas papæ purget ſimoniã, ponit duas opi.fam alleg.& ſoluit.demũ opiniones diſtinguendo cõcordat.¶ Vlt.gl.ſig.ɔriũ,ponit opi.demũ ſoluit.in fi.q̃rit,arguit negatiue, ɔriũ ſoluit. ¶ In
9 prima † gl.[ibi,ſed hęc.]vide hãc,& ſequẽtẽ.de reſc.ex parte decani.In gl.antep.[ibi,exigẽdi.]vide ĵ.c.nõ in iuſte.in prin.1.gl.[& ibi,l.1.]fratri nõ nocet res iudicata ɔ fratrẽ,ex quo non hẽbat mandatũ,nec interuenit ratihabitio.¶ In gl.2.[ibi,mandato gñali]hæc & l.trãſactionis.dicunt,q habens gñale mandatũ non tranſigit.[& ibi,ſi pcu.]vide vt li.non cte.c.1.ſuper vl.gl. ¶ In 4.gl.[ibi,q iuſſu.] ſeqtur ptoris ptio dato pactus eſt,non no.(& ibi,immutare.)ſtip.inutilẽ faciẽdo vtilẽ.¶ In gl.pe.[ibi,diſſolutę.)ſolutę q̃titatis inſtr̃m, qd penes creditorẽ remãſit,p ɔdõnẽ repetitur, vt in l.vlt. iubet pſes mihi p ſolõnem liberato reſtitui inſtr̃a debi
10 ti,vel ɔctus.¶ In † gl.1.in fi.(ibi,alias nõ obeſſet.)imo nec cũ cautione oberit fratri,vt in l.ſtatim alle.ſed ageſ ex cautione ɔ cauẽtem.¶ In gl.2.(in fi.)& ĵ. de pcu.q ad agendũ.§.vl.li.6.¶ In gl.3.(ibi, renũciauit.) replicat & declarat,ɔriũ non ſoluit.vnde dic ſm Tan. Vin.& Inn.q hic erat ſuſpitio turpis facti,q̃ ſp pſumit niſi per aliã ſuſpitionẽ tollat.ibi vero ſuperioris auctoritas illam tollit,vel ibi amicabilis ɔpoſitio, hic trãſactio,ſm Goſt.vel ſm Hoſti.ibi ɔpoſitio ſup fructib.hic ſup iure ſpũali.¶ In gl.qa ius,(ibi,apoſtoli.) ad Eph. 5.d.(& in fi.)facit qd no.de off.deleg.ex parte.1.& 1.
11 q.3.ſaluator.¶ In glo.pen.(in fi.)dixit Phi.aut † credi
d tor ſoluit pecuniã pro inſtr̃o.[d] aut debitor.primo caſu ſoluto debito agit debitor pro inſtr̃o condictione ſine cã,per l.diſſolutæ.ſecundo agit ad exhibendũ, vel rei ven.per l.vlt.C.ad exhibẽdũ.¶ In gl.vl.(ibi dicas melius.ſm Vin.& Tan.quod placet Inn.& Hoſ.ibi,cum in
12 ter.R.)& fuit hoc in fauorẽ † obedientiũ,& odiũ inobedientium,de poſtul.c.1.& quia deceptis & c.de rerũ permut.cum vniuerſorũ.(& ibi,non remoueãtur) hoc
e tenent Phi.& Inn.pro eis.ĵ.de reſcriptis.quis.[e] li.6.cũ ſuis concor.(& ibi,remouẽdi ſunt.) ſm Vin.& Tan.Idẽ Hoſt.ego dico † inſpicienda et ponderanda verba re
13 ſtõnis,et mandati,de priuileg.porro.ſm quæ quando que prima,qñque ſecũda opinio veritatem habebit.

ADDITIONES.

a ¶ Tranſac.Vide Io.And.de conuer.coniu.dudum.& per glo.& per ipſum de vſucap.quamq̃ li.6.& per Doc.& Bar.in l.non aliter.ff.de ad.pt.& per ipſum in l.2.ff.rem pup.ſal.ſo.& per Bal. in l.generaliter.C.de epi.& cle.

b Poſtquam.Dummodo in præſentia iudicis hoc faciat,vt ibi no.gl.& Bar.& in li.C.de pac.& vide Io.An.in c.veniens.de renũcia.et per Bar.in l.non ſolum.§.ſi liberationis ff.de lib.leg.

c ¶ Veniens.Et in c.ſane.in gl.3.et per gl.fi.& ſuper illa Io.An.in c.eccle.ſo.2.vt lite pen.& gl.1.in c.coram.in fi. glo.& ſuper illa Io.An.de off.dele.et Bar.ff.de pac.l.Labeo §.fi.

d ¶ Inſtrumento.Vide in l.diſſolutæ.alleg.in gl.& in l.plures. C.de fide inſtru.& vide Bar.in l.huiuſmodi.§.ſi ita. ff.de leg.1.

e ¶ Quamuis.Illa decre quamuis,multum obſtat,& non videtur veriſimile papam cum alterius præiudicio, maxime cũ ius erat

ſum quæſitum, faceret reſtitutionem, de vſu pallij, ex tuarum, & in d. c. quamuis, & in §. ſi quis a principe. & §. merito. in l. 1. ff. ne quid in lo. publ. & vide ad materiam no. per Bart. & Sal. in l. fin. C. de ſe n. paſ.

S V M M A R I V M.

1 *De ſuccedendo poſt mortem prælati in ipſius eccleſia pactum non valet.*
2 *Epilogus, & additio gloſſarum.*
Cap. petiſti. 7. q. 1. ſpecialem continet indulgentiam, ibidem, § in gl. 2.

C A P V T V.

1 Accepimus. Caſus. Non † valet pactum de ſuccedēdo poſt mortem prælati in ipſius eccleſia. Et
prima pars factū narrat, qđ ſecunda corrigi præcipit,
ibi, verū. [Poſt eorū] ſ. clericorū, pro quibus fiebat col
latio. [Aliū.] forte nepotes conferētiū, vel recipientiū.
vnde ponit Pe. exēplū in eccleſia debitis grauata, quā
locuples ſenex uolebat recipere exonerādā debitis ni-
ſi eo pacto, vt nepos ſibi in illa ſuccederet. [Tolerari.]
10. di. vides. C. de leg. non dubiū. [Prohibeas.] ne fiāt,
vt s. factas [friuolas.] ipſo iure. 1. q. 3. ſi quis dator. Ala.
2 Vin. & Tan. idē Inn. ¶ Gl. † 1. fortificat textū, Io. ¶ In
a gl. 1. [ibi, eius voluntate.] ſed nec a hoc ſufficit in bñfi-
cius, de hoc de conceſ. pb. c. 2. in 3. gloſ. [in fi.] non ob.
7. q. 1. petiſti. qa ibi fuit ſpālis indulgentia, Tan. Goff.
Idem de decret. de conceſ. preb. conſtitutus, Hoſt.

A D D I T I O.

a ¶ Nec. Quomodo reſpōdeatur l. pactum quod dotali. C. de col la. quæ uidetur uelle, q etiam conſenſus illius, & uoluntas non ſufficiat, uide Bar. & Doc. in l. fi. C. de pac.

S V M M A R I V M.

1 *Per pactum penſionis augendæ qui conſecutus eſt eccleſiam, debet illa priuari, & alias canonice puniri.*
Diuiſio cap. ibid.
2 *Prælati quibus appellationibus alijs in diuerſis rationib. nuncupentur.*
Perſonæ pro prælatis accipiuntur, ibi.
Pro penſionibus remanent eccleſiæ obligatæ, quib. imponuntur, ſi foret licita pactio, ibid. ad dict. eccleſijs.
Legis fin. de contrahen. emp. intellectus, ib. ver. ſed contra.
3 *Ad vitia extirpanda pactionis illicitæ debet intendere prælatus.*
Spoliare, accipitur in bonam partem hic eo. nu.
Alias. quid ſignificet, eo. nu. ad dic. alias.
4 *Epilogus Suffragium, & Additio gloſſarum, num. 5. & 6.*
Penſio poteſt ex iuſta cauſa augeri, eligendus tamen non poteſt id ſine vitio ſimoniæ paciſci.
7 *Cenſus quando, & quomodo poſſit augeri.*
Cap. cum M. & c. pe. de conſti. intellectus, ibid.

C A P. VI.

1 Cum clerici. Caſus. Is † qui per pactū penſionis augendæ conſecutus eſt eccleſiā, dēt il-
la priuari, & alias canonice puniri. diuiditur vt proxi-
ma. 2. ibi, nos ad Tan. & pars huius de cenſi. cū clerici.
2 [Perſonis.] i. † plātis, iuxta vulgare Angliæ, vt ſcribit, ſi
cut in Apulia abbates, in prouincia priores, ſm Hoſt.
[Eccleſiis.] & ſi licita eſſet pactio, eędē eccleſiæ rema-
nerent pro pēſionibus obligatæ. ff. de iudi. fideicōmiſ-
ſum, §. tractatū, & quid tū. ff. de vſufru. l. hactenus, ſed
ↄ. ff. de ↄhen. emp. l. fi. ſo. ibi nō interuenit realis oblo,
3 ſed perſonalis tm̄, ſm Inn. [Extirpandū.] † ad qđ sēper
decet plātū intēdere. de fil. præsby. ad extirpādas, de
pb. extirpādę. inſti. c. 3. §. 1. [Spolietis.] in bona parte p
ſumitur, cōcor. vide de teſti. ſpo. cōqrēte. in prin. [A-
lias.] i. alio mō, quaſi nō ſufficiat, pbatio. ¶ Secūda gl.
4 † qrit. arguit pro & ↄ. & ſoluit diſtinguēdo. ¶ In † gl. 2.
5 ibi, l. vl.] vide in palle. c. cū M. ſuper gl. hic videbatur.
6 ¶ In † gl. 2. [ibi, l. vl.] vide ſolutionē. collige. Tā. & Goſ.
[& in fi.] ibi. Idē no. ſed licet iuſta cā ſubſit augēdi, nō
7 tū pōt eligēdus hoc paciſci ſine vitio ſimonię. Hoſ. † di
a cit cēſū a augeri poſſe, qū neceſſitas, vl paupertas ei⁹,
cui debetur hoc exigit, nec fit clam, ſed palā, capitulo
cōſentiēte, & iudice ſup hoc auctorizāte, ar. ff. de aug.
tu. nō exiſtimo. ī. de præb. expoſuiſti. ī. de his, quæ fiūt
prel. tua. & c. paſtoralis, ī. vt ec. bene. c. vno. ad fi. ſed ſi
talis cauſa non ſubeſt, dicit, q ſuo judicio priuata burſa non replebitur, ſed potius diuinus cultus augebitur,
& ſic loquitur de conſt. cum M. & c. pe. & dicit iungendum, quod no. inf. ti. 1. de cætero.

A D D I T I O.

a Cenſum. Prō his facit, quod no. gl. & ibi per Bart. & plenius per do. Bar. de Sali. in l. 1. C. de iure emphy. & in Specu. de locat. ver ſi. 131. & uer. ſeq.

S V M M A R I V M.

1 *Parochiali iuri alterius eccleſiæ non poteſt opponere, quod deroget, pactum eccleſia rem ſuam locando, feudumve concedendo, & num. 2.*
Inquilinis locantur domus, eo. num.
2 *Feuda an concedant regulares & ſeculares clerici.*
Parochia dicitur epiſcopi totus epiſcopatus, ibid.
3 *Decimam de penſionibus qui ſoluere debeant.*
4 *Vt ſepultura eligatur apud ſe clerici paciſci non poſſunt, quia iuris de ſepultura remittit, num. 6.*
Reprobare, ideſt non ſeruari decernere, ibid.
5 *Pactum ſi interponatur contra ius, non valet, nec pęna nec iuramentum ſuper eo præſtitum.*
Si præter legem non tenet, ſed adiecta pœna valet.
Si ſecundum legem, valet pactum, & pœna, ſed altero paciſcens debet eſſe contentus.
Pœnam ſolui an ſit ſatis ut recedatur a pacto, & an eccleſiaſtici viri eam petere poſſint, ibid. ver. de hoc autem.
Pactum de ſpirituali ad temporalia hic fiebat, & non valet huiuſmodi, ibid.
6 *Percipere quicquid debuiſſet eccleſia, reſtituendum eccleſiæ.*
7 *Epilogus, & ſuffragium glo.*
8 *Contra percipientē ſuum, & cū qui ſoluit, agere pōt eccleſia.*
Pactum inter alios de re mea ſine mandato meo non præiudicat mihi.
9 *Additio gloſſarum.*

C A P V T VII.

1 Plerique Caſus. Ecclia † rē ſuā locādo, vel in feudū concedēdo nō pōt apponere pactū, per qđ iuri parochialis alte-
rius eccleſiæ derogetur. diuiditur ut duę proximę. ſecū
da ibi, cū aūt (Locat.] inquilinis, de loc. c. pe. [Feuda.]
hæc ſita erant in alienis parochiis, Vin. [Concedunt.]
2 ergo † ſeculares, & regulares concedunt feuda, de hoc
de feu. c. 2. [Parochialiū.] ſpecialiū, vel gñalium. nā to
tus epatus dr parochia epi, de dona. apoſtolicæ, circa
prin. in neutrius aūt pręiudiciū, vel fraudē hoc fieri de
bet, de teſt. requiſiſti, de priui. in his. [Cōductores] do
3 morū, no. ergo † decimā de l. pēſionibus ſoluēdā, de de
ci. commiſſum, & c. tua nobis. Hoſti. Ego nō video hic
hoc colligi, cū locator, non conductor penſionibus de
cimā ſoluat, ſed eſt mēs huius literæ, q perſonales, vel
forſan prædiales decimas conductor ſolueret eccleſiæ
locatrici, per quod parochialis, vel prædialis decima
fraudabatur. [Eis] locantibus, vel feuda cōcedētibus.
4 [Sepulturam.] reprobatur † hoc, tum quia talis pactio
videtur ſimoniaca, tum quia talis videtur illectus, ar.
20. q. 3. cōſtituit. 13. q. 2. §. aliud Hoſt. [Reprobamus.]
ideſt non ſeruandum decernimus; quia ↄ canones. 16.
5 q. 1. ſi quis laicus, & ca. decimas, & c. quęſti. dicit † hic
Inn. qū pactum interponitur ↄ ius, nec tenet pactum,
nec pæna, nec iurm̄ ſuper eo præſtitū. ff. e. iuriſgē. §. ſed
& ſi quis, & ſe. ff. de verb. ob. l. ſi ſtipuler. & l. ſtipulatio
a hoc a mō. Si vero pactum eſt præter legem, non tenet,
ſed pæna adiecta valet, ff. de ver. ob. ſtipulatio iſta. §.
alteri, vbi vero pactū eſt ſm legē, & pactū valet, & pæ-
nā ita tū, q paciſcens altero ſit contentus. ff. eo. reſcri-
ptum, §. ſi pacto, C. eo. tit. ſi pactū, ſm Innocen. & hoc
not. Accur. C. eod. l. pacta, quæ contra. de hoc autem
vltimo

vio, an ſatis ſit penā ſolui,& an eccleſiaſtici viri illā pe
tere poſſint, dic, vt ꝭ. de arbit. dilecti. & vide qōnē, de
re. iu. bona fides. hic āt de ſpali ad tpalia fiebat pactū,
6 qđ nō licet. ꝭ. c. 1. (Perceptū) ꝙ parochialis † eccl'ia pci
pere debuiſſet. (Parochiali.) in cui' ignominiā id factū
eſt 27. q. 1, ſi qs rapuerit, Ioā. & ꝭ. de ſimo. de hoc. Vin.
(Reddatur.) quo ad ſepulturā dic hodie, vt ꝭ. de ſepul.
c. 1. lib. 6. & in concilio Vien. de pe. cupiētes. in fi. & in
7 d. c. 1. no. qđ hic dicebat Hoſ. q ēt hic † dicit, ꝙ licet pa
rochialis eccl'ia poſſit agere ꝯ pcipiētē, vt hic, & ꝭ. tit.
2. veniēs. de pb. dilecto. in fi, de reb. ec. nō alie. ad nrā.
de ſepul. c cū liberū. et c. ſeq. & c. in nra. de deci. cum
hoies. ff. ſi cer. pe. ſi me & Titiū. pt tñ eccl'ia, ſi voluerit,
&t agere ꝯ illū q ſoluit, ar. 12. q. 2. aplicos. C. ſi tu. vel
b cur. l. 3. facit qđ no. de re. ec. non ali. ſi quis.[b] ¶ Prima
8 † gl. ſig. ꝯtrū, & ſoluit. ¶ In gl. 1. [ibi, inter debitorē.] ꝭ.
intelliges. (et ibi, ſi cū vilico) ſi cū villico meo ꝯxiſti, i
me nō datur actio, qa nō pp q̄ſtū, ſed ad fructus colligē
dos ꝑpoſitus erat, ſecus, ſi ēt diſtrahēdis reb illū prepo
ſuiſſet, (et ibi. §. pactū.) ꝭ. ſtatim intelliges. ¶ In vlt. gl.
(ibi, l. 3.) vide de reb. ec. nō ale. ſi quis presbyterorum.
9 ſup vlt. gl. ¶ In † gl. 1. (ibi, ꝯueniendus eſt.) de hoc inf.
de decimis. tua. 2. in fi. 4. gl. (et ibi valet pactū.) alleg.
Hoſt. ff. de ꝯhē. emp. l. fi. §. fi. ff. de vſufr. l. vſufr. legato.
§. hactenus, alīs eſt lex. et l. ſi pēdētes. §. ſi qd. (Et in fi.)
facit quod dicam ſm Vincē. ꝭ. de cenſi. cum inſtantia.

ADDITIONES.

a Hoc. Ibi vide plene per Bar. & in l. ſi quis pro eo. ff. de fideiuſ. & l. cū lex. e tit. & in l. Seius, & Augerius. ff. ad l. Fal. & per Dyn. in c. non eſt obligatorium. de reg. iur. in 6.

b Si quis. Vide Io. An. in preal. c. cum homines, in gl. ſua fi. & hic gl. fi. & inf. c. veniens in gl. ipſorum. & Fede. de Sen. concluſ. 74.

S V M M A R I V M.

1 Pactio quib. nō valeat caſibus, quoſdā cōmemorat. vid. n. 6.
Diuiſio capituli, ibid.
2 Spiritualia quæ ſint, his etiā adæquantur ſpiritualib. annexa.
Annexa eiuſdem iuris cum principali dicuntur. ibi. ver. idē.
Pactio ad ſpecialia, & Conuentio ad generalia refertur hic, eo. num. ad dic. pactio.
3 Conuentionis ſpecies tres, & quæ remiſ.
Pactio, quæ licita, ibid.
4 Omnino, aduerbium excludit etiam tacitam pactionem.
5 Turpe pactum quibus intelligitur modis, & num. 7. 8.
Iuri priuato renunciari poteſt, non publico.
7 Impoſſibile pactum iuris, vel facti, vel vtriuſque non tenet; & omne impoſſibile pactum de iure turpe eſt, ſed non conuertitur. vide num. 8.
Poſſibile pactū qñ non valet, ibi. ver. Idē ſi promittitur, vid. (num. 8.
8 Suffragium, & Additio gloſſarum. num. 9.

C A P V T VIII.

1 Pactiones. Caſus. Nō valet actio in ſpūalibus, vel q̄ peccatū inducit, vel q̄ de iure vel facto ſit impoſſibilis. Et primo ponit dictū, & eius rōnē. ibi cū in hmōi.
ſcđo illud ampliat, & pbat, ibi, ꝙ ēt, & ibi, nā & [ſpūa-
2 lib.] puta † eccleſiis, decimis, mortuariis, & ſiſibus. ꝭ.
trib. c. prox. Idē de annexis ſpūalib. de rer. permu. q̄ſi-
tū. vbi de hoc. Hoſt. [in hmōi] ſpūalibus, vel annexis
[pactio] ſpālis, qđ ſequitur de ꝯuētione intelligitur de
gñali. Nā ꝯuētionis verbū gñale eſt. ff. de pact. l. 1. §. 2.
3 ꝯuentionis † āt ſunt 3. ſpēs. ff. e. l. ꝯuentionū. Goſ. & in-
tellige de ꝯuentione inhoneſta, & de tpali. nā ſpūalis,
& alīs licita poſſet apponi, facit de re. pmu. ad qōnes.
a de ele. ſignificaſti.[a] de ſer. nō or. eo liberius. de pbē. ſi-
b gnificatū.[b] 23. qq. 18. q. 2. Eutherius. de cōd. app. ve
4 rū. de iur. pa. pra. [Oino] vt † hoc tacite agatur, qđ dic
vt not. de ſimo. ca. fi. Hoſt. [Quod ēt] ſ. ꝙ nullius ſit mo
mēti. [Detrimētū.] ſupl. ſm canones. nec mirum. nam
& iuxta &c. qđ ſic continua ſecundū Hoſt. [Turpe.] li-
5 cet † nō ſit de re turpi, ſed eſt turpe, quia interuenit do-
lus, vel ſimonia, vel eſt pactum rei turpis, vt verbum ſo-
nat, cum promitto interficere hoiem, pactum turpe,
qā id, quod promittitur, licitū eſt, Sed ꝯdō adiecta fa-
cit illud illicitū, vt promitto 10. hoc licitū, ſi hominē
occideris, hoc illicitum, vel pactum turpe in ſe, vt in
primo exemplo, vel pp rem turpem, vt in ſecundo. ſm
6 Hoſt. [de iure] publico. † na priuato quis poſſet renun-
ciare in ſui preiudicium tñ, ad quod no. ꝭ. eo. ti. proxi.
[Nullam.] vt dicit Ho. ſi pactū turpe iuro valletur, aut
ꝯtinet turpitudinē vtriuſq. ſ. promittētis, & recipiētis,
c & tūc non ſeruatur,[c] vt in ꝯcor. gl. aut recipiētis tñ., &
iurm ſeruatur, licet poſtea traditū repetatur. ꝭ. qđ me.
cā. ad aures. & c. ad audiētiā. de iu. iu. debitores. Itē ſm
7 eū † oē pactū impoſſibile de iure eſt turpe, ſed no ꝯuer
titur, eſſet. n. turpe & indecens, probo, viro paciſci ſter-
corare agrū, non tñ impoſſibile. vbi āt qđ promittitur
eſt in ſe honeſtū, & honeſte promittitur, quis turpiter
& inhoneſtū exigitur, valet, qđ metus cā. c. pe. de ꝯuer.
ꝯiu. veniēs. & c. dudū. niſi in q̄tum alii ꝑiudicat. ꝭ. c. p.
de arb, cum tpe. pactum vero impoſſibile iuris & facti
nō valet. idem ſi impoſſibile de iure tm. idē, ſi promit-
titur poſſibile ſub impoſſibili ꝯdōne. de primo exem-
plum, cum promitto ſolem, vel lunam. de ſecundo, cū
promitto rem ſacram. de tertio, cū promitto 10. ſi cęlū
digito tetigeris. qñ vero eſt poſſibile iuris, ſed impoſſi
bile facti, ſi impoſſibilitas eſt perpetua, nō valet, Inſt.
de inuti. ſtip. §. 1. ſi tpalis. valet, ſed expectat quouſq;
poſſibilitas adueniat. ff. de ver. ob. inter ſtipulātē. §. ſa-
crā. Inſti. de leg. §. ea quoq; res, & ſi vis dilatare mate
riā, vide id, de quo remittit Hoſt. ad ſum. e. tit. §. q̄ ſint
diuiſiones pactorū. & de condi. appo. §. q̄ ꝯditio. ¶ In
8 † gloſ. 2. [ibi generaliter] ſequitur, nouimus turpes ſti-
pulationes nullius eſſe mōmēti, & ſequitur. l. veluti. ſi
quis homicidiū, vel ſacrilegium ſe facturū promittat,
& §. qđ turpi. idē quaſi ad literā. [& ibi, Impoſſibiliū.]
ſeqtur, nulla eſt oblīo. [& ibi, Stipulor.] ſi ſtipulor id fie
ri, qđ natura fieri nō ꝯcedit, nō magis oblīo valet, quā
ſi ſtipulor id dari, qđ natura dari nō patitur. [& ibi, Cir
ca princ.] ponit caſum in eo, qui promittit hoiem, qui
mortuus eſt, quē viuere credebat, vel promiſit animal
natum ex equa & tauro, qđ nō inuenitur. [& ibi, alia.
§. 1.] ponit caſum de viro, qui paciſcitur, vt ꝯueniatur
inſolidum, non in eo tm, qđ facere poſſit, & no. de do.
inter vi. & vx. c. 1. in gl. 2. [& ibi, Paulus.] vide de re. co.
c. 2. ſup gl. 2. ¶ In vl. gl. [ibi. §. rei turpis.] ſeqtur, nul-
9 lum mandatū eſt, & iō hac actione nō agetur. ¶ In † gl.
1. [ibi, tacite.] Pe. exēplificat per decr. cū ad nram. de
ele. & c. ſeq. ¶ In gl. 2. (in fi.) & ꝭ. de reg. iu. nemo pt. li. 6.

ADDITIONES.

a Significaſti. Non ſunt iſtæ proprie pactiones, ſed mora iam impoſi. vide gl. & Io. An. in c. ſignificatum. hic alleg.

b Significatum. Facit gl. in c. ad audientiam, el. 2. de reſc. & gl. in c. olim. el. 1. de reſt. ſpo. et gl. in c. cum M. de conſtit. in ver. percipere. et caue, quia etiam illa gl. vlt. faceret differentiā inter condi. et mandatū ad hoc, et no. bene hanc gl. in c. 1. int. vt ec. bene. et eſt gl. in c. ſign. de elect. et ſcripſi in d. c. ad aud. cū Arch.

c Seruatur. Quando pactum eſt licitum, ſed eſt rei turpis, an valeat ipſo iure, gl. in l. generaliter. ff. de verb. ob. q non valet, contra, de quo ibi per Bar. et in l. ſi plagii. eo. tit. et in l. iuriſgen. §. ſi maleficiū. et per Cy. in l. 2. C. quod me. cau. et ibi per d. Bart. de Saly. et in l. 2. C. de condi. ob turp. cauſam.

De tranſactionibus. Rubr.

S V M M A R I V M.

1 Continuatio Rubricæ, vel tituli.
De tranſactionum materia ubi alibi tractetur, ibid.
Procurator generalis non tranſigit, ibid.
Tranſactionis exceptio impedit litis conteſtationem, ibid.
2 Superſcriptio primæ decretalis cui ſit aſcribenda.

1 ¶ Continuata † eſt hæc rubrica per id, quod dixi in ꝭ.
proxima. ad materiam facit 14. di. generalis. 1. q. 3. ca
quæ. 5. q. 2. ſi primates. 16. q. 7. decimas quas. 23. q. 4.

ſi illic, conuenit rubricæ, de offic.deleg.ſi quando.de colla.audiuimus. Item generalis procurator non tranſigit, de proc. qui ad agendum.in ſi.lib.6. & exceptio tranſactionis impedit litis conteſta. de li.conteſt. c.1.
2 e.lib.¶In ſuperſcr.† Gre.9.hæc eſt falſa.fuit ergo 7. vel citerior, nam etiam 8.fuit.ſecus Alex.3.cuius ſunt cap.ſequen. & vide quod dicam de collu.crimina.ſuper prima gloſſ.

S V M M A R I V M.

1 *Inſtrumenta, & iura alia partium tranſactione tolluntur, ſed id nō eſt perpetuū, & qñ, n.3.& 9.10.& quæ ſint. nu.4.*
2 *Tranſactio hominū ſalubris, & ratio, & quando et inter quos ſeruanda, num.3.& num.9.10.*
Sis damna etiam animæ quæ inferat. ibid. & litis execratio, commendatur etiam a prætore ibi.
3 *Deciſio pro tranſactione ſumitur.*
4 *Inſtrumenta large etiam comprehendunt atteſtationes.*
Falcidiæ legis ius quod, ibid.
Priuilegium quoddā in iure clauſum, et quod ita clauſum ſit quoddam extra ius, de quo non iudicatur, niſi viſo ipſius tenore, ibid. ver. et tunc quod ſequitur.
5 *Ad tranſactionem huiuſmodi quo tempore decernere partes et quod ſit facti exemplum.*
6 *In curia, quid, et factum reſpicit.*
Imperitia ſolemnitatem et ſubſtantialia reſpicit, ibid.
7 *Per confirmationem papæ valere incipit, quod non valebat, et quam.*
Defectus iuris, et facti papa ſupplet, et quomodo ſit faciendū vt valeat, ibid.
8 *Epilogas, & ſuffragium gloſſarum.num.9.*
Pacta nouiſſima dumtaxat valent.§.1.
10 *Suppletio gloſſarum.*
Generalis, et indefinita non differunt, eod.num.10.
11 *Ex principis conſcientia, vel præſentia quæ fiunt, ſunt omni ſolemnitate munita.*

C A P. I.

1 Sicut graue. Caſus. Inſtrumenta † & alia iura partium contraria tranſactione tolluntur. [a] Et pars
a prima decernit. ſecunda ſupplet, ibi, cui ſi quidē.[Salu
2 brem.] bene dicit, quia litis pendentia interdum pen-
b dere facit, interdum impedit animæ ſalutem.[b] quare prætor cōmendat laudabile votum execrantium lites,
3 ff.de al.e.iu.mu.cau.fac.l.4.§.pe.ſm Hoſt.† [Deciſionē.] i.tranſactionem. in his.n.omnibus, ſi ſuperuenerit tranſactio, ceſſant auxilia ſequentia quantum ad tranſigentem, & rem, de qua tranſactum eſt, niſi dolo aliqd ſit factum. ff.de pact.tres fratres. ſed quātum ad alios non ſunt irrita inſtra. Item intelligendum eſt ſm Inn. vbi vtrinq; perfecta & ſeruata eſt tranſactio, alias vtēt inſtris, quia non ſeruant fidem &c. C.de pact.cum pro
c ponas,[c] & de iureiur. c.3. Item hoc locum habet ſm eum, vbi non prohibetur tranſactio, alias contra, ſm Hoſt. vt patet ex uo.j.eo.ſuper eo.[Inſtrumenta.] lar-
4 ge † cōprehendit ēt atteſtationes. de teſt.cogē.peruenit.[Præſcriptione]hoc intendit, q non obſtabit pſcriptio.[Lege.]puta Falcidia, quæ permittit hæredē inſtitutum deducere quartā de ſingulis legatis. vnde ſi hic inſtituta erat eccleſia, ceſſabit hæc lex, vel l.quæ eſt. C.de do.ſi quis argentū.vel ſimilis ſm Inn. vel l.diœceſana.ſm Pe.plus placet Hoſt. qđ dicit gl.& tunc qđ ſequitur priuilegio intelligitur iure priuato, vt dixit Go. & hoc intelligit Inn. ſiue priuilegium ſit in corpore iuris clauſum, ſicut illud, q præferatur vxor in tacitis hypothecis. C.qui po.in pig.ha.l.aſſiduis.vel q nō valet alienatio eccleſiæ niſi forma ſeruata. 10.q.2. hoc ius. Idem ſi non ſit clauſum, ſm Hoſt.de quo non iudicatur, niſi viſo ipſius tenore. de priuil.porro.[Pactorū.]
5 trāſactionaliū, vt faciat ad titulū[Nunc habitorū.]putauit † Hoſtiē.q longo tpe litigauerant partes: ſunt diuerſæ ſniæ latæ, & diuerſæ compoſitiones factæ ita, q confuſum & multum intricatum erat negotium. vnde omnino nūc voluerunt negocio finem imponere. vnde caſſantur omnia præterita, & huic ſoli tranſactioni ſtari mandatur. vnde Pet.& Ab.ponunt exemplū in epo, qui in monaſterio vēdicabat iura epalia, ꝯ quē Abb. allegabat priuilegium, & præſcriptionem exemptionis in totum, vel ſuper certis iurib.[Cui.] ſ.trāſactioni, vel
6 ipſius paginæ.[In curia.] i.minus bona † cura, vel negligentia, & hoc reſpicit factum.[Imperitia.]quo ad ſolē
d nitatem. C.de teſta.[d] oium.imo ēt quo ad ſubſtantia-
7 lia. Nam, vt dicit Inn.ſi papa † aliquid approbat non ſolum confirmando, ſed illud ex certa ſcia priuilegio inſerendo, valere incipit, quod de iure non valebat, ſicut patet ſecūdū eum in ſtatutis laicorum ſuper eccleſiaſticis negotiis, quæ & ſi ſint ipſo iure nulla, tñ ſi papa illa in his literis inſerat approbādo valebūt, alleg. ff.de pig.fideiuſſor.§.vlt.alle.Hoſt.de ꝯſt.ec.de cōfir. vti.vel inut.c.pe.dicit Hoſt. q hæc eſt mens literæ, q ſi quis erat ibi defectus iuris, vel facti ſuppleatur de ptātis plenitudine, & eſt ſiīe.§.de ele.illa.¶Gl.2.ſignat ꝯriū
8 † & ſoluit diſtinguendo.¶Vl.gl.inducit duo ſiīa.¶In
9 † gl.2.[ibi.ſub prætextu.]vide in c.inter.ſuper vlt.glo. [& ibi licet]vide de libel.ob.c.2.ſuper 1.gl.[& ibi, age cū Geminiano.]ſi cū illo, qui curā geſſit de certa qtitate, q apparebit vltra illā deberi, [vt ibi cū tu.§.1.]trāſactio quæcunq; ſit de his tm, de quib.inter ꝯuenientes placuit interpoſita creditur.[& ibi, Si de certa re]ſi de certa re trāſigitur, nil petit, ēt ſi non addatur eo noīe, in cæteris integra permanet actio.[& ibi.l.pe.]retractatur tranſactio ex falſis inſtris facta, ſed ſi de plurib.capitlis fuit actū, illud ſolū tractatur, qđ ex falſo inſtro fuit deciſum, cæteris ſaluis manētib*, [& ibi, Tres fratres.] ſi frēs diuiſerūt hēditatē, & alter alijs ignorātib.pecuniā ſubtraxerat, ſi alii illius ſurrepti partē petāt, & excipiat de pacto, replicatur de dolo.& in §.tutor. aīs in c ci.tutelæ.ſi tutor ꝯuentus tutelæ, libro rōnū edito, ſm illū ꝯdēnatus ſoluit poſtea debitores, quorū noīa libro rōnū non inerant, a pupillo cōuenti apochas tutoris inducūt pro illis, ad hoc ꝯ tutorē agit, qui ſi excipit de re iudicata, replicatur de dolo.¶In gl.1.[ibi.§ pactus]ſequitur, ne peteret, poſtea ꝯuenitur, vt peteret, prius pactū per poſterius eliditur.¶In gl.3.[ibi, ſub prætextu]vide ſ.[& ibi, §.Lucius]ſi datorū, & acceptorū ſolidata rōne recognouit numularius ſe certā ſummā mihi dēe, volēs inſtra, & cautiones, q penes eū ērāt, fore caſſa & vacua, obl'o, q debebā ex cā mādati, in ſua
10 cā manet.¶In † gl.1.[ibi, tres fratres.]& ibi de hoc. & vt dūt hic Pe.& Ab. dūi legū de hac indefinita non tractāt, de qua tractat gl.quia nō differunt gñalis, & indefinita. vnde caſus iſtarū duarū legū potius ſunt caſus excepti a ſecundo membro, quibus non obſtat trāſactio in generali petitione, ſ.quādo dolus commiſſus fuit, vt quia aliqua fuerunt ſubtracta de hæreditate, de qua tranſigebatur, vt hac l.vel, niſi ex alia cauſa poſſit agi, vt in §.tutor. quia nomina illorum debitorum in libris rōnum non erant.¶In gl.pe.[in fi.] Idem Inno.
11 In gl.† vlt.(ibi, cōſcientiā.) vel pñtiā ſm Tanc.& Vin. qui per hoc dicebant, ſententiam, vel tranſactionem factam in præſente papa omni ſolemnitate munitam.

A D D I T I O N E S.

a Tolluntur. Similiter & lata ſententia.vt in c.accedens. el 1.3.vt lit.non conte.& in c.cum dilecta.de confir.vti.vel inuti.
b Salutem. Et nō, niſi pacis inter ipſos bene colitur pacis auctor, in cle.dudum.de ſepul.in prin.
c Cum proponas. Ibi vide, & plenius in l.apud acta. C.de tranſa. & in l.proponas.e.tit.per Bar. & Bal.& Doct.
d De teſt. Ibi vide Doct.& do.Bar.de Saly. et vide de effectu huius cle in Spe.tit.2.§.nunc oſtendendam.ver.16.et in cle.paſtoralis.de re iudi.et etiam vide in deci.Rotę concluſione.253.

SV M-

SVMMARIVM.

1 Alienatio rerum eccleſiaſticarum, de conſenſu epiſcopi, vel archiepiſcopi, ſicut ſunt alterutrius ſubditi, & cum decreti interpoſitione facienda, & generaliter, quorum auctoritate, & conſenſu facienda ibid. & nu. 2.
In tranſactione, idem ſeruandum, ibid.
3 A trāſactionibus licitis ſi recederetur, nullus eſſet litiū finis.
4 Epilogus, & additio glo. nu. 5.
Tranſactiones, & compoſitiones quæ liceant etiam in ſpiritualib. & quæ tranſeant perſonam paciſcentis, ibi. nu. 5. 6. 7. & 8. & quæ requirantur, ibid.
7 Titulus, vel officium non poteſt ex pactione concedi etiam ad vitam recipientium, niſi in caſibus & quibus.
8 In cenſu, vel reditu aſſignando clerico oportet interueniat ſuperioris auctoritas.
9 Cap. ſi illic. in gl. citati, & c. ad qōnes, de rer. per. intellectus.
10 Decimarum ius laici non poſſunt, ſed quotitatem partis præſcribere.

CAPVT II.

Statuimus. Breue eſt, [vos] laicos ſecundū Hoſt. vel religioſos, ſm Pe. [Archiepiſcopi] qui ſit diœceſanus, vel loquitur cum eṗs tranſigit. ſubditi † igitur epi de cō-
1 ſenſu epi, & ſubditi archiepi de ipſius conſenſu hoc faciant, & vt dicit Inn. in tali alienatione, vel tranſactione requiritur aliqua cauſæ cognitio, & neceſſarium eſt decretū. 12. q. 2. abbatibus. & c. ſi qua de rebus. & c. ſeq.
2 Abbates. n. cū † ſuorū prælatorū conſenſu alienare debent. 17. q. 4. in venditionibus. eṗs vero debet habere conſenſum ſui capituli, & ſi non habet capitulum, ſui presbyteri. 12. q. 2. placuit, in quo quidē olim erat neceſſaria auctoritas cōcilij prouincialis, vel triū eṗorū ab archiepō deputatorū. 10. q. 2. caſellas. ſed ſi archieṗs cōmittere pōt, fortius cōcedere auctoritatē. Minorū aūt prælatorū, vel archidiaconorū, abbatū, vel aliorū minorū iudicū auctoritas non ſufficit in alienatione rerū eccleſiarū ſuę iuriſdictionis, cū capella illa abbatibus & ſequētia hæc videantur tantū eṗis concedere. Dicunt tñ aliqui de abbatibus, qui habēt eccleſias ad ſe ptinentes pleno iure, q̄ pōt in illis auctoritatem pſtare. Hoſt. in decre. cū & plātare. de priuil. admittit hoc quo ad exēptos, vt ibi dixi in gl. non ſolū, vide qđ dixi in cle. de re. ec. nō alie. c. 1. in gl. de epō. Alij dicūt q̄ non alienabant archiepi niſi auctoritate patriarchę,
3 vel papæ. [inconcuſſa.] quia † nullus eſſet litiū finis, ſi a trāſactionibus licite factis recedatur. C. eo. fratris tui.
4 Tan. ¶ Prima † gl. arguit, allo. 5. iura, in ꝯriū alleg. 10. ſoluit reſpōdens ad tria iura de primis, ¶ Vlti. gl. reſpōdet per qōnē, an cum laicis &c. ¶ In gl. 1. [ibi, ſi illic.]
5 iſtud [a] capitulū, & ſequens remanet inſolutū, ſed in fi. ſoluā [& ibi, ſpiritualibus.] quid de ciuilib. & criminalibus. no. inf. de collu. c. 1. [& ibi, temporale.] vñ dicebat Inn. q̄ licita eſt tranſactio in ſpiritualibus, dummō ex vtraq; parte detur ſpirituale, & nō tpale, vt in decr. ad qōnes. dicebat Goff. q̄ ſi id fiat auctoritate ſuperioris, pro bono pacis, aboletur vitiū. ſup. ti. prox. cū pridem. de præb. niſi. ff. de his, qui no. infa. furti. §. qui iuſſu. Itē ſm Inn. in beneficiis, quæ petuntur iure proprietatis, tranſigitur, de hoc j. c. ſuper eo. ſi in titulum, nō etiam ſi hinc inde detur ſpirituale. inf. c. cōſtitutus. cōpoſitio tamen, vel ordinatio admittitur, inf. de prēb. niſi ita tamen, q̄ ille, qui ius non habet, penitus renunciet ſine aliqua datione, vel q̄ alius ius habēs recipiatur ſine ali-
6 qua datione, vt in c. ſuper eo. Cōpoſitio † vero interueniens in caſu conceſſo, q̄ actor aliquid percipiat annuum, non tranſcendit perſonā paciſcētis, inf. c. de cæ-
7 tero. de præben. niſi. ex pactione † vero non poſſent concedere titulum, vel officium etiam ad vitam recipientium, ex quo illius collationem non habent. ſi vero recipientes aliquem ex compoſitione in canonicum, illius collationem haberent, & tunc bene poſſent ſucceſſoribus præiudicare, ſup. de renunc. cū inter. P. in cenſu
8 † autem, vel reditu aſſignando clerico, vel quacunque alia compoſitione extra iudicium inter eccleſias inita requiritur ſuperioris auctoritas, maxime ad hoc, vt prę iudicet ſucceſſorib⁹, vt hic, & inf. e. veniēs. & c. ſup eo. 12. q. 2. abbatibus. 17. q. 4. in venditionibus. immo ad hoc, vt ſine pacto teneat, oportet, q̄ credat ſe iuſtā cauſam habere, de inſti. c. 3. 1. q. 3. ſi quis nec. Item ſecundum leges quo ad doloſum nō tenet tranſactio, ſecundū Inn. vt dicam inf. eod. ſuper eo. ſuper gl. 2. [& ibi. n. eccleſia.] facit qđ no. de cōd. appo. c. 2. in 1. gl. [& ibi,
9 redimuntur captiui.] in c. † ſi illic, tranſigebatur non ſuper re ſpirituali, ſed ſup iniuria, & de iudi. auctoritate, vt ibi no. in c. ad qōnes. permutabantur ſpiritualia in-
b uicē. ¶ In gl. 2. [b] [ibi, niſi papa.] hoc tenet Pe. & idē alle. hoc etiam tenet Ab. allegan. quod no. gl. 1. de deci. in aliquibus. [& in fine.] hoc tenet Hoſtienſ. dicens, q̄ hoc ſcribitur laicis, alias dixiſſet papa, aliam perſonā, non aliquam nec obſt. ſecundum eum, quod dicitur
10 † laicos nō pręſcribere, nec poſſidere poſſe. dicit enim,
c q̄ non poſſident, nec pręſcribunt ius decimę, [c] ſed quotitatem partis, & ſecundum hoc poteſt intelligi, quod legitur de paroch. cap. fi. de decimis. in aliquibus, pro hac parte ſecundum vnum intellectum facit, quod no. inf. eod. ſuper eo. in fi. 1. gl.

ADDITIONES.

a ¶ Iſtud. Ad materiā iſtius gl. facit gl. ēt in c. pe. inf. de confir. vti. vel inuti. & ad hoc bonus tex. in c. cū pridē. ſup. ti. pro. ibi, ille igitur, & no. nā libere debent cōponere, & ponere in manibus ſuperioris, non aūt debent partes prius inter eas cōuenire, & poſtea ad ſuperiorē recurrere, facit capitulū fi. inf. de teſt. & no. hūc tex. qui vult, q̄ requiratur auctoritas ſuperioris, quia verū, ſi tendit ad diminutionē eccleſiæ, alias ſecus, vt no. in c. quia. & ca. 1. de pac. lib. 6. & vide gl. 3. ibi no. Doc. & ſcripſi in c. cū M. de conſti. & in c. ad audientiā el 2. de reſcri. cū ſi. ad hoc vide ēt no. in c. ſignificatū, de prēb. optime ad prædictū tex. in c. niſi. de præb. & ibi ſcripſi, & ad prędictū tex. in c. quęſitū, de rerū permu. & ibi ponit ēt de conuerſis ſpiritualibus, & qđ primitus paciſci non debet &c. Et vide in c. ad qōnes, & c fi. de re. permu. et ibi ſcripſi, an de ſpiritualibus poteſt cōpromitti in arbitrū, vel in arbitratorem, et an compoſitio in ſpūalibus poſſit interuenire, et an. et quæ ſolennitas requiratur, vel compoſitio ſit realis, vel perſonalis, vide gl. pe. in c. ex multiplici, de deci. et quod ſcripſi in c. a nobis, de deci. et gl. hoc idem in c. nuper. de deci. Arch.
b ¶ In gl. 2. Ad hanc gl. an compoſitio, vel tranſactio, vel remiſſio in decimis valeat, vel priuilegiū exemp. vide gl. in c. ex multiplici, et quod ſcripſi in c. a nobis, de deci. An compenſatio, vel permutatio, in c. vt ſuper, de re. ec. non ali. et in c. fi. de re. permu. et Io. And. in c. cum homines. de deci. Arch.
c ¶ Ius decimę. ¶ Ad hoc no. in c. cum apoſtolica, de his, quæ fi. a præla. et c. 2. de loc. et c. ad hęc, et c. prohibemus, et c. quoniam, de deci. et c. quamuis. in gl. Bal.

SVMMARIVM.

1 Si conſenſerit capitulum tranſactioni, quam fecit nomine eccleſiæ prælatus, vlterius diſentire non poterit.
2 Super ſpiritualibus non tranſigitur.
Prælatus tranſigere non poteſt, & ratio.
Habet generalem nō liberam adminiſtrationem, ibid. ver. aliter igitur.
Tranſigere qui poſſunt alieno nomine, ibid. nu. 3. & 4.
3 Conſenſus capituli aliter requiritur, quàm pupilli.
Rei eccleſiaſticæ maior fauor, quàm temporalis, ibid. ver. vel ſecundum eum.
4 Vacante eccleſia legitimo defenſore capitulum non poteſt trāſigere.
5 Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum.

CAPVT III.

1 Contingit. Caſus. Si capitulum † conſenſerit tranſactioni, quam fecit prę latus nomine eccleſię, vlterius diſſentire non poterit. Communis diuiſio. ſecunda ibi

vnde[conuentionalis.]vide ĩ.de pac.li.6.[Super his.]
2 tẽporalibus,quia † ſupet ſpũalibus non trãſigitur.[Eã
dẽ.]q̃ fecit prælatus [habuerit.]aliter igitur trãſigere
non poterit,ſed ꝫ,prælatus eſt procurator, de don.c.2.
12.q.2.c.ſi.habes gñalẽ & liberã,vt ibi,& ſ.de elec.cũ
nobis,in fi. Sed talis tranſigere pot.ff.de proc.l.procu
rator.cui libera.co.ti.qui ad agendum,li.6.ſo.ſm Go.
a prælatus[a] habet gñalem,[b] ſed non liberã, vel nõ trãſi-
b git,cum per tranſactionẽ fit alienatio, quod ſæpe con-
tingit.C.de liti.l.fi.vel ſm Hoſt.liberã hẽt adminiſtra
tionẽ,dũ bene adminiſtrat,nõ qñ eccleſiam ſpoliat,ſi-
cut alias legitur de tutore.ff.pro emptore, qui fundũ,
§.ſi tutor.Item ꝫ,quia tutor trãſigit.ff.de fur.interdũ,
§.qui tutelã,& prelatus tutor eſt.16.q.1.in canonibus,
3 ſcdm eum ſolue, vt ſ.ſed aliter † requiritur conſenſus
capituli,q̃ pupilli,cuius ætas,quicquid videt, ignorat,
C.de fal.mo.l.fi.ff.de arbi.diem proferre.§.ſi quis liti
gatorum.Item ꝫ,quia adminiſtrator ciuitatis trãſigit.
C.eo.l.præſes,& prælatus adminiſtrator,vel diſpenſa-
tor eſt,10.q.2.[illegible]rzcariæ.ſolue, vt ſ.vel ſcdm eũ maior
eſt fauor eccleſiaſticæ rei,q̃ tpalis.C.de ſacroſan.ec.vt
4 inter diuinũ.[Ac ſi nõ reuocaret.]dixit † hic Goſ.eccl.
vacante & carẽte legitimo defenſore capitulũ nõ poſ-
ſe tranſigere.ĩ.ne ſede va.c.vlt.12.q.2.ſi qua dẽ rebus,
c facit de reb.eccl.nõ ali.dudũ.[c]li.6.¶Gl.1.primo†no.
5 ſecundo ponit opi.Vin.ꝫ q̃ all.& remittit.tertio ponit
6 dñam,q̃ improbat.¶In†1.gl [in l.vlt.] vide de proc.
c.1.in gl.pe.¶In glo.2.[ibi,quamuis.]vide de renun.
7 tranſlationẽ.in gl.ſtatim.¶In†gl.1[ibi, mandato]&
d inf.de proc.qui ad agẽdũ,in fi.li.6.[d][& ibi.c.1.]& eſt
dictum ſ.de reſcrip.edoceri ¶In gl.2.[ibi, non cõſen-
ſerit.]ĩ.de arb.per tuas.[& in fi.] [illegible] vt eo.ti.c.1.lib.6.

A D D I T I O N E S.

a Prælatus.Cõtra hoc videtur facere gl.in ver.nõ dẽt.in c.2.inf.d
do.dũ facit differentiam inter procuratorem generalem, & præ
latũ & vide Io.An.in c.cũ venerabilis, de excep.ad hoc & Inn.
in c.veniens.in fi.de preſcr.& qđ.ſcripſi in l.neq;.C.de pc.Bald.
b Generalem. Vide per gl.in c.is cui.de elec.li.6.in glo.1.& inter
iſta eſt differentia,vt no.in l proc.hic alleg.& in c.qui ad agen.
& in l.manda.co.ti.ff.& hoc no.glo.1.
c Dudum.Et qui iurauit non alienare, an poſſit compromittere,
vel tranſigere,vide Ioan.An.infr.de arb.cum tempore, in gl.ſu
per verbo, licentia.
d Lib.6.Contra glo.iſtam in eo, quod dixit, q̃ quando promittit
dicens habere ratum &c.intelligitur habere liberam,tenet Bar.
in l.1.ff de off proco.Cæſ.& gl.tenet idem in l.procura.cui.ff.de
procu.vide Sal.in l.ſi procu.C.de procu.

S V M M A R I V M.

1 *Tranſigi non poteſt ſuper eccleſiaſtico beneficio.*
2 *Simoniam eſſe, & ſimoniæ ſpeciem habere aliud eſt.*
Speciem mali quod habet ab eo etiam abſtinendum,ibid.
3 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num.4.*
A iure communi quod eſt remotum,ſeruari non oportet, vbi
exempla,& num.5.
5 *Additio gloſſarum.*
De gratia quis auditur, ſi non iure, ibid.num.5.
6 *Impedire non poteſt, quod eſt irritum.*

C A P V T IIII.

1 **Conſtitutus.** Caſus, Super † eccleſiaſti-
co beneficio tranſigi non
poteſt. & prima pars po-
nit partis querelam.ſecunda dat iudicem,ibi,quia igi
tur.(ipsũ.)ex vna parte. (Ad clericũ)ipſi[a] aduerſariũ.
2 (Recuſat.)allegando,q̃ fuit illicita,[a]& ſimoniaca,Pe.
& Abb.hic,puto,q̃ petebat ſibi iudicem dari,qui coge
ret tranſactionem ſeruari,ſed Papa noluit.(Trãſactio-
nis.)ſup ſpiritualibus interpoſitæ.(Speciẽ.]Inn.põde-
2 rat hoc † verbum,quia nõ dicit eas ſimoniacas,ſed ha
bere ſpeciem ſimoniæ,& p hoc ſoluit quod obiicit gl.
2.& ſi dicas,quare ergo prohibetur, reſpondit, qa etiã
ab eo,qui habet ſpeciem mali abſtinẽdum eſt.11.q̃.1.
3 aliud.inf.de vita,& hon.cle.cũ ab omni.¶In†gl.1.po
nit duas lec.demum arguit,alle.duo iura, & vnum al-
legat in contrarium.1.gl.obiicit,& ſoluit, iterum obii
4 cit,& ſoluit.¶In 1.gl.†[ibi,nõ dubiũ,]vide in c.ſi dili
gẽti,ſuper vlti.glo.[& ibi,a iure.]cõi remotum eſt,ſer-
uari non oportet,& ſequitur,nec miſuir.ſeruandũ ¶In
gl.2.[ibi.§.Marcellus.]vide de excep.dilecti.in vlt.gl.
5 ¶In gl.1.[ibi,obligatoriũ.]niſi quo ad delicti laqueũ
[& in fi.]ibi ſoluitur.¶In gl.2.[ibi,dicas.] ſcdm Tan.
vel dic ſm Inn.vt dixi in tex.& dicit Hoſ.& iſta gratia
potius reſpicit iudicẽ, q̃ partem,q̃ participatione cri-
minis adeo reddidit ſe indignam,q̃ ꝫ dicendi frõtem
6 non habet.ſi.de elec.bonæ.1.ad fi.Dicit†etiã Hoſt.hic
ponderari,q̃ non irritat,ſed irritã decernit, vnde pro-
ceſſum cauſæ ex illius virtute nõ poterit impedire, q̃
irritũ erat.[& ibi.§.porro.]& inf.de reg.iu.in pari.lib.
6.[& in fi.]de hoc plene.inf.de excep.dilecti.in vlt.gl.

A D D I T I O.

a ¶ Illicita.Et ex hoc,& his,quæ no.in glo.2.no.q̃ iudex addit ad
obſeruantiam contractus, vel iuratus poteſt pronunciare illum
nullum,imo & paciſcentes punire,vide Io.And.de conſue.cum
mater.in gl.ex officio,& ibi aliq concor.

S V M M A R I V M.

1 *Per tranſactionem factã ſine auctoritate epiſcopi poteſt præ-*
latus ſed non eccleſia conſtitui cenſualis.
2 *Confirmationem ſi quis petit prouiſionis, vel electionis benefi-*
cij vacantis, qui ſint vocandi, & num.3. & qui poſſint op-
ponere ſe confirmationi,eod.num.3.
3 *Iudex poteſt proceſſum ſuũ defendere,ver.vtique & iudex.*
4 *In inſtitutione, vel confirmatione poteſt epiſcopus inquirere*
contra clericum, vel promiſum ex officio ſuo.
5 *Præbendam qui petit,quam alius tenet,ille tũc vocandus eſt.*
& pro præbenda contra capitulum agendum eſt, ſi aliam
quam petatur, velit aſſignare, & contra petentem quid poſ-
ſit opponere capitulum,num.6.
Beneficium ſi petitur vacans ab aliquo iam confirmato, vel
inſtituto,qui vocandi,eo.nu.ver.vbi autem.
7 *Poſſeſſor beneficij poteſt petitionem reuocari ab electoribus,*
vel patronis & quando.
9 *Ab electione ſi appellari contingat, vocandi, quorum intereſt*
eſt,qui ſi non compareant,imputare poterunt ſibi.
10 *Electionem ſuam canonicam pronunciari ſi quis petat, valet*
talis petitio, & tunc confirmatio ei,ad quem ſpectat, reſer-
uatur, & quomodo procedetur.
11 *Electus ante confirmationem ſemper officium iudicis implo-*
rabit, & ratio.
Negatoria, et confeſſoria non competunt electis non confir-
matis,et non habentibus ius plenum,ibid.
In ſeruitutibus legatis ius plenum quis ſtatim cõſequitur,ibi.
ver.eſt etiam ſimile.
12 *Compoſitio in beneficialibus quomodo facienda, et cuius au-*
ctoritate,et num.15. et 17.et quando poſſit interuenire,et
quibus conſentientibus, num.13.et 15. quando realis ſit.
num.15.
14 *Verba, cui præeſt, huius decretalis qualiter intelligantur,et*
num.15.
15 *Perſonalis præſtatio non excedit tranſigentem,in fi.*
16 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum,num.17.*
Delegatus nullo modo poteſt eccleſiam facere cẽſualem,ibid.
nu.17.et ratio,ibid.qui habet iuriſdictionem ſpiritualem.
Ordinarius aliquando poteſt, ibidem.qui habet eam perpe-
tuam,ibidem.
Legatus habet perpetuam iuriſdictionem,ibid.

C A P. V.

1 **De cætero.** Caſus.Per † tranſactionem fa-
ctam ſine auctoritate epi-
ſcopi, poteſt prælatus, ſed
non eccleſia conſtitui cenſualis.[Cum aduerſario]
2 no.quod ſi quis†clericus petit beneficium vacans, di-
cens

cens ſe ius habere in eo ex prouiſione, vel electione, q̃
cõfirmari petit, iudex, corã quo petitur, debet vocare
illos ad quos electio, vel præſentatio pertinet, vt ſi vo-
lunt de iure ſuo contendere, audiantur. Epiſcopus† aũt
3 qui inſtituit, nõ eſt uocandus: quia nõ cõtẽdit, ꝙ ex ſuo
facto agenti clerico poſſit ius quæri. nec ob. ſi dicas, ꝙ
neceſſaria eſt confirmatio, vel inſtitutio epiſcopi, quia
hoc non eſt propter ius, qđ habet in electione, ſed quia
iuriſdictionẽ habet, ex qua hæc dependent, vt patet ex
eo, quod le. & no. ſ̃. de elec. noſti. & c. trãſmiſſam. iudex
aũt nõ eſt de neceſſitate citandus ad hoc, vt defendat
ea, quæ rõne iuriſdictionis fuit. 2. q. 6. hoc ẽt verum, tñ
eps, qñ ẽt clerici eiuſdem eccleſiæ poſſunt ſe eccleſiæ
opponere petenti pp vitium perſonæ. j̃. de accu. acce-
dens. ſm Inn. vtique & iudex põt proceſſum ſuũ defen
dere, ſm Hoſt. qđ dic, vt no. j̃. de app. cũ ſpeciali. §. pa-
ret, de ſen. excõ. venerabilibus. lib. 6. & de hoc no. j̃. de
4 proc. in noſtra. §. fi. vbi vide ſup vlt. gl. põt† ẽt eps in in
ſtitutione, vel cõfirmatione inquirere ꝯ ipſum ex offi-
cio ſuo, vt patet in eo, qđ le. & not. ſ̃. de elect. cũ nobis
olim. §. cũ igitur. & c. nihil eſt. ſi ideo petit † præbẽdã,
5 q̃ alius tenet, tũc ille vocãdus eſt, qui poſſidet. vbi aũt
iam cõfirmatus eſt, vel inſtitutus, & petitur beneficiũ
vacans, nõ ſunt vocandi electores, ſeu præſentatores,
quia effectus cõfirmationis nõ dẽt impediri p aliquẽ,
quin prius habeat poſſeſſionẽ, j̃. de ap. cõſtitutus. 2. §.
fi. ſm quoſdã. ſed Inn. dicit hoc intelligendũ eſſe, qñ ip
ſis vocatis fuit facta cõfirmatio, ſeu inſtitutio. alioquin
ẽt poſt cõfirmationẽ vocandi, & audiẽdi ſunt, vt no. ſ̃.
de elec. cũ dilecti. j̃. de cã poſ. cum olim. Si vero de prę
6 ſenti † præb. eſſet qõ, quia capitulũ vellet vnã prębendã
aſſignare, & cõfirmatus peteret aliam, tunc ꝯ capitulũ
qđ præbendas poſſidet, eſt agendum. j̃. de teſt. relatũ.
2. qui & opponere põt, ne poſſeſſionẽ adipiſcatur, ſi p
obreptionẽ obtinuit cõfirmari, j̃. de do. & contu. cum
olim Daniel. j̃. de re iudi. cum olim. §. nos igitur. & prę
7 cę. ſed & poſt † adeptam poſſeſſionẽ pacificã põt pete-
re patroni, vel electores, ꝙ inde remoueatur, quia ab
eis prę ſentatus, vel electus nõ fuit. infr. de re iudi. cum
Ber. vbi dicam in gl. vl̃, & j̃. de iure pa. ex inſinuatione
& c. cũ dilectus. & vide qđ dicã, de conceſ. præ. quia di
8 uerſitatẽ. in gl. quare, qñ † aũt confirmatio petitur, vo-
cãdi ſunt electores. ſeu pñtatores, vt dictũ eſt, alioquin
cõfirmatio nulla erit, ſicut & dr̃ de reſt. in int. ff. de mi.
ẽt. §. fi. & l. in cãę. 1. §. 1. ver. vnde tractari poteſt, & ver.
cã cognita. Alij dicunt ꝙ tenet cõfirmatio, ſed põt caſ
ſari pro eo, ꝙ alijs abſentibus facta eſt, ẽt ſi alias cano-
9 nica ſit. hodie † tñ ſi appellari cõtingat. oẽs illi, quorũ
intereſt, citãdi ſunt ipſo iure. vnde niſi cõpareant, ſibi
poterũt imputare, qđ dic, vt le. & no. de ele. ſtatuimus,
li. 6. & dic vt eo. lib. & ti. c. fi. in omnibus aũt prædictis
10 offm iudicis imploratur. Et notandũ eſt, ꝙ ſi † quis non
petat electionẽ ſuam confirmari, ſed tñ canonicã pro
nunciari, valet tñ talis petitio, & tunc cõfirmatio illi,
ad quẽ de iure cõi pertinet, reſeruatur. ſ̃. de oſ. dele. ſu-
a per eo. ſ̃. de ele. cũ in veteri. [a] Imo, ꝙ plus eſt, põt peti,
ꝙ electio publicetur, & breuiter ſic procedetur hic, ſi-
cut procedetur, qñ quis petit ſe legitimũ pronunciari.
11 j̃. qui fil. ſint le. cãm, quæ, ante confirmationẽ † aũt ſẽ
b per eſt officium iudicis implorandũ. [b] non. n. põt age-
re cõfeſſoria, vel negatoria ꝯ turbatores, vel ꝯdictores
ſuos quoſcunquẽ, cũ adhuc non habeant ius in re. ſ̃. de
ele. qualiter. C. de pac. l. 1. C. de emẽd. ſeruorũ. & l. em-
ptori. ſed ꝯ j̃. de excep. dilecti. ſolutio, ibi poſt cõfirma
tionem vero locum habet confeſſoria, & nega. cum ſit
iam plenum ius aſſecutus. ſ̃. de elec. tranſmiſſam. & ẽt
eſt ſimile in ſeruitutibus legatis, in quibus ſtatim ius
habet. ff. quemadmodum ſerui. amit. ſi partem. §. ſi p
fundũ, ſm Inn. & de materia gl. vide ſ̃. de reſcri. man-
12 datũ in gl. fi. ver. q̃rit ẽt de illis. [Cõponit.] nõ ex † pa
ctione partiũ, ſed ex ꝓuiſione iudicis per modũ decr.
niſi eſſent, de pb. ſm Inno. & Hoſt. [Ius aliquod.] ne in
quota parte reſcindi videatur bñficiũ. j̃. de pb. maiori
bus. Sed in aliqua q̃titate pecuniæ, vel bladi, vel ſimi-
13 li, vt in decr. niſi eſſent. p̃t tñ talis interuenire † ꝯpoſi-
tio, ꝙ petẽs bñficiũ illi renũciet, & obtineat aliud, ar.
ſ̃. c. ſtatuimus, de re. per. ad qõnes. ſed melius vl̃ Inno.
hoc intelligẽdũ, qñ aliquis petit canonicari in aliqua
eccleſia. tũc. n. p̃t fieri ꝯpoſitio ꝯſent. cũb. his, ad quos
ſpectat electio, vt dixi. ſ̃. c. 2. ſm ipſum Hoſ. qui dicit ſe
ſimplr̃ intelligere literã, vt iacet. ſ. qñ inter duos agi-
tur de eccleſia, in qua dicit vterq; ſe ius habere, & ſup
14 hoc impetratur reſcriptũ. [Cui pẽſt.] planior eſſet † li-
tera, abſq; auctoritate epi̅, qui præeſt. vel expone. j̃. ſo-
lutus. i. ſoluẽdus impoſitus. ſed Inn. exponit, pẽſt cleri-
cus, qui petebat beneficiũ, qđ per compoſitionem ob-
tinuit, ac ſi dicat, ſi talis per compoſitionem promiſit
aliquẽ cẽſum dare illi, cũ quo litigabat, ſucceſſor nõ te
nebatur, & tñ nec ſp eſt ſimoniacu, vt in decr. niſi. Itẽ
ſm eũ non approbatur hic iſte ꝯctus, ſed ſolũ negatur
cẽſum ſoluẽdũ. Hoſt. exponit, cui prę eſt eps. de his, quæ
fi. a præl. tua. & c. paſtoralis. & de do. paſtoralis. in fin.
15 & ſi talis auctoritas † ordinarij nõ interueniat, ꝯpoſi-
c tio non erit realis, q̃uis delegatus [c] auctorizet, niſi ſup
hoc mandatũ haberet, vel id poſtea ratificetur per pa
pam ex certa ſcia. hoc patet hic, & j̃. eo. veniens. & in
his q̃ no. de his, q̃ fi. a pl̃. c. 3. Itẽ ſi eccleſia de qua aga-
tur eſſet cõuentualis, requiritur cõſenſus eiuſdẽ. & ſm
hoc ẽt expone, & ſubaudi abſq; conſenſu eccleſiæ, cui
præeſt. ſ. is, qui ꝯpoſitionem facit. j̃. de his, quæ fi. a prę.
c. 1. 2. & 3. de reb. ec. nõ ali. c. 1. vel breuius. cui prę eſt,
tã eps, q̃ is, qui ꝯpoſitionẽ facit. ſi tñ eccleſia, de qua
agitur, ſit ꝯuentualis. [Sub hoc.] ſ. ꝯpoſitionis, vel tran
ſactionis factæ. [Non excedit.] eſt. n. perſonalis præſta
16 tio, non realis, vt j̃. e. veniens. e. ti. ¶ Gl. 2. † arguit a ꝯ-
17 rio, & dat duas lecturas. ¶ In gl. 1. [ibi delegatũ.] qui
nullo mõ põt eccleſiam facere cenſualem, quia ordina
rius aliqñ poteſt. j̃. de iure pa. præ. ſecundũ Tan. Vinc.
& Innoc. qui tamẽ non vetant, quin delegatus ipſam
cẽſualem declarare poſſit. red debat autẽ Vin. 8. illius
dicti rationem, ꝙ delegatus habet temporalem pote-
d ſtatem, ordinarius perpetuã, & legatus, [d] de oſ. leg. c. fi.

ADDITIONES.

a Veteri. Poteſt enim in hoc vnus eſſe iudex, & ad alium põt per-
tinere confirmatio, vt eſt videre in ſubditis prælatis epiſcopo,
& in delegatis quo ad epiſcopum.

b Implorandum. Quando ſingulariter petit electum electionem
ſuam pronunciari canonicam, pro iuribus enim eccleſiæ ante
confirmationem non poteſt agere, de elect. c. qualiter. & ſic col
ligitur in fin. Inn. qui clarius loquitur.

c Delegatus. Auctoritas ergo delegati non facit compoſitionem
realem, ſecũdum ꝙ intelligi debet c. cum veniſſet. de inſtitutio.
& quod ibi no. & iura ſimilia, & an in tranſactio. tutoris requi-
ratur decretum, vide gl. not. & ibi Doct. in l. 1. C. ſi aduer. trãſa.
& Doct. l. præſes. C. de tranſact. maxime Saly.

d Legatus. Ad materiam vide Io. And. de præben. pro illorum, &
Lapum in c. 2. de conſti. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium, quod per trãſactionem habetur, ſi impetretur ut*
debitum ab eo, qui fuit tranſactionis mediator, non valet im
petratio, & num. 3.

2 *Species facti narratur ſecundum Inn. & num. 3.*

3 *Impetratio beneficij tacita tranſactione, ex qua ipſum ab alio*
habetur, valet, ſi fiat ab eo, qui eius non fuit auctor, & quę
dicatur impetratio fauorabilis, et a non clerico facta quo ca-
ſu valeat. num. 4. et 5.

Auctor ſceleris repellitur ab ea re, in qua fuit auctor, eius ſta
tu conſequenda, ibid.

4 *Auctoritate mea quid factum quando dicatur.*

5 *Tonſura ſufficit ad impetrationem beneficij.*

6 *Epilogus, & ſuffragium gloßarum. num. 7.*

Officij neceſſitas, vel ignorãtia mei iuris, error etiam excuſat ab obligatione, vel conſenſu, & num. 10.
Scriptura mea in alieno contractu, quando mihi noceat, ibid. §.in 2. & quando alij. num. 8.
8 *Additio gloſſarum.*
Teſtis inſcriptus in inſtrumento contractus, ſi poſtea fiat aduocatus agentis ex eo cõtractu probat inſtrumentum, niſi in duobus caſibus, & quo caſu, ſi is induceretur ad probandũ ipſum, non crederetur ei ſine quæſtionibus, ibid.
9 *Teſtis eſſe non poterit hic in cauſa, in qua eſt aduocatus.*
Inſtrumentum probat a procuratore meo & notario eiuſdẽ inſtrumenti productum, ibid. *(gl'o, & n.8.*
11 *Subſcribens quando obligetur ex ſubſcriptione, vide in ſuffra*
Conſentire quis præſumitur, quando non poteſt obligatio, de qua agitur, fieri ſine voluntate domini rei, ibid.

CAPVT VI.

1 **Ex literis.** Caſus. Si beneficium, qđ per trãſactionem habetur, impetretetur vt vacans ab eo, qui fuit tranſactionis mediator, non valet impetratio ſm lecturã gloſſ. & Hoſt. ibi dico, vt vacans, deberẽ dicere, vt debitũ. & pars prima narrat factũ, ſcđa diffinit ibi, cũ aũt. Inno.
2 ſic recitabat hic † factũ, quia dicebat, ꝙ iſte G. impetrauit literas ſup eccleſia vt vacante ſibi conferenda. obiectũ fuit ei, ꝙ alius iſtã eccleſiã poſſidebat. rñdet' dictus G. ꝙ poſſidẽs nullũ hẽt iuſtũ tit. immo ipſam adeptus fuerat per ſimoniacã tranſactionẽ, & iõ pro nõ habẽte reputandus erat. poſſeſſor aũt triplicauit, ipſum G. nõ eſſe in hoc audiẽdũ, quia trãſactioni, q̃ dicebat ſimoniacã, interfuerat, & auctoritatẽ præbuerat, ꝙ & idẽ G. cõfitebatur, & iõ ẽt nõ auditur, quia, ſi alius iuſte poſſidet nõ intrabit in locũ viuentis. j. de ꝯceſ. pb. c. 1. ſi vero ſimoniacè, repellitur tanq̃ auctor ſceleris, cũ ſua auctoritate ſit factum. iõ allegans ſuã turpitu-
a dinẽ nõ auditur, vt le. & no. j. de do. inter dilectos.[a] ſ.
3 de elec. noſti. † Si aũt alius impetraſſet, nõ auctor ſceleris, & ſi de trãſactione non fuiſſet facta mẽtio in reſcripto, nihilominus valuiſſet, quia nõ erat talis veritas tacita, quã expreſſa ipſum nõ habuiſſet. ſup. de reſcri. ſup literis. imo eſſet fauorabilius audiẽdus, ſi peſtilentem vellet expellere, q̃ ſi ſuper vacante eccleſia impetraret, ſup. de reſcrip. c. 2. & c. inter ceteras. & c. olim. Item in ſnia apparet, ꝙ nõ excipiebat hic ꝯ literas, ſed tñ ſup eccleſia agebatur, vel põt intelligi, ꝙ hic dr̃, qñ nullus poſſidebat eccleſiam, ſup qua iſte G. impetrauit, alioquin nõ valerẽt literæ tanq̃ ſup nõ vacante impetratæ, ꝙ dic vt le. & no. inf. de conceſ. pb. cũ noſtris. vel forte iſte G. impetrauit literas, vt ſi probaret ſimoniacũ eccleſiæ priorẽ, ſibi eadẽ eccleſia ꝯferretur, cũ ãt diceret ipſum ſimoniacũ pp p̃dictã tranſactionẽ ſua auctoritate factã, repulſus eſt, & impoſitũ ſibi ſilẽtiũ ſuper eccleſia, vt hic dicit, & nõ ſuper literis tñ, ſm ipſum Inn. ſed hoc legit cũ gl. ꝙ ſuper antiquo iure impetrauit, ꝙ nõ
4 placet, vt dicã ſup 1. gl. [Auctoritate.] quia † ipſe Guil. expreſſe ꝯſenſit, vel dictauit inſtrm. Hoſt. [metuis clericũ.] no. nõ valere literas a non clerico ſup bñficio im-
b petratas,[b] Inn. ꝙ verũ dicit Hoſt. niſi eſſent impetratæ ex certa ſcia, puta quia dr̃ ibi pro tali ſcholari, vel litterato cupienti clericari, vel aſcribi militiæ clericali, tũc .n. valent ſm ſtylũ curiæ, ad hoc, de ſer. nõ or. eo libentius. de æta. & quali. cã te. de p̃ſump. c. ſi. ſolet aũt tunc ſcribi, ꝙ ex quo fuerat tõſuratus, prouideatur &c. vide in Spe. de accu. vel peti. §. ſuper actionib. ver. ſed nunquid ſcholaris. [Tõſuratus.] ꝙ ſufficit. de æta. & qua. cũ
5 ꝯtingat. [Imponendũ.] triplici de † cã, prima, quia mẽdax impetrator. ſecũda, quia tranſactioni ꝯſenſit. & teſtis inſcriptus fuit. tertia, q2 patrociniũ p̃ſtitit, vt ſup.
6 Hoſt. ¶ Gl. 1. † diſtinguit. ¶ Gl. 2. q̃rit, & ſoluit, & ar-
7 guit. ¶ In † gl. 1. [ibi, l. vlt.] loquitur in exheredato, qui proc. eſt, vel aduocatus petẽtis legatũ ex illo teſtõ. [& ibi, inter oſſm.] Vnde dixit Goſ. in ſua 7. q. ꝙ iſtũ aduocatum neceſſitas officij, vel ſui iuris ignorãtia excuſaſſet patrocinando petenti rem, quã ignorabam meam, dñium ipſius nõ perdo [& ibi, re tua] error ꝓprietatis rei meę apud aliũ manentis mihi nõ nocet, niſi aliud interueniat, vt vſucapio, vel pręſcriptio. [& ibi, Nec petentẽ.] ſed ſi ſolus error meus tibi cam poſſeſſionis ſine vero titulo prębuit, per lõgi t̃pis p̃ſcriptionẽ me nõ repellis. ¶ In gl. 2. [ibi, in teſtõ.] quo creditor fundũ vni ex filijs deputauit, in teſtõ dicens ſe illud emiſſe a debitore, & debitor ſignauit. [& ibi. §. pater] ſeu ſi filius pro patre ſcripſit obl'onem debiti paterni, & ſuã propriã domũ pro eo pignori obligatã, ex hoc ſibi p̃iudi-
8 cat. ¶ In † gloſ. 1. [ibi iuri ſuo,] ſed quale ius habere po-
c terat, qui clericus nõ erat? vnde nõ placet hęc lectura.[c]
¶ In gl. 2. [ibi, ſtatuẽdũ.] & inf. de teſti. Romana. li. 6. Dicebat hic Inn. firmiter tenendũ, ꝙ ſi aliquis eſt teſtis inſcriptus in inſtro ꝯctus, qui poſtea eſt aduocatus
d agentis ex eo ꝯctu, nihilominus inſtrm probat,[d] niſi appareat falſum, vel alias ſuſpectũ, ꝙ ſi eſſet, & iſte induceretur ad probandũ, non crederetur ei ſine qõnib.
9 in † cã vero, in qua eſt aduocatus ſic inſcriptus, teſtis eſſe nõ poterit, vt in p̃. decr. Romana. & facit ad qõnẽ, q̃ Paduæ diſputaui de inſtro, qđ producit procu. meus notarius ad probãdũ de iure meo, qđ tñ inſtrm ſua manu ſcriptũ eſt, qđ vr̃, vt in mercur. de reg. iu. cũ qd vna. lib. 6. Dicit tñ Inn. ꝙ hæc decr. nõ dicit aduocatũ fuiſſe productũ in teſtẽ, ſed inſcriptũ. [& ibi, ſignauit grauis.] adde qđ no. j. de reb. ec. nõ alie. ſi quis auctoritatẽ
10 p̃ſtitit. ꝯ † de fi. inſtr. inter dilectos. ver. porro. diſtingue inter offm neceſſariũ, & volũtariũ, vt hic, & ibi vide in gl. ſed nõne. ver. nec ob. & de re iud. ſuborta, in gl. concedat. Vñ dicit Goſt. in ſua ſumma, 7. q. 1. ꝙ iſtũ aduocatũ neceſſitas officij, vel ſui iuris ignorantia excuſaſſet. [& in ſi.] & ff. qb. mod. pig. vel hypo. ſol. l. Lucius. & ſm Tan. diſt. determi. C. ſi cer. pe. l. mutuæ. C. de fideiuſ. ſi pater. ff. de leg. 2. Titia. §. Lucius. 2. ff. de leg. 1. ſi fundũ per fideicõmiſſum. ff. de reſcin. ven. Titius. ſm Goſ. qui ẽt dicebat j. de re iu. cũ inter, ꝙ ſi ſub-
11 ſcribens † intendit per id obligari, tũc obligatur. C. de admi. tu. ſi non ſubſcripſiſti. Si vero nõ aduerteres quid
e in ſcriptura ꝯtineatur,[e] ſubſcripſit, vel ſubſcripſit vt teſtis, non obligatur. C. plus ua. qđ agitur. l. vlt. C. de do. nec ignorãs, & in pal. l. Caius. dicit Ho. ꝙ dñi legũ aliter ſoluunt dicentes, ꝙ aliud eſt, qñ ſubſcribit quis inſtro venditionis rei ſuę, vbi nõ p̃ſumitur ꝯſentire, vt in l. Caius. aliud qñ ſubſcribit inſtrõ oblĩonis, quo caſu intelligitur ꝯſentire, vt in l. fideiuſſor. & ſit rõ, q2 natura emptionis eſt, q̃ ſolũ p̃ſonę ꝯhẽtes obligẽtur, q̃ ſe põt iuuito rei dño obligare. natura vero pignoris eſt, ꝙ ipſa res obligetur, qđ fieri nõ põt ſine volũtate dñi rei, & ſic p̃ſumitur ꝯſentire, vt res valeat, de ver. ſig. abbate, & adde, qđ dicã de p̃ſump. nonne. ¶ In gl. 3. [in fi.] vel proprie, nec q̃ritur hic de iure trãſigẽtiũ, ſed impetrantis,
f facit qđ dixi ſ. de off. deleg.[f] ſi qñ. In gl. vlt. [ibi, cum adeo.] & c. ſi eo t̃pe. lib. 6. & hoc videtur innuere hæc litera, nondum &c. quaſi poſtea fuerit tonſuratus.

ADDITIONES.

a Inter dilectos. Vbi vide in gl. & ſuper illa le. An. & Bar. in l. ſi ſ. iurã. § procur. & l. alias, ſ. ſi le. ff de iureiur. & Saly. in l. tranſactionem. C. de tranſact.
b Impetratas. Vide no. dictũ, qđ ponit Io. An. in c. ſi iudex. de ſẽ. ex. li. 6. ſup gl. no. qñ. & de reſcrip. cum adeo. ſuper gloſſ. ſeq. & pen.
c Hæc lectura. Ad materiã gl. vide l. poſt legatum. §. ſunt qui putant. ff de his, qui. vt indi.
d Probat. Vt ſic inhabilitas ſuperueniens teſti de reſcripto in inſtrumento nõ viciat fidem inſtrumenti. vide in l. 1. C. de teſtib. per Bal. & plenius per Saly. (publicis
e Contineatur. Vide quia no. cõtra iũ de ma. & obe. ſi ſuper verſ.
f Delegat. Et vide Bar. in l. ſi fundum. ff. de le. 2. & plenius in lege quæ dotis. ff. ſol. mat.

SVMMARIVM.

1 *Tranſigi ſuper eccleſiaſtico beneficio non poteſt.*
Componi vero poſſet amicabiliter, ibidem. & quomodo numero 2.3.4.& 8.
Temporale pro ſpirituali, cum agitur de beneficio, dare non licet, ibid. vide nu. 7. & 8.
2 *Gratis compoſitio quando dicatur, ad dictio. Gratis. et nu. 3. ver. Item ſi.*
3 *Cap. de cetero, ſupra eod. intellectus.*
Amicabiliter componi quando intelligatur, ibi. ad dictionem Amicabiliter.
4 *Conſtitutionis huius mens qua, ver. Ergo mens.*
5 *Epilogus, Suffragium, 6. & Suppletio, 7. gloſſarum.*
Permutatio, præſcriptio, miſſio in poſſeſſionem cauſa cuſtodiæ, habent locum, ſi de beneficij tractetur proprietate, ibi. nu. 7. ſecus ſi tanquam beneficium petatur, & nu. 8.
8 *Tranſactio, in qua calumnia interuenit ex parte actoris, non tenet; ſecus ſi ex rei parte, licet alia via conſulatur actori, & qua. §. in 2. gloſſ.*

CAP. VII.

1 **Super eo.** Caſus. Super † eccleſiaſtico bñficio non pōt tranſigi, licet poſſet amicabiliter componi. Cōmunis diuiſio. ſecunda ibi, tale. [Beneficio] dicit Inno. ꝙ ſiue agatur vt de beneficio, ſiue vt de proprietate, nō licet aliquod
2 temporale pro ſpirituali [a] dare. [Etenim] pro † quia.
2 [Gratis] .i. ſine pacto, & ſine certa ſpe data, vt ſi vna pars ad preces alterius ſponte renunciat, & ille poſtea illi gratis renuncianti de ſua pecunia, quantum placuit, gratis dedit, poſtq̃ hoc in iudiciū eſſet deductū,
3 fieri non poſſet ſine iudicis authoritate, & ſic † intellige ſ. 1. ti. & c. de cetero. Itē ſi ex pacto, vel ſpe certa expreſſa data hoc fieret, ſimoniacū eſt. ſ. ti. 1. cū pridē, & c. cū ad noſtrā, & c. officij. vbi de hoc ſcđm Hoſ. [Amicabiliter] vt ſi vnus liberaliter reſignat bñficiū ſicut ius non habēs, alius id tenet ſicut ius habēs, ſcđm Inn.
4 [Cōponāt] non † tñ ſic, ꝙ ex ſola compoſitione titulus habeatur, facit qđ no. de præb. niſi. ergo mens literæ, ꝙ ſi duo litigāt de bñficio, bñ poterit ſic cōponi, ꝙ aliqui periti, de quib. concordabūt, videant iura partiū,
5 & cōſilio ipſorū partes ſtare conueniāt. ¶ Prima † gl. diſtinguit, an eccl'a vt proprietas, an vt bñficiū. ¶ Gl.
6 2. ponit, & exponit diffinitionē trāſactionis. ¶ † In gl. 1. [ibi, Herennius] vide de pñ. dil. cto, ſup 3. gl. ¶ In gl.
7 1. † [ibi, ſed diſtingue] ſm Lau. Tan. & Vin. Pet. aūt de hac materia format hic longā q̃onem, ad q̃ Abbas remittit in diſtinction. b. [& ibi, permutatio] & præſcriptio, de iure pa. cura. & miſſio in poſſeſſio. cauſa cuſtodię, vt lite non conte. c. 1. de dolo & contu. c. 2. quę non habēt locum in primo caſu, de iureiuran. c. 1. li. 6. co. 1. de eo, qui mit. in poſ. eū qui. [& ibi, Et alius aliæ.] ſed ſi vnus
8 † petat eccleſiam, alter ab eo fundum, non licet de his remittere, vel tranſigere, ſecundum Vinc. & Tan. ¶ In gl. 2. [ibi, calumnia.] ex parte actoris, ſecus ſi ex parte rei. C. e. ti. ſub prætextu, licet alia via. ſ. actione, vel re-
b plicatione doli conſulatur actori: ad hoc per reum in-
c ducto, vt ibi dr, de hoc in l. ſtatim [b] allei & C. e. ti. [c] l. 2.

ADDITIONES.

a Spirituali. Spirituale autem ſit, cum agitur vt de proprietate, ſecus, ſi vt de beneficio, vide ſup c. 2. ſuper gl. 1. per Io. An.
b Statim. Contrarium opponitur, ꝙ etiam ex parte actoris debeat valere, vt in c. 1. in fi. de depoſit. nam ille epiſcopus nullum ius, nec actionem contra eccleſiam habebat, tamen papa ratam habet illam tranſactionem: Bald.
c Eodem ti. Ibi vide, & plenius per Bart. & Bal. in l. ſub prætextu. præalle. & in l. in ſumma. ff. de condi. inde. per Bar.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio facta de rebus eccleſiæ per prælatum ſine ſuperioris conſenſu, non obligat ſucceſſorem, & cuius ſuperioris, n. 2. ad dictio. Apoſtolica.*
2 *Carrucatæ, manſus, iugerum, & acrea quid.*
Argumenti a contrario ſenſu vſus, eo. nu. ad vocē docuerit.
3 *Perſonale ne, & quū præſumatur eſſe pactum potius, q̃ reale.*
In pactis de re eccleſiaſtica ſeu ſpirituali non conſideratur ſola contrahentium voluntas, ſed iuris poteſtas &c. ibidem. verſi. vbi vero.
Rectores eccleſiarum non poſſunt eas obligare ſine ſuperioris auctoritate, ſed perſonas tantum ſuas, ibid.
Pactū, quod remotū ſit a re priuata, non eſt obſeruandū. ibi.
4 *Decimas ſoluere teneantur ne monachi, et quas, & quantas. nu. 6. alia de eis vide nu. 5. 6. & 7.*
Coloni priuilegiatorum ſuper decimis non ſoluēdis, an teneantur ad decimas, remittit, ibid.
5 *Decimæ corporales vendicari poſſunt a quolibet poſſeſſore, niſi de eas percipiendi iure agatur, & abbas percipere conſueuit, quia ipſe tantum conuenitur.*
6 *Perſonalium quantitas præſcribi poteſt.*
7 *Indefinita omne tempus includit.*
Præſcriptio non nocet etiam in decima defraudanda, ibid.
Aeſtimatio boni viri arbitrio facienda, taxatione prohabita, eod. nu. ad dict. Iuſtam.
De decimis ſubtractis compoſitio fieri non poteſt, ibid.
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 9.*
Datur, quod confirmatur, in prin. & nu. 10. §. 1.
De nihilo quid facere plus eſt, quam de aliquo aliud. verſ. Imperator.
Res inter alios acta alijs non nocet.
10 *Suppletio gloſſarum.*
Confirmatio, vel innouatio ius nouum non tribuunt. eod. num. §. In gl. 2.
11 *Cap. ſi quis presbyterorum, de reb. eccl. non alie. intellectus.*
Eccleſia quo poteſt ex perſonali tranſactione lędi, eod. nume.
12 *Compoſitio, ſiue tranſactio non tenens ex parte clerici ſuper re eccleſię, tenetur ex proprio ad id, qđ intereſt alterius partis.*
Clerico conuento deduci poſſit id, quod ad eius cederet ſuſtentationem, eod. nu. ver. ſed & id. & reſt. tueretur eccleſia, ſi non haberent vnde viuerent clerici, aduerſus contractum, & quem, num. 11.

CAPVT VIII.

1 **Veniens.** Caſus. Tranſactio † facta de reb. eccleſiæ per prælatum ſine ſuperioris conſenſu, non obligat ſucceſſorē, & prima pars ponit partis querelam. ſecūda dat iudices. ibi, Mandamus, quatenus [ſanctę M.] cuius rector erat magiſter Guil. [Excolūt] per colonos. [Eorum] monachorum, alias [Earum.] ſ. terrarum. [Soluere] integraliter, vel dic vt j. [Tueri] a prædicta ſolutione. [Carruca-
2 tis] certa † portio, ſicut māſus, iugerū, acrea, de ec. ędi. ad audientiā. q̃ forte apud theutonicos dr̃ cubitā, & apud nobiles Hiſpanos dr̃ leira, ſcđm Vin. Dicit Ho. ꝙ hæc menſura eſt quantū cū duabus carrucis pōt in anno coli. [Tenēt] quaſi de aliis nihil ſoluāt: Inn. Et dicit Hoſt. ꝙ alias male videretur infra excipi, ibi, niſi p̃fati monachi. vel forſan hoc intendit, ꝙ de alijs integre ſoluāt, & vide qđ dicā ſuper ver. docuerint. [Apoſtolica] vel dioc. epi. ſ. e. ſtatuimus, Abb. Lau. Tan. & Vin. [Docuerint] ſi hoc docuerint, ergo ſunt ab omnib. alijs abſoluēdi, qđ verū eſt, ſi facta fuerit cōpoſitio, ꝙ de alijs nihil ſoluant, vt hic ſumitur, arg. a ꝯtrio ſenſu quo ad illas duas carrucatas, vt quo ad illas abſoluantur, ſi docuerint. vñ quo ad alia ſupplendū eſt, maxime, ſcđm
3 Hoſt. [Perſonas facta] ſic ergo † potius præſumitur pactū pſonale, q̃ reale. Sed ꝯ, quia præſumitur reale, niſi probetur perſonale. ff. de proba. ſi pactum. ff. de pactis, tale pactū. 1. rñ. ſcđo an pactū cenſeatur perſonale, vel reale, hoc eſt tā ex verbis, quā ex mente paciſcentium extimandū, ſi agatur de tēporali hereditate. ff. de pac. iuriſgentiū. §. pactorū. [a] vbi vero agitur de eccleſiaſtica, ſeu ſpirituali, non conſideratur ſola voluntas ꝯhentiū. licet. n. obligare perſonas ſuas poſſint, non tamen eccleſias. vt hic, & j. de arbitris, peruenit, & c. p tuas. §. ſuper

ſup quo, & de præca. c. 2. & iō in his plus ɔſideratur iu-
tis poteſtas, iudicis auctoritas, q̃ volūtas ſola ɔhētiū,
3 nā & † pactū couentū, qđ remotū eſt a ro priuata, nō eſt
obſeruandū. ff. de pactis, ſi vnus. §. & in ſūma, & l. iuri-
ſgentiū. §. ait ꝑtor, ſm Hoſ. [Alios] omnino in alios, ne
obiter de procu. tutore debitore, ſocio, & ſimilib', Go.
& facit quod no. ꝭ. de iniur. & dam. da. & ſi pignoratio
4 nes. in 3. gl. [Ipſos] ſ. monacos. ergo † ēt monachi tenen
tur decimas ſoluere, qđ dic vt ꝭ. de dec. ex par. 1. [Agri
colas] ipſorū monachorū. an coloni priuilegiatorū ſu-
ꝑ decimis non ſoluendis teneantur ad decimas, no. in
5 cle. de deci. 1. ſuper ver. excolēdas. Dicit Inn. ꝙ † corpo-
b rales decimæ vēdicari poſſunt a quolibet poſſeſſore.[b]
ꝭ. de deci. paſtoralis. Sed ſi abbas cōſueuit ꝑcipere de-
cimas, & agatur nō de ipſis decimis corporalibus, ſed
de iure percipiendi, cū hoc ſit apud abbatē, ipſe tñ cō
uenitur, & nō alius, de quo remittit ipſe Hoſt. de maio.
c & obe. inter quatuor. ¶ [Quibuslibet rebus] licet ex hoc
6 † videatur, ꝙ de omnib. decimis loquatur realibus, &
perſonalibus, tñ Hoſt. vř verius, ꝙ de realibus tantum
decimis loquatur, tum quia in perſonalibus pōt præ-
ſcribi quātitas, tum quia ad preſtationē perſonaliū mo
nachi non ſunt aſtricti, tum quia nullā fecit in ſuperio-
ribus de ipſis mentionē. [Ex integro] hoc eſt ɔ quorū-
dā theologorum opinionē, de quo dic, vt no. de deci. c.
7 1. li. 6. [Detinuerunt] ſic indefinite loquendo † vidētur
includere omne tēpus, per qđ vř preſcriptionē nō iuua
re ēt in decima defraudanda. (Iuſta) ad arbitriū boni
d viri[d] taxatione præhabita. ꝭ. de procu. auditis, qđ me.
cauſa. c. fi. Hoſt. (eſtimationē) nō poſſe fieri compoſitio
nē de decimis ſubtractis, de hoc ꝭ. de re. ec. nō alie. vt
8 ſuper. ¶ Prima † gl. declarat, quę ſint ſacramēta neceſſa
ria, & voluntaria, & quare ſic dicantur. ¶ Gl. 2. quęrit,
arguit pro & ɔ, & ſoluit. ¶ Antep. gl. inducit ſimile, q̃-
9 rit, arguit, affirmatiue ɔtrium ſoluit. ¶ In † 3. gl. (ibi, l.
obuenire) hęreditas ēt teſtamentaria obuenit lege, qa
lex 12. tab. talem confirmat, (& ibi, l. 2.) vide, ne ſē. ua-
cante. c. 1. in gl. 2. (& ibi, circa prin.) imperator ſtipula
tionē inutilē facit vtilem. ¶ In gl. ante. [ibi, Item ne ſi
experiar, in fi.] ibi, aduertendū eſt, ne couētio in alia
re facta, aut cum alia perſona, cum alia re, aut alii per-
10 ſonæ præiudicet. ¶ In † gl. 1. [ibi. §. ſed notandū] alias
e incipit, ſi ergo, ibi, In neceſſitate] Ia. c. S.[e] [& ibi, iuxta
illud] de hoc de pæ. di. 1. is poteſtatis, & ꝭ. de ſpon. non
eſt, in fi. de materia gl. ſatis dixi ꝭ. de ſacra. non ite. ſu-
per ru. ¶ In gl. 3. [ibi, ar. ɔ] in hoc ɔ, quia probāt, ꝙ cō-
firmatio, vel innouatio non tribuūt ius nouum. [& ibi,
Realis,] ſimile, de deſpon. impub. c. vno, libr. 6. [& ibi,
Cum apoſtolica] & ſup. eo. ti. c. 1. in fi. ¶ In gl. antepe.
11 [ibi, Si quis presbyterorū] hoc c. præcedens † loquitur
de alienatione, quę tenet, iſta vero temporalis pactio
tenebat ad tēpus [& in fi.] ſed qūo poteſt lædi eccleſia
f ex tranſac. quę perſonalis[f] eſt. So. poſſet de facto lædi,
vt quia nō haberent, vnde viuerent ſeruitores, vnde re
ſtituenda eſſet, ar. expreſſum. ff. de mino. l. minoribus,
12 & inf. de cleri. nō reſi. cū ad hoc. ſi tñ † cōponens habe-
ret proprium, tenetur alteri ad intereſſe. ar. de pæ. de
multa, ver. & ſi vltra ꝭ. de app. reprehēſibilis. verſi au-
g tem.[g] ſed & id, quod in ſuſtētationē ſuā cederet, dedu
ci poſſet, ar. ꝭ. de fideiuſſo. ꝑuenit, & queratur de ſeip-
ſo, quia male meriti &c. ff. de poſtulando, bona fides.

ADDITIONES

a Pactorum. Vide Bart. in l. qui in futurū. §. 1. ff. de pac. & plenius in l. ſi ſic, ff. de ver. ob. & vide Bar. in l. Titius §. ſi quis prius. ff de aqua plu. arcen. vbi etiā de excep. facit ꝙ ipſe not. in l. ſi ff. de no. oper. nun. an autem conceſſio priuilegii intelligatur in dubio realis an perſonalis, vide Bart. in l. fi. ff. de ſerui. le.

b Poſſeſſore, Facit qđ no. Io. An. ſup. ti. proxi. c. plerique, & intelligitur corporales. i. ipſi fructus, & vide Federi. de Senis conſi. 74.

c Inter quatuor. Vbi vide Ioā. And. ſuper gl. vnde ſententia, & de præſcrip. auditis, ſuper 1. glo.

d Boni viri. Valet ergo ſententiā ſuper eſtimatione fructuum decimalium conſumptorum, licet ipſi fructus ſint periti, hoc probat iſte tex. ſed iſta eſt longa. & profunda materia, quam vide per Bart. in l. vinum. ff. ſi cer. pe. & in l. in hac. ff. de condi. tritic. & Bald. in l. fi. C. de fideic. lib.

e Ia. c. S. Et an illa authoritas Iaco. obliget ad confitendum, vel vnde veniat illa obligatio, vide no. gl. de pę. di. 5. in ſumma.

f Perſonalis. Vide l. præſes, & ibi Doc. max. Saly. C. de tranſac.

g Autem. Vbi vide Io. An. in gl. non ſolum, & in c. ſtatutum, §. aſſeſſorum, de elec. li. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Tranſactio non valet ſuper iure præſentandi, per quam nouus cenſus imponitur, vel antiquus augetur, & reſpectu quorum, num. 2. ad dictio de iure.*

2 *Præſentatio accipitur hic pro iure patronatus.*
Iuris patronatus cauſa debet agi in eccleſiaſtico foro, ibidem.
Annexorum idem ius cum principali ſtatuitur, ibid.
Eccleſiæ res laici conferre non poſſunt, neque de eis diſponere, ibi niſi in caſu, & quo. num. 3.

3 *Cenſum quem ab aliquo percepiſſent ab eccleſia, laici poſſent conferre, & remittere, & pro eo ius patronatus percipere, ex ſuperioris authoritate.*

4 *Additio gloſſarum.*

C A P V T IX.

1 Præterea. Caſus. Non † valet tranſactio ſuper iure præſentandi, per quā nouus cenſus imponitur eccleſiæ, vel
antiquus augetur. Communis diuiſio. ſecunda ibi. cū
igitur. (De præſentatione.) ſup. clerici, vel expone, qđ
2 ſequitur. i. ad aliquam eccleſiam. Et dicit † Hoſt. ꝙ hic
ſumitur præſentatio pro iure patronatus, quæ cauſa in
foro eccleſiaſtico debet agi, de iudi. quanto. & ſic no.
etiam in annexis non poſſe tranſigi ſine vicio ſymo-
a niæ.[a] (Percipiant) laicis tacentibus, & cōſentientibus,
non dico conferentibus, quia laici non poſſunt cōferre
res eccleſiæ, nec de ipſis diſponere. 10. q. 1. c. 1. & c. his,
cum ſeq. ſm Inn. alleg. Hoſt. decr. vlt. de re. ec. nō alie.
3 Dicit † autem Inn. ꝙ ſi layci percepiſſent cenſum ab ec
cleſia ab antiquo 18. q. vlti. Eleutherius, poſſent illum
conferre, & remittere, & forte pro eo ius patronatus
percipere, arg. ſup. eo. ſtatuimus, ꝭ. c. 1. qđ putat Hoſti.
nō ex ordinatione partium, ſed ex ſuperioris authori-
tate, vt patet ex no. ſup. eo. ſuper eo. & c. decętero nul-
li. innitentes enim auaritiæ non curabant de pręſenta-
tione, vel cura, dummodo fructus, vel cenſus haberēt,
ſecundum Hoſt. [De iure non tenet) nec quo ad cēſum
monachis dandū, nec quō ad ius patronatus in laicos
transferendum, Inn. (Religioſi) ſed nec layci, vt prædi-
4 xi. in † gl. 2. (ibi, ꝓbemus) dic vt ibi, & c. ti. ſignificauit.

A D D I T I O N E S.

a ¶ Symonię. Et annexa natura ſumunt potētiores. ff. de ſta. hom. quæritur, cum ſi.

S V M M A R I V M.

1 *Super ſubiectione ſpirituali tranſigere non poteſt, vide nu. 3. & an ſuper temporali, num. 4.*

2 *Matrix eccleſia quæ dicatur.*
Eatenus, quid ſignificet, ibid.

3 *Remittere, idē quod dare, & in quibus, ver. & cū in. talib.*

4 *Reddere, pro ſoluere, vel dimittere.*
Dubii ratione quę teneant, hic quadam recenſentur, eo. num.

5 *Quantitas pecuniæ, non refert, ſit exigua, an multa, vbi ſit interueniens pecuniæ varietas.*

6 *Epilogus, ſuffragium, & additio, num. 7. & 8.*
Veritas in alterius grauamine non occultanda, neque palliãda, ibidem.

C A P V T X.

1 Præterea quarto. Caſus. Super † ſpirituali ſubiectione tranſigere non li-
cet. Cōmunis diuiſio. ſecunda ibi, reſpōdemus. (Quar-
to] vide qđ no. de o. del. prudētiā, in gl. (Martici) tot-

te

a te† monachali, vel baptiſmali, vel cathedrali.[b] de ver-
b bo ſig. venerabili, & ȷ. hic deciditur, quod & qualiter
matrix eccleſia ſubiectionem illius petebat cellę, ſcd͂m
Ho.[Hactenus]i. tali tenore, Inn.[Cenſum]Dixit hic In
3 no. ꝙ quamuis non ſit veriſimile, ꝙ cella recipiat † cen
ſum ab eccleſia matrici, ſi tamen matrix ſoluebat vete-
rem cenſum huic cellæ, cum vetus cēſus ſit ius ſpiritua-
le, poſſet cella illum remittere, vt eximeretur. ſed Hoſ.
dixit ſe non videre quomodo hæc ſol. ſtare poſſit, cum
ſubiectio ſit ſpiritualis, cenſus temporalis, & cū in tali
bus ſit idē remittere, qđ dare. ȷ. de ſimo. querelam, niſi
forte ex ſuperioris ordinatione ſine partiū conuentio-
ne matrix cellam eximeret, & cella cenſum remitte-
ret. ȷ. de præbe. niſi[Reddendo]i. † ſoluendo. vel. i. re-
4 mittendo, vt dixi(Eſſent]fratres ipſius cellę.[Quod de
ſpirituali]quid de temporali. videtur ꝙ ibi tranſigi nō
poſſit. C. e. l. interpoſitas. ar. ꝯ. C. eo. l. fi. dicunt Gof. &
Hoſt. ꝙ non tenet, niſi quando probabiliter dubitatur,
an is, de quo agitur, ſeruus ſit, nec enim aliter fit tran-
ſactio, vt non ſ. e. ſuper eo. ita rōne dubij tenet iudiciū
inter patrē & filium. C. de pa. po. l. 1. C. ſi aduer. rem iu
di. l. 2. ff. de proba. ſi filius. alias ſecus. ff. de iud. lis nul-
la. ſic inter ſeruum. ff. de iudic. vix certis.[Snia]i. ꝙ ſint
5 ſubiecti eccleſiæ matrici, Inno.[Nequiuerit]nec † erat
vis, cū idē in vno denario, qđ in mille marchis. nec hic
pronūciabatur ſuper cenſu ſoluendo, quo caſu neceſſa
ria erat declaratio cēſus. 11. q. 2. graue, inſti. de acti. §.
curare. C. de ſen. quæ ſine cer. quanti. & per totū. Hoſti.
6 ¶ Gl. 2. † contrarium ſoluit. ¶ Gl. 3. rñdet per qōnem,
7 an poſſet matrix eccleſia cellā eximere. ¶ † In glo. pe.
[ibi, Voluit. §. ꝙ ait]vide de fide inſtr. contingit, in 3.
gl. ¶ In gl. 2. [ibi, hoc f. cerunt]qđ dic vt ibi, & plenius
c ȷ. de reg. iur. exceptionē, li. 6.[& in fi.][c] hæc doctrina
nō eſt ſm euāgeliū, ſm qđ in grauamine alterius veri-
tas occultāda, vel palliāda non eſt. 22. q. 2. primū. Hoſ.

ADDITIONES.

a Cathedrali. Vide in cle. 1. de ſen. exco. in gl. 1. maiorē, & ibi doc.
b L. fi. Ibi vide per Cy. & Bart. & doc. & Saly. & ibi quid de cauſa
monachationis, & de aſcrip. & vide in l. interpoſitas, ſup. alleg.
c In fi. Ita gl. videtur probare opi. Bar. in l. veique, ff. de excep.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio ſuper matrimonio non poteſt interuenire.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Suppletio contextus.*
Componēdi partes ſuas in quibus poſſit interponere legatus, ibi. & nu. 3. 4.
Seueritati detrahere in quibus, ibid.
3 *Legatus in quibus poſſit caſibus diſpenſare, & nu. 4.*
Imperij Conſtantinopo. ſtatus quis Honorij 3. tempore, ibid.
5 *Aequitas quid, & aliquando eſt iuri contraria, & vtri tunc ſtandum, vel vtrum præferendum, nu. 9.*
6 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 7.*
Iure deficiente æquitatem, ſeu conſuetudinem inſpicimus, vide num. 8. §. pen.
8 *Suppletio gloſſarum.*

CAPVT XI.

1 Ex parte. Caſus. Super † matrimonio nō pōt
interuenire tranſactio. Et primo
hortatur legatum vt componat ēt
in caſib. expreſſis a iure, ab hoc excipit ibi, Exceptis,
& exceptionem exemplificat, ibi, Vtpote, in fi. dicit qđ
a de caſibus non expreſſis ibi, In his[Poteris]& † debe-
2 bis[Componendū.][a] inter latinos, & in Romania ha-
tes, vel inter Græcos, & latinos, Inn.[Interponere]pu
ta in decimis, quas vnus eps tenet i alterius parochia,
ſecundum Pe. & Abb.[Seueritati]vt in ordinatis a nō
ſuis epis, vel furtiue, Pe. & Abb.[Detrahere]in pœnis
& penitentiis imponendis vel diſpenſando cū illis, ſe-
cundum Inn. ad primū alle. Ho. de pœdi. 1. pœnæ, ff. de
pœnis. l. interpretatione, & l. ſi pręſes. & ȷ. e. c. in fi. ad ſe

3 cundum. ȷ. de pp. Deus qui. eſt ſciendum, ꝙ † hæc dec.
alle. pro & contra ptātem legatorum in diſpenſando,
& merito, quia vtrunque probatur hic, quia in certis
caſibus diſpenſat, in certis non. veritas habet, legatos
de latere diſpenſare, vbicunq; diſpenſant epiſcopi, &
aliquibus caſib. vltra illos, hoc vide in Spe. de legato.
b §. cōſequenter,[b] in prin.[Statu imperii]vt pacificetur,
& ad veram obedientiam trahatur, ꝙ ſi excandeſce-
4 res, forſan ſæuirent ēt in teipſum,[Caſibus]puta † cri-
minibus publicis, in quibus, qualitercunque propoſita
ſint, prælatus illa debet diſcutere, & vlciſci, de col. c. 1.
& ſine defectu perſonarum. ff. de offi. præſid. l. 3. & le.
congruit, niſi forſan rō ſuadeat diſpēſari, quia quando
que vtilis & neceſſaria eſt diſpēſatio. 50. diſt. vt cōſti-
c tueretur,[c] & c. dño ſancto. in illis vero caſibus, vel cri-
minibus in quibus diſpenſatio non habet locum, non
oportet iudicem laborare ad cōponendū, vt in illo, q
tenet ſuperinductā, de ſpō. c. 1. vel in monacho, qui hēt
propriū, de ſta. mo. cū ad mona. in fi. & breuiter quan
tum ad cōmittendum mortale, vel remanendum in il
lo, nec diſpēſatio nec compoſitio locū habet in his, q̄
pendent a iure naturali. i. diuino, & euangeliis conten
to, de vſuris, ſuper eo, de conſue. c. fi. in his vero, quę pē
dent ex iure poſitiuo præceptorio, vnius tranſgreſſio
eſt mortale, vt no. ſcd͂m Hoſt. ſ. ti. 2. c. 1. alius quā papa
d diſpenſare[d] non pōt, vt tranſgredi liceat, vt ibi no. &
ſ. de bigamis, a nobis, de conſan. non debet, per quod
c. tenet hic Inn. ꝙ in gradibus conſanguinitatis, vel af
finitatis legati non diſpenſent ſine papæ licentia, infe
rioribus āt non licet diſpenſare in reſeruatis, vt ſup. de
of. leg. ꝙ trāſla. vel ꝓhibitis, de iud. at ſi clerici, an ve
ro in ciuilibus, & criminalibus liceat partib. cōponere
vel tranſigere, no. hic Ho. remittēs ad ſummā, eo. ti. §.
e ſup quibus,[e] & de hoc ȷ. de collu. c. 1.[Diſpenſationis]
ſicut eſt crimē incorrecti, vel impœnitentis. 24. q. 2. le-
gatur. Pe. & Abb.[Non licebit]i. non licet circa hoc di
ſpēſari, ſecūdum Inn. vel quæritur de pęna nō expreſſa
in iure, quæ committitur arbitrio boni iudicis, de offi.
dele. de cauſis, ſcd͂m Hoſt.[Procedas]componendo,
uel diſpenſando, uel pęnam infligendo, & mitigando,
& omnibus aliis, quę occurrerent, abſoluendo uel com
5 ponēdo, Inn. & Ho.[æquitate]æquitas † eſt iuſticia dul-
core miſericordię temperata. ſcd͂m beatū Cyprianū, Ho
ſti. & uide in sūma, de pæn. ſub rubrica de diſpenſatio
ne. §. 1. et de iud. §. 3. in fi. et in Spec. de legato. §. diſpē
6 ſatio, uer. æquitas. ¶ Gl. 1. † ponit caſū. ¶ Gl. ſic patet]
rōnem reddit, & dat ſimile, obiicit, & ſoluit, ¶ Gl. an-
tep. arguit a contrario, ſignat contrariū. ſoluit, & dat
textui duo ſimilia. ¶ Vltima gl. proſequitur quatuor
7 in pęnis conſideranda. ¶ In † gl. antepe.[ibi, placuit]
ſequitur, in omnibus rebus eſſe præcipuam iuſticiæ &
æquitatis, quā ſtricti iuris rōnem[& ibi, §. Item uariis.
in fi.)uide de app. qua fronte, ſuper gl. quia. propter(&
ibi, Non poſſunt]uide in c. inter cæteras, ſuper ult. gl.
¶ In gl. pe. (ibi. Arrianus)uide in c. ex literis, ſuper gl.
fi. ȷ. (& ibi, reſpiciendū)uide de accu. cum oporteat,
ſuper fi. ult. gl. ¶ In ult. gl. (ibi, uerū]uide in præalle. c.
8 cū dilecti, ſuper gl. caſſa. ¶ In † gl. 1. (ibi, dimittebāt)
ſup. uel permutabant. ¶ In gl. 2, (ibi, ad iudicium ueni
re.)& ſic per partiū concordiā remanebunt crimina
impunita. ſolue, ut no. 90. diſt. c. 1. (& ibi, ſtudendum)
f dic ut ibi.[f] ¶ In glo. 3. in fi.)& qui nimis emungit &c.
de renū. niſi cum pridē. §. propter, in fi. ¶ In gl. 4. (ibi,
ſane)ubi de hoc. ¶ In gl. ſic patet.[ibi, legitime ꝯcta]
carnali copula conſūmata, qđ dic ut no. ȷ. de conuer.
g coniu. ex publico, in ult. gl.[g] ¶ In gl. quā ſuper(ibi, æ-
9 quitati)ſunt. n. interdum ꝯtria † ius & æquitas, qđ dic
ut plene no. 1. di. ius generale, in 1. gl. & de materia gl.
45. diſ. diſciplina, in prin. (& ibi, ſcripta)pone exēpiū,
de re-

de rerum permu. c. vno, li. 6. & per clem. de app. quamuis, in prin. Pet. & Abb. ponunt per decr. conſuluit, de offi. dele. ſed parum valet illud exemplũ, quia de arbitrariis loquitur. [& ibi, Præferri] qñ occurrunt ꝯria ius & æquitas, diſtinguunt quidã aut vtrunq; eſt ſcriptum, aut alterum tñ, aut neutrũ, vltimo caſu cũ neutrũ eſt ſcriptum. i. nec rigor, nec æquitas, dicunt ſtandũ æquitati. ad hoc iſte tinis· ſufficit enim naturalis æquitas, ff. de excu. tu. ſcire. §. in ſuſcit, ad hoc præal. l. placuit. ſecũdo caſu, qñ alterum ſolum eſt ſcriptum, dicunt præferẽ
h dum illud, qđ ſcriptum eſt, arg. C. de legib.[h] l. 1. de nego. geſt. l. fi. & l. proſpexit, ff. q & a qbus. primo caſu, qñ vtrunque ſcriptum eſt, ſubdiſtinguunt, aut vnũ habet ſe ad aliud vt ſpecies ad genus, & tũc ſpeciale derogat generali. de reg. iur. generi. li. 6. ff. eo. in toto, aut ſe habent vt duæ ſpecies, vel vt duo genera, hoc caſu dicit Dy. de reg. iur. c. 1. li. 6. ꝙ præfertur æquitas, per l. placuit. aliqui ꝯdicentes. l. illã loqui in æquitate ſcripta, & rigore nõ ſcripto, quare dicũt eo caſu præferri vltimũ,
i de conſt. c. 1. li. 6. ff. de legi. non eſt nouum.[i] ¶ [In gl. pe. in fi.] adde quod no. de iureiur. cum quidam, in 1. glo.

ADDITIONES.

a Componendum. Vide quod ſcripſi in c. 1. de depoſi. & in Spec. de præpa. iudi. in prin an & quando iudex debet ſe intromittere, vt partes veniant ad concor. Archid.

b Conſequenter. Longiſſima eſt materia quam ibi pleniſſime videas, & ibi per Io. An. in addi.

c Conſtitueretur. Vide per Inn. inf. de ſymo. per tuas. lo. 2. & Ioan. And. infra de iudi. at ſi clerici, §. de adul. & de conſti. c. 2. l. quid ergo, §. pœna grauior. ff. de his, qui no. infa.

d Diſpenſare. Niſi in caſibus a iure permiſſis, vt no. in §. de adul. in c. at ſi clerici. de iudi.

e Super quibus. Et vide plenius in l. tranſigere, C. de tranſac. per Bart. Bald. & Saly. qui illam repetit.

f Dic vt ibi. Et an poſſint partes ad pacem cogi, & ad cõcordiam, vide in l. æquiſſimum, ff. de vſufru. & per Bar. in l. congruit, ff. de offi. præſi. & in l. cum affirmes, C. de lib. cauſa per Bal.

g Vlti. gl. Vide Io. An. in c. actus legi. de reg. iu. li. 6. in mercu. & vide ad materiam eſtius circa matrimo. quod no. Bart. & Bal. in l. fi. C. de tranſac. & ibi etiam Saly.

h De legibus. Ibi vide Bart. Cy. & doc. & per moder. in Cle. 2. de app. & in l. placuit, de iud. per Bald. & Saly. & probat illa Cle. 2. ꝙ æquitas, licet non ſit ſcripta, præfertur rigori ſcripto, dummodo æquitas ſit conſuetudine approbata, & idem probat l. exigẽdi, C. de procur. licet ibi non de cõſuetudine dicatur, & vide ibi Saly. & in l. placuit, præallega.

i Nouum. ſcias, ꝙ lex pœnalis dicitur æqua, quia publice intereſt & c. i. inf. de ſen. excom. vt famæ, & ideo extenditur ad ſimile, vide gl. in l. ſi quis ſeruo, & ibi Bald. & Sal. C. de furtis, & l. ita vulneratus, ff. ad l. Aq.

¶ De poſtulando, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio Rubricæ, ſiue tituli.*
Iudicij præparatoria quæ ſint, ibid. ver. cum hæc ſint.
2 *Poſtulare quid ſit, & de poſtulando vbi alibi tractetur, ibidem, & numer. 3. 4. & 5.*
3 *Pro aduocato dantur induciæ.*
Aduocati confeſſio nocet, niſi reuocet, ibid.
4 *Aduocare ſiue patrocinari qui nequeant.*
Aduocati qui fiant infames, & a patrocinãdo repellãtur, ib.
5 *De aduocatorum ſalarijs ſubditi ſuffraganeorum non conueniuntur coram metropolitano.*
Aduocatus in cauſa principali nequit eſſe teſtis in cauſa appellationis, ibid.

1 ¶ Si vocati † ad iudicia nec paciſcuntur, nec trãſigunt, ſed litigare volunt, ſolent ſibi quærere aduocatos, & ꝓcuratores. Ideo poſt rubricas illas ponũtur iſtæ duæ ſequentes ante rubricam, de iud. cum hæc ſint iudiciorũ præparatoria. Et primo de officio digniori, & quid ſit
2 † poſtulare dicitur, ff. e. l. 1. & 3. q. 5. §. verũ, & no. inf. c. fi. habetur materia in prædicto §. verum, & 14. q. 5. denique, & 14. q. 2. c. vno, & de pe. di. 1. nemo. rubricæ cõuenit, de offi. iudi. c. 1. de tranſa. ex literis, de iud. paſto
3 ralis. Item † dantur induciæ pro aduocato, vt lite nõ cõte. c. 1. puniuntur, qui ſubtrahit copiam aduocati, de teſt. cog. peruenit, 1. præceptum factum per arbitratorem aduocato eum non obligat ꝯ iuramentũ prius a ſe licite factum, de iureiu. veniens. cõfeſſio aduocati nocet, ſi non reuocatur, de app. cum cauſam, de cenſi. olim. ꝓ
4 hibiti audire † leges. ſi ꝯfecerit, in nulla cauſa patrocinari poſſunt, ne cleri. vel mon. nõ magno, & c. ſup ſpecula. Itẽ aduocati fiunt infames & ab officio illo ſuſpẽſi in caſu decr. de hær. ſi aduerſus. Itẽ a patrocinãdo repelluntur in caſu decre. eo. ti. excommunicamus, §. credentes, & li. 6. de elec. fundamenta, ver. iudices, de pœnis, felicis. §. ſi quis. de ſent. ex. decernimus. Item pro
5 ſalariis † aduocatorum ſubditi ſuffraganeorum nõ conueniuntur coram metropolitano, de fo. compe. Romana, §. 2. Item aduocatus in principali nõ poteſt eſſe teſtis etiam in cauſa app. de teſti. c. vlt. libr. 6.

SVMMARIVM.

1 *Poſtulare non debet clericus in ſacris, vel minoribus beneficiatus in foro ſeculari, niſi in caſibus, & quibus, ibi. & nu. 3. 4. 5. 6. 7. 8. & 11. & quando cogi poſſint, num. 7. in foro tamen eccleſiaſtico poſſunt, num. 2. & an & quando gratis, eod. num. 2. etiam ſimpliciter tonſuratus, eod. nume. 2.*
2 *Ordinibus minoribus contractio etiam tonſura ſimplex.*
Aduocatus, vel medicus poteſt de ſalario certo conuenire, & quo tempore, & quibus caſibus, & quatenus, & quando, noua conuentio non valeat.
3 *Salaria quando ſolui debeant aduocato, remittit alibi.*
Laicus quandoque ſe poteſt intromittere negocijs eccleſiaſticis, & quibus, eod. num. & num. 4. & 5.
4 *Clericum ſe accudere pro laico prohibetur.*
Eccleſiaſticum negotium quod dicatur, eod. nume. ver. dicitur ergo, & num. 5.
In feudalib. dominus feudi cognoſcit, ib. ver. in realib. autem,
6 *Auaritiæ cauſa facere præſumitur, ſi clericus poſtulet in negocijs omnino ſecularibus, ad dictio non præſumant.*
7 *Procuratorem quis etiam clericus conſtituere non cogitur in propria cauſa.*
8 *Per forte, aduerbium, philoſophicum ſit temperamentum.*
Miſerabiles perſonæ quæ ſunt dicendæ, c. n. ver. quaſi in his.
9 *Epilogus, & additio gloſſarum, num. 10.*
Aduocatus debet maternis loqui verbis.
11 *Clericus ne poſſit accuſatum quemlibet defendere, an ſaltem fratrem.*

CAPVT I.

1 Clerici. Caſus. Clericus † in ſacris, vel minoribus beneficiatus in foro ſeculari poſtulare non debet, niſi pro ſe, vel ſua eccleſia, vel miſerabili perſona. Et pars prima prohibitionem ponit, a qua ſecunda pars excipit ibi. niſi.
2 [Minoribus] citra † ſubdiaconatum. etiam ſimplices tonſurati. 23. diſtincti. a ſubdiacono. ſupra ti. 1. ex literis. [Coram ſeculari] ergo coram eccleſiaſtico poſſunt vtrique, nihil tamen quærat pro ſalario, ſed ſpõte oblatum percipient, ſm Inn. alleg. Hoſt. de ſym. dilectus, in fi. conſtituti vero in minoribus non beneficiati poſſunt ſalarium exigere, quia adhuc non ſunt ligati eccleſiæ, & poſſunt nauigare, & vxores ducere, de cleri. cõiu. c. 1. de eccle. cum ex eo, li. 6. de hoc 15. q. 2. c. vno. & quidam dicunt illi c. hodie contraria conſuetudine derogatum. Alii quod in ſpiritualibus non poſſunt exigere, in aliis ſic. Et dicit Abb. ꝙ hoc ſeruat magiſter Pe. alii intelligũt illud c. in regularibus, vt in §. ibi ſeq. [Aduo
3 cati] notandũ † eſt, ꝙ ſi aduocatus, vel medicus a principio conueniat cum aliquo in tota cauſa, vel tota infirmitate ſeruire pro certo ſalario, ex tũc ſi faciat aliq̃ cõ
2 uentionẽ, ꝙ plus detur, non valet. Si vero[a] ab initio de tota lite, vel infirmitate non cõuenerit, licet pro ſeruitio, vel cõſilio vnius diei aliquid receperit, nihilominus

nus

nus pẽ. lite, vel infirmitate paciſci poteſt de pluri. C. e.
q ſquis. §. præ. ff. de var. & extraordi. cog. l. 1. §. ſi cui. &
hoc verum, niſi percipiat ſalarium de publico, tũc nõ
liceat a litigãte, vel infirmo aliquid ex pacto recipere,
& ſic intellige C. e. prouidẽdum. C. de profeſ. & medi.
l. antepe. li. 10. talis tñ aduocatus a nõ litigante, & me
dicus a ſano poſſunt percipere ſalaria, quia pro talib.
nõ datur publicũ ſalariũ, ſi qui tñ talium plus debito
b exigant, ad formam [b] iuris eſt recurrẽdũ, per prædictũ
§. ſi cui, ſecundum Inn. & Hoſt. qui remittit ad ſummã
3 huius ti. §. qui poſtulare. qñ † aũt talia ſalaria ſolui de
c beant, dicã j. de loca. propter, in vlt. gl. ver. Item vĩ. [c]
[Secularibus] ergo pro eccleſiaſticis bene licet talibus
poſtulare ẽt corã ſeculari, Inn. Dicit Ho. q cũ ſecularis
de eccleſiaſticis non habeat ſe intromittere, ſuppleri
poſſet, maxime. fatetur demum, q quandocunq; ſe in-
tromittit laicus de eccleſiaſticis ad requiſitionẽ eccle
ſiæ, de offi. ord. c. 1. vel quia clericus cõqueritur de lai
d co ſequẽdo ipſius forum, [d] de foro compe. cum ſit. quo
4 caſu procedet dictũ Inno. & c. ſimilis † prohibitio ẽm
Ho. ne clericus fideiubeat pro laico. 11. q. 1. te quidẽ,
quod põt pro clerico. C. de epi. & cle. omnes. §. in hac.
& de hoc de fideiuſ. c. 1. 2. & 3. dr̃ ergo negotium, ſcdm
eũ, eccleſiaſticũ rõne delicti, de quo agitur, de quo nõ
intromittit ſe ſecularis niſi ad requiſitionẽ eccleſię. Itẽ
rõne perſonæ agentis tantum in ciuilibus, & perſonali
bus, & tũc omnino de rigore iuris, ſalua conſue. Roma
næ eccleſiæ, vel alterius audit hoc ſecularis iudex, ſi id
qđ a reo laico petitur, ſit ciuile, ad hoc. 11. q. 1. ex his
omnibus, & de teſta. cũ eſſes, & c. relatum, & de ordi.
cog. tuã. in realibus aũt, & feudalib. cognoſcit domi-
nus feudi. j. de iud. cæterum. in non feudalibus actor
ſequitur forum rei, j. de fo. comp. cum ſit, vel dominus
tẽporalis, ſub cuius iuriſdictione conſiſtunt, cognoſcit,
maxime vbi hoc habet cõſuetudo. C. vbi in rem actio.
5 l. ſi. 8. di. quo iure. excepto † manſo, vel dote eccleſiæ,
e quæ omnia cẽſentur eccleſiaſtica. j. de cenſi. c. 1. [e] Idẽ
vr̃, ſi clericus promotus eſt ad ti. patrimonii, ad hoc qđ
f no. de præb. eps, & c. tuis. [f] dummodo interuenerit con
ſenſus domini tẽporalis in aſſignã. lo titulo, vel ſi hoc
ſciuerit, non contradixerit, ar. 54. di. ſi ſeruus ſcienti. &
quod no. de ſer. non ordi. c. 2. & 3. alias ei non præiudi-
catur, ar. de iure pa. c. pe. & in his omnibus videtur, q
clericus pro clerico poſſit aduocare coram iudice ſecu
lari, nõ ſic pro laico. facit de fideiuſſo. c. 1. & qđ ibi no.
6 ne clerici, vel mona. ſed nec. quando † vero iudex, liti-
gãtes, & negotia ſunt ſecularia, omnino abſtineat cle-
ricus in ſacris, ne cle. vel mo. c. 1. quia opprobrium eſt,
&c. vt in gl. [Non præſumant] pro pecunia cauſa auari
tiæ, & hoc præſumitur, ſecus ſi fiat cã neceſſitatis, vel
7 charitatis, vt ſequitur Hoſt. [Propriã] in qua † nec pro
cur. cogitur conſtituere. j. ti. 1. querelam, & facilius eſt
ſibi per ſe agere, quam alium conducere. Hoſt. [Eccle-
ſiæ ſuæ] cui non debet deficere, vel alteri clerico, vt j.
eo. Hoſt. [Miſerabilibus] vt viduis, pupillis, orphanis,
& ſimilibus impotentibus, vt ſequitur. 88. di. c. 1. & p
totũ. vide qđ dixi ſup. c. ſignificantibus, in gl. & ſic. in
prin. & vltra medium. quorum patrocinio cogi poſſũt
ab epo ẽt contra ſuam eccleſiam aduocare, ſcdm Hoſ.
qui remittit ad ſummam, e. ti. §. ſi. ſub §. illud, ver. ſed
nunquid poteſt, & ſe. de cautione aliorum aduocatorũ
remittit de of. iud. c. 1. [Forte] Philoſophicum tempe-
ramentum, vt j. ti. 1. tuæ. Et putat Inn. idẽ de illis perſo
nis, quæ enumerantur. ff. de poſtu. l. 1. §. ſi. & 5. legibus
ſe. [Perſonis] idem de coniunctis, j. c. ſi. Hoſ. Pe. & Ab.
[Non poſſunt] quaſi in his plus cõſiderãda ſit oppreſ-
8 ſionis potentia, quã denominatio. † vñ de non omnes
vidua, & orphani miſerabiles ſunt. de hoc de of. dele.
9 ſignificantibus. ¶ Prima † gl. arg. it a ↄ̃rio quod ap-
probat diſtinguendo inter criminales, & ciuiles cau-
ſas, conſtitutos in minoribus, in ſacris, & profeſſos.
10 ¶ In † gl. 1. [ibi, aduocare] an debeat, maternis verbis
loqui ſic, q aduerſarius intelligat, no. 28. q. 1. ſic enim,
ad ſi. & eſt quæſtio dominicalis, clericus quidam, & in
Spe. de aduocatis. §. nunc de exordiis, in ſi. [& ibi, non
debent] ẽt pro parte rei, de hoc 51. di. c. 1. & in Spe. de
11 aduoc. §. 1. ver. in cauſa. Vñ dicebat Ho. q licet † qui-
dã dicãt quemlibet ẽt clericum poſſe defendere accu-
ſatum, arg. 23. q. 5. reos, de immuni. eccle. inter, tutius
eſt, q abſtineat. quid. n. ſi pp imperitiam ſuam ſuccum
bat accuſatus, & mutiletur. Item ſi pp malitiam, vel
cauillationes ſuas abſoluatur, & accuſator patiatur ta
lionem? planũ eſt, q ſit irregularis, & iõ, quia lingua fa
cile labitur. ff. ad l. Iul. ma. l. famoſi, ante ſi. periculoſũ
eſt quibuſcunq; clericis talib. intereſſe, licet ſcdm eum
talis ſecurus eſſet, ſi non poſſet ſibi aliquid imputari,
de ætat. & qualit. ad aures, de homi. de cætero, & c. tua
nos, remittens ad no. plenius per eum, e. ti. ad audien-
tiã. vbi quærens de clerico iuriſperito, qui fratrẽ ſuum
accuſatum criminaliter ſuo patrocinio adiuuit, ita, q
fuit abſolutus, & accuſatus decapitatus, an ſit irregu-
laris, arguit q non, dũ ipſe non intenderet ad illius pę
nã, ſed illius abſolutionem. nã ſi eccleſia ẽt extraneos
reos ſanguinis defendit, vt in prædictis iurib. facit C.
g de epi. & cleri. l. addictos, [g] fortius iſte fratrem defen-
dere potuit, ad hoc j. c. ſi. de iureiuran. petitio, de præ
ſum. afferte, & c. litteras. ff. de recep. l. 2. et imputet ac-
cuſator ſuæ malitiæ et duriciæ, ſi talionem paſſus eſt,
ut præ. decr. tua nos, de homi. et c. poſtulaſti, et hoc de
buit præſcire poſſe euenire. Item nec ſp de facto impo
nitur pęna talionis accuſari deficienti. nã quandoque
prece, vel precio remittitur, vel in pęnã aliã cõmittun
tur. ff. de his, qui not. infa. quid ergo. §. pœna grauior,
C. eo. et ſi ſeuerior, ſupra ti. 1. c. ſi. et de hoc in ſumma.
h de penis. [h] §. ſi. in ↄ̃rũ, vt clericus in hoc exercet rẽ ſi-
bi illicitã et ꝓhibitã, vt hic, & j. ne cle. vel mo. ſciam.
& accuſatori præbet proximã cãm mortis, ergo quic-
quid intendat, eſt irregularis. de homi. de cætero, e. ti.
is qui, li. 6. cũ lex promotionis in facto conſiſtat, nõ in
i voluntate, [i] 15. q. 1. c. ſi. ergo cum ex officii huius exerci
tio ſit ſecutũ hom. fateri oportet illũ irregularem, 50.
di. ſi qs viduã, de cler. pugna. in du. Henricus. nec ob. q
eccleſia defendit reo ſanguinis, quia illud non facit
ſic, q ex defenſione ſequatur ſanguinis effuſio, ſed rece
ptando. vel precãdo, de immuni. ec. inter dilectos, de
verb. ſig. nouimus. nec obſtat coniunctio perſonæ. j. c.
ſi. quia illud in ciuilibus. nec valet, accuſator ſcire de-
buit, hoc euenire poſſe, quia et aduocatus hoc ſcire de-
buit, et ſic eſt pro. nec ob q qñdoque parcitur, quia il-
k lud ratum. ff. de le. nam [k] ad ea. demũ Ho. ibi recitans
opinionem Bar. et ↄ̃riam opinionem Hu. no. in p ſal-
le. c. 1. 51. di. dicit ſe hanc ſcd am opinionem, ſ. q non
poſſit eſſe ẽt pro reo, ſecutũ in ſumma, de obli. ad rõni.
§. quid ſi quis obligatus, ver. quid de curialib. et hoc
ti. §. quid pertinet, ver. illud tñ, et de homi. §. qua pœ-
na, ver. illud aũt certũ eſt. et facit ſcdm eũ, quia ẽt in
ciuilibus, ubi non poſſumus vnum iuuare, quin alter
lædatur, abſtinendum eſt. 24. qu. 3. denique, fortius in
criminali, ſed hæc uera ſcdm eum, quando ex aduoca
tione, uel ſentẽtia, uel teſtimonio, uel ſcriptura notarii
mors, vel truncatio eſt ſecuta, quia talia poſt baptiſmũ
exercens non promouetur. 51. di. c. 1. & c. ſi quis poſt ac
ceptũ. ſicut. n. ex facto naſcitur irregularitas, ita ſine
facto non oritur. Si igitur ex facto, uel uerbo aduocati
mors ſecuta non eſt, ad quod probandum, & ne fiat ir
regularis, quatuor dat conſimilia. primum, q quãuis
fingat & comminetur ad retrahendũ accuſatorẽ ſe uel
le reũ defendere. hoc tñ officium non aſſumat per ca-
no. interdictum. quod ſi fecerit, puniri poterit. de ma-
io. & obe. c. 2. tñ per ſolam aſſumptionem officii non

effici-

efficitur irregularis, ſm conſilium ; q ſi nullo mō vult abſtinere a patrocinio rei, quibus modis pōt, laboret, vt accuſator deſiſtat ante inſcriptionem, quod poteſt, de accuſatio. licet. tertium, vt cum primum venerit coram iudice proteſtetur, q ad pęnam accuſatoris nō intendit, ſed ſolū ad defenſionem accuſati. Vnde, ſi datur libellus ſine inſcriptione, non petat inſcribi, poſſet tamen forſan excipere, ſe nō teneri reſpondere tali libello. Item ſi iudex hoc ſuppleat ex officio, poterit dicere, q de eo ſe non intromittat, & ſæpe conſuluit proteſtatiorē repeti, & nil fieri, vel dici, per quod illi renūcietur, de conſt. cum M. Ferra. vnde nec accuſatoris calumniam arguit, vbi abſtinere poſſit. ſalua defenſione accuſati. & hoc obſeruans, cum non videatur directe in mortē accuſatoris tendere, licet indirecte ad hoc tēdat, vr tutus ab irregularitate, ad hoc, de hom, c. 2. li. 6. vel ſaltem etiam caſus diſpenſabilis. dicebat ergo, q cum abſoluitur reus, quia accuſator nil probauit, vel probauit per falſos teſtes de hoc conimctos, videtur potius ex ſua calumnia damnari, quam ex facto aduocati ipſius rei. quartum conſilium, cū reus abſoluitur, quod toto poſſe laboret aduocatus, rei pœnam ſanguinis imponendam accuſatori commutari in carcerē exiliū, pecuniariā, vel ſimilē, & ſi poſſet a principio ſibi ſup hoc ꝑ clientulū & iudicē cauere, bonū eſſet, & tutus eſſet, etiam ſi frangetur cautio, ad hoc, de hom. Petrus, de immu. ecc. inter. ſed ſi ab initio ſibi non cauit, vel cauere nō potuit, ſi poſt ſniatū hoc obtineat, ſatis eſt, cū ex verbo, vel facto mors ſecuta non ſit, ita et ſecutus eſſet, vbi iudex in criminalib. ex officio inquirendo procederet ꝯ infamatū, quē ſtudio ſuæ aduocationis obtineret abſolui, qui tñ alias decapitatus fuiſſet. hic. n. dici non pōt aduocatū irregularē, & his caſibus ſaluari pōt opinio Bal. pro qua facit, quia ſi armis poſsū ſociū defendere, de ſen. ex. dilecto, li. 6. Fortius verbo, facit de app. dilecti. Itē quia ſi pro bono & licito aliquid facimus, abſit &c. 23. q. 5. de occidēdis. porro ſi conſtat reū culpabilē, & aduocatus ſuis falſis probationib. vel allegationib. illū obtinuit abſolui. vel alias directe & ſiue proteſtatione, vel ꝯ proteſtationē ſuā veniendo calūniā accuſatoris arguit, pp quod fuit mortuus, hic ſit vera opinio Hu. & Io. & irregularis eſt iſte in dubio. dicit Ho. aduocatū ſuæ conſcientiæ relinquendū, de homicidio, petitio. ſubiūgit, q licet ſic magiſtraliter, & ad ſtudētiū exercitiū ſcripſerit, huius tñ dubii abſolutionē papæ reſeruat, ad q̄ talia dubia declarare ſpectat, all. q ſi. ſint legi. ꝑ venerabilē. §. rōnib. [& ibi, Cū ſecundum] tamen ſi de facto egeant, & eccleſiaſticis bonis ſuſtentari non poſſunt, licebit eis ex tali officio ſibi victum quærere ēt coram ſeculari. a 1. di. clericus. C. de patri. qui fil. diſtra. l. 1. de obſerua. ieiu. conſilium. §. vl. & 15. q. 2. c. 1. & hæ loquuntur in nō ſic agente, Hoſt. [& in fi.] de hoc. 15. q. 1 in ſumma.

A D D I T I O N E S.

a Si vero. Vide de materia iſtius gl. 3. q. 7. c. ſine le. §. ſi quis, & qđ ibi ſcripſi.

b Formam. Et non excedit ipſorū ſalarium centum marcas, vide in l. 1 §. diuus. lo. 1. ff. de va. & extraor. co.

c Itē videtur. Et per Bart. in leg. 1. §. diuus. lo. 1. ff. de var. & extraor. co. & Bal. & plenius Saly. in l. vna, C. de ſuffra.

d Forum. Quo caſu coram illo poteſt prius veniri, vide in c. at ſi clerici, de iud. in gl. 5 ſuper illa. Io. An.

e Capitulo 1. ibi vide gl. & Io. An. & per ipſum, de ſo. compe. verum, in gl. ſua mag. ver. dicunt autem quidam.

f Ciuus. Et per ibi no. per gl. videtur, q talia bona vtiliter eccleſiaſtica priuilegio gaudeant clericorum, vbi vide.

g Addictos. Vbi vide Bal. qui alleg. vnū notabile dictum Inn. ponentem in c. ſi quando, de offi. deleg & vide Bar. in l. 3. ff. de recepta. infra alleg.

De pœnis. Et vide D. Bar. de Sel in l. fi. C. de accu.

h Voluntate. Vide gl. in cle. 1. de homi. quæ eſt glo. pe & ibi Pau.

i & doc. & Io. An. in c. ſi vero, in gl. vt clericum, de ſen. excom.

k Nam. Pro prima parte facit de ſen. ex. c. ſi vero, ad ſi.

S V M M A R I V M.

1 *Monachi & canonici regulares poſtulare non debent, niſi in caſibus. & nu. 6. & quibus inter ſe differant, nu. 4. alia de his vide nu. 8.* (*Diuiſio decretalis, ibi nu. 2.*)

2 *Forenſes pro ſecularibus ibi.*

Suſceptores pro aduocatis, ibi.

Executores etiam pro procuratoribus. ibid.

Religioſus an poſſit fieri delegatus, ibid. ver. per quod.

3 *Vtilitas qualiter intelligatur, ob quam poſſunt memorati, n. 1. poſtulare.*

5 *Epilogus, & Suffragium gloſſarum.*

Prohibitam rem a duce qui facit, etiam ſi rem bene geſſerit, capite punitur.

Venditionis nomē etiam ad alias alienationes extēditur. §. 2.

6 *Additio gloſſarum.*

8 *Regulares non habent cognatos, habentur etiam pro mortuis pro eis ſuccedit monaſterium.*

9 *Rupti, verbum, ad quae extendatur.*

C A P V T II.

a Ex parte. Caſus. Monachi,[a] † & regulares canonici
1 poſtulare nō debēt, niſi ꝑ vtilitate mona. & tūc de præcepto prælati. Cōis diuiſio. ſcđa ibi, vñ & erat olim hæc decr.
3 ſub ti. ne cleri. vel mo. [Forenſib.] i. † ſecularibus [Eis] regularib. canonicis [Suſceptores] i. aduocati, Inn. [Executores] i. procuratores, Inn. vel ſcđm Hoſt. generaliter intelliguntur hęc verba, ſicut gñaliter ſunt prolata. p qđ vr expreſſum, q religioſus nō poſſit fieri delegatus, de quo remittit Ho. ad ſūmam, de offi. deleg. §.
b cui poſſit, vēr. ſed nūquid religioſo, & de quo[b] de priui. cū olim, 2. poſt princ. Vtilitas] pp cām, in qua poſtulat, non pp lucrū, qđ ex poſtulatione conſequi poſſet, ēt ſi monaſteriū debitis grauatum ſit, ſcđm dñum
c meū, qui ſic diſputauit, vt dicam in Mercu. ſuper regula, in argumentū, de reg. iur. li. 6. [Ipſi regulares canonici] [Inſolentiam.] Idem verbū. de ſup. ne. præla. c. 2.
4 [Capitulū] 16. q. 1. monachi [Ad ſupradicta] in eſu † carnium, habitu, & multis aliis differunt, & laxiori regulę
5 ſeruiunt, vt in ſi. vet. gl. ¶ Vlt. gl. dat 5. ſimilia ¶ In gl. a [ibi. §. in Libello] equitur, qui rē prohibitam a duce facit, vel mandatū non ſeruat, capite punitur, etiā ſi rē bene geſſerit. ¶ In gl. vlt. [ibi, §. venditionis] loquitur in creditore qui permiſit debitorē pignus vendere.
6 ¶ In † gl. 1. [ibi, de præſentiū [ibi no. Io. Lau. & Vin.] in c. non magno. Ia. & Phi. ipſo ti. ne clerici, vel mona.
7 c. ſi. Pe. & Ab. 3. c. prox. q † pro miſerabilib. & pauperib. poſtulare pūt, qđ Gui. intelligit de abbatis impono, ut no. in Spe. de aduocatis. §. 2. in prin. ¶ In gl. 1.
8 [ibi, priuatorū] regulares † enim cognatos non habēt ipſorum. n. cognatio eſt in cælis, ut dr in nouellis. habentur ēt pro mortuis. C. de epi. & cle. l. Deo nobis. 1. q. 7. placuit. nam in aīa & corpore tranſlati uidentur, in auth. hæc conſtitutio, quæ innou. conſtitutio. in prin. col. 6. ubi cū de ſucce. tractatur, habet cognatos, quib.
d ex ipſius perſona ſuccedit monaſterium,[d] ut in præal. l. Deo nobis. §. hoc ēt cognitū, Goſ. uide qđ dicam de re iud. cum I. & A. in prin. ¶ In gl. ibi, ſuper Spe. quod dic, ut e. ti. c. 1. li. 6. ſic & ex tertio capite. l. Aquil. uer-
9 bum, Rupti, † extenditur ad ſciſſum, colliſum effuſū, uel aliquo mō peremptū, uel deterioratū. Inſt. ad l. A-
e quil. §. itē in omnib.[e] ſcđm Inn. [& in fi.] ſcđm Io. & ad de quod no. de tranſla. inter, in gl. quod dictum.

A D D I T I O N E S.

a Monachis. Sic ergo no. q iſti religioſi prohibentur certare uerbis. ſed cōtra, quia nō prohibentur certare factis, ſ. aio & corpore, vt ſunt tēplarii, & ſimiles, ergo multo magis uerbis. ſol. iſtud uerbis certare, ſp aliqđ humanū prohibetur, ut hic, ſed ꝑ pauperibus, & miſerabilibus perſonis, & ſic pro actu pio nō prohibetur, ut hic no. i 1. gl. ſicut nec certare corpore ꝑ actu pietatis, de quo Io. An. i c. ſane, not. eſt aduertēdū, in ſuac. de regul. tūc

cau.u

aulm pro qualitatis opere exerceatur. Archid.
b De hoc. Et in Spe. ti. 1. §. excipi poteſt, ver. nunquid, & per mod. in cle. 2. de reſcri. & ibi quid an poſſit eſſe nouicius.
c Grauatum. Et tali lucro aduocationis velit a debitis ſublenari, vt ibi no. in q inſr. allegata.
d Monaſterium. Vide de hoc plene de prob. in præſentia, in tex. & ſuper gl. & Bal. in d. l. Deo nobis.
e Omnibus. Vide Bar. plenius in l. cum teſtamento, ff. ſo. ma. & gl. in c. 1. de tempo. ord. lib. 6.

S V M M A R I V M.

1 *Sacerdotis nomen quos hic comprehendat.*
Epiſcopus coram ſeculari iudice nullo modo debet aduocare, niſi in caſu, & quomodo, ibid. ver. fortius epiſcopum.
Habet optionem, an ſit in iudicio in eccleſiaſtico foro per ſe, vel per alium, ibid. ver. in eccleſiaſtico.
Sacerdos, & ordines minores habentes, ibidem, & nu. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 12. & 13.
2 *Nocere nemini quis debet etiam in liberalitate.*
Aduocati quatenus noceant, & per eorum officium vulneratur charitas, ib. et quã cauſam defendere non debent, n. 13.
Patroni filius aduocatus contra libertum non perdit bonorum poſſeſſionem, ibid.
3 *Miſerabiles perſonas etiam epiſcopi adiuuare tenentur.*
5 *Poſtulare contra eccleſiam, a qua, vel in qua conſecutus ſit beneficium non licet, et quo caſu, ibi. et nu. 7. etiam laico, ibid.*
Spoliatur clericus beneficio, & ipſo iure, nume. 8.
An ſi a duob. recepit beneficiũ uni cõtra alterũ liceat, n. 13.
6 *Contra patriam ne liceat, & ſi pro patre.*
8 *Spoliare accipitur quandoque in bonam partem, vt hic.*
9 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nume. 10.*
Ingratitudinis cauſa quis amittit, quod acquiſiuit, §. 2. et nu. 5. 7. & 12.
11 *Suppletio gloſſarum.*
12 *Non poſtulantium triplex ordo, remiſſiue.*
13 *Bonam fidẽ agnoſcere non prohibentur tutores, ver. nec enim.*

C A P V T III.

a **Cum ſacerdotis.** Se ſummat, & partes patent. [a] 1. ibi, clericus. Dicit autẽ Hoſt. forte non bene, vt dicam in fi. huius partis, ꝙ no-
1 men † ſacerdotis cõprehendit hic omnem ſacrum ordinẽ, de coha. cle. c. 2. & minores ordines habentes cum beneficio, ſ. c. 1. fortius epiſcopum, qui corã ſeculari iudice nullo modo debet aduocare. 5. q. 3. quia eps, & fit ratio, quia reuerentiã, q̃ facere debet aduocatus, ſ. ſtãdo, C. eo. quiſquis, indecens eſſet per ipſum fieri alicui ſeculari qđ intelligit Hoſt. niſi ſit dominus ſuus, a quo feudũ tenet, tunc enim multoties neceſſitas ipsũ cogit ad illũ venire, & res ſuas repetere, ſed tunc ne dignitatẽ epiſcopalem confundat, proponat cũ humilitate, non ſtãdo, ſed ſedendo, de ma. & obe. ſolitæ, ver. quod autẽ, ff. de offi. præſi. obſeruandũ, in fi. in eccleſiaſtico vero foro optionẽ hẽt epiſcopus, an ſit in iudicio per ſe, vel per aliũ. de ſar. caliũ. c. fi. remittit demum ad [illegible], eo. ti. §. qui vero nõ [Nocere] Tullius li. 1. de
2 officiis, Videndum eſt, vt ea liberaliter † vtamur, quæ proſit amicis, & nemini noceat, vt dicit Vin. nocẽt aduocati quo ad credulitatẽ hominũ, vnde per illud officium vulneratur charitas: alias tñ de iure non nocẽt, vnde filius patroni vocatus ꝯ libertũ non perdit bonorum poſſeſſionem, ff. de bonis libertorum, qui cum ma
b ior. §. pe. & vlt. ſm [b] Vin. [Coniunctis] idẽ de † aliis, qui
3 habentur ff. e. l. 1. & 5. legibus ſe. ſm Inno. [Miſerabilibus] quas ẽt epiſcopi iuuare tenentur, 87. diſt. c. 1. & 2. [Poſtulare] etiam coram eccleſiaſtico iudice ſm Pl. i. & Abb. & Inn. qui dicit alios non prohiberi, alias quid
4 adderet quo ad hoc decr. iſta, cum omnibus † conſtitutis in ſacris coram ſeculari ſit prohibitum poſtulare ſup. c. 1. ſed Hoſti. dicit poſtulare corã iudice ſeculari, ſ. ne cleri. vel mo. c. 1. ver. placitis, vel ẽt corã eccleſiaſtico ex perceptione ſalarii, de hoc ſ. c. 1. ſatis puto, ꝙ aliquid ſpeciale voluit hæc decre. inducere in ſacerdote, vt ex ordine prohibeatur a poſtulãdo, niſi in his caſibus, ſicut ex ſolo ordine prohibetur a ſcientiis prohibitis, ſ. ne cle. vel mo. c. fi. & adde qđ dicã ſ. tit. 1. in nřa. & de præb. ei, cui, li. 6. [Clericus] §. & 2. pars. (Bñficiũ]
5 ſup. † gratuitũ. nã ſi non eſſet gratuitum, ſed datũ rõne ſeruitii iã impenſi, non poſſet iſta rõne illo priuari. vnde tunc in perſona, nõ in facultatibus diſtinguitur, 16. q. 6. illud, ſm Vin. & Abb. & vide in Spe. de aduocatis,
6 §. 1. ver. ſed nunquid poteſt. [Obtinet] nunquid † idem in patria, vt ſ. quis nõ poſſit ꝯ patriã poſtulare, & quid ſi pater cũ ea litem habet, vide in Spe. de aduocatis, §.
c 1. ver. ſm hoc, [c] & ſe. [Pro † extraneis] maxime ſm Vin.
7 ſed hoc non placet Aegy. & de hoc plene vide in Spec. de aduocatis, §. 1. ver. ſed nũquid clericus. Vnde dicit Hoſti. ꝙ hãc pænã nõ incurrit poſtulãs ꝯ eccleſiam pro coniunctis perſonis ſtricte ſumptis, vel pro miſerabilibus, ſi neceſſitas imminet, ad hoc ſ. 1. reſpon. & ſ. c. 1. inf. de iureiu. petitio, de procur. de teſte, vide qđ no. de teſti. veniens, 2. in fi. vlt. gl. [Maxime] intendit hæc cõparatiua, ꝙ ſatis eſt eum beneficiatũ ab eccleſia, licet nõ ſit ipſius clericus, vnde ẽt ſi talis ſit laicus, locus ſit huic pœnæ, & priuabitur beneficio ſcđm Inn. Vnde dicũt Pe. & Abb. aliquos, beneficiatos ab eccleſia, & ſũt de eccleſia, aliquos ab eccleſia tantum, qui nõ ſunt de eccleſia, quod ponit ẽt Guil. in Specul. de aduocatis,
8 §. 1. in fi. col. [Spoliari] in bona † parte. concor. vide de hoc de reſt. ſpo. conquerẽte. Et dicit Hoſt. ꝙ vtitur hoc
d verbo, quaſi pp ingratitudinẽ ſit de iure priuatus, [d] &
9 de facto ſubtrahatur. ¶ Gl. 1. † dicit vnde ſumptum, & arguit inducens multa ſimilia. ¶ Glo. 3. dicit. quid ſit poſtulare. ¶ Vlt. gl. textum fortificat per ſimilia, & quæ-
10 ſtionem interſerit, q̃ ſoluit. ¶ In † gl. 1. [ibi, nã hoc natura] vide de priuil. patentibus, ſuper vlt. gl. [& ibi. ſancimus] vide in c. quæſiuit, ſuper vlt. gl. ¶ In gl. 2. [ibi, ſed hæc] vide de reſcr. ex parte decani, i gl. antep. ¶ In gl. vlt. [ibi, quæſitum] libertus tutor patronã ſuam pupilli nomine vocat in ius ſine pmiſſu prætoris, & in l. 1. reuocatur pp ingratitudinẽ donatio facta in libertum, [& ibi, Vult] ponit caſum præall. dec. pp, & in §. mater, vide in c. propter, in fi. 1. gl. (& ibi, §. illud.] vide in c. propter, in fi. 1. gl. [& ibi, §. cauſas] vide de iureiur. Quinta
11 uallis, in gl. 2. In † gl. 1. [ibi, denique] & ibi hæc glo. [& ibi, nã hæc natura] & in ſ. de reg. iur. locupletari, libr. 6. ¶ In gloſ. 2. [ibi, & pro quibus] ibi, ponitur generaliter
12 triplex † ordo nõ poſtulantiũ qui habetur ff. eo. ti. l. 1. de triplici vero ordine clericorum non poſtulantiũ, vide in Spec. de aduocatis, §. 1. ver. item ꝙ ſi clericus. [& ibi, eiuſdem eccleſiæ] arg. ſ. de offi. dele. cum R. & for-
e te idem ſm Hoſt. de amico intimo. [e] fraterna charitate dilecto, ar. ff. de hære. inſt. l. nemo dubitat. §. qui frater. ff. de ver. ſi. l. latæ, §. amicos. qđ ſatis admitti põt, dummodo hoc nõ pecuniæ, ſed Dei charitas operetur. Quicunque enim fecerit uoluntatem patris mei, qui in cælis, eſt, ipſe meus frater, ſoror, & mater eſt. Ma. 12. in fi. ¶ In gl. 3. in fi.] & ff. e. l. 1. §. 1. ¶ In gl. vlti. [ibi, nulli]
13 In his omnibus de hoc [& ibi, ꝯ † aliã] ſm Io. Goff. Inn. & Hoſ. Sine pœna poteſt eſſe pro prima ꝯ ſecundam, ar. inf. de iureiur. tua, & c. veniens, intellecto, eam te. Bar. Brix. in quæſtione aduoc. quidã, dicit de aduocato, ꝙ ſi ſciat primam iniquam cauſam fouere, non iuuabit
f illam ſed alterã. ſi ignoret, iuuabit [f] primam, & alteri dabit perſonam idoneam, quæ poſtulet pro ea. non. n. debet aduocatus cauſam falſam, vel iniuſtã litẽ defendere. nec enim prohibentur tutores bonã fidem agno-
g ſcere. ff. de admin. tut. quoties. & §. ſicut. Guil. tenet, qđ gl. in Spec. de aduoc. §. 1. ver. quid ſi habet beneficiũ, & de materia G. ibi in ver. ſequẽtib. & facit qđ no. de

vaſallo

vaſallo, de feu.d.§.1.ver.12.& ver.ſe. Hoſt. remittit ad
ſummam, e.ti.§.illud.dicens, q conſuluit et hoc, cuius
duæ eccleſiæ, quibus æqualiter tenetur, adinuicem liti
gant, q non aſſumat partes aduocati, ſed mediatoris,
alleg. de teſta. relatum.2. in fi. hanc quæſtionē, & tres
alias circa materiam vide ſuper regula, cōtractus, de
reg. iur. lib.6. [& ibi, prælatus] ſupple alterius tantum.

ADDITIONES.

a Patent. Verum autem teſtificetur contra eccleſiam, vide not. in c. ueniens. in fi. et gl. fi. de teſti. Item no. hunc tex. in fi. quia facit, q propter ingratitudinem collator beneficii poſſit beneficium adminiſtrare, de quo. uide in c. fi. inf. de dona. in qõnibus, Bald.

b Secundum. Vide tex. in leg. poſt legatum. §. ſunt, qui putant, & ibi Bart. ff. de his qui. ut indig.

c Hoc. Et uide Io. An. et gl. et doc. in l. qui neceſſario, C. de aduoc. diuer. iudi.

d Priuatus. Quando ergo iura dicūt quem ſpoliari beneficio, uel rebus, intelligitur iam ademiſſe ab illo ti. uel dominium, quia q uult conſequens, et antecedens. l. ad rem mobilem, & l. ad legatum, ff. de procur. iſta tamen ſatis intelligitur, prout not. Ioan. An. de dona. c. fi. poſt gl. in prima q.

e Intimo. Vide Cy. in l. exigendi, C. de proc. et Barto. in l. non ſolum, §. qui alieno, eo. ti. et Guil. in l. ſed hæ.

f Iuuabit. Ad hoc qđ dixit Io. An. etiam de aduocato, qui iurauit duas eccleſias iuuare, ſi una cōtra aliam litigat, ut no. inf. de iureiur. c. ueniens, et uide q. de tutore duorum pupillorum inſimul litigantium. in l. accipientis, ff. de auct. tu.

g Quoties. Ad hoc C. de iudic. l. rem non nouam, et uide ad materiam glo. 2. in c. uerum, de iureiur. et ſuper illa Io. And:

¶ De procuratoribus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio tituli quæ, remiſſiue.*
De procuratoribus vbi alibi etiam extra titulum tradatur, & num. 2. 3. & 4.
2 *Contra eccleſiam procurans cauſam extranei priuatur illius beneficio.*
3 *Dñs excommunicatur cōtumaciam procuratoris nō purgās.*
Minor in quibus cauſis poſſit conſtituere procuratorem, ibi.
4 *Procurator excommunicatus repellitur. In cauſa criminali non interuenit, & quando.*
Dominus non tenetur litigare coram eis, quos inhibitus procurator impetrauit, ibid.
Sententia formatur in perſonam procuratoris, ibi.
5 *De procuratoribus ad certas cauſas electionum, & ad eligendum, prius datus iurat in animam domini vbi tractetur*
De electo adminiſtrante nomine procuratoris, remittit, ibid.

1 Continuata † eſt hæc rubrica ſ. proxi. rubricæ, hēt mate-
ria 5. q. 3. per totum. facit 3. q. 7. c. 1. repetitur āt hæc
rubrica in 6. & Cle congruit rubricæ, de reſcriptis, nō.
nulli, ad fi. & c. ex parte decani, de cler. quia pp. §. pro-
hibemus, cum decr. p. e. ti. l. 6. de offi. dele. cum olim. 1.
2 procurans † cauſam. extranei ꝯ eccleſiam ſuam priua-
tur illius beneficio, de poſtu. c. fi. Itē de teſti. in inte. c.
3 2. de arbitris. per tuas, & de teſt. inſuper de appel. ſigni
ficauit. Item vt lite non conteſt. c. 1. in fi. vbi † excōica-
tur dñs contumaciam procur. non purgans. Item in cā
matrimoniali minor 25. an. conſtituit procuratorem,
de teſti. ſpo. ex parte. Itē de aliis ſpiritualibus, de iud.
c. vlt. lib. 6. patitur miſſionem. abſens, qui procur. non
4 dimiſit, de eo, qui mit. c. fi. procur. propter † excōicatio
nē repellitur, de proba. poſt ceſſionem, non tenetur do-
minus coram illis iudicibus litigare, quos contra inhi-
bitionem ſuam procur. impetrauit, de app. ſignifican-
te. formatur ſententia in perſonā procuratoris, de cen-
ſib. olim. in cauſa criminali non interuenit procur. de
accu. veniens. hoc verum, cum agitur criminaliter. ſe-
5 cus ſi ciuiliter, e. ti. ſuper his, in fi. Item † de procurato-
ribus ad certas cauſas electionum, de elec. c. 1. li. 6. &
c. cupientes. § q ſi, & §. ad hæc. & §. cæterum, in fi. & c.
procurator, & c. indemnitatib. §. ſed cum cas, de pro-
cur. ad eligendum, qui negligit, vel reliquit, e. ti. ſi com
promiſſarius. 1. & 2. reſpon. de electo, qui adminiſtrat
ſuo nomine procuratoris, e. ti. auaritiæ. procur. poſt iu-
ramentum datus iurat de calumnia, de iur. calu. c. 1.
& 2. reſpon. Item prius datus iurat in animam domi-
ni, ſi habet ſpeciale, e. ti. c. vlt. Itē facit de confeſ. ca. 2.
de teſti. c. vlt. & de iureiu. c. vlt. in fi. & de ſtatu mon. c.
vno. §. verum. & §. ſequentibus, & cle. de elec. cauſam.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum ſufficiens debet procurans eccleſiæ collegiatæ cauſam habere.*
2 *Cum procuratore falſo lis nulla, iudicium nullum.*
3 *Teſti vni, an credatur.*
4 *De inſtructoribus cauſæ vbinam agatur.*
In mandato procuratorio an hæc, cuius meminit hæc conſtitutio, ſolennitas requiratur, & cur hic, eod. nu. ad dictio. legaliter, & num. 5. & 7.
5 *Mandatum ne procuratorium firmetur, ſi de ipſo dubitatur, per interlocutoriam iudicis, & quo caſu.*
An probari poſſit per teſtes, num. 7.
6 *Subſcriptores qui procuratorij mandati præſtent auctoritatem conſtitutionis procuratoris.*
Ad procuratoris, vel ſyndici conſtitutionem an conuerſo requiratur, ibid. ad dictio. diaconorum.
8 *Geſtorum appellatione quæ ſignificentur, & quæ fidem faciant, & n. 9. & quæ inter geſta publica cōputentur, n. 10.*
9 *Sigilla authentica qui habeant.*
10 *Ex more, iuxta morem.*
11 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nu. 12.*
Procuratorio nomine qui agit, an & quis admittatur ſine ſatiſdatione, & nu. 13. & 14.
13 *Suppletio gloſſarum.*
Coniuncta perſona, & conſors litis admittuntur cum cautione, & quando, ibid. ad dict. coniuncta.
15 *Cautio rati an præſtetur in arbitrijs, & in quibus alijs caſib. vide num. 12. 13. & 14.*

CAPVT I.

1 Alia quidem. C. In iudicio † procurans
cauſam eccleſiæ collegiatæ
debet habere ſufficiēs mā-
datū prelati, & capli. Et motiuum præmittit. ſecundo
mādatū ſubmittit. ibi, quia ergo. [Prædictos] in parte
deciſa [Ad cām] agendā, vel defendēdā. [Nō miſeris].
i. procuratores non cōſtitueris. Inn. [Et iō] i. quia non
2 miſeras illos. [Subſiſtere] quia cū falſo † pcuratore lis,
nulla, iudicium nullū. C. eo. ti. licet. ꝭ. eo. ex inſinuatio-
ne. T. [Non dñe] fuerant iſti admiſſi, quia forte noti in
curia, q fuerint familiares epiſcopi, Pe. & Abb. [Sed &
T.] qui forſan fuit nuncius papæ. ſecundum Inn. & ſi di-
3 cas hic † credi vni teſti, Dicit Abb. q eius dictum lite-
rarum adminiculo fulciebatur. (Dictum) i. mandatū,
vel proprie. & dic hoc, ſ. q predictos viros ad cauſam
nō miſeris (Portitorib.) qui hoc idem dicebant, forſan
oſtendētes qualequale mādatum (Similiter dicetur) ſ.
q non fuerunt procuratores ad cauſam miſſi (inſtru-
4 ctā) de inſtructoribus hodie ꝭ. de ele. cupientes. (Lega-
liter) gl. dicit, q litera ſequens exponit hoc verbū. ſed
Hoſt. reſiſtit, dicens, q lex ſolēnitatem, de qua ſequitur
hic, non requirit in procuratorio, ſed ſufficit, q litera
contineat id quod no. ꝭ. eo mādato. in pria. 1. gl. & ha-
betur ff. e. C. de ſatiſdat. l. vna. & ſufficit. q de hoc fiat
fides iudici. ff. rem ratam haberi, ne ſatiſdatio. ff. de p-
ba. quinquaginta. C. de condi. ob turpem cām. l. 1. 3. q.
5 7. plerique. quid ſi ſuper hoc † fecerit iudicem interlo-
qui, nūquid firmabitur procuratorium, ſi de ipſo dubi-
tetur. arg. q ſic, ēt ſi fuiſſet falſum. ff. quod cum falſo tu
2 tore. l. 1. §. pen. ff. qđ metus cā. l. fi. ff. de pig. act. l. fi. ad
fi. ſed ꝯ ff. de collu. deteg. l. minores. Sol. dicit Ho. ſi do-

minus ſciat interlocutoriā latā & non ꝯdicat, nec appel
let intra 10. dies, ꝓcluſa eſt ſibi via, de ele. cū dilecti, ad
fi. de hoc de of. dele. cum olim abbas. ſed ſi ꝯdixerit, vel
appellauerit, tutus erit, vt in ꝯtrio. & facit qđ dixi ſ. de re
ſcriptis. ſup literis, in gl. mag. q̄ in fi. poſiu circa mediū,
ver. ſecus. vel ſm Hoſt. dr̄ mādatū factū legaliter ad in-
ſtar decreti, qđ ſm leges apponitur in alienatione rei ec
cleſiaſticę facta ſolenniter, in quo requiritur clericorum
cōſenſus, ipſorū ſubſcriptionib. roboratus, de quo 10. q.
b 2. ſine, [b] quaſi ſm eū papa voluerit hāc cautelā adhibe-
6 re, ne poſſet 2. vel 3. eludi. [Presbyterorū.] Dicit † Inn. ꝙ
iſti nō pſtant authoritatē cōſtitutioni ꝓcuratoris. ſed tā
q̄ teſtes fidē dāt inſtro, & ſic nō ob. de reſcri. edoceri. vel
ſm eū intelligitur hoc in magnis & arduis negociis quę
nō debent ſine capitulo expediri ĩ. de his, q̄ fi. a p̄latis,
quāto, & c. nouit, & q̄ cōiter illos tāgunt, de maio. & ob.
c. ſi. [Diaconorū.] nō putat Aegy. cōuerſos ad hoc requi
ri debere pro & ꝯ, de ele. ex eo, qđ, in fi. li. 6. vide in Spe.
de ſindico. ver. quid de cōuerſis. [Teſtium.] not. ꝙ licet
7 † epūs cōſtituat procuratorē, tñ ſubſcribi debēt teſtes.
Abb. an aūt procuratoriū ꝓbetur per teſtes, vide qđ di
c xi [c] in Spe. eo. ti. §. 3. poſt prin. [Roborato.] mādato, ſ. qđ
8 ꝑmiſit. [Geſtiſque.] geſta † dicūtur qñq; ſm Inno. facta
nō ſcripta, q̄ mēte hominū retinētur, & qñq; publicātur,
& in ſcriptis rediguntur. ĩ. de teſtib. ſignificauit, & c. Al
bericus, & C. de teſt. publicati. qñq; dicuntur geſta q̄dā
facta in ſcriptis redacta, vel potius ipſæ ſcripturæ, in qui
bus geſta reponuntur, quæ in Romana curia dicūtur re-
geſta, hęc ſi ſint bene cuſtodita, & inueniātur in archiuo
authēticarū perſonarū quæ p̄tātē habebant faciēdi ſcri
pturas authēticas, ſicut ſunt tabelliones, ſiue ſcrinearii,
d fidē faciūt, de pſcriptionibus, [d] ad audiētiā. Si aūt nō eſ
ſent bñ cuſtodita, vel perſonę nō eſſent authēticæ, dicit
9 ꝙ nō crederet illis. dicit Hoſ. ꝙ † epi, reges, principes, &
duces hñt ēt ſigilla authētica, de prob. c. 1. de fide inſtr.
c. 2. & c. cū dilectus. vel ſm Hoſt. geſta vocat ſcripta ma
nu tabellionis, & ſpecialiter authoritate iudicis, q̄ vocā-
tur iudicialia acta, & fidē faciunt, de proba qm̄. & expo
nit. [Geſtis.] i. apud geſta, vel acta, alle. auth. hoc ius. C.
de ſacroſanc. ec. & C. de ſatiſdā. l. vna, vide qđ not. de re
10 iud. cū inter, in vlt. gl. [Ex more.] i. iuxta † morem. [Indi
cto.] i. habēte ſupioris authoritatē, vt ſic ea habita & ſo-
lēniter acta inter geſta publica ꝯputētur, ſm Inn. ¶ Pri-
11 ma † gl. diſtinguit tria mēbra, & in facto tres opiniones
ponit. ¶ Gl. 1. arguit, all. ſeptē iura. ¶ Pen. gl. no. p̄latū ſi
ne capło, vel eꝯ litigare nō poſſe. ad ꝯtrium inducit qua
tuor leges, vnū can. & duas decre. ponit opi. & ſoluit rñ-
12 dēs ad ꝯtria. ¶ In † gl. 1. [ibi. l. 1. 2. & 3.] vid ď teſt. cū oli,
ſup gl. 2. [& ibi, §. vlti.] vide hāc l. ſe. ſi quis ſeruū. quę eſt
pen. de reſcr. inter cæteras, ſup 3. [& ibi, Si is, a quo. §. 1.]
Procuratori, de cuius mādato cōſtat. & petit ſatiſdatio-
nē legatorū, cauendū eſt; ſed ſi dubitetur de mandato,
cauet de rato. [& ibi, actor.] actor, de cuius mādato con
ſtat, non cauet de rato. ſi dubitatur, cauet. ¶ In gl. 2. [ibi
ſi quis domū. §.] vide ne p̄lati vices ſuas. c. ſi ſup gl. 2.
¶ In gl. pe. [ibi, municipibus.] hanc & §. hoc ēt, vide de
iuro calūniæ, imperatorū, ſup. 1. glo. [& ibi, municipes.]
13 vide de ſimo. dilect' ſ. gl. ſic ſ. ¶ In † gl. 1. [ibi, actoris.]
ď ꝓcuratore rei dicetur ĩ. e. mādato in 1. gl. [et ibi, p te
ſtes.] vide remiſ. q̄ ded i ſup verbo, teſtiū. [& ibi, aut du
bitatur.] pone exēplū ſ. de of. del. corā, & vide in Spec.
eo. ti. §. 3. circa prin. & de ſatiſdatione. § 3. poſt prin. [&
e ibi, coniuncta.] vel cōſors [e] eiuſdē litis, qui ēt admittitur
poſt lit. cont. cū cautione, de hoc ſ. de conſtit. cū M. In 1.
gl. [& ibi, an ſatiſdationē.] ar. a ꝯtrio legis. exigēdi. C. e.
ti. vt ibi no. in gl. cū ſit. [& ibi, facere velit.] ar. l. 1. all. ſi
is, a quo. ff. vt in poſ. legatorū, §. ſi ꝓcurator. [& ibi, Az.]
dicebat. & dicit Hoſti. ꝙ in hoc oēs moderni cōueniūt.
[& ibi, ſi quis ſeruū.] & ĩ. de reg. iur. in alternatiuis, li. 6.
[& ibi, nō liceat] & de re. ecc. non alie. ſi quis, & de teſti-
bus, cū olim. in gl. 2. de conceſ. præb. ex parte 2. In 1. gl.
14 [& ibi, cauere † tñ debet.] opinionē ꝯriā oīno videas in
Spe. e. ti. §. 1. ſup ver. item excipitur, ꝙ licet defendēdo,
niſi dñs extra iudicium, vel in procuratorio pro ipſa ſa-
tiſdederit iudicatum ſolui. inſti. de ſatiſda. §. ſi vero. &
ſe. & quid contineat clauſula, & quoſdam caſus, quib. ꝓ-
curator cauet & de rato, & de iudicato, no hic Ho. quos
videas ĩ. eo. mandato. in 1. gl. [& in fi.] quęre hāc gl per
Accur. ff. eo. tit. l. nō ſolū. §. 1. per Guil. in Spe. de ſatiſda.
15 §. 3. in 1. col. vbi ēt no. an † cautio rati præſtetur in arbi-
triis. ¶ In gl. 2. [in fi.] vbi de hoc. ¶ In gl. pe. [ibi, vbi de
hoc.] & p ibi no. repꝛendit Hoſt. hāc gl. quaſi ſuperfluam.

ADDITIONES.

a Tutore. Ibi vide Bar. plenius per ipſum Bal. & D. Bar. de Sal. in l.
licet, C. de procur. & vide in Spe. de ſindi. § 1. ver. quid ſi iudex, &
ibi. Io. And. & Bart. ff. de app. re. l. ante ſententiam. (priona
b Sine. Et de his, quę fiunt a p̄la. c. 1 vbi vide Io. An. de hac ſubſcri-
c Dixi Et per Bart. in l. non ſolum. §. qui alieno, ff. de procur. & per
Sali. C. eo. tit. l. 1. per Bal. in l. 1. ff. de procur.
d Pręſcriptionibus. Vide ibi gl. Et vide in auc. C. de fi. inſtru. auc. ad
hæc, & ibi no gl an talia inſtrumenta a perſona publica ſcripta
eſſe debeant. Et vide ibi p D. Bar. de Sali. l comparationes.
e Vel conſors. Vide circa id, qđ dixit gl hic de cōiuncta pſona, qđ
no. Bar. in l. ſi conſtante, ver. 14. ff. ſo. mat. & an ſola negatio partis
faciat mandatū dubiū, vide Bar. Bal. & Sali. in l. 1. C. eo. tit. & iūc
qū procuratorium eſt dubium, cauet procura. de rato, hoc verū,
ſi ſit datus ad agendum, ſecus, ſi venit ad exigendū pecunias, vel
aliā rē, vide gl. no. in l. non ſolū. §. qui alieno, ff. de procu. & Bald.
ibi, & iſta cautio pſtatur in hoc dubio, niſi dñs ſit præſens in eadē
ciuitate, quia tunc ad ipſum recurritur, ita no. Guil. de Cu & Bal.
in d. l. non ſolum, & ibi ēt no. Bal. ꝙ licet iſta cautio legitimet hic
perſonā procuratoris, non tamen hoc poſſet ipſum iuramentum
ſuppletiuum probationis, de quo in l. admonendi, ff. de iureiurā.

SVMMARIVM.

1 *Sententia reuocatur ex iuſta cauſa abſentiæ, cum in ardua cau-*
ſa procuratorem quis conſtituere noluerit.
2 *Procuratorē nō cogitur cōſtituere, qui per ſe in iudicio ſtare p̄t.*
3 *Cauſæ graues, & arduæ quæ dicantur enarrantur.*
4 *Procurator in cauſa infamiam inducente admittitur cum ſpe-*
ciali mandato.
5 *Cauſa abſentiæ legitima eſt probanda, alias non præſumitur.*
6 *Sententia facile reuocatur tanquam ſi interlocutoria fuiſſet, cō*
ſtito de impedimento.
7 *Appellatio non eſt neceſſaria a ſententia, in qua quis indefen-*
ſus condemnatus eſt.
8 *Contumax verè non eſt, qui tantum ad domum citatus eſt.*
9 *Reſtitutio non ſolum habet locum in ſententia diffinitiua, verū*
etiam in interlocutoria.
10 *Sententia eſt nulla, vbi quis legitimè non fuit citatus, quamuis*
interlocutoria ordinem non ſeruet.
11 *Reſtitutio datur in caſu, quo doloſe per aliquem actum eſt, vt*
quis non compareret.
12 *Reſtōnis dandæ variæ rationes per gl. inducuntur et ſoluūtur.*
13 *Lucrum ex lege datum, priuatus auferre non poteſt.*
14 *Excuſationis legitimæ cāæ enumerātur aliquæ pp contumaciā.*
15 *Procuratorem mittere tenetur, qui venire non poteſt.*
16 *Citatio vna debet eſſe gratuita ſiue prima ſiue vltima ſit.*

CAP. II.

1 Querelam. Caſus. Reuocatur † ſñia, qua cō-
dēnatus fuerat in expenſis ex iu
ſta cā abſēs, legitimè excuſatus,
qui in ardua cā procuratorem conſtituere noluit. & pri-
ma pars deciſę ponit partis querelam. ſecūda dat iudi-
cē, ibi, Mādamus, quatenus. [Alia.] ſimplex relatio. ſic
ſ. de ſacra vnct. c. vno, ver. per frontis. [Niſi.] improprię
2 † ponitur, & eſt ſimile. 2. q. 1. notū. & 8. q. 3. c. vlt. Hoſt.
[Quis cogi.] ſi per ſe in iudicio ſtare poſſit, alias ſecus,
de iud. intelleximus. 11. q. 1. te quidē. 6. q. 1. te quidem.
6. q. 3. quia epiſcopus, ſm Goff. & intelligas tex. de tem-
poraliter impedito, vt no. de dolo, & contu. cum dilecti,
2 in gl. ex hoc, in fi. [a] [Grauibus.] Dicit Innocen. quòd qui
3 dam † dicunt graues intricatas. Hoſtien. dicit, graues

hic dicit grādes, periculoſas, & maiores, vt matrimonia
les, de conſan. c. 1. ĩ. eo. tuæ. vel liberales, cū quis vēdica
tur in ſeruū. 54. di. frequēs. C. de aſſer. tol. l. vna, in prin.
ſecus ſm Goſ. ſi proclamat quis in libertatē. 2. q. 6. ſi qn.
Itē dr̄ grauis, ſi agit ad remotionē plati, de accu. quali-
ter. 2. Itē ſi agitur de toto patrimonio, vel maiori parte.
ff. de excu. tu. pp litē, de reſti. ſpo. frequēs. lib. 6. Itē vbi
vertitur periculū animæ, ar. 12. q. 1. præcipimus. C. de ſa.
ſan. eccl. ſancimus. 1. ſ. de trāſla. inter, de ſy. Matthæus.
Itē ſi eſt cā inducēs infamiā. 6. q. 1. ex merito. ff. de pęnis,
in ſeruorū, in fi. vbi dicit lex, ꝙ maior eſt amiſſio famæ,
4 q̄ occulorū. C. de decur. infamia, lib. 10. in tali † cā ad-
mittitur procur. cū ſpeciali mādato. ff. o non ſolū. §. fin.
ff. an cau. app. per ali. exer. po. l. 1. § planè. & expedit reo
ad infamiā euitandā, ꝙ procuratorē conſtituat. ff. de his
qui no. infa. furti, §. ſi quis ex alieno, & facit qđ no. ſ. de
5 reſcrip. ſedes, ſm Hoſ. [Presbyterorū.] Idē, ſi † deſtinaſ-
ſet aliū. factū. n. recitat, Goff. [Deſtinauerit.] hæc miſſio
& accuſatio ad hoc prodeſt, quia niſi nuncius iret, & of-
ferret ſe probaturū legitimā cauſam abſentiæ, & ad hoc
b hēret ſufficiens [b] mādatū, poſſet dn̄s excōicari, & in ex-
penſis ꝯdēnari, cū probabiliter præſumatur contumax.
6. q. 5. c. 1. 5. q. 3. ſi ęgrotans. ſed quātū ad hoc, vt in prin.
cauſæ procedatur, nō eſt neceſſaria hæc miſſio. Si verò
quis vocatur ad conſiliū, vel capitulū, ſeu electionē ce-
lebrandā, & impeditus ſit, dēt procuratorem mittere. ſ.
de electione, quia pp. §. illud. alioquin vocatus ad ꝯci-
liū excōicari pōt, & qđ præſentes fecerint, ratum erit, ēt
ſi abſens habeat iuſtam cām abſentię, ar. optimū. 18. di.
placuit. 65. diſt. c. fi. ſ. de elect. bonæ memoriæ Magun.
hoc aūt vr̄, ꝙ ſi probauerit iuſtas cās abſentiæ, & agatur
ciuiliter, nihilominus fit miſſio in poſſeſſionē, cum etiā
fiat ꝯ abſentē cā reipu. C. de reſti. mil. ignorare, & ꝯ pu-
pillū. ff. ex qui. cau. in poſſ. ea. hoc aūt. tū. 1. non tñ eſt ni
miū feſtinandū. ff. de dā. inf. ſi finita. §. ſi forte, de hoc
no. ĩ. de eo, qui mit. in poſ. cā rei ſer. c. vlt. ſm Inno. & de
ſen. & re iudi. cū Bertoldus. §. poſtmodū. alii dn̄t, ꝙ ſiue
emittat, ſiue nō, patefacto, impedimēto, reuocabitur qc
quid factū eſt ꝯ abſentem, vel nullū pronunciabitur ſm
diuerſas opiniones. 7. q. 1. præſentiū. ĩ. de re iudi. cū Ber
toldus. ff. de re iudi. q̄ſitū. & ſi promiſiſſet ſub pęna iudi-
cio ſiſti, daretur exceptio. ff. ſi quis cautio. l. 2. ff. de arbi.
ſi cū dies. §. ſi quis ex litigatorib. §. pe. & l. ſi arbit. Kfis,
6 ſm Inn. & Hoſt. [Abſoluere.] reuocando † primā ſn̄iam
de facili. i. ſine grandi cauſæ cognitione. i. quaſi interlo
cutoriā. ff. de arbi. qualē. alias incipit, dicere. §. ſi de plu
ribus, nec eſt neceſſe reſtitutionē in integ. petere, de iu-
di. ſi p̄tor, alias incipit, ſi per dolū, ad fi. C. de procur. l. 4.
7 ¶ Sed † nunquid præiudicatur abſenti, ſi nō appellauit,
ex quo ſciuit ſe in expenſis condēnatū? Ita vr̄, ar. C. qūo
& qn̄ iu. l. 3. ff. qn̄ ap. ſit neceſſe. l. 1. §. fi. dn̄t quidam, ꝙ
nō ob. illa lex, qa hic loquitur, qn̄ ex ꝓbabili & neceſſa-
ria cā abſuit, & minus legitime defenſus, in quo caſu ſi
ne appellatione aliqua reſtituitur ad totam cauſam. vbi
vero legitime citatus fuit ad domū abſens ex cā proba-
bili, & in nullo modo defenſus, tūc imputatur ei, niſi in-
tra 10. dies appellauerit, vel ad appellandū reſtitutionē
petierit a tpe, quo ſciuit latam ſn̄iam ꝯ ſe cōputandos,
& ſic intelligitur C. qūo & qn̄ iudex. l. 3. Alij dn̄t, & me-
lius, ꝙ ſi talis nullo mō, vel minus legitimè defenſus ſit,
dēt cōi iure ſine reſtitutionis beneficio intra 10. dies a
tpe ſn̄iæ appellare, vt in dictis legib. ff. quib. ex cau. ma.
8 nec non & habent quidā in gl. Inn. ꝙ † verè cōtumax nō
eſt citatus ad domum, quem citatio non apprehendit,
de hoc plene in Cle. de dolo. & contu. ſi ante. reſtituitur
autem ad appellandum tm̄, niſi forte nullum potuit re-
linquere procuratorem, vel reliquit, ſed mortuus eſt. tūc
enim reſtituitur in totum, non tm̄ ad appellandū, ſiue
pronunciatum ſit ꝯ eum, ſiue res ipſius, ſiue actio præſcri
pta, & hoc innuit dicta lex, nec nō, & ĩ. de reſt. in integ.
c. 2. §. ad hoc fuit reſponſum. Si aūt illegitime defenſus
eſſet, ad nihilum reſtitueretur. ꝙ ſi ex neceſſaria cauſa
tm̄ abſit, puta rōne delicti in carcere, vel exiliū miſſus,
tunc ēt non reſtituitur, niſi cū non potuit relinquere pro
curatorem, vel reliquit. ſi mortuus eſt. ff. ex qui. cau. ma.
ſed & ſi. §. 1. ff. de mi. Papi. exuli. vbi vero volūtariè, ſiue
contumaciter abeſt, nullo mō reſtituitur, licet ipſo ve-
niente, dū iudex adhuc pro tribunali ſedet, reſtituatur
ad appellandū de æquitate, vel fortè de iure cōi audia-
tur appellās. ff. de reſt. in integ. l. pe. ſed qn̄ probabili &
neceſſaria cauſa detinetur, vt hic legitime defenſus, ad
appellādū reſtituitur. minus aūt legitime, vel nullo mo
do, ad totā cām, vt hic. & ff. de reſt. in inte. l. ſi. ff. de iudi.
l. ſi prętor, C. de procu. l. 4. C. qui. ex cau. ma. l. 1. qualiter
9 † autem ꝯ tales pręſcribatur, no. ĩ. de re iudi. cū Bertol-
dus. & no. ꝙ reſtitutio locum habet non ſolū ꝯ diffiniti-
uam ſententiam, vt in prædictis iuribus, ſed ēt cōtrā in-
terlocutoriam de expenſis, vt hic & 4. q. 5. c. 1. Alij dn̄t
ꝙ hoc verum eſt, vbi petitur reuocatio coram alio iudi-
ce, q̄ coram illo, qui interlocutoriam tullit. nam ſi corā
illo, ipſe hāc ex cauſa ſine aliquā reſtitutione reuocabit,
vt paret in eo, quod legitur & no. ĩ. de app. cum ceſſan-
10 te. ĩ. de ſen. exc. ſacro. §. pen. & ſunt hæc † vera vbi ab-
ſens legitimè citatus, alioquin nulla eſſet ſententia. ff. q̄
ſent. ſine app. re. l. 1. §. cū ex edicto. qđ verum eſt de dif-
c finitiua. interlocutoria aūt de expēſis, & hmōi tenet. [c] &
d ſi ordo nō ſeruetur, [d] niſi fuerit appellatum. ĩ. de teſtib.
ſignificauerunt. ſed & per officiū iudicis reuocatur, arg.
ſ. de off. iudi. c. ſi. & de reſti. in integ. corā. igitur vbi quis
per procuratorem agit, difficile auditur appellans, quia
non niſi in caſib. ſupradictis, & ſic intellige 2. q. 5. ſi ad-
11 uerſus. Porrò vbi dolo † alicuius factum eſt, ne pars ci-
tata & condēnata cōpareat in cauſa q̄ æſtimationē non
recipit, reſtituitur ad id, quod occaſione abſentiæ ſuæ
amiſit. ſ. de reſti. in inte. ex literis, vbi vero æſtimari po-
terat, datur actio ꝯ doloſum, & ſi non ſit ſoluendo, reſtō
ꝯ principalem. ff. de eo, per quem factū eſt. l. ſi. 1. rū. &
e §. 1 ff. de dolo. & eleganter, [e] Inn. cuius quaſi ad literam
eſt hæc gl. quā ēt poſuit Hoſt. & de hac gl. Inn. formauit
Ber. gl. vlt. q̄ fuit additio ſn̄iæ cōdēnationis expenſarū.
12 ¶ Gl. 3. † alleg. concor. ponit opinionē, ad quā inducit
vnū caſum, eā reprobās capitulo r̄ndet, demū obiicit de
duab. legibus, & ſoluit. Itē obiicit de duabus decret. &
ſoluit. ¶ Gl. 1. no. a contrario quærit, arguit, proponit
13 opi. & ſoluit ¶ vl. gl obiicit. & ſoluit. ¶ In gl. 3. [ibi, ſed
hoc quidē] lucrū ex l. datū priuatus auferre non pōt. [&
ibi, §. ſi qui condemnatus] vide de re iudi. ꝙ ad conſul-
tationē, ſuper gl. pe. [& ibi. l. 1.] vide in c. cum dilecti, ſu
per gl. ex hoc. (& ibi, Papi.) vide ĩ. in ſup. ¶ In gl. 4. [ibi,
ſancimus.] vide de dolo & ꝯtu. finē. ſup gl. ſed nunquid.
[& ibi. l. 2. § 1.] incipit, ſi quis. vide ĩ. de dolo, & ꝯtu. c. 1.
in gl. fi. [& ibi, Eum, quē temere] vide de libel. obla. c. 2.
ſuper 1. gl. ¶ In gl. vlt. [ibi. quæſitū] vide in c. cū Bertol
14 dus. in gl. alioquin. ¶ In gl. 2. [ibi, ep̄i] ineptè loquitur
gl. quia ipſe ep̄s, aduerſarius. ¶ In gl. 3. [ibi, fuit.] excuſat
ēt eū infirmitas ſuorū. 23. di. cōis, vbi de hoc, & de qui-
buſdā aliis iuſtis cāis vide exēpla nor. 8. diſt. peruenit.
[& ibi, Quidā.] lo. 5. q. 3. ſi ægrotās, vbi plenè đ hoc Lau.
Da. Phi. Goſ hic, in ſumma huius tit. §. itē opponitur [&
ibi, cū dilecti.] vbi de hoc. [& ibi, Non credo.] idē Tā.
f Inn. Hoſ. Goſ. diſtinguit, an dilatio afferat [f] piculū. i Spe.
e. tit. §. 2. in fi. [& ibi, ꝯdēnatos.] & ĩ. de reg. iu. indultū.
15 li. 6. [& ibi, de ꝯtumacia ꝯdēnatur.] & eſt ſpāle ī electo,
ꝙ ſi nō p̄t venire, tenetur ꝓcu. mittere, q̄uis ardua ſit cā,
de elec. cupiētes. ver. inſup. li. 6. Itē in caſu e. li. de iud. c.
g 2. Papi. in hac l. dr̄, ꝙ exiſtenti § in exilio currunt tpa pe-
tēde reſtōnis in integrū, ſi per procuratorem agere po-
tuit. ſed illud in cauſis minoribus, in quibus quis procu.
conſtituere cogitur. iſtud in grauibus, vel illud, quia im-
pedimentum. l. exilium acciderat ex culpa ſua. vnde rō
debet

dēt in de immunitatē hre, ſm Inno. & ad hoc ff. de inter. & re. l. relegatorū, & j. de do. inter vi. & vx. & ſi neceſſe. Hoſt. In gl. fi. n. [ibi, dico.] Idem no. 84. diſt. Honoratus,
16 & 4. q. 5 in ſūma. & hāc opi. ſic intellige, q † vna citatio maneat gratuita, ſit prima, vel vlti. [& ibi contumacia] ad hoc de teſt. co. c. 2. per q̄ decr. vr̄ hæc gl. locū habere, & ſi tres termini in vna citatione ponantur, quod placet hic Abb. & Guil. in Spec. de cita. §. viſo. ver. quid ſi tres. Hoſt. remit. ad ſummā, de dolo, ſub rubrica de contumacia. §. qualiter. 1. rū. & ſub §. item ter, ut patet in præ. ver quid ſi tres. quorundā fuit opinio q nō veniēs in primo termino, vel ſecundo nō ſit cōdēnandus, quaſi de licentia iudicis abſtinuiſſe dicatur. & facit regula, in alterna tiuis. cū cōcor. de reg. iu. li. 6. illa opinio poſſet eſſe vera de expēſis citationis, quæ cū ſit vnica, ſatis eſt, q vltimę paruerit. Itē ſit vera in pręceptis de parendo, vt faciunt executores, qui pręcipiunt ſub pęna aliquē recipi j. tres terminos: vbi n. aliud non exprimatur, ſolū poſt vltimū terminū locus erit pęnę. in præceptis aūt de veniendo conſtat, q intereſt partis, quæ venit in primo termino, aduerſarium veniſſe. illius ergo intereſſe, licet veniat in vltimo, habebitur ratio, & ſic intelligo, qđ prius dixi. ¶ In gl. vlt. [in fi.] vide quod in tex. hic dixi in gloſſ. pe.

ADDITIONES.

a In l. Et vide Bar. in l. nō exigimus. §. ſi quis in dubio, ff. ſi qs cau.

b Sufficiens. Aliquando admittitur excuſator ſine mandato, & de materia huius excuſatoris vide Bal. in l. penul. ff. de pu. iudi. in §. ad crimen, & in l. quæ tenm, ff de re iudi. & Inn. de accu. veniens, vbi vide Io. An. ſuper gl. prima.

c Tenet. Secus in ſecundo decreto, vel in vēditione bonorum, quia illa non poſſunt fieri, niſi contra latitantem. l. Fulcinius. §. 1. ff. ex qui cau. in poſ. eatur. & no. Bar. in l. fi. ff de teſti. in inte. & in l. 1. ff. ſi ex nox. cauſa aga. & vide Inn. de offi. deleg. conſultationibus, & Io. An. inf. eo. auditis, in gl. mag.

d Sequitur. An autem requiratur in condemnatione expenſarum trina, vel peremptoria citatio, no. Io. An. in c. quoniam frequenter. §. porro. inf vt lit. non conteſt. Bal.

e Eleganter. Et vide de ſen. excom. venerabilibus. §. idemque, in gl. & ff. ſi quis cau. l. 2. in fi. & ſe.

f Afferat. Puta, quia celeritatem deſiderat. & hoc tenet Bart. in l. 2. §. ſi quis in iudicio, ff. ſi quis cau. Idem, ſi impedimentum ſit longius duraturum, ita ibi tenet Pe. Iac. But. & Bar. & vide D. Bar. de Sal. in l. 1. C. de teſti. mili.

g Quod exiſtenti. Vide pro ſo. iſtarum legum Bar. in l. 2. §. ſi quis in iudicio, ff. ſi quis cau. & ibi ponit materiam huius glo. & in l. 1. ff. de diuer. & tempo. præ. & de materia huius gl. vide omnino Bar. in l. idemque. ff. pro ſocio.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata procuratore reuocato, & de hoc certificato, non tenet.*

2 *Sententiæ titulus excuſat tantum a fructibus percip endis, non perceptis.*

3 *Electio ſi non inueniatur canonica poteſt a iudice pronunciari non canonica.*

4 *Confirmationem vno petente, an alius ſit admittendus, ſtante appellatione.*

5 *Exceptio rei iudicatæ competit contra omnes, qui rem in iudicium deducere potuerunt.*

6 *Exceptio rei iudicatę cōtra quos cōpetat, gl. hic uarie exponit.*

7 *Iudices ſolent vt plurimum ſecundum eum iudicare, qui iurauit in cauſis dubijs.*

8 *Poſſeſſor titulum ſuum cogitur exprimere.*

9 *Teſtis vnus non inducit præſumptionem, niſi quo ad dilationem iuriſiurandi.*

10 *Iuramentum quod recipitur, potius ex gratia id fit, ante compenſationem grauatur.*

11 *Sententia pronunciata nulla, irritum fit, quicquid in ea cōtinetur, & ſecutum eſt ex ea, non præiudicat abſentibus, ibid.*

12 *Excōicationis exceptio repellit agentem interdicto. ibid.*
De reſcripto impetrato in caſu ſpoliationis, reijcit ad aliū locū

13 *Canonicum titulum, vel poſſeſſionē quādo habeat quis docere. Contra prouiſorem prouiſus quando vult agere quid iuris, dicit alibi ſe dicturum, eod. num. in fine.*

14 *Grauatus in vno, releuatur in alio.*

CAPVT III.

1 Ex inſinuatione

Caſus. Sententia † lata cū procuratore reuocato, & de hoc certificato nō tenet, & pars prima ponit partis narrationē, ſuper qua ſecūda dat iudices, ibi, cęterū, [Duobus.] ſi iſti viuerēt, per eos probari poſſet, de teſti. licet. de ſen. excom. ſacro. [Ipſe.] procu. [Reportauerit.] innuit, q formata fuit ſnīa in perſonam ipſius, qđ fieri debuit de hoc. s. de elec. querelā. [Clericis.] corā quib. facta fuerat inhibitio. [Poſſeſſionē.] hic innuit, q poſſeſſorio tm̄ eſſet actū, vel dic, qđ prouiſio eſt, vt inf. dicā ſm Hoſt. [Perce-
2 ptis.] ſubuenit † de percipiendis, quia titulus ſniæ ab illis excuſat, ſcđm Gof. & dixi de hoc ſcđm eū s. de of. de
a le. cū cā, ad finē. [Authoritate nr̄a.] q. d. de ſpeciali gr̄a ſcđm Hoſt. ſcđm quē forſan in hoc partes cōuenerūt corā papa, vt diſpendia prolixi litigii euitarēt, all. de hoc de offi. archi. c. fi. de offi. dele. cū R. de elec. ſcriptū, ver.
3 & ſi partes. [Ipſam ratā.] Si vero nō † poterit probare canonicā, iudex pronunciabit illam non canonicā, & q nō debet haberi rata. Itē dicit Inn. q ſi quis petit ſuam ele-
b ctionē confirmari, iudex poteſt illam infirmare [b], ſi minus canonicam illam inuenit, vel pronunciare, q nō eſt confirmanda: ſed & ſi ſic pronuntiat, nō confirmo, & ille poſtea petit cōfirmationē, obſtabit exceptio rei iudi. ar. ff. de excep. rei iudi. cum quęritur, & l. ſe. & eſt hoc verum, vbi gn̄aliter petita fuit confirmatio, nulla cauſa expreſſa. C. de annali excep. l. fi. ſecus, ſi expreſſit certā cauſam, & poſtea proponit aliā, de re iudi. abbate. li. 6. vt ſi petebat ex electione, nunc ex collatione, ſcđm Inno. ſed hoc non vr̄ congruum exemplū, cū collatio non confirmetur. Item ex duabus electionib. non pōt ius competere, & ex elec. alterius fit præiudicium eligenti, de elec. vt
c quis duas [c], li. 6. ¶ Sed quærit Inn. an † vno petente cōfir-
4 mationē ſit alius admittendus, & remittit ipſe & Hoſt. s. de elec. cū dilecti. ¶ Quęrit ēt Hoſt. quid ſi vnus canonicus petens electionem cōfirmari, vel infirmari, ſuccubuit, & poſtmodum alius canonicus idē petit, an ſit audiendus? & dicit, quod ſi appellatū fuit ad ſedem ap. & ibi deuolutum & diffinitū, nullo modo audietur. de ele. c. 1. li. 6. Item ſi ſciuit cauſam agi, & tacuit, & non venit,
5 de re iudi. quamuis. Nam † exceptio rei iudi. competit omnes, qui rem in iudicium deducere potuerunt. ff. de
d excep. rei iud. l. 3. ff. de iureiu. eum qui. §. in popularib. [d]
6 ¶ Tertia † gl. arguit. all. 6. iura, obiicit dupliciter, & ſoluit coniungens duas opiniones. ¶ Vlt. glo. obiicit, ponit opi. quam reprobat, ſoluit, & iterum duas ſolutiones ſub-
7 dit, quas non approbat. ¶ In 3. glo. [ibi, Theopompus.] vide inf. de teſt. veniens. 1. in & ſuper vl. gl. [& ibi, ſi duo patroni] vide de ſo. compe. poſtulaſti, ſup 1. gl. [Et ibi, in bonæ.] vide de iureiu. c. fi. ſuper 1. gl. [Et ibi, admonendi.] ſolēt ſæpe iudices in dubiis cauſis exacto iureiu. ſm eū iudicare, qui iurauit, [Et ibi, legitimos.] vide de iureiur. c. fi. ſuper gl. pe. ¶ In gl. antep. [ibi, licet.] cū falſo procuratore nec dici controuerſiæ ſolent, nec poteſt eſſe iudiciū, ¶ In gl. vlt. [ibi, l. 2.] ei, qui dicit, nō ei, q negat incumbit pbatio. (et ibi, q accuſare,) actore probāte &c. [& ibi, ſi res alienas.] lex finalis eſt, uide de reſcr. olim. in vlt. gl. [& ibi, circa eū. §. 1.] vide de teſt. ex tenore, ſuper
8 vlt. gl. [et ibi, ſiue poſſidetis.] † vide in c. vt noſtrum, ſup 5. gl. [et ibi, cogi] ſequitur, poſſeſſorē dicere ti. poſſeſſionis ſuæ inciuile eſt, cogitur tn̄ dicere, an p hærede, vel poſſeſſore poſſideat. [et ibi, ſuper ſeruis.] vide de reſcri. præſen. ſuper 3. gl. ¶ In glo. 1. [ibi, literas.] reſpicit anti-q, vbi dr̄. quod illi dederat literas, vt in gl. ſe. (et ibi, in cauſis.) j. e. c. 2. li. 6. ¶ In gl. arg. q. [ibi, et c. veniens.) ibi vtrobiq; de hoc in vltimis gl. (et ibi pōt dici.) ſcđm La. Gar. dicit hoc fuiſſe, qa pmortuus clericus i alio iudicio
e fuerat itroductus, et ſic faciebat fidē i ſcđo. C. de teſt. [e] l. fi. (& ibi, pſumptio.) hoc opponit Hoſt. poſt Gof. quod

9 † vnus teſtis non inducit p̄ſumptionē. ff. de quæſtionib.
l.maritus.ſoluit,ꝙ nō iō reprobatur ibi qō,ꝙ vnus teſtis
nō induceret p̄ſumptionē,ſed quia ancilla non fuerat ꝯ
dñm interrogāda, nec torquenda.C.de qō.l.1.& quòd
vnus p̄ſump.inducat,probatur ſm eū,de ſucce.ab inteſ.
c.ſi.ver.licet. Dicit Goſ.qui illam ſignabat pro ꝯria, qa
f ibi vnus teſtis ſuffeciſſet ad iuri delationem, [f]niſi alte-
ra pars obtuliſſet ſufficientē probationē [& ibi,& quia]
10 ſm Tā. & placet Inn.qui dicit,ꝙ in hoc,ꝙ recipitur † iu-
ſm archid.fit ibi gratia,& iō hac ꝯpenſatione grauatur
in aliquo, vt dicā ſup vlt.gl. & fit gratia, ne alter bñfi-
ciū per ſurreptionē obtineat, ar.de ele.cū dilecti, de re
iudi.cū olim. Itē forte ſup poſſeſſorio tm̄ erat ſnīa lata,
vnde pp minus p̄iudiciū partis facilius potuit hæc gra-
tia fieri,ar.C.ſi de momen.poſ.l.vna. ¶ In gl.cū ſit.[ibi,
nulla.] & ſic non obſt.petenti reſtōnem, cū illa pronun-
11 ciata † nulla, irrita ſit poſſeſſio, & quicquid ſecutum ex
ea.C.de legi.nō dubiū. & ī.e.auditis.ſm Inn.vel ſm eū
nō dr̄ hic petēdā reſtōnē poſt ſnīam,ſed lata ſnīa ſup caſ
g ſatione proceſſus ꝯ reſtituet ei poſſeſſio eccleſię, q̄ petit,
ſi nil ſibi de iure obſtat.dicit tn̄ hoc ſibi placere,cū de iu
re ſnīa nō obſtat abſentib. ff.de minori.ēt.§.fi.ſnīa tn̄ ꝯ
cū lata ſibi forte præiudicat quo ad oēs, vt no. de foro
ꝯpet.poſtulaſti.& c.qualiter.1.de accuſa.id iō,quia fuit
pñs, & habuit copiā ſe defendendi, vt no.de accuſ.ſuper
his,ſm Inn. ¶ In gl.pe.quæ cōiter in cōtextu gloſſarum
eſt vltima.[ibi,excōicatio.] idē no.23.diſt.in noīe dñi,
& in Spe.de peti.& poſ.§.fi.ver.21. Hoſt.remittit ad ſū-
mā,de reſt.ſpo.§.in caſibus,& vide qđ poſt Inno.dicam
de ordi.cog.c.2.ſup gl.pe. & de cōceſ.pb.cū noſtris, in
gl.multū ergo,ver.ſi tn̄.& no.ꝙ hic,& in p̄alleg.canone
12 habes gl.ꝙ † exceptio excōicationis repellit agentem
interdicto,de reſcripto vero impetrato in caſu ſpoliatio
nis no.de reſcri.dilectus 1.[Et in fine.]potuiſſet id eſſe,
ſi appellaſſet, & poſt appellationē deſeruiſſet,patet pri-
mū.ff.rē ra.ha.l.3.§.falſus. ¶ In gl.vlt.quæ incipit, ſed
quare.[ibi,dñt qdā.]ſolutiones antiquę glo.fuerūt Ala.
[& ibi,ſanctorū.]optimè facit de of.ord.c.3.li.6.[& ibi,
ex frequētib.]& ī.de reg.iu.in prima regula.li.8.ibi de
hoc.[& ibi, niſi haberet.]vel niſi ita corā papa cōueniſ-
13 ſet,Hoſt.& ibi ſm Hoſt.hic.vel quia † petebat illā habe
ri ratam,iō neceſſe habuit illā docere canonicā,ſm Inn.
ſm quē ēt ſi is, ad quē collatio pertinet, petit a poſſeſſo-
re, vt oſtendat ſe canonicè inſtitutum, tenetur hoc ſibi
oſtendere, ar.2.q.1.legum, vt eccleſiaſtica beneficia.c.
vno.de cle.pe.c.fi.niſi videatur ipſe eps collator in ipſū
tacitè ꝯſenſiſſe,de his, q̄ fi.a ma.par.ca.ex ore.in quo ca
ſu,ēt ſi expreſſe cōſenſerit, admittetur volēs probare il-
lum non canonicè inſtitutū, de præben.dilecto,Hoſ.de
hoc remittit,de fi.licet Heli,& de hoc de re.iu.c.1. li.6.
vbi poſt Di. ponam caſum conuerſum.ſ.qñ prouiſus vult
agere ꝯ prouiſorem. Hoſt.vr̄ placere,ꝙ de quadā proui
14 ſione proceſſerint hæc. vt.ſ.releuaretur † in vno, & hic
grauaretur in alio. releuatur ergo id probatione reuo-
cationis,grauatur in iuſtificatione inſtitutionis.

ADDITIONES.

a Cā Et vide Cyn.& Sali.in l.certū.& l.ſi fundum. C.de rei vendi.
b Infirmare.Vide Io And.poſt Inn.de off.deleg.cum contingat, in
gl.ma.& de re iud.cum Bertoldus. (Bar.
c Duas Vbi vide in gl.3.& vide ff.de acq.poſ.l.3. §.ſi ex pluribus, p.
d Popularib.Ibi vide Bar.& Io.And.inf.de cauſa poſ.cum olim,in
gl.forte,& de do.& contu.cum olim,in gl.ſua magna.
e Teſti.Ibi vide,& de arb.l.pe.in fi.C.eod.vide Io.And.de teſti.cau
ſam quæ.in gl.ſua magna.
f Delationem.Vide inf.de iureiu.c.fi.& per Bar.in reper.l.admonē
di,eo.ti.& d.Bar.de Sali.in l.in bonæfidei.C.eo.tit.& in ſua reper.
l.admonēdi,& no.in probanda mandati reuocatione ſufficit vnus
teſtis cum iuram.ſuppletiuo partis, vt hic,ſed ad probationē mā-
dati non ſufficit vnus teſtis, cum iuramen.ſuppletiuo procurato-
ris,quod voluit Bal.in l.non ſolum.§.qui alieno,ff.de procura. &
D.Bar.de Sali.in d.l.aliter dixit.
g Reſtituetur.Quæ per ſententiam illi fuerat ſublata.& an ſnīa ſu-
per petitorio lata faciat excep.rei iud.in poſſeſſorio,vide Io.An
in c.2.de cā poſſ.& propriè.ſuper gl.2.& eo.tit.cū dilectus,& inf.
in gl.prox.& in c.paſtoralis.e.tit.in gl.ergo ſi.& ſuper iſta Io.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum impetratum a procuratore reuocato,& de hoc certificato nō valet nec proceſſus, nec ſententia lata per ipſum.*
2 *Presbyter,& religioſus an & quando ad procurationem cauſarum admittantur.*
3 *Falſarij dñr quid agentes ex mādato qđ ſciebant eſſe reuocatū.*
4 *Denegatur qđ exp̄ſſe p iudices,et tacite ad vlteriora p̄cedēdo.*
Appellatio iuſta dicitur.ſi non fuit admiſſa exceptio,quæ poſſit etiam poſt ſententiam opponi,ibid.
Lite non conteſtata contra contumacem procedere licet,et quādo,ibid.ad dictio.lite,alias ſecus,& num.5.
5 *Remotio ab eccleſia fieri non debet appellatione pendente, nec lite non conteſtata,& iuris ordine prætermiſſo.*
6 *Pro literatis honeſtis,& prouidis præſumitur.*
7 *Procuratoris falſi exceptio vſque ad quod tempus obijci poſſit,& an a procuratore,qui domino ſucceſſit.*
8 *Epilogus,& ſuffragium gloſſarum,num.9.*
Titubare quis dicatur.
Procuratoria exceptio dēt a fideiuſſore opponi,& quādo.§.3.
Solutum ex iudicio nullo an repetatur.§.pen.
10 *Suppletio ſiue additio gloſſarum.*
11 *Sententia lata cum procuratore reuocato quando teneat ex parte iudicis,& tunc quid iuris.*
Cum procuratore reuocato quæ fiunt, quo caſu non valeant,ibi cum ver.Idem Inn.
12 *In militibus veris neceſſaria ſunt ſex,& quæ,remiſſ.*
Procuratoria exceptio in perſona monachi eſt peremptoria,et opponi poteſt etiam poſt litis conteſtationem.Idem in excōmunicato,num.14.ſecus in clerico ſeculari.num.15.
In monacho,& milite ſeculi,& ſeruo non idem ius,ibid.
Clericus ꝙ inhibetur eſſe procurator, non eſt priuilegium, ſed inhibitio,ibi ver.nec obſtant,ſi quid facit clericus contra inhibitionem eccleſia,ab ea non debet in eo ſubueniri, ibid.
16 *Litis conteſtatione fuerit an hic opus.*
17 *Reuocatio ſententiæ & proceſſus, de quibus in decretali mentio fit contra quos fieri debuit, & quo ordine procedendum, et quibus obeſſe, vel prodeſſe poſſit,& nu.18.19.20.21.*
18 *Edictum non ſolemniter propoſitum ac alicui qñ nō præiudicat.*
Scientia citationis quibus caſibus ſufficiat,ibid.
19 *Proceſſus reuocatur per conſequens,ſi ſnīa reuocetur.& qui.*
Sententia quomodo quibuſdam abſentibus a iudicio proſit ſi feratur pro præſenti,non autem noceat ſi feratur pro præſente, et ab eis ideo nil petere poſſit ex ea,et ratio ibid.nu.20.
Sententia ēt inter eos quorum non intereſt,tenet,et n.19.in fi.
21 *Citandi qui ſint ad ſententiæ reuocationem,& num.22.*
22 *Iudex quo caſu citandus,ſi petatur eius ſententiæ reuocatio.*
23 *Teſtes hic recepti an ſint in abſentia partium,an non.*

CAP. IIII.

1 In Noſtra. Caſus. Reſcriptū † impetratum
a p̄curatore reuocato, & de hoc
certificato nō valet, nec proceſ-
ſus, vel ſnīa lata p ipſum.& pars prima narrat factū. ſa
diffinit,ibi,nos vero.[Ipſū.]reū impetitū.[Decanū.]a-
a ctorē.[Presbyteros.]& ſic not.† p̄sbyterū in eccl'iaſtica
cā,vl eccl'iaſtico foro tractāda p̄curatorē cōſtitui poſ-
ſe.ad idē allę.Abb.de poſt.p̄la.c.1.ī de cenſi.ſopitæ. v-
bi ſabbates,q dēnt eſſe p̄sbyteri,de æta.& qual.c.1. p̄cu
rabant cās.ad idem allę.de app.conſtitutis.1.in prin.di
ci poſſet epm ſuū ſibi coniunctū.facit de bap. debitum,
30.q.3.ita diligere,pp quod ipſius procurationem gere
re pōt.& ſic non ob.decre.vlt.ſ.ti.1.& facit qđ dicam in
præall.decr.ſopitæ. & ī.de re iudi, cum I.& A.in princ.
De religioſo non minus,imo magis prohibito Boa. di-
xit,quòd licet prohibeantur poſtulare, non tn̄ procura-
re,vel admittūtur,ſi non excipitur, vt de milite dr̄ ī.in
2 gl.qñ dicat.[a] [Proceſſerūt.]& male,& † tanq̄ falſarij, ex
3 quo ſciebant mādatū reuocatū,ar.ff.de fal.eos, qui di-
uerſa.

uerſa. §. vlt. Hoſt: [Aduerſario.] ſciente mādatū reuoca-
tū, & ſic ceſſat omne ꝯrium, ſm Ho. [In eius.] ſ. epi. [No
4 fuerunt.] forſan † expreſſe denegando, vel ad vlteriora
procedendo, & vide qđ dicā de app. ex parte, 2. ſup ver.
neglecta. [Conuolauit.] iuſta fuit appellatio, ſi talem ex
ceptioné admittere noluerunt, quæ, ēt poſt ſnīam poſſet
opponi, vt inf. ſequitur, Phi. Goff. [Lite non conte.] con-
cor. de pur. cano. cum dilectus, de iudi. exhibita, Hoſti.
nec ob. huic literæ ī. vt lite non conte. qm̄. §. ſunt & alii,
b que loquitur [b] in contumace, quo caſu proceditur lite nō
5 conte. [Remouendo.] & † male, tū quia pendente app.
tum quia lite nō conte. & iuris ordine prætermiſſo, Hoſ.
[Vix.] exponit Goff. i. nullo modo, donec fuerit proba-
tū, vt ſequitur, iuris præſumptione ſuggerente ꝯriū, per
iura, quæ alle. glo. ſic ponitur ff. ad Velt. tutor. & l. vlti. t.
an̄. init. de vſu & ha. circa pri. ꝯ ff. de iud. vix certis. & j.
de cog. ſpiri. per Catechiſmum. [Literati.] not. præſumi
6 † prō literatis, de præſump. cum in iuuētute. præſumitur
ēt pro honeſtis & prouidis, de quibus ſequitur inf. de p̄-
ſump. mandata, de præb. niſi eſſent. [Plenam fidem.] me-
rito iudicibus derogantē. inf. de teſt. cum a nobis, Vinc.
7 [Obiici.] vſque † ad qđ tempus, vide in Spe. de ſen. prol.
§. fi. uer. ſed vſque, & in uer. ibi ſequenti tractatur, an pro
curator, qui ſucceſſit domino, poſſet hoc caſu dicere iu-
dicium nullū. [Nullum.] niſi ratificetur a domino acto-
re, vel reo, C. eo. l. licet, ff. de iudi. licet. Inn. & Hoſt. [Irri
tandū.] dicit Goffr. hoc nō fuiſſe pp reuocationē, in qua
diſtinguitur inter ſcientem & ignorantē, ſed quia nō ad
miſerunt rōnabilē exceptionē, & legitimam appellatio-
8 nem, & quia proceſſerunt lite conte. ¶ Prima † gl. rn̄det
per ſolutionem ꝯrij. ¶ Quarta gl. obiicit, & ſoluit. ¶ Gl.
cum in literis [in prin.] reſpondet per obiectionē, & ſol-
uit. ſecundo obiicit de c. ſuper literis, & ſoluit. ¶ In gloſ.
[qn̄ dicatur.] tractat de publica exceptione procurato-
ria. ¶ Vlt. gl. reſpondet per obiectionem, quomodo alte
9 ra parte abſente, &c. ¶ In † gl. [ibi, nemo, in fi.] non dici-
tur poſſeſſor quoad præſcribendū, qui ex interpoſita cō
teſtatione, vel cauſa in iudicium deducta ſuper iuris po-
ſitiones vacillat, & dubitat. [& ibi, l. vlt.] qui titubās ſol-
uit indebitum, repetit. ¶ In gl. cum in literis, [ibi, ne fa
tiſdatio.] vide de offi. dele. prudentiam, ſuper 3. glo. [&
ibi, ſi procuratorē.] vide inf. c. mandato, in 1. gl. [& ibi,
ſi quis ſuo.] vide de hær. excōmunicamus, ſuper gl. ar. q.
[& ibi, laborauit.] vt naturalis, nō legitim', vt l. ſe. ¶ In
gl. immo, [ibi, in bone.] vide in præ. c. vlt. ſuper 1. gl. ¶ In
gl. qn̄, [ibi, §. mandato.] ſi fideiuſſor ſoluit vero procura
tori creditoris, agit mā dati, ſi non erat procurator, ab il
lo repetit. [& ibi, licet.] vide ſ. c. prox. ſup gl. antep. ¶ In
glo. antep. [ibi, de qua re. §. 2.] ponit caſum in eo, qui uo
lens abſentē defendere, ſuſcepit iudicium, illo iam mor
tuo, & condemnatus ſoluit, nō repetit ꝯ hæredē, tn̄ agit
negociorū geſtorum, quē licet nō liberauit, parauit tn̄ ſi
bi exceptionem doli. ¶ In gl. pe. [ibi l. vlt.] vide de iudi.
at ſi cleri. ſuper gl. 2. [& ibi fratres.] vide de teſt. Ray. ſu-
10 per 5. gl. ¶ In † gl. 2. in fi. dic vt infr. e. ſi duo. li. 6. per quē
decido quædam hic prolixe no. per Inn. & Hoſt. quorū
quædam ēt ibi no. ¶ In gl. 3. [ibi, l. vlt.] & ſ. de offi. archi
c presby. c. vlt. [c] Goff. ¶ In glo. 4. [ibi, non valet.] Accur. in
d l. vna, C. de ſatiſda. [d] no. ꝙ ſi iudex † ſciuit reuocationē,
11 tūc nulla eſt ſnīa, cū eā tulerit in non legitimā perſonā.
Si vero aduerſarius tantum, tunc quia iudex nil de con-
tingentibus omiſit, tenet ſententia, ſed propter ſuā ſcie-
tiam repellitur ille a commodo ſententiæ ope replica-
tionis. [& in fi.] Idem Inn. qui ēt recitat hic opi. quæ ha-
bet quod ſi procurator reuocatur ante litem conte. ad-
uerſario ignorante, ſi poſtea ſequitur lit. conte. valent,
quæ cum eo fient, per l. præalle. ſi procuratorem, ſed ſi nō
ſequitur litis conte. alia, quæ fecit poſt reuocationem,
e non valent, vt hic, & in c. mādato. [e] nam hic non fuerat
litis conte. ſibi tn̄ placet, quod dicit glo. ¶ In gl. cum in

literis, [ibi, fuiſſe procuratores] qđ de ſtilo fieri nō pmit
titur, niſi ſit in curia de ꝓcuratorio facta fides. Hoſ. [&
ibi, ſup literis.] vide qđ no. eo. tit. ſignificante. [& ibi, de
conſecutiuis.] Exponit Abb. i. de cōſequētib. partib. iu-
dicij. ¶ In gl. imo. [ibi. c. proxi.] quod dic, vt ibi Hoſt.
f ¶ In gl. qn̄ dicatur, [f] [ibi, miles.] hoc nō hēt locū in mili
tib. noſtri tpis, licet cingātur enſe, ſm G. in Spe. de pro-
g curatorib. §. 1. ver. itē qđ eſt miles. [g] & lex † quæ ſunt ne
12 ceſſaria in veris militibus, no. ff. ex qui. cau. ma. l. pen. vi
de quod dixi poſt Hoſt. de ſen. exc. cū deſideres, in prin.
13 [& ibi, dilatoria.] per qđ † vr̄, ꝙ ſi monachus datus ſit ꝓ
cur. eo caſu dari nō p̄t, & fuit conteſtatus litē, deinceps
excipi non poſſit. Sed ꝯriū tenet Hoſt. vt in eo hæc ex-
ceptio ſit perēptoria, cū mortuus reputetur, & ī iudiciū
nil deducere poſſit, ſ. tit. proxi. c. 2. & remittit ad no. de
re iud. cū I. & A. in prin. vnde, vt dicebat dn̄s meus in le-
h gib. §. veterani. [h] & l. ita demū. loquitur in milite, & ſic
in eo qui propriā cām tractare pōt. C. e. l. qui ſtipendia.
q̄ quaſi propria vr̄, ex quo conteſtatus eſt litē, ſed mona-
chus, vel ſeruus ēt proprio noīe nō pōt mouere litē. ff. de
iud. nō idcirco. §. cū poſtea. ergo aliud in illis, q̄ in milli-
te. hoc plus placet, q̄ qđ dixi de accu. ſup his in gl. dicit
14 Inn. in fi. dicebat † ēt hic Goſ. ꝙ exceptio excōicationis,
ſcꝫ ꝙ procurator ſit excōicatus, vel fuerit tpe mandati, p̄t
opponi poſt litē cōte. de re iud. ad probādū, & idē Guil.
15 in Spe. de excep. §. 2. & §. idē quoque. Sed † q̄rit Hoſ. qđ
de clerico eo caſu, quo nō poterat dari procu. & cū ille
non ſit mortuus mūdo, ſicut monachus, vr̄ per litis cont.
factus dn̄s, ſicut alius. C. eo. l. neque, & l. procuratorib. j.
e. c. 2. li. 6. Sed ꝯ. qa priuilegio ēt cū iuro renunciare non
p̄t, de fo. ꝯp. & ſi diligenti, & ſic ex officio iudicis dēt repel
li, de excep. exceptionē. putat Hoſ. ꝙ in eo exceptio poſt
litē ꝯte. non poſſit opponi per prima iura. nec obſtāt ꝯ-
tia, qa nō eſt priuilegiū, ſed inhibitio, & talis, ꝙ ſi ꝯ fiat,
mero iure tenet, licet ipſe ex hoc puniri debeat, nec ſi ex
eo aliquid patitur, ſibi debeat per eccleſiā ſubueniri. ne
clerici vel mona. c. 2. & c. licet nec. & facit quod dicam
de ſymo. cū eſſet. de fœmina vide quod dixi de reſcr. ſci
i ſcitatus, ſup [i] 2. gl. ¶. In gl. vlt. [ibi, ſed credo.] hoc idem
16 placere vr̄ Inn. qui prolixius hæc tractās † dicebat quoſ-
dā dicere, qđ hic potuit ferri ſnīa, & fieri teſtiū receptio
lite non ꝯte. qa ſicut dr̄ in an. accuſator mortuus erat, &
ſic perierat accuſatio. ff. de accuſa. diui. C. ſi reus, vel ac-
cuſator mor. fu. l. 4. & proceſſit hic papa nihilominus ex
K officio ſuo [k] in terminanda inquiſitione, ſiue denuncia-
tione. 24. q. 3. eccc. j. de coll. dete. crimina. ſed hoc non
placet Inn. qa hi teſtes non recipiuntur ſuper principa-
17 li, ſed ſup appellatione tm̄ ſine ꝓceſſu. Sed inſtabis † ſub
tilius, & dices, petitio iſtius epi, q petebat ſnīam, & pro
ceſſū delegatorū reuocari ꝯ nēminē vr̄ cōpetere, non ꝯ
partem quæ nec in petitione notatur, non ꝯ iudices, cum
ipſorū non interſit. 2. q. 7. hoc ēt, de hoc ſ. de trāſact. de
cętero, in prin. & j. de app. cum ſpeciali. in gl. argue. &
eadē ratione ꝯ miniſtrū inquiſitionis. Item actio nō cō-
petit niſi ꝯ obligatū, quia ex obligatione naſcitur actio.
ff. eo. tit. licet. §. ea obligatio. ſed nec iudices, nec mini-
ſter inqſitionis ſunt obligati huic epo. ergo ꝯ eos actio-
nem non habet. nec ob. ſi dicas eos obligatos ex male-
ficio, vel quaſi, quia ſi de illo q̄retur, nō ageretur ad ro-
borationē ſnię, ſed ad pęnā quę a lege infligitur. C. de pę
na iudi. q male iudi. l. 1. & 2. & auc. ibi poſita. & idē eſſet
ſi ageretur ex quaſi maleficio, vt inquantum bonum &
æquum vr̄ iudici, puniretur, inſtit. de obli. quæ ex quaſi
l ma. rſi. 1. Itē ſi daretur iudici, ꝙ ſnīam ſuā defenderet, [l]
iam fraudulento commento poſſet alia via ſententiam
reuocare, contra illud. C. ſent. reſcin. non poſſe. l. 1. Ad
hoc dicendum eſt, ꝙ eps hāc petitionē debet offerre iu-
dici, & ſuper ea ſuum officium implorare, iudex aūt ex
officio ſuo ſic implorato dēt citare ſolenniter trib. edi-
ctis oēs illos, qui in confirmatione, vel infirmatione di-

ctæ ſniç lędeρentur, ar.C,ſi vt ab hſdi.ſe abſti.mi.auc.ſi oés.C.quõ & qñ iudex,auc.qui ſemel.ff.de adop.nã ita.
18 ſ.de maio. & obe. c.ſi.edictũ † nõ ſolẽniter propoſitum nõ piudicaret. ff.quæ ſniæ ſine app.re,l.1.§.itẽ cũ ex edi cto.ff.de mino.ẽt.§.ſi.nec ſufficit ſciã,niſi pcędat ſolennis citatio. ar.ff.de mi.in cãæ.1.§.cã, niſi in caſibus, no. j.de re iudi.c.pe.ſed & edictũ emiſſũ illis, ad quos non peruenit, nec potuit peruenire, nõ piudicat, ar.82.diſt. propoſuiſti.& j.qui ma.accu.poſ.c.vlt.& vide qđ ibi di-
m cã ſup m vlt.gl.ſi igitur trib.edictis ,ppoſitis nullus ↄpareat,qui velit ſniam defendere,iudex põt teſtes epi reci pere, & ſniam ferre,vt hic.ſed ſi nullus compareat ante ſententiam, ſed tũc, vel poſtea, non audietur ſup reuocatione iã facta aliquo mõ ſm quoſdã, vel niſi ſicut not. ſ.e.querelã.Si vero aliqui ↄpareant, qui velint defende
n re ſniam, dabitur eis petitio,& ſequetur litis n conte.& vnuſquiſq; de ſe & pro ſe rñdebit. Alij tñ dñt,q oẽs debẽt vnũ procuratorẽ conſtituere, ar.ff.de exercit.act.l.1.
19 §.ſi.& l.ſeq. q ſi feratur † ſnia pro actore, & reuocetur prima ſnia, reuocabitur per ↄñs & proceſſus, ſiue data fuerit poſſeſſio, ſiue aliud, qđ nõ ſolũ,in quãtũ prodeſt illis, qui fuerũt, vel eſſe debuerunt in iudicio, vt hic, & ar.C.de legi.non dubiũ.7.q.1.pręſentiũ.& ſ.c.proxi.& no.ſ. de fil.presby.veniẽs,ſed ẽt in quãtũ prodeſt alijs. nã, ex quo ſnia pro te lata reuocata eſt, ad petitionẽ cuiuſcũq; ẽt illius,qui de iure admitti non debuit, tñ ex illa ſnia nil petere potes ẽt ab alijs, qui in iudicio nõ fue-
o rũt,ar.ff.de inoff.teſt.poſthumus.o§.1.tenet.n.ſnia ẽt inter eos, quorũ nõ intereſt.ff.fami.er.& puto ad materiã vide C.quib.res iudi.l.2.per gl.ſed plenius p Cy.& not.
20 q † quãuis præiudicet iſti quo ad oẽs, ſi feratur ſnia ↄ ipſum, vt dictũ eſt,non tñ piudicaret alijs,ſi pro ipſo dare
p tur ſnia, & ſic ↄtingeret ipſam ſniam ↄfirmari. P rõ diuerſitatis eſt, quia ſnia facit ius inter partes, & iſte fuit pars, ↄ quẽ lata fuit ſnia.& iõ piudicat quo ad oẽs, ſed alijs non piudicat, qui non fuerũt in iudicio,ſi ſnia feratur pro eo, quia ipſi nõ fuerãt partes ſm Inn. ſed ſi bene attendas ſm Hoſt.nec in primo caſu,nec in ſcđo fuerũt abſẽtes in iudicio,nec partẽ fecerũt, & ſic quo ad ipſos nulla eſt nec rõ. dic ergo,q iſta rõ ſm eũ,quia ille,qui in iudicio fuit,nõ hẽt de quo qratur. potuit.n.ſicut placuit, ius ſuũ proſequi,& iõ ſibi piudicatur quo ad oẽs,ſi ſuccũbat. Alij vero, cũ nec pntes eſſent,non potuerũt de iure ſuo agere,& iõ. ſi obtineat is,qui pñs eſt,non dẽt eis piudicare.eſt & hæc rõ in vtroq; caſu efficaciſſima,qa proniores ſumus ad abſoluendũ, q̃ ad ↄdẽnandũ.ff.de act.
21 & obli. Arrianus.hoc ẽt ſcias,q ſcđm † Inn.illi, ↄ quos lata eſt ſnia,vel qui aliquid ex ea poſſidẽt, vel de quib.certũ eſt,q ſi reuocaretur,eis piudicaret, ſi ſint in eadẽ prouincia,nominatim,& ſpecialiter ſunt citandi.3.q.6.hoc quippe.j.de eo,qui mit.in poſſ.cã rei ſer.c.ſi.j. de dolo,
22 & cõtu.cũ olim. D.iudex † ãt,qui tulit ſnĩam, vbi actũ eſt ordinatię,nõ citabitur de neceſſitate, vt no.ſ.de trãſact.de cętero,circa prin.niſi vt ferat teſtimoniũ de his, quæ acta ſunt corã eo, vel vt ex dictis ipſius inſtruat iudex. j.de arbi.c.2. ſ.de electio.cũ dilectu.§.nos vero.j. de accuſa.cũ dilecti. §.1.ver.mãdamus,vbi de hoc.vbi aũt ex offõ iudex proceſſit, vt hic, benẽ citandus erat iudex.ex quo petitur ſnia reuocari.j.de appel.cũ ſpeciali. §.pen.verſ.nullo,& de ſen.excõ.venerabilibus. lib.6.In alijs ergo iudicibus, qui nec vocandi ſunt,locũ non habẽt dictæ citationes.2.q.6.ſtatuendum. §.ſed in his, qui citãdi ſunt, locũ habẽt.& qñ agitur de cõfirmatione electionis,vel de matrimonio ↄhẽdo, & in aliis ſimilibus, in qb. quilibet de populo admittitur, vel ſaltẽ multi.j. qui ma. accuſ.poſ.c.ſi.in an.quõ oporret epos. §.ſi quis aũt.coll.9. & habẽt hæc locũ, vbi petitur ſnia reuocari pp iudiciariũ ordinem non ſeruatũ, hic aũt petebatur reuocari, quia lata erat poſt appellationem legitimã in quo caſu non eſt neceſſaria dicta citatio, quia terminus præfixus a iudice, vel ab homine vim peremptorii obtinet.j. de appell.ſæpe.et not. ſ.ea gl.in prin. ex iſta in-
23 tera † hř, q in abſentia partiũ recepti fuerunt teſtes iſti ſecundũ Inn.cuius eſt iſta glo.quaſi tota.imo ſecundum Hoſt.potius hř ↄrium ex mente iſtorũ verborũ,qñ dicit plenã fidẽ.hoc.n.de iure nõ potuit eſſe, niſi partib.pſentib.teſtes recepti eſſẽt, vel altera abſente per ↄtumaciã, niſi et velis dicere,q ſpeciale ſit in hoc caſu pp periculũ animarum, arg.in eo, qđ legitur et no.ſ.de elect.cũ nobis olim,§.his quæ. inf.de app.oblatæ.§.ſi.vel quia proceſſit papa de plenitudine poteſtatis, vt legitur et no.j. de accu.ad petitionem, ſm Hoſt.[et ibi,ad papã.]quaſi ſtatuerunt tunc terminum parti, vt quia ad cõponendum coram papa.[et in ſi.]Item Hoſt.Pet.et Abb.

ADDITIONES.

a Dicatur.Et ibi vide ẽt de clerico,& vide gl.in cle.religioſus.e.tit.
b Loquitur.Et quando proceditur per viam inquiſitionis,hic autẽ per viam actionis procedunt partes,ibi vide.
c Vltimo.Et vide Bart.in l.eos.ff. de fal.& de teſti.eo.c.propterea, per Io.And.in ſua glo.ſi.
d Satiſda. Ibi vide Bar & doc.moder.& vide Io.And.de reſcrip.ex parte,el 2.& idẽ no.tex.in l.ſi procuratorem, ff.eo.& ibi vide Bar. & Bal.& Sali.in l.vna.C.de ſatiſda.
e Mandato.Vide in Spec.eod.tit. §.1.ver.item quod mandatum,& ibi.Ioan.And.
f In gl.quando dicatur.In hoc c.eſt vna gl.paruula in ver nullum, quæ dicit,quod ſolutum ex iudicio nullo,vel ſententia nulla repetitur.idem dicit Io.And.in c.1.inf.de re iudic.quod no Bal.
g Eſt miles.Vide per docto.in l.militem.C.eod.tit.& in §.veterani, l filius.ff.eo.per Bar.
h Veterani.Ibi vide Bar.& vide Inn.de reſcri.ſciſcitatus,& modernos in l.ita demum.
i ¶ Super.Et Bal.& Sal.in l.ita demum.C.eo.tit.& ibi gl.& an debeat renunciare Velleiano,vide gl.in l fœminis,ff.eo.tit.
K Sup.Vide Bar.in l.libellorum,ad ſi.ff.de accuſa. & per Sali.in l.ſi. C.ſi reus,vel accu mor.fue.
l Defenderet. Vide c.venerabilibus,in prin.inf.de ſen.excõ.lib.6.& vide ad materiam q.quam diſputauit Bar. quæ incipit, iudex imperitiam &c.
m Super.Et vide Io.And.in Spec.de iuriſ.om.iudi.§.ſi.verſi.vltimo, vbi bene concor.
n Litis.Inn.no.ſ.de off.iudi.c.ſi.ſuæ gloſ.ma.quam omiſit ibi Ioan. And.remittens ad Spec.q cum petitur ſententia pronunciari nulla,petitur iudicis officio, & non conteſtatur lis, de quo vide plenius Io.And.in Spec de lit.conteſt. §.quando autem,ver.quid de cauſa nullitatis,& in deci.Rotæ concluſ.367.
o Poſthumus.Et ibi vide Bar.qui allegat illud dictum,& tunc demũ iſtæ præiudiciales ſententiæ præiudicant alijs, qui non fuerũt in iudicio,quando latæ ſunt cum legitimo contradictore,non autẽ,qñ contra contumacem eſt lata, vt eſt tex.no.in l.pręſes. C.de pigno.ſecundum vnam lectu.& no.Bart.in l.ſæpe, ff.de re iudic.
p Confirmari. Ergo ſi petitur ſententia pronunciari nulla, vt hic fuit,poterit cõfirmari ſi nõ probetur nulla,vide Io.An.de off.deleg.cum contingat,in gl.quia melius,vltra medium.& ſ.eo.ex inſinuatione,in gl.ſi vero non poterit.

SVMMARIVM.

1 *Procurator,quo caſu,ſi de adulterio agatur,admittatur.*
Diuiſio decretalis.
2 *Adulterij accuſator quibus caſibus repellatur.*
3 *Eiuſdem accuſatio in vtroque foro poteſt fieri, & quomodo id intelligatur & n.13. an in ea per vnum tollatur alterũ,ibid. eiuſdem pęna qua, ibid.quando fieri poſſit, num.5. alia vide num.6.14.& a quo ſit expedienda.num.13.*
Forum eccleſiaſticum nunquid per ſeculare tollatur,& cõtra, ibi.ver per eccleſiaſticum.
De delicto vnius an ſæpe quærendum,remittit,ibid.
4 *Inſcriptio in cauſa adulterij,qua de cauſa fiat.*
5 *Cohabitationis mulieris & viri diſceſſus quid ſibi velit, ad dictio.Cohabitatione.*
6 *Supplementum dictionis,maximẽ,ad contextum.*
Mixta cauſa accedit ad eundem,ibid.
Teſtes an compellantur in odioſa exceptione,ibid.
Procurator in quibus cauſis & ſic etiam in criminali non admittatur,ibid.& num.8.9.10.

Adulterij

Adulterij accuſatio quo caſu dicatur mixta, non autem ſimpliciter criminalis, & cur ita, ibid.
7 *Criminalis quæſtio non eſt ſemper licet agatur de crimine, & quib. rōnibus id cōtingat, & n. 9. ver. & hæc vera, & 10.*
8 *Inter illuſtres epiſcopus adnumeratur, ver. nam illuſtres.*
9 *Cap. in criminalibus, & cap. reos. 5. q. 3. ca. veniens, de accuſatio leg. leuia, ff. de accuſa. intellectus.*
11 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 12.*
Prohibetur quod vna via, altera via non debet admitti, & nume. 15. §. 1. ver. & in fi.
13 *Additio gloſſarum, & num. 14. 15. 16.*
Cauſæ quæ expediēdę eſſent per ſecularē iudicē a iudice eccleſiaſtico conſtitutum, eo. num. ver. quamuis ſecundum eum.
Pœnam legalē poſſit ne iudex immutare, eo. nu. ver. huic aūt.
14 *Vxor poteſt adulterij accuſare virum, & quo caſu vir abſq; exceptione poteſt eam, ibid.*
Adulterij accuſatio triplex, et cuiuſq; earū deſcriptio quę, eo.
15 *Mariti ius in quibus conſiſtat, vbi tradatur, oſtendit.*
16 *Inofficioſi teſtamenti querela nulla cauſa dicitur, & quare.*

CAPVT V.

Tuæ fraternitati. Caſus. Si † agatur de adulterio corā iudice ſeculari ad pœnam legalē, non interuenit procurator, ſecus ſi agatur corā iudice eccleſiaſtico ad ſeparationē tori. Et in prima deciſa conſultatio. In ſecunda rñſio, ibi, Cōſultationi, quia diſtinguit & ſm mēbrū ꝓſequitur, ibi, ſi vero. & pars huius vt lite nō conte. & de præb. & de ſponſuæ. [Accuſet.] caſus, † quibus repellitur accuſans de adulterio, vide in Spe. de accuſa. §. 1. ver. item ꝯ agentē, & ꝭ. de adulte. intelleximus, in gl. pe. [A iudice ſeculari] quęrit Hoſt. cū in vtroque † foro poſſit fieri accuſatio adulterii, nunquid per vnū tollatur reliquum, &, vt ipſe dicit, planum eſt, ꝙ ſcd̄m legem antiq̄ fuit pœna capitalis, vt in gl. probato crimine, decapitabatur mulier, non probato, decapitabatur vir ꝑꝑ talionē, & ſic morte ſoluebatur matrimoniū, in auc. de nup. §. de inceps. col. 4. & idem vr̄ per pęnam nouæ legis, de qua ēt in 1. gl. per eccleſiaſticū etiam forum videtur tolli ſeculare, ne de delicto vnius ſępius quęratur. ff. nau. ca. ſta. l. licet, vide quod dixi de officio ord. c. 1. ſuper vlt. gl. (Inſcriptionis.] † quantum ad hoc, vt lucretur dotē, vel donationem ꝑꝑ nuptias, ſcd̄m Io. quod dic, vt no. a 2. q. 1. publico, & quod ibi no. hic repetunt Io. Vin. & Phi. Goſ. Pe. & Abb. & ibi decidendo remitto. [Velit.] quod poteſt, licet multo tempore tacuerit, de hoc 33. q. 2. admonere, in gl. ar. ꝙ [Cohabitatione.] i. nō teneatur ad cohabitationem, nec ad torum, vel debitum, & in caſu non poteſt lite non conte. ſuper principali procedi, vt lite non conte. c. 1. Hoſt. (Suſtineri poteſt] alias ſuſtineri tñ poteſt. & ſcd̄m varietatem literæ debet ante iſtam literam fieri punctus planus, vel ſuſpenſiuus. [Si neceſſitas.] maxime † & eſt ſimile de of. dele. paſtoralis, de offi. ord. quod ſedem, Hoſt. [Criminalis.] quo caſu prohibetur cōſtitui procu. [Mixta.] ar. ꝙ mixta ſequi debet naturā ciuilis, & eſt ar. ꝙ cōpellantur teſtes in odioſa exceptione. ꝭ. de teſti. tam literis, §. quia vero, de accuſa. ſuper his, qđ nō credo. Vinc. dicit Abb. ꝙ ad ciuilē accedit ꝑꝑ adiudicationē tēporalium, vt dotis. ad criminalē, vt quia imponitur pœna priuationis
7 tori. [Criminalem.] non † ſemper ergo eſt qō criminalis, cū de crimine quęritur ad pęna ciuilē, vel canonicā infligendā, vel in modū exceptionis, de accuſ. ſuper his. circa hoc no. Hoſt ꝙ † qñ qō eſt pecuniaria & priuata, & ante litē conte. & poſt per procuratorē expediri pōt. C. eo. l. 2. & l. nihil arbitramur, ēt ſi ſit appellatū, ff. an cauſæ ap. per aliū. l. 1. hoc in priuatis. Nā illuſtres habēt neceſſe procuratorē cōſtituere. C. eo. l. pe. & auc. ibi ſignata [a] ſcd̄m hoc, quando cauſa agitur coram ſeculari iudice, epiſcopus eſt illuſtris, vt dixi de poſtulā. c. fi. ad hoc de re iud. c. vlt. li. 6. ſi verò qō vertitur ſuper re publico vſui dedita, pōt ꝯſtitui procurator ex parte
b rei [b] tm̄. ff. de popul. act. qui populari, niſi forſan actor afficiatur priuato incōmodo. ff. eo. l. mutus. §. in popularibus, & l. nō cogendū. §. quia ita. ꝙ ſi q̄ratur de patrimonio publico, quilibet admittitur ad defendēdū, ſed ſolū ſyndicus ad agēdū. [c] ff. qđ cuiuſq; vniuer. l. 1. & ꝭ. de ſyndico. c. vno. Si vero qō eſt criminalis, & req̄rat pęnā maiorē relegatione, nō admittitur procu. niſi
9 ad cās abſentię allegandas. ſic † intellige 5. q. 3. in criālib. & c. reos. & ꝭ. de accuſ. veniēs. & vide qđ ibi dicam ſup 1. glo. vbi verò pęna relationis, vel minor imponitur. tūc procur. admittitur indiſtinctè. ſic intellige ff. de accuſa. l. leuia. & hoc eſt, quod diſtinguitur ff. de pu
d bli. iud. l. pe. §. ad crimē. [d] ff. de pęnis, abſentē. §. aduerſus. ff. an per aliū cā ap. l. 1. §. 1. & hæc vera, qñ criminaliter agitur. ſecus, ſi ciuiliter, quia tunc pecuniaria iudi
10 catur, vnde procur. admittitur. nā † de quolibet crimine ciuiliter pōt agi, C. de fal. l. fi. & de hoc, [e] de teſti. c. fi. verum vbi de fama agitur, nō recipitur procur. ex parte rei, niſi mādatū hēat ſpeciale, vel alias proceſſurus eſſet ꝓtor aduerſus abſentē. ff. e. nō ſolū, in fi. multo minus ergo recipietur ex parte actoris, de proba. ex literis, cū ꝯcor. ff. an cā ap. per ali. l. 1. prope finē. ff. de pęnis, in ſeruorū, in fi. vbi vero de munerib. & honoribus agitur, procur. recipitur, de maio. et obe. c. fi. de ele. dudū. 1. ꝭ. eo. accedēs. ꝭ. de do. et contu. c. fi. hac breui diſtinctione dicit doceri, in quib. caſib. poſſit, vel nō poſſit procur. ꝯſtitui. oīs. n. modus cognitionis ad hos caſus reducitur, vt no. de accuſ. ſup his, & remittit ēt ad ſummā huius tit. §. & in qua re procedatur. ſic & alias.
11 ff. eo. ſi actor. C. eo. l. vltima. Goſ. ¶ Prima † gl. rñdet ꝑ q̄ōnē, quæ ſit pęna adulterii ſm l. ¶ Antepe. gl. ponit, q̄ requiruntur in libello accuſatoris per verſus. ¶ Penul. gl. ſoluit dubiū, ponit brocardū, alleg. 4. iura ad primā
12 partem, & vnum in ꝯtriū. ¶ In † 1. gl. [ibi, ſed hodie.] vide in c. gaudemus, in gl. 2. ¶ In gl. 2. [ibi, item ſi. §. 1.] vide de teſta. c. 2. ſuper gl. antepe. ¶ In gl. antepe. [ibi. l. 3.] canoñ. vt ꝭ. prox. ¶ In gl. pe. [ibi. l. vlt.] quæ ita vēdita eſt, ne corpore q̄ſtū faciat, non dēt, vt miniſtret in caupona, proſtitui. [& ibi ſcire.] ſi mater inſtituat filios hæredes hac conditione, ſi abſoluantur a patris poteſtate, & abſoluti ſint, & hr̄des, pater illis curator eſſe, non poterit, ne alia via &c. [& ibi. §. ſi quis inſtitutus.] ſub cōditione iuriſiurādi, aut ſi decē dederit, ēt ad 10. nō tenetur, ne ſic iurare cogatur. [& ibi quæritur,] filio exhæredato nepotes, qui in eius ptāte ſunt, ad ſucceſſionē liberti nō veniūt, ſecus illo mortuo, vel eis ab ipſius ptāte ſolutis. [& in vlt. gl. ibi, ſi ea.] vide in c. licet, in 1.
13 gl. ¶ In † gl. 1. [ibi, in monaſteriū.] & ad hāc pęnā pōt ēt corā iudice eccleſiaſtico accuſari, ſm Io. & Vinc. ſed Inn. dicit, ꝙ qñ mulier eſt de foro & iuriſdictione eccleſiæ, iudex eccleſiaſticus hanc pęnam legalē intruſionis pōt imponere mulieri vel viro, vel aliā, quæ ſibi placuerit, q̄uis ſm eū ſit melius, ꝙ hāc cām & ſimiles cās criales, & ciuiles expediat ſecularis iudex a prælato ec
f cleſiaſtico inſtitutus. [f] Si vero mulier non ſit de tpali iuriſdictione, non dēt tūc de adulterio ad pęnā legalē coram eccleſiaſtico iudice conueniri, ſed potius alter coniugum petere dēt ſeparationem tori coniugalis ꝑꝑ adulterium, vt lite non cōte. c. 1. Huic autem, quod dicit Inno. iudicem poſſe imponere pęnam ſcriptam, vel aliam, quæ placuerit, nō conſentit Hoſ. dicēs, ꝙ ex quo certa pęna ſtatuta eſt in iure, non cōmittitur ſimplici-
g ter voluntati iudicis, alleg. de off. deleg. de cauſis. [g] (&
h ibi gaudemus.) ibi plenius [h] de hoc. [& ibi, & uxor vi-
14 rū.) pt ergo etiā vxor † virum accuſare, de hoc 32. q. 1. publico. dicebat hic Abbas, quod triplex † eſt accuſatio adulterii: ad pęnitētiā, & ad hāc quilibet admittitur, ad tori ſeparationē, & lucrifactionē dotis, & do-

nationis, & ad hanc admittitur quilibet coniugum, vt lite conte. c. 1. & ad pęnā legalē, & ad hanc licet accuſet vir coniugem, non ē cōuerſo, vt no. in d. §. publico. & reddebant Vin. Pet. & Abb. hāc rōnem diuerſitatis, quia pp prolē plus præiudicatur marito ex adulterio mulieris, q̄ ē cōuerſo, quod ſatis patet. Itē quia vir caput eſt mulieris, de deſpon. impu. duo pueri. Alij ꝯ, ꝙ ēt mulier accuſet virū, & vide qđ dicam de diuor. gaudemus. §. 1. ſuper vlt. gl. ¶ In gl. 1. [ibi iure mariti.] in
15 † quib. conſiſtat hoc ius no. 4. q. 4. §. aliqn̄. ¶ In glo. 3. [in fi.] de hoc ī. de teſta. c. 2. ¶ In gl. ſ. annum. [ibi accuſationis.] quid in denūciatione, inquiſitione, & exce
i ptione, [i] dicam ī. de pur. ca. c. [k] fi. ¶ In gl. quod eſſet.
k [ibi voluit.] de hoc in Spec. de adul. poſt prin. vbi etiā videre potes aliqua hic no. per Pe. & Abb. [& in fi.] & 1. q. 3. quam pio. de teſta. ad hoc, de cogna. ſpirituali. tua, de iureiur. quemadmodum. primum regulare, de
16 reg. iu. cū quid. lib. 6. ¶ In gl. vlt. [ibi §. 1.] & quia † qnq̄ quęritur de crimine cauſa ingratitudinis commiſſæ, in auct. vt cum de app. co. §. illud. col. 8. & ideo interdum vocatur accuſatio. C. de inoffic. teſta. l. parentibus, & l. in arena. interdum querela. ff. eo. tit. l. 1.

ADDITIONES.

a ¶ Signata. Ibi vide Bal. & do Bar. de Sali. de excommuni. an in ea ſit idem vide inf. de iudi. intelleximus.
b Rei. Et actoris. etiam poſt litem tamen conte. vide ff. de procur. licet, in prin. per gl. & Bar.
c Agendum. In bonis autem eccleſiarum, quib. clericus qſq; admittitur, & th̄ ſunt iuris publici l. ius publ. cū, ff. de iuſt. & iu. vide Io. An. inf. de teſti. cū olim, in tex. & ſup gl. & ibi remiſſiones.
d Crimē. Ibi vide latē per Bar. in repetitione illius §. per do. Bar. de Sali.
e De hoc. Quæ dicatur cā criminalis, vide Io. An. de accuſ. qualiter, el 2. in gl. ſuper ver. diminutione, & per Bart. in l. 1. ff. de ſepul. viola.
f Inſtitutus. Vide infra ne cle. vel mo. c. fi. lib. 6. & ibi Io. And.
g Cauſis. Vide in §. pęna grauior, ff. de his, qui no. infa. in gl. vltima. Io. And.
h Plenius. Contra no. Bal. in l. non ſolum, ff. de procura. & Sali. in l. 1. C. eo. tit.
i Acceptione. Vide Bar. in l. prætor ait, in princ. ff. de iniuriis, & in l. 1 § interdictum, ff. vti poſ.
k Capitulo. Et per Bar. in d. §. ſi publico, ff. de adul. & vide in libellorum, alleg. in gloſſ.

SVMMARIVM.

1 *Expenſas repetit a domino, quas in eius cauſam procurando quis fecit, & quæ hic pe ebātur expenſa quæ omnia probāda. num. 2. & quomodo, ibid. vide num. 4. & 5.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Probanda legitimē, quæ aſſerimus.*
3 *Epilogus & ſuffragium gloſſarum. nume. 4.*
Sumptus litis qui repetantur, & a quo.
5 *Additio gloſſarum.*
Expenſas, vel ſumptus quos quis fecit, ſi incidit in latrones, & ſpoliatus eſt repetit in caſu, & quo, ibidem.

CAP. VI.

1 Cum pro cauſa. Caſus. Qui † de mādato domini cām ꝑcurauit, ab ipſo repetit expēſas pp hoc factas. & pars prima ponit deciſam partis ǫrelā. ſecūda dat iudices ibi. Diſcretioni. & pars huius, de ſen. exc. cū pro cā. [Inter G.] Dixit Inn. ꝙ iſte G. erat procurator capituli ꝯ F. qui quaſdā expēſas fe
2 cerat pro negocijs eccleſiæ, quas repetebat, vel ſm eū [a] appellauit pro capitulo, & fecit expēſas, quas repetit, vel ſuccubuit in petitione expēſatū ꝯ capl̄m. & appellauit, nunc mādatur iudici appl̄onis, qđ hic dr̄. primū placet Hoſt. ſed Ab. dicit, ꝙ forſan iuit ad curiā, vt im
3 petraret ꝯfirmari ꝗſtōnes capl̄i. [legitimē.] ꝓbari † ergo dēt mandatum & itineratio pp hoc ad curiam. & de mandato forte fiet fides per iurm ſuū, cum vnius te
b ſtimonio. qđ dic, vt ī. c. ex inſinuatione. [b] expenſæ verō ꝓmiſſa taxatione probabūtur per iurm̄, ar. C. de ali. pu. præ. l. 2. ad fi. de hoc. & ī. c. 2. & c. ꝯſtitutis. ſm ꝑ oſ [Propter hoc.] i. pp p̄dicta negocia promouēda. ¶ Pri
3 ma † gl. rn̄det p quone. 2. gl. diſtinguit. ¶ In † gl. 1. [ibi,
4 ex parte.] vide hac & le. in c. vt prætetitæ. ſup gl. 1. [& ibi, ſuccubuit.] nō culpa ſua, vt ibi. [& ibi. §. in hac.]ponit caſum de fideiuſſore iudicatū ſolui, qui ſi defenſ. quā ne ſubeat, qđ ob rem iudicatā ſoluit, repetit, qa mādatū id fuit, ſed ſumptus litis nō repetit, quia id mādatū nō fuit. [& ibi, inter quos. §. vlt. & l. ſe.] vide de fo. cō. c.
5 dilecti, ſuper vlt. gl. ¶ In gl. 1. [in fi.] ſed nūquid petet expenſas, quas fecit, ſi incidit in latrones, & ſpoliatus
c eſt, ar. ꝙ non. ff. māda. inter ꝑ cās. §. non oia. & [illegible] in ſo
d cietate. ff. pro ſocio, cum duob. §. quidā. [d] Pri. ¶ In gl. 2. [ibi, prætetitæ.] de accu. ex parte, & c. olim. §. n. Goſ.

ADDITIONES.

a Eum. Qua actione, & quomodo procur, vel negotiorum geſtor petat expenſas, vide Bar. in l. iam tamen. §. in. hac. ff. mādati. per Cy & Doct. in l. 1. & in l. aduerſus, C. man.
b Inſinuatione. Contra no. Bal. in l. non ſolum, ff. de procur. & Sa. li. in l. 1. C. eod. tit.
c Inter. Ibi ponit Bar. q. de Io. An. q fuit captus, & derobatus, cū eſſet ambaſciator, & plenius in l. ſi ſeruus. §. quod vero, ff. de fur. &
d Quidam. Vide Bar. in l. ſocium. §. ſocius, ff. ſo ſcio. & de capēſis in cauſis electionum, vide bonam gl. in c cupientes, de elect. lib. 6. in gl. fi. & Oldra. in quæſtionibus ſuis, concluſio. 15.

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitas ad agendum, & defendendum procuratorem cōſtituere poteſt.* (te, & num. 4. 5.
2 *Procurator an propriē dicatur, qui conſtituitur ab vniuerſita-*
3 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*
Vniuerſitatem qui conſtituant.
Scholares poſſunt habere ſuos rectores, vel conſules.
4 *Additio gloſſarum.*
5 *Scholares non exercent profeſſionem, ſed ſunt ſub exercentibus diſcipuli.*
6 *Iurare de calumnia poteſt dominus, & procurator, ſi habet ab eo ſpeciale mandatum.*
Sindicus tamen iurat, & ratio diuerſitatis, ibid.
Sindicus melius præſumitur ſcire veritatem negocij vniuerſitatis, quam procurator priuati, & ratio. ibid.

CAPVT VII.

1 Quia in cauſis. Caſus. Vniuerſitas † ad agēdum, & defendēdū procuratorem cōſtituere pt̄. Et in prima petitio. In ſcđa ipſius admiſſio, ibi, licet igitur. [veſtra vniuerſitas.] & ſic non loquitur de q̄onib. ſingulariū, de quib. nō dubitatur. [Cōmode.] & videbātur nō poſſe. de elec. quia pp. in prin. Hoſt. [Pro
2 curatorē.] propriē † ſm Hoſt. [Super his.] ſ. cauſis, quæ
3 pro vobis, vel ꝯ vos mouentur. ¶ Prima gl. † no. dr̄iam inter legē, & canonem. ſcđo reddit duplicē dubitationis cām. ¶ In gl. 1. [ibi. l. 1.] ſocietas, corpus, & collegiū non paſſim oib. cōceditur, quia legib. ea res coercetur. & idem in l. 1. de collegiis. [& ibi. l. vlt.] qui profeſſiones, vel negociationes exercent. non declinēt iudiciū illorū, quib. illorū negociationū, vel profeſſionū
4 cura cōmiſſa eſt. ¶ In † gl. 1. [ibi, procuratorē.] ēt ſm legem, vt vr̄ per auc. de ſanctiſ. epiſc. §. ſi qn̄. colla. 9. ibi dr̄, cām monaſterij tractari per procuratorem, ſed glo. dicit ibi poni procur. pro ſindico. vel a ſindico ꝯſtit.
a lit. dabitur procur. Idē no. C. eod. tit. l. neque. [a] [& ibi, dubitatio] ſm Io. vnde dicit Accur. in l. vlt. de iuriſdi.
b om. iud. quam [b] alle. finis gl. ꝙ ſcholares † nō exerçent
5 profeſſionē, ſed ſub exercentib. ſunt diſcipuli, ſicut nec diſcipuli pilli pariorū, ſcđm Az. vnde magiſtri pñt eligere, qui profeſſionē exercent, & ſicut dicit fieri Pariſiis. ſed Hoſt. dicit, ꝙ dubitatio fuit, quia dicebant aliqui, vt Az. & Ia. Bal. ꝙ vniuerſitas non poterat procuratorē cōſtituere. Sed Hug. ꝯ cuius hic approbatur opi
6 nio. [& ibi, ſed dñs iurat.] etiam † procurator, ſi hēt ſpeciale mandatum, de iura. calu. c. 1. lt. lib. 6. & dicit hic Hoſt.

Hoſt.ꝙ ſô iurat ſindicus non procu.quia qui melius pſumitur ſcire veritatê, hoc iurm præſtare debet. C.eo.l.fi.ꝭ.de iur.cal.c.3. Sed negociũ vniuerſitatis melius pſumitur ſcire ſindicus,cũ vniuerſitas ſenſu careat, & negligi ſolet,qđ côiter poſſidetur. C.qñ,& qbus quarta pars debe.l.1.li.10.negociũ aũt priuati melius ipſe ſcire præſumitur,quam procu.ergo &c.[& in fi.]& ſatis de hoc dixi de of.or.cũ ab eccleſiarũ,ſup prima gl.

ADDITIONES.

a Neque.Ibi vide Bal.& Sal.& Bar.in l.1.§ quibus, ff.quod cuiuſque vni.no.& docto.infr.eo.petitio.

b Quam. Ibi vide per do. Bart.de Sal.de hoc in l. magiſt.& Bal. in l.priuatorum.

SVMMARIVM.

1 *Poſt cõcluſionem cauſæ ſi appares reuocatum procuratorem, nihilominus fertur ſententia.*

2 *Tarde fieri, vel non fieri, referat ne, & 3.*

3 *Prope finem termini agine poſſit ad pœnam.*

4 *Suppletio fit ad contextum.*

Contumax dicitur, qui reuocauit procuratorem non alium ſubſtituendo, & contra eum procedi poteſt, ibi, & numer. 11. & alijs rationibus dicitur, num.6.

5 *Sententia definitiua, vel interlocutoria verum & quando ferri poſſit in abſentem, & num.6.*

Super proceſſibus lata ſententia dici põt definitiua, ib.in fine.

6 *Citatio ad totam cauſam conſtituit quem in omnibus articulis eius cauſa contumacem, ſecus ad vnum tantum articulum, cum in alio, quam in eo non ſit contumax, ſi non veniat.*

7 *Super negocio principali quare hic non proceſſum fuit, examinat impedimenta.*

Abſentem expectare aliquantiſper æquius eſt, ibid. ver.ſed æquius.

Diſpendium, vel damnum partis attenditur in mora aduerſarij non conſtituentis procuratorem, ibid.ad dictionem contemptu, & quo modo hoc conſideretur, num.8.

8 *Caſus vel facti ſpecies quæ hic potuerit eſſe.*

Expenſas quæ recuperare quis debeat, ibid.

9 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num.10.*

Illudendum non eſt ſuperiori, §.2.

11 *Additio gloſſarum, & nume.11. & cæteris inferioribus.*

Futuri temporis tractatus ad iudicem pertineat, an non.ibi, §.in gl. vltima.

Cap.in noſtra, de ſepulturis, intell.ibid.

12 *Sententia interlocutoria mutari poteſt, & declarari, non autem definitiua.*

Et poteſt eſſe incerta in caſibus & quibus, & nu.13. & 14.

A Papa quod fit, non eſt ad conſequentiam trahendum, ibi. num.12.in fin.

14 *Petitio incerta quãdo admittenda, & præſertim expenſarũ.*

15 *Enallage ad verbum, duximus.*

Ducere, pro declarare, ibid.

In hac decretali fuit facta declaratio, non condemnatio, ibid.

Expenſarum condamnatio facienda, taxatione præm.ſſa, ibi. ad vocem, facies. & quæ petantur officio iudicis, n. nu.16.

CAPVT VIII.

1 Auditis. Caſus. Si poſt † concluſionem cauſæ appareat procuratorẽ reuocatum, nihilominus fertur ſnia vel aliter, vt p. inferiora patebit,& de hoc facto loquitur, de prob cũ cauſam.ſoleo ponere literalẽ caſum,ꝙ tempore ſententiæ ferendæ fuerit oſtenſa reuocatio, & ar.hoc ꝭ.videbis in gl.hoc dicit, & primò fert ſniam ſuper proceſſibus,& ſoluit obſtaculum. ſecundo ibi,cæterorũ. in expenſis condemnat.[Propoſita.]hic in curia.[Anteq̃.]
2 no.Goff.non referre † aliquid non fieri, vel tarde fieri. ad idem ff.de euic.ſi rem.§.vlt.vbi non ſufficit poſt cõcluſionem denunciare venditori, ꝙ defendat, ad idẽ C.de temp.app.nemo.de iudi.properandum.§.ſi quidẽ.ſic prope finẽ † termini,quo conuenit pœnã cõmitti,agi põt ad pœnã,ff.de ver.obl.cũ ſtipulatus, hoc
3 falſum, vt infra,de electio.cõmiſſa,primo reſpon.li.6.ibi, vide. Item ſcias,quod licet vno reſpectu ſumatur illud ar.Goſ.alio reſpectu ſumitur ꝯrium,quia ſi procurator non fuiſſet reuocatus,ſed tarde,& proceſſum fuiſſet cũ eo in principali, & valuiſſet cũ eo in principali proceſſus,& ceſſaſſet condemnatio expenſarũ.[Cõcluſum.]
4 maxime † ſm Vinc.quia contumax fuit non mittendo aliũ procuratorem, qñ reuocauit illum, vnde procedi potuit in cauſa proceſſuum.& ſi quæras,quare vlterius
5 expectatur,rñ.qđ illa eſt alia cauſa,q̃ prima. Vnde †opponit hic Inno.ꝙ non debuit ferri ſnia ꝯ abſentem,ad quem non peruenit edictũ,C.quõ & qñ iudex,ea,quæ,& ff.quæ ſententia ſine app.recipi.l.1.§.itẽ cum ex eo, ſoluit quoſdam dicere,illa loqui in diffinitiuis,in quibus neceſſe eſt partem eſſe pręſentẽ, vel contumacem, & certas alias ſolẽnitates ſeruari,C.de iudi.properandũ,§.1.& 3.& auc.iubem',ibi ſignata,ſecus in interlo
a cutorijs, quæ ẽt abſentibus[a] partibus ferri poſſunt, ff. de re iudi.quod iuſſit, ſm Inn.qui demũ dicit Columbrienſem epm a contumacia non poſſe excuſari, cum per ſe,vel aliũ perſeruare debuerit vſq; ad fi.cauſæ.vnde dicit idẽ in diffinitiuis,vbi pars cõtumax eſſet.ſen
b tentia ẽt hic ſuper proceſſibus[b] poſſet dici diffinitiua ſm eum potuit ergo iudex hic reuocare proceſſus,maximè quia nec ipſis partibus graue pjudiciũ paratur, & potiſſimè parte epi abſente per cõtumaciam.fuerat
6 †enim eps citatus,vt per ſe vel procur.ſufficientem ad totam cauſam veniret, vnde non põt excuſari a contumacia,ſi nõ venit,nec miſit, vel ſi comparuit,& illicentiatus receſſit, vel procu.conſtitutum,nullum aliũ ſubrogando,reuocauit, vt hic patet,& 11.q.3.certũ eſt,& ꝭ.de do.& contu.c.3.& eſt hoc verum quantũ ad totã
c cauſam[c] vbi quis quantũ ad ipſam citatus eſt, ſecus ſi eſſet citatus quantum ad aliquem ſpecialem articulũ tm̃ expediedum.tunc enim nedũ ſuper tota cauſa,ſed nec ſuper alio articulo pcederetur, niſi ſuper ipſo iterum citaretur, & ſic loquitur ꝭ. de off.del.cõſuluit, vbi dixi de hoc, in fi.cũ remiſſione. hic aũt ad totũ negociũ citatus fuerat,ut innuit in ſequentibus,ideo que cũ ſuper toto negocio contumax appareat,nedũ proceſſus reuocari potuerunt, vt ſequitur, quinimo & ad diffinitiuam ſuper principali procedi potuiſſet,niſi aliud
7 impediuiſſet. Sed quid eſt † illud,quod impediuit. Reſpondeo,ꝙ quamuis fuiſſet ſuper proceſſibus inter partes litigatũ,atque cõcluſum, vt hic dicit, ſuper principali tñ nõ erat lis conte. vnde nec poterat ferri ſnia.ꝭ. vt lite nõ cõte.c.1.& per totũ, vel conſtabat ad plenũ de intentione fundata. Sed & æquius eſt aliquantiſper expectare abſentẽ,& de nouo vocare q̃ ꝯ ipſũ diffinitiue pcedere, ar.ff.de vaca.mu.l.pe.§.fi.& ꝭ.de voto, qđ ſup his,uer. vnđ credim', de dam.infec.ſi finita.§.ſi.forte,& in eo,qđ legitur & no.ꝭ.de re iud.cũ Bert.§. poſtmodũ,ſm Inn.& Hoſt.[Procurauerat.]hoc aggrauat ipſius culpã.[Cõtemptu.]nõ fuit contẽptus papa, vel diſpendiũ partis,quia reuocauit,ſed quia aliũ ſubſtituit.[Diſpẽdio.]i.grauamine, vel dãno,de conſti.cognoſcentes.[A tẽpore.]ex nunc enim incipit eſſe cõtu
d max.[Peruenerint.]hoc dicit,qa ſimul cumulata[d] ſen
8 tentia, vel ipſius tpe. vnde pono † caſũ,ꝙ vocatis partibus ad ſniam audiendã,& exiſtẽtibus in termino venit curſor, & portauit literas reuocatorias pcuratori, quas cũ procurator papę,& aduerſario oſtendiſſet,papa nihilominus ſuper proceſſibus diffiniuit, & ſubiunxit,qđ hic dr.alias ſi diceres,ꝙ reuocatio peruenit ad iudicẽ, vel partẽ calẽdis Aprilis, & demũ ſup proceſſib. pronunciatũ eſt calẽdis Maij, nõ intereſt Egitan. epi. recuperare expẽſas factas p ſe de menſe Aprilis, cũ ab
e ſentia[e] Colũbriẽſis, & reuocatio pcuratoris nõ impediuerit pceſſũ, ſed mõ expedito articulo proceſſuũ, ſi eps Colũbriẽſis per ſe, vel procu.eſſet in curia, pcederetur in principali, tũc igitur incipit inutiliter ibi eſſe,

& eius

& eius intereſt recuperare illas expẽſas. & hoc eſt, quare puto, ꝙ tpe ſniæ puenit reuocatio.[Negocio.]ſ. limi
9 tationis diœceſum. ¶ Tertia † gl. reddit rõnẽ, & dat ſimile. ¶ Vltima gl. ſucceſſiue ſignat tria ꝯria, & ſol-
10 ¶ In † gl. 2. [ibi, non dubiũ.] vide de fo. comp. ſi dili-
11 genti, ſuper vltima glo. ¶ In † 3. gl. (ibi, ſi forte.) vide de cleri. ægro. ex parte, ſuper vlti. gl.[& ibi, ſi mandaſſem.] vide hanc & ſe. de cleric. exc. mi. apoſtolicæ, ſup gl. 2. ¶ In glo. 3 [ibi. l. 1.] ponit caſum decr. intimaſti: [& ibi. §. dec.] poſtquã decreta eſt bonorũ poſſeſſio, repudiationi non eſt locus. ¶ In gl. vlt [ibi. l. hæc ſnia.] pen. eſt, vide de accu. c. 3. ſup vlt. gl. ¶ In gl. 3. in prin. Hoſt. qui habebat in gl. 1. aduerſariũ, &c. reprehendebat hoc, dicens qđ cum papa loquitur aduerſario, dixiſſet ad nos, vel ad te.[& ibi, quicquid fieret cũ procuratore reuocato.]hoc dico, qđ valeret, qđ fieret ꝯ contumacẽ, vt dixi in text.[& in fi.]quid de hoc no. Hoſt. hic, videte. ĩ. eo. c. 2. li. 6. in gl. ſed nunquid. ¶ In gl. vl. [ibi, ad iudicem.] illud verum, ita ꝙ ſtatim dẽt exactio. & ſic non ꝯdicit Goffr. adde qđ no. ĩ. de ſepult. in
f noſtra.[f] dicebat Inn. qđ illud locum habet in vſuris, q̃ ſunt odioſę, alias bñ prouidet iudex in futurũ, & facit qđ no. ĩ. de homi. prælatis, li. 6. vel ſm eũ illud locum habet, vbi nõ eſt obligatio, ſed hic incontinẽti erat o-
12 bligatus ex contumacia[& ibi, rei iudi.] vel illud † in diffinitiua ſm Inn. & eſt rõ, quia cũ iudex illã ferendo, ſit functus officio ſuo, & ſic non eſt locus declarationi, ergo inutiliter ſententiaſſet, ſed cum in interlocutorijs locũ habeat mutatio & reuocatio, de appell. cum ceſſante, fortius ergo & declaratio. vel ſm ipsũ Inn. licet papa hoc poſſit, non eſt ad conſequentiã trahẽdũ. re-
13 fert ẽt † quoſdã diſtinguere, quod aut petitio eſt certa, & tunc non valet incerta ſnia, aut incerta, & tũc valet ſnia incerta, ar. C. de ſen. quę ſine cer. quan. l. 2. & ĩ.
14 de or. cog cũ dilectus. ad fi. Eſt aũt † incerta petitio admittenda, quando ſubeſt cauſa. ff. quorum legatorũ l. 1. §. qđ autem. ſed in incertis expenſis propter futurũ tpis iuſta eſt cauſa, quia neſcit petens, quantũ durabit cauſa, vel quãtũ ſpectabit aduerſariũ. Itẽ ſcđm varias cariſtias tpis fient maiores, vel minores expenſę, ergo põt dari gñalis & incerta petitio, & talis ſequi condẽnatio. & ad hoc valet, quia vlterius nõ quæretur de expẽſis an debeantur, vel de ipſarũ cõdẽnatione, ſed ſuo tpe fiet taxatio cũ iurõ, & demũ exactio. vide qđ no. in Spe. de ſen. prol. §. qualiter. in 2. col. vbi ẽt inuenies, qđ de hoc diſtinguebat hic Pe. & Abb.[Et in fi.]adde qđ
15 dicã de ſequeſtra. poſ. c. 1. in fi. dicit † Ho. ꝙ rigore iuris cõſiderato pea, q̃ dicit gl. vel addidi ad gl. nõ vñr ſoluta ꝯria. dicit ãt illa p ſubaudit[•] ſolũ poſſe. & ſic primo exponẽdo. Duximus i. declarauimus, & ſic nõ fiat cõdẽnatio, ſed declaratio de ficda. ad idẽ de maio. & obe. cap fi. in fine. ĩ. de dolo & contumacia. finẽ.[& ibi, Facies]repete, declarauimus cõdẽnandũ. qđ dicit, Cõdẽnãdũ, ſupl. taxatione pmiſſa. ponit & alia q̃dã, q̃ intri-
16 cãt intellectũ, & nil ſonãt. Pe. & Abb. no. ex † hac decr. & illa. ĩ. e. cõſtitutis, ꝙ expẽſę, quæ fiũt ante litis cõteſ. petũtur officio iud. ꝯ no. de dolo & cõtumacia finẽ, ad fi. magnæ gl. & ꝯ dic. ff. de ædil. edic. ędiles. §. itẽ ſciendũ. & ſoluũt, ꝙ illud in extraneis, vt in vitulo nato ante lit. cõteſt. q nõ venit officio iud. ſed petẽdus eſt in libello, ſecus i nato poſt litẽ cõteſ. Iſtę vero expẽſę pẽdẽt ex pricipali negocio, & ex ipſo accidũt ſm eos, & facit qđ dicã ĩ. de teſt. Ray. ver. demũ. ſup gl. ſed nũquid.

ADDITIONES.

a Abſentib. Vide Bar. in l. 2. & l. conſentaneum, C. quõ & quando iudex, & tex. & ibi Bar. ff. de arbi. diem, in prin. et Guil. in Spe. de ſen. §. iuxta, ver. quid de interlocutoria. et vide Io. An. ſup. c. querelam, in gl. reuocando, ver. et notandum, et Bald. qui reprobat hoc, de tamen, vt C. qui non ob. lon. temp. preſcrip. l. 1.

b Proceſſib. Idẽ no. Hoſt. in ſum. de ſen. §. qualiter, ver. itẽ ꝙ intelligas, ver. niſi in caſib. et idẽ Ia. Butr. in l. properandũ. §. et ſi q. l. C. de iudi. & ibi per Cy. & Bal. in l. Titia, ff. de ſeguſa.

c Cauſam. Vide quod no. Io. An. in c. conſoluit, de off. deleg. et limitat iſtud dictũ, & illud, prout no. Io. And. in Spe. de cita. § viſo, ver. itẽ licet iud. & vide Bar. in extrauag. ad reprimendum, ſuper verſi. per edictum, & in deciſione Rotæ, concl. 372.

d Cumulata. Nota quia non reperies alium tex. in iure cano. niſi iſtum, quod poſt concluſionem non poſſit procurator reuocari, ad idem l. quamuis indubitati, C. de adul.

e Abſentia. Ad iſtud facit, quod quæritur, an cõtumax in cã, quo poteſt procedi in partis abſentia, debeat damnari in expen. de quo vide in Spec. de expen. § iuxta, ver. quid ſi talis, & per Ioan. And. in c. fin. eod. de do. et contu. & per Cy. in l. 1. C. de iudi. in q. 2 q. et vide gl. quæ incipit, hanc pœnam, de elec. c. 1. li. 6.

f Noſtra. Et in l. 1. §. 1. ff de vſuris, per Bar. in l. 1. C. de ſent. quæ pro eo, quod intereſt.

SVMMARIVM.

1 *Procurator epi cauſas epatus agit, & defendit, licet non fuerit datus ſub nomine ſindici, vel actoris. & quas cãs. n. 2.*
2 *De actore, procuratore, & ſindico, et de alijs, qui alieno nomine quid agunt, ubi nam agatur.*
3 *Ab vniuerſitate conſtitutus ſub nominibus ſindici, procuratoris, et actoris, non cogitur alterum eligere.*
4 *Curator ad litẽ per quos detur, eiuſq. datio miſti eſt imperij.*
Procurator conſtitutus ad litem conteſtandam, et ad conſtituendum alium procuratorem, an totam cauſam agere poſſit, eod. nu. ver. per hoc nota.
5 *An conſtitutus ad litem conteſtandam, & prohibitus expreſſe, ne vltra procedat, nunquid vltra procedere poterit.*
6 *De procuratore dato, quoties dominus abeſſet, eſt expeditum, & vbi repeatatur.*
7 *Ius facit Papa, vbi conſultationi reſpondet, et quo caſu.*
8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 9.*
Tutor vnus agere poteſt, licet duobus tutela commiſſa ſit.
Procuratoribus plurib. cõſtitutis vnus ſine alio nõ põt agere.
Tranſigere non poteſt, qui non habet liberam et generalem, adminiſtrat onem, eod. nu. 10.
Liberam quis habere quando dicatur, ibid. ver. dicitur autem.
Procuratoris conſtõ cũ illa clauſula, promittit habere ratum etc. nõ dicitur libera, ſed eſt forma cõis. ver. non per id ſiliũ.
11 *Alieno nomine qui conſtituitur ad quid agendum non refert, quo nomine appelletur.* *(de mente conſtat, ibid.*
In nominibus non eſt vis facienda etiam ſecundum leges, vbi
Subtilitates recuſandæ etiam in foro ciuili. ibid. in fi.

CAPVT IX.

1 Petitio. Caſus. Procurator † epĩ cauſas epiſcopatus agit & defendit, licet non fuerit datus ſub noĩe ſyndici, vel actoris. In prima petitio. In ſcđa iuſſiua prouiſio. vel cõis diuiſio. ſcđa ibi, Nos igitur[Liuoniã.]ad pdicandũ illis Liuonienſib. de nouo conuerſis. de vi. & ho. cle. deusq. de diuor. c. vl.[Cõſtituerit.]qa nil dicit de capitulo, putat
2 G. Na. qđ † in his, quib. agere poterat ſine capitulo, a-
a gẽt pcuratores, i. alijs[a] nõ.[Actores]de actore, proc. & ſyndico, a quib. conſtituantur, no. 2. q. 7. ſi quis erga, & 16. q. 7. qm. & de his, & aliis nominib. plenius in Spec. de his, q ali. no. in iudiciis inter. p. totũ. putat ẽt G. ꝙ
3 conſtitutus ab vniuerſitate ſub nominib. ſyndici, pcuratoris & actoris, vt eſt moris, non cogatur ſcđm eũ alterũ eligere. hoc no. in Spe. de act. vniuer. ver. ſed pone.
b ne.[b] & de libel. obl. §. iã nũc vidẽdũ, ver. ꝯ ſyndicum.
4 no. hic Inn. de † cura. ad litẽ, ꝙ, quia eius datio eſt miſti imperii, non p delegatũ, ſed per ordinariũ dari dẽt. qđ eſt reprobatũ in delegato papæ & in ipſius ſubdele
c gato.[c] de iudi. c. fi. li. 6.[ꝙ intentio.]p hoc not. Inn. & Ho. ꝙ pcurator cõſtitutus ad lit. conte. & ad cõſtituẽdũ aliũ pcuratorẽ, in aliis, q̃ ſequũtur, ſine alterius cõſtõne totã cãm agere põt cũ attenta mente potius, q̃ verbis, pateat conſtituentẽ voluiſſe cãm potius pillũ, q̃ per alium agi. ar. ff. eo. ti. ad legatũ. ff. iudi. ſol. iã tñ. nec obſtat clauſula, q̃ vñr ad ipſius exonerationẽ adiectã, ſi forſan intereſſe nõ poſſet, ar. ff. e. l. 1. fatetur tñ, ꝙ qdã ꝯ p decr. non ne. de præſum. cũ ſuis concor. ¶ Sed

quid

5 † quid de conſtituto ad litē conteſtādā, & prohibito ex
d preſſe ne vltra procedat,[d] nunquid vltra procedere po-
terit, quidā dicunt qd ſic, ēt conſtituēdo aliū procurato-
rē, cū per lit. conteſt. factus ſit dñs litis. j. e. c. 1. li. 3. §. 1.
vbi de hoc, hæc opi. placere vr̄ Iaco. de Ra. propter rō-
nē quæ reddi ſolet, quia procurator poſt litē ɔtē, non re-
uocatur. ſ. quia partis aduerſæ intereſt, ne diſtinguatur
cū plurib. vt tractari ſolet. ff. eo. quæ oia. forma igitur ɔ̄
diſpoſitionē iuris nil operabit in præiudiciū partis. ad
qd arguit ex eo, ꝙ lex dicit, rē minoris obligari nō poſ-
ſe. pone, vendo rē minori, & ſecū conuenio, quod res ſit
e mihi obligata, & poſtea ſibi rem trado.[e] dicit lex ꝙ nō
valebit talis ɔuentio. ff. de re. eo. qui ſub tu. vel cu. l. 1. in
f fi. cum l. ſe. & de hoc Cy. C. e. ti. ſi procurator.[f] ſed Inn.
dicit illud verū, qñ ſimpliciter fuit conſtitutus, vel non
expreſſe ꝓhibitus, alias, ſi fuerit ad lit. conte. tm̄ conſti-
tutus, non poterit vlterius procedere ēt in perſona pro-
pria. ar. ff. manda. diligenter, de offi. dele. prudentiam.
1. rn. ad fi. ff. de pac. in traditionibus. perficiat ergo dñs
per ſe, vel per alium litem cœptam ſcd̄m Inn. & Hoſt. de
hoc in Spe. e. ti. §. 3. ver. quid ſi dedi. [Dare Nobis.] hic
6 no. Inn. & Hoſ. de illo, qui † procur. dedit, quoties abeſ-
ſet, id, qd eſt hodie expeditū j. eo. ſi quem, li. 6. [Epiſco-
po.] alias epiſo, vt ſ. & idem verbum habet 89. di. §. offi
7 ciū, & c. ſe. [Reprobamus] licet papa † ſcribat his duob.
tñ quia de iure rñdet conſultationi per eos factæ inter
eos ius facit, & maxime cum de iure ſententiet ſcd̄m In.
ſed Ho. dicit in hac gl. non eſſe magnā vim, alle. tñ de re
8 iud. in cauſis. ¶ Prima † gl. quærit, arguit pro, & ſoluit.
¶ Vlt. gl. arguit. inducit tria ſimilia, & cauſam reddit,
9 & ɔ̄trium ſoluit. ¶ In † 1. gl. [ibi, cū alicui.] vide de con-
ſti. cū acceſſiſſent, ſuper 3. gl. [& ibi decreto. §. 1.] ſi duo
bus tutela commiſſa eſt, etiam vni agere permiſſum eſt,
q̄a duo ſimul agere non poſſunt. [& ibi, ſi plures. §. quā-
uis.] hęc concor. fuit additio, cancellata antiqua. G. quę
dicebat, & l. Lucius. §. 1. & per hoc intelliges, quod loq-
tur in gl. & iſte §. quamuis. dicit facilius vnū tutorē age
re, ne in multos tutela ſpargatur [& ibi, duab.] alias ſi
duob. duo mandatarii in adminiſtrando negocio tenē
tur inſolidum, ita tñ, ꝙ inter ambos nō plus debito exi-
gatur. ¶ In vlt. gl. [& ibi, ſi quis intentione.] vide de of.
dele. quoniam abbas. in 3. gl. [& ibi, ueterib.] hanc & ſe
vide de priuil. quia circa, ſuper vlt. gl. [& ibi, cum in le-
10 ge.] vide de teſti. cum clamor, ſuper gl. 2. ¶ In † glo. 1.
[ibi, tranſigere.] nec pignus remittere. ff. qui. mo. pign.
vel hypo. ſol. ſi conſenſit. §. 1. & hoc intelligas, niſi habe
ret liberam & gn̄alem adminiſtrationem, ſcd̄m Got. &
Hoſt. vt j. eo. q̄ui ad agendum. §. vlt. li. 6. dr̄ autem ha-
bere liberam, qñ id expreſſum eſt in procuratorio, ad
hoc ff. de pecul. quam Tuberonis. §. alias, non per id ſo-
lum, quo conſtituens promittit habere ratū & gratum
g &c. & ad quod inducunt quidam. ff. de of. procur. Cel.[g]
l. 1. & ꝙ verba debent aliquid operari. ff. de le. 1. ſi quā-
do. de priui. ſi papa. li. 6. ſed illa forma eſt communis vt
no. j. eo. mandato, in prin. 1. gl. et vide qd no. ſ. de tran.
ſac. contingit, in 1. gl. & j. de reli. do. cum dilectus. in 2
gl. Tractare enim, an ex illa forma poſſit tranſigere, eſt
tractare, an habeat liberam, vt patet per præ. decr. qui
ad agendum. [& ibi, Nec poſſunt] quidam non hn̄t hūc
ver. vſq; ibi, ſed nūquid. ſed bene fuit de gl. antiqua, qd
patet j. eo, dilectus, in gl. 2. [& ibi, receptum.] & in exe-
h cutoribus vltimarum voluntatum,[h] ꝙ dic, vt de teſta.
c. 2. l. 6. & in fi. dic, vt j. e. ſi duo. li. 6. ¶ In gl. ſic patet, ibi
conſtituentis.] j. de hoc in Spe. e. ti. §. 3. in verſi. vbi aūt.
[& ibi, ɔ̄ ipſum,] j. de reg. iu. ɔ̄ eū, li. 6. vbi plene de hoc.
& j. de ſpon. ex literis. 1. [& ibi, adminiſtratorem.] de
dona. c. 2. [& in fi.] & j. de ele. cōmiſſa, §. porro, li. 6. vñ
11 † dicebat Hoſt. ꝙ ſiue dicatur ſindicus, œconomus, apo
criſarius, clericus, geſtor, imo plus, ſi dicat, Conſtituo
te aſinū meū ad talē cām, ſufficiens eſt mandatū, & di-
cit, ꝙ cū ēt leges nō faciāt vim in nominib. vbi conſtat
de mente, vt patet. C. de don. l. fi. vbi dr̄, qd. n. verbis eſt
opus q̄ nullus ſequitur rerū effectus, ad idē C. de formu-
lis. l. 1. & 2. C. de teſt. qm̄ indignū, C. ſi vt ab hæredit. ſe
abſti. l. 1. & facit C. de conſt. pec. l. 2. ante fi. pp qd dicit
ēt in foro ciuili has ſubtilitates recuſandas. ff. quib. mo.
pig. vel hypo. ſol. ſicut in re corporali, §. ſi debitori.

ADDITIONES.

a Alias. Vide Io. An. ſup. eo. ti. c. 1. in gl. dixit Inn. et in glo. quæ inci-
pit, gl. dixit.

b Pone. Ibi vide Io. An. et per Bart. in l. 1. §. quibus autem. ff. quod
cuiuſque vniuer.

c Subdelegato. De iudice delicti, vel contractus uide tex. no. in l. fi.
§. ſed et ſi quis. C. de admi. tu. et ibi per Cy. et Bar. quem tex. not.

d Procedat. Eadem eſt quæſtio, ſi dicatur ad litem conte. tantum,
vide in Spec. inf. alleg.

e Trado. Et de iſta traditione vide gl. niſi. in l. 1. in fi. hic alleg.

f Procurator. Ibi vid. et gl. 3. et ſup illa Io. An. in c. 1. eo. ti. l. 6. §. 1.

g Cel. Ibi vide Barto. et per ipſum in l. procurator, cui libera, ff. de
procur. vbi tenet contra hoc dictum, et uide per Io. An. in c. qui
ad agen. eo. tit. lib. 6. et de iſta libera uide Bar. plene in l. qui Ro-
mæ. §. Calimachus. ff. de uer. obl. et Sal. C. de procura.

h Volūtatū. Et uide plenius Bar. in repet. l. 1. §. ſi plures. ff. de exer.

SVMMARIVM.

1 *Libertate quod gaudeat in matrimoniali cauſa conſtituens pro curatorem, prouidere debet iudex.*

2 *Captiua dicitur, quæ detinetur inuita.*

Carceris priuati crimen ſimile crimini leſæ maieſtatis, ibi.

Securitati partium prouidere iudex ſemper debet, eo. nu. ad dicto. ſecure.

3 *Patris conſenſus an ſit neceſſarius, cum agit, vel defendit filius cauſam ſpiritualem, ubi tractetur.*

4 *Procurator detur ad defendēdū, an ad reſpondendū, nō refert.*

5 *Epilogus, & Additio gloſſarum. nu. 6.*

Captiuus, vel obſes, et obſtagia qui tenet ſub iuratoria, vel fide iuſſoria cautione non poſſunt conſtituere procuratorem, eod. nu. & quando id intelligatur in textu.

7 *Mater poteſt eſſe tutrix.*

Tutor, vel tutrix non poteſt dare procuratorem, niſi poſt litis conteſtationem, ibi.

Pater an det in bonis filij procuratorem, remittit, & procurator ab eo datus an concipiat libellum in perſona patris, uel filij, ſimiliter remittit, eo. nu.

8 *Mandati procuratorij clauſula, quod procuratorem dominus defendet, & dolum non committet, qualiter intelligatur.*

Stipulatio de facto alieno non tenet, ibid.

9 *Procurator ſpecialis, vel generalis quando cogatur dominum præciſe defendere.*

10 *Satiſdatio ob rem non defenſam a procuratore data quo caſu committatur.*

Procurator ad id, quod intereſt ob rē non defenſā tenetur, ibi.

11 *Dotare filiam pater cogitur, etiam ſi inuito eo contraxerit, & quando id habeat locum.*

CAPVT X.

1 Accedens. Caſus. Prouidere dēt † iudex, ꝙ in cauſa matrimoniali ꝓcuratorem conſtituens gaudeat libertate. & primo prouidet libertati mulieris, ſcd̄o citat ad cām, ibi, tu vero. [Prāte.] violēta & iniurioſa, Go. & Ho.
2 [Libertati.] captiua † enim eſt, ex quo detinetur inuita. ff. de li. homi. exhi. l. 1. & crimen priuati carceris ſimile læſę maieſtatis. C. de priua. carce. l. vna. in fine, Goff. & Ho. [Secure.] ſecuritati partium ſp̄ prouidere dēt iudex 3. q. 9. hortamur, vt lit. non conteſ. accedēs. 2. j. de app. ex parte. 1. Hoſt. [Iuſtitiā.] forte alia erat qō inter mulierē primā & Vbaldum præter qōnē ſponſalitiorū, Goff. vnde dicebat Inn. hic expreſſe non haberi, quę eſſet iſta quæſtio, ſup qua requirebatur procur. ſed dicit Hoſt. ꝙ ſatis ex ver. ſe. patet, ꝙ erat qō ſuper ſponſalibus. [Na-
3 tam tuam.] † quædam no. hæc per Inn. & Ho. de conſenſu patris, an ſit neceſſarius, cum filius agit, vel defendit

eãnũ ſpiritualẽ. ſunt expedita. ĩ. de iudi. ca. ſi. libr. 6.
4 [Reſpondendũ.] ꝗ refert ergo, an detur ad defendendũ,
a an ad rñdũ, vt hic. & ĩ. c. 2. [Plenã.] qđ dic vt ĩ. e. q
5 ad agẽdũ, li. 6. ¶ Prima † glo. fortificat textũ. Secundo quærit, & ſoluit. ſecunda glo. primo docet formã conſtituẽdi procuratorẽ, ſecundo quærit, & ſoluit diſtinguen-
6 do. ¶ In gl. 1. [ibi, debet habere.] ſcđm hoc ergo nullus captiuus, vel obſes procu. cõſtituere põt, ſicut nec teſtm̃
b facere, ff. de teſta. obſides, ar. ff. de iure fi. diuus, [b] nec q detinetur inuitus, vt hic. ¶ Quid de illo, qui ſub iuratoria, vel fideiuſſoria cautione tenet obſtagia. idẽ vr̃. vnde dicit lex de tali, q ſi dũ ita detinetur, deceptus, vel læſus ſit, reſtituitur, & aduerſus eũ cõpetit reſtitutio, ac ſi
c dicat, q nec agere poteſt, nec ſe defendere [c] quod dicit Hoſt. intelligi in graui cauſa, & qñ abeſt a loco, in quo litigandũ eſt, ar. ȝ. e. querelã, vel quãtũ ad lites, quas hẽt cũ illis, quibus eſt rõne obſtagii obligatus, ar. ff. qđ met.
7 cauſa. l. ſi. §. ſi fœnerator. (Et in ſi.) forte † mater erat tutrix, qđ eſſe põt, ſcđm ea q no. ĩ. de app. ex par. 2 ſed tũc nõ daret procu. niſi poſt lit. a ſe cõte. C. eo. t. l. nec tutores, an idẽ de patre in bonis filii, vide in Spe. de proc. §.
d 2. ver. & no. [d] q, & an procurator ab eo datus cõcipiat libellũ in pſona patris, vel filii, vide in Spec. de libel. concep. §. iã nũc videdũ, in ſi. ¶ In gl. 2. [ibi, et actio] hoc nõ hẽt locũ in ꝓcuratore neceſſitate dato in rẽ ſuã, n, ff. eo. ſeruum, in ſi. & l. ſe. & vide in Spec. eo. §. 1. ver. itẽ excipitur, q licet, & ſequentibus [& ibi, iudicatũ ſolui] quãtũ
8 † ad capitula iſtius clauſulæ, ſ. q proc. dominum defendet, & dolũ nõ cõmittet, intelligitur ipſe dominus promittere factũ ſuũ, ſ. ſe facturũ, & curaturũ, non ſimpliciter alienũ, q2 tũc nõ teneret ſtipulatio. ff. de ver. obl. ſti
e pulatio, [e] ſcđm Inn. & facit qđ no. ĩ. e. cõſtitutis. & ĩ. de ſpon. ex literis, in 1. gl. & in Spec. de ſati. da. §. pe. ver. itẽ
9 q2. Itẽ ſcias. q procurator ſpecialis, vel gñalis nõ cogitur p̃c. ſe defendere dominũ niſi velit, ẽt ſi ſatiſdedit de
f eo defendẽdo, & de iud. ſoluen. ff. e. l. mutus. [f] §. vlt. & l. ſe. niſi dominus ꝓ ꝓcuratore p̃ſente & nõ ꝯdicẽte ſatiſdediſſet, & hoc, ne fallat fidẽ duob. ſ. dño. & aduerſario.
g ff. e. filius, §. vlt. [g] & idẽ, ſi ꝓ abſente, & ꝓcurator poſtea tacite, vel expreſſe ratũ habuit, illius caſus, ſi agat, q̃ tũc defendere cogitur, vt eſt dictũ. Idẽ ſcđm quoſdã, ſi ſuſcipit ꝓcurationẽ litis, q̃ eſt tpe pendentia, coget litẽ cõ
10 teſtari, ff. e. l. ſed ẽt ex his, & l. mutus, §. vlt. poſtq̃ tñ † ſatiſdedit proc. de defendẽdo. cõmittitur ſatiſdatio ob rẽ nõ defenſã, ff. e. nõ cogẽdũ. & tenetur ad intereſſe dño, Inſt. mã. §. mã ſatũ qdẽ, ſm Inn. q hoc no. ĩ. e. cõſtitut᷒. de hoc in Spe. e. ti. §. vt aũt. in ſi. & de ſatiſda. §. pe. ver.
11 ſed quæritur. [& ibi, ꝯhere poſſunt.] & dato, q inuito patre filia contraxerit, dummodo dignum eligeret, pater eã dotare tenetur, ff. de ritu nup. qui liberos, & not. 32. q. 2. ca. vlti. 36. q. 1. ca. vlt. [& in ſi.] ad hoc, de deſpon. impu. c. vno, ad ſi. lib. 6. & de iudi. c. vlt. eo. li.

ADDITIONES.

a Reſpondendũ. Imo datus ad agẽdum, datus intelligitur ẽt ad defendendum, vide in l. ſeruum, §. ait prætor. ff. eo. ti. & inf. in gloſ. 2.
b Diuus. Ibi vide Bar. & in l. quia latronibus, ff. de teſt. & in l. qui in carcerẽ, ff. qđ me. ca. & Io. An. de ſpõ. cũ locũ, & de ſecũ. nup. c. 2.
c Defendere. De obſidibus vide in c. ex reſcripto. infr. de iureiuran.
d q no. Ibi vide ẽt Io. & per Cy. Bar. Bal. & D. Bar. de Sali. in l. neque pr. aaſſ. & per gl. & doc. in l. 1. C. de bo. ma. & ibi vide prox. q.
e Stipulatio. Et in l. quotiens, ff. eo. ti. & ibi vide Bar. & Cyn. Bal. & Sal. in l. 1. C. de proc. & vide in c. ſicut, de ſpon. (Bart.
f Mutus. Et vide gl. in l. ſed & hæ. §. proc. ff. a. vbi eſt bona gl. & ibi
g Vltimo. Ibi vide Bar. & plenius ff. iudi. ſol. in rubr. & in cle. 1. eod. ti. per gloſ. & Moder.

SVMMARIVM.

1 *Inducia ſi denegentur generali procuratori ad conſulendum dominum ex cauſa probabili abſentem, poterit appellari, & quibus caſibus habere debet ad id eas procurator, nu. 6. et 8.*
2 *Iuſta cauſa, qui quiſ, ex probabili cauſa dicitur abeſſe.*
Abſentes qui & quando reſtituantur, remiſſ. ibid.
Procuratorem quis impeditus non tenetur in ardua cauſa conſtituere, ibid.
3 *Procurator conſtitutus generaliter ad omnia tractãda negocia tractare præſentia & futura poterit, & quibus caſibus.*
4 *Grauamen non reuocatur, niſi prius conſtet de eius veritate.*
5 *Epilogus, & ſuppletio gloſſarum, num. 6.*
Procurator ad negocia datus, an ſit ad iudicia, ibi. nu. 6. remiſſ.

CAPVT XI.

1 Dilectus Caſus. Si † generali procuratori denegetur induciæ ad conſulendum dñm abſentẽ ex cã probabili, poterit appellari. Et prima pars narrat grauamẽ appellãtis,
a ſecunda dat iudicem, ibi, quocirca. [Studiis] & hic † erat abſñs ex cã probabili. & de his abſentibus, qñ reſtituantur, remiſſiones dedi. inf. de ver. ob. dilecto. ſup. ſi. 5. glo. [Super eadẽ eccleſia.] erat ardua cã, ad q̃ nõ tenetur impeditus cõſtituere procuratorẽ, de quo no. ȝ. e. querelã.
3 [Oĩa.] † pſẽtia, & futura. [Negocia.] & ſic agere, & expediri poterit, exceptis caſib. qui mãdatũ exigunt ſpecia-
4 le, ĩ. e. qui gñaliter, in prin. li. 6. [Si eſt ita.] ante † reuocationẽ debet cõſtare de veritate grauaminis, de app. non
5 ſolũ li. 6. ¶ Vlt. † gl. reddit cãm, & docet certas inducias
6 arbitrarias, certas nõ. ¶ In † gl. 1. [in ſi.] ſi vellet dicere. q iudices illũ ſcholarẽ citaſſent Bononiæ, tũc dic, q in citatione nõ expreſſerũt articulũ, ſup quo citabãt, & ſi ẽt ſpecialis procurator miſſus p ſcholarẽ ad cãm has in-
2 ducias habere debebat ad dñm cõſulendum. [a] ſm Inn.
7 ¶ In gl. 1. [ibi, iudicia] vult † ergo gl. q ille fuerit ꝓcurator ẽt ad iudicia, ſed idẽ, ſi fuiſſet tñ ad negocia, qđ dic
8 vt inf. e. q gñaliter. 1. rn. l. 6. ¶ In gl. vlt. [ibi, nõ † poterat] maxime ſup hac ardua cã ar. ȝ. c. 1. [& ibi, principalẽ.] q nõ fuerat in culpa nõ inſtruẽdo ꝓcuratorẽ, cũ his tũc nõ fuiſſet mota, nec forſitã cogitata, & vide qđ no. in Spec. de dila. §. ſi. ver. ſed q̃ro ecce, & qđ dicã inf. de iura. cal. in pertractãdis, ſup ver. omnino. vnđ dicebat Inn. q ſpeciali ꝓcuratori ad cãm illã cõſtituto nõ darentur induciæ, de qbus hic dr̃. p̃ſumitur. n. inſtructus, vel ſibi imputet, q nõ inſtruxerit. dicebat aũt Hoſt. q qñcũque aliqđ occurrit, ſup quo proc. p ſe rñdere nõ põt, nec põt aliqđ dño imputari, habebit inducias ad dñm cõſulẽdũ, vt ſe ſic inſtruat, & rñdeat, ar. C. e. l. ſi. ff. e. ſi actor, de iura. calum. in pertractãdis, de teſt. p̃ſentiũ, li. 6. et enim in facto alieno iuſte dubitat, ff. pro ſuo. l. ſi nec ſubire tenetur anceps periuriũ. ff. de in lit. iur. videamus, ĩ prin. ſed pudori ſuo parcere. ff. e. q̃ oĩa. ff. mã. Quintus matius. per q̃ putat ẽt Ho. q ſi plãtus cõuenit, & q̃ritur de his, q̃ facta fuerũt i capitulo, cui ipſe nõ iterfuit, q dilationẽ obtinere debet ad ipſũ capitulũ cõſulẽdũ, ad hoc de teſt. veniẽs, 2. ad ſi. [& ibi] de hoc plenius ĩ. đ re. iu. ĩdultũ. in ſi. li. 6.

ADDITIO.

a Conſulendum. Ad hoc, qđ no. gl. 2. & ibi Io. An. in c. 2. inf. de dil. & an in ciuilibus, vel criminalib. debeat exprimi cauſa ſpecifice, ſuper qua citatur reus, vide Bart. in l. abſentem. ff. de pœ. & in extrauag. an. ad reprimendum, ſuper ver. ſuper dicto crimine.

SVMMARIVM.

1 *A iudicio ſi reus recedat, dimiſſo procuratore ſolum ad agendum, contumax eſt, & condemnatur in expenſis.*
Diuiſio capi. ibid.
2 *Ordinatus a papa ſubdiaconus eſt præ aliis honorandus.*
Procuratoris conſtitutio quæ iuſta, ibid.
3 *Procurator an licite cõſtituatur ante libelli receptionem ad proponẽdas cauſas recuſationis, vel fori dilatorias, vel alias huiuſmodi, vide nu. 9. & 11. & quãdo recuſare poſſit, eiſdem nu.*
4 *Procurator conſtitutus generaliter ad exercenda omnia, quæ die citationis occurrent, vel cauſæ ſuccedẽda, an ſufficiat, & an talis ſit admittendus, & num. 5. vide nu. 9. & 11. & 12.*
Procuratoris mutatio item an & quando ſit admittenda ibid. ver. ſed quamuis, & num. 5.
5 *Eluſionẽ iudicii refrenare debet iudex, & quibus modis eũ poſſit*

ſit deprehendere, & nu. 12. (iudex adiÿcere debeat.
6 *Termini aſſignatio ſi fiat ad quid certum expediendum, quid*
Reſpondere procurator non tenetur niſi ad ea, ad quæ citatus fuit dominus, ibid. ver. alioquin. vide nu. 8.
7 *Procurator ſufficiens quis dicatur.*
8 *Procurator quantumcunque ſit ad certum articulum expediẽdum conſtitutus, tenetur tamen & poteſt diem aſſignandam ad alia expedienda recipere, & ratio. vide nu. 6.*
10 *Recuſatio poteſt ante libelli oblationem proponi.*
11 *Capituli huius intellectus.*
12 *Procurator datus ad certam diem non ſufficit ad illam prorogatam, ver. & ibi addam.*
Marcha pecuniaria duplex eſt, minor & maior, & quomodo dignoſcatur, ibid. ad dictio. ſterlingorum.
13 *Ad expenſas quas condemnatur in libello non petitas.*
14 *Epilogus, & Additio gloſſarum. num. 15.*
Nomina dari poſſũt in dotẽ, uẽdi, donari, et delegari, ibi. n. 15.
Maritus quo caſu poſſit agere pro uxore cauſa nominum, ibi. ver. Hoſt. dicit.
16 *Põt eius eſſe procurator & curator ad certã litẽ, nõ aũt gñalis.*
Vt coniũcta perſona admittitur cũ cautione, ibi. uer. hoc uerũ.
Ad augmentũ quæ fiunt, non debent operari diminutionẽ, ibi.
17 *Mandatum defendentis hic an fuerit ſolum ponderandum.*
Sine mandato quis admittitur cum ſatiſdatione, ibid.
Executio in bonis procuratoris fit, ſi defendit abſque mandato cum ſatiſdatione, niſi in caſu, & quo, alias in bonis domini, ibid. ver. reſpondet.
18 *Dominus contumax condemnatur in expenſis, licet alius ſatiſdet, item ſi conſtituit procuratorem, qui non vult defendere, & ratio, ibid.*
19 *Procurator dominum defendere quando cogatur, remittit.*

CAPVT XII.

1 Conſtitutis. Caſus. Si reus recedat a iudicio, dimiſſo procuratore ſolũ ad agendum, contumax eſt, & condemnatur in expenſis. & pars prima narrat cõtumaciam, & condemnationem rei. ſcda ibi, Nos autem, cõdemnationem approbat, & cãm committit. [Priore] qui reus erat [Laico.] & actore [Noſtrum.] præ aliis
2 † ho notandum, de maio. & obe. per tuas. [Solummodo.] dicunt Inn. & Hoſti. ꝙ iuſte conſtituitur procurator in iudicijs ad recipiendum libellum, ad dilationem petendam, ad litem conteſtandam, ad proponendas & probandas cauſas abſentiæ. ſup. e. querelam, de acc. veniẽs, ad agendum, & defendendum, vt hic, ad producendũ teſtes, & inſtrumenta, ad appellandũ &c. quæ occurrũt in iudicio facienda ante litem, vel poſt, de proba. qm̃ ꝫ.
3 ¶ Sed † quærunt, an ante libelli receptionem licite conſtituatur procurator ad proponendas cauſas recuſationis, vel fori dilatorias, vel alias huiuſmodi, & dicit Inn. ꝙ non eſt ſufficiens procurator, niſi prius dominus libellum receperit, qui in prin. eſt offerẽdus. 3. q. 3. offeratur. de libel. obla. c. 1. ſed iſte per tale procuratoriũ non põt recipere, ergo nec recuſare, nec excipere poteſt. nec. n. competit exceptio niſi ꝫ agentẽ. Sed principium agẽdi eſt edere actionẽ. ff. de eden. l. 1. Si ergo nullus edit, vel offert libellum, nec aliquis compareat, qui recipiẽdi poteſtatẽ habeat, reſtat, ꝙ non eſt ordinatum iudicium, cũ nullus actor appareat, nullus reus, nulla cã edatur, ar. ĩ. de ver. ſig. forus. §. in omni. deficiẽte igitur iudicio, per conſequens in ipſo, ꝙ nõ eſt, exceptio proponi non põt. præterea aut talis procurator licet dñs meus non teneatur cõparere coram te, quia pars aduerſa, vel tu es excõmunicatus, & in hoc caſu non eſt audiendus, quia ẽt ſi hoc dicat, comparere debet. ĩ. de ap. ſi duob. & ca. cum parati. ff. de iudi. ſi quis ex aliena. aut dicet, non teneor rñdere in prin. cauſæ, & in hoc caſu ẽt audiendus non eſt, quia nec in ipſa procurator eſt, ſed nec alias de excõmunicatione, niſi forſan excipiendo, proponere põt, q̃quis poſſit abſentiam excuſare. ſ. e. querelam. Si vero eſſet procurator conſtitutus ad libellũ recipiendũ, tunc bñ poſſet recuſare & excipere, quia hic apparet, qui eſt reus, & procurator rei, & procuratorium ſufficiens eſt ad illa, quæ in præſenti occurrunt, q̃uis non ſufficiat ad
a totam cãm, ſm In.[a] ¶ Quid † ergo ſi in prima die aſſi-
4 gnata citato mutat procuratorem non ad excipiendũ, vel aliquid aliud ſpecialiter expreſſum, ſed generaliter ad exercenda omnia quæ die illa occurrent, vel fuerint facienda? Videtur ſcd̃m prædicta, ꝙ ſufficiat. nam & talis ptãtem hẽt recipiẽdi libellum, cum & illa die occurrere poſſit, ꝙ offeratur. ſed q̃uis talia procuratoria frequenter in iudiciis admittãtur, cauere tñ debet iudex ne ipſa recipiat indiſtincte. alioquin ſecunda die alius ſub eadẽ forma poterit conſtitui procur. alius in tertia, alius in quarta, & ſic de ſingulis, & ſic per conſequens negocium intricari, quia quod vnus confitebitur, alius negabit, & vbi primus certus eſt, ſcd̃us, vel tertius dicet ſe ignorare, & acta forſitan amiſſa eſſe, & aliæ difficultates poterãt oriri in grauamen actoris, quibus iudex occurrere debet ex officio, ar. inf. de ap. vt debitus, & ſ. d of. del. ſuper q̃onum. §. porro, in fi. cum ſuis concor. ſed & dẽt iudex inconſtantiã reuocare. ff. e. ti. in cauſæ, attamẽ nec iſtud refrænare põt, niſi forte videat ſe, vel partem deludi, cum ante litem conte. procu. mutari & reuo
b cari valeat ſine cã. ff. e. ti. ante[b] lit. ſed in hoc intelligo,
5 niſi in † eluſionem hoc fieri contingat, quam iudex refrænare debet, vt patet in eo, quod legitur et no. ſ. de poſtu. præla. bonæ. 2. §. nec nocebat. inf. de ali. iudi. mu. ca. fac. c. 1. inf. de app. ſuggeſtum, quã ex perſpicuis indiciis cõprehẽdere põt. C. de dolo. dolum. & ex fuga affectata, et cõmutata. inf. de præſump. nullus dubitat, cũ ſuis
6 concor. ſcd̃m Hoſt. ſed ſcd̃m Inn. prudẽter attendat † iudex, ꝙ qñ aſſignat terminũ ad teſtes producendos, vel aliũ certũ articulũ expediendũ, ſp adiiciat. Et ad faciẽda oĩa alia, quæ occurrũt, alioquin, ſi aliud expedire voluerint, poterit procurator dicere, dñe, nõ ueni ad hoc, nec ſup hoc fuit dñs meus citatus, ſed ad talem articulũ expediendũ tm̃, ad quem ſufficiens ſum, nec de aliis me poſſum intromittere, ut patet in eo, quod legitur & not. ſ. de offi. dele. cum olim abbas. §. quia uero. nec põt dñs meus cenſeri contumax ſup eo, ſup quo citatus non eſt. ff. quæ ſniæ ſine ap. re. l. 1. §. item cum ex edicto. et iõ noua citatione opus eſt, ut patet in eo, quod le. et no. ſ. de
c maio. et obe. inter quatuor.[c] ubi uero citatus eſſet qs ad certũ articulũ, & alia, quæ occurrent, neceſſe eſſet, ꝙ procurator in citatorio reſponderet. alioquin inſufficiens cenſeretur, ar. in eo, qđ legitur et no. ĩ. de ord. cog. cum dilectus. §. fi. et ſup. de of. del. cũ olim abbas. §. qa vero.
7 illud † aũt notãdũ eſt, ꝙ ille procurator dr̃ omnino ſufficiens, qui conſtitutus eſt ad litem conte. et ad peragenda oĩa alia, quæ deciſioni negocii neceſſaria uidebũtur, qđ dic, ut inf. e. et no. ĩ. de dolo et contu. c. fi. 1. rñ. et ĩ.
8 eo. ti. qui ad agendum, li. 6. Sed † q̃tuncũq; ſit ꝓcurator ad expediendũ tm̃ certũ articulũ cõſtitutus, tenetur tñ et põt diẽ aſſignandã ad alia expedienda recipere, ne circunducatur edictũ, ar. 11. q. 3. certũ eſt, et melius ff. de iud. et poſt edictũ, et qa eſt acceſſoriũ diei, et articuli ꝓcuratorii, ar. ff. de re. iur. cũ principalis. ff. eo. tit. ad
9 rem mobilem. et l. ad legatum. Alii † dicũt, ꝙ procu. ad excipiendũ tm̃ conſtitutus, et ſi ptãtem non habet recipiendi libellum, uel defendendi, excipere tñ põt, et admittendus eſt. Nã ſi in hac cã reus eſt dñs, q̃uis abſens, ſcd̃m Inn. et hoc credit Ho. verius dummõ rõnabile qđ
10 proponat. nã et † ante libelli oblationem põt ꝓponi recuſatio. nã ꝓponitur, ubi ẽt nullus libellus offertur, ut patet ĩ. de app. cũ ſpeciali. §. 1. & ẽt conſiliũ eſt, ꝙ hoc fiat, & ſi libellus poſtea offerri debeat, ut patet in eo, qđ no. inf. de re iud. inter monaſterium. nec obſtant ea, quę ſcd̃m Inn. ſ. no. nunq̃. n. citatur aliquis de facili quin appareat & exprimatur, ſaltem verbo qs, & ad cuius inſtã
tiam,

tiam, & ſuper quo eſt citatus, & per ſolā citationē ſine li-
belli oblatione aliqua dē iuriſdictio perpetuata, ſi quæ
eſt, vt patet in eo, quod legitur & no. ſ. de offi. dele. gra-
tū. ergo & ſi iudicium per libelli oblationem, & litis cō-
teſtationē nec fundatū ſit, nec ordinatū, iuriſdictio tñ
citantis elidi pōt, & forus exercendæ litis declinari, & p
iuris garritū diſceptari, vt patet ĩ. de verb. ſig. forus, rñ.
21 1. in prin. & §. 1. ver. iurgiū. Si vero † nihil rōnabile præ
tēdat, & ſic locus ſit illa die oblationi libelli, tunc oīno
eſt tanquam inſufficiens repellendus. & ſic debet intel-
ligi hoc c. & idē eſt, ſi ſub certa forma eſſet per citantē,
qui hoc facere poſſet, pcuratoriū limitatū, vt ĩ. de do.
& ꝯtu. c. fin. ſaluo eo, qđ no. de iudiciis, iuris, lib. 6. Illud
22 etiam aſſerit Hoſt. q; † iudex eluſionibus occurrere dēt,
vt no. ſ. e. gl. materiā huius gl. vidē in Spe. eo. ti. §. 3. ver.
quid ſi ſit conſtitutus, & ibi addam, q; procuratorium
ad certā diē nō ſufficit ad illā prorogatā. [Eum.] ſ. prio-
rem. [Ex hoc.] quia illicentiatus receſſit, et procu. ſuffi-
cientem non reliquit. [Sterlingorum.] niſi hoc fuiſſet di
ctū. intelligeretur de minori marcha, ff. de le. 3. l. num-
d mis.[d] Goſ. niſi conſuetudo patriæ obſtaret, ff. de ꝯhent.
23 emp imperatores, Hoſt. [Condemnauit.] ergo † condē-
natur quis ad expenſas in libello non petitas, ſm Pet. et
Abb. qui remittit ad id, qđ dixi ſ. e. auditis, in fi. [Cu-
pientes.] hoc dicit pp commiſſionē, q̄ facit in partibus
[Dignoſcitur.] circa cōdemnationem expenſarū. ¶ Pri
24 ma † gl. rñdet p qōnem, qūo iſte pro vxore auditur. ſcđo
25 q̄rit, & ſoluit. ¶ In gl. 1. [ibi, vxoris nomine] vel dede-
rat vxor viro nomina in dotē, q; fieri pōt. C. de act. & o-
e bli. l. nominibus,[e] ſicut ēt pñt vendi. C. de hær. vel acti.
vendi. l. nomina, & donari. ff. de donationib. ſi donatio
nis, & delegari. ff. de noua. & del. l. 1. ſcđm Goſ. Hoſt. di
cit, q; mulier hæc nomina marito cōceſſerat, vt illa lo-
co paraphernaliū repeteret, & haberet. in quo caſu noīe
vxoris viro competunt actiones, vt hic, & C. de pactis
conuentis ſuper do. l. fi. [& ibi, cautione.] & dicunt qui-
dā hoc procedere iure cōiūctionis, ſed planū eſt eū nec
cōſanguineū, nec affinem. Sed quia eſt affinitatis cā iu-
dicatū de ipſo, vt de affine, vt no. ff. e. ti. ſed hę. in princ.
[et ibi, maritus,] nō ſic eꝯtrō. C. e. ti. l. quia [et ibi, māda
26 tū.] licet † eñ nō poſſit eſſe vir gñalis curator vxoris,
C. qui dari tu. pol. l. 2. pōt tñ eſſe proc. et cura. ad certā li
f tē, de hoc in Spe. de cura. §. vt aūt. verſ. ſed nūquid[f] vir.
[et ibi, non pōt.] hoc verū forte vi mandati, cum. ſ. ad-
mitti vult vt procur. et ſine cautione, alias ſi vult agere,
g et cauere vt cōiūcta pſona bñ admittetur, ſcđm dnm[g]
meū, et Pet. qui hoc tenet in l. maritus, et ſit rō ſcđm eū,
qa q̄ fiūt ad augmentū, nō debēt operari diminutionē.
ff. de l. 1. legata inutiliter, et de cōd. et demon. cū tale,
§. fi. Sed ad augmentū fit hoc tale mandatū, ergo etc.
[et ibi, pecuniā.] vide qđ no. 1. q. 7. quotiēs. 1. in fi. 4. gl.
[Et ibi, ſi quis aliū.] vbi ſatis de hoc [Et ibi, ſi procu.] et
l. præce. in fi. et facit qđ ibi no. de præferendo vtilē. et e.
ti. de procuratore in rem. et C. de noua. l. 3. et facit qđ
no. in Spe. de actore. §. 1. ver. item tutor. [Et in fi.] adde
qđ no. ĩ. de vſu. q̄q̄, in gl. vt ſui. li. 6 ¶ In gl. 2. [in fi.] &
patet ff. ex quib. cau. in poſſ. ea. Fulcinius. §. illud ſcien-
dū, in auc. de litig. §. omnem vero, ver. ſi vero, co. 7. ad
h hoc ĩ. de ver. ſig. nā & ego, ſcđm Hoſ.[h] ¶ In gl. 3. [ibi,
defendere.] & cauere de iud. ſoluēdo. & iſte finis gl. fuit
27 additio a pe Inn. qui † opponit, q; nō fuit pōderandū
mandatū defendētis, ſed ſola ſatiſdatio. nā ſi nō vult ſa
tiſdare, ēt cū mādato nō admittitur, ſi vult, ēt ſine man-
dato admittitur. C. de ſatiſda. l. vna. rñdet, q; pōderan-
dū eſt, qa ſi hāt mādatū fit executio in bonis dñi, ſi nō,
in bonis procuratoris tñ, niſi qñ procurator agēs recō-
uenitur, quia tunc in bonis dñi fit executio. ff. e. l. ſi pcura
tor. ff. de inſt. l. ſi quis, in prin. & de acti. emp. & vē. Iul. §.
i ſi procurator. ff. de re iud. l. 4. primo[i] rñ. Itē iſte pcura-
tor nō offerebat ſatiſdationē, & ſic nullū auxiliū rema-
18 nebat actori. ¶ Itē poſſet † dici, q; dñs cōtumax, licet a-
lius ſatiſdet, condemnatur in expenſis pro eo, q; admit
beneficium executionis fiendę in bonis ſuis, vt hic, inſt.
de act. §. huic autē, & §. pręterea, de plus peti. ca. vno. ſu-
per principali tñ procedetur cū ſatiſdante, C. eo, exigen
di, & hoc ante litem cōt. & poſt. ff. de ſolu. l. ſolutionem.
Sed quid ſi bene conſtituit procur. ad defendendū, ſed
ille nō vult defendere? dic q; dñs in expenſis cōdemna-
K bitur, & ſibi imputet[k] talem eligendo, ar. ff. nau. ca. ſta.
19 l. fi. §. hac aūt actione, & ff. de mi. cum mandato. an † ve-
ro præciſe cogatur procu. dominum defendere, not. hic
Inn. quod dixi ſ. eo. ti. accedens, ſuper ſecunda gloſ.

ADDITIONES.

a Inno. Adde, quia cui mandatur vnū, videtur mandarū antecedēs ad illud neceſſarium, l. ad legatum, & l. ad rem mobilē, ff. de proc.
b Ante. Et de procu. c. 2. li. 6. q; intellige, niſi a domino ſit ſatiſdatū, quia tunc ante li. conte. non reuocatur, intellige tacite, expreſſe ſic, vt no. gl. in l. ante litem, hic alle & vide gl. in l. ſi defunctus, §. fin. & ibi per Bar. eod. titu.
c Quatuor, Ad hoc vide Io. An. de of. deleg conſuluit, in gloſ. 1. ad quod & ſupr. eo. auditis, in gl. maxime. (eo. ti. c. pe.
d Numis ib. vide Bar. & ad materiam vide infr. de cenſi. c. olim, &
e Nominib. Et tūc expenſis ipſius vxoris vir exiget nomina ſcđm aliquos, ſed gl. no. eſt, q; expenſis viri, in l. 2. ff de impe. in re. do. & ibi vide Bar. & D. Bar. de Sali. in l. nominib. hic all. vbi ēt vidē Bal.
f Nunquid Et vide Cu. & doc. in l. maritus, C. eo. tit. & ibi vide rationem, & per Bal. in l. ſi quis. §. Iulianus, ff. eo. tit. do. Bar. de Sali. tenet contra iſtos, quōd nō poſſit dari cura. ad litem in l. 2. C. qui tu. da. poſ & vide ipſum in l. 2. C. de procur.
g Dominum. Contra iſtos tenet Bart. & Bald. in l. maritus, prælle. & vide ibi pleniſſime Sal. qui tenet opi. Pe.
h Hoſt. Et vide de offi. dele. conſuluit, per Io. An. in gl. ex hoc collige, & Bar. in l. ſi ſiuta, §. Iulianus, ff. de dam. infec.
i Primo. Ibi vide Bar. de hoc, & quid de expenſis, in quem fiet executio, & ibi vide de tutore, actore, & aliis.
k Imputet. Procurator tamen domini tenebitur ad intereſſe, vt no. gl. in l. vna. C. de ſatiſda. & no. ſupr. eo. accedens, ſuper gloſſ.

SVMMARIVM.

1 *Epilogus gloſſarum.*
De rato qui, & de iudicato ſoluendo qui procurator, & ſindicus, & tutor, & qui alij cauere teneantur, ibid. & nu. 3. in ſuffragio, ver. licet actor, in prin. glo.
2 *Suffragium gloſſarum.*
Litis alienæ nemo defenſor idoneus ſine ſatiſdatione, etiam locupletiſſimus, et conſiliarius, excipiuntur caſus, et numer. 3.
Procuratoris reuocatio cui præiudicet, num. 2. gloſſa, & nu. 4.
3 *Additio gloſſarum.*
4 *Reuocationem procuratoris an ſufficiat qualitercunque ſciat aduerſarius.*

CAPVT XIII.

Mandato. Se ſummat. [Cōteſtatā.] ab ipſo procuratore, vel domino. [A domino.] i. per dñm. [Si hoc.] i. hęc
reuocatio. [Aduerſario.] ipſo ēt procuratore ſciēte. [Ex-
pertus.] agendo, ſiue defendendo. facit quod no. de iu-
1 di. c. 1. in 3. gl. ¶ Gl. 1. † facit 5. dicit, quod continere de-
beat procuratoriū. ſecūdo qūo de procuratorio rei om-
nino conſtare debet. tertiò, q; procu. rei cauet de iudica
to ſoluendo, non de rato, niſi in caſibus, & 7. enumerat,
quintò de ſindico, & tutore, q; nō cauēt de iudicato ſol-
uendo, & cām reddit. ſecūda gl. ſic rñdet, ſ. primo finis.
qui ſignat ꝯriū, & ſoluit, ſecundo prin. qđ diſtinguit. an
ad ſolū pcuratorē peruenerit reuocatio, an ēt ad aduerſa-
riū vel iudicem. mediū arguit a cōtrario, & illud repro
2 bat, contra quod inducit l. q̄ ſoluit. ¶ In † gl. 1. [ibi, qui
aliā.] nemo alienæ litis idoneus defenſor ſine ſatiſdatio
ne, ēt ſi ſit locupletiſſimus. & conſiliarius, vt in l. ſe. mi-
nor. [& ibi, rei ven.] hoc dicit §. pro his. (& ibi, commu-
ni diui.) hoc dicit hęc l. ſi defunctus. §. vlti. (& ibi, Po-
ſtulando.) hoc dicit §. eſt & caſus. (et ibi, cū ſtatus.) hoc
dicit §. ſi ſtatus. (& ibi, ſi tutor.) vide de don. c. 2. ſup gl.
2. (& ibi, actor.) licet actor a tutore dat' caueat, actor ci
uitatis

nitatis nō cauet, nec magiſter vniuerſitatis, nec cura. cō
ſenſu creditorū datus. ¶ In gl. 2. [ibi, ſi ante iudicium cę
ptū.] fuit prohibitus procu. & actor ignorans cū eo egit,
committitur ſtipulatio. & ibi, no. de qua ſtipulatione. [&
ibi, §. ſi Titiū.] ſi Titiū præpoſui omnibus nogotiis meis
& demū eum vetui adminiſtrare debitores id ignoran-
tes illi ſoluēdo liberantur. [& ibi, ſi quis ſeruo.) vide de
reſc. ex parte decani. ſuper 5. gl. [& ibi, cum quis, §. 1.] ſi
iuſſi debitorē Titio ſoluere, demū vetui Titiū accipere,
debitor id ignorans Titio id ſoluēs liberatur, niſi in ca
ſu. [& ibi, ne ſatiſdatio.] vide de offi. dele. prudentiam,
ſuper 3. gl. [& ibi, ſi mandaſſem.] vide de cle. excō. apo-
ſtolicæ, ſuper gl. 2. (& ibi, §. falſus.) vide de re iud. c. 1. ſu
p glo. 2. (& ibi, de qua re. §. 2.) vide s̄. e. in noſtra, ſup gl.
antep. (& ibi, is, qui ſe obtulit.) vide de reſcriptis c. pe. in
vlti. gl. (& ibi, ſi quis ſeruo, in fi.) ponit caſū legis, cū qs.
s̄. eo. hoc addito, ꝙ ille Titius tenetur furti. (& ibi, ſuſpe
3 ctus eſt.) ꝙ igerit operas ī inuitū. ¶ In † gl. 1. (ibi habeat
mandatū,) quare mandatū habens caueat de iudicato
ſoluendo, & nō de rato, no. ff. e. non ſolum, §. 1. & hic per
Abb. ſed plenius in Spec. de ſatiſda. §. 3. verſi. ſed quę eſt
rō [& ibi, interponat.] q̄ recipiat aduerſarius, vel tabel-
a lio. de hoc in Spe. præ. §. ver. ſed quis recipiet.[a] (& ibi, p̄-
dictā cautionē.) & anteq̄ hoc faciat, pōt iudicē recuſare,
excipere, & alia facere, quę præcedunt lit. conte. de hoc
in ſpe. de ſatiſda. §. pe. ver. ſed pone, [& ibi, peti debēt.]
à procuratorib. datis ante litē cōte. alias aūt ēt poſt exi-
guntur, vt ibi no. & s̄. de conſt. cū M. in prima gl. [& ibi
conſtituere procu.] nec recipere procurationis officiū,
& hoc plus facit ad ꝓpoſitū ī. c. proxi. in gl. 1. [et in fi.]
hanc gl. plenius vide in Spe. de ſatiſda. §. pen. ¶ In gl. 2.
4 [ibi, certificare.] ergo † nō eſt verū, ꝙ dicunt quidā ſuffi
cere, qualitercunq; hoc ſciat aduerſarius, arg. ff. de peti.
hær. item veniunt, §. a quo, de reſcriptis, cum cōtingat,
vbi de hoc, verius vr̄ Goffr. et Hoſti. ꝙ requiritur, ꝙ hæc
ſcientia procedat a reuocante, ar. de of. del. prudentiā.
cū ſuis concor. facit quod dixi s̄. eo ex inſinuatione, ſu-
b per[b] vlt. gl. ver. edictum. alias reus malitioſus frequen-
ter reuocationem procuratoris actoris fingere poſſet, vt
ſic differretur negotium, cui eſt hęc materia auferenda.
inſti. vi bonorū raptorū. §. ſed nedum. et infr. de diuor.
quanto. ad fi. et facit quod not. inf. c. prox in gl. fi. et qđ
ſequitur in gl. [et ibi, decipi.] hoc declarat Guil. in Spe.
eod. tit. §. 1. in vlti. col. [et ibi, in negociis.] in matrimo-
nio dic, vt infr. e. c. fi. li. 6. [et ibi, tenet ſnīa.] etiā quo ad
dn̄m ¶. [et ibi, vt probat.] cū Ber. concor. Inn. Aegi. Pe.
et Ab. Speculator ꝯ eum, Tan. et Goffr. qđ aūt circa hoc
tenuit Hoſt. s̄. e. auditis, vide not. ī. eo. c. 2. li. 6. in gl. ſed
nunquid, et vide ēt qđ dixi s̄. eo. in nr̄a, ſuper fi. 4. gl. et
qđ no. 63. di. tibi dn̄o. [et ibi, cognita.] ī. e. ca. 2. li. 6. (et
in fi.) hic adde, qđ ibi no. et ī. e. ti. c. 2. li. 6. in gl. et eſt ſu
ſpitio. ¶ In gl. vl. (ibi, ꝓ.) et ff. de ver. ſig. ſępe (et ibi, alte
rū.) tm̄ [et in fi.] idē Hoſt. p iura alle. s̄. proxi. gl. in prin.

ADDITIONES.

a Recipiet. Et vide Bart. in rubrica ff. iudi. ſo. & Sali. in l. vna. C. de
ſatiſd. vbi ponit plures opinio.
b Super. Et ꝙ no. Io. An. in c. fi de empti. & vendi. ſuper gl. & ad ma
teriam vide Bart. ff. de adul. denuo ille §. 1. & vide plene de ma
teria iſtius reuocationis per Bald. in l. 1. C. de ſatiſdan. & vide bo-
num tex. de procu. c. fi. libr. 6. & cle. 1. de renunc. & ibi gloſſ.

SVMMARIVM.

1 *Caſus decretalis.*
2 *Filiusfamilias an poſſit eſſe procurator abſque patris cōſenſu.*
3 *Procurator datus ad quid certum, non poteſt alia procurare, vi
de numer. 5.*
4 *Licet, pro quamuis.*
*Appellationem proſequi non tenetur quis quam quis interpo-
ſuit, quia ſunt actus diuerſi, ibid. & an hoc ſit uerum & in-
diſtincte, & qui teneantur, num. 7.*
5 *Procurator datus ad defendendum in perſonali ex certa cā nō
cogitur poſtea ſuſcipere iudicium ex alia cauſa. Datus ad om
nes cauſas procurabit etiam futuras, n. 15. in diem datur, ibi.*
6 *Leg. vnica. ff. an per alium, & leg. qui proprio. §. item quæri-
tur. intellectus.*
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 8.*
*Procuratores plures dari poſſunt, & ſi dati ſunt, an vnus ſine
altero, vel alio poſſit agere. §. 1.*
Preoccupantis conditio melior, fallit §. 1.
*Procuratorem dando ſecundum reuocatur primus. §. 2. & n.
15. cum exceptionibus.*
*Procurator quis teneatur appellere, & appellationem proſe-
qui. §. 2. & nu. 15. §. 1. et nu. 16.*
10 *Additio gloſſarum.*
*Minor 25. annis an & quando poſſit ſuo, vel alieno nomine iu
dicialia, vel extraiudicialia exercere, ibi. nu. 10.*
12 *Procurationis inſtrumentum, vel litteras qui ſciens recipit,
quando dominum defendere cogitur.*
13 *Pluribus procuratorib. cōſtitutis ſimul, quid iuris, ſi vnus cō-
fitetur, et alter negat, & talib. non tenetur reſpondere reus.*
14 *In ſolidū dare procuratores, & nō in ſolidum, non eſt eadē rō.*
15 *Reuocatur procurator prior dando poſteriorem, licet non fiat
in conſtitutione poſterioris mentio prioris, non tamen ſine
mentione iudex prior dando poſteriorem, & ratio.*
16 *Appellationis interpoſitionem quid excuſet.*

CAPVT XIIII.

Non iniuſte. Sex ſunt dicta, nec ſumma-
tur. ſecūda ibi, quamuis.
ibi, licet. 4. ibi, ꝙ fieri. 5. ibi,
1 potuit. 6. ibi, licet. & potes † inchoare caſum, ꝙ tria op-
ponebantur ꝯ procuratorē, quæ quia iudex nō admiſit,
opponēs cōquerebatur de iudicis iniuſtitia, & huic prin
cipio eſt ſimilis modus loquēdi. ī. e. ti. c. 1. & de iura. ca
lum. c. vl. lib. 6. [Proceſſit.] ergo iure proceſſit ſimilis ar
gumentatio, de depoſito, bona fides. [Filiumfami.] etiā
2 conſtitutum abſque patris aſſenſu ī. eod. tit. qui gnali-
ter. §. 1. lib 6. Guil. Na. & Aegy. hic tenebant ꝯriū, quia
datus inſolidum [Occupauit.] per litis conte. ī. eo. tit. ſi
3 duo. li. 6. [Potuit quoque is.] ſ. procurator † datus ad cau
ſam, ſecus ſi datus eſſet ad ſn̄iam audiendam, quia vno
conceſſo, vr̄ aliud prohibitum. ff. de iudi. cum prætor. C.
eo. l. maritus, ſm̄ Gof. [In eo.] pōt. n. appellari in vno ca
pitulo, & non in alio. ī. de teſta. Rainutius. [Licet.] pro
4 † quamuis. [Proſequi.] nec obſtat, ꝙ inchoauit appellā-
do, & ſic tenetur proſequi. ī. de commo. c. vno, quia illi
actus ſunt diuerſi, licet primum ſit ſecundi præparato-
riū, ſm̄ Accur. qui hoc no. in l. inuitus. quod patet, quia
ad hoc diuerſa tempora ſtatuuntur. [Non tenetur.] fer-
5 tur † Inno. addidiſſe, ꝙ argumento huius litteræ proba-
tur procuratorem datum ad defendendum, ꝯ quē actū
fuit perſonali ex certa cauſa, non cogi poſtea ſuſcipere
a iudiciū ad idem ex alia[a] cā, poſſet tn̄ recipere, ſi vellet,
ſed ſufficiat, ꝙ in paucis &c. C. de nego. geſ. tutori. vide
Clem. de procura. c. 1. in cuius caſu hoc dictū nō proce-
6 dit. Item ſcias, ꝙ † Gof. hic reſpondet ad l. vnam. ff. an p
aliū, ꝙ loquitur in procuratore conſtituto ad appellan-
dū, & proſequendū. ſic & lex qui proprio. §. item quæri-
b tur.[b] ff. eo. quæ vult procuratorē cogi recipere iudiciū
reſtitutoriū finito principali, loq in illo, qui ſpecialiter
7 fuerat datus ad id. [Inuitus.] olim † erat opinio ꝯria, q̄
adhuc ſaluari pōt in gn̄ali procuratore, de quo s̄. eo. di
lectus. hic vero de ſpeciali ſm̄ Hoſt. vnde dicebat Inn.
hic loqui in procuratorib. actoribus, nego. geſ. & fideiuſ
ſorib. aliud in emptorib. & hæredibus vindicantibus ne
cē defuncti. nā hi tenētur appłonem proſequi. ff. ad Sil.
pp veneni. §. fi. ff. de euic. Herennius. §. 1. Idē in tutorib.
& curatorib. ar. ff. ſi tutor, vel curator ab. l. 1. & C. de ap.
ſi actor. Idē in geſtore, q accellit aīo gerēdi oīa. nā cū
talis teneatur de aliis omiſſis, multo fortius, ſi omiſit
appłonē proſequi. ff. de neg. geſtis, ſi pupilli. §. fi. & l. li-
c berto. §. fi. & de his ī Spe.[c] de app. §. 1. in pri. ¶ Quęrit
etiam

Et Inn. an appellationẽ a grauamine, vel interlocutoria
ꝓcurator teneatur ꝓſequi? Et dicit ꝙ ſic in eadẽ ciuita
te, vel loco, vbi non oporteat eum ſua negocia poſtpone
re, vel aliter ſm Hoſt. alleg. ff. de iudi. ſi longius. dicit ẽt
Inn. quoſdam dicere, ꝙ procurator, qui vult dimittere
proſecutionem appellationis, debet hoc facere de iudi-
cis voluntate. maximè poſt li. cõte. ff. e. poſt litẽ, & l. aut
longa. dicit tñ, ꝙ q̃uis hoc ſit tutius, tñ & ſua actoritate
hoc facere poterit, cum hoc ſibi concedatur a iure. all.
Hoſt ff. de cõdi. inſt. l. quæ ſub cõdi. §. fi. & intelligit hoc
Hoſt, niſi in ſua fide ſuſcepiſſet cãm proſequendam vſq;
ad ſniam diffinitiuam, ẽt ſi appellaretur, quia tunc pa-
ctum ſeruabit, de pactis, c. 1. & vide Cle. eo. ti. c. 1. Dicit f
demum Hoſt. & hoc dictum poſuit Arch. de teſti. Roma
na, li. 6. ꝙ curia ſpecialiter hoc ſeruat, ꝙ procuratorẽ ap
pellantem in cã, quæ ibi vertitur, non audit dicẽtem, ꝙ
non vult, vel non poteſt cauſam appellationis proſequi,
ſed vult denunciare domino, vel ipſum conſulere, ſed
hoc ipſo, ꝙ procurator non vult, vel nõ poteſt proſequi,
procedit ꝯ dñm ut ꝯ contumacem, ad hoc ſ. eo. auditis,
& c. conſtitutis, & c. mandato. Si vero appellatur a diffi-
nitiua in curia data, ſi dominus ſit propinquus, ad arbi
trium papæ datur breuis dilatio, ſi nimis remotus præfi-
git procuratori peremptorium ad proſequendam appe.
per cuius lapſum confirmatur ſententia, & hæc conſue-
tudo, cui ſtandum eſt, fundatur ſuper æquitate breuian-
darum litium, & prouiſione ꝯ labores, & expẽſas, & ma
xime cum de beneficiorum prouiſionibus agitur. de ap-
pel. oblatæ, in fi. vel cum vrget neceſſitas, vel pietas, de
ferijs, c. fi. in fi. quare ſollicitant eos, qui ibi ꝓcuratores
conſtituunt, ꝙ caueant, ne propter defectum procurato-
d rii, vel procuratoris lædantur.[d] ¶ Glo. 3. † quærit, arguit
8 negatiue, ſoluit diſtinguendo. ¶ Gl. 4. ponit caſum exce
ptũ, & inducit ſimile. ponit demum regulam, & 6. caſus
exceptos. ¶ Pen. gl. arguit, & remittit. ¶ Vlt. gl. rñdet p
quæſtionem, an domino ſcienti ſniam latam &c. ¶ In 2.
9 † gloſ. [ibi, mandato.] ſequitur. generali, & inducit hoc,
non licet tranſigere. ¶ In gl. 3. [ibi, pluribus.] vide ĩ. [&
ibi, decreto. §. primo.] vide ſup. e. petitio, ſuper 1. gl. [&
ibi, duo.] ex tribus delegatis duo ſoli non iudicant. [&
ibi, pluribus.] ſequitur, procuratoribus inſolidum ſimul
datis, occupantis melior eſt conditio, vt poſterior non
in eo, quod prius petiit procu. [& ibi, ſi pluribus, in fi.] vi
de de teſt. Raynaldus, ſuper glo. quã quidẽ [& ibi, decre
to.] vide hanc & ſequen. ſup. e. petitio, ſuper 1. gl. [& ibi,
ſi Titius.] vide de reſcr. c. capitulum, ſuper 5. gl. [et ibi,
ex duobus.] vnus de duobus reis poteſt eſſe pure obliga
tus, et alius ſub conditione, nec impedit dies, vel condi
tio, quo minus a pure obligato petatur. [et ibi, ſi vero.]
vide hãc et ſe. [ibi ſi quis. de reſcrip. c. capitulũ, in 5. gl.
[et ibi, ſi plures.] vide de pur. can quoties. in 1. gl. [et ibi
decreto.] vide ſ. hanc et ſe. ¶ In 4. gl. [ibi, ſi pluribus.]
vide ſ. gl. proxi. [et ibi, ne plures.] vide de decimis. cum
nõ ſit, ſup 1. gl. [et ibi, §. ſi plures.] hæredes emptoris in
redhibendo conſentire debent, et vnũ procuratorẽ da-
re [et ibi, licet, in fi.] vide de elec. querelã. ſup gl. antepe.
¶ In gl. vl. [ibi, liberto. §. vl. in fi.] qđ loquitur in geſtore
cui cõdẽnato imputatur, ſi potuit appellare, et nõ appel
lauit [et ibi, ſi ignorãtes.] vide in fi. gl. [et ibi, §. ſi cũ de-
bitor. vide de pur. ca. cõſtitutus, ſup gl. 2. [et ibi, † 1. in fi.]
loquitur in illo, q ſciebat rẽ, q̃ emebat ſeruiturẽ debere.
10 ¶ In † 1. gl. [ibi, niſi eſſet minor] 25. an. ĩ. e. q gñaliter,
in fi li. 6. ſed Ho. dixit hic, ꝙ in l. minor. et l. exigẽdi, vole
bat minor defendere ſine mãdato, et ſe, et ſuos fideiuſſo
e res obligare. tenet[e] ergo, ꝙ bene admittitur minor, dũ
ſibi nõ opponatur, vel dummõ is, qui eũ cõſtituit, ſit ſol
uẽdo, vel ꝓ ipſo cauerit, qa tũc nõ reſtituit. ff. de mino-
ri. cũ mãdato. nõ enim maiorib. ſed minoribus ſubueni
tur. ff. de mi. l. 3. §. ſed vtrũ, et ſe. ꝓbat idem per modũ,
quem no. ĩ. e. qui generaliter, in gl. pe. et rõnem diuerſi-
tatis ad iudicẽ. q̃ hic no. vide ſ. de offi. deleg. cum vigeſi
mum, ſuper gl. 2. nec ob. ꝙ procurator excõicatur vt li. e.
non conte. c. 1. in fin. nam per hoc non læditur, cũ excõi-
catio ſit medicinalis, de ſen. excõ. c. 1. li. 6. ſed & in ſpiri
tualibus minor eſt in iudicio nomine ſuo, de iudi. c. fi. li.
6. multo fortius alieno. in temporalibus. n. nõ habet per
ſonam ſtãdi in iudicio nomine proprio, vt legitur & no.
ſupr. eo. accedens, ĩ. de teſti. in inte. conſtitutus, de app.
ex part. 2. nomine verò alieno habet, & ſi male ſe habue
rit, ſibi imputet, qui talem eligit. ff. de minori. cũ mãda-
to, in fine. Itẽ qđ dicerent ꝯriũ tenentes, ſi iuraret ſe nõ
petiturũ reſtitutionẽ. Ceſſaret enim tũc illorũ ratio, per
f auc. ſacramenta. C. ſi aduerſus ven. de iureiurãdo, [f] cum
contingat, & ſm hoc dicit intelligendum, qđ no. in ſum
ma. eo. ti. §. qui dari, ver. Itẽ minor. & vide in Spe. e. ti. §.
ver. Itẽ ꝙ eſt minor, & procedere poſſent iſta, qñ non ex
cipitur, ſed excipiatur, repelletur minor 25. per capitu-
lum preal. qui generaliter. in fi. & vide qđ ibi dixi ſuper
gl. pe. & facit quod no. ſ. e. in noſtra, in gl. qñ. ¶ In glo. 2.
11 [ibi. & futuras.] & hac † rõne generaliter datus ad om-
nes cauſas, procurabit ẽt futuras, de hoc in Spe. e. ti. §. 3,
ver. quid ſi procuratorium, [& ibi, in diem.] hinc eſt, ꝙ
bene valet procuratorium hoc expreſſo ꝙ non duret vl-
tra annum de hoc in Spe. e. ti. præ. §. ver. quid ſi manda-
tũ. [& ibi. ad omnes.] inſt. eo. ti. is qui. 2. rñ. l. 6. & ibi, in-
12 uitus.] vñ hodie, qui † ſciens ſine proteſtatione recipit in
ſtrm, vel literas ſuæ procurationis, quibus cõſtituens, ꝓ
ipſo cauebit ſuper incluſis in procuratorio, dñm defen-
dere cogitur, vt in Cle. e. ti. inſtrõ. & vide quod ibi no. in
vlt. gl. [& ibi, §. 1.] & inf. eo. ti. ca. 1. 1. rñ. li. 6. [& in fi.] q
dic vt ĩ. eo. c. 1. 1. rñ. lib. 6. ¶ In gl. 3. [ibi, ſine altero.] de
hoc ſup. c. petitio, in gl. 1. [ibi, ſunt admittendi.] & quid
13 † iuris, ſi vnus confitetur, quod alter negat, no. inf. eo. ſi
duo, in 2. gl. lib. 6. & prout ibi in fi. not. corrigitur ibi de
hoc dictũ gl. quod ſequitur, & apertius poſuerat Goſ. di
cens reũ talibus procuratoribus datis non inſolidũ, non
teneri rñdere, ne in plures aduerſarios diſtinguatur, ff.
de exercito. l. 2. de pecul. l. & ancillarũ, § fi. de trãſa. cã
hi. §. in cã. [& ibi, cũ ratio illius l.] no. quia non dicit gl.
14 ſimpliciter, ꝙ ſit eadẽ † ratio ibi dantis inſolidũ, & nõ in
ſolidum. conſtat enim ex clauſula intentio conſtituẽtis,
qui voluit alterũ ſolũ agere, ſecus, vbi non eſt clauſula.
Sed dicit G. ꝙ ratio de ꝯrietate reſpõſi vrget pariter in
g vtroque, ſi ambo proſequantur.[g] [& in fi.] de hoc 2. q. 6.
§. forma. dic vt inf. ſi duo, li. 6. ¶ In gl. ponit tenorem,
15 [ibi, dando † ſecundum.] etiam ſi ille procuratoriũ non
recipiat, vt no inf. eo. ſi duo, in gl. 2. & intelligitur gl. qñ
datur ſecundus ante litem cõte. cũ primo. ĩ. e. c. 2. lib. 6.
ſm Hoſt. qui remittit ad ſummam, eo. ti. §. quis dari. [&
ibi, ceterum.] imò eſt ꝯriũ in iudicibus, quia ſm reſcri-
ptum non tollit primũ, ſi de illo nõ faciat mentionẽ, vt
ibi, & de officio dele. ex literis. Sed in ſecundo procu. nõ
eſt neceſſe, ꝙ fiat mentio primi, & hæc ſit rõ ſm Hoſ. qua
re in reſcriptis non eſt melior cõditio occupantis, eſt &
alia rõ. non ſit tale præiudicium in procuratore. ſicut in
iudice. iudex enim iudicat, & cõmunis pſona eſt, & gra
uare põt, quæ oĩa ceſſant in procuratore ſm eũ. licet ve
rũ dicat Ho. bonũ intellectũ habuit gl. [& ibi, hæredes]
h ſup.[h] rei. ¶ In gl. vlt. ibi, ab excõicato, & infr. de reg. iur.
eum qui, li. 6. [& ibi. Non appellauit.] & hoc tenet etiã
Hoſt. allegans de offi. dele. cũ olim abbas, ad fi. [& ibi,
dñs ſciat.] Idẽ Guil. in Spec. de app. §. 1. in princ. [& ibi.
16 inopia.] vel † infirmitas, qui matrimoniũ accuſ. poſſunt.
cũ tua, Goſ. ſed cũ ſufficiat dicere, appello, quo mõ excu
ſare põt inopia? Dicit Goffr. & Abb. hoc locum habere,
qñ ſtatim non appellauit. tunc enim, quia neceſſe habet
appellare in ſcriptis, excuſabit eum paupertas, ſi nõ hẽt,
qđ ſoluat aduocatis, & ſcriptoribus. [& in fi.] & huius di
i ctis eſt efficax[i] rõ, qa licet dñs ſciat ꝯ ſe ſentẽtiatũ, ꝓba
biliter credere potuit, ꝙ ꝓcurator ſolicitus appellaret.

ADDI-

ADDITIONES.

a Alia. quia ſufficit ſemel fieri. vt de preb. non poteſt. §. 1. li. 6. & ff. de condi. & de. hæc conditio. & ff. de leg. 3. ſideicom. §. ſi quis 10. & ibi vide concor.

b Quæritur. Ibi vide gl. & Bar. quia ibi ponit rationem differentię in reſtitutione, & app. & in l. ſi procuratorio. ff. quando ap. ſit. & Doc. in l. ſi actor C. de ap. & in l. inuitus, C. de proc. per Saly.

c Spe. Et plenius per Saly. in l. inuitus, C. de procu. & ibi ponit de omnibus, quę ſequuntur.

d Lędantur. Et per ſup. dicta videtur poſſe dici, ꝙ procu. appellando non ſit dominus litis, quia dominus appellatio. proſequitur, vide tex. C. de ap dominus, & ibi Bal.

e Tenet. Hoc idem tenet Ia. de Aret. & Oldra. vt refert Bart. in l. minor. ff. eod. titu. tex. hic eſt contra in c. qui generaliter. pręalle.

f Iure. Et iſta habent locum in procuratore ad iudicia, a quibus minor excluditur, ſecus in negotijs, vt in c. qui generaliter, ſed in interpoſitione decreti impetranda an admittatur minor, quaſi ſit extraiudiciale, vel repellatur, quaſi ſit iudiciale, vide in Spe. eo. ti. §. 1. verſi. quid ergo ſi.

g Proſequantur. Scias, ꝙ actor poteſt conſtituere plures procuratores, vt in iuribus pręall. reum autem plures non poſſunt ſimul defendere, vide Bar. in l. iam tamen. §. ſi tamen. ff. iudica. ſol. et not. in gloſſ. proxi.

h Sup. Vide Bar. in §. ſi tamen. alle. in gl. et in l. licet. §. ſi. alle. in ſi. gl. et ff. de auct. tut. l. accipientis.

i Efficax. Facit quod no. Io. An. de emptio. & vendi. c. ſi. & Bart. in l. denunciaſſe. §. 1. ff. de adul.

SVMMARIVM.

1 *Procurator vniuerſitatis, cuius maior, & iurati ſunt excommunicati, admittitur ad impetrandum, niſi in duobus caſibus, & quibus, & num. 3. & procuratoris eius, qui ſit excommunicatus, vi. nume. 4. 5. & 6.*

Diuiſio decretalis, ibid.

2 *Maior pro poteſtate, vel rectore.*

Iurati pro conſiliarijs, ibid.

3 *Data procuratorij, et reſcripti conſiderantur ad eorū validitatē.*

4 *Excommunicatorum conſtitutio procuratoris in quibus caſibus teneat, & nume. 5. 6. 7. 11. & 12. & conſequenter acta cum eo, ibid.*

Exceptione quando opus ſit contra procuratorem excommunicati, eiſdem num.

Excōicati ab homine, & per ſententiam inter ſe differunt, ibid.

5 *Procurator conſtitutus ab excōicato quare non tenetur poſt abſolutionem domini exequi mandatum, quod non poteſt exequi, nec inchoare excommunicato conſtituente, quando & nu. 12.*

6 *Mandati procuratorij vniuerſitatis formula in caſu decretalis, quando valet mandatum.*

7 *Ciuitas excommunicata agere non poteſt, et ab excommunicatis regi poteſt, etiam ab vno, & ratio.*

Vniuerſitatis ius recidit in vnū alijs excōicatis, ib. ver. recidit. n.

An conſtituat actorem, vel ſindicum, nu. 11. ver. ſed opponit.

8 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 9.*

Communitatis iurator, & maioris officium, & poteſtas ex alle. legibus vtile per inutile an vitietur, §. 1. & num. 11. §. 1.

10 *Suppletio gloſſarum, num. 11. & ſeq.*

Excommunicatio impetratoris domino nocet, pro quo fuit impetratum reſcriptum, & quo caſu, eo. nume. 10. ver. & ſi dicat.

11 *In actoris conſtitutione non ſindici neceſſarium eſt decretum, ver. ſed opponit, & ratio, ibid. & a quo conſtituantur, ibid.*

12 *Vicedominus, œconomus, viſitator, ſindicus, & actor, an poſſint aliorum excommunicatione reijci, & quorum, ver ſed ſi talis.*

13 *Ad impetrandum, & ad contradicendum impetrandis qui admittantur abſque mandato. (centum, ibid.*

Curia conſuetudo qua in admiſſione impetrantium, et contradi-

Cap. nonnulli. de reſcr. intellectus, eo. num. ver. dicit demum,

CAPVT XV.

a Conſulti. Caſus. Procurator† vniuerſitatis, a cuius maior, & iurati ſūt excōicati, ad impetrandum admittitur, niſi illi in procuratorio ſint expreſſi, vel eorū auctoritate ſit factum,
vel ad id ſciēter admiſſi. cōis diuiſio. ſecunda ibi, taliter.

a [Quod maior.] puta poteſtas, vel rector. [Iurati,] puta cōſiliarii. [Regebatur.] ante excōmunicationem quaſi poſt excōicationem regere non debeant, cū ipſorum actus vel ſniæ non tenerent, de re iudi. ad probādū. de immu. ecc. aduerſus. de ſen. exc. nouerit. fallit in caſu de hæret. præſidētis. lib. 6.

3 [Tēpore.] ſic † ergo conſideratur data procuratorii, ſic & data reſcripti, ſ. de reſc. cum te. ¶ Quid ergo ſi tpe, quo conſtituerunt, erāt excōicati, ſed mō non ſunt tpe impetrati reſcripti? Dicit Hoſ. ꝙ nō ualet reſcriptum. ¶ Sed quid eͻ, qn̄ non erant ligati tpe conſtitutionis, ſed non ſunt tpe dati reſcripti? Dicit Hoſti. ꝙ valet reſcriptū impetratum noīe vniuerſitatis, dummō nō exprimantur excōicatorum nomina in reſcri. ar. j. prox. ver. & quia cā vniuerſitatis nō eſt ſingulorū. 12. q. 1. qui manumittitur.

4 [Snia.] Inno. formans † hic ſatis magnam gl. dicit ſe intelligere de ſnia lata ab hoīe. nā ſi a canone forēt excōicati, ēt ſi notoria eſſet excōicatio, teneret tn̄ pcuratoris conſtitutio ab eis facta, nec poſſet procu. repelli, q̄diu excōicati tolerātur in officio, cuius auctoritate conſtituerūt procuratorem, ar. 6. q. 2. ſi tn̄. 8. q. 4. nōne, quod verum puto, qn̄ ab vniuerſitate conſtituitur proc. nam ſi a priuato, bene repelletur, ēt ſit conſtituens eſſet excōicatus a canone, q̄uis occultus, ſi tamen non excipietur, teneret, quod faceret procu de exce. pia. li. 6. & non plus ponens Hoſti. de gl. Inn. dicit, ꝙ ſubtilitates, quibus hic vtitur, ſibi non placent, nec poteſt negari ſecundū eum, quin iſta verba, excōicationis ſententia innodati, conueniant ēt ſentētiæ canonis, alle. de ſen. excom. non dubium. & c. vniuerſita-

b tis, [b] & c. quod de his, quare dicit, ꝙ ſic loquitur indiſtincte, ſic intelligenda eſt de vtroque. intelligit tn̄ de publico, vt dicam ſuper 1. gl. & tn̄ de ſit. gl. Inn. ſcias, ꝙ pro diuerſitatis ratione dicebat ideo aliud in conſtituto ab vniuerſitate, quam a priuato, qa in primo caſu ſubeſt publica vtilitas, & publicum officium. quorum ratione tolerantur, quæ agunt. Sed in ſecundo non expedit exceptionem non admitti, ſed ſatis eſt valere quod agitur, ſi nō excipitur, per decre. pia. Dicit demum aliquos dicere forte me-

c lius, ꝙ hi conſenſus [c] ſunt perſonalia iura, non publica, & ideo ſi perſonæ conſentientes ſunt excōicatæ, vel proc. facientes ſunt excōicatæ nō per ſniam, & ſi noīe vniuerſitatis faciant, tn̄ pōt elidi per exceptionem hęc procuratio, vel dic, ꝙ etiā circa illos, qui ſunt in publicis officiis, & in his, quæ ſunt in publicis officiis, vt in ͻtctibus, qui celebrātur cū aliquo alio, vel aliis, vel negotiis, quę tangūt alios vt ſunt iſta, ſniæ, teſtimonia, inſtrā, & exercitium cuiuſlibet iuriſdictionis voluntariæ, vel contentioſæ, vbi pp publicam ignorantiam, vel publicū offm̄ aliqua valēt, & effectū habent, quem alias nō haberent, vt ff. de offi. præto. Barbarius. C. de teſta. l. 1. ſed tn̄ faciunt aliqui cōiter cū aliis nō pręſtando auctoritatē, licet publicum officiū habeant, ſicut ſunt procurationes, electiones, ſtatuta, & his ſimilia, quæ potius reſpiciant honorē facientium, quam vtilitatem aliorū, elidi pn̄t per exceptionem excōicationis facientium, & ad caſſationem poſſet ēt agi officio iudicis, vbi tn̄ non exciperetur, vr̄ acta per procuratores excōicatorum tenere, ſi non ſunt excōicati per hominis ſententiā, & ſit tō, cōis ignorantia, & publicum officium, & ēt quæ cum talibus excōicatis non per ſniam fiunt, nō caſſantur ex ipſorū pręſentia, licet voces ipſorum non afferant ſuffragium. Et dicit Inn. ꝙ hic poſſet diſtingui, ſicut in ele. diſtinguitur. ſ. de elect. illam. & ꝙ neceſſarium ſit per exceptionē elidi procuratoris dationem factā ab excōicato, probat, quia excōicatus reus conſtituit procuratorem. Item in cauſa appellationis, de iud. intelleximus. de excep. ſignificauerunt. & cōmmēdatur, ꝙ per procuratorē ſit in iudicio, ne cōioni hominum ſe immiſceant, de excel. prela. illud. quare vr̄ ipſum procuratorem conſtitutū eo caſu, quo potuit, ſi minus bene agat, teneri ei actio-

5 ne mandati, & † ſi dicis, ſi tenet conſtitutio procu. quare ſaltē poſt abſolōne ſi nō tenetur mādatū exequi? rn̄det, ꝙ excōicat⁹ exercitiū litis, qđ n̄ hēt, mādare nō pōt. 1. q. 7.

Dalbertum, ſed quod habet, mãdat. ſ. ꝙ teneat proceſſus
habitus cum eo, ſicut teneret habitus cum ipſo cõſtituẽte
pp cõem ignorantiam, & vtilitatem ↄſentium, & ſemp.
intelligit in excõicato non per ſniam hominis. nam tũc
ẽt ſi non exciperetur, non valerent facta in iudicio, vel in
ſpũalibus. de re iu. ad probãdum. fatetur tñ, ꝙ alios ↄ̃ctus
ẽt excõicatus per ſniam facere poteſt. remittit de dolo,
& cõtu. veritatis. (Illi.) ſ. excõicati, & ſoli, ſm In. vt quia
6 dr̃, Maior, & iurati fecerunt talẽ procuratorem, ſm, † quẽ
ſi diceretur tale, cõe. ſ. A. B. C. omnibus aliis nominatis,
& ẽt ipſis maiorib. excõicatis, valeret procuratoris ↄſtõ,
ſi ignorãter eſſẽt admiſſi. cũ cõe, mortuis vel impotẽtib.
ſuis maioribus, conſtituere pñt procuratorẽ. ff. quod cu-
d iuſque d vni. l. 1. Dicit † ẽt, ꝙ dato, ꝙ illi eſſent inſcripti
7 vt teſtes, nihilominus valet procuratio. ſed Hoſt. arguit,
ptãte & conſiliariis, per quos ciuitas regitur, excõicatis,
ciuitatem agere non poſſe. quia quaſi mortua tunc hr̃, vt
in 2. gl. quod verum putat oĩno, niſi non excommunica-
ti, excluſis excommunicatis, conueniant, & alios eligant
ad regendum, & ſi oẽs præter vnum excommunicati eſ-
ſent, ille poterit eligere ptãtem, et ei aſſiſtere, et ſic pote-
rit ciuitas regi. reſedit. n. ius vniuerſitatis in vnum, vt pa- g
tet ex no. de poſtu. gratum. tñ ſeipſum non poſſet eligere.
de inſt. c. fi. Item ſi ſubſtitutus non ſatisfaceret, non for-
midare poſſet eãdem pœnam, quod dic vt ĩ. de immuni.
ecc. aduerſus. ad fi. tñ in vltima ſua gl. hic ſimpliciter di-
xit. ꝙ ſi, excluſis excommunicatis, non excommunicati
procuratorem cõſtituant, valet procuratorium, et reſcri-
ptum impetratum, et poterunt agere conſtituto ſindico
a duabus partibus non excommunicatorum, ff. quod cu-
iuſque vni. l. nulli. et l. ſeq. vel ẽt ab vno, ſi alii oẽs ſunt ex-
cõmunicati, vt prædixi (Expreſſi.) ſpecificatis nominib.
ſm Hoſt. (Auctoritate) q. d. ſi non excõicati, excluſis ex-
cõicatis, talem procuratorem conſtituunt, tenet conſtõ, h
ſic ẽt, ſi vnus ſolus non excõicatus remanſit, vt ſ̃. dixi, ſm
Hoſt. (Fuiſſet) intelligit Hoſt. ſcienter, vt ſic quod in ſe-
quenti caſu de ſcientia dr̃, in iſto & præcedenti intelliga-
tur ẽt repetitum, ſm eum. (Aut ſciens.) dicit Hoſt. ꝙ hoc
verbum determinat decr. & caſus præcedentes, et ſic per
admiſſionem occulti talia non vitiantur, per admiſsionẽ
publici ſic, vt dicam ſuper 1. gl (Tales.) ſ. excõicatos (Cõ
munitas.) vel maior pars ipſius. ſ̃. de elect. ſcriptum. Pet.
et Abb. (Cum eum.) eis q̃uis nõ auctorizãtibus, et ſic dif-
8 fert a proximo caſu. ¶ Gl. † primo aperit dubium. ſecun-
do quærit, arguit, et ſoluit, ſolutioni opponit, et oppoſitio
ni rñdet. ¶ Vlt. arguit ad brocardũ, ꝙ vitiatur vtile &c.
alle. 7. inra, & 5. alle. in ↄ̃rium. demum quærit, arguit pro
9 et ↄ̃, et ſoluit. ¶ In † 1. gl. [ibi, §. hoc ẽt] hanc, et leg. muni
cipibus. vide de iura. calu. imperatorum. ſuper 1. gloſ. [&
ibi, Municipes.] vide de ſi. dilectus. 2. ſuper 1. gl. [et ibi,
Et vniuerſis.] ẽt ſi precator fuerit ſeruus. [et ibi, l. 2.] quã
habes de arbitris, dilecti. in tex. (et ibi, alienam.) vide de
ↄſti. vtili, vel inuti. cum dilectæ. ſuper gl. ſic ergo. ¶ In gl.
vlt. [ibi, cum eiuſdem] ſi redhibetur vnus ex pluribus co-
mœdis, quadrigis, vel mulis paribus, redhibentur et alia,
ex quo non expediebat niſi omnes habere. [et ibi, ſi ex
falſis.] l. pe. eſt, et vide de tranſact. c. 1. ſuper gl. 2. [et ibi]
10 planc.] vide de elect. licet, ſuper gl. pe. ¶ In † gl. 1. [ibi,
vel etiam credentibus. ſup. ẽt illum excõicatum. [& ibi
vniuerſis interdum.] refert ĩ. de hære. c. 1. §. ad hoc. li. 6.
[& ibi, tenent] dic ↄ̃, vt ĩ. de proba. poſt ceſſionem. & ĩ.
de reſcrip. c. 1. lib. 6. & hoc tenebat olim hic Ber. in gloſ.
e quam poſtea cãcellauit. e & ſi dicas, ꝙ ſm hoc punietur,
qui non peccauit, dominus. ſ. non excommunicatus, pro
quo fuit reſcriptũ impetratũ. rñ. ſi ſciebat illũ talem, ſibi
imputet, ſi ignorabat, agat ↄ̃ illum, qui ſciens ſe inhabi-
lem, ſe ingeſſit illi actui ſibi prohibito, per quod damniſi-
catus eſt dominus. Hoſt. vero hoc fatetur in publice ex-
cõicato, dicẽs ſecus eſſe in occulto, cuius ↄ̃rium tenet Io.
f Mo. vt ſcripſi de reſcr. c. 1. ſuper f gl. quid ſi. Sed Hoſt. hoc

probat per verbũ, aut ſciens. induSit de re iud. ad probã-
dum. de excep. exceptionẽ. ff. de of. præt. Barbarius. C. de
teſta. l. 1. qui ſi. ſine le. ex tenore. de cleri. exc. mi. ſi cele-
brat. de ſen. ex. ſacro. & c. ſignificauit. ff. ad Maced. l. ſi qs
patrem. nec ob. ſ̃. de reſcri. ſuper literis. ad fi. quia & ſi pa
pa ſciret excõicatum impetrantem, ſed occultum, nõ re-
pellet illum, ar. ĩ. de ſen. exc. cum non ab homine. 2. q. 7.
plerique. 6. q. 2. c. 2. & 3. & dicit expreſſum, de excep. pia.
lib. 6. [& ibi, ſed mirum.] imo tene quod dixi ĩ. de reſcr.
c. 1. lib. 6. in gl. nunquid ergo. ¶ In gl. 3. [In fi.] hæc gl. fuit
11 additio tpe Inn. qui † dicit reſpectu illius, niſi quod po-
nit textus, quia in iuſtrõ non dr̃, ꝙ illorum auctoritate fe-
ciſſet, vel non dr̃, tale cõe fecit talem actorem, & tanquã
iudices & iurati decretũ interpoſuerunt, alle. ff. quod cu-
iuſque vni. l. item eorum. & hoc ideo, quia conſtõ actoris
vim capit ex auctoritate decreti, ſcias, ꝙ corruptiom ſcri
ptoris, vel aliter difficile fuit habere ſententiam Inn. ſed op-
ponit hoc ſtare non poſſe, quia vniuerſitas cum ſit domi
na. ff. de re. iudi. in tñ. non facit actorem, ſed ſindicum.
ff. quod cuiuſque vni. l. 1. vbi non eſt neceſſarium decre-
tũ, ſed tñ ↄ̃rium eſt in ea. l. vbi dr̃, ꝙ licitum eſt vniuerſita
g ti habere actorẽ. Sed dicit Inn g illud loqui de actore ad
negotia, vel de conſtituto ab adminiſtratore, vel ab ipſa
vniuer. in negotijs, quorum non eſt domina, & dicit hoc
generale, ꝙ non valet procuratio facta auctoritate excõi-
catorum, ſiue auctoritas ſit de ſubſtantia procurationis,
ſiue nõ, vt quia procuratio valeret ẽt ſine auctoritate ma
iorum, ſit hoc ſtatutum in odium excõica. & idem dicit
in ↄ̃ctibus, vbi interponeretur decretum ipſorum: quia
quod minus eſt, & ſi non, vt auctoritatem præſtantes, ſed
tanquam alios admittunt ſcienter excommunicatos,
non valet procuratio. ſecus, ſi ignoranter, vt hic. Item ſe-
cus ſi alios excommunicatos non ſcienter admiſiſſent cũ
h proteſtatione, de hoc ſ̃. de elect. § illi. quamuis poſſet di-
ci aliud in ſpũalibus, & aliud in conſtõne procuratoris,
12 vel aliis tpalibus. Item ſi † procurator eſſet ante conſti-
tutus ab excõmunicatis noĩe vniuerſitatis, tñ eis poſt ab-
ſolutis non poterit inchoare litem, & ſi litem inchoaſſet
ante, quam excommunicaretur inſtituens, nihilominus
ipſo poſtea excommunicato remouebitur a proſecutio-
ne cauſæ, ſicut remoueretur conſtituens. & hoc verum in-
telligo, vbi ad ipſum excõicãtum & conſtituentem per-
tinet actionis exercitium, licet non ſuo nomine agat, ſi-
cut eſt in prælato, ad quem pertinet agere licet non ſuo
nomine, ſed eccleſiæ, ad hoc de reſcri. edoceri, cum iam
iſta procurator neceſſe habet agere nomine prælati, ad
quem pertinet agere, ſi ipſe repellitur, ergo conſtitutus
ab eo. ſed ſi talis eſſet perſona, quę poſſet nomine eccleſię
agere, non nominatis excommunicatis, vt vicedominus,
qui iuriſdictionem, & poteſtatem habet agendi a cano-
ne, 93. diſt. volumus. œconomus etiam, & viſitator, & ſin-
dicus, & actor vniuerſitatis, non alterius priuatæ perſo-
næ, quia adminiſtrationem habent. al. ff. quod cuiuſque
vni. l. 1. §. a qui. & l. item. §. pen. 7. q. 1. quia frater. 61. diſt.
obitum. 89. diſtin. qm̃ in quibuſdam. non repelluntur ab
agendo nomine vniuerſitatis, etiam ſi ſinguli eſſent ex-
communicati, quia vniuerſitas, cuius nomine agitur, ex-
cõicari non poteſt. 14. q. 3. ſi habes. Si aũt tunc, cum præ-
dictas perſonas cõſtituerũt, excõicati eſſent per ſniam,
bene repellerentur, quia non tenet conſtõ, vel datio talis
ſindici, vel prædictorũ officiorũ facta ab excõicatis. Item
i quidã dicũt, & probabiliter ſm Inn. i ꝙ in ſindicis, actori
bus, & in hmõi officiis tpalibus, & quæ reuocantur ad
libitum, aliud eſt, quã in vicedomino, & aliis officialibus
perpetuis, de hoc de of. dele. licet. de off. vica. Romana.
Item aliud in tpalibus officiis, qui agunt nomine conſti-
tuẽtium, vt ſindici, & aliud in tpalibus, qui non ſic agũt,
vt viſitator, vel coadiutor, qui nomine eccleſiarum agũt,
non dantium, hmõi. n. officialibus non nocet, ſed hi, quo-
rum coadiutores ſunt, excõmunicati ſint, cum ab illis nõ

fuerint

fuerint conſtituti, nec agant illorũ nomine, ſed noĩe ec-
K cleſiarũ, et idẽ dicit, ẽt ſi conſtituens excõicatus eſſet.[k]
¶ In gl. vlt. [ibi, cum I. et A.] dic, vt infr. de reg. iu. vtile.
li. 6. [et ibi, debet exprimi.] de hoc in Spe. de ſindico. §.
1. ver. porro. et ver. item opponitur, et uer. ſe. et an poſſit
hoc opponi poſt litẽ conte. & ibi, ver. ſed quid ſi omiſi-
ſti, et in ver. ſequenti, not. q̃uis probent, cum opponitur
duas partes non adfuiſſe. [et ibi. nonnulli.] ꝯtrium ibi di
13 xi poſt Gof. Hoſtien. et Comp. ſ. ꝙ † canonicus[l] pro ec-
I cleſia non impetrat ſine mãdato, vbi vide ſuper glo. ſic
ergo, per gl. ꝙ admittatur ſaltẽ cũ cautione de rato, fa-
cit ſ. de of. deleg. corã. Arch. dixit de reſcriptis. ſtatutũ,
§. cum vero. li. 6. de cõſuetudine curiæ nullum admitti
ad impetrandũ, vel ꝯdicẽdũ pro alio ſine mãdato ſpe-
ciali, niſi ſit cõiuncta perſona carnali proximitate, vt in
tellexerũt Gof. & Hoſ. nec ẽt eps admitteretur ad ꝯdi
cendũ ꝓ ſuo ſubdito. ſed ſi interſit ꝯdicẽtis, ꝙ litera nõ
trãſeat caueatur ei, et literã recipit impetrator. dicit etiã
in curia nõ requiri mãdatũ, niſi literæ ꝯdicãtur, alle. qđ
no. Hoſt. in ſumma, de reſcrip. §. quæ poſſunt. ver. ſed nũ
quid canonicus, et uer. imo eſt. dicit demũ, ꝙ licet decr.
nonnulli, permittat cõiunctos impetrare, non permittit
illos ꝯdicere impetrãtibus, et ſic ad ꝯtrauentionem ad
mittendi non videtur ſine ſpeciali mandato, cum talis
actus ſit potius quoddam cõtrahere, quam defendere.

ADDITIONES.

a Vniuerſitatis. Vide ad materiam huius capituli, an ſ. nomina conſtituentium ſindicum in ſindicatu debeant exprimi, in l. 1. de albo ſcrib. per Bar. & Bal. in addi. Spe. in tit. de ſindico. Archi.

b Vniuerſitatis. Et facit quod not. in c. pia. de exce. li. 6. & etiã quod no. gl. ſuper ver. excommunicatos, in cle. 1. de ſepul.

c Conſenſus. Ab vniuerſitate facti. & ad hoc facit, quod no. Io. An. de renun. veniens. in gl. ſ. aſſignando. & in c. cum dilectus. de conſue. ſuper gl. ſuſpenſus, vbi ponit alias remiſſiones.

d Cuiuſque. Vide eo. ti. l. nulli. & ibi Bar. & per Inn. facit quod not. Bar. in l. ciuitas. ff. ſi cer. pe. pro Hoſt. facit c. fin. ne ſede va.

e Cancellauit. Et vide quia Archi. in c. 1. de reſcri. li. 6. tenet opi. gl. iſtius, ibi tenet contra, ibi Io. An.

f Super. Et ibi idem Io. An. & vide in Spe. de reſcr. præſen. §. ratione quoque, ver. pe. & Archi. ibi tenet opi. Hoſt.

g Inn. Vide Bart. in l. nulli, ff. quod cuiuſque vniuer. & in l. actor. ff. rem ra. ha. & de ipſius reuocatione, a quo fiat, vide Bart. in l. item eorum. § quod ſi actor. ff. quod cuiuſque vniuer.

h Electio. Longa eſt iſta materia in concurſu excommunicatorum, & non excommunicatorum ad electionẽ, quam ibi vide per Io. And. in ſua gloſſ. mag.

i Inn. Faciunt iſta ad q. an excõicato pupillo, vel adulto repellatur tutor. & idem in procuratore in rem ſuam, domino excõicato.

k Excommunicatus eſſet. Quia ibi erat actus diuiduus, facit quod no. in c. per tuas. de arbi. decret. ſi celebrat. non ob. quia ibi omnes erant habiles, quia excommunicati minori excommunicatione, qui poſſunt eligere. decr. cum Vintonien. non ob. quia ibi erat in poteſtate habilium, & inhabiles admittere. Item contra hanc decre. poteſt opponi de c. ad prob. infr. de re iudi. ſo. vt ibi p Inn. Bal.

l Canonicus. Vtrum autẽ clericus dicatur coniuncta perſona, hic eſt gl. & gl. in c. 1. ſup. eo. & c. fi. ſup. de poſtu. & c. 2. e. tit. & c. corã de of. dele. & in c. cum M. de conſti. & gl. 2. de teſt. c. cum olim. & in eis no. an ſine mandato admittantur, & vide etiam Io. An. in c. nonnulli, de reſcri. & quę ibi ſcripſi, & in c. cum M. de cõſt. Arch.

¶ De ſindico, Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio tituli, rub. ac ve.*
Procuratoris, & ſindici differentia, ib.
De œconomo, & ſindico vbi alibi tractetur, ibid. ver. de œconomo.
2 *Sindicus in cauſa collegij reſpondet poſitionib. ſine iuramento.*

1 ¶ Viſo † de procuratore, qui agit, uel defendit cauſam
domini, uideamus de ſindico, qui agit, vel defendit cau
ſam vniuerſitatis, Gof. de œconomo habetur 89. diſ. per
totum. 9. q. 4. cum ſimus. de ſindico ſingulari uniuerſita
tis, de proba. licet eccleſiaſticæ. de capel. mo. dilectus,
2 † & quomodo ſindicus in cauſa collegij reſpondet poſi-
tionibus ſine iuramento de teſtibus. c. 2. uer. ſi iuramen-
to. libro 6.

SVMMARIVM.

1 *Religioſos decet a litigijs abſtinere, & ideo debent habere ſindicum.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Temporalia non ſunt contemnenda, & ratio, quia ſunt neceſſaria eccleſiæ.*
Corpus eſt neceſſarium animæ, & corpori temporalia, ibid.
3 *Stipendijs ſuis militare ſindicus non cogitur.*
De ſalario vbi nam tradatur ibid.
4 *Sindicus quam habeat poteſtatem, & a quibus conſtituatur num. 8. eius munus perſonale, num. 7.*
Negotij nomine intelliguntur etiam lites, ibid.
Lucro humano non ita vacandum, vt æterna præmia perdantur, ibidem.
5 *Serui Dei monachi appellantur, & ratio.*
6 *Epilogus, ſuffragium, & ſuppletio gloſſarum. num. 7. & 8.*
9 *Sindicus verus, an ſubſtitutus litem finito anno proſequatur, & qua cautela vtendum.*
10 *Cap. iudicatum, & c. in nona. 89. diſt. intellectus.*
Sindicus Marſilienſium qualis, eo. num. ver. non ſit incola.

CAP. I.

1 Sicut ſtudij. Caſus. Decet † religioſos a liti-
gijs abſtinere, & ideo debẽt ha
bere ſindicum, qui cauſas mo-
naſterii agat, & defendat. Et præmittit exordium ibi, &
in fine ponẽs duas cãs mãdati, ĩ medio ponit mãdatũ ibi
pro qua re. [Submouere.] de poſtu. c. 2. de of. ord. quãto.
2 [Negotia,] quaſi dicat, † & ſi diligenter ſint exercenda
ſpiritualia, non ſunt tpalia contemnenda. ſicut. n. ad vi-
tam corpus neceſſarium eſt aĩæ, ſic ad ſuſtentationẽ ne-
ceſſaria ſunt tpalia eccleſię Dei. 1. q. 3. ſic quis obiecerit.
a 12. q. 2. expedit. & c. videntes. & capitulo[a] eps. [Fauſto.]
forte proprium nomen alicuius periti. [ſi voluerit.] Fau-
3 ſtus, alias [voluerint.] ſ. monachi. (Salario.) qa nec † co-
gitur ſuis militare ſtipendiis. de pręſcr. cum ex officii. ad
fi. de hoc ſalario in ſumma, de proc. §. quis ſit effectus.
ver. tenetur etiam dominus, & ſeq. Hoſt. (Generaliter.)
4 habet. n. † talis ptãtem agendi, & defendendi, qñcunq;
vocetur, cũ nec ſit vis in noĩe. ſ. tit. 1. petitio. Hoſt. (Ne-
gotia.) i. lites, de ver. ſig. forus. §. negotium. (Incõmõ.)
ne dum humana lucra attendunt, æterna præmia per-
dãt. 5. q. 3. c. vl. (Strepitu.) facit de accu. c. pe. de ſta. mo.
5 c. fi. ver. ꝙ ſi abbas. (Seruos † Dei.) i. monachos, qui per
antonomaſiã dñr ſerui Dei: quia melius & prius, q̃ alii
ſibi ſeruiunt, & pro ipſo reliquerũt oĩa, de exceſſibus ꝑ-
6 latorũ. nimis. de no. ope. nun. c. 2. ¶ Gl. 1. † tractat de ſin
dico qd ſonet hoc nomẽ, ad quas cauſas deẽ, a quo an
caueat de rato, vel de iudicato ſoluendo, an iuret de ca-
lũ. an poſſit eſſe laicus. ſubdit hoc c. de honeſtate loqui.
7 ¶ In † gl. 1. (ibi, defenſores.) ſequitur, quos Græci ſindi
8 cos vocãt, & ibi ſubdit, ꝙ eſt munus perſonale. ¶ In † gl.
1. (ibi, corpore) collegialiter, & non vt a ſingulis, de hoc
b in Spe. e. ti. ver. quid ſi vnus.[b] de ætate vero ꝯſtituentiũ,
& an admittantur ſerui, & an mulieres, in ver. ibi ſequẽ-
tib. & dicã ĩ. de no. ope. nun. c. 2. in gl. mag. ver. ſed & ſi
9 ſit vniuerſitas. (& ibi, mutari.) an ſindicus † alias ꝯſtitu-
tus litẽ finito anno proſequatur illã, an ſubſtitutus, vide
in Spe. e. ti. ver. illud ẽt, quare datur ibi cautela ad oẽ du
biũ tollendũ, ꝙ ſindicus, qui ꝯſtitutus eſt ſindicũ ſurro-
gatũ faciat ꝓcuratorẽ ad cãm illã. (& ibi, hic in fi.) & ĩ.
10 de proc. c. 1. in prin. lib. 6. nec ob. 89. diſt. iudicatum. &
16. q. 7. in nona. q̃ nõ loquũtur de procuratore, vel ſindi
c co, ſed de vicario, vel œconomo,[c] adminiſtratore eccle
ſiaſticarũ rerũ vel pſonarũ, Ho. (& ibi, bonæ famæ.) &
bonæ conſciæ. non ſic Nicola. ſicut ſindicus Marſilien-
ſium, qui cuique poſitioni comitis prouinciæ licet pa-
tenter verè reſpondebat, negat Nicola. ſm Hoſt. & ad-
de, quod poſt eum dicam ĩ. de iura. calu. in pertractan-

dis. [& ibi, quia epiſcopi.] & vt ibi no. de hoc iure, paupertas excuſat. [& ibi, de honeſtate.] ſm Lau. Tanc. & Vin. alleg. de hoc Pe. & Ab. de iudi. cum deputati.

ADDITIONES.

a Capitulo. Imo oportet epiſcopum eſſe epiſcopalium rerum idoneum, et ſolertem adminiſtratorem, 39. diſt. per totum.

b Vnus. Et vide gl. in fi. in c. cũ omnes. de conſtit. & in c. 1. inf. de re. ec. non alie. ſuper ver. tractatus. et ſuper illa Io. And.

c Oeconomo. Quia canon. habent auctoritatem, non conſtituentibus. vide Io. And. in c. fi. ſ. tit. proxi. ſuper gl. 3. in ſuppletione magna. ver. ſed ſi talis.

¶ De his quæ vi, metuſue cauſa fiunt, Rub.

SVMMARIVM.

1 *Oeconomia ſiue diſpoſitio tituli.*
Agimus & per alios, & per nos ipſos, & quandoque non tenet quod agitur, ibid.
2 *De vi, vel metu quibus in locis alibi trãdatur, & num. 3.*
3 *Baptiſmus tenet etiam receptus per metum mortis.*
Actio, quod metus cauſa, furti, de dolo, & conſimiles requirũt damnum, ibid.
Metum inferens excipere poteſt dominium rei ablatæ ſuũ eſſe, quod probare debet, licet ſit in poſſeſſione, & ratio, ibid. ver. imo bene. et quæ reſtituere teneatur, ibi. & cõtra eum quæ cõpetant actiones, & quæ ipſi pro ſe competant, nu. 4. 5. & 6.
Poſſeſſor ex illatione metus dominium probare debet, ibid.
6 *Res iudicata vt obſtet quæ concurrere debeant, ver. nec obſtat.*
7 *Dominij quæſtionem quis referre prohibeatur.*

1 ¶ Viſo † de his, quæ ſponte agimus circa negotia, & circa iudicia. de his quæ coacti facimus, eſt vidẽdum, ideo &c. ſm Goſ. vel aliter. agimus interdũ per alios, quæ de iure tenent, vt ſ. tit. prox. Interdũ per nos ipſos, quæ de
2 iure non tenent, & de his in hoc tit. hĩc † materia. 15. q. 6. 20. q. 3. Item. 1. q. 1. conſtat. 7. q. 1. §. hoc tenetur. 15. q. 1. merito. quia. ad idem 3. q. 1. per totũ. 23. q. 5. & 6. per totũ. repetitur hæc rubrica in ſexto, cui conuenit de renun. ſuper hoc, de off. deleg. c. 1. de proc. accedẽs. de ap. c. fi. de baptiſmo maiores. de ſpon. c. cum locum. & c. ſe. & c. ad id quod. qui ma. accu. poſ. inſuper. de deſpõ. impuberum. de illis. 2. & c. ex literis. de eo, qui duxit in ma. c. 1. Item facit de reſcript. ſtatutum. §. cum vero. libr. 6.
3 de præb. eum qui. de hære. ꝯ Chriſtianos. vbi † obligat baptiſmus receptus etiam per metum mortis. Inno. hic inſtans circa rubricam hic ſcripſit, ꝙ actio quod metus cauſa, furti, de dolo, & conſimiles requirunt damnum. cum n. condemnatio facienda ſit ad intereſſe. ff. e. ſi cũ exceptione. §. quadruplicatur. & §. Iulianus. ergo & ſi nullum eſt damnum, nulla fiet condemnatio, ideo bene licet conuẽto actione, quod metus cauſa, excipere, rõ intereſt tua, ratione dñij, quod eſt meum, & hoc probato, ſ. ꝙ ſuum ſit dñium. incumbit inferenti metum. licet ſit in poſſeſſione, quia cõſtat, ꝙ poſſeſſio mala eſt. vnde non exonerat ipſum a probatione. fatetur tñ, ꝙ ſi rõne poſſeſſionis intereſt eius, ꝙ ẽt illud intereſſe æſtimatum
4 reſtituere dẽt, vel poſſeſſionem rei ablatæ. Sed † & ſi elidatur per exceptionem actio, quod metus cauſa, hẽt tñ alia beneficia ꝯ inferentem metum. ſ. legem Iul. de vi, & edictum diui Marci, vt probantur hæc omnia ff. e. ſed & partus. cum duab. ll. ſe. ff. de fur. l. creditori. alleg. Ho. de vi pu. per totũ. & de vi pri. l. pe. & vlt. & per totũ. ſed
5 ſi reus † metum inferens non excipiat de dñio ſuo, & ſic rem reſtituat. nihilominus poſt ſñiam ꝯ ſe latam ſuper actione, quod metus cauſa, vendicabit rem illã. nec ob.
6 † exceptio rei iud. quia licet eædem ſint perſonæ & res
a eadem, tñ alia eſt ca. ſ. de of. dele. cãm matrimonij.[a] alle. Hoſt. ff. de excep. rei iudi. ſi mater. §. eandem cãm. & l. cum quæritur. & l. ſeq. Si autem oppoſuiſſet exceptionẽ dominij, qua non obſtante lata fuiſſet pro actore ſñia, tunc forte poſſet dici, ꝙ obſtaret exceptio rei iud. ff. de cõpen. quod in diem. & no. de cã poſs. cum eccleſia. nec
7 † ob. C. loca. ſi quis conductionis. vbi vr̃, ꝙ conductor nõ poteſt referre qõnem de dominio locatori, quia illud eſt, quia ab illo hab et cauſam voluntariam, ſed metum inferens non habet cauſam a metum paſſo, ſaltem volũtariam, ſecundum Inn. & hanc gl. potuit Hoſt. infra c. 1.

ADDITIO.

a Matrimonij. Quia actio quod metus cauſa, eſt perſonalis in rem ſcripta l. metum. §. fi. eo. tit. rei autem vendicatio eſt realis dominium proſequens, et vide in l. 1. cum exceptione. in fi. §. Iulianus. et ſeq. et ibi bona gloſſ.

SVMMARIVM.

1 *Timore mortis ſi quis religionem profitetur, ratum poſtea nõ habens, exire, & matrimonium contrahere poterit, ſecus, ſi a principio, vel ex poſt facto conſenſerit.*
2 *Nobiles non omnes potentes.*
Bononienſes nobiles dicuntur non potentes, ibid.
Potentia magis timenda, quam nobilitas, ibid.
3 *Metus illatus per euaginationem gladij poteſt cadere in conſtãtem.*
De pietatis multiplici cauſa vbi dicatur, ibid.
Timere Deum pluſquam homines debemus, ibid.
4 *Seorſum, ſeparatim & ſecreto.*
Tyrannis pro crudelitate, ibid.
5 *Moniales, ſeu ſorores agere non poſſunt abſque priorissa, licet ipſa ſine illis queat, non poſſunt extra monaſterium per ſe cõparere, num. 7 in fi.*
6 *Fulminare quis dicitur metaphorice, cum quid fit non præcognita veritate.*
7 *Abſolutio quando impendenda non præcedente ſatisfactione.*
8 *Suppletio ad contextum.*
Profeſſionem religionis mulier quibus rationibus videtur feciſſe, ibidem.
9 *Inter votũ religionis, et habitus ſuſceptionem quæ differentia.*
Proteſtatio iuuat, vi. num. 11. 12. & 16.
10 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. num. 11.*
Proteſtari ſi quis non audeat, quid agendum, & num. 12.
De ſimulatione actus multa iura colliges in 3. gl. & quæ probibeatur, num. 15.
In voluntate ſeu ſententia prius durare præſumitur, niſi contra probetur. §. 2.
12 *Additio gloſſarum.*
14 *Iuramenti præſtatio quæ extendatur ad ſucceſſorem.*
15 *Ratificare ingreſſum monaſterij quanto tempore mulier videatur ingreſſa.*
16 *Metu quis ingreſſus religionem frequenter id debet, & quibus proteſtari.*

CAPVT I.

1 Perlatum. Caſus. Si † quis timore mortis,[a] po
a ſtea ratum non habens, religionẽ profitetur, exire, & matrimoniũ ꝯhere poterit, ſecus ſi a principio, vel ex poſt ꝯſenſit. Pars prima narrat factũ. Secunda dat iudicem, ibi, Ideoque.
2 [Et potens.] non oẽs nobiles potentes, vt Bononienſes. Dicit aũt Hoſt. ꝙ principaliter habuit mulier timere potentiam, quaſi dicat pluſquam nobilitatem. [Suſpectã] de adulterio [Præcepto.] cui parere non tenebantur, de
3 hoc, de tẽp. ord. ad aures. [Gladio.] bene † potuit hoc ca
b dere in ꝯſtantẽ. ff. e. tit. nec [b] timorem. & infra quidem. & de hoc. ĩ. e. c. 1. dilect. [Pietate.] de multiplici pietatis cauſa no. 1. q. 7. §. pietatis. [Quia iuuenis.] erat alia cã, quia vir in ſeculo remanebat, de quo ĩ. in vlt. gl. ſed forſan epi non audebant mutire, verentes faciem hominis pluſq̃ Deũ ꝯ id ſ. de treu. et pac. c. 1. in fi. 44. diſt. ſit re-
4 ctor. et c. Epheſis. Hoſt. [Seorſum.] quaſi † ſeparatim et ſecreto, vt liberius diceret veritatem, de ele. quia p p. [Patefaciens.] quaſi eis notã faciens, et patẽtẽ. (poſſet) ſ. ꝯmode, et ceſſante periculo. (Tyrãnidi) i. crudelitati. ĩ. de ſent.

ſen.excô.cum non ab homine.[Quos]mulieré, & ipſius
5 maritum.[Sororũ.] & † prioriſſæ, ſine qua non pñt age-
re, licet illa poſſit ſine illis, de hoc de reſcri.edoceri. Inn.
6 [Aſtrinxit.]Dicit Hoſt.ꝙ † fulminaſſe vr, cũ ſibi de veri-
tate nõ ꝯſtaret, ꝛ dq; ꝑea papa mãdat inquiri. dicere poſ-
ſes, ꝙ excõicauit pp contumaciam in nõ veniendo. [&
inf.]forte deciditur appellatio mulieris.[Abſolutis.]ꝯ,
præcedere debuit ſatiſdatio. 2 q.7. accuſatio. 1. in fin.
7 So. Dicit Hoſt. vbi † exceſſus eſt notorius, & offenſus eſt
homo, præcedit ſatisfactio, niſi periculum ſit in mora, de
ſen.exc.ſacro. vbi vero dubius, & offenſus eſt homo, vel
eccleſia, abſoluitur cum iuro. & ſufficiẽti ſatisfactione re
cepta, de ver.ſig.ex parte. 1. ſi vero ſolus Deus, in primo
& ſecũdo caſu abſoluitur cum iuro. vt hic. nam quia du-
bius erat exceſſus, ideo de illo mandatur inquiri, quod
dr̃ in ꝯrio, dicunt quidam ſpeciale in his, qui oſtendunt
eccleſias. alij dñt illud hodie non tenere, & de hoc ĩ. de
c app.qua fronte. [c] Hoſtië.[Præſentiam.]mulier per ſe, &
per procuratorem poterit ꝯparere, moniales per pro-
8 curatores, & non per ſe, de iudi.c.2.lib.6.[aut]ſupl. † me
tu mortis intrauerit.[Ratum.]dicit Inn. ꝙ quia mulier
velũ cũ ſolẽnitate recepit de manib. epiſcorum ingredien-
do monaſteriũ vouiſſe vr, ſecus ſi nec verbo vouiſſet, nec
ſolẽniter habitum ſuſcepiſſet, tunc non eſſet locus ratifi-
cationi, vel ſi in eodẽ monaſterio eſſent non profeſſæ ha
d bitũ portantes, quod dic, vt de reg.iu.is [d] qui.lib.6. Itẽ
9 dicit † Inn. differentiam eſſe inter votũ, & ſuſceptionem
habitus, quia votũ ſeruare tenetur, niſi metus interuene
rit, qui potuerit cadere in conſtantem, nec prodeſt pro-
teſtatio, niſi talis metus interuenerit, quia nõ iuuat, niſi
e fiat ex iuſta cã, vt no. de conſti.cũ [e] M. ſed vbi deeſt ta-
lis metus, non ſubeſt iuſta cã. in ſuſceptione vero habi-
tus ſufficit qualiſcunque metus, vel alia præſumptio, vel
proteſtatio ſuper hoc habita. ſ. ꝙ habitum ſuſcipiebat
inuitus, ad hoc, vt ex tali habitu non obligetur. vnde
ſi cõminationib. patris habitum recepit. non obligatur.
20.q.3. præſens. diuerſitatis ratio huius eſt, quia cum in
voto interueniat expreſſa voluntas, ſtãdum eſt ei, niſi ali
quid iuſtum expreſſum ſit, per quod valeat ſe tueri. in re
ceptione vero habitus, cum nil expreſſe voueat, ſed præ
ſumptiue, talis præſumptio facile eliditur, Inn. ẽt p aliã
præſumptionem, Hoſ. qui alle. ſ. de ele. cũ inter R. ¶ Gl.
10 † 1. arguit pro proteſtatione. alle. 4. iura, & vnũ in ꝯriũ,
& ibi remittit. ſecundo q̃rit, & ſoluit. ¶ Gl. 2. rñdet per
ꝯriũ. ¶ Gl. 3. notat ad brocardum ſimulationis, alle. ad
primam partem 7. iura, & ad ſecundam alia 7. & ſoluit.
¶ Gl. 3. rñdet per ꝯriũ. ¶ Pe. gl. obiicit de negatiua, &
ſoluit, iterũ obiicit, & quadrupliciter ſoluit, & primã re-
11 probat. ¶ Vl. gl. no. ſig. ꝯriũ, remittit, & ſoluit. ¶ In † 1.
gl.[ibi, §. ipſe.]ſequitur, ꝙ ſacrm ſibi illatũ dare recuſat,
vel hoc atteſtetur, vel forte nõ audeat, habeat ſibi in vl-
tima prouocatione repoſitum auxiliũ. ¶ In gl. 3.[ibi, do
li exceptio, in fi.]vide de pur.cano.conſtitutus. ſuper gl.
2.[& ibi, non fuit.]eſt dolus bonus, quem ẽt veteres quã
doque pro ſolertia, vel aſtutia recipiebãt.[& ibi, §. aliç]
dicit ſe vſucepiſſe, qui non vſucepit, & aduerſarium non
vſucepiſſe, qui vſucepit.[& ibi, l. 1. §. 1.]ibi, veram nãq;
philoſophiam, non ſimulatam affectantes.[& ibi, con-
gruit. §. vlt.]ſi furioſus commiſit homicidium, excutie-
tur, an ſimulato furore id fecerit, & plectetur, an vere fu
rioſus fuerit, & tunc in carcerem mittetur.[& ibi, in re-
bus, in fin.]vbi lex tollit illam ſimulationem, qua olim
lex viro vergente ad inopiam fingebat diuortium, vt
poſſet vxor agere de dote.[& ibi, l. vlt. in fi.]nõ dẽt diſſi
mulatione culpabili nefanda, inceſtarum nuptiarum
licẽtia roborari. ¶ In gl. pe.[ibi, non eſt.]vide de pſum.
quanto. ſuper 1. gl.[& ibi, ſi quis, in prin.]vide de dona.
cum dilecta. ſuper 3. gloſ.(& ibi, ſancimus.]qui dicit te-
ſtatorem voluntatem mutaſſe, hoc probare debet.[&
ibi, præcipimus.] quod lex illa de iure veteri non immu
tat, in ſuo ſtatu permanet.[et ibi, §. ſi rem.] Si teſtator le
gauit rem, et illam propter neceſſitatem alienauit, debe
tur legatum, niſi probetur teſtatorem adimere voluiſ-
ſe, et hoc probare debet hæres.[et ibi, §. interdum,]ſi di
xit teſtator, quod Titio ĩ. legauero, nec do, nec lego, nõ
valebit infra legatum, niſi appareat illum voluntatis pę
nituiſſe.[et ibi, ſup ſeruis, li. 12.] vide de teſt. præſentiũ,
ſuper 3. gl.[et ibi, circa eum] vide de teſti. ex tenore. ſu-
per vlt. gl.[et ibi, iſti quidem.]hæc gl. probat de ſtupro,
et ſeruitute.[et ibi, interpoſitas.]hæc l. probat de verbe
ribus, vel corporis cruciatu.[et ibi, generaliter.]vide ſu
12 per 1. gl. ¶ In † gl. 1.[ibi, Cumana.]et in cle. de procura.
inſtro.[et in fi.]ad hoc ĩ. de ap. c. vlt. fiat ergo proteſta-
tio corã aliis probis viris, de offi. or. paſtoralis. in fi. Hoſ.
¶ In gl. 3.(ibi, ꝙ interrogaſti.]vbi de hoc, et inf. de reg.
vidua. et c. præceden.[et ibi, his auctoritatibus] Dicit
13 Hoſt. ſimulatio † doloſa, vel deceptoria prohibetur, vt
in ꝯriis, cauta et prouida admittitur, vt hic, et in cõcor.
[et ibi, ſuis] 1. reg. 6.[et in fi.]de hoc ſ. de ſumma Trini.
c. 1. §. vna, in gl. 2. ¶ In gl. 4.[ibi, cum deſideres.]G. Ala.
et 1. q. 7. ſi qui noluerint.[et in fi] idem no. in præ. decr.
14 ex tenore. Dicebat hic † Goſ. ꝙ poſſet eſſe differentia in
formis, quia iurans ſtare mandato nominatæ perſonæ,
iuramentum non extenditur ad ſucceſſorẽ, ſi de illo mẽ-
tio facta non fuit. ff. iudicatum ſol. cum apud. ſed ſi
iurat ſtare mandatis eccleſiæ, vel iudicis, uel excõicato-
ris, iſtud erit reale ita ꝙ reſpicit ſucceſſorẽ ẽt delegatũ,
ſi dignitati facta eſſet commiſſio, de officio del. qm. ¶ In
glo. pen.(ibi. reſpondetur.)primæ tres rñſiones fuerunt
Vinc.(et ibi, præmiſſam.) unde et hic de facto, ſub quo
continetur proteſtatio mandat inquiri. ¶ In gl. ult.(ibi,
f poſt mortẽ [f] uiri.)ratificat † enim manendo ibi poſtea p
15 integrũ menſem, ſm quoſdã, arg. 1. q. 1. conſtat. Alii di-
cunt de duobus menſibus, arg. de conuer. coniug. ex pu-
blico. Inn. et Hoſt. dicit hoc arbitrariũ, arg. ex no. de of-
ficio deleg. de cauſis. in fine. et ex eo colligitur quod in-
telligit Hoſtië. quando ad alium locum non potuit tute
16 confugere. dicit † etiam, ꝙ debet hoc frequenter prote-
ſtari coram conuentu, uel ſaltem coram abbatiſſa, et
hoc, ſi talis proteſtatio tute fieri poteſt, alias non impu
tabitur ei, vt ſupr. in prima gloſſa.

ADDITIONES.

a Mortis. Videtur, quod metus mortis non impediat profeſſionem, & religionis ingreſſum, per capitulum, ſicut nobis. de regularib. ſol. vt ibi gl. quod non timore mortis corporis. ſed aiç fuit. Bald.

b Nec. Vide Bar. in l. metũ, ibi, præcedentis, & Cyn. & Doctores in l. interpoſitas. C. de tranſactionibus ex quibus vide quomodo ex varietate metus variatur actio propter metum competens.

c Fronte. Vide plenius Io. An. in c. ex parte. lo. 1. ſuper ver. competens. de ver. ſig. & per ibi no. iſtud intelliges.

d Is. Ibi vide Io. An. & vide cle. eos. de regu. & gl. ibi, & qui cle. vel vo. in ſinuante. in ſua gl. ma.

e Cum. Et dicitur nocere proteſtationi actus illi contrarius p iſtã mulierem factus, quia actus iſte nõ dependet ſolum ab ipſa, ſed etiam fit cum alio, vt cum epiſcopo, iuxta doctrinam Bar. in l. nõ ſolum. §. morte. ff. de noui operis nuncia. & uide Bar. in l. qui alienam, §. ſi ff. de acq. hære. & uide Butri. et Sal. in l. pacta nouiſſima. C. de pactis.

f Mortem. In hac gl. ibi, & eſt verum, etc. ad hoc etiam uide gl. in ver. ſuſpenſus. in c. quia diuerſitatem. de conceſſione præb. ad hãc gl. de eo, qui per metum, vel vim religionem profitetur, ſi ibi ſteterit per quantum tempus, an videatur ratum habere quod facit, vide quod no. in c. a. de reg. et c. vidua. ibi Inn. et gl. fi. vide vt intelligas hunc c. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Metu amiſſionis patrimonij ſui ſi quis beneficio renunciat, illud poterit repetere.*
Metus iuſtus, amiſſio omnium rerum, uel maioris partis.
Cap. omnes cauſationes. 32. q. 9. intellectus, ibid.
Renunciare per metũ an quis peccet, et reſtituatur, ibid. in fi.
2 *Epilogus & ſuffragium gloſſarum. nu. 4.*
Metum paſſus contra quos agere poſit.

Soluente vno de pluribus obligatis, an omnes liberentur, vide num. 5, & 6.
5 *Additio gloſſarum.*
7 *Per traditionem rei ſuæ metu factam nunquid eccleſia dominium perdat.*
8 *Auctionari, quid ſignificet.*
9 *Auctoritas, vel præſentia metu præſtita non valet.*

CAPVT II.

1 Abbas. Caſus. † Qui per metum amiſſionis patrimonii ſui beneficio renunciat, illud repetere poterit, & pars prima narrat factum. ſecunda dat iudicem, ibi, vnde. [Quia tenere.] & ideo magis poterat timere. C. e. ſi per impreſſionem.
2 [Qui.] ſ. milites, & Burgenſes [Vniuerſa.] no. iuſtũ † metum amiſſionem omnium rerum, Inn. Goff. hic dicebat damnum omnium rerum, quas quis habet in domo, vel maioris partis eſſe graue, & inducere iuſtum metum, ff. de excu. tu. l. propter litem. & hoc dixit ſoluendo ɔ̃trium de canon. 3. 2. q. 7. omnes cauſationes, & ſoluit, ꝙ loqtur de damno nõ graui. [Poſſeſſione.] ſ. patrimonii. [Expellerent.] hic tenuit Goff. quod no. inf. de or. cog. c. 2. in 3. glo. [Eccleſiam.] pertinentem ad collationem abbatis,
a Pet. & Abb. [Abiuraret.] licet peccauerit [a] per metũ renunciando, tñ in odium inferentis metum reſtituitur.
3 Inn. ¶ Gl. 1. † ſig. ɔ̃triũ, & ſol. ſecundo no. per metũ facta valere, dummodo &c. reddit cauſam, dat modũ reſcindendi, & ɔ̃ quem agatur, cui ſignat ɔ̃trium, & ſoluit, circa modum reſcindendi dat caſum exceptum, cui ſignat ɔ̃triũ, quod ſoluit dãdo regulam, & ſex caſus exceptos,
4 ponit opinionẽ ɔ̃triam, quam reprobat. ¶ In † 1. gl. [ibi, §. ſed quod prætor.] vide de magiſtris. c. 2. ſuper gloſ. 2. [& ibi, l. ſi plures.] ſequitur, dolo fecerint, & vnus reſtituerit, omnes liberãtur. [& ibi, §. Si plures.] vide de reb. ecc. non alie. ſi quis. ſuper vlt. gl. [& ibi, l. 1.] actione furti ſinguli tenentur inſolidum. Sed ſi ab vno ſit ſatisfactum, cęteri liberantur. [& ibi, Item Mela. §. ſi plures.] in l. Aquil. pœna vnius non liberat alium. [& ibi, ſi mulier.] vide in c. veniẽs. 2. ſuper ult. gl. [& ibi, non dubiũ.] vide in c. ſi diligenti. ſuper ult. gl. [& ibi, l. 2. 1. reſpon.] et
5 ſi iudex metum intulit, vt ibi. ¶ In † gl. 1. [ibi, intellige] ſm Ala. & Vin. [& ibi, omnes cauſationes.] loquitur de illa, quæ ſe vul excuſare de adulterio propter metum. [& ibi, §. ſi plures.] de hoc 12. q. 2. monemus, & infr. de
b reg. iu. [b] bona fides. lib. 6. dabat hic Hoſti. talem doctri-
6 nam, † ꝙ quñcunque mihi plures obligati ſunt ex eodem facto, & peto, quod mihi abeſt, & eis adeſt, ꝙ vno ſoluente liberantur cęteri, & qñ pœna pro priuato commodo introducitur, ſecus, qñ peto id, quod mihi abeſt, & ibi non adeſt, et qñ pœna pro bono publico eſt introducta, ff. de iuriſ. om. iu. l. ſi quis id. §. ſi. et qñ eſt pura pœna, ff. ſi quis iuſdi. non ob. l. vna. §. ſi. hic enim vno ſoluente non liberantur alii, per §. ſi plures. [et ibi, cum locum.] vbi de hoc per Gof. [& ibi, tradito.] lo. in cano. ſtatim alle.
7 in gl. 1. notat † ɔ̃trium, ſ. ꝙ per traditionem rei ſuæ factã per metum, eccleſia perdit dominium, quod placet ibi Laur. et idem vr̃ tenere Inn. de reſt. ſpo. cum ad ſedem. in fine. Sed non loquitur ibi de eccleſia, ſed de priuato. Hugo. in præ. cano. tenet, quod gl. & tex. ibi, nullum præiudicium, vel nocumẽtũ etc. facit pro hoc dicto 2. q. 2. c. 1. et quod no. ſ. de renun. ſuper hoc, cum ſuis remiſſio. et hoc puto verius per cano. prædictum, et per rationẽ, quę ſequitur. [& ibi, non præcepti.] ſ. c. proximo. [et ibi, au-
8 ctionatur.] Hoſt. exponit hoc † verbum. i. lucratur, vel i. ſua auctoritate acquirit, ſeu fraudulenter mercatur, vel auctionatur, ab augeo, auges, quia per hoc numerus ſuorum augetur, vel anxionatur, ab ango, angis. apprehen-
c dit enim talem inter anguſtias. [c] Thren. 1. [et ibi, §. vl.]
9 adde † caſum ſ. eodem c. vno. lib. 6. et cum in teſtamento teſtes tenentur inuiti, vt not. infr. eodem tit. in ſacris. in gloſſ. 1. Hoſtien. dicebat addendum caſum in prolatione ſniæ. 11. q. 3. iniuſtum. & in procuratoris conſtitutione. ſ. de procuratorib. accedens. & vbicunque vertitur periculum animæ, de iureiuran. ſi vero. [& in fi.] de hoc
d 15. q. 6. auctoritatem. & 22. q. 4. inter cætera. [d]

ADDITIONES.

a Peccauerit. Cum in manu collatoris renunciauerit iuri proprio, nõ video in quo peccauerit, & ſi peccaſſet, non validaretur iuramento, quod vide de renun. ſuper hoc. & vide cle. multorũ. de pœ.
b De reg. iuri. Hæc vera ſunt, quãdo agitur ex maleficio, ꝙ ſolutio vnius aliũ non liberat, ſecus, ſi tenentur ex quaſi maleficio, vnius ſolutio alium liberat. hoc voluit Bar. in l. ex maleficio. §. is quoque ff. de act. & ob. & Bal. in l. 2. C. de condi. fur.
c Anguſtias. No. in profeſſione & tranſitu ad religionem, vt inf. eodem. c. 1. in his. n. in quibus requiritur voluntas cum qualitate libertatis, tunc metus vitiat actum, vt in matrimonio, et profeſſione, et his ſi. et vide etiam in auctoritate præſtanda, vt in l. 1. in fin. de aucto. tu. et in teſtimonio, vt in l. qui teſtamento. in fi. ff. de teſta. ibi, iuriſdictio per metum extorta ff. de iudic. l. 2. 1. reſponſo. et in licentia per vim extorta. 33. q. 5. notificaſti, et ibi gl. de hoc in c. inter cætera. 22. q. 4 et q. 6. auctoritatem. et hic. et c. ſe. et c. ſi vero. et verum. de iureiuran. et in c. fi. de pact. lib 6. Bald.
d Cætera. Adde caſum cle. multorum, de pœn. et aduerte; quia etiã iſtos caſus, quibus metus reddit obligationem nullam tamen illã ratificat ſpontaneus ſecutus conſenſus, iuxta materiam l. 2. C. eo. tit. et hoc no. gl. fi. in prin. ſuper c. 1. Sal. in d. l. 2.

SVMMARIVM.

1 *Renunciat qui electioni ſuæ terrore laicorum, regimini, ad quod electus erat, præfici poterit, & quo caſu, ibi. & nu. 7. & quibus obſeruatis, num. 4.*
2 *Renuncianti hereditati temporali duplici via prætor ſubuenit.*
Hæreditas quædam ſpiritualis, vt electio, ibid.
3 *Iuramentum quibus modis fiat.*
Fides quibus etiam rationibus interponatur, ibid.
5 *Epilogus, & Suppletio gloſſarum. num. 6.*
Hæc decretalis de electo tantum loquitur, eo. num. 6.
8 *Vitioſa, vel affecta res quando videatur, & quid referat.*
9 *Iuramentum ꝙ obliget, ne quid repetatur, vel fiat, et ab eo præcedere quando debeat abſolutio prius, quã repetatur, et prius quam abſolutio fiat, quid cognoſcendum, num. 10. & 11.*
Quando etiam quis audiatur contra iuramentum ſuum eodem num. 10. & 11.
11 *Contra iuramentum ne quis veniat cauendum ab epiſcopo, ſi poteſt aliter adiuuari, & quibus adiuuetur modis.*

CAPVT III.

1 Ad aures. Caſus. Qui † terrore laicorum electioni de ſe factæ renunciat, ſi renunciatio iuramento, vel fide firmata non ſit, regimini, ad quod electus erat, præfici poterit. cõmunis diuiſio. ſecunda ibi, tuæ igitur. [Electio-
2 ni.] & † ſic hæreditati ſpirituali ſibi delatæ. ei vero, qui renunciat tpali, duplici via prętor ſubuenit, ſ. dando vtiles actiones quaſi hæredi, aut præſtando actionẽ, quod metus cau. ff. eodem. ſi mulier. in fi. Hoſt. [Excepto.] qui ɔ̃dicens fuerat, non contemptus, vt patet in antiqua, & ibi deciditur hoc. quæris, an renunciatione non obſtante, poſſit electio confirmari, Petrus, & Abbas. [Iuramen-
3 to.] facto † ſuper libro, vel reliquiis, vel re ſacra. Innoc.
a [vel fide.] i. promiſſione [a] facta p Deum, vel fidẽ ſuam.
b Innocenti. [b] [Præficiatur.] non † obſtante prædicta renũ-
4 ciatione ex primo iure, vel ex iure nouo, Innocenti. Dicit Petrus, & Abbas, prius petita reſtitutione in inte-
5 grum, contra hanc renunciationem. ¶ Prima † gloſſ. reſpondet per quæſtionem, an valuerit renunciatio, ſecunda gloſſ. arguit a contrario, alleg. tria iura in contra-
6 rium, ponit opinionum, & ſoluit. ¶ In † gloſſa prima; [ibi, ſuperiorem.] vnde dicebat Tanc. & Vincent. in arbitrio ſuperioris pendere. [& in fin.] hæc gloſſ. procedit in confirmato, ſed non in electo tantum, de quo loquitur hæc decret. hoc dico ſecundum ſuam opinionem not. ſupra. de tranſactionib. inter corporalia. ¶ In gloſ.
7 ſecunda, [ibi, quidam dicunt.] Dicebat † Tanc. quidam

dam, ſicut Albericus, & Lauren. ipſi aũt Tancr. & Vinc.
dicentes ſe ſequi Ala. & magnæ auctoritatis viros, dice-
bãt, q̃ q̃ p metũ, qui debuit cadere in conſtanté, renun-
ciauit, & abiurauit, repetere poterit, ſecus, ſi ſponte iura
uit, vel renũciationẽ alias ratam habuerit, vel ſi metus
8 fuit vanus. [& ibi, Spoliatus.] & ſit † ratio, quia primo ca
c ſu non eſt res affecta, [c] qñ traditur, & interuenit volun-
tas tradentium, licet coacta. In ſecundo res affecta, & vi
tioſa, qñ iuratur, nec interuenit voluntas ſpoliati in tra-
9 ditione rei, ſecundum Hoſt. [in fi.] vel dic, q̃ in ꝯrijs ple
d nũ ius habeat in re, hic [d] vero non. vel dic, q̃ renuncia-
tio impedit, donec per ſuperiorem fuerit diſpenſatum,
de iureiu. verum. ſm Goſ. ſed Inn. hic recitatis opinioni
bus notatis, de iureiu. ſi vero. dicit demũ diſtinguẽdum
inter iuſm, quod de ſui natura malũ eſt, quod non obli-
gat, & illud, quod ſui natura nõ eſt malum, licet turpiter
præſtitũ, puta per dolũ, vel metũ, & tale obligat. vnde
dẽt quis ſeruare iuſm, quod præſtitit de non repetendo
res ſuas, donec ab illo per epm abſoluatur, ſed dẽt ab-
ſolui, & poſtea petere, ſic dicit intelligendũ, de iureiu. ſi
10 vero. & c. verũ. cognoſcet † aũt eps anteq̃ abſoluat, an
fuerit talis metus, qui potuerit cadere in cõſtanté, & ſic
abſoluet, alias non. ff. eo. l. metum. & dicit hanc decret.
poſſe intelligi, qñ talis metus nõ interuenit. & ſic dicas
quare ergo reſtituitur iſte? rñ. quia eccleſia non tenetur
e habere ratam renunciationem, [e] vt in 1. gl. vel ſm Inn.
hic interuenit iuſtus metus, tñ ꝯueniens pp iuſm nõ au-
ditur, niſi prius per ſuum epm abſoluatur, audiretur aũt
11 ſi iuſm, vel fides non interueniſſet, vt hic, & q̃uis † eps
poſſit abſoluere, cauere tñ debet pro poſſe, ne quis ve-
niat ꝯ proprium iuſm, ſi poteſt aliter adiuuari, vnde nõ
abſoluat iurantem ſoluere vſuras, cum ſoluere poſſit, &
repetere, de iureiu. debitores. & ſi iuraſſet non repetere,
ex officio poſſet epiſcopus detentorem ad reſtituẽdum
compellere, de iureiu. ad noſtram. ſecundo. & ſi iuraſſet
non denunciare ad pœnitentiam, nõ tenetur id ſeruare:
quia eſt ꝯ doctrinam euangelicam. 3. q. 1. ſi peccauerit.
putat tamen Inn. q̃ nõ ſit ꝯ ius, ſi alijs vijs omiſſis abſol
uat, & adde quod no. ĩ. cap. proxi. in vlt. gl. ego inhæreo
textui illius decret. verum, de iureiur. vt ibi dicam.

ADDITIONES.

a Promiſſione. Et ſic iuramentum, & promiſſio in iure æquiparan-
tur, vide etiam, quæ ſcripſi inf. de fideiuſſo. c. conſtitutus. Arch.
b Inn. No. differentiam inter præſtationem fidei, et iuramenti. & ſic
ſunt diuerſa in forma, licet in obſeruatione ſecus, vide tamen Io.
An. de iureiuran. debitores, in gl. per hoc, & infra c. proximo. ſup
gl. no. quod.
c Affecta. Imo ibi non datur reſtitutio, quia tempore expoliationis
iam per renũciationem poſſeſſionis perdiderat, quæ poſſeſſio eſt
fundamentum interdicti poſſeſſoris, non autem dicitur quoniam
poſſit repetere beneficium, quod metu etiam iurato renunciauit,
vide Io. And.
d In re hic. Quaſi velit, q̃ facilius præcludatur ſibi via in hoc iure
quærendo, quã in quæſito, quod eſt magna limitatio ad iſta iura.
e Renunciationem. Quia nõ factam in manu ſuperioris. ſed hic nõ
erat confirmatus, vide ſuper 1. gl.

SVMMARIVM.

1 *Per metũ, qui debuit in conſtantem cadere, ſi quis beneficio ſuo renunciare iurauit, & renunciauit, illud repetere poterit.*
2 *Canonice, aduerbij vis, & comprehenſio.*
3 *Metus reſciſſorius qualis eſſe debeat.*
Meticuloſus quis dicatur, ibid.
Terrentia nos plura ſunt, quam prementia, ibid.
4 *Conſtans quis ſit.*
Reſtitutio qualiter fiat, ibid.
5 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 6.*
Dolo quis non dicitur facere, quod facit, vt excludat fraudem.
7 *Additio gloſſarum.*
8 *Iuramentũ videtur adæquari ſimplici promiſſioni, tamen aliud ſtatutum in iuramento ab eccleſia propter reuerentiam.*
Periurus eſt infamis etiam poſt pœnitentiam, ibid. ver. ſicut ea ratione.

9 *Renũciatio, vel reſignatio, quam commemorat hæc decretalis, tenuit, ſed datur reſtitutio.*

CAP. IIII.

Ad audientiam.

1 Caſus. Qui † per metũ,
qui debuit cadere in ꝯ
ſtantem, beneficio ſuo
renunciare iurauit, & renũciauit, illud repetere poterit.
Et in prima parte conqueſtio partis, cui ſecundo dat iu-
2 dicem ibi, quia vero. [Canonice.] includit † auctorita-
tem illius, ad quem ſpectat, & excludit omne vitium ſi-
moniæ, vel ſimile. [Poſſediſſet.] maxime quo ad caſum
propoſitum. [Reſignaret.] ergo pondera, q̃ ſolum de re
ſignando iurauit. [Reſignauit] pp metum periurii. [Cõ
3 ſtantem.] imo † conſtantiſſimum. ff. e. l. metum. ſo. non
meticuloſum, qui mouetur ad auium volatum, ſed non
ſemper feriet quocunq; minabitur arcus. ꝯ talem dixit
Seneca, Noli eſſe miſer ante tp̃s ſatis dolebis cũ euene-
rit, interim tibi meliora promitte. Idem plura ſunt, quæ
nos terrent, q̃ quæ nos premant. is ergo meticuloſus dr̃,
qui timet timenda, & non timenda. ff. e. l. metum. [Con-
4 ſtans.] ſecurus † ſtat. [Reſtitui.] ipſo intentante actioné.
5 quod metus cauſa, ſm Inn. ¶ Secunda † gl. ponit anti-
quũ edictum prætoris, & dicit, quid ſit vis, & in fine, qd
ſit metus. interſerit 5. modos, quibus dr̃ vis. ¶ Quarta
gl. reſpondet per qõnem. ¶ Pen. gl. ſignat ꝯrium, & rñ-
6 det. ¶ Vltima quærit, & ſoluit. ¶ In † gl. vlt. [ibi, l. 1.] vi
de de procur. in præſentia. ſuper gl. pe. [& ibi. §. Titio. in
fin.] inſtitutus a fratre veniens ab inteſtato qñq; prudẽ
ter facit fratris hæreditaté repudiando ex teſtõ, & poſ-
ſeſſionem recipiendo ab inteſtato, nec dolo dr̃ facere,
7 cum id facit, vt fraudem excludat. ¶ In † gl. 2. [ibi, ex-
pulſa.] de his ĩ. de cã poſ. paſtoralis. & Hoſt. remittit ad
ſummam huius tit. §. qualiter diſtinguatur. (& in fin.)
a vel terret. ¶ In gloſ. [a] no. q̃ (in fi.) de hoc 15. q. 6. c. 1. in
b iſto vero, de quo textus loquitur, durabat metus [b] pp ti-
8 moré periurii, ſed ꝯ † ẽt ſimpliciter promitentem immi
net metus peccati, & tranſgreſſionis fidei. 22. q. 5. iuſi.
So. Dicit Hoſt. q̃ ſi ille non intendebat ſe obligare cum
effectu, ſicut nec pſumitur prima facie voluiſſe, nõ obli-
gatur quo ad Deum, qui reſpicit cor, vt præ. c. 1. 15. q. 6.
per quod videtur idem, quando iuratur, tñ, vt dicit, ec-
cleſia ſtatuit aliud in iuſo, vt in maiori reuerẽtia habea-
tur, ſicut ea ratione imponit periuro infamiã etiam poſt
pœnitentiam, de teſti. teſtimonium. & c. nam et cum to-
9 to. hoc pauci debito modo ſeruant iuſm. dicit † ergo, q̃
ſic reſignans, cum ſcit ſe non obligatum quo ad Deum,
tenet reſignatio, vt in gl. ſed propter metum illatum ſi-
bi ſubuenitur, vt hic.

ADDITIONES.

a In gl. Cõtra iſtam gl. videtur gl. 1. in c. 2. ĩ. e. & no. etiã Bar. in l. 2.
C. e. tit. & verum dicit, quia ibi eſt caſus recte intuendo, Bald.
b Metus. Ergo iuſtus metus eſt iuramentum. contrarium no. gl. in
l. iſti quidem. §. fi. & in l. 2. ff. & C. eod. tit. & vide Bar. in d. l. 2. & te
ne quod hic dicitur.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus non eſt, qui abſolute coactus excommunicato communicat, ſecus ſi conditionalis fuerit coactio.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Milantiæ mulieris commendatio, cuius etiam cauſa commentatus eſt auctor hanc decretalem.*
Huius decretalis repetitio ab illuſtri Gebardo comite de Friburch, facta, ibid.
In nobili viro quid nouum Ioanni Andreæ videatur, ibid.
3 *Communicare quibus modis excommunicato quis dicatur, & quando incurrat excommunicationem per eiuſmodi communicationem eſt mortale peccatum, num. 5. & 8. ver. quinto quod. & quando, num. 20.*
Coactio, & Metus differunt inter ſe, eo. nu. ad dictio. coactionem, vide n. 7.
4 *Licet, pro quamuis.*
6 *Propoſitio, quibus de rebus ſit verba facturus.*

7 *Soluenti incumbit neceſſitas diſtinguendi.*
Diſcretio quare interdum diſtinctio vocetur, ibid.
Coactio abſoluta excuſat a culpa, & pœna.
Conditionalis aūt attenuat culpam, ſed non liberat a pœna, ibi. ver. ſecūdo q, et n. 10. 11. 12. 13. & 14. vid. nu. 17. et 18.
Quæ ſit vtraque, nu. 15. defini. adiectis exemplis.
An quo cadit altera, cadat & altera, & in quibus poſſet interuenire, num. 16.
8 *Fauetur minus metū paſſo, quā ignorāti, uel habēti neceſſitatē.*
9 *Sponte quod fit, parificatur facto per metum, cum exemplis.*
Cap. eos, diſt. 4. de conſecr. & cap. quiſquis metu. 22. q. 5. intellectus. eo. num. & cum hoc cap. concordia.
10 *Metus conditionalis non excuſat ab excommunicatione communionis, nec ab irregularitate rebaptizationis, nec a periurio, & quando attenuet culpam, vi. nu. 7. 11. 12. 13. & 14. alia de metu, num. 17. & 18.*
11 *Cap. quod prædeceſſor, & c. Anteceſſor. 9. q. 3. intellectus, & quomodo cum hac decretali conueniant.*
12 *Cap. quoniam. 11. q. 3. c. inter, & c. ſi vero. infra de ſen. excō. et c. intelleximus. de iudi. conciliatio. cum hac conſtitutione.*
Neceſſitas quæ excuſet, & a quo, ibid.
Speciale inductum contra regulam non eſt habilitandum etiā ad caſus eiuſdem, vel ſimilis æquitatis, eo. num. ver. dicamus.
13 *Cap. ſignificauit. inf. de ſen. exc. q. huic non aduerſetur, ſed concordent, & eius intellectus.*
14 *Cap. quoniam. §. ſi uero. de immun. ec. nunc abolitum, q. diuerſe ad hoc loquebatur.*
17 *De metu quo intelligatur hæc conſtitutio.*
18 *Metus uanus an attenuet culpam.*
19 *De communione qua ſit hæc decretalis accipienda, vi. nu. 22.*
20 *Cōicare excōicato in caſib. nō permiſſis, an & quando ſit mortale peccatum, & num. 21. & 22. uide num. 3. 5. & 8.*
21 *Veniale peccatum unde dicatur, & quid ſit.*
22 *Decretalis huius intellectus,*
Cap. Rogo. cum duobus ſeq. 11. q. 3. intellectus, ibid.
Cap. ſi celebrat, hic allegati intelligentia, ibid.
Cap. ſed illud. 65. diſt. & cap. ſi quem, de ſen. excom. quomodo accipienda, eo. num. utri decretalis, ſed illud.

CAPVT V.

1 Sacris. Caſus. Excommunicatus † nō eſt, qui abſolute coactus excommunicato communicat, ſecus, ſi coactio fuerit conditionalis.
& pars huius, de ſent. excom. ſacras, de ſepul. ſacris. Et in prima deciſa conſultatio. in ſecunda reſponſio diſtinguens. & primum membrum proſequitur ibi, In primo,
2 ſecūdū ibi. In ſecunda. & quia † diuini & humani iuris ſocia dña Mylantia decret. iſtam audiuit ſub repetitione illuſtris dñi Gebardi comitis de Friburch nūc Argētini præpoſiti, qui cū hanc in ſcholis meis repeteret, hoc in illuſtri Theutonico nouum æſtimans, prout erat, nouo nouum adiungere volui per ipſius præſentiā, quæ tūc mihi etiam noua. i. ĩ. anni circulum exiſtebat. 35. q. 8. c. 1. ipſius fauore decr. hanc proſequar commentando, vt per id ſacra ſit eo amplius, & famoſa. [& inf.] & hinc deciſum hr̄ in parte in præ. decre. ſacris. de ſepul. ſed nō quo ad propoſitum, quo quærebatur, an excommunicationem incurrat, qui inuitus excōicato cōmunicat [Cōmunicat] in
3 † oratione, conuiuio, & ſimilib. per quæ ɔ̄hi
a tūr minor,[a] vel aliter, vt ĩ. [Excommunicatis.] maiori, de ſen. excom. ſi quem. communicans. n. excommunicato in minori nullam excommunicationem incurrit. 11. q. 1. quoniam. & dic vt dicam de ſent. excom. cum deſideres. 1. reſpon. in fi. [Coactionem.] abſolutam, vt in gl. [Metum.] ibi. ſ. conditionalem. [in primo.] ſ. cum fuerit abſolute coactus. [Non credimus.] nec nos credamus, & habes hoc verbū ĩ. repetitum, & alibi. cōduplicatū. ĩ. de deci. paſtoralis. [Excommunicatione.] ẽt minori. [Pati.] in vi, quæ infertur, vel communionem illorum. [agēte.] ſ. cōicare. [in ſecūdo.] ſ. qn̄ per metū inductus.
4 [Licet.] pro † quis. [Attenuet.] de pe. diſt. 5. pōt [ſiam.]

culpam. [Nullo.] ẽt mortis, vel alio, qui ẽt poſſit cadere
5 in conſtantē. [Mortale.] ergo † cōio excommunicati eſt mortale, de quo dicam inf. [Excommunicationis.] minoris, vel maioris [Labe.] ſic forte dictū, qa multi labūtur. vt † ẽt dicā de ſi. tanta. in prin. & ex decre. poſt ſummā principa. fr. 5. notabimus. 5. ad gl. apoſtillabimus. 5.
7 opponemus, & de 5. quæremus. primo no. † q interdum ſoluēti incumbit diſtinguendi neceſſitas, nec aliter diſcrete ſoluere poſſet, pp quod interdum diſtinctio vocatur diſcretio. de reſcrip. ſuper literis. ɔcor. de or. ab epi. c. 1. de reſt. ſpo. lr̄as. de ſen. exc. cū illorū. cū ſi. multis. ſcdo q abſoluta coactio excuſat a culpa, & pœna. tertio q conditionalis attenuat culpam, ſed non liberat a pœ-
8 na. quarto † q minus fauetur metum paſſo, q̃ ignorāti, vel neceſſitatē habenti. de primo hic. de ſecundo. de ſen. excō. cū deſideres. in fi. 1. rñ. de tertio. c. tit. inter alia. & c. ſi vero, quinto, q excōmunicato cōicare ſit mortale, apoſtilla gl. 2. & 3. gl. recitentur per duas obiectiones, vt ĩ. ¶ In 1. glo. [ibi, de iudæis.] & ĩ. de bap. maiores. § vl. [& ibi, coſtat.] de hoc 5. di. ad eius vero. ¶ In gl. 2. [ibi, in primis.] vbi de hoc. & 15. q. 6. c. 1. in gl. pe.
9 [& ibi, eos.] alios, quos ibi † parificat rebaptizatis ſpōte, vel p metū. [& in fi.] ibi parificat in teſte tacere veritatē ſpōte, vel p metum. Ad ɔ̄ria. & primo declarando gloſſas obſtant. c. eos. & c. quiſquis. quæ all. gl. 2. ſo. in c. eos. coactio fuit ɔdōnalis, quæ tñ attenuat culpā, vt ibi
10 no. & ſic concord. Idē dico de c. quiſquis. p † q cōcludo, q metus ɔdōnalis nō excuſat ab excōicatione cōionis, vt hic, nec ab irregularitate rebaptizationis, vt ĩ c. eos. nec a periurio, vt in c. quiſquis. ſed oī caſu dico, q ſi iuſtus eſt. i. qui potuit cadere in conſtantē, culpa attenuat
11 vt hic. ¶ Secundo † op. de cap. qd̄ pdeceſſor, & anteceſſor. quæ alle. penal. gl. ipſa gl. dicit illud indultū a canone, & in aīarum ſalutē. dicebat Ho. dici poſſe q partici
b pāti p metū, ſi iniquitati non conſentiat, nullū coram[b] Deo eſt detrimentū, vt ibi. tñ quantū ad eccleſiā eſt excōicatus minori, vt hic, & ſic diſcordāt iudiciū Dei, & eccleſiæ, de ſen. excō. a nobis. 2. eo. ti. inquiſitioni. & ſpō-
12 tan. cū ſi. 3. opponitur forti mō. Et circa † tertiū notabile certū eſt viator, vel peregrinus ſine pœna excōicationis pp neceſſitatē victus cōmunicat excōicatis p quorū terrā tranſit. Idē in creditore ipſius excōicati, ne ſibi pereat, qd̄ ille dēt. hæc patent 11. q. 3. qm̄. de ſent. excō. inter. & c. ſi vere. de iud. intelleximus. ſicut ergo ibi neceſſitas vitæ, vel rerū conſeruandarū excuſat, ſic & hic, cū metus infertur ad priuationē vitæ, vel rerum, excuſare dēt. imo mirum vr̄, q neceſſitas vitæ ſeruandę ɔ̄ famem excuſat, & non neceſſitas vitæ ſeruandæ ɔ̄ gladiū. Item q excuſat neceſſitas recuperādi qd̄ meū eſt, vel mihi debetur, & nō excuſat neceſſitas cōſeruandi. ſo. ſi intelligeremus hanc decre. de communione, quæ inducit excōi-
c cationē maiorē,[c] vt ĩ. dicā, ceſſarent hęc ɔ̄ria. & ſ. proxi. vel dicamus, qd tangit gloſ. q illud ſpāle indultum ɔ̄ rēam nō eſt habilitandū ẽt ad caſus eiuſdem, vel ſimilis
d æquitatis niſi p principem. ff. ſo. ma. l. ſi vero.[d] §. de viro, de priui. ſane. de reg. iu. q̃ a iure. li. 6. de reg. ɔſtōnē. c. li. qd̄ dī de repe. debiti, reſpicit odiū excōicati. ¶ Quar
13 to † op. Hoſ. de decr. ſignificauit.[h] de ſent. exc. ibi, metus excuſat ab excōicationis pœna. ſoluit ipſe, quod licet excuſet a ſnīa, & a pœna vt ibi, non tñ a culpa, vt hic. licet. n. papa quemlibet poſſit a ſnīa ſua eximere, 11. q. 3. qm̄. non tñ licentiam peccandi dare, vt not. de conceſſ. præb. propoſuit. inobedientia vero ſecundum omnem legem eſt peccatum, alleg. no. de transla. c. 2. §. ſed neque. ſed ſo. non videtur ſufficiens, cum ſoluat ſolum partem illam, qua hic dicitur, quod metus non excuſat culpam. Vnde dic, quod decr. illa inducit ſpecialem caſum, excommunicationis, cuius abſolutionem ſibi papa reſeruat. In quo, 5. requiruntur, & inter alia ſpontanea communio, vt ibi dicam. hic loquitur de generali

ſententia

ſententia iuris, qua ligatur maiori vel minori cõicans
in crimine, vel extra crimen, & tali ſentẽtia benę ligare
tur is, de quo loquitur prædicta decr. licet per metũ cõ-
e municaret, vt hic.[e] Quinto † opponebat Vin. de quadã
24 decr. de immuni. eccle. quoniam. §. ſi vero, quam hodie
non habemus, & erat in compilatione ſecunda. vbi dice
batur, ꝙ ſi a domino, vel aliquo potente vis fuit illata
hoſpiti in hoſpitando excommunicato, ipſe hoſpes reus
non erit. So. ſupplebat ipſe Laur. & antiquo, Hoſpes, tan
f tum,[f] vel intelligebatur de coactione abſoluta ſecundũ
25 eos, & ſic concor. huic. ¶ Ad † quæſtiones veniens pri-
mo quæro, quæ ſit abſoluta coactio, & quæ conditiona-
lis, & ipſarũ exempla. Solutio. abſoluta coactio proprie
cadit ſub illa denominatione deciſa de antiquo edicto
prætoris, vt no. ſ. c. proximo, & eſt maioris rei impetus,
cui reſiſti non poteſt. vnde habet in ſe attractionem, vt
dicit textus & ſic fit per manuum attractionem, vel de-
tentionẽ, exemplũ, vt dicit hic Boa. inuitus trahor in ec
cleſiam ad audiendam miſſam excommunicati, vel cũ
excommunicatis ibi audientib. vel ibi exiſtẽs detineor
inuitus, nec permittor exire. vide in bapt. Iudæum, vel
paganũ inuitũ Chriſtiani veſtib. exuunt, ad fontes por-
tant, & illũ baptizant, vel hæretici per eundem modũ
rebaptizant Chriſtianum, vel cogunt illum idola thuri
ficare aperiẽdo manum, ipſius, imponendo thus, & de
mum ipſam manum reſoluendo ſuper prunas, quæ ſunt
ante idolum. 50. diſt. presbyteros, 1. quæſtio. prima. cõ-
ſtat, de bapti. maiores. §. vltimo. detinetur acolytus in-
nimus corã epo, per quem fit ſubdiaconus, veſtitus quis
inuitus veſte religioſa, vel veſte profeſſorũ, & his ſimi-
lia. Coactio conditionalis proprie cadit in metum, qñ
p̄p inſtans, vel futurum periculũ aliquid ago, qđ ſponte
non agerẽ, vt ſi timens mortẽ, vel membrorũ truncatio
nẽ, rerũ confiſcationem, vel aliquid ſimile, ago aliquid
de ſupradictis, vel ſimilib. ſine attractione abſoluta, &
hoc caſu procedit, quod dicit canon, coacta volũtas, vo
luntas eſt, 15. quæſt. prima, merito. certum eſt. n. ꝙ hoc
caſu volui communicare, baptizari, rebaptizari, thuriſi
care, vel ordinari, vt periculum illud euaderẽ. Primo igi
tur caſu in abſoluta nec mereor, nec demereor, vñ nec
recipio ſacramentorũ characterẽ. Scđo caſu, ſ. in condi-
tionali circa illicita demereor, circa ſacramentalia, &
licita non mereor, tñ recipio characterem, in prælleg.
decret. maiores, vbi etiam no. an conditionaliter coa-
26 ctus ad ſacrum ordinẽ, continere cogatur. Scđo † quæ-
ro, an vbi cadit abſoluta coactio, cadat conditionalis,
& e contrario? So. dico, ꝙ vbi cadit vel interuenire põt
abſoluta, & conditionalis, ſed nõ conuertitur. hinc eſt,
ꝙ in emiſſione verbi non poſſet interuenire coactio ab-
ſoluta. vnde ad iuramentũ verbale non poſſet abſolute
quis cogi, ad actuale ſic. puta, ponere manũ ſuper librũ
iuramento mihi delato, vt dicam. ĩ. de iureiuran. verũ.
Inde eſt, & ꝙ in verbali deſponſatione non poſſet inter
uenire abſoluta coactio, ſed in actuali per annulũ bene. h
poſſet. n. minus attrahi, ſed non verbũ. item vr̃ abſoluta
coactio coniunctionis ſexuum, vel oppreſſio ad copulã
cadere in mulierẽ & non in virum, vt dicam ĩ. de ſpon.
is qui. non nego, quin vir per ſodomiam poſſet abſoluta
coactione ſtuprari. inf. de rap. in archiepiſcopatu. horũ
27 rões patent. ¶ Tertio † quæro, de quo metu intelliga-
tur, qđ hic dr̃. So. Dicit Inn. quoſdã intelligere de metu i
vano, alias omnino excuſaretur participans. ipſe, & Ho
ſtien. ꝯ, vt intelligatur ẽt de illo, qui cadere potuit in cõ
ſtantẽ. & ſatis vr̃ queſtio ſolui per textum, qui dicit, pro
nullo metu. metus ergo iuſtus attenuat culpam. ſed inci
28 denter † quæro, an vanus attenuet, & apud Deum, non
dubito, ꝙ ẽt vanus attenuat, licet nõ tantum, vt iuſtus, K
certũ eſt enim, ꝙ meticuloſus, qui timore, licet vano, du
ctus agit, quod diſplicet, minus contemnit, quam ſpon-
te agens, ergo minus peccat, iuxta no. 40. diſtin. homo

Chriſtianus, & inf. de iureiuran. cũ quidam. ¶ Quarto
19 † quæro de qua communione hoc intelligatur, an de il-
la, quæ inducit minorem tantum, quæ fit in oratione, cõ
uiuio, & ſimilibus, an de illa quę inducit maiorem, quæ
ſ. fit in crimine, vel cum excommunicato cũ participib.
Dicit Inn. quoſdam intelligere de ſecunda. vnde Tan.
& Aegy. intellexerũt de cõmunione in crimine, ſed ip-
ſe Inn. & Hoſt. tenet contrarium, ꝙ intelligatur de pri-
ma, & ſic communiter ſolet legi, licet fortiter obſtet,
quod dixi in tertia oppoſitione, & facit quod dicam in
20 prox. quæſtione. ¶ Quinto & vltimo † quæro, an ſcien-
ter communicare excommunicato in caſibus non per-
miſſis ſit peccatum mortale, & hic videtur expreſſum,
ꝙ ſic, ad idem 11. q. 3. rogo, vbi dr̃ talis communio eſſe
ꝯ animam communicantis. ad idem de exceptio. exce-
ptionem, & c. pia, li. 6. & inf. de homi. ſicut dignum, §. il
li præterea. ad idem tripliciter de cler. excom. mi. ca. ſi.
primo in eo, ꝙ ibi dicit, ꝙ grauiter peccet celebrando,
& ſic in mortali, de celebratione miſ. de homine. ſecun
do colligitur ex eo, ꝙ ibi dr̃, cũ ineligibilem, quod non
inducit veniale. Tertio quia per hoc excommunicatur
maiori, ſed maior non infligitur niſi pro mortali. 11. q.
3. nemo epiſcoporum, & c. ſeq. concluditur ergo, qđ eſt
mortale per eundem modum inducitur, de ſent. excom
municationis, ſtatuimus. li. 6. Item talis communio pro
hibita per excommunicationis pœnam, quæ priuat par
ticipatione ſacramentorum. 11. q. 3. ſicut apoſtoli, & tri
bus c. ſequentibus de ſen. excommun. cum deſideres, er
go ex contemptu prohibitionis. 81. diſt. ſi qui ſunt, in fi.
& qualitate pœnæ, quæ pro venialib. non infligitur, de ꝯ
ſe. di. 2. ſi non ſint, iudicabitur mortale, ad hoc 24. quæ
ſtio. 1. non aſſeramus, in fi. Item hæc communio deſcri-
bitur ſub nomine criminis. 11. q. 2. qui merito. Sed cri-
g men eſt graue peccatum. 81. diſt. c. 1. ergo mortale. I-
tem ipſum ſe ingerere communioni, videtur in commu
nicato mortale, de cleri. excom. mi. illud, in fi. ergo ex-
communicati. Item inducitur auctoritas Apoſtoli. 1. ad
Corin. 5. ubi, auferte malum de uobis ipſis. 45. diſti. ſed
illud 2. q. 1. multi. ſed illud, auferte, eſt imperatiuum, &
quod imperatur, neceſſe eſt fieri. 14. q. 1. quod præcipi-
tur, de verb. ſigni. in his, ergo obligat ad mortale. ulti-
mo videtur expediens, ne hac opinione fruſtetur cenſu-
ra eccleſiaſtica, quæ maxime in hac pœna conſiſtit, pro-
pter quod licet interpretari in duriorem partem, de ſen
ten. excommuni. ſi quem. in contrarium, quia certis per
ſonis etiam non aſtrictis, vt peregrinis permittitur iſta
comunio, 11. q. 3. qm̃, de ſenten. excommuni. inter, & c. ſi
vere, ergo de ſe non eſt mortalis. Item ſi oĩs cõmunio in
duceret mortale, fruſtra diſtingueretur inter cõmunio-
nẽ criminis, & extra crimen, de ſen. en. exc. nuper. So. di
uerſi inuenio circa hoc ſcripta. Gof. in ſumma, de ſen-
ten. excom. §. vlt. verſi. quæritur, an peccet, tenet ꝙ ſic
per hanc decr. & per rationem illam excõicari põt ma-
h iori. qđ dicit [h] ſe intelligere cum determinatione decr.
ſi celebrat, in fi. Ray. in ſumma ipſius ti. ad finem, verſi.
quid ſi aliquis communicat, tenet, ꝙ peccat mortaliter
maxime ſi ius nouit, vel ſi eſt clericus, per c. 11. q. 3. ex-
cellentiſſimus, & c. vlti. & per hanc decre. & dicit, con-
trarium tenentes blandiri peccatorib. in ſtragem, & pe
riculũ animarũ & pro hac opinione facit, qđ, narratiue
i tamen, no. Inn. de dolo, veritatis, in ult.[i] gl. de excep. c.
2. & facit quod no. in c. ſi celebrat, in 3. gl. & per Inn. &
Hoſt. ibi in ſuis primis gloſſis. Hoſt. in ſumma eiuſdẽ tit.
§. ult. uer. Sed nunquid participãs, tenet, ꝙ participans
ꝯ prohibitionem canonis, niſi hoc faciat nimis frequen
ter, uel in contemptũ canonis, ueniſiter peccat, com-
K municans uero ꝯ prohibitionem hominis ſpiritualẽ, [k]
uel generalem, mortaliter peccat, & probat, quia ante
prohibitionem hominis non poteſt excommunicari, po
ſtea poteſt, ergo prius non eſt mortale, poſtea ſic, per de
cret.

ote. ſtatuimus, eo. tit. li. 6. ſic dicit intelligendã hãc dec. ſi celebrat, & c. excellentiſſimus, ipſe ẽt hic, & in p̃dicta decr. ſtatuimus. tenet idem, Pet. in decr. ſi celebrat, quã Abb. hic ſequitur, dicit meliorem eſſe opinionem theologorum, qui dicunt, ꝙ talis non peccat mortaliter. ad hanc decr. r̃ndet, quod loquitur de excommunicatis cũ participibus, quod patet per decret. ſacris, de ſen. excõmu. quæ eſt pars huius, ad c. ſi non ſint, de conſe. di. 2. & ſimilibus reſpondet, ꝙ ſæpe excluditur a ſacramentorum participatione, qui non eſt in mortali, alle. de pœn. omnis. facit quod no. de ſenten. exc. ſi quẽ. ad rõnẽ Goſ. ꝙ propter hoc excommunicatur. id verum ſecuta cõtumacia, aliter non. Arch. in præ. c. rogo. 11. qu. 3. recitat fratrem Tho. ſuper 4. ſententiarũ hoc tenere, ꝙ communicans nõ peccet mortaliter, niſi cõmunicet in crimine vel in contemptum, vel in diuinis. Sed dicit Arch. ꝙ in
l duobus vltimis caſibus requirit admonitionem[l] mihi vr̃, ſalua pace Ray. ꝙ communicare excommunicato regulariter ſit veniale, niſi in caſibus hic poſitis. Primus, qñ id facit in contemptum clauium. Secundus, quando id facit in contemptum ſuperioris, & contra ipſius monitionem. Tertius, quando in crimine. Quartus, quãdo ille excommunicatus erat cum participibus per eũ, qui hodie poteſt. ſ. per papam, & iſte poſſet includi ſub ſecundo. Quintus, quando in diuinis communicat, & præcipue in caſu decre. ſignificauit, de ſent. exc. poſſet addi ſextus, qñ nimis frequẽter, arg. 25. di. §. criminis, & iſte ẽt poſſet includi ſub primo. & facit quod no. in Spec. de ſen. pro la. §. vt autem, verſic. quandoque etiam, in fi. alias non credo communicantem in oratione, conuiuio, & ſimilibus peccare mortaliter, alias, vt ſæpius dixi, magnus eſſet rigor iſte dicere, ꝙ ſi excommunicatum, cui in via occurro, ſaluto, vel reſaluto, vel per communem forſan amicum inuitatum in conuiuio non euito, ꝙ per hoc ſim dignus gehenna infernali, quam inducit mortale. cum ergo potius ſe obiiciat hæc communio ad feruorem charitatis, quam ad charitatem, ergo dicatur
21 † veniale, quaſi cito veniẽs, vt ſcripſi in ſalutatione Sexti in gl. ſiue igitur ſummatur veniale, quaſi cito veniẽs, vel ſine quo præſens vita non ducitur, ſiue ſummatur vt veniæ cauſam habens annexam, vel vt dignum venia, de quo no. de pœni. diſt. 1. ſerpens, ſatis huic competit,
m vt dicatur veniale. ad contraria[m] reſpondetur, ꝙ locũ habent in prædictis caſibus exceptis. vnde decreta iſta
22 † intelligitur in 4. caſuum prædictorum per decr. ſacris, quæ eſt pars huius, & ſic legendo ceſſabunt etiam aliqua ex ꝯriis ſ. ſignatis ad hanc decret. quæ alias plene non ſoluuntur. capitulũ rogo, & duo coniuncta loquantur in caſibus exceptis ſ. & ſaltem in vltimo. ad capitulum; ſi celebrat; in primo, & ſecundo inducendi modo dic, ꝙ id non inducit culpa communionis, ſed pœna, ad vltimum eſt reſponſum de maiori excommunicatione, & de ſacramentorum priuatione, per id quod ſup. dixi ſm̃ Pe. quod d̃ deſcribi ſub criminis nomine, fateor in exceptis decreta. Sed illud non probat, ad quod inducitur auctoritas Apoſt. vel intelligitur ſuaſiue, vel in caſibus exceptis, quod dicitur expedire, ne fruſtetur cenſura, verum in caſibus prædictis, in aliis non expedit ꝓpter periculum animarum. & in decr. ſi quem, non fit di[...] interpretatio culpæ, ſed pœnæ.

ADDITIONES.

a Minor. Vide in c. cum deſideres, de ſen. excom. per Io. And. ſuper ver. communicare, vbi ponit verſus.

b Coram. contra hoc facit iſte tex. ibi, cum pro nullo metu. &c. de c. faciat. 22. q. 2.

c Maiorem. Vt cũ quis in crimine damnato participat, de quo inf. q. 4. & eſt ratio, quia non fertur niſi pro mortali, ad quod cõmittendum nullus metus excuſat, 22. q. 2. faciat homo.

d Vero: Ibi vide Bar. & in l. ſi conſtante, in primo membro, verſi. 9. quæro. & per gl. & Bal. in l. fi. C. de pa. qui. ſi diſtra.

e Vt hic. Vide ibi latius Io. An. in c. ſignificante.

f Tantum. Quaſi velit hoſpitem & alios ligari qui ſunt in hoſpitio.

g Peccatum. Crimen eſt graue peccatum, quod no.

h Quod dicit. Scilicet ꝙ poſſit communicans excommunicato excommunicari maiori.

i In vltima. Vbi vide Io. An. in gl. ſua mag. verſi. ſcripſit hic Ion.

K Specialem. Facit, ꝙ mitius agitur cum l. quam cum miniſtro legis, ff. de arbi. l. Celſus.

l Admonitionem. Vide de ſenten. excom. c. ſtatuimus, lib. 6.

m Contraria. Cum conſtitutio continens præceptum, vel prohibitionem inducat, ſi cõtrauenitur, mortale, vt plenius no. de treu. & pac. c. 1. ſuper gl. 2. & ius expreſſe prohibeat hanc cõmunionẽ, non video quod illud non ſit mortale, & huic non reſpondetur.

S V M M A R I V M.

1 *Metum paſſo non ſubuenitur ſi metus fuit talis, qui non debuit cadere in conſtantem. & quis excuſet, nu. 6. & 9.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Fatuitas quid, & quæ non excuſet, & quando cum dolo eſt cõpenſanda, & quæ pertineat ad ipſam, & nu. 3.*
3 *Promiſſio dolo extorta aliquando poteſt infringi.*
Iuramentum tamen non poteſt, niſi in caſu, & quo, ibid.
Deceptis quibus ſubueniendum, ibid. nu. 2.
Dolus quis excuſet, & omnis puniendus in pœnam doloſi, non tamen in lucrum fatui, ibid.
4 *Reſtitutio in priſtinum ſtatum multis modis petitur.*
5 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 6.*
Recuperatio, vel repetitio venditi per impreſſionem, vel potentiam iudicis, vel dolo alterius, qualiter intentanda, ad verſi. non eſt veriſimile. cum ſeq.
7 *Suppletio gloſſarum.* *(eodem num. 7.*
Ad regulam, vel ordinem qui poſſint, et qualiter ſe transferre,
8 *Ad conſenſum præſtandum ꝯ ſuperior cogi poteſt, et quando.*
9 *Excommunicationis metus, quo excuſet caſu, & eius effectus, in fi. et quando dicitur medicina, et bonum obedientiæ.*
Metus regulariter non excuſat, cum culpa præcedit, eo. nu. verſi. nam regulariter.
Et an ſit iuſtus, arbitrio iudicis dirimendum, nu. 10.
Commertio hominum cauere grauis eſt pœna, eo. n. et ver.
10 *Arbitrio iudicis committitur, an ſit iuſtus metus.*

CAPVT VI.

1 **Cum dilectus.** Caſus. Metum † paſſo nõ ſubuenitur, ſi metus fuit talis, qui non debuit cadere in conſtantem. Primo præmittit diffinitionis cauſam, ſoluit obſtantia, & diffinit. 2m ibi, non obſtante. tertium ibi, ſuper. [Conſtitit] per illorum confeſſionẽ, Pet. & Abb. [Vtrunque] ſcilicet ꝙ regulam ſeruent, & Ciſtercienſibus ſupponantur. [Seductos] a Ciſterciẽſibus. [Fa-
2 tuitatem] ff. † de iur. & facti igno. nec ſupina. ff. de ædi. edi. quæritur. §. fi. Hoſt. exponit fatuitatem, ideſt ſimplicitatẽ, animorũ puritatẽ, & ſalutis cõſequẽdæ facilitatẽ. ad hanc fatuitatem pertinet ſm̃ Inno. omnis promiſſio, inductio, & iuramentum, quæ ſunt ꝯ curſum inferiorum cauſarum, puta ſi promittatur, ꝙ a iuuene amouebuntur ſtimuli carnis, vel quæ ſunt ꝯ ius naturale. vel poſitiuũ, vel regulã ſcd̃m conſtitutionis alicuius ordinis approbatã, vt patet hic, & inf. de cõuer. cõiu. dudũ, de rel. do. c.
2 fi. & q̃uis † talis promiſſio per talẽ dolum extorta aliq̃ñ poſſit infringi. iuramentũ tñ ſuper hoc præſtitũ ſemper
2 tenetur. ſi aũt dolus talis eſſet, q peritiſſimos falleret.[a] ſicut in facto alieno, quod de facili cognoſci non poteſt, tunc ſuperior decepto remitteret iuramẽtũ, quia fraus, & dolus &c. ſ. de reſcriptis, ex tenore. in fi. & c. plerunq; ff. de iur. & facti igno. regula. nec obſtat 22. q. 4. ſed cum is. vbi habes, ꝙ Gabaonitæ deceperũt Ioſue in facto alieno, et tñ cogitur iuramentum ſeruare, quia ad fatuitatẽ Ioſue pertinuit ille dolus, quia Ioſue, et ſui de facili crediderunt, quod nõ debuerũt, nã ſicut metus nõ excuſat, niſi ſit talis, qui caderet in cõſtãtẽ virum, ita dolus non excuſat, niſi ſit talis, qui caderet in prudentiſſimũ, & q̃quis etiam omnis dolus puniendus ſit regulariter in pœ-

nam

nam doloſi,nõ tñ in lucrum fatui.quod eſſet,ſi indiſtin-
ctè remitteretur ſibi iuramẽtum , immo ſicut iuſtum eſt
quod dolus cum dolo compenſetur, ff.de dolo,ſi duo, &
culpa cũ culpa,ff.de cõpenſatio.ſi ambo, ff.de eo, ꝑ quẽ
factum eſt l.fin.ſic fatuitas latæ culpę cum dolo eſt com-
penſanda , nam & talis dolo comparatur. ff. depoſiti,
b quod Nerua.[b] ff.de ver.ſig.latę culpæ.alii dicunt,ꝙ nun
quam remittendum eſt iuramentum, ẽt ſi per dolum ex
tortum ſit,ſm Inn.& de hoc s.eo.ad audiẽtiam,& duo-
bus capitulis pręce.ſm Hoſt.[Reſtitutionem]quia pete
bant reſtitui in ſtatum , in quo erant ante votum emiſ-
4 ſum,Pet.& Abb.[Petita]per † act.quod metus cauſa.re-
ſciſſoriã,vel de dolo,vt in priſtinum ſtatum reſtituatur,
vt ff.de dolo,arbitrio.§.1.ff.eod.ti.l.putat.§.ex hoc,ſm
c Inn.Dicit Hoſt.vel iudicis officium implorãdo,[c] vel ſim
pliciter proponendo, de iudiciis, dilecte.[Eis]canoni-
cis,Inſularũ.[Imponẽdũ]triplici de cauſa,quia iurauc-
rant,quia metus allegatus nõ fuit probabilis,& quia do
5 lus bonus,& eis vtilis.¶Prima † gl.rñdet per quæſtionẽ,
& incidentem opinionem, quarta gl.rñ.per quæſtionẽ,
& incidentem opinionem.¶Pe.gl.tractat multiplicem
ſpeciem metus,& diuerſa circa ipſum auxilia.¶Vlti.gl.
6 elicit tria notabilia,& cuiq; ſignat vnum ꝯriũ.¶In † 3.
gl.ibi,l.3.in fi.]vide de reſti.ſpolia.ex parte,ſuper 3.gl.
[& ibi,l.1.]vide in c.ſi vero.ſuper 4.gl.¶In gl.pen.[ibi,
§.vlt.]ibi,æquiparat adeuntem hæreditatem per metũ
verborum,vel mortis.[& ibi,l.pe.]incipit,ſi per impreſ-
ſionem,vide de renuncia.ſuper hoc,ſuper glo.C.qđ me
tus cauſa,[& ibi,l.vlt.] vide de officio dele.c.1.ſuper 1.
gl.[& ibi,§.vlt.]vide de electio.bonæ.1.ſuper gl.ſi cita
ti.[& ibi,ſi quis firmo,§.vl.] vide s.de vſu pal.niſi.ſuper
vlti.gl.[non eſt veriſimilę]vide de præſum.quãto,ſuper
1.glo.[& ibi pe.& vlt.]vide s.[& ibi, illicitas]ſequitur,
exactiones,& violentias factas,& extortas metu vendi-
tiones , vel conditiones ſine pretii numeratione prohi-
beat præſes prouinciæ. item ne quis iniquũ lucrum , aut
damnum ſentiat[& ibi, medicus]vide de æta.& qualit.
ad aures,ſuper gl.pe.[& ibi,inferre]vtendo iure licito,
& honoris iuri[& ibi, §.magiſtratus] vide de app.ſolici
tudinem,ſuper gl.antep.[& ibi,cum qui.1.rñ.]filius pro
ponens querelam,qui fraude ſcripti hæredis deſtitit,re
petit,& proſequitur inhcoatam.¶In vl.gl.[ibi,& elegã
ter]vide de empt.& vendi.cum dilecti, ſuper vlt.glo.&
ibi.Item Mela.in prin.]vide de teſti.ſicut,ſuper 3.gloſ.
7 ¶In†glo.1.[ibi,ſeruare regulam] Dicit Inn. ꝙ profiteri
poterunt hũc Ciſtercienſem ordinem arctiorem,de re-
gula.licet.dicit ẽt Ho. ꝙ, vt ſinguli bene potuerunt trãſi
re ad arctiorẽ religionem , ſed remanẽtes in loco nõ po-
terant arctiorem regulam profiteri, nec ſe & locũ ad il-
lam transferre ſine diœceſani cõſenſu,de eccl.ædi.ad au
diẽtiam.2.de re.ecc.nõ ali.poſſeſſiones,de relig.do.in-
ter quatuor,& eo.ti.c.vno,in fi.li.6.requiritur ẽt tũc om
nium conſenſus, & vide quod dicam de reg.ſuper eo,in
gl.quamuis,verſi.aliqui tñ.[& in fi.] idem Goſ.alle.inſ.
de exceſſibus prælatorum,ſicut vnire.70.di.ſanctorũ,&
8 dicebat talem conſenſum hic interueniſſe,dicebat † ẽt,
ꝙ ſi epiſcopus conſentire nollet, vbi hoc ageretur, ꝙ nul
lũ ſibi præiudicium fieret,cogi poſſet per ſuperiorem,j.
d de iure pa. nullus.[d] 8.q.3.Artaldus.[e] 9.q.3. nunc vero.
e ¶In gl.quæ fiunt.[ibi,non excuſat]hoc dictum Io.cuius
9 fuit hęc gl.ad literã † poſuerunt Vin.Tan.& Phi.& Goſ.
tenet idem,dicẽs,ꝙ aut excõicatio eſt iuſta,& ſibi impu
tet,qui talem ſe reddidit,aut iniuſta, & ſic non timẽda,
quia non ligat.hoc ẽt tenet Archi. de ſen.excommunic.
c.1.li.6.Sed ipſe idem gloſſator notat contrarium,infra
de reſtit.ſpolia.olim 3.quod eſt verius,ſecundum Hoſt.
quia continet nedum corporis, ſed etiam animæ detri-
mentum.2.q.1.de manifeſta.11.q.3.audi.nec ob.ſecun
dum eum,ꝙ eſt medicina,quia illud, cum ſubeſt cauſa,
vel propter bonum obedientiæ, alias quandoque plus
aufert.vnde ſi pauperẽ presbyterũ , de cuius promotio-
ne ſpes eſt,epiſcopus comminetur ſe excõicaturum, niſi
det 10.certe iuſte timebit.11.q.3.ſententia. Bonaguida
de hoc tractat nil approbans.s.c.proxi.tũ dicas, ꝙ glo.
iſta vera eſt in primo mẽbro diuiſionis Goſ.ſ.qñ ſnia eſt
iuſta,& tunc ſibi imputet,qui ſe talem reddidit.nam re
gulariter non excuſat metus, cũ culpa præcedit.ff.quod
metus cauſa.ſi mulier.2.in ſecundo membro, ſ.qñ eſt iu
f ſta,ſit vera gl.ꝯria[f] ad q đ bene facit C.de apoſta,hi,q
ſanctã.ibi dicitur,ꝙ grauis eſt pęna eſſe inter homines,
& hominum carere commertio. Sed hoc inducit excõi-
catio , ergo timor excõicationis eſt timor grauis pęnæ,
ad id j.de ſen.ex.ſacro, circa medium ibi, cum nõ leuis
ſit culpa tantam infligere pænã inſonti. ¶In gl.pe.[ibi,
g metus rerum]vel impediendæ promotionis , 8 de inſti.
cum veniſſent,ver.ipſe vero.[& ibi, ſuſpicio metus]imo
ſuſpicabitur ibi periculum[& ibi, interpoſitas]& 15.q.
6.c.1,vbi de hoc in 1.gl.& Hoſti. remittit ad ſummam,
e.ti.§.qualiter metus.ver.inuenio tñ.[& ibi, Arbitrio.]
10 Idem Inn.& Hoſt.qui † tenent,ꝙ ſi dubitetur , an ſit iu-
h ſtus metus arbitrio[h] iudicis ponderantis circũſtantias
erit hoc dirimẽdũ[& ibi,1.rñ.]hucuſque gl. Io. q̃ poſue-
rat s.eo. ad audiẽtiã,& quod ſequitur,fuit additio.¶In
i gl.vlt.[ibi,cõſtituit[i]]dic vt ibi no.& j. de cõuer.coniu.
dudũ,ad finẽ.]& in fi.Io.ibi nõ ſup matrimõnio,ſed ſup
abſentia reſtituitur,qui per alterius fraudem abfuit.

ADDITIONES.

a ¶Tenet.Quia põt ſeruari ſine interitu ſalutis &c.& in ipſius prę-
ſtatione non fuit dolus ſufficiens ad exhib.vel reſcindendum.
b Nerua.Ibi vide Bart.in repeti.& in l.1.§.non autem, ff.ſi quis te.
li.iuſ.eſſe fue.& p do.Bar. de Sal.in l.ſi iure ſuccurſum, C.depoſi.
c Implorando.Vide Io.An.de offi iu.c.2.ſuper fi.gl.2 & Cy.Bart.
Bal.& Saly.in l.fi.C.ex qui.cau.ma.
d Nullus.Vbi vide Io.And.in ſua gl.mag.alias autem,quando quis
habet conſentire alicui actui, & ſi vult conſentire ſuperior , apud
quem de hoc fit quærela cognita de minus iuſta recuſatione cõ
ſenſus,dat licentiam, vt ff.ſo.ma.ſi cum dotem.§. eo tempore, &
ibi per Bar.& vide gl.& doc.maxime Bal.in l.cum non ſolum,§.
neceſſitate, C.de bo.quæ lib.
e Artaldus.Vel poteſt dici,ꝙ perſonas ſuas poſſunt obligare ad ob
ſeruantiam illius regulæ,licet non ſciret locum, vel licet illi non
potuerunt hoc ſcire,tunc ſibi ẽt pręiudicat propter talem ſubie-
ctionẽ,vt in c.cũ dilect⁹, & ibi hoc no.gl.in ver.adiudicatur.Bal.
f Contra.Pro hoc,quia excommunicatio,quamuis iniuſta,timen-
da eſt,& in dubio ſeruanda per excommunicatum,& alios.11.q.
3.quid ergo,cum ſi.facit c.1.de ſen.excom.li.6.
g Promotionis Facit ad id,quod no.Cy.in l.interpoſitas,C.de trã-
ſa. ꝙ excuſat metus amiſſionis magni lucri.
h Arbitrio.Idem no gl.in præal.l.interpoſitas,& ibi Bal.& vide ad
materiam gl.& quod ibi not.Bart.& Bal & per Sali.in l.metum.
C.quod me.cau.vbi allegat hoc dictum Inno.
i Conſtituit.An dolus in ſpiritualibus habeat vitiare,no.hoc in c.
in noſtra,in gl.in ver.dolo,in c.in noſtra , de ſepul.et in c.ex par-
te,el 2.in gl in ver.cauſa falſa.ad hęc tex.optimus in c.veniens,et
in c.dudum,in fi.de conuer.coniu.Bal.

SVMMARIVM.

1 *Amiſſæ res probantur per iuramentum,probata violentia per
teſtes, & num.19.*
2 *Depoſita pecunia in ſacculo ſignato, ſi depoſitarius reſignauit,
& neget ibi pecuniam fuiſſe , ſed lapides , vel tantum non
fuiſſe, quid iuris , & quia ſi negat ſe ſoluiſſe ſaccum , nu.3.*
Apertura rei alienæ quem facit reum,ibid.
*Dolo facere, vel renuere contumaciter pro eodem eſt, eo.num.
2.ver.pro eodem.*
4 *De violentia cunctis ſpeciebus hic conſtitutum intelligitur.*
5 *Damni, vel amiſſionis occaſionem qui dedit ex iniuſtitia, dam-
num videtur dediſſe. etiam rex, vel dominus, & quando te-
neatur actione,quod metus cauſa, vel alia, & nume.6.7.&
10.vel ex furto, num.9.*
6 *Leg.metum 2.primi reſponſi intellectus.*
7 *Interdictum, vnde vi,requirit vim factam.*
9 *Probationibus ſubueniendum, ver.idem placet.*
*Probabilia argumẽta ſufficiunt ob difficultatẽ, & impoſſibili-
tatem*

tatem probationis, ibid.

Quod poteſt, faciat homo in probando, ibid.

11 *Suppletio ad contextum fit per dictionem, maxime, & dictio. & debuit, num. 12.*

Confeſſio tantundem valet, quanti teſtes, eod. nume. 11.

12 *Appellatio ſimpliciter interponenda, ſi quis in nullo teneri ſe dicat, ſed ſi in aliquo, exprimendum grauamen.*

Appellatio a definitiua ſi fiat, vtrum omnia grauamina veniant in appellationis cognitione, ibi. ver. tamen ſi.

A iuramenti, cuius meminit decretalis, delatione & præſtatione tutius & verius eſt appellare, ſi ex eo quis grauetur, quam a ſententia definitiua, & ratio, ibid. ver. alij dicunt, contra quos, & quibus præſtandum, nume. 21. & 22.

A iuramento eiuſmodi oritur actio & exceptio, ibid.

Ex iuramento ſi quis grauetur, quibus ei modis prouideatur, ibid. ver. nam etſi poſtea, & quod ſententiæ, & quod probationi comparetur, eodem in loco, & quod reuocari poſſit a deferente iudice, num. 13. & tribus ſequen.

13 *Taxationem ſuam ex vi iuramenti factam quo caſu queat reuocare iudex, & nu. 14. 15. & 16. & quãdo faciẽda, n. 22.*

14 *Authen. de iudicibus, §. oportet. intellectus.*

15 *Sententiam ſuam quando iudex reuocare poſſit, & ſupra nu. 11. & a reuocatione eius poteſt appellari, num. 15.*

17 *Manus, bonum eſt refrenare, & ratio.*

Violenti varijs puniuntur iuris partibus, & quibus, ibi.

19 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nume. 19.*

Intereſſe ex maleficio per iuramentum, ex contractu vero per teſtes, & num. 20.

20 *Additio gloſſarum.*

Intereſſe mea difficile probatur, & loco eius, quod intereſſe poſſit certam pœnam ſtipulari, conſilatur, ibid.

Patrimonij ſecreta cuilibet non reuelantur, quod dominus non præſumitur ignorare, ibid. ver. quia nec ſecreta.

Diues quandoque creditur, qui eſt pauper.

Pauper econtrario, ibid.

22 *Ex perſonarum qualitate negotium credendum.*

C A P. VII.

1
2 Super eo. Caſus. Probata † violentia per teſtes, res amiſſæ probantur [a] per iuramentum. Et in prima, partis con
queſtio. In ſecunda, papæ reſponſio, ibi, verum. [Violen-
a tiam] quid ſi † per dolum, vt ſi ſaccus cum pecunia depoſitus eſt penes aliquem ſignatus, lit. cõte. a depoſitario, cum eſſet conuentus actione depoſiti, reddit ſaccum deſignatum, & confitetur ſeipſum aperuiſſe, & reſignaſſe, ſed dicit, quod plenus erat lapidibus, non pecunia, vel negat tantam pecuniam ibi fuiſſe, quãta petitur, probationes deficiunt, quid erit? Dicunt quidam, quod cum in act. depoſiti veniat dolus, & perfidia, vt legitur & no. ſ. de depo. c. 1. probanda eſt veritas per iuramentum petentis, taxatione præhabita, vt hic dicit, ar. 2. q. 1. in patris, ff. depoſiti. l. 1. §. ſi ciſta ſignata, ſecus, ſi ex contractu conueniretur. ar. ff. de ædil. edic. l. ædiles, ibi. §. 2. & 3. Alii dicunt, quod furti agendũ eſt, & cõdemnabitur ad reſtitutionẽ ſacci ſignati. quod ſi non reſtituatur, iurabitur in litem contra depoſitariũ. ff. de in litẽ iurã. l. 2. & 3. ff. de rei ven. qui reſtituere, pro eodẽ enim habendum eſt contumaciter renuere facere reſtitutionem, cum poſſit, vel dolo facere, quominus poſſit, ff. quod vi, aut clam, ſemper. §. eum, quia verum eſt, niſi conſtaret, quod ſaccus eſſet reſignatus, tunc. n. non condẽnaretur ad reſtitutionẽ ſacci ſignati. Sed ſtatim contra ipſum deferetur iuſiurandũ in litem, ff. de dolo, arbitrio. 1. rñ. & §. non tñ, ff. depoſiti. l. 1. §. item Pompo. & §. ſi pecuniã in ſacco ſignato. ff. de peti. hæred. qui ſe liti obtulit, ff. de cond. furtiua. in re furtiua, & eſt hoc verũ, quñ apparet depoſitarium furtum commiſiſſe. tũc enim iuratur in litem, quãtum ſaccus ſignatus valebat, quñ furtum factum eſt, & ſaccus apertus, ff. depoſiti, ſi ſacculũ, ff. de in litem iuran. cum furti. nec mirum, quia etiã nomine hominis mortui, in cuius reſtitutione mora interuenit, iuratur in litem, ff. de in litem iurã. in actionibus, §. ſi. quia hæc vera ſunt, niſi in apertione dolus interuenit, vt in eadẽ l. in actionibus. Sed & ſi dicat non interueniſſe dolum, non creditur ei, cùm præſumptio ſit contra ipsũ ex eo, quod contra probationem h facit, niſi hoc probauerit, ar. ſ. de preſump. ca. 1. & de hoc no. ſ. de elec. cum in iure.
3 ¶ Quid ſi † conſtat, quod ſaccus fuit ſibi datus ſignatus, negat tñ ſe ſoluiſſe ſaccum? Reſpon. nõ creditur ei, niſi præſumptionibus veriſimilibus, vel aliis probationibus probet ſe innocentem, ar. ff. depoſiti, quod Neruа, & in l. 1. ſuperius alle. poteſt & illud dici, quod contra hunc depoſitariũ agi poteſt ad exhibendum, & ſi ſignatum nõ exhibeat, vt recepit, iurabitur in litem contra ipſum, ff. ad exhibẽdum, Iul. ſcripſit, 1. reſpon. §. 1. & §. ſed & quis, & l. 3. §. 1. ſed
4 & quod hic † dicitur de violentia, locum habet, ſiue ſit expulſiua, ſiue ablatiua, ſiue compulſiua, vt ex hac decre. colligi poteſt, & ex l. C. vnde vi, ſi quñ. fruſtra enim poneretur ſub hoc ti. niſi & vim comprehenderet compulſiuam. & idem vr̃ de inquietatiua, ff. quod vi, aut clam, ſẽper. §. pe. & de turbatiua. generaliter enim hæc decr. loquitur, & dicta l. ſi quñ. ergo. & gñaliter debent intelligi.
5 ar. ſ. de teſt. relatum. 2. rñ. cũ ſuis concor. ¶ Quid † ſi aliquis rex, vel dominus terræ iniuſte banniuerit, vel diffidauerit aliquem ſubditum, vel aliũ, propter quod omnia bona mobilia, & immobilia banniti, vel diffidati ſunt nõ ſolum per dñm, ſed ẽt per alios occupata, & multa alia damna paſſus eſt, nonne tenetur dominus de omnibus his? Ita vr̃, quia eius metus fuit occaſio amiſſorũ. vnde & actione, quod metus cauſa, tenetur, ff. eo. tit. ſi cum exccp. §. Pedius, & §. in hac actione, & §. hæc aũt actio, & §. quadruplicabitur, & §. Iul. ff. de incẽ. rui. nauf. l. ne qđ. ex naufragiis, alleg. Abb. decre. olim. infra de iniur. Nec
6 † ob. quod ſi quis audiuit armatos venire, & fugit, & occupatur fundus, ceſſat qđ metus cauſa. ff. eo. ti. metũ. 2. rñ. . . quia ibi loquitur de vano timore. vecors enim eſt, qui audito, quod armati veniunt, ſtatim fugit. põt enim eſſe, quod non veniunt contra ipſum. ff. de vi & vi arma. l. 3. §. qui autẽ viſis armatis. ſed ſi armati præmitterent ei, quod contra eũ irẽt, quod raro fit, quia eſſet contra conſuetudinem, ſi quem præmunirent, hoc dico, quñ ea intentione irent, quod aliquem ſpoliare vellent, vel alio probabili modo ſuſpicari poſſet, tunc bene haberet locũ actio quod metus cau. & tenerentur armati de omni dãno, quod eorum occaſione vim paſſus ſibi contigiſſe iuraret, ar. hic, & in dictis legi
7 bus, & 2. q. 1. in primis. non † tñ propter hoc tenerentur venientes interdicto, vnde vi, niſi res occuparent, quia interdictum vim factam requirit, ff. de vi & vi arm. l. 1. §. qui armati venerunt, et ſeq. ff. de incen. rui. nau. l. 3. §. non ſolum, ſcđm Inn. cuius eſt gl. quam etiam poſuit Hoſt.
8 [Spoliatum] rebus † mobilibus, vt ſi mercator ſpoliatus fuit in nemore. probauit enim res, quæ erant in manica, et valorem ipſarum ſuo facto taxatione præmiſſa, et hoc innuit lex, ſi quñ, dum dicit, Abreptis, reſpectu mobiliũ, vel inuaſis, reſpectu immobiliũ, ad hoc Inſt. de vſucapio. §. furtiuæ, et §. qđ autem, 2. ſcđm Hoſt. quod † ſi nõ
9 ſpoliauit, ſed furtiue ſubtraxit? Dixit Inn. quoſdam dicere ibi non habere locum, quod hic dicitur, ſed ipſe dicit, quod non videt diuerſi. rationem. Idem placet Hoſt. cum ſubueniendum ſit probationibus, & malicia punienda. Item et propter difficultatem et impoſſibilitatem probationis, etiam vbi non eſt commiſſa violentia, ſufficiunt probabilia argumenta, de cleri. pe. c. 2. et
b fit alias probatio ſolo iuramento. C. de ali. pu. [b] præſtan. l. 2. ff. vbi pu. edu. debe. l. officio. et faciat homo, qđ poteſt. 22. q. 2. facit ad id ff. de teſtibus, carent, C. de hære.
10 quoniam, in fin. putant † idem prædicti in domino terræ, qui iniuſte banniuit, vel diffidauit, vt prędixi in gloſ. proxi. [Arbitramini] ſecundum Goff. vel appellauerãt, vel reſtitui petebant contra ſententiam, ff. de iudi. ſi prętor [Contra vos] interdicto, vnde vi, vel actione, qđ me-

nis cauſa conuentos, ſecundum Innocenti.[Proceſſum]
per iudicem, qui vos condemnauit[per teſtes]maxime.
11 nam † idem, ſi per cõfeſſionem. vnde lex nõ diſtinguit,
quomodo fuerit patefacta, Hoſ.[Ipſius]ſpoliati, vel vio
12 lentiam paſſi.[Potuit.]& † debuit. Hoſt.[Ab ipſo.]ſcili
cet iudice, & ſi ex taxatione quis putat ſe grauatum, ap-
pellet ſimpliciter, ſi in nullo putat ſe teneri, vel ex-
preſſo grauamine exceſſus, cum in aliquo tenetur. tamẽ
ſi non appellet a taxatione, vel iuramento, ſed a ſenten-
tia tantum, hæc omnia venient in cognitione ipſius ap
pella. quã interponit a diffinitiua ſm quoſdam, de iure-
iurando. l. generaliter, §. ſinautem. & ſm hoc ſufficit ap
pellare a ſnia, qua caſſata perditur omne ius quæſitum
a iureiur. ex quo procedit ſententia, cum totum ſit vnũ
conſtructũ, ad hoc in Auth. de iudicibus. §. oportet, col.
3. C. de duobus reis. l. pe. ff. de mi. l. 3. §. pe. Alii dicunt,
qđ ſi reus credit actore plus iuraſſe, quã debeat, a dela-
tione, & præſtatione talis iuramenti eſt ĩ. decendium
appellandum: nec ſufficeret appellare a ſententia, quæ
forte nunquam feretur, ĩ. 10. dies. ſed ſi forte ĩ. 10. dies
feratur, nec prodeſt, nec ſufficit a ſentẽtia appellare, qa
ex iuramento iam præſtito orta eſt actio in factum. ff. de
iureiuran. ſed & ſi ſeruus. C. de rebus creditis. Actori, q̃
non perdetur, ẽt ſi contingat caſſari ſententiam, vel ap.
c ab eo factam pronunciari[c] iniuſtam. hoc tutius, & ve-
rius eſt, vt patet in eo, quod legi. & no. ĩ. de re iud. quod
ad conſul, nam & ſi poſtea non ſequeretur ſententia, nõ
prouideretur grauato ex iureiuran niſi in caſibus, ff. de
iureiur. admonẽdi, & C. de rebus credi. l. 1. & ſi. hoc au-
tem intelligas verum eſſe, quando quis iurat id quod pe
tit, ſuum eſſe, vel non eſſe, ſibi deberi, vel non deberi. nã
ex tali iuramento oritur actio, & exceptio, vt dicunt præ
dicta iura, ſecus autem eſt vbi dicit ſe tantum expendiſ-
ſe, vel tantum ſibi datum fuiſſe. hoc enim iuramentum
non cõparatur ſententiæ, ſed ſuccedit loco probationis.
vnde nec ex eo ſolo oritur actio, uel exceptio. quare &
d in hoc caſu[d] ſufficit, q̃ a ſententia appelletur. de tali lo
quitur hic & auth. de iudicibus. §. oportet. unde & põt
13 ſaluari prima opinio in hoc caſu. ¶ Quid † ſi iudex poſt
iuramentum præſtitum cognoſcit ſe in taxatione erraſ-
ſe, nunquid poterit hoc reuocare, & errorem ſuum corri
gere? Aliqui dicunt q̃ nõ, ut in Auth. de iud. §. oportet,
col. 6. Inn. ĩ, arg. ff. de iud. quod iuſſit. ĩ. de acc. qualiter
1. ĩ. de pur. uul. c. 1. ĩ. de ſent. excom. ſacro. §. ſi. 1. reſpõ.
14 & facit, qđ no. in Spe. de expen. §. ſi. uer. porro. nec † ob.
dictus §. oportet. quia loquitur, qñ taxatio eſt legitima,
nec reuocata ante condemnationem ex cauſa. Nos au-
tem loquimur, qñ ante ꝯdemnationem ex cauſa uera, &
15 rõnabili reuocatur. Sed † & ſicut in delatione, ſeu taxa
tione, ſic & a reuocatione, nedum a ſententia appellari
poteſt. in quo caſu & correctioni locus eſt, ad hoc ĩ. de
appel. cum ceſſante, ar. ĩ. de ſen. excom. ſacro, §. ſi vero
iudex. & hoc locum habet in iuramentis, ex quibus non
16 oritur actio, vel exceptio. in aliis † autem ſicut nec lice
ret iudici reuocare ſniam, ex quo ipſam tulit, ſ̃. de offic.
dele. in literis, ſic nec iam præſtitum iuramẽtum, niſi in
caſibus. ff. de iureiur. admonendi, & ſ̃. no. ſcđm Inn. cu-
ius eſt hæc quaſi tota gl. quod delegato iudice verũ eſt
indiſtincte, ſecundũ Ho. Ordinarius autem poteſt ſuam
ſententiam reuocare, qđ dic, vt legi. & no. ĩ. de ac. quali
e ter.[e] 1. reſponſ.[Negocij] & loci, an ſit veriſimile, q̃ in
17 eo loco talia tenuiſſet.[Cõdemnate]bonum † eſt ergo
refrenare manus, puniuntur enim violenti per edicta,
interdicta, reſponſa prudentum, conſtitutiones [illegible]
pum, de quibus no. ſ̃. c. proxi. remittit Hoſti. ad [illegible]
eo. ti. §. qualiter retractetur. 1. reſpon. & ſub 1. §. ¶ Pri-
18 ma † gl. ponit differentiam circa intereſſe [illegible] cui
parti rubricæ adaptetur capitulum. tertio q[illegible] oppo-
19 nendo, & dupliciter reſpõdet. ¶ In † gl. 1. [ibi. §. nõ ſo
lum] vide de foro compet. dilecti, in vlt. gl.[& ibi, ſi in
empt. probat minor ipſius intereſſe rem ab eo emptam,
vt quia fuit maiorũ ſuorum[& ibi Argentarius. §. ſi.]qđ
ſubtracto, vel corrupto inſtrumento probare non potui,
& iõ cãm perdidit. quandoque nunc aliis inſtrumentis,
aut teſtibus, quibus tunc vti non potui, probare poſſum.
[& ibi, In bonæ] vide in præal. c. vlt. ſuper 1. gl. ¶ In vlt.
gl.[ibi, legitimos] vide, de iureiu. c. ſi. ſup gl. pe.[& ibi,
20 nõnunquã] vide de dila. c. 1. & 3. & ſuper gl. 2. ¶ In † gl.
1.[ibi, probandum eſt] ĩ. ti. prox. c. 1. & quia id eſt diffi
cile, ſolet dari conſilium, q̃ loco intereſſe certã pœnam
ꝯhens ſtipuletur, per l. 2. ĩ. alle. & per l. ſi. ff. de præto. ſti
pu. Ho. vide in Spec. de fruc. & inter. §. ſi. ver. pe.[& ibi,
non poſſent] quia nec ſecreta patrimonii cuilibet reuelã
tur, imo q̃ñq; creditur diues, qui pauper eſt, & econtra;
inſti. qui & ex quib. cauſis ma. non poſ. §. in fraudem, in
Auth. de nup. §. quia vero hactenus, col. 4. ſed dñs hoc
non præſumitur ignorare. C. de reſcin. ven. quiſquis.[&
21 in ſi.] idem in caſibus † in Auth. de col. §. ſuper eo, & §.
ſe. col. 9. ponunt caſus de præſide prouinciæ, qui poſt de
poſitũ officiũ nõ manet per 50. dies, & in iudice ad aliã
adminiſtrationem, vel prouinciã vocato, qui non dimi
ſit procu. contra illos. n. iuratur per damnum paſſos ab
22 eis, ſcđm Goſ. ¶ In gl. ult.[ibi, vel diues] vnde † ſi mu-
liercula diceret ſe habuiſſe ſcyphos argẽteos, uilis mer
cator p̃cioſas margaritas, grãmaticus libros iuris & ſa-
cræ paginæ, nõ crederetur. dicit ẽt Hoſt. conſiderandas
perſonas reorum, an talia facere conſueuerint, nec ne.

ADDITIONES.

a Probantur. Et hoc inſurgit ex eo, quia iſta nõ ſunt probabilia. p-
teſtetur per iuramentum, q̃ non eſt neceſſe ea ſingulariter in li-
bello exprimi, vt no. Inno. in c. cum dilectus, de ordi. cogn. & ad
iſta, quę hic dicit Inno. ſ. quando arguitur dolus aduerſarii, vide
Bart. in leg. in actionibus, C. de in li. iur. dum dicit de valiſia, qui
cõtrariatur, ut in l. ſi ff. fur. aduer. nau. cau. c. 1. l. ſi qñ, C. vñ vi. Bal.
b De ali. pu. Caſus autem fortuitus an probetur iuramento, uide
Io. An. in c. cupiẽtes. §. quod ſi, & per Bar. in l. a. §. quod diximus,
ff. ſi quis cau. & per D. Bar. de Saly. in l. fina. C. de ſide inſtr. & vi-
de Io. And. in Spe. de app. §. nunc breuiter, ver. quid ergo, & vide
Bar. in l. ſcire oportet. § ſufficit, ff. de excu. tut.
c Pronunciari. Pro hoc facit, qđ no. gl. in l. ſi cum excep. §. hoc ãt,
& ibi Bar. ff. qđ me. ca. & uide Bal. i l. ſancimus, C. de iud. et Pau.
in repeti. c. ſi. de dolo & cõtu. viđ Bar. ff. de in lit. iur. l. in actionib.
d Hoc caſu. Et hoc tenet Bal. in auth ſed hodie, C. de iud facit qđ
ipſe no. in l. quæſtionem, C, de fideicom. & in tali iuramento, de
quo hic in iſto c. non habet locum l. admonendi, ff. de iureiur. vt
poſſit retractari, vide ibi Bar.
e Qualiter. Ibi vide latius Io. An. ſuper gl. 1. & ibi vide diſt. Io. Cal
de. & vide Bar. in l quod iuſſit, & l. iudex, ff. de re iud.

¶ De in integrum reſtitutione, Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio, ſiue diſpoſitio tituli.*
Titulus hic quos caſus comprehendat, ibid.
2 *De reſtitutione euiſmodi in decretis, Sexto, et Clem. et alibi agitur.*

1 ¶ Viſo † de quadam ſpeciali reſtitutione, quæ datur rõ
ne metus, vidẽda eſt materia reſtitutionis in integrum
in genere, ſub quo comprehendit de reſtitutione eccle-
ſiarum, & hoc [illegible] plurimum. Item minorum. ĩ. eo. con-
2 ſtitutus, & c. pe. & maiorum. ĩ. c. ex litteris. de † materia.
2. q. 3. in ſi. & 35. q. 9 per totum. repetitur autem rubri-
ca in 6. & in clem. cui conuenit, de officio iu. c. 2. de pri
uil. cum olim. 3. ver. nos igitur, de reſcr. li. 6.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia reſtituitur contra contractum alias legitime celebratum, et quando.*
2 *Intereſt quod noſtra, & prouenit ex contractu probandum per teſtes, ſecus ſi ex maleficio.*
3 *Facere & omittere differunt in iure.*

Expenſa-

Expenſarum, & laborum colonorum habenda ratio in reſtitu-
tione poſſeſſionum, ibid. et num. 4.
4 *Innocentius confuſionis arguitur.*
5 *Epilogus. & ſuffragium gloſſarum, num. 6.*
Reſtitutio quibus non detur caſibus in prin. & nume. 1. quan-
do non præiudicet, §. in gl. antep. ex ea nec damnum, neque
lucrum quis conſequi debet, §. in gl. vl. expenſæ reſtituendæ,
et quæ, ibid. num. 3. et 4. neceſſariæ quibus, nu. 8. 9. 10.
Verba reſtitutionis generalia edicti, num. 10.
7 *Additio gloſſarum.*
Læſa an dolo aduerſarij, an ſui facilitate cõtigerit, nõ tenetur
exprimere eccleſia, et an plures eius cauſa poſſit exprimere,
vel vna expreſſa alteram proſequi, remiſſ. eo. num. 7.
8 *Inter minorem eccleſiam, rempublicam, et ciuitatem ſint ne*
quædam differentiæ, et quæ, et quæ aduerſus eum, eaſque
currant præſcriptiones, et an vſucapio. et num. 9. 10.
9 *Auth. quas actiones, et auth. conſtit. hæc innouat, intellectus.*
11 *Alienatio rei eccleſiaſticæ etiam in illicito caſu facta, dummo-*
do forma ſeruetur, et quæ, tenet.

CAPVT I.

a
1 Requiſiuit. [a] Eccleſia † reſtituitur ꝯ contra-
ctum alias legitime celebratũ,
ſi enormiter ex illo ſit læſa. cõis
diuiſio. ſecunda ibi, Noueris. [Poſſeſſionibus] eccleſia-
rum [laycis) vel clericis [cõceſſis] ab epiſcopo, vel eccle
2 ſia [manifeſte] ergo † intereſſe prouenient ex ꝯtu pro-
bandum eſt per teſtes, ſecus in eo, quod prouenit ex ma
3 leficio. ĩ. ti. proxi. c. vlt. [Facere] & ſic in † faciẽdo loqui
tur, non omittendo. [Ac labore] ergo horum duorum, ſ.
expenſarum, & laborum habenda eſt ratio, ne doleant
coloni ſe agriculturis curam dediſſe, & facit C. de alu.
l. n. §. vno, de conſti. cum M. de rebus eccl. nõ alie. ad au
res, & c. ad audiẽtiam, de pecu. clericorum. c. fi. & de re
4 gu. iur. locupetari, cum ſuis concor. li. 6. dicit † Inn. & cõ
fuſe, ꝙ mens literæ eſt, ꝙ illi non coguntur res reddere,
b niſi eis refundantur expenſæ [b] neceſſariæ, & vtiles, quas
ꝓ eis, & in eis fecerũt, ſed ſi illas expenſas reſtituere no
lint, non recuperabunt rem locatam, niſi in ꝯtu dece-
pta fuerit eccleſia, quia & ſine huius melioratione pote
5 rat plus locari. ¶ Prima † gl. ponit duas lecturas. ¶ Quar
ta gl. reſpon. per quæſtionem, an poſt quadriennium re-
ſtituatur eccleſia, & ponit opinionem, quam approbat,
ponit opi. etiam ꝯtriam. ¶ Pen. glo. circa alienationẽ di-
6 ſtinguit, an teneat, vel non. ¶ In † gl. 2. [ibi, ſi ex cauſa iu
diciali] vide vt lite non conteſt. accedens. 2. ſuper vlti.
gloſ. [& ibi, ſcio illud.] propter minimam rem, vel ſũ-
mam, ſi maiori rei, vel ſummæ præiudicetur, non datur
reſtitutio. ¶ In gl. antep. [ibi, §. cauſa.] vide hãc, & §. ad
hæc, in decr. 2. de off. indi. in gl. 2. [& ibi, ẽt §. vlti.] ſi mi-
nor reſtitutus fuit abſentibus & non vocatis creditori-
bus, vt abſtineret ab hereditate patris creditoribus nõ
præiudicat. [& ibi, l. vna] aduerſa parte præſente exami
nabitur cauſa reſtitutionis in integrũ. [& ibi, Nam ita]
alias nam diuus. vide de iud. exhibita, ſuper 1. glo. ¶ In
gl. pen. [ibi, iubemus] 2. res eccleſiæ ꝯ formam alienata
vendicatur per eccleſiam cum fructibus medii tẽporis.
[Et ibi, l. 2.] licet patri donanti prędium filii filius con-
ſenſerit, donatio nõ tenuit, nec eget filius reſtitutione,
ſed in immobilib. tenet, ſed reſtituitur, ſi ſit infra tẽpora.
¶ In gl. vlt. [ibi, l. vna] quæ ſic incipit, qui in integrũ re-
ſtituitur, ſicut in damno morari non debet, ita nec in lu
cro. [Et ibi, §. reſtitutio] ſequitur, ita facienda eſt reſtitu
tio, vt quiſque in integ. ius ſuum recipiat. [Et ibi, Intra
vtile, in fine.) ſi quis rem, quã emit a curatorib. minoris,
meliorem fecit, ſi curatores idonei ſunt, ꝯ emptorẽ non
reſtituitur, niſi expenſas illi reſtituat, quas bona fide fe-
7 cit in re. In † glo. [ibi, læſa eſt] nec tenetur exprimere, an
c dolo aduerſarii, an ſui facilitate [c] ſit læſa. de hoc, & an
plures cauſas poſſit exprimere, vel vna expreſſa alterã
proſequi, vide in Spe. ſecunda parte, eo. ti. §. qualiter, in
prin. ¶ In gl. 3. in fi.) facit quod no. de reſcr. ſi proponẽ-
te, & ĩ. de loc. propter. in 1. gl. ¶ In 4. gl. [ibi, Iure reipu
d blicæ [d]] dicit hic Inno. differentiam † eſſe inter minorẽ,
8 eccleſiam, rempublicam, & ciuitatem quantum ad peti
tionẽ reſtitutionis in integrum. nã non currit hodie etiã
minori, nedum pupillo vſu. vel præſcriptio. 10. vel 20. an.
in rebus, quę ſeruando ſeruari poſſunt, ſiue ſint mobiles,
ſiue immobiles. C. de ta. l. lex, quæ tutores, & ideo ſuper
his non eſt neceſſaria reſtitutio in inte. C. in qui. cau. in
inte. re. non eſt. l. fi. quamuis olim, & ſi non ꝯ pupillum,
tñ ꝯ minorem currebant præſcriptiones hæ. ff. de acqui.
re. do. l. bonæ fidei emptor. ſed ꝯ eccleſiam, rẽpublicã, &
ciuitatẽ bene currit vſucapio, quadriẽnii præſcriptio, &
alię temporales & perpetuæ præſcriptiones, ſed datur
9 eis reſtitutio. ſm Innoc. & dicit Hoſt. ſic poſſe intelligi †
auth. quas actiones. C. de ſacroſanc. ec. & auth. conſtitu
tio hæc innouat conſti. col. 8. & põt ſm Inn. eſſe rõ, quia
eccleſia, & reſpu. eſſe fingitur in vltimo inſtanti minoris
ætatis. præſcriptio vero 30. vel 40. an. currit ꝯ oẽs prędi-
ctos. datur tñ reſtitutio ex generalib. verbis edicti, quę
10 talia † ſunt, Quod cũ minore 25. ann. geſtum eſſe dice-
tur, vti quęque res erit, animaduertam, ff. de mi. l. 1. §. p̃-
tor edixit. pupillus vero ab his præſcriptionib. ſeruatur
illæſus. C. de præſcr. 30. an. ſicut in rẽ, ciuitas tñ nõ reſti-
tuitur, ar. ff. ad ſe. Mace. l. nihil intereſt, ſm Inn. vide ple-
nam remiſſionẽ de hoc inf. auditis, ſuper gl. eccleſia. di
cit Hoſt. ꝙ non vr̃ præſcriptionem temporalem currere
ꝯ eccleſiam, nec leges, vt eccleſias dãnoſę, in hoc eſſent
recipiendę. 10. diſt. c. 1. per totum. imo per vlt. Auth. de
ec. 11. §. pro temporalibus, vr̃ corrigi auth. hæc conſtitu-
tio, vt ẽt temporalis 10. vel 20. ann. nõ currat eccleſiis,
ſed ſola 40. ann. vnde nec Gratianus 16. q. 4. nec decen-
nii, poſuit partem legis, quæ ꝯ eccleſias erat, vt illud ad
priuatos reſtringatur. dicit tñ ipſe Hoſt. aliter no. in sũ.
de vſucap. §. quæ non, ver. quidam ẽt dicere voluerunt,
& vide quod dicam de reg. iu. poſſeſſor. li. 6. ſuper fin. 1.
e gl. [e] Sed dicit hoc ſibi magis placere, cũ non inueniat iu
re canonico, quod ꝯ eccleſiam currat præſcriptio trien-
nij, vel quadriennii, ſaluo caſu fauoris fidei, de præſc. c.
1. alle. de teſta. filius, ſaluis præſcr. iudicialibus, & quę cõ
tumaciam punit, vt lite nõ conteſt. qñ. §. in aliis, & his,
quæ ad ſtatum & conditionem perſonarũ, & iudicialia
pertinent. 5. q. 2. præſenti. 16. q. 2. ſi quis incognitus, de
quibus multa exempla poſuit in ſum. de præſcr. rerũ im-
mo. §. quot ſint eius ſpecies. Itẽ. vt dicit, nõ reperitur iu-
re canonico, ꝙ princeps ſecularis poſſit dare rem perti-
nẽtẽ ad eccleſiam, ſed ꝯtrium habetur 12. q. 2. c. 3. & ſeq.
& facit bene, de rer. permu. c. 1. vbi ẽt ſi per ſe velit per-
mutare, neceſſaria eſt voluntas eccleſię, & ibi cõis opi.
Lau. Io. Vinc. Tan. Iac. Phi. Inno. Hoſt. & Abb. [& ibi, G.
Na.] & Goff. hic, & in ſum. huius ti. §. ſit computat o, &
§. qñ aũt, dicens, ꝙ reſtituitur ẽt poſt quadriennium, do-
f nec ſit præſcriptum. [f] [& ibi, & dic.] ſm Inn. a cuius tem
pore addidit hunc ti. [& in fi.] dic vt ĩ. eo. ti. c. 1. li. 6. qđ
c. hic poſuit, & gloſſauit Hoſt. in gl. in iudicio, ibi, tũ ex
literis, & inf. de reb. ecc. non alien. ad noſtram. ¶ In gl
11 pe. [ibi, caſu licito] idem hic Goff. ſecũdm Io. dixit idem,
etiam ſi caſus non ſit licitus, dummodo ſeruetur forma
hęc, not. 12. q. 2. in fi. ſum. & c. ſine exceptione. facit pro
Ber. de conſtit. quę in eccleſiarum, & de rebus eccl. non
alien. c. vlt. ibi, legitimo etc. et hoc tenet Archid. de reb.
eccl, non alie. c. 2. li. 6. et vide quod ibi dicam.

ADDITIONES.

a Requiſiuit. In iſto primo videtur, ꝙ ſi talis cõtractus tendat ad
dãnũ eccleſiæ ꝙ tunc nõ valeat, & per cõſequẽs nõ ſit neceſſaria
reſtitutio, q̃a niſi ſit vtilitas, uel neceſſitas, nõ debet fieri, alias nõ
valet, vt in c. dudũ, de re. ec. non alie. li. 6. & in c. cum Apoſtolica,
de his, q̃ fi a præ. ſed põt dici, ꝙ cõtractus in ſe legitimus nec cõ
muni

mutal opin.putabatur, q eſſet in vtilitatem eccleſiæ, licet poſtea caſu aliud accidat, vt in l.ſed vltro, ff.de nego.ge.ad hoc gl.in uer. per furtiū.in c.cum apoſtolica, de his, quæ fi.a præla.& ad hoc, quod hic etiam in gl fi.in ver.enorme, in c.ad noſtram, de re.ecc. non alie.& uide quod no.doc.in c.1.in gl.1.de depo.& ibi an requiratur, q ſit uerſū in eius utilitatē, & quis habeat probare, A rc.

b Expenſæ. Vide l colonus, ff.loca.in prin.& ibi Bar.& quid de emphyteuta, ibi uide remiſſ.

c Facilitate ſit. Facit quod no.in l.fi.C.de in inte.reſti.mino.& uide l.minor ât magiſtratus, & ibi Bar.ff.d mino.ubi d forma libelli.

d Reipublicæ Quomodo ciuitas poſſit reſtitui, & quando, uide in Spe.e.ti.§.quis autem.uer.idem quoque, & ibi Ioan. And. & per Cy.& Bar.in l.res publi.C.ex qui cau.ma.

e Super fi.1.gl. Eccleſia autem præſcriptionibus temporalibus utitur contra laycum, uide gl.3.& ſuper illa Io.in l.de præſcripti, illud, & gl.& doct.in auth.quas actio.præallег.& an contra laycū habentem viam communem cum eccleſia præſcribatur ſpacio 10.vel 20.anno vide Io.An.in c.1.de iure pa.libro 6. in nouella.

f Præſcriptum. Et de hoc uide in Spe.de in inte.re.§.infra qđ.uerſ. primo.ſcias etiam q licet minor reſtituatur, in eo, quando læſus eſt in minori ętate, nō tamē in eo, q læſus eſt infra illos quatuor annos datos ad petēdā reſtitutionē.ut eſt gl.no.in l.fi.C.đ tēp.in integ.reſt.pe.& eſt tex.in l.doli.§.diuerſū, ff.de mino.qui nō eſt alibi.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia læſa propter negligentiam procuratoris, qui iura non produxit eccleſiæ, reſtituitur.*
Diuiſio decretalis, ibid.

2 *In diœceſi ſua ſi epiſcopus dicat ſitum monaſterium, ius commune facit ad ſubiectionem pro eo.*
Exemptionem, & ſubiectionem probare an erat hic ſuperfluum, ibid.

3 *Poſſeſſionem eligendi, & inſtituendi quando amittat epiſcopus, & nu.5.6.7.8.9.& quando ſubiectionis, nu.6.& 7.*

4 *Eligendi poteſtate quis dicitur ſpoliatus, ſi ab alio fiat electio.*
Electio caſſatur non facta ab eo, qui eſt in quaſi poſſeſſione, ibi. & nu.10.ver.ſi autem.& quando etiam ab eo facta.nu.18.
Electus ab eo qui eſt in quaſi poſſeſſione, obtinet, ibid.num.10.

7 *Poſſeſſionem amiſiſſe quibus rationibus agendo quis confiteatur et quibus recuperare queat, ibid.& num.10.& 43.ver. item epiſcopus.*

9 *Amiſſa recuperare licet etiam per vim.*

10 *Poſſeſſionis retinendæ interdictum, vti poſſidetis, quando & contra quos, an cōtra ſcilicet electore, an electū, an confirmatorem, & in alio caſu contra excommunicatorem turbantem propterea iuriſdictionem, an cōtra excommunicatum, vel ſeruātes excommunicationē, competat epiſcopo turbato in huiuſmodi.& num.11.14.& ſupra nu.7.et quæ probanda, n.17.*
Turbantes ius alterius iniuriarū tenentur, eo.nu.10.ver.ſi āt.
Electio per electorem extra iudicium renunciantem poſſeſſioni iuris ſui eligendi, vel aſſerentem ſe non fuiſſe in poſſeſſione, eod.nu.10.in fine.

11 *Poſſeſſio non turbatur per ſola verba extra iudicium prolata, ſed per electionē, vt hic, vel aliud factū.& affert exēpla.*

12 *Poſſeſſionem iuris eligendi an quis amittat, ſi plures ſucceſſiue eligantur per non poſſeſſorem, & confirmetur, & etiam adminiſtrent, & quibus caſibus & nu.13.& 14.*
Verba non ſufficiunt in acquiſitione, vel amiſſione, ibi.& nu.12.& vbi opus eſt facto, nu.11.& quando, ibid.

13 *In poſſeſſione iurium acquirenda neceſſarius eſt expreſſus conſenſus eorum, qui poſſidebant, vel ſaltem patientia.*
Poſſidere quando quis incipiat in his iuribus, ibid.& nu.14.

14 *Electio plures habet partes, & quas, & tunc dicitur facta electio eis omnibus concurrentibus, vel interuenientibus. Et vt confirmari poſſit, vel confirmata non irritetur, quæ requirantur, nu.15.16.et 18.ver.porro vbi.*
Interdictum vti poſſidetis, cui, & quando competat, eo.num. ver.& ideo.ſup.nu.7.& 10.& quis in eo obtineat, eo.num. 14.& quæ probare debeat intentans ipſum, nu.17.& 18.
Probare quod aſſerit is debet, qui ius habet contra ſe commune, eo.nu.15.ver.ſi tamen aliquas & nu.16.
Bonus quis non præſumitur, vel doloſus habetur, cui eſt contra ſe ius commune, niſi contra probetur, ibid.& nu.16.

16 *Tempus longum quod dicatur, committitur arbitrio iudicis.*

17 *Interdicto, vnde vi.vel, vti poſſidetis, agenti quæ probanda, & num.18.*

18 *Petitorio, vel poſſeſſorio agēti ſuper iure eligendi, vel electionis validatione, quæ incūbant probāda, & vide n.15.16.17.*

19 *Recuſari nō poteſt iudex de communi aſſenſu datus, niſi ex noua cauſa.*

20 *Iudices non ſunt timendi ab innocente.*
Armati et hoſtes timendi ibid.

21 *Conuentus in quibus agere poſſit et conueniri, abbatia vacāte.*
Agendi ius ad nos pertinet, in rebus noſtris, et communib. ibi.
Conueniri, et ex his rebus poſſumus, ibid.

22 *In nomine non eſt vis.*
Et ſi pro quamuis, ibid.

23 *Præiudicium nobis fieri non debet ex alieno facto etiā iudicis.*

24 *Recuſari poſſunt iudices, ſi aſſumant partem, vel audientiam vni partium denegando.*
Appellari poteſt etiam ab eis ex his cauſis, ibid.
Iudices animoſe procedere qua de cauſa dicantur, ibid.

25 *Læſio ſit ne probanda neceſſario in reſtitutione concedenda.*

26 *Reſtitutio hic cur data, et neceſſaria, cum deeſt ordinarium remedium, nu.27.et eius effectus, et quas inducere probationes liceat in ea, eod.nu.27. Eſt præambula ad veram reſtitutionem, et ordo iuris nec libellus neceſſarius, eod.nu.*

28 *Electio facta ab eo, qui eſt in poſſeſſione iuris eligendi, quibus caſibus non confirmanda, et nu.29.*
Cap.conſultationibus, de iure patro.c.querelam, de elect. et c.cum eccleſia, de cau.poſſeſſ.intellectus, eod.nu.

29 *Confirmationem, vel infirmationem qui petit electionis potius videtur agere petitorio, quam poſſeſſorio.*

30 *Præambulæ quæſtiones ſunt prius terminandæ, vnde dependet quæſtio principalis.*

31 *Excommunicatio epiſcopi publicanda, et ſeruanda, qui eſt in poſſeſſione ſubiectionis et ratione proprietatis competit.*

32 *Aſſerere non debet iudex cautus, quod non eſt probatum.*

33 *Gratia, vel diſpenſatio fieri non poteſt lite pendente in præiudicium partis.*

34 *Epilogus, et ſuffragium gloſſarum, nu.35.*
Reſtitutio ex negligentia procuratoris an detur, §.1.et nume. 40.§.2.
Inter reſtitutionem iure minoris, et iure maioris, quæ differentia, §.1.ver.vlt.
Contra procuratorem meum quando poſſum experiri, et quid præſtare teneatur, ibid.§.1.

36 *Suppletio, vel additio gloſſarum.*
Clauſulæ, quod ſi non omnes, etc.in reſcripto effectus, eod.nu.
Renunciare, pro repudiare, ibid.accipitur.

37 *Subtilitatibus ſecundum canones non eſt locus.*
Electio ſi fiat lite pendente, quo caſu dicatur res litigioſa transferri, ibid.§.in gl.et nu.38.

38 *Cap.primu, et ſecūdū infra, vt lite pēd.intellectus, et per ea non corrigitur hæc conſtitutio, quia diuerſe loquuntur.*

39 *Inhibitioni memoratæ hic tripliciter expoſitio tribuitur, et per hanc an videatur prorogata iuriſdictio, ibid, in prin.*
Mandata ſine cauſæ cognitione quam vim habeant, ibidem, uerſi.uel melius.

40 *Mandatum, quod nō pertinet ad iudicis officium, nō aſtringit*
Neque notorie iniuſtum, ibid.
Reſtitutio hic videtur facta eccleſiæ iure minoris, non quia læſa per negligentiam, eo.nu.§.in gl.pen.

41 *Poſſeſſionis ius cuiquam non interdicendum, niſi in noui operis nun.& matrimonio.*
L.pen.ff.de aqua quoti.& æſti.intellectus, ibid.in calce.

42 *Præſentationis, & electionis iura differunt inter ſe, ut fiant, aut non fiant lite pendente, & nu.43.*
Præſentationis quæſtio niſi intra tempus hic dictū terminetur, epiſcopus ordinabit eccleſiam, niſi in caſu, ibid.
Oeconomum quando conſtituat epiſcopus in eccleſia iuris patronatus, ibid.
Super eligendi iure quæſtioni finiendæ non videtur tempus limitatum.

uitatem, eod. nu. uer. quando uerò, & nu. 43.

43 *In electionibus collegium innititur iuri communi.*

In præſentatione patronus gratiæ, ibi. vnde facilius hac, quam illa impeditur, ibid.

Impeditur facilius quod gratiæ innititur, quam quod iuri communi, ibidem.

Caſſationem petens electionis ab aduerſarijs factæ epiſcopus, hoc ipſo conſtituit eos poſſeſſores, eo. nu. ver. Item epiſcopus.

44 *Læſum ne fuerit monaſterium propter non exhibitionem priuilegiorum, & quomodo, & nu. 46.*

Monaſterio ne fiebat ob id quid præiudicij, ibid. & nu. 46.

45 *Papa unquid etiam præiudicabatur eadem de cauſa, et n. 47.*

Electio quare hic non confirmabatur, nec infirmabatur, & an id fieri poſſet, eo. nu. uer. Item fin. & nu. 48.

48 *Poſſeſſione uti quis ſuſpenditur ex impedimento præiudicialis quæſtionis, propter connexitatem releuatur grauamen etiam non litigantis, ibid. uer. & per hanc.*

CAPVT II.

a 1 Cum veniſſent. [a] Caſus, reſtituitur † eccleſia læſa propter negligentiam procuratoris, qui iura eccleſiæ non produxit. & pars huius de iu. cũ veniſſent. prima pars ponit comparationem partiũ, & dationẽ auditoris. ſecunda ibi, Coram, alle. epiſcopi 3. allegationẽ monaſterii, & ibi. Ad hoc 4. interloquitur
2 ibi. Nos igitur[Suo] ex vna parte. & ꝯ ep̄m[In † diœceſi.]& ſic ius cõmune quo ad ſubiectionem facit pro ep̄o [Inconcuſſe] probationes de exẽpti. & de ſubiectione vñr ſuperfluæ, niſi dicas, ꝙ ep̄s ex conſuetudine, vel priuilegio habeat eligere in omnib. monaſteriis ſibi ſubiectis. vnde probata ſubiectione habebat obtentum, & illi econuerſo obtinebat exemptione probata, vel potes dicere, quod dicebatur electio nulla pp excommunicationem monachorũ latã in eos per ep̄m, ſed illi ſe dicebant exemptos, & de hoc dicã in fi. primũ verius[Facta fuit]per monachos, cum tñ ep̄s fuiſſet in quaſi poſſeſſione præficiendi abbatem in ipſo monaſterio, quam per-
3 deret † non poterat viuente abb. inſtituto per ipſum. quãuis conuentus verbis negaret ipſum eſſe in quaſi poſſeſſione, ẽt ſi inſtitutus ab eo aſſereret ſe fuiſſe electũ a monachis, intendens interuertere illam quaſi poſſeſſionẽ, quia nec ſibi mutare poteſt poſſeſſionis cauſam. C. de
b acq. poſ. nemo, [b] & ĩ. de reli. do. cum dilectus. ſed & ipſo inſtituto mortuo eandẽ poſſeſſionẽ retinet ep̄s, quouſq; per monachos, vel alios alter electus ſit, & cõfirmatus, de quo no. ſ. de ele. querelam. ideo nec confirmatur hęc electio facta a monachis cum de poſ. cauſa pendeat in-
4 ter partes. nã per † electionem factam a monachis vr̃ epiſcopus ſpoliatus. vnde & ſi poſſeſſorio tñ agatur, & epiſcopus põt probare, ꝙ præmortuũ Abbatẽ elegerit, & ꝑfecerit, caſſabitur electio monachorũ. & electus ab eo, ſi quẽ eligeret, obtinebit, vt ĩ. de cã poſ. cum olim, &
5 de iurepa cõſultationib. & ſ. de ele. querelã. ſed † & ſecundũ Inn. ẽt viuẽte inſtituto põt ep̄s poſſeſſionẽ amittere, puta ſi eã renũciet, vel in aliũ verbo trãsferat, vel per ſniam adiudicetur eidẽ, & alii adiudicetur, vt no. ĩ. de conceſ. pb. c. noſtris. nã tali lata ſnia põt & dẽt ep̄s ꝓbabiliter ſuſpicari ſe poſſe repelli de iure ab illo, pro quo lata eſt ſnia, qui & poſt ſniam habet animũ poſſidendi, licet non elegerit, quia nec ſe caſus obtulit. ff. de
6 acqu. poſ. ſi id quod. §. ſi. poſſeſſione † vero ſubiectionis põt priuari eo ipſo, ꝙ Abbas alii ep̄o cęperit obedire. et tunc. n. alius ep̄s incipit ꝑſcribere, vt inf. c. 1. ergo & poſſidere, quia ſine poſſeſſione nõ præſcribitur, vt inf. de præſcr. cãm quæ. ſed non ſemper amittit poſſeſſionẽ eligẽdi, licet alius eligat, ſed tũc demum, qñ de poſſeſſione expellitur, quod accidere põt pp timorẽ iuris, vel facti. pp timorẽ iuris, quia non credit, qđ ad ipſum pertinebat eligere, vel quia ſnia lata eſt ꝯ ipſum, vel alia rõne, & iõ ſe ad illa vlterius intromittere non intendit, pp timorẽ vero facti, quia non audet eligere pp potẽtiam illorũ, qui dicunt ſe ius habere, vel qui de facto poſſeſſionẽ nacti ſunt, & iõ ſuſpicatur ſe poſſe repelli, qui eſt vnus modus amittendi poſſeſſionem. ff. de acqui. poſ. ſi id quod. §. ſi. quamdiu ergo neſcit aliũ electum ab alio vel inſtitutum & confirmatum, nõ amittit poſſeſſionẽ, quę non amittitur ſine animo, vel corporali expulſione, quæ in iuribus fieri nõ poteſt. C. de acq. poſ. quemad
7 modum, & l. clam poſſidere. caueat † tñ ſibi, quia ſi contra aliũ, qui eligit intẽdat interdictũ recuperandæ poſſeſſionis, ſtulte facit, nempe ſic ſe amiſiſſe poſſeſſionem confitetur, niſi forſan poſtquam ſciuit electum ab alio, & eccleſiam vacãtem. inf. ſua tẽpora elegerit. ſ. de ele. ne pro defectu. inf. de cõceſ. pb. nulla. vel imploret officium iudicis, quamcito põt, vt remoueatur de eccleſia totaliter electus, & vide quod dicam de conceſ. præb. diuerſitatẽ, in prin. gl. quare. vel agat interdicto retinẽdæ poſſeſſionis ꝯ electores. vbi. n. aliquid iſtorum interuenerit, & interuenire potuerit, vr̃ ſuſpicari ſe poſſe impelli, & tũc tanquam vecors ſolo animo amittit poſſeſſionem, & ideo interdictum, vti poſ. non competit, ad
8 hoc ff. ſi ſeruitus ven. & ſi forte. §. 1. illud † etiam generaliter tradi poteſt, quod non præſumitur epiſcopus amittere poſſeſſionem, quam animo retinet, quamdiu infirmus eſt, vel nõ habet copiam iudicis, vel quodcunq; aliud impedimentum occurrit, ad hoc ff. ad Tertul. l. 2. §. confeſtim. ſ. de reſcrip. ſciſcitatus. niſi per aliquem actum exteriorẽ ipſum appareat ſpoliatũ, puta quia electus eſt extra capitulũ, vel veniẽs non fuit admiſſus, vel cũ vellet ire per agrum debentẽ ſeruitutem, prohibitus eſt. in his. n. caſibus & ſimilibus amittitur omnino poſ. & ideo in iudicio non eſt locus interdicto retinendæ
9 poſſeſſionis, niſi forſan & extra † iudiciũ amiſſam poſ. ẽt per vim recuperaſſet, qđ licet incontinenti. C. vnde ui. l. 1. alii dicunt, ꝙ ex quo inſtitutus ab ep̄o mortuus eſt, amittit ep̄s poſ. eo ipſo, ꝙ conuẽtus negat ep̄m poſſidere, & conuentus fungitur vice poſſeſſoris, ar. ff. ſi ſeruitus ven. ſicuti. §. diſtant. & multo fortius, ſi aliquẽ eligat, quamuis electus poſſeſſionem non habeat, nec confirmatus ſit niſi ep̄s faciat aliquid de prædictis, ꝑ quod videatur poſſeſſionem retinere, quod non placet Inno.
10 vt patet ĩ. de re. ſpo. in litteris. qđ autem † ſ. no. ep̄o dari interdictum, vti poſ. ꝯ eum, qui elegit, etiam ſi non ſit electio confirmata pro eo, ꝙ epiſcopus aſſerit ſuã poſſ. turbari, vr̃ abſurdum. nam eadem rõne debet dari hoc interdictum, ẽt ſi extra iudicium inter amicos aſſereret ad ſe electionẽ pertinere, & ſic ex ſolis verbis dabitur in-
c terdictum hoc, quod non eſt ſentiendum, [c] & idẽ vr̃ dicẽdum in ſnia excõ. lata ab illo, qui nõ eſt in poſ. ſ. ꝙ cõtra eũ nõ cõpetit huiuſmodi interdictũ, nec ẽt, vñ vi. imo plus vr̃, ꝙ ſi taliter electus, vel malitioſe, vel ꝑ errorẽ ſit cõfirmatus in poſſeſſione Abbatiæ, nõ cõpetit interdictũ, vti poſ. ꝯ electorẽ, ſed potius ꝯ electũ, vel cõfirmatorẽ. ſol. vere ꝯ electorẽ cõpetit, ipſe. n. eſt, qui contẽdit ſe eẽ i poſ. iuris eligẽdi, & ſic turbat poſſeſſionẽ ep̄o, qui cõtendit ſe poſſidere, in quo caſu hoc cõpetit interdictũ, vt ff. vti poſ. l. 1. §. inter litigatores, & l. ſi duo, & l. ſi. ſi aũt hoc nõ contẽdat, non hẽt locũ hoc interdictũ. ſed ſi alio iure nõ iuuetur, de iniuria, quam fecit, punietur, & caſſabitur electio, & quod ex ea ſecutum eſt. ſ. de elec. qualiter, in fi. vñ & electus ab eo remouebitur, dũmodo ſciuerit electum fuiſſe conuentum, & paſſus fuerit eũ agere, vel defendere. inf. de re iud. quamuis, ſecus eſſet, ſi elector ex̄ iudiciũ renunciaret poſſeſſioni, vel confiteretur ſe in poſſeſſione nõ fuiſſe, qa tũc nõ ꝑiudicaret electo, vide qđ dixi de electione, dudũ. 2. ſup verſ.
d ſi conſtaret. [d] Nec eſt ſimile de eo, q dicit extra iudiciũ
11 ad ſe electionẽ ꝑtinere, & đ illo, q eligit, qa p † ſola verba extra iudiciũ prolata nõ turbatur poſſeſſio, ſed per electionẽ magna põt turbatio prouenire. & idẽ uidetur dicen-

dicendum de excõicatione, contra confirmatorem au-
tem, vel electum, vel contra excõicatum, ſeu ſeruantes
excõicationẽ nunquã datur hoc interdictum, quia licet
tales turbent verum poſſeſſorem, non tñ ſuper iure poſ-
ſeſſionis eligendi, vel excõicandi, in qua nec ſe eſſe con
tendunt, quamuis ſi malicioſe hoc faciant, ſint canoni-
ce puniendi, ar. de ſen. excõ. vt famæ. §. 1. cum ſuis con-
12 cor. ¶ Quid † ſi plures ſucceſſiue eligantur per huiuſmo
di non poſſeſſorẽ, & confirmentur, & etiã adminiſtrẽt,
nunquid per hoc antiquus & verus poſſeſſor poſſeſſio-
nẽ amittit? Dicunt quidam, ꝙ non. imo obtinebit in in-
terdicto. & ille, qui poſtea incipit poſſidere, remouebi-
tur. ff. vti poſ. l. 1. §. eſt igitur, & ſe. l. ſi duo. §. item videa
mus. & §. Labeo quoque, & §. fi. nec obſtat facta electio,
ſi effectũ non habuit, quia per ſola verba non fuit amiſ-
ſa, nec acquiſita poſſeſſio. ſed nec ob. ſi effectum habuit,
puta quia confirmata fuit. abſurdum. n. eſſet, ꝙ alieno
facto, maxime cum non fit nomine electoris, & ꝑ quod
nec faciens intendit ei aliquid acquirere, electori poſ-
ſeſſio quæreretur, ar. ff. de dona. qui mihi, & ff. de aquir.
re. do. per ſeruum. §. fi. & l. res ex mandato. ff. de acquir.
poſ. l. poſſeſſio quoq;. §. fi. & l. per eũ. §. fi. C. ſi qs alteri,
vel ſib. l. fi. Tu vero dicas, ꝙ poſſeſſio eligẽdi q̃ſita eſt ele
ctori ex ſuo facto, qñ. ſ. elegit, & ex facto ipſius qñ talem
electum pro electo habuit, vel paſſus eſt eum agere tan-
quam Abbatem, alias non quæreretur poſſeſſio, quia
13 † in poſſeſſione iurium acquirenda neceſſarius eſt ex-
preſſus conſenſus illorum, qui prius poſſidebant, vel ſal
tem patientia, ar. ſ. de poſtu. præla. bonæ. 2. rñ. 1. vbi de
hoc. quinimo & ſi is, qui nõ eſt in poſſeſſione, eligat, ac-
ceptata tali electione expreſſo conſenſu, vel ſaltẽ patiẽ
tia illorum, quorũ ratione poſſeſſionis intereſt, vr̃ poſ-
ſeſſio acquiſita, quia licet tpe, quo eligit nõ poſſideret,
nunc tñ poſſidet, qñ forte agitur ad amotionem electi.
vel dic, ꝙ etiã tpe electionis poſſidere incæpit. Electio
14 † enim habet plures partes. Prima eſt ipſius electionis
pronunciatio. Secunda patientia illorum, quorũ inter-
eſt. Tertia confirmatio, ar. ſ. de conſue. cum dilectus, &
ibi de hoc, tunc igitur dr̃ eſſe facta electio, q̃tum ad ef-
fectum, qñ hæc omnia interuenerunt. & ideo, ſi intente
tur interdictũ, vti poſ. ab antiquo poſſeſſore, ſuccũbet.
nam in hoc interdicto obtinet is, qui tpe litis conteſta.
inuenitur poſſeſſor. ſic ergo non antiquus poſſeſſor, ſed
nouus obtinet, vt colligitur inſt. de interdictis. §. retinẽ
15 dæ, & §. hodie. ſed † notandum eſt, ꝙ ad hoc, vt electio
facta a poſſidente confirmetur, vel confirmata non irri
tetur, non ſufficit, ꝙ elector ius eligẽdi quaſi poſſideat,
ſed requiritur, ꝙ bona fide poſſideat, vt no. inf. de iure
d pa. conſultationib.[d] & quãuis quilibet præſumatur bo-
nus, niſi malus probetur. de ſeruti. in or. facien. c. vno. 1.
rñ. ad fi. ĩ. de præſump. dudum. & qui dolum dicit, dolũ
probare dẽt. ff. de probat. quot. §. qui dolo, ſi tñ aliquis
extraneus ꝯ capitulum agens dicat ſe eſſe in quaſi poſ-
ſeſſione eligẽdi, neceſſe hẽt probare, ꝙ bona fide poſſi-
deat ſiue iuſti tituli, ſiue alterius circunſtantiæ rationa-
bilis probabili coniectura, arg. ff. de libe. cauſa, igitur.
§. 2. & l. liberis. §. fi. vel quod longo tpe in hac quaſi poſ-
ſeſſione fuerit. ff. de acquir. poſ. poſſideri, & §. ſi ſeruũ.
16 & quod † dicatur hoc longum tempus, vr̃ arbitrio iudi
e cis relinquendum, ar. ff. de iu. deli. l. 1. §. ait prætor.[e] &
eſt ratio, quia pro capitulo facit ius cõe, vt patet ſ. de
elec. c. 1. Ideoque præſumitur mala fides, niſi bona pro-
betur, & hoc placuit Archid. de præler. c. 1. lib. 6. & idẽ
17 vr̃ in cõſimilibus, arg. 100. diſ. contra morẽ. vbi † vero
agitur interdicto vnde vi, vel vti poſ. nõ requiritur pro
batio bonæ fidei, ſed ſufficit ſola poſſeſſio, vt patet C.
vnde vi. l. 1. ĩ. de reſtit. ſpo. in literis. & idem eſt, ſi pen-
f dente[f] lite ſit ſpoliatus. Talis. n. & in poſſeſſione facti
tuendus eſt. ĩ. de inſtit. cũ veniſſent. ĩ. vt lite pen. ca. 1.
& cap. fi. & idem dicendũ in poſſeſſione iuris excõican-
di. & in multis aliis ſm Innocentium, cuius eſt hæc qua-
18 ſi tota gl. Tu † vero ſm Hoſt. ad compendioſam vtilita
tẽ eliciendã dicas, ꝙ ſi capitulum eligat, & eps, qui eſt
in quaſi poſſeſſione eligendi eligat aliũ, electus ab epi-
ſcopo confirmandus eſt, dummodo de quaſi poſſeſſio-
ne epiſcopi pacifica fiat fides, puta quia elegit bis præ-
deceſſores immediate præcedentes, ſicut expreſſe legi
tur ĩ. de cauſa poſſeſ. cũ olim. & idem eſt, ſi de illo, qui
g immediate ꝑceſſit, hoc probetur, vt ibi no. nec reqro.[g]
ꝙ probetur bona fides, ſed ſufficit probatio actus paci-
fici, vbi tñ poſſeſſorio agit, in quo caſu, ẽt ſi ex interual-
lo poſt elect. factam a conuentu electio epiſcopi ſecuta
fuerit, confirmanda erit, quia conſtat primam factã ab
illis, qui non erant in poſſeſſione eligendi, ar. ſ. de ſup.
neg. præla. c. fi. nec ob. ꝙ epiſcopus ex interuallo elege-
rit, quia hoc fecit, vt videretur expulſus, & ad tuitionẽ
iuris poſſeſſionis ſuę, q̃ alias amiſiſſet, vt patet in eo, qđ
no. ſ. ea gl. a princ. vſque ad ver. illud ẽt generaliter. nec
vr̃ iniuſte agere, vel iniuriam facere, qui vtitur iure ſuo,
ſupra, de ele. cum eccleſia Vulterana, vbi de hoc. porro
vbi petitorio ageretur, tunc neceſſe eſſet bonam fidem
probare per ti. vt patet in eo, quod le. & no. ĩ. de pręſcri.
ſi diligenti. ĩ. de cau. poſ. cum eccleſia Sutrina. ſm hoc
in tali caſu potius conſulendũ eſt epõ, quod eligat, &
inſtituat, & poſtea agat, q̃ ſi nulla facta electione age-
ret, ar. inſtit. de interdic. §. cõmodum. ĩ. de proba. ex li-
19 teris, ſm Hoſt. [Aſſenſu.] & † ſic non poterant recuſari,
niſi ex noua cauſa, de off. deleg. inſinuante. Goſ. [Com-
miſſionis.] tã de electionis meritis, q̃ de iure. quod ibi
epſ ſe contendebat hr̃e. [Intruſus.] vt allegabat procu.
epi. [Electioni.] ſorte ſibi male cõſcius, de ſimo. ꝑ tuas,
20 in fi. Io. dicit Hoſt. iſti † veniebant vt iudices, quos In-
nocentẽ timere nõ oportet, ar. ff. de pęnis, abſentẽ. 11.
q. 3. ſenti. ſecus, ſi vt hoſtes venirẽt armati, quo caſu ſuf-
ficere poſſet ad excuſationem terror armorũ, ff. de vi &
21 vi ar. l. 4. §. qui armati [Iniunxerunt.] & bene, quia † li-
cet non ſit ibi Abbas remanet conuentus, qui per ſindi-
cum agere põt, & conueniri, quod intelligo de iuribus,
quę pertinent ad conuentũ, vel ſimul ad vtroſque. ſi aũt
ſegregatim pertinerent ad abbatem, ſede vacante non
valeret, quod fieret cõtra eum. infra ne ſede vacante. c.
fi. Innocen. ad hanc di. eo. tit. c. vno. lib. 6. [Vel procura-
22 torem. non † . n. eſt vis in nomine. ſupra, de procu. peti-
tio. [Etſi.] pro quamuis, [Petiit] ea ratione, qua primã,
& fortiori, vt ſtatim dicam. [Ad poſſeſſionẽ.] quam etiã
videbatur acquiſiuiſſe propter renunciationẽ intruſi, &
quia contra inhibitionem iudicum facta fuit, ſicut alle-
gabatur ſupra. ſed ad primum reſpon. Hoſtiẽ. quod ini-
23 quum † eſſet renũciantis odio monaſterium prægraua
ri. ĩ. de reg. iu. non debet. li. 6. ad ſecundum, quod ad ini
quũ præceptum iudicum monachis præiudicari nõ de-
buit. (Caſſantes.) & male, cum de iure epiſcopi, ex quo
dependebat iſta qõ, nihil eſſet probatum, vt in fi. [Ma-
giſter.] cuius fuerunt oĩa iſta verba ſuperiora. [Petiit.]
ſed, vt dicit Hoſt. non obtinuit, quia iniuſte petebat [Re
ſpõſum.] ex parte monachorũ. [Nimis animosè.] quaſi
24 partem aſſumendo, & procuratori ſuo audientiam de-
negando. vnde potuiſſent recuſari. de off. deleg. ſuſpicio
h nis,[h] vel ab eis appellari, de app. vt debitus, Hoſt. dicit
Abb. ꝙ fuit animoſitas in ferendo ſñiam, non inſpectis
priuilegijs monaſterii. [Et ĩ.] hic petebant ſe reſtitui ad
producenda priuilegia, quæ negligenter omiſerat pro-
25 cur. producere, auditor repulit. [Inſpectis.] & ſic † pro-
bata fuit læſio, & an hoc ſit de neceſſitate, vide in Spec.
ſcđa parte, e. ti. §. fi. ver. illud quoque. Goſ. ad hãc inſpe
i ctionẽ inducebat ff. de tranſ. l. de his.[i] vbi dr̃, de qõnib.
q̃ oriũtur ex teſtamẽto, veritatẽ exquiri non poſſe, niſi
inſpectis verbis teſtamẽti. [indicãt.] directe, ꝙ dic vt ĩ.
de priui. ſi papa, li. 6. [Ad audientiã.] ſ. probationis. q. d.
reſtituimus monachos, vt audiantur, probatione omiſ-

26 ſa.& dicit Goff.ꝙ † datur hæc reſtitutio, tum quia per ne
gligentiam procuratoris læſum erat monaſterium, tum
quia ius eccleſiæ Romanæ tangebatur, tum quia duo iu
dices ꝓceſſerant, tertio abſente, nec ſe excuſante. dicit
Hoſt.ꝙ hoc vltimum ſibi non placet, ſm qđ nõ eſſet ne-
27 ceſſaria reſtitutio, & de hoc in 4.gl.[Reſtituimus.] vt †
dicunt Inn. Pe.& Abb. Neceſſaria erat reſtitutio, qa nõ
K erat appellatũ a ſnia, & ſic deerat ordinariũ [k] remediũ.
& dicit Inn.ꝙ inducere licebit omnes ꝓbationes, quas
alias ſententia prohiberet induci, non obſtante ſenten-
tia, quæ per hanc reſtitutionem reuocatur, cum per eam
læſus fuerit, inf.eo.ex literis. dicit etiã, ꝙ hæc reſtitutio,
quę fit ad hoc, vt audiatur, improprie dicitur reſtitutio,
quia per eam non fit reſtitutio rei, nec per ipſam reſcin-
ditur ſententia, ꝯtus, vel præſcriptio. Eſt enim hæc reſti
tutio preambula ad veram reſtitutionem, nec eſt in hac
reſtitutione libellus neceſſarius, vel litis conteſ. ſed ſuffi
cit, ꝙ aliquem colorem habeat ad hoc petendum, quia
incolorate peti non debet. ff. de mino. l. minor aũt ma-
giſtratus. vnde nec eſt recipiendus hic libellus ſuper pe-
titione reſtitutionis in integ. niſi primo aliquem colorẽ
ſuæ petitionis dicat, ſecundum Inn. [A monachis.] & ta
28 men erant in poſſeſſione eligendi. vnde † videtur, ꝙ ele
ctio ab eis facta eſſet omnino confirmanda, vt infra de
iure pa. conſultationibus ſup. de elec. querelam, de cau.
poſ. cum eccleſia. ſol. quantuncunque conſtet aliquẽ fuiſ
ſe in poſſeſſione iuris eligendi, nunquam tamen eſt ele-
ctio confirmanda, ex quo ante confirmationem obiici-
tur, quod poſſeſſio ſit violẽta, vel vitioſa, niſi hoc primo
diſcuſſo & diffinito, vt hic. vbi vero nil obiicitur, tenet
facta confirmatio, & ſic intellige contraria, & inf. de iu-
29 re patro. ex literis, & eſt † ratio, quia qui petit electionẽ
cõfirmari, vel infirmari, potius videtur agere petitorio,
l quam poſſeſſorio, [l] niſi aliud exprimatur. vnde vires ele
ctionis, & formæ, & perſonæ veniunt in hoc iudicio, vt
patet ex not. de elec. poſtq̃. & c. nihil. vel dic, quod ideo
nõ fit hic cõfirmatio, quia controuerſia erat, an teneret
pro eo, ꝙ dicebatur facta ab excõicatis per epiſcopũ Ve
nere. authoritate poteſtatis ordinariæ. ſed ecõtra mo-
nachi propter exemptionem ſuam dicebant excommu-
30 nicationem nullam, quare † quæſtio exemptionis, & ex
communicationis vt præambula primitus terminanda,
ex qua dependet quæſtio confirmationis. de ord. cog. c.
31 1.& c. tuam. ſed † quid ſi epiſcopus, qui eſt in ſubiectio-
nis poſſeſſione monaſterii excõicat monachos ipſius,
eſt ne publicanda, & ſeruanda talis ſententia? Rñ. Inn.
ꝙ ſic, ſi epiſcopus de iure ſuo probauerit, hæc enim rõne
proprietatis competunt, & non poſſeſſionis, ar. 11.q.3.
c. 1. ſup. de offi. dele. ex literis, & no. de reſti. ſpo. olim. 3.
m & ibi dicã in gl. petebat, [m] de reli. do. cũ dilectus, dicit
Ho.ꝙ ex certa ſcia hic omittit multa alia, q̃ notat hic In
32 no. q̃ tñ dicã, expeditis gl.[ſicut dr̃.] no. Ho. cautũ † iudi
cem id, quod probatum nõ eſt, aſſerere non debere.[Cõ
corditer.] dicit Hoſt. hic repetendum, quod no. de elec.
quod ſicut. §. ſi autem.[Controuerſia.] ſubiectionis, &
exemptionis, vt prædixi.[Confirmãdã.] ꝯ. inf. qui fi. ſint
leg. peruenit. §. 1. ver. de filiis, & §. ſi. ſol. ſm Ho. circa li-
33 tis † acceſſorium poteſt fieri diſpenſatio, lite pendente,
quia gratia ex certa ſcientia põt fieri qñcunque, vt ibi,
confirmatio vero, cum iure cõi fit, non niſi cauſa cogni-
ta, & partibus præſentibus fieri debet, & ideo lite pendẽ
te non debet interponi, vt hic, ar. in eo, ꝙ leg. & not. de
procu. ex inſinuatione. & ſic loquitur hic, vel melius, pẽ-
dente lite põt fieri gratia, vel diſpenſatio, per quam nõ
præiudicetur litigantibus, vt in ꝯrio, ſed non debet fieri
talis, per q̃ litigantibus prçiudicetur, vt hic, & inf. vt li-
te pendente. c. fi. & vide quod dixi, de ele. dudum. 1. ſup
n gl. talis electio, cum ſuis [n] concor. ¶ Gl.[& ſic vr̃.] obii-
34 cit, & ſoluit. ¶ Gl.[nõ vr̃.] rñ per quæſtionem, & ſolutio-
nem, cui ſolutioni ſignat ꝯ. & remittit. ¶ Gloſſ.[& ſic.]
arguit pro proteſtatione, alle. 4. iura, alle. vnum in ꝯriũ,
& remittit, & ſoluit. ¶ Pe. gl. rñ. per quęſtionem. an hæc
reſtitutio detur, cum procura. eſt ſoluendo. opi. ponit, ꝙ
non. ſubdit differentiam inter reſtitutionẽ minoris, &
maioris, quam partim reprobat, in fi. ponit priuilegium
eccleſiæ. ¶ Vlt. gl. obiicit, & ſoluit. ſolutioni op. & ponit
opi. Io. & ſignat ꝯriam, & ibi remittit, demũ perfectius
35 recitat ipſam opi. Io. cui coaptat hoc c. ¶ In † gl.[non vi
detur, ibi, l. 2.] vide vt lite pendente. c. 1. ſuper 3. gloſ.
¶ In gl.[cum ad defenſionẽ, ibi, l. 2.] cuius caſum habes
in §. proxi. alle. in gl. pe.[ibi, ſi procuratorem, in prin.] ꝯ
proc. meum, per cuius colluſionem abſolutus eſt aduer-
ſarius, ago mandati, & ſi non eſt ſoluendo, ago ꝯ aduer-
ſarium de dolo. [& ibi, §. ſi dolo.] §. pen. eſt, & vide de
cau. poſ. cum olim, ſuper gl. 2.[& ibi, §. vlti.] ibi dr̃, res ſa
cra non recipit æſtimationem, [& ibi, ſi procur. in fi.] res
iudi. cum procur. qui plenũ mandatũ habet, non reſcin-
ditur, ſed proc. cõuenitur, ſi quid fraudulenter egit.[et
ibi, a proc.] procurator præſtat dolum, & omnem cul-
pam, ſed nõ caſum improuiſum.[& ibi, deniq;.] alias in
cipit, quia de mutua. §. generaliter. et uide de fideiuſ. c.
2. in 5. glo.[et ibi, l. ſi fideiuſſor. 1. rñ.] vide de cri. fal. ad
falſariorum, ſuper vlti. gl.[et ibi, §. vlt.] vide inf. eo. cum
ex literis, ſuper gl. hoc ideo.[& ibi, ex hoc interdicto, &
§. præce.] officio iudicis reſtituitur, qui per metũ rẽ tra-
didit, vt ſibi res retradatur, & de dolo repromittatur,
ne forte res deterior facta ſit. [& ibi, ſi ui vel metu.] l. 3.
eſt vide de priui. cum olim 2. ſup gl. cõſenſus. [& ibi, cũ
mandato.] loquitur in illo, qui minori committit.[& ibi,
qui procu.] vide vt lite non conte. c. 1. in vl. gl.[& ibi, tu
tor, vel curator l. ẽt.] lex 3. eſt, uide de rebus ecc. ſi quis,
ſuper gl. ¶ In gl. vlt.[ibi. l. vlt.] vide in præalle. c. 1. ſuper
gl. pen.[& ibi. l. pe.] vide de offi. ord. duo ſimul, ſuper 3.
36 & vlt. gl. ¶ In † gl. 4.[ibi excuſante.] & hoc vbi in reſcri-
o pto erat clauſula, quod ſi non omnes, per iura [o] hic alle.
¶ In gl. 5.[in fi.] inducit Hoſti. ſimile de re iud. cũ olim,
ad fi. de reg. iu. omnes res. poſt conſenſum ergo in mani
bus eligentium hoc fieri debet, vel expone, Renuncia-
uit. i. repudiauit, quia adhuc non conſenſerat. prima pla
cet Hoſt. de hoc ſupra de transla. c. 2. ¶ In gl. & ſic vide
tur, in fi.[ad hoc ſupra de conſuet. cum dilectus. Sed vi-
deretur, ꝙ hoc caſu conſtituendus eſt actor de conſen.
37 archiepiſcopi, arg. inſti. de auct. tuto. §. fi. ſed his † ſubti
litatibus ſcđm canones non eſt locus, inf. de iud. dilecti,
Hoſt. ¶ In [gl. non videtur, in fi.] nec ob. C. de liti. l. 2. &
vltima, quia hic nec rem litigioſam, nec ius dubitatum
in alium tranſtulerunt. transferendo enim abbatiam nõ
transferunt rem litigioſam, cum nec epiſcopus ſe contẽ
dat abbatem, ſed nec per hoc ſufficit ius eligẽdi, de quo
agebatur, in alium translatum. ſi vero de abbatia agere
tur, non liceret poſtea alium eligere, infr. de arbi. ex par
te, ſcđm Inn. quod dic hodie, vt infr. vt lite pendente c.
38 1. et 2.& † not. ꝙ per illa iura dico non eſſe correctã hãc
decr. quia loquitur, quando de iure eligendi, vel confe-
rendi inter electores, & collectores eſt quęſtio, vel lis pẽ
p det. [p] illa vero iura loquuntur, quando inter duos ele-
ctos, vel alterum vendicantem, alterum poſſidẽtem lis
pendet, & facit quod dicam inf. de arbi. ex parte, ſuper
ver. ius habet, in fi. facit ẽt quod no. ſatis in Spe. de app.
q §. pe. [q] ver. verum. ¶ Sed oppo. ſcđm Inn.ꝙ hęc inhibi-
39 tio, † videtur tranſiſſe in rem iudi. cum non fuerat ap-
pellatum, de re iudi. cum inter vos, in fi. & ſic iuriſdictio
inhibentium tacitè prorogata, ar. ſup. de offi. dele. cum
olim, Abb. ſed dici poteſt, ꝙ forte in prorogatione re-
quiritur expreſſus conſenſus, arg. ff. de iudi. l. 1. & 3. vel
melius talia mandata, quę fiunt ex abrupto, & ſine cau-
ſę cognitione non habent vim interlocutorię, arg. C. co
mi. vel epiſ. l. 2. & vlti. & maxime cum ad hoc non agi-
tur. 3.q.6 hoc quippe, quamuis ſolutum per tale præce-
ptum nõ repetatur. ff. quod me. cau. l. fi. in fi. Si aũt cum
cauſæ

cauſæ cognitione fierent, ſecus eſſet.ff.de off.præfec.vr.
l.1.§.fi.ſm quoſdam.& vide quod dicam de inſt.cũ ve-
niſſent, in gl.perpetuo, & qui ma.accu.poſ.c.vlt.ſup vlt.
gl. ſed non placet Inn.dicẽti, qđ præceptũ de his, quæ
pertinẽt ad officiũ, valet ſine cauſæ cognitione.7.q.1.
r quia,& no.de tẽp.ord. ad aures,& pœna impoſita [r] ſine
ordine iudiciario ligat.ff.de pœn.l.moris.l.ff.eſt.2.q.7.
40 ſi quis ab epiſcopo. dicit † ergo, quod nõ aſtrinxit hoc
mandatũ, quia non pertinebat ad ipſorũ officiũ, quia
non erat commiſſum.j.de reg.iu.ea, quæ fiunt, lib.6.&
quia notorie apparet iniuſtũ, quia nec per ſuperiorẽ de-
beat ratũ haberi, de app.ſolicitudinẽ.§.ſi vero; & hoc
placet Hoſt. ¶ In gl.ex hoc, (in fi.) Sed hæc verba ſunt
partis, nec ponũt ius. vnde dicebat Hoſ.nõ fuit præſum
ptio, ſed ſui iuris tuitio, vnde reſeruatur in fi. ¶ In gl.&
ſic, (in fi.) ſm Inn.poſtq̃ fuit hæc additio. ¶ In gl.pen.
ſ ibi, cũ per negligẽtiã.hic [ſ] non reſtituit eccleſiam læſam
per negligentiã.ergo loquitur de reſtitutione, quę fit iu
re minoris.[& ibi.imputet ſibi.]dñs maior.(& ibi, cum
t olim.]de elec.ſi cõpromiſſarius. [t] 1.& 2.rñ.li.6.(& ibi,
optione) Idẽ Hoſt. remittit ad no.de re.eccle.non alie.
ad audientiam. ¶ In gl.vlt.(ibi, ad diſſoluendã) ſoluit
41 Inn.hic contraria, ꝙ hoc interdictũ † non fuit iuſtũ.nõ
.n.debuit prohiberi eligere, qui erat in poſſeſſione, vel
nulla potius eſt prohibitio, de iure patro.conſultationi
bus, de iudi.c.fi.in denunciatione vero noui operis & in
matrimonio ſpeciale, quod lite pendente interdici põt,
cum ergo vterque contendit ſe in poſſ. vterque eligit, ſi
vult, ſed ſuperior, a quo petitur confirmatio, cognoſcet,
ad quẽ pertinet elec.& quis ſit in poſſ. & illius electionẽ
confirmabit, vt hic, ar.ff.vti poſ.l.1.§.huius, & arma ꝓ-
hibebit, ff.de vſu.cuius.§.ſed & ſi inter.quidam dicunt,
ꝙ vbi de iure eligendi eſt controuerſia, epiſcopus vtrun
que ꝓhibebit eligere, arg.ff.de aqua quoti.& æſti.l.pe.
u ſed qui ſic dñt, illã l.non intelligunt, [u] Inn.quid illa lex
dicat, vide in ſuſ.de of.ord.duo ſimul, ſuper 3.glo.[ibi,
42 an † poſſideat.]nõ placet hæc ſo.Hoſt.per q̃ datur ma-
teria figmentis.poterjt.n.quilibet negare collegiũ poſ-
ſidere. dicit ergo aliud in præſentatione, quã in electio-
ne.ratio, quia ſi mota quæſtio ſuper præſentatione non
fuerit terminata j.6.vel 4.menſes, epiſcopus ordinabit
eccleſiam, niſi ipſe moueat qõnem.tunc.n.non ordinat
de rectore, ſed de œconomo tñ.s.de off.ord.cũ vos, vi-
x de quod ibi dixi. [x] & ideo nõ multum præiudicat patro-
no, ſi interim non præſentat. qñ vero ſuper iure eligẽdi
refertur qõni terminandæ, ſed currit lis ſuo Marte, do-
nec fuerit terminata, de elec.dudum, & c.ſcriptũ.& ca.
cõgregato.& ideo, ſi nõ fieret electio, melius ex hoc prę
43 iudicium pararetur. † Item collegium in eligendo in-
nititur iuri cõi, patronus in præſentando innititur gra-
tiæ, de iure patr.qñ.vnde non mirum, ſi facilius impe-
ditur ſm, quam primum. Item epiſcopus petens caſſari
electionem factam per monachos, hoc ipſo cõſtituebat
illos poſſeſſores.C.de rei vẽ.l.fi.vt ecc.bene.c.vno, poſt
princ.vnde lite pendente non debuerunt monachi ſua
poſſeſ.priuari, vt s.in gl.nec poterat hic qõ diffiniri, niſi
alius eligeretur.electio.n.quæ non eſſet, ꝯfirmari, vel in
firmari non poſſet, de conſt.cum acceſſiſſent, cum ſuis
concor. dicit tñ Hoſt.quod Ioan.aliter ſoluit, vt hic in
tex.dixi ſuper verbo, a monachis. Expeditis gl.ſcire de-
bes, quod Inn.formauit hic quandam gl. quam Hoſtiẽ.
non curauit, colligens in ea quaſdã obiectiones ad tex-
44 tum, dicens, quod † male videtur dicere decre.in hoc
quod dicit, moñ.læſum in eo, ꝙ nõ exhibuit priuilegia,
quia cum illa ſapiant petitorium, etiam ſi fuiſſent exhi-
bita, non profuiſſent in poſſeſſorio, quo hic agebatur.pe
tebatur enim confirmari, vel infirmari electio ratione
y poſſeſſionis. [y] Secũdo videtur male dicere in hoc quod
dicit, moñ. præiudicium generari. nam licet ſenten-
tia ſit lata contra illud in poſſeſſorio, nõ obſt.exceptio.
rei iudicatę in petitorio poterat agere de cau.poſ.c.vlt.
45 de ele.querelã. Tertio ad id, quod † dicit de papę ꝓiu
dicio, opponit, qđ papa nec vocatus, nec citatus fuit, &
res inter alios acta &c. C.res inter alios acta, per totũ,
de maio.& obe.inter. ſed Goff.de hoc formabat op.ꝙ
ſententia non valeret, & ſoluebat, quod valebat ꝯ mo
nachos, licet non ꝯ papam. Item fini, quo ſuperſedetur
confirmationi ſm Inn.obſtat, quia pendente cõtrouer-
ſia ſuper interdicto recuperãdæ, quod intẽtabat epiſco-
pus, per quod apparet monachus poſſidere. inſti.de in-
terdic.§.recuperandæ, debent monachi poſ.vti in vlt.
gl.& ſi dicas, ꝙ licet poſſeſſorio ageretur ſuper ſubiectio
ne moñ. petebatur tñ electio infirmari omni iure, quo
poterat, iudicis officio, ar.de cau.poſ.cum eccleſia? Rñ.
hoc non inuare.nil.n.plus poteſt epiſcopus, quã caſſare,
electionem factam ab his, qui eum ſpoliarunt, cum ad
eum de iure communi, vel ſpecialiter pertinet electio.
vel non fuit illa cauſa aſſignata, ſed poſtea illam per ſe
allegabat, & probabat, & ſic nec poſſeſſorium, nec peti-
torium ſuper iure eligendi intentabat epiſcopus, ſed tã
tum ſuper caſſatione electionis implorabat iudicis offi-
46 ciũ. Contra hic pars moñ.fuit † de ſuis priuilegijs pro-
teſtata, per quæ patebat epiſcopũ ipſos interdicere, vel
excõicare non poſſe, cum eſſent exempti, negantes epi-
ſcopum eſſe in poſ.eligendi, vel ius eligendi habere, q̃
quia nõ exhibuit, læſum fuit, & quia nõ appellauit, a ſen
tentia, neceſſaria fuit reſtitutio.& per hoc reſpondetur
&̃ ſecundæ obiectioni. conſtat enim, quod fiebat præiu
diciũ moñ. ſi caſſabatur ipſius electio, ſiue quia ad eos
non pertinebat, ſiue quia facta per excommunicatos,
47 vel eos, qui non erant in poſſeſſione. Item † fiebat præ-
z iudicium [z] papæ, quia alius loco ſui iuris ſibi aliquid vẽ
dicabat in poſſeſſione, vel proprietate, & quamuis poſ-
ſit agere de iure ſuo, ſicut is, contra quem iudicatum
erat, nullum tamen damnum ſibi erat, quod non obſtã-
48 tibus priuilegijs caſſabatur electio. nec † credit Inn.da
tam reſtitutionem pro iure papæ, cui fiebat præiudiciũ
indirecte, ſed pro iure monaſterij, cui fiebat præiudiciũ
directe.& per hanc reſtitutionem propter connexitatẽ
releuatur grauamen vtriuſque, ar.ff.quemadmodũ ſer-
ui.ami.ſi communem.per hoc etiam dicit reſponſum vl
timæ obiectioni. Nam cum mon.reſtitutum eſſet ad ꝓ
bandam exemptionem, ſi poſſet, ergo, exceptionis quæ-
ſtione præiudiciali pendente, non fuit electio confirmã
da, vel infirmanda, ſed prius de illa cognoſcendum, de
elect.cum dilecti, & c.cum inter, de appel.conſtitutus.
vel ſm eum pendente controuerſia primi, qui renuncia
uit, quam tamen adhuc proſequatur epiſcopus, non de-
bet confirmari electio ſecundi. vel ſecundum eum dic,
vt in princ.decr. dixi in gloſ.per monachos.

ADDITIONES.

a Nemo. Ibi vide Bal.qui allegat hoc dictum, & ſolus animus iſto-
rum non priuat abbatis electionem, ſed requiritur electio, & ſciẽ
tia epiſcopi, & patientia.& vide Bar.in l.ſi prius, ff de no.ope.nũ-
cia.& Bald.in l.ordinarij.C.de rei vendi.

b Sentiendum. Et de hoc etiam, an ex ſolis verbis diffamatiuis de-
tur interdictum, vti poſſidetis, vide Barto.ff.vti.poſſi.l.1.§.huius
autem, & vide ipſum in l.ſi prius, ff de no.ope.nuncia.

c Conſtaret. Et ſuper verſi.conſtitutis, & eod.tit.cum Vintonię.ſu-
per gl.fi.verſic.item quæritur.

d Conſultationibus. Ibi vide Io.And. in ſua mag.gl.& de reſt.ſpo.
in literis, in gl.mag.poſt prin.& in cap. olim, el primo, de reſt.ſpo.

e Prætor. videtur neceſſe, ꝙ ſit tantum tempus, cuius contrarij nõ
ſit memoria, & tale tempus titulo æquiparatur, vt in ca.1.de præ
ſcrip.lib.6.

f Pendente. Quod non ſit neceſſe probare bonã fidem, & idẽ poſ-
ſet dici in reuocatione per viam attentari, vide de app.bonæ.

g Requiro. Contra iſtud dictum, & quod proxi.dixit Inn.videtur
tex.in c.1.de reſ.ſpo.l.6.& vide ibi Io. An.in gl.quę incipit, & ita,
& ſuper illa Io.And.inf.de cau.poſ.& proprie.

h Suſpitionis. Ad hoc optimè vt lite non conte.accedens, el 2.vbi
vide in gl.ſed nonne, et ſuper illa Io.And.

ſ His. Glo. in illa l. dicit illam legem habere locum ſolum in teſtamentis non autem in contractu hic inter viuos, vide ibi Bar. & il. l. in l. ſub prætextu. C. de tranſac.

k Ordinatū. Inſtrumēta enim etiā ſuper primis capitulis in cā appellationis, pduci poſſunt, vt no. de teſti. ſi. fraternitatis, ſecus in teſtib.

l Poſſeſſorio. Cōtra. nō iſte in ſi. gl. poſt Inn. nō dicit cōtra, quia ibi dicit, φ petebatur confirmari, vel infirmari rōne poſſeſſionis, hic aūt dicit ſimpliciter, & hoc hic vult, cum dicit, niſi aliud dicatur.

m Petebat. Et ibi vide alias concor. & remiſſiones, & eo. tit. in literis, in prima parte gl. ... de elec. Cumana, in gl. ſunt qui dicunt, vltra medium, vſque ... & de reli. do. cū dilectus, in gl. hoc ſatis, & de iure patro. cōſultationibus, & de cenſi. venerabili, in gl. ma.

n Suis. Et eo. tit. innotuit, in gl. no. promouendum, & vide inf. vt lite pen. c. ſi. in gl. dixit hic Ion. & per Io. An. ſuper gl. 1.

o Iura. Alias non poſſent alii, et vno impedito, cognoſcere, niſi illi ille impeditus ſubdelegaret, vide in c. cauſam, & in c. prudētiam, alleg. in gloſſ. (tum, de ele.

p Pendet. Vide Io. And in c. dudum, el. 2. in glo. ſuper ver. diſpenſa-

q Penult. Vide Io. An. de conſt. cum M. Ferrari tex in gl. ſi. poſt Inn.

r Impoſita. Vide Io. An. in c. ad aures, præalleg. & per ipſum de iu. om. iu. in Spec. § ſi. ver. vltimo, & ibi bonæ remiſſiones, & Bald. in libertis, C. de ope. liber. Bald.

s Hic materiam gl. vide in l. ſi procu. alleg. in glo. & in §. ſi dolo, & in l. cum mandato, & in l. etiam, C. ſi tu. vel cu. interuen.

t Cōmiſſarius. Et de hoc per Io. An. in c. 1. vt lit. non conteſt. & per Bart. in l. 1. §. ſi procur. ff. ſi quis iu. di. non obtemper.

u Intelligunt. Illa l. habet plures intellectus, vt ibi patet in gl. & de ipſius intellectu vide Bart. in l. 1. §. 1. ff. de iti. actuque priua.

x Dixit Io. gl. no. φ & vide quod ipſe no. in c. quoniam, de iure patro. in gloſ. de quaſi poſſeſ.

y Poſſeſſionis. Vide ſupra in gl. & tamē, ver. vbi vero nihil. hāc opi. ſoluit infr. ver. dicit autem.

z Præiudiciū. Vide Io. An. de ſuſtr. inter dilectos, in gl. ſed nonne.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia etiam contra eccleſiam reſtituitur, quæ grauiter læſa fuit propter probationes omiſſas, vel exceptionem & articulum omiſſum, num. 9. 10. & 16.*

2 *Diœceſana lex hic large ponitur, vt comprehendat etiam legem iuriſdictionis.*

Euidens cognitio fit etiam per inſpectionem priuilegiorum, ibi.

3 *Libertas per priuilegia non probatur.*

4 *Epiſcopalia iura præſcribit abbas in capellis.*

Legitime, id eſt canonice, eo. nume. (tit.

5 *In reſtitutione concedenda nunquid læſio probari debeat, remit*

Probare quæ pars vtraque hic omiſerat, eod. num.

6 *In omittendo, vel faciendo delictum prælati quando noceat eccleſiæ, & ideo detur reſtitutio.*

Aequitas ſeruanda ſemper, ibid.

7 *Reſtitutio minoris quibus caſibus etiam maiori aduerſario proſit, et in quibus minori vero aduerſario æque vtilis, vide etiā,*

8 *Minor quando reſtituatur contra confeſſionem ſuam.* (nu. 11.

9 *Ratio accipitur hic pro allegatione.*

Reſtitutio fit eccleſiæ & ex qua cauſa, ſi læſa ſit, eo enim & ad producendos teſtes poſt publicationem atteſtationum aliorum, & ad proponendum crimina, & defectus, & quæ quoſuē, nume. 16. & 17. & aduerſus negligentiam ſuam in non vtendo reſcripto tempore ſuo, eod. num. 17.

10 *Quid ſi poſt publicationem appareat, quod omnes teſtes repelluntur vel propter excommunicationem, vel propter aliud, fiet reſtitutio ad alios, vel eoſdem producendos.*

Reſtitutionem non impedit culpa, vel negligentia producentis, niſi in caſu, & quo, ibid. ver. veruntamen, et num. 17.

11 *Non datur pro modico; additio Graui.*

12 *Epilogus, et ſuffragium gloſſarum, num. 13.*

Eccleſia quorum iure vtatur, et in quibus caſibus minori comparetur, §. 1. et nume. 15.

Minor contra minorem reſtituitur, §. 2. in prin. et nu. 18. §. 1.

Reſtituere quid ibid. iuncta glo.

14 *Additio gloſſarum.*

Libertatis priuilegia etiam reges eccleſijs dare poſſunt in temporalibus, eod. num. 14.

Ius patronatus etiam remittere, et donare poſſunt, ibid. in fine.

15 *Reſpublica alterius ciuitatis, quam Romana, reſtituatur ne. An caſtrum, an villa etiam reſtituatur, ibid. remiſſ.*

17 *Eccleſiæ non reſtituitur in delictis, quando tota eccleſia delinquit, ver. dicit etiam hic.*

18 *Reſtitutio quibus detur, et non detur, multa exempla habētur in loco citato.*

CAPVT III.

1 Auditis. Caſus. Etiam † ɔ eccleſiam reſtituitur eccleſia, quæ grauiter læſa fuit pp probationes omiſſas. Et primo recitat factum. Secundo interloquitur ibi, licet aūt. & pars huius de præſcript. auditis. & ſm Hoſti. terminatur qō. j. de priuile. ex ore. [Epiſ.] ex parte vna, & ɔ Abbatē. [Diœ-

2 ceſana.] largē † ponitur, vt cōprehēdat l. iuriſdictionis,

a vt j. patet, de his s̄, de off. ord. dilectus.[a] [Protſus.] quaſi quo ad vtranq; legē. P. & Abb. [Euidenter.] forte per inſpectionē priuilegiorū. alleg. Hoſt. de vſu pal. c. ſi. [Iuriſdictionē.] hic patet, φ large ſumitur s̄. lex diœceſana. [Olim] nomina ſunt regū, [& quē.] loci libertati donatum per illos reges. [Verum.] ac ſi † dicatur, licet per pri-

3 uilegia non probetur libertas, tū probatur per præſcri-

4 ptionē. vt ſequitur [iura epalē.] ergo † iura epa'ia præſcri-

b bit Abbas in capellis, de hoc in decr. auditis,[b] de pſcr. quæ eſt pars huius [Poſſeſſæ.] ipſæ eccleſiæ. [Videatur.] Abb. ſ. [Legitime.] i. canonice, qd' vetere interueniente titulo, qd dic, vt de præſcri. ... in 6. [Concluſum.] ſic

5 s̄. de procu. auditis. [Vtilius ...] † probari de-

c buit læſio. s̄. c. proxi. ... qd de hoc no. hic Pe. & Abb. vide plenius in Spec. ... vbi & reanſi ... probare, qd vall ... locus ... in eccleſiæ omiſit, & ſic reprobatur ... qui dr, de l. etiā aliud in omittendo &c. ſed dic † φ delictum in omittendo no-

6 cet eccleſiæ nō quecunque, ſed pſcriptione ɔpleta. vel dic φ delictū in faciendo non præiudicat eccleſiæ ipſo iu-

d re, in omittendo pīudicat, ſed datur reſtitutio.[d] Goffr. [Aequitate.] quæ ſemp ſeruanda eſt, quod dic, vt s̄. de tranſac. c. ſi. [Vtranque.] ſ. eccleſiā rā epalem, q̄ monaſteriū, & bene dicit, vtranque, quia, ſi vna † tū fungere-

7 tur iure minoris, ſecus eſſet, quia ſi minor litigat cū maiore, & vterque per ſuam ɔfeſſionē læditur, licet minor ɔ ſuam cōfeſſionē reſtituatur, nō tū maior ɔ ſuā propriā ſed ad ea tūn reſtituitur, quæ cohæret confeſſioni minoris. ff. de mi. ex cā, & l. cum minor, ff. de confeſ. certum. §. ſi. ſecus, vbi reſtituitur minor in his, quę fiunt extra iudiciū, tūc. n. ſicut minor reſtituitur, ſic & maior. C. ſi ad-

e uerſus tranſac. l. 1. & 2.[e] Inn. all. ll. quas alleg. gl. vlt. In-

8 telligit † aūt Inn. tunc minorem ɔ confeſſione reſtituēdū, qn eo tpe, quod confeſ. eſt, confiteri non tenebatur, qa tunc non eſt vſus iure cōi, vel reſtituitur ad probandū id falſum, quod dixit uerū, alias, ſi vitium in ɔfeſſio-

f ne nō eſt, nō reſtituitur, cum circūſcriptus[f] non ſit. ff. de iureiu. nam poſtea. §. ſi minor, & l. tutor, C. eo. ti. l. ſi. vbi

9 de hoc ſm Inn. & remittit ſup gl. pe. [Rōnem.] pro † eodem ſumitur hic ratio, quod allegatio. ſic & in l. minor. 25. ann. ff. de mino. ſiue enim ſit omiſſa exceptio, ſiue alius articulus, cuius probatio eſſet vtilis, ſemper fiet reſtitutio, ex quo ſequitur, φ ſi aliqua eccleſiā obtulit ſe ad

g probandum pſcriptionem, & omiſit probare titulum,[g] quia euidens eſt, φ in hoc læſa eſt, vt patet in eo, qd legitur & no. j. de deci. dudum, reſtituenda eſt, quia ex quacunque cā læditur fiet reſtō, ff. de mi, ait prætor. §. hodie, & l. non oīa. ſi enim iure cōi vſa eſſet, ad probādum ti. admiſſa fuiſſet. eſt ergo læſa, & reſtituēda in eo. quòd non eſt vſa iure communi, vt probatur a contrario ſenſu, C. eo. ti. l. ſi. ſed an de iure communi hoc caſu poſſit

h admitti, ſatis dicā j. de teſti. fraternitatis.[h] ſed hoc ſic opponitur. nam ſecundum iſtud ſequitur, quòd ſi ſuper vno articulo produxit teſtes, & non probauit, iterum poteſt probare per meliores teſtes etiā poſt publicationem. nam ad hoc & de iure cōi ante publicationem admiſſa fuiſſet, & vtile eſſet ei, φ hoc probaſſet, ſed contra in eo,

in eo,quod legi.& no.ĩ.de teſt.fraternitatis,ſed hoc cuiuis ẽt diligenti patriſa.contingere potuiſſet,ergo nõ eſt reſtituenda, vt ff.de mino.verum.§.ſi locupletioris, & C.e.tit.l.non vr̃.ſol.aliud in primo articulo,aliud in ſecũdo.in primo.n.art.vbi.ſ.nullas probationes induxit, euidens eſt læſio,& de fraude non ita probabiliter timetur.in ſecundo vero vbi iam aliquas probationes induxit,& iam publicatæ ſunt,non ſic. nam præſumi poteſt, quod meliores teſtes, quos habebat induxit,& probabiliter timetur de ſubornatione teſtiũ , ex quo ſuper eodẽ vult producere alios teſtes,primis iam publicatis, vt in
i auc.de teſti.§.quia vero,col.7. Dicẽdum [i] eſt igitur, qđ in hoc ſecundo art.non reſtituetur, niſi forte iudex præmiſſa diligenti examinatione,& inquiſitione perpẽdat, quod læſa eccleſia eſt ſua vel prælati ſui facilitate. tunc
k .n.ẽt & in ſecũdo art,debet [k] ipſam iudex reſtituere æquitate penſata,ar.ſ.de tranſac.c.fi.& quia,ex quo conſtat ipſam eſſe læſam,ſemper eſt reſtituenda,vt ſ.no.nec ob. quod oppoſitũ eſt de ſubornatione,quia ex qualitate p-
l ſonarũ [l] hæc præſumptio tolli poteſt , vt patet in eo, qđ legitur & no.ſ.de ꝓcu.in noſtra.§.nos vero.ſed nec ob. lex in ↄriũ alle.ff.de mino.verum.§.ſi locupletioris,q̃a nec iſtud diligentiſſimo patriſa.de quo ibi loquitur,cõtigiſſet , & per conſequens non ob.C.eo.tit.l.fi.quia ibi exponitur. Non vr̃ , i.non præſumitur.ſed hoc præmiſſa examinatione & inquiſitione de ↄrio liquet, vt ſ. not.p quod ẽt timoris ſubornationis præſumptio de cętero nõ
10 vendicat ſibi locum . ¶ Quid † ergo, ſi poſt publicationẽ apparet, quod oẽs teſtes repelluntur vel ꝑ excõicationẽ , vel ꝑ aliud,puta graue crimen occultum , nunquid reſtituet iudex eccleſiam in hoc caſu, vt per alios teſtes, vel per eoſdẽ,ſi ceſſat impedimentum,poſſit probare intentionem ſuã ? poteſt dici,quod ſic,ſi prudẽs in nulla culpa inueniatur.& idem eſt in ſimilib. obſeruandum ſm Inn.cuius eſt quaſi tota hæc gl.arg.in eo,quod legitur & no.ſ.in ſuperiorib.& ſ.de reſcri.inter cęteras, de conſtit.tranſlato.veruntamen nõ vr̃, quod culpa producẽtis impediat reſtitutionẽ. ar.16.q.6.ſi epiſcopum. nec ẽt negligentia, vt patet hic, & ſ.c.proxi.quis negligentia obſit , ſi reſtitutio non petatur, vt patet in eo, qđ no.ſ.eo.c.1.ſm Hoſt.& de materia G. vide in Spe.ſecũ
11 da parte, eod.tit.§.vlt.verſ. ſed quid in cauſa. an † aũt tunc aduerſarius poſſit ẽt producere teſtes , vide de dila.§.videndum.ver.in ſumma.[Grani.]quia pro modi
12 co nõ daretur reſtõ , de hoc ſ.e.c.1.¶ Prima † gl.arguit, alle.vnũ cañ. ¶ Quarta glo.ponit tria quibus fungitur eccleſia,& quartum,quo nõ fungitur.demum quęrit,ponit duas op.ſoluit,& ſubdit alias duas.¶ Penult.gl.po-
13 nit 9. exẽpla,in quib.reſtituitur eccleſia. ¶ In † 3.gloſſ. [ibi.§.ſi quis.] vide vt lite non conte accedens.2. ſuper gl.pe. ¶ In gl.4.[ibi,vt inter diuinum.]ſequitur,publicũq; ius,& priuata ꝯmoda ꝯpetens ſit diſcretio,&c. [& ibi,et ei.] ſequitur , qui priuſquam naſceretur, vſucaptũ amiſit, reſtituendam actionẽ Labeo ſcribit.[& ibi.C.ſi tutor.l.minorib.]ẽt in his,quæ tutoribus, vel curatorib. præſentib.minores agunt in iudicio, vel extra, reſtituuntur.[& ibi,Minorib.]reſtituitur minor læſus facilitate, & ſi non dolo aduerſarij.[& ibi. §.minorib.pupillis.]ſequitur, & in minorib. ætate nihil noſtra præiudicat lex. [& ibi.§.vlt.]non ſolũ minoribus,ſed ẽt oĩs ętatis hominib.inſtauratio eremodicij pręſtari dẽt.ſi ſe doceãt ex iuſta cã abfuiſſe.[& ibi . §.illud.]excuſatur appellans,qui ꝓbat ſe omni ope niſum, vt appellationẽ exerceret.ſed per iudicẽ ſtetiſſe,vel aliam inexorabilem cauſam.¶ In gl.pe.[ibi,minor,& ſi.]ſequitur,condemnatus quaſi cõtumax ſit , in integ.reſti.auxiliũ implorabit.[& ibi, ſed & in iudicijs.]ſequitur, ſubuenitur,ſiue dũ agit, ſiue dũ ꝯuenitur,captũ ſit.& ibi ẽt ſume alias ſub l.ait pretor.[& ibi,§.itẽ ſi nõ prouocauit.] ſequitur ĩ. diem ſubuenitur ei, vt prouocet.[& ibi,minor.]25.an.ſequitur,omiſſã al-

legationẽ per beneficium reſtit.in integ. repetere põt. [& ibi.§.vlt.] hoc iure vtimur, vt ẽt in lucro minoribus conſulatur. ¶ In gl.vlt.[ibi.amiſit.]ipſe minor,qui illã receperat ab alio minore.[& ibi.l.vlt.]abſens cã reipublicæ ẽt aduerſus pariter abſentẽ reſtituitur,ſi dãnificatus eſt. [& ibi.l.vna.]hanc , & §.reſtõ, vide ſ.c.1,ſuper vlt.gl.[& ibi.C.in inte.reſt.poſtulata.l.vna.]petita reſtitutione in integ. oĩa ſunt in ſuo ſtatu, donec cã finiatur.
14 ¶ In † gl.1.[ibi,libertatis.]ẽt eccleſijs, vt hic, tũ ſm Innoc.non dr̃ hic,quod tenuerit illa libertas data per papã de illa faciens mentionem.tñ verum eſt ſm Hoſtien. quo ad tꝑalia. 8.diſt.quo iure,non quo ad ſpũalia.ĩ.de decimis.tua.ĩ. dicebat Goff.quod reges has non donauerũt eccleſias,ſed vallẽ,in qua potuerunt remittere regalia, potuiſſent ẽt ius patronatus remittere, vel dona-
m re,de iure patr.c.vno.[m] lib.6. ¶ In gl.1.[ibi, recurrendũ.]vide quod ad huius declarationem,& nouitiorum aduocatorum inſtructionem dixi de præſcrip. auditis , ſuper gl.Celeſtinus , quod & hic dici poſſet. ¶ In gl.ec-
15 cleſia.[ibi,reipublicæ.]an † aũt reipublica alterius ciuitatis,q̃ Ro.reſtituatur.no.C.de of.eius,qui vi.al.ap.l.1. de iure reipublicæ.li.11.in rubrica,& l.rempub. & C.ex qui.cau.ma.l.reſpublica,& ff.ex qui.ca.ma.ſed ſi per prętorẽ.§.itẽ nequit,& vide in Spe.ſecũda parte,eo.ti. §.2. ver. idem quoque iuris, vbi ẽt dr̃ quid de villa, vel ca-
n ſtro.[n] [& ibi,Cõparantur.]non per omnia, vt no.5.q.3. c.vlt.in fi.1. gl.[& ibi , Quidam.]ſ.Io.& Vin.[& ibi.ſed reſtituitur.] vide circa hoc,qđ plene no.in Spe.ſecunda parte.eo.tit.§.2.ver.aũt, & aliquid de hoc no. C.de ſaſan.ecc.auc.quas actiones.[& ibi.§.illico.]& eſt expre-
16 ſum ĩ.e.c.1.li.6.¶ In gl.pe.[ibi,allegationẽ.]dixit ſ G. obtinuiſſe, quod eccleſia excluſa per peremptoriũ datũ ad proponendas exceptiones, reſtituitur ad proponendũ crimina , vel defectus ↄ eum,cum quo litigat ſuper beneficio.hoc no.in Spe.ſecunda parte,eo.ti.§.2.verſic. ſed pone eccleſia,& no.hoc Cõpo.de elec.q. ſicut.& ibi ſcripſi in gl.fi.ad fi.ver.ſed quid dices.[& ibi,in lucro.]
17 & eſt † arg. q. ſi eccleſia non eſt vſa reſcripto ſuo ĩ.ann. per negligentiã, quod reſtituitur,ſecus ſi per dolũ. C.ſi
o aduerſus delictum.[o] l.1.Ioã.Phi. Idẽ Vin.ĩ.capitulo ſecundo,& Guil.in Spec.ſecunda parte,eodem tit.§.qualiter,in fi.dicit ẽt hic Hoſt.quod in delictis non reſtituitur eccleſia.C.ſi aduer.delictum.l.1.ff.de mino.auxiliũ, quod intelligitur, quando tota eccleſia deliquit. C.de ſacroſan.eccl.iubemus; alias delictum &c. de regulis iu-
p ris,delictum , libro 6.[p] & facit quod dicam infra titulo primo,capitulo ſecundo.[& ibi , §.penultimo.]& infra eodem titulo,capitulo ſecundo,libro ſexto,& quod no. hic Hoſt. ibi vide in gl.ſecunda, & in Spe.ſecunda parte,eo.tit.§.2.ver.ſed nũquid eccleſia. [& in fin.] multa
18 † exempla, quibus reſtitutio datur,& quib. non datur , vide in Specu.eod.titu.§.2. in prin.¶ In gloſſ.vlt.[ibi,
q amiſit] ipſe minor,qui eam receperat ab alio minore.[q]

ADDITIONES.

a Dilectus.Ibi vide Io.And.poſt Inn.in gl.vel parendo,in fi.gl.
b Auditis.Vide Io.And.in gl.replicationem.
c Proximo.Ibi vide Io.And.in gl.vt dicunt,& vide l.minor autem, & ibi per Bar. ff.de minori. & gl.& doc.in l.nam & ſi poſtea.§.ſi minor,ff.de iureiu.
d Reſtitutio. Vide Io.And in c.delictum,de reg.iur.lib.6.& Cyn. & Bald.& Sali.in l.iubemus. C.de ſacroſan.eccl.
e 1.& 2.Ibi vide Cy.& Bar.Bal.& Sali.plenius.
f Circumſcriptos.Vide tex.in c.fi.& ibi per Io.And.de conſe.l.lib.6.
g Titulum . Et ſic volens probare præſcriptionem,debet probare, de quo vide quod ſcripſi in c.cum cauſam,de teſti.per Inn.Arch.
h Fraternitatis.Ibi vide per ipſum in 4.q.
i Dicendum.Vide Bar.in l.minor 25.annis,ſi omiſſa,ff.de mino.& plenius in l.1.§.nunciatio,ff.de no.oper.nunc.
k Debet. An ſit neceſſe in libello minoris concludere ſe læſum ſui facilitate,vel dolo aduerſarij,vel ſufficiat ſolum dicere ſe læſum, vide in l.fi.max.per Sali. C.de reſtit.in integ.& Io.And. ſup.c.1. ſuper gl.prima.

l Perſonarum. Vt eſt in minore, qui non præſumitur ita malitioſus, ſicut maior, vide Bal. C. de probat. auct. at qui ſemel.
m Vno. Ibi vide per gl. & Io. And. & in c. illud. inf. eo. tit.
n Caſtro. Et vide plenius doc. maxi. Sali. in l. reſpublica, C. ex qui cau. ma.
o Delictum. Ibi vide Bar. Bal. & Sali. & Bar. in l. minor etiam, ff. de mino. & in l. 1. §. nunciatio, ff de no. oper. nunc. an minor eo caſu reſtituetur.
p Li. 6. Intellige, vt no. Io. And. ſup. ſuper ver. omiſit.
q Minore. Et vide Bar. in l. verum. § 6. ff. de mino.

S V M M A R I V M.

1 *Contra ſententiam in cauſa matrimoniali latam beneficio ſupplicationis ex iuſta cauſa reſtituitur etiam maior.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *In matrimoniali cauſa, etiā ſine appellatione mulier auditur, & procedendum ordine iudiciario, num. 10.*
3 *In totum vel ſimpliciter ſi committatur cauſa, idem eſt.*
4 *Delegat appellationis iudex ſecundum canones.*
5 *Minor & filiusfamilias in iudicio poteſt eſſe ſine conſenſu patris in hac cauſa.*
6 *Contumax nō dicitur qui fuit abſens, ſi intra decendium a die latæ ſententiæ appellauit.*
Appellatio hic non tenuit, & quare, eod. num. & quandoque nocet, vt hic, expreſſio cauſæ in appellatione, ibid.
7 *Per iuramentum hic cur non conſtabat ad plenum, et ſup n. 4.*
De matrimonio iterum atq; iterū inquiri poteſt, & tū, ibid.
Supplicationis admittendæ, vel reſtitutionis concedendæ tres cauſæ, & quæ, ibid. & in quibus admittendæ cauſis, num. 8.
8 *Sententia lata pro matrimonio non tranſit in rem iudicatā quo ad veritatem, ſecus quo ad inſtantiam. num. 16.*
Supplicatio in quibus cauſis admittenda, & a nullo, præterquā principe quia contra ius, eodem. nu. eſt ex gratia, num. 9. vide num. 12. 14. & 15.
9 *Matrimonio in quo fit hic gratia.*
Gratia fieri dicitur, ſi quid conceditur aduerſus ius cō̃, ibid.
10 *Reſtitutioni nō obſtat lata ſnīa, aduerſus quā fit, ver. a primis.*
11 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, nume. 12.*
Decepti ꝯ quos actio detur, ſeu reſtitutio cōcedatur, et n. 13.
Supplicationi quando ſit locus, & quid ſit largē, vel ſtrictē ſū pta æquipollet appellationi, ex qua cauſa admittatur, & a principe tantum. Quid intereſt, ſi fiat ante decendium, vel poſt, num. 14. 15. vide ſupra num. 8.
13 *Additio gloſſarum.*
15 *Auttent. quæ ſupplicati. autten. vt ſponſa. largitas. §. illud quoque. legis vnicæ C. de ſent. præf. præto.*
16 *Reſtitutio cur fuit hic neceſſaria intellectus, ibid. in fine.*

C A P. IIII.

1 Ex literis Caſus. Contra † ſententiam latam in cā matrimoniali beneficio ſupplicationis ex iuſta cauſa reſtituitur ēt maior, & ſic patet, ꝙ de reſtitutione maioris loquitur hæc decr. Et prima pars ponit mulieris ſupplicationem, & iudicis delegationem. ſecunda dat iudicē ibi, licet aūt. [Delegatione.] quia ſuo iure non potuiſſent, de conſan. & affi. c. 1. [Protuliſſent.] ad petitionem viri pp aliquod impedimentū perpetuum cōſanguinitatis, vel
2 ſimile, Pe. [Interpoſita.] per mulierem. & dicit † Hoſ. ꝙ ad cautelam, & ſine app. fuiſſet audita, de re iudi. lator, tū facilius per app. vt ĩ. dicetur. Abb. [Olim.] hoc verbum erat gl. [Committendam.] dicebat Hoſt. ap. re. vt
3 dicetur ĩ. [Commiſerat.] in † totū, Goff. vel ſimpliciter, quod eſt idem ĩ. de off. deleg. venerabili, in fi Hoſt. non curo de hoc quo ad app. porrigendā, ex quo ſubdelegatus erat ēt collega. eo. tit. ſuper qōnū. §. ſi vero, ſed hoc
4 dſit, vt ſciatur eū ſnīam ferre potuiſſe. Itē † no. ſm cañ. iudex app. delegat, hoc in ſupradicta decr. ſuper qōnū. §. intentionis. [Protuliſſet.] ipſe Abb. [Iuramento.] per
5 ſe, & ſine delatione, vt ĩ. dicetur. [Eidem.] ſ. filiæ. & † vides, ꝙ nil reperit de patre, vt per hoc detur intelligi, ꝙ cā talis erat in qua minor, & filiusfamil. ſine patris ꝯſenſu poterat eſſe in iudicio, de reſti. ſpolia. ex parte, de iud. c. vlt. li. 6. [Præſentaret] ipſa filia, [& ēt ſupplicauit] hic
6 remedium pp dubium † contumaciæ: quia non videbatur audienda appellans. Dūt tū Tan. & Vinc. ꝙ ſi a tpe ſnīæ decendium non erat elapſum, bene tenuit appell. quia non erat contumax; & facit ad ea, quæ no. in Cle. de do. & contu. ſi ante, in mag. gl. dicit Inn. ꝙ appellatio non tenuit, quia de fraude nō conſtabat, nec. ĩ. Papa proſequitur appell. dicit Hoſt. hoc ſuiſſe, quia appellatio remota fuerat in reſcripto, & cā, pp q̃ appellauit, non erat in iure expreſſa; pp qđ mero iure non tenuit app. el. de ap. paſtoralis, & ſic nocuit expreſſio cauſę ſi. inf. de re iudi. ſicut. nam a ſnīa poterat ſimpliciter appella-
7 re. ff. de app. l. 1. §. 1. & l. 2. (Ad plenum) quia † non fuerat ei delatū, ſed animoſe iurauerat, Goſ. & ſic ſoluitur ſm Hoſt ꝯtrium de can. 35. q. 3. extraordinaria (in fauorem matrimonii) de quo iterū & iterū inquiri pōt. ĩ. de ſpon. ſicut. (de benigni.) innuit, ꝙ ſeces de rigore iuris, ad hoc de iudi. dilecti, de do. & cotu. c. 1. Hoſ. [Contra fraudē.) q. d. ſecus in alio caſu. & ſic concurrunt hic tria, fauor matrimonii, benignitas canonica, & odium fraudulenti, Hoſt. (Supplicationē.) no. quia nil dicit de app.
8 de hoc dixi ſ. (pro matrimonio) arg. Hoſt. ꝙ ſnīā † lata
a pro matrimonio tranſeat in rem iudicatam, [a] remittit ad ſummam, de teſti. §. & vtrum. ver. verū ad ſaluādas. (Poſtulantem,) & idē fieri dēt ſm quoſdam in qualibet alia cauſa fauorabili, vbi per veriſimilem præſumptionem moueretur princeps ad ſupplicationē admittēdā, ar. ĩ. de conſan. tua, de re iudi. cum Bertoldus. ver. poſtmodū: ſed cū talis ſupplicatio ſit ꝯ ius, & in pꝛiudiciū alterius, nullus inferior principe admittere poſſet, arg. C. ſen. reſci. nō poſ. l. 2. & de precib. imper. of. auc. q̃ ſuppli-
9 catio. ſi quæras, in quo † fit gratia matrimonio, rū. ſm Inn. quia cū appareat cōtumacia, ad cuius excuſationē non ſufficiebat iurm, ſicut nec per appellationē, ita nec per reſtōnē, vel per ſupplicationē iure cōi videbatur audiēda. fit ergo in hoc gratia, quia per modū ſupplicationis audit princeps mulierem, motus tm̄ ſacro patris ēt in abſentia patris præſtito, ſm ipſum. [Iudiciario] ergo
10 † in cā matrimoniali procedēdū eſt ordine iudiciario,
b de quo remittit Hoſt. qui fi. ſint leg. per venerabilem, [b] ver. præterea. [A primis] non obſtante confirmatione ſecundi promulgata. ſequebatur in antiqua, facientes, quæ decreueritis, per cē. ec. obſeruari, & faciebat litera
11 ſm Tan. ꝯ id, quod arguit finis vltimæ gl. ¶ Tertia † gl. rn̄. per duo ꝯ ¶ Quarta gl. ponit duas differentias inter appel. & ſup. ¶ Penult. gl. arguit, & opi. ponit. ¶ Vltima
12 gl. arguit, & remittit. ¶ In † gl. 3. [ibi. l. vlt.] vide hāc & ſequentem, de cau. poſ. cum olim, ſuper gl. 2. [& ibi. l. 1. §. 1.] Si meſſor falſum modum retulit, pp quod emptor plus dedit venditori, vel minus, agit emptor contra vēditorem, & ē conuerſo: non contra meſſorem, niſi cum ille ſoluēdo nō eſſet: ſed ſi per iudicem meſſor adhibitus fuerit, ipſe tenetur. ¶ In 3. gl. [ibi. §. ſi quis aduerſus] ſupplicans contra ſententiam præfecti prætorio victus iterū ſupplicare non poterit. ¶ In gl. antepe. [ibi. contumacia] vide, vt lite non conte. ſuper 1. gl. [& ibi diuus] vi-
13 de de cri. fal. c. pe. ſuper 1. gl. ¶ In † gl. 3. [ibi auditetur] adde quod no. 17. diſt. quoniam quidem, in gl. pe. & ĩ.
c de præſcri. auditis, in gloſſ. [c] vlt. ¶ In gl. ſupplicare [ibi.
14 remota] hinc eſt, quòd a iudicibus † ſupplicatur, a quib. non appellatur. Item appellatur ſecūdo, ſed non ſupplicatur. [& ibi, differt] & de hoc in Spe. de ſuppl. §. differt. dicebat Inn. hic, quòd ſupplicatio largo modo dicitur, quælibet precum porrectio. vnde in curia dicitur quotidie, Supplicat talis ſanctitati veſtræ, ſed ſtrictè, prout hic accipitur, eſt quædam ſuperioris benignitas, per quam inducitur ad reuocandum, quæ malè acta cre-
d dit, quæ æquipollet [d] appellationi, ſecundum ipſum, item ſecundum eum no. quod a iudice delegato ſupplicatur, quia mulier contumax per appell. iuuari non po-

terat.alias a ſnĩa inferioris iudicis non licet ſupplicare,
ſed & aliqua pręſumptio debet haberi, vel fauor matri-
nii ſubeſſe, vel alia probabilis ratio, vt admittatur ſup-
plicatio,ar.ff.de mino.l.minor autem, & l.præce.ſolius
autem principis eſt hanc ſupplicationẽ admittere cum
effectu,& nõ inferioris,ſm Inn.& facit quod dixi in tex.
b 5 ſuper verbo,poſtulantẽ.[& in fi.]quo ad † poteſtatẽ ſup-
plicandi non eſt vis.an decendium,ſed ſolũ an bienniũ
ſit elapſum.ſed de lapſu 10.dierũ diſtinguitur quo ad ex
actionem cautionis,ſ.quia ſi inf. 10.dies ſupplicatũ eſt,
nõ mãdatur ſnĩa executioni,niſi ab eo,qui obtinuit, ca-
ueatur idoneè de tanta quantitate reſtituẽda, quantam
per executionẽ iniq̃ obtinebat, ſi fuerit ſnĩa retractata.
ſi vero poſt 10.dies ſupplicetur,ſine aliqua cautione mã
f datur ſentẽtia executioni, [f] eiuſdẽ retractationis iure re
ſeruãdo,& ſic intelligitur auc.quę ſupplicatio, & in auc.
g vt ſponſ.lar.§.illud quoq;.col.9.& l.vna.C.de ſen.præf.
prętọ.Hoſt.& de hoc in Spe.ĩ de ſup.§.1.¶ In gloſ.hoc
ideo,[ibi,quiſquis,in fin.]vbi de hoc in ultima gl.& qđ
h ibi no.facit pro Goſt.[& in fi.]Idem hic Inn.¶ In gl.[h] pe
g 6 nul.[in fi.] dicentes, qđ ſi nõ tranſiſſet † in rẽ iudicatã,
non fuiſſet data reſtitutio,ſed hic de iudicũ deceptione
vel errore ſententiæ nil dicebatur, ſed ſolũ de abſentia,
q̃ quia minus bene probata fuit, neceſſaria erat reſtitu-
tio.dicebat Hoſ.quod ſnĩa nõ tranſit in rẽ iudicatã quo
i ad veritatem,tranſit tñ quo ad inſtantiã [i], ꝯ quam reſti
tuitur hæc mulier.¶ In gl.vlt.[ibi, Rainaldus.]Dicebat
Goſ.per illas decre.patere,quod ẽt quandoque adiudi-
cationes facit,alleg.etiam.ff.iudi.ſolui.cum apud.

ADDITIONES.

a Iudicatam.Quod intellige,vt no.inf.de re iud.c.lator. & c.cõſan guinei,in gl.& ibi per Io.An. & vide in glo.pe.& ſuper illa.

b ¶ Venerabilem.Et hoc vide in Cle.diſpendioſam, de iudiciis,cõ iuncta cle.ſæpe,de ver.ſi.

c In gl.Facit quod no.in c.cum veniſſet.ſup.eo.in glo.pen.ibi vide.

d Aequipollet.In quo differt appellatio.& reſti.in inte. & ſupplicatio,vide Io.An.in Spec.de ſuppli §. differt.

e Autem.Illa l.loquitur in reſtitutio.in integrum, & ibi vide Bart.

f Executioni. Quare pendente appellatione, vel reſtitutione, ſententia non mandatur executioni, ſed bene pendente ſupplicatione, vide Io.An.in Spec.de ſuppli.§.differt, ad fi.

g In Spec.Vide de materia iſta Bal.& Sal.in auc. quę ſupplicatio, C.de preci.impe.offe.alleg.in gloſſ.

h In gl.Quare autem hic non ſufficiebat iuramẽtum ad plene probandum iuſtam cauſam abſentiæ,dic,vt dicit Goſ.in verſi.ad plenũ,& ſic ẽt nõ ob gl.4.q.5 quiſquis,in gl.fi.vt ibi ẽt no.Goſ.Bal.

i Inſtantiam.Vide quod ſcripſi in c.lator.in 9.q in fi.de re iud.& in c.tutor, eo.tit.& ibi Inn.Archid.

SVMMARIVM.

1 *Contra ſententiam etiam papæ reſtitui poteſt eccleſia, & reſtitutionis in integrum cauſa partibus præſentibus eſt tractanda, ibi.non datur niſi criminaliter lædatur, num.2.*
Diuiſio decretalis, ibid.

2 *Lapſus temporis non imputandus eſt ei per quem non ſtetit.*

3 *Iuriſdictio perpetuatur per inceptam cognitionem.*
Dictio, Denuo, vtri duarũ vocũ attribuẽda,ib.ad dictio.denuo.

4 *Legatus habet ordinariam iuriſdictionem, quæ per concedentis obitum non expirat.*
An reuocari poſſit a collegio Cardinalium vacante ſede, ibid.

5 *An eius expirauerit officium, duabus legationibus ei commiſſis, papa mortuo, cum altera earum vti non cœperat, nec de ea literas habebat, & refert continentiam facti.*
Mandatum, ſeu literas principis non habere legatum, non obſtat in duobus caſibus, & quibus, eo.num.

6 *In reſtitutione concedenda requiritur ordo iuris, & cauſa cognitio vide latius num.18.& 19.*
Mandatum viua voce factum extra iudicium, & ſine cauſa cognitione non habet vim ſententiæ, ibid.

7 *Contra ſententiam inferiorum principe non datur reſtitutio niſi pro eccleſia.*
Item non datur, ſi tutus quis ſit ipſo iure, vel fuerit alias denegata, ibid.
Leg.cauſa.ff.de mino.& leg.prima, C.ſi ſæpius reſtit.intellectus ibid.

8 *Reformatio ſentẽtiæ põt fieri cũ meliori forma facti, et iuris.*
Reſtitutio duplex hic petebatur & audientia, & rerum, ibid.

9 *Sententia reſciſſa per beneficium reſtitutionis, conſequenter reuocabuntur omnia occaſione ſententiæ attentata.*
Reſtitutorius libellus quo mõ prudẽter ſit formãdus, ibid.et peti põt in eo ẽt adiudicatio, & quarũ rerum.vide n.18.et 19.
Litis conteſtatio non ſuper omnib. petitis facienda, in negocio reſtitutionis in integrum.ibid.in fine, vide n.20.circa finem.

10 *Sententia non eſt præcipitãda, ſed deliberatione cũ peritis habita, & cum libris, & non per iudicum capitaneas opiniones.*

11 *Reſtitutio maiori qualiter a prætore concedatur.*

12 *Contra ſnĩam principis venire non licet niſi per ſupplicationẽ.*
Circumſtantiarũ loci, temporis, et cæterarum habetur rõ, ibid.

13 *Data ponenda in ſententia, reſcripto, & libello.*

14 *Cauſam exprimere in ſententia eſt incautum, & ratio.*
Subiectũ falſitati dicitur, quod reputatur falſum, cũ nõ ſit, ibi.

15 *Regeſtum, ſiue regiſtrum quid.*
Audire partem æquum etiã in his, de quibus iudex pronũciare poſſet ibid.

16 *De citandi forma ad diem feſtum, & feriatum, remittit.*
Læditur quis quinque modis.

18 *Reſtitutionis in integrum negocium prius deſiniendum, quam in principali negocio procedatur, & an hoc ſit perpetuum, et qualiter procedendum in cauſa reſtitutionis in integrum atq; rei tam ex læſione iudiciaria, quam contractuum & temporaria, quid probandum, libellusque quo modo concipiendus, qñ ſimul etiam vtrunque reſtitutionis in integrum, & rei negocium peti, & tractari, ac diffiniri poſſit, & contra quem petenda, pulchre docet, & num.19.per eam duo remedia competunt & quæ, quando alterutro eorum ſit opus, & quibus probationibus & ordine cum forma petitionis, nu.10. vide ſupra.num.9.vide alia de ea num.22.et 24.*

19 *Legis fi. C.ex quibus cauſis maio.leg.prima, leg.at prætor, et leg.ab hoſtibus, ac totius tituli eiuſdem ff.& legis, ab hoſtib. ff.de capti.& poſtlimi.re.intellectus.*

20 *Reſciſſorium remedium in reſtitutione in integrum quando intentandum, & quę probanda, & quis libellus, & ordo iudicij ſeruandus.vide ſupra num.9.*
Officio iudicis quib.caſib.in ea vtendum & c.ibid. quid conducat, an conteſtatio tũc fiat litis, n.16. vide de eo & nu.25.

21 *Comminari poteſt iudex in peremptorio.*
Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num.22.
Reſtitutio quo iure poſtuletur, & num.26.& cui contra res his iudicatas contendatur.§.1.addita gloſſ.
Ad peremptorium quando veniatur, ibid.in fine, & nu.29.et quot in eo termini dantur, ibid.

23 *Supplementum gloſſarum.*
Reſtitutio temporis non ſæpe concedenda.

24 *Temporis curſus malè iudicantis de pręſcriptione ſubducendũ.*
Reſtitutio quare hic conceſſa maxime poſt quadriennium, & quo iure, minoriſne, an maioris, eod.nu.vbi caſus eliciuntur, quando non obſtat quadriennij lapſus, & a quo pendeat reſtitutio minoris, & maioris, & quòd inter ſe differant, nu.25.
De falſitate, & ſurreptione ſemper queri poteſt, ibid.

25 *Officium merum iudicis tpe non pręſcribitur, ver.nam purũ.*

27 *Diſcẽdum multo tpe quod doceas, niſi tẽpus ſuppleat ingeniũ.*
Ingenium etiam ſine doctore laudabile eſt, ibid.
Negatiua iuris per inſtrumenta probabitur, & per teſtes, eod.num.§.in gl.ſed quare, & num.18.

28 *Debeo verbum ius potius notat, quam factum.*
Priuilegiũ per poſterius reuocatur, ſi de priori fiat mẽtio, ibid.

CAPVT V.

1 Tum ex literis. Caſus. Etiam cõtra † ſententiam papę reſtitui põt eccleſia, & cã reſti.in integ. partibus præſentibus eſt tractanda. Et pars prima ponit petitionẽ eccleſiæ illerden. ſecunda ponit examinationem, deliberationẽ, & interlocutionẽ papalẽ, ibi, nos igitur. tertio citationes partis aduerſæ cum ꝯmina-

tione proceſſus, ibi, quocirca.[Enormiter.]alias † nō da
retur reſtō, vt ſ.c.1.[Et olim, & nūc.]ergo non dēt im-
putari eccleſiæ, per q̄ non ſtetit, lapſus quadriēnii. & ma
ximè ſi dicis, ꝙ ēt corā Eugenio inchoauit hæc petere.
3 [Anaſtaſii.]qui ſedit anno vno, Vin.[Cępit.]& ſic † erat
perpetuata iuriſdictio de cōtrouerſia.ſ.an eccleſia Iller-
den. eſſet læſa. & in inte. reſtituenda, vel non, ſm Innoc.
[Succeſſor.]mediat', qa poſt Anaſtaſiū ſucceſſit Adria-
nus, qui vixit annis 6. & poſt illū Alc. ſm Tan. & Vincē.
[Denuo]ſi determinat verbum, Fungēti, vr̄ ex hoc colli-
gi, ꝙ per mortē concedentis expirauerat legatio, niſi di
cas cū Tanc. ꝙ poſt longa tpa, iterū illuc miſſus fuerat
legatus. ſi determinat verbū, ꝯmiſit, eſt ſenſus, ꝙ iterata
a fuit delegatio [a] cauſæ, non legationis cōmiſſio, & tunc
4 ceſſat illud ar. & † verū eſt, ꝙ legatus hēt ordinariā, quæ
per ꝯcedentis obitum non expirat, de off. leg. c. 2. lib. 6.
& vide qd ibi no. de illo, qui nondū ingreſſus erat ꝓuin
ciam. & de collegio cardinalium, vacante ſe. an poſſit il
lum reuocare, hic qd̄ no. Hoſt. & ꝙ reuocare non poſſit,
vr̄ hodie per ꝯſtōnem Cle. ne Romani, de ele. ſed quęre
bat hic de q̄one facti, quæ ponitur ēt in Spec. tit. 2. §. fini
5 tur, ver. ſed pone de facto, qua † dicebat Clementē, re-
quiſitis fratrū conſiliis, feciſſe legatum in partib. tranſ-
marinis, & Franciæ. d. Al. ſigno crucis pp hoc ſibi dato,
de legatione tñ tranſmarina nulla litera facta fuit, in-
trauit Franciā, vſus eſt officio ſuo prędicando, cruce ſi-
gnādo, & modis aliis. mortuo demū Clemente, & ſe. va.
q̄rebatur, an ipſius officiū expiraſſet, ſaltē quo ad tranſ-
marinam. & dicit, ꝙ aliquibus videbatur, ꝙ ſic, quia res
integra quo ad illā, & quia de illa literas non habebat.
ar. C. de man. prin. l. 3. C. de iure fiſci. l. prohibitū eſt, li.
b 10. aliis videbatur [b] ꝯ, quia crucem recipiendo, & lega-
tione Franciæ quaſi prǣparatoria ad illā vtendo iā res
nō erat integra, & potiſſimè legatio fratris. i. cardinalis,
ar. C. de inof. teſt. ſi mater, & l. ſcimus, ad fi. Nō ob. ꝙ de
legatione tranſmarina non fuit facta litera, ſine qua nō
probatur legatio, quia dici poteſt illud locum hr̄e in ex
traneis. ſecus in fratribus, qui de latere ſ mittantur, &
ſic pōt intelligi 93. diſt. nobiliſſimus, arg. in eo, quod le
gi. & no. C. fami. er. l. fi. C. de teſt. hac ꝯſultiſſima. §. ex
imperfecto, & ancte. hoc inter liberos. ff. de lib. & poſt.
l. in ſuis. ff. de le. 2. vnum ex fa. & quod no. de off. leg. c. 1.
ad fi. lib. 6. Itē fallit illa regula in leg. ſic ſolenniter data
per principē. ar. C. de teſta. l. omnium. ſed & Cardinales
ſ.p hoc pñt literas teſtimoniales dare, de ſent. exc. c. 1.
de proba. poſt ceſſionē. & dicit addenda, quę no. de pb.
cū non ignores, de off. deleg. qm̄ Abbas. ante finē, & vi-
de qd̄ dicā in proęmio Sexti, ſup. ver. trāſmittimus.[Nō
obſtante.]ꝙ de hoc non conſtabat, nec in abſentia par-
tiū conſtare poterat. vt ſequitur. vnde nō obſtat litera.
6 ī. dicens, an data, vel dāda, vel dic, ꝙ cū † in reſtitutio-
ne cōcedenda requiritur ordo iuris, & cauſæ cognitio,
d vt patet de of. iudi. c. 2. [d] ēt ſi de tali mandato cōſtaret,
non ſequeretur, ꝙ reſtitutio data eſſet, quia tales literæ,
vel mandatum viua voce factum extra iudicium & ſine
cauſæ cognitione non hēt vim ſententiæ, ar. C. cōm. vel
e epiſt. l. 2. & 3. [e] & per totū, ſm Inn. alle. Hoſt. C. de ſent.
& interlocu. cū ſnīa, & l. ex ſtipulatione.[Legatum.]ſan
cti Angeli diaconum Cardinalem.[Tenore.]ſ. ꝙ in ſpe-
ctis Illirden. eccleſiæ priuilegiis &c. [Sententiam.]& ꝯ
7 † ſententiam non detur reſtitutio, opponit Goff. de l. in
cauſæ, ff. de mino. quia cum ꝯpetat ordinarium auxiliū
app. ergo & c. rñ. in ſententiis papę locum id non hr̄e, cū
non ſit ſuperior, ad quē appelletur, de electio. licet, in fi.
ſi dicas, Poteſt ſupplicari, rñ. vtrunq; extraordinarium,
& ſic vnum non excludit reliquum ſaltem in origine.
ff. quod me. cau. ſi cum excep. §. eum qui, & vide quod
f ibi no. [f] Sed quid de ſententiis inferiorum? Quo ad illas
obſtat rō prius dicta d. l. in cāu. & l. 1. C. ſi ſæpius reſtit.
reſpondet eccleſiam ꝯ illas reſtitui, & l. in cauſæ, locum
hēt, qñ minor eſt tutus ipſo iure. l. 1. loquitur qñ petita
g fuit reſtitutio, [g] & denegata. & ob hoc no. ēt hic, qd̄ dicā
8 ī. c. fi. in 7. q.[Reformari.]quaſi ſententia † Eugenii re-
tractata aliam cum meliori forma facti & iuris. i. magis
iuſtitiæ conſonam formari, ſiue proferri.[Reſtitui.]nor
ſm Inn. libellum iſtum continere duo capita, ſiue capi-
tula, primū per quod petitur reſtitutio ad audiētiā, quo
ad reformatio. ſententiæ, ſm, quod petitur eccleſiarum
9 reſtitutio. vel pōt dici ſm † eum, ꝙ reſciſſa ſentētia per
beneficiū reſtitutionis, conſequenter reuocabuntur om
nia occaſione ſententiæ attentata, ar. de procu. ex inſi-
nuatione. §. 1. & 2. & c. in noſtra, de elec. qualiter. ad fi.
Prudens igitur aduocatus videat, qualiter ſit ſibi forman-
dus libellus. nā ſm ipſum formanda eſt ſnīa, de ord. co-
gni. c. 2. poſſet ēt cōpetere in libello eccleſias ſibi adiu-
h dicari, ſi forſan rōne ſnīæ reuocatæ [h] ſibi reſtituendę nō
eſſent, puta quia prius non poſſidebat illas, ſed in eis ſo
lummodo ius habebat. & ſi hæc omnia petat, non ſemp
eſt ſuper omnib. facienda litis conte. a prin. vt ī. dicam
poſt ipſum Inno. ſuper ver. principali.[Deliberauimus.]
10 non † .n. eſt ſententia præcipitāda, ad hoc ī. ver. perſpe-
ximus. & 6. q. 1. quæro. 2. q. 1. Deus. 11. q. 2. ſummopere,
& ca. graue. 32. q. 2. quod non formatum; ſed proferen-
da eſt liberatione cū peritis habita, vt hic. & C. de in-
ge. ma. l. 3. & ēt cū liberis deliberandum eſt, C. de acq.
poſ. cum liberis, quia multa latent. 33. diſt. pre. ff. de off.
aſſeſ. liberti. & eſt ꝯ iudices, qui ſuas capitaneas opinio
nes ſequuntur. de hoc de conſtit. c. 1. & c. ne innitaris,
11 Hoſt.[Committendæ.]ſicut † & maior reſtituitur, cum
data reſciſſoria a prętore poteſtas agendi ei cōceditur,
pſcriptione nō obſtante. C. ex qui. ca. ma. l. pe. ſed forte
hoc non ſufficit, niſi forte retractetur ſententia. ī. eod.
12 ver. quocirca. Vin.[Supplicationem.]hoc † dicit, quia
ꝯ ſententiā principis venire non licet niſi per ſupplica-
tionem, ſm Inn. de hoc ſ. c. proxi.[Præſertim.]ſecūda
rō motiua.[Aetatum]86. diſt. tanta.[Temporum.]nec
non perſonarum, & locorū. de tranſact. c. fi.[Neceſſita-
tū.]6. diſt. priſcis. ſ. de ele. cum in cunctis.[Et ſm.]ter-
13 tia rō.[Perſpeximus.]1. ratio.[Ex data.]no. ꝙ data † in
ſententia eſt ponenda, ſicut in reſcripto, de reſcrip. cam
te, & in libello. in auç. de exhi. & intro. reis. §. ſancimus,
ver. ſuſcepto, Hoſt.[Illa innitens.]5. ratio. & dicit Hoſt.
non ſolum motiua, ſed ēt diffinitiua.[Præcipuè rōne.]
14 ex quo no. ꝙ † incautū eſt exprimere cām in ſententia,
reprobata enim cauſa retractatur ſententia. 21. diſt. in
tm̄. C. de iudi. properādum. §. illo, de re iudi. ſicut. ff. de
his, qui no. infa. l. quid ergo. §. vl. Io. ff. de excu. tu. qui te
ſtamēto Phi.[Falſitari.]i. fuit reputatum falſum, cū nō
15 eſſet, Phi.[regeſto.]Hoſt. vero dicit, quòd vera † litera
eſt, Regiſtro. & dicitur liber, in quo ponitur res geſta,
& de hoc dixi de procu. c. 1. & facit de proba. c. 1. de p-
ſcrip. ad audientiā.[Tandem.]q. d. ſm Hoſt. propter ſur
reptionem, de qua conſtabat, pronunciare poſſemus,
i de re iudic. cum olim. [i] tamen, quia æquum eſt, & forte
& in hoc caſu viſum partem audire, iō in hoc delibera-
tio noſtra &c.[Data.]per literas Cœleſtini, Innocent.
[Danda.]propter læſionem eccleſiæ, Inno.[Sententiā.]
16 Eugenii papæ.[Vſque.]de hac † forma citandi ad diē
feſtū remiſ. dabo, de dolo, & contu. cum dilecti, & de ci
tatione ad diem feriatam. ī. de feriis. c. vlt.[Idoneū.]
remittit in hoc Hoſt. de procu. q̄relā. & ca. accedens.[Si
poteritis.]& volueritis, quia reſtitutionem petentib. in-
17 cumbit probatio læſionis. vr̄ † autē lædi 5. modis. ff. de
mino. l. quod ſi minor. §. non ſemper. & §. ſi quis iuueni-
li. & l. nō omnia, ſm Inn.[Principali negocio.]no. ergo,
18 † prius diffiniēdum negotium reſtitutionis in integrū,
q̄ in principali negocio procedatur, ar. hic, & ff. de pro-
cu. qui proprio. §. item quæritur, ff. de iureiur. nam po-
ſtea. §. ſi minor. ſed contra, quia circuitus eſt tollendus,
K ff. de condi. inde. [k] dominus. vnica autem probatio ad

vtrunque

vtrũque ſufficit.ſ.ad reſti.in inte. obtinendã,& ad rei re
ſti.faciendã.ergo vtroque ſimul agendũ eſt,ar.ff.de mi-
no.l.fi.ff.de cond.ca.dã.ſi quis accepto tulerit.& l.ſi mu
lier,ff.de his, quæ in fraudẽ cre.ait prætor.§.ſi creditor,
vt lites citius decidantur,j.de do.& cõt.finem.& vt oc-
curratur laboribus partium, & expenſis.j.de app.vt de-
bitus.ſol.Tan.dixit,ꝙ ſi is,qui petit reſtitutionẽ, probet
ſe dominum rei,nõ ſolum ipſum in inte.reſtituet, ſed &
rem.ſi vero nõ probet ſe dominum ſed ſolam læſionem,
tunc iudex beneficium tñ reſtitutionis in integrum da-
bit ei, vt ſ.non ob.vendi. vel alio ꝯctu poſſit rem vendi-
care, & ſm hoc ſoluit prædictam ꝯrietatem. Inn. dixit,
ꝙ in contractibus petens reſtitutionem debet agere ꝯ
eum, cum quo ꝯxit, non ꝯ illum, ad quem res peruenit,
niſi & ille sciret rem ita geſtam, vel niſi ꝯhens non eſſet
ſoluendo,qñ vero agitur ꝯ illum,cũ quo ꝯxit,& qui poſ
ſidet rem, tunc etiam ſi petens reſtitutionem dominus
non ſit,tñ probata læſione,non ſolum reſtituetur in inte
grum,ſed reſtitueretur ei res.ſed caueat ſibi in cõceptio
ne libelli, vt ſi eſt dominus dicat,cũ ſim læſus in tali uen
ditione,peto in integrum reſtitui, & rem mihi reddi,cũ
ſim dominus.vel ſi non eſt dominus dicat, peto ex offi-
cio veſtro me reduci in eo ſtatu, in quo eram ante læſio-
nem,& ſic intellexit ff.de mino.in cauſę.§.fi.interdum,
& §.fi.& l.ſe.& quamuis lex illa ff.de proc. qui proprio.
§.item quęritur,fortiter ꝯdicere videatur, tñ. ꝙ lex illa
diuerſos caſus habet,ſm quorum poſitionem non cõtra
dicit.ſed & caſui,ſecundum quem occurrit cõtrarietas,
adhuc tñ.quod non obſtat, quia ibi minor vendidit iu-
ra, quæ in aliqua re habebat, ſed rem nõ tradidit,quia
non ipſe,imo venditor poſſidebat eã.& ideo iudex non
poterat ex officio ſuo reſtituere rẽ ei, cum tpe ꝯctus poſ-
l ſideret[l] eã.vbi vero in iudicio petitus reſtitutio in inte-
grum contra ſententiam,vel quia omiſſæ ſunt allegatio
nes,vel aliæ probationes.tunc ſic eſt procedendũ,actor
petet reſtitutionem, & iudex quæret de cauſa reſtitutio
nis,ſ.de læſione, & de cauſa læſionis,ſ.quare nõ dixit hoc
antea ſuo loco, & tempore.& ſi dixerit iuſtam,& notam
cauſam.quæ moueat iudicem ſine litis conte.& magnis
probationibus,audita tñ parte aduerſa, & breui ac ſum
maria cognitione præmiſſa,dabit reſtitutionem petitã,
ad hoc.ſ.vt audiatur,vt patet in eo, quod legi. & not.ſ.
eo.c.auditis.§.fi.& c.2.& §.nos igitur,& de offi.iud.ca.
1.& 2.& ſic data reſtitutione probationes audiet.ff.de
iureiu.nam & poſtea.§.ſi minor.ff.de mi.minor autẽ ma-
m giſtratus.Si vero incolorate[m] petat, denegabit ei reſti-
tutionem petitam, & ſm hoc,qñ petitur reſtitutio in iu
diciis,non eſt neceſſaria litis conte.ſed præſentia partiũ
tñ,per quas falſitas reprimatur,ut innuitur ſ.§.prox.in
fi.ſed quando petitur in cõtractibus, tunc neceſſaria eſt
litis conte.ar.ad vtrunque ſ.de offi.iud.c.2.ſed hoc no-
tandum,quod vbi maior petit reſtitui cõtra præſcriptio
nem, quæ forſan currit ei, dum cauſa reipub. erat abſẽs
vel aliis ſimilibus, tunc primo conteſtatur lis, & fertur
ſententia ſuper reſtitutione.qua obtenta.& non ante in
29 cauſa proceditur principali, & ſic † intellige C.ex qui.
cau.ma.l.fi.ff.ex quibus cauſ.ma.l.1.& l.ab hoſtibus, &
l.ait prætor,& per totum,& ff.de capti.& poſtl.re.ab ho-
ſtibus, & idem eſt, ſi a maiore petatur reſtitutio contra
ſententiam diffinitiuam, vel interlocutoriam, vel alias
ſuper proceſſu iudiciorum, vt hic,& ſ.e.auditis,& c.ve-
niſſent.In contractibus autem ſecus, vt dictum eſt.ratio
n diuerſitatis[n] eſt, quia quando reſtitutionem rei non im
pedit niſi contractus.vel ius traditum ex contractu, re-
ſciſſo ipſo contractu, patet ꝙ reus nullum ius habet in
re.vnde,ex quo actor reſtitutus eſt ad cõtractum, qui re
ſciſſus eſt, per conſequens reſtituenda eſt ei res, quæ ex
ipſo contractu pendebat. vnde & poſſet dici, ꝙ in hoc
caſu non eſſet neceſſe rem petere, cum ſit quaſi acceſſo
ria ad contractum, quãuis ſit tutius in libello vtrunque
peti,ſ.& reſtitutionẽ in integrum, & reſtitutionẽ rei ſiſ
ſuper ambobus lit.conte.vt ſup.no.Vbi autẽ petitur reſti
tutio contra ſñiam ſuper iuribus, vel aliis rebus latam,
vel ꝯ præſcriptionẽ, vel ſimilibus, tunc licet reſcindatur
ſñia, vel præſcriptio,per quæ impediebatur agere,non ſe
quitur,qđ ipſa iura, vel res ſint reſtituendæ eum ſñia non
dederit ei ius, ſed detexerit tñ eum poſſe agere.ff.ſi ſer
uitus vendi.ſicuti.§.ſed ſi quęritur.ff.de ædil.ędic.bouẽ.
§.pe.ff.de teſt.hæredes,§.ſed poſt teſtm̃. Idem eſt in vſu
capione, quia nec ſequitur,quod ipſa reſciſſa reſtituẽda
ſit petenti,niſi & aliter conſtet de iure ſuo.Idem eſt, ſi ꝯ
ꝯctum petatur reſtitutio,nec conſtet de iure petẽtis,nec
quid de iure tranſlatum ſit in eum,ꝯ quem reſtitutio eſt
petita,quantumcunque conſtet de iure petentis, quãuis
hoc raro contingere poſſet.ideo tutum eſt, quod vtrun
que petatur,eodem ẽt mõ vr̃ dicendum,quod in eodem
libello poſſit quis petere reſciſſionem ſentẽtiæ, ſiue præ
ſcrip.& rem ſibi reſtitui, ſm Inno. ſm quem principale
vocat hic eccleſias, ſuper quibus a prin.agebatur. Re-
tractabitur enim primo ſñia,ſi de iure fuerit,per benefi-
cium reſtitutionis.ſed hanc retractationem præcedere
debet aliqua ſummaria cognitio, ſ.vtrũ colorate petat,
necne.& inſuper aliquam probationem recipiet, ſiue ꝓ
babilem coniecturã, ſufficit enim, ſi videat priuilegiũ,
vel inſtrumentum, quod animum ſuum mouere debeat
ẽt non audita diſputatione ſuper eo.ſup.eo.c.1.ver.nos
igitur.vel quod iuramentum partis recipiat.ſ.c. proxi.
nam & qñque ſolus aſpectus ſufficit,ff.de mino.25.ann.
o addito[o] præſide. per reſtitutionem † autem in integrũ
30 duo remedia competunt, vnum eſt cognitionis prçto-
ris,ſ.officium iudicis, & aliud eſt reſciſſoriũ.ff.de mino.
in cauſæ.§.interdũ,primo auxilio.i.officio iudicis pru-
denter agitur, quando res, ſuper qua petitur reſtitutio,
eſt apud actorem, puta ſententia ꝯ ipſum lata eſt,ſed nõ
executioni mandata, vel rem vendidit,ſed nõ tradidit,
hic.n.ſufficit,quod officiũ iudicis imploretur ad retra-
ctandã ſñiam vel ꝯctum.hoc enim facto poſſeſſor rema-
net tutus, & idem dicendum eſt, vbi ab actore in reum
tranſlata eſt poſſeſſio contractu, vel ſententia, & poſt
tranſlationem implorat officium iudicis ꝯ ſententiam,
vel contractum.Nam in hoc iudicio reſtitutionis ſi pro
bet ſe læſum fuiſſe in contractu venditionis, puta quia
res ſatis plus valebat,quam vendidit,reſtituetur ei res,
nec oportebit eum probare dominium rei.vel ſi probet
ſe læſum ex ſententia, puta quia cum primo actum eſt,
& contra eum rei ven.& condemnatus fuiſſet, mõ in cã
reſtitutionis probet ex actis primi iudicii ſñiam fuiſſe
iniuſtam,inf.de ord.cogn.cum dilectus, §.nos tñ,vel ꝑ
varias probationes, inf.de fi.inſtr.cum Io.Heremita.§.
fi.inf.eo. c.fi.in fi. vel cum ageretur commodati ꝯ eum,
& cõdẽnatus fuiſſet, mõ in cauſa reſtitutio. probet rem
non fuiſſe ſibi commodatam, vel alias ſe non teneri, in
his enim caſibus,& ſimilibus ſufficit iudicis officiũ im-
plorare,per qđ non ſolum ꝯctus, vel ſentẽtia retractabi-
tur,ſed res ipſa ſibi reſtituetur. ff. de admi.tu.ſine hęre-
p de.§.interpoſito.ff.de minori.Pl.fi.quinimo & in hoc ca
ſu,ẽt ſi actor non probet ſufficienter læſionem.ſed ſum-
marie tñ,tamen,vt quidam dicunt. dabitur ei reſtitu-
tio non ad hoc,vt res ſibi ſtatim reſtituatur,ſed vt tolla
tur ꝯctus, vel ſententia,quo ſublato poſtea a capite age-
tur cã,ar.ff.de procur.qui proprio.§.item quare.C.ſi ad
uer.rem iudi.l.1.ſufficit enim,quod aliquem colorẽ, uel
ſimilitudinẽ habeat ad hoc, vt ſententia reſcindatur,ut
ſup.no. Alii tñ aliter ſentiunt, qui & plenam probatio-
nem exigunt ad hoc, vt reſtitutio detur,& ꝯctus, vel ſen
q tentia reſcindatur,ar.ff.de iureiu. nã poſtea. §. minor.[q]
r Inn.dixit, quod in prędictis[r] caſibus non ſufficit ſemi-
plena probatio. nec videbat, quod aliquę probationes
ſufficiant ad dandam reſtitutionem in integrum, quin
& eidem ſufficere debeat ad condemnationem & reſti-
tutionem

rationem rei faciendam. imo, quod plus eſt, ex quo con
tra ſententiam, vel contractum data eſt reſtitutio, per
conſequens res, quæ per ſententiam, vel contractũ tráſ
lata eſt, debet reſtitui, etiã ſi de ipſa reſtituenda nihil
dixerit iudex. ff. de admi. tut. ſi in hæredem, §. interpoſi
to. Sed opponitur, quomodo, iudex reſtitutionis in inte-
grum adiudicabit alicui rem non petitam, hoc. n. eſt ꝯ
iura, vt patet in eo, quod legitur & no. ĩ. de ord. co. cum
dilectus. §. fi. rñ. iudex nihil adiudicabit, quia ex edicto
x de mi. nulla proditur [x] actio, ſed per officium iudicis, qd
late patet, quicquid inde datum eſt, reſtituetur. ff. de mi
no. qđ ſi minor. §. fi. C. de reputa. l. vna. Si aũt ille, q mõ
petit reſtõnem in integrum, non eſt in poſſeſſione rei,
ſuper qua petitur reſtõ, nec eſt etiam tranſlata primo
ab actore in reũ, vt puta quia in hoc iudicio actor eſt, ſi
cut & in primo fuerat, in quo & rẽ petierat, ſed reus fuit
per ſententiã abſolutus, contra quem & nunc petit reſti-
tui, in hoc caſu prudenter facit, ſi intentat reſciſſoriam.
i. priſtinam actionẽ in rem vtilem, & dicat ſic, cum talis
a petitione mea ſit per ſententiam abſolutus ſub tali
re, quæ pertinet ad me iure dominii, vel quaſi, peto, qua
tenus reſciſſa ipſa ſententia per officium veſtrum, O do
mine iudex, a quo peto reſtitui in inte. contra dictam ſẽ
tentiam per q̃ læſus ſum, eandem rẽ mihi adiudicetis, &
reſtitui faciatis, & comprobatur hoc ff. de mino. in cau-
ſæ. 1. §. interdum. Idem dicendum eſt in ꝯtractibus. ver
bi gratia petebam a te rem, quam poſſidebat, tranſegi-
ſti mecum ita, quód res petita penes te remaneret hoc
. n. prudẽter ago, ſi peto quod, reſciſſa tranſactione, res
petita mihi adiudicetur. & idem in præſcriptio. ut ſi p-
ſcripſiſti rem meam, quam alius vendidit, & non ego.
aa hoc. n. debeo petere, vt reſciſſa præſcriptione, res mihi [aa]
adiudicetur. hoc tamen perraro locum hẽt in minore,
contra quem non currunt præſcriptiones temporales, in
u quibus cauſis re. in inte. non eſt ne. [u] l. fi. ſcđm Inn. & di-
cit Ho. q idem dicendum eſt de eccleſia, vt patet in eo,
quod legi. & no. ſ. e. c. 1. habet in locum ſecundum Inn.
in maiorib. capeis, dũ cã reipub. ſine abſentes. ff. ex qui.
ca. l. 1. & per totũ. caueat igitur ſibi prudens & diligens
aduocatus, vt in prædictis caſibus & ſimil. reſciſſoriam
intentet. nam ſi tantum officium iudicis imploret, licet
obtineat per ſententiam iudicis, quod ſententia, vel trã
ſactio, vel præſcriptio reſcindatur, non tamen obtinebit
quod res, quæ non eſt ab eo tranſlata in reũ, ſibi adiudi
cetur, vel reſtituatur, imo noua actione agendum eſt ad
rẽ ſibi reſtituendam, cui tamen non obſtabit ſententia
quæ iam eſt per reſtõnem in integrum ſublata. Sed aliæ
probationes requiruntur in hoc ſecundo iudicio, quam
in primo. nã in primo caſu ſufficit, quod ſententia quo-
cunque mõ probetur iniuſta. quo facto dabitur ei reſtõ
contra ſñiam. in ſcđo vero ad hoc, vt res ſibi adiudice-
tur, & reſtituatur, oportet q dñium rei probet. ſed Inn.
hic viſum eſt, q ꝯ ſñiam nũq̃ reſciſſoria intentetur. ſed
tñ poſt. iud. eſt petẽda reſtõ ꝯ ipſam. nam p illud obti-
nebit non ſolum ſñiã reſcindi, ſed & rẽ ſibi adiudicari,
dum tñ de iure ſuo liqueat ex probationibus præteritis,
ſiue nouis, q ſi nondũ de iure probauerit, ſed pbare in-
tẽdit, reponetur in ſtatum, in quo erat ante ſñiam, quæ
reſcindi debet, qualitercunque conſtat ipſam eſſe iniu-
ſtam, & poſtea, receptis probationib. ſup principali, fe-
retur ſup eo ſñia ſine noua libelli oblatione, & lit. cõte.
nã & lit. cõte. & alia acta prioris iudicii, ꝯ quæ nõ eſt da
ta reſtõ in inte. dẽt in ſuo robore perdurare. ſm Inn. ad
qđ all. Ho. ar. C. de teſta. ſancimus. C. de app. ſcipimus.
& illa lit. cõte. dẽt ſufficere, vt patet in eo, qđ legi. & no.
ĩ. đ prob. c. fi. [Adimplere.] ſi nõ veniẽdo p vos, vel alios
21 [f] pcedemus.] ergo iudex † nõt in perẽptorio cõminari.
¶ Scđa gl. obiicit, & ſoluit. ꝯ. ſcđo obiicit, & rñ. Io. ¶ In
gl. [ar. quod.] arguit. all. in ꝯrium. ¶ Gl. [p hãc.] p parie
tes ſcc. Io. ¶ Antep. gl. obiicit, & ſoluit. ¶ Pe. gl. no. p

diſtantiã & c. all. in ꝯrium, ponit & exponit verſus. ¶ Vl.
22 gl. quærit, all. pro & ꝯ, & remittit. ¶ In † gl. hic iõ, [ibi,
§. vlt.] ibi dr, ex hoc edicto nulla propria actio, vel cau-
tio proficiſcitur. totũ. n. hoc pẽdet ex prætoris cognitio-
ne. ¶ In gl. ſed illud. [ibi, perraro.] ponit lex, minor, exẽ
plũ, qui minor captus fuit, dũ facientia pro cã ſua nõ ſũt
allata, vel per a. [ ]uocatũ ſuũ pdidit, vel ſi noua cauſa al
legatur. ¶ In gl. ar. q, [ibi, l. 2.] vide de re. ſpo. ex parte,
ſup 3. g. ¶ In gl. iõ. [ibi, in cauſa,] hãc & ſequẽtes vide
in c. 2. de of. iu. in gl. 2. lo. ¶ In gl. pe. [ibi, nonnunquã.]
vide ibi in c. pe. ſtatutum allegatũ, ſuper gl. 2. [& ibi, Ad
peremptoriũ.] venitur ad peremptoriã poſt primum &
ſm edictũ, cui nõ eſt paritũ. ¶ In vlt. gl. [ibi, §. vl.] vide
23 hãc, & ſe. in præall. decre. 2. de of. iu. in gl. 2. ¶ In † gl. 2.
[ibi, anteriorũ.] maxime cũ id ſteterit per principalẽ, vt
ibi, & ĩ. de ap. ex inſinuatione. & videri poſſet, cum tps
iſtud ſit continuũ, q currat, ſed detur reſtõ, ſicut cũ iu-
dex nõ vult ius dicere. ff. ex qui. ca. l. vna. ſed & ſi p præto-
rẽ, in prin. ſed vt dixerunt Io. Phi. hic nõ eſt verũ, q ſm
hoc peteretur reſtõ tpe reſtõnis, & ſic iterũ ſcđi tpis poſ-
x ſet peti reſtitutio, & ſic in infinitũ. [x] Si vero denegetur,
24 qd iuris, inf. c. fi. [& ibi. §. cã.] vel dic † ſm Inno. Tan. &
Vin. q de præſcriptione dẽt ſubduci tps Eugenii male
iudicatis, & ꝯ eius ſñiam agebatur, ad hoc 16. q. 4. ſi ſa-
cerdos. & forte vult hoc decr. inf. e. ti. c. 1. li. 6. in fi. & ibi
no. vel ſcđm Hoſt. ẽt corã Eugenio petita fuit reſtõ, vel
interuenit præuaricatio, vt in præ. decr. e. tit. li. 6. vel in-
uenit eccleſia nouas defenſiones. ĩ. c. vlt. vel quia patẽs
fuit ſurreptio, de qua ſurreptione, vel falſitate ſemp ꝯtri
põt, de proc. in noſtra, de exce. cũ venerabilis. vel ſcđm
eũ poſt quadriennium auditur eccleſia iure maioris ex
clauſula gñali. ff. ex qui. cau. ma. l. 1. & in hoc ſcđm eum
non ſufficit læſio. imo neceſſe eſt, q ſubſit alia iuſta cau
25 ſa, vt ẽt ſonãt verba edicti. iſta † ergo reſtõ plus pendet
a mero & puro iud. offi. q̃ a petẽtis inſtantia. reſtõ ergo
minoris e ꝯ plus pendet a iure, & inſtãtia petentis, quã
ob officiũ iud. & iõ iſta clauditur tpe, ſed nõ illa nam
y purũ & merũ offi. iud. exercetur, quũ ſibi vr, cui ſu tpis [y]
non ob. vt hic, de iureiu. ad noſtrã. 3. de inſtit. cũ veniſ-
ſent. in fi. & de re. ec. non ali. ad noſtram, & ſcđm hoc di-
cit poſſe ſaluari opi. Ala. & G. N. ¶ In gl. hoc iõ, [in fi.]
26 dicebat Inn. vr, q † in hoc of. non ſit lit. conteſ. neceſſa-
ria, cũ ex eo nil lucretur reſtitutus. ſcđm tñ deſeruit a-
z ctioni. i. viam parat [z] principali quæſtioni, vt ſequitur,
ſecus, vbi loco actionis eſt. dicit tñ q tutius eſt tenere
ꝯrium per præalle. decr. 2. de re iud. ¶ In gl. ar. q, [ibi,
27 addiſcere.] Vnde dicit † canon, multo tpe diſce, q̃ poſt-
modũ doceas. 16. q. 1. ſic viue, vt dicit Goſ. l. dicit in 5.
annis quẽ imbui legali ſcientia, in cõſtitutione ſlorũ. pe
col. [& ibi, ſummus.] ver. Iuuenalis, lib. 6. [& ibi, mona-
chus.] vbi de hoc. Seneca de cõſol. ad matrẽ, circa fi. bñ
ficio rapacis ingenii plusquam pro tpe auxiſti. Hier. ꝯ
Ruffinum, memoriter tenendo præcepta doctoris, inge
nio pro libris vtebantur. & ad Paulinũ. c. 3. ingeniũ do-
aa cile ẽt ſine doctore [aa] laudabile eſt. ¶ In glo. ſed quare.
[ibi, ꝯ eos.] Inn. ſcđm Hoſt. fundata erat actoris inten-
tio per ea quæ de priuilegio ſunt proxi. ſupradicta. dicit
ẽt Ho. qđ hic negatiua non ſolum per teſtes, vel inſtru-
menta probabitur, ſed ẽt per iura cõmunia, cum ſit ne-
gatiua iuris, de quo remittit, de elect. bonæ. 1. & dicit
28 hoc notari per verbũ † debeat, qđ potius no. ius, q̃ fa-
ctũ. forſan ſcđm eũ probabitur per teſtes, q renunciaue
runt ſuo priuilegio tacite vel expreſſe, de cõſti. cum ac
ceſſiſſent, in fi. vel inducitur priuilegiũ ꝯ priuilegiũ, qđ
ſi de primo ſufficientẽ fecerit mẽtionem, conſtat de iu-
re primũ reuoca. alias ſecus, de hoc ĩ. de præſcr. veniẽs.
29 ¶ In gl. pe. [ibi, ad perẽptoriũ.] dicit † Ho. prima vice
nõ mittitur perẽptoriũ ſine iuſta cã expreſſa, vt ga cita-
tio nõ eſt facilis, vt hic. alias poſſet appellari, remittit,
bb de dila. [bb] c. 1. & pnt dicit, vbi ſit hoc ex cã, ſolẽt tres

termini

termini in vna citatione exprimi, de teſti. co. ca. 2.]& in fi.] ad idem inf. de ſententia excom. relatum.

ADDITIONES.

a Delegatio. Sed tunc obſtat c. gratum & c. relatum, cum ibi no. de of. dele. & quod no. ſup. ver. apud. quia mors papæ nõ reuocauit commiſſionem, & ſic ſuper illa fuit noua commiſſio.

b Videbatur. Ad materiam facit, quod no glo. & ibi Io. An. ſup. de offi. dele. licet vndique, & per Io. An. in c. ne aliqui, de hære. lib. 6.

c Latere. Vide gl. in cle. litteris, de proba. & per Io. An. d. de re iudi. ad apoſtolicæ. li. 6. & de ap. conſtitutus, el primo, de quo in Spec. de teſte. §. 1. ver. quid ſi aduocatus, & de priuil. cũ olim, el primo.

d C. 2. Et ff de mino. l. in tem. §. cauſa cognita, & ibi no. & vide Io. And. ſup. c. 2. in gl. ve. dicit Inn.

e Et. 3. Vide ibi Bal. maxi. in l. pe. & Io. An. qui ma. accuſa. poſ. cum in tua, ſuper gl. fi.

f Ibi no. Et in l. metum. §. Volenti. eo. ti. & plenius in l. in prouincia li. ff. de no. ope. nun. per Bar.

g Reſtitutio. Vel dic, ꝙ per reſtitutionem plenius ſubuenitur minori, quam per appellationem, vide gl. & docto. max. Sal. in l. fi. C. ſi aduer. rem iudi.

h Reuocatæ. Quomodo libellus petens reſtitutionem contra ſententiam principis habet exprimere cauſam læſionis, vide in l. minor. §. ſi autem, ff de mino. & ibi per Bar.

i Cum olim. Ibi vide in gl. ſi nullę, & ſuper illa per Io. An.

k Condi. inde Et in cle. auditor, de reſcrip. & ſibi concor.

l Contrarietatẽ. Hæc fuit opi. Io. quã ponit gl. in d. §. item quæritur.

m Poſſideret. Hoc videtur ibi ſequi Bar. in d. §. item quæritur.

n Incolorate. Ibi vide Bar. & vid. Io. An. ſup. e. c. 2. in gl. vt dicit In.

o Diuerſitatis. No. bonam redditionem rationis diuerſitatis. inter iudicia, & contractus, & vide doct. maxime Bald. & Sal. in l. fi. C. ex qui. ca. ma. & Bar. in l. ab hoſtib. § ſed qđ ſimpliciter, ff. eo. tit.

p Adito. Ibi vide Bar. & plenius in l. de minore, ff. e. ti. & faciũt iſta ad quæ an petens abſoluta iura præſtito. ſup contractu, in quo dicit ſe enormiter læſum, habeat læſionẽ probare plene, vel ſemiplene, ꝓ quo facit, quod no. Io. An. de iureiu. debitores. Spe. e. tit. ſuper rubri. ad fi. & vid. inf. in ver. quimmo, & plenius, ꝗ hic. &c.

q Minori. De hoc dixi etiam ſup. in prin. huius gl.

r Minor. Ibi vide Bar. & Sal. in l. 1. C. ſi aduer. rem iudi.

ſ Proditur. Mar. contra, vide gloſſ. & Bar. in l. in cauſæ, lo primo, in prin. ff. de minori.

t Mihi. De iſta reſciſſoria actione, & de hoc no. vide Io. An. ſup. de of. iud. eo. fi. ſuper gl. vlt. & Bar. ff. ex qui. ca. ma. l. ab hoſtibus. §. ſed qđ ſimpliciter, & Bal. & Sal. in l. fi. C. eo. ti. & Sal. in l. quod tempore. C de teſta. mili.

u Non eſt ne. Ibi vide per Doc. maxime Bal. & Sal. & Io. An. inf. e. conſtitutus, ſuper gl. conſuetudo.

x Infinitum. Vide per gl. in l. interdum, ff. de mino. & per doc. max. Bal. & Sal. in l. fi. C. de tem. in inte. reſti.

y Temporis. Contrarium ſentit gl. in l. 2. C. de reſcin. ven. & ibi vid. D. Bar. de Sal. & vid. gl. & Doc. in l. in cõtractib. C. ex q. cau. ma.

z Viam parat. Pro hoc, quod no. de actione adhibea, quę eſt præparatoria rei vendi. in quã ſummarie proceditur, vt habetur C. ad exhi. l. 1. vbi vide Bald.

aa Laudabile l. de tex. cum iuribus allegatis in gl. iſta probat, ꝙ ſententia ſine probationum viſione lata eſt nulla, qđ voluit Inn. ut no. Io. An. infra de re iu. cum Bertold. in gl. forte, et Bar. in l. e. prolatam, C. de ſen. et ibi vide Bald.

bb De dila. Ibi vide gl. et Io. And. et ipſum in Spec. de app. §. in quibus, ver. ſed quam dices.

SVMMARIVM.

1 *Sententia executioni mandabitur, ſi reſtituatur in integrum, contra quem eſt præſumptio recepta cautione de reſtituẽda re, ſi prius condemnatus in hoc iudicio præualeat.*

Diuiſio decretalis ibid.

2 *Reſtitutio datur contra ſententiam papæ non probata læſione.*

3 *Prouiſio papæ, quæ continet ius commune poteſt ad conſequentiã trahi, et hic vtriq. parti prouidere, et quæ, ibi. vide n. 13.*

Releuatio et grauatio hinc inde partiũ, ibi ad dictio. mãdetur.

4 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. num. 5.*

Procurator an & quam poſſit reſtitutionem petere, & quæ ideo conceſſa dicantur, & nu. 6. & 7.

Cautio de re reſtituenda a quibus præſtetur, nonnullos caſus numerat, ibid. §. in gl. vlti. & nu. 14.

6 *Supplementum gloſſarum.*

In reſtitutione ẽd procurator eius, contra quem petitur, admittitur ſine ſpāli mandato, & in eius qui petit, n. 7. & 8.

7 *Mandatum iuriſdictionis, & procuratoris comparantur,*

8 *Diſpenſatio petitur de gratia, confirmatio de iuſtitia, et non fit in dilatione rei æque præiudicium in vna, ſicut in altera.*

9 *Læſio ſi cõtingat eccleſiæ, vel minori per factum procuratoris, qui nõ habet ſpeciale mandatũ, tenetur domino actione mãdati, & quando dominus & non ipſe reſtitutionem poſtulabit.*

10 *Appellationem actoris a curatore dati proſequitur curator neceſſario.*

Reſtitutionem in integrum ſindicus, actor, et omnes alij, qui habẽt adminiſtrationẽ legitimã, et ſic prælati, et qui alij ſine ſpeciali mandato petere poſſunt, eo. nu. et nu. 11. non datur aduerſus ſententiam principis niſi per probationem, nume. 13.

12 *Officio ſuo iudex functus qui & quando dicatur, vt nil vltra debeat audire.*

Executio quibus de cauſis differatur, ibid. & quando non impediatur, num. 13.

14 *Ante diẽ agi põt in bonæ fidei iudicijs, vt interponatur cautio.*

CAPVT VI.

1 Suſcitata. Caſus. Si † reſtituatur in integrũ ꝯ ſñiam is, ꝯ quẽ eſt præſumptio, ſententia executioni mãdabitur, recepta cautione de reſtituenda re, ſi prius condemnatus in hoc iudicio ꝓualeat. Et primo ponit deciſam facti narrationẽ, ſcđo ipſius diffinitionẽ, ibi, Nos intellectis. tertio reſtõnis petitionẽ ꝯ illã, ibi, ſñia. 4. ipſius conceſſionẽ cum certa prouiſione, ibi, ꝙ eidẽ. [Articulus.] qui fuerunt illi, neſcimus, forte erãt ſuper ſynodo, uiſitatione, ꝓcuratione, & ſimilibus, ſm Pe. & Abb. [Et inf.] deciditur ſm Pe. & Abb. ꝙ iudices dati ad cãm retulerũt negociũ. [Lata.] per nos. [Indulgendã.] & ſic † ꝯ ſñiam papæ
2 datur reſtitutio. s. c. proxi. Non probata læſione, & ſic ꝯ
a ſm Abb. s. c. 2. ibi. & s. eo. c. 3.[a] remiſi ad Spe. [Prouidẽdum.] quaſi viam mediã eligendo, de offi. dele. quęrẽti.
3 nunquid † ergo põt trahi in exẽplum putat Hoſti. ꝙ ſic, qa non eſt prouiſio ſimpliciter ſpecialis, ſed aliquantulum continet ius cõe, de re iud. cũ cauſis, de hoc de tem
b po ordi. c. 1. 2. & 3. hoc dictũ Hoſt. probat litera. s. iure[b] duximus. [mandetur.] in hoc prouiſum eſt epõ, in eo, qđ ſequitur prouidetur monaſterio, & ſic fit hinc inde partiũ releuatiõ, & grauatio [Præualuerit] i. ſi probauerit,
4 qđ inteudit, & obtinebit, Hoſt. ¶ Prima † gl.[c] rñdet per
c ꝯriũ. ¶ Gl. 4. obiicit, & ſoluit. ¶ Penu. gl. rñdet per ꝯriũ, cui dat ſimile, & ſoluit, cui ſignat ꝯrium, & reſpondet.
5 ¶ Vlt. gl. alle. ſimilia, & arguit. ¶ Glo. 4. ibi, ad rem mobilem, hanc & ſeq. vide de ele. in cauſis, ſuper gl. hoc habes. [& ibi, §. Item quęritur.] ſi defenſor recepit iudiciũ, & actor in inte. reſtitutus ſit, reſtitutorium iudicium defenſor recipere cogitur. [& ibi, Ita demũ.] exceptio militiæ non oppoſita ꝯ procu. ante litem conteſtatam et in cauſa appellationis opponi non poteſt [& ibi, l. 2. ſi procura.] abſentis appellauit, deinde illi reddiderit rationes, nihilominus proſequitur. [& ibi, Si actor.] uide infra in ſuppletionibus. ¶ In gl. hoc regulare, [ibi, ſatis aperte.] l. 2. eſt, quam uide, de offi. dele. paſtoralis, in glo. ad intelligentiã, ante mediũ. [& ibi, l. 2.] vide de accuſationibus, accedẽs, ſuper 1. gl. ¶ In gl. pe. [ibi, placuit.] uide de tranſa. c. fi. ſuper gl. antep. ¶ In gl. vlt. [ibi, ſi in fraudem.] vide de app. ſuper eo. 1. ſuper gl. vlt.] & ibi, l. vl. 1. ff.] petens legatum, vel fideicommiſſum cauet ſcripto hæredi de reſtituendo legato, ſi ab alio euincatur hæreditas. [& ibi, Is a quo] vide de re iud. cum ſuper. ¶ In gl. [& ibi, l ſe.] quę et incipit, is, a quo conuentus noxali ſatiſdat de noxa ſerui, qui vẽdicabitur ab ipſo. [& ibi poſt ꝗ. §. 1.] ſi fideicõmiſſario petente fideicommiſſum & obtinente, hæres uictus appellat, appellatione pendẽte hæres victori cauebit. [& ibi, prætor ait,] in actione damni infecti cauetur illi, qui iurat ſe nõ calũnioſe petere. ¶ In
6 gl. 2. [ibi, in cauſa.] vt patet in antiqua. ¶ In gl. iſte fuit, [ibi, procu.] petentis, ꝓcurator. n. illius, ꝯ quẽ petitur reſtõ in inte. bñ admittitur ſine ſpeciali mãdato, ff. de mino. ꝙ ſi de ſpeciali. Inn. & eſt ſimile, ꝙ de actione popu-

lari

lari no. de acc. veniens, in 1. gl. [& ibi, inf. c. prox.] dicit
Hoſt. q̄ ibi a tpe interlocutionis lapſi erant 10. dies, vel
ibi procu. mãdatũ exhibuit ſpõtaneus, non coactus. [&
7 ibi, incidẽti.] ad hoc ĩ. c. pe. & dicit Inn. q̄ † congrue ar-
guitur ex illa, cũ mandatũ iuriſdi. de quo ibi, cõparatur
mãdato procu. de quo hic loquimur. ff. de iuriſdi. om. iu.
di. l. & quia, vel ſcd'm Inn. dici põt procu. qui cõte. eſt li-
tẽ, ſine ſpeciali mãdato petere reſti. in inte. & ſit rõ, quia
dñs hunc mutare ſine cauſa non poſſet, de proc. l. 2. li. 6.
ſed Hoſt. dicit fortius obſtare, de elec. innotuit, ad fi. ꝓ-
pterea dicit, q̄ iſte procu. habebat in ſuo procuratorio,
vt eſt moris, expreſſum, qđ poſſet reſtitutionẽ in inte. pe
tere ante & poſt ſniam. & hunc dicit verũ intellectũ. Vn
de dicebat Inn. de facto ſeruari, q̄ proc. ſine ſpeciali mã
dato nõ admittabatur ad hoc. vel ſcd'm Hoſti. non fuit
hic de hoc obiectũ. vel ſcd'm eum diſpẽſatio in ẽrio pe
tita non erat ita annexa petitioni confirmationis, ſicut
hæc petitio reſtitutionis annexa eſt principali, imo qua
8 ſi ẽ, quia † diſpẽſatio petitur de gratia, cõfirmatio de iu
ſticia, de elec. poſtq̃. nec fit ibi tñ præiudiciũ, ſi differa-
tur diſpẽſatio, quæ tota pẽdeta gratia, ſicut hic fieret in
9 reſtitutione, quæ fieri debet de iuſticia. ſed † ſcd'm prædi
cta quid erit de procu. qui nõ habet ſpeciale mãdatũ. &
per factũ ipſius procuratoris lædi contingit eccleſiã, vel
minorẽ, cuius eſt procu. tñ, ſcd'm Inn. ſi fuit in culpa, te-
netur dño actione mãdati. ſed ſi nõ fuit in culpa, non ip-
ſe, ſed dñs reſtitutionẽ poſtulabit. Idem ſcd'm Ho. ſi fuit
in culpa, nec eſt ſoluendo, ff. de eo, per quẽ factũ eſt. l. fi.
imo, & ſi eſſet ſoluendo, vtilius põt eſſe eccleſiæ, vel mi-
nori reſtitui, q̃ vexari litibus, & expẽſis. ff. de mino. l. mi
10 noribus. 25. ſcd'm Hoſt. [& ibi, Si actor.] ibi, licet † actor
a curatore datus appellet, curator proſequitur. dicit ibi
gl. q̄ procurator proſequitur neceſſitate, actor, vero vo-
luntate. vnde dicebat Inn. q̄ ſindicus, actor, & oẽs alii,
q. legitimã habẽt adminiſtrationẽ, & ſic includit prælatos,
& ſi ſpeciale mãdatũ nõ habeãt, reſtitutionem in in
te. petere poſſunt, & de his vide in Spe. 2. parte, eo. tit. §.
d 2, ver. prælatus aũt, & ſe. pater aũt ꝓ filio, q̃uis inuito.[d]
reſtituitur, alii cognati, vel affines non audiũtur niſi de
ſpeciali mãdato, vel niſi eius vitæ ſit adoleſcẽs, vt meri-
to bonis ẽt eis debeat interdici. probãtur hæc oĩa ff. de
mi. illud, cũ duab. ll. ſe. [& ibi, non habeat.] ſ. quia papa
11 pronunciauerat. hoc dico pro † tãto, quia ſi intelligere-
tur. q̃ſi non poterat appellari per lapſũ 10. dierũ, tũc di-
cerẽ illud principale, nõ incidẽs, & ſic requiret ſpeciale
12 mãdatũ. ¶ In gl. hoc regulare, [ibi, probetur.] ſed † ẽ, q̃a
lata ſnĩa iudex functus eſt officio ſuo. ſ. de offi. del. in li
teris, ergo nil debet vltra audire. ſo. illud verũ, niſi impe
tretur reſtõ, vt hic, vel niſi ſit appellatũ de re iud. cũ in-
ter, & c. q̄ ad cõſultationẽ. tñ ſi aliqđ iuſtũ ꝓbeẽ, differ
tur executio. ĩ. de re iudi. de cætero, vel diſtingue inter
delegatũ, qui hoc nõ poſſet expedire, vt in ẽrĩs, & ordi
nariũ, q. hoc poſſet. C. q̃ñ & q̃ñ iudex, ſi p̃ſes, de quo re
mittit Hoſ. de accu. qualiter. 1. in prin. & de re iud. q̄ ad
cõſultationẽ, vbi vide ſup. vlt. gl. & ibi ẽt de exce. nullita
13 tis. ¶ In gl. pe. [ibi, l. vna.] vel † dic, q̄ hic petebatur re-
e ſtitutio aduerſus ſnĩam principis, [e] quæ nõ datur niſi per
ſupplicationẽ. ſupplicatio non impedit executionem, ſi
poſt 10. dies petatur, vt no. ſ. e. ex literis, & ſic intelligi-
tur ſcd'm Inn. ff. de mino. l. minor aũt. vel ſcd'm eũ ſpãle
in ſentẽtiis latis a principe, vt p̃texu reſtitutionis in in-
te. ipſarũ executio nõ debeat impediri. Dicit Ho. q̄ qc-
quid ſcribatur, iſta fuit prouiſio, & dicit tenẽdũ qđ ſcri-
ſi ſup ver. prouidẽdũ. omnino vide qđ ſcripſi in Spec. de
ſup. ſuper. §. differt. ¶ In gl. vlt. [ibi, eccleſia ſanctæ Ma-
14 riæ.] & inf. de ſen. ex. venerabili. & in † bonæ [f] fidei iudi-
f ciis ex cauſa poteſt ante diem agi, vt interponatur cau-
tio. ff. de iudiciis, in omnibus. ff. de pig. quæſitũ, Vinc.

ADDITIONES.

a Capitulo 3. In gl. ſed nonne, & vide Bar. ff. de mino. l. minor aũt, ff. de iure iur. nam & poſtea §. ſi minor.

b Iure.] Et ibi, per excogitatam maliciam, ſicut ex præſumptionib. pluribus &c. & faciunt iura allegata in gl. ſi.

c Prima gl. In hoc c. ſuſcitata, eſt una glo. in ver. primo, quæ ſentit, q̄ de iure ciuili eſſet ſecus, q̄ in monacho poſſet ferri ſententia. Idem in gl. in ver. fauentis, in c. licet can. circa fi. inf. de proba. quã D. Bart. reprobat in l. ſtipulatio iſta §. ſtipulor, ff. de ver. ob. quam vide, de hoc vide in c. querelam, de elec. & l. 1. C. de len. Bal.

d Inuito. Et ſit ratio, quia prætendit ibi ſuum intereſſe, & eſt regulare, q̄ coniuncta perſona admittatur pro coniuncta etiam, vbi requiritur ſpeciale mandatum, quando venit pro intereſſe, vt in l. patri, in prin. ff. de mino, & ibi vide Bart.

e Principis. Et tunc ſpecifice habet caput ni cauſa læſionis, vt ibi no. Bal. in l. minor. ſupr. allegata.

f In bono. Et in ſtricti iuris, vt no. Bar. in l. dedi, ff. de condi. ob cau. quod tamen no. limita, vt no. gl. & Bart. in l. 2. §. 1. ff. lo. ma.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia poſt peremptorium non auditur iure communi, ſed per beneficium reſtitutionis in integrum.*

2 *Quadriennium, quod datur ad petendam reſtitutionem in integrum, a quo tempore inchoet.*

Reſtitutio aduerſus ſententiam, & omiſſas probationes peti debet ab eo, qui fuit læſus omiſſione etiam probationum, eod. num. ver. & ideo canto. ſi petatur incidenter, non exigitur ſpeciale mandatum, n. 5. alia de reſtitutione vide n. 6. 7. et 8.

3 *Procuratorem dare poſt litis conteſtationem, niſi procurator, qui conteſtatus eſt, poteſt.*

Prælatus ſolus arduum & communem caſum proſequi non poteſt abſque conſenſu capituli, ibid. ver. item eſt.

Inſtructi veniſſe non dicuntur, qui non attulere depoſitiones teſtium, aliaque munimenta, iuncto contextu, eo. num. in calce.

4 *Scripturæ depoſitionum teſtium non adhibetur fides, ſi non ſit in publicam formam redacta, vel authentico ſigillo roborata.*

Forma publica, et ſigillum authenticum parem habere vim ponuntur, ibid.

5 *Procurator non habens mandatum ſpeciale in caſu, quo oportet, admitti poteſt cum cautione, rem ratam &c. & quare hic obtulit mandatum.*

6 *Tempus proximum ſtatutum intelligitur, ſi ſimpliciter ſtatuatur.*

De octauis vbi agatur alio reijcit, ibid.

Reſtitutionis beneficium impertitur aliqua præmiſſa cognitione ſummaria, & qua, ibid.

Summaria cognitio quæ ſit in reſtitutione in inte. concedenda, ibidem.

7 *Reſtitutio ſi petatur aduerſus terminum lapſum, quantitas termini non erit petenda, ſed per iudicem arbitranda.*

Dilationis natura habet terminum aſſignare, & ratio, ibid.

8 *Læſio ne ſequatur, ſubueniendum, vt non ſequatur, ne poſtea ſit neceſſe remediis vti, & quando id habeat locum, ibi.*

Reſtitutio an detur in integrum eccleſiæ, ſi ei fiat iniuſtitia per interlocutoriam ſuper declinatoriis, & quibus, concluditur hoc eſſe arbitrarium ſecundum Hoſt. opinionem ibi. & nu. 9. non datur pro modica re. 9. ſuper vero peremptoriis ſi fiat, nõ ambigitur, ibi. An contra ſententiam latam in poſſeſſorio reſtituatur, eod. num. 9. in fine.

De miſſione in poſſeſſionem contra interlocutoriam, vel contra præſcriptionem, ſi lapſus eſt annus conſule petendam, eo. nu. 9. ver. vnde patet, ſecundum Innoc. opinionem.

10 *Epilogus, & Additio gloſſarum, nu. 11.*

Mandatum ſpeciale quibus requiratur caſibus remiſſ. et n. 11.

11 *Diſpenſatio non delegatur generali mandato, ib. num. 11.*

CAPVT VII.

1 **Coram.** Caſus. Poſt † peremptorium de iure cõi non auditur eccleſia, auditur tñ p beneficium reſtitutionis in integ. Pri-[n]ma narrat. Secũda interloquitur ibi, Nos autem. [Et te.] ſingulariter loquitur, cum ſpecialiter dirigit ſermonem ad archiepiſcopum, quando communiter eum & capitulũ, loquitur pluraliter, vt in fi. c. [Peremptorius.]
2 a fi. huius † termini computandum eſt quadriennium, quod datur ad petendam reſtitutionem in inte. de quo infra.

ỹ.c.1.li.6.& non a die latæ ſententiæ interlocutoriæ.hu
ius ratio,quia finito termino completa fuit læſio, ꝙ pa-
tet ex eo,quia ſi nulla ſequeretur ſententia, contra talē
læſionem daretur reſtitutio.ſ.eo.c.2.& 3. & ideo caute
facit læſus in omiſſione probationum,& in ſententia, ſi
petat reſtitui & contra ſententiam, & ad producendū
proba tiones omiſſas.alii dicunt ꝙ quadriennium com
putatur a die ſententiæ,& quod ſufficit ꝯ ſententiam re
ſtitutionem petere,ar.ff.de mi.l.1,§.1.ſed prius dictum
plus placet Innoc.ad hoc de elec.c.ti.ab eccleſia, & ibi
a hoc no.in gl.in hoc.[a][Aſſignatus.]quo cū actis & muni
mentis præſentarent ſe coram papa ſententiam audituri.[Non modicam.]hoc dicit ſcdm Hoſt.Propter legē,
b & ſi poſt tres,ff.ſi quis cautio.[b] & eſt ſimile.ſ.de renun-
3 cia.veniens.§.fi.Ho.[vnde procuratores.]ſed oppo.† ar
chiepiſcopus,conteſt.fuit litē,vt ſ.patet,& ſic per con-
teſt.factus eſt dñs litis,vñ ſolus ipſe habuit procu.dare,
C.de procu.neque.& l.nulla.dicit Hoſt,ꝙ archiepiſco
pus vt caput eccleſiæ de conſenſu capituli conteſtatus
fuerat litem.nunc vero procuratores dati etiam ab ar-
chiepiſcopo de cōſenſu capituli proſequebantur illam.
Item eſt iſte caſus adeo communis & arduus, ꝙ ſolus p̄-
latus hunc proſequi non poſſet,quod dic,vt ſ.de reſcri.
c edoceri.[c][Attulerant.]& ſic non venerāt inſtructi.[De-
4 poſitiones.]in † publicam formam redactas vel ſigillo
auctentico roboratas, alias non adhiberetur fides ſim-
plici ſcripturę,de prob.qm̄,de fide inſtr.c.2.[inter eos.]
& ꝯ eos. nam ex quo ad inſtruendam cauſam ſtatuitur
peremptorius,venire debent cum omnibus ſuis actis, q̄
portari poſſunt, ſm Inn.&lle.Hoſt.de dolo & contu. ca.
fi.de app.cordi.lib.6.facit eo.li.de elec.c.1,& c. cupien
tes.[poſtularunt.]ipſi procuratores nomine eccleſiæ &
iure minoris,& vrgens inſtructionis neceſſitas, & dam-
nū alias imminēs hoc exigebat. C. de dila.l.1.3.q.3.§.
5 ſpaciū,ſcdm Ho.[Speciale.]Idem † ſi non haberēt hoc
d ſpeciale cū peteret incidenter,de hoc ſ.c.prox.[d] Abb.
dicit Hoſt.ꝙ hic ſponte obtulerunt,vel a tpe interlocu-
toriæ lapſi erant 10.dies,vel admitti poſſet procur.non
oſtendens ſpeciale cum cautione de rato.ff. de mino.il-
lud.§.1.& l.ſe.demum remittit.ſ.c.proxi.[Mandarū.]
puto ſm Pe.& Abb.ꝙ in procuratorio ipſorum hoc erat
expreſſum,ꝙ poſſent,cum neceſſarius caſus occurreret,
reſtitutionem in integ.petere, vt eſt moris.& dixi ſ. ca.
proxi.alias viderentur fuiſſe in dolo hi,qui dabant tale
mandatum, cum æque dare potuiſſent munimenta,vel
forte miſerunt poſt interlocutoriam,vel forte prius mu
nimenta,cum tali expreſſo mandato.[Octauas.]proxi-
6 mas,ff.de verbo.ob.l.eum qui,in prin. & de his octauis
dic,vt dixi ỹ.de feriis.c.2.[Beneficiū]præmiſsa aliqua
cognitione ſummaria,in qua quæſiuit,an haberent ali-
qua inſtrumenta neceſſaria,vel vtilia,& omiſſa,ſicut ſ.
c.1.multa enim occurrunt iudici inquirenda,de fide in
ſtru.cum Io.ad fi.ſcdm Inn,& Ho.ſcdm quos non egre-
ditur hic papa per formam petitionis dando terminū
7 ad octauas non petitum. nam quantitas † termini pe-
tenda non erit,ſed per iudicē arbitranda ſcdm circun-
ſtantias,ad hoc de procu.dilectus,de app.cum ſit.& na
tura dilationis habet terminum aſſignare, alias neſci-
rēt partes,quid agerent,vel nil fieret in cauſis reo non
8 comparente.[Indulgendum.]alias ex defectu † proba-
tionis reportaſſet contrariam ſententiam,& per conſe-
quens grauiter lædi poterat.fuit ergo ſubueniendum.ſ.
c.1.2.& 3.& habent hec locum,quando omittitur pro-
batio principalis cauſæ, ſecus ſi fiat eccleſiæ iniuſtitia
per interlocutoriam ſuper declinatoriis, vt quia repelli
tur exceptio ſpoliationis,ſuggeſtionis falſi,excommuni
cationis,vel ſimilis,maxime non inductæ in fauorē pe-
tentis,ſed in odiū aduerſarii.in talibus.n, imputet ſibi
eccleſia,ſi infra 10.dies non appellat.nam poſtea ſi pe-
tat reſtitutionē in integ.non audietur,arg. opti.ff.de v-

9 ſuca.cū quidam.§.ſi pupillo.quia † reſtitutio non datur
pro modico.ff.eo.ſcio,ad hoc.n. vt detur,debet,ꝙ petēs
reſtōnem aliquid amittat,vel non acquirat,qđ acquire
re poſſet,vel oneri,quod non expedit, ſe ſubiiciat.ff.de
mino.l.nō omnia.ſed hi,quorū exceptiones declinato-
riæ repelluntur, ex hoc nil amittunt,quia ſic remanent
naturaliter & ciuiliter debitores, & ſi obtineant in hu-
iuſmodi exceptionibus,ſicut & ſi ſuccumbant,& ſic nul
lo prædictorum modorū læſi ſunt, quare reſtitutio non
eſt dāda. ſed dices,imo lucratur,quia ſi exceptio admit
e tatur nō cogitur ſoluere[e] vel litis diſcrimen ſubire.tū,
eſt verū.imo nihilominus dēt ſoluere,nec dēt occaſio-
ne iſta litis diſcrimē expectare,cū ſciat ſe obligatū, vñ
& ſi ſuper vacantem litem exerceat,ipſi eſt imputandū
ff.de admin.tu.quoties.§.ſicut autem.ſed & ſi vult ſe iu
uare dictis exceptionibus,prudenter exequatur eas,& ſi
feratur contra ipſam interlocutoria, appellet, alio-
quin non audietur per reſtitutionis bñficium, vt præmi-
ſſi.ſed adhuc opponitur ſic,nonne per reiectionem exce
ptionis ſpoliationis incurrit damnū? Ita vř,ꝙ non recu
perat rem qua ſpoliatus erat,quæ q̄que per viam exce
ptionis recuperatur, vt patet inf.de ordi.cog.cum dile-
ctus.§.pe,& ſi reſpondeas, imo iure actionis,dicam,ex
hoc apparet,ꝙ graui oneri ſubiicitur, vt patet,ff.de mi-
noribus.l.minor 25.an.Subuenitur.ad hoc dicas, ꝙ nō
eſt graue onus,ſi quis ſuam iuſticiam proſequatur, quis
& dici poſſit, ꝙ in hoc caſu aliquando iudex, inſpectis
circunſtantiis,poſſit dare reſtitutionem,ar.ff.de mino.
ꝙ ſi minor.§.1.Sed dices,ꝙ ſi poſt tales īterlocutorias,
ſiue repulſiones prædictarum exceptionū fiat miſſio in
poſ.vel feratur diffinitiua ſententia contra illum, qui a
tali interlocutoria appellauit,& ſic contra præceptum
iudicis,vel alias cōtumaciter,confiſus tñ de app. receſ-
ſit,nonne talis erat reſtituendus? Rñ.non,quia non fuit
læſus per p̄dictas interlocutorias, nec grauatus tali
grauamine,qđ potuerit appellare,ideo non releuat ip-
ſum app̄lo.ỹ.de appel.vt debitus,& c.ſe.nec occaſione
huius ſniæ facta eſt miſſio in poſſeſſionem,uel data dif-
finitiua ſnia,ſed propter ipſius contumaciam, qđ ex eo
apparet,quia tunc qñ interlocutoria lata fuit,vel reſtitu
tio denegata,nullo modo læſus eſt,ſed propter cōtuma
ciam ſubſequentem tempus etiam latæ ſententiæ,vel re
ſtitutionis denegatæ inſpiciendum eſt,nec p̄ euentum
ſequentem reſtō erit danda.ff. de mino. verū & ſi po-
ſtea nō fuiſſet contumax,prædicta damna nō incurriſ-
ſent.Vñ patet,ꝙ non ex interlocutoria, ſed ex ſequenti
ꝯtumacia læſus fuit,ið is,ꝯ quem facta eſt miſſio, vel læ
ta diffinitiua ſnia, prudenter faciet,ſi ꝯ interlocutoriā
de mittendo in poſſeſſionem, vel ēt diffi[illegible]ſnīam reſt. pe
tat,ar.ſ.eo.c.2.& c.ſuſcitata.vel ſi per lapſū anni factus
eſt aduerſarius poſſeſſor,petat reſtit.ꝯ tpalem præſcri-
ptionē,de quo not.ſ.eo.c.1.hæc vero q̄ diximus de iſtis
trib.excep.ſ.ſpoliationis,falſi ſuggeſtionis, & excōmu-
nicationis,intelligenda ſunt,qñ in modū declinatoria
rum iudicii proponitur,quod frequenter accidit in lite
ris ſcdm formā cōmunem de ſimplici iuſtitia impetra-
tis.¶ Quid ergo ſi in modū perēptoriarū proponatur,
ſicut patet exemplum de reſti.ſpo.in eo,qđ legi.& not.
ỹ.de ordi.cog.cum dilectus.§.1.ver.vñ verus dñs.& de
hac,& aliis in literis gratioſis ad obtinenda bñficia im
petratis? Rñ.tūc oīno dāda eſt reſtō,cū appareat,ꝙ ta
li excep.probata,aduerſarii perimitur intentio princi-
palis,vt patet in eo,qđ legi.& no.ſup.de æta.& qual.ac
cepimus.ſ.de of.dele.prudentiā,§.ſexta.inf.de except.
cū eccleſiaſticæ,ſed ſuper declinatoriis fori denegantis
non audiretur, vt dictum eſt.& idem vř dicendū in dila
toriis ſolutionis,ar.C.de precib.imp.of.quoties, ſcdm
Inn.cuius eſt quaſi hæc tota gl. Dicit Ho.ꝙ c[illegible] in iure nō
reperiatur exp̄ſſe cautū,ꝙ ī p̄dictis caſib.reſtitutio dene
f getur,non audet aſſerere hoc[f] omnino eſſe verū, nec vi
det

det,qđ ſufficiēter rñſum ſit obiectionib. ſupradictis. vñ potius dicendū eſt hoc eē arbitriū, vt vbi licet iudex etiā in prędictis caſib. reſtōnem concedat, ſi ex aliqua latēti cā reperiat lęſionē. ¶ Quid.n.ſi ab eccleſia petatur ſumma maxima, puta 10. milia marcharū, quę tñ in capite decennij ſoluenda erat, vel ēt ſi iā venit dies, non hēt eā pre manib. nec hře pōt, niſi pdia propria detrahat, vel mutuū ꝯhat ſub vſuris grauiſſimis, & erat ſpoliata ab agente vno comitatu, qui tñdem valet annuatim, nūqđ hic liquet de damno grauiſſimo, qđ incurrit, quia ſua exceptio eſt repulſa, nūquid ergo erit reſtituenda? Vtiq; & idem in ſimilib, ſi occurrant ar.ff.de mino.l.1.§.prętor, & l.ait prætor, & p totū, & l.qđ ſi minor. 1.rñ.§.1.& l.il. lud, rñ. 1.& l.patri ꝓ filio, §.pe.& l.ſi in emptionē, & le. Aemilius, vt tñ magis ponderetur apud ipſum lęſio ſubſtātialis veritatis. q̄ iuris ſubtilitatis.ar.in eo, qđ legitur & not. ꝭ.de iud.dilecti, & de do. & contu.c. 1. & hoc idē vř ſenſiſſe Inn. vt patet in eo, qđ no. ſm ipsū ꝭ.e.gl. ver. ad hoc dicas, qđ nō eſt graue onus. ex quib. concludas, ꝙ in omiſſione, vel repulſione dilatoriæ poſſet eſſe læſio enormis, q̄ poſſet eſſe in peremptoriæ omiſſione, vel repulſione nō eē, vt ſi peto ab eccleſia 4. den. & omiſit exceptionē pacti de nō petendo, vel ſolutionis, vel propoſuit & fuit repulſa, abſit ꝙ reſtituatur. in his igitur pōderetur læſio, fateor tñ, ꝙ cōius & facilius in perēptoriis læditur, qđ dixi in exceptione repulſa, idē intelligas in nō oppoſita. vnde dicebat Goff. ꝭ.c.proxi. diſtingue inter dilatoriā ſolutionis, & declinatoriā iudicii. nā ſi prima omittatur, reſtituitur eccleſia. nō.n. expedit ante tps ſoluere, & ſi fideiuſſor hanc omittit, non nocet principali. ff. mā.da. ſi mādauero, in prin. ſed ſi omittatur declinatoria, non fiet reſtitutio, ſm eū, alle. ff.man. ſi fideiuſſor. §.quædā, dic vt ꝭ. an ꝯ. ſniam latā in poſſeſſorio reſtituatur eccleſia, dicā ꝭ.e. c. 1. li.6. ¶ Pe. † gl. ponit octo caſus,
g
10 in quib. requiritur ſpāle mandatū. ¶ Vlt. glo. ſignat ꝯtrium, & ſoluit, Io. ¶ In † gl. pe. [ibi. l. illud.] ex hac l. ar-
11 guit Io. 1. q. 5. qua de cā, ꝓ gñali mandato non delegatur diſpenſatio, & de hoc in Spe. ti. 2. §. ꝯſequēter, ver. generaliter. [& ibi. §. proc.] & ꝭ. de procu, qui ad agendū, in fi. li. 6. vbi plenius de hoc, & in caſu matrimonii. e. ti. c. vl. 1. rñ. quem dicit hic Phi. iure nō ꝓbari. ¶ In gl. vl. [ibi, poſitis.] & ꝭ. de re. iu. cū qđ vna via, li. 6. dic vt ibi.

ADDITIONES.

a Hoc. Et vide doc. in l. ſi. C. de tempo. in inte. re. pe.
b Cautio. Ibi vide gl. & Bar. in l. ab hoſtib. §. ſed & ꝙ ſimpliciter ff. ex qui. cau. maio.
c Edoceri. Vide Io. An. ſup. de proc. c. 1. i gl. dixit Inn. & i. c. petitio.
d Prox. In gl. iſta fuit, & ſuper illa Io. An.
e Soluere. Vel litis diſcrimen ſubire reſpondendo, non eſt verum, imo nihilominus debet ſoluere.
f Hoc. Et contraria videtur gl. in l. minor. 25. annis, ff. de minor. & idem ibi Bar. & vide Bal. in l. peremptorias, C. ſen. re. non poſ. vbi videtur contra dictum Inn. & alle. Arch. 88. di. c. religioſum.
g Capitulo 1. Et vide Bal. & Sali. C. ſi de mo. poſ. l. 1.

SVMMARIVM.

1 *Minor reſtituitur in eo, quod contraxit, vel omiſit, ſi probat ſe exinde læſum.*
Pater cum filio quibus modis contingere poteſt vt habeat bona communia. eod. nu. ver. & poterat.
2 *Emācipationis filiorū forma ubi tradatur, & facere eā pater quibus de cauſis cogatur, cū regulariter nō cogi poſſit emācipare.*
Aetas minor obſtat contractui, ibi. in fine.
3 *Libellus alternatiuus hic admittitur ſuper nullitate cōtractus, vel ſi eſt validus, ſuper reſtitutione in integrum, vide nu. 8.*
4 *Ordinarium auxilium quandiu competit, non eſt recurrendum ad extraordinarium, & quando.*
5 *Actiones plures in eodem libello proponi poſſunt, vbicūq. probabiliter quis dubitat nō ſolū rōne facti alterius, ſed proprij, & ſupra n. 4. & infra nu. 6. nec cogitur eligere, quando competunt ad idē. nam ſi ad diuerſa vtraque intentatur, niſi ſint contraria, hęc tamen ſine contradictione non tranſeunt, ibid.*
6 *Legis primæ. §. quod autem, ff. quo. lega. intell.*
7 *Minoribus etiam in lucro ſubuenitur.*
8 *Alternatiua petitio, item commiſſio, & ſupplicatio an procedant, vide ſupra nu. 3. 4. & 5. de petitione.*
Subtilitati de ſimplicitate canonica non eſt locus, eod. nu. ver. quia ſecundum.
9 *Oblatio non ſufficit. ſed oblati præſtatio.*
Facto vbi opus eſt, verba non ſufficiunt, ibid.
Pretiū deponēdū, et ubi, ſi nolunt ipsū recipere emptores, eo. n.
Filij hic quo iure admittebātur, e. n. ver. Pe. & Abb. et n. 15.
10 *Emptor non debet eſſe nec in lucro, nec in damno, ſi fiat contra eum reſtitutio.*
Reſtitutio datur contra emptorem hic. non autem ea datur filio contra patrem, nec liberto contra patronum, ibid.
Parentis, & patroni liberis, & libertis debet ſemper ſancta et honeſta videri perſona, ibid.
11 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. num. 12.*
Coniuncti qui & quę iure admittantur abſque mandato ſpeciali, & nu. 13.
13 *Supplementum gloſſarum.*
14 *Filius ſuccedit matri ab inteſtato, et quo iure, et quib. pferatur.*
Nepos, & pronepos ſuccedūt auiæ, et proauiæ maternæ, licet ſint vulgo quęſiti, et minimā paſſi capitis diminutionē. ibid.
Pater an det procuratorem ante litis conteſtationem in rebus filij, remittit, ibid. ver. an det procur.
15 *Viro, & vxori obuenīēs vt ſit vtriq. cōe, conſuetudo quędam.*
16 *Filiofamilias nō currit præſcriptio, ſed ex oīb. cauſis obligatur.*
Emancipato vero currit, ibid.
Ratihabitio maiori, quæ ratum habet cōtractum in minori ætate per ſe factum, non præiudicat, & quo caſu, ibid.
17 *Reſtitutionem in integrum petere debet is, qui læſus minor fuit intra 25. annum.*
Lex, Dudum, C. de contrahenda empti. congruit huic decretali, non contradicit, & qualiter intelligatur.
Vendere cuilibet rem licet, niſi in caſibus & quibus, ibid.
18 *Venditione prohibita rerum extraneo, an prohibita datio in ſolutum & permutatio, ac donatio.*
19 *Minori quę currant præſcriptiones, & aduerſus quas reſtituatur, dupliciter autem læditur, ibid. in fine.*
20 *Minoris bona quę poſſint alienari, & qua ſolennitate, & quæ ſint alienationes nullæ, quæ teneant, et an ſolēniter facta præſumantur, nu. 21.*
21 *Solenniter geſta an omnia præſumantur, interpoſito in alienatione rerum minoris decreto iudicis.*

CAPVT VIII.

a
1 Conſtitutus. Caſus. [a] Reſtituitur † minor in eo, qđ ꝯxit, vel omiſit, ſi ꝓbat ſe exinde læſū, & ſic intra tpa reſtōnis petēdæ, in prima patris petitio, ſup qua ſcđa dat iudicē. [Minori.] ſ. 25. annorū, de hoc de ꝓba. in pſentia, ver. p. [Vtriq;] alias vtriſq; ſ. patri, & filiis, & poterat hoc eſſe ex ſucceſſione materna, q̄ habebat illa bona marito cōia. vt in gl. vel ſm Ho. př ſucceſſit filio
b pmortuo viriliter vna cū fratrib. defuncti, & ſuis[b] filiis. C. ad Tertul. l. 2. & auc. defuncto. [Emācipauit.] formā
2 † emācipationis vid. in Spe. de uatis ex lib. ven. ad ſi. Př āt nō cogitur emācipare filiū, inſt. qb. modis ius pa. po. ſol. in fi. niſi in 4. caſib. q ibi no. i vl. gl. quos hic not. Bo-
c naguida, ſ. ſi agnouit legatū ad hoc relictū, [c] ſi adoptiuo facto puberi nō expedit eſſe in ptāte, ſi filiā peccare cogit, ſi male ꝯ pietatē př filiū afficit. [Et fecit.] pater. ſ. eos filios. [Contractui] ſ. venditionis. [Conſentire.] ſine iuro, quare adhuc obſtat ętatis minoritas, quę tūc nō
d iuuaſſet, C. ſi aduerſus vend. l. 1. & auc. [d] ſacramenta. ad idem de iureiur. cū contingat, ſm Hoſ. [Vel cū adhuc.]
3 no. libellum † alternatiuum admitti, cōcor. de empt. & vendit. cū dilecti, de pig. ex litteris, de quo no. ꝭ. de ele. vt qs duas. & de re iud. Abbate, li. 6. in prin. & facit inſ. de priuil. cum olim. 2. vbi remittā ad Spe. ti. de ſnia pro
e la. §. iuxta, ver. ſed nunquid talis libellus. [e] ne tñ Innoc.
4 verba tibi deſint, dicebat ipſe notādū, ꝙ † petitur hic uē
f ditionē nullā ꝓnūciari. [f] 1. q. 1. apoſtolicos, uel p bñfi-

ciuni

elum reſt. reſciudi. ſignat contrarium de l. in cauſæ. 2. §.
1. ff. de mino. quia q̄diu cōpetit ordinarium &c. ſoluit.
ꝙ illud, qñ certū eſt cōi auxilio quē iuuari. hic vero erat
dubiū. poterat. n. eſſe, ꝙ prima petitio nullitatis vel nō,
iuuabatur iure communi, vel elidebatur per exceptio.
aduerſarii. & ideo ad minuendas lites ſimul admittitur
ad vtrunque diſiūctiue. ff. quorum leg. l. 1. §. qui autem,
de præſcrip. auditis, de priuil. ex ore. Aliqui dicunt hāc
non fuiſſe formam petitionis, ſed cōmiſſionis, vt ī. dice
5 tur ſuper ver. venditionem, ibi vide. ſed Inn. † hic tenet,
ꝙ vbicunq; quis probabiliter dubitat non ſolū rōne al
terius facti, ſed ēt proprii, pōt in eodē libello plures ꝓ-
ponere actiones, nec cogitur eligere, et ſi ſe non compa-
tiantur adinuicem, vt hic, & in concor. ſupradictis. vbi āt
dubium non eſt probabile, tūc eligere cogitur. ff. de tri.
g ac. quod in hæredem. §. eligere. g ff. de le. 2. cum filius. §.
varus. ff. de re. iur. nemo. §. fi. Nec approbat, quod aliq
dixerunt, ꝙ vbicunque certum eſt me habere vnam a-
ctionem, ſed de aliis eſt incertum, ꝙ tunc cogor eligere
vel ſaltem quod admittar cum proteſta. ꝙ vnam ſolam
proſequar, & ſuper illa admittantur probationes meæ.
Inn. aſſerit, ꝙ vbicunq; probabiliter dubito, plures poſ-
ſum ꝓponere, & plures proſequi. & dixit, ꝙ hoc expreſ
6 ſe probatur inf. eo. §. fi. & ī. de præſcri. auditis. nec † ob.
ff. quorum legato. l. 1. §. ꝙ aūt nonnunquam. quia quod
ibi dr̄ de proteſtatione, non eſt intelligendū, ꝙ propo-
nens proteſtetur ſe velle proſequi tm̄ alterā ac. imo ſic
h eſt proteſtatio [h] facienda, ꝙ ſufficiat ad victoriam cau-
ſæ, ſuper quacunque actione probet intentionem ſuam.
& hac rōne motus deſcripſit admittēdum eſſe talem li-
bellū, Vēdico talem rem iure dñii, uel quaſi, & facit ad
hoc, qđ legi. & no. ī. de iud. dilecti, & de or. cog. cum di
i lectus, ī. de fide. [i] inſtr. inter dilectos. Supra dictum dicit
Inn. verum, quando actiones competunt ad idem. nam
ſi ad diuerſa, vtraque intentatur. C. de furtis, ancillæ, ni
ſi eſſent ꝯriæ, eod. tit. l. 1. & vide quod poſt eum ſcripſi,
de relig. do. cum dilectus, ſuper fi. vlt. gl. & ſ. e. c. ex litte
ris, in gl. no. ſm̄. verſantur & circa hoc aliæ opiniones,
quas vide in remiſ. quas dedi in prin. huius glo. probabi
le vero dubium fuit in iſtis fratribus, qui propter ætatis
defectum tpe ꝯtus non apprehenderunt, vel nunc re-
memorantur, an interuenerit debita iuris ſolennitas,
necne. facit q ma. accu. poſ. c. fi. de ſen. ex. cum illorum,
ad finem. [Quod.] ſ. offerre precium, & rē repetere. [Nō
modicū.] ſ. c. 1. & ca. auditis, in fi. [Eiuſdem.] ſ. paternæ.
7 † [Offerre.] ergo ēt in lucro ſubuenitur minoribus. ff. de
mino. ait prætor. §. hodie, Inn. [Beneficiū.] ſ. reſtōnis in
inte. [Sabaira.] intelligebatur, de reſcrip. c. 2. [Vel ven-
8 ditionem.] fuit cōmiſſio † alternariua, qa petitio alter
natiua. nec obſtat, ꝙ petitio non debeat admitti. ff. de
iniur. prætor. §. ꝙ autem. ff. de verbo. ob. vbi aūt. §. qui il
lud. ff. de iure fiſci, ita fidei, quia ſm̄ Hoſt. illi ſubtilitati
de ſimplicitate cāno. non eſt locus. ī. de iud. dilecti. vel
nō fuit exceptum. C. de annali excep. l. fi. vel locum hēt
ſi non eſt quid imputari poſſit actori. vel licet ibi in ſup
plicatione & commiſſione procedat incertitudo, non
ꝓcedit in libello, de quo remittit ipſe Hoſt. de libel. o-
blā. c. 1. 2. & 3. & in ſum. illius ti. §. qui debeat cōtinere.
de poſitionibus dixi ſ. de reſcri. ex parte. ſ. in gl. no. ar.
[Super ea.] portione materna. [Reſidua.] quæ. ſ. patris
9 fuit [Faciendum.] nec † enim ſufficit ſola oblatio. ſed re
quiritur oblati præſtatio. hic enim opus eſt facto. de eo,
qui mit. in poſ. c. 1. C. de vſuris, acceptam, de re iud. cū
aliquibus. Goff. ¶ Quærit Ho. quid ſi emptores nolint re
cipere ꝑciū deponatur ſcđm eū in ædem ſacram C. de
k vſuris. l. 2. & l. acceptā, [k] remittit ad ſummā, de ſolutio-
nibus, ſub certa rubrica, de obl. [Reſtituere.] Pet. & Ab.
opponunt, ꝙ iſti cū ſint filii & hæredes patris, nō debēt
reſtitui in parte paterna. C. de rei ven. cum a matre, &
dicūt, ꝙ nō datur eis reſtō vltra legitimā ſuam, & æſti-
matam, qđ quia iſti clerici erant, modicum eis p...
liquerit, fieri ſolet. neſcio quid velint hæc verba. nā ex vi
ꝯſuetudinis qua admittebatur proximior, admitti
tur, & filius, qa non obtulerant, fuerant tñ in hoc g...
ti, nec video qd dicāt de legitima, cū illi cogantur reſti
10 tuere preciū, dicebat † aūt hic Phi. ꝙ ꝯ emptorē. [l] hęc da
l tur reſtitutio, qui ſicut non debet eſſe in lucro, ita nec in
damno ſ. c. 1. ꝯ patrē autem non datur filio reſtitutio,
nec liberto ꝯ patronū ꝑꝑ ipſorum reuerentiam. C. qui
& apud quos. l. vltima. liberis. n. & libertis ſꝑ ſancta &
honeſta debet uideri perſona parentis, & patroni. ff. de
m obſequiis. l. liberto. [m] ¶ Prima † gl. rñdet per quæſtio-
11 nē. ¶ † Gl. tertia ſignat ꝯtrariū, & ſoluit. ¶ Penultima
12 gl. diſtinguit. ¶ In † prima gl. ibi, agitur. n. patris peri-
culum, qui tenetur de peculio. cæteri cognati, vel affi-
nes non admittuntur niſi ex voluntate adoleſcentis, vel
13 talis ſit, cui bonis debeat interdici. ¶ In † gl. prima, [in
fi.] pater pro filio admittitur, quia tenetur de peculio,
alii non. hoc vult illa lex, & dixi de hoc ſ. eodem, ſaſci-
tata, ſuper gl. 2. & per hoc collige, ꝙ id, qđ dicit decre.
nonnulli, de reſcrip. in fine, eſt ſpeciale, ꝙ coniuncta ꝑ-
ſona admittatur ad ea, quæ requirunt ſpeciale manda-
n tum. [n] ¶ In gl. ſecūda [ibi, ad inteſtato.] ex † ſenatuſcō
14 ſulto Orficiano, etiam ſi alieno iuri ſit ſubiectus. & præ-
fertur conſanguineis matris. & eadem rōne ſuccedit ne
pos, & pronepos auiæ, & proauię maternæ, nec omnino
repelluntur, licet ſint vulgo quęſiti, vel paſſi minimam
capitis diminutionem, inſti. de ſenatuſcon. Orfi. 1. rñ. &
§. 1. & 2. & C. e. l. 1. Phi. [& ibi debet habere] an det pro-
cur. ante lit. conteſtatā remiſ. dedi, de procu. accedens,
in fi. 1. gl. ad Spe. de proc. §. 2. ver. & no. quia. ¶ In gl. ter
15 tia, & [in fi.] vel loquitur † ſecundum loci ꝯſuetudinem,
ſm̄ q̄ quicquid alteri coniugum obueniebat, erat vtriq;
cōmune. Phi. & concor. qđ dixi de dona. inter virū & v-
16 xorē. c. ſcđo ¶ In gl. hoc iō, [ibi, præſcriptio.] per † emā
cipationē ergo currebat annus, & dies, qualis nō curret
filio in ptāte conſtituto, alias aūt filiusfa. ex omnib. cau
ſis obligatur. ff. de ac. & ob. filiusfa. poſtq̄ in mutuo. ff. &
C. ad Maced. per totū, Goff. [& ibi, Et ratum haberēt.]
dicebat Phi. hoc eis nō nocere. nā & ſi maior factus cali
ditate aduerſarii ratū hēt ꝯtū in minori ætate ꝑ ſe fa
ctū, nō præiudicat ei. ff. de mino. l. 3. §. 1. & C. cōmunia
vtriuſq; iud. l. 4. ¶ In glo. ſ. quatuor, [ibi. annorū.] qđ eſt
17 † dicere ī. 19. annū ætatis ſuæ. [& in fi.] dic vt ī. eod. c.
1. li. 6. ¶ In gl. conſuetudo, [ibi, illius loci.] de iure. n. ſe-
cus. C. de ꝯhen. empt. dudum. Goſ. dicit Hoſt. ꝙ illa lex
ꝑmittit ad voluntatē emptorē qri, nec hoc hic prohibe-
batur, ſed ꝑmittebatur, ꝙ ꝓximus ī. annū & diē, habe-
o ret ius offerēdi, qd nec ibi negatur, [o] imo vr̄ ꝑmitti, ibi
in fi. dū dicit, Niſi l. aliquas perſonas, qđ exponit, Niſi
lex ſcripta, uł municipalis aliquas ꝑſonas ꝓhibeat, ſup.
uel aliquib. ius offerēdi cōcedat ut hic. [& ibi, Vēderet.]
18 quid ſi tunc † non uendatur, ſed inſolutū detur, uide in
Spe. de emptio. & vend. §. nūc dicēdū. ver. ſed pone, ſta
tutū, Albe. Odof. de conſuetudine loquēs hic termina-
uit, ꝙ non habeat locū in ꝑmutatione. īducit, ꝙ hoc ver
bū emptionis ſumitur ſtricte, ſicut & ff. de pign. l. ſi quo-
rū, & ꝙ emphiteuta donat meliorationes, licet non vē-
dat, ſuꝑ quo vide qđ dicā de loca. potuit, ſuper 3. gl. [&
19 in fi.] ſed nō † videbatur hæc neceſſaria reſtō, quia tpa-
lis hęc pſcriptio anni, & diei non currit minori, imo ip-
ſo iure in his ſeruatur illæſus, C. in qb. cauſis non eſt ne.
l. ult. rñ. Go. ꝙ loci cōſuetudo id habebat, ꝙ hoc tp̄s cur
reret ēt in minorib. & iō fuit neceſſaria reſtō. Inn. uero
dicit tpales pſcriptiones inductas a iure nō currere mi-
norib. illas enim lex potuit ꝓuidere, & ſic loquitur lex il
p la [p] qđ intelligas ſm̄ Ho. Excep. iudicialib. quæ currūt,
ſed reſtituitur. ff. de mino. ait ꝑtor, §. fi. C. de iud. prope
randum. §. fi. C. ſi ſæpius in integr. reſt. poſ. l. 1. ī. eo. c. fi.
Cōſuetudinariæ vero currunt, quas l. non ꝓuidit, ut hic

ad hoc, de conſt. c. 1. li. 6. Et idem Guil. in Spec. e. ti. §. 2.
ver. hoc aũt, vbi etiam tractat de biennio excep. nõ nu.
pe. quod dicit Inno. de conſuetudinariis, idem dicas de
conuentionalibus, per l. Aemilius, ff. de min. vt ẽt mino-
ri. ¶ In gl. pe. [ibi, læſi ſunt] lęditur minor autem in iudi
cio, aut in ꝯtu. de hoc 87. di. irreligioſum. [& ibi, reſti-
10 tuunt] additio. dicit † Hoſtiẽ. qui non habuit in gl. illud
ver. ſ. Auctoritate prętoris, quia fuit additio. hoc verum
de reb. quæ ſine decreto poſſunt alienari, puta mobilib.
& ſe mouẽtibus, ſecus de immobilibus. in illis enim quã
tuncunque minor careat curatore, & quantuncunque ſi-
ne iuramento conſentiant, nullus eſt ꝯtus ipſo iure, niſi
fiat ab eis alienatio cauſa cognita, & cum interpoſitio-
ne decreti, vt C. de prędi. mi. l. ob ęs, & l. præce. & ſe. ff. de
rebus eorũ qui ſub tu. vel cu. magis puto. §. non paſſim,
& §. ſe. Item pp alias cauſas ſpeciales alienari põt, puta
pp dotẽ ſm quoſdam. C. de admi. tu. l. quæ tutores. §. 1.
& ſic intelligunt ff. de iur. do. l. Titia. vel ob neceſſitatẽ
famis. C. de patri. q filios diſtra. l. 2. anima. n. hominis
eſt rei cuilibet pferẽda. C. de ſacroſan ec. ſancimus. 1. in
fi. vel ob defenſionẽ pupilli. C. de admi. tu. l. fi. §. defen-
ſione, & quibuſdã aliis caſibus, de qbus legitur & no. C.
qñ decr. opus nõ eſt, p totũ, idẽ Goff. de his vide in Spe.
de empt. & ven. §. nũc videndum. 1. & 2. col. & an † inter
11 poſito iudicis decreto pręſumitur oĩa ſolenniter geſta,
ibi in ver. & breuiter. ¶ In gl. vlt. ibi, ſe minores. erãt. n.
actores, & ſic ætatẽ ꝓbare debẽt, ſm no. 77. di. pſbyter.

ADDITIONES.

a ¶ Caſus. In hoc c. vide Io. An. in c. cum dilectus, de reli. domi. in
vlt. glo. Bald.
b ¶ Suis. Et tunc pater in portione filij ſi habet vſufructum, vt auç.
Item hæreditas, C. de bonis, quæ lib. & idem in hæreditate alte-
rius, quam fratris, vt ibi eſt gl. no. licet alii contra.
c ¶ Relictum. Vide in l. quamuis, C. de fideicomm. & l. ſi. cui. ff. de
condi. & demo.
d Et auc. Bona eſt illa auc. & vide ibi, Bar. & Bal & D. Bar. de Saly.
& Bal. in l. ſi quis pro eo, ff. de fideiuſ. & ex ibi no. reperies caſũ, &
modũ, quo aliquãdo ẽt iuramentum in minore non præiudicat.
e Libellus. Bal. in l. 1. C. de fur. dicit hunc libellum potius de cõſue-
tudine admitti, quam de iuris rigo.
f Pronunciari. Quomodo hoc poſſit fieri, vide Barto. in l. quæ ſub
conditione. §. fi. ff. de condi. & demon.
g Eligere. Ibi plenius per Bar. in repeti. & vide ipſum in l. ſiue con-
tra. ff. de lib. agno.
h Proteſtatio. Imo in caſu dubitationis probabilis ſine proteſtatio
ne admittitur, quia illa tacite intelligitur, vide Bal. qui hoc tenet
in l. 1. C. de fur.
i De fide. vide gl. mag. in c. abbate, de re iudi. lib. 6.
K Acceptã. Ibi vide pleniſſime materiã oblationis, & cõſignationis
p Cy. & doc. p D. Bar. de Saly. & vide Bart. in l. ſi mora. ff. ſo. ma.
l Emptorem. Ad intellectum iſtorum vide quæ no. per Barto. in l.
Aemylius. ff. de mino. quia ille caſus huic adaptatur, & in l. 2. C.
ſi aduer. ven. pi. & l. cum filius, §. in hac, de verbo. ob. & l. fin. C. in
qui. cau. in inte. reſti. non eſt ne. & ſic ſcđm Io. An. hic. licet repel-
leretur hic, quia hæres, admittitur tamẽ vigore cõſuetudinis. Bal.
m Liberto. Salic. quod no. in Spe. eo. tit. §. 2. ver. quid ſi filius Ioan.
n Mandatum. Vide Io. An. in præallega. c. nonnulli. in fine. & Guil.
in Spe. de coniun. perſo. ver. quid ergo.
o Negatur. Et per iſtud c. videtur ſolui, quod quęrit ibi Petrus, an
talis conſuetudo valeat, & ibi arguit qđ non, quia ibi eſt clauſula
derogatoria cõſuetudinis, ibi vide per D. Bar. de Saly. & per Bar.
p Lex illa. Præſcriptiones iudiciales, conſuetudinariæ, & conuentio
nales currunt minoribus, ſed reſtituuntur, aliæ vero nõ currunt,
etiam ſtatutariæ in damno vitando, vide Bar. in l. fin. in v. l. q. C. in
quibus cau. in integ. reſti. non eſt ne. ſecus eſt in lucro captando,
& ita poteſt intelligi dictum Inn. & Spe. qui videntur ſentire hic
contrarium, & etiam lex potuit in genere prouidere, licet non in
ſpecie, & reſpondet Bart. rationi Inn. quod no. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Reſtituere in integrum qui iudices poſſint, & nu. 2. & coram
quibus reſtitutio tractari, & finiri poſſit, ibi. vide eo. nu. 4.
& num. 11. 12.* *(dicit.*
2 *Cauſas quidam iudices audire poſſunt, ſed non definire, ver. hoc*
3 *In reſtitutione in integrum incidenter petita aliter proceditur,
quam cum principaliter petatur, & quæ ſit differentia.*
5 *Reſtitutio contra ſententiam arbitri in integrum põteſt impe-
trari, & qualiter, & an contra ea, quæ coram eo inciduntur
fiat, num. 6. vide num. 14.*
7 *Reſtitutionem qui petit coram ordinario contra ſententiam ar-
bitri, nunquid lite conteſtata ſuper reſtitutione admittetur
ad probandum de iure ſuo ſuper principali, & quo caſu.*
8 *Arbiter interuenire poteſt in cauſa matrimonij ſpiritualis, nõ
carnalis, an in cauſa excommu. vide in ſuffra. in fi. & quibus
in alijs proſit, nume. 12. 14. & 15.*
Seruitus æquiparatur fere morti, eo. num. ver. nam ſeruitus.
9 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. num. 10.*
*Reſtitutionis in integrum cauſa apud quos tractetur cauſa co-
gnitionem deſiderat, §. 1. & num. 11.*
*Cauſæ quæ maiores iudices requirant, & de quibus compro-
mitti nequeat, & num. 15.*
11 *Additio gloſſarum.*
12 *Priuatus arbitrari poteſt inter priuatos, non iudicare.*
*Subijcere ſe quis poteſt alicuius iudicio, ibid. vt ſcholares do-
ctoribus ſuis, & quibus alijs, num. 13.*
13 *Iudicum ordines quinque, & qui, remiſſ. in prin.*
Decretalis hæc an conueniat legi, vnde ſupra eſt, ib. §. in gl. pe.
Cap. cum dilectus, infra de arb. intellectus, ibid.

CAPVT IX.

1 Cauſam. Se ſummat † docẽs, qui iudices poſ-
ſunt in inte. reſti. & ſumi potuit ex l.
vlt. C. vbi, & apud quos. & partes pa
tent. & pars prima loquitur de ordinariis habentib. ad-
miniſtrationem, vel delegatis ipſorum. pars ſecunda de
delegatis non habentibus adminiſtrationem, & de
arbitris. tertia annectitur incidenter, nec facit ad titulũ.
2 [Iudicibus.] ẽt † minoribus, ita tñ, ꝙ minor ꝯ ſñiam ma
ioris non reſtituat. de mino. in cauſæ 2. §. fi. & duabus ll.
ſe. Ho. [Ordinariis] eorũ, ꝯ quos petitur reſtitutio. C. vbi
& apud quos. l. 2. [Ab eis] ordinariis cum adminiſtratio
ne. [Et finiri.] hoc dicit, quia interdum cauſas tractare,
vel audire põt, qui diffinire nõ põt. 4. q. 6. q̃uis. de reſcri.
cũ contingat, de offi. dele. ſup qõnũ, in prin. & fine, cum
3 ſimilibus. [incidere.] quo † caſu non eſt neceſſaria lit. cõ
teſt. de offi. iud. ca. 2. dicit Hoſt. eſt alia differentia, quia
cũ principaliter petitur, nõ requiritur ſummaria iudicis
cognitio, imo eſt omnino petitio admittenda, vbi vero
incidit, habet locum officium iudi. mercenarii, & eſt ſũ
maria examinatio facienda, priuſquam ſuper læſione ꝓ
bationes al. quę admittantur, vt no. ſup. eo. auditis, & di
cit hoc eſſe ꝯ quod hic no. Inno. ſup. eod. tum ex literis,
4 in fi. [Ab ordinariis.] nec ipſi † ordinarii. C. vbi & apud
quos. l. fi. vt ibi no. Accur. & hic Vin. Inn. Hoſt. Pe. & Ab.
& concor. Guil. in 2. parte eo. tit. §. videndum, in prin. &
ſatis videtur expreſſum in præall. l. vbi dicit tex. cũ nos
velimus has cauſas audire, qui certæ adminiſtrationi,
a cui iuriſdictio adhæreat, præpoſiti [a] ſunt. [Facultatem]
generaliter ſibi conceſſam a principe, Inno. [Arbi.] ſiue
cum pęna, ſiue compromiſſarii ſine pœna. de vtriſque. n.
b loquitur l. vlti. C. vbi & apud quos. [b] & propter hoc ver-
5 bũ ſubmittit §. ſe. dicebat autem hic Inn. ꝙ † ꝯ ſenten-
tiam arbitri poteſt impetrari reſtitutio, licet non p om-
nia ſit ſñia. ff. de his, qui no. inſa. quid ergo. §. ex compro.
miſſo. & eſt rõ, qa per hãc ſñiam prouidetur læſo nõ ſolũ
ꝯ ſñiam, imo & ꝯ oblationẽ ex ſñia ꝯctã ad pęnam. ſi nõ
paretur ſñiæ, ar. ff. de cond. inſt. quæ ſub cond. §. ſi quis.
ff. de acquir. hęre. ſi pupillus. vnde magis proprie conci-
pit verba, ſi dicat. Peto reſtitutionem ꝯ obligationẽ pœ-
næ ꝯctã ex ſñia, q̃ ſi dicat ꝯ ſñiam. ff. de mino. ſi minor.
c §. minores. [c] idem Guil. in Spec. 4. parte, eod. ti. ver. hoc
6 ſcias. ¶ Sed † quid ſi coram arbitro lædatur aliquis in te
ſtibus producendis, vel aliis, quæ coram eo incidunt, re-
ſtituitur ne læſus? Dicit Inn. ꝙ non, quia nihil eum ligat,
niſi obligatio pęnę. & ideo, ſi petitur reſtitutio ꝯ ſñiam,
d imo totus proceſſus reſcinditur, & ipſum ẽt [d] cõpromiſ-
ſum. Sed inſtat Hoſt. qđ ſi ſine pœna fuit ſimpliciter cõ-
promiſſum,

promiſſum, cuius arbitrium plerunque obligat. ĩ.tit.2. p tuas? Itẽ quid ſi teſtes corã arbitris producti mortui ſint? nã tales atteſtationes valent in iudicio. ĩ. de teſt. præſentata. cũ ergo & per ſniam arbitri ſine pęna per teſtes productos corã ipſo lædi quis poſſit, dicit Hoſt. q nõ videt, quare dẽat denegari reſtõ, ex quo conſtat de læſione. ff. de mino. non oĩa. & facit ſ. c. 1. ¶ Sed quid ſi
9 † aliquis petit corã ordinario reſtitui ꝯ ſniam arbitri, nunquid lit. ꝯteſt. ſuper reſtitutione admittetur ad probandũ de iure ſuo ſuper principali ad hunc fi. q adiudicẽtur ſibi petita? Dicit Inn. q nõ, quia nec iudex, qui cognoſcit de reſtit. ſuccedit arbitro in cognitione cauſæ principalis, vt patet C. de arbi. l. pe. §. fi. ad hoc ff. de in rem. ſi duo. §. idẽ Iul. ſcribit. quod verũ putat Hoſt. niſi ex forma petitionis aliud ſequatur, vt quia petit in eodẽ libello nõ ſolũ reſtitui ꝯ ſniam, imo & quæ petita fuerãt corã arbitro, ſibi adiudicari, ſm ea, quæ no. ẽt ipſe Inn. ſ. co. tũ ex literis. in fi. [in † matrimoniali.] iſte §. nõ facit ad titulum, ſed ponitur incidenter pp id, quod præmiſerat de arbitris. & dię matrimoniali, cum agitur de
e matrimonio carnali, ſecus ſi de ſpũali.[e] ſ. de ele. cũ in-
f ter canonicos.[f] & ĩ. tit. 2. ex parte. [Liberali.] hominis, ſecus ſi de ſtatu eccleſiæ. ĩ. de arb. cũ tpe. Inn. & ibi, idẽ Pe. & Abb. & de præſcrip. cũ olim. vel ibi nõ ꝯprobatur arbitriũ, vel de amicabili ꝯpoſitione loquitur, ſm Goſ. ſed tenens dictũ Inn. põt reddere rõnem diuerſitatis, q qñ agitur de ſtatu, vel exemptione eccleſiæ, illa non eſt ſimpliciter cauſa libertatis. ſed potius ſubiectionis. i. cui ſubſit. vñ eſt liberatus a certa iuriſdictione, ſed nõ ſimpliciter, quia non põt quis eſſe acephalus. 93. diſ. nulla. facit extrauagans Bonifa. vnam ſanctã. ſed cum quæritur de hoĩe an ſit liber, vel ſeruus, illa proprie dr̃ cã liberalis, & iſta multomagis eſt præiudicialis, q̃ prima. nã ſeruitus ſere ęquiparatur morti. ff. de reg. iu. ſeruitutẽ. in fi. tit. [vel criminali.] criminaliter, non ciuiliter intẽtata, & quæ ſit rõ horum c. & quid de cã excõnis, remittit Hoſ. ad ſum. de arbi. §. de qua re. poſt prin. ¶ Gl. 1. † rñ. p qõnẽ. ¶ Gl. 2. obijcit, & ſoluit, ſolutioni opponit, & tripliciter rñ. ¶ Gl. 3. rñ. per qõnem. ¶ Vlt. gl. ſucceſſiue lig. ꝯria, & ſoluit. ¶ Gl. 1. † [ibi, l. 1. §. pe.] ex of. iuriſ. ſuę ſubuenit p̃tor minorib. deceptis, & ſi l'ib. caſibus, quibus petitur reſtõ. [& ibi, l. vl.] ibi vocat tales iudices pro tribunali. [& ibi, quod cuiuſq; vni. l. vlt.] parũ facit, ibi dr̃, qđ vtilis actio adminiſtratori ciuitatis datur. ¶ In gl. 2. [ibi, l. 3.] ibi dr̃, oẽs in inte. reſt. cã cognita a prætore pmittũtur, vt examinet iuſtitiã cauſæ, cuius noĩe ſubuenit. [& ibi, §. cã] vide de of. iu. c. 2. in gl. 1. ¶ In gl. 3. [ibi rẽ non nouã.] ibi, vel qui ex iuriſdi. ſua iudicandi hñt facultatẽ. ¶ In vlt. gl. [ibi, §. Iul.] vide in c. literas. de p̃ſumptionib. ſup 1. gl. [& ibi, §. De liberali.] in ꝯpromiſſo facto de cã liberali nõ recte cogitur arbiter ſniam dicere, quia fauor eſt libertatis, vt maiores iudices hr̃e debeat.
11 ¶ In † gl. 2. [ibi, decretũ.] dicit Goſ. illud gñale. fallit in reſtõne ẽ minorũ pp ipſius fauorẽ, vel licet requirat cæ cognitionẽ, non tñ decreti huius interpoſitionem. Hoſ. [& ibi, magiſtratui municipali.] facit de ꝯſe. ec. vel alta. aqua. & qđ ibi no. ſed vt dicit Hoſt. per hoc non ſoluitur ꝯriũ. [& in fi.] vel de maiori reſtõne loquitur, quæ fit famæ, & bonis oĩbus, q̃ nõ facit niſi princeps, vel ſenatus. ff. de poſt. l. 1. §. de quą. C. de ſen. paſ. l. 1. 2. q. 3. §. notandũ. in fi. vnde dicebat hic Phi. decr. iſtã non loqui de tali reſtõne quæ ſine fit cæ cognitione. ſubdit ẽt, q ſolus princeps reſtituit ꝯ ſniam proc. ſuſ. vel iudicis, quẽ dele-
h gauit.[h] Itẽ minor magiſtratus ꝯ ſniam maioris non reſtituit, ſed quilibet ordinarius ꝯ ſniam ſuam, vel mino-
i ris reſtituere poteſt. ff. de mino. in cauſæ.[i] §. vlt. & l. præfecti. & l. ſeq. quæ inci. minor aũt. ¶ In gl. 3. [ibi, ſubiice-
12 te.] priuatus. n. † licet poſſit arbitrari inter priuatos, nõ tñ iudicare. hñt ergo hoc a principe, q ẽt iudicare poſſint partib. volẽtib. & ponitur ẽt exẽplũ horũ in Doctoribus, qui pũt volẽtiũ ſcholariũ cauſas audire, per auct.
13 habita. C. ne fi. pro pa. [& ibi, Rẽ non nouã.] dñt † Vin. Goff. Hoſt. & ſm canones exẽplificari põt de epo, qui re-
K nunciauit epatui. de or. ab epo. c. ...[k] & vt dicit, de his iudicib. ponuntur 3. ordines. C. vt dig. or. ſeruetur l. 2. lib. 2. ¶ In gl. pe. [in fi.] & ſic ſoluitur ꝯriũ de decr. cũ dilectus. ĩ. tit. 2. dicebat Goſ. q ſi bene inſpiciatur l. vlt. vnde hæc decr. fuit ſumpta, ex ea patebit incidenter cognoſcere ñ poſſe de hac cã eos, đ qb. loqtur tex. & dicit, q ſic legebãt dñi ſui Azo, & Hu. tñ fatetur, q hoc dictũ hẽt rõnẽ per ea, quæ p̃tendũt in gl. dicit aũt hic Inn. q
14 arbiter non cognoſcit † de reſtõne, q ipſe reſtõnẽ concedat, quia reſtõ eſt miſti imperii. ff. ad munici. ea quæ. ff. de of. eius, cui mand. eſt iuriſdi. l. magiſtratum. & maioris iudicis eſt illã dare. C. vbi & apud quos l. 1. quid ergo fiet? So. ſi arbiter viderit pſonã, cui reſtitutio ꝯpetit, in aliquo læſam puta quia intra terminum nõ produxit teſtes, vel inſtrumẽta, iterũ ei terminum aſſignabit. ad hoc inducit Hoſt. ll. quas alleg. gloſſ. & not. de or. co. c. 1. remittit demum ad ſumam. co. tit. §. a quo facienda.
15 ¶ In gl. vlt. [ibi, ex literis.] & hoc adde, quod ibi no. in vl. gl. [& ibi, §. de libe.] & ibi no. de cã monachationis vel conuerſionis cõpromitti nõ poſſe. quid de cã alimẽtorũ, & quid de cauſa tutelæ, q̃ petit mater ꝯ tutores teſta. in Spe. de arbi. §. reſtat. ver. ſed nunquid cõpromiſſum. & ver. quid ſi mater. [& ibi, vt ibi dicitur.] vel dic melius ſm Hoſt. q loquitur, cũ de crimine ciuiliter agi-
l tur. Idem Phi. ĩ. de arbi.[l] cum dilectus. [& ibi, de famoſo.] pp quod dicit Goſ. q cum actio iniuriarum infamet, ſiue ciuiliter, ſiue criminaliter agatur. ff. de his qui no.
m infa. l. athletas. §. fi. arbiter non aſſumetur in illa.[m]

ADDITIONES.

a Præpoſiti. Et ibi in l. fi. præal. vide Bar & Moder. qui ſint iſti iudices, qui poſſunt reſtituere.

b Quos. An autem arbiter poſſit pronuciare reſtitutionẽ eſſe talẽ cum de hoc in ipſum ſit compromiſſum, vide gl & Doct. maxime Sal. in l. fi. C. vbi & ap. quos, hic al. vbi etiam not. Bar. an in arbitratorem poſſit compromitti, vt reſtituat.

c Minores. Ibi vide Bar. & non eſt verum ſimpliciter, q a ſententia arbitri non detur actio, quia aliquando datur, de quo vide Io. And. de arb. per tuas, in gl. videtur, & per Bar. ff. de arbi. l. 2. & eo. tit. l. 1. & ibi per Bal. & Saly.

d Etiam. Quia, vt proxi. dictum eſt, non põt impetrari reſti. aduerſus ſententiã arbitri, ſed aduerſus pęnam, & compromiſſum.

e De ſpirituali. Vtrum autem arbiter poſſit adiudicare beneficium ei, qui ius non habet, vide no. in c. niſi. inf. de præb. Bal.

f Canonicos. Ibi non eſt proprie compromiſſum iudiciale, ſed ſũt illi compromiſſarij ad eligendum quaſi procuratores, vide gl. & Io. And. in c. cum cauſam. de ele. decre. autem, ex parte, intellige, vt in illa no per gl. & Io. And.

g Reſtitutione. Iſtam reprobat Bar. in §. vbi decretum. cum præall. l. fi. loquatur etiam de reſtitutione maioris. & ideo dixit, q eſt ſpeciale fauore reſtitutionis, & vide in §. vbi decretum. & in fi. C. vbi & apud quos. per Bal. & Sal.

h Delegauit. Sed an ipſe delegatus contra ſuam ſententiam, vide Doct. maxime Sal. in l. aduerſus. C. ſi aduer. rem iudi.

i In cæ. Ibi vide Bar. & plenius. in l. fi. C. vbi, & apud quos, pręal. & ibi Cy. Bal. & D. Bar. de Saly.

K Cap. 1. Talis non videtur aliquam habere iuriſdictionẽ per c. ad ſupplicationem. de renun.

l De arb. Vide Bar. in l. Iulianus. & in §. de libera. & in § quæſitũ. in l. non diſtinguemus. al. in gl.

m In illa. Ad materiam textus iſtius, & gl. facit. c. fi. ſ. de tranſa. & qđ ibi no. & in l. fi. C. eo. tit.

SVMMARIVM.

1 *Reſtõ denegata eccleſiæ, vlterius ei non creditur, niſi ex noua cã, reſtitutio tamen fiet ad appellandum a ſnĩa denegationis.*
Diuiſio conſtitutionis, ibid.

2 *Commentari ſtatit hanc decretalem breuiter.*
In cõmentariũ alijs quem modum tenuerit, & qua rõne, ibid.
Repetentes arguit ſuperfluitatis, et repetẽdi docet modũ, ibid.

3 *Reſtitutionem in integrũ prælatus nomine ſuæ eccleſiæ petit etiam ſine ſpeciali mandato, & vbi de hoc etiam ſcripſerit.*

4 *Rei iudi. excep. qñ obſtet, et n. 5. ẽt reſtõnem petẽti obſtat, ibi.*

6 *Suffragium gloſſarum.*
Reſtitutionis in integrum iteratę exempla iuris, quando fieri poſſit. num. 7. & quare hic denegetur, cum alias iterato concedatur ipſa ibi, & num. 8. 9. 10. & 11.
Iterato quæ facere poſſimus, ſi ſemel ſuccumbamus, eiſdē nu.
8 *Priuilegium, & auxilium extraordinarium facilius perditur, quam ius commune.*
9 *Contradictiones non admittuntur.*
10 *Reſtituere aduerſus rem iudicatam, & aduerſus reſtitutionē denegatam differt.*
11 *Extraordinarium ſubſidium, ſi competit ordinarium, quando dandum, & e contrario.*
12 *Præſcriptiones quæ currant eccleſię, et minori, & cōtra quas reſtitutio concedatur in integrum.*
13 *Reſtituere ad appellandum, & aduerſus ſententiam, non eſt idem.*
14 *Reſtitutio hęc aduerſus reſtitutionem denegatam cur denegetur, an autem concedenda, ſi fuit petita, non autem denegata, nec conceſſa, diſtinguitur num. 15.*
16 *An admittenda aduerſus reſtitutionem denegatam contra cōtractum, & idem concludit eſſe denegandam.*
17 *Reſtitutio hic denegatur contra ſententiam, vel contractum iam denegata, ſed etiam contra ſententiam denegationis.*
18 *Reſtitutio ad appellandum hic conceſſa intelligitur contra ſententiam ſecundam denegationis.*
19 *Et quis iudex hanc faciet.*
20 *Inter reſtitutionem a ſententia, vel contra ſententiam, & ad appellandum ab illa quæ differentię, & quę vtriuſque effectus, tempora, probationes.*
21 *Nouæ defenſiones quę dicantur.*

C A P V T. X.

1 Beneficio. Se ſummat. & mutatis verbis hoc vult. Reſtitutio † denegata eccleſiæ, vlterius ſibi non conceditur, niſi ex noua cauſa, reſtituetur tñ ad appellādum a ſnīa denegationis. & primo ponit regulare dictū, interſerēs aliū caſum ibi, ꝑter q̄, ſecūdo a principali dicto excipit ibi, niſi nouis, & dicebat Hoſt. hic breui corpuſculo cōprehēdi tenorem triū legū, quæ habētur C. ſi ſæpius in
2 inte. reſt. po. & quia decr. † iſta fuit vltima, quæ mihi occurrit in nouella gloſſanda, & quia breuis eſt & repetibilis, idō illā ꝓſequar per modū cōmenti, ſed ꝑp illos, qui in ſuis repetitionib. apoſtillis textualib. abutūtur. ſ. quodlibet verbū ex eius extraneis & exquiſitis materiis apoſtillare volētes, nunc textum currā prout decet currere repetētem. nec in quibuſdā cōmentis illū modū tenui ad hūc finē, vt illo prolixo ſtylo circa text. repetentes vtātur, ſed vt ex illis vtilitate ſumpta per ſtudiū aliquas ex illis poſſint ibi recitare, & aliquas aliis textib. coaptare. diſcant ergo volentes in ſtatu ſcholaſtico formoſe repetere, pauca & breuia, & nō exquiſita textualia recitare. [Eccleſiæ tuæ.] prælato loquitur, † qui reſtōnē noīe eccleſiæ læſæ petit ēt ſine ſpeciali mandato. de hoc dixi ſ. e. ſuſcitata. ſuper gloſſ. 2. [In alio] licet
4 † aliud, ex quo tñ inter eaſdē perſonas ſuper eadem re, & ex eadē cā ob. exceptio rei iudi. de hoc ĩ. de excep. c. pe. [Reſtitutio.] tolle literam, ĩ. vř eidem eccleſiæ poſſe negari, [Omiſsā,] a ſnīa denegationis. [videtur.] & ita vř concor. de ap. præterea. 2. ff. de arbi. quid tamē. §. 1. Herennius, etiam videtur, ſed non eſt, de elect. cum nobis olim in prin. de ſent. excō. per tuas. in prin. [Poſſe.]
5 & † debere, ꝯcor. ſ. tit. 1. c. fi. Beneficium.] reſtitutionis iam denegatum. not. ꝙ minori, vel eccleſię reſtitutionem petenti obſtat res iudi. ſuper eo, quod petitur. ſecundo, ꝙ mutata cauſa petendi res iudi. non obſt. tertio ꝙ decendium appellationis interponendæ currit eccleſię. quarto, ꝙ vna via admittitur, qui alia via repellitur, vt not. legiſſe, & hic Vincent, ꝙ ſufficit ſemel fieri alle. C. de iure deli. l. fin. §. ſi vero poſtquam. in fin. ff. vt le. ſeu fideicom. nomin. c. l. 1. §. ſi cui. ad idē de elec. ſi compromiſſarius. §. 1. li. 6. ¶ Recitationem gloſſarū
6 inf. vide in oppoſitionib. ¶ In † gl. 2. [ibi, §. ex cā.] vide inf. de iud. c. 1. ſuper gl. 2. [& ibi. §. reſtitutus.] repudiās hæreditatem, reſtitutus vt adeat, vel ſe immiſceat, iterū reſtitui poteſt, vt abſtineat. [& ibi, §. vbi autē.] ſi pater nomine filii minoris hæreditatem adiuit, & ille contra illam aditionem reſtitutus eſt, licet adhuc ſit intra tempora per aliam reſtitutionem præfatam hæreditatē adire non poterit. ¶ In gl. vlt. (in fi.) quod eſſe nō debet. inf. de ele. ꝯmiſſa. §. porro. li. 6. ¶ Modo recitemus opponēdo, & quærendo hic no. per gl. & alios, & quædā
7 ēt alias hic non ſcripta. ¶ Primo † opp. ad id, quod dř reſtitutionem denegatam plus non dari. ff. de min. l. & ſi ſine. §. reſtitutus. vbi ſæpius reſtituitur minor, dic, vt hic in gl. & idem not. C. ſi ſæpius in integ. re. l. fi. ¶ Secundo
8 † opp. ſi ſemel appellaui, licet ſuccubuerim, adhuc poſſum appellare ſecundo, de ap. direct... cum ſuis concor. ergo & ſecundo reſtitutionem petere. ſo. facilius perditur priuilegium & extraordinariū auxilium, quam ius cōe & ordinarium. facit C. ad Vell. antiqua & quod ibi
a not.[a] vnde vnico actu ꝯrio perditur, de conſti. cum acceſſiſſent. vbi de hoc. & hoc eſt, quod innuit Ho. hic dicens, ꝙ gratia debuit plus arctari, quam ius cōmune. vnde ſatis eſt iudicem ſemel fuiſſe liberalem. C. de ne. geſ.
9 tutori. ¶ Tertio † opp. licet iudicatum ſit contra eccleſiam, nihilominus reſtituitur. ſ. eo. coram. ſo. ſi iudicatum eſt contra eccleſiam, vel minorem in aliquo articulo, bene reſtituitur, vt in contrario. ſed ſi iudicatum eſt reſtitutionem in eo caſu non dandam, non reſtituitur, vt hic, quia modo directe contradiceret prima ſen-
10 tentia ſecundæ, ſed ibi non. ¶ Quarto † oppo. ꝙ ēt ꝯ rē bis iudicatam reſtituitur minor, vel eccleſia. ff. de min.
b minor[b] autem. ſ. eo. tum ex literis ſo. ſcđm Azo. Vinc. & Goſ. vbi iure communi bis iudicatum eſt ſuper certo articulo ꝯ eam, vel eum reſtitui poteſt. ſed per principē, vt in ꝯriis, ſed hic loquimur, quando ſemel denegata.
11 ¶ Quinto † oppo. ad quod dicitur, nouis defenſionib. eccleſiam admittendam, quia ꝑp nouas defenſiones ꝯpetit ius cōe & ordinarium ſubſidium. infr. de cā poſ. c. fi. ff. de excep. rei iudi. cum quæritur. facit de fide inſtr. cum Ioannes. C. de tempo. ap. per hanc. de teſti. fraternitatis. ergo nō eſt dandum extraordinarium reſtitutionis. ff. de mino. in cauſæ. ſo. vbi iure ordinario aliqd petēs ſuccūbit, mutata cauſa petēdi, quæ parat ēt extraordinarium auxilium, auditur ordinaria via, vt in ꝯriis. vbi vero quis petit extraordinariū auxilium, & ſi ſuccūbit, mutata cā petendi, quæ parat ēt extraordinariū, ꝑ illud extraordinarium auditur, vt hic. ſed ſi a principio ſuccumberet extraordinariū, quia competebat ordinariū, per illud ordinarium auditur, ſicut e ꝯrio, vt dixi in
12 3. op. ¶ Sexto † ad id, quod tertio notaui ex textu, ꝙ cū præſcriptio decennii ſit tpalis, ergo non currit eccleſiæ, vel minori. C. in qui. cau. in integ. reſt. non eſt ne. l. fi. ergo nō eſt neceſſaria reſtō ad ap. dicit hic Inn. & ſ. e. c. 1. ꝙ illud in minoribus locum habet, in eccleſiis nō. Dicit Hoſt. ꝙ fortius in eccleſiis, q̄ in minori. arg. C. de ſacroſan. ec. l. fi. vñ ſm eū. l. ꝯria non hēt locū in iudicialibus ꝑſcrip. vt dixi ſ. eo. cōſtitutus. ſup gl. cōſultatio[c] dicūt aliqui ſimpliciter ipſum decendium hodie minori non currere per l. ꝯriam. quæ cum fuerit Iuſtiniani corrigit l. 1. C. ſi ſæpi. vt ibi no. ſed hæc decr. quæ ſecuta eſt vtranque, hoc edictum aperte reprobat, ob hanc cām. dicebat hic Pet. & Ab. ꝙ quædā ſunt tpa. in quibus ipſo iure ſeruatur eccleſia illęſa, quia non currūt, vt ꝑſcriptio. 10. vel 20. an. 16. q. 2. §. pe. ĩ. de ꝑſcr. ad aures. Quædā in quibus dormit ꝑſcriptio, vt cū eccleſia nō hēt ꝑlatū, vel hæreticū, de ꝑſcri. c. 1. & c. auditis. & tꝑs hoſtilitatis, e. tit. ex tranſmiſſa. Quædā de qbus dubitatur, ſicut de l. 16. q. 1. nouarū, q̄ ſumpta eſt ex l. placet. C. de ſacroſan. ecc. & dubitatur ꝑ l. ſi diuina. C. đ exac. tri. li. 10. de quo vid. quod

quod ſatis ſcripſi de re. domi. conſtitutus. ſuper gl. hoc
ſo. Itē dubitatur de vſucapione. 16. q. 3. §. quas actiones
dubitatur aūt. l. vit. C. in qui. cau. vide qđ dixi ſ. c. 1. ſup
gl. Sed nunquid certū eſt hoc, ꝙ ſi in his caſib. lædatur
eccleſia, reſtituatur. C. ſi aduer. vſuc. l. vna. Quædam ſūt
tpa, quæ certitudinaliter currunt, nec reſtituitur eccle-
ſia, de cle. ne pro defectu. nec mirū. quia illa proprie cur
runt perſonis. Quædam, quæ certudinaliter currunt, &
reſtituitur eccleſia, vt hic. Quædam, quæ certitudinali-
ter currūt, & dubitatur, an reſtituatur eccleſia, ſicut tpa
40. an. & de hoc ſ. c. auditis. & hoc quaſi ad literam vi-
de in Spe. 2. parte. e. tit. ver. vt aūt. & ſpecialiter propoſi
tum reſpicit, qđ ibi no. verſic. ſed quare tpa. ¶ Septimo
13 † opp. ad quartum, quod ex textu notaui, de decim. tuę.
ſ. de proc. & de re iud. cū quid vna. cū ſuis ꝯcor. de reg.
iu. lib. 6. & de l. ſcire. ff. de tu. & cu. da. ab his. ſo. non eſt
idē reſtituere ad appellandū, & reſtituere ꝯ ſniam, vt j.
dicam in 7. q. & vide quod dixi in præalle. reg. cū quid.
14 ¶ Ad qōnes, veniens, primo † quæro, quæ ſit rō huius iu
ris prohibentis cōcedi reſtōnē denegatā, dicit hic Hoſ.
ꝙ aliquis debuit eſſe finis litiū, de dolo. finem. dic ꝙ ſi
reſtitueretur eccleſia ꝯ lęſionē, ꝯ quam reſtitutio fuerat
denegata, iam illa ſnia eſſet ludibrio, alleg. Phi. ff. de iu
d di. ſi prætor.[d] ꝯ ſniam vero denegationis non dēt reſti-
tui, quia ſm hoc videretur reſtitui, vt reſtitueretur, qđ
eſſe non dēt, ar. ff. de mino. l. interdū. ſicut ergo non re-
ſtituitur minor, vel eccleſia ꝯ curſum quadriēnii, intra
quod debuit ꝯ læſionē reſtitui. j. eo. c. 1. lib. 6. C. de tēp.
in integ. reſt. l. fi. ita nec reſtituitur ꝯ reſtōnis denega-
15 tionē, vt hic. ¶ Secundo quæro, † quid ſi reſtō non fuit
denegata, ſed nec conceſſa? Rĩ dic, ꝙ aut reſtō fuit peti-
ta & cōceſſa, aut non petita, aut petita & denegata, aut
petita & non conceſſa, ſed nec negata. in ſolo tertio
caſu locū hēt hæc decr. hinc eſt, ꝙ ſi non fuit petita, pōt
peti, dūmodo ſit j. tpa, vt prædixi. ſi conceſſa, hēt obtē
tū. vltimo caſu inſtātiā proſequatur, q̃ ſi periiſſet ſm le-
gē, inchoet aliā. nec ob. ſibi tpa, ex quo nō ſt. tit p eā. ſ.
e e. tū ex literis. C. de iud. properādū. ¶ Tertio † q̃ritur,
16 quid ſi petit eccleſia reſtitui ꝯ ꝯctū, denegata fuit re-
ſtō, nūquid poterit reſtitui ꝯ ſniam denegationis? Vĩ q-
buſdā ꝙ ſic, cū hic vnica manauerit ſnia, quaſi quod hic
dĩ, & C. ſi ſępi. in l. 1. hēat locū, qñ petit reſtitui ꝯ ſniam,
quia tūc pro aduerſario ꝯcurrunt duæ ſniæ. verius eſt, ꝙ
ſiue ꝯ ſniam, ſiue ꝯ ꝯctū denegetur reſtō, vlterius nō co
ceditur, cū hæc decr. & l. 1. C. ſi ſæpi. indiſtincte loquan-
tur, & vtrobique ſubeſt rō quam dixi in 1. qō. ¶ Quarto
17 † quæro, quæ petitio hic excludatur, an petitio rōnis ꝯ
ſniam, vel ꝯctū iā denegatæ, an petitio reſtōnis ꝯ ſniā,
denegationis? Dic, ꝙ vtraque patet ex eo, qđ dixi in 1.
q. qđ probat Inn. per hanc literā, quæ reſtituit ſolum ad
appellādū a ſnia denegatiōis, ergo nō ꝯ ſniam. ¶ Quin
18 to † q̃ro, ſi ꝯ ſniam petiit minor, vel eccleſia reſtitui,
& fuit denegata, nec appellauit, reſtituitur ad appellan
dū, an reſtituatur ꝯ primā ſniam, vel ꝯ ſcđam. ſo. gl. hic
f in 1. gl. & Ac. C. ſi ſæp.[f] l. 1. intelligunt de ſecunda ſnia.
19 ſ. denegationis, vt ēt dixi in tex. ¶ Sexto † quæro, qs iu-
dex faciat reſtōnem hāc ad appellandū, an iudex ad
quē, an iudex a quo debuerat appellari, vĩ quibuſdā, ꝙ
iudex ad quē, per l. præſes. C. de ap. ſed lex illa loquitur
in reſtōne illius, qui iā appellauerat, & ibi applōnis ꝓſe-
cutione fuit per caſum impeditus. cum. n. iam deuolu-
tum eſſet ad eū negotium per ap. non mirum, ſi iſte re-
ſtituit, ſed in caſu noſtro, quo nondum fuerat appella-
tum, nil hēt cōe huic negotio, quare non ipſe, ſed iudex
a quo, vel iudex ille, qui ꝯ ſniam reſtituere poſſet, reſti-
g tuet ad ap.[g] ¶ Septimo quæro, † quę ſit dĩa inter reſti.
20 a ſnia, vel ꝯ ſniam, & reſti. ad ap. ab illa, Ac. in l. 1. C. ſi
ſæpi. Goſ. ſ. e. tum ex literis. & hic Vin. dicunt, ꝙ primo
caſu perinde eſt, ac ſi ſnia lata non eſſet, in ſecūdo ſalua
manet ſnia, licet ſuſpēdatur per ap. de iureiu. veniētes.

per quod patet, ꝙ magis expedit reſtitutio, quā ap. all.
Vin. ff. de admi. tu. ſi minoris. Item dicit Acc. hæc cōpu-
tabitur pro vna ap. quod intellige, vt etiā dixit hic Inn.
ſane computata illa ap. liceat tertio appellare. j. de ap.
ſua nobis. Item ſm ipſum, & Hoſt. ſecundo caſu, cum re
ſtituitur ad ap. neceſſe erit appellare. item j. decē dies.
nō. n. per rōnem datur plus temporis, q̃ id in quo læſus
fuit, arg. ff. de mino. l. interdum. §. planc. ff. qñ act. de pe.
eſt an. l. cum poſt mortem. & eſt expreſſum in cōſtitutio
ne cle. eo. ti. ab eccleſia. Item eadem rōne habebit pro-
ſequi intra annum, vel ex cauſa biēnium, de ap. cum ſit.
alias rata maneret ſnia, quod non eſt in primo caſu. di
cebat Ho. cā reſtitutionis dēt j. quadriennium finiri. ap
pellationis vero inf. biennium. in prima neceſſe eſt pro-
bare læſionem, in ſecūda iniquitatem. dicebat hic Vin.
minor nō reſtituitur ad appellandū. C. ſi aduer. lib. l. fi.
ff. de app. l. illud quod vetum, ſi pronunciatur ſeruus li-
ber. Si vero pronunciatur liberandus, tunc ēt contra ſen
tentiam reſtituitur, & ꝯ libertatem competiturā audi-
tur. C. ſi aduer. li. l. 1. ff. de mino. verū. §. quod ſi minor.
h ergo patent iſta diuerſa.[h] ¶ Octauo quæro, quæ ſint no
21 uæ defenſiones, de quibus litera loquitur? Gl. hic vĩ vel
le, ꝙ intelligatur de nouis. i. nouiter ꝓpoſitis, tñ primo
competentibus, & forte eundem intellectum hūit Inn.
exponens, nouis. i. de nouo propoſitis, non de nouo con
tingentibus tñ, poſſet ēt ꝓrius intellectus ſumi ex illis
verbis Inn. quod per te videas. Azo in ſum. C. ſi ſæpius.
Accur. & Odoſ. in l. 2. e. ti. Vin. & Goſ. Phi. & Ho. Pet. &
Ab. & Aegi. hic intelligunt de vtriſque. ſ. antiquis noui-
ter propoſitis. Idem de nouiter emergentibus, vnde po
nunt aliqui ex eis exemplum, quando denegata fuit mi
nori, vel eccleſiæ reſtitutio. quia ꝯ procuratorem ſuū ha
bebat actionem, poſtea procura. repertus eſt. Ecce anti-
quum, vel factus, ecce nouum non ſoluendo, modo reſti
tuetur eccleſia ſuper principali. Itē pone ꝙ eccleſia pe
tiit contra ſententiam reſtitui ex læſione priuilegii non
producti, ſuccubuit, nūc vult contra idem reſtitui ex lę
ſione præſcriptionis non probatæ, & hæc exempla, et q̃-
dam alia videre potes in Spec. 2. parte; eo. ti. §. 2. verſi.
quod vocatus, de noua vero. i. nouiter probanda, tamē
prius propoſita, et non probata, hoc non poteſt intelli-
i gi,[i] cum illa non ſit noua defenſio, et ſecundum eum
nullus eſſet effectus horum iurium.

ADDITIONES.

a Ibi nota. In gl. an admittatur, & ibi per Doc. & vide Guil in Spe.
de ap. §. quoties. ver. per hanc.
b Minor. Vide ibi in §. denique. & in §. proſecutio, vbi videtur pro
bari, ꝙ ſicut non licet a tertia ſententia appellari, ſic nec licet peti
reſtitutio. vide tamen per Sal. in l. 1. C. ſi ſæpius in integrum reſti
tutio poſtu.
c Conſultatio. Vide glo. in l. etiam. §. penal. ff. de minoribus. & ibi
Bar. & in l. fi. C. in quibus cau. in integrum reſtitutio nō eſt neceſ-
ſe, & in l. fina. C. ſi aduer. rem iudic. & per Sal. in l. 1. C. ſi ſępius in
integrum reſtitutio. pe. & opin. quæ ſequitur, tenuit Iac. Butriga.
& pro præcedenti opin. videtur caſus in l. properandum. in fine.
C. de iudi.
d Prætor. Et C. de bonis quæ liberis. l. e fina. §. fin autem puerilis, &
ibi concor. in gl. & per Io. And. infra tit. 2. c. 1. in princip. in gloſſ.
quod non eſt.
e Properandum. Videtur, quod in cauſa reſtitutionis fiendæ alia
fuit effectus inſtantia, quam aliarum cauſarum, vide in cle. 1. e. ti.
& in l. peren. d. e. C. de temp. in inte. re.
f Sæpius. Ibi vide Cy. & Do. maxime D. Bar. de Sali. qui hanc ma
teriam latius proſequitur.
g Ad appella. Et vide Cynum & Doctores. & Bald. in præalleg. l.
præſes.
h Diuerſa. Vide in l. illud, præallega. & Bart. Cyn. & Sal. in l. 1. C. ſi
aduer. liber.
i Intelligi. Bart. in l. 2. C. ſi ſæp. præalleg. videtur tenere contrariū,
& vide ibi Bal. & Sal. & pro Bar. videtur textus in ſimili in c. nul
li, de electio. li. 6. & vide gl. fina. & ſuper illa Io. Andr. infra de ex-
cept. paſtoralis. & de teſti. pręſentium. & in l. admonendi. C. de
iureiuran.

¶ De alie.iud.mu.cau.fac. Rubrica.

¶ Supra proximo titulo prouiſum eſt per beneficium reſtitutionis eccleſiis.ut in c.1.minoribus.ut in c.conſtitutus.maioribus, ut in c.ex literis. Nunc prouidetur his, in quorũ damnum alienatur cauſa mutãdi iudicii, res, de qua timetur litigium, ſecundum Goff. ad materiam facit 11.q.1.c.ult.de priu.auctoritate.in ſi.lib.6.

S V M M A R I V M.

1 *Alienatio rei iudicij mutandi cauſa in quem facta eſt, is conuenitur per reſcriptum impetratum contra alienantem, niſi in caſibus.nu.13.14.& 15.*

2 *Eluſio iudicij non eſt toleranda.& qualiter probetur, nu.6.*

3 *Appellatio omnis poſt citationem emiſſa tempore huius decretalis admittebatur, niſi fruſtratoria eſſet, poſt ea ſecus conſtitutum, & quando cuiuſque formula, nu.4.cui non ſit deferendum, num.7.*

Citationis vis ut quaſi litis conteſtationis habeat virtutẽ, e.n.

Præuentionis mentio, ibid.

4 *Prorumpendi verbum ſonat hic in vitium, quandoque ſecus.*

5 *Quæſtiones hic tres erant.*

6 *Scientia literarum h c probat eluſionem iudicij.*

8 *A poſſeſſione qui reus cadat, remiſ.*

Decretalis hæc quando locum habeat, ibid.

Fraus, & eluſio reijcienda, ibid.

9 *Relationẽ facit ad ſequentia & præcedẽtia, pronomẽ, eos, hic.*

Reſpondetur ad id quod magis eſt dubitabile, ibid.

10 *Conueniuntur hic etiam non poſſidentes, & qui dolo poſſeſſionem tranſtulerint, vi. etiam nu.15.*

Nominare licet in iudicio dominum, non poſſidentes ac poſſidentes, ibid. & nu.11.

11 *Dolus habetur pro poſſeſſione.*

Citatio hic requirit etiam fraudem & dolum committentium, ibid.

Aequitas poſtulat citari quemlibet, de cuius re agitur, ibid.

12 *Epilogus, et ſuffragium gloſſarum, num.15.*

Alienatio iudicij quibus permutatur, & n.14.§.1.& n.15.

14 *Additio gloſſarum.*

Enallage temporis verborum, eo.nu.14.

Præteritum pro futuro, futurum pro præterito ponitur, ibi.

15 *Durum nihil ita eſt, vt duriori non cedat.*

CAPVT I.

1 Ex quorundam. [a] C. Is, in † quẽ facta eſt alienatio rei, cauſa mutãdi iudicii, cõuenitur p reſcriptum impetratũ ꝯ alienãtẽ. Prima pars factũ ponit, ꝯ qđ ſecũda prouidet ibi, nos igitur [Aduer
2 ſarii.] hoc audientes † & præſentientes eludant, qđ non eſt tolerandum, ut hic, & ff. de iud. ſi prætor. C. de bo. q libe. l. fi. §. ubi. de pb. dilectus. 2. §. 1. de poſt. præl. bonæ. 1. de ap. ſuggeſtũ. Ho. [Citentur] ipſi aduerſarii. & hoc
3 iõ dicit ſm Innoc. quia tpe huius † decr. ois appellatio
b poſt citationẽ emiſſa admittebatur, [b] niſi eſſet manifeſte fruſtratoria, hodie ſecus, de app. cum ſit. et c. ut debitus. ſcđm Hoſ. hoc dicit, quia poſt citationem pueniti eſſent, de of. dele. relatum, gratum. et c. licet. de reſcrip. ſignificauit, unde et ſi poſtea in alium rẽ petendã trãſferat, vẽ hæredem ſuum ob eius malam fidem obligatum relinquere. quaſi tñ ſm can. faciat citatio, quo ad quædam, quantũ li. conte. ſm leges. ff. de rei ven. l. cer-
c tũ. & le. ſi fundus. fatetur tñ hoc non eſſe iure cano. [c] expreſſum. ſed de puentione tñ, de fo. comp. propoſuiſti. [Vocẽ.] denotat ap. extraiudicialẽ. de app. cum ſit. & c.
4 bonæ. [Prorũpitur.] dicẽdo † iudici, Intellexi q ad vos ꝯ me ſunt literæ impetratæ, & iõ appello, ſm Inn. & not. ſcđm Ho. q hæc dictio qñq; ſonat in viciũ, vt hic, & de ap. ſup eo. 1. in fi. vbi de hoc. qñq; aliter, vt patet de re-
5 ſcri. c. 1. [& ꝫ.] in hac deciſa † format tres qões. prima an tali app. ſit deferendum. ſecunda, an ſit procedendũ ꝯ illos, qui cõmutationẽ receperant. tertio, an procedi debeat ꝯ illos, qui malitioſe ſe abſentãt. & ad hoc rñ. ſcđm Ho. [Eorũ.] intentantiũ. [Pro euacuando.] proba-
6 bitur hoc † eo ipſo, q conuinci poterũt de ſcia lrarum, qđ pbari poterit per illos eoſdẽ, qui hoc eis ſignificanerũt. ꝫ. de ap. ſuggeſtũ. ſcđm Ho. [Veſtro.] & ſine iuſta cã.
7 Inn. [Appellauerint.] ſuper † tali ap. nõ eſt deferendũ, & ſic ſoluitur 1. q. Ho. vñ procedetur ꝯ eos, & ꝯ cõtuma-
8 ces, Ab. Pe. [De poſſeſſione.] gñalem † materiã de reo, q cadit a poſſeſſione, vide plene diſtinctã poſt Inn. & Ho. de re iudi. c. 1. [Vertitur.] dixit Inn. quoſdã dicere decr. locũ hẽre tñ, cum fraus interuenit, alias non procederetur ꝯ abſentes, niſi citarentur, de of. dele. conſultationibus. ſed dicit Ho. q nec hoc dr, q procedatur ꝯ non citatũ, vt patebit in fi. itẽ ſcđm Inn. dicunt alii hanc decre.
d nõ tangere edictũ de ali. iud. mu. &c. in quo requiritur [d] dolus, vt in gl. ſed tñ dicit cõueniendũ eum, in quem eſt tranſlata poſſeſſio, ẽt ſi nullam fraudem commiſit, ſed nec hoc placet Hoſ. cũ decr. hæc expreſſe loquatur, qñ hoc ſit in fraudem, & in eluſionẽ mandati, vt s. patet
9 ibi, pro euacuãdo, & ibi, eludant. [eos qui.] dicit † Hoſ. q hoc pro nomen, eos, facit relationem non ſolum ad ſe-
e quen. ſed ẽt ad præmiſſa. [e] q. d. eos, qui ſic appellauerũt, & qui ſe malicioſe abſentauerunt, & nõ ſolum illos, ſed ẽt in eos, q ſe ingeſſerint &c. rñ. ergo expreſſe ad id, qđ erat magis dubitabilẽ. videbatur. n. quia reſcripta ſunt ſtricti iuris, q ad perſonas non expreſſas extendi non poſſent. de hoc dicit C. [in poſſeſsionem] etiam ſi non
10 † aliter poſſideant poterunt tñ dñm noiare in iudicio. C. vbi in rem act. l. 2. & idẽ, ſi poſſideant, C. e. ti. l. 1. Inn. [Ingeſſerint.] ſup. & eos qui poſſeſſionem dolo trãſtule-
11 runt: quia † dolus hẽ pro poſſeſſione. ff. de reg. iu. parem. Pe. & Abb. [Aequitati.] non ergo procedent ꝯ non citatum, vt dixerunt quidam. hoc. n. ſuadet iuris æquitas, de conſti. eccleſia. de maio. & obed. inter quatuor. de cau.
12 poſ. c. 1. ſcđm Ho. ¶ Pen. gl. † ponit ꝯ quẽ detur hoc edictum. Itẽ q ad tranſlationem poſſeſſio pertinet. Itẽ tria, quæ in eo requirũtur, ſ. q ſit iudiciũ futurũ, q dolo fiat, & q interſit. Item duos caſus, quibus ceſſat. ſig. ꝯrium
13 & ſoluit. ¶ In † gl. 1. (ibi, in fundo.) vide de ſimo. nobis. ſuper 3. gl. ¶ In gl. pen. (ibi, §. ſi qs.) ponit caſum in eo, qui pp inualitudinem, vel ætatem, vel occupationem a-
14 liquam, litem in alium tranſtulit. ¶ In † glo. 2. (in fi.) & melius c. ſuggeſtum. Ab. ¶ In gl. 3. (in fi.) & hoc probat litera, priuſquam citetur, &c. ſic ponitur præteritũ pro futuro. ff. de le. 3. ẽt quæ futura, ſicut ecõtrario. ff. de ver.
f ſig. verbũ erit. Phi. ¶ In gl. transferẽdo, (ibi, non ſolũ [f]) alias eſt §. ſub l. 4. & incipit Pedius (& ibi, Potẽtioribus.)
15 beatus Ber. ad Eugeniũ. Nil tã † durũ, q duriori nõ cedat. (& ibi, ac ſi poſſideret.) Itẽ fallit ſm Ho. i feudo, qđ
g eccleſia per ſe recupare non põt, de feu. c. 2. & §. fi. remittit ẽt ad ſummã. e. ti. a prin. vſq; ad rubricam, de ceſ. ac.

ADDITIONES.

a Quorundam. Contra iſtud facit c. eam te. de reſcri. & vide ibi Inn. qui format iſtud contrarium, & hoc c. cum ſe. intelligitur, qñ cum ſit alienatio doloſe & in fraudem, ſecus ſi propter bonum & licitum, vt eſt in caſu, qui no. in c. fi. inf. de feu. Bal.

b Admittebatur. Vide iura, quæ videntur antiquitus concedere ſp & ſine cauſa appellari, per gl. ſuper ver. paſſim. in c. cũ ſit Romana. inf. al. & gl. in c. quamuis. de ele. lib. 6. ſuper ver. quas.

c Iure cano. Imo videtur ius canonicum ciuili concor. vt inf. de excep. aduerſario, quæ concor. l. hic alleg.

d Requiritur. Et q fiat cauſa mutãdi iudicii, ut ff. eo. ti. l. itẽ ſi res. §. itẽ quæſiit. & ibi vide qño unũ iſtorũ non ſufficit, et ibi vide Bar.

e Præmiſſa. Ex mẽte hoc põt forte eẽ, ſed ex ui recti ſermonis non põt hoc pronomen, eos, facere relationem ad diuerſas orões. & contra hoc facit relatiuũ, qui etc. qui refertur ad pronomẽ, eos.

f Non ſolũ. Intelligitur tñ, q qñ dñium trãsfertur, hẽt locũ directa actio p iſto edcõ, qñ ãt ſola poſſeſsio, cõpetit vtilis, vide ibi Bar.

g Cap. 2. Ibi non apparet aliqua ſpecies conuentionis, ſic nõ ut locũ hẽre iſte ti. cũ nec ibi de hoc q̃ritur. imo cũ hoc edictũ loquatur in reo, & poſſeſſore, illa de q loquitur in actore, et nõ poſſeſſore.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Ceſſionem actionis a laico cauſa mutandi iudicij non recipere debet clericus, & qua liceat ceſſio, nu. 12. 14. & 16. & quo modo intelligatur concluſio prima, num. 13.*
2 *Scabini qui...*
3 *Litium, & reſcriptorum commercium vetatur, & quod.*
Venationes, & redemptiones litium idem ſunt, ibi. & quando illicite, ibi. vi. num. 12. & 14.
Legis, ſumpta de pæ. l. 1. de varijs, & extraor. cog. §. ſi cui, l. litem, C. de procuratoribus, & l. ſi contra licitum. C. manda. intellectus, ibid.
4 *Litem perficere debet is, qui cœpit, & nu. 5. & quando, nu. 6. 7. & 12.*
5 *Emptori an & quando fiat abſenti præiudicium.*
Venditor rei iudicij mutandi cauſa ad quæ teneatur, ibid. ver. vel dic. & num. 7.
7 *Mors eſt iuſta cauſa reuocandi litem ad dominum.*
Cap. quia V. de iud. intellectus, ibid.
In ſucceſſorem quo caſu transferantur actiones, ibid.
8 *Decretalis hæc quatuor edictis poteſt coaptari, & quibi remiſ.*
Reſtitutio minoris, & eccleſiæ non datur in integrum in caſu huius conſtitutionis, & ratio, quia non datur in delictis, ibid.
Ceſſio hic nomine delicti comprehenditur, ibid. & quæ prohibita non intelligatur, num. 13. 14. & 16.
9 *Potentiores hic accipiuntur reſpectu ſedentium, & quo caſu liceat eorum aduocare patrocinium, ibid. clericus laico potentior dicatur, & qui nomine potentiorum datur, remiſ. nume. 13. 14. & de quibus hic intelligendum & quod ſeuere puniendi, num. 7.*
10 *Odioſæ ceſſiones quæ, & ideo reſtringendæ, & num. 12. §. 1.*
11 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nu. 12. & 13.*
Clericus quando ſit laico potentior intelligendus, ibid.
Laici ſunt terribiliores & potentiores clericis, ibid. ver. & generaliter.
12 *Tutor habetur potentior pupillo.*
15 *Cedens debitum quo caſu ipſum petere poſſit.*
Debitori denunciatio quomodo fiat, & quæ in ea requirantur, eod. num. ver. & quomodo ſit.
17 *Ceſſionarius an teneatur ante litem conteſtatã edere ceſſionem remittit.*
Simulatio in ceſſione quibus caſibus dicatur, ibid.
17 *Violentiam pati vbi, & a quibus, non ſit veriſimile, vide nu. 9. cum ibi notatis.*

CAPVT II.

1 Ex parte. Caſus. Clericus † cauſa mutandi iudicij recipere non debet ceſſionẽ actionis a laico. & ſunt duæ partes.
Prima ponit querelam. Secunda prouidet ibi, cum igi-
2 tur. [Scabinorum] idẽ † verbum de immu. ecc. c. 1. lib.
6. & in cle. de pœnis, ſi quis ſuadente. & ponitur pro ancianis, vel conſulibus, qui locum regebant, aliis ſcribarũ,
& ſecũ Hoſt. eſt ſimile. C. de pac. l. fi. C. vnde vi. l. ſi. ubi
aduocati Cæſarienſes, & Illyriciani, quæſtiones faciunt
principatibus ſcriniorum. [Dirimendis.] i. quę dirimenda ſunt, & dirimi ſolent per iudiciũ &c. & hoc dicit, vt
excludat ea, quæ ibi dirimi non poſſunt, de iudi. quanto.
3 de ordi. cogni. tuum. [Prędã alienam] ergo † iurgiũ reputant prædam ſuam, C. ad l. Iul. repetũ. l. 3. & eſt ſimile
commercium vẽdẽdi ũ reſcriptorũ. S. de reſcrip. nonnulli.
Hoſtie. [Et emptiones.] ne ſecũ Inno. redemptiones, &
redemptiones litium idem ſunt, quę ſi fiant inter laicos
non potentiores, ſatis l. citæ ſunt, & eis datur actio aliquo
ad quantitatem datam, vt no. gl. ſed contra. ff. de pœnis.
ſũpta. ff. de va. & extraor. cog. l. 1. §. ſi cui. C. de procu.
litẽ. C. mandati. ſi ꝫ licitũ. ſol. illã intelligebant, quãdo
aliquis redimebat litẽ hoc modo, vt eam exerceat, & poſtea certã partẽ litis, magnã. ſ. vel paruã exinde habeat,
quod penitus etiam reprobatur in aduocato. C. de poſtu.
l. in. ſi quis aduocatorum. ſecus autem eſſet, ſi non de
quota parte, ſed de certa ſumma pecuniæ conueniret,
quod eſt licitum. ff. mand. ſalarium. C. de ſuſtr. l. vnic. &
4 no. q † ſi quis cõuictus reali, vel perſonali act. puta rei vẽdi. vel confeſſoria empti, cõducti, vel quacũque alia ſiue
hęres eius rẽ, de qua cõuenitur, in aliũ trãsferat, ẽt i caſib⁹ illis, in qbus licita eſt alienatio, vel ceſſio ſm ea, quæ
no. in gl. tã ipſe q cœpit litẽ, perficiet ipſam. ff. de aqua
pluuia arcen. l. quanquã. §. 1. & l. poſt. ven. ff. de rei ven. is a
a quo. & b ſe vel hæres eius, argu. C. de litig. auct. nunc a ſi
hæres. nam & ſi procu. eſſet inſtitutus a venditore, ipſe
idem venditor proſequeretur litem, & trãslata in emptorem. multomagis igitur, ſi ipſe venditor incępit litẽ, ip-
5 ſam proſequatur. nec † ob. ſi dicas, q præiudicium fit abſenti, vel ignoranti, quod eſſe non debet. ff. de excep. rei
iud. ſi a te §. fi. ff. de pigno. ſi ſuper. in prin. quia aut emptor ſciuit cauſam agi cum venditore, & tunc ſibi imputet, quia res cum onere ſuo empta videtur, vel quod verius dici poteſt euentus litis, aut ignorauit. & tunc de
euic. agit, vt in præalle. l. & C. de euic. ſi fundum. & ff. de
pigno. ſi ſuper. §. fin. ff. de legat. 3. nomen filiarum. vel
dic & melius, q nullũ fit præiudiciũ illi, in quẽ res tranſlata eſt, quia ſententia non mandabitur executioni in
b re[b] translata, ſed ad intereſſe tenetur cõuictus, ſicut is,
qui ſe liti obtulit, cum non poſſideret. ff. de rei ven. ſi is
qui. ff. de peti. hęre. qui ſe. nec ob. ff. de rei vẽdi. ſi aũt. §. 1.
vbi dicitur, q ſi ſine dolo deſijt poſſidere, abſoluẽdus eſt
reus, quia hoc non fuit ſine culpa, quæ ſufficit ad hoc, vt
teneatur in eo ſaltem, qui caut. exigere potuit, & nõ exegit. ff. de rei ven. is, a quo. & l. qui petitorio. §. 1. hoc au-
6 tem † notandum, q quando res litigioſæ vnius præbendæ, vel adminiſtrationis transferuntur in alium, tunc ille, qui incœpit litẽ, perficiet, quia dominus litis eſt, ſed
ſi moriatur, tunc nec ſucceſſor eius in præbenda, vel adminiſtratione litem perficiet, ſed ille, ad quem res ſunt
7 translatæ. mors. n. † iuſta cauſa eſt, quare proſecutio cauſę ad dominũ reuocatur. ſed dices, quo eſt hoc, q ad ſingularem ſucceſſorem, qualis eſt adminiſtrator hic, ad
quem hæ ſingulares deuenerunt, transferuntur act. ꝯ id
quod no. ſ. de iudi. quia V. rẽ. illud verum eſt, vbi ꝯ defunctum agebatur ſuo nomine. hic autẽ loquimur, quãdo ꝯ defunctum agebatur nomine eccleſiæ, & eiuſdem
ẽt noie conuenitur ſucceſſor, & ita non agit tanq̃ ſucceſſor, ſed tanq̃ adminiſtrator & eadem ratione dicendũ
eſt, q in hoc caſu mandabitur ſnĩa executioni in re petita, & ẽt ad aliũ tranſlata. res tamen penes eundẽ remanet. ſ. penes eccleſiam, cuius nomine actum fuit, ſecũdũ
Inn. cuius eſt tota glo. hæc, & adde ſecundum Hoſt. qđ
no. ſ. ti. 1. ex parte. & ſ. de elec. dudum. §. nos igitur.
8 [Emptiones litium] Pe. hic dicit † q 4. edictis poſſe hanc literã coaptari, & hoc late ponit Gu. in Spe. de ceſ. act. §.
1. ver. in ſumma. [Afficiant.] dicit Abb. ſm Odoſ. q hoc
caſu minor non reſtituitur, quia deliquit cedendo, & in
delictis non datur reſtitutio. ff. de mino. auxilium. idem
dicit Guil. in Spe. de ceſ. act. circa prin. in eccleſia, quando prælatus cum conuentu deliquit, aliàs non, quia delictum &c. de reg. iur. delictum. li. 6. & facit quod no.
de or. cogn. cum dilectus. in prin. [Potentiorum.] reſpe-
9 ctu † cedentium, non illorum, contra quos cedunt, ſm
Odo. vt dicit Guil. in Spe. de ceſ. ac. in prin. [Taliter] ſ.
cedendo lis. vel in grauamen alterius, vel inutile. ſi quis
enim opprimatur, poſſet interueniente iure, vel iudicis
auctoritate ad tuitionem ſuam ſm iuſtitiam eorum patrocinium inuocare. 23. q. 5. adminiſtratores. &c. regnum, de homi. poſtulaſti. Hoſt. [Præſumunt.] non fuit
hoc poſitum ſecundum Ho. niſi vt illius tractatus man.
hic includerentur, non quia clerici ſint potentiores, vt
10 dicã ſuper 1. gl. [Odioſæ.] & ſic † reſtringẽdæ, de reg. iu.
odia. lib. 6. [Cupiditatis.] quæ omnium malorum eſt radix. 16. di. bonorum. & legitimis ictibus eſt ferienda.
C. de inoff. teſtamen. ſi quis ſuo. Phi. [Compeſcatis.] nõ
dicit, an valeat ceſſio, vel non. ſed tu dic, vt dicit glo.

11 ¶ Gl.1.arguit duo, & finis ſoluit ꝯriũ. ¶ Gl.2. de ceſ.
ac.diſtinguit, aut fit in vltima voluntate, aut inter viuos
ex pacto.ſecundo caſu aut potentiori fit, aut nõ potẽtio
ri,& hoc caſu aut eſt dubitata aut indubitata,& ſecun-
do caſu aut eſt vera, aut ſimulata, aut dubitatur. ¶ Pe.
gl.rñ.per duas qõnes,an ipſo iure,& de quibus potẽtio-
12 ribus &c. ¶ In † gl.2.[ibi,nomen,in prin.] legat teſtõr
Titio 10.aureos, quos dẽt Seius, ꝯ quem iubet actionẽ
Titio mãdari, & ſibi tradi illius pignora.[& ibi per di-
uerſas.]pe.eſt,& dicam in fi.[& ibi,quicunque.]ſi fiſco,
vel alteri relinquatur res, vel actio litigioſa,nõ poterit
ſubire iudiciũ,ſed hẽs illud peraget. [& ibi, nũc ſi his.]
ſup.tũc.n exercitiũ cãe ꝯpetit hẽdi,& ſi aliqd obtineat,
dabit illud legatario, ſi nil obtineat,nil dabit, & mõ bñ
ſequitur,ſed lega.&c.[& ibi, De liti.l.2.]vide de don.in
ter dilectos.ſuper 4.gl.[& ibi,l.vlt.]ponit caſus, quos vi
de,vt no.vt lite.pen.eccleſia.1.in gl.pe.[& ibi,l.pe.]ex-
ceptis caſib.ſ.ſi fiat inter cohæredes. vel creditori pro
debito, vel poſſeſſori pro munimine rerum,vel legata-
rijs ab hẽdibus,cũ eis actiones, vel res sũt legatę. ¶ In
gl.pe.[ibi,l.vlt.]ibi dr̃,quod aperta vr̃ voracitas credi
torum,qui alios actionũ ſuarum redimũt exactores.[&
ibi, per impreſsionem.] vide de renun.ſuper hoc, ſuper
13 gl.C.quod me.cã. In † gl.1.[ibi, quã laici.]hoc vr̃ tene
re Goſ.rõne officii ita, ꝙ ẽt ſit ibi loc⁹ edicto de potẽtio
ribus.[c] Inn.ꝯdicens,ꝙ cedens clerico, vel cũ aduocãs,
nõ incidit in edictũ,niſi ille clericus ptãtem haberet ſu
per laico,nec reprobatur hic ceſsio,quia clerici ſint po-
tentiores,ſed quia ſimulate fiebant & in fraudem.quod
aũt dixi de ptãte clerici ſuper laicũ intelligit Hoſt. de
iure & facto, vt eius voluntate erigatur,& deprimatur.
16.q.2.c.1.Quid.n.ſi magn⁹ comes a paupere epo tenet
feudum,dicit ſe expertum, quod non opprimit eps,ſed
opprimitur, & ꝙ non eps, ſed comes dominatur,& ge-
neraliter quo ad materiã,de qua agitur hic,dicit laicos
potentiores,& terribiliores, de iu.pa.relatum,cum ſuis
concor.2.q.6. laici. de hoc in Spe.de ceſ.ac. §.1. ver.ex
proxime dictis.[& ibi, conſuetudine.]quæ viget in Frã-
cia,& Areti. de hoc ti.præ.ver.ſi vero.& ibi.ti.ſe.§.1.in
prin.[& in fi.]de foro ꝯp.ſi clericus.& c.cum ſit, vbi de
14 hoc. ¶ In gl.2.[ibi potentiori.]& rõne † officii põt di-
ci tutor potentior. vnde cõmittitur in edictũ, ſi ſibi fiat
ceſsio ꝯ pupillũ. C.qui da.tu.poſ.auct.minoris. Innoc.
Idem Hoſt.& Spe.[& ibi,faciut.]nõ bona fide,ſm Vin.
hic,cuius dictum vide in Spe.tit.prædicto.§.1.ver.quod
aũt.[& ibi,l.1.]& ibi idem no.in vlt.[d] gl. (& ibi,dedu-
cta.) inde dr̃ dubitata, quia dubius euentus litis. ff.de
pe.qd̃ debetur.(et ibi, Tñ tenet.)no.ſ. vt li.pe.eccleſia.
1.in gl.pe.ſ.in donatione ꝑ nuptias, dote tranſactio-
ne,diuiſione rerum hæreditariarum cã legatorum. (et
ibi Tenet ipſa ceſsio.) ſi cõſtat eam uerã eſſe. Vnũ tamẽ
15 ſcias, ſi tibi creditori meo ſolutionis cã cedo actiones,
quas habeo ꝯ debitorem faciendo ẽt te procuratorem
in rem meam, non tñ eum delegando, adhuc ab eo pe-
tere potero, ut ibi eo modo prohibere, ne ab eo exigas
priuſquã cũ illo litẽ fueris conteſtatus, uel aliquid de
debito exegeris,uel id debitori denũciaueris. C.de no-
ua.l.3. de procu.procuratore in rem,et ibi no.et quõ ſit
facienda denunciatio, et an neceſſe ſit cãm exprimi, et
an facienda ſit etiam ſcienti, vide in Spe.de proc.§.vlt.
16 ad fi.an † vero agens ex iure ceſſio teneatur ante litem
conteſtædere ceſſionem,in Spe.de inſtru.edi. §.nunc di-
camus.ver. ſed quid ecce.[e] [& ibi ceſsio.]ſ.quia ſimula-
tur lucrũ actionis eius eſſe,cui creditur, cum vere ſit ce-
dentis.[& ibi Datur.]Itẽ cũ in inſtro ceſsionis[f] non dr̃,
ex qua cã, vel cũ in prin.ponitur ceſsio, in fi.vel medio,
ex quo ꝯtu, ſm Inn.[& ibi, contra.]hoc rigoroſum ni-
mis eſt, nec placet, vt ſcripſi in Spe.de ceſ.ac.§.his, qui
ſuper.ver.nunquid rõne conſanguinitatis. [& ibi,in id,
quod dedit.]de reſiduo, vide in Spe.de ceſ.ac. §.1.ver.
ſi vero.[& ibi, Dubitatur.]aliter,quam per negationem
partis,ſup quo vide qd̃ no.in Spe. de ceſ.ac. ver.ſed op-
ponitur.[g] [& ibi,l.penult.]vbi ſatis de hoc in vlt.8 gloſ.
[& in fin.] ſi fiat inter coheredes,vel creditori pro debi-
to vel priori pro munimine reorum, vel legatariis ab he-
redibus,cum eis actiones, vel res ſunt legatæ. Inn.& Ho.
de materia remittit ad ſummam de ceſ.ac.& potes ẽt
videre in Spe.de ceſ.ac.et de procu.§.vlt. ¶ In gl.pen.
[ibi, intelligendum eſt.] & ille † potentior ſeuere puni-
tur vt ibi.(& ibi conſtituti.]ita ꝙ ratione officii terribi
lem et minacem vultum inferant. in his ergo, qui alias,
ſed non ratione officii potentiores ſunt et terribiliores
forte non habet id locum, cum et aduocans poſsit habe
re iuſtitiam, nec ſit veriſimile, quem in terra iuſtitię vio
lentiam pati.ff.quod me.ca.non eſt.maxime, quia ſi il-
le ita vellet terrere poſſet ſine procuratione, ſicut cũ il-
la,ſecũdum Inn.Hoſt.[et ibi, ſi per impreſsionem.] C.ſi
qua.prędi.po.l.1.C.ſi rec.prouin.l.vna.

A D D I T I O N E S.

a Nunc.Et ibi vide latius gl.Bar.& Moder.& gl.& Io.And.in c.q.
iuſ.vt lite pen.

b Re. Contra Cy.in l.certa.C.vt in poſ.leg.& ibi vide Moder. &
plenius in l.1. C.de alie.iud. mu. cauſa facta. & Bar. & Saly. ibi
pleniſſime,& vide Bar.in l.1.neceſſario.C.ſi mu.ſe.nup.& C.de
pign.l.creditores. ſed illi loquũtur in alienante illicite pẽdente
lite,hic autem licite, vt patet ex ver.& no.ſ.poſito.

c Potentioribus.Niſi ſiat conſanguineus cedentis ita no.Cy.in l.per
diuerſas, C.man.& ibi vide Bal.& Sal.& per ipſum, in l.2. C.ne
lice.po.& in l.qui ſtipendia.C.de procu.

d Vlt.Et omnino vide gl.quæ loci.an ipſo iure,in l.1.C.ne lice.po.
& ibi per Saly.quod no.bene,quia facit ad id,quod no.gl.pen.in-
fra in princ.

e Quid ecce.Et quod no.Io.And.in c.1.de prob.in gl.ſi quæratur.
& Bal.& Saly.in l.1.& fi.C.de edẽ.& Bar.in l.poſt legatum.ff.eo
dem tit.& l.poſtquã §.fi.ff.vt le.no.ca.& Saly.in l.qui ſtipendia.
C.de procuratoribus.

f Ceſſionibus.De hoc dubitant Doc.maxime quando fit ceſſio in
ter affines, vide Saly.& Bald.in l.2.C.ne lice.po.& plenius, C.mã
da.l.per diuerſas.

g Hoc in vlt.Et ibi per Bal.& plenius per Saly.& in l.per diuerſas.
C.man.& per ipſos ibi,an ſufficiat confeſſio procij.

¶ De arbitris. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Diſpoſitio tituli.*
2 *De arbitrorum re vbi nam alibi tradatur, & num. 3.*
3 *Compromittitur in delegatum de rebus epiſcopalibus.*
Per arbitrorũ laudum permutari poteſt cũ temporali ſpirituale, ibid.
Per arbitros omnes pronunciandum eſt quo caſu, ibid.
Ab eis appellatur ad papam, ibid.
Appellationis proſequendę tempora non currunt pendente cõpromiſſo, ibid.

1 ¶ Expeditis † præparatoriis iudiciorũ, ad iudicia venia
mus. & quia arbitria ad eorũ inſtar ſunt reducta. ff.eo.
l.1.iõ prius de arbitris eſt videndum,Goſ.& reſpectu ꝙ
2 ꝯſeruatur idem ordo in C.& ff.hẽ hæc † materia.2.q.6.
a iudicibus.§.ſe.& §.arbitrarii.& 3.q.7.§.verum. verũ.
cognitores. & ver.ſe.& repetitur in 6. cui congruit, de
reſcrip.paſtoralis.1.rñ.de of.deleg.ſuſpicionis.& c.vno
delegatorũ.de of.deleg. ſi contra vnum, de ap.c.1.lib.
6.de reſt.in integ.c.pe. §.pe.& vlt.de teſt.pñtata. de ꝯ-
3 ſum.literas.vbi † ꝯpromittitur in delegatũ,de præſcrip.
cum olim.vbi cõpromittitur de iuribus epiſcopalibus,
de re iud.c.fi.in fi.de confir. vti.vel inuti.examinata.
de præben.niſi eſſent.de re.permu.c.fi.vbi ẽ per laudũ
arbitrorum ſpirituale cum tpali permutari non poteſt.
Item per omnes arbitros pronunciandum eſt, de elect.
ſicut cum lib.6. quod dic, vt de re iud.c.pe. ab arbitris
iure appellatur ad papam, de offi.deleg.ab arbitris.eo.
lib.& pendente compromiſſo non currunt tempora ap
pel.proſequendæ,& in cle.de appellat.quandiu.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Arbitri a principio ſunt voluntarij, licet ex poſt facto decidere compellantur, & quando id habeat locum.*

2 *Arbitri ſi non omnes concordent in dictione ſententiæ, quid iuris.*

3 *Epilogus, & additio gloſſarum.*

Arbitratores vt plurimum eligentium compatres, & amici, ibid.

C A P. I.

Sane. Pars, de foro compe. ſane. & eſt breue. [Cõmuni placito] compromittentium, & eorũ,
1 in quos compromittent, hæc .n. † res a prin.
extra omnem neceſſitatem poſitá eſt, licet ex poſt facto a
cauſam arbitri decidere compellantur. ff. e. l. 3. §. 1. & b
hæc vera in compromiſſo volũtario, ſecus in neceſſario, c
cui adhæret iuriſdictio, quod dic vt dixi s. de off. deleg.
2 ſuſpicionis. ſm Hoſt. [Omnium.] ſi † concordent. [Duorum.] ſi ex tribus vnus condemnat in 5. alter in 10. alter
in 15. tenebat hic Hoſ. id, quod approbatum eſt. j. eod.
3 c. 1. lib. 6. ¶ Gl. 1. † reddit cauſam, & quæſtionem ſoluit.
¶ In gl. 1. (ibi, hominum.) & maxime arbitratorũ, qui
vt plurimum ſunt eligentium compatres, & amici. ¶ In
gl. 2. (ibi, non valet.) dic hodie, vt j. e. tit. 2. lib. 6.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium ſimoniacum & doloſum, non valet.*

Neceſſitas pro paupertate, ibid.

Manus pro auctoritate, eo. num.

Beneficia quando cui liceat habere, ibi. in fi.

2 *Nepos poteſt in beneficio ſuccedere immediate, & quis.*

3 *Iuramẽtum a quo fraude & dolo exigitur, eſt ei ſubueniendũ.*

Compromittitur etiam in pares numero, ibid.

Litigium quod eſſe poterat huic iuranti, ibid.

4 *Iudex arbiter, aſſeſſor, executor, & aduocatus, an poſſint eſſe teſtes in cauſa, & ad id cogi, & quando, & quæ fides his adhibenda, num. 7. vi. num. 8. ver. tu vero. vi. num. 16.*

5 *Arbitrium iſtud non reuocaretur, licet arbitri confiterẽtur ſuã turpitudinem, & quomodo eſſe potuerit æquum. num. 10.*

Turpitudo arbitrorum quo caſu hic potuiſſet interuenire, ibidẽ.

6 *Simonia non eſt, quandocũque renunciatur vnum ius ſpirituale, & aliud temporale datur, ſed licet contrauenire, ſi ſpeciẽ quid habeat ſimoniæ.*

Iuramento contraueniri poteſt, ſi præſtitum ſit in re habente ſpeciem ſimoniæ, ibid.

7 *Arbitri quare hic interrogari mandantur.*

Simoniæ ſpecies ex hoc præſumitur, quod data eſt pecunia, ibi. ver. ex hoc enim.

8 *Electorum teſtimonia admittuntur.*

Intentio decretalis huius quæ, ibi. ver. tu vero, & num. 18.

9 *Ex æquitate fit hic, quod de rigore non fieret, & num. 10.*

11 *De ſpiritualib. rebus cõproni poteſt, & coram arbitro litigari.*

12 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum.*

Iuramentum in arbitrio præſtitum ſeruatur, §. 2. & nu. 14.

13 *Additio gloſſarum. & num. 14. cum ſubſequentib.*

Inſtitutus auctoritate epiſcopi per ſucceſſorem non poteſt remoueri, alias ſecus, ibid.

14 *Authẽ. decernimus. C. de arbi. corrigitur per hæc iura, & eius ſenſus quis, ver. dixit Gof.*

In iuramentis, & eccleſiaſticis alijs ſeruari canones vult imperator, ibidem.

15 *Arbitrorum ſententia non valeret, ſi prohibiti pronunciarẽt, nec pœna promiſſa committetur.*

16 *Confeſſioni duorum ex tribus arbitris ſtandum.*

17 *Scriptura, vel teſtes aliquando non adhibentur ex cauſa interpoſiti iuramenti.*

Reſtituendus an hic eſſet, an ſolum iuramenti vinculum tollendum, ibid.

18 *Arbitrium ſi contineat iniquitatem, quid iuris, ver. vnde colligebat, & intra quod tempus contradici oporteat, ibid.*

Peccatũ nullo pacto ex mẽte iuris vtriuſq; nutriẽdũ, ibi. ad fi.

C A P. II.

a 1 Non ſine. [a] Caſus. Non valet † arbitriũ ſimoniacũ, & doloſum, & ſunt duæ partes. In prima facti narratio. In ſecũda cauſæ compromiſſio ibi, quo circa. [Neceſſitate.]
i. paupertate. [per manũ.] idẽ ver. de con. præb. poſt electionẽ. ver. cũ igitur. & expone. i. auctoritatẽ, & intellige, ꝙ inſtitutus fuit per epm ad præſentationẽ archidiaconi, ſi intelligis de auctorizabili, vel loquitur de inueſtitura, ad hoc de of. arc. cũ ſatis. de of. vica. c. 3. [Perſonæ.] ex vi vnionis, vel ex diſpẽſatione ap̃lica, alias ꝯ. de
præb. de multa. & c. extirpãdæ. [Nepos eius.] ſ. archid.
2 & ſic † no. ꝙ in nepotib. trãſuerſalib. non prohibetur ſuc
b ceſſio ẽt immediata, [b] dũmodo nõ iure [c] ſucceſſorio vẽ
c dicetur, de alijs nepotib. dixi s. de fi. presby. ad extirpã
das. concor. huic de off. deleg. ex parte. 1. de accu. accedẽs [Iuſtitiã] 11. q. 3. pauper. [Extortũ.] certũ eſt † illi
3 ſubueniẽdũ eſſe, a quo fraude & dolo exigitur iuſm, de
iureiu. cũ ꝯtingat. qd̃ me. ca. abbas. & c. ad audientiam.
Hoſt. [Duorũ.] ꝯpromittitur ergo ẽt in numero pari, de
hoc s. c. 1. [Exinde.] i. de qõne, quã habebãt, forte petebat capellanus beneficiũ iure canonicæ inſtõnis, vel ſe
vt capellanũ benigne tractari, vel prouentus capellaniæ, cũ abeſſet ſine culpa, vel intentabat poſſeſſoriũ, petendo reſtõnem capellaniæ a qua fuit expulſus, vel ad
q̃ rediens non admittebatur, ſm Inn. [Perperã.] i. ſimoniace. ſic de re. permu. c. fi. Pe. [Cognouerint.] maxime,
dũmodo de iniquitate præcepti conſtare poſſit. [clerici.] ſed ꝯ, † iudex, aduocatus, aſſeſſor, vel executor non
4 pñt eſſe teſtes. C. de aſſeſ. l. nemo. [d] ff. de teſti. l. fi. 2. q. 6.
d ſtatuẽdũ. ſol. dñt quidã, ꝙ iudices, & arbitri, & huiuſmodi, quicũq; ex officio aliquid faciunt pñt eſſe teſtes, &
ſuã turpitudinẽ allegare, & crimen proprium confiteri,
vbi arguit de irritatione facti ſui, vt hic, & s. de elec. cũ
dilecti. §. nos vero. vide quod ibi dixi in gl non mireris,
dummodo ex hoc teſtimonio non fiat alij præiudicium.
j. de teſti. ſicut, nec. n. pp hoc ꝯ aliquem ex ipſis non cõfitentem eſſet procedẽdum ad pœnam. j. de teſt. veniẽs.
1. 15. q. 3. nemini. niſi forſan qõnibus ſubijceretur. tũc
.n. poſſet interrogari ẽt ad pœnã. C. ad l. Iu. ma. l. 3. C. de
qõni. interrogari. ſed de hoc dic vt le. & no. j. de confeſ.
c. 1. Inn. dixit, ꝙ nec arbitri, nec prædicti ſunt recipiẽdi
i teſtes, vt in ꝯrio. s. ſign. pñt tñ ꝯſuli de facto ſuo, vt hic
& ff. de app. ſciendũ. j. de accuſ. cũ dilecti. dixit etiã, ꝙ
5 & † ſi iſti arbitri confiteantur turpitudinẽ ſuam, pp hoc
non reuocaretur arbitrium eorum, ar. j. de teſt. ſicut. &
c. veniens. 15. q. 3. nemini. ſed & ſi ꝯfiteatur illud, quod
arbitrium reddit iniquũ, ſ. ſe præcepiſſe, ꝙ ſacerdos pecuniam reciperet, & liti ſpũali cederet, nõ tñ ſequitur,
ꝙ ſuam turpitudinem dicant, cum potuerint hoc bona
6 fide dixiſſe, & erraſſe. non. n. † eſt ſimonia, qñcunque renunciatur vnum ius ſpũale, & aliud tpale datur. imo
toleratur qñq; pro bono pacis, vel pietatis cã, vt patet
in eo, quod le. & no. j. de præb. niſi eſſet. s. de pac. cũ pridem. ſed tñ, quia ſpẽm continuit ſimoniæ. nẽ ob. iuro,
licet ꝯuenire, vt hic & no. s. de tranſa. ꝯſtitutus. & q̃uis
7 † iudex tales interroget, non tñ ſp fidem adhibebit dictis eorum, quia ſæpe factum tuentur. ff. de iudi. cũ qui.
ex varijs aũt circunſtantijs colliget, quod credat. ar. ff.
de cuſt. & exhi. re. diuus. j. de acc. inquiſitionis. §. pe. vel
ideo interrogantur iſti arbitri vt excuſent arbitrium. ex
hoc. n. ꝙ data eſt pecunia, p̃ſumitur ſpẽs ſimoniæ, niſi
per aliquam circunſtantiam excuſetur. requiruntur ergo arbitri, vt dicant cãm, quare hoc fecerunt, vt per hoc
reprobetur arbitriũ, vel approbetur, vt ſequitur. & hæc
locũ habent in iudicibus, arbitris & officialib. publicis,
8 ſecus † in electoribus: quorũ teſtimonia admittuntur.
s. de ele. cum dilecti. §. nos vero. ſm Inn. tu vero quo ad
intẽtionẽ iſtius decr. dic vt dixi ſup gl. ſm Hoſ. q̃tũ aũt
ad materiã dic, vt plene no. ext. li. 6. de teſ. Ro. m̃. 1. & j.

de ac. cũ dilecti. §. 1. & 2. & de exce. p̃l. inter dilectos. §.
9 pre. [Aequitate ſubnixũ] ſed † qũo hoc poterit inueniri,
cũ. n. iſte ſpoliatus eſſet, nec ꝯpromiſſũ tenuit, nec iuſm
e de reſt. ſpo.[e] c. 2. de renun. ſuper hoc. ſol. illud de rigore,
hoc de æquitate, vnde nõ dicit, iure, ſed æquitate ſubni-
xum. forſan. n. commiſerat tale crimen, ꝙ parũ duraret
10 ei reſtõ, de accu. ad peti. adhuc † opponitur, dictũ arbi-
trorũ, cum fuerit ſimoniacũ, vt ſ. quo potuit æquũ eſſe,
ſo. potuiſſet eſſe non ex pacto, ſed ex prouiſione arbitro-
rũ illa datio. de trãſac. ſuper eo, & de pb. niſi. ſcd'm Hoſ.
[Ad obſeruantiã.] rõne equitatis, & rõne iuri, ſm Inn. &
infert per hoc Hoſt. ꝙ pbyter. ius hũit in vicaria, vel nõ
eſſet æquũ, ꝙ annuatim perciperet 5. marchas [Cõpel-
11 las] not. ꝙ † de rebus ſpũalibus cõponi põt, & corã arbi-
12 tro litigari. La. ¶ Pe. gl. † ſig. ꝯriũ, & ſoluit. ¶ In gloſſ. 2.
[ibi, elegãter.] vide de emp. & ven. cũ dilecti. ſup vlt. gl.
& in ea. gl. uide §. ſi vẽditor. ¶ In gl. 3. [ibi, decernim'.]
ſeqtur, nullũ arbitriũ ſic fieri, vt cũ ſacri cautione judi-
cet. ¶ In gl. antep. [ibi. §. cũ quidã.] vide de of. dele. inſi-
nuante. ſup gl. ſic patet. ¶ In gl. pe. [ibi, l. pe.] vide in c.
cũ dilecti ſup gl. iſtis. ¶ In gl. vlt. [ibi, ſi ſocietatẽ] vide
13 hũc & ſ. de iureiu. veniẽs. ſup 1. ¶ In † gl. 1. [ibi, cõfirma
uit.) vel. i. ordinatũ per epm approbauit. inſtitutus. n. au
ctoritate epi per ſucceſſorẽ non poterat remoueri. ſ. de
of. vica. ad hoc. alias, ſi ſine auctoritate epi id fuit factũ,
nullũ ius hẽt, & iõ ꝓ nihilo litigaret, ſm Hoſ. ¶ In gl. 2.
f [in fi.] de hoc plenius inſr. de empt. & ven. cũ dilecti.[f] in
14 vlt. gl. ¶ In gl. 3. [in fi.] & per hæc iura † dicit Hoſt. auc.
illã corrigi, & l. antiq̃ reſuſcitari, quæ id permittebat. C.
e. in arbitris, cũ ẽt imperator in iuramẽtis, & aliis eccle-
ſiaſticis velit ſeruari canones, & nõ leges, in Auth. vt cle
rici apud proprios epos. §. ſi vero. & de ecc. tit. §. 1. facit
de iure iu. ſ licet. li. 6. dixit Gof in decre. cũ æterni. de re
iudi. l. 6. & poſt eũ Ber. Hoſt. & Arch. ꝙ auc. illa. & §. qa
vero. in Auth. de iud. vnde ſumpta fuit, ubi prohibetur,
cõpromiſſum fieri, vt cũ iuřo iudicet arbiter, ſed penam
ſtatuãt partes, ſi ꝯ hoc iuratũ fuerit, qui male iudicat, ſi
dolo facit, penã a Deo ſpectet, ſi ignoranter, nihil erit
eis. i. partibus præter ſacřm. q. d. ſi cõpromiſſum nõ fuit
vallatũ, niſi per iuřm, hoc ſolum hẽt pars obediens, ꝙ in
obedientem poterit dicere periurum, tñ, vt dicunt, alia
litera hẽt, nihil erit ei. ſ. arbitro, & ibi de hoc. ¶ In gl. &
15 ſic. [in fi.] per q̃ l. dixit † Ho. ꝙ ſi arbitri ſuſpecti fuiſſent
ex certa cã prohibiti, ne pronunciarẽt, poſtea ſñia data
non teneret, nec pena promiſſa cõmitteretur. ¶ In gl. 1.
conſeſſi. [ibi, archiepiſcopo.] cui ſcribitur. [& ibi, Dile-
16 cti.] per † q̃ decr. dicimus, ꝙ ſi fuiſſent tres ſtaretur con-
feſſioni duorũ. [& ibi, Sicut.] ibi obſtabat teſtium periu-
rium, hoc non dicebat Hoſ. cũ de intentione iniquitatis
queritur ad ipſos recurri in defectum probationũ, vt ſe-
quitur in glo. ſi vero de corruptione queritur, non eſt eis
credendum, cum per alios probari poſſit. adde qđ dixi
17 in tex. [Et in fi.] eſſe põt, ꝙ † de laudo non fuit facta ſcri
ptura. nec ibi fuit preſentia teſtiũ, per quos poſſet proba
ri. confidebant. n. de iuřo, vt ſepe accidit. ¶ In vlt. gloſſ.
[ibi, reſtituas.] Hoſt. placet hoc. ſed Inn. dixit non reſti-
tuendũ, ſed tñ iuři vinculum tollendũ, vt eo non obſtan
18 te poſſit[h] agere, vt prius. [Et in fi.] vnde † dixit Gof. qđ
h ꝯriũ illius. §. ſtari, ſoluit dolus i ꝯpromiſſo, de hoc ſ. gl.
i 2. & ſimonia in laudo, et de hoc ſ. in 5. gl.[i] vnde collige
bat Hoſt. ꝙ ſi euidenter liquet, ꝙ dictũ arbitri iniquita-
tem peccati contineat, ordinarius ex officio faciet illud
emendari, et hoc no. mens eorum verborũ, et inf. c. 1. et
c. expoſita. ſi ergo euidenter patet de leſione partis, et p
ꝯñs de pacto, nõ ſtabitur illi legi et §. ſtari. ſed cano. et
in foro ciuili. nam et l. vlti. peccata corrigi, vt non luxu.
ꝯ naturã. 1. reſpon. col. 6. et hoc intellige, qñ inf. 10. dies
fuit ꝯdictũ, ne ſit ꝯ. inf. c. p tuas. dicit ẽt hoc eſſe de men
te vtriuſque iuris, ꝙ nullum peccatum. l. conſuetudine,
gl. iuřo, vel priuilegio minuatur, ſed his non obſtãtibus
K puniatur, de conſuet. ca. fina. de præſcrip.[k] c. fi. cum ſi.

ADDITIONES.

a Non ſine. An de ſpiritualibus poſſit compromitti in arbitrũ, vel arbitratorem, vide quod no. ſcripſi in c. niſi eſſent, de præb. & in c. fin. de rerum permu. & quod no. in c. 2. ſ. de tranſact. Arch.

b Immediata. Non aperit iſte tex. an fuerit nepos tranſuerſalis, vel deſcẽdens, & ſic probat iſte tex. ſecundum expoſitionem Io. An. ꝙ appellatione nepotis veniat filius fratris, de quo vide Io. in ca. fundamenta. de ele. lib. 6. & per Fed. de Se. concluſio. 38.

c Non iure. Et ſic ẽt no. ꝙ appellatione nepotis aliqñ cõprehenditur nepos ex linea tranſuerſali, vt nepos ex fratre, ad hoc de conſan. & affi. c. cũ. de pac. c. felicitatis. § cæterum. lib. 6. & ſo. in opere ſuo, cum ſi. 23. & in lib. feu. de conten. inter do. & vaſ. & vide Bar. in l. fi. inſti. de inof. teſt. aliqñ nepos ex ſorore, vel filia, vt in c. cũ Ioannes. inf. de fi. inſtr. vide Io. And. in c. fundamenta, de ele. Bal.

d Nemo. Quid de tutore, vide gl. in l. fi. ff. de teſt. & per Cy. in l. qũ liberi. C. de teſt. quid de tutore, vide Bar. in l. qui teſtamẽto. ff. de teſt. & de arbitro vide plenius Cy. & Ia. de Are. & ibi Bal. & plenius Saly. qui ponit diſtinctionem. Io. Calder. in l. ne in arbitris. C. de arbi. & vide in c. fi. de teſti. lib. 6.

e De reſti. ſpo. Illa non obſtat, quia ibi renunciatio poſt ſpoliationẽ non tollit poſſeſſionem, quam non habebat, petitorium tamen, ſi ue titulum poſſeſſ. tolleret, ſicut & hic, & ibi vide Io. And.

f Cũ dilecti. Et per Bar. in l. eleganter. alle. in gl. & per Bal. & Saly. in l. 2. C. de reſc. ven.

g De iureiu. Bar. in auth. decernimus. alle. in gl. tenet ẽt iure canonico illam tenere, contra quẽ facit hoc ca. & ibi vide Bal. & Sal.

h Poſſit. Pro Inn. facit, ꝙ arbitri illi eccleſiam, vel ipſius poſſeſſionẽ non abſtulerunt. & ad materiam facit l. qui proprio. §. item quæritur, & ibi gl. & Bar. ff. de proc. & quod no. plenius per Io. And. inf. de reſt. in integ. tum ex literis. in gl. no. ergo.

i In 5. g. de hoc per gl. in l. arbi. ff. qui ſatiſd. cog. & Bal. in l. 1. C. de arb. & per Arch. 2. q. 6. cum a iudicibus.

k De præſcr. Vide Io. And. poſt Hoſt. inf. c. per tuas. in gl. no. ergo. & in Spe. e. tit. §. fi. ver. ſed quid ſi compromiſſum, in addi. & in c. Quintauallis. in gl. ma. de iureiur.

SVMMARIVM.

1 *Arbiter ſua auctoritate ſpiritualia laico adiudicare non põt.*
2 *Fides iuramento æquipollet.* *(ſoluere ibid.*
Annua, vel anno quolibet qui dẽt, vel promittit, qñ cogatur
3 *In annuo legato plura ſunt legata, & quando finiatur, & quid referat ab vſufructu, & præſtanda de fructibus niſi ſit percepti debentur. num. 4.*
Heredis mẽtione facta intelligitur de primo, et in quibus, ibid.
Alimenta quomodo & quouſque debeantur, ibi. in fi.
4 *Procuratores, cenſus, & reditus quo anni tpe debeantur, & cui. ſ. procurationes.*
Operę quando incipiant deberi, ibid. ver. ſic nec.
5 *Arbitratores fuiſſe, cognoſcuntur ex verbis.*
6 *Epilogus, & additio gloſſarum.*
Fructus decimarum locari ne poſſint, an in dotem dari, ibid.
7 *Clericus ſine auctoritate diœceſani non poteſt facere cõpromiſſum, per quod eius eccleſia obligatur.*

CAPVT III.

a 1 Peruenit. [a] Caſus. Arbiter † ſua auctoritate ſpũalia laico adiudicare non põt. primo ponit factum, quod ſecũdo corrigẽdũ cõmittit ibi, vnde & no. ꝙ dicit peruenit, nec dicit per quæ. ad qđ ꝯcor. de iureiu. ad noſtrã. 2. & c. intel
2 lecto. [Fidei.] q̃ iuřo † æquipollet, qđ ne. cau. ad aures. [Daret.] forte noie dotis, vel in eius ſupplementũ. [Annuatim.] qui dẽt annua, tenetur ſoluere in prin. anni. C. qñ di. leg. ce. l. 1. ſi promittat quolibet anno, nõ cogit ſoluere niſi in fi. anni. ff. de cõd. & de. ſi in annos. vnde ver.

Annua ſi debes, tunc reſpicias caput anni.
Anno ſi debes, in fine teneberis anni.

Gof. & Hoſt. & hi ver. no. Inſti. de inuti. ſtipu. §. pe. & in p. l. 1. C. qñ di. le. ce. Vin. tractãs hãc materiã ſ. de reſcr.
3 ad audiẽtiã. 2. ibi dixit Ab. † poſt eũ, ꝙ in annuo legato plura sũt legata. ſ. primi anni purũ, reliquorũ ꝯdõnale. ſ. ſi viuat. ff. de an. leg. ſi in ſingulos, & ſic finiũtur cũ vita, vt ibi, ſaluo ꝙ ſi ann' inceperat, illius anni legatũ dẽtur hrdi, & in hoc differt ab vſufructu, eo. ti. in ſingulos. & ſi de hř de facta eſſet mẽtio, itelligitur de primo. C. de vſu ſt. l. antiquitas. ff. de ver. ſig. ſciendum. ſic & alimenta. ff. de

4 ff.de tranſac.cum hi.§.conſtat.ſed † dicit Vin.ſecundũ
prædicta, procurationes epiſcoporum, quæ ſunt annuæ
deberi in prin.anni.& idem in aliis cẽſibus,& redditib.
10.q.3.inter cætera.6.q.1.epiſcoporum. facit de cenſi.
quãto.ſed, vt dicit, procuratio non debetur niſi viſitan-
ti,de cenſi.procurationes.ſic nec operæ incipiunt [debe
ri.niſi cũ fuerint indictæ,ff.de ope.lib.ſi quis hac.reddi
tus ẽt,qui debentur ex fructibus,non ſoluuntur niſi illis
perceptis.nam annua ẽt legata præſtanda de fructibus
non prius debentur,quam percepti ſint.ff. quãdo di.le.
ce.l.Firmio Eliodoro.§.vlt.[Fuiſſet]ipſo clerico nõ ſol-
5 uẽte[Compromiſere]vt † in arbitratores,quod innuũt
ſequentia ſecundũ Ho.dũ dicit, Arbitratæ.q.d.ꝙ de bo
no & æquo id fecerunt,& vt boni viri,[dimittat] de fa-
cto,qa de iure illa non tenet,Inn.[Moneas]moneri mã
dat,ꝙ nullus conquerebatur,vt patet in prin.ſcd̃m Pet.
& Abb.laycum vero mandat compelli propter rationẽ
quam ponit gl.[Amicabiliter]alio modo licito ſic, vt
6 ſ.de pac.cum pridem.¶ Scd̃a † gloſ.rñ.per q̃onem,vel
obiectionem.¶ In gloſ.1.in ſi.]ſed contra iſti fructus
dari & vendi poſſunt,ergo & locari, vt patet ĩ.de loca.
noſtra.dicebat Inno.hoc caſſatum propter periculum,
qd̃ immineat,vt dicit ſequẽs glo.vel licet locari poſsint
non in dotem dari.ceſſaret etiam contrarium ſine iſta
gl.vt dicatur,ꝙ ipſum ius decimæ dederat.¶ In gloſ.2.
[ibi,retinere]vel forte ipſa mulier viro mortuo, uel ab
ea ſeparato illud vendicaret in dotem,de do.inter vi.&
vxo.c.1.ſecundum Vin.¶ In gl.ult.[ibi,alienare]& no.
7 per hoc Hoſt,quod † clericus ſine auctoritate diœc. non
poteſt facere compromiſſum,per quod ſua eccleſia obli
getur.10.q.1.regenda,de tranſac.de cætero.& infr.c.cũ
tpe,in ſi.& ibi de hoc,& in Spe.de arbi.§.reſtat, ver.ſed
nũquid clericus,& §.finitur,uer.ſed nũqd p̃latus.in fin.

ADDITIO.

8 Peruenit.Vide qd̃ ſcrip.inf.de reſt.ſpo.c.olim,el 2.& in c.perue-
nit.de fide inſtr.quia videtur,ꝙ imo iſtę decimæ debeantur,ſecũ
dum laudum,nam fructus beneficii in cauſam iudicati bene poſ-
ſet capi pro debito clerici, vt ibi põt dici,quod habet,quia daba
tur decima,quę eſt ſpãlis,vel ſi intelligimus ẽt de fructibus deci-
marũ,qui in ſola temporalitate conſiſtant ẽt dari ad certum tem
pus,vt ad tres annos,non poteſt,quia in præiudiciũ eccleſiæ poſ-
ſet redundare,ſed quod ad minimum aliquod põt,& ita ibi Are.

SVMMARIVM.

1 *Clerici de temporalibus compromittere poſſunt in mulierem alias de conſuetudine iudicantem.*

2 *In nemore alterius ſi quis ligna ſcindere, vel animalia paſcere conſueuerit tempore, quo memoria non extat, tuenda conſuetudo eſt, & quæ.*

Intra limites alterius ea de cauſa ſi fiant per tantum tempus, idem, ibidem.

3 *Mulier deterioris conditionis, quam homo, quibus caſibus ſit, & quibus melioris.*

Amicabiliter poteſt componere, & an in eam compromittatur cum iuramento, & nu. 4.

4 *Conſtitutionis huius intellectus quis.*

5 *Præſertim, pro maxime.*

Ad forum ſeculare recurrere non poteſt clericus etiam de epiſcopi conſenſu, & quibus in caſibus, ibid.

6 *Præſumptio eſt pro laudo, interueniente conſilio, vel præſentia ordinarij.*

Sicut aduerbium quando conditionaliter, uel cauſatiue ponatur ibidem.

7 *Adiudicatum ex ſententia arbitraria an & quando poſſit agi, & num. 8.*

8 *Cap. olim, & c. per tuas, infra eo. intellectus.*

9 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 10.*

Conſuetudo dat iuriſdictionem, & derogat iuri ſcripto, §. 3. & num. 12. §. 1.

Pœnam conuentionalem an poſſint petere religioſi viri. §. 4. et nu. 13. §. 1. & nu. 14. 15. 16. & 17. an ea recepta poteſt peti vt ſtetur ſententiæ, ver. ex compromiſſo, circa fi. eiuſdem §. 4. & nu. 19. & 20.

Mei cauſa quod ſit, meum eſt, eo. §. 4. ver. loquitur de argen.

Periculum quando meum, quando tuum, & quando neutrius ſit, ſi tibi rem uendendam, vel deferendam tradidi, & ante venditionem periit, ibid. ver. ſi rem æſtimatam.

11 *Additio, ſiue ſupplementum gloſſarum.*

Nemoris vſum qui habet, quarum rerum, & quatenus uſum habeat, eod. nu.

12 *Fœminæ, vel mulieres quæ iudicare poſſint.*

13 *Cap. clerici, de iud. intellect.*

Stylus curiæ quis, cum ſcribitur contra non ſeruantem arbitrium ſub pœna factum, ibid. §. in gl.

14 *In pœnitẽtiali foro ſacerdos non debet iniũgere ſolutionẽ pœnæ.*

Pœnarũ genera quot, & quæ liceat eccleſiæ, et quatenus exigere, ibi. & nu. 15. 16. & 18. et quando fiat cõpenſatio. n. 17.

Cap. 1. de dolo, & contuma. intellect. eo. nu. 14. in fine quaſi.

15 *Satisfactionem iniuriæ etiam vir eccleſiaſticus petere poteſt.*

Impotentia excuſat a ſolutione pœnæ, & commiſſione ſtipulationis, eod. nu. ver. ſi vero.

16 *Clericus in exigenda pœna qualiter ſe gerere debet, humanitatem ſeruare debet.*

17 *Contumaci non datur reſtitutio.*

18 *Pœna quando adiecta intelligatur in fraudem vſurarum.*

19 *Compromiſſum non tenet, ſi arbiter ſtipuletur fieri ſententiã nulla pœna promiſſa.*

20 *De rato manente laudo ſoluta pœna, quid operetur, & quoties pactum.*

CAPVT IIII.

1 Dilecti. Caſus. Clerici † de tpalibus compromit
tere poſſunt in mulierem,alias de con-
ſuetudine iudicantem.prima pars factũ
narrat.ſcd̃a dat iudices ibi, quamuis aũt.[Nemoris,]
2 quid ſi miles a tpe,quo non extat †memoria,conſueuit
in alterius nemore ligna ſcindere,uel homines unius ca
ſtri ĩ.limites alterius ſic ſcindere,uel animalia paſcere,
dic ꝙ tuenda eſt conſuetudo, ar.de deci.cũ ſint.& c.ad
apoſtolicę.ff.ſi ſeruitus uẽ.ſi qs diuturno,de uerb.ſig. ſu
p quibuſdã, cũ ſuis concor.& ſi nemus, uel paſcua non
ſufficiant utriſque, p̃ferentur dñi illorũ,ar.de deci.ſug-
geſtũ,de uer.ſign.quid p nouale,& C.de ſerui.l.præſes,
ad hoc de of.ord.p̃ſenti,de decimis.c.2.§.vbi aũt,li.6.
& ſi conſuetudo eſſet,qd̃ data certa pecuniæ quantita-
te hoc liceret.ff.communia prædiorum, uenditor.§ ſi
conſtat,ſm Hoſt.qui tñ hoc intelligit de conſuetudine
non uiolenta,ſed pacifica & p̃ſcripta.alias ꝫ de præſcr.
ſanctorum,& c.auditis,de electione, Cumana.in ſi.[&
infra]hoc eſt,ꝙ hoſpitalarii laudũ ſeruare nolebant, di
centes qd̃ mulier non poterat arbitrari.& ad hoc reſpõ
3 dẽt.(Remotæ)no.hic† Hoſt.18.caſus,in quibus eſt de-
terior conditio mulierum,& tres,in quibus eſt melior,
quod plenius proſequere,vt in Spec.de procur.§.1.(Pa-
tronæ)arg.ad id ff.de pœnis,reſpiciendũ.§. furta.ſcd̃m
4 Inn.ſcd̃m †quem etiam poteſt dici hanc decr.& legem
vnde ſumpta eſt,locum habere, qñ per compromiſſum
adeũtur, vt patet ibi, Nulla pœna[Iudiciali examine)&
ſic vr̃,quod amicabiliter componere poſſunt,de hoc in
Spec.de arbitro.§.1.in principio,vbi ẽt nota. quid ſi in
mulierem compromittitur cum iurõ(Quia tamen)inci
5 piunt verba Inno.(Præſertim)pro †maxime,ſecundũ In
no.(Conſilio)licet Goff.hic dixerit etiam conſenſum or
dinarii neceſſarium, alias ad ſeculare forũ recurri non
potuiſſet.11.q.1.c.2.& ĩ.c.per tuas, tu tamen dic cum
Hoſt.ꝙ non ſufficeret conſenſus epi,de foro comp.c.pe
nul.vbi agetur de re ſpũali,vel de prorogatione iuriſdi
ctionis.ſed hic de tpalibus agebatur, & de compromiſ-
ſaria põtate,de hoc inf.eo.contingit (Roboratum)præ
6 ſumptio † eſt pp hoc pro laudo,de procur.in noſtra, de
præben.niſi.20.diſtin.de quibus,de offi.deleg.pruden-
tiam.

tiam[Sicut]qñ hoc verbum cõditionaliter ponitur, vel
cauſatiue, dic vt ĩ. de confirm. vtili, vel inutili. c. pen. &
vlt. [Receptum]forte ab initio per compromiſſarium,
ſecundum Hoſ. & Abb. non autem per homologationẽ,
quod dic, vt ĩ. eo. per tuas. [Statutam]alternatiue, & in-
7 certe. no. hic Inn. an†ad iudicatum agi poſſit, de quo ẽt
dicam ĩ. eo. per tuas. poſt eum. & Hoſt. dicit autem hic,
ad iudicatum agi non poſſe, fuerit compromiſſum cum
pena, vel ſine. ff. eo. l. diem. §. fi. ſi quis in ius voc. l. vlt. ĩ.
eo. per tuas, ſi vero non ſit compromiſſum, ſed ſolũ ſim
pliciter electi, quia deficiunt alia auxilia, agetur ad iu-
8 dicatum. C. eo. l. pen. & ſic† intelligitur ĩ. eo. cũ olim, &
c. per tuas, vel intelligantur illa iura, & ſ. ca. 2. quando
compromiſſum fuit cum pena, vel ſine de habendo ratã
ſententiam. aliqui dicunt in ſpiritualibus, quæ non reci-
piunt intereſſe, locum habere ratificationem, & ſine il-
la, ex quo in caſibus conceſſis eſt latum, debet ratum ha
bere, & ſentẽtia mandabitur executioni. ſ. c. 2. idẽ, ſi iu-
ramentum interueniſſet, vel fides data fuiſſet, vt ibi, &
ĩ. c. prox. alii dicunt, ex arbitrio nunq̃ actionem compe-
tere niſi taciturnitate 10. dierum fuerit homologatum.
9 C. eo. cum antea. Inn. ¶ Gl. 2. † arguit ſ. contrarium, &
ibi remittit. ¶ Gl. 3. ponit regulam, & tres caſus excipit.
¶ Pe. gl. arguit all. 5. iura ¶ Vlt. gl. alle. 4. iura, in ꝯtra-
rium alle. tria. primo dat vnam ſolutionem. ſecundo di
ſtinguit triplicem penam. in fi. quærit, arguit negatiue,
10 & ſoluit. ¶ † In gloſſ. 4. [in fi.] vide ĩ. in ſupplETIONibus.
¶ In gl. 3. [ibi, quidam] vide de off. dele. cum viceſimũ,
in 2. g. ¶ In gl. 4. [ibi, l. vltima] ibi dũr verba hic poſita.
¶ In gl. pe. [ibi, l. 1. & vlt.] vide de iud. nouit, ſup gl. no.
ꝙ. [& ibi, l. 2.] & quod in curiis, ciuitatibus, principib.
vel collegiis ſeruatũ eſt, vim l. obtinet. ¶ In gl. vlt. [ibi,
Prædia] vendidi tibi ꝑdium, & conueni, vt aliquid face-
res ſub pœna, ſi non feceris poſſum ex ſtip. penam conſeq.
ſed poſt nõ ago ex vendito, niſi in id, quod pluris inter-
fuit mea fieri. [& ibi, l. 2.] alias. 1. §. ſi cum duobus. qui
debat cauere duob. & vni ſoli cauet, ſi per contumaciã,
integrã penã ſoluit, ſi per inopiã, ſecus [& ibi. §. condẽna
tio] ſi legatarius agit de tabulis exhibendis, & nõ exhi-
beantur, æſtimationem legati conſequitur, & dato ꝙ ſit
conditionale, æſtimabit, ac ſi eueniſſet conditio, nec ca-
uebit reſtituturum, ſi deficiet conditio, quia in penã con
tumaciæ ſoluitur a non exhibẽte. vnde & legatarius ad-
huc ab hærede petit legatum, ſi alias fuit is, qui per hoc
edictum æſtimationem ſoluit [& ibi, Iul.] alias incipit,
inter eum. §. ibidem Pap. vide de pig. illo vos, ſuper vlt.
gl. (& ibi, Prætor. §. 1.) loquitur de argẽtario, q cũ ſingu
lorũ rõnes conficiat. æquum eſt, quod mei cã confecit,
vt meum quodammodo inſtrm mihi edi (& ibi, ſi gra-
tuitam. §. vl.) ſi rem æſtimatam dedi tibi vendendam,
vel referendam, & ante venditionem periit, ſi te rogaui,
meum eſt periculũ, ſi tu me, tuũ, ſi neuter alterum roga-
uit. ſolum dolum & culpam præſtans. [& ibi, l. 1. & 2.] ex
cõpromiſſo exceptio nõ naſcitur, ſed parit pænæ petitio-
nem, [& ibi, l. 1. & 2.] a ſententia arbitri nõ appellatur,
quia nec iudicati actio inde oritur, ſed pena debetur, ſi
nõ paret, vt in l. 2. [& ibi, De furtis, l. 1.] vide de libel. ob
l. c. 2. ſuper 1. gl. [& ibi, §. quia vero] arbitri non eligun
tur ſub iure, ſed ſub pæna. & ſi pars nõ vult iudicatis ac-
quieſcere, ſoluat pænam. [et ibi, l. pe] incipit, qui fidem,
vide de locato, potuit, ſuper 5. gl. [& ibi, cum proponas]
ſtipulamur interdum data reddi manente trãſactionis
11 pacto. ¶ [In †gl. 1. in fi.] & de hoc inf. de pig. c. vlt. ſcias
aũt, ꝙ habens vſum nemoris, vtitur lignis ad vſum ſuũ,
& familiæ ſuæ. ff. de vſu & ha. l. 2. accipiet ẽt flores, po-
ma, & alia, quæ naſcuntur in nemore, nõ ſolũ ad vſũ ſuũ,
ſed conuiuarũ largius, vel ſtrictus ſm ſtatũ & dignitatẽ
vſurarii, non ad cõpendium, vt vendat. illud enim eſſet
ſui. hæc probantur ſcdm Goffr. ff. de vſu & ha. plenum,
§. 1. tamen. vt dicebat Pe. in caſu licet cedere, & vẽdere,

quando ſ. legatum eſt ſiluæ valde remotæ, alias eſſet in-
12 utile legatũ, eo. ti. l. diuus. ¶ In † gl.[a] verum. [ibi cũ de-
a uotiſſimam] per qđ c. dicit Inn. hic, ꝙ ẽt de iure fœminæ
iudicare poſſunt, ſi habent regnum, vel comitatum. Idẽ
Ho. de aliis, quæ patribus in magna terra ſuccedunt ex
teſto, vel ab inteſtato, & pro horum dicto bene facit de
priui. ex parte 3. de maio. & obe. dilecta. [& ibi, in vete-
ri lege.] iud. 44. [& ibi. col. 9.] qđ dic, vt no. infr. de app.
ex parte 2. [& in fi.] & adde quod no. inf. de pæni. & re-
miſ. noua quædam, in gl. 2. ¶ In gl. & ita, [ibi, iuriſdictio-
nẽ] ẽt priuato, de hoc inf. ti. 2. cum contingat. [& in fi.]
13 arg. ꝯ inf. de † iudi. clerici. ibi de iudicio neceſſario, hic
de cõpromiſſo voluntario. ¶ In gl. 6. [ibi, conuentiona-
lẽ] ad hoc facit ſtylus curiæ, quo ſemper ſic ſcribitur, nõ
ſeruantem arbitrium factum ſub pena. ad idem infr. eo.
per tuas. [& ibi, ſic eccleſiæ] & eſt l. C. de epi. & cleri-
14 cis. [& ibi fraternitas] vbi, de hoc. Gof. hic intelligit† il-
lum canonem, ſm vltimam lecturã ibi no. ꝙ in foro pæ-
nitentiali non debet ſacerdos iniungere ſolutionem pe-
næ [& ibi, a iure] dicebat Hoſt. hic ꝙ pænarum alia cano
b nica, vel legalis, alia conſuetudinaria, [b] alia contumá-
ciam puniens. alia iudicialis, alia grata & compromiſ-
ſaria, alia conuentionalis extra iudicia interpoſita. pri-
mam poteſt eccleſia exigere per iura, quæ ſtatim alleg.
glo. inducit ẽt ff. de ver. ſi. ſi qua pæna, 17. q. 4. ſi quis de
inceps, & c. ſeq. & c. ſacrilegium. idem dicit de ſecunda,
ſ. conſuetudinaria, remittens, ſ. de offic. or. dilectus. Idẽ
dicit de tertia, ſ. contumaciã puniẽte. ff. ſi quis ius di. nõ
ob. l. vna, dummodo iudex qui infligit, præſit tribunali.
ff. de iud. l. 2. in fi. vel ſit delegatus papæ, de offic. dele. de
cauſis. vbi de hoc, nec excedit modũ. C. de modo mulc.
l. eos. remittit autem in hoc ad ſum. de ſen. ſub Rubrica
de mulcta, & intelligit hoc de illa, quam iudex infligit
pro bono reipu. vnde caueat, ne auaritia illũ trahat, de
offic. ord. irrefragabili, in fi. pars vero aperte vltra ſuum
intereſſe non exigat, ſic loquitur de do. & cõtu. c. 1. licet
leges permittant in totum petere, ff. de colla. bonorum,
l. 1. §. ſi quis duobus. ff. de ta. exhi. l. locum. §. ante p. ſatiſ
15 factionem † aũt iniuriæ etiam vir eccleſiaſticus petere
poteſt, de iniuris, olim, quod dic vt ibi, & de ſentẽ. ex. ea
c noſcitur. [c] petit ẽt & infligit eccleſia quartam iudicialẽ,
de do. & contu. finem, de elec. cũ dilecti, ver. præfatum.
Item quintam, ſ. gratã arbitrariã ab illa parte, quæ nul-
lo modo vult compromiſſum ſeruare, vt hic, & inf. c. pe.
& ſit ratio, vt contumacia non ſeruantis puniatur, & vt
de laborib[9], & expẽſis quo quõ ſatisfiat. idẽ, ſi nõ adim
pleat laudum in omnibus iuxta poſſe, cum ſola malitia
d eſt in cã, cũ eadẽ [d] ſit ratio. Si vero aliqua pars de adim
plendo fecit quod potuit, ſed totum per impotentiam
adimplere non potuit, licet mero iure committatur pæ-
na inſolidũ, tñ ex canonis benignitate nil exigendũ eſt
vltra, q̃ interſit, inf. de pænis, ſuam, ar. de pign. ſignificã-
e te. [e] ff. qui ſatiſdare cogãtur, l. fi. nec mirum, quia & ſi nil
ſoluiſſet, ſi parata ſit ſoluere, ſolutione facta liberatur a
pena. ff. e. l. fi. vltimã vero, ſ. conuentionalẽ petere poteſt
quatenus intereſt, niſi apponatur in fraudẽ vſurarũ, per
16 iura, quæ alleg. gl. dicit tñ † in omnibus ſupradictis cle-
ricũ non ſic emungere debere, & crudeliter exigere, ſi-
cut layci faciunt, ne tanquã exactores &c. de pænis, ſuã.
humanitatẽ. n. debent ſeruare, ad hoc de cen. licet. & c.
17 ea quæ, & c. ex parte, in fi. inter duas† aũt eccleſias inci-
dentes in penam fiet cõpenſatio, de pænis, conſtitutis.
nec cõtumaci datur reſtitũ in integrũ, quia in delictis nõ
ſubuenitur. remittit de reſt. in integ. auditis. & ſm hoc
intelligendũ eſt, qđ dixit in ſum. eo. ti. §. qualiter conſti
tuatur, ver. ſed nunquid religioſi. [& ibi, Intereſt] dicit
18 Ion. inf. de penis, ſuã, in fi. † ꝙ licite petitur tota pena, ẽt
ſi excedat intereſſe. [& ibi, l. Iul.] alias incipit, inter eum
[& ibi, §. ibidẽ Papi.] per q̃ l. & C. de vſuris, cũ allegas,
& ea, quæ vtrobiq. no. patet, ꝙ etiam ſcdm l. pena adie-

cta

f ſta a [f] ſolutioni quantitatis intelligitur adiecta in fraudẽ
vſurarum, propter quod ſtipulantes hodie adiiciunt il-
lam facto, pura promiſſioni de dãno pig. uel de recipien
do præceptum a iudice, uel ſimilibus, ꝯ quod omnino ui
g de quod dicam in Spe de obliga. §. 1. uer. ad primum. [g]
[& ibi, ipſi arbitro] qđ fieri põt. ſed Pla. contra de hoc in
Spe. de arbi. §. fi. ad fi. uer. ſed quæritur. quid autem ſi
19 arbiter † ſtipuletur ſtari ſententię nulla pœna promiſſa,
non tenet compromiſſum, ſecundum Gui. e. §. fi. uer. ſed
quid ſi ſtipulatus. C. [& in fi.] de hoc in Spe. eo. §. fi. uer.
quid ergo ſecũdum. & uer. quid ſi dictũ, & uer. ſed quid
ſi ſtipulatus. C. & uer. quid ſi in compromiſſo. ¶ Domi
ni legiſtæ in l. cum antea, C. eo. ti. ubi de hoc, per ſinum
20 † diſputant, & Azo tenuit, quod glo. ut pactum de rato
manente laudo, ſoluta pœna aliquid operetur. ff. de leg.
2. ſi quando, de priui. ſi papa, li. 6. & ſic etiam no. ff. eo. l.
2. & contẽtari debet iudex de eo, in quod conſenſerunt
partes. ff. de re iud. ſi cõuenerit. C. de dona. ante nuptias
l. pe. hoc etiam Odof. coadiuuat, quaſi duo ſint compro
miſſa, vnum ſub pæna, ut hic patet, ſecundum ſine pœna
per id, quod dictum fuit, ꝙ ratum remaneret laudum
pęna ſoluta, & ex hoc capite uidetur homologatũ, qua-
re competeret actio, & exceptio, vt in ipſa l. cum antea,
& l. pe. in fi. Ia. Bal. Mar. de Fano, Ia. de Ra. reſiſtũt huic
dicto, cum homologatio habeat ſequi ſñiam, & non prę
cedere, vt ꝓbat textus ipſius legis, Cũ antea, poſt prin.
ibi, Subſcripſerunt, poſtquam diffinitio &c. Item cũ lex
illa ponat caſus ſpeciales, quib. datur actio, & exceptio
datur intelligi in aliis caſibus eſſe ius commune contra
rium. ff. ad muni. l. 1. in fi. Item per ſolutionem pænæ de
iure a cõpromiſſo receditur. C. e. l. 1. ergo & c. ad leges,
quas alle. gl. tñ. ꝙ in materia prorſus extranea a cõpro-
miſſis, vel arbitris loquuntur. Item ꝯ opi. illã eſt l. priua
torum, C. de iuriſ. om. iu. nil. n. vꝛ differre arbi. a iudice,
ſi eius ſententia ſic deberet executioni mandari ex pa-
cto compromittentium, per quod tamen induci non po
teſt, qđ lex vetat. s̄. de ele. ſacroſancta. ff. de poſtu. quos
prohibet. C. de naturali. liber. l. legẽ. §. ſi ad id, qđ dixi,
clauſulã aliquid operari debere, tñ. ꝙ operatur iteratio
nẽ pænæ, quæ alias non committeretur, niſi ſemel. ff. e. ſi
duo, nõ tñ committeretur pluſquã bis. ff. de lega. 3. fidei
h cõmiſſa. §. ſi qs 10. q̄ vide, de teſti. [h] licet. 3. ſuper glo. 2.

ADDITIONES.

a In glo. Et licet mulier in dignitate non exiſtens non poſſit eſſe ar bitrix, poteſt tamen eſſe arbitratrix, vt in c. Quintauallis, de iure iu. licet, Guil. de Cu contra in l. Pedius. ff. de arbi. & Bar. not. in l. in multis, ff. de ſta. ho. Bal.

b Conſuetudinaria. Vide ad hanc materiam Inn. in c. ſuam, de pęn. & vide Io. An. in c. tua nobis, in gl. fi. de deci. an pænam banni e-xigat eccleſia, Bal.

c Noſcitur. Imo nec actorẽ iniuriarum tenetur remittere, no. Gui. in l. ſi tibi. §. quædam, ff. de pac. & ibi Bar. & in l. non ſolum. §. iniu riatũ, ff. de iniur. vbi vide dictum Magiſtri ſentẽtiarum, & in pręal. §. quædam. vide etiam gl. & ibi Io. An. de homici. c. fi. lib. 6.

d Cum eadem. Vel ſit contumax ita, ꝙ non poſſit ferri ſententia, vt l. diem. §. ſi quis litigatorum, ff. de arbi. & vide Io. And. poſt Inn. inf. eo. in c. ex parte.

e Significante. Vide plenius inf. de pęn. ſuam, & per gl. & Bart. in l. ſi ſeruus. §. fi. ff. ſi quis cau. & in repeti. §. Cato. ff. de ver. obl. & in Spe. e. §. fi. verſi. quid ſi plura, & ver. ſe.

f Adiecta. Vide etiã no. in l. cum allegas. C. de vſuris. vide D. Ang. in l. ſtip. iſta. §. alteri, de ver. ob. ad hæc vide Ioan. An. in c. ad no-ſtram, de emp. & ven. alias de hæret. Bal.

g Primum. Vide pleniſſime per D. Bar. de Sal. in præal. l. c. cum alle-gas, C. de vſu.

h De teſt. Et infra de teſt. ſpo. c. piſanis, & Bar. in l. ſi ſic, de ver. obl. Bal.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia minor in præiudicium papæ compromittere de liber-tate non poteſt.*
2 *Ad abbatẽ ſolũ ſermo dirigitur, licet & conuentui ſcribatur.*
3 *De iure ſuo poteſt compromittere.*
4 *Exempti qua papæ iurent, & compromittere non poſſunt ab-ſque eius licentia.*
5 *De priuilegijs papæ alius non põt cognoſcere ſine eius licentia.*
Exemptionem quæ verba ſapiant, ibid.
6 *Vaſallus non põt compromittere de feudo ſine licẽtia domini.*
Nec clericus ſuper eccleſia citra licentiam epiſcopi, ibi.
7 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 8.*
Libertati ſuæ quibus modis quis præiudicet, §. 3.
9 *Additio gloſſarum.*
Metropolitanus eſt ordinarius epiſcopi rei, non actoris, ibi.
Ordinarius prohibetur eſſe arbiter, & nõ arbitrator, et quibus rationibus, ibi. ver. ſecundum. Hoſt. non placet, & num. 10.
10 *Arbiter neceſſe habet ſententiam dicere, arbitrator minime.*
11 *Sententia etiam in vno capitulo corrigitur per iudicem appel-lationis.*
12 *A libertate quæ pendent ſuper his valet compromiſſum, vide nume. 13.*
De ſtatu tertia eccleſia inter alias duas eccleſias litigantes po-teſt interuenire compromiſſum, ibid.
13 *Compromiſſum hic cur non tenuerit, & non valet in his per quæ fiat alijs præiudicium.*
Arbitri dictũ non valet in eo, quod eſt libertati contrariũ, ibi.

CAPVT V.

1 Cum tempore. C. Minor eccleſia † in
pręiudicium papæ cõ-
promittere de liberta-
te non poteſt, & de eo facto inf. de proba. ca. fin. [Mona-
chos] & te ex parte altera, ſcđm Hoſt. ſm Inno. innuit, ꝙ
aliam cauſam habebat cum ẽpo, & aliam cum mona-
chis, forte iſti monachi erant prelati capellarum, de qui
bus ſequitur, & reſiſtebant Abbati, dicẽtes ſe ſubiectos
ẽpo. [Promiſiſti] pro te, & monachis, & de conſenſu cõ-
2 uentus, de hoc de reſcr. edoceri. & no. quod † ad ſolum
Abbatem dirigitur ſermo. & tñ reſcribitur et conuẽtui.
ſic. s̄. tit. 2. coram, ſm Hoſt. [Capellarum] quę ſimul cum
monaſterio erãt exemptę, et ibi recipiebat papa epiſco-
palia, vel Abbas nomine papæ, & ei reddebat. et ſic Ab-
3 bas nil iuris in eis habebat, alias de † ſuo iure compro-
mittere potuiſſet. vel dic, ꝙ intererat Abbatis defende
re ſuper iſtis eccleſiis, quę ad ipſum pertinebãt pleno iu
re in ſpiritualibus, & temporalibus, ꝙ non ſint ſubiectæ
niſi papę, de re. do. cõſtitutus, et c. cum venerabilis, ſm
4 Inn. [Licentiam] omnes † enim exempti, qñ fidelitatem
faciunt ſummo pontifici, iurant nil alienare ſine licen-
a tia, [a] de hoc iureiuran. ego N. inf. de feudis. ca. 2. et per
conſequens non poteſt cõpromittere, ne occaſione ſnię
contingat fieri alienationẽm uel eccleſiam grauari quo
ad pęnam s̄. c. proxi. ad fi. Hoſti. [Romani] 25. q. 2. poſt-
5 quam, Pe. et Ab. [Priuil.] de quibus † ſine papę licentia
alius cognoſcere non poteſt inf. ti. proxi. cum veniſſent,
et hæc fuit potiſſima cauſa irritationis arbitrii ſecundũ
Hoſti. [Monaſterium] et capellãs prædicta. [Proprieta-
tẽ] quę verba ſapiunt plenam exemp. quod dic, vt infr.
6 de priuil. ſi papa, li. 6. [Pertinere] ar. ꝙ † vaſallus nõ põt
compromittere ſuper feudo niſi de licentia domini, nec
b clericus [b] ſuper eccleſia ſine licentia epiſcopi, ad hoc s̄.
peruenit, ſcđm Hoſt. qui remittit ad ſummam, eo. tit. §.
ſed quæritur, ver. ſed nunquid vaſallus, et ſe. in Spec. de
7 arbitro. §. reſtat, ver. ſed nunquid vaſallus. ¶ Prima †
gl. not. in iudicem compromitti. ſignat ꝯrium, et ſoluit.
¶ Quarta gl. no. pro parte etc. alle. tria. ſig. vnũ ꝯrium,
8 et ſoluit. ¶ In 1. † gl. [ibi, ſi vero contingat.] vide in c. li-
teras, ſup 1. gl. [et ibi, §. 2. cano.] ſub §. ſe. [et ibi, ꝑtor,]
vide de ele. cum in iure, ſuper 1. gl. ¶ In glo. 2. [ibi, ne in
arbitris.] ibi partes iurant ſtare arbitrio. ¶ In gl. 4. [ibi,
quid tñ.] vide etiam de re iudi. cũ I. & A. in 3. gl. [et ibi,
in hoc iudicio.] vide de conuer. coniu. placet, ſup 3. glo.
¶ In gl. pe. [ibi, ſi vſumfructũ.] ꝓiudicat quis ſibi in liber
tate patiẽdo ſe vẽdi, donari, in dotẽ dari, vel pignorari
9 [et ibi, l. 1. et 2.] vide de teſt. cũ olim, ſup gl. 2. ¶ In † gl. 1.
[ibi,

[ibi, ex hoc.] & ĩ. c. c. pe. & procedit ar. gl. ex hoc c. ſi epi-
ſcopus erat hic reus, quia tuc metropolitanus bene erat
ordinarius huius cauſæ, ſecus, ſi fuiſſet actor, & facit qđ
not. ĩ. e. §. ſi vero ſtatim alle. in fi. magnæ gl. [& ibi, lite-
ras,] vbi de hoc. [& ibi, videtur.] cui ſtatur ſecundũ Hu.
Lau. & Hoſt. [& ibi. §. 1.] vbi de hoc. [& ibi, §. tria, ver.
ſi quis vero.] vbi p'ene de hoc & 2. q. 6. §. q.đ arbitris.
c [& in fi.] idem ᶜ Io. Tan. Vin. Phi. & Goſ. in decr. vl. ĩ. de
rerum permu. ſm Hoſt. non placet hæc rãſio, qui dicit,
ꝙ l. illa prohibet duo. primũ, ꝙ ordinarius nõ recipiat
arbitrium. ſcđ, qđ non iubeat. poſtea ſubiijcit, ꝙ ſi ſen-
tentiam dixerit, non dabitur pęnæ perſecutio, & not. in
10 † tpe quod dicit ſententiam, q̃ habet neceſſe arbiter di-
cere. C. e. cum antea. arbitrator itõ, qui ſine ſcriptis põt
amicabiliter cõponere inter partes, & ſic intelligatur
aut. & iura pro hac parte. & idem tenet Accur. in præal.
l. ſed, & ſi in ſeruum. §. 2. triplex autem rõ noĩ in præale.
ver. ſi quis vero, quare ordinarius nõ poſſit eſſe arbiter,
quas ibi vide, & alias tres reddit hic Hoſt. quia cum iu-
dex ſm iura pronunciare debeat, de conſti. c. 1. C. de iu-
di. rem non nouam, & ad hoc iuret, in auth. iuſiuran. qđ
præſta. col. 2. noluit ius dare occaſionẽ deierandi, vel
inique pronũciandi, ſ. e. dicam. §. ſtatĩ. ſecũda, quod no
lunt, ꝙ de ſuo ordinario iure ad extraordinarium recur
reret, arg. de mino. in cauſa. 1. tertiã, quia eſſent retro-
gradi, ꝯ id. 93. di. legimus. ſ. de trãſac. c. 1. ex officio ve
ro arbitratoris non p̃imitur æquitas, ſed dilatatur, &
d negotia facilius terminatur. ᵈ dicit autẽ de his ſpatio-
ſius in ſumma, ti. §. 1. q̃ ius poſſit, ver. ſed nunquid iudex,
etiam ſe. vſque ad ſi. §. pro op. Bar. & ſequacium facit, qa
vbi textus legis dicit, in ve ſe cõpromitti, textus noſter
dicit copulatiue, & in ſe compromitti in præ. ver. ſi quis
vero præ. & illud, ve copulare põt. ff. de ver. ſi. ſæpe, & fa
cit qđ no. de no. ope. nun. c. 2. ad fine. ¶ In gl. 2. in fi.] de
hoc dixi ſ. e. c. 2. ¶ In glo. 2. in fi.] de hoc ĩ. e. ꝑ tuas. ¶ In
gl. [ibi, §. ſi quis] vbi de hoc. [& ibi i hoc iudicio.]
d. hoc inf. de re. iu. ea quæ fiunt, li. 6. [& ibi, corrigitur]
11 ẽt † in vno ᵉ ſolo capitulo per iudicem appellationis ſe
e cundũ Ho. ¶ In gl. vlt. [ibi libertatẽ hominis] ſcđm Pe.
& Ab. & vide rõnem huius, q̃ dixi in decr. cauſa. 10 ſi. [&
ibi, renunciare] idẽ hic Go. Phi. Inn. & Ho. [& ibi, liber
12 tatis] plus dicunt quidam, vt refert Inn. ꝙ ſuper † his q̃
pendet a libertate, valet cõpromiſſum, vt ſi facta ſit ele
ctio cõtra tenorem priuilegii libertatis, ſuper tali. n. e-
lect. iuſti. confirmatione poteſt cõpromitti. inf. e. pe. &
ſuper hoc tenet ſiſta delegatorum, niſi per reſtitutionẽ
ſubueniatur. 3. ti. 2. c. 2. & dato, qđ dicatur, ꝙ eccleſia ſũ
per ſtatũ ſuõ non poſſit cõpromittere, ſi tñ duæ eccleſiæ
litigant ſuper tertia, q̃ vtraq; aſſerit ſibi ſubiectã, licite
de ſtatu tertiæ compromitti põt per duos litigantes. ſ.
13 eo. per tuas. & ſi dicis quare † ergo non tenuit compro
miſſum inter Abbatẽ, & epiſcopum ſuper capellis? Re-
ſpond. vt refert Inno. non habes ex litera, quod non te-
nuerit, ſed hic dr, ꝙ dictum arbitri non valet in eo q̃ qđ
eſt contrariũ libertati. ſic ẽt ſi compromittatur de his,
quæ pertinent ad libertatẽ. ſ. quia non tenet dictũ, ſi fiat
per id præiudicium libertati. vnde breuiter, & ſi com p-
mitti & compromittentes obligari poſſent de his, per
quæ fiat aliis præiudicium, per dictum tñ arbitri aliis p
iudicium non fiet, quod ſatis placet Inn. & Hoſt. [& ibi,
inter,] de capel. mo. ca. 1. in fi. & in decr. cum olim, non
fuit iudicatum de iure, ꝙ alium tangeret, ſed tantum ec
cleſiam agentem. [& in fi.] & ĩ. de pactis. c. 1. li. 6.

ADDITIONES.

a Sine licentia. Et an hoc caſu legatus de latere poſſit reiterare licẽ
tiam alienandi, vide in Spe. ti. 2. §. conſequenter, verſi. cæterum.
b Clericus. Et vide Io. An. ſup. eo. peruenit, in fi. ſuper vltima gl.
c Idem Io. Idẽ Gul. in Spe. de arbi. §. 3. ver. ſed quid in ordinario.
d Terminatur. Et ſic in prin. velut in arbitratore poteſt cõpromit-
ti, idẽ & c. Bar. in §. ſi quis iudex, alle. in gl. in l. ſi in ſeruũ, theo. ti.
e Vno ſolo. Et vide gl. i c. appellatio. ff. §. ſi q̃ [illegible] ... li. 6. ibi ſcripſi, Ar.

SVMMARIVM.

1 *Reconuentio non fit coram arbitris, & in iudicio quando. ibid. & nu. 3. in prin. & 4.*
Diuiſio decretalis, ibid.
2 *Epilogus, & ſuffragium gloſſarum. nu. 3.*
Arbitri poteſtas quæ, §. 1. & nu. 5.
Arbitrij a iudicio differentia, ibid.
4 *Additio gloſſarum.*
Legis, neganda, huc alleg. intellectus, ibid.
6 *Arbiter quæ poſſit, & de quibus cognoſcere, & vbi, num. 7. ver. quod poteſt, vide nu. 5. & 9.*
7 *Arbitrium eludere in pœnis vel poteſtate pęna tñ cõmittitur.*
Ordinarius in orani diſceſſens ſuo loco ius dicere poteſt, ibid.
8 *Appellari vt liceat ab arbitri ſententia ſi conueniat inter compromittentes, an valeat.*
9 *Ex ſententia arbitri datur actio, qui in ſententiam fert in ſcriptis, & eam pronunciare non cogitur in diebus feriatis.*
Teſtes recepti in arbitrio valent in iudicio, ibid.
10 *De materia ſecundæ gloſſæ huius conſtitutionis vbi plene tractetur.*
Inſtantia an pereat lapſo termino, remiſſiue. ibid.
Compromiſſum plenum quemadmodum formetur, ibid.

CAPVT VI.

1 **Cum dilectus** Caſus. Reconuentio nõ
fit coram arbitris. & para
huius de cauſa poſſũ di
lectus. de fide inſtru. primo ponit conſultationem. ſecũ
do ibi. Nos igitur, reſpõſionem, ſubmittens rãſionis rõ
tionem, ibi, cũ arbiter. [Iudicio] ẽt delegato. ĩ. de mut. pe.
c. 1. & 2. & inf. de reſcrip. diſpendia, li. 6. [Iudice] princi
palis cauſæ. quid de iudice app. vide in Spec. de recon-
uen. § 2. ver. ſed nunquid coram, & dicã inf. de mu. pe.
c. 1. [Arbitris] ẽt electis ad cognoſcẽdũ de cauſa recuſa.
de hoc in Spe. de recuſa. §. ſi. ver. ſed nunquid corã. [Nõ
põt] vt no. Guil. in Spec. ti. de reconuen. in prin. Odof. in-
tellexit hoc quando factum eſt compromiſſum de cer-
ta re. nam, vt dicit coram eo, in quem fieret de omnib.
1 contrauerſiis compromiſſum, bene fiet recõuentio. ſed
a certe iſta potius videtur conuentio ᵃ ex virtute compro
2 miſſi. ¶ Primã † gl. ponit quatuor, vel 5. caſus, quib. nõ
procedit reconuẽtio. ¶ Secunda gl. potuiſſet aptius re-
3 ſeruari dicendo cũ Io. & Vin. vt inf. dicã. ¶ In † gl. 1. [ibi
l. vlt.] vide in ſupple. [& ibi, expreſſum] ẽt in laico, quẽ
ad hoc pignoras vel deprędaris, vt iudicem tuum coga-
tur adire, & ſic eum ibi recõuenias, hoc §. ſed & ſi agat.
¶ In gl. 2. [ibi, §. pe.] Aquilia. aduerſus confitentẽ cõpe
tit in ſimplum, negantem in duplum. [& ibi, Quid tñ. §.
vlt.] ſi vetuit arbiter ex compromiſſo pęnã peti, non va-
let, quia de pęna non eſt compromiſſum. [& iterũ ibi,
quid tñ. §. ſi.] non dicit expreſſe, ad qđ inducitur, & quid
dicat, proxime dixi. [& ibi, l. 2. §. ult.] uide de dolo. c. 1.
ſuper ult. gl. [& ibi, non ex omnibus.] arbiter punit cõtu-
maciã litigatoris, pecuniam cum aduerſario dare iu-
bendo. [& ibi, ut prætor] Notionis nomen pertinet ad
eos, q iuriſdictione non habẽt [et ibi, In compromiſſis]
d ſequitur arbitriũ pſonæ inſertũ perſonã non egreditur.
[et ibi, Celſus] unde de fugit. c. ut eo. ſup gl. 2. [& ibi, San-
cimus] fideiuſſor, qui promiſit aliquem præſentare, uel
pęnam dare, ſi poſt tempus infra 6. menſes illũ pſẽtat,
euadit pęnã. [et ibi, ſi poſt tres] uide de re iu. cũ Bertol-
4 dus. in 5. gl. ¶ In † gloſ. 1. [ibi q. 2.] hoc intellige, ut ibi
b no. in ſuma. [et ibi, l. negada, ᵇ et ibi l. ul.] multum intel
lectus ponit ibi gl. ſed Ho. illã l. ſic intelligit, q. ſi pu-
pillus de hac agat ꝯ me proponendo interdictũ, qđ ut aut
clã, uel uti poſ. uel uñ ui, ipſũ recõuenire non potero. [&
ibi, expreſſum] ẽt in laico. uide in ſuffragio ꝯ ſi. ceſſat ẽt
ex pſona, puta excõicati. ĩ. de except. cũ inter priorem.
Itẽ in cã ſpirituali non fit reconuentio coram layco, de
hoc ĩ. de mut. pet. c. 1. & 3. q. 8. cuius ara gendo, Tan. &
Vinc. idẽ in cã matrimoniali, & in quæſtio. præiudicia-
li, alle.

ſſ,alle.de or.co.1.hoc vltimum ponit Hoſt.all.3.q.vl.§.
aliqñ, de hoc in Spe. de reconuen.§.2.in prin.& per to-
tum.¶[In gl.2.in prin.] potuiſſet gloſſator apertius re-
5 citare hanc gl.dicẽdo cū Io.& Vin.q; † arbitria, & iudi-
cia cōueniunt, & differūt in prin.medio & fi.cauſæ,cōue
niunt in prin.quia corā vtroq; datur libellus, de hoc in
Spe. de libel.conce.§.reſtat,in fi.fit cōteſtatio, per eā in
terrumpitur præſcriptio,iuratur de calumnia, differunt
in reconuentione, & quia ſtricte venit id ſolum, de quo
eſt actum,& quia non citat arbiter extra locum compro
miſſi,nec delegat arbitrium, nec preſtatur coram eo ſa-
tiſdatio.in medio cōueniunt,quia vtrobique, examina-
bitur negotium. vterque de teſti.in int.incidẽter cogno-
ſcit,probationes coram vno, valẽt coram alio.differūt,
quia non punit contumaciam,non cogit teſtes. Itẽ non
valet pactum de non recedendo at arbitrio,nec exten-
ditur ad hæredes.in fi.conueniunt, quia vterque ſtatuit
diem ſolutioni faciendæ, non compellitur pronunciare
diebus feriatis, vterque fert ſnīam in ſcriptis, & ex vtra-
que datur actio, differunt, quia arbiter non pronunciat
altera parte abſente,in arbitrio non purgatur mora,ſen
tentia arbitri non infamat, concor.horum habes in gl.
6 [& ibi,quid tamen.]Idẽ † Inn.dicit tñ per hanc l.§.fi.q;
de pena,vel intereſſe cōpromiſſi non cognoſcat.[& ibi,
§.vlt,]per quam l.primo rō.Hoſt.tenet primum dictū rō
ne connexionis, dicens hunc §.non obſtare, quia aliud
eſt in pœna a partibus promiſſa, ſuper qua compromiſ-
ſum non eſt. vt ibi, & aliud in pena proueniente iure a-
ctionis,de qua compromiſſum eſt. vt in caſu,de quo quę
rit Phi.inf.e.c.fi.recitabat dictum Azo.ſ.q; arbiter de fru-
ctibus,& litis expenſis dicere poteſt,cum ſint contigua.
nec per ea dr̄ fieri extra compromiſſum, ſed circa, vel
iuxta, ſicut & partes in ſeceſſibus adeſſe iubet. ff.e. ſi cū
dies.§.ſi arbiter.& talia ſunt iuxta mādatum.ff.iud.ſol-
ui,iam tamen.ff.de procu.ad rem,& l.ad legatum,vide
in Spe.eo.ti.§.fi.d.ver.ſed cum s.[& ibi,non ex oibus.]
dic per l.iſtam,q; contumaciam punire non poteſt mul-
ctando,ſed in expenſis condẽnando bene.nam de inte-
reſſe cognoſcit, ff.e.l.non diſtinguemus. §.item non eſt
cogendus,in fi.ſm Inn.inf.e.ex parte,Hoſti.dicebat Io.
& Vin.l.non ex omnibus, intelligendam de actione ar-
bitraria, in qua arbiter ꝯ contumacem facit in litem iu-
7 rari. [& ibi, Præſente.]ergo † in partis eſt poteſtate elu-
c dere arbitrium,hoc fateor,ſed pœna committitur,[c] vt in
§.ſi quis.[& ibi,factū eſt]quod poteſt ordinarius in qua
libet parte die.de of.ord.cum epiſcopus,li.6.& vide qđ
no.in Spe.de cita.§.1.ver.ſed nunquid arbiter, & de ar-
bi.§.fi.d.ver.de loco,& ver.ſe. & quod dicam inf.de te-
ſti.præſentata, ſuper ver.ſolo.[& ibi,Præfixus]diffiniti-
ue[& ibi,renunciauit]de hac renun.vide in Spe.de app.
8 in fi.¶ Sed † quid ſi conuenient compromittentes, q; a
d ſnīa arbitri vtraque pars appellare poſſit?[d] Hoſt.qui di
cit hoc accidiſſe de facto inter Vercel. epm ex vna par-
te,& Caſſalen.ex altera,no.de hoc de teſta. Rainal.cir-
ca prin.& arguit,q; valeat pactū ex edicto prætoris, Pa-
cta ſeruabo.ff.de pac.iuriſgen.§.ait.ſunt.n. pacta et nu-
da ſeruanda ſm can.de hoc de pac.c.1.& 3.in ꝯtrium in
ducit,q; ſnīa arbitri non per omnia eſt ſnīa.debet enim,
vt dicatur ſnīa, habere tres cōcomitantias, vt infamet,
vt ex ea agatur de eui.& vt ex ea detur actio & exceptio,
q̃ tria deficiunt in ſentẽtia arbitri, & probatur per ordi-
nem.ff.de his,qui notantur infam.quid ergo.ff.de euic.
ſi dictum.ff.de arbit.l.2.de his tñ dic, vt not.infra eo.per
tuas.dicit Hoſt.dominum ſuum dixiſſe,quod pactū non
valeret. referebat tamen Ia. Bu.dixiſſe ꝯtrium, cui qui-
dam adhærebant, cum etiam qñque per quandam ſpe-
ciem appellationis retractatur ſententia arbitri.ff.e.nō
diſtinguemus.§.cum quidam, & dicit,q; de hoc ſolet tra
ctari in l.1.C.eo.ti.quæ lex facit pro primo dicto, quam
vide in ſuffragio.ſupr.eo.dilecti, ſuper vlt.glo.cum pa-
ctum quod liceat appellari, aperte videatur eſſe ꝯ illam
l.ad hanc partem adducitur ff.e.ti.l.qualem, & l.diem,
§.ſtari.& ff.ſo.ma.alia.§.1.quam vide de do. inter vi.&
vxo.c.1.in 2.glo. Item per hoc pactum derogari vr̄ legi
priuatorum. C.de iuriſ.om.iu.quia iam talis arbiter eſ-
ſet iudex, ſi per app.ipſius ſententia dẽt in ordinario iu-
e dicio refricari, & per hanc rationem ibi Cy.tenuit[e] hāc
partem, dicit tñ ibi H.in ſuis diſſolubilibus dixiſſe, aut
ſententia expreſſe lata eſt ꝯ ius ſcriptum,& ſic nulla,nec
appellari debet.ff.de app.ſi expreſſim, & eo caſu pactū
de appellando non valeat ꝯ l.illam. Si vero ſentẽtia eſt
ꝯ ius,non tñ expreſſe, dicit valere pactum, & appellari
poſſe ſine pena.nec ob.pre.l.C.e.tit.q̃ licet vetet appel-
lari a ſententia arbitri,non tñ prohibet paciſci, vt appel
lari poſſit,ſi contra iura pronunciet.nec dicitur hoc pa-
ctum contra legem.ff.de pac.paciſci.ff.de ædili. edicto,
quæritur.§.fi.dicit ẽt, q; Dy.idem videtur ſentire in l.ex
conſenſu,ff.de app. Franciſcus Acc.in præ.l.1.tenuit pa
ctum non valere, alle.præ.l.priuatorum,& aut.in me.li.
ſacras iuſ.non fieri, in prin.& idem Gui.de Suza.præ.§.
f cum quidam,& Guil.in Spe.de ap.§.in quibus,[f] ver.16.
[& ibi,arbitrio ferẽdo.]ſecus in iam lato, vt ibi.[& ibi,
9 l.vl.in fi.]adde caſum ĩ.e.c.fi.[& in fi.]& vterq; † fert
ſnīam in ſcriptis, & ex vtraque datur actio. C.e.l.pe.&
C.de ſen.ex breui.re l.vna,& non cōpellitur arbiter pro
nunciare diebus feriatis.ff.eo.ti.l.feriatis,& teſtes rece-
pti in arbitrio, valent in iudicio. C.e.l.pe.T.& Goſ.ſer-
10 uata diſt.C.de teſti.l.fi.& eo.ti.præſentata,huius † glo.
materia plene tractatur in Specu. de arbitrio. §.differt,
vbi etiam no. in fi.an pereat inſtātia lapſo triennio.qui
ergo vult facere plenum compromiſſum, ſpecificet ea,
quæ facere non poteſt,his exceptis, in quibus non vale-
ret ſpeciale pactum, & ſubiiciatur poſtea clauſula gene-
ralis,& formā plene videas in Spe.de arbitro. §.vt aūt.

ADDITIONES.

a Conuentio.Vide Bar.in auth.& conſequenter, C.de ſen.& inter.
quid in officio iudicis,an habeat locum reconuentio, vide per ip
ſum in l.1.ad fi ff. de va. & extraor.co. & quid in delegato com-
muniter electo,vide per ipſum in prealle.auth.& conſequenter,
vbi tenet.quòd non.

b Neganda.Et per Bart.pleniſſime in l.is qui,ff.de pu.iudi.vbi po-
nit materiam iſtius l.neganda.

c Committitur.De arbitratore vide Bar.in l.ſi quis arbitratu,ff.de
ver.ob.& per D.Bart.de Saly.in l.ſi.C.de contrahen.emp.

d Poſſit.Barto.tenet, q; a ſententia arbitri ſemper poſſit appellari,
quando ex illa datur actio.imo dicit per ſtatuta Italiæ hodie da-
ri ex illa actionem, & ſic ſemper poterit appellari, vide per ip-
ſum in l.2.ff.e.& plenius in l.non poteſt, ff.de leg.primo.

e Tenuit Bart.in prealleg.l.1.C.eo.tenet, quòd pactum valeat, &
ibi vide motiua ſua.

f Quibus.Et ibi vide per Io.And.an a ſententia de reducẽdo ſen-
tentiam arbitratoris ad arbitrium boni viri poſſit appellari.

SVMMARIVM.

1 *Eligere qui per arbitrium debet cum conſilio aliquorum,in tra
ctatu electionis illorum conſilium requirere debet, ſed illud
ſequi non tenetur.*

2 *Hoſpitale quòd habeat monaſteriū, vt moris eſt, exemplum
ciuitate Bonon.*

3 *Conuentus, ſiue collegium ſibi habet eligere rectorem ex for-
ma iuris, cui derogatur, modis tribus.*

4 *Familiæ nomen quos comprehendat hic, & alibi.*

5 *De inueniendo rectorem tractare, quid ſignificet.*

6 *Familiæ, vel collegij conſilium collegialiter requiri debet,non
ſingulariter, in ſcrutinio electionis vero ſingulariter, nume.
7.& ratio,ibid.*

*Conſilium plurium firmius, ibid.& num.9. & vtile, & nu.
10.& 12.an teneatur quis ſequi, nu.9.in prin.& num.10.*

7 *Scrutinium in electione qualiter fiat.*

8 *Forma ab homine data ſi non ſeruetur, irritum eſt quod fit, ſi
a lege, irritandum, & ratio.*

Cum lege mitius agitur, quam cum homine, ibid.

9 *Epilogus, ſuffragium, & additio gloſſarum, nume.10.*

Conſi-

Conſilij hic interpretatio fit ex propria ſignificatione vocabuli, eod. nu. 10.
Conſenſus conſilij, & concilij requiſitio vti differant, eo. nu. & confunduntur aliquando conſenſus, & conſilium, vt alterum pro altero capiatur, nu. 11.
11 *De, & cum, conſenſu an ſit idem, ver. & patet.*
Laudi, de quo hic agitur, intentio, ibid.
12 *De conſilio fratrum capiendo, tractat et regula bea. Benedicti.*
13 *Compromiſſum fieri poteſt, vt de conſilio alicuius ſapientis fiat pronunciatio.*

C A P V T VII.

1 **Cum olim.** Caſus. Qui † per arbitrium eligere dẽt cum conſilio aliquorum, in tractatu electionis illorum,
a cõſilium requirere debet, ſed illud ſequi non tenetur.[a]
primo ponitur conſultatio. ſecundo ibi, Nos igitur, ipſius declaratio. [Vos.] ex vna parte [priorẽ ſancti Ber.]
2 iuxta † morem erat monaſterium habens hoſpitale ſub eodem vocabulo, ſic videmus in monaſteriis ſanctorũ Stephani, & Felicis de Bono. [In eos.] vt in arbitratores non vt arbitros, ſm Ho. [Arbitrio.] cuius forma patebit
3 per ſequentia, [ſecundum formam.] h. d. quia ſi de forma iuris fratres ſibi habent eligere rectorem, de ele. ca. 1. & c. cum terra, ſed huic iuri derogari poterat per arbitrium contrarium, per cõtrariam conſuetudinem, vel per priuilegium ſpirituale. ſ. ti. 2. c. 1. de conſue. cum di-
4 lectus. [Familia.] ſumitur † hic perpetua. & religioſa. puta conuerſi. & ſic reſtringitur ſignificatio huius verbi, cum alias nomen famil. non ſolum ſeruos proprios, ſed alienos, & libertos, qui in ſeruitio & miniſterio ſunt, & mercenarios comprehendat. ff de publ. & vecti. l. 1. §. fa-
b miliæ. ff. de vi & vi ar. l. 1. §. familiæ, [b] ſm Inn. & familia dr̃ res domeſtica. C. de his, qui ad ec. confu. l. fi. §. ſane ſi ſeruus. [Dicimus.] declarando prædictum dubium [in-
5 ueniendo.) ac † ſi dicat, antequam eligat, vel in ipſo tractatu electionis. ſ. de ele. cum in veteri. (Familia.) vt dixi, perpetua, & religioſa, ſm Inno. & Hoſti. (& familia.)
6 dic † ſimul aggregata ſecundum Ho. ſi n. vocaret ſingulares, non de facili ſciretur, an omnes requiſiuiſſet, & aliud familia, aliud ſingulares. 12. q. 2. q manumittitur. Item melius poterit familia congregata conſulere, & priorem ad ſe trahere, quam ſeparata. ſed & firmius eſt conſilium, quod plurium &c. de of. dele. prudentiam. in
7 ſcrutinio vero ſigillatim elector † inquiritur, qa liberius exprimit votum ſuum. ſic hic ſuffultus præſentia ſociorum, minus terrebit priorem, liberius conſulet, ſecundũ Ho. & facit ad hoc de ſta. mona. cum ad monaſterium, ibi, Nõ ſeorſum in cameris &c. [Electio] ſ. rectoris facta
8 per priorem [eſt inanis.] quia † nõ eſt forma ſeruata, In-
c no. Electio ergo contra compromiſſum facta eſt irrita.[c] Idẽ in alia forma data ab homine ĩ reſcripto, ſ. electio. cum in veteri, de reſcrip. cum dilecta. vbi ſi fit ꝯ formã iuris, non eſt irrita, niſi per ipſum ius irrita iudicetur. de ele. cum in cunctis, & c. quia propter. & eſt rõ, quia mitius agitur cum l. & c. ff. eo. Celſus, ſcdm Ho. [ſuper hoc.] ſ. ſuper inueniendo rectore. [Idoneum.] ſ. de elec. cũm, qđ dic, vt in concilio Vien. de re. do. quia contingit, &
9 concor. de ele. cum terra, ad fi. ¶ Gl. 2. † primo hanc interpretationem adducit ad duo. ſcđo obiicit, & ſoluit. ¶ In gl. 2. [ibi, l. vlt.] dominus expectatur per duos mẽſes poſt requiſitionem emphyteutæ. inf. quos ſi nõ reſcr. licet emphyteutæ, vendere [& ibi, §. Papi.] hanc & ſcrvi de in c. cum in veteri, in gl. antepe. [& ibi, ad probationem.] vide de of. deleg. cum contingat, ſuper gl pe. [& ibi, ſi in tres.] potuiſſet tertius arbiter abſens traxiſſe duos ad ſuam ſniam, & ideo lata eo abſente non tenet. [& ibi, l. 1. in fi.] vide de ſum. tri. c. 1. ſuper gloſſ. & ideo.
10 [& ibi, Proſpexit.] vide de feriis. c. 2. ſup 1. gl. ¶ In † gl. 2. [ibi, interpretationem.] dicit Ho. hanc interpretationem fieri ex proxima ſignifica. vocabuli. nam ſicut conſenſus eſt ſimilis ſenſus. propter quod ſi de conſenſu alicuius habeo aliquid facere, requiritur, ꝙ ſimul mecum ſentiat, & ego ſecũ, alias nõ eſt conſenſus, ſed diſſenſus. 29. q. 1. §. 1. vbi vero de conſilio facere debeo, ſufficit requirere, & debito tpe expectare, quaſi cõſiliũ ſit ꝯſultorum, & rñſionum legum, quaſi legat, vel eligat quid ſibi ex diuerſis conſultis expediat, & ſi forte ſibi fuerit melius reuelatum, id teneat. ſic & concilium, quia concionatur quis, quod ſibi videtur, & metropolitanus diffinit. 17. diſt. §. huic. 18. di. c. 1. 95. di. c. eſto. dicit autem hæc tenenda, niſi contraria intentione appareat vel ex qualitate perſonarum, vel negotii de quo agitur, vel de
11 intentione conſtat. ponitur † enim, quandoque conſenſus pro conſilio. 64. di. c. 1. & 2. & conſilium pro conſenſu. ſ. tit. 2. c. 1. ſ. de off. dele. venerabili. de hoc de tempor. nec epiſcopi, de his, quæ fiunt a præla. quanto. et patet per prædicta, ꝙ Hoſ. non diſtinguit inter cum, & de, qđ tñ placuit Vin. de conſt. c. pe. mihi tñ non placet, qa
d non video rõnẽ. et vide de re. iu. nullus[d] ex conſilio, lib. 6. in fi. qõ. dicebant etiam hic Pe. & Ab. ꝙ iſtud laudũ fuerat, ꝙ prior eligeret de conſilio fratrum hoſpitalis,
12 [& ibi, ſequi] & eſt ſimile, quod † dicitur in regula beati Benedicti. 2. c. vbi ſic dicitur, Conuocet Abbas omnem congregationem, & audiens conſilium fratrum, tractet apud ſe, & qđ vtilius iudicauerit, id faciat. Seneca, lib. de quatuor virtutibus, Prudentis eſt proprium examinare conſilia, [& ibi, Deliberent.] per hoc breuiter, ꝙ
13 † cõpromitti poſſit ita, ꝙ fiat pronunciatio de conſilio alicuius ſapientis, de quo vide in Spe. de arbit. §. fi. verſ.
e ſed qđ[e] ſi dicatur, & vide quod dixi de of. delega. ſi pro debilitate, ſup verbo, conſule. verſi. ſi mandat. & qđ dicam ſ. ca. pen. ſuper vlt. gloſ. [et in fi.] Vin. ſ. c. per tuas.

A D D I T I O N E S.

a Tenetur. Contra de c. cũ conſuetudinis, ſup. de conſue, vbi dicit, aſſenſu. & ibi ſequi debere. dic vt ibi in gl. Item no. ꝙ nodum, q̃do electio eſt ſcẽda per aliquos de vniuerſitate, requiritur, ꝙ maior pars conſentiat, & collegialiter, ſed etiam quando per alios, ſed cũ cõſilio iſtius vniuerſitatis, quia tũc ẽt requiritur cõſilium collegialiter & nõ ſingulariter. qđ no. c. cũ oẽs, de conſti. & l. qđ maior. ad mun. Itẽ ẽt & tũc requi̇r̃, ꝙ maior & ſanior pars faciat, qñ facit cũ cõſilio alterius, ad hoc. c. quanto, de his, q̃ fi. a pl. Arc.
b Familiæ. Ibi vide Bar. & Io. Andr. in c. fi. de verb ſig. li. 6. & facit quod no. Bar. in l. pronunciatio. §. familiæ. ff. de ver. ſig.
c Eſt irrita. Sic dicimus de alienatione, quæ fit contra formam mandati arbitrii, de quo per Inn. inſ. de teſta. Rainaldus.
d Nullus. Et vide Bar. pleniſſime in repetitione l. 1. §. ſi plures, ff. de exerci. & vide de elec. cum in veteri, & inſ. ne ſe. va. c. 1. lib. 6.
e Sed quid. Ibi vide Io. An. & Bar. in l. item ſi vnus. §. idem Pompo. ff. de arbi.

S V M M A R I V M.

1 *Lex generalis quibus cognoſcatur modis.*
Supplementum ad contextum, ibid, ad dict. ſpiritualibus, et n. 2. ad verb. decet.
2 *Laicus poteſt eſſe aſſeſſor epiſcopi, an uero poſſit eſſe tabellio, remiſſiue. & in quib. ſpiritualib. vel eccleſiaſticis excludantur, nu. 3. & 5. de quib. non poſſit in eũ cõpromitti, eo. nu. 5.*
4 *Epilogus, & additio gloſſarum. num. 5.*

C A P V T VIII.

Contingit. Breue eſt, pars huius de dol. et ꝯt. contingit. [Generaliter] per
1 hoc † cognoſcitur lex generalis, de hoc inſ. de ele. ve circa, ver. edicto, in gl. 1. [Spãlibus]
2 vel quaſi. ſ. ti. ꝓx. c. 2. Ho. [Compromittatur. bene † tñ poteſt laicus eſſe aſſeſſor epi, arg. ſ. c. 1. ſ. e. dilecti, cum hoc edictum ſit prohibitorium. vnde et eruditi libertini admittuntur, C. de poſtu. l. 2. ſecundum Hoſtien. an vero poſſit eſſe tabellio in eccleſiaſticis, dicam infr. ne clerici vel mo. ſicut te. [Decet.] nec expedit, Hoſti. [Ar-
3 bitretur] in † ſpiritualibus, vel eccleſiaſticis excluditur laicus quoad multa, quæ hic ponit Hoſt. et vide quod dicam

Google

miſſo, vt hic, ſecundo & fortius a iudicio ordinario. inf.
ti. 2. c. pe. vel delegato, vt dicit gl. 3. a ſtatuto, de cõſue.
eccleſię. de re. ec. non alie. c. fi. 96. di. bene quidem, quar
to ab electione, de ele. ſacroſanct. & c. Meſſana. quinto a
confeſſione, quia nec obſtat confeſſio coram illo facta,
infr. tit. 1. at ſi clerici. 6. a prædicatione, de hære. cum ex
iniuncto. 7. a cohabitatione chori inter clericos, de vi.
& hone. cle. ca. 1. 8. a computatione inter numerũ cano-
nicorum. de inſt. c. 2. 9. a decimarum conceſſione, q̃ nec
imperator facere poteſt, de deci. tua. 10. ipſarum perce-
ptione, & poſſeſſione inf. de reſcri. cauſam, de deci. pro-
hibemus. 11. ab omni clericorum coerctione, & exactio-
ne, de immu. ec. non minus, ca. aduerſus. 12. ab omnium
ſpiritualium, & eccleſiaſticorũ communione & admini
ſtratione, vnde nec gubernatio eccleſiæ põt illi commit
ti, de æta. & quali. c. 2. 89. di. iudicatum, nec eṗs illũ põt
inſtituere ſuum vicarium, vel œconomum quoad hoc, vt
ſuper clericos, eccleſias, vel ſpiritualia habeat poteſta-
tem. 16. q. 7. in noua actione, de deci. q̃uis, & facit quod
4 dixi de ſimo. c. vno. ¶ Gl. 1. † fortificat textũ per tria iu
ra, all. 5. iura in ꝯrium, ſoluit diſtinguendo ciuiles & ſpi
rituales cauſas, laicos ſolos & mixtos clericos authori-
5 tate papæ, & inferiorum. ¶ In † gloſ. 1. [ibi cognoſcere.]
hoc ẽt ſm l. verũ eſt, in auth. de ſanctiſ. epi. §. ſi vero ec-
cleſiaſticũ, vbi dr̃, ꝙ eccleſiaſticum negotium diſcernat
eṗs, nihil communicantibus clariſſimis prouinciæ iudi-
cibus, nec enim volumus talia negotia omnino ſcire ci-
uiles iudices [& ibi, ſuperioris.] qui de cã cognoſcit, ſiue
dele. ſiue ordinaria poteſtate cognoſcat, ſm Inn. [& ibi,
Sic credo] hoc dixit pp Io. & Vin. qui ſic dixerant, de au
thoritate maioris laicus põt eſſe arbiter in ſpiritualib.
inf. c. proxi. Ho. concor. G. reprehendens Inno. quẽ dicit
dixiſſe de ſuperioris auctoritate poſſe de ſpiritualib. in
ſolũ laicũ cõpromitti, dicens id nullo iure caueri. Inn.
ẽt dixerat id forte non ꝓcedere niſi poſt litẽ cæptã. [&
ibi, Meſſana.] p quæ iura patet, ꝙ ẽt ſup electione prela-
ti, vel clerici non poſſet in laicum cõpromitti, ſm Inno.

A D D I T I O.

a ¶ Laycus. Et an talis poſſit excommunicare, vel abſoluere, vide
Io. An. de ſent. excom. a nobis, el primo.

S V M M A R I V M.

*1 De ſpirituali cauſa poteſt auctoritate iudicis cauſæ etiam dele-
gati in clericum, & laicum compromitti.*
Arbitriũ executioni quando mandandum, ibi. & nu. 7. & 11.
Ad pœnam ex compromiſſo quando agitur, ibi. nu. 7. & 11.
*2 Procuratoris promiſſioni ſtandum, ſi is, qui dedit ipſum, habet
liberam adminiſtrationem.*
*Minor, & eccleſia reſtituuntur in integrum, ſi lædantur ex fa-
cto tutoris, vel prælati, ibid.*
3 Compromiſſum in liberum, & ſeruum non tenet.
Ratificare ne poſſit ſolus prælatus arbitrium, ibid.
*4 Arbitrium quòd ſit receptum expreſſe, vel tacite, intereſt, &
quando ei indiſtinctè ſtandum, num. 5.*
5 Martini opinio hic approbatur.
Hic fuit homo ſpiritualis, & quæ ſunt ſpiritus ſequebatur, ib.
*Ia. doctoris opinio reprobatur, & in quo fuit homo ſpiritum mi
nime ſequens, ibid.*
*Spiritum quæ ſapiunt, quam quæ carnem ſequenda Chriſtia-
no, ibidem.*
*Pacta etiam nuda ſeruanda ex lege præſertim euangelica, ibi.
ver. & ſequen.*
6 Conſenſerit qui ſemel amplius diſſentire non poteſt.
*Arbitraria ſententia executioni quando mandetur, & quan-
do actio et exceptio oriatur exinde. vel exceptio ſolummodo,
ibid. an condemnato ab ea ſufficiat, vel eam ſeruare, vel pœ-
nam ſoluere, ibid. vel agi quando ad rem ipſam, ibid. ver. &
hæc locum habent, & contra quem, num. 8. vide nume. 11.*
Homologatio ſine ſubſcriptione vtrum ſufficiat, ibid. num. 6.
*7 In compromiſſis quæ ponuntur, quæ cum diſtinctione ſunt in-
telligenda, ver. dicunt quidam.*
*Ad pœnã, vel ad id quod intereſt, quando agi poteſt ex arbitri
ſententia, ibi. & nu. 6. & contra quem, & ratio, nu. 8. et 11.*
*9 At ſi, ſed ſi, ſed etſi, cum etſi, particulæ quid efficiant in ora-
tione.*
10 Simpliciter, id eſt per pactum nudum.
Intereſſe appellatione hic quid comprehendatur, ibid.
*11 Arbitraria ſententia quando executioni mandetur, vel ex ea
agatur ad pœnam, vel id quod interſit, epilogus.*
*Promiſſionis ſimplicis, & iuramento firmatæ non idem eſt
hic iudicium, ver. dicit autem, eod. num.*
*12 In mixtura perſonarum licet maior numerus ſit laicorum, quã
clericorum, non eſt credendum.*
Super ſpirituali re arbitrari non eſt quid ſpirituale, ibid.
13 Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num. 14.
Ratum quod quis habuit, ſeruare debet, §. 2.
*Ex arbitrio an, & ex quo detur actio, & exceptio. §. 2. ver. ſi
promiſi, & nu. 15.*
15 Additio gloſſarum.
*Per ſtipulationem quis creditur velle obligare ſibi eum, a quo
ſtipulatur, ibid. ver. vel dic, quod eum.*

C A P V T IX.

1 Per tuas. Caſus. De † cauſa ſpirituali authori-
tate iudicis cauſæ et delegati põt in
clericum & laicum compromitti, &
ſi arbitrium a partibus eſt receptum, executioni mãda-
tur, licet per generalem procur. factum fuerit compro-
miſſum, ſi non fuit receptum, ſed ſi fuit pœna appoſita,
agitur ad pœnam, alias ad intereſſe, & in prima iudicũ
conſultatio, in ſecunda diſtinguens reſponſum, ibi, ſup
quo. & de eodem facto loquitur. infr. de do. inter dile-
ctos, ad cuius finem continuatur iſta, ſcd̃m Ab. [Hoſpi-
talarios] ex vna parte [ſancti Io.] ſpirituale nomen erat
ſancti Sepulchri. ſi. de deci. dudum, in prin. ſcd̃m Hoſt.
[Plebanũ.] & canonicos ſuos, vt ſequitur, ex altera. [Ho
ſpitali.] i. ſubiectione hoſpitalis, vel. i. ſuper ius, qd̃ ha-
bebat in hoſpitali, ff. de ꝯhẽ. emp. qui tabernas, ff. de le.
1. ſi domus, §. pe. ſcd̃m Inn. [Propoſuit.] ad impediendã
executionem. [Generalem] ſed nõ liberum, Goff. inf. de
2 procu. qui ad agendum, li. 6. vnde dicebat † Inn. ſi habe
bat liberam adminiſtrationem, & ſi damnoſa ſit tranſa
ctio, imputet ſibi, qui talem elegit, ff. de minor. qui man
dato. minor autem, vel eccleſia reſtituetur in integ. ſi tu
tor, vel prælatus pp amicitiam tranſegiſſet, C. de tran-
ſac. l. præſes, C. de pac. l. pactum, ff. de iureiur. l. tutor, ſe-
cundũ Inn. [præ.] 2. ratio pro plebano. [Dicebat] pleba
n°. [preſertim.] 3. ratio quæ forte includitur ſub prima,
forte non. [Arbitriũ.] 4. ratio plebani, quæ reprobatur
3 in fi. [Laicos] vnde videbatur non † valere, ſicut cõpro-
mittitur in liberũ, & ſeruum, ff. e. l. Pedius, vitiatur enim
vtile per inutile, de hoc de re. iu. vtile. li. 6. [& infra,] cõ
tinebatur hic forte partis alterius rñ. & miſſa ad papã
cõſultatio. [ex parte] in hoc includit canonicos, qui cũ
plebano faciunt vnã partem, ſm Inn. & Hoſt. licet & ip-
ſe Inn. alternatiue dixerit ſolũ prælatum poſſe ratifica-
4 re [receptum.] expreſſe ipſo † arbitrio promulgato. nam
ſi tacite per lapſum 10. dierum, tunc locũ habet lex C. e.
ti. cum aña, vel dic, ꝙ idem iuris eſt ſcd̃m can. ẽt ſi taci-
te ſit receptum, vt ſequitur, ſed primũ verius eſt in hoc
caſu, vt patet in not. de of. dele. cum olim, alias aũt non
poſſet hoc locum habere, Hoſt. [Indiſtinctè.] i. ſiue pœna
5 fuerit promiſſa, ſiue non. & ſic † approbatur opi. Mar. ꝙ
ſic intellexit l. C. eo. tit. ne in arbitris, & reprobatur opi.
2 Bu. & Ia.ª Ba. ſcd̃m Ho. vel hoc dic. i. ſiue habuerit pro-
cu. ad hoc mandatum, ſiue non. dicebat hic Ho. ꝙ Mar.
ſpiritualis erat, & ſequebatur, quæ ſunt ſpiritus. Ia. vero
econtra, & adde quod no. in Spe. de arbitro. §. ſi. B. ver.
conſueuit, et ver. quid ſi ſit cum pœna, & ſequen. d. con-
tra illos vero, qui dicunt, hæc eſt æquitas burſalis, capi-
tanea, vel Martiniana, induxit ẽ. c. 2. dicit etiam, ꝙ non
ſolum

ſolum ɔ̄ veritatem euangelicam dicunt illi, qui dicunt
nuda pacta non ſeruanda, de quo vide quod dixi de pa-
ctis, c. 1. ſuper 1. gloſ. ſed et dicant ɔ̄ Vlpia. qui paganus
fuit, dicentem, hoc edicto prætor fauet naturali æquita-
ti, qui conſtituta ex conſenſu pacta cuſtodit, quia graue
eſt fidem fallere. ſi ergo paganus vim facit in æquitate
naturali, qui ſentit. & conſtituta ex conſen. et quo ad tē
poralia cuſtodiri, & reddit cauſam, quia graue eſt fidē
fallere, quam nec Deo promiſerat, multo fortius hoc de
bet chriſtianus, nam & ſm Hier. plus debet Chriſti di-
ſcipulus, quam philoſophus mundi, & ad Oceanum; 3.
de morte Fabiole. dicit, quod dicam de ſecundis nup. c.
6 fi. in fi. [Ac per hoc.] ſ. quia ſponte † ſuſceptum eſt, & ſic
quia ſemel conſenſit, amplius non poteſt diſſentire, ad
hoc de prob. per tuas. [Executioni.] per pœnam, & alios
modos, de quibus ſ. ca. cum tempore, & c. dilectis. pla-
cet tñ plus Inno. ꝙ ſi quis ſubſcripſit ſententiam arbitri
dicendo, confirmo ſententiam, vel non ɔ̄dico, ꝙ tūc ex
tali ſententia oritur actio, & exceptio. C. e. ne in arbitris.
7 §. fi. & ſic expone [Receptum.] i. ſubſcriptum, alias † non
ſufficeret homologare arbitriū ſub pœna, niſi ſubſcribe-
retur, C. eo. cum antea. dicit tñ quoſdam dicere, ꝙ ſm ca-
nones ſufficit ſola homologatio ſine ſubſcriptione. dicit
Hoſtiē. ꝙ eſt de illis. vt patet per ſuperiora, & inferiora.
[Non fuerit.] ſup. ſm Hoſt. non eſt mandandum execu-
tioni ɔ̄ partem plebani. ɔ̄ procu. vero agetur cum diſtin
ctione, quæ ſequitur [de obſeruando,] videlicet, ꝙ licet
ex ſententia arbitri non detur actio rei iu. C. e. ti. l. 1. da
ri tñ debet exceptio pacti. nam hoc ipſo, ꝙ aliquis pro-
miſit ſtare ſententiæ arbitri, pactum conſeruandum eſt,
nec debet venire contra. ff. de pact. l. 1. & l. iuriſg. §. præ-
tor ait, ſed ɔ̄dicit lex dicens, ꝙ non datur exceptio, ſed
ſola pœnæ petitio. ff. e. l. 2. ſo. dicūt quidam, ꝙ omnia pa-
cta, quæ in compromiſſis ponuntur, intelligēda ſunt cū
diſtinctione hac, Ego promitto, ꝙ ſtabo ſententiæ, vel ꝙ
pœnam ſoluam, & ideo ſufficit quod alterum fiat, vt pa-
tet in eo, quod le. & no. ſup. de reſcri. inter cæteras, & iſte
intellectus datur ſibi a iure, alioquin, niſi talis interpre
tatio haberetur a iure, ſtandum eſſet præciſe ſniæ, & ex
pacto daretur exceptio, nec mutatur hæc interpretatio,
etiam ſi fiat compromiſſum iuramento firmatū. nā ſic
intelligitur, ꝙ ſeruabit ſententiam, vel pœnam ſoluet, ar.
in eo, quod leg. & no. inf. de iureiur. quemadmodum, &
multominus mutatur, ſi ſola ſtipulatio interueniat ſine
adiectione pœnæ. nam & tunc ſufficit cōdemnato, ꝙ ſer-
uet ſententiam, vel intereſſe præſtet. ff. eod. ti. diem pro-
ferre. §. fi. & qđ iſti bene dicant, ex eo apparet, ꝙ olim ſi
nō interueniſſet ſtipulatio, ſemper dabitur exceptio pa-
cti. hodie, etiam ſi homologatum ſit, datur actio, & ex-
ceptio. C. eod. tit. cum antea. imo & vbi actor ſtipulatur
ſub pœna ſtari ſententiæ, nihilominus reo ſtipulanti da-
tur exceptio. ff. eo. tit. ſi de meis. & hæc locum habēt, vbi
ſtipulatur, dicto arbitrio ſtari cum pœna vel ſine pœna. nā
ſi expreſſe ſtipuletur rem, de qua agitur, vel aliquid da-
ri, vel fieri ſm ſententiam arbitri, ſi pro ipſo ſententiare-
tur, poſſet agere ad rem ipſam, vel finem ſtipulatum, &
idem eſt in reo, ſi expreſſe ſtipuletur rem, quæ ab ipſo pe
titur, amplius non peti. in hoc enim caſu, ſi ſententietur
pro eo, exceptionem habebit. imo plus videtur, ꝙ ſi etiā
prædicta non expreſſe ſtipuletur, ſed ſolum pactum fiat
incontinenti poſt ſtipu. emiſſam de parendo ſententiæ,
ꝙ prædicta dentur, vel fiant, vel non fiant, ꝙ ex tunc ta-
le pactum informat ſtipulatio præcedens ita, ꝙ pariat
actionem, & exceptionem. C. de pac. petens. ff. ſi certum
pe. lect. ff. de pac. iuriſgentium. §. quinimo. vtique & plus
videtur, ꝙ etiam partes videntur tacite renunciare præ
dicto intellectui, vt ſi partes ſtipulentur ſtare ſententiæ,
ſub pœna, ſoluta pœna pactum manet ratum, nā hoc agi
poteſt ſtipulatione, vt fiat, quod iudicatum eſt. ff. de trā-
b ſac. [b] qui fidem. & ſi condemnatus fuerit in mora, age-
tur ad pœnam. & poſtea nihilominus ad rem iudi. vt pa-
tet in eo, quod no. ſ. eo. dilecti, in fi. & ibi dixi in vlt. nec
ob. ſ. de exceptio. do. apud Celſum, §. Labeo, quia ibi lo-
quitur, qñ non erat dictum in compromiſſo, ſoluta pœna
arbitrium ratum eſſet. Alii tamen dicūt in prædicto ca-
ſu non poteſt agi ad rem iud. ſed ad intereſſe tñ, ſi quæ-
res rationem, quare prædictus intellectus fuit accōmo-
datus ſtipulationi in compromiſſo factæ, reſpō. hoc eſt,
quia cum arbiter ſine timore retractationis poſſit ꝓferre
iniquam ſententiam, ff. eo. tit. diem. §. 1. & quantū ad
hoc ſit ei data poteſtas latiſſima, iuſtum fuit, vt in hoc
reſtringeretur, ne vnquam per ſuam ſententiam res illa
præciſe alicui auferetur, ſed ſufficeret vel pœnam, vel in-
tereſſe præſtare, daretur ex ſententia actio, vel exceptio.
C. eo. tit. l. 1. ff. eo. tit. l. 2. ar. tñ contra C. de Iudæ. Iudæi.
ſcdm Inn. cuius eſt tota iſta gl. quam poſuit Hoſt. [Pœnæ
certa.] infr. e. pe. 1. rñ. alias ageretur ad intereſſe. ff. eo. ſi
autem. & hoc eſt hic ſupplendum. [Agi poterit.] contra
8 † promittentem, non contra plebanum. Innoc. vt ſtatim
patet. [ad pœnam.] C. eo. l. 1. & auth. decernit ius. niſi ei
poſſet impetrare, vt arbitrium ſeruaretur. ſic enim vita
ret pœnam. ſup. eo. dilecti, in fi. quamuis ēt is, ɔ̄ quem la-
tum eſt arbitrium, fuiſſet in mora. ff. eo. l. fi. [At ſi.] dicit
9 † Ioan. de Egi. & Guil. quod vbi ponitur, at ſi, vel, ſed ſi,
eſt aduerſitas in facto, & in iure, vbi vero dicit, ſed & ſi,
eſt aduerſitas in facto, ſed non in iure, de primo patet
hic, & inf. de priui. petiſtis. 2. rñ. de ap. ſolicitudinē, in
fi. de ſecundo ff. de iud. ſed & ſi, & l. 2. §. ſed & ſi agant.
quando vero ponitur, cum & ſi, obiectioni reſpon. de
ſen. ex. a nobis. 2. & in Cle. de re iudi. c. paſtoralis. §. rur-
ſus, ver. cum & ſi nulla. Nec certa, nec incerta. [Simpli-
10 citer] quaſi † dicant, etiam per nudum pactū, ſcdm Ho.
& adde quod dicam ſuper gl. [Ad intereſſe.] i. ad expen
ſas, quas coram arbitris fecit in lite, & non ad rem, in q̄
condemnatus eſt reus, quia non intereſt vincentis, ſi ſua
non erat, vel ſibi debita. ſi vero ſua erat, adhuc non inte
reſt, quia & poſt ſententiam arbitri ſua manet, etiam
ſi ſententiam ɔ̄triam reportauerit, & non obſtan. ſenten
tia ipſa petere poteſt. ff. eo. ſi rem, ſcdm Inno. ſed Hoſti.
intelligit ſimpliciter, ſicut ſonat, de omni intereſſe, ad
hoc de teſta. relatum. 2. & extenditur intereſſe ad expē-
ſas litis futuræ. ff. de mino. l. minoribus. 25. [Obligare.]
11 no. ergo † ſcdm Hoſt. ꝙ aut arbitrium ab vtraque parte
ſponte recipitur, id eſt homologatur, & tunc executio-
ni mandatur, vt ſup. aut non recipitur, ſuper, ſed inf. 10.
dies ɔ̄dicitur, & tunc ſi certa pœna appoſita eſt ad illam
agitur, vt ſ. ſi vero incerta pœna, vel nulla appoſita fuit,
ſed ſimpliciter promiſerunt partes ab initio, quod ſta-
rent arbitrio ad intereſſe agitur, vt ſup. qđ intelligas, ni
ſi conſtet de euidenti iniquitate arbitri, ſcdm ea, quæ di
xi ſup. c. 2. ꝙ ſi iurām interuenerit, indiſtincte mandatur
executioni ɔ̄ illum, qui ſe potuit obligare iuramento,
dummodo ſit æquum, ſ. c. 2. Idem, ſi fidei interpoſitio-
ne firmatum ſit. ſ. eo. peruenit, dicit autem ipſe Hoſt. ꝙ
cauſa, quare ſimpliciter promittens, præciſe nō cogitur
arbitrium ſeruare, eſt, quia cauſari poteſt, ꝙ non promi-
ſiſſet, ſi ſic pronunciari crediſſet, ar. ff. de ritu nup. quā
quam. nec ob. ſecundum eum, quod dixi ſuper ver. indi
ſtincte, quod intelligitur, quando id approbauit ex poſt
facto, ſ. prolato arbitrio, ſi dicas quare idem non cauſa-
tur, quando iurauit, reſpon. ꝙ hoc facit eccleſia ob reue
rentiam iuramenti, remittens ſupr. quod metus cau. ad
audientiam, & dicit per hanc breuem diſtinctionem ad
conſonantiam reduci, quod not. in eodem titu. §. quali-
ter conſtituat, in prin. & ſub §. ſed metus, vſque ad ver.
12 ſed nunquid religioſi. [Clerico.] no. ꝙ † ex quo ſunt mi-
ſti clerici, non eſt curandū, licet ſit maior numerus lai-
corum, ad idem de el. dele. ſi duo, li. 6. & facit quod di-
cam infr. de teſti. Io. [Latum.] licet compromiſſum fiat
ſuper re ſpirituali, ipſum tamen arbitrari non eſt actus
ſpiritualis.

ſpiritualis.in actibus.n.ſpūalibus non haberet hoc locum,
13 qd dic, vt dixi de iure pa.nobis, ſup gl.non vř.¶Prima † ſe-
cūda & tertia gl.ordinatim iuſtificāt primā, ſcđam, & ter-
tiā allegationē plebani.¶Pe.gl.iuſtificat mandatū papæ,
dicēs id ſumi ex trib.legib. in fi.q̄rit opponendo, & ſoluit.
14 ¶Vlt.gl.no.ꝙ del.&c.ſignat ꝯriū.& ſoluit.¶In † gl.1.[ibi,
ſi ſtipulatus.]vide de fide inſt.cū Io.ſup gl.3.[& ibi,§.vl.]
vide de pb.dilectus, ſup gl.2.[ibi, ſi procu.]vide vt lite nō
cont.c.1.ſup vl.gl.[& ibi, diligenter.]ſequitur, fines māda
ti cuſtodiēdi ſunt.¶In gl.pe.[ibi, mādato.]ſi tranſegit pro
c cu.nō habēs mandatū, dñs, qui trāſactionē[c] ratā nō habue
rit, repetet actiones,[& ibi, licet verū.]vide de reſcri.non-
nulli, ſuper gl.pe.[& ibi, Dić.§.vlt.]qui ſic iacet, ſed ſi pęna
non fuiſſet adiecta cōpromiſſo.ſed ſimplr, ſnīæ ſtare qs ꝓ
miſſit, incerti aduerſus eū foret actio.[& ibi, l.vlt.] ſi ꝓmi
ſi iudicio ſiſtere, non adiecta pęna, nec feci ꝯ me, agitur in-
certi in id, qđ intereſt[& ibi, Plautius.]procu.dānatus non
ꝯuenitur, niſi datus ſit in rē ſuā, vel ſe obtulerit, cū manda-
tū non hĩet.[& ibi, obligatio.]veluti cū p errorē indebitū
ſoluendi cā datur, hoc dicit l.ſi is, q.¶In gl.vlt.[ibi, l.vl.]
niſi dicat, ꝙ executor negociorū.i.delegat[e] ſtatuta p arbi
15 tros ad effectū demādauit.¶In † gl.licet,[ibi, actio & ex-
ceptio.]vide qđ no.in Spe.e.ti.§.fi.ver. hoc quoq;. & ſe.&
ad fi.ver.qđ ſi ſit.& ver.ſe.[& ibi, ſtipulatur.]vt dicit Hoſ.
l.nil dicit de ſtipu.ſed ponit verba ſimilia cum hac dec.di
cens, ſed ſimplr ſtare ſnīæ qs ꝓmiſerit.[& ibi, cōuenit]ſm
Io.& Vin.[& ibi, obligatio]vel dic, ꝙ ex quo ab eo aliquid
ſtipulatur, credendū eſt, ꝙ eum ſibi obligare intendat, ni-
ſi ꝯriū diceretur, ſm arg.C.de ꝯñ.ſtipu.l.1.[& in fi.] & eſt
ſi.inf.de deſponſa.impu.c.vno, lib.6.¶In gl.vlt.[ibi, arbi-
trium]vel non, arbiter aſſumptus ſit ad cognoſcendum de
recuſatione delegati.ſup.de offic.delega.ſuſpicionis.

ADDITIONES..

a ¶Laycus. Et an talis poſſit excommunicare, vel abſoluere, vide Io. An.de ſen.excom.a nobis, el primo.
b Et laco. Vide Bar.in l.cum antea. C.de arbi.& in l.2.ff.eod.tit.
c Tranſac. Ibi vide gl.& Bar.& per doct.in l.ſi pacto. C de pac.& in l. exēpli.§.ſi pac.ff.de pac.& de tranſa.l.cum proponas, & ibi per doc.

SVMMARIVM.

1 Compromiſſum morte alterius compromittentium finitum eſt & arbitri morte, num.2.hic non erat ex neutro horum extinctum, ibid.& an in quibus duret poſt mortem, num.6.
Colonia, ciuitas Metropolis Germanię, ibid.
Ordinarius hic procedit quandoque arbitraria, quandoque ordinaria authoritate, & quando vtile eſt in eum compromitti, nu.14.
Arbiter in cauſę matrimoniali etiam ſpirituali non aſſumitur, ib.
4 Pœna quando cōmittatur a cōpromittentib.cōtumacibus, et n.5.
5 Contumacia compromittentium qua ratione puniatur ab arbitro.
6 Contra mortuum ſententia lata nunquid teneat, & in quibus, & num.21.& quos liget eod.nu. (ſi nec acta, vide, nu.21.
Heres cauſam defuncti quibus caſibus non proſequatur, e.n.ver.
Acta inter viuum & mortuum habita an valeant, ibid.
7 Electus, ſi moriatur coelectus lite pendente, quid aget.
8 Poſſeſſionem ſi confirmatus amiſit prælaturæ, an & quando poſſit auctoritate propria eam intrare, & num.9.quia ſi alius, qui medio tempore poſſedit, fuit inſtitutus, num.11.
Poſſeſſio ſi redeat ad dominū cōmodum retētionis habet, ibi.n.8.
Redit quelibet res facile ad naturam ſuam primæuam, ibid.
9 Legis, cum quærebatur. C.vnde vi, quando locum habeat.
Cuſtodiam, qui habent prælaturæ vacantis, non poſſident prælaturam, ea.num, ver.ſed contra. (non eſt, & quando.
10 Poſſeſſionis noua acquiſitio auctoritate propria facta extendenda
11 Inſtitutio ſecunda quando non teneat.
Remotus, vel priuatus beneficio canonice quando quis dicatur, ib.
12 Colitigans ſi renunciet iuri, pendente lite, quod habet in beneficio, quod alij conferat ordinarius, quid iuris.
13 De medio ſublato quopiam, id eſt mortuo.
Electio facta mortuo vno ex coelectis, & pēdente lite ſuperſtitis, eſt ipſo iure nulla, ibid.ſecunda electio quibus caſibus teneat, nu.15.& 16.& plures electiones valere, impoſſibile, nume.17.
14 Per acta compromiſſi ordinarius, in quem compromiſſum eſt in eo finito cognoſcit, & definit.
16 Cap.2.de reſtitu.in integrum, cum hac decretali conciliatio.
18 Epilogus, & ſuffragium gloſſarum, num.19.
Poſt mortem ſententia ferri poteſt & ſuper quibus, iuncta gloſſ.
20 Supplementum gloſſarum.

CAPVT X.

1 Ex parte. Caſus. Morte † alterius compromittē-
tium finitum eſt cōpromiſſum. & pri-
mo ponitur conſultatio. ſecundo rñ,
ibi, quapropter.[Colonia.]ciuitate nobili & metropolita-
na Germanię, Ho.[Partes.]i.electi, Inn.[& Ab.]i.eligētes.
2 ſm Hoſt.qui per hoc dicit planā decr.dicit.n.ꝙ licet † cō-
promiſſum expiret morte arbitri.ff.eo.in cōpromiſſis, vel
alterius ex litigatorib.ĩ.e.c.fi.hic nec mortuus eſt arbiter,
nec pars, quia eligentes cōpromiſerāt, nec id, de quo agit,
erat extinctū.[Cōpromittere curauerūt.]retenta ibi nihi-
lominus ordinaria poteſtate, Ho.[Snīam.]i.arbitriū, Inn.
imo ſnīam, q̄ finē imponit negocio. ff. de re iud.l.1. & hoc
3 ſonat hæc littera.nā † ſm eū archiepiſcopus vt ordinarius,
& vt arbiter ꝓcedebat, diem aūt aſſignabat, & ſnīam fere
bat vt ordinarius, alias, cū non eſſet verus arbiter, mādatū
dare poterat, ſed non ſnīam ferre, maxime ſcđm eū nec in
matrimoniali cā arbiter aſſumatur, & hic agebatur quaſi
de matrimonio ſpirituali.vt dicit finis magnæ gl.[Præfixi-
4 ſti.]ſi pars † in termino ab arbitris ꝯſtituto nō cōpareat, pę-
a na cōmittitur.ff.eo.ti.diē proferre.§.ſi quis litigatorum.[a]
C.e.ti.l.2.non tñ ſemp, ſed tūc, qñ per partis abſentiā fit,
qđ vnus arbitretur, vt quia ad ſnīam ferendā erat termin⁹
perēptorius aſſignatus.ſ.de of.del.cōſuluit, vel ēt ante li.
cōt.ad cōparēdū vel poſt ante ſnīam, nec comparet, quia
ſi nunq̄ cōparet, ab arbitro dari ſnīa non pōt, cū nō poſſit
ſnīari aliqua parte abſente, niſi aliud dictū ſit.ff.e.ti.diem
b proferre.§.1.& 2.& §.ſi quis litigatorū.[b] ſi vero nō ſit cita
tus peremptorie.non ꝯmittitur pęna. imo plus dicunt qdā, ꝙ
ēt ſi poſt li.ꝯte.citetur pars pēmptorie, vt videat teſtes iu-
rare, vel ad alia ſimilia, q̄ parte abſente & cōtumace expe
diri pñt.ĩ.de teſt.in noie dñi, non ꝯmittitur pęna, ēt ſi cita
tus non veniat, qa p eius abſentiā nō impeditur ꝓceſſus ar
5 bitri, ar.ff.e.ti.l.1.ſed dices, qūo † ergo punietur ꝯtumacia
in ꝑdictis caſibus, qñ perēptorie emanauit? Rñ.in ſnīa cō-
dēnabit eū arbiter in expenſis, quod licet expreſſe in com-
promiſſo non venerit, eſt tñ ei contiguū & cohærens, & idē
de fructibus, & ſolucionis termino eſt dicendum. ff.eo.tit.
quid tñ.§.fi.& ar.ff.iu.ſol.iam tamē.§.in hac.ff.de re iudi.
Paulus.ff.de procu.ad rem mobilem, & l.ad legatum, ſed
& ſi citatus non peremptorie expreſſe dicat, ſe non venire,
pęna committitur.ff.de re iud.ꝯtumacia. quidā tñ dicunt,
& forte nō male, ꝙ arbiter debet abſoluere præſentē ab in
ſtantia arbitri, pp contumaciā aduerſarij, & ex tunc pōt pe
tere pęnā, quia id dicit, pp quod a lite diſceditur, ar.ff.eo.
tit.l.qualē.§.diē. itē quia arbitria ad inſtar iudiciorū, &c.
ff.e.ti.l.1.ſcđm Inn.[Interim.]ſ.pendente termino [Subla
6 to.]et † iō ſolutum eſt cōpromiſſum adeo, ꝙ ſi ꝯ mortuum
feratur ſnīa, non tenet.ff.de re iudi.in ſumma, alias ſenten
tijs, §.fin.& l.quæſitum.§.ſonticus, et §.ſe.ff.qui ſatiſ.co.ſi
deceſſerit, ſed adhuc durat pp adhærentia, ſiue adiacētia,
vel ex hoc dependentia, vt ſciatur, qui ſint priuati pote-
ſtate eligendi, de quo etiam poſt mortem pronunciabitur
ar.ff.de rei ven.vtique.C.ſi pendente app.q̄uis.ſed ꝯ, quia
c in lite, quæ inter electos vertitur, non vř venire.[c] hoc, etiā
ſi vterq; viueret, qđ.n.ad ipſos de priuatione electionis ca
nonicorū, ar.C.res inter alios acta, per totū, ſed & q̄uis de
ꝑdictis poſſet poſt mortē iudicare iudex, nō tñ arbiter, niſi
aliud dictum ſit, vt patet ff.eo.tit.quid tñ.§.fi.et l.ſed et ſi
interpellatur.§.fin.nam parte mortua, vel contumace ſol-
uitur compromiſſum, vt ibi probatur, quamuis pęna com-
mittatur.ff.eo.ti.diem proferre.§.ſi quis litigatorum. Sed
d nec acta inter viuum[d] et mortuum habita, puta atteſta-
tiones, & ſimilia, valebūt, ſi viuus agat ꝯ loco mortui ſur-
rogatū, qa nō ſuccedit in litē, cū nec ſit eius heres, nec ſuc-
ceſſor vniuerſalis q̄tū ad ꝯfirmationem, de qua agebatur,

qa ijtū ad illā neuter agebat nomine eccleſiæ, ſed vterq;
ius ſuū propriū & ſpāle ꝓſequebatur,ar.in eo.qđ le.& no.
ſ.de ele.publicato.Itē hæres eius non proſequitur cām de-
functi,qa cū realis ſit actio,q̄ erat inter eos.ſ.qs eorū hr̄et
ius in iſta prælatura,& hr̄s ipſam nō poſſideat,nec dolo de
ſiīt poſſidere, nec ēt ius, qđ defunctus ſe hr̄e ꝓponebat,
nō dabitur ꝯ ipm hæredē actio,vel ſn̄ia.ff.de rei ven.ſi nau
7 tē.¶ Quid † ergo facit iſte ſuperſtes? Rn̄.ſi ſit ei nouus ad-
uerſarius ſubſtitutus,inchoabit litē cū illo,nullo aūt aduer
ſario ſubſtituto petet ꝯfirmationē ab ordinario, & proce-
detur in petitione ſua,ſicut no.ſ.de trāſla.đ cętero.¶ Quid
8 ſi fuit † ꝯfirmatus,& hūit p̄laturā in pace,ſed poſtea amiſit
po.in pace,forſan p deſidiā ſuā? Rn̄.ſi reperiat poſſeſſionē
vacuā,q̄ nunq̄ fuit ab alio occupata,intrabit eā,& idē ſm
quoſdā,ēt ſi fuerit p alios occupata, dūmō tn̄ vacet ſiue p
mortē noui occupatoris,ſiue p aliū modū.nā & ſi poſſeſſio
ad dn̄m redeat,ꝯmodū retētionis hēt.ī.de or.cū dilectus.
16.q.7.§.pe.& q̄libet res redit de facili ad id,quod ſibi ab
initio ius & natura cōceſſit ff.de pac.ſi vnus.§.pactus, ne
peteret,& arg.ī.de cē.cū venerabilis.§.1.ad fi.recuperet
ergo eccl̃iā,qcūq; pōt,cū nō ſit ea priuatus p ſn̄iā hoīs,vl
9 iuriſ.ar.7.q.1.paſtoralis.nec † ob.C.vn̄ vi.cum [e] quærēba
e tur.q ria l.illa locū hēt qn̄ nō dn̄s vel quaſi poſſeſſionē va-
cuā occupat.porro nos loquimur de p̄lato ſemel canonicè
inſtituto.& ſic de illo ꝯſtat.q ius habet in p̄latura.ſ.de e
lec.trāſmiſſā.ſed ꝯ.q.a non pōt inueniri p̄latura vacās, nā
mortuo,vel cedēte p̄lato ſtatim ipſius p̄laturæ cuſtodiam
hēt aliqs,puta eṗs,arch.vel capl̄m,vel patronus,vel œco-
nomus,vl aliqs alius,vt patet ī.de ap.bonæ me.1.de inſt.
cū veniſſent.ī.de teſt.relatū.2.63.diſ.ſi in plebibus.ſo.q̄.
uis tales cuſtodiāt bona p̄laturę,nō tn̄ p̄laturā poſſidēt.qc
qd aūt dcm̄ ſit,illud firmiter eſt tenēdū,q ſi in recuperan
da poſſeſſione iueniat reſiſtētes,nō dēt ſibi ius dicere, nec
f violētiā inferre ar.ſ.de elec.bonæ.2.C.ne qs [f] in cā ſua.in
rubro & nigro.C de ędic.di.Adr.tol.l.3.C.vn̄ vi,ſi qs in tā
tā.ff.qd me.cā,extat edcm̄.ff.ad l.Iul.đ vi priua.credito-
res,& caueat a pęna dec.de p̄b.eū,cui.2.rn̄.li.6.& vide qđ
10 dicā de im mu.ec.c.2.ſed nec † noua acqſitio poſſeſſionis
auc.ꝓpria facta extēdēda eſt,ſicut extēditur,qn̄ de p̄latu
ra p eū,ad quē ptinet,inueſtitur, ſeu inſtallatur. & de hoc
11 alibi not.¶ Quid † ſi alius,q medio tpe poſſidet, peū,ad
quē ſpectat,fuit inſtitutus? Rn̄.ſi primus nō fuit poſt cano-
nice remotus,puta qa nō fuit citatus,uel p ſn̄iam iuris vel
hoīs priuatus,vel qa poſt ap.le.ſn̄ia lata fuit, vel alio mō
ꝯſimili,patet q ſcđa inſtō nō tenuit,vt patet in eo,qđ le.&
no.ī.de ꝯce.p̄b.c.1.in quo quidem caſu licet primo inſti-
tuto occupare poſ.p̄laturæ,ſi eā vacātē reperiat,nec aliquē
inueniat reſiſtētē,vt dcm̄ ē ſ.Si aūt inſtō ſcđi tenuit, puta
qa primus p ſn̄iā,q̄uis iniq̄ a quo nemo appellauit,amotus
fuit,non occurrit rō,qua re poſtea ēt vacātē p̄laturā valeat
occupare.nā & poſt iniuſtā ſn̄iā dn̄s maneat.ff.de ꝯdi.in-
de.Iul.tn̄ ex tali ſn̄ia p app.nō ſuſpēſa oritur actō & exce-
ptio.ī.de re iudic.cū inter vos.§.fi.ꝯſultū aūt eſt,vt ſi talis
vult ſecure ꝓcedere,in oī caſu vadat ad iudicē, & iploret
eius offm̄,vt cognoſcat,an p̄latura ad ipm ptineat,& ſi in-
uenerit ptinere,det ei poſ.C.đ bonis vaca.l.pe.& fi.lib.10.
ſm Inn.cuius eſt hæc tota gl.& ad hoc vltimū viđ,qđ dixi
de fi.p̄l.veniēs,in gl.triplex & qđ no.in Spe.de ſen.ꝓla.§.
12 nūc de effectu, ver.fin.¶ Sed † quid ſi tractus in iudicium
ducat cām vſq; ꝓpe ſn̄iā,& tūc vidēs,q ꝯ ipm ſn̄ia eſt ferē
da,renūciat iuri qđ hēt in manib.ord.& ord.alii ꝯferat bn̄
ficiū,de quo agebatur.nā ſm hoc oportet hūc inſtitutū de
nouo citari.& cū ipſo litē inchoari.& idem pōt facere iſte
ſcđs,i.renūciare ꝓpe ſn̄iā.idē & tertius,quartus, & 5.& ſic
in infinitū.qd ergo ꝓuiſū eſt hodie ī.vt lite pen.c.1.lib.6.
13 [De † medio.]i.mortuo.q dic vt de of.dele.licet,Ho.[In
hibere.]hodie n̄ eſt neceſſaria inhibitio,imo ſi fiat electio,
pe.li.ſupſtitis,ē ipſo iure nulla,vt ī.vt li.pe.c.1.li.6.[Cura
ſti.]diffuſe vero hic p In.& Ho.omitto p dec.1.& ſcđā, vt
li.pe.l.6.[Quorū.]canonicorū.[Ipſius.]H.quo ad pſonam
ſuā,n̄ tn̄ quo ad eligētes vl electionē,vt patet in ſe.In.[De
buiſti.]đbito neceſſitatis, ſm alios honeſtatis.In.dicit &
14 Ab.q † cognoſcit,& diffinit p acta ꝯꝓmiſſi,C.e.l.pe.đ te-
ſti.p̄ſētata.& ſm eū & Pe.bona cautela ē, vt ꝯꝓmittatur
in ord.vt finito ꝯꝓmiſſo,ex eo ꝓceſſu ſn̄iare poſſit, maxi-
me i ele.vbi ex offō iudicis inuitis partib.ꝓcedatur,đ ap.
oblatę.i aliis forte nō eſt ꝑpetuū ſm eos cognoſcere.p hoc
patet hāc dec.calūniari nō poſſe,qn in ordinariū fuerit ꝯ-
ꝓmiſſū,niſi dicas,q duraret ꝯꝓmiſſū,vt ſ.dixi ſm Hoſt.
15 [Ius hēt.]ſm quoſdā maxime cū oī caſu † n̄ valeat ſcđa,đ
ele.bonæ.2.niſi euidēter appeat primā eē nullā,đ hoc eo
ſup.ne.p̄la.c.fi.& đ ele.ꝯſiderauimus.Alii dn̄t,q nō caſſa
bitur ſcđa,niſi ꝯſtet primā tenuiſſe, vel al's īpedimētū ꝓ-
ſtitiſſe ſcđæ,đ ele.dudū,& c.auditis.qđ ap ꝓbat In.dicēs,
q vix potuiſſet ꝯtingere, ſi de iure eēt,q non teneret ſcđa
electio li.pe.facta,qn ſtatim caſſaſſet eā, & ſtatim ſup pri-
ma,ſicut eēt de iure.dicit Ho.q dcm̄ ꝓcederet, vbi lis pē-
derer corā papa,& ibi eſſent partes.ſed hic papa rn̄.ꝯſulta
tioni,nec erant ibi partes,tn̄,vt ſæpius dixi,hoc eſt expedi
16 tum,q nō valet ſcđa,vt li.per.c.1.li.6.ad p̄dicta nō † ob.
de re.in inte.c.1.& vide qđ ibi dixi ſup gl.nō vī.Itē qa ibi
illo cedēte nō remanſit alia electio,cui præiudicium fieret
ſm Io.vel ſm Ho.ibi electio facta ꝯ p̄ceptū iudicis pendet
ex cā principaliter mota.& iō nō caſſatur, hic vero nō pē-
det imo conſtat, q iniuſte proceſſum ē ad ſcđa,& ſic ſunt
caſus diuerſi,nō ꝯrii,ibi.n.electione cōiter facta p capl̄m
oritur qō inter capl̄m, vel conuētum totum ex parte una
& aliū,q dicit ad ſe electionē ſpectare,& iō petit illā caſſa
ri.nemini igit facit iniuriā capl̄m iterū eligēdo,ſed utitur
iure ſuo,& ſua poſ.nec pōt caſſationis qō expediri nemine
exiſtēte electo.de deſpō.imp.ad diſſoluēdū. hic uero mor
tuo uno ex duobus electis hēt locū hæc rō,q̄ in ꝯrio locum
hr̄e nō poſſet.Itē hic pp uiciū electionis poſſet alteri parti
adiudicari ius eligendi.nō dicant ergo ſibi ius,ſed ſn̄iā pa
tiēter expectēt.[Nō ualere]ꝯcor.ī.đ eo,q duxit in ma.c.a-
17 no.ipoſſibile † iuri,q ualeāt plures electiōes factæ đ diuer-
ſis ad eādē dignitatē,nec mirū,qa impoſſibile ēt ē, q ua-
18 leāt duæ đ eodē ad eādē.đ ele.ut qs duas,li.6.¶ † Gl.4.po
19 nit duo,q fortificāt alle.p B.& eis rn̄.¶ † In 4.gl.[ibi,& l.
ſe.]incipit,q̄ſitū.uide de do.cum dilecti,in gl.ex hoc.[&
ibi,vtriq;]mortuo hoīe neceſſaria ē ſn̄ia pp fructus,& pce-
20 ptos,& ſup.de euic.¶ In † gl.1.[i fi.]& c.noſce,licet qn̄q;
ſit dānoſū,& periculoſū eccl̃is,de ele.qa pp,& c.cū inter
vniuerſas,& c.ne pro defectu,ſm Ho.¶ In gl.2.[in fi.]al's
decernit.de hoc dixi ſ.ca.2.in gl.et male.[ibi,ſn̄iis,]alias
in ſum.ſo.aūt l.p̄cedentis patet.textus ēt iſtius reddit ſui
21 rationē dicēs,quia morte † rei peremptoriū ſoluitur,ideo-
que de nouo cauſa cognoſcetur.ſ.cum hærede.ff.de iudi.tā
ex ꝯtub.et no.ī.c.vl.dicebat ergo Ia.ſententiam ferri nō
poſſe,quæ defunctū liget,ſed ligabit eos,quos res tangit,
quos erit vocari neceſſe.ff.de re iudi.l.de vno quoq;,et vi
de qđ in textu dixi in gl.et iō.[et ibi,niſi.]et vt ibi not.in
gl.ſcđa,ex vi compromiſſi non poterat titulus adiudicari.

ADDITIONES.

a Litigatorū.Ibi vide Bar.& in l.a.C.e.p ipſū,& Bal.& D.Bar.de Sal.
b Litigatorum.Et ibi per Bar.quid de arbitratore,& per ipſum in le.ſi quis arbitratu,ff.de ver.ob.& per Cy.Bal.& D.Bar.de Sali.in l.1.C.de contrahen.empt.
c Venire.Vide Io.An.poſt Ian.inf.de cā poſ.cū eccl.l.ſup ver.faciēdu,& ſup.de teſt.i inte.c.cū veniſſent,ad fi.gl & i tex.ſup ver.monachis.
d Viuum.Vide Io.An.de iudi.quia 5.& in c.cauſam q el.1.de teſti.& Bart.in l.quamquam.§ Iulianus,ff.de aqua.plu.ar.& per ipſum in l.ſi cum hominem,ff.de fideiuſ.& in l.ſi conſtante,§ fi.ff.ſo.matri.
e Cum.Ibi vide plenius Cy.Bar.& D.Bar.de Sal.et vide nouū intellectum,quem ponit Bal.ad l.illam,et in l.in maior.eo.tit.ibi per ipſum,et in l.in probationibus,C.de acq.poſ.
f Quis.Facit qđ no.Bar.in repe.l.creditores,C.de pigno.vbi vide, et de licentia iudicis de capiendo poſſeſſionem ſua auctoritate, vide Bal.in l.nec vera,C de acq.poſ.

SVMMARIVM.

1 *Arbiter poſt rem iudicatam ſuper nouis diſcordijs aſſumptus etiā ſi de componendo inter partes mandatum a Papa receperit,per ſuum arbitrium ſententiam non poteſt immutare.*

2 *Electus non confirmatus compromittere non poteſt.*

Di-

Diſtrictus pro territorio, ibid.

3 *Temporali ſpecificato per clauſulam, Rebusque alijs, non includuntur ſpiritualia.*

Compromiſſum non tenet ſuper diſcordijs finitis, ibid. & nu. 6.

Ex arbitri datione videtur arbitrator excludi, ibid.

4 *Suſcitare ſopitas querimonias eſt cõtra propoſitum principis.*

5 *Eccleſiæ ius dimittere, vel illi renunciare prælatus non poteſt ex vi compromiſſi.*

6 *Reſtitutionis eorum, quæ hic pro ſtabilimento compromiſſi data ſunt, ad iudicium pertinet eccleſiæ, ver. dicit Inn.*

7 *Compromiſſum varijs modis firmatur, & quibus.*

8 *Epilogus & ſuffragium gloſſarum, num. 9.*

Transactio & compromiſſum poſt rem iudicatam non valent.

10 *Additio gloſſarum.*

Arbitrariæ ſententiæ reductio, quo iure, intra quod tempus, & an non obſtante iuramento hoc non petendi fiat, eo. nume. §. in gl. pen. & an incidatur in pœnam, ibid.

De arbitrorum generibus duobus vbi notetur, ibid.

CAPVT XI.

1 Expoſita. Caſus. Arbiter † poſt rẽ iudi. ſuper diſcordijs nouis aſſumptus, ẽt ſi de cõponẽdo inter partes mandatũ a papa recepit, p ſuũ arbitriũ ſniam immutare nõ põt. & ſed a pars ibi, licet aũt. [Belunen.] hoc erat p diſpẽſatio

2 nem, vel vnionẽ, vel ſunt noia ſynonima. [Electi] & † cõfirmati, alias ꝯpromittere nõ potuiſſẽt, de ele. tráſmiſſa. & c. nihil. [Diſtrictu.] i. ſup territoria, q̃ qlibet partiũ aſſerebat ſua iuriſdictione diſtringi. Gof. & ꝯcordat de

3 ſi. inſtru. inter dilectos. [Reb. aliis] † tpali ſpecificato per hãc clauſulã nõ includũtur ſpiritualia, de hoc de reſc. ſedes, de of. Arch. c. ſi. [Terminata.] diffinitiue, vt ſequitur. [Diſcordijs.] ſup alijs diſcordijs tenere potuit cõpromiſſũ, ſup iã finitis nõ, Inn. vt patet ex ſequẽtib. [arbitriũ] quaſi excludere intẽdat arbitratorẽ. [cõpromiſit.] forte nulla pena adiecta, ſed datis obſidib. quos mandat reſtitui. Ho. [Miſerimus] ante ꝯpromiſſũ, vel poſt. [Suſcita-

4 re.] imo eſt † hoc pciſe ꝯ̃ principis ꝓpoſitũ, ſ. de reſc. nõ nulli, cũ ſuis ꝯcor. [Nõ ob.] q̃a ad hoc ſe nõ extẽdũt, ſi. ĩ. de pb. c. fi. & ſ. non ob. arbitrio, qđ nõ tenuit, vt dcm̃ eſt ſ. [Arbitriũ.] q̃a ꝯ̃ res prius iudicatas p iura, q̃ alle.

5 gl. nã & † ſi platus vellet dimittere ius eccliæ, vel illi re

a nũciare, nõ [a] poſſet, ſm Inn. 12. q. 2. fine. 35. q. 9. q̃ qs. ẽt ſi iuraſſet, de iureiu. ſicut nr̃is, licet ſit ar. ꝯ̃. C. de tráſac. interpoſitas, ad fi. ſm Hoſ. licet Inn. aliter intellexerit l.

6 illã. [Sniam.] planã & indubitatã. & iõ † quo ad ipſã, vel

b eã, quę p ea terminari poterãt, nõ tenuit cõpromiſſum,[b] vt idẽ ſit in acceſſorio, qđ in prin. ĩ. de re. iu. acceſſoriũ, li. 6. cũ ſuis concor. [Reſtitutionẽ,] dicit Inn. non dubitãdũ, quin huius reſtitutionis cognitio, & coercitio ſpectet ad iudiciũ ecclæ. 12. q. 2. apłicos. 24. q. 3. ſi qs de potẽti

7 bus, Idẽ [c] Ho. [Seruaretur] firmatur ergo † cõpromiſſum

c datis obſidibus, vt hic, iuro interueniẽte. ſ. c. 2. & 3. pœna ꝓmiſſa, ſeu pignorib. datis, de hoc ſ. e. dilecti, & ſm can. ẽt nudo pacto. de hoc ſ. e. p tuas, Ho. [Cõpellẽtes.]

8 monitione pmiſſa. Abb. ¶ Gl. 2. obiicit & ſoluit. ¶ Pe. † gl. obiicit, & ſoluit. ¶ Vlt. gl. alle. tres cõcor. & duo iura

9 in ꝯ̃riũ, & ſoluit. ¶ In † gl. 1. [ibi, ſi cã.] de re iud. nõ ſuſpẽſa per appe. vel reſt. in inte. fruſtra tranſigitur, [& ibi, & poſt rem.] ſequitur, iudi. valet tranſactio, ſi appel. interceſſerit, vel appellare potuerit. [& ibi, §. ſi poſt.] vide de. tráſac. ſup eo, in gl. 2. ¶ In gl. pe. (ibi §. ſtari] vide de iureiu. veniens, ſup. 1. gl. hãc, & l. ſi ſocietatẽ, & l. ſi libert⁹. [& ibi, qq̃] vide de uer. ſig. Ab. in pe. gl. ¶ In vlti. gl. [ibi, obſides.] vide hãc & ſe. q filios, in ſupradicto c. ex reſcri-

10 pto, ſup. 1. gl. ¶ In † gl. 2. [ibi nõ potuit.] Ho. ſtabat huic obiectioni, dicens pp hoc cõpromiſſum nõ valuiſſe. ¶ In gl. pe. [ibi, reducendũ] quo iure, & ĩ. qđ tps, & quid de il

d lo, q iurauit [d] hoc nõ petere, vide in Spe. de arb. §. ſi. verſ. itẽ quid ſi compromiſſum, & tribus ver. ſe. Di. in regula, ſcienti, de re. iu. lib. 6. tenet de illo, q id promiſit ſub pœna, q nõ incidit in pęnam. [& ibi, arbiter fuerit.] de his duobus gñibus arbitrorum not. 2. q. 6. a iudicibus, & ſ. de elec. cãm quæ, & plenius dicã poſt Inno. ĩ. de iureiur. Quintauallis, & de hoc in Spec. de ar. circa prin. ¶ In gl. vlt. [ibi, reſtitui.] non videtur hęc ſo. ſufficiens Ho. ſcdm quam idem eſſet de pignore, remittit autem ad no. in c. ex reſcr. & quod no. de pig. c. 1. hæc no. Gof.

ADDITIONES.

a Non. Facit l. pactum curatoris, quod ibi no. Bar. Bal. & D. Bar. de Sal. C. de tráſac. & qđ no. Io. de depo. c. 1. & de of. del. cũ olim ab.

b Compromiſſum. Vide ad materiã huius capituli, quod plene no. Io. An. in Spec. de arbit. §. 1. verſi. arbitrator. & vide Bart. in l. poſt rem, ff. de tranſac. & in l. ſi cum. C. de tranſac. & Bar. & Bald.

c Idem. Vide omnino Bar. qui alle. iſtud c. ad proban. quis ſit iudex reducens ad æquitatem iniquam ſententiam, in l. ſi ſocietatem, §. arbitrorum. ff. pro ſo. in ver. quoties iudex.

d Iurauit. Et in illo ponitur diſputatio Ioan. Calderi. & vide ẽt in c. Quintaual. de iureiu. & p Bar. in l. ſi ſocietatẽ. §. arbitrorũ. ff. p ſo.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio poſt appellationem legitimã lata non tenet.*

Compromiſſum factum in perſonam incertam non valet, ibid. et nu. 3. et quo modo id accipiatur, vide nu. 17. ver. ſi teneas.

Ad ſententiam arbitri indeterminate electi iudex partem ſi cõpellat, locus eſt appellandi, ibid.

2 *Laicus quibus caſibus eccleſiaſtico iudici poſſit eſſe ſubiectus.*

3 *Arbitrorum diſcordiæ, in ferẽda ſententia mederi poteſt quis.*

4 *Pacta quæ non ſeruanda.* (non autem in iam lata.

5 *Ad arbitrij obſeruationem ſiquis cõqueratur ſe cõpelli, cauſas omnes, quibus arbitrium dici nullum poteſt, comprehendit.*

6 *Tertium eligere nõ poſſunt arbitri cogi, neque partes, ſi hoc ſit a principio dictũ, vt tertiũ poſſint eligere, ſecus, ſi a iure cogatur, & ratio, et n. 10. replicatur, & 17. latius cũ cõtraria opinione legiſtarũ et quando valeat electio tertij, ibi. & ſnia, ibi.*

Arbitri præſumuntur velle ea, quæ proſint ipſos eligentibus, ſed hoc non ſemper ita, ex ratione diuerſa, num. 7.

7 *Iudices autem cogi queunt arbitros eligere, & ratio.*

Iudex quicunque præſumitur bonus eſſe vir, ibid.

8 *Cap. cum a nobis, infra eod. intellectus.*

Legatus, & delegatus non amittunt iuriſdictionem ſuam per compromiſſum partium in eos factum, ibid. & nu. 9. vbi quo modo id intelligatur, vide nume. 13.

Sententiam arbitrorum Papa non confirmat, ibi.

9 *Arbiter quis eſſe tantum ex pęna promiſſa, vel ex alijs quando putetur, & num. 10.* (tibus, & quibus.

10 *Nemo præſumitur eligi, nec eligitur, niſi multis interuenien-*

11 *Snia hic ab arbitris dicta etiam ſine appellatione fuiſſet nulla.*

12 *Epilogus, & additio gloſſarum, num. 13.*

Interdicta, & reſcripta ſunt perpetua, ibi.

14 *Pœna compromiſſaria committitur, ſi recedatur ab arbitro.*

Per compromiſſum non renunciatur iudicio, ſed per ſecundum primo compromiſſo renuntiatur, & ratio, ibid.

A voluntarijs diſcedi poteſt: a neceſſarijs minime, ibid.

15 *Arbitrij executionem iudex vt retineat in hoc partes queunt conſtituere, & num. 16.* (poſſunt, ibid.

Appellationi, & ordini reliquo iudiciorum partes renunciare

16 *Iuriſdictionem licet nequeãt dare partes, eam poſſunt informare, prorogare, & pacta apponere, ſecundum quæ iudicetur.*

Iudicandi formam partes apponere ex pacto poſſunt, ibid.

Exequi ſententiam nullus poteſt, niſi ſit ordinarius, vel delegatus principis ibid. ver. ſecundo quia. (tamen aliqui.

17 *Taciti, & expreſſi non ſemper eadem virtus, & quando, ver.*

CAPVT XII.

1 Innotuit. Quo ad caſum † principalem hoc dicit, q excommunicatio poſt app. legitimam lata non tenet, ſed quia in hoc non facit ad ti. hoc dicat, Non valet compromiſſum factum in perſonam incertam: dicebat Abbas, ſi ad ſententiam arbitri indeterminate electi iudex partẽ cõpellat, locus eſt appellandi. Et prima pars factum narrat. ſecunda dat iudices ibi. Ideoque. [Laico.] iſte † for-

2 te erat de patrimonio, vel pecunia dotalis erat, de do.

Digitized by Google

inter- itū & vxo.c.3.& c.nuper,vel erat vſuraria, vel ingrauerat, vel ſm Inn.erat pecuniæ confuſæ debiti ratione iuriſpa, vel ſcdm Phi.fuit hoc pp negligentiā iudicis ſeculares.de ſo.comp.licet.& c.ex tranſmiſſa.[Si illi.]duo
3 arbitri electi.[Diſcordarent.]i.de †ſnia ferēda nō concordarent.nullū.n.eſſet remediū, ſi iam lata ſnia diſcordaſſent.inf.de re iud.c.fi.Ho.[Tertiū.]nō nominatum,ſed incertum,& ideo non valuit,vt ſe.[Retenta poteſtate,]qđ eſt ī.[Electus.]cum duo arbitri diſcordarent.[Grauari.]imo non† videbatur grauari,cū ſic fuiſ
4 ſet conuentū, & pacta etiā nuda ſunt ſeruanda, de pac.c.1.ſo.hoc pactū fuit ꝯ l.in eo, qđ aſſumatur incertus arbiter.vt ſequitur.qđ aūt dcm eſt,pacta eſſe ſeruanda, verū de iuſtis,poſſibilibus,& honeſtis,alias ꝯ.ff.de pac.iuriſgē.§.ait prætor,de pac.c.fi.& ideo grauabāt iudices, vnde potuit appellare.ſcdm Hoſti.[Ad obſeruationē.]
5 no.hanc generalem †cām hic aſſignatam,ſi quia ad obſeruationem huius arbitri me compulſtis, cōprehendere omnes cauſas,quibus poteſt arbitrium dici nullum,ſiue quia male ſunt arbitri ordinati, vt hic, vel quia ſnia ſit iniqua.ī.e.c.2.ſcdm Inn.& Hoſt.[Appellauit.]& bene[Eundē.]ſ.G.conſideratum,& male fecerunt,ī.de off.
6 dele.cum olim 1.[Incerta perſona]qn ergo † dī a prin. φ vel partes, vel iudices poſſunt eligere tertiū, non pñt cogi arbitri tertium eligere per iudices,cum fungantur in electione tertii vice partium,quæ partes de iure non coguntur ab initio in arbitrum cōſentire, ff.e.ti.l.3.§.tā & ſi neminē, & quia qui dēt eligere tertiū, ſiue ſit vnus ſiue ſint plures ſiue ſint iudices,ſiue alii, præſumuntur ſeo qui velle voluntates eorum,qui eum elegerūt,& cū voluntates eorū ſunt diſcordes,quia vterq; præſumitur velle talē,qui pro ſe ſnīam ferat,& qui ei faueat,& conſentiat cū illo arbitro, qui pro ſe ſnīam ferre nolebat,iuſte prouidit l.quæ hanc poteſtatē ſ.tertium eligendi prohibuit in alium poſſe transferri a partibus, φ autem iudi
7 ces† ipſos arbitros cogant eligere,bonum eſt,quia & iudices præſumuntur velle bene procedere, cum nō vice partiū,ſed auctoritate iuris fungantur.Nam & quicunque ſit iudex,præſumitur a iure eſſe bonus vir.ff.de iniu. ſed ſi vnius iuſſu.§.ait prętor.ff.de ver.ſi.illa verba.ff.de ver.ob.l.continuus.§.cum ita ſtipulatus,ſed & ſi arbitri ſint,præſumuntur bene velle eligere, ex quo non vice partium, ſed a iudice, vel a iure coacti faciunt hoc,& ideo,qn nihil eſt dictum a partibus, valuit ius,φ per iu-
8 dices cogerentur.nec† ob.ſequens decr.quia ibi mediatores fuerunt iudices delegati,non arbitri,etenim ſ quis in legatū cōpromitteretur, pp hoc tñ iuriſdictionē ordinariam non amiſit, quia nec delegatus amittit pp hoc delegatam,vt not.ī.eo.c.cū.1.ſuper ver.retēta,& ī.eo.
a gl.& φ dicti mediatores fuerint [a] delegati, ex eo apparet,quia papa confirmat eorum ſnīam, φ non faceret,ſi eſſent arbitri.C.eod.ti.l.1.ſi obiicias qđ pena promiſſa
9 † probat eos eſſe arbitros,rñ.hoc non eſt verum,qñ cōpromittitur in ord.vel delegatos partium.hi nēpe ſemper iuriſdictionem ſuam retinent. quouſque reuocetur. ff.de off.præſi.legatus Cæſaris.ī.de preb.niſi eſſent.vbi aūt compromittitur in extraneos, qui ſuper partes nullam iuriſdictionē hñt, licet & alias ſint delegati, vel ēt ordinarii,tūc ſi promittatur pęna, vel habitus ſit tractatus de eligendo eum in arbitrum,& vt arbitrū,præſumitur eū eſſe arbiter,ſ q̄uis in eum poſtea fuerit ſimpliciter cōpromiſſum,ar.ff.eo.ti.l.1.& l.litigatores.§.1.& 2.ff.de dinor.l.fi.ff.de le.1.ſi ſeruus plurium, §.fi.alias ſēt,ſi pęna non promittitur, cū tūc nec metu penæ, nec alio mō teneret ſnīa, potius præſumā ipſum electū tanq̄ iudicē, q̄ tāq̄ arbitrū, vt res potius valeat, q̄ pereat. ff.de re.du. quot.ī.de ver.ſi.Abbate.ver.ꝯ q.ſed ſcdm Hoſt.melius
10 dixiſſet Inn.vt arbitratorem,vt inf.c.2.vt † iudex.n.nemo eligi præſumitur,nec eligitur,niſi expreſſe hoc exprimatur. ſed ſufficit expreſſio, niſi & alia multa interue-

niant,vt patet in eo,quod le.& no.inf.de ſo.cōp.ſignificaſti,vel dic,φ bene eſt licitū a prin.alicui cōmittere,φ ſuper aliquo eligat arbitros.ī.c.1.& ī.de ele.in cauſis, ſed φ duobus ab initio a partibus electis p iudices, vel alios aliquis detur tertius,hoc non licet.qa malū eſt fundamentū cōpromiſſi,vt dicā ſup gl.qñ vero partes dant poteſtatē arbitris, vel aliis, vt alios arbitros eligāt, non quia diſſentiant ipſi arbitri,ſed quia partes in ipſis & de ipſis cōfidunt,tunc valet electio, quia nec fundamentū, nec aliquod aliud malū habet,vt ī.c.1.ſcdm Inn.cuius
11 q.ſi eſt hæc tota gl.mag. † tñ placet Hoſt.quod dicit gl.nullam eſſe,quia lata poſt appellatio.legitimā. dicit Hoſt.φ ēt ſi appellatio interpoſita fuiſſet,vel nō fuiſſet,
12 idem iuris eſſet,arg.de præb.c.fi.¶Gl.1.† dat ſi.de iudice.ſecunda pars rñ.per qō.an potuerunt delegati ſibi retinere executionē arbitrii.¶Gl.2.dat ſi.de iudice proc.& tutore.ſignat ꝯriū de c.px.& ibi remittit.eligit tria.ar.ſignat ꝯriū de ca.cum ſpāli,& dupliciter ſoluit.¶In
13 † gl.1.[ibi,retenta.]dicit hic Inn.& Hoſt.φ ēt ſi non retinuiſſent expreſſe delegatā poteſtatē illi, in quos cōpromittitur,nihilominus durat.quare.n.expiraret, cum interdicta, & reſcripta ſint ppetua. C.de diuerſis re.l.2.& ſi.de of.dele.ſignificantib.& ibi remiſſiones dedi ſuper 3.gl.ad qđ melius facit ſcdm Hoſt.C.de noua.l.fi,idem dicunt Pe.& Abb.hic,ſi cōpromittatur in alios, ſ.φ non expirat p hoc delegatorū iuriſdictio. C.de tempo.app.
14 auc.ſi tn.[b] committeretur † tū pena,ſi temere recederetur ab arbitro, & rediretur ad iudicē.ff.eo.ſi quis rē.dicitur utiā,φ diuerſitatis rō, quare renunciatur primo cōpromiſſo,ſi fiat ſcdm.ff.e.ſed ſi in ſeruū.§.vle.cū ſiſc.nō tñ renunciatur iudicio,φ cōpromiſſum eſt,quia a cōpromiſſo,quod voluntarium eſt,cōi conſenſu partes recedere poſſunt,ſed iudiciū redditur inuitum,ff.de ver.ob.inter ſtipu.Item iuriſdictio datur a lege, vel a ſuperiore. arbitrandi poteſtas a partibus,& omnis res &c.vt infr.
15 de re.iur.c.1.[& ibi,executionē.]quia de † arbitrio nil papa mandauerat,partes vero in hoc conſentire potuerunt, ſicut & poſſent renunciare appellationi,& reliquo iudiciorum ord.C.de tem.po.app.l.fi.§.fi.& vide qđ dicam de iureiu.vobiſcū,in gl.& licet.& de ſecundo no.
16 de offi.dele.de cauſis,cū cōcor.& † licet non poſſint iuriſdictionē dare,poſſunt illam informare, prorogare,& pacta apponere, ſcdm quæ iudicetur, ar.ff.de nou.ope.nunt.l.1.§.& poſt operis,cum concor.dicunt tñ quidam partes in hoc nō poſſe progare iuriſdi.delegatā,vt exequatur arbitrium. primo, quia non debet arbitriū executioni mandare.C.e.l.1.ſecundo, qa nullus pōt ſnīam exequi, niſi ordinarius, vel delegatus principis, ff.de re iudi.a diuo.de of.ord.paſtoralis, ſed iſti delegati erant cauſæ prin.& nō arbitri,& dicunt iſti,φ incertitudo arbitri tertii non fuit ſola cauſa, quare hic tenuit app. ſed & quia,φ nō poterant,executioni mandabant. Inn.ſed primū dictū præualet,ſcdm Ho.φ verū puto.¶In gl.2.
17 [ibi,diſſentire.] vnde † dicebat Inn. φ arbitrium non fuit bō fundatū,qđ incipiebat a diſſenſu.quare ſup eo ædificiū ſtare nō pōt.1.q.1.principatus. qñ vero cōpromittitur in duos, & diſſentiunt, cōpelluntur eligere tertium.ff.eo.ſi vnus.§.principaliter, vbi ēt hoc no.hoc.n. ab initio iuſtū & firmū ponitur fundamentū, q̄uis ædificando interuenire poſſit impedimentum, & ſi interueniat, per magſm opis.i.per iudicē remoueatur. tñ aliqui legiſſe in §.principaliter, tenēt qđ valet,pro quib.facit, φ taciti & expreſſi debet eſſe eadē cā.ī.de conſti.cū M. de reſcrip.c.2.ff.ſi cer.pe,l.cum quid,& expreſſio taciti nil operatur.ī.de præſumpti.c.fi.C.de fideiuſſ.nō recte & æqualet diſpoſitio legis,& hominis. C.cō la dele.l.1. in auc.de nup.§.diſponat,& ff.de pac.pactū inter,ergo &c.ſed in terminis huius c.ſecus, quia id non eſt tacitū gl.ibi tenet, quod non valet expreſſe, niſi cōſentiant in tertio eligendo, valet tamē beneficio prętoris, ſi teneas
quod

Digitized by Google

quæ prædixi, ſolutum erit, qd dubitatur, an ſi cõpromitti tur in duos, vt tertium incertũ aſſumant, ſi diſcordes fuerint, & ipſi tertium non aſſumunt, quia concordant, qd valet laudũ. [& ibi. l. 1.] quod dic, vt ĩ. de proc. c. 1. lib. 6. [& ibi, arbitrium.] nec proceſſus propter rõnẽ quæ ſequtur, & de hoc in Spe. e. ti. §. fi. & ver. ſed pone q, & ver. ſo. & ver. ſed ei q, & omnino vide qd ibi ſcripſi

ADDITIONES.

a Fuerint. Ibi vide, quia Io. An. poſt Ho. dicit illos non eſſe delegatos, quia tunc decre. illa ad ti. non faceret.

b Tamen. Facit ad hoc cle. quandiu, de app. & ibi vide gl. & doct.

SVMMARIVM.

1 *Iuſtum quod eſt, exauditur. ſecus iniuſtum.*

2 *Super procurationibus, & ſuper ſpiritualibus poteſt compromitti, non autem tranſigi.*

Super a ſtatu monaſterij dependẽtibus hic compromittitur. ibi.

Compromiſſum fit etiam a monaſterio non libero, ibid. in fine.

3 *Pœna compromiſſaria ſi ſit incerta agitur ad id, quod intereſt.*

Mediatores hic arbitri ne fuerint, an delegati an vtrunq; ibid. & nu. 4. 5. 8. & qua ratione fuerit eis huiuſmodi data poteſtas, ibi. & nu. 9. an neutrum, nu. 8.

Magiſter Petrus hic memoratus quis fuerit, ibid.

4 *Arbitri hi ſoli mediatores etiam diffiniendi habuere poteſtatem & quibus hic detur poteſtas, & an fuerit etiam delegata, & nu. 5. 6. & 9. & ſupra nu. 3.*

5 *Arbitrariæ ſententiæ non ſtatur niſi metu pœnæ.*

Ad pœnam agitur, cum compromiſſum ea uallatum fuerit, ibi.

Arbitrorum natura per confirmationem non mutatur, ibid.

6 *Conſentire non poſſumus ei quod non erat, ſed obiicitur.*

Ab arbitri perſona recedi non poteſt, qui ipſe non alius pronũciare debet, ibi. & nu. 8.

Ordinaria iuriſdictio lata & fauorabilis, ibid.

Delegata, & arbitraria ſtricti iuris, & in dubio contra eas ſit interpretatio.

7 *Epilogus, & additio gloſſarum. nu. 8. 9. & ſe.*

Subiectio ſpiritualis quæ ſit, ibid. remittit.

Cõpoſitores, vel arbitratores fuerunt hi mediatores, et rõ, ibi.

Arbitratoris & arbitri dicti, ſeu ſententiæ natura, & ratio diuerſa, ibidem.

Cõpromiſſum factum in Seiũ, ut pronũciet, quod Titio placuerit, non valet, ſecus, ſi vt pronunciet arbitratu Titij, ibi. et rõ.

Legis, ſi vnus. §. idem Pomp. ff. eo. intellectus, ibi.

10 *Lecturas ſcire diuerſas commendabile.*

CAPVT XIII.

Cum a nobis.

Quot ſunt intellectus c. ſe. quinque, qui patebunt ĩ. tot pñt poni caſus ſummarii. & ſunt duæ partes. primo factum narrat. ſecundo cõ firmat, ibi. Nos igitur. [& inf.] ſup. quod † iuſtum eſt, exaudimus illud. ff. de reſt. in integ. ſuſcitata. 1. reſpon. de pactis, quotiens. ſecus, ſi iniuſtum, eo ti. cum pridẽ, vbi de hoc ſm Ho. [Metropoli.] ideo, quia ſitum ĩ. prouinciam ſuam, quod dic, vt de of. arch. c. fi. Ho. [Exigebat.] & merito, de præſcrip. cum ex officii, de cenſi. ſopitæ. & c. cum nuper, Ho. [Procurationes.] cum hic Got. multũ inſtitiſſet, quomodo † ſuper procurationibus, quæ depẽ dẽt a viſitatione, potuerit compromitti, & ſoluiſſet, qd ſuper modo procurationis poterat compromitti, ſicut & paciſci, vel q procuratio non eſt ſpirituale, licet viſitatio ſit ſpiritualis, ſicut dicitur de fructu[a] decimæ. ĩ. de deci. quis, finaliter fatetur ſuper ſpiritualibus cõpromitti poſſe. ſup. c. 2. & c. cum olim, & c. ex parte, licet nõ trãſigi, de tranſa. conſtitutus. [A vobis.] non agebatur de ſtatu, ſed de capitulis a ſtatu depẽdentibus, & quod eſt notandum, ex ea cauſa fiebat petitio, q mona. non erat liberum, & tamen compromittitur, de hoc ſ. eo. cum tẽ pore, Inn. [Certa] ſi fuiſſet† incerta, ageretur ad intereſſe ſ. c. per tuas. vbi de hoc. [Vel duorum] iſti duo mediatores. ex quo receperũt arbitrium, ideo dicũtur arbitri, & coguntur arbitrari. ff. eo. l. 3. §. 1. & Itẽ ſi vnus. §. Põponi. melius tñ dicimus, q delegati ſunt, & non arbitri, vt no. ſ. c. prox. Inn. [Præciſe.] i. nominatim ſm Iac. de Al. [Magiſter P.] dicit Hoſt. q iſte fuit ille de Collemedio, poſtea Rothomagen. & demũ Alban. de quo ſup. de renũ. veniẽs. §. a qua [Deputati.] dicunt quidam, quod legatus eis demandauit iuriſdictionẽ, vel neceſſaria fuit

4 confirmatio [Ordinãdo.] quo † ad quoſdã articulos, tãq̃ mediatores, Ho. [Diffiniẽdo.] tãq̃ iudices quo ad quoſdam alios arti. nam ad iudicem pertinet diffinire. ſic ſ. eo. ex parte. 1. rñ. in fi. & per hũc ver. probatur, q fuerũt iudices ſm Ho. cui tñ plus placet, qd dicam ſuper ver. cõ

5 firmamus [Confirmamus,] de † voluntate partium, alias cõ. cum tali ſniæ nõ ſtetur niſi metu pœnæ. C. e. l. 1. imo & ſine partium voluntate. tenet. n. ſententia illorum, cum iudices delegati fuerunt, ſm Inn. forte Inn. per primum dictum voluit id, qd dicit Goff. ſ. per hanc confirmationem non mutari naturam arbitrorum, de elec. eccleſia. 2. C. de inof. teſt. ſi qñ. cum ergo compromiſſum fuerit pœna vallatum, agetur ad pœnam, & ad hoc valet cõfirmatio, non aũt per id agi poterit ad iudicatum, vel dici laudum tranſire in rem iudi. ſm eũ. Circa ſecundum ãt

6 † dictum dicit Ho. q miratur, quõ dicantur delegati, cũ in nulla parte decre. dicatur, q eis iuriſdictio fuerit cõmiſſa, ſed arbitrium tñ, vel ordinatio, & ſi fuiſſent delegati, vbi dicit, Ordinationi, diceret, Iudicio, & vbi dicit, Mediatorum, diceret, Delegatorum, ad hoc de deciſ mis, ad audientiam, cum concor. Sed obiicitur, aut dicis ordinationem valere, quia partes ab initio in iſtos conſenſerunt, quod eſt falſum, cum adhuc non eſſent electi, & in eo, quod non erat, conſentire non poterãt, ar. de conſti. cum acceſſiſſent. §. pe. aut quia legatus, cui data erat pronunciandi poteſtas, illos elegit, quod eſt falſum, quia a perſona arbitri recedi nõ põt. habet. n. ipſe, & non alius pronunciare. ff. de verb. obl. ſi quis arbitratu. ff. e. ti. item ſi vnus. §. item Pomp. & l. in compromiſſis. aut ideo, quia partes dederunt ptãtẽ legato eligẽdi quos vellet, & ſic indiſtincte cõdicit. ſup. capi. proximo. dicebat pp hoc Hoſti. q huiuſmodi ptãs licet arbitris, vel delegatis dari non poſſit, vt in cõtriis, ordinario dari põt, vt hic. habet. n. legatus ord. de of. le. c. 2. li. 6. & hoc iõ, quia ord. hanc ptãtem habet a iure, & ſi ei non detur a partibus. ff. eo. tit. itẽ ſi vnus. §. principaliter, ergo non mirum, ſi tali poteſt a partibus hæc poteſtas dari, quia p hoc nil noui datur, ſed quod lex conceſſerat, approbatur, ad hoc de offi. lega. ſtuduiſti. C. de noua. l. ſi. & ff. de noua. l. 2. & talis iuriſdi. eſt larga & fauorabilis, delegata vero & arbitraria ſtricti iuris, & ſit cõ illas interpretatio in dubio, vt patet ſ. e. cum dilectus, de of. dele. P. &

7 G. ¶ Prima † & 2. gl. duo notant, & remittunt. ¶ Vl. gl.

8 ſignat cõrium, & tripliciter ſoluit. ¶ In † gl. 1. [ibi, ſpirituali.] qualis eſt hæc ſpiritualis ſubiectio, de tranſac. c. 2. ¶ In gl. vlt. [ibi, diffiniendo.] verbum, diffiniendo, facit in contrarium ſecundum Hoſt. placet tñ ſibi iſta ſoluens, q diuerſitatis rõ eſt, quia dictum arbitratoris ſecundum vtrumq; ius & de ſui natura reducitur ad arbitrium boni viri, dicto vero arbitri de ſui natura & ſecundum ſuperficiem iuris ciuilis ſtãdum eſt, etiam ſi ſit iniquum. ff. eo. diem. §. ſtari. primum ergo admittitur, quia res per ipſum diruitur, ſecundum reſpuit, ne lites ex litibus oriantur, vel ne iniquitas approbetur, ſic nec valet cõpromiſſum factum in Seium, vt pronunciet, qd Titio

b placuerit, ſed bene valet, quod pronunciet arbitratu[b] Titii. q. d. primo caſu ſi valeret, neceſſe haberet pronunciare ad placitum Titii, & ſi iniquum eſſet, quod innuit verbum, placuerit. in ſecũdo non tenetur ſequi illius dictum iniquum, quod innuit verbum, arbitratu, ſic põt

c intelligi ff. eo. item ſi vnus[c] §. idem Pomp. ſed dñi le. aliter intelligunt ſecundum Ho. vide remiſſ. quam dedi ſ. e. cum olim, ſuper gl. 2. in fi. Item ſecundum Pe. & Abb. arbiter datur ad cognoſcendum, & iudicandum, & tenetur

Digitized by Google

netur ſubſtantialia iudiciorum ſeruare arbitrator ad
componēdum, & ſæpiſſime ſuper re non litigioſa, nec te
netur ſubſtantialia ſeruare, plus placet prima rō. [& ibi
ſignata.] imo p hoc non ceſſat contrarium decr. proxi.
quia ibi etiam illi iudices elegerunt certum [& in fi.] &
9 hoc † placuit Go. facit quod dixi ſcdm Inn. ſup. c. proxi.
& ad hoc ff. eo. non diſtinguemus. §. quæſitum. ſed Ho.
hoc non placet, cum adhuc poſſet læſus cauſari ſuſpicio
nem, & iniquitatem, vt in dicto. §. quæſitum. vnde ſecun
dum Ho. talis poteſtas dari poteſt ordinario, vt hic, ſed
non delegatis, vel arbitris, vt ibi. vel dic, q illi mediato
res fuerunt delegati legati, ſed ſic non faceret decr. ad
10 ti. vel neceſſaria fuit confirmatio, eſt autem † commen
dabile diuerſas ſcire lectu. de quo ad Hiero. remiſi inf.
de teſti. ex parte, in prin. vltimæ gl.

ADDITIONES.

a Fructu. Vide Io. Mo. in c. fi. de iud. & in deciſio. Rotæ concl. 55. & Federi. de Se. concluſio. 238.
b Arbitratu. Vide Bar. in l. ſi quis arbitratu. ff. de ver. ob. & in l. 1. ff. de le. 2.
c Vnus. Ibi idem videtur ſenſiſſe Old. vt ibi recitat Bar.

SVMMARIVM.

1 *Compromiſſum non extenditur ad hæredes, niſi id dicatur, & ſi dictum ſit, an vltra primum, nu. 2. an idem in compromiſſo in arbitratorem eo. n. 2. & in acceſſionibus durat poſt mortem, ibid. an ad ſucceſſorem prælatum, ibid. & quib. finiatur modis, nu. primo, ver. fin.*
Acta & obligatio compromiſſi ad hæredes extenduntur. ibi. num. 1.
3 *Epilogus, et ſuffragium gloſſarum, num. 4.*
Arbitrium non extenditur ad hæredes, & nu. 5.
Pacta quos comprehendat, & eorum bipartita diſtinctio, et vide nu. 6.
5 *Additio gloſſarum.*
Arbitrij natura media inter naturam ſocietatis, & iudicij, et qua ratione, eod.
Hæres non ſuccedit in arbitrio, nec in ſocietate, ſuccedit in iudicio, ibid. et ſupra nu. 1. & 2. niſi dicatur in compromiſſo, ibi.
6 *Hæredibus quandoque prouidemus vt nobis.*
Compromittentium æqualis debet eſſe ſtipulatio, quid autem ſi ſit inæqualitas inter eos, ibid.
7 *Mors crudelis, et eius effectus, et ſupra nu. 1.*

CAPVT VI.

1 Compromiſſum. Breue eſt. Et not. q
† dicit compromiſ-
ſum, ſecus enim in
arbitrio, quia illud bene extēditur ad hæredes compro-
mittentium. ff. eo. quamuis. Sed pone, q proceſſum fuit
citra diffinitiuam, nunquid valebunt acta ꝯ hæredem
in iudicio? Dicūt Pe. & Abb. q ſic. C. e. l. pen. de teſti. p
ſentata, ibi, tranſierunt ad ſucceſſorem, & ibi ex verbo,
anteceſſorem, & ſic dices non extendi compromiſſum,
vt in compromiſſo procedatur, ſecus quo ad iam acta.
& eſt ſi. quod dicam in gl. de ſocietate. & idem Guil. in
a Spe. de arbi.[a] §. differt, in prin. [Non extēditur]. finitur
.n. morte cōpromittentis etiam ciuili, puta deportatio-
ne, cum per id adempta ſint bona. C. de pe. deportato-
rum, idē, ſi bonis ceſſit. ff. eo. item ſi vnus. 1. reſpon. mul
tos tales modos vide in Spe. e. tit. §. finitur. [Hæredes.]
2 an † id, per quod dicitur, locum habeat in compromiſ-
b ſo facto in arbitratorem.[b] & an expreſſio hæredis intel
ligatur tantum de proxi. & quid ſi moritur prælatus, q
c de rebus eccleſiæ compromiſſit,[c] vide in Spe. de arb. §.
finitur, verſi. ſed nunquid arbitratus, & duobus ſe. [Ibi
dem.] in compromiſſo. licet tamen ſi ſoluatur per mor-
tem, durat quandoque propter acceſſiones. de hoc ſup.
3 eodem, ex parte. ¶ Gloſ. 1. facit 5. primo dicit, vnde ſu-
mi potuit. 2. ponit differētiā inter iudicia, & cōpromiſ-
ſa & cauſam reddit. tertio dat ſimile in pacto. quarto di
cit, quid ſi alter compromittens ſolum expreſſit hære-
4 dē. quinto no. & dat ſi. de morte arbi ¶ † In gl. 1. [ibi,
auc. principales.] ſequitur, perſonæ, vel illæ, ad quas ne-
gocium in medio migrauerint, iurent &c. [& ibi. §. per-
ſonale] ſequitur pactum ad aliū non pertinere, quemad
modum nec ad hæredem, Labeo ait. [& ibi. §. pactorū.]
quædam pacta ſunt realia. puta ne rē petam, quædam
5 perſonalia puta, ne a Lucio Titio petam. ¶ In † gloſ. 1.
[ibi, iudicium.] dicebat Ho. naturam arbitrii mediam
inter naturam ſocietatis, & iudicii, in ſocietate enim
d non ſuccedit hæres etiam ex ſpeciali pacto[d] quamuis
in actione ſuccedat, per quam tenetur rationem redde
re, & reliqua præſtare. ff. pro ſocio. l. nemo poteſt. & l. cū
duob. § idem reſpon. in iudicio vero ſemper ſuccedit,
etiam ſi nihil ſit dictū. ff. pro ſocio. l. nemo poteſt, & le.
cum duob. §. idem reſpon. in iudicio vero ſemper ſucce-
dit, etiam ſi nihil ſit dictum. ff. de præto. ſtipu. l. 2. ff. de
feriis, oratione, in fine. C. ſi ex delicto defun. l. vna. in
arbitrio ſuccedat, ſi hoc dictum ſit, alias non ſuccedit,
vt in concor. [& ibi, cum dilectus] quod hic dixit Phil.
6 ibi dixi ſuper gl. 2. [& ibi, quandoque.] hoc † dicit, quia
quandoq; prouidemus hæredibus, vt nobis. ff. de prob.
ſi pactum. vnde interdum pactum eſt perſonale, inter-
e dum reale, vt in his concor.[e] (& ibi, hæredum.] ſic etiā
ex vtraque parte debet eſſe pœnalis ſtipulatio. ff. eo. liti-
gatores. §. penultim. quid autem ſi ſit inæqualitas vel in
quantitate, vel quia alter ſolus fideiuſſores dat, vel ſo-
lus iurat, vide in Spec. de arbi. §. fi. ver. hoc quoque præ
7 termittēdum, & 4. verſi. ſeq. [& in fi.] dura † ergo & cru
delis eſt mors, quæ non ſolū compromiſſa diſſoluit, ſed
etiam, vt dicit Hie. in epitaphio Nepoti. C. inter fratres
diuidit, & ſocietatis amorē diſſociat. Sed, vt ipſe dicit
ad Theodoram. B. hoc ſolatio erigimur, quia in breui ui
ſuri ſumus, quos abſentes dolemus, concedat Deus hūc
librum ſtudentib. q ipſorum mutua viſio ſit in patria.
Amen.

ADDITIONES.

a Arbi. Vide Inn. ſup. eo. ex parte, & tex. in l. diem. §. 1. & ibi Bart. ff. eo. tit.
b Arbitratorem. Vide Bar. in l. ſi. ſtipulatus, ff. de verborum obl. & facit, quod no. ipſe in l. ſi quis arbitratu. ff. eodem, et Cy. & doct. in l. ſi. C. de contrahen. emp.
c Cōpromiſſit. De quo etiam vide. inf. de teſti. c. præſentata, et Bar. in le. ſi per epiſtolam, de acq. hære. & vide an compromiſſum factum in prælatum extendatur ad ſucceſſorem, in l. qui liberis. §. hæc verba, de vulg. et pupi. Bal.
d Pacto. Fallit in ſocietate vectigalium publicorum, vt leg. adeo. et ibi vide bonam gl. ff. pro ſocio.
e Concor. Et per Bart. plenius in l. qui in futurum. §. ſi ex altera. ff. de pact.

FINIS.

Digitized by Google